Sacra Biblia_Beza-Tremellius Original protestant latin Bible (1598).txt // 1703 Reprint - automatic OCR from www.e-rara.ch - needs manual correction!! Latin source text underlying the King James Bible translation (both very accurate translations). Source URL:
https://www.e-rara.ch/zuz/content/titleinfo/25475166 -
Title - Sacra Biblia, sive, Testamentum Vetus, ab Imman. Tremellio & Francisco Iunio ex Hebraeo Latine redditum, et Testamentum Novum, a Theodoro Beza 6 Graeco in Latinum versum Author(s), Collaborator(s) Beza, Theodore [1519-1605] ; Tremellius, Immanuel [1510-1580] ; Du Jon, Francois [1545-1602] ; Menochio, Giovanni Stefano [1575-1655] ; Rivet, Andre [1572-1651] Printer Tiguri : typis & impensis Davidis Gessneri, 1703 Bibliographical Reference Darlow/Moule 6252 ; Bibelsammlung Stuttgart D 1392

GENESIS.
Cap.i.äJ
Liber primus Mofchis,/ft>e Genesis«
CAPUT I.
Creatio totius munii fex diebus absoluta.
N principio creavit Deus coelum & terram.
2. Terra autem erat res informis, & inanis, tenebrsque erant in superficie a- byssi : St Spiritus Dei incubabat superficiei aquarum.
3. Tum dixit Deus, esto lux : & fuit lux.
4. VicUtque Deus lucem hanc esse bonam, St distinctionem fecit Deus inter hanc lucem Sc tenebras.
5. Lucemque Deus vocavit diem,tenebras vero vocavit noctem : sic fuit vespera > St fuit mane diei primi.
6 . Deinde dixit Deus, esto expansum inter aquas, ut sit distinguens inter aquas unas, & alteras.
7. Fecit ergo Deus hoc expansum : quod distinguit inter has aquas, quae sunt ab infera expansi istius, & aquas illas ,qux sunt k regione supera expansi : St fuit ita.
z. Expansum autem hoc Deus vocavit coelum : sic fuit vespefa, & fuit mane diei secui .di.
p. Postea dixit Deus, confluant aqua: ista;, qua sub hoc coelo sunt, in locum unum, Sc conspicua sit arida : & fuit ita.
10. Aridam autem vocavit Deus terram, singula vero aquarum conceptacula vocavit maria; Sc vidit Deus ließe bonum.
1 r. Iterum dixit Deus, herbescat terra herbulas,herbas sementantes femen, arbores fructiferas edentes fructum in species suas,in quibus suum/it femen super terram: Sc fuit ita.
12. Nam produxit terra herbulas, herbas sementantes femen in species suas, Sc arbores edentes fructum, in quibus femen suum est, in species suas: Sc vidit Deus,id este bonum, r z. Sic fuit vespera,Sc fuit mane diei tertii, r.;. Post dixit Deus, sunto luminaria in expanso coeli,ad distinctionem faciendum arter diem & noctem : ut sint in signa ciim tempestatibus, tum diebus Sc annis.
1 5. Sfntque in luminaria in expanso coeli, ad afferendum lucem super terram Sc fuit ita.
1 6 . Fecit enim Deus duo illa luminaria magna-, luminare majus ad praefecturam diei, Sc luminare minus ad praefecturam noitis, atque stellas.
17. Et collocavit ea Deus in expanso coeli, ad afferendum lucem super terram.
ig. Et ad praesidendum diei ac nocti, Sc ad distinctionem faciendum inter lucem hancSc tenebras: vid/tque Deus id este bonum.
it). Sic fuit vespera,& fuit mane diei quarti.
20. Postea dixit Deus, abundi progignunto aqua; reptilia animalia, Sc volucres volanto supra terram. superficiem versus expansi coelorum.
si. Et creavit Deus c 5 t os maximos: 8c animantia omnia repentia, quse abundi! progenuerunt aqua: in species ipsorum, omnesque volucres alatas m species suas: viditqueDeus id esise bonum:
22. Et benedixit eis Deus, dicendo: foeti- ficate, ac augescite, & implete aquas per maria,8c volucres augescunto in terra.
23. Sic fuit vespera, & fuit mane diei quinti.
24. Deinde dixit Deus, producat terra a- nimantia in species ipsorum,pecudes Sc reptilia , bestiasque terrenas in species suas : Sc fuit ita.
25. Fecit enim Deus bestias terrenas ili species suas, Sc pecudes in species suas , om- niaque reptilia terrae in species suas : Sc vidit Deus id este bonum.
ti. Postea dixit Deus, faciamus hominem ad imaginem nostram , secundum similitudinem nostram : qui dominentur in pisces maris,& in volucres coeli,& in pecudes, Sein universam terram, atque in omnia reptilia reptantia super terram.
27. Itaque creavit Deus hominem ad imaginem suam,ad imaginem, inquam. Dei creavit eum : marem Sc foeminam creavit eos.
2g. Deinde benedixit eis Deus;Sc dixit cis Deus , foetificate , ac augescite Sc implete terram, eamque subjicite : & dominamini in pisces maris,& in volucres coeli, Sc iii omnes bestias reptantes super terram.
29. Prxterea dixit Deus , ecce dedi vobis, omneis herbas sementantes femen, qua; f nt m superficie totius terra: : omnesque arbo- res,in quibus eft fructus arboreus, fementan- teis femen,vestra: ad comedendum erunt.
30. Omnibus autem bestiis terra:, Sc omnibus volucribus coeli, omnibiisque reptantibus super terram, in quibus eft anima vivens, dedi omnes herbas virides ad comedendum: ii fuit ita.
3/. Tum inspexit Deus quicquid fecerat, ecce autem bonum erat valde: sic fuit ve spera,Sc fuit mane diei sexti.
—~ ’ CAPUT II. ’
Dies septimus consecratur. Conjugium infft - tuitur.
Taque perfecti sunt coeli & terra,oxin.sque exercitus illorum.
2. Quum autem perfecisset Deus die septimo opus suum quod fecerat quievit ipso die septimo ab omni opere suo quod fecerat.
3. Et benedixit Deus diei septimo, Sc san- ctificavit ipsum : quum in eo quievisset ab omni opere suo , quod creaverat Deus faciendo.
4. IST/Esunt generationes coeli 8c terra?, quando creata fimt: qua die Jehova Deus fecit terram Sc coelum:
5. Et omnem stirpem agri, qui nondum fuisset futurus in terra , omnemque herbam agri, qua nondum fuisset oritura, quum nont demisisset Jehova Deus pluviam super terra, St nullus homo juißet ad colendum terram,
A 6, Au»'

Csp • 2* 5*
<5. Aut vapor ascendens e terra: qui irrigaret universam superficiem terra:.
7. Finxit vero Jehova Deus hominem de pulvere terrae, suffiav/tque in nare is ipsius halitum vitae: sic factus est homo anima vivens.
8. Ornaverat autem plantis Jehova Deus hortum in Hedene ab Oriente: ubi collocavit hominem illum quem finxerat:
9. Fecerätque Jehova Deus ut germinaret e terra illa quaevis arbor desiderabilis adad- spectum, St bona ad cibum: arbor quoque vitae in horto illo, St arbor scientia: boni St mali.
10. Fluvius autem procedit ex Hedene ad irrigandum hunc hortum: Lt deinde fele dividit , ferturque in quatuor capita.
11. Primi nomen est 1'ischon: hic e/?, qui alluit totam regionem Chavilae,ubi e/? aurü.
ir. Et aurum illius regionis praestans : ibidem e/7 Ldellium.St lapis Sardonyx.
13. Nomen vero fluvii fecundi est Gichon: hic est, qui alluit totam regionem Cuschi.

14. Et nomen tertii fluvii, Chiddekel, hic est, qui labitur ad OrientemAssyriam versus: fluvius autem quartus est Euphrates.
15. Accipiens itaque Jehova Deus hominem, collocavit ipsum in horto Hedenis, ad colendum eum St ad custodiendum eum.
1(5. Interdixitque Jehova Deus homini dicendo : de fructu quidem omnis arboris hujus horti liberd comedes:
17. De fructu vero arboris scientis boni 8t mali, de isto ne comedas : nam quo die comederis de eo, utique moriturus es.
ig. Dixerat autem Jehova Deus , non est bonum esse hominem solum : faciam ei auxilium commodum ipsi.
19. Nam quum formavisset Jehova Deus e terra omnes bestias agri, omnesque volucres coeli. St adduxisset ad Adamum, ut videret , qui vocaret singulas , (etenim quocunque nomine vocavit illas Adam animantem quamque ; id nomen ejus est.)
10. Vocavissetque Adam nominibus pecudem quamlibet, 8t volucrem coeli, omnem- que bestiam agri: non atterat Adamo auxilium commodum.
21. Quapropter injecit Jehova Deus soporem altum in Adamum, quo obdormivit: St desumpta una de costis ejus, inclusit carnem pro illa.
22. Exstruxitque Jehova Deus ex costa illa, quam sumpserat de Adamo , mulierem: eamque adduxit ad Adamum.
23. Tum dixit Adam: hac demum vice adest os ex ossibus meis, St caro ex carne mea : h?ec vocabitur vira, eo quod h«c ex virodesumta est.
24. Idcirco relicturus est vir patrem suum St matrem suam: St adhatrebit uxori sua:, eriintque in carnem unam.
25. Erant autem illi ambo nudi, Adam St Uxor eius : ac non erubescebant.

CAPUT III.

Lapsus hominis, (sj promissio reparatio?iis
per femen mulieris.

Erpens autem erat astutus ,astutior quavis bestia agri quam fecerat Jehova Deus : ille dixit mulieri, etiiimce edixisse Deum, ne comedatis ex omni fructu arborum hujus •chorti :

Cap. 5.

2. Tum dixit mulier serpenti illi, de fructu quidem arborum hujus horti comedemus :
3. At de fructu arboris istius, quae est in horto hoc, dixit Deus, ne comedatis ex isto, neque attingatis eum: ne moriamini.
4. Dixit vero serpens ille mulieri, non utique moriemini:
3. Novit enim Deus, quo die comederitis ex eo, aperturos se oculos vestros, St vos fore sicut Deos, scientes boni St mali.
6 . Quum ergo videretur mulieri bonum esse fructum arboris illius in cibum. St gratissimam este illam oculis , ac desiderabilem esse arboris fructum ad habendum intclli- gentiam, accepit de fructu ejus St comedit: etiamque dedit comedendum viro suo fecum, qui comedit.
7. Tunc aperuerunt sese oculi amborum, noveriintque se nudos esse : St consutis foliis ficulneis fecerunt sibi subligacula.
8. Deinde audiverunt vocem Jehovae Dei itantem per hortum ipsum ad ventum illius diei,quare abscoifllit se Adam, St uxor ejus ä facie Jehova; Dei, inter arbores illius horti.
9. Inclamavit autem Jehova Deus Adamum • St dixit ei, ubi es ?
10. Qui dixit, vocem tuam audiebam in hoc horto: extimui autem, eö quod nudus sim, St abscondi me.
11. Dixit vero Deus, quis indicavit tibi nudum esse te i an de fructu illius arboris, de quo interdixeram tibi, ne comedas ex eo, comederis :
12. Cui dixit Adam: mulier ista, quam posuisti mecum, ipsa dedit mihi de fructu illius arboris, St comedi.
13. Tum dixit Jehova Detis mulieri , quid hoc est quod fecisti i dixit autem mulier, serpens iste seduxit me, St comedi.
14. Quapropter dixit Jehova Deus serpenti isti, cum feceris illud, maledictus esto pra: omni jumento, St pra: omni bestia agri: super ventrem tuum ito, St pulverem comedito omnibus diebus vita: tua:.
13. Praeterea inimicitiam pono inter te 8t • mulierem hanc , similiterque inter femen tuum St femen hujus : hoc conteret tibi caput, tu autem conteres huic calcaneum.
i(5. Mulieri dixit , admodum multiplico dolorem tuum , etiam conceptus tui, in dolore paries liberos: quin erga virum tuum appetitus tuus esto , St ipse pracesto tibi.
17. Adamo vero dixit, quia auscultavisti voci uxoris tua:, St comedisti de fructu arboris illius , quo interdixeram tibi, dicendo, ne comedas ex isto imaledicta esto terra propter te, cum dolore comedito proventum ejus omnibus diebus vita: tuae.
i?. E lique spinam St carduum proferto tibi, tu vero comedito herbam agri.
19. In sudore vultus tui vescitor cibo, donec revertaris in humum, cum ex ea desum- tus fueris: nam pulvis es, St in pulverem revertens.
20. Vocavit autem Adam nomen uxoris sua: Chawam : eö quöd ipsa mater Jit omnium hominum viventium.
21. Fecitque Jehova Deus Adamo St uxori ejus tunicas pelliceas, quibus vestivit eos.
22. Et dixit Jehova Deus , ecce homo est- ne sicut unus ex nobis, cognoscendo bonum St malum? nunc igitur videndum, ne extendens

dens manum suam accipiat etiam cie fructu arboris vit* , ut comedat victurus in seculü.
2;. Emisit itaque eum Jeiiova Deus ex horto Hedenis, ad colendum terram illam, ex qua defumtus fuerat _ , .
24. Quumque expulisset hominem > instituit a parte anteriore horti Hedenis Cheru- bos, flammamque gladii sese vibrantis,ad custodiendum viam, qux. ferebat ad arborem vi re.__

CAPUT IV.

Nativitas Kajini & Hebelt, diversa fratrum studia. Fratricidium. Fratriaix progenies. Propagatio fandorum.

D EindeAdam cognovit Chawam uxorem suam: qu* ubi concepit Sc peperit Kaji- num, dixit, acquisivi virum a Jehova.
2. Postea pergens parere, peperit fratrem ipsius, Hebelum: fuitque Hebel pastor gregis, 8c Kajin fuit agricola.
3. Fuit autem post dies multos, quum obtulit Kajin de fructu terra' munus Jehova;:
4. Et ipse quoque Hebel obtulit de primogenitis gregis sui& de adipe eorum: refpe- x/tque Jehova adHebelum Sc ad munus ejus.
5. Ad Kajinum vero & ad munus ejus non respexit: quapropter accensa est ira Kajini valde, & cecidit vultus ejus.
6. Tum dixit jehova Kasino, quare accensa est ira tua i 8c quare cecidit vultus tuus i
7. Nonne si bene egeris, remisti o ; sivero non bene egeris, prae foribus est peccatum excubans i at erga te est appetitus illius, & tuprsesilli.
8. Post colloquebatur Kajin cum Hebelo fratre suo: evenit autem quum essent in a- gro, ut insurgens Kajin in Hebelum fratrem nmm, interficeret eum.
9. Quamobrem dixit Jehova Kajino , ubi est Hebel frater tuus i qui dixit, non novi, an custos ego sum fratris mei ?
10. Dixit vero Deus, quid fecisti ? ecce vocem sanguinum fratris tui, me ab ipsa humo inclamantium.
ri. Nunc itaque tu maledictus esto: exsul ab ista terra, qua: aperuit os suum ad excipiendum sanguinem fratris tui e manu tua.
12. Quum humum ipsam colueris, ne pergito edere vim suam tibi: vagus & infestus agitationibus esto in terra.
1;. Tum Kajin dixit Jehovs, major est poena mea, quam ut fustmere possim.
14. En expellis me hodie a superficie istius terra, ut Ä facie tua abscondam me : cumque vagus sim Sc infestus agitationibus in terra, si stilus fuerit, qui me inveniat, interficiet me.
15. Dixit verö Jehova illi, propterea quisquis interfecerit Kajinum, septuplo vindicator -. Sc imposuit Jehova Kasino signum , ne eumca;deret_ullus,qui

foret inventurus eum.
16. Egressus itaque est Kajin a facie Jehova -. & consedit in terra Nodi, ad Orientem Hedenem versus:
> 7 - Kt cognovit Kajin uxorem suam, qua concepit & peperit Chanocum: quamobrem studebat adificare civitatem, & vocavit nomen civitatis illius de nomine filii fui Cha- noc.
18, Deinde Chanoco natus est Hirad, Sc Hirad genuit Mechujaelem: Mechujael vero genuit Methuschaelem, Sc Methufckaei genuit Leraecmn.
19. Alsumsit autem sibi Lemec uxores duas prioris nomen fuit Hada, Se nomen lecundx Tzilia.
20. Peperitque Hada Jabalum: hic fuit lutor habitantium in tentoriis, & pecuaria.
n.Nomenq; fratris ejus fuit Jubahhic fuit autor omnisi tractantium cithara Scorganon.
22. Tzilia vero ipsa quoque peperit Thu- bal-Kajinum, qui erudivit omnem fabrum ararium Sc ferrarium: sororemque Thubal- Kajini, Nahamam.
23. Tum dixit Lemec suis uxoribus, oHa- da & Tzilla audite vocem meam, uxores Le- meci auribus percipite sermonem meum: nam virum interfecero ad vulnus meum, etiam adolescentem ad tumicem meum.
24. Ciim septuplo sit vindicandus Kajin, utique Lemec septuagies septies tanto.
25. Cognovit autem denuö Adam uxorem suam, qua peperit filium, & vocavit nomen ejus Schethum: nam reposuit mihi Deus, inquit, femen alterum pro Hebelo,quum ipsum interfecit Kajin.
26. Sed & ipsi Sebetho genitus est silius, cujus nomen vocavit Enoschum: tunc coeptum est invocari nomen Jehova.

CAPUT V.

Vitx Patrum ante Diluvium. Enofchi in coelum ascensio.

H ic liber est generationum Adami: qua die creavit Deus hominem, ad similitudinem suam, fecit ipsum.
2. Marem 8c foeminam creavit eos: ac benedixit eis, vocavltque nomen eorum hominem, quo die creati sunt.
3. Adam autem vixerat triginta & centum annos , quum genuit filium ad similitudinem suam, ad imaginem suam, vocavltque nomen illius Schethum.
4. Fuenintque dies Adami, postquam genuit Schethum, octingentorum annorum: quibus genuit filios Sc filias.
5- Sic fuerunt omnes dies Adami, quibus vixit, nongentorum triginta annorum , ae mortuus est.
6 . Scheth autem vixerat centum quinque annos, quum genuit Enoschum.
7. Vixit vero Scheth, postquam genuit Enoschum, octingentis septem annis: quibus genuit filios 8c filias.
z. Sic fuerunt omnes dies Schethi,nongentorum duodecim annorum: ac mortuus est.
9. Vixerat autem Enofch nonaginta annos , quum genuit Kenanem.
10. Vixit vero Enofch, postquam genuit Kenanem , octingentis quindecim annis i quibus genuit filios Sc filias.
11. Sic fuerunt omnes dies Enofchi, nongentorum quinque annorunuac mortuus est.
ia. Vixerat autem Kenan septuaginta annos, quum genuit Mahalaleelem:
13. Vixit verö Kenan, postquam genuit Mahalaleelem, octingentis quadraginta annis : quibus genuit fiuos Sc filias.
14. Sic fuerunt omnes dies Kenanis, nongentorum decem annorum: ac mortuus est.
15. Vixerat autem Mahalaleel sexaginta quinque annos, quum genuit.Jeredum.
i(5 . Vixit verö Mahalaleel, postquam genuit Jeredum, octingentis triginta anriiss quibus genuit filios Sc filias.
A a 17. S.4

17. Sic fuerunt omnes dies Mahalaleelis, octingentorum nonaginta quinque annorum : ac mortuus est.
ig. Vixerat autem Jered centum sexagm- ta duos annos, quum genuit Chanocum:
19. Vixit vero Jered , postquam genuit Chanocum, octingentis annis: quibus genuit filios & filias.
20. Sic fuerunt omnes diesJeredi, nongentorum fexaginta duorum annorum: ac mortuus est.
ai. Vixerat autemChanocfexaginta quinque annos,quum genuit Methuschelachum :
22. Ambulavitque indesinenter Chanoc secundum Deum , postquam genuit Methu- schelachum, trecentis annis, quibus genuit filios St filiäs.
23. Sic fuerunt omnes diesChanoci, trecentorum fexaginta quinque annorum:
24. Quümque indesinenter ambulavisset Chanoc fecundum Deum, non exstitit amplius, quia assumsit eum Deus.
25. Vixerat autem Methufchelach centum octoginta septem annis, quum genuit Leme- cum:
2(5. Vixit vero Methufchelach, postquam genuit Lemecum, septingentis octoginta duobus annis ; quibus genuit filios Ac filias.
27. Sic fuerunt omnes dies Methuschela- chi, nongentorum fexaginta novem annorum: ac mortuus est.
2g. Vixerat autem Lemec centum octoginta duos annos, quum genuit filium:
0 29. Vocavstque nomen ejus Noachum, dicendo : Hic consolabitur nos de labore nostro , Sc de dolore manuum nostrarum, de maledictione, quä maledixit Jehova terrae.
30. Vixit verö Lemec, postquam genuit Noachum , quingentis nonaginta quinque annis: quibus genuit filios Sc filias.
31. Sic fuerunt omnes dies Lemeci septingentorum septuaginta septem annorum: ac mortuus est.
32. Quum autem fuisset Noach natus quingentos annos , genuit Noach Schemum, Cha mum, Sc Jephethnm.

" CAPUT VL

Defeflio hominum, diluvii praedictio. Mandatum de fabricanda arca.

E Venit autem, quum coepissent homines multiplicari in superficie terrae, Sc fili« genita: essent illis:
** 2. Ut videntes filii Dei filias hominum bona forma esse , acciperent sibi ä quibusvis »ulieres, quas eligebant.
3. Quapropter dixit Jehova, non disceptabit Spiritus meus pro hominibus istis in se- «ulum, eo quod etiam isti caro sint: itaque dies hominis futuri sunt»centum viginti annorum.
4. Gigantes erant in terra diebus illis; ac €t\am fuerunt postea, quibus diebus congrediebantur filii Dei cum filiabus hominum, quse liberos pariebant illis : ii sunt potentissi- mi illi, qyiifuerunt jam olim viri celeberrimi.
5. Quum itaque videret Jehova augescere malitiam hominis in terra, Se omne figmentum ac cogitationes cordis ejus, tantummodo malum'esse omni tempore :
6 . Poenituit Jehovam, quöd fecisset hominem in ttrra, & do luit apud animum suum.
7. Dixitque Jehova , delebo hominem, quem creavi, de superficie terras, tum hominem, tum jumentareptii/aque Sc volucres coeli: nam poeni tet me, quod fecerim ea.
8. Sed Noach invenit gratiam in oculis Je- hovae.
9. H« sunt generationes Noachi > qui Noach, vir justus, integer erat in aetatibus suis, fecundum Deum indesinenter ambulabat Noach.
10. Genuit igitur Noach tres filioS: Schemum, Chamum, Sc Jephethnm.
11. Quümque terra corrupta esset coram Deo ipso, Sc impleta esset terra violentia:
12. Aspiciens Deus terram, ut ecce corrupta erat’; quia corruperat omnis caro viam suam super terram:

13 Dixit Deus Noacho,finis universa: carnis adventat coram me , quia plena est terra violentia ab istis : quamobrem ecce ego perditurus sum istos cum reliqua terra.
14. Fac tibi arcam e lignis Gopher, mansionum multarum facito arcam: Sc picato eam intrinsecus Sc extrinsecus pice.
15. Atque hxc forma, quä facies eam: trecentorum cubitorum esto longitudo are«, quinquaginta cubitorum latitudo eius , 8t triginta cubitorum altitudo ejus.
id. Clarum lumen efficito arca:, Sein cubiti longitudinem consummaio ejus tectum superne , ostiümque are« in latere ipsius ponito ; infimarum, secundanarum , Sc tertianarum mansionum facito eam.
17. Deme enim, ecce ego adducturus sum aquas diluvio super terram, ad perdendum omnem carnem, m qua efl spiritus vitalis sub coelo : quiequid eß in terra, exspirabit.
18- Stabilio autem foedus meum tecum: ut ingrediaris in arcam, tu, Sc filii tui, cum uxore tua, uxoribusque filiorum tuorum tecum.
19. Praeterea de omnibus viventibus, de omni carne, de omnibus inquam bina introducas in arcam, qua: in vita conserves tecum: mas Sc foemina futura sunt.
20. Ex volucribus in species suas, 8c ex jumentis in species suas, ex omnibus repetili- bus humi in species suas; ex omnibus bina ventura sunt ad te , ut in vita conserves ipsa.
21. Tu ergo accipe tibi de omni cibo, qui comeditur , receptiimque asserva penes te; ut sit tibi Sc illis ad comedendum.
22. Quod fecit Noach: fecundum omnia qu« praiceperat ipsi Deus, sic fecit.

CAPUT VII.

Immißio diluvii, & conservatio reliquiarum mundi.

P Ostea dixit Jehova Noacho, ingredere tu Sc universa familia tua in arcam hanc :te enim perspexi justum coram mein «täte hac.
2. Ex omnibus pecudibus mundis accipito septenas tibi, marem Sc foeminam ejus : ex iis vero bestiis, qux non sunt mund« , binas, marem 8c foeminam ejus.
3. Similiter ex volucribus coeli septenas, maremSc foeminam ejusjad conservandum in vita semen eorum in superficie totius terrx.
4- Nam ante dies adhuc septem , ego pluviam demissurus sum super terram quadraginta dies, Sc quadraginta noctes : ut deleam omne corpus vivens. quod feci, e superficie terrx,
Quod
C11
i
1*1
l*!i
m»
ZJ
' !■ *j , ei
I
[OKI
' npt
n
b
1
' ' fi! io
. b|
4
H
X
i!
h
risi
k
e
I!
IMj
m,
i(,
i «i ifili 17, &» W, (ta
sc«
vitii
i)
flui
»
Vii
et
a
ps
iai
iea
c.(
ut«
««
:j,i
hupe
«ItlBI
will
41
hu.
bitt

tu,
afi

Quod fecit Noach, secundiim omnia, qu* prxceperat ei Jehova.
6 . Noach autem natus erat sexcentos annos , quum diluvium illud fuit > aquis exundantibus super terram.
7. Et ingressus est Noach, & filii eius, & uxor ejus, Sc uxores filiorum eius cum eo in arcam ; propter aquas diluvii.
■g. Ex pecudibus mundis, Sc ex bestiis, qu* non sunt mund« , & ex volucribus, denique omnibus, qua reptant super terram.
9. Bina ingressa sunt adNoachum in arcam , mas Sc soemina: quemadmodum prs- ceperat Deus Noacho.
10. Evenit autem ipso die septimo,ut aquas diluvii existerent super terram.
11. Anno sexcentesimo vitae Noach!, mense secundo, decimo septimo die hujus mensis; hoc ipso die diffuderunt se omnes fontes a- byili magna:,Sccataractx coeli se aperuerunt:
ii. Ut esset imber ille super terram; quadraginta dies, Sc quadraginta noftes.
13. Eodem ipso die, quum ingressus esset Noach, & Schern, Sc Ch am,Sc'Jepheth filii Koachi: uxdrque Noachi, Sc tres uxores filiorum ejus cum ipsis in arcam.
14. Ipsi & quaevis bestia: in speciem suam, Sc quasvis pecudes in speciem suam, Sc quasvis reptilia reptantia super terram in speciem suam; & volucres quaevis in speciem suam, omnes aves cuiuscunque ala:,
t;. (Venerant enim adNoachum in arcam, bina ex omni carne in qua e rat spiratio vita:.
id. Et qua: venerunt, mas 8c soemina ex omni carne, ingressa erant: sicut praeceperat ipsi Xtar/o Deus,) occlusit Jehovaipro eo.
17. Sic fuit diluvium hoc quadraginta dies super terram : quo primum ita creverunt aqua:, ut sustulerint arcam, & elevaretur e terra.
18- Deinde invalescentibus aquis 8c crescentibus admodum super terram, ambulavit arca in superficie aquarum.
19. Tandem invalescentibus aquis quam- plurimtim super terram; operti sunt omnes montes altillimi, qui sunt {ub universo coelo.
10. Quindecim cubitis sursum versiis invaluerunt aquae; postquam operti fuerunt montes illi.
11. Exspiravit itaque omnis caro, quae reptabat super terrram, volucrium, pecudumque Sc bestiarum, Sc omnium reptilium, qua; repunt super terram, Sc omnis homo.
ii. Omne cujns in naribus halitus erat spirationis vitae, ex universis, quae degunt in sicco, mortuum est.
23. Et deletum est omne corpus vivens , quod erat in superficie terrae, tum homines, tum pecudes, reptilia Sc volucres coeli, deleta inquam sunt i terra, sed superstes relictus est tantummodo Noach, Sc quae cum ea fuerunt in arca.
24. 1’raevaluerunt autem aquae illae super terram, c entum quinquaginta diebus.

CAPUT VIII.

Remisso diluviis Koachi gratiarum aft>o. TEEcordatus autem Deus est Noachi , Sc ■IV omnium bestiarum, omniiimque pecudum , qua; erant cum ipso in arca : 8c transmisit Deus ventum super terram, ut sedaremur aquae.
2. Occlusis fontibus abyifi Sc cataractia coeli, cohibitdque imbre e caelo.
3. Sic recedentibus aquis e superficie ter* rae, & quidem indesinenter recedentibus; defecerunt aquae exactis centum quinquaginta diebus.
4. Adeo ut requieverit arca mense septimo , decimo septimo die ejus mensis, super uno montium Ararati.
5. Deinde quum pergerent aquae deficere ad mensem usque decimum; ipso mense decimo , primo die illius mensis conspecti sunt vertices montium.
6 . Fuit autem exactis quadraginta diebus, quum aperuit Noach fenestram arcae, quam fecerat.
7. Et emisit corvum: qui indesinenter ibat 8c redibat, usque dura exaruissent aquae ex superficie terrae.
8 .Quamobrem emisit columbam i se,ut videret, an esset levata aquis superficies terrae.
p. Sed quum non inveniret columba haec quietis locum plantae pedis fui, reversa est ad eum in arcam, quia erant aquae in superficie totius terra: illius : Koach vero emisi» manu sua recepit eam, 8c intromisit eam ad se in arcam.
10. Itaque exspectavit adhuc septem diet alios; itenimque emisit columbam illam ex arca:
11. Et venit ad eum columba illa tempore vespertino, ecce autem folium oliva: decerptum in ore illius: sic cognovit Noach levatam esse aquis superficiem terrae.
11. Deinde quum exspectavisset adhuc septem dies alios; emisit columbam illam, quae non est dentio reversa amplius.
13. Fuitque uno Sc sexcentesimo anno, mense primo, die primo mensis, siccatis aquis illis e superficie terra:; quum removens Noach operculum are* circumspiceret, ecce autem siccata erat superficies terrx.
14. Mense autem secundo, vicesimo septimo die illius mensis, exaruerat terra.
15. Tunc edixit Deus Noacho, dicendo :
1 6. Egredere ex arca hac,tu,& uxor tua,& filii tui, uxoresque filiorum tuorum tecum.
17. Omneis bestias, qu* sunt tetum ex omni carnis genere, ex volucribus, 8c ex jumentis , Sc ex omnibus reptilibus, qu* reptant super terram, tecum educito : ut abunde progignant in terra, soetificentque, Sc augescant super terram.
ig. Egressus itaque est Noach; St filii ejus; &uxor ejus; uxoresque siliorsi eius cum eo.
19. Omnes besti*, omnia reptilia, omnes- que volucres, qu*cunque reptant super terram ; per genera sua ex arca egressa sunt.
20. Postea exstruxit Noach altare Jeho- v* : & accipiens ex omnibus mundis pecudibus, Sc ex omnibus volucribus mundis, obtulit holocausta in altari illo.
21. Qimmque odoratus esset Jehova odorem ilium gratum ; dixit Jehova cum animo suo, non iterum maledicturus sum amplius terrx propter hominem, eo quod figmentum cordis hominis fit malum a pueritia ipsius : iterumque non percutiam amplius omnia viventia, quemadmodum feci.
22. Deincepsquamdiu erit terra ; sementis Sc messis, frigusque Sc * stlis, 8t xstas 8c hiems , diesque & nox non cessabunt.

C A PUT I X.

Benedictione Deus Noachum consol/ttur. Iri- dem statuit foederis fignum. Chami improbitas & maledictio.
P Rasterea benedixit Deus Noacho & filiis eius : & dixit eis, foetificate, & augesci-, te; ac replete terram.
2. Et timor vesti i, terrorque vestri inesto omnibus bestiis terra;, omnibusque volucribus coeli: tum omnia, qua: calcant humum, tum omnes pisces maris in manum vestram traditi sunt.
3. Omne reptile, quod quidem vivum est, vobis ad comedendum esto: ut viridem herbem illis, sic illa omnia dedi vobis.
4. Veruntamen carnem cum sanguine ipsius, qui anima efl ipsius, nec comeditote.
5. Quin etiam sanguinem vestrum, animarum vestrarum, reposcam, ab omni bestia reposcam illum: adeoque de manu ipsius hominis , de manu cuj usque fratris ipsius, reposcam animam hominis.
6. Qui effundit sanguinem hominis, per hominem sanguis illius effunditor: quoniam ad imaginem suam hominem fecit Deus.
7. Vos ergo foetificate Se augescite: progignite abundd in terra, atque in ea augescite.

8. Deinde alloquutus est Deus Noachum, & filios ejus cum eo, dicendo:
9. De me autem , ecce ego stabilio foedus meum vobiscum, Sc cum semine vestro se- quuturo vos.
10. Et cum omnibus animantibus, quas vobiscum sunt ,de genere volucrium, pecudum, Sc omnium bestiarum terrae vobiscum: tum omnibus egressis ex arca, tum omnibus bestiis terrx.
11. Stabilio igitur foedus meum vobiscum, quod non exscindetur amplius omnis caro ab aquis diluvii, neque futurum est amplius diluvium ad perdendam terram.
12. Dix/tque Deus, hoc est signum illius foederis , quod ego dispono inter me & vos, omnemque animantem, quae est vobiscum, in omneis aetates seculi.
13. Arcum meum disposui in nube, qui sit in signum foederis inter me Sc terram.
14. Ita futurum est, quum nube terram obnubilavero, ut conspicuus sit arcus ille in nube.
15. Et recordabor foederis mei, quod est inter me Sc vos, omnemque animantem ex omni carne: St non erunt deinceps aquae in diluvium , ad perdendum omnem carnem.
16. Nam quum erit arcus ille in nube, aspiciam ad illum , recordaturus foederis perpetui inter Deum Sc omnem animantem initi, ex omni, qu x fuerit super terram.
17. Denique dixit Noacho Deus, hoc illud 15/? signum foederis , quod statui inter me & omnem carnem, quae est super terram.
18. Erant autem filii Noachi, qui egressi sunt ex area , Sehern, & Cham, & Jeplieth : Cham vero is pater est Cenahanis.
19. Tres isti erant filii Noachi, Sc abistis respersa est tricolis universa terra.
20.Quum autem coepisset Noach vir agricultura: deditus , plantavit vineam:
21. Et bibens de vino illius, inebriatus est: retexitqut se in medio tentorii sui.
,'.2. Resiiciens vero Cham, pater Cenahanis, nuditatem patris fui, indicavit duobus «patribus suis foris.
v
V
Cap. 9. xo.
23. Tum accepit Schein cum Jephetho pallium ejus, quod imposuerunt suo amborum humero, & accedentes retrorsum, texerunt eo nuditatem patris fui: facie sua , inquam , retrorsum, adeo ut nuditatem patris fui non respexerint.
24.Sed quum evigilasset Noach i vino suo, rescivit, quid fecisset ipsi filius suus minimus.
25. Et dixit, maledictus erit Ccnahan, servus servorum erit fratribus suis.
id. Praiterea dixit, benedictus Jehova Deus Schemi, eritque Cenahan servus illis.
27. Alliciet Deus Jephethum, ut habitet in tentoriisSchemi: erstqueCcnahan servus eis.
28. Vixit autem Noach post diluvium trecentis quinquaginta annis.
29. Sic fuerunt omnes dies Noachi, nongentorum quinquaginta annorum : postea mortuus est.

CAPUT X.

Trium filiorum Noachi posteritas . gentium origo.

I St* sunt autem generationes filiorum Noachi, Schemi, Chami & Jephethi: quibus filii, post illud diluvium, nati sunt.
2. Filii Jephethi Gomer, Sc Magog ,Sc Ma- dai, Javanque, St Thubal, & Mescnech > Sc Thiras.
3. Filii autem Gomeri, Ascheenaz, 8c Ri- phath, Sc Thogarma.
4. Filii vero Javanis, Elischa, Sc Thar- schisch ; Citthim, Sc Dodanim.
5. Ab his divisse sunt postea regiones gen* tium.per terras earum, cmque secundum linguam suam: secundum familias ipsarum in gentibus suis.
6. Filii autem Chami: Chuscli, 8c Mitzra- jim, Sc Put, Sc Cenahan.
7. Et filii Cuschi, Seba, Sc Chavila, Sc Sab- betha, Sc Rabma, Sc Sabtheca, filii vero Rab- m*, Scheba, Sc Dedan.
8. Praeterea Cusch genuit Nimrodum: iste coepit potens esse in terra.
9. Iste fuit potens venatione coram Jehova: propterea dici solet, tanquamNimrod potens venatione coram Jehova.
10. Erat enim principium regni ejus Babel ScErec, Accad, Sc Calne; interra Schin- haris.
11. E terra hac processit in Assyriam : ubi aidificavit Nineven, Sc Rechobothas urbem, Sc Celachum.
12. Et Rescnum inter Nineven Sc Celachum : illa est urbs illa maxima.
13. Mitzraiim autem genuit Ludxos, Sc Hanamaeos.Sc Lahabaeos, Sc Naphthuchxos, iq.Patrosseos quoque, Sc Casluchaios (unde egressi ftint Pelischthsi) ScCaphthorseos.
15. Cenahan vero genuit Tzidoncm primogenitum suum, Sc Chethum:
16. Jebusoumquoque, ScEmorseum, Sc Girgafchaeum.
17. Et Chivvjeum.Sc Harkseum, Sinauim- que,
18. Et Arvadxum, Sc Tzemarxum, Sc Chamathaium : posteaque sparserunt {ese familia; Cenahanaiorum.
19. Fuitque terminus Cenahanaiorum a T zidone.qua venis Gerarum Hazzam usque, Sc Hazza, qua venis Sedomum Sc Hamoram, Admimq; & Tzebojima, Lesihahum usque,
20. isti

Cap.io .it
20. Isti sunt filii Chami in familias suas fecundum linguas suas; in terris ipsorum per gentes suas.
° ji. Denique ipsi quoque Schemo edita est proles ; patri omnium filiorum Heberi, fratri Jephethi natu maximi.
22. Filii Schern, Helam, St Aschur, Sc Ar- pacschad, St Lud, & Aram.
23. Filii autem Arami; Hutz, StChul, 8c Gether, St Mefch.
24. Arpacfchad vero genuit Schelachum, Sc Schelach genuit Heberum.
25. At Hebero editi sunt duo filii: quorum unius nomen est Peleg, quia diebus hujus fuit divisa terra, nomen vero fratris hujus Joktan.
2Ü. Joktan autem genuit Almodadum > & Schelephum, St Chatzar-mavcthum, Scje- rachum.
27.Ft Hadoramum.Uxalemq;, & Diklam,
2g. EtHobalem, 8t Abimaelem, Sc Schedam,
29. Et Ophirum , ScChavilam, & Joba- bum: hi fuerunt omnes filii Joktanis.
30. Fuitque horum habitatio a Mescha > qua venis Sepharum, ad montes Orientis usque.
I r. Isti sunt filii Schein! in familias suas fecundum linguas suas : in terris ipsorum per gentes suas.
32. Hx familiae filiorum Noachi, fecundum generationes ipsorum in gentes suas; atque ex his feie diviserunt gentes in terra post diluvium illud

CAPUT xT

Turris Babylonica , linguarum confufio.
Schemi pofteri ad Abramum usque.

F Uerat enim universa terra sermone uno,& verbis eisdem usa.
2. Evenit autem, quum ab Oriente profe- f H essent; ut invenientes convallem in terra Schinharis, considerent illic:

3. Dicerentque alter alteri, agedum, formemus lateres, 8t excoquamus optimi : sic fuerunt eis lateres pro lapidibus, St bitumen illius fuit eis pro intrito.
4. Nam dixerant, agedum, exstruamus nobis urbem & turrim, cujus fastigium assurgat in coelum, ut nobis faciamus nomen : videamus, ne dispergamur in superficiem totius terra'.
5. Descendit vero Jehova ad videndum urbem illam Sc turrim. quam exstruebant filii hominum.
6. DixitqucJehova, en populum unum, quibus omnibus sermo est, unicus, atque hoc est, quod isti coeperunt facere: jam autem non prxcideretur istis quicquam eorum, qua: cogitaverunt facere ?
7. Agedum, descendamus, & confundamus ibi sermonem eorum: ut non intelh- gant alter sermonem alterius.
8- Sic dispersit illos Jehova inde in superficiem totius terra:: & desiverunt exstruere urbem illam.
9. Propterea vocavit quisque nomen illius Babel, quod ibi confudisset Jehova sermonem totius terrae : Sc inde Jehova dispersit eos m superficiem totius terra:.
10. Ha: sunt generationes Schemi. Schern natus erat centum annos , quum genuit Ar- pacfchadum: biennio post diluvium.
Cap. 1 r,
ji. Vixitque Schern, postquam genuit Ar- pacschadum quingentis annis; quibus eenuit filios Sc filias.
12. Arpacfchad autem vixerat triginta quinque annis, quum genuit Schelachum.
iz. Vixitque Arpacfchad, postquam genuit Schelachum. quadringentis tribus an» nis, quibus genuit filios 8 t filias.
14. Schelach autem vixerat triginta annis, quum genuit Heberum.
15. Vixitque Schelach, postquam genuit Heberum, quadringentis tribus annis , quibus genuit filios 8c filias.
16. Heber autem vixerat triginta quatuor annis, quum genuit Pelcgum.
17 . Vixitque Heber, postquam genuit Pe- legum > quadringentis triginta annis : quibus genuit filios Sc filias.
ig. Peleg autem vixerat triginta annis, quum genuit Rehu.
19. Vixitque Peleg, postquam genuit Rehu, ducentis novem annis: quibus genuit filios & filias.
20. Rehu autem vixerat triginta duobus annis, quum genuit Serugum.
21. Vixitque Rehu, postquam genuit Serugum , ducentis leptem annis : quibus genuit filios Si filias.
22. Serug autem vixerat triginta annis, quum genuit Nachorem.
23. Vixitque Serug, postquam genuit Nachorem, ducentis annis: quibus genuit filios Sc filias.
24. Nachor autem vixerat viginti novem annis, quum genuit Therachum:
25. Vixitque Nachor, postquam genuit Therachum , centum novendecim annis ; quibus genuit filios Sc filias.
2 6. Therach autem vixerat septuaginta annis, quum genuit Abramum, Nachorem, & Haranem.
27. Atque hx generationes Therachi. Therach genuit Abramum, Nachorem, 8c Haranem: Haran vero genuit Lotum.
2g. Postea mortuus est Haran in conspectu Therachi patris fui; in solo natali suo. Ure Chaldxorum oppido.
29 Duxerunt quoque Abram, & Nachor uxores sibi: nomenque uxorisAbrami/Wt Sarai: nomen vero uxoris Nachoris, Milca, filia Haranis patris Milcx, & patris Jifcx.
30. Erätque Sarai sterilis: ideo'que nulla erat ipsi proles.
31. Assumsit autem Therach Abramum filium suum, Sc Lotum filium Haranis nepotem suum, Sc Sarain nurum suam uxorem Abrami filii sui: Sc egressi una oppido Chaldaeorum Ure, ad proficiscendum in regionem Cenahanis, pervenerunt Charanem usque, Sc consederunt illic.
32. Quumque fuissent dies Therachi ducentorum quinque annorum, mortuus est Therach Charane. Caput oett.
33. Dixerat enim JehovaAbramo,abi a terra tua,Sca cognatione tua,atque i familia patris tui; in eam terram, quam ostendam tibi.
34. Et efficiam te patrem gentis magna:, ac benedicam tibi, Sc magnificabo nomen tuum: adeoque jam esto benedictioni.
35. Nam benedicam iis, qui benedicent tibi, Sc qui maledixerit tibi,cum exeerabor : Sc benedicta: erunt in te omnes familia terrae.
A 4 CAPUT
GENESIS,

CAPUT XII.

Abram vocatur , & ex Canar,xamiprat in JE-pyptum. Vxor ejus amittitur ad tempus j tfj recipitur.

D Einde profectus est Abram Charane, sicut edixerat ei Jehova, St Lot cum eo profectus est : erat autem Abram natus septuaginta quinque annos , quum proficisceretur Charane.
1. Assumsit enim Abram Sarain uxorem suam, St Lotum filium fratris fui, cum universis facultatibus suis, quas comparaverant, St animis, quas acquisiverant Charane, St profecti, ut abirent in regionem Cenahanis, tandem pervenerunt in eam.
3. Et transivit Abram per regionem illam ad locum usque Schecemi, ad planitiem usque Mors : erat autem Cenahanams tun; in regione illa.
4 - Quamobrem apparuit Jehova Abramo, 8c dixit, semini tuo daturus sum regionem baue : Abram vero exstruxit ibi altare Jehovx', qui apparuerat ipsi.
5. Postea refigens inde ad montana profectus est, verstis Orientalem tractum Beth- elis, St tetendit tentorium suum : Beth-el ab Occidente, Si Hai ab Oriente eratipß, quum illic Jehova: aedificaret altate , Sc invocaret nomen Jehovx.
6. Deinde profectus est Abram indesinenter pergendo, in meridianum tractum.
7. Erat autem fames in regione illa : quapropter descendit Abram in Aegyptum, ut peregrinaretur illic , quia gravis erat fames in regione illa.
z. Euitque quum propi esset, ut ingrederetur /Egyptifm ; ut diceret Sarai uxori fux, ecce nunc novi mulierem pulcram aspectu este te:
9. Itaque eventurum est, quum te viderint AEgyptii dixermtque, haec uxor eft illius ; ut me interficiant, te verö in vita servent.
10.Dic quxfo,sororem meam esse te, ut bene sit mihi propter te,Scvivam ego causa tui.
11. Sic autem evenit ingresso Abramo in Aigyptum, quum viderent /Egyptii mulierent illam pulcram esse valde.
ia. Nam visa ea principes Parhonis , laudaverunt eam apud Parhonem : St capta mulier illa /»Parhonis Aorsmtnperdutia est :
13. CJtii Abramo benefecit propter illam; adeo utfuerint ei oves,bovesque Sc asini,servi quoque St ancilla', asinaeque Sc cameli.
14. Sed affecit Jehova plagis magnis Parhonem, St familiam ejus ; propter Sarain uxorem Abrami.
15. Quamobrem accersivit Parho Abra- pium, Sc dixit , quid hoc esi, quod fecisti ptihi? quarenojtindicaveras mihi, uxorem tuam hanc?
16. Quare dixisti, foror mea est ? adeo ut ducturus eam mihi fuerim uxorem l jam itaque ecce uxorem tuam, recipe eam, St abi.
17. Tunc dedit mandata de eo Parho cer- t is hominibus: qui dimiserunt eum Sc uxorem ejus, Sc quicquid erat ei.

CAPUT XIII.

Secunda Abrami vocatio ejüsque k Loto separatio. Promissio semims hinunter abdis.

A Scendit itaque Abram ex Aegypto, ipse St uxor ipsius, 8c quicquid erat ipsi, Lot quoque cum ipso in meridianum trat t tun.
2. (Erat autem Abtam gravis valde; pecore, argento Scauro.)
3. Et' ivit suis itineribus a meridiano tractu Beth-elem usque; ad locum usque illum, ubi fuerat tentorium ipsius ante, inter Beth- elem ScHaium:
4. Ad locum illius altaris , quod fecerat illic priiis : Sc ibi invocavit Abram nomen Jehova:.
5. Quin etiam Loto, qui ibat cum Abramo, erant greges Sc armenta, Sc tentoria.

6. ftaque non ferebat eos terra illa, ut habitarent simul: nam erant facultates eorum multa:, adeö ut non possent habitare simul.
7. Efsetque contentio inter pecuarios A- brami, Sc pecuarios Loti: Cenahanatus enim atque Perrzzxus tunc habitabat in terra illa.
8. Dixit ergo Abram Loto, ne quxfo sit contentio inter me Sc te, aut inter pastores meos Sc pastores tuos: nam viri fratres fumus.
y. Nonne universa hxc terra tibi est exposita? separa te quxfo ä me : quod si sinistram versus difceßeris > dexteram petam, sin autem dexteram versus, sinistram petam.
10. Quum itaque Lot sublatis oculis suis aspiceret totam planitiem Jardenis, totam irriguam esse: similem horto Jehovx, similem terrx ALgypti esse totam , qua venis Tzoharem , antequam pefdidifset Jehova Sedomum Sc Hamoram:
11. Elegit sibi Lot totam illam planitiem Jardenis , Sc profectus est Lot orientem versus : Sc separaverunt se alter ab altero.
11. Abram habitavit in regione Cenahanis : Lot verö habitavit in civitatibus planitiei illius, movens tentoria Sedomum usque:
13. Quamvis Sedomitx essent mali Sc pec- catoresin Jehovam valde.
14. Jehova autem edixit Abramo, postquam fefe Lot separavisset ab eo , attolle nunc oculos tuos, Sc cstcumfpicc ab isto loco, ubi es : ad Septentrionem, Sc ad Meridiem, St ad Orientem, Sc Occidentem versus.
15. Nani totam hanc regionem, quam vides, tibi daturus sum, Sc femini tuo usque in sceuium.
16. Et disponam semen tuum , ut sit numerosum, sicut pulvis terrx : quem si poterit quisquam numerare , pulverem, inquam, terrx, etiam numerare poterit femen tuum.
17. Surge, perambula regionem hanc in longitudinem ipsius, St in latitudinem ipsius: nam tibi daturus sum eam.
18. Movit ergo Abram tentoria , veniens- que habitavit in planitie Mamrx , qux es; ad Chebronem: Sc ibi exstruxit altare Jehovx.

CAPUT XIV,

Lot captivus abducitur cST liberatur. Abram
vidor, bene didi ossem a Aielchisedeco accipit.

F Uit autem temporibus Amrapheli Regis Schinharis, Arioci Regis Ellafaris, Ceclov- lahomeri Regis Helami, Sc Tidhalis Regis Gentium.
1. Quum gererent ifti bellum contra Bc- rahum Regem Sedomi, Sc contra Birfchauin Rdgem Hämorx, Schineabum Regem Ad- mx , St Schemeeberum Regem Tzebojimo- rum , Regemque Belahi, qux jam dicitur T zohar.
‘ z. Omne»

c ipt'
ilknn.
Beth.
tha- • tun
osA- enim rrailla, »so fit wlores tres lost expo- mistram fin au- m.
ilis fnis totam , (imi- venis Jehova
anitient
mrer-
enaha-
plan't-
usque:
Stpec-
attolle
\5toto,
tAeiiaiem,
rsk
quamvi-
oastfieia
ut fit m- - st poterit irujum, lentunm. a haue in em ipsius:
veniens-]ii*e/ad Jehova:.
uäum seihte «(•
hels Regt« is, Cedor aiis Jlegis
ontraBe*
irschauffl
■ 5 ". reboiirao* m dicitttr
j, OlMü

3. Omnes hi junxerunt coptas ad vallem Siddimorum , qua: jam eß mare salsum.
4. Duodecim annos servierant Cedorlaho- mero,tertio decimo autem anno rebellaram.
5. Quapropter decimo quarto anno veniens Cedor-lahomer, St Keges , qui erant cum ipso, percusserant Raphateos Haschtero- this Karnajimorum, 5 c Zuzxos Hami, St Emaeos in planitie 4dKiriathajim.
6 . Choratos quoque in monte suo Schire, usque ad planitiem 1’aranis , quae fecundum desertum est.
7. Inde reversi venerant Henmifchpatum (ipsum jam dicitur Kadetch) St ceciderant omnes incolas agri, qui nunc eß Hamaleki- tarum, etiamque Emorsum illum, qui habitabat Chatzatzone Thamaris.
8. Quum procedens KexSedomi, 8tRex Hamor» , & Rex Adrue, St Rex Tzeboji- mornm, & Rex Belahi, que eß Tzohar , instructi inierunt contra eos pratlium in valle Siddimorum.
9. Nempe contra Cedor-Iahoir.erum Regem Hefami, St Tidhalem Regem Gentium, 8c AmrapheiumRegem Schinharis, St Ario- cum Regem Ellafaris :quatuor hi reges iniverunt pratlium contra illos quinque.
10 Vallis autem Siddimorum referta erat puteis bituminis, itaque fugientes Rex Sedomi St Hamorae, se dejecerunt illuc: residui vero profugerunt in montanum tractum
11. Et accipientes illi omneis facultates Se- domi St Hamore, omnemque commeatum horum, ut abirent:
12. Ceperunt quoque Lotum, filiumfra- trisAbrami cum facultatibus ejus, St abierunt: nam ipse habitabat Sedomi.
13. Venit autem quidam , qui evaserat, ut nuntiaret Abramo Hebraeo , habitanti in planitie MamreEmoraei fratris Eschcolis,St fratris Haneri, qui erant foederati Abrami.
14. Quum itaque audisset Abram captivum abduci agnatum suum , armavit vernas suos instructos ä se trecentos octodecim, Sc persequutus est Reges illos Datiern usque.
ip. Ubi distribuens se invasit eos noctu, ipse cum servis suis, ac caccidit eos: St persequutus est eos Chobam usque, qua: a sinistra Damescheko ßta eß.

1 f>. Sic reducebat omnes facultates illius : etiamque totum agnatum suum cum facultatibus ejus reducebat, Sc mulieres quoque ac populum.
17. Quare egressus est Rex Sedomi obviam Abramo, postquam rediit k cede Cedor-la- homeri, Sc eorum Regum, qui fuerant cum eo: ad vallem Schava:, quae jam dicitur vallis Regis.
18. Malei - tzedek autem Rex Schalemi proferens panem Sc vinum: prout hic erat Sacerdos Deo forti excelso,
19. Benedixerat illi, dicens: Benedictus Abram Deo forti excelso, possessori coeli Sc terrae:
20. Et benedictus Deus fortis excelsus, qui tradidit hostes tuos in manum tuam : dabat- que ei Abram decimam de rebus omnibus.
21. Quapropter dixit RexSedomi Abramo, da mihi animas , facultates vero tibi accipe.
. M. Dixit vero Abram Sedomi Reo i: juravi elata manu mea ad Jehovam Deum for- fem, excelsum, possessorem coeli Sc terra:,
Cap. rf.
23. Diramihi imprecans, si vel filum , vel corrigiam calceamenti accepero , si inquam accepero de re ulla, qua :Jit tua : ut non dica s, ego ditavi Abramum.
24. Penes me nihil futurum est; tantum, quod isti pueri comederunt, Sc pars hornm virorum, qui profecti sunt mecum, ipsorum eßo : Haner, Efchcol Sc Mamre, isti acci- piunto partem suam.

CAPUT XV.

Deus foedus init cum Abramo , Ijf promißio-
ne 1 de numerofaprole confirmat.

Is rebus transactis, fuit sermo Jehova: cum Abramo, per visionem dicendo : Ne timeas Abram, ego clypeus sum tibi, merces tua amplae/? valde.
2. Cui dixit Abram, Domine Jehovi, quid dares mihi, cum ego incedam liberis carens : Sc is, cui relinquetur domus mea sit Damna askeqjis Elihezer iste i
3. Amplius dixit Abram , en mihi non dedisti femen: ecce itaque verna meus, is heres meus futurus est.
4. Ecce autem sermonem Jehova: ad illum dicendo, iste non erit tuus heres: sed qui prodibit e visceribus tuis, is heres tuus futurus est.
5. Deinde quum eduxisset eum, dixit, intuere nunc coelum versus. Sc numera ipsas stellas, si potens numerare eas : sic, inquit ei, futurum est femen tuum.
6 . Tunc credidit Abram Jehovs, qui imputavit ei illud in justitiam.
7. Dixerat etiam ei, ego sum Jehova , qui eduxi te Ure Chaldeorum, ut dem tibi terram hanc , quam possideas jure hereditario.
z. Quiimque dixisset Abram; Domine Jehovi , quo agnoscam me hereditario jure possessurum eam 5
9. Edixerat ei, sumens offer mihi vitulam triennem , Sc capram triennem , Sc arietem triennem; turturemque cum pullo columbarum.
10. Abram itaque fumta offerens ei omnia hec, quum dissecuisset ea per medium, posuerat dimidiatam cujusque partem e regione sua: alterius ; aves vero non dissecuerat.
11. Descendentibus autem volucribus in cadavera hec, arcuerat eas Abram :
12. Donec fuit inclinante Sole , quum altus sopor Abramum occuparet: ecce autem terror Sc tenebre magna: occupaverunt esi.
13. Dixitque Jehova Abramo, scito certo peregrinos fore posteros tuos in terra aliena , Sc ejus incolis servituros, qui affligent ipsos : idque quadringentos annos :
14. Atque etiam iff gentem illam, cui servierint, me judicia exerciturum esse ; Sc postea egressuros ipsos cum facultatibus magnis :
15. Ac te quidem abiturum ad patres tuos cum pace, fepuitum iri in canitie bona :
rd. Ipsos vero a’ täte quarta huc reversuros : non enim completa est iniquitas Emo- rei adhuc.
17. Fuit autem condito jam Sole, quum caeca nox esset: Sc ecce fumantem furnum, Sc ardentem lampada , transeuntem intet segmenta illa.
ig. Hoc die pepigit Jehova cum Abramo foedus, dicendo ; Semini tuo dedi terram A 5 hanc,

has;, i flumine Aegypti ad flumen illud usque magnum flumen Euphratis:
15. Irrram Kena:orum, Kenizzxoriim- que, & Kadmonxorum.
20. Et Citthxorum. 5 c Perizzxorum, Raphaxoramque,
11. Et Emorxorum, 8t Cenahanxorum, Girgaschxorumque, & Jebusxorum.

CAPUT XVI.

Hagar pefl conceptionemsuperbit, ejicitur, humiliatur, <Spar it h sma elem.

S Arai autem uxor Abrami non patiebat ei liberos : (sed erat ipsi ancilla Aegyptia, cuius uomen Hagar.)
2. Dixit ergo Sarai Abramo: Ecce nunc, occlusit me Jehova ne paverem; nunc congredere cum ancilla mea, fortaflis liberos consequar ex ea: & auscultavit Abram voci Sarai.
3. Accipiens enim Sarai uxor Abrami Ha-
f aram Aegyptiam ancillam suam ,°exactis ecem annis, ex quo habitabat Abram 111 regione Ccnahanis , quum tradidisset eam Abramo viro suo, ut ejjet ei pro uxore :
4. Congressus est Abram cum Hagara,qux concepit : quumque videret se concepisse, levis habita est hera eius in oculis ejus.
5. Quapropter dixit Sarai Abramo, injuria, nux fit mihi, in te recidet: ego posui ancillam meam in sinum tuum > qiix quum vidit se concepisse, levis habita sum in oculis ejus: judicabit Jehova inter me & te.
6. Dixit autem Abram uxori sus Sarai, ecce ancilla tua in manu tua , fac ei, quod m- detur bonum in oculis tuis; itaque afflixit eam Sarai, adeo ut profugeret a conspectu ipsius.
7. Sed inveniens eam Angelus Jehovx ad fontem aquarum in deserto,ad fontem illum, qui efi in via Schurem -aersus,
g. Dixit, Hagar ancilla Sarai, unde advenis, 8t quö itura es ? qux dixit, a conspectu Sarai herae mea: fugio.
9. Tum dixit ei Angelus Jehova:: Revertere ad heram tuam; Sc te patere affligi sub inanibus ejus.
10. Iterum dixit ei Angelus Jehovx, valde multiplicabo femen tuum : adeo ut non possit numerari prx multitudine.
ii. Prxterea dixit ei Angelus Jehova:, ecce tu praegnans es, St propediem paritura filium, nomen vero illius vocabis Jischma- helem, eö quod attendit Jehova ad afflictionem tuam.
12. Ipse autem erit ferus homo, cujus manus feretur contra omneis , & manus omnium contra eum : St coram omnibus fratribus suis habitabit.
13, Tum vocavit Hagar nomen Jehova: allcquentis ipsam, tu «fortis Deus visionis : dicebat enim, etiämne jam video post videntem me ?
14. Idcirco vocat quisque puteum illum, puteum Lachai roi : ecce efi inter Kade- fchum Sc Beredum.
15. Peperit itaque Hagar Abramo filium ; vocavitque Abram nomen filii fui, quem peperit Hagar, Jischmahelem.
16. Erat autem Abram natus octoginta fex annos, quum pareret Hagar ipsi JitcHma- hekni.

CAPUT XVII.

Mutatis nominibus Abram ctPSarai, infti- tuitur circumcißo, cts jilius ex Sara Abrahame p omittitur.

Q Uum autem Abram natus esset nonaginta novem annos: apparuit Jehova Abramo, Ac dixit ei, Ego sum Deus fortis, omnipotens , indesinenter ambula coram me Sc esto integer.
2. Et disponam foedus meum inter me Sc te : Sc multiplicabo te quampturimiim.
3. Tum procidente Abramo super facient suam; loquutus est cum ipso Deus, dicendo:

4. De me, ecce foedus meum tecum: quod pater futurus es multitudinis gentium.
5. Itaque non vocabitur amplius nomen tuum Abram : sed erit nomen tuum Abraham , quia patrem multitudinis gentium constitui te:
6. Eoecundabo enim te quamplurimiim, efficiens tibi gentes multas; Sc reges prodibunt ex te.
7. Stabilio autem foedus meum inter me Sc te, ac femen tuum post te, per aitates suas, ut foedus sit perpetuum : me esse tibi Deum Sc femini tuo post te :
8. Daturiimque tibi, 8c semini tuo post te terram peregrinationum tuarum, universam terram Cenahanis , in possessionem perpetuam : ut sim illis Deus.
9. Deinde Abrahamo dixit Deus, tu ergo foedus meum servato ; tu inquam Sc semen tutim post te, per States suas.
10. Hoc efi foedus meum inter me Sc vos, Sc femen tuum post te, quod servabitis ; ut circumcidatur vobis omnis mas.
ii. Circumcidetis igitur carnem prxputii vestri, ut sit signum fxderis inter me Sc vos.
ii. Natus autem dies octo vobis circumcidetur omnis mas per States vestras ; natus domi , Sc em tus pecunia de quibuscunquc alienigenis , qui non erit ex semine tuo.
13. Omnino circumciditor natus domi tux , Sc emtus pecunia tuä : sic erit foedus meum in carne vestra, in foedus perpetuum.
14. Prxputiatus autem mas , qui non circumciderit carnem prxpntii fui, utique exscindetur homo ille e populis suis : nam irritum fecit foedus meum.
15. Prxterea dixit Deus Abrahamo, quod 4ifSarain uxorem tuam, ne voces nomen ejus Sarai: nam Sara nomen ejus eft.
16. Nam ita benedicam ei, ut etiam dem tibi ex ea filium: ita, inquam, benedicam ci, ut mater sit multarum gentium ; reges populorum ex ea futuri sunt.
17. Tum procidens Abraham super faciem suam risit: dixstque in animo suo , annato centum annos nascetur proles i an etiam Sa- rx i an nata nonaginta annos pariet i
18- Post dixit Abraham Deo , urinam JischmaheI vivat coram te.
19. Cui dixit Deus, imö Sara uxor tua paritura est tibi filium, cujus vocabis nomen Jitzchakum : stabiliamque foedus meum cum eo, ut sit foedus perpetuum femini ejus post eum.
20. De Jischmahele quidem exaudivi te: ecce benedixi ei, ut foeeundem eum , au- geamque eum quamplurimum : duodecim principes generabit, St efficiam eum patrem gentis magnx.
ri. Foedus

Gsp.fy
r—
m'b infih iu/ilin-
nonafin-)Vi Ain- tiSiOnmi- m me &
«et me & im.
w feiern !i dicendo: :um; quod ium.
iis nomen aimctui- s gentium
Immun,
gespioi-
>1 inter mt rates suis, tibi fisum
mo post te jniversam m perpe-
, tu ergo & semen
ie&w, bitis; ut
iprxputii neSi vos. tireumu- :as; natus .taeurajiii ne tuo. natus (tari terit fate i perpetuum, quinoiur- i, utique ex- S; saiuirri'
bamo, siti ices nomtj
enedieame»
; reges po-
'uper sacrem io, an nato n etiam Säetet!
3, tltiM!»
IXOttMP* - abis nomen dns rneur» semini epi
caudivi te: , eum , io duode® map» 11 ®
Cap.X 7 .i 8 -
i r. Foedus verö meum stabiliam cum Jitz- chako : quem pariet tibi Sara hoc eodem tempore, anno altero.
42. Quum autem absolvisset colloqui cum eo , ascendit ab Abrahamo Deus.
23. Tunc accepit Abraham Jischmahelem filium suum, omneisque natos domi suae , & quemcunque emerat pecunia suä , unumquemque marem b domesticis silis : Sc circumcidit carnem praeputii illorum eo ipso die , quemadmodum loquutus fuerat cum ipso Deus.
24. Erat autem Abraham natus nonaginta novem annos, quum circumcideretur carne praeputii lui:
25. Jischmahel verö filius ejus natus tre- decim annos, quum circumcideretur carne praiputii tui.
2Ü. Eodem ipso die circumcisus est Abraham , $t Jischmahel filius ejus :
27. Omnesque domestici ejus, natus domi Lc emtus pecunia ex alienigena; Sc circumcisi sunt cum eo.

CAPUTjXyill.

Abraham Angelos excipit, monetur de exci-
dio urbium, quod deprecatur.

\ Pparuit porrö ei Jehova in planitieMam- Jt1 . rae, quum sederet ipse ad ostium tentorii sui aestuante die.
2. Quum enim sublatis oculis silis aspexisset , ecce tres viros sistentes fe coram eo : quos videns accurrit obviam eis ex ostio tentorii siii. & incurvavit fe in terram honorem exhibens :
3. Et dixit; Domini mei, si nunc inveni gratiam in oculis tuis, ne quaeso praetereas a fervo tuo.
4. Sumetur jam parum aquae , inde lavate pedes vestros; atque innititimini sub icta arbore.
5. Interim accipiens afferam frustum panis , & reficite animum vestrum, postea progrediemini, quandoquidem transitis praeter Jervum vestrum, qui dixerunt, ita facito, ut loquutus es.
6 . Itaque festinavit Abraham in tentorium ad Saram : & dixit, festina, tria fata, farinam similagineam depse, & fac placentas.
7. Ad armentum verö cucurrit Abraham; & accipiens lactentem vitulum tenerum 6 c bonum dedit ferendum ad puerum, qui festinavit apparare eum.
8- Deinde accepto butyro & lacte, vituloque lactente quem apparaverat , apposuit illa coram eis : & ipse adstabat eis sub illa arbore comedentibus.
9. Dicentibus autem, ubi efi Sara uxor tua 'i dixit Abraham , ecce in tentorio illo eß.
10. Et dixit Jehova , Certe revertar ad te, quum vigebit hoc ipsum tempus, ecce autem filius erit Sara; uxori tua;: Sara verö audiebat ab ostio tentorii fui, quod erat post tentorium illius.
11. Abraham autem Lc Sara senes erant, vergentes altate: desierat esse Sara; fecundum consuetudinem mulierum.
12. Quapropter ridebat Sara, apud se dicendo ; postquam vetula facta sum,foret mihi voluptas ! deinde dominus meus senex est.
13. Tum dixit Jehova Abrahamo: Quid
Cap. ig.

ita risit Sara, dicendo, an etiam vere paritura essem, quum ego consenui i
14. An potest occultari ä Jehova quic- quam ? hac tempestate revertar ad te, quum hoc tempus vigebit, & Sara; erit filius.
15. Mentiens verö Sara, quum negaret, dicendo, non risi, quia timebat: Jehova dixit, nequaquam ita est, nam risisti.
s 6 . Postea furgentes inde viri illi, prospectabant Sedomum versus : Abraham verö ibat cum eis, dimissurus eos.
17. Dixit autem Jehova, occultemne ego ab Abrahamo, quod sum facturus i
18. Ciim Abraham prorsus futurus sit gentis magna: ac potentis pater, & in eo benedi- cendarisint omnes gentes terra; i
19. Nam agnovi eum , ut quum prxeepe- rit filiis suis, & familiae sua: post fe,etiam observent viam Jehova; exercendo justitiam8c jus : utque praestet Jehova Abrahamo id, quod promisit ei.
20. Dixit ergo Jehova, Clamor SedomiSc Hamora: ciim inultus sit, & peccatum istorum cum grave sit valde:
21. Descendam nunc, & videbo, an secundum clamorem istius , qui pervenit ad me, omnino faciant: sin autem minus, cognoscam.
22. Itaque respicientes aliorsum inde viri illi, abibant Sedomum versus : ipse verö Abraham stetit adhuc coram Jehova.
23. Et accedens Abraham dixit, an etiam perimes justum cuminjusto t
24. Sunt fortaisis quinquaginta justi in civitate ista : an etiam perimes, ac non parces isti loco propter illos quinquaginta justos, qui suerint in ea ?
2S- Absit tibi ut facias tale quippiam, morti tradendo justum cum injusto, ut ita sit justo sicut injusto : absit tibi: an judex totius terrx non exerceret jus i
2 6. Cui dixit Jehova, fi invenirem Sedo- mi quinquaginta justos in civitate ipsa, parcerem etiam toti illi loco propter eos.
27. Abraham verö subjecit, dicens; Ecce nunc cuperem alloqui Dominum , tametsi ego ßm pulvis & cinis.
28. Fortassis quinquaginta illos justos deficient quinque , an perditurus es propter hos quinque totam civitatem istam i dixit, non perderent, si invenirem ibi quadraginta quinque.
29. Deinde pergenti denuö alloqui eum ac dicenti, fortassis invenientur ibi quadraginta ; dixit, non essem facturus propter hos quadraginta.
30. 1’ostea dicenti, ne quxfo accendatur ira Domini > si loquar, fortassis invenientur ibi triginta : dixit Jehova > non essem facturus, si invenirem ibi triginta.
31. Rursus dicenti , ecce nunc cuperem alloqui Dominum, fortassis invenientur ibi viginti: dixit, non essem perditurus propter illos viginti.
32. Tostremö dicenti, ne qua; so accendatur ira Domini, si loquar tantiim hac vice, fortassis invenientur ibi decem, dixit, non essem perditurus propter illos decem.
33. Tunc abiit Jehova, postquam absolvisset alloqui Abrahamum : Abraham verö reversus est in locum suum.

CAPUT XIX.

Evertitur Sedomum cum fororibus. Lot eripitur. Nascuntur Moab &Ammon.

P Ervenientibus autem duobus illis Angelis Sedomum vespere, Lot sedebat ad portam Sedomi, quos quum videret Lot , Turgens ivit eis obviam,8c incurvavit se vultu demisso in terram honorem exhibens.
2. Et dixit, Ecce nunc domini mei, divertite quaeso in domum servi vestri, atque pernoctate, & lavate pedes vestros, deinde turgentes mane abibitis viam vestram : iUi autem dixerunt, non faciemus , nara in platea ipsa sumus pernoctaturi.
3. Sed quum institisset apud eos valde , divertentes ad eum ingressi sunt domum eius: qui fecit eis convivium , & infermentatos panes coxit, atque comederunt.
4. Nondum cubuerant, quum cives illi, Sedomit*, obsederunt domum illam a.'que pueri atque senes : universus populus ab extremitate civitatis una ad alteram.
5. Et inclamaverunt Lotum, dicentes ei, ubi sunt viri illi, qui ingressi sunt ad te hac nocte ? fac prodeant illi ad nos, ut cognoscamus eos.
6 . Ad quos egressus Lot ad ostium, quum januam clausisset post se,
7. Dixit; ne quasso fratres mei, faciatis malum.
8. Ecce jam duas filias meas , qux non cognoverunt virum , jam producam illas ad vos, St facite illis, prout bonum videbitur in oculis vestris: tantummodo viris istis ne faciatis qui equam, quandoquidem venerunt in umbram tabulati mei.
9. Tum dixerunt illi, secede illuc : deinde dixerunt, hic unus venit ad hospitandum & judicem indesinenter agit , nunc plus tibi, quam illis faciemus mali: institeruntque in Virum illum, in Lotum valde, 8c accesserunt ut effringerent januam.
10. Quapropter emittentes viri iUi manum suam introduxerunt Lotum ad se domum; St januam occluserunt.
ii. Viros vero illos, qui erant ad ostium dormis percusserunt subito scotomate ciim minimum,tum etiam maximum: adeo ut desessi sint laborando ad inveniendum ostium.
12. Tum edixerunt viri illi Loto, quis prx- terea hic tibi est ? five gener, sive filii tui,sive filix tuse , deinde quicunque tibi junHi sunt in hac civitate : cura exeant ex isto loco.
13. Nos enim perdituri mox fumus locum hunc : eö quod magnus est clamor istorum in conspectu Jehovse', misitque nosjehova ad perdendum civitatem istam.
14. Egressus itaque Lot alloquutus est generos suos , qui brevi fuerant ducturi filias suas, dixitquessurgite,egredimini e loco isto, quia mox perditurus est Jehova civitatem istam: sed fuit habitus tanquam jocabundus in oculis generorum suorum.
13. Quiim autem ascenderet aurora, urgebant Angeli ipsi Lotum,dicendo : surge,assumens uxorem tuam 8c duas filias tuas, quae adsunt, abii ne perimaris in poena civitatis istius.
16. Cunctabatur autem; quapropter prehenderunt viri illi manum ejus & manum uxoris ejus, mamifque duarum filiarum ejus, proprerer quod Jehova dementer amptecte-

batur eum: ut educerent eum > St collocarent eum extra civitatem ipsam.
17. Fu tque dum educerent eos foras, ut Jehova diceret, Eripe te , ad vitam tuam attendens 1 ne intuere post te, neque consistas in tota hac planitie : ad montem illum fuga. eripe te, ne perimaris.
18.I ot vero dicebat eisme quieso Domine.
19. Ecce nunc invenit gratiam servus tuus in oculis tuis: quum amplificasti benignitatem tuam, quam exercuisti erga me , incolumem servando vitam meam : ego autem non possum fuga me eripere ad montem illum > ne quod me assequatur malum, St moriar.
20. Ecce nunc civitatem istam propinquitate sua commodam ad fugiendum iliuc, qux est res perexigua: fuga eripiam me quatio illuc (nonne res perexigua est?) & vivam.
21. Cui dixit ille, Ecce rationem habeo tui etiam in hac re : ut non subvertam civitatem istam, quam dixisti.
22. Festina , fvga te eripe illuc, non enim potero facere quicquain usque dum perveneris illuc : propterea vocavit quisque nomen illius civitatis Tzoharem.
23. Sole prodeimte super terram,quum Lot ingrederetur Tzoharem,
24. Jehova demisit super Sedomum & super Hamoram, pluviam sulphuris St ignis ; k Jehova L coelis:

2<;. Subvertitque civitates ipsas St planitiem illam totam, omneisque incolas illarum civitatum, & foetum terra-:
16. Sed quum intueretur uxor ejus ulterius post eum, statua falis effecta est:
27. Mane fungens autem Abraham eodem matutino , abiit in locum illum , ubi steterat coram Jehova;
2g. Prospectansque Sedomum St Hamoram versiis : St totam regionem versus illius planitiei: vidit quum ecce ascenderet fumus illius regionis tanquam fumus fornacis calcariae.
29. Fuit itaque, quum perderet Deus civitates illius planitiei, ut recordaretur Deus Abrahami: idedque emisit L otum e medio illius subversionis, quum subverteret civitates illas, apud ejuas habitaverat Lot.
30. Lot vero ascendens Tzohare, consedit in monte illo, St dux filix ejus cum eo , (quia metuebat habitare Tzohare) & consedit in spelunca quadam ipse cü duabus filiabus suis.
31. Dixit autem primogenita minori natu, pater noster senex eft: nec quisquam fuperefi in hac terra, qui congrediatur nobiscum, secundum consuetudinem totius terrae.
32. Agedum, demus bibendum patri nostro vinum , & cnbemus cum eo; ut invita servemus ex patre nostro semen.
33. Quum itaque dedissent bibendum patri suo vinum in nocte illa ; accedens primogenita cubuit cum patre suo , qui non agnovit dum cubaret illa, aut dum exsurgeret.
34. Postridie verci evenit ut diceret primogenita minori natu,ecce cubui prxterita noble cum patre meo : demus ei bibendum vinum etiam hac nos te, deinde veni concumbe cum eo, ut servemus ex patre nostro semen.
3;. Quiimque dedissent bibendum etiam in nocte illa patri suo vinum ; surgens minor natu cubuit cum eo, qui non agnovit, dum cubaret illa > aut dum exsurgeret.
;S. It»

IS,«
\at-
-istas
h*
mine.
itans
;nita-
icolu-
nnon
Ilum,
iar,
inqui-
.1,315*
atioil-
utam.
babtotui
avitatem
imtnim
perw-
iptno-
■ quum
tn&su-
ignisja
& plani- illarum
his alte*
Modem
iftttu#
Hamc- rsus illius i« Stamus rameis at
36. Ita conceperunt du* filis Loti ex patre luo.
37. Peperitque primogenita filium, & vocavit nomen ejus Moabum: is est pater Moa- bitarum in hunc usque diem.
38. Et ipsa quoque minor natu peperit filium,& vocavit nomen ejus Ben-hammi: ipse efl pater Hammonitarum in hunc usq; diem.
_
Sara. Abrahamo ablata, reflituitur invio!a- ta.Abimelech curatur precibus Abrahami,
P Rofectus autem inde Abraham ad regionem meridianam, ut habitaret inter Ka- deschum & Schurem, hospitatus est Gerari:
i.Ubi quum dixifletAbraham de Sara uxore sua, foror mea est, mittens Abimelec rex Gerari homines, accepit 8aram.
3. Sed venit Deus ad Abimelecum in somnio nocturno -. St dixit ei, E.cce tu illico moriturus es propter hanc mulierem , quam accepisti , ciim sit marito juncta.
4. Abimelec autem non accesserat ad eam : quapropter dixit, Domine, an gentem etiaA justam interficeres ?
3. Nonne ipse dixit mihi, soror mea est ? & illa ipsa quoque dixit,frater meus est.' cum integritate cordis mei & munditia manuum mearum feceram istud.
6. Tum dixit ei Deus in somnio, tum ego sciebam cum integritate cordis tui te fecisse istud, tum etiam cohibui ego te, ne peccares in me: idcirco non sivi te attingere eam.
7. Nunc itaque restitue uxorem illius viri, propheta enim est, quiimque oraverit pro te, vivito: quod si non restitueris, scito te omnino moriturum, te inquam > ÜC eos omnes, qui tui sunt.
8- Mane itaque surgens Abimelec matutino ipso,quum vocavislet omneis servos suos, proloquutus est omnia verba h*c ipsis audientibus : timueruntquc viri illi valde.
9. Deinde vocans Abimelec Abrahamum dixit ei, quid fecisti nobis, aut quid peccavi in te, quod induxisti super me &c super regnum meum noxam magnam ? opera, qua: non sunt facienda, fecisti adversum me.
10. 1 ’rxterea dixit Abimelec Abrahamo, quid videbatur tibi, quum faceres rem hanc i
11. Cui dixit Abraham, feci, quia dicebam, duntaxat vacuitas reverentis Dei efl in loco isto: quare occident me causa uxoris me*.
12. Sed etiam revera foror mea e/ 2 , filia patris mei, non autem filia matris meae: mihi vero nupta est.

iq.Fuit autem,quum faceret Deus,ut errarem e domo patris mei, ut dicerem ei, haec eflo benignitas tua, quam exerceas erga me: ad quemcumque locum pervenerimus, dicito de me , frater meus est.
14. Tunc accipiens Abimelec greges St armenta St servos St ancillas, dedit Abrahamo, St restituit ei Saram uxorem ejus.
13. Dixitque Abimelec Abrahamo, ecce regio mea tibi exposita est: in loco , qui tibi videbitur commodus, habita.
iC. Sara» vero dixit, ecce dedi mille fidos argenteos fratri tuo , ecce is tibi efl operi- mentum oculorum apud omneis, qui tecum futuri sunt: atque h*c omnia, ut erudita sis.
17 - Quum itaque orässet Abraham Deum, «liravit Deus Abimelecujn, & uxorem ejus
St ancillas ejus, ut parerent.
18. Nam plane occluserat Tehova omnem vulvam familia: Abimeleci: causa Satae uxoris Abrahami.

CAHJT XXI.

Nascitur htzchak ex Sara,circumciditur,ab-
laclatur. Agar cum lifchmaele ablegatur , T) Ostea visitavit Jehova Saram quemadmo- I dum dixerat,fecitque jehova Sara: quemadmodum loquuutus fuerat.
2. Concepit enim St peperit Sara Abrahamo filium senectuti ejus, ea ipsa tempestate, quam dixerat Deus.
3. Vocavitque Abraham nomen filii fui, qui natus est ipsi, quem peperit ipsi Sara, jizchakum:
4. Et circumcidit Abraham Jitzchakum filium suum natum octo dies; sicut pr*cepe- rat ei Deus.
3. Erat qUJem Abraham natus centum annos,quum nasceretur ei Jitzchak filius ejus-
6 . Dixit vero Sara, risum fecit mihi Deus: quilquis audiet, arridebit mihi.
7. 1 ’raiterea dixit,quis suisset dicturus Abrahamo, certo lactabit filios Sara-.ciun tamen pepererim filium senectuti ejus i
8. Quum autem crevisset infans, ut depelleretur a laste , fecit Abraham convivium magnum,quo die ä lacte pellebatur jitzchak.
9. Et videns Sara filium Hagar* Aegyptia:, quem pepererat Abrahamo Hagar, irridente,
10. Dixit Abrahamo , ejice ancillam istam & filium ejus : non enim futurus est ha:res ■ filius ancilia; istius cum filio meo , cum Jitz- chako.
11. Mala autem videbatur h*c res valde in oculis Abrahami, propter filium suum.
12- Sed edixit Deus Abrahamo,ne malum videatur in oculis tuis de puero hoc, & de ancilla tua, quicquid indixerit tibi Sara, ausculta voci ejus: nam in Jitzchako vocabitur tibi semen.
13. Attamen etiam filium ancili* hujus efficiam patrem ventis maenae, quia femen tuum est.
J4.Quum ergo mane surrexisset Abraham eodem matutino, accipiens panem 8 c utrem aqu* allatum ad Hagaram tradidit, imponens humero ejus, puerumque ipsum , ac dimisit eam: itaque profecta vagabatur per desertum, quod dicitur Becr-schebahi.
13. Sed deficiente aqua ex utre , abjecit puerum sub unam arborum:
iö. Abiensque subsedit e regione,procul abscedendo, ut qui jaculantur arcu: dicebat enim, ne videam quum morietur puer; sub- sidensque e regione voce sublata flebat.
17. Audivit autem Deus vocem ipsius pueri : quapropter inclamans Angelus Dai Hagaram e coelo, dixit ei, quid tibi efl Ha- gar ? ne trnieas , attendit enim Deus ad vocem ipsius pueri in loco ubi est.
i8.Surge,tolle puerum istum, 8 c apprehende manu tua ipsum : nam patrem gentis magna: efficiam ipsum.
19. Tum aperuit Deus oculos illius, ut videret puteum aqu* , & abiens illa implevit utrem suum aqua , & dedit bibendum puero.
20. Deinde adfuit Deus isti puero ita, ut creverit: habitabat autem in deserto, erat- que jaculator arcitenens.
ai. Et

11. Et habitanti in defei'toParams;asium- plit ei mater ejus uxorem 6 terra dEgypti.
22. Evenit autem ilio tempore,ut alloqueretur Abimelec St Picol princeps militia: ejus Abrahamum, dicendo ; Deus tecum esi in omnibus qua: facis.
2;. Nunc itaque jura mihi per Deum hic, dira tibi imp recans, ii mentitus fueris mihi, aut lilio meo, aut nepoti meo; fore ut benignitatem parem huic, quam exercui erga te, exerceas erga me, St erga regionem hanc in qua peregrinaris.
24. Cui dixit Abraham, ego jurabo.
25. Reprehendit verö Abraham Abimele- eum, propter puteum aqu* illum, quem vi occupaverant fervi Abimcleci:
2Ü. Cui Abimelec, nescio quis fecerit rem hanc, inquit: quin etiam neque tu indicaveras mihi, neque etiam ego audiveram praeterquam hodie.
27. Et accipiens Abraham igtjeges St armenta , dedit Abimeleco , pepigerüntque ambo ipsi foedus.
28. Statuerat autem Abraham septem agnas gregis feorsim.
251. Quamobrem Abimelec Abrahamo dixit, quorsum isthic septem agnae istae, quas statuisti feorsim t
30. Et ille, quia, inquit, has septem agnas accepturus es e manu mea: quo sit mihi)stud in testimonium me fodisse puteum hunc.
31. Idcirco vocavit auifius locum illum Beer-fchebah.quia ibi juraverunt ambo.
32. Quiimque pepigissent foedus ad Beer- schebah; surgens Abimelec & Picol princeps militia; ejus > reversi sunt in regionem l’e- lifchthaeorum.
33. Plantavit verö Abraham nemus ad Beer-fchebah , Sc invocavit illic nomen Je- hov* Dei fortis, alterni.
34. Peregrinatus enim est Abraham in regione Pelifchthaeorum diebus multis.

CAPUT XXII. Immolatio Iitzchaki imperatur. Obedit A-
braham. Iitzchak liberatur.

E Venit autem his rebus transactis,ut Deus ipse tentaret Abrahamum, nam dixit ei, heus Abraham ; cui ille, ecce me, inquit.
2 Et dixit Deus, astume nunc filium tuum, unicum tuum, quem diligis, Jitzchakum, St abi in regionem Morij*": St offer eum ibi in holocaustum, super uno illorum montium, quem dixero tibi.
3. Mane itaque surgens Abraham eodem matutino , instravit almum suum,St affumsit duos pueros suos fecum, St Jitzchakum filium suum : 8t fissis lignis ad holocaustum, furrexit abiturus in locum illum, quem dixerat ei Deus.
4. Tertio die attollens Abraham oculos suos, vidit locum illum e longinquo :
5,Edixitque Abraham pueris suis,VOS consistite hic cum asino , ego verö St hic puer ibimus eo usque; quiimque adoraverimus, revertemur ad vos.
6 . Et accipiens Abraham ligna ad holocaustum, imposuit Jitzchako filio suo > accepit verö in manum suam ignem St cultrum: sic abibant ambo simul.
7. AUoquens autem Jitzchak Abrahamum patrem suum dicebat, mi pater: qui dixit,
ecce me , fili mi: tum dixit "Jitzchak 1 ecce ignem St ligna, atubi efl parva pecus ad holocaustum :
8. Cui dixit Abraham , Deus ipse prospiciet sibi de parva pecude ad holocaustum, fili mi: quum abirent ambo simul.
9. Ut autem pervenerunt ad locum illum, quem dixerat ei Deus, exstructo ibi altari Abraham disposuit lignaipostea colligans artubus Jitzchakum filium suum >imposuit eum altari supra ipsa ligna.
10. Et immittens Abraham manum suam, accepit cifttrum ad jugulandum filium suum.
11. Inclamans verö eum Angelus Jehovs e coelo, dixit, Abraham, Abraham: qui dixit, ecce me.
12. Tunc dixit Angelus, ne immittas manum tuam in puerum hunc : nec facias ei quicquam : nunc enim expertus sum timentem Dei esse te , ciim non subtraxeris filium tuum, unicum tuum, Ä me.
13. Quum autem Abraham sublatis oculis suis aspiceret > ecce arietem, qui retrorsum detinebatur in perplexitate veprium cornibus suis: abiens itaque

Abraham accepit arietem illum , obtuli'tque eum in holocaustum loco filii fui.
14. Propterea vocavit Abraham nomen loci illius, Jehova providebit: ex quo dici solet hodie in monte Jehova: providebitur.
15. Inclamavit porro Angelus Jehova: Abrahamum fecundo e coelo.
16. Ac dixit,Per me ipsum juro,dictum Je- hovae-.quandoquidem fecisti rem hanc.Sc non subtraxisti filium tuum, unicum tuum :
17. Me prolixi benedicturum tibi, St cumulatissime multiplicaturum semen tuum, ut fit numero sicut stell* coeli,Sc sicut arena, qu* esi in littore maris, Sc hxreditario jure possessurum .femen tuum portam inimicorum suorum,
iz. F.t benedictas fore in semine tuo omnes gentes terra:: quandoquidem auscultasti voci me*.
19. Deinde reverso Abrahamo ad pueros suos, furgentes abierunt simul in Beer-fchebah habitabat enim Abraham in Beer-fchebah.
20. Evenitque his rebus transactis, ut nuntiaretur Abrahamo , dicendo : ecce peperit ipsa quoque Milca filios Nachori fratri tuo:
21. Hutzum primogenitum ipsius , Sc Bu- zum fratrem ejus , Sc Kemuelem patrem Arami,
22. Cefediimque, Sc Chazonem, Sc Pilda- fchum,Sc Jidlaphum; etiamque Bethuelem :
23. Bethuel autem genuit Ribkam-.octo istos peperit Milca Nachori fratri Abraha- mi.
24. Concubina verö illius uxor, cui nomen eft Reum a, peperit igitur illa quoque Thebachum.Sc Gachamuni, Sc Tachalchum, Sc Mahacam.

CAPUT XXIII. *

Sarx obitus tfj sepultura.

F Uit autem vita Sar* centum viginti septem annorum; hi anni vit* Sar*.
2. Post mortua est Sara in urbe Arbah (ea jam dicitur Chebron) in regioneCenahanis: Sc ingressus est Abraham ad lugendum propter Laram, Sc ad deflendum eam.
3-Sur-

'h&i tc;t Badiis.
Eprofpi-
dum,*Jj
«illam, fc altari ligansar- aiposuit
«fiam,
«suum.
Jsjehovs
;quidixit.
mittis mi- ec {acias ti {«limia- ixtnsium
itatis w& ai retrorsum imn corii- iam accepit inholotio-
■ara nomen ar quo dici jvidebitur. as Jetovr
dicte./e- ane,Scnon uum: tibi, Üt Culten tuum, sicut arena, ditario jute tm inimico-
liat tuo ®
em atifcultalii
amo ad puti« i! inieer-ft-
i in Beet-ft'
factis, utram- ecce pe pö :i fratri tuo: ipsius, ie lem patrati
iem.SiriUa- eBettaelem: Ribkanr.oct* jatri Sdialu'
uxor,«® -
arilM“»?“
tTacM'«® 1
[Ii-
jjivijinti se-
itjeSat*-
.AeÄtbAf“
meCenabJBf
uz«
eam-
indtfflP 8 '
i Lap.2Z.24.
3. Suriens vero Abraham, quum abivisjet a facie mortui soi.alloquutus est filiosChethi dicendo,
4. Peregrinus St inquilinus sum apud vos: date mihi possessionem sepulcri apud vos, ut sepeliam mortuum meum sublatum e conspectu meo.
5. Responderunt autem filii Chethi Abra- hamo, dicendo ei.
6 . Audi nos domine mi, princeps Dei, tu inter nos, in lectissimo sepulcrorum nostrorum sepeli mortuum tuum; nemo ex nobis sepulcrum suum occludet tibi , quo mimis tuum mortuum sepelias.
7. Tum adurgens Abraham incurvavit se coram populo ejus regionis honorem exhibens , coram filiis Chethi:
8. Et loquutus est cum eis, dicendo : si est in animo vobis, ut sepeliam mortuum meum sublatum k conspectu meo, auscultate mihi, & intercedite pro me apud Hephronem filium Tzocharis:
9. Ut det mihi speluncam Macpelse loci sui, qu* esi in extremitate agri ipsius; justa pecunia det illam mihi inter vos, in possessionem sepulcri.
10. Hephron autem sedebat inter filios Chethi: respondit vero HephronChitthsus Abrahamo , audientibus filiis Chethi, omnibus ingredtentibus portam civitatis fuse , dicendo,
11. Nequaquam, domine mi, audi me: a- grum illum dederim tibi, & speluncam , qua: meo eß 1 ipsam tibi dederim: prassentibus popularibus meis dederim eam tibi , sepeli mortuum tuum.
12. Tunc incurvavit se Abraham coram populo regionis illius honorem habens:
13. Et alloquutus est Hephronem audiente populo regionis illius, dicendo, sed si tu is es> quaeso audi me : do pretium agri illius, accipe k me, tum sepeliam mortuum meum illic.
rq. Respondit autem Hephron Abraha- mo, dicendo ei -.
1;. Domine mi, audi me, terra quadringentorum ßclo r um argenti, inter me & te, quid est i tuum ergo mortuum sepeli.
16. Ascultavit itaque Abraham Hcphroni, 8c appendit Abraham Hephroni argentum illud, quod indicaverat audientibus filiisChe- thi: quadringentos ficlos argenti commeantis ad mercatorem quemvis.
17. Ita cessit agerHephronis, qui eß Mac- pela: > qux eß e regione Mamrte; agev cum spelunca ipsa,quae in eo eß , omn/que arbore, qux in agro erat , quod denique erat in toto termino ejus circumquaque,
ig. Abrahamo in possessionem praesentibus filiis Chethi, omnibus ingredientibus portam civitatis ejus.

tp. Postea demum sepelivit Abraham Sa- ram uxorem {oAxa,elatam in spelunc am agri Macpelae e regione Mamrae , ea jam dicitur Chebron,in regioneCenahanis. !
20.Quum cessisset ager ille & spelunca,quae j eß in eo, Abrahamo in possessionem sepulcri, a filiis Chethi emtus.

CAPUT XXIV.

Ribkam ex Mesopotamia abEliezero addu- » Bam Ifaac uxorem accipit. /^Braham autem erat senex vergens retate.

benedixeratquejetiova Abrahamo in rebus omnibus:
2. Quum edixit Abraham fervo fuoveftr- stissimo domesticorum suorum , qui prarerat omnibus, qux erant ipsius, pone nunc manum tuam sub femore meo:
3. Ut jurejurando obstringam te perjeho- vam Deum coeli, Detimque terrar:te non accepturum uxorem filio meo ex filiabus litorum Cenahanatorum, inter quos habito:
4. Sed te in regionem meam & ad cognationem meam profecturum, & accepturum uxorem filio meo Jitzchako.
5. Dixit autein ille servus ei,fortassis nolet mulier illa sequi me in regionem hanc: an ver6 reducam filium tuum in regionem illam , ex qua egressus es
6 . Cui edixit Abraham, Cave tibi, nc reducas filium meum illuc.
7. Jehova Deus coeli, qui assumsit me c domo patris mei & e terra cohabitationis meauqu/que loquutus est mihi, & qui juravit mihi dicen.Io > semini tuo dabo regionem hanc, is mittet Angelum suum ante te, ut accipias uxorem filio meo inde.
8- Quod si nolet mulier illa sequi te, tnttl insons eris ab adjuratione hac mea: tantummodo filium meum ne reducas illuc.
9. Ponens itaque servus ille manum suam sub femore Abraham! domini sui juravit ei super hac re.
10. Deinde accepit servus ille decem camelos e camelis domini fui, prosecturus, ut qui omneis opes domini fui habebat in manu sua: surgensque profectus est in Syriam in- teramnem ad civitatem Nachoris.
xi. Tum curavit ut flecterent genua cameli extra civitatem ipsam, juxta puteum aquee ; tempore vespertino ; quo tempore mulieres aquam haurientes exire solent:
ir. Et dixit,o Jehova Deus Abrahami domini mei, fac quasso,ut obveniat mihi hodie; &t exerce benignitatem hanc erga dominum meum Abrahamum.
13. Ecce ego tonsisto juxta fontem hunc aqua: , dum filice virorum civitatis istius egredientur ad hauriendum aquam.
14. Si qua puella erit, quum dixero ipsi,Inclina quasso hydriam tuam,ut bibam,quae dicat, bibe , etiamque camelis tuis bibendum dabo:hanc praestitueris fervo tuo Jitzchako, 8t in hac experiar te exercere benignitatem erga dominum meum.
1 <;. Evenit autem id ipsum , antequam absolvisset loqui: ecce enim Ribkam egredien- tem, quae nata fuerat Bethueli filio Milcae uxoris Nachoris fratris Abrahami: cum hydria soa humero suo imposita.
id.(Puella autem ista erat forma bona valde , virgo , quam vir non cognoverat) quae descendit ad fontem illum, St Impleta hydrii sua ascendebat.
17. Accurrit ergo servus ille obviam ei; 8c dixit, sine me sorbere,quaeso,parum aquae ex hydria tua.
rz. Et illa bibe, inquit, domine mi: festi- nanterque demittens hydriam suam super manum suam, bibendum dedit ei.
19. Quumque absolvisset dare bibendum ei: dixit, etiam camelis tuis hauriam, usque dum absolverint biber e. ao, festinans itay; deplevit hydriam suam, funden-

fundendo in aqualiculum, bt cucurrit denuo ati puteum , ut hauriret; hausitque omnibus camelis ejus.
21. Interea vir ille stupebat super ea, tacitus objcrvans, ut cognosceret, utrum fccun- daffctDcus viam suam, necne.
22. Factum est autem, quum absolvissent cameli bibere,ut accipiens vir ille imponeret na so ejus monile aureum, cujus pondus ernt dimidii sicli, & duas armillas imponeret manibus ejus, quarum pondus ernt aureorum decem.
13. Postquam dixisset, cujus silia er tu i,ridica qu*fo mihi: estne in domo patris tui nobis ad pernoctandum locus?
24. Et illa dixisset ei, filia sum Bethuelis: filii Mile«, quem peperit hete Nachori,
25. Dixisset quoque, tum straminis , tum pabuli multum est penes nos ; tum ad pernoctandum locus.
16. Tum inclinans verticem vir ille adoravit,se incurvans Jehov*.
27. Dixitque, Benedictus sit Jehova Deus domini mei Abrahami, qui non dereliquit benignitatem suamSc fidem suam,quin exerceret eam erga dominum meum! me , me, inquam , hac eadem via deduxit Jehova in domum agnatorum domini mei.
2g. Itaque currens puella nunciavit in domo matris fu*, ut se habebant ista.
29. Hibk* autem erat frater, cui nomen Laban : cucurrit ergo Laban ad virum illum foras ad fontem.
30. Hoc vero factum est, quum vidisset monile illud 8c armillas impositas manibus sororis fu* , & quum audiisset verba Ribk* sororis fu* dicentis , ita alloquutus est me vir ille: igitur venit ad virum illum; qui ecce adstabat camelis prope fontem:
3 r. Et dixit Laban , ingredere benedicte ä Jehova: quare maneres foris? nam ego expedivi domum, & locus est pro camelis istis :
32. Et ingresso viro illo domum, solvit camelos : deditque stramen bc pabulum camelis,8c aquam ad lavandum pedes illius, pedesque virorum , qui erant cum illo.
33. Sed quum apponeretur illi ut comederet, dixit, non comedam usquedum eloquu- tus fuero res meas: cui dixit J.aban,\oqxtete.
34. Tum dixit, Servus Abrahami ego sum.
35. Jehova autem benedixit domino meo valde, adeö ut magnus effectus fit:deditenim ei '»reges,Sc armenta, bt argentum, bt aurum, iervdsque bt ancillas, bt camelos St asinos.
3Ö.l’r*.terea peperit Sara uxor domini mei filium domino meo,postquam senuit ipsa: deditque dominus meus illiquicquid habet.
37. Jurejurando autem obstrinxit me dominus meus dicendo , ne accipias filio meo uxorem e filiabus Cenahansorum , in quorum ego regione habito.
38. Dira tibi imprecare, nisi ad domum patris mei proficiscarisSc ad familiam meam; ut accipias uxorem filio meo.
39. Quum autem dixissem domino meo, fortassis mulier illa non est fequutura me :
40. Dixit ille mihi; Jehova, in cujus conspectu indesinenter ambulavi, mittet Angelum suum tecum, bt secundabit viam tuam, ut accipias uxorem filio meo e familia mea, St e domo patris mei.
41. Tunc insons eris ab exeeratione mea;
quum veneris ad familiam meam: etsi non dabunt tibi,tamen eris insons ab exeeratione mea.
42. Veniens ergo hodie ad fontem istum, dixi, Jehova Deus domini mei Abrahami, si tu nunc secundare pergis viam meam per quam ego ambulo.
43 .Ecce ego consisto juxta fontem hunc a- qu*:si qu* virgo erit mox egressura ad hauriendum aquam, qu*,ubi dixero ipsi,da mihi quasso bibendum parum aqus ex hydria tua,
44. Respondeat mihi, cum tu bibe, tum etiam camelis tuis hauriam; ea ipsa jit uxor, quam prxstituit Jehova filio domini mei.
45. Ego nondum absolveram loqui cum animo meo, quum ecce Ribka egressa est habens hydriam suam super humerum suum, descendtinsque ad fontem hausit: dixi autem ei, da mihi bibendum qu*fo :
46 .Illa vero festinanter demittens hydriam suam a se, dixit, bibe, etiamque camelis, tuis bibendum dabo- & postquam biberam, etiam camelis bibendum

dedit.
47. Quare rogavi eam dicens,filia cujus es ? bc illa, filia, inquit, Bethuelis filii Nacho- ris, quem peperit ei Milca, bt imposui monile ittudnaso ejus , & armillas manibus ejus.
48. Et inclinato vertice adorati incurvans me Jehov*,ac benedixi Jehova; Deo domini mei Abraham! , quod duxisset me per viam veram, ad accipiendum filiam fratris domini mei pro filio ipsius.
49. Nunc igitur si estis porro exercituri benignitatemScsidem erga dominum meum, indicate mihi,sin autem miniis,indicate mihi, ut convertam me ad dexteram vel ad sinistram.
50. Cui respondens Laban Sc Bethuel dixerunt , ä Jehova profecta est h*c res : non possumus eloqui tibi malum, aut bonum.
31. Ecce Ribka tibi exposita efr, accipe bc abi; sitque uxor filio domini tui > quemadmodum loquutus est Jehova.
52.I taque factum est,quum audivisset servus Abrahami verba eorum, ut adorans incurvaret sejehov* ad terram usque:
33. Et depromens servus ille instrumenta argentea bt instrumenta aurea, ac vestes,tra- deret Ribk* ; similiter res pretiosas daret fratri ejus bt matri ejus.
54. Deinde comederunt St biberunt ipse St viri illi, qui cum ipso erant, ac pernoctaverunt, quum autem postero mane surrexissent, dixit servus Ule, dimittite me ad dominum meum.
3 3. Dicent e vero fratre ipsius Ribkx bt matre ipsius, Resideat h*c puella ^obifeum aliquot dies , saltem decem , postea abitura est:
5 6 . Ide dixit eis,ne remoremini me, quum Jehova fecundaverit viam meam : dimittite me ut abeam ad dominum meum.
37. Tunc dixerunt , advocemus puellam ipsam ,& interrogemus os ejus:
38-Et advocantes Ribkam dixerunt ci.vis- ne proficisci cum hoc vtro ? qu* dixit, Proficiscar.
39. Dimittentes itaque Ribkam sororem suam bt nutricem ejus; cum fervo Abrahami ac viris ejus :
do. Benedixerunt Ribk* , dicentes ei, tu foror nostra mater esto mille myriadum; Sc
hxredi-

hereditario fure possideat semen tuum portam iniin eorum suorum.
61. Suriens vero Ribka,& puelle ejus insederunt camelis, ut sequerentur virum illum : acceptaque servus ille Kibki abiit.
< 5 -, Jitzchak autem veniebat ex ambulatione ad puteum Lachairoi: (nam ipse habitabat in regione meridiana Canahan.cx:)
6%. Quö^egressus erat Jitzchak admedi- tandum in agro , appetente vespera : quiim- que sublatis oculis suis relpiceret, ecce camelos venientes.
64. Ribkaverö sublatis oculis suis,quum videret Jitzchakum, dejecit se de camelo.
Ö5. Quum illa dixisset servo , quisnam est vir ille, qui ambulat in agro obviam nobis.' servusque dixiiset, is efi dominus meus : 8t accepto peplo operuit se.
66. Tunc enarravit servus ille Jitzchako omneis res > quas fecerat.
67. Et introducens eam Jitzchak in tentorium illud, quod fuerat Sara; matris sua:, accepit Ribkam, ut esset sibi uxor, & amavit eam : sic consolatus est se Jitzchak post obitum matris suae.

CAPUT XXV.

Liberi /.Ibrahami ex Ketura. Ejus mors.
Nascuntur Ifaaco Hefau ist Jahakob. TJErgens verö Abraham > accepit uxorem, A cujus nomen Ketura.
r. Quae peperit ei Zimranem, & Jokfcha- nem,& Medanem,& Midianem, Jischbakum quoque, & Schuachum.
z.Jokschan autem genuit Schebam & De- danem: filii verö Dedanis fuerunt Aschurim, & Letuschim, & Leummim.
4. Filii autem Midianis Hepha, &Hepber, & Chanoc, 8c Abidah, & Edaha: omnes hi fuerunt filii Kethurx.
%. Dederat autem Abraham, quicquid erat sibi, Jitzchako;
6. E iliis verö concubinarum uxorum,quas habuit, dedit Abraham dona, ac dimisit eos ä Jitzchako filio suo, dum adhuc viveret, Orientem versus > ad regionem Orientalem incolendam.
7. Hoc autem cft tempus annorum vita: Abraham!, quibus vixit, centum septuaginta quinque anili.
8- Postea exspirans,mortuus est Abraham in canitie bona, senio fatur : Sc aggregatus est ad populareis suos. 6
9. Nam sepeliverunt eum Jitzchak & Ji- schmahel filii ejus elatum in speluncam Macpelx, in agrum Hephronis filii Tzocha- ris Chitthxi, qui est i regione Mamrse.
10. Agrum, inquanh illum, quem emerat Abraham ä filiis Chethi: ibi sepultus est Abraham cum Sara uxore sua.
ir.Fuitq; post mortem Abraham!, ut benediceret Deus Jitzchako filio ejus : habitabat autem Jitzchak juxta puteum Lachai roi.
12. Atque hxsunt generationes Jischma- helis filii Abraham! ; quem peperit Hagar Aigyptia ancilla Sara: Abrahame.
13. Hac,inquam,nomina filiorum Jifchma- heliSjde nominibus ipsorum, qux imposita junt generationibus ipsorum : primogenitus Ji.chmahelis Nebajoth, tum Kedar, & Ad- feecl, St Mibfan.
Et Mischmah, Sc Duma, & Massa.

IS. Chadar,& Thema,Jethur,lVapliisch, 5 c Kecima.
\6. Hi fuerunt filii Jischmaelis , & ha:« nomina eorum indita villis Sc castellis ipsorum, duodecim principes per nationes suas :
17. Hi autem sunt anni vita: Jischmahelis, centum triginta septem anni: deinde exspirans mortuus est, & aggregatus ad populareis suos :
18. Qui habitaverunt a Chavila Schurem usque, quod desertum eil e regione Aigypti, isj nide usque, qua venisin Assyriam: ex adverso omnium fratrum suorum accidit ei habitatio.
19 Ha vexo sunt generationes Jitzchak!, filii Abraham! : Abraham genuit Jitzchakum.
20. Erat autem Jitzchak natus quadraginta annos, quum acciperet Ribkam , filiam Bethuelis Syri, ex Padane Syria:; sororem Tabanis Syri, uxorem sibi.
21. Postea supplex Jitzchak oravit Jeho- vam, ob uxorem suam, eö quod sterilis ejsef. Sc exoratus est illi Jehova, ita ut conceperit Ribka uxor ejus.
22. Quumque inter se conquassarent filii ejus in ea,dixit, si sic est ,quare hac conditione sum ego ? itaque abiit ad consulendum Jeho- vam.'
23. Jehova autem dixit ei, duae gente* sunt in ventre tuo, Sc dux nationes, edita ex visceribus tuis separabuntur , quarum natio una robustior erit altera, Sc major serviet minori.
24. Completis itaque diebus ejus ad patiendum, ecce geminos in ventre ejus.
25. Prodiit autem prior rufus totus similis toga viHofa-.ideo vocarunt omnes nomen ejus Hefauum.
26. Postea verö prodiit frater ejus > cujus manus tenebat calcaneum Hefaui, ideo vocat quisque nomen ejus Jahakobum.Erat autem Jitzchak natus fexaginta annos , quum RibkapAxexet eos.
27. Deinde quum crevissent isti pueri,fuit Hefau vir peritus venationis , vir agrestis : Jahakob verö vir integer, habitabat in tentoriis.
28. Amabat itaque Jitzchak Hefauum, quia venatio grata erat in ore ipsius : Ribka verö amabat Jahakobum.
29. Coquente autem Jahakobo jusculum» veniebat Hefau ex agro, ut erat fessus :
30. Et dixit Hefau Jahakobo,sine me haurire quxfo de isto edulio admodum rufo, nam fessus fum, idcirco vocavit quisque nomen ciusEdomum.
31. Dicente verö Jahakobo , vende jam hodie tuum jus primogenitorum mihi:
32. Dixit Hefau. ecce ego propero ad mortem: quorsum ergo jus primogenitorum mihi r
33. Et dicente Jahakobo, jura mihi jam hodie, juravit ei; sic vendidit jus suum primogenitorum Jahakobo.

34. Jahakob veto dedit Hefauo panem Sc jusculum e lentibus , qui comedit ac bibit, deinde furgens abiit sic contemsit Hefau jus ipsum primogenitorum.
CAPUT XXVI. litzthakus peregrinatur inter Velischthaos , B Xrrja-
GENESIS.

Bersabeam secedit benedictionis confirmationem accipit,
F Uit autem fames in ea regione, pratter famem illam priorem, quse fuerat tempore Abrahami: quapropter profectus est Jitzchak ad Abimelecum regem Pelis.hthaeo- K»m Gerar um.
2. Apparuit autem ei Jehova, Sc dixit, ne descendas in /Egyptum; sed habita in ea regione, quam dixero tibi.
j.Peregrmare in hac regione,& ero tecum ac benedicam tibi: nam tibi 8c semini tuo dabo omneis regiones istas,Sc praestabo juramentum illud, quod juravi Abrahamo patri ruo,
4. Multiplicabo enim femen tuum, ut ßt numero, sicut stellae coeli, Sc dabo semini tuo omneis regiones istas: Sc benedictas fe reputabunt in femine tuo omnes gentes terrae:
5. Propterea quod auscultavit Abraham voci meae : Sc observavit observationem meam, praecepta mea, statuta mea, 8c leges tneas.
6, Consedit itaque Jitzchak Gerari.
7. Ubi rogantibus viris loci illius de uxore ipsius, dicebat, foror mea est : nam metuebat dicere, uxor mea efl, ne occidant me (/«- quiens) viri hujus loci propter Kibkam, quod bona forma sit.
g. Fuit autem.quum multos dies ibi transegisset , ut prospectaret Abimelec Rex Pc- lifchthseorum per fenestram : quumque respiceret , ecce Jitzchakutn colludentem cum Ribka uxore sua.
p. Quapropter vocans Abimelec Jitzcha- kura dixit, omnino ecce uxor tua est haec : & quomodo dixi sti, foror mea est; cui dixit Jitzchak,/irr , quia dicebam, cavendum > ne moriar pt opter eam.
10. Tum dixit Abimelec , quid hoc eB> quod fecisti nobis i pariim abfuit > quin concubuerit unus ex hoc populo cum uxore tua, 8c nos tn reatum induxeris.
it.Praecep/tque Abimelec toti populo suo, edicendo; qui tetigerit hunc virum,aut uxorem ejus, omnino' morte plectetur.
12. Serens autem Jitzchak in terra illa, adeptus est eodem anno centuplas mensuras: adeo benedicebat ei Jehova.
iz. Sic crescebat vir ille ; 8c progrediebatur indesinenter crescendo, usque dum crevisset valde.
i4.Fuit enim ipsi possessio gregum,& possessio armentorum,& famulitium magnum : quamobremPelischthaei inviderunt ei:
15. Et omneis puteos quos foderant fervi patris ejus, tempore Abrahami patris ejus, occluserunt Pelischthaei, implentes eos pulvere.
16. Et Abimelec indixit Jitzchako, discede a nobis, nam multo potentior nobis factus es.
17. Itaque discessit inde Jitzchak; 8c castris positis in valle Gerari, consedit illic.
iz. Refodit autem Jitzchak puteos aquatum,quos foderant fervi tempore Abrahami patris fui, quosque occluserant Pelischthaei post mortem Abrahami: & indidit eis nomina, secundum nomina,quae indiderat eis pater ipsius.
19. Et fodientes fervi Jitzchak! m ea valle, invenerunt ibi puteum viventis aquae.
20.Sed contenderunt pastores Gerari cum
pastoribus Jitzchaki , dicendo , nostra esc aqua haec : quamobrem vocavit nomen putei illius Hesck, quia sponte litem moverant cum ipso.
21. Deinde cum fodissent puteum alterum, contenderunt etiam propter illum: quamobrem vocavit nomen ejus Sitnam.
22. Refigens verö inde tentorium , quum effodisset puteum alium, non contenderunt propter eum : quapropter vocavit nomen ejus Rechobothas : jam enim , inquit, dilatavit Jehova nobis terminos, ut fructuosi simui
: in hac regione.
23. Postea inde ascendit in Beer-schebah.
24. Ubi apparuit ei Jehova illi ipsa nocte,
8c dixit, Ego sum Deus Abrahami patris tui: ne timeas, ham ego fum tecum, Sc benedicam tibi, Sc multiplicabo femen tuum propter Abrahamum servum meum.
25. Exstructo itaque illic altari, invocavit nomen Jehova:, tetenditque ibi tentorium suunuScsodcrunt ibi servi Jitzchaki puteum.
16. Abimelec autem profectus est ad eum Geraro, cum Achuzatho amico suo, Sc Pico- le principe exercitiis fui:
27. Et dixit eis Jitzchak , cur venistis ad me ? cum vos oderitis me, Sc dimiseritis me k vobis ?
28. Qui dixerunt, certo perspeximus esse Jehovam tecum ; ideo diximus, sit nunc jusjurandum inter nos , hoc est, inter nosSc te : pangamus itaque foedus tecum.
19.Dira tibi imprecare,Ci nos affecerisma- lo , quemadmodum non tetigimus te , Sc quemadmodum te duntaxat bono affecimus, dimisinuisque te cum pace, ut tu nunc a Jehova benedictus es.
30. Quum itaque fecisset eis convivium, comedissentque, Sc bibissent,
3i.Suigentes mani, juraverunt alter alteri : deduxitque eos Jitzchak, Sc abierunt ab eo cum pace. I
32. Fuit autem eo ipso die, ut venientes I fervi Jitzchaki nunciarent ei de puteo illo, quem foderant, dicerentque ei, invenimus aquam.
3j. Et vocavit illum Schibham : idcirco nomen civitatis illius est Beer-schebah, ad •une usque diem.
2. Qua: fuerunt amarissima: animis Jitz- aki Sc Ribkx. Caput XXVII,
CAPUT XXVII. Jahakob matris consilio usus ,prxripit He- fauo benedictionem , inde odium Hefaui ad patrem , consilium de eo ablegando.
Q Uum autem esset Hesau natus quadra- . ginta annos,duxit uxorem Jehuditham filiaru Beeri Chitthari; ScBasinatham filiam E Ionis Chitthxi:
chaki Sc Ribkx. Caput XXVII.
3. Deinde fuit,quum senuisset Jitzchak,& caligarent oculi ejus , adeö ut non videret: ut vocans Hesauum filium suum majorem, diceret ei, fili mi; atque hic illi, ecce me, inquit:
4 Tum dixit ille, ecce nunc senui, not» novi diem mortis mea:.
5. Jam itaque fume quasso instrumenta tua, pharetram tuam.Sc arcum tuimuexiensi que in agrum, venare mihi venationem:
<• Et para mihi eupedUs > quemadmodum
diligo.

GENESIS.
Gerari eure ■ nostra tft nomen pu.
i moverant
m alterant, n: quamob-
ntadawt •fit Bomtn luit, dilata- Iniosisimui
(r-srhebah. ii?ti nocte, tttjutistni; i.Stbewfr »tarn pro- ffi,
«,'mTOm ibi tatera ichakifweiii Susdlttn Osll&Slfi»
irwiiltki
SiMismtt

eximus elfe StnnKjuf" intM&tt:
feem m-
M! tt, 8 c jffecrmis, mute i Je-
convivium,
nt ilmiltt- M«mt>
MttrattEW
itpittolo,
>kn:ä®
rÄhM
II.
punßit h liim Btjai ibklttiit- innas fluadr* llthufittal athm ffiia
snisnis jiti* i^txxva :tjitzcbik£ non videret: n majorem- li, tue m,
; senui, nt*
inttruiM*
unsre»«-'
itionem;
etuadir-ofe
üj'*

Gap. 27.

diligo, St adfer ad me, ut comedam: & benedicet tibi anima mea antequam moriar.

7. (Kibka vero audiebat,quum alloqueretur Jitzcttak Hefatium filium suum,) abiit ergo Hesau in agrum > ad venandum venationem , quam afferret.

X. Interea Kibka alloquuta est Jahakobum filiam suum, dicendo: ecce, audivi patrem tuum loquentem cum Hesauo fratre tuo, dicendo,

9. Affer mihi venationem, & para mihi cupedias, quas comedam; post benedicam tibi coram Jehova, priusquam moriar.

10. Nunc itaque fili mi, ausculta voci me«; rei, quam ego praecipio tibi.

11. Abi nunc ad.gregem,& acceptos, inde adfer mihi duos hos dos lactentes optimos ; ut ex eis parent cupedias patri tuo,quemadmodum diligit.

ir. Sic adfer ad patrem tuum,St comedet: ut benedicat tibi antequam moriatur.

13. Sed dixit Jahakob Kibka matri sua, En Hesau frater meus, vir pilosus est, ego veto sum vir glaber :

14. Fort aliis palpabit me pater meus , & videbor in oculis ejus tanquam planus ! fic adducam super me maledictionem > non autem benedictionem.

15. Cui dixit mater eius : super me adveniat maledictio tua fili mi: tantum ausculta voci mea, 8c abi, accipe, adfer ad me.

16. Abiens ergo, accepit > 8c attulit matri sua : paravitque mater eius cupedias, quemadmodum diligebat pater ejus.

17. Deinde acceptis Kibka vestimentis Kesaui filii sui majoris desideratissimis, qua erant apud se domi, induit Jahakobum filium suum minorem.

18. 1’ellibusque hoedorum lactentium Induit manus ejus ; & glabritiem colli ejus -.

19. Et posuit cupedias illas, quas paraverat cum pane: in manu Jahakobi filii fui.

20. Sic veniens ad patrem suum dixit, pater mi: quo dicente, ecce me, quis es tu, fili mi;

21. Dixit Jahakob patri suo, ego sum Hesau primogenitus tuus, feci quemadmodum edixisti mihi: surge nunc, sede, Sc comede de venatione mea, ut benedicat mihi anima tua.

22. Dixit vero Jitzchak filio suo, qu.im j am cito invenisti, fili mi i (ff iUe , certd »inquit : quia fecit Jehova Deus tuus , ut obveniret mihi.

23. Tum dixit Jitzchak Jahakobo, accede nunc, ut palpem te, fili mi; tiine is es ? filius meus Hesau , necne i

24. Accessit ergo Jahakob ad Jitzchakum patrem suum, qui palpavit eum, St dixit: hxc vox vox est Jahakobi, at hse manus.jrorr manus Hcsaui.

25. Non tamen agnovit eum, eo quod essent manus ejus similes manibus Hesaui, fratris ejus,pilosa:: quare benedixit ei.

2(5. Quum enim dicenti tu is es ? filius meus Hesau ! respondisset Jahakob, sum;

-7- Dixit, admove mihi comedam de venatione filii mei, ut benedicat tibi anima mea, St admovente eo cibum , comedit, vi- numque afferente, bibit.

28. 1’ostea edixit ei Jitzchak pater eius: accede nunc, Sc osculare me, fili mi.

*9- Ascedeetc igitur *„ & osculante il-

Cap.27.

Ium, odoratus Jitzchak odorem vestimentorum ejus, benedixit ei: ac dixit, vide, odor filii mei, cui benedixit Jehova, esi sicut odor agri.

30. Det itaque Deus ipse tibi de rore coeli, variaque pinguedine terra:, Si copiam frumenti ac musti.

31. Serviant tibi populi> St incurvent se tibi nationes honorem exhibentes , esto herus fratribus tuis, & incurvent fe tibi filii mattis tu* : maledicentium tibi quisque maledictus esto, Si qui benedixerit tibi, esto benedictus.

32. Fuit autem,quum absolvisset Jitzchak benedicere Jahakobo, fuit , inquam > vix dum egresso prorsus Jahakobo a facie Jitz- chaki, patris fui, ut Hesau rediret a venatione sua.

33. Itaque paravit ipse quoque cupedias, Si attulit patri suo, dixitque patri fuodurg at pater meus, Si comedat de venatione filii fui, ut benedicat mihi anima tua,

34. Dicente vero ei Jitzchako patre ejus, quis es tu ? dixit ego sum filius tuus, primogenitus tuus, Hesau.

35. Tunc contremuit Jitzchak tremore magno admodum, Si dixit, quis, ub.nam ille est i qui venatus venationem, attulit milii.de qua tota comedi, antequam venires, Sc cui benedixi ! etiam benedictus erit.

3<5. Audiens autem Hesau verba patris fui, exclamavit clamore magno , Sc amaro admodum, dixitque patri fuoj benedic mihi, mihi quoque, pater mi.

37. Qui dixit, venit frater tuus per fraudem, Si abstulit benedictionem tuam.

38- Quapropter dixit Hesau , an quia vocatum est nomen ejus Jahakob , supplantaverit me jam fecundo ? primogeniti jus meum abstulerat, Sc ecce modo abstulit benedictionem meam : deinde dixit, annon penes te reservasti mihi benedictionem k

39. Respondens autem Jitzchak,dixit Hesauo, en, herum constitui eum tibi.Sc omneis fratres ejus tradidi ei servos, frumento quoque ac musto fulciyi eum: tibi igitur jam quid facerem fili mi !

40. Dicebat vero Hesau patri suo, an benedictio unica tibi est, pater mi ? benedic
1 mihi, mihi quoque, pater mi: Sc sublati Hesau voce sui, flebat.

41. Respondens itaque Jitzchak pater ejus, dixit ei: ecce pr*pinguis soli erit habitatio tua, 8c rore cceli perfusa superne.

42. Sed gladio tuo vives, Sc fratri tuo servies : erit tamen, quum planxeris, ut rumpendo excutias jugum ejus e collo tuo.

43. Intestino autem odio profequutus est Hesau Jahakobum . propter istam benedictionem , qua benedixerat ei pater ejus : Sc dixit Hesau cum animo sito, appropinquant dies luctus patris mei, tunc occidam Jahakobum, fratrem meum.

44- Cumque nunciata essent Ribk* verba Hesaui, filii fui majoris ; mittens , vocavit Jahakobum filium suum minorem, dixstque ei, ecce Hesau frater tuus fe mox consolaturus esset de te, occidendo te.

45. Nunc itaque fili mi, ausculta voci me*; 8c surgens fuga te eripe ad Labanem fratrem meum Charanem:

46, Ut habites cum eo dies paucissimos,

usque dum avertatur excandescentia fratris tui. _ ,
47. Dum aversa ira fratris tui a te,oblitus fuerit ejus, quod fecisti ipsi , postea mittens, recipiam te inde : quare orbarer etiam utroque vestrum die uno;
48. jitzchako vero dixit Ribka , txdet me vitie meas propter Chitth»as: si accipiet Jahakob uxorem de Chitthxis, quales ist» sunt , de filiabus regionis istius , quorsum mihi vita?

CAPUT XXVIII.

Jac obi peregrinatio in Mesopotamiam. Visio scalx ctcleflu in via , in qua confirmatur divinis promifiionibus.

V ocans itaque Jitzchak Jahakobum, ut benediceret ei; pr»cepit ei, ac dixit ei, ne accipito uxorem de filiabus Cenahanxo- rum.
2. Surge.abi in Padanem Syri», in domum Bethuelis, avi materni tui, & accipe tibi inde uxorem de filiabus Labanis, avunculi tui.
3. Deus autem fortis omnipotens benedicat tibi, friictuostimque te reddat, ac multiplicet, ut pater sis coetui populorum.
4. Detquetibi benedictionem Abrahami, tibi inquam 8 t semini tuo tecum: ut hxredi- tario jure possideas terram peregrinationum tuarum, quam Deus dedit Abrabamo.
5. Sic dimisit Jitzchak Jahakobum,ut abiret in Padanem Syri» ad Labanem filium Bethuelis Syrum, fratrem Ribk» matris Jaha- kobi , ScHesaui.
6 . Videns autem Hesau , Jitzchakum benedixisse Jahakobo , 8c dimisisse eum in Padanem Syri» ad accipiendum sibi inde uxorem : qmimque ei benediceret, interdixisse ei, dicendo ; ne accipias uxorem de filiabus Cenahan»orum:
7.Jahakobum vero auscultantem patri suo ac matri fu», abliste in Padanem Syri» :
8. Videns quoque Hesau malas videri filias Cenahan»orum in oculis Jitzchaki patris fui:
<j. Abivit Hesau ad Jischmahelitas: & accepit Machalatham filiam Jischmahelis filii Abrahami, sororem Nebajothi, prxter superiores uxores suas , uxorem sibi.
10. Verum Jahakob profectus eBeer-sche- bah.ut iret Charanem,
11. Incidit in quendam locum, ubi pernoctavit, quia occiderat Sol, 8t accipiens de lapidibus illius loci, disposuit cervical sibi, ita cubuit in eo loco.
12. Ebque somniante, ecce scalam constitutam in terra, cujus summitas pertingebat sd ccelum : 8c ecce Angelos Dei ascendentes Kc descendentes per eam.
13. Ecce autem Jehovam stantem supra eam, qui dixit, Ego sum Jehova, Deus Abrahami, patris tui, öc Deus Jkz.chaki: hanc ipsam terram, in qua tu cubas, tibi dabo , & femini tuo:
14. Eritque femen tuum , numero , sicut pulvis terr», adeo ut erumpas, multitudine, in Occidentem, & in Orientem, & in Septentrionem, & in Meridiem : & benedicentur in te omnes famili» terr», id est,in semine tuo.
15. Ecce autem ego sum tecum,ut servem te quocunque iveris , 8c reducam te in hanc ipseiB tersuro; usu sui« te usque dum perfecero , qu» eloquutus sum tibi.
ni.Quum itaque evigilaret Jahakob a somno suo, dixit, certe eil Jehova in hoc loco: attamen ego nesciveram.
17. Postea ductus reverentia,dixit, quam reverendus est hic locus? nihil eil hic locas, nisi domus Dei, & h»c porta oeli eit.
18. Et manL turgens Jahakob , eodem matutino, accepit illos lapides , quos disposuerat pro cervicali sibi, & disposuit eos in statuam; 8c effudit oleum in summitatem ejus.
19. Vocavitque nomen loci illius Bcthe- lem: siquidem Luz erat nomen civitatis illius antl.
20. Pr»terea vovit Jahakob votum dicendo : Quum fuerit Deus mecum, 8c servaverit me in via ista,qua ego profecturus sum, dederitque mihi panem ad comedendum , Sc vestimentum ad induendum.
21. Reversusque fuero prosperi ad domum patris mei, denique fuerit mihi Jehova Deus;
22. Tum h»c strues lapidum, quam disposui in statuam, erit domus Dei: &. quicquid dederis mihi, ejus decimas omnino sum daturus tibi.

CAPUT XXIX.

Jahakob fervit Labani pro Kachele. Subfli- tuitur Leahxcfoscunda,illa flerilu.

D Einde sublatis Jahakob pedibus suis, perrexit in regionem Orientalem.
2. Quum autem circumspiceret, ecce puteum in quodam agro ; Sc ecce ibidem tres greges pecudum secubantes juxta illum, quia de illo puteo adaquabantur greges; 8c lapidem magnum super os illius putei.
3. Congregari enim solebant illuc omnes greges, Sc devolventes paftorts lapidem illum ab ore illius putei, adaquabant pecudes« postea reponebant eundem lapidem super os putei in locum suum.
4. Tum dicenti illis Jahakobo,fratres mei, unde estis ? dixerunt, ex Charane fumus.
5. Et ille eis, nostisne, inquit, Labanem filium Nachoris ? qui dixerunt, novimus.
6 . Deinde dixit eis, an ei recte est ? qui dixerunt recte > Sc ecceRachclam filiam ejus advenientem cum pecudibus.
7. Tunc dixit, en adhuc dies multus esi, nec tempus con gregandi pecoris : adaquate has pecudes ,Sc abeuntes pascite.
8. Illi autem dixerunt, non possumus, usi que dum congregati fuerint omnes greges, & devolverint pafiores istum lapidem ab ore putei: tum adaquabimus pecudes.
9. Ipso adhuc loquente cum illis: advenit Kachel cum pecudibus, qu» erant patris fui; nam pascebat illas.
ro. fuit que quum videret Jahakob Rache- lamfiliam Labanis avunculi fui, St pecudes Labanis avunculi fui advenisse: ut accedens Jahakob, devolveret lapidem illum ab ore putei,& adaquaret pecudes Labanis avunculi fui.
ir. Qiuimque osculatus Jahakob Rache- lam, sublata voce sua fieviiset,
12. Indicavit Jahakob Rachel» se cognatum esse patris ipsius, Sc se esse Ribk* filium: illa vero cucurrit, ut nunciaret patri suo.
13. Fuit itaque, quum audiret Laban mu- cuua de Ja.h*k.obo,filio sororis fu», ut accurrens

rens obviam ei amplexaretur , atque oscularetur eum, introduceretque eum m domum suam: tunc enarravit Labani omnes res istas.
14. Et dixit ei Laban , profecto os meum & caro mea es sic mansit apud eum mensem inteprum.
^Deinde dixit Laban Jahakobo, an quia cognatus meus er,ideo gratis mihi serviturus esses: indica mihi, qux merces tua futura jit.
16. Erant autem Labani du« sili«;nomen majoris Lea, Sc nomen minoris Kachel :
17. Er ant que oculi Lex teneri; sed Kachel erat pulcra forma & pulcra aspeitu.
iz. Amans itaque Jahakob Rachelam, dixit, Serviam tibi septem annos pro Rachela silia tua minore.
19. Cui dixit Laban, melius fuerit me tradere eam tibi, quam ut tradam eam viro alteri : mane apud me.
ao. Ita servivit jahakob pro Rachela septem annos , qui visi sunt in oculis ejus tan- «juam dies paucissimi, propterea quod amabat eam.
ai. Quum autem Labani dixisset Jahakob, Cedo uxorem meam , quoniam completi sunt dies mei, ut congrediar cum ea :

12. Congregatis Laban omnibus viris illius loci, fecerat convivium.
23. Sed fuerat vespere, ut accipiens Leam filiam suam, introduceret eam ad illum : qui congressus est cum ea:
24. Dederat autem illi Laban Zilpam ancillam suam, -ut ejset Lex filix sux ancilla.
23. Quapropter fuerat mane, quum ecce ista agnosceretur Lea ; ut diceret Jahakob Labani, quid hoc eil, quoti fecisti mihi? nonne pro Rachela servio apud te r quare igitur decepisti me i
2 6. Cui dixit Laban, non ita fieri solet in loco nostro, ut detur minor natu ante primogenitam.
27. Comple septimanam hujus: tum dabimus tibi etiam illam pro servitute, qua servies apud me adhuc septem annos alteros.
28 .Quum itaque sic faciens Jahakob, complevisset septimanam hujus: dedit Laban ei Rachelam filiam suam, ut ejset ei uxor.
29. Deditque Laban Kachel« filix sux Bilbam ancillam suam, ut ejjet ei ancilla.
30. Itaque & congressus est Jahakob cum Rachela, Sc amavit Rachelamprx Lea ; scr- viv/tque apud illum septem annos prxtftea alteros.
31. Videns autem Jehova exosam esse Leam , aperuit vulvam ejus : at Kachel erat ste- fiiis.
32. Nam concepit Lea, Sc peperit filium, cujus vocavit nomen Reiibenem : dicebat enim,/ir vocandus eil, eo quod respexit Jehova ad afflictionem meam,nunc enim me amabit vir meus.
33. Postea iterum concepit , peperitque filium ; 8c dixit, quia audivit Jehova me esse exosam, ideo dedit mihi etiam hunc ; itaque vocavit nomen ejus Schimhonem.
34. Deinde concepit rursus,peper/tque filium, Sc dixit,nunc demum se adjunget mihi vir meus , cum filios treis ipsi pepererim: idcirco ille vocavit nomen ejus Levin.
33.Post concepit denuo, pariensque filium dixit » celebrabo hac vice Jehovam , idcirco vocavit ejus nomen Jehudam : tum vswö destitit parere.

CAPUT XXX.

Ai.muiatto sororum, varix Jahakobi cum Socero padiones, in quibus Jahakob divinitus juvatur.

Q Uum autem videret Kachel se non parere Jahakobo,xmulata est Rache! sorori sux, dixitque Jahakobo, cedo mihi liberos, sin minus, morior. -
2. Sed accensa est ira Jahakobi in Rachelam adeö ut diceret, an loco Dei sum ego ? qui prohibuit ä te fructum ventris.
3. Quapropter dixit Racbel, ecce ancillam meam Bilbam, congredere cum ea, ut pariat super genua mea , Sc liberos consequar ego quoque ex ea -.
4. Deditque ei Bilbam ancillam suam pro uxore ! Sc congressus est cum ea Jahakob.
3. Ita concepit Bilha, Sc peperit Jahakobo filium.
6. Tunc dixit Racbel, causam meam ejit Deus , etiamque exaudivit vocem meam, dans mihi filium: idcirco vocavit nomen ejus Dauern.
7. Deinde concepit iterum,peper/tq; Bilh« ancilla Rachelx.filium secundum Jahakobo :
8- Et dixit Kachel , Luctationibus divinis luctata sum cum sorore mea etiamque valui; qua propter vocavit nomen ejus Naphthalins
9. Videns autem Lea se destitisse parere; similiter accepit Zilpam ancillam suam, Sc dedit eam Jahakobo pro uxore.
10. Peperitque Zilpa ancilla Lex, Jahakobo filium:
11. Ideoque dixit Lea, venit turma: Sc vocavit nomen ejus Gadem,
12. Iterum pariente Zilpa ancilla Lex, filium secundum Jahakobo:
13. Dixit Lea, beatL ei? mihi, nam beatam prxdicabunt me mulieres : idcirco vocavit nomen ejus Ascher em.
14. Quum autem abiens Reiiben temporibus medis triticex, invenisset amabiles flores in agro, eosque attulisset ad Leam matrem suam: dixit Kachel Lex , da quxso mihi de floribus amdbihbxis filii tui.
1;. Lee autem illi, an parüm videtur, in- quit, te recepisse virum meum? an eriam capias flores filii mei amabiles ? cui dixit Kachel , propterea cubet ille tecum hac nocte pro amabilibus floribus filii tui.
i 6. Redeunte itaque Jahakobo ex agro vespere , egrediens Lea obviam ei dixit, congressurus es mecum , nam omnino mer- cede conduxi te pro amabilibus floribus filii mei: cubuitque cum ea nocte illa.
17. Deus vero exaudivit Leam: concepit enim, peperitque Jahakobo filium quintum :
18. Et dixit Lea, Deus reddidit mercedem meam, postquam dedi ancillam meam viro meoudeoq; vocavit nomen ejus Jissacarem:
19. Deinde concepit rursus Lea,peperitq; filium sextum Jahakobo:
20. Et dixit Lea donavit me Deus, me inquam donatione bona; nunc tandem cohabitabit mecum vir meus, quia pepen ei fex filios : idcirco vocavit nomen illius Zebulo- :m.
21. Postremo veri, peperit filiam, & vocavit nomen ejus Dinam.
22. Recordatus autem est Rachelx Deus : 8c exaudiens eam Deu*, apenii* vulvam eius.

41. i 'venit autem qiiaudocunque incalescebant pecudes compacta: corpore, ut po-
23. Concepit enim, peperitque lilium : & dixit, recepit Deus opprobrium meum.
24. Vocav. tque nomen illius Josephum, dicendo: addat mihi Jehova filium alterum:
25. Fuit autem , quum peperisset Rache! Josephum ; ut dieeret Jahakob Labani, dimitte me , ut abeam in locum meum , & ad regionem meam.
2< Da uxores meas,pro quibus servivi tibi, Ac natos meos, ut abeam : tu enim nosti' quä servitute servivi tibi.
27. Dixit vero ei Laban, fi nunc inveni gratiam in oculis tuis (experimento didici, ut benedixerit mihi Jehova tua causa)
28. Dixit igitur ; definitam mercedem tuam impone mihi, 8c dabo.
29. Cui J ahakob, tu novi sii, inquit, quomodo servierim tibi; Ac quale fuerit pecus tuum apud me.
30. Nam exiguum, quod erat tibi ante adventum meum, id erupit in multitudinem, quia benedixit Jehova tibi ad illatum pedem meum : jam vero quando rem facturus sum eg o similiter pro familia mea ?
3 1. Dicenti vero Labani, quid dabo tibi; dixit Jahakob, ne dederis mihi quicquam si facturus es mihi rem hanc, iterum pascam gregem tuum, atque custodiam.
32. Transeunte me per universum gregem tuum hodie, remove inde omnem parvam pecudem punctulis respersam, Lc latis maculis interstinctam, omnemque parvam pecudem fuscam inter oves,& latis maculis interstinctam,ac punctulis respersam inter capras: ut taliumpofthac sit merces mea.
33. Sic attestabitur mini justitia mea m posterum coram te, quum accedes ad injpi ciendum mercedem meam : quicquid non punctulis respersum, 8c latis maculis inter stinctum , aut pr at er ea fuscum inter oves fuerit apud me , id furtivum esio.
34. Cui dixit Laban , en : ö utinam sit quemadmodum dixisti.
35. Quum itaque removisset Laban eodem die hircos varios cruribus, Ac latis maculis interstinctos, omne/sque capras punctulis respersas Ac latis maculis interstinctas,omne in quo erat alba nota.prxterca omne fuscum inter oves > tradidit ea in manum filiorum suorum.
36. Interposuitquc iter trium dierum inter se & Jahakobum : pav/tque Jahakob pecudes Labanis residuas.
37. Accepit autem sibi Jahakob baculos ex alba populo virentes, coryloque, 8c platano Ac decorticavit in eis spatia decorticationis alba, denudando alburnum, quod erat in baculis illis.

38. Postea baculos illos, quos ita decorticaverat, collocabat in canalibus Ac in aqualiculis : quum venirent pecudes ad bibendum e regione pecudum collocabat , ut incalescerent venientes. ad bibendum.
39. Ita incalescebant pecudes ad baculos illos : pariebantque pecudes partus varios cruribus, punctulis respersos, Ac latis maculis interstinctos.
40. Deinde hos agnos separabat Jahakob, obvertebatque ora pecudum, pecudum, inquam-. Labanis, ad varias cruribus &adom- neis fusca; : sibi autem collocabat greges
neret Jahakob virgas illas ante oculos istarum pecudum in canalibus : ut incalescerent ipsx ad baculos illos :
42. Sed quum fero coibant pecudes , non poneret: sic erant serotinae Labanis , compacta; vero corpore Jahakobi.
43. Itaque erupit vir ille in multitudinem quamplurimum : fueruntque ei greges mul-
ancillxque, 8c fervi, 8c cameli, Ac asini.
C A 1 ' L' T X X X L Jahakob de reditu cogitat, quem persequitur Laban , qui tandem freiere pacis inito,discedite
S Ed quum audivisset Jahakob verba filiorum Labanis, dicentium, accepit Jahakob quicquid erat patris nostri: 8c exeo, quod erat patris nostri, acquisivit omnem istam gloriam:
2. Vidissetque Jahakob vultum Labanis , quöd ecce non erat erga ipsum sicut antea:
3. Denique edixisset Jehova Jahakobo,revertere in regionem patrum tuorum, & ad cognationem tuam, Ac ero tecum :
4. Mittens Jahakob accersivit Rachelan» 8c Leam in agrum ad gregem suum :
5. Et dixit eis , video ego vultum patris vestri non esse erga me sicut antea : tum Deus patris mei fuit apud me.
6 . Atqui vos nostis , omni facultate mea me serviisse patri vestro :
7. Patrem autem vestrum illusisse mihi,Ac mutasse mercedem meam decies ; quamvis non permiserit ei Deus, ut damno afficeret me -.
8.Quum ita diceret,punctulis respersorum e/?omerces tua,tum peperisse pecudes omneis punictulis respersos foetus : quum vero sic diceret, variorum cruribus eflo merces tua,tum peperisse omneis pecudes varios cruribus :
9. Ita eripuisse Deum pecus patris vestri, 8c tradidisse nuhi.
to.Euit enim,quo tempore incalescunt pecudes, ut attollens oculos meos viderem per somnium, ecce autem hircos istos, qui pecudes ineunt varios cruribus, punctulis respersos, Sc quasi grandine guttatos.
ii. Dixit autem mihi Angelus Dei ipsius per somnium, Jahakob , cui dixi, ecce me :
12, Et ille, attolle nunc,inquit,oculos tuos, Ac respice hircos omneis istos , qui ineunt pecudes, sunt cruribus varii, punctulis respersi, 8c quasi grandine guttati: nam vidi quicquid Laban facit tibi.
13. Ego sum Deus ille fortis, Deus Bethclis, ubi unxisti statuam, ubi vovisti mihi votum: nunc turge, exi e regione hac , Ac redi in regionem cognationis tu*.
14. T une respondens Radici, & Lea, dixerunt ei,an adhuc nobis eß futura pars,Ac harre ditas in domo patris nostri ?
15. Nonne extranea- reputat* fuimus ab ipso, quum venderet nos ? etiamne exederit indesinenter pecuniam nostram ?
1 6. Nam omnes hx diviti* , quas eripuit Deus transferens a patre nostro,nostra: sunt, Lc filiorum nostrorum : quare nunc, quicquid Deus edixit tibi, fac.
. . 00- 17. Sorgens itaque Jahakob,sublatos filios
seorsim, nec obvertebat eas versus pecudes suos, & uxores suas imposuit camelis: Labams. i ,g.Et

rg.Et abduxit universum pecus tuum.om- nesque facultates suas , quas comparaverat, pecus acquisitionis fu* , quam comparaverat in Padane Syri*, ut proficisceretur ad Jitz- chakum patrem suum, in regionem Cenaha- nis,
ip. Laban autem abierat ad tondendum oves suas; itaque furata est Rachel imagines, quit erant patris fui;
20. Jahakob vero surripiens se furtim, fefellit animum Labanis Syri, eö quöd non indicavisset ei quisquam ipsum aufugere.
21. S ; c fugit ipse, cum omnibus, qu* habebat, 8c surgens trajecit fiumenipsum: obver- faque facie contendit ad montem Gilhadis.
.2. Sed quum renunciatum esset Labani die tertio, fugere Jahakobum,
23. Assumens cognatos suos fecum,perfe- qnutus est eum itinere septem dierum : &t aisequutus est eum in monte Gilhadis 1
24. Veniens autem Deus ad Labanem Syrum in somnio nocturno, dixerat ei, cave tibi, ne loquaris cum Jahakobo sive bonum sive malum.
25. Itaque assequti tus Laban Jahakobum ; prout Jahakob fixerat tentorium suum in monte illo, sic Laban fixit cum cognatis suis in monte Gilhadis.
26. Tum dixit Laban Jahakobo, quid fecisti , quod surripiens te, fefellisti animum meum: & abduxisti filias meas quasi mancipatas armis?
27. Cur cläm fugisti, & furtim surripuisti te ä me ? neque indicasti mihi, ut dimitterem te cum laetitia, & cum canticis , instructus tympano, & cithara,
23. Neq; permisisti mihi, ut oscularer filios meossc filias meas ? nunc vero stulte fecisti.
29. Esset in potestate maniis me* malo vos afficere 1 sed Deus patris vestri hesterna nocte alloquutus est me, dicendo, cave tibi, ne loquaris sum Jahakobo sive bonum , sive malum.
30. Nunc autem efto, omnino abieris,quia summo desiderio tenebaris eundi in domum patris tui: quare furatus es Deos meos i
31. Respondens vero Jahakob,dixit Laba- ni, clam fugi, quia timui; dicebam enim, videndum effe mihi> ne vi abriperes filias tuas ä me.
32. Apud quem inveneris Deos tuos, non est victurus, coram cognatis nostris reco-
nosce, quid tuum fit apud me, & recipe ti-
i 1 non enim sciebat Jahakob Rachelam furatam elfe illos.
33. Ingressus itaque Laban ih tentorium Jahakob , & in tentorium Le* , & in tentorium duarum ancillarum , non invenit eos, egredieris autem e tentorio Leae, venit in tentorium Rachel*:
34. (Rachel vero acceptas imagines illas posuerat in clitellis cameli fui, sedebatque super illas imagines: J Sc contrectavit Laban totum tentorium illius , ac non invenit.
35. Dixit enim patri suo Rachel, ne displiceat in oculis domini mei, quöd non polium assurgere tibi,quia fecundum consuetudinem mulierum e/? mihi: perscrutatus itaque non invenit imagines suas.
36 Tunc accensa est ira Jahakobnadco ut jurgaretur cum Labane ! loquutus enim Jahakob Labani dixit, quid tfti quod ego amoverim ? quod peccatum meum, quöd insectatus es me fervide?
37. Quandoquidem contrectäsfi orouia su- pellestilia mea, quid invenisti ex omnibus fupellectilibus domüs tu* ? pone hic corssn cognatis meis, & cognatis tuis: ut dijudicare inter utrumqueno Irum.
38. Hic eft vigesimus annus, est quo fui te» cum , oves tu*, 8t capr* tu* non abortiverunt ; Sc arietes gregis tui non comedi ,
39. Discerptam pecudem non retuli ad tt, ego illud luebam, de manu mea reposcebas illam; furto mihi sublatam interdiu, furtoq; mihi sublatam noctu,
40. Fui quum inteydiu absumeret me
& gelu noctu, profugeretque somnus meus ab oculis meis.
1 41. Hic fuit mihi vigesimus armus m domo tua; servivi tibi quatuordecim annos pro duabus filiabus tuis , & fex annos pro grege tuo, immutasti autem mercedem meam decies.
42. Nisi Deus patris mei, Deus Abraham,, & pavor Jitzchaki adfuisset mihi, quia nunc vacuum fuisses dimissurus me; nisi afflictionem meam, & laborem manuum mearum respexisset Deus,quum reprehendit te hesterna nocte.
43. Respondens verö Laban dixit Jahakobo, h* fili* sunt fili* me*, & hi filii sunt filii mei, & hoc pecus pecus meum, denique quic- quid vides meum est :

filiabus autem meis istis, quid facturus essem hodie, aut filiis earum, quos pepererunt:
44. Nunc itaque age,pangamus foedus ego & tu: quod sit testimonio inter me & te.
43. Accepit ergo Jahakob lapides, ut erigeret ex eis statuam.
0 4 6. Et dixit Jahakob cognatis suis : colligite lapides,& illi acceptis lapidibus fecerunt 'cumulum , postea comederunt super illum cumulum:
47. Quem appellant Laban Jegaremfaha- duth* Jahakob verö appellavit Galhedem.
48. Dixerat enim Laban , hic cumulus fit testis inter me, & te hodie 1 idcirco vocavit Jahakob nomen ejus Galhedem:
49. Etiamque Mizpam , quia dixerat Laban, fpeculctur Jehova inter me Sc te, quando absconditi erimus alter ab altero.
50. Si afflixeris filias meas,8c si assumferis mulieres pr*ter filias meas, nemo homo futurus eft inter nos 1 vide, Deus testis inter me 8t te futurus eft.
31. Pr*tcrea dixit Laban Jahakobo; ecee cumulum hunc, 8c ecce statuam istam, quam jeci inter me Sc te.
52. Testis cumulus iste, & testis statua illa est : sive ego praetergrediar > me non pr*ter- gressurum ad te cumulum hunc, sive tu praetergrediaris , te non pr*tergressurum ad me cumulum hunc 8c statuam illam, ad malum.
33. Deus Abrahami, & Dii Nachoris judicent inter nos , Dii patris eorum : sed juravit Jahakob per pavorem patris fui Jita- chaki.
54. Tunc mactavit Jahakob animalia in monte illo, 5c invitavit cognatos suos adi comedendum cibum : qui, ubi comederunt cibum, pernoctaverunt in eodem monte.
33. Deinde mani furrexit Laban postero matutmo, Sc osculatus filios suos, ac filias S 4 suas,

suas , benedixit eis ; abiensque reversus eil ■ X.aban in locum suum.

” CAPUT XXX XL

Jahakob obviam habet Angelos,fratrem metuit, luBatu r cum Deo, £ 5"4 metu liberatur.

J Ahakob verö abiit itinere suo, veneruntq; ci obviam Angeli Dei. r- Dixitque Jahakob , quum videret eos, acies Dei hxc est quapropter vocavit nomen loci illius Machanajima.
Z. Postea Jahakob misit nuncios ante se ad Hesauum fratrem suum in regionem Sehiris, agrum Edomxorum :
4. Mandavitque eis dicendo, sic dicetis domino meo Hesauo sic ait servus tuus Jahakob , apud Labanem peregrinus fui, Sc moratus sum usque adhuc. c
5 . Sunt autem mihi boves,Sc asini, greges, fervique & ancilis 1 itaque misi nunciatum tibi domino meo , ut inveniam gratiam in oculis tuis.
6. Sed quum reversi nuncii illi ad Jahako- bum essent, dicendo ; venimus ad fratrem tuum, ad Hesauum , qui etiam procedit obviam tibi, & quadringenti viri cum eo :
7 - Timuit Jahakob'valde , Sc fuit anxius; quamobrem distribuit populum illum , qui erat fecum, Sc greges Sc armenta, Sc camelos in duas acies :
8- (Dicebat enim, si invaserit Hesau aciem unam,Sc ceciderit eam, erit saltem acies illa, qua; relicta fuerit, salva.)
9. Et dixit Jahakob,0 Deus patris mei Abraham!, & Deus patris mei Jitzchaki, Jebo- va, qui edixisti mihi > revertere in regionem tuam, Sc ad cognationem tuam, & beneficus sum futurus erga te:
10. Impar siiin omnibus his beneficiis, totique illi fidei, quam prXstitisti fervo tuo : etenim cum baculo meo solum transiveram Jardenem istum , nunc,autem in duas acies dominus effectus sgm.
11. Eripe me quxso 4 manu fratris mei, e manu Hesaui: nam timeo ab ipso, ne veniens e a: dat me matrem cum liberis ••
12. Tu autem dixisti , omnino beneficus fum futurus erga te.reddamque femen tuum wcmerosum, ut arenam maris, qua: numerari son potest prx multitudine:
13. Deinde pernoctans ibi nocte illa, accepit ex eo, quod veniebat sibi ad manum munus offerendum Hesauo fratri suo.
14. Capras ducentas , cum hircis viginti, oves ducentas , cum arietibus viginti.
15. Camelos, fieminas, lactantes cum pullis earum triginta, vaccas quadraginta cum juvencis decem , asinas viginti cum asellis decem,
16. Qmimque traderet in manum fervorum suorum quemque gregem scorsim; edixit servis suis , transite torrentem ante me, 8c spatium interponite inter gregem unum gj alterum.
17. Prxcep/tque primo , dicendo ; quum occurrerit tibi Hesau frater meus,& interrogaverit te, dicendo, cujus es i & quö abis i Sc 'pujus sunt ista, qux antecedunt te ?
18. Tum dices , sum fervi tui Jahakob!, hoc eß prxmissum munus domino meo Hesauo ; ecce autem ipsum quoque subsequen- {em pos.

19. Idem prxeepit tum fecundo, tum tertio , tum omnibus aliis prosequentibus greges illos, dicendo : in hanc sententiam alloquimini Hesauum, quum inveneritis eum:
20. Sed dicetis etiam, ecce Jahakobumservum tuum subsequentem nos : dicebat cnin» Jahakob , placabo vultum ejus hoc munere, quod procedit ante me , ut postea aspiciam vultum ejus,fortassis suscipiet vultum meum.
21. Sic transivit torrentem munus illud ante ipsum : Sc ipse pernoctavit eä nocte in acie sua.
22. Deinde surgens ea ipsa nocte, accepit duas uxores suas J cum duabus ancillis suis , Sc undecim natos suos ; 8c trajecit vadum Jabboki;
23. lisque acceptis , Sc transmissis trans torrentem illum, transmisit etiam quicquid erat ipsi.
24. Sed quum reliquus esset Jahakob ; solus quidam luctatus est cum eo, donec aurora ascenderet.
23. Qui, quum videret se non praevalere ei, laesit acetabulum femoris eius : ita pendebat acetabulum femoris Jahakob!, quando luctabatur cum eo.
26. Deinde dixit, dimitte me , nam ascendit aurora : cui Jahakob , non dimittam, inquit, te, quäm quum benedixeris mihi.
27. Quamobrem dixit ei, quod est nomen tuum i qui dixit, Jahakob.
28. Tum dixit Angelua, non Jahakob solum dicetur amplius nomen tuum,sed Jisrael: nam ut principem te geris apud Angelus , Sc apud homines, Sc potentia vales.
29. Roganti Jahakobo , Sc dicenti , indica quxso nomen tuum, dixit,quorsum verö rogas de nomine meo l Sc illic benedixit ei.
30. Quapropter vocavit Jahakob nomen illius loci 1 ’enuelem : nam Deum,i»,/r»>, vidi hisce oculis in os, Sc erepta est anima mea.
jr. Exoriebatur autem Sol ipsi , quando praetergressus est renudem : Sc ipse claudicabat super femur suum.
32, Idcirco non comedunt filii Jisraelis nervos mutuos , qui sunt ad acetabulum femoris , in diem usque hunc: quia lx ferat Angelus mutuos nervos ad acetabulum femoris Jahakobi.

CAPUT XXXIII. Jahakob cum Hesau reconciliatur, Secht-
mum venit, ubi agrum emit.

Uum autem Jahakob sublatis oculis suis respiceret; ecce Hesauum venientem Sc quadringentos viros cum eo: quamobrem distribuit natos juxta Leam Sc juxtaRache- lam, Sc juxta duas ancillas suas :
2. Collocavitque ancillas ,Sc natos earum primo loco , deinde Leam Sc natos ejus posteriores, Rachelam verö Sc Jofephum postremos.
3. Ipse autem transivit ante eos , Sc incurvavit se in terram septies,donec accederet ad fratrem usque suum.
4. S«d accurrens Hesau obviam ei, amplexatus est eum, Sc ruens in collum ejus , deosculatus est eum : ita fleverunt.
5. Deinde Hesau sublatis oculis suis videns mulieres illas Sc natos illos , dixit: qui sunt isti tibi ? dixit verö Jahakob,hi sunt nati, quos largitus est fervo tuo gratiose Deus,

i 6. Tum

Cap.3?,?4-
6. Tum accedentes ancilla', ipsie cum natis suis,incurvaverunt se honorem exhibentes .
7. Deinde accedens etiam Lea Sc nati ejus incurvaverunt se : postremo vero jussus accedere Joseph & Räch e i incurvaverunt se.
g.Dixit autem Hesau ,qua tibi esi tota acies illa, cui occurri ? St i Ite, misi, inquit, inventurus gratiam in oculis domini mei.
9. Dicenti vero Hesauo, est mihi satis,mi frater, esto tibi,quod tuum esi :
10. Dixit Jahakob.ne quasso,si nunc inveni gratiam in oculis tuis, jam accepturus es munus meum de manu mea : quandoquidem aspexi faciem tuam , ac si faciem Dei aspexissem, adeo placide excepisti me > ne quafo recuses.
11. Accipe quasso donum meum, quod adductum est ad te, cüm gratiosi mihi sit largitus Deus, cumque/t mihi ex omnibus: 8t ita institit apud eum, ut tandem acceperit.
12. Tostea dicente Hesauo , proficiscamur Sc pergamus, nam ego praeibo tibi :
13. “Dixit Jahakob, dominus meus novit hos natos eile teneros , & gregis atque armenti lactantes fceminas incumbere mihi; quas si pulsaverint agentes pecuarii vel diem linum, moriturum totum gregem.
14. Transeat quasso dominus meus ante servum suum: ego autem praebebo me ducem leniter pro commoditate mea ducendis rebus istis, quae antecedunt me, 8t ducendis his natis , usquedum venero ad dominum meum in Sehirem.
15. Tandem dixit Hesau,constituam qus- so tecum aliquot e populo hoc , qui mecum esi: Sc ille, quorsum hoc t inquit, inveniam gratiam in oculis domini mei, ne constituat quemquam.
16. Revertit itaque eodem ipso dic Hesau itinere suo , Sehirem versus.
17. Jahakob vero profectus est Succothas, ubi exstruxit sibi domum : pecori autem suo fecit tugisria , idcirco vocavit nomen illius loci Succoth.
ig. Deinde venit Jahakob incolumis ad civitatem Schecemum, quae esi in regione Cenahanis, quum veniret ex Padane Syria?, & castra posuit ad aspectum civitatis illius.
19. Em/tque portionem illius agri, in quo tetenderat tentorium suum, a filiis Chamo- ris patris Schecemi, centum numis.
20. Et statuit ibi altare; quod appellavit altare Dei fortis Dei Jifraelis.

' CAPUT XXXIV.

bina vitiatur , Schecemita 'a Jahakobi filiis
circumventi, facinus morte luunt. Cressa autem est Dina filia Leae.quampe- pererat Jahakobo , ut spectaret puellas regionis illius:
2. Sed quum vidisset eam Schecem filius Chamoris Chivvaei, principis in regione illa; rapuit eam, & concumbens cum ea , compressit eam:
3. Adhses/tque animus ejus ad Dinam, filiam Jahakobi; adeo ut deamaret puellam, & loqueretur, qua erant puella; cordi:
4. Et alloquutus est Schecem Chamorem patrem suum, dicendo : Accipe mihi puellam hanc in uxorem.
5. Interea Jahakob audiverat Dinam filiam sitam ab illo vitiatam esse, dum ipsius filii in
Cap-34 -
agro esient cum pecore fyo -. siluit tamen Jahakob, donec advenissent.
6. Prodiit vero Chamor pater Schecemi ad Jahakobum, ut alloqueretur eum.
7. Veneruntque filii Jahakobi ex agro, quum audivissent, Sc dolore affecti sunt homines illi: adeo ut accensa fuerit ira ipsorum valde ; quod flagitium fecisset, concumbendo cum filia Jahakobi, cujusmodinon si« faciendum:
g. Itaque colloquutus est cum eis Chamor, dicendo, Schecemi, filii illius mei animus amore propendet in filiam vestram ; date ipsam quaeso uxorem illi:
9. Et affinitatem inite nobiscum; filias vestras date nobis, Sc filias nostras accipite vobis:
xo. Denique nobiscum manete: nam haec regio exposita vobis futura est, inhabitate 8t negotiamini ea, & possessores vos ipsi i« ea constituite.
11. Praeterea dixit Schecem patri puellar, Sc fratribus ejus, Inveniam gratiam in oculis vestris; Sc quod mihi indixeritis, dabo :
12. Quamvis magnam valde imponite mihi dotem solvendam, Sc donum, Sc dabo prout indixeritis mihi > tantum date mihi puellam ipsam in uxorem :
rz. Responderunt vero filii Jahakobi per fraudem Schecemo, Sc Chamori patri eius , quum alloquerentur eos ; quod vitiavisset Dinam sororem ipsorum.
14. Et dixerunt eis, non possumus facere rem istam, dare sororem nostram viro, cui esi praeputium: nam ipsum praputium esi probrosum nobis.
15. Veruntamen hac lege acquiescemus vobis; si eritis sicut nos, Sc circumcisus fuerit vobis omnis mas:
16. Tunc dabimus filias nostras vobis, & filias vestras accipiemus nobis, habitabimus- que vobiscum, Sc conveniemus in populum unum:
17. Quod fi non auscultabitis nobis , ut Circumcidamini ; recipientes puellam nostram abibimus.
i8- Quum itaque bona viderentur verba eorum in oculis Chamoris, Sc in oculis Schecemi filii Chamoris:
19. Non distulit ipse adolescens rem istam facere, quia deamabat filiam Jahakobi Cerat autem hic honoratissimus omnium doma* sticommpatris fui.)
20. Sed abiit Chamor Sc Schecem filius ejus ad portam civitatis suae ; & alioquuti sunt cives suos, dicendo:
21. Homines isti pacis colentes sunt apud nos, ut habitent in hac regione , & nego- tientur ea, atque haec regio ^ecce ampla spatiis est) exposita est eis; filias eorum accipiemus nobis uxores, & filias nostras dabimus eis.
22. Veruntamen hac lege acquiescent nobis homines isti, ut habitent nobiscum, ut conveniamus in populum unum, si circumcisus fuerit nobis omnis mas , quemadmodum ipsi circumcisi sunt.
23. 1'ecus eorum,8c possessio eorum, Sc o- mnia jumenta eorum, nonne nostra futura sunt; tantum acquiescamus eis, ut nobiscum habitent.
24. Auscultaverunt itaq: Chamori St Sehe-
B ; cerno
GENESIS.

«emo filio ejus omnes egredientes portä civitatis ejus; Ac circhmcilt sunt omnes mares, omnes egredientes porta civitatis ejus.
1 5. Evenit autem die tertio , quum essent in dolore ilii, ut accipientes duo filiijaiako- bi, SchimlionSt Levi, fratres Dinx, quisque gladium Suum. invaderent civitatem illam Jecure : ubi marem quemque occiderunt.
2<S. Chamorem quoque, & Schecemum filium ejus occiderunt acie gladii, 8c accepta Dina 4 domo Schecemi, abiverunt.
2.7. Deinde filii Jahakobi supervenientes •onfoflis, depraedati sunt civitatem ipsam, cö quod vitium inde fuisset oblatum sororiipso- xum.
ag. Greges eorum,Sc armenta eorum, asi- ndsque eorum: tam quod erat in civitate, quam quod erat in agro acceperunt.
29. Universas quoque opes eorum,Sc omnes parvulos eorum , uxoresque eorum captivas abduxerunt, Sc depravati sunt; denique quicquid erat in domo qualibet.
jo.Quamobre.n dixit Jahakob S -himhoni Zc Levi, perturbidis me, qui fecistis , ut foeteam apud incolas regionis hujus, apud Ce- nahanzam, 8c apud Perizzaeum: namciim ego fim hominibus paucis inflruäu* , si congregaverint seadversCimme, caesuri sunt me, $C exscindar ego, Sc familia mea.
31. Illi vero dixerunt, an tanquam cum Ifcorto ageret quisquam cum sorore nostra

CAPUT XXXV.

Jahakob Beth-elem venit. Bmjamino nascente moritur Babel. Jitcchakum patrem sepelit.
Dixit autem Deus Jahakobo.furge ascende Beth-elem, & conside ibi: Sc fac ibi altare Deo illi forti, qui apparuit tibi, quum fugeres metu Heseui fratris tui.

a. Quapropter edixit Jahakob familiae sua:, Sc omnibus,qui erant fecum,removete Deos alieni populi, qui sunt inter vos , & mundate vos, ac mutate vestimenta vestra.
3-Postea surgentes ascendemusBeth-elem, tlt faciam ibi altare Deo illi forti, qui exaudit mein die angustiae meae, Ac adfuit mihi invia illa, qua profectus fum.
4. Afferentes itaque, dederunt Jahakobo omneisDeos alieni populi,qui erant in manu sua ,8t inaureis , quae erant in auribus suis, abfconditque ea Jahakob sub illa quercu, qua prope Schecemum est.
3. Deinde profecti sunt (nam inerat terror Dei civitatibus illis, quae circumstabant ipsos , adeo ut non persequerentur abeuntes filios Jahakobi.)
б . Perven tque Jahakob Luzum (quae civitas eß in regione Cenahanis, eaque jam dicitur Beth-eij ipse.Sc cunctus populus,qui trat cum ipso. _
7. Et exstruxit ibi altare Deo forti Beth- «lis, prout vocaverat locum illum : eo quod ilic fe ipsi revelavisset Deus, quum fugeret metu fratris fui.
g. Mortua autem est Deborä nutrix Ricine, ac fepulta infra Beth-elem, sub quadam quercu ; ideo vocavit Jahakob n omen illius Allonbacuth.
9. Tum apparuit Deus Jahakobo rursus in reditu ejus ex Padane lytise , tk benedixit «i.
10. Nam dixit ei Deus, nomen tuum e*i Jahakob: non vocabitur deinceps nomen tuum solum Jahakob , sed Jisrael quoqut erit nomen tuum : ideo vocavit Jahakob nomen suum Jisraelem.
11 - Praeterea dixit ei Deas,ego fum Deut fortis, omnipotens, fructuosus esto, & multiplicator ; gens, imo coetus gentium esto ex te : etiam reges 4 lumbis tuis prodeunto.
i2.Kegionem vero hanc, quam dedi Abraham» 8c Jitzchako, tibi daturus fum : id est, semini tuo post te,dabo regionem hanc.
iz. Postea ascendit ab illo Deus, in ipso loco, ubi ioquutus fuerat cum illo.
14. Statuit autem Jahakob statuam in eodem loco , ubi Ioquutus est Deut cum ipso . statuam lapideam, inspersitqne eam liquore, 8c perfudit eam oleo.
15. Quamobrem vocavit Jahakob Beth- elem , nomen illius loci, ubi Ioquutus est cum ipso Deus.
s 6 . Deinde quum profectis Beth-ele fu- peresset adhuc exiguum spatium itineri« conficiendum, ut pervenirent F.phratam; pa- riens Rache!, difficiliore partu utebatur.
17. Fuit vero, quum difficili amplius partu uteretur ; ut diceret ei obstetrix, ne timeas, nam etiam hic tibi filius efl.
ig. Exeunte itaque anima illius , quum moreretur, accidit, ut vocaret nomen eju» Ben-oni: sed Pater ejus vocavit eumBinja- minem.
19. Sic mortua est Rachel; sepultaque in via, Ephratam , ea jam est Bethle- chem:
20. Statuitque Jahakob statuam super sa- pulchrum ejus : ea dicitur statua sepulcri Kachelte in hunc usque diem.
21. Deinde prosectus Jisrael, tetendit tentorium suum ultra turrim Hederis.
22. Evenit autem, quum habitaret Jisrael in regione illa,ut abiensReiibeti concumberet cum Bilna, concubina uxore patris fui; quod audivit Jisrael: erant autem filii Jahakobi duodecim.
23. Filii Lex , primogenitus Jahakobi, Reiiben, postea Sctumhon.öc Levi.Sc Jehudj» Ac Jissacar , Ac Zebulun.
24. Filii Rachelai, Joseph , &Binjamin.
25. Filii autem Bilhae , quae anciila fuit Rachelx , Dan, Sc Naphtha!!.
2Ü. Filii vero Zilpx, qua: fuit ancilla Leae: Gad , Sc Ascher : hi filii Jahakobi, qui editi sunt ei in Padane Syriae.
27. Tandem pervenit Jabakob ad Jitzcha- kum patrem suum Mamrem , in urbem Ar- bah ; ea jam efl Chebron, ubi peregrinus fuerat Abraham & Jitzchak ;
28. Fuerunt autem dies Jitzchaki,centum octoginta annorum.
19. Qumm itaque exspirans Jitzchak mortuus esset, aggregatusque ad populos suos senex Sc fatur diebus > sepeliverunt eumHe- sau, Sc Jahakob filii ejus.

CAPUT XXXVI.

Besaui conjugia, a quo Gens ldumetorum, cujus Reges enumerantur.

H zE alitem sunt generationes Hesaui, idem eß Edom.
2. Hesau acceperat uxores suas e filiabus Ccnanaiixoium, Hadam filiam Elonis Chit- thxi,

mi
Well,
ijfo,
üqMit,
ob Beth pimiseil
«briet»
itilM
iratm;}»
kur,
pliispartu
"'tantn
> pn menejui rniBijij»,
Itaque ill lethle-
fdjttft*
sepvfen
tetenö etis. tt JiM «Krank patris /ia:
tmiijfi»
jriukol»,
Mjebck
Binjanün. jiuiiia :d
anii/iaLw
bi, qui es
adjitzdit
mbem Ar
peregrinis
lal&CMtlE
titbikmof populos fati unt eifflH 1,

VI.
ÜlßftCOW«
nes Heft-
ias e«® * 2 3 4 5 6 flonis® A
Cap .?< 5 .
thxi, St Ahohbamam, tiliara Haus , liliam Tzibhonis Chiwxi •-
3. Deinde Basematham filiam Jischmahe- lis; sororem Nebajothi:
4.1’eperit autemHadaHesauo Eüphazum, Basematha vero peperit Rehuelcm :
5. EtAholibama peperit Jehuschum, Jah- lamum, 8t Korachum 1 isti sunt filii Hesaui, qui editi sunt ei in regione Cenahanis.
6 . Ailumscrat autem Hesau uxores suas, & filios suos, 8t filias suas, omneisque domesticos suos, pecus quoque suum, 8c omnia jumenta sua , denique omnem possessionem suam , quam acquisiverat in regione Cenahanis : 8c abierat in regionem Sehiris ante adventum Jahakobi fratris fui.
7- Erant enim eorum facultates ampliores, quam ut habitarent simul > neque poterat terra peregrinationum eorum ferre eos, propter pecora eorum.
8- Habitabat ergoHesau inmonte Sehiris: Hesau is eft Edom.
9. Hx autem sunt generationes Hesaui, patris Edomxorum , in monte Sehiris.
10. Hxc nomina posterorum Hesaui; Eli- phaz filius Hadx, uxoris Hesaui, Rehuel filius Basematha:, uxoris Hesaui.
11. Eilii autem Eliphazi sunt: Theman, Omar, Tzepho, &Gahtham,& Kenaz.
12. Thimnah ver b fuit concubina uxor Eliphazi, filii Hesaui, qua: peperit Eliphazo Hamalekum: hi filii Hadx , uxoris Helaui.
13. Hi vero filii Rehuelis , Nachath , Ac Zerach, Schamma, & Mizza : hi sunt filii Basematha:, uxoris Hesaui.
14. Hi denique filii Aholsbamx fili» Hame, fili» Tzibhonis, uxoris Hesaui: peperit enim Hesauo Jehuschum, 8c Jahlamum, Si Korachum.
15. Hi sunt duces filiorum Hesaui , fiho- rumEliphazi, qui fuit Hesaui primogenitus, dux Theman, dux Omar , dux Tzepho, dux Kenaz.
iä. Dux Korach, dux Gahtham, duxHa- malek ; hi duces Eliphazi, in regione Edoni»», hi filii Had».
17. Hi autem duces filiorum Rehuelis, filii Hesaui: dux Nachath , dux Zerach , dux Schamma. dux Mizza ; hi duces Kehuele orti in regione Edom»», hi filii Basemath» uxoris Hesaui.
18. Hi denique duces filiorum Aholibam», uxoris Hesaui, dux Jehusch, dux Jahlam.dux Korach: hi duces nati Aholibami filia Han», uxore Hesaui.
19. Isti sunt filii Hesaui, 8c isti duces ex tis ; is efl Edom.
ao. Hi sunt filii Sehiris Chor»i, incolentes eam regi onem 5 Lotan , 8c Schobal, Sc Tzib • hon, Si Hana.
n. Et Dischon, 8c F.tzer; 8c Pischan : hi duces Chorsorum > filii Sehiris , in repione Edoma’a. 0
22. Fuerunt autem filii Lotanis, Chori, & Heman; fororque I.otanis Thimnah.
23. Hi vero filii Schobalis, Halvan, & Ma- nachath, Ac Hebal, Schepho, Si Onam.
24. E4 hi filii Tzibhonis.cum Aja.tumHana: is efl Hana , qui invenit mulos in deserto , quum pasceret asinos Tzibhoni patri suo,
25. Hi autem filii Han», Dischon: Aholi- vama quoque filia Han».
Cstp.
2 6. Et hi filii Dischanis ; Chemdan , Sc Eschban , Ac Jithran, Si Ceran.
27. Hi quoque filii Etzeris; Bilhan ,Sc Za- havan, & Hafcan.
28. Item hi filii Dischanis, Hutz >8c Aran.
29. Hi duces Chor»orum, dux Lotan,dux Schobal, duxTzibhon ,duxHan. :
30 Dux Dischon,duxEtzer,dux Dischan; hi duces Chorxorum , per ducatus eorum, in regione Sehiris.
31 f Hi autem sunt Reges, qui regnaverunt in regione Edom»» , antequam regnaret Rex filiis JiTraelis.
32. Primum regnavit in Edomxa Belah, filius Behoris , cujus civitas fuit nomine Dinhaba.
33. Mortuo autem Belah, regnavit pro e» Jobab , filius Zerachi, i Botzra.
34. Itemmortuojobabo, regnavit pro eo Chusc'am, ex regione Themanxorum.
35. Item mortuo Chuschamo regnavit pro eo Hada !, filius B: /adi, qui cecidit Mi dianitas in agro Moabitarum : cujus civitas nomine erat Havith.
Item mortuo Hadado, regnavit pro eo Samia, b Malreka.
37. Item mortuo Samia, regnavit pro eo Schaul, exRechobothis adflumen sitis.
38. Item mortuo Schaiile, regnavit proco Bahal-chanan, filius Hacboris.
39. Item mortuo Bahal-chanane,filio Hac- boris , regnavit pro eo Hadar , cujus civitas nomine erat Pahu: nomen vero uxoris ejus Mehetabecl, quater at filia Matredis , St Me- zahabensis.
40. Atque h*c sunt nomina ducum Hesaui , fecundum familias suas,per loca sua, de nominibus illorum : dux Thimnah , dux Halva, dux Jetheth.
41. Dux Aholibama, dux Eia, dux Pinon,
42. Dux Kenaz, dux Theman, dux Mib- tzar.
43. DuxMagdiel.duxHiran: infuerunt duces Edomo nati, fecundum habitationes suas in regione possessionis fu» , hic suit Hesau auctor Edomxorum.

CAPUT XXXVII.

JosepSi somnia. Fratrum .emutatio , ejtct
venditio > (5 sin /Egyptum ahduciio.

Taque habitavit Jahakob in regione pero
grinationuiA patris fui, in regione Cenahanis.
2. Ili» sunt generationes Jahakobi ; Joseph natus septendecim annos degebat ,pa scens cum fratribus suis gregem (erat enim puer) cum filiis Bilhx, Ac cum filiis Zilpjt uxorum patris fui : referebatque Joseph famam eorum malam ad patrem ipsorum.
3. Jisrael autem diligebat Josephum prat omnibus filiis suis, eö quod filius esset ipsi in senethite natus, feceratque ei tunicam versicolorem :
4. Videntes vero fratres ejus a patre fu«, diligi eum pr» omnibus fratribus ipsius „ odei ant eum ; adeo ut non possent alloqui eum placidi.
5. Prxterea quum somniaverat Joseph ali- quod somnium, narrabat illud fratribus suis3 quamobrem magis adhuc oderant eum.
6 . Nam dixit eis ; audite nunc somnium? hoc,quod somniavi:

7. Eccc ergo nobis colligantibus segetum fasces in quodam agro, ecce, inquam,'turgebat fascis meus , etiämque stabat: ecce autem circuibant fasces vestri, & incurvabant se fasci meo honorem exhibentes.
8. Tum dixerunt ei fratres ejus, ergo ne planä regnaturus es super nos, aut plane dominaturus nobis i quare adhuc magis oderunt eum propter somnia ejus , & propter verba ejus.
9. Deinde quum somniasset adhuc somnium alterum, narravit illud fratribus suis, & dixit, ecce somniavi adhuc somnium, ecce autem ipse Sol, St Luna, stcllxque undecim incurvabant se honorem habentes mihi.
10. Narrabat autem patri suo,Sc fratribus suis : sed increpans eum pater ejus, dicebat ei: quödnam efl hoc somnium , quod somniasti ? an omnino venturi sumus ego , & mater tua, & fratres tui, ut incurvemus nos in terram habituri honorem tibi ?

11. Invidebant itaque ei fratres ejus : pater vero ejus observabat rem ipsam.
11. Quum autem abiissent fratres ejus ad pascendum gregem patris fui apud Schece- mum.
13. Dixit Iifrae! Josepho , Nonne fratres tui pascunt apud Schecemum ? adesdum, ut mittam te ad eos : qui dixit ei > ecce me.
14. Deinde dixit ei Jahakob > i nunc,cognosce de incolumitate fratrum tuorum , & de incolumitate gregis, & refer ad me aliquid : sic quum dimisisset eum e valle Che- bronis, abiit ü Schecemum versus.
15. Invenit autem eum vir quidam, quum ecce erraret per agrum; & interrogavit eum Vir ille,dicendo, quid quxris i
16. Qui dixit,fratres meos quaero; indica quaeso mihi.ubmam illi pascant:
17. Dixit vero vir ille, profecti sunt hinc, nam audiv dicentes, eamus Dothajina: in- sequutus igitur Joseph fratres suos > invenit eosDothanis.
rg. Illi autem viderunt eum e longinquo; quiimque nondum accessisset ad ipsos > ma- «hinati fuerunt contra eum > ut morti trade- »ent eum.
19. Dixerunt enim alter alteri, ecce dominus somniorum iste advenit.
ao. Nunc igitur agite, interficiamus eum, & injiciamus eum in unam ex cisternis istis, postea dicemus, bestia mala devoravit eum: tandem videbimus, quid futftra sint somnia ejus.
11. Sed quum audiret Reiiben , eripuit eum e manibus illorum; dicens , non percutiemus eum lethaliter.
ii. Nam dixit eis Reiiben , ne effundite sanguinem : injicite eum in cisternam istam, qua: efl in hoc deserto > & manum ne immittite in eum: ut eriperet eum d manu illorum, eumque reduceret ad patrem suum.
15. Itaque accidit, quum advenisset Joseph ad fratres suos , ut Josephum tunicam suam, tunicam illam versicolorem, qua crat^indu- tus,juberent exuere;
14. Et assumentes cum, projicerent in cisternam illam : cisterna autem illa vacua nat, non erat aqua in ea.
15. Deinde sedebant ad comedendum cibum ; quum sublatis oculis suis viderunt, tccc autem coetum commeantium Jischma-
Czp‘37-3&.
helicarum venientem ex Gilhade: quorum cameli ferebant myxaria & opobalsamum & ladanum, pergentes, ut deportarent ea iit Aegyptum.
z6. Dixitque Jchuda fratribus suis, quid lucri futurum est, quum interfecerimus fratrem nostrum,& occultaverimus sanguinei» ejus 5
17. Agite vendamus eum Jischmaheliti» istis, & manus nostra ne sit infesta ei,quia frater noster, caro nostra est: cui auscultaverunt fratres ejus.
28. Itaque transeuntibus quibusdam Mi- dianitis mercatoribus , extrahentes, sustulerunt Josephum ex ipsa cisterna,vendiderunt- que Josephum Jischmahelitis viginti fidis argenteis , qui deduxerunt Josephum in Aegyptum.
19. Reverso autem Reiibene ad ipsam cisternam , ecce non erat Joseph in ea cisterna : & laceravit vestimenta sua.
30. Qiiamobrem reversus ad fratres suo* dixit; puer ille non adest,ego vero quorsum iturus sum ego i
31. Tum acceperunt tunicam Josephi: & jugulantes hircum lactentem > intinxerim» tunicam illam sanguine ejus.
32. 1’ostea miserunt tunicam illam versicolorem, & curantes ut ferretur ad patrem suum, dixerunt, hanc invenimus : agnofea nunc, utrum hxc tunica filii tui fit necne.
33. Ille vero agnoscens eam, dixit; tunies filii mei efi , bestia mala devoravit eum : omnino discerptus est Joseph.
34. Laceränsque Jahakob vestimenta sua, imposuit cilicium lumbis suis: luxitque propter filium suum diebus multis.
35. Et quamvis surr exissent omnes filii ejus, omnesque filix ejus ad consolandum eum, renuit consolationem admittere > dicens , non faciam , nam descensurus sum ad filium meum lugens in sepulcrum: flevit etiam illum pater ejus.
3 6. Medanaei autem vendiderunt illum abdu&um in Aegyptum , Potiphari aulico Parhonis, prxfecto satellitum.

CAPUT XXXVIII.

J thu da phi ex uxore Cenahatuca,e rum mali mores. Incestus cum Thamara, Ifj liberi
ex ea nati.

Venit autem per illud tempus, quum de- scendistet Jehuda profettua a fratribus suis ; ut diverteret ad quendam Haduila- mxum,cujus nomen erat Chira.
2. Et videns ibi Jehuda filiam cujusdam Cenahanxi.cui nomen erat Schuah , ducere* eam uxorem ,& congrederetur cum ea.
3. Itaque concipiens illa , peperit filium» cujus nomen Jehuda vocavit Herum.
4. Deinde concipiens iterum, peperit Hia filium, cuius nomen vocavit Onanem.
5. Post rursus peperit prxterea filium, cujus nomen illa vocavit Schelam: erat autem Jchuda Cezibi.quum hunc illa pareret.
6 . Accepit autem Jehuda uxorem Hero primogenito suo, cujus nom en fuit Thamar.
7. Sed factum est, quum Her primogenitus Jehuda: malus visus esset in oculis jeho- vx,ut morti traderet eum Jehova :
8- Tum edixit Jehuda Onani, congredere eum uxore fratris tui, & fratris nomine
duc

duc eam : sic exsuscita semen fratri tuo.
9. Sciebat autem Onan, non fore suum semen illud : ideo evenit, si quando congressurus erat cum uxore fratris fui, ut corrumperet semen, effundens in terram,ne suppeditaret semen fratri suo'.
10. Sed malum visum est in oculis Jeho- v* , quod faciebat iste ; Sc morti tradidit etiam istum.
11. Quamobrem dixit Jehuda Tharnarx, nurui lux, mane vidua in domo patris tui, donec adoleverit Schela silius meus, dicebat enim , indendum ne moriatur hic quoque, sicut fratres ejus: sic abiens Thamar manebat in domo patris sui.
12. Quum autem dies multi elapsi essent, mortua est filia Schuhs , uxor Jehudx -. Sc Jehuda se consolaturus ascendit, ad tonsores gregis fui, ipse cum Chira, amico suo Hadul- tamxo Thimnam.
13. Quod ut renunciatum est Thamarx dicendo; ecce socer tuus as.endit Thimnam ad tondendum gregem suum:
14. Deponens illa vestes viduitatis sux ä se.operuit se peplo Sc obtexit se, conseditque in bivio, quod eft in via Thimnam versus : videbat enim adolevisse Sche!am,se vero non suisse datam ei uxorem.
15. Videns autem eam Jehuda, existimavit eam esse scortum ; operuerat enim faciem suam.
1 6. Divertens itaque ad eam in viam illam,dixit,age , quxso, congrediar tecummon enim noverat nurum suam esse : qux dixit, quid dabis mihi, ut congrediaris mecum ?
17. Ft ille,ego, inquit, missurus sum haedum lactentem e grege : cui dixit illa, acquiesco , sides pignus , donec miseris illum.
18. Tum dixit ille , quodnam eft pignus, quod dem tibi ? St illa, sigillum tuum,inquit, sudarium tuum, & scipio tuus,qui eft in manu tua : itaque dans ei,congressus est cum ea,& concepit ea exilio.
19. Deinde surgens Thamar abiit, depo- suitque peplum suum 2 se; ac induit vestes viduitatis sux.
ao. Misit autem Jehuda hoedum lactentem illum per amicum suum Hadullamxum illum , ut reciperet pignus suum e manu istius mulieris; sed non invenit eam :
21. Quumque rogaret viros loci, ubi illa fuerat,dicendo, ubinam eft meretrix illa ,qux erat in isto bivio ad hanc viam ? dixerunt, non fuit hic ulla meretrix.
it. Quamobrem reversus ad Je budam dixit > non inveni eam ; qumetiam homines illius loci dixerunt, non fuit hic ulla meretrix.
23. Et dixit Jehuda, acceptum retineat sibi, ne simus contemtui: ecce miseram hoedum istum, tu autem non invenisti eam.
24. Accidit vero, quum mensis quasi tertius ageretur, ut nuntiaretur Jehudx,dicendo , scortata est Thamar nurus tua, etiämque ecce gravida eft ex scortatione : quare dice- bat Jcituda , educite eam» ut comburatur,
. -d' Educebatur illa, quum AöiK/woaniilit ipsa d socerum suum, qui diceret; ex viro, cujus hxc sunt, ego sum gravida: dicebat- que, recognosce,

quxso,cujus fint ista, sigil- Utindudariumque.St scipio iste. 0
si Qux agnoscent Jehuda dixit, justior
est me > quandoquidem uxore:» non dedi eam Schelx filio meo : neque amplius deinceps cognovit eam.
27. l?uit demum , quo tempore pariebat illa (ecce autem gemellos in ventre ejus.)
a§. fuit , inquam, quum illa pareret. ut ‘ eorum unw exseruerit manum : St acceptum obstetrix coccineum ftlum, dibaphum alligavit manui ejus , dicendo, hic prodierit primiim.
29. Sed fuit, quum hic retraxisset manum suam, Sc ecce prodiret frater ejus, ut diceret illa , quam perrupisti! tua est eruptio; ideo vocavit quisque nomen ejus Peretzum.
30. Postea vero prodivit frater eius : ad cujus manum erat illud dibaphum: St vocavit quisque Zerachum nomen ejus.

CAPUT XXXIX.

Jofephi servitu■e, caftitat, ineareeratio iS
m vinilos prxfeBura.

TOseph igitur deductus fuerat in /F.gy- J ptum : emeratque eum Potiphar aulicus Parhonis, prxfectus satellitum , vir /Egy- ptius, dmami Jilchmahelitarum illorum,qui deduxerant eum illuc.
2. Adfuit autem Jehova Jofcpho, ut rebus fecundis uteretur, dum fuit in domo domini fui fiEgyptii.
3. Quum itaque videret Dominus ejus Je- hovam, adesse ei, 8c omnia,qux ipse faciebat Jehovam secundare in manu ejus:
4. Invenit Joseph gratiam in oculis ejus, adeö Ä ministraret ei : postremo prxfecit eum domui sux : Sc quicquid erat sibi, tradidit in manum ejus.
5. Fuitque ex quo prxfecerat eum domui fux,& omnibus, qux erant sibi, ut benediceret Jehova domui illius Aigyptii propter Jofephum: inerat enim benedictio Jehovae omnibus,qux erant ei domi Sc rure.
6 . Quapropter relinquebat omnia , qux erant sibi, in manu Jofephi, neque cognoscebat cum eo de re ulla, prxterquäm de cibo, quo vescebatur ipse: erat autem Joseph puT cer forma Sc pulcer aspectu.
7. Accidit itaque his rebus gestis,ut attolleret uxor domini ejus oculos suos in Jofe- phum, Sc diceret,concumbe mecum.
8. Qui renuens, dicebat uxori domini fui, dominus meus non cögnofcit mecum, quid fiat inhac domo, sed quicquid eft ipsi,tradidit in manum meam:
9. Ne ipse quidem est me major in hac domo : non enim subtraxit ä me quicquam prxter te,quatenus uxor ejus es: quomodo ergo facerem malum hoc maximum, Sc peccarem in Deum i
10. Sic erat, quum alloqueretur ipsa Josa- phum quotidie; non acquiescebat ei, ut cubaret juxta eam, aut ut esset cum ea.
11. Evenit autem die quodam ejusmodi, quum venisset Joseph domum, ad faciendum opus suum: ut non esset quisquam ex domesticis ibi intus.
12. Tum illa prehendit eum veste ejus,dicendo, concumbe mecum: sed «relictaveste sua in manu ejus , fugiens egressus est foras.
13. Fuit ergo, quum illa videret eum reliquisse vestem suam, in mwju ipsius: Sc fu? gisse foras;
4-U

14. Ut inclamaret domesticos suos,& loqueretur eis dicendo , videte , adduxit nobis virum Hebrxum ad illudendum nobis : accesserat ad me, ut concumberet mecum, sed inclamavi voce magna.
15. Itaque accidit, quum audiret ille me sublata voce mea inclamantem,ut reliCta veste sui juxta me, fugerit & foras discesserit.
16. Deposuit autem vestem illius penes se, donec veniret dominus illius domum suam.
17. Tunc alloquuta est eum hujusmodi verbis, dicendo, accesserat ad me servus iste Hcbrams, iste, quem adduxisti nobis, ut illuderet mihi:
ig. Accidit autem, quum sublata voce mea inclamarem, ut relinquens vestem suam juxta me , profugerit foras.
19. Fuit vero,quum audiret dominus illius verba uxoris fuse,quibus alloquebatur ipsum dicendo, omnino h*c fecit mihi servus tuus; ut accenderetur ira ejus.
io. Quamobrem rapiens dominus Josephi «nm, tradidit ipsum abducendum in rotundam turrim, in locum, ubi vincti regis captivi erant: ut esset ibi Joseph in rotunda turri.
er. Sed adfuit Jehova Josepho , extendens in eum benignitatem, & effecit etup gratiosum in oculis praefecti turri.
ia. Itaque praefectus turri credidit Josepho omneis vinctos, qui erant in turri : 8c quidquid facere solent ibi, id faciebat ipse.
2;. Praefectus turri non inspiciebat in rem Ullam plane , quae esset in manu Josephi, eo quod Jehova adesset ipsi: nam qua faciebat ipse, Jehova secundabat.

CAPUT XL.

Somnia servorum Pharaonü interpretatur
Jofepbua, qu*c via suit ad libertatem.

I JUit autem his rebus gestis, quum pecca- . verunt a poculis regis & coquus, in dominum suum, in regem ssigypu.
1. Effervescens itaque Parito contra duos
aulicos suos, contra prafectum ä poculis, & «ontra prafectum coquis,
3. Tradidit eos in custodiam abducendos, in domum prafecti satellitum, in rotundam turrim, in locum ubi Joseph vinctus erat.
4. Et commisit praesectus satellitum Jose- phum cum eis, qui ministraret eis : fueriint- que in custodia per multos dies.
5. Somniaverunt autem somnium uterque illorum, quisque somnium suum nocte eadem, conveniens interpretationi somnii, quod somniavit quisque : ,1 poculis ille 8t «oquus, qui fuerant regis ;Egy pti, qui vincti orant in rotunda illa turri.
(>. Quum itaque venisset ad eos Joseph mane, respiciens eos,animadvertit quod ecce maesti essent.
7. Et interrogavit Satrapas Parhonis, qui fccum erant in custodia,;» domo domini fui, dicendo, quare vultus vestri afflicti sunt hodie ?
g. Qui dixerunt ei, somnium somniavimus quisque, sed nemo esi, qui interpretetur illud : dixit verö eis Joseph , annon Deo sunt interpretationes t narrate quaeso mihi illa.
9. Narravit ergo praesectus a poculis somnium suum Josepho,& dixit ei,in somnio m#o, quum e<« vita «oram me esset.

10. Qua in vite tres erant palmites : es
tum quasi germinavit, erupit flos ejus, nu- | turas botri ejus protulerunt uvas.
11. Erat autem poculum Parhonis in manu mea : accipiens itaque illas maturas uvas, exprimebam eas in poculum Parhonis , Lc porrigebam poculum ipsum in Parhonis manum.
12. Cui dixit Joseph, hxceft interpretatio ejus : tres illi palmites tres dies sunt.
13. Quum adhuc tertius futurus est dies, |
recensebit te Parho, idque restituendo te in * 1 * 3 4 5 * 7 * 9
statum tuum, porrigesque poculum Parho- | nis in manum ejus : secundum rationem pristinam > quum ellcs a poculis ejus.
14. Quöd si memor eris mei apud te,quum
bene erit tibi, tunc exerceas quaeso erga me benignitatem , aut mentionem facias mei apud Parhonem, & facias, ut exeam ex ista domo. |
15. Etenim omnino per plagium furre-
ptus sum e terra Hebraeorum : quin etiam hic non feci qui equam , cur ponerer in ista fovea : * I

1 6. Quum autem videret praffectus coquis
eum bonam interpretationem attulisse; dixit Josepho, mihi quoque in somnio meo,quum ecce tria canistra crebris foraminibus super ,
caput meum essent; j
17. In canistro autem supremo strues esset e quolibet cibo Parhonis , opere coquinario ? tum volucres comedebant ea e canistro illo, quod erat supra caput meum.
ig. Cui respondens Joseph dixit: hsec eß interpretatio ejus : tria canistra illa , tres dies sunt.
19. Quum adhuc tertius futurus est dies recensens Parho te, faciet, ne sit deinceps re- cenfio tui,& suspendet te de ligno; corae- dentque volucres carnem tuam ablatam ex te.
ao. Id autem facium est ipso die tertio, quo die editus suerat Parho > quum faceret convivium omnibus servis suis : recensuit enim praesessum a poculis , & praefectum coquis inter servos suos.
21. Et restituit praesectum a poculis in suum poculi ministrandi munus ; ut porrigeret poculum in manum Parhonis.
22. Praesectum vero coquis suspendit I quemadmodum interpretatus fuerat eis Joseph.
2Z. Non est autem praffectus ä poculis recordatus J osephi; sed oblivioni tradidit eum.

CAPUT X L I. '

Somnium Parhonis ,quod interpretatur J0- 1
seph , regnopracfeltus, ALgqpto providet.

Uit autem exacto justo biennii tempore , >
quum Parho somniaret, quod ecce stabat juxta rivum quendam ;
2. Ecce autem ex illo rivo ascendente* ■ septem vaccas pulcras specie , & pingues carne; quae pascebant in ulva :
3 Deinde, ecce septem vaccas alias ascendentes post eas ex illo rivo, deformes specie,
& tenues carne ; qua; stabant juxta vaccas illas ad ripam ipsius rivi:
4. Sed devorarunt istae vacca: deforme» | specie'Lc tenues carne septem illas vacca» pulcras specie & pingue» 3 tunc evigilavit
i.Rtdo*- ■

alraittüti
sejus,®-
is.
onis in it* turasuva-,
Aonis , Je i Pathonis
teipretatio
iuit.
* ki! dies, «lote in iumPaiho- m ntionea itjns,
jvtd te.quum !tfoei|ime n ins m> extaraaili
lijrn (um- tnpattia poKitrinilt
ssectus coqcs atraliliij drxit u'omeoqura rnibus iu/c
o (tos eilet coquinario 1 tanifcoillo,
ist.' irc iß
B iÜ, tttS
»m ejl dies ; deiwefnv tgto - , «sie- j. ubitUm u ' y
jfc Jte tertit- nqmtnfent fnis; recenitut , & Mit»
m ä poculis i»
:uias;utje»
Aonis, uis suiptnäcl! i fuerat eis]»
isiponilß» ii tradidit euto.
Ü
jjitipmiitt. ennii tempore . [uodec^iicoat
,o atendenta e, & pingua
: ;as alias alce» ciormesip^ 4 t juxta vac.al
,ca deforme! n illas
,unc evigdiö
j.**
Cap. 4t. _

<■, Redormiscens vero somniavit secundo : ecce autem septem spi-as assurgentes culmo uno pingues & bona forma :
6. Deinde ecce septem spicas tenues & «duitas Euro, provenientes post eas.
7. Sed deglutiverunt ist* spicx tenuet septem illas spicas pingues & plenas: quum- que evigilavit Parho, ecce somnium.
g. Quamobrem factum est ipso mane, quum consternatus esset animus ejus , ut mittens accerseret omnes magos r£gypti, 5 c omnes sapientes ejus : quibus enarravit Parho somnium suum utrumque, sed nemo fuit, qui interpretaretur ea Partioni.
9 . Tunc alloquutus est prxfeclus a poculis Parhonem, dicendo : peccata mea ego recordaturus sum hodie;
to. Parho effervescens contra servos suos, tradiderat me in custodiam, in domo pracfe- cti satellitum, me Se prxfectum coquis.
11 .Somniaveramus autem somnium nocte eadem ego Sc ille ; convenienter interpretationi somnii, quod habuit quisque somniaveramus.
ir. Erat autem ibi uobiscum puer He- brzus , servus prxfecti satellitum , cui ut narravimus. somnia nostra interpretatus est nobis : u'que convenienter somnio suo interpretatus est.
13. Evenit enim, ut sicut interpretatus est nobis, ita esset: me restituit l J arbo in statum meum, illum vero suspendit.
14. Mittens itaque Parho accersivit Jose- plium, qui celeriter eductus est ex illa fovea: postea quum abrasisset caput & mutaflet vestes suas, venit ad Parhonem:
15. Tunc Parho dixit Josepho , somnium somniavi, Se nemo est, qui interpretetur illud ; ego autem audivi de te dicentem > te este intelligentem somnii, ut interpreteris illud.
id. Respondit vero Joseph. Parhoni dicendo , non est penes me ■. Deus respondendo enunciabit prosperitatem Parhonis.
iH Dixit itaque Parho Josepho ; in som- Eio meo, ecce me adstante rip* cujusdam rivi.
ig. Ecce, inquam, ex illo rivo ascendentes septem vaccas pingues carne , & pulcras forma; qua: pascebant in ulva.
19. Ujinde ecce septem vaccas alias ascendenti post eas macilentas, St mala forma admodum, Sc exhaustas carne: non vidi iliis deformitate similes in tota terra Tfgypti.
ao. Sed devorarunt hx vacca; exhaustae 8c mala forma »septem illas vaccas priores pingues :

21. Et quamvis pervenissent in ventrem istarum, non animadvertebatur illas venisse in ventrem istarum, adeo manebat species istarum mala, sicut antea: tum evigilavi.
22. Iterum videbam in somnio meo : ecce autem spicas septem, quae assurgebant culmo uno, plenas St bonä formä :
23. Deinde ecce septem spicas graciles, tenues,adustas Euro, provenientes post eas.
24. Sed deglutiverunt spica: illae tenues septem illas spicas bon 'n firma: atque haic dixi Magis, sed nemo fuit , qui exponeret mihi.
2;. Tunc dixit Joseph Parhoni, somnium Parhonis unum est: id, quod Deui Dr fa- 'ftwwi eft* «ponit P»ho«,

2 6. Septem illae vacca; bona for mi , septem anni sunt, St septem illae spicae boni forma, septem anni sunt: somnium unum est.
27. Septem vero vaces istae exhausta: Sc malä formä ascendentes post illas , septem, anni erunt, & septem spicae exhaustae, adustae Euro : hi erunt septem anni farnis.
2g. Hoc eft verbum, quo alloquebar Parhonem : quod Deus ipse facturus est, ostendit Parhoni.
29. Ecce septem anni venturi sunt, saturitatis magna; in tota terra fEgypti.
30. Sed exsurgent septem anni famis post illos, quibus oblivioni tradetur tota ista saturitas in terra rEgypti: consumet enim fames ista hanc terram.
3r. Neque animadvertetur saturitas illa in hac terra propter ipsam famem eventuram postea: eö quod gravis futura sit valde.
32. Quod autem iteratum est somnium apud Parhonem bis; faiium est, quia stata est haec res ä Deo ipso, Sc festinanter facturus est illam Deus.
33. Nunc ergo provideat Parho de viro prudente Sc sapiente, quem constituat super terram hEgypti.
34. Incumbat in hanc rem Parho, & prae, ficiatprxfectos huic terrae :ut recipiat quintam proventuum terrae fhgypti septem iliis annis saturitatis:
35. Qui colligant omne cibsrium istorum annorum bonorum, qui adveniunt; & congerant commeatum, sub manu Parhonis omne cibarium per civitates singulas , Sc asservent:
;6. Ut sit illud cibarium in depositum pra incolis hujus terra: ad septem annos illos famis, qui futuri sunt in terra /Egypti; ac no» exscindatur terra haec fame illa.
37. Quum autem bona videretur hate res in oculis Parhonis, Sc in oculis omnium ser- yorum ejus,
38* Dixit Parho fervis suis; an invenire polimiushuic parem virum, in quo spiritus Dei fit ?
39. Deinde Parho dixit Josepho, quandoquidem nota fecit Deus tibi omnia hxc; nemo est prudens Sc sapiens ficut tu.
40. Tu praeeris domui mea; , Sc ad os te osculabitur universus populus meus-, tantummodo hoc folio major te futurus sum.
41. Amplius Josepho dixit Parho,vide,
constituo te super universam terram /Egy- pti : 0
42. Detrahensque Parho annulum suum i manu sua , indidit illum in manum Joseph i : jussitque ipsum induere vestes xylr- nas , Sc apposuit torquem aureum coli« ejus.
43. Et jussit eum insidere currui fecundae no , qui fecundas a se futurus esset ut proclamarent/! rxtones ante eum, flectenda ess» genua, constituifie enim eum super univer- samcterram bgypti.
44 - Denique Parho Josepho dixit , ego sum Parho : attamen sine te non attollet quisquam manum suam aut pedem suum i» uaiversa terra ctigypti.
45 ■ Y<?^vit fiOHjen Joseph!
Tzft-

Tzophnathpahaneach , Meditque ei Asena- than filiam Potipherahi Praesidis Oniorum uxorem : quando egressus est Joseph ad obeundam terram Aegypti.
46. Eratque Joseph natus triginta annos, quum stetit coram Parhone rege Aigypti; egressiisque Joseph ä conspectu Parhonis , obivit universam terram TEgypti.
47. Produxit vero terra septem illis annis saturitatis, manipulatim.
48. Collegit itaque septem annis omne *ibarium,quscunque erant in terra Aegypti, reposuitqueper civitates cibarium, cibarium agri cujusque civitatis, qui circumstat ipsam, reposuit in ea.
49. Sic congessit Joseph commeatum multum valde, instar arena: maris ; adeo ut desierit numerare , eö quod esset innumerus.
<;o. Josepho autem nati sunt duo filii, quum 'nondum advenisset ullus annus famis, quos peperit ei Afenath filia Potipherahi Prassidis Oniorum:
51. Vocavitque Joseph nomen primogeniti Menaschen : nam facit Deus, inquit > ut obliviscar omnem laborem meum , e- tiam illum , qui fuit a tota familia patris mei.
52. Nomen autem fecundi vocavit E- phrajimum , quia me, inquit, fructuosum reddidit Deus in terra afflictionis mes.
53. Sed absolutis septem illis annis saturitatis, quse fuit in terra Aegypti;
54. Ubi coeperunt septem illi anni famis venire , quemadmodum praedixerat Joseph ; fuit fames in omnibus regionibus finitimü , in tota vero terra Aegypti erat «ibus.
55. Tandem vero, quum tota terra .Egypti ex fame laboraret, inclamavit populus Parhonem cibi causa: sed dixit Parho omnibus Aegyptiis, ite ad Joscphurmquod indixerit voBis, facite.
5 6. Et quia fames illa erat in universa superficie illius terrae , aperuit Joseph omnia promptuaria> in quibus commeatus erat; vendid/tque Aegyptiis , quum invaluisset fames in terra /Egypti.
57. Praeterea cujusque regionis populi veniebant in Aegyptum adjoiephum, ut emerent ; eö quöd invaluisset fames in unaquaque r egione.

' CAPUT XLI 1 . '

fratrum Josephi in /Egyptum adventus,
Joseph i in eos inqxifitio , <S' mixta rigore
humanitas.

Q Uum itaque videret Jahakob esseanno- ,nam in Aegypto: dixit Jahakob filiis silis > quare aspicitis alter in alterum ?
2. Ecce,inquit, audivi esse annonam in Aegypto : descendite illuc, St comparantes apportate nobis inde, ut vivamus, ac non moriamur.
3. Descenderunt itaque fratres Josephi decem, ad comparandum commeatum & apportandum ex Aegypto. Q
4. (Binjaminem 'autem fratrem Josephi non mittebat Jahakob cum fratribus ejus; quia dicebat, videndum* ne obveniat ei exitium.)
5. Et venerunt filii Jisräilis aji ccmpsrsw-
dum annonam inter alios advenientes; quia
erat eadem fames in terra Cenahanis.
6. Joseph autem is, qui imperium habebat in ea regione, idem erat , qui curabat vendi annonam toti populo terra: : advenientes itaque fratres Josephi, incurvaverunt se vultu demisso in terram ei honorem exhibentes.
7. Ac Joseph quidem, videns fratres suos, agnovit eos ; sed alienum se fingens eis, allo- quutus est eos duriter, St dixit eis > unde advenitis ; cui dixerunt, e regione Cenahanis ad comparandum cibarium.

8 Agnovit ergo Joseph fratres suos, licet ipsi non agnoscerent eum.
9. Et recordatus Joseph illorum somniorum, qua: somniaverat de eis , dixit eis : exploratores estis, ad inspiciendum nudas par- teshujus terra: venistis.
10. Qui dixerunt ei, non , domine mi: nam fervi tui venerunt ad comparandum cibarium.
11. Nos omnes filii unius viri fumus: probi fumus, nunquam fuerunt fervi tui exploratores.
ir. Hic autem dixit illis, nequaquam, nam ad inspiciendum nudas partes hujus terra venistis.
13. Tandem dicentibus, duodecim fratres fuimus fervi tui, filii viri unius in regione Cenahanis : quorum ecce minimus efi cum patre nostro hodie, unus vero non superest.
14. Dixit illis Joseph; hoc illud e(t, quo alloquutus sum vos dicendo , exploratores estis.
15. Hac re probabimini: ita vivat Parho, ut exibitis hinc , nisi quum advenerit huc frater vester minimus.
s6. Mittite ex vobis unum, qui recipiens adducat fratrem vestrum ; vos autem vincti estote, ut probentur verba vestra, an veritas jit penes vos : sin autem miniis ,.ita vivat Parho, ut probatum fuerit , vos exploratores esse.
17. Itaque contraxit eo* in custodiam tribus diebus.
18. Postea dixit eis Joseph , die illorum tertio, hoc facite & vivite; Deum illum ego timeo:
19. SiproH estis,frater unus ex vobis vinctus maneat in loco custodia: vestrx:vos autem abite, exportate annonam, & si cujus rei fame tenentur familiae vestrae.*
20. Deinde fratrem vestrum minimtimaci- dueite ad me , ut vera probentur verba vestra, St non moriamini; & illi fecerunt ita.
21. Tum dicebant alter alten ; imö rei fu* mus de fratre nostro , qui videbamus angustiam animae ejus, quum deprecaretur nos, nec tamen auscultavimus : idcirco angustis haec obvenit nobis.
22. Et respondebat eis Reiiben dicendo, nonne alloquebar vos, dicendo , ne peccetis in istum adolescentem ? feci non auscultastis, ideo etiam sanguis ejus , ecce reposcitur.
23. Ipsi autem nesciebant Josephuin intel- ligere, eö quöd interpres fuerat inter eos.
24. Sed divertens Joseph ab illis, flevit: deinde reversus ad eos, alloquutus est eos, Sc accipiens ex eis Schimhonem , vinxit cum ante oculos ipsorum.
25. Et prxeepit Joseph, ut implerent mim-
ßri mlUumcnu eorum commeatu , resti- ' tuende

totes j ? uii
Mit.
*i(ta6efet aiat venli Ivemejjtes fflttfcviif. 'Mata. riesfiros, sstis,3llo- i. »nde jii- ; Ctnahanis
wnfoitiiiio.
Ssiteis.'tj.
fflinena:»«! randum cit*
wvwivvftipn*
tivi taeip
s fajus tun
fei» /ratis ! in ttgioa uns es cum »fuptieil Ue f, qao xploritory
int htho, renetit ta;
jii teajiea antera viril ,-s, an verita
sotptaatos
s in ffliMt
ih, die 81 « lernn'fauf
asexwKic
veltaos«
»isLIich
hx.f
tminitniiffli tut ver!» * fc;erunt >L i/imörafi SatmJ angr- rarettiraoti rco anjuil«
seit A'tcendo. i,tiepe«eH n atiseuStito repof*®., fephum inti , intet eos.
, illis, fit« tuseftt° Sl , vinxit eit
iptee"<®:'
Cap. 42.4Z.
GENESI S.
Gap. 4?.
tuendo insuper pecuniam eorum cuique m
saccum suum, & dando illis viaticum aci iter: curavit denique agi cum illis recte.
2<f. Imponentes itaque annonam suam asinis suis, abierunt inde : .
27. Aperiens autem illorum unus saccum suum, ut daret pabulum asino suo in quodam diversorio ; quum videret pecuniam suam, qus ecce erat in ore mancicx sux :
28. Dixit fratribus suis, restituta est pecunia mea , etiämque ecce illam in mantica mea : quamobrem defecit animus illorum,
& exterriti sunt, dicendo alter alteri, quid hoc efl quod fecit nobis Deus ?'
29. Sed ubi venerunt ad Jahakobum patrem suum in regionem Cenahanis, enuntiaverunt ei omnia, qus acciderant sibi, dicendo ;
go.Loquutus est vir ille, dominus ejus terrae, nobiscum duriter ; St excepit nos tan- quam exploratores illius terrae.
31. Quum vero dixissemus ei; prob fumus , nunquam fuimus exploratores,
31. Duodecim fratres fuimus filii patris nostri; unus non fuperest, St minimushodie est cum patre nostro 111 regione Cenahanis:
33. Dixit nobis vir ille, dominus ejus terra: : hac re cognoscam vos esse probos: fratrem ex vobis unum relinquite apud me; St id, cujus fame tenentur familia: vestra:, accipite atque abite :
34. Tostea adducite fratrem vestrum minimum ad me, ut cognoscam, vos non exploratores, sed probos esse: fratrem vestrum reddam vobis , Sc hac terra negotiari poteritis.
35. Accidit autem ipsis evacuantibus saccos suos, ut ecce cuique fasciculus pecunia siix in sacco suo esset : quamobrem videntes fasciculos pecunia sua, ipsi St pater ipsorum timuerunt.
36. Dixitque illis Jahakob pater Ipsorum, me orbatis; Joses h non fuperest, Sc Sclsim- hon non fuperest, Sc Binjaminem interciperetis ? contra me sunt hac omnia.
37. Sed alloquutus est Reiiben patrem suum , dicendo , hos duos filios meos morti tradito,si non reduxero eum ad te:trade illum j in manum meam.Sc ego reducam illum ad te.
38' Et illemon descendet,inquit,filius meus vobiscum: nam hujus frater mortuus est,atque hic solus est relictus , cui si obvenerit exitium in hoc itinere, quod

estis obituri, sic demiseritis canitiem meam moerore in sepulcrum.

CAPUT XL III.

Reditui fratrum cumBinjamme, quos Joseph convivio excipi t.

Nterea fames illa ingravescebat in terra, ‘i. Fuit ergo absolventibus ipsis comedere annonam illam > quam attulerant exiEgy- pto; ut ediceret eis pater ipsorum, redite , comparate nobis paulum cibarii.

3. Jehudaverö alloquutus est eum, dicendo: ferio contestatus est nos vir ille,dicendo: non estis visori faciem meam, nisi frater vester adfuerit vobiscum.
4. Si misturus es fratrem nostrum nobis- cum ; descendemus , Sc comparabimus tibi cibarium.
5. Quod si noijmissurus es, non descendemus ; nam vir ille dixit nobis,non estis visuri faciem meam, nisi frater vester adfuerit vobiscum.
6 . Tumdixit Jisrael, quare malo affecistis me; quod indicastis viro ilii, an vobis adhuc esset frater i
7. Qui dixerunt diligenter percunctatus est vir ille de nobis, & de cognatione nostra, dicendo, an adhuc pater vester vivit i an est vobi; frater i Sc indicavimus ei pro ratione verborum istorum : poteramsisne ullo pacto cognoscere dicturum illum fuisse, facite, ut descendat frater vester ?
g. Postea dixit Jehuda Jisraeli, patri suo, mitte puerum hunc mecum , Sc furgentes abibimus: ut vivamus, ac non moriamur ,Se nos,& tu,& parvuli nostri.
9. Ego spondeo pro eo, de manu mea reposcito eum: si non reduxero eum ad te,It stitero eum coram te, omnino peccavero in te omnibus diebus.
10. Etenim nisi cunctatifuissemus,jam reversi fuissemus bis in hoc tempore.
11. Dixit ergo eis Jisrael pater ipsorum,st ita jam faciendum est, id facite,- accipite de laudatissimis rebus hujus regionis m vasis vesti is,& deferte ad virum illum munus: parum opobalsami, & parum mellis, myxari«
& ladanum, nuces terebinthinas,& amygdalas.
ir. Pecuniae quoque duplum accipite in manu vestra: pecuniam vero illam, qux restituta fuit in ore manticarum vestrarum, acceptam referte in manu vestra; fortassis error est.
13. Fratrem quoque vestrum accipite; Se furgite,redite ad virum illum.
14. Deus autem fortis omnipotens det vobis consequi misericordiam coram viro illo, ut dimittat vobis fratrem vestrum alterum, Sc Binjaminem: ego vero , quum orbatus fuero,orbatus fuero.
is. Tum homines isti accepto munere illo, duplöque pecunia: accepto in manu sua cum Binjamine; furgentes descenderunt in stEgyptum.steteriintq; in conspectu Joseph! :
id. Videns autem Joseph cuin eisBinja- minem,dixit ei,qui prxerat domui sus : due homines istos intro: & macta animalia, Sc para, mecum enim comedent homines isti meridie.
17. Fecstque vir ille sicut edixerat Joseph ; Sc introduxit vir ille homines istos in domum Josephi.
ig. Sed timuerunt homines isti, quum ducerentur in Josephi domum; quia dicebant: de causa illius pecunia:, qua reposita fuit in manticis postris prius , nos introducimur: ut volutetur supra nos,8c irruat in nos, man- cipetque nos sibi servos, ,& asinos nostros.
19. Et accedentes ad virum illum,qui praeerat domui Josephi, alloquuti sunt eum ia ostio domus ipsius.
20. Dixeruntque, attende ad me, domine mi : tantummodo descenderamus antea ad comparandum cibarium.
21. Accidit autem,quum venissemus in diversorium quoddam , ut aperientibus nobis manticas nostras > ecce pecunia cujusque esset in ore manticae sux, pecunia nostra secundum pondus suum: eam itaque retulimus in manibus nostris.

C »a. Prs-

22. l’ra:terea pecuniam alteram descendentes attulimus in manibus nostris , ad comparandum cibarium: nescimus, quis reposuerit pecuniam nostram in manticis nostris.
23. Etiflepax , inquit, fit vobis,ne timeatis , Deus vester, St Deus patris vestri dedit vobis thesaurum in m ant cis vestris, pecunia vestra pervenit ad me : St eduxit ad eos Schimhonem.
24. Introduxit igitur vir ille homines istos in domum J ofepni: quiimque dedisset a- quam, ut lavarent pedes suos, dedit quoque pabulum asinis ipsorum.
25. Interea parabant munus suum, dum veniret Joseph sub meridiem; ut audierunt, sie ibi sumpturos cibum :
26. Quum verö Joseph advenisset domum, attulerunt ad eum munus illud, quod habebant in manu sua intro : St, honorem exhibuerunt , illi incurvantes se in terram.
27. Et ille rogans eos de prosperitate, dixit,an prospere est patri vestro,seni illi,quem dicebatis f an adhuc vivit J
28. Qui dixerunt, prospere est servo tuo patri nostro,is adhuc vivit: tk inclinato vertice incurvaverunt se honorem exhibentes.
29. Postea sublatis oculis suis, contemplatus Binjaminem fratrem luurn, filium matris fuse , dixit, hiccine eft frater ille vester minimus quem dixeratis mihi ? S c dixit, Deus gratiosus esto tibi > fili mi.
30. Joseph autem , quia aestuabant viscera misericordia: ipsius erga fratrem suum, festinavit quxrere , ubi fleret ; St ingressus quoddam cubiculum, flevit 111 eo.
31. Postea iot.i facie fui egressus; continebat fe,& dixit,apponite cibum.^
32. Itaque apposuerunt ei seorsim, St illis feorsim: Aegyptiis vero comedentibus apud eum seorsim, non enim poterant /Egyptii sumere cumHebrxis cibum, quia abominationi id eft in /Egypto.
33. Sederunriautem coram eo, primogenitus fecundum primogenita sua: 8c qui minor erat secundum minorem aetatem suam; adeo ut mirabundi respicerent homines illi alter ad alterum.
34. Et accipiens fercula de eo, quod erat appositum in conspectu suo, mittebat Joseph ad eos, majiisque fuit ferculum Binjaminis, quam fercula singulorum illorum quintu- plo : sic convivati sunt, 8t affatim biberunt cum eo.

‘ C A P U T X L I V.

Joseph cum fratribus astute agit , eosque varie exagitat.

Einde prsecepit Joseph ei > qui praeerat domui sua: , dicendo; imple manticas hominum istorum cibario , quantum poterunt ferre : St repone pecuniam cujufque in ore manticae fuse.

2. Scyphum verö meum,scyphum argenteum ponito in ore mantica: minimi ,& pecuniam annona; ejus itaque fecit secundum verbum Josephi,quod loquutus fuerat.
3. Posterum mane illuxerat,quando homines isti dimissi sunt,ipsi cum asinis suis.
4. Ipsi egressi civitate illa non longe abscesserant, quum Joseph dixit ei, qui prserat domui fua:,finge, persequere homine* isto*:

& ubi assequutus fueris eos , ilices eis, cur rependitis malum pro bono ?
5. Nonne ille est, in quo solet dominus meus bibere ? 8c nonne ipse experimento certo didicerit per illum, quales sitis? mali egistis, quod fecistis illud.
< 5 . Assequutus itaque est eos St alloquutus verbis ejusmodi.
7. Ii verö dixerunt illi, quare loquitur dominus meus talia verba i absit servis tuis, ut faciant rem ejusmodi.
8. En pecuniam,quam inveneramus in ore manticarum nostrarum retulimus ad te e regione C-enahanis : quomodo ergo furati essemus e domo domini tui argentum vel aurum ?
9. Apud quem ex servis tuis reperitur, i* moriturus est: quin etiam nos erimus domino meo fervi.

10. Qui dixit, jam etiam prout loquuti estis, sic esto: apud quam reperietur, is esto mihi servus, vos autem estote innoxii.
11. Itaque festinaverunt dimittere quisque manticam suam in terram ; St aperuerunt quisque manticam suam.
12. Et ille scrutatus est, a maximo incipiens St in minimo desinens : inventus autem est scyphus ille in mantica Binjaminis.
13. Tunc lacerarunt vestimenta sua; quiirn- que imposuisset onus quisque asino suo; reversi sunt in civitatem illam.
14. Venit itaque Jehuda cum fratribus suis in domumjosephi,quum ipse adhuc esset illic: St prociderunt ante faciem ejus in terram.
15. Dixit autem eis Joseph , quödnam est facinus istud,quod fecistis: an ignorabatis virum, cuj usmodi ego sum , certo posse experimento discere r
id. Tum dixit Jehuda, quid diceremus domino meo ? quid eloqueremur ? aut quo purgaremus nos i Deus ipse deprehendit iniquitatem servorum tuorum, ecce nos servos domino meo, tam nos, quam eum, in cujus manu inventus est scyphus ille;
17. Et ille, absit mihi,inquit,ut faciam hoc, vir ille, in cujus manu inventus est scyphus, is esto mihi servus, vos autem ascendite cum pace ad patrem vestrum.
18. Sed accedens ad cum Jehuda,dixit, Attende ad me domine mi: loquatur quasso servus tuus verbum audiente domino meo, nec accendatur ira tua in servum tuum: nam tu es perinde acl’arho.
19. Dominus meus interrogaverat servos suos, dicendo; estne vobis pater aut frater i
20. Diximus verö domino meo, est nobis pater senex & natus senectutis /nrter minimus, frater autem ejus mortuus est, St relictus est ipse solus ex matre sua, ideo pater ejus deamat ipsum.
21. Dixisti servis tuis, facite ut descendat ad me; St oculis meis intuear illum.
22. Et quamvis diceremus domino meo, non poterit puer ille relinquere patrem suum: simul ac reliquerit patrem suum, morietur pater:
23. Dixisti servis tuis, nisi descenderit frater vester minimus vobilcum , non amplius deinceps videbitis faciem meam.
24. Eu.'tque.quum ascendissemus ad servum tuum, patrem meum; ut nunciaremus ei verba domini mei.

2 j. Poste*

•liiiiirtt.
rfominui mmwo ‘a.’mali
loquutus
iiiturdo- |S tuis, ut
Minore u»ltee rz« tuiti eittnnt ?d
tjritu.ii imus 4«,-
jur lop; twt.iseii itioxii, iteikM ; apertant
axitno itv jmjsiub inis.
hjjoi/u' suo; retrita tt esset ifc i terrim. fame'! lorabatis potita-
aterraslo it quo p idil traqi Statik .inaijii»
ilfiant«,
ifitnlite *
uda,diri,f ir piatfcfc tiomeo,# int.-Jtass
uentsen*
: aut fr»! :o, eät uoNs sutum uti ,&refr , ito pater
utdtfttmk
um.
amino BMi ere patreB tiuM>wo
enderitfa on ampv
mts ai 1 ’ 6 ’ luneiat ® 1
sj.roi«

2^. Postea dicente patre nostro ; revertimini, comparate nobis parum cibarii:
26. Diximus, non possumus descendere : sed si fuerit frater noster minimus nobilcum, descendemus, quia non possumus videre faciem illius viri, si frater hic noster minimus non fuerit nobifeum.
27. Dixit autem servus tuus, pater meus nobis, vos novistis duos peperisse mihi uxorem meam:
28- Digresso autem priore ä me,dixisse me, profesto' omnino discerptus fuerit: nec vidisse eum has tenus.
ap.Quod si abduxeritis hunc quoque a facie mea, & obvenerit ei exitium; deduxeritis canitiem meam in sepulcrum malo.
30. Nunc igitur ,-quum venero ad servum tuum, patrem meum, si hic puer non fuerit nobifeum; prout anima illius anima; hujus devincta est:
31. Accidet,ut moriatur, quum puerum hunc non adesse viderit: sic deduxerint fervi tui canitiem fervi tiu > patris nostri, maerore in sepulcrum.
31. Ciim servus tuus fposponderit pro hoc puero abduäunu k patre meo, dicendo; nisi reduxero eum ad te , utique peccavero in patrem meum omnibus diebus.
33. Ideo nunc maneat qux so servus tuus loco hilius pueri, servus domino meo : hic autem puer ascendat cum fratribus suis.
34. (Nam quomodo ascenderem ad patrem meum, cum hic puer non erit mecum J) ne videam illud malum,quod deprehensurum est patrem meum.

CAPUT XIV. ’

Joseph se fratribus patefacit > eostjue solatur , cT patrem accerfit.

Q Uare quum non portet Joseph se conti- „nere coram omnibus adstantibus sibi, exclamavit, facite, ut exeat quisque k me : sic non remansit quisquam cum eo , quando se cognoscendum prsbuit Joseph fratribus suis:
2 .Tunc edidit vocem suam cum fletu: adeo ut audierint /Egyptii, audierit etiam familia 1’arhonis :
3. Et dixit Joseph fratribus suis, ego sum
Joseph, an adhuc pater meus vivit; sed non poterant fratres ejus respondere ei , quia perturbati erant ex conspectu ejus.
4. Quapropter dixit Joseph fratribus suis, accedite quaeso ad me, & accesserunt: tum dixit, ego sum Joseph frater vester, quem Vendidistis deducendum in /Egyptum :
;. Sed nunc, ne vos dolore crucietis, neque displiceat in oculis vestris, quod vendidistis me adducendum huc: nam victus causa misit me Deus ante vos.
6- Jam enim biennium fames tst in terra: supersunt autem adhuc quinque anni, quibus non erit aratio, aut mellis.
7. Misit itaque me Deus ante vos,ut efficiat vos superstites in hac terra ; & ut in Vita confervet vos, liberatione maxima.
8- Nunc itaque nequaquam vos cfhs, qui misistis me huc, sed Deus ipse: qui constituit me patrem apud Partionem, Sc dominum toti familia ejus, prsfectumque in universa terra /Egypti.
§-festinate! Sc ascendite adpatremmewn,
Cstp.4?.
Sc dicite ei,sic ait silius tuus Joseph, constituit me Deus dominum toti /Egypto: descende ad me, ne subsistito:

10. Ut habites in terra Gofchenis, St sis vicinus mihi tu, & filii tui, & filii filiorum tuorum; gregefque tui, & armenta tua, & omnia, qua: fune tibi.
11. Et te sustentem ibi, quia adhuc quinque annos futura efl fames: ne paupertate consumaris tu,& familia tua, & omnia,qua zsunt tibi.
12. Ecce autem oculi vestri vident,& oculi fratris mei Binjaminis : os meum ipsum esse , quod alloquitur vos.
13. Nuneiabitis igitur patri meo omnem gloriam meam in /Egypto, & quxeunque vidistis : ac festinantes deducetis huc patrem meum.
14. Tum ruens in collum Binjaminis fratris fui flebat -. Binjamin quoque flebat ad collum ejus.
15. Osculatiifque omnes fratres suos, flebat super eos : Postea demum loquuti sunt fratres ejus cum eo.
16. Quum itaque rumor iste auditus esset in domo Parhonis, dicendo, venerunt fratres Jofephi; bonum visum est in oculis Parhonis, 8c in oculis servorum ejus,
17. Edix/tque Parho Jofepho,dic fratribus tuis, hoc facite: onerate jumenta vestra,8c abeuntes redite in regionem Cenahanis.
18. Inde assumite patrem vestrum,& familias vestras, & redite ad me : daturus tum vobis, quod est prxstantissimum in terra -'Egypti, ita vescimini pinguedine huius terrae.
19. Tu autem Joseph mandato instructus es, hoc facite: sumite vobis e terra /Egypti plaustra pro parvulis vestris , & pro uxoribus vestris , tk deportantes patrem vestrum redite.
20. At oculum vestrum ne txdeat propter supellestilia vestra : nam quod est praistan- tilsimumin universa terra /Egypti, vestrum est.
21. Facientibus ergosic filiis Jisraelis, dedit eis Joseph plaustra ex mandato Parhonis; dedit etiam eis viaticum ad illud iter:
22. Ac eis quidem omnibus donavit viri- tim mutandas vestes; Binjamim verö dedit trecentos siclos argenteos, 8c quinque vestes mutandas :
23. Patri autem suo misit consimiliter,decem asinos , portantes de rebus praestantissi- mis /Egypti, & decem asinas portantes commeatum, panis Kc opsonii patri suo ad iter illud.
24. T andern vero, quum dimitteret fratres suos ut abirent; edixit cis, ne commoveamini in hoc itinere.
25. Sic ascendentes ex /Egypto, venerunt in regionem Cenahanis ad Jahakobum patrem suum.
26. Cui quumrenunciarentldicendo,adhuc Joseph vivit, & ipsum prxesse universae ter- rx /Egypti: defecit animus ejus , quia non credebat eis.
27. Sed quum eloquuti essent apud eum omnia verba Josephi, quibus erat alloquutus ipsos, vidissetque plaustra, quae miserat Joseph addeportandum ipsum, revixit spiritus Jahakobi patris eorum.
2$. Kt dixit Jiscaüi, sufficit, adhuc Joseph j C a filius

filius meus vivit: ibo , Sc videbo eum, antequam moriar.
CAI'UT X L V I. j lahakob in /Egyptum venit, quem Joseph recreat,(s universa ejuefamiHxproJpicit.
P Rofectus itaque Jitrael cum omnibus, qux erant ipsi,venit in Beer-fchebah: ubi mactavit victimas Deo patris fui Jitzchaki.
2. Et alloquens Deus jifraelem in visionibus nocturnis,dixit, Jahakob, Jahakob :quo dicente, ecce me.
3. Dixit, Ego sum D etts ille fortis,Deus patris tui: ne timeas ä descensu in Aegyptum : nam patrem gentis magna; efficiam te ibi.
4. Ego descendam tecum in Aegyptum,8c ego faciam, ut ascendas, similiter ascendendo tecum : 8c Joseph imponet manum suam oculis tuis.
5. Surrexit ergo Jahakob proseliurue e Beer-fchebah, deportavenmtque filii Jisrae- lis Jahakobum patrem suum , parvulosque ■suos, St uxores suas plaustris > qux miserat JParho ad deportandum eum.
6 . Assumpserunt quoque pecora sua, Scfa- -cultates suas, quas comparaverant in regione •Cenahanis, 8c pervenerunt in Aegyptum, Jahakob St universum femen ejus cum eo :
7. Filios suos, 8c filios filiorum suorum fecum, filias suas >, Sc filias filiorum suorum,de nique totum semen suum , deduxit fecum in Aegyptum.
g. Hxc autem sunt nomina Jisraclitarum ■Venientium in Aegyptum, Jahakob Sc filii ejus: primogenitus Jahakob! , Reiiben.
9. Filii autem Reiibenis, Chanoc, Sc Pallu St Chetzron, Sc Carmi.
ro. Et filii Schimhonis, Jemuel, 8c Jamin St Ohad, St Jacin , St Tzochar; Schaul quoque filius cujusdam Cenahanitidis.
1 r. Et filii Levi, Gerschon,Kehath,8c Me- rari.
12. Et filii Jehudx, Her, 8cOnan,St Schela, gc Peretz cum Zeracho 1 etsi mortuus erat Her St Onau in regione Cenahanis, sed erant filii Feretri, Chetzron St Chamul.
13. E.t filii Jilsacaris, Tholah , St Puva, & Job, St Schimron.
14. Et filii Zebulunis , Sered, St F.lon, St Jachleel.
15. Hi sunt filii Leae, quos pepererat Ja- hakobo in Padane Syrix , St una Dina filia ejus : omnes animae, ipse, filii ejus , filixque ejus triginta tres.
id. Et filii Gadis , Tziphion, & Chaggi, Schuni, St Etzbon , Heri St Arodi, St Areeli.
17. Et filii Ascheris , Jimna, & Jilchva, St Jischvi, St Bcriha , & Serach foror eorum: filii autem Berihae , Cheber St Malciel.
iz. Hi sunt filii Zilpx, quam dederat Laban Leae filix suae • St illa peperit istos Jahakobo, sexdecim animas.
19. Filii Rachelx uxoris Jahakobi, Joseph, ScBinjamin.
20. Nati autemsunt Josephointerra^Egy- pti, quospeperit eiAsenath filia Potipherahi rrxsidis Oniorum, Menasche & Ephrajim.
21. Et filii Binjaminis Belah & Bezer , St Aschbei, Gera, St Naliaman, Echi Sc Rosch , Muppim, St Chuppim & Ard.
22. Hi sunt filii Rachelx , qui editi sunt Ja- hakobo, omne* animae quatuordecim.
23. Filii autem Danis Chuschim.
24. Et filii Naphthali, Jachtzeel.St Guni Sc Jetzer & Schillern.
25. Hi sunt filii Bilhae, quam dederat Laban Rachelx filix suae: & tUa peperit illos Jahakobo, omnes animx septem.
2(5. Omnes animx, quxingressx sunt cum Jahakobo in Aegyptum, egressi e femore e- jus , exceptis uxoribus filiorum Jahakobi i omnes animx sexaginta sex erant.
27. Filii autem Josephi, qui editi sunt ei in vEgypto, sunt animx dux: sic omnes animx familx Jahakobi, qux venit in Aegyptum, sunt septuaginta.
28. Jehudam autem miserat ante se ad Jo- sephum, qui praemoneret eum , ut veniret obviam sibi in Goschenem : ut convenirent in terram Goschenis.
29. Jungens itaque Joseph currum suum, ascendit obviamjisraeli patri suo in Goschenem : quiimque Joseph se aspiciendum obtulisset ei, irruit Jahakob in collum ejus.flevit- que ad collum ejus diu.
30. Et dixit Jisrael Josepho, moriar hac vice : quandoquidem vidi faciem tuam, quum tu adhuc vivis.
31. Deinde dixit Joseph fratribus suis St familix patris fui, ascendam , ut renunciem Parhoni: sed dicam ei, fratres meist familia patris mei, qux erat in regione Cenahanis, venerunt ad me :
32. Sunt autem homines isti pastores gregis , nam homines pecuarii semper fuerunt: gregesque suos St armenta sua , St quxcun- que erant eis, adduxerunt.
33. Erit autem, quum vocaverit vos Par- ho, ut dicat, qux sunt opera vestra i
34. Tunc dicetis,homines pecuarii fuerunt fervi tui ab adolescentia nostra tum nos,tum majores nostri: ut habitetis in terra Goschenis , quia abominationi efl Aegypto omnis pastor gregis.

CAPUT XLVII.

Joseph fratres primum , deinde patrem suum ad regem adducit , usque commodam habitationem obtinet.

V Eniens ergo Joseph nunciavit Parhoni;
ac dixit, pater meus, St fratres mei cum gregibus suis, Sc armentis suis, & omnibus, qux sunt ipsorum , advenerunt ex regione Cenahanis : ecce autem ipsos in terra Goschenis.
2. Et partem fratrum suorum assumens, quinque videlicet homines, stitit eos coram Parhone.
3. Tum dixit Parho fratribus ejus, qux sunt opera vestra ? qui dixerunt Parhoni, pastor gregis eß quisque fervorum tuorum, tum nos, tum majores nostri.
4. Dixerunt insuper Parhoni, ad hospitandum in hac terra venimus, eo quod non ejjet pascuum gregibus , quos habent fervi tui; gravis enim 's/? hxc fames in regione Cenahanis: nunc itaque habitent, quxsumus, fervi tui in terra Goschenis.
5. Quamobrem alloquutus est Parho Jole- phum, dicendo, pater tuus Sc fratres tui venerunt ad te.
6 . Terra Aegypti exposita est tibi, in optimo loco hujus terrx colloca patrem tuum Sc fratres tuos, habitent in terra Goschenis:
quod

iim.
'e/,&Guni2c
dederat La- jeperit iit os
fofott mm i e fenore e- i Mobij
Ätateiin
OMtsminut
anteftii Jörn, ut veni« itwweniitii
aimimsuiB, suo iiiGoscbt- acidum ofc. Imuwite
imoriirteii- s tam, 503
itrihas te!; it renantia ici&famh Leitete!,
altores gre- w fumis!,: kijusasi-
it vos Tat- :ai
Biüfuem»! ;umtios,tai eiraGofät gjiJtO Offla
VII.
idui- jtim ilfpt'MM-
:iavit Ptenori; ratnsBOB is, &oir,nfc nt exregiG in terra ft-
um altes itit eos;#a
jus ejus, f» runt Parltoni, inia taorffli
mi, ad Wp , eoquM* s^tetlen'. ie s in «g«
Itjtjuteuinus,
[•Parho Joi> atrestniw
:tibi, i" oi®
latrem W®

quod si noveris, tk sint inter eos homines strenui, hos constitues magistros pecuaria; super tUos , qui sunt mihi.
7. Adducens quoque Joseph Jahakobum patrem suum, statuit eum coram Parhone,& benedixit Jahakob Parhoni.
8. Tum dixit Parho Jahakobo ; quot sunt dies annorum vita; tua i
9. Dixit verö Jahakob Parhoni, dies annorum peregrinationum mearum sunt centum triginta annorum. pauci & mali fuerunt dies annorum vita: me* , neque attigerunt dies annorumvit* patrum meorum, quibus diebus illi peregrinati sunt.
10. Quiimque benedixisset Jahakob Parhoni, egressus est a conspectu Parhonis.
11. Collocans itaque Joseph patrem suum, & fratres suos,dedit eis possessionem in terra .dEgypti in optimo loco ejus terrx, in regione Kahmescsi : quemadmodum pr* ceperat Parho.
12. Sustentavitque Joseph patrem suum, & fratres suos, St universam familiam patris fui, cibo quafi in os parvulorum indito.
13. Quum autem cibus non esset in tota terra , eo quod gravis erat fames illa valde; furebat terra Aegypti & regio Cenahanis propter famem istam.
14. Et collegit Joseph totam pecuniam, qux inVeniebatur in terra Aegypti > & in regione Cenahanis pro aslnona.quam illi comparaverant : intuli tque Joseph pecuniam illam in domum Parhonis.
15. Absumpta itaque pecunia sua e terra Aegypti St e regione Cenahanis: conveniebant omnes Aegyptii ad Jofephum , dicendo, dato nobis cibum; cur enim moreremur coram te ? dato > nam defecit pecunia.
16. Dixit verö Joseph, date pecora vestra, St dabo vobis cibum pro pecoribus vestris, si defecit pecunia.
17. Adducentibus itaque pecora sua ad Jofephum, dedit eis Joseph cibum pro equis, St pro possesso grege, St pro possesso armento, St pro asinis, ita fecit, ut transigerent cum cibo illo pro omnibus pecoribus suis annum illum.
iz. Sed quum absolutus esset annus ille, redeuntes ad eum anno altero , dixerunt ei: celare non possumus dominum meum, sed necefie habemus dicere, absumptam esse pecuniam, St possessum pecus ad dominum meum j)ervenijje: non est reliquum > quod exponamus domino meo, praeter corpora nostra & agros nostros.
19. Quare moreremur ante oculos tuos ? tum nos, tum agros nostros exponimtut; eme nos St agros nostros pro cibo: & simus nos cum agris nostris fervi Parhoni, St dato semen , ut vivamus ac non moriamur, Sc agri ipsi non desolentur.
ao.Emit itaque Joseph totum agrum Aegypti Parhoni, quum venderent /Egyptii quisque agrum suum, eo quod invaluisset supra eos hxc fames: sic cessit terra ipsa Parhoni.
21. Ipsum verö populum transtulit incertas civitates ab una extremitate limitis Ai-gypti, usque ad alteram extremitatem ejiis.
2.2. Tantummodo agros Prxsidum non c- mit: nam portio attributa erat Pr*fidibus ä Fariione, comedebantquc portionem suam.

quam attribuerat ipsis Parho ; idcirco non vendiderunt agros suos.
23. Edixit autem Joseph populo ; en , emi hodie vos Sc agros vestros Parhoni : ecce vobis sementem, ut seratis agros:
24. Sed quod erit in proventibus, ejus dabitis quintam Parhoni : qua tuor autem partes erunt vestr* ad sementem agri , Sc ad cibum vestrum, Sc eorum, qu* pertinent ad familias vestras , 8c ad cibum parvulorum vestrorum.
25. Qui dixerunt,conservasti nobis vitam: inveniamus gratiam in oculis domini mei, ut fimus fervi Parhoni.
aü.Itaque sancivit Joseph illud in statutum ad diem usque hunc de agris Aegypti, ut Parhoni tenerentur de quinta: tantummodo agri Prxsidum solum non cesserunt Parhoni.
27. Habitantes verö Jisraclit*, in terra Aegypti in regione Goschenis, constituerunt se possessores in ea, foetificariintque, 8c aucti sunt valde. *

zg. Vix/tque Jahakob in terra Aegypti septendecim annos : ita fuerunt dies Jahakobi anni vit* ejus, centum quadraginta septem' anni.
29. Quum autem prope essent diesjisrae- lis,ut moreretur, accersens filium suum Jose- phum, dixit ei, si nunc inveni gratiam in oculis tuis, pone quasso manum tuam sub femore meo ; prout exercuisti erga me benignitatem Sc fidem , ne quasso sepelito me in Aigypto.
30. Sed ubi occubuero cum patribus meis, reportabis me ex /Egypto , Sc sepelies me in sepulcro eorum: qui dixit,ego faciam secundum verbum tuum.
31. Dicente verö Jisraele, jura mihi, juravit ei; tunc incurvavit se Jisrael ad cervical lecti sui.

CAPUT XLVIII.

Jahakobi morbus , filiorum Josephi adoptio
<S benedictio.

A Ccidit autem hiS rebus gestis, quum dixisset quijpiam Jofepho, ecce pater tuus «grotat, ut assumptis duobus filiis suis fecum, Menafche Sc Ephrajimo, adz,eniret.
2. Quod quum renunciasset ille Jahakobo, dicens, ecce filius tuus Joseph venit ad te: confirmavit fe Jisrael,ut sederet super lectum suum.
3. Et dixit Jahakob Jofepho , Deus fortis omnipotens apparuit mihi Luzi in regione Cenahanis, & benedixit mihi:
4 - Dicens mihi, ecce ego foecundabo te,Sc augebo te, patremque efficiam te coetus populorum: Sc dabo terram hanc semini tuo post te, possessionem perpetuam.
5. Nunc itaque duo filii tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti ante adventum meum ad te in Aegyptum, mei sunt: Ephrajim Sc Menafche , tanquam Reüben & Schimhon, sunto mei.
6. Progenies autem tua , fi quos genueris post eos, tui sunto : de nomine fratrum suorum vocantor, in possessione ipsorum,
7. Ego verö : quum redirem ex Padane, mortua est apud me Rachel in regione Cenahanis in itinere , quum adhu c super e fiet C 3 exiguum

exiguum spatium terra ad perveniendum , Eph’ratam : & sepelivi eam in via ad Ephra- tam ; ea jam est Beth-lechem.
8. Sed videns Jisrael filios Josephi, dixit, qui sunt isti i
9. Dicente vero Josepho patri suo , filii mei sunt, quos dedit mihi Deus hic : dixit, assumens quasso admove eos mihi, & benedicam eis.
10. Oculi enim Jisraelis graves erant pra senio, non poterant cernere : fic postquam eos admovisset illi, osculatus est eos, 8c amplexatus eos.
11. Tum dixit Jisrael Josepho, me visurum faciem tuam non judicaveram: sed ecce, fecit Deus, ut viderem etiam femen tuum.
12. Deinde abducens illos Joseph a genibus ejus, incurvavit se in faciem suam ad terram usque honorem exhibens.
13. Et assumtos di/posuit Joseph illos ambos Ephrajimum ad dexteram suam a sinistra Jisraelis, Menaschen vero ad sinistram suam, ä dextera Jisraelis: sic illos admovit ei.
14. Sed extendens Jisrael dexteram suam, Ut imponeret capiti Ephrajimi (quamvis esset natu minor) & sinistram suam capiti Me- naschis ; cognoscebat palpando manibus silis Menaschen esse primogenitum:
15. Benedicebdtque Josepho dicens; Deus ille, ante cujus conspectum indesinenter ambularunt patres mei Abraham Scjitzchak , Deus ille, qui pascit me ex quo die sum usque in diem hunc.
16. Angelus ille, qui vindicat me ab omni
malo, benedicat pueris istis , Sc vocetur in eis nomen meum, & nomen patrum meorum Abraham! 8c Jitzchaki: & tanquam pisces multiplicentur in hac terra. >
17. Quum autem videret Joseph patrem suum impositurum esse manum dexteram suam capiti Ephrajimi,malum visum est illud in oculis ejus : quare sustinuit manum patris fui, ut averteret eam ä capite Ephrajimi ad caput Menaschis:
18. Dixitque Joseph patri suo, non ita pater mi: quum iste fit primogenitus > impone dexteram tuam capiti istius.
19. Renuit vero pater ejus dicens, novi fili mi, novi, tum pater unitu populi iste , tum etiam magnus futurus est : veruntamen frater ejus natu minor maior erit isto, & femen illius erit magna multitudo gentium.
eo. Itaque benedixit eis die illo , dicendo , propoßto benedicent Jitraelit* dicendo, constituat te Deus sicut Ephrajimum 8t sicut Menaschen: sic posuit Ephrajimum ante Menaschen.
21. Deinde Jisrael dixit Josepho, ecce ego brevi moriturus sum : eritque Deus vobificum, & reducet vos in regionem patrum vestrorum.
22. Ego itaque do tibi partem unam supra fratres tuos; quam cepi emanuEmorxi gladio meo & arcu meo.

CAPUT X L I X.

Jahakobi testamentum , continens varias prophetias , praeceptum de sepultura sua. Einde convocavit Jahakob filios suos; Sc dixit, colligimini, ut pramunciem vobis id. quod eventurum est vobis sequentibus temporibus:
2. Congregamini & audite filii Jahakobi: attendite, inquam, ad Jisiaelem patrem vestrum.
3. Tu Reiiben , primogenitus meus fuisti » vis mea, & principium potenti* mea;, excellentia dignitatis, & excellentia roboris:
4. Rapiditate , aquariSm instar ruens ne excellas , quia ascendisti cubilia patris tui: tunc prophanasti ea > stratum meum ascendit.
5. Schimhon & Levi, fratres : instrumenta violenti*, conventionibus ipsorum.
6. In arcanum eorum ne ingreditor anima mea, in coetum eorum ne adunator gloria mea : quia pro ira sua occiderunt viros,& pro arbitrio suo avulserunt boves.
7. Maledicta ira eorum, quia vehemens, Sc furor eorum, quia sievus fuit: dispertio eos per Jahakobi, & dispergo eos per Jisraelis posteros.
8- Jehuda, te , te incjuam celebrabunt fratres tui, manu tuä imposita cervici hostium tuorum incurvabunt se tibi honorem exhibentes filii patris tui.
9- Catule leonis Jehuda; k praeda fili mi ascendisti : in crura se demiserit , cubuerit tanquam leo , Sc tanquam immanis leo , quis illum suscitet ?
10. Non desistet tribus a Jehuda ,• neque Legislator b medio pedum ejus, usque dum venturus erit filius ejus, & erit ei obedientia populorum.
11. Ligans ad vitem asellum suum, & ad generosam vitem pullum asina.’ sii* ; lavat in vino vestimentum suum, & in succo uvarum operimentum suum.
12. Rubicundus oculis ex vino, & albus dentibus ex laste.
13. Zebuion ad portum marium habitabit; ipse , inquam , ad portum navium, latiisque ejus versus Tzidonem erit.
14. Jissacar asinus ossibus valens, cubans inter duas sarcinas.
15. Quum videns,quietem rem bonam esse, Si terram suam esse amoenam; inclinaverit humerum suum ad bajulandum , & factus fuerit tributarius.
16. Dan judicabit populum suum,tanquam una tribuum Jisraelis.
17. Erit Dan ut serpens juxta viam , acon- tias juxta semitam : qui mordet calces equi, & per quem decidit sessor ejus retrorsum.
18. In salutem tuam exspecto Jehovam.
19. Gad , turma turmatim populabitur eum: sed ipse populabitur alios tandem.
20. Ex Aschero pinguis exstabit cibus ejus, Sc ipse praibebit delicias regias.
21. Naphthali, est cerva emissa: qui profert verba elegantia.
22. Ramus foecundus Joseph, ramus soe- cundus secus fontem: duobus ramis suis procedit ultra murum.
23. Quamvis amaritudine affecerint eum Si jaculati sint, quamvis intestino odio pro- sequuti sint eum sagittarii;
24. Tamen permansit in robore arcus ejus, roboratäque sunt brachia manuum ejus , a manibus robusti Dei Jahakobi , unde fuit pastor & lapis Jisraelis:

2;. A forti Deo patris tui,qui adjuturus est te, Si ab omnipotente , qui benedicturus est tibi benedictionibus coelorum superni, bene-

®i,„taakoü' 1 patrem»
Mns/iaj?;, a*. Excel- roboris:
hi ra?«j J5J npstris tui: ffleurn alcen-
LiAiinten- i>ibnn, reditmaB, lunitor tlorii atvkosipio
avebemew»!(: dispertio tu M per JiinSi
teltWantb cervici Mb
kmattii.
ipratdifr, int , cubuerit mleo,tfsi
mda ; nqtit , usqut dun eiobedientii
[imu&irl iu:; lavat in iccoimiura
no 1 5c albui
umbabitii
ium,latui;a
■vakns.Ci&n
rm bomm effe, im; indinsveri: dWiilk«
ssnM>NGt
:faviam,« let calces t(i retrorsum, ctojehovo. n populato: j tandem. ditabmiß
ilsatqmpn
hjamusf« ramis farspro
Fecerint ein ino odio pro
ore arcus ein auumejW' * 1 * 3 4 5 6 7 bi, undc j*
,qui adi'Jtii- i benedicture
HUB lif® i>S

benedictionibus nbyssi subjacentis, benedictionibus uberum & vulva:.

16. Benedictiones patris tui , valida: sunt tum benedictionibus progenitorum meorum usque ad finem collium sectili; hx adsunto capiti Josephi,& vertici separati inter fratres suos. ,

27. Binjamin lupus, qui discerpit, mane eomedit praedam, & ad vesperam dividit spolium.

lg. Omnes ist* sunt tribus Jisraelis duodecim, & hoc est, quod eloquutus est eis pater earum , quum benediceret eis , earum cuique prout benedictioni ipsius convenit benedicens.

29. Deinde praecepit eis, ac edixit eis , me aggregate ad populum meum, sepelite me cum patribus meis, efferentes in speluncam illam, qus eft in agro Hephronis Chittnsi.

30. In eam speluncam , qux est in agro Macpelx , qui est £ regione Mamrx in terra Cenahanis , quam emit Abraham cum ipso agro ab Hephrone Chitthxo in possessionem sepulcri.

3/. Ibi sepelierunt majores Abrahamum, & Saram uxorem eius > ibi sepelierunt Jitz- ehakum & Ribkant uxorem ejus, ibique sepelivi Leam :

32. In possessione agri illius, & speluncae > quee eft in eo empta ä filiis Chethi.

33. Qmimque absolvisset Jahakob praecipere filiis sitis, recepit pedes suos in lectum suum: ita exspiravit, St aggregatus est ad populos suos.

CAPUT L.

Jakdkobi mors tff corporis conditura. Joseph fratres solatur, (jf post praeceptum de oßibua suis transferendis moritur.

T Unc ruens Joseph super faciem patris fui, flevit super eum,St osculatus est eum.

1. Quumque praecepisset Joseph servis suis medicis, ut aromatibus condirent patrem suum; aromatibus condierunt medici Jisrae-lem.

3. Et impletis ei quadraginta diebus (nam ita impleri solent dies eorum, qni aromatibus condiuntur,) fleverunt eum Aegyptii septuaginta diebus:

4. Postquam autem prxteriissent dies fletus ejus, alloquutus est Joseph familiam Par- Jhonis, dicendo; si nunc inveni gratiam in oculis vestris, loquimini quaeso apud Parho- nem, dicendo:

5. Pater meus adjuravit me, dicendo, ecce ego brevi moriturtls sum; in sepulcro meo, quod fodi mihi in regione Cenahanis , ibi sepelito me ; nunc itaque ascendam quaeso ; ut sepeliam patrem meum, deinde revertar.

6 . Cui dixit Parho, ascende 8c sepeli patrem tuum, quemadmodum adjuravit te.

7. Ascendit itaque Joseph ad sepeliendum patrem suum : ascenderiintque cum eo omnes fervi Pactionis, Seniores familia: ejus , St Seniores omnes terrae Aegypti:

_«. Praeterea tota familia Joscphi,& fratres ejus, ac familia patris ejus : tantummodo parvulos suos, St greges suos,St armenta sua reliquerunt in terra Goschcnis.

9. Denique ascenderunt cum eo, tum currus, tum equites; adeö ut esset exercitus ille numerosus valde.

10. Quum autem venissent usque ad aream quandam septam cynosbatis, quae esi ad vadum Jardenis, planxerunt ibi planctu magno St gravi valde : instituit enim patri suo luctum ieptem diebus.

ix. Quapropter videns incola ejus regionis populus Cenahanaeus, luctum illum in area illa septa cynosbatis, dicebant, luctus gravis hic eft /Egypto -. idcirco vocavit nomen illius are<, aream lugentis .Aegyptii, qua: eft ad vadum Jardenis.

12. Facientes ergo filii ejus ei, pra:cis 4 quemadmodum praeceperat eis.

13. Extulerunt eum filii ejus in regionem Cenahanis ,& sepeliverunt eum in spelunca agri Macpela:: quem agrum emerat Abraham in possessionem sepulcri ab Hephrone Chitthseo e regione Mamr*.

14. Deinde reversus est Joseph in Aegyptum, ipse & fratres ejus,St omnes,qui ascenderant cum eo ad sepeliendum patrem ejus ; postquam sepelivisset patrem suum.

15. Videntes autem fratres Joscphi mortuum esse patrem suum, dicebant, fortassis intestino odio prosequitur nos Joseph ; 8c omnino rependet nobis totum illud malum, quod intulimus ipsi:

16. Idedque amandarunt aliquos ad Jose- phum , qui dicerent ; pater tuus praecepit ante mortem suam, dicendo.

17. Ita dicetis Joscpho, obsecro , condona nunc defectionem fratrum tuorum Sc peccatum eorum, quod malum intulerunt tibi, nunc inquam condona quaeso defectionem servorum Dei patris tui: sed flebat Joseph, quum illi alloquerentur se.

iz. Deinde adeuntes etiam fratres ejus, prociderunt ante faciem ejus; ac dixerunt, ecce nos tibi servos.
19. Dixit verö eis Joseph, ne timeatismam an loco Dei fume go?
20. Vos quidem cogitaveratis contra me malum: sed Deus cogitavit illud in bonum conziertere, ut faceret sicut eft die hoc, conservando in vita populum multum.
21. Nunc itaque ne timeatis,ego sustentabo vos, & parvulos vestros ; ita consolatus est eos, & loquutus, qua: erant eis cordi.
22. Sic habitavit Joseph in /Egypto, ipse cum familia patris fui: vixitque Joseph centum decem annos.
23. Et vidit Joseph ab Ephrajimo natos abnepotes : etiam filii Maciris , filii Menaschis nati sunt, t 5 educati super genua Joscphi.
24. Tum dixit Joseph fratribus suis, ego brevi moriturus sum: Deus autem omnino visitabit vos, & faciet, ut ascendatis ex hac terra in regionem illam, quam juramento dedit Abrahamo, Jitzchako, & Jahakobo.
25. Adjuravitque Joseph filios Jisraelis dicendo; omnino visitabit Deus vos , adjur • ut deportetis ossa mea hinc.
16. Deinde mortuus est Joseph natus centum & decem annos; & postquam eum condivissent medici aromatibus , in quadam arca repositus est in Aegypto.
C 4 Lib«
t

Liber fecundus Mofchis,/zue Exodus«

C A P U T I.

Par fio imperat infanticiiium ob multitudinem Jifrae/itarum.

Tquehaec quidem sunt nomina filiorum /israelis, qui venerant in Aegyptum (venerant autem cum Jahakobo, quisque cum familia sua.)
1. Reiiben, Schimhon, l evi, 8tjehudn,
3. Jissacar , Zebulon, St Binjamin,
4. Dan, & Napht hali, Gad, & Ascher .
5. Erantque omnes animae,egressi £ femo- | re Jahakobi septuaginta anima:. cum Josephe, qui erat in Aegypto.
6 . Mortuus autem est Joseph, omnesque fratres ejus, & tota aetas illa:
7. Et lilii Jisraelis foetificaverunt,8t abunde progenuerunt > atque adaucti sunt St corroborati quamplurimum; adeö ut terra illa impleretur ipsis :
8- Quapropter existens Rex novus super /Egyptum.qui non agnoscebat Josephum, p. Dixit populo suo; ecce populus Jisrae- litarum numerosio r 8c potentior fit nobis.
10. Agedum , sapienter nos geramus adversus illum ; ne augescat, evenidtque , si quando inciderint occasiones belli, ut adjungat se ipse quoque inimicis nostris , vel pugnet contra nos, vel ascendat ex hac terra.
11. Constituerunt itaque super eum praefectos angariis, qui affligerent eum oneribus suis ; St aedificavit populus fifrae/is urbes armamentariorum Parhoni, Pithomum St Ra- hamscsum.
12. Sedprout affligebant eum,ita augescebat St ita erumpebat in multitudinem ; adeo Ut didxdevetrSgyptios propter filiosjisraelis.
Q.CoegeruntitaqueAegyptii filios Jurae- lis servire per saevitiam.
14. Et amaram effecerunt vitam eorum servitute dura , occupantes in luto, 81 in lateribus, St in omni servitute rustica ; praeter o- miicm servitutem ipsorum, quam exigebant ab iis per saevitiam domi.
15. Praeterea afloquens Rex Aegyptiillas, quee obstetricabantur Hebraeis ; quarum uni nomen erat Schiphra , nomen vero alteri Puha.
>6. Edixit; obstetricando muHeribtaUe- bracis > quum inspicietis in sellas parturientium : si silius sue: it, edico, ut enecetis illum, sin filia fuerit, ut vivat.
17. Sed timuerunt obstetrices illas Deum ipsum, neque fecerunt quemadmodum edixerat eis Rex Aegypti: nam vh’os conservabant natos.
ig. Vocante autem Rege Aegypti obstetrices filas, St dicente eis , quare "fecistis rem hanc i nam vivos conservastis natos.
19. Dixerunt obstetrices illae Parhoni.quia Hebraeae non sunt sicut mulieres Aegyptiae : sunt enim vividae , quum nondum venit ad ipsas ulla obstetrix, jampepererimt.
20. Idcirco benefecit Deus obstetricibus illis, quum augeretur populus ille, St corroborarentur valde.
ai. Deinde factum est , quia timebant illae obstetrices Deum i St domos natu illis statuebat Beute
21. UtpraeciperetParho toti populo luo, edicendo; omnem horum filium, qui nascetur in rivum ipsum projicite, omnem vero horum filiam vivam conservate.

CAPUT II.

Mofchis educatio regia , Zelus heroicus,fuga , iy conjugium,

Biens autem quidam ex familia Levi; duxerat filiam Levi,
2. Concepitque mulier fila, St peperit filium: & videns eum eile bon d forma , abscondit 'eum tribus mensibus.
;. Sed quum non posset amplius efficere, ut esset absconditus; accipiens ei arcam scirpeam, oblivit illam bitumine St pice : St politum in ea puerulum, exposuit in alga juxta ripam cujusdam rivi.
4. Stiterat autem se se illius foror procul, cognitura quid fieret illi:
5. Quum descendit filia Parhonis ut lavaret se ad rivum filum , puellis ejus deambulantibus fecundum rivum; & videns arcam illam in media alga, misit ancifiam suam, quae accepit eam."
6 . Aperiens itaque vidit ipsum puerulum, ecce autem puer flebat: St miserta illius, dixit : ex natis Hebraeorum illorum eß hic.
7. Tunc dixit soror illius filiae Parhonis : an ibo vocatum tibi mulierem nutricem ex Hebraeis, quae lactet tibi hunc puerulum i
■ z. Dicente vero filia Parhonis illi, i; abiens illa adolescentula vocavit matrem ipsius pueruli.
9. Cui dixit filia Parhonis , abduc puerulum liunc, St lactato eum mihi > Sc ego dabo mercedem tuam : sic accipiens mulier illa puerulum, lactavit eum.
10. Quum autem crevisset ille puerulus, adduxit eum ad filiam Parhonis , cui erat filii loco: vocavitque nomen ejus Molchen, dicens , ex aquis enim extraxi eum.
1 r. Fuit autem diebus iliis, quum crevisset Mosche, ut exiret ad fratres suos,St aspiceret onera eorum : & videret quendam Aegyptium percudentem virum Hebraeum e fratribus suis;
12. Qiiapropter ut respiciens huc illuc, vidit neminem adesse; cecidit Aegyptium illum, St abscondit eum in arena:
13. Deinde exiens die postero , quum ecce duo viri Hebraei contenderent; dixit iniquo; cur caedis proximum tuum ?
14. Qui dixit , quis constituit te virum principem , St judicem super nos ? an me interfecturus loqueris , ut interfecisti illum Aegyptium 5 idcirco timuit Mosche, St dixit, profecto innotuit res ista.
15. Audiens vero Parho rem istam,quaerebat ut interficeret Molchen : stzd sugit Mosche metu Parhonis , ut habitaret in terra Midianis, St sedit ad quendam puteum.
j 6 . Praesidi autem Midianitarum septem erant filiae: quae advenientes hauriebant a- yuam, St implebant aqualiculos illius putei > ut adaquarent greges patris fui.
17. Supervenientibus vero pastoribus qui»
busdam,

EXODUS.
Cap.1,1,
!§.
s pulo ftlo, ■quinasce- Miffli verö
fsiw.Ja.
^Us Uvj j
^ frit 8. Jfr, a-
liiis effictu, ; i arcimfcii- fr.&ptfc
ffi llgl jug)
foror prosi,
ßSilfiayt'tt
famfaiti.
aramiilm
hJWj;-
puendtim, a illius, di- iß hic. Vnhonis: iiita« rltim! ifrbieM :m ipsius
fa puera- cejoto mfe ill
ile paenas, nis.og tut jus Molätn, :ia.
uum steife s.Sufpaitt idam fyf tm 4 staue illuc, vi- yptium il-
quuraec«
dtiniquoj
te virum in me insilium , Sc dixic,
am.qnzre- fiigit Mo- ■t in terrl teum. m septem iriebant <• lius Jisws
oribus qua busilaßi
Cap.2.3.
busdam, & abigentibus eas ; surgens Mosche defendit eas, & adaquavit greges earum.
ig. Quum itaque rediissent ad Rehuelcm patremsuum, dixit, quare tam cito rediistis hodie i
i<). Qux dixerunt, quidam AEgyptius eripuit nos £ manu pallorum: etiamque abunde hausit nobis , & adaquavit greges.
20. Tum dixit filiabus sius, at ubi ille eri? quamobrem jam reliquistis virum illum i vocate eum , ut fumat cibum.
21. Acquievit tandem Mosche,ut maneret cum hoc viro: qui dedit Tzipporam filiam suam Moschi uxorem.
22. Quumque peperisset filium , vocavit Mosche nomen ejus Gerschomum: dicebat enim, peregrinus sum , in terram alienam pulsus.
2 %. Fuit autem diebus illis , qui multi fuerunt ; quum mortuus esset Rex AEgypti, ut suspirarent filii Jisraelis prx servitute illa, Sc vociferarentur : & eorum clamor de servitute illa ascendit ad Deum ipsum.
24. Quamobrem, ut audivit Deus gemitum eorum ; recordatus est Deus foederis fui cum Abraham» , cum Jitzchako , Sc cum Jahakobo,
25. Rcspcx.'tque Deus filios Jisraelis , & cognovit Deus.

CAPUT Isi.

Rubu* ariens non confiumtus .- vocatio , in- ■
vestitura 'S inßruBio Mofchis.

Osche enim pascebat gregem Jithronis soceri sui Prxfidis Midianitarum : quum abducto grege illo post quoddam desertum, venit ad montem ipsum Dei in Cno- rebum.
2. Tunc apparuit Angelus Jehovx ei, in flamma ignis ö medio cujusdam rubi: quiim- que aspiceret, ecce rubus ille ardebat igne , nec tamen rubus consumebatur.
3. Itaque dicebat Mosche, divertam nunc, ut videam visionem istam magnam , quare non comburatur rubus iste.
4. Videns autem Jehova ipsum divertere ad aspiciendum , inclamavit eum Deus £ medio illius rubi, dicens, Mosche, Mosche, qui dixit, ecce me.
5. Tum dixit Deus, ne appropinques huc : extrahe calceamenta tua ä pedibus tuis; nam locus, in quo stas, terra sancta est.
6 . Deinde dixit, Ego fum Deus patris tui, Deus Abraham!, Deus Jitzchaki,&Deus Ja- hakobi: abscondit verö Mosche faciem suam, quia timebat, ne intueretur Deum.
7- Et dixit Jehova , probe vidi afflictionem populi mei, qui est in Aigypto ; & clamorem eorum ab exactoribus ejus audivi, quia cognovi dolores ei allatos.
8- Ideo descendi, ut liberem eum e manu Aegyptiorum, 8c educam eum e terra illa; in regionem bonam & amplam, in regionem affluentem lacte .St meile : in locum Cenaha- naei, 8c Chitthxi, St Emorari, & Penzzxi, Sc Chiwxi, & Jebusei.
9. Nunc itaque , ecce clamor filiorum Jisraelis pervenit ad me; atque etiam vidi op- premonem, qua £Lgyptii opprimunt eos.
10. Nunc inquam adesdum , ut mittam te »d Parhonem : deinde educito populum meum, filios Jisraelis exASgypto.
Cap.5.4.
rr. Sed dixit Mosche Deo, quis fum ego, ut eam ad Parhonem; Sc ut educam filios Jisraelis ex fiEgypto ?
11. Cui ille >fac, inquit, nam ero tecum,8c hoc ipsum esto tibi signum , quod ego miserim te : quum eduxeris populum illum ex /Egypto, servietis Deo juxta hunc montem.
13. Dixit autem Mosche Deo , ecce , me veniente ad filios Jisraelis ; quum dixero eis, Deus patrum vestrorum misit me ad vos: si dicerent mihi, quod est nomen ejus, quid dicerem illis 'i
14. Dixit itaque Jehova Moschi, Elieje, qui sum : dixitque , ita dices filiis Jisraelis, Eheje misit me ad vos.
15. E dixitque iterum Deus Moschi, sic dicito filiis Jisraelis : Jehova Deus patrum ve strorum, Deus Abraham!, Deus Jitzchaki, Sc Deus Jahakobi, m*fit me ad vos : hoc est nomen meum in seculum ,& hoc memoriale meum in omnem aetatem.
16. I, Sc congregatis Senioribus Jisraelis, dices eis, Jehova Deus patrum vestrorum apparuit mihi, Deus Abrahami, Jitzchaki, Sc Jahakobi > dicendo ; omnino rationem habeo vestri,Sc ejus,quod fit vobis in AEgypto.
17. Quapropter dico : deducam vos ex afflictione/Egypti,in regionem Cenahanxi, Sc Chitthxi, Sc Emorxi, Sc Perizzxi,St Chi- wxi, 8c Jebusiei : in regionem affluentem lacte Sc meile.
18. Sic auscultabunt voci tu*. Deinde accedens tu Sc Seniores Jisraelis adRcgem AE- gypti, dicetis ei, Jehova Deus Hebrxorum obviam factus est nobis , nunc itaque abire nobis liceat, quxsumus, itinere trium dierum in illud desertum, ut sacrificemus Jehovae Deo nostro.
19. Ego autem novi non esse vobis permissurum Regem Aegypti , ut abeatis , ne quidem manu forti preffum.
20. Sed quum extendens manum meam, percussero AEgyptum omnibus mirabilibus meis, qux facturus fum in ea, postea demum dimittet vos.
21. Reddam verö gratiosum populum Silum in oculis Aegyptiorum : sic fiet, quum abibitis,E non abeatis vacui ;
22. Petet enim unaquxque a vicina sua, Sc ab hospita domus sua: instrumenta argentea, Sc instrumenta aurea, Sc vestimenta,qux imponentes filiis vestris Sc filiabus vestrisfpolia- bitis Aegyptum.

CAPUT IV.

Mosche tandem aliquando vocationem divi~

nam suscipit (st fit cancellarius Dei. Ipse
ifs Aharon fiunt imago concordia: inter
magistratum ist pastores Ecclestx.
Unc respondens Mosche dixit, at ecce non credituri sunt mihi, neque auscultaturi voci meae: nam dicent, non apparuit tibi Jehova.
2. Dixit autem ei Jehova , qiudnam est in manu tua 'i eoque dicente : baculus,
3. Dixit, abjice eum in terram , quiimque abjecisset eum iii terram , conversus est in serpentem: fugiebitqtie Mosche metu eius.
4. Postea dixit Jehova Moschi, extendens manum tuam, prehende caudam ejus-.qunm- que extensa manu fui prehendisset eum, conversus est ui baculum in manu ejus.
Cf 5 -Ue

Cäp. 4.
5. Ut credant, i«^«/t, apparuisse tibi Jeho- ▼am Deum patrum suorum, Deum Abrahams Deum Jitzchaki, 8c Deum Jahakobi.
6. Deinde rursus dicente Jehova ei , infer nunc manum tuam in sinum tuum, intulit manum suam in sinum suum; quumque eduxisset eam.ecce manus ejus leprosa, erat alba sicut nix.
7. Dicente vero, refer manum tuam in sinum tuum, retulit manum suam m sinum suum: quumque eduxit eam i sinu suo, ecce restituta est, ut reliqua caro ejus.
g. Hoc fiet, inquit , si non crediderint tibi, neque auscultaverint voci 8c signo priori; ut credant voci isf signo alteri.
9. Erit quoque, si non crediderint etiam duobus signis istis,& non auscultaverint voci tuae, si accipiens de aquis alicuius rivi effundas in aridam; ut conVertantur aqux illa", quas acceperis i rivo, convertantur, inquam, in sanguinem in ipsa arida.
10. Dixit vero Mosche Jehova:, attende ad me Domine ; non sum vir facundus, neque unquam antea fui, ne quidem ex quo loquutus es cum fervo tuo : sed impedito ore, Sc impedita lingua sum.
11. Tum dixit Jehoya illi, quis statuit os homini ? aut quis statuere potest mutum, aut surdum, aut sensibus valentem , aut coecum i nonne ego qui sum Jehova t
ir. Nunc itaque i; St ego adero ori tuo , St docebo te , qus loquutus us e».
13. Dicente autem illo, attende ad me Domine, mitte quaeso per eum , quem missurus CS :
14. Accensus ira Jehova contra Molchen, dixit , aftnon Aharonem Levitam fratrem tuum , hunc scio omnino valere eloquio i adeo que ecce ipse prodit obviam tibi > 8c quando videbit te, laetabitur cum animo suo.
15. Quando alloquutus fueris eum , 8c in- ferueris haec verba in ore ejus ; tum ego adero ori tuo, 8c ori ejus,Ac docebo vos, quae facturi estis.
16. Nam alloquetur ipse pro te populum : sietque, ut ipse sit tibi vice oris , tu vero sis ei vice Dei.
17. Baculum autem istum accipito in manu tua: quo edas signa illa.
ig. Abiens igitur Mosche , reversus est ad Jetherum socerum suum , dixitque ei,cam, quaeso, Ac revertar ad fratres meos, qui sunt in jEgypto, ut videam an adhuc vivant: 8c dixit Jithro Moschi, abi cum pace.
19. Edixitque Jehova Moschi apud Midianitas, i, revertere in Aigyptum, mortui enim sunt omnes homines illi, qui quaerebant animam tuam:
20. Itaque accipiens Mosche uxorem suam Ac filios suos, imposuit eos asino , ut reverteretur in terram Aegypti: accepstque Mosche baculum Dei in manu sua.
21. Tum edixit Jehova Moschi; quandoquidem proficisceris , ut revertaris in Aegyptum, vide, ut omnia illa prodigia, qua: posuero in manu tua, facias coram Parhonc: sed ego obfirmabo cor ejus, ut nolit dimittere populum illum.
22. Tandem dices Parhoni.- sic dicit Jehova,filius meus,primogenitus meus est Jifrael.
23.Sed quum edicerem tibi, dimitte filium «neura. ut serviat mihi, renuisti dimittere
Cap. 4. f.
eum , ecce ego interfecturus sum filium tuum, primogenitum tuum.
24. sE venit autem in illo itinere, in diversorio quodam ; nt occurreret ipsi Moschi Jehova velut quxrens morte afficere eum.
25. Sed accipiens Tzippora cultrum acutum , amputavit praeputium filii fui, 8c admovit pedibus illius : nam , inquit illa » sponsus sanguinum es mihi:
2 6. Sic destitit "schon a ab illo : dixerat autem tunc sponsum sanguinum , propter circumcisionem.)
27. Edixit item Jehova Aharoni, abi obviam Moschi in desertum : qui abiens occurrit ei juxta montemDei.Scosculatus est eum.
2g. Tum retulit Mosche Aharoni omnia negotia Jehovx, adcpxs mittebat se ; St omnia signa illa, qux prxeeperat sibi.
29. Abier. itaque Mosche St Aharon congregaverunt omnes Seniores filiorum Jis- raiilis.
30. Proloquente autem Aharone omnia verba illa, qux eloquutus fuerat Jehova Moschi, Sc edente Mosche signa illa ante oculos ipsius populi:
31. Credidit populus: 8t postquam audiverunt Jehovam visitasse filios Jisraelis, Sc vidisse afflictionem ipsorum, vertice inclinato incurvaverunt se, adorantes eum.

CAPUT V.

Varho , admonitus a Mosche £5" Aharone 1
multiplicat pressuram.
Ostea vero accedentes Mosche & Aharon dixerunt Parhoni: ita ait Jehova Deus Jisraelis, dimitte populum meum, ut festum celebrent mihi in deserto.
2. Dicenti autem Parhoni,quis est Jehova, cujus voci auscultem dimittendo lisraelem? non novi Jehovam, ideo etiam Jisraelem non dimittam:
3. Dixerunt, Deus ipse Hebraeorum obviam factus est nobis : liceat, quaesumus, nobis abire itinere tridui in illud desertum > ut sacrificemus Jehovx Deo nostro, ne occurrens > nos exdat peste aut gladio.
4. Tum dixit eis rex Aegypti > Mosche St Aharon, quare abstrahitis populum hunc ab operibus suis t abite ad onera vestra.
3. Dicebat enim Parho.en multus nunc est populus hujus terrx, 8c cessare faceretis cos ab operibus suis ?
tf. Deinde prarcepit Parho eodem die;illis, qui exactores agebant in populum, & moderatoribus ejus, dicendo.
7. Ne pergatis dare huic populo slrameo ad faciendos lateres suos, sicut antea; ipsi eant, ut conquirant sibi stramen.
8- Summam vero laterum, quam ipsi faciebant antea, imponite eis,ne minuite ex ea, nam desides sunt, idcirco clamant ipsi dicendo, abeamus, sacrificemus Deo nostro.
9. Aggravetur hxc servitus super homines istos, & operentur in ea; neque attendunto verbis falsis.
10. Egressi itaque exactores ipsi populi, Sc moderatores ejus alloquuti sunt populum ipsum, dicendo : ita ait Parho, ego non sum daturus vobis stramen.
11. Vos ite , accipite vobis stramen undecunque inveneritis : etsi non diminutum eil de servitute vestra quicquam.
I2.I»
EXODUS.
Cj!
:
j UH» I laS! ,;'il pii
esa
Issiii

terit
essa
m«
1 >!>H
' fan «aio i St
Kt«,i
afat
! tutt
1 lora 4
tau i t«!ii
'9
' Jifni
,
JBE£
sil!»
I rsir | i:.C I M
1 «ta I ima
«naadi
in; Do
YSk
llB«
I tum.
i
lis.qai
IWIW
nioiB
j Ä: m j Mf
I *?
Jkt
;
«tji
ffitfe
fa*i»
Wfaq
1 itaitt
Wifee,
Äod
'Nes«
Nun Nn J ^

JV 4
sum filiis
»i in rfiver- t ipsi Musia Eimern. cultam acu- Ksffl,8ud> i inquit illa,
ilb i fant ■ »propter
ironi, abi ob- abiens occur» latus est eum, tew omnii IstttjSi®' tibi.
StAtont» 1! I

Abato« osii leratJehovaMt- •illa iutt oab
po/fipiiHif ■os Jisraelii,! rertice kfc
1 § Strm 1
ik&Afiwn Jebovaüeia im, ut fete
pise|]tbon ido lisriefa' u]ifraeltiW
fttbaoffltl :eat,q
eo noto.««
atgliit
; ypti.'
Mosi)
a reto, t mulsus ntatit ire faceretis:
sunt P°P«? 0, ego non«
; ftraffli" b»
1 fettote 1

ii. Ita dispersus est populus ipse per totam terram Aegypti,ad conquirendum stipulam pro stramine.

iz. Exactores autem urgebant, dicendo; perficite opera vestra, pensum diei die suo,
Ut quum adestet stramen:

14. Et caedebantur moderatores filiorum Jisraelis , quos illis praefecerant exactores Parhonis , dicendo , quare non perfecistis demensum vestrum , faciendo lateres sicut antea, nec heri nec hodie ?

15. Quamobrem accedentes moderatores filiorum Iisraelis > clamaverunt ad Parho- nem, dicendo, quare facis ita servis tuis ?

1(1. Stramen non datur servis tuis , lateres autem, inquiunt nobis, perficite : ecce itaque caeduntur fervi tui, culpa vero cfl populi tui:

17. Qui dixit: desides estis, desides: idcirco vos dicitis, abeamus sacrificemus Je- hovae.

18. Nunc itaque abite, fervite,stramen autem non dabitur vobis: summam tamen laterum datote.

19. Quum autem moderatores filiorum Jisraelis viderent se loco malo elfe , dicente rege ; ne diminuite de lateribus vestris, demensum diei die suo date :

10. Incidentes in Moschen St Aharonem, qui stabant L regione ipsorum , quum exirent a Parhone':
11. Dixerunt illis, CognoscatJehovade vobis & judicet: qui fecistis, ut foeteat odor noster ante oculos Parhonis, St ante oculos servorum ejus, tradendo gladium in manum eorum ad interficiendum nos:
11. Keversus itaque Mosche ad Jehovam dixit; Domine , quare malo affecisti populum hunc; quamobrem jam misisti me ?
23. Nam ex quo veni ad Parhonem Sc lo- quutus sum nomine tuo, malo affecisti popu- - ly . „„
Ium hunc; & prorsus non liberasti populum | amitam suam sibi
tuum. Caput VI.
24. Dixit vero Jehova Moschi, nunc videbis , quid facturus sim Parhoni : nam per manum fortem coaflus dimittet eos, & per manum fortem expellet eos e terra sua.

CAPUT VI.

Nomen Jehova manifislatur ipso salio : Moschu verecunda excusatio ; & mata- morphofis baculi Moschis.

A l.loquens autem Deus Moschen, dixit ei, ego sum Jehova.
1 . Apparueram quidem Abrahamo, Jitz- chako,8t Jahakobo, nomine Dei fortis omnipotentis : at nomine meo, Jehova non cognitus sum illis.
^ z. Itaque etiam prout stabiliveram foedus meum cum illis , me daturum illis terram Ce- nahanis ; terram peregrinationum ipsorum, in qua peregrinabantur:
4 Etiamego audivi gemitum filiorumjis- raciii, quos Aegyptii servire cogunt: St recordor foederis mei.
3. idcirco dic filiis Jisraelis, ego /«»« Jehova : itaque eximam vos, ne subjecti sitis oneribus Aegyptiorum, & eripiam vos ,i servitute eorum: redimamque vos brachio exserto & judiciis magnis.
C. Et assumens vos mihi in populum, ero vobis Deus: sic experiemini me esse Jehovam Deum vestrum, eximentem vos, ne subjecti sitis oneribus »Egyptiorum,
7.Denique introducam vos in eam terram, quam sublata manu meosuravi me daturum Abrahamo, Jitzchako, St Jahakobo : Sc dabo eam vobis in haereditatem , ego sum Jehova.
g. Haec itaeloquutus est Mosche filiis Jisraelis, sed non attenderunt ad Moschen prae angustia spiritus, & pras servitute dura.
9. Alloquutus item est Jehova Moschen. dicendo;
10. I, alloquere Parhonem Regem -Aegypti ; ut dimittat filios Jisraelis e terra sua,
11. Sed loquutus est Mosche, coram Jehova, dicendo: en filii Jisraelis : non attenderunt ad me , quomodo ergo attenderet ai me Parho, qui sum prxputiatus labiis ?
11. Tamen alloquutus est JehovaMoschea Sc Aharonem : 8t mandata dedit eis ad filios Jisraelis St ad Parhonem Regem Aegypti; ai educendum filios Jisraelis ä terra Aegypti.
13. Hi sunt primarii familiarum paternarum ipsorum : filii Reiibems , primogeniti Jisraelis, Chanoc, Sc I’a!!u,Chetzron,& Car- mi, hac surit familia: Reiibenis.
14. Et filii Schimhonis, Jemuel, & Jamin, St Ohad, & Jacin, St Tzochar.Sc Schaul,silius cujusdam Cenahanitidis : ha: sunt familia: Schimhonis.
1;. Haec autem sum nomina filiorum Levi per generationes suas, Gerschon, St Ke- hath, St Merari: anni vero vitae Lev i, suerunt centum triginta septem anni.
16. Filii Gerschonis.Libni St Schimhi per familias suas,
17. Filii vero Kchathi; Hamram, Sc Jitze- har, St Chebron, St Huzziel: anni autem vita: Kehathi ,fuerunt centum triginta anni:
18. Filii vero Merari; Machli, St Muschi, h* sunt familia: Leviticae tribus, per generationes suas.
19. Accepit autem Hamram Jocebedain ‘ in uxorem, quae peperit ei
Aharonem St Moschen: anni vero vita: Ham- rami suerunt centum triginta septem anni.
20. Filii vero Jitzeharis, Korach, St Nc- pheg, Sc Zicri.
ii. Et filii Huzzielis.Mischael.&EItza- phan,& Sithri.
11. Postea accepit Aharon Elischebah, filiam Hamminadabi sororem Nachaschonis sibi in uxorem : quse peperit ei Nadabum, Sc Abihu, St Elhazarem, St I thamarem.
13. Filii autem Korachi,Assir,Sc Elkana,& Abiasaph: ha: sunt familiae gentis Korachaeae.
24. Elhazar quoque filius Aharonis accepit sibi unam de filiabus Putielis, ut ejjet sibi uxor, qua: peperit ei Pinchasum: hi sunt primarii patres Levitarum per familias suas.
15. Hic ille Aharon St Mosche; quibus edixit Jehova, educite filios Jisraelis e terra Aegypti per exercitus suos.
16. Ipsi iidem sunt, qui alloquuti sunt Par- honem,Regem Aegypti; ad educendum filios Jisraelis ex Aegypto : hic ille eil Mosche Sc Aharon.

CAPUT VII.

Vrima plaga Mgypti.

F Uit ergo, quä die alloqvmtus est Jehova Moschen in terra Aegypti.
2. Quum alloqueretur Jehova Moschen, dicendo , ego sum Jehova ; eloquere apud Parhonem Regem Aegypti omnia, quae sum 1 eloquutiuus tibi. 3.Ut

3. Ut diceret Mosche coram Jehova; en,
ego sum praputiatus labiis > quomodo ergo attenderet ad me 1 ’arho ? _ Caput VII.
4. Tum dixit Jehova Moschi, vide, constitueram te vice Dei Parhoni ; Aharonem vero fratrem tuum, ut esset interpres tuus.
5. Tu loquitor quas cunque prxcepero tibi : Aharon vero frater tuus alloquitor Par- honem, ut dimittat filios Jifraelis e terra sua.
6. Ego vero obdurabo cor Parhonis; ut multiplicem signa mea, Lc prodigia mea in terra Aegypti:
7. Neque auscultabit vobis Parho, quum apposuero manum meam ad Aegyptum ; sed educam exercitus meos , populum meum, filios Jifraelis e terra Aegypti judiciis magnis.
g. F.t experientur Aegyptii me essejeho- vam , quum extendero' manum meam adversus Aegyptum : nam educam filios Jifraelis e medio ipsorum.
9. Fecit ergo Mosche & Aharon: quemadmodum praeceperat Jehova eis, sic fecerunt.
10. Mosche autem natus erat octoginta annos, & Aharon natus octoginta tres annos : quum alloquerentur Parhonem.
11. AUoquutus enim est Jehova Mofchen & Aharonem; dicendo:
ii. Quum alloquetur vos Parho, dicendo, edite vobis prodigium; ubi edixeris Aharo- ni, accipe baculum tuum, & projice coram Parhone , vertetur in draconem.
13. Veniens itaque Mosche & Aharon ad Parhonem , fecerunt ita, ut prxeeperat Jehova : projecit enim Aharon baculum suum coram Parhone, 8c coram servis ejus,St conversus est in draconem.
14. Tum vocavit etiam Parho sapientes & prarstigiatores, ut facerent ipsi quoque Magi iEgyptii suis incantationibus similiter.
15. Fit projecerunt quisque baculum suum, & conversi sunt baculi in dracones : sed de- glutivit baculus Aharonis baculos eorum.
16. Attamen obfirmatum est cor Parhonis , ita ut non auscultaret illis; quemadmodum praedixerat Jehova.

17. Deinde edixit Jehova Moschi, aggravatum est cor Parhonis , renuit dimittere populum hunc;
ig. I ad Parhonem hoc mane, ecce egreditur ad aquam, ut consistas e regione ejus ad ripam ipsius rivi : baculum vero , qui versus fuerat in serpentem , accipe in manu tua :
19. Et dices ei, Jehova Deus Hebrxorum miserat me ad te, ut dicerem , dimitte populum meum , ut serviat mihi in deserto : sed ecce non auscultavisti adhuc.
20. Ita ait Jehova , hac re experieris me esse Jehovam: ecce ego percussurus sum baculo hoc, qui eft in manu mea, superficiem aquae, qme eft in hoc rivo , & convertetur in sanguinem.
2 r. Fi, pisces,qui sunt in quovis rivo, molientur, adeo ut foeteat rivus quisque : & defetiscentur Aegyptii aquam ex rivo quovis bibituri.
22. Dixit ergo Jehova Moschi, edic Aha- roni, accipe baculum tuum.Sc extende manum tuam operatur ani in aquas Aigyptio-
Cap. 7. 8-
rum, in flumina eorum, in rivos eorum , 8c in
stagna eorum , denique in omnem congregationem aquarum iliorum,ut convertantur in sanguinem: erftque sanguis in tota terrar Aegyptiorum > etiam in vaj is ligneis & in lapideis.
23. Fecerunt itaque sic Mosche Sc Aharon, ut pneceperat Jehova ,& sublato baculo suo Aharon > percussit aquam, qua: erat in eo rivo ante oculos Parhonis , 8c ante oculos servorum ejus : & conversa: sunt omnes a- qux,qux erant in unoquoque rivo,in sanguinem -.
24. Et piscibus, qui erant in unoquoque rivo, mortuis , foetuit unusquisque rivus, adeo ut non potuerint Aegyptii bibere aquam ex ullo rivo: erat enim sanguis ille per universam terram Aegyptiorum.
25 .Sed fecerunt similiter MagiAegyptii incantationibus suis : quapropter obfirmatum est cor Parhonis , adeo ut non auscultaret eis, quemadmodum praedixerat Jehova.
2 6. Avertens enim se Parho , rediit domum suam; nec adjecit animum suum etiam ad istud.
27. Tum effodientes omnes Aegyptii quaerebant circa rivum quemque aquam ad bibendum : quia non poterant bibere ex aqua ullius rivi.
28. Ita, completum est septifluum , postquam percussit Jehova rivum illum.

CAPUT VIII.

Secunita > tertia , <5’ quarta plaga JEgy-
pti.

Einde edixit Jehova Moschi, i ad Parhonem : & dices ei, ita ait Jehova , dimitte populum meum, ut serviant mihi;
2. Quöd si tu renues dimittere; ecce ego verberaturus sum totam oram tuam ranis.
3. Nam abunde producet rivus quisque ranas ; qua: ascendentes ingredientur domum tuam, &. conclave cubilis tui, & in lessum tuum : in domos quoque fervorum tuorum, & in rlomos populi tui > etiam in furnos tuos, & in mactras tuas.
4. Sic contra te, & contra populum tuum, & contra omneis servos tuos ; hs ranx a- fcensurx sunt.
_ 5. Dixitque Jehova Moschi, edic Aharo- ni; extende manum tuam cum baculo tuo operaturam in ipsa flumina, in rivos, & in stagna : ita fac , ut ascendant rana: super terram Aegyptiorum.
6. Itaque extendit Aharon manum suam operaturam in aquas Aegyptiorum ; & a- scendentes. rana: operuerunt terram Aegyptiorum.
7. Sed fecerunt similiter Magi ipsi incantationibus suis : fecerunt enim , ut ascenderent rana: super terram Aegyptiorum.
8- Accersens autem Parho Mofchen 8c Aharonem, dixit, supplices orate Jehovam , ut amoveat ranas istas ä me , & a populo meo : & dimittam hunc populum,ut sacrificent Jehovx.
9. Dixit verö Mosche Parhoni, gloriam assume supra me : intra quod tempios \upplex orabo ipsum pro te: Kc pro servis tuis, St pro populo tuo, ut exscindat ranas istas a te, & a domibus tuis ; tantum in unoquoque rivo relinquantur:
10. Quo

JVn
cofTfre»
souverän® ™ Wta terti lijneis&u,
to ik Aha- ublato faacu- '?Et tratin 'mteo;n!os it omnes i- to,insan£tii-
unoquoque isque rivas,
ffltpausi.
gi%ptii«. r obfirmatxs a Jattitae a]4ova. itoitefiti. tmsiiiate
/Ejyptiijii- aguam adhibere txsp
am.
I
?/^ 4 r
i, i »4 Par-]eto'«,di- ait miti e; etce ej> tum ranis, iit«; quiif! tthmtnr i> fern, fei- oqtit tarn i tui, etiam i# as.
aopulumtuiEi s; hs lanaea-
i, edic to
m iaailora 'nriwi.Jta m super t»
nanum siffl irum; &!■ errasirEgT'
ri iph incan- ’utafcHide- torum. Mosil« Si
ttejehov®!
, Sc a popuiO un, ut sacrii'
oni , gt° n15
uniti
istuis.^.?'
stas a«,Sii
,qtioq« ri«
Cstp« $•
10. Quo dicente, intra crastinum : dixit Mofcbth fecundum verbum tuum/icf , ut experiaris neminem esse parem Jehov* Deo nostro.
11. Tunc recedent ist* ran* ate, & a domibus tuis, & a servis tuis, & a populo tuo ; tantum in unoquoque rivo relinquentur.
12. Sic exivit Mosche Kc Aharon a Par- Iione : inclamavitque Mosche Jehovam propter illas ranas, quas imposuerat Parho- ni.
13. Fecit autem Jehova secundum sermonem Moschis ; nam mortu* sunt ran* e domibus, & ex vivariis, & ex agris ipsis.
14. Quas colligebant öEgyptii acervatim, adeo ut foeteret ipsa terra.
15. Sed ubi vidit Parho aliquam esse respirationem , aggravans cor suum. > non auscultavit eis; quemadmodum praedixerat Jehova.
16. Quamobrem dixit Jehova Moschi, edic Aharoni , extende baculum tuum , & percute pulverem terr* : ut convertatur in pediculos per totam terram jEgyptiorum.

17. Iliis sic facientibus , quum extendens Aharon manum suam cum baculo suo percussisset pulverem terr* , exstitit pediculorum copia in hominibus ik in jumentis : totus pulvis terr* erant pediculi in universa terra Aegyptiorum.
18. Laborantes vero similiter Magi incantationibus suis , ut producerent pediculos, non potuerunt; sic fuit illa pediculorum multitudo in hominibus, & in jumentis.
19. Et quamvis dicerent Magi Parhoni, digitus Dei hic eft, obfirmatum tamen est cor Parhonis, ut non auscultaret illis > quemadmodum pr*dixerat Jehova.
20. Deinde edixit Jehova Moschi, mature surge hoc mane, ik te siste coram Parhone, ecce egreditur ad aquam: ut dicas ei, ita ait Jehova, dimitte populum meum, ut serviant mihi.
21. Nam nisi dimittas populum meum; ecce ego immissurus sum in te, & in servos tuos, & in populum tuum, & in domos tuas quandam colluviem animalium : adeo ut impleantur domus AEgyptiorum illa colluvie Animalium , atque etiam tellus ipsa, luper quam illi sunt.
22. Sed excipiam in die illo terram Go- schenis, in qua populus meus moratur , ut non sit ibi colluvies animalium : quo cognoscas me Jehovam esse in medio hujus terr*.
2;. Sic ponam redemtionis indicium inter populum meum, & populum tuum: in crastinum futurum est signum hoc.
24. Sic igitur faciente Jehova , advenit
colluvies animalium gravis in domum Parhonis > & domum servorum qjus; adeo ut in tota regione AEgyptiorum corrumperetur terra ab illa colluvie animali imi. '
25. Tunc accersens Parho Molchen & A- haronem, dixit, ite, sacrificate Deo vestro in hac terra.
2(5. Dixit vero Mosche, non convenit sic facere , quia quod abominationi est /Egy- ptiis,fortajfis sacrificaturi sumus Jehov*Deo nostro ; ecce fi sacrificaremus id, quod est abominationi Aegyptiis ante oculos eorum, nonne lapidaturi essent nos i
Cap. 8.9 .
27. Itinere tridui liceat nobis ire in desertum , ut sacrificemus Jehov* Deo nostro» quemadmodum edixerit nobis.
28. Dicenti autem Parhoni,ego dimittam vos, ut sacrificetis Jehov* ' eo vestro in deserto , tantummodo ullo paiio ne longius abeatis : supplices orate pro me,
29. Dixit Mosche, ecce ego mox egressus abs te supplex orabo Jehovam, ut recedat li*c colluvies animalium a Parhone, a fervis ejus , ik i populo ejus cras , tantummodo ne pergat Parho illudere, non dimittendo populum istum ad sacrificandum Jehov*.
30. Egressus ergo Mosche a Parhone,supplex oravit Jehovam:
31. Eecitque Jehova secundum verbum Moschis , ut recederet colluvies ista animalium a Parhone , a servis ejus , ik a populo ejus : ne unum quidem relictam est.
32. Attamen aggravavit Parho cor suum etiam hac vice , neque dimisit populum hunc.

CAPUT IX.

Quinta,sexta, iff septima plaga Aigyptt. Einde edixit Jehova Moschi, i ad Par- honem, ut dicas ei, ita ait Jehova Deus Hebr*orum , dimitte populum meum , ut serviant mihi.
2. Nam si tu renues dimittere, & adhuc vi detinebis eos:
3. Ecce manus Jehov* futura est in pecus tuum, quod erit in agro, in equos > in asinos, in camelos, in armenta, ik in greges, peste gravi valde.
4. Discrimen autem ponet Jehova inter pecus Jisraclitarum, & pecus AEgyptiorum: non enim morietur ex omnibus, qux sunt filiorum Jisraiilis quicquam.
5. Constituitque Jehova certum tempus, dicendo, cras facturus est jehova rem istam in hac terra.
6. Fecit itaque Jehova rem illam, postero die, adeo ut moreretur omne pecus AEgy- ptiorum: de pecore vero filiorum Jisraelis
| ne unum quidem moriebatur.
7. Et quamvis mittens Parho observaret, quod ecce non moriebatur e pecore Jisirae- htarum vel unum , tamen aggravatum est cor Parhonis, neque dimisit populum.
8- Quapropter edixit Jehova Moschi 8 c Aharoni, sumite vobis plenos pugnos vestros favilla fornacis: quam spargat Mosche coelum versus ante oculos Parhonis.
9. Et erit' in pulvisculum jfiarqentem
sese per omnem terram /Egypti : ‘fietque super homines > & super jumenta ulcus, e- rumpens multis pustulis in tota terra /Egy- ptiorum. *
10. Accepta itaque favilla cujusdam fornacis, steterunt coram Parhone, sparsitque illam Mosche versus coelum : sic fuit ulcus , pustul* mult*, quibus erumpebat in hominibus & jumentis.
11. Adeo ut non possent ipsi Magi contS- slere coram Mosche propter illud ulcus : erat enim ulcus illud in ipsis Magis , ut ii» omnibus ./Egyptiis.
12. Sed obfirmavit Jehova cor Parhonis, ut non auscultaret eis; quemadmodum praedixerat jehova Moschi.
13,Dem»
EXODUS,

Cip. 9.
EXODUS. Cap.9.10.
13. Deinde edixit Jehova Moschi, mature
(urgens hoc mane te siste coram Parhone; ut dicas ei , ita ait Jehova Deus Hebneo- nun, dimitte populum meum, ut serviant mihi. .
14. Quoniam hac vice ego immisturus sum omneis plagas meas in cor tuum, St in servos tuos, St in populum tuum; ut experiaris non esse parem mihi in universa terra.
15. Modo enim , quum extendi manum meam , percussissem etiam te St populum tuum peste ilia: sic fuisses excisus de terra.
16. Veruntamen propterea feci, ut restares , ut ostendam 'in te virtutem meam: St «jt enarretur nomen meum in tota terra.
17. Adhuc tute ipsum extollis in populum meum, ut non dimittas eos ?
ig. Ecce ego demittam pluviam sub hoc tempus cras, St grandinem gravem valde; cui par non fuit in /Egypto, ex quo die fundata fuit usque adhuc.
jp. Nunc itaque mitte congregatum pecus tuum, 8t quicquid est tibi in agro : quicunque homo, aut jumentum invenietur in agro, neque receptus fuerit in domum, simul ac descenderit super eos hscc grando , morientur.
20. Quisquis ex servis Parhonis timuit verbum Jehova:, fecit, ut confugerent fervi fui, St pecus suum in domos.
11. Quisquis vero non adjecit animum suum ad verbum Jehova: reliquit quoque servos suos. St pecus suum in agro.
22. Edixit ergo Jehova Moschi, extende manum tuam versus caelum, ut sit grando in tota terra fEgyptiorum, super homines, St super jumenta, St super omneis herbas agri, qu£ sunt in terra Aegyptiorum.
13. Itaque extendit Mosche baculum suum versus coelum. St Jehova edidit sonos St grandinem, adeo ut obiret ignis per terram , St demisit Jehova Deus pluviam cum grandine super terram Aegyptiorum.
24. fu/tque grando , in qua permistus ignis fele accendebat \ grando gravis admodum, cui par non exstitit in tota terra Aegypti , ex quo fuit gentis illitu :
25. Ceciditque illa grando in tota terra Aegyptiorum > quicquid exstabat in agro, tam homines, quam jumenta, omnem quoque herbam agri Isesit illa grando > St omnem arborem agri fregit.
26. Tantummodo in terra Gofchenis»ubi arant filii Jisraelis, non fuit grando.
27. Quapropter,quum misisset Parho , qui tbservarent , accersivit Mofchen St Aharo- nem, St dixit eis , peccavi hac vice : Jehova justissimus, ego vero St

populus meus improbissimi sumus.
28. Supplices orate Jehovam (nam fatis tstj ne pergant esse soni Dei, St grandoitum dimittam vos , St non ultra manebitis.
29. Dixit vero ei Mosche , quum egressus hac civitate expandero manus meas ad Jehovam ; soni illi cessabunt, St grando non erit amplius, ut experiaris Jehov« esse terram hanc.
30. Tu autem St fervi tui; novi,quod nondum timebitis ob praesentiam Jehova: Dei.
31. Linum autem St hordeum laesum erat; quia hordeo spica erat mutica, St lino culmus :
32. Triticum vero , St zea non erant laesa, eo quod latentia erant sub terra.
33. Itaque Mosche ä Parhone egressus urbe, expandit manus suas ad Jehovam : cesla- veruntque soni illi, St grando, St pluvia non est effusa in terram.
34. Parho autem videns cessisse pluviam illam , St grandinem, St sonos , perrexit peccare: aggravavit enim cor suum, ipse, St servi ejus.
35. Adeo, vit obfirmatus suo corde Parho, non dimiserit filios Jisraelis : quemadmodum praedixerat Jehova per Mofchen.

CAPUT X.

0 flava, £5" mna plaga Mgypti.

D E inde edixit Jehova Moschi, i ad Partionem: nam ego aggravavi cor ejus, St cor servorum ejus,ut edam signa mea haic in medio Aegypti.
2. Et ut enarres audiente filio tuo , St filio filii tui, qus prxclare gessero in Aegyptios, St signa mea, qus edidero in eis : ita cognoscatis me esse Jehovam.
3. Itaque venit Mosche St Aharon ad Par- honem ; St dixerunt ei, fic ait Jehova Dens Hebraeorum, quousque renuis abjicere te ob prassen tiam meam i dimitte populum meum, ut serviant mihi.
4. Nam si tu renues dimittere populum meum, ecce ego inducturus sum cras locustas in oram tuam:
5. Qus operient superficiem terrs > ita ut non possit quisquam videre terram : absu- mentque residuum, quod evasit, quod relictum est vobis a grandine , St absument omnem arborem , quicquid oritur vobis ex agro:
6. Prsterea implebunt domos tuas , domosque omnium servorum tuorum, denique domos omnium Aegyptiorum ; qualeis non viderunt patres tui, aut patres patrum tuorum > ä die, quo exstiterunt per terram, usque in diem hunc : deinde avertens se exibat a Parhone.
7. Tum dixerunt servi Parhonis ei, quousque erit iste nobis in laqueum i dimitte homines istos, ut serviant Jehovs Deo suo: an nondum cognoscis petiisse Aegyptum :
8- Itaque reductus est Mosche St Aharon ad Parhonem ; qui dixit eis , ite servitum Jehovs Deo vestro: quinam sunt illi, qui abituri sunt ?
9. Dicente vero Mosche, cum pueris nostris , St cum senibus nostris abeundum est nobis ; cum filiis nostris , St cum filiabus nostris, cum gregibus nostris, St cum armentis nostris abeundum est nobis , quia festumjehovae nobis indicium efl.
10. Dixit eis , Ita sit Jehova vobiscum,ut sim dimissurus vos , St parvulos vestros : videte versari malum ante faciem vestram.
ii. Non ita fiet, ite nunc , qui viri cflu , & fervite Jehova:, nam id vos postulabatis: fic expulit eos Parho ä facie sua.
12. Tunc edixit Jehova Moschi, extende manum tuam contra terram Aegyptiorum pro locustis > ut ascendant super terram &■ gyptiorum : St absument omnem herbam ejus terra: > quicquid grando ilia reliqui fecit.
13, Extendente ergo Mosche baculum
situum

»Metatis
ne.
KejressBsit
pluviam»
fiffe pluvia Parasit pe;,
um, ipse, j
corde ParKo, ffliadmodin
IwtihAo-
fi;otc)us,S
:a
Cap.io. ir.
EXODUS.
Cap.ii.it.
6fet\io,?(i&
i«mL»pS
ntis:itu«>Si
stdgmA litJehonDs is ai,icere it: ofaiwma
tere populir um cras loa
I terra, ita» erratu: ait» t, quodret btumeato® tur vobis c
tios tuas i t
i terat
Parim»;? aqutn! fin® fehovxDeot»
ri/Te Ägyftic. Ä&A1* is, ite fei® n sunt illi,»
cum pueris :■ s abeumlu » 1 St cum ® iis, St cum i st nobis, ? miß-, m vobisco*
te veftiost ici® vel®
poltulaW lS;
foschii ex,s
i £gyP t,o: '
opertem»;
manem l®*
o illareiiss
lösche Iu*-
suum contra terram /Egyptiorum , Jehova adduxit Eurum in eam terram toto die illo, & tota illa nocte; mane erat, quum Eurus iUe apportavit locustas.
14. Et ascendentes locustae illae super universam terram jiEgyptiorum , resederunt in ora tota /Egyptiorum : numeros* valde , ante quas non fuerant sic locust*, pares istis, & post quas non sunt futur*sic.
15. Operiebant enim superficiem totius terr* illorum ; ita ut obscuraretur terra: absumebäntque omnem herbam terr* illorum , 8t omnem fructum cujusvis arboris , quicquid residuum fecerat grando illa ; neque residua facta est ulla viriditas in ulla arbore , aut in herba agri, per totam terram /Egyptiorum.
i< 5 . Quapropter festinavit Parho accerfere Moschen St Aharonem, dixitque, peccavi in Jehovam Deum vestrum, St in vos.
17. Sed nunc; condona qusfo peccatum meum tantum hac vice, 8c supplices orate Jehovam Deum vestrum , ut amoveat a me tantummodo mortem istam.
iz. Quamobrem Me egressus ä Parhone, quum supplex orasset Jenovam;

rp. Immisit ex adverso Jehova ventum Occidentalem vehementem valde , qui exportans locustas illas , defixit eas in mare algosum: non relicta est locusta una in ora tota /Egyptiorum.
20. Sed obfirmavit Jehova cor Parhonis, ita ut non dimitteret filios Jisraelis.
2r. Deinde edixit Jehova Moschi, extende manum tuam versus coelum, ut sint tenebra: super terram /Egyptiorum, 8c quivu palpet tenebras.
22. • Extendente itaque Mosche manum suam versus coelum, exstiterunt tenebr* ca- liginots in terra tota /Egyptiorum tribus diebus:
23. Non videbant alter alterum , neque furgebant ullus a loco suo tribus diebus: at omnibus filiis Jisraelis erat lux in habitationibus ipsorum.
24. Deinde accersivit Parho Moschen, ac dixit, abite, servite Jehov*, tantum greges vestri,& armenta vestra sistuntor: etiam parvuli vestri abeunto vobiscum.
2<;. Sed dixit Mosche, cum tu permissurus es in manu nostra vis simas , & holocausta; qu* faciamus Jehov* Deo nostro:
2/5. Tum etiam pecora nostra eant oportet nobisium, non relinquetur vel ungula, quia ex eis accepturi fumus , ut serviamus Jehov* Deo nostro: nos autem ignoramus, quo colere nos oportebit Jehovam, donec pervenerimus illuc.
27. Obfirmavit verö Jehova cor Parhonis, adeo ut nollet dimittere eos.
28. Nam dixit ei Parho, apage ä me : cave tibi, ne deinceps intuetor faciem meam; nam quo die intuitus fueris faciem meam, morieris.
29. Cui dixit Mosche, recti loquutus es : non amplius deinceps intuebor faciem tuam.
hinc : quum dimittet, ad unum celeriter expellet vos hinc.
2. Loquere nunc audiente hoc populo; ut petant quisque ab amico suo, 8c quxque ab amica sua, instrumenta argentea, & instrumenta aurea.
3. Reddiderätque Jehova gratiosum populum illum in oculis /Egyptiorum : etiam virum illum Moschen , 'magnum valde ia terra /Egypti ante oculos servorum Parhonis, & ante oculos ipsius populi.)
4. Prxterea dixit Mosche, ita ait Jehova, circiter medium hujus noctis ego egressurus sum per medium /Egyptiorum;
5. Est morietur omne primogenitum in terra /Egyptiorum, tum primogenitus Parhonis, qui sessurus erat super thronum ejus, tum primogenitus ancili*, qu* eil post molas •. etiam omne primogenitum jumenti.
6 . Itaque erit clamor magnus in tota terra /Egyptiorum ; cujusmodiJion fuit editus, Sccujusmodi non deinceps erit
7. At contra omneis filios Jisraelis non movebit canis linguam suam, contra ullum hominem , aut jumentum: ut cognoscatis quantum discrimen ponat Jehova inter /E- gyptios, & Jilraelitas.
8. Tunc descendent omnes fervi tui isti ad me, & incurvantes se honorem habebunt mihi dicendo; exi tu, & totus iste populus , qui tua vestigia sequitur, 8t postea exibo : lic exivit a Parhone, accensus ira.
rj. Dixeras autem Jehova Moschi,non auscultabit vobis Parho , ut multiplicem prodigia mea in terra/Egypti:
xo. Itaque Mosche 8c Aharone edentibus illa ipsa prodigia omnia coram Parhone; obduravit Jehova cor Parhonis , adeo ut non dimiserit filios Jisraelis e terra sua.

CAPUT XI.

Decima plaga deminciatur Par boni. /s)* xerat enim Jehova Moschi adhuc pla- y~r §*™ unMn . inducam super Parhonem, SC luper /Egyptios.postmodum dimittet vo*

CAPUT XII.

Pascha inßituitur : decima plaga immittitur : sexcenties mille viri exeunt ex /E-
gypto.
A Lloquutus autem fuerat JehovaMofchen •Ll & Aharonem, in terra /Egypti, dicende^
2. Hic mensis vobis principium efi mensium : primus ille eßo vobis inter menses cujusque anni.
3. Alloquimini totam congregationem Jisraelis: dicendo, in ipso decimo die mensis hujus, ut accipiant sibi quisque parvam pecudem pro familia paterna, parvam pecudem pro quaque familia.
4. Si verö minor fuerit aliqua familia, quam ut fit par edendx parv* pecudi: accipiet ipse paterfamilids & vicinus ejus, qui proximus eft domui ejus parvam pecudem . pro numero animarum : quisque pro ratione cibi sui , numerabitis ad ipsam parvam pecudem comedendam.
5. Parva pecus integra, mascula .annicula esto vobis; eam ex ovibus, aut ex capris accipitote.
< 5 . S/tque apud vos in custodia, usque ad decimum quartum diem hujus mensis: quo jugulabunt eam totus coetus congregationis Jisraelis inter duas vesperas.
7. Deinde accipientes ex ipsius sanguine , imponent duobus postibus 8 t superliminari, in domibus illis, in quibus esuri sunt ipsam.
g. Comedent vero carnem illius ea ipsa
necter

nocte: eam assam igne > St azymos panes cum herbis amaris comedunto.
9. Ne comedatis ex ea crudum quicquam, aut coctile coitum in aqua; sed assum igne, caput ejus cum cruribus ejus , St cum intestinis eius.
10. Neque reliquum faciatis ex ea quictjuam in matutinum usque, quod autem reliquum fuerit ex ea usque mani,igne comburitote.
11. Ita vero comedite eam , lumbis vestris succinctis , calceamentis vestris ad pedes vestros, St baculo vestro in manu vestra , sed comedetis eam cum festinatione, Pascha est Jehovar.
12. Transiturus enim sum per terram Aegypti eä ipsa nocte ; St percussurus omne primogenitum in terra Aegypti, tum homines, tum etiam jumenta: St in omneis Deos Aegyptiorum exerciturus judicia , ego Jehova.
13. Erit autem sanguis ille pro vobis in signum super illas domos, ubi eritis : ut videns sanguinem illum transeam praeter vos: sic non erit in vobis plaga exitialis, quum caulam primogenita in terra Aegypti.
14. Quamobrem erit dies iste vobis in munimentum, ut celebretis ipsum diem festum Jehova:: per States vestras statuto perpetuo celebrate ipsum.
15. Septem dies panes azymos comeditote, veruntamen ipso die primo jam amoveritis vetus fermentum £ domibus vestris : nam quisquis comederit fermentatum a die illorum primo usque ad septimum diem, utique exscindetur illa ipsa anima ex Jisracle.
16. In primo autem illorum die convocatio sancta, similiter die septimo convocatio sancta esto vobis ; nullum opus fiat in eis,veruntamen quod comedendum erit unicuique anim*, illud solum parabitur vobis.
17. Observabitis igitur diem ipsum azymorum ; quum eodem ipso die eduxero exercitus vestros e terra Aegypti: observabitis, inquam, illum ipsum diem per aetates vestras statuto perpetuo.
ig. Primo ipso mense , quartodecimo ejus mensis, vespere comeditote azymos : usque ad diem vigesimum primum ejusdem mensis Vespere.
19. Septem dies vetus fermentum ne referitor in domibus vestris : nam quisquis comederit fermentatum, utique exscindetur illa ipsa anima ex congregatione Jisraelis, tam peregrini, quam indigena; ipsius regionis.
20. Nihil fermentati comeditote : in omnibus habitationibus vestris comeditote panes azymos.
21. Convocatis itaque Mosche omnibus Senioribus Jisraelis edixit eis ; extrahite, & accipite vobis parvam pecudem per familias vestras, deinde jugulate ipsum Pascha.
22. Tum acceptum fasciculum hyssopi intingetis in sanguine ipsius > qui erit in pelvi, & ^admovebitis superliminari , duobiisque postibus de sanguine illo , qui erit in pelvi: vos autem ne exitote ullus e porta domus sua: ad matutinum usque.

23. Procedens enim Jehova ad percutiendum Aegyptum : quum viderit sanguinem illum in iupqrhminari, 8c in duobus postibus:

transibit Jehova praeter portam illam , nec sinet interfectorem ipsiun ingredi domos vestras ad percutiendum.
24. Observate autem rem hanc, pro statuto tibi, St filiis tuis usque in seculum.
25. Erit itaque, quum veneritis in terram illam, quam daturus est Jehova vobis, quemadmodum dixit; ut observetis hunc ipsum cultum.
16. Et erit, quando dicent filii vestri vobis; quid hic cultus vobis defignat?
27. Ut dicatis , victima paschatis est Jehova;, qui transiens praeter domos filiorum Jisraelis in Aegypto, quum caederet Aegyptios, familias nostras eripuit: tunc verticem inclinavit populus ipse, St incurvaverunt se honorem exhibentes.
28. Abeuntes igitur,id fecerunt filii Jisraelis , quemadmodum praeceperat Jehova per Molchen St Aharonem, sic fecerunt.
29. Euit autem sub mediam noctem,ut Jehova taxieret omnem primogenitum in terra Aegypti, tam primogenitum Parhoms,qui sessurus erat super thronum ejus , quam primogenitum captivi, qui erat in ergastulo -. St omne primogenitum jumentorum.
30. Quapropter surrexit Parho nocte, ipse St omnes fervi ejus,omnes denique Aegyptii, St exstitit clamor magnus in Aigypto; eo quod nulla erat domus , ubi non ejjet mortuus.
31. Inclamabätque Molchen 8t Aharonem noctu, dicens, surgite , exite e medio populi mei, tum vos, tum filii Jisraelis; St abite,servite Jehova, sicut loquuti estis
32. Greges quoque vestros,8t armenta vestra accipite, quemadmodum loquuti estis; ac abite : ut benedicatis etiam mihi.
33. Etiam Aegyptii vehementer instabant apud populum festinando dimittere eos i sua regione : dicebant enim , nos omnes jam jam morituri fumus.
34. Itacpie accepit ipse populus massam suam > nondum fermentatam , mactris suis super humerum suum, quisque circumligatis ad vestes suas.
3;. Eilii autem Jisraelis fecerant fecundum edictum Moschis : petierant enim ab Aegyptiis instrumenta argentea, 8t instrumenta aurea, St vestes :
36. Et Jehova reddiderat gratiosum populum hunc ante oculos Aegyptiorum, adeo ut dederint eis petentibus : ita spoliaverunt Aegyptios.
37. Profectsque sunt filii Jisraelis Rahme- seib Succothas ; ad sexcenta millia peditum virorum, praeter parvulos.
38. Quin etiam miscellanea turba multa ascendit cum eis; greges quoque St armenta, possessio gravis valde.
39. Tunc coxerunt e massa illa, quam extulerant ex Aegypto , placentas azymas, quum nondum fermentata esset : nam expulsi ab Aegyptiis, non potuerant cunctari, etiämque viaticum non comparaverant sibi.
40. Incolatus autem Jisraelitarum > quo commorati sunt in Aegypto ,fuit quadringentorum triginta annorum.
41. Fuit vero exactis quadringentis triginta annis; fuit, inquam , eodem ipso die, ut egrederentur omnes exercitus Jehova' i terra Aegypti,
42,Nox

® illam, ntcr 'rii domos vr
uic, pro statu.
:ulum.
ifts in terram rabis, quem- > tunc ipsum
wärivoijisj
äwtüjeho- mstimyif.
!>- TOtlOT ij. 'nssififeij.
cerant fijfiis itrat Jekoviit tarnt, mmctawb «jjtmak. tmMttivr.
n ejus.qac::.- tt in ergata lentorum, arhonock,?, iiquedgjjs, %pto;t tm tjjk tm-
k Miaronü- medio popai ftabithla-
imawt- »«puti sfc;
M.
:ntet inte imittete es: i, nos oa
Mllllt! uti tm.ffliüHir ijjw iit»;'
femnt fe
etiennt os> Mtej,
gratiosus?
/ptiorutn.in
ta fpoliavs-" Israelis M*

42. Nox plurimum observanda est Jehovse, j
qua eduxit eos i terra Aigypti: h*c est illa j nox Jehovae plurimum ofiservahda omnibus ; Jiliaelitisperattates suas. I
43. Quarnobrem edixit Jehova Moschi Sc Aharoni, hoc esto statutum ipsius Paschatis, nullus alienigena vescitor illo.
44. Omnis vero servus cujusque emtus pecunia,quum circumcideris eum, tum vescitor illo.
45- Inquilinus, aut mercenarius ne vescitor illo.
46. In eadem domo editor, ne efferto ex ulla domo de carne illius foras: & os ne confringatis in illo.
47. Tota congregatio Jisraelis faciunto illud.
48. Quod si peregrinabitur apud te peregrinus, qui facere voluerit Pascha Jehovx; circumciditor ei omnis mas , tum demum accedito ad faciendum ipsum , Sc esto sicut ipse indigena terrs ; at nullus praeputiatus Vescitor illo.
49. Lex eadem esto indigen» ipsi,8c peregrino huic, qui peregrinatur inter vos.
50. Quod fecerunt omnes filii Jisraelis: quemadmodum prarceperat Jehova per Mo- fchen Sc per Aharonem , sic fecerunt.
51. fuit autem hoc, eodem ipso die, quo eduxit Jehova filios Jisi-aelis L terra Aegypti per exercitus suos.

CAPUT XIII.

Obligatio populi per varias leres , ejusque tiireil/o <5proteliio per columnam nubis (fj ignis.

A Lioquutus quoque est Jehova Moschen, dicendo:

a mia Bit
je&affli eoo
'fctp*® 8 stas ai)»* ffet i MB 9 taut cun« araverant»
•litarum 1 i 3
jungentis» >dein ip!o i: ' du«
&
2. Consecra mihi omne primogenitum quicquid aperit vulvam ullam apud Jisracti- tas, ex hominibus Sc ex jumentis: meum enim est.
3. Edixit itaque Mosche populo, mementote diei hujus, quo egressi estis ex stEgypto, i domo servorum, qu6d robusta manu eduxerit vos Jehova illinc; ne

ergo comeditor fermentatum.
4. Hodie vos exitis 3 in mense Abib.
3. Idcirco futurum est, quum introduxerit te Jehova in regionem Cenahamei , Sc Chitthaa, Sc Emorsi, Sc ChivvassSc Jebufei, quam juravit majoribus tuis se daturum tibi, terram affluentem laite Sc meile: ut obeas cultum istum hoc mense.
6 . Septem diebus comedito panes azymos : etiam die septimo, die sedo Jehova:.
7. Panes azymi comeduntor septem illis diebus: neque conspicitor apud te fermentatum quicquam , neque conspicitor apud te vetus fermentum in toto termino tuo.
8. Et annunciabis filio tuo de illo, dicendo: propter hoc fecit ista Jehova mihi , quum exirem ex Aegypto:
p.Ut sit tibi in signum ad manum tuam.Sc in monimentum inter o culos tuos, ut iit doctrina Jehova: in ore tuo: quia manu forti eduxit te Jehova ex Aegypto.
10. Observabis itaque statutum hoc, constituto tempore suo, quotannis.
i i . Item erit, quum introduxerit te Jehova in regionem Cenahanaii, quemadmodum juravit tibi ac majoribus tuis > dederitque •am tibi.
12. Ut emancipes,quicquid aperit vulvam' Jehov*:etiam qui cunque aperuerit vulvam , foetus jumentorum eorum, qua: tua erunt, masculos, Jehova:.
13. Sed omnem asinum aperientem vulvam parva pecude redimito ; quod si non redimes,decollabis ipsum; omnem vero primogenitum humanum ex filiis tuis redimito.
14. Kritque quum interrogaverit te silius tuus in posterum,dicendo: quid hoc jibi vult? ut dicas ei, robusta manu eduxit nos Jehova ex Aegypto e domo servorum.
i;sfuit enim, quum durum se prxbuiffet Parho in dimittendis nobis , ut occiderit Jehova omne primogenitum in terra Aegypti» tum primogenitum hominum, tum primogenitum jumentorum : idcirco ego macto Jehovx ex omni beflia aperiente vulvam masculos, omnem vero primogenitum filiorum meorum redimo.
16. Quod erit pro signo ad manum tuam, 8c pro frontalibus inter oculos tuos ; manu robusta eduxisse nos Jehovam ex Aegypto.
17. fuit autem,quum dimisisset 1'arho populum, ut non duceret eos Deus via regionis Pelischthaeorum, quod propinqua esset, dicebat enim Deus , videndum tie poenitear hunc populum, quum viderint bellum, Sc revertantur in Aegyptum;
18. Sed circumduceret Deus populum via ipsä deserti, ad mare algosum: militari autem ordine ascendebant silii Jisraelis e terra Aegypti.
19. Acceperat vero Mosche ossa Joseph! fecum: nam jurejurando obstrinxerat filios Jisraelis , dicendo , omnino visitabit Deus vos, adjurorat tunc deportetis offa mea hinc vobiscum.
20. Profecti itaque Succothis,castra metati sunt Ethami, in sine ipsius deserti.
21. Jehova vero antecedebat eos interdii»
in columna nubis , ad deducendum eos via illa, Sc noctu in columna ignis > ad afferendum eis lucem, ut progrederentur interdii» ac noctu. 0
22. Kon amovit columnam illam nubis interdii», aut columnam illam ignis noctu, a conspectu ipsius populi.

C A I' U T X 1 V.

Parho > persequens Jisraflitas per mare rubrum transeuntes , submergitur.

A Lioquutus autem est Jehova Moschen, TX. dicendo :
2. Alloquere filios Jisraelis, ut divertant, Sc castrametentur ante fauces montium Chi- rotharum,inter MigdoIum.Sc inter mare,ante Bahal-tzephonein > e regione ejus castrametamini ad mare.
3. Dicet autem Parho de filiis Jisraelis,perplexi sunt isti in hac regione, conclusit eos desertum illud.
4. Et obfirmabo cor Parhonis, ut persequatur eos;quo glorificer in Parhone.Sc omnibus copiis ejus, experiantfirque Aegyptii me esse Jehovam: Sc fecerunt ita.
5. Kam quum nunciatum esset Regi Aegypti ,fugere populum hunc; mutatus est animus Pärhonis, Sc servorum ejus erga populum hunc , adeo ut dicerent, quid hoc, efb quod , fecimus T quod dimisimus Jisraelitas,
i ne servirent nobis i
I Q d.Jun-

C. Junxit itaque currum suum , & populum suum assumens fecum:
7. Assumsit sexcentos currus delecti mi sitis,&c omnes currus <5igypti:quibus omnibus prxerant duces.
8- Obfirmaverat enim Jehova cor Parhonis Regis ALp-ypti , ut persequeretur filios Jisraelis : quum filii Jisraelis procederent sublata manu.
y. Ita persequentes eos Aegyptii,assequut sunt eos castra habentes ad mare omnes equites cisiarii Parhonis, 8c equites ejus, & copis ejus, ad fauces montium Chirotharum ante Bahal-tzephonem.
ro.Et admovit castra Parho; sublatis veru filii Jisraelis oculis suis ajpicientes , ecce autem /Egyptism profectum post ipsos,timuerunt valde , 8c clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam;
11. Dixeriintque Moschi , an propterea quod nulla prorsus stnt sepulcra in /Egypto, abduxisti nos, ut moreremur inhoc deserto i quid hoc est, quod fecisti nobis, educendo nos ex /Egypto ?
12. Annonhic ille sermo est > quo alloquebamur te in Aegypto,dicendo,desiste a nobis, ut serviamus Jsgyptiis.' nam melius fuisset nobis servire Asgyptiis, quam nos mori in hoc deserto.
Edixit autem Mosche ipsi populo, ne
timeatis, consistite & spectate salutem Jeho- VS, quam edet vobis hodie: nam quos vidi stis.Egyptios hodie, non pergetis videre eos posthac usque in seculum.
14. Jehova pugnabit pro vobis; vos ergo quiescite.
1$. Dixit vero Jehova Moschi, quid clamas ad me ? alloquere filios Jisraelis, ut proficiscantur.
16. Sed tu attolle baculum tuum,8c extensa manu tua versus ipsum mare finde ipsum, ut ingrediantur filii Jisraelis per medium maris in ipsa arida.
17. Deme autem, ecce ego ob firmo cor /Egyptiorum , ut ingrediantur post illos > Sc glorificabor in Parhöne , 3 c in omnibus copiis ejus , in curribus ejus , & in equitibus *;ns.
ig. Et experientur jEgyptii me esse Jehovam,quum glorificabor in Parhone, in curribus ejus, & in equitibus ejus.
19. Tum profectus Angelus ipse Dei, qui antecedebat castra Jisraelitarum, ivit ä tergo eorum: Sc profecta columna illa nubis a conspectu eorum, stabat ä tergo eorum.
20. Procedensque inter castra /Egyptio- rum, Si castra Jisraelitarum, illis quidem fuit tenebra: nubes illa; Aia vero illustravit noctem ipsam: adeo ut non appropinquaverit alter ad alterum tota illa nocte.
21. Quum autem extendisset Mosche mallum suam versus illud mare; abigens Jehova mare ipsum Euro vehemente tota illa nocte, redegit mare in siccum, Si diffidit se aqua illius.
22. Sic procedebant filii Jisraelis in medio maris per ipsam aridam, quum aqua: essent eis murus a dextera eorum , Si a sinistra eorum.
23. Persequentes quoque/Egyptii procedebant post eos , totus equitatus 1’arhonis, cisiarii «jus, & equites ejus, in medium illius

ni**'*«.
24. Fuit autem in vigilia matutina , quum prospectaret Jehova ad castra /Egyptii in columna ignis* 8c nubis, ut funderet castri jEgyptiorum.
25. Ablatisque rotis curruum ejus duceret cum tarde : quamobrem dicebat /Egyptius, fugiam ä conspectu Jisraelitarum ,'nam Jehova pugnat pro eis contra /Egyptium.
26. Tum dixit Jehova Moschi, extende manum tuam versus ipsum mare , ut revertantur aqua: ipsius super /Egyptium, super currus ejus, Sc super equites ejus.
27. Extendente itaque Mosche manum suam versiis ipsum mare, reversum est mare ipsum appetente mane ad vim suam,Aigyptii autem fugerunt obviam mari: Sic excussit Jehova /Egyptium in medium maris.
2g. Nam revertentibus aquis illis ,& operientibus illorum currus, 8 1 equites cum omnibus copiis Parhonis , qui processerant post eos m ipsum mare , non est relictus ex eis vel unus.
29. Interea filii Jisraelis ibant per aridam in medio ipsius maris ,& erant aqua: illa: eis murus ä dextera eorum, Sc ä sinistra eorum.
30. Ita servavit Jehova in die illo Jisraeli- tas e manu Aegyptiorum , viderfintque Jis- raelitx AEgyptios morientes.in iittore maris.
31. Quum autem vidissent Jisraelitx opus illud maximum, quod edidit Jehova contra /Egyptios.timuerunt populus ipse Jehovam, credideruntque Jehova: , Sc Moschi servo ejus.

CAPUT XV.

Epinicium Mofchis > Jisraelis £ 5 * Afirjx: primaque populi murmuratio ad aquas Marx.

T Unc canens Mosche, Sc filii Jisraelis canticum istud Jehovs , loquuti sunt dicendo ; Cantabo Jehovx , eo quod admodum excelluit, equum Sc sessorem ejus dejecit in mare.
2. Robur meum, Sc carmen Jah, qui fuit mihi saluti: hic est Deus fortis meus, cui habitaculum decorum ponam,Deus patris mei, quem exaltabo.
3. Jehova est bellicosissimus, nomen eju! est Jehova.
4. Currus Parhonis, 8c copias ejus pritci- pitavit in mare ; delecttisque praefectorum ejus demersi sunt in mare algosum.
5. Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profunda velut lapis.
6. Dextera tua, o Jehova, magnificat se mihi virtute illa : dextera tuä Jehova confringis hostem:
7. Et magnitudine excellentias tux subvertis insurgentes contra te : furorem tuum immittis > consumit eos tanquam ignit stipulam.
g. Quum flatu narium tuarum coacervat* sunt aquae , constiterunt velut cumulus fluidus , ac concreverunt abyssi in intima parte maris :
9. Dixerat hostis, persequar, assequar, dividam praedam: explebitur eis anima mea, exseram gladium meum, asseret eos in hereditatem manus mea.
10. Flavisti vento tuo, operuit eos mares
pro»
ClJ,'
puta
spi
i(,Tn
faif«
iikst
itta
i#,«
i«!'
na
an,
piu» 11, i fer & ifii Ii Iritpiriil r Si 1 fettjii
it.
litasiiM ftrtumS ititmm •41» tatst effent.id fem, •4 h Mifio 15 .St vam, o,f(
ittflü;
iitjifa,'!
iiiaiijf
jeimi
™>ini
Cl
Clluji
Cl«;
I

flwtutina ,(ju!j dsa jEgyptii.
sonderet casi
“mtjusifces ;bat <£gypt!ui »M.mjnJt
Egyptiam. oöi, exttuii Mrc.iitma- jyptium, sup<f :;is,
fosike jramj eräiijt/lffl« soait^ypti' i: SiccMffii ftmaris.
pstls.&ojf
sqwtsciffiioj
procelferantpe
tfttasxt«
isfatpai«
Mitaqiiiin
itisinistrietta
iu&ikJU
vidtninifiji
fSWtaft
Jisntttxof. Jehova c« tiptcjebcro : Moschi stnt
l
li« t? M™ r Atio tifp
iEJiftffc
i,Dm?ws*

tus, r. emisti
ipias ejus pt!- te praefetta rosum, 'iefcenderun;.
.niagiiific*' i Jehova «*
■nti* tu* sol
futOtCVsl tuu
Cap. 15.16.
profunda petierunt tanquam plumbum > m aquis validis.
1 i. Quis est sicut tu inter fortissimos, Jehova i quis est sicut tu, magnificus fancUtatei reverendus laudibus ■ mirificus ?
ii. Extendisti dexteram tuam, deglutivit eos terra.
15. Deducis benignitate tuä populum, quem redemisti : commode ducis robore tuo ad decorum habitaculum sanctitatis tuae.
14. Ut audierint populi, commovebuntur: dolor corripiet incolas Peiischth**.
15. Tunc turbabuntur duces Edomsorum, fortissimi Moabitarum,corripiet eos tremor: diffluent omnes incola: Cenahan**.
id.Irruct super eos formido magna & pavor, magnitudine brachii tui conticescent immoti tanquam lapis; donec pertransierit populus tuus Jehova . donec pertransierit populus, quem acquisivisti.
17. Introduces eos , 8c plantabis eos in monte possessionis tu* , loco quem ad habitationem tuam operatus es Jehova: sanctuario , 6 Domine , quod, stabiliverunt manus tuae.
ijj. Jehova regnabit in omnia fecula.
19. Quum procederet equitatus Parhonis in curribus ejus, Sc equitibus ejus per ipsum mare, reduxit Jehova super eos aquas illas maris; filii autem Jifraelis iverunt in arida per medium ejusdem maris.
10. Accepit quoque Prophetissa Mirjam, foror Aharonis , tympanum in manu sua; 8 i egress* sunt omnes foemin* post eam cum tympanis 8t cum fistulis.
11. Sic illis autem respondebat Mirjam, Cantate Jehov* , eö quod admodum excel- luit, equum & sessorem ejus dejecit in mate.
ii. Deinde proficisci jussit Mosche Jisrae- litas i mari algoso, ut progrederentur in desertum Schuris •• euntefque triduo per illud desertum, non inveniebant aquam.
13 Inde pervenientes Maram , non potuerunt bibere aquas e Mara, eo quod amara: essent, idcirco quisque vocat nomen eius loci \ Maram.
14. Tunc murmuravit populus contra Molchen, dicendo, quid bibemus i
13. Sed quum inclamasset Mosche Jeho- vam. ostendit Jehova ei lignum , quo injecto in aquas illas, dulces fact* sunt aqu*; ibi imposuit ei statutum & judicium, postquam ibi tentavit ipsum Detcs :
1 6. Dixit enim, si sedulo attendens ad vocem Jehov* Dei tui, quod rectum videtur in oculis ejus feceris , & si aurem accommodans ad praecepta ejus, observaveris omnia statuta ejus; nullum morbum, quem imposui Aigypto, imponam tibi, sed ego Jehova ero curator tuus.

CAPUT XVI,

Secundapopuli murmuratio, ejusque cibarii per coturnices iS Mannam.

D Finde venerunt Elima, ubi erant duodecim fontes aquarum,St septuaginta pal- tu* - . 8t castra metati sunt ibi ad aquas illas Caput XVI
2. Profecti verö E limis , venerunt tot: congregatio filiomm Jifraelis in defertun
Cap.ltf«,
Sims , quod est inter Elima Sc inter Sinai i quinto decimo die mensis secundi ab exitu eorum ex ASgypto. _
3. Tunc murmurarunt tota congregatio filiorum Jifraelis contra Molchen , Sc contra Aharonem, in deserto illo:
4. Dixertmtqueeis filii Jifraelis, utinam mortui fuissemus manu Jehov* in terra JB- gypti, quum allidentes ollae carnis comederemus panem ad saturitatem: nam eduxistis nos in desertum istud, ut mortem afferretis toti huic coetui fame.
5 . Dixit vero Jehova Moschi, ecce, ego faciam, ut pluat vobis panis ex ipso coelo : quare egredietur hic populus, 8c collecturi sunt demensum cuj usque diei quotidie , ut tentem eum, utrum ambulaturus sit in lege mea, necne:
. 6 . Erit autem unoquoque die sexto, ut parent quod intulerint : hoc verö die futurum est duplum, supra quam collegerint quotidie.
7. Dixit ergo Mosche & Aharon omnibus filiis Jifraelis ; vespere, jam tum cognoscetis Jehovam eduxisse vos d terra /Egypti:
g. M and quoque, quum videritis gloriam ' Jehov*, quandoquidem audit murmurationes vestras contra Jehovam : nos enim quid summ, ut murmuretis contra nos ?
9. Dix/tque Mosche, cognoscetis ,quum dederit vobis Jehova hoc vespere carnem ad edendum,8c panem ipso mane,ut saturemini, quandoquidem audit Jehova murmurationes vestras, quibus murmuratis contra fer nos enim quid fumses ? non sunt contra nos murmurationes vestr* , sed contra Jehovam.
10. Deinde dixit Mosche Aharoni , edic toti congregationi filiorum Jifraelis, appropinquate ante conspectum Jehov* : nam audivit murmurationes vestias.
11. Fuitque , allequuto Aharone totam congregationem filiorum Jifraelis, quum se convertissent ad ipsum desertum ; ut ecce gloria Jehov* appareret in ipsa nube.
ii. Et alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
13. Audivi murmurationes filiorum Jifraelis : alloquere eos , dicendo, inter has duas vesperas comedetis carnem , Sc ipso mane saturabimini pane: ita cognoscetis me esse Jehovam Deum vestrum. ' '5
14. Euit itaque eodem vespere, ut ascendentes coturnices tegerent castra , mane vero fuit stratus ros circa ipsa castra.
i%. Quiimque se elevisset stratus ille ros, ecce in superficie ipsius deserti tenue quid~ dant rotundum, tenue , inquam , sicut ipsi» pruina super terram.
16. Quod videntes filii Jifraelis, dicebant alter alteri, Man est, non enim sciebant quid esset : dixit verö Mosche eis, hic est panis ille , quem dat vobis Jehova ad comedendum,
17. Hoc est verbum, quod pr*cepit Jehova , colligite ex eo quisque pro ratione cibi sui: mensuram Homer in singula capita pro numero animarum vestrarum, quisque pro iis, qui sunt in tentorio fi»; accipite.
18. Et fecerunt fic filii Jifraelis: collegerunt enim alii plus, alii minus.
19. Dost metiebantur mensura Homer, ita ut non abundaret, qui plue collegerat, 8c qui
D a minuto

minus , non laboraret penuria: quisque pro ; ratione cibi sui colligebant.
20. Sed quamvis Mosche edixisset eis , nemo reliquum faciat ex eo usque in crastinum :
ai. Non auscultantes Moschi reliquum fecerunt quidam ex eo in crastinum, quod produxit vermes, foetuitque : quapropter efferbuit contra eos Mosche.
ii. Sic colligebant illum quovis mane, quisque pro ratione cibi sui ; nam > incalescente Sole, liquescebat.
23. Fuit autem ipso die sexto , quum colligerent cibum duplum , binas mensuras Homer in unumquemque ; & venientes omnes duces congregationis renuntiarunt Moschi.
14. Qui dixit eis : istud esi, quod edixit Je- hova, quies, sabbathum sanctum est Jehova: cras : quod cocturi effetis , coquite hodie, ii quod elixa turi essetis, elixate, quicquid autem abundat, deponite vobis asservandum usque in crastinum.
15. Quum itaque deposuissent usque in crastinum , sicut praeceperat Moscbe ; non foetuit, nec ullae vermis in eo fuit.
z 6 . Dixitque Mosche , comedite illud hodie , nam sabbathum hujus diei cft Jeho- v* : hodie non invenietis illum cibum in agro.

17. Sex diebus colligetis eum , die vero septimo, sabbatho , non erit.
ag. Fuit autem ipso die septimo , quum exivissent ttliqui depopulo ad colligendum, sed non invenerunt.
19. Quamobrem dixit Jehova Moschi, quousque renuitis observare mandata mea, Kc leges meas i
30. Considerate, quia Jehova dedit vobis ipsum sabbathum, idcirco idem dat vobis quovis die sexto cibum bidui: manete quisque in loco suo , ne exeat ullus e loco suo die septimo.
31. Sic quiescebant populus die septimo.
32. Vocavit autem domus Jisraelis nomen cius Man: quod erat quasi ferne n coriandri album, Sc ejus sapor vehit epichyti ex meile.
33. Dixit etiam Mosche, hoc esi verbum, quod praecepit Jehova, plena mensum Homer asservanda est ex eo per »tates vestras: ut videant panem illum, quo vos cibaverim in hoc deserto , postquam eduxi vos i terra aEgypti.
34. Quare edixit Mosche Aharom, accipe urnam unam; & repone illic plenam mensuram Homer Man : 8c colloca ipsam ante conspectum Jehova; asservandam pet Ltates vestras.
35. Quemadmodum priecepit Jehova Moschi ; sic collocavit eam Abaton coram testimonio ipso asservandam.
36. Filii autem Jisraelis vescebantur Man isto quadraginta annis , donec venirent in regionem habitabilem : hoc > inquam , Man vescebantur , donec pervenirent ad extremitatem regionis Cenahanatae.
37. Homer aut^m , decima est Ephx.

CAPUT XVII,

Tertia populi murmuratio : petra fundem aquas,preces Moschis vithnes contra Ha-rnalekion.

D Finde profecti 1'unt tota congregatio filiorum Jisraelis a deserto Sinis itineribus suis ex prsestituto Jehova;,8c castrametati sunt Rep'üdimis.ubi non erat aqua,quam populus biberet,
2. Quapropter contendens populus cura Mosche, dicebant, date nobis aquam, ut bibamus : quibus dixit Mosche , quid contenditis mecumi quid teilt, itis Jchovam?
■ 3. Sed quum sitiens ibi populus esset aqux, Sc murmuraret populus ipse contraMoschen, dixit, quare jam fecisti, ut ascenderemus ex jEgypto r an ad mortem afferendum mihi, filiis meis, & pecori meo siti ?
4. Quamobrem inclamavit Mosche Jeho- vam > dicendo , quid faciam populo liuic ? adhuc paulisper, tum essent lapidaturi me.
q. Fdixit vero Jehova Moschi > transi ante populum hunc,& accipe te cum de Senioribus Jisraelis: baculumque tuum, quo percusseras rivum illum , accipe in manum tuam, quum eris abiturus.
6 . Fece me stante coram te ibi super illam rupem in Chorebo: ubi percusseris rupem ipsam, procedent ex ea aqua;, ut bibat hic populus : fecitque sic Mosche ante oculos Seniorum Jisraelis.
7. Vocavit autem nomen illius loci Massam 8c Meribam , propterea quod contenderant filii Jisraelis ,Sc propterea quöd tenta- verant Jehovam dicendo; cstne Jehova inter nos, amioni
8- Sed venientibus Hamalekitis,ut pugnarent contra Jisraelitas, Kephidima.
p. Edixit Mosche Jehoschuhae 1 delige nobis homines , & procede pugnatum contra Hamalekitas : cras , me consistente in vertice istius collis cum baculo Dei in manu mea, io. Fecit itaque Jehoschuah quemadmodum dixerat ei Mosche > pugnando contra Hamalekitas : Mosche verö Aharon.Sc Chur ascenderunt verticem illius collis.
n. Erätque, quum attollebat Mosche ma- numsuam, ut prxvaierent Jifraelitae; quum vero quieti dabat manum suam, pr* valerent Hamalekit*.
ia. Quamobrem quum manus Moschis 1 graves essent, acceptum lapidem siipposue- i runt ei, ut insideret illi ! Abaton vero k Chur sustentabant manus ejus , hinc unus 8c illinc alter ; fuitque utraque manus ejus firma usque ad occasum Solis.
iZ. Sic fregit Jehoschuah Hamalekum,
& populum ejus acie gladii.
14 - Postea edixit Jehova Moschi, inscribe hoc monimentum libro , & insere ipsum in aures Jehoschuha: : me omnino deleturum esse memoriam Hamalekitarum e terra sub« coelo.
i$. Tunc exstruxit Mosche altare: cujus vocavit nomen Jehov* vexilli mei:
16. Et dixit, quia manus Hamaleki suit contra folium Jah , bellum Jehov* in Hamalekum er/r de aitate in aitatcm.

CAPUT XVIII.

Jithro invisit Moschcn , (ss dat ipsi consilium salutare.

Udiens autem Jithro Praeses Midjanita- rum socer Moschis, quae cunque fecerat Deus Moschi, 8 c Jisraeli populo suo, eduxiiss T eho vam J israelem ex sEgypto :
Caf,i
71
Stk :ta tttid psis J 5 »
1 in, i
(,Et*
pi(*
taito i K.
; as
«'ii
1 , 1 ;
fo,li
fote
N
onp
prope
oöveue
tosIeJii
f.ft
keiis
pbtrp.
paar
taste
«liiidi
Il.fe

JBHBJ
1,'Wltti
i:, l;t
fcSli
«ratiti
««Hi ij. k» fcktadji pfalas
, 'f 1 ' 1 isse fci
mik
atotiii aliptt ■S.Ti vtrj s
te,
-Isi
fejij ('■ te
'teiiais,
't Omtno
k ' lite* “■iintDt
1 ^!

EXODUS.
%
i congrsjiM to Sinisi'tb castrun» nt aqua,guas
wjttlus cun 'iquasriiut bi- uquidcont®« etaiml ■ülusefletaqM, lomraMofck cendetemiB a ueickimM
Mosche Je» populo hui! ■pÄtaM. itctiittinfuB imdtSttioiil hquopeiuls amtuai.jt
W teikita. i hi perailietu u jqiB.uti 'oftieanttoi
Mas lad L quricf coiitcL ■ea quod ter. m jehova in
Äa.
ikr. Adige« gnilum :oc iftmte i« ieimma»» nah quemc pugnanto ne öMatonM i? «As. toMatMnÖ! ntpailBiP nsuffijanta
in ss» & i lajidenfe®
'; Aharonn is eins, kici
itraquen®
olis.
mäh HaiB*
lü.
iua Mosikii- co,
: omnino to® sitarum*®'
lösche altat:'
aexilli® 11 ,,
tanu
mjek-«-»'
praeses MW; 1 2 3 4 5 * 7 8 9 10 11 ’ quscsnqw^ opuloto“®
Cap.ii?.
Cap. t $. 19 ?
2. Astumfit btiirn socer Mof.his TzippG- ram uxorem Moschis, postquam remisit eam Masche.
z. Diiosq; filios ejus,quorum unius nomen trat Gerschom , quia dixerat Mosche , peregrinus sum, in terram alienam pulste*.
4. Nomen vero alterius Elihezer , quia dixerat , nam Deus patris mei auxilio suit mihi, qui eripuit me e gladio Parhonis:
q. F.t venit Jithro socer Moschis cum filiis ejus 8t cum uxore ejus adMoschen in desertum illud, ubi is castra habebat, ad montem Dei.
6 . Dixitque Moschi,ego socer tuus Jithro venio’ad te, uxor quoque tua, & duo filii ejus cum ea.
7. Tunc processit Mosche obviam socero suo, & incurvans se, osculatus est eum, ro- garuntque alter alterum de prosperitate: postea ingressi sunt in tentorium ipsius.
8. Ubi enarravit Mosche socero suo quacunque fecerat Jehova Parhoni & sEgyptiis propter Jisraelem: omnesque molestias, qua: obvenerant ipsis in via illa, unde eripuerat eos Jehova.
cj. Et letatus Jithro super'omnibus illis beneficiis, quibus affecerat Jehova Jisraelem, quod eripuisset eum h manu lEgyptio- rum;
10. Dixit Jithro; benedictus fit Jehova, qui eripuit vos e manu /Egyptiorum > 8c e manu Parhonis, qui eripuit hunc populum, ne subjectus esset manui dEgyptiorum;
11. Nunc agnosco magnum essejehovam prx omnibus Diis, eä ipsä re, quä superbiunt, superiorem ejfi illis.
12. Acceptnmque obtulit Jithro socer Moschis holocaustum 81 victimas Deo : tk venit Aharon 8 t omnes seniores Jisraelis ad comedendum cibum cum socero Moschis coram Deo ipso.
iz. Fuit autem postero die, sedente Mosche ad judicandum populum, quum adstaret populus ipse Moschi > a mane illius diei usque ad vesperam:
14. Ut aspiciens socer Moschis, quicquid ipse faciebat populo , diceret; quid hoc est quod facis huic populo? cur sedes tu solus, Lc totus hic populus sistit se coram te a mane usque ad vesperam ?
15. Tum dixit Mosche socero suo, nam venit ad me hic populus ad consulendum Deum.
16. Quum est inter illos negotium, venit quisque ad me, ut judicem infer utrumque : oc nota facio statuta Dei, & leges ejus.
17. Dixit vero socer Moschis ei, non efi bona hLC res, qualem tu facis.
_ 18. Omnino decides, cum tu, tum populus hic , qui est tecum ; nam gravis eß h*c res supra te, non poteris eam praestare solus.
19. At nunc ausculta voci mea:, consulam tibi, & erit Deus tecum: esto tu pro hoc populo erga Deum ipsum, ut tu referas eorum res ad Deum:
-°- F.t commonefaciens eos de statutis, ac legibus ejus, notam facias ei viam ipsam, per quam ambulaturi sunt, & opus ipsum, quod sunt facturi.
ar. Tu autem provideto ex toto hoc populo £ 5 ”curato eligi viros strenuos, timentes
Dei, viros veraces, osores turpis lucri: quos
constituas super eos , prsfectos millenis, praefectos centenis, praefectos quinquagenis» & decuriones.
ai. Ut judicent populum hunc omni tempore; s.tque ut omnem rem, quae magna erit, referant ad te; omnem vero rem, quae parva erit , judicent ipsi: sic alleva te onere» ut ferant tecum.
23. Quumque feceris hanc rem > & praeceperit tibi Deus, poteris consistere; etiimque totus populqs hic ad locum suum redibit cum pace.
24. Auscultans itaque Mosche voci soceri sui, fecit quicquid dixerat.
25. Eligens enim Mosche viros strenuo* ex toto Jisraele, constituit eos primores in populo, prxfectos millenis, praefectos centenis , praefectos

quinquagenis, & decuriones :
2 6. Qui judicarunt populum ipsum omni tempore : rem, qua: difficilis erat, referebant ad Mosehen; rem verö, qua: parva erat, judicabant ipsi.
27. Postea deduxit Mosche socerum suum, qui rediit in regionem suam.

CAPUT XIX.

Detis apparet in monte Sinai , & Moschi
mandat, ut sandificet populum ad legem
percipiendum.

N novilunio tertio, ex quo exiverunt filii
Jisraelis e terra /Egypti; eo ipso die pervenerunt in desertum Sinai.
2. Quum itaque profecti Rephidimis, venissent in desertum Sinai , & castra haberent in illo deserto (castra autem fecerant ibi Jisraiilitae e regione ipsius montis.)
3. Mosche ascendit ad Deum; clamavit- que ad eum Jehova ex ipso monte, dicendo ; sic dicito familia: Jahakobi,8t enunciato filiis Jisraelis:
4. Vos vidistis, quae fecerim /Egyptiis, ut sustulerim vos quasi alis aquilarum, Kc adduxerim vos ad me.
5. Nunc itaque, fi sedulo attendetis voci mes,& servabitis foedus meum, utique eritis mihi peculium prae omnibus aliis populis, nam mea est tota terra.
(,. Vosque eritis mihi regnum sacerdotale, & gens sancta: hsc sunt verba illa, quibus alloqueris filios Jisraelis.
7. Veniens itaque Mosche , vocavit seniores populi; &propo.uit eis omniahaec verba, qua: praeceperat ei Jehova :
8. Cui respondentes totus ipse populus una, dixerunt, quicquid dixerit Jehova, faciemus : retul/tque Mosche verba populi a st Jehovam.
9. Tunc dixit Jehova Moschi , ecce ego venturus sum ad te in densa hae nube, ut audiat hic populus , quum alloquar te, etiam- que tibi fidant in se culum : postquam re- nunciasset Mosche Jehova: verba illa populi.
10. F.t edixit Jehova Moschi, ito ad ipsum populum, ut sanctifices eos hodie Kc cras, & lavent vestimenta sua;
11. Ut sint parati in diem tertium; rmm ipso die tertio descensurus eit Jehova ante oculos totius populi huius, super montem Sinai.

12. Po-

12. Pones autem terminum huic populo circumquaque, dicendo, cavete vobis , ne a- Icendatis in hunc montem, attingatisve finem ejus : quicquid tetigerit huncJnontem > omnino morte afficitor!
13. Ne attingito illud ulla manus; sed lapidibus obruitor , aut jaculando conficitor , sive jumentum, sive homo/«eri>, ne vivito: quum tradim sonuerit cornu , ea ascendere poterunt in ipsum montem.
14. Descendit ergo Mosche ex monte illo ad populum : sanchficavitque populum , ut lavarent vestimenta sua:
15. Edicens populo , estote parati in diem ipsum tertium, ne accedite uUtcs ad uxorem.
16. Fuit vero die illo tertio,quum coepisset mani, ut essent seni St fulgura,8c nubes deutle super illum montem, sonitusque tuba: vehemens valde, adeo ut trepidaret totus ipse populus , qui erat in castris.
17. Eduxit Mosche populum obviam Deo ipsi i castris suis ; qui constiterunt ad imum illius montis.
lg. Mons autem Sinai fumabat totus, pro- pterea quod descendebat super eumjehova jn ipso igne -. emittensque fumum suum.tan- quam fumum fornacis , tremebat totus ille mons valde.
19. Quiimque sonus ille tubae pergeret, & invalesceret valde, Mosche loquebatur,Deus vero ipsi respondebat voce:
20. Tum descendit Jehova super montem Sinai ad ipsum verticem montis : vocavitque Jehova Molchen ad ipsum verticem montis, & ascendit Mosche.
21. Edixi tque Jehova Moschi, descende. Contestare hunc populum, ne perrumpant terminum , ascendendo ad Jehovam videndi animo , ut non cadant ex eo multi.
22. Ftiamque ipsi sacrorum administri,qui ad Jehovam appropinquant, se ipsos sanctificanto ; ut non irrumpat in eos Jehova.
23. Dixit autem Mosche Jehovae, non poterit ijuiftjuam hujus populi ascendere montem Sinai , quöd tu contestatus es nos,dicendo, terminum pone huic monti,ut fimdtifices illum :
34. Et respondit ei Jehova. abi, descende, Ut ascendas tu & Aharon tecum : ipsi vero sacrorum administri 8c populus , ne perrumpunto terminum ascendendo ad Jehovam, ut non irrumpat in eos.
25. Descendit ergo Mosche ad populum,
atque hs;c retulit eis.

CAPUT XX.

promulgatio legu solenniter & terribiliter
fasta.

Um eloquutus est Deus omnia h*c verba, dicendo :
2. Ego sum Jehova Deus tuus; qui eduxi te e terra /Egypti, e domo servorum.
3, Ne esto tibi ullus Deorum alienorum ante faciem meam,
4. Ne facito tibi sculptile ; aut ullam imaginem eorum , quae sunt in coelis supra, aut quit m terra infra, aut qua: in aquis infra terram :
5, Ne incurvans te honorem exhibeto eis,

in eos, qui odio prosequuntur me :
6. Exercens verö benign tatem in millesimos, a patribus , qui diligunt me , & qui observant mandata mea.
7. Ne assumito nomen Jehova: Dei tui in vanum : nam non relinquet impunem Jehova eum, qui assumferit nomen suum in vanum.
g. Recordare diei fabbathi, ut fanftifices illum:
9. Sex diebus operaberis, 5 c fqcies omne opus tuum :
xo. Dies vero septimus fabbathum est Je- hovae Deo tuo i ne facito ullum opus tu, aut filius tuus, aut filia tua, servus tuus , aut ancilla tua,aut jumentum tuum,aut peregrinus tuus, qui eß intra portas tuas.
11. Nam fex diebus perfecit Jehova coelum ipsum, 8t terram, mare , & quicquid esi in eis , quievit verö die illo septimo , idcirco benedixit Jehova diei fabbathi, 8c sancti fi-a- vit illum.
12. Honora patrem tuum.&matrem tuam, ut prolongent dies tuos super terram illam, quam Jehova Deus tuus dat tibi.
13. Ne occidito.
14. Ne scortator.
15. Ne furator.
16. Ne proferto contra proximum tuum testimonium falsum.
17. Ne concupiscito domum proximi tui, ne concupiscito uxorem proximi tui , aut servum ejus , aut ancillam ejus , aut bovem ejus, aut asinum ejus; denique quicquid eß proximi tui.
ig. Ipse autem populus totus percipiebant illos sonos , Sc fulgetra , & sonum tuba:, montemque ipsum fumantem : percipiens- que populus , commoti sunt

loco , 8c steterunt procul.
19. Dixerunt itaque Moschi, loquere tu nobiscum, & audiemus : sed ne loquatur no- biscum Deus, ut non moriamur.
20. Edixit verö Mosche populo ipsi , ne timeatis ; nam ut tentaret vos , venit Deus ipse, & ut sit timor ejus ante faciem vestram, ne peccetis.
21. Stabat ergo populus ipse procul, Mosche verö accelsit ad illam caliginem , ubi erat Deus.
22. Tunc edixit Jehova Moschi, sic dicito filiis Jisraelis ; vos vidistis ex coelis me lo- quutum esse vobifeum.
23. Ne facite Deos mecum ; Deos argenteos, aut Deos aureos , ne facite vobis.
24. Altare terreum facito mihi, ut sacrifices super ipsum holocausta tua, eucharisteria tua, greges tuos, $c armenta tua: quocunque in loco jubebo celebrari memoriam nominis mei, & veniens ad te, benedicam tibi.
25. Quod si altare ex lapidibus facies mihi , ne exstruito ex eis caesis; nam quum primum cadum tuum extuleris super ipsos, profanaveris ipsos.
26. Neque ascendito per gradus ad altare meum, ut non detegantur pudenda tua ad illud.

CAPUT XXI.

»eque colito ea : nam ego,Jehova Deus tuus,} deges forenses , five judiciales, incipiunt Deus fortis /.elotes sum- visitans iniquitatem i LT/K. autem su/tt judicia Hia > quatprop jpwrusli >n fijios, m nepotes, & in abncjrotes, j O nestis,
i S.QUU
EXODUS,

me:
«n in milk M. & qui ob-
«Sei tui i„ Je-
>N» (uuu in i üt sinCüfi^j
fatoajfjt.
fista,«»
m.ajtttjiiü
BIS.
'feit Jikon a.
ifepm.iitj
ithi.taiib
totem ttr, tfterrm®, iii.
WM tos
iproxini tui, imi tut, ant ,a atbosm, quiicpist (J
.pttüpiefc iotium tubz l petcipits lotn, ii to
äritofitru
iiteloqtaar»
amur.
populo ijli.tri voi, wii S« tefwaavüta
lascht, &ÜS :x coelis «#•
mjDeosit ! * 2 3 4 5 6 7 tacite voba. imiki ." 1 * 0 tua, euchartl^ itatua:?*’ meinen® * benett® 1 * .idibusf « 16
:ris liij« 'i 1 ®
waite t<i **
5 puden<U
ks,w¥' ß
Cap. 21.

Quum emeris servum Hebrxum,sex an* »iis serviet ; septimo autem exibit in libertatem gratis.
3. Si solas corpore suo venit, corpore suo exibit: si maritus uxoris est, exibit quoque ■uxor ejus cum eo.
4. Si dominus ejus dederit ei uxorem, pe- perttque illi filios, aut filias ; uxor ipsa cum natis suis erit domini ipsius, ille vero exibit folia corpore suo.
5. Quod si ingenue dixerit ille servus,amo dominum meum, uxorem meam, Lc filios meos, nolo exire liber :
6 . Tum sistens eum dominus ejus coram magistratibus ipsis » sistet eum ad januam suam aut ad alterutrum postem: ubi perforabit dominus ejus aurem ejus subula , sic serviet ei in seculum.
7. Quum autem vendiderit quis filiam suam , ut sit ancilla ; ne exito uti hi servi exeunt.
g. Si mala videbitur in oculis domini fui; ita ut non desponset eam sibi, nec curet eam redimi: alicui e populo extero ne jus habeto vendendi eam, perfide agendo cum ea.
9. Quod si filio suo desponset eam, secundum jus ipsum puellarum facito ei.
10. Si alteram acceperit sibi, alimentum ejus, operimentum ejus , & habitationem ejus, ne diminuito.
11. Quod fi tria ista non fecerit ei, tum exito gratis absque pecunia.
12. Qui percutit quemquam ita,ut moriatur , omnino morte plectitor.
IZ. Si quis tamen non quxsiverit.scd Deus ipse objecerit manui ejus , constituam tibi Jocum, quö ille confugiat.
14. Quum autem quis arrogaverit contra proximum suum occidere eum astu; etiam ab altari meo rapito eum ad mortem.
15. Item qui percutit patrem suum > aut matrem suam, omnino morte plectitor.
16. Item plagiarius, sive vendiderit hominem, sive deprehensus fuerit in manu ejus, omnino morte plectitor.
17. Item qui maledicit patri suo, aut matri sux, omnino morte plectitor.
ig. Item quum altercantibus hominibus percusser, tumis alterum lapide, aut pugno, ita ut non mortuus sit,sed decumbat in lecto:
19. Si surgens ambulaverit foras nixus scipione suo, tum impunis erit percussor: tantummodo cessationem ejus reddito , & plenam curationem ejus pnestato.
20. Item quum percusserit quispiam servum suum , aut ancillam suam viroi, ita ut moriatur sub manu ipsius, omnii» vindicator.
21. Sed si diem unum,aut biduum superstes fuerit, ne vindicator, nam pecunia eius est.
22. Item certantibus hominibus,si percusserit umu illorum mulierem gravidam, ita ut ejiciatur fcetus ejus, nec tamen sit exitium: omnino mulctator, prout imposuerit ei maritus ipse mulieris, & per judices dato.
23. Sin autem exitium sit, tum reddes vitam pro vita;
24. Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede:
25. Ustionem pro ustione, vulnus pro vulnere, tumicem pro tumice.
20. Item quum percusserit quis oculum
servi fui, aut oculum ancillae sua:, ita ut corruperit eum , in libertatem dimittito eum pro oculo ejus.

27. Et si dentem fervi fui, aut dentem ancillae suae excusserit, in libertatem dimittito eum pro dente ejus:
ig. Item quum cornu ferierit bos aliquis virum aut mulierem, ita ut moriatur : omnino lapidator bos ille , neque comeditor caro ejus; dominus vero bovis illius erit innocens.
29. Quod sibos petulcus fuerit antea, 5 e quamvis denuntiatum fuerit testibus adhibitis domino ejus > non asservaverit eum, itaque interfecerit virum aut mulierem: bos ille lapidator, etiamque dominus ejus morte plectitor.
30. Si redemtionis pretium impositum fuerit ei , tum dato pretium redemtionis vita: sua-, omnino prout impositum fuerit ei.
zi Sive filium cornu petierit, sive filiam cornu petierit, secundum hoc jus fiat ei.
Z2. Si servum cornu petierit bos ille, aut ancillam, triginta argenteos siclos dato domino ejus, Sfbos ille lapidator.
33. Item quum retexerit quis foveam,aut quum foderit quis foveam, deinde r.on operuerit illam ; itaque ceciderit illuc bos aut asinus.
34. Dominus ille foveae rependito, pecuniam restituito domino illius 3 quod autem mortuum fuerit,ejus esto.
35. Item si ferierit bos unius bovem alterius ita, ut moriatur; tum vendito eo, qui vivit, partientur pecuniam pretii ejus, & similiter mortuum partientur.
;6. Aut /indicatum est, bovem petulcum fuisse antea , nec tamen asservaverit eum dominus ejus : omnino rependito bovem pro illo bove; qui autem mortuus fuerit., ejus esto.

CAPUT XXII.

leges forenses continuantur,

I quis furatus bovem , aut parvam pecudem mactaverit . aut vendiderit eam, quinque boves rependito pro uno bove, & quatuor pecudes gregis pro una pecude.
2. Si in effossione deprehendatur fur deno- cle,lk percussus moriatur; reus caedis ne esto, percuffbr,
3. Si Sol ortus fuerit ei, caedis reus esto: fur vero omnino rependito, si non efl ei, vendetur pro furto suo.
4. Sin autem totum furtum deprehensum fiicritjin manu ejus, sive bos, sive asinus, sive parva pecus, viventes ; duplum rependito.
5. Si quis depascens agrum, aut vineam immiserit pecus suum, quod pascat in agro alterius , optimo agri fui, 8c optimo vine* sua: rependito
6 . Si egressus ignis invenerit spinas, ab- sumatiirque meta frumenti, aut ipsa seges, aut aliquis ager, omnino rependito is,qui fecit, ut incendium esset.
7. Si quis dederit proximo pecuniam, aut supellectilia ad servandum > 8 c id furto ablatum fuerit i domo illius: si deprehendetur fur ipse, rependito duplum.
g. Sinon deprehendetur fur ille, tunc sistetur dominus illius domus coram ipsw V 4 »«ji-

magistratibus,/«/e/«nw<s0 se purga.tu.ru 4 , si nori extendit manum, suam in rem proximi sui.
p. De omni negotio rerum amotarum, de bove, de asino, de parva pecude,de veilimen- to, de omni re amissa, quum dixerit ejus dominus illud ipsum eide, ad ipsos magistratus venito negotium amborum, quem condem- nabunt magistratus, rependito duplum proximo suo.
10. Si dederit quispiam proximo suo ex conduäo asinum, aut bovem, aut parvam pecudem, aut ullum jumentum ad servandum; mortuum autem , vel fractum ahquidi vel vi abductum fuerit, nemine vidente ;
11. Juramentum Jehov« esto inter utros- qu e, quoje purget redemtor j si non extendit manum suam in rem proximi: quod ubi acceperit dominus rei > ille ne rependito.
12. Quod si furto ablatum fuerit illi, rependito domino ejus.
. iz. Si omnino discerptum est,afferto illius aliquid 3 in testimonium: quod discerptum est, ne rependito.
14. Item, quum quis quid ä proximo suo acceperit commodato > quod corrumpatur , aut moriatur ,fi dominus ejus rei non adfuerit ei, omnino rependito:
15. Si dominus ejus adfuerit ei, ne rependito : Si mercede conductum est, venerit pro mercede sua.
16. Item si quis pellexerit virginem, quae lion est desponsata , & cubuerit cum ea, omnino constituens ei dotem , accipiat eam in uxorem.
17. Si plane renuet pater ejus eam dare illi, pecuniam pendito , prout est dos virginum.
ig. Praestigiatricem ne sinito vivere.
19. Quisquis cubat cum j umento,omnino Hiorte plectitor.
20. Qui sacrificat Diis aliis, ut anathema perditor : praeterquam, qui sacrificat Jeho- v« soli,
21. Item peregrino vim ne facito, nec opprimito eum; nam peregrini fuistis in terra cEgypti.
22. Nullam viduam , aut orphanum affligitote.
0 23. Si qua afflictione afflixeris eum (nam fi tantillum clamet ad me, utique exauditurus sum clamorem ejus.) ^
24. Tum accensa ira mea occidam vos gladio • sic erunt uxores vestrae viduae, 8t liberi vestri orphani.
25. Si pecuniam mutuam dederis populo meo , pauperi ipsi , qui est tecum, ne esto ei tanquam foenerator , ne imponito ei°usu- ram.
26. Si pignore ullo acceperis vestem proximi tui; diim inclinat Sol, restituito illam ei.
27. Nam id solum operimentum ejus est, illud eft vestimentum ejus ad cutem ejus tegendam ; in quo cubaret i alioquin erit, quum inclamabit me , ut exaudiam, quia clemens sum.
28. Magistratus neexeerator; & principi in populo tuo ne maledicito.
29. Erugum tuarum maturarum, 8c liquoris tui primitias ne differto dare : primogenitum filiorum tuorum dato mihi;
30 Sic facito bove tuo 8f pecore tuo : septem dies esto cum matre sua , die autem octavo dato illud mihi.
31. Item homines sancti eritis mihi: ided- que carnem in agro discerptam ne comeditote, cani projicite illam.

CAPUT XXIII.

Leges forenses absolvuntur , addito auflario legum ceremonialium c5 1 moralium.

N E efferto rumorem mendacii: ne apponito manum tuam cum improbo, agendo testem injurium.
2. Ne insistito vestigiis potentiorum ad mala; neque loquitor de lite,declinando post potentiores ad pervertendum eam.
3. Attamen pauperem ne honorato in lite ejus. _ , ... -
4. Si offenderis bovem inimici tui, aut asinum ejus errantem > omnino reducito eum ad illum.
5. Si videris asinum osoris tui succumbentem oneri suo , dum abstines ä deponendo onere illius, omnino deponito cum eo onus.
6 . Ne perverti» judicium egentis tui, in lite ejus.
7. A verbo mendacii procul abesto, 8t innocentem ac justum ne occidito, quia non absolvam improbum:
g. Et munus ne accipito,nam munus ipsum excxcat oculatos, Sc pervertit verba justorum :
9. Et peregrinum ne opprimito; vos enim experti estis affectum peregrini, quumpere- grini fuistis in terra dEgypti.
10. Item fex annis conseres terram tuam, & colliges proventum ejus :
11. Septimo autem quoque intermittito eam , Sc relinquito eam incultam , ut comedant egentes e populo tuo , residuum vero eorum comedant bestia: agrestes: sic facito vine« tu«, St oliveto tuo.

12, Sex diebus facies opera tua, die autem ipso septimo cessato; ut quiescat bos tuus.Sc asinus tuus, ut recreetur filius ancili« tus Sc peregrinus.
13. Et in omnibus , qus edixero vobis, continetote vos : nomen autem Deorum alienorum ne recordamini, ne auditor in ore tuo.
14. Tribus vicibus feriator mihi quotannis.
15. Festum azymorum observato; septem dies comedito azymos,quemadmodum prs- cepi tibi , constituto tempore , ipso mense Abib, quia in eo egressus es ex ffcgypto: X ne ulli comparento coram me vacui.
16. Item festum anniversarium mellis, primitiarum laborum tuorum , quas severis in agro tuo : festumque collectionis in exitu cujusque anni, quum colleueris labores tuos ex agro, 0
17. Tribus vicibus quotannis , compareto omnis mas tuus in conspectu Domini Jeho- v«.
ig. Ne mactando fundito sanguinem sacrificii mei cum fermentato ; neque pernoctato adeps sacrificii festi mei usque mani.
19. Trima quxque , primitias terr« tuse afferto in domum Jehov« Dei tui: ne coquito haedum in lacte matris fu«.
20. Ecce,ego mitto Angelum ante te, ad
servan-
!

EXODUS.
paret®) ; (f M i die j®
®»! tomei
. 111 .
rntlim, [id: ne ajp» improba,^
'Otentionm)1 talinamtopoil >!«>
moiaritAi
nuünü.utit io itfcito ta
is titelte m i itps'a :o cani cor i egentis tii,:
'! lidlosi 'ito, quii ii
.munus ipsu« it verba jute
iho;vosem
igcumptK-
ttmmtun;
e 'mtetraite tam, ut ac itsiduufflto
rtmtfefc
HltlBiittS deleat bostei liusnab tu:
ix elixeo®
i internite
ne auditotc-
tormihiijC
)bservato;te madmodffl" icte, ipso ® s exifgffi me vacui, , ursina e ■ubi , quas fa l!ejlioris»S geris laterer t^
annis , ve?*
ctaDosiniP
usanfittaif
neque 1 «^» ue mani mitias terst ’ 15
Deituicaeaip iir. , rei!® V> X Z
I lgl»
Cap.s?. 24 .
servandum te in hac via , Sc ad introducendum te in lo -um illum, quem praeparavi.
21. Cave tibi ob praesentiam ejus,8c ausculta voci ejus, ne exacerbes eum: quia non feret defectionem vestram ; quia nomen meum est in eo.
22. Nam fi sedulo auscultaveris voci ejus, Sc feceris omnia, quae edicam, plane inimicabor inimicos tuos, 8c hostiliter agam cum hostibus tuis.
23. Quum iverit Angelus meus ante te, Sc introduxerit te in terram Emorxi, Sc Chit- thxi, Sc Pirizzxi.Sc Cenahanxi, Sc Chivvxi, 8c Jebusxi; 8c excidero eum:
24. Ne incurvando te honorem habeto Diis eorum, neque colito eos, neque facito secundum opera eorum : sed omnino demolitor eos , Sc omnino perfringito statuas eorum :
2;. Sic coletis Jchovam Deum vestrum, qui benedicet pani tuo , Sc aqux tuae : Sc amovebo quemvis morbum e medio tui.
21). Non erit abortiens, aut sterilis in terra tua ; numerum dierum tuorum complebo.
27. Terrorem mei praemittam ante faciem tuam, Sc fundam quemlibet populumjnquos venies : & omnium inimicorum tuorum exponam tibi cervicem:
28- Mittam inquam terrorem mei tan- quam crabronem ante te ; qui expellet Chi- vvaeum, Cenahanxum.Sc Chitthxum a conspectu tuo.
29. Non expellam eum a conspectu tuo anno uno ; ne sit terra ipsa desolata , Sc po- tentior sit bestia agrestis te :
30. Paulatim expellam eum a conspectu tuo; usque dum foetaveris , ut possideas terram illam.
31. Et ponam terminum tuum a mari algoso usque ad mare Pelischthxorum, Sc ä deferto usque ad illud flumen Euphratis : nam liabo in manum vestram habitatores illius terra:, ut expellas eos k facie tua.
32. Ne pangito cum iis, Sc cum Diis eorum foedus.
33. Ne habitanto in terra tua, ut non inducant te ad peccandum innre: nam serviturus esses Diis illorum, 113m id esset tibi in tendiculam.

CAPUT XXIV.

Mojchis concio, devotio, iSvocatio inmon-
tem , <5 Quadragesima ejusdem.

E Dixit autem Moschi, ascende versusJe- hovam tu Sc Aharon, Nadab Sc Abihu,8c septuaginta e Senioribus Jisraelis : Sc incurvantes vos S longinquo honorem exhibete.
2. Deinde accedet Mosche solus adjeho-. vam, isti vero ne accedunto: populus quoque ne ascendunto cum eo.
3. Veniens ergo Mosche, quum enarravisset populo omnia verba Jehovx , Sc omnia illa)ura: respondit populus una voce , dixe- rüntque, omnia hxc verba,qux edixit jehova faciemus:
4. Itaque scripsit Mosche omnia verba Jehovx, Sc surgens mane exstruxit altare sub ipso monte, Sc duodecim statuas Pro duodecim tribubus Jisraeli®.
Uip. 24 . 25 .
5. Postea misit pueros filiorum Jisraelis, qui obtulerunt holocausta, Sc sacrificaverunt sacrificia eucharistica Jehovx, juvencos.
6 . Et accipiens Mosche dimidium sanguinis illorum, posuit in crateribus : dimidium vero sanguinis sparsit super altare illud.
7. Qmimque acceptum librum illum foederis legisset audiente populo 3 Sc dixissent illi: quicquid edixerit Jehova, faciemus Sc auscultabimus:

8- Accipiens Mosche reliquum sanguinem, sparsit super ipsum populum, ac dixit: ecce sanguis illius foederis, quod pepigit Jehova vobilcum , fecundum omnia verba hxc.
9. Deinde ascendit Mosche 8c Aharon,Nadab 8c Abihu, Sc septuaginta S Senioribus Jisraelis.
ro. Aspexeriintque Deum Jisraelis, Se sub pedibus ejus vehit opus pavimentatum sapphiro , 8c velut corpus ipsum coeli nitore.
11. Tamen in selectos filiorum Jisraelis non extendit manum suam: sed postquam intuiti essent Deum ipsum, comederunt Sc biberunt.
12. Tum edixit Jehova Moschi, ascende ad me in hunc montem , Sc esto ibi; Sc dabo tibi tabulas lapideas, id efl, legem ac prxee- pta, qux scripsi ad docendum eos.
13. Quare surrexit Mosche cum Jehoschu- ha ministro suo , 8c ascendit Mosche ad montem Dei:
14. Senioribus autem illis edixit, sedentes nos exjpeiiate hic , usque dum revertamur ad vos : ecce autem Aharon Sc Chur vobis cum, qui habebit aliquid dicendum , accedat eos.
15. Et ascendit Mosche montem illum (o- periebat autem nubes montem illum.
id. Habitabat enim gloria Jehovx in monte Sinai) 8c operuit eum nubes illa fex diebus; postea inclamavit Molchen die septimo e medio ipsius nubis.
17.Species autem glorix Jehovx erat tan- quam ignis consumens in summitate illius montis; ante oculos filiorum Jisraelis.
18. Ita ingressus Mosche in medium ipsius nubis ascendit montem: fu/tque Mosche in ipso monte quadraginta dies, Sc quadraginta noctes.

CAPUT XXV.

Spontanea oblatio adflruSuram tabernaculi divinitus imperata : itemque sciagraphia arcec,propitiatorii , QJc,

T Um alloquutus est Jehova Molchen , dicendo :
2. Edic filiis Jisraelis, nt accipientes ojsc- rant mihi oblationem : ab omni viro , cujus animus sponte moverit eum, accipite oblationem mihi.
3. Hxc autem efl oblatio illa, quam accipietis ab eis : aurum , Sc argentum , 8c xs;
4. Et hyacinthina, Sc purpurea , Sc coccinea dibapha, 8c linum xylinum, Sc lana caprarum ;
5. Pelles etiam arietum rubefactx , Sc pelles melium , Sc ligna cedrorum lectissimarum :
6 . Oleum ad luminare , odoramenta ad oleum unctionis« Sc qd suffitum vomata:
D 5 7,Lapi-

7. Lapides fardoniches, Se Iapides insitivi; pro amiculo, Sc pro pectorali sacro :
z. Ut faciant mihi sacrarium, & habitem inter eos?
9. Omnino prout ostendo tibi structuram ipsius tabernaculi , Sc structuram omnium instrumentorum ejus ; sic ergo curate fieri.
10. Primum facturi sunt arcam i lignis cedrorum lectistimarum , longitudine suä duiim cubitorum cum dimidio, Sc fefquicu- biti latitudine suä «similite'rque sesquicubiti altitudine sua.
ir. Et obducens eam auro puro intrinsecus, St extrinsecus obduces eam •- faciesque super eam limbum aureum circumquaque.
n. Et fundens ei quatuor annulos aureos, indes eos quatuor impagibus ejus, ut duo an- nuli sint in latere ejus uno, Sc duo annuli in latere ejus altero.
ij. Eacies quoque vectes e lignis cedrorum lectissimarum, Sc obduces eos auro :
14. Et induces vectes illos in annulos ad latera illius arcae , ad ferendum eis arcam illam.
15. In annulis illius arcae sunto vectes illi, ne amoventor inde.
16. Deinde collocabis in ea arca testimonium ipsum, quod daturus sum tibi:
17. faciesque operculum propitiatorium *x auro puro, duorum cubitorum cum dimidio longitudine sua, Sc sesquicubiti latitudine fui.
ig. Et facies duos Cerubinos au 1 eos; continente opere facito eos , e duabus extremitatibus operculi ipsius propitiatorii.
19. Fac autem Cerubinum unum ex extremitate una hinc , Sc Cerubinum alterum ex altera extremitate inde: ex operculo pro- pitiatorio facitote Cerubinos in duabus extremitatibus ejus.
20. Sintque Cerubini illi pastis alis suis sursum versus, obtegentes alis suis operculum illud propitiatorium, Sc faciebus suis obversis unius ad alterum : versus ipsum operculum propitiatorium funro facies Ce- rubinorum
ai. Impones autem operculum hoc propitiatorium ares ipsi superne, postquam in arca posueris testimonium illud, quod daturus sum tibi:
22. Ubi conveniam tecum, Sc loquar te- cum e superiore parte operculi propitiatorii, e medio duorum Cerubinorum , qui erunt super arcam illam testimonii : quscunque praecepero tibi referenda filiis Jifraiilis.
23. Item facies mensam ilignis cedrorum lectillimarum, duüm cubitorum longitudine suä , 8c unius cubiti latitudine sua, 8c fefqui- eubiti altitudine sua:
24. Et obduces eam auro puro > faciesque ei limbum aureum circumquaque.
23. Facies quoque ei taeniam palmarem circumquaque ; Sc facies limbum aureum ad taeniam ejus circumquaque.
2<j. Tum facies ei quatuor annulos aureos, quos indes quatuor eius angulis, qui erunt in quatuor pedibus ejus.
27. E regione illius tamis sunto ipsi annuli , ut sint sedes vectibus ad portandum pienfam.
sr. i’acies autem vectes illos e lignis ce-

diorum lectistimarum , quos obduces auro’ ut portetur ei* haec mensa.
29. Prarterea facies scutulas ejus, & acerras ejus, Sc scutellas ejus, 8c scopulas ejus, quibus tegetur; ex auro, inquam > puro facies illas.
30. Et impones huic mensa: panem faciei, ante faciem meam jugiter.
3 r. Item facies iyclihuchum e.v auro puro: opere continente fiat lychnuchus ille, ffepus ejus, Sc rami ejus, lances ejus, mala oblonga ejus, Sc calyculi ejus exeo sunto.
32. Sex autem rami egredientes sunto 2 lateribus ejus, tres rami lychnuchi e latere ejus uno , Sc tres rami lychnuchi e latere ejus altero.
33. Tres lances, speciem amygdalae referentes, in uno ramo sunto malum oblongum Sc calyculus ; Sc tres lances, speciem amygdalae referentes in uno ramo malum oblongum Sc calyculus : sic esto fex illis ramis prodituris e lychnucho ipso.
34. In ipso vero lychnucho quatuor sunto lances, amygdala: speciem referentibus malis oblongis ejus Sc calyculis ejus.
35. Malum autem oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibus , A malum obion-
f um sub duobus ramis ex eo prodeuntibus , : malum oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibus , nimirum sub fex illis ramis prodituris ex lychnucho ipso.
36. Mala oblonga ramorum, 8c rami eorum ex eo sunto : totus esto continentis operis eiusdem, ex auro puro.
37. Facies item lucernas ejus septem, ut accendat sacerdos lucernas ejus, ad lucem praebendum ab omni parte ejus :
38. Et forcipes ejus , Sc trullas ejus ex auro puro.
39. Talento auri puri faciat illum , cum omnibus instrumentis istis.
40. Vide igitur > Sc fac : ex structura istorum , qua: tibi exhibita est videnda in hoc monte.

CAPUT XXVI.

Seiagraphia tabernaculi <S ■veli.

Pfum vero tabernaculum facito decem aulaeorum , e xylino internexo, Sc hyacinthino , Sc purpureo, 8c coccineo dibapho, Cerubinis referta opere artificiosissimo facito ea.

2. Longitudo aulaei uniuscujusque vicenum octonum cubitorum , Sc latitudo quatentum cubitorum cujusque aulaei: mensura . eadem omnibus his aulaeis esto.
3. Quinque aulaea sunto conjuncta unum ad alterum , Sc quinque aulaea conjuncta unum ad alterum.
4. Facies itaque loramenta hyacinthina in ora aulaii primi ad extremitatem in commissura : Sc similiter facies in ora cu- jusvis aulaei ulteriore , in commissura fecunda.
5. Quinquaginta loramenta facito in aulaeo primo: Sc quinquagena loramenta facito in extremitate cujusque aulaei , quae est in commistura secunda: continentia haec loramenta unum autxum cum altero,
6 . Et facies quinquaginta ansulas aureas ; ut conjungas aulsa iUa alterum alteri inditu
EXODUS.
fi !>» I JjrjM
i CLIU
i jifl i oalii
aa;t
Mit; jit» Wa, «Apii ssiaii 111> ikc Ai: 0» ii,i genu:
h x
n,i mi ia i (aoJ l jotfetio, t;, 0 SII! ii»j injici
ksiiiii
Hiti
EjaÄ
iU)t«
flnifiii
istiuaip ■1, Duo lilii i« lefiiia
tuli.
-z. ki,
sio: i fcarorii IJ.Q« ftosfö iuj da tufas altero sd 'Alti
nCs
: /¥ i «dis®
.el fetet
t!
toi »iilai
» 4 *

obduces aurtf
ieiuj.&Mtr- scopulas ejus,
»1W1PBO&.
panem satiei,
Eenuropur« husiSe.ffgpus mala oblor.g»
entes jklt i lacii e latere achi i tee
wgMcsttSt- umobloigun ipeaemiiij» imiam obtec- ilalsnai
n »teter, Äü lis ejus. m sii6 duota na/um oiloit nJmtiki: tramis exeo x illis ramis
,&rami eo- ruentis o;*'
septem, ut s.id luctu
ullis ejus ti
itita, e
xstrufhirarlu- t videndi il*'
XVi-
' (JT vtli- ftc/to eiecetss
ISO, Jsty®
caneo
diciosifaii 1 -'
nscujusqtie » SelatMo 1 ? • auliiimsu
conjuncta n*
mira tonis* 1
nta «F 1 " xtreai« 011 uiesin®? cosunifc 1 lf
ta 6a»» 4, oraiwiitik* !»,?«■" entia te'" ^
Cap.
tis loramentis in ansulas illorum, bt fit ipsum tabernaculum unum.
7. Deinde facies aulaea d lana caprina; »t sitit pro tentorio super tabernaculum: undecim aulaea facito ista.
z. Longitudo aulaei uniuscujusque trice- mim cubitorum,&latitudo quaternum cubitorum : aulaei uniuscujusque mensura eadem eflo undecim aulaeis.
9. Et conjunges quinque horum aulaeorum seorsim , 8c fex horum aulxorum seorsim: conduplicabisque aulaeum sextum e regione anterioris partis ipsius tentorii.
10. Facies itaque quinquaginta loramenta ad oram auleei primi ulteriorem in ipsa commissura ; 8c quinquagena loramenta ad oram cujusvis aulaei commissurae secundse.
ir. Facies quoque ansulas aereas quinquagenas ; ut inseras ansulas in loramenta > con- jHiigasque ipsum tentorium, ut sit unum.
12. Redundans autem , quod superfluum erit in aulaeis tentorii: dimidium illud aulaei, quod superfluum erit , redundato versus posteriorem partem tabernaculi.
13. Cubitus quoque unus hinc , & cubitus unus inde, ex eo, quod superfluum erit in longitudinem aulaeorum ipsius tentorii ; esto redundans ad latera ipsa tabernaculi hincSc inde , ad tegendum ipsum.
14. Facies praeterea tegmen ipsi tentorio i pellibus arietum rubefactis, & operimentum e pellibus melium superne.
13. Item facies asseres ipsi tabernaculo, e lignis lectiisimarumcedrorum arrectarios.
1 6. Decem cubitorum eflo longitudo cuiusque asseris,sesquicubiti vero latitudo alseris uniuscujusque.
17. Duo cardines sunto asseri unicuique, scalari forma compositi, unus cum altero : sic facito omnibus asseribus istis taberna- cuii.
ig. Facies autem asseres istos huic tabernaculo viginti asseres ad plagam Australem dextrorsum.

19. Quadraginta verö stylobatas argenteos facies sub viginti asseribus illis ponendos ; duos stylobatas sub assere uno ad duos cardines ejus, & duos stylobatas sub assere altero ad duos cardines ejus.
10. Item lateri tabernaculi fecundo , ad plagam Aquilonalem, viginti asseres.
11. Cum quadraginta stylobatis eorum argenteis; duobus stylobatis sub assere uno, & duobus stylobatis sub alsere altero :
ii. Angulis vero ipsis tabernaculi ad Occidentem , facito fex asseres:
13. Praeterea duos asseres facito in antas ipsas angulares tabernaculi, in utroque angu-
14. Qui fmt gemellipari inferne ; pari- terque lint gemellipari ad verticem illius, inditi annulo uni : sic esto duobus illis, f*i pro duabus antis angularibus futuri sunt.
13. Sic erunt octo asseres cum stylobatis suis argenteis , scxdecim stylobatis: duobus stylobatis sub assere uno , & duobus stylobatis sub assere altero:
i«. Facies etiam transtilla i lignis cedrorum lectissimarum , quinque pro asseribus imius lateris ipsius tabernaculi.
2,7. Et quinque transtilla pro asseribus fc-

eundi lateris ipsius tabernaculi ; bt quinque transtilla pro asseribus lateris ipsius tabernaculi ad utrumque angulum pertingentia Occidentem versus:
ig. Ita ut transtillum medianum fit ia medio ipso asserum , transcurrens ab uno extremo ad alterum.
19. Illos verö asseres obducito auro, an- nulosque eorum facito ex auro; ut sint sedes transtillis ipsis ; obduces quoque ipf* transtilla auro.
30. Sic eriges tabernaculum illud; secundum justam constitutionem ejus, qua’ tibi exhibita est videnda in hoc monte.
31. Deinde facies velum ex hyacinthino,Jc purpureo, bt coccineo dibapho, & xylino in- ternexo ; opere artificiosiifimo faciet illud Cerubinis refertum artifex.
31. Et appendes hoc ad quatuor columnas e cedris lectissimis obductas auro, uncis earum aureis, impositas quatuor stylobatis argenteis:
33. Et collocato hoc velo illarum ansularum loco; inferes illuc intra hoc velum arcam testimonii; ut distinctionem faciat vobis illud velum inter sanctum , 8c sanctum sanctorum.
34. Indes autem operculum propitiato- rium ipsi arca: testimonii > in sancto sanctorum :
33. Et pones mensam extra illud velum, & lychnuchum i regione ipsius mensae, ad latus , unum tabernaculi versus meridiem ; mensam autem collocabis ad latus Aquilonale.
3«^. Facies quoque tegumentum portae hujqfr tentorii ex hyacinthino,St purpureo. St coccineo dibapho , Sc xylino internexo ; opere Phrygiano.
37. Et facies pro hoc tegumento quinque columnas e cedris lectissimis , quas obduces auro , uncis earum aureis : St fundes illis quinque stylobatas »meos.

CAPUT XXVII.

Sciagrapbia altaris (S fiupeUellilium ejus.

Tem facies altare e lignis cedrorum lectissimarum , quinque cubitorum longitudine , Sc quinque cubitorum latitudine , quadratum sit altare illud, 8c trium cubitorum altitudine sua:
1. Facies autem illi cornua super quatuor angulis ejus, ex ipso sunto cornua ejus : Sc obduces illud sere.
3. Facies etiam lebetes ejus ad excipiendos cineres ejus, Sc palas ejus , St crateras ejus, St fuscinulas ejus , Sc forcipes ejus : omnia instrumenta eius facito ex are.
4. Ft facies ei cribrum , opus reticulatum «reum : faciesque secundum illud reticulum quatuor annutos «reos, in quatuor extremitatibus istiqss altaris:
3. Et pones illud sub ambitu ipso altaris inferne; ita ut sit reticulum ad medium illius altaris.
f<. Facies etiam vectes huic altari , vectes i lignis cedrorum lectissimarum , & obduces eos «re:
7. Inducenttirque vestes huius altaris ia annulos; ut sint vectes isti in duobus lateribus illius altaris, quum portabitur.
L- Csvuni i tabühi facito -Uud; quematf-
»lodua»

modum ostendit tibi Dominus in hoc monte» iic faciunt o. . .
9. Item facies atrium istius tabernaculi : ad plagam Meridianam dextrorsum , tape- tes ocellatos atrii e xylino internexo» cen- tum cubitorum longitudine in latus rinum; .
12. Dolumuasque e,us viginti, Sc styloba- tas earum viginti aireos , uncos columnarum & fascias illarum argenteas :
11. Similiter ad plagam Aquilonarem in longitudinem tapetes ocellatos centum cubitorum longitudine, columnas ejus viginti; & sty lobatas earum viginti aereos, uncos columnarum , & fascias illorum argenteas :
12. Latitudinis vero ipsius atrii ad plagam occidentalem, tapetes ocellatos quinquaginta cubitorum; columnas eorum decem, & Itylobatas earum decem.
15. Similiter latitudo ejusdem atrii ad plagam anteriorem, Orientem versus, erit quidem quinquaginta cubitorum:
14. Sed in quindecim cubitos tapetes ocellati in uno latere sunto ; columnas eorum tres, ic stylobata; illarum tres :
r$. Similiter in latere altero in quindecim eubitos tapetes ocellati sunto ; columna; eorum tres, & stylobatx illarum tres.
16. Denique in porta ipsa atrii tegumentum efto viginti cubitorum ex hyacinthino, & purpureo, St coccineo dibapho Sc xylino internexo opere Phrygiano -. columnae eorum quatuor, 8c sty holatae illarum quatuor.
17. Omnes columnae istae atrii circumquaque redimitae fasciis argenteis, unci eorum argentei; HL c vero IS Itylobatae illarum sine',. »
ig. Longitudo istius atrii centum cuWo- rum, Sc latitudo quinquaginta ex omni parte, altitudo vero quinque cubitorum, e xylino internexo : columnx. vero , Sc stylobatae illarum xnei.
19. Omnia instrumenta ipsius tabernaculi ad totum ministerium ejus: tum omnes paxilli ejus , tum omnes paxilli ipsius atrii, ex aere sunto.
20. Itemtuprxcipito filiis Jifraelis,ut accipientes asserant ad te oleum olivas purum , tusum pro luminari, ad accendendum lucernam quotidie.
21. In tentorio conventus extra illud velum, quod erit versus ipsum testimonium, aptato illam Aharon, aut filii ejus , ut luceat a vespera usque mane coram Jehova : statutum perpetuum eßo generationibus eorum, a filiis Jifraelis observandum.

C A P U T X X V I I I. ’

Habitus Aharonis, seu pontificalia ipsitts prx ■.
scripta.

U autem jube accedere ad te Aharonem fratrem tuuth cum filiis suis fecum,d medio filiorum Jifraelis; ut sacerdoti® fungatur mihi: Aharonem, Nadahum, Sc Abihu.Elha- zarem, Sc Ithamarem filios Aharonis:
2. Ut facias vestes sacras Aharoni fratri tuo, ad gloriam, Sc ad ornatum.
3. Quapropter tu edicito omnibus industriis, cujufcunque replevero animum spiritu sapientis ; ut faciant vestes Aharonis , ad consecrandum eum, quo sacerdotio fungatur midi,

4 - Ha; autem sunt i 11 ce vestes, quas facturi sunt; pectorale lactum, Sc amiculum, Sc pallium, Sc tunica tesselata , cidaris, Sc baltheus : facturi sunt, inquam, has vestes sacras Aharoni fratri tuo Sc filiis e jus,ut qui Jque eorum sacerdotio fungatur mihi.

5. Ideoque illi accipiunto aurum illud,& hyacinthina , Sc purpurea, Sc coccinea dibapha, Sc nativum illud xylinum.
(t. PRIMUM facturi sunt amiculum illud , ex auro , hyacinthino, Sc purpureo , Sc coccineo dibapho,Sc xylino internexo,opere artificiosissimo.
7. Duo humeralia conjungentia sunto ilii in duabus extremitatibus, quibus conjungatur.
8- Cingula quoque amictus ejus, quse in ipso erit , prout opus ejus fuerit, ex ipso esto ; ex auro hyacinthino , Sc purpureo, Sc coccineo dibapho, Sc xylino internexo.
9. Tum accipiens duos lapides Sardony- chas, insculpes eis nomina filiorum Jifrae- lis.
10. Sex e nominibus eorum uni istorum lapidum ; Sc nomina illa fex , qus supererunt, istorum lapidum alteri, prout illi nati sunt.
11. Opere artificis lapidarii , sculpturis tanquam sigilli insculpes duobus istis lapidibus nomina filiorum Jifraelis : circumclusos fundis aureis aptato illos.
12. Et impones duos istos lapides humeralibus illius amiculi, lapides monimentipro filiis Jifraelis; ut portet Aharon nomina eorum coram Jehova super duos humeros suos in monimentum.
13. Facies itaque fundas ex auro :
14. Et duas catenas auri puri aequabiles, facere curabis illas opere tortili: apponesque illas catenas tortiles ad fundas.
15. ITEM facies sacrum pectorale juris opere artificiosissimo.sicut opus amiculi facito illud; ex auro hyacinthino,Sc purpureo, 8c coccineo dibapho , St xylino internexo facito illud.
16. Quadratum esto , duplicatum: spithamae unius longitudine fua.Lc spithamae unius latitudine sua.
17. Et inseres ei insitivos lapides, lapides ordinibus quatuor : ORDO: pyropus, topazius , Sc smaragdus, hic ordo primus.
18. Hic autem ordo secundus , chryfo- prafus, sapphirus, & adamas.
19. Et hic ordo tertius, cy anus,St achates, 8t amethystus :
20. Hic denique quartus ordo, beryllus, thalassius, Sc sardius , Sc jaspis : impacti fundis aureis sunto insitionibus suis.
21. Hi autem lapides sunto cum nominibus filiorum Jifraelis duodecim, fecundum nomina eorum: sculpturis tanquam sigilli, fecundum cujufque nomen sunto pro duodecim tribubus.
22. Et aptabis ad istud pectorale sacrum catenas aequabiles, opere tortili; ex auro puro.
23. Factisque pro illo sacro pectorali duobus annulis aureis ; pones duos illos annu- los in duabus extremitatibus pectoralis illius sacri:
24. T une indes duas illas catenas, tortiles aureas duobus istis annulij,iji extremitatibus pectoralis illius sacri.
25. Duas

J»P 4
salias ftöiti wium.&pj!- i .V fc.ilthea; i sa;ras Aha- »Jyaera m
mani!W,&
»»ita diba-
nteiHsxo.oper;
gwtß&tdä
“tecujaijj.
terk.pi, i fu£IJt,« 5 D 3 i&ftrpm} ; »temeso. apfa hing,
M utii-ta t, ijki sii® prout i fi)
n, salpm 'isiiiskpA ciicumtlusoi
ipides tat-
ODiBie/itipro imum eo- umsiostos
auto:
Ili XCpl&i
i: appendi
s.
petierit p o^us aiWv'ji.1- mitpttpÄ qlino iittai
iplicim: sfiB
jslapifeil?* IdO: ffffi
litorfOJI®
Kumte , » 7 - as.
qanuSiSid"
s orfo, tetf
spii: «pß" as te. nato 0®«*? detei te* !
stete iis» }
tili;«®*?
iropete**
(I.UOS ***J , s pectoralis
iisxtra s>
-jS-
Cap. 28
25. Duas vero alias extremitates illarum' duarum tortilium catenarum indes duabus illis fundis > apponesque humeralibus ipsius amiculi, versus anteriorem partem ejus.
0.6. Eacies quoque duos annulos aureos;
& indes eos duabus extremitatibus illius sacri pectoralis, intrinsecus in ora eius, qua: erit secus amiculum.
27. Similiter facies duos annulos aureos, quos indes duobus humeralibus ipsius amiculi inferne, versus anteriorem partem ejus, eregione alterius commissura) ejus, ä superiore parte cingula; ipsius amiculi.
28. Ita attollunto pectorale illud sitcrum annulis suis ad annulos illos amiculi vitta hyacinthini , ut incumbat ipsi cingulae amiculi : neque separator pectorale hoc sacrum ab illo amiculo:
29. Ut portet Aharon nomina filiorum Jisraiilis in sacro illo pectorali juris supra cor suum, quum ingreditur in sanctum; in jnonirnentum coram Jehova jugiter.
30. Deinde pones in sacro illo pectorali juri s Urim Se Tummim, Sc quae sint supra cor Aharonis, quum ingredietur coram Jehova: iic portabit Aharon jus siliorum Jisraelis supra cor suum coram jehova jugiter.
3i.Itemsacies pallium ipsius amiculi totum hyacinthinum:
32. In cujus medio sit os transmittendo capiti ejus: limbus esto ori illius circumquaque opere textili, veluti os lorica; esto illi, ne laceretur.
33. Et facies in fimbriis ejus malogranata hyacinthina, & purpurea, & coccinea dibapha, in fimbriis ejus circumquaque ; 8c tintinnabula aurea inter illa circumquaque.

34. Tintinnabulum aureum , deinde malogranatum , tintinnabulum aureum , deinde malogranatum in fimbriis illius pallii circumquaque.
35. Hoc erit super Aharonem, quum ministrabit : ut audiatur sonus ejus, quum ingredietur ipsum sanctum coram Jehova, Sc quum egredietur, neque moriatur.
3<5. Item facies bracteam ex auro puro : & insculpes ei sculpturis tanquam sigilli , SANCTITAS JEHOVA.
37. Quam appones cum vitta hyacinthina, ita ut sit super ipsam cidarin: e regione anterioris partis ipsius cidaris esto.
38. Sic erit super frontem Aharonis,ut au- ; ferat Aharon iniquitatem rerum sacrarum , quas consecraverunt filii Jisraiilis , omnium donorum rerum consecratarum ab illis: erit inquam super frontem illius jugiter , ut sit benevolentia erga illos coram Jehova.
39. Item tesselatam facies tunicam illam e xylino, facie'sque cidarin e xylino : bal- theum vero facito opere Phrygiano.
40. Eiliis autem Aharonis facies tunicas; & facies eis baltheos : tiaras quoque facies eis ad gloriam, & ad ornatum.
4 1 - Deinde indues illis Aharonem fratrem tuum, & filios eius cum eo, Sc ungens eos consecrabis ministerium eorum,ac sanctificabis eos, ut sacerdotio fungantur mihi.
4 -- Fac quoque eis femoralia linea ad tegendum carnem nudam, a lumbis usque ad ima femora sunto.
43 - H 5 :c erunt super Aharonem Sc super fiixos ejus, quwa ingredientur tentorium
Cap.2
conventus, aut quum accedent ipsum altare ad ministrandum In sancto , ne ferentes iniquitatis poenam moriantur .statuto perpetuo ei, Sc semini eius post eum. _ _

CAPUT XXIX. SanHificatio seu consecratio Sacerdotum.

Oc autem illud eß, quod facies eis,sanctificando eos , ut sacerdotio fungantur mihi: accipe juvencum unum subrumum, Sc arietes duos integros:
2. Et panes azymos > collyräsqtie azymas mistas oleo , & lagana azyma uncta oleo: e simila tritici facito ea.
3. Posit/sque iis in canistro uno admovebis ea in ipso canistro , cum juvenco illo St duobus arietibus.
4. Tum jubebis Aharonem 8c filios ejus accedere ad portam tentorii conventus, St lavabis eos aqua.
5. Delude accipiens vestimenta illa, indues Aharonem tunica, Sc pallio amiculi, amiculoque, ac pectorali sacro; qua; accinges per cingulam amiculi:
6. Et imposita cidari capiti eius, aptabis coronamentum sanctum super illam cidarin.
7. Acceptumque oleum unctionis fundes super caput ejus ; sic unxeris eum.
z. Postea filios ejus jubens accedere , indues eos tunicis:
9. Et cingens eosbaltheo Aharonem, St filios ejus, alligabis eis tiaras, ut sit eis sacerdotium decreto perpetuo: sic consecraveris ministerium Aharonis, Sc ministerium siliorum ejus.
10. Tum admovebis juvencum illum ante tentorium conventus, nitenteAharone ,8c filiis ejus manibus suis super caput illius juvenci :
11. Et jugulabis juvencum illum coram Jehova, ad ostium tentorii conventus.
12. Deinde accipiens de sanguine illius juvenci, impones cornibus altaris digito tuo: totum autem reliquum sanguinem effundito versus fundamentum altaris.
13. Accipiens quoque totum adipem, qui operit intestina , & reticulum, quod eft super jecur; ambosque renes ejus, & adipem, qui erit super illos, adolebis super illud altare.
14. Carnem verö illius juvenci, Sc pellem ejus, fimumque ejus igne comburito extra castra: oblatio est pro peccato.
15. Postea arietum illorum unum accipito, super caput cujus arietis nitentur Aharon, Sc filii ejus manibus suis:
16. Jugulatoque ariete isto, accipiens sanguinem ejus insperges altari circumquaque.
17. Arietem vero ipsum divides in membra sua ; quumque laveris intestina ejus, Sc crura ejus, appones membris ejus Sc capiti ejus.
18. Sic adolebis arietem istum totum in ipso altari, holocaustum est Jehova; : odor gratus, igne absumendum, sacrificium Jeho- vse est.
19. Accipies quoque arietum illorum alterum, nitente Aharone Sc filiis ejus manibu« suis super caput illius arietis.
20. Jugulatoque ariete isto ; accipiens sanguinem ejus , impones infima; auriculae Aharonis,Sc infimae auriculae filiorum eius dextera:, Sc pollici manus eorum dextera:,
polii-

pollicique pedis eorum dexteri : insperges verö reliquum sanguinem altari ipsi circumquaque.
ai. Tum accipiens de illo sanguine, qui erit super altare, 8c de oleo illo unitionis, insperges Aharonem& vestimenta ejus, filiosque ejus, 8c vestimenta filiorum ejus cum eo : ita sonitus erit ipse, vestimentaque ejus, atque filii ejus,& vestimenta filiorum ejus cum eo.
22. Deinde accipiens ex isto ariete adipem cum cauda , adipem quoque tegentem intestina, & reticulum jecoris , ambosque renes, Lc adipem, qui erit super eos , & armum dexterum (nam aries consecrationum «st.)
2z. Traitam quoque panis unam, & collyram panis oleosi unam , laganumque unum ex canistro illo azymorum, quod erit coram Jehova.
24. Impones haic omnia manibus Aharo- nis, manibusque filiorum ejus ; ÖC agitabis illa agitatione coramjehova.
2;. Postea accipiens illa i manti eorum , adolebis in ipso altari super holocaustum, in odorem gratum coram Jehova, sacrificium est igne absumendum Jehova:.
Accipiens verö petitis ipsum ex ariete consecrationum, qui eritpro Aharone, quum agitaveris illud agitatione coram Jehova, tibi in partem cesiurumest.
47. Sic ubi sonctisicaveris pectus illud agitationis, armtimque elationis, qui agitatur; & qui elevatur ex ariete consecrationum, ex eo, qui fuerit pro Aharone, & ex iis, qui fuerint pro filiis ejus:
2g. Vtrumque futurum est Aharonis St filiorum ejus statuto perpetuo a filiis Jisrae- lis , quia est elatio : quum erit elatio a filiis Jisraelis ex sacrificiis eucharisticis eorum , elatio eorum Jehovsc erit.
29. Vestes autem socrse, qu 7 t fuerint Aharonis, sunto filiorum ejus post eum, ad ungendum indutos eis,8t ad consecrandum in «is ministerium illorum.
30. Septem dies induito eas, qui sacerdos fuerit pro eo ex filiis ejus , qui ingressurus erit in tentorium conventus ad ministrandum in sancto.
31. Arietem autem istum consecrationum accipiens, coques carnem ejus in loco sancto :
32. Et comedito Aharon Sc filii ejus carnem istius arietis, & panem illum, qui erit in canistro , ai portam tentorii conventus.
33. Comedunto, inquam ,ista ii,pro quibus expiatio facta fuerit, ad consecrandum mini- stet imn eorum > ad sanctificandum eos : extraneus autem ne comedito, nam res sanctae sunt.
34. Quod si reliquum fiet de ista carne consecrationum, aut de pane isto usque maiso ; tum combures quod reliquum factum fuerit igne, ne comeditor , nam res sancta est.
35. Faciens itaque Aharoni & filiis ejus sic, secundum omnia, quje praecepi tibi, septem diebus consecrato ministerium eorum.
36. Juvencum verö pro peccato parabis quolibet die ad expiationes , & pro peccato insperges altare , expiationem faciendo in eo postquam unxeris illud, ad sanctificandum illud.

37. Septem diebus expiato super illo altari, ut sanctifices illud: sic erit illud altare res sancta sanctarum, quicquid tetigerit altare illud, sanctum esto.
38. Hoc quoque efi, quod offeres in isto altari, agni anniculi bini unoquoque die jugiter.
39. Horum agnum unum'offerto mane,
& agnum alterum offerto inter duas vesperas :
40. Praeterea decimam F.phse similae , mistae quarta binis olei tusi, 8c libamen quartam hinis vini, in priorem agnum.
41. Agnum verö alterum offerto inter duas vesperas , secundiim oblationem matutinam, & secundum libamen ejus facito ei, tu odorem gratum , sacrificium igne absumendum jehova - .
42. Holocaustum juge, efto generationibus vestris, intra portam tentorii conventus coram Jehova, ubi conveniam vobiscum alloquendo te ibi.
43. Conveniam autem illuc cum filiis Jis- raelis, ut sanctificetur gloriamea.
44. Et sanctificabo tentorium conventus & altare ipsum, Aharonem etiam & filios ejus sanctificabo , ut sacerdotio fungantur mihi:
45. Et habitabo inter filios Jisraelis,ac ero illis Deus.
4-. Experienturqtte me esse Jehovam Deum suum; qui eduxi ipsos e terra Aegypti , ut habitem inter ipsos: ego sum Jehova Deus ipsorum.

CAPUT XXX. '

Capitatio Jipraelitarum.

Acies item altare, thymiaterium suffitus, e lignis cedrorum lectissimarum facito illud.
2. Vniua cubiti longitudine sua, & cubiti latitudine suä , quadratum esto , & duorum cubitorum altitudine sua: ex ipso cornua ejus sunto.
3. Et obduces illud auro puro,tectum ejus,
& latera structura: ejus circumquaque , & cornua ejus: faciesque ei limbum aureum circumquaque.
4. Deinde binos annulos aureos faciens ei, infra limbum ejus juxta binos angulos ejus, aptato eos ad duo latera ejus , quod erit in sedes vectibus, ad portandum illud eis.
5. F acies autem ipsos vectes e lignis cedrorum lectissimarum, & obduces eos auro.
6 . Et pones illud ante velum,quod erit ante arcam testimonii, L regione operculi propitiatori! illius , quod erit supra testimonium, quo conventurus sum tecum:
7. Ut adoleat super illud Aharon suffitum aromatum ; unoquoque mane, quum aptaverit lucernas, adoleat illum;
8- Similiter quum accenderit Aharon lu- ! cernas inter duas vesperas , adoleat illum: suffitus jugis coramjehova per generationes vestras esto.
9. Ne offeratis in eo suffitum exterum,
aut holocaustum , aut oblationem ; neque !, libamen libatote super illud. |
10. Tantum expiationem faciet Aharon | super cornua ejus semel quotannis : e saligni- j ne sacrificii pro peccato iiei expiationum, i semel quotannis expiationem faciet in eo per !
i gene-

fnpcriÜoiSsj.
'Waltateu
b
fcs in id) Ofiedie;ijj,
'foo mani, ir iuisvttjK.
ise fimilat ,mj. libam« (pr. nim,
offerto k e Aontm mit» m suito c i, «i igne absu-
ämü cotivr
Mmvebfe
tetoaSS
ima,
ratm comtri i etiim &■ &
otio Anjas
fifaiUs,ai e
& Jehova ettsrafji' 50 /m Jti»
tram tum« matum f«
etüa.&K
LviktiM
O^OOTBt.
Cap.5^
EXODUS.
Cap. 30. ;r.
tiKinum" 1 -
iUi»
isaurtosfi®
linosatj® 1 -
ejas,q'.«4iH'
limiWe.,
vecta i 6 f :
obttatafc
Tioneojwi' vit snpti tlfc im teciiffl ; ^AharonfJ» nane,
m; , ,
nderit AWJ_ S t &
apff?
>latiost€®; w
io**
otacnis' 1 ,®.',
»M**
generationes vestras , res sancta sanctarum estjehovx.
ii. Traeterea alloquutus est Jehova Mo- sclien, dicendo:
ir. Quum, recensebis summam filiorum Jisraelis per numerandos eorum , tum dabunt quisque redemturam vitae fuse Jehovae, numerando eos : ut non fit in eis plaga,quum numerabis eos.

1;. Hoc danto quisquis transit innumeratos, dimidium sicli, prout est siclus sacer; (vi- gmti obolorum efflue sidus) dimidium sicli oblationem Jehovat.
14. Quisquis transit in numeratos: ä nato viginti annos & supra, dato oblationem Je- hov*.
iV Qui dives est, ne augeto, 8c qui tenuis est , ne diminuito de dimidio sicli, dando oblationem Jehova:, ad expiandum animas Vestras.
16. Accipiens autem pecuniam istam expiationum a filiis Jisraelis , repones eam ad ministerium tentorii conventus : eritquepro filiis Jisraelis in monimentum coram Jehova, ad expiandum animas vestras.
17. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
iz. Facies etiam labrum erneum , & scapum ejus atneum ad lavandum : Sc pones illud inter tentorium conventus, Sc ipsum altare , ac pones ibi aquam :
19. Ut lavent Aharon Sc filii ejus ex eo manus suas,8c pedes suos.
ao.Quum erunt ingressuri tentorium conventus, lavanto aqua ut non moriantur ; aut quum erunt accessuri ad ipsum altare ad ministrandum , ut adoleant sacrificium igne absumendum Jehova'.
21. I.avabunt, inquam, manus suas Sepedes suos, v-t non moriantur : hoc esto illis statutum perpetuum > ipsi Maroni Si semini ejus per generationes eorum.
22. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
2Z. Tu autem accipe tibi aromatum prs- stautissimum; myrrhai ingenua quingenta pondoi Sc cinnamomi odorati dimidium ejus, ducenta quinquaginta : St calami odorati ducenta quinquaginta:
24. Et casia quingenta, prout est pondus sacrum, St olei oliva hinem:
25. Et parabis exilio oleum unctionis sacrae , unguentum unguentaria opere unguentarii : oleum unctionis sacra esto.
2 6. Ebque unges tentorium conventus, & arcam ipsam testimonii.
27. Menfamque illam cum omnibus instrumentis ejus Sc lychnuchum ac instrumenta ejus, Sc altare ipsum suffitus:
28. Altare quoque holocausti, 8c omnia instrumenta ejus, labriimque Sc scapum ejus :
29. Ut sanctifices illa; sintque res sancta
sanctarum; quicquid tetigerit illa, sanctum esto. 0
30. Aharonem quoque, Sc filios ejus imgi- to: Sc sanctificato eos, ut sacerdotio fungantur mihi.
31. E Ilios verö Jisraelis alloquitor , dicendo ; oleum unctionis sancta; esto hoc mihi per generationes vestras.
32. Carnem hominis ne nui fluant eo un- gito, aut fecundum confecturam ejus ne facitote simile ei: res sancta est, res sancta esto vobis.
33. Quisquis conficiet simile ei, aut quisquis imponet ex eo rei exter* ; propterea exscindetur e populis silis.
34. Item edixit Jehova Moschi, accipe tibi aromata, stacten Sc onychen Sc galbanum, nardi folia cum spicis Sc thus purum: unumquodque solum cum altero Colo esto.
35. Et parabis ex eo suffitum, pigmentum opus pigmentarii, salitum, purum, sanftmn.
36. Contundensque ex eo minutim, pones ex eo coram ipso testimonio in tentorio conventus, quo conventurus sum tecum: res sancta sanctarum esto vobis.
37. At secundum hujus suffitus, quem feceris, confecturam ne facitote vobis: res fausta esto tibi, Jehovse est.
38. Quisquis fecerit ei similem ad odorandum eam ; utique exscindetur e populi* suis.

C A P U T XXX I.

Betzäleel princeps are hitellus , (st ejus eo!- leg/c.

D Einde alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
3. Vide nominarim vocavi , Betzaieelem filium Uri, filii Churis e tribu lehnst* :
3. Quem implevi spiritu Dei; peritia, & intelligent«, notitiaque, Sc omni arte.
4 Excogitandi res industrie inventas, & operandi in auro, & in argento, Sc in sere:
5. Et artificio gemmario inserendi,Sc artificio lignario; operandi opus quodlibet.
6. Prxtevea ego ecce addidi ei Aholiabum, filium Achisamäci e tribu Danis , & animo cujusque industrii indidi peritiam : ut faciant quxeunque prscepi tibi.
7. Tentorium conventus, Sc arcam pro testimonio ipso, Sc operculum propitiatorium, quod erit super eam , Sc omnia instrumenta ipsa tentorii;
8- Mensiimque cum instrumentis ejus > 8r lychnuchum purum cum omnibus instrumentis ejus; Sc altare suffitus:
9. Et altare holocausti cum omnibus instrumentis ejus, labriimque Sc scapum ejus:
10. Et vestes ministerii, Sc vestes sacras Aharonis sacerdotis , ac vestes filiorum ejus ad fungendum sacerdotio:
11. Denique oleum unctionis, Sc suffitum aromatum pro sanctuario; secundum omnia, qua: prxeepi tibi, faciimto.
12. Praeterea edixit Jehova Moschi; dicendo :
13. Tu autem alloquere filios Jisraelis dicendo , veruntamen sabbathamea servatote:, nam signum est inter me Sc vos per generationes vestras, ad cognoscendum me Jeho- vam esse, qui sanctifico vos.
14. Observabitis ergo sabbathum , quia res sancta est vobis : Profanantium illud quisque omnino morti traditor , nam quicunque fecerit in eo opus , utique exscindetur anima illa e medio populorum suorum,
15. Sex diebus fiet opus ; at die quovis septimo sabbathum requies est res sancta Jehova; : quisquis fecerit opus die ullo sabba- thi, omnino morti traditor.
id. Observabunt itaqxe filii Jisraelis sab-
bachuro

bathum ipsum 5 celebrando sabbathum per generationes suas, foedere perpetuo.
17. Inter me & filios Jifraelis signum est in perpetuum: quia fex diebus sec,t Jehova coelum 8c terram, die autem septimo quievit & recreavit se.
j 8. Tandem quum absolveret alloqui eum in monte Sinai, dedit Moschi duas illas tabulas testimonii, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

C A I' U T XXXII.

Vituli aurei tragoedia.

Q Uum autem videret populus admodum .differre Molchen descendere ex ipso monte, congregatus populus ad Aharonem, dixerunt ei, age, fac nobis Deos , qui anteeant nobis, jam enim Moschi viro illi, qui eduxit nos e terra /Egypti, quid fartum sit. ignoramus.
2. Et dixit eisAharon, rumpentes detrahite inaureis aureas,qu* sunt in auribus uxorum vestrarum,filiorum vestrorum,filiartim- que vestrarum, 8c afferte ad me.
3. Rumpentes ergo detraxerunt sibi totus ille populus inaureis aureas, qua; erant in auribus luis , & attulerunt ad Aharonem.
4. Qui acceptam e manu eorum formavit illud casto, quum feciffet ex eo vitulum fusilem: tum dixerunt, hi sunt Dii tui Jisraiib qui eduxerunt te e terra /Egypti.
5. Quod videns Aharon, exstruxit altare coram eo, proclamavi tque Aharon dicendo, festum Jehovse cras esto.
6 . Surgentes itaque postridie mane, obtu- . Ierunt holocausta, St applicarunt eucharistе- ria : sedi'tque populus ad edendum & bibendum, deinde furrexerunt ad ludendum.
7. Edixit vero Jehova Moschi, abi descende, nam corrupit Je populus tuus, quem eduxisti e terra /Egypti

8. Recesserunt celeriter ab ea via , quam praecepi illis , fecerunt sibi vitulum fusilem : & incurvantes fe sacrificaverunt ei, ac dixerunt : hi sunt Dii tui Jifrael, qui eduxerunt te e terra /Egypti.
9. Dixit etiam Jehova Moschi; vidi populum istum, quod ecce populus dura cervice est.
10. Nunc igitur sine me , ut accensa ira consumam eos : efficiam vero te in gentem magnam.
ii. Quamobrem deprecatus est Mosche faciem iratam Jehova: Dei sui ; 8c dixit, quare Jehova accenderetur ira tua in populum tuum, quem eduxisti e terra /Egypti, virtute magna & manu forti ?
12. Quare loquerentur /Egyptii, dicendo, malo animo > eduxit eos, ut occideret eos in istis montibus,8t consumeret eos i superficie terrae i converte te ne accendatur ira tua , St poeniteat te istius mali ,quod proposuifti contra populum tuum.
13. Recordare Abraham!, Jitzchaki , 8c Jifraelis , servorum tuorum, te juravisse eis per te , & promisisse eis , multiplicabo semen vestrum tanquam stellas coeli: St totam hanc terram , quam promisi dabo semini vestro , ut possideant in seculum.
14. Tum poenituit Jehovam istius mali, quod farturum fe dixerat populo suo.
15. Et Mosche revertens descendit de
monte illo cum duabtis tabulis testimonii in manu fiia; tabulis scriptis ä binis paginis suis, hinc St inde scriptis.
i< 5 . Erantque tabula: istae opus Dei, St scriptura scriptura Dei erat, insculpta tabulis.
17. Audiens autem Jehoschuaii sonum ipsum populi dum vociferaretur , dicebat Moschi, sonum bellicum in castris
18. Qui dixit, non efl sonus, quo strenui clamant, neque est sonus , quo debiles clamant : sonum cantantium ego audio.
19. Eu,tque quum appropinquans ad castra videret vitulum illum St choros, ut accenderetur ira Moschis , St abjiciens e manibus suis tabulas frangeret eas sub ipso mon-
20. Deinde accipiens vitulum illum, quem fecerant, exullit igne, commoluitque donec minutus esset: dispergerrsque in superficiem aquarum jussit bibere filios Jifraelis.
2r. Dixitque Mosche Aharonj, quid sec,f> tibi populus iste, quod induxeris super eunt peccatum maximum ?
22. Cui dixit Aharon, ne accendatur ira domini mei, tu nosti populum hunc in malo jacere:
23. Nam dixerunt mihi, fac nobis Deos, qui anteeant nobis: jam enim Moschi viro illi, qui eduxit nos e terra /Egypti, quid factum sit, ignoramus:
24. Et dixi eis ; cui efl aurum ? rumpentes itaque detraxerunt sibi, Sc dederunt mihi, quod ubi conjeci in ignem,prodiit vitulus iste.
25. Quum ergo videret Mosche populant esse nudatum; quod nudässet eum Aharon ad ignominiam subeundam ab inimicis, qui insurrerturi fuissent in eos :
16. Subsistens Mosche in porta castrorum, edixit, quisquis est Jehova: , ad me aggre~ gator sic aggregati sunt ad eum omnes filii Levi.
27. Dixitque illis , sic ait Jehova Deus Jifraelis ; apponite quisque gladium suum femori suo: transite Sc redite per castra de porta in portam, & occidite quisque fratrem suum, & quisque amicum suum > & quisque propinquum suum.
28. Quod fecerunt filii Levi secundum edi- rtum Moschis; & ceciderunt de populo illo, eo ipso die, ad tria millia virorum;
ap. Dicebat enim Mosche , consecrate ministerium vestrum hodie Jehova:, quum quis filio suo , aut fratri suo aderit: & inditurus est vobis hodie benedictionem.
30. fuit autem postridie, quum dixit Mosche populo, vos peccastis peccato maximo: nunc itaque ascendam ad jehovam , forst expiationem faciam pro peccato vestro.
31. Ut reversus Mosche ad Jehovam diceret, obsecro , peccavit populus iste peccato maximo, quod fecerunt sibi Deos aureos.
32. Attamen nunc , an condonaturus ej peccatum eorum 5 nam si non ita eft , dele me nunc de libro tuo, quem scripsisti.
33. Dixit vero Jehova Moschi, eum qui peccaverit mihi, delerem de libro meo.
34. Sed nunc abi deduc populum istum, quo dixi tibi, ecce angelus meus prafibit tibi: Si quo die visitaturus sum , utique visitaturus sum adversus eos peccatum ipsorum.
, 35 . 1 ‘äJ
W» S
ai»
Le;iu
Blfjfj
Ifitüm
litui
S&Cti
B*:
V«
»Ü
tfatsa
wt. 4, Ii istud, Jl tiliis fb
!• Q?
Vntlis,
wm«
kottu
uaaat
iit.
1Ä
tseiitt
IJlQto
JS«Mt
läfitiB
iteai
bftaaii
utui mti 1 9. Fuit intentor, itatis, tliifefeji
■o.Qc tanmi illitis tffl! curvantes
tUa
6afe
te»;
/situi«
"«Simi
l3,ll j«eti»
is«.

S'Vnt
*0»
Usi

Dei, 8 t(aV ta tabulis. 111'u sonus st, dicebit isaiio. ,tpo rtrenui
IÄS &b
ludio.
sjstts ad o* bms,ut a;* BKtmam-
iifqfc»
:in lupetts Miis, soni,(piis ixtiisiiipsE
55 .Itaque perculfit Jehova populum istum,
propter ii, quod fecerat ilii vitulo, quem fecit Abaton.

CAPUT XXXIII. Respisentia Jismelitarum > De/que indul- gyttia.

E Dixit igitur Jehova Moschi, abi ascende hinc tu, Sc populus iste ,quem eduxisti e terra -Egypti; in terram , quam juramento promisi Abrahamo, Jitzchako, ik Jahakobo; dicendo, semini tuo dabo illam.
2. Et mittam ante te Angelum : quo expellam Cenahanxum > Emortuum , £k Chit- thxum, Sc Perizzxum, & Chiwxum, & Je- busxum:
5. In terram affluentem lacte & meile-.nam non ascendam in medio tui > quia populus durus cervice es, ne consumam te in hoc itinere.
4. Et audiens populus verbum malum istud, luctui se dederunt, Sc non imposuerunt ullus suum ornamentum sibi:
5. Quia edixerat Jehova Moschi, edic filiis Jisraclis; vos eßü populus durus cervice,uno momento, si ascendero in medio tui.consum- sero te : nunc itaque depone ornamentum tuum a te,Sc cognoscam quid sim facturus te:
6 . Sed spoliaverunt se filii Jisraelis quisque ornamento suo, procul ä monte Cho- rebo.
7. Mosche vero acceptum tentorium suum, tetendit sibi extra castra procul recedendo ä castris, vocavitque illud tentorium conventus : erat enim ut quisquis consulturus erat Jehovam, exiret versus tentorium conventus, quod erat extra castra.
z. Fuit autem quum prodibat Mosche in tentorium iliud, ut surgent.es totus populus, staret quisque ad ostium tentorii sui; sic intuebantur tergum Moschis , donec ingrederetur in tentorium illud.
9. Fuit vero, quum ingrederetur Mosche in tentorium illud, ut descendens columna illa nubis, consisteret ai ostitim illius tentorii, sic loqueretur cum Mosche.
10. Quamobrem videns totus populus columnam illam nubis consistentem ad ostium illius tentorii, surgebat totus populus,ut incurvantes se W ostium tentorii sui honorem exhiberent.
11. Alloquebatur autem JehovaMoschen facie ad faciem, quemadmodum alloqui solet quis amicum suum -. redeunte vero ad castra Mosche cum ministro suo Jehoschuha filio Kunis puero, non recedebat e medio illius tentorii.
12. Tum dixit Mosche Jehova: , vide tu, edicis mihi, deduc populum hunc , interea tu non indicasti mihi, quem missurus fuisti me-
nAusiSkP"“. cum: tu tamen dixisti, agnosco te iiomina- jiDeosaure«* t ; m , ztque etiam invenisti gratiam in oculis tonde®»®* meis.
onjMejM 811 15. Nunc ergo, si modo inveni gratiam in oculis tuis, indica mihi quaiso vias tuas , Sc Moschi, «J : agnoscam te, ut inveniam gratiam in oculis | £ libro mea populum ® mens?«* : im.iitif'. 1 j petat»®;
B acernos r imtaiCE'
k nobis Di n Holci i rn ■ypti, jaide
dederint t iroäit viti
;fit popuVat tm khM iiunticisit
uti catae , ad me t:-
stekovaD®*
riadimsaat
eps;*# e quisque fi®
en’ secuftdim- at depopAl rori® i 1, consecti“: io\% qututi;
inti&iiri”
quuffld®^ itccatoiw® jefiovam, k cato vestro, jehovam»
r
tuis : considera etiam gentem hanc populum tuum esse.
14. Quo dicente, facies mea praecederet, Ut quietem datem tibi ?
15. Dixit ei Mosche, si facies tua noti prx- Ledet, ne jubeto nos hui; discedere;
1 6. Nam quänam re cognoscetur jam invenisse gratiam in oculis tuis me, St populum tuum ? nonne quum ibis nobiscum : ita separabimur ego 8c populus tuus ab omni populo, qui eft in superficie terrae.
17. Dixit itaque Jehova Moschi , etiam hancrem, quam dixisti faciam, quia gratiam invenisti in oculis meis > 8c agnovi te nominarim.
io. Amplius dicenti Moschi }fac quaeso videam gloriam tuam:
19. Dixit , ego faciam ,ut transeat tota bonitas mea ante faciem tuam ,& inclamabo nominarim Jehova ante faciem tuam : sed gratiosus ero, cui fuero gratiosiis,& miserebor, cujus misertus fuero :
20. At non posses, inquit, videre faciem meam; quia non potest me homo videre, 81 vivere.
Li. Postea dixit Jehova, ecce locum apud me, consistes igitur super istam rupem.
22. Erit autem,quum transibit gloria mea, ut ponam te in cavitate ipsa rupis , & obtegam te manu mea, donec transivero :
23, Sed quum amovero manum meam , videbis posteriora mea, facies autem mea videri non potest.

CAPUT XXXIV. fiUdC tabuhc nova: : confefflo isf precatio Moschie : leges varix: ; quadragesima velamen Moschu.

D ixit autem Jehova Moschi, dola tibi duas tabulas lapideas , similes illis prioribus, ut inscribam istis tabulis eadem verba, quee fuerant in tabulis illis prioribus , quas fregisti;
2. F.t esto paratus m crastinum mane, ut ascendas ipso mane in montem Sinai , 8c sistatis mihi illic in Vertice istius montis.
3,Sed ne quisquam ascendito tecumetiam- que ne quisquam conspicitor in toto isto monte: etiam, pecudes aut armenta, ne pascunto e regione istius montis.
4. Quum igitur dolasset duas tabulas lapideas , similes illis prioribus , fingens Mosche ipso mane, ascendit in montem Sinai, quemadmodum praeceperat Jehova ipsi: acceptis in manu sua duabus tabulis lapideis.
5. Tum descendens Jehova in ipsa nube, constitit cum eo ibi ; inclamavitque nomina- tim Jehova.
6 . Transiens enim Jehova ante faciem ejus, inclamavit; Jehova Jehova, Deus fortis, misericors, & gratiosus : longanimis Si multus benignitate ac fide:
7. Custodiens benignitatem millibus, condonans iniquitatem , Sc defectionem, Sc peccatum : Sc qui ullo pacto non absolvit sontem > visitans iniquitatem

patrum in filios ,Kc in filios filiorum, in nepotes Sc in abnepotes.
8- Festinans autem Mosche, inclinato vertice in terram, incurvavit se honorem habiturae ••
9,Et dixit, si nunc inveni gratiam in oculis tuis Domine, eat quxfo Dominus in medio nostri: quia populus durus cervice est, ideo condones iniquitatem nostram , Sc peccatum nostrum, Li compares nos in hseredi- tateni.
E 10.Qui

io. Qui dixit, ecce ego pango foedus ; coram toto populo tuo fac tinus lum mirabilia, quae non fuerunt patrata in tota terra Lc in omnibus gentibus : adeo »t videat totus hic populus (in cujus medio es) opus Jeho- v« reverendum esse, quod ego facturus sum tecum.
n. Observa id, quod ego praecipio tibi hodie ; ecce ego expulsurus sum a facie tua Emorxum, Cenahanxum, St Chitthaeum, & Perizzxum, St Chivvxum, 8c Jebufaeum:
ia. Cave tibi, ne pangas foedus cum habitatore illius terrx, ad quam venturus es; ut non sit in laqueum in medio tui:
IZ. Sed altaria eorum demolimini, 8c statuas eorum frangitote; ac lucos eorum succiditote.
14. Nam non convenit te incurvatum honorem exhibere Deo alieno ; Jehovx enim nomen efl zelotes, Deus fortis zelotes est.
15. Cave tibi linquam.* ne pangas foedus cum habitatore illius terrx : ne quum scortabitur , sectando Deos suos & sacrificabit Diis suis, invitet te ; 8c comedas de sacrificio ejus :
16. Et accipias de filiabus ejus pro filiis tuis ; fcortantesque filix ejus sectando Deos suos, efficiant, ut fcortentur filii tui sectando Deos ipsarum.
17. Deos fusiles ne facito tibi.
18. Festum azymorum observato; septem dies vescitor azymis , quemadmodum prx- cepi tibi , constituto tempore, ipso mense Abib: quia ipso Mense Abib egressus es ex Aigypto.
19. Omne masculum , aperiens vulvam, meum efl : quare totius pecoris tui masculum separator , aperiens vulvam bovis , aut parvx pecudis.
20. Asinx autem aperientem vulvam redimes parva pecude,quod si non redimes,ipsum decollabis : omnem primogenitum filiorum tuorum redimito , neque comparento ulli coram me vacui.
21. Sex diebus operaberis , die autem septimo cessato : in ipsa aratione, St in messe cessato:
22. Etiam festum septimanarum feriator tibi , festum primitiarum messis triticex : St festum collectionis, revolutionem cujusque anni.
23. Tribus vicibus quotannis compareto omnis mas tuus ante conspectum Domini Jehovx Dei Jisraelis.
24. Nam ejiciam gentes a conspectu tuo, 8t dilatabo terminum tuum: neque concupiscet quisquam terram tuam , quum ascendes compariturus ante conspectum Jehovx Dei tui ternis vicibus quotannis.
25. Ne jugulando fundito cum fermentato sanguinem sacrificii mei: neque pernoctato usque rnanb sacrificium festi Paschatis.
2(5. Prima quxque, primitias terrx tux afferto in domum Jehovx Dei tui : ne coquito hoedum in lacte matris 'sux.
27. Tum edixit Jehova Moschi, scribe tibi verba hxc : quia ex prxstituto horum verborum pango tecum foedus, & cumjisrae- k»
28. Itaque fuit ibi cum Jehova quadraginta. dies. St quadraginta noctes, cibum non «rrasdit.&aqsum non bibit; iiifoipsicque

flehova tabulis verba foederis hujus, decem illa verba.
29. Fuit vero descendente Mosche e monte Sinai, quum essent dux iilx tabulx testimonii in manu Moschis , descendendo ex monte illo ; ut ignoraret Mosche splendidam esse factam cutem faciei sux , quum i! Ich loqueretur fecum.
30. Videns autem Aharon St omnes filii Jisraelis Molchen , quöd ecce splendida facta esset cutis faciei ejus ; timebant accedere ad eum :
31. Sed revocante eos Mosche,reversi sunt ad illum Aharon , St omnes principes m eo coetu: St alloquutus est eos Mosche.
32. Postea demum accesserunt omnes filii Jisraelis; quibusprxcepit omnia, qux loquu- tus fuerat Jehova fecum in monte Sinai.
33. Donec vero absolvisset Mosche loqui cum eis, imposuit faciei sux velamen.
34. Quum autem veniret Mosche in conspectum Jehovx ad loquendum cum eo,amovebat illud velamen , donec exiret: egressus vero/ir eloquebatur filiis Jisraelis id, quod mandatum erat sibi.
35. Respiciebant enim filii Jisraelis in faciem Moschis, quöd splendida facta esset cutis faciei Moschis : quapropter reponebat Mosche velamen illud super faciem suam, donec rediret loquutum cum eo.

CAPUT XXXV. Recapitulatio legum ceremoni alium, ISffon-
tanea poptili oblatio.

/""Ongregavit ergo Mosche totum coetum filiorum Jisraelis , 8c dixit eis; hx sunt illae res, quas prxcepit Jehova, ut faciatis.
2. Sex diebus fiet opus,die autem septimo, esto vobis dies sanctus , fabbathum quietis Jehovx -. quisquis fecerit in eo opus , morte plectitor.
3. Ne accenditote ignem in ullis habitationibus vestris, die fabbathi.
4. Prxterea alloquutus est Mosche totum coetum filiorum Jisraelis , dicendo : hxc est illa res, quam prxcepit Jehova , dicendo :
5. Accipite ex iü, quae penes vos sunt oblationem Jehovx, cujuscunque animus sponte moverit eum , afferto hanc oblationem Jehovx : aurum & argentum, St xs ;
6 . Et hyacinthina, & purpurea, Sc coccinea dibapha, & linum xylinum, Sc lanam caprarum :
7. Et pelles arietum rubefactas , pellesque melium, & ligna cedrorum lectissimarum.
8- fit oleum ad luminare: odoramentäque ad oleum unctionis. St ad suffitum aromata illa:
9. Et lapides fardonychas,8c Iapides insitivos, pro ipso amiculo, St pectorali sacro.
10. Industrius autem ex vobis quisque, veniunto, ut faciant quicquid prxcepit Jehova :
11. Tabernaculum, tentorium ejus, St tegmen ejus ; ansulas ejus St asseres ejus,transtilla ejus,columnas ejus, & slylobatas ejus:
12. Arcam ipsam, vectesque ejus, cumo- perculo propitiatori», St velum tegumenti:
13. Mensam, Sc vectes ejus, Lc omnia instrumenta ejus ; St panis faciei inflrumentn.
14. Lychnuihtimque luminaris ,& instru-
men«

JhU!
ktajwitet
Mosche emo; * tabui* tob eseendendo c Ae splendidae
“ St omnes ffi ctjittiWia
bat astitu i
°stks,rtverii>iB
«JiBftsat
iMofe,
fasstnaSS

ttlMÄte;
imwtäni.
ietMosdut)
tvelan.
ret Mosc'ne«
ltaamtot
ccsimnxc
/israelisülti
ü lihilis'c tihckik: ipter repat, faaem fea to.
XV,
i tlm/Sifi.
totum «st:
i.miaai’i autem ftpfe obattap atoofBiS
:m in uEs lü
ÜB,
ItllJAj&IK
tova.fe* jenes«! (» : igue animus f< baue obl".:
irpiirea,feiln
fastas, peW lestilsimaic odoramean ifitam an«
^toidesia ;\otaii fcff : vobis nid Mtexi
irinitl
ifeesejaSp
tvlobatase*
n-ejusF
iutntef*
ns.Stoi»'
:iei tiffi
Cap.;?-
menta ejus, a- lucernas ejus, & oleum luminaris : A
15. Item altare suffitus ,& vectes ejus.Sc oleum unctionis , & suffitum aromaticum : 2i tegmentum porta:, aci portam tabernaculi :
16. Altare holocausti, 8c cribrum aineum, quod illi erit, vectes ejus, 8c omnia instrumenta ejus, labrum & scapum ejus.
17. Tapetes ocellatos atrii, columnas ejus, St istylobatas ejus , Sc tegmentum portx atrii:
18. Paxillos tabernaculi, & paxillos atrii, cum funibus suis.
ip. Vestes ministerii, administrandum in sancto ; vertes lanctas Aharonis sacerdotis , St vestes filiorum ejus ad fungendum sacerdotio.
10. Postea egressi sunt totus ccetus filiorum Jisraelis , a conspectu Mofchis :
21. Et reverti sunt quisque , quem extulit animus eius , & quemcunque ipiritus ejus sponte movit, attulerunt oblationem Jeno- vse ad opus tentorii conventus, tk ad totum ministerium ejus , & ad vestes sanctas.
22. Venerunt itaque viri cum mulieribus : quemcimq; sponte movit animus, afferebant fibulas, & monilia , Si annui os, cingulasque pendulas , omnia instrumenta aurea, & quisquis obtulit, ojfcrebat oblationem auri Jeho- VL.
23. Item unusquisque,quicquid praesto fuit penes se, hyacinthinum aut purpureum, aut coccineum dibaphum, & linum xylinum, Si lanam caprarum; pellesque arietum rubefactas, & pelles melium offerebant,
24. Quisquis offerebat oblaticmem argenti, aut acris attulerunt in oblationem Jehova: : & penes quoscunque praesto erant ligru cedrorum lectissimarum pro toto opere illius ministerii, attulerunt.
25. Praeterea singula; mulieres industriae neverunt manibus suis, attuleruntque netum hyacinthinum, & purpureum, Sc coccineum dibaphum St xylinum.
26. Omnes etiam mulieres, quas extulit animus earum ad nendum industrie, neverunt lanam caprarum.
17. Principes vero attulerunt lapides sar- donychas & lapides insitivos > pro amiculo & pectorali sacro :
28. Et odoramentum, Si oleum pro luminari, & pro oleo unctionis,& pro suffitu aromata.
2-. Omnes viri & mulieres, quos sponti movit animus ipsorum, ad afferendum pro toto illo opere, quod praeceperat Jehova fieri per Moschen : attulerunt filii Jisraelis voluntariam oblationem Jehova:.
30. Tum dixit Mosche filiis Jisraelis, videte, vocavit Jehova nominarim, Betzaleelem filium Uri, filii Cituris, e tribu Jehudae :
31. (Quem implevit spiritu Dei, peritia, intelligentia, & notitia, Lc omni arte;
32. Tum ut excogitet res industrie inventas, 8c operetur in auro, Si in argento , & in ane,
33. Et in artificio gemmario ad inferendum, & in artificio lignario, operando opus quodlibet ingeniosissimum:
34- Tum animo ejus indidit, ut docere poilit) vocavit, induam t ipsum. & Aholia-
_ Cap.? 5 -.?<s.
bum filium Achilamaci e tribu Danis :
35. Implevit eos industria animi, ad faciendum omne opus fabri, & opificis artifi- ciosillimi, phrygionisqtie , Sc textoris , hyacinthinis St purpureis, Si coccineis dibaphis St xylino; facturos omne opus, & excogitaturos res industrie inventas. Caput XXXVI.
3 6. Faciet itaque totum opus ad ministerium sanctuarii Betzaleel,& Aholiab,Sc o- mnis vir industrius - quibus indidit Jehova peritiam, & intelligentem , ut sciant facere secundum omnia , qua’ prxeepit Jehova.

CAPUT XXXVI.

Architellura. tabernaculi , inchoatur.

Ocavit ergo Mosche Betzaleelem 8c A- holiabum,& omnem virum industrium, cujus animo indiderat Jehova peritiam ; quemcunque extulerat animus ipsius, ut accederet ad opus illud, ad faciendum illud.
2. Qui quum accepissent a conspectu Moschi s omnem illam oblationem, quam attulerant filii Jisraelis pro opere ministratorio limctuarii ad faciendum illud; tamen adhuc iih afferebant ad eum voluntariam oblationem unoquoque mane.
3. Quapropter venientes periti illi omnes, qui faciebant totum opus sanctuarii; quisque ab opere suo, quod ipsi faciebant:
4. Alloquuti sunt Moschen dicendo , excedunt populus afferendo •. plus fatis est hujus administrationis , pro illo opere, quod praecepit Jehova faciendum.
5. Tum praecepit Mosche, ut proclamaretur in castris , dicendo , ullus aut ulla, ne fa- ciunto deinceps opus ad oblationem sanctuarii : sic cohibitus est populus, ne afferret.
6. N.am illius rei erat fatis illis pro toto hoc opere ad faciendum illud 5 adeoque supererat.
7. Fecerunt itaque industrius quisque inter facientes hoc opus, tabernaculum illud e decem aulafis, xylino internexo , Si hyacinthino, & purpureo, Si coccineo dibapho,Cheru- binis referta , opere artificiosissimo fecit ea.

g. Longitudo aulaci uniuscujusque viginti octo cubitorum, & latitudo quatuor cubitorum cujusque aulaci ; mensura eadem fuit omnibus his aulaeis,
p. Et conjunxit quinque aulaea unum ad alterum; Si quinque aulaea conjunxit unum ad alterum.
10. Nam fecit loramenta hyacinthina, io ora aulaci primi ad extremitatem in commissura : similiter fecit in ora cujutVis aulaei ulteriore, in commissura secunda.
ri. Quinquaginta loramenta fecit in qulaeo primo, & quinquaginta loramenta fecit in extremitate cujusque aulaci, qua: erat in commissura secunda: continuerunt haec loramenta aulaa unum cum altero.
12. Factisque quinquageni» ansulis aureis; conjunxit ista anisa alterum alteri inditis loramentis in ipsas ansulas, ut esset tabernaculum unum.
13. Item fecit aulaea e lana caprina, ad tentorium super ipsum tabernaculum, undecim aulaia fecit illa.
1 14. Longitudo aulaei unius triginta cubitorum, Si quatuor cubitorum latitudo aulaei uniuscujusque; mensura eidem fuit undecim aulaeis.
i % %
iy.Cen-

15- Conjunx/ tque horum aulxorum quinque seorsim.Sc sex horum aulaeorum seorsim.
16. Faciens enim loramenta quinquaginta aptavit orae aulxi ulteriori in commissura fe- eunda , Sc quinquaginta loramenta aptavit orae aulaei cuj usque in commistura secunda.
17. Similiter fecit ansulas aereas quinquagenas , ad conjungendum ipsum tentorium» ut esset unum.
ig. I'rxterea fecit tegmen ipsi tentorio e pellibus arietum rubefactis , 8t tegmen e pellibus melium supernL.
19. Item fecit asseres huic tabernaculo L lignis cedrorum lectissimarum arrectarios.
20. Denum cubitorum longitudo asseris , sesquicubiti vero latitudo asseris uniuscujusque :
21. Binos cardines asseri unicuique (calari forma compositos unum ad alterum : sic fecit omnibus asseribus ipsius tabernaculi.
22. Fecit autem asseres istos huic tabernaculo : viginti asseres ad plagam Australem dextrorsum.
23. Et quadraginta stvlobatas argenteos fecit, sub viginti illis asseribus duos styloba- tas sub assere uno ad duos cardines ejus : St duos sty lobatas sub assere altero ad duos cardines eius.
24. Similiter in latere tabernaculi secundo ad plagam Aquilonalem fecit viginti asseres :
2$. Et quadraginta stylobatas eorum argenteos, duos stylobatas sub assere uno, Sc duos stylobatas sub allere altero.
26 . Angulis autem ipsius tabernaculi ad Occidentem, fecit fex asseres :
27. DUOS praeterea asseres fecit ad antas an- ' •gulares ipsi tabernaculo, in utroque angulo :
28. Qui erant gemellipari inferni, pariter- que erant gemellipari ad verticem suum inditi annulo uno : sic fecit utrique illorum pro duabus antis illis angularibus.
29. Sic erant octo assetes,8c stylobatx eorum argentei sexdecim stylobatae : bini sty- lobataesub assere unoquoque.
30. Fecit etiam transtilla e lignis cedrorum lectissimarum; quinque pro asseribus primi lateris ipsius tabernaculi.
31. Et quinque transtilla pro asseribus fecundi lateris tabernaculi, Se quinque transtilla pro asseribus tabernaculi, ad utrumque angulum pertinentia occidentem versus.
32. Fecit autem transtillum horum medianum > quod transcurreret in medio ipsorum asserum, ab uno extremo ad alterum.
33. Asseres vero ipsos obduxit auro , Sc annulos eorum fecit ex auro, qui essent sedes ipsis transtillis : obduxit quoque ipsa transtilla auro.
34. Item fecit velum illud ex hyacinthino, 8c purpureo, 3 c coccineo dibapho, 8t xylino internexo , opere artisiciosissimo, fecit illud Cerubinis refertum.
35. Et factis ei quatuor columnis , e cedris lectissimis, obduxit eas auro, uncis earum aureis .fuditque eis quatuor stylobatas argenteos.
36. Item fecit tegumentum portas ipsi tentorii ex hyacinthino , Sc purpureo , & coccineo dibapho,& xyiuio iutcrntxo,opere xlirygiano.
_ Cap. 37 .
37. Et columnas ejus quinque, St uncos earum (obduxit tamen earum epistylia, ho- riimque fascias auro) Sc stylobatas earum quinque ex a:re.

CAPUT XXXVII. Continuatur architeiium tabernaculi.

I Tem fecit BetzaleeI arcam illam e lignis cedrorum lectissimarum: dusim cubitorum cum dimidio longitudine sua , ac sesqui- cubiti latitudine fua.Sc sesquicubiti altitudine sua.
2. Eaque obducta auro puro intrinsecus & extrinsecus, fecit ei limbum aureum circumquaque,
3. Et fudit ei quatuor annulos aureos ad quatuor impages ejus ; ita ut duo annuli ejjent in lateris ejus uno, Sc duo annuli in latere ejus altero.
4. Fecit quoque vectes e lignis cedrorum lectissimarum, quos obduxit auro :
5. Et induxit vectes illos in annulos ad latera illius ares ; ad ferendum arcam illam.
6. Deinde fecit operculum propitiatorium ex auro puro: duüm cubitorum cum dimidio longitudine sua , Sc sesquicubiti latitudine sua.
7 - Fecit etiam duos Cerubinos aureos, continente opere fecit cos , e duabus extremitatibus ipsius operculi propitiatorii.
8- Cerubinum unum ab extremitate una hinc , Sc Cerubinum alterum ab extremitate altera inde: ex operculo propitiatorio fecit Cerubinos istos in duabus extremitatibus ejus:
9. Ita ut essent Cerubini illi passis alis sursum, obtegentes alis suis operculum ipsum propitiatorium , Sc facie sua obversa unius
I ad alterum, versus ipsum operculum propi- tiatorium facies Cerubinorum essent.
10. Item fecit mensam illam e lignis cedrorum lectissimarum : duüm cubitorum longitudine sua , Sc unim cubiti latitudine sua, Sc sesquicubiti altitudine sua:
11. Et obduxit eam auro puro, fec/tque ei limbum aureum circumquaque.
12. Facta quoque ei tamia palmari circumquaque , fecit limbum aureum tamia: ejus circumquaque,
/3. Et fudit ei quatuor annulos aureos, indiditque annulos ipsos in quatuor angulos, qui erant in quatuor pedibus ejus.
14. E regione ipsius taeniae fuerunt illi annuli, sedes vectibus ad portandum mensam.
15. Eecitque vectes ipsos e lignis cedrorum lectissimarum, Sc obduxit eos auro; ad portandum mensam.
16. Fecit quoque instrumenta illa , quar imponerentur mensae, scutulas ejus, Sc acerras ejus, Sc scopulas ejus, Sc scutellas, quibus tegeretur, ex auro puto.
17. Item fecit lychnuchum illum ex auro puro: continente opere fecit lychnuchum illum, scapus ejus, Sc quisque ramus ejus, lances ejus, mala oblonga eius > Sc calyculi ejus ex ipso erant.
18.Sex autem rami egredientes e lateribus ejus ; tres rami lychnuchi e latere ejus uno, Sc tres rami lychnuchi e latere ejus altero:
19. Tres lances , speciem amygdala: referentes in uno ramo malum oblongum, Sc ca- tysuhjsjSt tpgg Igiusi, fpetiyui amygdai*

M ' & IHM
epistylia.ho- Jbatas eat«
'"mituli, Harn e ii^njs
n cubitorum > >: sesqui-

Wti altitudi- atrinfeusJc
ItUBlCKVffll'
ilos MM g «t iuo arci i 4uo anaa:
lignis ctdrae
tlllO'. s manmlosüit maramfe, npropiliatoE 'Mciimdiiia iatitiiä
ibm am® iuibmexK tiatorii. tremitate »a ib extremitati ttiatorio seit stmtitiias
!* alis fc jaiimiptua oktevjiiBj rahim stop m eÄeM. ImUignM »w oiiks » oibiti laitsb tat fua: iropmfcitp Lquaqje. liapiiMiara are* «tat!
■ amntlos ®3 n quatuor £f edibusejus. ‘ a fuerunt Bf :andum ffletfc js e lignis® uxit eos i*|i
inienta ilM ulasejus,S a tstutellaSifü
umito”®
fecit Ivcitu-'t sau . eius. &
diente! eilt ® 1 i latere ejffiö tere ejus ^ i am)’^*
oblong®
S»

referentes in uno ramo malum oblongum , & calyculus; similiter fex illis ramis", qui prodibant e lychnucho illo.
20. In ipso vero lychnuchi scapo quatuor lances; amygdalae speciem referentia mala oblonga ejus se calyculi ejus :
21. Nempe malum oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibua , St malum oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibus, Si malum oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibus , fex illos ramos prodeuntes ex ipso :
22. Mala oblonga eorum, St rami eorum ex ipso erant: totus ille continente opere uno fuit ex auro puro.
2;. Et fecit lucernas ejus septem Se forcipes ejus, & trullas ejus ex auro puro.
24. Talento auri puri fecit illum,Sc omnia instrumenta illius.
25. Item fecit altare ipsum suffitus e lignis cedrorum lectissimarum : unius cubiti longitudine fua.St unius cubiti latitudine suä, quadratum , 8c duüm cubitorum altitudine sui, ex ipso erant cornua ejus.
26. Et obduxit illud auro puro, tectum ejus, laterique ejus circumquaque, Sc cornua eius ; fecitque ei limbum aureum circumquaque.
27. Et binos annulos aureos fecit ei infra limbum ejus, juxta binos angulos ejus, in duobus lateribus ejus ; ut ejsent sedes vecti- jbus ad portandum illud eis.
2g. Fecit autem vectes ipsos e lignis cedrorum lectissimarum, quos obduxit auro.
29. Fecit quoque oleum ipsum unctionis sanctum, Sc suffitum aromaticum purum, opere pigmentarii.

' CAPUT XXXVIII.

Consummatur architedura Tabernaculi. Tem fecit altare holocausti h. lignis cedrorum lectissimarum : quinque cubitorum longitudine sua , Sc quinque cubitorum latitudine fua, quadratum, Sc trium cubitorum altitudine fua.
2. Factisque cornibus ejus, super quatuor angulos ejus (ex ipso fuerunt cornua ejus) obduxit illud »re.
3. Fecit etiam omnia instrumenta ipsius altaris, lebetes,St palas, Sc crateras, Sc fuscinulas, Sc forcipes; omnia instrumenta ipsius fecit ex sere.
4. Et fecit illi altari cribrum opere reticulato »reo ; sub ambitu illius ab ima parte usque ad medium illius.
5. Et fundens quatuor annulos indidit quatuor extremitatibus illius ad cribrum »reum; ut ejsent sedes vectibus illius.
6. Fecitque vectes illos L lignis cedrorum lectissimarum, quos obduxit »re.
7. Et induxit illos vectes in annulos ipsos in lateribus illius altaris ad portandum illud eis : cavum ex tabulis fecit illud.
8. Item fecit labrum illud chalybeum, 8c scapum ejus chalybeum, i speculis mulierum tunnatim convenientium , qu» turmatim conveniebant ad portam tentorii conventus.
9- Item fecit illud atrium : ad plagam meridianam dextrorsum, tapetes ocellatos illius atrii e xylino imernexQ, centum cubito- irum»

10. Columnas eorum viginti, St styiobatas earum viginti »neos: uncos illarum columnarum fasciasque illarum argenteas:
1 1. Similiter ad plagam Aquilonalem,centum cubitorum, columnas eorum viginti Sc styiobatasearum viginti »neos; uncos columnarum , fasciäsqiie illarum argenteas :
12. Ad plagam vero occidentalem, tapetes ocellatos in quinquaginta cubitos , columnas eoijum decem, Si styiobatas illarum decem, uncos columnarum ftsciasque illarum argenteas:
13. Et ad plagam anteriorem orientem versus, quinquaginta cubitorum.
14. Tapetes ocellatos in quindecim cubitos ab unö latere, columnas eorum tres, Sc styiobatas illarum tres.
15. Et ä latere altero hinc, Sc mde ad portam ipsius atrii, tapetes ocellatos in quindecim cubitos, columnas eorum tres, & styiobatas illarum tres.
1 tf. Omnes tapetes ocellatos ipsius atrii circumquaque e xylino internexo;
17. Et styiobatas ad istas columnas »neos; uncos columnarum cum fasciis earum argenteos , 8c obductionem epistyliorum earum ex argento: erant enim omnes columia» atrii redimit» fasciis argenteis.
j 8 Tegumentum autemport» ipsius atrii opere phrygiano, e» hyacinthino, St purpureo , Sc coccineo dibapho, & xylino internexo , cujus longitudo viginti cubitorum, altitudo verö in latitudine tegumenti quinque cubitorum, i regione tapetium ocellatorum cujusque atrii:
19. Et columnas eorum quatuor cum stylobatis earum quatuor »neis; uncos earum argenteos, & obductionem epistyliorum earum, cum fasciis earum ex argento :
20. Omnes autem paxillos ad tabernaculum Sc ad atrium circumquaque »neos.
21. Ista sunt numerata ipsius tabernaculi, tabernaculi testimonii, qu» numerata sunt ex praestituto Molchis,/!.) ministerium Levi- tarum opera Ithamaris filii Aharonis sacerdotis.
22. E quibus Betzaleel,filius Uri, filii Chtt- ris e tribu Jehud» , fecit omnia, qu» pr»ceperat Jehova Moschi:
23. Et cum eo Aholiab filius Achisamaci de tribu Danis, faber Si ingeniosus artifex , phrygidque in hyacinthino , Sc in purpureo, Sc in coccineo dibapho, Sc in xylino.
24. Totum illud aurum, quod factum est ad istud opus in toto opere sanctuarii: fuit inquam , aurum oblationis, viginti novem talenta, septingenti triginta sicli, prout eii siclus sacer.
2;. Item argentum numeratorum e coetu, centum talenta, cum mille septingentis septuaginta quinque siclis , prout eji siclus sacer.
26. Didrachma in singula capita,dimidium sicli > prout est siclus sacer, in quemque transeuntem ad numeratos ä nato viginti annos Sc deinceps > in sexcentos ter mille, quingentos quinquaginta.
27. Cujus argenti fuerunt centum talenta ad fundendum ■ styiobatas sanctuarii Si styiobatas veli ; centum styloba- t* in centum talenta , talentum in.stylo- batam;
28- Est

2g. Ex mille vero septingentis septuaginta quinque siclis , fecit uncos singulis columius,
& obduxit epistylia earum, redimivitque eas fasciis.
29. Item ass oblationis septuaginta talentorum , & bis mille quadringentorum siclorum pondere.
50. Ex quo fecit stylobatas porta; tentorii conventus, 8t altare ameum , & cribrum »neum, quod ei efi , & omnia instrumenta illius altaris :
31. Stylobatas quoque ipsos atrii circum- fluaque , & stylobatas pome ipsius atrii ; omnes praiterea paxillos tabernaculi, & o- jnneis paxillos atrii circumquaque.

CAPUT XXXIX.

Habitus pontificialis perficitur,

I Tcm ex illis hyacinthinis & purpureis & coccineis dibaphis fecerunt vestes ministerii , ad ministrandum in sancto ; fecerunt quoque vestes sacras, qu* essent Alraronis, sicut praeceperat JehovaMoschi.
2. Eecit itaque amiculum illud ; ex auro, hyacinthino, purpureo, Kc coccineo dibapho, & xylino internexo.
3. Ductis enim bracteis illius auri,sciderat artifex silamcnta; ad inserendum inter hyacinthina ipsa, 8t inter purpurea , & inter coccinea dibapha , 8c inter illud xylinum, opere artificiosilsimo.
4. Humeralia fecerunt ei conjungentia; ut duabus extremitatibus ejus conjungeretur.
5. Et cingula amictus ejus, qum ih eo erat, prout ernt opus ejus, ex ipso fuit; ex auro, hyacinthino, & purpureo, & coccineo dibapho , & xylino internexo ; quemadmodum prKceperat Jehova Moschi.
6. Quumque aptässent lapides illos sardo- nychas,circumclusos fundis aureis,insculptos sculpturis tanquam sigilli, de nominibus filiorum Jifraelis:
7. Imposuit eos humeralibus huius amiculi , ut efieut lapides monimenti pro filiis Jisra- elis, quemadmodum praiceoerat Jehova Moschi.
8- Item fecit sacrum illud pectorale opere artificiosilsimo , sicut opus amiculi; ex auro, hyacinthino, & purpureo , & coccineo dibapho, 8c xylino internexo.
9. Quadratum fuit duplicatum, fic fece- lunt pectorale illud sacrum, spithama; longitudine sua, & spithamx latitudine sua, duplicatum.
, lo. Inseruemntque ei quatuor ordines lapidum , ORDO, pyropum , topazium , 8c smaragdum, hunc ordinem primum:
n. Et hunc ordinem secundum, chryso- prasum, sapphirum, & adamantem.
12. Hunc quoque ordinem tertium , cyanum, achatem, & amethystum.
13. Hunc denique quartum ordinem, be- ryllum thalassium, sardium, & jaspidem; cir cumclusos fundis aureis insitionibus luis.
14. Hi ergo lapides cum nominibus filio» rum Jifraelis erant duodecim de nominibus eorum , & sculptur* tanquam sigilli pro duodecim tribubus, unaquxque de'nomine ipsius.
1Et fecerunt in isto pectorali sacro catenas aequabiles opere tortili, ex auro puro. i6. lactisque duabus fundis aurcis.ät duo-
bus annulis aureis , posuerunt duos illos annutos in duabus extremitatibus pectoralis illius sacri.
17. Indideruntque duas illas catenas tortiles aureas duobus istis annulis, in extremi' tatibus illius pectoralis facti:
18. Duas vero 4/ists extremitates istarum, duarum tortilium catenarum apponentes duabus istis fundis, indiderunt humeralibus psius amiculi, ut effit ante faciem ejus.
9. Eecerunt quoque duos annulos aureos, quos apposuerunt duabus extremitatibus pectoralis illius sacri, mtrinlecus in ora ejus , qux efi ad latus ipsius amiculi.
20.Similiter fecerunt duos annulos aureos, quos apposuerunt duobus humeralibus illius amiculi inferne ante faciem ejus , i region» alterius commissura; ejus : a superiore parte cingula; ipsius amiculi.
21. Ita sustulerunt pectorale illud sacrum annulis suis ad annulos illius amiculi vitta hyacinthina, ut esset super cingulam ipsius- amiculi, neque separaretur pectorale illud sacrum ab ipso amiculo : quemadmodum pneceperat Jehova Moschi.
22. Item fecit pallium illud amiculi, opere textili; totum hyacinthinum:
23. Os vero illius pallii in medio ejus vehit os lorica;, limbum ori ejus circumquaque, ne laceraretur.
24. Et fecerunt in fimbriis illius pallii malogranata hyacinthina, & purpurea,Sc coccinea dibapha: filis internexis.
25. Factisque tintinnabulis ex auro puro, posuerunt tintinnabula hxc inter malogranata, in fimbriis ipsius pallii circumquaque inter malogranata ilia.
6. Tintinnabulum , deinde malogranatum , in fimbriis illius pallii circumquaque ad ministrandum, quemadmodum praicepe- rat Jehova Moschi.
27. Item fecerunt tunicas illas e xylino, opere textili; Aharoni 8c filiis ejus:
28. Et cidarin illam e xylino, & tiaras illas ornamentorum e xylino ; 8 c femoralia,linea e xylino internexo.
29. Et baltheum illum e xylino internexo, & hyacinthino , & purpureo, Sc coccineo dibapho , opere Phrygiano : quemadmodum praeceperat Jehov^Mofchi.
30. Item fecerunt bracteam coronamenti sancti ex auro puro ; cui inscripserunt inscriptionem sculpturis tanquam sigilli, SANCTITAS JEHOVA-.
31. Et indiderunt ei vittam hy acinthinam, imponendo eam cidari ipsi superne : quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
32. Absoluto itaque toto opere tabernaculi tentorii conventus; quum facientes filii Jifraelis, secundum omnia > quae praeceperat Jehova Moschi, sic fecissent:
33. Attulerunt tabernaculum illud ad Maschen, tentorium ipsum,St omnia instrumenta ejus , ansulas ejus, asseres ejus, transtilla ejus , columnasque ejus ; 8c stylobatas ejus:
34. Et operimentum e pellibus arietum rubefactis, 8t operimentum £ pellibus melium : & velum tegumenti:
35. Arcam ipsam testimonii,& vectes ejus: 8c operculum illius propitiatorium :
36. Mensam cum omnibus instrumentis ejus, Lt panis faciei instrumenta ;
27.Eychn.u-

37. Lychnuchum illum purum , lucernas ejus, lucernas aptandas, Sc omnia instrumenta ejus, & oleum luminaris:
33. Et altare aureum,& oleum unctionis,& suffitum aromaticum, Sc tegumentum porta: ipsius tentorii.
39. Altare sencum , & cribrum seneum , quod ei est, vectes ejus, Sc omnia instrumenta ejus; labrum & scapum ejus:
40. Tapetes ocellatos atrii,columnas ejus, & stylobatasejus.Sc tegumentum ad portam atrii, funes ejus Sc paxillos ejus : denique omnia instrumenta ministratoria ipsius tabernaculi , pro tentorio conveniris.
41. Vestes ministerii ad ministrandum in sanctuario, vestes sacras pro Aharone sacerdote , Sc vestes filiorum ejus, ad fungendum sacerdotio.
42. Secundum omnia .quseprxceperat Je-
hova Moschi , sic fecerant filii Jisraelis torum illud opus. *
43. Qiiumquc videret Mosche totum illud opus, ecce fecerant illud, & quemadmodum praeceperat Jehova, sic fecerant: quapropter benedixit, eis Mosche.

C A P U T X L. 'Tabernaculum erigitur & majestate Hei
reptetur.

Lloquutus autem fuerat Jehova Molchen , dicendo:
2. Tempore mensis primi, primo die ejus mensis , erigito tabernaculum , tentorium conventus.
3. Etponesibi arcam ipsam testimonii, & obteges eam arcam illo velo.
4. Deinde inferes mensam, 8c ordinabis, qua: ordinari oportet in ea: inferes quoque lychnuchum illum, & accendes lucernas ejus.

5. Et pones altare illud aureum ad suffitum, coram arca ipsa testimonii: tunc appones tegumentum portat ipsi tabernaculo.
6 . Postea pones altare holocausti , ante portam tabernaculi tentorii conventus.
7. Penes vero labrum inter tentorium conventus, & altare istud, ubi ponas aquam.
8. Postremo pones atrium circumquaque, Lc appones tegumentum porta; ipsi atrii.
9. Tunc accepto oleo unctionis unges tabernaculum ipsum, & quicquid erit in eo; sic sanctificabis ipsum , Sc omnia instrumenta ejus, ut sit res sancta.
10. Unges quoque altare holocausti , Sc o- jmnia instrumenta ejus: sic sanctificabis ipsum altare, ut sit altare illud res sancta sanctarum.
xi. Unges etiam labrum ipsum, & scapum ejus ; sic'T.mctificabis ipsum.
12. Deinde jubens accedere Aharonem & filios ejus ad portam tentorii conventus; lavabis eos aqua:
13. Et induto Aharone vestibus sacris, ungens eum, sanctificabis eum, ut sacerdotio fungatur mihi.
14. Filios verö ejus jubebis accedere, in- duesque eos tunicis.
13. Et unges eos quemadmodum unxeris patrem eorum ,ut sacerdotio fungantur mihi : sic fiet, ut sit illis hxc unctio eorum in sacerdotium perpetuum , per generationes eorum,
16. Quod fecit Mosche secundum Ostinia» qua: pra^eperat eijectr,*, su fecit.
Cap. 40 ,
17. Fuit enim ipso mense primo, anno secundo, primo die mensis,at erigeretur tabernaculum.
18. Nam erexit Mosche tabernaculum, posit/sque stylobatis ejus, imposuit asseres ejus, & apposuit transtilla ejus, ac erexit columnas ejus.
19. Deinde expandit tentorium in tabernaculo ipso, cui imposuit tegmen ipsius tentorii superne , quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
20. Acceptiimque ponens testimonium fii arca illa, apposuit vectes ares, Se imposuit operculum propitiatorium ares ilii superne.
21. Postea intulit arcam in tabernaculum, Sr apposuit velum tegumenti > ut obtegeret arcam ipsam testimonii : quemadmodum prsceperat Jehova Moschi.
22. Item posuit mensam in tentorio conventus , in latere tabernaculi Aquilonem versus, extra velum illud:
23. Eamque instruxit instructione panis coram Jehova, quemadmodum prsceperat Jehova Moschi.
24. Similiter posuit lychnuchum in tentorio conventus i regione illius menss, in latere altero tabernaculi Meridiem versus;
25. Et accendit lucernas ejus coram Jehova, quemadmodum prsceperat Jehova Moschi.
2 6. Posiiit etiam altare aureum in tentorio conventus; ante velum ipsum:
27. Et adolevit in eo suffitum aromaticum ; quemadmodum prsceperat Jehova Moschi.
28. Apposuitque tegumentum portat, ipfi tabernaculo :
29. Item altare holocausti posuit, ad portam tabernaculi, tentorii conventus : 8c obtulit in eo holocaustum 8c munus quemadmodum prsceperat Jehova Moschi.
30. Et postsit labrum inter tentorium conventus Sc altare istud, ubi posuit aquam ad lavandum:
31. Lavenjntque exeo Mosche, deinde A- haronScfilitejus; manus suas St pedes suos.
32. Quum ingressuri erant in tentorium conventus, Sc quum accessuri erant ad ipsum altare, loturi erant: quemadmodum prscc. petat Jehova Moschi.
33. Denique erecto atrio ipso circa tabernaculum Sc altare illud, apposuit tegumentum ports ipsius atrii, sic absolvit ^lösche opus illud.
34. Tunc operuit nubes illa tentorium conventus ; Sc gloria Jehovs implevit tabernaculum :
33. Adeo ut non postet Molche ingredi in tentorium conventus , quum incubuisset: illi nubes: nam gloria Jehovs implebat ipsum tabernaculum.
36. Quum autem sustollebatur nubes illa 4 tabernaculo, proficiscebantur filii Jisraelis ili omnibus profectionibus suis.
37. Sin antem non sustollebatur nubes illa; neque ipsi proficiscebantur , usque ad diem » quo sustollebatur illa.
38. Nubes enim Jehovs erat super ipsum tabernaculum interdiu, ignis vero in ea noctu ; in oculis totius domus Jisraelis,omnibus profectionibus eorum.
£ 4 Liber
EXODUS.

Liber tertius Moschis ,five Leviticus.

CAPUT I.

lex Holocausti.

I Nclamavit autem Moschen , deinde allo- quutus est Jehova eum L tentorio conventus, dicendo :
2. Alloquere filios JisraelisSt edicito eis , quisque quum offeret e vobis oblationem Jehovx.ex jumentis, hoc eft, ex bobus,aut ex ovibus sive capris offertote oblationem vestram.
z. Si holocaustum erit oblatio ejus e bobus, maris integri offerto illam : ad portam tentorii conventus offerto illam : pro voluntate sua coram Jehova.
4. Et nitetur manu sua super caput holocausti sui, ut sit acceptum pro ipso ad expiandum ipsum:
Quando jugulabit Sacerdos subrumum illum juvencum coram Jehova, Sc offerentes filii Aharonis Sacerdotes sanguinem illius, spargent sanguinem illum circumquaque super illud altare, quod eft ad portam tentorii conventus.
6 . Deinde nudans pelle illud holocaustum, dividet illud in membra sua.
7. Tunc componentes filii Aharonis sacerdotes ignem super altari, struent ligna super 1 ignem illum.
8, Postea disponent filii Aharonis sacerdotes membra illa cum capite St intestinis , super illa ligna, qux fuerint apposita igni, qui eß super 'altare illud :
9. Quum exta ejus St crura ejus laverit a- qud: sic adolebit Sacerdos ea omnia in illo altari, holocaustum, sacrificium igne absum- tum, odoris grati Jehova;.
10. Quod si e grege oblationem suam , ex ovibus aut ex capris offeret in holocaustum ; maris integri efferto eam.
11. Jugulabitque illam ad latus illius altaris , versus Aquilonem coram Jehova : & spargent filii Aharonis sacerdotes sanguinem ejus super altare illud circumquaque.
12. Dividetque illa in membra sua cum capite ejus & intestinis ejus jSt disponet ea sacerdos super illa ligna, qux fuerint apposita jgni, qui e/i super illud altare:
1Quum exta cruraque laverit aqua: sic offerens sacerdos ea omnia, adolebit in ipso altari, holocaustum est sacrificium igne ab- sumtum, odoris grati Jehova;.
14. Sin autem ex aliqua volucri holocaustum oblationem suam offerat Jehova:, tum • offeret e turturibus, aut e pullis columbae oblationem suam:
15. Quam admovens sacerdos ad ipsum altare, ungue secabit caput ejus,adolebstque in illo altari; quum expressus fuerit sanguis ejus ad parietem ipsum altaris.
16. Deinde amovens ingluviem ejus, cum sordibus ejus; projiciet eam jtticta altare illud orientem versus, ad locum cineris.
17. Findet autem ipsam cum alis,non separabit e.u; sic adolebit eam sacerdos in ipso altari super ea ligna , qua: fuerint apposita
igni: holocaustum est , sacrificium igne ab- funipfuiii, odoris grati Jeuovx, 0

CAPUT II.

lex muneris voluntarii. f^Vjuxvis autem anima:, quum offeret ob- V lationem muneris Jehova;, 4 simila esto oblatio ; cui superfundet oleum, & imponet thus.
2. Sic afferet illud ad aliquem filiorum A- haronis , sacerdotum , qui accipiet inde plenum pugillum suum e simila ejus muneris, Sc ex oleo ejus cum toto thure ejus: adolebit- que sacerdos suffimentum memoriale ejus in ipso altari, munus igne absumptum odoris grati Jehova:.
3. Quod autem remanserit ex isto munere, efto Aharonis > Sc filiorum ejus : res fanda fandarum eft Sx igne absumptis Jehova;.

4. Quod fi offeres oblationem muneris, coctum ahquid furno ; sunto e simila collyra: azyma; mixta; oleo, aut lagana azyma uncta oleo.
5. Quod si munus ad sartaginem costum fit oblatio tua , e simila azyma mixta oleo esto,
6. Frangendo illam in frusta,postquam effuderis super eam oleum : munus est.
■ 7. Sin autem munus cacabi sit oblatio tua,
i simila cum oleo conficitor.
8- Tum afferes munus ipsum, quod fuerit confettum ex istis Jehova; : eo que oblato sacerdoti,admovebit sacerdos illud ad altare:
9. Et tollens sacerdos de munere isto suffimentum memoriale ejus, adolebit in altari illo, igne absumptum munus odoris grati Je- hovx,
10. Quod autem remanserit ex isto munere, efto Aharonis, aut filiorum ejusires sancta sanctarum ex igne absumptis Jehovje.
1 1. Nullum munus, quod offeretis jehova conficitor fermentatum : nam ex nullo fermento, St ex nullo meile adolebitis, igne absumendum munus Jehova;.
12. In oblatione quidem primitiarum offeretis ea fermentata Jehovx : sed ad hoc altare ne offeruntor in odorem gratum.
13.Omnem autem oblationem muneris tui sale salito; neque cessare sinito salem foederis Dei tui a munere tuo, cum omni oblatione, tua offerto salem.
14. Quod si offeras munus primitiarumje- bova:, aristas recentes tostas igne, quod contusum fuerit e spicis virentibus , offerto munus primitiarum tuarum:
15. Cui addes oleum,Sc impones thus;munus est.
s6. Sic adolebit sacerdos memoriale suffi- mentum eius ex eo contuso, St ex oleo ejus cum toto thure eius : munus igne absumptum est Jehova;.

CAPUT III.

lex sacrificii eucharistici.

Q Uddst sacrificium cueharisticum oblatio ejus erst, quum ex bobus offert,sive marem sive foenuuam, integram offerto eam coram Jehova.
2. Et nitente illo manu suä super caput oblationis sux, mastabit eam Sacerdos ad por» ts.m,teffi,uiU\.ou«u*is ; lundentque filii A- I . Juncus

Cap.j,;
MhZ
US,
L ~
ra offeres oS. > eCmilaeili m > Sc impone*
'»Aiorum a W# inde pfc. isww/.jSj Redolebit- tomis ejus in sptaa otai
siffomuna i®: tss farj t?w Jehm. wei »-I 'ii simila ;oln ana azymis
jinemafe mixta oleo :*
«n seil.
St oblatio s
iMjuoJfno eQue oiliti U id altare lereiltofvsS. eint in jltit totis yatijt
exiftomB
iei\is;rtsta
ijeta*.
.ofetisy*
mmairAs
idolebitftijui
ipriniti»«
*: feiiika i gratum. ioiierattuTitti: iltosatatoi ! orani ohn
.s primitiae' s igne, quot .bus, offert»
aponesthiK
nemor/ale ti &cx oleo e US igne abfu
II.
'ici.
ritlicum oW# s offert, sue* am offerto a
Cap.j.4.
haronis sacerdotes sanguinem illius super ipsum altare circumquaque.
3. Postea offeret sacerdos de sacrificio hoc eucharistico igne absumendum Jehovse , adipem illum, qui operit exta, 8c totum illum adipem, qui adhatret extis.
4. Frxterea ambos renes ejus, & adipem, qui erit super illos, c5 qui ad ilia, 8c reticulum, quod erit super jecur, cum renibus auferet illud:
5. Et adolebunt filii Aharonis in eo altari, pro ratione holocausti, quum erit super illa ligna,quae/an 7 »t imposita igni: igne absumptum odoris grati Jeliovx.'
tj. Quod si e grege erit oblatio ejus in sacrificium eucharisticum Jehova:, marem > aut feminam, integram offerto eam.
7. Si ovem offert hic oblationem suam, tum offeret illam coram Jehova;
8. Et nitente illo manu sua super caput oblationis suae , jugulabit eam coram tentorio conventus; fpargentq; filii Aharonis sanguinem ejus super ipsum altare circumquaque.
9. Postea offeret de sacrificio hoc eucharistico igne absumendum Jehovae , adipem ejus, caudam ipsam integram , quam ad orthopygium auferet : & adipem illum, qui operit exta, & totum filum adipem, qui adhaeret extis:
10. Praeterea ambos renes ejus,& adipem, qui erit super illos , ctsqui ad ilia, & reticulum, quod erit super jecur, cum renibus auferet illud:
11. Et adolebit sacerdos in eo altari: cibus est igne absumptus Jehova:.
12. Sin autem capra erit oblatio ejus, tum offeret illam coram Jehova.
12. Et nitente illo manu sua super caput ejus, jugulabit eam coram tentorio conventus : fpargentque filii Aharonis sanguinem eius super ipsum altare circumquaque.
14. Postea offeret de ea oblationem suam: igne absumendum Jehova: > adipem illum, qui operit intestina, 8c totum adipem, qui adhaeret intestinis :
K. Prxterca ambos renes ejus, & adipem, qui erit super illos, qui ad ilia, & reticulum , quod erit super jecur, cum renibus auferet illud;
16. Et adolebit sacerdos in eo altari; cibus igne absumptus in odorem gratum, omnis adeps Jehova: est.
17. Statuto perpetuo , per generationes vestras in omnibus habitationibus vestris, nullum adipem, & nullum sanguinem comeditote.

CAPUT IV.

Lex sacrificii pro peccato her ignorantiam commisso. *

Tem alloquutus est Jehova Moschcn. dicendo :
2. Alloquere filios Jisraelis dicendo ; quisque quum peccaverit per errorem praeter omnia mandata Dei peccatu, qua: non sunt facienda: St fecerit pratter unum ex illis :
3. Si sacerdos ille, qui unctus est, peccaverit in reatum populi: tum offeret propter peccatum suum, quo peccavit, juvencum subrumum integrum Jehova: , in peccatum.
4. Adducioque juvenco illo ad portam SfUtQiu sonamus »oram Jehova > nitetur

Cap. 4.
manu sua super caput ipsius juvenci, & jugulabit juvencum illum coram Jehova :
5. Deinde accipiens ipse sacerdos unctus de sanguine illius juvenci; inferet eum in tentorium conventus:
6. Et intinget sacerdos ipse digitum suum
sanguine illius: aspergetque de sanguine illo septem vicibus coram Jehova , ante velum sanctuarii. t
7. Ponet quoque sacerdos de sanguine illo super cornua altaris suffitus aromatici coram Jehova , quod eft in tentorio conventus , totum vero reliquum sanguinem juvenci effundet versiis fundamentum altaris holocausti, quod eUad portam tentorii conventus :
8- Praeterea totum adipem illius juvenci pro peccato auferet ab eo, adipem qui operi® exta, & totum adipem, qui adhaeret extis.
9. Ambcisque renes,& adipem, qui erit super illos, & qui ad ilia, & reticulum ,quod erit super jecur, cum renibus auferet illud.
10. Sicut aufertur ex bove sacrificii eucharistici : & adolebit sacerdos in altari holocausti. 0
11. Pellem verö juvenci illius, & totam carnem ejus,cum capite ejus, & cum cruribus ejus , extäque ejus & fimum ejus.
12. Denique totum illum juvencum efferet extra castra ad locum mundum, ad locum ubi effunditur cinis : & comburet eum super ligna igne : in loco ubi effunditur cinis comburitor.
13. Quod si totus coetus filiorum Jisraelis erraverint, & abdita sit res ab oculis ipsius Ecclesiae ; fecerintque aliquid prater ullum praeceptorum Jehova:, eorum, qua: non sunt facienda, ita ut rei sint:
14. Quum innotuerit peccatum, quo peccaverint contra mandatum illud; tunc offerent Ecclesia juvencum subrumum in peccatum , adducentque eum ante tentorium conventus :
15. Nitentibiisque Senioribus ipsis coetus manibus suis super caput illius juvenci coram Jehova,& jugulabit sacerdos juvencum illum coram Jehova;
16. Deinde inferet sacerdos ipse unctus de sanguine illius juvenci, in tentorium conventus :
17. Et intingendo sacerdos ipse digitum suum accipiet de illo sanguine, aspcrgetqus septem vicibus coram Jehova ante velum ipsum:
18. De eodem verö sanguine ponet super cornua illius altaris, quod efi coram Jehova , quod eft in tentorio conventus ; totum vero reliquum sanguinem effundet versus fundamentum altaris holocausti, quod est ad portam tentorii conventus:
19. Prxterea totum adipem illius auferens exilio adolebit in isto altari.
20. Denique faciet juvenco illo quemadmodum facit juvenco pro peccato suo , sic facito eo: ita expiabit eos sacerdos ille, &£ remittetur eis.
21. Efferet verö juvencum illum extra castra ; & comburet illum quemadmodum comburit juvencum illum priorem : pecca-. tumEccleiwe est.
22. Quum princeps peccaverit, 5 t fecerit aliquid prxtsr ullum mandatorum Jehova;
E 5 De»

Dei fui, eorum, qua: non sunt facienda, per errorem, ita ut reus sit:
23. Ubi notum fastum fuerit peccatum e- jus, quo peccavit contra illud; tunc adducet oblationem suam, hircum lactentem marem integrum.
24. Et nitente illo manu sua super caput illius hirci, jugulabit J/irerdorilluminloco, ubi jugulat holocaustum ipsum coram Jcho- va: peccatum est.
25. Deinde accipiens sacerdos ipse de sanguine istius peccati digito luo, ponet super cornua altaris holocausti: reliquumrrerb sanguinem effundet versus fundamentum altaris holocausti.
26. l’i asterea totum adipem ejus adoleto in isto altari, sicut adipem sacrificii eucharistici : ita expiabit eum sacerdos a peccato ejus, & remittetur ei.
27. Quod si unus quispiam peccaverit per errorem ex vulgo : faciendo aliquid prxter mandatajehovat eorum,quae non sunt facienda , ita ut sit reus :
28. Quum notum factum fuerit ei peccatum ejus, quo pecgavit; tum adducet oblationem suam capram lactentem, integram, foeminam; pro peccato suo , quo peccavit:
2j>. Et nitente illo manu sua super caput illius peccati, jugulabit sacerdos peccatum istud in loco holocausti.
30. Deinde accipiens Sacerdos de sanguine ejus digito suo, ponet super cornua altaris holocausti; totum vero sanguinem reliquum effundet versus fundamentum, istius altaris.
31. Praeterea totum ejus adipem auferens, sicut aufertur e sacrificio eucharistico adeps; adolebit eum sacerdos in ipso altari, in odorem gratum Jehova: : sic expiabit eum Sacerdos, St remittetur ei.
32. Sin autem ovem adducet oblationem sitam pro peccato, foeminam integram adducito eam.
33. Et nitente illo manu sua super caput illius peccati ; jugulabit illam pro peccato in loco , ubi jugulat sacerdos holocaustum ipsum ••
34. Deinde accipiens Sacerdos de sanguine illius peccati digito suo , ponet super cornua altaris holocausti ; totum vero sanguinem reliquum effundet versus fundamentum illius altaris.
35. Prasterea totum ejus adipem auferens, sicut aufertur adeps ovis e sacrificio eucharistico ; adolebit eos Sacerdos in altari illo, prout igne consumenda adolentur Jehovae ; ita expiabit eum Sacerdos a peccato ejus, quo peccavit, St remittetur ei.

CAPUT V.

Casus varii peccatorum > 15 ?modus illa expiandi.

I T em quum peccaverit quispiam, & audierit vocem blasphemiae, cujus ipse testis sit, sive viderit, sive cognoverit; si non indicet, utique feret iniquitatem ejus.
2. Aut quum quispiam tetigerit rem ullam immundam , aut cadaver fera: immundae, aut cadaver jumenti immundi, aut cadaver yeptilis immundi: etsi abditum fuit ab eo, ipse tamen immundus est & reus.
3. Aut quum tetigerit immunditiam ho- . »linis, sscvmclviist omnem immunditiam ejus, j
qua fit immundus: sive abditum fuerit ab eo, sive ipse noverit, reus tamen est.
4. Aut quum quispiam juraverit effutiendo labiis suis se male, aut benefacturum secundum omnia, qua: effutire solet homo juramento , & abditum fuerit ab eo ; deinde cognoverit se reum elfe unius ex istis :
5. Tum erit, quia reus est unius ex istis, ut id confiteatur, in quo peccavit.
6 . Et adducet reatum suum Jehova: propter peccatum suum,quo peccavit, foeminam lactentem ovem , aut capram lactentem in reatum : ita expiabit eum Sacerdos ü peccato suo.
7. Quod si non adipiscatur manus ejus, quod fatis erit pro parva pecude comparanda, tunc adferet reatum suum, quo peccavit, duos turtures, aut duos pullos columbae Je- hovae: unum in peccatum, 8c alterum in holocaustum:
8- Et afferet eos ad Sacerdotem, qui offeret eum, qui eft in peccatum prius; St ungue secabit caput ejus, e regione cervicis ejus, ita ut non separet.
p- Et asperget de sanguine illius peccati super parietem altaris: quod vero remanserit de illo sanguine, exprimetur versus fundamentum illius altaris: peccatum est.
10. Ex altero autem conficiet holocaustum pro more: ita expiabit eum Sacerdos a peccato ejus, quo peccavit,& remittetur ei.
11. Quod si non assequatur manus ejus duos turtures, aut duos'pulios columbx ; tunc adferet oblationem suam, qui peccavit, decimam Epha: simila? in peccatum: ne addito ei oleum, neque imponito ei thus : quia peccatum est.

12. Quam, ubi attulerit ad sacerdotem,accipiet ex ea Sacerdos plenum pugillum finira in suffimentum memoriale ejus, & adolebit in ipso altari pro ratione igne absumendorum Jehova:: peccatum est.
13. Ita expiabit eum Sacerdos ä peccato suo, quo peccavit de aliquo ex istis, St remittetur ei: erit autem reliquum Sacerdotis; sicut muneris reliquum.
14. Praterea alloquutns est Jehova Mo- schen, dicendo:
15. Quum quispiam fefellerit salsitate aliqua , St peccaverit per errorem minuens e rebus sacris Jehova: : tunc afferet reatum suum Jehova:, arietem integrum lactentem cum aestimatione tua, siclis argenteis, pruut est siclus sacer, pro reatu.
1 6 . Sic quod peccavit minuens e re sacra
rependito,Sc quintam partem ejus superaddito ei,quamdetSacerdoti:ita Sacerdos expiabit eum per arietem illum reatus,& remittetur ei. , „
17. Quod si quispiam quando peccavit, fecit prxter ullum mandatorum Jehova: earum , quae non sunt facienda; St nescivit se reum fieri, laturiimque iniquitatem suam:
ig. Adducet arietem integrum lactentem cum aestimatione tua pro reatu ad Sacerdotem : ita expiabit eum Sacerdos ab erröte suo, quo erravit, quum ipse nesciret, St remittetur ei.
ip. Reatus est,omnino reum se fecit Jehova:. Caput VI.
20. Item alloqitutus est Jehova Mofchen, dicendo;
ai, Quum

um suent aba elf,
Wit eSitit Kfachmimi
soiethomoji
ab eo; dein i « iltis; mius exiilis .1 it,
mjrftora pro svitifaninis » lacientem i erdosapeccj
1 «Mm ejas etimpaawle
3S cotamh) ultsnmct
tiotem.qiii acpins;*^ one ccnkit^
weilhjs od verone Mir versi; ’-nrn elf, ’ttholoai
Sacerdos if
littetnrei.
aamisejusis
nibx j tunc*
deceant, der.
i:nea 44 ito
isiquiipe;
tadotesr .pusrilml: ejus,Sc.adi jjie aUum
«rdosipa o exite, Set 'ftm Sacerdtt
tis eit]ehoni
äeritffa rarem m»'
; afferet E egriim litt. argentei!,;:
inums ess n ejnssupm ! Saeerdostt «&«t
ando pccca mmjehow i; & nete itatem te gnim lästere am ad Sa» erdos abens nesiiret, S'
ffllsefeÄ);;
Ciia} stiova W ;
«!,ix

ii. Quum quispiam peccaverit ,& fefellerit salsitate contra Jehovam ; mentitus contra proximum suum de deposito , aut de societate, aut de rapto, aut de doto quo fraudavit proximum suum:
22. Sive inventa re illa mentitus erit de illa, aut juraverit de mendacio ; de aliqua re, ex omnibus, quas facere potest homo peccando in eis:
23. Tum erit, quia peccavit & reus est: ut restituat rapinam ipsam , quam rapuit, aut ipsam rem dolo interversam, aut depositum ipsum, quod apud se depositum fuerat: aut ipsam rem amissam, quam invenit:
24. Aut de quocunque juraverit mendaciter, rependat illud, quanti fuerit, Sc quintam ejus superaddito ei; ei, cujus est , dato illud, quo die reus peractus est :
25. Deinde reatum suum afferto Jehova:: arietem integrum lactentem cum xstimatio- ne tua, in reatum , ad Sacerdotem.
16. Ita expiabit eum Sacerdos coram Je- hova, & remittetur ei, pro aliquo e;c omnibus, qua: fecerit, reatum obeundo in eo.

CAPUT VI.

leges & ritus sacrificiorum repetuntur.

Tem alloquutus est Jehova Moschen, dicendo.
2. Praecipe Aharoni, St filiis ejus dicendo, haec efio lex ipsius holocausti: ipsum offertur in adustionem, qua: fit in altari tota nocte usque mane, ubi ignis ipse altaris alendus
est.
3. Indutus vero Sacerdos vestimento suo lineo, & femoralibus lineis superindutis carni fu»; tollet cinerem, ubi consumserit ignis holocaustum in isto altari; Sc ponet illum secus ipsum altare-.
4. Deinde nudans fe vestibus suis , induet vestes alias; efferetque cinerem ipsum extra castra in locum mundum.
5 .Ignis autem, qui eß super altare alitor in eo, ne extinguitor : sed facito Sacerdos, ut ardeant lignä super illud quolibet mane: ut disponat "super illud unumquodque holocaustum , Lc adoleat super illud adipes eucharisticorum.
6. Ignis jugiter alitor in eo altari, ne exstinguitor.
7. Hkc autem esto lex ipsius muneris: offerto illud aliquis filiorum Aharonis coeam Jehova ante idem altare.
8- Et tollens ex eo pugillo suo, de simila illius muneris, 8t de oleo ejus, totumque thus illud, quod erit in eo munere, adolebit in altari; odor gratus est, suffimentum memoriale ejus Jehova:.
9. Quod autem remanserit ex eo , comedent Aharon 8c filii ejus : azymis faciis comeditor in loco sancto , in atrio tentorii conventus comedunto illud.
10. Ne coquitor fermentatum , dedi illud ut sit pars eorum ex meis igne absumtis: res sancta sanctarum est, sicut peccatum, St sicut reatus ipse.
ix. Omnis mas ex filiis Aharonis comedet illud, statuto perpetuo per generationes vestras de igne absumptis Jehova: : quicquid tetigerit ea, sacrum esto.
12. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo;
13. Hrc esto oblatio Aharonis Sc filiorum ejus , quam offerent Jehova: femper, quo tempore ungetur eorum aliquis , decima E- phae simila: munus ; dimidium ejus mane, Sc dimidium ejus vespere.
1.,. In sartagine cum oleo parator, bullatum afferto illud; cocta muneris frusta, offerto odorem gratum Jehova:.

15. Similiter sacerdos ille e filiis ejus, qui unctus fuerit pro eo , facito idem , statuto perpetuo , Jehova: prorsus adoletor.
16. Sic esto omni muneri integro sacerdotis,ne comeditor.
17. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
iz. Alloquere AharonemSc filios ejus > dicendo, ha:c esto kxpeccati: in loco ubi jugulari solet holocaustum , jugulator peccatum coram Jehova, res sancta sanctarum est.
19. Sacerdos ille , qui offert peccatum illud , comedet ipsum : in loco sacro comeditor , in atrio tentorii conventus.
20. Quicquid tetigerit carnem illius, sanctum esto : Sc quum quis asperserit de'san- guine illius super ullum vestimentum, illud vestimentum, super quod asperserit, lavato in loco sancte.
21. Et vas testaceum,in quo coctum fuerit, frangitor : quod si in vase auieo coctum fuerit, tum defricabitur, Sc immergetur in aquam.
22. Omnis mas in sacerdotibus comedere poterit illud : res sancta sanctarum est.
23. Sed omne peccatum,de cujus sanguine
aliquid illatum fuerit in tentorium conventus ad expiandum in sancto , ne comeditor , igne comburitor. Caput V 11 .
24. Item hxc esto lex ipsius reatus,res sancta sanctarum est.
25. In loco, in quo jugulare solent holocaustum ipsum > jugulanto reatum: sanguinem autem ejus spargito super altare circumquaque.
2Ö.Totum verö adipem ejus offerto ex eo, caudam & adipem illum > qui operit exta.
27. Ambosque renes St adipem , qui erit super illos, Istsi qui ad ilia , & reticulum, quod erit super jecur, cum renibus auferet illud:
1%. Et adolebit illa sacerdos, in ipso altari, igne absumendum Jehovx reatus est.
29. Omnis mas i sacerdotibus comedere potest illum: in loco sancto comeditor; res sancta sanctarum est.
30. Prorsus sicut peccato, sic reatui, lex eadem esto utrisque ; sacerdotis illius , qui eo expiationem fecerit, ipsius esto.
31. Sacerdos autem, quum offert holocaustum alicujus; pellis holocausti, quod obtulerit, illius sacerdotis esto.
32. Item omne munus , quod coquitur in furno, 8c quicquid paratur in cacabo , aut in sartagine; sacerdotis, qui offert illud, illius esto.
33. Similiter omne munus mixtum oleo, vel aridum, omnium filiorum Aharonis esto unius, sicut alterius.

CAPUT VII.

Tria genera sacrificii P.ucharifiici : gratulatorium , votivum noluntarium.
Tem hxc esto lex sacrificii eucharistici, quod quic offeret Jehova::

2. Si pro gratiarumactione offeret ipsum,
tunc offeret cum ipso sacrificio gratiarum actionis collyras azymas mistas oleo, 8t lagana azyma uncta oleo : sunto autem ha; collyrae mistae oleo , & simila bullat«.
3.1’rxter collyras panem fermentatum offerto in oblationem suam : cum sacrificio gratiarum actionis eucharistico suo.
4. Et offeret ex ea panem unum ex tota oblatione Jehovx in elationem sacerdotis , qui spargit satiguinem eucharisticorum, ipsius esto.
5. Caro autem sacrificii gratiarum actionis , eucharistici ejus , die oblationis ejus comeditor , nemo relinquito ex illa quic- quam usque mane.
6 . Si vero votivum aut voluntarium erit sacrificium oblationis ejus , quo dic offeret sacrificium suum comeditor: St postero die similiter, quod remanserit ex eo comeditor.
7. Quod autem diutius remanebit e carne illius sacrificii, ipso die tertio , igne comburitor.
8. Nam si quicquam comedetur de carne sacrificii eucharistici ejus die tertio , non erit acceptum; ei, qui obtulit illud, non imputabitur , res abominabilis esto : quamobrem is, qui comederit ex ea, iniquitatem suam ferto.
9. Et horum caro,qua; tetigerit ullam rem immundam, ne comeditor, igne comburitor : quod autem ad carnem reliquam, quisquis mundus est, comedere poterit illam.
10. Quisquis autem comederit carnem e sacrificio eucharistico , quod est Jehovx, cum immunditia sua in se, utique exscindetur homo ille e populis suis.
11. Quum autem quis tetigerit ullam rem immundam, sive immundum hominem, sive jumentum immundum , sive quicquid efl abominatio immunda, deinde comederit de carne sacrificii eucharistici, quod eß Jehovae, utique exscindetur homo ille i. populis suis.
11. Item alloquutus est Jehova Mofchen, dicendo:
13. Alloquere filios Jisraelis dicendo ; nullum adipem bovis, aut ovis, aut capra: comeditote.
14. Adeps quidem cadaveris , & adeps discerpti adhiberi poterit ad omne opus, sed omnino ne comeditote eum.
15. Nam quisquis comederit adipem ex iis jumentis, e quibus offert homo igne absumendum ; utique exscindetur homo ille, qui comederit e populis suis.
j 6 . Similiter nullum sanguinem comedite in ullis habitationibus vestris,ullius volucris, aut ullius bestia:.
17. Quisquis homo comederit ullum sanguinem, utique exscindetur homo ille i populis suis,
18. Praeterea alloquutus est Jehova Mo- sehen, dicendo :
19. Alloquere filios Jisraelis , dicendo : qui offert sacrificium suum eucharisticum Jehovx , offerto oblationem suam Jehova:, de sacrificio suo Eucharistico.
20. Manus ejus adferunto igne absumenda Jehovx , ipsum adipem impositum pectori adferto, & pectus ad agitandum ipsum agitatione coram Jehova.

2r. Tum adolebit sacerdos adipem illum in ipso altari ; pectus verö iplum erit Aha- ronis & filiorum ejus :
_ 22. Armum etiam dexterum date in elationem sacerdoti, ex vestris sacrificiis Eucharisticis.
23. Illius e filiis Aharonis, qui obtulerit sanguinem,& adipem illum eucharisticorum; ipsius esto arinus hic dexter in partem.
24. Nam pectus ipsum agitationis , ar- miimque elationis excepi ä filiis Jisraelis d sacrificiis eucharisticis eorum, St dedi ea A- haroni sacerdoti, & filiis ejus statuto perpetuo, a filiis Jisraelis accipienda inpartem.
25. Hxc est pars unctionis Aharonis & unctionis filiorum eius, ex igne absumendis Jehovx: quo die jussit eos accedere ad Sacerdotio fungendum Jehovx:
2(5. Quani prxeepit Jehova dari eis, quo die unxit eos, a filiis Jisraelis; statuto perpetuo per generationes eorum.
27. Hxc est lex de holocausto ipso - de munere, Sede peccato ,& de reatu: item de consecrationibus ac de sacrificio eucharistico :
28. Quam prxeepit Jehova Moschi in monte Sinai , quo die prxeepit ipse Jehova filiis Jisraelis; ut offerant sacrificia sua ipsi in deserto Sinai.

CAPUT VIII. Consecratio rerum , is personarum Eccle- fiasticarum.

Tern alloquutus est Jehova Mofchen, dicendo :
2. Accipe Aharonem 8c filios ejus cum eo, vestesque illas, 8c oleum ipsum unctionis; juvencum quoque ipsum peccati, ac duos arietes, canistrtimquc illud azymorum:
3. Et totum hunc coetum convoca at! portam tentorii conventus.
4. Qux fecit Mosche sicut prxeeperat Jehova ei; St congregatus est coetus ipse ad portam tentorii conventus.
5. Tunc dixit Mosche coetui; hxc est res illa , quam prxeepit Jehova facere.
6 . jubens ergo Mosche accedere Aharonem & filios ejiis : lavit eos aqua.
7. Deinde imponens ei tunicam, accinxit eum baltheo, inductoque ei pallio imposuit ei amiculum : St accingens illud cingula amiculi, eum anticivit illo:
8. Et apposuit ei pectorale sacrum: indi- ditque pectorali sacro Urim Si Tummim:

9. Postea imposita cidari capiti ejus ; imposuit cidari e regione faciei ejus bracteam auream, coronamentum sacrum , sicut prxeeperat Jehova Moschi.
10. Qutimque accipiens Mosche oleum unctionis unxisset tabernaculum ipsum, Si quicquid in eo erat, ut sanctificaret illa;
11. Et aspergens eo altare ipsum septem vicibus , unxisset ipsum altare , Si omnia instrumenta ejus,8c labrum 8c scapum ejus ad sanctificandum ea;
12. Effundens de illo oleo unctionis super caput Aharonis,unxit eum ad sanctificandum eum.
13. Similiter jussit Mosche accedere filios Aharonis, Si induens eos tunicis cinxit eos baltheo, alligavitque eis tiaras, sicut prxeeperat Jehova Moschi,
14. Dein-

! adipem ifc pium erit fci
«dasei» £ tificiisEu*
9® obtala taisticorun;
partem.
»tionis, *. Isi Jisraelis I ic dedi ea A- statuto perpe i infmm. s Mutonis S iteAtaieniE a;;edttn4Si
ta dati cis,p s; tento [w to.
loanto ipso,! fetante -ridiio asfei
tova Mofai :pit ipse M faidaa k:
11.
mrmi Eci
'.MoihenA
sejus rame ®mä« cacati, a; i tymoran:
i» comta;
oitpmfJK' eftaetusis i s,
coetui; litis ita tarn, le accedtte ft
isatjm.
tunicaiti.itti eipailio isis illud iingait
de sacrum;: Si Tummffi capiti ejaiti :i ejus brafis ram, rien!'
Mofthe olc utam ipta'
Latet La;
ire ipsum ate,Si omnia' Si scapum ejus
:o unctionis S? idsancMii^
,e accedeteß amicis ci® 1 '! ra $, sicutp 1 *-'

14. Deinde admovit juvencum illum peccati , nitente Aharone Si tiliis eius manibus suis super caput illius juvenci peccati:
15. Quem , quum jugulastet ; acceptum Mosche sanguinem illius , posuit tuper cornua altaris circumquaque digito suo , Si expiavit altare : reliquum vero sanguinem effudit versus fundamentum altaris , &sancti- fieavit ipsum ad expiandum in eo.
1 6. Postea accipiens totum illum adipem, qui est super exta, Si reticulum jecoris , am- bösque renes , Si adipem eorum, adolevit Mosche in ipso altari:
17. Reliquum vero juvencum.id est,pellem ejus, & carnem ejus.Sc fimum eius combussit igne extra castra,quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
iz. Deinde admovit arietem holocausti; nitentibus Aharone Si filiis ejus manibus luis super caput illius arietis :
Ip. Quem, quum jugulässet; sparsit Mosche sanguinem ejus super altare circumquaque :
zo. Et diviso ariete in membra sua; adolevit Mosche caput, & membra, 8 i intestina;
ii. Postquam exta & crura ejus lavisset a- qua , sic adolevit Mosche totum, arietem hunc ineo altari,holocaustum fuit in odorem gratum, igne absuratum Jehovx,quemadmodum prxeepit Jehova Moschi.
22. Deinde admovit arietem illorum alterum , arietem consecrationum ; nitentibus Aharone & filiis ejus manibus suis super caput illius arietis:
23. Quem, quum jugulasset,accipiens Mosche cie sanguine ejus', imposuit infima auricula Aharouis dexter*, Si pollici mantis ejus dextera; & pollici pedis ejus dexteri;
24. Similiter jubens accedqre filios Aha- ronis, imposuit Mosche de illo sanguine infima auricula eorum dextera > & pollici mansis eorum dexter* , ac pollici pedis eorum dexteri ; dfeinde sparsit Mosche reliquum sanguinem super illud altare circumquaque:
25. Qusimque accepisset illius adipem, & caudam, totumque adipem , qui erat super exta; Si reticulum jecoris. ambcisqtie renes, Si adipem eorum, annumque dexterum :
26. De canistro vero illo azymorum,quod erat coram Jehova, accepisset collyram unam azymam, Si collyram panis cum oleo unam, &i laganum unum, apposuit adipibus illis, armdque dextero:
27. Et imponens hxc omnia manibus Aharonis, Si manibus filiorum ejus: agitavit ilia agitatione coram jehova.
28. Postea accepta Mosche illa e manibus eorum, adolevit in illo altari , super ipsum holocaustum : consecrationes fuerunt in odorem gratum,-igne absumta fuerunt Jehovx.
29. Accepit autem Mosche pectus illius, quod agitavit agitatione coram Jehova: ex illo ariete consecrationum Moschi cessit in partem, quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
3°. Tunc accipiens Mosche de illo oleo unctionis, & de sanguine isto, qui erat super altare : asjversit Aharonem, vestes ejus, Si filios ejus, & vestes filiorum eius cum eo : sic sim- ctificavit Aharonem 8t vestes ejus, filiosque & V«*US ÄWWkM mm £0,

31. Postea dixit Mosche Aharoni, Si filus ejus, coquite istam carnem sportam tentorii conventsis ; Si ibi comedite eam, panemque istum,qui e/i in canistro consecrationum: quemadmodum prxeepi, dicendo, Aharon Si filii ejus comedunto illud :
32. Quod autem reliquum fiet de ista carne, aut de isto pane; igne comburite.
33. Sed extra portam tentorii conventus ne exite septem diebus, usque ad diem complementi, diebus consecrationum vestrarum: nam septem diebus consecrabit Jehova ministerium vestrum.
34. Sicut facit die hoc, prxeeperat Jehova facere ad expiandum vos.
33. Quapropter ad portam tentorii conventus manete interdiu & noctu septem diebus, ut observetis observationem Jehovx,ac non moriamini: sic enim jussus sum.
36. Quod fecit Aharon, Si filii ejus, fecundum omnia verba, qux prxeeperat Jehova perMoschen.

CAPUT IX.

Ministerium Ecclesiasticum inchoatur i$
divinitus approbatur.

Uit autem die octavo,convocavitMo- sche Aharonem & filios ejus, ac Seniores Jisraelis;
2. Ut ediceret Aharoni,accipe tibi vitulum subrumum in peccatum, & arietem in holocaustum integros, Si offer coram Jehova:

3. Filios vero Jisraelis alloquitor, dicendo, accipite hircum lactentem in peccatum, vitu- liimque & agnum anniculos integros in holocaustum :
4. Et bovem, Si arietem in eucharistia, ad sacrificandum coram Jehova , munusque mixtum oleo: nam hodie Jehova appariturus est vobis.
5. Accipientes ergo, qux prxeeperat Mosche adduxerunt ante tentorium conventsis, Si accedentes totus coetus steterunt coram Jehova.
d.Tum dixit Mosche,hanc rem,quam praecepit Jehova, facitote, Si apparebit voois gloria Jehovx.
7. Edixit Mosche Aharoni, accede ad hoc altare, & para peccatum tuum, Si holocaustum tuum, expiationem facturus pro te Sc pro populo hoc : deinde para oblationem ipsius populi, & expiationem fac pro eis. quemadmodum prxeepit Jehova.
8- Accedens itaque Aharon ad altare,jugulavit illum vitulum, qui erat pro se: *
9. Et admoventibus filiis Aharonis sanguinem illius ad eum, intingens digitum suum in illo sanguine , postsit super cornua illius altaris : reliquum verö sanguinem effudit versus fundamentum altaris.
10. Adipem autem, 8c renes, & reticulum jecoris ex peccato ipso adolevit in eo altari; quemadmodum prxeeperat Jehova Moschi:
11. Carnem vero,& pellem ejus combussit igne extra castra.
12- Deinde jugulavit suum holocaustum; etsi porrigentibus filiis Aharonis sanguinem illius, sparsit eum in illo altari circumquaque :
13. Similiter holocaustum porrigentibus ei per membra illius > & S*pat illisis , qux adokiSiiil ipl '9 Situli
«4, Teit-

14. Postquam lavit exta, Si ambo eruta iliius . adolevit ea cum reliquo holoeausto in illo altari.
15. Postea obtulit oblationem populupri- jnnm accepit hircum peccati , qui erat pro populo , quo jugulato paravit eum pro peccato, ritu fui prioris.
16. Deinde obtulit holocaustum ipsum; & paravit illud pro ritu:
17. Obtulit quoque munus illius , 8 c implens manum suam illo, adolevit in ipso altari ; pr*ter holocaustum matutinum.
ig.Quiimque jugula flet bovem, Si arietem, in sacrificium eucharisticum, quod erat pro populo : porrigentibus ei filiis Aharoms sanguinem illorum,sparsit eum in ipso altari circumquaque.
uj.Vorrigentes deinde adipes ex illo bove; Si ex illo ariete caudam, Si adipem operientem exta, Si renes, Si reticulum jecoris,
20. Imposuerunt illos adipes adipsapectora : 8c adolevit adipes in ipso altari:
21. Pectora vero ipsa Si armum illorum dexteram agitavit Aharcn agitatione coram Jehova, quemadmodum praeceperat Mosche.
22. Tum attollens Aharon manus suas versus populum benedixit eis ; ac descendit parato illo peccato , holocaustoque, Si eucharistico.
23. Postea venit Mosche cum Aharone in tentorium conventus > egreslique benedixerunt populo,quum apparuisset gloria Jehovai' toti populo.
24. Exiens enim ignis ä conspectu Jehov*, consumpsit in illo altari holocaustum ijtsum, & adipes : quod videns totus populus , acclamaverunt , & prociderunt super faciem suam.

CAPUT X.

j Tgnis peregrinus in sanliuarium illatus ac-
cerjit ptenam ignis.

Ed accipientes filii Aharonis Nadab 8c Abi- hu quisque thuribulum suum , indito eis igni, imposuerunt suffitum eis : ut offerrent coram Jehova ignem alienum,quod non praeceperat eis.
2. Quapropter exiens ignis a conspectu Jehovai , exanimavit eos'; ita mortui sunt coram Jehova.
3. Tum dixit Mosche Aharon!: illud est, quod loquutus erat Jehova dicendo,in propinquis meis sanctificabor , Si ante conspectum totius populi glorificabor: sed conticuit Aharon.
4. Et vocavit Mosche Mischaelem & Elt/.a- phauem filios Huzzielis patrui Aharonis; edixitque eis , accedite, sublatos deportate fratres vestros a conspectu sanctuarii extra castra :
q. Qui accesserunt, sublatdsque tunicis eorum deportaverunt eos extra castra, sicut «dixerat Mosche.
< 5 . Edixit verö Mosche Aharon!: Si Elha- zari 8c Ithamari filiis ejus, capita vestra ne nudate, neque vestimenta vestra discindite, tit non moriamini , & contra totum hunc coetum effervescat JehovatteA fratres vestri, fota familia Jisraeiis deflebunt hoc incendium, quod incendit Jehova.
7. Neque a porta tentorii conventus exi- f« 1 ne iiionamun, nm, oieiuu unctionis Je-

hov* super vos est; qui fecerunt fecundum verbum Moschis.
8- Et alloquutus est Jehova Aharonem, dicendo.
<). Vinum aut potum inebriantem ne bibito tu, aut filii tui tecum, quando ingressuri estis tentorium conventus , ut non moriamini : statuto perpetuo per generationes vestras :
10. Ciim a ! discernendum inter sacrum 5 t profanum , atque inter mundum Si immundum.
11. Tum ad docendum filios Jisraeiis omnia illa statuta, qua edixerit Jehova eis per Maschen.
12. Edixit autem Mosche Aharoni, & EI- hazari &c Ithamari filiis ejus , qui reliqui erant; accipite munus istud , quod reliquum est ex igne absumptis Jehova , 8c comedite illud cum azymis prope hoc altare; quia res sancta sanctarum est.
iz. Ideo comedetis illud in loco sacro, quia demensum tuum St demensum filiorum tuorum est ex igne absumendis Jehovai: sic enim jussus sum.
14. Pectus autem agitationis 8c armum elationis comedetis in loco mundo, tu, 8c filii tui, Sc sili* tu* tecum : quia in demensum tuum 8c demensum filiorum tuorum data sunt ex sacrificiis eucharisticis filiorum Jisraeiis.
15. Armum elationis & pectus agitationis, cum igne absumendis adipibus afferent, ad agitandum agitatione coram Jehova:er/tque tibi 8c filiis tuis tecum in demensum perpetuum, quemadmodum praecepit Jehova.
id. Hircum autem illum peccati accurate perquisivit Mosche , sed ecce exustus erat: quapropter efferbuit contra Elhazarcm k contra Ithamarem filios Aharonis > qui reliqui erant, dicendo.
17. Quamobrem non comedistis peccatum hoc in loco sancto i nam res sancta sanctarum est : at illud dederat vobis Jehovt
■ ad ferendum iniquitatem hujus coetus , expiationem faciendo pro eis coram Jehova.
18. E11 ; non est illatus sanguis ejus in sanctuarium intrinsecus : omnino comedere illud tenemini in loco sancto, ficut praeceperam.
ip. Tum dixit Aharon Moschi, ecce, siedle obtulerunt peccatum suum, Si holocaustum suum coram Jehova, acciderunt autem mihi res ejusmodi: si comedissem peccatum hodie, an bonum videretur in oculis Jehova: ?
20. Quod quum audivit Mosche > bonum visum est in oculis ejus.

CAPUT XI.

Delettus animalium mundorum > immundorum.

Tem alloquutus est Jehova Molchen & Aharonem, edicendo eis:
2. Alloquimini filios Jisraeiis, dicendo: haec sunt animalia , qu* vos comedetis > es omnibus bestiis, qu* sunt super terram,
3. Quicquid habet ungulam scillam, Stbifi- datum est fissura ungularum > revocans ruminis cibum ex quavis bestia , illud comedetis.
4. Veruntamen hoc ne comeditote , ei
revocantibus cibum ruuiüvs, aut ex habenti-

bu>

L E V I T I C U S.

tus ü cui K' 1 2 3 4 * * 7 (33 C TK*
dia
fa**
isitta:
i Itis rs&u IfilStl ,,kck jitiii! Diliil wis. !.Dt; B«n
pA
itgij
»is
bllS.il 10.1 squam: trom DII» liintra. u. It amet® nuDifut
II. ({13
asirqis
illita
rasa
Mäj]
4 Eia limiti, i(.te fat
Wi
teka
ij.lsii
itti
pem:
iplr faniJe :o. 0| tajcti licti reptili vi in; qui quibus | !!. K (liimfc fpicfi.iz «ofis, sis vbr fettis, a fis a. ptuiitai
.'niai
SS*,
. ‘‘itu.
a.Sg,.
ÜB,

Cap, io,- Kerunt se;ut
hova Alias®
'ebriantem a quando iiijtti Mnonmoa generationes
® inter sacrus udum imijr
w/israeiisoE 'ovatis ptik
: AAuroni > St 1
'ius, epi tet li<pao4ttl!(! SIS, ÜUffiä iDialtaiejqa;
Minii» i; dtmecfafe menrlis Jtta
lationis 5i i to mundo,;
; pkak Mionm a taristicis it
ecksafjitaii: dro/ieirat, ijeiomiti, Mulum pe tpultto» peccati aci ce erntet ta Itans diaioniSiif.
umsHs : nmrtsstsi
tderatvoiisli m huiusastus itis conato acus (motis e
; offlBW- (ntio,ficatp
iMofthijts suum,&u- ,a;ci(iff®‘ ledifsem P« M in oculi.
ti/oÄih
XI.
oraffliS’i*
nova Moö
iinclis i di OS comedi®
super tetfH ani scilsasai o,revoc* : /illud eoa« i comedi 10 * jfeMtSik’'
Op.IT.
bus scissam ungulam solum ; camelum , quia revocat quidem cibum ruminis , sed scissam ungulam non habet, immundus est vobis:
5. Et murem möntanum, quia revocat quidem cibum ruminis , sed ungulam scissam non habet: immundus est vobis:
6 . Et leporem,quia revocat quidem cibum ruminis, sed ungulam scissam non habet: immundus est vobis :
7. Et suem, quiahabet quidem scissam ungulam, St bifidata est fissura ungula:, sed ruminis cibum non ruminat : immunda est vobis.
8- De carne istorum,ne comedite, St cadaver eorum ne tangite , immunda sunt vobis.
9. Hoc comedetis ex omnibus , qua: sunt in aquis : omne , quod habet pinnas & squamas in aquis, tum per maria, tum in fluminibus , illa comedetis.
to. Quicquid vero non habet pinnas, aut squamas, tum per maria , tum in fluminibus, ex omni reptili aquatico, denique ex omni animante, quod Jit in aquis3 abominationi sunt vobis.
rx. Itaque abominationi sunto vobis: de carne eorum ne comedatis , sed cadaver eorum abominemini.
X2. Quicquid non habet pinnas, aut squamas in aquis, abominationi esto vobis.
xz.lsta autem abominamini ex volatilibus, ne comeduntor,abominationi sunt: aquilam, Sc ossifragam, 8c halixetum.
14. Et milvum, St picam, secundum speciem stiam.
x;. Omnem corvum , secundum speciem suam.
16. Et ululam, St hirundinem, 8t assalo- nem: St accipitrent secundum speciem suam :
17. Et bubonem,St mergum, St noctuam;
tz. Et monedulam, 8t plateam, Scmeropem :
1 p.Et ciconiam,ardeam secundum speciem suam; St attagenem, St vespertilionem.
20. Omne reptile volucre ambulans qua- >tuorpedibta,abominatiotii esto vobis. ,
21. Veriintamen hoc comedetis ex omni reptili volucri, quod ambulat quatitor pedibus ; quod 11011 habet crura supra pedes suos, quibus saliat super terram.
22. Ex illis comedetis ista,locustam fecundum speciem suam, St bombycem secundum speciem suant, St cantharum secundum speciem suam , St cicadam secundum speciem suant.

2Z. Omne vero reptile volatile , quatuor habens pedes, abominationi esto vobis.
24. His autem polluemini: quisquis tetigerit cadaver horum, immundus erit usque ad vesperam.
25. Et quisquis portaverit de cadavere horum, lavabit vestimenta sua, St immundus erit usque ad vesperam.
2Ö. Cadavera omnis bestiae , quae scissam quidem habet ungulam, sed fissura non esi bifidata , aut cibum ruminis non revocat, immunda sunt vobis ; quicunqiae tetigerit ea, immundus erit: 3
27. Similiter omnis incedentis super marculos luos , ex omni animante quadrupede, immunda sunt vobis: quisquis tetigerit cadaver eorum, immundus «sit usque ad vespe- em. '
Cstp.TI.
28. Quare , qui portaverit cadavera eorum , lavabit vestimenta sua , St immundus erit usque ad vesperam: immunda sunt vobis.
29. Item hoc vobis immundum' est ex reptilibus , qux reptant super terram: mustela, St mus 1 St testudo fecundum lpecieijr suam:
30. Et attelabus, St lacerta, & stellio: Sc chamsleon, St glis.
31. Ista immunda sunt vobis ex omnibus reptilibus : quisquis tetigerit illa post mortem illorum, immundus'exit usque ad vesperam.
32. Et res omnis, super quam aliquod eorum post mertem suam ceciderit, immunda erit, ex quocunque fit genere instrumentorum ligno, aut veste , aut pelle,aut sacco, denique instrumento quolibet eorum, quibus fit aliquod opus : in aquam inferetur, St immundum erit usqpe ad vesperam, deinde mundum futurum est.
33. In quodcunque autem vas testaceum aliquid illorum ceciderit, omne quod intra ipsum fuerit > immundum erit, ipsum vero frangite.
34. Cuicunque cibo, qui comeditur,supervenerit aqua, immundus esto . Sc omnis potus , qui bibi solet, in quocunque vase, immundus esto.
35. Similiter super quodcunque ceciderit de cadavere illorum, immundum esto,furnus Sc testus minuitor, immundi sunt: ideo immundi sunto vobis.
3 6. Veriintamen fons aut cisterna, congregatio aquarum erit munda : sed quod tetigit cadaver eorum, immundum esto.
37. Quod si ceciderit de cadavere eorum super aliquod semen sativum, quod seminari solet; mundum erit.
38. Sed si imposita aqua semini, ceciderit de cadavere illorum super ipsum ; immundum esto vobis.
39. Item si moriatur ex bestiis aliqua,cgvs vobis ejl cibo ; qui tetigerit cadaver ejus» immundus esto usque ad vesperam :
40. Qui autem comederit de cadavere ejus, lavabit vestimenta sua, St immundus erit usque ad vesperam : similiter qui asportaverit cadaver ejus, lavabit vestimenta sua, St immundus erit usque ad vesperam.
41. Item omne reptile, quod reptat super terram: abominationi esto,ne comeditor.
42. Quicquid it super ventrem, St quicquid it quatuor pedibus, St quicquid numerosius eft pedibus exomn reptili, quod reptat super terram > ne comedite ea, nam abominationi sunt.
43. Ne abominabiles redditote vos ipsos ullo reptili, quod reptat; neq; polluitote vos illis, ut sitis polluti istis.
44. Nam ego Jehova sum Deus vester; ut sanctificetis vos, St sitis sancti, quia ego sanctus sum : ne ergo polluite vos ipsos ullo reptili, quod reptat super terram.
45. Nam ego sum Jehova, qui educo vog i terra AEgypti, ut sim vobis Deus : ut litis sancti, quia sanct*s ego sum.
46. Haec efl lex de bestiis > St volatilibus,Sc omni animante, quae repit in aquis ; denique de emw amiM , qu* instar super terram.
LEVITICUS,

47. Ad discernendum inter immundum & mundum ; atque inter animal, quod comeditur, & animal, quod non comeditur■ _

CAPUT XXI. '

Agenda puerperalia.

A Lloquutus etiam est Jehova Moschen, di- uA cendo:
2. Alloquere filios Jisraclis dicendo,Mulier, quum edit femen, si pepercrit masculum, ut immunda esse solet septem dies, fecundum tlies, quibus separatur languore suo, immunda esto.
3. Die autem octavo, circumciditor caro prxputii ejus.
4. Deinde triginta tres dies maneto in sanguinis purgatione : nullam rem sacram tangito, & ad'sanctuanum ne venito > donec completi fuerint dies purgationis suae.
5. Qiiod si foemmampepererit,tunc impura erit duabus hebdomadibus , fecundum impuritatem separationis fu* : deinde sexa- ginta lex dies maneto in purgatione sanguinis.
6. Quum autem impleti fuerint dies purgationis ejus, a filio aut i filia,afferto agnum anniculum in holocaustum, & pullum columbi* , aut turturem in peccatum: ad portam tentorii conventus, sacerdoti.
7. Qui offerens illum coram Jehova expiationem faciet pro ea, sic purgata erit a profluvio sanguinis fui: hsc efio lex puerperx amare aut a foemina.
8. Quod si non assequatur manus ejus quantum fatis est pro parva pecude, tum accipiet duos turtures , aut duos pullos columbae, imum in holocaustum,& alterum in peccatum; St expiationem faciet pro ea sacerdos, sic munda erit.

CAPUT XIII.

Lex £ 5 ? cognitio lepra:.

Kxterea alloquutus est Jehova Moschen StAharonem, dicendo:
2. Homo quum erit in cute carnis ejus tumor , aut abscessus , aut papula, quorum aliquid erit in cute carnis ejus »ereilt ad plagam leprx : tum adducetur ad Aharonem sacerdotem, aut ad unum e filiis ejus sacerdotibus.
3. Qümque inspexerit sacerdos ipse plagam illam in cute carnis e jus, si pilus in plaga illa mutatus fuerit in album ; St species illius plag* profundior fuerit cute carnis ejus, plaga leprx est : quum ergo eam ejse viderit sacerdos, immundum illum pronun- ciabit.
4. Quöd si papula alba erit in cute carnis illius , & profundior non erit species ejus ipsa cute, neque pilus ejus mutatus erit in album : tum recludet sacerdos plaga ist,i afsettum septem diebus.
' 5. Postea inspiciet eam idem sacerdos die septimo; si ecce plaga ista constiterit judicio ejus, nec diffuderit le plaga illa in ipsam cutem : tunc recludet eum ipse sacerdos septem diebus fecundo.
6 . Deinde inspiciet eam idem sacerdos septimo die,secundo:si ecce contracta est plaga illa, neque diffudit se plaga illa in ipsa cute: tum mundum pronuntiabit eum sacerdos ", abscessus est, itaque lavabit vestimenta sua, §c mundus erit.
7 Siu autem omnino diffuderit se abscesi- sus ille in cute ejus, postquam offensus fuerit sacerdoti ipsi ad purgationem sui, St ostensus fuerit fecundo sacerdoti:
8. Si videbit sacerdos,quod ecce diffudiS se abscessus ille in cute ejus; tunc pronuntiabit illum immundum sacerdos ipse, lepra est.
9. Plaga leprx si erit in homine,adducetur ille ad sacerdotem:
10. Si autem, viderit sacerdos ille, quod ecce tumor albus esi in cute, 8c ipsa mutavit pilum in album; etiamsi aliqua sanitas carnis viv* Jit in tumore illo ;
11. Lepra inveterata est in cute carnis ejus, ideo immundum pronunciabit eum sacerdos ille: ne igitur recludito eum,immundus enim est. * 2 3 4 * 6 ^
12. Quod si omnino efflorescet illa lepra in cute ejus, tegetque illa lepra totam cutem plaga affefli ä capite ejus usque ad pedes ejus > quacunque inspicient oculi sacerdotis.
13. Si viderit sacerdos ipse,quod ecce texit lepra illa totam carnem eius, tum mundum declarabit plaga illa affellum : tota mutata est in albam, mundus est

igitur.
14. Sed quä die apparebit in ea caro viva, immunda erit.
15. Quum itaque inspexerit ille sacerdos carnem istam vivam, immundum pronunciabit illum: caro illa viva immunda est, lepra est.
16. Aut quum versa suerit caro illa viva & mutata in albam, tum veniet ad sacerdotem :
17. Si autem inspiciens eum sacerdos, ille videbit, quod ecce versi fuerit plaga illa in albam ; tum pronunciabit mundum sacerdos illum plaga affellum mundus est.
18.Item caro, quum fuerit in ipsa cute ejus ulcus; si sanata est.
19. Deinde oboritur in loco ipsius ulceris tumor albus, aut papula alba subrubida,tum ostendetur sacerdoti.
20. Si autem viderit sacerdos ille , quod ecce species ejus esi depressior ipsa cute, 8c pilus ejus mutatus in album; tum immundum pronunciabit eum sacerdos, plaga leprx est, ulcere effloruit.
21. Quod si quum inspiciet eam sacerdos, ecce non est in ea pilus albus,neque depressio* est ipsa cute, sed est contracta; tunc recludet eum sacerdos septem diebus.
22. Postea si omnino diffuderit se per ipsam cutem ; tum sacerdos pronunciabit eum immundum, plaga est.
23. Sin autem in loco suo constiteritpapu- la illa, nec se diffuderit, cicatrix illius ulceris est, ideo mundum pronunciabit eum sacerdos.
24. Item caro, quum fuerit in cute eius adustio ignis ; si erit pars sanata ab illa adustione , papula alba , subrubida , aut alba tantum:
25. Quum inspiciet eam sacerdos ,si ecce mutatus est pilus in album > in ipsa papula.Sc species ejus est profundior ipsa ente , lepra est, in adustione effloruit: quapropter immundum pronunciabit eum sacerdos , plaga leprx est.
2<j. Quod si, quum aspiciet eam sacerdos,
eces

'L.
tkl-
-fil«
femus
iffulit
'OlUffl.
i lepia iicetus
i quod lutavit as tatis eius, aterdos ais uni
la It}« am atm adptis i (amis-
ieocetec j minia tatact
carovin,
taceri« sonuntia- est, lepra
illa viva tardo-
rtdosjt
igaillais
i (attiist
(aatstij
ipsius ufcerj lieft®
S ille, quod psa cute, Sc
M«»
,plagiint
ii fateri«, eiieprefei Kredite:
pe r ipsas ' teuniim-
eritpaps- is nitens 01 tarnte eiu) billaadu- aut afc»
is e-te i papula,Si lute.le?« coptet te
dos.# n fateri - 0 * 1 2 3 4

ecce non erit in papula pilus albus , neque depressior erit ipsa cute ; sed ipsa contracta erit ; tunc recludet eum sacerdos septem diebus.
17. Deinde aspicist eam sacerdos die septimo: si omnino se diffuderit per cutem, tum sacerdos pronunciabit eum immundum, plaga lepra: elfe
a<j. Sin autem in loco suo constiterit papula illa , nec diffuderit se per cutem , sed contracta fuerit ; tumor illius adustionis est : quapropter mundum pronunciabit eum sacerdos , nam cicatrix illius adustionis est.
2.9. Item quum in viro , aut muliere erit plaga ; in capite, vel in barba;
30. Inspiciente sacerdote plagam illam, si ecce species ejus profundiore// ipsa cute,& in ea eß pilus fulvus tenuis : tum immundum pronunciabit eum sacerdos, porrigo est, lepra capitis aut barbae est.
31. Inspiciente vero sacerdote plagam illam porriginis , si ecce species ejus profundior non erit ipsa cute,& pilus nigricans non erit in ea: tum recludet sacerdos affectum plaga porriginis septem diebus :
32. Deinde inspiciet sacerdos plagam illam die septimo; fi ecce non diffudit se porrigo illa, neque factus est in ea pilus fulvus, neque species ipsa porriginis profundior efl ipsa cute:
33. Tunc radet ille se , porriginem vero ipsam ne radito : & recludet sacerdos porrigine illa affectum septem diebus secundo.
34. Inspiciente autem sacerdote porriginem illam die septimo, si ecce non diffudit se porrigo illa per cutem, Sc species ejus non *ft profundior ipsa cute : tunc mundum pro- nunciabit eum sacerdos, & quum laverit vestimenta {ua, mundus erit.
35. Sin omnino diffudit se porrigo illa per ipsam cutem, post mundationem ejus :
36. Tunc inspiciente eum sacerdote , si ecce diffudit se porrigo illa per ipsam cutem : ne inquirito sacerdos de pilo illo fulvo, immundus est;
37. Quod si judicio ejus constitit porrigo illa , & pilus nigricans effloruit in ea, sanata est porrigo illa , mundus est : quapropter mundum pronunciabit eum sacerdos.
3?. Item quum erunt in cute carnis viri aut mulieris papula:,papula: alba:;
39. Tunc inspiciet sacerdos, si ecce in cute carnis eorum papulae erunt contracta: albae ; phlyzaciuro est, quod effloruit in cute, mundus est.
40. Item quum ali cujus caput glabrum fiet; calvus est,mundus est.
41. Etsi tantum qx parte faciei ejus glabrescet caput ejus; recalvaster est, mundus est.
42. Quum autem erit in ipso loco calvo , aut in recalvo plaga alba subrubida , lepra efflorescens est in loco calvo , aut recalvo ejus.
4 Z. Quare inspiciente eum sacerdote , si ecce tumor illius plag« albus subrubidus erit in loco calvo aut recalvo eius,fecundum spe- ciem ieprx in cute carnis :
44. Homo leprosus est, immundus est : o- tnnino immundum pronunciabit eiun sacerdos, in capite ejus esi lepra ejus.

45 - Leprosi autem , in quo plaga ista est, vestimenta sunto scilla , & caput ejus esto retectum, & mystacem obvelato; & immundus, immundus, clamato.
46- Omnibus diebus > quibus ea plaga ira ipso fuerit, immundus habetor, immundus est ; solus habitato, extra castra habitatio ejus esto.
47 - Item quum erit in aliqua veste plaga lepra:, iu veste lanea, aut in veste linea :
48. Aut in trama, aut in licio, lineis laneis- ve; aut in pelle, aut in quovis opere pelliceo ;
49. Eritque plaga illa subviridis , aut subrubida in aliqua veste , aut in pelle, aut ira trama , aut in licio , aut in ullo instrumento pelliceo, plaga leprae est: ostendetur itaque sacerdoti.
50. Quiimque inspexerit sacerdos plagam illam; recludet illud affectum plaga septem diebus.
51. Deinde inspiciente eo plagam illam
die septimo, quum diffuderit se plaga illa ira ea veste, aut in trama , aut in licio , aut in pelle, ad quodcunque opus aptata sit pellis illa; lepra dolorifica eß plag a illa, res immunda est. *
52. Quam obrem comburet vestem illam, aut tramam, aut licium e lana, sive e lino, aut omne illud instrumentum pelliceum, in quo erit plaga ista: nam lepra dolorifica est, igne comburitor.
53. Qucid si, inspiciente sacerdote, ecce non diffudit le plaga illa in ea veste , aut in trama, aut in licio , aut in ullo instrumento pelliceo :
54. Tunc prxeipiet sacerdos, ut lavent id; in quo efl plaga illa; deinde recludet id septem diebus secundo.
55. Inspiciente autem sacerdote, ubi ablutum, fuerit illud plaga affectum , si ecce non mutaverit plaga illa colorem suum , etiamsi plaga illa non diffudit Ce , res immunda est, igne comburito eam -. res est diminuens , exteriore aut interiore parte ejus.
Quod si , inspiciente sacerdote , ecce contracta est plaga illa , postquam id lotum est : tum rumpet illud ab ea veste, aut ab ea pelle, aut a trama, aut a licio.
57. Sin apparebit adhuc in ea veste, aut in trama, aut in licio, aut in quocunque instrumento pelliceo , reflorescens est lepra , igne comburito illud, in quocunque eß plaga i sta.
58. Illa autem vestis,aut trama,aut licium, aut quodcunque instrumentum pelliceum, quum laveris, si recesserit ab eis plaga ista , tunc lavabitur secundo, & mundum erit.
59. H*c esto lex plag* leprx,vestis laneae, aut lineae, aut tramae, aut licii, aut cujuscun- que instrumenti pellicei, ad pronunciandum illud mundum , aut immundum.

CAPUT XIV.

Expiatio leprx.

P Rxterea alloquutus est Je hovaMo sehen, dicendo :
2. Hxc esto lex leprosi , die purgationis ejus: ut adducatur sacerdotem versus.
3. Exibit autem sacerdos ipse extra castra: inspicietque sacerdos, si ecce sanata est plaga illa leprs a leproso:
4. Tunc praecipiet sacerdos , ut accipiat quispiam pro eo, qui purgandus erit, duas E avicu-

aviculas vivas mundas , 8c lignum cedrinum, Sc dibaphum coccineum, Sc hy ssopum.
5 Deinde praecipiet sacercios , ut jugulet aviculam unam; sanguinem fundens in vas testaceum super aquam vivam.
6. Aviculam vero vivam accipiet, lignsim- que cedrinum, 8c dibaphum coccineum , 8c hyssopum: Sc intinget illa simul cum avicula viva in avicula sanguinem jugulata super aquam vivam.
7. Ita asperget eum, qui purgandus erit ä lepra septem vicibus : 8t pronuncians eum mundum, dimittet aviculam vivam in superficiem agri.
8. Tum qui purgandus est , abluens vestimenta-sua, & radens totum pilum suum, lavabitur aquä, ut mundus sit, & postea veniet in castrassed emanebit extra tentorium suum septem dies.
p. Fritque die septimo, ut radat totum pilum suum, caput suum, 8c barbam suam, su- percifiäque oculorum suorum , denique totum pilum suum abradat: 8c ablutis vestimentis luis lavabit carnem suam aqua, ut sit mundus.
10. Die autem odtavo accipito duos agnos integros, 8c agnam unam anniculam integram : Sc tres decimas Ephx simila; in munus millit oleo, 8c sextarium unum olei.
11. Sacerdos autem ille,qui purgat,statuet virum istum, qui purgatur, unä cum istis , coram Jehova ; ad ostium tentorii conventus.
ia. Et acceptum sacerdos ille agnum tinum offeret in reatum simul cum illo sextario olei, 8c agitabit illa agitatione coram Jehova.
IZ. Deinde jugulabit agnum illum in loco ubi jugulare solet peccatum 8c holocaustum, in loco sandto; nam sicut peccatum ,fic reatus ipse eft sacerdotis , res sandta sanClarum est.
14. Tum accipiens sacerdos de illo sanguine reatus , imponet sacerdos insim* auricula: dexter* ejus, qui purgatur ; 8t pollici inaniis ejus dexter* , ac pollici pedis ejus dexteri.
15. Similiter accipiens sacerdos de sextario illo olei ; infundet unus sacerdos manui finisti* alterius :
16. Et intincto sacerdos digito suodexte- ro, accipiens de oleo illo, quod erit in manu sua sinistra ; asperget de illo oleo digito suo septem vicibus coram Jehova;
17. De residuo autem illius olei, quod erit in mauu sua, imponet sacerdos insim* au- rtculx dexter* ejus , qui purgatur , St pollici mansis ejus dexter* , ac pollici pedis ejus dexteri, super ipsum sanguinem reatu* :
18. Quod autem remanserit de illo oleo, quod erit super manum sacerdotis, imponet capiti ejus, qui purgatur : sic expiationem faciet pro eo sacerdos coram Jehova.
19. Tum parans sacerdos peccatum , expiationem faciet pro eo > qui purgatur ab immunditia sua ; postremo autem jugulabit holocaustum : 0
20. Et offeret sacerdos holocaustum illud, & munus ejus in altari: sic quum expiationem fecerit pro eo sacerdos , mundus erit.
»§° Qpsid si tenui* sit,neque »Aequatur ista
manus ejus , tum accipiet agnum rmnm , in reatum ad agitationem, quo'expiationem faciat sacerdos pro eo: 8c decimam-Ep/u: unam simii* mista oleo in munus, atque sextarium olei:
ai. Et duos turtures , aut duos pullos columba , qu* ailequi poterit manus ejus , ut sit unum in peccatum > Sc alterum m holocaustum.
23. Qu* afferet die oflavo purgationis fu* sacerdoti, adportam tentorii conventus, coram Jehova.
24. Tunc accipiet sacerdos agnum reatsis, 8t sextarium olei, agitabrtque illa sacerdos agitatione coram Jeliova.
25. Deinde jugulabit agnum reatsis,Sc accipiens sacerdos de sanguine illius reatsis, imponet insim* auricul* dexter* ejus,qui purgatur :Sc pollici manus ejus dexter*, ac pollici pedis ejus dexteri.
16. De oleo quoque effundet sicerdos, super manum suam sinistram:
27. Et asperget sacerdos digito suo dexte- ro de illo oleo, quod erit in manu sua sinistra, septem vicibus coram Jehova.
28. 1’ostea imponet sacerdos de illo oleo, quod erit in manu lua, insim* auricul* ejus, qui purgatur, dexter*, Sc pollici mansis ejus dexter*, ac pollici pedis ejus dexteri; in loco sanguinis reatus ipsius.
29. Quod autem remanserit exilio, quod erit iu manu sacerdotis, imponet capiti ejus, qui purgatur ; ad expiationem faciendam pro eo coram Jehova.
30. Deinde parabit unum ex turturibus illis, aut e pullis columb*, ex eis , qu* assequi potuerit manus ejus;
31. Prout assequuta fuerit manus ejus,
unum in peccatum, Sc alterum m holocaustum , cum suo munere : sic expiationem faciet sacerdos pro eo, qui purgatur coram Jehova. a

32. Ista esto lex ejw , in quo erit plaga Ie- prx ; cujus manus assequi illa non potuerit in purgatione fui.
33. Alioquutus quoque est Jehova Mo- schenSc Aharonem, dicendo :
34. Quum perveneritis in terram Cenaha- nis.quam ego daturus sum vobis in possessionem ; si indidero plagam lepr* alicui domui regionis, quam possidebitis :
35. Tunc veniens is , cujus est domus illa, indicabit sacerdoti, dicendo; velut plaga ejji mihi videtur domi.
36. Et prxcipiet sacerdos , ut expediant domum illam, antequam veniat sacerdos ad aspiciendum plagam illam , ut non polluatur quicquid eft in ea domo : pollmodum veri« adveniet sacerdos ad aspiciendum domum illam.
37 - Inspiciens autem plagam illam, si ecce plaga illa in parietibus illius domus constat foilulis subviridibus aut subrubidis; quarum species jit depressior ipso pariete :
z8- Egredietur sacerdos ilia domo ad januam ipsius domus, Sc recludet eam septem diebus.
39. Postea redibit sacerdos die septimo: si autem viderit, quod ecce diffudit se plaga illa per parietes illius domsis.
40. Tunc prxcipiet sacerdos, ut eruant lapides illot, iu quibus est plag* ista : St
pre-
Capi
prtpt
JflUlf-lS iß 63IK0S M iu tun in iu 4 :, Di iiilMUJ
<••0!
lifei
iijolt
kjoilc
4I
(jit
In;
«L
!>
lij' vc civi 4 ha, Ais a 4 ?, Klia 11 Am 4 -Si tifeit, j ;s!b« ij;nn; > taaii
K ItS
SQÜCI
iai,i
F=:
p, h »jM ia.
y L hySop bniijii! guine 1 ilferji , 2 . i sangum quoque hylsojt
q. s tra civil tioiitm. da.
q.li!;
poiwiif,
51- Dei sii® , i Itej Riii:
I q.Ui
^IfUl
it
Sii,
«!,S.
fi« i
tit.
3 -ii

Cap 14.75.

projic ent eos extra civitatem in locum immundum.
41. Domum autem nudabit tectorio intrinsecus circumquaque: St effundet pulverem illum, quem detraxerint, extra civitatem in locum immundum:
42. Deinde acceptos lapides alios inducet in locum illorum lapidum ; similiter pulvere alio accepto ipsam domum inducturus est.
43. Quod si rediens eadem plaga efflorescet in ista domo, postquam eruit lapides illius,
St postquam detraxit pulverem ex ea domo,
St postquam induxit:
44. Tunc adveniens sacerdos , si videat , quod ecce diffuderit se plag a haec per domum illam; lepra dolorifica est in ea domo, immunda est.
45. Quapropter destruet domum illam , lapides ejus , 8t ligna ejus , omnemque pulverem illius ‘ornus , St educet extra iplam civitatem i; .ocum immundum.
46. Qui autem ingressus fuerit domum illam ullo dierum ,quwus reclusit eam,immundus erit usque ad vesperam:
47. Et qui cubuerit in ea domo, lavato vestimenta sua : similiter , qui comederit in ea domo, lavato vestimenta sua.
48. Sin autem omnino ingressus sacerdos viderit, quod ecce non diffudit se plaga illa per domum, postquam indusia est domus illa ; tunc mundam pronunciabit sacerdos domum illam, quia sanata est plaga.
49. Itaque accipiet ad expurgandum domum illam , duas aviculas, item lignum cedrinum , & dibaphum coccineum, St hyssopum :
50. Et jugulans aviculam unam, sanguinemque infundens vasi fictili super aquam vivam.
51. Accipiet lignum illud cedrinum , St hyssopum , St dibaphum, coccineum, aviculamque alteram vivam ; St intinget in sanguine avicula: jugulata: , St in aqua viva, aspergetque domum illam septem vicibus:
52. Sic quum mundaverit domum illam sanguine illius avicul*, St aqua viva, avicula quoque altera viva, lignoque cedrino , St hyssopo , St dibapho coccineo 1
St- Dimittet alteram aviculam vivam extra civitatem in'superficiem agri: sic expiationem fecerit pro domo illa, St erit munda.
54. Ista e/?lex: de omni plaga lepr*,St de porrigine.
55. De lepra quoque vestimenti, St de lepra domus.
^6. Item de tumore , St de abscessu, St de papula:
57. Ad docendum, qua die quis immundus sit. St quä die quis sit mundus : ista est lex lepra.

^ C A P U T X V.

immundities feminis IS sanguinis men- firui.
Tem alloquutus est Jehova Moschen St Aharonem, dicendo:
2. Alloquimini filios Jisraelis , dicentes cis, unusquisque quum est gonorrhoea affectus a carne sua, profluvio suo immundus «st.

3 - Has? autem esto immunditia ejus in
_ Cap. 15.
profluvio ejus :fi salivaverit caro ejus profluvium ejus, aut obstruxerit se caro ejus a profluvio ejus, immunditia eius est.
4. Omne cubile , cui incubuerit gonorrhoea affectus, immundum esto : St omne instrumentum cui insederit, immundum esto.
5. Et quisquis tetigerit cubile ejus, ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, St immundus erit usque ad vesperam.
6. Item, qui insederit instrumento ulli, cui insedit gonorrhoea affectus : ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, St immundus erit usque ad vesperam.
7. Item qui tetigerit carnem gonorrhoea affecti , ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, St immundus em ulque ad vesperam.
8. Item, quum despuerit gonorrhoea asse - ctus in aliquem mundum , is ablutis Vestimentis suis lavabitur aqua , St immundus erit usque ad vesperam.
p. Item omne sedile, cui insidens vehitur gonorrhoea affectus, immundum esto.
10. Item quisquis tetigerit lcm ullam, qua: substrata fuerit ei, immundus esto usque ad vesperam : qui itaque portaverit illa, ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, Sc immundus erit ulqiie ad vesperam.
11. Item quemcunque tetigerit gonorrhoea affectus manibus suis non immersis in aquam ; is ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, Sc immundus erit usque ad vesperam.
12. Item vas testaceum, quod tetigerit affectus gonorrhoea , frangitor omne vero vas ligneum immergitor in aquam.
13. Quum autem mundabitur affedtus gonorrhoea ;iprofluvio luo, primum numerabit sibi septem dies ad purgationem sui, 8c abluet vestimenta sua: deinde lavabit carnem: suam aqua viva, ut sit mundus:
14. Denique die octavo accipiet sibi duos turtures , aut duos pullos columba: : ve- nlensque coram Jehova ad portam tentorii conventus, dabit illos sacerdoti.
15. Quorum parabit sacerdos imum in peccatum > St alterum in holocaustum : sic expiationem faciet pro eo sacerdos coram Jehova a profluvio ejus.
id. Item quisque, quum exibit ex eo concubitus semen, is lavabit aqua totam carnem suam, St immundus erit usque ad vesperam:
17. Et super quocunque panno , aut quacunque pelle fuerit concubitus femen ; id abluetur aqua, St immundum erit usque ad vesperam;
18. Mulier etiam, quum vir concubuerit cum ea concubitus semine, ambo lavabuntur aqua, St immundi erunt usque ad vesperam.
19. Mulier autem , quum erit affecta profluvio , quum profluvium sanguinis ejus erit in carne ejus; septem dies esto in separatione sua, St quisquis tetigerit eam, immundus esto usque ad vesperam.
20. Et super quodcunque cubuerit tempore separationis sn* , immundum esto: similiter cuicunque insederit , immundum esto.
21. F.t quisquis tetigerit cubile ejus, ab lutis vestimentis suis lavabitur aqua, ac immundus erit usque ad vesperam.
21, Quisquis etiam tanget ullum instru- V 1 mesl-

mentum, cui illa insederit; ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, Lc immundus erit usque ad vesperam.
23. Etiam si illud ,quod quis tanget , erit super cubile, aut super instrumentum illud, cui illa insidebat, quum is tangeret illud ; immundus esto usque ad vesperam.
24. Quod si omnino concubuerit quis cum ea, ita ut id , cujus causa separatur ea, sit super ipsum, is immundus erit, septem diebus: similiter omne cubile , in quo cubuerit, immundum esto.
25. Item mulier quum profluet profluvio sanguinis diebus multis praeter tempus separationis fuse : aut quum profluet ultra separationem suam , omnibus diebus profluvii immunditi* fu* , sicut diebus separationis fu*, immunda ipsa futura est.
16. Omne cubile,in quo cubuerit omnibus diebus profluvii fui, ut cubile separationis luse esto ei: & omne instrumentum, cui insederit, immundum esto , fecundum immunditiam separationis ejus.
27. Et quisquis tetigerit illa , immundus est: quapropter ablutis vestimentis suis lavabitur aquä , & immundus erit usque ad Vesperam.
2g. Quum autem mundabitur a profluvio suo : numeratis sibi septem diebus postea mundabitur.
29. Itaque die octavo accipito sibi duos turtures, aut duos pullos columbx ; quos afferat sacerdoti ad portam tentorii conventus :
30. Et parabit sacerdos unum in peccatum, 8c alterum in holocaustum, 8c expiationem faciet pro ea sacerdos coram Jehova a profluvio immunditiae ejus.
3 r. Sic curabitis, ut se separent filii Jisrae- lis ab immunditia sua; ut non moriantur in immunditia sua, quum imputaverint tabernaculum meum, quod eft inter ipsos.
32. Ista esi lex affecti gonorrhoea, ejusque cx quo exit concubitus femen, quo fit immundus.
33. Item languentis mulieris in separatione sua, & cujufque profluentis profluvio suo tam maris, quam foeminae : de viro quoque, qui concubuer it cum immunda. _

CAPUT XVI.

Anniversaria expiatio.

Q Uamobrem alloquutus est Jehova Mo- , sehen > postquam mortui sunt duo filii Aharonis : (mortui autem sunt,quum appro- pinquässent ante conspectum Jehovae:)
2. Edixitque Jehova Moschi : alloquere Aharonem fratrem tuum, ut ne ingrediatur quovis tempore in locum sanctum intra velum: ante illud operculum propitiatorium, quod eft super arcam, confiftat, ut non moriatur; quia in nube appareo super operculum illud propitiatorium.
3. Cum hoc ingreditor Aharon locum tunc sanctum; cum juvenco subrumo in peccatum, & ariete in holocaustum :
4. Tunicam lineam sanctam induito , & femoralia linea sunto super carnem eius: bal- theöque lineo accingitor,& cidari linea tegitor : vestes sacra- sunt, ideo lavabit aqua carnem suam, quum induet eas.
•5. A coetu vero filiorum Jisraciis > accipiet

duos hircos 6 capris in peccatum ; & arietem unum in holocaustum.
6. Et offeret Aharon juvencum illum peccati, qui fuerit pro se; & expiationem faciet pro se, & pro familia sua:
7. Deinde accipiens duos illos hircos,sistet illos coram Jehova ad portam tentorii conventus.
g. Et imponet Aharon his duobus hircis sortes; sortem unam Jehovx > sortem vero alteram Hazazelis.
9. Tunc offerens Aharon hircum,cui obvenerit fors pro Jehova,parabit illum in peccatum :
ro. Hircus vero ille , cui obvenerit fors Hazazelis , sistitor vivus coram Jehova ad faciendum expiationem super eum ; ut dimittant cum, qui Hazazelis eft in desertum.
rr. Quum autem offerens Aharon juvencum ilium peccati, qui erit pro se > expiationem faciet pro se 8c familia sua: jugulabit juvencum illum peccati > qui erit pro se.
12. Et accipiens plenum thuribulumprunis ardentibus ex ipso altari a conspectu Jehovx» plenosque pugillos suos suffitu aromatum comminuto, inferet ea intra velum ipsum:
13. Et imponet suffitum illum igni coram Jehova; ut tegat nubes illa suffitus ipsum operculum propitiatorium , quod eft super testimonium, & non moriatur.
14. Postea accipiens de sanguine illius juvenci, insperget digito suo superficiem ipsius operculi propitiatori! orientem versus : ante illud autem operculum propitiatorium inspergito septem vicibus de illo sanguine digito suo.

r$. Jugulato verö hirco illo peccati, qui erit pro populo,inferet sanguinem ejus intra ipsum velum ; 8c faciet sanguine ejus sicut fecit sanguine illius juvenci, inspergens eo ipsum operculum propitiatorium , ot ante operculum propitiatorium.
16. Sic expiationem faciet pro loco sancto ab immunditiis filiorum Jisraelis, & ä defectionibus eorum , ex quibusvis peccatis eorum, similiterque faciet tentorio conventus , manente apud eos inter immunditias eorum.
17. (Nullus autem homo esto in tentorio conventus, quum ille ingredietur ad expiationem faciendam in loco sancto, usque dum egrediatur : quum expiationem faciet pro se Hi pro familia sua, 8c pro tota congregatione Jisraelis.)
ig. Postea exibit ad ipsum altare, quod eft coram Jehova, ut expiationem faciat pro eo, accipiensquc de sanguine illius juvenci, ix de sanguine illius hirci, imponet Cornibus ipsis altaris circumquaque :
19. Et insperget ipsum ex illo sanguine digito suo septem vicibus: sic mundabit ipsum, bc sanctificabit ipsimi ab immunditiis filiorum Jisraelis.
20. Qutimque finem fecerit expiandi locum sanctum, & tentorium conventus, atque altare ipsum; admovebit hircum illum , qui vivus erit:
21. Nitensque Aharon ambabus manibus suis super caput illius hirci, qui vivus erit, confitebitur super ipsum omneis iniquitates filiorum Jisraelis, 8t omnes defectiones eorum ex quibusque pessati« eorum, & postquam

quam imposuerit i»a capiti istius hirci, emittet eum per hominem commodum in desertum.
22. Nam portabit hircus ille super se omnes iniquitates eorum in regionem inhabitabilem: quamobrem dimissurus est hircum illum in desertum.
23. Postea veniens Aharon in tentorium conventus, exuet vestes lineas , quas induerat, quum venturus esset in lacum sanctum: Ac relinquet eas ibi.
24. Deinde ubi laverit carnem suam aqua in loco sancto, & induerit vestimenta sua; exiens parabit holocaustum suum, & holocaustum populi ,& expiationem faciet pro se 8c pro populo.
25. Adipem, vero cujusque peccati adolcto in ipso altari.
2 6. Qui autem dimiserit hircum illum Ha- zazelis, ablutis vestimentis suis lavabit carnem suam aqua , 8c postea ingredi poterit in castra.
27. Juvencum vero illum peccati & hircum peccati, quorum sanguis illatus fuit ad expiationem faciendam in sancto , efferto extta castra : Sc comburent igne pelles eorum, Sc carnem eorum, fimumque eorum. _
28. Qui autem combusserit ista , ablutis vestimentis suis, lavabit carnem suam aqua > postea demum ingredi poterit in castra.
29. Atque hoc erit vobis in statutum perpetuum, mense septimo, die decimo illius mensis affligitote animas vestras, 8c nullum opus facitote, indigena, aut peregrinus, qui peregrinatur inter vos:
30. Quia isto die expiationem faciet pro vobis, ad mundandum vos : ab omnibus peccatis vestris coram Jehova mundabimini.
31. Cessatio, requies esto vobis, quä affligatis animas vestras, statuto perpetuo.
32. Expiabit autem sacerdos ille, quem Deus unxerit, 8t cujus consecraverit ministerium ad fungendum sacerdotio loco patris fui, quum induerit vestimenta linea, vestimenta sacra:
33. Expiabit inquam sanctuarium Cacnim , tentorium quoque conventus, 8c altare expiabit : etiam Sacerdotes ipsos, & totum populum huius congregationis expiabit.
34. Est itaque futurum hoc vobis m statutum perpetuum, ad expiationem faciendam pro filiis Jisraelis ab omnibus peccatis eorum, semel quolibet anno : quod fecit Ma- von , quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.

CAPUT XVII. '

Sanguis non comedendus.

Rxterea alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
2. Alloquere Aharonem Ac filios ejus omnesque filios Jisraelis , edicens eis, hoc illud est verbum, quod praecepit Jehova, dicendo :
3. Quicunque A familia Jisraelis jugulaverit bovem, aut agnum, aut capram in castris ; aut quisquis jugulaverit extta castra ;
4. Si ad portam tentorii conventus non adduxerit illam, oblaturus oblationem Jehova; ante tabernaculum Jehova;; sanguis

imputator viro illi, sanguinem effudit > quapropter exscindetur vir ille e medio populi sui.
5. Ut, quum adducent filii Jisraelis sacrificia sua, qua: sacrificant in superficie cujusvis agri ; adducant illa Jehova: versus portant tentorii convenitis ad sacerdotem ; & sacrificent sacrificia ipsa eucharistica Jehovae.
6 . Et asperget sacerdos ipse sanguinem illorum super altare Jehovae sportam tentorii conventus, adolebitquc iliorum adipem in odorem gratum Jehovae.
7. Neque sacrificanto deinceps sacrificia sua daemonibus, quos sectantur isti scortando : statutum perpetuum hoc esto eis per generationes eorum.
8. Quapropter eis edicito , quicunque A familia Jisraelis , aut e peregrinare»«, qui peregrinatur inter eos; offeret holocaustum» aut aliud sacrificium;
9. Ac ad portam, tentorii conventus noti adducet illud, ut paret illud Jehova; -. omnino exscindetur vir ille i populi3 suis :
10. Et quicunque Afamilia Jisraelis, aut A peregrinare««, qui hahitat inter eos vescetur ullo sanguine, utique illi ipsi opponam iratam faciem meam, qui comederit ullum sanguinem : AS exscindam ilium A medior populi mei.
11. Nam anima cujusque carnis in sanguine est; ego vero destinavi eum vobis in altari ad expiationem faciendam pro animabus vestris : nam sanguis is eß , qui pro anima expiationem facit.
12. Idcirco edico filiis Jisraelis, nulla anima ex vobis comedito sanguinem : etiam peregrinus , qui peregrinatur inter vos, nc comedito sanguinem.
13. Et quicunque A filiis Jisraelis, aut A peregrinare««,qui peregrinatur inter eos, venando ceperit capturam bestis, aut avis quae comeditur ; primum effundet sanguinem ejus. Ac teget eum pulvere.
14. Eß ‘enim anima cujusque carnis, sanguis ejus pro anima ejus est; ideo edico filiis Jisraelis, sanguinem ullius carnis ne comeditote , nam cujusque carnis anima sanguis ejus est,comedentium eum quisque exscinditor.
15. Quicunque autem comederit morticl- nium aut discerptum, sive indigena, sive peregrinus ; is ablutis vestimentis suis, lavabitur aqua, & immundus erit usque ad vesperam, post mundus erit.
16. Quod si non abluerit illa, 9 t carnem suam non laverit; feret iniquitatem suam.

CAl'ÜI XVIII.

Gradus conjugii prohibiti.

Tem alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
2. Alloquere filios Jisraelis,edicens eis; ego sum Jehova Deus vester.
3. Secundum opera terrx ffsgypti, in qua hab'Qstis ne facitote : similiter fecundum op; .a terra Cenahansci, inquam duco vos, ne facitote, Lc in statutis eorum ne ambulatote.
4. Sed judicia mea exercetote; & statuta mea observatote ambulando in eis: ego sum Jehova Deus vester.
5 . Si obseivabitis statuta mea > 5c judici»
¥ 3 me»,

mea, homo , qui fecerit ea vivet in eis : ego l sum Jehova.
6 . Nemo homo ad ullum propinquum carnis suae acceditote , ad retegendum nuditatem : ego sum Jehova.
7. Nuditatem patris tui , aut nuditatem matris tus, ne retegito: mater tua est,ne retegito nuditatem ejus.
Ii. Nuditatem novere* tuse, ne retegito: nuditas patris tui est.
9. Nuditatem sororis tus, filis patris tui, aut filis matris tus , cognationis domesties aut exters cognationis, harum ne retegito nuditatem,
xo. Nuditatem neptis tus ex filio filiave , harum ne retegito nuditatem : nam nuditas tua sunt.
n. Nuditatem filis nat* ex noverca tua , cognata patris tui, sopor tua est : hujus ne retegito nuditatem.
u. Nuditatem amits tus , ne retegito, propinqua patris tui est.
13. Nuditatem materters tus ne retegito, nam propinqua matris tus est.
14. Nuditatem patrui tui ne retegito : ad uxorem ejus ne appropinquato , amita tua est.
r;. Nuditatem nurus tusta ne retegito : Uxor filii ruiest, ne retegito nuditatem ejus.
id. Nuditatem fratri* tus ne retegito , nuditas fratris tui est.
17. Nuditatem mulieris , 8c filis eius , ne »retegito, filiam filii ejus, aut filiam filis ejus, ne accipito ad retegendam nuditatem ejus ; proxims ejus sunt,'"scelus est.
ig. Item mulierem unam ad alteram ne assumito ; angustia affecturus hanc retegendo turpitudinem illius ducte super hanc in vita ipsius.
19. Iterii ad mulierem in separatione immunditiei fus, ne accedito , ut retegas nuditatem ejus.
ro. Item cum uxore proximi tui ne committito, ut concumbas ad femen , polluendo te cum ea:
ai. Item de semine tuo ne permittito traducendum Molecho : neque profanato nomen Dei tui,ego sum Jehova.
22. Cum mare ne concumbito concubitu jnulicbri: abominatio ei?.
23. Item cum ulla bestia ne committito,ut concumbas > polluendo te cum ea : mulier quoque ne consistito coram bestia : ut incudet sibi, confusio est.
24. Ne polluitote vos ullo horum : quia omnibus his polluts sunt gentes ist* > quas
23. Nam quia polluta est terra, in ipsius iniquitatem animadverto |n ea: evomitque terra habitatores suos.
ad.Sed vos obfervatnri estis statuta mea,& judicia mea, neque facturi ullam ex omnibus istis abominationibus indigena aut peregrinus, qui peregrinatur inter vos. Ä
27. (Nam omnes abominationes istas fecerunt homines istius terra:, qu* vobis exposita est, unde polluta est ipsa terra.)
2g.'Ut non evomat eadem terra vos,quum pollueritis eam; quemadmodum evomuerit gentem illam, qu* vobis est exposita.
29. Nam quisquis fecerit aliquant ex o- jimibus abosiinatiombus istis, utique exscindentur amni* , qu* illud, fecerint e medio populi fui.
30. Observabitis igitur observationem meam , ut non faciatis ex istis institutis abominandis , qu* facta fuerunt inter vos , neque polluatis vos illis : ego jum Jehova Deus vester.

CAPUT XIX.

Explicatio Decalogi divinissima.

R*terea alloquutus est Jehova Mosche«, dicendo :
3. Alloquere totum coetum filiorum Jis- rai:lis edicens eis, sancti estote : quia sanctus sum ego Jehova Deus vester.
3. Quisque matrem suam & patrem suum timetote, & sabbatha mea servatote : ego sum Jehova Deus vester.
4. Ne convertatis vos ad idola, Sc deos fusiles ne facitote vobis: ego sum Jehova Deus vester.
5. Quum autem sacrificabitis sacrificium eucharisticum Jehovx : pro voluntate quidem vestra sacrificabitis illud:
6 . Sed quo die sacrificabitis illud, comeditor, 8c postridie ; quod autem remanserit usque ad diem tertium igne comburitor.
7. Quod si ejus quicquam comedetur die tertio; res abominanda est, non erit acceptum,
8- Ideo comedentium illud quisque iniquitatem suam ferto, quia rem sanctam Jehovx profanavit : ideo exscindetur anima illa e populis futs.
9. Item quum metetis mefiTem terrx ve- strx , ne prorsus demetito latus agri tui: neque spicilegium melfis tu* facito.
ro. Similiter vineam tuam ne racemato, & deciduos acinos vine* tu* ne relegito; ipsi pauperi & peregrino relinquito ista, ego sum Jehova Deus vester.
n. Ne furamini, 8t ne mentimini , neque fallacia utimini ullus in proximum suum.
12. Neque jurate per nomen meum ad fallaciam ullam -. sic profanaveris nomen Dei tui, ego sum Jehova.
13. Ne fraudem facito proximo tuo , neque rapito : ne pernoctare sinito rnerce- dem mercenarii apud te ad matutinum usque.
14. Ne maledicito surdo , & ante cxcum ne ponito offendiculum : sed timebis ä Deo tuo, ego sum Jehova.
15. Ne exercetote perversitatem in judicio , ne accipito personam tenuis , neque honorem exhibeto personx magni ; juste judicato proximum tuum.
rcl Ne ambulato cum detractione per populares tuos , ne instato contra sanguinem prmeimi tui ego sum Jehova.
17. Ne odio habeto fratrem tuum in corde tuo: libere corripito proximum tuum, neque ferto in eo peccatum.
rz. Ne ulciscitor, neque iram asservato in populares tuos , sed diliges proximum tuum sicut te ; ego sum Jehova.
19. Statuta mea observatote ; jumentorum tuorum ne sinito coire duo genera, iij agro tuo ne serito duo seminum genera , 8c vestimento duorum generum varie commixto ne obtegito te.
20. Item quum quis cubuerit cum mu so-
mini®

^ 19 , 1 e medio
Mtionei» ■utis abo-
VOS, ne.
avaDeus
Motte»,
orum Jis- ia /anctus
'em tuuru
o«; ejo
k deos fu« iwaDta
i faif.ia iluntjte^
find,* arnsim Juritor, edetur it ait acci-
ttfqjte ini■ netam fe- tur MIA
■erra: vt- agri tui;
lOT.ltO,
releoito:
tovla.tjo
miti, «tp im sunm. tn meum ii mii mati
u tio, ue- initoasie- iratinmu us-

tnte crc® ebis a Dei
m in /iulis , /segne «i; /mls
ie per M- inguiueitt
n\ in cotini tuum,
servato ia numuiiim
jumento- genera, ri penera,& satie «»•

sminis concubitu, qua: sit ancilla despecta cuique, ut quae omnino non redimitur , aut libertas non datur ei, flagellatio adhibetor,ne morte afficiuntor, quia non fuit libertate donata:

21. Postea afferet vir reatum fuumjeho- vai, ad portam tentorii conventus; arietem reatus:

22. Et expiationem faciet pro eo sacerdos illo ariete reatus coram Jehova, pro peccato ejus , quo peccavit, & condonabitur ei libes ando eum a peccato ejus , quo peccavit.

25. Item quum veneritis in istam terram, & plantaveritis quamvis arborem esculenti fruflus , omnino putabitis praeputium ejus, preputium fructus ejus: tribus annis sunto singula vobis praeputiata:; nihil earum comeditor.

24. Anno vero quarto esto omnis fructus ejus,' fanda res laudationum Jehova:.

25. Anno demum quinto comedetis fructum ejus, & augebit vobis proventum ejus; ego funi Jehova Deus vester.

26. Ne comeditote ijuicijuam cum sanguine; ne utimini con/ectatiombus, neque praestigiis.

27. Ne circumcidite pilos ad latus capitis Vestri: neque corrumpito latus barba: tine.

28. Neque caesuram pro ullo mortuo inditote carni vestra:, & inscriptionem stigmatis ne imponitote vobis : ego fum Jehova.

29. Ne profanato filiam tuam prostituendo eam : ut non scortetur terra illa, & impleatur illa terra scelere.

30. Sabbatha mea observatote, Kc sanctuarium meum reveiemmi: ego funi Jehova.

z 1. Ne vos convertite ad pythones , & ariolos ne consulitote, polluendo vos eisiego funi Jehova Deus vester.

32. Coram canitie assurgito, ut honorem habeas faciei fenis: 8c timebis • Deo tuo , ego /W) Jehova.

33.Item si peregrinatur apud te peregrinus in terra vestra, ne injuria allicitote illum.

34. Tanquam indigena ex vobis esto vobis peregrinus , qui peregrinatur apud vos , & diliges eum sicut te . quia peregrini fuistis in terra /Egypti : ego fum Jehova Deus vester.

35. Ne exercetote perversitatem in ullo munere, in dimensione , in pondere , aut in mensura.

~ ; <j. Trutina: justae,pondera justa, Epha justum,& hin justus esto vobis ; ego fum Jehova Deus vester,qui eduxi vos e terra/Egypti.

37. Observabitis itaque omnia statuta mea, omniaque judicia mea , facientes ea : ego /»« Jehova.

C A P U T X X.

Sanfiio decalogi pervarias pcenas. Rstcrea alloquutus est Jehova Mosclien, dicendo :

2. Item filiis Jisraeiis edicito; quisquis i filiis Jisraeiis, aut e peregrina gente , qui peregrinatur in Jisraele , dediderit de semine suo Molecho, omnino morte afficitor : populus ipse terrae obruunto eum lapidibus ;

3. Aut ego opponens iratam faciem meam viro illi , exscindam illum e medio populi fui; quia de femine suo dedit Molecho , ut pollueret sanctuarium meum, & ut profanaret nomen sanctum meum.

4. Quod si omnino occultaverint populus illius terras oculos suos a viro isto, quum dedit de semine suo Molecho ; ut non alficerent eum morte:

5. Tunc opponam ego iratam faciem meant viro illi, & familix ejus; & exscindam eum, omnesque, qui scortando sectantur ipsum , ut scortentur feritantes Molechum > e medio populi sui.

6 . Animam item , qua: converterit fe ad Pythones & ad ariolos,ut scortando sectetur eos ; utique opponens iratam faciem meam anima: illi, exscindam illam e medio populi sui.

7. Ut sanctificetis vos, & sitis sancti; quia ego Jehova fum D eus vester;

g. Et observetis statuta mea , & faciatis illa: ego Jehova fum sanctificator.

9. Nam quicunque maledixerit patri suo, aut matri suas, omnino morte afficiendus est: patri suo, aut matri fu* maledixit, c as dis fu* causa eft in ipso.

10. Similiter vir , qui adulteravit cum U- xore alicujus, qui adulteravit uxorem proximi fui, omnino morteplcrititor, adulter ipse» Sc adultera.

11. Item is, qui cubuerit cum uxore patris fui, nuditatem patris fui retexerit, omnino morte atficumtor ambo, caedis ipsorum causa efl in ipsis.

12. Item is,qui cubuerit cum nuru sua, omnino morte afficiuntor ambo : confusionem fecerunt , ctcdis ipsorum causa est in ipsis.

13. Item is, qui cubuerit cum mare concubitu muliebri, rem abominandam fecerunt ambo -. omnino morte afficiuntor, caedis ipsorum causa est in ipsis.

14. Item is , qui duxerit mulierem 5 c matrem ejus, scelus est: igne comburunto eum Se eas, ut non sit scelus in medio vestri.

15. Item is , qui sibi arrogaverit cubare cum jumento , omnino morte afficitor : jumentum quoque ipsum occiditote.

16. Item mulier, quum accesserit ad ullum jumentum, ut incuSet sibi, occides mulierem Sc jumentum ipsum: omnino morte afficiuntor, caedis ipsorum causa est in ipsis.

17. Item is, qui accipiens sororem luam, filiam patris fui, aut filiam matris suae viderit nuditatem ejus , vicissim illa viderit nuditatem ipsius, probrum est, quapropter exscindentur in oculis popularium suorum: nuditatem sororis suae retexit , iniquitatem suam ferto.

ig. Item is, qui cubuerit cum muliere languente d fluxu, 8 c retegens nuditatem ejus, profluvium ejus nudaverit, ipsaque retexerit profluvium sanguinis fui: exscinduntor ambo e medio populi sui.

19. Item nuditatem materterae tuae, aut amitae tuae ne retegito : quia proximum suum nudaverit , iniquitatem suam ferunto.

ao. Item quisquis cubuerit cum amita sua, nuditatem patrui sui retexit: peccatum suum ferunto , sine liberis moriuntor.

2i. Item quisquis acceperit uxorem fratris fui, res exterminanda est: nuditatem fratris fui retexit,sine liberis sunto,

f 4

az. De-

22. Denique ohservabitis omnia iVatutl mea , Sc omnia judicia mea, & facietis illa ^ ut non evomat vos terra illa, ad quam ego deduco vos, ut habitetis in ea.

2;. Neque ambuletis in statutis istius gentis, quam ego ejecturus sum ä facie vestra: quia omnia ista fecerunt , ideo taeduit me eorum:

24. Et dixi vobis, vos hxreditario jure possidebitis terram istorum; Sc ego daturus sum illam vobis , ut hatreditario jure possideatis eam, terram affluentem lacte 8c meile; ego sum Jehova Deus vester , qui discrevi vos i reliquis populis.

25. Vos igitur discernetis inter bestiam jnundam immundam , 8c inter avem immundam St mundam: neque abominandas effleietis animas vestras ulla bestia, aut ullä ave , aut ullo,'quod premit terram, qua: discrevi vobis , ut immunda habeatis :

2Ü. Sed eritis mihi sancti, quia sanctus ego sum Jehova; qui discrevi vos ä re.iquis populis, ut sitis mei.
27. Viri autem, aut mulieres , si erit ex eis pytho, aut ariolus, omnino morte afficiun- tor : Iapidibus obruuntor, CLdis eorum causa est in eis.

CAPUT XXI.

Idea borti Sacerdotis,

P Karterea edixit Jehova Moschi, alloquere Sacerdotes tilios Aharonis ; edicens eis, pro mortuo ne polluito ie Sacerdos in populis luis •-
2. Nisi pro proximo suo mopinquo sibi; pro matre sua, aut pro patre suo,aut pro filio suo, aut pro filia sua, aut pro fratre suo.
3. Aut pro sorore sua, virgine propinqua sibi, qua: non est juncia viro ; pro ea polluet se.
4. Ne polluito se maritus pr» uxore dubia in populis suis ; ita ut profanet fele.
5. Ne capillos evellendo calvitium capiti suo inducunto, neque latus barba: fuse radunto : neque in carne sua caesuram ullam incidunto.
6. Sancti sunto Deo suo,neque profananto nomen Dei fui: quia igne absumenda Jcho- YX, cibum Dei sui ipsi offerunt, ideoque sancti futuri sunt.
7. Mulierem meretricem,aut profanatam, ne accipiunt»,Ac mulierem repudiatam ä viro suo ne accipiunto: nam sanctus est eorum quisque Deo suo.
g. Itaque sanctificabis illum, quia cibum Dei tui ipse offert : sanctus esto tibi, quia sanctus est , ego Jehova sum sanctificator vester.
9. Filia autem alicujus Sacerdotis, quum profanaverit se scortando ; patrem suum profanat, igne comburitor.
10. Sacerdos autem ille , qui maximus est fratrum suorum, cujus capiti infusum est oleumiUud unctionis,& consecravit ministerium suum,ut induat vestes illas; caput suum ne retegito, Sc vestimenta sua, ne discindito :
ir. Neque ad ulla cadavera mortui venito; ne pro patre quidem suo, aut pro matre sua se polluito:
12. Neque e loco sancto exito,ut non profanet tanCtuariuin Dqi lui; r*am coronamentum Sc oleum unctionis Dei fui super ipsum est, ego sum Jehova.
rz. Hic autem uxorem in virginitate ejus ducito:
14. Viduam , aut repudiatam, aut profanatam meretricem istiusmodi ne ducito : sed virginem i populis suis ducito uxorem.
15. Neque profanato femen suum in populis suis, quia ego Jehova sum sanctificator ejus.
r< 5 . Item alloquutus est Jehova Molchen, dicendo:
17. Alloquere Aharonem, dicendo : in quocunque e semine tuo per generationes eorum fuerit corporis vitium, ne accedito ad offerendum cibum Dei fui.
ig. Nam nullus vir, in quo cfl corporis vitium, accessurus est : vir caecus, aut claudus , aut curtus , aut praelongus membris :
19. Aut vir, in quo est fractura pedis, vel fractura manus;
20.. Aut gibbosus, aut gracilis, aut in cujus oculo est suffusio ; aut in quo est psora, aut saniosa scabies, aut thlibias teste.
21. In quocunque fuerit aliquod corporis vitium e semine Aharonis sacerdotis > ne appropinquato ad offerendum igne absumenda Jehova:: corporis vitium est in eo, cibum Dei fui, ut offerat, ne appropinquato.
22. Cibum quidem Dei fui e rebus sanctis sanctarum, & e rebus sanctis comedet:
23. Veruntamen adipium velum, ne venito, 8c ad altare ne appropinquato , quia corporis vitium est in eo ; non profanabit ergo loca mea,nam ego Jehova sum sanctificator eorum.
24. Qua retulit Mosche ad Aharonem filiosque ejus, & ad omnes filios Jisraehs.

CAPUT XXII.

Qualitates rerum Deo offerendarum.

I Tem alloquutus est Jehova Molchen , dicendo :
2. Alloquere Aharonem & filios eius, qt separent se inepti a rebus sanctis filiorum Jisraiilis, ut non profanent nomen sanctum meum rebus, quas illi sanctificant mihi > ego funi Jehova.
3. Edic eis, quicunque i toto semine vestro per generationes vestras accesserit ad res illas sacras , quas sanctificavcrint filii Jisraiilis Jehova: , dum immunditia ejus in ipso est; utique exscindetur ille ipse ä facie mea, ego sum Jehova.
4. Quisquis e semine Aharonis est leprosus, aut gonorrhoea laborans, de rebus sacris ne comedito usque dum mundus fuerit: similiter , qui tangit ullum immundum a mortuo, aut eum 'i ex quo exiit concubitus femen :
5. Aut quicunque tetigerit ullum reptile, quo quis impuratur ; authominem, quo quis - impuratur, fecundum omnem immunditiam ejus.
6 . Anima , qute tetigerit illud, immunda quoque erit usque adVesperam : ne itaque comedito de illis rebus sacris, nisi laverit carnem suam aqua:
7. Postquam autem occubuerit Sol, mundus erit: Sc postea comedere poterit de rebus illis sanctis, quia cibus cius est. g. Morticinum;, 4ut discerptum ne comedito*
ist; , r"
UtKCl!? 0 r
ii: üSit 1
na
10, Kishis tndranitq
na« Ai!
u.ljy®
icration
hiittivt:
ijs.
WIM«
fcuCT
ERpi
tiinpt
addidi
aMi
14. C
pererro dttjnef, 1;. D Jäheit, !<. Xtq medo.i I jmorcjhr
’ fcA:
; liAImp ' «meSos tstöjiib klai, feÄ«
Eudna
Jamit)
ij.fmi
bWsm m. M fertote 1 :i. Et Kam votivum
utcxgr rata■■
fam,
«offi
meid
«.

nutu® nas [a et! ace» uCc esi® tisttj S.$l hiSi tzs- Xf il fit
to

ap.jr.j;,
' super ipsus
ginitattejg
■ aut prosi- ducito i fei «orem, luminpopit- ftustiiiatot
Moscta,
cendo: ia generationes ne accedito
iß emporis is,auttla«. membris: ampelis,vf v
fis, autina* r/lp(o n,e de.
puodcoipa
tdotijjflto
leaSliima
,abmDi
faus sanci, ledet: im, ne venato , quia proftnibit »isanfliS-
ironemS'
äs.
L.
lis»»*.
Mail«,#
ilíueiiSiJ L L« iter, feta
KÄljO
o s«® » accelfcit >i averint üü iit/aejisa ipse iiu
e!l leprt- cbm sieris
üerit; ti- undum a meubitüs
m reptile, i, quo quis ounditun
immunda ne itaque jveritea-
Sol, mtffl- Lt de rebus
L neco» (itC]
Cap.22.
edito, ut impuretur eo : ego sum Jehova.
9. Sic observabunt observationem meam,
ut non importent in illam rem sanl\am peccatum ; ac moriantur in eo , quia profanaverint iUam, eoo Jehova sum sanctificator earum. 3
10. Nullus quoque alienus comedito rem sanctam: inquilinus sacerdotis, St mercenarius ne comedito rem sandlam.
n. Quum autem sacerdos emerit quempiam emtione pecunias sua’, is comedet eam: seniliter verna ejus , isti comedent de cibo ejus.
12. Sed filia sacerdotis, quum fuerit nupta viro alieno; ipsa de oblatione illarum rerum sanctarum ne comedito:
13. Filia vero sacerdotis, quum erit vidua aut repudiata, si femen non sit ei; reverta- ttirque ad domum patris fui, sicuti erat in adolescentia sua, de cibo patris fui comedet: at nullus alienus comedito de illo.
14. Quod si quis comederit rem sanctam per errorem; is addet ei quintam ejus, red- detque sacerdoti rem sanctam :
15. Ut non profanent res sanctas filiorum Jisraelis, quas obtulerunt Jehova::
16. Neque finant eos ferre poenam reatus, comedendo res sanctas ipsorum : quia ego Jehova sum sanctificator illarum.
17. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
18- Alloquere Aharonem filiosque ejus 8c omnes filios Jisraelis, edicens eis: quicunque e domo Jisraelis , aut ex peregrino , qui erit in Jisraele , oblaturus erit oblationem suam, secundum omnia vota sua, 8c fecundum o- mnia voluntaria munera sua, qua: offerunt Jehova: in holocaustum:
19. Pro voluntate vestra integrum marem ex bobus, ex agnis, aut ex capris.
20. Nullum in quo fit corporis vitium offertote : non enim acceptum esset pro vobis.
21. Etiam quum quis oblaturus erit sacrificium eucharisticum Jehova:, segregando votivum, aut voluntarium munus ex bubili, aut ex grege; integrum esto,ut sit acceptum, nullum corporis vitium esto in eo.
22. Cxcum, aut fractum,aut mutilum; aut
fluxu, aut pfora, aut saniosi scabie affectum, ne offerte hujusmodi Jehov* : & igne absumendum, ne imponite ex istis altari Jeho- yx.]
23. Sed bovem, aut pecudem praelongam eurtamve membris, in voluntarium quidem munus parabis eam , pro voto autem non erit accepta.
24. Compressum vero, aut contusum, aut avulsum , aut excisum ne offertote Jehova:, 8c in regione vestra ne fieri sinatis istud:
23. Ne quidem e manu alienigena: offertote cibum Dei vestri ex ullis hujusmodi; quia corruptio eorum in e s, in his corporis vitium e/?, non erunt accepta vobis.
26. Praeterea alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
27. Bos, aut agnus, aut capra. quum nata suerit, fuerit que septem dies sub matre sua : postmodumadie octavo & deinceps accepta erit in oblationem igne absumendam Jeho- vae,
28. Bovem vero, aut pecudem ipsam cum fsstusuo ne jugulatfi eodem die,
Cap. 22.25.
29. Quiimque sacrificabitis sacrificium laudis Jehova:, pro voluntate vestra sacrificate.
30. Die eodem comeditor,ne reliquum facite ex eo quicquam usque mani: ego sum Jehova.
31. Observabitis itaque mandata mea Sc facietis illa : ego sum Jehova:
32. Neque profanabitis nomen sanctum meum,ut sanctificem me inter filios Jisraelis: ego Jehova sum sanctificator vester :
33 - Qui deduco vos i terra fiEgyptiiut sim vobis Deus: ego sum Jehova.

CAPUT XXIII.

Leges fest ales.

Tem alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
2. Alloquere filios Jisraelis, ut indicas eis solennitates Jehova:, quibus estis convocatu-, ri eos, convocationes sanitas : hae sunto solennitates me*.
3. Sex diebus fiet opus: die verö septimo sabbathum cessationis convocatio sancta esi, nullum opus facite: sabbathum est Jehov* in omnibus habitationibus vestris.
4. Hx sunt solennitates Jehov* , convocationes sanctx ; quibus convu.abitis eos statuto tempore luo.

5. Primo mense, die quartodccimo illius mensis, inter duas vesperas, Pascha eß Jeho- v*.
6 . Quintodccimo autem die ejusdem mensis , festum azymorum est Jehov*: septem diebus panes azymos comeditote.
7. Die horum primo convocatio sancta esto vobis : nullum opi& servile facitote.
8 Offeretis autem igne absumenda Jeho- v* septem diebus : die illorum septimo convocatio sancta esto, nullum opus servile facitote.
9. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
10. Alloquere filios Jisraelis, edicens eis. quum ingressi in terram illam , quam ego daturus sum vobis, messuri eritis messen: ejus; tunc afferetis manipulum frugum; primitias messis vesti * ad sacerdotem:
n. Qui agitabit manipulum istum frugum coram Jehova ad acceptionem vestri s postridie illius cessationis agitabit eum sacerdos.
12. Parabitis autem,quo die agitabitis manipulum illum frugum, agnum anniculum integrum in holocaustum Jehov* ;,
13. Et munus ejus, duas decimas Ephx similam mistam oleo, igne absumenda Jehov* in odorem gratum: libamenque ejus vinum, quartam hinis.
14. Panem autem tostasve aristas, aut spicas virentes ne comeditote usque ad illum ipsum diem, usque dum attuleritis oblationem Dei vestri: statuto perpetuo per generationes vestras, in omnibus habitationibus vestris.
IS- Deinde numerabitis vobis ä postero die istius cessationis, ex quo attuleritis manipulum istum frugum agitationis -. septem se- ptimanx integrx sunto:
id. Usque ad posterum diem septimanx septima: numeratote quinquaginta diesjtunc offeretis munus novum Jehov*.

17. Ex habitationibus vestris affertote panes agitationis duos, duarum decimarum Eph<c e simila sunto. fermentati coquuntor: primitiae sunt Jehovac.
jg. Offeretis autem cum illo pane septem agnos anniculos integros,St juvencum unum subrumum, atque arietes duos : sunto holocaustum pro Jehova cum munere suo,& libaminibus suis igne absumenda odoris grati Jehova:.
19. Parabitis quoque hircum caprarum unum in peccatum , & duos agnos anniculos m sacrificium eucharisticum.
10. Qua: agitabit sacerdos cum pane primitiarum agitatione coram Jehova cum duobus agnis: res sancta sunto Jehovx pro sacerdote.
11. F.t convocabitis omnes eo ipso die, convocatio sancta esto vobis, nullum opus servile facitote : statuto perpetuo in omnibus habitationibus vestris per generationes vestras.
zi. Quum autem metetis meffem terrae vestrae, ne prorsus demetito latus agri tui,St spicilegium mellis tuas ne facito : ipsi pauperi fit peregrino relinquito ista,ego sum Jehova Deus Vester.
13. Item alloquutus est Jehova Mosehen, dicendo:
24. Alloquere filios Jisraelis dicendo,Mense quoque septimo, primo die ejus mensis esto vobis cessatio, monimentum clangoris, convocatio sancta.
25. Nullum opus servile facitote; sed offeretis igne absumenda Jehovae.
16. Praeterea alloquutus est Jehova Mo-
schen, dicendo: 0
17 . Sed die decimo mensis hujus septimi dies expiationum est, convocatio sancta esto vobis ,ut affligatis animas vestras: tum offeretis igne absumenda Jehovae.
2g."'Quare nullum opus servile facitote illo ipso die: quia dies expiationum est , ad expiationem faciendam pro vobis coram Jehova Deo vestro.
29. Omnis enim anima, quae non fuerit afflicta eo ipso die > omnino exscindetur e populis suis :
30. Et omnem animam, quae fecerit ullum opus eo ipso die; omnino perdam animam istam e medio populi sui.
31. Nullum opus facitote, statuto perpetuo per generationes vestras in omnibus habitationibus vestris.
32. Sabbathum cessationis esto vobis , quo affligatis animas vestras : quum nonus dies ejus mensis fuerit vespere , ä vespera usque ad vesperam celebratote cessationem vestram-
33. Item alloquutus est Jehova Mosehen, dicendo :
34. Alloquere filios Jisraelis dicendo: decimoquinto die mensis, hujus septimi festum tabernaculorum septem diebus Jehovx.
35. Die primo convocatio sancta esto> nullum opus servile facitote.
Y>. Septem diebus offertote igne absumenda Jehova:: die octavo convocatio sancta esto vobis, quo offeretis igne absumenda Jehovac; dies interdicti est, nullum opus servile fasitotct
Cap. 25.24.
37. Istae /««fsolennitates Jehovx , quibus convocabitis eos 1 convocationes sancta:; ad offerendum igne absumenda Jehovx , holo« caustum St munus, sacrificium, & libamina, rem diei cujustjuc die suo.
38- Prasser fabbatha Jehovx; 8t prxter dona vestra, St prxter omnia vota vestra, St prxter omnes voluntarias oblationes vestras , quas dabitis Jehovx.
39. Veiuntamenquintodecimodie , huju* mensis septimi, quum collegeritis proventum terrx , celebratote festum Jehovx septem diebus: horum dierum primo cessatio, itemque die octavo cessatio esto.
40. Sumptis itaque pro vobis ipso die primo termitibus arborum speciosarum, spathis palmarum, & ramis arborum densarum cum salicibus torrentis; Ixtabimini coram Jehova Deo vestro septem diebus.
41. Et celebrabitis illud festum Jehovx septem dies unoquoque anno; statuto perpetuo per generationes vestras,quolibet mense septimo celebratote illud.
42. In illis tabernaculis manetote septem diebus: quisquis indigena est in Jisraele, maneto in tabernaculis:
43. Ut cognoscant generationes vestrx, me fecisse, ut in tabernaculis habitarent filii Jisraelis, quum educerem cos e terra /Egy- pti: ego sum Jehova Deus vester.
44. Ita edixit Mosche solennitates Jehovx filiis Jisraelis.
U A P U T XXIV.
Leges mi [cella:, <5 historia blajphcmatoru ,
Tcm alloquutus est Jehova Mosehen, dicendo :
2. Prxcipe filiis Jisraelis , ut accipientes adserant ad te oleum olivx purum tulum pro luminari; ad accendendum lucernas quotidie.
3. Extra velum ipsum testimonii in tentorio conventus, aptabit unamquamque illarum Aharon, ut luceant ä vespere usque mane «oram Jehova quotidie; statuto perpetuo per generationes vestras.
4. Super ipsum lychnuchum purum aptabit lucernas illas, coram Jehova quotidie.
5. Item accipiens similam coques ex ea duodecim collyras, duarum decimarum Ephx estounaquxque collyra.
6. Quas dispones duobus ordinibus , senas m ordinem quemque; super mensam puram coram Jehova.
7. Et impones cuique ordini thus purum; ut sit unicuique pani in memoriale suffimentum, igne absumendum Jehovx.
8. Quolibet die sabbathi aptato eum sacerdos coram Jehova jugiter ; acceptum » filiis Jisraelis foedere perpetuo;
9. Postea erit Aharonis St filiorum ejus, qui comedent illum in loco sancto : qui« res sancta sanctarum est pro eo : ex absumptis igne Jehovx, statuto perpetuo eximenda .
10. Egressus autem est filius cujusdam Jis- raelitidis , qui erat filius viri sEgyptii, inter filios Jisraelis ; fit concertaverunt in castris filius hic Jilraelitidis , & Jisraiilita quidam.

11. Tunc exsecratis filius ille Jiseaelitidis mulieris, nomen illud Vei blaspiiemavit,quapropter adduxerunt iUum judices ad Mo-
tviicn

\
, cjuibaj ! sancte;*) ova:, holo-
^ fibamim
i & prartir :a vestra, h itiones veniit, hujui tis prora- Jehora se- no cellatio,
)so rfiepri- um, spathis fatum cum otamjcto-
ujthovsfo tatuto perp fiolklnie
netote septe i Jisnclw
ooesvtibi ferat ai t era ijf
r.
itates Jeho-
V.
Mtsrii, scheu, ä!-
»tdpient« tum Win Minas
.orni in teimv
itBtOpOJ«
aquoiÄ, coques 8 e amatu® Ef
initas>W mlampunä
ms purtrai; e fusui»
o eum fi- aestum i
irum ei 1 ® to; q'“» -x absum- ioe xmitt/
justäam Ja- pptii, tae it In caW
i quidam, jlftaelitiil
emavitil“ 1 ' ■ seut*

sehen (nomen autem matris ejus erat Sche- lomith filia Dibri de tribu Danis.)

12. Posueruiitque illum in custodia,ut exponeret cis Mosche quidfaciendum ex praestituto Jehova:.

1 3. Alloquutus itaque est Jehova Moschen, dicendo:

14. Educito blafphemum istum extra castra, ut nitantur qui cunque audiveihmt manibus tuis super caput ejus ; deinde lapidabunt eum totus coetus.

15. Filios vero Jisraelis alloquitor dicendo ; ullus,quum blasphemaverit Deum suum, omnino laturus est peccatum suum.

16. Itaque qui exsecratur nomen Jehovx; omnino afficitor morte,omnino lapides con- jiciunto in eum totus coetus : tam peregrinus, quam indigena , quum exsecratus fuerit nomen Dei, morte afficitor.

17. Item, quum quis percusserit ullam animam hominis, omnino morte afficitor:

J 8. Qui autem percusserit animam jumenti, rependito illam; animam pro anima.

19. Quod si quis intulerit corporis vitium proximo luo ; quemadmodum fecit, sic siat ei.

20. Fractura eßo pro factura, oculus pro oculo , dens pro dente; prout intulerit corporis vitium homini, ita insertor ei.

ii. Denique, qui occiderit jumentum, rependito illud; sed qui occiderit hominem, morte afficitor.

22. Jus idem esto vobis, ut peregrini, ita Indigenar/te estomam ego Jehova jum Deus vester.

, 2;. Qti* eloquutus est Mosche filiis Jisraelis ; eduxerunt itaque blafphemum illum extra castra, 8c obruerunt eum lapidibus ; sic filii Jisraelis fecerunt,quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.

CAPUT XXV. Sabbathismu* annorum.

Tem alloquutus est Jehova Mofchen ad montem Sinai, dicendo:

2. Alloquere filios Jisraelis , edicens eis , quum ingressi fueritis in eam terram, quam ego do vobis; tum quiescet terra, sabbatho Jehova:.

3. Sex annis seminabis agrum tuum,& fex annis putabis vineam tuam, & colliges proventum illius;

4. Anno vero septimo sabbathum cessationis esto ipsi terra:, sabbathum Jehova;; agrum tuum ne seminato, Lc vineam tuam ne putato.

■5. Sponti natum ex messe tua ne metito, 8c uvas intermissa’ tuae uni ex ne vindemiato: annus cessationis esto ipsi terra’,

6. Sed erit frutlu* sabbathi ipsius terrae yobis ad comedendum, tibi, & fervo tuo, & ancillae tua:; mercenario etiam tuo, 8c inquilino tuo, qui peregrinantur apud te.

7 . Jumenti etiam tui, & cujusque bellte, quae efi in terra tua, esto totus proventus illius ad comedendum.

8- Praeterea numerabis tibi septem septimanas annorum, septem annos septem vicibus, ita ut tempus septem septimanarum,annorum , sint tibi quadraginta novem anni,

9- Tone facies , ut ubique personet clangor tub* mense septimo, die decimo ejus

mensis ; die expiationum facitote, ut personet tuba in tota terra vestra :

10. Ut sanctificetis annum quinquagesimum, Si proclametis libertatem in ipsa terra omnibus habitatoribus ejus: Jubilari anna* ille esto vobis, ut revertamini quisque ad possessionem suam; & quisque ad familiam suam revertamini.

1 i.Jubiteus hic est, annus quinquagesimus esto vobis: ne seminate, neque metite sponti nascentia ejus anni, neque vindemiate uvas intermissarum ■vinearum ejus vobis.

12. Quum jubila:us est, sanctus esto vobis; ex quovis agro comedetis proventum ejus.

ij. Anno jubilari isto quisque redibitis in possessionem suam.

14. Quare, quum rem venalem vendideris quisque proximo tuo , aut emeris i manu proximi tui; ne fraudem facitote alter al- reri.

15. Secundum numerum annorum ä jubilaro emito ä proximo tuo : fecundum numerum annorum proventuum vendito ille tibi.

id.jPro multitudine annorum augebis pretium emtionis eius, & pro paucitate annorum minues pretium emtionis ejus : nam numerum proventuum ille vendit tibi.

17. Ne igitur fraudem facitote alter alteri, sed timebis ä Deo tuo : quia ego Jehova sum. Deus vester.

18. Quod si feceritis statuta mea, & judicia mea observaveritis facientes ea; habitabitis in ea terra securi :

19. Et terra illa edet fructum suum, quem comedetis ad saturitatem,ut habitetis securi in ea.

20. Sin autem dicatis, quid comederemus anno illo septimo ? ecce non sumus semi~ A naturi , neque collecturi proventum nostrum.

21. At amandabo benedictionem meam vobis anno sexto; ita ut proferat in annos ternos proventum suum.

22. Nam seminabitis anno octavo , & comedetis de illo proventu veterem frudum , usque ad nonum annum, usque dum provenerit proventus ejus ,

comedetis veterem.
23. Terra autem ne venditor lege mancipii; mea enim est illa terra: nam peregrini & inquilini vos eflü apud me.
24. Itaque in tota terra possessionis vestrae» redemtura: legem relinquite ipsi terra:.
25 Quum facultatibus attenuatus erit frater tuus , ita ut vendat de possessione sua; tunc accedens vindex ejus, qui propinquus esi ei, redimet rem venditam ä fratre suo :
2(5. Quod si cui non erit vindex; sed con- sequuta suerit manus ejus, & aderit ei quantum fatis est redemtura: siue :
27. Tunc supputatis annis venditionis suas restituet, quod superest viro, cui vendiderat : sic revertetur in possessionem suam.
28. Sin vero non adest manui ejus , quantum satis erit ad restituendum ei, tunc erit res ejus vendita in manu illius,qui emit ipsam usque ad annum jubilari : deinde discedet enitor in ipso jubiteo, 8c revertetur vendi-* tor in possessionem suam.
29. Item,quum quis vendet domum habitabilem ir. civitate muto anlla: tum erit juS redemtura: eius usque ad complementum
| anni

anni venditionis eius : anno pleno elto jus redemtura; ejus.
30. Quod si non fuerit redemta interea, dum completur ei annus integer; tunc cedet domus illa, qu* est in civitate muro cin- Ba , in mancipium illi, qui emit eam per generationes illius : non discedet in ipso jubilaeo.
31. Domorum autem in villis. quibus non sunt muri circumquaque , secundum agrum terra; fiat supputatio : redemtura; jiu esto ipsi venditori, aut in jubilaeo emtor discedito.
32. Quod autem ad civitates Levitarum, domos civitatum possessionis eorum ; jttt perpetuum redemturae esto Levitis.
33. Sed ^ui redimit esto ex Levitis, aut discedet emtor a vendita domo , & civitate possessionis illius in jubilaeo : nam domus civitatum Levitarum sunt possessio eorum inter filios Jisraelis. .
34. Ager vero suburbanus civitatum illorum ne venditor; quia possessio perpetua est eis.
35. Item si, facultatibus attenuato fratre tuo apud te, vacillabit manus eius; tunc confirmabis illum, etiam peregrinum aut inquilinum , ut vivat tecum ■
36. Non accipias ab eo usuram,aut foenus; sed timebis a Deo tuo ; ut vivat frater tuus tecum.
37. Pecuniam tuam ne dato ei in usuram; nec in foenus dato cibum tuum.
38. Ego sum Jehova Deus vester,qui eduxi Vos e terra /Egypti; ut dem vobis regionem Cenahansei, & sim vobis Deus.
39. Item, quum facultatibus attenuatus frater tuus se vendiderit tibi ; ne exerceto eum servitute servili.
40. Tanquam mercenarius , tanquam inquilinus esto apud te, usque ad annum jubilaei serviet apud te :
41. Tunc egredietur i te ipse, & filii ejus cum eo; ut revertatur ad familiam luam, St in possessionem patrum suorum revertatur.
42. Quia servi mei sunt,quos eduxi e terra .«.gypti, ne venduntor venditione servili.
43. Ne dominium exerceto in eum per saevitiam ; sed timebis a Deo tuo.
44. Servum autem tuum > aut ancillam tuam , qui sunt tui > ex illis gentibus, quae erunt circa vos , ex illis acquiretis servum 8t ancillam.
45. E filiis quoque inquilinorum , qui peregrinantur apud vos, ex eis acquiretis , & ex familia eorum, qui erttnt apud vos , quos gignent in terra vestra, cedentque vobis in possessionem.
44. Itaque constituetis vos possessores illorum, cum filiis vestris post vos , obtinendo haereditario jure possessionem eorum, in perpetuum eorum servitute uremini; at in fratres vestros filios Jisraelis, nemo in fratrem suum dominator per saevitiam.
47.Imo,quum assequuta f acultates manus peregrini, aut inquilini apud te , & iis attenuat iis erit frater tuus apud eum ; adeo ut vendiderit se peregrino habitanti apud te,aut indigenae e familia peregrini -.
48. Postquam vendidit se, redemtura; jus esto ei; unus e fratribus ejus redimet eum:
49, Aut patruus ejus , aut filius patrui ejus
redimet «uiii aut aliquis e propinquis carnis ejus ex familia ejus redimet eum ; aut fi assequuta erit facultates manus ejus,redimet scse.
so. Supputabit autem cum emtore suo ab anno, quo vendidit se ei usque ad annum ju- bilaei > ut sit pecunia venditionis ejus pro numero annorum, sit inquam penes eum, tanquam pecunia dierum mercenarii.
$ 1. Si adhuc multi superfient ex illis annis ante jubilaeum ; pro numero illorum restituito redemturam suam de pecunia emtionis fui:
52. Sin autem parum fuperest ex illis annis usque ad annum jubilaei, ubi supputaverit cum eo, pro numero annorum ipsius jubilxi restituito redemturam suam.
53. Tanquam mercenarius annus esto apud eum ; ne dominator in eum per saevitiam emtor ante oculos tuos.
54. Quod si non redemtus fuerit uno ex his; attamen discedet anno jubilaei, ipse Sc filii ejus cum eo.
55. Nam mihi sunt filii Jisraelis fervissem mei sunt, quos eduxi e terra yEgypti, ego sum Jehova Deus vester.

CAPUT XXVI.

Obsignatiofive sanBio legü Dei, adeo’quepro- gnoflicum sacrum de felicitate (fij infelici - täte hominu.

N E facite vobis idola, 8c sculptile, aut statuam ne erigitote vobis , neque lapidem figuratum ponite in terra vestra, ut incurvetis vos ante eum: nam ego Jehova sum Deus vester.
2. Sabbatha mea observatote, & sanctuarium meum reveremini: ego sum Jehova.
3. Si ambulaveritis in statutis meis , Sc mandata mea servantes, feceritis ea;
4. Utique dabo pluvias vestras tempore suo ; edetque terra proventum suum, Sc arbor agri edet fructum suum:
5. Et attinget vobis tritura vindemiam,SC vindemia attinget sementem; comcdetisque cibum vestruissad saturitatem, Sc habitabitis secure in terra vestra.
6 . Dabo enim pacem in illa terra, ita ut cubetis, Sc non fit, qui exterreat: Sc faciam, ut cesset bestia mala ex illa terra, Sc gladius non transibit per terram vestram:
7. Sed persequemini inimicos vestros,St cadent ante vos gladio :
8. Et quini ex vobis persequentur centenos , Sc centeni ex vobis persequentur my- riadas; ita cadent inimici vestri ante vos gladio.
9. Kefpiciensque ad vos faciam, ut foetifi- cetis , atque augebo vos; Sc stabiliam foedus meum vobifeum:
io. Et comedetis cibarium vetus, valde vetus, Sc vetus propter novum deprometis.
11. Et ponam tabernaculum meum inter vos ; neque fastidiet anima mea vos :
12. Denique indesinenter ambulabo inter vos > ac ero vobis Deus, vos quoque eritis mihi populus.
,13. Ego sum Jehova Deus vester, qui eduxi vos e terra Aegyptiorum. , ne essetis illis fervi; Sc frangens temones jugi vestri, feci ut ambuletis erecti.
14. Quod si non auscultabitis mihi, neque facietis cmnia mandata ista;
ic Si

et «oi;« We Mred®

Mitore M annum , s C)US pl'OH;
? e «m. tn ii.
M iliis anrj Komm reit
® emtioe
axillis anni supputavesi; ipsius j utile
msefoqti! per siviis
i fuerit»'
WSsftni-
VI.
jtile,aiitfe eque lajife , ur iaaira- nsumDt is
& simstua- «jehova. t!S ffittS ii
is ea;
Was Itis« itaiS;»
avUetiM
jcmwtap
i.toiit«
ilattni.itiai titAt», erra,Si 5^ rm:
;os vestros.S
imtiir «*■ guenttir isf Eri ante v8
i.uttoif-
lianifeiui
:tus, valii! prometis, reum ints ros:
dabo inis loque eiL
;er,qui«b . effetis S i vestri if«
nü,«¥ ;
K-S
Cap. 26.
15. Si inquam statuta mea spernetis ; & si judicia mea fastidiet anima vestra ; ut non faciatis omnia mandata mea, sed faciatis irritum foedus meum :
1 6. Etiam ego lioc faciam vobis,prxficiam vobis terrorem cum tabe, & cum aestuante morbo,conficientes oculos,St cruciantes animum : & feminabitis frustra femen vestrum, comedentque illud inimici vestri.
17. Et opponam faciem meam iratam vobis , ut credamini coram inimicis vestris; do- minitimque exerceant in vos osores vestri,Sc fugiatis nemine perfequente vos.
ig.Qiiöd si adhuc non auscultaveritis mihi; tunc addam castigando vos septuplum propter peccata vestra.
19. Frangam enim excellentiam roboris vestri: St reddam coelum vestrum tanquam ferrum, terrämque vestram sicut as.
20. Deficietque frustra virtus vestra, non enim edet terra vestra proventum suum, Sc arbores iplse terrx non edent fructum suum.
21. Quödsi ambulaveritismecum temere, & non acquieveritis , ut auscultetis mihi.; tunc addam contra vos plagam septuplam, fecundum peccata vestra.
22. Nam immittam in vos bestias agri, ut orbent vos exscindentes jumenta vestra, Sc diminuentes vos; adeo ut desolatas reddantur vi» vestra:.
23. Quod si istis non erudiemini, ut redeatis ad me, sed ambulabitis mecum temerS:
24. Utique ambulabo etiam ego vobifeum temere : Sc percutiam ego vos quoque septuplo propter peccata vestra.
25. Nam inducam contra vos gladium ulciscentem ultionem foederis , ita ut congregetis vos in civitates vestras : tum immittam pestem inter vos, Sc trademini in manum inimici:
26. Quum fregero vobis scipionem panis; Sc coquentes decem mulieres panem vestrum in furno uno retulerint panem vestrum distribuendum certo pondere: si comederitis, non tamen saturabimini.
27. Quod si hac ratione non auscultaveritis mihi, sed ambulaveritis mecum temere:
28. Utiqueambulabo,vobifeum excandescens temere; Sc castigabo vos ego quoque septuplo propter peccata vestra :
29. Nam comedetis carnem filiorum vestrorum,Sccarnem filiarum vestrarum comedetis:
30. Et perdam excelsa vestra, Sc succidam subdiales statuas vestras, pomimque cadavera vestra cum cadaveribus stercoreorum deorum vestrorum ; adeo fastidiet anima mea vos.
31. Et redigens civitates vestras in vastitatem desolabo sanctuaria vestra;neque odorabo odorem gratum i vobis.
32. Desolabo inquam ego istam terram ; adeo ut obstupescant de ea inimici vestri,qui habitabunt in ea.
33. Vos autem ventilans dispergam in gentes, faciamque , ut persequantur vos gladio stricto: ut sit terra vestra desolata, Sc civitates vestrx sint ipsa vastitas.
34. Tum in sabbathis suis acquiescet terra omnibus diebus , quibus desolata manebit, quum eritis m terra inimicorum vestrorum ; tum quieicem terra ipsa , in sabbathis suis Bcqmeuet.
Cap. 26.27.
3;. Omnibus diebus quiescet, quibus desolata manebit; quia non quieverit septimanis vestris, quum habitaretis in ea.
3 6. Quod autem ad eos, qui remanserint e vobis , inducam mollitiem in animum eorum m regionibus inimicorum ipsorum; ita ut perfequente eos strepitu folii agitati, fugiant fuga tanquam a gladio, cadantque nemine perfequente.
37. Et impingent alter in alterum tanquam ä gladio, nemine perfequente : nec erit vobis consistendi facultas adversus inimicos vestros :
38. Sed peribitis in ipsis gentibus : Sc absumet vos terra inimicorum vestrorum.
39. Qui autem reliqui fuerint e vobis , tabescent propter iniquitatem suam in regionibus inimicorum vestrorum: etiamque propter iniquitates patrum suorum cum ipsis tabescent.
40. Sin autem confitebuntur iniquitatem suam , Sc iniquitatem patrum suorum , cum praevaricatione sua, qua prsvaricati sunt in me : Sc tum se ambulasse mecum temere :
41. Tum me quoque ambulantem cum ipsis temere, induxisse ipsos in terram inimicorum suorum : si tunc abjiciatur cor istud eorum praeputiatum, Sc tunc acquiescant in poena iniquitatis fu» :
42. Utique recordabor foederis mei cum Jahakobo > adecique foederis mei cum Jitz,- chako, atque foederis mei cum Abrahamo recordabor > ac terrx ipsius recordabor.
43. Quum terra deserta ab illis acquieverit in sabbathis suis, dum esset desolata illis, Sc illi acquieverint in poena iniquitatis fu»: quia multis modis judicia mea spreverunt, Sc statuta mea fastidivit animus eorum:
44. Sed insuper hujus etiam recordabor , quum erunt in terra inimicorum suorum,me: non sprevisse eos, neque fastidivisse eos ad consumendum eos , irritum faciendo foedus meum cum. eis; quia ego Jehova sum Deus ipsorum:
43. Recordabor, inquam , erga illos foederis priscorum: quos eduxerim L terra fEgy- pti ante oculos gentium, ut essem ipsis Deus ego Jehova.
4(5. Ista surit statuta illa, judiciaque , Sc leges , quas dedit Jehova inter ipsum, Sc filios jisraelis, ad montem Sinai perMoschen.

c A j, jj T XXV i T '
Vota isj decimet.
Lloquutus quoque est Jehova Moschcn, dicendo:
2. Alloquere filios Jisraelis edicens eis: quum quis nuncupaverit votum, pro xsti- matione tua, personx sunto Jehovx.
3. Erit autem xstimatio tua maris, a nato viginti annos; usque ad sexagenarium'erit inquam xstimatio tua, quinquaginta sicli argentei, prout efl siclus sacer.
4. Quod si foemina erit, tunc erit tua xstimatio triginta sicli.
5. Sin autem a nato quinque annos , usque ad natum viginti annos , tunc erit xstimatio tua in marem viginti sicli > in foeminam autem decem sicli.
6 . Quod si erit i nato uno mense, usque ad natum quinque annos , tunc erit xstimatio tua in marem quinque sicli argentei : in
f«Mi-
LEVITICUS,
*

fueminam vero erit xstimatio tua tres sicli argentei. .
7. Quum autem k sexagenario St deinceps, ii erit mas , tunc erit xstimatio tua quindc- «im sicli: inloeminam vet o decem sicli.
z. Quod si tenuior sit facultatibus, quam pro xstimatione tua, tunc sistet eum coram sacerdote,utxstimet eum sacerdos : prout assequetur manus illius, qui vovit, aestimato eum sacerdos.
■ 5>. Sed si bestiam vovit, ex cujus genere oblationem offerre solent Jehovx ; quic- quid ex eo dederit lehovx; esto sanctum :
10. Ne aliam suiticito pro ea, neque commutato illam, fubfiituens bonum pro malo, aut malum pro bonoiquod si ullo pacto commutet bestiam bestia , tunc erit illa , St qua; subjecta est pro illa, erit, inquam, sancta.
11. Si autem ullam bestiam immundam •vovit, ex cuius genere Jisraelitx non possunt offerre oblationem Jehovx ; tunc sistet bestiam illam coram sacerdote :
ia.Et aestimabit sacerdos eam, sive bonam, sive malam: prout aestimaveris > 6 sacerdos, sic esto.
13. At si plane volet redimere illam; addet quintam ejus supra aestimationem tuam.
14. Quum autem quis sandisicaverit domum suam, 2 it /ss-santta Jehovx , St au limaverit eam sacerdos ; sive bonam, sive malam: prout aestimabit eam sacerdos , sic' statum esto.
1$. Quodsi.qui sandificavit, redimere volet domum suam ; similiter addita quinta pecunia; xstimationis tux supra eam, erit illius.
IÜ. Sin vero de agro possessionis sux san- ctificaverit quis Jehovx , tunc erit xstima- tio tua secundum sementem ejus : Corus sementis Korde ac ex quinquaginta siclis argenteis.
17.Si ab anno jubilxi sandificaverit agrum suum, secundum xstimationem tuam statum esto.
ig. Sin post jubilxum sandificaverit agrum suum ; tunc supputabit ei sacerdos pecuniam illius pro numero annorum, qui reliqui sunt usque ad annum jubilxi; 8c diminuetur de xstimatione tua.
ro. Quod si non redimet agrum illum, aut si vendet agrum illum viro alteri; ne redimitor amplius.
21. Est enim ager ille, postquam exiit iju- re ejue , in jubilxo , res sancta Jehovx , sicut ager devotus: penes sacerdotem esto possessio illius.
22. Si autem agrum emtum sibi, qui non eft ex agris possessionis sux ; sandificavit Jehovx;
23. Tunc supputabit illi sacerdos iummatn ipsam xstimationis tux , usque ad annum jubilxi; Sedabit illam xstimationem tuam eo die, rem fandam, pro Jehova.
24. Anno jubilxi revertetur ager ille ad eum, a quo emerat illum ; ad eurii cujus e/i possessio ipsius fundi.
Omnis autem xstimatio tua esto per siclum sacrum: viginti obolorum erit siclus.
2Ä. Veruntamen primogenitum,quod primum gignitur Jehovx ex bestiis , ne quis sandificato illud, sive bos, sive parva pecus, Jehovx est.
27. Sed si ex bestiis immundis erit, time redimet pro xstimatione tua addens quintam ejus supra eam: quod si non redimetur, vendetur pro xstimatione tua.
28. Ulla autem res devota , quam devoverit quis Jehovx, ex omnibus, qux sunt ei, ex hominibus aut bestiis, aut ex agris possessionis sux, ne venditor , neque redimitor: omnis res devota fanda fandarum est Jehovx.
29. Omnis befiia devota , qux devovetur ab homine, ne redimitor: omnino morte afficitor.
30. Omnes quoque decimx illius terrx, ex semine terrx , ex frudu arborum , Jehovx sunt; res fanda Jehovx.
31. Quöd si plane redimere volet quis de decimis stus ; quintam illarum superaddito illis.
32. Et omnium decimarum boum, aut gregum eorum, qux transeunt sub virgam; decimum quodque esto sanctum Jehovx.
33. Ne disquirat inter bonum & malum, neque commutet ipsum : quöd si ullo pacto commutabit ipsum , tum erit illud, St quod suffectum est pro eo, res fanda erit, ne redi-
19. At si plane volet redimere agrum illum | mitor. is, qui sandificavit eum ; similiter addita j 34. Ista sunt mandata illa, qux mandavit quinta pecunia xstimationis tux supra eam, 1 Jehova Moschi ad filios Jisraelisreferenda ad cedet illi. i montem Sinai.
Liber quartus Moichis, five Numeri.
CAPUT I.
Xeeenßo populi : -videlicet virorum , qui ex JEgypto exierunt , numero SuF,-,s. exceptu jLevitu.
A Lloquutus autem est Jehova Mofchen in deserto Sinai in tentorio conventus, primo die mensis secundi, anno secundo, »b egressu eorum d terra /Egypti, dicendo :
2. Recensete capita universi coettis filiorum Jisraelis per familias ipsorum, secundum domos paternas eorum ; per enumerationem nominum» omnem marem in singula «pik» eorum;
u .Dtm fi» 1 * 1 GiÄlil« n.ExJin;
3. A nato viginti annos 8c deinceps.omnes aptos ad egrediendum in militiam in Jisraele recensebitis eos per exercitus ipsorum, tu & Aharon.
4. Sunto autem vobiscum vir unus ex unaquaque tribu: vir primarius in domo majorum suorum esto.
•5. Hxc itaque sunt nomina virorum illorum , qui adstabunt vobis: ex Reiibene, Eli- tzur, filius Schedeuris :
6 . Ex Schimhone , Schelummiel , filius Tzurischaddai:
7. Ex Jehuda Nachschon,tinus Hammina- dabi;
S.fJG
is:
rJsD»
fiÄ
13. Ex As:
K
H,ilGl H.ExXi s, hl [c titamji

»feni r,A wsfc 1 H.lt mo ii:! taits fu inuram neminu deinceps if. Sii iwn/iw 10, Fm pti Jisn ita« arat; in jtjijii«
vpant
litJtWlä
u.Äie piijtsf u,£xlii twupttfe BJruibi ni«i »t mimi ieiups, dum in m
x«
H:s; quin '4. lix per famil iorum ip niun a na qtfe ipt fianu 2;. i\i
dragia 1 tir.ta, :«,iu peniai graaipii) eniiiuto »is ipnis t«; '•'•Sai
r'V.q,
iilf
> 5.1
9 uin<p
)o.:
lutnpt
No«
Ni;

I
UMERI.
Cap. t
8.Ex Jiffascare.Nethaneel, filius Tzuharis: 5. Ex Zebulune, Eliab > filius Chelonis :
10. De filiis Josephi, ex Ephrajimo Eli- schamah , filius Hammihudis: ex Menasche, Gamliel, filius Pedah-tzuris:
11. Ex Binjamine Abidam > filius Gidho- «is:
12. Ex Dane, Achihezer , filius Hammi- schaddai.
13. Ex Äschere, Paghiel, filius Hoelira- nis:
14. Ex Gade , Eljasaph, filius Dehuelis :
15. Ex Naphthali, Achirah, silius Henanis.
16. Hi sunto convocati e coetu , principes tribuum paternarum suarum ; primarii ducum Jifraclis sunto.
17. Aslumsit itaque Mosche St Aharon viros idos, qui exprelli nominatim fuerant: _
18. Et totum coetum congregaverunt primo dic mensis secundi, qui profelsi sunt natales suos per familias suas , secundum domum majorum suorum: per enumerationem nominum suorum, ä nato viginti annos & deinceps, in singula capita ipsorum.
19. Sicut prreceperat Jehova Mofclri; sic recensuit eos in deserto Sinai.
ao. fuerunt itaque filii Reiibenis primogeniti Jisraelis, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum; in enumeratione nominum satia per singula capita eorum, omnis maris a nato viginti annos St deinceps; quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam:
21. Numerati eorum ex tribu Reiibenis, quadragies sexies mille quingenti.
22. Ex filiis Schimhonis ; generationes eorum per familias eorum,fecundum domum majorum ipsorum, numerati ejus in enumeratione nominum satia per singula capita eorum, omnis maris ä nato viginti annos 8c deinceps, quisquis aptus erat ad. egrediendum in militiam:
23. Numerati eorum ex tribu Schimhonis ; quinquagies novies mille trecenti.
24. Ex filiis Gadis , generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos St deinceps , quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
25. Numerati eorum ex tribu Gadis, quadragies quinquies mille sexcenti quinquaginta.
2 6. Ex filiis Jehud* , generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos St deinceps, quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
27. Numerati eorum ex tribu Jehud*, septuagies quater mille sexcenti.
28. Ex filiisjifsascaris,generationes eorum per familias eorum,fecundum domum majorum ipsorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos St deinceps,quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
29. Numerati eorum ex tribu Jissascaris: quinquagies quater mille quadringenti:
30. Ex filiis Zebulunis, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum; in enumeratione nomi- auijj 3 n»co viginti annos St deinceps; quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
31. Numeras! eorum ex tribu Zebulunis, quinquagies septies mille quadringenti.
32. De filiis Josephi,ex filiis Ephrajimi,generationes eorum per familias eorum,fecundum domum majorum ipsorum; in enumeratione nominum ä nato viginti annos Sc deinceps; quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam: “
33. Numerati eorum ex tribu Ephrajimi, quadragies mille quingenti.
34. Ex filiis Mcnafchis, generationes eorum per familias eorum , fecundum domum majorum ipsorum; in enumeratione nominum a nato viginti annos St deinceps , quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam ;
35. Numerati eorum ex tribu Mcnafchis, tricies bis mille ducenti.
36. Ex filiis Binjaminis, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum, in enumeratione nominum Ä nato viginti annos & deinceps , quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
37. Numerati eorum ex tribu Binjaminis, tricies quinquies mille quadringenti.
38. Ex filiis Danis, generationes eorum per familias eorum,fecundum domum majorum ipsorum, m enumeratione nominum a nato viginti annos Sc deinceps,quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
39. Numerati eorum ex tribu Danis,sexagies bis mille septingenti.
40. Ex filiis Ascheris, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum, in enumeratione nominum ä nato viginti annos St deinceps, quisquis erat aptus ad egrediendum in militiam :
41. Numerati eorum ex tribu Ascheris, semel Sc quadragies mille quingenti.
42. Filiorum Naphthali, generationes per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos St deinceps, quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam:
43. Numerati eorum ex tribu Naphthali, quinquagies ter mille quadringenti.
44. Isti sunt numerati illi, quos recensuit, Mosche Sc Aharon cum ducibus Jifraclis duodecim viris : vir unus pro unaquaque domo majorum suorum erant.
45. Ita fuerunt omnes numerati filiorum Jisraelis fecundum domum majorum suorum, ä nato viginti annos Sc deinceps, quisquis in Jilraele aptus erat ad egrediendum in militiam:
46. Fuerunt inquam omnes isti numerati, sexcenties ter mille , cum quingentis quinquaginta.
47. At Levit* per tribum majorum suorum, non fuerunt recensiti inter illos.
48. Alloquutus enim fuerat Jehova Molchen 1 dicendo:

49. Veruntamen tribum Levi ne numerato, Sc capita eorum ne recenseto, inter filios Jifraclis:
50. Sed tu pr*fice Levitas tabernaculo
testimonii, Sc omnibus instrumentis ejus, ac ommbuj, ejus, ipsi ferunto taber-

naculum, 8c omnia instrumenta ejus, Sc ipsi ministranto ei; ac circa tabernaculum castra habento:
51. Ut quum profecturum erit tabernaculum, deponant illud Levitx; 8c quum castrametaturum erit tabernaculum,erigant ipsum Levit*: sed quicunque extraneus accesserit, afficietur morte.
52. Quare castra habebunt filii Jifraelis, quisque in castris suis, & quisque ad vexillum suum per exercitus suos :
53. Levita: autem castra habebunt circa tabernaculum testimonii, ut non sit ira fervens contra coetum filiorum Jifraelis, & observabunt L,evita; observationem tabernaculi testimonii.
54. Quod fecerunt filii Jifraelis, fecundum omnia,qua; praeceperat Jehova Moschi, sic fecerunt.

CAPUT II.

Ordo Castrorum.

■pVEinde alloquutus est Jehova Molchen, & Aharonem dicendo:
2. filii Jifraelis ; quisijue juxta vexillum suum cum signis,secundum domum majorum suorum,castra habento ; ex adverlopro- cul circa tentorium conventus castra habento.
3. Castra habentium autem ab anteriore parte , Orientem versus, vexillum esto castrorum Jehudas per exercitus suos ; cum principe filiorum Jehuds Nachschone filio Hamminadabi;
4. Cujus exercitus, id est,numerati illorum, septuagies quater mille sexcenti.
<r. Qui autem castra habebunt juxta eum sunto tribus Jissascaris.cum principe filiorum Jissaicaris Nethaneeie filio Tzuharis :
< 5 . Cujus exercitus, id est, numerati ejus , quinquagies quatuor mille quadringenti
7. Et tribus Zebulunis, cum principe siliorum Zebulunis, Eliabo filio Chelonis :
g. Cujus exercitus , id est, numerati ejus, quinquagies septies mille quadringenti.
p. Omnes numerati in castris Jeliuda:,centies octogies sexies mille quadringenti per exercitus suos;in prima itr/eproficiscuntor.
10. Vexillum cafiorum Reiibenis esto Meridiem versus per exercitus suos ; cum principe filiorum Reiibenis Elitzure filio Schedeuris:
11. Cujus exercitus, id est, numerati ejus, quadragies sexies mille quingenti.
12. Qui autem castra habebunt juxta eum; sunto tribus Schimhonis, cum principe filiorum Schimhonis Schelummiele filio Tzuri- schaddai
13. Cujus exercitus , id est, numerati illorum, quinquagies novies mille trecenti:
14. Et tribus Cadis, cum principe filiorum Gadis Eijasapho filio Rehuelis :
15. Cujus exercitus, id est, numerati illorum , quadragies quinquies mille sexcenti
quinquaginta.
id. Omnes numerati in castris Reiibenis, centies quinquagies semel mille quadringenti quinquaginta' per exercitus suos: atque hi secundani proficiscuntor.
17. Tum proficiscetur tentorium conventus cum castris Levit arum in medio reiiquo- rum castforum; sieut solent tastiametari sic

proficiscuntor , quisque ad latus illius ad vexilla sua.
iz. Vexillum castrorum Ephrajimi per exercitus suos esto Occidentem versus ; cum principe filiorum Ephrajimi Elischamaho filio Hammihudis:
19. Cujus exercitus, id est, numerati illorum quadragies mille quingenti.
20. Et juxta eum tribus Menaschis ; cum principe filiorum Menaschis Gamliele filio Pedah-tzuris :
21. Cujus exercitus , id est, numerati illorum, tricies bis mille ducenti.
22. Et tribus Bin jaminis, cum principe filiorum Binjaminis Abidane filio Gidhonis.
23. Cujus exercitus, id est, numerati illorum, tricies quinquies mille quadringenti:
24. Omnes numerati m castris Ephrajimi, centies octies mille centum per exercitus suos : atque hi tertiani proficiscuntor.
23. Vexillum castrorum Danis esto Aquilonem versus per exercitus suos ; cum principe filiorum Danis Achihczere filio Harnmi- schaddai:
2(5. Cujus exercitus, id est, numerati illorum, sexagies bis mille septingenti.
27. Qusautem castra habebunt juxta eum, sumo tribus Ascheris : cum principe filiorum Ascheris 1 ’aghiele filio Hocranis :
28. Cujus exercitus, id est, numerati illorum, semel & quadragies mille quingenti.
29. Et tribus Naphthali, cum principe filiorum Naphthali Achiraho filioHenanis:
30. Cujus exclcitus, id est, numerati illo- : tum, quinquagies ter mille quadringenti.
31. Omnes numerati in castris Danis, centies quinquagies septies mille sexcenti ; in postrema acie proficiscuntor per vexilla sua.
32. Isti sunt numerati filiorum Jifraelis fecundum domum majorum suorum : omnes numerati castrorum per exercitus suos, sexcenties ter mille quingenti quinquaginta.
33. Levit* autem non sunt numerati inter filios Jifraelis , quemadmodum pr*ceperat Jehova Moschi.
34. Quod fecerunt filii Jifraelis : secundum omnia, qu* praeceperat Jehova Moschi ita castrametabantur per vexilla sua, Sc ita proficiscebantur , quisque per familias suas, fecundum domum majorum suorum.

CAPUT III.

Kecenfio I.evitarum numero 22000. iss Jiri~
mogenitorumo numero 22273.

Mc autem sunt generationum Aharonis Sc Moschis > quo die loquutus est Jehova cum Mosche ad montem Sinai.
2. Et hsec nomina filiorum Aharonis. primogenitus Nadab, deinde Abihu, Elhazar, iJc Ithamar;
3. Hsec, inquam , nomina filiorum Aharonis sacerdotum, qui uncti fuerunt : quorum consecraverat ministerium A lösche ad fungendum sacerdotio.
4. Sed mortuus est Nadab & Abihu coram Jehova, quum osserrent ignem extraneum coram Jehova , in deserto Sinai , & filii non essent illis quapropter sacerdotio functus est Elhazar 8c Ithamar in conspectu Aharonis patris sui.
5 . Alloquutus autem est Jehova Mo sehen, dicendo;

4 . Jube

us iilius ai
Jimiperei. tsiis ; cua
hamahofr
lerati iiio-
:Ws; nun tiiiele (iiio

lerati iiio-
rincipe fi- dhonis. erati illo- njmi: tptaiimi,
! era;iM ratet, is ejlo An s; ainpnt tfattis.-
umeiati Üa- enti.
itjuxtitr,
apefita
nerafiö
gingen*
priiripd
Jenanis:
nmtiillo-
agenti.
lanis, cen-
icttiu; in
resiäi im.
jifcäsfr
um; o*
raste,®
nguagtü.
wräMte
iimpsES
»: to
aiialii.kii
- faaiiaiA uorum-
l
2m. 6
mAteoii seltjel ioo
irocis, pif ilhazar.älc
um fiato- ; . quorus ■he d tun-
bihncoffl
extraneis* 8 c filii Ml functusel ii Alm« 1 *
aMoft ßl
Cap- ?.
6. Jube appropinquare tribum Levi , ut sistas eam coram Aharone sacerdote > ac ministrent ei;
7. Observentque observationem ejus , & observationem totius coetus coram tentorio conventus, exercendo ministerium tabernaculi.
z. Et custodiant omnia instrumenta tentorii conventiis, nempe custodiam filiorum Jisraelis ; exercendo ministerium tabernaculi.
tj. Dabis itaque Levitas Abaroni ac filiis ejus: hi omnino donati sunt ei e filiis Jilrae- lis:
10. Abaronem vero, & filios ejus prxfici- to, ut observent sacerdotium suum : naml quicunque extraneus accesserit; morte plectetur :
11. Item alloquutus estjehova Moschen, dicendo:
12. Ego enim, ecce assumpsi Levitas e medio filiorum jisraelis, loco omnis primogeniti aperientis vulvam exsiliis Jisraelis ; ut sint mei Levit*:
13. A 7 am meum est omne primogenitum; quo die percussi omne primogenitum in terra dEgypti, sanstificavi mihi omne primogenitum in Jisraele , tam hominum, quam jumentorum : mea sunto, ego Jehova.
14. Prxterea alloquutus estjehova Moschen in deserto Sinai , dicendo :
13. Recenseto filios Levi secundum domum majorum suorum per familias suas: omnes mares a nato uno mense & deinceps numerato.
id. Numeravit ergo eos Mosche ex praestituto Jehovse > quemadmodum praeceptum fuerat ipsi.
17. Erant autem hi filii I.evi nominibus suis, Gerschon, 8t Kehath, Sc Merari.
18. Et h*c nomina filiorum Gerschonis per familias eorum: Libni, 8c Schimhi:
ip. Filii vero Kehathi per familias ipsorum; Hamram,& Jitzehar, Chebron.be Huz- ziel:
20. Filii autem Merari per familias eorum, Machli & Mufchi: ist* sunt familiae Levitatum , fecundum domum majorum ipsorum.
2 1. Gerfchom eß familia Libnitica, & familia fichimhitica; h* familia: Gerschonita- rum.
22. Numerati eorum in enumeratione cu- jufquc maris ä nato uno mense & deinceps; numerati, inquam > eorum , septies mille quingenti.
23. Famili* Gerschonitarum , post tabernaculum castrametabantur ; Occidentem versus.
24. Princeps autem patern* domus Gerschonitarum, Eljasaph, filius Laciis.
23. Custodia verö siliorum Gerschonis in tentorio conventus est tabernaculi, & ipsius tentorii operimenti ejus cum tegumento portx tentorii conventiis:
26. Et tapetum ocellatorum atrii, cum tegumento port* ipsius atrii, qui sunt ante ipsum tabernaculum , Kc ante altare circumquaque , & funium illius pro toto ministerio ejus.
27-, Kehatho autem familia Hamramxa,& familia Jithzehaiitis, ik familia Chebronitis. & familia Huzzielitica ; ist* Junt famdi* Jfehathitarum,
Cap. z.
28- In enumeratione cuiusque maris ä nato uno mense & deinceps , erant octies mille sexcenti, custodientes custodiam sanctuarii :
29. Famili* filiorumKehathi castrametabantur ad latus tabernaculi Meridiem versus.
30. Princeps autem domus patern* in familiis Kehathitarum > Elitzaphan filius Huz- zielis.
31. Custodia vero horum est arc*,& mensi* , St lychnuchi, Sc altarium > instrumento- rtimque sanctuarii , quibus ministrant % 8c ipsum tegumentum, totümque ministerium, ejus.
32. At princeps principum ordinis Leviti- ci, Elhazar, filius Aharonis sacerdotis -. hxc pr*feCtura custodientium custodiam sanctuarii.
33. Merari est familiaMachlitica, 3 c familia Muschitica: ist* junt famili* Merari:
34. Et numerati eorum in enumeratione cujusque maris, A nato uno mense St deinceps, erant sexies mille ducenti.
33. Princeps autem domiis patern* in familiis Merari, Tzuriel filius Abichajilis: aci latus tabernaculi, castrametabatur Aquilonem versiis.
36. Prxfcchira vero custodi* filiorum Merari, est asserum ipsorum tabernaculi, Sc transtillorum ejus, St columnarum ejus, ac stylobatarum ejus, & omnium instrumentorum ejus, ac totius ministerii ejus :
37. Item columnarum ipsius atrii circumquaque, Sc stylobatarum illarum, Sc paxillorum, funiumque illarum.
38- Qui autem castrametantur ante tabernaculum ab anteriore parte , ante tentorium conventiis Orientem versus, sunt Mosche Sc Aharon cum filiis ipsius custodientes custodiam sanCtuarii pro custodia Jisraelitarum: extraneus vero, qui accesserit, morte plectendus est.
39. Omnes numerati Levitarum, quos recensuit Mosche St Aharon , ex pr*stituto Jehov* per familias ipsorum : omnes mares a nato uno mense St

deinceps , vicies bis mille.
40. Deinde edixit Jehova Moschi, recenseto omnem primogenitum marem ex filiis Jisraelis , ä nato uno mense Sc deinceps, Sc collige numerum nominum illorum:
41. Et accipies Levitas mihi (ego sum Jehova) loco omnis primogeniti in filiis Jisraelis ; Sc jumenta Levitarum loco o- mnis primogeniti in jumentis filiorum Jisraelis :
42. Recensente itaque Mosche, quemadmodum pr*ceperat ei Jehova , omnem primogenitum in filiis Jisraelis;
43. Fuerunt omnes primogeniti mares, in enumeratione nominum , ä nato uno mense Sc deinceps per numeratos illorum; vicies bis miile ducenti septuaginta tres.
44. Quapropter alloquutus est jehova Moschen, dicendo -.
43. Accipe Levitas istos loco omnium primogenitorum in filiis Jisraelis,Sc jumenta Levitarum loco jumentorum illorum , ut sint mei Levit*, ego Jio« Jehova.
46. Quod autem ad redimendos illos > du- G tentos

centoj septuaginta tres; qui redundant Cupra Levitas ex primogenitis filiorum Jtfrae- iis; 0
47. Accipies quinos siclos pro quoque capite ; prout eft siclus Cacer accipito > viginti obolorum est siclus ille:
48. Et dabis pecuniam illam Aharom & filiis ejus; pecuniam redemtorum,qui redundaverint inter illos
49. Accepit itaque Mosche pecuniam silam redemtioms ab iis , qui redundabant, praeter redemtos per Levitas.
50 Acceptaque ä primogenitis filiorum Jifrat lis hac pecunta;mille trecentis sexagin- ta quinque siclis , prout eft sic; us Cacer :
st. DedirKoCchepccuniamredemtorum istorum AharonUSc filiis ejus , ex praestituto Jehovae, quemadmodum praeceperat Jehova Moschi. _

CA 1 MIT I V.

Ministerium Leviticum.

A Lloquutus etiam est Jehova Mofchen St rl Ah arcti em, dicendo:
c. . Keeetiieto ca'.ita filiorum Kehathi inter filios Levi j secur.dum familias eorum per domum maiorum ipsorum.
3. A nato triginta annos St deinceps usque ad natum quinquaginta annos; omnem aptum ad obeundum haue militiam , ad faciendum opus in tentorio conventus.
4. Hoc esto ministerium filiorum Kehathi ili tentorio conventus; res fan ctsefanctaruni.
5. Prius accedet Aharon St filii ejus, quum psrofedura sunt castra, St deponent velum tegumenti, quo obtegent arcam testimonii.
d. Deinde imponentes ei tegmen e pellibus meiiura, postquam expanderint vestem totam hyacinthinam superne > apponent de- ISMii« vectes ejus,
7, Similiter super mensam penum faciei expandunto vestem hyacinthinam: imposi- tis ci fcutuiisejus,St acerris,scapulisque St fccteilis tegumenti; 8t panis jugis super eam eno,
z. Deinde expandentes super hxc vestem coccineam dibapham, tegent illam tegumento pel.ibut melium; apponentque demum vectes ejus'.
<). /e Unientes quoque vestem hyacinthinam t.-gtn' '7 t nuchum luminaris, Sc lucernas ejus, & torcjpes ejus, 8t trullas ejus, St vmnia vasa Oleari? ejus,quibus ministrare solent in eo:
10. Ecque repolito,St omnibus inftrumen- tiserttsintegurr. to £ pellibus melium, imponi' t eum pal;
: 1. . tcn.. super altare aureum expansa veste. hyacinthina; tegent illud tegumento e peditu* melium; deinde apponent vectes ejtts,
n, Accipient quoque omnia instrumenta mir.:'? Sta. quibus ministrare solent in fan- ctmui,. positique hi veste hyacinthina tegent iila tegumento 6 pellibus melium; sic imponent palangae.
tj. Vtxvaei acceptis cineribus ex altari, expandent super illud vestem purpuream :
«4. Et imponent ei omr.ia iust.r amenta ejus« quibus ministtare solem in eo,forcipes, fufcwubts.Sc. Mias , & crateras, omnia Instrument* litaris: expansoqua super illud te-

gumento e pellibus melium, apponent vectes ejus.
15. Denique quum absolverit Aharon'Sc filii ejus tegere sanctuarium, St omnia instrumenta Yanctuani , quando profectura erunt castra ; postmodum accedunto filii Kohathi ad deportandum ea, sed ne attingunto ullam rem sanctam , ne moriantur: i fla sunto onus filiorum Kohathi in tentorio conventus.
16. Prxfecturx autem Elhazaris filii Aha- ronis Sacerdotis esto oleum luminaris , Sc suffitus aromaticus, Sc munus ipsum jugis sacrificii > oleiimque unctionis : hac prxfe- ttura totius tabernaculi, St omnium , quae sunt in eo, tum sanctuarii, tum instrumentorum ejus.
17. Alioquutus vero est Jehova Mofchen & Aharonem, dicendo:
18- Ne committite, ut exscindatur tribus, aut ulla familiarum Kehathitarum, L medio Levitarum.
1 f. Sed hoc facite eis , ut vivant ac non moriantur, quum accedent ad res sanctas sanctarum ; Aharon Sc filii ejus advenientes collocent cos, quemque in ministerio suo & in onere suo.
20. Ut non inspiciant veniendo , quum tegunt Sacerdotes rem sanctam, Sc morian' tur.
21. Alioquutus quoque est Jehova Molchen , dicendo ;
22. Recense capita etiam ipsorum filiorum Gerlchonis per domum majorum ipsorum, secundum familias ipsorum:
23. A nato triginta annos 8c deinceps usque ad natum quinquaginta annos recenseto iilos; omnem aptum ad obeundum militiam, ad exercendum ministerium in tentorio conventus.
24. Hoc esto ministerium familiarum Gcr- fchonitarum ministrandi, St onus portandi :
25. Ut portent au!«a tabernaculi , Sc tentorium conventus , tegumentum ejus, St tegumentum melium, quod imponitur ei fu- pernL; St tegmen portae tentorii conventus.
2Ä. Et tapetes ocellatos atrii, & tegumentum m janua porta atrii quod eft ante tabernaculum, Sc ante altare circumquaque, Sc funes eorum , St omnia instriupenta ministerii eorum : St quacunque fiunt ad illa > ut subserviant illis.
27. Fx pixltiwito Aharonis St filiorum ejus, esto ministerium totum filiorum Ger- fchqnitarum in toto eorum onere, Sc in toto ministerio enrum: committetis autem eis in custodiam omnia onera ipsorum.
'8- Hoc est ministerium familiarum filiorum jerschonitarumin tentorio conventus: quorum observatio esto in manu Ithamaris, stlii Aharonis Sacerdotis.
29. Eiiios Merari; fecundum familias ipsorum > per domum majorum ipsorum recenseto.
30. Anato triginta annos Sc deinceps usque ad natum quinquaginta annos recenseto eos quemque aptum ad obeundum hanc militiam , ad exercendum ministerium tentorii conventus.
31. Hac autem esto observatio oneris eorum , prxter omne ministerium eorum in tente-

■ tento »»®'' 01

jtftteffli (1-jjtatiriB EF-M OB! jeoimotiSi ffii m Kaufet icdtonisonti tj, Homini Itoipat«
MUMMII«! jäilinics ! tt.tafi ntonapib' faimia
jAaoi
otaiin in tentorie st. I«t äimhäl quinqiugin
, tarom, 511 i
tttorio w
fa
tifimti fari» fri tabo, tf. Aratoti fwirraij
carifac
ieaue
2 Serat toisfajt
A'.Uii(uf , WioB,
in tentorio
tlie&Atia
I 4'-. Xtnt ! Metari; se, | majorum f 4J. Anr »ut ad m ptsadol lioritiffliit
44 . i\'un fmiHiisa
4 i.Hi/a
«»«to
4 serit*
tiiit Uog (Äst« "euiaionti 1 *«01
"ÄJ
c, * ! ftent
*i'V
tanisjj,
'stfa a fcai,

JfM'
'Otientvtcfei
■ AJuron'i ! omnis in- profecturi edunto fili d ne attin- noriantur: in tentorio
is filii Aha- inatis, k pftira jugi* Uc praefe- nium,qui strumento-
'fPMAw
\4ituitrte t«> t»td
vivant a: 3 res sinte- ivenienta.- 'erio suo i:
emio, p! ij&rni 1
ehova >ifr
amfifonffl
mplbnwh
ikepsu!-
recenseto
nmfitian itorio »
famC* as jiirtsti:
li.iai.Si«-
iMaitt
rooniii-
totiarw-
i.Sütp® jjjtl.«'* ütiqtiaqueA emaKÜ t td iiM
k filio» orum 6«- Si in tote item eis io
-um fili?" inventus: thantaffi
lilias ipft" im reten-
incepri# recenftw hanc itii'i- m tento«
oneris » i eoru* "t
tont»"
Cap. 4.
tentorio conventus ; ut portent alleres tabernaculi, $t transtilla ejus , columnasque ejus, 8c stylobatas ejus:
32. Columnas quoq; atrii circumquaque, 8c stylobatas earum, 8t paxillos earum, ac funes earum, cum omnibus instrumentis illorum, Sc cum omhi ministerio eorum: nominarim autem recensetote omnia instrumenta observationis oneris eorum.
33. Hoc ministerium familiarum filiorum Merari, pr*ter omne ministerium eorum in tentono conventus : esto in manu lthamatis filii Aharonis Sacerdotis.
34. Recensuit itaque Mosche cum Aharo- ne & principibus coetus filios Kehathitarum; secundum familias ipsorum, per domum majorum ipsorum;
35 .A nato triginta annos 8t deincens usque ad natum quinquaginta annos ; quemque ad obexmdum illam militiam , ad ministerium in tentorio conventus.
3 6. fuerunt que numerati eorum fecundum familias eorum, bis mille septingenti quinquaginta.
37. Hi sunt numerati familiarum Kehathitarum > quisque aptus ad ministrandum in tentorio conventus: quos recensuit Mosche cum Aharone ex praestituto Jehov* per Molchen.
38. Numerati autem filiorum Gerschonis, fecundum familias suas per domum majorum suorum.
39. A nato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos, quisque aptus ad obeundum illam militiam, ad ministerium in tentorio conventus:
40. Numerati, inquam , eoMm secundum familias suas per domum majorum suorum, fuerunt, bis mille sexcenti triginta.
41. Hi sunt numerati familiarum filiorum Gerschonis , quisque aptus ad ministrandum in tentorio conventus : quos recensuit Mosche Sc Abaton ex prostituto Jehova:.
42. Numerati vero familiarum filiorum Merari; secundum familias suas per domum majorum suorum:
43. A nato triginta annos St deinceps usque ad natum quinquaginta annos, quisque aptus ad obeundum militiam illam ad ministerium in tentorio conventus:
44. Numerati, inquam > eorum fecundum familias suas fuerunt ter mille ducenti.
45. Hi sunt numerari familiarum filiorum Merari; quos recensuit Mosche St Aharon, cx prostituto Jehov* per Moschen.
46. Levit* omnes numerati, quos recensuit Mosche cum Aharone 8c principibus Jisraelis, fecundum familias suas, St per domum majorum suorum:
47 A nato triginta annos 8t deinceps usque ad natum quinquaginta annos, quisque aptus ad obeundum militiam illam ,ad exercendum ministerium cultiis.Sc

ministerium oneris in tentorio conventus -.
48. Numerati, mquam, eorum fuerunt, otties mille quingenti octoginta.
49 - Ex priestituto Jehov* per Moschen recensuit eos : unumquemque ad ministerium suum, St ad onus suum : St numerati ab eo suerunt , quos praeceperat Jehova Mo-
ftctj.
Cap. 5,
C A H U T V.
Mundities Castrorum> £ 5 "lex Zelotqpix.
\ Lloquutus quoque est Jehova Moschen, tl dicendo:
2. 1 ’rocipe filiis Jisraelis, ut ejiciant k castris omnem leprosum, St omnem gonorrhoea laborantem; St omnem immundum ex cadavere.
3. Sive marem sive foeminam ejicite , extra castra ejicite eos , ut non polluant castra sua, in quorum med/o ego habito.
4. Facientes ergo sic filii Jisraelis ejecerunt eos extra castra : quemadmodum edixerat Jehova Moschi, sic fecerunt filii Jisraelis.
5. Pneterea alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
< 5 . Edic filiis Jisraelis, quum vir aut mulier fecerint ullum ex peccatis humanis sallendo salsitate, contra Jehovam, ita ut rea sit anima illa:
7. Primum confitebuntur quisque peccatum suum, quod fecerunt, deinde restituens reatum futim, quanti est, quintam ejus superaddet ei, dabitque illi, in quem reus est.
8. Quod si non erit isti viro vindex ad restituendum ei reatum, reatus , qui restituitur Jehov*, Sacerdotis eflo, pr*ter arietem expiationum , quo expiationem faciet pro eo.
9. Similiter omnis oblatio omnium rerum fanclifi*atarum ;i filiis Jisraelis , quas attulerint ad aliquem Sacerdotem , illius esto :
10. Et cujusque res sanctificat*, illius sunto : quod quis ulli Sacerdoti dederit, illius esto.
11. Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo ••
12. Alloquere filios Jisraelis, ut dicas eis: quum ullius uxor declinans ai< eo omnino fefellerit in eum peccans.
13. Et concumbente aliquo cum ea concubitu sentinis ; absconditum sit ab oculis mariti ejus, e.ique diilimulaverit se , quum tamen immunda facta sit: Sc nemo testis fuerit contra eam, neque fuerit deprehensa:
14. Si invaserit eunt affectus zelotypi*, ita ut sit zelotypus uxoris fu*, qu* immunda facta sit; aut invaserit eum affectus zelotypi*, ita ut zelotypus sit uxoris fu*,quamvis ipsa non sit facta immunda -.
15. Tunc adducet vir ille uxorem sitam ad Sacerdotem: 8c afferet oblationem ejus pro ea decimam Eph* farin* hordeace* : ne superfundito ei oleum , neque imponito ei thus, quia oblatio zelotypiarum est , munus monimenti revocans in memoriam iniquitatem.
iS. Eamque jubens accedere Sacerdos, sistet eam coram Jehova.
17. Et accipiet Sacerdos aquam sanctam in vale fictili; 8c de pulvere, qui erit in soio tabernaculi accipiens Sacerdos indet in a- quam illam:
ig. Sistensque Sacerdos mulierem illam coram Jehova, reteget caput illius mulieris , Sc imponet manibus illius munus monimenti , quod, munus zelotypiarum est : in manu vero Sacerdotis esto aqua illa amaritudinis, qu* maledictionem importat.
19. Et adjurans eain Sacerdos dicet mulieri, si non concubuit ullus tecum, Sc si non I G i decli-
NUMERI.

Cap. 5.6.
decimasti ad eum immunditie loco mariti
tui, insons esto ab aqua ista amaritudinis,qua: maledictionem importat. .
20. Sin autem tu fic declinasti loco manti tui, & immunda fasta es ; si indiderit in te aliquis semen concubitus fui prxter maritum tuum:
21. Adjurans, inquam ,Sacerdos mulierem illam adjuratione dirarum ; dicet Sacerdos mulieri illi, ponat te Jehova in formulam dirarum & juramenti in medio populi tui quum reddiderit Jehova femur tuum cadivum, «Sc ventrem tuum tumidum.
22. Ingredietur itaque haec ipsa aqua maledictionem importatura in viscera tua, ad tumidum reddendum ventrem, & ad efficiendum femur cadivum : & dicet mulier ipsa, amen amen.
2;. Deinde scribet Sacerdos diras istas in quodam libro; & delebit eas aqua illa amaritudinis :
24. Curabitque.ut bibat mulier illa aquam istam amaritudinis, quae maledictionem importat : ut ingrediatur in eam aqua ista, qux maledistionem importat, ad amaritudinem.
25. Accipiens autem Sacerdos e manu mulieris illius munus zelotypiarum ; agitabit munus illud coram Jehova, St offeret illud super altare.
26. Lt pugillo acceptum Sacerdos de munere illo suffimentum memoriale eius adolebit in altari; 8t postea curabit, ut mulier illa bibat aquam istam.
27. Quum enim curaverit eam bibere a- quam istam, erit si immunda fasta fuerit, stdemque omnino fefellerit in virum suum, ut intrante in eam aqua illa, qux maledictio- nemimportat in amaritudinem, intumescat Venter ejus, & cadat femur ejus : sic erit mulier illa in dirarum formam apud populares suos.
2%. Quod si non immunda facta fuerit mulier illa, sed fuerit munda, tum insons erit, Lc consequetur femen.
2y. Haec esi lex zelotypiarum: quum declinaverit mulier ad ullum loco viri fui.ita ut immunda fasta sit:
30. Aut quum invaserit aliquem affectus zelotypiae ita, ut zelotypus sit uxoris suae : ut sistat mulierem ipsam coram Jehova, Sc exequatur erga eam Sacerdos totam legem hanc.
;i. Sic insons erit vir ille ab iniquitate, mulier vero illa feret iniquitatem suam.
CAPUT VI.
Nazfrxatue.
Tetvt alloquutus est JehovaMofchen,dicendo :
2. Alloquere filios Jifraelis, & edices eis: quum vir aut mulier nuncupaverit votum vovendo votum Nazirxi, feNaziraeum fore Jehcvx;
). A vino aut alio potu inebriante abstineto, acetum vini Sc acetum ullius potus inebriantis, ne bibito : & nullum potum e maceratis uvis bibito, nec ullas uvas recentes, aut siccas comedito.
4. Omnibus diebus Nazirxatus fui de nuila re, qux sit ex vite vinifera, vel ipfis nucis tS «inorum. & cute cvmeckt».
Cap.S.
5. Omnibus diebus voti Nazirxatus fui novacula ne transito super caput ejus; usque dum compleantur dies illi, quibus voverit fe Jehova* Nazirxum fore, sanctus esto, sinendo crescere comam, capillos capitis fui.
6. Omnibus diebus , quibus fe Jehova Nazirxum fore voverit, ad cadaver mortui ne accedito.
7. Propter patrem suum, aut propter matrem suam, propter fratrem suum, aut propter sororem suam, ne se polluito propter illos , quum mortui sunt : quia Nazirxatum Dei fui gerit in capite suo.
8- Omnibus diebus Nazirxatus fui,sanctus est Jehova.
9. Quod si is ,qui mortuus est, mortuus fuerit juxta eum repentino casu; itaque polluerit Nazirxatum capitis ejus ; tunc radet caput suum die purgationis sua:, die septimo radito illud:
10. Die autem octavo afferet duos turtures , aut duos pullos columba sacerdoti, ad portam tentorii conventus:
11. Quot um parans sacerdos unum in peccatum, & alterum in holocaustum, expiationem faciet pro eo, ab eo quod peccavit circa illud cadaver : sic

sanctificabit caput illius eo die.
12. Deinde separans Jehova dies Nazirxatus fui,adducet agnum anniculum iu reatum : dies autem illi priores irriti sunto, quia pollutus fuit Nazirxatus ejus.
13. Hac autem esto lex Nazirai, quo tempore complentur dies Nazirxatus ejus, offerto istud ad portam tentorii conventus.
14. Offeret ergo oblationem suam Jehova > agnum amuculum integrum unum in hoiocaustuM & agnam unam anniculam integram in peccatum; arietemque unum integrum in sacrificium eucharisticum:
13. Pr ater ea canistrum azymorum,collyras e simila mistas oleo, Sc lagana azyma uncta oleo .* cum munere eorum Sc libaminibus eorum:
16. Qua offerens Sacerdos coram Jehova; parabit peccatum ejus , Sc holocaustum ejus :
17. Arietem autem ipsum parabit in sacrificium eucharisticum Jehova , cum canistro azymorum: similiter parabit Sacerdos munus ejus ,Sc libamen ejus.
18. Tunc radet Nazarxus in porta tentorii conventus Nazirxatum capitis fui, & acceptos capillos Nazirxatus fui imponet igni, qui subest sacrificio eucharistico. *
19. Deinde accipiens Sacerdos armum coctum ex illo ariete, Sc collyram azymam unam ex illo canistro cum lagano azymo tino; imponet ea mqnibus Nazirxi, postquam sibi raserit Nazirxatum suum s
20. Et agitabit ea Sacerdos agitatione coram Jehova; res sancta est pro Sacerdote, prxter pectus agitationis Sc armum elationis , Sc postmodum bibet Nazirxus ille vinum.
21. Kxc esi IexNazirxi, qui voverit; oblatio Jehovx pro Nazirxatu suo , prxter id, quod afsequetur manus ejus : prout fuerit votum e jus, quod vovit, sic facito, prxter legem Nazirxatus fui.
22. Prxterea alloquutus est Jehova Mo- fchen, dicendo":
23. Alloquere Aharonem Ii filios ejus, dicendo :
NUMERI.

NUMERI,
Cap^, !zir*stus äi
[e/usjusquj
B voverit 6 'esto, sin» tissiu. JthovzKa, r mortui i»
'ropterini- n»aut pro- ' propter ii iatiratatm
; sui.sancttu
ft.momms
; itabas p>l- ;tontnie tiütseptiiK
tt duos tut t btcnM,i
osuiiumr»
ta,ex;i
peccttit:
cajiütfcs
r rf/esSt «illimi«]- tisitnto.p
eijuotM-
se/iif.o/fe-
MUS.
suam Jelio-. imum s mimtet it eunumi» _ um:
aoroiMfr * air.aiymt-
Siiiaüä
«#on|
iBitta«; pariit inlaii-
t State®
n porta tu# jmsIM* inponei»
'SUMM»
m azyffli 3 azymo t i.podfluao
itatione»
Sacerte,
tum c>aw *us iBe (i
roveriti^
,, prseterü prout f»ti* tito.pnt®
Jehovall:-
Cap. 6.7.
Cap.7.'
cendo: sic benedicitote filiis Jistaelis ; dicendo eis:
24. Benedicat tibi Jehova, & custodiat te:
25. Faciat Jehova, ut luceat facies sua tibi, & gratiam faciat tibi:
2Ö. Attollat Jehova faciem suam erga te, & apponat tibi pacem.
27. Et imponentes manus filiis Jifrae lis invocabunt nomen meum: & ego benedicam eis.

CAPUT VI I Oblationes I J > incipient fistraelu,

Uit autem, quo die absolverat Mosche erigere tabernaculum, & ungens illud san- ctificaverat illud cum omnibus instrumentis ejus , & altare cum omnibus instrumentis ejus ; quum, inquam ,unxisset ista&sanctifi- casset ista:
2. Ut offerrent principes Jisraelis primarii domus majorum suorum (hi erant principes tribuum, qui iidem praeerant numeratis.)
3. Et adducerent oblationem suam coram Jehova, sex plaustra camerata , 8c duodecim boves, plaustrum unum in binos principes > 8c bovem unum in unumquemque, & offerrent illa ante tabernaculum.
4. Alloquutus autem est Jehova Molchen, dicendo:
5. Accipe ista ab illis, ut sint ad exercendum ministerium tentorii conventus; & dabis ea Leviris, cuique prout est ministerium ejus.
< 5 . Accipiens itaque Mosche plaustra illa, & boves , dedit ea Leviris :
7. Duo plaustra & quatuor boves dedit filiis Gerfchonis, prout erat ministerium eorum : .
z. Quatuor vero reliqua plaustra , & octo boves dedit filiis Merari: prout erat ministerium eorum, penes Ithamarem filium Aha- ronis Saeerdotem.
9. Sed filiis Kehathi non dedit , quia ministerium rei sanctse incumbebat illis, humero laturi erant.
10. Afferebant ergo principes illi cum dedicatione altaris, qiio die illud ungebatur; afferebant, inquam, principes illi oblationem suam ante ipsum altate.
11. Edixit autem Jehova Moschi; principes singuli in singulos dies oblationem suam afferunto, in dedicatione altaris.

12. Itaque fuit,qui obtulit die primo oblationem suam, Nachschon filius Hamminada- bi pro tribu Jehudse.
13. Oblatio autem ejus, scutula argentea una, centum triginta ficlorum pondere; crater unus argenteus septuaginta siclorum, prout est siclus sacer, ambo pleni simili misti oleo in munus:
14. Acerra una decem ficlorum aureorum plena suffitu:
15. Juvencus unus subrumus, aries unus 3 agnus unus anniculus in holocaustum:
i<j. Hircus e capris unus in peccatum;
17. I11 sacrificium vero eucharisticum boves duo ; arietes quinque , hirci quinque, agni anniculi quinque -. haec fWft oblatio ICachschonis filii Hamminadabi :
ig. Die secundo obtulit Nethaneel filius Tzuharis, princeps Jillaüarisi
19. Obtulit oblationem suam , scutulam argenteam unam centum triginta ficlorum pondere , craterem unum argenteum , septuaginta ficlorum, prout est siclus sacer; ambos plenos simila mista oleo in munus.
20. Acerram unam decem ficlorum aureorum plenam suffitu;
21. Juvencum unum subrumum, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum :
2:. Hircum e capris unum in peccatum;
23. In sacrificium vero eucharisticum boves duos , arietes quinque, hircos quinque» agnos anniculos quinque: hsc fuit oblatio Nethaneelis filii Tzuharis.
24. Die tertio princeps filiorum ZebuUmis, Eliab filius Chelonis.
25. Oblatio ejus ; scutula argentea uni centum triginta liciorum pondere : crater unus argenteus septuaginta siclorum, prout est siclus sacer; ambo pleni simila mista oleo in munus:
16. Acerra una decem ficlorum aureorum plena suffitu;
27. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum:
2g. Hircus e capris unus in peccatum:
29. In sacrificium vero eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: hxefuit oblatio Eli abi filii Chelonis.
30. Die quarto princeps filiorum Keiibenis. Elitzur silius Schede-uris.
31. Oblatio ejus, scutula argentea una, centum triginta ficlorum pondere , crater unus argenteus, septuaginta siclorum, prout est siclus sacer: ambo pleni simila mista oleo in munus:
32. Acerra una decem ficlorum aureorum, plena suffitu:
33. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum:
34. Hircus e capris unus in peccatum:
35. In sacrificium vero eucharisticum boves duo , arietes quinque, hirci quinque: agni anniculi quinque: h«c fuit oblatio Elitzuris filii Schede-uris.
36. Die quinto princeps filiorum Schim- honis , Schelummiel filius Tzurischaddai.
37. Oblatio ejus,scutula una argentea centum triginta ficlorum pondere; crater unus argenteus septuaginta siclorum , prout est siclus sacer: ambo pleni simila mista oleo in munus:
38. Acerra una decem siclorum aureorum plena suffitu:
39. Juvencus unus subrumus, aries unus» agnus unus anniculus in holocaustum:
40. Hircus e capris unus in peccatum:
41. In sacrificium verö eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque : hxc fuit oblatio Schelum- mielis filii Tzurischaddai.
41. Die sexto princeps filiorum Gadis, Eljasaph, filius Dehuelis :
43 .Oblatio ejus,scutula argentea una centst triginta peiorum pondere , crater argenteus unus,septuagintasiclorum,prout est siclus sacer : ambo pleni simila mista oleo in munus.
44. Acerra una decem ficlorum aureorum plena suffitu.
45. Juvencus unus subrumus, aries umi*,
G 3 agnus

Cap. 7.
ngnus unus anniculus in holocaustum.
46. Hircus 4 capris unus in peccatum:
47. In sacrificium vero eucharisticum boves duo > arietes quinque, hirci quinque,agni anniculi quinque : ha:c fuit oblatio Eliaiaphi filii De; melis.
48. Die septimo princeps filiorum Ephra- jimi, EI, scharn ah filius Hammihudis.
49. Oblatio ejus, scutula argentea una, centum triginta siclorum pondere ; crater unus argenteus, septuaginta siclorum, prout est sidus sacer: ambo pleni simila mista oleo in munus:
50. Acerra una decem peiorum aureorum plena suffitu:
51. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum:
52. Hircus e capris unus in peccatum:
5?. In sacrificium verö eucharisticum boves duo, arietes quinque , hirci quinque, agni anniculi quinque: ha afuit oblatio Eliscaa- mahi filii Hammihudis.
54. Die octavo princeps filiorum Mena- schis Gamliel filius Peda-t/.uris.
55. Oblatio ejus, scutula argentea una, Centum triginta siclorum pondere : crater unus argenteus, septuaginta siclorum, prout est siclus sacer, ambo pleni simila mista oleo in munus.
5<i. Acerra una decem/ir/or«/« aureorum plena suffitu:
57. Juvencus unus subrumus , aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum :
58. Hircus i capris unus in peccatum:
59. In sacrificium vero eucharisticum, boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: \vxc fuit oblatio Gamlielts filii Pedah-tzuris.
do. Die nono princeps filiorum Binjami- nis , Abidan filius Gidhoni.
61. Oblatio «jus, scutula argentea una, centum triginta fidorum pondere , crater argenteus unus, septuaginta siclorum, prout est" siclus site er, ambo pleni simila mista oleo in munus:
di. Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu:
dz. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus anniculus unus in holocaustum :
64. Hircus L capris unus in peccatum:
d;. In sacrificium vero eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque , haec fuit oblatio Abidanis filii Gidhoni.
dd. Die decimo princeps filiorum Danis , Achihezer filius Hammischaddai.
67. Oblatio ejus,scutula argentea lina,cen- tum triginta fidorum pondere,crater argenteus uniis, septuaginta siclorum , prout est siclus sacer : ambo pleni simila mista oleo in munus -.
d8- Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu.

dj. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum:
70. Hircus e capris unus in peccatum :
71. In sacrificium vero eucharisticum boves duo ; arietes quinque, hirci quinque,agni anniculi quinque : hxc fuit oblatio Aciiihe- zeris filii Hammischaddai.
7a-Die undecimo princeps filiorum Aschc- fts, 1 aghtel filius Hocranis.
Cap. 7 - S.
73.Oblatio ejus,scutula argentea una, cen-t
tum triginta fidorum pondere; crater unus argenteus, septuaginta siclorum, prout est siclus sacer: ambo plera simila mista oleo in munus :
74. Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu.
75. Juvencus unus subrumus , aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum :
7d. Hircus i capris unus in peccatum:
77. In sacrificium vero eucharisticum boves duo ; arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque ; ha ‘ifuit oblatio Paghiclis filii Hocranis.
78 Die duodecimo princeps filiorum Naphthali, Achirah filius Henanis:
79. Oblatio ejus,scutula argentea una,centum tfigintajit/oiam pondere; crater argenteus unus, septuaginta siclorum, prout est siclus sacer , ambo pleni simili mista oleo in munus:
80. Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu:
81. Juvencus unus subrumus, aries unus, agnus anniculus unus in holocaustum:
82. Hircus h capris unus in peccatum:
83. In sacrificium vero eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque , agni anniculi quinque : hxc fuit oblatio Achirahi lilii Henanis.
84. Haec est oblatio dedicationis altaris, post diem, quo illud unctum fuit, oblata i principibus jisraelis : scutula: argentea: duodecim , crateres argentei duodecim , acerra: aure* duodecim:
85. Centenum tricenum siclorum scutula argentea unaquaeque, 8c septuagenvim crater unusquisque; totum argentum horum vasorum, bis mille quadringenti fidi , prout est siclus sacer:
8d. A cert ae aureae duodecim plenae suffitu, denum fidorum unaquaeque acerra, prout est siclus sacer;totum aurum illarum acerrarum, centum viginti ficli.
87.Omnium boum in holocaustum nume - rus ,duodecim juvenci: arietes duodecim, agni anniculi duodecim cum munere suo: & hirci e capris duodecim in peccatum :
88- Omnium vero boum sacrificii eucharistici numerus viginti quatuor juvenci, arietes sexagmta , hirci sexaginta, agni anniculi sexaginta : haec fuit oblatio dedicationis altaris , postquam illud unctum fuerat.
89. Deinde quum ingrederetur Mosche in tentorium conventus ‘, ut loqueretur cum Deo ipso , tunc audiebat vocem sermocinan- tern fecum h superiore parte illius operculi propitiatori! > quod erat super arcam testimonii, e medio duorum Cher tibinorum: fic alloquebatur eum.

CAPUT VIII.

Consecratio Xenitarum.

A Lloquutus autem est Jehova Molchen, D dicendo:
2. Alloquere Aharonem, ut edicas ei,quando accendes lucernas, e regione faciei lychnuchi lucem praebento septem illa: lucernae.
Z. Eecitque sic Aharon , i: regione faciei lychnuchi, lucem prxbituras accendit lucernas ejus: quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.

NUMERI.
(.SEBCP 13 niaaaif- 1 “ 1 *
isipfättiia«
(„falwitstas
'iajiitetoS'
ri.iatmfoiw®
ruia haut; J biBitfittasi bi
iMasaisffi
»amfcfcli
«atrata
«a
rifapU« wawWf ra&tSnt' it tapW nitentui fi jlft ijfosiiv«; n.ltmhtli
isfiiii/tMii
pmasttp
»«taiajion
fesftsptbfeUra
ijSssstaita
'SQiWofe
ta:
triifaniiiltt.
«lilii Jisrief !e! *petaiiRoane:
4. Hoc

NUMERI.
argentea uni, i *fere; crateri
tont®, piQut,
da' fflitia oltc:
lorum nmn
w, aries ima
•antium: n peccatum: tiarititeum b ciquingne, am Matio 1’aghieli
'teps filiorum
'.»IIS:
jotamw®-
loram, ytoutt i#i täst;
ßtrm attec
Tinum, aries ia oloanfem:
! in peccatum: eucnatiilciri 'rei gninqut,!- ebktio A6
cationis altr. n foir, si!«i ■ argen» k acem
Moram tradi Bjeträmna um horum' iijic/t, prout;

Amftawfc
tictm,;tK:
faufflKti«:
lOtaiita» arietes duoiet umnwneiesus: i peccatum: n sacrificii ® cuorjuvtKit nta,ajrjt' o dediciti « 1 * * 4 5 umfuent. Uretur Moir : loquereWt cem lertnoct :te illius ope- rper arcam n lerubino®'
'IU
:hova Muü :
t edicas eis one frias n ili* W* region' I** acceitftl*
ceperat J»' Ji
Cap. 8-
4. Hoc autem opus lychnuchi erat continens ex auro usque ad scapum ejus, usque ad calyculum ejus, opus er4t continens : secundum speciem illam, quam ostenderat Je- hovaMoschi, sic fecerat lychnuchum illum.
5. Alloquutus etiam est JehovaMosehen, dicendo:
< 5 . Assume Levitas L medio filiorum Jisraelis ; ut purifices eos.
7. Sic autem facito eis ad purificandum eos, sparge super eos aquam expiationis : & novaculam ducentes super totam carnem suam lavabunt vestimenta sua, & purificabunt se.
8. Postea accipient juvencum subrumum cum munere ejus , simila mista oleo : & juvencum alterum lubrumum accipito in peccatum.
9. Jubensque Levitas accedere ante tentorium conventus, St congregari totum ccetum filiorum Jisraelis ;
n. Admovebis Levitas coram Jehova, & nitentur filii Jisraelis manibus suis super ipsos Levitas ;
11. Ita offeret Aharon Levitas oblatione coram Jehova oblatos a filiis Jisraelis ; ut fint ad exercendum ministerium Jehova;.
12. Quum autern Levit* nixi fuerint manibus fisis super caput illorum juvencorum : para eorum unum i» peccatum, St alterum 1 'n holocaustum Jehov* , ad expiationem faciendam pro ipsis Levitis.
13. Sic sistes Levitas coram Aharone & coram filiis ejus; offerens eos oblatione Jehov* :
14. Et separabis Levitas i.isos e medio filiorum jisraelis, ut sint mei Levit*.
1$. Postmodiim vero veniunto Levit* ad ministrandum tentorio conventus; quum purgaveris eos Sc obtuleris eos oblatione :
16. Nam omnino donati sunt mihi e medio filiorum Jisraelis ; pro omni aperiente vulvam, primogenito cujusque e filiis Jisraelis, assumsi eos mihi:
17. Meum enim est omne primogenitum in filiis Jisraelis ex homine & jumento; quo diepercuffi omne primogenitum in terra/E- gypti, fanftificavi illa mihi:
18. Assumsi autem Levitas, pro omni primogenito ; in filiis Jisraelis.
19. Et dedi Levitas ipsos dono Aharoni & filiis ejus e medio filiorum Jisraelis, ut exerceant ministerium filiorum Jisraelis in tentorio conventus , & ut sint pretium re- derationis pro filiis Jisraelis : sic non erit in filiis Jisraelis plaga, quum accedent filii Jisia-
- elis ad sanctuarium.
20. Quod fecit Mosche,& Aharon,totus coctus filiorum Jisraelis Levitis: fecundum omnia,qu* pr*ceperat Jehova Moschi ßeri Levitis, sic fecerunt eis filii Jisraelis.
21. Purificantes enim se Levit*,quum la- vissent vestimenta sua, obtulit eos "Aharon oblatione coram Jehova 3 & expiationem fecit pro cis Aharon ad purgandum eos.
22. Postea demum accesserunt Levit* ad exercendum ministerium suum in tentorio conventus coram Aharone, §c coram filiis ®> us ; JbtsroafinKjdum prsceperat Jehova Moschi de Levitis, sic fecerunt cis.
23. AUoqmmu quoque est Jehova Molchen, dreeudo;
Cap. 8» 9.
24. Hoc efl quod ad Levitas pertinet: ü cato viginti quinque annos 5 c deinceps, venuo Levita ad militandum militiam in mirsisterio tentorii conventus:
2;. Ex quo vero natus fuerit quinquaginta annos, revertetur i militia hujus ministerii, ut non ministret amplius.
2 fi. Avtamen servito fratribus sitis obetm- tibus militiam in tentorio conveniris observando observationem, quamvis ministerium ipsi non exerceant; sic facito Levitis in observationibus eorum.

CAPUT IX.

Vaschrt celebratio.

\ Lloquutus autem fuerat Jc'-ovaMosehen sx indeserto Sinai, anno secundo sb exitu eorum i terra Aigypii, mense primo , edicendo :
a. Ut celebrarent filii Jisiaeii* Pascha ipsum stato suo tempore.
5. Quartodecimo die mensis istius, inter duas vesperas , id celebrate stato tempore suo 3 secundum omnia statuta ejus, & secundum omnes rationes ejus celebrate iu.
4. Edixi t itaque Mosche liliis Jisraelis, ut celebrarent "afcha;
5. Et et . .antes Pascha primo mmft* quarto Jec-mo die ejus mer.lt inter duas vespera., in leseito Sinai; fecundum omnia, qu: • pr*ceperat Jenova Moschi, sic fecerant filii Jisraelis.
б. Fuerunt autem quidam, qui qttum immundi essent ex cadavere homimi,nonpote- ■ a: t celebrare Pascha die illo : quapropter appropinquarunt arte Most ien,& ante Aha- ronem eo ipso die.
7. Dixeruntque homine: i!U ei, nc' immundi fumat ex cadavere hominis-.qu areseib- traheremur, ne offeramus oblationem Jeho- v* statuto tempore suo inter filios Jifi-aelis ?
8. Quibus dixit Mosche; consistite > dum audiam, quid prscepturussitJe.hovavobis.
9. Alloquutus autem est JehovaMosehen, dicendo:
ro Alloquere filios Jisraelis,dicendo ; st ullus e vobis erit immundus propter cadaver, aut ullus e vobis, aut ex generationibus vestris in via remota fuerit: tamen celebrabit Jehov* Pascha.
n. Mense secundo, decimoquarto die inter duas vesperas celebranto illud; cum azymis & herbis amaris comeduntо illud.
12. Ne relinquunto tjuicquam ex eo usque mani, & os ne frangunto in eo : secundum totum statutum Pafchatis, celebranto illud.
13. Sed v:r ille, qui est mundus, aut in itinere non est , fi desierit celebrare Pascha, o- mnino exscindetur anima illa i populis silis: quia oblationem Jehov* non obtulit stato tempore ejus, poenam peccati fui ferto vir ille.
14. Et si habitet vobifeum peregrinus, qui celebret Pascha Jehov*, secundum statutum ipsius Pafchatis, & secundum rationem ejus sic celebrato ; statutum idem esto vobis, tam peregrino, quäm indigen* ipsi regionis.
1 f. Quo autem die erectum est tabernaculum, operuit nub-.s ipsa tabernaculum blter- diu,vz rsits tentorium testimonii : vespere autem erat super tabernaculum,quasi ljaecie* ignis usque mane.
G 4 xfi, Sifi

16. Sic erat jugiter, nubes tegebat illud ; sed specie ignis noctu.
17. Prout autem offerens se nubes illa supra tentorium illu dproficiscebatur, itapost- modum proficiscebantur filii Jisraelis : & in Joco > ubi residebat eadem nubes, ibi castrametabantur filii Jisraelis.
ig. Ex prostituto Jehov* proficiscebantur filii Jisraelis, & ex prostituto Jehov* castrametabantur i omnibus diebus , quibus residebat illa nubes » super tabernaculum, castra habebant:
19. Quumque continuabat nubes illa residere super tabernaculum diebus multis ; tum observabant filii Jisraelis observationem Jehov* , & non proficiscebantur :
20. Sive accideret, ut esset illa nubes diebus paucis super tabernaculum: ex prostituto Jehov* castra habebant; & ex praestituto Jehov* proficiscebantur:
21. Sive accideret,ut esset illa nubes ä vespere usque mane, postea efterens se proficisceretur nubes illa mane, tum proficiscebantur : sive per diem Si notiern, quum efferens se proficiscebatur nubes illa, tum proficiscebantur.
22. Sive biduo,sive mense,sive anno,prout continuabat nubes illa residere super ipsum tabernaculum ; castra habebant filii Jisraelis, & non proficiscebantur : & prout efterens se proficiscebatur illa,proficiscebantur!
23. Ex prostituto Jehov* castra habebant, Si ex prostituto Jehov* proficiscebantur : observationem Jehov* observabant ex prostituto Jehov* per Moschen.

CAPUT X.

Vsus tubarum,Cafirorum ordo quo voto
deponeretur ctT e/e varetur Arca.

P Kxterea ailoquutus est Jehova Moschen, dicendo :
2. Eae tibi duas tubas argenteas , opere continente facito illas; ut sint tibi ad convocandum coetum, & ad imperandum profectionem castrorum.
3. Quum clangent Sacerdotes illis ; tunc congregabunt se ad te universus coetus ad portamtentorii conventus:
4. Quum autem una clanxerint ; tunc congregabunt se ac! te principes, primani millium Jisraelis.
5. Quum autem clangetis fracto sono; tunc proficiscentur castra illa , qux metantur versus Orientem:
0 . Quumque fracto sono clangetis fecundo, tunc proficiscentur castra, qux metantur meridiem versus: fracto sono clangunto in profectionibus eorum:
7. Quum vero congregabitis congregationem ; clangetis quidem, sed non edetis fractum sonum.
Ü- Et filii Aharonis sacerdotes clangunto tubis! hxc erunt vobis in statutum perpetuum per generationes vestras.
9. Quum autem procedetis ad bellum in regione vestra,contra oppugnatorem oppugnantem vos, similiter fracto sono clangetis tubis: & fiet vestri memoria coram Jehova Deo vestro, ac servabimini ab hostibus vestris.
10. In dic quoque laetitiae vestr* , & in solsmnitatjbus vestris ■& ui principiis mensium vestrorum, similiter clangetis tubis illis
ad holocausta vestra , Si ad sacrificia eucharistica vestra : eriintque vobis in mollimentum coram Deo vestro , ego sum Jehova Deus vester.
ix. Fuit autem anno secundo , mense secundo , vi nubes ilia fceretur.
12. Itaque profecti sunt filii Jisraelis profectionibus suis ä deferto Sinai ; resed/tqua nubes illa in deserto Paranis :
13. Sic profecti sunt primum, ex prostituto Jehov* per Moschen:
14. Nam profectum est vexillum castrorum filiorum Jehud* primum per exercitus suos ; cujus exercitui prserat Nachsehen, filius Hamminadabi:
15. Et exercitui tribui filiorum Jissascaris, Nethaneel filius Tzuharis :
16. Exercitui vero tribui filiorum Zebu- lunis,Eiiab filius Cheloitis.
17. Tum deposito tabernaculo; profecti sunt filii Gerschonis, Si filii Merari ferentes tabernaculum.
rg. Postea profectum est vexillum castrorum filiorum Keilbeins per exercitus suos; cujus exercitui prserat Elitzur filius Sche- deuris:
19. Et exercitui, tribui filiorum Schim- honis, Schclummiel filius Tzuri schaddai:
20. Exercitui verö tribui filiorum Gadis, Eljasaph filius Dehuelis.
21. Tunc profecti sunt Kehathit* serentes sanctuarium: ut erigerent iUi tabernaculum,dum hi veniebant.
22. Postea profectum qft vexillum castro, rum fiiiorumEphrajimi per exercitus suos; cujus exercitui prxerat Elischamah filius Hammihudis :
23. Et exercitui tribui filiorum Menaschis, Gamaliel filius Peda-tzuris.
24. Exercitui vero tribui filiorum Binja- minis Abidam filius Gidhoni.
25. Postremo profectum est vexillum castrorum filiorum Danis , extrema acies o- mnium illorum castrorum per exercitus suos; cujus exercitui prserat Achihezer, filius Hanimi schaddai:
26. Et exercitui tribui filiorum Ascheris, Paghiel filius Hocranis :
27. Exercitui vero tribui filiorum Naph-
thali,Achirah filius Hcnanis: '
28. Hs er/mt profectiones filiorum Jisraelis per exercitus eorum, quando proficiscebantur.
29. Dixerat autem Mosche Chobabo filio Rehuelis Midianitx socero Moschis , profecturi fumus ad locum, de quo dixerat Jehova, illum dabo vobis: veni nobiscum,& benefaciemus tibi, quia Jehova promisit bona Jisiaeli.
30. Qui dixit ei,non jam ibo,sed quum ad terram meam » Sc ad cognationem meam ivero.
31. Dixit verq Mosche, ne quxso deseras nos; quandoquidem novisti metationes nostras in hoc deserto»erisque nobis oculorum loco.
32. Eritque , si iveris nobiscum ; quum fuerit bonum istud,quo benefacturus est nobis Jehovaiut benefaciamus tibi.
gesimo die mensis, ut efterens se a tabernaculo testimonii projici-
33. Pro«

NUMERI,
Cap.to,
etistubisiih &»euchij 11 monin» Mjehos
> mense fr eftrens t "u frofiti
rae'Jis pro- resed/tqu:
npfistita-
im castro- ' exercitas 'ii-rickin,
(tjiftafciis,
tamM»
ub; prefsi leraritso
xiÜWiri raus k, filiusS:*
ram Sciit
bhaddai;
rauiGii,
ine Arm- takrna-
M Castro, itus tos; amah ffi»
aMsnifis,

ioraa Einji-
vmtoi n- [taaicitso- : «raus AÄati,;
um Athens,
wutiiÄpfc'
'Komm Jif- 10 profici-
•jbakoiho 'ii, proft- ratjelio- um,8tbc-
lisit bona
quum ad m meais
so deseras tionesno- oculon*
an; q™ 11 irusest «>•
jj.no-
Cap.TO.it,

33. Profecti itaque sunt i monte Jehova: Itinere tridui: & arca foederis Jehovx profecta est in conspectu illorum itinere tridui explorando eis locum quietis
34. Et nubes Jehova: supra eos suit quotidie,quum proticiscerentur ex castris.
35. Erat autem, quum profectura esset arca , ut diceret Mosche, surge Jehova,8t dispergantur inimici tui , fugiantque osores tui i facie tua :
36. Quum vero consisteret illa, diceret,da quietemjehova myriadibus millibus jisrae lis.

" CAPUT XI.

Murmuris poena plexi Jehudxi coturnicum carnes impetrant. Sanhedrin instituitur> fine collegium yo.virorum.

Q Uum autem populus plane queribundi _ essent,malum visum est audiente Jehova : quapropter audiens Jehova accensus est ira , & exardescens in eos ignis Jehovae consumebat, eos qui erant,in extremitate castrorum:
2. Sed clamante populo ad Moscnen supplicavit Mosche Jehovam, Lc compressus est ignis ilie.
3. Idcirco vocavit quisque nomen illius loci Tabheram , quia exarserat in eos ignis Je- hov;e.
4. Convenarum quoque turba,qua: in medio ejus e rat, graviter concupiverunt: quare rursus fleverunt etiam filii Jisraelis dicentes: d st quis daret nobis comedendam carnem .'
5. Recordamur piscium , quos edebamus in fEgypto gratis, cucumerum, & peponum, & porrorum,8c caeparum, & alliorum.
6. Et nunc anima nostra arida est , nihil qmequam est , tantum man ob oculos nostros.
7. (Man autem ut femen coriandri erat, 8t color ejus ut color bdellii.
g. Itantes populus colligebant ac molebant molis, aut tundebant tudicula , coque- bantque in cacabo, aut conficiebant ex eo placentas subcinentias : eratque sapor ejus tanquam sapor humoris praistantillimi ex oleo.
9. Et quum descenderet ros super Castra noctu, descendebat man cum eo.)
IO. Audivit ergo Mosche populum ipsum flentem per familias suas , quemque ad portam tentorii ipsius, quare accensa est ira Jehovae valde, & in oculis Moschis malum visum est.
n. Dixit itaque Mosche Jehova: , quare malo affecisti servum tuum ? & quare non jnveni gratiam in oculis tuis? quod imposuisti onus hujus populi totius mihi ?
ii. An ego concepi totum populum hunc ? an ego peperi illum: quod dicis mihi,exporta eum in sinu tuo , quemadmodum portat nutricius lactentem , ad illam terram, quam juramento promisisti majoribus ejus ?
13. Unde mihi ejset caro, quam dem toti populo huic ? nam flent adversus me dicendo , da nobis carnem,ut comedamus :
14- Non possum ego solus ferre onus totius populi hujus, nam grave hoc est supra me.
ry. Quodsi tu sic facturus es mihi,occide mejam, occide , si inveni gratiam in oculis tuis; & ne videam malum meum.

Cap.iT.

i(5. Dixit ergo Jehova Moschi, congrega mihi septuaginta viros e Senioribus Jisraelis ; quos nosti esse seniores populi & moderatores ejus: &c assumptos adducito eos ad tentorium conventus,ut sistant se ibi tecum.
ty. Tunc descendens loquar tecum ibi; & seponam de spiritu,qui est super te p on.im- que in eis: sic portabunt tecum onus populi, neque portabis tu solus.
xg. Populo autem edicito, parate vos in crastinum, ut comedatis carnem; quia flevistis, audiente Jehova,dicendo, b fi quis daret nobis comedendam carnem, nam bene erat nobis in Aigypto: dabit igitur vobis Jehova carnem 8c comedetis.
19. Non uno die comedetis,neque biduo: imö non quinque diebus, neque decem diebus,neque viginti diebus.
20. Usque ad plenum mensem comedetis, usque dum exeat e naso vestro , & sit vobis in ejectamentum , propter quod sprevistis Jehovam: qui eß in medio vestri,& flevistis coram illo, dicendo, quare jam exivimus ex JEgypto i
2r. Dicente vero Mosche ; sexcenties mille peditum eft populus hic in cujus medio ego sum: & tu dicis, carnem daturus sinn efs.ut comedant mensem plenum:
22. An greges St armenta jugulabuntur eis, ut fatis sit eis ? an omnes pisces maris congregabuntur eis, ut satis sit eis i
23. Dixit Jehova Moschi,an manus Jehova curta esset? jam videbis utrum eventurum sit tibi verbum meum,necne.
24. Egressus itaque Mosche eloquutusest ad populum verba Jehova : & congregavit septuaginta vivos e Senioribus populi, quos stitit circa tentorium conventus.
25. Tum descendens Jehova in nube illa alloquutus est eum; 8t seponens de illo spiritu , qui erat super eum,indidit septuaginta illis viris senioribus: ftutque quum resideret super eos spiritus ille , ut tum prophetarent, & non amplius.
2(5. Remanserant autem duo viri in castris,quorum uni nomen erat EIdad ; nomen vero alteri Medad, super quos resedit quoque spiritus ille,quia ipsi erant inter conscriptos,quamvis non prodiissent ad tentorium: sic prophetarunt in castris.
27. Quare cucurrit puer 8c renunciavit Moschi dicens, Elciad & Medad prophetant in castris.
28. Respondens vero Jehoschuah filius Nunis minister Moschis i juventute sua,dixit; domine mi Mosche,conibc eos.
29. Cui dixit Mosche,an invides tu mea causä? atqui utinam totus populus Jehov-e ejfent propheta: , indente Jehova spiritum suum illis.
30. Postea recepit se Mosche ad castra, cum Senioribus jisraelis.
31. Tum ventus profectus a Jehova abripuit coturnices a mari; Sc dissevit ad castra , quasi itinere unius diei hinc.Sc quasi itinere unius diei illinc circa castra: hlque ad duos cubitos in superficie terne.
32. Surge'nsque populus toto die illo,& toti nocte illi , & toto die postero collegerunt coturnices , qui minimum , decem acervos collegit : & compositi expanderunt eas sibi circa castra.
Gf 33. E».

Cap. ir. ia.

33. Earum caro erat adhuc inter dentes illotum , nondum exesa erat: quum ira Je- hov* accensa est in populum, & percussit Jehova populum plaga magnä valdä.
34. Quamobrem vocavit quisque nomen loci illius Kibrotbas-thaava:, quia ibi sepeliverunt populum, eos, qui concupierant.
3;. Kibrothis-thaava profecti sunt populus Chatzerothas; & substiterunt Chatzero- this.

CAPUT XII.
Mirjam a lepra fanatur. "VTAmobloqutita estMirjam cum Aharone i-M contra Moschen , propter uxorem illam Cuscbidem , quam duxerat ; quod uxorem Cuschidem duxisset:
2. Äc dixerunt, an tantummodo per Moschen loquutus est Jehova i nonne etiam per nos loquutus est t quod audivit Jehova :
3. Vir autem ille Mosche mansuetus erat valde: prae omnibus hominibus: qui erant in superficie terra:.
4. Quapropter edixit Jehova repente Moschi, & Aharoni, & Mirjam, prodite vos tres *d tentorium conventus ; & prodierunt ipsi tres.
4. Tum descendens Jehova in columna nubis, substitit ad portam ipsius tentorii: Quumque vocasset Aharonem & Mirjam prodierunt ambo.
6. Quibus dixit, audite nunc verba mea , fi est Propheta ex vobis, per visionem me ipsum Jehovam notum facio ei, aut per somnium alloquor eum:
7. Non sic servus meus Mosche, qui eß in tota domo mea fidelis :
8. In os alloquor eum, adeo ut speciem , similitudinemque Jehova: intueatur, ac non per aenigmata , quare igitur non timuistis obloqui contra servum meum, contra Moschen?
9. Accensa itaque est in eos ira JehovL, !< abiit.
10. Simul ac verö nubes illa recessit ä fu- < periore parte tentorii, ecceMirjam leprosa erat, alba sicut mx : ctimque respexisset A- haron ad Mirjam, ecce leprosa erat.
11. Quamobrem dixit Aharon Moschi: attende ad me domine mi, ne quaeso imponas nobis peccati poenam, quo stulte egimus , & quo peccavimus :
12. Ne quasso sit Mirjam similis mortuo; •ujus dimidiata caro exesa est, quum egreditur ex utero matris sua:.
13. Inclamante ergo Mosche Jehovam, dicendo; liene fortis quaeso lana nunc eam :
14. Edixit Jehova Moschi, si pater ejus sputum inspuisset in faciem ejus, annon rubore suffusa esset septem dies ? secluditor septem dies extra castra,& postmodum aggregabitur.
15. Seclusa est itaque Mirjam extra castra septem dies, ideo populus non est profectus donec aggregaretur Mirjam. Cap. XIII.
16. Postea vero profesti populus Chatze- rothis , castrametati sunt in deserto Para- nis.
C A P U T . X I I I.
Lxp levatores mittuntur in terram promis- % fam. 4
Cap. 15,
P Ostea alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
1. Mitte tibi viros, qui explorent terram Cenahanis, quam ego daturus sum filiis Jis- raelis, virum unum pro unaquaque tribu majorum suorum mittite, quemque principem inter eos.
3. Misit itaque illos Mosche a deserto Pa« ranis ex praestituto Jehovie : omnes viri illi, primarii filiorum Jilraelis erant.
4. Hsec autem sunt nomina illorum: pro tribu Reiibenis, Schammuah silius Zaccuris.
5. Pro tribu S-himhonis > Schaphat silius Chori.
6 . Pro tribu Jehudae , Caleb filius Jephun- nae.
7. Pro tribu Jissascaris, Jigeal filius Joseph!.
fi. Pro tribu Ephrajimi, Hoscheah filius Nunis :
9.Pro tribu Binjaminis, Palti filius Raphu.
10. Pro tribu Zebulums , Gaddiel filius Sodi:
11. De tribu Joscphi,pro tribu Mcnaschis, Gaddi filius Susi :
12. Pro tribu Danis, Hammiel filius Ge- malli:
13. Pro tribu Alcheris, Sethur filius Mi- caelis:
14. Pro tribu Naphthali , Nachbi silius Vophsi:
15. Pro tribu Gadis, Geiiel filius Maci.
16. Hsec sunt nomina virorum illorum, quos misit Mosche ad explorandum terram illam: appellabat autem Mosche Hoscheham filium Nunis, Jehoschuham.
i7.Mittens ergo eos Mosche ad explorandum terram Cenahanis, edixit eis; ascendite hac meridiana plaga, & conscendetis istum montem:
18. Ut consideretis terram illam, qualis sit: tum populum, qui habitat in ea, utrum fortis sit, an debilis, utrum paucus sit, an multus:
19. Tum qualis sit ea terra , in qua habitati utrum bona sit, an mala; id est, quales civitates illae, 111 quibus habitat, utrum in castris, an in munitis locis :
20. Rursus qualisJizipsa terra, utrum pinguis sit, an macilenta: utrum sint in ea arbores, necne; consirmetisque vos , ut accipiatis de fructu illius terrae : dies autem illi dies erant praecocium uvarum.
21. Ascendentes igitur exploraverunt terram illam ä desert o 'sinis Rechobum usque, quä venis Chamatham.
22. Ascenderunt enim per meridianam plagam, & venit Caleb Chcbronem usque; ubi erant Achiman , Scheschai, & Thalmai nati ex Hanako : Chebron autem exstructa fuerat septem annis ante Tzohancm. /Egy- pti.
23. Deinde pervenerunt usque ad vallem Efchcolis, unde exciso uno palmite cum botro uvarum, deportaverunt eum palanga duobus homimbtutl imiliter ex malogranatis & ficubus ejus ter ra:.
24. Locum illum vocavit quisque vallem Efchcolis; propter botrum illum, quem exsciderunt inde filii Jisraslis.
25. Reversi autem sunt ab exploratione illius terra:, exactis quadraginta diebus.
3,6, Et abeuntes pervenerunt ab Moschen,
tk ai
NUMERI.
fril Ah»»®' ruictiliA" Kidtfii*® 1 eo»!* 0 ®! “JjnEtsi
tiitWii« 1 *'
tj.Siifcl
bSffiiwi®
Uitijsiswhj
ko (finus ibi Huri*
Ctiitow tfitiiurfat »Ita Saii
it),!«?«
te*«'
iiMKtAi
deauras a adrasis t
3/. Tarr to.ifteian
Etiitl &, qmen iak: ttn
'JPltOsiSlilO
Äss*,«, h
jiiaiW: I S’Ktfeisia

’ CA
?!ji!i m
ste illi.
£t w
WMnAha
tut tnlni rftnrasim elinam mt !■ Kaai tatamist: uxores™ amtonmel 4. Dkd ducem, St 1 i- T b scperfeiffi
i 8G feisjejta *wam,la:e
cttallot isjitlis fcadt: ¥6 si« Wi I
j te Stitit)lll
h&ic illius 1,
te®.

Capa
«Molchs,-
jJorent tetr,
: sum fliis ä^'.ie tribue I“' pi'incijt
i desertos omnes viri ii
’.t.
i illorum; pr Ü« Zitats >cdPh«K
filias Jephis
eiltfcsjo/j
lOttesb Hi. 1
MmsKajr i Gatt £
trito Mais
Diiiiel filh*
ethitriiil
Xiciiib
ilitisMii rara illo «E. n.lw tene Kosiheiait
adtsplw-
eis; itat endetts iit
ita, pii ti,atraiti!B
i.injuiitoaS
eä, jaiies®
utMiflKita
ena,ta®P
ii sinti.it! si*' -os, litatis aaterailfc
braiwimtif iobw uip
meri&ine jnemafguc; , & Thilma ra exstrutti anera iEgJ
e ad vallat nite eum keim pta ailogWM
tifyue vafc un, queniti
explorati* ita diebus. itabMo^
z-
Cap.i?. 14.
St ad Aharonem, & ad totum coetum filiorum Jisraelis , versus desertum Paranis in Kadeschum, & relato illis ac toti coetui negotio, ostenderunt eis fructum illitis terrae.
0 27. fdarrantes itaque ei dixerunt; pervenimus ad terram illam, quö miseras nos : & certe affluens est lacte & meile, atque hic est fructus ejus.
28. Nisi quod robustus est populus, qui habitat in ea terra; Sc civitates ipsas munitas magnas valde, etiämque natos exHana- ko vidimus ibi.
29. Hamalek habitat in regione australi, Chitthasus vero Sejebusous Sc Emoracus habitat in ipso monte, & Cenahanacus habitat ad mare & ad ripam Jardenis.
30. Et quamvis compesceret Caleb populum »wtenteiw ad Moschcn (dicebat enim > imo ascendamus , ut hereditario jure possideamus eam ; nam omnino praevalebimus adversus eam.)
31. Tamen alii viri, qui ascenderant cum eo, dicebant; non praevalebimus ascendendo ad istum populum: nam fortior est nobis :
32. Et induxerunt famam malam de terra Illa , quam exploraverant, in filios Jisraelis , dicendo : terra illa, per quam transivimus ad explorandum eam , terra est, quae consumit habitatores suos, St totus ille populus, quem vidimus in ea, homines sunt proceri.
33. Praeterea ibi vidimus gigantes filios Hanaki; qui superant reliquos gigantes. ita ut videremur in oculis nostris r/Ji ut cicadae, & sic essemus in oculis eorum.

CAPUT XIV.

Populo murmurante Jehoschuah & Caleb perstant in pietate y feruntque iUna pr*c- I mium amplijjimum.

Q U ii fama accepta totus coetus ediderunt . vocem suant, fleverdntque populus nocte illa.
2. Et murmurarunt contra Moschen St contra Aharonem omnes filii Jisraelis : dicebant enim eis totus coetus , urinam mortui essemus in terra .Tigypti, aut in deserto hoc utinam moreremur.
3. Nam quorsum Jehova adducit nos in terram istam i ut cadamus gladio ? quorsum uxore-s nostra: & parvuli nostri sint pratdx i annon melius esset nobis redire inAigyptum?
4. Dicebäntque alter alteri; constituamus ducem, Sc revertamur in vEgyptum.
5. Tum prociderunt Mosche & Abaton super faciem suam, coram tota congregatione coetus filiorum Jisraelis
6 . Jehoscbuah vero filius Nunis , St Caleb filius Jephtmnae: exiliis, qui exploraverant terram, lacerarunt vestimenta sua :
7. Et alloquuti sunt totum coetum filiorum Jisraelis, dicendo; terra, per quam transivimus ad explorandum eam , terra est perquam optima.
8- Si delectatur nobis Jehova, introducet quoque nos in terram istam, St dabit eam nobis terram > quae efi affluens lacte St meile.
9. Tantummodo contra Jehovam ne rebellate ; pneterca vos , ne timete populum istius terra;, nam cibus noster sunt; recellit umbraculum eorum ab eis, Sc Jehova eß nobilium, ne umete eos.
Cap. 54.

10. Tunc colloquebantur totus coetus, ut obruerent cos lapidibus: sed gloria Jehovx apparuit in tentorio conventus, omnibus filiis Jisraelis :
11. Dixitque Jehova Moschi; quousque contemtim provocabunt me populus hic i St quousque non credent in me ad omnia illa signa, quae feci in medio eius i
12. Percutiam eum peste , St dispellam eum, te autem efficiam in gentem magnam, Sc robustiorem hac.
13. Dixit vero Mosche Jehovx, atqui audirent sEgyptii, e quorum medio fecisti virtute tua, ut ascenderet hjc populus;
14. Ac dicerent cum habitatore istius terrae, (audiverunt enim te Jehovam este 111 medio populi hujus.; quia tu Jehova oculo conspiciendus appares, quod nubes tua residet super eos, ac in columna nubis antecedis eos inter- diu. St in columna ignis noctu.)
15. Si, inquam, morte afficeres populum hunc , omnes ad unum loquerentur gentes ista', qux audiverunt famam tuam, dicendo:
iCT. propterea quod non poterat Jehova introducere populum hunc in terram illam, quam juramento promiserat eis, ideo jugulavit cos in hoc deserto.
17. Nunc igitur magnificetur qua so virtus Domini .quemadmodum pronunciisti, dicendo:
ig. Jehova efi longanimus , St multus benignitate , condonans iniquitatem St defectionem ; qui prorsus non absolvit sontem > visitans iniquitatem patrum in filios,in nepotes & in abnepotes :
19. Condona quaeso iniquitatem populi hujus pro magnitudine benignitatis tua;, St prout condonasti populo huic ab sEgypt» huc usque.
20. Cui dixit Jehova, condono secundum verbum tuum:
21. Veruntamen ne vivam ego, aut impleatur gloria Jehova: tota terra:
22. Qtia omnes isti homines, qui viderunt gloriam meam Sc signa mea, quae feci in Aegypto St in deserto hoc; lentarunt me jam decies, & non auscultarunt voci meae ;
23. Si viderint terram illam, quam juramento promisi patribus eorum : nulli inquam , qui provocaverunt me , videbunt eam.
24. At servum meum Calebum, quia fuit spiritus alius cum eo, 8c pier; sequutus est me ; ideo inducam ipsum in terram , in quam venerat,Sc semen ejus hzreditatio jure possidebit eam.
25. SedHamalekitaSc Cenahanxus consistit in ista valle : cras revertimini, St vestro bono proficiscimini in desertum; via ad mare algosum.
26. Deinde alloquutus est JehovaMoschen St Aharonem, dicendo;
27. Quousque coetum istum malum eorum , qui sunt murmuratores adversum me, obmurmurationes filiorum Jisraelis, quibus murmurvmt contra me, audivero ?
28. Dicito eis,revivam ego, dictum Jehova:, nisi quemadmodum loquuti estis, audiente me, ita fecero vobis :
29. A T iji indeserto hoc ceciderint cadavera vestra , Sc omnes numerati vestri in toto numero vestro i nato vigmti annos Sc
dciA-

deinceps ; qui niuimur.istis adversum me :
30. Si vos ingressuri estis in terram, in qua juravi , tollens manum meam,me collocaturum vos > pr«ter Calebum filium Jephun- nx , 8c Jehoschuham filium Nunis.
31. Parvulos antemvestros.de quibus dixistis , prxda: erunt ; utique introducam ipsos, ut fruantur eä terra, quam sprevistis :
32. Cadavera ergo vestra,vestra, irruam, cadent in hoc deserto.
33. Filii vero vestri pascentes in deserto quadraginta annos , ferent poenam scortationum vestrarum, donec deficiant cadavera vestra in deserto.
34- l' ro numero dierum, quibus explorastis terram , quadraginta dierum; unoquoque die in annum verso, feretis poenam iniquitatum vestrarum quadraginta annos: ut cognoscatis abruptionem meam.
35- Ego Jehova loquutus sum; mentiar nisi hoc fecero toti coetui malo isti, qui con-
f regati fuerunt contra me > in deferto isto eficient,& ibidem morientur.
3<5. Quamobrem viri illi , quos miserat Mosche ad explorandum terram, propterea quod reversi, ad murmurandum incitarunt contra eum totum coetum, inducendo famam malam de terra illa :
37. Viri inquam illi,qui induxerunt famam de terra illa malam, mortui sunt plaga illa coram Jehova.
38. Jehoschuah vero filius Nunis & Caleb filius JephunnK , vivi remanserunt ex viris illis, qui iverant ad explorandum terram illam.
39. Quum itaque eloqueretur Mosche o- mnia verba illa apud omnes filios Jifraeiis, luxerunt populus valde.
40. Deinde mane surrexerunt, ut ascenderent verticem illius montis,dicendo : praesto fumus , ut ascendamus in locum illum, de quo dixerat Jehova , nam peccavimus.
41. Sed dixit Mosche, quare jam transgredimini vos praestitutum Jehovae ? atqui hoc non succedet.
42. Ne ascenditote; nam non erit Jehova in medio vestri , ut non afficiamini plaga coram hostibus vestris.
43. JHamalekita enim, St Cenahanxus ibi esi ante vos,cujus gladio caderetis: quandoquidem aversi estis a sequendo Jehovam, neque futurus est Jehova vobiseum.
44. Nihilominus contenderunt in altum, ut ascenderent verticem illius montis: sed arca foederis Jehovae St Mosche non discesserunt b medio castrorum.
45. Quapropter descendit Mamalekita, Sc Cenahameus, qui consistebat in monte illo.Sc percudentes eos contuderunt eos Chor- mam usque.

' CAPUT XV.

Ingressis terram , qux sacrificia offerenda. Lapidatur, quj Sabbathumprofandrat. Ostea alloquuttis est Jehova Moschen,dicendo :
2. Alloquere filios Jifraeiis, edicens eis; quum perveneritis in terram habitationum vestrarum,quam ego daturus sum vobis;
3. Si facietis igne absumendum Jehovae holocaustum, aiit sacrificium , nuncupando votum > aut in voluntaria oblatione, aut in

solemnitatibus vestris ; parando odorem gratum Jehovae ex armento , aut ex grege :
4. Tunc qui offert oblationem suam,afferet Jehovae in munus decimam Lphx similae commistam olei quarta binis;
5. Et vini in libamen quartam hinis »parabis in holocausto » aut in sacrificio , pro unoquoque agno.
6. Aut pro ariete parabis munus simii* duas decimas, mistae olei tertia binis ;
7. Et vini in libamen tertiam hinis,offeres odorem gratum Jehovae.
8- Quod si parabis juvencum subrumum m holocaustum, aut sacrificium ; nuncupando votum aut eucharisticum Jehova;;
9. Tunc offeret cum juvenco subrumo munus, tres decimas Ephx simila: mistse olei dimidio hin*:
10. Et vini offeres in libamen dimidium hinem, igne absumendum odoris grati Jehova:.
11. Sic fiat in bovem unumquemque, aut in arietem unumquemque, aut in parvam pecudem ex ovibus.aut ex capris.
12. Pro numero,quem parabitis,sic facitote in unumquemque, pro numero eorum.
13. Omnis indigena sic parato ista, offerendo igne absumendum odoris grati Jehova:.
14. Similiter si peregrinetur apud vos peregrinus , aut inquilinus in generationibus vestris, qui paret igne absumendum odoris grati Jehova:, quemadmodum facturi estis, ita facito.
15. O congregatio,vobis & peregrino,qui peregrinatur apud vos , statutum idem eflo statuto perpetuo per generationes vestras,ut vos,ita peregrinus erit coram Jehova.

16. Lex eadem ÜC ratio eadem esto vobis; 8c peregrino , qui peregrinatur apud vos.
17. Item alloquutus est jehova Moschen, dicendo :
18. Alloquere filios Jifraeiis , edicens eis; quum perveneritis in teri am illam, quo ego sum introducturus vos:
19. Tum erit comedentibus vobis de pane illius terra: , ut offeratis oblationem Jeno- v*.
ao.Primitias cujusque massa: vestra:,collyram offerte in oblationem; sicut oblationem ex area,sic offerte illam.
ai. Ex primitiis cuj usque massas vestrx, date oblationem Jehova , per generationes vestras.
22. Quum autem errabitis, non facientes omnia mandata ista, qua: eloquutus est Jehova Moschi:
23. Omnia, inquam , qua prateepit vobis Jehova per Molchen ; ex quo die prxeepit illa Jehova,& deinceps per generationes vestras ;
44. Tum erit, si non animadvertente ipso Coetu commissum est illud per errorem > ut parent totus ille coetus juvencum subrumum unum in holocaustum, in odorem gratum Jehova:, & munus libamenque ejus pro ratione ejus : prxterea hircum lactentem unum in peccatum,
25. Et expiationem, faciet sacerdos pro unoquoque coety filiortim Jifraeiis , ut condonetur eis, quia error est,Se ipsi oiationem
fisam

NUMERI.

rando o 4 -, 1 > aut ej j.
lemsoam«. nfyfch ,;
am hinis ,j> acrificio, p
munus funi: a hinis; a hiiiis, offtn
ib siiiramp.
nuncupc
liora;
:co ftitumo üaMaÄ
®« diffliij ata pi)
unupemps
ntinpitc,»
ris.
aMtisJiw mero he rato iili,» ris^ntj#
rapudw* «oerawca aiduui odori ficta/em
atjrino,p
nuäemej»
itswito
thon.
mcstovdti;
ii axial m,
jiovaMofift
lis,di';«!«i
nillinpitj
aaSsieps
ii!»«]«»
ir wtaiidlf 'ijut oblaticia
malst vete •oeneratio*
10B sicioiB tus eil Jeho-
fcepit vobii lie pnecepa
lationesvi
■ertente ipf; errorem,« jifubrumB irem gn®
: ejus pro* m lactento
sacerdos p
aülis.ut CM-
ipfi olatis r D

Cap. 7s.r6.

Cap.iß.

suam igne absumendum Jehov*; peccatüm- que suum adduxerunt coram Jehova pro errore suo. .
0.6. Hoc condonabitur cuique coetui filiorum Jisraelis > 8c peregrino, qui peregrinatur inter eos; quia toti illi populo accidit per errorem:
27. Quod si anima una peccaverit per errorem , ea offeret capram anniculam in peccatum :
ag. Et expiationem faciet sacerdos pro anima, qua; erravit peccato per errorem coram Jehova; expiando pro ea : sic condonabitur ei.
it). Indigena; ex filiis Jisraelis, 8c peregrino , qui peregrinatur inter eos : lex eadem esto vobis pro committente peccatum per errorem.
30. Animavero illa, qua; commiserit elata manu, sive ex indigenis, sive ex peregrinis, Jehovam afficit iste probro : omnino exscindetur anima illae medio populi sui.
31. Quia verbum Jehova; sprevit,Sc mandatum ejus irritum fecit,omnino exscinditor anima illa,iniquitas ejus in ea est.
32. Quum autem essent filii Jisraelis in deserto illo, invenerunt quendam colligentem ligna in die sabbathi:
33. Quem adducentes ii , qui invenerant illum colligentem ligna ad Moschen, Sc ad Aharonem,Sc ad totum coetum;
34. Posuerunt eum in custodia; quia non fuerat declaratum, quid faciendum esset ei.
35. Edixit autem Jehova Moschi,omnino morte afficitor vir ille; obruito eum lapidibus totus coetus extra castra.
36. Educentes itaque totus coetus illum extra castra, obruerunt eum lapidibus ita,ut moreretur: quemadmodum praiceperat Jehova Moschi.
37. Item alloquutus est J oho va Moschen, dicendo:
38. Alloquere filios Jisraelis Sc edicas eis.ut faciant sibi peniculamentum in oris vestimentorum suorum per generationes suas; Sc adhibeant peniculamento ipsius orat filum hyacinthinum.
39. Erit autem vobis peniculamentum, ut videntes illud recordemini omnium mandatorum Jehova:,& faciatis ea ; ac non attenta observatione sequamini animum vestrum Sc oculos vestros, qua; vos sequentes scortamini.
40. Ut > inquam , recordemini, & faciatis omnia mandata mea; Sc sitis sancti Deo vestro.
41. Ego Jehova Deus vester,qui eduxi vos i terra irigypt!,ut sim vobis Deus,sum Jehova Deus vester.

CAPUT XVI.

Seditio Korach> Dathan>& Abiram>a!iorüm- que 14700. murmur divinitus puniuntur.
A Ssumsit autem homines Korach filius Jit- reharis, filii Kehathi filii I.evi, similiter Dathan Sc Abitam,filii EJiabi.Sc On filius Pe- lethi, filii Reiibenis.
2. Et insurgentes stiterunt sese coram Mosche, Ah , ach X homines ex filiis Jisraelis ducenti quinquaginta, principes coetus,convocati 4 coetu,homines celebres.
3, fit congregantes se adversus Moschen
Sc adversus Aharoncm , dixerunt eis ; fatis esto vobis; nam totus hic coetus; hi omnes sunt sandti , Sc inter eos est Jehova: quare ergo effertis vos super congregationem Jehova;?
4. Quo audito Mosche procidit in facient suam:
5. Deinde alloquutus est Korachum Sc totum coetum ejus , dicendo; mmit,quum illuxerit,stioxA notum faciet Jehova eum, qui ipsius est,Si qui fandus est, St quem admovit ad se: nam eum, quem elegerit , admovebit ad se.
6. Hoc facite, sumite vobis thuribula*Ko- rach cum toto coetu suo :
7. Et indite eis ignemSc imponite eis thus coram Jehova cras; eritque is, quem elegerit Jehova, ille ipse sanstus: fatis esto vob is, filii Levi.
8- Dixit vero Mosche Koracho , audite nunc filii Levi:
9. An parva re- est prx vobis,quSd separavit Deus Jisraelis vos a coetu Jisraelis,admovendo vos ad se; ut exerceatis ministerium tabernaculi Jehova;,stantes coram hoc coetui pro ministerio eorum ?
10. Postquam admovit te, Sc omnes fratres tuos filios Levi tecum > Sc quxratis etiam sacerdotium ?
11. Idcirco tu Sc totus coetus tuus ii estis, qui congregatis vos adversus Jehovam : Aharon vero quid est ,quod murmuratis contra eum ?
12. Quum autem misisset Mosche vocatum Dathanem Sc Abiramum filios Eliabi; dixerunt,non ascendemus:
13. An parum est, quod fecisti, ut ascenderemus e terra affluente lacte Sc meile,ad morte afficiendum nos in isto deserto, quod Sc indesinenter imperium tibi assumis in nos;
14. Et non introduxisti nos in terram as-' fluentem laste Sc meile,nec dedisti nobis possessionem agri aut vine* ? an oculos istorum hominum fodies i non ascendemus.
15. Tum accensus ira Mosche valde, dixit Jehov*; ne respicito ad munus eorum: ne asinum quidem ullius ex eis usurpavi,neque malo affeci ullum exeis.
i< 5 . Edixitque Mosche Koracho, tu Sc totus coetus tuus esto coram Jehova , tu, inquam , Sc illi cum Aharone cras:
17. Et accipite quisque thuribulum suum, ut indito illis suffitu admoveatis coram Jehova quisque thuribulum suum ; ducenta quinquaginta thuribula: tu quoque 8c Aharon quisque thuribulum suum.
18. Acceperunt igitur quisque thuribulum suum, Sc indito eis igne, imposuerunt eis suffitum ; constitertintque ad portam tentorii conventus cum Mosche Sc Aharone.
19. Ut autem congregavit contra eo* Korach totum coetum suum ad portam tentorii conventus, apparuit gloria Tehovae toti coetui.
20. Et alloquutus est Jehova Moschen Sc Aharonem, dicendo;
21. Separate vos i medio coetus hujus, ut consumam eos momento.
22. Qui procidentes in faciem suam dixerunt ; litus fortis Inus spirituum» Deus o-
nuus

mnis carnis : hic vir unus peccaverit , St contra totum hunc coetum effervesces ?
23.Iterum alloquutus est JehovaMoschen, dicendo:
24. Alloquere coetum dicendo ; recedite a circuitu tabernaculi Korachi, Dathanis, St Abirami.
25. Snreens itaque Mosche ivit Dathanem 4 , Abiramum versus ; sequentibus eum Senioribus Jisraelis.
26. Et alloquutus est coetum, dicendo; recedite nunc ä tentoriis istorum improborum hominum,& ne attingitequicquam, quod illorum fit: ne- consumamini m omnibus poenis eorum.
27. Itaque receperunt se filii Jisraelis a tabernaculo Korachi, Dathanis, St Abirami circumquaque ; Dathan vero St Abiram egrelii stabant quisque in ostio tentorii sui cum uxoribus suis, filiisque suis, St parvulis luis.
2g. Quibus dixit Mosche: hac re cognoscetis Jefiovam misisse me ad faciendum o- mr.ia opera ista : non autem ex me facere ea.
29. Si,ut moriuntur omnes reliqui homines, morientur isti , & animadversione o- mnium reliquorum hominum animadvertetur ineos : ne Jehovamiserit me.
30. Sin autem aliquid novi patrabit Jehova , St aperiens humus os suum absorbebit eos cum omnibus, qua: eorum sunt , descen- demqae vivi in sepukhrum, tunc cognoscetis homines istos contemtim provocasse Je- hovam.
31. Fuit ergo, quum absolveret eloqui o- mnia verba haic, ut finderetur humus, qua: suberat illis;
32. Et aperiens terra os suum absorberet eos, Lc domos eorum; omnes etiam homines, qui erant Korachi, & omnes facultates ejus.
33. Ita descenderunt illi cum omnibus , qurc ipsorum erant vivi in sepulchrum : St operiente cos terra, perierunt e medio congregationis.
34. Omnes, vero Jtfvaelitae,qui erant circa illos; fugerunt ad vocem iliorum : dicebant enim, vfdendum ne absorbeat nos terra.
35. Prxtcre» ignis egressus est a Jehova,
St absumpsit ducentos quinquaginta illos viros, qui offerebant suffitum. __
D A P U V XVII.
Virga florens Aharonis.
Um alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
2. Edic Elhazari filio Aharonis Sacerdotis, ut tollat thuribulaista e medio incendii, ignem vero eorum disperge illuc ; sancta enim sunt.
3. Ex thuribulis istorum, qui peccatores fuerunt in animas suas, ut faciant ductiles laminas obducendas altari, quia admoverunt illa coram Jehova, ut sancta essent: St sunto Jisraclitis signo.
4. Assumht itaque F.lhazar sacerdos thu- ribula illa »rea, qux admoverant ii, qui fuerunt exusti, deduxeruntque ea , obducenda »itari.
5. In munimentum filiis Jisraelis, ne accedat quisquam extraneus , qui ex semine Aharoms non esi , ad adolendum suffitum

coram Jehova; ut non fit sicut Korach,& sicut coetus ejus , quemadmodum edixerat Jehova ipsi per Moschen,
6. Sed murmurarunt totus coetus filiorum Jisraelis postridie contra Moschen, &c contra Aharonem. dicendo ; vos morte affecistis populum Jehovx :
7. Euitque congregato coetu contra Moschen St contra Anaronem, ac respicientibus ad tentorium conventus , ut ecce operiret illud nubes ipsa : apparebat enim gloria Je- hovae.
8- Venit ergo Mosche 8c Aharon ante tentorium conventus.
9. Et alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
10. Recedite e medio hujus coetus, ut absumam eos momento : hi vero prociderunt in faciem suam.
11. Edixitque Mosche , Aharoni, accipe thunbulum, inditoque ei igne ex altari, & imposito thure, fac,ut cito percurrat coetum, St expiationem fac pro eis : exivit enim fervens ira a facie Jehovai.yam incepit ipsa plaga.
12. Quo accepto Aharon, quemadmodum edixerat Mosche, quum accurreret in medium coetus, ecce inceperat plaga illa in populo : quamobrem indidit

Aharon suffitum, St expiationem fecit pro populo:
13. Stetitque inter mortuos & vivos: sic cohibita est plaga illa.
14. Fuerunt autem, qui mortui sunt ista plaga, quater decies mille septingenti; prai- ter mortuos ob negotium Korachi.
15. Deinde reverso Aharone ad Moschen
versus portam tentorii conventus > quum plaga jam cohibita esset: Caput XVII.
16. Alloquutus est Jehova Moschen, dicendo -.
17. Alloquere filios Jisraelis, St accipe ab eis singulas virgas pro paterna familia ab omnibus ducibus eorum , fecundum paternam familiam suam, duodecim virgas, cujul- que nomen inscribito virg.-e ejus.
18. Nomen vero Aharonis inscribito virga: Levi: nam virga una esi in quemque primarium familia: patern» sux.
19. Et relinques illas in tentorio conventus, coram testimonio , ubi convenire soleo vos:
20. Er/tqueat ejus, quem elegero, virga sioreat; sic sedando avertam a me murmura filiorum Jisraelis, quibus murmurant contra vos.
er. Qua: quum eloquutus esset Mosche filiis Jisraelis, dederunt ei omnes duces eorum virgas singulas in duces singulos domus paternae fu», duodecim virgas : eratque virga Aharonis inter virgas illorum.
22. Reliquit autem Ivlosche virgas illas coram Jehova, in tentorio testimonii.
23. Et fuit postridie , ingresso Mosche in tentorium testimonii, ut ecce floruisset virga Aharonis pro familia Levi ; producens enim germen emiserat florem, St educebat amygdala.
24. Protul/tque Mosche omnes virgas illas a conspectu Jehov» a i omnes filios Jisraelis, quas inspexerunt, & receperunt quisque virgam suam.
25. Edixit autem Jehova Moschi, refer vir-
gain
'.im»!*“
1 sufetßi®* d®
santar: ,. 2
i-I'iir.:*]
USßWiB®'
fiiänitiiMi
KsmontSJ
cir
(ijWj w m,
rabitis pe
IiiqueSttü
goititisinl 2 . Ware tritam pitt ■Jjimiitiii titemw m
■„UUiSfe
kaiomBt
lättaiS
«atati
Iferkan JKÜMR» MW&i! 1. üuata fcaniiSio! äsensfi
iroskvms is donoh dumministi 7. Tuver wdotium 1 Summ,!;
' suiuitretis: tmveftni ctätrit.mt i l Erste »super egi liontsmui nwjimtli
Mintisi <j. Ho;t] msniis tlVWlUN <*a,ta
Itui ; I
'Mut
^'•saa
P*
“Hss,
S*tii
illud,
' tai
>bh

N Ü MERI.
,iü t Kotich, iodum ediit
coetus filion ehe«,& coe lorte äffe«,
u contra M iffpkienti; e;ce operit iim g-Joriajt
tonantet®
Moschen, 4
«ttBiWab- 0 {Itlilta;
Miami, !;;; 5»t exaltari,, jatraat
»ktpitjSjh
i guemaitsc: curreret ir i- ilajafap mn ihfc lo:
s&rivos;:
ttai smt ift ngtm; patii
adMofcht :MÜS, qm Cafiit XVI Motte
is,5i »p am faulst easiJii pitt' mvilJME' es
sintÄw in papp
t.
«torio ;os® ronrenre toll
elesjero,w?
imeiraiio
rmurail®
’.lsct Moü t es dpees eo- »afosdonuif «rjaevir-
oas illaS Storni.
j Mos*! e oniiflet w prociC.ö, St educete
tes virgas?' es filios •pennt

i am Aharoms ante testimonium , observan- Sam in signum contra dedito« rebellioni : ut aliferas a me murmura eorum, ac non mori antur:
2Ö, Quod fecit Mosche; quemadmodum praeceperat ipsi Jehova, sic fecit.
27. Tunc alloquuti sunt filii Jisraelis Mo. sehen , dicendo; en exspiramus, periimus, omnes periimus.
28. Quicunque se temere ingerit accessurus ad tabernaculum Jehovx, moriturus est: an vero omnes ad unum exspirabimus ?

CAPUT XVII I.

Officia , -S beneficia - seu ftipendia Levitatum.

Q Uapropter edixit Jehova Aharoni; tu St silii tui, St familia patris tui tecum portabitis poenam iniquitatis in sanctuarium; tiiqueSt silii tui tecum portabitis poenam iniquitatis i« sacerdotio vestro crmmijjx.
2. Idcirco etiam fratres tuos, tribum Levi, tribum paternam tuam admove tecum, ut adjuncti tibi ministrent tibi: tu autem Sc silii tui tecum.ministrabitis ante tentorium testimonii.
3. Ut observent observationem tui Sc observationem totius tentorii; veruntamen ad vasa sanctuarii, Sc ad altare ne accedunto, ut non moriantur tum ipsi, tum vos.
4. Adjungentur ergo tibi , ut observent observationem tentorii conventus in toto ministerio tentorii; at nullus extraneus accedito vobilcum.
5. Vos autem observabitis observationem sanctuarii, Sc observationem altaris: sic non erit deinceps fervens ira contra filios Jisraelis.
C. Etenim ego, ecce desumpsi fratres vestros Levitas Smedio filiorum Jisraelis; vobis dono dantur pro Jehova , administrandum ministerium tentorii conventus:
7. Tu vero Sc filii tui tecum observate sacerdotium vestrum in omni negotio altaris Sc eorum , qu e fiunt intra ipsum velum > ut ministretis : dativo ministerio dono sacerdotium vestrum, ideo extraneus, qui prope accesserit, morte plectetur.
8. Praeterea dixit Jehova Aharoni; ecce insuper ego do tibi ad observationem oblationes meas ; ex omnibus rebus sanctis filio, rum Jilraclis tibi do eas,propter unctionem, 8c filiis tuis in statutum perpetuum.
<j. Hoc esto tuum, e rebus fandis sanctarum fervatis igne: omnis oblatio eorum ex omni munere eorum, Sc ex omni peccato eorum, Sc ex omni reatu eorum, qua: restituent mihi; res sancta sanctarum, tua esto Sc siliorum tuorum.
10. Infandiore loco comedito illud; o- mnis mas comedet illud, res sancta esto tibi.
11. Hoc quoque tuum eflo : elatio doni eorum cum omnibus donis filiorum Jisraelis , qua: agitantur, tibi do illa, Sc filiis tuis filiabusque tuis tecum statuto perpetuo ; quisquis mundus erit in familia tua > comedet illud.
12. Quodvis opimum oleum , Sc quodvis opimum musti ac frumenti; primitias eorum, quas deder int Jehovx , do tibi.
13. Primitia: omnium, qua: fuerint in ter-

ra illorum, quas attulerint Jehova:, sunto tua:: quisquis mundus erit in familia tua, comedet ex eis.
14. Omne devotum in Jisraele,tuum esto.
15. Quicquid aperit vulvam ex omni carne, quam oblaturi sunt Jehova:, tam ex homine, quam ex jumentis; tuum esto : sed omnino redimi jubeto primogenitum hominis, primogenitum quoque jumenti immundi redimi jubeto:
16. .Redimendos autem illorum ä nato uno mense redimi jubeto , secundum «stirn,itionem tuam, argenti quinque siclis, prout est siclus sanctuarii: viginti obolorum est.
17. Primogenitum vero bovis, aut primogenitum ovis, aut primogenitum caprx, ne sinito redimi, res sancta sunt: sanguinem eorum spargito super altare, Sc adipem illorum adoleto, ut fit igne absumtus in odorem gratum Jehova:.
18. Et caro eorum tua esto; sicut pectus agitationis, Sc sicut armus dexter, tua esto.
19. Omnes oblationes rerum sanctarum, quas offerent filii Jisraelis Jehova ; do tibi Sc filiis tuis , Sc filiabus tuis tecum in statutum perpetuum : foedus falis, perpetuum est coramjehova.pro te St pro semine tuo tecum.
20. Edixit etenim Jehova Aharoni in terra illorum ne habeto possessionem , Sc pars no esto tibi inter eos : ago funi pars tua, Sc possessio tua inter filios Jisraelis.
21. Jsiliis autem Levi ecce do omnes decimas ex Jilraele in possessionem ; pro ministerio ipsorum, quoJpsi ministrant, ministerio tentorii conventus.
22. Ut non accedant deinceps filii Jisraelis ad tentorium conventus , portaturi peccatum atque morituri:
2;. Sed ministrent Levit« ipsi ministerium tentorii conventus, Sc ipsi ferant iniquitatem suam : statuto perpetuo per generationes vestras, ut inter filios Jisraelis non possideant possessionem.
24. Nam decimas filiorum Jisraelis, quas afferent Jehova: in oblationem, do Leviris in possessionem : idcirco edico de iliis, inter filios Jisraiilis , ne possidento possessio* nem.
25, AUoquutus quoque est Jehova Mo- sehen , dicendo:
ii. Levitas item alloquere,8c edicas eis; quum acceperitis ä filiis Jisraelis decimas , quas do vobis ab illis pro possessione vestra: tunc offeretis ex eis oblationem Jehovse der cimas ex illis decimis :
27. Ut imputetur vobis oblatio vestra; sicut frumentum ex area, Sc sicut maturus liquor ex torcularis lacu.
28. Sic offertote vos quoque oblationem Jehovx de omnibus decimis vestris , quas acceperitis i filiis Jisraelis : ut detis ex illis singulis oblationem Jehova:, Aharoni sacerdoti.
29. Ex singulis,quae dabuntur vobis,offertote omnem oblationem Jehova:: ex singulorum opimo , ex eo offerte sacram partem ejus.
30. Dices etiam eis; quum offeretis exeo opimum ejus, tum imputabitur L eviris tan- quam proventus ex area , Ac tanquam proventus i lacu torcularis.
Tuns

31. Tum comedetis ipsas decinuu quovis :
in ioco, vos 8 t familia; vertrat: 111m merces est vobis , pro ministerio vestro in tentorio conventus.
32. Sic non portabitis illarum nomine pec» catum, offerentes ex eis opimum earum ; Ac res sacras filiorum Jifraiilisnon profanabitis, neque moriemini.

' C A 1 > V T XXX.

De expiatione per Junicem rufam.

I Tem alloqiuitus est Jehova Moschen 5 c A- haronem, dicendo:
2 Hoc est statutum legale, quod prxeepit Jehova dicendo : edic filiis Jisraelis > ut accipientes adducant ad te junicem rufam, integram, in qua non fit vitium, cui jugum nondum impositum fit:
3. F.t dabitis eam Elhazari Sacerdoti; qui jubebit eam educi extra castra, ut jugulet eam quis coram ipso.
4. Tum accipiens Elhazar de sanguine ejus digito suo ; asperget versus anteriorem partem tentorii conventus de sanguine ejus septies.
5. Et jubebit comburi junicem illam ante oculos suos; pellem ejus , & carnem ejus, Ac sanguinem ejus cum fimo ejus comburet.

C. Assumensque sacerdos lignum cedrinum, Ac hyssopum, 8c dibaphum coccine.
projiciet ea intra rogum illius junicis.
7. Deinde lotis vestimentis suis sacerdos, abluet carnem suam aqua, ac postmodum veniet in castra ; Ac immundus erit sacerdos usque ad vesperam.
8. Similiter qui combusserit eam,lavabit vestimenta sua aquä, & abluet carnem suam aqua , 8c immundus erit usque ad vesperam.
9. Tum colliget quispiam mundus cinerem illius junicis, Ac relinquet extra castra in loco mundo ; ut coetui filiorum Jisraeiis asservetur in aquam separationis, aqua peccati est.
10. Deinde lavabit, qui collegit cinerem illius junicis, vestimenta sua, Lc immundus erit usque ad vesperam : hoc erit filiis jisraelis, Ac peregrino peregrinanti inter cos statutum perpetuum.
11. Qui tetigerit mortuum quodcunque cadaver hominis; is erit immundus septem dies.
12. Ubi autem purgaverit se aqui. illa, die tertio Ac die septimo i mundus erit: quod si non purgabit se die tertio , Lc die septimo non erit mundus.
13. Quisquis tatto mortuo cadavere ho minis, qui mortuus est , non purgaverit se tabernaculum Jehova; polluit, ideo exscindetur anima illa ejisraele: quia aqua separationis non fuerit aspersa super eum, immundus esto, deinceps immunditia ejus in eo est.
14. H«C esto lex, quum homo mortuus fuerit in tentorio : quisquis accedet ad tentorium ipsum , 8c quisquis est in ipso tentorio, immundus esto septem dies.
15. Etiam omne vas apertum, super quo non fuerit pannus circumtortus,immundum est.
id. Et quicunque tetigerit in superficie »gri coufoslumgiadio, aut mortuum, aut os
hominis, aut sepulchrum ; immundus este septem dies.
17. Accipient itaque pro illo immunda de pulvere istius exustae junicis peccati : clJ imponet aquam vivam in vase. J
iz. Et accipiens hyssopum intinget aquft illa vir mundus ; 8c asperget ea tcntoiiuqi illud, Lc omnia illa vasa , Lc animas, qua: ibi fuerint: similiter eum, qui tetigerit aliquod os, aut confossum, aut mortuum, aut sepul- chrum ullum:
19. Asperget, inquam , mundus ille immundum illum, die tertio Ac die septimo: quümque purgaverit eum die septimo, lotis vestimentis suis abluet ille se aquä, sic mundus erit vespere.
.0. Quisquis autem immundus fuerit > Ac non purgaverit se , omnino exscindetur anima illa emedio hujus congregationis 3 nam ianchiariumjehova: polluit, aqua separationis non fuit inspersa illi, immundus est.
21. HOC erit illis in statutum perpetuum: tum qui spargit aquam separationis , lavato vestimenta sua, tum qui tangit aquam separationis, immundus erit usque ad vesperam.
22. Quicqiiid autem tetigerit is, qui immundus efi , immundum esto : & anima, qu* tetigerit illud immunda esto usque ad vesperam.
* ptraiit prodit minui® i:, (jnuto Aluntii P * * 3 4 5 6 7 8 9 10 11 ftiitai» 11 i±j;o M 'm fair.«!®. ij. Illidis
fwistfein
»tojtrÄ fatmlifc rp (fanar «Mi!« ipnyiaii
Ani
utexauft

C A V U T XX.

Murmur ad aquas contentionis.

V Enientibus autem filiis Jisraelis , toto coetu illorum in desertum Tzinis.novi- lunio primo , consedit populus ad Kade- schum : ubi mortua est Mir jam >Ac sepulta ibi.
.. Quumquc non esset aqua illi coetui;con- gregati sunt adversus Moschen Lc adversus Ahäronem :
3. Et contendit populus cum Mosche: loquebantur enim dicendo ; at utinam ex- spiraslemus, quum exspirarent fratres nostri coram Jehova:
4. Nam cur adduxistis congregationem jehova- in desertum istud, ut moriamur ibi nos Lc jumenta nostra ?
5. Et quare fecistis, ut ascenderemus ex /Egypto, ad adducendum nos in locum malum istum ? non est locus sementis, aut ficuum, aut vitium, aut malogranatorum, ac ne aqua quidem adest ad bibendum.
6 . Veniens itaque Mosche ScAharon; metu illius congregationis ad portam tentorii conventus, prociderunt in faciem suam : Lc apparuit eis gloria Jehova:.
7. Et alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
8. Accipe virgam hanc, & congregate coetum hunc tu, §c Aharon frater tuus, ut alloquamini petram istam ante oculos eorum, Sc edat aquam suam; ita proferens eis aquam ex ista petra , dabis bibendum isti coetui, 8c jumentis eorum.
9. Quum itaque accepisset Mosche virgam illam ä conspedtu Jehova:; quemadmodum pra: ceperat ei:
10. Congregaverunt Mosche Ac Aharon congregationem istam versus petram illam ; dixitque eis, audite nunc , 6 rebelles, an ex petra hac proferemus vobis aquam ? n.DcmdeMosche attollens manum suam,
per-
que angeli (icejmh finem ttn 17. frausa mtmsibb
artjBÄ
Harm wn il-Cwrifc itis«« fortem i), teris i Äiiat BtjoSi;« 'ÖiOBijl ‘Hftiite fitelMni
, "-i- tam lisraeli,«, MexitliC :i. Pros Kraut ii 1 hem «m u. Tum ttteharoiw minum ter ’-4.Ag(. laos, nom jdo filiis lili
I prsstitutie
(nis. JSdfcl
e®: e 0 'sj
ilumHortt
iittm
■■1«
°^i
. ite)
postea,
monte
{ tlj)ira

-ap.tp.JO, iinundas esto
■o immiBiJj peccati; d
itinjet smj a tentorii» us.qu* ii erit aliquo, i > aut sepui
idtit ille i® lie septimo:)timo,!oB li.ricm®
i fuerit, k mitte mitti«; se fflftpjms

SI.
mptrpttt'
itionis i fe 'itrpoy cati vej» tritis,:; Io: Stas, esto iiljst
hilis , ffl Tzm,im s ad Kak- , St sepul«
astui;® it utai
um Mosi: it urinam E- t fruns mei
injitjao'.
nur i
astas o smtaw mentis, ai ranatMiC dum,
titarons
'rtamteif
emsuw:!
isosc.tai
contegat ter tuiisiS oculos» rofever.se «udum f
dofthe t quemafc
e 8 t Ate: letrattifc' Mies, e 8 piant I _ matimii " 5 F
percudit petram illam virga sua bis : tunc
prodiit aqua multa, 8c bibit coetus ille, 8c jumenta illorum.
ia. Quamobrem dixit Jehova Moschi & Aharoni; quia non credidistis milii > ut sanctificaretis me ante oculos filiorum Jisraelis; idcirco non introducetis congregationem istam in terram, quam ego do e,s;
15. Illae/? aqua contentionis, ubi contenderunt filii lisraelis contra Jehovam ; & san- flificavit se se inter illos.
14. Tum misit Mosche nuncios a Kadescho ad Regem Edomarorum; qui dicerent, sic ait frater tuus Iisrael, tu nosti omnes molestias, quae obvenerunt nobis:
15. Ut descenderunt patres nostri in/Egy- ptum, mansimusque in /Egypto temporibus multis, ac malo affecerunt nos /Egyptii,sicut patres nostros.
16. Quumque clamavissemus ad Jehovam, ut exaudivit Jehova vocem nostram, mistt- que angelum, qui eduxit nos ex /Egypto : & ecce jam fumus ad Kadeschum, civitatem ad finem termini tui sitam.
ly.Transeamus quaesumus per terram tuam, non transibimus per agrum , aut per vineam Mitis ; neque bibemus aquam ullius putei: via regia ibimus, non declinabimus ad. dextram aut sinistram, usque dum transiverimus terminum tuum.
18. Cui respondit Edomseus , ne transito per regionem meam; ut non prodeam cum gladio obviam tibi.
ip- Rursus dicentibus ei filiis Jisraelis, trita via ascendamus, 8c si aquam tuam bibemus ego & pecora mea, simul dabo pretium 1 venditionis ejus : tantummodo istud, nihil Aliud, pedibus meis transeam.
20'. Respondit, non transibis ; prodiitque Edomsus obviam ei cum populo numeroso, & manu forti.
21. Renuente itaque Edomato permittere Iisraeli , ut transiret per terminum suum; deflexit lisraiii ab eo.
22. Profecti sunt enim a Kadescho; & venerunt filii lisraelis, totus coetus illorum ad Eiorem montem.
2;. Tum alloquutus est Jehova Molchen & Äharonem ad montem Horem, juxta terminum terra: Edoma:orum, dicendo :
24. Aggregandus est Aharon ad populos suos, non enim ingredietur in terram, quam do filiis lisraelis, eö quod rebellastis contra praestitutum meum ad aquam contentionis.
2; .Assume Aharonem & F.lhazarem filium ejus : eosque jube ascendere in montem ipsum Horem.
2(5. Et exue Aharonem vestibus suis,ut induas eis Elhazarem filium ejus : deinde Abaton aggregabitur, 8c morietur ibi.
27. Eecit ergo Mosche quemadmodum pva:ceperat Jehova : nam ascenderunt in montem Horem ante oculos totius coetiis;
28. Et exuens Mosche Aharonem vestibus ipsius, Induit eis Elhazarem filium ipsius, & mortuus est Aharon ibi in vertice montis: postea descendit Mosche cum Elhazare de monte illo.
Quiimque viderent totus ille coetus exspiralle Aharonem : fleverunt Aharonem triginta diebus tota domus lisraelis.

CAPUT XXI. Vincuntur Rex Cenahansan , Rex Wog
&
Rex Sichon ; serpens xneue erigitur.

Q Uum autem audivisset Cenahanaeus Rex .Haradi inhabitans Australem partem adventare lisraelitas via ipsa exploratorum; pugnavit contra liiraelem, & captivam fecit ex eo captivorum multitudinem.
2. Quapropter vovens Iisrael votum Je- hovae, dixit; quum omnino tradideris populum istum in marium meam, tunc devotas efficiam civitates eorum.
3. Auscultans ergo Jehova voci lisraelis tradidit Cenahanaeumi//;, qui devotos effecit eos, & civitates eorum , quamobrem vocavit nomen illius loci Chormam.
4. Deinde profecti sunt ex illo monte Höre, via ai mare algosum, ut circumirent terram Edomaiorum: sed imminutus est animus populi propter viam illam.
5. Dicebat enim populus contra Deum, dfe contra Molchen ; quare fecistis, ut ascenderemus ex /Egypto; ad moriendum in hoc deferto i nam non adest panis,nec adest aqua,
& animam nostram tankt hujus panis vilissimi.
6. Tum immisit Jehova in populum ilium serpentes presteres , qui morderent populum : ita moriebatur populus multus ex Iisraeie.
7. Veniens itaque populus ad Moschen dixerunt , peccavimus , quod loquuti, fumus contra Jehovam & contra te , ora Jehovam, ut amoveat a nobis hos serpentes: oravi tque supplex Mosche pro populo.
8- Edixit vero Jehova Moschi , fac tibi presterem, & impone eum pertica:: eritque ut quisquis morsus fuerit, quum aspexerit eum, sanitatem recipiat.
9. Et faciens Mosche serpentem xiletim , imposuit eum pertica:: eratque, quum momordisset serpens aliquem, ut in tuens 111 serpentem illum aeneum > sanitatem reciperet.
10. Profecti autem filii Iisrablis, castrante- * tati sunt Obothis.
11. Deinde profecti Obothis, castrametati sunt ad cumulos montium Habarimorum in illo deferto, quod est ante conspectum Moa- bitarum ab ortu Solis.
12. Inde profecti,castrametati sunt in valle Zeredi.
13. Inde protecti castrametati sunt ad vadum Arnoms, quod efl in ipso deserto, procedens ä termino Emoraei : nam Arnon terminus Moabitarum inter Moabitas 8c Emo- rjeos est.
14. Idcirco dici solet in recensione bellorum Jehov* ; contra Vahebum in regione Suph, Sc contra flumina, (lumina Arnohis.
15. Decursus enim istorum fluminum, qui divertit ad situm Hara:; is nititur termino Moabitarum.
id. Et indeprofeCli sunt Beerum: is eß ille puteus , de quo edixerat Jehova Moschi, congrega populum, & dabo eis aquam ;
17. T um cecinit Iisrael canticum hoc, ad- scende putee , acclamate ei:
I ig. Putee, quem fodiunt principes, quem ! effodiunt ingenui e populo , cum Legislato- j re scipionibus suis : a deferto vero Mattbe- 1 nam sunt profecti.
1 H ip.Et
H

rp. Kt Matthana Nachalielem, 8t Nacha- siele Bamothas.
ao. Bamothis vero ad illam vallem, quar esi in agro Moabitarum ad initium collium ; 8c respicit versus ipsam solitudinem.
21. Tum misit Jisrael nuncios ad Sichonem Regem Emorceorum« qui dicerent:
22. Transeam per terram tuam, non divertemus in ullum agrum aut vineam, ndque bibemus aquam ulhtts putei : via regia ibimus usque dum transiverimus terminum tuum.
23. Non permisit autem Sichon Jisraeli transire per terminum suum ; sed congregato Sichon toto populo suo, processit obviam Jisraeli in ipsum desertum, & venit adjaha- tzam : ubi pugnavit contra Jisraelem.
24. Percussit verö eum Jisrael acie gladii: & haercditario jure acquisivit terram ejus ad Arnone Jabbokum usque, usque ad Hammo- nitas ; nam munitus erat terminus Hammo- nitarum:
25. Occupavit ergo Jisrael omnes civitates illas: ideo habitat Jisrael in omnibus civitatibus Ernorsei, Cheschbone, 8c in omnibus oppidis ejus.
26. Cheschbon enim civitas erat Sichonis Regis Emorafi; qui pugnans contra Regem Moabitarum priorem ademerat totam regionem ejus £ manu ejus Arnonem usque,
27. Idcirco dicere solent, qui proverbiis utuntur, adite Cheschbonem; aedificetur 8t firmetur civitas Sichonis.
28. Quum ignis egressus est Cheschbone , flamma ex civitate Sichonis , absumsit Haram Moabitarum , incolas excelsorum Arno- nis.
29. Vae tibi Moab, periisti popule Cemo- fchi: tradidit filios ejus, qui evadebant, 8c filias ejus in captivitatem, Regi Emoraio Si- choni.
30,. Sed jaculis tonfecimus eos, pereunte Cheschbone, Dibonem usque : 8t desolavimus Nophachum usque , desolatione pertingente Medebatn usque.
3 !. Itaq; habitavit Jisrael in terra Emorxi.
32, Deinde misit Mosche ad explorandum Jahzerem, quam ceperunt cum oppidis ejus : £c expulit Emorxum, qui erat illic.
33, Postea conversi, quum ascenderent via ari Baschanem; processit Hog Rex Baschanis obviam eis,ipse cum toto populo suo in praelium Edrehin.
34, Edixit autem Jehova Moschi, ne timeto eum, nam in manum tuam trado eum, to- tiimque populum eius , ac regionem ejus : sed facies ei, quemadmodum fecisti Sichoni Regi Emoraeorum, qui habitabat Cheschbone:
ZI- Percusserunt itaque enm filiosque ejus, St totum populum ejus , adeo ut non relinquerent ei superstitem : sie hxressitario jure con equuti sunt terram ejus.

CAPUT XXII. rffirtA loquitur.

Ostea profecti sunt filii Jisraelis , & castra posuerunt in campestribus Moabitarum ei$ vadum Jerichnntinum Jardenis.
2. Quod videns Balak filius Tzipporis: cum omnibus, qux fecttat Jisrael Emorso Ipsi;
3. Timuit Moabita ä prxsentia istius populi valde , eö quod multus esset : txduitque Moabitam ob prxsrntiam filiorum Jisraelis.
4. Quapropter dixit Moabita Senioribus Midjanis; nunc delingent hxc congregatio omnia, qtis circa nos sunt} sicut delingit bos viridem herbam agri (erat autem Bälak filius Tzipporis , Rex Moabitarum tempore illo.)
5. Et misit nuncios ad Bilhamum filium Behoris Petoram, quae efl imposita ipsi flumini, in regionem popularium ejus, accerfitum eum: dicendo, ecce populus egressus est ex /Egypto, ecce operit aspectum hujus terrae, 8t ipse considet & regione mei:
6 . Nunc itaque veni quaeso, maledic mei causa populo huic , quia robustior est me, fortasse prxvalebo, percutiemus eum , aut expellam eum ex hac terra : novi enim benedictum fore eum > cui benedixeris , 8c cui maledixeris > fore maledictum.
7. Iverunt ergo Seniores Moabitarum, 8 c Seniores Midjanitarum cum divinationum honorariis in manibus suis: quumque pervenissent ad Bilhamum, retulerunt ei verba Balak,.
8. Qui dixit eis, pernoctate hic nocte ista. St reddam vobis responsum , quemadmodum edixerit Jehova mihi : sic manserunt principes Moabitarum cum Bis,amo.
9. Venit autem Deus ad Bilhamum, St dixit, qui sunt viri isti apud te i
10. Et dixit Bilbam Deo,Balak filius Tzipporis Rex Moabitarum misit cos ad me.
11. liicenS} ecce populus egressus exzFgy- pto, jam tegit aspectum hujus terra; ; nunc veni, exsecrare mei causa illum,fortasse praevalebo pugnando adversus eum > aut expellam eum.
12. Sed dixit Deus Bilhamo, ne ito cum illis ; ne maledicito populo illi, nam benedictus est.
13. Quare surgens Bilbam, eo mane dixit principibus Balaki ; redite in terram vestram; quia renuit permittere Jehova,ut eam vobiscum.
14. Et surgentes principes Moabitarum venerunt ad Ba'akum , dixerunt que ei; renuit Bilbam ire nobifeum.
15. Sed perrexit ulterius Balak, mittendo principes plures Sc honoratiores istis:
16. Qui, quum venissent ad Bilhamum, dixerunt ei; sic ait Balak filius Tzipporis, ne quxso excuses te interdicto, quo miniis venias ad me.
17. Nam valde cumulabo te honore, 8t quicquid edixeris mihi efficiam : quare veni, quaeso, exsecrare populum hunc mea causa.
18. Respondens autem Bilham dixit fervis Balaki, si daret mihi Balak domum suam plenam argento,& auro, non possem transgredi prxstitutum Jehova; Dei mei, faciendo ali- quid parvum aut magnum.
19. Nunc tamen manete quaeso hic vos .quoque hac notie ; ut cognoscam quid perrecturus sit Jehova loqui mecum.
20. Veniens autem Deus ad Bilhamum noctu ; dixit ei, quandoquidem accerfitum te veniunt viri isti, surge , abicumeis: verun- tamen rem, quam edixero tibi, illam facies.
21. Surgens itaque Bilhant ipso mani
stravit
linat linafc 'iliMMÜO*
, n. 'iirSu liet: Jiipjufa jutefeitefr
ia']»« fiat aitkniin iiiviat ir incite, et mia.
4 talteti lisMmr tat,
StilltiM cerae,«®; ! rientlnM M.Pofc iit: listki; »i3 ad dc:l tortiim.
.Itap
'««, liisi
siri Mt k
i dpenaf,
ajattr?
:;.ttscttv
Stjttidnc p.fctisn Mi teilt picti n
KK (fili«
■r.Iamdett ü ÄI Ai® «vh, | as: qoseu ifaaemfa 11. Ktdis SIJtKulli ««»reife l&wkc i! : Quam SfCftu a WjtcVu n an&illan
ii Dicet Viiovk, pec t obvii® 1 ulffls videt Si-Mtii.

feijifelj ii Qtoma
feil
nonverii
hoiwitj

!!
Cap.K
itia istius^ ': tanimto 'Um Jisraei r Seniorih
congregii delingit I* :m Balak i m teitlfO!
mura filius
taijjfifiiiE
i a«er(itn :Hhs est ts ljus terra,
aledic mei oteftme, nvEumt tenuate»
W, & tt
divitate
xtiiss.M
aratta
u'crÄ emafic mt fru
niuii.ii
fifalzi? ime. ex/Qp a ; tm®
u 5 tj» aut txj»
titocraJ
msitiH toa » taiaen
taiiti®
Kitdist-
k,titttfl ; istis: 'haauan.fr /ppons, * ntinis*
onore,S tare veti, mea e»
ut servis
suam fle
Cap. 22.2?.
NUMERI.
Cap.2?,
ransgi
endo ii
j Wc«' quid i®"
atniifflfr erit»« s: W* unia* pso it»
stravit asinam suam, abii tque cum principibus Moabitarum.
22. Sed accensa est ira Dei, quod ipse abiret : & opposuit se Angelus Jehova: in via, ut edet adversarius ei : is autem insidebat ; asin* suar, habens duos pueros suos fecum.
23. Quum autem videret asina illa Angebam Jehova; stantem in via ilia , & gladium ejus eductum in manu ejus , declinavit asina ab illa via, ut iret in agrum : sed percudit eamBilham, ut cogeret eam reflectere ad viam illam.
24. Tum stetit Angelds Jehovae in tramite'quodam vinearum maceriem utrinque habente.
2;. Quumque videns asina Angelum Jehova; stantem comprimeret se ad alteram maceriem, compreslit pedem Bilhami ad maceriem illam; quare denuo percussit eam.
2<i. Postea Angelus Jehova; perrexit trans ire: statstque in loco angusto , ubi nulla erat via ad declinandum dextrorsum, aut sinistrorsum.
. 27. Itaque videns asina flantem Angelum Jehova;, succubuit sub Bilhamo : Sc accensus ira Bilbam percutiebat asinam baculo suo.
28. Aperuit autem Jehova os asina'; qua: dixit Bilhamo, quid feci tibi, quod percussisti me jam ter fi
29. Dicente vero Bilhamo asina:, quia ludificata es me : utinam esset gladius m manu mea, jam enim occiderem te;
30. Dixit asina Bilhamo, nonne asina tua sum, qua vehi soles, ex quo tua fui usque in diem hunc fi an solita fui unquam tibi ita facere i qui dixit, non.
;r. Tum detexit Jehova oculos Bilhami; qui vidit Angelum Jehova: consistentem in ipsa via, Ac gladium ejus eductum in manu ejus: quare inclinans verticem incurvavit se in faciem luam honorem exhibens.
32. Kt dixit ei Angelus Jehova: > quamob- rem percussisti asinam tuam jam ter fi ecce es>o egressus sum, ut sim adversarius, quia declinat ha:c via in conspectu meo.
53. Quum vidit me asina, tum divertit a compectu meo jam ter : fortasse divertit a conspectu meo; quia jam etiam te occidissem, & illam vivam conservassem.
34. Dicenti itaque Bilhamo ad Angelum Jehova:, peccavi, quia nesciebam te consistere obviam mihi in hac via : quare nunc si malum videtur in oculis tuis, revertar :
3;. Dixit Angelus Jehova: Bilhamo , abi cum istis viris, sed tantum, verbum, quod edixero tibi, illud loquitor: ivitque Bilbam cum principibus Balaki.
36. Quum autem audiret Balak adventate Bilhamum ; processit obviam ei ad urbem Moabitarum > qua erat in termino Arnonis; qui cfl in extremitate ipsius termini:
37. Et dixit Balak Bilhamo, annon sedulo mileram ad te > ad accersendum te .' quare
' non veniebas ad me fi an vero non possum honore afficere te ?

CAPUT XXIII.

Talkum semel atque iterum benedicit Jif- raeli.
D ixit vero BilhamBalako, ecce veni ad te _
jam, poisemne ullo pacto aliquid loqui fi i sistebat juxta holocaustum suum
illud ipsum verbum, quod indiderit Jehova ori meo eloquar.
2. Ivitque Bilham cumBalako, 5 c venerunt in urbem, sinibus adjacentem :
3. Ubi mactans Balak boves & pecudes ; misit ad Bilhamum, & ad principes, qui cum eo erant.
4. l uit autem ipso mani , tit assumens Balak Bilhamum deduceret eum ad excelsa Ba-
alis: unde videbat extremam partem populi. _ Caput XXIII.
5. Tum dixit Bilham 2 a!ako, exstrue mihi hic septem altaria ;& praipara hic mihi septem juvencos, & septem arietes:
6. Et fecit Balak quemadmodum loquu- tus erat Bilham > obtulitque Balak cum Bilhamo juvencum , & arietem in unoquoque altari.

7. Dixit autem Bilham Balako, consiste juxta holocaustum tuum; dum abeo,fortasse obviam fiet Jehova mihi > & quamcunque rem ostenderit mihi, indicabo tibi: & abiit in clivum.
8- Quumque obviam factus esset Deus Bilhamo ; dixit ei Bilham, septem altaria disposui,Ac obtuli juvencum atque arietem in unoquoque altari.
9. Indens vero Jehova verbum ori Bilhami : dixit, revertere ad Balakum.Sc sic loquitor.
10. Est itaque reversus ad illum,quum ecce consisteret juxta holocaustum suum : ipse cum omnibus principibus Moabitarum.
r 1. Protuli tque sententiam suam dicens: e Syria jussit me adduci Balak Rex Moabitarum e montibus Orientalibus dicendo , veni maledic meä causä Jahakobo, veni, detestare Jisraelem.
12. Qird exsecrarer ? non exsecratur steirs fortis illum: aut quid detestarer fi no 11 detestatur Jehova.
13. Quum e summitate rupium illum aspicio, 8c e collibus contemplor illum ; en populus, qui solus habitat, & aliis gentibus se ipsum non annumerat.
14. Qiiis numeret pulverem Jahakobi? & quia numerum ? qui, quartam partem Jisrae- lis fi moriar ego morte justorum, Ac sit finis meus sicut illius.
15. Tum dixit Balak Biihamo , quid facis mihi.' ad exsecrandum inimicos meos assom- si te, ecce autem indesinenter benedicis.
16. Qui respondens dixit, annon quod indidit Jehova ori meo,ipsum cum observantia eloquerer 5
17. Deinde dixit ei Balak , veni qua' so me- cum ad locum alterum, ex quo videas eum, tantum extremitatem ejus vides , eum vero totum non vides ; & exsecrare eum mea causa inde.
18. Sic assumens eum deduxit in agrum Tzophim ad initium collium; ubi exstructis septem, altaribus obtulit juvencum , & arietem in unoquoque altari.
19. Dixi tque Balako, consiste hic juxta holocaustum tuum, ego vero obvius fiam illic J ehoridt.
20. Obviam itaque factusjehova Bilhamo, indidit verbum ori ejus; ac dixit, revertere ad Balak um ; 8c sic loquitor.
21. Venit itaque ad illum,ecce autem con-
& princi-
1
» 2
pes

pes Moabitarum cum eo : Lc dixit Balak, quid loquutus est Jehova ?
aa. Tum protulit sententiam suam dicens; sarge Balak & audi. aures attende ad me fili Tzipporis.
a;. Dem fortis non est homo,qui mentiatur , aut filius hominis, quem poeniteat: an ipse dixerit 8c non faciet i an loquutus fuerit,& non prastabit illud ?
24. Ecce recepi benedicendi onus: benedixit enim, nec revocabo illud.
25. Non intuetur iniquitatem mjahako- bo , nec aspicit perversitatem in iisraiile: Jehova Deus ejus cum eoe/?,8i clangor regius est in eo:
26. Dem fortis eductor eorum ex /Egy- pto, est ei ut vires monocerotis.
27. Nam non est incantatio contra Jaha- kobum, neque divinatio contra Iisraelem: jam hoc tempore dicendum est de Jahakobo & de lisraele.quid operetur Deus fortis-
28. En populus , qui tanquam immanis leo assurget , & tanquam leo leipfum attollet ■ non cubabit donec comederit praedam s sanguinem confossorum biberit.
29. Tum dixit Balak Bilhamo,nec ulla ex- sectatione exsecrator eum; nec benedictio ne benedicito ei.
30. Respondens vero Bilham d ixit Balako: annon alloquutus eram te, dicendo,quicquid loquutus fuerit Jehova,illud faciam !
;r. Deinde dixit Balak Bilhamo,age qux- fo.astumens te duram in locum alium; fortasse reCtum videbitur in oculis Dei illius, ut istum inde mea causa exsecreris.
32. Et assumens Balak BiihamuttnctooY in verticem Pehoris, qui respicit solitudinem versus.
33. Ubi dixit Bilham Balako,exstrue mihi hic septem altaria; & pratpara mihi hic se pteni juvencos,& septem arietes.
34. Et fecit Balak quemadmodum dixerat Bilham; obtuhtque juvencum, & arietem in unoquoque altari.
&

CAPUT XXIV.

Silh am tertium benedicit lisraeli, Ifj vaticinatur de Christo.

V idens autem Bilham bonum videri ino- culis Jehova;, ut benediceret lisraeli,hac vice ut antea, non ivit ad captandas incanta tiones : sed convertit faciem suam versus desertum.
2. Quumque sublatis oculis suis videret Bilham Iisraelem commorantem per tribus suas, adfuit ei spiritus Jehovse :
3. Et protulit sententiam suam, dicens : di- ftum Bilhami filii Behoris, & diChim viri aperti oculis.
4. Dictum audientis sermones Dei fortis : qui visionem omnipotenti* videt, excidens^ sed retectus oculis. ’
3. Quam sunt bona tentoria tua, 6 Jaha- kob! tabernacula tua,6 listael.'
6 , Ut valles, extenduntur, ut horti juxta fhsmcn; ut santalos plantavit eos Jehova, ut cedros juxta aquas.
7, Fundet aquam i situlis suis,ut femen ejus fit in aquis multis: sic assurget supra A e a- g um Rex ejus.Si attollet fe regnum ejus * 2 3 4 5 6 7 S- stw fortis eductor ejus ex /Egypto ut • consumet gentes
inimicas sibi, tk ossa eorum detrahet,aut sagittis suis franget.
9. Incurvavit fe, jacet tanquam leo & tanquam immanis leo; quis excitet eum i benedicentium tibi quisque est benedictus, Sc maledicentium maledictus.
10. Tunc accensus ira Balak adversus Bil- hamum complosit manibus suis, dix/tque Ba. lak Bilhamo,ad exsecrandum inimicos meos vocaveram te, 8c ecce benedixisti indesinenter tribus jam vicibus.
11. Nunc ergo effuge in locum tuum: dixeram, honore cumulabo te, sed ecce avertit te Jehova ab honore.
12. Sed dixit Bilham Balako,nonne etiam nuncios tuos,quos miseras ad me alloquutus eram,dicendo.'
13. Si daret mihi Balak plenam domum suam argento & auro,non possem transgredi praestitutum J ehov», faciendo rem bonam aut malam ex me : quod loquetur Jehova, illud eloquar.
14. Nunc itaque ecce ego abiturus sum ad populum meum, age, consulam tibi res quales facturus est hic populus populo tuo extremis temporibus.
15. Deinde proferens sententiam suam dixit: dictum Bilhami,filii Behoris>dictum viri aperti oculis;
16. Dictum audientis sermones De; fortis, & noscentis notionem excelsi, qui visionem omnipotentis videt, excidens, sed retectus oculis.
17. Video illud, non tamen nunc,contemplor illud, sed non propinquum: procedit stella cx Jahakobo, & exsurgit sceptrum ex Iisraiile,quod franget latera Moabitarum, Sc destruet omnes eos, qui pone sunt.
iz. Et erit Edom possessio,erit inquam Se- hir possessio hostibus suis; nam Iisiael faciet strenui.
19. Dominmmque obtinebit ex Jahakobo natus 1 qui perdet superstitem e civitate quaque.
20. Qiuimque aspiceret Hamalekum,proferens sententiam suam, dixit: ut principio gentium Hamalek.ita fine suo ad pereuntem pertinet.
21. Quum vero aspiceret Kerxum, proferens sententiam suam, dixit : forte est habitaculum tuum, Lc ponere in petra nidum tuum :
22. Attamen erit, quum depascetur Ka> jtn; tantisper dum Assyrius captivum tenebit te.

24. Denique proferens sententiam suam, dixit ; eheu, quis vivet ex quo disposuerit hoc Deus fortis !
25. Sed quum naves ä littore Chitthseo- runt solventes afflixerint Assyrios, & afflixerint Hebraeos: tum etiam populus ille in perpetuum peribit.
25. Postea surgens Bilham abiit,ut reverteretur in locum Cuum; atque etiam Balak abiit itinere suo.
Cap-Jf^
Nam
vae* monocerotis erit ei ;
udeotip«“ ia, a; icamS* uiiSWi Sequto) MitaliiiJ* 4, fiedirit]e paosiitBp 1 dann illo Si liiniilifae p Dasie «Si
fcnHotoP
üsttm
rinäfain
ratos w« latai) 7. (JmsSc hazarisiü medio ttui iiia:
g. Veaisi ssar ipsm shekm S k; tm co Aslifaä j. fuerunt; iwesqiufo

CAPUT XXV.

Scortatio carnalis <Sspiritualis lisraelitA- rumPS zelus Pinehsc ob istudfacinus.

T Um manebat lifrael Schitrimis, ubi coepit populus scortari cum filiabus Moabitarum,
a. Nara
n.Pta 5
iC 5 äot!,aa
asJMiii
Mjifia
ÄMt) 1 }
iriirai
kjeiipws
.IfflittlB
ri: tai
sit pro iliis i+Somtr ii, qui per leZimrii limSi' 1 ;. Nomei 3ftrail*,i rimum p; »t.
A Dein
ö«,di;eji)?• Hoilii mriatisec ftiVumj biiiuiaiil ®aravosin
fe'Wptt;
Sfkaittor
U
feniiu, -Pik tti* * jtfisr Saack
, 2. It: lifhelis fimilas yedier J, Itu

Cap. 24 ,:
»raiet,»;
Mmleofc tet eum: lenedicta
adversis! idixitqgtl imicos ie sti intielir.:
mtuum;
1 ecce an
lonne etii Killoquiii
«»'te temttansp io tale iqwaje
jo abitat onlifea ; Mpal
iteatkii
eiorii,C
nes Mas '^uiim ,sedrtio
mc,conte. in; protei steptnffli iibiuriB,'
»t.
«alita 1 ;
iit«]!»'
»■ite
»slpaemtc
fetatis
(ititat*
iopeinS
depas*
laptiviat
tntim fc o difpok
e Ctoti ios i & i lojis/rf
ibiit.ut rf etiam t
V,
i lis$&
iftsite.
timisid*?
>,S'
Usp. 25.26
2. Nam invitaverunt populum, ad sacrificia deorum suorum; comedebätque populus , ac incurvabat se diis illarum honorem exhibens. ,
3. Sic copulato Iisraele cum idolo Pehoris, accensa est ira Jehovae in lisraclem.
4. Et edixit Jehova Moschi, sume omnes primarios istius populi,& suspende eos Jehovae coram isto Sole: ut avertatur furor irae Jehova: ab Iisraele.
q. Deinde edixit Mosche judicibus Iisrae- lis, occidite quisque homines suos, qui copularunt se idolo Pehoris,
6. Ecce autem quidam h filiis Iisraefis veniens adduxit versus fratres suos Midjaniti- demquandam, ante oculos Mosch is & ante oculos totius coetus filiorum lisraelis; ipsis flentibus ai portam tentorii conventus.
7 - Quod quum videret Pinehas, filius El- hazaris, filii Aharonis Sacerdotis,furgens e medio illius coetus arripuit spiculum manu sua:

8- Veniensque post illum Iisraelitamin lupanar ipsum, transfixit ipsos ambos, virum Iisraclitam &t mulierem illam in lupanari illius : tum coercita est plaga ilia, ne pergeret in filios lisraelis.
9. Fuerunt autem, qui mortui sunt plaga illa,vicies quater mille.
10. Et alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
11. Pinehas filius Elhazaris, filii Aharonis Sacerdotis , avertit excandescentiam meam ü filiis lisraelis, quum ageret zelotypia mei inter eos ; ita ut non consumpserim filios lisraelis zelotypia mea.
12. Idcirco,dicito: ecce do ei meum foedus, foedus pacis.
13. Erit enim ei ac semini ejus post eum foedere sacerdotium perpetuum ; eo quod zelotypus fuit pro Deo suo, 8c expiationem fecit pro filiis lisraelis.
14. Nomen autem viri Iisraelits illius per- culii, qui perculsus fuit cum illa Midjanitide, erat Zimri filius Sallu; princeps paterna: familia; ex Schimhonitis:
15. Nomen vero illius mulieris Midjaniti- dis perculse,Cozbi filia T zuri s,qui primarius nationum paterna: familia: inter Midjanitas erat.
16. Deinde alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
17. Hostiliter agite cum Midjanitis istis, utexdatis eos.
18. Nam ipsi hostiliter agunt contra vos machinationibus suis; quas machinati sunt contra vos in negotio Pehoris, & in negotio Cozbi filix principis Midjanitarum gentis sus , qux perculsa fuit die ipso plags ob negotium Pehoris impofitx.

CAPUT XXVI.

Serund/i recensio populi, numero Ü0i7Z0.e.v-
ceptiaLevitis numero 12000.

Uit autem post illam plagam: ut ediceret Jehova Moschi 8c Elhazari filio Aharonis Sacerdoti, dicendo:
_ z. Recensete capita totius coetus filiorum lisraelis anato viginti annos & deinceps per famil as paternas eorum: onjnem aptum ad egrediendum in militiam inter Iilraelitas.
3. Itaque alloquutus est eos Mosche & El-

hazar Sacerdos in campestribus Moabita- rum, fecundum Jardenem ex adverso Jeri- chuntis, dicendo.
4. Recensete ä nato viginti annos & deinceps , quemadmodum prxeeperat Jehova Moschi & filiis lisraelis,quiegrellifuerant e terra /F.gypti.
q. Reiiben , primogenitus lisraelis: filiorum Reiibenis, Chanoci familia Chanocsa, Pallu familia Palluitis,
6 . Chetzronis familia Chetzronitis; Larini familia Carmitis.
7. Hi sunt c familiis Reiibenitarum, quorum fuerunt numerati quadragies ter mille septingenti triginta.
8. Nati autem Pallu,Eliab :
9. Et filii Eliabi.Nemuel & Dathan & Abl- ram j hi sunt Dathan & Abiram convocati e coetu, qui moverunt rixas contra Molchen & contraAharonem percoctum Ko- rachi,quando mota: sunt rixa: contraJeho- vam.
ro. Quare aperiens terra os suum abfor- psit eos,& quxerant Korachi, moriente coetu illo : quum absumpsit ignis ducentos quinquaginta viros , fueriintque omnes in signum.
si. filii vero Korachi non sunt mortui.
11. Filiorum Schimhonis per familias suas; Nemuelis familia Nemuclitica, Jami- nis familia Jaminitica: Jacinis familia Jacini- tica;
13. Zerachi familia Zerachaea; Schaulis familia Schaulitica:
14. Hi sunt e familiis Schimhonitarum» vicies bis mille ducenti.
15. Filiorum Gadis per familias suas, Tze- phonis familia Tzephonitis ; Chaggi familia Chaggitica : Schuni familia 8chuni- ticä ;
1 6. Ozni familia Oznitica; Heri familia Heritica :
17. Arodis familia Arodica: Areeli familia Areelitis.
ig. Hi sunt e familiis filiorum Gadis per numeratos eorum ; quadragies mille quingenti.
19. Filii Jehudae fuerant Her & Onam: sed mortuus est Her & Onam in terra Cena- hanis.
20. Fuerunt autem filiorum Jehudae per familias suas ; Schelae familia Schelanitis; Peretzi familia Peretzsa: Zerachi familia Zerachsa.
21. Fueriintque filiorum Peretzi , Ci.et- zronis familia Chetzronitis,Chamulis familia Chamulitis.
22. Hi sunt b familiis Jehuda: pernumeratos eorum, septuagies sexies mille quingenti.
0 23. Filiorum Jisiafcaris per nilias suas, Tholahi familia Tholahaea; Puvae familia Puvaea.
24. Jascbubi familia Jaschubaea, Schimro- nis familia Schimronitis.
eq. Hi sunt e familiis Jissascaris per numeratos eorum , sexagies quater mille trecenti.
16. Filiorum Zebullunis per familias suas, Seredi familia Seredara, Elonis familia Elo- nitis: Jachlcelis familia Jachleeiitis.
27. Hi sunt i familiis Zebulunitarum per H 3 m»-

numeratos eorum , sexagies nulle quingenti.
ig. Filii Jofephi per familias siias; Mena- sche, Sc F.phrajim.
29. Filiorum Menaschis , Maciris familia Maciritis; Macir autem genuit Gilhadem : Gilhadis familia Gilhaditis :
30. Hi filii Gilhadis, Jnezeris familia Jhe- Leritis: Cheleki familia Chelekxa :
31. Et Asiielis familia Afnelitis.Sc Schece- mi familia Scheccmxa;
32. Et Sehemidahi familia Schemidahxa, Sc Chepheris familia Cliepheritis.
33. Tzelophchado autem ipsi filio Chepheris non fuerunt filii, sed filix : & nomen filiarum Tzclophchadi fuit Machla, Sc Noha, Chogla, Mika , & Thirtza.
34. Hi sunt d familiis Menaschisiquorum numerati quinquagies bis mille feptingen-
35. Hi sunt filii Ephrajimi per familias suas: Schuthelachi familia Schuthelachxa: Beceri familia Becerxa: Tacanis familia Ta- Canitis :
36. Atque hi sunt filii Schuthelachi, Hera- nis familia Heranitis:
37. Hi sunt i familiis filiorum Ephrajimi per numeratos eorum tricies bis mille quingenti : hi sunt filii Jofephi per familias suas.
38. FiliorumBinjaminis per familias suas; Belahi familia Belahxa , Aschbelis familia Afchbelitis : Achirami familia Achiramxa.
39. Schephuphami familia Schephupha- nixa, Chuphami familia Chup hamxa.
40. Fueriintque filii Belahi Arc! Sc Naham; ■illi familia Arditis , Nahami familia Naha- tliitis :
4r, Hi sunt filii Binjaminis per familias suas ; quorum numerati quadragies quinquies mille sexcenti. !
42. Hi Sunt filii Danis per familias suas, Schuchami familia Schuchamxa; hi sunt e familia Danis per familias luas.
43. Omnes familia: Schuchamxorum per numeratos eorum ; sexagies quater mille quadringenti.
44. Filiorum Ascher is per familias suas, Jimnx familia JimnxaJischvi familiaJischvi- tis: Berihx familia Berihxa;
45. Filiorum Berihx,Cheberi familia Che- berxa, Malcielis familia Malcielitis :
46. Nomen vero filix Ascheris; Serach.

47. Hi sunt i familiis filiorum Ascheris per numeratos eorum, quinquagies ter mille quadringenti.
48. Filiorum Naphthali per familias suas, Jachtzeelis familia Jachtzeelitis; Guni familia Gunitis;
49. jetzeris familia Jetzeritis; Schillemi familia Schillemxa.
50. Hi sunt e familiis Naphthalitarum per familias eorum; quorum numerati quadragies quinquies mille quadringenti.
51. Hi sunt numerati filiorum Jifraelis, sexcenties mille cum mille uno,St septingenti triginta.
52. Tum alloquutus est Jehova Moschen,
dicendo:
53. Istis dividitor terra in possessionem, pronumero nominum.
.54. Ei qui multus est, multiplicato possef-
Ustp.26. 27.
fionem suam, ei vero , qui paucus est,pauciorem assignato possessionem suam : cuique fecundum numeratos suos attribuitor possessio sua.
55. Veruntamen forte dividitor terra: pro nominibus tribuum paternarum suarum possidento.
5<J. Per sortem dividitor possessio ejus, inter multum Si paucum.
57. Hi autem sunt numerati Levitarura per familias suas, Gerfchonis familia Ger- fchonitis, Kehathi familia Kehathxa , Mera- ri familia Meraritis.
38. Hx sunt familix Levi, familia Libni- tis, familia Chebronitis : familia Machlitis, familia Mufchitis, familia Korachxa-.Kehath autem genuit H am ramum.
39. Et nomen uxoris Hamrami Jocebecf filia Levi, quam peperit uxor Levi in tEgy- pto : peperitque Hamramo Aharonem Si Moschen atque Mir jam sororem eorum.
sio. Natus autem est Aharoni Nadab,& Abihu, Elhazar Sc Ithamar :
di.Sed mortuus est Nadab St Abihu,quum admoverunt ignem extraneum coram jehova.
61. Fueriintque numerati illorum vicies ter mille, omnis mas ä nato uno mense & deinceps: non enim recensiti sunt inter filios Jifraelis, quia non dabatur illis possessio inter filios Jifraelis.
63. Hi sunt numerati a Mosche & Elha- zare Sacerdote, quum numerarunt filios Jif- raiilis in campestribus Moabitarum, fecundum Jardencm exadver so Jerichuntis.
64. In istis autem non erat quifquam ex numeratis ä Mosche St Aharone Sacerdote, quum numerarent filios Jifraelis in deserto Sinai.
63. (Dixerat enim Jehova de illis, omnino morientur in isto deferto) neque reliquus erat ex illis quifquam , nisi tantum Caleb filius Jepliunnx , St Jehofchuah filius hinnis.

CAPUT XXVII.

Praerogativa filiarum Tzelophchadi .- Mosches moriturus jubet in locum suum Je-
hoschuham subrogari.

A Ccesserunt etiam filix Tzelophchadi filii Cheveris, filii Gilhadis, filii Maciris, filii Menaschis , ad familias Menaschis filii Jofephi ; cujus filiarum hxc fiunt nomina, Machla, Noha, St Chogla, St Mika, St Thirtza :
2. Stetertintque coram Mosche 8t coram Elhazare Sacerdote , St coram principibus ac toto coetu; ad portam tentorii conventus , dicentes:
3. Pater noster mortuus est in deserto; ipse tamen non fuit inFer eorum coetum, qui convenerant contra Jehovam in coetu Korachi : sed in peccato suo mortuus est. quum filii non essent ei.
4. Quare subtraheretur nomen patris nostri £ medio familix fux , eo quod non fit ei filius t da nobis jus possessionis inter fratres patris nostri.
3. Ketulit itaque Mosche causam earum coram Jehova.
6. Et alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
7.Reftc
Cjg
rmninoö®
ti, Dilidi
fenti®, :
{tSftntffl 10. Qn 64
11, Sin«
tTiups;
ttsifcioi
tysatta
taasti
11 ,5
i). 1
populos
gregata
Tzinij in
intl)BM Ilii g. ABoqt ntufaiKli itPraii: osrienis 17. Quit!
IMS,fi
tns'.fflm fÄisnom ig. Edixi
tuam ili: ip. Siil Ctrdote,, struasillu 20, It (altent 1 ri. Isi (ttmconl id eius pi tatami Ii «neo 2:. h: pxtfa
Wiiniai
i
j , *-V stirt 1 titaill | Wajieri
c
lat
■it
olo
dum
intet i ¥

,c ® est«;
a, l> >' OlilJrj

iuitorpoi litor tem
msiliru;;;
stelsto t/y
l(t levit simila ft ito, Me
milia Life Michb naaiKefa
Levi 111 {; Mimo»
emeoiiE
toni LL
&afc
"icorc-
llo roiE« monti,
»t inter lo/lfe:
Ae&H-f mtßlioii imusiat «itis, quame Kerdt tndefe
iliis, oc; .Kch- taut» (k te
kU:Mtr eaffi Jsjpfi ^
/ii Mae aiasiisc ime
&C0K
‘incipik
convc
deserte coette in tu: itausc
patris t nonsie
fas
7. Recte fili* Tzelophchadi loquuntur; omnino dato illis jus possessionis hxredita- rix inter fratres patris earum : ut transferas possessionem patris earum in ipsas.
8. Ad filios autem Jifraelis loquere,dicendo : quum quis morietur; si filius non erit ei, tunc transferetis possessionem ejus ad filiam ejus:
9. quod si filia non erit ei : tunc tradetis possessionem ejus fratribus ejus.
10. Quöd si non erunt ei fratres, tunc tradetis possessionem ejus fratribus patris ejus.
11. Sin autem non supererunt fratres patris ejus ; tunc tradetis possessionem ejus, necessario ejus , propinquiori ei ex familia ejus, ut hxreditario jure possideat eam: atq; hoc erit filiis Jifraelis in statutum judiciale, quemadmodum praecepit JehovaMolchi.
12. Deinde edixit Jehova Moschi, ascende istum montem Habarimorum; & aspice terram, quam do filiis Jifraelis.
13. Ut quum aspexeris eam, aggregeris ad populos tuos tu quoque, quemadmodum aggregatus est Aharon frater tuus:
14. Quandoquidem rebellastis in deserto Tzinis in contentione coetus contra pra:- stitutum meum , quod erat, ut sanctificaretis me ad aquas illas ante oculos eorum, istae sunt aqux contentionis Kadeschi, in deserto Tzinis.
15. Alloquutus autem est Mosche Jeho- Vam, dicendo:
16. Prxficiat Jehova Deus spirituum, Deus omnis carnis, virum huic coetui:
17. Qui procedat ante eos, & qui veniat ante eos, quique educat eos, & qui reducat eos : ut non sit coetus Jeho vae sicut pecudes, quibus non esi pastor.
18. Edixit vero Jehova Moschi, fume te- cum Jehoschuham filium Nunis , virum in quo esi spiritus meus : ut imponas manum tuam illi:
19. Siste'nsqne illum coram Elhazare Sacerdote, $c coram toto coetu; mandatis in' struas illum ante oculos eorum:
20. Et impertiaris ei de gloria tua: ut auscultent ei totus coetus filiorum Jifraelis.
21. Is coram Elhazare Sacerdote stato, ut eum consulat de judicio Urim coram Jehova: ad ejus praestitutum exeunto,& ad ejus prx- stitutum redeunto ipse, & omnes filii Jifrae- liscum eo, denique totus coetus.
22. Fecit ergo Mosche , quemadmodum prxeeperat Je nova ipsi : assumens enim Jehoschuham stitit eum coram ElhazareSacer- dote, coram toto coetu :
23. Et imponens manus suas illi, mandatis instruxit illum; quemadmodum edixerat Jehova jieri per Molchen.

CAPUT XXVIII.

leges sacrificiorum repetuntur.

I Tem alloquutus est Jehova Molchen , dicendo :
2 Prxcipe filiis Jifraelis edicens eis: oblationem meam cibi mei, in igne absumenda mihi odorem gratum meum, observatote,ut offeratis mihi, stato tempore suo.
3. Itaque dices illis, hoc esi igne absumendum , quod offeretis Jehova: ^ agni anniculi integri bini unoquoque die in holocaustum jugiter.
4- Agnum illorum unum parato mane" agmimque alterum parato inter duas vesperas :
5. Et decimam Ephx similat iit munus, mista: olei contusi quarta hinis.
6. Holocaustum juge yquod paratum fuerat in monte Sinai in odorem gratum, igne absumendum Jehovx:
7. Et libamen ejus quartam hinis in agnum unumquemque,in loco sancto libato libamen generosi vini Jehovx:
8. Agnum vero alterum parato inter duas vesperas, ut munus matutinum, & ut libamen ejus parato, igne absumendum odorem gratum Jehova:.
9. Die autem sabbathi bini agniannicidi integri ; & bina: decima: simiis in murras milts cieo cum libamine suo:
10. Holocaustum sabbathi esio sabbathi» suo ; prxter ipsum holocaustum juge cum libamipe suo.
11. Item in initiis mensium vestrorum offertote holocaustum Jehovx; juvencos subrumos binos, & arietem unum, agnos anniculos septenos integros:
12. Et ternas decimas simiix in munus miltx oleo , i« juvencum unumquemque 7 binasque decimas simiis in munus mir}» oieo, in arietem unumquemque:
13. Singulas vero decimas simila: in munus mistas oleo in arietem unumquemque : holocaustum, odorem gratum. igne absumendum Jehovx.
14. De libaminibus autem eorum» dimidium hinis esto in juvencum. tertiaque hinis in arietem, & quarta hinis vini in agnumriioc holocaustum mensis inerratis, efto in initio suo,per singulos menses anni.
13. Prxtereahircus e capris unus in peccatum Jehovx prxter holocaustum juge, parator cum libamine suo.
1/5. Item mense primo, decimoquarto die illius mensis; Pascha esio Jehovx :
17. Quintodecimo autem die ejus mensis, festum neptem diebus azyma comeduntor.
18. Horum dierum primo-convocatio sancta esto ; nullum opus servile facitote:
19. Sed offeretis igne absumendum holocaustum Jehovx , juvencos subrumos binos Sc arietem unum: prxterea septenos agnos anniculos, integri sunto vobis :
20. Munus vero iilorunr, similam mistam oleo ; nempe ternas decimas in juvencum, 3 c binas decimas in arietem paratote :
2t. Singulas decimas parato in unumquemque agnum ex septem illis agnis :
22. Prxterea hircum peccati unum, ad expiationem faciendam pro vobis:
23. Prxter holocaustum illud matutinum, quod eft pro holocausto jugi, paratote ista.
24. Qualia hxc sunt facitote in quemque diem, septem diebus, in cibum igne absumendum odoris grati Jehovx : prxter holocaustum juge parator cum libamine suo.

23. At die horum septimo convocatio sancta esto vobis; opus servile nullum facitote.
2(5. Item die primitiarum > quum offeretis munus novum Jehovx post leptimanas ve- sstras ; convocatio sancta esto vobis, nullum servile opus facitote.
27. Sed offeretis holocaustum , odorem H 4 gra-

gratum Jehovx > juvencos subrumos binos, Srietsmunum, septenos agnos anniculos:
28. Et munus illorum , similam mistam oleo; nempe ternas decimas in juvencum, binas decimas in arietem.
29. Singulas dlcimas in agnum unumquemque , ex septem illis agnis :
30. Hircum lactentem unum ; ad expiationem faciendam pro vobis:
31. Prxter holocauitum juge & munus ejus facitote ifia; integra sunto vobis cum libaminibus suis.
CAPUT XXIX.
Leges sacrificiorum continuantur.
Ense vero septimo , primo die mensis, convocatio sancta esto vobis , opus servile nullum facitote ; dies clangoris esto vobis:
2. Quo parabitis bolocaustum in odorem gratum Jehovx, juvencum subrumum tinum, arietem unum; agnos anniculos septenos integros;
3. Munus vero eorum similam mistam oleo; ternas decimas in juvencum , & binas decimas in arietem.
4. Et decimam unam in ap num unumquemque, ex septem illis agnis :
5. Praeterea hircum lactentem unum in peccatum, ad faciendum expiationem pro vobis.
6 . Praeter holocaustum mensis illius ineuntis cum munere luo, 81 holocaustum juge cum munere suo, & libaminibus suis pro ratione eorum ; in odorem gratum igne absumendum Jehova:.
7. Item decimo di« mensis hujus septimi convocatio fausta esto vobis , ut affligatis animas vestras ; nullum opus facitote.
8- Sed offeretis holocaustum Jehova in odorem gratum , juvencum subrumum linum, arietem unum; agnos anniculos septenos, integri sunto vobis:
9. Et munus eorum similam mistam oleo; ternas decimas in juvencum; binas decimas in arietem unumquemque:
xo. Singulas decimas in agnum unumquemque,'ex septem illis agnis:
11. Hircum lactentem unum in peccatum: praeter peccatum expiationum, & holocaustum juge cum munere suo ac libaminibus suis.
12. Item decimo quinto die hujus mensis septimi convocatio sancta esto vobis,opus serviie nullum facitote: ut celebretis festum Jehovx septem diebus.
13. Offeretis igitur holocaustum igne absumendum odorem gratum Jehova:, juvencos subrumos ternos denos, arietes binos ; agnos anniculos qua tuor denos » integri sunto : &
14. Et munus eorum similam mistam oleo; ternas decimas in juvencum unumquemque ex tredecim juvencis , binas decimas in arietem unumquemque ex duobus illis arietibus.
iS- Et singulas decimas in agnum unumquemque ex quatuordecim agnis :
id. Prxterea hircum lactentem unum peccati prxter holocaustum juge, munus eju», Kc libamen ejus.
17 - -Ueiwie dic illorum fecundo juvencos
subrumos duodenos , arietes binos, agnos anniculos quatuordenos integros.
18. Et munus eorum, ac libamina eorum in juvencos, in arietes , Sc in agnos quosque ex numero eorum, pro eadem ratione :
19. Praeterea hircum lactentem unum peccati: prxter holocaustum juge, & munus ejus,ac libamina eorum:
20. Die autem illorum tertio iuvencos undenos, arietes binos ; binos agnos anniculos quatuordenos integros;
21. Et munus eorum, ac libamina eorum in iuvencos, in arietes, & in agnos quosque ex numero eorum, pro eadem ratione;
22. Prxterea hircum peccati unum : praeter holocaustum juge, tzc munus ejus ac libamen ejus.
23. Die autem illorum quarto Juvencos denos, arietes binos ; agnos anniculos quatuordenos integros
24. Munus eorum ac libamina eorum in iuvencos, in arietes, & in agnos quosque», ex numero eorum , pro eadem ratione:
25. Prxterea hircum lactentem unum peccati: prxter holocaustum juge, numus ejus Lc libamen ejus.
26. Die autem illorum quinto iuvencos novenos , arietes binos ; agnos anniculos quatuordenos integros ;
27. Et munus eorum, ac libamina eorum in juvencos, in arietes, & in agnos quosque ex numero eorum , pro eadem ratione.
28. Prxterea hircum peccati unum praeter holocaustum juge, & munus ejus, ac libamen ejus;
29. Die autem illorum sexto juvencos octonos , arietes binos ; agnos anniculos quatuordenos integros;
30. Et munus eorum ac libamina eorum in juvencos, in arietes, 5 c in agnos quosque ex numero eorum, pro eademfatione.
31. Praeterea hircum peccati unum; praeter holocaustum ejus, munus ejus, ac libamen ejus;
32. Die autem illorum septimo iuvencos septenos , arietes binos ; agnos anniculos quatuordenos integros.
33. Et munus eorum ac libamina eorutn in juvencos, in arietes > in agnos quosque ex numero eorum , pro ratione eorum.
34. Prxterea hircum peccati unum 1 praeter holocaustum juge , munus ejus, ac libamen ejus,
35. Die ipso octavo, interdicti dies esto vobis: opus nullum servile facitote.
Y J - Sed offeretis holocaustum igne absumendum odorem gratum Jehovx , juvencum unum, arietem unum: agnos anniculos septenos integros;
37. Munus eorum cum libaminibus eorum in juvencum, in arietem, 8c in agnos quosque ex numero eorum pro eadem ratione :
38. Prxterea liircumpeccati unum,praeter holocaustum juge, & munus ejus ac liba-• men ejus.
39. Kxc paratote Jehovx in solennitatj-
bus vestris: prxter votiva vestra & voluntarias oblationes vestras , cum holocaustis vestris, & cugi muneribus vestris, & cum libaminibus vestris, 8c cum eucharisticis vestris. c 'quit xxx.
40. Quas

niifla eor,- nos quosti
atione: ‘
'tei unt
>o mvencs ajnos a*
Ma cona os quosip tione; nira: pr*. jus ac %
5 > imasw mios p
eonia : nos Piha rati«; cjtoirj i«je,ü
ito /ima is araiiais
lina e®
osquoip
itione,
'Biimpa-
;jos,ick
juvencos
rimiM

vina eoiE as Piis! ilione. unum:p!t ijlM Sl-
EO »!lt«
os sonos
miräM«
eor«,
uraiaiijut'
jus.atfc
ii diti tils ote.
igne alsii- e, /uven- is »litu-
nibus eo- [in agnos eadem »
lum.pit
iusaefc'
blenritit
aikvol«- hoiotwö , Scoumli- irntian- •ut BÜ- f 1 ?
Cap. ;o.
40. Quae retulit Mosche ad filios Jisraelis; fecundum omnia, quae praeceperat Jehova Moschi.

CAPUT XXX.

Lex voti 15 Jurisjurandi.

Tcm alloquutus e It Mosche primarios tribuum i ut filiis Jisraelis dicerent; hoc efl verbum, quod prxcepit Jehova:

a. Vir quum voverit votum Jehovx, aut juraverit juramento, obligatione obligando fe ipsum, ne profanato verbum suum, secundum omne verbum, quod prodierit ex ore suo facito.

;. Faemina verö, quum vovit votum Jehova; ; aut obligavit se obligatione, domi patris fui in adolescentia sua:

4. Si quum audit pater ejus votum ejus, aut obligationem, quä obligavit seipsam, tacebit apud eam pater ejus; - tunc stata erunt omnia vota ejus , Sc omnis obligatio, qua obligavit seipsam, stata erit.

5. Sin autem efficiet pater ejus, ut ea infringat illud, quo die audiverit; nullum ex votis ejus , aut obligationibus ejus, quibus obligavit seipsam , statum esto: ,Sc Jehova condonabit ei, quia pater ejus effecit, ut ea infringeret illud.

б. Sed si omnino nubet viro, votis ei incumbentibus ; aut pronunciato labiorum suorum, quo obligavit seipsam;

7. Audiensque maritus ejus, quo die audiverit illud, tacebit apud eam : tum stata erunt vota ejus, & obligationes ejus,quibus obligavit seipsam, stat* futura; sunt.

z. Sin quo die audivit maritus ejus , effecit ut ea infringeret; irritumque fecit votum ejus,quod incumbebat ei, aut pronun- ciatum labiorum ejus, quo obligaverat seipsam : similiter Jehova condonabit illi.

9. Quod autem ad votum vidua:, aut repudiat* ; quicquid erit, quo obligaverit seipsam ; statum incumbet ei.

10. Sed si in domo viri sui vovit; aut obligavit obligatione seipsam per juramentum ;

11. Audiensque maritus ejus,tacuerit apud eam; nec fecerit , ut ea infringeret illud .- tunc stata erunt omnia vota ejus, omuisque obligatio, qua obligavit seipsam, stata futura est.

12. Sin vero omnino irrita fecerit illa vir ejus, quo die audiverit; nihil prolatum labiis ejus, ex votis ejus, aut ex obligatione fui ipsius, statum esto : vir eius irrita fecit illa , quapropter Jehova condonabit illi.

1 3. Omne votum, 8c omnem obligationem juramento confirmatam de fe ipia affligenda; vir ejus stabilito illam, aut vir ejus irritam facito illam.

, 14. Quod si omnino taceat apud eam vir ejus de die in diem; tunc stabiliverit omnia vota ejus, aut omneis obligationes ejus, qu* incumbunt ei: stabiliverit, inquam , ea cum tacuerit apud eam, quo die audivit illud.

15. Sin omnino irrita fecit illa postquam audiverit , tunc ipse sustulerit iniquitatem ejus.

t6. H*c sunt statuta, qu* pr*cepit Jehova Moschi inter virum, & uxorem e jus servanda ; inter patrem 8c filiam ejus in adolescentia ipsius, dum eß in domo patris fui.

Cap. 31.

CAPUT XXXI.

Spolia ex Midjanitis.

I.loquutus autem est Jehova Moschen, dicendo :

2. Sume ultionem lisraelitarum de Midjanitis istis;postmodumaggregaberis ad populos tuos.

3. AHoquutus itaque est Mosche populum» dicendo: expedite ex vobis aliquos ad hanc militiam : ut sint contra Midjanitas, ad edendum ultionem Jchov* contra Midjani' ras.

4. Millenos in singulas tribus, ex omnibus tribubus Iisraelis mittite ad hanc militiam.

5 .Traditis itaque millenis i millibus Iifrac- lis in singulas tribus; duodecies mille expeditis ad militiam:

6. Misit Mosche hos millenos in singulas tribus deleSos ad hanc militiam;eos,/#y«4?B, & 1 ’inchasum filium Elhazaris Sacerdotis in hanc militiam cum vasis sacris tubisque clangoris in manu ejus.

7. Qui militantes contra Midjanitas,quemadmodum prxeeperat Jehova Moschi; occiderunt omnes mares.

8- Reges quoque Midianitarum occiderunt prxter confossas coptas eorum, Evim,8c Rekemum, & Tzurem, & Churem, & Reba- hum, quinque Reges Midjanitarum : etiam Bilhamum filium Behoris occiderunt gladio : Ä

9. Et captivas fecerunt filii Iisraelis mulieres Midjanitarum ac parvulos eorum; omnia etiam jumenta eorum , & omnia pecora eorum , omnesque facultates eorum prsdati sunt:

10. Omnes vero civitates eorum per habitationes eorum , & omnes arces eorum combusserunt igne.

11. Deinde acceptis omnibus illis spoliis , 8t omni captura, tam hominum, quam jumentorum :

12. Adducebant ad Moschen, & ad Elha- zarem Sacerdotem, & ad coetum Jisraelita- rum, captivos, & reliquam capturam, spoliaque ad castra , in campestria Moabitarum, qu* sunt secundum Jardenem ex adverf» Icrichuntis.

13. Sed egressi sunt Mosche,ScElhazar Sacerdos,- omnesque principes coetus obviam eis extra castra.

14. Effervescensque Mosche contra prx* festos illarum copiarum ; chiliarchos 8c centuriones , qui redibant ab illo militari pr*lio:

13. Dixit eis Mosche, an conservastis vivas omnes foeminas i

16. En ipsie fuerunt filiis Jisraelis ex sermone Bilhami,qux suppeditarunt prxvarica- tionem contra Jehovam in negotio Pehoris; unde fuit plaga illa in coetu Jehovx i

57. Nunc itaque occidite omnes mares ex parvulis ; omnem quoque mulierem, qu* cognovit virum concubitu maris occidite !

;8- Omnes verö parvulas ex foeminis.qux non cognoverunt concubitum maris, vivas conservate vobis.

19. Vos autem castrametamini extra hxc castra septem dies , etiam quisquis occidit horum aliquem 8c quisquis tetigit exsum, purgatote vos die illorum tertio ,8c die feli 5 ptimq,

kk
■M
m
5.11 i
V f
ptimo, vos inquam , & captivos vestros:
20. Cum omni vestimento,Sc omni instrumento pelliceo, omnique opere e pellibus caprarum , St omni instrumento ligneo; purgatote vos.
21. Edixit quoque Elhazar Sacerdos omnibus viris illis militaribus, qui iverant in illud prastium , hoc est illud statutum legale, quod praecepit Jehova Moschi.
22. Tantummodo aurum St argentum,aes, ferrum,stannum , St plumbum:
23. Qiucquid fert ignem, transmittite per ignem, ut mundum sit.veruntamen aqua separationis purgator : quicquid autem non fert ignem,transmittite per aquam.
24. Et lavabitis vestimenta die horum septimo, ut mundi sitis; ac poslmodum venietis in castra.
25. Praeterea alloquutus est Jehova Mo- fchen,dicendo:
2(5. Recense capita capturae captivorum, tam hominum , quam jumentorum; tu St Elhar.ar Sacerdos; & primarii paternarum fami Harum coetus:
27. Ut dividas capturam ipsam inter gestores hujus praelii , qui egressi sunt in militiam ; St totum coetum.
28. Deinde auferens portionem pro Jehova ab istis praeliatoribus , qui egressi sunt in hanc militiam > animam unam e quingente- nis; ex hominibus, & ex bobus,& ex asinis, &C ex gregibus:
20. E media parte ad idos pertinente accipitote ; ut des Elhazari sacerdoti oblationem Jehovae.
30. At 4 media parte ad filios Jisraelis pcr- tinente ,accipe unum captum S quinquagenis, ex hominibus , ex bobus, ex asinis,& ex gregibus,ex quibuscunque jumentis ; quos des Levitis observantibus observationem tabernaculi Jehovae.
31. Quod fecit Mosche 8t Elhazar Sacerdos ; quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
32. Fuit autem captura illa, residuum pr*-
dae.quampriedati erant populus ille militaris, pecudum sexcenta septuaginta quinque millia : . .
33. Item boum septuaginta duo millia
34. Item asinorum unum & sexaginta millia;
35. Item animae humanae ex foeminis.qua; non cognoverant concubitum maris; universae anima; trigestes bis mille :
36. fuit autem hujus dimidium, pars eorum,qui prodierant in haris militiam: numerus pecudum , ter centies tricies septies mille quingenta:.
37. Fuitque portio pro Jehova ex pecudibus,sexcentae septuaginta quinque:
38. Item boum trigesies sexies mille,portio eorum pro Jehova septuaginta duo :
39.Item asinorum tricies mille quingentorum , portio eorum pro Jehova sexaginta unus;
40. Item animarum humanarum sexde- cies mille, portio earum pro Jehova triginta du« animae.
41. Quam dedit Mosche portionem oblationis Jehovae,Elhazari Sacerdoti; sicut praeceperat Jehova Moschi.
42. De dimidio autem ad filios Jisraelis
pertinente > quod partitus Mosche receperat ab hominibus illis,qui militaverant.
43. (Erat autem dimidium ad coetum/ier- tinens ex pecudibus,ter centies tricies septies mille quingentae;
44. Et ex bobus tricies sexies mille;
43. Et ex asinis tricies mille quingenti:
46. Et ex animis humanis sexdecies mille)
47. Sumens, inquam , Mosche de dimidio ad filios Jisraelis pertinente unum captum ex quinquagenis quibutque.ex hominibus.St ex jumentis, dedit ea Levitis observantibus observationem tabernaculi Jehovae , sicut praeceperat Jehova Moschi.
48. Tum accedentes ad Molchen ii,qui praefecti erant millibus illius militiae ; chiliarchi St centuriones.
49. Dixerunt Moschi, fervi tui recensuerunt capita virorum hujus prailii, qui fuerunt in manu nostra: St non deest ex nobis quisquam.
50. Quapropter offerimus oblationem Jehovae quisque , quod nactus est, instrumentum aureum, periscelidem, aut armillam,an- nulum , inaurem > aut cingulum pendulum ; ad faciendum expiationem pro animis nostris coram Jehova.
51. Accepit ergo Mosche & Elhazar sacerdos aurum ab illis, totum in instrumentis affabre factis,
52. (Erat autem totum illud aurum oblationis,quod obtulerunt Jehova-,fedecics mille septingentorum quinquaginta siclorum) k chiliarchis St centurionibus.
53. Quod ad viros militares, prxdamhabuerunt quisque sibi.
54. Quiimque accepisiet Mosche St Elhazar Sacerdos aurum illud ä chiliarchis,St centurionibus > intulerunt illud in tentorium conventus, monimentum pro filiis Jisraelis coram Jehova.

CAPUT XXXII. '

Filiis Reubenis & Gadis portio datur trans
Jardenem i modo fratres mterrampro-
mißionis armati procedant.

E Rat autem filiis Reiibenis , 8t filiis Gadis pecus multum, numerosum admodum : ecce autem videbant terram Jahzeris, St terram Gilhadisdocum illum esse locum pecuariae.
2. Quapropter accesserunt filii Gadis, & filii Reiibenis ; St alloquuti sunt Molchen, Elhazaremque Sacerdotem,ac principes coetus , dicendo:
3. Hatarothx.Sc Dibon, 8t Jahzer St Nim- ra,St Chefchbon.St Elhale.cum Schebamo.St Nebunte, St Behone:
4. Horum regio, quam percussit Jehova coram coetu Jisraelis, regio pecuariae est: St servis tuis sunt pecora.
5. Si invenimus, ajebant illi, gratiam in oculis tuis , detur regio ista fervis tuis in possessionem : ne nos ducas trans Jarde- nem.
6 . Sed dixit Mosche filiis Gadis, St filiis Reiibenis ; an fratres vestri procederent in bellum,& vos consisteretis hic ?
7. Imo quare rumpitis animum filiorum Jisraelis, ne transeant in terram illam , quam dat eis Jehova ?
8- Sic fecerunt patres vestri; quum mi sis
sein

NUMERI,
-de «ffc ant.
coetum;, ricies fest
rille;

leciesmil Redimii ■ captume nibus.Sit intibus i .ficutptt
ben ii.ijs liti?; ci
■mutafc In, (fiife :Ä ex nt
)blitiosc ;
Esl.ilfa,
itaimicr
imptui:;
roaaiEi
iiiiazii»
tmm
lurtmifi
edetiaiä
Ädoraa)i
rsdmri-
,c5c&
Ä8i«
, tentoiic üiis Jibi
17
iiittrw
tfisGrfi
ihisiSiS®
loaBjt»
iii Gleit i ■' it Motte rinapei»
zer&Jfo
hebirnoA
(fit]ebot! ii« eil tli
gratiam t :vis tuis" raus jilö
lis, Sc &
cederent :
um fili ® 15 illam .if*

Cap.52.

fern eos Kadescho-barneha: ad consideran- dura illam terram.

1■). Nam quum ascendissent ad vallem Esch- colis, considerantes illam terram , ruperunt animum filiorum Jisraelis ; ne venirent in eam terram, quam dabat eisjehova.

10. Idcirco accensus ira Jehova die illo; juravit, dicendo:

1 r. Ne vivam, si viderint homines isti,qui ascenderunt ex Aägypto ä nato viginti annos & deinceps, terram illam , quam juramento promisi Abrahamo, Jitzchako Sc Jahakobo : eo quod non sunt plene sequutr me.

12. Praster Calebum,filium Jephunnx Ke- nizzxum , & Jeholehuham filium Nuhis : quia plene sequutr sunt Jehovam.

13. Et accensus ira Jehova in Jisraelem, agitavit eos per hoc desertum quadraginta annos; donec consumeretur tota illa astas, qua: fecerat malum istud in oculis Jehovse.

14. F.cce autem surrexistis loco patrum vestrorum, turba hominum peccatis deditorum ; ut addatis adhuc ad ahium ira: Jehova: contra Jisraelem.

15. Si VOS avertetis ab obsequio ejus, o- mmno perget adhuc relinquere eum in hoc deserto; sic perdetis totum populum hunc.

16. Accedentes autem rursus ad eum,dixerunt, septa gregum struemus hic pro pecore nostro; & civitates pro parvulis nostris.

17. Nos autem expediti erimus, celeres itd procedendum ante filios Jisraelis, usque- dum introduxerimus cos in locum suum : interea manebunt parvuli nostri in civitatibus istis munitis, metu habitatorum istius terra-:

18 Non redibimus in domos nostras, donec adierint filii Jisraelis quisque possessionem suam;

19. Quin non erimus possessores cum illis trans vadum Jardenis ; quum obvenerit possessio nostra nobis cis vadum Jardenis Orientem versus.

co. Tum dixit eis Mosche, si feceritis rem hanc ; si expediti eritis ante Jehovam ad bellum :

si. Si transibit quisque expeditus e vobis Jardenem istum coram Jehova, donec expulerit inimicos suos ä facie sua.

22. Quum domita fuerit terra illa coram Jehova, postea demum revertemini,erit/.que insontes apud Jehovam & apud Jisraelem : sic cedet terra haec vobis in possessionem coram Jehova.

2;. Quod si non sic facietis, ecce peccaveritis Jehovae -. agnoscite jam peccatum vestrum , quod eß obventurum vobis.

24. Aedificate vobis civitates pro parvulis vestris , St septa pro gregibus vestris : sed quod prodiit ex ore vestro facitote.

2;. Tum alloquuta est tribus filiorum Gadis,& filiorum Reübenis Molchen , dicendo : fervi tui faciem , quemadmodum dominus meus praicipit.

16. Parvuli nostri, uxores nostrae , pecus nostrum,&omnia jumenta nostra: ibi erunt in civitatibus Gilhadis :

27. Servi autem tui transibunt quisque expeditus ad militiam coram Jehova in bellum , quemadmodum dominus meus loquitur.

sg. Quapropter praecipiens Mosche de eis
.//

Cap.J2.J5.

Elhazan sacerdoti, 5 c Jehoschuhae filio Nu-
nis; primariis etiam paternarum familiarum in filus Jisraelis;

29. Edixit Mosche illis, si transierint filii Gadis, Sc filii Reübenis vobiscum Jardenem, quisque expeditus ad bellum coram Jehova, Sc domita fuerit terra illa coram vobis , tum dabitis illis hanc terram Gilhadis in possessionem.

30. Sin autem non transierint expediti vobiscum ; tunc possessores fiant inter vos in terra Cenahanis.

31. Responderiintque filii Gadis , Sc filii Reiibenis , dicendo ; quod edixit J ehova servis tuis,sic faciemus :

32. Nos transibimus expediti coram Jehova in terram Cenahanis, Sc penes nos manebit jus possessionis nostrae cis Jardenem.

33. Dedit itaque eis Mosche,filiis Gadis 8c filiis Reübenis , ac dimidiata: tribui Mena- schis filii Joseph! , regnum Sichonis Regis Emorxorum,Sc regnum Hogi Regis Baicha- nis: regionem ipsam cum civitatibus per terminos‘ejus, civitates illius terrae circumqnaq; .

34. Et aedificarunt filii Gadis Dibonem, &C Hatarothas; Sc Karoherem:

35. Item Katrothas Scophanis, Scjahze- rcin,Sc Jogbeham.

3 6. Est Bcth-nimram,& Beth-haranem; civitates munitas cum septis gregum ;

37. EÜÜ verö Reübenis aedificarunt Chesch- bonem,8c Elhaicm; Sc Kirjatr.ajima :

38. Item Nebuntem , Sc Bahalmehonem mutatis nominibus , atque Sibmam; quibus indiderunt nomina, mutatis nominibus illis civitatum,quas aedificarunt.

39. ProfeCti autem filii Maciris, filii Me- nafchis in Gil hadern , quum cepissent illum, expulissentque Emersos, qui habitabant in eo :
40. Dedit Mosche Gilhadem Maciri filio Menaschis ; qui inhabitavit eum.
41. Jair enim filius Menaschis profestus ceperat villas ipsorum Qilhaditarum ; quas vocavit villas Jairis:
42. Similiter Nobach profectus ceperat Kenathum cum pagis ejus , quam vocavit Nobachum de nomine suo.
CAPUT XXXIII.
Recensemur manfiones lisrai-Utarum indeserto 42. Omnes Cenahanxi jubentur expeti,
H M sunt profectiones filiorum Jisraelis, quum egressi sunt & terra Aegypti per exercitus suos, ministerio Moschis.Sc Aha- ronis.
2. Scripsit autem Mosche progressus eorum , in profectiones eorum ex prsstituto Jehova:: hse igitur sunt profectiones eorum m progressibus eorum.
3. Primum proficiscentes Rahmeseso» mense primo,decimoquinto die mensis ipsius primi > postridie ipso Paschatis egressi sunt Jisraelitx manu sublata ante oculos omnium /Egyptiorum.
4. Aegyptiis sepelientibus omnes primogenitos , quos percusserat Jehova in eis: quum in deos etiam illorum exercuisset Jehova judicia.
5. ProfeCti autem filii Jisraelis Rahmeseso, castra posuerunt Succothis;
i. Dein-

(5 . Deinde profecti Succothis,castrameta- ti sunt in Ethamo , quod eß in extremitate deserti.
7. Deinde profecti ex Ethamo reversi sunt ad fauces Chirotharum , quae sunt ante Ba- haltzephonem , & castrametati sunt ante Migdolum:
g. Deinde profecti ex adverso Chirotharum transiverunt per medium ipsius maris in desertum : pergentesque itinere tridui per desertum Ethaini , castrametati sunt Marx .
9. Deinde profecti Mara pervenerunt E- iima : erant autem Elimis duodecim fontes aquae.Sc septuaginta palmae, 8t castrametati sunt ibi.
10. Deinde profecti Elimis. castrametati sunt ad mare algosum.
11. Deinde prosecti ä mari algoso,castrametati sunt indeserto 8>nis.
12. Deinde profecti 3 deserto Sinis, castrametati sunt Dophkae.
13. Deinde prosecti Dophkä, castrametati sunt Aluschi.
14. Deinde profecti Aluscho, castrametati sunt Rephidimis , ubi non erat aqua populo, quam biberet.
15. Deinde prosecti Rephidimis,castrametati sunt in deserto Sinai .
16. Deinde profecti ä deserto Sinai , castrametati sunt Kibrothis-thaav*.
17. Deinde profecti Kibrothis-thaava,castrametati sunt Chatzcrothis.
ig. Deinde profecti Chatzerothis, castrametati sunt Rithma:.
19. Deinde profecti Rithma, castrametati sunt Rimmone-peretzi.
20. Deinde profecti Rimmone-peretzi, castrametati sunt Libna:.
21. Deinde profecti Libnä , castrametati sunt Risse.
22. Deinde profecti Rissä , castrametati sunt ad Kehelam,
23. Deinde profecti ä Kehela,castrametati sunt ad montem Schepheris.
24. Deinde profecti ä monte Schepheris, eastrametati sunt Charadse.
25. Deinde profecti Charadä, castrametati sunt Makehelothis.
26. Deinde profecti Makehelothis,castrametati sunt Thachathi.
27. Deinde profecti Thachatho,castrametati sunt Therachi.
2g. Deinde profecti Theracho , castrametati sunt Mithkx.
29. Deinde profecti Mithka, castrametati sunt Chaschmome.
30. Deinde profecti Chaschmona, castrametati sunt Moserothis.
31. Deinde profecti Moserothis, castrametati sunt apud filios Jahakanis.
32. Deinde profecti a filiis Jahakanis, castrametati sunt Chore-gidgadis.
33. Deinde profecti Chore-gidgadis, castrametati sunt ad Jotbatham.
34. Deinde profecti a Jotbatha, castrametati sunt Habronse.
35. Deinde profecti Habrona,castrametati sunt Hetzione-geberi.
36. Deinde profecti Hetzione-geberi, castrametati sunt indefecto Tziuis, quod ejl Kadesch,
37. Deinde profecti Kadescho , castrametati simt ad Horem montem juxta fines terra: Edomaiorum.
3g. Ascenditque Aharon sacerdos Horem montem ex praestituto Jehovae,& mortuus est ibi; anno quadragesimo ab exitu lisraeli- taruin e terra /Egypti, mense quinto, primo die illius mensis.
39. Urat autem Aharon natus centum vi- gintitres annos; quum moreretur in Hors monte.
40. Tunc audivit Cenahanacus Rex Ha- radi, qui inhabitabat Australem partem in regione Cenahanis, quum adventarent filii Iitraelis.
41. Deinde prosecti ab Hore monte, castrametati sunt T zalmona:.
42. Deinde profecti Tzalmonä, castrametati sunt Punone.
43. D einde profecti Punone, castrametati sunt Obothis.
44. Deinde profecti Obothis, castrametati sunt ad cumulos Habarimorum montium ad terminum Moabitarum.
45. Deinde profecti L cumulis,castrametati sunt Dibone-Gadis,
4<J. Deinde profecti Dibone-Gadis , castrametati sunt Halmone ad Diblathajima.
47. Deinde profecti Halmone ad Diblathajima , castrametati sunt ad montes Habarimorum ante Nebuntem.
48. Deinde profecti ä montibus Habarimorum , castrametati sunt in campestribus Moabitarum secundum Jardenem ex adverso Jerichuntis.
49. Et castra habuerunt fecundum Jardenem ä Beth-jeschimothis usqije Abel-schit- timos; in campestribus Moabitarum.
50. Alloquutus autem est Jehova Molchen, in campestribus Moabitarum; fecundum Jardenem ex adverso Jerichuntis dicendo :
31. Alloquere filios Iifraelis,edicens eis: quandoquidem vos mox transituri estis Jardenem in terram Cenahanis:
32. Ejicietis igitur omnes habitatores ejus terrse ä facie vestra ,St perdetis omnes effigies eorum; & omnes imagines fusas eorum perdetis , omniaque excelsa eorum destruetis.
53. Qutimque expulsis eis e terra illa habitabitis in ea (nam vobis trado terram illam, ut haireditario jure possideatis eam.)
54. Tunc adibitis possessionem illius terrK forte per familias vestras,ei,qui multus est, multiplicatote possessionem ejus : ei vero, qui paucus est,pauciorem affignatopossessionem cius, in quemcunque locum exierit cuique fors sua, is illius esto :* per tribus paternas vestras possessiones aditote.
33. Quod si non expuleritis habitatores istius terra: ä facie vestra; utique erit quic- quid reliquum feceritis ex eis in spinas oculis vestris, ot in aculeos lateribus vestris , Ut hostiliter agent vobitcum in illa terra, in qua habitaturi estis:
36, Eritque ut quemadmodum cogitavi facere illis,faciam vobis.
CAPUT XXXIV Ceodxjia ter rx Cenahanis .
x. Prse-

Cap.^4»
P Rxterea alloquutus est jehova Molchen, dicendo :
2. Praecipe tiliis Iisraelis edicens eis,quandoquidem vos mox adituri estis terram,qua esi Cenahanis : hac esio terra, qua accidet vobis in possessionem, terra Cenahanis per terminos suos.
Priimim erit vobis plaga Australis a deserto Tzinis fecundum sedes Edomaorum; eritque vobis terminus Australis, extremitas Claris falsi ad Orientem.
4. Et divertens vobis terminus hic ab Austro ad ascensum Hakrabbimorum pertransi- bit Tzinem, eriintque exitus ejus ab Australi plaga per Kadeschum-barneh* : unde procedet Chatzar-Adarem, Lc transibit Hatz- monem.
5. Postea divertet hic terminus Hatzmo- re ad vallem Aegypti; ubi sunt ejus exitus ad ipsum Occidentem.
< 5 . Terminus vero Occidentalis,ut est vobis ipsum mare magnum,ita terminus esi0 ; hic esto vobis terminus Occidentalis.
7. Hic vero esto vobis terminus Aquilonalis : ä mari magno definitote vobis Hörern montem.
8- Ab Hore monte definitote, qua itur Chametham : eriintque exitus illius termini,Tzedadi.
9. Et procedente eodem termino Ziphro- nem , erunt exitiis ejus Chatzer-henanis: hic esto vobis terminus Aquilonalis.
ro. Item definietis vobis in terminum Orientalem, äChatzer-henaneSchephamum.
ir. Et descendens hic terminus Schepha- mo Kiblam versus ab Oriente Hajini; descendere perget terminus,donec attingas litus maris Chinnereth Orientem versus.
t2. Et descendente termino ad ipsum Jar- denem, erunt exitus ejus ad mare salsum: ista esto vobis terra per terminos suos circumquaque :
13. Qu* prscepit Mosche filiis Iisraelis dicendo: h*c esto terra , cujus possessionem adibitis per sortem, quam pr*cepit Jehova dari novem tribubus & dimidiatae tribui.
14. Nam acceperunt tribus filiorum Reii- benitarum per familias paternas suas,& tribus filiorum Gaditarum per familias paternas suas : dimidiatäque tribus Menaschis acceperunt possessionem suam.
15. Du* h* tribus cum dimidiata tribu; acceperunt possessionem suam cis vadum Jardenis Jerichuntinum ab anteriore parte Orientem versus.
ii. Prsterea alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
17. H*c sunt nomina virorum, qui possidendam vobis distribuent istam terram ; Elhazar Sacerdos, Sc Jehoschuah filius Nu- nis. '
i?. Et principem unum ex unaquaqyf tribu adhibetote ad distribuendam postessionem illius terr*.
19. Hsc autem nomina horum virorum s knt ■’ tribus J.ehud*, Caleb filius Tephunn*:
20. Et tribus filiorum Schimhonis, Sche- Uiuel filius Hammihudis :
ai Tribus Binjamims, Elidad fihus Cisso- r*is:
- tlib “ s Alioium Danis princeps,
Sukhi Äiis Jogli i
Cap.34.3y.
2Z. E filiis Josephi, tribus filiorum Menaschis princeps, Channiel filius Kphodis:
24. Et tribus filiorum.Ephrajimi princeps, Kemuel filius Schipthanis:
25. Et tribiis filiorum Zebuiunis princeps, Elitzaphan fihus 1’arnaci:
2 6. Et tribus filiorum Jissalcaris princeps, Paltiel filius Hazzanis:
27. Et tribus filiorum Ascheris princeps, Achihud silius Schelomi!
28. Denique tribus filiorum Naphthali princeps,Pedah-el filius Hammihudis.
29. Hi sunt , quibus prrecepit Jehova; ut possessionem distribuerent filiis Iisraelis,in terra Cenahanis.
" CAPUT XXX V'
CivitatesLevitarum 48 -pro refugiis in homicidio non voluntario litem lex homicidii. Tem alloquutus est Jehova Molchen in campestribus Moabitarum : fecundum Jar- I denem ex adverso Jerichi.mtis,tiicendo :
I 2. Pr*cipe fi/iis iisraelis,ut dent Leviris de poslessione juris fui civitates ad habitandum: suburbanum quoque pr*dium in singulas civitates circa ipsas datote Leviris:
3. Ut sint illis civitates ad habitandum,suburbana vero prsdia illarum sint pro jumentis eorum , St pro facultatibus eorum, & pro omnibus animalibus eorum.
4. Suburbana autem prassiia illarum civitatum,qu* daturi estis Leviris, sunto ä muro civitatis cujusijue extrinsecus mille cubitorum circumquaque.
5. Ideoq; metimini extra civitatem quamque ; ad plagam Orientalem bis mille cubitos , St ad plagam Australem bis mille cubitos, 8c ad plagam Occidentalem bis mille cubitos,8t ad plagam Aquilonalem bis mille cubitos > ita ut qusque civitas sit in medio eorum : h*c esto illis mensura pr*diorum suburbanorum singularum civitatum.
6 . Civitatibus autem, quas dabitis Levitis, fex civitatibus receptus, quas dabitis,ut confugiat illuc, qui hominem occidit, his igitur additote quadraginta duas civitates.
7. Omnes civitates, quas dabitis Levitis, sunto quadraginta octo civitates : ips* cum prsdiis suburbanis suis.
8- Istas autem civitates, quas dabitis de possessione filiorum Iisraelis, de ejus pojses- Jione, qui multus est multas datote.de ejus verö posseßione , qui paucus est,datote pauciores : quisque prout erit possessio sua,quam possessuri sunt, dato de suis civitatibus Levitis.
9. Alloquutus quoque est Jehova Molchen, dicendo:
10. Alloquere filios Iisraelis edicens eis: quandoquidem mox transituri estis Jarde- nem 'S venturi in terram Cenahanis :
11. Postquam sortiti eritis civitates obventuras vobis,civitates receptus sunto vobis , ut confugiat illuc occisor, qui aliquem percussit per errorem.
re. Erunt amem vobis civitates ist* in receptum a vindice occisi: ut non moriatur, qui occidit, tantisper dum stat coram coetu in judicium.
13. Civitates autem ili*, quas dabitis, fex civitates receptus sunto vobis.
14. Tres harum civitatum datote cis Jarde nem,
NUMERI.

denem, & tres reliquas civitates datote in terra Cenahtnis : civitates receptus lun- to. . , „ .
15. Filiis Iisraelis peregrinoquc 5 c inquilino inter eos sunto sex civitates utxm receptum, ut fugiat illuc quisqtus perculiit aliquem ner errorem. .
16. Sed si instrumento ferreo percudit eum, ita ut mortuus sit, occisor est: ommno morti traditor occisor ille :
IT. Similiter si lapide manuali, quo quis mori potest, percusserit eum ita , ut mortuus sit, occisor est, omnino morti traditor occisor ille:
ig. Aut fi ligneo instrumento manuali, quo quis mori potest, percusserit eum ita, ut mortuus sit, occisor est : omnino morti traditor occisor ille.
19. Vindex ipse illius sanguinis morti tradet occisorem illum: quum incidet in eum, ipse morti tradet eum.
20. Quod si ex simultate depulerit eum, aut projecerit Aliquid, in eum de industria ita, ut mortuus sit;
ar. Aut per inimicitiam percusserit eum manu sua ita , ut mortuus sit, omnino morti traditor percussor ille, occisor est: vindex ipse sanguinis morti tradet occisorem illum, quum incidet in eum.
22. Quod si derepente sine inimicitia depulit eum: aut projecit in eum ullum instrumentum non de industria;
23. Aut percußit eum inconsiderate ullo lapide, quo quis mori potest, faciens ut decidat in eum ita, ut moriatur : quum ipse non fit inimicus ei, nec quaerat

malum ejus :
24. Tunc jus dicent coetus inter ipsum percussorem & vindicem illius sanguinis: fecundum judicia ista:
25. Sic eripientes coetus occisorem istum e manu vindicis illius sanguinis : remittent eum coetus ad civitatem receptus fui, quö confugerat: in qua manebit usque ad mortem Sacerdotis maximi, quem unxit Deus oleo sacro.
2 6. Quod si ullo pasto exibit occisor iste ; termino civitatis receptus fui; quö confugerat ;
27. Et inveniet eum vindex ille sanguinis extra terminum civitatis receptus ejus: quum occiderit vindex ille sanguinis occisorem istum, non est reus sanguinis.
2g Nam in civitate receptus fui manere debet usque ad mortem Sacerdotis maximi : post mortem vero Sacerdotis maximi revertetur occisor in terram possessionis fuse.
29. Erunt autem haec vobis in statutum judiciale per generationes vestras, in omnibus habitationibus vestris.
30. Quicunque percussurus est aliquem, ex sermone testium occidet occisorem : sed testis unus non poterit testari contra aliquem, Ut moriatur.
31. At ne accipitote redemptionis pretium pro ullo occisore, qui sons sit, dignus morte: sed, omnino morti traditor. a
32. Ne quidem accipitote pretium redem-
tioms ab eo,qui effugit m civitatem receptus fui; ut revertatur ad habitandum in suam terram , donec mortuus fuerit Sacerdos Ule.
Cap.jy . Z6.
33. Ut non contaminetis terram ipsam, in qua eritis , quia sanguis iste contaminaturus eslet hanc terram : pro ea autem terra fieri non posset expiatio ä sanguine > qui effusus esset in ea, nisi per sanguinem effundentis eum :
34. Neque polluito terram ipsam, in qua residebitis, in cujus medio habitaturus sum: nam ego Jehova habito in medio filiorum Iisraelis.

CAPUT XXXVI.

Lex connubialis politis; Mosaux.

'Une accedentes primores patrum ex familiis filiorum Iolephi, cum familia siliorum Gilhadis filii Maciris , filii Mena- schis; loquuti sunt coram Mosche Se coram principibus primoribus patrum inter filios Iisraelis.
2. Ac dixerunt, Domino meo praecepit Ie- hova ut det istam terram in possessionem forte filiis Iisraelis > 8c Dominus meus pra:- ccptum habet ä lehova, ut det possessionem Tzelophchadi fratris nostri filiabus ejus.
3. Si nubent alicui e tribulibus aliis filiorum Iisraelis , tum detrahetur possesso earum de possessione paterna nostra, & adjicietur ad possessionem tribus eorum, quibus nup Ierint, utique de forte possessionis nostra: detrahetur.
4. Etiam quum erit jubilaeus filiis Iisraelis, tamen adjecta manebit possesso earum ad possessionem tribus illorum , quibus nu- ptura: sunt; ita ut de possessione tribus paterna: nostra: detracta maneat possessio earum.
3. Praecepit itaque Mosche filiis Iisraelis ex praistituto lehova - , dicendo; recte tribules filiorum Iolephi loquuntur.
6 . Hoc est verbum, quod praecipit lehova de filiabus Tzelophchadi, dicendo; cui bonum videbitur in oculis luis , nubent: ve- runtamen in familia tribus paterna: sua: nubunto.
7. Nam non avertetur possessio in filiis Iisraelis a tribu in tribum: quum filii Iisraelis adhaerebunt quisque possessioni tribus paterna: sua:.
8- Quapropter quarcunque filia i tribubus filiorum Iisraelis haeres est possessionis; alicui e familia tribus paterna: sua: nubito; ut filii Iisraelis hereditario jure possideant quisque possessionem paternam suam:
9. Sic non avertetur possessio a tribu una in tribum alteram: quando quisque possessioni fu« adhaerebunt tribulium filiorum Iisraelis.
10. Quemadmodum praeceperat lehova Moschi,sic fecerunt filia: Tzelophchadi:
11. Nupserunt enim Machla, Thirtza, Sc Chogla,& Milca, & Noha filia: Tzelophchadi, filiis patruorum suorum:
12 TViris e familiis filiorum Menafchis filii Iolephi nupserunt: fuitque possessio earum conjuncta tribui , ac familia: paternae earum.
13. Haec fiunt illa praecepta & judicia, quae praecepit lehova per Molchen filiis Iisraelis, in campestribus Moabitarum fecundum larti enem ex adverso leri.iumtis.
Liber

V-
taminatiuxa l> terra tieri ■ <!“! effiisns eiiundeatj
, in qm
«urus sum; dio filiorum
VI.
•atrum exia- tffl iimilii #• > iUiMeni, '* Siccum s inter fcs
Jpxmitlc
njoSeSiogj
ras meas p.
tocoftlluq
Jiiiuseim
libuuSiii
•trpoftiiitt
oiira.S«
Wffl.jsii
Sonis mk
ffiis lito;- felio caca ijinks /ük tribus pi- ifdio ea-
iis ÜtlÄS reftettta-
itvjit lelor: sic, alo , nubent:» iteiafaE-
an lilii teils *iitris;iW-
ffli Itrte Aiioiüjsä- a nubito; i o/Jjdeant qiaf im:
5 a mira »« me /raffelte iliorum Iis
-at khon hchali: Thirtia, & 'zelophcha-
Jenafcliis 6* lollessio ea- a paternf
ndicM»* ,is iilVitlis. lUidiii» Iu*
Liber
Cap.i. D EXT TERONOMIUM. ~ Cap.i.

Liber quintusMoschiSt/rirfDeuteronommm.

CAPÜI I.

Repetitio eorum > tjudt Jifraeli in deferto
contiterunt ,ptznxtjue infideli populo in- flitifi.

Sta sunt verba , quas eloquutns est Mosche
universo Iisraeli cis Iardenem ; in deserto,in campestribus, jac sunt i regione Suph, inter Paranem 8c Thophelem & Libanum, 8c Chatzerotas, ac Ditzahabum:
a. Ihftemtui undecim dierum ä Chorebo, fullo itinere per montana Sehiris , ad Kade- schum-barneh» usque.
3. Fuit igitur quadragesimo anno, undecimo mense primo die mensis ; ut alloqueretur Mosche filios Iisraelis , fecundum o- mnia.quse praeceperat ei jehova referenda ad illos;
4- Postquam percussit Sichonem Regem Emorxorum, qui habitabat Cheschbone : Sc Hogum Regem Baschanis , qui habitabat Haschtherothis,percussit in Fdrchi.
5. Cis Iardenem in terra Moabitarumjpla- cuit Moschi declarare legem istam, dicendo :
б . Jehova Deus noster alloquutus erat nos in Chorebo,dicendo : fatis habitastis in monte isto.
7. Convertite vos, St proficiscentes ingredimini in montem Emorasorum, &in omnia vicina ejus, in campestria, in montana, & in humilia loca; St in Australem plagam, St in portus maris : in terram Cenahaiiari St Libanum usque ad flumen maximum, flumen Euphratis.
8. Vide, expono vobis terram illam: ingredimini St hxr edit ano jure possidete illam terram, quam juramento promisit Jehova majoribus vestris, Abrahamo, litzchako , St Ia-iakobo daturum se illis, id eft, semini eorum post eos.
9. Et alloquutus fueram vos tempore illo, dicendo ; non possem solus ferre onus vestri.
10. Jehova Deus vester auxit vos; St ecce vos hodie sicut stellas coeli multitudine.
11. Jehova Deus majorum vestrorum augeat vos supra quäm estis mille cupio, 8t benedicat vobis , quemadmodum dixit vobis.
12. Quomodo ferrem ego solus molestias Ä vobis, onera a vobis, St contentiones vestras ?
13. Exhibete homines sapientes; St prudentes, St cognitos per tribus vestras,ut constituam illos'primores vestros.
14. Tum respondistis mihi, dicentes j bonum est eam rem, de qua dixisti, facere.
15. Accipiens itaque primores tribuum vestrarum, homines sapientes St cognitos, constitui istos primores vobis > chiliarchos, St centuriones , St prassectos quinquagenis, St decuriones, St moderatores per tribus vestras:
16. F.t praecepi judicibus vestris tempore illo, dicendo; audiendo causas inter fratres vestros,judicate juste inter virum St fratrem ejus, etiamque peregrinum ei.
17. Ne suscipite personam in judicio, aequi parvum atque magnum auditote , ne
metuitote a quoquam , nam judicium ipsum Dei est: rem autem , quae difficilis erit prae vobis, refertote ad me, ut audiam eam.
r8- I’rxcepi etiam vobis illo tempore, res illas omnes , quas facturi estis.
19. Deinde quum profecti Chorebo obiifi femus totum illud desertum,magnum St formidabile, quod vidistis, via ad montem Emo- raeorum, quemadmodum praeceperat Jehova Deus noster nobis,St venissemusKadeschum- barnehae usque:
20. Edixi vobis, venistis usque ad montem Emorxorum, quem Jehova Deus noster dat nobis:
21. Vide, exponit Jehova Deus tuus istam terram tibi: ascendens hereditario jure posside, quemadmodum dixit Jehova Deus patrum tuorum tibi, ne timeto, neque consternator.
22. Accedentes verö ad me Vos omnes, dixistis, mittamus homines ante nos , qui nobis pervestigent illam terram : St referant nobis aliquid de via, per quam ascensuri sumus , St civitatibus , in quas perventuri fumus.
23. Quas res quum bona videretur in oculis meis; accepi e vobis duodecim homines, hominem unum in quamque tribum :
24. Qui convertentes se St ascendentes montem istum, venerunt usque ad vallem Eschcolis : ita exploraverunt illam;
25. Et accipientes in manu sua de fructu illius terrx, deportarunt ad nos : retulenint- que nobis aliquid, dicentes, bona eft illa terra, quam Jehova Deus noster dat nobis.
26. Noluistis tamen ascendere; sed maximo opere rebellavistis praestituto Jehovae Dei vestri.
27. Mussitastis enim in tentoriis vestris, dicentes, eo quod Iehova odio prosequitur nos, eduxit nos & terra /Kgypti - ut tradat nos in manum Emoraiorum ad perdendum nos.
28. Quo ascenderemus i fratres nostri dissolverunt animum nostrum dicendo , populus eft major Sc excelsior nobis , civitates magnae 8t munit* afimgentes in coelum usque ; quin etiam filios Hanakitarum vidimus illic.
29. Me autem dicente vobis , ne expavescite, neque timete ab illis .-
30. Jehova Deus vester,qui anteit vobis,is pugnaturus est pro vobis, fecundum omnia, qu* exercuit pro vobis contra xEgyptios ante oculos vestros;
31. Et qua: vidisti in deserto , Jehovam Deum tuum portasse te quemadmodum portat quis filium suum; in tota via per quam ivistis, donec perveniretis ad locum hunc .-
32. Tamen propter hunc sermonem, non credidistis Jehova: Deo vestro.
33. Qui anteit vobis in hac via ad explorandum vobis locum pro castrorum metatione vestra,igne noctu,ut lucem vobis praebeat in via, per quam ituri estis, St nube in- teuiiiu
S 4 -Qu*n»

34. Quamobrem quum audiiset Iehova vocem sermonum vestrorum; eftervelcens
juravit, dicendo . . ...
35. Ne vivant , si quis ex homimbus istis.
t/t t'**'»» j ** - ...
si pene ratio prava ista visura est terram illam optimam, quam juramento promisi me daturum patribus vestris:
76. Solummodo Caleb films Iephunnae; ipse videbit eam. & ei tradam illam terram , quam calcavit ac filiis ejus . eo quod plene sequutus est lehovam. ^
37 (Etiam contra me ira percitus est Iehova occasione vestri, dicendo; neque tu ingredieris illuc.
38. Sed Iehofchuah filius Nunis,qui adstat in conspectu tuo , ipse ingredietur illuc : eum confirma, quia ipse pojsidendam dividet eamlisraelitis.)
Parvuli autem vestri, de quibus dixi-
29-
st is. praedae erunt, & filii vestri, qui non cognoscunt hodie bonum aut malum, ipsi ingredientur illuc : nam eis tradam eam , Si ipsi haereditario jure possidebunt eam.
40. Vos igitur revertimini; & proficiscimini in desertum ipsum > via ad mare algosum.
41. Tum respondentes dixistis mihi, peccavimus Iehova:, nos ascendemus, 8c pugnabimus fecundum omnia, qua; praeceperat nobis Iehova Deus itoster ; 8c accingentes vos quisque armis bellicis suis obtulistis vos ad ascendendum montem illum.
41. Edixit autem Iehova mihi, dicito eis, ne ascenditote, neque pugnatote , quia non sum in medio vestri; ut non afficiamini plaga coram inimicis vestris:
43. Et quamvis edixissem vobis,tamen non auscultastis : sed maximo opere rebellavistis praestituto Iehovae , quum arroganter ascenderetis ipsum montem.

44. Egressi enim Emoraei, qui inhabitant montem illum, obviam vobis, perlequuti funi vos, ut facere solent apes : tk contriverunt vos in Sehire Chormam usque.
45. Reversi itaque flevistis coram Jehova: ac non auscultavit Iehova voci vestrae > nec aurem praebuit vobis:
46. Sed consedistis Kadeschi dies multos, ut mulzi fuerunt dies, quibus consedistis ibi
CAPUT II.
Ou/im terram in deserto non 'licebat invade- IS quam licebat.
D Kinde con vertimus nos Sc profecti fumus in ipsum desertum viä ad mare algo- , sum, quemadmodum edixerat Iehova mihi: 8c circumivimus montana Sehiris diebus multis.
2. Tandem alioquutus est me Jehova , di- «endo:
3. Satis circumsistis montem istum : convertite vos Aquilonem versus.
4. Item populo praieipe, dicendo ; vos mox pertransituri estis terminum fratrum vestrorum , filiorum Hesaui inhabitantium Sehirem: quanquam metuant a vobis,tamen «avete vobis valde.
5 - Ne bellum miscete cum illis , non enim daturus sum vobis de terra eorum vel vesti giumpiant* pedisnam haereditarium dedi Hesauo montem Sehiris.
4 . Cibum comparate ab eis pecunia,
quem comedatis ; & similiter aquam emito, te ab eis pecunia, quam bibatis.
7. Nam Iehova Deus tuus benedixit tibi in omni opere maniis tuae,agnovit iter tuum in deserto maximo isto : jam quadraginta annos Iehova Deus tuus tecum fuit > non e- guisti ulla re.
8. Prsetergressi itaque fratres nostros,filios Hesaui inhabitantes Sehirem ä via campestrium , qux sunt ab Elatha 8c ab Hetzione- geberi, convertimus 110S, ut transiremus via deserti Moabitarum.
9. Tum edixit Iehova mihi, ne hostiliter age cum Moabitis , neque misceto cum eis bellum : quia 11011 funi daturus tibi de terra ejus hxreditatem, nam filiis Loti dedi Harem in haereditatem.
10. (Emxi antea inhabitabant eam ; populus magnus, multfisque.St excelsus ut Ha- nakita :
u. Gigantes reputabantur etiam illi,sicut Hanakitx ; sed Moabitx vocabant eos Emxos.
12. Sehirem inhabitabant quoque Chorxi antea; in quorum haereditatem filii Hesaui successerunt, quum perdidissent eos a facie sua, & inhabitant loco eorum: quemadmodum faciunt lisraehtx terra hsereditatissiis, quam dedit Iehova eis.)
13. Nunc surgentes transite vallem Zere- di: quare transivimus vallem Zeredi.
14. Dies autem, quibus iter fecimus , t<m- sumti a Kadescho-barnehae usque dum transivimus vallem Zeredi, fuerunt triginta octo annorum : donec confessa esset tota xtas illa, viri illi militares, e medio castrorum sicut juraverat Iehova de eis.
15. Nam etiam manus Iehova: erat contra eos ad quassandum eos e medio castrorum, donec conficerentur.
iü. Fuit itaque, quum omnes viri illi militares moriendo consesti essent e medio populi ;
17. Ut alloqueretur me Iehova, dicendo t
18. Tu transiturus es hodie terminum Moabitarum, Harem.
19. Et appropinquaturus e regione Ham- monitarum, ne hostiliter agito adversus eos, neque bellum misceto cum eis ; quia non sum daturus tibi de terra Hammonitamm hxreditatem; nam filiis Loti dedi eam in hereditatem.
20. (Terra Gigantum reputatur ipsa quoque : Gigantes inhabitabant eam antea,quos Hammonita: vocabant Zanzummseos:
21. Populus magnus multiisque & excelsus, sicut Hanakitx : sed perdidit eos leho- va a facie istorum ; ut succedentes in hereditatem eorum inhabitarent ifii, loco eorum ••
22. Quemadmodum fecit filiis Hesaui inhabitantibus Sehirem ,• ä quorum facie perdidit Chorxos, ut succedentes in haereditatem eorum inhabitarent loco illorum usque in hunc diem :
23. Havvxos quoque , qui inhabitabant Chatzerima Hazzam usque , Caphthorxi, qui prodierunt e Caphthore, perdiderunt illos, & inhabitabant loco illorum.)
24. Surgite proficiscimini & transite flumen Arnosiis; vide, trado in manum tuam Sichonem Regem Cheschbonis Emorxum,
& ter-
Sctetrameiffij'nu , milite« M ® 1 I n.DittoM j tffl&MW®.®! I loijsijttu j inuit.J'toj «* 1 1 üinfit misi | I Biodianwi; ad Sic ris;tl Sinta"
1 •-.Tuiisesmpi
tctantlrilii
•j, fee me ;o tinaeim, 8 u
jtSmjHrtai
Vj.Qaemadmo (iMsEtBtS «tastet taoiiiia 1 vaDnttfei 30. Seitolu »ere, ut teil obduravit jeti ko bikmvit: jiuiauirnaa ;i. Itbxitji »e tibi Schont iretasfBM ias terran tjus: aljiatjrefli iSiijit eam toto i]iitin, !j.It3?o(uiti
As; ilP! ptll
ita Import ; 4 t Was aijiiSut
. r« Sit»,
'jVlittms
nobisjSdjofa
mus,
AbHaic taonis&aVi ififieadGifa Ptiiorelfet no IwaDens nol 57 ' Csteiiu tonacccffii, boki.St civitatt
Mj
Ci
tutum
“f* 5 obviani
^] £l mtr
-ki
Ai
“Mitem,

' jqmiiieit,::, iis.
benedixit t> 'ovit iter tu;
»quadrajk
es nostioSifi: tu vacans & ab Hetxioi- i transiremusv.
WineioHfc lifoo cinu is tibi de ten toti dedi K;
«Itali
lietMM

tquoqmCs ateatiiiijii Iht eo.'ri
Kredites
:ra/femZe
Zeredi.
fceiimis,*-
uedunot
trijffltaois
■t rosa xm
iJroramt'-
tteuunnn
9 »tora: «vtsilti
Wstftfci hodie teriEiE
iddedifflt ' 9
rotatur »c ieamans® nimm*®' usque 5 i 8 - didit eosfc edentes ist it ißh I«'-
filiisHois-'
srum ftcst es in teiifc illorum
ji inhabili:
, Caphthro
perdiden®'
tura.), ,
Setia«*" i manu®® iis silior®®
Cap. 2.3
& terram ejus , incipe adire hxreditatem, & misce cum eo bellum.
es. Die hoc incipiam imponere pavorem tui & timorem tui populis sub universo caelo : qui audierint famam tuam, ii trepidabunt , & languescent a facie tua.
2,6. Itaque misi nuncios e deserto Kede- motharum ; ad Sichonem Regem Cheschbo- nis; ad dicendum verbis pacis :
ii. Transeam per terram tuam, indesinenter procedam eadem viä ; non recedam dextrorsum aut siniltrorsum.
2Z. Sine me comparare cibum pecunia, ut comedam, & aquam pecunia dato mihi, ut bibam; tantum transibo pedibus meis:
2y. Quemadmodum fecerunt mihi filii He- saui inhabitantes Sehirem, aut Moabitx inhabitantes Harem ; usque dum transiens Jar- denem neniam in eam terram, quam Jeho- va Deus noster dat nobis.
30. Sed noluit Sichon rex Chefchbonis sinere, ut transiremus per agrum suum : quia obduravit JehovaDeus tuiis spiritum ejus, & obfirmavit animum ejus, ut traderet illum in manum tuam; sicut efl hoc tempore.
31. Et dixit Jehova mihi,vide, coepi exponere tibi Sichonem & terram ejus : incipe adire hereditatem, ut hereditario jure possideas terram ejus:
32. Quum egressus est Sichon obviam nobis , ipse cum toto populo suo in prelium ad Jahatzam.
33. Et exposuit eum Jehova Deus noster nobis : itaque percussimus eum ; Sc filios ejus, & totum populum ejus.
34. Et cepimus omnes civitates ejus eodem tempore ; devovimiisque internecioni homines cujusque civitatis , etiam foeminas &. parvulos ; non reliquum fecimus superstitem.
33. Tantummodo jumenta praedati sumus nobis; Sc spolia civitatum illarum,quas cepimus.
36. AbHarohere, quae efl in ripa fluminis Arnonis & civitate ipsa , qux efl in flumine ; usque ad Gilhadem, nulla fuit urbs, qua: superior esset nobis: omnia hxc exposuit Jehova Deus noster nobis.
. 37. Calterum ad terram Hammonitarum non accessisti, totum tractum torrentis J absinkt, & civitates ipsius montis,deniq; omnia, quibus interdixerat Jehova Deus noster.

CAPUT III.

Subjugatur Bog Rex Basehania. Portio filiorum Reübenu (S' Gadu. Mosches non intrat terram.

I Nde nos convertentes ascendebamus via adBaschanem : quum processit Hog Rex Baschanis obviam nobis , ipse cum toto populo suo in praelium ad Edrehin.
2. Et edixit Jehova mihi, ne timeto eum, naro in manum tuam trado eum , cum toto populo ejus, ac terra ejus : ut facias ei, quemadmodum fecisti Sichoni Regi Emo- r»iorum, qui habitabat Cheschbone.
3. Tradidit itaque Jehova Deus noster in manum nostram Hogum quoque Regem Baschanis, cum toto populo ejus, quem percussimus adeo, ut non fecerimus ei reliquum superstitem.
4. Et cepimus omnes civitates illius tem-
Cap.
pore eodem; nulla efl urbs, quam non ceperimus ab eis, sexaginta civitates, totum tractum Argobi, regnum Hogi in Baschane:
5. Omnes istas civitates"munitas muro alto, portis,& vectibus; prxter civitates paganorum multas admodum:
6 . Devovimiisque internecioni eos,quemadmodum feceramus Sichonc Rege C' efch- bonis: devovendo internecioni cujulque civitatis homines, foeminas, & parvulos -
7. Omnia vero jumenta, & spolia singularum civitatum praedati fumus nobis. -
8- Ita cepimus tempore illo tertam hanc e manu duorum Regum Emormorum, quie efl cis Jardenem; a flumine Arnohiiufque ad montem Chermonis : • , -
9. (TzidoniiChermouem vocant Schirjo- ' nem ; Emorxi vero illum vocant Scheni- rem.)
10. Omnes civitates planitiei totumque Gilhadem, & totum Bafchanem, Salcam, 8c Edrehin usque; civitates rejjni Hogi in Ba- fchane.
ii- Nam tantum Hog, Rex Baschanis fe reliquum fervarat exreiiduoGigantum;ecce sponda ejus sponda ferrea , nonne est Rabba- thx Hammonitarum . 5 novem cubitorum est longitudo ejns,& quatuor cubitorum latitudo ejus cubito virili.
12. Quum itaque terram hanc hsereditario jure consequuti essemus tempore illo , a Ha- rohere, qua: est ad flumen Arnonis, 8t dimidium montis Gilhadis cumciv.tatibus ejus, dedi Reiibenitis & Gaditis :
13. Residuum autem Gilhadis cum toto Baschane , regnum Hogi dedi dimidiat* tribui Menaschis (totus tractus Argobi per totum Bafchanem, is ipse vocari solebat terra gigantum.
14. Jair silius Menaschis ceperat totum tractum Argobi usque ad terminum Ge- schuritarum Sc Mahacathitarum: ideo vocavit eas cum Baschane de nomine suo , villas J airis, usque in diem hunc.)
1$. Maciri autem dedi reliquum illud Gilhadis.
16. Sed Reiibenitis & Gaditis dedi a Gil- hade,usque ad fluvium Arnonis, interamnent agrum cum termino : ad Jabbokum torrentem usque, qui terminus e/? Hammonitarum :
17. PrXterea campestria hxc , & Jardenem cum termino; a Cinnereth usque ad mare campestrium , mare salsum , sub decursibus ipsius collis versus Orientem.
18. Quamobrem praecepi vobis tempore illo, dicendo; Jehova Deus vester dar vobis terram hanc.quam hsereditario jure possideatis, expediti transite ante

fratres vestros filios Jifraelis, viri militares omnes.
19. Sed foeminx vestrx,parvulique vestri, & pecora vestra (novi pecora multa esse vobis) manento in civitatibus vestris, quas dedi vobis.
20. Transite igiturMfquc dum quietem largiatur Jehova fratribus vestris ut vobis; Sc possideant hxreditano jure ipsi quoque terram illam, quam Jehova Deus vester dat eis trans Jardenem: tunc revertimini quisque ad hxrcditatem suam , quam dedi vobis.
21. Jehoschuhx autem praecepi tempore illo , dicendo ; oculi tui junt , qui vident o-
I mnia.
DEUTE RONOMIUM.
«

tnnia, qua: fecit Jehova Deus vester duobus regibus istis, sic facturus est jehova omnibus resjnis.quö tu transiturus es.
22. Ne timetote illos : nam Jehova Deus Vester is est, qui pugnabit pro vobis.
23. Oinirurjuc deprecarer Jehovam tempore ilio, diceiido;
24. DomineJehovi,tu coepisti ostendere fervo tuo magnitudinem tuam , Sc manum tuam robustissimam ; qua quis r/J Deus fortis in coelo aut in terra, qui faciat fecundum opera tua, 8c fecundum virtutes tuas i
25. Transeam quxfo , ut videam terram istam optimam , qua: est trans Iardenem, montem istum optimum, Sc Libanum:
2 6. Prout excanduerat Jehova contra me propter vos, sic non auscultavit mihi : sed edixt Jehova mihi, fatis esto tibi, ne ultra deinceps alloquitor me de hac re.
27. Ascende verticem istius collis , Sc attollens oculos tuos Occidentem , Aquilonem, & Austrum, St Orientem versus prospice oculis tuis : quia non es transiturus Iardenem hunc:
2g. Mandatis varo instrue lehofchuham, Sc confirma eum, atque corrobora eum : is enim transiturus est ante populum hunc, Sc idem possidendam distributurus est eis terram, quam prospexeris.
27. Sic consedimus in hac valle h. regione Beth-pehoris.

CAPUT IV.

Exhortatur Mosches ad. observationem mandatorum Dei t ab omni imagine deterret •" suam p,.edicit mortem : tresque urbes refugii separat.

Unc ergo lifrael, attende ad statuta just. ciaque i! a, qua: ego doceo vos facere, ut vivatis Sc ingredi hereditario jure possideatis terram istam, quam Jehova Deus majorum vestrorum dat vobis.
2. Nc addite ad verbum illud, quod ego pratcipio vobis > neque detrahite de eo; ut fervetis praecepta Jehova: Dei vestri, quae ego pratcipio vobis.
3. Oculi vestri sunt, qui viderunt, quae fecit Jehova propter Bahal-pehorem : nam omnem virum , qui sequutus est Bahal-pehorem, perdidit Jehova Deus tuus e medio tui:
4. Vos autem, qui adhaesistis Jehova: Deo
vestro, vos, inquam, omnes vivitis hodie. '■
5. Vide , docui vos statuta Sc judicia, quemadmodum pnecepit mihi Jehova Deus meus : ut sic faciatis in medio illius terra:, quö mox ingressuri estis > ad pollidctidum eam jure htereditario.
6 . Observabitis ergo atque facietis , nam h»£ eft sapientia vestra Sc prudentia vestra ante oculos populorum: ^ui audientes omnia statuta ista, dicent, tantum gens ista maxima populus sapiens est Sc prudens.
7. Nam qua: gens maxima futura esi? cui oft Deus propinquus ei > sicut Jehova Deus noster est e quotiesciinque invocamus eum.
z. Kursus qme gens maxima, futura est? Ciu sunt statuta Sc judicia justa, sicut eft tota bare lex, quam ego propono vobis hodie?
Tantum cave tibi.Sc serva te ipsum valde, ne obliviscaris rerum illarum , quas viderunt oculi t ui, neque recedant ab animo tuo ullo dic« um vita: tus:,-ut notas «as facias filiis tuis,
Sc nepotibus tuis;
ro. Die nimirum,quo stetisti coram Jehova Deo tuo in Chorebo , quum edixisset Jehova mihi, congrega mihi istum populum, ut audienda proponam eis verba mea: quibus discant timere me, quibuscunque diebus victuri sunt super terram, Sc filios suos doceant
n*. Quö accedentes stabatis sub illo monte, quum mons ille arderet igne usque ad summum coelum, cum tenebris,nube, Sc caligine.
12. Tunc alloquutum esse vos Jehovam e medio illius ignis : vocem verborum vos audivisse; at similitudinem nullam vos animadvertisse, praitcr vocem:
13. Et ipsum indicasse vobis foedus suum, quo prateipiebat vobis observare decem illa verba; Sc inscripsisse ea duabus tabulis lapideis.
14. Mihi autem praecepit Jehova tempore illo docere vos statuta Sc judicia, ut exerceatis ea in ista terra, quö mox transituri estis ad possidendam eam jure hxteditario.
15. Qua1r.obmn cavebitis vobis ipsis valde, nam non animadvertistis ullam similitudinem, quo die alloquutus est Jehova vos in Chorebo e medio illius ignis :
16. Ut non corrumpatis vos , Sc faciatis vobis sculptile , similitudinem ullius simula- chri; formam maris aut foenuna:.
17. formam ullius animalis, quod fit in terra, formam ullius avis alata; > qua’ volat versus coelum:
ig. formam ullius repentis in terra,formam ullius piscis, qui/z> in aqua sub terra:
ip.Et ne sublatis oculis tuis versus caelum, quum aspexeris solem, aut lunam, aut stellas, ullam rem exercitus caelestis, tum impellaris Sc incurvans te eis , colas ea , qua' impertitus est Jehova Deus tuus reliquis omnibus populis sub universo coelo.
20. Vos enim assumpsit Jehova > Sc eduxit vos e catino ferri ex/Egypto > ut essetis ei populus hjercditanus , sicut eftts hodierno die.
21. Ac Jehovi quidem percitus fuit iri contra me propter verba vestra : Sc juravit me non transiturum Jardenem, ne* ingressurum terram illam optimam > quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem:
22. Itaque moriturus sum in hac terra,non sum transiturus Jardenem vos autem citis transituri,Scpollessuri terram illam optimam jure hereditario.
23. Cavete vobis, ne obliviscamini sederis > Jehova: Dei vestri, quod pepigit vobiscum, aut faciatis vobis sculptile, similitudinem ullius rei , quia interdixit tibi Jehova Deus tuus:
-4- Nam Jehova Deus tuus ignis consumens est, Dens fortis zelotes.
25. Quum genueris filios Sc nepotes, & habitatores veteres facti fueritis in ea terra; si corrumpetis vos, Sc facietis sculptile , similitudinem ullius rei , vel feceris aliquod malum in oculis Jehova: Dei tui, provocanti» eum:
26. Contestor contra vos hodie coelum 8c
terram, fore ut omnino pereatis quam celerrime ; e terra illa, quö, ut veniatü, transituri estis Jardenem ad possidendum eam jure hse- reditarioi non prolongabitis dies tn ea, sed o- mnino perdemini. 3/.A»t
27, Autiptf pilos,Mfi
t It /mitti hsB.stjro rffjtuli'iBiB JiM,
ij., QioJsirci naHaffliMi riif»eitotoi
ta
Qtram ani riittontsi 1 rsfconvtrii iEJ,iu,au\
I p. Quuuloq | UntatM'

! pii«!!: r
ntnn ; iliis,
Jl.JtBl
Pristi!,
?tw creavit
*6 «euri
«tremi»
jdmoilwn
iwiSsci:
liPkwcaM
SW;
4 Aut mmtti
»lÄCflbigflit
&4ia;werroi
Kitiftffcit
feiu.fjf-toi
's I rass ce m(ii)m,ut tatiii vide
i?- it p« sitos, elepstqj A, ideo edi

v T i isti coram]* ® cfeilTtt'«

'eriiamea:e
"faqueife
SifiiiossuOSii
tSfebihE« ->iz»e sim, WsiimiMa
wsjcio«: mi»» r i!kn vos at
feto liffll are deceo ile is taWis Iqi-
ÄO'IttiüP'
ia, ut ea» umfaiit treäitaik ■ roKsÄä ullam fei l]e!iori:> f:
vos, Iit®
1 ufliusCK mx,
qaodßttc- pal volat*
'n ttm,k- 1ubtem:
rwccetati 2,auleta MNlM
jto.aeöi .
.0 °j '
jjjKWm»
t«W'f
am,?*"
i)for,tS ;
mins*** 1
; VOS «I
tnillxntrF ’il ianwifc'
: rblt vid- iffli/iBidi* ji jetovii
,us ignis * s.
; & nepoW’ :ritis «“'s
sscu/ptilf,* ris aii^* j.prov»
jtisquio^
„MikraSk
m eam i**"

27. Aut disperget Jehova vos in alios populos , Sc reliqui netis homines pauci in gentibus, quo Jehova vos abduxerit:

28. Et servietis illic Diis, operi manuum hominis; ligno aut lapidi, qui non vident, neque audiunt, neque comedunt, neque odorantur.

29. Quod si requiretis inde quis que Jeho- vam Deum tuum, invenies, quum quaesiveris eum ex toto corde tuo, & ex toto amrno tuo.

30. Quum angustia fuerit tibi, & obvenerint tibi omnes res istae : irf extremitate dierum, si conversus usque ad Jehovam. Deum tuum, auscultaveris voci ejus.

■51. Quandoquidem Jehova Deus tuus efl Deus fortis, misericors, non deseret te,neque perdet te -. nam non odii viscetur foederis majorum tuorum, quod juramento sancivit illis.

32. Nam interroga nunc, k temporibus priscis, qua; fuerunt ante te, inde ab eo die, quo creavit Deus hominem super terram, ab una extremitate coeli usque ad alteram extremitatem coeli: num satia fuerit r es cu- jusmodi harc maxima, aut num audita fuerit stmilis ei:

33. Num audierit ullus populus vocem Dei loquentis e medio ignis, ut tu audisti, & vixerit :

34. Aut num lentaverit ullus Deus veniens assumere sibi gentem aliquam e medio aite- riui gentis, probationibus , signis ac prodigiis, bellbque Sc manu forti & brachio extenso, denique terroribus maximis -. qualia sunt omnia, qua; fecit pro vobis Jehova Deus vester in dEgypto ante oculos tuos.

35. Tibi exhibita sunt videnda, ut cognoscas Jehovam esse Deum ipsum; nullum amplius este praeter eum.

36. E coelis audiendam proposuit tibi vocem suam, ut erudiret te : 8c in terra exhibuit tibi videndum ignem suum maximum, quum verba ejus audisti e medio ignis.

37. Et propterea quod dilexit majores tuos, elegitquc femen cujufque eorum post cum, ideo eduxit te praesens virtute suä maxima ex dEgypto ;

38. Ut expellat gentes majores Sc robustiores te a conlpectu tuo, ut introducens te det tibi terram eorum in possessionem, sicut est hossie.

39. Agnoscas igitur hodie , & revoces in animum tuum, Jehovam Deum ipsum esse in coelis superne, Sc in terra inferni: nullum amplius esse.

42. Et observes statuta eius & pra:cepta ejus, quL ego praecipio tibi hodie, quibus bene sit tibi Sc filiis tuis post te : ut prolonges semper dies super terram illam,quam Jehova Deus tuus dat tibi.

41. Tunc selegit Mosche tres civitates cis Jardenem, ad ortum Solis :

,4,2. Ut confugeret illuc occisor , qui occidisset proximum suum per imprudentiam, quum ipse non odisset eum antea , Si fugiens in unam ex illis civitatibus viveret;
43- Bezerem in ipso deserto, in terra plana, Rciibenitarum , & Ramothas in Gilhade Gaditarum, atque Golanem in Balchane Me- Kaschitarum.
CAPUT V.
Decalogus repetitur (S~ explanatur ? fss de terrore > quo a. voce legislatoris psrculfi fuerunt.
H dEc autem illa est lex, quam proposuit Mosche filiis Jisraelis:
2. Ha; testificationes illa;, statutaque,Sc judicia, qua; eioquutus est Mosche apud filio* Jisraelis, quum exivissent ex /E.gypto :
3. Cis Jardenem in ipsa valle e regione Beth-pehoris, in terra Sichonis Regis Emo- ntorum, habitantis Chesciibone , quem perusserat Mosche, & filii Jisraelis, quum abirent ex /Egypto:
4. Quum jam hxreditario jure possiderent terram ejus Sc terram Hogi Regis Baschanis amborum Regum Emorxorum, qua est cis jardenem , ab ortu Soli».
S. Ab Harohere, qua: eß ad ripam fluminis Arnonis, usque ad montem Sionis, qui est Chemton:
6 . Et omnia ipsa campestria cis Jardenem orientem versus usq; ad mare campestrium; sub ipsis decursibus collis. Caput V.
7. Nam Mosche advocatis omnibusjilrae- litis, edixit eis, audi Jistael statuta Sc judicia illa, qme eg-o loquuturus sum hodie vobis audientibus : ut discatis illa Sc observantes faciatis illa.
8. Jehova Deus noster pepigit nobiscum foedus in Chorebo.
9. Non cum Patribus nostris pepigit Jehova foedus istud, sed nobiscum, nobis,/»- quam, iis, qui hic fumus hodie, omnibus nobis, qui vivimus.
10. In os loqnutus est jehova vobifeum in monte illo e medio ignis.
11 .Me stante inter Jehovam,8cvos tempore illo, ad referendum vobis sermonemjeho- vx (timebatis enim propter ignem illum,neque ascendistis montem illuni) dicendo :
12. Ego sum Jehova Deus tuus, qui eduxi te e terra /Egypti, edomo servorum.
13. Ne sit tibi ullus Deorum alienorum ante faciem meam.
14. Ne facias tibi sculptile, aut ullam imaginem eorum, qua: sunt in coelis supra, aut qu « sunt in terra infra,aut qua: sunt in aquis infra terram:
15. Ne incurvans te honorem exhibeto illis, neque colas ea , nam ego Jehova Deus tuus fum Deus fortis, zelotes,visitans iniquitatem patrum in filios, in nepotes, Sc in abnepotes, in eos > qui odio prosequuntur me
ifi. Exercens vero benignitatem in millesimos, a patribus, eos qui diligunt me,id eL, qui observant mandata ejus.
17. Ne assumas nomen Jehovae Dei tui in vanum -. nam non relinquet impunem Jehova eum, qui assumserit nomen ipsius in vanum.
rz. Observa diem sabbathi, ut sanctifices illum, quemadmodum praecepit tibi Jehova Deus tuus.
19. Sex diebus operaberis, 8c facies omne opus tuum:
20. Dies vero septimus sabbathum est Je- hovir Deo tuo : ne facias ullum opus, tu, aut filius tuus, aut filia tua > aut servus tuus, aut ancilla tua, aut bos tuus, aut asinus tuus, aut ullum jumentum tuum,aut peregrinus tuus, qui cß intra portas tuas , ut quiescat servus tuus, St ancilla tua sicut tu:
I r
21. Et

21. Et meminens tc servum nulle in terra jEpypti, Jehovam vero Deum tuum eduxisse ce inde manu forti. Sc brachio extenso : idcirco prscipit tibi Jehova Deus tuus, ut observes diem ipsum sabbathi.
aa.Honora patrem tuum,se matrem tuam, quemadmodum praecepit tibi Jehova Deus tuus * ut prolonu^ntur dies tui , ÖC bcnciit tibi super illam terram,quam Jehova Deus tuus dat tibi.
23. Ne occidas.
14. Neque scorteus.
25. Neque fureris.
2.6. Neque proferas contra proximum tuum testimonium falsum.
17. Neque concupiscas uxorem proximi tui, neque expetas domum proximi tui,a- grum ejus,aut servum ejus,aut ancillam c jus, bovem ejus,aut asinum eius, denique rem ullam,qua: jit proximi tui.
28. Haec verba edixit Jehova toti congregationi vestra: in ip.o monte, e medio ignis nubis Sc caliginis, voce magna,neque ulterius perrexit: sed inscripsit illa duabus tabulis lapideis,quas dedit mihi.
29. Fuit enim quum audissetis vocem illam e medio tenebrarum illarum, Sc montis ardentis igne , ut accederetis ad me omnes primores tribuum vestrarum, Sc seniores vestri :
30. Et dixistis, en , ostendit nobis Jehova Deus noster gloriam suam Sc magnitudinem suam , Sc vocem ejus audivimus e medio ignis: hodierno die vidimus , quando Deus cum Homine Iqquutps est, hominem etiam vivere.
31. Nunc itaque quare moreremur? nam absumeret nos ignis ille maximus : si pergeremus deinceps audire vocem Dei nostri, utique moreremur,
32. Nam quae eft ulla caro, qu* audita voce Dei viventis loquentis e medio ignis sicut nos,deinde vixerit ?
33. Accede tu,Sc audi queeeunque dicturus est Jehova Deus noster : deinde tu eloquitor nobis qua:cunque edixerit JenovaDeus noster tibi,ut audiamus fnciamusque.
34. Audiens itaque Jehova vocem verborum vestrorum, quum alloqueremini me, dixit Jehova mihi,audivi vocem verborum populi hujus,quibus alloquuti sunt te, quacunque loquuti sunt,bene sunt loquuti.
33. O si esset hic eorum animus illis,ad ti- jnendum me Sc observandum omnia preeee- pta mea omnibus diebus , ut bene esset eis, Sc liliis eorum in leculum!
3Ö. 1, edic iliis,revertimini ad tentoria vestra.
37. Tu autem hic consiste apud me.Sc edicam tibi omnia pvacepta, statutäque , Sc judicia illa, qua docebis cos ut exerceant illa in ea terra,quam ego do eis possidendam hse- reditario jure.
38. Observabitis igitur, ut faciatis quemadmodum praecepit je. -ova Deus vester vobis e, ne recedatis dextrorxum aut sinistrorsum.
39. Tota illa via , quam praecepit Jehova Deus vester vobis,itoreuit vivatis,Sc bene sit Mahn . Sc prolongetis dies in ea terra , quam fcatiednario jure possessuri estis.
CAPUT Vi.
'Ulterior explicatio Decalogi.
H Oc autem eft praeceptum, statuta , judiciaque illa , quse praecepit Jehova Deus vester,ut doceam vos,ut exerceatis ea in terra , quo mox transituri estis ad possidendum eam jure haereditario :
2. Ut timeas Jehovam Deum tuum,obsera vando omnia statuta ejus Sc praecepta ejus, quae ego praecipio tibi; tu Sc silius tuus, & nepos tuus omn ibus diebus vitae tuae: Sc ut prolongent dies tuos:
3.Quum audies,6 Jifrael.Sc observans facies •d .quo bene erit tibi , Sc quo augescetis valde,quemadmodum dixitJehovaDeus patrum tuorum tibi in terra

affluente lacte Sc meile.
4. Audi Iifrael: Jehova Deus noster Jehova imus eß.
5. Itaque diliges Jehovam Deum tuum,ex toto corde tuo, Sc ex toto animo tuo , Sc ex totis viribus tuis.
6 . Et erunt verba ista, quae ego praecipio tibi hodie,in corde tuo :
7. Eäque acuti ingeres filiis tuis,ac loqueris de eis,quum sedes domi tuae.Sc quum ambulas per viam,quum cubas,Sc quum furnis;
8- Etiam alligabis ea in signum manui tuae, Sc erunt pro frontalibus inter oculos tuos:
9. Denique inscribes ea postibus domiis tuae,St portis tuis.
10. Quum autem hoc evenerit, quum introduxerit te Jehova Deus tuus in terram, quam juramento promisit majoribus tuis, Abrahamo,Jitzchako,Jahakobo se daturum tibi, in civitates maximas Sc optimas , quas non aedificasti;
ii. Et in domos plenas omni bono , quas non implevisti , Sc ad cisternas effossas,quas non effodisti, ad vineas Sc oliveta, quse non plantasti: Sc comedens saturatus fueris :
12. Cave tibi ne obliviscaris jehova: , qui eduxit te e terra /Egy >>ti,i domo servorum.
13. Jehovam Deum tuum timeto,Sc ipsum colito,ac per nomen ejus jurato.
14. Ne sequimini deos alienos, i diis populorum,qui circumstant vos:
15. (Nam Deus fortis zelotes Jehova Deus tuus eß in medio tui) ne accensus ira jehova Deus tuus in te,perciat te e superficie terrae.
id.Ne tentatote Jehovam Deum vestrum, quemadmodum tentastis Massae.
17. Diligenter observatote praecepta Jehova: Dei vestri,Sc testimonia ejus statutique ejus,quae praecepit tibi.
18 • Ut facia. quod rectum Sc quod bonum videtur in oculis Jehova: yut bene sit tibi, St ingressus haereditario jure pollideas optimam illam terram,quam juramento promisit jehova majoribus tuis.)
19. Expellendo omnes inimicos tuos afa- cie tua; quemadmodum loquutus est Jehova.
20. Quum autem interrogaverit te filius tuus posthac dicendo ; quid sibi colunt testimonia statutaque,Sc judicia illa,quae praecepit Jehova Deus noster vobis ?
21. Dices fiho tuo,fervi eramus Parhoni in A?.gy pto: sed eduxit nos Jehova ex Meypto manu forti,
as. Edid/tque Jehova signa prodigiaque
maxi-
Parhonca,&c M ante oatotao -j, fixit auii re: »sSili « 1,1
«M Mitosen 4 Jt pneepit militata iitJ, noitaiMt bene! ustoaienetin'
icti Mia aras «inia li nDto noitio
C AI
SiBIBOTt mtthiHi Al'*ttt Q,ittat' esadpoiffa (fewoitgöi tbria,x(Cmknni &]ebufm,i buimtstt:
!. ispelmi Ai tapsn»«
ftgati«ntiat(
yXdjltiOip
fiautaiatiiti isMlSiMet;ii| fctrtt e tote, Sejjitn taeniis iti «e», i-f)«n potiti
Minitou,
I CtBfflkost!
| tOTiiuoaihi 6. Nam p< tw: te fele; populsspe.i fm/sdmiY .?> X oneo lipiis populi; fos.acseleg
i pfflcillimiist j 8. $d eo i (»allen 3;/,
htffljjato (fortium
|
9 - st M
hmgu,
l? (üäsmitii & «pen j'iditieiii
». '"Mfa
eAlemtij
ntitajuj
1
i

maxima St pessima contra Aegyptios,contra Parhonem , St contra totam familiam ejus ante oculos nostros;
23. Eduxit autem nos inde, ut introduceret nos,(5 / daret nobis terram hanc,quam juramento promiserat majoribus nostris:
24. Et praecepit nobis Jehova exercere o- mniastatuta ista, timendo JchovamDeum nostrum,ut benefit nobis omnibus diebus,ut nos confervet in vita sicut hodie:
25. Et justitia sit nobis,si observantes fecerimus omnia haec prxcepta coram Jehova Deo nostro , quemadmodum praecepit nobis.

CAPUT V I 1 .

Cum gentibus non ineundum foedus-quia fibi D us redemit lijrae/em ,fibique contra 0- mne malum conservabit.

Q Uum introduxerit te Jehova Deus tuus , ineam terram, quö tu mox ingressurus es ad possidendum eam jure haeredi tario; & dejecerit gentes magnas ä facie tua , Chit- thaeam , öc Girgaschaeam, St Emoraeam, & Cenahanaeam, & Perizzaeam.St Cnivvreani, Scjebufiram, septem gentes majores & robustiores te,
2. Exposuer'tque eas Jehova Deus tuus tibi, ut percutias eas : omnino internecioni devoveto eas,ne pangito cum eis foedus, neque gratiam facito eis;
3. Neque conjungito te affinitate cum eis, filiam tuam ne dato filio ullius earum , & filiam ullius ne accipito pro filio tuo:
4 - Abduceret enim filium tuum ä sequendo me , St colerent Deos alienos ; quamob- rem accensus ira Jehova in vos, perderet vos ceieriter.
3- Quin potius sic facitote eis , altaria earum diruitote , St statuas earum frangitote, etiam lucos earum succiditote, St sculptilia earum comburitote igne.
6 Nam populus lanclus es Jehovx Deo tuo: te selegit Jehova Deus tuus , ut sis ei populus peculiaris prae omnibus populis, qui Junt sub universo coelo.
7. Noneoquodplures essetis omnibus reliquis populis, amore propendit Jehova in vos , ac selegit vos : vos enim eratis populus paucissimus omnium populorum:
8- Sed eo quod diligit Jehova vos , & eo quod servat juramentum illud, quod juraverat majoribus vestris,eduxit vos Jehova manu forti: ac redemit te e domo servorum, e nianu Parhonis regis Aegypti:
9. Ut agnoscas jehovam Deum tuum esse Deum ipsum , Deum fortissimum , fidelissimum,observantem foederis fui, & benignitatis sua' erga diligentes se , 8c observantes mandata sua in mille generationes.
10. Et rependentem odio habentibus se cuique in faciem ejus perdendo eum; qui non dilaturus est odio habenti se , in faciem ejus rependet ej:
*. Q - k J observes mandatum statutaque, & judicia illa, qua: ego prxeipio tibi hodie , ut facias ea: 0

i t. Eritque propterea quod audientes judicia ista observaveritis ac feceritis ea ; tu observet Jehova Deus tuus tibi foedus illud & benignitatem, quam juramento promiserat majoribus tuis;
13. Diliget enim te,St benedicet tibi,atque
augebit te'; benedicet, 1 nquam, fructui ventris tui, St fructui terrx tus, frumento tuo, mustoque tuo,St oleo tuo , foetui boum tuarum,& gregibus pecudum tuarum , in ca terra , quam juramento promiserat majoribus tuis fe daturum tibi.
14. Benedictus eris prx omnibus populis; non erit in te ullus ulläve sterilis, etiam in jumentis tuis.
15. Et amovebit a te Jehova omnem morbum : St nullos languores /Egypnorum pessimos, quos nosti, imponet tibi.sed indet eos omnibus odio :abentib,.j te.
16. Quum autem aOlunituros es omnes illos populos,quos Jebuva Deus tuus dat tibi» ne parcito oculus tu,1 illis : neque colito Deos eorum, quia tendicula id eff t tibi.
17. Sii dicas in amnio tuo : maiores sunt istx gentes me; quomodo possem expellere eas i
ig. Ne timeto ab eis : fideliter recordare eorum, qux fecit Jehova Deus tuus contra Parhonem,St totam Aegyptum.
19. Probationum iilarum maximarum, quas viderunt oculi tui, & signorum prodi- gionimque , 8c mansis illius fortis, St brachii extensi, quibus eduxit te Jehova Deus tuus ; sic facturus est Jehova Deus tuus omnibus illis populis, a quorum facie times.
20. Sed etiam tanquam crabronem immittet Jehova Deus tuus in eos ; donec pereant, qui reliqui fuerint, quique absconderint se k facie tua.
21. Ne consternator metu illorum: nam
Jehova Deus tuus in medio tui eß,Deus fortis, magnus,& formidabilis. «
22. Et quanquam dejiciet Jehova Deus tuus gentes illas a facie tua paulatim; non poteris consumere eas celeriter, ne numero superent te bestiae agri:
23. Exponet tamen e as Jehova Deus tuus tibi: St divexabit eas vexatione maxima,donec perdantur.
24 Et tradet Reges earum in manum tuam , ut perdas nomen eorum sub coelis ; non consistet quisquam coram te,donec perdideris eos.
25. Sculptiles deos earum comburite igne; ne concupiscas argentum vel aurum, quoel ■it in eis , aut accipias tibi , ne illaqueeris co , nam abimnationi est Jehova: Deo tuo :
2 6. Ut ne inferens rem abominabilem domum tuam sis anathema, sic ;t ea efi .- omnino detestator eam , Sc pror.us abominator cam.quia anathema est.

CAPUT VIXI.

Commemorantur beneficia Dei in defert«
prxßita>ne iHorum^Vö Dei fui fiant imme-
y TNtimquodque praeceptum , quod ego prxeipio tibi hod>e, observantes facito- e; ut vivatis Sc augeamini, ac ingressi poQ i Icatis heereditario' jure terram il!am,quam juramento promisit Jehova majoribus vestris.
2. Idefique recordaberis totius istius vix» qua deduxit te Je lOcaDcus tuus jam qua- drapinta annos per ipsum desertum, ut affligeret te tentando te, ad cognoscendum I 3 id

id, quod erat in animo tuo , utrum observa- res praecepta ejus necne. . . . ,
j. Afflixit enim te, Sc fecit, ut esurires; sed cibavit te Man, quod non csguoveras,neque cognoverant majores tui: ut notum faceret tibi, non solo pane vivere hommcm, sed o- mni eo, quod prodit ex ore Jehova: , vivere hominem.
4. Vestimentum tuum non veteravit,quin tegumento sit tibi, Sepes tuus non intumuit ipsos, quadraginta annos:
5. Ut a” noscas cum animo tuo; sicut erudit quis fäium suum, Jehovam Deum tuum erudire te :
6. Jit observes prxcepta Jehovje Dei tui, ambulando per vias ejus, & timendo eum.
7. Quandoquidem Jehova Deus tuus mox introducturus est te in terram optimam; terram irriguam fluminibus aquarum, fontibus & voraginibus prodeuntibus in convalles, & in montes singulos :
R. Tertam feracem tritici, Sc hordei, & vitis, Sc sicus, St malogranati; terramferacem olea; oleosa;, Sc mellis ;
9. Terram, in qua non comedes cum penuria panem , neque egebis quoquam in ea; terram e cujus lapidibus ferrum , Sc A cujus montibus excides a;s:
/o. Quum comederis, Sc saturatus fueris ; benedices quoque Jehova; Deo tuo in illa terra optima, quam dederit tibi.
ii. Cave tibi ne obliviscaris Jehova; Dei tui, non observando praecepta ejus , judicin- que ejus, Sc statuta ejus > qua; ego praecipio tibi hodie ;
It. Ne, quum comedens saturatus fueris; 8c domo^ bonas exstruxeris ac inhabitaveris.
13. Armentaque tua , Sc greges tui aucti fuerint, ac argentum Sc aurum auctum fuerit tibi; denique quicquid eß tibi auctum fuerit;
14. Efferat fe animus tuus ; Sc obliviscaris Jehova; Dei tui, qui eduxit te A terra Atgy- pti e domo servorum:
r$. Qui duxit te per desertum illud maximum Sc formidabile, abundam anguibus, presteribus, Sc scorpionibus, ac siticulosum, ubi non sunt aqua:, qui produxit tibi aquam A rupe ipsa adamantina :
16. Qui in eo deferto cibavit te Man, quod non noverant majores tui; ut affligeret te, 8c ut tentaret te ad benefaciendum tibi ad extremum:
17. Neque dicas cum animo tuo; virtus mea Sc robur maniis mea: paravit mihi opulentiam hanc.
18. Sed recordaberis Jehovx Dei tui, quia ipse eft, qui dat tibi virtutem ad comparandum opulentiam , ut prsstet foedus suum, quod juramento fanciverat majoribus tuis, sicut eß hodie.
19. Erit enim, si omnino oblitus Jehova: Dei tui, fequutus fueris Deos alienos, Sc colens eos incurvaveris te eis: contestor contra vos diem hunc fore , ut omnino pereatis :
eo. Sicut ha: gentes, quas Jehova perdiderit ä facie vestra, ita pereatis : propterea, quod non auscultaveritis voci Jehova Dei vestri.

CAPUT ix.

Xeprimitur elatio , ne futura* •villori/tsßbi

adfcr.bartt , quum femper Deo adve-fati
fuerint.
Udi Jisracl, tu transiturus es die hae jar- denem, ut ingressus hsereditario jure possideas gentes majores 8c robustiores te, civitates magnas , Sc munitas aßurgentes in coelum usque :
2. Populum magnum Sc excelsum, filios Hanakitarum ; quos tu novisti, Sc de quibus tu audivisti, quis consisteret coram filiis Ha- naki i
3. Scias ergo hodie Jehovam Deum tuum ipsum, qui transit ante te ignem effe consumentem , ipsum perditurum eos , Sc ipsum prostraturum eos ante te, ut expellas eos, Sc perdas eos celeriter , quemadmodum Jehova, dixit tibi.
4. Ne loquitor cum animo tuo , quum expulerit Jehova Deus tuus eos a facie tua, dicendo : propter justitiam meam introduxit me Jehova ad hsreditario jure poHidendimi terram hanc, aut propter improbitatem gentium istarum Jehova expellit eas a facio tua.
5. Nequaquam propter justitiam tuam» aut propter rectum animum tuum ingressurus es ad possidendum hereditario jute terram carum > sed propter improbitatem gentium istarum Jehova Deus tuus expellit 'eas a facie tua > Sc ut preistet verbum, quod juramento promisit majoribus tuis, Abraha- mo, Jitzchako, Sc Jahakobo.
6. Ut autem cognoscas 11011 propter justitiam tuam Jehovam Deum tuum dare tibi terram istam optimam, ad hereditario jure possidendum cam, sed populum durum cervice effe te:
7. Recordare, ne obliviscitor eorum , quibus effecisti , ut ira effervesceret Jehova Deus tuus in ipso deserto, inde ab ipso die, quo exivisti e terra Aegypti

usque dum venistis in hunc locum, rebelles maximo opere fuistis contra Jehovam.
8- Etiam in Chorebo fecistis , ut effervesceret ira Jehova, nam percitus fuit ira Jehova contra vos, ad perdendum vos.
.9. Quum ascendissem montem ipsum accepturus tabulas lapideas , tabulas ipsas foederis, quod pepigerat Jehova vobilcum.Sc consedissem in ipso monte quadraginta dies, Sc quadraginta noctes , cibum non comedissem,nec aquam bibissem.
10. Et daret mihi Jehova duas illas tabulas lapideas scriptas digito Dei, quibus inerat fecundum omnia illa verba, qua: loquutus fuerat Jehova vobifeum in ipso monte A medio ignis, die congregationis.
11. Enit enim exactis quadraginta diebus, Sc quadraginta noctibus, quum daret mihi Jehova duas illas tabulas lapideas , tabulas ipsas foederis;
12. Ut ediceret Jehova mihi.furge descende celeriter hinc, nam corrupit fe populus tuus,quem eduxisti ex/Egypto : recesserunt citci ab ea via, quam prxstitui ipsis , fecerunt sibi fusile.
13. Trauer ea alloquutus est Jehova me, dicendo ; consideravi populum hunc , ecce autem populus durus cervice eft :
14. Desiste a me, ut perdam eos,St deleam nomen eorum sub coelis, efficiam autem te in gentemrobttiticremSc majorem ea.
ij-Quam»
DEUTERONOMIUM.
CiM 1 ' 0,
| ex tflb ^ j{ Quimqu
eareniisjriov
wpatprri n. Apprehe
ititas sb amb fcjttsmtei . ij, Deinde p.quifa fetanto
mana»
eriyovz
15, te dtCct«ii,qi »1 primi ffliililtist 20. In) Jehova va ! pia orari pore,
1 ii. te , quem texat '■yie,liant
i tutmejusi
i lUUiiU,
[n.itnTi fetat! fe; in;
; Itera tpii Afio-tarslt ätwimpo fefait »putat
si, Mit hovam, ex 2; Id« jinta illos busdixi m Ulfe perdi; ii. Etsi mine]e:,c jsiim p migtiimdi manu fort 27. Rea mijinri duritiem p tmJiidp H fai eWli nos
jhva intn stmpiwit Sssidrn h •'■toi
»aj
hfa,
»mi
m
nie™
dietjus

Qlp.j},
öc » Mvt.jm
«die hack. reditario jurt ehnäiores te, ‘ß^imsa
cceisum, ffl 0J Hi kitqeikt »ran fljjsfii.
aßenniftjajii
«n C^conse- m i & ipsim seteeoj.Jc kkoYi
i a facit vel, mimradiai «Ätab i m^iokitaa Jeliiteaua
ft'ani b, twmitjK 'Mifario js inprobitia Um expr'j rbm,qal
uiSiAbiif
opter M- it ihre tiii itario ime taura ta-
comm.tji .oet jstoi tiVijsoi iSptim» maxaio([c
I&.DIÄU
winjet
am
ahüic! och- ?a nhiaD.i ijdrijifflS non coiwiE-
m ilhs ti- quibas intä u* JognuW nonte in»
lnta&tei daret mihi :1S, tabulas
urge dessen- t se populn : receffcrnsf iis.ftcoiß
Jehova *i hm: i e;s
os,&<ieiefflS o autem tt •emea. ij.Qatt

15. Quamobrem convertens me descendi ex ipso monte (mons autem ille ardebat igne,) cum duabus tabulis ipsis foederis in ambabus manibus meis.
16. Quumque inspicerem, quod ecce peccaveratis Jehov* Deo vestro,facientes vobis vitulum fusilem, recesseratis celeriter ab ea via, quam praestituerat Jehova vobis:
17. Apprehendens duas illas tabulas, abjeci eas ab ambabus manibus meis, & confregi eas ante oculos vestros.
ig. Deinde prorui coram Jehova sicut prius, quadraginta dies & quadraginta noctes, cibum non comedi 8c aquam non bibi: propter omnia peccata vestra, quibus peccaveratis faciendo, quod malum videtur in o- tulis Jehovae , provocando eum :
19. Metuebam, enim ab ira illa , Sc excandescentia, qua efferbuerat Jehova contra vos ad perdendum vos : Ac auscultavit Jehova mihi etiam vice illa.
20. In Aharonem quoque ira percitus est Jehova valde ad perdendum eum : sed supplex oravi etiam pro Aharone eodem tempore.
n. Peccatum autem vestrum , ipsum , quem feceratis vitulum , accipiens combussi igne , & contrivi eum molendo optime , donec comminutus esset in pulverem,& projeci pulverem ejus in torrentem,qui descendit ex illo monte.
22. Etiam Tabhera:, & Massa:, & Kibro- this-thaavx fecistis, ut Jehova effervesceret irä :
23. Item quum mitteret vos Jehova Ka- descho-barnehae, dicendo,ascendite, Sc hsere- ditario iure possidete terram istam, quam dedi vobis : rursus maximo opere rebellavistis in prxstitutum Jehovx Dei vestri, non credentes ei, neque auscultantes voci ejus.
14. Rebelles fuistis maximo opere in Je- hovam, ex quo die cognovi vos.
1% Ideoque prorui coram Jehova quadraginta illos dies, 8c quadraginta noctes, quibus dixi me proruisse, eo quod dixerat Jehova fe perditurum vos:
26. Et supplex oravi Jehovam dicens,Domine Je’iovi , ne perdito populum tuum , & quidem possessionis tua: , quem redemisti magnitudine tua: quem eduxisti ex /Egypto manu forti.

27. Recordare servorum tuorum Abrahams Jitzchaki, & Jahakobi, ne respicito ad duritiem populi huius, & ad improbitatem ejus, 8c ad peccatum ejus >
2g. Ut non dicant incotx illius terrae , unde eduxisti nos, propterea quod non poterat Jehova introducere eos in illam terram, quam promiserat eis : & quia oderat eos>edu- xit eos ad morte afficiendum eos in deserto aio.
29. Sunt enim populus tuus , St quidem possessionis tua:, quem eduxisti virtute tua maxima ,St brachio tuo extenso.
C A 1 ' U T X.
irjftaur antur novx tabuLc , iSearum observantia jjjirituaiü commendatur. ^T^mpore illo edixerat Jehova mihi, dola V kibi duas tabulas lapideas, sicut illae prio- ves erant, 8c ascende ad me in montem, fa- Siesque tibi arcam ligneam;
2. Ut inscribam istis tabulis eadem verba»
qua: fuerant in tabulis illis prioribus , quas fregisti,deinde ponas eas in arca illa.
3. Arcam itaque curavi fieri i lignis cedrorum lectissimarum, 8c dolavi duas tabulas lapideas, sicut illae priores/«er^>n: & ascendi montem cum duabus illis tabulis in manu mea.
4. Inferips/tque tabulis illis fecundum scripturam priorem > eadem decem verba, quae edixerat vobis Jehova in monte k medio ignis, die congregationis: Sc dedit eas Jehoj va mihi.
5. Tunc convertens me descendi ö monte» & posui tabulas illas in arca, quam feceram, qux sunt ibi, quemadmodum praecepit mihi Jehova.
6. Filii autem Iifraelis, quum eo progredientes a puteis filiorum Iahakanis Sc Mofe- ra, uhi mortuus est, Sc ubi sepultus Aharon, functiisque sacerdotio Ellhazar silius ejus in loco ejus;
7. Inde Giidgodum, 8c Gudgodo lobt- tham regionem flumini^is aquarum irriguam progressi fuisient Homer usque:
g. Tempore illo separavit Jehova tribum Leviticam ad portandum arcam foederis Je- hovae,ad standum coram Jehova,ut ministraret ipsi,8c ad benedicendum in nomine ipsiu# usque m diem hunc.
9. Idcirco non eflhevitx pars, aut possessio cum fratribus suis : Jehova esi possessio eius, quemadmodum loquutus est Jehova Deus tuus ei.)
10. Cum igitur ego stetissem in illo monte , sicut diebus prioribus , quadraginta dies St quadraginta noctes , exaudivit me Jehova etiam vice illa , noluit Jehova perdere te:
11. Sed edixit Jehova mihi, furge, suscipe profectionem ante populum hunc,ut ingressi possideant hereditario jure terram,quam juramento promisi majoribus eorum me daturum eis:
12. Nunc itaque Iifrael, quid Jehova Deu*
tuus petit abs te ? nisi ut timeas Jehovam Deum suum, ambules inpmnibus viis ejus, St diligas eum , Ac colas Jehovam Dctnn tuum ex toto corde fbo,St ex toto animo tuo: *
13. Obscrvandtkprsreepta Jehova:, 8c statuta ejus , quae ego prxeipio tibi hodie, u# bene sit tibi;
14. En Iehovx Dei tui sunt coeli, & coeli coelorum, terra, St quicquid esi in ea:
15. Tantum in maiores tuos propensus fuit amore Icfcova, diligendo eos, unde selegit semen eorum post eos, vos, inquami prx omnibus populis, sicut esi hodie.
ist. Circumcidetis ergo praeputium cordis vestri, Si cervicem vestram ne obduretis amplius.
17. Nam lehova Deus vester, is esi Deus Deorum, St Dominus dominorum ,Detu fortissimus,maximus, potenti siimus,fummequa formidabilis ; qui non accipit personam »neque recipit munus :.
ig. Agit causam pupilli,Sc vidue : St amat peregrinum, dando ei cibum & vestimentum.
19. Itaque amabitis peregrinum,quia peregrini fuistis in terra AUgypti,
I 4 49. Is»

20. Jehovam Deum tuum timeto,eum colito, Sc ei adhaereto, ac per nomen ejus jurato.
21. Ipse esi laus tua, idemqueDeus tuus, 5111 fecit apud te res maximas,& formidabiles istas, quas viderunt oculi tui.
22. Ad septuaginta animas descenderant patres tui in Asgyptum : nunc autem disposuit te Jehova Deus tuus , ut Jis sicut stella; coeli multitudine.
CAPUT -XI. Commentarius ad primum prxceptum.
I Taque diliges Jehovam Deum tuum, 8c observabis observationem ejus, Sc statuta ejus judiciaque ejus , öcprteceptaejus omnibus diebus.
2. Et agnoscetis hodie, non filios vestros, qui non noverunt, neque sunt experti eruditionem Jehovae Dei vestri: vidijfe magnitudinem ejus,manum ejus fortem,Sc brachium ejus extensum :
3- , Et stgna eju|,, & facta ejus,qux fecit in medio jügypti , adversus Parhonem Kegem /Egypti, & adversus totam terram ejus:
4 - Quaque fecit exercitui Aegyptiorum, equis ejus, & curribus ejus, quod fecit, ut ^qua maris algosi inundarent super faciem eorum , quum persequerentur vos; ita ut perdiderit eos Jehova usque m diem hunc :
5. £t qua: fecit vobis in deserto, donec perveniretis ad locum hunc 5
6 . Et quod fecit Dathani Sc Abiramo filiis JEljabi > filii Reiibenis, quum aperiens terra ©s suunt absorbuit eos, Sc domos eorum , & tentoria eorum , & omnia corpora viventia, qua; sequebantur eos in medio totius liirae- lis:
7. Sed oculos vestro s suisse, qui viderunt quodque opus Jehova; maximum, quod fecit 7
8- Ut observetis quodque praeceptum, quod ego praecipio tibi hodie, ut roboremini, Sc ingredi hatredi tario jure possideatis terram, quo mox transituri estis ad possidendum eam jure hairjditario : *
9. Et ut prolongetis dies super illam terram, quam juramento promisit Jehova majoribus vestris se daturum eis, id e/?,semini eorum: terram affluent^n lacte St meile.
10. Terra enim, quö mox ingressurus es ad possidendum eam jure haereditario , non est ut terra zEgypti, unde exivistis , ut semines femen tuum,deinde irriges labore pedis tui,sicut hortum olitorium.
ii. Sed terra illa, quo mox»transituri estis ad possidendum eam jure haereditario, terra montium Sc convallium efi ad pluviam coeli, imbibit aquam:
12. Eß terra, quam Jehova Deus tuus curat: jugiter oculi Jehova: Dei tui intenti sunt jn eam , a principio anni usque ad finem ejus.
13. Erit itaque si ferio auscultaveritis,praeceptis meis, qii« ego praecipio vobis hodie, diligendo Jehovam Deum vestrum, Sc colendo eum ex toto corde vestro, Sc ex toto animo vestro:
14. Ut dem pluviam terra: vestra: tempore suo, tempestivam Sc serotinam, sic colligas frumentum' tu,um,8c mustum tuum.&oleum tuum 1
15. Etiam dem herbam in agro tuo pro jumentis tuis : ut comedas Sc satureris.
16. Cavete vobis,ne seducatur animus vester,ut recedentes colatis Deos alienos , Sc incurvantes vos honorem habeatis illis :
17. Unde accensus ira Jehova in vos ita claudat coelos, ut non sit pluvia, Sc terra non edat proventum suum : sic pereatis celeriter a terra illa optima,quam Jehova daturus est vobis:
18. 5 ed reponetis haec verba mea in corde vestro , Sc in animo vestro ; Sc alligabitis ea in signum manui vestra:,eruntque pro frontalibus, inter oculos vestros:
1 9. Praeterea docebitis ea filios vestros loquendo de eis,quum sedes domi tux,Sc quum incedis per viam, Sc quum jaces,Sc quum surgis:
20. "Titiam, inscribes ea postibus domus tuai,& portis tuis:
21. Ut tam multiplicentur dies vestri, & dies filiorum vestrorum super terram illam: quam juramento promisit Jehova majoribus vestris se daturum eis ;

quain multi sunt dies coeli super terram.
22. Nam si diligenter observaveritis totum hoc praeceptum,quod ego praicipio vobis faciendum; diligendo Jehovam Deum vestrum, incedendo per omnes vias ejus, Sc adhairendo ei:
23. Utique expellet Jehova omnes gentes istas ü facie vestra, Sc haereditario jure po- sidebitis gentes majores , Sc robustiores vobis.
24. Omnis locus, quem calcaverit planta pedis vestri, vester erit; a deserto ad Libanum usque, ab ipso flumine,flumine Euphratis usque ad mare posterum erit terminus vester.
25. Non consistet quisquam ante faciem vestram : pavorem vestri, timoremque vestri indet Jehova Deus vester super faciem totius terra;, quam calcabitis, sic loquutus est vobis.
ad, Vide ego propono vobis hodie benedictionem,aut maledictionem:
27. benedictionem, si auscultabitis praeceptis Jehova: Dei vestri,qua: ego praicipio vobis hodie:
28. Maledictionem verö, si non auscultabitis praeceptis Jehovae Dei vestri, sed recedetis ab hac via, quam ego praicipio vobis hodie , sequendo Deos alienos,quos non nostis.
29. Erit autem, quum introduxerit te Jehova Deus tuus in terram istam, quö tu mox ingressurus es ad possidendum eam jure hx- reditario , ut edas benedictionem hanc in monte Gerizzimorum , Sc maledictionem istam in monte Hebalis :
30. Nonne sunt trans Jardcnem fecundum viam ad occasum Solis, in terra illius Cena- hanaii, qui inhabitat campestri a, e regione Gilgalis juxta planitiem Mora: ?
31. Nam vos transituri estis Jardenem,ut ingredientes haereditario jure possideatis terram,quam Jehova Deus vester dat vobis, Sc haereditario jure, possessuri estis eam,ac habitaturi 111 ea.
32. Itaque observantes facietis omnia hxc statuta,8t judicia > qus ego propono vobis hodie,
CAT,

Cip.u
'agro tiiopt satureris, 'tur animasn A alienos, 1 toffis: aovainvosi kh&Wms «satis eelerie »vadaturas e
ia mea in e® äraliigaiiitiit
tjuepro tk
fevellroslo itiaÄpn ■tes,& quum
ftis ictj
ifevetii,} fflwranfe lilOVl lEäjjSU
sovarain
;o priapi
eiovamte i nas ejus,!
omaesgtis irio jurep' imliom »
verit flanti nto aiüba.
amduipto
ait Kirnt;
m arte Ba MMGtk inptifatsa-
nüstaft!»
itu:
itiiSp*- etgspipti-
J, linisti 5 ii velltiiW ie
Motor«.'
stani. qiw» B; um e»«° icKoutstt tc‘- jc maledife-
Jenem st 3 - 12 terra illius ^ estria, etSj 3
3«?
jiis]ar<fa® : jure poliat rester-<lat w*
uri estis e* stetis
prost®» <® Ci>’
Cap. i3,

CAPUT xil. Commentarius ad fecundum prxceptum.

H /Ec sunt illa statuta, 8c judicia, qua: observantes facturi estis, in ea terra, quam dat Deus majorum tuorum tibi, ut hereditario jure possideas eam : omnibus diebus, quibus victuri estis super terram.
2. Omnino perdite omnia illa loca,ubi gentes,quas hatreditario jure possessuri estis, coluerunt deos suos; in singulis montibus excelsis,& in singulis collibus,& sub quaque arbore virente.
3.Diruetis igitur altaria earum,& confringetis statuas earum, St lucos earum comburetis igne , ac sculptiles deos illarum succidetis,sic perdetis nomen eorum e loco illo.
4. Ne facitote sicjehovae Deo vestro :
3. Sed in loco,quem elegerit Jehova Deus vester ex omnibus tribubus vestris ; ad collocandum nomen suum ibi, in habitatione ejus exquiritote eum.quum veneris illuc.
6. Igitur adducetis eo holocausta vestra,& sacrificia vestra; decimasque vestras, & oblationem manus vestra:; item votiva vestra, St voluntarias oblationes vestras, tk primogenita armenti vestri,ac gregis vestri:
7. Ut comedatis ibi coram Jehova Deo vestro,&la:temini vos,& familia; vestra: comedentes ex omni re,ad quam admoveritis manum , qua benedixerit tibi Jehova Deus tuus.
8- Ne facitote fecundum omnia, qua: nos hic facimus hodie; quisque quicquid rectum videtur in oculis ejus:
9. Non enim adhuc ingressi estis, ad locum illum quietis , 8t ad polfeiiionem illam, quam Jehova Deus tuus dat tibi.
10. Sed ubi trajecto Jardene, habitabitis terram, quam Jehova Deus vester possidendam dat vobis, 8c quietem dederit vobis ab omnibus inimicis vestris circumquaque , ita ut habitetis secure.
ii. Erit ut eo loci, quem elegerit Jehova Deus vester, ad collocandum nomen suum ibi, adducatis qinecunque ego praecipio vobis ; holocausta vestra , Sc sacrificia vestra, decimas vestras, St oblationem maniis vestra: , Sc selectum quodque votum vestrum, quod voveritis Jelto vx :
12.Ut laetemini coram Jehova Deo vestro; vos.öc filii vestri, filiae que vestra: ,& servi ve- , slri, ancillaeque vestra:, Levita etiam, qui intra portas vestras erit, quia non ejhti pars, aut possessio vobiscum.
13. Cave tibi, ne olferas holocausta tua,in omni loco,qui videbitur tibi:
14. Sed in eo loco, quem elegerit Jehova, in aliqua tribuum tuarum > ibi offerto holocausta tua; tk ibi fa.ito , quaecunque ego pracipio tibi:
15. Veruntamen omnino prout desiderat animus tuus mactare poteris , 6c comedere carnem in omnibus portis tuis , fecundum benedictionem Jehova: Dei

tui, quam largitus fuerit tibi: immundus 8c mundus comedere poterit ex ea, ut caprea:, tk ut cervi carne.
16. Tantum horum sanguinem ne comeditote,super terram effunditote illum , sicut aquam.
17. Non poteris comedere intra portas tuas decimas frumenti tui, aut musti tui > aut
Cap. 12.
olei tui, vel primogenita armenti tui , aut gregis tui: neque ulla votiva tua,qua: voveris > aut voluntarias oblationes tuas, denique ullam oblationem maniis tuae:
18. Sed coram Jehova Deo tuo comedito illam in loco , quem elegerit Jehova Deus tuus; tu, & filius tuus, filiaque tua,8c servus tuus, ancillaque tua , tk Levita, qui eft intra portas tuas.- sic laetaberis coram Jehova Deo tuo comedens ex omni re,ad quam admoveris manum.
.19. Cave tibi, ne deseras Levitam,ullo die ■ rum tuorum in terra tua.
20. Quum dilataverit Jehova Deus tuus terminum tuum > quemadmodum promisit tibi; si dixeris, comedam carnem, eo quod desideret animus tuus comedere carnem, omnino prout desiderabit animus tuus,comedes carnem.
21. Si procul aberit abs te locus ille, quem electurus est Jehova Deus tuus, ad collocandum nomen suum illic; tk mactabis de armento tuo, aut de grege tuo, quem dederit Jehova tibi, quemadmodum praicepi tibi: tum comedes intra portas tuas, omnino prout desiderabit animus tuus :
22. Verum quemadmodum comeditur aliqua caprea , aut cervus > sic comedes eam, mundus simul, 8c immundus comedent eanti,
23. Tantummodo persta, ut non comedas • ullum sanguinem, quia sanguis cuj usque est eius anima -. ideo ne comedito' pllius animant cum ipsius carne.
24. Ne comedito illum; super terram effundito illum,sicut aquam.
25. Ne comedito illum; ut bene sit tibi,8c filiis tuis post te , quum feceris quod rectum videtur in oculis Jenova:.
26. Sed res sacras tuas,qux tuae erunt,St votiva tua,sumito ut venias ad locum, quem elegerit Jehova;
27. Et paratis holocaustis tuis, carnem cum sanguine eorum adoleto inaltari Jeho- vae Dei tui; sacrificiorum vero tuorum aliorum sanguis effunditor in altari Jehovae Dei tui, St carnem comedito.
28. Observa , ut auscultes omnibus verbis istis,quae ego praecipio tibi; ut benefit tibi, & filus tuis post te usque in feculam, quum feceris, quod bonum Sc rectum videtur in oculis Jehovae Dei tui,
29. Quum exsciderit Jehova Deus tuus ä facie tua gentes illas,quo mox ingressurus es ad possidendum eas jure haereditario; tk hereditario jure possidens eas habitabis in terra earum:
30. Cave tibi, ne sequendo eas illaqueeris, postquam perditae fuerint ä facie tua; & ne exquiras ,de diis earum , dicendo , quomodo coluerunt gentes istae deos suos: uf sic faciam ego quoque.
31. i\e racito sic Jehovae Deo tuo: nam quicquid abominationi est jehovae ; quicquid odit,fecerunt diis suis,cum etiam filios luos, tk filias suas comburant ig ne,ojjbr entes diis suis.
32. Unamquamque rem, quam ego praecipio vobis,eam observantes facite : ne addita ei,neque detrahito ex ea.
CAPUT XIII.
Spiritus apoßaßät quomodo pleäendus.
I 5 Quum

DEUTERONOMIUM.

Q Uum surgens in medio tui rropheta.aut
somnians somnium , ediderit tibi u- rnum,aut proriieium. ,
6 2. Quamvis eveniat signum illud, aut prodigium , quod praedixerat tibi, dicendo ; le- quamur Deos alienos, quos non noveras. Sc
«olamus eos: . , ...
Ne auscultato verbis Prophet« istius, aut isti somnianti somnium : quiatentat Je- hovaDeus vester vos,ad cognoscendum an sitis amantes Dei vestri ex toto corde vestro,& e\' toto animo vestro.
4. Jehovam Deum vestrum sequimini, St ipsum timete : 8c mandata ejus observate,ac voci ejus auscultate,eumque colite,& adhx- rete ei.
5. Propheta autem iste,aut somnians somnium iste plectitor morte, quia suasit apostasiam contra Jehovam Deum vestrum; qui eduxit vos e terra/Egypti, St qui redemit vos e domo servorum, depulsurus te a via, quam praestituit tibi Jehova Deus tuus , ut ambules in ea: ita sustuleris illud malum e medio tui.
6 . Si clam incitet te frater tuus, filius matris tu* , aut filius tuus,aut filia tua,aut uxor eharilTima tibi,aut amicus tuus,qui eft sicut tu ipse, dicendo, eamus 3 c colamus Deos alienos,quos non noveras tu, aut majores tui.
7. L diis populorum , qui sunt circa vos, propinquorum tibi , aut longinquorum abs te; ab una extremitate terrae usque ad alteram extremitatem ejus:
z. Ne acquiescito illi, neque auscultato illi; neque parcito oculus tuus illi > neque clementia utitor, neque celato illum:
5. Sed omnino occidito illum, manus tua primum esto contra illum, ut morte afficias illum; postea vero manus totius populi:
10. Et obrues eum lapidibus it a,ut moriatur; quia quxsivit te depellere a Jehova Deo tuo ; qui eduxit te L terra /Egypti e domo servorum:
ii. Ut audiant omnes Iifraelitx, 8c timeant : nec pergant ulli facere secundum rem malam hanc in medio tui.
iz. Si audiveris de aliqua civitatum tuarum , quas Jehova Deus tuus dat tibi ad habitandum illic,dicentes:
15. Egressi homines nequissimi & medio tui, depulerunt habitatores civitatis sux,di- «endo, eamus St colamus Deos alienos, quos
non noveratis.
14. Ubi inquisiveris, St pervestigaveris, ac percunctatus fueris bene , si ecce 'vera certä- que erit res illa ,fi commissa fuerit abominatio hxc in medio tui.
15. Omnino percutito habitatores civitatis illius acie gladii : internecioni devoveto eam, & omnes,qui erunt in ea , jumentaque «jus acie gladii:
s6. Omnem vero prxdam ejus comportato in medium piate* ejus ; St combures igne civitatem ipsam , omnemque pr*dam 'ejus prorsus Jehov* Deo tuo : ut sit tumulus perpetuus, ne xdificetur deinceps.
17. Neque adhxreseito manui tu* qliic- qr.am de uflo anathemate: ut convertat fe Jehova , ne accendatur ira ejus, St conferat tibi misericordiam, & misereatur tui,atque augeat te, sicut se fafturum juramento promisit majoribus tuis;
18.Quum auscultabis voci Jehov* Dei tui, observando omnia prxcepta,qu* ego prxei- pio tibi hodie, faciendo quod rectum vidftxr in oculis Jehov* Dei tui.
C A X’ U T XIV.
Gentium ritus super mortuo fugienduss animalium mundorum , £5 "immundorum dcletius £5" decimarum modus,& usas.
F ilii estis Jehov* Dei vestri : ne incidite vos,neque inducite calvitium inter oculos vestros propter mortuum:
z. Quia populus sanctus es Jehov* Deo tuo ; & te elegit Jehova.ut sis ei populus peculiaris pr* omnibus populis , qui sunt in superficie terr*.
3. Ne comedito ullam rem abominandam.
4. Hx sunt bestia:, quas comedetis,boves, ex pecudibus oves St caprx :
5. Cervi St caprex.St dam* , St rupicaprx, St strepsicerotes.St bubali,St camelo-pardali- des:
6 . Denique omnem bestiam habentem ungulam scillam, St bifidatam fissura in bina* ungulas , revocantem ruminis cibum inter bestias ; ipsam comedetis.
7. Veriintamen hxc ne comeditote ex revocantibus ruminis cibum , St ex habentibus ungulam scissam bifidatam sohim: camelos , St lepores > St montanos mures, quia revocant quidem cibum ruminis ista, sed ungulam scillam non habent, immunda sunto vobis.

8- Similiter suem, quia ungulam quidem scissam habet, sed non revocat cibum rumi- ms,immunda esto vobis : de carne eorum ne comeditote,St cadaver eorum ne tangite.
9. Hxc comedetis ex omnibus, qus sunt in aquis : quxeunque habent pinnas , St squamas comedetis.
10. Quxeunque vero non habent pinnas aut squamas, ne comeditote : immunda sunto vobis.
11. Omnem avem mundam comedetis: iz. Hxc autem sunt, ex quibus non comedetis : aquila,St oiiifragx.Schalixeti:
iz. Et cornicesjSt picx.Sc milvi fecundum speciem suam :
14. Et omnes corvi secundum speciem suam :
15. Et ulul*,8t hirundines ; St asalones: « St accipitres fecundum speciem suam:
16. Et bubones,St noctu*,8t monedulx.
17. Et piate* St meropes, St mergi.
18. Et ciconi*, St arde* fecundum specien} suam,St attagenes , St vespertiliones.
19. At omne reptile volucre, immundum esto vobis : ne comeduntor.
20. Omne volucre mundum comedetis.
21. Ne comeditote ullum cadaver (peregrino.qui erit intra portas tuas dabis illud,ut comedat illud, aut vendes alieno) nam populus sanctus es Jehov* Deo tuo: na coquito haedum in lacte matris fu*.
22. Fideliter decimato omnem proventum sementis tux , qui provenit in agro, quotannis.
23. Et comedes coram Jehova Deo tuo, in loco , quem elegerit, ad collocandum nomen suum ibi; decimas frumenti tui, musti tiu, 8 i olei tui, Si primogenita armenti tui,
gt«”
IM!,!«'? 1
Ittikl l«” 111)1 ij, imi»
felis®*?
libras
mitfidemai
St it KCldtS,
«fetis' 1
csritwil . sarit®', ij.Wltw
re (Wiiifl
poMot» A fine msdcbm jjmioÄra !j/. Quem
ijue.iWu stitit, St61 sintas tai ttits.
Cii
liMfujii
ixth»!
i.Hks««
MtittOBii
usualia,
,QVX.
J. Ak i6ti fit tiki apud jffltuam:
■; Tanti®
b; tua (
ivunta te üinpofftJ fa eam >. J. Si taro feovxDei
flteptWl
it.
<■ Nais 1,
i* muta Äs opus 1 feyitsHit ia.
'sim
Cbfejjj 1 «»»1
8 . St« & liberas indigesti 5 . Cav "'•piam , fcptiinus,
e*®

^ijehowßf.
“dnftum»^ xTg '
m 'j u > fqiai h$immk
i miiu/Stjt vf dti; ne n.:; nftumioter oe.
lesjchovtb
'foti populas p fo i p sum
iCap.^-’s.
DEUTERONOMIUM.
Uap.r5.76.
«detis,bove
Miknipk^i
Sttmtlo-pit
iatnUentEi- m /ifliiii «vi linis tikuz.
meditote ;i? & ex Inio! ira folia:) os mures, p is ilia, sed tt mundi hr,
ilam jtiifciH
nta tua-
meeotama
attinjite,
atas,Haif«
v«
onhbotja
r.imiBiSit
ilKSEtteij.'

: qAsa* i, Sät JieriaSn
Kiinfci?*:
es; &*f» emstiB:
■,& nwntsi , Stratis. Oin.iB :* 3 4 * 6 7 * 9 rtiliones. cre, iMS-
mcoijetoi 1 aiiiw;» iisdafcisil*' iCO/MSJ'? 10: m«¥
inem jiM rctlit in f ■
OV3 D* ^ lotando® 1 2 * nti tui '® 1 aarfflW^
gregisque tui : ut discas timere Jehovam Deum tuum omnibus diebus.
24. Quod sl magnum sit praeter facultatem tuam iter ipsum,ut non possis ferre illas dedituri , si distet praiter facultatem tuam locus, quem elegerit Jehova Deus tuus, ad collocandum nomen suum ibi: eo quod benedixit tibi Jehova Deus tuus:
25. Tum commutabis pecunia; 8c colligatam pecuniam habens in manu tua, ibis ad locum,quem elegerit Jehova Deus tuus :
2<J. Expensaque pecunia illa in omnia, qua: desideraverit animus tuus , in boves, aut in pecudes, & iu vinum, aut in alium potum inebriantem, denique in omnia, qua: expetierit abs te animus tuus, comedes ibi coram Jehova Deo tuo > ac lactaberis tu cum familia tua:
27. SedLevitam.quieWtintraportas tuas, ne derelinquito : non enim eji ei pars , aut possessio tecum.
28. A fine trium annorum depromito o- mnes decimas proventus tui , provenientis illo anno,& relinques eum intra portas tuas :
29. Quem venientes Devita: (quia non efl ei pars , aut possessio tecum) it peregrini,pupillique, & viduie, qui sunt intra portas tuas, comedant > & saturentur , ut benedicat tibi Jehova Deus tuus in omni opere manus tu«, quod facies.

Caput x v.

. Sabhathismus annorumjus servorum.

A Fine septem annorum facito intermissionem.
2. Hoc autem efio jus intermissionis; intermittito omnis creditor, jus habens vindicandi manu lud , id quod vindicaturus esset ü proximo suo : ne exigito a proximo suo, Je a fratre suo,quum indicta fuerit intermissio Jehova:.
3. Ab alienigena exiges, sed ab eo,quod erit tibi apud fratrem tuum intermittito manum tuam:
4. Tantum quia per te non debet esse e- gens ; cum omnino benedicturus sit tibi Jehova in ea terra, quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem , ut hacreciitario jure possideas eam :
3. Si tamen diligenter auscultaveris voci Jehova: Dei tui, observans, ut facias totum prxeeptum hoc, quod ego praicipio tibi hodie.
6 . Nam Jehova Deus tuus benedicit tibi, quemadmodum locutus fuerat tibi: adeo ut possis mutuare gentibus multis, Sc tu non habebis opus mutuari, 8c poter.is dominari ingentes multas, neque in te dominatura: sunt.
7. Si fuerit apud te egens quispiam e fratribus tuis intra aliquam e portis tuis.in terra tua, quam Jehova Deus tuus dat tibi, ne obfirmato animum tuum , neque occludito manum tuam adversus fratrem tuum,qui egens sit:
8- Sed liberaliter aperito manum tuam ei, & liberaliter mutuato ei, quantum fatis est indigenti« ejus,id cujus indiget.
9. Cave tibi, ne fit qui equam in animo tuo nequam , ut dicas, appropinquat annus ille septimus, annus remissionis, & malignus sit eculHStuus in fratrem tuum, qui egens esi.
ita ut non des ei: idcirco inclamet contra te Jehovam: St sit in te peccatum.
10. Liberaliter dato ei, neque malignus esto animus tuus , quum das ei nam luijus rei causa benedicit tibi Jehova Deus tuus in omni opere tuo , & in omni re,ad quam admoves manum tuam:
11. Quia non desinet egens e medio hujus terr* .- idcirco ego praicipio tibi, dicendo : liberaliter aperito manum tuam erga fratrem tuum,erga pauperem tuum, &t erga egenum tuum in terra tua.
12. Si vendatur tibi frater tuus Hebraeus, aut Hebr«a , is serviet tibi sex annis: anno vero illo septimo dimittito eum liberum abs te.
r;. Quum autem dimittes eum liberum abs te,ne dimittito eum vacuum :
14. Liberaliter imponito collo ejus de grege tuo, it de area tua,Sc de torculari tuo ; quo benedixerit Jehova Deus tuus, dato ei:
15. Et recordare te servum fuisse in terra Aegypti, ac redemisse te Jehovam Deum tuum : idcirco ego praecipio tibi rem hanc hodie.
16. Sed erit,si dicat tibi,nolo exire ä te, eö quod diligat te ,& familiam tuam,quia bene efl ei apud te:
17. Ut acceptam subulam indas auri ejus, & ipsi janua’, sic erit tibi servus in teculum: it etiam ancilis tus facito similiter.
18. Ne durum videtor in oculis tuis,quum fie dimittes eum liberum abs te (nam duplum efl mercedis mercenarii, quo servivit tibi sex annis)(ut benedicat tibi Jehova Deus tuus in omnibus, qus facies.
19. Omne primogenitum , quod nascetur in armento tuo , Sc in grege tuo , quod mas erit ,sanctificato Jehoda Deo tuo . ne utitor primogenito bovis tui, neque tondeto primogenitum gregis tui.
20. Goram Jehova Deo tuo comedito illud quotannis m loco,quem elegerit Jehova ; tu St familia tua.
21. Sin autem erit in eo vitium,si erit claudum, aut cxcum, ullum ,fi erit ex vitiis malis, ne maCtato illud Jehova; Deo tuo :
22. Intraportas tuas comedito illud ; immundus & mundus pariter , tanquam capream,& tanquam cervum.
23. Tantummodo sanguinem ejns.ne comedito : super terram effundito eum , sicut aquam.

CAPUT XVI.

De tribus feflis cardii:alibr<s,(fl de judicibus
confhtuendis > vitandaque omni idololatria occajione.

O Bservato mensem Abib , ut celebres Pascha Jehovx Deo tuo,quia in mense ipso Abib eduxit te Jehova Deus tuus cx Aegypte noctu.
2. Tum mactabis Pascha, pecudes & boves Jehov« Deo U10 ; in loco,quem elegerit Jehova , ad collocandum nomen suum ibi.
3. Ne comedito cum illo fermentum, septem diebus comedito cum illoaryma, panem paupertatis : cum festinatione enim exivisti e terra /Egypti.ut recorderis diei exitiis tui e terra Aegypti, omnibus diebus vit« tu«.
4. Neque conspicitor apud te vetus fev-

mentum in toto termino tuo teptem dies:
neque pernoctato quicquam de ea carne, quam mactaveris vespere, die primo in matutinum usque.
5. Non poteris mactare Pascha jntra aliquam ä portis tuis, quas lehova Deus tuus dat tibi:
6 . Sed ad locum illum, quem Tehova Deus tuus eleverit, ad collocandum nomen suum profeclua, ibi mactato Pascha vespere; quum occidit Sol, stato tempore exitus tui ex aEgypto.
7. Tum coques comedesque illud m loco, quem elegent Jehova Deus tuus : deinde revertens riiaict ibis ad tentoria tua.
z. Sex diebus comedito azyma: die autem septimo, qui dies est interdicti Jehova: Deo tuo, ne facito ullum opus.
9. Septem septimanas numerato tibi, ex quo coeperit falx immitti in segetem, incipito numerare septem septimanas.
10. Tum celebrabis festum septem septimanarum Jehova Deo tuo; tributo (jf voluntaria oblatione manus tu« , quam dabis; prout benedixerit tibi Jehova Deus tuus.

ir. Et lactaberis coram Jehova Deo tuo ; tu, & filius tuus, & filia tua ; servusque tuus, 8c ancilla tua, 8c Levita, qui erit intra portas tuas, peregrinus quoque,& pupillus,& vidua, qui erunt in medio tui: in loco quem elegerit JehovaDeus tuus,ad collocandum nomen suum ibi.
12. Ita recordaberis te servum fuisse in iEgypto, quum observabis, St facies statuta ista.
13. Festum tabernaculorum celebrato septem diebus; quum collegeris ex area tua,& ex torculari tuo.
14. Lactaberis autejji celebrando festum; tu, St silius tuus, St filia tua, 1‘erviisque tuus, & ancilla tua, Levita quoque > & peregrinus, pupilliisque St vidua - qui erunt intra portas tuas.
15. Septem diebus festum celebrato Jehova: Deo tuo in loco, quem elegerit Jehova ; quum benedixerit tibi Jehova Deus tuus in toto proventu tuo, Sein omni opere manuum tuarum, ensque tantummodo laetus.
id. Tribus vicibus compareto quotannis omnis mas tuus ante conspectum Jehovse Dei tui in loco, quem elegerit, in festo azymorum, St in festo septimanarum,& in festo tabernaculorum: sed ne compareto ante conspectum Jehova: vacuus.
17.Quisque prout donatum est manui fu«; pro benedictione Jehovae Dei tui, qua donavit te, ajferto.
>8. Judices & moderatores constituito tibi, in singulis portis tuis,quas Jehova Deus tuus dat tibi; per tribus tuas, qui judicent populum judicio justo.
19. Ne pervertito judicium, ne accipito perlonam : neque suscipito munus, quia munus excxcat oculos sapientum , St pervertit verba justorum.
20. Justissimam justitiam sectare;ut vivas, & hxreditario jure possideas terram, quam Jehova Deus tuus dat tibi,
er. Ne comerito tibi lucum ullis arboribus ; fecundum altare JeSova: Dei tui, quod feceris tibi 1
Cstp. 17 .'
22. Neqne erigito tibi statuam: qua: odit Jehova Deus tuus.

CAPUT XVII.

Leges Ac integritate sacrificiorum> Ae inter -
fidendis idololatrü , confulendü sacer-
dotibuj : de summo judice iSjure Regio.

E mactato Jehova: Deo tuo bovem, aut pecudem, in qua fit vitium, res ulla mala, nam abominationi Jehova: Deo tuo est:
2. Si inveniatur in medio tui, in aliqua i portis tuis, qu s Jehova Deus tuus dat tibi, ullus u 11 ave, qui fecerit, quod malum videtur in oculis Jehovae Dei tui, transgrediendo foedus ejus :
3. Et abiens coluerit deos alienos se incurvans illis, aut Soli, aut Lunx, aut ulli exercitui coelorum, quod non praecepi; JU
4. Renunciatttmque fuerit tibi, atque audiveris : quum inquisiveris bene, si ecce vera certaque res illa erit, fi commissa fuerit abominatio istainjisraele:
5. Omnino produces virum illum , aut mulierem illam, qui commiserint rem pessimam hanc, ac! portas tuas , virum , inquam , illum, St mulierem illam, ut obruas eos lapidibus , ac moriantur.
< 5 . Ex sermone duorum testium, aut trium testium, morte afficitor is, qui moritur: ne afficitor morte ex sermone testis unius.
7-Manus testium primum esto contra eum, ut morte afficiant eum; postea vero manus totius populi ; sic sustuleris illud malum 4 , medio tui.
8. Si occulta erit res tibi in judicio ferendo inter caedem Sc cardem, inter litem St litem, aut inter plagam & plagam, e rebus controversis intra portas tuas : tunc surgens ascendes ad locum, quem elegerit Jehova Deus tuus;
9. Et adibis sacerdotes Leviticos , vel ad summum judicem , qui erit diebus illis : ut consulas eos, & indicent tibi statum illius judicii.
10. Deinde facies ex praestituto illius sententiae , quam indicaverint tibi, prosechit 'a loco illo, quem elegerit Jehova: Sc observabis, ut facias fecundum omnia, qu« docuerint te.
11. Ex praestituto legis, quam docuerint te, Sc secundum judicium illud,quod dixerint tibi, facito : ne recedito ab ea sententia,quanl indicaverint tibi, dextrorsum aut sinistrorsum.
12. Vir autem ille, qui commiserit superbe ; ut non auscultet Sacerdoti constanter ministranti ibi Jehova: Deo tuo, aut summo judici .; utique morietur vir ille , St tolles malum illud e Jisraele:
13. Ut omnis populus audiant,& timeant; neque superbiant deinceps.
14. Quum ingressus fueris in terram,quam Jehova Deus tuus dat tibi, ut haereditario jure possideas illam, St habitabis in illa; fi dixeris, statuam super me Regem , sicut 0- mnes gentes, qu* sunt circa me:
15. Tantum statuito super te Regem, quem elegerit Jehova Deus tuus : S medio fratrum tuorum statuito super te Regem,non poteris tibi praeficere virum extraneum, qui non frater tuus sit.
I 16. Veruntamen ne multiplicato sibi e- I quos;
mOSjtfl#! turin.Ejy? 01 tinni*“ 111 desis,* 5 * 1 ! 17, insit* reti«®®
lältfÄ®
tuslfffe«
ij.l;:t;«
BÄsälli taiDem litsltjs,' Se eis
tosto
dies»
lifratSs,
■ C
Bijerttt
$pfad UIe.M W Lerita Snile:/ti$ Ä acci '.(jaioli
Btsw.le
tofafc
j.Hocat
1 iit tau, f 'SiMotiim
4. Pmiti oleitüq lato i.
5. Qua omnibus t stret in no Eliblisdii
f. Item paeporti iitibat; a Ärabit J«it Jehc 7. k it fai; fienti K coram , 8. Fam tam rem iindiiiaj 9 ' Qorai
jooraDui
foeda a!
!
tis: «.) facit id bova I tua. 'M

Cap.i
tam: qiisj
HI
: w,[uleniujs ' m < 5 jurik[i |eo tuo bovem,!
ifiunuesulliii;

rDeotnoeil;
iio ttu, in i!ijo >M tuus dat (i odmlm vijt ffl^refadot.
ulmsseita aut ulli exer; :ccpi; A
inibi, itqusi tene, (i etcti mtdffa fuerit i
viram ille, i
majii«, ut obruas ij
'etiiuincir: 5 m mori»; testis unius, eiioconfrra te vero ne ■illud nate
judicio fu» .tatam ist I u»im, etc is itunc fui; elejent]s
ilniws.K erit dictes ii,..
ttSteJ
a tü,fq 4 iu jcrni; i olite: onira,ijtte
■is,qaate i dJudquoite rieasenteiK (sum jis Kt
coffliuis®"- eerdoti a*- o tuo, aut'« vir ille, fc
(iiauti&tiiS
is in terra? i, ut ha* bitabis i» i* Reeem.fcc
amet r te Regs|J>P :£ medios
^em,n°"E

quos; neque facito,ut hic populus revertatur in Algyptum ad multiplicandum equos , cum Jehova edixerit vobis , ne deinceps redeatis per viam hanc amplius:

17. Neque multiplicato sibi uxores,ut non recedat animus ejus ü me: argentum quoque & aurum ne multiplicato sibi admodum.

18.Sed erit, quum insidebit folio regni fui; ut describat sibi exemplum hujus Legis in libro , ex eo > qui erit in conspectu Sacerdotum Leviticorum:

19. Er/tque penes eum,& leget in eo o- mnibus diebus vitat sus ; ut discat timereje- hovam Deum suum , observare omnia verba hujus Legis, 8c statuta ista faciendo ea:

20. Ne efferatur animus ejus prat fratribus suis, 8t ne recedat ab hoc praecepto dextrorfdm aut sinistrorsum: ut prolonget dies in regno suo , ipse 8c filii ejus, in medio lisraelis.

• C A 1 ’ U T XVIII.

De jure tribus Leviticse in oblationes , decimas (fsprimitias. De Propheta mediatore> (5 * pseudoprophetis.

N F. esto Sacerdotibus Levitkis, toti tribui Leviticat pars, & possessio cum reliquo Iifraele : ex igne absumendis Jehova', & de possessione ejus comedunto.

2. Quamobrcm ne esto possessio ipsi inter fratres luos : Jehova est posiessio ejus, quemadmodum dixit ei.

3. Hoc autem esto jus Sacerdotum a populo , ä sacrificantibus aliquod sacrificium, live bovem , sive pecudem ; ut det populus Sacerdoti armum, & ambas maxillas,& ventriculum.

4. Primitias frumenti tui, musti tui, & olei tui, 8t primitias velleris ovium tuarum dato ei:

5. Quia eum selegit Jehova Deus tuus ex omnibus tribubus tuis , ut constanter ministret in nomine Jehov* , ipse 8c filii ejus > o- mnibus diebus.

<5. Item si adveniat Levita quispiam ab aliqua e portis tuis ex universo Iifraele, ubi habitabat ; adveniat, inquam, omnino prout desiderabit animus ejus ad locum, quem elegerit Jehova:

7. Is ministrabit in nomine Jehov* Dei fui; sicut omnes eius fratres Levit«,qui stant ibi coram Jehova.

8. Partem ex «quo comedent,pr«ter pretium rerum, quas qiiisque eorum vendiderit, secundum paternas familias.

9. Quum ingressus fueris in terram, quam Jehova Deus tuus dat tibi; ne discito facere secundum abominationem gentium istarum:

10. Ne invenitor in te, qui traducat filium suum, aut filiam suam per ignem: utens divinationibus, planetarius, aut conjettor, aut prsstigiator:

ir. Item utens incantatione , aut requirens pythonem, aut ariolus, aut nccroman- tis:

11. Nam abominationi eft Jehov« quisquis facit ista: St propter abominationes istas Jehova Deus tuus expellit istas gentes a facie tua.

13. Integer esto cum Jehova Deo tuo.

14. Nani gentes ist« , quarum tu h«res futurus es, planetariis & divinatoribus auscultant : de te autem non ita funti quos dat tibi Jehova Deus tuus.

15. Prophetam e medio tui e fratribus tuis, sicut ego /»«„suscitabit tibi Jehova Deus tuus; ei auscultate:

16. Secundum omnia, qu* petiisti a Jehova Deo tuo in Chorebo , die congregationis, dicendo ; ne pergam audire vocem Jehovae Dei, & ignem maximum istum , ne videant amplius,"ut non moriar. p

17. Quamobrem dixit Jehova mihi; bene loquuti sunt, quod loquuti sunt.

>8- Prophetam suscitabo eis e medio fratrum ipsorum, sicut tu es: & indam verba mea ori ejus, ut eloquatur eis, quicquid praecepero ipsi.

19. Erit autem , ut quisquis non auscultaverit verbis meis, qu« loquuturus est in nomine meo, ego reposcam ab illo.

20. Veriintamen Propheta ille, qui sibi ar- rogarit eloqui aliquid in nomine meo, quod non pr«cepero ei eloqui, aut qui eloquetur in nomine Deorum alienorum , omnipo mo* rietur propheta ille.

2r. Quod si dicas cum animo tuo, quomodo cognoscemus verbum illud , quod non eloquutus fuerit Jehova ?

22. Quod, suent loquutus ille Propheta in nomine Jehov«, si non erit illud verbum, neque evenerit, hoc illud eß verbum, quod non eloquutus est Jehova: superbi eloquutus illud est Propheta ille, ne timeto ab eo.

CAPUT XIX.

De jure sifyli. De non movendo termino. De jure testium \ iSdepcenajalsts testibus irroganda.

Q Uum exsciderit Jehova Dens tuus gen- ,tes istas, quarum terram Jehova Deus tuus dat tibi; ita ut hxres sis earum, habi- tesque in civitatibus earum, & in domibus earum.

2. Tres civitates separato tibi; in medio terr« tu«, quam Jehova Deus tuus dat tibi, ad possidendum eam jure hxreditario.

3. Parato tibi viam ad eas; quum triperti- tus fueris terminum terr* tu*, quam possidendam tradiderit tibi Jehova Deus tuus : eritque, ut fugiat illuc omnis occisor.

4. Hoc autem esto jus occisoris, qui fugerit illuc, ut vivat; qui percusserit proximum suum imprudenter , quum ipse non oderit eum antea.

5 .Ut qui iverit cum proximo suo in silvam, ad credendum ligna, si vibrante se manu ejus cum securi, ad credendum lignum, dejecerit ferrum ti manubrio ejus, quod offendat proximum ejus ita, ut moriatur : is ad unam harum civitatum fugito, ut vivat -.

6. Ne persequens vindex illius sanguinis occisorem , quum incaluit animus ipsius, assequatur eum, si major erit via ad eas, St percutiat eum lethaliter: cum non sit in eum judicium mortis, quia non oderat illum antea.

7. Idcirco ego prxeepi tibi, dicendo , tres civitates separato tibi.

8. Quum vero dilataverit Jehova Deus tuus terminum tuum > quemadmodum juramento promisit majoribus tuis; St dederit tibi totam illam terram, quam promisit se daturum majoribus tuis

9 Si-

9. Siquidem observes totum prxceptum
hoc, faciendo illud, quod ego praecipio tibi hodie ; dilidendo Jehovam Deum tuum » & ambulando per vias ejus omnibus diebus: tum adjicies tibi amplius tres civitates ad tres istas: ...
10. Ut non effundatur sanguis innoxii, in medio terra; tu*, quam Jehbva Deus tuus dat tibi;» possessionem ; ne ve sit in te culpa csdis.
11. At fi fuerit quispiam odio habens proximum suum,qui insidiatus fuerit ei,& insurgens in eum,percusserit eum lethaliter ita,ut moriatur; deinde fugerit in aliquam harum «vitatum.
12. Tunc mittentes Seniores civitatis illius accipient eum inde; & tradent eum in manum vindicis illius sanguinis , ut moriatur.
13. Ne parcito oculus tuus ei: sed tolles reatum sanguinis innoxii ex Jifraiile; ut bene sit tibi.
14. Ne moveto terminum proximi tui, quem determinaverint prisci in possessione tua,quam possidebis in ea terra , quam Jeho- va Deus tuus dat tibi, ad possidendum eam jure hxreditario.
15. Ne furgito testis unicus in quemquam, pro ulla iniquitate , aut pro ullo peccato ex omnibus peccatis,quibus quis peccat: ex sermone duorum testium,aut ex sermone trium testium stata res esto.
itf. Si furrexerit testis injurius in aliquem ; ad testificandum in eum apostasiam :
17. Tum sistent fe duo viri, quorum fuerit controversia ista,coram Jehova ; ante Sacerdotes aut judices, qui erunt in diebus illis.
iz. Quiimque inquisiverint judices illi bene,si ecce testis falsus est testis ille, falsum testatus est contra fratrem suum :
19. Omnino facietis ei , quemadmodum molitus fuerat facere fratri suo: ut tollas malum e medio tui:
20. Et qui reliqui sunt, audientes timeant; »eque pergant deinceps facere simile quic- quam huic rei mal* in medio tui.
21. Ne igitur parcito oculus tuus: vita pro vita, oculus pro oculo, dens prodente, manus pro manu,pes pro pede eflo.

CAPUT XX. i Leges miiitares.

Q Uum prodiens in prxlium contra lio- stem tuum,videbis equos, & currus,populum majorem te , ne timeto ab eis : nam Jehova Deus tuus tecum efi, qui fecit,ut ad- fcenderes e terra dEgypti.
2. Quapropter erit, quum procedetis in prxlium: ut accedens Sacerdos alloquatur populum:
3. Et dicat eis, audi Jifraehvos proceditis hodie in prxlium contra hostes vestros : ne mollescat cor vestrum,ne timete , neque trepidate,neque expavescite metu eorum:
4. Nam Jehova Deus vester ambulat vo- bifeum; pr*liando pro vobis contra hostes vestros, ad fervandum-vos:
5. Deinde alloquentur moderatores populum , dicendo , quis efi ille vir , qui xdifi- cavit domum novam ,& nondum coepit uti «a t abiens revertitor domum suam: ne moriatur in hoc praelio. öc vir alius uti incipiat ea.
6 . Item quis efi ille vir, qui plantavit«.
neam , necdum ea sacris jam soluta usus est' abiens revertitor domum suam: ne moriatur in hoc prxlio: ik vir alius illa sacris solata utatur.
7. Item quis eß ille vit, qui desponsavit uxorem, necdum duxit eam ? abi ens revertitor domum suam : ne moriatur in hoc praelio,8c vir alius ducat eam:
8. Et pergent moderatores illi alloqui populum , dicentes, quis efi ille vir, qui timidus 5 c mollis corde est ? abiens revertitor domum suam : ut non liquescat cor fratrum ejus,sicut cor ejus. H
9. Tum erit desinentibus moderatoribus alloqui populum, ut prxficiant principes ordinum militarium in principiis populi.
10. Quum accedes ad aliquam .civitatem ad belligerandum contra eam; primum invitabis eam ad pacem.
11. Erit autem, si pacem tuam responso probet, aperiatque tibi: erit,inquam>ut populus totus , qui aderit in ea,sint tibi tributarii,& serviant tibi.
12. Quod si non ineat pacem tecum , sed gerat contra te bellum; tum obsidebis eam:
IZ. Quiimque tradiderit eam Jehova Deus tuus in manum tuam, percuties omnem marem ejus acie gladii:
14. Tantum foeminas , parvulosque,8t jumenta, & quidquid erit in ea civitate, omnia spolia ejus diripies tibi : fruer/sque praeda hostium tuorum,quam dederit Jehova Deus tuus tibi.
15. Sic facito omnibus civitatibus longinquis a te valde,quae e civitatibus gentium istarum non sunt:
1 6 . Sed 't civitatibus populorum istorum, quas Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem; ne sinito vivere ullam rem halitu praeditam.
17. Quin potius internecioni devoveto eos,C:iitthxum,&Emorxum,Cenahanxum, Sc Perrizxum , Chivvaeum, ik Jebusxum: quemadmodum prxeepit tibi Jehova Deus tuus.
18. Ut non doceant vos facere secundnm omnes abominationes snas,quas exercuerunt erga Deos suos,neque peccetis Jehovx Deo vestro.
19. Quum obsidebis aliquam civitatem diebus multis , oppugnando eam, ut capias eam,ne perdito arbores ejus vibrando in eas securim , si ex eis comedere potes , easque ne exscindito : nam agrestes arbores cuivis exposita sunt ,ut procedant ante te ad propugnaculum.
20. Veriintamen albores, quas nosti non esse ekalenti frufius ,arbores eas perdes, St exscindes , ut xdifices propugnaculum contra civitatem,qux gerit in te bellum, donec
ea corruat.

CAPUT XXI.

De expiatione catdu incerto ausiore. De ducente uxorem captivam. De primogenitit. De filio contumace. De suspendio.

S I quu inveniatur confossus in terra, quam Jehova Deus tuus dat tibi,ut hxreditario jure possideas eam, jacens in a<m> ; nec notum sit,quis percusserit eum
: 0 *. Tunc egressi Seniore« tui.Sc judices tui;
81 «*
f'
3. feli® 1 2 3 4 5 ftiiili'*® piat Sai»* flOJlstli uiisl
iiijb: i Et i®
vitulam illam tsiiiiiolittitit! jn triti i» t, Demit 1 tata ein citaitei salte
tESmitt
(.Ite
Istos intiÄ 7. Et 7 non effuä tostu fi l üpi «dcmiStil
pisu m
is: k ad
a.
fierjOi uiutiiotis: | te« eoa ' it, (Jjot;
Itihtat*
ana»
11. Et vide |i*Biettti ;«Usint ttn:
n, Ito tam: pii

ij. Dt; te» ft,|j
tero cang S.tqueiilj st. Erit totas t; Jiniaveni jaandoqu 15 . Sifi ■lia, & alte Ma&es tiuisejiu, ts T®-, twfioij
estjjeäi
St:
iltjjsj penses .45 hs, qui matris meum
“itate
«ilittj

lr ’ ?ui phntar J ra solntj uso
i suam: me
aiius illa sacrii;
r '.qui delpoi abiens mt
oriiturink:
iores illi alloqui ilis vir, qui tjr L ’ ® revertitor, itftat cor feti
, I
JS moderatori *t ptinapes i ais populi, iquam.dviut! am; piw».
sutiamrdpt
tttapinwt
i ea,fuit tibi ut
pacent ttc,£ 'uraoiftsz; eam Jetais utiesomiBo
irvu/d/jmSb civitate,ess uer/lpepi itjdiowst.
mtaffas 6» tibus gemite
tamite
ibitnpofi
.lembalitiip
Btaoni te M,Letate
miiSJehfc
üi/emA
liBiWii
ifMcns
;;etisjaiite
/iquam wffi
Io eilte i?
5 vibrando as e potis,tc :s arbores." stete id ?■
quasnifc ■eas perdes: ijnaculfflt: :belUim,d*
XI.
1 tt&m . ftv kprrnlp
in terra,0
,ut tat« 5 -' 1 ■ agro;

metientur jsatium inde usque ad civitates , qua; sunt circa confossum illum.
3. Eritquc, ut civitatis illius,qux proxima erit idi confosso; civitatis ergo illius accipiant Seniores vitulam cie armento , qux non fit ad usum adhibita , qux non traxatit jugum:
4. Et deducentes Seniores illius civitatis vitulam illam in vallem horridam , in qua nihil colitur , neque seminatur, decollabunt ibi vitulam in illa valle.
5. Deinde accedentes Sacerdotes filii Levi ; eos enim elegit Iehova Deus tuus, ad ministrandum sibi, & benedicendum in nomine lehovx:Sc ex eorum praestituto agetur omnis controversia, 8t omnis plaga:
6. Omnes quoque Seniores civitatis illius, qui sunt proximi ad confossum istum, lavabunt manus suas super vitulam decollatam in ea valle:
7. Et protestantes dicent: manus nostra; non effuderunt sanguinem hunc, Sc oculi nostri effundentem non viderunt.
8- Expia populum tuum Iifraeiem, quem redemisti Iehova, & ne impone reatum sanguinis innoxii in medio populi tui liseae- lis: sic expiabitur iliis reatus illius sanguinis.
y. T-u ergo tollito reatum sanguinis innoxii i medio tunnam facturus es,quod rectum videtur in oculis Iehova.
10. Quum egressus fueris in pra lilini contra hostes tuos -. si dante eos Iehova Deo tuo in manum tuam , cäptivam feceiis ex eis captivorum multitudinem:
11. Et videns in ea captivorum multitudine mulierem pulchram forma, amore propenderis in eam, ita ut accipias tibi in uxorem :
12. ldeoque introduxeris eam domum tuam: priiis radet caput suum , & alet un- xaies suos :
13. Depositoque vestimento captivitatis sua a se, sedebit domi tux,St deflebit patrem suum , Si matrem suam mense pleno : postea vero congredieris cum ea maritus eris ejus, eritque illa tibi in uxorem.
14. Erit tamen, si non delectaberis ea, ut dimittas eam arbitrio suo, at nequaquam pecunia vendito eam: ne utitor eii ad quastum, quandoquidem compressisti eam.
15. Si fuerint alicui dua uxores, una dilecta, Sc altera exosa,peperer/ntque ei filios dilecta 8c exosa: fuerit autem filius primogenitus ejus , qua exosa est :
16. Tum erit, ut quo die possessores instituet filios suos eorum, qua sunt ipsi; non possit primogenitum efficere filium dilecta in conspectu filii exosa, qui primogenitus est:
17. Sed eum , qui primogenitus eß filium exosa agnoscito , dando ei portionem duorum ex omnibus, qua prasto sunt ei : nam is principiumpotentia ejus, ipsius eft jus primogenitorum.
18. Si cui fuerit filiuscontumax, Sc rebellis, qui non auscultat voci patris fui, Sc voci matris sua, quamvis castigaverint eum, tamen non auscultat illis :
ly. ldeoque prehendentes eum pater ejus, Si mater ejus: produxerint eum ad Seniores civitatis sua, Sc ad portam, loci sui j
20. Dicentes Senioribus civitatis fux , filius noster iste contumax , Sc rebellis no* auscultat voci nostra: comeifator Sc ebriosus est:
2r. Tunc obruent eum omnes cives ejus lapidibus ita, ut moriatur, Si tolles malum illud e medio tui, ut omnes Jiseaeiitx audiant Sc timeant.
22. Quum autem erit in aliquo peccatum ad judicandum morti, 8c tradetur morti; A suspenderis eum de ligno :
23. Ne pernoctato cadaver ejus in ipso ligno , sed omnino sepelito eum eodem die. nam suspensus exsecrationi est Deo: ut no* polluas terram tuam,quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem.

CAPUT XXII.

Leges char itatis , & honeftatis in vestitu t
item de casibus matrimonialibus.

Idens bovem fratris tui > aut pecudem ejus devios, non occultabis te ab illis,sed omnino reducito eos ad fratrem tuum.
2. Quod si frater tuus non erit propinquus tibi j aut non nosces eum: tum recipies illum intra domum tuam, ut sit apud te, donec quxrat frater tuus illum, Hc illum restituas ei.
3. Et sic facito asino ejus , sic etiam vestimento ejus; Si sic facito omni rei amissae fratris tui, quum perierit ei, Si inveneris illam: non poteris te ipsum occultare.
4. Videns asinum fratris tui, aut bovem ejus jacentem in aliqua via , non occultabis te ab eis ; omnino erigito cum illo.
5. Ne esto instrumentum virile super fos- minam, neque induito vir vestem fceminx t nam abominationi eft Jehovx, Deo tuo quisquis facit ista.
(>. Si obviam fiet tibi nidus avium in via, in ulla arbore, aut humi, nidus pullorum, aut ovorum, ubi mater incubet pullis, aut ovis; ne accipito matrem cum pullis.
7. Prorsus dimittito matrem, pullos verö accipies tibi; ut bene sit tibi; & prolonges dies tuos. 0
8- Quum xdificas domum novam, tura facies loricam ad tectum tuum; ut non imponas reatum sanguinis domui tuae; si decidat aliquis ex eo.
y. Ne conserito vineam tuam duobus veneribus; ne sanctus sit illius fructus maturus, nimirum femen ipsum, quod severis,& proventus vinex.
10. Ne arato bove, Sc asino simul.
11. Ne induito vestimentum varie commixtum , lana Si lino pariter.
12. Institas facito tibi; in quatuor oris tegumenti, quo tegis te.
13. Quum duxerit quis uxorem; si postquam congressus est cum ea , odit eam:
14. ldeoque dedit occasiones habendorum sermonum de ea , proferens de ea famam malam; puta, dixit,mulierem hanc duxeram, sed congressus cum ea, non inveni in ea virginitatem :
1;. Tum accipiet pater pueli*, aut mater ejus eam,Si proferent signa virginitatis puellae apud Seniores civitatis fux “ad portam:
16. Dicetque pater puellx Senioribus; filiam hanc meam dederam viro huic in uxorem, qui odit eam;
17.Unde

17. Unde ecce iple dedit occasiones habendorum sermonum, dicendo , non inveni in filia tua virginitatem. ciim hxtfint signa virginitatis filix me*: & expandent pannum ejus coram Senioribus civitatis.
iz. Tunc accipientes Seniores civitatis illius virum eius; castigabunt eum :
19 .Et mulctabunt eiim centum siclis argenteis, quos dabunt patri puellae, eö quöd protulit famam malam contra virginem Jisrae- Jis : St erit ei in uxorem, ne potesto dimittere eam omnibus diebus suis.
20. Sed si vera fuerit res i sta, 7 ? non inventa fuerit virginitas in puella:
21. Tunc educent puellam ad portam patris ejus, Sc obruent eam cives ejus lapidibus ita, ut moriatur, eö quod commisit flagitium in Jisraele, scortando domi patris fui: sic sustuleris malum e medio tui.
22. Si quis deprehendatur cubans cum muliere maritata marito , omnino morientur pariter ambo,vir qui cubuit cum muliere, & mulier ipsa: sic sustuleris malum e medio tui,
23. Si puella virgo desponsata est viro,
quam inveniens quis in civitate concubuerit cum ea: ,
24. Omnino productis eis ambobus , ad portam ipsam civitatis , obruetis eos Iapidibus ita, ut moriantur; puellam, propterea quöd non clamavit in civitate > virum autem propterea , quod compressit uxorem proximi fui , sic sustuleris malum e medio tui.
25. Sed fi in agro invenerit vir ille puellam desponsatam,'& vim faciens ei vir ille, concubuerit cum ea; tunc morietur vir ille, qui concubuerit cum ea solus.
26. Puella: autem ne facito quicquammon efl in puella peccatum capitale; nam quemadmodum surgit quis in proximum suum, &. occidens adimit ei vitam, sic se habet hsec
27. Quum in agro invenerit eam, clamaverit puella despon sata, nec fuerit,qui servaret eam.
28. Si inveniat quis puellam virginem, quae non est desponsata, & prehendens eam, concubuerit cum ea; Sc manifesti fiant:
29. Tunc dabit vir ille, qui concubuit cum ea, patri puella: quinquaginta siclos argenteos : Sc esto illi in uxorem; quod compressit eam, ne potesto dimittere eam omnibus diebus suis.
30. Ne ducito quisquam uxorempatris fui, neque retegito oram vestimenti ipatris fui.

CAPUT
XXIII.

Disciplina militarii, & civilis.

N Ec vulneratus teste,neque exsectus virilitate, venito in congregatione Jehovse:
2. Spurius ne venito in congregatione Jehova:: etiam decima ejus generatio illorum ne venito in congregatione j ehovie.
3. Ne venito Hammonita, aut Moabita in congregatione Jehova:; etiam decima generatio illorum, ne venito i» congregatione Jehova: usque inscculum:
4. Propterea quod non occurrerunt vobis cum pane.Sc aqua in ista via , quum exiretis ex Aigypto ; Sc quia mercede conduxit contra teBilhamum, filium Bchoris,
d Pethore Mesopotamiae > ad maledicendum tibi:
5. Qtianquam noluit Jehova Deus tuus auscultare Bilhamo, sed convertit tibi Jehova Deus tuus maledictionem illam in benedictionem : eo quod diligeret te Jehova Deus tuus.
6 . Ne quaerito pacem illorum, & bonum illorum, nili* diebus tuis unquam.
7. Ne abominare Edomxum,nam frater tuus est: ne abominare /Egyptium, nam peregrinus fuisti in terra ejus.
jj. Filiorum, qui nascentur ex illis,generatio tertia, venito ex illis in congregationem Jehovse.
9. Quum exibit exercitus contra hostes tuos, tum cavebis tibi ab omni re mala.
10. Si fuerit in te quispiam, qui non erit mundus casu nocturno;is exibit extra castra, ne ingreditor intra castra.
11. Sed erit appetente vespera, ut lavet se aqua, deinde quum occidit Sol, veniet intra castra.
12. Item spatium esto tibi extra castra, ut
egrediaris illuc foras.
U
hkk ttp pisieti.
Q Cia&l tiariiit
inwinfc resui
tiitsjiifini
ritapitg «pisit alten 3. Deinde 0 wrisiriptiir^ 'mmip Ktooatu Kmttin
iStfoti
fiiata
foimte Jehova: 1 sebator

'13. Et paxillus esto tibi praeter arma tua: eritque.quum sessurus eris foris,ut eo fodias, Lc rursus tegas excrementum tuum:
14. Nam Jehova Deus tuus indesinenter ambulat in medio castrorum tuorum , eripiendo te>& exponendo inimicos tuos tibi, ut sancta sint castra tua : ideoque non est visurus in te turpitudinem ullius rei quamob- rem avertat se ä te.
IV Ne tradito servum domino suo; qui conf ugiens ad te eripuerit se ä domino suo.
1 6. Tecum maneto in medio tui, in loco, quem elegerit; in aliqua portarum tuarum, ubi bonum videbitur ei 3 ne opprimito eum.
17. Ne esto meretrix e filiabus Jisraelis» neque esto meritorius e filiis Jisraelis.
iz. Ne inferto mercedem scorti, aut pretium canis in domum Jehovse Dei tui, pro ullo voto : nam abominationi Jehovse Deo tuo sunt pariter ambo ista.
19. Ne dato in usuram fratri tuo , usuram pecunia:, usuram cibi, usuram ullius rei, qua: in usuram datur.
20. Extraneo isti dabis in usuram, fratri autem tuo , ne dato in usuram: ut benedicat tibi Jehova Deus tuus in omni re , ad quam admoveris manum tuam: super terram, quo tu mox ingressurus es, ad possidendum eam jure hsereditario.
21. Si voveris votum Jehovse Deo tuo, ne differto solvere illud: nam omnino reposceret illud Jehova Deus tuus abs te » 8t esset ist te peccatum:
22. Quod si abstinueris ä vovendo , non erit in te peccatum.
23. Quod prodiit e labiis tuis, observato, ut facias , quemadmodum voveris Jehova: Deo tuo voluntariam oblationem; quod dixeris ore tuo.
24. Si ingrediaris vineam proximi tui, comedes quidem uvas pro desiderio tuo ad saturitatem tuam: at instrumento tuo ne indito.
25. Si ingrediaris segetem proximi tui, decerpes quidem spicas manu tua: at falcem ne agitato in segetem proximi tui.
Qaiia wn exibit mullitisr
Hffl iffiffliS
'ait.
Ue signo {ttatest
tastWn mn&fi |tn: osia ÄisisäM' iCutffi
pfctti
tMÄM
£gyp». 10, Qn ittmutun
ipyieranA 31, Sod tasprota n, Quo tas pj® q.Onui EiütSol ß>i : quo Seo tuo. 14 Jies iin,8ttgt
iU. tt; £
morte.
< 7.1
papiffi
EI*;
Jrf.i
tinni i;

sei maMeaj
Aova ßeus t Wertittioilt
b ilijm in boa
t te Jehovi D:
omm,&boc;
lquam.
;yptim,Dnis
irm'llis.gtie
congrejatw
is contra M lniremah,
äbiteanalfc
«tat
.tSo\,v«netc
tiliatudi:
pntttiüL-'.
' tautet»,
Jiti tun:
1ms mitte; umoninnc- nicos tos» iquenonri- is r ei qiKH
miio sm; qii domino tm otah'mtoi tarn® ttssn ■SA VW II
fisjitri tm forti, ® tat Dali? itiou jaost!» ta.
itaiti»,«®)
intute 1 * * * * & * * * * * * ?!
sin tob iirtni:!-®- omnia,**?
super ttt&:
[poistder.il!
thovat Dtfi* iiomnitoe' s absteife!
i vover.dOi'
is reis» oho®
a voveris f tionefflil*:
M pr w * J i ilesrderio 13 imentot»*-
ew Pf 0 *!,',
nutuä: ir
Cap. *4.
DEUTERONOMIUM. Cap.24.aj.
CAPUT XXIV.
Idbelliu repudii , V" praxis chantatis ergo. proximum .
Q Uum dufla quis uxore maritus fuerit ejus ; fuen'tque ß non invenit gratiam in oculis illius (quia invenit in ea turpem rem aliquam) ut scribens ei libellum repudii tradensque in manum ejus, dimiserit eam e domo sua:
2. Itaque egressa domo ejus, abierit; Lc nupserit alter, viro
3. Deinde odio habens eam hic vir posterior; scriptiin^que ei libellum repudii tradens in manum ejus, dimiserit eam e domo sua: aut si moriatur vir ille posterior, qui acceperat eam sibi in uxorem.

4. Ne potesto maritus ejus prior, qui dimiserat eam rursus ducere eam, ut sibi sit in uxorem, postea quam per eum fattum est,ut pollueretur ,quia res abominanda est coram Jehova: ne itaque permittito ut peccet populus terra;, quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem.
5. Quum acceperit quis uxorem novam, non exibit in militiam, neque imponitor ei onus ullius rei: immunis esto domi sua; annum unum,ut exhilaret uxorem suam,quam duxit.
6. Ne pignori accipito quisquam metam, aut catillum: nam is vitam ajciperet.
7. Si inventus fuerit quis plagiarius ali- cujus b fratribus suis e filiis lifraelis, 8c ad qusstum abusus fuerit eo, aut vendiderit eum : omnino morietur plagiarius ille, sic sustuleris illud malum e medio tui.
8. Cave tibi in plaga lepra;, ut observes valde, Sc ut facias fecundum omnia, qus docuerunt vos sacerdotes Levitici, quemadmodum praecepi eis, observate faciendo.
9.Recordare eorumjqus fecitJehovaDeus tuus Mirjamse in itinere; quum exiretis ex /Egypto.
io. Quum mutuaveris proximo tuo ullius rei mutuum -. ne ingreditor domum ejus ad pignerandum pignus ejus.
11. Foris fubhstito; ut vir ille, cui tu mutuas proferat ad te pignus suum foras :
12. Quod si vir pauper est , ne cubato habens pignus ejus:
13.Omnino restituito ei pignus ejus,quum occidit Sol, ut cubans in veste tua benedicat tibi : quod tibi erit justitiae coram Jehova Deo tuo.
14. Ne fraudem facito mercenario , pauperi, & egeno, e fratribus tuis,aut b peregrinis apud te, qui eß in terra tua , intra portas tuas.
1-5. Die suo dato mercedem ejus, neque occumbito super eam Sol, nam pauper est , quare ad eam ipse attollit animum suum: ut non invocet contra te Jchovam.St sit in te peccatum.
iS. Ne morte afficiuntor patres pro filiis, nec filii morte afficiuntor pro patribus ; quisque propter peccatum suum afficitof morte.
17. Ne pervertito judicium peregrini, 8c pupilli ; neque pignori accipito vestem vidua; -.
18. Sed recordaberis te servum fuisse in dF.gypto,redemisse autem te JehovamDeum tuum inde : idcirco ego prscipio tibi, ut fctc«smnh»n{.
19. Quum metes messem tuam in agro tuo, si oblitus eris manipuli in agro ipso , ne revertitor ad accipiendum ilium , peregrini, pupilli, & viduae esto : ut benedicat tibi Jehova Deus tuus in omni opere manuum tuarum.
20. Quum excuties olivas tuas , ne ramos sigiilatim recognoscito , postquam excusseris •• peregrini, pupilli, & vidua; esto.
21. Quum vindemiabis vineam tuam, ne racemato, postquam vindemiaveris: peregrini , pupilli, &c vidua; esto.
22. Recordaberis igitur te servum fuisse in terra Aigypti: idcirco ego prxcipio tibi,ut facias rem hanc.

CAPUT XXV.

Modus puniendi sontem ; f ratri semen suscitandum : injufiitia fugienda : rimate- kitx delendi.

S I fuerit controversia inter aliquos, ided- que accesserint ad judicium , ut judices senteiitiifin de eis ferant; tum justum pronuntiaturi sunt eum, qui justus est, ik improbaturi eum, qui improbus est.
2. Erit autem, si dignus est flagris improbus ille; ut dejiciendum curet eum index,
& caedendum coram fe, pro improbitate ejus certo numero.
3. Quadragenis plagis caedendum curabit eum, ne addito : vide ne pergat plaga numerosiore his credere eum.Sc frater tuus vilescat in oculis tuis.
4. Ne capistrato bovem triturantem.
5. Si habitantibus fratribus pariter moriatur primus ex eis, cui filius non fit , ne nubito uxor mortui foris viro extraneo : levir ejus congreditor cum ea , 8c ducens eam sibi in uxorem, leviri officium praestato " ei.
6. Eritque, ut primogenitus,quem pariet, succedat in nomen mortui fratris illius : ut non deleatur nomen ejus ex Iifraele.
7. Quod si non placuerit viro illi ducere glorem suam: tum ascendens glos ejus in portam ad Seniores dicet, renuit levir meus excitare fratri suo nomen in Iifraele ; noluit leviri officium prsslare mihi.
8- Quumque accerfentes cum Seniores civitatis ejus, id eloquuti fuerint ei; si persistens dixerit, non placet mihi ducere eam.
9. Accedet glos ejus ad eum ante oculos Seniorum, exuensque calceum ejus e pede ejus, spuat ante faciem ejus ; Sc protestaris dicet, sic fieri debet viro illi, qui non volet exstruere domum fratris fui:
ro. Et vocabitur nomen fami lix ejus in Iifraele, femilia exuti calceo.
ii. Si concertantibus hominibus inter fe, viro cum fratre suo , accedat uxor viri unius illorum ad eripiendum maritum suum A manu percutientis ipsum; & extendens manum suam, apprehendat pudendis eum ••
i2. Tunc amputabis manum illius , ne parcito oculus tuus.
13. Ne esto tibi in loculo tuo diversum pondus, magnum & parvum.
14. Ne esto tibi domi tus diversumEpha, magnum Sc parvum.
15. Pondus integrum 8t justum esto tibi, Epha isttegruis& justum esto tibi;ut prolon- K gent

lo, ac viduae , ut Comedant in portis tuis , Sc
saturentur :
13. Tunc dices coram Jehova Deo tuo, sustuli quod faucium est e mea domo, etiam- que illud dedi Levitae > Sc peregrino , pupillo , Sc vidua;, omnino secundum praeceptum, quod prxcepisti mihi : non sum digressus ä mandatis tuis neque oblitus sum eo~ rum.
14. Non comedi in luctu meo ex illo; neque sustuli ex eo ad rem immundam, neque dedi ex illo in mortuum; auscultavi voci Jehov* Dei mei, feci secugdiim omnia, qu* praecepisti mihi.
15. Prospice ex habitaculo sanctitatis tuar i coelis, Sc benedic populo tuo Iisraeli.Sc terrae illi, quam dedisti nobis , quemadmodum juramento promiseras majoribus nostris, terrae affluenti lacte Se meile.
16. Hodierno die jehova Deus tuus praecipit tibi, ut facias statuta haec, 8c judicia haec: observabis igitur, 8c facies ea ex toto corde tuo, Sc ex toto animo tuo.
17. A Jehova stipulatus es sponsionem hodie , fore tibi Deum, tum ut ambules in viis ejus, tum ut observes statuta ejus, pr*- ceptaque ejus, Sc judicia ejus, St auscultes voci ejus i
18. Jehova vero stipulatus est sponsionem a te hodie > te soieei populum peculiarem, quemadmodum edixit tibi; St observaturum omnia prxeepta ejus;
19. Tum ut efficiat te sublimem supra o- mnes gentes, quas fecit, laude St nomine, Sc gloria; tum ut sis populus sanctus Jehovar Deo tuo, quemadmodum loquutus est.
gent dies tuos in ea terra,quam Jehova Deus tuus dat tibi.
16.Icam abominationi e/? Jehova; Deo tuo quisquis facit ista ; quisquis facit iniquitatem.
/7. Recordare eorum, quae fecit tibi Ha- tnalefe ; in itinere, quum exiretis ex Aegypto : ....
18. Qui occurrens tibi eo itinere, in po- istremo agmine tuo cecidit omnes , qui debilitate affecti sequebantur te , quum tu eßes lassus Sc fatigatus; nec reveritus est Deum.
ip. Idedque futurum est , quum quietem dederit Jehova Deus tuus tibi ab omnibus inimicis tuis circumquaque in terra, quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem, ad possidendum eam jure haneditario , ut deleas memoriam Hamaleki sub cadis : ne obliviscitor.

CAPUT XXVI.

Primitiarum (Js decimarum lex.
E Rit autem, quum ingressus fueris in terram, quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem, Sc hxres factus ejus habitabis in ea:
Ut accipiens de primitiis omnium fructuum illius terrx.quas oblaturus es de terra tua, quam Jehova Deus tuus dat tibi, imponas corbi; easquead locum,quem elegerit Jehova Deus tuus , ad collocandum nomen ifuum ibi.
3. Et accedens ad Sacerdotem, qui erit diebus illis j dices ei, profiteor hodie Jehova;
Deo tuo, me ingressum esse terram, quam juramento promiserat Jehova majoribus nostris se daturum nobis.
4. Tunc accipiens Sacerdos corbem ema- »u tua, statuet eum ante altare Jehov* Dei tui.
5. Deinde protestaberis dicens coram Jehova,Deo tuo,Syrus miser erat pater meus, qui descendit in Aegyptum hominibus paucis , ut peregrinaretur illic : evasit autem illic 111 gentem magnam, robustam, Sc amplam.
6. Qiuimque malo nos afficientes/Egyptii,
8c affligentes nos, imponerent nobis servitutem duram;
7. Inclamavimus Je^ovam Deum majorum nostrorum; exaudiensque Jehova vocem nostram, respexit afflictionem nostram, jnolestiamque nostram, Sc oppressionem nostram.
8- Nam educens Jehova nos ex Aegypto tnanu forti,Sc brachio extenso, Sc terrore magno , signis etiam Sc prodigiis:
Y- Introduxit nos in locum hunc, dedit- que nobis terram hanc, terram affluentem lacte Sc meile.
10. Nunc itaque ecce attuli primitias fructuum terra:, quam dedisti mihi Jehova; sic relinque» illa? coram Jehova Deo tuo, Sc incurvabis te coram Jehova Deo tuo henorem exhibens.
11. Postea Instaberis de omni bono, quod dederit tibi Jehova Deus tuus , & familix
tu*, tu SrLevita, Sc peregrinus, qui erir in! hujus legis bene, perspicui, medio rui, [p, Tuns alloquutus est Mosche,Sc Sacerdo-
re. Quum abso.veris dare omnes decimas tes Leviti .i totum Iisraelcm, dicendo; at- jwovcntus tui anno tertio, qui annus decima- tende, Sc audi lifrael, hodierno die effectus tum eji Sc dwiyris Levi;*, peregrino, pupii- es populus JehOYS Deo tuo.
i ll. Au*

CAPUT XXVII.

Decalogus inscribitur lapidibus.

P Rxcepit autem Mosche cum Senioribus Iilraelis populo , dicendo : observate u- numquodque prxeeptum, quod ego prxei- pio vobis hodie.
1. Erit autem, quä die transiveritis Jarde- nem,ingressi terram,quam Jehova Deus tuus dat tibi : ut erigas tibi lapides magnos, Sc linias eos calce :
3, Et inscribas eis orimia verba Legis hujus, quum transieris : ut pervenias in illam terram,quam Jehova Deus tuus dat tibi,terram affluentem lacte Sc meile ; quemadmodum loquutus est Jehova Deus majorum ruorum tibi.
4. Hoc ergo ubi fuerit, quum trajeceritis Jardenem , erigitote lapides istos ,de quibus egoprxeipio vobis hodie, in monte Heba- lis: Sc oblines eos calce:
5. Et exstrues ibi altare Jehov* Deo tuo: altare e lapidibus, ne agitato super illos ferrum.
6. Lapidibus integris aedificato altare Je- hovx Dei tui ; ut offeras in eo holocausta Jehov* Deo tuo.
7. Mactabis etiam eucharistica- , qux cy-' medas ibi: Sc 1 astaberis coram Jehova Deo tuo:
8. Et inscribes istis lapidibus omnia verba

“ portis tua,;
skova Deo tt leadomo, ett: «grino.pm lümpracepta on sum (ine oblitus fumo
h meo ex Le m immuodasl tum: ansate
sanctitatis tua liisraeli&tef
luemadmodun: anbus totas
ßtUStUMJlb
w&iudiiiak
taaVM«
us es fpofc imutanfa: fatuta cjiip m, Sii i -3
m petite : oWerntja
memsapat Stimme, k this fete uws eft.
m.
fiha. om Stridi is i oMw»
tntfewj»
ijMorcta®
HWjefc
pemraute s «ckiv
elices- Deus ai®
quiiflffli® s istos P
inmoöt H»
[ehowDK" o super Stes
lificato altire> in eo toto “ 1
•isti» >qo*
am JehovaW u s oraria^ che.Sc Sactrit jnotfcwft'
'• V»

10. Auscultabis igitur voci Jehova Dei tui; St facies praecepta ejus, ac statuta ejus, quae ego pracipio tibi hodie.
11. pracepitque Mosche in die illo populo, dicendo;
ia. Hi stanto ad benedicendum populo in monte Gerizzimorum , quum transiveritis lardenem Schimhon, Sc Levi, St Xehuda, 8t Iissascar, Sc loseph, St Biniamin
13. Hi vero stanto ad maledictionem in monte Hebalis , Reiiben, Gad, St Ascher , St Zebiiilum, Dan, St Napthali.
14. ProtestantesqueLevita dicent omnibus litraelitis, voce alta:
15. Maledictus est vir ille, qui fecerit sculptile aut fusile, rem abominandam Jehova, opus manuum artificis, qui etiam posuerit in abdito : St respondentes totus populus dicent, Amen.
16. Maledictus , qui vilipendit patrem suum, aut matrem suam: St dicet totus populus, Amen.
17. Maledictus, qui movit terminum proximi sui. St dicet totus p,opulus, Arnen.
1 g. Maledictus, qm facit, ut cascus erret in via: & dicet totus populus, Arnen.
ip. Maledictus, qui pervertit jus peregrini, pupilli, aut vidua:: St dicet totus populus, Amen.
10. Maledictus, qui cubat cum uxore patris fui, quia retexit oram vestimenti patris fui: St dicet totus populus, Amen.

ir. Maledictus, qui cubat cum ulla bestia: St dicet totus populus, Amen.
2i. Maledictus, qui cubat cum sorore sua, filia patris sui, aut filia matris suat: St dicet totus populus, Arnen.
23. Maledictus, qui cubat cum socru sua'& dicet totus populus , Anien.
24. Maledictus,qui exciit proximum suum clam : St dicet totus populus, Arnen.
25. Maledictus, qui accipit munus ad percutiendum quemquam cade innocentis : St dicet totus populus, Amen.
26. Maledictus , qui non prastiterit verba Legis hujus,faciendo ea : St dicet totus populus, Amen.
caput xxv Pii.
Prognosticum sacrum de felicitate infelicitate hominis.
Rit autem, si fideliter auscultaveris voci Jehova: Dei tui, cum observantia faciendo omnia pracepta ejus, qua ego praecipio tibi hodie ; ut disponat te Jehova Deus tuus sublimen supra omnes gentes terra::
2. Et obvenientes tibi omnes benedictiones ista: aisequantur te, quum auscultabis voci Jehova: Dei tui.
3. Benedictus eris in civitate , 8c benedictus eris ruri.
4 - Benedicius erit fructus ventris tui, St fructus terra: tua:, St fructus jumentorum tuorum; fcetus boum tuorum ; St greges pecudum tuarum:
5. Benedictus corbis tuus, St mactra tua.
6. Benedictus eris m ingressu tuo,St benedictus eris in egressu tuo.
7. Exponet Jehova tibi inimicos tuos caesos, qui ini urgent abversiim te: quum via una processerint contra te, septem viis fu- •gient coram te.
g. Amandabit Jehova penes te benedictio" nem in horrea tua, St in quodcunque admef vebis manum tuam: benedicetque tibi in ter* ra, quam Jehova, Deus tuus dat tibi.
9. Stabiliet te Jehova sibi in populum sanctum , quemadmodum juramento promisit tibi : quum observabis pracepta Jehova Del tui, St ambulabis in viis ejus.
10. Unde videntes omnes populi terra , nomen Jehova invocari in te > timebunt abs te.
11. Quum faciet Jehova, ut excellas bonis in fructu ventris tui, St in foetu jumentorum tuorunt,St in fructu terra: tuse ; super terram , quam juramento promiserat Jehova majoribus tuis, se daturum tibi.
12. Aperiet tibi Jehova thesaurum suum optimum d coelis, dando pluviam terra: tuae tempore suo, St benedicendo cuique operi mansis tuae : ita ut mutuare possis gentibus multis, tu autem opus non habeas mutuari.
13. Statuetque te Jehova in caput,non ait* tem in caudam, ut sis tantummodo superior» non autem sis inferior : quum auscultabis praceptis Jehova Dei tui, qua ego praecipio tibi hodie,ut observes St facias;
14. Et non recedes ab ullis verbis,qua ego praecipio vobis hodie, dextrorsum aut sini* strorsum, sequendo deos alienos ad colendum eos.
15. Sed erit, si non auscultaveris voci Jehova Dei tui, cum observantia faciendo o- mnia pracepta ejus, St statuta ejus, qua ego prxeipiotibi hodie; ut obvenientes tibi o- mnes maledictiones ista assequantur te.
16. Maledictus eris in civitate, St maledictus eris ruri.
17. Maledictus corbis tuus, St mactra tua.
Ig. Maledicius fructus ventris tui, St fructus terra tua; fcetus boum tuorum,St greges pecudum tuarum. 0
19. Maledictus eris in ingressu tuo,St maledictus eris in egressu tuo.
20. Immittet in te Jehova ipsam maledictionem,vexationem, St exitium, in omnem rem , ad quam admovebis manum tuam , quam facies: donec exscindaris , St donec pereas cito, propter malignitatem actionum tuarum , quia deserueris me :
21. Faciet Jehova, ut adharescat tibi pestis, donec conlumscrit te ex ea terra, quo tu venturus es ad possidendum eam jure hare- ditario.
22. Percutiet te Jehova tabe, calidaque, Sc astuante ,ac adurente febri, 8c siccitate, 8c uredine, Sc morbo regio ; qua persequentur te, donec pereas.
23. Praterea erunt coeli tui, qui sunt supra caput tuum, anei; St terra, qua subest: tibi, ferrea.
24. Efficiet Jehova, ut pluvia terra tua sit pulvisculus, aut pulvis h coelis descendit super te, donec exscindaris.
2;. Faciet Jehova,ut cadaris coram hostibus tuis ; via una procedes contra exer situm eorum, ac septem viis fugies a facie ejus: erisque in commotionem omnibus regnis terra:
26. Et erit cadaver tuum in cibum omnibus volatilibus coeli, Sc jumentis terra : nec erit, qui deterreat.
K %
27.Per

27. Uercutiet te Ichova ulcere rEgypti» Sc 1?xmorrhoidihus,Sc scahie,Sc prurigine; qui- tasnon potens Cmatii. .
2Z. Percutiet te sehova amentia, Sc excitate ; 3c stupore cordis :
io. Adeo ut palpes in meridie; quemadmodum palpat caecus in caligme. neque prospereris viis tuis: erisque tantummodo infestus fraudi,& rapinx omnibus diebus, neque erit,qui servet te. ...
30. Uxorem desponsabis, sed vir alius cu- babit cum ea: domum xdificabis.sed non inhabitabis eam-. vineam conseres,scd e.i sacris soluti non uteris.
31. Bove tuo mactato ante oculos tuos,nec tamen comedes ex eo,asinus tuus abreptus ä conspectu tuo, non tamen redibit ad te : pecudes tus tradentur inimicis tuis,nec erit tibi, qui servet.
32. Filii tui,filixquetux tradentur populo extraneo, oculis tuis aspicientibus, 8c deficientibus attentione ad eos tota die: tamen nihil erit in potestate maniis tu*.
33. Fructum terra: tu*,5c omnem laborem tuum absumet populus, quem non novisti; erisque tantummodo infestus fraudi.Sc quassationi omnibus diebus:
34. Et fies amens propter visum oculorum suorum,quod videbis.
35. Percutiet te lehova ulcere maligno in genibus, St in cruribus; quo non poteris fanari , ä piatita pedis tui usque ad verticem tuum.
36. Abducet lehova te, & Regem tuum, qnem praefeceris tibi, ad gentemquam non novisti tu,aut majores tui; colesque ibi deos alienos,ligna,aut lapides-.,
37. Erisque in stuporem,in parabolam , Sc in dicterimn; apud omnes populos, quö abduxerit te lehova.
38. Semen multum deferes rus; led parum colliges,quia absumet illud locusta.
3P- Vineas cOnleres , 8c coles ; sed vinum Sion bibes,neqjue comportabis,quia absument illas vermes.
40. Ole* erunt tibi in toto termino tuo : sed oleo izonunges te,quia dejiciet olens oliva tua,
4f. Filios filiasque gignes : non tamen erant tui, sed abibunt in captivitatem.
42. Omnes arbores tuas , Sc fructus terr* tuae; hxreditario jure obtinebit sideratio.
43. Peregrinus,qui in medio tui erit; ascendet supra te perquam supremi; tu autem descendes perquam infimi.
44. spse mutuabit tibi, tu vero non mutuabis ei: ipse evadet in caput, tu vero evades 1» caudam.
45. Venientes autem super te omnes ma- Sedictiones ist* persequentur te , Sc afle- quentur te , donec exscindaris; quum non auscultaveris voci lehov* Dei tui, observando prxeepta ejus, iS statuta ejus,qus prxee- pit tibi.
46. Enintque in te pro signo ,& pro prodigio ; atque in femine tuo usque in secu- Su-m:

47- Proptesea quöd non servieris lehov* Deo tuo in Ixtitia , & in hilaritate cordis; prar copia rerum omnium:
48. Proprerer servies inimico tuo, quem ustltEf iIhova L0ML te; vr foM. si Li siti.
& in nuditate, & in inopia rerum omnium; imponetque jugum ferreum collo tuo,donec exsciderit te.
49. Efferet lehova contra te gentem 4 longinquo > ab extremitate terr* involantem , quemadmodum volare solet aquila; gentem,cujus linguam non intelliges:
50. Gentem impudentem: qux ne quidem fenis personam suscipiet , neque puero gratiam faciet;
;i. Qux absumet foetum jumenti tui,8t fructum terrx tux, donec exscindaris , qux non reliquum faciet tibi frumentum , mustum , aut oleum.fcetum boum tuorum, aus greges pecudum tuarum: donec perdideris te;
32. Qux premet te in omnibus portis tuis, donec corruerint moenia tua a!tissima,8c munitissima, quibus tu confidetis, in tota terra tua ; premet, inquam> te in omnibus portis tuis; in tota terra tua, quam dederit lehova Deus tuus tibi;
53. Adeo ut comedas fructum ventris tui, carnem filiorum tuorum , filiariimque tuarum, quas dederit tibi lehova Deus tuus, iu oppressione, Sc in angustia,qua anget te inimicus tuus.
54. Viri illius, qui mollis fuerat in te, & qui fuerat delicatus valde,malignus erit oculus in fratrem suum,St in uxorem sibi charif- slmam, atque in residuum filiorum suorum, quos reliquos fecerit:
55. Adeo ut non det ulli ex eis de carne filiorum suorum, quam comedet, adeo ut non reliquum faciat illi qui equam, in oppreifione, Sc angustia, qua anget te inimicus tuus in omnibus portis tuis.
5 <5. Mollis in te,St delicata,qux non teilt, I- rat plantam pedis fui figere super terram prx deliciis,Sc prx mollitie ; oculus malignus erit in virum charillimum ipsi, St in filium ipsius, ac in filiam ipsius;
37. Etiam in secundas ipsius, qux prodeunt inter pedes ejus , Sc in filios ipsius, quos pariet , nam comedet eos clam prx inopia rerum omnium; in oppressione,& iit angustia, quä anget te inimicus tuus in portis tuis.
38. Nisi observans feceris omnia verba legis hujus, qux scripta sunt in libro hoc, timendo nomen gloriosissimum , Sc summe reverendum istud , nempe lehovam Deum tuum.
39. Omnino mirabiles efficiet fehova plagas tuas, Sc plagas seminis tui; plagas magnas,Sc constantes, morbosque malignos, Sc constantes:
do. Et revocabit in te omnes languores -^§>?ric>rum,a quibus metuebas; utadhx- reant tibi.
61. Omnem etiam morbum , 8c omnem plagam , qux scripta non eft in libro Legis hujus, inducet lehova in te, donec exscindaris.
üz. Sic reliqui fietis hominibus paucis, pro eo,quod fuistis,sicut stellx coeli multitudine,eo quod non auscultaveris voci lehov* Dei tui.
63. Erftqucjut quemadmodum lxtabatur lehova de vobis benefaciendo vobis,Sc augendo vos: sic ixtetur lehova de vobis per- tiewlo vos, sc «.xsvinckndo VOS; quum convelle.
DpriM
V«klB>i ' ,(1
pof** 1
<4, »a perierim »«sii»
altiq«®
tseitrit quie batik* ItMllKBli ftirtf' cijstbq»' tbJtvia r.liwpio atSiiunqi jste.pxp IcprÄcu ius.
tz.hi« tubus; sis
tlJijUOlld
ptmisqm fervor,&it
C
mäm.
n.fejfe/i ujtjovi M k'Äiltt «siH,q»' lio.
j .-.Convocsn »Aittis tooviautti |iiitasi,Su jioni tjas: 3. Picto nmtoafa
ma,
4 . Scd
Etntern;
iodum, citata, 5. Dedi [«defert livetoy , nlw.ism : (et pedit
i ?» tut potu: snoscerei
Miti,
7- laut
'sinti pro I Oicpe,
bif4
fattt
wDi
stran
stri.oi
H.
regriv tum i

i iwamonfc
ffl collo tno ,4
otia te gente te ter« mu late solet ' ictelliges:
mus» nepis
M jumenti tui, i exsaniaris ,f ramentum, id oibd tuorum,« doneeperdiile
itibus pottisttii aaltfajkm iis, iit tota te is omnius per umdedtiitlti'
Mi* veniri; i, itaraiB t dmnDtiisu ia,qua angstf
'isfuemiai ralignuseiis .'orent/ili iäe ffiorutnsitft
xeisifeur® lef,i:/eiiuf« inopprefa« linteus tuos:
i,t\vits ttoftler (upsiwra
.ttomaBgffi:
is ipsius, ipJ - , iktep Mk«*?
; iio-jpfaT
itearaiiF'
fetas «Q^ ta tEflito ’ 5 ilfniniiM® «se lelotttib
jMtM inis tui Isi ? 1 ■bosquetnaijS

e omnes fe? i etuetoi®*
trbum > me/»*“
n te.done;«-
ominibtis ;£ |te coeli»^ iveris vosilea'
ndo voW' iova-lesdi^
iVWi«®^

vellemini e terra, quö tu ingressurus es ad possidendum eam jure hereditario.

<54. Nam disperget te Jehova in omnes populos ab extremitate terras uni, usque ad alteram extremitatem ejus : ubi servies dtis alienis, quos non novera»tu,aut majores tui, lignis, & lapidibus.

65. Ingentibus vero illis non requiesces, neque erit quies planta: pedis tui; sed dabit Jehova tibi illic cor trepidum, & hebetationem oculorum, & maerorem animi:

M. Frstcjuc vita tua suspensa tibi e regione ; pavebisque noctu, St interdiu > nec eris certus de vita tua.

67. Unoquoque mane dices , 6 Ii esset vespera, St unaquaque vespera dices, 6 si esset mane : prx pavore cordis tui, quo pavebis , St prx viso oculorum tuorum , quod videbis.

4 g. Et reducet te Jehova in /Egyptum navibus ; via ad eam terram, de qua dixeram tibi, non deinceps amplius videbis eam: ex- ponetisque vos ibi venales inimicis tuis in lervos.St in ancillas,sed non erit ullus enitor.

CAl’UT XXIX. Trarogativa populi Dei, foedusjue Dei renovatum.

Aie sunt verba foederis, quod prxeepit Jehova Moschi, ut pangeret cum filiis Iisraeiis, in terra Moabitarum; praiter fetius illud, quod pepigerat cum illis in Cho- rebo.

a. Convocans igitur Mosche omnes Iisrae- litas, dixit eis; vos vidistis omnia, qua: fecit Jehova ante oculos vestros in terra /Egypti, rarhoni, St omnibus servis ejus,totique regioni ejus :

3. Probationes illas maximas, quas viderunt oculi tui 3 signa, St prodigia illa maxima,

4. Sed nondum dederat vobis Jehova mentem ad cognoscendum, & oculos ad videndum , & aures ad audiendum: usque in diem hunc.'

5. Deduxi autem vos quadraginta annos per desertum: non inveteraverunt vestimenta vestra,quin tegumento essent vobis,neque calceus tuus inveteravit, quin tegumento esset pedi tuo.

б. Panem non comedebatis, nec vinum, aut potum inebriantem bibebatis: ut cognosceretis me Jehovam esse , Deum vestrum.

7. Tandem pervenientibus vobis ad locum hunc : procellit Sichon RexCheschbonis, 8c Hog Rex Baschanis obviam nobis in prx- liunuöc percussimus cos:

8. Occupatäque terra eorum , dedimus eam in possessionem Reiibeniticx, Gaditicae- que, Sc dimidiae tribui Menaschaeae.

9- Quapropter observabitis verba foederis hujus,St facietis ea; ut fecundetis, quicquid facturi estis.

10. Vos statis hodie omnes coram Jehova Deo vestro ; primores vestri tribuum vestrarum, Seniores vestri,8t modulatores vestri,omnes viri lisraelitx : _

ji. Parvuli vestri,feminx vestrae, St peregrinus,qui est in medio castrorum tuorum; tum is, qui putat lienst Uia,tuja qui haurit »quam tuam.

12. Ad ineundum fedusJehov.it Dei ani cum adjuratione ejus: quod Jehova Deus tuus pangit tecum hodie:

13. Ut statuat te hodie sibi in populum ,. 5 c ipse sit tibi Deus, quemadmodum dixit tibi; ot quemadmodum juramento promisit majoribus tuis Abrahamo, Jitzchako.&Jaha- kobo,

14. Neque vobifeum solis; ego pango fe- dtis meum hoc,cum adjuratione hac ;

jy. Sed cum eo, qui adstathicnobifessn hodie,coram Jehova Deo nostro; 5 t eum eo» qui non est hic nobifeum hodie.

16. (Quandoquidem vos novistis quomodo nos habitaverimus in terra Aigypti; 5 c quomodo transiverimus per istas gentes, quas pertransivistis:

17. Et vidistis abominandos, & stercoreos deos illorum ; ligna, 5 t iapides,argentum,St aurum,quae sunt apud eos.)

18' Ne sit in vobis vir, aut mulier,atrt familia, aut tribus , cujus animus avertat se hodie a Jehova Deo nostro,ut eat ad colendum deos gentium istarum : ne sit in vobis radix proferens cicutam,aut absinthium :

19. Neve sit,quum audiverit verba adjurationis hujus, ut benedicat sibi cum animo suo, dicendo, pax erit mihi,quum ex sententia animi mei ambulabo, quö addat ebriam sitienti.

20. Non acquiescet Jehova, ut condonet ei; sed tunc fumante ira Jehovse, 8t zelo ejus contra virum illum, incumbet ei omnia adjuratio, qux scripta est in libro hoc : dele- bitque Jehova nomen ejus sub coelis.

2 1. Et separabit eum Jehova ad malum,ex omnibus tribubus Iisraeiis; fecundum o- mnes adjurationes foederis - quod scriptum est in libro hoc Legis :

22. Adeo, ut dicat generatio sequens,filii vestri, qui exsurgent post vos,& extraneus, qui adveniet e terra longinqua (quum, videbunt plagas istius terrae, & morbos ejus,quibus affecerit Jehova eam:

2Z. Sulphure,& salsilagine exustam totam terram ejus, non feri, neque pullulare,neque provenire in ea ullam herbam : hujusmodi fuit subversio Sedomi, & Hamorx,Adm3e,8c Tzebojimorum , quas subvertit Jehova ira sua , 8c excandescentia sua.)

24. Denique dicant omnes gentes, quam- obrem affecit Jehova sic terram istam: quid /ibi vult aestus irx istius maxima: i

25. Deinde dicant, quia deseruerunt foedus Jehova: Dei majorum suorum; quod pepigerat cum ipsis,quando educebat eos e terra AEgypti:

2(5. Abeuntes enim, coluerunt deos alienos , 8c incurvaverunt se honorem habentes eis : deos , quos non noverant,neque impertitus fuerat eis De«*.

27. Ideo accensa est ira Jehovae in terram illam: ut inferret in eam totam maledictionem istam,qua: scripta est in libro hoc :

28. Exstirpavi tque eos Jehova h terra ipsorum , ira & excandescentia ac fervore magno: 8c disjecit eos in terram aliam,sicut eß hodie.

29. Quae occulta sunt,penes JehovamDeum nostrum sunto : at qua: revelata, nobis & fir liis nostris usque in secutum revelata sunt ,ut faciamus omnia verba hujus Legis,

K 3 CAP»

c A p U T X X X.

Poenitentia cordis peri converponem - O’ prope nos esse, quod exigit VSews.

E kit tamen , quum obvenerint tibi omnes res istae, benedictio,Scmaledictio haec, quam proposui tibi: si revocabis ea in animum tuum apud omnes gentes, quo depulerit te Jehova Deus tuus:

2. F.t conversus usque ad Jehovam Deum tuum , auscultabis voci ejus fecundum o mnia, quae ego praecipio tibi hodie ; tu Sc Mi tui, ex toto corde tuo, Sc ex toto animo tuo:

3. Ut reducat Jehova Deus tuus multitudinem captivorum tuorum misertus tui; & fe convertens colligat te ex omnibus populis,quo disperserat te Jehova Deus tuus.

4. Etiam , si quis ex tuis depulsus esset ad extremitatem coeli, inde colliget te Jehova Deus tuus, Sc inde recipiet te :

5. Reducetque te Jehova Deus tuus in eam terram, quam haereditario jure possederant majores tui, ut hereditario jure possideas eam: 8t benefaciet tibi, Sc augebit te supra, quam majores tuos.

6. Et circumcidet Jehova Deus tuus animum tuum, & animum seminis tui, ad diligendum Jehovam Deum tuum ex toto corde tuo, Se ex tota anima tua, ut

vivas.
7. Indet autem Jehova Deus tuus omnes adjurationes istas, inimicis tuis, & osoribus tuis, qui persequuti fuerint te.
8. Tu vero conversus, quum auscultabis Voci Jehova:, & facies omnia prxeepta ejus, qua: ego prxesuo tibi hodie;
9. Excellentem efficiet te bonis Jehova Deus tuus, in omni opere manus tue, in fructu ventris tui, Sc in faetu jumentorum tuorum, ac in fructu terre tua:: nam rursus Jehova laetabitur de te , benefaciendo tibi: ^quemadmodum laetatus fuerat de majoribus •tuis :
10. Si auscultaveris vocilehovse, Dei tui, observando praecepta ejus, Sc statuta ejus; quhquid scriptum eft in libro hoc Legis ; si conversus fueris ad Jehovam Deum tuum, ex toto corde tuo, Sc ex toto animo tuo.
11. Nam prxeeptum hoc, quod ego prx- cipio tibi hodie, occultum non eft a te, neque longinquum.
12. Non est in caelis; ut dicas, quis ascendet nobis in coelum, qui sumens afferat illud nobis, Si enunciet nobis illud, ut faciamus illud i
13. Neque est ultra mare, llt dicas, quis transibit nobis trans mare , qui sumens illud afferat nobis, Sc enunciet nobis illud, ut faciamus illud?
14. Sed propinquum eft tibi verbum hoc valde; in ore tuo, Sc in animo tuo, ad faciendum illud.
15 - Vide, propono tibi hodie vitam, 8 c bonum, item mortem, ac malum:
16. Qui prxeipio tibi hodie, ut diligas Jehovam, Deum tuum, ambulando in viis'ejus, Sc observando pr? cepta ejus,statutaque ejus, Si judicia ejus; ut vivas Sc augearis; ac benedicat tibi Jehova Deus tuus in terra,quo tu venturus es adpofhdendum eam jure hereditario.
17. Quod si avertente fe animo tuo, non ausadtabis ; sed impulsus incurvabis te
honorem exhibens diis alienis , Sc coles eos:
ig. Denuncio vobis hodie , vos omnino perituros : non prolongabitis dies super terram, quo, ut venias ad possidendum eam jure hereditario, tu transiturus es Iardenem.
19. Contestor hodie contra vos coelum,Sc terram, me vitam ac mortem proposuisse tibi, benedictionem ac maledictionem: quare vitam electurus es, ut vivas tu cum semine tuo:
ao. Diligendo Jehovam Deum tuum, auscultando voci ejus, Sc adhairendo ei : nant ipse est vita tua , & longitudo dierum tuorum, ut habites super tefram,quam juramento promiserat lehova majoribus tuis Abra- liamo, Iitzchako, & Iahakobo fe daturum cis.

CAPUT XXXI.

ValediBio Mofihis.

D Einde veniens Mosche , quum cloquutiis esset verba ista apud omnes lisraelitas. 2. Dixit eis: natus sum hodie centum vi- ginti annos, non possum deinceps procedere, St venire: prxterea Jehova dixit mihi,non es transiturus Iardenem hunc.
3. Jehova Deus tuus,is,qui transit ante te, ipse exscindet gentes istas a conspectu tuo, ut hereditario jure possideas eas;Iehoschuah is transiturus est ante te, quemadmodum dixit lehova.
4. Eacietque lehova illis, quemadmodum fecit Sichoni, & Hogo, Regibus Emorxi > terrxque illorum : qui exscidit eos.
5. Nam exponet eas lehova vobis; ut faciatis eis fecundum quodque prxeeptum, quodprxcepi vobis.
6. Confirmamini,Sc fortes estote,ne timete, neque expavescite metu eorum: nam lehova Deus tuus is, qui ambulat tecum, non deseret te, neque derelinquet te.
7. Postea evocans Mosche Iehoschuham, edixit ei, ante oculos omnium lisraeiitarum, confirmare, Sc fortis esto ; nam tu ingressurus es cum populo hoc in terram , quam juramento promiserat lehova majoribus eorum, sedaturum eis; Sctu eam possidendam divides eis.
8. lehova autem, is, qui antecedit te, ipse erit tecum, non deseret te,neque derelinquet te, ne timeto , neque consternator.
9• Quiimque Mosche scripta hac Lege,de- dillet eam Sacerdotibus, filiis Levi, qui portant arcam foederis lehovx : Sc omnibus Senioribus lisraelis:
10. Prxcepit eis Mosche, dicendo; ä fine septeni annorum, stato tempore, anno intermissionis, in festo tabernaculorum.
11. Quum veniens totus lisrael compare- bit ante faciem lehovx Dei tui in loco,quem elegerit: legito tu legem hanc coram toto lisraelc, iUis audientibus -.
12. Congregando populum,viros,foemi- nasque, Sc parvulos,8c peregrinum tuum,qui erit m portis tuis: ut audiant, Sc ut discant, timeäntque Iehovam Deum vestrum, Sc observantes faciant omnia verba Legis hujus.
13. lilii quoque ipsorum, qui experti non fueriflt. audientes discant timere Iehovam Deum vestrum: quibuscunque diebus vivetis in terra,quo ut veniatis hereditario jure possessuri eam , mox transituri esti* Iardenem.
34. Feli*
sunt ifo ® 1
tOlliW» 1 *'
jfOjUffiffliU
ItlilWllOBB
it, Appam-i {diEiiuni mA)<shi ipftm ADixicqi cfeuitD
te Ängt 1 mus est p feiet fa
tata® nistti® ut fc« meus, noi hi mala h; 1 1 tzt meamie commiserit m.
, IjuVll/IC. Süd, quod t iM uri ips« Kcimlu aSiiiffl iranettopr äntaiadi tatJMtC
talKIM,
taute init feditia uitit multi,®q hocinfic vioni tra feminis t tkquic mtroduc; promisi, a. Sct die illo, q 1], Et liumXur namtuii quam ja
seft scribere r, feemiih ivfti tetius i 41 »
Ruit,
W
CtKS;
I etoi CO® IU«
t
tribu
utel
conti
'■%
litos
1

-feM
«is.& coless ie i vos oit
üs dies siipci
dendum eam ; ; w lardentrii, tta vos ctelint ™ proposuit dictionem: <;ut •sta cum ferne
Dem tinur,* «rado ei: m udo dierum ®> i^iam/uraint A« tuis Air, 'bo se datun:
IX1.
,<;» etoquc outtsVttt n Maceta: Jantepsptafe va dixit ie,k mc,

tpiitraife;
Jfflnljx&a,
seasjIeMfc
anaiimofac-
gaemaitads
jfaLMSii
liteos.
it'o6is;o(fr : pxcejam,
MiMtir coram « diueMu aette.
UeltWic m&üx);nnwfc' ÜBTE, (SET.
tonKtis®
yepteffi-' lern«, riptiklf?-' iis Ievi,?J.; : t: & oitw
dicendo;!'- ore, mnoM orum.
sraelcompa:
liinloco.quc
,nc coram *
n, viros, fe inum tutar#:
relitum, Kd
i Legis hurr [ui expett: fl mere leietr e diebus rß litarioj®F itjjlai* 6 :

Ccip.51.

14. Edixit vero Jehova Moschi, en propi sunt dies tui , quum moriendum est; voca lehoschuham , 8c sistite vos ad tentorium conventus, ut mandatis instruam eum : quapropter iens Mosche,St Iehoschuah stiterunt ie ad tentorium Conventus.
15. Apparu tque Jehova in tentorio per columnam nubis, itante columna nubis super portam ipsam tentorii.
16. Dixit quoque Jehova Moschi, ecce tu cubiturus es cum majoribus tuis; surgens Vero populus iste scortabitur , sequendo deos alienigenarum illius terra: , in quam
nturus est , & derelinquet me, irritum- e faciet foedus meum, quod pepigi cum eo.
17. Qiiamobrem accensa ira mea contra eum , die illa, derelinquam eos : St abscondam faciem meam ab eis, ut sit elui, 8t obveniant ei mala multa, atque angustia:: adeo ut dicant die illa , nonne eö quod Deus meus, non efl in medio mei, obvenerunt mihi mala haec ?
18. Ego veto prorsus abscondero faciem meam die illa, propter omne malum , quod commiserit, quod averterit se ad deos alienos.
19. Nunc itaque scribite vobis canticum istud, quod doceas filios Iisraelis, indendo illud ori ipsorum ; ut sit mihi hoc ipsum canticum lo-o testis contra filios Iisraelis.
ao. Nam introducam eum in terram,quam juramento promiseram majoribus ejus, affluentem larte, & meile, ubi comedens saturabitur, ac saginabitur : sed avertet se ad deos alienos, 8c colent eos ; me autem con- temtim irritabunt, ldque irritum faciendo foedus meum.
ai. Erit igitur, quum obvenerint ei mala multa, atque angusti* ; ut restetur canticum hoc in faciem ejus loco tertis (non enim oblivioni tradendum est , quin versetur in ore seminis ejus,) me cognovisse figmentum ejus, quid is sit fasturus jam hodie, antequam introducam eum in terram,quam juramento promisi.
22. Scripsit igitur Mosche canticum istud die illo, quod docuit filios Israelis :
23. Et mandatis instruxit lehoschuham fi- liumXunis,dicens,confirmator ,St fortis esto; nam tu introduces filios Iisraelis in terram, quam juramento promisi eis , & ego ero te- cum.
24. Fuit autem, quum absolvisset Mosche scribere verba L egis hujus m libro, usque ad finem illorum;
25. Ut pr*ciperet Mosche Leviris > portantibus arcam foederis Jehov*, dicendo:
26. Accipientes librum hunc legis, ponite eum ä latere arc* foederis Jehov* Dei vestri, ut sit ibi contra te loco testis.
27. Nam ego novi rebellionem tuam,8c cervicem tuam durissimam : en , dum adhuc ego vivo vobiscum hodie > rebelles fuistis contra Jehovam, quanto igitur magis post mortem meam?
-8- Congregate ad me omnes Seniores tribuum ve Irarum, 8c moderatores vestros, ut eloquar audientibus ipsis verba hxc, & contester contra eos coelos & terram.
29. Novi enim fore post mortem meam; lit omnino corrumpatis, 8c recedatis ab hac
I via, quam pr*stitui vobis : unde obveniet vobis hoc malum extremis temporibus , quum feceritis , quod malum videtur in oculis Jehov*, provocando eum opere manuum vestrarum.
30. Eloquutus itaque est Mosche audiente tota congregatione Iisraelis verba cantici huius, usque "ad finem eorum.

CAI’UT XXXII.

Canticum Mosthis.

X3R*bete aures coeli, & eloquar; & audito L terra sermones oris mei.
2. Stillet tanquam pluvia disciplina mea , fluat tanquam ros sermo meus; ut tenues pluvi* super teneram herbam,& sicut imbres super adultam herbam.
3. Quandoquidem nomen Jehov* prx» dicaturus sum, tribuite magnitudinem Deo nostro.
4. Rupis illius opus est perfectum, omnes enim vi* illius sunt jus: Deus fortis fidelis. & expers iniquitatis, justus & rectus est.
5. Corrupit se , vitium ipsius non est filiorum ejus, generatio perversa & contorta est.
6. An estis Jehov* repensuri istud, popule stulte, & insipiens ? nonne ipse est pater tuus, redemtor tuus ? nonne ipse magnificavit te» 8c confirmavit te ?
7. Recordare dierum secui!, animadvertite annos cujusque generationis : interroga patrem tuum, ut annunciet tibi, seniores tuos» ut dicant tibi.
8. Quum possessionem distribueret excelsus gentibus, quum dispararet filios Adam« statuit termiuos populorum, pro numero filiorum Iisraelis:
9. Quia pars Jehov* est populus ejus, Ja- hakob funiculus possessionis ejus.
10. Invenit eum in terra deserti, ac in inanitatis , & ejulatus solitudine : circumduxit eum, erudivit eum, custodivit eum tanquam pupillam oculi sui.
ix. Ut aquila excitat nidum suum, pullis suis incubat; pandit alas suas, assumit eum» portat eum super alas suas:
12. Sic Jehova solus duxit eum, nec fuit cum eo Deus fortis alienigena.
13. Vexit eunt super excelsa terra, adeö ut comedat reditus agrorum : diitque ei sugendum mei etiam e petra , & oleum i rupe adamantina;
14. Butyrum ex armento, & lac e grege, cum adipe agnorum , 8c ducum inter oves Baschan*oriim, & hircorum, cum adipe renum tritici: etiam sanguinem uvarum bibisti merum.
15. Sed saginatus Ieschurim recalcitravit; saginatus es , obelatus es, adipem obduxistis deseruit enim Deum , qui magnificavcrat ipsum, & vihpendit rupem salutis fu*.
16. Ad zelotypiam commoverunt eum propter extraneos; propter abominationem provocarunt eum.
17. Sacrificaverunt d*monibus, non Deo, diis, quos non noverant, novis, qui e propinquo advenerant, quorum metu non horruerant majores vestri.
18. Rupis ,quot genuit te,oblitus es: Sc oblivioni tradidisti Deum fortem formatorem tuum.
19. Quod,quum vidit Jehova, sprevit eo«

prae indignatione ä filiis suis, Sc filiabus suis commota:
10. Et dixit, abscondam faciem meam ab illis , videam, quis erit finis illorum : sunt enim generatio perversitatibus dedita, filii, in quibus non efl fides.
at. Ipsi commoverunt me ad zelotypiam per ea , quse non sunt Deus fortis > provocaverunt me vanitatibus suis : ego quoque ad zelotypiam commovebo eos per cum - qui non esi populus, per gentem stultam provocabo cos.
22. Nam ignis accensus efl ira mea, qui ar- debit usque ad imum sepulchrum : absumet- que terram, Sc proventum ejus.Sc inflammabit fundamenta montium.
23. Impendam in eos mala, sagittas meas consumam in eos:
24. In exhaustos fame.Sc exesos anthrace, ac lue amarissima: dentes etiam bestiarum immittam , cum veneno serpentum terre- Itrium.
25. Foris orbabit gladius,& inde a conclavibus terror : tam adolescentulum > quam virginem, lactentem, cum viro cano.
2 6. Dixissem, angulatim profligem eos : faciam, ut cesset e mortalibus memoria eorum :
27. Nisi indignationem ab inimico metuissem, ne ignorent hostes illorum : ne dicant, excelsa manus nostra fuit, nec Iehova operatus est omnia hac.
2g. Nam gens perdita consiliis sunt; 8c ■pulla efl in eis intelligentia.
29. Utinam saperent, intelligerent ista: phimum adverterent ad finem suum.
30. Quomodo prosequeretur unus mille, Sc duo fugarent myriadem ? si non, fieri quia rupes eorum dedidit eos > Sc Iehova tradidit eos.
31. Non enim ut rupes nostra, rupes illorum efl, ac inimici nostri sunt judices.
31. Nam superat vitem Sedomi vitis eorum, & superat vites Hamorae: uvae eorum funtuvx venenose, botri amari sunt eis.
33. Venenum draconum vinum eorum est , ac venenum aspidum saevum.
34. Nonne illud reconditum est penes me? obsignatum in thesauris meis;
3s. Mea efl ultio > Sc retributio, tempore suo vacillabit pes eorum : nam propinqua efl dies calamitatis eorum , Sc festina dies eventurorum illis.
3<S. Quum judicaverit Iehova populum suum, tunc propter servos suos poenitebit ipsum; quum videbit abiisse vires, Sc conclusum cum derelicto nihil effe :
37- Et dicet, ubi lunt dii eorum ? rupes,ac! quam recipiebant sii ?
38. Qui viftimarum adipe vescebantur, & qui bibebant vinum libaminis, fingant, Sc o- pitulentur vobis, sit vobis latebra ra-per illa.
39. Videte nuite me, meipsum e fle, Sc nullum este Deum mecum : me morte afficere, & vitae restituere, frangere me,& sanare,nec ejft, qui e manu mea eripiat:
40. Nam attollo ad coelos manum meam, Sc dico, vivo ego in se culum:
41. Quum acuero coruscantem gladium meum, Sc arripuerit manus mea arma judicii : reddam ultionem hostibus meis; sc 010- tibus meis rependam,
42. Inebriabo sagittas meas sanguine,&
gladius meus absumet carnem ; inebriabo sanguine confossorum, sc captivorum , inde a principio ultiones inimici futurxsunt.
43. Cantate gentes, iS populus ejus, nam sanguinem servorum suorum ulciscitur : sc ultionem reddit hostibus suis,ac terram suam populiimyLS suum expiat.
44- Venit itaque Mosche, ut eloqueretur omnia verba cantici hujus, audiente populo; ipse Sc Hoscheah filius Nunis.
4$. Qmimque absolvisset Mosche eloqui omnia haec verba omnibus Iifraelitis :
46. Edixit eis, adjicite animum vestrum ad omnia h*c verba , quae ego testificor conrfa voshodie :qus prateipitote filiis vestris, ut observantes faciant omnia verbaLegishujus.
47- Nam non est res inanior, quam ut fusi, cipiatis illam, sed est vita vestra: Sc hac re prolongabitis dies super terram, quö ut veniatis possessuri eam jure hxreditario , mox transituri estis Iardenem;
48. Postea alloquutus estlehovaMoschen eo ipso die > dicendo :
49. Ascende montem hunc Habarimo- rum , montem Nebuntis , qui est in terra Moabitarum, qui efl in conspectu lerichun- tis : & prospice terram Cenabanis , quam ego do filiis Iifraelis, in jus possessionis.
50. Deinde morere in eo monte , quo tu ascensurus es, & aggregare ad populos tuos; quemadmodum mortuus est Abaton frater tuus inHove monte, Sc aggregatus est ad populos suos:
51. F.6 quod praevaricati estis contra me in medio filiorum Iifraelis ; ad aquas contentionis Kadefchi, in deserto Tzinis : eo quod non sanctificästis me in medio filiorum Iis» raelis.
52. Nam ex adverso prospicere poteris terram, illam ; at illuc non es venturus, in terram illam, quam ego do filiis Iifraelis.

CAPUT XXXIII.

Teflamentum Moschü.

Mi autem benedictio e/?,qua benedixit Mosche vir Dei filiis Iifraelis ante mortem, suam,
2. Dixit ergo, Iehova e Sinai prodiens, quum oriretur d Sehire istis , illucesceret i monte Paranis , Sc adveniret turba e myria- dibus sanctorum : ä dextera ejus ignis edictalis fuit ipsis.
3. Etiam valde diligis populos,omnes sanctos hujus habes in manu tuä : viciilim ipsi medii inserantur pedibus tuis, suscipiat quis .que d verbis tuis, dicens ;
4. I.egem prtecepit nobis Mosche ; hereditariam congregationi Iahakobi,
Fuit enim ih Ieschurune Rex. quum se congregarent primores populi, simul tribus Iifraelis.
<5. Vivat Reiiben, & non moriatur; iir.d non fit hominibus ejus numerus:
7. Idem quoque Ichudat precatus ; amplius dixit ; exaudi Iehova vocem lehudar, Sc ad populum suum, reduc eum : manibus ejus fatis sit ei, sc auxilium ab hostibus ejus fis.
8. De Levi autem dixit, Thummim tui, Sc Uvim tuipcaes vktnu tuum» ijuem benefi-i?
, prossq«® cumqapM
öi'iito fontis«® flodiwit: n, Docen fisitnr.lt fiant» tsttuuffi.
ii.ltced nam tit isitsirfu feex* r.. Dtf tftttfa
1 feto)
lyW /iftmu Ä’ababs 14.lt Solis ; 5 t raponi n. Ire actiqui/ft itemorut i(. Dm jritiifai Blatten i u;ut]ofe;li | trita 1«,
' 17 , Pia
. |iai>tpita Muttit ijbjijim, lVBt' takln tuis,
19. V trificen mariiffl arena:. 10. Z yirlilat rapiatbi
lideove tiaraje JM lifi n.I
23 . D titiat Mietet tailitt - Ii:
' r ‘-7
Ali
*1

fötas fanniu W! k Hptivorum,: tf*tia<csm,
»puhis ejus.s * ulciscitur:. aSiac terram fc
k,M eloqoatt audiente popui:
is,
■t Moscoe eloc, lihätis: mianwItnuM teSiäcor conl ffiis Vestris, i abaUgshuiu! »I.PMwK feiln: St hier raa,t\m hu taueäitarioiii
kiitic Hit»
' > qai tji üa wpechifcic- 'aUm i u pofleäm 1 monte ijia ist populosa 1 Almn fe jregiMi eSi
t/s contra ms .aquasconto my.dxpe io fitam!
oipeeie f* m csvenKr-: roffiisitiü
XX1U
i (Sinirfs
ifis,illiife ret «risttn traejuiif'
ipiiteiOJiw-'
tu ! wfe’ iis, siiscipS;
; Motte i'
hakobi,
meRex.p
puli.li ®* 0
n moriatur;; merus: precitM', 1 vocem : eum '■ Bi-
ab bostibui o
rhu»ra®“* !

prosequeris , quem probasti probatione, cum quo contendisti ad aquas Meribas:

9. Dicentem de patre fuo,& de matre sua, non respicio eum, qui fratres suos non agnoscit,^ filios suos non recognoscit: quia observant sermonem tuum, 8t foedus tuum custodiunt :

10. Docent judicia tua Jahakobum, & l egem tuam Iisraelem , apponunt suffitum ad faciem tuam, & prorsus consumendum ad altare tuum.

11. Benedic Jehova copiis ejus, & opus manuum eius grato animo suscipe: frange lumbos insurgentibus in eum , & osoribus «jus, ex quo insurrexerint.

ir. DeBinjamine dixit, diledtus Jehovre habitet securi cum eo: protegente eum quotidie, & inter humeros ejus habitante.

13. Et de Josepho dixit, benedicta Jehova: fit terra ejus -. a rebus pretiosis coeli, a rore, & ab abysso subjacente :

14. Item ä rebus pretiosis , proventibus Solis; 8c a rebus pretiosis , quas quaeque Luna protrudit:

iq. Item äprxstantissimis rebus montium antiquissimorumiSc A praetiosis rebus collium aeternorum:

i< 5 . Denique a pretiosis rebus terra: cum plenitudine ejus, & beneplacito Dei mei inhabitantis rubum : veniant abundanter ad caput Josephi, &. ad verticem separati e fratribus suis.

17. Primogeniti, bovis illius decor e/? ei, 8c ve/ut cornua monocerotis duo cornua ejus sunt, quibus populos feriet pariter populos finium terra; : sunt autem ha:c, myriades Ephrajimi, & sunt miiliaMenaschis.

18- De 7 ,ebulune autem dixit, Uetare Gebührn de exitu tuo : 8c]issascar de tentoriis tuis.

19. Populos ad montem invitent, ibi sacrificent sacrificia justa : quia affluentiam marium sugent, & occulta, id. fli, thesauros arena:.

eo. De Gadc autem dixit, benedictus est, qui dilatat Gadem: tanquam leo habitat,ut rapiat brachium & verticem :

21. Qui prospexit de principiis ei , quia ibi iti portione Legislatoris protectus est:

I ideo veniens cum primoribus populi, justi- 5 tiam Jehova facit, St judicia ejus cum reliquo lifraele.

22. De Dane autem dixit > Dan ut catulus leonis fit: qui exsilit exBafchane.

23. De Naphthali quoque dixit, 6 Naph- thali, fatur beneplacito , St plene benedictione Jehova: : ad Occidentem St Meridiem haereditatem obtine.

24. Denique de Äschere dixit, benedictus a reliquis filiis Äscher : sit acceptus fratribus suis, intingat in pinguedine pedem suum.

. Ferrum & KS sub calceo tuo: St quam- diu durAiunt dies tui , sermones habeantur
& te,

26. Nullus ejl similis huic Deo forti 6 Je- fchurun: qui coelis insidet in auxilium tuum«
magnificentia fui superioribus nubibus

27. Protectio ut Deus sempiternus, & inferne brachia xterna,expellat a facie tua inimicum, aut dicat 1 perde:

28. Ut habitet lifrael secure solus, fonte 1 Jahakobi, in terra frumenti, St musti ferace, etiam coelis ejus stillantibus rorem.

29. Beatus es lifrael, quis eß sicut tu .populus servatus per Jehovam, clypeum auxiliarem tuum; 8c cujus gladius eft excellentia tua ? Sic reddentur abjecti inimici tui tibi, tu autem excelsa eorum conculcabis.

CAPUT XXXIV.

Mosche mortuus , sepelitur a Deo, iS defletur ab Jisraelitis.

Ostea ascendit Mosche e campestribus Moabitarum in montem Nebuntis ; in verticem illius collis , qui est in conspectu lerichuntis : ubi ostendit ei Jehova totam terram ä Gilhade Danem usque:

2. Nempe totam terram Naphthali, terramque Ephrajimi, & Menaschis, & totam terram lehuda:, usque ad mare posterum :

3. Meridianam quoque,& planitiem ipsam, convallem lerichuntis civitatis palmiferae Tzoharem usque.

4. DixitqueJehova ei,haec est illa terra, quam juramento promiseram Abraham» » Jitzchako , & Jahakobo , dicendo, semini tuo dabo eam: ostendo eam tibi, videndam oculis tuis, sed eo non es transiturus :

5. Mortuus itaque est ibi Mosche servus Jehova: in terra Moabitarum, ex praestituto Jehova:.

6 . Qui sepelivit eum in eadem valle, in terra Moabitarum 8 regione Beth-pehoris: neque novit quisquam sepulchrum ejus usque in diem hunc.

7. Erat autem Mosche natus centum VI- ginti annos, quum moreretur : non caligaverat oculus ejus , neque fugerat viriditas ejus.

g. Et defleverunt filii Iisraelis Moschen in campestribus Moabitarum triginta diebus: quibus absoluti sunt dies fletus , id est, luctus Moschis,

9. Erat autem Jehoschuah filius Nunis plenus spiritu sapientiae , quum imposuisset Mosche manus suas ei: quapropter auscultantes ei filii Iisraelis , fecerunt quemadmodum praeceperat Jehova per Moschen,

10. Sed non surrexit Propheta praeterea in Iisraeli par Moschi, quem cognoverit Jehova in os:

11. Tum omnibus signis,& prodigiis, qutf miserat eum Jehova facturum in terra ALgy- pti, contra Parhonera, St contra omnes servos ejus, totamque terram ejus.

12. Tum omnibus operibus manus fortis, & omnibus operi/na terribilibus maximis ;
quie fecit Mosche ante oculos totius Jifraslis.

Jehoschuhae
c A P u T I.
Tnnupuratiojnvsstitur a, &inflruBio Jeho~
sckuhx.
Uit autem post mortem Moschis servi Jc- hovae; ut ediceret JehovaJehoschuhai, filio Nunis ministro Moschis,dicendo:
2. Mosche servus meus mortuus est : jam itaque surge, transi Jardenem hunc tu,& torus populus hic venturus in terram, quam ego do ipsis filiis Iisraelis.
z. Omnem locum.quem calcaverit planta pedis vestri, dedi vobis ; quemadmodum al- loquuuis ium Moschen.
4. A deserto illo, & Libano isto usque ad •flumen maximum > flumen Euphratis,totam terram Chitthseorum usque ad mare magnum, ad occasum Solis,erit terminus vester.
5. Non poterit consistere quisquam ante faciem tuam, ullis diebus vitae tuae : quemadmodum fui cum Mosche , ero tecum, non deseram te,neque derelinquam te.
6. Confirmare,& fortis esto: tu enim possidendam trades populo huic terram illam, quam juramento promiseram majoribus eorum,me daturum eis.
7. Tantummodo confirmare,St fortis esto valde,ut cum observantia facias prorsus fecundum legem illam,quam praecepit tibi Mosche servus metas, ue recede ab eo dextrorsum , aut sinistrorsum, ut secunderis quocunque iveris.
g. Ne discedito liber iste legis ex ore tuo, sed meditaberis de eo interdiu > ac nottu, ut cum observantia facias omnino, prout scriptum est in eo: tunc enim prosperaberis in viis tuis: St tunc fecundaberis.
9. Nonne praecepi tibi ? confirmare , 8t fortis esto, ne expavescito, neque consterna- *or: quia tecum est Jehova Deus tuus quocunque iveris.
10. Fraicepit itaque Jehoschuah moderatoribus populi, dicendo:
11. Transite per castra, St prxeipite populo, dicendo, parate vobis viaticum,nam intra tres dies vos trajecturi estis Jardenem hunc,ut ingrediamini ad possidendum jure hxrcditario terram, quam Jehova Deus vester dat vobis possidendam jure hsreditario,
12. Reiibeniticae autem,St Gaditicat.ac dimidiae tribui Meuaschiticae edixit Jeho- fchuah, dicendo;
13. Recordamini rei illius,quam praecepit vobis Mosche, servus Jehovx, dicendo: Jehova Deus vester quietem largitur vobis, quod dedit vobis terram hanc.
14. Foemina: vestra;, parvuli vestri,St pecora vestra, manebunt in hac terra , quam dedit vobis Mosche cis Jardenem : at 'vos transite militari ordine ante fratres vestros, quotquot estis valentes robore, St adjuvate eos:
15. Usque dum quietem largitus sit Jehova fratribus vestris , ut vobis,St jure hereditario possideant etiam ipsi terram.quam Je- Jtova Deus vester dat eis; hui; revertemini

in terram hsereditatis vestr*,qtiam dedit vobis Mosche, servus Jehova; cis Jardenem, ad ortum Solis, St hasreditario jure possidebitis eam. 0
16. Qui responderunt Jehoschuhae,dicen* do; quicquid praecepisti nobis , faciemus,St quocunque miseris nos,ibimus.
17. Omnino secimdiimea, quibus auscultavimus Moschi, sic auscultabimus tibi: tan- tuWmodo sit JehovaDeus tuus tecum,quemadmodum fuit cum Mosche.
i8- Quisquis rebellaverit praestituto tuo, St non auscultaverit verbis tuis in omnibus, qua: praicepcris ei , morte plectitor: tantummodo confirmare,8t fortis esto.
CAPUT XI.
Bene meretur Bachab de exploratoribus, in
urbem Jericho mißis.
Iserat autem prius Jehoschuah, filius Nunis Schittimis duos viros exploratores clam, dicendo , ite , inspicite terram istam, adeoque Jerichuntem : qui abeuntes venerant in domum cujusdam meretricis caupona;, cujus nomen erat Rachab.ut cubarent ibi.
2. Sed quum renunciatum fuisset Regi Je- richuiitis,dicendo,ecce quidam venerunt huc per noctem i filiis Iisraelis , ad pervestigandum hanc terram:
3. Misit Rex Jerichuntis ad Rachabam, qui edicerent; produc viros illos venientes ad te, qui ingressi sunt domum tuam , nani ad pervestigandum totam hanc terram venerunt
4. Assumens autem mulier illa duos viros illos, absconderat utrumque : & ita respondit , venerunt quidem ad me viri,uc sciebam unde essent:
5. Sed quum claudenda esset porta in ipsis tenebris,viri illi exierunt, non novi.quö abiverint viri illi: persequimini eos celeriter, nam assequerr.ini eos.
6. (Illa autem jusserat ipsos conscendere tectum suum : & absconderat eos in stipulis Imi,qua; erant ipsi disposita; super tectum.)
7. Qiiamobrem virorum illorum alii per- sequuti fuerant eos vili ad Jardenem per vada singula, alii autem portam clauserant postea , quum egressi essent,qui persequebantur illos.
8- Illi autem nondum cubuerant, quum ipsa ascendit ad istos supertectum.
9. Dixitque viris istis, novi Iehovam dedisse vobis terram hanc: ciim quia irruit terror vestri super nos, tum quia diffluxerunt omnes habitatores istius terrae metu vestri.
10. Audivimus enim, quomodo arefecit Jehova aquas maris algosi propter vos,quum exiretis ex ssigypto : 5 c quae fecistis duobus regibus Emorieorum.qiii erant trans jardenem Sichoni,&Hogo,quos internecioni devovistis.
11. Quod audientibus nobis liquefactum est cor nostrum ; neque constat animo quis- qnam amplius metu vestri : nam Jehova
Deus

Cap.r,:
Jjtiamdtdit* •is]ardeiieni,i jute poisidtbie
losdniliayfa, bis, faciemus^ us.
> quito aniai 'imustibi: t*. s teern, queo
irsllituto tuo, iis inommhii plecte; tutete
Tl
afhmriki
'ihosihuilisl M siros erb inspicite teo n .■ qnisfes Jam mersa adiaMloir
iiifletSegit i venera" ii. Ipernlbgam
il Ridjibara lios twi«
MVMl.U
M m»r
« Miri«« ie; icitareli® Mvwiöte
thftitibfi
,M«p*
nui: rena, ia (
ipsos ;ri®s rateos(.4? B sajierttd*'. iiloviioufi'F UrcknmX 1 n clamer*’

perieqaediL
ncrant i W- Sum.
ri kliovami m quia i® \ quia difc us ter« B
jmodo a®- jptervosfl*
fecistis Krf trans J* (
itcrn«»m fr
)is liques
stat animes
Cap-M- _ JEHOSICHUHA. Cap,;, f .
Deus vester est Deus in coelis supra,& in terra infra'.
ia. Nunc itaque jurate mihi,qu3efo, per Jehovara; quia exercui benignitatem erga vos; sic exercituros vos quoque erga familiam paternam meam benegnitatenu & date mihi signum certum:
iz. Fore , ut vivos conservetis patrem meum, 8c matrem meam, 8c fratres meos.se sorores meas.se quicquid illorum est; eripia- tifque animas nostras ä morte.
14. Kefpondenintque ei viri isti , anima nostra loco vestri ad moriendum esto exposita j si non enuntiaveritis sermonem nostrum hunc : id futurum esse, quum dederit nobis Jehova terram hanc , ut exerceamus erga te benignitatem,& Sdem.
15. Tunc illa demisit eos fune, per fenestram (nam domus ejus erat imposita parieti moenium,ita ut in ipsis moenibus habitaret illa.)
16. Dicens ipsis, ad istum montem ite, ne occurrant vobis,qui persequuntur; sc latitate illic tribus diebus, donec reverrantur persequentes,deinde ibitis via vestra.
17. Ei vero dixerunt viri isti,insontes erimus ab adjuratione tua hac , qua adjurasti nos;
lg. Ecce nobis intrantibus in hanc terram; hunc funiculum fili dibaphi ligato in hac fenestra , per quam nos demisisti, se patrem tuum cum matre tua, ac fratribus tuis, denique totam familiam patris tui jubeto convenire ad te in hanc domum.
19. Erit enim, ut cujufque, qui egressus fuerit e foribus domiis tuac.cxdis causa in caput ejus recidat , & nos simus insontes : cujufque vero , qui erit tecum in hac domo,caedis causa recidat m caput nostrum,si manus fuerit in eum injefta.
20. Sed si enunciaveris sermonem nostrum hunc; tunc erimus insontes ab adjuratione tua, quii adjurasti nos.
2t. Qua dicente,fecundum verba vestra sic esto , sc dimittente eos , abiverunt: postea alligavit ilia funiculum dibaphum fenestra: illi. Ä
22. Abeuntes ergo - venerunt in illum, ac manserunt ibi tribus rediissent, qui persequebantur ipsos: quaesierant enim eos , qui persequebantur tota illa via,sed non invenerant.
2;. Deinde revertentes duo vi« isti, quum descendissent e monte trajecto Jardene, pervenerunt ad Jehoschuham filium Nunis : se enarrarunt ei, quaicunque obvenerant sibi.
24. Dixertintque Jehosc',uhie,e/z?«».s,nam tradit Jehova in manum nostram totam terram istam : atque etiam diffluent omnes habitatores istius terra: metu nostri.

CAPUT III.

Transitus per far dene m miraculose divisum.

Taque.quqm furrexisset Jehofchuah mane 1 profecti Schittimis,pervenerunt usque ad Jardenem,ipse,omnes filii Iisraeiis, per- noctartintque ibi,nondum trajecerunt.
2. Fuitque tertio post die , ut transirent Moderatores per castra:
3- Et prarciperent populo,dicer,do; quum videbitis aream foederis Jehova: Dei vestri,
& Sacerdotes Leviticos portantes eam proficisci , vos quoque proficiscimini e loco vestro,& sequimini eim.
4. Veruntamen longinquum spatium esto inter vos 8c eam, quasi bis mille cubitorum notx mensurae : ne propius accedite ad eam, ut cognoscatis viam,per quam ituri estis, non enim transivistis per viam hanc antea.
5. Edixitque Jehofchuah populo, sanctificate vos: nam cras facturus est Jehova in medio vestri mirabilia.
6. Deinde edixit Jehofchuah Sacerdotibus,dicendo,portate arcam foederis,& transite ante populum : qui portantes arcam foederis,iverunt ante populum.
7. Dixerat enim Jehova Jehofchuhse - isto die incipiam magnificare te ante oculos totius Iisraeiis : ut agnoscant, quemadmodum fui cum Mosche, me futurum tecum.
g. Tu autem prarcipito Sacerdosibus,portantibus arcam foederis, dicendo; quum perveneritis usque ad extremitatem aquarum Jardenis.m ipso Jardene consistite.
9. Edixit itaque Jehofchuah filiis Iisraeiis; accedite huc , Le audite verba Jehova: Dei vestri.
10. Deinde dixit Jehofchuah : hac re cognoscetis Deum fortem,vivum esse in medio vestri, 8e omnino expulsurum ä facie vestra Cenahan*um,& Chitthaium, se Chivvaium, se Perizzteum, sc Girgascnscum, se Emotarum, se Jebusaium.
n. Ecce arca foederis ,arca domini totius terra:, transit ante vos per Jardenem.
12. Nunc itaque sumite vobis duodecim viros e tribubus Iisraeiis; virum unum in unamquamque tribum.
IZ. Erit enim, quum primum quiescent planta: pedum Sacerdotum portantium arcam Jehova:, domini totius terra:, in aquis Jardenis,ut aquae Jardenis discindantur,aquae descendentes superne, quae consistent acervo uno.
14. Fuitque, quum proficisceretur populus e tentoriis suis ad trajiciendum Jardenem, se Sacerdotes portantes arcam foederis ante populum:
15. Dum pervenerunt portantes aream usque ad Jardenem , Le pedes Sacerdotum, portantium arcani coeperunt intingi in extremitate aquarum ejus: (est autem Jarden plenus , superans omnes ripas suas omnibus diebus messis.)
16. Ut consistentes aqux.qus descendebant superne , consurgerent in acervunr unum, procul valde ab Adamo civitate , quae est a latere Tzarthanis , quae autem descendebant ad mare campestrium , mare salsum, prorsus exscinderentur : itaque transiverunt populus e regione Jeri-huntis.
17. Stabant autem Sacerdotes portantes arcam foederis Jehova: in ipso sicco,in alveo Jardenis firmi: dum omnes Iisraijlitae transirent per siccum, usque dum absolvissent tota gens illa trajicere Jardenem.

CAPUT IV.

Monimentum beneficii Dei erigitur.

I JUit autem, quum absolverent tota gens hxc trajicere Jardenem (quia edixerat Jehova Jehoschuha - ,dicendo:
2. Sumite vobis i populo duodecim viros
#

tos , virum unum ex unaquaque tribu:
3. Et prxcipite eis,dicendo : tollitevoBis hinc ex medio Jardene,ex ipso Ioco.ubistant Sacerdotum, pedes firmi» duodecim Iapides, 8c transportantes eos vobiscum , collocabitis eos in statione, in qua pernoctaturi estis hac nocte.)
4. Ut vocaret Jehoschuah duodecim illos viros, quos stiterat e filiis Iisraelis; virum luium e quaque tribu;
5. Quibus edixit Jehoschuah, transite in conspectum arcx Jehovx Dei vestri in medio Jardene: St tollentes vobis quisque lapidem unum imponito humero

suo,pro numero tribuum filiorum Iisraelis:
6. Ut sit hoc signum in medio vestri; ut quum interrogabunt filii vestri posthac , dicendo ; quid lapides isti vobis defignant ?
7. Dicatis eis, discissas fuisse aquas Jarde- nis a praesentia a rex foederis Jehovx,quum transiret per Jardcnem, discislas mansisse a- quas Jardenis : ideoque sunt lapides isti mollimento filiis Iisraelisusque in seculum.
8- Itaque facientes sic filii Iisraelis, quemadmodum prxeeperat Jehoschuah, sustulerunt duodecim lapides e medio Jardene, quemadmodum edixerat Jehova Jehoschu- hx , pro numero tribuum filiorum Iisraelis : quos transportarunt fecum ad illam stationem, St collocarunt cos ibi.
9. Trxterea duodecim lapides erexit Jehoschuah in medio Jardene, in loco,ubi stabant pedes Sacerdotum portantium arcam foederis : fueruntque ibi usque in diem hunc.
10. Interea Sacerdotes portantes arcam, stabant in medio Jardene, donec absolutum esset id totum , quod prxeeperat Iehova Iehoschuhx , ut ediceret populo , secundum omnia , qux prxeeperat Mosche Iehoschuhx : dum festinantes populus trajicerent.
11. Fu/tque, quum absolvisset totus populus trajicere, ut trajiceret arca Iehovx; St Sacerdotes in conspectu populi.
11. Trajecerunt autem Reiibenitx, St Ga- ditx , St dimidiata tribus Menaschis militari ordine ante filios Iisraelis : quemadmodum edixerat eis Mosche :
IZ. Quasi quadragies mille expediti ad militiam ; trajecerunt ante Iehovamin bellum, in campestria Ierichuntis.
14. Die isto magnificavit Iehova Ieho- Ichuham ante oculos omnium lisrae litarum, ut revercren; ur eum, quemadmodum erant reveriti Molchen, omnibus diebus vitx ejus.
15. Edixit ergo Iehova Iehoschuhx , dicendo :
16. Prxcipe Sacerdotibus,portantibus arcam testimonii, ut ascendant e Jardene :
17. Iss-xeepitque Iehoschuha Sacerdotibus , dicendo : ascendite i Iardene.
ig. I uit autem , quum ascenderent Sacerdotes portantes arcam foederis Iehova e medio Iardene in ficcum, tantum avellebantur planta pedum Sacerdotum: ut reverfx aqux Iardenis in locum suum,irent ut antea, supra omnes ripas ejus.
19. Populus itaque ascenderunt t Iardene decimo die mensis primi; St castra posuerunt Gilgale, in extremitate, ad orientem Xerichuntis.
5©, Illos autem duodecim lapides , quos
Cap-4-?«
acceperant e Iardene , erexit Iehofchuah Gilgale.
2). Fdixitque filiis Iisraelis , dicendo, quum interrogabunt posthac filii vestri patres luos, dicendo; qmdjibi volunt lapides isti?
22. Tunc instruetis filios vestros,dicendo; per aridam trajecit Iisrael Iardenem istum :
23-Nam arefecit Iehova Deus vester aquas Iardenis propter vos , donec transissetis: quemadmodum fecerat Iehova Deus veste» mari algoso, quod arefecit propter nos : donec transissemus.
24. Ut cognoscant omnes populi terrae manumIehovx robustam esse: ut timeatis Iehovam Deum vestrum omnibus diebus.
Cap.V*
25. Sic fuit,quum auditent omnes Reges Emorxorum > qui erant in latere Iardenis versus Occidentem,& omnes Reges Cenaha- nxorum , qui accolebant mare,arefecisse Iehovam aquas Iardenis propter filios Iisraelis •, donec trajecissemus; ut liquefieret co» illorum,nec esset amplius in iis animus, meti» filiorum Iisraelis.

CAPUT V.

Circumcisionis reßauratio , Paschae celebratio.

Empore illo edixit Iehova Iehoschuhx, para tibi gladios acutos, St fecundo repetens circumcide filios Iisraelis.
2. Paravit itaque Iehofchuah sibi gladios acutos: quibus circumcidit filios Iisraelis ad collem prxputiorum.
3. Hxc autem est ratio, cur circumcidit Ie.ioschuah: totus populus ille,qui exierant cxAgypto mares,omnes viri ad bellum apti, mortui erant in deserto , in ipso itinere,postquam exivissent ex fEgypto:
4. Quum autem circumcisi fuissent totus iste populus, qui exierant: totum populum hunc tamen , qui nati fuerant in deserto, iri ipso itinere,postquam exivissent ex.Agypto, non circumciderant,
5. Quardaginta enim annis iverant filii Iisrael per desertum ; donec consumeretur totifeJis illa, viri apti ad bellum egressi ex Aegypto, qui non auscultaverant voci leho- vx : eo quod jurasset Iehova eis,se non permissurum eis, ut viderent terram,quam juramento promiserat Iehova majoribus eorum , se datfirum nobis terram, assfuentem lacte & meile. ,
< 5 . Illorum enjö filios statuens loco ipsorum,hos circumcidit Iehofchuah : quia prx- putiati erant, ac non circumciderant eos in ipso itinere.
7. Fuitque, quum omnino tota hxc o-ens circumcisa esset; ut considerent loco suo in castris,donec sanitatem recepissent.
g. Tum dixit Iehova Iehoschuhx, hodie devolvi opprobrium Agypti a vobis : vo- cavitque nomen loci illius Gilgalem usque ia diem hunc.
9. Quiimque filii Iisraelis castra haberent Gilgale , celebrarunt Pascha quartodecimo die illius mensis vespere, in campestribus Ie- richuntis.
10. Comedenintque ex annona ipsius ter- rx postridie Paschatis , azymos panes,& tostum ignep, eo ipso cije.
II. Qu-IL-
JEHOSCHUHA.

'M Iehos;laia
Mso dicendi, >c filii velhi pi nolunt lapidj
rcllros, dicende; Kdtntm is*; tai veta aqua «et transifietis; ova Deas veto ropteraos: dt-
s populi teni i: ut tineatis nnibus diebus.
Cipsti itomntsXejB tot latlea stojesCenfc «toedltl: Jtei filios lifa ut liquefieret a liisanauMsi
V.
ffpjtßtA
'i leho&it : seouidöicjt- is.
ih fibi^Um mlilfiilisid
i ciraraicidit e,t\\i aettffi jdWlumtf iSoiwmj*
ciMfftnttc , totum pcpia tu» in deine: AtttfjffS
ictis tenttd usafasi* IttbMjä* verant vöalöstt iva eis,!i*? tetrans» >•' araiiotte 1 ' rara, afe®
■uetii loco i’ ; uth: qnia Jt
aidetmteK
totahscgo nt loco fa t fcnt.
chuta,* 1 * i vobis i*
ralemuif 11
astra h*« quartodecp mpeilnl® ®
lor.a i"®* 11 ’ gspansS^ 11
u.QP
6 ,

"xi. Quamobrem cessavit Man postridie illius , quum comederent de annona illius ter- rac i neque fuit deinceps filiis lisraelis Man; sed comederunt de proventu terrse Cenaha- Xiis anno illo. _

CAPUT VI.

Princeps militiae Apparet Jehoschuha, & Jericho expugnatur mi. aculosP.

Uit autem, quum esset Iehoschuah ad le- richuntem, ut attollens oculos suos videret, quodecce vir quidam staret ex adverso ejus cum gladio suo stncio in manu sua: hunc itaque adiens Iehoschuah, dicebat ei, utrum noster es.au hostium nostrorum

2. Qui dixit,neutrum,nam ego sum princeps militia: lehovse > modo veni : quamobrem procidens lenofchuahsiiper faciem suam in terram, incurvavit se.dixitque ei,quid dominus meus edicit fervo suo ?

3. Tum edixit printeps militi* Iehovx Ie- hofchuhae , extraae calceamentum tuum a pedibus tuis, nam locus , in quo itas sanctus est: fecitque fle lehofcnuah.

4. (Cives autem lerienuntis occluserant eam 8c occlusam continebant metu liliorum lisraelis-, non erat, qui exiret,nec qui intraret.)

5 Dixit deinde Iehova Iehoschuhx, vide trado in manum tuam Ierichuntem , St regem eius: valentes robore.

6 . Circumibitis itaque civitatem ipsam, omnes viri apti ad bellum, circumdando civitatem semel: sic facito sex diebus.

7. F.t septem Sacerdotes portanto septem buccinas arietinas ante arcam , die vero septimo circuitote civitatem septies , Sacerdotes vero clangunto buccinis illis.

8. Erit autem,quum tractim sonabitur cornu arietino , quum primum audietis vocem bnccinai.ut vocife r entur totus populus vociferatione magna: sic concidet murus civitatis in loco suo, ut ascendant populus quisque ex adverso sui.

9. Vocavit itaque Iehoschuah , filius Nullis , Sacerdotes, St edixit eis , portate arcam foederis : septem vero Sacerdotes portanto septem buccinas arietinas ante faciem Ieho- V*.

ro. Populo autem edixerunt, transite St circuite civitatem istam : St expeditus quisque transito ante arcam lehovx.

11. Fuit ergo, quum hoc edixisset Iehoschuah populo , ut septem Sacerdotes portantes septem buccinas arietinas ante Ie- hovam,transirent & clangerent buccinis illis: arca vero foederis Iehova: fequ.retur eos:

12 Expeditus autem quijque ibat ante Sacerdotes illos, clangentes buccinis: denique extrema acies sequebatur arcam, pergentibus Sacerdotibus , & clangentibus buccinis illis. *

13. Populo autem praeceperat Iehoschuah, dicendo , ne vociferemini, neque facite, ut audiatur vox vestra, nec prodeat ex ore vestro ullum verbum: usque in diem,quo edicam vobis: vociferamini, tunc vociferabimini.

14. Sic, quum circumduxisset arcam Iehova: circa civitatem ipsam circumeundo semel: reversi ia castra, pernoctarunt in <a-

Ül'iS,

15. Deinde, quum surrexisset Iehoschuah mane: rursus portaverunt Sacerdotes arcam lehovx.

16. Et septem alii Sacerdotes, portantes septem buccinas arietinas ante arcam leho- vx.ire pergebant,& clangebant buccinis illis; expeditus autem quisque ibat ante eos, & extrema acies sequebatur arcam Iehova:, pergentibus Sacerdotibus , 8c clangentibus buccinis illis.

17. Sic circuiverunt civitatem die fecundo semel, ac reversi sunt in castra: ita fecerunt sex diebus.

18. Fuit autem die septimo , ut (urgerent, quum aurora ascendebat, & circuirent civitatem hac eadem ratione septies: tantima die illo circuiverunt civitatem illam septies.

ry. Fuit autem vice septima,buccinaturis Sacerdotibus, ut ediceret Iehoschuah populo,vociferamini , nam dedit Iehova vobis civitatem istam.

20. Erit autem, civitas ista anathema, ipsa, St quicquid est in ea Iehova:: tantum Bachab meretrix caupona vivat ipsa, & quicquid efl cum ea domi ejus , quia fideliter abscondit legatos illos > quos miseramus.

21. Veriintamen vo,s tantum servate vos ab anathemate, ne efficiatis vos anathema, accipientes de isto anathemate : & subjicientes castra lisraelis anathemati,perturbetis ea.

22. Nam totum argentum, St aurum,& instrumenta airea.aut ferrea,res sancta sunt le- hovx : in thesaurum Iehova: venito.

23. Vociferatus itaque est populus , quura illi clangerent buccinis: fu/tque, quum populus audiret sonum buccin* , St vociferarentur populus voce magna, ut corrueret murus loco suo, ita ut ascenderet populus i» civitatem, quisque ex adverso sui.caperent- que civitatem illam.

24. Devoverunt autem internecioni quicquid erat in ea-civitate,tam foeminas, quam viros,tam pueros,quam senes,8c boves, St pecudes, asinosque acie gladii.

25. Duobus autem viris illis,qui exploraverant illam terram , edixit Iehoschuah, ite in domum mulieris illius meretricis cauponae : & educite inde ipsam mulierem,& quicquid eius est ,quemadmodum juramento promisistis ei.

26. Quum itaque ingressi pueri illi exploratores eduxissent Rachabam , St patrem ejus , ac matrem ejus > atque fratres eius, Sc quicquid erat ei, etiam omnes familias ejus eduxissent ; collocarunt eos extra castra lisraelis.

27. Ipsam autem civitatem combusserunt igne, 3 c quicquid erat in ea: tantummodo argentum,& aurum,instrumentaque arrca.Sc ferrea, posuerunt («thesauro domus Icho- vx.

28. Sed Rachabam meretricem cauponam, & familiam paternam ejus, cum omnibus, quae erant ei,vivam conservavit Iehoschuah, qux habitavit inter Iisraelitas usque in diem hunc : eo quod abscondisset legatos illos, quos miserat Iehoschuah ad explorandum Ierichuntem

29. Prxterea adjuratione exsecratus est Iehoschuah tempore illo, dicendo: maledictus e(h vir ille coram Iehova , qui sorget, ut

an.K-

xdificet civitatem hanc lerichuntem, pretio

primogeniti fui fundet eam, St pretio minimi fui statuat fores ejus.

30. Erat autem Jehova cum Jehofchuah, adeo ut esset fama ejus in tota ista terra.

CAPUT VII.

rfbuftcs anathematis punitur in Hacane. Ed praevaricati sunt lifraelitx prxvarica- tione in anathemate : accepit enim Ha- can, filius Carmi, filii Zabdi, filii Zerachi e tribu Ieh11.be de illo anathemate, quapropter accensa est ira Jehova: in silios Iifraelis.

T. Quum itaque mittens Iehofchuah quosdam Ierichunte Hajum , quod erat prope Bcth-Avenem ab oriente Beth-Elis, edixisset cis, dicendo ; afc.ndite St explorate terram istam: afeendentesque homines illi explo- r-issent Hajum:

3. Keveni ad Iehofchuham, dixerunt ei, «e ascendat totus hic populus : quasi bis mille viri, aut quasi ter mille viri ascendant, ut percutiant Hajum : ne fatiges ducendo illuc totum populum hunc , quum pauci sint isti.

4. Ascenderunt ergo de populo illuc, quasi

ter mille viri: Sc funerunt a facie virorum Haji. _ 6

5. Cecideruntque ex cis viri Haji ad triginta fex viros, persequentes eos d loco, qui erat ante portam usque ad Schebarimos, ceciderunt, inquam, eos in declivi illius: quam- obrem liquefactum est cor populi, adeö ut in aquam abiret.

6. Iehofchuah autem lacerans vestimenta sua, procidit super faciem suam in terram; ante arcam jehova: usijj^e ad vesperam, ipse, & Seniores Iifraelis :

impofuenintque pulverem quisque capiti suo.
7. Dicebatque Iehofchuah, Aha Domine Jehovi, quare unquam traduxisti populum hunc trans Iardenem i ut dedas nos in manum Emoraii ad perdendum nos l at utinam voluissemus morari trans Iardenem.
8. rfttcr.de ad me Domine : quid dicam, postquam obvertit lifrael cervicem ante hostes suos?
9. Nani audientes Cenahantei, Sc omnes habitatores istius terrse , circumvenient nos, St exscindent nomeniiostrum ex hac terra : & quid facies nomini tuo maximo ?
10. Dixit autem Jehova Jehofchuhs, stiege, quorsum hoc, te manere dejectum in faciem tuam ?
11. Peccavit lifrael , atque etiam transgressi sunt foedus meum, quod praeceperam cis, nam St acceperunt de anathemate, St furati sunt, & mentiti sunt ,iSc reposuerunt denique illud inter instrumenta sua.
12. Ideo non poterunt consistere filii Iis- raelis ante hostes suos, cervicem vertent ante hostes suos, quia sunt rei anathematis : non pergam esse vobifeum, nisi perdatis hoc anathema e medio vestri.
13. Surge, sanctifica populum hunc; dicens , sanctificate vos in crastinum : sic enim ait Jehova Deus Iifraelis > anathema est in medio tui, lifrael, non poteris consistere ante hostes tuos, donec amoveritis anathema istud 4 medio vestri.
14. Appropinquabitis ergo man 4 per tri- fcus vestias : cr/tque ut tribus illa . quam prehenderit Jehova , appropinquet per familias suas, & familia illa,quam prehendent Jehova, appropinquet per domos suas, & domus,quam prehenderit J ehova,appropinquet per viros suos.
15. Tum erit , ut deprehensus cum hoc anathemate comburatur igne, ipse, St quic- quid eft ei : quia transgressus est foedus Jeho- vae, 8t quia commisit flagitium in Iilraele.
16. Quum itaque furgens Iehofchuah mane iussisset Iifraelem appropinquare per tribus suas ; prehensa est tribus Iehudae.
17. Deinde, quum j ussisset appropinquare quamque familiam Iehudae .prehendit familiam Z erachte am : postea jussit appropinquare familiam Zerachteam per viros suos , St prehensus est Zabdi -.
ig. Denique jussit appropinquare familiam ejus per viros ejus, & prehensus est Halt an filius Carmi, filii Zabdi, filii Zerachi, e tribu Iehuda:.
19. Tum dixit Iehofchuah Hacani, fili mi, tribue nunc gloriam Jehova: Deo Iifraelis, St ede ei confessionem: St enuncia nunc mihi, quid feceris , ne celes me.
20. Respondit itaque Hacan Iehofchuhx, dicens, verum eft, ego peccavi Jehovae Deo Iifraelis, St hoc, St illud commisi.
ai. Quum enim viderem inter illa spolia togam Babylonicam unam pra:stantem: Sc ducentos siclos argenti, St lingulam auream unam quinquaginta siclorum pondere, concupiscens , accepi ea ; ecce autem sunt abscondita in terra , in medio istius tentorii mei, argentum autem eft sub ipsa toga.
22. Tunc misit Iehofchuah legatos,qui cucurrerunt in illud tentorium, St ecce toga abfcondjta erat in tentorio ejus,St argentum illud sub ea.
23. Hi vero accipientes ea e medio illius tentorii, attulerunt ea ad Iehofchuham, Sc ad omnes filios Iifraelis : statueruntque ea corani I ehova.
24. Tunc Iehofchuah, St totus lifrael cum eo, assumpto Hacane, filio Zerachi, Sc argento St toga, St lingula aurea,Sc filiis ejus,ac filiabus eius, St bobus ejus > asinisque ejus , Sc gregibus ejus.Sttentorio eius,denique omnibus, qua: erant ei: deduxerunt ea in convallem Hacoris.
25. Ubi dixit Iehofchuah,quam perturbasti nos? perturbabit te Iehova hoc die : ob- rueruntque eum totus lifrael lapidibus, Sc combusserunt eos igne; quum obruissent eos lapidibus.
26. Postremo erexerunt super eum acervum lapidum magnum exftantem usque in hunc diem, sic aversus est Iehova k furore irae sus ; idcirco vocavit quijque nomen loci illius, convallem Hacoris usque in huns diem.

CAPUT VIII.

Stmtagema 'ftehcftruh.c divinitus prxscriptum, (5° decalogus lapidibus insculptus. Um dixit Iehova Iehofchuhse, ne timeto, neque consternator , fume tecum totum populum aptum ad bellum,.St furgens ascende advers iis Hajum: vide trado in manum tuam Regem Haji, St populum ejus, civita- temque" ejus 1 ik tsriam ejus.
2- tt
1, littu Jjtidnintf 1 jimera t® insifc.'* 0
j.Sefflti
si Hilft & stsnMffl
iferiefe eis avita itidvitit pii
(ijoritf uaamta Wffir. tti
NtikP»
te eos:
6. ltatfs mas eos ai ante 00 s,q fiemiiiim ■1. Tanti fellatis rei» in Je, toral ;an.
i trit mi Mitem, tr ■ Sario p,tuai\ |j. Separ, Mika i
“««at
w. D ®4 atatjop sitiori!** leisiis.
(n. Tot Ita cum e< »nec veo aineninti ctdam ini
* r« t
ws; quo 'SÄH; 3. Adn Vertet
CM parti 3: perre em iiliia 4 . Unii U mane rei 'tilias a,
' k m
'ii,
wäaH
iLt) palus, | %end feihan
I tei-Si j fielen
j »Äsn

»pinquet ptrj ,a « pretafc “osseas, Sci
^iSppropiK’:*
«ses cum fo e> ipse, & qt;. est fcedus Jehc- B m Iisraclc. lehotchuahut inquare per ti.. ilehudj, appropinquari OTiencCtfaii t appropinqua- viros liras, it jiiqime tat limtuseJHr iiEiitaisii,.
uhHaarili, v* Deo Isi, leniMaMsr
t.
-an Motli mJeJonto immi/i, inter illa spü radiantem; i ^ulara aura pondere,® irem sunt abimus tentorii' atojs. ijaos,quini-
, fc eae tij. is&aijwr

astm&äi
Itbäiiaü
(iatutrips
aorisWc-
üißw*
aiiisptsd iusMDir uni ta irrrrie
quam pertine raliocfc* ei /apiditoii oiruiJlaita
;er eum a@ m ichtie i jva a furori ha- noma tCqueinhun 1
m
tje, ne tirneic. tecuin w*
'urgens ali ® 1 Io ,n tt * 3
lejas
CIVIS"

T. Ut facias Hajo,& Regi ejus,sicut fecisti Jerichtmti,& Regi ejus,tantum spolia ejus.Sc jumenta ejus diripietis vobis : dispone tibi insidias contra civitatem istam, ä posteriore parte ejus.

3, Surrexit itaque Jehoschuah , & totus populus aptus ad bellum,ut ascenderet versus Hajum, & delegit Jehoschuah triginta millia virorum valentium robore,ut promitteret eos noctu:

4. l'ratcipitque cis,dicendo, videte vos,qui insidiaturi estis huic civitati,a posteriore parte ipsius civitatis, ne procul collocetis nos ab ipsa civitate valde; ut sitis vos omnes parati.

Ego autem, totusque hic populus,qui mecum erit , appropinquabimus ad istam civitatem : eritque , quum procedent obviam nobis,quemadmodum prius, ut fugiamus ante eos:

6. Itaque exibunt post nos,donec avellerimus eos ab ipsa civitate,dicent enim,fugiunt ante nos, quemadmodum priiis : quando fugiemus ante eos.

7. Tum vos surgitote ex insidiis, ut expellatis reliquias ipsius civitatis : tradet e- nim Jehova Deus vester eam in manum vestram.

z. Erit autem , quum occupabitis ipsam civitatem , ut incendatis ipsam civitatem igne,secundum verbum lehovae facitote; videte, prarcepi vobis.

9. Sic praimisit eos Iehoschuah.qui abeuntes ad locum insidiarum, consederunt inter Beth-Rk&n, & inter Majum, ab occasu Hajo ; pernoctavit autemlehoschuah nocte illa > in medio populi.

jo. Deinde surgens lehoschuah mani, recensuit populum : ascendebatque ipse cum Senioribus Iisraelis ante populum Hajum versus.

11. Totus quoque populus, acies, quae e- rat cum eo , ascendentes, appropinquarunt;, donec venirent e regione ipsius civitatis: posueruntque castra ab Aquilone Hajo, valle quadam inter eos & Hajum fit-i.

11. Prxterea sumpsit quasi quinquies mille viros; quos disposuit in insidiis inter Beth- EIem,&Hajum,ab occasu civitatis Haji.'

13. Admovente itaque populo tota ctzstra, op\xerant ab Aquilone civitati illi, & extremam partem eorum ab occasu ipsius civitatis : perrexit lehoschuah ea nocte in medium iilius convallis.

14. Unde fuit, quum id vidisset Rex Haji, ut mane festinanter turgentes procederent viri iilius civitatis obviam Iisraeli in pra:- !ium, ipse cum toto populo suo, eo ipso tempore ante planitiem illam; nesciebat autem ille , sibi insidias esse a parte posteriore civitatis.

r;. Tunc finxerunt se plaga affici Ieho- schuah,& totus Iisrael ante eos fugertintque via ad deiertum.

r< 5 . Quapropter conclamati sunt totus populus, qui remanserat in civitate Haji ad persequendum eos ; qui persecuti sunt leho- tchuham, ita ut avellerentur a civitate sua.

17. Neque remansit quisquam Haji > aut Beth-Ele,qui non exirent ad persequendum Iisrjelein : reliqueruntque civitatem suam «percam, dum perisquebantur Iisraslem.

18. Postea, quum edixifict Jehova Jeho- schuhae, extende vexillum lituis, quod efi in manu tua versus Hajum , quia in manum tuam tradam ipsum : extendit lehoschuah vexillum illud, quod erat in manu sua versus ipsam civitatem.

19. Tunc illae insidiae surgentes cito eloco
suo, accurrerunt, quum extendisset manum suam, & ingressae civitatem ipsam, ceperunt eam : & festinanter incenderunt civitatem igne. *>

20. Quumque respicientes viri Haji post se , viderent, quod ecce ascenderet fumus ipsius civitatis versus coelum, non erant eis vires ad fugiendum huc, & illuc : populus vero, qui fugiebat ad desertum, convertit se contra eum, qui persequutus fuerat ipsum.

21 .Etenim lehoschuah, Sc totus Iisrael videntes suas insidias, cepisse civitatem, & ad- scendere fumum ipsius civitatis; reversi percusserunt viros Haji.

22. Ipsa: vero infidi£ exierunt ex ipIa civitate obviam illis, ita ut essent liiraelitis in medio,istis hinc, & iliis inde: & percuflerunt illos adeo, ut non relinquerent iliis superstitem, aut effugientem.

2Z. SedRegemHaji ceperunt vivum,quem obtulerunt lehoschuhae.

24. Fuit autem, quum absolvissent lisrae- litae occidere omnes habitatores Haji in a- gto, in eo deserto, ubi persequuti fuerant ipsos,& cecidissent omnes illi acie gladii, donec consumerentur: ut reversi omnes Hirae Ut* Hajum, percuterent reliquias ejus acie gladii.

25. Euerdntque omnes, qui ceciderunt di« dio, cimi viri, tum foeminae, duodecies mille; omnes viri Haji.

26. Nam lehoschuah non retraxit manum suam, quam extenderat cum vexillo, ulqiie dum internecioni devovisset omnes habita, rores Haji.

27. Tantum jumenta , & spolia civitatis illius diripuerunt sibi Iisraelitae, fecundius verbum lehovae, quod praeceperat per leho- schuham.

28. Deinde combussit lehoschuah Hajum, & disposuit ipsum in tumulum perpetuum: in solitudinem usque in diem hunc.

29. Denique Regem Haji suspendit e ligno usque ad tempus vespertinum : quum autem occideret Sol, praecepit lehoschuah, ut cadaver ejus dimitterent Jifraeiitx d ligno,quod projecerunt ad ostium portie civitatis ipsius, &c statuerunt super ipsum acervum lapidum magnum usque in diem hunc.

30. Tunc exstruxit lehoschuah altare lehovae, Deo Iisraelis, in monte Hebalis:

31. Quemadmodum praeceperat Mosche servus lehovae filiis Iisraelis , sicut scriptum efi in libro legis Moschis, altare e lapidibus integris, super quos non agitaverat ferrum; in quo obtulerunt holocausta lehovs , & sacrificaverunt eucharistica.

32. Praeterea inscripsit ibi aliis lapidibus exemplar legis Moschis, quam praescripserat filiis Iisraelis.

33. Quumque totus Iisrael,SrSeniores ejus, moderatoresque,& judices ejus aditarent arcae utrinque, coram Sacerdotibus Leviticis portantibus arcam foederis lehovae, peregrinus seqvsc, a; indigena, dimuliupi ejus e re-
" gione

pione montis Gerrizzimorum, a t " u ' n ,. ' ro dimidium ejus e regione montis Hebans . quemadmodum prius praecepemt Moicne . servus Iehovx populo ipsi Iisraeh:

14. Postmodum pronunciavit omnia ver- baipfius legis, benedictionem ac maledictionem, prorsus ut scriptum erat m ipso libro

1C ?c' Nullum fuit verbum ex omnibus, quae praeceperat Mosche, quod nonpronunciave- rit lehoschuah coram »Ota congregatione lisraelis, St foeminis, Si parvulis, peregrino etiam, qui ibat inter eos.

I X.
CAPUT
Dolus Gibhonitarum.
F Uitque, quum ista audivissent omnes Reges illi, qui erant cis Iardenem, in montanis, & in planitie, St in omnibus portubus maris magni usque ad regionem subjectam Libano: Chitthxus , 8c Emoraius, Cenaha- natus, Perizzxus, Chivvsus, St lebusaeus;
. 2. Ut congregarent le pariter, ad pugnandum contra lehbfchuham, St contra Iifrae- lem, animo uno.
3. Habitatores autem Gibhonis , quum audivissent > qux fecerat lehoschuah Ieri- chunti,&Kajo;
4.Ipsi quoq; fieri curaverunt astutia, ut sui abeuntes fingerent le legatos venisse e longinquo : sumentes enim saccos tritos, imposuerunt asinis suis , St utres vini tritos, ru- ptosque, Sc colligatos :
5. Et calceamenta trita, Sc resarta pedibus suis, ac vestimenta trita sibi induta, omnis- que panis viatici eorum aruerat, abierat in micas.
fi.Sic adeuntes Iehoschuham in castra,Gil- galem, dixerunt ei, Sc primoribus viris lisraelis; e terra longinqua advenimus , nunc ergo pangite nobiscum foedus.
7. Dixerunt autem primores viri lisraelis ChivvKO, fortassis in medio mei habitas , Sc quomodo pangerem tecum foedus ?
g. Qui' dixerunt Iehofchuhat, fervi tui fumus : clixitque eis lehoschuha, qui estis? Sc unde venitis ?
9. Tum dixerunt ei,e terra longinqua valde venerunt fervi tui ad nomen Jehovai Dei tui: nam audivimus famam ejus, & omnia, qua: fecit in fiEgypto:
10. Omnia etiam, quae fecit duobus Regibus Emorarorum, qui erant trans Iardenem, Sichoni regi Cheschbonis, Sc Hogo regi Ba- fchanis, qui erat Haschtharothis.
11. Quapropter edixerunt nobis Seniores «ostri, Sc omnes habitatores terrae nostra: , dicendo, sumite in manu vestra viaticum ad ipsum iter ,& abite obviam eis ; dicetis au- *em eis, fervi vestri fumus, nunc ergo pangite nobiscum foedus.
12. Hic panis noster eft , calidum inviati- *um accepimus illum i domibus nostris > quo die exivimus, ut veniremus ad vos: nunc autem ecce aruit, & abiit in micas.
ij. Et hi sunt utres vini, quos impleveramus novos , jam ecce, rupti sunt -. similiter haec vestimenta nostra,& calceamenta nostra detrita sunt,quia magnum est iter hoc valde.
14. Ha:c quum accepissent viri illi, pnmo- res ex viatico eorum, Sc os Jehovae non consului lient.
15. Fecit cum eis lehoschuah pacem: pe- pigitqux cum eis foedus, de illis in vita servandis : quod juramento promiserunt eis principes coetus.
1 6. Fuit autem tertio post die, quam pepigissent cum eis foedus ; ut audirent eos propinquos esse sibi, Sc in medio fui eos habitare.
17. Profecti itaque filii lisraelis, venerunt ad civitates eorum tertio die, erant autem civitates eorum Gibhon, Sc Cephira, Sc Bee- rotlue, Sc Kiriath-Ieharim.
18. Sed non percusserunt eos filii lisraelis, eo quod juramento promisissent eis duces coetus per lehovam Deum lisraelis ; quapropter murmuraverunt totus coetus contra ipsos duces.
19. Dixerunt autem omnes duces toti coetui, nos juramento promisimus eis per lehovam Deum lisraelis; ideo nunc non possumus tangere eos.
20. Hoc faciamus eis, ut servemus invita eos; ut non sit super nos indignatio, propter illud juramentum, quo juravimus eis.
21. Quum ergo dixissent eis duces illi, sinuntor vivere, erunt putatores lignorum, Sc haurientes aquam pro toto coetu, quemadmodum dixerunt ipsis duces.
22. Vocavit enim ipsos lehoschuah,Sc allo- quutus est eos, dicendo, quare decepistis nos, dicendo, longinqui fumus a vobis valde, cum vos m medio nostri habitetis?
23. Nunc enim maledicti estis; quapropter ne deficiat ex vobis servus, Sc qui putent ligna, ac hauriant aquam pro domo Defmei.
24. Qui respondentes Ieliosehuhx , dixerunt , quia certo nunciatum fuerat fervis tuis , id quod prxeepit lehova Deus tuus Moschi servo suo, ut daret vobis totam hanc terram, Sc ut perderet omnes habitatores hujus terr® 4 facie vestra : idcirco metuimus valde vita: nostra; a vobis , Sc fecimus rem hanc.
25. Nunc autem ; ecce nos in manu tua, ut bonum,& ut rectum videtur in oculis tujs facere nobis, fac.
16. F ecit ergo eis sic,8c eripuit cos e manu filiorum lisraelis, ut non occiderent eos.
27. Constituitque eos lehoschuah die illo putatores lignorum, Sc haurientes aquam pro coetu, ldque pro altari lehova: usque in diem hunc, afferendam in eum locum, quem electurus esset.
idjqkita» 1 * 3 * 5 * 7 * 9 10 11 12 * 14 ??
CAPUT X.
Sistuntur a Jehofchuab Sol, (ff I.una,adper- sequendum qumque Reges.
F Uit ergo,quum audivisset Adoni-Tzedek, Rex lerusehalaimorum,cepisse Iehoschuham Hajum , Sc exitio devovisse ipsum; quemadmodum fecerat Ierichtmti, Sc regi ejus, sic fecisse Hajo, Sc regi ejus : praeterea pacem fecisse habitatores Gibhonis cum Iisraelitis, Sc JiJnii/it.u esse in medio ipsorum :
2. Ut timerent valde, eö quod civitas magna esset Gibhon , sicut una ex civitatibus regiis : imo quod etiam major esset Hajo,& omnes cives ejus essent strenui.
3. Quapropter misit Adoni-Tzedek ,Rex lerusehalaimorum > ad Hohamum Regem CheferoniSjS» ad Piramum Regem lannuthj.
= j, silJBjiti ^afficite
fefafcipoi
tiageietata '..Sed miseiun lauiiuiiltt esu manus 1
as celeriter,S
sconjreganti Smoidiat 1, Mcendit i
. ijftktttasp iM«I«' J. (baetit timeto ib eis eos :jmco fptlhtuo.) }. Pervm te: toti ipsi 10. Ft finit
01: iia«sepe tnteiiro iil^Meri u.iritBei
»Säuft™ piatis Hi ffitK;;nes
tam .■([»)
wm. 8 jfaefc]! convalle J
13. Sui vindicata (ais, nor liabat am rakatad 1
14. & post eur PM:
totus Ii ld.(Wiabf; kedi, if. 1 «eia; tondif
tUS
«t»
.V
«iit
suas
20.
valde
S 0,}4
ttite

pacem: j, k illis in vita is 1 promiserunt!

poli die, quam; i ut audirent t medio (uieoste
ilisratliSiVtnec
> fit, erant n» & Cepiura, ScJt tl.
Meorffilisnä
lifiiient eit fc m lisntlis: p
»iscottiiscmc
rafatotic: imus eis peilet- ®k non jci
UtfewnSE indignatio,sp: uravimnses sit eis diicsüd rores iiffito" ü to Cetu, (£.•
bosdimiM rerferepiitsis totis valde,-
lisjquapropt qai putent t imofletei. (diutonfe i tat fa itraDesse Amwwak nms ialte r. \4aax- vobis, !i #3
enosiifflb
Ära&'S*
Sitfettiäia lOC-S«, ieholiäs J hauriWB«P= ■ilei»«.? i etitulocmiet
X.
,isluwi
!.
A dom-Tx; epiiselehoic voville i?:;' chnntii &■' ejus ■■ P«' s jibhoi.is (e in «edi»?
tiod avitii- ex civit«--' I esset O,
i-Ttedtk'^ nanwiii fc;"
Cnp.io,
aci Japhiham regem I.acischi,8c ad Debirum regem Heglonis,qui dicerent:
4. Ascendite ad me,Ac auxiliamini mihi, ut percutiamus Gibhonem: nam pacem fecit cum Jehoschuah,& cum filiis Jisraelis.
5. Congregati itaque, ascenderunt quinque reges Emorxorum, rex Jeruschalajimo- rum, fex Chebronis.rex Jarmuthi,rex Laci- fchi, rex Heglonis , ipsi cum omnibus copiis suis, Kc castra ponentes contra Gibhonem, bellum gerebant adversus eam.
6. Sed miserunt cives Gibhonis adjeho- fchuham in castra Gilgalem, qui dicerent, ne remittas manus tuas a servis tuis: ascende ad nos celeriter,Sc serva nos,auxilians nobis, nam congregantur contra nos omnes reges Emoraeorum,habitantes in montanis.
7. Ascendit itaque Jehoschuha Gilgale, ipse Kc totus populus aptus ad bellum cum ipfo.bc omnes valentes robore :
8. (Dixerat enim Jehova Jehoschuha:, ne timeto ab eis, nam in manum tuam tradidi eos: non consistet ex eis quisquam in con- lpestu tuo.)
9. 1 'ervenitque ad illos Jehoschuah repenti : tota ipsa nocte ascenderat Gilgale.
10. Et fudit illos Jehova coram Jisraele, qui percussit eos caede magna apud Gibhonem: deinde persequutus eos via,qua ascenditur Bethchoronem , percussit eos Haze- kam,8c Makkedam usque.
11. Fuit autem,quum fugerent ä facie Jisraelis , ipsis versantibus in declivi Bethcho- ronis,ut dejiceret Jehova in eos lapides magnos i coelis Hazekam usque, quibus moriebantur : plures fuerunt,qui moriebantur lapidibus illis grandinis,quam quos occiderunt filii Jisraelis gladio.
• 12. Tunc alloquutus est Jehoschuah Jeho- vam •• quo die exposuit Jehova hunc Emo- rxum filiis Jisraelis : Kc dixit ante oculos Jisraelis ; Sol in Gibhone subsiste; Kc Luna in convalle Ajalonis.
13. Substitit ergo Sol.Sc Luna stetit,donec vindicata esset gens Jifrae/itica ab hostibus suis, nonne hoc scriptum est in libro recti: stabat autem Sol m medio coelo,neque festinabat ad occasum,quasi diem integrum.
14. Nec fuit similis diei illi ante eunt, vel post eum , auscultante Jehova voci cujus- quam.: nam Jehova pugnabat pro Iisraele.
13. Tandem reversus est Jehoschuah, Kc totus listae 1 cum so ad castra,Gilgalem.
i< 5 . Qpum autem fugientes quinque reges illi abscondissent se in quadam spelunca Mak- iced»,
17. Nunciatumque fuisset Jehoschuha;,dicendo ; inventi sunt quinque illi reges absconditi in quadam spelunca Makkeda::
iS- Dixit Jehoschuah , obvolvite lapides magnos ori illius spelunca;3 8c prxficite ei viros ad custodiendum illos.
19. Vos autem, ne consistite,persequimini hostes vestros, Kc postremos quosque eorum cxdite: ne permittite eos ingredi in civitates suas , quandoquidem tradidit eos Jehova Dens vester in manum vestram.
20. Euitque.quum absolvissent Jehoschuah, & filii Iisraejis percutere eos catde magna valde, donec consumerentur; superstites veto, qui supererant ex eis,ingressi essent in «i- vitate* munitas«
Cap.ro.
21. Et reverterentur totus populus in castra,ad Jehoschuham Makkedam incolumes: non moverat in filios Iisraelis quisquam in ullum linguam suam. »
22. Tum dixit Jehoschuah,aperite os illius spelunca; Kc producite ad me quinque reges istos ex ipsa spelunca.
23. Qui facientes sic, produxerunt quinque reges istos ad eum ex ipsa spelunca, regem Jeruschalajimorum,regem Chebronjs, regem Jarmuthi,regem Lacischi,regem Heglonis.
14. Deinde fuit, quum produxissent reges istos ad Jehoschuham , ut vocaret Jehoschuah omnes viros Iisraelis, Kc ediceret ductoribus virorum militantium,qui venerant cum ipso: appropinquate , imponite pedes vestros cervicibus istorum regum : qui appropinquantes imposuerunt pedes suos cervicibus eorum.
25. Tunc dixit eis Jehoschuah: ne timete, neque consternamini; confirmamini,& fortes estote,nam fic facturus est Jehova omnibus hostibus vestris,quibufcum vos pugnaturi estis.
16. Percuse/tque eos Jehoschuah postea,& morte affecit eos , suspendens eos e quinque lignis : qui manserunt suspensi e lignis illis usque ad vesperam.
27. Fuit vero tempore occasus Solis , 116 prscipiente Jehoschuah, demitterent eos ex lignis,ac projicerent eos in lpeluncam illam» ubi abscondebant se: & imposuerunt lapides magnos ori illius speluncas usque in hunc ipsum diem.
28. Makkedam autem cepit Jehoschuah eodem die, cujus incolat percussit acie gladii,
& cum rege ejus internecioni devovit ipsos, id. eß , omnem animam , qu* erat in illa,non reliquum fecit superstitem : sed fecit rege Makkedae, quemadmodum fecerat rege Je- richuntis. 0
2p.Deindc progressus Jehoschuah,8c totus Iisraiil cum eo Makkeda Libnam: oppugnavit Libnam.
30. Quiimque tradidisset ipsam quoque Jehova in manum Iisraelis,& regem ejus: percussit eam acie gladii,id est, omnem animum, quae erat in ea , non reliquum fecit in ea superstitem : sed fecit rege ejus , quemadmodum fecerat rege Jerichuntis.
31. Deinde progressus est Jehoschuah, Sc totus lisiael cum eo Libnä Lacifchum: Kc castris positis obsidens eam , oppugnavit eam.
32. Tradiditque Jehova Lacifchum in manum Iisraelis, qui cepit eam, die secundo, Lc percussit eam acie gladii, id e/?,omnem animam,qux erat in ea > secundum omnia, quae fecerat Libnse.
33. Tunc ascendit Horam,rex Gezeris ad auxiliandum Lacischo: sed percussit- eum Je- hoschuah.Sc populum ejus,adeo ut non faceret ei reliquum superstitem.
34. Deinde progressus est Jehoschuah, Se totus Iisrael cum eo Lacischo Heglonem : Kc castris positis obsidentes eam» oppugnaverunt eam.
35. Quam ceperunt eodem die,8c percusserunt eam acie gladii ,id est,omnem animam, qx« trat in ea,eodem die internecio-
L ifi

ni devovit: secundum omnia, quae fecerat Lacischo. „ . , «
36. Deinde ascendit Jehoschuah, 8c totus Jisrael cum eo Heglone Chebronem; Sc oppugnaverunt eam;
37. Quam capientes,percusserunt acie gladii,Sc reg em ejus» Sc omnes civitates ejus , id est . omnem animam. tpixerat in unaquaque earum , non reliquum fecit supeistitem > se- eundiim omnia,qu* fecerat Hegloni; internecioni enim devovit eam, id est, omnem ani- Mam.qu» er-rt in ea.
38. Deinde reverteiisJehoschuah.Sc totus jisrael cum eo Debirum venit,& oppugnavit
eam. ,
3p. Quumque cepisset eam, & regem ejus, & omnes civitates ejus,percusserunt eos acie gladii, Sc internecioni devoverunt omnem animam, qua: erat in unaquaque earum, non reliquum fecit superstitem: quemadmodum fecerat Chebroni , sic fecit Debiro , Sc regi ejus.Sc quemadmodum fecerat Libna:, Sc regi ejus.
40. Denique percussit Jehoschuah totam regionem, montanam, 8c australem, Ut planam; & decursibus irriguam,Ut. omnes reges earum,non reliquum fecit superstitem : sed omnem animam humanam internecioni devovit , quemadmodum pra:ceperat Jehova Deus Jisraelis.
41. Sic percussit eos Jehoschuah inde a Kadescho-Barnehx Hazzam usque : totam etiam terram Goschenis Gibhonem usque.
42.Omnes autem istos reges,& terram eorum cepit Jehoschuah una expeditione: nam Jehova , Deus Jisraelis .pugnabat projis- raele.
43. Tum demum reversus o Jehoschuah, 8t totus Jisrael cum eo ad castra Gilgalem.

CAPUT XI.

Bellis imponitur finis, & populus in terram promifiam immittitur.

F Uitque , quum audivisset ista Jabin rex Chatzoris.ut mitteret ad Jobabum regem Madonis, Sc ad regem Schimronis, Sc ad regem Acschaphi.
0 2. Ad reges quoque,qui ervtxZ ab Aquilone regionis , in montanis, Sc in campestribus, in australibus partibus Chinnerothanis , St in planitie, St in tractibus Dori versiis mare.
3. Ad Cenahanaium ab Oriente , St Occidente, St Emorseum, Sc Chittharum , 1 ’eriz- jsKiimque, St Jebufxum in montanis, Chi- vvaeum etiam subjacentem Chermoni, in regione Mitzpae:
4. Qui prodierunt ipsi,8c omnes copia: eorum cum eis,populus multus,sicut arena,qu* est in Iit tore maris, multitudine ; 8 i equi, *c currus multi admodum:
5. Et ex condicto convenerunt omnes reges isti; deinde venientes castra posuerunt simul äd aquas Meromi.ut pugnarent contra Jisiaeiem.
S.Dixit autem Jehova Jehoschuha:: ne time ä facie eorum, nam cras hoc eodem tempore traditurus fum omnes illos coBfossos coram Jistaele : equis eoram suffragines succidito ,St currus eorum comburito igni.
7, Venit itaque Jehoschuah,& totus Dopu- ius militaris cum co contra illos, ad'aquas Me tomi repenti, Si irruerunt in eos.
8. Quos tradidit Jehova in manum Jisrae- lis,ita ut percuterent eos , St persequuti sum eos usque ad magnam Tzidonem.Sc usque ad fornaces vitrarias , ac usque ad convallem Mitzpae versiis orientem: percusserunt autem eos adeo, ut non reliquum facerent eis superstitem.
9. Eecitque Jehoschuah quemadmodum ipsi edixerat Jehova: equis eorum suffragines succidit, St currus eorum combuisit igni.
10. Reversus deinde Jehoschuah, tempora illo cepit Chatzorem, cujus regem perculit gladio : Chatzor enim antea erat caput omnium regnorum istorum.
11. Percusserunt autem omnem animam qua: erat in ea,acie gladii internecioni devoventes,non reliqua fuit ulla anima humana, Chatzorem vero combussit igne.
ir. Similiter omnes civitates regum istorum, & omnes reges earum cepit Jehoichu- ha , percufsitque eos acie gladii,internecioni devovendo eos : quemadmodum praeceperat Mosche servus Jehovae.
13. Veriintamen nullam earum civitatum, quae manserunt cum aggere suo combussit Jisrael : praiter Chatzorem solani , quam combuisit J ehoschuah,
iq.Omnia autem spolia istarum civitatum, Sc jumenta diripuerunt sibi si In Jisraelis; tantum omnes homines percusserunt acie gladii , adeo ut perderent eos,non fecerunt reliquam ullam animam humanam.
15. Quemadmodum praeceperat Jehova Moschi servo suo,sic pra:ceperat Mosche Jehoschuha:; & sic fecit Jehoschuah,nihil detraxit ex omnibus, quae praeceperat Jehova Moschi:
1 6. Cepit ergo Jehoschuah totam regionem istam montanam,Sc totam australem, & totam terram Goschenis ; Sc planitiem, atque campestria; idefii montana Jisraelis, Sc planitiem ejus.
17. A monte glabro , quo ascenditur Sehi- rem , usque Bahal-Gadem in convalle Libani, sub monte Chermonis; quorum omnes reges cepit,Sc percutiens morti tradidit eos.
18. Diebus multis gestit Jehoschuah contra bmnes reges istos belium.
19. Nulla fuit civitas , qua: pacem fecerit cum siliis Jisraelis, praeter Chiwatos habitatores Gibhonis : omnia ista ceperunt bello.
Lo. A Jehova enim fuit, quod obfirmabant cor suum ad occurrendum bello Jisraeli, ut internecioni devoveret- illas > nec fieret illis gratia, sed ut perderent eas,quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
21. Tempore autem illo veniens Jehoschuah exsciditHanakaeos i montanis, e Chc- brone.S Debiro , e Hanabo , St ab omnibus montanis Jehudx , Sc ab omnibus montanis Jisraelis : cum civitatibus illorum intdrnecio- ni devovit eos Jehoschuah.
22. Nullus Hanakaeorum reliquus factus est,in terra filiorum Jisraelis : tantiimHaz- zai,Gathi, & Aschdodi superfuerunt.
23. Sic cepit Jehoschuan totam illam terram , quemadmodum edixerat Jehova Moschi , deditque eam Jehoschuaji in possessionem Jisraelitis,secundum partitiones eorum, per tribus eorum; quum terra guieta fuit ä belle.
CAP,
a
■ ifj llfft
Hatais«#
ihilmiSi
,! poilderunt I
Kali«» Si
pjiMBtemi
jffaiioritnt
■Jioiirex fön: qui do ctrjsmHui
Nwtnoir
3,11 i tat käjWs te,ut 'Blth-jtS&l cursibus coi 4 It «i rilips S ! Mfeharo j f .Domis Mikzst; siGefiai Monili) 1 1 ?,öeföta Inus Mos: äspmfc rraltal
Unant,!
fcfitis,
?. Hi vero j rft Jtio JA» ii tomätlfc q« i&of , jehoftisai
poltffmt
rem:
8 . Inm ■ptlhite, in australi Si Cenahai fti,

i }■ Rex' i tetfrai 10. Re:
| Chebroni*
: n. Rt ’ .Unus,
'? «• Ia
unus.
•j. fex. ! 4 . fex Wal
tet,
».!-
limis,
i},*
Ullis,
10. Aesi
11, totis
a.
(wo
i
1

Cap,;
’vainininmj:.
>s.&pcrse(jumi TzidonemÄ: usij,
: usque ad toiwi ®: peraifltrtr
taai qutmafei; equis eoruml'aär: us eorum M
JAoscUitm;
liissrtjm jos i mu erat e m.
t omnem im internetioni dev ilia mimi tam» vt igne.
KltlttS ttjjimt muttit)e-,«
smNhnk
admodum pr«
lanearum (iste gere fi» a; orem fotam 2
i/iaramatiar idfi/ifraiii.s ulseruct läse ,11011 fecerci- um.
Kepmt /eae {HsAtoÄji (thahitäflc
£«{«» W
«Aittam*
MMutoib
;itpiauilte'
,1310 sciri* tinarf®
15
: t'i tö® ■ellitttässä" ili*. . 1 s.parpMär erCfcffi®' cepere*
f.gUMofc«
n bello]«-. 'Iis 1 tretet S ,ijuenucc ;
0 vetie®,
nontaniSii
, 8 t attrne inibus nitet irumintis
s • tanm»
rfuerant. . lotam ®* ! •at JeWH inpooP
rtitioiw**, U jilitti*’*
Cap. ii.
JEHOSCHUHA,
Cap.12.15.

CAPUT XXI.

. Reges 3 3. vi ili > a Mosche duo, a Jehoschuah reliqui.

H I autem sunt reges istius terra: ,quos percusserunt filii Jisraelis, & hxreditario jure possiderunt terram eorum , trans Jardenem ad ortum Solis: ä flumine Arnonis , usque ad montem Chermonis, & omnia campestria ad orientem.

2. Sichon rex Kmoraeorum habitans Che- schbone: qui dominabatur abHarohere.quod est ad ripam fluminis Arnonis, Se interamni ipsius fluminis > ac dimidio Gilhadis,usque ad Jabbokum torrentem, terminum Hammoni- ' tarum:

3. Et i campestribus usque ad mare Cin- nereth ab Oriente, & usque ad mare campestrium , mare salsum ad orientem, ubi efl via ' Beth-jeschimothas : Sc ab austro sub ipsis decursibus collis.

4. Et conterminus Hog*rcx Baschanis, e reliquis Raphaatorum : qui habitaverat Haschtharothis Se F.drehi:

5. Dominabaturque in monte Chermonis, & Salcte, Sein toto Baschane,usque ad terminum Geschuraeorum, &Mahac’iathxorum; 8c in dimidio Gilhadis , contermino Sichoni regi Cheschbonis.

6 . Hos Mosche servus Jehovx ,& filii Jisraelis percusserunt , deditque illam Mosche servus Jehovx haireditariam possessionem Reiibenitica:, & Gaditicie, «c dimidiae tribui Menaschiticx.

7. Hi vero sunt reges istius terra: ; quos percussit Jehoschuah cum filiis Jisraelis cis Jardenem ad occidentem, äBahalgade in convalle Libani usque ad montemgiabrum, qua adseenditur Sehirem : deditque eam Jehoschuah tribubus Jisraelis haireditariam possessionem , fecundum partitiones eorum : •

g. In montanis, ac in planitie, & in campestribus ,& in decursibus , & in deserto,ac in australi plaga: terram Chitthsei.Emoraei, JkCenahanaei , 1 ’erizzaei, Chivvxi, & Jebu- faei.

9. Rex Jerichuntis unus: rex Haij, quae ä latere er at Beth-Elis unus.

10. Rex Jeruschalaimorum unus: rex Chebronis unus.

11. Rex Jarmuthi unus : rex Lacischi unus.

12. Rex Heglonis unus : rex Gezeris luius.

13. RexDebiri unus : rex Gederisunus.

14. Rex Chorma: unus: rex Haradi unus.

15. Rex Libiue unus : rex Hadullami unus. /j. Rex Makked* unus: rex Beth-Elis
X
<11
17- RexThappuachi unus: rex Cheperis unus.
> 8 - Rex Apheki unus : rex ia Scharone imus.
19. Rex Madonis unus rex Chatzoris imus.
20. Rex Schimronis Meronis unus: rex Acschaphi unus.
ai. Rex Thahanachi unus: rex Megid- siuntis unus. 0
22. Rex Kedeschi unus; rex Joknehami {um Carmelo unus.
23. Rex Dori cum tractu Dori unus: rex gentium ad Gilgalem unus.
24. Rex Thirtza: unus: omnes reges triginta unus.

C A P U T X I I I.

Sors ReubenissGadü) £ 5 " dimidix trib&s Aie- naschis.

J Ehoschuah autem,quum senex esset,& vergens aetate; dixit Jehova ei; tu senuisti, vergens aitate es,& terra relinquitur multa admodum,possidenda jure haireditario.

2. Haec terra e/?,qua: relinquitur ; omnes limites Peliscntuaeorum, & tota Geschuraea.

3.A Schichore,qui eß ante AEgyptum,usque ad terminum Hekroms versus Aquilonem, Cenahanafis accensetur : regio quinque satrapiarum Pelischthatorum, Hazzathsa:, Si Aschdod«^ , & Eschkeloniticae, GatthLae.Lc HekroniticaqSc qua: Havvaiorum efl.

4. Ab Austro tota terra Cenahanaei , & Magora , quod est Tzidoniorum Aphekum usque,usque ad terminum Emoraeu

5. Terra etiam Gibla:a,& tome Libanus ad ortum Solis, ä Bahal-Gade sub monte Chermonis, usque ad ingressum Chamathae.

Ü. Omnes habitatores illius montis ä Libano,usque ad fornaces vitrarias,omnes Tzi- donios ego expellam ä conspectu filiorum Jisraelis : tantum fac , ut sortitione accidat Jisraeü in possessionem,quemadmodum praecepi tibi.

7. Nunc itaque d'vide terram istam in possessionem novem his tribubus, Sc dimidiae tribui Menaschiticae.

8- Cum altera dimidia ejus, Reiibenitica & Gaditica acceperunt possessionem suam - quam dederat eis Mosche trans Jardenem ad Orientem; queafadmodum dedit eis Mosche servus Jehovae.

9. A Harohere.quod est ad ripam fluminis Arnonis,& civitate, qua; est interamnis > tum totam planitiem Medebx Dibonem usque ;

10. Id est , omnes civitates Sichonis regis Emora;i,qui regnabat Cheschbone, usque ad terminum Hammonitarum.

11. TumGilhadem, 8c terminum Geschu- rstum , & Mahachatasum : totiimque montem Chermonem,ac totum Baschanem, 5 aleam usque.

12. Totumregnum Hogi in Baschane,qui regnabat Haschtharothis & Edrehi: hic residuus erat e reliquiis Raphanorum, quum percussit eos Mosche,& expulit eos :

13. Quamvis non expulerint filii Jisraelis Geschurnum,&c Mahacathaaumsed inhabitet Geschuraius, & Mahacatlueus in medio Jis- raelitarum, usque in diem hunc.

14. Tantum tribui Leviticse non dedit possessionem: igni consumendaJehovxDei Jisraelis sunt possessio ejus, quemadmodum dixit ei.

15. Dederat autem Mosche tribui filiorum Reiibenis,per familias eorum inpostestionem.

lö.E’uitque eis terminus ab Harohere.quod est ad ripam fluminis Arnonis, tum civitas, qux eft interamnis, tum totaplanities usque Medebam:

17. Cheschbonem cum omnibus civitatibus ejus,qua: sunt in illa planitie ; Dibonem, & Bamoth-Bahctem, & Beth-bahal-meho- nem i

L* 18.IKXQ

,z. Item JahatzanuSc Kedemothas Meph-ahstham;
19. Item Kirjathajima
&
&
^ ^ ^ Sc Sibmam
Tzereth-Schachar am in montanis illius coniso 5 ' Item Beth-Pehotem , Sc Afchdothas ViCffX, äi Beth-Jelchimothas:

ai. Denique omnes civitates illius plam- #iei Se totum regnum Sichonis regis Emo- r*orum. qui regnabat Cheschbone, quum percussisset Mosche eum, & principes Mid- lanirarum Evin, Sc Rekemum, Sc Tzurem,Sc Churem, Sc Rebahum, Toparchas Sichonis, inhabitantes eam terram:

2i. Bilhamum quoque /ilium Pehoris divinum , occidissent filii Jifraelis gladio ad cassias copias eorum.

23. Fuitque terminus filiorum Reiibenis; Jarden cum termino ejus : hxc efi posiessio filiorum Reiibenis, per familias eorum, civitates cum villis earum.

24. Item dederat Molche tribui Gadis, pro filiis Gadis, per familias eorum in pofi Jejfionem.

25. Fuitque illis terminus Jahzer cum o- tnnibus civitatibus Gilhadis, Sc dimidia terra Hammonitarum, Haroherem usque , qua: eß ante conspectum Rzbbx.

16. Item a Cheschbone usque Ramatham Mitzpx’, Sc Betonimos , Sc ü Machanajimis ulque ad terminum Debiri.

27. In convalle autem Beth-Haramum, 8: Beth-Nimram, 8c Succothas , Sc Aquilonalem tractum residuum regni Sichonis , regis Cheschbonis, Jardenem cum termino ejus u/que ad extremitatem maris Cinnerethas, trans Jardenem ad orientem.

28. Haec eft possessio filiorum Gadis, per familias eorum, civitates sum villis earum.

29. Denique dederat Mosche dimidiae tribui Menaschis in pojfiffionem , fuitque dimidiae tribus filiorum Mcnafchis, per familias «orum:

30. Fuit, inquam , terminus eorum ä Machanajimis totus Baschan , totum regnum Hogi regis Baschanis, Sc omnes villae Jains, qui’ erant in Baschane.sexaginta civitates.

31. Item dimidium Gilhadis cum Hasch- tharothis, Sc Edrehi civitatibus regni Hogi in Baschane : fuit filiorum Maciris, filii Me rwschis, pro dimidia parte filiorum Maciris, per familias eorum.

32. Ista sunt , quae possidenda tradiderat Mosche in campestribusMoabitarum: trans Jardenem i regione Jerichuntis, orientem versus:

33. Tribui autem Leviticae non dederat Mosche possessionem: Jehova Deus Jifraelis est possessio eorum , quemadmodum dixit eis.

3. Quum dedisset Mosche possessionem duabus illis tribubus , Sc dimidia: tribui tram Jardenem: Levitis autem non dedisset possessionem inter eos.

Erant enim filiorum Joseph! duae tri-
I

CAPUT XIV.

Sors Calebi.

Sta vero sunt ,.quae possidenda acceperunt filii Jifraelis in terra Cenabanis : Sc quae possidenda tradiderunt Elhazar Sacerdos, Sc Jehasehuah filius Nunis, ac primores paternarum familiarum, per singulas tribus filiis Jifraelis. # 5

2. Sortitione postessionis fuse (quemadmodum praeceperat Jehova per Moschen) no- sr«jsc scümkuu & Oimi** tribw;

CAPUT XV.

Sors tribus filiorum Jehud* , & civitate! a Calebo piire Hasae dat<c.
F Uit autem fors pro tribu filiorum Jehud*.
per familias eorum ißa : ad terminum Edomaeorum , desertum Tzinis meridiem versus erat extremitas australis ab occidentes 2. Fuitque eis terminus ab oriente meridianus, extremitas maris falsi, ab eo sinu, qui spectat meridiem versus.
3. Unde procedens intralinm, fecundum
mes*
jCapJf^
ueiifcn d 1
bus , Menasche, Sc Ephrajim; Levitis vero non dederunt partem in ipsa terra , sed civitates ad habitandum > Sc suburbana praedia earum, pro pecoribus eorum, Sc pro facultatibus eorum.
5. Quemadmodum praeceperat Jehova Moschi, sic fecerunt silii Jifraelis ,8cpartiti sunt terram.
6 . Accedentibus autem filiis Jehudse ad Jehoschuham Gilgalem, dixerat ei Caleb, filius Jephunna: Kenizzaeus : tu novisti verbum, quod edixit Jehova Moschi, viro illi Dei, mei causa, Sc tui causa Kadeschi-Barne- hae:
7. Quadraginta annos natum fuisse me, quum mitteret Mosche servus Jehovae me Kadescho - Barqphae ad explorandum hanc terram; Sc retulisse ei responsum, quemadmodum erat in animo meo:
8- Eratres quidem meos , qui ascenderant tnecum, liquefecisse animum populi: me ve. rö plent fequutum esse Jehovam Deum meum:
9. Ideoque jurasse Moschen die illo, dicendo ; mentiar, nisi terra illa, per quam incessit pes tuus, tibi cedat in possessionem, fi- li/sque tuis usque inseculum: cd quod pleni sequutus es Jehovam Deum meum.
10. Nunc autem, ecce, vivum conservavit Jehova me, quemadmodum dixerat; jam quadragesimus quintus a nnus est,ex quo edixit Jehova edictum hoc Moschi, quum rediret jisrael in desertum: nunc ergo,ecce, ego hodie natus sum octoginta quinque annos;
11. Adhuc hodie robustus sum, ut quo die misit me Mosche,ut vires mea tum fuerunt, sic etiam vires mese nunc sunt, ad bellum, Sc ad procedendum, atque veniendum.
12. Quapropter nunc , da mihi montem, istum, id quod edixerat Jehova die illo, quod tu audivisti illo die , Hanaka'os esse ibi, Sc civitates esse maximas, Sc munitissimas, fortassis Jehova erit mecum, ut expellam eos, quemadmodum praedixit Jehova.
13. Benedixit ergo eijehofchuah.dedit- que Chebronem Calebo, filio Jephunnx in possessionem.
14. Idcirco cessit Chebron Calebo , filio Jephunnae Kenizzaei in possessionem, usque in diem hunc : propterea quod plent sequutus esset Jehovam Deum Jifraelis.
15. Nomen autem Chebronis antea fuerat urbs Arbahi, is homo ille maximus inter Hanakaeos fuit: tum terra quieta fuit» bello.
, Kairfarff'
I 4,1e!:W* ! vi®*??"' 1
I jacis«!® vl 4 , Terminus: I flifjj.sjniate W.-M] ar;
taifioriti
ia
(öde if«
foiuras Keube l.ftAifct j «A V
ttis Adm®
Hcn-Sdiem ati fontem) j. Inde a, Isti if Sona Summi® tA adfomi
i«,;!»:/
wocafa
sjanM
si
I Kt fsc adforr | j».'dt id iititat! ; bjith-jdnfi i 10 , Danis llaliratat 'traiitiils ' tfuilone ,Vt j dens Beth
■ 11. Poil . Mronisi ' tominum »ntemB satus illin n. Den
N eß i
ps: hic Bmquatju i). Cak finem]e ?»stbto ki ijiifia
't fsjt «t&litsdi WiHni ", tulit
«teltoi
Stft,
Hada
lianti
fusui
desilui
eß>

W;4e posti, xdiiniiiii tribuit ® non deistt
:a * Josephi 4; 'Win; Lernt- i" ipsa tetta, sei,
. Sc suburbana >13 «nintiScptofe
[P«iepMt Jt- Häsi6iäit,l[jt
«t ft jthvb fanit ii Ciiti is: Wmri/li r: t Moschi, viro j iiKaiitsihi-Hjtr
mmfalti : ftras]eten i extaria:: ncsponsuujE meo:
teos, qu afietfc: unum pqpuiijrs se /ehoraja
jscJten H,; lilkptspii npoUme m: eo joca 1 meum. vum conferci n dixerit \ ji\ seft.exqtwtt
tt njMssw
1 qmntpe ffi
ssta.utf
«tmc/w
;Jiott,adbtb
veniente.
Cidjiiia»
it Iticrni Ü ft. tatet-
aas,toüj
ist stati' 1 ! 1 '
Cap.i?.

itm Oft' oflellionE jtiötf p!® s
JiTraeiis. bronis ate iiJeniaK.' erra q«i® ;
:v.
kißü'
t/atiK*- "zinis tilst- ali subiti nh mtM& &,&»&
ümite^
V*
meridiem ad ascensum Hakrabbimorum, pertransit Tzinem, ascendi'tque ä meridie Kadeschum-Barnehx: ac transiens Chetzro- ne, ascendit Adarem, 8c divertit Karkalmm
4. Inde transiens Hatzmonem, procedit ad vallem ALgypti, cujus termini exitus sunt in mare: hic esto vobis terminus meridianus.
5. Terminus autem meridianus orientem versus, eft mare ipsum salsum , usque ad extremitatem Jardenis : terminus vero ad latus Aquilonare, ä sinu istius maris, pars Jardenis.
6. Unde ascendens hic terminus Beth- Choglam, transit ab Aquilone Beth-Harab* deinde ascendit idem terminus ad lapidem Bohanis Reiibenitx.
7. Unde ascendit idem terminus Debirum A convalle Hacoris ; 8c Aquilonem versiis spectat Gilgalcm ; qui est e regione ascen- ciis Adummimorum, qui ipsi valli a meridie situs eft: tum transit terminus ipse ad aquas Hen-Schemeschi ; siintque progressus ejus ad fontem Rogelis.
8. Inde ascendit idem terminus, per vallem filiorum Hinnomi, ad latus urbis Jebu- sieorimi k meridie , ipsa est Jeruschalajima : unde adseendit idem terminus, ad verticem montis, qui eft in conspectu vallis Hinnomi, versus occidentem, quique est in extremitate convallis Raphaxorum versus Aquilonem.
p.Post definit terminum istum mons k vertice suo ad fontem aquarum Nephthoachi, 8c procedit ad civitates montis Hephronis : definit etiam terminum istum Bahala, ista est Kirjath-Jeharim. „
10. Deinde divertens terminus ipse k Bahala occidentem versus, ad montem Sehiris, transit ad latus montis Jeharimorum ab A- quilone, hoc jam eft Cesalon : tum descendens Beth-Schemeschum transit Thimnam.
11. Postea procedit iste terminus ad latus Hekronis Aquilonem versus,8c definit ipsum terminum ad Schicceronem , 8c transiens montem Bahale procedit Jabneelem; 8c sunt exitus illius termini in mare.
12. Denique terminus occidentalis eft, quod est ad mare magnum , 8c terminum ipsius ; hic est terminus filiorum Jehuda: cir- snmquaque, per familias eorum.
13. Calebo autem, filio Jephunnx dederat partem Jehoschuah inter filios Jehudae ex prxstituto Jehovx sibi indifto, urbem Arba- hi, qui fuit pater Hanakitarum, ea e/?Che- bron.
14. Expuleratque inde Caleb tres Hanaki- tas; Scheschajum.St Achimanem,8c Thalma- jum, Hanakitas.
15. Postea ascendens inde ad habitatores Dehiri (nomen autem Debiri antea fuerat urbs Sephiri.)
16. Dixerat Caleb, qui percusserit urbem Sephiri , 8c ceperit eam , vicistim dabo ei Haesam filiam meam in uxorem.
17. Qmimque cepisset eam Hothniel,filius Kenazi agnatus Calebi; dedit ei Haesam filiam suam in uxorem.
18. Fustque dum conventura esset; ut ea
persuaderet illi de petendo a patre suo agro, desiliitque de asino : cui dixit Caleb, quid tibi esi? _ _ M
jft. Tum dixit illa,damihimunus,quandoquidem terram siccam dedisti mihi, des mihi quoque scaturigines aquarum : dedit itaque ei scaturigines superiores > Lc scaturigines inferiores.
zo. Haec eft possessio tribus - siliorum Jehuda:,, per familias eorum.
21. Siintque civitates istae , extremitatis pertinentis ad tribum filiorum Jehudae, contermina: Edomxis, ad meridiem: Kabtzce!» 8cHeder, Sc Jagur:
22. Et Kina, St Dimona, & Hadhada.
23. Et Kedesch, Sc Chatzor, Sc Jithnan.
24. Ziph, Sc Teiem, Sc Behalothx.
23. Et Chatzor, Chadattha, & Kerijoth® (Chetzron, ea eft Chatzor.)
a 6, Amam, Sc Schemah, 8c Molada.
27. Et Chatzar-Gadda , 8c Cheschmon^ Beth-Pelet.
28. Et Chat*ar-Schuhal,8cBeer-Schebah, 8c Bitziothia.
29. Bahala, Sc Hijima, Sc Hetzem.
30. Et F.ltholad, Sc Cesil, 8c Chorma.
31. Et Tziklag, Sc Madmanna : Sc Sau- (anna.
32. Et I.ebaothx, 8c Schilchima, Se Hains, Sc Rimmon : omnes civitates viginti novem, Sc villa: earum.
33. In humili loco,Eschthaol, Sc Tzorhi, Sc Aschna.
34. EtZanoach, 8cHen-Gannima, Thap- puach, Sc Henam.
33.Jarrnuth.Sc Hadul!am,Socr>,& Hazeka.
3 6. Et Schaharajima, Sc Hadithajima, & Gedera, sive Gederothajima: civitates qua- tuordecim, Sc villa: earum.
37. Tzenan,8cChadafcha,8cMigdal-Gadis.
38. Et Dilhan, 8c Mitzpe.Sc Jokteel.
39. Lacisch, ScBotzkath, 8cHeglon.
40. Et Cabbon, Sc Lachmas, Sc Cithlisch.
41. Et Gederothx, Beth-Dagon,8c Naha- ma, Sc Makkeda; civitates sedecim > Sc vili* earum, t
42. Libna, Sc Hether, Sc Haschan:
43. Et Jiphthach, Sc Aschna, Sc Netzib.
44. EtKehila, Sc Aczib, Sc Marescha: civitates noveni, Sc villa: earum.
45. Hekron cum pagis ejus, Sc villis ejus.
46. Ab Hekrone usque ad mare , omnes civitates, quae sunt juxta Aschdodum, Sc villae earum.
47. Aschdod, pagi ejus,8c villae ejus, Haz- za, pagi ejus, 8c vili* ejus, usque ad vallem Aigypti, Sc mare magnum, ac terminus ejus.
48. In montanis autem Schamir, Sc Jat- thir, Sc Soco.
49. Et Danna, Sc urbs Sann*, ea eft Debir,
30. EtHanab.Sc Eschthemo.ScHanim*.
31. Et Goschen, Sc Cholon.Sc Gillo: civitates undecim, Sc vili* earum.
52. Arab, 8cDuma,8c Eschehan.
33. Et Janum,Sc Beth-thappuach, St A- pheka.
34, Et Chumta, Sc urbs Arbahi.ea eft Che- bron,8c Tzihor, civitates novem . Sc vili® earum.
33. Mahon, Carmel, Sc Ziph, gt Juta.

36. Ft Jizrehel, Sc Jokdeham,8c Zanoaeh.
37. Kafin, Gibha, Sc Thimna : civitates decem, Sc vili* earum.
38. Chalchul, Beth-Tzur,St Gedor,
39. Et Maharath, 8c Beth-Hanoth*,ScEi»
thekon: civitates fex, Sc vili* earum.
t 3 sia.K«-

Cap.tf.Ttf.Tf.
jehoschüah.
Cap. 17.
60 Kiriath-Bahal, ea eft Kiriath-Jeharima,
& Rabba : civitates du*. St vili* earum.
<5r. In deserto , Beth-Harabx , Middin , Sc Secaca. ... „ „
61. Et Nibschan, St civitates falis, & Hen- Gedi: civitates sex, St vili* carum.
63. Jebufxos autem inhabitantes Jeru-
schalajima , non potuerunt filii Jehudx expellere : sed habitabat Jubusxus cum filiis Jehudx Jcruschalajimis usque in diem hunc.

CAPUT XVI.

Sors filiorum Ephrajimi, inter quos Cenaha- nxu.s tributarius.

D Binde prodiit sors pro filiis Josephi, a Jardene > k regione Jerichimtis , inde ab aquis Je ricnuntis adorientem : desertum illud, quod ascendit Jerichunte, per montana Beth-F.lem.
2. Inde progreditur Beth-ETe Luzum : & transit ad terminum Arcxi-Hatarothas.
3. Tostea descendit occidentem versiis.per terminum Japhletxi usque ad terminum Beth-Choroms inferioris , Sc Gezerum usque : suntque exitus ejus in mare.
4. Itaque possessionem acceperunt filii Josephi, Menasche , St Ephrajim.
5. Fuit autem terminus siliorumEphraji- mi per familias eorum, fuit, inquam, terminus possessionis eorum orientem versus, Ha- tarothx-Adaris, Beth - Choronem superiorem usque.
6. Et procedit terminus iste occidentem versus Michmethatam ab Aquilone , tum divertit terminus orientem versus Thaana- tham-Schiluntis ; quam pertransit ab oriente ad Janoachum.
7. Tum descendit a Janoacho Hatarothas, 8c Naharam Sc incurrens in Jerichuntem exit adjardenem.
jj. A Thappuacho procedit terminus versus occidentem , ad flumen Can* , suntque exitus eius in ipsum mare: hxcOe/? possessio tribus filiorum Epbrajimi , per familias eorum.
9. Hx autem civitates limitares fuerunt pro filiisEphrajimi, inter possessionem Me- naschitarum; omnes civitates cum villis earum.
ro. Sed non expulerunt Cenahanxum, qui habitabat Gezere : quapropter habitavit Ce- nahanxus inter Ephrajimitas usque in diem istum, fuitque tributo serviens.

CAPIT XVII.

- Sortes dimidix tribus Menasciis, iSfiliarum Tzelophchadi.

F Uit vero fors tribui Menaschis, quia ipse primogenitus erat Josephi : Maciri quidem primogenito Menaschis,principi Gilha- ditidis, cdquöd ipseeratvir bellicosus , ideo fuit ejus Gilhaditis, Sc Baschan.
2. Filiis vero Menaschis reliquis fuit fors per familias suas, filiis Abihezeris, Sc filiis Cheleki, Sc filiis Asrielis, 8c filiis Schecemi,Sc filiis Chepheris, Sc filiis Schemidahi: namhi fiunt filii Menaschis , filii Josephi, mares per familias suas.
3. Tzelophchado autem filio Chepheris, filii Gilhadis , filii Maciris, filii Menaschis., non fuerant filii, sed filix : atque hxc sunt nomina filiarum ejus , Machia , & Noha, Shogia, Mika > Sc Thirtza,
4. Qux accesserunt coram ElhazareSacer-
dote, Sc coram Jehoschuah filio Nunis, Sc coram principibus , dicendo : Jehova prxcepit Moschi dari nobis possessionem inter fratres nostros : quapropter dedit eis Jehoschuah ad prxstitutum Jehova: possessionem inter fratres patris earum.
5. Acciderunt igitur partes Menaschis decem : prxter terram Gilhaditicam, 8c Ba- schanem, qux sunt trans Jardenem.
6 . Nam filix Menaschis i lix possederunt possessionem inter filios ejus : terra autem Gilhaditica fuit filiorum Menaschis reliquorum.
7. Fuit vero terminus Menaschis versus Ascherem Micmethatha ,qux est in conspectu Schecemi: proceditque terminus dexteram versus, ad habitatores Hen-Thappua- chi.
8- Menaschis quidem eß regio Thappua- chi : sedThappuach in termino Menaschis, efl filiorum Ephrajimi.
9. Unde descendit terminus ad flumen Ka- nx, ad meridiem ipsius fluminis, civitates istx Ephrajimi sunt, inter civitates Menaschis iterminus autem Menaschis est ab Aquilone ipsius fluminis , suntque exitus ejus in mare. »
10 Qux ad Austrum, Ephrajimi sunt, *1 Aquilonem vero Menaschis,eltquemare terminus ejus:8c in Ascherem incidunt ab Aquilone, in Jissascarem verö ab oriente.
11. Est enim Menaschis in Jissiiscare, Sc in Äschere, Beth-Schean cum pagis ejus , Sc Ji- blehamcum pagis ejus , Sc habitatores Dori cum pagis ejus, Se habitatores Hen-dori cuni pagis ejus.Sc habitatores Thahanaci cum pagis ejus, Sc habitatores Megidduntis cuni pagis ejus: tres illi trafhis.
ia. Sed non potuerunt filii Menaschis expellere ä civitatibus istis Cenahanxum ; nam voluit habitare Cenahanxus in terra ista.
13. Fuit quidem, quum fortes evasissent filii Jisraelis , ut rederrent Cenahanxum tributarium : sed omnino non expulerunt eum.
14. Quapropter alloquuti sunt filii Josephi Jehoschuham , dicendo : quare dedisti mihi in possessionem sortem unicam, Sc partem unicam, cum ego sim populus multus, adeo ut hucusque benedixerit mihi Jehova?
G- Sed dixit eis Jehoschuah ; quandoquidem populus multus es , ascende in istam sylvam, Sc prxcide tibi illic, Sc in terram Perizzxi, St Raphaxorum: siquidem angustus est tibi mons Ephrajimi.
16. Dixerunt autem filii Josephi; non esset satis nobis iste mons, prxterea currus ferrati sunt apud omnes Cenahanxos , qui habitant in terra convallis illius, apud eos , qui sunt Beth-Scheane, Sc in pagis ejus , Sc apud eos, qui sunt in convalle Jizjrehelis.
17. Rursus alloquutus est Jehoschuah domum Josephi , Ephrajimum, Sc Menaschen, dicendo : populus multus es, Sc robur magnum est tibi, ne sit tibi fors unica.
'—Tlf
ftbhf* 1 ',
01*
ndiaiinluitco
fei;«™
pDaitJeho
täiwsitmi

«nypanin
jwittton
t,DatK'
! leauraa,
!• Sit 1 tes: Jehud:
ßro,&doni suo ibAquil (. Vos m tjtem part/I «pro trife
i.Nam m Bioinilleriui
jedeiemih« cnnJeiioR i. Siram
atm'ntm
bUttiUm'
18. Quiamons tuus est,si sylvaest, atprx- cidito eam , ut sint tui exitus ejus : nam expelles Cenahanxum, quamvis currus ferrati sint ei, quamvis robustus sit.
CAruT
tubus ttii bite. i p. Abes 'fjdsm teri; immsept «ad J.
1«,
10 . Jeci
ttuah sot
jwitusel jfaeiisji Ji. Ei Knjamini temiinusl ■ Sfiliosjo u. Fuit ttrsislijii anus ipse bi afce
Atiss,
m
M®«
«.fc
, b m anj monti ad me jath -1 ratem «tanal

Oy.i' Cap.iS.
JEHOSCHUAH.
Cap. 1 g.T 9 r
MiEHiau- e s 1: ,
'■ Jsiova pnj «m imer fot 4 t eis JAjk
jwtts Menas; Äätticin,Ji; tjardenem.
W ■ terra ae rfeti ssdiis relip
Maische ws: "te ei! inconspe dtnninusdtnt ts Hen-Ilujpij
'|i tt|io Ttajj !!«!>»«>
tinus ai fsj. fasiiM,as ter civis»)!» Miciisdcri 91K exitis ibi 1
tinjmsmi
dllqiumu-
ncidmtbk-
oriente.
iJilsiseire,Sii
tgiseiuh&Ji
ibitatoresDoi
sHtiwSontit
fiMaÄ taAma;i xusiiutni mfttirifc niM feaiaE
««qck:
:cndo iip.isJi
rteraiisste' sm popis Diu ferit ttik' 1
ctajk;p*
, afcetttiei:
&,& ints
t: /iqnidcst 1.
'osephi; nor: ea currus fc •os ,qui halt! ud eos, quit :jus ,&apud* iis.
IJeholcM' ,&Menaß s, & rotae s unita, sylvaelU? s einsiOj 1 ® 'is tarn»* 3 *
' 0 *

CAPUT XVIII.

Comitia, in Schilo : tabula geographica terrae Cenahan: Sors Binjaminu > in qua Jeru- schalajima.

C Ongregafi autem sunt totus coetus filiorum Jifiaelis Schilunterrt,collocaverunt- que ibi tentorium conventus : postquam terta domita fuit coram eis.
2. Quiimque reliqua; essent e filiis Jisrae- lis, quarum possessionem non diviserant septem tribus : *
3. Dixit Jehoschuqh filiis Jisraelis ; quousque vos remisse agetis, quo minus progrediamini ad ’iaereditario jure possidendum terram, quam dedit vobis Jehova, Deus majorum vestrorum ?
4. Date ex vobis ternos viros ex quaque tribu, ut mittam eos, & surgentes obambulent terram, ac describant eam secundum possessionem suam, deinde redeaat ad me.
S. Sic partientur eam sibi in septem partes : Jehuda manebit in termino suo ab austro, Sc domus Joscphi manebunt in termino suo ab Aquilone.
6. Vos autem, quum descripseritis terram septem partibus, adferetis ad me huc: ut jaciam pro tribubus vestris sortem, hic coram Jehova Deo nostro.
7. Nam non est pars Levitis inter vos > quia ministerium Jehovx est possessio ejus : Gad vero , 8c Reiiben, ac dimidia tribus Me- naschis, acceperunt possessionemsuam trans Jardenem ab oriente, quam dedit eis Mosche servus Tehovae.
8. Surrexerunt itaque viri illi, ut abirent: praecepitque Jehoschuah abituris , ut describerent ipsam terram, dicendo ; ite 8c obambulate illam terram, ac describite eam, deinde revertimini ad me, ut hic jaciam pro tribubus vestris sortem coram Jehova Schi- lunte.
9. Abeuntesque viri isti, transiverunt per ipsam terram, Sc descripserunt eam oppida- tim in septem partes in libro : deinde venerunt ad Jehoschuham in castra Schilun-
tem.
10. Jecitque pro tribubus illorum Jehoschuah sortem Schilunte coram Jehova : sic partitus est ibi Jehoschuah terram istam filiis jisraeiis, secundum partitiones illorum.
11. Eduxit enim sortem tribus siliorum Binjaminis per familias eorum : St prodiit terminus sortis illorum inter filios Jehudx, Lc filios Josephi.
12. Fuit autem illis terminus in angulo Versus Aquilonem a Jardene: 8t ascendit terminus ipse ad latus Jerichuntis ab Aquilone, deinde ascendit per montem

occidentem Versiis.suntque exitus ejus in desertum Beth- Avenis.
13. Unde transit terminus Eurum, ad latus Euri versus meridiem, illa est Beth-El: postea descendit terminus Hatarothas-Ada- ris , fecundum montem, qui efl ab Austro Beth-Choroni inferiori.
14. Unde definiens terminus ille, divertit in angulo occidentali meridiem versus > a monte, qui est in conspectu Beth-Choronis ad meridiem : St sunt exitus ejus ad Kir- jath-Bahalem,(ea «/iKiriath-Jeharima) civitatem filiorum Jehuds : hoc est latus occidentale.
15. Latus autem versus meridiem ab extremitate Kirjath-Jeharimorum: hoc exiens a termino occidentali progreditur ad fontem aquarum Nephti.oachi.
i(5. Tum descendit idem terminus ad extremitatem montis , qui est in conspedhi vallis filii Hinnomi > quique est in convalle Raphanorum , in aquilonali parte cjtu a deteend/tque per vallem Hinnomi, ad latus Jebusau meridiem versus, descendit, inquanit ad fontem Rogelis.
17. Et definiens versus Aquilonem procedit Hen-Schemeschum, inde procedit Ge- lilothas, quae sunt e regione ascensus Adum- mimorum: ac descendit ad lapidem Bohanis Reiibenita;.
i8- Inde transiens ad latus, quod est k regione Harabx aquilonem versus, descendit Harabam.
19. Postea transit terminus ad latus Beth- Choglse versus Aquilonem, siintque exitus ipsius termini in sinum maris falsi Äquilona- rem, in extremitatem Jardenis meridianam : hic est terminus meridianus. .
20. Denique Jarden terminat ipsum in latere orientem versus : haec est possessio filiorum Bin jaminis, per terminos ejus circumquaque, pro familiis eorum.
21. Sunt autem civitates pro tribu filiorum Binjaminis, per familias eorum; Jericho, & Beth-Chogla, Sc Hemek-Ketzitz.
22. ItemBeth-Haraba, 8t Tzemarajima.Sc Beth-El.
23. Et Havvim, & Para, & Hophra.
24. Item Cephar-Hammonai , Sc Hophni, Sc Gebah ,civitates duodecim,& villae earum.
25. Gibhon, & Rama, 8t Beerothae.
26. EtMitzpe, ScCephira, 8cMotza.
27.. Et Rekem, Sc Jirpeel, ac Thareala.
28. EtTzelah, Eleph,8c Jebusari civitas,
(eae/1 Jeruschalajima,) Gibhath, (ssKirjath, civitates quatuordecim, 8c villa; earum: haec est possessio filiorum Binjaminis per familias eorum.

CAPUT XIX.

Sors Schimhonis, Zebulunü , JiJstafcari.s, A-- schern , Naphthalin IS Dann ; Itent hotre- ditas Jehofchuho:.

D Einde prodiit fors secunda Schimhom, pro tribu Schimhonitarum.per familias eorum: fuitque possessio eorum intra possessionem filiorumJehuda:. .
2. Fuit enim eis in possessione illorum, Beer-Schebah, Sc Schebah, 8c Molada.
3. Item Chatzar-Schuhal, Sc Bala, Sc Hetzern.
4. Et Eltholad, & Bethul, Sc Chorma.
5. EtTziklag, Sc Beth-Marcabotha;, &
Chatzar-Susah.
6 . Et Beth-Lebaoth* , Sc Scharuchen : civitates tredecim, Sc villa; earum.
7. Hajin.Rimmon; Sc Hether,8c Haschan: civitates quatuor, Sc villae earum:
8. Omnesque villae, qua; erant circa civitates istas, usque ad Bahalath-Beerem ,five Ra- matham meridianam: ha:c est possessio tribus filiorum Schimhonis ,per familias suas.
9.Ex portione filiorum Jehudae, est possessio filiorum Schimhonis: quia fuit major pars I filiorum Jehudx, quam eis conveniret, ideo l L 4 posses-

poite/Tionem acceperunt filii Schimhonis in-
tra. possessionem eorum. .
10. Postea ascendit sors tertia. pro filus Zebulunis, per familias eorum : estque terminus possessionis eorum Laridum usque.
11. Unde ascendit terminus eorum secundum mare, etiam Malhalam,& incurrit Dab- beschetham: postea incurrit etiam in torrentem, qui eft in conspectu Joknehami.
ii. Convertitur autem Larido antrorsum, versus ortum Solis > ad terminum Cissoth- Ihaboris; Sc procedit Dabratham, ac ascendit Japhiham :
IZ. IndequetranÄt antrorsum , orientem versus Gittan-Chephcris , ali As Hittam-Ka- tzinis : proceditque Rimmonem-Methoa- rum, alias Nehan.
14. Unde divertit terminus ille aquilonem versus, Channathonem: siintque exitus eius in vallem Jiphthach-Elis.
15. Cum Kattatha, 8c Nahalale, Sc Schim- rone, 8c Jideala, Sc Beth-Lechemo : civitates sunt duodecim, Sc villae earum.
16. Haec est possessio filiorum Zebulunis, per familias eorum, has civitates, Sc villa: earum.
17. Jissascari prodiit sors quarta, pro filiis Jissascaris, per familias eorum.
rg. Estque terminus eorum: ad Jizrehe- lem, Sc Cesullothas, Sc Schunem.
rp. Et Capharajima.Sc Schijon.Sc Anacha- ratha:
20.1’r:etereaRabbith,8cKischjon,8cEbetz.
21. EtRemeth, 8c Hen-Gannim ,Sc Hen- Chadda, Sc Beth-Patzetz.
22. Unde incurrit terminus in Thaborem, 8cSchachatzima,ScBcth-Schemesehum,sunt- que exitus termini eorum in Jardenem, civitates sedecim, Sc villa earum.
23. Hac est possessio tribus filiorum Jissa- scaris, per familias eorum: ha civitates, Sc villa earum.
24. Tum prodiit fors quinta pro tribu filiorum Afcheris , per familias eorum:
25. Estque terminus eorum, Chelkath Sc Chali, Sc Bethen, Sc Acfchaph:
2 6. Et Alammelec , Sc Hamhad > Sc Mi- scheal: incurri tque in Carmelum in occidente, Sc in Schichorem ad Libnatham.
27. Inde convertitur versus orientem Solis Beth-Dagonem ; Sc incurrit in Zebulu-
nem, Sc. in vallem Jiphtach-Elis, ad Aquilonem, Beth-Hemeki, Sc Nehielis: proceditque ad Cabulem sinistrorsum.
2g. Item Hebron ,8c Rechob, Sc Cham-
mon, Sc Rana, usque ad Tzidonem magnam.
29. Unde convertitur terminus Ramam, usque ad civitatem munitam Tzor : convertitur quoque terminus Chofam, siintque exitus ejus in mare ä tractu ad Aczibum pertinente.
30. PraetereaHumma,Sc Aphek,Sc Rechob: civitatesvigintidiia.Scvilla earum.
Zl. Hac est possessio tribus siliorum A- scheris, per familias eorum : civitates ista.Sc villa earum.
32. Filiis Naphthali prodiit fors sexta : pro filiis Naphthali, per familias eorum:
33. Estque terminus eorum a Chelepo, Ifj i querceto in Tzahanannimis, Sc ab Adamai fossa, Sc Jabneele, Lakkumum usque; sitnt- <jue exitus ejus in Jardenem.

34. Unde convertitur terminus versus occidentem Aznothas-Thaboris ; Sc procedit inde Chukkokum versus : incurr/tque in Zebulunem ä meridie; in Ascherem vero incurrit ab occidente, Sc in Jehudam ai Jardenem ab ortu Solis.

- 35. Urbes autem munita , sunt Tziddim- Tzer,8c Chammath, Rakkath, Sc Cinnereth, zd. Et Adama, ScRama, 8c Chatzor.
37>Et Kedefch.Sc Edrehi,8c hen-Chatzor. ?8- EtJireon.Sc Migdal-El, Chorem,& Beth-Hanath, ac Beth-Schemesch: civitates novendecim, Sc villa earum.
39. Ista eft possessio tribus filiorumNaph- 1 thali, per familias eorum : ha civitates Sc villa earum.
40. Pro tribu filiorum Danis > per familias eorum, prodiit fors septima.
41. Estque terminus possessionis eorum; Tzorha, 8cEschthaol, Sc Hir-Schemesch.
42. Et Scnahal-Jabbin,8c Ajalon,Sc Jithla.
43. F.t Elon, Sc Thimnatha , Sc Hekron.
44- Et Eltheke.Sc Gibbethon.Sc Bahalath.
45. Et Jehud, Sc Bene-Berak, Sc Gath- Rimmon.
46. EtMe-Jarkon, ScRakkon; cum termino suo d regione Japhumis.
47 - Prodierat autem terminus filiorum Danis minor, quam illis sufficeret : quapropter ascendentes filii Danis pugnaverunt contra Leschemum, Sc capientes eam,percusserunt eam acie gladii, Sc hareditario jure possidentes eam, habitaverunt in ea, vocavero n tque Leschemum Dauern de nomina Danis patris fui.
48. Ista eft possessio tribus filiorum Danis, per familias eorum; hse ipsa civitates,Sc villa earum.
49. Qiuimque absolvissent possessionem accipere ipsius terra per terminos ejus : dederunt filii Jifraelis possessionem Jehoschu- hastfilio Nunis in medio fui:
;o. Ex prastituto Jehova dederunt ei civitatem , quam petierat , Thimnath-Sera- chum in monte Ephrajimi: exstruxit deinde ipsam civitatem, Sc habitavit in ea.
5 r. Ista sunt possessiones , quas possidendas dederunt Elhazar Sacerdos , Sc Jcho- schuah filius Nunis, ac primores paternarum familiarum tribubus filiorum Jifraelis per sortem, Schilunte coram Jehova, ad portam tentorii conventus: sic absolverunt partiri terram.

C A P u T X X.

Sex civitntes refugii, earumquejua.

Einde alloquutus est Jehova Jehoschu- ham, dicendo:
2. Alloquere filios Jifraelis, dicendo: date ex vobis civitates illas receptus, de quibus edixi vobis per Moschen :
3. Ut confugiat illuc occisor , qui percusserit quempiam errore, per imprudentiam: ut sint vobis receptui ä vindice sanguinis illius. _ ä
4. Is, ubi confugiens ad unam ex civitatibus istis, steterit 'ad ostium portae civitatis illius,Sc exposuerit audientibus Senioribus illius civitatis rationes suas: tum recipient illum in eam civitatem ad se, Sc dabunt ei lo- Cum, ut habitet cum ipsis.
5. Et quum persequetur illum vindex illius

JEHOSCHUAH.

higii« 0
mnis
jiorifflji#
Bit«:
1010 1
jortss h® isfcf* ■ddtimeiu si jawatcHMi
u&inmoir
BjiCkebro
I.TtamJ:
ta«s,«s
StSssA:
Getan
ffliisjitra ter eos ^ percufien moriatori aeclfeterii
Hiilli. Tfe istel i fimilm «i»,ii ! Mptiitoti fi balffis | '..hi« tuli«,! Mo&iti
5 i pisit nostris.
3 . Des possessio utes ista
4 . Qy
Kehathit ictis e I Schimho civitates I 9 Fili liis tribv etiimic tam:
(1 . Fil, bisjilfai tu Jeapi: 'uMii ?■ Fili, bcSeubsi
te &tsi
Wa
fct»
.)■*
Ich
Usu
tat;
I!
Keii
fors
n
fani

Cap.ij.3
•ermimis vestem ; Scproc,
u: incurrit^ 'Asclieiemveti]<tadam si]t
‘t*,/«WTzii£» St Cinnerr i3| & Chatzttr. dii&tai-Cliati!
, Giere;: Aeinesdi: civitii um.
M ShmNif: : fomites i
w.pufiffiä*
u.
Mob tote ife-Sctaifi
i^Kialon^fcj
«ta.SiHib kthonAlLi ie-Berak (3i;6
RaWton; » ustis,
eaiimis & fficern: p>p

Ilii pllJME
rate«»,» hmditärt 'erunt i»«,» mdcnom
f&mimftani
wass,8tt'
:nt yM& '
tmi®stjiis:
Sfflimjtlnii
ite:
,ot* dedsKei
it, ÄSÜ»
Biutetias
litsiia
oiappJA*
SatnisAjt^-
riffioffi*®
ioruajiä*
Jehtxs,»# 1
abfblmSp
XX.
rmijuif' ehovi Jefe
is, dicendo:' iptiis, des
isor.quipB ■ imprudfffß lice fangido
mamexcC' i porta ffj tibus Se«-'- tum
luuva» 1 *

ihnguinis,tum non tradent occisorem in matam eius, quia per imprudentiam percussit proximum suum, cum non odisset hic iilum intea:

6 . Sed manebit in civitate illa, donec stet coram coetu ad judicium suum , usque ad mortem Sacerdotis maximi, qui erit in diebus illis: tunc revertens occisor ille veniet in civitatem suam, St in domum {uam,etiam in civitatem, unde fugerat.

7. Quapropter sanftificaveruntKedeschum in Galihea , in monte Naphthali, 8c Schece- mum, in monte Ephrajimi, öc urbem Arbahi, eae /2 Chebron , in monte Jehudae.

g. Trans Jardenem autem e regione Jteri- Chuntis > orientem versus , dederunt Betze- rum, in deserto, in planitie,e tribu Reiibenis; & Ramothas in Gilhade, e tribu Gadis , St Golanem inBaschane, e tribu Menaschis.

9. Hx sunt civitates conventus omnibus filiis Jisraelis, & peregrino peregrinanti inter eos aßign/itdC, ut confugiat illuc quisquis percusserit quempiam per errorem: & non moriatur manu vindicis illius sanguinis; donec steterit coram coetu.

CAPUT XXI.

ctßlpnantur Levitis civitates 4$. IScompleta Deipromijßone pax datur, iffrequies Jif- raelitis.

Um accesserunt primores paternarum familiarum e te vitis ad Elhazarem Sacerdotem, St ad jehoschuham filium Nunis, & ad primores paternarum familiarum tribuum e filiis Jisraelis:

2. Et alloquuti sunt eos Schilunte, in terra Cenahanis, dicendo: Jehova praiceperat per Moschen dari nobis civitates ad habitandum; & ptxdia suburbana earum , pro jumentis nostris.

3. Dederunt itaque filii Jisraelis Levitis de possessione sua, ex praestituto J ehovae ; civitates istas, St suburbana praedia earum.

4. Quum enim prodiret sors, pro familiis Kehathitarum, fuerunt filiis Aharonis Sacerdotis e Levitis , k tribu Jehudar, St a tribu Schimhonitica, St a tribu Binjaminis Torte, civitates tredecim.

5. Filiis autem Kehathi reliquis ex familiis tribiis Ephrajimi ,& ex tribu Danis , 8c ex dimidia tribu Menaschis, forte , civitates decem:

6. Filiis autem Gcrschonis.ex familiis tritus Jissascaris, Si ex tribu Alcheris, St ex tribu Naphthali, ac ex dimidia tribu Menaschis in Baschane , sorte, civitates tredecim.

7. Filiis Merati,per familias eorum,ex tribu Reiibenis, & ex tribu Gadis ,St ex tribu Zebulunis, civitates duodecim.

, 8- Dederunt, inquami filii Jisraelis I e vitis civitates istas , & suburbana prtedia earum; quemadmodum pra:ceperat Jehova per Moschen sorte.

V- Dederunt itaque ex tribu filiorum Je- hud*, 8c ex tribu filiorum Schimhonis civitates istas, quas legere pQterit lector nomil p- Dt essent filiorum’Aharonis, i familiis Kehathitarum de filiis Levi; nam illis fuit fors primum.

ii. Dederunt, inquam> eis urbem Arbahi, patiis Hanokitarum , ea eft Chebron , in monte Jehuda:,& suburbana praedia ejus circa eam.

12. Agrum vero ejus civitatis , & villas ejus, dederunt Calebo filio Jephunnx.in possessionem ejus.

13. Filiis ergo Aharonis Sacerdotis dederunt civi tatensTeceptii; occisoris, Chebro- nem cum suburbanis praediis ejus, St Libnam cum suburbanis ejus:

14. Et Jatthirem cum suburbanis eius: & Eschtemoham cum suburbanis ejus.

15. Et Cholonem cum suburbanis ejus, 5 c Debirum cum suburbanis ejus.

16. Et Hajinem cum suburbanis eius, St Juttam cum suburbanis ejus, Beth-Scheme- schum cum suburbanis ejus : civitates novem ex duabus tribubus istis.

17. Ex tribu autem Binjaminis,Gibhonem cum suburbanis ejus : Gebahum cum suburbanis ejus:

ig. Hanathothas cum suburbanis ejus, 8c Halmonem cum suburbanis ejus : civitates quatuor.

19. Omnes civitates filiorum Aharonis Sacerdotum, tredecim civitates cum suburbanis earum.

20. Familiis autem filiorum Kehathi Levitatum ,qui reliqui erant a filiis Kehathi, fuerunt quoque civitates sortis eorum, ex tribu Ephrajimi.

ar. Nam dederunt eis civitatem receptus occisoris, Schecemum cum suburbanis ejus, in monte Ephrajimi, St Gezerum cum suburbanis ejus. o

22. ItemKibhtzajima cum suburbanis ejus, St Beth-Choronem cum suburbanis ejus: civitates quatuor.

23. Ex tribu autem Danis, Eltheken cum suburbanis ejus, Gibbethonem cum suburbanis ejus.

24. Ajalonem cum suburbanis ejus, Gath- Rimmonem cum' suburbanis ejus, civitates quatuor.

25. A dimidia autem tribu Menaschis, Thahanacum cum suburbanis ejus , St Gath- Rimmonem cum suburbanis ejus, civitates duas.

2 6. Omnes civitates decem cum suburbanis earum > pro familiis filiorum Kehathi reliquorum.

27. At filiis Gerschonis, ex familiis Levitatum , ä dimidia tribu Menaschis civitatem receptus occisoris , Golanem in Baschane cum suburbanis ejus-, St Eehesch- therarr.cum suburbanis ejus : civitates duas.

28. Item ex tribu Jissascaris, Kischjonem cum suburbanis ejus.Dabheratham cumsub- urbanis ejus.

29. Jarmuthum cum suburbanis ejus.Hen- Gannima cum suburbanis ejus : civitates quatuor.

30. Et ex tribu Ascheris, Mischealcm cum suburbanis ejus, Habdonem cum suburbanis' ejus.

31. Chelkatham cum suburbanis ejus, 5 c Rechobum cum suburbanis ejus: civitates quatuor,

32. Et ex tribu Naphthali, civitatem receptus occisoris, Kedeschum in Galilaea cum suburbanis ejus, St Chammothas-Dori cum suburbanis ejus, &

Karthanem eam suburbanis ejus: civitates tres.
l-J
33 -•"

Cep. 21. L2.
tehoschuah.
Cap. 22.'
33. Omnes civitates Gerfchonitarurn per familias eorum, tredecim civitates cum suburbanis earum. .
34. Denique familiis filiorum Mcrari Le-
vitarum reliquorum , ex tribu Zebulums, Joknehamum cum suburbanis ejus.Kartham cum suburbanis eius: ■ 0 . . „ ,
35. Dimnamcum suburbanis ejus, Naha- Ialem cum suburbanis ejus . civitates qua-
Y>. Ex tribu autem Reiibenis, Betzerum cum suburbanis ejus ,& Jahatzam cum suburbanis ejus.
Kedcmothas cum suburbanis ejus.Me-
37-
phahatham cum suburbanis ejus, civitates «juatuor.
38. Ex tribu autem Gadis, civitatem receptus occisoris , Ramothas in Gilhadc cum suburbanis ejus, & Machanajima cum suburbanis ejus.
39. Chefchboncm cum suburbanis ejus : Jahzcrem cum suburbanis ejus, omnes civitates quatuor.
40. Omnes civitates istas dederunt filiis Merari, per familias eorum, reliquis ex familiis Levitarum: fueruntque sortis eorum civitates duodecim.
41. Omnes civitates Levitarum intra possessionem filiorum Jifraelis,civitates quadraginta octo cum suburbanis earum :
42. Sunt autem civitates ist* unaquaeque cum suburbanis suis circa ipsam: sic de singulis civitatibus istis.

CAl'ijT XXII.

Dimissio honorifica tribuum Reübenu , Gadis, &dimidix tribus Menaschis',poflea altare , symbolum communionis fit pomum

Q Uum autem dedisset Jehova Jisraelitis _ totam terram,quam juramento promiserat se daturum majoribus eorum , 8c hxre- ditario jure possidentes eam > habitarent in
2 .Et quietem largitus esset Jehova illis circumquaque , secundum omnia , qua: juramento promiserat majoribus eorum: neque consisteret quisquam ante faciem eorum, ex omnibus hostibus eorum, omfles hostes eorum tradidisset Jehova in manum eorum.
3. Non excidisset quicquam ex ullis rebus bonis, quas eloquutus fuerat Jehova domui Jifraelis, cuncta evenissent. Cap. XXII.
4. Tunc Jehofchuah convocavit Reiibeni- ticam, & Gaditicam.ac dimidiam tribum Me- naschis:
5. Dixitque eis, vos observastis omnia, qux prxcepit vobis Mosche , servus Jehova:, Sc auscultastis voci meae in omnibus , qua: praecepi vobis.
6 . Non deseruistis fratres vestros jam diebus multis, usque in diem hunc, & observastis observationem 3 8t praeceptum Jehovx Dei vestri.
7. Nunc autemquietem largitus est Jehova Deus vester fratribus vestris, quemadmodum dixerat eis : nunc igitur conversi, abite in tentoria vestra, in terram possessionis vesti«, quam dedit vobis Mosche, servus Jehova: trans Jardenem.
8. Tantum observantes admodum facite praeceptum,& legem illam,quam praecepit
vobis Mosche, servus Jehovx , diligentes Je- hovam Deum vestrum, & ambulantes in o- mnibus viis ejus, Sc observantes praecepta ejus , & adhaerentes ei , denique colentes eum ex toto corde vestro, & ex toto animo vestro.
p. Benedixitque Jehofchuah eis, ac dimisit eos, ut abirent in tentoria sua.
10. Nam dimidix tribui Menaschiticx dederat Mosche possessionem in Baschane,alteri vero dimidix ejus dedit Jehofchuah cum fratribus ipsorum cis Jardenem ad occidentem : insuper etiam , quum dimitteret eos Jehofchuah in tentoria eorum.muneratus est eos»
11. Et alloquutus est eos, dicendo: cum o- pibus multis redite in tentoria vestra, nimirum cum pecore numeroso admodum, cum argento,& auro,& xre,& ferro,8c vestimentis mullis admodum : participes estote prx- dx hostium vestrorum cum fratribus vestris.
ia. Revertentes itaque , abiverunt Reü- benitx, & Gaditx, & dimidia tribus Mena- schitica d ///«Jifraelis Schilunte , qux eft in terra Cenahanis, ut venirent in terram Gil- hadis, in terram possessionis sux, in qua constituti fuerant possessores ex prxstituto Jehovx per Molchen.
13. Quumque pervenissent ad limites Jar- denis, qui sunt in terra Cenahanis, exstruxerunt Reiibemtx cum Gaditis, & dimidia tribu Menaschitica illic altare propd Jardenem; altaremagnum ad aspeshim.
14. Quare audientes filii Jifraelis, dicentem ; ecce,exstruxerunt Reiibemtx cum Gaditis, & dimidia tribu Menaschitica altare illud e regione terrx Cenahanis , in limitibus Jardenis > in latere filiorum Jifraelis.
15. Audientes, inquam, filii Jifraelis, congregati sunt totus coetus filiorum Jifraelis Schilunte, ut ascenderent contra eos in miii- tiam.
1 6. Interim miserant filii Jifraelis ^d Reii- benitas, & ad Gaditas,& ad dimidiam tribum Menaschis in terram Gilhadis, Pinchasum filium Elhazaris Sacerdotis:
17. Ac.decem principes cum eo, principem unum ex unaquaque domo paterna > ex singulis tribubus Jifraelis : erat autem eorum quisque primarius domus paternX sux in millibus Jifraelis.
18. Qui venerunt ad Reiibenitas , & ad Gaditas, 8c ad dimidiam tribum Menaschis, in terram Gilhadis, & ailoquuti sunt eos, dicendo :
19. Sic dicunt totus coetus Jehovx,qux efi prxvaricatio hxc , qua prxvaricati estis, in Deum Jifraelis, avertendo vos hodie a Jehova ; quum exstruxistis vobis altare, ut rebelletis hodie contra Jehovam ?
20. An parum est nobis , quod nondum purificavimus nos ipsos, ab iniquitate 1'eho- ris usque in diem hunc ? unde fuit illa plaga in coetu Jehovx.
21. Et vos avertamini hodie a Jehova? unde futurum est vobis rebellantibus hodie contra Jeho vam, ut tras adversus totum coetum Jifraelis effervescat.
22. Quod si immunda -videtur terra possessionis vestrx , transite in terram possessionis Jehovx, in qua habitat tabernaculum Jeho-
«,&?*
laodocontri.
truosmi®
Bri?*« 11
jj.illWl
aBStp«« ia um« (trvtasi ipfti
Bjiopt«®
4 Stift«' 6 öt St <5
ijjiti fat /ortis,I jHtaijfefi fcpiivtpi (smwos t it. Siit! Iiiwri hotaafe ineota quirat.
27, Iit' fecimus 11 jmituri eii do; quid vi
ii. fttt h vs,Eeii
biefat.
NWI»
ij. Qjifro (kiisjani
|o. feitet t>««M jttoer.m tnKsmft ror&M iliis,»t Ji.Bb te nos, ram; ut altaris Je ■ non ad h I Wüt te I ji. Ab jehovam vwdifit nus, aut «Vei, tjits.
u.Qt «punci Jifraelis, loquutii Mtnatli

te,
V2,
ii
Heii
terr
lern
J<
OClii
vx,

«i diligat« j, ambulantes m» ■jant.s pncsp; uwique colem
fui.
i Menascbiti« & ' in Bascbinejite Jdio/cbinh c® MM ad occidio B dimitte« <a Munenwiil
feendo; cura o- ia vestra,niitd-
tro&veftimii!- ajtsetapti- ira intritis»
i ativtnulij jdia tribusfa iliinte.qajEi it io terraifl' :/ii*,itiip«>
rprr/linitijt
ad limis« It anis, eri!»
Sc dimidiis . pi/ardeneni; ‘
•aeiis, diem-
mnarniGt
Lilio altat
is.ffitaA
jitlÄS.
LJiiMe
ÜwfÄ
uratntttii.-
JiiJilnc&jdSE-
idÄria
ijdsSrfibi-
!l
:s
loiMieffl' 1
KWlaita«
■ pateti! ki
eiiteoitiiiti tau Meri"
mti' sutiteUi!
Jehon,(pl' 'aricati estis ■ s hodie a J« Itare, utres
quod noinfc liquitateM'
: fuit illa plf
die a J« 1 »“’ liantibus W isustoW®
ut terta po&
•amp ■IBtIlWjf
f» I
Cap. 22.
Vae, & polleliores constituimini inter nos > ntodö contra Jehovam ne rebelletis , Sc contra nos ne sitis rebelles, exstruentes vobis altare praeter altare Jehovx Dei nostri:
23. AnnonHacan, filius Zerachi praevaricatus est praevaricatione in anathemate, unde in totum coetum filiorum Jisraelis fuit ira fervens? ipse autem vir unicus non exspiravit propter iniquitatem luam.
24. Respondentes autem Reiibenitx cum Gaditiss 8t dimidia tribu Menaschitica, sic alloquuti sunt primores millium Jisraelis:
2^, Fortis,Deus,Jehova ,Deus fortis,Deus, Jehova ipse scit, Se Jisrael ipse sciat, si rebellione , sive praevaricatione in Jehovam , ne servato nos hodierno die.
26. Si ut exstrueremus nobis altare, aversuri nos a Jehova, sive ut offerremus in eo holocaustum cum munere, sive ut pararemus in eo sacrificia eucharistica*, Jehova ipse requirat.
27. Imo si non ex solicitudine de hac re fecimus istud , dicentes ; in posterum allo- quuturi e fient filii vestri filios nostros,dicendo ; quid vobis cum Jehova Deo Jisraelis ?
28. Et terminum posuit Jehova internos 8c vos, Reiibenitx, & Gaditx , Jardenem hunc, non est vobis portio in Jehova : & effecturi e fient filii vestri, ut filii nostri cessarent, quo minus timerent Jehovam.
29. Quapropter diximus , exstruentes faciamus jam nobis altare istud; non ad holocaustum, neque ad sacrificium:
30. Sed testis sit inter nos, & vos, & generationes nostras post nos,de exercendo cultu Jehova coram eo holocaustis nostris, & sacrificiis nostris, eucharisticisqne nostris : ut non dicant filii vestri in posterum filiis nostris, non est vobis portio in Jehova.
31. Diximus enim,sic erit,quum alloquuntur nos, aut generationes nostras in posterum ; ut dicamus , Respicite similitudinem altaris Jehova, quam fecerunt patres nostri, non ad holocaustum, neque ad sacrificium, sed ut testimonium sit inter nos & vos.
32. Absit nobis illud, ut rebellemus contra Jehovam, & ut avertamus nos hodie a Jehova, nidificando altare ad holocaustum,ad munus, aut ad sacrificium : excepto altari Jeho- V* Dei nostri, quod est ante tabernaculum ejus.
33. Quumque audivisset Pinchas Sacerdos, & principes coetus, id est , primores millium Jisraelis,qui erant cum eo , verba ista,qua: loquuti fuerant Reiibenitx cum Gaditis', & Menaschitis , visum est bonum in oculis eorum.
34. Quapropter dixit Pinchas, filius Elha- 7.aris Sacerdotis , Reiibenitis , & Gaditis , & Menaschitis; hodie novimus in medio nostri esse Jehovam , ut qui non sitis praevaricati contra Jehovam prxvaricatione ista : tunc eripuistis filios Jisraelis, e manu Jehova;.
35. Reversus itaque est Pinchas, filius EI- hazaris Sacerdotis cum ipsis principibus, ä Rcübenitis, Gaditis, e terra Gilhadis in terram Cenahanis ad filios Jisraelis; 8c retulerunt eis rem.
3 ^: Qtnimque bona videretur res illa in ® c V lls . fi, . I0 . rum Jisraelis, benedixerunt Deo fiiuJisraelis: nec amplius loquuti sunt, ut
Cap. 82. 1%.

ascenderent contra illos in militiam , ad
perdendum terram illam, in qua Reiibenitx»
& Gadita: habitabant.
37. Sic indiderunt Reiibenitx ,& Gaditx altari isti nomen testis , dicentes ; nam testis illud efl inter nos, Jehovam esse nobu Deum.

CAPUT XXIII.

Jehoschuah senex hortatur ad servanda Dei praecepta , cavendam societatem cum gentibus.

Uit autem exactis diebus multis, post-
S iam dedit Jehova quietem Jisraelitis ab ibus hostibus eorum circumquaque ; ' quum Jehoschuah senex esset, vergens State :
2.Ut vocaret Jehoschuah totumjisraelem, seniores ejus , & primores ejus, judicesque ejus, ac moderatores ejus, diceretque eis ; ego senui, vergo state.
"3. Vos autem vidistis, quae cunque fecit Jehova , Deus vester omnibus istis gentibus propter vos : Jehova enim Deus vester is est, qui pugnat pro vobis;
4. Videte, jactis sortibus attribui vobis gentes istas reliquas in possessionem, per tribus vestras, äjardene; cum omnes gentes, quas excidi, tumgentes maris magni ad occasum Solis.
5. Nam Jehova Deus vester ipse dispellet eas a facie vestra, & expellet eas a facie vestra : ut lixreditario jure possideatis terram earum, quemadmodum loquutus est Jehova Deus vester vobis.
6. Confirmabimini igitur valde, ut observetis . 8c faciatis quidquid scriptum est in libro legis Moschis : ne recedatis ab eo dextrorsum, aut sinistrorsum:
7. Ne conveniatis cum gentibus istis, istk, qus reliquus sunt vobiscum: 8c nomen deorum earum ne recordemini, neque adjuretis, neque colatis eos, neque incurvetis VOS honorem habentes eis.
8-Nam si adhxrestatis JehovsDeo vestro« quemadmodum fecistis in hunc usque diem:
9. Ut expulit a facie vestra Jehova gentes magnas, & robustas (nam quod ad vos, non constitit quisquam in conspectu vestro in diem usque hunc.)
10. Ita vir ex vobis persequetur mille, quia Jehova Deus vester is est , qui pugnat pro vobis : quemadmodum loquutus est vobis.
11. Attendetis igitur valdL animis ve- ; stris ; ut ametis Jehovam Deum vestrum.
12. Quod 11 omnino averteritis vos, &c ad- hsseritis residuo gentium istarum, istarum, qus reliquus sunt vobiscum; & affinitatem contrahentes cum eis, conveneritis cum eis. es que vobiscum:
13. Certo scitote non perrecturum Jeho- väm Deum vestrum,expellere omnes gentes istas a facie vestra; sed eas fore vobis in laqueum, St in tendiculam, & in flagellum lateribus vestris, ac in spinas in oculis vestris, donec pereatis e terra optima hac, quam dedit vobis Jehova Deus vester:
14. (Ecce autem, ego decessurus sum brevi pro consuetudine totius terrx ; postquam cognovistis toto corde vestro, & toto animo vestro, non excidisse rem ullam ex omnibus rebus bonis, quas promiserat Jehova Deus 1 vestes;

vester vobis, omnia eveniflc vobis>non exci- «Ussc ex eis rem ullam.)
15. Et fore,ut; quemadmodum evenit vobis unaquaeque res bona, quam promiserat Jehova Deus vester vobis; sic inducat contra vos Jehova unamquamque rem malam,donec perdiderit vos ä terra optima hac,quam dedit vobis Jehova Deus vester:
16 . Quandoquidem transgressi fueritis foedus Jehova; Dei vestri, quod praecepit vobis, & abeuntes colueritis deos alienos, 8 c incurvaveritis vos eis : ideo accensa ira Jehova: in Vos, perituros vos esse celeriter e terra hac optima, quam dedit vobis. _»

CAPUT XXIV.

Comitia Jehoschuha:, ejtisque mors ; oßium
Josephi sepultura-, mors Eleazari sacer-
dotis.

Linde congregavit Jehoschuah omnes tribus Iisraelis m agrum Schecemitarum; postquam convocässet seniores Iisraelis, St primores ejus.Sc judices ejus,8c moderatores ejus,ut sisterent se coram Deo.
a. Tum dixit Jehoschuah toti populo: sic dicit Jehova Deus Iisraelis ; ultra flumen Euphratem habitabant majores vestri olim; utpote Therachpater Abrahami,8c pater Na- choris : colebantque deos alienos.
3. Sed assumsi patrem vestrum Abraha- mum.e regione, qu<eft trans illud flumen,Sc deduxi eum per totam terram Cenahanis: auxique femen ejus , quum dedissem ei Jitzchakum.
4. Dedi enim Jitzchako Jahakobum , & Hesauum: dedi autem Hesauo montem Se- hiris; ut haereditario jure possideret eum, sed Jahakob , Sc fllii ejus descenderunt in /Egyptum.
$. Quo mittens Moschen 8c Aharonem, plagis atfcci /Egyptum, prout feci in medio ejus : Sc postea eduxi vos.
б . Deducente autem me patres vestros ex >Egypto,advenerunt adtnare ; St persequuti siint/Egyptii patres vestros curribus,Sc equitibus,/!// mare algosum.
7. Quiimque clamarent illi ad Jehovam, posuit caliginem inter vos,8c/®gyptios,deinde induxit super eos ma/e illud.quod operuit eos, videnintque oculi vestri id,quod feci contra /Egyptios : postea mansistis in ipso deserto die bus multis.
z. Tandem adduxi vos in terram Emoraeo- rum, habitantium trans Jardenem, qui pugnaverunt contra vos : tradidi autem eos in manum vestram, ita ut haereditario jure possideatis terram eorum, 8t perdidi eos a facie vestra.
9. Surrexit quoque Balak filius Tzipporis, rex Moabitarum, ut certaret contra lisrae-! lern : ideoque mittens vocaverat Bilhamum filium Behoris ,ut malediceret vobis.
10. Sed nolui auscultare Bilhamo: quin potius indesinenter benedixit vobis,& eripui vos d manu ejus.
11. Quiimque trajecissetis Jardenem , St venissetis ad Jerichuntem : pugnaverunt contra vos Jerichuntini, Emoraei, & Periz- zxi,Sc Cenahamei , Sc Chitthtei, Sc Girga- fchsd.Sc Chivvaii, Sc Jebussei.quos tradidi in manum vestram.
12 . Mitteb, m enim ante vos crabronem,

qui expellebat eos a facie vestra,arduo reges Emorast: non gladio tuo,neque arcu tuo expulisti eos.
1;. Dedi itaque vobis terram,in qua non laboraveratis, Sc civitates,quas non exstruxeratis, in quibus habitatis : vinetis Sc olivetis, qux non plantaveratis,fruimini.
14. Quare nunc timete Jehovam,8c colit» eum integri,Sc fideliter: Sc amovete deos, quos coluerunt majores vestri in regione trans flumen illud,Sc in/Egypto,Sc colite Jehovam.
15. Quod si malum -videtur in oculis .vestris colere Jehovam , eligite vobis hodie, quem colatis; sive deos,quos coluerunt maiores vestri, qui habitabant trans flumen illud,sive deos Emorxorum, in quorum terra habitatis: ego vero, Sc familia mea colemur Jehovam.
16. Cui respondens populus dixit, absit x nobis,ut relinquamus Jehovam ad colendum deos alienos:
17. Nam Jehova Deus noster,is <?/?, qui e- duxit nos.Sc patres nostros e terra dEgypti L domo servorum: Sc qui edidit ante oculos nostros signa maxima ista; conservavit- qtie nos toti illa via,per quam ivimus, Sein omnibus populis,per quorum medium transivimus.
18. Expulit etiam Jehova omnes populos istos, Sc Emorxum inhabitantem illam terram i facie nostra: nos quoque colemus Je « hovam,quia est Deus noster.
19. Dixit autem Jehoschuah populo, non potestis colere Jehovam,quia Deus sanctissimus est : Deus fortis zelotes est,non feret defectionem vestram, Sc peccata vestra.

ao. Quum deseretis Jehovam, Sc coleti» deos alienigenarum ; tum conversus malo afficiet vos.Sc consumet vos,postquam benefecerit vobis.
ai. Tum dixit populus Jehoschuha:; nequaquam , sed Jehovam colemus.
22. Dixit itaque Jehoschuah populo, testes estis ipsi de vobis, vos elegisse vobis jehovam ad colendum cum; qui dixerunt; testes fumus.
23. Nunc igitur, inquit, amovete deos alienigenarum,qui {unt in medio vestri, Sc inclinate 'animum vestrum ad Jehovam Deum Iisraelis.
24,, Tum dixerunt populus Jehoschuha:: Jehovam Deum nostrum colemus, Sc voci ejus auscultabimus.
25. Sic pepigit Jehoschuah foedus cum populo die illo, proposui tque ei statuta,Sc judicia in Schecemo.
2(5. Deinde scripsit Jehoschuah verba ista in libro legis Dei; Sc accipiens lapidem magnum , erexit illum ibi, sub quercu illa.qu* erat in sanctuario J ehovae :
27. Dixi' tque Jehoschuah toti populo,ecce lapis iste esto inter nos testimoniurq,quia ipse interfuit, contestando omnes sermones Je- hovx, quibus loquutus est nobiscum : ut fit vobis in testimonium , ne mentiamini in Deum vestrum.
28. Tum dimisit Jehoschuah populum quemqutin possessionem suam.
29. Fuit autem post res istas,ut moreretur Jehoschuah filius Nunis, servus Jehov* : na- tus tentum decem annos :
30. St»

JEHOSCHUAH.

vestra.aiduon.
uOiKque arcutu
wram,in qua sj V»! nontife
l; wietis&ofe' frumini, j'hovam&toii «amovete dss
Ei in rep %>to,JiioE!-
t/ir itiKgs reite vo bis io#, iscdiienuti» iras flumen 11- n quotumum teiatagu
iiusfe,i#i nam id «fata
« 0 (iiI,is(/,Et- ose terra .{jtji ii edidit ar« trüb; conis® nam avimiftSs »mechnUl»
omnes popA stem illam (:■ ue colemus Jt
ipopt/a, m
Deus sanftiSi-
> ttaonfa«
.«Meta.
Kam.Sutk
towettau
sijotoptie
s]tto(iisj;t
iOltlMS,
ofcWpfMi^
jiiit;« 8,
i,am««t*'fr'
lediostÖ'''
id
putos
colenaSiii®
ahfoedtisilii ti ßatuttfc
schuh vnfr ens lapidem - i quercu iltf
toti poprüo.u tioniunj,qu:iü es ftrrao«. : oblicum: meiitia®''--
chuah po.*»
msjelio«^
js.S*
Cap.i.

] Ü D I C E S.

Cap. i.

30. Sepeliveriintque eum Jtfrae/itx in termino possessionis ejus Thimnath-Serachi, qux eß in monte Ephrajimi, ab Aquilone monte Gahascho.
;i. Coluit autem Jisrael Jehovam omnibus diebus Jehoschuhx ; omnibus etiam diebus seniorum , qui prolongarunt dies post Jehoschuham, quique experti erant omne opus Jehovx, quod fecit Jiiraeli.
32. Tum ossa Josephi, qua; deportaverant
(filii Jisraelis ex Aigypto , sepeliverunt in Schecemo, in illa portione agri , quam emerat Jahakob * filiis Chamoris patris Schecemi centum nummis : ita fuerim» apud filios Josephi in possessione eo- rum.
53. Elhazar quoque filius Aharonis, quum eilet mortuus > eum sepeliverunt in colle Pinchasi, filii ejus, qui datus fuerat ei, in monte Ephrajimi.

Judicum Liber unus.

CAPUT I.

Tribus Jehudx, &Schimhonit prxrogativa, £ 5 " mllorix.

Uit autem post mortem Jehoschuhx , ut consulerent filii Jisraelis Jehovam,dicendo quis ascendet ex nobis contra reliquum Cenahanxum in principio, ad pugnandum contra eum !
2, Quibus dixit Jehova: Jehuda ascendito; ecce tradidi istam terram in manum ejus.
3. Dixit autem Jehuda Schimhoni fratri suo; ascende mecumin sortem meam,ut pu-
S temus contra Cenahanxum istum, vicissm oego quoque te cum in sortem tuam: ivit- que cum eo Schimhon.
4. Sic ascendit Jehuda , tradidi tque Jeho- va Cenahanxum,& Perizzxum illum in manum eorum: qui percusserunt eorum inBe- zeko decies mille viros :
5. Invenientes enim Adoni-Bezekum in Bezeko, pugnaverunt contra eum , St percusserunt Cenahanxum , Sc Perizzxum illum.
6. Quum autem fugeret Adoni-Bezek, perscquuti sunt eum, Sc prehendentes eum, amputarunt pollices manuum ejus,ac pedum ejus.
7. Tum dixit Adoni-Bezek, septuaginta reges, pollicibus manuum suarum, Sc pedum suorum mutilati colligebant sub mensa mea, quemadmodum feci, sic rependit mihi Deus:Sc adduxerunt eum Jeruschalajima.ubi mortuus est.
g. Expugnaverant enim filii Jehuda: Jeru- schalajima, Sc capientes eam, percuflerant incolat ejus acie gladii: civitati vero ipsi immiserant ignem.
9. Deinde autem descenderant filii Jehuda: ad pugnandum contra Cenahanxum, inhabitantem montana, Sc australem plagam, & humilem regionem.
10. Processerat enim Jehuda ad Cenaha- nxum inhabitantem Chebronem > nomen autem Chebronis antea erat urbs Arbahi: percusseräntque Scheschajum , St Achima- nem, Sc Thalmajum.

ii. Ac inde processerat adversus ipcolas Debiti -. nomen autem Debiti antea erat urbs Sepheri.
_ ia. Ubi quum dixisset Caleb , qui percutient urbem Sepheri, ceperit eam; Utique dabo ei Haesam filiam meam in uxorem.
13. Cepit eam Hothuiel filius Kenazi, a- gnatus Calebi minimus ex illo quamobvem Jedit ei Haesam filiam suam in uxorem.
14, Etamtem,- wr,vestut» ssset s ut
persuaderet illi de petendo ä patre suo agro quodam, quare ea desiliit de asino : cui dixit Caleb, quid tibi est?
1$. Tum dixit ei illa, cedo mihi munus, quandoquidem terram siccam dedisti mihi, des mihi quoque scaturigines aquarum: dedit itaque ei scaturigines superioris, Sc scaturigines inferioris trallüs.
16. Filii quoque Kenxi , soceri Moschi* adseenderant e civitate palmarum, cum filiis Jehudx in desertum Jehudx, quod est ad australem plagam Haradi: profectus enim fuerat, ut habitaret cum populo.
17-Vicissim procedentejehudä cumSchim- hone fratre suo, percusserant Cenahanxum inhabitantem Tzephatham , quod quum devovissent : vocavit Schimhon nomen civitatis illius Chormam.
ig. Deinde cepit Jehuda Hazzam cur» termino ejus, Sc Aschkelonem cum termino ejus , atque Hekronem tum termino ejus.
19. Aderat enim Jehova Jehudx, ita.ut expelleret montanx regionis mcohu-SeA non perrexit : expellere habitatores ipsius convallis, et> quod currus ferrati essent illis.
20. Dederunt autem Calebo Chebronem, quemadmodum edixerat Mosche : qui expulit inde tres illos filios Hanaki.
21. Jebusxum quoque habitantem Jeru- schalaimis, non expulerunt filii Binjaminis: sed inhabitabat Jebusxus cum filiis Binjaminis Jeruschalaima usque in diem hunc.
22. Ascenderant etiam familia Josephi, ipf| quoque Beth-Elem: Sc Jehova fuerat cui» eis.
23. Curaverant enim familia Josephi explorari Beth-Elem: nomen autem illius civitatis antea erat Luz.
24. Videntes autem observatores illi quen- dam exeuntem L civitate illa, dixerant ei; o- slendenobis jam ingressum illius civitatis, Sc exercebimus erga te benignitatem.
25. Sic quum ostendisset ipsis ingressum ipsius civitatis , percusserant civitatem acic gladii: virum autem illum cum tota famiii* ejus dimiserant.
26. Abiitque virillein terram Chitthxo- rum : ubi xdificavit civitatem, Sc vocavit nomen ejus Luzum, id eß nomen ejus usque in diem hunc.
27. Sed non expulerat Menasche incolat Beth-Scheanis, Sc pagorum ejus, Sc Thaha- naci > pagonimque ejus , St incolas Dori, a« pagorum ejus, Sc incolas Jiblehami, pago- niiJiqHS fjvji Si iiupltf MeeiMmus , page-

rnmque ejus: placebat enim Cenahanxo habitare in terra ista. . , .
28. Fuit autem, quum fortis evaderet Jn- rael, ut redderet Cenahauxum tributarium: sed omnino non expulit eum.
20. Similiter Ephraijm non expulit Cena- hanxum illum,qui habitabat Gezeri : sed habitabat Cenahanxus in medio ejus Gezeri.
30. Zebulun non expulit habitatores Ki-
tronis, & habitatores Nahalolis ; sed habitabat Cenahanxus in medio ejus, & erant tributarii. .
31. Ascher non expulit habitatores Hac- cuntis, & habitatores Tzidonis , item Ach- labi, Se Aczibi, Lc Chelbx , & Aphiki.ScRe- Chobi:
32. Sed habitavit Ascherita in medio Ce- nahanxi, habitatorum illius terrx : quia non expellebat eum.
33. Naphthali non expulit habitatores Beth-Schemcschi, St habitatores Beth-Ha- nathx , sed habitabat in medio Cenahanxi, habitatorum illius terrx : St habitatores Beth-Schemeschi,St Beth-Hanathx erant eis tributarii.
34. Comprimebant autem Emorxi filios Danis intra montana : nam non permittebant eis descendere in ipsam convallem.
35. Placebat enim Emorxo habitare Har- CheressAjalone,8t Schahalbimis : sed quum ingravesceret manus familix Joscphi, facti sunt tributarii.
3Ö.Terminus itaque Fmorxi erat ab ascensu Hakrabbimorum > ab ipsa petra quod supra fitum eft. _

CAPUT I I*

Perfidia populi ab Angelo exprobrata defletur pofi mortem tamen Jehoschuha: aliquoties iteratur.

Scenderat autem nuntius Jehovx Gilga- le Bocimos: dixenitque, fecero ut vos ascenderetis ex lEgypto.öt introduxero vos in hanc terram, quam juramento promiseram majoribus vestris, ac dixero; non irritum faciam foedus meum vobiscum in fetu- lum:
2. ViciiTim vos ne pangitote foedus cum habitatoribus terrx hujus , altaria eorum demolimini: 8t non auscultetis voci mex i quid efl hoc, quod fecistis i
3. Quamobrem etiam dico, non expellam eos ä facie vestra: sed erunt vobis ad latera, 4 k dii eorum vobis in tendiculam futuri sunt.
4. Fueratque, quum eloqueretur nuntius Jehovx verba hxc apud omnes filios Jisrae“ lis: ut attollentes populus vocemsuamflerent,
3. (Quare vocarunt nomen loci Illius Bo- eimos) 6t sacrificarent ibi Jehovx.
6. Postea dimiserat Jehoschuah populum: Sl abierant filii Jisraelis quisque in possessionem suam.adpoflidendum ipsorum terram jure hxreditario.
7. Coluerant quidem populus Jehovam omnibus diebus Jehoschuhx , omnibus etiam diebus Seniorum» qui prolongarunt dies post Jehoschuham, qui viderant totum opus Jehovx maximum, quod fecerat Jis- raeli.
8- Sed quummortuus esset Jehoschuah fi-

lius Nunis, servus Jehovx,natus centum decem annos:
y. Et sepelivissent eum Jisraelitx in termino possessionis sux Thimnath-Cherefi, in monte Ephraijmi, ab Aquilone monti Gaha- scho :
10. Prxterea tota etiam illa xtas aggre. gati essent ad majores suos,St surrexillct x- tas altera post illos , qui non agnoscebant Jehovam > nec etiam opus illud , quod fecerat Jisraeli;
11. Fecerunt filii Jisraelis, quod malum videbatur in oculis Jehovx , colueriintque Bahalimos.
12. Et relinquentes Jehovam Deum maiorum suorum, qui eduxerat ipsos e terra Aip ypti.sequuti sunt deos alienos e diis populorum , qui erant circa eos, St incurvantes se honorem habuerunt illis: sic provocaverunt Jehovam.
13. Quapropter, quum dereliquissent Jehovam , St servirent Bahali, & Haschtharo- this,
14. Accensa est ira Jehovx in Jisraelem, ut traderet eos in manum diripientium, qui diripuerunt eos : deditque eos in manum inimicorum eorum circumquaque, adeo ut non possent ampliiis consistere ante inimicos suos.
15. Quocunque egrediebantur,manus Jehovx erat contra eos in malum, quemadmodum loquutus fuerat Jehova, Lc quemadmodum juraverat Jehova illis, & angustiis afficiebat eos valde.
16. Postea excitabat quidem Jehova vindices > qui servabant eos & manu diripientium eos:
17. At neque vindicibus suis auscultabant, sed scortabantur, sequentes deos alienos, & incurvabant se honorem exhibentes illis; recedebant celeriter ab ea via , qua ambulärant majores eorum,auscultandoprxeeptis Jehovx , non sic faciebant.
rg. Nam quum excitaverat iliis Jehova vindices, fuerat quidem Jehova cum unoquoque vindice, St servabat eos i manu inimicorum eorum omnibus diebus cujusque vindicis : quia poenitebar Jehovam propter
f emitum eorum , ab opprimentibus eos, St epellentibus eos:
19. Sed erat mortuo vindice, ut reversi corrumperent se supra patres suos, sequendo deos alienes, ad colendum eos,& incurvandum se illis , non remitterent de actionibus suis , öc de via sua obdurata quis quam.
20. Quapropter accensa est ira Jehovx in Jisraelem,& dixit, propterea quöd transgressi sunt gens ista foedus meum,quod prae- ceperanr majoribus eorum,

neque auscultarunt voci mex.
21. Etiam ego non pergam expellere quemquam ü facie eorum, ex gentibus,quas reliquit Jehoschuah,quum moreretur :
22. Ad probandum per eas Jisraelem, an observaturi sint viam mandatorum Jehovx, ambulando in eis, quemadmodum observi- rant majores eorum, necne.
23. Itaque fecit Jehova,ut manerent gentes istx, ne expellerent eas celeriter: quum non tradidisset ea« in manum Jehoschi> hx.
CAI\
JUDICE 8 .
Triftff
»
T smm lftjtjiw
' 2.SaiKmu sänkst * 1 i* gelte is
Calas, ii , iafltBit I kCk Mt t, iiitnii ! Jtnil«,) tfat;«;
! Ulpii»'
Cemtai!
rri,Lii?
Ot; ns,$cäii colebant i f.Quw
brxDdli1 t Sxom; Uiierla • tät eos i Isi««*! jtaiitpSI taijiuor»' J. Dii !>!»»;, t*Ss]i[lauft«'
fflumai', io. Gs Vindicavi
Cuschan rix: & 1 ttinem u. It; gefimuni hiiusKei n. D' 5ao4 m fortiore gemMi facerem
Yat.
q.C 5c Hama
4 Ser tirniMi 3Dt
H
ferum
bijei
tu«
ck»!
y,

: »natus centum;-
> lisrttlittn nnath-Chercil.
lilone monti Ge
®ilU*tssi(p s.8c sutrexiilai >n agnoscebam iliud.quodfcf
elis. QiLod jrf: K i coiutriinif
omDemm at ipsos i ter. alienos efispo)s,8(intisivmt i'.fcjOTMm
\isAfhhi\ aü,!k Hasabtin
ehova: inJil'nEn idiripientiB,; jai cos in aax! mguague,
Here ante inna
wofür, imirss Ium, quemab , iScjuemafc & multitiis i
M Jihoa vittam jrchM
msaifatais s Jyss alien» diibeateiit' i , ambir
itaveritiilj®
ijoraa®
iinis inia et® 1 2 3
vinfaS* Mtres l*¥
iiidiim wt- mitterent a»
J4 obcUIlll'*
e/} ira Je» erea qudd' meuniiquoe'
, aeque aufc
:rgam eyi
t ex genti- 1 ^;' noreretur: ^
eas]ilraetei'
j-tsyimips-
Imoduia^
e.
utmaneren-r
eelerita.T
»11#» W* $
Cap. 5.
JUDICES.
Cap. 5.4,

CAPUT III.

Triplex populi defeäio , opprejpo iP libera- tio.

I Sta: autem sunt gentes, quse ut manerent, fecit Jehova, ad probandum eis Jifraelitas, cos omnes, qui ignorabant omnia bella Ce- rahanaex.
' 2. Saltem ut noscerent aetates filiorum Jisraelis docere eos bellum, saltem eos, qui res ante gestas ignorabant,
3. Kempe , quinque Satrapae Pelischthaso- rum.St totus Cenahanaeus.Tzidcnidsque, & 'Chiwxus, inhabitantes montem Libanum : ä monte Bahal-Chermone usque ad ingressum Chamath*:
4. Fuenintque ad probandum per ipsas jisraelem, ad cognoscendum,an auscultaturi essent prxeeptis Jehova; , que prsceperat majoribus eorum per Moschen.
5. Filii autem Jisraelis habitabant in medio Cenahansct, Chitthxi, 8c Emorsei.ac Periz- zxi.Chiwxique, ac Jebusiei.
6. Et accipiebant filias eorum sibi in uxores,& filias suas dabant filiis eorum, denique colebant deos eorum.
7.Quum itaque facerent filii Jisraelis,quod malum videtur in oculis Jehovae, obliti Jehova: Dei sui.colerentque Bahalimos, Lc idola lucorum;
g. Accensa est ira Jehovx in Jifraelitas, & dedidit eos in manum Cuschanis Kischha- thajimorum re^is Syris interamnis : servi» veruntque filii Jisraelis Cuschani Kischha- thajimorum octo annis.
9. Deinde clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam ; quare excitavit Jehova servatorem filiis Jisraelis , ut servaret eos.Hothnie- lem filium Kenazi , agnatum

Calebi, minimum exilio.
10. Cui quum insideret spiritus Jehova:, vindicavit Jisraelem ; nam egressus est ad bellum , tradidltque Jehova in manum ejus Cuschanem Rischhathajimorum regem Syri* : & robusta fuit manus ejus supra Cu schanem Rischhathajimorum.
ii. Ita quiescebat terra ad annum quadragesimum usque, quum mortuus est Hothniel illius Kenazi.
12. Denuo autem filii Jisraelis fecerunt, quod malum videtur in oculis Jehova:: & fortiorem reddidit Jehova Heglonem regem Moabitarum supra Jifraelitas, eo quod facerent,quod malum videtur in oculis Jehova:.
iz. Congregavit enim ad se Hammonitas, Ac Hamalckitas; & abiens percussit Jisraelem, possederuntque civitatem palmarum.
14. Servierunt autem filii Jisraelis Heglo- ni regi Moabitarum octodecim annis.
iz. Deinde clamantibus filiis Jisraelis ad Jehovam; excitavit eis Jehova servatorem Ehuclcm, filium Ger* Binjaminitam, virum perdusum manu dextera suä : per quem miserunt filii Jisraelis munus Hegloni regi Moabitarum. 0 0
j 6. Paraverat autem sibi Ehud,gladium bipennem cubitalem longitudine sua : quo accinxerat se sub vestibus 'suis . ad femur dexterum suum.
17. Obtulit itaque ipsum munus Hegloni tegi Moabitarum (Heglon autem vix erat pinguis valde ,)
ig. Fmtque quum absolvisset offerre munus illud; ut deduceret populum illum,qui attulerant munus.
19. Ipse vero reversus e lapicidinis , quae sunt prope Gilgalem, dicebat; aliquid arca» ni habeo ad te 6 Rex: qui dixit: file ; Lc exierunt ab eo,quicunque adstabant ei.
20 Ehud ergo accessit ad eum (is autem sedebat in coenaculo xstivo suo solus) dixit- que Ehud , aliquid divini habeo ad te: quapropter surrexit e solio.
21. Extendens autem Ehud manum sinistram suam, accepit gladium illum a femore suo dextro, 5 t infixit eum ventri illius :
22. Ita ut ingrederetur etiam capulus ipse post mucronem suum , 8c occluderet adeps mucronem ipsum (non enim extraxit gladium suum e ventre ejus) Sc exiret ad podicem ejus.
23. Postea exivit Ehud ad ipsum procoetonem : quum occlusisset fores coenaculi circa illum,& pessulo obscrasset.
24. Ipso autem exeunte servi illius venerunt, & aspexerunt, quod ecce fores ipsius coenaculi essent obseratae: quare dixerunt; profecto purgat alvum in conclavi aestivi rcenaculi.
25. Quumque exspectissent dudum.Sc ecce non aperiret fores ipsius coenaculi,accepta clave aperuerunt, ecce autem dominus eorum ceciderat in terram mortuus.
26. Interea Ehud se se recipiebat , dum cunctarentur illi: & ipse praetergrediens lapicidinas illas, sese recepit Sehiram.
27. Fuitque quum adveniens clanxisset buccina in monte Ephrajimi; ut descenderent cum eo filii Jisraelis ex eo monte,ipso praeeunte eis.
28. Nam dicebat eis, sequimini me,nam tradidit Jehova inimicos vestros Moabitas in manum vestram: quapropter descenderunt post eum,8c praeoccupantes vada Jarde- nis Moabitis,non siverunt quemquam transire ;
29. Sed percusserunt Moabitarum tempore illo quasi decies mille viros,quemque opulentum,& quemque virum strenuum: neque recepit se quisquam.
30. Sic depressi sunt Moabit* die illo sub manu Jisraelitarum , & quievit terra ad annum octuagesimum usque.
31. Post eum vero suit Schamgar silius Hanathi, qui percussit Pelischthasos sexcentos viros stimulo bovis,servavitque ipse quoque Jisraelem.

CAPUT IV.

Alia populi defeBioi oppressio £ 5 " liberatio.

D Finde rursus filii Jisraelis fecerant, quod malum videtur in oculis Jehova,Ehude mortuo.
2. Et dedit eos Jehova in manum Jabinia regis Cenahanaei, qui regnabat in Chatzore : cujus militi* princeps erat Sisera,qui habitabat Charoschethse gentium.
3. Quapropter clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam : noningenti enim currus ferrati erant ei, 8c ipse oppresserat filios Jisraelis violentia viginti annis.
4.Debara‘autero fcemina prophetissa Lap» pidothana; hxc judicabat Jistaelcm tempore illo,
S- At-

5. Atque hxc quidem habitabat lub palma Deborx; inter Ramam Sc Beth-Ekm m monte Ephraiimi: ascendebantque ad eam
filii Tisraelis in indicium. ,
Ö. Mittens vero iUa advocavit Barakum
filium Abinohami Kedescho Naphthalita- rum : dixitque ei . nonne praecepit Jehova
__ - . * ► _ ivislnfotn 1
» UiU . MlAIltldV V* » " . : .
Deus Tisraelis i I,8c trahens m montem Tha- boris,assumes tecum decies nulle viros,e filus Naphthali, Se e filiis Zebulums.
7. Nam traham adversum te ad torrentem’ Kilchonis Siseram principem militiae Ja- binis, curriilque ejus & multitudinem ejus: quem tradam in manum tuam.
8. Dixit verö ei Barak , si iveris mecum, utique iturus sum: sin autem non iveris me- «urn.non ibo.
9. Qua: dixit,omnino itura sum tecum,nisi quod non erit gloria tua, secundum hanc viam , quä tu ambulas, in manum enim mulieris dedet Jehova Siseram: sicsurgens De- bora ivit cum Barako Kedeschum.
10. Quum itaque accersivisset Barak Ze- bulunitas Se Naphthalitas Kedeschum, deduxit ad vestigia sua decem millia virorum: ibatque cum eo Debora.
11. (Cheber autem Kenxus separaverat se aKenaea gente.de filiisChohabisoceriMo- schis: teumderatquc tentorium suum usque ad quercetum in Tzahanajimis, quod est prope Kedeschum.)
12. Ut autem fuit renunciatum Siserx.ad- fccndisse Barakum, filium Abinohami moniern Thaboris,
13. Accersivit Sisera omnes currus suos, noningentos currus ferratos, 8c totum illum populum, qui fuerat cum ipso 1 Charoscheta gentium ad torrentem Kischonis.
0 iq.Tum edixit Debora Barako,surge,nam hic ille dies est,quo tradit Jehova Siseram in manum tuam, nonne Jehova procedit ante te ? quare descendit Barak e monte Thaboris,Sc decies mille viri post eum:
15. fudit que Jehova Siseram,Sc omnes illos currus, totumque illum exercitum sternendum acie gladii ante Barakum : itaque descendens Silera de suo curru aufugit pedibus :
1 6. Barak vero perfequiituseslcurrus.il- los, Sc exercitum usque Charoschetam gentium : ceciditque totus exercitus Sisera: acie gladii,non relictus est,ne unus quidem.
“ 17. Sisera autem fugit pedibus ad tentorium Jahelis, uxoris Cheberi Kenxi : erat enim pax inter Jabinem regem Chatzoris, Sc familiam Cheberi Kenxi.
iz. Et prodiens Jahel obviam Siser»; dixit ei > diverte domine mi, diverte ad me,ne timeto : sic divertit ad eam in tentorium, quae texit eum stragula amphitape.
19. Dixerat autem illi,da mihi,quaeso, bibendum parum aqua:, nam sitio: Sc illa aperiens utrem lactis, dederat ipsi bibendum,an- tequam tegeret eum.
20. Post dixit illi,sta in porta tentorii: 8c erit, si quis adveniens interroget te.Sc dicat, estne istic aliquis i ut dicas,nemo tst.
21. Deinde Jahel uxor Cheberi accipiens paxillum tentprii , & apponens manum suam ad malleum quendam, accessit ad eum sensim, ac infixit paxillum in

tempora ejus» Ä» a» peimjam in terram (nam ipse fessus , Sc somno sopitus erat) ita mortuus est.
22. Ecce autem Barako persequente Siseram : prodiit Jahel obviam ei, dixitque ei, veni, ut ostendam tibi virum illum, quem tu quaeris : qui ingressus est ad eam, ecce autem Siseram prostratum mortuum, cum paxillo in temporibus suis.
23. Sic depressit Deus die illo Jabincmre- > gern Cenahanxum. ante filios Jisratlis,
24. Et perrexit manus filiorum Jisraclis indesinenter durior esse contra Jabinem regem Cenahanxum, usque dum exscidissent jabinem regem Cenahanxum.
pCfffiifMfa
i;.z£=S
vi
CAPUT V.
Epinicium DeborxsSBaraki.
C Ecinit autem Debora,Sc Barak filius Abinohami,die illo,dicendo ;
2. Quandoquidem sumit ultiones per Jit raelem,sponte se offerente populo, benedicite Jehovx.
3. Audite reges, aurem prxbete dominatores ; ego,ego Jehovx canam: psallam Je' hovx, Deo Jisraelis.
4.Jehova,quum procederes a Sehire.quum gradereris ab agro Edomxorum, terra mota est,etiam coeli stillaverunt: etiam denfx nubes stillaverunt aquas.
5. Montes diffluxerunt ä prxsentia Jehovx : ipse Sinai a prajsentia Jehovx Dei Jis- raelis:
6. Diebus Schamgaris,filiiHanathi,diebus Jahelis desierant retia, itinera, Sc ambulantes semitis, ibant itineribus tortuosis.
7. Desierant pagani in Jifraele, desierant: usque dum surrexi Debora, dum surrexi mater in Jifraele.
8 • Quum elegit deos novos,turic debellator /«/Tin portis : clypeus an conspiciebatur; aut spiculum in quadraginta millibus,in Jis- raiile i
9. Animus meus provocat eor.qui manda- ,ta habent in Jifraele,qui se sponti offerunt in populo: benedicite Jehovx.
10. Equitantes asinas nitidas,residentes in judicio, Sc qui proficiscimini per viam,confabulamini.
11 . Liberati a strepitu sagittariorum inter haustra , ibi contabulentur de justis operibus Jehovx, justis operibus erga paganos suos in Jifraele, ex quo descendunt ad portas populus Jehovx.
12 Expergiscere.expergiscere Debora,ex- pergiscere.expergiscerc, eloquere canticum, surge Barak , Sc captivam fac multitudinem captivorum tuorum,sili Abinohami.
13. Ex quo dominium residui tradit magnificis in populo,Jehova dominium mihi in fortissimos tradit.
14. ExEphrajimo.ex 'As,quorum radix ad Hamalekitas protenditur , ex sequentibus te Binjaminitis inter populos tuos ; e Mache legislatores,8c e Zebulune convocantes stylo scribx, descenderunt.
15. Etiam principes in Jissascare cum Debora/«t«r/ sunt ,sicut Jissascar Barak, i 5 i“' in convallem missus est ad vestigia ipsius : magni institutis animi in partibus Reiibe- nis.
16. Cur desideres inter duas sarcinas > audiendo sibila gregum, 6 magni profundis CQ- giutwiubtis animi ad p«tts Keiibenis !
‘ij, PininEt
jjavas re; äjwMegiÜ x»tui stem «lis p; »topwn t Torrens! se orarium p.'iato,anii 2t, Tuncobt ttitsafas lpiM; Jeho«,ute Iras ejus-. 151 Jehovx, ad;
24 Sem Cheberi Kei
->•
r.«sa e/as 1 satant; Jm
luteipede a; ictaptd auSffinmv bäte. '-».Vertenti statt S tt tffiustjli ammiupis : ’-9'St?« itlponttt! suos sibi.
jo.Aiinc iimipnel quemque i trada veri ftfcolor oli prad;
!>• Sic j H diligent io robote qu-tdrages
u malaas
teiss,
./Vt
htiotis
5. It
for, den ifosile ■».Et. fromn
n;jn Ef .

—Äi
'0 itamoitms! o perfqiiEnttS 'äffi eiidhdtqs
Tau iUvu 3 i,quec ad emusces twfm> curapii
fitillo)abiiit£:. faJifraSs, filioivun JisracSi. stttijsbinemrsp tn exsiidiiTEiajc
V.
wfc
iJarakflfuMi
: 'äftoMsjttl ■-pipio.tai
stipztaätni
isasBipfüa;
JeiesiStfetp iHoniauma: l: etiainh®
ä präfatiijlS i Jehovac Diis
ffiHanatki.r tima, Sicis tortuosis. raeMtfi» imtaaiB»
loymiÄ
Cap. 5.6.
JUDICES.
Cap. 6.
KlMSfUE
Wjottiofc;
0 «.
iitesssäe
erjsifi*'
•gifeiDä 1 "
eloquerii*
nfa;oiii® !
iinoäaim
relütii ni-

rjojiik'niiii
^KSl'BI« rt „fequeiitS
Stuos,
17. Gilhad ultra Jardenem habitans , äc Dan quare deberet apud naves ' Ascher quare desideret ad portum marium , & in prsrupris suis habitaret ?
rg. Zebulun & Naphthali populus efl, qui abjecit se ipsum,ad moriendum in editis locis agri.
19. Venerunt reges , pugnaverunt: tunc pugnaverunt reges Cenahanxi Thahanaci ad'aquas Megidduntis : ne frustulum quidem argenti acceperunt.
20. E coelis pugnarunt: sidera ipsa e suis aggeribus pugnaverunt contra Siseram.
, ii. Torreris Kischonis evertit eos , torrens occursuum , torrens Kischonis : dixi, proculcato, anima mea, robur.
22. Tunc obtuderunt calces equorum,prx- citatis cursibus suis fortes illorum.
23. Maledicite Mevozo , inquit angelus Jehovx, indesinenter maledicite habitatoribus ejus : quia non advenerunt ad auxilium Jehovx, ad auxilium Jehovx inter fortes.
24. Benedicitor prx fueminis Jahel uxor Cheberi Kenxi : prx f« minis in tentorio , degentibus benedicitor.
25. Aquam petierat ille, lac ipsa dedit : simpulo magnificorum obtulit lac pingue.
16. Manus sinistra ejus ad paxillum,dextera autem ejus ad tuditem laborantium se se extenderunti&tudit Siseram .abrasit caput e- jus,&fregit ac transverberavit tempora ejus
27. Inter pedes ejus incurvavit se, cecidit, jacuit: inter pedes ipsius incurvavit se , cecidit, ubi incurvaverat se, ibidem cecidit vita spoliatus.
28. Per fenestram prospectabat & minuriebat mater Siferx, per fenestellam: cur tardat currus ejus redire : cur differunt incessus curnmm ejus i
29. Sapientes principum foeminarum ejus respondebant: etiam ipsa referebat sermones suos sibi.
30. An non assequuti sunt? partiuntur prae dam ? puellam unam > puellas duas in virum quemque ? prxda versicolorium efl Siser» praeda versicolorium, phrygionicum opus : versicolor operis phrygionici utrinque ad colla praedantium.
31. Sic pereant omnes inimici tui Jehova, at diligentes exim,fint ut quum procedit sol in robore suo: Sic quievit terra ad annum ou.idragesimum.
i»
toevotatt
sarSit",
1 vefei>£ partitas I®
duasfttf"?'*
•oSiiU'
l2 IUPl' ;

CAPUT VI.

Kova populi defeHio, oppreffio sub Afidja- ttiris , liberatio.

D Finde quum facerent filii Jisraelis, quod malum videtur in oculis jehovx, tradidit eos Jehova in manum Midjanitaruin septem annis.
z.Quum itaque roborata e fiet manus Mid janitarum super Jisraelem, metuMidjanita- tum, faciebant sibi filii Jisraelis specus illas , .qua: sunt in montibus, St speluncas, ac munitiones.
3. Erat enim, quum severat Jisrael; ut ad- sccndens Midjan, St Haroälek.Onentalesque ascenderent adversus illum-.
4. Et castra ponentes contra eos,perdebant {'< oventum terra; usque qua venis Hazzain; neque rcliquumfaciebant victum m Jisraele, parvam pecudephaut bovem,aM asinum-
5. Nam ipsi , St pecora eorum ascendebant cum tentoriis suis, & veniebant quasi locustae multitudine, ipsi St cameli eorum innumeri: veniebantque in eam terram, ad perdendum eam.
6. Quum ergo depauperatus e fiet valde Jisrael ob prxsentiam Midjanitarum, clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam.
7. Fuitque quum inclamavissent filii Jisraelis Jehovam, propter Midjanitas;
Ut mitteret Jehova virum prophetam ad filios Jisraelis, qui dixit eis, sic ait Jehova» Deus Jisraelis: ego feceram, ut ascenderetis ex fEgypto, St eduxeram vos e domo servorum,
p.F.t eripueram vos e manu fEgyptiorum,
St e manu omnium opprimentium vos, ex- puleramque eos a facie vestra, St dederam vobis terram eorum;
10. Denique dixeram vobis, ego sum Jehova Deus vester, ne timete deos Emorxo- ruin.in quorum terra habitatis : at non auscultastis voci me*.
11. Postea veniens angelus Jehovx, consedit sub quercu illa, qux e/lHophr* , perti-
nte ad Joaschum Abi-Hezeritam, cujus filius Gidhon decutiebat triticum m quadam areola, ut fugien» deportaret a conspectu Midjanitarum.
12. Quiimque appareret ei angelus Jehovx, dixit ei, Jehova efl tecum, valentissime robore.
13 .Cui dixit Gidhon, attende ad me domine, si est Jehova nobiscum , at quare obvenit nobis totum hoc ? St ubi sunt omnia mirabilia ejus, qux enarrabant nobis patres nostri, dicendo: nonne fecit, ut ex ALgypto ascenderemus , Jehova ? nunc enim deseruit nos j ehova, ac tradidit nos in manum Midjanitarum:
14. Tum respiciens ad eum Jehova, dixit, i virtute illa tua, 8t servabis Jisraelem e manu Midjanitarum : nonne mitto te ?
15. Cui ille dixit, attende ad me Domine, quänam re servabo Jistaelem ? Ecce dux meus pauperrimus efl inter Menafchitas, Sc ego minimus in domo patris piei.
16. Tum dixit ei Jehova, facies, nam ero tecum : ideo percuties Midjanitas , tanquain virum unum.
17. Dixit autem Gidhor. ei ■, si nunc inveni gratiam in oculis tKis ; edes igitur mihi signum, te illum esse, qui loqueris mecum.
18. Ne, quxfo, moveas te hinc, donec redeam ad te, 8c prolatum munus meum collocem ante te : qui dixit > ego considebo, donec revertaris.
19. Deinde Gidhon rediit, quum parastet hoedum lactentem, 8c ex Epha farina: azymos panes, Lame posita in canistro, & jure posito in cacabo : protulitque ad eum sub quercum illam, 8c admovit.
20. Edixit autem ei angelus ille Dei, accipe istam carnem, Sc azymos panes, Sc colloca in petra illa, jus autem effunde : qui fecit sic:
21. Tum extendens angelus Jehova: extremitatem scipionis illius , qui erat in manu ipsius,tetigit illam carnem,8c panes azymos: afcenditque ignis a rupe illa > qui absumsit carnem, Sc azymos panes illos , ÖC angelus letrns abiit » conspectu eius.
1' M ».Qua-

22. Quapropter animadvertit Gidhon an- ■ ' - e sle; St dixit Gidhon:
•retuin Tehovx euittefie; sc
Aha, domine Iehovi, quandoquidem vidi
gelum Iehova: in os.
_ Dixit vero ei Iehova, psxcest tibi, ne
tone:non morieris. .
24. Exstruxit autemibi Gidhon altare Ie- 1 k?v 3 C j <juunxpi oclärnsviflct ipfi. IcHova ps— eem. 1 (usque in diem liune adhuc exstat iio- phr* ABi-Hezeritarum.)_

25. Fuitque hoc ea ipsa nocte, quum dixisset ei iehova, accipe juvencum adultio- tem,quie/l patris tui, nempe juvencum illum fecundum, septennem •• & postquam «jestruxeris »itare illud Bahalis, quod est patri tuo, & lucum, qui est juxta illud, fuccide-
x 6 . Exstrues altare Iehovae Deo tuo in summitate illius ipsius arcis , cum strue: tunc accipiens juvencum illum secundum, offeres holocaustum iu lignis illius luci, quem excideris.
27, Accipiens enim Gidhon decem viros & servis suis, fecit quemadmodum edixerat ei Iehova 1 fuit autem, quia timebat ä familia patris fui, & hominibus civitatis illius , si fecisset interdiu, ut faceret noctu.
xg. Quum autem furrexissent homines illinc civitatis mane, ecce dirutum erat altare Bahaiic, & lucus, qui fuerat juxta illud, excisus ; juvencus autem fecundus ille oblatus in holocaustum. enti super illud altare , quod erat exstructum.
29- Quam Obrem dixerunt alter alteri, quit fecit rem hanc i qutimque inquisivissent St percunctati essent, dixerunt, Gidhon filius Joasehi fecit rem hanc :
30. Dixerunt autem homines illius civitatis Joischo , produc filium tuum, ut moriatur : quia diruit altare Bahalis, 8t quia succidit lucum, qui erat juxta illud.
31. Dixit verö Joasch omnibus, qui instabant apud ipsum, vosite contendetis pto Ba- hale ? a 11 vos servabitis eum i qui contenderit pro eo, hoc ipso mane morti tradetur: si Deus est, contendet in eum,quia diruit altare ipsius.
32. Vocavit itaque illum die illo Jerubba- haiem; eo quod dixisset, contendet contra eumipscBahal, quia diruit altare ipsius.
33. Omnes autem Midianitx , & Hamale- kits:, ac orientales erant^ongregati simul,& trajecto far dene, castrametati erant in con- Valie Jizrehelis.
Sed spiritus Jefiovs induit Gidhoncm: qui ubi cJanxisset buccina, convocati Abi- Heterit* eumsequuti sunt,
35, Praeterea «uncios misit per totum Menaschen, qui convocatus ipse quoque fe- cjuutuseü eum: mmcioi etiam misit ad A- tcherem, & ad Zebulunem,8c ad Naphthalin, qui. ascenderunt obviam istis.
% 6 . Dixerat autem Gidhon Deo; si tu ser- vafnms es manu mea iistaelem, quemadmodum Sequutus es:
37. Ecce ego statuo vellus Iznx in hac arca: »i ros fuerit in ipso vellere solo, St in tota terra sipeitas , sic novero te servaturum rnanimea üisraeiem, quemadmodum loquti-
%%■ Et fuk it*, nam quum surrexisset po»
ACc& mMii, asperserat fehtva vrifciS; Kx expressit rorem ex illo vellere , plenum simpu Ium aqux.
39. Rursus dixit Gidhon Deo, ne accendatur ira tua in me, St loquar tantum hac vice : probem, quasso,solummodo hac viceho; vellere, sit, quasso,siccitas in hoc vellere solo, Sc stipet totam terram sit ros.
40. Eecit itaque Deus sic nocte illa: erat enim siccitas in i iio vellere solo, at in tota terra erat ros.

CAPUT VII.

Gidhon lustrat milites , £ 5 ’ stratngemate feitet fugat inimicos.

CUrgens itaque mane Jerubbahal (is est •DGidhon) totusque populus , qui erat cum eo , castrametati sunt ad fontem Charodi: castra autem Midj anitarum erant ei ab Aquilone cis collem Mora:, in ipsa convalle.
2. Sed dixit Jehova Gidhoni, numerosior est hic populus, qui efl tecum, quam ut tradam Midjanitas in manum eorum: ne gloriam assumat sibi Iisiael supra me, dicendo, manus mea salutem attulit mihi.
3. Nunc itaque proclama jam audiente
hoc populo, dicendo , is, qui timidus est, St trepidus, revertens evolato versus montem Gilhadis: sic reversa sunt ex eo populo vi- ginti duo millia, decies autem mille remanserunt. 1
4. Iterum dixit Jehova Gidhoni, populus iste adhuc est numerosior: deducito eos ad istas aquas, & disparabo tibi eum illic : tum futurum est, ut de quocunque dixero tibi, hic ito tecum, is eat tecum.de quocunque autem dixero tibi, hic ne ito tecum, is ne eat.
5. Deducto itaque populo ad istas aquas, edixit Jehova Gidhoni , quicunque lambet linpua sua ex ista aqua, quemadmodum lambere solet canis, statuito eum seorsim, similiter quicunque incurvabit se in genua sua ad bibendum.
6 . Fuitque numerus eorum,qui lamberant sila manu ad os suum injicientes aquam , trecentorum virorum : totum autem reliquum illius populi incurvaverunt se in genua sua ad bibendum aquam.
7. Tum dixit Jehova Gidhoni, trecentis istis viris lambentibus servabo vos, St tradam Midjanitas in manum tuam : quamobrem totus iste populus abeunto quisque in locum suum.
8. Quum itaque accepissent hic populus commeatum in manu sua , & buccinas illorum ; St omnes viros Iisi-aelitas illos dimisisset quemque in tentoria sua, trecentos istos viros retinuit: castravero Midjanitarum infra eum erant in illa convalle.
9. Fuit autem illä ipsa nocte, ut ediceret ei Iehova, siirge, descende ad ist« castra; nam trado ea in manum tuam,
1 o. Quod si times descendere,descende tu» & Pura, puer tuus, ad ipsa castra:
ii. Et audies , quid loquantur > ut postea confirmentur manus tu* , ac descendas contra ista castra: descendit itaque ipse, St Pura puer ejus ad extremitatem militarium ordinum, qui erant in castris.
xx. Midjanitx autem &HamaIckit3e cum omnibus orientalibus diffusi erant in ea convalle tanquam locusta: multitudine;
efifliei/sqs« eonuti non eratmirntius ,^» 1
sicli«
tote p» (lärÄjffl
it
u>
1 ; Udior fete* teitlo; Doiriai fifa it.iit
ut iram & reversi surgite, 1 flram ca.1 ii. Ta taimk qiilfee e »iio H y,M: datote; teri mi , cAn fit 1 iU!m?ji isfBtri«
'aisAov 5. Adveni ;»iat ■auita
meras 1 as, (fu 10. Ch accinis,! aamilin i buceti mt, glac a. Si
fcimea
Atavo:
a; Sto tiruui,« {erit ex Iierera fqra T;
.W
itteK;
»Mena
aPii
tean
idtti
pii
iarfa
Ephr;
Beth-
tara
Boa

citier
tenti
fero

Cap.S
Cap-7»
JUDICES.
plenum 6c
Deo, ne ic tantiim Ia; 'dohacviu locvelltrti
nocte illi:: "olo, at i«
»fcahaJ Cii' qui erat et m Ctaoi «eiibftt 'tsmik.
i,quam u!t eorum:*;: intitii mihi.
a ja !!L tiffliissd verstls mocr reopojii' a millsio
!6oni,pt® iueitci eu; milfcr. r ttotibiX .nqueauW ierat. ,'*» »Jt
aptlsic
roijMj
tra«?
'p 2 »-Ä !■
uiijtts 1 - nt fc?'r
'<to&
tasilioid
treeei*
Ijjniis'-
utedi-'
»M
rat
tis.®? lesce»^; :e ipfeS- litaiif»*
„M'
er«* r miit^
f0?
sicut arena, qua' est in littore maris multitudine.

*3- Quumquc advenisset Gidhon , ecce quidam narrabat proximo suo somnium : & dicebat, ecce somnium somniavi, quod ecce tostus panis hordeaceus obvertebat se in castris Midjanitarum , & perveniens in tentoria, concutiebat ipsa ita, ut caderent, sub- vertebätque ipsa, ita ut lapsa jacerent tentoria.

14. Respondens autem proximus ejus, dicebat, non efl hoc aliud > nisi gladius Gid- hcrnis filii Ioaschi viri lisraelitx : tradidit Deus in manum ejus Midjanitas, & tota harc castra.

15. Fuit ergo, quum audisset Gidhon narrationem illius somnii,& explicationem ejus, ut incurvaret sese honorem Deo exhibens ; & reversus ad castra lisraiilitarum diceret, surgite, tradit enim lehova in manum ve- slra'm castra Midjanitarum:

1 6. Tum distribuit trecentos illos viros in tria agmina, tradiditque buccinas in manum cujufque eorum, & hydrias vacuas , facesque in medio illarum hydriarum :

17. Et dixit eis, me versus respicitote, & sic facitote: quum ecce ego veniam ad extremitatem istorum castrorum,erit ut quemadmodum faciam, sic faciatis.

i?. Clangam enim buccina ego, Sc quicunque erunt mecum; quare clangetis vos quoque buccinis circum tota ista castra, & dicetis, Jehovse &Gidhonis,j'/w! iai.

19. Adveniens itaque Gidhon, 8c centum viri, qui erant cum ipso ad extremitatem lorum castrorum, principio vigilis medis (tantummodo demum statuebant custodes) clanxerunt buccinis simul comminuendo hydrias, qua: emnt in manu ipsorum.

20. Clanxerunt itaque tria illa agmina buccinis,& fregerunt hydrias : nam tenebant manu sinistra sua faces, manu vero dextera fui buccinas ad clangendum: deinde clamarunt, gladius lehova:, & Gidhonis.

21. Subsistebant autem quisque in loco suo circiim castra ipsa : discurrentia vero tota illa castra vociferabantur, & fugiebant.

22. Rursus clanxerunt trecentis illis buccinis ; & obvertit lehova gladium unius in a!-, terum, idque per tota illa castra; adeo ut fu-' gerit exercitus ille usque Beth-Schittam per Treteram usque ad ripam Abel-Mecholaeam supra Tabbatham.

23. Quapropter convocati sunt viri lisrae- Jits e Naphthali, & ex Äschere, atque ex toro Menasche; qui persequuti sunt Midjanitas.

24. Praeterea nuncios misit Gidhon per totum montem Ephrajimi , qui edicerent, ■descendite obviam Midjanitis , St praeoccupate illis aquas Beth-Baram usque > nempe fardenis aquas : itaque convocati omnes viri Fphrasimi , praeoccupaverunt aquas illas Rcth-Baram usque, id est, lardenis aquas.

25. Cepenintque duos principes Midjanitarum, Horebum & Zeebum, occiderunt Horebum in rupe Horebi, Zeebum vero occiderunt in torculari S'cebi , quum persequerentur Midjanitas: caput autem Horebi &t Zcebi attulerunt ad Gidhoncm trans Xar- denerm

CAPUT VIII.

Ephrajim insurgit contra Gidhonem ,(jfmo- nimentum , quodposuerat Olitor IX, evadit in i dolum.

C Ed dixerunt ei viri Epliraiimita?, quae est ^ haec res, quam fecisti nobis > non vocando nos, quum proficiscereris ad pugnam contra Midi anitas. contenderiintque cum eo vali-

2. Qui dixit eis, quid feci nunc cujusmo- di vos .' nonne meliores sunt racemationes Ephrajimitarum , vindemia Abihezerita- rum ?

3. In manum vestram tradidit Deus prin-.. cipes Midjanitarum, Horebum 8c Zeebum, qmd ergo potui facete cujusmodi vos ? tunc destitit iratus illorum animus ab eo, quum eloquutus esset verbum hoc.

4- Quum autem venisset Gidhon ad Iarde- nem; trajiciens ipse cum trecentis viris , qui erant cum eo fessi, persequentes tamen ;

5. Dixit viris Succothanis, date, quxso, trattas panis huic populo, qui sequitur vestigia mea: fessi enim sunt, & confestim persequor Zebachum &c Tzalmunahum , Reges Midjanitarum. 0

6. Dixit vero principum Succothanorum ordo, an manus Zebachi & Tzalmunahi nunc eß in manu tua,ut tradamus exercitui tuo panem i

7. Quibus dixit Gidhon : propterea quum tradiderit lehova Zebachum & Tzalmunahum in manum meam : utique triturando caedam carnem vestram, spinis istius deserti, & oxyacanthis.

8 ■ Et ascendens inde Penuelem.alloquutus est eos in eandem sententiam : sed responderunt ei viri Penuelint, quemadmodum responderant viri Succothani.

p- Quare etiam alloquutus est viros Pe- nuelitas, dicendo , quum revertar incolumis, destruam turrim istam.

10. Zebach autem, 8c Tzalmunah erant Kar-kore , & exercitus eorum cum ipfis, quasi quindecim millium, quicunque residui erant e toto exercitu orientalium : qui autem ceciderant, centum viginti millia virorum erant stringentium gladium^

11. Ascendit itaque Gidhon vi,i degentium in tentoriis, ab oriente Nobacho , Sc Iogbeha: percussstcDe exercitum illum,dum exercitus ille degebat secure.

■ 12. Sed fugientes Zebachum & Tznlmu- nahumpersequutus est : cep/tque duoWeges Midianitarum Zebachum & Tzalmunahum, & totum exercitum illum perculit.
13. Postea revertens Gidhon*filius loa- schi, ab ilio pralio, ante ascensum solis;
14. Cepit puerum e viris Succothanis: & petcunctatus est eum: qui descripsit ei principes Succothanos , & seniores ejus, septuaginta septem viros.
ly Quumque ingressus esset ad viros Suc-) cothanos, dixit, ecce Zebach Sc Tzalmunah: de quibus exprobrastis mihi , dicendo , an palma Zebachi & Tzalmuifthi eß nunc in manu tuar ut tradamus viris tuis fessis panem?
16. Etassumtis Senioribus civitatis illius; spinisque deserti, Sc oxyacanthis , documentum in eis dedit viris Succothanis.
M 1 ly.Dein-

*fT, -Deindeturrim dclbruxit > ac amterfecitvirGS iRius civitatis.
arg. Postea dixit Zebich* »c Tx*lmonaho, quales errmtvhiapaot interfecistis iit Thabo- rc." qui dixerunt» qualis ts* tales illi ct artti idera r >v«i£,for®i,^ ua st fiiü Eegis.
sp. Tunc dixit, fratres niei, filii matris «J.e* erant: it* ut vivit Jehov*, si vivos fer- vusseris cos, non fueram occisurus vos.
loi. Staqn« dixit jethero primogenito suo, sorge occide istos: sed non strinxit puer gla- <3ium Arum, eö quod timeret, nam adhuc puer erat.
21. Trms dixit Zebach cum Tzalmanaho, sorge tu, St incurre in nos,nam qualis e/i vir, -taJee/iroburejus; quapropter surgens Gid- hou,interfecit Zebachum Si Tzalmunahum, accepitqite lunulas istas, quae exuat ad colla <& mei oram ipsorum.
at. Dostes dixerunt llhacYitxfittg fc/rGid- hanu domimum habe in nos,tum tu, tum filius tuus, tum nepos tuus, quia servasti no s e «asnai Midjruitarum,
23. Sed dixit eis Gidhon,non habebo ego rfemmium in vos , neque filius meus habebit dominium in vos: Jebova habiturus est do- Kunium in vos.
24. Vtx terea dixit eis Gidhon,petam a votis, petitionem, Ht detis mihi quisque monile pr xnx iltx (monilia enim aurea fuerant 11- Iis,qoia Jifmalvelifie erant.)
25. Kt if*'dixerunt,lubentissim6dabimus: «rpficaetefque pannum quemdam, conjece- Xttii.t illuc quisque monile praida: fucr.
2 6.. fuit autem pondus monilium aureo- ßt.r® .t-quK petierat, mille septingentorum fi- e Ierunt *is.ri: praeter lunulas ,. 5 c my rothe ciri ia« & vestes purpureas, quibus induti erant segesMidJsniUrum.g^praiter torques, qui aratu ad coKa camelorum illorum. •
2.?. Aptov/tque Gidhon illud nurum in aroiculuns., stituitque ipsum in sua civitate Ei opfere , obi scortati sunt omnes lisraelitae post mortem ipsius ; fuitque Gidhoni, id est, familiae ejus in tendiculam.
2S- Tum depreffi Midjznitx ante filios lis- rtcliscnon perrexerunt attollere caput suum: sic «quievit terra diebus Gidhonis in amitini rc/^aur quadragesimum: t
29. Et#biens Jetubbahai filius Joasefii, mansit domi fure. ,
•yr- Euerunt autem Gidhoni septuaginta" £&u egressi e femore e; ul: nam uxores mulsas «nant eL t
31 uGancutins vAk» ejus, quae erat ScheceS ®.i,peperit ei ipse quoque filium; cui nomen indidit Abiraeleco.
ji._ Sedguum mortuus Gidhon filius Joa- fehi, iis canitie bona, fepultus esset i» fepui- cheo foasch i patri s sni Abihezerit» , Ko- plwae;
■ 3;. Quum, inquam,mm-tuiis esset Gidhon, fuit, ut denisG filii 1 Israelis scortantes seque- rentur Bshalimos , proponerentque sibi Ba- luS-oertthnia <11 Deum.
34. /u non sunt recordati fili; iisrsclis fe- Jsfi-va: Dei fui, Quieripuerat ipsos e manu o- Etu-rimn mimicos 1:111, ipfoium circumquaque.
35. .Neque exercuerunt benignitatem erga' se raduia)et ubfeshaiis , Gidhonis. secun- <fen; oaace iUudttftaam.qnio affecerat ristae- Jess,

CAPUT I X.

Parabel* arborum creantium restem it.
nuntiatur dbimeleko , £T Schecemitis fia perfidia in Jerubbhhalempmna.
A Biens enim Abimelec filius Jerubbahalii Schecemum ad cognatos matris fu*; alloquutus est eos, & totam familiam pater- nx domus matris fuse,dicendo:
2, Eloqüimini , quasso .audientibus omnibus Schecemitis, utrum melius eft vobisan ut dominium habeant in vos septuaginta viri,omnes filii Jcrubbahalis, an vero ut dominium habeat in vos vir unus ? recordemini autem me esse os vestrum,& carnem vestram.
3. Eloquuti sunt igitur cognati matris ejui pro eo, audientibus omnibus Schecemitis, omnia verba ista; inctinavrtque animus eorum ad sequendum Abimelecum, eb quod dicerent, cognatus noster est.
4. Quapropter dederunt ei septuaginta fidos argenti ex »de Bahal-berithi, quibus conduxit Abimelec viros inanes Sc instabiles, qui sequuti sunt ipsum.
5-Ita venit in domum patris fui Hophram, & interfecit fratres suos filios Jerubbaha- lis , qui erant septuaginta vin super lapidem unum: sed superstes relidtus est Jotham filius Jerubbahalis minimus, quia absconderat scse.
rt. Tum congregarunt se omnes Schece- mitae, & omnes incola' munitionis abeuntes- que constituerunt Abimelecum in Kegem; apud planitiem statu», qua; est in agro Sche- femitano.
7. Quod quum minciassent Jothamo quidam, abiens constitit in vertice montis Ge- rizzimorum , & sublata voce suä clamavit; dicens illis, audite me Schecemitae, ita audiat vos Deus.
8. Aliquando iverunt arbores, ut crearent sibi regem; dixeriintque oliva;, regna super nos:
Sed dixit eis oliva, cogererne desistere *‘cum pinguedine mea ego , per quam honorantur Deus & homines: ut irem vagatum propter alias arbores i
10. Deinde dixerunt arbores ficui;veni tu, ^Jregna super nos:
c ii. Sed dixit eis ficus, cogererne desistere cum dulcedine mea, Lc cum reditu meo optimo, ut irem vagatum propter alias arbores ?
12. Tum dixerunt arbores vitijveni tu,regna super nos.
13. Sed dixit eis vitis, cogererne desistere cum musto meo, quod fetificat Deum Sc homines ■ ut irem vagatum propter aiiai arbores i
14. Denique flixerunt omnes arbores cy- nosbato: veni tu,regna super nos.
15. Tum cynosbatus dixit arboribus,fi ferio vos creatis me in regem super vos, venite,obtegite vos umbra mea : sin miniis exeat ignis ex cynosbato, & absumat cedros ipsas Libani.
i< 5 . Similiter nunc, si ferio & integri fecistis, quod regem constituistis Abimelecum, Ac si bonum_f xercuistis erga Jerubbahalem & erga familiam ejus , Sc si fecundum beneficium msmuwtfeju* affecistis eum
17. (IV
jcibjiiifBj cUjnuMiii ij. V#a [aipisai täOSBSif 1 iwtaam tita, ft
yi]tribbasel
iapulit!
ijtaiit'
uSiitr
clioiis: Si rtwffii
1 11. T® i Jeeram, Iliis fui. i ii. Te 'fytrliba Imn SffAtin1,
avarican

a:
2 Ct redi csiaAS. HSiikl jassiiS
inniti
aras M i:;o.
hem
attesei« Jafifitra 17. Ai »ut vine i* lauda Wuici ut Abii *Qti sAbimi ii! nor Silui pr ume pi lus isti 19. A Bea, ut Abimel
frodi.
wJ
livitatii
utufn
n
iule 1
«a
puls
Sol'
em
funi
te

IX,
vim 'Schmiß »pm. iiius Jmiü itos init® n familia: itio;
udientibusi Jiust/voil V'OS fejtu: a/ireroii wfrtconi nÄi«
Minutiis i is Stet lPirckv
it ti 6 ;s al-berifciji Midi.
.trisliifeis ffios fcü in septtl?.' is elljcit 10:1 alias:
mes is : owabec ii in /fest
ü Cap. 9.
JUDICES.
te moie etuafe tMl.ita
boitsitas in,itf
jretffc
icqss:
snaifst
cojatsit [custtSst' propttri'
s viti;*
tjertrs ;
riftatk
ropttn-
nes aif* :rnos.
: arborcc "upervs lininis 1 Mtick"
Si««?;
isAli®*"
,jd#
'%f
17. (Pugnavit enim pater meus pro vobis, & abjiciens animam suam procul, eripuit vos e manu Midjanit arum.
ig. Vos autem insurrexiflis contra familiam patris mei hoc tempore , & interfecistis ftiios ejus , qui erant septuaginta viri super lapidem unum: regemque constituistis Ab-i- melecum, filium ancillae ejus super Schece- mitas.eo quod cognatus vester est.)
19. Si, inquam , ferio & integre fecistis erga Jerubbahalem , & erga familiam ejus hoc tempore, laetamini de Abimeleco, & laetetur ipse etiam de vobis :
20. Sin vero miniis, exeat ignis ex Abimeleco , & absumat Schecemitas,& incolas munitionis : & exeat ignis ex Schecemitis, & incolis munitionis , qui absumat Abimele- cum.
21. Tum aufugit Jotham,8c fugiens abiit Beerum, mansitque ibi metu Abimeleci fratris fui.
22. Tenuit ergo Abimelec principatum super lifraelem tribus annis.
2Z. Immisit autem Deus affectum malum inter Abimelecum & Schecemitas; adeo ut praevaricarentur Schecemitx contra Abimelecum :
24. Ut rediret injuria septuaginta filiis Je- rubbahalis illata , id est, caedes eorum reponeretur Abimeleco fratri eorum, qui interfecerat eos,& Schecemitis, qui confirmaverant manus ejus.ut interficeret fratres suos.
2^. Ponentes enim adversus eum Schecemitx insidiatores in verticibus illorum montium , rapiebant quicquid transibat secundum eos via illa: quod renunciatum est Abimeleco.
26. Deinde veniens Gahal filius Hebedi.Sc fratres ejus , quum pervenissent Schecemum, confisi sunt ei Schecemitx :
27. Adeo ut exeuntes in agrum vindemiarent vineas suas, 8c calcarent «n/w.facerent- que laudativa carmina ; deinde ingressi «dem Dei fui comederent ac biberent,ac maledicerent Abimeleco.
28. Quare dixit Gahal filius Hebedi, quis eß Abimelec , & qux Schecem, ut serviamus isti? nonne filius e/? Jerubbahalis? aut quis Zebul prxfectus ejus ? servite viris natis Cha- more principe Schecemi, cur enim serviremus isti nos l
29. At urinam populus hic esset in manu mea, ut tollerem Abimelecum : postea dixit Abimeleco , multiplica exercitum tuum, & prodi.
30. Audiens itaque Zebul prxfectus ipsius civitatis verba Gahalis, filii Hebedi, quibus accensa est ira ejus :
31. Misit nuncios ad Abimelecum Thor- mam,qui dicerent;ecce Gahal filius Hebedi,& frater ejus ingressi sunt Schecemum,qui ecce cum civitate oppugnaturi sunt te.
32. Nunc igitur surge de nocte tu 8c populus , qui efl tecum; S 1 insidiare in agro :
33. Erit autem ipso mane, quum orietur Sol ,ut furgas irruiturus in civitatem; nam ecce ipse & populus, qui eft cum eo exituri sunt ad te,sic facies ei prout obvenerit manui tu«.
34. Surrexit itaque Abimelec 8t totus populus , qui erat cum eo noctu; insidiatique sunt in schecemitas quatuor agminibus.
35. Gahal vero filit»Hebedi^quam exivisset , substitit in foribus portae civitatis r (urgebat enim Abimelec „ & populus,,, qui evait cum eo ex insidiis-
Y>' Videns autem Gah:ä popuJüai ifitea*» dicebat Zebuli' , ecce populus descendens- i verticibus istorum montium r se! refpcjitä» ei Zebus , umbram ipsorum montium vide«, quasi homines,

_ 37-Deindeiteram ioqinrtusGahak,smpL» dixit, ecce populus descendentes ex editior« loco teirx; nam agmen- amis veniebat i- via planitiei Melione«imomm.
38- Cta dixit Zebul, abrnumr eß os mure» quo dicebas » qainefl Abimelec, ut ferviamux ei t annon iste efl populus Wie , quem sprevisti? egredere, quasso,nunc,& pugna coctis eum.
39. Sic egressus Gahal ame SciiccemitSj pugnavit contra Abimelecum:
40. Sed perfequutusest eum Abimefec sagientem ä facie sua: cecidcnkstque confaiQ multi, usque ad fores ipsius portx,
4r. Kesidebat autem Abimelec Anan* : expulftque Zebul Gahalem cum ftairibta* ejus, ne habitarent Schecemi.
42. Fuit etiam postridie, quum exiret populus in agrum ; ut renunciareni quidam Abimeleco:
43. Qui assumens populum (iram ,partite* est eos in tria agmina,& insidiatus est ia eignn : quiimque videret , quod ecce populus exibat £ civitate, insurgens ineo«, percussit eos.
44. Nam Abimelec & agminum tilxd' qv>o>Z erat cum ipso, irruentes instabant ad' feres portx ipsius civitatis; duo verö reliqua augmina irruentia in omnes,qui erant in ago» percusserunt eos.
45. Itaque Abimelec oppugnans ipf«v. ci - vitatem toto illo die cepit civitatem » Sc populum,qui erat in ea interfecit destructaque civitate consevit eam sale.
4 6. Quae quum audirent omnes cives acis Schecenutanx ; ingressi, sunt propugnaculum , «dem Dei Berithi»
47. Sed ubi mmciatumest Abimefeco.fe congregasse omnes cives arcis Schecemita- nx:
48- Ascendit Abimelec montem Tralmev- nis ipse , & totus populus, qui eruscum eo; ubi accipiens Aljuuelec securim bipennem in manu sua,ampSfavit ramos arborum,quos sublatos imposuit humero suo : edbdtqu® populo , qui erat fecum»quod vidistis me facere , festinanter facite sicut ego.
49. Quapropter amputarunt totus quoque populus quisque ramos suos, & sequt.it! Abimelecum circumposuerunt propugnaculo, 8 1 incenderunt illis propugnaculum igne; sic mortui sunt etiam omnes cives arcisSchc- cernitanx,quasi mille viri & mulieres.
50. Deinde profectus Abimelec Thebe- tzum; castra posuit contra Thebetzum, 3 c cepit illud.
51. Arx autem munita erat intra civitatem illam; quo confugientes omnes viri, 8c mulieres, denique omnes cives illius civitatis, occluserant circa se, 8c ascenderant ad tecttaa arcis.
52. Sed veniens Abimelec usque ad arce», ut pugnaret contra eam., quum accedere»
■ M i usqas

ad comburendum
usque ad portam arcis eam igne;
53. Dejecit mulier quaedam fragmen molae super caput Abimcleci,5c confregit cranium ejus.
54. Quare inclamans celeriter puerum armigerum suum. edixit ei, stringe gladium
tuum, 8c morti trade me , ne dicant de me mulier interfecit eum : tum confodit eum puer ejus, ita ut mortuus stt.
55. Videntes autem Iisraelitae mortuum esse Abimclecum,abiverunt quisque in locum suum.
5<f. Sic fecit Deus, ut rediret maleficium Abimeleci ; quo affecerat patrem suum, interficiendo fratres suos, qui erant septua- ginta;
57. Et totum maleficium Schecemitarum fecit Deus, ut rediret in caput illorum : eve- n'tque illis maledictio Iothami,filii lerubba- Kalis.
13. Attamen relinquentes me,coluistis deos alienos: idcirco non pergam servare vos.
14. Abite , & inclamate deos istos , quos elegistis : ipsi servent vos tempore angustia: veltrx.
15. Dixerunt autem Iisraelit* Jehova:, peccavimus, fac tu nobis omnino, prout bonum videtur in oculis tuis : veruntamen libera nos, quaesumus, hoc tempore :
16. Et removentes deos alienigenarum e medio fui, coluerunt Jehovam : ita imminutus est animus ejus propter laborem fisrai:litarum.
CAFUf X.
Tholx succedit Jair > quo mortuo fit populta idololatncus > iy punitur.
S Urrexit autem post Abimelecum ad conservandum Iisraelem Tholah, filius Pine, filii Dodonis lissascarita : qui residebat Scha- mire in monte Ephrajimi.
2. Is judicavit Iisraelem viginti tribus annis ; & monens sepultus est Schamire.
3. Deinde surrexit post eum Iair Gilha- dita,qui judicavit Iisraelem viginti duobus annis.
4. Erant autem ei triginta filii equitantes triginta asellos, ac triginta civitates erant eis": quas vocant villas lairis usque in diem istum, quae sunt in terra Gilhadis.
5. Deinde mortuus Iair , sepultus est Ka- Dione.
< 5 . Tum rursus faciebant filii Iisraelis.quod malum videtur in oculis Jehovae ; colebant enim Bahalimos St Haschtharothas, deosque Syria:, 8c deosTzidonis , Sc deos Moabita- rum, deosqueHammonitarum,& deos Pe- lifchthaeorum : denique dereliquerant Jehovam, nec colebant eum.
7. Quapropter accensa est ira Jehovae contra Iisraelitas, adeö ut dederet eos in manum l'eliichtha:orum, St in manum Hammomta- rum.
8- Hi autem confregeiapt, & conquassaverant Iisraelitas anno nK, anno, inquam, decimo octavo omnes Iisraelitas, qui erant ultra Jardenem in terra Emoraei, quae est in Gilhade:
9. Et trajiciebant Hammonitae Iardenem ad pugnandum etiam contra I.hudam , Sc contra Biujaminem, Sc contra familiam E phrajimi ; adeö ut angustia esset Iisraelitis valde:
10. Clamaverunt itaque Iisraelitae ad Jehovam, dicendo ; peccavimus tibi, tum quia dereliquimus Deum nostrum , tum quia, coluimus Bahalimos.
ir. Sed dixit JehoVa Iisraelitis 3 annonex *gyptiis,8c ex Emoraeis,8c ex Hammonitis, St ex 1’elischthxis,
ia. Tzidoniis quoque Sc Hamaleckitis, Sc indigenis opprimentibus vos : quum clamaretis ad jne , tum servavi vos e manu eo- J .-tust i
CAPUT XI.
Jiphthachi viBoria <5 votum.
C Onvocati igitur Hammonitae castra habebant in Gilhade ; Sc congregati lisra- elitae castra fecerunt in Mitzpa;
2. Dixerunt autem populus , principes Gilhadis alter alteri, quis ille vir erit qui incipiet pugnare contra Hammomtas? ü esto primarius omnibus habitatoribus Gilhadis.
Caput XI.
3. (Iiphthach vero Gilhadites erat valens robore , eratque filius mulieris meretricis , ex qua genuerat Gilhad Iiphtha- chum.
4. Pepererat etiam uxor Gilhadis ei filios : Sc quum adolevissent filii ipsius uxoris, expulerunt Iiphthachum, dicentes ei, non es habiturus possessionem in domo patris nostri , quia filius mulieris extera: es.
%. Aufugiens itaque Iiphthach metu fratrum suorum, considebat in terra Tobi: ubi collegerunt se ad Iiphthachum homines inanes, St exierunt cum illo.)
6 . Fuit autem post annos illos cum bellum gererent Hammonitis contra Iisraelitas;
7. Fuit, inquam, pugnaturis Hammonitis contra Iisraelitas ; ut abirent Seniores Gilhadis ad assumendum Iiphthachum e terra Tobi:
g. Et dicerent liphthacho, veni Sc sis nobis ductor , ut pugnemus contra Hammoni- tas.
9. Dixit vero Iiphthach Senioribus Gilhadis, nonne vos odistis me, & expulistis me e domo patris mei i cur ergo venitis ad me nunc, quum angustia est

vobisi
IV*.. cis li?® 1 ine®.? 9
none ilj* clipie, **
ce,
d tz?
e de
1« 17,00 M tat Jtaoriti
51a ;m pik» fio'.
rantis msau' uif.t, Ksiel; 10.1 Cium Moibiti Moiitai «M,-
Miirn tr mm.
:i. Inde ssiigem
itant®
m.
-a, Sei traf«:
10. Dixerunt verö Seniores Gilhadis liphthacho, idcirco nunc reversi fumus ad te, ut veniens nobiscum pugnes contra Ham- monitas : sic eris nobis primarius, omnibus habitatoribus Gilhadis.
11. Dixit ergo Iiphthach Senioribus Gilhadis ; quandoquidem reducitis me ad pugnandum contra Hammonitas, si exposuerit eosJehova mihi, ego suturus sum vobis primarius ?
12. Tum dixerunt Seniores Gilhadis liphthacho ; Jehova cognoscet inter nos, nisi se, eundum verbum tuum sic fecerimus.
13. Ita profectus est Iiphthach cum Senioribus Gilhadis , constitueriintque populus ipsum super se primarium & ductorem : & eioquutus est Iiphthach omnia verba sua coram Jehova in Mitzpa.
14. Deinde misit Iiphthach nuncios ad regem Kammonitarum, qui dicerent : quid mihi tecum, quod venisti ad me, ut pugnes in terra mea:
DJ. Di»t
trite
litto
q.l
Sichor
lilrael
reditt
Emor;
tOtUIT
usque
Jarde-
'-V cit litu h;
Cer
qui
fac
»
8®
w

Cap. II.I 2 . -
Cap. ,o..
: nie.coluiffi, n servare vr <kos i(b s , : :mpore aj
helitae J t |, Jnino.pnu!
: veriintaur
®pore,-
aHenigtnan;
:itakt Äoran lifr,
7 .
Sili.
iit* castu! mgiegstiE'
M, piit; ile vir ait imomtisi: toribus lii
¥' IMtes er s nnlisi:: Giiiai h:
■ Gifiaik 5 ipfas 3 L : entes ei,u imo patrt:! res.
i ;h metat. rraTobi'.s tommesi'
lloscimb
»littis
imsHatE
« tm-
btlaisEir
hicitk
teilte::
i'ßcsö
jftSar-ESE
Äs:
Scius fc ::vtfc
rimiWE
iSfflG
isStt?
«sG®&
■iiiertS ' 1
fe«**,

[U01W ■" 5 ,'dst« niaverta-
;!IIllÄ ::
di;tre7

15. Dixit autem rexHammonitarumnun- ciis Jiphthachi : qnia cepit Iisrael terram meam , quum ascenderet ex Aigypto, ab Ar- none usque ad Jabbocum , & ad Jardenem usque: nunc ergo restitue illa loca cum pace.
1 6. Quapropter perrexit rursus jiphthach, misitque nuncior ad regem Hammonita- rum:
17. Et dixit ei,sic ait Jiphthach : non cepit Iistae 1 terram Moabitarum , aut terram Hammonitarum.
18. Nam ascendentibus illis ex /Egypto : quum perrexisset Iisrael per desertum usque ad mare algosum, Sc pervenisset Kade- schum i
19. Misit Iisrael nuncios ad regem Edo- rnxorum,dicendo : transeam,quaeso,per terram tuam; sed non auscultavit rex Edo- masorum; etiämque ad regem Moabitarum misit, qui non acquievit: sic consedit Iisrael Kadeschi.
. 20. Postea pergens per desertum illud, & Circumiens terram Edomxorum, & terram Moabitarum, venit versus ortum solis terra; Moabitarum,castraque metati sunt trans Ar- nonem : sed non ingressi sunt terminum Moabitarum, (Arnonenim terminus Moabitarum erat.')
21. Inde misit Iisrael nuncios ad Sicho- nem regem Emorxorum, regem Cheschbo- nis, dixitque eis Iisrael; liceat nobis, quaeso , transire per terram tuam usque ad locum meum.
22. Sed non fidens Sichon Iisraeli , ut transiret per terminum suum; congregavit Sichon totum populum suum, 8c castrametati sunt ad Jahatzam, pugnavitque contra Iisraelem.
23. Tradidit autem Jehova Deus Iisraelis Sichonem,& totum populum ejus in manum Iisraiilitarum , qui percusserunt eos : sic hereditario jure possedit Iisrael totam terram Emorei, habitatoris terre illius.
24. Hereditario, inquam, jure possederunt totum terminum Emoreorum, ab Arnone usque ad Jabbokum, & ü deserto usque ad Jardenem.
25. Nunc autem Jehova Deus Iisraelis ejecit Emorxum ä facie populi fui Iisraelis; & tu heres illius esses ? '
26. - Nonne cujus heredem institueret te Cemosch Deus tuus, illius heres esses i sic quemcunquc expulit Jehova Deus noster a facie nostra , illius hereditatem obtinebimus.
27. Jam verö an ullo pasto melior es Bala- ko filio Tzipporis, rege Moabitarum; an unquam contendit cum Iisraeie i num pugnavit unquam contra nos ?
2g. Dum habitavit Iisrael Cheschbone, & in villis ejus, & Harhore, & in villis ejus,atque in omnibus civitatibus, que sunt secundum Arnonem, trecentos annos : & quare aon eripuistis eas tempore illo ?
/ 29. Quamobrem ego non peccavi in te,sed tu afficis me malo,pugnando contra me: Jehova , qui judex est,judicet hoc tempore inter Iisraelitas,8c Hammonitas.
30. Attamen non auscultavit rex Hammonitarum verbis Jiphthachi»quum mifiilet ad eum.
31. Itaque adfuit spiritus Jeho ve Jiph" thacho, ut pertransiret Gilhadem& Mena- schen : pertransmt enim Mitzpen Gilha- dis,&Mitzpe Gilhadis transivit ad Hammonitas.
32. Vovens autem Iiphthach votum leho- ve,dixst ; quum omnino tradideris Hammonitas in manum meam;
33. Utique crit.quodcunque primum egredietur foribus domus mee obviam mihi, quando revertar cum pace ab Hammonitisj evit,inquam, lehove, ut offeram illud holocaustum.
34. Quiimque transivillet Iiphthach ad Hammonitas, ut pugnaret contra eos; tradidit eos Iehova in manum illius.
3;. 1 'ercussit enim eorum ab Haroherc,usque qua venis Minnitham > viginti civitates, & usque ad Abehim vinearum, plaga magna admodum: sic depressi sunt Hammonitx 3 facie Iifraelitarum.
l 6 . Deinde red unte Xiphthacho Mitzpam in domum suam; ecce filia ejus exibat obviam ei cum tympanis & cum choreis: & tantum ipsa unica erat, non erat illi ex si» alius filius,aut filia.
37. Quamobrem fuit, quum videret eam, ut lacerans vestes suas, diceret, Ah,ah,filia mea,omnino depressisti me,quia es inter turbatores meos: ego enim pandi os meum Iehova:, ita ut non possim repetere.
38. Qua: dixit ei; pater mi , paudisti os tuum lehovx ? fac mihi quemadmodum exivit ex ore tuo: postquam prxstitit tibi Iehova ultiones de hostibus tuis, de Hamrno- nitis.
39. Deinde dixit patri suo : fiat mihi hxe res : desiste a me duobus mensibus,ut abeam descendens in istos montes , & defleam virginitatem meam > ego cum puellis amicis meis.
40. Qui dicens , abi, dimisit eam duobus mensibus : sic abiens illa cum puellis amicis suis , deflevit virginitatem suam per illos montes.
41. Fuit verö exactis duobus mensibus, quum/eversa esset ad patrem suum, ut exe- queretur in ea votum suum,quod voverat: nam ipsa non novit virum, fustque ritus i« Iisraeie:
42. De anno in annum ibant filix lisirae- litarum ad confabulandum cum filia Iiph- thachi Gilhadita: quatuor diebus quotannis.

C A 1 ' U T XII. "*

Ephrajimitet insurgunt contra Jiphthachwn „
eS caeduntur quotquot Schibboleth pra-
nunciare non poterant.

F aque convocati Ephrajimitx transiverunt Aquilonem versus ; dixeriintque Iiphthacho , quare transivisti ad pugnandum contra Hammonitas nobis non vdcati.e, ut iremus tecum i domum tuam comburemus tecum igne.
2. Dixit autem Iiphthach eis,in controversia eram ego & populus meus contra Hammonitas gravi: quiimque inclamarem vos, non servabatis me L manu eorum.
3. Itaque videns te non servare, expostssi vitam meam in manu mea, transivique ai Hammonitas» quos tradidit Iehova in mahl 4 mmi

iram meam: & quare ascenditis ad me hoc
tempore ad pugnandum contra me.
4. Tum contrahens Jiphthach omnes Gil- haditas, pugnavit contra Ephrajimitas: deinde percuflserunt viri Gilhaditae Ephrajimitas , dicebant enim Gilhaditse, medii inter Ephrajimitas,8c Menaschen, perfuga; Ephra- jimitatum estis.
5. Occupaverunt namque Gilhaditse vada Jardenis contra Ephrajimitas : ita erat,quum dicerent perfugae Ephrajimitarum,transeam, ut dicerent illorum cuique Gilhaditse , esne Ephrathaeus i qui dicebat, non :
6 . Tum illis dicentibus huic; dic jam scbib. boleth, si hic diceret, siboleth.nec compararet se ad loquendum recte,apprehensum eum jugulabant ad vada Jardenis : sic ceciderunt tempore illo ex Ephrajimitis quadraginta duo millia.
7. Judicavit autem Jiphthach Iisraelem sex annis : deinde mortuus Jiphthach Gilha- dita,sepultus est in aliqua civitatum Gilhadi- tarum.
8- Post eum vero judicavit Iisraelem Jbtzan eBeth-Lechemo.
9. F.rantque ei triginta filii,ac triginta quidem filias locavit foräs, triginta vero filias introduxit pro filiis suis foris, judicavitque Iisraelem septem annis.
10. Deinde mortuus Ibtzan , sepultus est Beth-Lechemi.

11. Et post hunc judicavit IisraelemElon Zebulonita : qui judicavit Iisraelem decem annis.
12. Postea mortuus Elon Zebulonita,sepultus est Ajalone.in terra Zebulonitarum.
- 13. Et post eum judicavit Iisraelem Ha-
bdon,filius Hillelis Pirhathonites.
14. Erant autem ei quadraginta filii,8c triginta nepotes , equitantes septuaginta asellos : judicavitque Iisraelem octo annis.
it- Deinde mortuus Habdon, filius Hillelis Pirhathonites : sepultus est Pirhatho- ne in terra Ephrajimi in monte Hamalekita- tum.

CAPUT XIII.

Jisraihtu a Pelifchthxis oppreßis Schim- jchonpromittitur,& mittitur.

Uum autem rursus filii Jisraelis fecissent, quod malum sidetur in oculis Jehovse : tradidit eos Jehova in manum Pelisehthaio- rum quadraginta annis.
2. Fui t autem vir quidam e Tzorha.e familia Danitarum, nomine suo Manoach; cujus uxor sterilis erat,ut quae non peperisset.
3. Huic mulieri apparuit Angelus Jehova: , 8c dixit ei, ecce nunc sterilis es, ut qux nondum pepereris , sed conceptura es, 8c paritura filium.
4. Jam ergo cave tibi nunc,8c ne bibito vinum aut potum inebriantem : neque comedito quicquam immundi.
5. Nam ecce tu concipies,Sc brevi paritura cs filium,ad cujus caput nemo admoveto novaculam,quia Nezirarus Dei erit puer ipse inde ab utero: & ipse incipiet servare Jisrqe- lem i manu Pelischthseorum.
6 . Tunc veniens mulier illa , alloquuta est «irurn suum. dicendo; vir quidam Dei venit ad me,cujus aspectus erat velut aspectus angeli Dei. reverendus valde; sed non mterro*
Cstp.i?,
gavi eum undenam esset,& nomen suum non indicavit mihi:
7. Dixit autem mihi, ecce tu concipies,8c brevi paritura es filium: jam ergo ne bibito vinum, aut potum inebriantem,neque comedito quicquam immunditia:; quia Nezirams Dei erit puer ipse inde ab utero, usque ad tempus mortis sua 1 .
8- Quapropter supplex orans Manoach Je- hovam,dixit: attende ad me Domine, vir ille Dei, quem miseras , veniat quselo rursus ad nos, doceatque nos,quid faciamus puero illi, qui natus fuerit.
9. Et auscultavit Deus voci Manoach!: venit enim ille angelus Dei rursus ad mulierem, quum sederet ipsa in quodam agro,8c Manoach vir ejus non esset cum ea.
10. Quare festinans mulier illa cucurrit, ut indicaret viro suo: dixitque ei, ecce apparuit mihi vir idem, qui venerat die illo ad me.
11. Quapropter furgens Manoach , fequu- tus est uxorem suam:'veniensque ad virum illum , dixit ei, tune vir ille er,qui alloquutu» fueras istam mulierem ? qui dixit,sum.
12. Tum dixit Manoach , nunc eveniet unumquodque verborum tuorum: qux ratio erga puerum illum, & opetiprxßanda erit ei:
13. Edixit autem angelus Jehovse Manoa- cho; ab omni re,quam indicavi mulieri huic, ipsa caveto sibi.
14. De nulla re, quae exit e vite vinifera comedito illa, & vinum aut potum inebriantem ne bibito, neque immunditiae quicquam comedito: quicquidpraecepi ei,observato.
it- 1 ’ostea dixit Manoach angelo Jehovae; detineamus quaeso te , ut parantes apponamus tibi hoedum lactentem.
16. Sed dixit angelus Jehovx Manoacho, si detineres me,non comederem de cibo tuo ; sin autem parare vis holocaustum, Jehovae offeres illud; (non enim sciebat Manoach eum esse angelum Jehovae.)
17. Rursus dixit Manoach angelo Jeho- vae , quis es de nomine tuo,ut quum evenerit quodque verborum tuorum, honore afficiamus te ?
18. Cui dixit angelus Jehovae , ecquid interrogas de nomine meo i fintque mirificus.
ip.Namquum Manoach assumens hoedum lactentem ejus munus, offerret in rupe quadam Jehovae,tum is mirabiliter egit Manoacho & uxore ejus videntibus.
20. Fuit enim,quum ascenderet flamma ab altari coelum versus , ut ascenderet angelus Jehovae in flamma illa altaris: quod Manoach N uxor ejus videntes, prociderunt super faciem suam in terram:
21. Neque deinceps amplius angelus Jehovae apparebat Manoacho & uxori ejus: tunc novit Manoach eum angelum Jehovse esse. , 5
22. Quapropter dixit Manoach uxori suae, omnino morituri fumus, nam Deum vidimus.
23. Sed dixit ei uxor ejus , si delectaretur Jehova morte afficiendo nos , non accepisset L manu nostra holocaustum cum munere,neque ostendisset nobis omnia haec: quinetiam hoc tempore non feistle«, qt »udiremus rem hujitsinodi.
■4. Tepen
[Oiitc
puer illtiäi h
C
Uutip 'f tias i»f»
C Oqiit w'
inuitris
tioi*.
Qbb Tostkai citi* i fi Attii kisSs tiiMi pitetmt 4. Dis Siinoneil in toto p Köpfend putiatis i ttani accij Kalis mei. (1’atei
ildlOI'3/sf
tifiittes
iaiiraia
EjantS; HWB* citato ti 7 Tam in; citinfai 'afin, qa matiM fiototw 8. taeti dtfei* tculis ScV 9. Re Uimsdi ctndum 1 camen < Edle.
10. Qtt pigebat Wremsi »mederi
; ii. it feminat tam: (1 n. Fi si; ut I fetam tUti Wi feli
0S-
i m
i:
fi»
Kt
n
liun
tuet
te.
‘(1
S4- r®-

Cap.T4.

24. Pepent itaque mulier illa filium,cujus »omen vocavit Schimschonem : adolevitque puer ille,& benedixit ei Jehova.

CAPUT XIV.

Schimschon leonem discerpi t> deque eo parabolam proponit, quxoccafio juit Pelijch - thicos impugnandi.

C Oepit autem spiritus Jehovae agere eum in castris Danis, inter Tz.orham & Esch- thaolem. Caput X I V.

2. Quum enim descendisset Schimschon Thimnatham : 8c vidisset faeminam Thi- mnath* e filiabus Pelischthasorum:

3. Ascendens indicavit patri suo & matri sua:, ac dixit; aspexi faeminam Thimnath* e filiabus Peliichthaiorum , nunc itaque accipite eam mihi in uxorem.

4. Dicente autem ei patre , 8c matre ejus, Simon est inter filias agnatorum tuorum,aut in toto populo meo uxor , quöd tu abis ad accipiendum uxorem ePelischthaus istis praeputiatis i respondit Schimschon patri suo, istam accipe mihi, ea enim retia videtur in oculis meis.

5. (Pater autem & mater ejus ignorabant a Jehova id esse,occasionem ipsum quxrcre a Pelischthxis : nam tempore illo Pelischthati dominium habebant in jisraeiitas.)

6. Quum ergo descenderet Schimschon Cum patre & matre sua Thimnatham ; pervenientibus usque ad vineas Thimnathauecce adultus leo rugiens occurrebat ei.

7. Tum incessit eum spiritus Jehovas, adeo ut discinderet illum , ac si discidisset aliquem haedum, quamvis nihil ejjet in manu ejus : non autem indicavit patri aut matri sua:, id quodfeceiat.

g. Interea descendit pater ,81 alloquutus est faeminam illam, qua: recta videbatur in oculis Schimschonis.

9. Revertens autem post aliquot dies Schimschon , ut duceret eam, secessit ad videndum cadaver illius leonis; ecce autem examen apum in corpore leonis illius cum meile.

10. Quod, quum eduxisset in manus suas, pergebat ire comedendo , & perveniens ad patrem suum 8c matrem suam dedit eis, qui comederunt: sed non indicavit eis se e corpore leonis eduxisse mei illud.

11. Itaque descendit pater ejus ad illam faeminam, fecitque ibi Schimschon convivium: (sic enim solebant facere juvenes.)

12. Fuit autem,quum Pelifchthati viderent eum; ut assumerent triginta sodales, qui essent cum eo.

13. Et dixit ejs Schimschon,proponam vobis nunc xnigma: quöd si plane explicueritis mihi mtra septem dies huius convivii. 8c inveneritis, utique dabo vobis triginta sindones,St triginta mutandas vestes.

14. Sed si non potueritis explicare mihi; vicissim vos dabitis mihi triginta sindones, & triginta mutandas vestes : qui dixerunt ei,propone amigma tuum, Sc intelligemus illud.

15. Tum dixit eis: ab edente prodiit edulium , & ab acri prodiit dulce : qui non potuerunt explicare amigma illud tribus diebus.

16. Fliit autem die illorum septimo,ut dicerent uxori Schimschonis , pellice virum tuum,ut explicet nobis hoc ainigma.ne comburamus te 8c familiam patris tui igne; an ad hereditatem nostram consequendam invitasti nos, necne ?

17. Ac fleverat quidem uxor Schimschonis apud eum.Öc dixerat,tantiim odisti me,ac non amas me, istud amigma proposuisti popularibus meis, & mihi non explicuisti, qui dicebat ei > ecce patri aut matri me« non explicui,Sc tibi explicarem ?

ig. Sic fleverat apud eum septem illis diebus , quibus fuit illis convivium: sed suit die, illorum septimo , ut explicaret ei; quia premebat ipsum, 8t illa explicaret amigma istud popularibus suis.

19. Dixerunt ergo ei cives illius civitatis die septimo , quum nondum occumberet Sol, quid dulcius eß meile, & quid acrius leone; qui dixit eis, nisi arässetis vitula mea,non in- ven.ssetis amigma meum.

20. Tum incessit eum spiritus Jehovse , 8c descendens ad Aschkelonitas, percussit ex eis triginta viros, & acceptis exuviis eorum dedit illas mutandas nefies cis, qui explicuerant amigma illud: postmodum accensa ira suä adseendit in domum patris fui.

21. Quapropter nupsit uxor Schimschonis sodali ejus , quem sibi in sodalem asciverat.

CAPUT XV. ”

Schimschon vulpeculas in segetem immittit ,
IS miUe Pehjchthxos ajinimaxillaprofli- gat. |

Uit autem post aliquot dies tempore messis triticeae , ut visitaturus Schimschon 11- xorem suam cum h«do lactente , diceret, ingrediar ad uxorem meam in ipsum conclave, sed 11011 permisit ei pater illius ingredi.

(2. Dixit enim pater illius ; plan£ cogitavi te prorsus odisse eam,ideo tradidi eam sodali tuo : nonne soror ejus minor elegantior eß ea i nubat nunc tibi loco ejus.)

3. Quamobrem dixit de eis Schimschon, insons fuero hac vice Pelischthahs , quum ego affecero eos malo :

4. Et abiens Schimschon cepit trecentas vulpes: acceptisquefacibus obvertit caudam unam ad alteram > & posuit facem unamquamque mediam inter binas caudas :

5. Sic accendens ignem in facibus, immisit eas in segetes Pelischthseorum : qui succendit cuna metas, tum segetes, vineäsque & oliveta.

6. Interrogantibus autem Pelischthasts, quis fecit istud i quum dixissent; Schimschon gener illius Thimnau: eö quod acceptam uxorem ejus dederit sodali ejus : ascenderunt Pelischthsi, 8c eam cum patre ejns combtrsserunt igne.

if-.- Sed dixit eis Schimschon, Si'ceine facturi estis ? at quum ultionem sumsero de vobis, postmodum desistam:

g, Perculsitque eos crure -vibrato in femora eorum plaga magna : & descendens consedit in scopulo petra: Hethami.

9. Quamobrem ascendentes Pelisehthaei castra posuerunt contra)ehudani ; fucla- runtque se in loco Lechi.

10. Dixerunt autem viri Tehud* : cur »- sccndisti* contra nos: qui dixerunt, ad vin-

Iti 5 a«t-
»

ciendum Schimschoncm ascendimus, ut ta-
ciarnus et,quemadmodum fecit nobis. . #

11. Tum descendentes ter nulle viri ex Tehuda ad scopulum petr* Hethami, dixerunt Schimschoni; an nesciebas Pelischthxos dominium habere in nos; quid ergo est ,quod fecisti nobis ? qui dixit eis , quemadmodum
fecerant mihi,ita feci eis.

12. Qui dixerunt ei; ad vinciendum te descendimus,ut tradamus te in manum Pelisch- tha-orum : quibus dixit SchimschOn, jurate mihi; nam timeo,ne incurratis vos in me.

ij. Tum alloquuti 1 'unt eum,dicendo, nequaquam incurremus, sed bene vinciemus te, tit tradamus te in manum eorum , ac nullo modo morte afficiemus te: vinxerunt autem cum duobus funibus novis > St deduxerunt cum ab illa petra.

14. Ipse pervenerat usque ad locum Lechi, 5 c Pclischthxi vociferabantur pr<c gaudio ad occursum ejus : quum incessit eum spiritus Jehov*, fueruntque funes illi,qui erant ad brachia ejus, tanquam fila linea, qua; arserunt ignc.St dissoluta sunt vincula ejus e manibus ejus.

rz. Quumque invenisset maxillam asini Immensem; extensa manu sua accepit eam, St mille viros percussit ea.

16. Quapropter dicebat Schimschon; ista maxilla asini acervum , acervos duos; ista maxilla asini percussi mille viros.

17. Fuitque quum absolvisset loqui,& projecisset maxillam i manu sua,ut vocaret locum illum Ramath-Lechi.
ig. Sitiebat autem valde,ideoque invocavit Jehovam, ac dixit; tu effecisti per manum servi tui salutem hanc maximam: nunc autem morerer«? siti, aut inciderem in manum istorum praeputiatorum i
it/. Quapropter fidit Deus cavum quoddam » quod e// in loco illo Lechi, ita ut prodirent ex eo aqu;e, de quibus bibit: sic restituto animo ejus,revixit: idcirco vocavit nomen ej us fontis, fontem invocantis,qui eft in loco Lechi.usque in hunc diem.
20. Vindicavit autem Iisraelem temporibus l'eIischth*Orum viginti annis.
5. Ut ascenderent ad eam Satraps Pe- lisehthxorum, dicerentque ei; pellice eum, & cognosce,in quo confiflat vis eius magna, & quo pacto praevaleamus ei, ut vinciamus eum, ad affligendum eum . nos autem dabimus tibi quisque millenos centenos fidos argenti.
5. Dixit ergo DelilaSchimschoni .indica mihi quaeso,in quo confiflat vis tua magna,8c quo vinciri possis ad affligendum te ?
7. Cui dixit Schimschon,si vincirer septem restibus virentibus . quae nondum exsiccatae fuerint, tum infirmarer, St essem sicut unus aliquis homo,
g. Curaverunt ergo ei adferri Satrapae Pe- lischthaeorum septem restes virentes , quae nondum fuerant exsiccatae ; quibus illa vin- civit eum.
Et insidiis manentibus apud ipsam in

CAPUT XVI.

Schimschon portas urbis transferens cuflo- d- fai evadit: pofteaab uxore hofii traditur 1 tandem moriens mortifica: aliquot millia hofiium involvit.

V Enit enim Schimschon Hazzam; ubi videns quandam meretricem; congressus est cum ea.
2. Hazzxis quum diceretur, venit Schim- fchon huc, circumeuntes insidiati sunt ei tota illa nocte, in porta civitatis sua : conticesce- bantque tota illa nocte, dicendo, conticefica- sntes tiique ad lucem matutinam,tum interficiemus eum.
3. Sed quum cubuisset Schimschon usque ad medium noctis,turgens ipso medio noctis, arripuit fores portae civitatis unä cum duobus postibus earum, profectusque est cum eis conjunftisvctte , imponens humeris suis : ac deportavit in verticem montis illius,qui efl in conspectu Chcbronis.
4. Quapropter fuit postea, quum adamaret mulierem in valle Soreki, cujus nomen Dcitla;
conclavi, dixit ei, Pelischthaei invadunt te Schimschon : qui disrupit restes illas , quemadmodum disrumpitur filum stupeum , quum sentit ignem; sic non est agnita vis ejus.
10. Postea dixit Delila Schimschoni ,ecco delusisti me; nam eloquutus es mihi mendacia: nunc indica mihi quaeso, quo vinciri possis.
11. Qui dixit e!; si valide vincirer funibus densis recentibus , quibuscum nullum opus esset factum, tum infirmarer, St essem sicut unus aliquis homo.
12. Sed cum accipiens Delila funes densos recentes , vinxisset eum illis, dixissetque ei; Pelischthxi invadunt te Schimschon (manebant autem insidiae in quodam conclavi) disrupit illos ä brachiis suis tanquam filum.
13. Quapropter dixit Delila Schimschoni; hactenus delusisti me, St eloquutus es mihi mendacia,indica mihi,quo vinciri posses : qui dixit ei, si attexueris septem cincinnos capitis mei ad jugum textoris.
14. Ilia itaque impacto paxillo dixit ei; Pelischthxi invadunt te, Schimschon; qui expergefactus a somno suo, profectus est cum paxillo ipso textura; , 8t cum ipso jugo.
15. Deinde dixit ei, quomodo dicis, amo te,ctim animus tuus non sit penes me? jam tribus vicibus illusisti mihi,dum non indicasti mihi,in quo confiflat vis tua magna.
16. luit itaque, quum premeret eum verbis suis quotidie, St artificiose urgeret eunt ; denique imminueretur animus ejus, ac si moriturus esset;
17. Ut indicaret ei totum animum suum, & diceret ei, novacula nunquam fuit admota ad caput meum, eö quod Nezirams Dei sum inde ab utero matris mea;: quod si raderer, recederet ime vis mea, St infirmarer, ac essem,ut quivis homo.
18. Quum ergo animadverteret Delila eutn indicasse sibi totum animum suum , mittens accersivit Satrapas Peliicjithxorum,dicendo, ascendite hac vice,nam indicavit mihi totum animum suum: sic ascenderunt ad eam Satrap* Pelischthxorum, afferentes ipsam pecuniam in manu,sua.
19. Illa autem , quum somnum ei induxit set super genua sua ; accersivit quendam» curavitque, ut abraderet septem cincinnos
capt-
ClfiliStlffi'
quifflllK®
Dixit' Sdiimß® L-KlZt oilliro ffl i rctfle il< ■j. Itaque cti,dfe dum Hain thalftei«! 11 . lncep tefcrefaie ii, Qua toajtejati
ib n& Una 24. Vi dabant i deus nc Arum,l multos t fu; IW, ut ti lute am ttaemei kennt e :(.Etdix itiit manui pen illis co itita: I Erat nfci»,
lifctemn
tmifc
as te fabis obseciö hac vici ultione rccos.
29.1 ' tamas
labatur Vero sii
30.1 cumFi iomus tum p
»tu
retem
invita
tota £ «nJi lieh; tsii
«vi

Cap,ij
i pellice te, s eius magi A vinciant 'S autem da: tmsichst
cltoni .indi: ua mapnaj ite i
icirer septa ni erfccati euifaitiusi
Sitnpxh cutes, qw msilia vin-
st ipsam ii invadunt t iiSas.tp» a stupeum, est agnita vs
Aii ,tta IS mihi »:> i, 9'jovijii
lirer fiaia luilum opu tessemliS
funes dui- i'sifsetpe ■Mim&hou idam cor,- isttwpiat
dnmktai; MW es» anyfec .ckana^;-
pasUo&tn;
i, pate et , ii a ist
r.oäoö ; ® penes tat: 'jB
iiMor.iSd: laga Mit cu® urfertiO' :/itt a;fe'
raam/i/B iiitulmti isDriliur si raderer arer, ac (t
Delii» eo r, ni« m.dicttii nihi tolis ad «ia isipfei 1. 2 3 4 5
i ei ish® pierift i ane" 1 -":' iT
Cap- 16.17.

capitis ejus : deinde coepit affligere eum, quum recelli stet vis ejus ab eo.
20. Dixit enim, Pelischthrei invadunt te, Schimschon: qui expergefactus ä somno suo, dicebat > hac vice, ut antea exibo , quum excussero me; (namipse ignorabat Jehovam recessisse a se.)
ar. Itaque apprehendentes eum Pelisch- thaci, effodetunt oculos ejus ; & eum deductum Hazzam vinxerunt duobus vinculis chalybeis,ubi erat molens in carcere.
2,2. Inceperant autem capilli capitis ejus reflorescere , ut quum abraderetur:
2;. Quando Satrapa: Pelischthreorum congregati sunt ad celebrandum sacrificium magnum Dagoni deo suo > Sc ad laetitiam: dicebant enim , tradidit deus noster in manus nostras Schimschonem inimicum nostrum.
24. Videntes eum quoque populus , laudabant deum suum : dicebant enim, tradidit deus noster in manus nostras mimicum nostrum , 8c vastatorem terra: nostra:, quique multos e nobis confodit.
25. Fu/tque.quum hilaris esset animus illorum, ut dicerent; vocate Schimschonem, Sc ludat coram nobis : sic evocantes Schimschonem e carcere, ut luderet coram ipsis, statuerunt eum inter columnas :
16. Et dixit Schimschon puero illi, qui tenebat manum eius , sine me , tantum fac palpem illas columnas , quibus haic domus sustentatur : 8c innitar illis.
27. Erat autem ea domus plena viris, & mulieribus , 5 c ibi erant omnes Satrapa: Pelischthreorum : super tectum autem, quasi tria millia vitorum ac mulierum, qui spectabant, quando luderet Schimschon.
2z. Invocans vero Schimschon Jehovam, dicebat ; Domine Jehovi > recordare mei obsecro , St confirma me obsecro tantum hac vice, 6 Deus , ut sumam de Pelisehthaiis ultionem semel propter ambos oculos meos.
29. Tum complexus Schimschon duas columnas medianas, quibus domus illa sustentabatur, nixus est eis; uni dextera sua, alteri vero sinistra sua.
30. Deinde dicens Schimschon,moriar ego cumPelischtha-is.Jnclinavit se vi,decidi'tque domus illa super ipsos Satrapas, Sc super totum populum, qui erat in ea : ita fuerunt mortui illi, quos morti tradidit, quum moreretur, plures, quam, quos morti tradiderat in vita sua,
31. Postea descendentes cognati ejus, 8c tota familia paterna ejus , deportaverunt eum, Sc ascendentes sepeliverunt eum inter Tzorham, Sc Eschthaolem in sepulchro Ma- noachi patris ejusivindicavcrat autemjisrae- iem viginti annis.

CAPUT XVII.

Histo ria Micae turbato Ecclesiae statu.

jpCerat autem quidam e monte Ephrajimi, “• cujus nomen erat Micajehu.
2. Qui dixit matri fu», argentum illud mille centum siclorum > quod captum fuerat tibi, quia tu exsecrata es , sicut et iam dixisti me audiente, ecce argentum illud penes me est, ego ceperam illud: Sc dixit mater ejus, benedi£tus sit filius meus Jehova:.
Cstp. 17.18 .
3. Deinde restituit argentum illud mille centum siclorum matri sua-, sed dixit mater ejus, omnino sanctifica vi istud argentum Je- hovse, dimissura L manu mea filio meo ad faciendum sculptile 8c fusile ; quapropter jam restituam tibi.
4. Kestituit tamen argentum illud matri sua: : unde accipiens mater ejus ducentos
' fidos argenti, dedit illud fusori, qui fecit ex eo sculptile Sc fusile, quod fuit in domo Mi- caiehu.
5. Huic igitur viro Micae erat aedes deorum : quamobrem facto amiculo , Sc imaginibus, consecravit ministerium unius 6 fihis suis, ut esset ipsi in Sacerdotem.
6 . Temporibus illisnon erat rex in Jisraii- le : quisque,quod rectum -Didebatur in oculis suis, faciebat.
7. Euit autem puer £ Beth-Lechemo Je- hnd:c, c familia Jehuda: oriundus , qui erat quidem Levita, sed fuerat peregrinatus illic.
8- Discedens ergo vir ille ab ea civitate Beth-Lechemo Jenudx, ad peregrinandum, ubicunque inveniret commodum ; pervenit in montem Ephrajimi usque ad domum Mica: , conficiendo iter suum.
9. Cui dicente Mica > unde venis ? dixit ei, Levita sum , venio Bethlechemo Jehuda:; ego autem vado ad peregrinandum, ubicunque commodum invenero.
10. Tum dixit ei Mica, mane apud me, Sc esto mihi in patrem Sc in Sacerdotem, & ego dabo tibi denos siclos argenti quotannis, Sc syntbesia vestium, Sc victum tuum; sic ivit Levita :
11. Et dum placuit Levitas isti manere apud virum illum , fuit iste puer ei quasi unus e filiis ejus.
12. Consecravit enim Mica ministerium istius Levitas, ut esset sibi puer ipse in Sacerdotem : sic erat in domo Mica:.
13. Dicebat enim Mica, nunc novi Jehovam benefacturum esse mihi : eo quod est mihi hic Levita in Sacerdotem.

CAPUT XVIII. ~

Idololatria tribus Danis.

’T’Emporibus illis non erat rex injistaele, J- quibus temporibus Danitica tribus quaerebat libi possessionem , ubi habitaret, quia fatis ipsi non acciderat usque in diem illum inter tribus Jisraclis , in possessione ejus.
2. Quapropter miserunt filii Danis ex familia sua, quinque viros e finibus suis, homines strenuos Tzorha8cEschthaole,ad explorandam terram quandam, Sc ad pervestigandum eam .dicentes eis, ite, pervestigate illam terram : qui pervenientes in montem Ephrajimi ad domum usque Mica:, pernoctarunt ibi.
3. Ipsi erant apud domum Miere , quum agnoverunt vocem illius pueri Levita: quapropter divertentes illuc, dixerunt ei,quis adduxit te huc.' Sc quidamshic? quidve tibi hic est? _ _
4. Qui dixit eis , hrec Sc talia fecit mihi Mica, Sc mercede conduxit me , ut sim ei in Sacerdotem :
5. T um dixerunt ei, consule Deum, quaesumus, ut sciamus, an fecundum erit iter nostrum, cujus causa imus.
; 6, Qui-

6. Quibus dixit ba-erdos ille, ite ».um pace, coram Jehova est iter vestrum , quo ituri estis.
7. Abeuntes ergo quinque viri illi, pervenerunt Lajisehum: ubi animadverterunt populum, qui erat in ea (ut erat sita in tuto , secundum rationem Tzidoniorum) quietum & securum este , nec # quemquam , qui de re uti a pudore afficeret in ea terra hxre- dem imperii , praeterea eos remotos esse a Tzidoniis , & rem non elfe eis cum quoquam.
z. Redeuntibus itaque ipsis ad fratres suos Tzorham & Eschthaolem, dixerunt fratres ipsorum, quid vos i
9. Qui dixerunt, surgite, ut ascendamus contra illos ; nam consideravimus terram illam, quod ecce bona fit valde, 8c vos sileretis r ne pigramini properare eundo ad possidendum istam terram jure hxreditario;
10. Quum advenietis,adveneritis ad populum securum, & in terram, qua: efi ampla spaciis, nam tradidit Deus eam in manum Vestram, locus est, ubi nulla efi penuria ullius te i, qua; fit in terra.
11. Itaque profecti inde ex familia Dani- tica, Tzorhaöt Eschthaole, sexcenti viri ac- «incti armis bellicis.
12. Ascendentes castra fecerunt, ad urbem Jaharimorum in Jehuda : idcirco vocarunt locum ilium , Castra Danis , usque in hunc diem, ecce est post urbem Jaharimorum.
13. Deinde transeuntes illuc ad montem Ephrajimi , pervenerunt usque ad domum Istic«.
14. Ubi loquentes quinque viri illi , qui iverant ad explorandum Lajisehum , cum terra ejus ; dixerunt fratribus suis, nostisne in domibus istis esse amiculum & imagines, & sculptile,& fusile i nunc igitur cognoscite, quid facturi sitis.

15. Qui divertentes illuc, venerunt in domum illius pueri Levit« , domum Mics , 8c interrogaverunt illum de prosperitate.
16. Sexcenti autem viri accincti armis bellicis filis, substiterant ad fores port«; qui trant d filiis Danis.
17. Interea ascendentes quinque viri illi, qui iverant ad explorandum illam terram, ingressi illuc , acceperunt sculptile , & amiculum, & imagines, & fusile ipsum; dum ipse Sacerdos subsisteret ad fores port* cum sexcentis viris illis , qui accincti erant armis bellicis.
ig. Qutimque isti qui ingressi fuerant domum Istic«, accipientes afferrent sculptile , amiculum, & imagines , ac ipsum fusile; dixit eis Sacerdos ille, quid facitis ?
19. Qui dixerunt ei, sile, impone manum tuam ori tuo, & veni nobiscum, & esto nobis m patrem & in Sacerdotem : utrum me- Jias est, te esse Sacerdotem domui unius viri, an te esse Sacerdotem tribui, & familia; in Jistatile i
ao Tum 1 xtatus est animus ipsius Sacerdotis, & recepit amiculum ipsum, & imagines, & sculptile - &t profectus est in medio illius populi.
21. Ita conversi abibant; positis parvulis, St pecoribus, & impedimentis ante fe.
22. Ipsi procul aberant * domo Mic* ;
Cap. 18. ig«
quum viri illi, qui inhabitabant domos , qux erant junctae domui Micae, convocati sunt, & assequuti filios Danis.
23. Nam inclamantes filios Danis fecerunt , ut converterent faciem suam: qui dixerunt Mic«, quid tibi efi, quod convocatis comitatus es i
24. Qui dixit, deos meos , quos feceram, accepistis, & Sacerdotem ipsum , & abitis, 8c quid mihi amplius est ? quid igitur est cur dicatis mihi, quid tibi est ?
25. Sed dixerunt ei filii Danis, ne facito, ut audiatur vox tua apud nos, ne si incurrant in vos viri amarulenti animo, perdas vitam tuam, & vitam familia: tu*.
2 6. Deinde perrexerunt filii Danis itinere suo, Mica verö , quum videret eos fortiores esse se, conversus rediit domum suam.
27. Sic isti acceptis ,quse fecerat Mica,& Sacerdote , qui fuerat ei : supervenerunt Lajischo , populo quieto 8c securo > quos percusserunt acie gladii: postquam incenderunt civitatem ipsam igne.
2g. Nemo autem suit , qui eriperet, qui« remota erat a Tzidone, & res non erat illis cum quoquam, est en m in illa convalle, qua; adjacet regioni Rechobi: postea exstruentes civitatem, habitarunt in ea.
29. Vocarunt autem nomen illius civitatis Dauern, de nomine Danis patris fui, qui natus fuerat Jisraeli, siquidem Lajifch nomen erat civitatis illius primo.
30. Tum statuerunt sibi filii Danis illud sculptile pjehonathan vero filius Gerschomi, filii Menaschis.ipse & filii eius fuerunt Sacerdotes tribui Daniticx, usque ad tempus, quo migravit i terra:
31 .Et constitutum habuerunt sibi sculptile, quod fecerat Mica, omnibus diebus > quibus fuit domus Dei Schilunte.

C A 1 ’ U T XIX.

Scortatio Binjaminitnrum horrenda.

Uit quoque temporibus illis, quum rex non esset in Jisraele, fuit, inquam, ut quidam Levita peregrinatus per latera montis Ephrajimi, acciperet sibi mulierem concubinam e Beth-Lechemo Jehudae.
2. Qux concubina ejus scortata cum eo, tandem discessit ab eo in domum patris sui Beth-Lechemum Jehudx.ubi fuit plenis qua- tuor mensibus.
3. Quapropter furgens vir ejus abiit post eam ad loquendum, qux illi essent cordi, ut reduceret eam, cum puero suo Sc pari asinorum : illa vero introduxit eum in domum patris fui, & ipse pater pueli* videns eum, jxtatus est de occursu ejus.
4. Sic retinente eum socero ejus , patre ipsius pueli*, mansit apud illum tribus diebus : ubi comedebant, & bibebant, ac pernoctabant.
5 - Euit autem die quarto , ut furgentibus illis mane, consurgeret ad proficiscendum; sed dixit pater ipsius pueli* genero sus,
fulci animum tuum frustulo cibiT deinde abibitis.
6 . Itaque sedentes comederunt ambo una ce biberunt : dicebatque pater puellx viro ipsi; acquiesce quaeso, & pernoxia,ut bene sit animo tuo.
7. Sedfiurexitvir ille ad proficiscendum,
infi-

0^
insitot 5 vi
pemodase
j, Mta abiret,
qstso m deilinaretdi <), Tai* «nifflW? (;us:p® [Iri*, t ; ‘
uiaMjei kolpfci jeStsnim («adite tum 10. NO: fes!t; jetiSM inii« mt.
ii.]
declini
domine
inidsE
k ea. n. si
W 5 M«i noni asGifa 1 ;. Prat pOfanJBBI ii pernotis 14 . frei wAiitill jam
Matt Pily» ad ptsw 1U suo,ex monte viri aut ,- 7 .< virum, dixit vi nis: 4 < Jehuda inde ei Lechei v* abs indor
3 «t pen etiam p ölt« j
';.S
fei:
, t k
«>
ci
'j
dc
pi,
1 «

Cap. 7y.
insistente vero apud eum socero ejus, rursus pernoctavit ibi.
z. Postea surrexit mane , die quinto , ut abiret , dicente autem patre pueli* , fulci qu*so animum tuum, cunctati sunt, donec declinaret dies, (nam comedebant ambo.)
9. Tandem surrexit vir ille, ad proficiscendum, ipse, St concubina ejus, St puer ejus: quumque diceret ei socer eius , pater pueli* , ecce nunc remissus est dies adeo, ut advesperascat , pernoctate qu*so , ecce hospitium hodiernum, pernocta hic, ut bene sit animo tuo , deinde surientibus vobis cras ad iter vestrum , perges ad tentorium tuum.
10. Noluit vir ille pernoctare, sed surgens abivit 8t pervenit ex adverso Jebusi, iri est, Jeruschalajimorum: St cum eo par asinorum instratorum, concubina quoque ejus cum eo erat.

ir. Ipsi erant prope Tebusum, quum dies declinässet valde : quapropter dicebat puer domino suo, propera qu*so , ut divertamus in istam civitatem Jebusiti, St pernoctemus in ea.
12. Cui dixit dominus eius, non divertemus in ullam civitatem alienigen* , ex cU> qu* non sunt filiorum Jisraelis, sed transibimus Gibham usque.
13. Pr*terea dixit puero suo,perge,ut appropinquemus ad alterum istorum locorum, St pernoctemus Gibh*, aut Kam*.
14. Pr*tereuntes igitur properabant: sed occubuit illis sol prope Gibham, qu* est Bin- jaminis.
15. Quapropter diverterunt illuc, ingre- dientes ad pernoctaudumGibh*:St ingressus consedit in platea civitatis, quia non fuit quisquam, qui reciperet eos in domum suam ad pernoctandum.
1< 5 . Ecce autem vir senex veniens ab opere suo,ex agro vespere (erat autem vir ille i monte Ephrajimi,qui peregrinabatur Gibh*; viri autem loci illius, Binjaminit*.)
17. Qui quum sublatis oculis suis videret virum illum , viatorem in platea civitatis , dixit vir ipse senex: quö abis i St unde venis ?
ig. Qui dixit ei, transimus Beth-Lechemo Jehud* usque ad latera montis Ephrajimi, inde ego vmeram, St iveram usque Beth- Lechemum Jehud*:4/i domum autem Jeho- v* abeo, St non est quisquam.qui recipiat me in domum suam :
ip. Quamvis tum stramen, tum pabulum sit penes servos tuos, pro asinis nostris, tum etiam panis, 8t vinum sit pro me > St pro ancilla tua, St hoc puero ,qui est cum servis tuis: nullius rei fit penur a:
20. Sed dixit vir ille senex, pax esio tibi, quicquid deficit te, incumbat tantum mihi, tantummodo in hac platea, ne pernoctato ;
11 ■ Eumque introducens in domum suam, pabulum dedit asinis : deinde lotis pedibus luis, comederunt, St biberunt.
22. Ipsi exhilarabant animos suos; quum ecce viri civitatis illius , viri nequam circumsteterunt domum illam , pulsantes ad ejus lanuam: St alloquuti sunt virum illum, dominum ejus domus, senem illum,dicendo, produc virum illum,qui ingressus est domum tuwu Ut co^noirirtvius e«*,
Glp. T9, 20 .
23. Ad quos egressus vir ille, dominus domus illius, dixit eis, ne fratres mei, ne malefaciatis quaeso : postquam ingressus est vir iste domum meam,ne faciatisflagitinm istud.
24. Ecce filiam meam , qu* virgo eft, 8c concubinam illius ,producam nunc eas,. St comprimite eas. aut facite eis, quod bonum videtur in oculis vestris : viro autem isti, ne faciatis quicquam hujus flagitii.
25. Sed nolentibus viris Ulis auscultare ei; prehendens ipse vir concubinam suam, produxit ad eos foras : qui cognolcentes eam, quum indesinenter abusi essent ea tota nocte usque mane, dimiserunt eam, quum ascenderet aurora.
26. Tiun rediit mulier illa appetente mane, St collapsa jacebat ad portam domus illius viri, ubi dominus ipsius erat, ad lucem usque.
27. Quum autem surgens dominus ejus mane, apertis januis domus exiret ad pergendum itinere suo : ecce mulier illa concubina ejus jacens ad portam domus, cum manibus suis in limine.
2g. Et quum dixit ei,surge,ut abeamus,nec efiitt, qui responderet,acceptam eam imposuit asino , St surgens vir ille abiit in locum suum:
29. Deinde ingressus domum suam, acci- piensque gladium prehendit concubinam tuam, quam divisit per ossa ejus in duodecim membra, misitque eam per totum terminum Jisraelis.
30. Eratque, ut, quisquis videbat,diceret, non fuit factum, neque fuit visum quicquam hujusmodi inde ä tempore, quo ascenderunt filii Jisraelis e terra /Egypti, usque in diem hunc: adhibete vos ad istud, consilium inite, St colloquimini.

CAPUT XX.

Birjaminitjc bü vi&ores , tandem vincuntur.

I Taque exiverunt omnes Jisraelit*: con- gregatusque est totus coetus unanimis, i Dane Beerschebahum, St terram Giihadie usque : ad Jehovam Mitzpam :
2. Ubi constiterunt usque ab extremitatibus totius populi, omnes tribus Jisraelis,in congregatione populi Dei ; quadringenta millia virorum peditum stringentium gladium.
3. Audiverunt autem Binjaminit* ascendere Tisraelitas Mitzpam, (dicebant enim JisraElit*, eloquimini, quomodo factum est malum istud i
4. Tum protestatus vir ille Levita,vir mulieris illius occis*, dixit: Gibham illam, qu* esi Binjaminisveni ego, St concubina me* ad pernoctandum.
5. Insurrexerunt autem in me Gibhani, Sc circumdederunt contra me ipsam domum noctu: sibi proposuerant me occidere , 8c concubinam meam ita compresserunt , ut mortua sit.
6 . Quapropter prehendens concubinam meam, membratim divisi eam, ac misi eam per totum agrum possessionis JisraeUtarum, eo quod fecissent scelus, Sc flagitium in JiC- raele.
. Eccevot omr.v? Jisiacjit* esu, com-

municate inter vos sermonem St consilium hic:)
g. Surrexit erg o totus populus unanimis, «licendo, non fumus ituri ullus m tentorium suum, neque secessuri m domum suam.
fy. Sed nunc efio hxc res, quam facturi sumus contra Gibham : oppugnabimus eam forte. ,
io. Accipiemus enim denos viros e centenis per omnes tribus Jifraelis, & centenos e millenis, ac millenos k. decies millenis ad comparandum commeatum pro hoc populo, ut invadendo Gibham Binjaminitarum, faciant omnino, prout meritum est flagitium illud, quod fecit in Jisraele.
it. Sic congregati sunt omnes Jisraelitx, •venturi contra illam civitatem unanimes conjuncti.
n. Tum miserunt tribus Jifraelis viros ad omnes tribus Binjaminis , qui dicerent: qnod efi malum istud, quod factum est in vobis ?
13. Nunc igitur date istos viros nequam, qui sunt isthic Gibhx, ut morti tradamus cos, 8t tollamus malum ab Iisraiile : sed noluerunt auscultare Binjaminitx voci fratrum suorum Jnraelitarum.
14. Congregaverunt enim se Binjaminitx e suis civitatibus Gibham : ut prodirent in prxlium contra Jifraelitas.
15. Nnmeraveruntque ex se Binjaminitx tempore illo e suis civitatibus, viginti sex millia virorum stringentium gladium, praeter habitatores Gibhx , qui numerarunt se septingentos viros lectiflimos.
16. K toto populo isto erant septingenti viri lectissimi, procludentes manum dexteram suam ; istorum quisque funda mittens lapidem ad capillum, sine erratione mittebat.
17. Jisraelitx quoque numeraverunt ex se praeter Binjaminitas , quadringenta millia virorum stringentium gladium : quorum quisque vir erat bellicosus.
ig. Deinda turgentes ascenderunt in domum Dei fortis, ut consulerent Deum.dixe- runtque Jisraelitx, quis ex nobis primiim ascendet ad hanc pugnam contra Binjaminitas ? quibus dixit Jehova ; Jehuda primum.
19. SurgentesitaqueJisralilit*,mane castra posuerunt contra Gibham.
20. Et exeuntesjisraelitx in prxlium contra Binjaminitas , instruxerunt contra eos Jifraelitas aciem apud Gibham.
21. Exeuntes verö Binjaminita: Gibba; prostraverunt ex Jisraelitis die illo, viginti duo millia virorum humi.
22. Confirmavit tamen se populus, Jisraelitx ; ita ut iterum instruerent aciem in eodem loco, ubi instruxerant die illo priore -.
2;. Quum ascendentes Jisraelitx flevissent coram jehova usque ad vesperam,coluissent' que Jehovam, dicendo , an iterum accedam in prxlium contra filios Biniaminis fratris mei, dixisletque Jehova , ascendite contra illum.
24. Appropinquaverunt itaque Jisraelita: ad Binjaminitas die isto secundo;

_ 25. Exeuntes quoque Binjaminitx obviam eis Gibba eo ipso secundo die ; prostraverunt ex Jisraelitis iterum octodecim millia

virorum humi: omnes hos stringentes gladium.
26. Quapropter ascendentes omnes Jisraelita: totus , inquam , populus ille venerunt ad domum Dei fortis,& flentes consederunt ibi coram Jehova, ac jejunaverunt die illo usque ad vesperam : obtuleruntque holocausta, & eucharistica coram Jehova :
27. Et consuluerunt Jifraelitse Jehovam (nam ibi erat arca foederis Dei temporibus illis.)
ig. Tpfi&t Pinchas silius Elhazaris, filii A- haronis , qui stabat coram eo temporibus illis, dicendo : utrum pergam adhuc exire in prxlium contra filios Binjaminis fratris mei, an desinam: quibus dixit Jehova, ascendite, cras enim traditurus sum eum in manum tuam.
29. Disposuit autem Jisrael insidias apud Gibham circumquaque.
30. Deinde ascendentes Jisraelitx contra Binjaminitas die tertio , instruxerunt aciem apud Gibham, sicut antea:
31. Unde exeuntes Binjaminitx obviam isti populo, avellebantur ab ipsa civitate; coeperant enim percutiendo confodere ex isto populo , ut antea per vias illas tritas, quarum altera ascendit ad domum Dei fortis, altera vero Gibham in agro Jitam , quasi triginta viros ex Jisraele.
32. Quapropter dicebant Binjaminitx, cx- duntur isti ante nos, ut prius: at Jisraelitx dixerant, fugiemus, ut avellamus eum a sua civitate , ad istas vias tritas.
33. Tunc omnes Jisraelitx surgentes quisque e loco suo, instruxerunt aciem Bahal- Thamarx : insidix quoque Jisraelitarum eruperunt e loco suo post denudationem Gibhx.
34. Veneruntque Gibhx ex adverso decies mille viri lectissimi ex toto Jisraele, quum prxlium ingravesceret; illis ignorantibus ad se pertingere malum illud.
35. Sic affecit Jehova Binjaminem plaga coram Jisraele, adeo ut prosternerent Jisrae- litx, ex Binjamine die illo vicies quinquies mille centum viros : hos omnes stringentes gladium :
36. Viderunt autem Binjaminitx se plaga affici; quum Jisraelitx cessiissent loco Binja- minitis, quia confidebant insidiis,quas posuerant contra Gibbam;
37- Postquam insidix illx festinantes irruerant in Gibham; & signo dato insidix percusserat totam civitatem illam acie gladii.
Z8- Fuerat enim constitutum tempus Jisraelitis cum insidiis istis; quando excitatu- rx essent illx multam elationem fumi e civitate ilia.
39. Tum converterunt se Jisraelitx atl prxlium : quum Binjaminitx incepissent percutiendo confodere quasi triginta viros, eö quod dicerent, utique plaga omnino afficitur coram nobis, sicut bello priore.
40. Elatio illa,columna, inquam, fumi coeperat ascendere e civitate, quum respicientes Binjaminitx retrorsum > viderunt quöd ecce ascenderet incendium civitatis in coelum.
41. Quum autem Jisraelitx antrarsum se obverterunt, turbati sunt Binjaminitx.videbant enim pertingere ad se malum illud.
42. Averterunt itaque se ante Jifraelitas iu
viam

viam ad desertum, sed praeliatores assequuti
sunt eos, & qui prodibant e civitatibus aliis, prosternebant eos in medio fui.
43. Cinxerunt Binjaminitas > persequendum curaverunt quemque, proculcaverunt quemque sine magno labore ; usque ex adverso Gib ha' ab ortu solis.
44. Nam ceciderunt e Binjaminitis octo decies mille viri; hi omnes viri JIrenui.
45. Deinde eorum, qui aversi fugiebant versus desertum ad petram Rimmonis , ra- cemarunt quemque per tritas illas vias quinquies mille viros : postea assequuti eos a tergo Gidhomum usque, percuderunt ex eis dis mille viros.
46. Ita fuerunt omnes, qui ceciderunt e Binjaminitis , vicies quinquies mille viri stringentes gladium eodem die ; omnes isti viri strenui.
47- Eorum autem,qui aversi erant,effugerunt versus desertum ad petram Rimmonis sexcenti viri, qui consederunt in petra Rimmonis quatuor mensibus.
48. Jifraelit« autem reversi ad Binjaminitas .percusserunt eos acie gladii; tam homines civitatis cujusque , quam jumenta, denique quicquid inventum est: etiam omnibus civitatibus illis, qua: supererant, immiserunt ignem.

CAPUT XXI.

Tribut Binjamin inflauratur.

J lsraclitx autem juramento se obstrinxerant Mitzpx, dicendo, quisquam nostrum non dabit filiam suam Binjaminits in uxorem.
e. Quamobrem populus ingressi domum Dei fortis, consederunt ibi usque ad vesperam coram Deo.&sublata voce suä fleverunt fletu magno:
3. Ac dixerunt, quare, 6 Jehova Deus Jif- raelis fieret istud in Jisraele, _ut desideraretur hodie ex Jisraele tribus una ?
4. Fu tque postridie, quum mane furgan- tes populus exstruxissent illic altare; ut offerrent holocausta, & eucharistica.
5. F.t dixerunt Jifraclitse, quis efl, qui non ascendit cum hac congregatione ex omnibus tribubus fissae lis ad Jehovam: nam juramentum maximum intercesserat contra eum, qui non ascenderet Mitzpam ad Jehovam,dicendo, omnino morti tradetur.
6 . Quum itaque poeniteret lisraelitas de Binjamine fratre suo; & dicerent, exscinde- rermiswe hodie tribum unam ex Jisraele i
7. Quid facturi fumus istis, reliquis istis, quod ad uxores i nos enim juramento obstrinximus per Jehovam, ut non daremus illis de filiabus nostris in uxores.
8. Dixerunt: quis ullus efl i tribu Jisrae- lis.quinon ascendit Mitzpam ad Jehovam i «ace autem non venerat quisquam in castra, labescho Gilhadis ad congregationem.
9. Numeravit enim fe populus ; & ecce non erat ibi quisquam ex habitatoribus Jabe- schi Gilhadis.
ro. Quapropter miserunt illuc coetus duodecies mtHe viros i sttemrissistis; & mandatis instruxerunt eos , dicendo, ite, ut percutiatis habitatores Jabeschi Gilhadis acie gladii , etiam mulieres & parvulos :
11. Hoc enim illud e/?, quod facturi estis: omnem marem, & omnem foeminam expertam concubitum maris internecioni devovebitis.
ii. Hi autem invenerunt ex habitatoribus Jabeschi Gilhadis quadringentas puellas virgines, qua: non fuerant experta: virum concubitu maris : adduxertintque eas Schiluit- tem ad castra, qus mans tränt in terra Ceua- hanis.
iz. Tum mittentes totus ille coetus, qui alloquerentur Binjaminitas , qui erant in petra Rimmonis : promulgaverunt illis pacem.
14. Sic reversi funtBinjaminits tempore illo, quibus dederunt fcermnas illas, quas vivas conservaram e foeminislabefchi Gilhadis: sed Fe non fuerunt fatis illis.
15. Quumque adhuc populum poeniteret de Binjamine, eo quod fecisset Jehovarupturam in tribubus Jifraelis :
16. Dixerunt Seniores coetus ipsius, quid faciemus reliquis istis,quod ad mulieres, ciim perditae sunt e Binjamine fcemimei
17. Amplius dixerunt , hsereditaria horum, qui evaserunt, possessio pro Binjamina futura eß ; non enim delenda est tribus ex Jisraele.
1 8-Nos autem non possumus dare eis uxores e filiabus nostris : (obstrinxerunt enim fe juramento Jifraelitae, dicendo, maledictu» fit, qui dederit uxorem Binjaminitis.)
19. Tandem dixerunt; ecce festum Jehova: efl Schilunte de anno in annum, quod celebratur ab Aquilone domus Dei fortis, versus ortum solis, ad tritam viam,qua: ascendit a domo Dei fortis Schecemum; Li a meridi« Lebonx.
20. Et prxeeperunt Binjaminitis dicendo, ite, ut insidiemini in vineis :
er. Et animadvertetis, ut ecce, quum exibunt pueli« Schiluntinse ad saltandum choreis : prodeuntes e vineis illis, rapiatis statira vobis quisque uxorem suam e puellis Schi- luntinis: deinde abibitis in terram Binjami- nitarum.
22. Erit autem,quum venient parentes earum, aut agnati earum ad litigandum apud nos, ut dicamus eis, gratificamini nobis illas, qui non excepimus cuique uxorem suam 1» isto bello : nam vos non dedistis illis, neque jam rei eritis.

23. Facientes itaque sic Binjaminits:, perduxerunt uxores pro numero suo, i saltantibus illis, quas rapuerant : abeuntesque reversi sunt ad possessionem suam, & instauraverunt civitates suas, in quibus habitarunt.
24. Receperunt quoque fe inde Jifraelit* tempore illo quisque ad tribum suam : Sc ad familiam suam: unde exiverunt quisque ira possessionem suam.
25. Temporibus illis non erat rex in Jisraele; quisque, quod rectum videbatuf in oculis suis, faciebat.
Ruth.

Ruth.
CAPUT i.
Jtuthc neceflitudo cum Socru.
Uit autem, quo tempore judicabant judices, quum esset fames in terra, ut abiret quidam Beth-I.echemo Jehudx ad peregrinandum in agris Moabitarumi ipse cum uxore sua, & duobus filiis suis.
i. Hujus viri nomen erat Elimelec, nomen vero uxoris ejus Nahomi, Sc nomina duorum siliorum ejus Machlon, & Ciljon E- phrathxi e Beth-Lechemo Jehudx ; perve- niente'sque in agros Moabitarum, substiterunt ibi:
3. Mortuo autem Elimeleco viro Nahomi, superstes relicta est ipsa cü duobus filiis suis.
4. Hi duxerunt sibi uxores Moabitidas, nomen unius erat Horpa, 8t nomen alterius Ruth ; consederuntque ibi, quasi decem annos.
5. Deinde mortuis quoque utrisque , Machione & Ciljone; superstes relicta mulier illa a duobus natis suis, & ä viro suo ;
6. Surrexit ipsa cum nuribus suis , ut reverteretur ex agris Moabitarum: quia audierat in agro Moabitarumjehovam visitasse populum suum, dando eis panem.
7. Et egressa est e loco illo, ubi substiterat, & dux mirus ejus cum. ea, ingressxque sunt iter ad revertendum in terram Jehudx.
z. Sed dicebat Nahomi duabus nuribus suis, abite , revertimini quxque in domum matris fu», exerceat erga vos Jehova benignitatem, quemadmodum exercuistis erga mortuos, 8c erga me.
9. Det Jehova vobis , ut inveniatis re- quiem, qua:que in domo viri fui: qüümque oscularetur eas, sublata sua voce flebant;
xo. DicebAntque ei , non abibimus ; nam tecum revertemur ad populum tuum.
rr. Sed dicebat Nahomi , revertimini filia: me«, cur veniretis mecum i num adhuc sunt mihi filii in visceribus meis, qui vobis viri futuri sint?
12. Revertimini filis me«, abite, nam senior sum, quam ut nubam ; si dicerem, est mihi spes, essem etiam hac nocte cum viro, aut etiam parerem filios ;
13. An propter hxc exspectaretis , usque dum adolescerent ? an propter haec differretis ita , ut non nuberetis cuiquam i nequaquam filis mex , nam mihi multo antarius «st, quam vobis, verum exseruit se contra rae manus Jehovx.
14. Tum sublata voce suä , fleverunt ite- #um: & Horpa osculata socrum suam, abiit> Ruth autem adhxrebat ei.
15. Quamobrem dixit socrus , ecce reversa est fratria tua ad populum suum , & ad Deos suos; revertere post fratriam tuam.
16. Sed dixit Ruth, ne adversa esto mihi, ut derelinquam te , recedendo ä te : nam quocunque iveris, ibo, & ubicunque diversa- * a fueris , diversabor , populus tuus, populus *neus ; Deus tuus, Deus meus esi.
17. ubicunque morieris,moriar,& ibidem sepeliar; ita faciat Jehova mihi, & ita per- gat./a/n morssepvatura est meer me &te.
lg. Itaque videns illam fortiter instare,ut pergeret fecum ; destitit fic alloqui eam.
19. Itaque profectx sunt ambs,donec pervenirent Beth-Lechemum: fuit autem,quum ingrederentur Beth-Lechemum,ut fuss o- mnes cives accurrerent ad eas, ac dicerent, hsccine efl Nahomi ?
20. Qux dicebat eis , ne vocate me Naho- min, vocate me Maram,ec> quod amaritudine affecit me omnipotens valde.
21. Ego plena abieram , at vacuam reducit me Jehova : cur vocaretis me Nahomin, cum Jehova testificatus sit contra me , 3 c omnipotens malis affecerit me ;
22. Sic, quum reversa esset Nahomi, & Ruth Meabitis nurus ejus cum ea, rediens ex agris Moabitarum, ingresix sunt Beth- Lechemum in principio messis hordeacea:.
CAPUT H
Spicilegium Ruthx.
E Rat autem Nahomi huic affinis ä marito ejus, vir valens facultatibus,e familia Eli- meleci: cujus nomen erat Bohaz.
2. Quum ergo dicente Rutha Moabitide socrui Nahomi, eam quxfo in agrum, ut legam spicas post eum, in cujus oculis invenero gratiam; dixisset illa ei, abi filia mea:
3. Et abiens venisset , ut legeret in agro post messores, accidit casu ei possesso agri pertinentis adBohazum, qui erat i familia Elimeleci.
4. Ecce autem Bohaz veniens Beth-Lechemo, dixit messoribus , Jehova fit vobis cum: cui dixerunt, benedicat tibi Jehova.
5. Tum dixit Bohaz puero suo , qui praeerat illis messoribus, cujus est puella hxc ?
6 . Cui respondens puer , qui prxerat illis messoribus , dixit, puella Moabitis est , qux rediit cum Nahomi ex agris Moabitarum:
7. Dixit autem, legam quxfo, & colligam inter manipulos post messores; sic accedens perstitit , ex quo /«ni mane usque adhuc; modo sedit paulisper domi sua:.
8- Tum dixit Bohaz Ruth« , nönne audis filia mea t ne abito ad legendum in agrum alterum, neque etiam discedito hinc , sed hic hxreto cum puellis meis.
9. Oculi tui intenti sunto In agrum illum, quem metent, ut sequaris eas , annon praecepi pueris istis , ne attingant te : quum autem sities, ito ad ista vasa,ac bibito ex eo, quod pueri isti hauserint.
10. Quar,e procidens in faciem suam , honoremque exhibens, incurvavit se in terram; ac dixit ei, quare inveni gratiam in oculi» tuis, ut agnoscas me , quum sim alienigenas 11. Sed respondens Bohaz, dixit ei, plane indicatum est mihi, quicquid egisti cum socru tua, post mortem viri tui: ut deseruisti patrem tuum, & matrem tuam, & solum natale tuum, & venisti ad populum, quem non cognoveras antea.
12. Rependet Jehova opus tuum,& eri» merces tua perfecta a Jehova > Deo Jisraelis, quöd sub ejus alas venisti, ut te obtegeres,
‘l- Qi‘*
13, Qu* dixi
B.douint m joitatn®
tu*: aejow*
IWWM.
14, Bat« r;tdt,ii!W
dilittrewll
fett, Dtinde Miti« ii« intet i
i tofis a Miis Jtgvt;«
17,1*5 sperar.i gerat, elt sg. Qii mitem, l p«terea > Mietet ij>. Dixi Wife.il/' stat traf.
(stat,
MHten
Tum db
ätsiitijti

attoniti a Mitii i
eiidu 4 ,qv
fiimeita
u. Qg illisi«; Militet! tigroal ij. Ita j»do, di atllit tri
kjqix pQstea T mea hene sit s.Jatt
mli 0; Vina
•»«iiii
latkli
°z-kd
e 4 sitt
id
Bnin
7 .
sit.J
sus

Cjp.1
titer instat loqui eam, nb*,done;pi it autem^e
ffliiUt fusi:
ss.ac di;m:
afemeK
damaritut
«fflireifc e Xahomin
rnttt M,!
v.
x Priors imea.iti Ajfontte & horte
U
iffirisaHM
infinit
uz,
ia Moaiit jrum, as- alis invens- 'ia fflea;
«ia igro Seffio ajri ithfaaja
;ns 'BetVi-I' wsj» , ai tSjehor. tsuo.qaiB' i patiito:
jiipstatä Aisrfip Ititirat: Maitffl ;;ssiafa usque 'cirri-
,»*£0 taiinatS ro hia;'i^
ipmillä knoa jffl te i qi® j ito ex»
fnati,» in terras in ocuiJ iliemgto' ;itei,jl£t sticuijfr t defect ctotau*
Ufli&f
fljitf 4
lte? tr«
W

13. Qux dixit, invenio gratiam in oculis tuis, domine mi, quod consolatus es me , & quöd loquutus es > qux sunt cordi ancillae tuae : at ego non sum futura, ut una ancillarum tuarum,
14. Dixit vero ei Bohaz tempore cibi, accedc, ut comedas ex hoc cibo , 5 c intingas bucceam tuam in acetum istud : & sedenti ei a latere messorum porrexit aristas tostas, adeo ut comedens saturaretur, & reliquum faceret.
15. Deinde surrexit ad legendum spicas: prxeepit autem Bohaz pueris suis , dicendo ; etiam inter manipulos legentem ipsam ne pudesacite:
iü. Atque etiam de industria omittite ei ex fasciculis manualibus , suietisque eos , ut legat, nec increpate eam.
J7, Legit itaque in eo agro usque ad vesperam : adeo ut quum excussisset, quod legerat, esset, quasi Epha hordei:
xg. Qiramque deferens ipsa venisset in civitatem, & vidisset socrus ejus, quod legerat, praeterea proferens dedisset ei , quod reliquum fecerat, ex quo saturata fuerat.
19. Dixit ei socrus ejus, ubi legisti hodie,
& ubi fecisti opus i sit, qui te agnovit, benedictus : indicav/tque socrui sux apud quem opus fecerat, dicens , nomen viri illius, apud quem opU 4 feci hodie, eft Bohaz.
*20. Tum dixit Nahomi nurui sux, benedictus sit äjehova, ut qui non destitit exercere benignitatem suam erga vivos, & erga mortuos: deinde dixit ei JMahomi, propinquus noster vir ille , ex vindicibus nostris est.
21. Dixit verö Ruth Moabitis , etiam be- neditius , quia edixit milii > cum istis pueris, qui mei sunt, hxreto, donec absolverint totam messem , qux mea est.
22. Quapropter dixit Nahomi Ruthx nurui sux ; bonum est, filia mea, ut exeas cum
. puellis ejus, ac non adversi sint tibi metentes in agro altero.
25. Itaque hxrebat cum puellis Bohazi legendo, donec absoluta esset messis hordei,St messis tritici : deinde mansit apud socrum suam. __

CAl'UT III.

Conjugium Ruthx. cum Bohazo procuratur . Ostea dixit ei Nahomi socrus ejus; filia mea, annon quxreremtibi requiem, qua bene sit tibi ?
2. Jam vero annon Bohaz est affinis noster, cum cujus puellis fuisti? ecce ipse ventilaturus est hordeum /»area nocte hac.
3. Lavans itaque te, unges te, & impositis tibi vestibus tuis, descendes in aream ejus: ne innotescito ipsi viro, donec absolverit comedere & bibere.
4. Sed esto,quum cubabit,ut cognoscas locum, ubi cubiturus est, deinde accedens, retegas pedales stragulas ejus, Sc cubes: & ipse indicabit tibi, quist sis factura.
3. Qux dixit ei jquicquid edixeris mihi, faciam.
6 . Descendit itaque in aream; & fecit o- iv.nino, prout prxceperat sibi socrus ipsius :
7. Quum enim comedisset Bohaz, ac bibisset, & hilaris animo ivisset cubitum in extre-
s\am partem «ujusdaiuaceryijvent; illa ci»m,
& retectis stragulis pedalibus ejus cubuit.
8- Fuit autem ipsa media nocte,ut contremisceret vir ille,8c huc illuc se verteret,quum ecce mulier cubaret ad stragulas pedales ejus.
9. Cui dixit, qux es tu ? Lc illa, sum Ruth, inquit, ancilla tua, ut expandas alam tuam super ancillam tuam, quia vindex es.

10, Qui dixit, benedicta esto siba meaje- hovx, melioremprxstas benignitatem tuam hanc posteriorem illa priore, non sequendo ullum juvenum ; sive pauperem, sive divitem.
11; Nunc erga filia mea > ne timeto, quic- quid dicis 5 efficiam tibi: novit enim quisque intra portas populi mei, te foeminam esse strenuam.
12. Hunc,inquam, quia verum est,etsi vindex ego funi', tamenprxterea esse vindicem propinquiorem me:
iz. Pernocta hac nocte, er/tque mane,si vendicabit te; bene, vendicet : sin autem noluerit vendicare te, tum vendicabo te ego; ut vivit Jehova; cuba usque mane.
J4. Itaque cubuit ad stragulas pedales ejus usque mane , deinde surrexit , quum nondum agnosceret alter alterum: dicebat enim Bohaz ; ne innotescat ingressam esse ullam mulierem in hanc aream.
i;. Qiramque dixisset, cedo ventrale, quo tegeris, Sc tene illud, eaque tenuisset illud, tunc demensus fex mensuras hordei imposuit ei, deinde ingressus est civitatem.
IÜ. Illa vero venit ad socrum suam, qux dicebat, qux es filia mea ? indicav/tque ei quidquid fecerat sibi vir ille.
17. Dixit etiam, sex mensuras hordei istas dedit mihi: dicebat enim mihi, ne venito vacua ad socrum tuam.
ig. Tum dixit illa , confide filia mea, usque dum resciscas, quomodo casura sit res : non enim quieturus est vir ille,nisi absolverit hanc rem hodie.
"caput IV.
Conjugium Ruthx consummatur , iff exinde nascitur Hobedavus Davidis.
Ohaz autem ascendens ad portam, considebat ibi, quum ecce vindex ille transiret, de quo loquutus fuerat Bohaz , cm dixit; adesdum, sede hic, heus tu, N; qui accedens, sedit.
2. Tum assumens Bohaz decem viros e Senioribus civitatis,dixit, sedete hic -. qui sederunt.
3. Postea dixit vindici illi, partem agri, qui fuerat cognati nostri Elimeleci, alienavit Nahomi, qux reversa est ex agro Moabita- rum.
4. Quamobremego statui revelare te audiente , dicendo , compara coram his assidentibus , Sc coram Senioribus populi mei ; si vendicaturus es, vendica, quod si non venditaturus es, indica mihi > ut cognoscam, naru nullus ej? prxter te, qui vendicet, & ego fecundus sum a te: qui dixit, ego vendicaturus sum.
5. Sed dixit Bohaz, quo die comparabis agrum illum alienatum a manu Nahomi; omnino äRuthaMoabitide uxore demortui comparaveris, ut excites nomen demortui in possessionem ejus.
| N tf.Twn

6 . Tum dixit vindex ille , non possum
vcttdicare mihi , ne perdam posseUionem meam: vendica tu tibi id, cujus me* erant vindici* ; nam non possum vendicare.
7. (Hoc autem antiquitus injisraeleoifi- rekat in vindiciis , & in permutatione ad ctabiiiendam unamquamque rem, detrahebat vir ille calceum Aium, & dabat proximo suo : & hoc erat ejus rei testimonium in Jis- raele.)
z. Quutnereo dixisset vindex ille Bohazo, compara tibi; extraxit calceum suum.
9. Tum dixit Bohaz Senioribus illis > & toti populo, testes eftu hodie me comparare quacunque fuerunt Elimeleci,Sc quacunque suerunt Cilionis St Machionis , alienata i manu Nahomi:
10. Vraterea etiam Rutham Moabitidem tixorem Machionis comparo mihi in uxorem , ad excitandum nomen demortui in possessionem ejus, ut non exscindatur nomen demortui & fratribus suis,Se ä porta loci fui: testes estis hodie.
11. Cui dixerunt totus populus , qui erat in porta, 8t Seniores , testes sumar : reddat Jehova hanc mulierem , qu* ventura est domum tuam, similem Kachel* Sc Le je , qu* exstruxerunt amb* domum lifraelis • & compara opes Ephrath*, 8 1 fac prsdicetur cotnen Beth-Lechemi:
iz. Sitqac domus tua, ut domus Peretzi,
quem peperit Thamar Jehud*; ex illo femine, quod daturus est tibi Jehova de puella hac.
1 3. Accepit itaque Bohaz Hutham,nubentem sibi, St congressus est cum ea,deditque ei Jehova, ut conciperet, St pareret filium.
14. Tum dicebant mulieres socrui Naho- mi, benedictus sit Jehova, qui non destituit te vindice hodie, ut celebretur nomen ejus in Jisraele.
15. Hic erit tibi instaurator vitae, ldque sustentando canitiem tuam: quia nurus tua, qu* diligit te, peperit eum > qu «que est melior tibi septem filiis.
16. Accipiensque Nahomi natum illum, apposuit eum sinui suo, fuitque ei vice nutricis.
17. Indiderunt autem ei vicin* nomen, dicentes, natus est filius Nahomi: vocaverunt enim nomen ejus Hobedum, is esi pater Jischai, patris Davidis.
ig. Atqueh* sunt generationes Peretzi; Peretz genuit Chetzronem.
19. Chetzron autem genuit Ramum: 8c Kam genuit Hamniinadabum.
20. Hamminadab autem genuit Nach- schonem : Sc Nachschon genuit Salmon.
21. Salmon autem genuit Bohaz um : & Bohaz genuit Hobedum.
22. Hobed autem genuit Jischajum : & Jisehaj genuit Davidem.
Schemuelis Liber primus.
CAPUT I.
Channa flerilitat commutatur cum facunditate, isf Schemucl nascitur.
E Rat autem vir quidam S duplici Rama Tzophaeorum, e monte Ephraiimi, cujus nomen Elkana , filius Jerochami > filii Eli hu,filii
Thochu,fiIiiTzuphi,Ephrath*us :
2 Et erant e i du* uxores, nomen unius Chatwia,nomen vero alterius Peninnaierant- esrtc Penina* nati, Chann* verö non erant
Bili. . . . .
Ascendebat autem Vir i!!e 4 civitate sua de anno in annum, ad incurvandum se 8t ad sacrificandum Jehov* exercituum > Schilun- tem : ubi duo filii Heli, Chophni.Sc Pinchas, siteerdotio fungebantur Jehov*.
4. Er atque, quo die sacrificabat Elkana ; ttt daret Penina* uxori fu*, St omnibus filiis ejus, ac filiabus ejus, partes :
5. Chann* verö daret partem unam duplam; eo quod Chanuam diligerer, ik Jehova occlusisset vulvam ejus.
6. Nam ipsam valde provocabat *mula ejus. ut commoveret eam; quia occluserat Jehova vulvam ejus.
7 - Sic autem faciente eo quotannis, quum ilis ascenderet in domum Jehov*, ita ttmula ptr&voabat eaxu; ut fleret, ac non «niedern.
%. Quamvis diceret ei Elkana vir ejus, Cfes*B* quare fles ? St quare non comedis ? Siquaietnali se habet animus tuus 2 araion '■Titiat fisci tibi, quim deces« filii i
9. Surrexit itaque Channa, postquam comedisset ille Schilunte, Sc postquam bibisset; quum Heli Sacerdos sederet in solio ad postem templi Jehov*:
10. Quumque esset amaro animo, supplicavit Jehovam , St vehementer flevit:
rr. Vovitque votum,dicens: Jehova exercituum, si omnino respiciens ad afflictionem ancili* tu* recordaberis mei, St non oblivisceris ancili* tu* , sed dabis ancili* tu* femen masculum ; utique dabo ipsum Jehov* omnibus diebus vit* ejus, 3 c novacula non admovebitur capiti ejus.
12. Erat autem, quum illa multis supplicaret coram Jehova: ut Heli observaret o* ejus:
13. Nam Channa loquebatur cum animo suo, tantum labia ejus movebantur, vox autem ejus non audiebatur; quapropter reputabat eam Heli ebriam:
14. Eique dixit Heli", quousque ages e- briam ? amove vinum tuum a te. 0
15. Sed respondens Channa dixit; nequaquam domine mi, mulier *gra animo sum, & vinum, aut potum inebriantem non bibi; sed effundo desiderium animi mei coram Jehova:

16. Ne compares ancillam tuam cum ulla foemina nequam : nam pr* magnitudine meditationis me*, 8c indignationis me« sit loquuta sum hactenus.
17. Tum respondens Heli dixit, abi cum pace: Deus autem lifraelis det petitionem tuam, quam petiisti ab eo.
ig.Qux

Cap.
i exillofa lova <k fit
itham.mibt ea.deditip ret filium, socrui M non destir. nomen ei:
vitae, iis a nurus tu './fit est w
itum ita ei vice m
fflt TOIM, mv, NtiCM Biiisejifs
tioMsPami
mit Karat
i,
jmit S» init Silua
'schajmi
»!A ch
ni«,IO trhi:
i:
s a [ato
jiasi
aikP»
M
miätfi
oJserrrct
■ftifflffliS m, ren* optet rtp
ie igts e
:it;nep nimo te
i no:#
nei c«S>
m offlis umitt*
it,*»*
p tt# ä
E

ig. Qua: dixit,inveniat ancilla tua gratiam in oculis tuis: sic abiens mulier illa itinere suo comedit, 8t facies non erat amplius ei tristis.
se;. Qinimque Turgentes mane incurvavissent se coram Jehova, &t revertentes pervenissent domum suam Hamam; cognovit lElkanaChannam uxorem suam, Kt Jehova recordatus est ejus.
20. Fuit enim post revolutiones temporis, ex quo concepit Channa , ut paveret filium : vocavitque nomen ejus Schemuelem, nam, inquit, a Jehova petivi illum.
21. Deinde ascendente ipso viro Klkana eum tota familia sua, ad sacrificandum Jehova: sacrificium illud anniversarium,Se votum suum persolvendum :
22. Channa non ascendit : dicebat enim viro suo, non ascendam, donec educatus fuerit puer iste, tunc adducam eum, ut, compa- rensin conspectu Jehova:, maneat ibi usque In seculum.
23. Cui dixit Elkana vir ejus , fac quod bonum videtur in oculis tuis , mane donec educaveris eum, tantummodo prasstet Jehova verbum suum: Sic mansit mulier illa, ut
' lactaret fili um suum, donec educasset eum.
24. Deinde abduxit eum fecum, postquam educavit eum, cum juvencis tribus, & Ephä uno farina:, & utre vini, introduxi tquc eum in domum Jehova: Schilunte (puer autem erat admodum puer.)
2$. Mactaveruntque juvencum, quum adducerent puerum ad stelln.
2 6. Cui dixit Channa , attende ad me domine mi, ut vivit anima tua, domine mi: sum mulier illa, quae stabat tecum hic supplicando Jehovam.
27. Pro puero isto supplicabam ;praestitit- que mihi Jehova petitionem meam, quam petebam abeo.
2g. Quamobrem ego quoque precario datum sisto eum Jehova: omnibus diebus qui- I bus fuerit, ipse rogatus precario est Jehovae: incurvavitque se Schemuel ibi Jehova: honorem exhibens.

CAPUT II.

Canticum Channa:, iju<c iterum parit ; Meli indulgentia in filios punienda.

Unc orans Channa dixit, exsultat animus meus in Jehova , elevatur cornu meum in Jehova: dilatatur os meum contra hostes meos, nam lxtor de salute tua.
2. Nullus est sanctus, ut Jehova, nam nullus efl praster te: & nulla est rupes, ut Deus noster.
3. Ne multis loquimini admodum eluti, «e prodeat superbum rjuiajuam ex ore vestro : nam Deus fortis omni notitia praeditus est Jehova, & non disponuntur actiones.
4 - Arcu valentes conteruntur; 8c collapsi accinguntur robore.
5 - Saturi ob panem operam suam locant, famelici autem desinunt: adeo ut sterilis septem pariat, 8c abundans filiis elanguescat.
< 5 . Jehova morte afficit, & in vitam restituit ; demittit in sepulchrum, Zc educit. !
7. Jehova depaupcrat, & ditat; deprimit, etiam extollit.
8. Erigit e pulvere tenuem , e sterquilinio »Xtoliit egenum; collocando cum ingenuis,
& facit, ut solium gloria: possideant: nam Jehova: sunt cardines terra, quibus imposuit orbem habitabilem.
tj. Pedes eorum, quos benigni accepit> conservabit, improbi velö in tenebris conticescent : quia viribus suu non obtinebit quisquam.
10. Singuli contendentes in Jehovam conterentur, contra quemque in coelis intonabit, Jehova judicabit fines terrae : nam dabit fortitudinem regi suo, 8c extollet cornu uncti sui.
1 1. Deinde abiit Elkana E amam in domum suam ; puer autem ministrabat Jehovae in conspectu Heli Sacerdotis.
12. Quamvis filii Heli nequam essent, nec agnoscerent Jehovam.
13. Ratio enim Sacerdotum istorum cum populo h.cc erat •• quum ullus quispiam sacrificabat sacrificium, veniebat puer Sacerdotis, dum coqueret carnes , habens fuscinam tridentem in manu sua:
14. Incutiensque in labrum, aut in lebetem, aut in ahenum , aut in cacabum, quic- quid depromebat fuscina illa > accipiebat Sacerdos ex eo; fic faciebant Schiltinte,omnibus Jisraelitis venientibus illuc.

15. Etiam quum nondum adolevissent illius adipem, vemens puer Sacerdotis,dicebat viro, qui sacrificabat,da carnem assandam pro Sacerdote: non enim accepturus est abs te carnem costam, sed crudam.
16. Quod si dicebat ei vir ille, potius jam adoieant ipsum adipem , tum accipe tibi, prout desiderabit animus tuus, dicebat hic illi, imo jam nunc dabis, sin autem minus, accepturus sum vi.
17. Sic erat peccatum istorum puerorum magnum valde in conspectu Jehovae; quia spernebant homines munus Jehova:.
ig. At Schemuel ministrabat inconspecta Jehovse, puer cinctus amiculo lineo:
ip. Pallium autem parvum faciebat ei mater ejus,quod adferebat ei de anno in annum, quum ascenderet cum viro suo,ad sacrificandum sacrificium anniversarium.
20. Benedixit autem Heii Elkana: & uxori ejus, dicendo, reponat tibi Jehova femen ex muliere hac, pro semine ilio precario, quod exoratum restitueras Jehova:, quum abirent in locum suum.
21. Nam visitavit Jehova Channam, con- cipiensque peperit tres filios, & duas filias, dum puer Schemuel cresceret apud Jehovam.
22. Heli autem senex erat valde: qui audiens qu# cunque faciebant filii fui totijisra- eli,8cut concumbebant cum mulieribus,quae turmatim conveniebant ad portam tentorii conventus:
23. Dicebat eis, quare facitis res hujusmodi ? ut ego audiam sermones malos de vobis, a toto populo, sermones istos ?
24. Nequaquam filii mei: nom enim, bona est ista fama, quam ego audio > vos avertere populum Jehovae.
2;. Si peccaverit ullus in alterum , judicabit eum magistratus: sed si in Jehovam ullus i peccat, quis oret illum ? non tamen auseulta- 1 runt voci patris fui, quia volebat Jehova morte afficere eos.
26. Interea pusi Schemuel pergebat cresce-
Na, *e, 3 c

re, Sc -gratus effc; tum apmiJelMJvam.tma etiam. spud homines.
2.7. Venit autem vir Dei ad Hörn : dixit- ; que-ei, fic-aitlehovt.aniVce planemeipfum j I r vel s v-i domui patris tui, quum essetvt in j JEgfpte suiditj domui Partionis l
2g. Deinde eligendo illum cx ommhtis I *ribukiisjifi-a.elts mihi in Sacerdotem.adoffe- J reitdunt super altare meum, ad addendum) f»ffiauat,«,d gestandum amiculum coram me,! etiam -dedi familia: patris tu i reliquiae om- ' tiium igne absumendorum a fidis Jisraiilis'
sp. -Cur recalcitratis in sacrificium meum» & In munus mearnn, quod pr*cept in fate habitaculo : & honorasti filios tuos supra me, tat saginaretis ros e primario cujusque muneris Jifratilis, populi mei ?
3.3. idcirco dictum Jehovae Dei JifraeTi-s; dixeram quidem» dormis tua, ut domus patris tui, indesinenter ibunt coram me usque tn se culum: at nuac, dictum Je hov% , absit tnihi. nam honorantes me, honorabo. con- temtores autem, mei, leves fient.
jr, Ecce dies venturi sunt, quum amputabo brachium tuum, & brachium domus patris tui» ne sit senex e domo tua.
32. Nam postquam sueris intuitus angustiam habitaculi, pro omni eo, quo benefa. cturus fisissct-DeccsJisraeli,non est futui us senex in familia tua omnibus diebus his.
33. Is autem, quem non exscindam, tibi ab altari meo , ejjet ad consumendum oculos tuos, &- ad cruciandum animum tuum: nam tota soboles domus tuae reliqua morientur virili aetate.
g4- Atque hoc tibi esto signum,quod eventurum est duobus filiis tuis Chophki & Pin chafo : die uno monemur ambo.
35. Statuam verö mihi Sacerdotem firmum» qui, quemadmodum efl in corde meo. St in animo meo, faciet: Sc xdificabo ei domum firmairuut indesinenter ambulet coram uncto meo, omnibus temporibus.
3,6. Er/tque ut quicimque reliquus fuerit tn familia tua, veniat incurvatum se honorem exhibendo illi pro nummulo argenteo At segmento panis. ac dicat , coopta me, qiuefo, in unam e functionibus Sacerdotalibus, ut comedam frustum panis.
7 At Schcmuel nondum agnoscebat Je- hovam ; necdum revelatus fuerat ei sermo Jehovar.
z. Deinde Jehova vocavit amplius Sche- tuueiem tertio, qui furgens abiit ad Helin, *c dixit, ecce me, nam vocasti me: tum intellexit Heli Jehovam ese , qui vocaverat puerum.
9. Quapropter dixit Heli Schemueli, abi cubitum; erit autem, fi vocaverit te, ut dicas, loquere Jehova,quia audit servus tuus: fic abiens Schern uel cubuit in loco suo.
10. Veniens autem Jehova substitit, quum vocafletut antea, Schemuel, Schemuel, di- xissetque Schemuel, loquere, quia audit servus tuus.
11. Ac dixit Jehova Schemueli, ecce ego facturus sum rem injifraele.quamquisquil audiverit, tinnient ambx aures ejus.
12. Die illa pr«stabo Heli, quicquid loquor contra familiam ejus , incipiendo & perficiendo.
1;. Indico enim ei me vindicaturum esse familiam ejus usque in seculum ; propter iniquitatem, quam novit, quia maledictionem inferentibus sibi filiis suis, non tamen repressit eos.
14. Idedque juro familia: Heli , ne vivam, si expiabitur iniquitas familia: Heli ullo sacrificio, & munere usque in seculum.
15. Quum itaque cubuisset Schemuel uC- qu* mand, aperiebat valvas domus Jehovsc; Schemuel enim timebat indicare Heli istam visionem.
16. Sed vocavit Heli Schemuelem, dicens, Schemuel» fili mi: qui dixit, ecce me :
17. Et dixit, quis efi sermo ille, quo alio* quutus est te i ne quasso celes me : ita faciat tibi Deus,8t ita pergat, si celaveris me quicquatn ex toto sermone , quo alloquutus est te.
i?. Itaque indicavit ei Schemuel omnes illos sermones, nec celavit eum : qui dixit, Jehova est» quod bonum videtur in oculis suis, faciat.
19. Quum autem crevisset Schemuel, Jehova erat cum eo , adeö ut non sineret decidere ullum ex omnibus sermonibus ejus in terram:
C A 1* U T I I I.
Schemuel quater a fiomino vocatur, & revelationem contra Helin refert.
Um enim puer Schemuel ministrabat Jehova: coram Heli, sermo Jehova: fuerat rarus temporibus illis , nec fuerat yisio aperta.
2. Sed fuit die illa , Heli cubante in loco suo (oculi autem, ejus coeperant caligare, non poterat videre.)
- 3. Schemuele quoque cubante,quum nondum lucerna Dei exstingueretur , in templo Jehovx » ubi erat arca Dei:
4. Ut vocaret Jehova Schemuelem , qui dixit, ecce me:
3. Et accurrens ad Helin dixit, ecce me, vocasti enim me : sed d/xit , non vocavi, revertere cubitum, qui abiens, cubuit.
< 5 . Iterum, autem Jehova amplius vocavit Schemuelem; quare furgens Schemuel, abiit ad Helin, ac dixit, ecce me. nam vocasti me : qui dixit» non votivi fili mi, revertere cubitum.
20, Unde cognovit totus Jifrael ä Dane uf- queBeerfchebahum, Schemuelem stabilitum eile prophetam jehova:.
21. Nam pergebat Jehova apparere Scbi- lunte, postquam revelasset se Jehova Schemueli Schilunte in sermone Jehova:.
CAPUT IV.
Arca amittitur 1 $filii Heli occiduntur in prxlio ; quibus auditi* Heli iS nuru* concidunt.
E Venit autem sermo Schemuelis toti Jis- raeii.quum egressi Jifraelita: obviäm Pe- lischtharis in bellum , castrametaremur ad illum locum, qui dicitur Eben-Hezer,& I'e- lischthsei castra haberent Apheki.
2. Nam quum acie instructa Pelischthxi irent obviam Jisraeli, & consereretur praelium , plaga affectus est Jifrael coram l'e- lischthseis : & percusserunt

ipso con^ctu in eodem agro quasi quaruor millia virorum.
3,Quam«

Gp,!
»JMscebif:
smpIiÄs S;i Wir ad Home: tumr '«i vocavK
hemueli.i rit re, m fern« tu® ico fuo, jltitit, (Jini
heiuuei.ii ia aud/s /er-
L,«cet|o
iimquüqiii
tjw.
<(n«fiid!>
inchiuckt
lfatiinms ilum; pnpt uia n:ait;,i!j US,H0lltll5ä
eSiKtm
{cUtfa
m
■'hemueltf
uiije/iorc;
He/iiiiffl
nii die«/» me:
Cap. 4.
SCHEMUELIS IIBE R I Cap.#,
«tarne
üDsStHJUti
Mir! tat
iDiijiita
tar/niää
imthk
ifsaitÜ
nöseps®
jtliBwd
ItuMÄ*
ppiitreia ehon Sät
ittnw il lunstit'
is totiJJ
irenturd
zer^rt
’eiisätSa
tetiiTje*’
conaFt
JiOlf 1
liliia &
3. Quamobrem veniente popuio in castra , dixerunt Seniores Jisraelis , quare plaga affecit nos hodie Jehova coram Pelisch- thxisi assumamus ad nos Schilunte arcam foederis Jehovx , ut procedens in medio nostri servet nos e manu inimicorum nostrorum.
4. Misit itaque populus Schifuntem , ut deportarent inde arcam foederis Jehovx exercituum, insidentis Cerubinis : erant autem ibi cum arca foederis Dei duo filii Heli, Chophni, 8c Pinchas.
t, fuit autem, quum veniret arca foederis
J ehovx in castra, ut vociferarentur omnes israclitx vociferatione magna, adeo ut perstreperet terra.
6 . Audientes autem Pelisclithxi sonum illius vociferationis .dicebant, quid fibi -vult sonus vociferationis maxima: istius in castris Hebrxorum ? & intellexerunt arcam Jehovx veniffc in castra eorum.
. 7 -Quapropter timentes Pe?ischthxi,qmim diceretur Deus venisse in castra eorum, dicebant , v* nobis , quia non fuit tale quid- piam antehac.
8- Vae nobis, quis nos eripiet L manu istorum deorum magnificentissimorum i hi sunt illi dii, qui percusserunt /Egyptios fingulis plagis, in deserto:
9. Confirmate vos > & estote viri, 6 Pe- lisclithxi, ne serviatis Hebrxis, quemadmodum servierunt vobis : litis igitur viri, & pugnetis.
10. Pugnantibus itaque Pelischthaeis, iterum plaga affecti Jisraiilita:, fugerunt quisque ad tentoria sua; fu/tque plaga illa magna valde : nam ceciderunt ex Jisraiilc triginta millia peditum:
11. Et arca Dei capta est , duoque filii Heli mortui sunt, Chophni 8t Pinchas.
ii. Tum currens quidam Binjaminita ex ipsa acie, venit Schiluntem eodem die, vestibus suis laceris, & terni capiti suo inspersa,
13. Quo ingrediente , ecce Heli sedebat in folio, latus vix observans, erat enim animus ejus trepiduspropter arcam Dei: quumque vir ille iijgreslus est nuuciandoper civitatem, exclamavit tota civitas.
14. Audiens vero Heli sonum istius clamoris, dixit, quid ßbi vult sonus ipsius multitudinis ? tum vir ille festinans venit , ut nunciaret Heli,
15.(Heli autem natus erat nonaginta octo annos,& oculorum ejus acies caligaverat ita, Ut non posset videre.)
16. Dixitque vir ille Sacerdoti Heli, ego Jum, qui venio ab ipsa acie, nam ego ex ipsa acie effugi hodie : cui dixit, quid fuit rei, fili mi:
17. Tum respondens nuncius ille, dixit, fugit Jifrael coram Pelischthxis , & etiam magr.a plaga fuit in populo : quinetiam duo filii tui mortui sunt, Chophni 8 c Pinchas, 8 c arca Dei capta est.
. r 8. Fuit ergo,quum mentionem faceret ille arex Dei, ut caderet Heli e folio retrorsum ante latus portx, ita ut fracta vertebrarum cervicis sux compage moreretur, senex enim erat vir ille, & gravis : judicaverat autem Jisraelem quadraginta annis.
Ij>. Prxterea nurus ejus uxor Pinchasi prxgnan* proxima partui , quum audiret
hanc famam de capta arca Dei, & mortuo socero suo ac viro suo: incurvavit se, »r pareret, quia irruerant in canxdolbres ejus,
20. Quumque , quo tempore moriebatur» dicerent ,qux adstabant ei, ne tirueto-nasre filium pepensti j. non tamen respondit „ aeque apposuit animum, suum.
ai- Indiderat autem nomen puero ipsiI- Cabodenjulicendo; emigravit gloria ab Jjsex- 'i\e,audiens de capta arca Dei de mortui© socero suo ac viro sua.
22. Dicebat enim, emigravit gCoria a& JiP- raele, propterea quöd capra esset arca De».

CAPUT
V.
Ttagott concutitur , Pelifchthoä percutiuntur mariscis . *
P Elischthxi autem ceperunt arcam Dei» abduxeriintque E bea-Hexere Asehdo- dum:
2. Ubi Pelischthxr acceptam arcam Dei induxerunt in xdem Dagonis •, collocrvo- nintque eam prope Dagonem.
3. Sed quum surrexissent AschJccfxip«» stridie mane, ecce Dagon collapsus jacebat facie suä in terram cofam arca Jehovx J Sc accipientes Dagonem .restituerunt eum ia locum smim.
4.Surgencibus vero »nane postridie .rurfoj ecce Dagon collspfiisjaeebat facie (u i io terram coram arca Jehovx ; caput autem. Ds- gonis, & ambx palmx manuum ejus abseist* erant in ipso limine infero, tantum» qu©d referebat piscem, remanserat in eo,
3. Idcirco non calcant Sacerdotes Dago» nis , aut ulli ingredientes in xdemDagohis» limen inferum Dagonis Aschdodi,. usque ia hunc diem.
6 . Prxterea ingravescens manus Jehov» contra Afchdodxos , desolabat eos! percutiebat enim eos hxmorrhoidibus» Aschdo- dum & terminos ejus.
7. Videntes autem Aschdodxi sic rem habere, dicebant, non manebit arca Dei Jisraelis apud nos, nam dura est manus ejus contra nos, & contra Dagonem Deum nostrum.
8. Mittentes itaque congregaverunt £>- mnes satrapas Pelifchthxorum ad se, quibus dixerunt, quid facturi siimus arci Dei jisraelis ? dixerunt vero illi, Gathum circumducitor arca Dei JisraeHs: 8c circumduxerunt illuc arcam Dei JisraeHs.
9. Sed fuit , postquam dreumefuxissent eam, ut esset manus Jehovx contra civitatem illam vexatione magna valde, qua percussit cives illius civitatis ,t minimo usque ad maximum: nam occultx invalescebant ia eos hxmorrhoides.
10. Quapropter miserunt arcam Dei He~ Eronem : fu/tque quum intraret arca Dei Hekronem, ut clamarent Kekronitx, dicendo : circumduxerunt ad me arcam Dei Jis- raelis, ad morte afficiendum me, Sc popuhms meum:
II. Proinde mittentes congregaverunt omnes satrapas Pelifchthxorum, quibas dixerunt, dimittite arcam Dei Jisraelis, ut revertatur in locum suum,neque morte afficiat me, & pÄpuhim meum: (erat enim vexati® lethalis in tota ea civitate, gravis erat ibi valde manus Dei.
12. Homines enim,qui supervivebant,m*- H 3 nebant

/

nebant affecti hxmorrhqklibus • lta ut . a ~ scenderet exclamatio civitatis m coelum.)
CAPUT VI.
Pelifchthrd areant remittunt.
I JUerat autem arca Jehovx in agro Pelisch- thxorum septem menses:
2. Quum vocantes Pelischthxi suos sacerdotes Lc divinos, dicerent eis,quid facturi essemus arca Jehovx ? instruite nos,qua ratione remittamus eam in locum suum.
;. Qui dixerunt , si remissuri estis arcam Dei Jiiraelis, ne remittite eam donis vacantem, sed omnino reddite ei reatum : tunc sanabimini, aut innotescet vobis, quare non recedat a vobis manus ejus.
4- Dicentibus autam Pelifc/jthxis ,quis est ille reatus, quem reddemus ei ? dixerunt, de numero satraparum Pelischthxorum quinque hxmorrhoides aureae, Sc quinque mures aurei, quia plaga eadem efi omnibus istis, & satrapis vestris.
5. Nam quum feceritis imagines hxmor- rhoidum vestrarum,& imagines murium ve- strorum.qui corrumpunt hanc terram,& dederitis Deo Jisraelis gloriam : fortassis allevabit manum suam ä vobis, & a diis vestris, 8c a terra vestra.
< 5 . Et quare aggravaretis cor vestrum, quemadmodum aggravarunt j'Egyptii , & Parho cor suum.' lionne postquam praeclara gessit in eos,tandem dimiserunt istos ita ut abierint !
7. Nunc itaque factte unum plaustrum novum , & accipite duas vaccas foetas , quibus nunquam est impositum jugum: ut jungatis eas vaccas illi plaustro, pullos vero earum reducetis domum,ne eas sequantur.
8- Tum accipientes arcam Jehovx .imponetis eam plaustro, & instrumenta ista aurea, qua: reddideritis ei in reatum ponetis in capsula ä latere illius: sic dimittetis eam, ut abeat.
9. Considerabitis autem,si via ferente ad terminum ejus , ascenderit Beth-Scheme- schum, ipse affecerit nos hoc malo maximo : sin autem minus , utique cognoscemus nequaquam manum ejus attigisse nos, casum esse.^Ki accidit nobis.
10. Fecerunt itaque viri illi sic, nam accipientes duas vaccas foetas, junxerunt eas illi plaustro; quum pullos earum reclusissent domi:
1 '• ^Possieriintque arcam Jehovx plau- Itro i!h; oc capsulam suam una cum muribus aureis, & cum imaginibus mariscarum suarum. 0
15. Eevitx enim deposuerunt arcam Jeho- vx,8c capsulam illam,qua: erat prope eam,in qua erant instrumenta aurea,& imposuerunt lapidi illi magno : Beth-Schemeschitx autem offerebant holocausta , 8c sacrificabant sacrificia die illo Jehovie.
1 6. Quod quinque satrapae Pelischthxo- rum.quurn vidissent; reversi sunt Hekronem eodem die.
Ha: autem sunt mariscae aureae, quaj
17 -
reddiderunt Pelischthiei Jehovx in reatum, pro Aschdodo una, pro Hazza una,pro Asch- kelone una , pro Gatho una, pro Hekrone una.
ig. Et mures aurei de numero omnium civitatum Pelischthxorum, per quinque satrapias illas ,nomine tam civitatum munitarum, quam vicorum paganorum, usque ad lapidem illum magnum, super quem collocat ant arcam Jehovie, n eß usque in diem hunc m agro Jehofchuhx Beth-Schemeschitx.
19. Percussit autem exBeth-Schemeschi- tis , quia inspexerant arcam Jehovie,& percussit ex populo quinquagies mille septuaginta homines : quapropter luxerunt populus,ed quod perculi-.slet Jehova populum plaga magna:
20. DixeriintqueBeth-Schemeschitx,quis posset consistere coram Jehova, Deo sanctissimo isto: & ad questi ascendet ii nobis ?
21. Miserunt ergo nuncios ad habitatores
urbis Jeharimorum, qui dicerent; reduxerunt Pelischthxi arcam Jehovx : descendite, abducite eam ad vos. Cap.Vll.
22. Venerunt itaque cives urbis Jeharimorum , & abducentes arcam Jehovx , intulerunt eam in domum Abinadabi in ipso colle i Elhazarem autem filium ejus sanctificave- runt.ad observandum arcam Jehovx.
iz. Ita recta contendentes vaccx per viam
... . * •"iivvimvinta VfiVUrC UCI v
illam, per viam Beth-Schemeschi,strata mica ibant indesinenter mugientes , neque declinabant ad dexteram vel sinistram.satra-
usimea'l ebschthxomm sequebantur eas usque ad terminum Beth-Schemeschi.
,J^ Be ‘ h : Schemeschit * aut em metebant
HSsfssas* v?
ciendo ^ * cam ' gavisi <unt mspi-
14. Quumque perveniens plaustrum in a grum Jehofchuhx Beth-Schemesdftitx substitisset .b., ubi erat lapis magnus , fiderunt
CAPUT VII.

Schemuel condonatur populo > cS reformat cum frucht.
F llit autem , ex quo tempore resedit arca
i
7. QuapfO ? 1 tiueliiW® Tehovam V®
manurdsiM
jJtJKf 1
UBI®
sovz 1W® 1
suit eran
»lpttiin tt]etosifci® 1 Ü&CiMSifc
11.1» quendafct scopulum ; Hezerim nosjehoi n. Sic pmexerm ■ JMitara »iPilischti |k
11, Kfrais
i ihquK te
| iisilBekro muBB.e: Siorum: fu
falSOS,
Kuiitusdieb i;, tosti 1
latam'
vi.lk ibi tut i raelem)!
in urbe Jeharimorum > multis diebus elapsis, quum jam esset vigesimus annus,ut lamentantes tota familia Jisraelis inclamarent Jehovam.
2. Edixit autem Schemuel toti familix Jisraelis , dicendo : si ex toto animo vestro vos convertimini ad Jehovam , auferte deos alienigenx gentit e medio vestri, ScHasch- tharothas : & comparantes animum vestrum ad Jehovam,colite eum solum,& eripiet vos e manu Pelischthxorum.
3. Et amoverunt filii Jisraelis Bahalimos 8tHaschtharothas,& coluerunt Jehovam solum.
4. Deinde edixit Schemuel , congregate totum Jisraelem Mitzpam, ut supplicem pro vobis Tehovam.
5. Congregaveruntque se Mitzpam, ubi haurientes aquam,effuderunt coram Jehova, jejunantesque illo die , dixerunt illic ; peccavimus Jehovx : ita judicavit Schemuel filios Jisraelis Mitzpx.
6 . Fuit vero audientibus Pelischthxis Jis- raeiitas congregare se Mitzpam, ut ascenderent Satrapx Pelischthxorum versus Jisraelem : quod quum audirent Jisraelitx,timuerunt ab adventu Pelischthxoium.
> 7. Qua.
fifii Sa bu,p pulic CEd fui Opone
M*
ejus Joi judices, At
fed fest
nus,per 4- Qu Wort! hma, Vlt
i
vo-
tib,
spr
1
r

“Marcimjt; «proptH» ■& jmposuet
»emeschitz;
&s*rift&
! IWcJitir
uitHeki*
taure*, js vxinreate Ma.proAfc proHeboi
o omnium ci sinque sitra- iimmitaran {ueadhpde cotoarant; mhun; nuis litt.
itWühmü > Jtbovrjip i« milk (if6 Jiixeiunt pe;- rapopiiap
msihiap i, Beo fi» iaoluil dhibititw ut; red» i desitntbtt, di/.Kl. ijekirm-
lipioroäe:
iioctit«
w*.
. 1 .
htftfim
o itnfäfi te ditetis llS»tSi#k
is utliw«
itl toti te ;o animo w* i, auftrote Ai,»
imiimrtfc ^■eripiet f.
ijsSihilk
congrejt
ipptat
itxpam,i irarajtk* it illiti I« $;he®*li
iM«ß
i ,stil® s ieisin}&
Cap. 7 . 8 . SCH EMU ELIS LIBERI. Gy.%%
7. Quapropter dicebant Jisraelitx Sche- »nueli, ne sileto pro nobis , quin inclames Jehovam Deum nostrum ; ut servet nos e manu Pelischthaeoium.
z. Et accipiens Schemuel agnum lacteum unum, obtulit eum holocaustum totum Jehovae : inclamavitque Schemuel Jehovam pro Jisraele, & exaudivit eum Jehova.
9. Fuit enim, Schemuele offerente holo» caustum.quumPelischthati appropinquässent ad pratlium contra Jisraelem, ut intonaret Jehova sono magno eodem die contra 1 ’e- lischthaeos, Sc funderet eos, ita ut plaga afficerentur coram Jisraele.
10. Egressi autem Jisraelitar Mitzpa.per- sequuti sunt PeIischthaeos;quos percusserunt Usque ad locum subjacentem Beth-Cari.
11. Tunc accipiens Schemuel lapidem quendam, collocavit eum inter Mitzpam Sc scopulum illum, cujus nomen vocavit Eben- Hezerum: dicebat enim, usque huc adjuvit nos Jehova.

12. Sic depressi sunt Pelischthsei , neque perrexerunt deinceps invadere terminum Jisraelitarum: erat enim manus Jehova: contra Pelischthseos omnibus diebus Schemue-
lis.
iz, Et reducts sunt civitates illae adjilra- elem, quas ceperant Pelischthsei ab Jisraele, inde ab Hekrone Gathum usque , Sc terminum earum, eripuit Jisrael e manu Peiisch- thseorum : fuitque pax inter Jisraelitas 8c Emorasos.
1 4. Judicavit autem Schemuel Jisraelem, Omnibus diebus vita: fuse :
15. Profectus enim de anno in annum,obibat domum Dei fortis,Sc Gilgalem.Sc Mitzpam; ut judicaret J israelem in omnibus locis istis.
1 6. (Erat verö regressio ejus Ramam, quia ibi erat domus ejus , Sc ibidem judicabat Jisraelem) Sc exstruxit illic altare Jehovae,

' CAPUT VIII.

Tiliis Schcmuelis ad avaritiam declinantibus, petitur Rex, cujus jus 'a Schemuele
praedicitur.

Ed fuit,quum senuisset Schemuel; ut praeponeret filios suos judices Jisraeli.
2. (Erat autem nomen primogeniti filii ejus Joel , Sc nomen fecundi ab eo Abija) judices, inquam usque ad Beer-Schebahum :
3. At non ambulabant filii ejus in viis ejus, sed sectabantur lucrum : Sc accipientes munus, pervertebant judicium.
4. Quamobrem, congregantes se omnes Seniores Jisraelis , venerunt ad Schcmuelem Ramam.
3. Et dixerunt ei, ecce tu senuisti, Sc filii tui non ambulant in viis tuis : nunc praepone nobis regem, ad vindicandum nos, ut habent omnes ist* gentes.
< 5 . Malum autem visum est istud verbum in oculis Schcmuelis,quum dicerent,da nobis regem ad vindicandum nos: quapropter supplicavit Schemuel Jehovam.
7. Sed dixit Jehova Schemuel!, ausculta voci populi hujus in omnibus , qua: indicant tibi: non enim te spreverunt solum> sed me spreverunt, ne regnem super ipsos.
g.Secundum omnia illa facta,quae fecerunt i die, quo deduxi eos ex /Egypto usq; in hunc
| diem, quibus dereliquerunt me,Sc coluerunt deos alienos, sic ipsi faciunt etiam tibi.
9. Nunc itaque ausculta voci illorum; ve- rtintamen quum sedulo contestatus fueris contra eos, Sc indicaveris eis rationem istam regis, qui regnaturus est super eos.
10. Itaque indixit Schemuel omnia verba Jehovae populo, petentibus ä se regem.
11. Ac dixit: haec erit ratio ipsa regis, qni regnabit super vos: filios vestros accipiet, ut sibi disponat in curribus suis, 8c in equitibus suis, 8c currant ante currum suum:
12. Et ad disponendum sibi chiliarchos, & profectos quinquagenis; 5 c ad arandum arva sua, Sc ad metendum messem suam, Sc ad faciendum instrumenta bellica sua, 8c instrumenta curruum suorum,
13. Similiter, filias vestras accipiet in unguentarias, in coquas, 8c in pistrices:
14. Etiam agros vestros, Sc vineas vestras, ac oliveta vestra optima accipiet : & dabit servis suis.
15. Semina quoque vestra, & vineas vestras decimabit; Lc dabit aulicis primoribus suis, 8c servis suis.
16- Servösque vestros, Sc ancillas vestras, ac juvenes vestros praestantissimos, Sc asinos vestros accipiet , adhibebitque ad opus suum.
17. Greges vestros decimabit, denique vos eritis ei servi:
18. Adeo ut clamaturi sitis die illa propter regem vestrum, quem elegeritis vobis, sed non exaudiet vos Jehova die illa.
19. Renuerunt tamen populus auscultare voci Schemuelis, 8c dixerunt: nequaquam, sed rex praeerit nobis:
20. Ut simus nos quoque, sicut omnes istae gentes, Sc vindicet nos rex noster, Sc procedens ante nos gerat bella nostra.
21. Audiens itaque Schemuel omnia verba populi, eloquutus est ea apud Jehovam.
22. Et edixit Jehova Schemuel!, ausculta voci eorum, uyiraificias eis regem: quapropter dixit Schemuel Jisraelitis ; ite quisque in civitatem suam.

C~A P U T I X.

Schaulis genealogia , phyßognomia , cS' deß-
gnatio in regem.

Rat autem quidam i Binjamme , cujus nomen Kisch , filius Abielis, filii Tzero- ris, filii Becorathi, filii Aphiachi, filii viri Binjaminitx, valens robore:
2. Huic vero erat filius nomine suo Schaut juvenis Sc elegans , adeo ut nemo esset e filiis Jisraelis elegantior eo : ab humero suo, sursum versus aitior erat toto populo.
3. Quiimque amissae essent asinae Kischar, patris Schaulis , edixit Kisch Schauli filio suo; accipe nunctecum unum ex istis pueris, Sc surgens abi, asinas istas quaere.
4. Itaque transivit in montem Ephrajimi, quum pertransivisset terram Schalischae > neque invenissent: pertransivissent etiam terram Schahalimorum, neque illic effent, denique pertransivisset terram Binjaminitarum, neque invenissent.
5. Ipsis venientibus in terram Tztiphf, Schaut dicebat puero suo , qui cum ipso erat ; agediun revertamur ? ne cessans pater
R 4 meus

meus de asinis istis, sollicitus sit de nobis.
6. Qui dixit ei, ecce jam vir Dei efi iri civitate ista , & quidem vir honoratissimus; quicquid praedicit omnino evenit : eamus nunc illuc , sortdindicabit nobis viam nostram ad id, cujus causa profecti fumus.
7. Dixit vero Schaul puero suo, ecce ergo eamus : sed quid afferemus viro isti? nam panis defecit ex instrumentis nostris, & donarium nullum est,quod adferamus ad virum hunc Dei, quid efi penes nos !
8. Tum pergens puer ille respondere Schauli, dixit ; ecce praesentem in manu mea quadrantem sicli argentei, hunc ergo dabo viro isti Dei, ut indicet nobis viam nostram.
9 (Antiquitus in Jisraele sic dicebat quisque , quum profecturus eilet ad consulendum Deum : agite , eamus ad Videntem: nam qui Propheta hodie, antiquitus vocabatur Videns.)
10. Quum itaque dixisset Schaul puero £uo , bonus eft sermo tuus : agedum eamus, iverunt itaque illam civitatem verius , ubi trat vir ille Dei.
11. Ipsi ascendebant per clivum cVitatis, quum invenerunt puellas egredi entes ad hauriendum aquam; & dixerunt illis, eline illic Videns ?
12. Qua: respondentes eis, dixerunt; est, ecce ante te : festina jam,nam hodie venit in civitatem, quia convivium efi huic populo in isto excelso.
13. Simulae ingressi eritis civitatem, invenietis eum, quum nondum ascenderit excelsum istud ad comedendum ; nam non comedet populus,usque dum advenerit,quum ipse benedixerit convivio, postmodum comedent invitati: nunc ergo ascendite, nam hoc ipso tempore inventuri estis eum.
14. Ascenderunt itaque in civitatem : ipsis pervenientibus in mediam civitatem, ecce Schemuel prodibat obviam iliis, deducturus ad excelsum illud.
f;. (Jehova enim revclärat?« aurem Sche- mueli, die uno antequam adveniret Schaul, dicendo -.
16. Hoc ipso tempore cras missurus sum
ad te quendam e terra Binjaminis, ut ungas eum in antecessorem super populum meum Jisvaelem, & servet populum meum L manu PcIischthKorum : nam

respexi populum meum , quia pervenit clamor ejus ad me.) ,
17. Quiimque Schemuel videret Schaulem ; Jehova dixit ei, ecce hic efi vir , quem dixeram tibi; hic imperium obtinebit in populo meo.
i8- Quapropter Schauli accedenti ad Sche- muelem intra portam, 8c dicenti ; indici quasso mihi tibinam sit domus Videntis :
19. Respondit Schemuel Schauli, dicens, ego [um ille Videns,ascende ante me in istud excelsum, ut comedatis mecum hodie, & dimittam te mane,quicquid autem eft in animo tuo jam indico tibi.
20. Nempe quod ad asinas , quse amissa: erant tibi ab hinc tertio die, ne adhibeto animum tuum ad illas, nam inventa: si,ut: erga quem autem est totum desiderium Jisraclif > smnns erga te,St erga totam familiam patris
21. Respondens autem Schaul dixit: anno n Binjaminita sum, minimus i tribubus Jisraelis, & familia mea infimae/? omnium familiarum in tribubusBinjaminisiStquamo- brem alloquittus es me sermone hujusmodi i
22. Assumsit tamen Schemuel Schaulem, & puerum ejus, quos introduxit in coenacu- lum : ded/tque eis locum in summo invitatorum, qui erant quasi triginta viri.
23. Tum dixit Schemuel coquo ; cedö partem illam , quam dederam tibi, de qua dixeram tibi, repone eam apud te.
24. Quiimque depromsillet coquus armum quendam, 8c quae haerebant ei,apposuit Schemuel ante Schaulem, dicens; ecce quod reliquum factum fuerat ponens ante te , comede; nam in hoc tempus reservatum/ait tibi, ex quo dixi, populum invitavi; sic comedit Schaul cum Schemuele illo die.
25. Postea descenderunt ex illo excelso in civitatem; ubi loquutus est Schemuel cum Schaute, tectum suunt versus.
26. Illis autem mane surgeiitibus , fuit, quum ascenderet aurora, ut vocaret Schemuel Schaulem, versus tectum suum,dicens; surge, ut dimittam te : quiimque surrexisset Schaul, egrelli sunt ambo , ipse St Schemuel foras.
27. Ipsi descendebant ad extremum civitatis , quum Schemuel edixit Schauli; dic huic puero, ut transeat ante nos , (transivit itaque) tu autem sta jam, 8c enuntiato tibi sermonem Dei.
j, Post« ^uoecceego
holotaAi chaiisti« : s duffl ve«ro
9. luqeef (simiteä Da» cm if

CAPUT X.

Schaulu inauguratio S confirmatio publir/r, quam boni bene, IS maii male interpretantur.

T Um accepta Schemuel lenticula olei, perfundens caput ejus,osculatus est eum; 8c dixit: annon faciurua ejjem ? nam unxit te Jehova in antecessorem super possessionem suam.
2. Quum abieris hodie ä me, invenies duos viros apud scpulchrum Rachelis, in termino Biniaminis Tzelxachi, qui dicent tibi; inventa; sunt asina.', quas quassitum abieras, & ecce omissis pater tuus rebus istis asinarum; sollicitus est de vobis, dicendo ; quid faciam filio meo ?
3. F.t inde progressus ulterius,quum veneris usque ad planitiem Thaboris, invenient te illic tres viri ascendentes ad Deum, in domum Dei fortis, unus ferens tres hoedos , Sc alter ferens tres tractas panis, & alius ferens utrem vini:
4. Qui interrogabunt te de prosperitate, dabiintque tibi duas traclas panis , quas accipies d manu eorum.
5. Postmodum pervenies ad collem ipsum Dei,ubi fiunt stationarii milites Pelischthxo- rum : er/tque ibi, quum ingressus fueris civitatem, ut occurras turba: Prophetarum, descendentium de illo excelso, cum nablio,& cum tympano, & tibia, St cithara ante se,qui prophetabunt :
6 . Irruetque super te spiritus Jehova:, ut prophetes cum eis , & mutaberis in virum alium.
7. Quod quum erit, quum evenerint signa ista tibi , fac quod obvenerit manui tu*, quia Deus iple tecum erit,
g. Postes
10 Qtrani jiänjlei
n. Faitc «irtt, MGkl
n.ta
dixit;
injirov
pietas.
ingressus fi, Dix piero tjm praiffan Bfameffi 1;. Dicem
tui; i(. Dii « mSs bmrejnu
17. Srit Mitium ssv Ceus V
IM, f frimrn
t v >'
| tam vestris regem
»SCO
duces
10.
innes
iiniai
11
ffimi
tstfi
keif

linimus e trife inftna^oir i)aminis:8nu!
imoneliujusm ncmucl Schaii
odinrit in ata!, in summo mi; sinta viri, uri coquo ; m tibi, fas pati te.
fuojuusarit; Mpposuit Sii Kiquodui ntett.come- itum/aii tibi i: sic comti «.
cillo txctlli<
■ Stbmtl 13 s.
gentibus, fe, tvwrelfo imsiiiBi®5 i?nc fa«6 (tik 5 chexri
trnmit
Sdaah;
's, strafe m:i}bo ia
insuitis
etofie-
ii olei, pf ras est; tus; BIMBl!
di&iittt'l liirafi; U&flSi i us ite fins-. onto;^-
s.cpunvtn- lis, Wllis tam, iefr ultoeiioiiS aliti sfem

o/ptrit* quas im
.em ipto lisditn®
s fuensi' pbetintti miuNitJi nuite»?
Jehort,H
jitiifl
erictfent
Bliti W>
fjita

g. Postea descendes ante me Gitgalem, Suo eccc ego descendam ad tc,ad offerendum holocausta, £5" ad sacrificandum sacrificia eucharistica : septem diebus exspectato, usque dum venero ad te, & notum faciam tibi id, quod facturus es.

V- Itaque fuit, quum avertisset humerum suum abeunto a Schcmueie, ut mutaret ei Deus cor in aliud, 8c evenerunt omnia ista ligna die eodem.

ro Quum autem venissent illuc ad collem illum; ubi ecce turba prophetarum obviam facto, efl ei, irruente super eum spiritu Dei, prophetabat inter eos;

it. Fuitque,quum omnes, qui noveram eum ante, viderent, quod ecce cum prophetis prophetaret, ut diceret populus alter alteri ; quid hoc efl, quod, accidit filio Kischi ? an etiam Schaul efl inter prophetas ?

12. Kespondens autem quidam ex eo loco, dixit; at quis efl pater istorum i idcirco abiit in proverbium,an etiam Schaul efl inter prophetas ?

iZ- Quum autem absolvisset prophetare, ingressus est ipsum excelsum.

i 4 - Dixit autem patruus Schaulis ei, & puero ejus; quo abieratis ? qui dixit; ad quxrendum asinas > quum autem videremus nusquam esse, venimus ad Schemuelem.

i$. Dicente verö patruo Schaulis; indica quasso mihi, quid dixerit vobis Sehe- muel:

id. Dixit Schaul patruo suo, certo indicavit nobis inventas esse asinas : sed negotium regni non indicavit ei, quod edixerat Schemuel.

17. Schemuel autem convocato populo Mitzpam ad Jehovam,

ig. Dixit filiis Jisraelis, fic ait Jehova, Deus Jisraelis ; ego deduxi Jisraelem ex /Egypto; 8c eripui vos e manu Aegyptiorum, 8c L manu omnium regnorum, ab opprimentibus vos.

19. Vos vero hodie sprevistis Deum vestrum , qui ipse servat vos ab omnibus malis vestris, 8c angustiis vestriis, quum dixistis ei, regem praepones nobis : nunc ergo sistite Vos coram Jehova per tribus vestras , & per duces vestros.

ao. Fecitque Schemuel, ut accederent o- tnnes tribus Jisraelis,&deprehensa est tribus Binjaminis.

21. Deinde quum faceret, ut tribus Binja- minis accederet per familias suas, deprehensa est familia Matrem gentis ; denique deprehensus est Schaul filius Kischi, qui perquirentibus illis, non inveniebatur.

22. Quamobrem quum rogarent iterum Jehovam ; an adhuc adventaturus est huc ille; dixit Jehova, ecce iple latitat ad impedimenta :

23. Tum accurrentes assumserunt eum inde, qui stitit se in medio populi: erat autem altior toto populo ab humero suo sursum veritis.

24. Tum dixit Schemuel toti populo; vi- detisne, quem elegit Jehova ? non esse ei similem in toto populo ? tunc vociferantes tötus populus, dixerunt; vivat Rex.

25. Qiuimque eloquutus esset Schemuel apud populum jus regni, & descripsisset in quodam libro,collocavit eum coram Jehova:
dimisi tque Schemuel totum populum,quemque domum suam.

2 6. Et etiam Schaul abiit domum suam Gibham, comitantibus eum copiis , quorum tetigerat Deus animos.

27. At homines nequam dicebant: quid servaret nos iste k contemnentes eum, ut ne afferrent quidem ei munusitamen plane conticuit.

CAPUT XI.

Exercitui Schaulis ter centies millium > &
vitiaria contra Hammonitas.

"VT Am quum ascendens NachaschHammo- 1 v nita , castra haberet contra Jabesehum Gilhadis; tandem dixerant omnes cives Ja- beschi Nachascho, pange nobiscum foedus,ut serviamus tibi:

2. Quibus dicebat Nachasch Hammonita, hac lege pangam vobiscum, effodiendo vobis oculum dexteram cujusque.ut imponam hoc ipsum probrum toti Jisraeli.

3. Dixerunt autem ei seniores Jabeschi, desiste a nobis septem dies,ut mittamus min- ciosper totum terminum Jisraelis : quod si nemo fuerit, qui servet nos, tum exibimus ad te.

4. Quum itaque venissent isti nuncii Gibham Schaulis, & eloquuti essent verba illa audiente populo, totus populus sublata voce sua fiebant.

5. Ecce autem Schaul sequebatur armen* tum suum ex agro, dixitque Schaul, quit! efl huic populo, quod flent ? qui narrarunt ei verba civium Jabeschi.

6. Tum irruente spiritu Dei super Schattiern, dum audiret verba ista, accensa est ira ejus valde.

7. Et acceptum par boum membratim divisit illud, & transmisit in totum terminum Jisraelis per eosdem nuncios , dicendo; quisquis non exibit post Schattiern , & post Schemuelem, sic fiet armento ejus: Unde incidit pavor J ehov* in populum , ita ut exirent unanimes.

8- Quos quum recenseret in Bezeko, fuerunt Jisraeiitarum trecenta millia, virorum autem Jehuda: triginta millia.

9. Tunc dixerunt nunciis illis,qui revenerant’; sic dicetis civibus Jabeschi Gilhadis; (cras aderit vobis salus, quum incalescet Sol; quod redeuntes nuncii illi, quum indicitssent civibus Jabeschi, laetati sunt.

10. Itaque dixerunt cives Jabeschi Hammon i tu, cras exibimus ad vos, ut faciatis nobis omnino, prout bonum videbitur in oculis vestris.

ix. Fuit autem postridie , nt disponeret Schaul populum tribus agminibus, & pervadentes media castra in vigilia matutina , percuterent Hammonitas usque ad alum diei: fuitque ut, qui residui erant, dispergerentur, neque relinquerentur ex eis duo simul.

12, Tum dixit populus Schemueli.quis e/ 1 , qui dicebat, Schaul ne regnaret super nos? date istos homines, ut morti tradamus eos.

13. Sed dixit Schaul; non tradeturmorti quisquam die hoc, quandoquidem hodie efficit Jehova salutem mjisraeie.

CAPUT XII.

Comiti* Schemuelis , ejufquc protestatio.

N $ Tum

T Um dixit Schemuel populo; agite, ea mus Gilgalem.ut renovemus ibi regnum

1. Abeuntes itaque totus ille populus Gil- palem , regem constituerunt ibi Schaulem coram Jehova Gilgale,& sacrificarunt ibi sacrificia eucharistica coram Jehova: quamob- rem Ixtatus est ibi Schaul, & omnes Jisraeli- taepervalde. Caput XII.

3. Prxterea dixit Schemuel toti Jisraeli, ecce auscultavi voci vestra; in omnibus, qua; dixeratis mihi, & constitui super vos re- gern.

4. Nunc autem,ecce regem ipsum pergentem ante vos, quum ego senui St incanui, St Alii mei ecce sunt inter vos : ego vero continenter ambulavi coram vobis,a pueritia mea m diem hunc.

s. Ecce me, testificamini contra me coram Jehova,& coram uncto ejus,cujus bovem acceperim , aut cujus asinum acceperim , aut quem fraudaverim , aut quem concusserim, aut e cujus manu acceperim redemtionis pretium,ut abderem oculos meos proprer illud; & reddam vobis.

6. Qui dixerunt , non fraudasti nos,neque concuslisti nos > neque accepisti quicquam e manu ullius.
7. Tum dixit eis; testis est Jehova contra vos, 5c testis efl unctus ejus hodie, vos non invenisse in manu mea quicquam ; dixitque populat, testis est.
z. Postea dixit Schemuel populo; Jehova testu est, qui magnificavit Moschen 8c Aharo- nem ,8t qui deduxit majores vestros i terra iEgypti.
7. Nunc itaque sistite vos, 8t contendam vobiscum coram Jehova de omnibus justis fastis Jehova; , quae fecit vobilcum St cum majoribus vestris.
io. Postquam venisset Jahakob in Higy- iprum, clamantibus majoribus vestris ad Jehovam, misit Jehova Moschen 8t Aharonem, qui eduxerunt majores vestros ex Lgypto» gf collocaverunt eos in loco isto.
ri. Deinde,quum obliviscerentur Jehovae Dei sui, dedidit eos in manum Siferae,principis militia: Chatzoris, St in manum Pelisch- thxorum» St in manum Regis Moabitarum, qai oppugnaverunt eos.
ii. Sed quum clamarent ad Jehovam, dicentes ; peccavimus , quod deserentes Jehovam , coluimus Bahalimos Sc Haschtharo- »has ; at nunc eripe nos i manu hostium no- flrorum.ut serviamus tibi:
13. Misit Jehova Jerubbahalem,& Bedauern , 8t Jiphthachum, Sc Schemuelem, eripui tque vos e manu hostium vestrorum circumquaque,ita ut habitaretis securi.
14. Denique videntes Nachaschum regem Hammonitarum invasisse vos , dixistis mihi, Nequaquam , sed rex regnaturus est super BOS: quum Jehova Deus vester ,fit rex vester.
15. Nunc igitur, ecce regem illum, quem elegistis. quem petiistis: ecc e,inquam, praefecit vobis Jehova regem.
16, Si timentes Jehovam .colueritis eum.
Ac auscultaveritis voci ejus, neque rebellaveritis praestituto Jehova: , utique permanebitis tum vos , tum etiam rex ipse, qui regnat super vos, sequentes Jehovam Deum veitrum.
17. Sed si non auscultaveritis voci Jehova:, sed rebellaveritis praestituto Jehova;; utique erit manus Jehovae contra vos . ut contra patres vestros.
x8- Etiam nunc consistite, & respicite hanc rem maximam, quam facturus est jehova ante oculos vestros:
ip. Nonne dies messis triticee est hodie? ubi invocavero Jehovam, edet sonos 8t pluviam : itaque agnoscite , 8t videte malum vestrum,quod fecistis, magnum esse in oculis Jehovae, petendo vobis regem.
20. Quiimque clamaret Schemuel ad Jehovam, edidit Jehova sonos 8t pluviam eodem die, timui tque totus populus valde Jehovam, Ac Schemuelem.
zi. Quamobrem dixerunt totus populus Schemueli; supplica pro servis tuis apud Jehovam,Deum tuum, St ne moriamur : adjecimus enim ad omnia peccata nostra malum, petendo nobis regem.
22. Tum dixit Schemuel populo; ne timete, vos fecistis totum matum hocverun- tamen ne recedite aversi ä Jehova, quin colatis Jehovam ex toto animo vestro.
23. Ne, inquam, recedite : nam sequeremini ipsam inanitatem, quae non prosunt, neque eripiunt,quia sunt inanitas.
24. Non enim deseret Jehova populum suum,propter nomen suum maximum : qui* placuit Jeho vae vos sibi efficere populum.
25. Etiam quod ad me , absit mihi,ut peccem Jehovae, ut desinam supplicare pro vobis, imö instituam vos in via optima St rectil- sima.
2 6. Veruntamen timete Jehovam,ut colatis eum vere , ex toto animo vestro: nam considerate res magnas,quas fecit erga vos.
27. Quod si ultru malefeceritis , tum vos, tum rex vester,consumemini.

CAPUT XIII.

Pelistchthaorum ropisc,ob quas Schaul territus ultra commista.praesumit, ob quod rejicitur.
Gens primum annum Schaul in regno suo (duobus autem annis regnavit super Jisraelem.)
2. Elegit sibi Schaul tria millia ex Jisraeli- tis ; ut essent eam Schaute bis mille inMie- mascho, &in monte Beth-Elis, mille autem essent cum Jehonathane Gibhx Binjaminis: reliquum autem populi dimiserat, quemque in tentoria sua.
3. Percussit autem Jehonathan stationarios milites Pelischthaeorum, qui erant Ge- bahi,quod audiverunt Pelischthsei: quapro* pter Schaul clanxit buccina per totam eam terram,dicendo ; audiant Hebraei.
4. Omnes itaque Jisraelit« audiverunt, dicentes; percussit Schaul stationarios milites Pelischthaeorum, unde etiam foetidus factus est Jisrae/ inter Pelischthseos: & convocati sunt populus ad sequendum Schaulem Gilgalem.
5. Pelischthsei vero congregaverunt se,ut bellarent contra Jisraelem, triginta millibus curruum , St fex millibus equitum, ac populo in multitudinem, sicut arena, qux est in littore maris : St ascendentes castrametati sunt in Micmascho.ad orientem Beth-Ave- nik.
6 . I«!

6 . Itaque Jisraelitse videntes angustiam essefibi; eoquodcoarctareturpopulus; abscondebant sese populus, alii in speluncis , 5 c in sp inetis, & in petris, & in arcibus,8c in cisternis :
7. Et Hebraii alii trajiciebant Jardenem in terram Gadis, & Gilhadis:Schauie verö ha;- rente adhuc Gilgaie,totus ille populus trepidi accurrerunt post eum:
8- Quiimque expectasiet septem dies, fecundum illud condictum tempus, quod condixerat Schemuel, neque veniret Schemuel Gilgalem; dispergeretur populus abeo.
9. Quapropter dixit Schaul ; admovete mihi istud holocaustum & eucharistica; Lc obtulit holocaustum.
r8. Sed fuit, quum absolveret offerre ho- lacaustum illud,ut ecce Schemuel adveniret: «t exivit Schaul obviam ei,ad benedicendum ei.
n. Cui dixit Schemuel,quid fecisti ? Dixit autem Schaul: quum viderem dispergi populum a me, Lc te non advenisie condicto tempore dierum, Pelischthaeos vero congregatos esse m Micmascho:
12. Dicebam, jam descendent Pelischthasi contra me Gilgalem , quum faciem Jehova: nondum deprecatus fuero : quiimque continuissem me, tandem obtuli holocaustum.
13. Tum dixit Schemuel Schauli : stulte gessisti te ; non observasti mandatum Jeho- xx Dei tui, quod mandavit tibi > jam certe stabilivisset Jehova regnum tuum apud Jis- raelitas usque inseculum.
14. Nunc autem regnum tuum non stabit: quxsivit sibi Jehova virum secundum animum suum , quem mandavit Jehova esse antecessorem in populo suo , quia non observasti id, quod prseceperat tibi Jehova.
15. Deinde fulgens Schemuel ascendit Gilgaie Gibham Binjaminitarum, ubi recensuit Schaulpopulum.quf^rsesto erant fecum,qua- st sexcentos viros.
i< 5 . Schaule itaque, Lc Jehonathane filio ejus, Lc populo, qui praesto aderat eis, considentibus Gebahi Binjaminitarum; 1 ’elisch- thseis vero castra habentibus in Micmascho.
17. Egressus est miles populator e castris Felischthaeorum tribus agminibus; agmen unum vertens se ad viam versus Hophram, in terram Schuhalis:
18. Et agmen unum obvertens se via Beth- Choronom Jpeclante ; Lc agmen unum obvertens se via ejus termini,qui spectat versus vallem Tzebohimorum in desertum.
19. Faber autem non aderat in tota terra Jisraelitarum : dixerant enim Pclischthsei, caveamus , ne faciant Hebraii gladium, aut hastam;
20. Adeö ut descenderent omnes Jisraelitse «istelischthseos; ad poliendum quisque vomerem suum, aut ligonem suum,aut securim suam, Lc rutrum suum:
2r. Alioquin adhibebatur lima pro rutris, & pro ligonibus, Lc pro tridente,& pro securibus ; etiam ad aptandum stimulum,
22. Ita fuit tempore belli, ut non adesset gladius , aut hasta penes totum populum,qui erat eam Schaule Lc Jehonathane: tantum aderat penes Schattiern, Lc Jehonathanem stimm ejus.

C A V U T X I V.

Jehonathan cum armigero Pelischthaeos ii-
Jpergit: verum post victoriam , ob juramentum patrüivix mortem evadit. TJRogressa autem statione Pelischthseorum i ad angustias Micmaschi, Caput XIV.
21 fuit quodam die, ut ediceret Jehonathan filius Schaulis puero armigero suo; agedum transeamus ad stationem Pelisch- thaeorum, qua: e/i a latere illo; quum patri suo non indicavisset;
3. Schaul vero considebat in extremitate collis sub malo pumca, qux est in Migrone ; Lc populus, qui aderat ei,quasi sexcenti viri:
4. EtAchija filius Achitubi, fraterlcabo- dis, filii Pinchasi, fila Heli Sacerdotis J eho vae Schilunte gestans amiculum: populus autem ignorabat abiisse Jehonathanem.
5. (Inter angustias autem illas , quibus quaerebat Jehonathan transire ad stationem Pelischthxorum, scopulus erat ab uno latere hinc, Lc scopulus ab altero latere inde: noftenque unius Botzetz,8c nomen alterius Sene.
6 . Scopulus illorum unus erat situs ab A- quilone contra Micmaschum , alter vero 4 meridie contra Gebahum.)
7. Quum ergo dixisset Jehonathan puero armigero suo ; agedum, transeamus ad stationem praiputiatorum istorum > forti faciet Jehova pro nobis; non enim est Jeho v* impedimentum , quin servet multis, aut paucis.
8. Dixit ipsi armiger ejus; fac quicquid est in animo tuo : dives te,ecce me tecum/icfe- rum ex sententia animi tui.
9. Et dixit Jehonathan; e:ce nos transituri fumus ad viros istos; Lc retegemus nos eis:
10. Si dicent ita nobis; subsistite donec pervenerimus ad vos; tum stabimus in loco nostro,ac non ascendemus ad eos:
11. Sin autem ita dicent; ascendite ad nos, utique ascendemus, nam tradiderit eos Jehova in manum nostram: hoc igitur esto nobis signum.
12. Itaque retegentibus se ambobus stationi Pelischtlueorum, dicebant Pelischthxi: ecce Hebraii prodeunt e foraminibus,ubi lese absconderant.
13. Deinde alloquentes homines istius stationis Jehonathanem, Lc armigerum ejus,dixerunt; ascendite ad nos, ut notam faciamus vobis rem : quamobrem dixit Jehonathan armigero suo; ascende post me,nam tradidit eos Jehova in manum Jisraelis.
14. Quum itaque ascendisset Jehonathan, nixus manibus Lc pedibus suis , Lc armiger ejus post eurru cadebant ante Jehonathanem ; armiger quoque ejus morte afficiebat post eum.
15. Fu/tque plaga illa prior, quä percussit Jehonathan Lc armiger ejus,quasi viginti viros , ferine in dimidio jugero,ni est,boum jugatorum actu.
16. Quapropter fuit trepidatio in illis castris,in agro, Sein toto illo populo,(stationarii Lc populatores milites trepidaverunt ibi quoque : adeo ut commoveret sc ipsa terra, & evaderet in trepidationem maximam.
17. Videntes autem speculatores, ubi retulerunt ad Schaulem Gibham Binjaminita-
lUrtl,

rum, quod eccc multitudo uIt colliquesceret, & pergeret indesinenter tundere se;
xg. Dixit Schau! populo, qui erat fecum, recensete jam, videte quis abut a nobis : qui quum recensuissent, ecce, non aderat Je- honathan Sc armiger eius.
19. Dixit ergo Schau! Achuse,admove arcam Dei: (nam erat arca Dei illa die cum filiis Jisraelis.)
20. Sed fuit adhuc alloquente Schaule Sacerdotem illum, quum multitudo illa, qua’ erat in castris Pelischthxorum pergeret indesinenter conflictari ; ut diceret Schaul ipse Sacerdoti, recipe manum tuam.
21. Et congregati Schaul, totiisque populus ille,qui erat cum eo, venerunt ad pugnam illam; ubi ecce erat gladio cujufque ftricto in alterum, strepitus magnus valde.
22. Hebrari autem quidam erant istis Pe-
lifchtlueis, ut antea , qui ascenderant cum ipsis ad ea castra circumquaque ; isti etiam fuerunt ab Jisraelitis , qui Schauli & Jehona- thani aderant. ®
23. Praeterea omnes Jisraelitae,qui absconderant sese in monte Ephrajimitarum, audientes fugere Pclischthaios, aisequuti sunt ipsi quoque eos a tergo inpratlio.
24. Sic servavit Jehova die illo Jisraelem; 8 c exercitus transivit Beth-Avenem.
25. Ubi Jisraelitx pressi sunt eodem die, quia exsecratione obstrinxit (Schaul populum, dicendo ; maledictus e/io vir ille , qui comederit cibum usque ad vesperam , us- quedum ultionem sumsero de inimicis meis, neque gustavit totus ille populus cibum.
26. Et quamvis totius regionis populus venissent in quandam silvam, ubi erat mei in superficie agri.
27. Tamen adveniente populo ad eam silvam, ubi ecce fluxus mellis erat, nemo fuit, qui admoveret manum suam ad os suum, timebat enim populus illam adjurationem.
28. Sedjehonathan non audiverat, quum adjuraret pater suus populum ; hic extendens extremitatem baculi, qui erat in manu ipsius , intinxit eam in illum favum mellis : Kcquum advertisset manum suam ad os suum, lumen receperunt oculi ejus.
29. Respondenti autem cuidam de populo, 8c dicenti, omnino adjuravit pater tuus populum, dicendo,maledictus efio vir ille,qui comederit cibum hodie,(ita fatigatus est populus ;)
30. Dixit Jehonathan,turbavit pater meus terram : videte quasso > ut illuminati sunt oculi mei, quum gustavi parum mellis hujus :
31. Etiam quia (utinamlibere comedisset hodie populus de praeda hostium suorum , quod suffecisset) quia, inquam , jam non infertur in Pelischthatos plaga amplior.
32. Percusserunt itaque' die illo Pelischthseos a Micmascho Ajalonem usque : ubi fatigatus erat populus valde.
33. Quamobrem contendens populus ad praedam, accipiebant quidem pecudes, & boves, Ik. juvencos subrumos, quos 'jugulantes fundebant sanguinem humi: sed comedebat populus cum ipso sanguine.
34. Quod quum nunciatum esset Schauli, •licendo; ecce hic populus peccant Jehova: , comedendo cum sanguine ; dixit, per.d
egistis, devolvite ad me hodie lapidem magnum.
33. Deinde dixit Schaul : discurrite per populum, edicentes eis , admovete ad me quisque bovem suum , & quisque parvam pecudem suam, & jugulate hic, ut comedatis , 8c non peccetis Jehovse » comedendo quicquam cum sanguine; admoventes ergo totus populus quisque bovem suum , qui erat in manu sua, illa nocte, jugulaverunt ibi.
36. Ita exstruxit Schaul altare Jehovas; hoc primum exstruxit altare Jehovse.
37. Postea dixit Schaul ; descendente* persequamur Pelischthseos noctu, & praedemur eos, usque ad lucem matutinam, ut non reliquum faciamus ex eis quemquam: qui dixerunt, quicquid bonum videtur in ocqjjs tuis, fac; sed dixit Sacerdos, accedamus hic ad Deum.
Z8- Consulente itaque Schaule Deum; an descendens persequar Pelischthxos ? an traditurus es eos in manum Jisraelis ? non respondit ei die illo.
39. Quapropter dixit Schaul ; accedite huc , usque ab omnibus extremitatibus populi, 8c cognoscite, ac videte, qua in re fuerit peccatum hoc hodierno die.
40. Nam, ut vivit Jehova, qui servat Jisi- raelem, etiamsi illud fuerit in Jehonathane filio meo, omnino morietur; nec erat > qui responderet ei ex toto populo.
41. Tum edixit toti Jisraeli, vos estote M latere uno, ego autem & Jehonathan filius meus erimus a latere altero ; dixertintque populus Schauli, quod bonum videtur in oculis tuis, fac.
42. Quum itaque dixisset Schaul Jehovse» Deo Jisraelis : cedo integrum ; & deprehensus esset Jehonathan cum Schaule , populus autem absoluti essent:
43. Dixit Schaul; sortimini inter me, & Jehonathanemfilium meum: deprehensus- que est Jehonathan.
44. Quare dixit Schaul Jehonathani : indica mihi, quid fecisti i quod indicans ei Jehonathan , dixit , tantummodo gustavi extremitate baculi, qui eft in manu mea, parum mellis, ecce me, an moriturus sum?

43. Cui dixit Schaul, ita faciat mihi Deus, & ita pergat; nam omnino moriturus es, Jehonathan
4 6. Sed dixit populus Schauli, an Jehonathan moreretur, qui comparavit salutem hanc maximam in Jisraele ? absit, ut vivit Jehova, an cadere debet ullus e capillis capitis ejus, quandoquidem Deo duce operatus est hoc hodie ? sic redemerunt populus Jehonathanem, ut non moreretur. _
47. Deinde ascendit Schaul ä persequendis Pelischthaeis: Pelischthari vero abierunt in locum suum.
48. Schaul autem acceptum obtinuit regnum super Jisraelem : 8c bellavit circumquaque contra omnes inimicos suos, ontra Moabitas, & contra Hammonitas, & contra Edomxos, & contra reges Tzobx, & contra Pelischthseos, 8c in quoscunque se vertebat, inquietabat eos.
4j. Comparavit etiam copias, quibus percussit Hamalekum: denique eripuit Jisrqelert; e manu diripientium eum.
30. Innt thuii&J® vero dujnca
Midi 1 .
;i,kt«M
ili Adimi: HKitiis tjus Mis.
p, XfflKi tirAtatri, fli q Stdfu Michttaos ([«htjiii wiltanuc
1
itktii*
iDit.
D ixi« ferit] super pop Itm : idci
|{Aovr.
2, Sic ih aiodfcitf immitin
'„Xmcaii
EltflMli Ä
jtMmtii
»tkwiit
a.mriliC
mjafa
4 «,
(.Hotptor
sata ms
.tunqSili
svitittsS
inaltan
6. Edi) descendit tt tollari «itera ttttntex tmedio I
7. Et pi 1 siitilas
i Sed
WMU !
bovit ; 5. Itaij Rkierga itifflient ®Bndu
« 055,11
«MU,
1«!
fete
i>,
Verb
Seht
tota
1:
obv.
nuit
Ubii
i«i,
50. Erant

Mdie lapidem
^: discurrite; admovete ad : : P.Hiit par« [ht;, ut come >v*, comtfe: admovemesof ivem suum, j jii|iilavm:
iltsrs Jt Son, Jthovz, dcfantlttitti Ck& prtdt tinam, utnon emqnam; tpj !rt«r in ocii
iccedamwlit
fflltDeuaje .tos i ii» ftaelisf»
uni; K.tfe tmitatitej«' Dinrctw
ai /enwjf lehomtm t tut, ji
'oseliotil itfns lilia seniittji* iiifetar in
KiVJtto®
StAepteto
kJc.jojU
ii interat,S liytilLS
! iri* n ickzSri
»Mit*-
nsW iit «ID«
IBOlitEtiS fi,
i, mitte ivit sita ift,»t?>i epifiep :t operitd utajelio-
fequeniil lierunt»
tinnit P t cire*- os, ontn 8c «tfi
; verteilt)
jitojw

30. Erant autem filii Schaulis Jehona- than, & Jischvi, St Malcischuah : nomina vero duarum filiarum ejus, nomen quidem primogenita: Merab , nomenque

minoris Mical.
3 r.Et nomen uxoris Schaulis, Achinoham, filia Achimahatzi : nomen vero principis exercitus ejus , Abner filius Neri , patrui Schaulis.
52. NamKiCch pater Schaulis, 8cNer pater Abneri, filius erat Abi-Elis.
33- Sed quia erat validum bellum contra Pelischthxos omnibus diebus Schaulis ; prospiciebat fibi Schaul de omni viro forti, Sc omni strenuo, quem recipiebat ad fe.

CAPUT XV.

Schaulis inobedieutta , ob quam reprobatur
a. beo.

Ixit autem Schemuel Schauli: me miserat Jehova ad ungendum te in regem super populum suum, nempe super Jisrae- lem : idcirco nunc ausculta voci verbisque Jehova;.
2. Sic ait Jehova exercituum, visitavi id, quod fecit Hamalefc Jisraeli: qui opposuit ei aciem in itinere, quum ascenderet ex /Egy- pto.
3. Nunc abi, ut percutias Hamalekum, Sc anathemati devoveatis, quicquid est ei, neque clementia utaris erga eum -. sed occidas ciim virum, tum mulierem, ciim puerum , tum lactentem, ciim bovem, tum parvam pecudem,cum camelum , tum asinum quemque.
4. H0C promulgato, Schaul apud populum, recensuit eos in Telajimis, ducenta millia peditum; Sc decem millia virorum Jehudse.
5. Qudmque Schaul pervenisset usque ad civitates Hamaleki; ut contenderet cum eo > in vallem ejus;
б . Edixit Schaul Kemeis , abite, recedite, descendite e medioHamalekitse .nefaciam, ut tollaris cum eo, tu enim exercuisti beni-
nitatem erga omnesjisraelitas.quum ascen- erent ex dEgypto : recessit itaque Kenseus i medio Hamaleki.
7. Et percussit Schaul Hamalekum inde a Chavila usque , qua venis Schurem, qui eß e regione/Egypti.
8. Sed cepit Agagum regem Hamaleki vivum: 8c totum ejus populum internecioni devovit acie gladii.
9. Itaque clementia usus Schaul cum populo erga Agagum,& erga opimos gregum, & armentorum, etiam secundarios , Sserga ovium duces, Sc erga quicquid bonum erat, noluerunt internecioni devovere ea: tantum omnem rem contemtibilem, &. tabescentem, eam internecioni devoverunt.
10. Quapropter fuit verbum Jehovae ad Schemuelem, dicendo:
11. Poenitet me constituisse Schaulem regem , quia aversus est a sequendo me , St verba mea non praestitit : quod displicuit Schemueli adeo > ut clamaret ad Jehovam tota illii nocte.
ii- Deinde surgente Schemuele , ut iret obviam Schauli mani, nunciatum est Sche- mueli, dicendo; venerat Schaul Carmelum, ubi ecce constituerat sibi stationem, sed deflectens «siasivit, ac descendit GUgalesn.
13. Quö veniente Schemuele ad Schaulem, dixit ei Schaul, benedictus esto Jehovae» prsstiti verbum Jehova;.
14. Cui dixit Schemuel : quid ergo fibi vult vox pecudum istarum personans aurae meas ; St vos ista armentorum, quam ego audio t
15. Dixit vero Schaul, ab Hamalekitis adduxerunt ea, quia dementia usus est populus erga opimos gregis St armenti,ad sacrificandum Jehovae Deo tuo, residuum autem internecioni devovimus.
16. Tum dixit Schemuel Schartii; desine, ut renunciem tibi, quod eloquutus est mihi Jehova hac nocte : qui dixit ei; loquere.
17. Dixit ergo Schemuel; nonne quum parvulus videbaris in oculis tuis , caput tribuum Jisraiilis fuisti, St unxit te Jehova in regem super Jisraelem ?
18. Et, quum mitteret te Jehova in expeditionem hanc , dixit; abi, ut internecioni devoveas peccatores istos, Hamalekum, & oppugnes eum, usque adeo, ut tui isti consu- sumant eos i
19. Quare ergo non auscultasti voci Jehova. - t sed , contendens ad praedam , fecisti, quod malum videtur in oculis Jehova; ?
10. Dixit vero Schaul Schemueli, imö auscultavi voci Jehova:, St ambulavi in via, qua misit me Jehova: adduxi quidem Agagum regem Hamaleki, sed Hamalekum internecioni devovi.
* 2i. Accepit verö populus de prxda illorum greges St armenta, praestantissimum illius anathematis , ad sacrificandum Jehovae Deo tuo Gilgale.
22. At dixit Schemuel; an delectatur Jehova holocaustis St sacrificiis, ut quum auscultatur voci Jehovae ? ecce auscultare est melius sacrificio ; attendere , adipe arietum.
23. Quin ficut peccatum divinationis est rebellio , St sicut superstitio, Sc idololatria est repugnantia : quia sprevisti verbum Jehova:, sprevit similiter te,ne sis rex.
24. Tum dixit Schaul Schemueli: peccavi, quod transgressus sum praistitutum Jehova:, Sc verba tua: quia timui populum, ideo auscultavi voci eorum.
25. Nunc autem, condona, quaeso, peccatum meum, Sc revertere mecum , ut incurvem me Jehova: honorem habiturus.
2 6. Dixit vero Schemuel Schauli, non revertar tecum: nam sprevisti verbum Jehovae, ideo sprevit te Jehova,ne sis rex super Jisraelem :
27. Itaque divertit Schemuel,ut abiret, sed apprehendit Schaul alam pallii ejus, ita ut laceraretur.
28. Tum dixit ei Schemuel, laceravit Jehova regnum Jisraiilis ä te hodie , ut det ipsum proximo tuo, qui melior eß te.
29. Quin etiam, qui esi aiternitas Jisraeli» non committet mendaciter , neque poenite- bit eum: non enim homo est , ut poenitear eum.
30. Tandem eo dicente, peccavi, jam honora quaeso me coram Senioribus populi mei, St coram Jisraele : Sc revertere mecum, ut incurvem me Jehovae Deo tuo honorem habiturus.
31. Reversus Sshemueljsequutus est Seba»-
lem.

lem,& incurvavit te Schau! Jeho \x honorem exhibens.
Z2. Deinde dicente Schemuelc; admovete ad me AgagumregemHanialeki.ivit ad eum Agag delicate cultus • dicebat enim Agag, certd recessit amaritudo mortis.
Sed dixit Schemuel, quemadmodum Orbavit midieres gladius tuus, lic orbabitur inter mulieres mater tua;dilaniavi tque Sche- tnuel Agagum coram Jeho va Gilgale.
34. Tum abiit Schemuel Ramam : Schau! vero ascendit in domum suamGibhamSchau- lis.
decoro aspectu; & dixit Jehova; turge, unge eum, quia hic ille e(t.
14. Schemuel itaque accepto cornu olei, unxit eum in medio fratrum eius; & irruens spiritus Jehova: in Davidem, egit eum ä die illo , 8c deinceps: Postea turgens Schemuel abiit Ramam.
15. Nam spiritus Jehova: recesserat a Schaule; perturbabätque eum spiritus malus ä Jehova.
id. Quapropter dicentibus servis Schaulis ei; ecce, jam spiritus Dei malus perturbat te -

CAPUT XVI.

David rex designatur ad Schaulem ad- dutlics cithara: pulsu fugat ab eo malignum spiritum.

P Ostea non perrexit Schemuel invisere Schaulem usque ad diem mortis fu*, quum luxisset Schemuel de Schaule, quia Je- hovam poenitebat regem constituisse Schaulem superJisraelem. Caput XVI.
2. Nam dixit Jehova Schemuch,quousque lugeres de Schaule, cum ego spreverim eum, ne regnet super Jisraelem ? imple cornu tuum oleo , & abi, quo mitto te, ad Jischa- jum Beth-Lechemitam, nam prospexi inter filios ejus mihi de rege.
5. Cui dicente Schemuele : quomodo irem ? audiens enim Schaul occideret me : dixit Jehova , vitulam armenti accipito in manu tua, 8c dices; ad celebrandum convi-. viumjehov* veni.

4. Et invitabis Jischaium ad illud convivium : ego autem ostendam tibi id, quod facturus es, ut ungas mihi, quem dixero tibi.
<;. Quum itaque Schemuel faciens , quod edixerat Jehova , adveniret Beth-Leche- mum: trepidi accurrerunt Seniores civitatis obviam ei, & dicebat quisque , prosper e»e advenis ?
6. Qui dixit, prosperi, ad celebrandum convivium Jehov* veni; comparate vos, ut veniatis mecum ad illud convivium: similiter jussit comparare sejischajum, & filios ejus, Ac invitavit illos ad illud convivium.
7. Fuit autem ingredientibus illis, quum videret Eliabum, ut diceret, utique coram Jehova efi unctus ejus.
z. Edixit vero Jehova Schemuel!, ne respicito ad speciem ejus, aut ad altitudinem statur* ejus, nam respui eum ; non enim fpefloi quod spectare solet homo, nam homo spectat, quod efi ob oculos, sed Jehova spectat , quod efi in animo.
9. Deinde vocans Jischaj Abinadabum, jussit cum transire ante Schemuelem , qui dixit; neque hunc elegit Jehova.
10. Tunc jussit Jischaj transire Schammam, qui dixit; neque hune elegit Jehova.
ii. Sic jussit Jischaj transire septem filios suos coram Schemuele,sed dicebat Schemuel Jischajo, non elegit Jehova istos.
12. Denique dixit Schemuel Jischajo, an absolverunt transire pueri 'i qui dixit, adhuc reliquus efi minimus , qui, ecce, pascit gregem ; edixit ergo Jischajo Schemuel, mitte, Sc assume eum, non enim deflectemus donec venerit huc.
13. Mittens itaque, adduxit eum (erat au- *em rufus cum pulchritudine oculorum, &
17. Edicat,qu*sumus,dominus noster servis tuis, adstantibus tibi, ut perquirant aliquem scientem ; pulsantem citharam ; er/t- que, quum inerit tibi spiritus Dei malus, ut eo pulsante manu sua, bene sit tibi:
18. Edixit Schaul servis suis; prospicite mihi jam de aliquo bene pulsante, quem adducatis ad me.
19. Tum respondens unus ex ejus pueri» dixit; ecce prospexi,filius e/?Jischaji Beth- Lechemit*, sciens pulsare, & valens robore, Ac vir bellicosus, rerumque intelligens, ac vir formosus : denique Jehova efi cum eo.
20. Quapropter Schaul missis nunciis ad Jischajum, edixit: mitte ad me Davidem filium tuum, qui efi cum grege.
21. Accipiens vero Jischaj asinum eum pane,8c utrem vini, hoediimque lactentem unum : misit per Davidem filium suum ad Schaulem.
. 22. Qtuimque venisset David ad Schaulem, stabat coram eo : dilexitque eum valde, adeo ut esset ei armiger.
23. Misitque Schaul ad Jischajum, qui diceret : stet, qu*so, David coramme, nam invenit gratiam in oculis meis.
24. Erat enim, quumineffet spiritus Dej Schauli , ut David accipiens citharam pulsaret manu sua ; unde respirabat Schaul, & bene erat ei, recedente ab eo spiritu illo malo.

CAPUT XVII.

DavidGoliathum devincit fi<Sparta viBo- 1 ria ad Schaulem deducitur.

Q Uum enim congregavissent Pelischthxi .castra sua ad bellum , congregaverunt se ad Socuntem > qux efi Jehudx; & metati stmt inter Socuntem & Hazekam, in termino Dammxorum.
2. Schaul vero 8c Jisraelitx congregati, castris positis ad convallem querceti, instruxerunt aciem contra Pelischthxos.
3. Consistentibus itaque Pelischthxis in monte hinc, Jisraelitis vero consistentibus in monte inde, ubi vallis erat inter eos :
4. Egressus erat quidam duellator,b castris Pelischth*orum, Goljath nomine , Gatho oriundus .■ cujus altitudo erat fex cubitorum cum spithama.
Galea autem chalybea super caput ejus, Ac lorica squamata erat indutus, cujus lorica' pondus erat quinquies mille siclorum, i chalybe :
6. Et tibialia chalybea erant super pedes ejus, Ac humerale chalybeum inter humeros ejus:
7. Hastile autem hast* ejus, simile erat jugo textorum . Lc mucro ferreus hast* eju, 0 fex-

Cap.rÄ .1
3V3 i fejt.i
’fo cornu oi •Jüs j Scirna
;ms Sei-,®;
: Kcessera Ipititusmit
ervis Schauä tos perrurbi
usnosterftf tquirant A iiram; en't- ‘ü malus ,W tibi:
s; piofpiiitt »«iipmit
! tx eiusput!
: valoisnfc, telligw,« ’cimco,
Ist fflilliiäli ? JJarideni t
änm m e Jaden tot lül Jülfffllt
SliLtan-
mriUn
tlptoW
fat Süi eo (pfflä
'II
Jj miA-
tt,
stistSW
OljIttSCB
kaBiii' 1 »
• eonjnji ratiitnäs
ichths't't
ißleatibit
-eos:
ir.icaüii
e, Gatlt
uibitonc
caput tiä ujus loö
ÄB»
hatte f* 1 ttf

sexcentorum siclorum erat , Si qui scutum ferebat, antecedebat eum.
z. Is subsistens clamabat ad acies Jisraeli- tarum, & dicebat eis; quare prodiretis instruendo aciem ? annon ego sum 1’elisch- thacus unus i vos ergo, fervi Schaulis,seligite vobis virum, qui descendat ad me.

9. Si pratvalebit pugnando contra me, ita Ut percutiat me, utique erimus vobis fervi: sin autem ego praevaluero ei,ita ut percutiam eum, vicissim eritis nobis fervi, omnino servietis nobis.
ro. Dicebat prxterea Pelischthaeus ille, ego probro affecero acies Jisraelitarum hodie : date mihi virum, ut pugnemus simul.
11. Quumque audiffet Schaul,8c totus Jis- rael verba illa Pelischthaei, consternati timebant valde.
12. David autem,ille filius viri Ephrathxi, d Beth-Lechemo Jehudae : (huic nomen Jischai , erantque ei octo filii : 8c vir ille temporibus Schaulis senuerat , provectus inter homines senes.
13. Abeuntesque tres filii Jischai, maximi sequebantur Schaulem in isto bello : nomenque trium filiorum eius, qui iverant in istud bellum, erat Eljab primogeniti, fecundi autem ab eoAbinadab, Se tertii Scham- ma.
14. David autem erat minimus; tres vero maximi sequebantur Schaulem.)
15. David, inquam ,ibat 8c redibat a comitatu Schaulis; ad pascendum gregem patris fui, Beth-Lechemum.
1 6. Appropinquaverat autem Pelisch- thaeus ille mane & vespere ; Sc stiterat se quadraginta diebus .•
17. Quum dixit Jischai Davidi filio suo,accipe nunc pro fratribus tuis epham hanc aristarum tostarum, 8c decem hos panes ; St celeriter deportato in castra ad fratres tuos.
ig. Decem vero caseos istos lacteos deferto ad Chiliarchum eorum : St fratres tuos visitans cognoscito de prosperitate eorum, Si arrham ab eis accipito.
19. Schaul autem cum ipsis, St omnes Jis- raelitx in convalle querceti erant , bellantes contra Pelischthseos.
10. Itaque surgens David mane, deserto grege penes custodem,assumsit ea, Sc abiit quemadmodum praeceperat ei Jischaj: per- venitque ad plaustrorum ambitum , quum exercitus prodiret in aciem, St vociferarentur ad praelium.
21. Nam instruxerat se Jisraelitarum, 8t Pelischthaeorum, acies altera adversus alteram.
22. Quapropter David deserens impedimenta ä se in manu custodis impedimentorum, cucurrit in ipsam aciem, 8t adveniens, interrogavit fratres suos de prosperitate.
23. Ipso autem loquente cum eis, ecce vir ille duellator ascendebat , Goljath Pelischthaeus nomine , oriundus Gatho, ex aciebus Pelischthsorum , 8c loquebatur hujusmodi verba, quae audivit David.
24. Singuli autem Jisraelitae , quum viderent istum virum,fugiebant k facie ejus, adeö metuebant valde:
25. Et dicebat quisque Jisraelita , nonne vidistis hunc virum, qui ascendit ad probro «fidendum Jisraelemascendere?erit tamen,
ut virum illum , qui percusserit eum, ditet rex divitiis magnis, St filiam suam det ei, Sc domum paternam ejus efficiat immunem ia Jifraelc.
26. Tunc alloquutus est David homines, qui adstabant, sic dicendo; quid fieret viro, qui percuteret Pelischthseum illum, Sc auferret opprobrium ab Jiseaele ? quis enim efl Pelischthsorum > prxputiatus iste, qui probro afficit acies Dei viventis?
27. Cui loquutus est populus ille in eandem sententiam, dicendo; ita fiet viro illi, qui percusserit eum.
2g. Audiebat autem Eljab, frater ejus maximus, quum alloqueretur viros illos ; quare Eljab accensus irä in Davidem, dixit, quorsum descendisti ? aut penes quem deseruisti pauculas illas pecudes in deserto ? ego novi arrogantiam tuam , St nequitiam animi tui, te ad inspiciendum hoc bellum descendisse.
29. Dixit verö David , quid feci nunc? nonne negotium fuit ?
30. Deinde deflectens ab <-eo versus Silium , loquutus est in eandem sententiam s refponderuntque populus in sententia« priorem.
31. Quumque auditi fuissent sermone», quos loquebatur David; indicati sunt praesente Schaule, qui accivit eum.
32. Dixit verö David Schauli, ne concidat animus ullius propter istum ? servus tuu* iturus est , Si pugnaturus contra Pelisch- thaeum istum.
33. Sed dixit Schaul Davidi, non praevale* res eundo ad Pelischthasum istum, ut pugne* contra eum : puer enim es , ipse vero vi* bellicosus ä pueritia sua.
34. Tum dixit David Schauli , pascente servo tuo patri suo gregem, quum accedens leo aut ursus, auferret parvam pecudem L grege;
35. Egressus persequebar illum, ut percuterem eum, aut eriperem ex ore ejus; insurgentem vero in me prehendebam eum barba, & pcrcutiens morte afficiebam eum.
36. Tum leonem,tum ursum percussit servus tuus : Sc Pelischthseus prxputiatus iste, ut unus ex eis futurus est, cum probro affecerit acies Dei viventis.
37; Dixitque David , Jehova , qui eripuit me a leone, Sc ab urso, idem eripiet me ä manu Pelischthaii istius : tum dixit Schaul Davidi, abi Sc Jehova fit tecum.
38- Jusserat autem Schaul Davidem indui armis suis, 8c imposuerat galeam chalybeam capiti ejus, jusserätque eum indui lorica.
39. Quum itaque David accinctus gladia suo super arma su% vellet incedere, qui non expertus esset, dixit David Schauli ; nor» possum incedere cum istis, quia non sum expertus : amovitque ea David a se:
40. Et accepto baculo suo in manu sua» elegit sibi quinque laeves lapides cx valle» quos imposuit instrumento pastorali, quoti habebat, id efl, perae, funda autem ejus era* in manu ejus : sic appropinquabat ad Pe- lifchthamm. _
41. Similiter Pelischthaius indesinenter pergebat appropinquare ad Davidem; viro illoT qui ferebat scutum, procedente eum. _
42. Quumque intuitus Peiischthsus videret

Cap. 17, _
deret Davidem , spernebat eum : eö quod
esset puer, & rufus cum pulchritudine aspectus.
43. Quamobrem dicebat Pelischthaetis ille Davidi, an canis sum, quod venis contra me cum baculis ? maledicebatque Pelifchthatus illeDavidi per deos suos.
44. Deinde, quum dixisset Pelifchthatus Davidi; accede ad me, ut tradam carnem tuam volatilibus coeli, & bestiis agri:
45. Dixit David illi Pelifchthxo ; tu venis ad me cum gladio, 8c cum hasta , Sc cum humerali; ego vero venio ad te innomine Je- jhovx exercituum, Dei acierum Jisraelita- rtirn, quem probro affecisti:
4 6. Hoc ipso die dedet te Jehova in manum meam, ut, percuticns te, amoveam caput tuum ä te, & tradam cadavera exercitus Pelifchthaorum hoc ipso die volatilibus coeli, & bestiis terrse ; ita cognoscent incolat, totius terra; Deum este pro Jisraele:
47. Et cognoscent tota congregatio hxc, non gladio, aut hasta Jehovam servare nam Jehova: efi hgc bellum, ideo tradet vos in manus nostras.
48. Fuit autem , quum furgens Pelisch- th xus pergeret appropinquare obviam Davidi , 8c festinans David procurreret in aciem obviam Pelisehthxo.
49. Ut extendens David manum suam ad suum instrumentum > acceptum inde lapidem intorqueret funda, & percuteret Pe- lischtharum in fronte ejus : ita ut immerso lapide in frontem ejus , caderet pronus in terram.
50. Quum itaque robustior fuisset David Pelisehthxo funda & lapide, & percussisset Pelischthxum morti tradituros eum ; quia gladius non ejjet in manuDavidis:
51. Accurrens David, stetit super Pelisch- thamm, deinde arrepto gladio ejus, quem eduxit 6 vagina sua, ut morte afficeret eum , amputavit illo caput ejus: quapropter videntes Pelisehthxi mortuum esse fortiffi- tnum suum, aufugerunt.
52. Surgentes vero viri JKraelis &Jehu- dx , vociferando persequuti sunt Pelisch- thxos, usque qua is per vallem, & usque ad portas Hekronis : cecideriintque confossi Pelischthaeorum per viam ai Schaharajima Gathum, Ac Hekronem usque.
53. Deinde reversi Jisraelitx ab insectando Pelischthxos, diripuerunt castra eorum.
34. Postea accipiens David caput Pelisch- fhati, detulit ipsum Jeruschalajima, arma vero ejus deposuit in tentorio suo.
yq. Quum autem videret Schau) Davidem obviam procedentem Pelisehthxo illi, dicebat Abnero principi militiae ; cujus filius eft iste puer, Abner? cui divebat Abner, ut vivit anima tua, Rex, non novi.

56. Dicebat vero Rex: interroga tu, cujus filius fit iste adolescens.
S7- Quapropter quum revertereturDavid ä exde Pelisehthxi , assumens eum Abner, adduxit eum in aspectum Schaulis, caput Pe- lischthsi habentem in manu sua :
;8- Cui dicente Schaule , cujus filius es, 6 puer .' dixit David , filius fervi tui Jifchai Beth-Lechemitae. Caput XVIII.
5p.Fu/tque,qtmm absolveret alloquiSchau- lem i ut anima Jehoaathaiiis devincimur
Clp.lt
cum anima Davidis, adeo ut amaret eum Je- honathan tanquam seipsum.
CAPUT XVIII. '
Jehonathan cum Davide amicitiam init:
Schaul autem fit ei invidua, iS inimicus .
Taque assumsit eum Schaul die illa,nec permittebat ei redire domum patris sui.
2. Deinde pepigit Jehonathan cum Davide foedus; eö quöd amaret eum tanquam fe- iplum:
3. Et exuens se Jehonathan pallio, quo erat indutus, tradidit illud Davidi, & vestes suas,8c tum gladium suum,tum arcum suum, tum denique zonam suam.
4. Quumque prodiens David , ad quxeun. que mittebat eum Schaul , fecundaretur, prxpofuit eum Schaul viris militaribus, bo- niisque videbatur in oculis totius populi,
j etiämque in oculis servorum Schaulis.
$. Sed fuit redeuntibus illis , quum reverteretur David a caede Pelischthaeorum, ut
5 prodirent femina: ex omnibus civitatibus Jifraelis ad cantandum, Sc earum choreae obviam Schauli Regi, cum tympanis prae Ixtitia, 8c cumpanduri-.
6 . Respondebant autem femina: ludentes,
6 dicebant; percussit Schaul millia sua; at David myriadas suas.
7. Quapropter accensa est ira Schaulis valde , mala enim videbatur in oculis ejus haec res , ac dicebat, tribuerunt Davidi myriadas, mihi verö tribuerunt millia : Ac amplius ei regnum tantummodo ipsum accejfie- rit.
8. Et configebat Schaul oculos in Davidem , ab eo die, Sc deinceps.
9. Fuit enim postridie,quum irruente spiritu Dei malo in Schaulem, prophetico more ageret domi sux, 8c Davidpulsaret manu sua eö die, ut antea (erat autem hasta in manu Schaulis.)
10. Ut jacularetur Schaul hastam, dicens t percutiam Davidem usque ad parietem; sed deflexit David metu illius bis.
11. Deinde metuens Schaul propter Davidem , eö quöd esset Jehova cum illo, Ac » Schaule recessisset;
ir. Amovit eum Schaul ä se,constituitque eum sibi Chiliarchum; ut procederet, Ac veniret ante populum.
13. David autem in omnibus viis suis secundabatur, quia Jehova erat cum eo.
14. Quumque videret Schaul eum secundari valde, formidabat ab eo.
15. Totus verö Jisrael, Scjehuda amabat Davidem, quia ipse procedebat, Ac veniebat ante eos.
16. Itaque dixit Schaul Davidi, ecce filia mea major Merab , ipsam daturus sum tibi uxorem : tantum esto mibi strenuus,Sc gere bella Jehovx : (Schaul enim dicebat, ne sit manus mea contra eum., sed sit contra euin manus Pelifchthatorum.)
17. Dixit verö David Schauli, quis fiunt egoi aut quis ancior vita: mex i aut familia patris mei in Jisraele, quöd futurus sim p ener regis ?
18. Fuit autem, quo tempore daturus erat Merabam filiam Schaulis Davidi, ut ipsa daretur Hadrieli Mecholathxo in uxorem.
19 • 5 ed amabat Mica! filia Schaulis Davidem;

da«; quoll KjilffilHfa
10, Dah . Steiintta«'
Peiiütir« per älterm 1 illo i,
11. Patts aüoq'jimirj I
' (tlstater
te:«ane erj ?■
a It aut! is aurato til; autui ttfaama Sitiit
, ^ hs ei,(is gnatus eil 24 . Ii (fcfedfattu tiis Pelif;, micis rt «re utD m.
Senis
ärmo/iei
jWdifiiit
'-■«lapiet
ix. (juam i"
pissApe, v^qattai 4 «:&ia ; !<Kt ita: -ifflfean
v WitE
»van; ti! ® Sthiul' ,1.1'eit; pus-, fui ,4 diebu* i 15 . Prc itorum 1 fawd
«ulis,;
«taufe ;
4 imm Ihque t ‘liem 61 sorte al (ili Scit;
:■ Qaa
*4 dicer %tt a(
Wwai
4.
iititt 1
ei: n dem, «jusi
Q f- uiisa «vitj

it amaret eac J
it amaret eac J
fili wiritim is v > t$ kmia
'die illi,nt;[* 'i patris fui. thaii aunftr •utn ta^quaras
han pMo, <r, 'aviif.&vtiii
marcum sum
> arf qu ttm fecundaretur, ütitAs,b» totius popaä MmuSss.
Stekor».: inite dvitait anunchonatB mpasprcfc

emin* lufe® i siiiiter
■ in Sita in oculis « t Dandi t? i/lia; & a i (mmtso
in Davidem
itmmtt Ipi
ttaaafi
.teftiinna
Ikifeni®.’
lipsiitaiitl
8 .
rijsijwstf * lisiiSiJii
ifenScV
fastiÄ* r cmn#-. «lienis
■holi s*< ,Si reni
ii, ecce fi. usfiwt iuus,5ije
;ebatiB ; contra ea
ilii q'ts. w i a« fcj
usfiisjö dati# 1 2 * 4 5 Miil- ,
hatSißP
fi

9 -
dem: quod, quum nuntiatum eilet Schauit, rectum visum est in ocul S e j lis.

ao. Dicebat enim Schaul; dem eam illinit fit ei in ten iiculam, & fit contra eum manus Pelisehthaiorum : dixstque Schau) Davidi; per alteram te affinitate conjunge meeum isto die.

ri. PrxCeperat Autem Schaul lervis suis : alloquimini Davidem clam, dicendo; ecce delectatur te rex, & omnes fervi ejus amant te : nunc ergo junge te affinitate cum rege-

ai. Ut autem eloquuti sunt servi Schaulis in aures D avidis sermones idos , dinit David ; an videtur leve in oculis vestris affinitate iungi cum rege,cum ego sim vir pauper & vilis r

2;. Quod quum rennnciaffent fervi Schaulis ei, Uiccndo : hujusmodi sermonibus io- quuttis est David :

24. Edixit Schaul; sic dicite Davidi, non deleniatur rex dote , nisi ex centum praeputiis Pelischthaeorum > ut ultio sumatur de inimicis regis: Schaul autem cogitabat efficere ut David caderet manu 1’elischthseo- lum.

25. Renuntiantibus igitur servis ejus Davidi sermones istos, recta visu est res in oculis Davidis,ut affinitate conjungeret se regi: necdum impleti erant dies illi:

26. Quum surgens David abiit ipse cum viris suis,Sc percudit c-Pelischthreis ducentos viros,quotum praeputia attulit David, plene- que exhibuerunt ea regi, quo affinitate se jungeret regi: quapropter dedit ei Schaul Micalem suffii filiam in uxorem.

27. Videns autem Schaul K Sc cognoscens Jeh ovant esse cum Davide ; Sc Micalem filiam Schaulis amare illum;

28. Pervexit Schaul metuere a Davide amplius : sic fuit Schaul infestus JDavidi omnibus diebus suis.

29. Prodeuntibus enim prasectis Peliseh- thaiorum , erat quotiescunque prodibant, at secundaretur David prae omnibus fervis Schaulis.Sc 111 pretio esset nomen ejus valde.

CAPUT XIX.

Schaulis erga Davidem odium & occidendi
a imus ,- £5 "hujus exilium.

TTaque alloqimtus est Schaul Jehonatha- A nem filium futim,8c omnes servos suos , de morte afficiendo Davide ; led Jehonathau filius Schaulis delectabatur Davide valde.

2. Quapropter indicavit Jehonathan Da* vidi dicendo : quxrit Schaul pater meus morte afficere te : nunc ergo cave tibi, quasso,tuand, St considens in occulto absconde te.

?- Ego autem exiens consistam ad latus patris mei in eodem agro, ubi tu eris, St ipse alloquar de te patrem meum,& ubi percepero aliquicbnunciabo tibi.

4. Allcquens ergo Jehonathan de Davide bonis verbis Schattiern patrem suum , dicebat ei: ne peccet rex in servum suum , in Da vident, quia 11011 peccavit in te, quininto facta ejus bono sunt tibi valde.

5. Nam quum exponens vitam suam in manu sua percussit Pclischthxos, & conipa- Sivit jehova salutem magnam toti Jiseaeli,
vidisti Sc lactatus es ; Sc quare peccaret contra sanguinem innoxium , morte afficiendo Davidem immerito ?

6. Tum auscultavit Schaul voci Jehonatha-* ilis; ita , ut juraret Schaul, ut vivit jehova, 11011 afficietur morte.

7. Quapropter vocavit Jehonathan Davidem,Si indicavit ei Jehonathan omnia verba ista , Sc reduxit Jehonathan Davidem- ad Sciiauleni.ut esset coram eo, sicut antea.

8. Perrexit autem bellum esse: (S' prodiens David ad pugnandum contra 1’elisehthaios, perculiit eos plaga magna,Sc fugerunt a facis ejus.

9. Deinde quum incilet spiritus Jehovse malus Schauli, (erat autem domi fu» desidens, tenens hastam suam manu sui, pulsante Davide rnÄiu»)

10. Qua:sivit Schaul percutere hasta Davidem usque ad parietem, sed eo abscedente ä_ facie Schaulis, percussit hasta parietem; sic David aufugiens eripuit se nocte illa.

11. Misit autem Schaul legatos versus do* muni Davidis ad observandum eum , ut morte afficeret eum mane .- quod nuntiavit Davidi Mical uxor ejus , dicendo ; si non eripis te ipsum hac nocte, cras morte afficieris.

12. Qiuimque dimisisset Mical Davidem per fenestram, abiens aufugit,& eripuit se.

13. Mical vero assiuntam quaudam imaginem imposuit lecto , Sc pulvinar caprinum cervicali ejus,quam texit veste stragula.

14. Mittente vero Schauie legatos ad capiendum Davidem , dicebat illa; aegrotus est. * 0

15. Tum remisit Schaul legatos illos ad invisendum Davidem,dicens; 'adducite eum in lecto ad me.ut morte afficiam eum.

16. Sed quum ingredi essent legati, ecce quaedam imago erat in lecto , Sc pulvinar caprinum in cervicali ejus.

17. Dix/tque Schaut Micali, quare ita-de- cepilti me ,_ Sc dimisisti inimicum meum,ut eriperet se ; Sc dixit Mical Schauli.ipse dixerat mihi,dimitte me.quamobrem morte afficerem te ?

18. David ergo fuga eripiens se venit ad Schemuelcm Ramam v indicavitque ei quic- quid fecisset sibi Schaul; Sc abiit ipse cum Schemuele.ut considerent Najothis.

19. Quamque nunciaretur Schauli dicendo ; ecce David est Najothis in Rama:

20. Misit Schaul legatos ad capiendum Da- videm.Sc vidit quisque congregationem prophetarum prophetantium, Sc Schcmuelem stantem, qui praeerat illis : tunc invasit legatos Schaulis spiritus Dei,ut more prophetico agerent ipsi quoque.

21. Quod quum esset nunciatum Schauli, misit legatos alteros, qui more prophetico egerunt ipsi quoque : ideo remisit Schaul legatos tertios, qui more prophetico egerunt ipsi quoque.
22. Tandem abiens etiam ipse Ramatn quum pervenisset usque ad cisternam magnam,qua: est in Schecu,interrogabat dicens: ubi est Schemuel Sc David ; cui’dixit quis- piam,occa Najothis in Rama.
23. Tum abibat illuc Najothas in Rama: sed invasit eum quoque ipsum spiritus Dei, ita ut indesinenter pergens prophetico more
Ö age-

ageret, usque dum perveniret Najothas in toa.
24. ubi exuens etiam ipse vestes suas pro- *pbetieo more acebat iple quoque coram Schemuele, ita excidit nudatus toso die illo tota nocte : ideo dicere solent, an etiam Schaui ei?inter Pr ophetas i

CAPUT XX.

afmicitia Jehonathanu tsij Davidis confirmatur, '& faäo probatur .

I Nterea fugit David Najothis inRama, St veniens dixit coram Jehonathane.quid feci ?quK esi iniquitas mea? & quod eji peccatum meum coram patre tuo, quod quxrit vitam tue am i
2. Qui dixit ei; absit, noj frieris; ecce non solet pater meus facere quicquam magnum, aut quicquam parvum , quin revelet tni hi in aurem : cur ergo celaret me pater jneus rem hanc i none/? hoc.
j/. Deinde vero juravit David , dicens; certo novit pater tuus nie invenisse gratiam in oculis tuis, ideo dixit; ne cognoscat hoc Jehonathan,ut non afficiatur dolore.-at certe, at vivit Jehova, Si vivit anima tua, quasi passus inter me 8c mortem esi.
4. Dixit vero Jchonathan Davidi : eloquere quod sit desiderium tuum, & efficiam tibi. *
Tum dixit David Jehonathani ; ecce novilur.ium oft cras, quö ego omnino sedere soleo cum rege ad comedendum : dimittas ergo me, & abscondam me in isto agro, dum erit vespera tertiana. •
6.5> recensendo desideraverit me pater tuus: tum dices, obuixfc excusavit se apud me David, «t percurreret Beth-Lechemum in civitatem suam, nam convivium ibi ejje anniversarium toti ejus familix.
f. Si ita dixerit,Bene, pax erit fervo tuo: sin tutem plane accendetur ei ira ; scito, de- fciittai esse malum hoc ab eo.
g. 1! »nc exercebis benignitatem erga servum tuum, quandoquidem in foedus Jehova: induxisti servum tuum tecum: quöd si efi in me iniquitas , tu me affice morte ; nam usque ad patrem tuum quare adduceres me: 0
9. Cui dixit Jchonathan, absit tibi; nam si plane novero definitum esse hoc malum a patre meo, ut obveniat tibi, annon illud indicarem tibi ?
ro. Dixit autem David Jehonathani > quis indicabit milii.; si quid responderit tibi pater tuus duri ?
r t. Dixit vero Jchonathan Davidi > age exeamus in istum agrum : egrefficjue suiit ambo in agrum illum. i
. Titmdixit Jehonathan Davidi; 6 Je- i
hova Deus Tifrabm, quum pervestigavero patremeo secundum hoc tqprpns tuas, /uf- postridie,si ecce boiuiv suet it erga Davidcm;
' annon tunen/rtteremad tc, bc revelarem tibi tn aurem:
i 7 tu faesat Jehova Jehonathani, Si ita pergit, si bonum videbitur patri meo hoc . {Rsium inferre tibi, ut revelaturus sim tibi ia : em, cx dimissurus sim te, nt abeas cum pace;, quo sit Jehoys tscitm, sicut fuit cum patre «tec,
14, £t uoans. tantisper dum vlictro? nonne inijuam , tu vicissim exerciturus es ergi me benignitatem Jehova’ hanc , quod rton moriturus sum ■
Neque praecisurus es benignitatem
J 5 -
tuam a familia mea usque in secuium .' ne tunc quidem, quum exscindet Jehova inimicos Davidis , quemque a superficie terra.
16. Sic pepigit Jehonathan cum familia Davidis foedus, ut requireret Jehova de manu inimicorum Davidis.
17. Similiter de integro adjuravit Jehonl- than Da vi dem pro amore suo erga eummam amore sui ipsius amabat eum.
ig. Postea dixit ei Jehonathan ; cras e/J novilunium; & desideraberis, quum vacabit sedes tua.
19. Quumque ad triduum abfueris,descen-
dito diligenter, ut venias ad locum illum,ubi
absconderas te, quo die illud negotium pe- flum esi : & considebis juxta speculam hanc lapideam.
20. Ego autem tres sagittas ad latus ejus jaculabor, emittendo ad scopum;
ai. Ecce autem mittens puerum quendam dicendo ; abi, inveni sagittas ; si plane dixero puero, ecce sagitta: sunt praeter te citerius, assume eum ut venias, nam pax tibi erit, 8c non erit quicquam, ut vivit Jehova;
22. Sed si ita dixero adolescenti; ecce sagitta: funtprxter te ulterius; abi,quia dimiserit te Jehova.
23. Hujus autem verbi quodloquuti fumus ego & tu,ecce Jehova tesiis inter me & te esto usque insecutum.
24. Itaque abscondit se David in illo agro: fuitque in novilunio ; quo sessurus erat rex ad cibum, ut cbmederet;
25. Ut sessuro rege in sede sua sicut antea in sede ad parietem, assurgeret Jehonathan sederetque Abner a latere Schaulis, Si vacaret locus Davidis.
16. Attamen non est loquutus quicquam Schau! illo die ; dicebat enim, casus est, non est mundus, quia non est mundus non venerit.
27. Sed fuit postridie a novilunio, quum vacaret locus Davidis, ut diceret Schaut Jehonathani sitio suo, quare non venit filiu» Jischaj tum heri tum hodie ad cibum ?
28. Respondit autem Jehonathan Schauli; obnixe excusavit se David apud me, ut percurreret Beth-Lechemum usque:
29. Et dixit; dimitte me.quxso, quia convivium familia: nobis esi in ea civitate, & ipsa frater meus prxeepit mihi; nunc itaque si inveni gratiam in oculis tuis,proripiam quasso me, 5c invisam fratres meos: idcirco non venit ad mensam l egis.
30. Tum accensa^est ira Schaulis in Jeho- nat.lassem, adeo ut diceret ei, fili perversiffi-
:> me, comtarcaciffime : nonne novi te seligere f- j filium Jischaj ad pudorem tuum, Si ad pudo- remviudirafls matris tua: i
31. Xam , quibuscunque diebus filius Ji- sch;u vixerit super terram, non stabilieris tu, 8c regnum tuum: quare nunc mitte, Si captum adduc eum ad me, quia reus mortis est.
31. Respondens vero Jehonathan Schauli patri suo, dixit ei; quare morte afficeretur 5 quid fecit?
ij.TPm jaculatu« est Schaui hastam suam!» . aua*
eum, ut pe homtiii' Biorteifc i|. Qw: molli i-'i tovitaiiit
citiiapo
sfofttipi
Fu.tq
fainagn Davidi, on Dice [ajittas, 1 «.«pi niistaiii
i»po„ klarn nonne t tt V pueram colldiu tkunimu 19 ; ip tinricn] buiiis re/. jiJtd | ilMJUl fl'ät
|«itaiiir,r 4 Puer tiatete EH •'ffiiiinn (irrita; iitojdon p, Diie
stimme
(«ijslii

luent®.
imi
erui
ITaqui 1 redir 1 . Ac ishime iens Ac quare t
, 3 ; D
fcn;
quem
ad qua ipsis a
imi
4 -X
qspii
»
8 -.!
nisi
q«

Krcitwis: e huc, qiK'
; ES benigriö ie in (kulia i :jnd:t Jer«, i superficie tc ithan cumfe retjehovi d«
adjimvitjtte
wttttcmL
m
»athan; cras, is, quum vacat
ibfuttWtfa locum ita; id negotium . 1 2
itas «itant opimi; pucnafsa 'ijliptacfe reter tedtert- pax tibi ai 'ehova; lenti; eso lafcguiac
lotjutitife
linilioajro: ims tnuts
tuitotist!
itQitMis:
tafeii»
itaibilk MÄ Mtttt
,oviftrt!0,^ttttst
«tttsfei
aicto®'
jiuttai^
iputat> ll f
lique: _
lusso.tpt-;
iivitate,» tiwic itip roripia®? idckif'
aulis fflV ili pert*- ivi te seif a,K adp'
iebus ft' non to ® 3 4 * 6 7 ir, ctnitt ^ 3
Tatbtn-®

eum, ut percuteret eum: unde cog novit Je- , honathan definitum hoc elfe a patre luo, ut morte afficeret Davidem.

34. Quapropter furrexit Jehonathan a mensa accensus ira , neque comedit in die novilunii secundo cibum; dolore enim afficiebatur propter Davidem, quum ignominia affecisset ipsum pater ipsius.

35. Fui tque ipso mane ,ut exiens Jehonathan in agrum illum ad tempus constitutum Davidi, cum parvo puero fecum:

36. Diceret puero suo, curre, inveni Jam sagittas , quas ego jaculaturus sum : itaque currente puero ipse jaculando sagittam ulterius transmisit.

37. Quum autem venisset puer usque ad scopum, ad quem jaculabatur Jehonathan, inclamavit Jehonathan post puerum dicens ; nonne sagitta praeter te ulterius eft?

38. Praeterea inclamavit Jehonathan post puerum; cito, festina, ne consistito : quare collectis puer Jehonathanis sagittis, rediit ad dominum suum.

39. Ipse autem puer nesciebat quicquam; tantum Jehonathan Lc David conscii erant hujus rei.

40. Et dedit Jehonathan arma sua puero illi, qui erat sgeum, dix/tque ei, abi, refer in civitatem ?

41. Puer ille abibat, quum David surgens i latere meridiano, procidit pronus incter- ram, incurvans se tribus vicibus; 8c osculati sunt alter alterum .flevenintque alter cum altero; donec Davidem erexisset :

42. Diceretque Jehonathan Davidi ; abi cum pace : ejus, quod juravimus nos ambo in nomine Jehovoe, dicendo, Jehova esto inter qie & te, atque inter femen meum, & fernen tuum, re/?» usque inseculum.

CAPUT XXI.

David comedit panespropofititios, ide'mque
exuifimulat amentiam.

Taque surgens abiit ; quum Jehonathan rediret in civitatem. Caput XXI.

1. Adveniente autem Davide A T obum ad Achimelecum Sacerdotem; trepidus accurrens Achimelec obviam Davidi, dicebat ei; quare tu solus es 1 & an nemo est tecum ?

3. Dixit vero David Achimeleco Sacerdoti ; Rex praecepit mihi aliquid , edixft- que mihi, ne quis sciat quicquam de hac re , ad quam mitto te , & quam praecipio tibi; ipsis autem pueris condixi locum cujus- dam N.

4. Nunc igitur, quid est penes te? quinque panes trädito in manum meam , aut quod prae stö est.

3. Respondit verö Sacerdos Davidi dicens; non adest panis communis penes me; sed panis sacer adest, si caverint sibi pueri ipsi utique ä muliere.

6. Tum respondens David Sacerdoti,dixit ei; imo verö mulier intercepta est nobis, ut heri r.udiustertius, quum egrederer, jam erant instrumenta ipsa puerorum sancta: est autem ratione communis , penes Sacerdotes, praesertim quum eo die sanctificatur alius in vase suo.

•7. Itaque dedit ei Sacerdos sanctum: eti quod non ejfet ibi panis , nisi panes faciei amoti k conspectu Jehova: , ad apponendum panen^ calidum, quo die ille tollitur.

8. CErat autem ibi quidam e servis Schau- lis eo die, nomine Doiig Adomams,detentus coram Jehova ; amplissimus pastorum , qui erant Schauli.)

P. Praeterea dixit David Achimeleco; an non est hic penes te hasta, aut gladius ? nam nec gladium meum, nec arma mea accepi in manum meam, quia erat verbum repis urgens.

10. Cui dixit Sacerdos , postquam applicuisset amiculum; gladius GoliathiPelisch- thaei, quem percudisti in convalle querceti, ecceis eft involutus panno; si illum accepturus es tibi, accipe; nam non est alius praetet ipsum hic : cui dixit David non est ei similis, da eum milii.
11. Itaque surgens David aufugit die illo metu Schaulis, 8c venit fed Acischum regem Gathi.
12. Dicentibus autem servis Acischi ei» nonne hic eft David Rex istius terrae ? anno« de hoc respondebant in choreis dicendo; percussit Schaul millia sua, David autem suas myriadas ?
13. ReposuitDavid verba ista in animo sftoj timebatque valde ab Acischo, rege Gathi.
14. Quapropter mutavit sibi speciem suam in oculis eorum, & agebat insanum in manu eorum, & signabat valvas portae, demitte- batque salivam suam in barbam suam.
is. Et dixit Acisch servis suis; ecce videtis hominem amentem, quare adduxistis eum adk me i
16. Careowe amentibus ego, quod adduxistis hunc, ut amentem ag at apud me ? hic* eine ingrederetur domum meam ?

CAPUT XXII. '

David profugus , monitu propheta:, redit in Jehudeam; Schaul caufd D avidis sevit erga Sacerdotes Dei.

Taque abiens David inde, proripuit se acf speluncam Hadullami: quo audito fratres ejus, & tota familia patris ejus descenderunt ad cum illuc.
2. Congregaverunt quoque se ad eum » quilibet pressus, angustia , & cuicunque erat exactor, & quisquis amaro erat animo, ut esset ipsis prsfectus : ita fuerunt cum ipso quasi quadringenti viri.
3. Postea abiens David inde Mitzpam Moabitarum,dixit regi Moabitavumjegr.Ufi, qua: so , maneant pater meus & mater mea vobiscum tantisper dum cognoscani quid facturus sit mecumDeus:
4. Et deduxit eos in conspectum regis Moabitarum , manscruntque apud eum o- mnibus diebus, quibus fuit Dajjid in eo propugnaculo.
3. Edixit autem Propheta Gad Davidi ; ne maneto in isto propugnaculo ; abi ut redeas in terram Jehudse : abiens itaque David venit 111 sylvam Cherethae.
6. Tum audiens Schaul recognitum esse Davidem , & homines qui erant cum eo : Schaul, inquam, considens Gibhae sub nemore in excelso , cum hasta sua in manu sua, omnibus fervis ejus adstantibus ei:
7. Dixit Schaul servis suis , qui adstabant sibi; audite jam Biniaminitai, etiam?« vobis omnibus daturus est filius Jischaj agros Sc
O 2 'vineas ?

Tineas ? omnisot vos dispositurus est chiliarchos, & centuriones ■ *
z. Quod conjurastis vos omnes contra me» neque est qui revelaverit mihi m aurem, quum pangeret fis Jus filius meus cum «io Jischaj ; neque est e vobis, qui xgre tulerit mei causa, & revelaverit mihi in aurem , quod excitaverit filius meus servum meum contra me insidiatorem, sicut esi hodie ?
9, Respondit autem Do;eg Adornatus, qui adstabat cum servis Schaulis dicens ; vidi filium Jischai venientem Nobum adAchime- iecum filium Achitubi;
10, Qui consuluit pro eo Jehovam,8t viaticum dedit ei; etiam gladium Goljathilse- lischthaii dedit ei.
11, Tum misit rex vocatum Achimele- eum filium Achitubi Sacerdotem, 8c totam familiam paternam ejus , Sacerdotes , qui traut Nobi ; veneriintque omnes ad Regem.
it. Et dixit Schau!, and! jam fili Achitubi : quo dicente, ecce me, domine mi:
13. Dixit ei Schau!: quare conjurastis contra me, tu & silius Jischaj ? cum dederis ei panem, & gladium, & consulueris pro eo Deum, ut insurgeret contra me insidiator , ticut esi hodie.
14. Respondens verö Achimelec regi dixit ; at quis tsi inter omnes servos tuos , sicut David, fidus, 8c gener regis, Sc incedens in tui obedientia , ac honorabilis in domo tua ?
15. An eo die coepi consulere pro illo Deum? absit mihi, ne imponat rex servo feto quicquam, aut ulli e familia patris mei, nam non fuit conscius servus tuus in toto hoc negotio rei parva:, aut magna:.
s/>. Attamen dixit Rex, omnino moriturus es Achimelec, tu St tota familia patris tui,
17. Dixitque Rex cursoribus,qui adstabant sibi: divertite, Sc morte afficite Sacerdotes Jehov*, quia etiam manus eorum adjuncta est Davidi; St quia, scientes eum fugere,non revelarunt mihi m aurem; sed noluerunt fervi regis, extendendo manum suam, irruere jn Sacerdotes JehovK.
r8. Quapropter dixit rex Dojego; diverte tu , 8 c irrue in Sacerdotes istos: divertens ergo Dojeg Adomaius irruit ipse in Sacerdotes, St morte affecit eodem die octoginta quinque viros, gestantes amiculum 'lineum.
[f/, Xobum quoque civitatem istorum Sacerdotum percussit acie gladii, tam viros, quinifoeminas, tam pueros,quam lactentes : etiam boves, & asinos, ac parvas pecudes acie gladii.
20. Tamemproripuit se filius unus Achi- melecS filii Achitubi, nomine Ebjathar : & fligit pest Daviden:.
2f, Tum , nuntiante Ebjathare Davidi, Schautet» occidisse Sacerdotes Jehova:.
si. Dixit David Kbjathari; sciebam eo die, qiiumiii; vfiet Dojeg Adornatus, omnino iti- dicitnr umeffe Schau Ii; ego in causa fui, cur fevtretjcr in omnes inimus fymilix patrii tw,
2%. Mane luecum.ttt time, nam qui quierit vis.it afflti«, quferit vitiauium; sed m iu- iisdii tu es rpiidme.

CAI’UT XX 11 I.

David i persecutore Schaule divinitus liberatur.

Q Uum autem indicatum esset Davidi, di- . cendo ecce Pelischthxi bellum gerunt: contra Kehilam, & ipsi diripiunt areas 1- illius;
2. Consuluit David Jehovam dicendo : an iturus sum, Sc percussurus Pe/ischthieos illos ? Sc dixit Jehova Davidi; i, Ac percutietis Pelischthseos illos servato Kehilam.
z. Dicentibus vero hominibus Davidis ei ; ecce nos hic in]ehuda timemus ; quanto igitur magis, euntes Kehilam in acies Pe- lischthsorum ?
4. Amplius iterum consuluit David Jeho- vam, respondi tque ei Jehova, dicens; surge, descende Kehilam, quia ego illico traditurus sum Pelischthxos in manum tuam.
5. Itaque, abiens David cum viris suis Kehilam, debePavit Pelischthxos Sc abegit pecora eorum ; quum percussisset eos plaga magna: sic servavit David habitatores Kc- hiJ*.
6 . Fuit autem quando fugit F.bjathar silius Achimeleci ad Davidem Kehilam, ut descenderet cum amiculo in manu sua.
7. Tum nunciatum est Schauii Daviden» veniile Kehilam, quate dicebat Schaul; conclusit eum Deus in manu mea,quandoquidem venit inclusum se in civitate mumtn foribus & vecte.
8. Kt promulgavit Schaul toti populo bellum, ut descendendo Kehilam, obsideret Da- videm, Sc homines ejus.
9. Sed resciscens David Schaulem fabricari contra se hoc malum, edixit Ebjathari Sacerdoti ; applica amiculum:
10. Dixitque David; 6 Jehova Deus Jis- rabiis, certo audivit servus tuus Schaaiem quxrcre, ut invadat Kehilam, ad perdendum civitatem mea causa.
11. An dedituri essent me Kehiltei in manum ejus i an descensurus est Schaul, quemadmodum audivit servus tuus i 6 Jehova, Deus Jilraelis , indica quatio fervo tuo: cui dixit jehova; descensurus est.
ia. Deinde dixit David; an dedituri essent Kehilasi mc Sc homines meos in manum Schaulis ? cui dixit Jehova > dedituri esient.
13. Quapropter surgens David cum ho- ’ mmibus suis , quasi sexcentis viris, egrelsi lunt Kehila, ut indesinenter itarent,quo itare possent: quod quum

nunciatum est Schauii, Davidem sc proripuisse Kehila, destitit procedere.
14. Considens autem David per desertum in propugnaculis, tandem consedit in monte, in deserto Ziphi; & quamvis quaereret eum Schaul omnibus illis diebus,non tradidit eum Deus in manum illius.
is. Percipiebat enim David, quum Schaul procederet ad quaerendum vitam suam .quando erat David in defert o<Ziphi, silvestri loco.
id, F.t surgens Jehonathan filius Schaulis, adivit Davidem in silvestrem locum, St confirmavit manum ejus in Deo.
17. Dixit enim ei; ne timeto, quia non est inventura te manus Schaulis patris mei; sed tu regnaturus es super Jisraelem ,& ego futurus sum seoundus ä te i quin etiam S chaul pater meus novit ita fure.
Ajiaawemn
galtet*
jiisijroj'Jf
iifldti $'
.-.Vfljergoproi
•jasiei;®!:
jlftfalciEK
(HiwiideiM
iowfe«#
js^qiisvö«
-.'Jipttijo
«Jssifite
tinnitam
rr/iraltrtni
i.
4 Itipt k akUiwsi binifrfa toM ■iri ksiibfo. Saitas» raroanfaer a
a» feris: spstäDsii
i Ihitq-tt Sdui daairst tairi; Sei i -aamSäää
fiftiteia
ItfaSuVui fcanitErram. t tero)
'M mmi
CAP
Miifimc
Nata 1 «sp '■tata,
teltH
1
te'
J M
«tsdo I iiimiinii Pili
ig. Pe-

Cap.i:
mitmlj
Davidi, &* m gena 'eas Hin endom ithatos it 'ereutieiij
avidis el;
; quanto acies Pc-
tid-Jeho- s; siu-ge, mtouius
riiwsss
. ikgit pt t eos pliji litator« Kt>
ibjathar ilici iwdes®
ili Divide» Jaul; M ldoquMtn a foribus
unio klieret Di-
l fibtica- tttai Sa-
iDwsJif
s ScWea ’ ipeidrt 1
ÄM». 1 sl«il,9» :
isi dJecoUt aro tuo; a
i defrui tf- tat«»® * 1 * 3 ; .0(1,0»
aviis®**; 1118,1!» rentqaii 1 *' ne(tS:!ai MÄP
irJesirtm t monte, ■reret eum adito tun
luroSctial
itwmfli» [vestri io»
tus Schaiis
to,q«®“ pitris Bfi
Cap.2^24.

18. Pepigenintque ambo foedus coram Jehova, & considente Davide in silvestri loco, Jehonathan abiit domum suam.
19. Tum ascenderunt Ziphxi ad Schattiern Gibham ejus, dicentes; annon David latitat apud nos in propugnaculis , silvestri loco, in colle Chacila:, qui efl a meridie solitudinis i
20. Nunc ergo prout desiderat omnino d- nimus tuus descendere,descende ; nostrum autem eflo, dedere eum in manum regis.
11. Quibus dixit Schaul; benedicti estote Jehova:, quöd clementia utimini erga me.
11. Ite jam, informate vos certius adhuc, & cognoscite,ac dispicite locum ejus, ubi erit pes ejus, quis viderit eum ibi: nam dicebat mihi ipse, se astu admodum solere uti.
23. Dispicite ergo,St recognoscite ex omnibus illius latebris, ubi/4»« latitet St revertimini ad me cum certitudine > ut eam vo- biscum : er/tque si ipse fuerit in hac terra,ut perscruter eum in omnibus millibus Jehu- dae.
24. Itaque surgentes redierunt Zipluim ante Schattiern :quum David & homines ejus ejscnt in deferto Mahonis, in campestribus, ad meridiem illius

solitudinis.
15. Nam, adveniente Schaulejjf viris ejus, ad querendum ; quum indicaslent Davidi quidam ; descendit e petra illa, St consedit 111 deserto Mahonis : quod audiens Schaul perscquutus est Davidem in deserto Mahonis.
26. Ibatque Schaul ä latere montis hinc, David autem cum hominibus suis ä latere montis inde -. Sed fuit, Davide accelerante abitum metu Schaulis , ut Schaul St homines ejus circumcluderent Davidem St homines ejus, ad deprehendendum eos.
17. Sed nuncius venit ad Schattiern dicens ; festina St abi; quia irruerunt Pelitchthxi in ftanc terram.
28- Quapropter revertens Schaul a persequendo Davide, abiit obviam Pelischthxis: idcirco vocaverunt locum illum , Petram tliremtionum.
CAPUT XXIV.
David injpe/unca persecutoris fui animum pietatis jux evidentia devincit.
P Ostea ascendens David inde 3 considebat in propugnaculis adHen-Gedin.
1. Fuit autem , quum reverso Schaute ä persequendis Pelischthaiis, quidam nttncia- rent ei dicendo; Ecce David in deserto Hen-
Gedi;
3. Ut, accipiens Schaul tria millia virorum delectorum e toto Jisraele, iret ad (juierentium Davidem, St homines ejus,versus rupes rupicaprarum 1
4- Quümque perveniens ad caulas ovium prope viam, ubi erat spelunca, ingrederetur Schaut ad purgandum alvum; Davide St hominibus ejus considentibus ad latera illius spelunca:
5- Dicebant homines D avidis ei; ecce hic dies est quo dicit Jehova tibi, ecce ego trado »rumicum tuum in manum tuam, ut facias ei quemadmodum bonum videbitur in oculis tuis : quare surgens David abscidit alam pallii , quod erat Schaust , cliun.
6. Sed fuit poitmodum, ut afficeret animus Davidi s ipsum; eö quoti abscidisset?.!ara pallii, quod erat Schaulis.
7. Quamobrem dixit hominibus fhis 3 absit mihi a Jehova; an facerem rem hanc domino meo, uncto Jehova:, extendendo manum meam contra eum.; nam unctus Jahovx est:
g, Et dispescuit homines suos David verbis, nec sivit eos insurgere in Schaulem; sic Schaul surgens ex ea spelunca , ibat itinere suo.
9. Postea demum David surgens egressus est i spelunca , St clamavit post Schaulem, dicendo ; domine mi Rex : qutimqueintuc- retur Schaul post se, verticem inclinans David f acie in terram demissa, incurvavit se honorem exhibens :
10. Dixitque David Schaust, quare auscultas verbis cujusquam dicentis; ecce David quierit malum tuum i
11. Ecce hoc die viderunt oculi tui Jeho- vam tradidisse te hodie in manum meam in ista spelunca ; ac si dixisset, ut occiderem te : at pepercit ocuhos meus tibi; dixi enim, non extendam manum meam in dominum meum, nam unctus Jehova: est. .
12. Imo, pater mi, etiam atque etiam vide alam pallii tui in manu mea; ex eo, quöd exscindendo alam pallii tui' non interfeci W, agnosce 8t vide rfon esse in m anu mea mal uni aut defectionem, neque peccasse me in te ; quamvis tu veneris vitam meam, ut intercipias eam.
13. Judicabit Jehova inter me & te, & ulciscetur me J eliova de te; at manus mea non erit contra te.
14. Quemadmodum dicitur sententia illa antiquorum; ab improbis prodeat improbitas ; at manus mea non erit contra te.
i;.Post quem processit rex Jisraelis? quem tu persequeris i persequeris canem mortuum, persequeris pulicem unum.
16. Sed erit Jehova judex, St Jus dicet inter me , & te; cognoscet, inquam, agetque causam meam, & Vindicabit me i manu tua.
17. Euit autem, quum absolvisset David alloqui verbis istis Schaulem , ut diceret Schaul; an vox tua ha:c est, sili mi David ? & sublata Schaul voce sui fleret :
ig. Dicens Davidi, justior es me: nam tu rependis mihi bonum ,quum ego affecerim te malo.
19. Tu enim indicasti hodie , te afficere me bono ; qui quamvis dederit me Jehova in manum tuam, tamen non occidisti me.
10. Quum autem quis invenit inimicum suum, an dimittit eum cum beneficio i itaque Jehova rependat tibi beneficium, pro eo, quod fecisti mihi hodie.
21. Sed nunc, ecce novi te omnino regnaturum; 8c stabile fore inmanutuareenum Jisraelis.
12. Nunc, inquam, jura mihi per Jehovam, dira tibi imprecatis , st exsciderís femen meum post me ; & si perdideris nomen meum e familia patris mei:
23. Quod juravit David Schaust: tum abiit Schaul domum suam, David verö & homines eius ascenderunt ad Jwipugnaculum quoddam «
O 3 CAP,

CAPUT XXV. Schemuelumor s ist ex,iquiat ; dbigajilinhibet Davi dem a. caede, ad quam maritus ejus eum irritaverat.
Um mortuo Schemuele; quum se congregarent omnes Jifraelit* , ut plangerent eum, & sepelirent eum in domo ejus Kam* ; surgcns David descendit versus desertum Paränis.
2. Quidam autem Mahonc agebat, cujus opus erat Carmeli , Sc quidem vir magnus valde, (nam erant ei ovium tria millia Sc mille caprae :) erat quum tonderentur oves sua: Carmeli.
(Hujus viri nomen Nabal,Sc uxoris ejus nomen Abigajil : mulier quidem ipsa pr«e- stante mente, Sc pulchra forma, sed vir illius durus, Sc malis actionibus deditus, eratque Calebita.)
4 - Quum ergo audivisset David indeserto illo, Nabaiem tondere oves suas ;
5. Misit David decem pueros , edixit que David pueris illis ; ascendite Carmelum , Sc ingredi ad Nabaiem, interrogabitis eum nomine meo de prosperitate.
6 . Ac ita dicetis ei, ji incolumis e/?; 8t tu pace, Sc domus tua pace, Sc quicquid elt tibi pace fruiton
•7. Nunc autem audivi tibi esse ovium tonsori jam pastores tuos , quum esient nobif- cum non affecimus injuria , neque desideratum est illis quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Carmelo.
8- Interroga pueros tuos, qui indicabunt tibi, ut inveniant pueri isti gratiam in oculis tuis, quandoquidem die l*to venimus ; da quseso quod obvenerit manui tua: servis tuis, Sc silio tuo Davi di.
p- Advenientes itaque pueri Davidis allo- quuti sunt Nabaiem omnibus verbis istis, nomine Davidis, Sc quiete se continuerunt.
10. Sed respondens Nabal servis Davidis , dixit; quis est David ? aut quis est filius Ji- schaj ; hodie multi sunt servi, qui erumpentes deficiunt quisque a domino suo.
11. Scilicet acciperem panem meum , Sc aquas meas, Sc mactatas carnes meas, quas mactavi pro tonsoribus ovium mearum , Sc darem hominibus, quos non novi undenam sint.
12. Et converterunt se pueri Davidis in viam suam: reversique venerunt, Sc nuntiaverunt ei secundum omnia verba ista :
(3.Quapropter dixit David hominibus suis, accingite quisque gladium suum ; quibus accingentibus singulis gladium suum , accinxit quoque David gladium suum; ita a-* scenderunt post Davidem quasi quadringenti viri > ducenti vero consederunt ad impedimenta.
14. Interea Abigajil* uxori Nabalis indicaverat puer limis e suis pueris, dicendo;eece misit David nuncios a deserto ad benedicendum domino nostro, Sc abegit eos :
15. Ciint tamen homines illi boni fuerint erga nos valde, neque fuerimus injuria affecti , nec desideraverimus quicquam, quibuf- cunque diebus itavintus cum eis, dum essemus in agro.
i(5 . Muri lqap fuerunt nobis, tum noctu, tum interdiuy quibuscunque diebus fuimus lUU; eis pascentes gregem,

17. Nunc ergo cognosce, Sc dispice quid

factura sis ; nam definitum est malum contra dominum nostrum, Sc contra totam familiam ejus : ipse autem nequior est, quam ut alloquar eum.
18. Ideo festinans Abigajil accepit ducentos panes, Sc duos utres vini,Sc quinq; pecudes paratas, Sc quinque fata arista: tosta: , Sc centum uvas passas , Sc ducentas palathas ficuum, qux imposuit asinis.
1 <). Dix, tque pueris suis, transite ante me, ecce post vos ventura sum; (viro autem suo Nabali non indicaverat.)
20. Fuit verö ea insidente asino, St descendente per abditum montis, ut ecce David Sc homines ejus descenderent obviant illi; Sc ilia occurreret eis.
(21. Dixerat enim David ; utique frustra conservavero ,quicquid erat isti in deserto, ita ut non desideretur ex omnibus qu* sunt ei quicquam; reddidit enim mihi malum pro bono.
22. Ita faciat Deus hostibus Davidis,Sc ita pergat; ut non reliquum faciam ex omnibus, qua: sunt ei, usque ad lucem crastinam, mingentem ad parietem.)
23. Itaque quum videret Abigajil Davidem , festinans descendit de asino, Sc procidens ante Dtvidem in faciem suam, incurvavit se terram versus honorem exhibens.
24. Quamque procidisset ad pedes ejus dixit ; in me, inquam , domine mi,sit h*c iniquitas : sed loquatur, qualso , ancilla tua ad aures tuas ,Sc audi verba ancili* tu*.
25. Ne, quaeso, apponat dominus meus a - nimumsuum ad virum istum nequissimum, ad Nabaiem : nam prout est nomen ejus, ita est, Nabal esi nomen ejus, Sc penes eum esi stultitia : ego verö ancilla tua non videram pueros domini mei, quos miseras.
2 fs. Nunc ergo domine mi ,per viventem Jehovam, Sc per vitam tuam, quandoquidem cohibet te Jehova ,ne ineas excies, vindicet manus tua te; nunc, inquam, sint sicut Nabal inimici tui, Sc qui quaerunt malum contra dominum meum.
27. Jam verö hoc donum illud est, quod adduxit ancilla tua domino meo > ut detur pueris istis, qui itant ad vestigia domini mei.
28. Condona quxsö , defectionem ancili* tu* : nam pland parabit Jehova domino meo domum firmam, si bella Jehovae dominus meus gerat, Sc malum non inveniatur in te in diebus tuis.
29. Ut surgat homo ad persequendum te, Sc ad quaerendum vitam tuam ; erit tamen vita domini mei ligata in fasciculo viventium apud Jehovam Deum tuum, at vitam inimicorum tuorum ejaculabit e medio cavo fund*.
30. Sic erit, quum faciet Jehova domino meo bonum illud , secundum omnia, qu* promisit tibi, Sc mandato instituet te antecessorem super Jisraelem;
31. Ut tibi hoc non sit titubationi, aut offensioni animi domino meo , quä effundat sanguinem immerito, aut vindicet dominus meus se : quumque benefecerit Jehova domino meo, recordaberis ancili* tu*.
32. Tum dixit David Abigajil* ; benedictus sit Jehova Deus Jisraelis, qui misit te hoc ipsa die obviant mihi:
»J.»
JfS
fctnhii '»'' 1
AOM»
• domum w
3,eaeUowi
atastnt,»
ii M an.
37, SÄ!» fabale, & ie&a idMiipneiitt it relati lapis :j, Quimfei iji assecit/eto
ate sm, Ut; »pproiii 'jittaii
: sidis Mitt 'aftijtDiVK!,
A», d te
ililCsiB»,
A;DbMi
wtA
(i.tmimji
niiEitaiit
Jomitä md. p. Deinde dedit alino, at id ve,itj andis, fiiit t fl. Quamvis 'iijizrehels nes ei. «.XanSc am uxorem i a e Galli
cm
elfixiif •*mil
ii «n -2, ditet •VÄtt
8 '
»iri"
stetit
Attini

pi;e qäjl
■m comttj ara fw3 • quam i'
'it duco nq; pe» :od*, Jj lata j.
'ante me, atemiuo
J.Stfc
eeceDa.
obviam
! ftuftta deserto, qw(«t' nata pio
roiMiiia x omnibus,
a/ii Dari- Sisa::- /nant» •m.
ijus S- x; ini- tua ad
nens a- timura, qmdti eum $ tltilM
viraa
ndoqtL'dta
tSifiid»
it £atJ> «Mia
loaiiite. Btisö «ion» ionte mniatur»
endaiti ä
rit tama b wffl' at vitam iedio «■
, domiiw nia, <p iteaEt
nii autc;- a effundat t doinÖ ehova i»
|j.Et

33. Et benedictum consilium tuum , benedictaque tu ipsa , gute continuisti me hoc ipso die, ne inirem exdes, Sc vindicaret me manus mea.
34. Nam ccrtd; ut vivit Jehova, Deus Jis- raelis.qui cohibuit me, ne malo afficerem te; nisi festinans venisses obviam mihi,certi non relictus fuisset Nabali usque ad lucem matutinam, mingens ad parietem.
35. Ita accepit David e manu ejus, id, quod adduxerat sibi , & dixit ei ; ascende cum pace domum tuam, vide, auscultavi voci tu«, & suscipio vultum tuum.
3 6. Quum autem veniret Abigajil ad Nabidem , ecce ei convivium erat domi sua;, quasi convivium regium, in quo animus Natalis laetus erat,adeo ut pervatde ebrius esset; quamobrem illa non indicavit ei quicquam parvi aut magni usque ad lucem matutinam.
37. Sed fuit mane, quum abrisset crapula ä Nabale, & indicaret ei uxor ejus res istas, ut obstupuerit animus ejus in eo > & ipse fuerit veluti lapis:
38. Qutimqne fuissent quasi decem dies, plaga affecit Jehova Nabalem , & mortuus est.
39. Audiens autem David Nabalem esse mortuum, dixit; benedictus Jehova , qui egit causam opprobrii mei a Nabale, & servum suum subtraxit ä re mala, malum autem Nabalis convertit Jehova in caput ejus: misitque David, per quos alloqueretur Abigajilam , ad ducendum eam uxorem sibi.
40. Venientes itaque fervi Davidis ad Abigajilam Carmelum, alloquuti sunt eam dicendo ; David misit nos ad te, ut ducat te uxorem sibi.
41. Tum turgens illa , incurvavit se facie itemijja ad terram, 8c dixit; ecce ancilla tua in famulam, ad lavandum pedes fervorum domini mei.
42. Deinde festinanter turgens Abigajil insedit asino, & quinque puelix ejus, qux ibant ad vestigia ejus; & sequuta legatos Davidis , fuit ei uxor.
43. Quamvis Achinohamamduxisset David £ Jizrehele, fueriintque etiam ha: ambx uxores ei.
44. Nam Schau! dederat Micalem, filiam suam uxorem Davidis , 1 ’alti fihoLajifchi, qui erat e Gallimis.

CAPUT XXVI.

David secundo pietatis iS innocentia: fitx experimento Schaulem convincit.

X) Ursus venerunt Ziphxi ad Schaulem Gibham, dicendo ; nönne David latitat in eodem colle Chacilx ex adverso solitudinis?
1. Et surgens Schaul descendit versus desertum Zipsii, Sc cum eo ter mille viri delecti Jisraelitx, adquxrendum Davidem in deserto Ziphi.
3. Itaque castra posuit Schaul in colle ipso Chacilx, qui est ex adverso solitudinis prope viam ; David autem considens in deserto, 0 nimadvertit venire Schaulem post se in desertum ;
(4. Miserat enim David exploratores, per
quos cognovit pro certo adventare Schattiern ;)
3. Quare fingens David vem£ in fecum, ubi castra habebat Schaul, ut inspiceret David locum, ubi cubabat SciiaulÄ Alwser fiiiua Neri princeps militia; ejus ; Schaul mtens cubabat in ambitu plaustrorum; populeisveso castra habebat circa eum.
6. Quod referens David alioqrratus <t& A- chimelecum Chitthxum, & Abiiehajum filium Tzerujx, fratrem Joabi, dicendo ; quis descensurus est mecum ad Schaulem iis ipsius castra i cui dixit Abischaj; ego descendam tecum.
7. Veniente ergo Davide & Abischaj© ad populum illum nocte , ecce Schaul cubabat dormiens in plaustrorum ambitu, & hasta ejus infixa erat humi versus cervical ejus: Abner vero, & populus cubabant circa cana.
Z. Tum dixit Abischaj D avidi; dedit hodie Deus inimicum tuum in manum tuam: quare nunc percutiam quxfo eum hasta usque in terram ictu uno, utique non iterabo ei.
p. Sed dixit David Abischajo, ne perimito eum; quis enim immissa manu fui in unet usa Jehova: insons ejstt ?
10. Praeterea dixit David; ut vivit Jehova non finam, sed Jehova plaga afficiet eumiaut dies ejus adveniet, ut moriatur,aut inbellura descendet, ut consumatur.
11. Absit mihi a Jehova, ut extendam manum meam in unctum Jehova:: sed nunc, quxfo, accipe hastam, qua; est versus cervical ejus, & ampullam istam aqux, deinde abeamus.
ir. Accepit itaque David hastam, Sc ampullam illam aqux a cervicali Schaulis, & abiverunt: nec fuit, qui videret, neque qui nollet , neque qui evigilaret , omnes enim dormiebant, quia altus sopor Jehovx irruerat super eos.
13. Quumque transivisset David ipsoranj aditum, substitit in vertice cufusdam montis & longinquo, interjecto amplo spatio inter eos:
14. Unde inclamavit David populum & Abnerum filium Neri dicendo ; anrton respondes Abner t tandem respondens Abner dixit; quis es, qui inclamas regem ?
15. Tum dixit David Abnero; annon vir egregius es ? Sc quis est tibi similis in Jis- raele ? quare ergo non observasti adstavs domino tuo regi ? nam veniret untis e populo ad perimendum regem dominum tuum.
16. Non est bona hxc res»quam fecisti; at vivit Jehova, rei mortis estis, qui 'non observastis circa dominum vestrum, circa unctum Jehovx ; nunc enim aspice, ubi c/? hast a regis, Sc ampulla aqux, qux erat ad cervical ejus?
17. Tum agnoscens Schaul vocem Davidis dixit; an vox tua hxc est , fili mi David ? cui dixit David ; vos mea est, domine mi rex.
18. Ad hxedixit: quamobrem persequitur dominus meus servum suum i quid enim' feci ? & quid mali est in manu mea ?
19. Nunc ergo audiat, quxfo, dominus meus rex verba fervi fui: si Jehova incitavit te contra me, odoretur munus, sin autesa
O 4 horni-

homines, maledicti /i'»« coram Jehova, quia , jo. Quiimque diceret Acisch , in quem ir-
expellunt me hodie ne cooptatus haeream ' ruistis hoc tempore t dicebat David, in me*
_ 1 , 1 :____ «u: ^- 1 ^ a _ .' 1- __— -,11t- Jtt meridia-
possessioni Jehovx, dicentes; abi, cole deos alienos.
ao. At nunc , ne cadat sanguis meus in terram proctil a conspectu Jehova; : nam procedit rex Jisraelis ad quaerendum pulicem unum, ac si persequeretur perdicem in montibus.
21. Dixit vero Schaul; peccavi, revertere fili mi David ; non enim malefaciam tibi amplius , propterea quod pretiosa visa est vita mea in oculis tuis hoc ipso die ; ecce stulte egi, & erravi quam plurimum.
22. Cui respondens David dixit; ecce hastam regis, transeat jam unus ex istis pueris, qui accipiat eam.
23. Jehova autem reddet unicuique justitiam suam, St fidem suam : quandoquidem tradiderat te Jehova hodie mihi in manum, sed nolui immittere manum meam in unctum Jehova;.
24. Idedquc ecce, quemadmodum vita tua magni fuit in oculis meis : ita magni erit vitii mea in oculis Jehova;, St eripiet me ab omni angustia.
25. Tum dixit Schaul Davidi; benedictus es, fili mi David, St conficies plane, St omnino pratvalebis : sic abeimte Davide itinere suo, Schaul reversus est in locum suum.
ridianum tractum Jehudai.aut in meridianum tractum Jcrachmcelis , aut in meridianum tractum Kenjei.
u. Marem autem, ve! /heminam non conservabat vivum David ,quem adduceret Ga- thum dicens ; cavendum ne indicent nos» dicendo, sic fecit David, St ita est ratio ejus omnibus diebus, quibus mansit in agro Pe- lischthsorum.
12. Credensque Acisch Davidi dicebat; planb foetidum se reddidit populo suo Jisrae- li, ideo erit mihi servus perpetuus.
akaAnxti
tiimejwt
imi

q, litas 5
tamis«
Oskmp
acMhim,»
csfttqkns,!

CAI'UT XXVII.

David ludificatur regem Acischunt.

T Andern dixit David cum animo suo, jam consumar aliquo die manu Schaulis : ni. Ilii mihi melius est , quam ut omnino proripiam me m terram PeUschthxorum, ut spem abjiciat Schaul mei prehendendi > quicrendo me amplius in ullo termino Jisraelis, quum eripuero me e manu ejus.
2. I|taque surgens David transfugit ipse-St sexcenti viri , qui erant cum co , ad Aci- schum filium Mahne! , regem Gathi:
3. Manebatque David cum Acischo Gathi, ipse & viri ejus, quisque cum familia sua: David cum duabus uxoribus suis.Achinoha- ma Jizrehelitide, & Abigajila uxore Nabalis Carmelitidc.
4. Sic, quum mmciatum esset Schauli Daviden! fugisse Gathunl,non perrexit amplius quaerere eum
5. Dixit autem David Acischo; quaeso, si jam inveni gratiam in oculis tuis , detur mihi locus ih aliqua civitatum hujus agri, & resideam ibi: nant cur resideret servus tuus in civitate regia tecum i
6 . Quamobrem dedit ei Acisch die illa Tziklagum ; hoc pacto fuit Tzikiag regum Jehudse usque in hunc diem.
7. Fuit autem numerus dierum , quibus mansit David in agro Pelischthaiorum , anni unitus St quatuor mensium.
8- Et ascendebant David & viri ejus , irruentes in Geschurxum & Girzanutl St Ha- malekitam; illa; enim sunt gentes qux olini habitaverant ipsam terram, quii venis Schure, u usque ad terram fEgypti;
p. Et pcrcutiens David regionem istam non conservabat vivum marem aut foemi- nam.: sed acceptis gregibus St armentis , & asinis, St camelis, St vestibqj,revertebatur St veniebat ad Arisctuuw. -
as,
.: CiitoSs'
' ;nqäffljehO'

CAPUT XXVIII.

Schaul dejperabundtus Pythonijjam consulit.

F 'Uit autem diebus illis, quum congregarent Pelitbhthau castra sua ad militiam, ad bellandum contra Jistalilem , ut ediceret A- cisch Daviei, omnino sctto te mecurn proditurum in castra, te , cum hominibus tuis.
2. Dixit veto David Acischo, hoc pacto tu experieris id quod facturus est servus tuus ; St Acisch Davidi, propterea , inquit custodem capitis mei ponam te omnibus diebus.
3. Schemuel autem mortuus erat,St plan- xeranj eum omnes Jisraelitae , quum sepelivissent eum Kamx', id. est, in civitate sua: 8c Schaul amoverat Pythones St ariolos k terra.
4. Quum ergo congregantes se Pelisch- thaei venissent St castra haberent Schunemi, congregavit Schaul omnes Jisraelitas , ut castra haberent Gilbohae. Vidensque Schaul castra Pelischthso- rum, timuit trepidavftque animus ejus valde.
6 . Et consuluit Schaul Jehovam, sed non respondebat ei Jehova; nec per somnia, nec per Urimos , nec per Prophetas.
7. Quare dixit Schaul servis suis; quatrite mihi mulierem praeditam Pythone,ut adeam eam, consulturus per eam : cui fervi ejus dixerunt : ecce mulier praedita Pythone est Hen-Dori.
i 8. Quum itaque se diffimulasset Schaul indutus vestibus aliis , ivit ipse , St duo viti cum eo, St venerunt ad istam mulierem noctu: cui dixit; divina, quaeso, mihi per Pythonem , St evoca mihi eum, quem dixero tibi.
y. Sed dicente muliere ei; ecce tu nosti quid fecerit Schaul, ut exscidit pythones 8c ariolos ex hac terra; cfir ergo te ponis in tendiculam vita; meae ad morte afficiendüme?
10. Juravit ei Schaul per Jehovam dicendo ; ut vivit Jehova, non obveniet tibi poena propter hanc rem.
11. Tum dixit mulier; quem evocabo tibi? qui dixit: Schemuelem evoca mihi.
12. Quum autem videret mulier Schemne- lem, clamavit voce magna, St alloquuta est mulier Schattiern dicendo , quare decepisti me, quum tu sis Schaul ?
13. Dixit' verö ei Kux, ne timeto; nam quid vidisti ? St dixit mulier Schauli, deoj chvidi ascendentes e terra.
14. Tum dicente ei Xeje; qux «/? forma hujus i dixit illi; vir senex ascendit, qui est amictas pallio» tunc agnoscens Schaul Sehe-
mutt-
t*:
..Itat triti.
3iloipatust(l i Wue.Mthi t»
ll.Üffi» Kfttsfc}:« HarrJtWri lorate dis. t;. totere ia 5twjne U s, ita lltilll c: eri® a! r.Wof»0® Tua Sciuri ana tenuo iStmitlis: ra ■tamtatate
!!. HjBMOptB feb, pinui
Ä»ick«;«
«tittAtw
tc.xaiSw
r.AiKta
aätetaStt
pmsiwnJs.
iitliSESlBi
sj. fata tdfflMittti taeitnfajt; ■i'urjeiisäterr
^Mulieri, do!r.i,quem si
tj.Dtinde tiratit nock
ilsmm, Ifm itapit
t®» topij 'ct litat
i®l
\Cttera t
ite;
F* 4 '

jnuelem esse,verticem inclinavit facie demissa in terram, öc -incurvavit fe honorem exhibens ei.
i$. Dixit autem Schemuel Schauli; quare _ commovisti me evocando me i cui dixit Schaul; angustia efl mihi valde ; nam 1 'e- lilchthsi bellum gerunt contra me, Deus autem recellit ä me,nec exaudit me amplius,sive per Prophetas , sive per somnia ; quapropter inclamavi te, ut doceas me , quid sim

facimus.
16. Cui dixit Schemuel: quare ergo consulis me, cum Jehova recesserit a te,& sit inimicus tuus i ^
17. Fecit enim Jehova tibi , quemadmodum loquutus est per me : quia laceravit Jehova regnum istud e manu tua, ut tradat illud proximo tuo Davidi.
18. Cum non auscultaveris voci Jehova:, neque exsequutus sis iram ejus accensam in Hamalekum; idcirco rem hanc facit tibi Jehova hoc die.
19. Praeterea traditurus est JehovaJifrae lern quoque tccum in manum Pelischtiueo- rum,ita ut cras tu & filii tui futuri sitis me- cum : etiam castra Jifraelitarum traditurus elt Jehova in manum Pclischthseorum.
10. Tum Schaul confestim cecidit totä statura fuä in terram,adeo timebat valde ä verbis Schemuelis : vis etiam non inerat ei,quia non comederat cibum toto die,& tota notie ilia.
ir. Quapropter accedens mulier illa ad Schaulem , quum videret eum turbatum esse valde, dixit ei: ecce auscultavit ancilla tua voci tuae , 8c exposui vitam meam in manu mea: ut auscultarem verbis tuis, quse edixisti mihi.
22. Nunc itaque ausculta tu quoque voci ancillae tuae,Sc quum apposuero tibi frustum panis,comede , ut insit tibi vis,quum proficisceris in viam.
2;. Renuente vero,ac dicente eo,non comedam,instíterunt apud eum fervi ejus.etiam- que mulier,ita ut auscultaret voci eorum; & surgens ö terra recubuit in lelto.
24. Mulieri autem illi erat vitulus saginatus domi,quem festinanter mallavit,Öc accipiens farinam depfit.Sc ex ea coxit azymos panes.
25 .Deinde admovit ad Schaulem & ad servos ejus,qui comederunt: Si surgentes abiverunt nolle illa.

CAPUT XXIX.

Veli seht hxi aggressuri Schaulem abdicant Davidem.

Q Uum itaque congregässent Pelischthxi omnes copias suas Aphckum ; Jisraeli- tis castra habentibus ad fontem , qui eß in Jizrehele ;
a.Satrapae Pelischththeorum transibant cum centenis & millenis; David verö, & homines ejus transibant in extrema acie cum Aci- /eho.
z.Qiiamobrem dixerunt principes Pelisch- thaiorum; quid fibi -colunt Hebrtei isti ! dixit verö Acisch , principibus Pelischthaio- fum.annon hic eß David servus Schaul is regis Jifraelitarum, qui fuit apud me jam aliquot diebus,imo jam aliquot annis,neque deprehendi in eo quicquam, ex quo die defecit, sisque iivhunc diem;
4. Sed efferbuerunt contra eum principes Pelischththeorum , dixertintque ei principes 1’elischthaiorum ,• remitte virum istum, ut revertatur in locum suum , ubi praefecisti eum, ut non descendat nobiscum in hoc prolium , neque sit nobis adversarius in hoc praelio : qua enim re benevolentiam sibi conciliabit apud dominum suum: an non capitibus istorum hominum i
5. Annon hic efl David de quo respondebatur in choreis, dicendo : percussit Schaul millia sua, David verö myriadas suas:
6. Quapropter Acisch advocans Davidem edixit ei; ut vivit Jehova, tu tellus es.Sc bonum videtur in oculis meis egredi te, ik ingredi te mecum in castra,quia non deprehendi in te malum,ex quo die venisti ad me usque in diem hunc : sed m oculis istorum satraparum non viderisbovms.
7. Nunc ergo revertere & abi cum pace,ut non facias, quod videtur malum in oculis satraparum Pelischthseorum.
8. Dixit verö David Acischo; at quid feci ? quid ve deprehendisti in servo tuo,ex quo die fui coram te usque in diem hunc r quöd non iturus sum,ut pugnem contra hostesDo- inini mei regis.'
<j. Respondens verö Acisch, dixit Davidi; scio , certe bonus videris in oculis meis,sicut angelus Dei: veruntamen principes Pelisch- thaeorum dixerunt , non est ascensurus nobiscum in hoc praelium.
10. Quare nunc mane furge cum scrvisDo- mini tui, qui advenerunt te cum : quumque 1'urrexeritis mane, & illuxerit vobis,abite.
11. Itaque surgens mane David ipse cum hominibus suis , abiit matutino illo,ut reverteretur in terram l’eIischthxorum,qpum Pe- lilchthafi ascenderent 111 Jizrehelem.

CAPUT XXX. ‘

Hamalekitx deprxdantur Tziklagum ; David autem eis prxdam eripit, 15 inter suos dividit.

E Rat verö, quando venit David cum hominibus suis Tziklagiun, tertius diesiHama- lekitie autem ir nentes in meridianum tra- clum & m Tziklagum , percusserant Tzikla- gum,& combusserant illud igne :
2. Et captis foeminis,qua: erant in eo,a minimo ad maximum, neminem morte affecerant,sed abducebant abeuntes itinere suo.
3. Itaque veniente Davide cum hominibus suis in civitatem , quum ecce combusta esset igne,& uxores eorum,filiique eorum,ac filia: eorum capti essent:
4. Sustulit David, & populus,qui erat cum eo,vocem l'uam,& fleverunt,usque dum non superesset ipsis vis flendi.
$. Et quamvis dux uxores Davidis Captivae essent, Achinoham Jizrehelitis > ik Abi- gajil uxor Nabalis Carmelitse;
6. Et angustia esset Davidi valde, quöd loquerentur populus de ipso lapidando (erat enim amarus animus totius populi, cujusque propter filios suos,vel propter filias suas) tamen confirmavit fe David in Jehova Deo suo;
7. Edixitque David Ebjathari Sacerdoti 'i filio Achimeleci: applica , qtlscfo, me;i causa 'amiculum : applicavitque Ebjathar amicu- tluni Davidis causa.
!* O 3 8- Tu*

8. Tum consulente Davide Jehovam, dicendo ; persequar turmam hanc : assequarne eam ? dixit ei; persequere, nam omnino asse- quuturus es^Sc omnino erepturus es.
9. Quapropter abiens David, ipse, 8t sexcenti viri, qui erant cum ipso,venerunt usque ad torrentem Besons: ubi reliqui isti substiterunt.
10. Inde persequutus est David, ipse cum quadringentis viris, subsistentibus ducentis viris , qui ita defecti erant viribus , ut non possent trajicere torrentem Besoris:
rr. Illi, inventum virum Aegyptium in a- gro capientes, duxerunt ad Davidem; quum dedissent ei panem, ut comederet, St bibendam dedissent ei aquam;
ia. Dedissentque ei fragmen palathse, 8t duas uvas passas, ut comederet, itaque restitutus esset ei animus -. (non enim comederat cibum, neque biberat aquam, tribus diebus & tribus noctibus;)
iz. Tum dixit ei David, cujus es tu? St Undenam es ? qui dixit; puer Aegyptius sum, servus viri Hamalekitae, dereliquit autem me dominus meus, eö quod «grotarem abhinc die tertio.
14. Nos irrueramus ad meridianum tractum Cercthsei, St in eum qui est Jehudx, St in meridianum Calebi; denique Tziklagum combussimus igne.
15. Quamobrem dixit ei David; posses- ne deducere me ad turmam istam ? qui dixit ; jura mihi per Deum, te non affecturum me morte , neque dediturum me in manum domini mei , St deducam te ad formam istam.
16. Quiimque deduxisset eum, ecce dissiti erant in tota superficie illius terra:, comedentes 8t bibentes St tripudiantes de tota praeda , illa magna, quam ceperant e terra Pelischthaeorum, St e terra Jehudse.
17. T um percussit eos David aci epusculo wsque ad vesperam postridie expeditionis in cos ; nec proripuit se ex eis quisquam , nisi quadringenti homines pueri, qui, insidentes camelis, aufugerunt.
18. Sic eripuit David, quicquid ceperant Hamalekitx; etiam duas uxores suas eripuit David.
19. Neque defuit eis quicquam parvum, aut magnum, tum ti filiis aut filiabus, tum e praeda, denique quicquam , quod accepissent eis : hxc omnia reduxit David.
20. Praiterea cepit David totum reliquum gregem St armentum, quod abducenfes ante pecora sua dicebant, h*c est prseda Davidis :
21. Redeunte itaque Davide ad ducentos illos homines, qui defecti viribus non potuerant sequi Davidem, quosque jusserat residere ad torrentem Besoris,

egressi sunt obviam Davidi St obviam populo, qui erat cum eo; St accedens David ad illum populum, interrogabat eos de prosperitate.
22. Deinde respondens quisque pravus St «equam ex hominibus illis , qui iverant cum Davide , dicebant ; propterea, quod non sunt profecti mecum > ne demus eis de hac prxda, quam eripuimus ; sed cuique uxorem suam St filios suos, ut abducentes abeant,
23. Dixit verö David ; ne facitote sic fratres mei, praeterquam quod tradidit nobis
Jehova hxc, servans nos, St tradens turmam, quae venerat contra nos iij manum nostram :
24. Praeterea quis auscultet vobis in re hac ? nam, prout es pars descendentis in proelium ; ita etiam est pars residentis at! impedimenta, pariter partiuntor.
25. Quod fuit ä die illo St deinceps : nam imposuit illud statutum St judicium Jifraeli usque in hunc diem.
Deinde quum venisset David Tziklagum, misit de ea praeda Senioribus Jehudae amicis suis, dicendo; ecce vobis donum de pneda hostium Jehov.x:
27. Nempe iis, qui erant in domo Dei; 8c iis, qui erant Ramothis meridianis, St lis, qui erant Jatthire. ,
2g. Et iis, qui erant Harohere, St iis, qui erant Siphmotis, St iis , qui erant Esehthc- mohse.
29. Et iis, qui erant Racali, St iis, qui erant in civitatibus Jerachmeelit*, St iis, qui erant in civitatibus Kensei.
30. Item iis, qui era;« Chormas, St iis, qui .erant Cor-Haschane , St iis, qui erant Ha- taci.
31. Denique iis , qui erant Chebrone, St omnibus locis, quo itaverat David, ipse cum hominibus suis.

CAPUT XXXI.

Schaul znduastbi ipfi ma tos infert ; corptat
ejus de muro Beth-fchanü Jufjtenfum , /t
Jabefchiti.s abreptum sepelitur.

P F.lifchthxis autem pradiantibus contra Jifraelem, fugerunt Jisraelitae a conspectu Pelischthaiorum, cecidenintque confossi in monte Gilbohx.
2. Ubi alsequuti sunt Pelischthasi 8 dräniern cum filiis ejus;StpercusseruntPelischthxi Jehonathanem, St Abinadabum , ac Malci- Schuham, filios Schaulis.
3. Ingravescente vero praelio in Schaulem, invenerunt eum homines arcu jaculantes, timuitque valde ab ipsis jaculatoribus.
4. Quapropter dixit Schaul armigero suo; stringe gladium tuum, St transfode me illo, ne venientes prxputiatijsti transfodiant me, St illudant mihi, sed noluit armiger ejus, (reverebatur enim valde eum,Sc abrepto Schaul gladio suo irruit in eum.
5. Tum videns armiger ejus mortuum esse Schaulem , irruit ipse quoque in gladium suum, ut moreretur cum ipso.
6 . Sic mortuo Schaule cum tribus filiis suis, 8t armigero suo, St etiam omnibus hominibus suis, eo die pariter :
7. Videntes Jisraelitae, qui habitabant circa convallem illam , St qui habitabant citra Jardenem fugisse Jisraelitas, St mortuos esse Schaulem, ac filios ejus, derelictis civitatibus suis fugerunt, St venientes Pelifchthsi habitarunt in eis.
8. Fuit autem postridie, quum venissent Pelischthxi ad spoliandum confossos ; ut invenirent Schaulem, St tres filios ejus prostratos in monte Gilboha;.
9. Cujus caput absciderunt, St detraxerunt arma eius; miferiintque in terram Pe- lischthaeorum , circumquaque ad nuntiandum in aede terriculorum suorum, St populo :
io. K*

Wftjl
is turma,
unum m> |
obis in ti trientis inf itfeniis ,j
tps: mm n Jiiratii

10. Kt deposuerunt arma ejus in «de Hasch-tharotharum; corpus vero ejus affixerunt ad murum Beth-schanis.
11. Sed audientes de eo habitatores Jabe- schi GHhadis , quod fecerant Pelilchthxi Schauii;
12. Surgentes omnes viri strenui, abierunt tota nocte,falsum serunt corpusSchau- lis 8c corpora filiorum ejus a muro Beth- schanis ; redeuntesque Jabeschum combusserunt ea ibi.
13. Deinde accipientes osta eorum sepeliverunt sub nemore ad Jabeschum, & jejuna- verunt septem diebus.

i Tzikla- s Jehudac iomun de
1 Dei/ Sc
8i sis, qui
& iit.Pt
t Hchths-
is, quserasl
x,k iis,pi ai mt Li-
«tarne , St
iipü otn
tfm, i
! contra 1 confte- s confot-
mSitar Peiitbtha i, a; Mt
kSiiitJ, a iialass, A, mjerofa; ode me illo, Aiiintre, jsrt'iis,(tt- repto Sctaul
lortnusnelii
in (»Man
sitas filiis inibas bit
Mutti- mt citra tuos effe vitatibuf hss habt-
venissent illos; tl ; ejuspro-
: detra«- erransä'e- ad »
b,H

Schemuelis Liber fecundus.

C A P U T I.

Epicedium Schaulis (ff Jehonathanis diltum
a Davide.

Uit autem post mortem Schaulis, quum David reversus esset ä cxde Hamalekita- rum, 8c consedisset David Tziklagi duobus diebus ;
2. Fuit, inquam , die tertio,ut ecce quidam veniret e castris ä Schaule, vestibus suis laceris & terra imposita capiti suo ; fuitque eo veniente ad Davidem, quum procidens in terram incurvdsset se:
3. Ut diceret ei David , undenatn venis ? qui dixit ei: e castris Jisraeiitarum proripui me.
4. Dixit veru ei David ; quid fuit rei ? indica qua: so mihi : qui dixit, nempe fugit populus a prxlio, ubi cum multi e populo ceciderunt , Sc mortui sunt , tum etiam Schaul,&Jehonathan filius ejus,mortui sunt.
5 .^Dicente autem Davide puero, qui nuntiabat ei, qui scis mortuum esse Schaulem,

. & Jehonathanem filium ejus 5
6. Dixit puer, qui nunciabat ei; casu incidi in montem Gilboh» ,quum ecce Schaul incumberet hast« sus ; ecce autem currus > & magistri equitum assequebantur eum:
7. Qu ihn que respiciens ü tergo suo videret Nte; inclamavit me, Sc dixi ei, ecce me.
8. Eo autem dicente mihi, quis es i quum dixissem ei, Hamalekita sum.
9. Dixit mihi: insta,quxso,in me,& morte affice me, quia detinuit me hxc ocellata thlamys ; nam adhuc tota vita mea in me est.
> 10. Instans itaque in eum morte affeci
eum; quia sciebam eum non victurum, postquam cecidisset ; & accepi coronamentum quod erat in capite ejus, Sc armillam, qux * erat in brachio ejus, ut afferrem ea ad dominum meum huc.
ir. Tum David corripiens vestimenta sua laceravit ea, similiter etiam omnes homines, qui erant cum eo; .
ia. Et plangentes fleverunt,jejunariintque usque ad vesperam propter Schaulem, 8c propter Jehonathanem filium ejus, 8c propter populum Jehovx, denique propter familiam Jisraelis, quod cecidissent gladio.
, 13. Et dixit David puero, qui nunciabat ci, undenames ? quo dicente*, filius cujusdam peregriniHamalekitx sum;
14. Dixit ei David ; quomodo non timuisti extendere manum tuam ad perimendum unctum Jehov» i
15. Vocinsque David unum e pueris suis, dixit, accede, incurre in eum : qui percussit cum, ita ut moreretur :
16. Quum dixisset ei David , caedis tus »ansa e/t luper caput tuum; nam os tuum
testatum est contra te, dicendo; ego morte affeci untlum Jehovx.
17. Lamentatus autem est David lamentatione hac, de Schaule 8cdeJehonathane filio ejus.
18. Quam protulit addocendum filios Je- huds tractare arcum : (ecce scripta est in libro recti.)
19. O decus Jisraelis, in excelsis tuis confossi : quomodo ceciderunt robusti!
20. Ne indicetis Gathi, neque annuncietis in plateis Aschkelonis; ut non Istentur filis Pelischthsoruin, ut non exsultent filis praeputiatorum.
21. O montes Gilbobs, ne ros, neve pluvia decidat super vos, 6 agri editi; quia illic fastidio fuit dypeus robustorum , clypeus Schaulis per contumtionem ejus, qui unctus erat oleo.
22. A sanguine confossorum, ab adipe fortium arcus Jehonathanis non retrocedebat; Sc gladius Schaulis non pevertebatur vacuus.
23. Schaul Sc Jehoriathan dilectissimi, 8c jucundissimi in vita sua, in morte quoque sua non separati sunt-. aquilis leviores, leonibus robustiores erant.
24. Eilis Jisraelis de Schaule flete ; qui vestiebat vos dibapho cum deliciis , qui inducebat ornamenta aurea super vestimenta vestra.
25. Quomodo ceciderunt robusti in isto prxlio ! Jehonathan in excelsis tuis confossus-!,.
2 6. Angustia est mihi propter te, frater mi, Jehonathan, jucundus suisti mihi valde: admirabilior fuit amor tuus mihi amore fcfc- minarum.
27. Quomodo ceciderunt robusti,& perierunt arma bellica !

C A PUT I l. '

David, rex eligitur , isf contra eum Jfch-
boschethus.

Uit autem post hxc, ut David consuleret Jehovam, dicendo; siimne ascensurus ira aliquam civitatem Jehudx ? cui dixit Jeho- va; ascende: Et dicenti Davidi, quo ascensurus sum ? dixit, Chebronem.
2. Itaque ascendit illuc David, etiamque du» uxores ejus, Achinoham Jizrchelitis, Sc Abigajil, antea uxor Nabalis Carmelitx :
3. Homines quoque suos, qui fecum erant deduxit David, quemque cum familia sua, 8c habitaverunt in civitatibus Chebronis ;
4. Quo advenientes homines Jehudx, unxerunt ibi Davidem in regem super familiam Jehud* : Sc indicaverunt Davidi dicendo; homines Jabeschi Gilhadis Junt, qui sepelierunt Schaulem.
; Qttu»*

5. Quamobrem David missislegatis ad homines Jabeschi Gilhadis, dixit eis ; benedicti estis Jehova: : qui exercuistis benignitatem hanc erga dominum vestrum, erga Schau- lern, quod sepelivistis eum.
6. Propterea nunc exerciturus est Jehova erga vos benignitatem, Sc fidem; Sc ego quaque reponam vobis beneficium hoc , qui fecistis rem hanc.
7. Nunc itaque confirmentur manus ve- Slrx , & estote Urenui, quum mortuus est dominus vester Schaul ; nam similiter unxerunt me domus Jehudse in regem super
se.
g. Abner autem filius Neri, princeps militiae, quae fu er At Schaulis , alTumtum Isehbo- schethum filium Schaulis,traduxit Machana- jima:
9. Constituitque eum regem super Gilha- dem, super Ascheraeos, 8c Jizrehelem, & E- phrajimum , & Binjaminem > denique super Jisraelem totum.
10. Quadraginta annos natus erat Iseh- boschetn filius Schaulis, quum regnare ctepit super Jisraelem, St duobus annis regnaverat (tantum domus Jehudae erant,qui sequebantur Davidem.
11. Fuit autem numerus dierum, quibus erat David rex Chcbrone super domum Je- huclre, septem annorum, 8t sex mensium.)
ii. Quando egressus est Abner filius Neri, 8c fervi Ischboschethi filii Schaulis, Macha- najimis Gibhonem.
13. Joab quoque filius Tzerujs:, Sc fervi Davidis > egressi occurrerunt eis apud piscinam Gibhonis simul; confedenintque hi fecundum piscinam hinc, illi vero secundum piscinam inde.
14. Ubi dicebat Abner Joabo, surgant i am pueri isti, ut ludant coram nobis ; & dixit Joab; surgant.
15. 5 urgentes itaejue transiverunt pari numero ; duodecim a Binjamine, 8c ab Isch- boschetho, filio Schaulis, Sc duodecim k servis Davidis.
1 6. Quorum quisque apprehenso capite proximi sui > gladium suum infixit lateri proximi sui > sic ceciderunt simul : quapropter vocat quisque locum illum, portionem fortium, qua: esi Gibhone.
17. Deinde fuit praelium durum admodum die illo ; & plaga affectus est Abner,Sc homines Jisraelis ante servos Davidis.
18. Erant autem ibi tres filii Tzerujx, Joab Sc Abischai, 8c Hasa-El: eratque Hasa- El celer pedibus suis, ut caprearum aliqua, qua: degit in'agro.
iy. Quapropter persequebatur Hasa-El Abnerum, nec declinabat eundo ad dexteram , aut ad sinistram, a persequendo Abne- ro.
20. Respiciens vero post se Abner dixit, esne tu Hasa-El ? qui dixit; sum.
21. Dicente verö ei Abnero ? declina tu ad dexteram tuam, aut ad sinistram tuam, Sc prehendens tibi unum ex istis pueris, accipe tibi exuvias ejus; noluit Hasa-El divertere ab eo persequendo.
22. Quare rursus adhuc dixit Abner Hasa- Eli, diverte tu a me persequendo; quare per- .cut ens fternerem te in terram ? Sc quomodo sublaturus essem faciem meam apudjoabusn imiera tuum ?
23. Quum itaque renueret divertere,percussit eum Abner stylo posteriore hasta: ad quintam ccßam> ita ut exeunte hastä ä tergo ejus caderet ibi, & moreretur in loco suo: eratque at quisquis veniebat ad locum illum, ubi cadens Hasa-El mortuus erat, subsisterent.
24. Sed persequuti sunt Joab St Abischaj Abnerum: qui quum Sol occumberet, venerunt ad collem Ammte, qui est in conspectu Giachi, via ad desertum Gibhonis.
2%. Tunc congregaverunt se Binjaminitx, sequentes Abnerum , ita ut essent cuneus unus ; substiteriintque in vertice collis «- nius.
26. Unde inclamans Abner Joabum, dixit; an in sternum consumet gladius i an nescis amaritudinem fore in fine i quousque ergo non edices populo isti, ut

avertantur ä persequendis fratribus suis;
27. Cui dixit Joab, ut vivit Deus ipse, nifi Ioquutus fuisses, nihil fecijfemtu : nam inde k matutino tempore abductus fuisset populus , quisque k persequendo fratre suo.
28. Tum clangente Joabo buccina ut subsisteret totus populus, neque amplius persequerentur Jisraiilitas, non perrexerunt amplius bellum gerere.
29. Ita Abner 8c homines ejus abiverunt per campestria tota nocte illa : Sc trajecto Jardene obeuntes totum tractum separatum Jardene , pervenerunt Machanajima.
30. Joab vero reversus a pcrsequcndivAb- nero congregavit totum populum ; deside- ratique sunt L servis Davidis novendecin» viri, 8t Hasa-El.
31. Servi autem Davidis percusserant & Binjaminitis , id est , ex hominibus Abner! multos: trecenti sexaginta viri mortui sunt.
32. Tollentes autem Hasa-F.lem sepeliverunt eum in sepulchro patris fui, quod era« Bethlechemi; quum pergentibus tota nocte Joabo Sc hominibus ejus,illuxisset ipsis Chebrone .
I. T*»"'" V^-eö:
IBS»-;-. , aijjwn» Je E«* 0 “?'
«.«sdiffflexhi 1
i«*®
, 1(4(01 d* 'lUBMtsel fid.utquca
. Turi«« 1 ' li&MlbS ÄÜ? iiÄ-a# e
II. Hj*
mm.
ii . /(«]«1 impropter t j: & dicere , aieicta nadutnidi
uWiscte ris Mico») rji iittf
1 «ibLxb
Msaqut stofiin lati»! * napi; 3. IttM uiiiio,"
itas« i

CAPUT III.

Abner partes Schaulis deserens , ad Davidem tranfit adducid fecum Micale : sed perfidi occiditur a ~
Davide.
pr.tte rata tJ r. Ser «rfnijJ; ibatis Da il. liur atnseil ;min it
Joabo j iS defletur a
J^Einde fuit bellum diutinum inter domum Schaulis, & domum Davidis; sed
avidis pergens invalescebat, domus vero
diaulis pergentes attenuabantur
2. Nati ehim sunt D avidi filii Chebrone: fuitque primogenitus ejus Amuon ex Achi- nohama Jizrehclitide:
3. Et secundus ab eo Cileab ex Abigajila, uxore antea Nabalis Carmclita : St tertius Abschalom filius Mahaca:, filise Thalmaj regis Geschuris:
4. F.t quartus Adonijah,filius Ctiaggithx; Sc quintus Schephatijah filius Abltalse,
5. Denique sextus Jithreham ex Hegla, quaque uxore Davidis ; hi nati sunt David! Chebrone :
6 . Fuit etiam, quum esset bellum inter domum Schaulis, Sc domum Davidis ; Sc A- bner se se confirmasset in domo Schaulis ;
7. (Fuerat autem Schauli concubina nomi»»
imo orna ■J.ftlter
«fatibus 1 'intr ad t ‘itbronem t
ifc»«
tberoMi
»■siDjBi
cd (4

Cap. 1 ,:/
ivertete,j(ote luto; Mi at» in loco fi locum ili? at, suili
& Abiscii beret, Ventil conspcft
15 .
injaminitt,
eijt cunea ;e coIlis ih
iburn, dixit; s: annet« ousque etyl muirapetl
DaisipMj
i fm; tffl
«lucte Hsi lueudo mu'
Kci/iaBtsui-l iffis perit- terunt an- ■
■ stimmt Si trajecto separatum ima., uendö'Ab- m; defide- »veadeam
tmfcmt I tita itei i mortui ita, tltn sepuvt- [ifntrat hitoeiiodt fitipssCit-
1.
Winiki- i .totis! ,oMwi
m inter!» Datidis; id dOJBUJ TM tr
Ckebmt\ n ex Acte
tAbigajit k terta 'haimajre-
;bag§it'fl ■Itala ex Hegt sunt Csd
lellii» i® viriis; S-'i'
Schauliit
UÄB*
em

mine Ritzpa. lilia Ajx,) ut diceret Jscbbo- scheth Abnero, quare congressus es cum concubina patris mei!
g. Tum accensus ira Abner valde propter verba Ischboschethi,dixit; an persona canina sum? qui fuerim Jehudx ? hodie exercuero benignitatem erga domum Schaulis patris tui,erga cognatos ejus, 8c erga proximos ejus, quod non exhibuerim te in manum Da- vidis, Sc imputes mihi iniquitatem istius mulieris hodierno die;
cj. Ita faciat Deus Abnero, 8c ita pergat facere ei, ut quemadpiodum juravit jehova Davidi, ut, inquam, sic fadurus sim ei.

10. Transferendo hoc regnum a domo Schaulis, Sc stabiliendo solium Davidis super Jisraetem.Sc super Jehudam, ä Dane Beer- schebahum usque.
n. Qui non potuit amplius respondere Abnero quicquam, prae timore , quo timebat eum.
11. Itaque misit Abner legatos ad Davi- dem propter hoc, qui dicerent, cujus efl regio i & dicerent; pange foedus tuum me- cum, Sc ecce manus mea affutura est tibi ad avertendum ad te totum Jisraelem.
IZ. Qui dixit; bene efl, ego pacturus sum tecum foedus ? venintamen rem unam ego peto abs te, dicendo ; non visurus es faciem meam > nisi antequam introducant te, cum £ Micale filia Schaulis adveneris ad videndum faciem meam:
14. Misitque David nuncios ad Isihbo- fchethum filium Schaulis , qui dicerent; da
I uxorem meam Micalem , quam despondi mi- hi centum praeputiis 1’elischthseorum.
15. Itaquemaittens lschbofcheth assumsit eam a viro, al’altiele filio Lavischi.
i< 5 . Pergente autem cum ea viro ejus, indesinenter flendo post eam Bachurima usque : edixit ei Abner ; abi, revertere ; 8c reversus est.
17. Sermo autem Abnero fuerat cum Senioribus Jisraiilis, dicendo : antea plani quaerebatis Davidem in regem super vos:
ig. Nunc ergo efficite : nam Jehova lo- quutus est de Davide, dicendo; per Davidem fr servum meum servaturus sum populum meum Jisraelem e manuPelischthseorum, Sc A manu omnium hostium ipsorum.
19. Praeterea loquutus erat similiter Abner audientibus Binjaminitis; quum abiit etiam Abner ad eloquendum in aures Davidis Chebronem omnia, qua: bona valebantur in oculis Jisraelitarum, Sc in oculis totius familiae Binjaminis.
20. Quum autem venisset Abner ad Davidem Chebronem comitatus viginti hominibus; fecit David Abnero, Sc hominibus, qui erant cum eo, convivium.
21. Deinde dicente Abnero Davidi; fur- gens abeam , ut congregem ad dominum meum regem omnes”Jisraelitas , qui pan-
ij J?am tecum foedus, ut regnes prorsus prout F: desiderabit animus tuus ; "dimisit David Ab- nerum, ut abiret cum pace.
22. Ecce^autem fervi Davidis cum Joabo, vementes a persequenda aliqua turma, praedam magnam fecum abducebant: sed Abner non erat amplius cum Davide Chebrone, eo quod Kinusisset eum ,, tit abiret cum pace.
23. Joabo itaque Sc toto exercitu , qui erat cum eo,ingressis : postquam nunciatiun est Joabo , dicendo, venit Abner filius Neri ad regem, qui dimisit eum, ut abiret cum pace.
24. Veniens Joab ad regem, dixit, quid fecisti i ecce venerat Abner ad te, quare dimisisti eum, ut abeat libere?
25. Noilise Abnerum filium Neri ? nam ad pelliciendum te venit ; tum ad cognoscendum egressum tuum.Sc regressum tuum; tum ad cognoscendum, quacunque facis.
26. Tum egressus Joab ä Davide, misit legatos post Abnerum, qui revocaverunt eum a cisterna Sisera : (sed David non erat conscius.)
27. Revcrsiique Abnero Chebronem,scor- sim duxit eum Joab intra portam , ut loqueretur cum eo , imprudentem : percusi fftque eum ibi quinta costa, adeo ut moreretur, propter sanguinem Hasa-Ehs, fratris ejus.
28. Quod, quum postea audisset David, dixit ; insons ego sum Se regnum meum apud Jehovam usq; in lcculum, ä sanguinibus Ab- neri filii Neri
29. Maneant super caput Joabi.Sc super caput totius domiis paterna: ejus : nequ« 'deficiat e domo Joabi fluxum patiens, aut leprosus, aut qui nitatur scipione, aut cadens gladio, aut carens cibo.
30. Joab enimSc Abifchai, frater eius occiderunt Abnerum, eo quod morte affecisset H asa-Elem, fratrem ipsorum Gibhone in illo praelio.
31. Postea edixit D avid Joabo, 8c toti populo , qui erat cum eo ; lacerate vestimenta vestra, St accingite vos ciliciis , ac plangite ante Abnerum: Si rex ipse David sequebatur feretrum illius.
32. Ipsis autem sepelientibus Abnerum Chebrone ; rex sublata voce sua flebat ad sepulchrum Abneri, flebäntque totus populus.
33. Et lamentatus rex Abnerum, dixit; Erg6»t' ut moritur stultus , mortuus fuerit Abner ?
34. Manus tuae nonsuiflent ligata:, Sc pedes tui aereis compedibus non fuissent admoti, ut cadit quü ante 'iniquissimos, cecidisti : pergebantque totus populus deflere eum.
3;. Veniente autem toto populo, ut reficeret Davidem cibo, quum adhuc erat die«, juravit David, dicendo; ita faciat mihi Deus, Sc ita pergat , ut non ante occasum solis gustaturus funi panem , aut prorsus quicquam.
3<5. Quod, quum totus populus cognovisset, bonum visum est in oculis eorum; o- mnino, prout fecerat rex, videbatur in oculis totius populi bonum.
37. Agnoscebant enim totus populus ejue, Sc totus Jifrael die illo, non prosetium fuisse ä rege, ut quii morte afficeret Abnerum filium Neri.
38- Nam dixerat rex servis suis; an nescitis principem, Sc quidem magnum, cecidisse die hoc in Jifraele i
39. Ego autem hoc tempore infirmus sum, utpote unctus rex > homines vero isti filii Tzerujse firmiores sunt a.e ; rependet
Jeho-

Jehova ei, qui fecit hoc malum, fecundum
maleficium eius.

CAPUT IV.

David p/eclit intcrseSores Ifehbofchethi.

A Udiente vero filio Schaulis mortuum esse Abnerum Chebrone, remissae sunt manus ejus ; St omnes Jifraelitx conturbati sunt.
2. Duo autem homines principes turmarum erant lilio Schaulis, nomen unius Ba- hana , nomen vero alterius Recab , filii Rimmonis Beerothxi e Binjaminitis : (nam Beerothx quoque annumerabantur Binja- mini.)
3. Fugerantque Beerothitx Gitthajima, ubi fuerunt peregrini in diem usque hunc.
4. Qutimque e Jehonathane , filio Schaulis filius eilet affectus pedibus (natus quinque annos erat, quum pervenit fama de Schaule 8 c de Jehonathane e Jizrehele, quo assumto nutrix ejus fugit, fuitque ea accelerante fugam , ut cadens claudus redderetur) cujus nomen erat Mephibofcheth;
5. Iverunt filii Rimmonis Beerothxi Recab At Bahana , intraverantque xstu diei in domum Ifehbofchethi, ipso meridiante:
6. Pervenerunt autem illuc usque ad intimum domus,bajulantes triticum,2t percuderunt eum quinta costa: deinde Recab öt Bahana frater ejus proripuerunt se.
7. Itaque ingressi domum illam ipso cubante in lecto suo , in cubiculo suo, quum percuticntes morte affecissent eum, amoverunt caput ejus: & assumpto capite ejus .abiverunt via campestrium tota illa nocte. _ g. Et afferentes caput Ifehbofchethi ad Davidem Chebronem, dixerunt regi ; ecce caput Ifehbofchethi, filii Schaulis, inimici tui, qui quxrebat vitam tuam : sic edidit Jehova pro domino meo rege ultiones hodie de Schaule, 8t de semine ej us.
9. Sed respondens David Recabo Sc Bahana: fratri ejus, filiis Rimmonis Beerothsei, dixit eis ; vivit Jehova > qui redimit me ab omni angustia:
xo. Cum eum , qui nunciabat mihi, dicendo ; ecce mortuus est Schaul, qui tamen videbatur in oculis suis, quasi lxta nuncians, apprehensum occiderim Tziklagi , quod oportebat me ei praestare pramiium nun- cii:
ix. Quinto magis oportet hominibus improbis, qui occiderunt virum justum, domi ejus, in cubili ejus : jam ergo annon reposcerem sanguinem ejus e manu vestra, & tollerem vos e terra i
12. Prxcepit itaque David pueris suis, qui occiderunt eos , amputartintque manus eorum > & pedes eorum, 8c suspenderunt ad piscinam Chebrone : caput vero Ischbo- schethi assumentes,sepeliverunt in sepulchro AbrteriTlhebrone.

CAPUT V

David accursu Jisraiditnrum , & viHorits variis augescit , < 5 ßabilitur in regno . 'T’Unc venientes omnes tribus Jisraelis ad •I- Davidem Chebronem, loquutx sunt, dicendo; ecce nos, os tuum»& caro tua fusius :
2,, Plane antehac, quum Schaul nobis prse-
essct rex, tu eras, qui educebas, & reducebas Jisraelem: denique dixit Jehova tibi, tu pasturus es populum meum Jisraelem , 8c tu praefusurus es antecessor Jifraeli.
3. Venerunt quoque omnes Seniores Jisraelis ad regem Chebronem, quibuscum pepigit rex David foedus Chebrone coram Jehova, & unxerunt Davidem in regem super Jisraelem.
4. IVatus triginta annos David, quum re. gnare coepit; quadraginta annis regnavit.
5. Chebrone regnavit super Jehudam septem annis St fex mensibus ; Jeruschalajimis vero regnavit triginta tnbus annis super totum Jisraelem St Jehudam.
6. Profecto autem rege cum hominibus suis Jeruschalajima contra Jebusxum inhabitantem eam terram, alloquutus est ille Davidem, dicendo : non es vivus huc venturus, sed quum quü sustulerit te , excis ipsis, St claudis dicentibus , non est venturus David huc ;
7. Attamen cepit David propugnaculum Tzijonis, (ea jam efi civitas Davidis.)
8. Dixerat enim David die illo, quisquis pertingens ad illud emissarium, percuderit Jebusxum, St istos excos & claudos exosos animo Davidis ,primarius (ss princeps futurus eji: ideoque dici solet, cxcus St claudus non introgressurus est in hanc domum.
9. Et habitans David in eo propugnaculo, vocavit illud civitatem Davidis; quia 2 di fica vit David circumquaque a munitione ipsa introrsum.
10. Sic pergebat David indesinenter crescere , quia Jehova Deus exercituum erat cum eo.
11. Misit enim C hiram rex Tyri legatos ad Davidem, lignaque cedrina, St fabros lignarios Sc latomos, qui exstruxerunt domum Davidis;
12. Et expertus est David Jehovam stabilivisse fe in regem super Jisraelem, St extollere regnum suum propter populum ipsius Jisraelem.
13. Accepit autem David adhuc concubinas St uxores e Jeruschalajimis, postquam, venit Chebrone; natique sunt Davidi filii öt' filix.
14. Atque hxc sunt nomina eorum , qui nati sunt ei Jeruschalajimis : Schammuah, 5 c Schobab, St Nathan, St Schelomo :
u. 5 * sfc '
jj-nti
lS
■fui
rt'äiMlÄO
Signiam 1 2 fTtitof« iiwEinitois si iWtkMs« aiottahiil ItapeDiv:
■jam:» si]ei MlÄflOI
U
ÄldrM m Bit : M
Mmsrik
P Oftea tono dskäosa Smgaite
'mtai ik, iddedlK ainiwki SOIIUI, lilii c lapoliienmt ;»irtiitsa ' cttfücoGetH d.Vmfas! iteMim
SloDei: ksio Daidwiö !
'iiij»«« itttars,! lis&tmifii 1. Sei quo fiatonistlin
15. Item Jibchar, 5 t Elischuah.St Nepheg, St Japhiah: 0
16. Et E lischamah.St Eliadah,& Eliphelet.
17. Audientes autem 1 ’elifchthxi Jijrae- litas unxisse Davidem in regem super se, ascenderunt omnes Pelischthxi, ad quxren- dum Davidem: quod audiens David, descendit ad propugnaculum.
18. Quum enim Pelischthxi venissent ;Sc dissiti ellent per convallemRaphaxorum.
19. Consuluerat David Jehovam,dicendo; an ascensurus sum contra Ptlischthxos i an traditurus es eos in manum meam ? St dixerat Jenova Davidi, ascende, nam omnino traditurus sum Pelischthxos istos in manum tuam.
20. Veniens itaque David Bahal-Peratzi- ma, percussit eos ibi David , ac dixit: rupit Jehova inimicos meos coram me , tanquam irruptione aquarum j idcirco vocavit quis
qu*
«S.
7 . Qiistno Haram, per, ijradtns fa, ittimDei t Dispiicu jit Jehavi
lOJttlSKH
> SttiJ
it; paoujij
B.iWjItjji
wistint
1
J%s
Hab
Ii
%
Äst
S 5
Ä.
iWi

CaJ -Cap.? 6. SCHEMUELIS LIBER II. Cap.fr
Scrediiss '3 tibi,Cj
dem, fc
i.
Seniores! übuscuiuJ - coram 1 e S em luj'
iqmunn regnavit. Audam st schaiajin S super»
hominibui Mminhabj. AilfcDii;. u; ventum *c« ifft.S nturus W
i «
avidis.) ilio, pili , perarfci i idos ausui 'meißln-' iScchuks mai, »jmciiIo,- lia sedifi- tione ipsa
uter ere- .umeris .
ilegatosaf
faslij»

imttaa
hora Ä emiatd- pio rp/iu
u: ew.iiJi- i, poilquaJB,
«itaSr^j
sorn.p
hainsv
io:
JcStfö
lEiphtSe,
m fifa super se> Iqusten- i, deften-
iiffent;i iorum, i,(fetat! hzos.'u
n obis iniaiia
al-Ptrara* tdt: cf* .
, taaf“» teifr
que nomen loci illius Bahal- l J eratzima.
7 21. Nam dereliquerunt ibi terricula sua, quae sustulit David Se viri ejus.
22. Iterum autem adhuc Pelischthxi a- scendentes,dissiti erant in convalle Raphaao- rum:
2$. Quum consulenti Davidi Jehovam, di- , xit; ne ascendito : diverte a persequendis eis,ut aggrediaris eos ex adverso mororum, vb 24. Et esto quum audieris sonum incessus . in cacuminibus mororum, ut tunc moveas te: tunc enim prodierit Jehova ante te , ad percutiendum castra 1’elischthaorum.
25. Itaque David 6c fecit quemadmodum praceperat ei Jehova; & percussit Pelisch- thaos ä Gebaho usque quä venis Gezerum.

CAI’DT VI.

ZeluA T)aviiu>l 5 Huzzx error in deportatione arex , Mical Davidis zelum contern-
nensy sterilitate pleclitur.

T)Ostea congregavit iterum David quosque X delectos ex Jisraeie,triginta miliia.
2. 8urgente autem Davide & toto illo populo,qui erat cum eo, ut abiret Ranalibus Je- huda, ad deducendum inde arcam Dei, ad quam invocabatur nomen > nomen Jehova exercituum, insidentis Cerubinis:
3. Imposuerunt arcam Dei plaustro novo,
- ut deportarent eam edomo Abinadabi, qux
* e»t in ipso colle : Huzza& Achio, filiis Abinadabi ducentibus plaustrum illud novum.
* 4. Deportaverunt itaque eam e domo Abi- | nadabi.qiia erat in ipso colle Dei,comitantes M arcam Dei: Achio autem ibat ante arcam, jj 5. David vero & tota domus Jisraelis, gestiebant prae Ixtitia coram Jehova, cum quovis instrumento e lignis abiegnis ; nempe cum citharis , 8c cum nabliis, Sc cum tympanis,& cum sistris, & cum cymbalis.
6 . Sed quum venissent usque ad arcam Naconis; Huzza extensa ad arcam Dei manu prehendit eam, quia dimoverant eam boves.
7. Quamobrem accensus ifa Jehova in Huzzam, percussit ibi Deus eum propter hoc imprudens fastum; ita ut moreretur ibi,prope arcam Dei.
. g. Displicuit autem Davidi, eo quod irrupisset Jehova irruptione in Huzzam: quapropter vocat quisque locum illum rupturam Huzza, usque in diem hunc.
9. Et timefis David Jehovam die illo, dixit; quomodo intraret ad me arca Jehovae i
10. Nolui tque abducere David ad se arcam Jehova: in civitatem Davidis ; sed curavit David, ut ea diverteret in domum Hobed- Edomi Gitthai.
u. Considente autem arca Jehovae in domo Hobed-Edomi Gitthai tres menses, quum benediceret Jehova Hobed-Edomo, 8 i toti domui ejus:
12. Et nunciaretur regi Davidi, dicendo; | benedixit Jehova domui Hobed-Edomi, Sc
omnibus,quas ei sunt propter arcam Dei: abiens David , deduxit arcam Dei b domo Hobed-Edomi in civitatem Davidis cum ixtitia.
13. Erat autem,quum progressi essent portantes arcam Jehova fex gressibus, ut sacrificaret boves, & pinguia sacrificia.
»4. David vtro saltabat omnibus viribus
coram Jehova, eratque David accinctus
amiculo lineo.
15. Ita David & tota domus Jisraelis adduxerunt arcam Jehova , cum clangore Sc cum sono tuba.
16. Euit autem, arca Jehova intrante in civitatem Davidis : quum Mica! filia Schaulis prospectans per fenestram , videret regent Dayidem contentissime saltantem coram Jehova,ut sperneret eum cum animo suo.
17. Quiimque introducta arca Jehova statuissent eam 111 loco suo , intra tentorium, quod tetenderat ei David ; obtulit David holocausta coram Jehova,& eucharistica.
ig. Deinde, ut absolvit David osserre holocaustum 8ceucharistica, benedixit populo in nomine Jehova exercituum :
19. Et impertitus est toti illi populo, toti multitudiniJisraelitarum , tam viris,quam mulieribus; cuique tractam panis unam, 8c frustum unum carnis,& lagenam vini unam: postea abiit totus populus ille , quisque domum suam.
20. T um revertente Davide ad benedicendum domui fux , egressa Mical filia Schaulis obviam Davidi, dixit, quam gloriosus fui* hodie rex Jisraelis ; qui retexit se hodie anto oculos ancillarum servorum suorum,prorsus ut retegit se unusquispiam e vanissimis hominibus !
21. Dixit verö David Micali; coram Jehova,qui elegit me pra patre tuo,& pra tota familia ejus, pracepto instituens me antecessorem super populum Jehova, super Jit- raelem gestivi & gestiam coram Jehova.
22. Qnö autem abjecero me , adhuc am- "
pliiis, & fuero humilior ante oculos meos; eo apud istas ancillas, de quibus loquutaes.tSf apud illos gloriosior ero. Caput VII.
23 Itaque Micali filia; Schaulis ipsi nonfiiit proles,in diem usque m ortis sua.

CAPUT VII.

Exstruftto templi d Davide prxpofita,defir-
tur adfilium ejus.

F Uit autem , quum desideret rex domi suat,
& Jehova dedisset ei quietem circumquaque ab omnibus inimicis ejus :
2. Ut diceret rex Nathani Propheta; vide,quasc,ego habito in domo cedrina; dum arca ipsa Dei habitat inter auiaa.
3. Dixit verö Nathan regi: quiequid eß !» animo tuo,abi,fac : nam Jehova tecum esi.
4. Sed fuit nocte illa; ut ederetur verbum - Jehova ad Nathanem , dicendo :
5. Abi, ut dicas fervo meo Davidi, ita ai* Jehova; tune adificares mihi domum ,quant inhabitem i
6 . Quum-non habitarem in ade ulla , ind* ä tempore > quo deduxi filios Jisraelis ex zEgypto usque in diem hunc ? sed itarem cum tentorio & cum tabeÄiaculo i
7. Quocunque itabam cum filiis Jisraelis; loquutusne sum quicquam ulli moderatorum Jisraelis,quibti? praceperam.ut pascerent populum meum Jisraelem, dicendo ; quare not« adificastis mihi domum cedrinam ?
g. Nunc ergo , sic dicito fervo meo Davidi; ita ait Jehova exercituum; ego assumi* te ex ipsa caula, a sequendo grege ; ut ant*« cessor praesses populo meo

Jisraeii:
9. Et fui tecum, quocunque ivisti,cxscidf-
qvai

que omnes mimicos
tuos a facie tua ; ut
compararem tibi nomen magnum,par nomini maximorum,qui sunt in terra.
io. Disponens locum populo meo Jiftaeli, & plantans eum,ut habitet in loco suo,A non commoveatur amplius; neque pergant iniquitati dediti alfligere eum, quemadmodum
prius. , . . .
ir. Verfim ex quo die mandatis instruxi
judices super populum meum Jisraeiem , & quietem dedi tibi ab omnibus inimicis tuis :
jam indicavit tibi Jehova,domum paraturum elfe tibi Jehovam:
it. Quando completis diebus tuis,occubueris cum patribus tuis, me excitaturum esse semen polt te, quod prodierit e visceribus tuis; & stabiliturum regnum ejus.
13. Ipse xdificabit domum nomini meo;8c stabiliam solium regni ejus ulque in seculum.
14. Ego ero illi pater, & ipse erit mihi filius : qui, quum perverse egerit, corripiam eum virga hominum, & plagis humanis :
15. At benignitas mea non amovebitur ab eo, quemadmodum amovi ä Schaule.quem amovi a facie tua:
s6. Sed firma erit domus tua; & regnum tuum usque in seculum, tibi erit expositum; folium tuum erit (labile usque in seculum.
17. Secundum omnia verba hac,& secundum totam visionem hanc ; sic alloquutus est Nathan Davidem.
18. Itaque ingressus rex David, restitit coram Jehova; ac dixit, quis sum ego,domine Jehovi, & quae eji familia mea, quod deducis me eo usque 5
19. Et parum adhuc visum est hoc in oculis tuis, domine Jehovi, adeo ut loquutus sis etiam de sam lia fervi tui in longinquum ; idque ratione humana,domine Jehovi.
20. Sed quid pergat adhuc David loqui apud te? tu enim nosti servum tuunndomi- lie Jehovi?
21. Propter sermonem tuum.Sc fecundum animum tuum , prxstas has omnes res maximas,notas faciendo fervo tuo.
22. Propter ea magnus existis , 6 Jehova Deus ! quin non eji par tibi ; imö non efl Deusprxter te,omnino prout audivimus auribus nostris.
23. Qttxeni meß sicut populus tuus, sicut J istae 1 gens ulla in terra ! ad quam redimendam siljj in populum iverit Deus , & ad comparandum sibi nomen, 8c ad prxstandum vobis has res maximas,& reverenter suspiciendas terra; tu* > expellendo a facie populi tui, quem redemeras tibi ex /Egypto, gentes & deos earum.
24. Nam stabilivisti tibi populum tuum Jisraeiem , ut tibi Jit populus usque in seculum ; 8 1 tu Jehova , Deus es eis.
25. Nunc ergo Jehova Deus, verbum illud quod promisisti fervo tuo,& sam ili* ejus, prssta in seculum : 8 c fac quemadmodum dixisti.
16. Ut mag nificetur nomen tuum usque in seculum dicendo ; Jehova exercituum,Deus *ft stiper Jisraeiem; & domus fervi tui Da- vidis stabilis sit coram te.
27. Tu enim Jehova exercituum Deus Jif- »afclis revelasti in aurem fervi tui, dicendo ; domum *dificaturus sum tibi : idcirco judicavit servus tuus cum animo suo.orandtuu *e esse oratione liic.
28. Quapropter nunc , domine Jehovi, tu
Deus ille es ,& verba tua sunt veritas: quum promiseris fervo tuo bonum istud:
29. Nunc, inquam ,placeat tibi benedicere domui (ervi tui, ut sit in seculum coram te: quia tu domine Jehovi dixisti, benedictione ergo tui benedicatur domus fervi tui in seculum.

C A P U T V I I I.

ViBorix Daci dis ; exterorum ad eum con~ gratulationes > i 5 consecrationes ad Jebo- vam recensentur.

F Uit enim post h*c,ut David perentiens Pelilchthxos,deprimeret eos ; &i acciperet David frxnum Amgaris e manuPelisth- thxorum.
2. Percussit etiamMoabitas,qustmque metiretur eos funiculo, dejiciendo eos in terram,metiebatur duobus funiculis,quos morte afficeret: integro autem funiculo,quos in vita conservaret: fueruntque Moabitx David! servi, afferentes munus.
3. Percussit quoque David Hadad-Heze- rem, filium Rechobi regem Tzobx : quum proficisceretur Danid ad repellendam nui' num ejus,versus flumen Euphratem.
4. Cepitquc David ex eis mille currux , 8c septingentos equites , & viginti millia virorum peditum, 8t succisis David suffraginibus omnium currulium equorum, reliquum fecit ex eis ad centum currus.
5. Venerant autem Syri Damasceni,ad juvandum Hadad-Hezerem regem Tzobx : quapropter percussit David e Syris viginti duo millia virorum.
6. Imposti,'tque David stationarios Syri* Damasten*, & fuerunt Syri Davidi servi,ad- ferentes munus : servabat enim Jehova Davidem quocunque ibat.
7. David autem acceptos umbones aureos, qui erant penes servos Hadad-Hezeris, attulit Jerulchalajima.
8. E Betacho quoque, & Berathaj civitatibus Hadad-Hezeris , accepit rex David xris quamplurimum.
9. Quumque audiretTohi,rex Chamathx, Davidem percussiile totas copias Hadad-He- zeris :
10. Misit Tohi Joramtim filium suum ad regem Davidem, ad rogandum eum de prer speritate , & ad benedicendum ei, eö quod prxliatus contra Hadad-Hezcrem , percudisset eum, nam Hadad-Hezer bella gerebat contra Tohin : eramque in manu illius instrumenta argentea, & instrumenta aurea, & instrumenta *nea.
II. H*c quoque consecravit rex David Jehovs.cum argento & auro,quod consecraverat, ablatum ab omnibus gentibus, quas subegerat.
12. A Syris,& äMoabitis, & abHammo- nitis : Si a Pelischthxis, & ab Hamalekitis; qtiamde pr*da Hadad-Hezeris,filii Rechobi regis Tzob^.
13. Comparavit etiam David nomen,quum reverteretur a exde Syrorum, in valle falis, \percutiens octodecim millia:
14. Adeo ut disponens in Edomxum stationarios, in tota Edomxa poneret stationarios, & essent omnes Edomxi servi Davidis : 'servabat enim Jehova Davidem, quocunqua jibat. » CAP.
Miiitaiw»
fi«
Hiatu MenijÄ iis!; Pötte: Äs ant. j, Hüt mi D: fiiitfeiittäe) ccwssyüLdr «Im«:
6 . fntasn
ümucwb ifm&mis :. Dkcntevc »rffiinz/a zitnigninm tfimtäs 33.
si« diateii yinjiiKite iniiMelai .iftteiaeijoi iaoMüisis, f *
I IJaifflfie ir Ä iis Jsho Ä,5ntiät
tturata
H.Iaa&t
ItMKUHKi

sm, propter ireflituam ri
BtUKtllVii M ftmptr. n. Quiinci ^Wiespa
1:, Quumi ■Sctauls, itotitimilii 4 Qinprt Üikftrritii »tuitfe ixilik »dani
i
Ha
stet#,

«cjeüövi^
'MitSS: 0 "-
:ud:
ibi bracili* m coram s benedictio :rvituiimi
id eum m- usadjej?,.
! percutiet! i k accipe- aiuPelilci-
aiimqum- J eos ia w is,quos » akulo,qu05si] lUoabiasii.
HaM-Heu- Tote : jim | el/eiin ma- 'atem. 'emrm,k rnllit viro iära([inibiis quwifeeic '
cem,ad ju- Tzobz: ris viginti
tios Syhx
jtiuraDj-
jotesaiMi
ttaris,i»
ntbjcrriac- ex Bastei
xCteÄ sHidai-H:-,
!i»lM^
imädspo
!ti,k-V
elh gatis na iffius ll? na aurea, &
xx David
'conto-
ius.qM
iHatnmtr
.-nalckitisi
iii RecfioÜ
lvalicto
oiM^ et flatior.J- viDaviisr ououirp’
' (tf’

CAPUT IX.

Dfficiarii Davidü, ejusque pietas erga Me- phiboschethum.

T> Egnabat itaque David super totum Jisra- XVclem; er.itque David exercens judicium & justitiam in toto populo.

a. Joab autem filius Tzerujx praierat militi«; Stjehoschaphat filius Achiludis a memoria erat :

3. F.tTzadok filius Achitubi, ac Achime- lec filius Ebjatharis Sacerdotes ; Seraja autem Scriba:

4. Ft Benaja filius Jehojadahi praeerat Ce-
rethafis St Pelethaeis; filii denique Davidis praesides erant. Caput IX.

5. Dixit veröDavid; an nullus est adhuc, qui relictus sit de familia Schaulis , ut exerceam erga eum benignitatem propter Jcho- nathanem i

6. Erat autem servus familiae Schaulis nomine Tziba, quem vocarunt miniflri ad Daviden! : cui dicente rege, Tune es Tziba i dixit, sum, servus tuus.

7. Dicente vero rege, an nullus amplius fupereft familia: Schaulis, erga quem exerceam benignitatem Dei i Dixit Tziba regi, supereft adhuc filius Jehonathanis, affectus pedibus.

z. Tum dixit ei rex : ub/nam est ? dixit . Tziba regi : ecce est in domoMaciris, filii Hammielis, Lodebari.

<j. Mittens ergo rex David assumsit eum L domo Maciris , filii Hammielis , Lodeba- 10.

ro. Qutimque ingressus esset Mephibo- scheth filius Jehonathanis filii Schaulis ad Davidem, procidens in faciem suam,incurvavit se ; St dicenti D avidi, Mephiboscheth, dixit: ecce servum tuum.

1 r. Tum dixit ei David ; ne timeto, nam omnino exerciturus sum erga te benignitatem , propter Jehonathauem patrem tuum, & restituam tibi totum agrum Schaulis patris tui: tu verö sumturus es cibum in mensa mea semper.

ii. Qui incurvans se, dixit, quid efl servus tuus,uM-espexeris ad canem mortuum, qualis sum ego i

13. Quum ergo vocässet rex Tzibam.pue- tum Schaulis, edixit ei, quicquid erat Schauli, & toti familiae ejus, do filio domini tui.

14. Quapropter coles ei terram, tu, 8t filii tui, St fervi tui, deinde afferes, ut sit filio domini tui cibus, quem comedat, sed Mephiboscheth filius domini tui , sumpturus est semper cibum in mensa mea: Tziba; autem quindecim otot filii, St viginti servi.

13. Dixitqite Tziba regi, omnino prout prxeeperit dominus meus rex fervo suo, sic facturus est servus tuus : quanquam Mephiboscheth comedens in mensa mea, foret ut unus e filiis regiis.

16. Erat autem Mephiboschetho filius “ parvus, nomine Mica; St quotquot habitabant domi Tziba.- , fervi erant Mephiboschetho.

17. Ita Mephiboscheth residebat Jeruscha- lajimis, quia in mensa regis semper comedebat ; quamvis esset claudus utroque pede.

CAPUT X.

Hammonitx jtts gentium circa legatos Davi die violant , ejufquepoenam luunt.

Uit quoque postea,mortuo rege Hammo- nitarum, ut regnaret Chanun filius ejus pro eo.

2. Quapropter dixit David ; exerceam benignitatem erga Chanunem, filium Nacha- schi, quemadmodum exercuit pater ejus erga me benignitatem, 81 misit David consolatum eum per servos suos de patre ejus: ve- nenintque fervi Davidis in regionem Ham- monitarum.

3. Dicentibus autem principibus Hammo- nitarum Chanuni, domino suo, Davidne honore afficere patrem tuum in oculis tuis videtur , quia misit tibi consolatores i ännon ut perscrutetur hanc civitatem, 8c ad explorandum eam, denique ad evertendum e ani misit David servos suos ad te ?

4. Accipiens Chanun servos Davidis,abrasit dimidium barba- eorum , St praecidit vestes eorum per medium, usque ad nates eorum; fic remilitEos.

5. Quod quum indicassent David! , misit obviam eis, erant enim homines illi rubore suffusi valde ; edixi tque rex, conlidete Jeri- chunte, donec reflorescat barba vestra, ut revertamini.

6. Videntes itaque Hammonits se foetidos factos Davidi : miserunt Hammonits , qui mercede conducerent e Syris Kechobxis, Sc e Syris Tzobaeis viginti millia peditum, St ä rege Mahacx mille viros , St e viris Tobi, duodecim millia virorum.

7 - Quod audiens David, misit Joabufn cum toto exercitu suo, robustissimos quosque.
8- Egressi itaque Hammonits instruxerunt aciem ad ostium porta Syri verö Tzobx St Rechobi, St viri Tobi, ac Mahacae seorsim erant in agro.
p.Quamobrem videns Joab; obversam esse contra se aciem d fronte St a tergo ; selectos ex omnibus lectissimis Jifraelis instruxit ad- verftis Syros:
ro. Residuum autem populi tradidit in manum Abischaj fratris fui, quod instrueret adversus Hammonitas:
11. Ac dixit, si Syri robustiores fuerint me, ut sis mihi auxilio ; quöd si Hammonitas robustiores fuerint te, vicissimibo, ut aiixilio sim tibi.
r2.Confirmare, imo confirmemus nos pro populo nostro, St pro civitatibus Dei nostri: Jehova autem faciet, quod bonum videbitur in oculis suis.
r3- Tum accedente Joabo St populo, qui erat cum eo , m praelium contra Syros, fugerunt k facie ejus:
r4. Hammomtae verö videntes fugisse Syros, fugerunt a facie Abischaj, St ingressi sunt civitatem suam: deinde revertens Joab ab expeditione in Hammonitas, ingressus est Jerufchalajima.,
15. Sed videntes Syri fe plaga affectos fuisse coram Jitiaeie; rursus congregaverunt fe simul:
16. Ft mittens Hadarhezer, eduxit Syros, qui degunt trans flumen , venenintque Che- lamum; Schobaco principe militis Hadarhezer is prsewnte illis.
P
ry.Quod

1 -j t Quod quum nuntiaretur Davidi, congregato toto Jisiaele, trajecit Jardenem, veni tque ad Chelamum ; ubi Syri instruentes Aciem adversus Davidem, prxiiati sunt contra eum. ..... .
18 . Sed fuderunt Syri a facie Jisraehs, Sc occidit David e Syris septingentorum cur- i-uurn equites, St quadraginta peditum millia r Schobacum quoque principem militiae lilii« percussit, ita ut moreretur ibi.
I 9* Quamobrem ut viderunt omnes reges fervi Hadar-hezeris se plaga affectos esse ante Jisraiilitas, pacem ineuntes cum Jisrae- litis, servierunt eis: metuebant enim Syri amplius auxilio esse Hammonitis.

CAPUT XI.

David se polluit adulterio , £ 5 ” homicidio.

S Ed fuit vertente anno, quo tempore prodeunt reges,quum misisset Davidjoabum, & servos suos cum eo, ac totum Jisraelem, qui perderent Hammonitas , St obsiderent Kabbam : ut David desideret Jeruschalaji- tnis.
2. Fuit autem vespertino»tempore, quum furrexifset David ä cubili suo, Sc obambulans in tecto domus regia:, mulierem lavantem se vidisset ex ipso tecto; qua: quidem mulier pulchra aspectu erat valde:
?. Ut mitteret David sciscitans de ipsa muliere; (dixerat enim quijpiam, annon eft Bath-Schebah, lilia Elihami, uxor Uri/a: Chitthaei ?)
4. Mitteret, inquam, David nuncios , ut assumeret eim.eaque ingressa ad ipsum, cubaret cum ea, (ipla autem purgabat lese ab immunditia sua) postea reversa est domum suam.
q. Concepit autem mulier , quapropter mittens indicavit Davidi dicens , gravida fUm.
d. Ttrncmittens David, edixit Joabo;mit- ec ad me Urijam Chitthaeum, misitque Joab Urijam ad Davidem.
7. Iu stressum autem Urijam ad se,interrogavit David de prosperitate Joabi , Sc de prosperitate populi ■ & de prosperitate belli.
z. Deinde dixit David Urija; , descende domum tuam, St lava pedes tuos: sic egresso Uri ja i domo regia, egrediebatur polt eum ferculum regium.
9. Sed cubuit Urii a ad ostium, domus re-
f iae, cum omnibus servis domini fui; neque escendit domum suam.
10. Quod quum nunciatuns esset Davidi, dicendo ; non descendit Urija domum suam; dixit David Urijx, nonne ex itinere advenis 2 quare non descendisti domum tuam 2
11. Dixit vero Uri; a Davidi, arca ipsa, & Jisraei, ac Jehuda, manent in tuguriis , St joab dominus meus, ac fervi domini mei in fupct siüe agri castra habent, St ego ingrederer domum meam sd comedendum, St ad bibendum, St ad cubandum eum uxore mea; Dtt vivis, & ut vivit a/:ima tua, non sum. facturus rem hsnc.
ei. T um. edixit David Urij*, subside hic eri?,i« hodie Jc cras dimittam te; sic tiibsedit Sriii jerusehsd*jimis die illo & postridie,
* 3 - ew» Divid, «f comederet ante se St biberet, Sc inebriaret eum:
attamen egressus est vespere ad cubandum in cubili suo, cum servi» domini sui, neque domum suam descendit.
14. Fuit itaque mane, ut David scriberet epistolam ad Joabum .mitteretque per Uri« jam.
15. Scribebat autem in ea epistola, dicendo adhibete Urijam ex adverso prariiato- rum fortissimorum, deinde avertite vos ab eo, ut percussus moriatur.
16. Fuit ergo, Joabo observante civitatem ; ut poneret Urijam versus locum illum, ubi sciebat esse viros strenuos.
17. Egressisque viris civitatis, 8cpugnan* tibus contra Jehudam, ceciderunt e populo, e servis Davidis: Sc mortuus est etiam Urija Chitthaius.
18. Quare mittens Joab ; qui indicaret Davidi singulas res hujus praelii:
19. Praecepit nuncio, dicendo ; quum absolveris singulas res huius praelii eloqui apud regem:
20. Tum erit, si augeatur excandescentia regis > ita ut dicat tibi; quare accessistis ad civitatem expugnaturi 2 annon sciebatis quam ejaculentur e muro obsejji?
21. Quis percussit Abimelecum filium Je- rub-beschethi 2 annon mulier dejecit super eum fragmen molae e muro, ita ut mortuus sitThebetzi i quare accessistis ad murum i erit inquam, ut dicas,etiam servus tuus Urija Chitthaius mortuus est.
22. Sic abivit nuncius ille : qui veniens indicavit Davidi omnia, ad quae miserat eum joab.
23. Dixitque nuncius ille Davidi, quum fortiter se gerentes contra nos homines illi, prodirent ad nos in agrum; Sc instaremus illis usque ad ostium porta::
24. Jaculati sunt jaculatores contra servos tuos e muro, Sc mortui simt e servis regis: ac etiam servus tuus Urija Chitthaius mortuus est.
15. Edixit verö David nifncio, sic dicito Joabo > ne mala videatur in oculis tuis hxc res, nam hujusmodi ratione 8c hujusmodi homines consumere solet gladius: confirma militiam tuam contra istam civitatem, ut destruas eam, sic confirma ipsum.
2(5. Audiens verö uxorUrija:,mortuum esse Urijam virum suum; planxit de marito suo.
27. Sed quum transisset luctus , mittens David, recepit eam in domum suam, Sc suit ei uxor, St peperit ei filium: mala autem visa est hsc res, quam fecit David, in oculis Jehovae.

CAl'UT XII.

Nathan Davidem peccati redarguit, 15 hu - miliato peccati remissionem (5 scandali poenam denuntiat.

Q Uapropter misit Jehova Nathancm ad , Davidem: qui ingressus ad eum, dixit ei, duo homines erant in civitate quadam, unus dives, alter verö pauper.
2. Diviti erant greges, Sc armenta multa admodum:
3. Pauperi autem nihil quicquam.mfi agna una parva, quam emerat, quam alebat, uc educaretur fecum, Sc cum filiis suis pariter : de außopanu ejus csWLdedsk, sc de poculo
«1KS
Citii Wp»'
ivit®;;« 0 !
lIlASSlj"
iSjäjÖftK

tät
: fcJlfik ■JjfaXltil tnsifvir ille, ' A^iua quo
:K«at.
itmftpjw
oSiiii 1 2 * 4 * * 7 * 9 10 11 .
J, tau 1 mmtimti :11m aivoti® mnjisnik itrais fti til j. Qiurcsp.
e Cmhm lijai/iBfl
A
:. .Vra; iujii' aCMjue,
issttid ifcttjito 1 Mattn i««« xo»: 0
ataiitoli
Uljittft;
iMs.
q.lmi thont; qu tiimjtiiov: smoritune 14 Tanta «illi irritat «iis in ha; itUtibU a. Deind' 'ivi plag qereratux litor tnoi it Quam
pus
k>)«
■'WiM)
-pajio ■' J i a
"'Oli
*-‘as
!«:
icit

Cip.iirJ
sbriaret * äst cubandsr u flli, raij:
■Vid scrik: ■que perl;
istola, ditc 'so prarliaw rtite vos r
'ante civil* ocuffiita
& pugnam it e populo.
qui infam
.IV.
4o;quim;j S elotjuiifi
excudetas t actcfistl icon soelnü V?
VI ÜIlM Jf le/ecit super it mortuas I murrn! tuusUrija
ii veniens ii'erat eum
lomfflesi.
astuto®
i fervis r^s;
lititois®
djifcto aiftuisk; ic tuiismodi es: eonirna
arfflOiM
a,
pic®*®
his,iti«si imt-äö ma.'a aalte Hiucail
•, funtt
thanem eum ,* 1 2 :e quatiat!
lentaß 3 4 5 i aleivti ’ 1
ESI*® 1
kdefW“*
eS

ejus bibebat, & in sinu ejus cubabat, denique erat ei tanquam filia.

4. Sed adveniente viatore ad virum ilium divitem ; pepercit accipere de grege suo, aut de armento suo, quod pararet viatori, qui venerat ad se : accipiens vero agnam viri illitis pauperis, paravit eam illi viro,qui venerat ad se.

5. Tunc David accensus ira in virum ilium valde; dixit Nathani.ut vivit Jehova,reus mortis efi vir ille, qui fecit hoc.

6 . Agnam quoque ipsam rependito qiiv dniplam; eo quod fecit rem hanc, & eö quod non pepercit.

7. Tum dixit Nathan Davidi,tu vir ille ej; lic ait Jehova Deus Jisraelis ; ego unxi te in regem super Jisraelem, Scego te eripui e rna- r,u Schaulis:

8- Praeterea tradidi tibi domum dominorum tuorum, etiam uxores dominorum tuorum ad votum tuum,denique tradidi tibi domum Jisraelis Sc Jehuche : & siparüm elf, additurus fui tibi hate, & talia.

cj. Qiiare sprevisti verbum Jehova;,faciendo, quod malum videtur in oculis ejus ? Uri- jam Chitrhsmm percussisti gladio, ut uxorem ejus assumeres tibi in uxorem: nam occidisti eum gladio Hammonitarum.

10. Nunc itaque non amovebitur gladius adorno tua, usque in feculum: eö quod sprevisti me, ut acciperes uxorem Urijse Chit- thsi, qux esset tibi uxor.

11. Sic ait Jehova, ecce ego suscitaturus simi contra te malum e domo tua, Lc accipiens uxores tuas ante oculos tuos , tradam proximo tuo : qui cubabit cum uxoribus tuis coram isto sole.

ir. -(liiia tu fecisti clam, etiam ego facturus sum rem hanc coram toto Jisraele,8c coram sole.

13. Tum dixit David Nathani ; peccavi Jehova: : quapropter dixit Nathan Davidi, etiam Jehova transtulit peccatum tuum, non es moriturus.

14. Tantummodo, quia pland occasionem dedisti irritandi contemtim Jehovam inimicis ejus in hac re : similiter iste filius, qui lia- tus est tibi, omnino moriturus est.

15. Deinde abiit Nathan domum suam: S: Jehova plaga assecit infantem illum > quem 'pepererat uxor Uri ja: Davidi, adeo ut conficeretur morbo.

16. Quamobrem requisivit David Deum propter puerum ; 8c utens David jejunio, quum rediisset, pernoctavit,& cubuit humi.

17. Et quamvis seniores dormis ejus inflarent apud eum, ut erigerent eum k terra, noluit tamen , neque refecit fe cum eis cibo.

1?. fuit autem die septimo, ut moreretur infans ; quapropter timuerunt fervi Davidis nunciare ei mortuum esse infantem, dicebant enim : ecce quum esset infans vivus, alloquebamur eum, sed non auscultabat voci nostra:, quomodo ergo dicentibus nobis ei, mortuus est infans, id afficiet eum malo ?

19. Sed videns David servos suos inter fe mussitantes, intellexit David mortuum esse infantem: dixuque David fervis suis, mor- tniisne est infans; qui dixerunt, mortuus est.
20. Tum furgens David e terra, lavit fe.ac unxtt fe, & mutatis.vestimentis sius, ingressus domum Jehova: incurvavit fe honorem habens postea rediens domum suam, petiit, ut apponerent ipsi cibum, & comedit.
21. Dicebant autem servi ejus ei: quae est h*c res, quam fecisti i propter istum infantem viventem jejunans flebas , postquam vero mortuus est- infans, furgens comedisti cibum i
22. Qui dixit; dum infans viveret,jejunans flebam, quia dicebam, quis scit: gratiam est facturus mihi jehova, ut vivat infans :
23. At nunc mortuus est, quorsum ego je- junaieizi : possemu^revocare eum denuo i ego jum abiturus au ipsum, at ipse non ei$ reversurus ad me.
24. Itaque David consolatus Bath-Sche- baham uxorem suam,& accedens ad eam cubuit cum ea peperitque filium, cuius nomen vocavit David Scheiomonem, 8c Jehova dilexit eum:
25. Idedque mittens Jehova per Natha- nem prophetam, vocavit etiam nomen ejus Jedidjam; propter Jehovam.
2 6. Bellum autem gerens Joab contra Kab- bam Kamm unitarum, capiebat ipsam civitatem regiam.
27. Sed mittens Joab legatos ad Davidem: dixit, oppugnavi Kabbam, etiam intercepi k civitate aquam.
28. Quare nunc congrega residuum populi; & castrametare contra hanc civitatem, ut capias eam : ne fi cepero civitatem, praedicetur nomen meum de ea.
29. Itaque David congregato toto populo, profectus est Kabbam; quam expugnavit öc cepit: °
30. Et assnmsit coronam regis eorum a capite ejus, cujus pondus erat talenti auri cum lapidibus pretiosis , impot'.täque fuit capiti D avidis: & praedam civitatis detulit multam valde.
31. Populum vero, qui erat in ea,eductum subjecit serra:, & tribulis ferreis,ac securibus ferreis: traduxitque eos in fornacem Moleci, & sic fecit omnibus civitatibus Hammonitarum : deinde reversus est David cum tot» populo Jerufchalajima.

CAPUT XIII.

Abschalom inceflum sororis vindicans, Amnonem occidit s obirato patre fit pro“ fugscs.

Uit autem post haec, quum Abschalom» filio D avidis foror pulchra esset > nomine Thamar ; ut deamaret eam Amnon filius Davidis:
2. Adeo ut prae angustia Amnon conflictaretur morbo, propter Thamaram sororem suam, quia virgo erat: unde occulta videbatur ratio in oculis Amnonis faciendi ei quic- quam.
3. Erat autem Amnoni amicus, nomine Jonadab, filius Schunha fratris DaVidis,er at- que Jonadab vir astutus valde.
4. Qui dixit ei, quare sic attenuatus es, fili regis, singulo quoque mane i a-nnon indicares mihi i cui dixit Amnon, Thamaram sororem Abschalomi fratris mei eno deamo. 0
5. Dixit vero ei Jehonadab , cuba in cubili tuo, & age aegrotum : ut veniente patre tuo ad invisendum te, dicas ei; ventat quaeso,
V 2 Tha-

Thamar ioror mea , ut reficiat me cibo, St paret ante oculos meos cibum , cjuem, quum videro, comedam e manu ejus.
6. Decumbens itaque Amnon, agebat x- Srotum: qüimque veni flet rex ad invisendum eum. dixit Amnon regi, veniat, qtiL- ibjThamar foror mea, ut paret ante oculos meos duas mattyas , Sc reficiar de manu
C>L y' Quapropter misit David ad Thamaram domum,qui diceret: i jam in domum Amno- «is fratris tui, Sc para ei cibum illum.
g. Tum abiens Thaimir in domum Amno- »is fratris fui, ipso decumbente : assumtam massam, quam depferat, paravit eam in mattyas ante oculos illius , St coxit mattyas.
p. Postea accipiens sartaginem, effudit coram eo, quod renuit comedere : dixerat autem Amnon, facite, ut exeat quisque i mc,& exiverat quisque ab eo.
10. Thamarae vero dixit Amnon, afferto cibum istum in conclave, ut reficiar e manu tua: & accipiens Thamar mattyas illas,quas paraverat,attulit adAmnonem fratrem suum in ipsum conclave.
11. Quum autem admoveret sibi, ut comederet ; prehendens eam, dixit ei, accede,cuba mecum, foror mea. , .
12. Qus dixit ei, ne frater mi, ne comprimito me; nam non est ita faciendum in Jis- raele : ne committito flagitium hoc.
13. EgO enim, quö derivarem opprobrium meum ? tu autem esses ut unus e flagitiosissimis in Jifraele -. nunc itaque, alloquere, quasso, regem, ut non interdicat me tibi.
14. Qui renuit auscultate voci ejus: Sc quum robustior esset ea, compressit eam cubando cum ea.
1;. Deinde odit eam Amnon odio magno valde; majus enim .erat odium, quo odit eam, quam amor, quo deamarat eam: dixit- que ei Amnon, surge, abi.
16. Illa vero dicente ei, non efl occasio mali maximi hujus, majoris altero, quo affecisti me, quod pellis me: noluit auscultare ei :
17. Sed inclamans puerum ministrum suum, dixit, emittite jam istam a me foras; Sc obde pessulum foribus post eam.
Ig. Erat autem induta tunica versicolore, sic enim vestiebantur filiae regis virgines palliis, quando emisit eam minister illius fotas, & pessulum obdidit foribus post eam.
19. Tum Thamar assumptum cinerem imposuit capiti (110, tunicamque versicolorem, qua erat induta, laceravit: Sc imposita manu fui capiti suo abiens, indesinenter vociferabatur. =
ao. Cui dixit Abfchalom frater ejus , an Amnon frater tuus fuit apud te i sed nunc soror mea, tace, frater tuus est, ne apponas animum tuum ad hanc rem: itaque consedit Thamar, idque desolata , in domo Abschalo- tni fratris fui.
21. Kexquoquc David audivit omnes res istas; Se displicuit ei valde.
22, Sed non loquebatur Abfchalom cum Amnone, sive malum, sive bonum : quamvis odiilet Abfchalom Amnonem , propterea quod compresserat Thamaram sororem su«n,
»3. Deinde fuit post biennium integrum,

quum essent tonsores ovium Abfchalomo in planitie Chatzoris, quae efl contermina Ephrajimo ; ut invitaret Abfchalom omnes filios regis.
24. Nam ingressus Abfchalom ad regem, dixerat, ecce jam sunt tonsores ovium fervo tuo : veniat,quaeso, rex Sc fervi ejus cum servo tuo.
25. Dixit autem rex Abfchalomo, ne fili mi, ne nunc veniamus Omnes , ut nort praegravemus te : Sc quamvis urgente eo, noluit tamen ire, sed benedixit ei.
2S. Cui dixit Abfchalom ; saltem veniat quaeso nobiscum Amnon frater meus : dixit verö ei Rex, quorsum iret tecum?
27. Sed urgente ipsum Abfchalomo: dimi- sit cum eo Amnonem, Sc omnes filios regis.
2g. Praeceperat autem Abfchalom pueris suis,dicendo; videte,quaffo, quum laetus fuerit animus Amnonis vino, Sc edixero vobis, percutiteAmnonem.ut morte afficiatis eum; ne timetote , nonne* quia ego praecepero vobis ? confirmamini, Sc strenui estote.
29. Itaque fecerunt pueri Abf-halomiAm- noni, quemadmodum praeceperat Abscha- lora : quapropter surrexerunt omnes filii regis,Sc insidentes quisque mulo suo aufugerunt.
30. Fuit autem ,dum adhuc essent in via,ut rumor quidam perveniret ad Davi dem, dicendo ; percussit Abfchalom omnes filios regis, neque relidhis est ex

eis unus.
31. Quapropter furgens rex, laceravit vestimenta sua, Sc cubabat humi cum omnibus servis suis adstantibus, laceratis vestibus;
32. Cui loquutus Jonadab , filius Schimhae fratris Davidis,dixit;ne dicat dominus meus; omnes pueri filii regis affecti sunt morte, cum Amnon solus mortuus sit; Nam ex praestituto Abfchalomi fadtumest id, quod proposuerat, ex quo die compressit ille Thamaram sororem ipsius.
33. Nunc ergo ne statuat dominus meus rex apud animum suum qui equam, dicendo ; omnes filios regis mortuos elfe : non omnes } sed Amnon solus mortuus est.
34. Interea fug iebat Abfchalom: puer au- tem speculator sublatis oculis suis , vidit, quod ecce populus multus veniebant a via ad illum, via a latere montis:
35. Et dixit Jonadab regi, ecce filii regis veniunt; fecundum verbum fervi tui, sic fa- dtum est.
;6. Fuitque, quum absolvisset eloqui, ut ecce filii regis advenirent, St sublata voce sua flerent: tum rex quoque St omnes fervi ejus fleverunt fletu magno valde.
37 - Abfchalom autem fugit, Sc profestus est ad Thalmajum filium Hammichuris, regem Gefchuris : luxitque David de filio suo omnibus diebus illis.
38. Quiimque Abfchalom fugiens venisset Gefchurem, fuit ibi tribus annis.

C A P UT XIV.

Abfchalom mulieris folertid revocatur , feti faciem patris non videt 1 donec mejfim Joabi incendi jujjerit.

Q Uum autem consumeret Davidem re- . gern desiderium exeundi ad Abschalo- mum (consolationem enim ceperat de Amnone, quia mortuus esset.)
s. C*-
sm tf***!
3.
»aliene riefst te nWifc'^ te.«?-s?' 1 * binis ««Ito
dfoMMUI" StiiS
aintraiit®
sita,
Cui fallt! mtplitrvii
Wls ai
faltilKStll
aensiateieas, mseUjliiut J. Tum t;; ullam tue itris lui, uti tis fui , 5 a »plimuz aneam, jur mu mimi a
(femore
Mietn
aasjitiis Mimas, ll.Ciifeitti aiihao 1 i Stegs« n. ItarnS «stet
ffluaWKji nun« ni in tetre i;. Tumd «illa tua iquid: quo i). Dixit 1 Mfmodi c se.quod sSreuseJf a.
j;. Kamt
ivetoi jj ® u :ipa inites, am mi
'kai
*Jamm
»uüiui,
12
«ttaa
iwdoej
^win

Absthalon) ' conterni.-) lalom (Osi
l ad reget, nimttm jus cunis»
Mo, nefl t nonptj. e eo, noluit
tem venia! xus: dixit
omoidimi- filios tegis, ion pietis
iv.lstusfuf fato vobis fidatis«;
tp precsj®
mete.)sJiaIomiAn> ierat Alfcit : omnes lii suo aufuge-
titia via,nf '.rideat, &■ sMosie-
navit ve-
omnibus
ttus;
Sdiimhl
mismsv»;
utt morte,
imtxpii-
lilltTli»
iminsnia
«Mo;
tsip'»
fe.vit,
tantadiii
«iitji! 71 tlfefr
t eloqis4 lilata voce anes seni
prosecte uns.re- : filio suo
.sveniffe
litllhH :c m# 1
ridet» *■ ti&to
t dedi» -
ifr

2. Cognoscens Joab filius Tzerujs, animum regis haerere Abschalomo:
3. Misit Joab Thekohain, Sc assumsit inde mulierem astutam, dixitque ei; age quaeso lugentem, & indue te jam vestibus lugubribus , neque ungitor oleo;

sed esto sicut mulier jam dies multos lugens de mortuo.
4. Ita veniens ad regem alloqueris eum in hanc sententiam; indiditque joab ipsa verba ori ejus
Itaque alloquuta est mulier illa Theko- hsa regem; quum procidens super faciem suam in terram mcurvasset se; dixitque, serva 6 Kex.
6 . Cui dicente rege, quid tibi efl ? dixit illa : at mulier vidua sum, St mortuus est vitineus.
7. Ancillae autem tuae duo erant filii, qui dum rixarentur ambo in agro, nec esset dirimens inter eos, percussit aster nunc, qui unicus est 5 hic verö morte affecit illum.
8- Tum ecce surgens tota familia contra ancillam tuam, dixerunt > da percussorem fratris fui, ut morte afficiamus eum pro vita fratris fui , quem interfecit , St perdamus etiam ipsum hatredem : ita exstinxerint prif- nam meam, quae remansit, non relinquendo viro meo nominis superstitem in superficie terra;.
y. Dixit vero rex mulieri ili!; abi domum tuam, St ego mandabo de te.
10. Sed dixit mulier illa Thekohxa regi; in me, domine mi Reue, esto haec iniquitas St in familiam patris mei: nam rex cum folio suo erit innoxius.
n. Cui dixit rex: eum, qui loquitur contra te, adducito ad me,ut non pergat amplius attingere te.
12. Iterum dicente, recordetur,quaeso rex Jehovae Dei tui, ne plus vindex sanguinis perimat, neque perdant filium meum: dixit rex, ut vivit Jehova, non cadet e capillis filii tui in terram.
, 13. Tum dixit mulier illa, eloquatur quaeso ancilla tua apud dominum meum regem aliquid : quo dicente, eloquere:
14. Dixit mulier, Sc quare cogitasti rem hujusmodi contra populum Del : ex eo enim, quod loquitur Kex hanc rem ipsam, quasi reus efl,dum non revocat rex depulsum illius.
15. Nam omnino morituri fumus, 8 c futuri vcluti aquae diffluentes in terram, qua; non recipiuntur : quia non sustulit Deus vitam illius , etiam inivit cogitationes > ut non maneat depulsus ab illo is, qui depulsus est.
16. Nunc autem > quod veni alloquutum dominum meum regem de hac re, veni quia metum mihi incusserunt populus : quapropter dixit ancilla tua , alloquar jam regem, fortassis fadturus est rex verbum ancilla; suae.
17. Quum auscultaverit rex eripiendo ancillam suam e manu viri; perdituri me, St filium meum pariter a possessione Dei.
18. Dixit ergo ancilla tua, jam erit verbum domini mei regis ad quietem: nam ut angelus Dei, ita efl dominus meus rex,quum audit bonum, aut malum: St Jehova Deus tuus erit tecum.
jp, Respondens vero Rex, dixit mulieri
illi; ne quaeso celato me rem, de qua interrogaturus sum te : cui dixit mulier illa, loquatur jam dominus meus rex.
20. Itaque dicenti regi, an opera Joabi adfuit tibi in tota hac re ! respondens mulier dixit, ut vivit anima tua, domine mi Kex, non est flectendum ad dexteram vel ad sinistram ab omnibus, qua’ loquutus est dominus meus rex, nam ipse servus tuus Joab prace- pit mihi,Sc ipse indidit ori ancillae tuae omni» verba hxc.
21. Ut circumduceret speciem hujus sermonis , fecit servus tuus Joab rem hanc -. dominus autem meus sapiens est, quasi sapientia ange'i Dei, ad cognoscendum quicquitf fit in Hac terra.
22. Quamobrem dixit rex Joabo, ecce fecisti jam rem ane : abi ergo, reduc puerum illum, Ablciialomum.
23. Tum procidens Joab in faciem suam versus terram, incurvavit se, Sc benedixit regi: dixitque Joab hodie experitur servus tuus, me invenisse gratiam in oculis tuis » domine mi Rex, quod effecit rex verbum fervi fui.
24. Deinde surgens Joab abiit Geschuremj' reduxftque Abschalomum Jeruschaiajima.
25. Dicente vero rege, divertito domum suam, Sc faciem meam ne videto ; divertit Abschalom domum suam, Sc faciem regis non vidit.
2(5. Non erat autem vir pulcher ut Ab— schalom in toto Jisraele, laudabilis valde : * planta pedis ejus, usque ad verticem ejus „ non erat in eo vitium.
27. Et quum tondebat capillos capitis fui (fiebat autem exadtis singulis annis, ut tonderet , quia praegravabant eum , tondebat eos) ut penderet capillos capitis fui ducentis sidis pondere regio.
28. Et nati sunt Abschalomo tres filii, Sc filia una nomine Thamar: haec erat foemin» pulchra specie.
29. Itaque mansit Abschalom Jeruschalaji» mis biennium integrum, quum faciem regis nondum vidisset.
30. Quapropter mittente Abschalomo ad! Joabum, ut mitteret eum ad regem, quum nollet venire ad ipsum : Sc mittente adhuc secundo, iterum nollet venire :
3 r. Edixit servis suis, videte possessionem Joabi adjacentem meae, ubi ei efl hordeum, ite Sc succendite eam igne: succenderiint- que servi Abschalom! possessionem illam igne.
" 32. Tum surgens Joab venit ad Abschalomum in domum ejus, dixitque ei; quare succenderunt servi tui possessionem istam, quas mea eft, igne i
33. Dixit Abschalom Joabo; ecce miseram ad te dicens, veni huc, Sc mittam te ad regem, ut dicas, quare veni Geschure ? melius esset mihi, me adhuc ibi esse: quamobrem nunc videam faciem regis, quod si est in me iniquitas, morte afficiat me.
34. Veniens itaque Joab ad regem indicavit ei; qui vocavit Abschalomum, isque veniens ad regem incurvavit se super faciem suam in terram coram rege; Sc os-ulatuc est rex Abschalomum.
V ; CAI'UT

CAPUT X V.

Abschalom rcfiitutus , regnum ajfeclati quem pater cum paucis fugit.

Uit autem aliquanto post, ut pararet sibi Abschalom currum cum equis; & quinquaginta viros praecurrentes sibi.
asPraterea mane surgens Absthalom,stabat fecundum viam ipsius portas: eratque.ut cuicunque esset lis venienti ad regem in jus, inclamans Abschalom eum, diceret, ex quanam civitate es i quo dicente , ex aliqua tribuum Jifraetis sum servus tuus :
3. Diceret ei Abschalom : considera rationes tuas,bonas sunt Sc rectae : sed,qui audiat, nemo eß tibi k rege.
4. Kt dicebat Abschalom , utinam poneret me judicem in hac terra ut ad me veniret cuicunque est lis,aut causa,& justum pronuntiarem istum.
•5. Erat etiam, quum quis appropinquaret, qui incurvando se honorem exhiberet ei , ut extensa manu suä, eum apprehensum deoscularetur.
6. Quiimque faceret Abschalom omnibus Jisraelitis hac ratione, qui veniebant in jus ad regem ; suffurabatur Abschalom animum Jisraelitarum.
7. Tandem fuit exactis quadraginta annis; ut diceret Abschalom regi, abeam quasso, ut persolvam votum meum,quod vovi Jehovx Chebrone.
8- Nam votum vovit servus tuus, quum residerem Geschure in Syria, dicendo ; sio- rnnino reduxerit me Jehova Jeruschalajima, ita colam Jehovam.
9. Cui dicente rege, abi cum pace; surgens,abiit Chebronem.
10. Miserat autem Abschalom exploratores per omnes tribus Jisraelis, qui dicerent: quum audietis sonum bucciine Chebrone, tum dicetis,regnat Abschalom.
11. Cum Abschalomo vero abierant ducenti viri Jeruschalajimis,vocati quidem , sed euntes integro animo suo: non enim conscii erant ullius rei.
ia. Miserat etiam Abschalom accersitum AchithophelemGiluntinum.consiliariumDa- Vidis , a civitate ejus Gilunte. quum mactaturus esset animrlia: fuitque conjuratio sir- ma,populo indesinenter augescente cum Abschalomo.
13. Tum venit index quidam ad Davidem, dicens ; animus Jisraelitarum sectatur Ab- schalomum.
14. Quamobrem dixit David omnibus servis suis , qui cum ipso erant Jeruschalajimis , surgite, 8c fugiamus ante adventum Abschalomi , alioquin non esset nobis effugium , festinanter properate , ne festinans assequatur nos, Sc impellat in nos istud malum,aut percutiat hanc civitatem acie gladii.

15- Dicentibus ergo regi fervis regis; o- jnnino prout elegerit dominus meus rex, ec- ce servos tuos,
16. Egressus est rex cum tota familia sua sequente vestigia ipsius: tantum reliquit rex decem foeminas concubinas , ad custodiendum domum suam.
17. Egressus autem1 rex, Sc totus populus sequens vestigia ejus, lubstiterunt in quodam lo«o remoto.
18. Quiimque omnes fervi ejus transirent ad latus ejus, cum omnibus CerethaeisSc o- mnibus Pelethseis: omnes quoque Guthast sexcenti viri,qui Gatho ad vestigia ipsius venerant,transirent ante faciem regis:
19. Dixit rex Itthajo Gitthaeo; quare i- res tu quoque nobilcum 5 revertere,& mane cum rege, nam extraneus es.Sc etiam remigraturus es in locum tuum.
20. Nuperrime venisti, Sc hodie abducerem te ad vagandum nobiscum , quum ego abeam,quo me ire contigeriti revertere , Sc redde fratribus tuis tecurn benignitatem Sc fidem.
21. Respondens vero Itthairegi, dixit, ut vivit Jehova, Sc vivit dominus meus rex,tantummodo in loco, ubi erit dominus meus rex,sive ad mortem,sive ad vitam,ibi futurus est servus tuus.
22. Dixit itaque David Itfhaio > veni Sc transi; transivitqueltthaiGitthxus cum o- mnibus viris suis , Sc omnibus parvulis, qui erant fecum.
23. Et omnes incolae terras flebant voce magna , dum populus totus transirent: rex itaque pertransivit torrentem Kidronem, to- tiifqne populus transibant versus viam aii desertum.
24. Quum autem ecce Tzadok quoque, Sc omnes Eevit* cum eo ferentes arcam foederis Dei, coilocassent arcam Dei, ascendente etiam Ebjathare ; donec absolveret totus populus ille transire e civitate :
25. Edixit rex Tzadoko, reduc arcam Dei in civitatem : si invenero gratiam in oculis Jebovae,utique reducet me, Sc faciet,ut revisam fe.Sc habitaculum suum.
2(5. Quod si ita dixerit, non delector te; ecce me,faciat mihi prout bonum videtur in oculis suis.
27. Praetejrea dixit rex Tzadoko sacerdoti,ipse es videns, revertere in civitatem cum pace : 8c Achimahatz filius tuus, Sc Jehona- than, filius Ebjatharis, duo filii vestri vobis - cum.
28. Videte , ego cunctaturus sum in campestribus istius deserti; donec venerit a vobis,qui annunciet mihi aliquid.
29. Itaque reduxit Tzadok cum Ebjathare arcam Dei Jerufchalajima; Sc consederunt ibi.
30. David autem ascendebat per divum montis olivarum indesinenter flens, Sc opertus capite suo, Sc pergens discalceatus similiter totius populi, qui emtfcum co,operuerant quisque caput suum, Sc ascendebant indesinenter flendo.
31. Quiimque Davidi nunciaret, dicendo; Achithophelr/i inter conjuratos cum Abfcha. lomo, dixit David ; stultum redde, quasso, consilium Achithophelis,6 Jehova !
32. Deinde fuit, quum David pervenisset usque ad illius verticem , ubi incurvando fc erat honorem habiturus Deo ; ut ecce Chu- fchai Arcanis obviam veniret ei lacerata tunica sua,Sc terra imposita capiti suo.
33. Cui dixit David; si transierismecum. utique eris mihi oneri :
34. Sin autem in civitatem reversus , dixeris Abschalomo: servus tuus, 0 rex, futurus sum, servus equidem patris tui fuijam- diu, nunc autem similiter sum servus tuus;
»tv*
Mll.UK
j 5 , lia® 11,1
»IN --77 jt&iiü®*
I ak
üSlM 1 ' 1 . [tjjmaut -litttfflil®
C A P
D Adiuttffl voia* Mephikofcsrt »rui» inii» 3,•enti p»
<, Dixit at imi oi&
»itio at tiultfclii : fotae, »i Siit Ti iiii«; & ; aii tam
.. Qmobcem
ZÜ1PP«
aTiiiqina
1
itBffil TO irodiensef lineSckim' aenternuli (. Ettppc *s servos sfiiusStr jt.Wfini !■ Siciuti
ii,
J. Conve; ailitSi pejehon itatai S (iiErftti
•SUttta
«siBre
toattj
1J Sllt
far
ut»
tlllB! e filies
Mi i illite ti iovj.
EFo
»a«

“stranlirtäl etfc*is8i> !»c Gittiii ia ipfius ^ >is:
5 ; (jujrew !r fi& man aiani rent-
üe abifct-
quum ego Werc,j(
litatem &
i, dixit, at nsrex.tan. mis mtws Äfutotus
Äo .vtniS; teusamj. :parvii,p
inftenfirs (rfrOKmi, so- «B IMUld
JMjat.Jt im fcdp foaäntc ret totus
rtamDei in oculis
tttICTI-
dt&oitt;
unter«
iko iiack , vitra tn

fdrirois-
anu«-
;iaiyo-
raiftto-
aätta
t ptr tli®
ens.Ji op eatus:» eo,onenK- li/ttat itr
licendo j
T: Absehe
e.qosfe
i
lervenilSt jrvand) i ecceCfr ateratii- no.
nsro®
rette i ä- srex.ft® - uiwi«
IVTIll® * 2 3 4 * * 7 * 9 10 11 12 "
p

utique irritum facies mea causa consilium A- chithophelis.

35. Htannon tecum erunt ibiTzadok, & Ebjathar Sacerdotes? erit igitur, ut quamcunque rem audiveris £ domo regis, indices Tzadoko & Ebjathari Sacerdotibus.

Y- Ecceibi cum eis sunt A uo filii eorum, Achimahatz Tzadoki , Jehonathan autem Ebjatharis; per quos mittentes ad me indicem quamcunque rem audiveritis.

37. Itaque venit Chuschaj amicus D avidis in civitatem; quum Abschalom venturus esset Jeruschalajima.

CAPUT XVI.

Tzibx confert David bona Mephiboschethi,IS
malediciionem Simei tolerat, Abschalom
palam cum Patris concubinis congreditur. Avid autem transierat paululum prxter verticem monti.s, quum ecce Tziba.puer Mephiboschethi venit obviam ei, 8c par asinorum instratorum , quibus impositi erant ducenti panes, & centum uvae passa;,centtim- que poma, & uter vini.

2. Dixit ergo rex Tzibse i quidfibi volunt hsctua? cui dixit Tziba; hi asini pro familia regis sunt ad insidendum, hi vero panes & poma, ut comedant pueri, 8 t vinum, ut bibant , qui fessus fuerit in deserto.

3. Tum dicente rege; atubi esi filius domini tui? dixit Tziba regi, ecce residet Je- rufchalajimis ; dicit enim, hodie reddituri sunt mihi domus Jifraelis regnum patris mei.

4. Quamobrem dixit rex Tziba;; ecce tuum e (io quicquid erat Mephiboschethi: cui dixit Tziba ; incurvans me honorem habeo, inveniam gratiam in oculis tuis, domine mi rex.

3. Deinde progrediebatur rexDavidBa- churima versus : ecce autem inde quidam prodiens ö familia domestica Schaulis , nomine Schimhi, silius (fera: procedebat indesinenter maledicens.

< 5 . Et appetebat lapidibus Davidem,& o- mnes servos regis Davidis ; quamvis totus populus Lc robustissimi quique , a dextera ejus, 8c a sinistra ejus essent.

7. Sic autem dicebat Schimhi, maledicendo ei; exi, exi vir sanguinarie,& vir nequissime.

z. Convertit in te Jehova omnes caedes familia: Schaulis, cujus loco regnasti; tradbt- que Jehova regnum ipsum in manum Ab- fchalomi filii tui: jam ecce tein malo tuo, quia vir sanguinarius es.

9. Tum dicenti Abifchajo filio Tzerujx regi: quare malediceret canis iste mortuus domino meo regi ? Transeam, quaeso, ut auferam caput ejus.

10. Dixit rex, quid mihi vobifeum, filii Tzerujx ? si maledicit: atque si Jehova edixit ei- maledic Davidi, ecquis dicat, quare sic facis ?

11. Deinde dixit David Abifchajo Sl omnibus servis suis, ecce filius meus, qui prodiit e visceribus meis , quxrit vitam meam: quanto igitur magis nunc Binjaminita iste: finite eum,ut maledicat,quia edixit ei Jehova.

12. Fortasse respiciet Jehova ad afflictio- ' nem racam,& reddet Jehova mihi bonum 1
loco maledictionis ejus hodierno die.

13. Itaque progrediebatur David cum hominibus suis, itinere suo; quamvis Schimhi pergens in latere montis ex adverso ejus indesinenter malediceret, & appeteret lapidibus ex adverso ejus, & injiceret pulverem.

14. Sic advenit rex St totu» Jjopulus, qus erat cum eo fessi; St recreavit fe ibi:

15 Abschalom vero St totus populus eju* Jifraelitse, ingressi sunt Jeruschalajima; St Achithophel cum eo.

16. Fuit autem quum venisset Chufchal Arcanis, amicus D avidis ad Abfchalomum, St dixisset Chufchai Abfchalomo, vivat rex, vivat rex;

17. Ut diceret Abschalom Chuschajo ; haeceine esi benignitas tua erga amicum tuum? quare non ivisti cum amico tuo?

18. Dixit vero Chufchai Abschalomo; nequaquam ; quem enim elegit Jehova Sc populus hic,ac omnes Jisraelits.non essem ejus, ac cum eo manerem ?

19. Secundo, cui ego serviero ? nonne coram filio eju si quemadmodum servivi coram patre tuo, sic suturus sum coram te.

20. Dixit autem Abschalom Achithopheli; da consilium, quid facturi simus.

21. Dixit vero Achithophel Abschalomo J congredere cum concubinis patris tui, quas reliquit ad servandum domum luam ; ut audiente toto Jisraele foetidum te redditum elfe patri tuo, confirmentur manus omnium, qui tecum sunt.

22. Quapropter > quum tetendissent Abschalomo tentorium super tectum illius, congressus est Abschalom cum concubinis patns fui ante oculos totius Jifraelis.

23 Consilium enim Achithophelis, quod consulebat diebus illis, erat, ac si quis consuluisset verbum ipsum Dei: ita erat quodque consiliumAchithophelis tumDavidi,tum Abschalomo.

CAPUT XVII. Achithopheli) consilium £ 5 ” dl>T6(p6»tol.

jP\ Ixit prxtcrea Achithophel Abschalomo; -L» deligam, quxso, duodecim millia virorum , ut surgens, persequar Davidem hac nocte :

2. Et invadens eum, dum est lassus, & re- missismanibus, ita perterrefaciam eum, ut fugiat totus populus, qui cum eo esi ; sic percutiam regem ipsum solum.

3. Tum reducam totum illum populum ad te : quasi restitutio rerum omnium esi is, quem tu quaeris, toti populo erit pax.

4. Et recta videbatur res illa in oculis Ab- schalomi, & in oculis omnium seniorum Jis- ra illis.

5. Sed dixit Abschalom; voca jam etiam Chuschaium Arcarum, ut audiamus, quid sit in ore etiam ipsi.

6. Quum ergo venisset Chufchai ad Ab- schalomum, alloquutus est eum Abschalom dicendo ; in hanc sententiam loquutus est Achithophel, an facturi fumus verbum ejus? si non facluri sumus, tu loquere.

7. Dixit vero Chufchai Ab fchalomo; no» esi bonum consilium istud, quod consuluit Achithophel häc vice.

g. Deinde dixit Chufchai > tu novisti p*- p 4 tres»

ttcmtuum.Sc homines ejus eile robustos, praiterea amaro animo lunt, tanquam ursus orbatus per jorum : quumque pater tuus bellicosus sit, non pernoctabit cum populo.
9. Ecce nunc ipse delitescit in aliqua e fossis , aut in aliquo i locis suu : erit amem, quum ceciderint ex istis aliquot in principio, ut audiens quilque dicat, fuit plaga in populo, qui sequitur Abschalomum:
10. Et ipsi etiam strenui, quorum animus e/1, ut animus leonis, omnino colliquescent: novit enim totus Jisrael robustum esse patrem tuum, St strenuos, qui sunt cum eo.
11. Sed consulo, ut prorsus congregato ad te toto Jifraele aDaneBeer-fchebahum usque, sicut arena, qua; eß ad mare in multitudinem, St te ipso procedente in hanc expeditionem.
12. Aggrediamur eum ubicunque locorum reperietur.St commode ingruamus ei,quemadmodum cadit ros super terram: sic non relinquetur ex eo, ideß, ex hominibus,qui sunt «um eo vel unus.
iz. Quöd si in civitatem fe receperit,curabunt omnes Jistaelita; attolli in civitatem illam funes : St trahemus illam usque ad torrentem, adeo ut ne lapillus quidem invenia- tur ibi.
14- Tum dixit Abfchalom, St omnes Jis- taelitx melius eji consilium Chufchai Aresci consilio Achithophelis : Jehova autem prse- slituerat irritum facere'consilium Achitho- phelis, quod melius fuisset, ut induceret Jehova in Abschalomum malum suum.
15. Deinde dixit Chufchai Tzadoko, St Ebjathari sacerdotibus; ista St talia consuluit Achithophel Abschalomo , St senioribus Jisraelis: hsce vero St talia consului ego.
16. Nunc itaque mittite festinanter,indicate David! , dicendo ; ne pernoctato hac nocte in campestribus istius deserti, quin imö omnino trajicito 1 ne absorbeatur rex, St to tus populus, qui cum eo eß.
17-Jehonathan autem St Achimahatz constiterant ad fontem Kogelis , ad quos prose cta qusedam ancilla,indicavit eis, ut ipsi euntes indicarent regi Davidi: non enim poterant compatere, aut ingredi in civitatem.
tz Videns tamen eos puer, indicavit Abschalomo : quapropter abeuntes ambo festinanter, venerunt in domum cujusdam Bachu- rima, cui puteus erat in atrio ipsius, quo descenderunt.
*9- Quumque accipiens mulier ipfaexpli Casset tegumentum in superficie illius putei & expandisset super illud molam ; non innotuit res.
20. Venientibus enim servis Abschalomi ad eam mulierem domum ejus, St dicentibus, ubi eft Achimahatz St Jehonathan ? dixit eis ipsa mulier > transiverunt rivulum istum a- qus: quapropter,quum quaesivissent, ac non invenissent, reversi sunt Jeruschalajima.
Tuit autem postquam abiissent illi, ut hi ascendentes e puteo,pergerent nunciaturi regi Davidi -. dixenintque Davidi, surgite St transite festinanter hanc aquam ; sic enim consuluit contra vos Achithophel.
22. Surgens itaque David & totus populus quierat cum eo, trajecerunt Jardcnem : dum illucesceret mane,ne unus quidem deerat.qu: tton transusset J, irdenem.
25. Achithophel autem videns non fiert consilium suum, instrato asino suo surgens» abiit domum suam, St praeceptis datis i n familiam suam, strangulavit fe: sic mortuus est, St sepultus in sepulchro patris fui. .
24. David verö venerat Machanajima, quum Abfchalom trajiceret Jardenem,ipse Sc omnes Jisraelitae cum eo.
5. TuncHamasam posuit Abfchalom loco Joabi, qui prxesset militiae : Hamasa autem filius erat cujufdam nomine Jithne Jisraelitae , qui congressus fuerat cum Abigäle, filia Nachaschs, sororeTzerujse, matris joabi.
26. Et castra posuit Jisrael cum Abschalomo in terra Gilhadis.
27. Fuit autem, quum veniret David Ma- chanajiirta,ut Schobi, filius Nachaschi e Rab- baHammonitarum; StMacir,filius Hammie- lis e Lodebaro, ac Barzillai Gilhadita e Ro- gelimis:
28. Cubilia,& pelves, Sc vasa fictilia, St triticum, St hordeum, & farinam,etiam spicam tostam, Sc fabas, & lentes, etiam tostas,
29. Et mei, & butyrum^k parvas pecudes, St caseos armentitios afferrent ad Davidem, St ad populum, qui erat cum eq, ut comede - rent : dicebant enim , populus iste famelicus , & lassus, St sitibundus eß in hoc deserto.

CAPDI XVIII.

Abfchalom vilius, per comam ab arbori dependens d Joabo transfoditur.

Q Uum autem David, lustrato populo, qili _erat fecum, proposuisset chiliarchos. St centuriones eis;
a. Et commisisset David populum,tertiani manui Joabi, St tertiam manui Abilchai filii Tzerujje fratris Joabi, ac tertiam manui It- thai Gitthxi; dicebat rex populo, omnino processurus sum ego quoque vobiscum.
3. Sed dixit populus,non es processurus, nam sive plane fugeremus , non apponerent ad nos animum; sive morerentur dimidium nostri, non apponerent ad nos animum, jam ut fumus , decies mille ejfemui .- quare nunc melius erit, si fueris nostra causa pervigil ad ferendum opem.
4. Dicens itaque eis rex; quod bonum visum fuerit in oculis vestris, faciam: substitit rex in spatio ipsius porta:, dum totus iste populus procederent per centenos , Sc millenos.
5. Praecepit autem rex Joabo St Abischajo 8t Itthajo, dicendo ; leniter propter me erga puerum istum, erga Abschalomupi rSt tofus populus audiverant , quum praiciperet rex omnibus profectis de Abschalomo.
6. Egresso itaque populo in agrum obviam Jisraeli, fuit prastium ad silvam Ephra- jimitarum;
7. Ubi catfi sunt populus Jisraelis ante servos Davidis, adeo ut esset ibi plaga magna in die illo, viginti millium.
8. Nam quum esset ibi sparsum pralium in superficiem totius terra;: plures confum- sit silva Made populo, quam consumserit gladius die illo.
Obviam .autem -factus est Abfchalom
PlEfffitOj
iiütadss
ss, Mustem
SÄ, St AS
tem,d*Ä stimrus es tt 14. Dass ante; Si tarn, infeit ratis, perate tj. DtUei
ATuauljflj
Mjxptat,
ä»
s, fatal cÄeiaites tau «1 oiBii aaWm ■afiiättf ir
KmM» itk tii»,
wavitilit
VOCJtBTilOi
1 <). ((um feretj ex; Kran vii «;
:o, Dixit Miun
feiutem

!. fflxit r, Kireji,(Este», ■-sus®
m,:
tat®
£). ,««.11. will ji
fervis Davidis; St Ablchalomo insidente mulo, venit mulus subter perplpxam quercum . magnam,
ct'.--
1*8-i,- i^l
.“.ton

m non y 'no surgas,
datis in», fc niorna s fui. ahanajiia, nem.ipleS
(clialomlo. lamisa an- Jithntjj:
aAbigjle,
natrisjoa-
Abscha/o-
MdMj.
IdiiUtch.
ariiWmk-
miiUtR«.
istifajitri- .Manch« mtoflas, rvas pratis, sdDiviiim, (ik comedi iste /anali- in io; diri trbon
ipuloiqfi äiirdios >
m,tertias Htliii isi n iranit- «10,010) ibilna. iproitfiiB, BlJIKBt uMim IfflO,!® pe nun: ifOTiji! ad
lita»
itrssiMt!
a tora it ojiJnat-
bAbittit ■etmtttp r&totiä peret rex
irum obi tmJpta-i
is antest'/ mprtte
Cdenwar u q«/aJ
(jy®

magnam, cui quercui ita ha’sit caput ejus, ut penderet inter coelum Sc terram, Sc mulus, qui sub eo erat, praetergrederetur.
10. Quod videns quidam,nunciavit Joabo, ac dixit; cccevidi Abschalomum suspensum de quercu.
11. Dixit verö Joab viro illi,qui nunciabat sibi; quum ecce videris,quare ergo non percussisti eum, ibi dejiciens in terram ? nam penes me erat dare tibi decem jiclos argenteos, & cingulum unum.
12. Sed dixit vir ille Joabo , etiam si ego appenderem manibus meis mille/ic os argenteos , non extenderem manum meam in filiam regis : nam nobis audientibus, pracepit rex tibi, 8c Abischajo.Sc Itthajo, dicendo: cblcrvate, quicunque eßü, de puero isto, de Abschalomo:
13. Aut, si commisero ex me ipso salsitatem, cum nulla res celari possit a rege; an tu Alturus es te ex adverso i
14. Dixit vero Joab, non ita morabor coram te : & assumens tria tela in manum
suam, infixit ea in cor Abschalomi adhuc viventis, per mediam quercum.
15. Deinde circumdantes decem pueri armigeri Joabi .percusserunt Abschalomum , ita ut morte afficerent eum.
i(5 . Tum clangente Joabo buccinä, reversus est populus ejus, ä persequendis Jisraeli- tis; quia subtraxit Joab populum.
17. Assumsertintque Abschalomum , Sc projicientes eum in ea silva , in quandam fossam magnam, statuerunt super eum cumulum lapidum magnum valde ; omnes verö Jisraelita: fugerunt quisque ad tentoria sua.
iz. Abschalom autem assumtam statuerat sibi in vita sua statuam, in convalle regis (dicebat enim , non est mihi filius ut mollimentum statuam nominis mei:) quapropter Vocavit statuam illam de nomine suo , qua: vocatur,locus Abschalomi, usque in diem hunc.
19. Quumque Achimahatz,filius Tzadoki diceret; excurram, quasso, St mindern regi, Jehovam vindicasse eum e manu hostium ejus:
20. Dixit ei Joab; tu non is es, qui perseras nuncium hoc die, sed nuntiabis die alio : hodie autem non es nuntiaturus,quandoquidem filius regis mortuus est.
21. Dixit vero Joab cuidam /Ethiopi; abi, nuntia regi , quod vidisti: qui /Ethiops incurvans se coram Joabo, cucurrit.
22. Pergens autem adhuc Achimahatz, filius Tzadoki, dicebat Joabo, quicquid tandem sit, excurram ego quoque post ipsum Athiopem: ut diceret Joab, quamobrem tu cursurus esses, fili mi, cum tibi non sit nun- cius conveniens ?
23. Quicquid sit, inquit, excurram; cui dixit J oab\ excurre : excurrens itaque Achimahatz via planitiei, praetergressus est /E- thiopem illum.
24. Consederat autem David inter duas portas , Sc iverat speculator in tectum porta: ad ipsum murum, qui sublatis oculis suis vidit, quod ecce quidam accurrebat solus.
25. Quamobrem inclamante speculatore, Si indicante regi; dixit rex, si fossis est» nun-
cius est in ore ejus; ita veniendo indesinenter appropinquabat.
2<5.Deinde vidit speculator quendam alium accurrentem ? Sc inclamans speculator janitorem,dixit; ecce quidam accurrit solusrtum dixit rex, nuncium allaturus est etiam hic.
27. Dicente verö speculatore , ego video cursum prioris quasi cursum Achimahatzi filii TAadoki, dixit rex; vir bonus est, Sc propter nuncium bonum venit.
2g. Tandem exclamans Achimahatz , regi dixit; Pax, Sc regi honorem habuit fele incurvans facie sua versus terram, dixitque ; benedictus Jehova Deus tuus , qui dedidit homines illos , qui extulerant manum suan* contra dominum meum regem.
29. Dicenti autem regi: p inene eß puero Abschalomo i dixit Achimahatz, vidi multitudinem aliquam magnam, quum mitteret Joab servum regis, Sc me servum tuum, sed non novi, quid esset.
30. Cui dixit rex, diverte, consiste isthic t qui divertens, stetit.
31. Tum ecce AEthiops ille venit: dix/tque /Ethiops , nuncium accipiat dominus meus rex, qi^d vindicavit te Jehova hodie e manu omnium insurgentium contra te.
32. Dixit itaque rex/Ethiopi, an pax est puero Abschalomo ? cui dixit/Ethiops; sint sicut puer iste, inimici domini mei regis , 8c quicunque insurgunt contra te ad malum.

CAPUT XIX.

David deplorat Abschalomum, ignoscit offensoribus suis, amicis beneficum ostendit animum.

Um commotus rex, ascendens in coena- culum illius porta:, flebat; Sc ita dicebat, eundo ; fili mi Abschalom, fili mi , fili mi Abschalom, utinam mortuus essem ego,uti- nam essem loco tuo, Abschalom fili mi, fili mi. Caput XIX.
2. Quum autem nunciatum esset Joabo; ecce rex flet, ac luget de Abschalomo :

3. Fuit illa salus eo die conversa in luctum toti populo , quod audiret populus eo die, dicentes ; dolore afficitur rex de filio suo.
4. Et furtim populus ille eo die veniebat in civitatem ; quemadmodum furtim se sur- repturus fuisset populus rubore suffusus, si fugissent in praelio.
5. Kex verö obvolverat faciem suam, Sc clamabat rex voce magna; fili mi Abschalom, Abschalom fili mi, fili mi :
6 . Veniens itaque Joab ad regem intrö , dixit; pudefecisti hodie vultum omnium servorum tuorum, qui eripuerunt vitam tuam hodie, Sc vitam filioru-Qi tuorum,siliarumque tuarum, 8c vitam uxorum tuarum, Sc vitam concubinarum tuarum:
7. Amando osores tuos , 8c odio prosequendo amantes tui; ut qui indicasti hodie non esse tibi principes, aut servos ullo in pretio, cum experiar hodie , si Abschalom viveret,8c nos omnes hodie mortui essemus,tur.C rectum fore in oculis tuis.
8: Nunc ergo turge; exi 8c loquere, quoe sint cordi fervis tuis, nam per Jehovam juro, si non exieris , non pernoctaturum quemquam apud te hac nocte; Sc pejus tibi futurum hoc omni malo , quod obvenit tibi ab adolescentia tua usque nunc.
I'5 S Eui-

9. Surgens itaque rex, consedit in porta : quod quum toti populo nunciassent,dicendo; ecce rex considet in porta, venit totus populus ante regem,Jisiaistitx vero fugerant quisque in tentoria sua.
10. Erat autem totus populus iste disceptans apud se in omnibus tribubus Jifraelis, dicendo; hic rex eripuerat nos b manu o- innium inimicorum nostrorum,& idem liberaverat nos e manu Pelifchthxorum , modo «utem fugit ex hac terra ab Abschalomo.
11. Abschalom vero , quem unxeramus regnaturum super nos , mortuus est in hoc prxlio : nunc ergo quare quiescitis a revocando reges
11. Quapropter rex David misit ad Tza- dokum , & ad Ebiatharem Sacerdotes , qui dicerent; alloquimini Seniores Jehudx, dicendo,quare enetis postremi ad reducendum regem domum suam: cum sermo totius Jis- raehspervenerit ad regem de reducendo eo domum suam ?
13. fratres mei estis,os meum.Sc caro mea estis: quare ergo postremi essetis ad reducendum regem :
14. Hamas* quoque dicitote; aanon os tneum,& caro mea es i ita faciat mi Iu Deus, & ita pergat, fi non princeps militiae futurus es coram me omnibus diebus loco Toa- bi.
15. Sic, quum inflexisset animum omnium virorum Jehudx,quasi viri unius,miserunt ad regem, qui dicerent ; revertere tu,8c omnes fervi tui.
id. Revertens igitur rex, venit usque ad Jardenem: Jehuda autemvenitGilgalem.ut iret obviam regi, ad traducendum regem cis Jardenem:
17. Quum festinans Schimhi,filius Gerx, Biniaminita , qui erat e Bachurimis,descendit cum viris Jehudx obviam regi Davidi:
18. Kt mille viri cum eo e Binjamine; Tziba quoque minister familiae Schaulis, Sc quindecim filii ejus , 8c viginti fervi ejus cum eo,qui transmiserunt Jardenem ante regem.
“ 19. Quum ergo transivisset ponto iile, ad transvehendum familiam regis,8c ad faciendum , quod bonum videretur in oculis eius; Schimhi silius Gcrx procidit coram rege, quando trajecturus erat per Jardenem.
20. Et dixit regi; ne imputet mihi dominus meus iniquitatem, neque recorderis,qu* inique egit servus tuus, quo die egressus est dominus'meus rex Jeruschalajimis.ut rex reponat in animo suo.
11. Agnoscit enim servus tuus, ego enim peccavi: sed ccce veni hodie prior tota domo Josephi, ut descenderem obviam domino meo regi.
ii. Respondente vero Abischajo , filio Tzerujx , ac dicente; an propterea morte non afficeretur Schimhi , cum maledixerit uncto Jehovx i
13. Dixit David: quid mihi vobiscum filii Tzeruix , quöd estis mihi hodie adversarii i hodiene afficeretur morte quifquam in Jis- raele ? nam nonne agnosco hodie me esse regem stiper Jisraelem ?
24. Dxxitque rex Schimhi i fi i,non es mo' riturus ; 8c juravit ei rex. i%. Mephibaseheth quoque,nepos Schau-
Cap. I§.
lis,descenderat obviam regi: non curaverat autem pedes suos , neque curaverat mysta- cem suum , 8c vestes suas non laverat.ex quo die abierat rex , usque ad diem, quo venit cum pace.
16. Fustque obvius regi,quum rediret reit Jeruschalajima , cui dixit fex ; quare non proficiscebaris mecum,Mephiboscheth ?
27. Qui dixit, domine mi rex,servus meus decepit me; nam dixerat servus tuus,insternam mihi asinam, ut insidens ei abeam cum rege,quia claudus efi servus tuus.
28. Et traduxit servum tuum apud dominum meum regem: dominus autem meus rex est sicut angelus Dei,quare fac, quod bonum videtur in oculis tuis.
19. Nam non erant omnes e familia patris mei,nisi rei mortis apud dominum meum re- gem,quum posuisti servum tuum inter comedentes cibum mensae tuae ; St quid efi mihi amplius juris posiulandum , aut expostulandum amplius apud regem ?
30. Cui dixit rex, quare eloquereris ultri verba tua? edixeram, ut tu,St Tziba partiamini agrum.
31. Dixit vero Mephiboscheth regi, vet omnia accipiat ; postquam venit dominus meus rex cum pace domum suam.
31. Barziilaj quoque Gilhadita descende- rat Rogelimis ; quare trajecit cum rege Jardenem , prosequendo eum per Jardenem.
33. (Erat autem Barziilaj senex valde, natus octoginta annos, qui sustentaverat regem,dum resedit Machanajimis.nam vir magnus erat valde.)
34. Dixit itaque rex Barzillajo; tu progredere mecum, St sustentabo te apud me Jeruschalajimis.
35. Sed dixit Barziilaj regi: quantum est tempus annorum vita: mex , ut ascendam cum rege Jeruschalajima?
36. Natus sum octoginta annos hodie; an dignoscere postum inter bonum Sc malum? num gustare poterit servus tuus, quod comedam St bibam? num audire potero amplius vocem fautorum St cantatricum ? St quare esset servus tuus amplius oneri domino meo regi?
37. Perparum transierit servus tuus J arde-' nem cum rege; quare ergo retribueret mihi rex retributionem hanc;
38- Revertatur quasso,servus tuus,ut moriar in civitate mea , apud sepulchrum patris mei 8 c matris meae : Sed ecce servus tuus Cimeham transiturus est cum domino meo rege, cui fac, quod bonum videtur in oculis tuis.
39. Quamobrem dixit rex,mecum transeat Cimeham.CLiiego faciam,quod bonum videtur in oculis tuis : prxterea, quicquid optaveris a me,efficiam tibi.
40. Quiimque trajecisset totus populus Jardenem, Sc rex quoque trajecisset, osculatus rex Barzillajum, benedixit ci; qui reversus est in locum suum.
41. Deinde progresso rege Gilgalem , & Cimehane progrediente cum eo.qiium totus populus Jehudx prosequerentur regem, ac etiam pars populi Jifraelis ;
42. Ecce omnes Jisraelitx venientes ad regem, Sc dixerunt regi ; quare furtim abduxerunt tc fratres nostri, viri Jehudx , tradu-
wn*

oncunvtnj ' «tatmyy/
nat **%. - ii quo vaa "’ 1
rediret i« quare n« ■heth! ervusmea uus.insler- abeam cutn
pud domi, item mei»
,quod bo*
nulla patiit
tumulum- lintei eo». tfidejinii texpoWtt.
Tzibapartih
itftreji.vd ' ait Jam
descenle- imejn:- rienem, valde, na- iverat ie- ■ mvirma* ^
i tu pio« j lapaiiM ■

it iliickl r
loshodietM > a Siria! t
J.JBdictlJ- f
muß l
siSipit dottiaomea r si
SKffiJlti.!' itatiäsM 1
1 f llUSiUt B> ultlmiii p- ecee ieri» - ucidojiii*.
lUtM ia,'
o transeat . uimtddt; [uid opta.
is popula - iet, oioifr quire»
l^alefflii quum tot» regen, a •
lente! ad» - '
jrtin aUt üör.ack
0

centes regem cum familia ejus cis J ardenem. m omnes homines Davidis cum eo ?

Y 43. Responderunt autem omnes viri Jehu- « 5 * contra viros Jisraelis, quum sit rex propinquus mi hi,cur ergo accensa est ira tibi de hac re ? an quicquam comedimus a rege t an donativum donavit nobis i 44. Respondentes vero viri Jisraelis viris Jehudx,dixerunt; decem partes mihi sunt in rege, atque adeö pro Davide potior sum te ; quare ergo vilipendisti me ? annon fuit sermo meus prior apud me de reducendo rege meo; sed durior fuit sermo virorum Jehudx sermone virorum Jisraelis.

CAPUT XX.

Schebahseditionem movet contra Davidem, Hamaja fraudulenter perimitur d Joabo ; Schebah capite mulcintur.

Bi autem casu aderat vir nequam, nomine Schebah , filius Bicri Binjaminita : qui clangens buccinä , dicebat ; non cfi nobis pars cum Davide , neque eß hobis possessio ' cum filio Jischai, quisque ad tentoria sua , 6 Jisratlitx.

2. Sic ascendens a Davide quisque Jisraeli- ta.sequutus est Schebahum,filium Bicri : homines vero Jehudx adhxsenmt regi suo a Jardene usque Jeruschaiajima.

3. Ingreisus autem ut fuit David domum suam Jeruschalajimis, asiiimtas rex decem feminas concubinas , quas reliquerat ad custodiendum domum suam , tradidit eas in custodiam, ubi sustentabat eas, St cum eis non congrediebatur: sed fuerunt vinf te usque addiern mortis ipsarum, viduitate in vitam.

4. Kdixit autem rex Hamas* , convoca mihi viros Jehudx,in diem tertium; 8c tu hic te siste.

5. Itaque abiit Hamasa ad convocandum Jehudam; sed sivit ifie , ut tardarent ultra tempus illud,quod constitutum erat ipsi,

6 . Quapropter dixit David Abischajo; nunc magis nobis nociturus esset Schebah, filius Bicri,quam Abschalom : tu assume servos domini tui, & persequere eum,ne inveniat sibi civitates munitas, & eripiat se cx § oculis nostris.

7. Itaque prodeuntes post eum homines Joabi, 8t Cerethxi, ac Pelethxi.Sc robustissimi quique prodierunt Jeruschalajimis ad persequendum Schebahum,filium Bicri.

8. Ipsis acentibus apud lapidem illum magnum, qui V/? in Gibhone , Hamasa obvenit eis: Joab autem erat accinctus chlamyde sua vestimenti sui, super quam erat zona cum gladio copulato lumbis ejus in vagina sua > ut ipso eunte caderet gladius.

9. Tum dixit Joab Hamas«, tiine prospere agis frater mi ? apprehendi tque manus dextera Joabi barbam Hamas«,ut oscularetur eum.

10. Quumque Hamasa non caveret sibi a gladio , qui erat in manu Joabi, percussit eum illo in quinta costa ,St effudit viscera ejus in terram, adeö ut non iterato ei iHu moreretur : deinde Joab cum Abischajo fratre suo persequutus est Schebahum, filium Bicri.

11. Quidam autem stabat juxta illum e pueris Joabi,qui dicebat,quisquis est bene affectus erga Joabum, Sc quisquis eji pro Davi de, sequatur Joabum.

12. Interea Hamasa volutabat se in suo sanguine, in medio tritae vi* : quamobreni videns vir ille subsistere totum populum, avertit Hamasam ab ipsa trita via m agrum, & conjecit super cum pannum , quum vidisset quemvis venientem ad illum consistere.

13. Quum amotus esset ä tritavia; progrediebatur unusquisque post Joabum , at! persequendum Schebahum, filium Bicri.

14. Erat autem progressus per omnes tribus Jisraelis Abelum , nimirum Beth-Maha- c* cum omnibus Berxis , qui congregantes se etiam sequebantur eum.

15. Venientes igitur illi, obsederunt eum Abeli - Beth-Mahacx,8c straverunt aggerem ad civitatem,adeo ut staret solo instructa muro : St totus populus, qui erat cum Joabo, perdebant dejicientes murum.

16. Tum inclamavit mulier sapiens de civitate : audite, audite,dicite, quasso,Joabo,appropinqua huc usque, ut alloquar te.

17. Qmimque appropinquasset ad eam,dixit mulier ; tune es Joab i qui dixit, sum : & ea dicente,audi verba ancili* tu* , dixit, ego audio.

18. Itaque loquutaest,dicendo; omnino loquebantur principio , dicendo ; haud dubie interrogabunt Abelxos, St ita absolverint.

19. Ego<?.vpacem colentibus, e fidelibu» Jisraelis' sum : tu quxris morte afficere incolas civitatis, St quidem metropolis in Jisi- raele, quare absorberes possessionem Jcho v*;

20. Respondit vero Joab,dicens; absit,absit mihi,ut absorbeam, St ut perdam.

21. Non ita se habet res , sed quidam 4 monteEphrajimi Schebah, filius Bicri,nomine suo, extulit manum suam contra regem Davidem ; tradite eum solum , St abibo ab obsidione hujus civitatis : quapropter dixit mulier illa Joabo, ecce caput eius mox projicietur ad te per murum.

22. Et ita incessit mulier illa apud populum sapientia sua , ut amputantes caput Schebahi, filii Bicri, projicerent ad Joabum, qui, quum danxisset buccina.disperli sunt ab obsidione civitatis quisque in tentoria sua i Joab vero reversus est Jeruschaiajima ad regem.

23. Sic Joab prxerat toti militi* in Jisrae- le: Benaja autem, filius Jehojadalu prxerat Certthxis St Pelethxis.

24. Et Adoram prxerat tributo : St Jeha» schaphat, filius Achiludis erat a memoria.

25. Scheja autem scriba: Tzadok vero & Ebjathar sacerdotes.

2Ü. Et etiam Hira,Jairitcs erat praeses pr# Davide.

CAPUT XXI.

Fames triennalis , ejtifque causa iff remedium. Quatuor beUa Davidu inVclisch- thxos.

F Uerat autem fames temporibus Davidis, tribus annis continuis; deinde requisivit David faciem Jehovx : cui dixit Jehova, propter Schattiern, Si. domum illius sangai-

nariam eft , eo quod morte affecit Gibhoni- tas.

2. Itaque rex accersitis Gibhonitis , allo- quutus est eos: Gibhonitx autem non e filiis Jisraelis erant , sed e residuo Ernorxi, quibus, etsi filii Jisraelis juramento caverant , tamen quxsiverat Schaul percutere eos, affectus zelo pro filiis Jisraelis 8t Jehn- dx.

3. Et dixit David Gibhonitis, quid faciam ■vobis ? 8c quanam re expiabo , ut benedicant possessioni Jehovre i

4. Cui dixerunt Gibhonitx , non agitur mihi de argento, aut auro cum Schaule, 8c cum familia ejus, neque agitur nobis de ullo morte afficiendo in Jisraele

quibus dixit; id, quod vos dicetis, facturus funi vobis.
5. Tum dixerunt regi, viri illius , qui absumpsit nos, St qui cogitavit contra nos ;per quem exterminati fumus , ne consisteremus in ullo termino Jisraelis :
< 5 . Ex illius ergo filiis dentur nobis septem homines , quos suspendamus Jehovx apud Gibham Schaulis, 6 electe Jehovx : quibus dixit rex, ego daturus sum.
7. Sed clementia usus efl rex erga Mephi- boschethum, filium Jehonathanis,filii Schaulis ; propter juramentum Jehovx , quod fuerat inter ipsos, inter Davidem, & Jehona- thanem, filium Schaulis,
8. Et accepit rex duos filios Ritzpx, filix Ajx , quos pepererat Schauli, Armonin & Mephiboschethum; St quinque filios Jororh Micalx,filix Schaulis,quos pepererat Hadrie- li, filio BarzillaiMecholano :
9. Tradiditque eos in manum Gibhonita- rum, qui suspenderunt eos in monte coram Jehova; sic ceciderunt hi septem simul: sunt autem affecti morte ipsis primis diebus messis, in principio messis hordeacex.
ros Accepit autem Ritzp«, filia Ajx quoddam cilicium, quod tenderet sibi ad rupem illam a principio messis , donec effunderetur aqua super eos i coelis : ut non sineret volatilia cxli quiescere super eos interdiu, aut bestias agri noctu.
ix. Et renunciatum est David! , quod fecerat Ritzpa, filia Ajx, concubina Schaulis.
12. Et abiens David, accepit ossa Schaulis, St ossa Jehonathanis filii ejus a civibus Jabe- schi Gilhadis : qui suffurati erant ea e platea Beth-Schanis, ubi suspenderant eos Pelisch- thxi: quo tempore percusserant Pelischthxi Schattiern in Gilboha.
1;. Quumque deportasset inde ossa Schaulis,8t ossa Jehonathanis filii ejus; collegerunt ossa eorum, qui suspensi fuerant.
14. Sepelivertintque cum ossibus Schaulis, St Jehonathanis , filii ejus , in terra Binjami- nitarum Tzelahi, in scpulchro Kischi, patris illius, fecertintque omnino - prout prxcepe- rat rex: sic exoratus est Deus ipsi terrx post illud.
1;. Quum autem adhuc esset bellum Pe- iischthxis contra Jisrae litas ; descendens David, 8t fervi ejus cum eo, pugnaverunt contra Pelischthxos ita,ut defessus esset David. _ \
16. Tum Jischbi Benob, qui erat enatis cu- jusdam gigantis, cujus mucronis pondus erat «receiuonim fidorum pondus, ex chalybe,
eratque accinctus novo gladio , cogitabat
percutere Davidem:
17. Sed opem tulit ei Abischaj > filius Tzc- rujx ; 8c percutiens Pelischthxum, morte affecit eum : tunc jurarunt homines Davidis ei,dicendo, non es proditurus ultra nobiteum inprxlium, ut non exstinguas lucernam Jisraelis.
ig. Fuit quoque postea, quum adhuc esset prxlium Gobi contra Pelischthxos ; ut tunc percuteret Sibcai Chuschathxus Saphum,qui erat e natis ejusdem gigantis.
19. Item fuit adhuc prxlium . Gobi cum Pelischthxis : ubi percussit Elchanan , filius Jahare-Oregim Beth-Lechemita, Goljathi Gitthxi fratremj cujus hastile erat, ut jugum textorum.
20. Fuit item adhuc bellum adGathumt eratque quidam procerus , cujus manuum St pedum digiti erant feni, viginti quatuor numero , St ipse quoque natus erat eidem giganti.
21. Quem, quum probro afficeret Jisrae- lem , percussit Jehonathan, filius Schimhai, fratris Davidis.
22. Quatuor isti editi sunt eidem giganti Gathi; qui ceciderunt manu Davidis,St manu fervorum ejus.

CAPUT XXII.

Psalmtos Davidis 1S. conflans epinicio , eu-
chariftiA prophetia.

TPLoquutus autem est David Jehovx verba -Li cantici hujus ; qua die eripuerat eum Jehova e manu inimicorum ipsius, ut e manu Schaulis:
2. Et dixit-.Jehova petra mea,St propugnaculum meum, St liberator meus, a me eft.
3. Deus rupis mex, in quem me recipiam: clypeus meus St cornu salutis mex, editus locus meus, St perfugium meum , servator meus, ä violentia servas me.
4. Laudatum invoco Jchovam; St ab inimicis meis servor.
$. Quum circumdant me irrumpentes fluctus mortis ; torrentes hominum nequam perterrent me.
6 . Dolores fepulchri circumeunt me, occurrunt mihi tendieuhe mortis:
7. In ipsa angustia meainvo-o Jehovam, St Deum meum inclamo : qui exaudit e templo suo vocem meam, St clamorem meum auribus suis.
8. Et concutitur ac movetur terra, fundamenta caelorum commoventur: concutiuntur autem, quum ira accenditur ei:
9. Qtiumascendit fumus per nasum ejus. St ignis ex ore ejus consumit; prunx ardent ab eo:
10. Et demittens coelum , descendit cum caligine sub pedibus suis :
11. Et insidet Cherubinis St volat, ac conspicuus est super alas venti :
12. Et circumponit sibi tenebrarum tuguria: atrorern aquarum,densitates superiorum nubium.
13. Splendore, qui efl ante eum, ardent prunx ignex.
14. Tonat e coelis Jehova; St excelsus edit vocem suam :
1;. Et emittit sagittas, quibus dispergit illos; fulgur, quo fundit illos ;
1 6. Coa«
T
iMi;* 3
a«
«ickiSHE'
jj. Oiaimmt mi!
itita in
atttuwme; ':i, Tifcit mihi aaiaifcui« jtm itita 1 r.Qamobsen
meotaikAifi
ttio:
14, Dtqsttp FtOJÄK»
Minii 1 immmflsa a oculis tuis, ■i CmitrJp a wi»/ferti, i
*
jaibka j.Pdjiii* aulo iif*«ntl :c, (liMiotud ÄfiiMnnf thut trini iaBimsaff ;i. BujiisDfito 1
Kiafisi :®i Jups e Hiite
a m.
J 4 . Dilposui tlinacefa:)(, Docens /fagatur ai Karadas «fando m y. Dilatas j se fallant i i!. Perii)«
SiiqieKrt
J.ft<wlin
tshptist
fassen
■«fiiiinti

ctiamiaon
‘■iljifl "i 1 vim, j-^ii
~ltBl
Ss

togitli»)
fiiiuST2(. M,««! ss Djviii »obiicin «iumji
Ihnt eilt s i ut tun;
iphum,qa
Gobi aij ran, Äliiii Goi/ithi
'tflllt]U-
.Gjttam; s nuniBB uti quatmt i «at eiij
iterttjfe
arSito,
indisS«»
acie,»
aramta iteiim/e- l e ntanil'
MMM- imtef. irircipW mtst.ttw mu fas;
am ; & ai ia-
ajeiittsfr
tm ntp®
«*»«:•
s:
0;o]Ao® aauditt® BOrem s®
ferra, fiir. 4 : ■ coMti» ei:
ism eias, uig arient
cndit»
lat, ac c»
irum tus CupeM ® 1 2 3 4 * 6 7
:um,ar-!e
exalto« 8 * 10 11 12 13
teiW
dCif
Cap. 22
J

16. Conspiciuntur etiam imi alvei maris, revelantur fundamenta orbis habitabilis ; increpatione Jehova; , ü flatu fpirittis nasi ejus.
17. Mittens ex edito, assumit me ; extrahit me ex aquis multis.
ig.Eripit me ab inimico meo valentioretab osoribus meis, quum robustiores sunt me,
19. Occurrunt mihi in tempore calamitatis mea;; est autem Jehova scipio mihi:
20. Et educit in latum me < liberat me, quia delectatur me.
ai. Tribuit mihi Jehova secundum justitiam meam : secundum puritatem manuum mearum restituit mihi.
22. Quum observo vias Jehova;,neque im probb averto me a Deo meo:
2;. Sed omnia judicia ejus in conspectu meo sunt; 8c ab ullo statutorum ejus non recedo :
24. Denique quum sum integer illi, 8c caveo mihi, ne inique agam:
25. Restituit mihi Jehova secundum justitiam meam; secundum puritatem meam coram oculis suis.
26. Cum benigno benignum te exhibes ; cum wo forti, integro integrum te exhibes:
27. Cum puro purum te praebes; at cum perverso eluctaris,
28. Populum autem afflictum servas , & oculos tuos contra elatos dejicis.
29. Quinimö tu es lucerna mea, 6 Jehova; & Jehova illustrat tenebras meas :
30. Per te enim transcurro turmam, per Deum meum transilio murum. ,
31. Hujus Dei fortis integra est via: sermo Jehovse purgatissimus eft , clypeus est omnibus, qui se recipiunt ad eum.
■32. Nam quis eft Deus fortis praeter Jeho- vam ? & quis rupes prieter Deum nostrum ?
33. Hic Deus fortis robur esi meum, mea strenuitas: & expeditam reddit integre viam meam.
34. Disponit pedes meos, ut cervarum; ut in excelsis meis statuat me.
33. Docens manus meas praelium ; adeo Ut frangatur arcus chalybeus brachiis meis.
315. Nam das mihi dypeum salutis tuse; & mansuetudo tua adauget me.
37. Dilatas gressui meo locum meum, neque vacillant malleoli pedum meorum.
38. Persequor inimicos meos, ut perimam eos: neque revertor, donec consumam eos :
39. Et consumo cos,ac frango eos, adeö ut non exsurgant, sed cadant sub pedes meos.
40. Accingis enim me robore ad bellum; prosternis sub me insurgentes in me :
41. Et inimicorum meorum exponis mihi cervicem; odio habentium me,ut exscindam eos.
42. Circumspectant, sed non est, qui servet ; ad Jehovam , sed non exaudit eos.
43. Contundo itaque eos tanquam pulverem terrse; ut lutum platearum comminuo cos, dispando eos.
. 44- Sic liberas me ab iis, qui contendunt in populum meum : conservas me in caput gentium: populus, quem non noveram, serviunt mihi.
45 - Alienigenae mendaciter se dedunt mi- w: ad auditionem aurii cbetliunt mihi.
46. Alienigenae decidunt, & horrescunt 4 conclavibus suis.
47 - Vivit Jehova, & benedicta rupes mea: quapropter exalteturDeuS rupis salutis meae.
48. Deus ille fortis, qui praestat ultiones mihi; Lc deturbat populos subter me:
49. Qui exitum dedisti mihi ab inimicis meis ; 8 c supra insurgentes in me exaltasti me, i viro violentissimo eripuisti me.
30. Idcirco celebrabo te, Jehova, in gentibus ; Si nomini tuo psallam :
31. Dicens ipsum este turrim,omnimodam salutem regis fui, & exercere benignitatem erga unctum suum, Davidem, & feinen ejus usque inseculum.
CAPUT XXII r.

Verba wviffima Dar, i dii, (ST catalogus virty-
rum ipfius illustrium. sAEnique haec sunt verba Davidis postre- JL. ma: Dictum Davidis,filii Jischaj; dictum inquam , viri, qui constitutus est excelsus,unctus Dei Jahakobi, Lc amoenus psalmis Jifra- e litarum.
2. Spiritus Jehovae loquutus est in me; 3 c sermo eyis per linguam meam.
3. Dixit Deus Jisraelis, mihi locuta est rupes Jifraeiis : qui dominatur hominibus istis, justus esto, dominans in timore Dei.
4. Et erunt ut quum lucente mane oritur Sol: ut mane non nubilo herba tenera e terra exiflit a splendore post pluviam.
3. Quamvis non fit ita domus mea erga Deum fortem: quandoquidem foedus perpetuum disposuit mihi, ordinatum perstat in rebus omnibus , atque conservatum, quum tota salus mea , totiimque desiderium Jit , quando non facit, ut pullulet.
6. At homines nequam, ut spina; remotx erunt omnes > quia non capiuntur manu:
7. Sed, qui attrectaturus est eas, munitur ferro 8c hastili: ut igne prorsus comburantur in eadem sede.
8- Ista sunt nomina robustissimorum , qui erant Davidi: Jofcheb Bafchebeth, Tachce- monita primarius tribunorum : huic gratum fu,t hastato una vice invadere octingentos confodiendos.
9 .Post hunc Elhazar, filius Dodonis Acho« chaei: inter hos tres robustissimos comites Davidis fuit, quum exponerent vitam suam contra Pelifchthxos congregatos illuc ad bellum, abeuntibus Jifraelitis.
10. Is furgens, percussit Pelifchthxos, usque dum defatigata esset manus ipsius, & adhaereret manus ipsius gladio suo , praestante Jehova salutem magnam illo die : post quem reversus est populus tantum ad spoliandum. ,
11. Post hunc autem Schamma,filius Agae Hararites : quum congregarentur Pelifch- theei in catervam, ubi erat portio agri plena lentibus, & populus fugeret ä facie Pelisch- thseorum;
12. Stitit fe in medio, illius portionis, ut liberaret eam, percussitque Pelifchthseos ; ita praestitit Jehova salutem magnam.
13. Praeterea descendentes tres isti supra triginta , primarii convenerunt in messe ad Davidem, ad speiuncam Hadullami : quum caterva Pelischthaeorum castra haberent in ccuvalls Raphssoruui,
(Nar*

14. (Nam David tunc agebat in suo propugnaculo , & statio Helischthatorum tunc erat ai Bcth-Lechemum.)
15. Et desiderio motus dixit David: o fi quis bibendam daret mihi aquam e cisterna Beth-Lechemi. quse est ad portam.
1 6. Quapropter perruperunt tres isti po- tentissimi per castra l'elischthseorum.Sc Haustam aquam e cisterna Beth-Lechemi, qux efl ad portam, deportantes attulerunt ad Davidem: qui noluit bibere eam,sed effudit eam
' Jehova.'.
17. Dicebat enim; absit mihi, Jehova, ut faciam hoc, an sanguinem istorum hominum,qui iniverunt periculum vitat suae, biberem ' sic noluit bibere illam: hatc fecerunt tres illi potenti(Timi i
ig. Deinde Abischai, frater Joabi, filius Tzeruj* erat primarius horum trium , qui vibravit hastam suam in trecentos , quos confodit: eratque nominatissimus inter hos tres.
irj. Horum trium, nonne quia honoratissimus ernt, fuit illis princeps ! attamen usque ad illos tres non pervenit.
20. Et Benaja, filius Jehojadahi,silius viri strenui, magnus rebus gestis > e Kabtzeele i is percuffttduos valentissimos Moabitas,& idem descendens percussit quendam leonem in medio cisterna: tempore ni vis.
21. Idem quoque percussit quendam JE- gvptinm spectabilem magnitudine, quum effit in manu Aegyptii hasta > descendit ad eum baculo ; St arripiens hastam i manu aEgyptii, interfecit eum hasta ipsius.
22. Hac fecit Benaja, filius jehojadahi: qui eint nominatus inter hos tres potentes ;
2;. Honoratus supra triginta , quamvis ad tres illos non pervenerit: quamobrem praeposuit eum David satellitio suo.
24. Haläel frater Joabi supra triginta istos: Elchananem filium Dodonis Beth-Lechemi. tam:
5-$.SchammamCharoditam: Elikam Cha- x oditam:
16. Cheletzum Haltitam : Hiram, filium Hikeschi Tekohxum:
27. Abihezerem Kanathothanum ; Me- bunnajuni Chuschathaium:
28. Tzalmonem AchochammiMaharaium JCetophathxum:
29. Chelebum filium Bahans Netopha- thseum: Itthajum filium Iiibbai e Gibha Bin- jaminitarum:
30. BenajamEirhathonaeuimHiddajumex una vallium Gahaschi -.
31. Abi-HalbonemHarbathxum: Hazma- vethum Barchumauim:
32. Eljachbam SchahalbonKUm : e filiis Jasehenis Jehonathanem:
33. Schammam Hararitam : Achjamum, filium Schararis, Araritam:
34. Elipheletum filium Achasbai Maha- ehathaii : Elihamum filium Achithophelis Giluntinum:
33. Chetzravum Carmelitam; 1'aharajum Arbaeum:
l'>- Jigealem filium Nathanis e Tzoba: Banin Gaditam:
. 37- Tzelekum Hammonitam : Nachara- /um Beerotliitam > armigerum Joabi, filii Izsnyx i
38. Hiram Jithrxum: Garebumjithraum:
39. Urijam Chitthaeum : omnes sunt triginta septem.

CAPUT XXIV.

Pestis triduana, ejusque causa , ist remedium,

P Errexit autem ira Jehova: accendi in Jis- raelitas.quum incitässet adversarim Da- videmin eos, dicendo,age numera Jisraelem & Jehudam.
2. Edixit enim rex Joabo principi copiarum silarum, discurre jam per omnes tribus Jisraelis a Dane Beerschebahum usque ; 3c recensete populum: ut sciam numerum populi.
3. Et quamvis diceret Joab regi, at adjiciat Jehova Deus tuus ad populum , quotquot sunt centuplum , idque oculis domini mei regis videntibus : dominus autem meus rex quare delectaretur re hac i
4. Tamen confirmatum est verbum regis apud Joabum, & apud praefectos copiarum: quapropter egressus est Joab, & praefecti copiarum conspectu regis , ad recensendum populum Jisraelem.
5. Et trajicientes Jardenem; castra posuerunt adHaroherem, a dextera civitatis, quae est in medio torrentis G adit arum, Jahzerem usque.
6 . Deinde venerunt Gilhadem, & in terram inferiorem recens comparatam : postea venerunt Dan Jahanum, St circa Tzidonem.
7. Et venientes ad urbem munitam Tyri, St omnes civitates Chivvaei, & Cenahanaii; processerunt ad meridianum tractum Jehu- da: Beerschebahum.
8. Denique, quum discurrissent per totam terram; venerunt exactis novem mensibus Sc viginti diebus Jcruschalajima :
9. Ubi dedit Joab numerum census populi regi: erant autem Jssraelitarum octingenta millia virorum strenuorum , stringentium gladium, virorum autem Jehuda: quingenta millia.
10. Tum animus Davidis affecit eum, postquam numerasset populum : quapropter dixit David Jehovx ; peccavi valde in eo , quod feci, sed nunc Jehova,

transfer, qux- fo iniquitatem fervi tui , nam stulte egi valde.
ii. Quumque furrexisset David mane, verbum Jehova: fuit ad Gadem, prophetam videntem Davidis, dicendo:
12. Abi, ut alloquaris Davidem, ita ait Jehova, tria ego propono tibi ; delige unum ex his, quod faciam tibi.
13. Veniens ergo Gad ad Davidem,renun- ciavit ei: dixit enim ei; an eveniet tibi septem annorum fames in terra tua : an vero, ut fugias tribus mensibus, ;\ facie opprimentium te, ita ipse persequetur te: an denique ut sit tribus diebus pestis in terra tua ? nunc cognosce, & vide, quid rei responsurus sim ei, qui misit me.
iq.Dixit vero DavidGadi,angustia est mihi valde : incidamus, quasso, in manum Je- hovs , nam magna; sunt miserationes ejus, in manum autem hominis ne cadam.
15. Itaque posuit Jehova pestem in Jis- raele ab eo mane usque ad tempus constitutum : qua mortui sunt de populo a Dane
usqu*
ter®- ,.
WiiW.f 11
jjiti^f 1 r .pi **l
A&atjoj faßte orcs,
am $Daiiettc!» Ait «,)!«!' KtSAjck iphiMc ilNÄi.P! ion:
20 . (Jtntpr
& lilJO!
CA1
cfl IfM t
Ha itmpi SIS am Di W ii quait
JMBtr.illil
djwwptait
LtSISLW
liniat»,«! VQratts »ttnwij ÄijauSi ■um adregei ■). Int am bn: eratqut Ufxrtront i- Adonijs 1 sfcJuend trat sibi cunnos pHCUli i Qutm ä'iebat.ici aioqut bona
ssilHßi;
'Jadsjf
Phemii
'Mj»
"Miri,
,-HAi
'■»aäa..

rojithrauj nes simt tt
V. '
'■ > C itt:
Kendi aijj
«ajisnät
rincipi copjj omnes tribu "M 9 ‘B ;4 waerunt po.
gutjiji. “m i quot- »lis domit »mein«,
foAvffli rtja :os (opara isiMt» tecffliat
Ärisoll»
ivi’tstis,p
njalKsj
',&int O: M zidmoi, tam Tyri, nato»; M jkdu-
Jtnota »meriisa
»foedi a otüjB itnjajj ZjliiCiffll
ire.joil- «jtojttr iit i*«), i«i,par- a feite tj
iriä tat,
,profto
!,/raait)s
!lgc DO
t tibi se an vera ppritnee n derise
lsutusil'
Ilia ei!» nani» Je MtsG
am.,
leni ' 1
jloaK"
(Kpj
Cap. r.
usque Beerschebahum, septuaginta millia virorum.
16. Extcnderitque manum suam angelus newrntjeruschalaiima, a i perdendum ea; sed poenitens Jehova istius mali, edixit angelo, qui perdebat de populo, fatis est, jam remitte manum tuam (angelus autem Jehova: erat jUxta aream Arauna Jebufai.)
17. Quum alloquutus David Jehovam , Videndo angelum, qui percutiebat populum, dixisset, ecce ego peccavi, Sc ego iniqui feci, Iti autem,ha: oves, quid fecerunt ? Iit, quafo, manus tua contra me, Sc contra domum paternam meam.
ig. Deinde rediit Gad ad Davidemdietllo: & dixit ei, ascende, statue jehova: altare in area Arauna Jebusai.
19. Et ascendente Davide secundum verbum Gadis, quemadmodum praeceperat Je- hova:
20. Quum prospectans Arauna,videret regem Sc servos ejus transeuntes ad se, egressus Arauna , incurvavit se habens honorem
Cap. r J
regi facie suä demissa in terram.
21. Dixitque Arauna,quare venit dominus meus rex ad servum suum ? cui dicente Davide, emturus ä te istam aream , ad adi- ficandum altare Jehova ,nt cohibeatur hac plaga a populo.
22. Dixit Arauna David!, accipiat St offe - rat dominus meus rex, quod bonum videtur in oculis ejus: vide hos boves pro holocausto, & has tribulas, Sc instrumenta boum in ligna.

2;. Haec omnia dabat Arauna regulus regi; dicebätque Arauna regi, Jehova Deus tuus acceptum te habeat.
24. Dixit vero rex Arauna:, nequaquam« sed omnino emam abs te pretio, neque offeram Jehova Deo meo holocausta gratis: quapropter emit David aream illam, Sc illos boves argenti siclis quinquaginta.
25. Demde exstruens ibi David altare Je novae, obtulit holocausta Sc eucharistica : sic exoratus est Jehova terra:, Sc cohibita plaga ha'C ab Jisraele.

Regum Liber prior.
CAPUT I.
Adonija regnum afsctlnns frustratur , ist
Schelomo inauguratur,
E X autem David senuerat, vergebat aetate: Sc quamvis operirent eunt pannis, non tamen calefiebat.
2. Quapropter dixerunt ei fervi ejus, quaeratur domino meo regi puella, virgo, qua fiet coram rege, Sc sit ei adjutrix, ut cubante eä in sinu tuo, calefiat dominus meus Rex.
3. Quarentes itaque puellam pulchram in toto termino Jiftaelitarum ; invenerunt A- bischagam Schunammitidem, quam adduxerunt ad regem
4. Erat 'autem puella hac pulchra admodum : eratque regi adjutrix, Sc ministrabat ei, rex vero non cognovit eam.
Adonija porro, filius Chaggitha, efferens se, dicendo, ego regnaturus sum; paraverat sibi currum, Sc equites,Sc quinquaginta Viros pracurrcntes sibi.
< 5 . Quem pater ejus nunquam dolore afficiebat, dicendo; quare ita facis: & ipse quoque bona forma erat valde , pepererat- que eum Chavgttha post Abschaiomum natum,
7. Tandem fuerunt ei sermones cum Joa- bo, filio Tzeruja, Sc cum Ebjathare sacerdote -. qui Adonijam sequuti adjuverunt:
5. Tzadok vero sacerdos, 8c Benaja filius Jf hojadahi, & Nathanpropheta, Sc Schimhi, ?.c Rehi, 8c reliqui potentes, qui erant Davi- di; non aderant Adonija.
9 - Quumque Adonija mactatis pecudibus ac bobus, usque pinguibus apud lapidem /ocheleth, qui est juxta fontem Rogelis, in- vitalfet omnes fratres suos, filios regis, Sc Omnes homines Jelnida, servos regis :
, 1 Nathanem vcroProphetam,'Sc Bcna- Jani, Sc reliquos potentes, ac Schelonionem rr.itrcm suum non invit äffet -.
zi. Alloquutus est Nathan Bath-Scheba- *■'»'&* WLM «aJicie:ijCstis; dicendo, ccsaosl
audivisti regnare Adonijam > filium Chaggi« tha : domino nostro Davide ignorante i
12. Nun® ergo age, daturus jam sum tibi consilium; sic libera vitam tuam, Sc vitam filii tui Schelomonis.
13. Abi, 8c ingredere ad regem Davidem, dictura ei, nonne tu, domine mi rex, jurasti ancilla tua, dicens, Schelomo filius tuus regnaturus est post me, Sc ipse sessurus est super solium meum ? cur ergo regnat Adonija !
14. Ecce te adhuc loquente ibi cum rege ; ego quoque ingrediar post te, & confirmabo verba tua.
1 5. Itaque ingressa est Bath-Schebah ad regem in conclave , (rex enim erat senex valde) ubi Abischag Schunammitis ministrabat regi.
16. "Et inclinato vertice Bath-Schebah incurvavit se honorem habens regi: 8t dicentur rege, quid tibi est ?
17. Dixit ei, domine mi, tu jurasti per Jehovam Deum tuum ancilla tua, Schelomo filius tuus regnaturus est post me; Sc ipse sessurus est in folio meo.
18. Nunc autem, ecce Adonija regnat, te. domine mi rex, ignorante.
19. Mactatis enim bobus.i/sque pinguibus, Sc pecudibus multis, invitavit omnes filios regis, etiam Ebjatharem sacerdotem, 8c Joa- biim principem militia , Schelonionem verö servum tuum non invitavit.
20. At jam, domine mi rex, oculi omnium Jisraelitarum in te conversi sunt, ut indices eis, quis sessurus sit in folio domini mei regi« post ipsum.
21. Alioquin erit, quum occubuerit dominus meus rex cum patribus suis -. ut sim ego, Sc filius meus Schelomo peccatores.
22. Ecce autem ipsa adhuc loquebatur cui» rege ; quando Nathan propheta venit.
23. Quumque nunciissent regi , dicendo , ecce Nathan propheta ; ingressus i» cßlsspectuia regis , incurvavit se honorem

habens regi facie suä dsmifijä versus terram.
24. Dixltque Nathan , domine mi Rex, tüne dixisti, Adonija regnaturus est post me, &. ipse sessurus est in folio meo .
«. Nam descendit hodie, & mactatis bobus, i/sque pinguibus, Sc pecudibus multis, invitavit omnes Eos regis,& principes militiae,& Ebjatharem sacerdotem,qui ecce comedunt Sc bibunt coram eo : Sc dixerunt, vivat rex Adonija.
26. Me vero, me servum tuum, Sc Tzado- kum sacerdotem, Sc Benajam filium Jehoja- dahi, ac Schelomonem servum tuum non invitavit.
27. An a domino meo rege facta est haec res 5 quod non notum fecisti fervo tuo , quis sessurus sit in folio domini mei regis post ipsum 5
2g. Cui, quum respondisset rex David, dixit, vocate mihi Bath-Schebaham : qux ingressa in conspectum regis, stabat coram rege. . .
29. Jura v/tque rex, dicens: ut vivit Jeho- va, qui redemit animam meam de omni angustia :
30. Quemadmodum juraveram tibi per Jehovam, Deum Jifraelis, dicendo, Schelomonem filium tuum regnaturum post me, eiimque sessurum in solio meo pro me, ita facturus sum hoc die.
31. Tum inclinans verticem Bath-Sche- ban, facie demijfä in terram , incurvavit se habens honorem regi, ac dixit, vivat dominus meus rex David in seculum.
32. Deinde dixit rex David, vocate mihi Tzadokum sacerdotem, & Nathanem prophetam,St Benajam filium Jehojadahi: vene- riintque in conspectum regis.
33. Quibus dixit rex, sumite vobiscum servos dominorum vestrorum, St facite, ut Schelomo filius meus insideat mula: me*; ita deducite eum ad Gichonem;
34. Ut ungat eum Tzadok sacerdos , St Nathan propheta in regem superjisraelem, St clangentes buccinä dicatis,vivat rex Schelomo '
35. Deinde ascendetis post eum, St ingressus sedebit in solio meo, & ipse regnabit pro me: nam praicepi eum esse antecessorem in Jifraele, & in Jehuda.
36. TumrespondensBenaja, filius Jehojadahi regi, dixit, Arnen : ita dixerit Jehova, peus domini mei regis.
37. Quemadmodum fuit Jehova cum domino meo rege , ita sit cum Schelomone: amplificetque solium ejus supra solium domini mei, regis Davidis.
3g. Descendens ergoTzadok sacerdos, 8t Nathan propheta, St Benaia filius Jehojadahi, Cerethanisque , St Pelethxus, quum fecissent, ut insideret Schelomo mulse regis Davidis, deduxerunt eum ad Gichonem.
39. Et Tzadok sacerdos accepto cornu olei 4 tentorio, unxit Schelomonem, St clangentes buccinä > dicebant totus populus, vivat rex Schelomo.
40. Ascendebant autem totus populus post eum , Sc ipse populus canebant tibiis, Ixtabanturque laetitia magna; adeo ut finderetur terra pra; voce eorum.
41. Et audivit Adonija, & omnes invitati, qui erant cum eo, quum ipsi absolverent tom-
edere : audiensque Joab sonum buccinx» dixit : quare vox ista urbis perstrepentis editur ?
42. Quum adhuc ipse loqueretur, ecce Jo- nathan, filius Ebj at haris sacerdotis advenit: cui dicente Adonija,accedei vir enim strenuus es, Sc bonum nuncium affers :
43. Respondens Jonathan, dixit Adonija:, at dominus noster rex David regem constituit Schelomonem.
44. Misit enim cum eo rex Tzadokum sacerdotem , Sc Nathanem prophetam ac Benajam filium Jehojadahi, Ceret hanimque, Sc 1'elethxum qui fecerunt , ut ipse insideret mula: regis:
45. Et unxerunt eum Tzadok sacerdos, Sc Nathan propheta regem apud Gichonem, Sc ascenderunt inde beti, adeo ut perstreperet urbs : hxc illa esi vox, quam audivistis.

4 6. Quin etiam insidet Schelomo ipsi folio regni:
47. Et etiam ingressi sunt servi regis ad benedicendum cum domino nostro rege Davide, dicendo; praestantius reddat Deus tuus nomen Schelomonis nomine tuo, Sc amplificet solium ejus supra solium tuum, ac incurvavit se rex in suo cubili:
48. Atque adeo ita dixit rex; benedictus Jehova Deus Jifraelis, qui dedit hodie sedentem in solio meo, idque oculis meis videntibus.
49. Quare trepidantes surrexerunt omnes illi invitati, qui aderant Adonijx ; Sc abiverunt quisque itinere suo.
30. Adonija vero metuebat A Schelomone: quare sureens abiit, Sc prehendit cornua altaris.
31. Qutimque nuntiaretur Schelomoni, dicendo, ecce Adonija timet regem Schelomonem : idebque ecce prehendit cornua altaris, dicendo : juret mihi rex Schelomo, se non affecturum morte servum suum gladio :
■5 2.Dixit Schelomo,si futurus est strenuus, non cadet ullus e capillis ejus in terram; sed si malum deprehendetur in eo, utique morietur.
53. Itaque misit rex Schelomo, qui deducerent cum ab altari, unde veniens incurvavit se honorem habens regi Schelomoni; cui dixit Schelomo, abi domum tuam.

CAPUT II.

'Vltima v olunt as b avidis, ejufque executlo\ (5 f confirmatio Schelomonu in regno > morsque ridonij«c.

Q Uiimque prope essent dies Davidis, ut moreretur : pra:cepit Schelomoni filio suo, dicendo:
2. Ego decessurus sum brevi pro consuetudine totius terra:: tu verö confirmaberis, Sc vir futurus es:
3. Et observabis observationem Jehov* Dei tui > ambulando in viis ejus , servando statuta ejus : & prxeepta ejus, judiciaque ejus, & testimonia ejus, sicut scriptum est in lege Moschis; ut secundes quicquid feceris, Sc quocunque te verteris.
4. Ut pralltet Jehova verbum suum, quod promisit mihi, dicendo ; si observabunt filii tui viam suam, ambulando coram me in fide, ex toto sotdt suo 1 Si ex toto arfono suo:

diesu-
s«»*
lifkt »
jjifefita®
Eijt ita t
;tstitet«enfi
j. vtipr-i
Gerztaia«
aidmimUf
steobrmi cjehovm; t Itlllfio,
3tir Opiat i iis ci, sf 1 le
iMtaoai MMkllii u Ditum,
ractidnm!
caaau mt a
Misptes 231 ejus vi.it Venit 14 Ät- StkWt
we, inquit.
14. It dixit :: qui (licent
15. Dixit, 1
sit® sum, & ipsum iei adijthor si, Nunc; stoalstqn
»teUoqm p. Dicqii feon tnm i[itndidH s».
Uadixit
'fota
ted
itadis; 50.itj| (jio abt
feit it
:i. Dij
Ö,Ado
“■fesf

up,i lä ;
® bucciu, perstttpent«
:tU[,tcte](. >tis advenit: “imitata
ixit Adonii;, regem«®*,
TiaJokiffliü. 'tatam a,it-
tttenfos,& Gitkonan, it ptntieje- m aufeffis, MMipftlM
feivirtjisti
oteitjtöb liat Deusta
tio,8iffl;!)t
mima«
Me /eia- eis ridenti-
insomnes I Siafce-
telomotie: tornoa al-
ktaom, ,|em. take- etiiit ccrma txSekl» vunfuDB^t-
us eilte*, 'iit(ia;fel
tapiioiit'
i« tara-
t«.
spiwaUi •i in if i
DitUiSi ni
io confat- lirmataffl
M Jek® i, serva) judia^
pttimtä“ jnid ft&k

dicendo, inquam, non exscindetur tibi vir ä solio Jisraelis.

5. Adhac, tu nosti, quid fecerit mihi Joab, filius Tzeruia;, quid fecerit duobus principibus exercituum Jisraelis , Abnero filio Neri, &: Hamas« filio Jetheri, quos occidit, designans eadem bellicam in pace; ut reposuit sanguinem bellica: ceedü in zona sua, qua Adhaerebat lumbis ipsius , tk in calceamento suo, quod habebat ad pedes suos.
6 . Quamobrem facies pro sapientia tua : ne ergo finito descendere canitiem ejus cum pace m fepulchrum.
7. Erga filios vero Barzillaj Gilhadita exerceto benignitatem, ut sint inter comedentes cibum, mens« tua quia similiter appropinquarunt ad me, quum fugerem propter Abschalomum fratrem tuum.
z. Denique ecce apud te Schimhi, filius Gera Binjaminita e Bachurimis eßo ; qui quidem maledixit mihi maledictione acerrima, quo die ibam Machanaj ima: quo descendente obviam mihi ad Jardenem juravi ei perjehovam; dicendo: morte non afficiam te gladio.
9. Nunc autem eum sontem ne absolvito, cum vir sapiens sis : sed cognosce, quid fis facturus ei, ut deducas canitiem ejus cum sanguine in fepulchrum.
10. Postea occubuit David cum patribus suis, 8c sepultus est in civitate Davidis.
11. Dies autem, quibus regnavit David super Jifraelem , fuerunt quadraginta annorum, Chebrone regnavit septem annos, Jerufchalaimis vero regnavit triginta tres annos.
ir. Quum itaque Schelomo sederet in solio Davidis patris fui, 8c confirmaretur regnum ejus valde -.
13. Venit Adonija, filius Chaggitha ad Bath - Schebaham matrem Schelomonis : qua dixit, an cum pace advenis t k ille, cum pace, inquit.
14. Et dixit, aliquid mihi est dicendum tibi : qua dicente, loquere:
15. Dixit, tu nosti meum fuisse hoc regnum,8c in me convertisse omnes Jifraelitas faciem suam, ut regnarem : sed devolutum esse ipsum regnum , ut esset fratris mei, eo quod ä Jehova ejus sit.
16. Nunc autem ego petitionem unam peto abs te, ne avertito faciem meam: qua dixit ei, loquere:
17. Dic quafo, inquit, Schelomoni regi, (non enim aversurus est faciem tuam,) ut det mihi Abischagam Schunammitidem in uxorem.
18. Cui dixit Bathschebah, bene; ego pro te alloquar regem.
19. Itaque, quum venisset Bathschebah ad regem Schelomonem, ut loqueretur ei pro Adonija: assurgens rex obviam ei, incurvavit se honorem habens ei, & sedens in folio suo apponi jussit solium matri regis, qua sedit ad dexteram ejus.
ao.Et dixit, petitionem unam parvam ego peto abs te, ne avertito faciem meam : cui dicente rege, pete mater mea , non enim avertam faciem tuam:
ai. Dixit illa, detur Abischag Schunam- initis, Adonija: fratri tuo in uxorem.
£2. Respondens vero rex Schelomo, dixit
matri sua; & quare tu petis Abischagam Schunammitidem pro Adonija ? imö pete pro eo regnum ipsum , cum ipse sit frater meus major me: at illius, 8c Ebjatharis sacerdotis, ac Joabi filii Tzeruja petitio est.
23. Et juravit rex Schelomo per Jehovam, dicendo, ita faciat mihi Deus : tk ita pergat, ut contra vitam suam loquutusest Adonija verbum istud.
24. Quapropter nunc, ut vivit Jehova,qui stabilivit me, & collocavit me in folio Davi« dis patris mei, quique paravit mihi domum quemadmodum loquutus est; hodie morte afficietur Adonija.
25. Mittens igitur rex Schelomo jußit eum occidi perBenajam filium Jehojadalii, qui irruit in ipsum ita, ut moreretur.
2 6. Ebjathari autem sacerdoti edixit rex, Hanathothas abi ad agrum tuum, nam reus mortis es : attamen hoc die non afficiam te morte, quia portasti arcam domini Jehovi, coram Davide patre meo, & quia afflixisti te i 11 omnibus , quibus afflictus est pater meus.
27. Sic ejecit Schelomo Ebjatharem, ne esset sacerdos Jehova , ut impleret verbum Jehova, quod loquutus fuerat contra domum Heli Schilunte.
28. Rumore autem hoc perveniente usque ad Joabum (Joab enim declinabat postAdo- nijam, quamvis post Abschalomum non de- clinasset) fugiens Joab ad tentorium Jehova,prehendit cornua altaris:
29. Quumque nunciaretur regi Schelomoni, fugit Joab ad tentorium Jehova, 8c ecce est prope altare: misit Schelomo Bena- jam filium Jehojadahi, dicens, abi, irrue in eum;
30. Nam postquam venienti Benaja ad tentorium Jehova , 8c dicenti ei, sic edicit rex , egredere, dixisset, nequaquam, sed hic moriar ; tk retulisset Benaja regi rem , dicens, ita loquutus est Joab, & ita respondit mihi.
3 r .Dixit ei rex, fac quemadmodum loquutus est, St irrue in eum , post sepelies eum: ut amoveas culpam sanguinis immeriti, quem effudit Joab, a me, & ä domo patris mei.
32. Et retorquebit Jehova sanguinem ejus in caput ejus , qui irruit in duos homines justiores, tk meliores fe, & occidit eos gladio, patre meo Davide ignorante ; Abnerum filium Neri, principem militia Jisraelis, 8c Hamafam filium Jetheri, principem militia Jehuda.
33. Sic reversis cadibus eorum in caput Joabi, 8t in caput feminis ejus in feculum; Davidi, id est, semini ejus, & domui ejus, ac folio ejus erit pax usque in feculum a Jehova :
34. Itaque ascendens Benaja, filius Jehojadahi irruit in eum,St morte affecit eum:dein- de sepultus est domi sua in deserto.
33- sum praposuit rex Benajam filium Jehojadahi loco ejus exercitui: Tzadokum vero posuit rex loco Ebjatharis.
36. Deinde mittens rex accersivit Schim- hin: & dixit ei, exstrue tibi domum Jerufchalaimis , ut habites, ibi: neque egreditor inde huc, aut illuc.
37- Lrik enim, quo die egressus, transieris
tor-

torreßtemKidicmem, certo scito te omnino tuonturupj.: & causa exdis tus erit m capite
*“«. Dixit autem Schimhi regi, bona est res m», quemadmodum ioquutus est dominus jvieuE rex, ira facturus est torvus tuus,8c concit Schimhi Jerusehal ainus diebus multis.
ao. Fuii autemexactis tribus annis, quum fugisserit duo fervi Schimhi ad Acischum, filium Mahacz regem Gathi; Kc indicassent Schimhi quidam , dicendo; ecce fervi tui fiunt Gathi.
40. Ut sutrgens Schimhi strato asino suo,
abiret Gathum ad Acischum, qussitum ser- xos suos: rediensque Schimhi reduceret servos suos Gatho. »
41. Quum itaque nunciatum esset Schelo- teoni, abivisse Schimhin JeruschalaimisGa- ehum.Sc reversum esse ;
42. Mittens rex, accersivit Schimhin, 8 c «Sixit ei, nonne juramento astrinxi te per Iehovam, 8c contestatus sum te, dicendo; quo die exiens, abieris huc, aut illuc, certo scito te omnino moriturum: dixer asque ad Hie, bona est hasc res, quam audio:
43. Quare ergo non observasti juramentum Jehova:, St praxeptum, quod praeceperam tibi? _ _ „ .
44. Deinde dixit rex ipsi Schimhi, tu nosti totum illud malum, cujus conscius est am- imus tuus, quo affecisti Daviden! patrem ineum: retorquet ergo Jehova malum tuum Ln caput tuum:
4V Rex vero Schelomoh benedictus; Sc folium Davidis erit stabile coram Jehova ulque in se culum:
46. Tum praecipiente Rege Eenajs filio Jehojadahi, egressus,irruit in eum,ita ut moreretur : fic regnum stabilitum est in manu Schelomonis._

~ CAPUT I I I.

Schelomoh petit a Deo sapientiam fr& di-
■mtiu & honoribus , edmque obtinet > &
inet insuper.

T Unxit autem se affinitate Schelomoh cum rarhone rege /Egypti, St accipiens filiam Parhonis , duxit eam in civitatem Davidis, donec absolvisset asdificare domum suam, Sc domum Jehova:, ac murum Jeiuschalaimo- ruro circumquaque.
2. Tantummodo populus sacrificabant in excelsis : quia nondum aedificata fuerat do- mus nomini Jehova:, ad hos usque dies.
3. Amabat enim Schelomoh Jehovam,am- fculando in statutis Davidis patris fui: tantummodo in istis excelsis ipse sacrificabat, Sc *dokbat.
4. Quum itaque abiens rex Gibhonem, ad Iscrisicandum ibi,eo quod esset excelsum magnum, mille holocausta obtulisset Schelo- tnoh in altari illo
5. Gibbons apparuit Jehova Schelomoni P* ! fcmnium eadem nocte: dix/tque Deus, pste, quid daturus sum tibi ?
6. Cui dixit Schelomoh,tu exercuisti erga servum tuum Davidem patrem meum benignitatem magnam, quum ambularet coram te fideliter, ac mste, Sc recto corde erga te : &rvastique ei benignitatem hanc maximam . quod,dederit ci fihum sedentem in solio eius, ftt *ß htihet-m die.
Cap. ? .
7. Nunc enim Jehova, Deus mi,tu constituisti me servum tuam regem loco Davidis patris meiiquamvis ego puer parvus nesciam procedere, Sc redire:
g. Servum, inquam ,tuum in medio populi tui, quem elegisti: populi multi, qui neque numerari, neque supputari potest prx multitudine.
p. Des igitur fervo tuo animum intelligentem, ad judicandum populum tuum, discernendo inter bonum Sc malum : quis enim posset judicare hunc populum tuum nume- rofiffimum ?
ro. Qui sermo, quum bonus videretur in oculis Jehovse, quod petiisset Schelomoh rem hanc:
ir. Dixit Deus illi, eo quod petiisti rem istam, Sc non petiisti tibi dies multos, nequ» petiisti tibi divitias,neque petiisti vitam inimicorum tuorum; sed petiisti tibi discretionem ad intelligendum judicium:
12. Ecce facio secundum sermonem tuum: ecce do tibi animum sapientem, Sc intelligentem, adeö ut par non fuerit tibi ante te, Sc post te non surrecturus sit par tibi.
13. Insuper etiam,quod non petiisti, do tibi, tum divitias, tum gloriam; adeo ut non fit par tibi ullus inter reges omnibus diebus tuis.
14. Quöd si ambulaveris per vias meas, observando statuta mea, Sc prxeepta mea , quemadmodum ambulavit David pater tuus; etiam prolongabo dies tuos.
15. Deinde expeigefasto Schelomone, quum ecce adesset somnium , venit Jeruscha- laima: ubi stans coram arca foederis Jehova:, obtulit holocausta, Sc fecit eucharistica,
1 deinde fecit convivium omnibus servis suis.
16. Tum venientes duae mulieres cauponas ad regem, steterunt coram eo:
17. Dixitquemulier illarum una ,attende ad me domine mi, ego Sc mulier h«c habitamus in domo eadem: Sc peperi apud eam in eadem domo.
ig. Fuit autem die tertio ä partu meo, quumpeperisset etiam mulier haec.Sc essemus unä, nullus extraneus esset nobiteum in eadem domo, praeterquam nos duas in eadem domo;
i<j. Ut moreretur filius mulieris hujus noctu, eo quod incubuisset ei.
20. Quapropter turgens media nocte, accepit filium meum ä latere meo, ancilla tua dormiente , Sc collocavit eum in sinu suo: filium autem suum mortuum collocavit in sinu meo.
21. Qiuimque fingerem mane ad lactandum filium meum, ecce mortuus erat, sed animadverti de eomanb, quod ecce non esset filius meus, quem pepereram.
22. Dixit vero mulier illarum altera, nequaquam, led filius meus est, qui vivit, filius vero tuus, qui mortuus est, illa vero dicebat, quinimö filius est tuus, qui mortuus est, Sc filius meus, qui vivit: sic loquebantur coram rege.
23. Tum dixit rex, Hkc dicit, hic est filius meus, qui vivit, filius autem tuus, qui mortuus est : sed ilia dicit , quinimb eß filius tuus,qui mortuus est, filius autem meus, qui vivit.
,j, Willi tiviilif®. 1 «I-Stzlkl jltaliEttffl
dfcetat.ntij
at.
Tun; proni
»UÖS’Jl
tljsspt
taut iKSttt tiimMius tim.
C
Mitis
'Mtittmrt 4 mjifrtck '.ItUsmp ra fi« M . iitapi, i idäoäipli,
itail fts]i iiTiilohaji ;itHi23ljlhü 1 l :ä,äUiul asre^is:
nhimiicuiu
isinmojtt] !■ Filius D, ■ais, Sc Beth
». Filus (aSo;o,5;
Fi AI ■‘Phath, fili:
iMegidco i munit
Mail
jii&iei
^6)
a
4^*
filiis
Ionii bc '4 Jit *’ %ni(Jtitc Kt.
ii&ld
24. Qa»-

! mi, tu «si i loco Davi: Mrvusndu
i medio po; ulti, quine *st prime
nimurn imi: ilumtinm.i lum: quii ac n tuum ni®
t vidercti iri r Mieiomot
ipetsists teir KU\WS,r,Mf(ifti vitam in i tibi älter® mt
smoumcs
.tm.&isu
rif tibiamt«
parti!».
»p«U,ä>t-
; adeoM«

Mifmsto
r triti m. tapanta > iparerfuus;
dielomom, iit jeruscha- :iais]eho- tmtaiu&i trite fati
tatapa
o;
BUlfliWi
fc tertii*
t:k;,Scrft-
jjjsfiaia
stata
ulittisiiiw
nedia nKitS minA- n io sim Ii colloa wt:
i ad laciar is erat, f; ;ce non t)
tt altera
ii viviM- verö dictat :uuse0* »ntiir® 1 2 * * * 6 7 8 9 io. ii. 2
t, hic Jffit
IUS, f» ?
imö ^ juta» ^
«.os

Gap. 3' 4-' ^

14. Quare ediJ*"t rex, accipientes mihigla- dium afferte ; & attulerunt ministri gladium ante regem.

ns .Quibus dixit rex, scindite natum istum, qui vivit induat partes; 8c date ejus dimidium uni, dimidiiimque alteri.

1(1. Sed mulier illa , cujus erat filius , qui vivebat, alloquuta est regem,quia aestuabant viscera ejus erga filium suum, ac dixit, attende aci me domine mi, date huic natum istum, qui vivit, Sc minimä afficite eum morte; illa vero dicebat, neque mihi, neque tibi esto, scindite.

17. Tunc pronunciavit rex, dicens; date illi natum istum, qui vivit, Sc minime eum morte afficite : illa mater ejus est.

i?. Quiimque audirent omnes Jistaelitae Judicium hoc, quod judicaverat rex, timuerunt a facie regis : videbant enim sapientiam Dei in eo elfe ad exercendum judicium.

CAPUT IV.

Politia (sf sapienti a Schelomonis.

E Rat autem rex Schelomoh rex super totum Jisraelem.

2. Et hi sunt principes, qui erant ei: Ha- starjahu filiusTzadoki praeses:

z. Elichoreph , Sc Achija , filii Schischae scribae; Jehoschaphat, filius Achiludis ä memoria : • '

_ 4- Benaja, filius Jehojadahi praefectus militiae ; Tzadok vero ScEbjathar sacerdotes.

5- Et Hazarjahu,filius Nathanis praefectus sitarchis, Sc Zabud, filius Kathanis praeses, amicus regis:

6 . Et Achischar praesectus domui; St Ado- niram, filius Habdae praefectus delectui.

7. Eräntque Schelomoni duodecim sitar- chi super totum Jisraelem, qui sustentabant regem & familiam ejus: mensem quotannis erat uniuscujusque sustentare eam.

8. Quorum haec sunt nomina: filius Cluitis in monte Ephrajimi:

9. Filius Dekeri inMakatzo, & Schahal- bimis, 8c Bethschemescho : Elone quoque, Bethchanane.

io. Filius Chesedi in Arubbothis : ipsius erat Loco, Sc tota terra Chepheri.

ii. Filii Abinadabi, totus tractus Dori: Taphath, filia Schelomonis erat ei uxor:

i2. Bahanae, filii Achiludis erat Tahanac, ft Megiddo Sc tota Beth-Schean, qux est prope Tzarthanem infra Jizrehelem äBeth- ^cheane usque Abel-Mecholam, usque ultra jokmehamum.

iz. Filii Geber! in Ramothis Gllhadis erant villa; Jiiris, filii Menafchis.qux sunt in Gil' hade, ejus erant tractus Argobi, qui est in
Raschane sexaginta civitates'
magnae,
immuto, Sc vecte chalybeo.

14. Achinadab, filius Hiddonis erat in Ma- chanajimis:

15. Achimahatz in Naphthali: ipse quoque acceperat Basemathami, filiam Schelo- monis in uxorem.

16. BahanafiliusChuschaj in Äschere, 8c in superioribus partihu,.t.

17. Jehoschaphat filius Paruachi injissas- lare.

18. Schimhi, filius ElsinBinjamine:
vj, Geber, filius Uri in tevra Gilhadiuterra
Sichonis regis Emorxi, Sc Hogi regis Ba- schanis, hic sitarchus unus > qtu praeerat illi terrx.

20. Jehuda Sc Jisrael multi, ut arena, quae est ad mare in multitudinem; comedebant, Sc bibebant, Sc laetabantur.

ri. Schelomoh autem erat dominans in omnia regna ab ipso flumine ai terram Pe- lifchthxorum , Sc usque ad terminum Aegyptiorum : offerebant munus Sc serviebant Schelomoni omnibus diebus vitae ejus.

sa.Eratque cibarium Schelomonis in diem unum, triceni Cori simila:, Sc sexageni Cori farinae:

23. Deni boves pingues,Sc viceni boves pascuales, Sc centenae pecudes ; praiter cervos , Sc capreas, Sc damas,denique lestissima quaeque altilia.

24. Kam ipA dominabatur in tota citeriore parte fluminis a Thiphsacho ad Haz- zam, in omnes reges, qui erant citra ipsum flumen : Sc pax erat ei ab omnibus lateribus suis circumquaque :

25. Adeo ut consideret Jehuda Sc Jisrael secure, quisque sub vite sua Sc lub ficu sua, k DaneBeerschebahum usque, omnibus diebus Schelomonis.

2 6. Erantque Schelomoni quadraginta millia prxsepiorum equilium, ad equitatum ejus: Sc ad duodecies mille equites.

27. Sustentabäfitque sitarchi illi regem Schelomonem > St omnes, qui appropinquabant ad mensam regis Schelomonis , quisque mense suo : non sinebant desiderari quic- quam.

28. Hordeum autem, 5 c stramen in equos, Sein angarios,afferebant ad locum,ubi erant, quisque pro ratione sua.

29. Frxterea indidit Deus sapieptiam Schelomoni, Sc intelligentix multum admodum : Sc amplitudinem animi > secundum amplitudinem arenae , quae est in littore maris.

30. Erat enim sapientia Schelomonis major, quam sapientia omnium orientalium, & quam omnis sapientia Aegyptiorum.

31. Sapientior etiam fuit omnibus hominibus, EthaneEzrachaeo,Sc Hemane, Sc Cal- cole, Sc Dardaho filiis Macholis : pervasit- que nomen ej us in omnes gentes circumquaque.

32. Et eloquutus est ter mille sententias; fuersintque cantica ejus quinque supra mille.
33. Eloquutus etiam est de plantis ,k cedro, quae est in Libano usque ad hyssopum, qux prodit S pariete: denique eloquutus est de jumentis, Sc de volucribus, Sc de reptilibus, Sc de piscibus.
34. Quamobrem homines veniebant ex omnibus populis ad audiendam sapientiam Schelomonis ; ab omnibus regibus terrx, qui audierant de sapientia ejus.

CAPUT V

Foedus Scbelomonu cum Chiramo ; qui ligna & operarios ei ccmcejjit ad exstruBionem templi.

M iserat autem Chiram rex Tyri servos suos ad Schelomonem, quum audiret Jifinelitas unxisse eum in regem loco patris ejus , amicus enim fuerat Chiram David» omnibus diebus ejus,

q^ 2 a.Qui-

2. Quapropter mißt Schelomon a.lChira- mwm, qui dicerent :
3. Tu novisti Davidem patrem meumnon »online aedificare domum nomini Je’mys "Dei fui,propter bella,quibus circumdederunt eum heftet j donec poneret Je.tova illos sub plantis pedum ejus.
4 At nunc quietem dedit Jehova Deus meus mili circumquaque: non esi adversarius, neque eft occursus mali.
5. Quamobrem ecce cogito aedificare domum nomini Jehovx Dei mei ■. quemadmodum praedixit Jehova Davidi patri meo , dicendo ; filius tuus, quem ponam pro te in folio tuo, ipse ludificaturus est istam domum nomini meo.
6. Alunc ergo praecipe , ut succidant mihi cedros e Libano, 5 c fervi mei erunt cum ter- vis tuis, mer-edem autem servorum tuorum daturus sum tibi prorsus, ut dixeris : tu enim nosti non esse inter nos quemquam peritum ad caedendum ligna, ut sunt Tzidonii.
7. Fuitautem,quum audiret Chiram verba Schelomonis, ut 1 altaretur valde, & diceret: benedictus Jehova hoc tempore,qui praefecit pro Davide filium sapientem populo multo isti.
8. Et misit Chiram ad Schelomonem, qui dicerent, audivi quorum causa misisti ad me : ego essecturus sum omnem voluntatem tuam,quod ad ligna cedrina,Lc quod ad ligna abiegna.
9. Servi mei deducent ä Libano ad mare, 8t ego disponens ea ratibus per mare mittnm usque ad locum,quem miseris fignificatum mihi, ut ibi disparem ea, 5 £ tu auferas; tu. vicissim facito voluntatem meam, dando eidum familia: me*.
10. Itaque dabat Chiram Schetomoni ligna cedrina, 8c ligna abiegna prorsus, ut vo- febat -.
11. Schelomoh autem dabat Chiramo vicies millenos coros tritici in cibum pro fami - lia ejus, & vicies coros olei tusi : ita dabat Schelomoh Chiramo de anno in annum.
n. Quum ergo dedisset Jehova sapientiam Schelomoni > quemadmo tum promiserat ei; & esset pax inter Ohiramum Sc Schelomonem, ita ut paciscerentur foedus ambo ipsi:
13. Indixit rex Schelomo delectum in toto Jisraele; fuitque delectus triginta millium virorum:
14. Quorum mittebat ad Libanum decies millenos in mensem alternis, mensem erant in Libano, duos autem menses quisque domi fuse : Adoniram autem praeerat isti delectui.
15. Erant quoque Schelomoni septuagies mille bajuli, Sc octuagies mille putatores in illo monte:
16. Prxter principes curatorum Sohelo- monis, qui praeerant i!I, operi, ter mille trecentos: qui dom.nabantur populo, facientibus opus illud.
17. F.t praecipiente rege devexerunt lapides magnos, lapides pretiosos,ad fundandum domum illam, lapides casos:
18. Dolabantque structores Schelomonis, & structores Cuirami , atque Giblxi : sic prxparabant signa Sc lapides ad sdjficandiun domum.

CAPUT V I.

Figura & fabrita templi.

D Finde fuit quadringentesimo octuagesi- mo anno ab egressu Jifraelitarum 4 terra /Egypti, anno quarto, mense 7 avo (is mensis eft fecundus 1 regni Schelomonis fuperjif- raeiem; ut 3: di fi care inciperet domum Je- hovse,
1. Domus autem , quam xdificavit rex Schelomoh Jehovae, fuit longitudine sua fe- xaginta cubitorum, & viginti latitudine sua; triginta vero cubitorum altitudine sua.
3. Et porticus erat ante templum domus, viginti cubitorum longitudine sua , secundum frontem latitudinis domus; decem cubitorum latitudine sua ante domum.
4. fecit autem domui fenestras, prospe- ctui accommodas clausas.
e. E.t aedificavit ad murum domus substructionem circumquaque , ad muros ipsius domus circumquaque, templo & adyto : fecit- que alas circumquaque.
6. Substructio ima erat quinque cubitorum latitudine sua, Sc mediana sex cubitorum latitudine sua , tertiana vero septem cubitorum latitudine sua: nam contraituras indi' derat domui circumquaque extrinsecus, ne haererent muris domus.
7. Domus autem, quum aedificabatur, lapide integro, ut fuerat advectus, aedificabatur: neque mallei aut securis, aut ullum instrumentum ferreum auditum est in illa domo, quum aedificaretur.
8- Porta, aiii alae medianum erat in latere domus dextero : qua per cochleas ascendebant ad medianum, Sc a mediano ad tertiana cubicula.
9. Aedificata itaque domo illa, atque absoluta , obtexit domum ipsam cantheriis, & coaxationibus cedrinis.
10. /Edificavit autem substructionem quamque circa totam domum, quinis cubitis altitudine sua ; quam adjecit domui signis cedrinis.
11. Tum fuit verbum Jehovse ad Schelomonem, dicendo:
11. Haec, quam tu xdificas, domus illa est, si ambulaveris in statutis meis . & judicia mea exercueris , ac observaveris omnia prie- cepta mea, ambulando in eis : utique praestabo verbum meum erga te, quod eloquutus sum Davidi, patri tuo:
13. F.t habitabo inter Jifraelitas ; neque derelinquam populum meum Jifraelem.
14. Quum itaque xdific.isset Schelomoh» domum istam, Sc absolvisset eam :
13. Contabulavit muros ipsius domus intrinsecus tabulis cedrinis,a solo domus,usque ad tegmen murorum, obduxit ligno intrinsecus : obduxit etiam solum ipsum domus tabulis abiegnis.
u’>. Contabulavit vero viginti cubitos ad latera ipsius domus tabulis cedrinis, ä solo usque ad ipsos muros ; contabulavit , inquam, ipsi intra adytum, in sancto sanctorum :
17. Quadraginta autem cubitorum erat domus illa : illiui templum anterius.
>8- Et ad cedros domus intrinsecus erant incisa; colocynthides Sc aperti flores, omnia erant eedrtstii nullus lapis conspiciebatur.
19. Sic

firafih^*'®
leto«.
Vlrin“— .
toast:*'® {mir ite' 1 .,,SPkM

(„(fflJIti.W
njämififfll'
..jmcikiote
®iaeW
at».
'.cttataw
fesitjsoto
tinckiiichir
ji una, simi* Bikini alten:
nirateafetiiji id« tlttrit Sicdm, it; mensm t 1 ,'ote Cmbii illttoifoC« mSiUrer
IMtfflB, '."üiStitw Stete«»! Olida; 1 I 2
littümt] 3, taust!
iw&tttn ji. It i»] liiofisstupti imis,
P. 1» his tiäoiis, incidi'
afaitetian aas amam. Jt.Etfa ilignisoleo 34. It hio lalwfo* iditorfc !f. /«i,
ittw/iij
Mu
R%j
fcsaitt
it-fc
CWQOlQt litioses 1 ifisiij.
K

o oStuji
aremitctn
ivo (is m mis superjf domum]!
»Movit ra itudinesuife. lattafalij ineiiii te teli; Im i ft® i;de:encu- m.
IJS.JTOip-
>m« Mto wsiphffr adyto: itil'
jtiecubitona attonsi'» 'ptem M raiTuras iafr sinta,»
ataur, It ttifotu- t allmia- inita do-
it in latere jsasitndt- aitWBM
i.aMfitstt-
tmteis,S
teltasiea
i,pii Äs itdoiJpi
w ad S;he!s-
iomsilliefft
tilfflSp-
isip irre jusddwyjiss
ffitas;»«
Tratta. > t SMo 0 ji ;
> liomm it «niis.usq» mo inM «a AotW
i cubitos^ inis,»® julavitifr nitofo®
itorum ^ ius.
nfeaisW*
Jores ,«* 1
,i al iiH,
(}.»

19. Sic adytum intra domum intrinsecus paravit, ad collocandum ibi arcam foederis Jehov*.
20. Quod autem ad anteriorem partem a- dyti, viginti cubitorum erat longitudo > Sc viginti cubitorum latitudo, ac viginti cubitorum altitudo ejus, quam obduxit auro asservato t obduxit etiam altare c drinum.
21. Quumque obduxisset Schelomo hanc domum intrinsecus auro aiservato : fecit interjectum parietem praeter funes aureos ante adytum, quem similiter obduxit auro.
22. Ita totam domum ipsam obduxit auro, donec absolveretur tota domus: similiter totum altare illud, quod erat ad adytum obduxit auro.
2;. Fecit autem in ipso adyto duos Ceru- fcinos b lignis oleosis: decem cubitorum altitudo utriufque eorum.
24. F.tquinque cubitorum erat alaCerubi- ni una, similiter quinque cubitorum ala Ce- rubini altera: decem oubiti erant ab extremitate ala: cujusque, usque ad extremitatem *1» fu* alterius.
25. Sic decem cubitorum Cerubimis alter trat : mensura eadem, & proportio eadem i ambobus Cerubinis.
26. Altitudo Cerubini unius decem cubitorum, St similiter Cerubini alterius.
27. Disposuit autem istos Cerubinos intra domum intimam , ita ut expanderent alas Cerubini ; 8t attingeret ala unius murum hunc, St ala Cerubini alterius attingeret murum alterum; alse vero eorum versus medium domus attingerent altera alteram.
1%. Et obduxit istos Cerubinos auro :
29. Omnes autem muros istius domus circuitu inciso, sculpturis incisurarum Cerubi- norum, St palmarum, St apertorum florum: intrinsecus St extrinsecus;
30. Solum quoque domus obduxit auro, intus St extra.
31. Et in porta adyti fecit fores e lignis oleosis : super liminare cum postibus quinta parietis.
32. In his autem binis foribus e lignis oleosis, incidit csesnras Cerubinorum, St palmarum,St apertos flores,quos obduxit auro: diduxit etiam super Cerubinos, St super palmas aurum.
33. Et similiter fecit porta: templi postes i lignis oleosis : e quarta parietis.
34. Et binas fores e ligms abiegnis; dux Valv» foribus unis versatiles,ac du» valva incisa foribus alteris versatiles erant.
35. Incidit etiam Cerubinos, St palmas, ac »pertos flores : qua obduxit auro, adaptato ad earum scalpturam:
315. Postea adificavit atrium interius tribus ordinibus lapidum casorum; St ordine sectarum cedrorum:

37. Anno quarto coepta est fundari domus Jehov», mense Zivo.
38. Anno vero undecimo , mense Bule (is mensis e/1 octavus) absolvit domum hanc cum omnibus rebus ejus,St fecundum omnes rationes ejus : ita adisicavit eam septem annis.

CAPUT VII.

Regia Schehtmonis , & ornamenta, tem- pli.

F Ostea domum suam »dificavn jJrelomohr tredecim annis; quibus absolvit tottsst domum suam,
2. Deine!« »dfffcaVif domum saltus Libaai centum cubitorum longitudine, & qninqua-
f itita cubitorum latitudine > St triginta cultorum altitudine, super quatuoi' ordines columnarum cedrinarum, & trabes cedrinas impositas columnis:
3. Et tecturo cedrinum sitperne lupracontabulationes , quod erat supra columnas» quadraginta quinque; quindenas ordine:
4. Et prospectuum tres ordines 3 quorum aspectus ad aspectum dirigebatur , triplici serie:
5. Et omnes portas cum postibus quadratas jugumento : Sc directuram aspectus atl aspectum triplici serie.
6. Prxtcrea porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudine, & triginta cubitorum latitudine ita ut porticus ejjet fecundum aspectum illarum, id est» columna:, Sc columen fecundum aspectura illarum,
7. Item porticum tribunalis, ubi judicabat, porticum judicii fecit: quod obtectum erat cedro a soli parte una ad alteram.
8- Postea domui luse,ubi habitabar,atrium alterum interius ista porticu, opere huic fi- j mile erat; domum quoque filix Parhonis fecit, quam duxerat Schelomoh similem porti- etü isti.
Omnia hxc erant i Iapidibus pretiosis» fecundum dimensiones unius exsi lapidis » sectis ferra intrinsecus Sc extrinsecus : id- que a fundamento usque ad praecinctiones» etiam extrinsecus usque ad atrium magnum.
10. Fundatio quoque erat i lapidibus pretiosis, lapidibus magnis : lapidibus denum cubitorum, Sc lapidibus octomim cubitorum :
11. Similiter superni e lapidibus prefroff?» fecundum dimensiones unitu lapidis caTi, Sc cedro.
12. Denique atrio magno circumquaque, tres erant ordines lapidis exsi, Sc ordo trabium cedrinarum : similiter atrio domus Jehova: interiori, & porticui ejusdem domus.
13. Misit quoque rex Schelomoh, ut alKt- meret Chiramum e Tyro.
14. (IS erat filius mulieris vidtix, i rriba Naphthali, cujus pater vir Tyrius fuerat, faber »rarius) eö quod plenus esset peritia Sc intelligent^, ac notitia ad faciendum omne opus ex »re : qui veniens ad regem Schelo- monem, fecit totum opus ejus.
15. Formavit enim duas columnas »reas t octodecim cubitorum erat altitudo columna: unius, quam filum duodecim cubitorum cingebat, ut columnam fecundam.
i(5. F.t duo coronamenta fecit, ad imponendum summitatibus columnarum e fuse» »re : quinque cubitorum altitudo coronamenti unius, Sc quinque cubitorum altitudo coronamenti alterius.
17. Fncarpiopere implexo, fasci» opere catenato ipsis coronamentis, qux erant ii* summitate columnarum : septem corona- i mento uni erant,b. septem coronamento alteri. M
| Q 3 I8.QU*

jg. Qua: aptavit ad ipsas columnas : dein- j de duos ordines circumquaque super encas- pum unum, ad tegendum coronas, quse imponenda erant summitati malogranatorum, ut etiam fecit corona: alteri.
19. Ita ut corona’, qua: erant super capitulum columnarum opere liliaceo , collocanti arum in porticu, quatuor cubitorum essent.
10. Corona autem imposita duabus istis columnis, etiam sursum versus fit* erant e restione projectura , qua erat in latere en- carpi: & malogranata ducentena binü ordinibus circumquaque, etiam ad coronamentum alterum.
ix. Deinde erexit columnas ipsas in porticu templi: erectamque columnam dexteram vocavit nomine ejus Jacin; postea erectam columnam sinistram vocavit noftiine ejus Bohaz.
22. Quum itaque impositum eilet capitulo columnarum opus liliaceum, absolutum est opificium columnarum.
23. Item fecit ipsum lacum fusum: decem cubitorum erat a labri parte una ad alteram, rotundum circumquaque , cujus altitudo quinque erat cubitorum,& filum triginta cubitorum cingebat eum circumquaque.
24. Colocynthides autem subter labium ejus circumquaque cingebant ipsum, dena: in cubitum ambiebant lacum circumquaque : duobus ordinibus colocynthides suis in fusura ejus.
25. Stabat impositus duodecim bobus, tribus respicientibus ad aquilonem , 8c tribus respicientibus ad occidentem, & tribus respicientibus ad meridiem, ac tribus respicientibus ad orientem : quibus lacus erat impositus superne: ita eorum omnium posteriora intus latebant.
ad. Crassitudo amem ejus palmaris erat, & labium ejus simile operi labii calicis , aut floribus lilii: bis mille bathos continebat.
fi 7 - Item fecit bases decem «reas: quater- nüm cubitorum longitudo basis uniuscujusque ; &_quaternmn cubitorum latitudo ejus, ternorumque cubitorum altitudo ejus.
28. Erat autem hujusmodi opus cujusque basis, zophori erant eis ; erantque zophori inter denticulatos toros.
29. Ipsis autem zophoris, qui erant inter denticulatos toros, inerant leones, boves, & Cerubini.&fuper denticulatos toros fulcrum superne: infra leones vero , & boves adjectiones opere ducto.
30. Enantque quaterna» rotae aeneae basi unicuique, St tabulae aereae, quibus erant fca- pula: m quaternis impagibus suis ; subter labrum quodque, scapula; illae erant fusae e regione adjectionum cujusque labri.
i 1 ' Deinde illius labri os ab interiore parte ambitus coronarii, sursum versus exftabat uno cubito, cujus ambitus os rotundum erat opere fulcri, sesquicubitalc : circa cujus os «militer inerant caesura:, St zophori earum quadrati, non rotundi.
Z2. Quaternae autem rota: illa: lubter zophoros illos, St axes rotarum affixi erant basi : St altitudo rotae uniuscujusque erat ses- qtucubiti.
33 : opus rotarum istarum simile
operj rota' cutrus#axes earum, Se modioli
Cap 7 i
earum,St canthi earum,St radii earum,omnia fusa.
34. Similiter quaternae scapula: ad quaternos angulos basis uniuscujuique ; ex ipsa bali erant scapula: ejus:
35. Ita ut in summo ipsius basis, dimidii cubiti altitudo rotunda exftaret circumquaque : nam in summo basis maniis illius, ut zophori illius, ex ipsa erant.
zsi. Insculpsit autem tabulis illius,manibus illius, St zophoris illius Cerubinos , leones. St palmas : prout e astaturis cujusque, St adjectionibus circumquaque conveniebat.
37. In hanc formam fecit decem bases: fusura eadem, mensura eadem, proportio eadem erat ipsis omnibus.
38. Item fecit decem labra area : quadragenos bathos continebat labrum unumquodque , quaternum cubitorum erat labrum unumquodque,labrum unum impositum bad sua uni in decem bases.
39. Et disposuit harum basium quinque ad latus ipsius domiis dextrorsum, St quinque ad latus domus sinistrorsum: lacum vero posuit versus latus domus dexteram, ad orientem e regione meridiei.

40. Quum itaque Chiram fecisset labra, 8c hamas, ac crateras eorum, absolvit Chiram facere totum opus, quod fecit regi Schelo- moni pro domo Jehova.
41. Columnas duas , St orbes coronarios, qui erant impositi capitulo columnarum duos, Sc encarpos duos, ad tegendum duos orbes coronarios, qui erant impositi capitulo columnarum:
42. Et malogranata quadringenta pro duobus encarpis: duobus ordinibus malogranata pro encarpo unoquoque, ad tegendum duos orbes coronarios, qui erant in superficie columnarum :
43 ■ Item bases decem, 8c labra decem, imposita basibus:
44. Item lacum unum, & boves duodecim sub ipso lacu
45. Item ollas, 8t hamas, 8c crateras, denique omnia vasa illa, quie fecit Chiram regi Schelomoni/iro domo Jehovs, ex sere purgato.
«"I- [■!
£>■«
pBSlW)
0 ;
iiEÜSi dtpottir i.Etttrai
jenta!; L« 5, in a® IlratSt»? ipso miti its ik tow.
is.lntu lernt, tsjehowii miirxht M
■MCir.ii
ttaiiisliij®
jteltfioto
Maparaf
JBRSJItM
HiBHifpiJ
:chkiiw>
irto; (fit a&siiiiiäi
«.Ititas
46. In planitie Jardenis fudit ea rex in terra argillosa, inter Succothas, Sc Tzartha- nem.
47. Et omisit Schelomo pendere omnia vasa ista prae multitudine quam plurima: non pervestigatum est ieris eorum pondus.
48. Fecit vero Schelomoh omnia instrumenta ista, qua: erant domui Jehova:; nempe altare aureum, & mensam, super quam erant panes faciei, auream:
49. Item lychnuchos, quinque ä dextera, Sc quinque a sinistra ante ipsum adytum , ett auro asservato: flores etiam, Sc lucernas, St forcipes aureos.
50. Item pelves, & instrumenta musica, Sc crateras, Sc acerras, & trullas ex auro asservato : etiam cardines foeminas cum foribus domus interioris sancti sanctorum, cum foribus domiis ipsius templi, aureas.
51. Perfecto demum toto opere illo, quod fecit Ilex Schelomoh/no domo Jehova:; inferens rex Schelomoh res consecratas a Davide patre suo, argentum Sc aurum, Sc vasa, posuit in thesauris domus Jehova:.
ii. Adeoi ötre id mi m: quum smnjehovj n.Tunn! ahnte ht; 13.1’ljri shflOlltl 14. Fode it tam tot »njngith b.A.stii II
ak:
“viiti
neii,
viiDjt
;i.Ss fwd filii tominiu to,
>>■ Vfl
i

JM ram,oifö
ad
le; ex ipsah ksfij i dimü
wciiniijB imis illius,;
fc.maii; binos, leona “ique.&adji. itukt.
tfufa&'Ä.
ropottio ea-
tJ .<luafa. lMULPsi- tr ‘t lata® »tostum ii
MAVij «".Ii ijioj. lacum vcrdp enim, jd Urie-
■ffit lata,); tirit Qim 'tgi Sciitlu*
■omirios, iuiManmi idum duoj iti capitulo
:aproduo-
alojjimti
lAkfas
u^etftcitcj.
«aätca,ij
iv« fato
Sttfal' dira H|i
iitniskt
mimm pisata ondus. mit infc jw; »e,- iptr pjat
adexteu iywm, s
mw»1
imuCai
auro ifr um fato
m.isafl
as.
■e illusi ehova;;ic*
:atas ißt m,Sf«
>11
Cap. 8-
CAPUT VIII.

Dedicatio Templi,
T Unc congregari julsit Schelomo Seniores Jisraelis, & omnes primarios tribuum, principes paternarum familiarum cum Jifra- Llitis ad regem Schelomonem Jeruschalaji- tna : ut deducerent arcam foederis Jehovae e civitate Davidis , ea est Tzijon.
i. Congregatis itaque ad regem Schelo- monem omnibus Jifraelitis mense horridorum agrorum, in ipso festo (is eß mensis septimus.)
z. Et convenientibus omnibus Senioribus Jisraelis,deportarunt sacerdotes arcam:
4. Et deduxerunt arcam jehovte , 8c tentorium conventus, & omnia vasa sacra, qua: erant in tentorio; deduxerunt, inquam, ea sacerdotes & Levita:.
5. Rex autem Schelomo 8c totus coetus Jifraelitarum, qui convenerant ad eum, cum ipso euntes coram arca : sacrificabant pecudes & boves, quat nec numerabantur, nec supputabantur; prae multitudine.
< 5 . Intulerunt autem sacerdotes arcam foederis Jehova: in locum ipsius, in adytum do- tnvis, in sanctum sanctorum, sub alas Cerubi-1 norum.
7. Nam Cerubinipandebant alas super locum arcae ; & obtegebant Cerubini arcam & vectes ejus superni.
8- Deinde protenderunt ejus vectes : ita ut conspicerentur summitates vectium ö sancto, versus partem anteriorem ipsius adyti; non autem conspicerentur foriS: fueruntque ibi usque in diem hunc.
p. Nihil erat in arca praeter duas tabulas lapideas, quas collocaverat ibi Mosche in Chorebo ; quando pepigit socius Jehova cum filiis Jisraiilis egredieritibus ipsis b terra dEgypti.
io. Fuit autem, quum exirent sacerdotes e sancto ipso; ut nubes impleret domum Jehova; :
ii. Adeo ut non possent sacerdotes consistere ad ministrandum propter ipsam nubem ; quum implevisset gloriajehov* domum Jehova;.
iz. Tum dixit Schelomo: Jehova dixit,le habitare in caligine.
iz. Plani aidisicavi tibi domum habitaculi; stationem, in qua resideas in fecula.
14. Postea rex conversa facie sua benedixit cum tota congregatione Jisraelis; tota congregatione Jisraiilis stante:
15. Äc dixit, benedictus Jehova Deus Jisraelis, qui alloquutus est ore suo Davidem patrem meum; prout manu suä implevit, dicendo:
16. Ex quo die eduxi populum meum Jif- taiilem ex /hgypto ; non elegeram civitatem ex ullis tribubus Jisraiilis, ad aedificandum domum , ubi esset nomen meum : sed elegi Davklem, ut prxesset populo meo Jis- raiili. q
17. Quamobrem fuit in animo Davidis patris mei: sdifkare domum nomini Jeho- vai, Dei Jisraelis.
18. Sed dixit Jehova Davidi patri meo, eo quo.i fuit tibi in animo aedificare domum nomini meo; benefecisti, quod suisti eo animo.
ip. Vcruntamen tu non es «dimicaturus
Ca
istam domum: sed filius tuus, qui egressuras est i lumbis tuis, is aedificabit donustaistst» nomini meo,
20. Itaque prxstitit Jehova verbum sina»» quod loquutus fuerat : surrexi «raias loco Davidis patris mei? & sedens in folio JiPraelis,quemadmodum loquutus est Jehova^rdi- ficavi domum hanc nomiifi Jehcv* Dst Jisraelis :
ai. Ubi disposui locum pro arca, inqua eß foedus Jehovx ; quod pepigit cum patribus nostris > quum educeret eo® e terra Mgg~ Pri.
22. Deinde substitit Schelomo acte altars Jeho v*,coram tota congregatione Jisiaefisj 5c expandit manus suas versus coelum
23. Ac dixit; JehovaDeusJisraelis, ikäoS eft similis tibi Deu#, in coelis superni, aut ia terra inferne, servans foedus & benigni tat ena servis tuis, qui ambulant coram te ex toto animo suo:
24. Qui servasti Davidi, patri meo, servo tuo, id quod eloquutus fueras ei: ut eloqpta- tus fueras ore tuo, ita manu tui imptevisti» sicut est hoc die.
I 2;. Nunc ergo, Jehova Dens Jisiraesis, serva Davidi servo tuo, patri meo, id quod efo- | quutus fueras ei,dicendo 3 non exscindetur tibi vira conspectu meo, sedens in solio Jiss raelis: si tamen observabunt filii tui viam suam, ambulando coram me , quemadmodum ambulasti coram me.
2 6. Nunc etiam Deus Jisraelis ; confirmetur, quasso, verbum tuum, quod eloquutus es fervo tuo Davidi, patri meo t
17. Etenim an revera habitaret Deus in terra? ecce coeli ipsi,& coeli coelorum non capiunt te, quantö miniis domus hxc»quam aedificavi?
28. Respicias igitur ad orationem ferti tui, 8t ad deprecationem ejus, Jehova Deus mi: auscultando clamori, 8c orationi » qua servus tuus orat coram te hodie:
29. Ut sint oculi tui aperti erga domum hanc noctu 8c intqpdiu, erga locum illum, ds quo dixisti, futurum est nomen meum ibi; auscultando orationi, qua orabit servus tuus versus locum hunc:
30. Et auscultes deprecationi fervi tui, & populi tui Jisraiilis, quä orabunt versus locum hunc : tu , inquam - auscultes in loco habitationis tuse in coelis, & auscultans condones.
31. Quum peccaverit ullus in proximum suum, qfli detulerit ei juramentum exeera- tionis, exeeratione adjurando eum , (nam veniet exeeratio ante altare tuum in domum hanc:)
32. Tunc tu audito i coelis, & conficiens, judicato servos tuos, improbando improbum, reddendo viam ejus in caput ejus; & justificando justum, reddendo ei secundum justitiam ejus.
33. Quum plaga affectus fuerit populus tuus Jisracl coram hoste, eö quod peccaverint in te: si conversi ad te, celebrabunt nomen tuum, & orabunt, ac deprecabuntur te versiis domum hanc:
34. Tunc tu exaudito & coelis, condonaaS peccatum populi tui Jisraiilis : ut reducas eos in terram hanc, quam tradidisti majoribus, eorum.
Q_ 4 SUO«««

35- Quum clausum fuerit ccelum ita , ut non sit pluvia, eö quöd peccaverint in te: si
orantes versus locum hunc, celebrabunt nomen tuum.St 'a peccato suo revertentur,quia testatus fueris contra eos :
3<>. Tunc tu exaudito e caelis condonans peccatum fervorum tuorum > & populi tui Jisraelis,quum docueris eos viam optimam, per quam ambulent: ut des pluviam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.
37. Fames , quum erit in hac terra, pestis quum erit, uredo , rubigo , locusta, bruchus quum erit,quum anget eum inimicus ejus in terra ditionis ejus; quacunque plaga, quacunque aegritudo:
. 38- Omnem orationem^ omnem deprecationem, qua: erit a quocunque homine, aut a toto populo tuo Jisraele ; quum agnoscentes quisque plagam animi sui, expandet manus suas versus domum hanc.
, 39. Tum tu exaudito e coelis, statione habitationis tu»,ut condonans facias, aut des unicuique secundum omnes vias ejus, quas agnosces apud animum ejus : tu enim nosti solus animum omnium filiorum hominis.
40. Ut revereantur te omnibus diebus, quibus sunt victuri in superficie hujus terra:, quam dedisti majoribus nostris.
41. Quin etiam extraneo ipsi , qui non e populo tuo jiscaelefuerrt ; sed venerit e terra longinqua propter nomen tuum:
42. (Audient enim de nomine tuo magno,& manu tua robusta, ac brachio tuo extento) quum adveniens orabit versus domum hanc :
, 43 - Tu auscultato e coelis,statione habitationis tu« , ut facias omnino,prout clamaverit ad te extraneus ipse : ut experiantur o- mnes populi terra- nomen tuum,ad reverendum te, sicut populus tuus Jisrael,8c ad cognoscendum nomen tuum invocari super domum hanc,quam aedificavi.
44. Quum procedet populus tuus in bellum contra inimicum suufä via , quä mittes eos : si orabunt Jehovam via civitatis hujus, quam elegisti, & hujus domus,quam xdirtca- vi nomini tuo :
45. Tum exaudies e coelis orationem eorum , & deprecationem eorum ; ut peragas causam eorum.
4d. Quum peccaverint in te (nam nemo est, qui non peccet,) & iratus contra eos exposueris eos inimico ; ita ut captivos abduxerint eos illi > a quibus capti

sunt,in terram inimici , longinquam , aut propinquam :
47 - Si re ducent in animum suum in ea terra,ubi captivi detinebuntur , ut conversi, de- precentur te in terra eorum, quorum sunt captivi,dicendo, peccavimus,&perversi egimus,improbe fecimus:
48. Et revertentur ad te ex toto corde suo, St ex toto animo suo, in terra inimicorum suorum,qui captivos detinebunt eos : Lc orabunt te via terrae fu* , quam dedisti majoribus ipsorum, hujus civitatis, quam elegisti , ot hujus domus, quam aedificavi nomini tuo t
49. Tum exaudies i coelis, statione habi" Sationis tuae , orationem eorum, & deprecationem eorum : ut peragas causam eorum :
50. Ut condones populo tuo,qu* peccaverint contra te , St omnes defectiones eorum» quibus defecerint a te : & concilies eis misericordiam coram captivos detinentibus eos, ut misereantur eorum.
$1. (Populus enim tuus, & possessio tua sunt, quos eduxisti ex /Egypto.e medio catino ferri.)
52. Oculis tuis apertis existentibus, ad deprecationem fervi tui, & ad deprecationem populi tui Jisraelis, auscultando eis.quando- cunque invocabunt te.
53. Tu enim distinxisti eos tibi in possessionem ab omnibus populis terrae: quemadmodum loquutiis es per Moschen servum tuum, quum educeres majores nostros ex /Egypto,Domine Jehovi.
34. Deinde fuit, quum absolvisset Schelomoh orare Jehovam tota oratione,8c deprecatione ista; ut surgens ab anteriore parte altarisJehovx, ab inflexione sua ingenua, manibitsque suis passis versus ccelum.
55, Staret ac benediceret Deo cum tota congregatione Jisraelis ; voce magna , dicendo ;‘
%6. Benedictus Jehova, qui dedit quietem suo populo Jisraeli, prorsus ut loquutus fuerat; non excidit res ulla ex omnibus bonis sermonibus ejus , quos loquutus fuerat per Moschen servum suum.
37. Sit Jehova Deus noster nobiscum, quemadmodum fuit cum majoribus nostris : ne derelinquat nos,neque deserat nos :
58. Inclinando animum nostrum ad se ; ut ambulemus in omnibus viis ejus,ut observemus praecepta ejus , & statuta ejus,ac judicia ejus,qua: praecepit majoribus nostris.
59. Et sint verba mea ista,quibus deprecatus sum coram Jehova, propinqua Deo-nostro interdiu Lc noctu; ut peragat causam servi sui, & causam populi sui Jisraelis,cujus- que temporis tempore suo:
do. Ut cognoscant omnes populi teri* Jehovam esse Deum ipsum, neminem este amplius.
di. Quum erit cor vestrum integrum erga Jehovam,Deum nostrum; ambulando in statutis ejus; Lc observando praecepta ejus, sicut hodierno die.
da. Deinde rex & omnes Jisraelit* cum eo,sacrificarunt sacrificia coram Jehova.
dz. Sacrificavit emm Schelomoh tn sacrificium eucharisticum,quod sacrificavit Jehova: ; boves vicies bis mille,& pecudes centies vicies mille; quum dedicarent dömum Jehova: rex,& omnes filii Jisraelis.
64. Eo ipso die consecravit rex internam partem atrii, qua: erat ante domum Jehova:, eo quod parassct ibi holocausta,Sc munera,ac adipes eucharisticorum : nam altare «reum, quoderar coram Jehova,minus erat,quam ut caperet holocausta, & munera,ac adipes eucharisticorum.
d;. Celebravit etiam Schelomoh tempora illo illud festum , & totus Jifrael cum eo, congregatio magna, inde ab ingressu Cha- niath« usque ad torrentem /Egypti, coram J ehova, Deo nostro septem ssiebus, deinde septem diebus; hoc esi, quatuordecimdiebus.
6d- Dic
dixmBKJ 1
iftWitJ®?
fi
BlA 1 liare (ta
»at pio catas ;!ip*
UltmQvfc)
•j.lita
muaS; freti««; illam, 1 »« meum, itu meist aniffi 4. Tarnt ambalni aStreded pbulUtim ais;
tffifjett iaffiiilki a« rami aastet iSoiir« 'biilflcki ssmeU crotis; sedit
;. läjie e ii tojos tot Xl iwm »iSm®
in parabola palos, i. Etdon P! traniili bitit: dia Imitaten }. A;& «iDeunt na i tui «ienos,S;
jdtiico hd istud.)
10. fuit,
»Hast
h*aligti
t3 ,?«to
^stsi
A
fik.,
Ks
jricuc
Killt

J. REGÜM,
ls ««samt».
tfapcc»
‘■MeseoKj,
ylieseismi^ iwibia ts,
»>e mcfioj
»sitos, *14. 'pnatioBg 1 es.jaanct.
Minpofftf e: quemad- heu fenum nothos v
'iffttStto
iteriorepr;
foainjnn
oeiuiH,
cum Ira ma^iia, i-
ditqmt® pfusfiie- ibus bonis »cras per
lobisoim,
snoftiis;
os:
ia4te; ut itoMttvc-

fetis, tasdepi» «juDtos- tajat »i |ifacS»
jeftSwt keki tß
intime- ambulando ia IikllpIIM
[iTritstt'-o ijstat noli« se farijil*' «ufc ce m dbirnc
: internam njetaiw muneta# ic Äieus at.quaai adipes e
ohtempö
itl cutstSi .greflnOa- tptii«® :bus,ie« i!
<4W
Cap-S-9-
66. Die ottavo dimisit populum, & benedixerunt regi: ita abierunt ad tentoria sua, Jacti St hilares animo de toto illo bono, quo affecerat Jehova Davidem servum suum, St Jisraelem populum suum.

CAPUT IX.

Heus secando apparet Schelomoni : Schelo- moh plures civitates aedificat} & classem Ophirum ablegat. ‘

Uit autem , quum absolvisset Schelomoh xdificare domum Jehovx.St domum regis , fdque pro toto desiderio Schelomonis, quodelectatus fuerat faciendo:
2. (Apparuerat enim Jehova Schelomo* ni secundo : quemadmodum apparuerat ei Gibhone;
3. Ec dixerat Jehova ei, exaudivi orationem tuam 1 St deprecationem tuam,qua deprecatus es coram me; consecravi domum istam, quam xdificasti, ut collocem nomen meum, ibi usque in seculum, enintqueoculi *nei,8t animus meus ibi omnibus diebus.
4. Tu autem , si ambulaveris coram me,sicut ambulavit David pater tuus,integro animo,& recto, faciendo omnino,prout praecepi tibi .statuta mea > & /udicia mea observaveris ;
S- Utique stabiliam folium regni tui super Jisraelem in seculum: quemadmodum elo- quutus fueram Davidi , patri tuo, dicendo, non exscindetur tibi vir a solio Jisraelis.
6. Si omnino aversi fueritis vos,St filii vestri a sequendo me , 81 non observaveritis praecepta mea, St statuta mea, quae proposui vobis; sed abeuntes colueritis deos alienos,& incurvaveritis vos honorem habentes cis:
7. Utique exscindam Jisraelem ä superficie hujus terrae , quam dederam eis , 8c istam domum , quam consecravi nomini meo , dimittant ä facie mea; eritque Jisraiil in parabolam > 8c dicterium inter omnes populos.
8- Et domus ista, utut fuerit excelsa, quisquis transibit juxta eam, obstupescet,aut sibilabit: dicent enim , quamobrem fecit Jehova ita terrte isti, & domui isti i
9. Ac dicent, eo quod dereliquerunt Jcho- vam,Deum suum,qui eduxerat majores ipsorum e terra Aegypti, & prehenderunt deos alienos, ik incurvantes se eis,coluerunt eos, idcirco induxit Jehova in cos totum malum istud.)
10. Fuit, inquam ., exactisviginti annis, quibus aedificavit Schelomo duas illas domos; domum Jehova:, St domum regis:
11 .Quia Chiram rex Tyri donaverat Sche- lomonem lignis cedrinis, & lignis abiegnis, ac auro , pro toto desiderio ejus : ut tunc daret rex Schelomoh Chiramo viginti civitates ad regionis limitem.
12. Itaque egressus Chiram Tyro,ad visendum civitates illas, quas dabat ipsi Sclie- lomoh ; quum non placerent in oculis ejus:
13. Dixit , quid sunt civitates ist« , quas das mihi , frater mi ? ideo vocat eas quisque terrx Cabul civitates usque in diem nunc.
14. Miserat enim Chiram regi centum Tiginti talenta auri.

15. Haec porro causa est delectus, quem
indixerat rex Schelomoh , ut aedificaret domum Jehov* , & domum suam, & munitionem ipsam, murumqueJeruschalaimorum: item Chatzorem, &Mes>idduntem>& Cererum.
16. (Parho rex Aegypti ascendens,ceperat Gezerum : St combusserat eam igne, Cena- hanxum autem,qui inhabitabat civitatem,interfecerat ; dederätque eam m munus filix fux, uxori Schelomonis.
17. Aedificavit autem Schelomoh Gezerum.) & Bethchoronem inferiorem:
18. Item Bahalatham, St Thadmorem i» deserto, in illa terra:
19.Omnes quoque civitates armamentariorum, qux er ant Schelomoni, St civitates cur- ruum,8t civitates equitum, denique pro desiderio Schelomonis id. , quod desideraverat xdificare JerufchaIaimis,St in Libano,& in tota terra dominatus fui:
20. Totius populi, qui relictus fuerat ex Emorxo, Chitthxo, Perizzxo.Chivvxo.St Jebufseo,qui non erant e filiis Jisraelis:
21. Horum filios, qui relicti fuerant post eos in ipsa terra,quos non potuerant Jifrae- litx internecioni devovere , adegit eos Schelomoh in tributum servile usque in hodiernum diem.
22. Ex Jisraelitis vero neminem reddidit Schelomoh servum : sed erant viri militares, St servi ejus,St principes ejus,St tribuni ejus, St prxfecti currimm.ac equitum ejus.
23. Ex his erant principes curatorum, qui prxfccti erant operi pro Schelomone , quingenti quinquaginta: qui dominabantur populo,facientibus opus illud.
24. Veruntamen filia Parhonis ascenderat e civitate Davidi», ad domum suam, quam aedificaverat ei Schelomo ; tunc aedificavit munitionem ipsam.
25. Et offerebat Schelomoh terquotannis holocausta, St eucharistica super altare,quod exstruxerat Jehovx, 8t suffitum adoleri curabat in eo, quod erat coram Jehova; quum perfecisset domum.
2Ü. Prxterea classem paravit rex Schelomoh Hetzjone Geberi, qux <y? prope Ela- thas,ad litus maris algosi, in terra Edomso- rum.
27. Misit vero Chiram in ea classe servos suos, nautas peritos maris,cum fervis Schelomonis :
28. Qui profecti Ophirum, acceperunt inde auri quadringenta viginti talenta, qux attulerunt ad regem Schclomonem,

CAPUT X.

Regina Schebat Schelomonem invisit. Udiens autem regina Schebx famam Schelomonis,St nominis Jehovx; venit ad probandum eum smgmatibus;
2. Et ingressa Jerufchalaima cum exercitu numeroso admodum; camelis ferentibus aromata, St aurum multum admodum , aC lapides pretiosos ; accessit ad Schelomonem, St eloquuta est ei .quicquid erat in animo suo.
3. Cui indicavit Schelomo omnia verba ejus: non fuit absconditum quicquam regi, quin indicaverit ei.
4. Quapropter.quum videret regina Sche-
Qji bx

bx omnem sapientiam Schelomonis , St quamque domum, quam aidificaverat;
5. Cibum etiam mcnfx ejus» Sc confeflum servorum ejus, 8t statum ministrorum ejus, Sc vestitum eorum, similiter a poculis ejus,St ascensum ejus, quo ascendebat in eomum Je- hovx: non erat ampliüs in ea spiritus.
6 . Tandem dixit regi > verum esi verbum illud, quod audiveram in terra mea de rebus tuis, & de sapientia tua.
7. Tamen non credidi verbis illis usque dum venirem, Se viderent oculi mei, sed ecce non indicatum fueraj mihi ejus dimidium; superas sapientia, St bonitate famam illam, quam audiveram.

g. Beati homines tui , beati fervi tui isti, qui stantes coram te jugiter audiunt sapientiam tuam.
9. Sit Jehova Deus tuus benedictus, qui delectatus est te, ut collocaret te in folio Jis- raelis ; eö quod diligit Tehova Jifraelem in seculum, ideo imposuit te regem, ut exerceres judicium, St justitiam.
10. Et dedit regi centum viginti talenta auri, St aromata musta valde, ac lapides pretiosos : non sunt advecta hujusmodi aromata ampliiis tanta multitudine, quanta dedit regina Schebx regi Schelomoni.
11. (Nametiam classis Chirami, qux afferebat aurum ex Ophiro; advexerat ex Ophi- ro ligna thyina multa admodiim, Sc lapides preciofos:
12. Et paraverat Rex ex illis lignis thyinis repagulum ad domum Jehova;, Sc ad domum regis, Sc citharas Sc nablia pro cantoribus: non fuerant advecta talia ligna thyina,neque visa usque in diem illum.)
13. Rex vero Schelomoh dedit reginae Schebx pro toto desiderio ejus, quicquid petivit, prxter id, quod rependit ei pro facultate regis Schelomonis : ita revertens, abiit in terram suam ,ipsa cum servis suis.
14. Erat autem pondus auri, quod obveniebat Schelomoni quolibet anno ; sexcentorum sexaginta sex talentorum auri:
15. Prxter ist, quod obveniebat ä publicanis negotiatorum, 8c mercatura: aromata- riorum : Sc omnibus regibus Arabi*, & proceribus ejus regionis.
16. Itaque fecerat rex Schelomoh ducentos clypeos ex auro malleato : sexcentos aureos imponebat clypeo unicuique.
17. Item trecenta scuta ex auro malleato, tria pondo auri imponebat scuto unicuique : qus posuit rex in domo saltus Libani.
18. Fecerat prxterea rex solium eburneum magnum; & obduxerat illud auro depura- tissimo.
19. Sex gradus erant huic folio, & fastigium rotundum ipsi folio ä posteriore parte ejus, & fulcra manuaria Irine, Sc inde ad locum sessionis ; ac duo leones stantes jiyrta ipsa fulcra manuaria:
10. Duodecim quoque leones stantes ibi ad fex gradus ejus, hinc St inde : non fuerat factum tale in ullis regnis.
21.Insuper omnia vasa potoria regis Sehe- lomonis erant aurea, & omnia vasa domus saltus Libani ex auro asservato : nihil inerat argenti, non xstimabatur temporibus Sche- lomorus ulrius precii.

22. Nam classis Oceani pro rege,cum classe
Chirami erat: semel ternis annis veniebat classis ex Oceano afferens aurum, 8c argentum, ebora, Sc simias,& pavones.
23. Sic major erat rex Schelomoh omnibus regibus terr*, divitiis Sc sapientia:
24. Et totius terr* reges qusrebant aspectum Schelomonis, ut audirent sapientiam ejus, quam indiderat Deus animo ejus.
•25. Isti quoque afferebant quisque munus suum, instrumenta argentea, 8cinstrumenta aurea, Sc vestimenta, St arma,St aromata, equos Se mulos ; rem annuam quot* annis
a 6. Ita ut congregaret Schelomoh currus, 8c equites; essentque ei mille quadringenti currus, 8c duodecies mille equites ; quos abduci jussit in civitates curruum > & apud regem Jeruschalaima.
27. Et reddidit rex argentum Jeruschalai- mis, ut lapides : cedros autem reddidit, ut sycomoros, qu* crescunt in loco depresso, multitudine.
iz.Et vectigal equorum ex .dEgypto; quod erat Schelomoni, id est, veliiga/ neti, mercatores regis accipiebant netum pro pretio.
ip.Nam ascendens ex/Egypto exibat currus sexcentenis siclis argenti, Sc equus centenis quinquagenis : 8c ita pro omnibus regibus Chitthxorum, Sc pro regibus Syri* in manu sua educebant.

CAPUT XI.

Polygamia & idololatria, Schelomanitsatque inde fubftquens poena.

P Ostea rex Schelomoh adamavit mulieres alienigenas multas, idque pr*ter filiam Parhonis; Moabitidas, Hammonitidas, Edo- m*as, Tzidonias, (S Chitthxas :
2. E gentibus.de quibus edixerat Jehova filiis Jifraelis > ne convenitote cum eis, nec ipsi conveniunto vobiscum , profecto inclinarent animum vestrui-n post deos suos : iisdem adhxsit rex Schelomoh amore:
3. Adeo ut essent ei foeminx principes septingentx, Sc concubinx trecentx: quapropter inclinaverunt foeminx ejus , animum ejus.
4. Fuit ergo tempore senectutis Schelomonis, foeminis inclinantibus animum ejus post deos alienos : quum non esset animus ejus integer erga Jehovam, Deum suum, sicut fuerat animus Davidis patris ejus:
5. Ut sequeretur Schelomoh Haschtore- tham, deam Tzidoniorum, Sc Milcomum , abominationem Hammoni tarum.
6. Sic faciebat Schelomoh, quod malum videtur in oculis Jehovx: neque plene sequebatur Jehovam, sicut David pater ejus.
7. Tunc xdificavit Schelomoh excelsum Cemoscho , abominationi Moabitarum, in eo monte, qui esi in conspectu Jerufchalai- morum; Sc Moleco, abominationi Hammo- nitarum.
z. Itidem fecit omnibus suis foeminis alienigenis ; adolentibus Sc Caprificantibus diis suis.
9. Itaque ira percitus est Jehova in Sche- lomonem, eö quöd declinässet animus ejus ä Jehova, Deo Jifraeiis, qui apparuerat ei bis.
io.se

10. Et interdixerat ei hanc ipsam rem, ne sequeretur deos alienos: nec tamen obser- vasset id, quod praeceperat Jehova.
11. Et dixit Jehova Schelomoni, eo quod fuit hoc apud te, quod non observasti foedus meum, St statuta mea, quae praecepi tibi:om- nino lacerabo hoc regnum a te, St tradam fervo tuo.
12. Veruntamen diebus tuis non faciam hoc, propter Davidem patrem tuum: e manu filii tui lacerabo illud.
13. Sed totum hoc regnum non lacerabo, tribum unam dabo filio‘tuo, propter Davidem servum meum, St propter Jeruschalai- ma, quae elegi.
X4. Itaque suscitavit Jehova adversarium Schelomoni Hadadum Edomxum: is erat e semine regis ,qui regnaverat in Edomsea:
IS- Fuerat enim, quum esset David contra E.domaeos, ascendente Joabo principe militia:, ad sepeliendum confossos; ut percuteret omnes mares in Edomxa.
16. Nam fex menses mansit ibi Joab cum toto Jisraele ; donec excidisset omnes mares in Edomaea.
17. Fugerat vero Hadad ipse , & homines Edomsei ssfervis patris ejus cum eo, ad proficiscendum in TEgyptum : erat autem Hadad puer parvus.
x8- Quiimque sui-gentes eMidjane, venissent Paranem 3 assumserunt fecum homines Parane, St venerunt in /Egyptum ad Parho- nem regem lEgypti, qui cled.it ei domum, & cibum condixit ei, terram quoque dedit ei.
19. Ubi invenit Hadad gratiam in oculis Parhonis permagnam, adeo ut daret ei uxorem, sororem uxoris suae, sororem Tachpe- nes» August*.
20. Peperit autem ei soror Tachpenesa Genubathum, filium eius, quem educavit Tachpenes intra domum Parhonis ; ita ut esset Genubath domi Parhonis inter filios Parhonis.
ai. Audiens autem Hadad in ^gypto occubuisse Davidem cum patribus e jus, St mortuum esse Joabum principem militi*, dixit Hadad Partioni, dimitte me, ut eam in terram meam.
22. Dicente vero ei Parhone, mane , nam quid deficit te apud me, quod ecce quxris abire in terram tuam ? dixit, non, sed omnino dimitte me.
23. Suscitavit praeterea Deus illi adversarium Rezonem, filium Eliadahi, qui fugerat ab Hadar-Hezerc rege Tzobai, domino suo -.
24. Et congregatis ad se homiijibus.factus fuerat princeps turmae, quum occideret David illos : deinde euntes Damascum, habitarunt in ea, & regnarunt Damasci.
23. Fuitque adversarius Jifraeli omnibus diebus Schelomonis , sdque prater malum illud,quod inferebat Hadad : nam taedebat eum Jiftaelis, quum regnaret

in Syria.
2(5. Jarobhamum quoque excitavit, filium JJebatiEphrathxum, eTzdbeda (cujus matri nomenTzeruhae, foeminae viduae) servum Schelomonis; ita ut attolleret manum suam Contra regem.
27. Haic autem occasio efl , qua sustulit thanum contra regem : Schelomo aedificabat munitionem,obstruebat rupturam civitati? JDavidis patris fui.
28. Vir autem iste Jarobham valentissimus erat robore :j quare videns Schelomoh puerum ipsum negotio esse intentum, praefecit eum toti oneri familia: Josephi.
29. Fuit autem eodem tempore, Jarobha-
mo egresso Jeruschalaimis, ut inveniret eum Achi ja Schiionites, propheta in via,quum ille induisset vestimentum novum, St essent ambo soli in 1 agro. '
30. Ubi prehendens Achija vestimentum novum, quo tegebatur , laceravit illud in duodecim fragmenta:
31. Ac dixit Jarobhamo, accipe tibi decem fragmenta : nam sic ait Jehova, Deus Jifrae- lis; ecce ego laceraturus sum regnum hoc 4 manu Schelomonis > St daturus tibi decem tribus.
32. Tribus autem una erit ejus propter servum meum Davidem, & propter Jeru- schalaima civitatem, quam delegi, ex omnibus tribubus Jifraelis.
33. Eö quod dereliquerunt me, St incurvarunt fe honorent habentes Haschtharo- th* , de* Tzidoniorum, & Camofcho, deo Moabitarum, ac Milconio, deo Hammonita- rum: neque ambularunt in viis meis : faciendo quod rectum videtur in oculis meis, videlicet statuta mea,& judicia mea, sicut David pater hujus.
34. Non tamen auferam quicquam istius regni de manu hujus , sed principem dispono eum omnibus diebus vitae ejus propter Davidem, servum meum, quem elegi» qui observavit praecepta mea, St statuta mea:
35. Sed accipiens illud regnum e manu filii ejus; dabo tibi ex illo decem tribus:
3(5. Filio vero ejus dabo tribum unam; ut sit lucerna D avidi fervo meo omnibus diebus coram me Jeruschalaimis, in civitate, quam delegi mihi , ad ponendum nomen meum ibi.
37. Te itaque assumam, ut regnes fecundum omnia, quae desiderabit animus tuus; & eris rex super Jifraeiem.
38. Erit autem, si auscultaveris omnibus, quae praecepero tibi; St ambulaveris in viis meis,ac feceris,quod rectum videtur in oculis meis, observando statuta mea,& praecepta mea , quemadmodum fecit David servus meus: ut adsim tibi, & aedificem tibi domum firmam, quemadmodum aedificavi Davidi,*e tradam tibi Jifraeiem.
39. Affligam quidem femen Davidis propter hoc ; veruntamen non omnibus diebus. ,
40. Quamobrem quaerebat Schelomoh morte afficere Jarobhamum : sed furgens Jarobham, fugit in ./Egyjitum ad Schifcha- kum, regem /ftgypti: fuitque in /Egypto, donec mortuus esset Schelomoh.
41. Reliquae autem res Schelomonis , Se quicquid fecit » ac sapientia ejus ; nonne sunt scripta in libro rerum Schelomonis i
42. Dies autem, quibus regnavit Schelomoh Jeruschalaimis super totum Jifraeiem, fuerunt quadraginta annorum.
43. Deinde occubuit Schelomoh cum patribus luis, St scpultus est in civitate Davidis patris fui -. regmtVitqus JvSvlubham. filiu« ejus, loco ejus,
CATU?

C A I’ U T X I I.
Jtegni divifio ititet RechabhamuMjlj jaroo -
hamum.
Um abiit Rechabham Schecemumy nam Schecemum conveniebat totus Jisrael ad
•onstituendum eum regem.
a. Fuit autem»quum audivmet Jarobham, filius Nebati. qui erat adhuc in ffigypto.quo fugerat metu regis Scheiomonis, ut desideret Jarobham in /Egypto.
3. Sed mittentes ji[rai : !it<c , accersiverunt eum 1 veneruntque Jarobham, & tota congregatio Jisiaelis; 8c alloquuti sunt Rechab- hamum, dicendo:
4. Pater tuus durum imposuit jugum nobis : tu ergo nunc leva nos servitute patris tui dura, 8c jugo ejus gravi > quod imposuit nobis,& serviemus tibi.
5. Qui dixit eis, abite usque ad diem tertium > tum revertimini ad me: sic abiverunt populus.
б. Interea iniit consilium rex Rechabham cum senioribus,qui steterant ante Schelomo- nem, patrem ipsius, quum esset in vivis, dicendo : quomodo vos consilium iniretis ad relpondendumpopulo huic aliquid?
7. Qui alloquuti sunt eum,dicendo; si hodie fueris servus populo huic ut servias eis, id est, respondens eis, alloquutus fueris eos verbis bonis; utique erunt tibi fervi omnibus diebus.
g. Sed reliquit consilium seniorum, quo consuluerant ei& iniit consilium cum eis,qui a pueris educati fuerant fecum , Sequi stabant coram ipso:
9. Dixitque eis, quod vos consilium iniretis , ut respondeamus aliquid populo huic; qui alloquuti sunt me, dicendo ; leva nos jugo illo, quod imposuit pater tuus nobis ?
10. Tum alloquuti sunt eum isti , qui a pueris educati fuerant cum eo, dicendo; sic dices populo isti, qui alloquuti sunt te,dicendo ; pater tuus grave effecit jugum nostrum, tu ergo leva illud nobis: sic alloqueris eos, minimus digitus meus densior est lumbis patris mei.
11. Jam vero pater meus oneravit vos jugo gravi, ego autem superaddam jugo vestro: pater meus castigavit vos scuticis, ego autem castigabo vos flagellis aculeatis.
12. Quum ergo venstfet Jarobham, & totus populus ad Rechabhamum die tertio; quemadmodum edixerat rex,dicendo3 revertimini ad me die tertio;
13. Respondit rex populo duriter, derelicto consilio seniorum, quo consuluerant ei.
14. Alloquutus est enim eos ex consilio puerorum suorum , dicendo ; pater meus grave reddidit jugum vestrum, ego autem Juperaddam jugo vestro: pater meus casti-
avit vos scuticis, ego autem castigabo vos
agellis aculeatis.
15. Quum itaque non auscultasset rex populo (erat enim causa a Jehova.utprxstaret verbum suum, quo alloquutus fuerat Jehova per Achijam Schilonitem Jarobhamum, fi. lium Nebati,)
16. Videns totus Jisraeiregem non auscultasse sibi; retulerunt populus regi relpon- sum,dicendo,qua; nobis portio esset cum Davide ? utique non efl nobis possessio cum si- Xo Jisehaji, ad tentoria tua Jiseael ssiim vide

domui tux David : sic abiit Jisrael ad tentoria sua.
17. Tantum super filios Jiseaelis, qui habitabant inter civitates Jehudx, regnavit Rechabham.
ix. Quttmque misisset rex Rechabham A- doramum> qui prxerat tributo, obruerunt omnes Jifraelits eum lapidibus ita,ut moreretur : rex verö Rechabuam totis viribus conscenso curru,fugit Jeruschalaima.
19. Sic defecerunt Jisraelitx a domo David« usque in hunc diem.
20. Fuitque.quum audissent omnes Jisraelitx reversum esle Jarobhamum (quem mittentes,accerfiver ant ad coetum; ut constituerent eum regem super totum Jisraelem: nemo scquutus est domum Davidis, prxter tribum Jehudx solam.
21. Quum autem Rechabham venisset Jeruschalaima : congregavit ex tota domo Je- hudx , & tribu Binjaminis centum octoginta millia delectorum

hominum , gerentium bellum; pugnaturos contra domum Jisrae- lis, ut reducerent regnum illud ad Rechabhamum , filium Scheiomonis.
22. Sed fuit verbum Dei ad Schemahjam, virum Dei, dicendo:
23. Edic Rechabhamo, filio Scheiomonis, regi Jehudx, 8c toti domui Jehudx, & Bin- jamini; & residuo populi,dicendo:
24. Sic ait Jehova,ne ascendite, neve pugnate contra fratres vestros,filios Jisraelis, revertimini quisque domum suam, nam a me facta est res ista: qui auscult.in.mt verbo Je- hovx , 8t reversi,abierunt secundum verbum Jehovx.
25. Postea xdificavit Jarobham Schecemum, in monte Ephrajimi,Sc habitavit ineo : & procedens inde, xdificavit Penuelem.
26. Dicabat autem Jarobham cum animo suo ; mox reversurum esset regnum hoc ad domum Davidis ;
27. Si ascenderet populus iste ad parandum sacrificia in domum Jehovx Jeruschalaima , ÖC rediret animus populi istius ad dominum suum > ad Rechabhamum,regem Jehudx : utique occiderentme,& reverterentur ad Rechab hamum,regem Jehudx.
28. Quapropter inito consilio rex , fecil duos vitulos aureos: Sc edixit Jisraejitis, satis sint vobis, ut non ascendatis Jeruschalaima , ecce dii tui, 6 Jisrael, qui eduxerunt te h terra /Kgypti.
29. Horum unum posuit Beth-Ele, alterum vero collocavit Dane.
30. Sic fuit res ista 111 causa peccati, curitent populus coram hoc Danem usque.
31. Paravit enim domum excelsorum, Se fecit sacerdotes e populo, qui non erant e filiis Levi:
32. Et constituit Jarobham festum mense octavo > quintodecimo die ejus mensis, simile festo,quod celebrabatur in Jehuda, <Ssacrificia obtulit in altari,similiterque fecit Beth- Ele sacrificando vitulis, quos fecerat : etiam Beth-Ele constituit sacerdotes excelsorum, qux fecerat.
CAPUT XIII.
Manus Jarobhami extensa contra Prophetam exarescit,(Srefiituitur: tpsequepro- pheta sediicbia devoratur a leone.
Quum

Cap.r?
Q Uum aurem offerret in altari, quod fecerat Beth-Ele,quintodecimo die,mense octavo, mense illo, quem commentus fuerat animo suo, & celebrans festum cum filiis Jisraelis, offerret in illo altari adolendo:
Caput XIII.
2. Ecce vir Dei,veniens e Jehuda cum verbo Jehovae Beth-Elem, Jarobhamo aditante altari ad adolendum;
3. Clamavit contra altare illud per ver-, bumJehovae,dicens; altare,altare, sie ait Je- hova : ecce filius nasciturus est domui Da- vidis, nomine Joschija, qui mactabit super te sacerdotes excelsorum , adolentes super te , & offa hominum comburent super re:
4. Et edidit illo ipso die prodigium, dicendo, hoc est prodigium ejus, quod dixit Jehova: ecce altare hoc findetur > & effundetur cinis, qui est super ipsum.
5. fuit autem,quum audito rex verbo viri Dei, quo clamabat contra altare Beth-Ele, extendisset Jarobham manum suam ab altari, dicendo; prehendite eum: ut exaresceret manus ejus, quam extenderat contra illum, ita ut non posset retrahere eam ad fie.
6 . Altare autem fissum est, & effusus cinis ab altari: secundum prodigium, quod ediderat vir Dei ex verbo jehovae.
7. Tunc loquutus rex, dixit illi viro Dei, deprecare, quatio, iratam faciem Jehova; Dei , tui, & ora pro me, ut redeat restituta manus mea ad me; quiimque deprecatus esset vir ille Dei iratam faciem Jehovae , restituta manus regis, rediit ad ipsum, & fuit ficut antea.
8. Quapropter dixit rex illi viro Dei, veni mecum domum, 8c refice te : deinde dabo tibi donum.
p.Dixit vero vir ille Dei regi, si dares mihi dimidiam domum tuam, non irem tecum: neque comederem panem, neque biberem aquam in hoc loco.
10. Sic enim praecepit mihi verbo suo Jehova, dicendo ; ne comedito panem, neque bibito aquam : neque revertitor per eam viam, qua iveris.
11. Itaque abiit via alia: ac non est rever- siis viaullä, qua venerat Beth-Elem.
12. Propheta autem quidam senex habitabat Beth-Ele : qui veniens filius ejus enarravit totum hoc factum, quod fecerat vir Dei illo die Beth-Ele, cum verbis, quibus allo- quutus fuerat regem, quas enarraverunt filii patri suo.
13. Quibus dicente patre eorum, quanam Via abiit i considerarunt filii ejus viam, qua ibat vir ille Dei, qui venerat i Jehuda.
14. Deinde edixit filiis suis, insternite mihi asinum: qui instraverunt ei asinum, & insedit ei.
IV Sequutus itaque virum illum Dei, invenit eum, sedentem sub quadam quercu : & dixit ei, esnevir ille Dei, qui veneras £ Jehuda f qui dixit, sum.
i< 5 . Tum dixit ei, veni mecum domum,& comede panem.
!?. Qui dixit, non possim reverti tecum, aut ingredi tecum: neque comedam panem, neque bibam tecum aquam in isto loco.
18. Verbum enim edixit mihi ex verbo
jehov*,r,scomedito panem, neque bibito
Cap.i?.
ibi aquam: neque redito via > qua iveris.
19. Sedeo dicente illi,etiam ego propheta sum, ut tu; & angelus alloquutus est me ex verbo Jehova:, dicendo , reduc eum tecum domum tuam, ut comedat panem, & bibat aquam (mentiebatur autem ei.)
20. Reversus est cum eo , 8c comedit panem domi ejus , & bibit aquam.
21. Fuitverö illis assidentibus mensae;fuit inquam, verbum Jehovae ad prophetam illum , quem reduxerat.
22. Inclamavit enim virum Dei, qui venerat e Jehuda, dicendo, sic ait Jehova; pro- pterea quöd rebellasti contra praestitutum Jehova:, neque observasti praeceptum illud, quod praeceperat tihi Jehova Deus tuus.
23. Sed reversus es, & comedisti panem; & bibisti aquam in loco, in quo edixerat tibi, ne comedito panem, neque bibito aquam ; non est venturum cadaver tuum in sepul-
! chrum maiorum tuorum.
' 24. Fuitque postquam comedisset panem,
1 & postquam bibisset : instravissetque ei asinum, nimirum ei prophetae, quem reduxerat.
2;. Ut eum abeuntem inveniret leo in via, St morte afficeret eum : sic erat cadaver ejus abjectum in via, St adstabat asinus juxt« ipsum > leo quoque adstabat juxta cadaver ipsum.
2Ü. Tum ecce quidam transeuntes, viderunt cadaver illud abjectum in via, St leonem adstantem juxta cadaver : qui venientes, retulerunt in ea civitate,in qua propheta ille senex habitabat.
27. Quod quum audiret propheta ille, quf reduxerat eum de via, dixit, vir ille Dei e/ 7 ; qui rebellavit contra prostitutum Jehova: e ideo tradidit Jehova eum leoni isti > ut fran- l gens eum, morte afficeret eum , fecundum 1 verbum Jehovae, quod loquutus fuerat ei.
28. Deinde edixit filiis suis, dicendo: insternite mihi asinum, qui instraverunt.
29. Tum abiens, invenit cadaver illius ab 4 * jectum in via, & asinum, ac leonem adstantes juxta cadaver: non comederat leo cadaver, neque fregerat asinum.
30. Sustulit itaque hic propheta cadaver viri Dei, Sc impositum asino, reduxit illud : & ingressus est civitatem propheta ille senex ad plangendum, & sepeliendum illum.
31. Et collocante eo cadaver illius in se- pulchro suo; plangebant super eum, eheu frater mi.
32. Fuit vero postquam sepelivisset eum; ut ediceret filiis suis, dicendo; quum mortuus fuero, similiter sepelite me in hoc se- pulchro, in quo vir ille Dei sepultus est:juxt» ossa ejus collocate ossa mea.

33. Nam omnino futura est res, quam pra:dicavit ex verbo Jehovae, contra altare, quod est Beth-Ele; Sc contra omnes domo« excelsorum, qua: sunt in civitatibus Schom- ronis.
34. Hoc facto non est reversus Jarobhan* a via sua mala; sed rursus fecit e populo sacerdotes excelsorum, ejus, qui volebat, consecrabat ministerium , ut essent sacerdote« excelsorum ;
35. Fuitque haere in causa peccati domui Jarobhami ; Sc ut exscinderet jtc perderet eam Dem i superficie terr*.
CATU1
I. REGUM,

CAPUT XIV.

Mchija prxdicit uxori Jarobhami extirpa- tionem e regno , G mortem filii : (gs Re- chaoham affligitur a rege Mg'jpti.

T Empore illo aegrotabat Abija, filius Ja- robhami:
i. Quapropter dixit Jarobham uxori suar, furgejam,& dissimula te,ut non agnoscant te esse uxorem Jarobhami; sic itura es Schi- hmtem,ecce ibi efi Achija propheta,qui promiserat mihi, me fore regem super populum hunc.
3. Accipiens autem in manu tua decem panes,8c buccellata, Sc lagenam mellis,adibis eum: is indicabit tibi, quid futurum sit isti puero.
4. Et faciens ita uxor Jarobhami, surre- xit, Sc abiens Schiluntem, ingressa est domum Achijae : Achija autem non poterat videre, nam oculi ejus caligaverant prae senio ejus.
5. Sed Jehova indixerat Achija:,ecce uxor Jarobhami ventura est, ut requirat aliquid abs te de filio suo, quia aegrotus est,his 8c talibus alloquitor eam : futurum autem est, quum ingredietur, ut ipsa agat extraneam.
6. Fuit itaque, quum audiret Achija strepitum pedum ejus ingredientis januam, ut diceret, ingredere uxor Jarobhami: ecquid tu agis extraneam? ego vero missus sum ad te,ad indicandum durum.
7. I, dic Jarobhamo, sic ait Jehova, Deus Jisraelis, propterea quod te extuli e medio hujus populi ; 8c imposui te antecessorem populo meo Jisraelis
8. Et laceratum regnum adorno Davidis tradidi tibi, neque fuisti, sicut servus meus David , qui observavit prscepta mea, 8£ qui sequutus est me ex toto animo suo,faciendo tantummodo,quod rectum videtur in oculis meis:
9. Sed pejus egisti omnibus, qui fuerunt ante te; Sc abiens,fecisti tibi deos alienos, etiam fusiles ad provocandum me, denique abjecisti me post tergum tuum:
10. Idcirco , ecce ego inducturus sum malum in domum Jarobhami , 8t excisurus sum Jarobhamo mingentem ad parietem, condusumque, Sc derelictum in Jisraele: 8c tollam asseclas domus Jarobhami , quemadmodum tollit quis stercus, donec defecerit.
ir. Morientem Jarobhamo in civitate, «omedent canes , morientem verö in agro, comedent volatilia coeli: nam Jehova locutus est.
12. Tu autem surge, abi domum tuam: (juurn intrabunt pedes tui in civitate domum , illico morietur infans.
1;. Quemplangent omnes Jifraelitae,sepelientes eum,is enim solus perveniet Jarobha- mo in sepulchrum: eo quöd inest huic soli e domo Jarobhami aliquid boni erga Jeho- vam,Deum Jisraelis.
14. Itaque suscitabit sibi Jehova regem super Jisraelem, qui excidet domum Jarobhami eadem die: quid autem? etiam nunc suscitavit.
* 5 - Prxterea percutiet Jehova Jisraelem agitans, quemadmodum agitatur arundo in aqua , Sc convellens Jisraelem a terra hac hntima » quam dederat majoribus eorum.
disperget eos procul ultra ipsum flumen: eo quod fecerunt lucos suos,provocantes Je- hovam.
16. Denique exponet Jisraelem propter peccata Jarobhami,quibus peccavit,Sc quibus ad peccandum induxit Jisraelem.
17. Tum turgens uxor Jarobhami, abiit, & pervenit Thirtzam: qua veniente ad limen domus fu*,puer mortuus est.
ig. Et sepelientes eum, planxerunt eum omnes Jifraelitae,secundum verbum Jehova:, quod loquutus fuerat per servum suum Achi- jam prophetam.
19. Reliqua: autem res Jarobhami, ut bellavit, Sc ut regnavit; ecce scriptae sunt in libro Chronicorum regum Jisraelis.
20. Dies autem , quibus regnavit Jarobham, fu erunt viginti duorum annorum: Si postquam occubuit cum patribus suis, regnavit Nadab,filius ejus pro eo.
21. Kechabham vero, filius Schelomonis regnavit in Jehuda: natus unum,8c quadraginta annos Rechabham, quum iniret regnum , septendecim annos regnavit Jeru- sehalaimis, in civitate,quam elegerat Jehova ad ponendum nomen suum ibi ex omnibus tribubus Jisraelis, Sc nomen matris ejus Na- hama Hammonitis.
22. Fecit etiam Jehuda, quod malum videtur' in oculis Jehova:: Sc ad zelotypiam moverunt eum peccatis suis, quibuspeccarunt* supra quam omnia , qua? fecerant majores eorum. r
23. Nam exstruxerunt etiam situ excelsa, 8c statuas,ac lucos; super omnem collem altum,Sc sub omni arbore virente.
24. Insuper etiam meritorii erant in terra ipsa: faciebant secundum omnes abominationes gentium, quas ejecerat Jehova a facie Jisraelitarum.
25. Quapropter fuit anno quinto regis Rechabhami ; ut ascendens Schischak, rex /Egypti contra Jeruschalaima;
2 6. Acciperet thesauros domus Jehova?, Sc thesauros domus regis, illa, inquam, omnia acciperet: acciperet etiam omnia scuta aurea, qu* fecerat Schelomo.
27. Pro quibus fecit Rex Rechabhato scuta *rea : qua; deposuit in manumpraefecto- rum cursoribus, qui observabant portam domus regis.
28. Erätque ex quo veniebat rex in domum Jehova:, ut afferrent ea cursores; postea referrent ea ad procoetonem cursorum.
29. Reliqua? autem res Rechabhami, Sc o- mnia, quae fecit: nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehuda: ?
30. Etiam bellum, quod fuit inter Rechab- hamum, Sc Jarobhamum omnibus diebus eorum.
31. Quiimque occubuisset Rechabham cum patribus suis.sepultus est cum patribus suis,in civitate Davidis,cujus matri nomen Nahama Hammonitis; Sc regnavit Abijam,filius ejus pro eo.

CAPUT XV.

ribijx impio succedit , ist pine in regno Jehu-
dx : Bahafcha, erasa domo Jarobhami,
regnat in Jisrael», <Scontra risam prx-
liatur.
Art«*

Cap.Tj*
A Nno autem decimo octavo regis Jarobhami,filii Nebati : regnavit Abi) am super Jehudam. . .
2. Tribus annis regnavit Jeruschalaimis; cujus matri nomen Mahaca, filia Abifchalo-
mi: .
3. Et ambulavit in omnibus peccatis patris fui,qua' fecerat coram ipso; nec fuit animus ejus integer erga Jehovam,Deum suum, ut animus Öävidis patris fui.
4.Sed propter Davidem,dedit Jehova Deus illius illi lucernam Jeruschalaimis,suscitando filium ejus post eum, Sc stabiliendo Jerufcha- iaima:
5. EÖ quod fecisset David, quod rectum videtur in oculis Jehova ; neque recessisset ab omnibus , qu® prxceperat ei omnibus diebus vit* suae > prster quam, in re Urij* Chitth*i.
6 . Bellum autem fuerat inter Rechabha- *num, 8c Jarobhamum omnibus diebus vita; ejus.

7. Sed cum reliquae res Abijami,St omnia, qu* fecit > nonne sunt scripta in libro Chronicorum , regum Jehud*: tum bellum confessum inter Abijamum,& Jarobhamum?
Z. Postea occubuit Abijam cum patribus suis, quem sepeliverunt in civ.tate Davidis : & regnavit Asa filius ejus pro eo.
9. Anno itaque vigesimo completo Jarob- hami, regis Jisraelis; regnavit Asa super Jehudam.
io. Uno Sc quadraginta annis regnavit Jeruschalajimis: cujus avi* nomen Mahaca, filia Abischalomi.
11. Et fecit Asa, quod rectum videtur in Oculis Jehov*; sicut David pater ipsius.
12. Nam abstulit meritorios e terra; St amovit omnes deos stercoreos, quos fecerant majores fui:
13. Quin etiam ipsam Mahacam , aviam suam amovit, ne e fiet Augusta, eö quod fecerat horrendam statuam cum luco : Sc succisam Asa horrendam statuam ejus, combussit ad torrentem Kidronem.
14. Excelsa quidem non amota sunt: sed animus Af* fuit integer erga Jehovam o- tnnibus diebus eius:
13. Et retulit res consecratas patris sui,& res consecratas ase in domum Jehov*: argentum,& aurum,& instrumenta.
iS. Quamobrem bellum fuit inter Asam, & Bahascham, regem Jisraelis omnibus diebus eorum.
17. NamascendensBahascha, rex Jisraelis contra Jehudam, *dificabat Ramam : ne sineret ad Asam, regem Jehud* egredi,aut regredi tjuemyuam.
i8- Sed accipiens Asa totum argentum, Kc aurum, qu* reliqua erant in thesauris Jeho- V*, etiam thesauros domus regi*,tradidit in manum servorum suorum: quos misit rex Asa ad Ben-Hadadum, filium Tabrimmonis, silu Chezjonis, regem Syri*, qui habitabat Damasci,ut dicerent:
19, Foedus efl inter me 8c te,inter patrem tuum, & patrem meum: ecSfe mitto ad te munus,argentum,& aurum, age fac irritum foedus tuum cum Bahafcha, rene Jisraelis,ut abscedat a me. 0
20. Et auscultans Ben-Hadad regi Af*,mi- sit prigfipes copiarum suarum contra civita-
Cap.
res Jisraelis,Sc percudit Hijonem, & Danera, Ac Abelum Beth-Mahac*; Sc totum tractum Cinnereth,& totam terram Naphthali.
21. Unde fuit audiente Bahafcha, ut desisteret ab aedificanda Ram.i; & resideret Thirtz*.
22. Tunc rege Asä promulgante in tota Jehuda (nemo erat immunis) deportarunt lapides Ram*, 5 c ligna ejus,quibus *dificabat Bahafcha: Sc *disicavit ex illis rex Asa Ge- bahumBinjaminitarum, 8c Mitzpam.
23. Reliquae autem omnes res Af*,& 0- mnis fortitudo ejus, Sc qu*cunque fecit, Sc civitates,quas «dificavit, nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehud* l ve- runtamen tempore senectutis fu*,*grotavit ex peuibus suis.
24 Postea,quum occubuisset Asa cum patribus suis, sepultus est cum patribus suis,ia civitate Davidis patris fui; Sc regnavit Je-
oschapnat,filius ejus pro eo.
25. Nadab vero,filius Jarobhami regnare cctpit super Jisraelem anno secundo Asie,regis Jehud* ; ac regnavit super Jisraeiem biennio.
26. Fecitque quod malum videtur in oculis Jehov* , ambulans in via patris fui, Sc ia peccato ejus, quo ad peccandum mduxit Jisraelem.
17, Quapropter conspirationem fecit contra eum Bahafcha, filius Achij*,d domo Ji!- fascaris, Sc percudit eum Bahafcha ad Gibbe- thonem ; qui Pelischth*orum erat : quuna Nadab , Sc omnes Jistaelit* obsiderent Gib- bethonem.
28. Itaque morte afficiens eum BahascJui anno tertio Af* , regis Jehud* ; regnavit pro eo.
29. Fuitque, quum coepit regnare,«* percuteret totam domumjarobhami,donec perdidisset eam,non reliquam faceret ullam animam Jarobhamo: fecundum verbum Jeho- v*, quod loquutus fuerat per servum suum Achiiam Schilonitem :
30. Propter peccata Jarobhami . quibu« peccavit, Sc quibus ad peccandum induxit Jist aelem; propter indignationem ejus, qui provocavit Jehovam, Deum Jisraelis.
31. Reliqus autem res Nadabi, & omnia, qu* fecit, nonne sinit scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis ?
32. Itaque bellum erat inter Asara,Sc Bahascham , regem Jisraelis omnibus diebus th- lorum.

CAPUT XVI.

Jehu contra Bahajcham prophetia ; ejm executioiiSschisma injisraele.
Nno tertio Af*, regis Jehud*; regnavit Bahafcha, filius Achij* super totum Jisraelem Thirtz*,viginti quatuor annis.
2. Et fecit, quod malum tHdetur in oculi*
Jehov* ; ambulans in via Jarobhami»& in peccato ejus, quö ad peccandum induxerat Jisraelem. Caput XVI.
3. Quamobrem fuit verbum Jehov® ai Jehu,filiumChanani contra Bahascham, ut diceret -.
4. Quia quum exaltavi te ex ipso pulvera. Sc posui te antecessorem in populo meo Jisraele ; ambulasti in via Jarobhami > Sc ad peccandum induxisti populum meum
Jisrae-

Jifraelem , ut provocarent me peccatis Ecce,egomox sublaturus Tum asseclas
Bahafchx, & asseclas domus eius; & reddityrus domum tuam, ficut domum Jarobha- mi, filii Nebati.
6 . Monentem Bahafch* m civitate comedent canes; Sc morientem ei in agro comedent volatilia cceli.
7. Reliqus autem res Bahafchx , oc qus fecit, fortitudoque ejus ; nonne sunt fcri- pts in libro Chronicorum, regum Jifrae- lis ?
z. postea occumbens Bahafcha cum patribus suis, fepultus est Thirtzx ; & regnavit Eia, filius ejus pro eo.
9. Quemadmodum etiam per Jehu. filium Chanani prophetam verbum Jehovx fuerat contra Bahafcham, & contra domum ejus, idque propter totum malum illud, quod fecerat in oculis Jehovx , quod provocaslet eum operibus manuum suarum,quod esset similis domui Jarobhami: & eö quod percussisset eum.
10. Anno vigefimo sexto Asx regis Jehu- dx completo ; regnabat Eia, filius Bahafchs super Jifraelem Thirtzx secundo anno.
is. Quum fecit conspirationem in eum servus ejus Zimri , princeps dimidix partis curruum; dum is Thirtzx biberet ad ebrietatem in domo Artzx, quiprxerat domui ipsius Thirtzx:
1 2 . Et veniens Zimri,percussit eum.Sc morte affecit eum anno vigesimo septimo Asx, regis Jehuds ; ac regnavit pro eo.
13. Fuit autem, qtium primum iste regnaret, dum insedit folio suo, at percuteret totam familiam Bahafchx, non reliquum faceret ei mingentem ad parietem: etiam vindices ejus, &L amicos ejus percussit.
14. Itaque perdidit Zimri totam familiam Bahafchx; secundum verbum Jehovx, quod locutus est contra Bahafcham, per Jehu prophetam :
15. Propter omnia peccata Bahafchx , 8c peccata Elx, filii ejus; quibus peccaverunt, & quibus ad peccandum induxerunt Jifrae- lem, provocando Jehovam, Deum Jifraelis vanitatibus silis.
16. Reliqux autem res Elx, & quxeunque fecit; nonne sunt feriptx in libro Chronicorum, regum Jifraelis i
17. Anno vigesimo septimo Asx regis Je- hudx , regnavit Zimri septem diebus Thirtzx, quum populus castra haberent contra Oribbethonem, qui erat Pelifchthxorum.
18. Sed qui castra habebant, populus ille audiens , dicentes, conspiravit Zimri, & e- tiam percufiit regem, constituerunt omnes Jifraelitx regem Homrin principem mili- tix super Jifraelem eodem die, in ipsis castris.
19. Postea Sfcendens Homri,St omnes Jifraelitx cum eo Cfibbethone ; obsederunt Thirtzam.
10. Fuit autem, quum videret Zimri captam esse civitatem > ut ingrederetur palatium domus regia:; & combusta fecum domo regis igne moreretur.

ai. Propter peccata sua,quibus peccaverat, faciendo quod malum videtur in oculis Jehovx ; ambulando in via Jarobhami , Sc
Cap.T6.17;
in peccato ejus , quod fecerat, inducendo Jifraelem ad peccandum.
22. Reliqux autem res Zimri, & conspiratio ejus, quä conspiravit; nonne sunt feriptx in libro Chronicorum, regum Jifraelis ?
23. Tunc divisus est populus illejifrael in partes : pars una populi sequebatur Thibnin, filium Ginathi; ut constitueret eum regem, pars vero altera sequebatur Homrin.
24. Quiimque firmior esset populus, qui sequebatur Homrin populo, qui sequebatur Thibnin, filium Ginathi, mortuo Thibfti, regnavit Homri.
25. Anno trigesimo primo completo Asx regis Jehudx (regnavit enim Homri super Jifraelem duodecim annis) Thirtzx regnabat sexto anno.
26. Quum emit montem Schomronis a Schemero duobus talentis argenti: At ornato xdificiis monte, vocavit nomen civitatis illius, quam xdificavit de nomine Scheine«, domini illius montis, Schomronem.
17. Et fecit Homri, quod malum videtur in oculis Jehovx, ac pejus fecit, quam ullus, qui fuerat ante eum.
ig-Nam ambulavit in tota via Jarobhami, filii Nebati,8t in singulis peccatis ejus,quibus ad peccandum induxerat Jifraelem, ut provocaret Jehovam Deum Jifraelis vanitatibus illorum.
29. Reliqux autem res Homri, quas fecit, 8c fortitudo ejus, quam fecit; nonne sim* feriptx in libro Chronicorum, regum Jifraelis?
30. Postea occubuit Homri cum patribus suis, 8t fepultus est Sehomrone; regnavitque Achab, filius ejus pro eo.
31. Achab autem, filius Homri regnare coepit super Jifraelem anno trigesimo oaavo Asx regis Jehudx : regnavitque Achab,filius Homri super Jifraelem Schomrone vigintl duobus annis.
32. Fecitque Achab, filius Homri quod malum videtur in oculis Jehovx, plus quam omnes, qui fuerant ante ipsum.
33. Fuit enim (nonne leve habebatur ef ambulare in peccatis Jarobhami,filii Nebati?) ut acciperet uxorem Izebelem, filiam Eth- Bahalis, regis Tzidoniorum; At abiens coleret Bahalem illorum,ac incurvans fe honorem haberet ei:
34. Et statueret altareBahali isti inxdeilla Bahalis, quam exstruxerat Schomrone.
35. Prxterea consevit Achab lucum; denique amplius Achab fecit ad provocandum Jehovam, Deum Jifraelis, quam omnes reges Jifraelis , qui fuerant ante ipsum.
36. Diebus ejus xdificavit Chiel Beth-F.li- ta Jerichuntem : pretio Abirami primogeniti fui, fundavit eam, St pretio Segubi, natu minimi fui, statuit fores ejus, secundum verbum Jehovx, quod loquutuserat per Jeho- schuham, filium Nunis.

CAPUT XVII. '

Elija triennio coelum claudit, a vidua nu-
tritmt , miraculosi expensa reßituit,
mortuum hkcitnt.

Ixit autem Elij aThischbites.ex inquilinis Gilhadis Achabo, ut vivit Jehova, Deus I Jifraelis,ante quem adsto.non est futurus annis istis ros, aut pluvia: nisi ex verbo meo.

I s. Ports«
I. REGUM,
1, fi 1 * 1 '
JW»**
Si»-"«
i^com m
inte «f
t
■ÄtKä'
HSStsfc;
itor.
pütStUt
Cilii'
hiari donis, mhoti ierititait 10. Tunc gmmjue jie «ninlier v ataiireoi
...Miupdwm
ia.
11, Äs tr»o crastini,? rfatopaii
■iiiüifiai
iMpaiils
c^iin li»ra
iiMioät
usam.
it.Usiua
ifca&W
äideujB
ätra M
jofa.
14, Krn ffius farina 5 « oleum »daturus Srtt.
ii, Abiem taiElijt;
Cadi
ajifeilli
aiuvtibui
J« Hijam. 17 , Fuit tirtt fiiui
b,i±Wi
l>
tsT
ras*
«a (19
»,1t
Jtioiil
tftnuit
•1, £l

* i iudücena
* i iudücena
■ & consph. ; sunt (ctiptj iliaeiis' 'llejisraelj tur TJutnjr, eum regen, mrin. opulus , qui fequebatu 1 Thibai.re.
"»pleto hüt omri supct tzK regna-
homrais \ »ti'.konii m emuta •ine Sthemei otiem.
malunu/to it>quaa uäs
a Jarofa,
iseju 5 ,pta lern ,üt pro- traute
, fasstet, lojine simt urnjisne-
mpattlbus
ignaritgus
mi teilte
imooftiw tsom »ijiti
Hoitri cd wpnifia ü
iffitSati.) «ifiiaEtk- Misafr fl'afc to-
li ili iuiü bonira. ,
manium} omes reg«
u.
tlSeth-EI [■ i primoge igubiiiati indiinivef : per]&'
I.
i tWm» teßituii) 0
.exicp 1 « 1
chovii^
IflltlTJ!*'
■ctOC®'
Cap-17. _ _ _ 1 - R E
i. Postea fuit ad eum verbum jehova:, dicendo :
3. Abi hinc, ut convertas te orientem versus, Sc abscondas te ad torrentem Cerithi, <q\ri est e regione Jardcnis.
4. Er/tquc, Ht ex illo torrente bibas : corvis autem prjecepi.ut te sustentent ibi.
5. Qui abiens , fecit secundiim verbum Jehova: : veniens enim, consedit ad torrentem Cerithi, qui efl e regione Jardenis.
6. Quo corvi afferebant ei panem, St carnem quolibet mane, similiter panem, & carnem quolibet vespere : 8c e torrente bibe- , hat.
7. Sed fuit exacto anno ; quum exsiccatus esset torrens ille ; quia non fuerat pluvia in ilia terra:
g. Ut esset verbum Jehovae ad eum, dicendo :
5. Surge.abi Tzarphatham, quae e/?Tzi- donis, ut'consideas ibi: ecce prxcepi ibi mulieri viduae, ut sustentet te.
10. Tunc surgens , abiit Tzarphatham, quiimque pervenisset ad portam civitatis , eccemulier vidua colligebat ligna : itaque advocavit eam, Se dixit; accipiens da , qiix- so, mihi paululum aquae in hoc väse , ut bibam.
11. Abiit ergo, ut acceptam daret: postea advocahs eam, dixit; accipiens, da, quasso, mihi frustum panis, prout efl in manu tua.
12. Qua: dixit,at vivit Jehova,Deus tuus, non eft mihi placenta, sed plena vola farina:, in cado, & paululum olei in ampulla: Scecce colligo duo ligna , ut veniens parem illam mihi, Sc filio meo, ut comedamus illud,deinde moriemur.
13. Dixit vero ei Eli ja ; ne timeto,abi, para fecundum verbum tuum : veruntamen fac mihi de ea placentam parvam prius ,, quam afferas mihi , tibi verö Sc filio tuo facito postea.
14. Nam sic ait Jehova,Deus Jisraelis,cadi istius farina non consumetur , & ampulla: istius oleum non deficiet; usque ad diem, quo daturus est Jehova pluviam in superficie terrae.
13. Abiens ergo illa fecit secundiim ver- fcumElijx; ita comedit ipfa,Sc ipse.idque domi ejus per annum.
1 6. Cadi farina illa non consumebatur, & ampullae illius oleum non deficiebat; fecundum verbum Jehovae, quod loquutus fuerat per Effiam.
17. Fuit autem his rebus gestis, at aegrotaret filius mulieris illius, domii^e domus : quiimque esset aegritudo ejus valida admodum, adeo ut non reliqua esset in eo respiratio.
ig. Dixit ilia Elijae; quid mihi tecum, vir Dei i veneris ad me, ad recordandum iniquitatem meam, Sc afficiendum morte filium meum ?
ip. Qui dixit ei; da mihi filium tuum: & acceptum eum e sinu ejus,detulit eum incoe- naculum, ubi ipse habJVabat , deposuitque eum super lectum suum.
20. Tum inclamans Jehovam , dixit ; o Jehova Deus mi, etidmne viduam hanc, apud quam ego holpitor, malo affeceris, mortem afferendo filio eius?
»i. Et idmenftis sc super puero ter > in-

clamavit Jehovam,dicens ; Jehova Deus mi, revertatur, quxso, anima pueri hujus in medium ejus.
22. Et auscultavit Jehova voci Elijx, ita ut, reversa anima pueri in medium ejus, revixerit.
I 23. Tum acceptum E.lija puerum, deduxit e suo coenaculo domum,& reddidit eum matri ejus: dixitque Elija; vide,vivit filius tuus.
24. Dixit vero mulier E.lija:; jam hoc experior virum Dei te esse ; & Verbum Jehovae in ore tuo verum.

CAPUT XVIII.

Elija Achabo se sistit , IS proponit solennem
probam inter se > iS Bahalitas , quis /i
Deo Jit.

Ostea elapsis diebus multis , post annum tertium hunc , fuit verbum Jehovae ad Elijam, dicendo ; i, ostende te Achabo,Sc dabo pluviam in superficie terrae.
2. Itaque abiit Elija,ut ostenderet se Acha- 1 bo : erat autem fames valida in Schomrone.
3. Quapropter advocaverat Achab Hoba- djam, qui praeerat domui ipsius (erat autem. Hobadja timens Jehovae valde;
4. Nam fuit , quum exscinderet Izebel prophetas Jehova: ; ut accipiens Hobadja centum prophetas , absconderet eos, quinquagenos viros in una spelunca, St sustentaret eos pane, 8t aqua.)
5. Et edixerat Achab Hobadja:, perambula hanc terram ad fontes aquarum, & ad o- mnes torrentes: si forte inveniamus foenum, ut vivos confervemus equos, Sc mulos, Sc non sinamus exscindi rtobis jumenta.
6. Itaque partiti terram inter se,quam obirent, Achab profectus etVuna via ipse scor- sim, Sc Hobadja profectus est via aiterascor- sim-
7. Fuit autem Hobadja versantem itinere,quum ecce Elija obvius ei per et : ut agnoscens eum, procideret in faciem suam, ac diceret, tiineille es doqiinus meus Elija?
g. Qui dixit ei, sum: i, dic domino tuo, ecce Effiam:
9. Dixit verö Hobadja , quid peccavi ; quöd tradis Icrvum tuum in manum Achabi, ut morte afficiat me i

10. Ut vivit Jehova, Deus tuus , non eß. gentis aut regni locua, quö non miserit dominus meus, ad quati endum te, qui dixerunt, non adefl : etiam adjuravit regnum,'Sc gentem, quia non potest invenire'te.
11. Et nunc tu dicis: i, dic domino tuo, ecce Elijam.
12. Atqui erit mcabeunte abs te, ut spiritus Jehovae deferat te nescio- quö, quiimque venero indicatum Achabo, si non inveniat te, occidet me : tamen servus tuus timet Jehovam ab adolescentia mea.
13. Nonne indicatum est domino meo, quid fecerim, quum occideret Izebel prophetas Jehovae ? ut occultavi e prophetis: Jehovx centum viros, quinquagenos viros in una spelunca, Sc sustentavi eos pane , Sc aqua ?
14. Nunc autem tu dicis, i, dic domino tuo, ecce Elijam : atqui occiderer me.
13. Dixit verö Elija ,at vivit Jehova exercituum , coram quo addo; hodie offendam me «i.
R *6,Abiens
»

»
Cäp. ! %

ii. Abiens itaque Hobadja obviam Acoa- feo,mdicavit «i; quapropter ivit Achab ob-
Viam Elij*. ., . . . ,
if. Fuitque, quum videret Achab Eh) am, ut diceret Achab ei, tune ille es, perturbator TLftaieiis;
fg. Qui dixit, non perturbo Jisrael em, sed tu, & domus patris tui : dum derelinquitis praecepta Jehov*, 8c sequeris Bahalimos.
tp. Sed nunc mitte, congrega ad me totum Jistaelem in montem Carmelum : 8c prophetis Bahilis quadringentos quinquaginta, prophetas quoque luci illius quadringentos, comedentes e mensa Izebel*.
* 20. Itaque mittens Achab ad omnesjisrae» Etas, congregavit prophetas illos in mon tem Carmeli.
ii. Tum accedens Llija ad totum populum illum , dixit : quousque claudicaturi estis in duabus istis cogitationibus ? si Jehova eß Deus ipse, sequimini eum , sin autem istorum Bahal, sequimini eum: sed non responderunt ei populus ille quicquam.
2i. Pratterea dixit Elija populo, illi, ego eelsetus sum propheta Jehov* solus ; prophetae autem isti Bahalis quadringenti quinquaginta viri.
2z. Itaque dentur nobis duo juvenci , Sc eligentes sibi juvencum unum, iri membra dividant eum, ac imponant lignis, sed ignem ne apponunto : ego quoque parabo juvencum alterum, quem imponam lignis, sed ignem non apponam.
24. Tum invocabitis nomen deorum vestrorum, ego vero invocabo nomen Jehov*, er/tque Deus ille , qui testabitur igne, ipse Deus cui respondens totus populus ille, dixerunt, bona est h*c res.
25. Deinde dicente Elijä prophetis Baha- lis; eligite vobis juvencum unum, Sc parate primiim; nam estie plureS,8c invocate nomen deorum vestrorum, sed ignem ne apponite.
26. Acceperunt juvencum,quem concesserat eis,& paraverunt eum; qimmque invocassem nomen Bahalis a mand usque ad meridiem, dicendo; 6 Bahal exaudi nos, Sc nulla ejset vox, Sc nullus exaudiens: insultarunt in altare, quod fecerat Elija.
27. Fuit enim ipso meridie, ut ludificans eos Elija , diceret ; clamate voce magna, quandoquidem Deus est ; nam colloquium, sut nam insectatio eß ei, aut nam iter esifaciendum ei: fortassis dormit, ut evigilet.
28. Qui clamabant voce magna,Sc incidebant se se pro ratione ipsorum gladiis, Sc spiculis ; usque adeo , ut perfunderem se sanguine.
29. Fuit veröl quum prxteriisset meridies, Ut prophetas agerent, usque dum offertur munus: sed mula erat vox ; & nullus exaudiens, nullaque attentio.
30. Elija autem edixit toti populo illi; accedite ad me , Sc accessit totus populus ad eum: tum curavit altare Jehov*, quod dirutum erat.
31. Nam accepit Elija duodecim lapides pro numero tribuum filiorum Jahakobi; ad quem fuerat verbum J ehov*, dicendo, Jisrael esto nomen tuum.
32. Quumque exstruxisset lapidibus istis »itare, in nomine Jehov* ; paravit aqux-
1 ductum, capientem quasi duo fata sementis circa illud altare.
33. Deinde disposuit ligna, & divisum in membra juvencum, imposuit lignis.
34. Tum edixit; implete qua tuor cados aqua, Sc effundunto super ipsum holocaustum, Sc super ligna : iterum edicente secundo facite, secundo fecerunt, rursus edicente tertio facite, tertio fecerunt.
35. Adeo ut fluerent aqu* circa altare; atque etiam aqu* duttum impleret aqua.
3(5. Fuit autem, quum offertur munus, ut accedens Elija propheta, diceret; 6 Jehova, Deus Abrahami, Jitzchaki.Sc Jifraelis, hodie innotescat te Deum esse in Jisraele , & me servum tuum; qui ex verbo tuo feci omnes res istas.
37.Exaudi me Jehova,exaudi me,ut agnoscant populus hic te Jehovam, Deum illum esse; quum tu averteris animum eorum retrorsum.
38- Tunc ignis Jehov* decidens, consum- sit holocaustum,Sc ligna,Sc lapides,Sc pulverem ipsum : etiam aquam, qu* erat in aquas- durtu,delinxit.
39. Quod, quum videret totus ille populus , prociderunt in faciem suam : 8c dixerunt, Jehova ipse Deus est, Jehova ipse Deus est.
40. Deinde dicente Elija eis , prehendite prophetas istos Bahalis; nemo sc proripiat ex cis, prehenderunt cos; quos deducens Elija ad torrentem Kischonis, ibi jugulavit eos.
41. Et dixit Elija Achabo, ascende, comede Sc bibe : nam ecce strepitum multitudinis pluvi*.
42. Sic ascendit Achab ad comedendum,
Sc bibendum: Elija autem ascendit in verticem Carmeli, Sc pronum se abjecit in terram, deinde posuit faciem suam inter venu» sua. ' S
43. Edixerat autem'puero suo, ascende jam, intuere via maris,qui ascendens intuitus est, ac dixit,non esi quicquam : Sc septies edixit, revertere.
44 - Fu/tque septima vice, ut diceret; ecce nubes parva, sicut vola hominis ascendit ä mari : tum dixit : ascende , dic Achabo, junge equos, Sc descende, ne intercludat te pluvia.
45. Itaque fuit interea, quum coeli obscurarentur nubibus, Sc vento, unde fuit pluvia magna ; ut equitans Achab abiret Jizrehe- lem.
4(5. Manus autem Jehov* adfuit Elij*, ut confirmaret lumbos ejus : itapr*currit Ai chabo usqfie, qua venis Jizrehelem.

C A 1 > U T XIX.

Elija futi en S ab leebela, pascitur a Deo ist
deferto , ci 7 Dene consolatur eum de Ec-
clestx statu.

I Ndicavit autem Achab Izebelx quicquid fecerat Elija, Sc eum occidisse prorsus 0- mnes prophetas ejus gladio.
2. Quapropter rrtisit Izebel nuncium ad Elijam.qui diceret; sic faciant dii, Sc sic pergant , ut hoc ipso tempore cras redditura sim vitam tuam, ut est vita uniuscujusque illorum.
3. Quod, quum intelligeret.surgens abiit« confidens vir* fu* , pervenitque Beer-
Scbc-
Saibitaf 1 2 3 !
Mrairtfo^
»»•»i-' 1 '
jdiijjiO)

suie&sd
>;is:
eaädtii
gaaitabus 'scnedlt, ac b
■,tate rd
citos®
res,
}, Sww jroijreiism t ;aji!njir,ti itaorteraDi
", pernoctat ;ro; quod <
kmßieci
rjtiislwj
■jiBt.iipri
j; MHA h
:paat vitii
'iinJsi; saajiw ■at, liram
'.jpajwti
tjiiMMM
'MMWt
»cvfarf ii.iipoitic ithtoimt em, Fox&lei 2 Fn/tgue, ea Iasii tr 'sta iplu ;;mvox,i]
- Cui dixit ■Jibova,! «traut]t «ttlnixeni -gWiOia ® qsrra
'*0)r«u
.'■Stttj
ÄCai|;
'Hijii:-
Lartii
«

fata fett
Wit
ignis,
lMtttM It
sum holo; dicente fc ’ ursus edi*
circa aita fataqm Curjnunus,-. t; ojehot faefeM atic.&m JftaoaiM
IMiUtlp» Deum iilc iL tonus
ta,toife pides, Stpi* eftgjnifg
ifusftfoj; ram: & dint ira/pseDtii
pretaditt e pmipk iiansffi. ulaviteos. ide,eomfr ultitudinis
ledendm, it ilTOti- lecitinta'
faiKrii tendo« ia»
fes,'K;t isaCtnditt iitiaabo, inind« i!
dtiitte
"asfiia t !«(W/itf m.
r a Deo i m ii i
e qtlicipti proife'
uncis < i,Stfcp
s itifc®
rfftssdCi
3 «!
Jets
&
Cap. t p.
Schebahura > quod r//Jeliuds: ; ubi reliquit puerum suum.
4. Ipse vero perrexit in illud desertum itinere unius diei, Sc vemens consedit sub junipero quadam : ubi expetebat apud se mori, ac dicebat; satis efl, nunc Jehova accipe animam meam, non enim sum melior majoribus meis.
5. Ita recumbens, obdormivit sub junipero quadam : quumecce quidam angelus tangens eum, dixit ei; surge, comede. _
0 (1. Eo intuente, ecce ad locum capitis eius placenta carbonibus tosta-, Sc ampulla aqua;: unde comedit, ac bibit, postea rursus recubuit.
7. Reversus autem angelus jehova: secundo, tetigit eum , dicens, surge, comede : nam majus esset hoc iter, quam ut conticeres.
8. Surgens ergo, comedit, ac bibit: deinde progressus est vi cibi illius quadraginta dies, & quadraginta noctes suflentante cum , usq; ad montem Dei Chorebum.
9 Ubi ,quum ingressus quandam speluncam, pernoctaret ibi ; ecce verbum Jchovx ad eum; quod dixit ei, quid tibi rei hic est, Elija.'
70 . Quo dicente, plane zelo affectus sum piro Jehova, Deo exercituum, eö quod dereliquerunt foedus tuum Jisraelics, altaria tua destruxerunt , & prophetas tuos occiderunt gladio : cumque ego relictus sim solus, etiam quatrunt vitam meam , ut auferant eam: ®
it. Edixit Deus ; exi, & consiste in isto monte coram jehova; ecce autem Jehova transibat, & ventus magnus, ac vehemens perfringens montes , ac perrumpens petras ante Jehovam, non erat in eo vento Jehova: post ventum autem iilum concussio, non erat in concussione illa Jehova :
12. Et post concussionem illam, ignis, non kickt in eo igne Jehova: denique post ignem illum, vox silentio tenuis.
13. Fiutque, ut audiens Elija, obvolveret faciem suam triga sua, & exiens, consisteret in porta ipsius spelunca: : quum ecce ad snmfunvox, qua: dixit, quid rei tibi hic est Eli i a i
14. Cui dixit ille ; plane zelo affectus sum pro Jehova , Deo exercituum, eo quod dereliquerunt Jisraelita: foedus tuum, altaria tua destruxerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio : cumque ego relictus sim solus, etiam quxrunt vitam meam, ut auferant eam.
1;. Tum edixit ei Jehova, abi, revertere itinere tuo versus desertum Damasci, & veniens , ungito Chazaelem in regem super Syriam:
ist. Jehu autem , filium Nimschi ungito in regem super Jisraeiem : denique Elischa- hum , filium Schaphati Abei-Mecholanum ungito‘m prophetam loco tuo.
17. Erit enim, ut qui proripuerit se a gladio Cnazaelis, eum morte afficiat Jehu: eum vero, qui proripuerit se a gladio Jehu,morte curabit affici Elischah.

ig. Reliquos autem feci ex Jisraele septies mille : quorum omnium genua non curvaverunt se Bahali, & quorum omnium os non osculat um est illum.
Cap.I9.20.
ip. Itaque abiens inde, quum invenisset Elischahum, filium Schaphati , qui arabat duodecim jugis antecedentibus eum, & ipse erat cum duodecimo; transivit Elija ad eum, & injecit togam suam illi.
20. Tum relictis bobus, accurrens, post Elijam, dixit, osculer quasso patrem meum, & matrem meam, ut sequar te; cui dixit,abi, revertere, nam quid feci tibi !
21. Itaque divertit ab eo, & acceptum par boum mactavit, & instrumento boum coxit illorum carnem, quam dedit populo suo,& comederunt : postea surgens, sequutus est Elijam, 8cministravit ei.
CAl'UT XX.
Syri ab Jchabosemel, iterümque cxduntur>
sed male Ben-hadadi vitx parcitur. En-hadad autem rex Syria: congregatis omnibus copiis suis, & triginta cluobus regiis fecum, cum equis Sc curribus, ascendens > obsedit Schomronem, ut oppugnaret eam.
2. Et misit nuncios ad Achabum, regem Jisrablis in civitatem:
3. Per quos dixit ei: sic ait Ben-hadad ; argentum tuum, Lc aurum tuum meum est: etiam foemina: tux, & filii tui pratslantissimi, mei sunt.
4. Respondens autem rex Jisraelis, dixit; fecundum verbum tuum, domine mi Rex, tuus sum, & quxeunque sunt mihi.
5. Rursus autem redeuntes nuncii,dixerunt: sic ait Ben-hadad, dicens; quia miseram ad te,qui dicerent, argentum tuum,& aurum tuum, $c foeminas tuas, & filios tuos mihi dato, amplius non dicam :
6 . Sed hoc ipso tempore cras mittam servos meos ad te, ut scrutentur domum tuam, & domos servorum tuorum ; eritque , ut quicquid desiderabile eft oculis tuis, positum in manu sua, accipiant.
7. Itaque rex Jisraelis vocatis omnibus senioribus regionis, dixit; agnoscite, quasso, & videte istum quxrere malum : miserat enim ad me pro foeminis meis, & pro filiis meis, & pro argento meo, ac pro auro meo, neque denegaveram ei.
g. Dixerunt vero omnes illi seniores, Sc totus populus ei; ne auscultato, neque acquiescito.
p. Dixit ergo nunciisBen-hadadi; dicite domino meo regi, quicquid mandabas fervo tuo primum, facturus sum , rem vero hanc non possum facere : sic abeuntes nuncii, retulerunt ei rem.
10. Quapropter mittens ad eum Ben-hadad, dixit; sic faciant mihi dii, & sic pergant: non sufficeret pulvis Schomironis pugillis, toti populo huic , qui sequitur vestigia mea.
11. Sed respondens rex Jisraelis, dixit; eloquimini,ne jactet se, qui accingit se,ut qui discingit.
12. Fuit autem audito verbo hoc , quum biberet ipse, &: reges illi in tuguriis,ut ediceret fervis suis , admovete, qui admoverunt contra civitatem.
13. Tum ecce propheta quidam accedens ad Achabum , regem Jisraelis ; dixit, sic
j ait Jehova > videsne totam multitudinem i maximam istam i ecce ego traditurus sum R a eam

*

eam in manum tuam hodie,ut cognoscas me
esse Jehovam. . .
14. Dicenti veto Achabo.per quos i dixit, sic ait Jehova, per pueros praescitorum provinciis iterum dicenti . quis componet aciem i dixit; tu.
it. Itaque recensuit pueros praefectorum provinciis,qui erant ducenti triginta duo; St post hos recensuit totum populum, omnes Jisraelitas septies mille.
16. Et egressi sunt ipso meridie : quum Ben-hadad biberet ad ebrietatem in tuguriis,ipse cum regulis illis triginta duobus,auxiliaribus ejus.
17. Egressis autem pueris praefectorum provinciis primum , misit Ben-hada , quum renunciassent ei quidam , dicendo , homines egressi sunt Schomrone:
rg. Ac dixit,sive ad pacem egressi sint,prehendite eos vivos ; sive ad bellum egressi sint, vivos prehendite eos. *
19. Isti autem egressi 6 civitate,pueri praefectorum provinciis,Lc copix.qu» sequebantur eos:
20. Percusserunt quisque virum suum, adeö Ut fugientes Syros persequerentur Jisraeli- tx: proripuit autem se Ben-hadad, rex Syria: in equo cum equitibus.
21. Tum egressus rex Jifraelitarum , percussit equos,Sc currus; denique percussit Syros plaga magni.
22. Accedens autem propheta ille ad re- tgern Jisraiilis, dixit ei, abi, confirma te, & cognosce,ac vide, quid sis facturus: nam revertente anno rex Syri» ascensurus est contra te.
23. Servi vero regis Syri» dicebant ei; dii montium sunt dii'eorum idcirco firmiores fuerunt nobis : at certi pugnemus contra eos in ipsa planitie , si non firmiores erimus eis.
24. Itaque rem hanc facito : amove regulos istos quemque a loco suo; Ac substitue proceres loco eorum.
25. Tu tamen numerato tibi copias ex tuis , prout erant copi» illre, qu» ceciderunt , St equos, prout erunt illi equi, Sc currus , prout illi currus erant , sic pugnemus contra illos in ipsa planitie , si non firmiores erimus eis : qui auscultans voci eorum, sic fecit.
26. Fuit enim revertente anno, quum recensuisset Syros Ben-hadad , ut ascenderet Aphekum in bellum contra Jisraiilitas.
27. Jisraclit» quoque recensiti , 8c commeatu instructi processerunt obviam eis: & castra habentes Jifraiilitx e regione eorum , similes erant duobus parvis'grcgibus caprarum, Syri autem replebant illam terram.
2g. Quapropter accedens vir ille Dei, allo- quutus est regem Jisraiilis: ac dixit, sic ait Jehova, eo quod dixerunt Syri Deum mon- tium Jehovam, ac non Deum convallium esse : ideo traditurus sum totam multitudinem maximam istam in manum tuam.utcopno- fcatis me esse Jehovam. 0
29. Itaque castra habebant hi ex adverso illorum septem dies : fuit vero die septimo , ut appropinquante acie,percuterent Jisraelit» «Syris centum millia peditum uno die.
30. Fugientibus deinde reliquis Aphekum in ipsam civitatem; corruit ejus murus super viginti septem millia virorum, qui reliqui erant: sed Ben-hadad fugiens, ingressus est civitatem , in intimum conclave.
31. Ubi dixerunt ei fervi eius.ecce jam audivimus reges dormis. Jisraiilis,reges benignos esse ; imponamus ,qu»so, cilicia lumbis nostris , Sc funes indamus capitibus nostris ,8c exeamus ad regem Jisraiilis , fortassis vitam tuam servabit.
32. Itaque accingentes ciliciis lumbos suos, Sc funes indentes capitibus suis , venerunt ad regem Jisraiilis, dicentes ; servus tuus Ben-hadad dicit, vivat, qu»fo, anima mea : qui dixit, estne adhuc vivus i frater meus est.
33. Homines autem isti experimento discere festinabant, & prxeise cognoscere, an ex ipso ejset ,dixerunt itaque,frater tuus erga est Ben-hadad ? qui dixit > redite, assumentes adducite eum : egressus itaque est ad ipsum Benhadad, quem jussit ascendere in currum suum.
34. Ei autem dicente Ben-hadado civitates illas , quas acceperat pater meus a patre tuo, restituam, & limitanea constitues tibi in Damasco , quemadmodum constituerat pater meus in Schomrone , dixit 3 Sc ego cum hoc foedere dimittam te : sic pacto cum eo foedere dimisit cum.
-25. Vir autem quidam , 6 filiis prophetarim dixit proximo suo, ex verbo Jehov», percute me, qu»so : sed renuit vir ille percutere eum.
36. Ideoque dixit ei, propterea quod non auscultasti voci Jehov», ecce abeuntem te 3 me percussurus est ico : quiimque abiisset ab eo,inveniens eum leo,percussit eum.

37. Iterum invento viro alteri dixit,percute me , quxso, quare percutiebat vir ille indesinenter, ac vulnerabat.
38. Tum abiens propheta ille,stetit coram rege in via,dissimulaverat autem se cinere insperso oculis suis.
39. Fu/tque rege transeunte,ut ipse inclamaret regem,ac diceret; servus tuus processerat in medium prxlii, quum ecce quidam accedens adduxit ad me virum, Sc dixit,serva virum hunc , si ullo pacto desiderabitur .utique erit vita tua pro vita ejus, vel talentum argenti pendes.
_ 40. Fuit autem fervo tuo agente hic,8c illic, ut ille non a deflet: tum dixit ei rexjil- raclis : rcctimu/i judicium tuum, tu decidisti.
4r. Tum festinans,amovit cincremab oculis suis , ut agnosceret ipsum rex Jisraiilis e prophetis este :
42. Et dixit illi: sic ait Jehova , eo quöd virum a me anathemati devotum dimisisti e manu : ideo erit vita tua pro vita cjus.St populus tuus pro populo ejus.
43. Quamobrem abiit rex Jisraiilis domum suam fastidiosus,Sc indignabundus,Sc ingressus est Schomronem.

CAPUT XXI.

Achabi erga Nabothum impktaa,
Uit autem his rebus gestis, quum vinea Xabotho Jizrehelit* agenti Jizrehele
esset;
tfa; M mnis; a.U* ros, ai » 3
idiufits
siiAiiii
pOedtnt
ite. st
•krii'
s^>'
bf i ^! 61 i,J aiifn
5. Sei
[ilHioli 6 . Vix heklit ampea mea: se jaiiieai Tum :: eme ijt, ana ■hio ai
'.taefei
e.tSip
ümski
Bsiw
eSjijm
chiisW ii.tuo! afo ijt adoj!
KttttS
nur,
11. fece i leniore stiiiciv ■tat eis »niiteti r.lndil asinpr Tuir
tffl, COI
tpe fur.i i®, coi taites, 1 infernu
h.
'i.hi
fi«
tetitil,
jwpci qaanre ymisiij ri. Ji eft.iak itsaJvi (itarioji i?.ft
m

quis); («eia: lavin j ’adfiji
um l, j
:ejaiK :s benij lumbis: nostris, ■assis viti
! lumbi. suis , b i i servii J, anina ai frate
mento:'
nfcawi
tt«S((j
alsiamii Ihdijcn in «a
Mvitiss
Mtttffl,!
libiinD:-.
ratpata,
cumbo;
o/irife-
opheta-
thovi,
: perai-
lödnou
life a
Wt.JK’ fülle ir,-
•tim are iit-
seiiscSf
procel-
qmoarn
ju.uti-
itaM
hjCfki' i rex!:! uteri-
ab oci/ aciis i
3 qud niste s&p
do«lC
tvi:
sene,

i

eslet; juxta palatium Achabi, regis Schom- ronis;
i. Ut alloqueretur Achab Nabothum, dicens, cedo mihi vineam tuam , ut sit mihi in hortum olitorium ,nam propinqua est juxta domum meam, St dabo tibi pro ea vineam meliorem e,i: sin melius videtur in oculis tuis , dabo tibi pecuniam, pretium hujus.
z. Dixit verö Naboth Achabo , absit mihi ä Jehova, ut cedam possessronem majorum nsoorum tibi.
4. Quamobrem venit Achab domum iuMji fastidiosus , & indignabundus, propter verbum j quo alloquutus fuerat iplum Naboth Jizre'.elita, dicens, non cedam tibi possessionem majorum meorum: Sc jacens in lecto suo,avertebat faciem suam, ne comederet cibum.
Sed veniente ad ipsum Izebela, uxore ipsius ; St dicente ipsi , ecquid spiritus tuus fastidiosus est,ut non comedas cibum i _ 6. Dixit ei , quia alloquutus Nabothum Jizrehelitam , dixeram ei, cedo mihi vineam tuam pecunia, aut si mavis.dabo tibi vineam pro ea: sed dixit, non sum daturus tibi vincam meam.
7. Tum dixit ei Izebel uxor ejus; trine nunc exerceres regnum super Jisraelem i sorge , comede cibum,& bono animo esto, ego dabo tibi vineam Naboth! Jizreheli-
tie.
8. Itaque scribens illa liter as, nomine A- chabi, obsignavit sigillo ejus : & misit literas ad seniores,Sc ad clarissimos, qui erant in civitate illius,cives Nabothi.
9. Scripserat autem in illis literis,edicens ; indicite jejunium, 8t collocate Nabothum in principiis populi.
10. Et collocate duos homines nequam ex adverso ejus,qui testificentur contra eum, dicendo ; maledixisti Deo , Sc regi: deinde educentes eum, lapidatote eum,ita ut moriatur.
ii. Eecemntque homines civitatis illius, ipsi seniores , Sc clarissimi, qui iidem cives erant in civitate illius,quemadmodum mandaverat eis Izebel, quemadmodum scriptum erat in literis,quas miserat ad eos.
12. Indicto jejunio , collocaverunt Nabothum in principiis populi.
13. Tum venientes duo illi homines nequam , consederunt’ ex adverso ejus , testa- tjque sunt contra eum homines isti ne-
uam, contra Nabothum , coram populo, icentes, maledixit Naboth Deo, ac regi: sic eduxerunt eum extra civitatem suam , Sc lapidibus obruerunt eum ita, ut moreretur.
14. Deinde miserunt ad Izebelam , qui dicerent : lapidatus est Naboth, & mortuus.
iq. Fuit autem,quum audivisset Izebel lapidatum Nabothum , ac mortuum esse ; ut diceret Izebel Achabo , sorge, hereditario jure posside vineam Nahothi Jizrehelitae , quam renuerat dare tibi pecunia, non enim yivus est Naboth, sed mortuos.
16. Sic fuit, audiente Achabo mortuum esse Nabothum,ut surgeret Achab,descensu- rps ad vineam Nabothi Jizrehejrta:, ut hereditario jure possideret eam.
17. Fuit autem verbum Tehovx ad Eli jam Iluschbitem,drcendo;

18 Surge > descende obviam Achabo,regi
Jisraeli tarum,habitanti Sciiomrone : ecce "ia vinea Nabothi eji, quo descendit,ut hereditario jure possideat eam:
19. Et alloqueris eum,dicens; sic ait Je- hova.an occideris , ac etiam hereditario jure possideas i alloqueris etiam eum, dicendo , sic ait Jehova: pro eo, quöd linxerunt canes sanguinem Nabothi,lincluri sunt canes tuum sanguinem etiam tibi.
20. Dixit vero Achab Elij®, tene invenire me inimice mi ■ qui dixit inveni, eö qwxi dedisti te adfaciendurn,quoamalumn!<set«rin
oculis Jehova:.
21. Ecce inducturus sum in te malum, Sc tollam posteros tuos,St excisurus sum Achabo mingentem ad parietem,& conclusum,ac derelictum in Jisraele -.
22. Et reddam domum tuam,sicut domum Jarobbami, filii Nebati, Sc sicut domum Ba- naschx,filii Achijx ; propter indignationem, quä provocasti me,quod ad peccancldm,induxisti Jisraelem.
2;. Atque etiam contra Izebelam Ioquu- tus est Jehova , dicendo; canes comedent Izebelam ad praemunitionem Jizrehelis.
24. Morientem Achabo in civitate comedent canes ; Sc morientem in agro comedent volatilia coeli.
25. Enimvero non fuit similis Achabo; qui dediderit (e ad faciendum, quod malum videtur in oculis Jehova:: quia seducebat eum Izebel, uxor ipsius.
ad. Nam commisit res vald&abominandas» sequendo stercoreos deos; prorsus ut fecerant Emoraci.quos expulit j ehova ä laciejis- rae litarum.
27. Fuit verö, quum, audisset Achab verba ista,ut laceratis vestibus suis,8c imposito cilicio carni sua:, jejunaret, cubaret etiam cum cilicio, Sc ambularet lente.
28. Quapropter fuit verbum Jehovje ad Elijam Thischbitem,dicendo:
29. Videsne Achabum se abjecisse ante faciem meam i eo quod abjecit se ante faciem meam,non inducam malum illud diebus ejus, diebus filii ejus inducam malum illud super domum ejus.
CAPUT XXII.
Achnbo impio succedit pius sitius Jehofcha- phatjS huic impius fi lites Je horam.
Q Uum autem mansissent tres annos, sine bello inter Syriam,& Jisraelem.
2. Fuit anno tertio completos ut descenderet Jehoschaphat, rex Jehudae ad regem Jisraelis.
3. Dixerat vero rex Jisraelis fervis suis r novistiliie nostras esse Ramothas Gilhadis ? Senos quiescimus k recipiendis illis ^snanu regis Syria: i
4. Itaque dixit Jehoschaphato, itumsna es mecum in istud bellum Ramothas Gilhadis i Sc dixit Jehoschaphat regi Jisraelis, sicut ego, sic tu, sicut populus meus,sic populus tuus, sicut equi mei, sic equi tui Jmt. '
3. Dixit praeterea Jehoschaphat regi Jtse raelis : consule, quaeso, hoc ipso die verbum Jehova:.
6 . Tun« congregatis rex Jisraelis pro- R 3 phe-
\

phetis suis, quasi quadringentis viris, dixit eis; utrum iturus sum contra Kamothas Gil- hadis in bellum, an destiturus ? qui dicebant, ascende, traditurus enim est dominus in manum regis.
7. Dicente vero Jehoschaphato : annon eß hic propheta Jehova: amplius, ut consulamus ex eo
8. Dixit rex Jisraelis Jehoschaphato, amplius vir quidam est, ex quo consulas Jehova m ; sed ego odi eum, quia non prophetat de me bpnum, sed malum , Micajehu , filius Jimlae: dixit vero Jehoschaphat; ne loquatur rex ita.
9. Itaque advocato rex Jisraelis aulico lino, edixit, festinanter adduc Micajehu > fi- Iium-Jimla;,
10. Interea rex Jisraelis, Sc Jehoschaphat, rex Jehuda: sedebant quisque in solio suo, induti vestibus regiü in arca ad ostium porta: Schontronis:'Sc omnes propheta: illius prophetabant coram eis.
ir. Fecerat enim sibi Tzidki ja, filius Ce- nahanae cornua ferrea ; Sc dicebat, sic ait Jehova; his feries Syros, adeo ut consumas eos.
11. Omnes quoque propheta: illi prophetabant similiter, dicendo; alcendc Kamothas Gilhadis, Sc prosperare, traditurus enim est Jehova in manum regis.
13. Nuncius autem ille,qui iverat vocatum Micajehu, alloquebatur eum , dicendo; ecce nunc verba istorum prophetarum uno ore bonum prophetant regi: sit, quasso, verbum tuum, ut verbum unius illorum, ut eloquaris bonum.
14. Cui dixit Micajehu; ut vivit Jehova, quod edixerit mihi Jehova, id eloquar.

15. Quum ergo ingressus esset ad regem: dixit rex ei; Micajehu, utrum ituri fimus in bellum contra Kamothas Gilhadis, an destituri ? qui dixit ei, ascende, Sc prosperare, scilicet tradet Jehova in manum regis.
itf. Dicente verö ei rege, quoties tandem ego adjuraturus sum te,ut non eloquaris mihi, nisi veritatem in nomine Jehova::
17. Dixit; video omnes Jiixaelitas dispersum iri per illos montes, sicut oves, quibus non est pastor : nam dixit Jehova , non erit dominus istis, revertantur quisque domum suam cum pace.
i8- Tum dixit rex Jisraelis Jehoschaphato ; nonne dixeram tibi fore,ut non prophetaret de me bonum, sed malum ?
19. Qui dixit, propterea audi verbum Jehova: : vidi Jehovaminsidentem solio suo,Sc totum exercitum coeli adstantem ei,a dextera ejus, & a sinistra ejus.
20. Ubi dicente Jehova > quis pelliciet A- chabum, ut ascendat, St corruat apud Kamothas Gilhadis ? hic dixit, hoc modo, St ille dixit, illo modo.
ir. Tandem prodiit quidam spiritus, qui consistens coram Jehova, dixit; ego pelliciam eum dicente verö Jehova ei , quo pacto:
12. Dixit; egressus, ero spiritus mendacii jn ore omnium prophetarum ejus : tum dixit Jehova ; pellicies, etiamque praevalebis, exi, Sc fac ita.
13. Quare nunc, ecce indidit Jehova spiri- fum mendacii ori omnium istorum propheCap. 22*
tarum tuorum: interea loquutus est Jehova
contra te malum.
14. Tunc accedens Tzidkija, filius Cena- hante percussit Micajehu in maxillam ; dicens, quanam transivit spiritus Jehovae .i me, ut alloqueretur te ?
25. Cui dixit Micajehu; ecce tu videris illo ipso die, quum ingredieris intimum conclave ad abscondendum te.
2(5. Dixit verö rex Jisraelis; prehende Micajehu,& reduc eum ad Amonem,prassectum ci*itati; & ad Joafchum, filium regis.
27. Quibus dices, sic edicit rex ; ponite istum in carcere; & alite eum pane anguste, & aqua anguste, donec rediero cum pace.
28. Dixit verö Micajehu, si pland reversus fueris cum pace, non loquutus fuerit Jehova per me: dix:tq; audite populi,quotquot sunt.
29. Itaque ascendit rex Jisraelis cum Jehoschaphato, rege Jehuda: contra Kamothas Gilhadis:
30. Ubi dixit rex Jisraelis Jehoschaphato, quum dissimularet se processurus in praelium, tu verö induere vestimentis tuis: sic dissimulans lp rex Jisraelis, processit in praelium.
31. Rex autem Syriae praeceperat suiscur- ruuin praefectis triginta duobus , dicendo ; ne pugnatote contra parvum,aut contra magnum : sed contra regem Jisraelis solum.
32. Fuit itaque, quum videntes praefecti curruum Jehoschaphatum, ipsi dicerent; utique rex Jisraelis est, ut accederent contra eum ad pugnandum ; 8c exclamaret Jehoschaphat.
33. Quamobrem fuit, quum viderent praefecti curruum, regem Jisraelis non esse; ut reverterentur a persequendo eo.
34. Sed quidam jaculans arcu simplici animo, percussit regem Jisraelis inter commissuras, & loricae partes : quapropter dixit au. rig» suo, deflecte manu tua, 8c educ me ex castris, quia segrotus factus sum.
3;. Quoniam autem invalescebat praelium eo die, rex distinebatur propter currus suos contra Syros: quare mortuus est vespere, quum effinxisset sanguis e plaga ejus in capsum currus.
3(5. Quapropter transivit praeco per castra occumbente sole, dicens; quisque in civitatem suam, Sc quisque in regionem suam redito.
37. Rex verö mortuus pervenit Schomro- nem : Sc sepeliverunt Jißne/it.c regem Schomrone.
38. Quumque immergeret auriga illius currum in piscina Schrimronis , lingebant canes sanguinem ejus > quando ipsius arma laverunt, fecundum verbum Jehovar, quod loquutus fuerat.
39. Reliqua: autem res Acbabi, Sc omnia, quae fecit, donnisque eburnea, quam aedificavit ; omnes item civitates quas »difieavit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis ?
40. Deinde, quum occubuisset Achab cum patribus suis, regnavit Achazja, filius ejus pro eo.
41. Jehoschaphat porro,filius As» regnare coepit super Jehudam ; anno quarto Acha- bi, regis Jisraelis.
42. Jctiofthaplu; natus triginta quinque
aunos,

«e?]»:
• fiÜusCe filiam;;, stovt«,
u videris:- am coni
■öendeK
■prafecka
egis,
r; pocii e
m pace. teersus ent 3«Viova
Kptf®, ;Us cum Te- :
jehotäiBt imis iiipn-
tflitinpa-
'at Aus«- i dicendo; Mtamr soliim. i praeöi teilt; uti- lt contra ret Jeho-
rentpts- ntSe; oc
inpliti» er co.mi ; iriEsit» stent a
«prtlitm ' iras suos tstsptit, tjus in cito per ü- uttpue in ci- onem suam
tSchotsro- ’iu rejta
nji ilfc fingebant lins arm ivr,P«i
& omi
mrdiv
rdiii-'mi
■onicoruc
hibm
jfilSSip
AftitJ*
lartoAcar
(j p i# Vf
*»<ap. t.

annos, quum regnare inciperet, viginti quinque annis regnavit Jeruschalaimis : cujus matri nomen erat Hazuba, filia Schilchi.

43. Et ambulavit prorsus in via Afie,patris fui, non recessit ab ea: faciendo quod rectum videtur in oculis Jehovae.
44 - Veruntamen excelsa non desistebant; adhuc populus sacrificabant, & adolebant in excelsis:
45. Et pacem inivit Jehoschaphat cum rege Jisraelis.
46. Reliqua; autem res Jehoschaphati, & fortitudo ejus, qua fecit, & qua pugnavit; nonne sunt scriptae in libro Chronicorum, regum Jehudx?
47. Is reliquos meritorios, qui relicti fuerant temporibus Asae , patris fui, sustulit i sua terra.
- 48. In Edomsa tunc non erat rex,Jctrfpro- rex.
49. Jehoschaphato decem fuerunt naves Oceani, qua; proficiscerentur Ophirum auri
QMOOOGKKOOKOGOHOAOOKK
causa, sed non ivit: quia fracta est daffis Hetzjone-Geberi,
50. Tunc dixerat Achazja, filkw Acftafe* ad Jehofchaphatum; eant fervi mei cum servis tuis in ifta classe; sed non acquieverat Jehoschaphat.
51. Postea,quum occubuisset Jehoschaphat cum patribus suis, 8c sepultus esset cum majoribus suis in civitate Davidis patris fui,regnavit Jehoram, filius ejus pro eo.
52. Achazja, filius Achabi regnare coepit super Jisraelem Schomrone anno decimo septimo Jehoschaphati, regis jehudae compie- to ; & regnavit super Jisraelem biennio.
53. Fecitque quod malum videtur 'moeniis Jehovae : nam ambulavit in via patris lui, Sc in via matris sua;, ac in via Jarobhami, filii Nebati, qui ad peccandum induxit Jisrae- lem.
54. Et colens-Bahalem,incurvabat se ei: sic provocavit Jehovam, Deum Jisraelis, prorsus, ut fecerat pater ipsius.

Regum Liber 11.

CAPUT I.

Elija Achazjx mortem denuntiat ; persecutores ejus ignis cceleflis consumit.

D Efecit autem Moab ab Jisraiile post mortem Achabi. ,
2. Qiuimque cecidisset Achazja per quen- dam dathrum in ccenaculo suo, quod erat Schomrone,segrotavit quamobrem mittens mmcios, edixit eis , ite, consulite Bahal-Ze- bubum, deum Hekronis, an sanitatem recepturus sim ex morbo hoc.
3. Interea angelus Jehovae alloquutusest Eliiam Thifchbitem , furge, ascende obviam nunciis regis Schomronis ; & eloquere eis , anpropterea, quod none/? Deus in Jifraele, vos itis consultum Bahal-Zebubum, deum Hekronis i
4. Atpropterea sic aitjchova, ex illo lecto , quo ascendisti, non es descensurus, sed omnino moriturus : deinde abiit Elija.
5. Reversis itaque nunciis istis ad illum; dixit eis,quid jam revertimini?
6. Qui dixerunt ei, quidam ascendit obviam nobis, qui edixit nobis, abite, revertimini ad regem, qui misit vos ; & eloquimini ei, sic ait Je hova, an propterea quod non eft Deus in Jifraele, tu mittis consultum Bahal- Zcbubum > deum Hekronis i propterea ex illo lecto, quö ascendisti, non es descensurus, sed omnino moriturus.
7. Rursus dixit eis, quis habitus eft viri illius, qui ascendit obviam vobis; & eloquutus est vobis verb a ista ?
8- Quibus dicentibus ei, vir est pilosus, 8 c cingulo pelliceo accinctus lumbos suosjdixit, Elija Thischbites est.
p- Tum misit ad eum praefectum quinquaginta hominibus cum quinquaginta suis: qui ascendens ad eum (ecce enim considebat in vertice cujusdam montis) dixit ei, 0 vir Dei, rex edixit, descende.
10. Respondens vero Elija, alloquutus est illum prxfectum quinquaginta: quod si vir Pei sum, descendat ignis e coelo, 8c consumat ke.Lc quinquaginta tuos, illiso descendens ignis e coelo consumsit cum cum quis;» quagihta ejus.
11. Rursus itaque rex misit ad eum praefectum quinquaginta alterum cum quinqus-
f intasuis: qui clamans dicebat ei, 6 vir Dei, c edixit rex, cito descende.
12. Respondens vero Elija, eloqimtu* «st eis ; si vir Dei sum, descendat ignis e cceloÄ consumat te cum quinquaginta tuis : illico descendens ignis Dei e coelo, consumsit illum cum suis quinquaginta.
13. Itaque rex rursus mjsit praefectum quinquaginta tertianis cum luis quinquaginta : ascendensque, venit pra;fectus quinquaginta iste tertius, & procidens ingenua sua coram Elij a, deprecabatur eum, ac dicebat ei, 6 vir Dei pretiosa habeatur,qusfo, vita mea» & vita fervorum tuorum quinquaginta horum in oculis tuis.
14. Ecce descendens ignis K coelo constmv- sit duos pnefestos quinquagenis priores cum quinquagenis eorum: sed hunc pretiosa habeatur vita mea in oculis tuis.
15. Edixerat autem angelus JehovatElijar; descende cum isto, ne timeto a facie ejus : quapropter surgens descendit cum eo ad regem :
16. Dixstque ei, sic ait Jehova ; eo quod misisti nuncios consultum Bahal-Zebubum, deum Hekronis; anpropterea quod none^ Deus in Jifraele ad consulendum verbum ejus ? idcirco i lecto illo, quo ascendisti.no« es descensurus, sed omnino moriturus.
17. Mortuus itaque est fecundum verbum Jehova - ,quod loquutus fuerat Elija,ac regnavit Jehoram pro eo,anno secundo Jehorami, filii Jehoschaphati, regis Jehudaetquia no« erat illi filius.
18. Reliquae autem res Achazjae, quas fecit , nonne sunt seriptx in libro Chronicorum, regum Jisraelis ? _

CAPUT II.

Elija in coelum sublatius Elischsh* togaxt, (jsJpiritumsuum dimifit.
R 4 De!«-
i

D Finde fuit,quum fubiaturus esset Jehova Elijam turbine in coelum, & prosiciscere- turEiiia cum Elischaho Gilgale:
a. Ut diceret Eliia Elischano; conside, qua:- fb.hic, quia Jehova mittit me Beth-Elem usque: cui dixit Klischah; ut vivit Jehova, Se vivit anima tua, non derelinquam te : ita descenderunt Beth-Elem,
z. Tunc egressi filii Prophetarum, qui a- gebant Beth-Ele ad Elischahum, dixerunt ei, imstine hodie Jehovam assium turum dominum tuum 4 te t qui dixit,etiam ego no vi,silete,
4. Rursus dicente ei Elija; conside,quassio, hic Elischah.nam Jehova mittit me Jenchun- tem: dixit; ut vivit Jehova, Sc vivit anima tua, non derelinquam te: ita venerunt Jeri- chuntem.
5. Accedentes autem filii prophetarum,qui figebant Jerichunte ad Elischahum, dixerunt ei; nostine hodie Jehovam assumturum dominum tuum 4 te; qui dixit, etiam ego novi,silete,
6. Amplius dicente ei Elijä ; conside,quse-i so , hic,nam Jehova mittit me ad Jardenem : dixit; ut vivit Jehova, & vivit anima tua, non derelinquam te : ita abibant ambo.
7. Quinquaginta quoque viri e filiis Prophetarum , euntes conditerunt e regione procul,istis ambobus consistentibus ad j'arde- nem:
8- Quum Elija assumtä togä sua,& convoluta percuteret aquas illas ,St divisa: cederent huc Sc illuc : ita transiverunt ipsi ambo per siccum.
9 Fuit tandem ipsis transeuntibus,ut Elija diceret Elischaho , pete , quid faciam tibi, quum nondum assumor abs te t cui dixit Elischah ; sit ergo, quassio, portio dupla de tuo spiritu penes me.

xo. Cui dixit > rem difficilem petiisti: si yideris me assium! 4 te, futurum est tibi sic,sin vero miniis,non est futurum.
ii. Euit itaque ipsis pergentibus, ambulando colloqui, ut ecce currus igneus, Sce- qui ignei separationem facerent inter u- trosque : sic ascendit Elija turbine in coelum.
12. Quod Elischah videns, ipse clamavit; pater mi, pater mi,currus Jisraelis,St equites ejus; donec non videret eum amplius: Postea accipiens vestes suas,laceravit eas in duo fragmenta :
13. Sublataque toga Elijse , quae ceciderat ab eo , reversus constitit ad ripam Jardenis.
14. Ubi, quum accipiens togam Elijse,qua: ceciderat ab eo: percussisset aquas illas , dicens,ubi es Jehova Deus Elija: ? etiam iste, quum percussisset aquas,divisa: cejjerunt huc & illuc,Sc transivit Elischah.
15. Quod ex adverso videntes filii prophetarum , qui agebant Jerichunte , dixerunt; quievit spiritus Elijse super Elischahum: quate venientes obviam ei, incurvaverunt sein terram ulque honorem exhibentes ei.
id. Et dixerunt ei; ecce jam sunt cum fervis tui? quinquaginta homines strenui, eant, quassio > ut quaerant dominum tuum : videndum ne forte sustulerit eum spiritus Jeho- yse , Sc conjeeerit eum in aliquem montium, aut in aliquam vallium: qui dixit, non estis
17. Tandem instantibus apud eum, dum
disterebat, dixit, mittite: miserunt itaque quinquaginta viros,qui quaerentes,tribus diebus non invenerunt eum.
18. Itaque reversis ad eum,quum ipse consideret Jerichunte,dixit eis, nonne edixeram vobis > ne eatis i
19. Tum dicentibus hominibus illius civitatis Elischaho, ecce jam habitatio hujus civitatis bona esset, quemadmodum dominus meus videt: sed aquae malae sunt .quapropter regio facit abortum.
20. Dixit, sumite mihi paropsidem novam, & ponite ibi salem: qui sum tam attulerunt ei.
21. Tum egressus ad scaturiginem illius aqua;, injecit illuc salem : ac dixit, sic ait Jehova,simo aquam hanc , ut non sit inde deinceps mors,aut abortus.
22. Sic sanata est illa aqua usque in hodiernum diem,secundum verbum Elischahi.quod loquutus fuerat.
23. Postea ascendebat inde Beth-Elem: ipso autem ascendente via illa, pueri parvi egredi e civitate illa, illudebant ei, dicentes ei; ascende calve,ascende calve.
24. Qui cum retro spiciens,videret eos, maledixit eis in nomine Jehova: : quapropter egressa: du» ursae e silva illius, disciderunt ex eisquadraginta duos pueros.
2<j. Unae abiit ad montem Carmeli; & inde reversus est Schßmronem.

CAPUT III.

Elischah regibus Jipraelia , Jehuix, Isf Eio-
mxorum descendentibus contra Moabitas
miraculum,isj vidoriamprxdicit.

Taque Jehoram , silius Achabi regnare coepit super Jisraelem Schomrone.anno decimo octavo Jehosehaphati, regis Jehudae : regnavi tque duodecim annis.
2. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehova:, sed non sicut pater ipsius, 8c sicut mater ipsius : nam abstulit statuam Bahalis quam fecerat pater ipsius.
3. Veruntamen peccatis Jarobhami, filii Nebati , quibus ad peccandum induxit Jisraelem, adhsesit: non recellit ab ullo eorum.
4. Meschah autem , rex Moabitarum erat pecuarius : pendebatque regi Jisraelis centena millia agnorum, 8c centena millia arietum lanatorum.
5. Sed fuerat, quum moreretur Achab,ut deficeret rex Moabitarum 4 rege Jisraelis.
6. Quapropter egressus rex Jehoram die illa Schomrone, recensuit totum Jisraelem :
7. Et abiens,misit ad Jehofchaphatum,regem Jehud*, qui dicerent ; Rex Moabitarum defecit a me, profecturlisne esmecum contra Moabitas in prselium i qui dixit , a- scendam,sicut ego,sic tu, sicut populus meus, sic populus tuus , sicut equi mei, sic equi tui fint.
8. Dicenti vero, quänam via ascensuri fumus ? dixit, via deserti Edonueorum.
9. Profecto itaque rege Jisraelis cum rege Jehuda:,8c rege Edoma:orum,circumiverunt itinere septidui: deinde non erat aqua pro exercitu, 8c pro jumentis , qux sequebantur Vestigia eorum.
10. Quapropter dixit rex Jisraelis; eheu

quod vocavit Jehova tres hos veges,ut traderet eos in manum Moabitarum.
11. Dixitverb Jehofchaphat.annon efl hic propheta Jehova’, ut consulamus Jehovam ex eo ? cui respondens unus ex servis regis Jisraelis, dixit, est hic Elischah, filius Scha- phati , qui infundebat aquam manibus EM-
jse.
12. Dicente vero Jehofchiphato , est apud eum verbum Jehova:: descenderunt ad eum rex Jisraelis ,& Jehoschaphat, ac rex Edo- masorum.
iz. Sed dixit Elischah regi Jisraelis; quid mihi tecume/l? abi ad prophetas patris tui, & ad prophetas matris tuse; cui dixit rex Jisraelis, ne ifla dicito >quandoquidem vocavit Jehova tres reges hos , ut tradat eos in manum Moabitarum.
14. Tum dixit Elischah; ut vivit Jehova exercituum, ante quem adsto.nisi personam Jehoschaphati,regis Jehud* susciperem, non intuerer te,neque aspicerem te.
15. Sed nunc assumentes, adducite mihi fidicinem : sic fuit, quum pultaret fidicen, ut adesset ei m anus Jehova;:
16. Et dixit,sic ait Jehova; facienda :sunt in valle hac multa: fossie,
17. Nam sic ait Jehova , non sensuri estis Ventum , neque visuri estis pluviam , tamen vallis ista implebitur aqua, unde bibatis vos, pecoraque vestra,& jumenta vestra.
ig. Et leve hoc visum eß in oculis Jeho- v*; nam traditurus est Moabitas in manum vestram.
19. Quorum percutietis omnem civitatem munitam, & omnem civitatem lectam, omnemque arborem bonam dejicietis > 8t omnes fontes aqua: obthurabitis : omnem denique possessionem bonam afficietis lapidibus.
20. Fuit autem mane, quum tempus esset offerendi munus,ut ecce aqua veniret i via Edoma:»; & impleretur terra illa aqua.
21. Moabitse vero omnes audierant ascendere istos reges ad pugnandum contra fe : quapropter convocati fuerant ab omni accingente feprimum cingulo & deinceps , sla- fcantque in termino sub.
22. Itaque turgentes mane, sole jam orto super aquam illam; quum viderent Moabi- tx ex adverso illam aquam rubentem,ut sanguinem :
2|. Dixerunt, sanguis est; omnino desolaverunt se reges isti.Sc percusserunt alter alterum : quapropter nunc adprxdam.o Moa- bit». r
24. Qmimque pervenissent ad castra Jis- 1 raelis; furgentes jistaelita; , percusserunt Moabitas,ita ut fugerint ä faeje ipsorum : & perrexerunt pepeutere Moabitas, etiam in ipsa regione eorum,
2$. Nam civitates eortim destruxerunt,& quamque possessionem bonam injectis quisque lapidibus suis impleverunt, 8c quemque aqua: fontem obthurarunt, ac quamque arborem bonam dejeceruntjdonec Kir-Chare- fethse reliquos facerent Moabitac lapides ejus : quapropter divertentes funditores, quatiebant eam.
2b. Videns autem rex Moabitarum praevalere sibi hos bellatores accepit fecum septingentos viros > stringentes gladium > ut
perrumperent per regem Edomitorum, neque potuerunt.
27. Sed cepit filium ejus primogenitum, qui regnaturus erat pro eo, & obtulit eum in holocaustum super murum ipsum, unde exstitit fervor magnus contra Jifraelitas: quare profecti ab eo,rcveili sunt in regionem suam,

' CAPUT IV." '

Quinque insignia miracula Ehfchahi.

\ isUlier autem quaedam ex uxoribus filio- -‘-Vi.rum prophetarum clamabat adKlischa- hum,dicens; servus tuus, vir meus mortuus est, tu verb nosti servum tuum timuisse Jehovam : creditor autem venit ad rapiendum duos natos meos sibi in servos.
2. Cui dixit Elischah , quid facturus sum tibi i indica mihi, quid efl tibi domi ? quae dixit , non efl ancili« tuae qnicquamdomi, nist lecythus olei.
3. Qui dixit,abi,pete tibi vasa foris ab omnibus vicinis tuis; vasa vacua , ne pauca petito.
4. Tum ingressa , occludes fores tibi,& filiis tuis, deinde infundes in omnia vasa illa,St quod plenum fuerit, amoveri jubeto.
5. Itaque abiens ab eo, quum occlusisset fores sibi, ik. filiis luis : ipsis admo nentibus ad illam infundebat illa.
*■ 6 . Em tque , quum plena essent vasa illa,& edicente ea filio suo,admove mihi adhuc vas, dixisset ei, nullum praeterea est vas; ut consisteret oleum.
7. Tunc illa veniens,indicavit viro Dei,qui dixit,abi, vende istud oleum , Sc repende creditori tuo tu verb cum filus tuis, vivito b reliquo.
8- Praeterea fuit quodam die, quumpet- ti ansiret Elischah Scuunemum, ut ibi mulier quxdam magna prehenderet eum, invitans ad sumendum cibum: unde fuit, quoties transibat,at diverteret eodem ad sumendum cibum.
9. Dixit enim illa viro fuo._ ecce jam novi virum Dei sanctum hunc esse; qui transit per nos jugiter.
10. Eaciamus, quaeso,coenacul um parvum muro , ubi ponamus illi lectum, & mensam, sellam quoque 8c lucernam: eritque,quum venerit ad nos, ut divertat eo.
11. Fuit deinde quodam die, quo venerat illuc; quum divertens ad coenacul um illud, cubuisset ibi -.
12. Ut ediceret Gechazi puero suo, voca Schunammitidem istam: quam ille vocavit, ut sisteret fe coram illo.
1;. (Edixerat autem illi, dic jam ei, ecce folicita fuisti erga nos tota folicitudine ista, quid faciendum est tua causa? eslne loquendum tua causa ad regem , aut ad prisfectum militi« ? qux dixerat, in medio populi mei ego habito.
14. Dicenti Vero F.lifchabo , quid ergo faciendum est ejus causa ? dixerat Gechazi > at filius non efl ei,Sc virejuse/? senex,)
1%. Dicenti ergo, advoca eam; quum vo- e.Isset eam,stitit illa fe ad portam illius.
15. Et dixit ille,hacipsa tempestate, quum hoc tempus vigebit: tu amplexatura es filium : quae dixit, ne domine mi vir Dei, ne mentiaris anciils tu«.

RJ 5

*7 .Ita-

jy. Itaque concepit mulier illa,ac peperit filium ei ipsi tempestate: quum vigeret illud tempus, quo alioquutus fuerat eam Eh- sehah.
18. Deinde crevit infans ille: fuitque quodam die,quum egressus esset ad patrem suum apud messores;
19. ut diceret patri suo , caput meum, caput meum: qui edixit puero, refer illum ad matrem suam.
ao. Is referens eum, adduxit ad matrem ejus : super cujus genua,quum sedisset usque ad meridiem,mortuus est.
Tuncfursum deportans illa, collocavit eum super lectum viri Dei.Sc includens eum, egressa est.
ii. Deinde accersivit virum suum,dicens, mitte mihi, quasso, unum Ü pueris , 8c unam asinarum; ut excurram usque ad virum Dei, Lc revertar.
13. Qui dixit, quare itura es ad eum hodie, cum non fit novilunium, neque fabbathumt quae dixit, quieto animo esto.
24. Deinde instrata asina,edixit puero suo, duc, St abi: equitando ne inhibeto mea causa , nisi edixero tibi.
1%. Sic abiens illa, pervenit ad virum Dei in montem Carmeli: fuit autem,quum videret eam vir Dei procul, ut ediceret Gechazi puero fuo.ecce Schunammitis illa:
2)5. Nunc curre, quasso,obviam ei; & dic ei, Ane pax tibi? estne pax viro tuo? Ane pax nato? qua: dixit,quieto animoAo.
27. Quiimque pervenisset ad virum Dei in montem , prehendit pedes ejus: accedenti autem Gechazi ad depellendum eam, edixit vir Dei, sine eam, nam animus ejus amaritudine affectus est in ea, quod Jehova celavit me,neque indicavit mihv.
18. Dicente vero illa, an petieram filium a domino meo ? annon dixeram , ne fallas jue ?
29. Edixit Elifchah Gechazi,accinge lumbos tuos, 8c fumto scipione meo in manum tuam, abi; si quem inveneris , ne salutato cum, 8c si quis te salutaverit, ne respondeto ci: 8c ponito scipionem meum super faciem pueri.
30 Sed dixit mater pueri,ut vivit Jehova, St vivit anima tua,non derelinquam te : quare surgens, fequutus est eam.
31. Gechazi autem antecesserat eos,& posito scipione super faciem pueri, nulla erat vox,neque ulla attentio : quapropter revertens obviam illi, indicavit illi,dicens,non evigilavit puer.
32. 'sum ingressus est Elifchah domum illius : ecce autem puer mortuus , collocatus trat super lectum ipsius.
33 Quö ingressus, occlusit fores post u- trumque: & supplicavit Jehova;.
34. Deinde conscendens leclum , incubuit puero , St imponens os suum ori ejus,& oculos suos oculis ejus, &c volas suas volis ejus, extendit se super eum; ut incalesceret caro pueri.
35- Tostea rursus ibat per domum modo huc,modo illuc, St conscendens extendebat (e super illum: tandem sternutavit puer usque septies , St aperuit puer oculos suos.
3 6. Tum inclamans Gechazin , edixit, advoca S.hunaiuiuitaiM istam,qui, quum ad-
vocasset eam, venit ad illum: St dixit £/f- fichah, defer filium tuum.
37. Itaque ingressa est,8c procidens ad pedes ejus, incurvavit se versus terram; deinde deferens filium suum, exivit.
38. Elifchaho autem reverso Gilgalem, quSm fames esset in ea terra, St filii prophetarum sederent coram eo,edixit puero suo, dispone ollam istam magnam,Sc coque pultem pro filiis prophetarum.
39. Egressus vero quidam in agrum,ad colligendum olera ; invenit vitem agrestem, collegitque ex ea colocynthidum agrestium plenam vestem suam : St veniens conscissas posuit in olla pultis,non enim noverant.
40. Postea infuderunt hominibus,ut comederent : sed fuit comedentibus illis ex ea pulte , ut clamantes ipsi, dicerent,mors efl in olla ista,vir Dei, & non possent comedere.
41. Qui dixit,at sumentes afferte farinam, projecitquein ollam: postea dixit, infunde huic populo, & comedant, nec fuit quicquam mali in olla.
42.Interea quidam veniens e planitie Scha- lisihae , attulit ad virum Dei panes primitiarum , viginti panes hordeaceos, St spicas recentes cum gluma sua, itaque edixit, appone huic populo,ut comedant.
43. Dixit verö minister ejus,quid appone- Jrem hoc centum viris ? rursus edixit,appone huic populo, ut comedant (sic enim edixit Jehova) abundct St reliquum faciant.
44. Qpo apponente eis,comederunt ,St reliquum fecerunt, secundum verbum Jehova:.

CAPUT V.

Elifchah fanat lepram Nahamanü. t Ahaman autem, praifectus militia: regis Syria:, erat vir magnus apud dominum suum, 8c acceptus,quia per eum ediderat Jehova salutem Syri* : sed vir iste valens robore , erat leprosus.
2. Quiimque Syri turmales egressi, captivam abduxissnt e terra Jifraclis puellam parvam; qu* fuit administra uxori Naha- manis ;
3. Dixit illa her* fu*, utinam dominus meus effiet coram propheta illo , qui habitat in Schomrone, tum restitueret eum ä lepra ejus.
4. Itaque veniens quidam indicavit domino suo, dicendo : h*c & talia loquuta est puella ista, qu* est h terra Jisraelis.
5. Cui dicente rege Syri*,age,abi, & mittam literas ad regem Jisraelis ; abiens > accepit in manu sua decem talenta argenti, St sex millia aureorum, ac

decem mutandas vestes :
6. Et attulifliteras adregem Jisraelis,quibus dicebat : nunc ergo , quum pervenerint hx liter* ad te,ecce. mitto ad te Nahamaneni servum meum > ut restituas eum ä lepra ejus.
7. Fuit verö, quum legisset rex Jisraelis illas literas,ut lacerans vestimenta sua, diceret, an Deus sum ad morte afficiendum, & ad restituendum vitx , quod iste mittit ad me,ut restituam virum a lepra sua ? at profesto cognoscite,quxsp, ac videte,istum fabricari sibi occasionem contra me.
8- Sed fuit, ubi audivit Elifchah, vir Dei regem Jisraelis laserafse vestimenta sua, ut
Nütz.
»ttfe
mss®
pnp®
4®s®
»Mi
eeo;
fetat!
B.
ii, Ia iit tui
ama
ta.
ii, kt ioa aam' srail
sunt 1 magni ■ ficturi edicit t 14.I, ienmii lelitiith &,malit 1;. ha Mäuse»,
irm ita auijt, quzl ii Dixi »t qaera
m,
17.C»
fodem
iwi en lokal Jehova U.l pini/ monis, 1 ra mea
condon
it.
3 '
abutsb
io,I siri De jpad.Vi
!«•«
faii
liaq
Sau
«te
Sfc
»5 e iis tat
duot;
ite,«

mitteret indictum regi, quare lacerasti vesti- mentatua i veniat jam ad me, & experietur prophetam esse in Jisraele.
p. Venit itaque Nahaman cum equis suis , 8c cum curru suo ; ac substitit ad portam domus, causa Elischahi.
ro. Sed misit ad eum Elischah nuncium , dicentem ; abi & lavato te septies in Jar- dene, sic restituetur caro tua tibi, 3 c mundus eris.
ii. Tum effervescens Nahaman, abibat: dicebat enim, ecce dicebam, procul dubio exiturus est ad me, & consistens invocaturus nomen Jehova:, Dei fui, Sc agitaturus manum suam in ipso loco, ut restituat leprosum.
it. Annon melior est Abana, St Pharphar, flumina Damasci omnibus aquis Jisraelis ? annon possem lavare me illis, ut mundus essem ; sic conversus, abibat cum aestuante ira.
iz. Accedentes vero fervi ejus, alloquuti sunt eum; ac dixerunt,domine mi, fi rem magnam iste propheta edixisset tibi, annon facturus fuisses ? quanto igitur magis, quum edicit tibi, lava te, Sc mundus esto i
14. Itaque descendens immersit se in Jar- denem septies, fecundum verbum viri DehSc restituta est caro ejus, ut caro pueri parvi, & mundus factus est.
15. Tum reversus ad virum Dei, ipse cum omnibus copiis suis, venit & stetit se coram eo, dicens : ecce jam novi nullum esse Deum in tota terra , nisi in Jisraele : quare nunc accipe, quueso, munus a fervo tuo.
1 6. Dixit vero Elischah ; ut vivit Jehova, ante quem sto , non sum accepturus : St quamvis instaret apud eum, ut acciperet, renuit.
17. Cui dixit Nahaman, saltem detur,quaeso, servo tuo duorum mulorum onus e' terra - , non enim est facturus amplius servus tuus holocaustum, aut sacrificium diis alienis, sed Jehovae.
18. Hac in re condonet Jehova servo tuo: quum ingreditur dominus meus sedes Rim- moms, ut incurvet se ibi (nam is nititur manu mea) si incurvavero me in aede Kimmo- nis, Hoc incurvare meum in sede Rimmcnis, condonet, quasso, Jehova fervo tuo, in hac re.
19. Sed dixit ei Elischah, abi cum pace; ita abiit ab eo exiguum spatium terra:.
20. Dixit vero Gechazi minister Elischahi viri Dei ; ecce cohibuit se dominus meus apud Nahamanem Syrum istum,ne acciperet e manu ejus id, quod adduxerat: sed ut vivit Jehova, currampost eum, ut accipiam ab eo aliquid.
21. Itaque persequutus est Gechazi Nahamanem : quem videns Nahaman accurrentem post se, desiliit i curru suo obviam ei,ac dixit; prosperene ?
22. Qui dixit prosperi, dominus meus mittit me ad dicendum: ecce jam modo venerunt ad me duo pueri, a monte Ephrajimi, i filiis prophetarum: da, quasso, pro eis talentum argenti, & duas mutandas vestes.
23. Cui dixit Nahaman , acquiesce , cape ouo tatenta: institstque apud eum, ut ligaret duo talenta argenti in duobus loculis,Sc duas jnutandas vestes, qua; tradidit duobus pueris Ais, ut ferrent ante illum,
24. Sed quum pervenit ad clivum , accipiens e manu eorum , deposuit in quadam domo; postquam dimisisset homines illos, 8t abivissent.
25. Deinde ipse ingressus, ut stitit se domino suo, dixit ei Eliichah, undenam Gechazi ? qui dixit, non ivit servus tuus huc, aut illuc.
2Ü. Dixit vero ei Elischah , non abierat animus meus , quum converteret se vir i curru suo obviam tibi 5 an tempus erat accipiendi argentum, aut accipiendi vestes, aut oleas, aut vineas, aut greges, aut armenta, aut servos, aut ancillas i
27. Idcirco lepra Nahamanis adhxreto tibi,8c semini tuo in seculum: sic egressus est ä conspectu ejus, affectus lepra alba , sicut nix.
CAPUT VI.
Syri Elifchahum insequentes, ab eo in mn-
mos hostium traduntur,postea IS’ Elijchah

a Rege Jisraelis occidi jubetur.
Ixerunt autem filii prophetarum Elt- schaho ; ecce jam hic locus , ubi nos considemus coram te, angustior est, quäm ut nobis sit fatis.
1. Abeamus,quasso, usque ad Jardenem.ut accipientes inde quisque tignum unum , paremus nobis illic locum, ubi habitemus : qui dixit, abite.
3. Dicente verö uno illorum , acquiesce quseso, & i cum servis tuis, dixit, ego iturus sum.
4. Itaque ivit cum eis: & quum venissent adjardenem, credebant ligna.
5. Euit autem illorum uno dejiciente tignum, ut tignum cum ferro caderet in a- quam: quapropter exclamabat,dicens, Eheu, domine mi: est enim commodatum.
< 5 . Cui dixit vir Dei, quö cecidit ? quum- que ostendisset ei locum , prscidens lignum, injecit illuc, ita fecit, ut enataret ferrum.
7. Deinde dixit : tolle tibi : ita exten- ! dens manum suam, recepit illud.
8. Prxterea, quum rex Syriae gereret bellum contra Jisraelitas ; St consilium iniret cum servis suis, dicendo, apud locum cujus- damN. erst metatio mea.
). Mittebat vir Dei ad regem Jisraelis, dicendo, cave tibi, ne transeas per locum illum ; nam ibi Syri insidiantur.
10. Quare mittebat rex JHraelis ad locum, de quo dixerat ipsi vir Dei, & monuerat ipsum, ut caveret sibi illic; non semel, neque bis.
11. Perturbato itaque animo regis Syri* super re hac : inclamans
servos suos > dixit eis, annon indicaretis mihi, quis ex nostris ad regem Jilraelis retulit ?
12. Cui dixit imus i servis eius, non facit ullu 4 > domine mi rex: nam Elischah,propheta ille, qui est in Jisraele, indicat regi Jisraelis verba ipsa.qux loqueris in conclavi cubilis tui.
15. Tum dixit, ite & videte ubinam est,ut mittens, capiam eunt; nunciatümque est ei, dicendo, ecce esi Dothane.
14. Misit itaque illuc equos, & currus, aC copias numerosas, qua: venientes noctu, cinxerunt cbMonc civitatem illam.
j5.Mane

15- Mane autem minister viri Dei surgens, quum exiret, ecce copia; circumdabant civitatem , Sc equi St currus: dixitque ei puer ejus, eheu domine mi, quomodo faciemus i
id.Cui dixit,ne metuito ; nam plures sunt, qui nobiscum, quam qui cum fiunt.
17. Et orans Elischah dixit,o Jehova,aperi qua;io, oculos ejus, ut videat: Sc aperiente Jehova oculos pueri illius, vidit, quod ecce mons ille plenus erat equis,& curribus igneis circa Elischahum.
18 ■ Quiimque descenderent ad eum, oravit Elischahjehovam.ac dixit; percute,qua:- fo, gentem istam subito scotomate, qui percudit eos subito scotomate, secundinn verbum Elischahi.
19. Tum dixit eis Elischah, non eft hxc via, neque hac est civitas illa ; sequimini jne,8c ducam vos ad virum illum,quem qua:- litis; sic duxit cos Schomronem.
20. Fuit autem , quum ingressi essent Schomronem; dicente Elischaho, 6 Jehova, aperi oculos istorum, ut videant, ut aperiret Jehova oculos eorum, 8c viderent,quod ecce essent in medio Schomronis.
2/. Dicebat vero rex Jisraelis Elischaho, quum videret eos, percutiämne ? percutiam, pater mi i
22. Qui dixit; ne percutito, an quos captivos abduceres gladio tuo, 8c arcu tuo, eos percuteres ? propone panem, 8c aquam illis, ut comedant 8c bibant, deinde abeant ad dominum suum.
2;. Itaque apparavit cis apparatum magnum, quiimque comedissent Sc bibissent, dimisit eos, & abierunt ad dominum suum: neque perrexerunt deinceps turma; Syrorum invadere terram Jisraelis.
24. Sed fuit postea, ut congregans Ben- hadad, rex Syria; totum exercitum suum, ascenderet, Sc obsideret Schomronem.
1%. Ideoque exstitit fames magna Schom- rone,dum ecce obsidebant eam; adeo ut esset caput asini octogenum ficlorum argenti, 8c quarta pars, venter ipse, qui est in cavo columbarum quinum fidorum argenti.
16. Fuitquercge Jisraelis transeunte, fecundum murum, ut mulier quxdam clamaret ad eum, dicens, serva, domine mi rex.
27. Qui dixit, ne servet te Jehova, unde servarem te ? an ex area i aut ex torculari ?
28. Dixit prxterea ei rex: quid tibi est? qux dixit,mulier isthaic dixerat mihi; da filium tuum, ut comedamus eum hodie , filium autem meum comedemus cras.
29. Coximus itaque filium meum,& comedimus eum : sed quum dicerem ei die alio, da filium tuum, ut comedamus eum, abscondit filium suum.
30. Fuit vero, quum audisset rex verba mulieris illius, ut laceraret vestimenta sua, dum transiret secundum murum: quod quum vidit populus intra civitatem, ecce cilicium imposuit carni sua;.
31. Quapropter dixit rex, ita faciat mihi Deus, & ita pergat; si manserit caput Elischahi, filii Schaphati in eo hodie :
32. Elischah autem sedebat domi sua:, 8c seniores sedebant cum eo : Sc mittente Rege quendam ex iis,qui adstabant sibi,quum nuncius ad eum nondum pervenisset, ipse jam dixerat senioiibus , pervidetisne , ut mittit
filius occisoris iste, qui auferat caput meum ? videte, quum ingredietur nuncius iste, occludite fores, Sc comprimite eum in ipsis foribus : annon strepitus pedum domini ejus sequitur eum?
33. Adhuc ipso loquente cum illis, ecce
nuncius ille dcs.endit versus eum: 8c dixit, ecce hoc malum fit a Jehova, quid confiderem Jehova: ampliiis? Caput VII.
34. Dixit vero Elischah', audite verbum Jehova:: sic ait Jehova , hoc tempore cras fatum similae siclo,Sc bina fata hordei venient siclo, in porta Schomronis.
35. Respondit autem viro Dei tribunus ille, cujus manu rex nitebatur, ac dixit: ecce si Jehova faceret cataractas in coelis , an posset esse res ista ? cui dixit Elischah, ecce, tu id visurus es oculis tuis, sed ex eo non es esurus.

CAPUT VII.

Syri calitut ab obsidione Schvmronit fu -
gantur.

Kant autem quatuor homines leprosi ad. januam portae Schomronis: qui dicebant alter alteri, quid desidemus hic , donec moriamur ?
2. Sive dicamus,ingrediamur civitatem,at fames est in civitate, ideo moriemur ibi, sive desideamus hic , itidem moriemur : nunc itaque agite , deficiamus ad castra Syrorum, si nos vivere sinent, vivemus, sin verd morte affecerint nos, etiam moriemur.
3. Quare surgentes ipso crepusculo > ut venirent in castra Syrorum: venerunt usque ad finem castrorum Syrorum,ubi ecce nemo erat.
4. (Nam dominus effecerat, ut audirent castra Syrorum strepitum curruum, Sc strepitum equorum, strepitum copiarum magnarum : adeö ut dicerent alter alteri, ecce mercede conduxit rex Jisraelis contra nos reges Chitthxorum, Sc reges Aegypti,ut invadant nos.
5. Itaque surgentes, aufugerant ipso crepusculo ; Sc dereliquerant tentoria sua, St equos suos, Sc asinos suos, ipsa castra quemadmodum erant: denique fuga consuluerant vitse sua:.)
6. Quum ergo venientes leprosi isti usque ad finem castrorum, Sc ingressi in tentorium unum, comedissent Sc bibissent, deportarunt inde argentum, auriunque,Sc vestes,qua: abeuntes , absconderunt: rursus venientes i(i tentorium aliud, similiter deportarunt inde,
abeuntes absconderunt.
7. Tunc dixerunt alter alteri, non rectd facimus, dies iste, dies boni huncii eft, Sc nos taceremus ? si exspectaverimus usque ad lucem matutinam, utique obventura est nobjs culpa : quare nunc agite,Sc euntes indicemus domui regis.

z. Venientes itaque inclamaverunt janitorem civitatis : Sc indicaverunt illi, dicendo, ingressi fumus castra Syrorum, ubi ecce nemo est, ne vox quidem hominis auditur: sed equi ligati, Sc asini ligati, Sc tentoria, quem- admoium erant.
9, Hoc inclamante reliquos janitojeS; indicarunt illi domui regis intus.
10. Surgens itaque fex noctu, dicebat servis suis, indicabo jam vobis id, qqod faciunt
nobis

nobis Syr^ sciunt famelicos nos esse, ideo exiverun tTx castris, ut absconderent sese in agro, dicentes, quum egressi fuerint i civitate, capiemus eos vivos, Sc civitatem invademus.
11. Respondens autem unus e fervis ejus, dixit, ergo accipiantur quaeso quinque ex equis reliquis, qui relicti sunt in ea; ecce ita sunt equi totius multitudinis Jistaelitarum, qui reliqui sunt in ea, ecce, inquam> sunt ut equi totius multitudinis Jisraelitarum, qui defecerunt -. St mittentes videamus.
12. Itaque acceperunt duos equos vectarios ; quos misit rex polt castra Syrorum,dicendo, ite, 8t videte.
i;. Itapersequuti sunt eos usque adjarde- nem; ecce autem tota illa via plena erat vestibus, St instrumentis, qux projecerant Syri inter festinandum: quod , reversi nuncii, indicarunt regi.
14. Quare egressus populus, diripuerunt castra Syrorum, fuitque fatum similat venale siclo, 8t bina fata hordei siclo, secundum verbum Jehovae.
15. Rex autem praefecerat portae tribunum illum, cujus manu nitebatur,quem proculcaverunt populus in porta, ita ut moreretur , quemadmodum loquutus fuerat vir Dei, quum loqueretur descendente rege ad ipsum.
16. Fuerat enim , quum alloqueretur vir Dei regem, dicendo ; bina sata hordei siclo, St satum simila! siclo venale erit hoc tempore cras in porta Schomronis:
17. Ut responderet tribunus iste viro Dei, dicens; ecce, fi facäret Jehova cataractas'in coelis, an esse posset fecundum verbum hoc i diceretque Eli]chah> tu id visurus es oculis tuis, sed ex eo non esurus.
iz. Fuit ergo illi sic : nam proculcarunt eum populus in porta, ita ut moreretur.

CAPUT VIII. Vaticinatur Elischah septennem famem , mortem Ben-hadadi > tss Chazaelis m regem adoptionem.

Lischah autem edixerat mulieri illi, cujus filium vita: restituerat, dicendo, surge Sc abitu cum familia tua, St peregrinare, ubicunque peregrinari poteris: nam proclamavit Jehova famem, qux etiam advenit in hanc terram ad septennium.
2. Surgens itaque mulier illa,fecerat fecundum verbum viri Dei: abierat enim ipsa cum familia sua ; Sc peregrinata fuerat in terra relischthxorum septem annos.
3. Fuit vero exactis septem annis , quum reversa esset mulier e terra Pelischthxorum,- ut prodiret ad implorandum regem pro domo sua, Sc pro agro suo;
4. Interea rex alloquebatur Gechazin, puerum viti Dei, dicendo ; narra, quasso, mihi omnes res magnas, quas fecit Elischah.
5. Itaque fuit ilio narrante regi, quomodo vit* restituisset mortuum,ut ecce mulier illa, cujus filium restituerat vitx , imploraret regem pro domo sua, Sc pro agro suo, quapro-* pter dixit Gechazi, domine mi rex, haec illa eß mulier, Sc hic filius ejus, quem vitae restituit Elischah.
tf.Interrogante autem rege mulierem illam, quum enHullet ipsi; dedit illi rex auliyim

unum, dicens, cura restitui quidquid efi illius, etiam omnes proventus agri, ex quo die dereliquit hanc terram ad hor. usque tempus.
7. Postea venit Elischah in Damascum, quumBen-hadad rex Syrix aegrotaret: in- dicatiimque est ei, dicendo,venit vir Dei huc usque.
8- Itaque edixit rex ille Chazaeli, accipe m manu tua munus, Sc i obviam viro Dei; ut conlulas Jehovam ex eo, dicendo, an revalescam ex morbo hoc i
9. Tum abiturus Chazael obviam ei, accepit munus in manu sua > Sc ex quavis re praestante Damasci, onus quadraginta camelorum : Sc veniens substitit coram eo, ac dixit, filius tuus Ben-hadad, rex Syrix misit me ad te, dicendo, an revalescam ex morb« hoc ?
10. Cui dixit Elischah, abi, dic, non omnino revalesces -. nam ostendit mihi Jehova eum omnino moriturum.
11. Et quamvis contineret vultum suum,ac componeret dudum ; tandem flevit vir Dei.
12. Cui dicente Chazaele, quare dominus meus flet ? dixit, quia novi illud malum, quo affecturus es. filios Jilraefis, munitiones eorum committes igni, Sc juvenes eorum gladio occides, Sc infantes illorum allides, ac prxgnantes eorum diffindes.
13. Dixit vero Chazael, non faciam, natn quid eß servus tuus, hic' canis, ut faciat rem magnam hanc ? cui dixit Elischah, ostendit mihi Jehova te fore regem super Syriam.
14. Tum abiens ab Klischaho, venit ad dominum suum, qui dixit ei. quid dixit Eli- schah i dixit mihi, inquit, omnino revalesces.
1$. Sed fuit postridie , quum acceptam stragulam intingens in aquam , extenderet super faciem illius, ut moreretur ille ; sic regnavit Chazael pro illo.
16. Anno autem quinto Jorami, filii Actia- bi, regis Jisraelis , quum Jehoschaphat esset rex Jehudx; regnare coepit Jehoram , filius Jehoschaphati, rex Jehudx.
17. Natus triginta duos annos erat, quum regnare inciperet ; Sc octo annis regnavit Jeruschalaimis:
18. Ambulav/tque in via regum Jisraelis, quemadmodum faciebant domus'Achabi ; nam filia Achabi erat ei uxor, Sc fecit quod malum videtur in oculis Jehovx:
19. Tamen noluit Jehova perdere Jeltu- dam, propter Davidem,servum simmiquem- admodum dixerat de eo , se daturum illi lucernam in filios ejus omnibus diebus.
20. Diebus hujus defecit Edoni, ne subjectus esset Jehudx ; Sc constituerunt stipet' se regem.
21. Quapropter profectus est JoramTza- hirem, Sc omnes currus cum eo : fuitque ipso turgente nocte, ut percuteret Edomxos circumjacentes sibi , Sc prxfectos curruum, fu- geretque populus iste ad tentoria sua.
22. Attamen perstitit in defectione Edom, ne subjectus esset Jehudx , in hunc usque diem: tunc defecit Libna eodem tempore.
23. Reliqux autem res Jorami, Sc quidquid fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum Regum Jehudx
24. Quiuiique occubuisset Joram cum patribus suis , Sc sepiiitus esset cum patribus
suis»

suis, in civitate Davidis ; regnavit Achazja filius ejus pro eo. . .
25. Anno duodecimo ineunte Jorami »filii Achabi, regis Jisraelis, regnare coepit Acha-
zja, silius fehorami) rex Jehudx.
16. Natus viginti duos annos Achazja» quum regnare inciperet, anno uno regnavit Jetulchalaimis: cujus matri nomen Hatalja, nata Homri rege Jisraelis. ^
27. l£t ambulavit m via domus Achabi, fe- citque quod malum videtur in oculis Jehq- v», sicut domus Achabi; quia gener domus Achabi erat.
28. Quapropter ivit eum Joramo, fiho A-
ehabi iirbellum contra Chazaelem , regem Syria: ad Ramothas Gilhadis ; ubi percusserunt Syri Joramum.

2 6. Et reversus estjoram rex ,ut curaret se Jizrehele a plagis , quibus percusserant eum Syri Ramie inter prxliandum cum Chazaiile, rege Syrix: Achaz ja vero, filius Jehorami, rex Jehudx descendit ad invisendum Joramum , filium Achabi Jizrehelem, eo quod aegrotus esset.

CAPUT IX.

Jehu mallenti&flagellum impietatis Achabi.

E inschalt autem propheta, vocato un'o L filiis prophetarum : edixit ei, accinge lumbos tuos , Ut accipiens lenticulam olei hanc in manu tua, abi Ramothas Gilhadis.

2. Et ubi perveneris illuc; dispiciens, tjux- re illic Jehu, filium Jehoschaphati, filii Nim- schi, & ingressus facies > ut lurgat e medio fratrum suorum, & introduces eum in intimum conclave.

3. Tunc accepta lenticula olei infundes capiti ejus, ac dices , ita ait Jehova, ungo te in regem super Jisraiilem: deinde aperiens fores fugies, neque differto.

4. Itaque abiit puer ille, puer propheta ille Ramothas Gilhadis.

5. Qui ingressus, quum ecce principes copiarum confidebant, dixit, verbum mihi efl ad te, o princeps : cui dicente Jehu, ad quem ex omnibus nobis i dixit, ad te, 6 princeps.

6 . Quum ergo surgens, ingressus esset intro, infudit oleum capiti ejus: ac dixit ei, ita ait Jehova, Deus Jisraelis, ungo te in regem super populum Jehovx , super Jisrae- lem:

7. Ut percutias domum Achabi domini tui : sic ulciscar exdem servorum meorum prophetarum, & exdem omnium servorum Jehovx a maimlzebelx;

8- Pereunte tota familia. Achabi ; quum exscindam Achabo mingentem ad parietem, eonclusiimque > 8t derelsshim in Jisraele.

y.Et reddam domum Achabi, sicut domum Jarobhami, filii Ncbati, St sicut domum Ba- haschx, filii Achijx.

10. Etiam Izebelam comedent canes, in portione Jizrehelitana, nec eWf,qui sepeliat: deinde aperiens fores, aufugit.

ir. Jehu vero regresso, aci servos domini fui, dicebat quifqUe', prosperene i quate venit demens iste ad te: quibus dixit, vos novistis hominem, & sermonem ejus.

12. Tandem dicentibus, falsum efl, indica quxso nobis, dixit, his St talibus alloquutus est me, dicendo, ita ait Jehova > ungo te in regem super Jrsraelom.

13. Tunc festinanter accipientes quisque vestem suam,supposuerunt ei inssastigio graduum ; St clangentes buccinä, dicebant, regnat Jehu.

14. Deinde conjuravit Jehu, filius Jeho- schaphati , filii Kimschi_ contra Joramum (Joram autem custodiam'posuerat Ramothis Gilhadis ipse cum toto Jisraele , adversus Chazaelem, regem Syrix:

15. Et reversus erat Jehoram rex,ut curaretur Jizrehele ä plagis, quibus percusserant eum Syri, quum pugnaret contra Chazaelem, regem Syrix) 8c dixit Jehu ; si est vobis in animo , ne exito quisquam proripiens se ex hac civitate, ut abeat renunciatum Jizrehelem.

i< 5 . Tum equitans Jehu, ivit Jizrehelem, quia Joram decumbebat ibi: Achazja vero, rex Jehudx descenderat ad invisendum Joramum.

17. Speculator autem stans in turri Jizre- helc.quum videret agmen Jehu inter veniendum, dixit; alicujus agmen video: tum dixit Jehoram, accipe equitem; & mitte illis obviam, cui dicat, prosperene ?

ig. Abiens itaque eques ob viam ei, dixit, ita ait rex, prosperene r cui dixit Jehu, quid tua de prosperitate i diverte ad asseclas meos : quamobrem indicavit speculator, dicendo ; pervenit nuncius ille ad eos usque, sed non revertitur.

19. Et misit equitem alterum; qui veniens ad eos, dixit, ita ait rex, prosperene i cui dixit Jehu, quid tua de prosperitate i diverte ad asseclas meos.

20. Quod indicavit speculator, dicendo, pervenit usque ad eos > sed non revertitur : St ductus iste, efl quasi ductus Jehu, filii Nilil- schi, nam prxeipitanter ducere solebat.

21. Tum dicente Jehoramo, junge, junxit auriga cummi ejus: sic egressus Jehoram, rex Jisraelis > St Achazja , rex Jehudx quisque m curru suo, processerunt obviam Jehu, quem invenerunt in portione Nabothi, Jiz- rchelitx.

22. Euit autem , quum videret Jehoram Jehft, ac diceret; prosperene Jehu J ut is diceret, quid istud prospere, dum scortationes Izebelx matris tux. St prxstigix ejus,quam plurimae durant ?

23. Itaque avertens Jehoram manus illius, fugiebat: dicens Achazjx, dolus efl Achazja :

24. Sed Jehu vehementissime addudio» manu sua, arcu, percussit Jehoramum interscapilio ejus, ita ut exiret sagitta ex corde ejus : fic corruit in curru suo.

25. Deinde edixit Bidkari, tribuno suo» tolle, projice eum in portionem agriNabo- thi Jizrehelitx : nam recordare, me St te pariter equitantibus binis post Achabum patrem istius,Jehovam protulisse adversus eum onus hoc;

2 6. Nempetfte vivam nisi exdem Nabothi, St exdem filiorum ejus, viderim hesterni vespera, dictum Jehovx, St rependero tibi, in hac ipsa portione , dictum Jehovx -. quare nunc tolle, projice eum in hanc portionem, secundum verbum Jehovx.

27. Quod Achazja , rex Jehudx videns, aufugit via domus hortensis: sed persecutus eum Jehu, edixit, etiam ipsum percutite in
fu»

suo curru , ficpercusserunt eum in ascensu Guris , qui est ad Jiblehamum, unde fugit Megidduntem, ubi mortuus est.

ig. Postea currui imponentes eum fervi ejus, abduxerunt Jerufchalaima : sepeli ve- runtque eum in sepulchro ejus cum patribus ejus, m civitate Davidis.

19. Anno autem undecimo completo Jo- ramo, filio Achabi: regnare coeperat Acha- zja super Jehudam,

30. Prsterea adveniente Jehu Jizrehe- lem ; audiens Izebel apposito fuco oculis suis, St aptato capite suo ,prospiciebat per fenestram.

31. Quiimquc Jehu ingrederetur portam; dixit illa, prosperene, 6 2,imri,occisor domini sui?

32. Illevero sublata facie sui ad fenestram illam : dixit,quis facit mecum ? quis.' Si respicientibus ad eum duobus, vel tribus aulicis ;

33. Dixit, deturbate eam,qui deturbarunt «am : St aspersa est pars sanguinis ejus parieti, St equis, & conculcavit eam Jehu.

34. Deinde ingressus comedit, St bibit: edix/tque, refftite jam maledictam istam , & sepelite eam, nam filia regis est.

35. Abierunt ergo ad sepeliendum eam: sed non invenerunt ex ea, nisi calvariam, St ped.es; ac volas manuum.

36. Quod, quum reversi indicavissent ei; dixit, verbum Jehov* est, quod loquutus fuerat per servum suum Elijam Thischbitem, dicendo: in portione Jizrehelitica comedent canes ipsi carnem Izebel*.

37. Itaque sit cadaver Izebel* tanquam Aereus in superficie agri; in portione Jizre- lielis : ut non dicant, hxc est Izebel.

CAPUT X.

Jehu pergit in suo zelo; ijuia tamen von receßit a peccatis Jarobhami , creditur Jijracl a Chazaele.

Rant autem Achabo septuaginta filii Schomrone ; quamobrem scripsitjehu literas, quas misit Schomronem ad principes Jizrehelis, seniores St nutricios Achabi, edicendo :

2. Nunc ergo, quum pervenerint liter* ist* ad vos,quandoquidem apud vos fient filii domini vestri; & penes vos currus, St equi, civitas quoque munita, & arma :

3. Dispicietis optimum, St rectissimum e filiis domini vestri, quem collocetis in folio patris fui: Si pugnabitis pro domo domini vestri.

4. Qui timentes vehementissime , dicebant, ecce duo isti reges non substiterunt coram eo, St quomodo subsisteremus nos ?

5. Quapropter misit praefectus domui, & prafectus civitatis, seniores etiam, St nutricii ad jehu, dicendo, fervi tui fumus,ideoque quidquid edixeris nobis, faciemus : non prx- ficiemus ullum regem, quod bonum videtur in oculis tuis, facito.
6. Tum scripsit ad eos literas fecundo, dicens, si mei estis, 8t voci mea auscultatis, as- sumtis capitibus singulorum filiorum domini vestri, venite ad me hoc ipso tempore cras Jizrehelem: filii autem regis , septuaginta viri erant apud magnates illius Civitatis, qui educabant eos.
Gstp. IO.
7. Fuit itaque, quum pervenistent ist* liter* ad ipsos, ut accipientes filios regis, jugularent septuaginta viros : & imponentes capita eorum sportis, mitterent ad eum Jizrehelem.
8- Tum veniens nuncius, indicavit ei, dicendo, attulerunt capita filiorum regis: qui dixit, componite illa duobus acervis ad januam port* usque mane.
9. Fuit deinde mane, quum egressus substitisset, ut diceret toti populo, justi estis: ecce ego conspiravi contra dominum meum, Sc occidi eum, St quis percussisset omnes istos i
10. Agnoscite jam non oportere, ut excidat tjuiajuam in terram de verbo Jehov*, quod loquutus est Jehova contra domum A- chabi: sed Jehovam efficere,quostloquutus erat per servum suum Elijam.
i r. Deinde percussit Jehu omnes, qui reliqui erant de domo Achabi Jizrehele , St o- mnes magnates ejus, St necessarios ejus, Sc sacerdotes ejus: donec non relinqueret ei superstitem;
12. Nam surgens abivit , profecturus Schomronem : quamque esset Bcth-Hekedi pastorum in itinere:
13. Jehu inventis agnatis Achazj*, regis Jehud*, dixit, qui est i Ü i qui dixerunt,agnati Achazj* fumus, St descendimus ad salutandum filios regis, St filios August* :
14. Quamobrem edixit Jehu, prehendite illos vivos, qui prehenderunt eos vivos: St jugularunt eos apud cisternam Beth-Hekedi, quadraginta duos viros, ita ut non reliquum faceret quemquam ex eis.
13. Postea abiens inde , quum invenisset Jehonadabum, filium Recabi, occurrentem sibi, St bene precantem sibi, dixit illi, an inest animo tuo rectum erga me, quemadmodum animo meo erga animum tuum i cui dicente Jehonadabo, est: si est, inquit, cedo manum tuam: 8c ubi dedisset manum suam, jussit eum conscendere ad se in currum:
ni. Dicens, veni mecum,& vide zelum meum pro Jehova : sic imposuerunt eum currui illius.
ip.Quiimq; venisset Schomronem,percussit omnes, qui relicti fuerant Achabo Schomrone, donec perderet eum,fecundum verbum Jehov*, quo alloquutus fuerat Fliijam.
18. Postea Jehu congregato toto populo, dixit eis, Achab coluit Baiialempariun; Jehu colet eum multum.
19. Quare nunc omnes prophetas Bahalis, omnes servos ejus, & omnes sacerdotes ejus vocate ad me, ne ullus desiderator, nam Sacrificium magnum mihi sacrificandum est Bahali, quisquis desiderabitur, ne vivito: Jehu autem faciebat fraude, ut perderet servos Bahalis.
20. F.t dixit Jehu, sanctificate diem interdicti Bahali, quem proclamaverunt.
21. Misit enim Jehu per totum Jifraelem, ut venirent omnes fervi Bahalis , neque relinqueretur quisquam, qui non veniret, quibus ingressis in *dem Bahalis,plena erat *dee Bahalis confertim.
22. Tum edixit ei, qui prxerat vestiario, prome vestimentum in quosque servos Bahalis, qui promsiteis vestimentum.
23. Et ingressus Jehu cum Jehonadabo, filio Rccabi m sedem Bahalis; edixit fervis
Baha-
II. REGUM

Cap.ro.ir.
H. REGUM.
Cap. i r:
Cap.it
Bahalis,pervestigate, Sc videte, ne sit lue vo- biuum e fervis jehova: quif^uampiGd lervi
Bahalis soli. . ,
^4 Oirim itaque venissent aci faciencium sacrificii & holocausta: Jehu dispositis sibi foris octoeinta viris, dixit, ejus Viri anima, a quo proripuerit se quis ex hominibus istis, quos ego committo manibus vestris,pro ani.
nia illius futura est. • r
Deinde fuit,quum absolveret jaeerdos facere holocaustum, ut ediceret Jehu cursoribus, Sc tribunis, ingredimini,percutite eos, ne exito quisquam, qui percusserunt eos acie eladii; tum abjecerunt Cursores, & tribuni eos, deinde perrexerunt in »dem Bahalis per civitatem qtiamque.
26. Et educentes statuas sedis Bahalis,comburebant eas: .
27. Destruebantque statuam Bahalis : Sc destructa arde Bahalis, disponebant eam in
latrinas usque in hodiernum diem.
28. Sic perdidit Jehu Bahalem ex Jisraele.
29. Veruntamen a sequendis peccatis Ja- robhami, fiiii Nebat i, quibus ad peccandum induxit Jisraelem, non recessit Jehu : ä vitulis aureis, qui Bcth-Ele, & qui Dane er ant %
80. Quamobrem dixit Jehova Jehu , eo quod bene fecisti, quod rectum videtur in oculis meis , omnino > quod erat in animo meo , fecisti domui Achabi: abnepotes tui sedebunt in solio Jisraelis.
81. Sed Jehu non observavit,ut ambularet in lege Jehovx Dei Jisraelis ex toto animo suo: non recessit ä peccatis Jarobhami,quibus ad peccandum induxit Jisraelem.
82. Temporibus illis coepit Jehova truncare Jisraelem, percudente eos Chazaele in toto termino Jisraelis:
88- A Jardene ad ortum solis, totam terram Giihadis, Gaditarum, 8c Reiibenitarum, ScMenaschitarum: ä Harohere, qua: efl ad torrentem Arnonis, tum Gilhadcm, tum Ba- schanem.
84. Reliquat autem res Jehu , & quicquid fecit , St tota fortitudo ejus ; ani.on sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis t
35. Denique, quum occubuisset Jehu cum patribus suis, Sc sepelivissent eum Jifrac/itx Schomrone; regnavit Jehoachaz, silius ejus pro eo.
'i/j. Dies autem, quibus regnavit Jehu super Jisraelem Schomrone , fuerunt viginti octo anni.
CAPUT XX.
Hathalja regnum usurpans a Jehojadah occiditur , reßituitur stirps regia.
T_J Athalja autem mater Achazjae.quum vi- ■s f derer mortuum esse filium suum , sur- gens perdidit totum femen regium.
2. Sed accipiens Jehoschebah, filia regis Jorami , foror Achazja: Joaschum , filium Acnazja;, St furtim surripiens c medio filiorum regis, qui afficiebantur morte, ipsum & nutricem ejus abdidit in conclave lectorum : deinde absconderunt eum metu Hathalja:,ita ut non afficeretur morte.
13. Itafurtcum illa in domo Jehova: latitans fex annos : quibus Hathalja regnavit stiper eam terram. a
4. A11110 autem septimo mittens Jehoj a-
dah, assumsit centuriones, primores, & cursores, ac ingredi jussit eos ad se in domum Jehovje : quibuscumpepigit foedus, ac jurejurando obstringens eos in domo Jehova:, ostendit eis filium regis.
5. Pratcepitque eis, dicendo, haec efl res, quam facturi estis: tertia pars vestrum in- gredidntium fabbatho, St observantium observationem, adesto dömui

regis:
6. Et tertia altera in porta Suris, reliqua vero tertia in porta post cursores, ut observetis observationem domus hujus ab irrn-
uum w
ptione.
7. Ex vobis vero omnibus exituris sabba- tho binae laterales custodiae, quum observaverint observationem domus Jehovae > adsunto regi.
8. Ita cingetis regem circumquaque quisque cum armis suis in manu sua, ut, qui in. vaserit hos ordines,morte afficiatur; St estote cum rege, quando exibit,Sc quando ingredietur.
9. Itaque fecerunt centuriones omnino, prout pra: ceperat Jehojadah sacerdos; assum- ierunt etiam quisque homrnes suos ingre- dientes fabbatho cum egrementibus sakba- tho :venenintque ad Jehoj adahum sacerdotem.
ro. Deditque sacerdos centurionibus hastas, St umbones, qm fuerant regis Davidis, qui erant in domo Jehova.
1 r. Quiimque adstarent cursores quisque cum armis suis in manu sua; h latere domus dextero,usque ad latus domus sinistrum versus altare, & versus domum; apud regem, circumquaque.
12. Produxit Jehojadah filium regis , & imposito ei coronamento, idque cum testimonio, constituerunt eum regem, ungentes eum, Sc complodentes volis, dicebant, vivat rex.
18 . Quum autem audiret Hathalja strepitum concursantium, populi; ingressa est ad populum in domum Jehovae.
.14. Ubi videns, quod ecce rex stabat in columna sua pro more, & principes, & tuba; aderant regi, totiisque populus terrae laetus clangebat “tubis : laceravit Hathalja vestimenta sua , clamans, conjuratio, conjuratio.
15. Praecepit autem Jehojadah sacerdos centurionibus illis, praefectis copiarum, & edixit eis, sinite istam exire intra ordines, etiam eum, qui sequetur istam, morte afficientes gladio : dicebat enim sacerdos , ne morte afficiatur in domo Jehova:.
‘6. Quum itaque disponerent ei custodias laterales, abiit via aditus equorum versus domum regis; ubi morte affecta est.
17. Tunc pepigit Jehojadah foedus inter Jehovam, Sc regem, ac populum, ipsos fore populum Jehova:, & inter regem, & populum.
ig. Postea ingressus est totus populus regionis aedem Bahalis, & demoliti sunt eam, altaria ejus,& imagines ejus fregerunt bene; Mathanem vero sacerdotem Bahalis occiderunt ante ipsa altaria : & reposuit sacerdos praefecturas in domo Jehova:.
19. Quiimque assumsisset centuriones, Sc primores, curloresque, Sc totum populum terra, deduxerunt regem e domo Jehova, ingressi'que sunt via porta «ursorum in domum
regum.
tuita, noni»
Sfit e T.tea
1' pt
;ko
exuis,
ii»,
lita
tum«
Q' adhuc excelli fi omnem in (tam petiim/
omnem f »mini < L Sim imfiiH fcnjneii
fala, ne iastiei t lira] «fcdii piiaiua icis« 4 is,Ws
5. C\li; ferent (n liranto 10.Q1 iiamati sloi jus, ®i5»i
1ÄC0Ü0
«Mota
ismje)
iihitt -•i in ferfota ai«!® jttstt.
'Jfetnicc
/»V.
Siisr
»t'«!:
«irati
4 '
Vljrt
teres,t
autiafl
l

mum regis: ubi sedit Joasch super solium regum.
20. F-t tetatus est: totus populus terrse.ac civitas conquievit : postquam Hathaliam morti tradidissent gladio, in domo regis.

C A P U T X I I.

Jehoasch degenerat k sua pietate > (5 regi Syrix res sacras mittit.

N Atus annos septem Jehoasch, quum regnare inciperet: Caput XXI.
a. Anno septimo Jehu regnare ccepit Jehoasch , 8c quadraginta annis regnavit Jeru- schalaimis,cujus matri nomen Tzibja £ Beer- Schebaho.
3. Fecitque Jehoasch, quod rectum videtur in oculis Jehovae omnibus diebus suis; quibus docebat eum sacerdos Jehojadah.
4. Veruntamen excelsa non amota sunt, adhuc populus sacrificabant, 8c adolebant in excelsis.
5. Edixit autem Jehoasch sacerdotibus; omnem pecuniam sacrorum, qure inferetur in domum Jehovae , pecuniam transeuntis, pecuniam aestimationis animarum cuiusque: omnem pecuniam, quam venerit in cujusque animum offerendi in domo Jehovae: _ ;
C. Sumunto apud se sacerdotes quisque ä noto sibi: & ipsi curanto labem ipsius domiis, ubicunque inventa fuerit labes. \
7. Deinde fuit anno vigesimo tertio regis Jehoaschi, nondum curantibus sacerdotibus \ labem domus;
z. Ut rex Jehoasch vocato Jehojadaho sacerdote, & reliquis sacerdotibus, diceret eis; quare non curatis labem domiis ? nunc ergo, ne accipitote pecuniam ab iis , qui noti sunt vobis, sed ad labem domiis curandam redditote illam.
9. Cui acquieverunt sacerdotes; ne acciperent pecuniam a populo, neque curarent labem domus.
10. Quare accipiens Jehojadah sacerdos arcam alicujus, excavato foramine in operculo ejus, posuit eam juxta altare dextrorsum , qua ingreditur quisque domum Jehovae,& collocarunt ibi sacerdotes observantes limen, totam pecuniam, quae inferebatur in domum Jehova:.

11. Eraitque videntibus illis multum esse pecunia: in arca; ut ascenderet scriba regis, & sacerdotis maximi, & ligarent, quam numeraverant pecuniam inventam in domo Jehovae.
12. Postea tradebant pecuniam istam certa summa compositam in manus curatorum illius operis, praafectorum operi domus Je- hovs; qui expendebant illam in fabros lignarios, & in structores, reficientes domum Jehova:.
13. Nempe in caementarios, äc in lapicidas, Sc ad comparanda ligna, & lapides caeduos ut 'curarent labem domus Jehova: ; & ad omnia, qua: insumenda erant in domum, ad curandam eam.
14. Veruntamen non fiebant domui Jehovae pelves argenteae,instrumenta musica,crateres, tuba: , ullum instrumentum aureum , aut instrumentum argenteum; ex ista pecunia, qu* inferebatur m domum Jehovae.
15. Nam curatoribus operis tradebant il- km; ut cururent di domum Jehova:,
16 Neque rationes exigebant ab hominibus illis, in quorum manus tradebat pecuniam , tradendam curatoribus operis - nam fide illi agebant.
17. Pecunia pro delicto , tk pecunia pro peccatis non inferebatur in domum Jehovae: sacerdotibus cedebant.
iz. Tunc ascendens Chazaelirex Syria:, oppngnavit Gathum, & cepit illud : St convertebat Chazatil faciem suam,ut ascenderet contra Jeruschalaima.
19. Sed Jehoasch, rex Jehudx accipiens omnia illa sacra, qua: consecraverant Jeho- schaphat, St Jehoram, & Achazja, majores ipsius, reges Jehudae, & sacra sua, totumque aurum, quod inveniebatur in thesauris dormis Jehova:, St domus ragis; misit adCha- zaclein , regem Syria:, ita divertit a Jeru- schalaimis.
20. Reliqua: autem resjoaschi, & omnia, quae fecit ; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehudn?
21. Tandem insurgentes fervi ejus, quum fecissent conspirationem, percusserunt Joa- schum in loco munitionis, qui vex-git Siilam versus :
22. jozadw,inquam ,filius Schimhatha:,& Jehozabad, filius Schomeri, fervi ejus, percusserunt eum ita, ut moreretur, & sepeliverunt eum cum majoribus suis , in civitate Davidis : regnav/tque Amatzja , filius eius pro eo.

C A X 1 U T XIII.

Joasch a Syris afiftilius liberatur : ejus filius ter Syros devincit. OfiaEUschahi contnita mortuum resuscitant.

A B anno vigesimo tertio Joaschi , filii A- chazja:, regis Jchudae, regnavit Jeisoa- chaz, filius Jehu super Jisraeleiu,Schomroue septendecim annis.
2. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehovae : sequutus enim est peccata Jarob- hami > filii Nebati , quibus ad peccandum induxit Jisraelcm , non recessit ab ullo eorum.
3. Quapropter accensus irä Jehova in Jis- raelem ; tradebat eos in manum Chazaeiis, regis Syriae, 8c in manum Benhadadi , filii Chazaeiis omnibus illis diebus.
4. Sed deprecante Jehoachazo iratam faciem Jehova:, auscultavit ei Jehova, quum, videret oppressionem Jisraelitarum , quoti opprimeret eos rex Syriae.
3. Itaque dedit Jehova Jisraelitis servatorem, ut exirent i manu Syrorum ; & considerent filii Jisraelis in tentoriis suis , sicut antea.
6 . Veruntamen non recesserunt a peccatis domus Jarobhami, quibus ad peccandum induxit Jisraelem , 'm unoquoque eorum ambulavit : quin etiam lucus ipse manebat -Schomrone. '
7. Quum non reliquum fecisset Jehoachazo populum, nisi quinquaginta equites, 8 c decem currus, ac decies nulle pedites ; sed perdidisset illos rex Syriae, & redegisset eos tanquam pulverem, triturando.
z. Reliquae autem res Jehoachazi, & o- mnia, quae fecit, ac fortitudo ejus ; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jifiraelis i
a 9. Postea

C.ip« e 2
o Postea, 4 uum occubuisset Jehoachaz osra maios^us so« , & sepelivissent eum Schamrot : regnavit Joasch, filius ejus pro eo.
IS. Anno trigesimo septimo Joasclu,regis Jehuda: completo* regnavit Joasch, filius Je- hoachazi super Jisraelem.Schomronc sexde- «m annis.
r e Et fecit,quod malum videtur in oculis Jehovx : non recessit ab omnibus peccatis Jarobhami, filii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jisraclem, in unoquoque eorum ambulavit.
n. Reliqua; autem res Joaschi, & quic- quid fecit, ac fortitudo ejus, quod pugnavit contra Amatzjam , regem Jehuda:; iiönne sunt scripta in libro Chronicorum regum Jisraelis i
rz. Postea occubuitjoasch cum majoribus suis,&Jarobham sedit in solio ejus: sepul- tiisque est Joasch Schomrone cum regibus Jisraelis.
14. Quum enim Elischah aegrotaret morbo suo, quo mortuus est : descendit ad eum Joasch, rex Jisraelis , & flens ante faciem ejus, dicebat, pater mi, pater mi, currus Jisraelis , & equites ejus.
r;. Cui dicente Elifchaho ; fume arcum,& sagittas: sumens attulit ad eum arcum,& sagittas.
f 6. Tum dixit regi Jisraelis; appone manum tuam ad arcum,qui apposuit manum suam : imposuit vero Elischah manus suas manibus regis:
17. Ac dixit,aperi fenestram istam antror- sitm, quam aperuit: quiimque dicente Eli- schaho,jaculare,jaculatus esset,dixitElischah, sagitta salutis erit Jehovte, sagitta, inquam , samtis contra Syros: quare percuties Syros fortiter usque ad consumtionem.
18. Deinde edicente, accipe reliquas sagittas , accepit 'Joasch 1 iterum edicente regi Jisraelis, percutiendo impete illis terram, quum percussisset ter , destitit.
19. Quamobrem effervescens contra eum vir Dei.dixit,percutiendum fuisset quinquies aut sexies, tunc percussisses Syros usque ad consumtionem: nunc verö tantummodo ter percussurus es Syros.
20. Postea, quum mortuum Elischahum sepelivissent : türmte Moabitaruni invaserunt illam terram, ineunte anno.
21. Fuit vero ipsis sepelientibus quendam, quum ecce videntes turmam illorum, projecissent virum illum in sepulchrum Elischahi; ut iniens attingeret vir ille ossa Elischahi, & reviviscens staret erectus in pedes suos.
22. Chazael ergo rex Syriae opprimebat Jisraeiitas, omnibus diebus Jehoachazi.
23. Sed gratiam faciens eis Jehova, misertus eorum, respexit ad eos, propter foedus suum cum Abrahame, Jitzchako, & Jahako- bo: neque voluit perdere eos, neque abjecit cos ä facie sua hactenus.
24. Itaque mortuo Chazaele, rege Syriae; Sc regnahte Ben-hadado, filio ejus pro eo :
25. Recepit Jehoasch, filius Jehoachazi civitates illas L manu Ben-hadadi, filii Cha- zaelis, quas ceperat ille L manu Jehoachazi patris ipsius, bello : ter percussit eum Joasch, quum restitueret civitates Jisraelis,
LM) o (Js 30
Cap.14.

CAPUT XI V. '

Amatzja percussores patris , F.dom*cos
percutit: invisunt se invicem ille* 15 Rex
Jisrael : Jarobham amplificat regnum
'Jisrael.

B anno fecundo Joaschi, filii Joachazi,regis Jisraelis ; regnavit Amatzja , filius Joaschi, rex Jehud«.
2. Natus viginti quinque annos erat, quum regnare inciperet, 8c viginti novem annis regnavit Jerufchalaimis: cujus matri nomen Jehohaddan e Jerufchalaimis.
3. Qui fecit quod rectum videtur in oculis Jehova:, sed non sicut David pater ejus: prorsus ut fecerat Joasch, pater ejus, fecit.

4. Veruntamen excelsa non sunt remota : adhuc populus sacrificabant, & adolebant iri excelsis.
5. Fuit autem, quum confirmatum esset regnum in manu ejus , ut percuteret servos suos, qui percusserant regem, patrem suum:
6. Filios vero percussorum non affecit morte : sicut scriptum est in libro legis Mo- schis, praicepisse Jehovam, dicendo : ne affi- ciuntor morte patres pro filiis, & filii ne affi- ciuntor morte pro patribus, sed quisque propter peccatum suum morte afficitor.
7. Is percussit Edomxorum in valle falis decem millia , & occupavit Petram 111 eo bello: cujus nomen vocat yai/yae Jokthee- lem usque in diem hunc.
8- Tunc misit Amatzja nuncios ad Je- hoaschum, filium Jehoachazi, filii Jehu, regem Jisraelis, qui dicerent; age videamus alter faciem alterius.
9. Misit vero Jehoasch, rex Jisraelis ad Amatzjam, regem Jehuda:, qui dicerent; quaedam spina, qua; in Libano erat, misit ad cedrum > qua: erat in Libano ad dicendum , da filiam tuam filio meo in uxorem: interea praeteriens bestia agrestis, qua: in Libano erat , conculcavit spinam illam.
10. Egregie percussisti Edomxos.ideo extulit te animus tuus : fruere gloria, & conside domi tua:, nam quare misceres bellum malo tuo ? ut cadas tu, & Jehuda tecum ?
rr. Sed non auscultante Amatzja, ascendit Jehoasch, rex Jisraelis, & viderunt alter alterius faciem, ipse & Amatzja, rex Jehuda:, apud Beth-Schemeschum, quod efl Jehuda:.
i~ : Plaga autem affectus est Jehuda coram Jisraele; ita ut fugerent quisque ad tentoria sua.
13. Amatzjam vero, regem Jehudae,filium Jehoaschi , filii Achatzja: , prehendit Jehoasch , rex Jisraelis apud Beth-Schemeschum : deinde veniens Jeruschalaima perrupit in muro Jeruschalaimorum , ä porta E- phrajimi usque ad portam anguli, quadringentos cubitos.
14. Denique assumto toto auro, & argento, omnibiisque vasis , qua: inventa sunt in domo Jehova:, & in thesauris domus regis, etiam obsidibus ; reversus est Schomro- nem.
15. Reliqua: autem res Jehoaschi , quas
fecit, fortitudoque ejus , 'utque pugnavit contra Amatzjam, regem Jehuda:, nonne scripta iunt in libro Chronicorum > reeum Jisraelis i 0
iL.Quiim-

Caflf
li ltzil patritius fu tum it$ ffiuseSf 17. f® jttaM
liitfijai
teft:
' ;■ fata
üaiqaim »abii c It ili
it«*!
u.ta (Manf comta: matzja. 22. /pii averat/e mpitrib :;,Abx •Mi, reg is Joafi. fu irim uFeajiK ■«*:« ittiiifiii; ajisntta ■.i.lEattupi .aCattia tslavtrti b^aatiis ifiaiti atho-O.t Kamv asjatki' %teeft e adjutore ■?. hm iimen) sue eos pe i ätlipi vBt,ftrti anaiptu 1 'cajdiuiep. '•aliiroCi
iltaiiila
C;
Wiiiitiii
-k«,
Kgnirtj amiirmi »aeni 5 -fecer; tsjehovr Wer ejus l Stile;
jWMi

16. Qmimque occubuisset Jehoasch cum patribus suis, Sc sepultus esset Schomrone cum regibus Jisraelis ; regnavit Jarobham, filius ejus pro eo.
17. Vixit vero Amatzja, filius Joaschi,rex Jehuda;, post mortem Joaschi, filii Jehoa- Chazi, regis Jisraiilis, quindecim annis :
18. fieliqu* autem res Amatzja:; nonne sunt scripta; in libro Chronicorum, regum Jehuda:.'
1 1). Tandem, quum fecissent conta eum conspirationem Jeruschalaimis , fugit Laci- scluim: quamobrem miserunt post eum La- cischum, ubi morte affecerunt eum.
20. Et deportaverunt eum equis: sepul- tdsque est Jeruschalaimis cum patribus suis in civitate Davidis.
21. Tum assumentes totus populus Jehu- d* Hazarjam.qui emt natus sexdecim annos, constituerunt eum regem pro patre ejus A- xnatzja.
22. Ipse aedificavit Elatham, quamrecupe- raverat Jehuda;: postquam occubuisset rex cum patribus suis.
2;. Ab anno quintodecimo AmatzJ* , filii Joaschi, regis Jehuda;, regnavit Jarobham, filius Joaschi, rex Jisraelis Schomrone, uno & quadraginta annis.
24. Fec/tque quod malum videtur in oculis Jehovx : non recessit ab omnibus peccatis Jarobhami,filii IVebati, quibus ad peccandum induxit Jisraelem.
25. Hic recuperavit terminum Jisraiilis,ab aditu Chamathx usq; ad mare campestrium : secundum verbum Jehovx Dei Jisraelis, quod loquutus fuerat per lervum siiumjo- nam, filium Amitthai > prophetam , qui erat a Gatho-Chepheris.
2 6. Nam viderat Jchova afflictionem Jisraelis jactati valde : & nihil esse conclusum, nihilque esse derelictum , denique neminem e/se adjutorem Jisraeli.
27. Et nondum dixerat Jehova, se deleturum nomen Jisraelitarum sub ccelo: servavit itaque eos per Jarobhamum, filium Joaschi.
28. Reliqus autem res Jarobhami,&quic- xjuid fecit, fortitudoque ejus , quii pugnavit, utque recuperavit Damafchkum, Sc Chama- tham Jehuda; pro Jifraele ; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis ?
29. Postea occumbente Jafobhamo cum patribus suis, cum regibus Jisraelis; regnavit Zecarja, filius ejus pro eo.

CAPUT XV.

Hazarjxjotham succeffit in regno Jehudx> Zecarjx vero in regno Jismelu Schallum> huic Menachem , huic Pekachja, huic Pe- kach, huic Hojcheah.

A Nno vigesimo septimo Jarobhami, regis Jisraelis; regnabat Hazarja, filius A- matzjK,rex Jehudx.
2. (Natus fuerat annos sexdecim, quum regnare inciperet,& quinquaginta duobus annis regnavit Jeruschalaimis; cujus matri nomen Jecolja e Jeruichalaimis :
3 -f ecerätque quod rectum videtur in oculis Jehova;, omnino prout fecerat Amatzja, pater ejus:
4. Sed excelsa non amota fuerant; adhuc populus sacrificabant, Sc addebant in excellis.)

5. Quum plaga affecit Jehova regem, quä fuit leprosus usque ad diem mortis nianideo- que habitabat in domo semota: Jotham vero, filius regis prserat domui, jus diceus populo regionis.
6. Reliqua.' autem res Hazarjs , & omnia qua: fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum , regum Jehuds ?
7. Postea, quum occubuisset Hazarja cum patribus suis, iepelivissentque eum cum patribus ejus in civitate Davidis; regnavit Jotham filius ejus pro eo.
8 . Anno trigesimo octavo Hazarjse, regis Jehuda:, regnavit Zecarja, filius Jarobhami super Jisraelem Schomrone sex mensibus :
<j. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehova;, quemadmodum fecerant majores eius : non recessit a peccatis Jarobhami, filii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jifrae- lem.
10. Contra hunc conspirans Schallum, filius J abefehi, 8c percutiens eum coram populo, morte affecit eum ; & regnavit pro eo.
11. Reliqua; autem res Zecarja;; ecce sunt scripta; in libro Chronicorum,Regum Jisraelis.
(12.Illud est verbum Jehova:,quo alloqu- tus fuerat Jehu, dicendo : abnepotes tui sessuri sunt super solium Jisraelis: & ita accidit.)

13. Schallum, filius Jabcschi,regnavit anno trigesimo nono , Huzzija: regis Jehuda:, regnavit autem mensem integrum Schomrone.
14. Ascendens enim Menachem , filius Gadi e Thirtza, Sc ingressus Schomronem, percussit Schallumum , filium Jabeschi Schomrone, Sc eo morte affecto , regnavit pro eo.
r$. Reliqua; autem res Schallum!, Sc conspiratio ejus , qua conspiravit ; ecce sunt' scripta: in libro Chronicorum, regum Jisraelis.
16. Tunc percussit Menachem Thiphfa- chum.id est.quicquid in ea erat, Sc omnes terminos ejus a Thirtza, quia non aperuerat, ideo percussit: ipsas prägnantes ejus diffidit omnes.
17. Ab anno trigesimo nono Hazarja:, regis Jehuda;, regnavit Menachem, filius Gadi super Jisraelem decem annis, Schomrone.
ig. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehova;: non recessit ä peccatis Jarobhami, filii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jisraelem, omnibus diebus suis.
19. Invadente autem 1 ’ule, rege Assyria: regionem illam, dedit Menachem Puli mille, talenta argenti, ut esset adjumento sibi, ad confirmandum regnum in manu ipsius.
20. Exegit vero Menachem istam pecuniam a Jifraele, ab omnibus, qui valebant facultatibus ; quam datet regi Assyriorum, quinquagenos fidos argenti in virum unumquemqueideinde reversus est rex Assyriorum, nec substitit ibi in ea regione.
21. Reliqus autem res Menachemi , Sc qusecunque fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis i
22. Postea occubuit Menachem cum majoribus suis ; Lc regnavit Pekachja, silius ejus pro eo.
23. Ab anno quinquagesimo Hazarjs, re-
3 L gis
II. REGUM,

w
OiJ1. I£. TfS.
gis Jehttda:, regnavit Pekachja, filius Mena- cbenii super Jisraelem Schcmrone biennio.
24. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehovte: non recessit a peccatis Jarobhami, lilii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jitriciem.
25. Conspirans autem contra eum Pekach, filius Remalis, tribunus ejus cum Argobo, St cum eo, qui dicebatur Leo, percussit eum Schomrone in palatio domus regiae, habens fecum quinquaginta viros e Gilbaditis, quumque morte affecisset eum, regnavit pro «0.
2 6. Reliqua: autem res Pekachjx - , Scqus- cunque fecit; ecce sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis.
27. Ab anno quinquagesimo fecundo Ha- zarjs, regis Jehuda: , regnavit Pekach, filius Remslj x super Jisraelem Schomrone, vigin- ti annis:
28. Et fecit quod malum videtur in oculis Jehovx : non recessit ä peccatis Jarobhami, filii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jisraelem.
29. Diebus Pekachi, regis Jisraelis invadens Tiglath Pileser , rex Assyriorum, cepit Hijonem, & Abelum domiis Mahaca:, Sc Ja- noachum, 8c Kedeschum, 8c Chatzorem, & Cfilhadem, denique Galilaeam ipsam, totam terram Naphthali: ac harum incolat deportavit in Assyriam.
30. Easta autem conspiratione contra Pe- kachum, filium Remaljx , Hoscheah, filius Eia ita percussit eum, ut morte afficeret eum, regnavitque pro eo, anno vigesimo, a regna capto, Jothami,filii Huzzija:.
zr. Reliqua autem res Pekachi , Sc quacunque fecit; ecce sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jisraelis.
32. Ab anno secundo Pekachi > filii Re- malj se,regis Jisraelis,regnare coepit Jotham, filius Huzzija:, rex Jehuda:.
33. Natus viginti quinque annos erat, quum regnare inciperet, & sexdecim annis regnavit Jeruschalaimis; cujus matri nomen Jeruscha , filia Tzadoki:
34. Et fecit quod rectura vi detur in oculis Jehova: ; omnino, prout fecerat Huzzija, pater ejus, fecit.
35. Veruntamen excelsa non sunt amota, I adhuc populus sacrificabant, Sc adolebant in excelsis : hic aedificavit portam domus Jehova: supremam.
36. Reliqua: autem res Jothami, St quaecunque fecit ; nonne scripta sunt in libro Chronicorum, regum Jehuda: ?
37. Diebus istis coepit Jehova immittere in Jehudam Retzinem, regem Syriae, Sc Pe- kachum, filium Remaljae.
38- Quamque occubuisset Jotham cum patribus suis, & sepultus esset cum patribus suis in civitate Davidis patris fui > regnavit Achaz, filjns ejus pro eo.

CAPUT XVI.

Achaz, rex Jehudx, a repe Strix obfejlivs, Itat 1 * 1111 a ‘ J 3 ^ dna AJJyriorum
A Nno decimo septimo Pekachi, filii Re- . mal;*, regnare coepit Achaz . filius To- thami, rex Jehuda:.
a. Natu* viginti annqs «tat Achaz, quum
Cap. iss,
ille regnare inciperet, & sexdecim annis regnavit Jeruschalaimis : sed non fecit quod rectum videtur in oculis Jehova:, Dei fui, fient David pater ejus.
3. Ambulavit enim in via regum Jisraelis: atque etiam filium transmisit per ignem, secundum abominationes gentium,quas expulerat Jehova a facie JifracHtarum.
1 4. Et sacrificabat studiose > adolebatque in
excelsis, Sc in collibus: Sc sub omni arbore virente.
5. Tunc ascendit Retzin.rex Syriae, 8c Pekach, filius Remaljx.rex Jisraelis Jerufcha- laima in bellum : qui obsederunt Achazum, sed non potuerunt debellare.
6. (Tempore illo averterat Retzin , rex Syria: Elatham ad Syros, 8c excusserat J ehu- daeosex Elothis : Syri vero venientes Elatham, habitaverunt ibi ufquejn diem hunc.)
7. Misit enim Achaz nuncios adTiglath- Pelescrum, regem Assyri«, dicendo ; servus tuus, & filius tuus sim: ascende,Sc serva me Z manu regis Syria, Sc e! manu regis Jisraelis» qui insurrexerunt contra me.
8. Et accipiens Achaz aurum, & argentum, quod inveniebatur in domo Jehova, Sc in thesauris domus regia, misit ad regem Assyria munus.
9. Cui auscultavit Rex Assyria, Sc ascendens rex Assyria Damascum, cepit eam, & deportavit incolas ejus in Kirum ; Retzi- nem vero morte affecit.
10. Profectus autem rex Achaz obviam Tiglath-Pilesero , regi Assyria» Damascum, quum vidisset altare, quod erat Damasci; misit rex ad Urijam sacerdotem, similitudinem illius altaris,Sc structuram ejus, secundum totum artificium ejus.
11. Et exstruxit Urija sacerdos altare: o- mnino prout miserat rex Achaz Damasco, ita fecit Urija sacerdos, dum rediret rex A- chaz Damasco.
12. Deinde, quum rediisset rex Damasco,
Sc vidisset rex illud altare ; accedens rex ad ipsum altare, obtulit in eo :
13. Et adolevit holocaustum fuum.tnu- niisqtie suum, Sc libavit libamen suum : in- spersitque sanguinem eucharisticorum suorum altari.
14. Altare vero aeneum, quod fuerat coram Jehova, longius amovit ab anteriore parte ipsius domus, ne esset inter futim altare , St domum Jehova:: posintque illud ad latus fui altaris, aquilonem versus.
15. Praecepitque rex Achaz Urijse sacerdoti, dicendo; in hoc altari magno adole holocaustum matutinum, & munus vespertinum, holocaustumque regis, Sc munus ejus, etiam holocaustum totius populi terra:, mu- ntisque eorum, Sc libamina eorum, ac sanguinem holocausti, omnemque sanguinem sacrificii, ei inspergito : altare vero aeneum erit penes me inquirere.
16. Quod fecit Urija sacerdos , omnino prout praeceperat rex Achaz.
17. Praeterea truncavit rex Achaz zophoros, CjJ’ bases, Sc amovit ab illis singulis suum labrum, lacum quoque deposuit ä bobus «reis, qui suberant ei : ac imposuit ilium pavimento lapideo.
18. Tegmen quoque sabbathj, quod aedificaverant in ipsa domo, St aeceuum regis

extimim
II. REGUM,
Capi’
exii »* 1 « Alfas
15. ii-i
»«sis 1
leicsjC' ä, SB fefpi* atiftrl: Ctpltl'
lajijli M. KSfflis sliuti Kifcö 5.1t culis Je quifiiei Cc
ttxMy mi&s * 4.P0H mipintii
qbtjm
imilfj
tSspt
tpti&
inurito
ist:»« Snoncd iGibore, 1 fjjt. j.&fei
ÜBWS
terat te» BiDark fuerant d J. Arni
ISjScqu®
9. Etm n fm, fiavtrt tus fiiis, s siaiitam
10. Sta ttni coi tente:
II,It! falt »esi b« «mi alojik Litto btfaett \\c
feit) a viri f«,4 gemit
fktas
41
cervice
Jfflicre
‘i -I

extimum, amovit a domo Jehov*, metu regis Assyri*.

19. Reliquae autem res Achazi, quas fecit; nonne sunt script* in libro Chronicorum, regum Jehud* i

20. Deinde occubuit Achaz cum patribus suis, sepultnsque est cum patribus suis in civitate Davirfis : Sc regnavit Chizkija, filius ejus pro eo.

CAPUT XVII.

Jisrael in aljjyriam transfertur .- <$ rijfyrii terramjifmelu incolunt , iS'ope Sacerdotum Jifraelitarum cultum ibi Dei infli- tuunt.

A Nno duodecimo Achazi, regis Jehudae ;
regnabat Hoscheah, filius F.1* Schomro- ne, super Jisraelem, nono anno :

2. Et faciebat, quod malum videtur in o- culis Jehov* ; sed non sicut reges Jisraiilis, qui fuerant ante eum.

3. Contra eum ascendit Schalmanesar, rex Assyriae ; Facttisque est illi Hoscheah servus, Sc pendebat ei munus.

4 - Postea invenit rex Assyriae in Hoscheah conspirationem > eum misisse nuncios ad Soum,regeim 4 igypti,& non obtulisse munus regi Assyri*, ut quotannis: quare coercuitl eum rex Assyri*, & vincivit eum in carcere.

5. Nam pervasit rex Assyri» totam ejus regionem, & ascendens Schomronem, obsedit eam tribus annis.

, 6. Anno nono Hoscheh* cepit rex Assyri* Schomronem, Sc deportavit Jisraelemin Assyriam : collocavitque eos in Chalacho, Sc inChabore, Nehar- eozane, 8c in civitatibus Medj*.

7 - Sic fuit, eo quod peccaverant filii Jisraelis contra Jehovam,Deum suum, qui eduxerat eos b terra /Egypti, ne subessent manui Parhonis , regis Aegypti ; & reveriti fuerant deos alienos.

g. Ambulaveräntque in statutis gentium; quas expulerat Jehova ä facie filiorum Jisrae- lis, & qu* fecerant reges Jisraelis :

9. Et mussantes filii J.sraelis res.qu* recta* non sunt, contra Jehovam, Deum suum, *- dificaverant sibi excelsa in omnibus civitatibus suis, a turri custodum usque ad civitatem munitam:

10. Statnerantque sibi statuas, ac lucos; in omni colle excelso, Sc sub omni arbore virente :

11. Et adoleverant ibi in omnibus excelsis, sicut gentes, quas deportaverat Jehova a facie eorum, feceräntque res malas, provocando Jehovam :

ia. Et coluerant stercoreos deos; de quibus edixerat Jehova eis, ne facitote rem istam:

J 3 - Quumque contestaretur Jehova in Jisraelem ,& in Jehudam per omnes prophetas cujuscunque visionis, dicendo; revertimini a viis vestris pessimis observate prxeepta jnea, Sc statuta mea, omnino 'secundum legem illam, quam pr»cepi majoribus vestris: qu*que commisi vobis per servos meos prophetas.

14. Non auscultaverant; sed obduraverant cervices suas , ut majores cervices suas, qui non crediderant Jehov*, Deo suo ;

*5- Et spernentes statuta ejus , ae foedus
Gip, 7 ?„
ejus, quod pepigerat cum maj*oribus ipsorum, Sc testimonia ejus; quibus contestatus est eos : sectati fuerant ipsam vanitatem* adeo ut vani effecti fuerint, Sc feclas i fuerint gentes circumstantes ipsos, de quibus praeceperat Jehova eis, ne facerent ficus ili*;

s6. Et derelictis omnibus pr*ceptrs Jeho- v», Dei fui, fecerant sibi fusse, duos vitulos: fecerant etiam lucum, & incurvaverant se exhibentes honorem toti exercitui coelorum, coluerant quoque Bahalem:

17. Pr*terea transmiserant filios suos,& filias suas per ignem, Sc usi erant divinationibus, Sc conjectores fuerant : denique fe ipsos dediderant ad faciendum > quod malum videtur in-ocnlis Jehov*, provocando eum:

1%. Fuit, inquam > ut ira percitus Jehova valde in Jisraelem , amoverit eos a facie sua : non reliqua fuit , nisi tribus Jehudae sola.

19. Etiam Jehudanon observabat pr*ce- pta Jehova', Dei sui; sed ambulabant in statutis Jifraelitarum, qu*fecerant.

20. Ideo spernens Jehova totum femen Jisraelis, Sc affligens eos , tradiderat eos in manum diripientium : donec abjiceret eos i facie sua:

21. (Postquam laceravit Jisraelitas adorno Davidis, quum regem constituissent Ja- robhamum, filium Nebati ; depulit enim Jarobham Jisraelites ä sequendo Jehovam, Sc induxit’ eos ad peccandum peccato magno :

22. Et ambularunt filii Jisraelis in omnibus peccatis Jarobhami, qu* fecerat: non recesserunt ab ullo eorum.)

23. Donec amoveret Jehova Jisraelem k faeje sua, quemadmodum loquutus fuerat per omnes servos suos, prophetas : ita demigravit Jisrael ä terra sua in Assyriam usque in hunc diem.

24. Deinde adduxit rex Assyri* e Babele, & e Cutha,& e Havva,8c e Chamatha.Sc Se- pharvaiimis colonos , quos collocaverat in civitatibus Schomronis

loco Jifraelitarum : Sc h*reditario jure possidentes Schomronem, habitabant in civitatibus ejus.
2s. Euit autem, quum principio habitantes ibi, non revererentur Jehovam; ut immitteret Jehova in illos leones, qui interficiebant eos.
2 6. Itaque alloquuti sunt regem Assyri*, dicendo ; gentes ist*, quas deportans, collocasti in civitatibus Schomronis > ignorant ritum Dei regionis istius : ideo immisit in eos leones , qui ecce morte afficiunt eos, quandoquidem ignorant ritum Dei illius regionis.
27. Pr*cepit verö rex Assyri*, dicendo ; ducite illuc unum ex istis sacerdotibus , quos deportastis iude, Sc abeuntes residento ibi, ut doceat eos ritum Dei illius regionis.
2g. Veniens itaque unus ex illis sacerdotibus , quos deportaverant e Schomrone; consedit Beth-Ele: Sc docebat eos, quomodo reverituri essent Jehovam.
29. Attamen faciebant quaque gens deos suos: quos collocabant in »de excelsorum, qu* fecerant Schomronit*, qu*que gens in civitatibus suis, ubi habitabant.
30. Nani homines Babelis fecerunt Suc-
S 3 coth-

coth-Benoth , & homines Cuthi fecerunt j Kergaiem: homines vero Chamathae fece- 1 runt Aichimam: I
31. Havxi autem fecerunt Nibchanem, & Tharthakum : St Sepharvxi comburebant filios suos igne Adrameleco, 8c Hanamme- leco, diis Sepharvajimorum.
32. Sic reverebantur Jehovam : St faciebant sibi e numero suo sacerdotes excelsorum, qui sacra faciebant eis in aede excelsorum.
33. Jehovam reverebantur, 8c deos suos colebant ex ritu gentium, quas deportaverant inde.
34. Usque in hunc ipsum diem isti faciunt ex ritibus priscis ; non reverentur Jehovam, neque faciunt fecundum statuta ipsorum, St secundum ritum ipsorum, id est, secundum legem, St secundum praeceptum , quod prx- ceperat Jehova filiis Jahakobi, cui imposuit nomen Jisraelis.
3$ .F.t quibuscum pepigerat Jehova foedus, prxceperatque eis, dicendo; ne reveremini deos alienos : neque incurvate vos honorem. habentes eis , neque colite eos, neque sacrificate eis ;
3 6. Sed Jehovam, qui eduxit vos e terra jEgypti virtute magna, St brachio extento, ipsum reveremini; e,'que incurvate vos, ac sacrificate ei :
37. Lt statuta > ac judicia,legemque,St praeceptum., qua: scripsit vobis, observantes facite omnibus diebus, ac ne reveremini deos alienos.
38. Et foederis, quod pepigi vobiscum ne obliviscamini; ut non revereamini deos alienos •.
39. Sed Jehovam Deum vestrum revereamini : St ipse eripiet vos e manu omnium inimicorum vestrorum.
40. Non tamen auscultarunt: sed secundum priscum ritum suum faciunt:
4r. Quamvis gentes ilice reverita; sint Jehovam; St cum idolis suis coluerint: etiam filii eorum , St nepotes eorum > ut fecerant maiores eorum , sic faciunt usque in diem hunc.

CAPUT XVIII.

Chizki/a reformat Dei cultum : ab /fjjyrio
Jeruschalaimit obsidetur : Rabfchaku
probra, isf blajshem'ü infeßatur.

F 'Uit autem anno tertio Hoschehx,filii Eia;, regis Jisraelis, at regnaret Chizkija, filius Achazi, rex Jehud*.
a.Natus viginti quinque annos erat, quum regnare inciperet , St viginti novem annis regnavit Jeruschalaimis : cujus matri nomen Abi, filia Zecarjx:
3. I t fecit quod rectum videtur in oculis Jehova;; omnino prout fecerat David, pater ipsius.
4. Ipse amovit excelsa .fregitque statuas, 8t excidit lucum : contudit etiam serpentem xneum, quem fecerat Mosche, eö quod usque ad dies illos Jisraiilitx adolerent ei, quem vocavit Nechuschthanem.
J- Iu Jehova Deo Jisraelis fiduciam habuit ; St non fuit ei similis inter omnes reges Jehud*, qui post eum, aut qui ante e uro. suerunt.
6. Adhsesit enim J eho v*, non recessit ab

eo sequendo: sed oblervavit prxeepta ejus»
qua; prxeeperat Jehova Moschi.
7.Et aderatjehova ei,quocunque prodibat» secundabatur : rebeilavitque in regem Assyria;, ut non serviret ei.
8- Ipse percussit Pelischthaeos usque Haz- zam, 8t terminos ejus : a turri custodum usque ad civitatem munitam.
9. fuit autem anno quarto regis Chizki- j se, is efi annus septimus Hoschehx, filii Eia;, regis jisraelis ; ut ascendens Schalmaneser, rex Assyriae contra Schomronem , obsideret
1 eam -
10. Deinde cepit eam, sub finem tertii anni, anno sexto Chizkija;, is annus erat nonus Hofcheh* , regis Jisraelis , quo capta fuit \Schomron.
! ir. Et deportavit rex Assyria: Jisraiilitas in Assyriam, quos collocavit in Chalacho ; Sein ChaboreNehar-gozane,8t in civitatibus Mediae:
12. Propterea quod non auscultaverant voci Jehovx, Dei sui: & transgressi fuerant foedus ejus , quicquid praeceperat Mosche, servus Jehova;: neque auscultaverant, neque fecerant.
13. Deinde decimo quarto anno regis Chizkija: ascendit Sancherib , rex Assyri* contra omnes civitates Jehud* munitas, Sc occupavit eas.
14. Quamobrem misit Chizkija, rex Jehud* , ad regem Assyri« Lacischum, qui dicerent, peccavi; diverte ä mc > id quod imposueris mihi, feram : imposuit autem rex Assyriae Chizkija:, regi Jehud* trecenta talenta argenti, St triginta talenta auri, qujz penderet.
15. Quare omnem pecuniam dedit rex Chizkija, qu* ej? inventa m domo J ehov* , St in thesauris domus regi*.
16. Tempore illo truncavit Chizkija fores templi Jehovx , St antas , quas obduxerat Chizkija rex Jehud* ; trdiditque aurum illarum regi Assyri*.
17. Sed misit rex Assyri* Tharthanem, St Rabsarisum , St Rabschakem Lacischo ad regem Chizkijam , cum copiis numerosis Jeruschalaima : qui ascendentes , quum proficiscerentur Jeruschalaima , ascendentes venerunt,St substiterunt ad aqux ductum piscr- n* superioris, qui eß in aggere agri fullonis.
i8- Quumque inclamässent regem, egressus est ad eosF.ljakim, filius Chilkijx", qui prxerat domui, Sc Schebna scriba, Sc Joach, filius Asaphi a memoria.
19. Quibus dixit Rabschake, dicite Jam Chizkijx ; sic ait vex maximus, rex Assyri*, qu* efi fiducia ista, quä confidis i
20. Dixeris (veruntamen verba futilia) adejse consilium, St fortitudinem ad bellum: nunc cui confidis, quod rebellas contra me i
ai. Nunc, ecce fiduciam tuam habueris in scipione arundinis istius quassat* > in /Egy- ptio, quo si quis innixus fuerit, intrans volam ejus , perforabit eam > ita eß Parho, rex Aigypti omnibus fiduciam habentibus in ipso.
22. Quod fi dixeritis mihi,in Jehova, Deo nostro fiduciam habemus: annon is efi, cujus abstulit Chizkija excelsa, St altaria, edicens Jehud*', St Jeruschalaimis, toram altari
hos

M.
ta tja "odibat,
illAlly.
leHai-

tauif
'hizki-
Mr,
meser,
idem
«an*
omis
fuit
ÄUS
U;to;
ttatila
awail Paetiffi Mosche, t> nequi
, 5 IS
Illyris fas, k
:>
licii-
im-
rex
au-
rex
m ,
MÄ
Imit
mm
nem,& ho ad nerosis pro« es ve- apifci« stillo*
egief* x, qui joac.i.
M
yriac*
tilia) illum: me: eris ii
% « roll«, i«
bus i«
(/,»
Uo;

Cap. 18.19,

hoc adorantes incurvate vos Jeruschalai- Iliis ?

.-23. Sed nunc misce bellum cum domino meo, rege Assyria;; & dabo tibi bis mille equos, si poteris suppeditare, qui equitent eos pro te:

24. Quomodo ergo averteres faciem ducis unius e servis domini mei minimis ? sed fiduciam tuam habes in /Egyptio propter currus, Sc propter equites.

25. At nunc , an ablque Jehova ascendi contra locum hunc , ad perdendum eum ? Jehova edixit mihi: ascende contra regionem istam, Sc perde eam.

2<J. Dixit veroEljakim, filius Chilkijx , & Schebna, ac Joach Rabschaki, alloquere quaeso servos tuos Syriace , intelligimus e- nim: neque alloquitor nos Judaice, audiente populo hoc, qui eß super murum.

27. Quibus dixit Rabschake, an ad dominum tuum , aut ad te misit me dominus meus, ut loquerer verba haec ? nonne ad homines istos, qui sedent super murum, ut comedant excrementa sua , Sc bibant lotium suum vobiscum ?

2g. Itaque subsistens Rabschake , exclamavit voce magna Judaice; Sc loquutus est, dicens, audite verbum regis maximi, regis Assyri*:

29. Ita ait rex, ne vos decipiat Chizkija, non enim poterit vos eripere I manu ejus.

30. Neque adducat vos Chizkija, ut fiduciam habeatis in Jehova, dicendo; certo eripiet nos Jehova; neque tradetur civitas hac in manum regis Assyria.

31. Ne auscultetis Chizkija: nam sic ait rex Assyri*, transigite mecum munere, & prodite ad me, sic comedite quisque fruclum vitis sua, Sc quisqu efrutlum ficus sua, ac bibite quisque aquas cisterna sua.

32. Usquedum veniens, assumam vos , deducendos in terram similem terra vestra , terram frumenti, Sc musti femeem , terram pane, Sc vineis abundantem , terram oliva oleosa, & mellis,& vivite,ac non moriamini, neque auscultate Chizkija,quia seducit VOS, dicendo, Jehova eripiet nos.

33. Anullomodo eripuerunt dii gentium quisque terram suam; d manu regis Assyria t

54. Ubi sunt dii Chamatha, & Arpadi. -1 ubi sunt dii Sepharvajimorum, Henahi, Sc Hivva ; quin eripuerunt»? Schomronem e manu mea?

35. Qui sunt inter omnes deos istarum regionum, qui eripuerint regionem suam e manu mea: ut eripiat Jehova Jeruschalaima e manu mea ?

36. Obticuerunt autem populus , neque responderunt ei quicquam : praceptum enim regis fuerat, edicentis, ne respondeatis ei.

37 - Venit itaque Eljakim, filius Chilkija, qui praerat domui, Sc Schebna scriba , ac Joach, filius Asaphi a memoria ad Chizkijam laceris vestibus : Sc indicaverunt ei verba Rabschakis.

CAPUT XIX.

Jeschahja consolatur Chizhijani, & angelus und nolle exdit iS'sooo. Assyriorum.

F Uit autem, quum audiret rex Chizkija, ut laceraret vestimenta sua; Sc tegens se
s
cilicio ingrederetur domum Jehova :

i.Et mitteret Eljakimum, qüi praerat domui, & Schcbnam scribam, ac seniores sacerdotum tectos ciliciis ; ad Jeschahjam pro- phetarq, filium Arnotzi.

3. Qui dixerunt ei, sic ait Chizkija,dies angustia,8c increpationis, & irritationis dies hic; quum venerint filii usque ad os matricis, Sevis non adsit ad partum.

4. Fortasse auditurus est Jehova » Dens tuus, omnia verba Rabschakis, quem misit rex Assyri*, dominus ejus ad afficiendum probro Deum viventem,& arguet verba ista, q ux audierit Jehova, Deus tuus: quum extuleris precationem tuam pro hoc residuo, quod prxsens est.

5. Quum itaque venissent fervi regisChiz- kij* ad Jeschahjam:

6. Dixit eis Jeschahja , sic dicite domino vestro : sic ait Jehova, ne timeto propter verba ista, qu* audivisti, quibus blafpheini- runt pueri regis Assyri* me :

7. Ecce ego indam ei spiritum, ut audito rumore revertatur in terram suam, tandem dejiciam eum gladio in terra ejus.

8. Itaque reversus Rabschake, invenitre- gem Assyri* oppugnantem Eibnam, audierat enim eum profectum esse Lacischo ;

9. Audiens autem de Thirhaka, rege Cu- schi, dicentes, ecce procedit, ut pugnet contra te; rursus misit nuncios ad Chizkijam, edicendo :

10. Sic alloquimini Chizkijam, regem Je- hudx , dicendo; ne decipiat te Deus tuus , in quo tu fiduciam habes, dicendo; non tradentur Jeruschalaima in manum regis Assyri*.

11. Ecce tu audivisti id, quod fecerunt reges Assyri* omnibus aliis regionibus, internecioni devovendo incolas earum: Sc tu eripereris ?

12. An dii gentium, quas perdiderunt majores mei, eripuerunt eas ? Gozanem , Sc Charanem, & Retzephum, 8c Hedenitas, qui fiunt inTelasaro?

13. Ubi e /2 rex Chamathx ; Sc rex Arpadi, Sc rex civitatis illius Sepharvajimorum; Henahi & Hivvx ?
14. Quumque accepisset Chizkija literaS e manu nunciorum, Sc legisset eas; ascendens in domum Jehov*, explicuit eas Chizkija coram Jehova:
15. Et precatus est Chizkija coram Jehova, dicens; Jehova, Deus Jisraelis, insidens Cherubinis, tu es Deus solus omnibus regnis terrx ; tu fecisti coelum, Sc terram:
i< 5 . Inclina Jehova aurem tuam, Kc audi, aperi Jehova oculos tuos, 8t vide : audi, inquam, verba Sancheribi, illius , quem misit ad probro afficiendum Deum viventem.
17. Verum est Jehova; vastaverunt reges Assyri* gentes illas, Sc regionem earum;
iz. Et tradiderunt deos earum igni, quia dii non erant, sed opus manuum hominis, lignum, aut lapis, ideo perdiderunt cos.
3 19. Itaque nunc Jehova, Deus noster, serva nos, qusso, e manu illius : ut cognoscant omnia regna terr*, te Jehovam Deum esse solum.
20. Tum misit Jeschahja, filius Arnotzi ad Chizkijam, qui diceret; sic ait Jehova,Deus Jisraelis , qu* precatus es me contra S 4 San-

Sane ibura , regem Assyri* , exaudivi.
11. Hoc est verbum , quo edicit Jehova 7 'efpondcri ei: contemnit te,!ubunnat te Virgo, filia Tzijonis, post te caput movet, filia Jerufchalaimorum.
22. Quem probro affecisti, ac blafphema- sli ? Sc contra quem extulisti vocem ? quod attollis in sublime oculos tuos, contra sanctum Jisraelis.
23. Pernunciof tuos probro affecisti Dominum, quum diceres, multitudine curruum meorum ego ascendi summitatem montium, latera Libani: & succidam proceras cedros ejus, lectissimas abietes ejus, ingrediar etiam extremum diversorium ejus ,'“silvas , arva ejus.
24. Ego effodio, Ut bibam aquas exteras: nam exsicco planta pedunt meorum omnes rivos locorum obsessorum.
25. Annon audivisti inde ä longo tempore me id facere i inde a diebus prisiis, ut formaverim illud ? nunc adduco illud , ut sis ad deturbandum in acervos vastos civitates munitas.
2Ä. Ideo habitatores earum contracti manu, territi funt,& erubuerunt: fuerunt ut herba agri, & oleracea herba tenera, ut fenum tectorum ; & arvum tactum' uredine, antequam in culmum assurgat.
27. Utique sessionem tuam, & profectionem tuam, Sc incessum tuum novi ; etiam furorem tuum contra me.
2jj. Quoniam tu furis contra me.Sc tumultuatio tua ascendit ad aures meas : ideo ponam hamum meum in nalo tuo, & framum meum inter labia tua, ac perducam te via illi perquam venisti.
29. Illud autem esto tibi hujus rei signum, comedere vos anno uno sponte natum, Sc anno altero sponte renatum : anno demum tertio serite, Sc metite, ac plantate vineas, Sc comedite fructum earum.
30. Nam residuum domiis Jehud* , quod relictum fuerit, rursus radicabitur inferne ; & fructum proferet superne :
31. Qiium Jeruschalaimis prodibit reliquum, Sc residuum e monte Tzijonis : zelus Jehovx exercituum facturus est istud.
32. 1 ’ropterea sic ait Jehova de rege Assyria, non est ingressurus in civitatem nane, neque jaculaturus huc sagittam; neque oppositurus ei scutum, neqiie diffundet contra eam missilia catapultaria.
33. Via, qui venerit, eadem revertetur; in civitatem vero hanc non ingredietur, dictum Jehovx.
34 Nam protegam civitatem hanc,ad servandum eam; propter me , Sc propter Daviden! , servum meum.
35. Itaque fuit nocte eadem, ut prodiens angelus Jehova, percuteret in castris Assy- noruu; centum octoginta quinque millia,, quumque furrexisient mane, ecce omnia illa dant cadavera mortuorum.
36. Quare profectus abivit, St reversus est Sancherib, rex AiTyn* ; conseditque Nine-
3/. Ubi fuit,ipso fe incurvante in aede Nil roci, De. nn, ut Adramelec, & Scharetze. n ejus, percuterent eum gladio , ipsi ver
frifvse 1C r! nt ,a *" E“ ram Natati; Si regna Vft Esar-Cnaddon siluis ejus pro eo, 6

CAPUT XX.

Chizkija morti proximus , proiongationem vitx impetrat ; sanatus, ostentatione]kc- eat, £y peccati pccnam auribus humilitatu excipit.

D iebus illis xgrotavit Chizkija lethaliter, Sc veniens ad eum Jefchahja, filius Amotzi, propheta, dixit ei ; sic ait Jehova, da prxeepta familia; tu*, nam tu brevi morieris, ac non vives.
2. Quapropter advertens faciem suam ad parietem, oravit Jehovam , dicendo :
3. Obsecro Jehova, recordare jam me indesinenter ambulasse coram te fideliter, Sc animo integro, St quod bonum videtur in oculis tuis , fecisse, flevitque Chizkija fletu magno.
4. Tum fuit, Jefchahja nondum egresso in civitatem medianam, ut verbum Jehov* esset ad eum, edicendo:
3. Kevertere, ut dicas Chizkij* , antecessori populi mei; sic ait Jehova Deus Davi- dis, patris tui; audivi precationem tuam,vidi lacrymas tuas; ecce fano te, die tertio ascensurus es in domum Jehovx.
6 . Et addam diebus tuis quindecim annos, Sc e manu regis Assyri* eripiam te, St civitatem hanc , protegamque civitatem hanc propter me, St propter Davidcm , servum meum.
7. T um edixit Jefchahja, sumite palatham ficuum: quam sumentes imposuerunt ulceri illius; ita revaluit.
8- Dicente vero Chizkija Jesehahjae, quod est signum , Jehovam sanaturum esse me ? Sc me ascensurum die tertio in domum Jeho- v* ?
9. Dixit Jefchahja, hoc ipsum tibi eßo si' gnum a Jehova,facturum esse Jehovam rem, quam loquutus est : abeätwe ista umbra decem gradibus, an retrocedat decem gradibus :
10. Cui dixit Chizkija , levius esset umbram declinare decem gradibus : non hoc, fel retrocedat umbra ista decem gradibus.
ii. Quapropter , quum inclamasset Je- schahja propheta Jehovam ; reduxit umbram illam iisdem gradibus, quibus descenderat in solario Achazi decem gradibus.
12. Tempore illo misit Berodac-Baladan, filius Baladanis, rex Babyloni* literas cum munere adChizkijam : audierat enim xgro- tasse Chizkijam.
13. Ad quos intentus Chizkija; ostendit eis totum gazophylacium suum, argentum, Sc aurum, Sc aromata, ac oleum prastantissi- nium, Sc domum vasorum suorum, denique quicquid inveniebatur in thesauris suis : non fuit quicquam.quod non ostenderet eis Cliiz- kija in domo sua, Sc in tota ditione sua.
14. Quapropter ingressus Jefchahja propheta ad regem Chizkijam, dixit ei, quid dixerunt homines illi, Sc unde venerunt ad te ? cui dixit Chizkija, e terra longinqua venerunt Babylone.
15. Iterum dicenti , quid viderunt domi tu* i dixit Chizkija, quicquid est domi me* viderunt: non fuit quicquam , quod non o* stenderim eis in thesauris meis.
i(5 . TunC'dixit Jefchahja Chizkij* ; audi verbum Jchovx,
17, Ef ce dies ventiai sunt, quibus dei>of-
tsbitu*

tabitur quidquid est domi tus:, & quod recondiderunt majores tui usque in hunc diem In Babyloniam: non relinquetur quicquam, ait Jehova.
ist. De filiis etiam tuis, qui prodibunt ex te, quos geniturus es, assument: ut sint aulici in palatio regis Babylonia: :
19. Dixit verö Chizkija Jefchahja, bonum eft verbum Jehova, quod loquutus es : pratereadixit,nonne? quandoquidem pax, & stabilitas futura est diebus

meis.
20 Reliqua: autem res Chizkija’, & tota fortitudo ejus, titque fecit piscinam, & aquae ductum , quo induxit aquam in civitatem -. minue sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehudx ?
ai. Tandem quum occubuisset Chizkija cum patribus suis, regnavit Menafche filius ejus pro eo

CAPUT XXI.

Menafche impie -regnat, ut £? Amon, quo per conspirationem sublato, regnat Jo fehija. duodecim annos Menafche, quum ■1-x regnare inciperet, quinquaginta quinque annis regnavit Jerufchalaimis: cujus matri nomen Chephtzi-Ba.
2. Qui fecit,quod malum videtur in oculis Jehova : fecundum abominationes illarum gentium, quas expulerat Jehova a conspectu Jisraelitarum.
3. Nam rursus adificavit excelsa , qua: perdiderat Chizkija , pater ipsius, erexit- que altaria Bahali, ac fecit lucum, quemadmodum fecerat Achab, rex Jifraelis, & incurvans fe toti exercitui coelorum, coluit ea.
4. Etiam exstruxit altaria, in domo Jehova -. de qua dixerat Jehova , Jerufchalaimis collocabo nomen meum.
5. Exstruxit, inquam, altaria toti exercitui Coelorum > in duobus atriis domus Jehova:.
tf.Prseterea traduxit filium suum per ignem, prastigi/sque & conjectationibus usus est, & instituit pythonem, Sc arioios : plurimum fecit, quod malum videtur in oculis Jehova, provocando eum.
7. Et collocavit sculptile luci, quod paraverat, in domo, de qua dixerat Jehova Davi- di, 8c Schelomoni filio ejus, in domo hac, & Jerufchalaimis, quae elegi pra ojnnibus locis tribuum Jifraelis , collocabo nomen meum in seculum:
8- Neque deinceps faciam, ut erret pes Jisraelitarum ab hac terra, quam tradidi majoribus eorum; si modo observantes fecerint omnino,prout praecepero eis,& fecundum totam legem, quam praecepit eis servus meps Mosche.
9. At non auscultarunt; nam fecit Menafche, ut aberrarent, faciendo quod malum est, amplius, quam gentes > quas perdiderat Jehova a conspectu Jisraelitarum.
10. Quamvis loqueretur Jehova per servos suos prophetas, dicendo:
11. 1 ’ropterea quod fecit Menafche, rex Jehuda abominationes istas , pejora egit omnibus , qua: fecerunt Emorai , qui antecesserant eum St ad peccandum induxit etiam Jehiuiam in stercoreis diis luis.
12. Idcirco sic ait Jehova, Deus Jifraelis, sece ego indqf hirus sutu malum super Jeru- fchalaima, Sc Jehudam : quod quisquis audierit, tinnient amba aures ejus.
iz. Exrenfurns enim sum super Jeru- schalaima regulam Schomronis, & perpendiculum donnis Achabi: & abstersurus Ium Jerufchalaima , ut qui abstergere solet gabatam , abstergit, deinde subvertit eam in os:
14. Et deserens residuum possessionis mete, tradam eos in manum hostium eorum, ut sint praela, St conculcationi omnibus hostibus suis.
15. Quandoquidem fecerunt quod malum videtur in oculis meis , & provocarunt me, inde a die, quo egressi sunt majores eorum ex/Egypto usque in diem hunc.
1 6. Insuper etiam sanguinem innoxium fudit Menafche quam plurimum; usque adeo ut impleret Jerufchalaima confertim: pra- ter peccatum suum, quo ad peccandum induxit Jehudam, ut faceret, quod maium videtur in oculis Jehova.
17. Reliqua: autem resMenafchis,& quic- quid fecit, peccatumque ejus, quo peccavit; nonne liint scripta in libro Chronicorum, regum Jehud* i
ist. Tandem, quum occubuisset Menafche cum patribus suis, fepultus est in horto domus sua:, in horto Huzza : regnavi'tque A- mon filius ejus pro eo.
19. Natus viginti duos annos Arnon, quum regnare inciperet, duobus annis regnavit Jerufchalaimis : cujus matri nomen Mefchullemeth, filia Charutzi, e Jotba.
20. Hic fecit quod malum videtur in oculis Jehova-; quemadmodum fecerat Menafche pater ejus.
21. Ambulavit enim in tota illa via, qua ambulaverat pater ejus; 8c colens stercoreos deos, quos coluerat pater ipsius , incurvavit fe, habens honorem eis.
22. Et derelinquens Jehovam, Deum majorum suorum, non ambulavit in via Jehova.
23. Conspiraverunt autem fervi Amonis contra eum , & morte affecerunt regent suum, in domo ejus.
24. Perculsit vero populus regionis omnes, qui conspiraverant contra regem Amonem: & regem constituerunt populus regionis Jofchijam, filium ejus pro eo.
25. Reliqua autem res Amonis.quas fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehuda i
'26. Quem sepelivit in sepulchro illius, in horto Huzza; & regnavit Jofehija filius ejus pro eo.

CAPUT XXII.

Jofehija incipit reformare cuhumTiei.
N A tus octo annos Jofehija,quum regnare inciperet, uno St triginta annis regnavit Jerufchalaimis ; cujus matri nomen Jedida , filia Hadaja Botzkathaa.
2. Hic fecit, quod rectum videtur in oculis Jehova ; ambulans omnino in via Davidis patris fui, neque recedens dextrorsum, aut sinistrorfum.
3. Euit autem anno decimo octavo regis Jofehija; ut mitteret rex Schaphanem, filium Atzaiija, filii Mefchullami scribam, in domum Jehova, dicendo
S 5 4. A fern-

~~4. Ascende aci Chilkijam,sacerdotem sum- *mim »ut absolvat altare pecuniam inferendam in domum Jehov* ; quam collegerunt custodes liminis ejus ä populo :
5. Et tradant eam in manum curatorum operis, qui prxfccti sunt in domo Jehova,ut eradant eam opificibus,qui sunt in domo Je- Jjovx, ad curandum labem domus.
6 . Fabris, St structoribus,Si caementariis; item ad comparandum ligna, & lapides ca- s!uos,ad curandum domum.
7. Veruntamen non subducebatur cum illis ratio pecunite tradit* in manum illorum: nam fide illi agebant.
8- Tum dixit Chilkija, sacerdos summus Schaphani scrib* ; librum legis inveni in domo Jehov* ; trádiditque Chilkija librum ipsum Schaphani,qui legit illum.
9. Qutnnqtic veniens Schaphan, scriba ad regem,retulisset regi rem,ac dixisset, conflaverunt servi tui pecuniam illam, qu* inventa fuit in domo , & tradiderunt eam in manum curatorum operis , qui prxfecti sunt in domo Jehov*:
ro.IndicavitSchaphan scriba regi,dicendo, librum tradidit mihi Chilkija sacerdos: le- gitque eum Schaphan coram rege.
1 1. Fuit autem,quum audiret rex verba libri legis, ut laceraret vestimenta sua :
12. Etprxciperet rex Chilkij* sacerdoti, StAcliikamo,filio Sehaphanis.ScHacbori,filio L 1 icaj*, 8 c Schaphani scrib*, ac Hasaj* servo regis,dicendo:
13. Ite, consulite Jehovam pro me, 8c pro populo,nempe pro toto Jehuda, super verbis libri hujus,qui inventus est: nam magna esi excandescentia ir* Jehov* , qu* accensa est i» NOS, eö quod non auscultarunt patres nostri verbis legis hujus,ut facerent omnino, prout pr*scriptum est nobis.
14. Itaque abiit Chilkija sacerdos,ScAchi- Isam, & Hacbor, & Schaphan , & Hasaja ad. Chuldam prophetissam .uxorem Schallumi, filii Thikv*,filii Charchasi vestiarii; ea enim habitabat Jeruschalaimis in parte secunda ab eo : & alloquuti sunt eam.
14. Quibus dixit, fic ait Jehova, Deus Jif- raelis,dicite viro, qui misit vos ad me :
itf.Sic ait Jehova,ecce inducturus sum malam contra locum hunc, & contra habitatores ejus,: omnia verba istius libri, quem legit rex Jehuda:
17. Propterea quod dereliquerunt me , St adoleverunt diis alienis , ut irritarent me omni opere manuum suarum: ideo accensa manebit *stuans ira mea in

locum hunc, Sc non exstinguetur.
ig. De rege vero Jehud*, qui misit vos ad consulendum Jehovam,sic dicitote ei: sic ait Jehova, Deus Jisratilis, quöd audivisti verba ista;
19. Quia mollitus est animus tuus, Sc demisisti te ä facie Jehov* , quum audivisses ea, qu* loquutus sum contra locum hunc , Sc contra habitatores eius , fore in desolationem , Sc in maledictionem , Sc lacerans vesti- ment 1 tua.fle visti coram me; ideo etiam ego audivi,dictum Jehov*.
20. 1'ropterea , ecce ego faciam,ut aggregeris ad patres tuos, Sc aggregeris äd sepul- chra tua in pace, ut non videant oculi tui totum istud malum, quod ego inducturus fuin
Cap. 27,
contra locum hunc : qui retulerunt regi rem. __
CAPUT XXIII. Jehofchija pergit reformare.
Q Uum itaque misisset rex, qui congregarent adfe omnes seniores Jehud*,8c Je- ruschalaimorum:
2. Ascendit rex in domum Jehov* , Sc o- mnes viri Jehud*, omnesque habitatores Je- rufchalaimorum cum eo,cum facerdotes.tum prophet* , ac totus populus,a minimo usque ad maximum : Sc legit ipsis audientibus o- mnia verba libri foederis, qui inventus fuerat in domo Jehov*.
3. Deinde stans rex ad columnam suam, pepigit foedus coram Jehova, fe fequuturos Jehovam, Sc observaturos pr*cepta ejus, Sc testimonia ejus,ac statuta ejus ex toto corde, Sc ex toto animo, praestando verba foederis illius,qua scripta sunt in libro isto,cui adsiste- bat totus populus in ipso foedere.
4. Tunc prxcepit rex Chilkij*, sacerdoti summo, 8c sacerdotibus secundanis,ac custodibus liminis, ut .efferrent e templo Jehov* omnia illa instrumenta , qu* parata fuerant Bahali, Sc luco, totique exercitui caelorum . qu* combussit extra Jerufchalaima, in agris Kidronis, quorum pulverem deportari curavit Beth-Elem.
5. Prxterea abolevit atratos, quos constituerant reges Jehud*,ut eorum quisque ado- leret in excelsis per civitates Jehuda, Sc ambitum Jerufchalaimorum: similiter eos, qui adolebant Bahali, Soli, Sc Luna, ac planetis, denique toti exercitui coelorum.
6 . Exportavit etiam lucum e domo Jehova extra Jerufthalaima,ad torrentem Kidro- nem.quem comburens ad torrentem Kidro- nem, comminuit in pulverem : Sc projecit pulverem ejus super lepulchrum illorum popularium.
7. Et destruxit lupanaria,qu* erant in domo Jehova; ubi mulieres texebant adicu- las ad lucum.
g. Insuper adductis omnibus sacerdotibus e civitatibus Jehuda , polluit excelsa , ubi adoleverant sacerdotes isti > a Gebaho Beer- schebahum usque , Sc destruxit etiam excelsa portarum, etiam quod erat ad ostium porta Jehoschuh* , praesecti urbis , quode?a£ ad sinistram ctijusque intrantis portam civitatis.
9. Veruntamen non offerunt Sacerdotes illi excelsorum in altari Jehov* Jeruschalaimis ; sed comedunt azymos panes inter fratres suos.
io.Polluit etiam Thophethum.quod est in valle filiorum Hi nnomi: ne traduceret quisquam filium suum,aut filiam suam per ignem Moleco.
11. Abolevit quoque equos illos, quos posuerant reges Jehud* Soli,ab ingreslu in domum Jehova, ad domum Nethan-Meleci aulici,qu* erat in ipsis suburbiis :.currus autem Solis combussit igni.
12. Et altaria, qu* erant super tectum coe- naculi Achazi, qu* fecerant reges Jehud*, etiam altaria, qu* fecerat Menafche in duobus atriis domus Jehov*, destruxit rex,quibus abruptis inde, projecit pulverem eorum in torrentem Kidronem.
, 13. Item

IZ. Item excelsa, qus erant in conspectu Jcruschalaimorum, qux erant ad dexteram montis corrumpentis , qua; aedificaverat Schelomoh, rex Jiscaelis Haschthorethx, abominationi Tzidoniorum,& Cemoscho abominationi Moabitarum, 8c Milcomo abominationi Hammonitarum; polluit rex.
14. Et confractis statuis , ac succisis lucis earum, implevit loca earum ossibus hominum.
15. Quinetiam altare illud,quod erat Beth- Ele, excelsum illud, quod fecerat Jarobham, filius Nebati , quo ad peccandum induxit Jisraelem, etiam altare illud, & excelsum illud destruxit, & comburens excelsum illud, comminuit in pulverem , & combussit lucum.
iä. Quum aspiciens Joschija, vidisset se- pulchra illa, quae ibi erant in monte, & mittens , accepisset ossa ex ipsis seputchris , 8c comburens in illo altari , polluisset ipsum ; secundum verbum Jehova: , quod proclamaverat vir ille Dei, qui praedixerat res istas.
17. Dicente autem, quid fibi -vult monumentum hoc, quod ego video ? dixerunt ei homines illius civitatis ; hoc sepulchrum eft illius viri Dei, qui veniens e Jehuda prodixerat res istas, quas fecisti contra hoc altare Beth-Ele.
. 1?. Qui dixit, sinite illud, ne quis commoveto ossa ejus: sic eripuerunt ossa ejus cum ossibus illius propheto,qui venerat h Schom- rone.
19. Atque adeo omnes domos excelsorum, quo erant in civitatibus Schomronis , quas fecerant reges Jiscaelis, irritando Jeho- vam >amovit Joschija: ac fecit illis fecundum omnia facta, quo fecerat Beth-Ele.
20. Et mactavit omnes sacerdotes excelsorum, qui erant ibi, super ipsa altaria, combussi tque ossa hominum in eis: deinde reversus est Jerufchalaima.
ai. Tumprocepit rex toti populo, dicendo; celebrate Pascha Jehovo , Deo vestro, prout scriptum est in libro foederis hujus.
ea. (Quamvis non celebratum fuerit par huic Paschati.a diebus judicum,qui judicarunt Jisraelem; 5 c ullis diebus regum Jisraelis, aut regum Jehudae;
23. Ut decimo octavo anno regisjoschiio, celebratum est Pascha istudjehovxjeruscha- laimis :
24. Atque etiam pythones, & ariolos , Sc imagines, ac stercoreos deos, & omnes abominationes , quae conspiciebantur in terra Jehudx.ScJeruschalaimis sustulisset Joschija; ut prxstaret verba legis , scripta in libro, quem invenerat Chilkija, sacerdos in domo Jchovx:
2;. Et parci non fuisset ante ipsum rex, qui reverteretur ad Jehovam ex toto corde suo, & ex toto animo suo, tot/sque viribus suis, omnino fecundum legem Moschis; nec post eum exstiterit par ei:
16. Attamen non est reversus Jehova a furore irx sus maximo, quo accensa erat ira ejus in Jehudam, propter omnia irritamenta, quibus irritaverat eum Menasche.
27. Sed dixit Jehova,etiamjehudam amovebo a facie mea , quemadmodum amovi Jisraelem, bc spernam civitatem hanc, quam elegeram » Jerufchalaima , etiam domum
hanc,de qua dixeram,erit nomen meum ibi.)
28. Reliquae autem res Joschijae, & omnia, quae fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehudx ?
29. Diebus ejus ascendebat Parho Neco, rex /Egypti contra regemAssyriae ad flumen Euphratis.- qutimque processisset rex Joschija obviam illi, morte affecit eum Megiddun- te, quando vidit ipsum.
30. Eumque mortuum imponentes currui fervi ejus, Megiddunte abduxerunt eum Jerufchalaima , 8c sepeliverunt eum in se- pulchro ipsius : accipiensque populus terrae Jehoachazum > filium Joschija: , unxerunt eum, constituentes eum regem loco patris fui.
31. Natus viginti tres annos Jehoachaz, quum regnare inciperet, tribus mensibus regnavit Jeruschalaimis : cujus matri nomen Chamutal, filia Jirmeja;, e tibna.
32. Hic fecit, quod malum videtur in oculis Jehova;; omnino prout fecerant majores ejus.
33. Quem vinciri jussit Parho NecoRibla: in regione Chamathx > ne regnaret Jeruschalaimis : & imposuit mu Ictam regioni ejus centenum talentorum argenti,Sc talenti auri.
34. Et regem constituit Parho Neco Elja-
kimum, filium Joschija; pro Joschija , patre ejus, immutans nomen ejus Jehojakimum : Jehoachazo vero affumto,abiit in fEgypturn ubi mortuus est. *
35. Deinde illud argentum, & aurum dabat JehojakimParhoni, sed taxabat habitatores terra;, ut daret pecuniam iUam ex prostituto Parhonis : ab unoquoque

pro aestimatione sua exigebat argentum illud, 8c aurum, a populo, inquam, terrae, ut daret Pa- rhoni Neconi.

CAPUT XXIV. '

Präludium captivitatis Babylonie*.

Atus viginti quinque annos Jehojakim, quum regnare inciperet, undecim annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen Zebudda, filia Pedajx, e Ruma.

2. Quum autem faceret, quod malum videtur in oculis Jehova-, omnino prout fecerant majores ipsius : Caput XXIV.

3. Diebus ejus ascendit Nebucadnezar.rex Babyloni* : cui,quum fuisset Jehojakim servus tribus annis, postea aversus, rebellavit contra eum.

4. Quamobrem immisit Jehova contra eum turmas Chaldaeorum, & turmas Syrorum, turmasq; Moabitarum, ac turmas Hammonitarum, immisit, inquam , eas contra Jehudam, ad perdendum eum : fecundum verbum Jchovx, quod loquutus fuerat per servos suos Prophetas.

5. Enimvero ex praestituto Jehova: id fiebat contra Jehudam,ut amoveret eum ä facie sua, propter peccata, similia omnino iis, quae fecerat Menasche.

6 . Nam etiam sanguinem innoxium effundebat , adeo ut impleret Jerufchalaima sanguine innoxio; ideo noluit Jehova condonare.

7. Reliquae autem res Jchojakimi, & o- mnia, qua: fecit; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehudx ;

L- Tait-

\

g. Tandem occumbente Jehojakimo cum patribus suis ; regnavit jehojacin , filius eius pro eo. ,

9. Postea non perrexit ultra rex Agypti

procedere e regione sua i quum cepisset Fex Babyloniae ä flumine Lgypti, usque ad fluvium Euphratis, quicqutd fuerat regis Mgy- pti. . .

10. Natus octodecim annos Jehojacm , quum regnaret,tribus mensibus regnärat Je- rut'chal,umis(cujus matri nomenNechuschta, ülia Elnatbanis, e Jeruschalaimis.)

11. Et fecerat, quod malum videtur in o- eulis 1eho vae, omnino prout fecerat pater ejus;

11. Quo tempore ascenderunt servi Nebu- eadnezaris, regis Babyloniae Jeruschalaima; ut veniret civitas in obsidionem.

13. Qmimque venisset Nebucadnetzar.rejt Babyloniae ad ipsam civitatem; servis ejus obsidentibus eam:

14. Prodiit Jehojacin, rex Jehudae ad regem Babyloniae, ipse cum matre sua, servi quoque ejus , 8c praefecti ejus cum aulicis ejus : quem cepit rex Babyloniae anno octavo regni fui.

15. Etdepromtis inde omnibus thesauris flomus Jeho vae , 8c thesauris domus regis; decerpsit omnia instrumenta aurea, quae fecerat Schelomoh , rex Jisraelis pro templo Jehovs, quemadmodum praedixerat Jeho- va:

1 6. Et deportavit rex e totis Jerufchalai- inis cum omnes praefectos, tum omnes valentes robore, decies mille captivos, omnes- que fabros lignarios, 8c fabros ferrarios : nihil relictum 0 est praeter tenuem populum terrae.

17. Deportavit enim Jehojacinem in Babylonem : Sc matrem regis, Sc foeminas regis, & aulicos ejus, Sc potentiores regionis > relegavit Jeruschalaimis in Babyloniam.

iSj’. Omnes quoque viros strenuos septies mille, ac fabros lignarios ac ferrarios mille, omnes robustos bellatores, deduxit rex Babyloniae captivos in Babyloniam.

19. Constituitque rex Babylonis Mat- thaniam, patruum illius regem loco illius; cujus nomen immutavit

CAPUT XXV.

Captivitas Babylonica 70. annorum.

N Atus unum 8c viginti annos Tzidkija, quum regnare inciperet, undecim annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen Cliamutal, filia Jirmeis el.ibna.

2. Qui fecit, quod malum videtur in oculis Jehovs, omnino prout fecerat Jehoja- kim:

3. Nam fecundum iram Jehovs fiebat Je- rufchalaimis, Sc in Jehuda, adeo ut abjiceret eos a facie sua: 8c rebellavit Tzidkija contra regem Babylonis. Caput XXV.

4. Quapropter fuit anno nono regni illius, mense decimo, die decimo mensis , ut adveniens Nebucadnetzar, rex Babylonis ; ipse cum omnibus copiis suis contra Jerufchalai- ma, castra facerent juxta ea : exstruentes contra ea propugnacula circumquaque.

S- Sic venit civitas in obsidionem; usque ad undecimum annum regis Tzidkijs.

6. Cujus nono die quarti mensis, quum

invaluisset fames in civitate ; adeo ut non esset panis populo regionis :

7. Et perrupta esset civitas, omnibus bellatoribus abeuntibua nocte illä, via ports inter duplicem murum; qus erat juxta hortum regis ; Chaldsis contra obsidentibus civitatem circumquaque: abiit etiam rex via campestrium.

8. Sed perfequuts copis Chaldsonim regem , assequuts sunt eum in campestribus Jericlumtis; quum omnes copis ejus dispersis essent ab eo.

9. Et prehendentes regem, deduxerunt eum ad regem Babylonis Kiblam; ubi tulerunt de eo sententiam.

10. Ex qua filios Tzidkijs jugularunt ante oculos ejus, deinde oculos Tzidkijs ex- cscavit, & vinctum numellis duabus chaly- beis deduxerunt in Babyloniam :

11. Deinde mense quinto , septimo die mensis, ipso decimo nono anno regis Nebu- cadnetzaris, regis Babylonis, ingressus Ne- buzar-Adan,prsfectus satellitum, servus regis Babylonis Jeruschalaima:

a 12. Combudit domum Jehovs, Sc domum regis; etiam omnes domos Jeruschalaimo- rum, Sc omnes domos magnatum combussit igne:

13. Et muros Jeruschalaimorum circumquaque , destruxerunt omnes copis Chal- dsorum, qus erant cum prsfecto satellitum.

14. Reliquum autem populum, eos, qui relicti fuerant in civitate, Sc defectores, qui defecerant ad regem Babylonis , Sc reliquum vulgi, deportavit Nebuzar-Adan prs- fectus satellitum.

13. Tantum e tenui populo terr* reliquos fecit prsfectos satellitum: ut essent vinitores, Sc fossores.

i< 5 . 1 ’rsterea columnas sreas.qus erant in domo Jehovs, Sc bases, Sc lacum areum, qui erat in domo Jehovs , fregerunt Chaldsi; deferentes ss eorum in Babyloniam.

17. Item ollas, Sc hamas, Sc instrumenta musica, Sc acerras, Sc omnia instrumenta s- rea, quibus ministraverant, acceperunt.

18 Item trullas, Sc crateras, quacunque aurea, Sc quacunque argentea ; accepit prsfectus satellitum:

19. Columnas duas, lacum unum,8c bafeSj quas fecerat Schelomoh pro domo Jehovs, non fuit pondus ari omnium vasorum istorum.

10. Octodecim cubitorum erat altitudo columns unius ; cui imposita erat corona arca, Sc altitudo ipsius corons erat triti« cubitorum, & encarpus, ac malogranata ad coronam circumquaque , omnia ex sie : Sc his similia erant colpmns alteri cum en- carpo.

21. Item cepit prsfectus satellitum Sera- jam, sacerdotem primarium, Sc Tzephanjam sacerdotem secundanum ; ac tres custodes liminis.

22. E civitate vero cepit aulicum unum, qui erat prsfectus bellatoribus,Sc quinque homines ex intimis regis, qui inventi sunt in civitate > Sc scribam primarium exercitus, qui exercitum conscribebat e populo terrx; ac sexaginta viros L populo terrs, qui inventi sunt in civitate.

23. Hos captos Kebuzar-Adan prsfectus

itus satellitum,deduxit adregemBabylonix Riblam.

24. Quos percutietis rex Babylonia;, morte affecit Riblx, in terra Chamathx: sic migravit Jehuda i terra sua.
25. Populo autem illi, qui relictus fuerat in terra Jehudx, quem reliquerat Nebucad- netzar, rex Baby lonix, illis prxfecit Gedal- jam, filium Achikami, filii Schaphanis.
2 6. Qutimque audivissent omnes praefecti copiarum ipsi, 8 c homines ipsorum, regem Babylonia: prxfecisse Gedaljam , venerunt adGedaljam Mitzpam: nempe Jisehmahel, filius Nethanjx , 8 c Jochanan, filius Kareachi, Sc Seraja, filius Thanchumethi Netophathi- tx, 8 c Jaazanja, filiusMahacathitx, ipsi cum hominibus suis.
27. Quibus iurans Gedalja, 8 c hominibus eorum, dixit eis; ne timeatis, ut sitis fervi Chaldxorum ; residete in hac terra, Sc fervite regi Babyloniorum , sic bene erit vobis.
2g. I' uit vero mense septimo, ut accedens Jisehmahel, filius Nethanjx,filiiElisehamahi,
QMOKOAKAOOKKOLOKAKM
i semine regio,Sc- decem homines cum eo, percuterent Gedaljam ita, ut moreretur.una cura Jehudx is ,8c Chaldxis,qui erant cum eo Mitzpx.
29. Tum turgentes totus populus ä minimo usque ad maximum, etiam prxfecti copiarum, abierunt in /Egyptum ; metuebant enim ü Chaldxis.
30. 1 ’ostea fuit trigesimo septimo anno 3 deportatione Jehojacinis, regis Jehudx,duodecimo mense, vigesimo septimo die mensis ; ut efferret Evii-Merodac,rex Babyloni«, quo anno regnare coepit, caput Jehojacinis, regis Jehudx , e carcere.
31. Cum quo loquutus est bonis verbis: St posuit solium ejus supra solium reliquorum regum, qui erant fecum in E abylonia.
32. Et mutatis vestimentis c arceris fui; comedebat cibum jugiter coram illo, omnibus diebus vitx sux:
33. Nam cibarium ejus , cibarium juge dispositum fuit ei ä rege > demensum diei cujusque in diem quemque, omnibus diebus vitx ejus.

Chronicorum Liber prior.

CAPUT I.

Genealogia ab Adamo usque ad Jahakobum
inclufive.

Dam, Scheth ,Enosch.
2. Kcnan, Mahalaleel, Jered.
3. Chanoc, Methuschelach, Lemec.
4. Noach, Schern, Cham, 8c Jepheth.
Filii Jephethi : Gomer ,Sc Magog, &
Madaj, 8t Javan, Sc Thubal, Sc Meschec, Sc Thiras.
d. Filii autemGomeri: Aschcenaz, Sc Di- phath, Sc Thogarma.
7. Filii vero" Javanis: Elischah.Sc Tarschi- fcha, Citthim, St Dodanim.
8. Filii Chami: Cusch, Sc Mitzrajim, Put, & Cenahan.
9. Et filii Cuschi : Seba, Sc Chavila, Sc Sabthah.Sc Rahema.Sc Sabtheca; filii vero Rahemx: Scheba, Sc Dedan.
10. Prxterea Cusch genuit Nimrodum: is coepit esse potens in terra.
11. Mitzrajim autem genuit Ludxos, 8t Hanamxos,8t Lehabxos, Sc Naphthuchxos.
12. Patrusxos quoq; Sc Caseluchxos (unde egressi sunt Pelischthxi,) Sc Caphthorxos.
13. Cenahan verö genuit Tzidonem primogenitum futim, Sc Chethum.
14. Jebusxum quoque, ScEmor«um,ScGir- gaschxum.
i;.Et Chivvxum,8c Harkxum,ScSinxum,
16. Et Arvadxum, Sc Tzemarxum Sc Cha- mathxum.
17, Filii Schern! : Helam.Sc Aschur, 8 c Ar- pacschad, Sc Lud.Sc Aram: hujus///», Hutz, ScChul, Sc Gether, Sc Meschec.
>Ü- At Arpacschad genuit Schelachum: Schelach vero genuit Heberum:
19. Hebero autem editi sunt duo filii,quo- rum unius nomen Peleg, quia temporibus ejus divisa fuit terra ; nomen vero fratris »iw Joktan.
20. Qui Joktan genuit Almodadum , St Schelephum, Sc Chatzar-mavethum.Sc Jera. chum;
21. EtHadoramum,8c UzaIem,8cDik!am,
22. Et Hebalem, Sc Abimaelem, Sc Sche- bam,
23. Et Ophirem,8c Chavilam,8c Jobaburrq hi omnes fuerunt filii Joktanis •.
24. Schern , Arpacschad, Schelach,
2$. Heber, Peleg, Rchu,
25. Serug, Nachor , Therach,
27. Abram, is efi Abraham.
28. Filii Abrahami: Jitzchak, Sc J i schmähe!.
29. Hx /««/-generationes eorum : primogenitus Jisctunahelis Nebajoth , deinde Kc- dar, Sc Adbeel, Sc Mibsam.
30. Mischmah, Sc Duma , Massa, Chadad, Sc Thema,
31. Jetur, Naphisch, 8cKedma;hi/«»/filii Jischmahelis:
32. Filii autem Keturx conciibinx, uxoris Abrahami, ea peperit Zimranem, Sc Jok- schanem-Sc Medanem,Sc Midjanem.Sc Jisch- bakum, Sc Schuachum’; filii autem Jokscha- nis : Scheba, Sc Dedan.
33. Filii vero Midjanis: Hepha.ScHepher, Sc Chanoc, Sc Abidah, Sc Eldaha : omnes hi suerunt filii Keturx.
34. Genuit ergo Abraham Jitzchakum: filii vero Jitzchak!: Hesau, Sc Jisrael.
35. Filii Hesaui: Eliphaz, Rehuel.Sc Je» husch , Sc Jahlam, Sc Korach.
36. Filii Eliphazi: Theman.Sc Omar.Tze- phi,8c Gahtham, Kenaz, Sc Thimnahx///«% nempe Hamalek.
37. Filii Rehuelis:Nachath,Zerach,Scham- ma, Sc Mizza.
38. Filii autem Sehiris: Lotan.Sc Schobal« Sc Tzibhon, Si HjtnaiSc Disihon.Sc Etzer, Sc Dischan.
as-Filif

39. Filii autem Lotanis:Chori 8c Hornam: foror verö Lotanis Thimnah.
40 Filii Schobalis: Haljan, 8cManachath, St Hebal, Schephi, Sc Onam. filavero Tzib- honis: Aja.Sc Hana. , . n ..
41. Filii Hame : Difchon. &fih.D.scho- nis : Chamran,& Eschban» öc Jithran, & Ce-
Filii Etzeris: Bilhan.Sc Zahavan, Jaha- kan.'filii Dischanis: Hutz, Sc Aran.
43. Hi autem suntreges, qui regnaverunt in Edomsa, antequam regnaret rex e filiis Jisraelis: Belah, filius Behoris, cujus civitas nomine erat Dinhaba.
44. Quiimque mortuus esset Belah ; regnavit loco eius Jobab » filius Zerachi e Botzra.
45 - Quamque mortuus essctjobab;regnavit loco ejus Chuscham e regione Thema- nxi.

46. Quamque mortuus esset Chuscham; regnavit loco ejus Hadar, filius Bedadis, qui percussit Midjanem in agro Moabitarumicu- jus civitas nomine erat Hajith.
47. Qruimque mortuus esset Hadad ; regnavit loco ejus Samia SMasreka.
48. Quiimque mortuus esset Samia ; regnavit loco ejusSchaul eRechobothis fluminis.
49. Quiimque mortuus esset Schaul; regnavit loco ejus Bahal-Chanan, filius Hac- boris.
50. Quiimque mortuus esset Bahal-Chanan ; regnavit loco ejus Hadad, cujus civitas nomine Pahi: nomen vero uxoris ejus Me- hetabeel, filiaMatredis, filia Me-Zababi.
51. Quiimque mortuus esset Hadad; fuerunt duces Edomsorum, dux Thimnah, dux Halja, dux Jetheth.
52. Dux Aholibama, dux Eia, duxPinon,
53. Dux Kenaz, dux Theman, dux Mib-
tzar, . , .,
54 . Dux Magdiel, dux Hiram: hi fuerunt duces Edomitorum.
CAPUT II.
Genealogia Jehuda: zifijue ad Jischaj, patrem. Davidis.
H I sunt filii Jisraelis: Reiiben, Schimhon, Levi, 8c Jehuda, Jissascar, Sc Zebulun:
2. Dan, Joseph, Sc Binjamin, Naphthali, Gad, Sc Ascher.
3. Filii Jehudas: Her, Sc Onan, 8c Schela ; tres editi sunt ei 3 filia Schuh« Cenahaniti- de: quiimque vi sue esset Her primogenitus Jehud« malus in oculis Jehovx, morte affecit eum.
4. Thamar vero nurus illius peperit illi Peretzum.Sc Zerachum: omnes filii Jehudx quinque.
5. Filii Peretzi: Chetzron.Sc Chamul.
6. Filii autem Zerachi : Zimri, Sc Ethan, Sc Heman, Sc Calcol, Sc Derach : hi omnes quinque.
7. Et filii ZT/wm',Carmi: »epoiHacar turbator Jisraelis, qui praevaricatus fuit in anathemate.
8- Filii autem Ethanis: Hazarja.
9. Filii vero Chetzronis, qui editi sunt ei: Jerachmeel, 8c Ram, Sc Celubai. xo. Rain verö genuit Hammitiadabura, Sc
Hamminadab geimitNaclifchonem, principem filiorum Jehuda:.
11. Nachschon autem genuit Salinan ,Sc Salma genuit Bohazum.
12. EtBohaz genuit Hob edum, 8c Hobed genuit Jischajum.
13. Jischaj autem genuit primogenitum suum Eljabum, Sc Abinadabum secundum, Sc Schimham tertium,
14. Nethaneelem quartum , Raddajum quintum,
1$. Otzemum sextum , Davidem septimum :
16. Et sorores eorum; Tzerujam,Sc Abi- gajilam : filii autem Tzeruj x fücrunt Ab- schaj, Sc Joab, Sc Hasa-F.l, tres.
17. Abigajil verö peperit Hamasam: pater autem Hamas« fuit Jether Jischmahelita,
18- Caleb autem filius Chetzronis genuerat ex Hazuba uxore, Sc ex Jerihotha: ac hujus tiliicrant Jescher, Sc Schobab, Sc Ar- don.
19. Mortuä verö Hazuba ; accepit sibi Caleb Ephratham, qux peperit ei Churem.
20. EtChur genuit Urin , Sc Uri genuit Betzaleelem.
21. Postmodum congressus est Chetzron cun^ filia Maciris, patris Gilhadis, quam ipse duxit, quum esset natus sexaginta annos, quie peperit ei Segubum.
22. Segtib autem genuit Jairem ; cui fuerunt viginti tres civitates, in terra Gilhadis:
23. Nam accepit ab ipsis Gefchuraeis, Sc Syris villas Jairis cum Kenatha.Sc villis ejns sexaginta civitates. Haec omnia ceperunt filii Maciris, patris Gilhadis.
24. Etiam post mortem Chetzronis, quum duxisset Caleb Ephratham; uxor Chetzronis Abija , peperit ei quoque Aschchurem, patrem Thekohxorum.
25. Fuerunt autem filii Jerachmeelis primogeniti Chetzronis: primogenitus Ram, deinde Buna, Sc Oren, Sc Otzem ex Achija.
2 6. F'uit quoque uxor altera Jerachmeeli, nomine Hatara: ea est mater Qnami.
27. Fuerunt verö filii Rami primogeniti Jerachmeelis :Mahatz, Sc Jamin, Sc Heker.
28. Item fuerunt filii Onami:Schammaj,8c Jadah. filiique Schammaj : Nadab, Sc Abi- schur.
29. Nomen verö uxoris Abischuris Abi- hajil; qus peperit ei Achbanem, Sc Moli- dum.
30. Et filii Nadabi : Seled , Sc Appajim: sed mortuus est Seled sine liberis.
31. Filii verö Appajimi: Jischehi; Sc filii Jischehi: Scheschan , Sc filia Scheschanis Achlai.
32. Filii autem Jadahi, fratris Schammaj: Jether, Sc Jonathan: sed mortuus est Jether fine liberis.
33. Filii verö Jonathanis: Peleth, Sc Zaza: isti fuerunt filii jerachmeelis.
34. Non fuerunt autem Schefchani filii, sed fili«: eratque Schefchani servus Aegyptius, nomine Jarchah.
35. Qriamobrem dedit Scheschan filiam suam Jarchaho, servo suo in uxorem, qu* peperit ei Hatthajum.
3<J. Hatthaj autem genuit Nathanem, Sc Nathan genuit Zabadum;

37. Zabad autem genuit Ephlalem , & Ephlal genuit Hobedum:
;8. Hobed autem genuit Jehu,8c Jehu genuit Hazarjam:
39. Hazarja autem genuit Cheletzum.St Cheletz genuit F.lhasam:
40. Elhasa autem genuit Sismajum, & Si- smaj genuit Schallumum:
41. Schallum autem genuit Jckamjam > & jsekamja genuit Elischamahum.
41. Item filii Calebi, fratris Jerachmeelis: Mefchah primogenitus ejus , ipse pater suit Ziphaeorum : Sc posteri Maresch* , patris Chebronis.
43. Filii autem Chebronis : Korach Sc Thappuacli, 8c Reken, 8t Schemah.
44. Schemah vero genuit Rachamum. patrem Jorkehami : & Reken genuit Scham- tnajum.
45. Filius autem Schammaj, Mahon .• qui Mahon pater fuit Beth-Tzuritarum.
46. Hepha quoque uxor > concubina Calebi pepcrit Charanem, Sc Motzam, & Gaze- zum: Charan enim genuit Gazezum.
47. Filii vero Asore-cjohedai ; exquoRe- gem, & Jotham , Sc Geschan, Sc 1’elet, Sc Hepha, & Schahaph.
48. Ex uxore concubina Mahaca, Caleb genuit Scheberum, Sc Thirchanam.
4p. Pcperit autem a.verSchahaphi patris Madmannxorum Schevam, patrem Macbe- nxcrum, Sc patrem Gibhsorum : denique filia Calebi Haesa.
•50. Isti fuerunt filii Calebi,filii Churis primogeniti Ephrath* : Schobal, pater Kirjath Jeharimanorum:
5 r. Salma, pater B eth-Lechemit arum: Cha- reph, pater familiae Gaderitarum.
5z. Fueruntque filii Schobali, patri Kir- jath-Jeharimanorum : Haroe .pater incolarum, patris Menuchotarum.
53. F,t familia: Kirjath-Jeharimanorum, Jithvitarum,Puthxorum,8c Schumataeorum, ScMisclirahsorum: ex his prodierunt Tza- rhataei, & Eschthaolitx.
54. Filii Salmae: Beth-Lechemitae, & Ne- tophatxi, Hatharothani e familia Joabi: Sc Tzorhani, qui pluebantur patre Menucho- tharum:
55. Et familia: scribarum , incolentium Jahbetzum Thirhatxorum , Schimhatxo- rum,Suchotaeorum: hi sunt Kinxi advenas, orti Chamatho, patre familia:

Recabi.
CAPUT III.
Genealogia Davi die, Iff poßerorum ejua.
H I autem fuerunt filii Davidis, qui editi sunt ei Chebrone ; primogenitus Am- non, Achinohamx Jizrehelitidis , secundus D anfiel, Abigajibe Carmelitidis :
2. Tertius Abschalom, filius Mahacte,filiae Thalmai,regisGeschuris: quartusAdonija, filius Chaggitthx :
3- Quintus Schephatjä Abital* : sextus jithreham Heglx ; cujufque uxoris ejus.
4. Sex editi sunt ei Chebrone, ubi regnavit septem annos, Sc fex menses : triginta vero tribus regnavit Jeruschalaimis.
5; Hi autem editi sunt ei Jeruschalaimis: Schimha,& Schobab,8tiKathan,Sc Schelomo: quatuor Bathfchuh*. filia; Hammielis.
ö.Item Jibehar.Sc EiischamahAEliphalet.
7. E.tNogah, Sc Nepheg, & Japhiah.
8- Et Elilchamah, &Eljadah,3c Eliphelett novem :
9. Omnes filii Davidis; praeter filios uxorum concubinarum, Sc Thamaram, sororens illorum.
jo. Filius vero SchelomonisRechabhamj Abi ja filius ejus, Asa filius ejus, Jehoschaphat filius ejus.
rr. Jorain filius ejus, Achaz ja filius ejus» Joasch filius ejus.
12. Amatz ja filius ejus,Hazarja filius ejus» Jotham filius ejus.
13. Achaz filius ejus, Chizkija filius ejus» Menasche filius ejus.
14. Araon filius ejus, Joschija filius ejus.
1$. Filii autem Joschija: , primogenitus
Jochanan , secundus Jehojakim , tertius Tzidkija, quartus Schallum.
iü. Filii verö Jehoiakimi : Jeconia filius ejus ,Tzidkiia filius ejus.
17. Filii autem Jeconjx vinctiiSchcalthiel filius ejus.
i8- Dujtu autemMalciram, Sc Pedaja, & Schenatzar ; Jekamja, Hoschamah, & A'e- dabja.
_ 19.Filii vero Pedajai:Zerubbabel,&Schim- hi. Sc filius Zerubbabelis: Meschullam» Sc Chananja, Sc Schelomith foror eorum.
20. lUita vero Chaschuba, & OheI, Sc Be- recja,Sc Chasadja, Juschab-Chesed, quinque.
21. Filius vero Chananja: : 1'elatja & Je- schahja: filii Rephajx, filii Arnanis, filii Ho- badjx, filii Schecanjx.
, 22. Filii, inquam , Schecanjae: Schemahjai & filii Schemahj*: Chattusch , & Jigeal, 8c Bariach, & Neharja, Sc Schaphat, fex.
23. Et filius Neharja:; Eljohenaj, Sc Chizkija, Sc Hazrikam, tres.
24. Denique filii ELiohenaj:Hodaieva-hu,Sc F.ljaschib, 8c Pelaja, Sc Hakkub, Sc Jochanan» Sc Delaja, Sc Hanani, septem.

CAPUT IV.
Genealogia sekudx nova , & genealogia
Schimeonu.
F ilii Jeliudx: Peretz, Chetzron, 8c Carmf, Sc Chur, Sc Schobal.
2. Reaja autem filius Schobalis, genuit Jachathum, Sc Jachath genuitAchumajum.Sc Lahadum: horum sunt familiae Tzorhataro- rum.
3. Item hi ex patre Hetamxorum: Jizre* hei, Sc Jifchma, Sc Jidbafch: quorum sorori nomen Hatzilelponi.
4. Et Penuel, pater Gedorjeorum, Sc He- zer, pater Chuschx; hi sunt filii Churis primogeniti Ephrathae, patris Beth-Lechemita- rum.
Aschchuri vero, patri Thekohaeoruni fuerunt du* uxores; Chelea, Sc Nahara.
6. Pepentque ei Nahara Achuzamum.Ss Chepherum,Sc Themenin, Sc Haachaschtha- rin : hi sunt filii Naharae.
7-Filii autem Cheleae: Tzereth.Jetzochar, Sc Etlman , IS Kote.
8. Kotz autem genuit Hanubum,8cHatzo- bebam; Sc familias Acharchelis, filii Harumi.
9. Sed fuit Jahbetz honoratior fratribus suis: cui mater indidit nomen Jahbetz , dicendo , eo quod peperi cum dolore, ita vocandae est.
10 .Kam

10. Nam invocavit Jahbetz Deumjstraii- lis, dicendo ; fi plane benedicens mihi, ampliaveris terminum meum, Sc aderit manus tua mihi, denique feceris, ut malum non afficiat me dolore: fecitque Deus, ut eveniret, quod petierat:
11. Celub autem,frater Schuch* genuit Mechirum, (is fuit pater Efchthonis.
12. EtEfchthon genuit familiam Raphae, & rafeacbi, Sc Techinn*, patris Hir-Nacha- fchi: infuerunt homines Ree*.)
13. Item posteros Kenazi: Hothnielem,Sc Serajam (filii autem Hothnielis:Chathath,CT Mehonothai:.
14. Mehonothai vero genuit Hophram: 8c Seraja genuit Joabum,patrem ingentium in valle fabrorum, nam fabri erant.)
15. F.t filios Calebi, filii Jephunn*: Hiru, Elam, Sc Nahamum (filii autem Eia:, secundus Kenaz.)
16. Et filios Jehalleleelis: Ziphum, 8c Zi- pham, Thirj am, Sc Afarelem :
17.. Et filios Hetzranjetlierum, 8cMere- dum, Hephenimque, Sc Jalonem: (concipiens autem uxor Mereii , peperit Mirja- mum, Sc Schammaium, & Jifchbachum, patrem Efchthemohxorum.
ig. Uxor vero ejus Jehudxa peperit Jere- dum, patrem Gedor*orum, Sc Cheberum, patrem Socuntinorum > Sc Jekuthielem, patrem Zanoachitarum: illi quidem filii erant Bithi*. filis 1 ’arhonis, quam duxerat Mered.
xrj. Hi vero filii uxoris Jud** , sororis Nachami Garmxi, patris Kehilxorum: Sc Eschthemöh* Mahacathit*.)
so. Item filios Schimonis: Amnonem, Sc Rimnam,Ben-Chananem,Sc Thilonem; filios quoque Jifchhi: Zochethum, Sc Ben-Zoche- thum;
21. filii ScheI*, filii Jehudae: Her , pater Lecanorum, Sc l ahadda, pater Marefchano- rum, Sc familia: gentis artificis in bysso, gentis Aschbeh*:
22. Item Jokim, homines Cozebse, 8cJo- afeh, Sc Saraph, qui dominium habuerunt in Moabitas, Sc Jafchubi-Lechem j sed res ist* Junt obsolet* ;
23. Isti sunt figuli illi, desidentes ad plantas , Sc macerias : cum rege in opere ejus, manserunt illic.
24. filii Schimhonis : Nemuel, Sc Jamin , Jarib, Zerach, Schaul,
25. Schallum filius ejus , Mibfam filius ijus, Mifchmah filius ejus :
2(5. Et filii Mifchmah:: Chammuel filius ejus, Zaccur filius ejus, Schimhi filius ejus.
27. Fuerunt autem Schimhi filii fexdccim Ac fili* fex, quum fratribus ejus non e fient filii multi : itaque tota familia sua , non fuerunt tam multi, ut filii Jehud*.
2g. Hahitaveriintque Beer-Schebahi , Sc Molad*, Sc 'Chatzar Schuhale,
29. Et Bilh*,Sc Hetzemi, Sc Thoiadi,
30. Et Bethuele, Sc Chorm*, Sc Tziklagi,
31. Et Bet; -Marcabothis, Sc Chatzar Su- fimis , Sc Beth-Birei, Sc Schaharajimis : hs fuerunt civitates eorum, quamdiu regnavit
32. Pagi autem eorum: Hetam, St Hajin, Ri' non, Sc Eho ceu, Sc 1-1 a ich au, civitates q uuque.
3 3. Praeterea omaes pagi eorum, qui erant
' a P* 4’ h
circa civitates illas Bahalem usque : h* habitationes eorum fuerunt,prout per gentes se distribuendo adierunt illas.

34. Mefchobab autem,Sc Jamlec,8cJofcha, filius Amatzj*:
35. Etjoiil, Sc Jehu, filius Jofchibi* 3 filii Seraj*, filii Hasielis.
3-.Et Eljohenai.Sc jahakoba.ScJefchocha- ja, St Hasaja,St Hadiel, Sc Jesimiel, Sc Benaja:
37. Et Ziza, filius Schiphhi, filii Allonis > filii Jedaj*, fili: Schimri, filii Schemahj*.
38. Hi, quorum adducta sunt nomina, principes in familiis suis ; quum patent* famili* eotum erupissent in multitudinem:
39. Abiverunt in aditum Gedoris usque, ad orientalem tractum ipsius vallis ; ad quaerendum pascuum gregi suo.
40. Quumque invenissent pascuum pingue, 8c bonum Sc terram amplam spatiis, Sc quietam, Sc tranquillam ; quia ex Chamo orti erant, qui habitabant ibi antea;
41. Venientes isti scripti de nominibus, temporibus Jechizkii*, regis Jehud* , percusserunt tentoria eorum, Sc habitacula,qu* inventa sunt ibi, Sc internecioni devoverunt eos usque in diem illum , habitaveriintque loco eorum: eo qucid pascuum esset gregi suo ibi.
42. Praeterea ex illis , nempe e filiis Schimhoni* profesti ad montem Sehiris, homines quingenti: Pelatja, Sc Neharja, Sc Rephaja, Sc Huzziele, filiis Jifchhi pr*eunti- bus eis:
43. Percusserunt residuum, quod evaserat Hamalekitarum : ubi habitaverunt usque in diem illum.

CAPUT V

Genealogia Reübenitnrum > Gaiitarum , (5 * partis Menafchitarum.

Ilii autem Reiibenis primogeniti Jisraelis, (erat enim primogenitus > sed quum pro- phanässet strata patrjs sui, tradita sunt primogenita ejus, filiis Joseph:, filii Jisraelis: non autem, ut sibi attribueret universum jus primogenitorum:
2. Namjehuda pr*valuit fratribus suis, Sc antecessor eji ex eo: reliqua vero primogenita fuerunt Josephi:)
3. E'ilii > inquam , Reiibenis primogeniti Jisraelis : Chanoc , Sc Pallu , Chetzron, Sc Carmi.
4. Filii Joelis: Schemah ja filius ejus, Gog filius ejus, Schimhi filius ejus ;
5. Mica filius ejus, Reajarilius ejus, Bahal filius ejus:
< 5 . Beera filius ejus,quem deportavit Thig- lath-Pilneeser, rex Aslyri* : is princeps erat Reiibenitarum:
7. Fratrum autem illius per familias suas quisque , quum distribuerent se per generationes suas, primarius Jehiel, deinde Zecar-
j- -
g. EtBelah,filius Hazazi,filii Schemahi, filii Joelis: hic habitabat ab Hat obere Ne- buntem, Sc Bahal-Mehonem usque.
9. Deinde orientem habitavit usque ad aditum in desertum, inde a flumine Euphrate, nam pecora eorum multiplicata erant in terra Githadis.
10. (Quapropter temporibus Schaulis bellum gester u»t contra Hagarenos, qui ceciderunt

derunt manu ipsorum: ita habitaverunt in tentoriis eorum , in toto tractu anteriore, qui est ad orientem Gilhadi.
ir. Filii vero Gadis ex adverso eorum habitabant, in terra Bafchams, Salcam usque.
12. Joel eorum primarius, Sc Schaphan secundus ^ eo; deinde Jahnai, Sc Schaphat in Bascltane manserunt.
iz. Fratres vero eorum per paternas familias suas: Micael, St Mefi.hull.im, Sc Sche- bah, & Jorai,St Jahecan, St Ziah, & Heber septem.
14. (Hi ernnt filii Abichajilis, filii Churi, filii Jaroachi, filii Gilbadis, fiiirMicaelis, filii Jeschischaj, filii Jachdonis, filii Buri.)'
r;. Achi, filio Habdielis, filii Guni, primario per paternas familias eorum.
16. Quum habitarent in Gilhade , in Ba- schane, Sc in villis ejus : St in omnibus municipiis Scharonis, fecundum fines suos.
17. Hi omnes per genera distribuendo se, temporibus Jothami, regis Jehudae : 8c temporibus Jarobhami, regis Jisraelis:
ig. >1 filiis Reiibenis, St Gaditis, Se dimidiata tribu Menaschis strenui; homines ferentes scutum & gladium, Sc tendentes arcum, ac periti belli; quadragies quater mille septingenti sexaginta prodeuntes in militiam.
19. Gesserunt bellum contra Hagarenos; nimirum Jeturem, St A T aphischum, & A’oda- bum.
2v. Qutimque adjuvarentur contra illos, traditi sunt in manu eorum ipsi Hagareni, & qua:cunque erant penes illos : nam ad Deum clamaverant in praelio , & exoratus fuerat eis, quia fiduciam collocaverant in eo.
ar. Itaque ceperunt pecora eorum, camelos eorum quinquagies mille , St pecudum ducenta quinquaginta millia , ac asinorum duo millia : animarum autem humanarum centum millia.
22. Postquam confossi multi cecidissent, nam a Deo ipso confetium esi hoc praelium; ita habitaverunt loco illorum usque ad deportationem suam.
23. Filii enim dimidia: tribus Menaschis habitantes in ea terra: a Baschane Bahal- Chermonem, St Senirem, id est , montem Chermonem usque,ipsi quoque auf ti fuerant.
24. Quorum primores paternarum familiarum hi sunt: Hepher, St Jischhi, St ElieI, Sc Kazriel, 8t Jirmeia, St Hodavja, 8t Jach- diel, viri valentes robore, viri nominati, primores per paternas familias suas.
25. Sed quum praevaricati essent in Deum majorum suorum, Sc scortati essent seftando deos populorum ejus regionis, quos perdiderat Deus ä facie eorum:
26. Suscitavit Deus jisraelis animum Pusis, regis Assyriae, Sc animum Thilgath-Pil- neescris, regis Assyriae, ut deportaret ipsos Reiibenitas, St Gaditas, ac dimidiam tribum Menaschis : itaque abduxit eos in Chela- ehum,Sc Chaborem, Sc Haram, Sc Nehar- gozanem, usque in diem hunc.

CAPUT VI.

Genealogia, css politia tribus Levi.

Ilii Levi: Gerschon, Kehath.Sc Merari.
2. Filii autem Kehathi -. Hamiamjitze- kar, §c Chebron, Sc Huziiel,

3. Filii vero Hamrami: Aharon,ScMosche, 8c Mir jam; ac filii Aharoms: A’adab, Sc Abr hu, Elhazar.St Ithamar.
4. Elhazar genuit Pinchasum ; Pincha* genuit Abischuham.
5. Abischuha autem genuit Bukkin 3 &
Bukki genuit Huzzin. £
6. Et Huzzi genuit Zerachjam;StZerach- ja genuit Merajothum.
7. Merajoth genuit Amarjam,; 8c Amarja genuit Achitubum.
8- Et Achitub genuit Tzadokum; &Tza 1 dok genuit Achimahatzum.
9. Et Achimahatz genuit Hazarjam; 8c Hazarja genuit Jochananem.
ro. Et jochanan genuit Hazarjam; is est, qui egit sacerdotem in domo illa, quam aedificaverat Schelomo J erutchalaimis.
11. Genuit autem Hazarja Amarjam ;5t Amarja genuit Achitubum.
12. Et Achitub genuit Tzadokum ; 8c Tzadok genuit Schallumtim.
13. Et Schallum genuit Chilkiiam ; Sc Chilkija genuit Hazarjam.
14 Et Hazarja genuit Serajam; Sc Seraia genuit Jehotzadakum.
15. Qui Jehotzadak abiit, quum efficeret Jehova, ut deportarentur Jehudari, St Jero- soiymitani, per A T ebuchad-AFetzarem.
16. Filii Levi: Gerschom, Kehath 8t Merari.

17. Hatc autem sunt nomina filiorumGer- schomi: Libni St Schimhi.
18. Et filiorum Kehathi : Hamram , Sc Jitzehar, Sc Chebron, St Huzziel.
19. Filiorum Merari : Machli, Sc Muschi: atque hae familia: Levitatum per majores suos.
20. Gerschomo, Libni filius ejus, Jachath filius ejus, Zimma filius ejus :
2:. joasch filius ejus , Hiddo filius ejus, Zerach filius ejus, Jeatheraj filius ejus:
22. Filii Kehathi: Hamminadab filius ejus, Korach filius ejus, Allir filius ejus :
23. Eikana filius ejusdem, St Ebjasaph filius ejusdem, Allir filius hujus.
24. Tachath filius ejus , Uriel filius ejus, Huzzija filius ejus, St Schaulfilius ejus, i 3 Eikana filius ejus.
25. Et filii Eikana; : Hamafaj, Sc Achi- moth.
26. FilitisJlamasas&\Y 3 .nz\fLXms hujus Eikana, Tzophai filius ejus,St Nachath filius ejus.
27. Eliab filius ejus, Jerocham filius ejus, Eikana filius ejus, Schemuel filius ejus.
28. Filii vero Schemuehs, primogenitus Vaschni, deinde Abija.
29. Filii Merari, Machli; Libni filius ejus, Schimhi filius ejus, Huzza filius ejus.
3o.Schimha filius ejus.Chaggija filius ejus, Hasaja filius ejus.
31. Hi autem quos constituit David ad ministerium musicum in domo Jehova:, ex quo quievit arca :
32. Ut essent administri coram tabernaculo tentorii conventus musica, donec aedificaret Schelomoh domum Jehovse J.erufchalai- mis; ubi perstiterunt pro munere suo in ministerio suo:
33. Hi, inquam , qui perstiterunt cum filiis suis : S Kehathitarum posteris, Heman musicus, filius Joelis, filii Schemuelis.
X Z4 Eilia

34. Filii Kikanx, filii Jerochami, filii Elie- lis, filii Thoachi,
35. Filii Tzuphi, filii Elkan*, filii Macha- thi, filii Hamasaj,
3 6. Filii Elkanse, filii Joiilis, filii Hazarja:, filii Tzephanja:,
37. Filji Thachathi, filii Assitis, filii Ebja- ftphi, filii Korachi,
3g. Filii Jitzeharis, filii Kehathi, filii Levi, filii Jisraelis. .
39. Et cognatus ejus A sapii, qui stabat ad dexteram ejus ; Afaph filius Berecjx, filii Schimhx,
40. Filii Micaelis, filii Bahascjse, filii Mal- cijie,
41. Filii Ethni, filii Zerachi, filii Hadajx,
42. FiliiEthanis,filii Zimmae,filii Schimhi,
43. Filii Jachathi, filii Gerschomi, filii Le-
Vi. . . ,
44. Eiln veto Merari, cognati eorum ad sinistram illius Ethan filius Kischi , filii Habdi > filii Malluci,
45. Filii Chaschabjae, filii Amatzja:, filii Chilkijse,
4Ä. Filii Amtzi, filii Bani, filii Schemens,
47. Filii Machli, filii Muschi, filii Merari, filii Levi.
48. Cognati autem eorum, reliqui Levi- trc ; instituti ad totum ministerium tabernaculi domus Dei:
49. Aharon vero, & filii ejus, adolebant in altari holocausti, Sc in altari suffitus, praster omne opus sancti fandorum: idque ad expiationem faciendam pro Jisraele , omnino prout prarceperat Mosche, servus Dei.
50. Atque hi sunt filii Aharonis: Ellhazar filius ejus.Pinchas filius ejus.Abisehuah filius ejus ,
31. Bukki filius ejus, Huzzi filius ejus, Zerachja filius ejus,
32. Meraioth filius ejus,Amarja filius ejus, Achitub filius ejus,
33. Tzadok filius ejus, Achimahatz filius eius.
34. Hae autem sunt habitationes eorum, per castella eorum, in termino eorum: filiis Aharonis i familia Kehathitarum, quia illorum fuit hac fors :
33. ideo dederunt illis Chebronem in terra Jehuda: ; Sc suburbana praedia ejus circa eam :
3 6. Agrum verö civitatis, & pagos ejus , dederunt Calebo, filio Jephunnae.
37. Filiis ergo Aharonis dederunt civitates Jehuda:: civitatem receptus,Chebronem, praeterea Libnam, & suburbana praedia ejus : Si Jatthirum cum Eschthemoha, & suburbana eius :
39. Item Chilenem,&suburbana ejusiDe- birem, & suburbana ejus :
39. Et Haschanem, ac suburbana ejus: Sc Beth-Schemeschum, ac suburbana ejus.
60. E tribu autem Binjaminis : Gebahum, & suburbana ejus : St Halemetham,ac suburbana ejus : & Hanathotas, ac suburbana earum : horum omnes civitates tredecim, per familias eorum.
< 5 r. Item filiis Kehathi, reliquis ä familia unius tribus , £5" a dimidia tribu » dimidio Menaschis, forte civitates decem:
62. Et filiis Gerschomi, per familias eorum, ä tribu Jilsascaris, &L a tribu Ascheris, Sc ä tribu Naphthali, & a tribu Menaschis in Baschane civitates tredecim:
63. Filiis Merari, per familias eorum ä tribu Reiibenis, & a tribu Gadis, ac a tribu Ze- bulunis forte civitates duodecim.
64. Dederunt, inquam , filii Jisraelis ipsis Leviris ; istas civitates, & suburbana prxdia
CAPUT VII. Genealogia JiJsascaris , Binjaminis , Naphthali, Menaschis, iSEphrajimi.
E T filii Jissascaris : Tolah, & Pua, & Ja- schub, & Schimron, quatuor.
2. Filii vero Tholahi: Huzzi, & Rephaja, & Jeriel, & Jachmaj, & Jib am, Sc Schemuel, primores paterna: familia: sua: Tholahiti- dis, valentes robore, per generatione* suas:
quoquo*® ylt'
63. Quu mSacerdotibua dedissent forte 4 tribu filiorum Jehuda:; Sc ä tribu Schimho- nitarum, ac ä tribu Binjaminitarum: dede~ runt civitates istas, quas lefturi sunt nomi- natim lectores.
66 . Primum reliquis e familiis Kehathitarum ; quorum termini civitatis a tribu E- phrajimi:
Ö7. Dederunt, inquam, ipsis k civitatibus receptus, Schecemum cum suburbanis praediis ejus, in monte Ephrajimi: Sc Gezerum, ac suburbana ejus;
dg. Et Jokmehamum, ac suburbana eius.' Sc Bethchoronem, Sc suburbana ejus:
dp. Similiter Ajalonem , ac suburbana ejus : Sc Gath-Rimmonenl , ac suburbana ejus.
70. Item a dimidia tribu Menaschis Härterem, ac suburbana ejus : Bilhamiimque , ac suburbana ejus ■ familiae Kehathitarum reliquorum.
71. Filiis Gerschomi ; k familia dimidiae tribus Menaschis Golanem, in Baschane, Sc suburbana ejus : Sc Haschtharothas, ac suburbana ejus.
72. Item k tribu Jissascaris Kedeschum, ac suburbana ejus: Dobratham, ac suburbana ejus :

73. Et Ramothas, ac suburbana earum : & Hanemum,ac suburbana ejus:
74. Item ä tribu Ascheris, Maschalum, ac suburbana ejus: Sc Habdonem, ac suburbana ejus :
75. Et Chukkokum, ac suburbana ejus: 8c Rechobum, ac suburbana ejus.
7 6. Item a tribu Naphthali,Kedeschum in Galilaea, ac suburbana eius: Sc Chammonem, ac suburbana ejus: Sc Kirjathajima, ac suburbana eorum.
77. Filiis Merari, qui reliqui erant, k tribu Zebulunis , Rimmonuntem , ac suburbana ejus : Thaborem, ac suburbana ejus;
78. Trans Jardenem autem Jerichuntis ab oriente Jardenis.a tribu Reiibenis,Betzerum in deserto, ac suburbana ejus : Sc Jahetzam, acluburbana ejus:
79. Et Kedemotljas, ac suburbana earum: Sc Mephahatham, ac suburbana ejus.
8°. Item ä tribu Gadis, Ramothas inGil- hade, ac suburbana earum: Sc Machanajima, ac suburbana eorum:
81. EtCheschbonem, ac suburbana ejus:& Jahzerum, ac suburbana ejus.
" 3, It lar JizracSM liSlp ' 4.(53*
pitccjsS a tris® retia»® (.Cu.rita I®
szishi
K;
;.k#I
EimiSi] 1
Aav.t}! lmufflji 8. Fit &Elilieii motM, ornes hU
tj. Qiior m,papr. ffitinuiriA B. Filii 11 !■ m: Itii linia,Si Sisdir,
renn fa
isbiio inmi n. Pmer S tiiis, iJC' S.
15. Ifcs
14. IKK ;tftitt m«
iiusSyupt
iis;
i;. Ma;ii ; tkMaiiac, fini) & no ntqiieTzi rf. 1’eper
ntrem vei i« lilii D
17. Et fili fiilhadis, fil
18. Soror , «Milita
oi, SStb.
| Jf'Wjij
«iiiism
MÄj
“■'«li
»i*»
W» 4 li
nim.
Qj
sater illo ritres ej aj.Tin ftfMa

quorum numerus temporibus Davidis > vi- ginti duorum millium sexcentorum.
z. Et filii Huzzi : Jizrachja ; cum filiis Jizrachj*, Micaille, Sc Hobadja, Sc Joele > Sc. Jischija; quinque primores omnes :
4. Quibuscum per generationes suas, per paternas familias suas, turmarii militi* bellice tricies sexies mille : nam multas habuerunt uxores atque liberos:
5. Cum reliquis fratribus eorum per omnes familias Jissascaris valentissimi robore; octuagies septies mille, censu omnium ipsorum.
6 . Binjaminis: Belah, 8c Becer, 8c Jedihael tres :
7. Ac filii Belasst : Etzbon , 8c Huzzi, 8c Huzziel, & Jerimoth, Sc Hiri, quinque primores paternarum familiarum valentissimi robore: quorum census viginti duorum millium triginta quatuor.
8- Filii autem Beceri: Zemira, Sc Joflasch, 8cElihezer,8c Eljohenai, 8c Homri, Sc Jere- moth, 8 c Abija.Sc Hanathoth,Sc Halemeth, omnes hi filii Beceri -.
9. Quorum census per generationes eorum, per primores paterna: fanstli* fu*, valentium robore : vicies mille ducentorum.
10. Filii vero Jediha elis : Bilhan: Sc filii Bilhanis: Jehufch,& Binjamin, 3 c Ehud.Sc Cenahana, Sc Zethan, Sc Tharfchifch, 8c A- chischachar.
11. Omnes hi filii Jedihaelis per primores paternarum, valentissimi robore decies septies mille ducenti; apti ad procedendum in militiam bellicam.
12. Prxter Schupp*os, Sc Chuppsos cives urbis, iS Chuschasos natos in agro extero.
13. Filii Naphthali: Jachtziel, ScGuni, Sc jetzer, Sc Schallum, cum natis Bilhs.
14. Filii Menaschis Gilhacf: Asriel, quem peperit uxor Gilhadis (concubina uxor illius Syra pepererat Macirem, patrem Gilhadis ;
15. Macir autem acceperat uxorem, no- mineMahacam,sororem Chuppimi,8cSchup- pimh) & nomen secundi Tzelophchad; sue- riintque Tzelophchado fili*.
16. Peperit autem Mahaca,uxor Maciris filium,qu* vocavit eum nomine Pereschum, fratrem verö ejus nomine Scherefchum, cujus filii Ulam, Sc Rekem.
17. Et filii Ulami, Bedan : h i sunt in filiis Gilhadis, filii Maciris, filii Menaschis.
18. Soror autem ejus Hammoleceth; peperit Ifchhuchim, Sc Abihezerem, Sc Mach- l?.m, 'S Schemidahum.
19. Denique fuerunt filii Schemidahi : Achjan, Se Schecem, Sc Likchi, 8c Aniham.
ao. Filii lautem Ephrajimi: Schuthelach, & Bered filius ejus,8c Thachath filius ejus, 8c Elhada filius ejus, 8c Thachath filius ejus!
21. Et Zabad filius ejus , & Schuthelach | filius ejus, 8c Hezer, 8c Elhad : quos occiderunt homines Gathi, indigen* illius terr* , quum descendissent, ut caperent pecora illorum.
22. Quapropter luctu afflixit se Ephrajim pater illorum diebus multis : sed venerunt fratres ejus ad consolandum eum.
23. Tum congressus est cum uxore sua, qu» concipiens,peperit filium; Sc vocavit

nomen ejus Beriha,quod in afflictione fuisset propter familiam suam.
24. Et filiam ejus Scheeram, qu* *difica- vit Beth-Choronem inferiorem ,8c superiorem, & Uzenscheeram.
25. Item Rephachum, filium ejus, & Ke- schephum, 8c Thelachum filium ejus,8c Tha- chanem, filium ejus.
2 6. Illius filio Hadani, Hammihud filius ejus, Elischamah filius ejus.
27. Non filius ejus, Jeholchuah filius ejus.
28- Horum autem possessio, & habitationes sunt Bethel, Sc vili* ejus : Sc ab oriente Naharan, ab occasu vero Gezer.Sc vili* ejus. Sc Schecem cum villis ejus, usque ad Haz- zam.Sc villas ejus.
29. In locis vero Menaschitarum erant Bcth-Schean, Sc vili* ejus: Thahanac, Sc villa eius: Megiddo, Sc villa ejus : Dor, & villa ejus: in istis habitabant filii

Josephi, filii Jisraelis.
30. Filii Aschetis : Jimna, Sc Jischva,& Jischvi, Sc Beriha, ac Serach, foror horum.
31. Filii autem Beriha: Cheber,& Mal- chiel; hic pater suit Birzavith*.
zr.'Et Cheber genuitTaphletum, 8c Scho- merum,8cChothamum,Sc Schuham sororem horum.
33. Filii autem Japhleti: Pasach, Sc Binv- hal, ScHasvath :.hi fuerunt filii Japhleti.
34. Et filii Schameri: Achi, ScRohega, Je- chubba, Sc Aram, Sc Udem.
35. Filius autem Helerni, fratris hujus: Tzophach, Sc Jimnah.Sc Schelesch,& Ha- mal.
36. Filii Tzophadst:Suach,8c Charnepher, Sc Schuhal, Sc Beri, Sc Jimra:
37. Betzer, ScHod, Sc Schamma, 8c Schil- scha, Sc Jithran, Sc Beera.
38- Filii autem Jetheri: Jephunne,8c Pi- spa, Sc Ara, 12 “ Hulla.
39. Filii denique Hulla: Arach, Sc Chan- niel, Sc Ritzja.
40. Omnes hi filii Ascheris, primores familiarum paternarum lectissimi, valentissimi robore, primores principum : quorum census ad militiam bellicam, numerus virorum istorum vicies sexies mille.

CAPUT VIII.

Genealogia Binjaminis continuatur.

B lnjamin autem genuit Belahum, primogenitum suum, Aschbelem secundum, Sc Achrachum tertium,
2. Nocham quartum,Sc Rapham quintum.
3. (Fueritntque filii Belaho: Addar,Sc Ge- ra,8c Abihud.
4. Et Abischuah,Sc Nahaman,8c Achoach)
5. Et Gera, 8c Schephuphan, Sc Churam.
6 . Atque hi filii F.chudis •. hi sunt primores paternarum familiarum> habitatoribus Gehalst, qui curaverunt istos migrare in Mana- chatham.
7. Nam Nahamanem, Sc Achijam, Sc Geram > migrare jussit: quum genuisset Huz* zam>& Achichudem, Sc Schacharajimum.
8. Qui Schacharajim genuit in agtoMoa- bitarum, ex quo is dimisit illos : ex Chu- schima Sc Bahara uxoribus suis:
9, Genuit, inquam, ex Chodescha,uxore sua : Jobabum, Sc Tzibjam, Sc Mescham, Sc Malcamum.
t L

IO. Et Jehetcum, Schobjam St Mirmam:
hi filii ejus, primores paternarum familia- eacM erant.
Ex Chuschima autem genuit Achitu- bum, & Elpahaleni.
re. Filii vero F.ipahahs : Heber, St Mische- ham', & Scherr.ed ; is xdificavit Onuntem, Si Lodtmi, ac villas ejus.
13. ItemBeriha, & Schemah, fuerunt
primores paternarum familiarum, habitatoribus Ajdonis; hi fugaverunt habitatores Gathi.
E4- Achjo autem, Schaschak, 8c Jere- tnoth
15. Et Zebadia, Si Harad,'8t Heder:
16. Et Micae!, St J ischpa , Si Jocha, filii Berihse *.
17. Item Zcbadja , Si Meschuliam, Si Chizki, & Cheber:
fS. Et Jischmetai , & Jizlija, & Jobab, filii Elpahalis :
19. Item Jakim, Ac Zicri ,Sl Zabdi:
20. Et F.ljhenaj ,Si Tzillethai, Si Eliel:
1 1. Et Hadaja , St Bcraja, & Schimrath, filii Lebinthi:
ai. ItemJischpan, St Heber, & Eliel.
23. Et Habdon > & Zicri, Si Chanan:
Et Chananja , Sc Helam, 8t Hantho-
Et Jiphdeja, Sc Penuel, filii Schascha- Si Schecharja, Si
24. thij a.
25. ki:
i-6. Et Schamseheraj Hathalia.
27. Et Jaharcschja , Si Elija, 8t Zicri, filii Jerochami:
28. Hi primores paternarum samiliarnm, per generationes suas primores; hi, inquam , habitabant Jerufchalaimis.
29. Gib hone autem habitabant patet Gib- honis, cujus mori nomen Mahaca :
30. F.t filius ejus primogenitus Habdon , deinde Tzur, St Kifch» Si Bahal, Si Nadab.
3s. Et Gedor, & Achio, & Zeker.
32. Et Mikloth, qui genuit Schimeam: hi etiam ex adverso fratrum suorum, habitarunt Jerufchalaimis cum fratribus suis.
33. Ner autem genuerat Kischum , Si Kifch genuit Schattiern : Sc Schau! genuit Jehonathanem,, Si Malci-Schuham, St Abi- nadabum , St Eichbahalem.
34 Filius autem Jehonatbanis , Merib- Bahal, St Merib-Bahal genuit Micam.
35. Et filii Mic* : Pithon, Sc Melec, & Thaareah, & Achaz.
36. Achaz autem genuit Jehohaddam, & Jehohadda genuit Halemethum, & Hazma- vethum, 8 c Zimrin : Zimri verö genuit jMotzam.
37. Et Motza genuit Binham, cujus filius Rapha . cujus filius Xl-Hasa , cujus filius Ätze!,
3Ü- Atzeii autem fuerunt fex filii , quo- ixmn. ha-c nomina: Hazrikam , Bocru , 8c Jtfchmahel, Si Schenatja, & Hobadia , Si Char.am; omnes hi filii Atzeiis.
39, Filii ver» HeCcheki fratris ejus: Ulana primogenitus ipsius, Jehufch fecundus. Si JEJipheiet tertius •
40. Erant autem fiifi ukm viri valentes «tjfeorc. tendentes arcum . & abundantes fifitt, fk nepotibus, centum quinquaginta t ama«* y äuit Bmj misit.

CAPUT IX.

Officia Sacerdotum, & Levitarum recensentur , if ad Scbaulis genus reditur.

A C omnes quidem Jifraiilit* recensiti sunt, ut ecce scripti erant in libro regum Jisraelis : Jehud*i vero , ut quum deportati sunt in Babyloniam, propter praevaricationem suam.
2. Habitatores autem primi, qui inhabitant possessionem suam, per civitates suas; Jisraiilita:,Sacerdotes, Levit*, St Nethinaei.
3. Jerufchalaimis, inquam, habitarunt d filiis 'jehud*, Si e filiis Binjaminis > Si £ filiis Ephrajimi, ac Menafchis;
4. Huthaj, filius Hammihudis , filii Hom- ri, filii Imri , filii Bani e filiis Peretzi, filii Jehud*.

5. Et en familia Schelanxa Hafaja primogenitus , Sc filii ejus:
6. Et e filiis Zerachi , Jehuel , quorum agnati sexcenti nonaginta.
7. E filiis vero Binj aminis : Sallu , filius Me schul! ami, filii Hodavi*, filii Hasscnu*.
8. Et Jihneja, filius Jerochami, ac Eia, filius Huzzi, filii Micri;Sc Meschuliam, filius Schephatj*,filii Kehuelis, filii Jibnij*.
9. Quorum agnati per generationes suas nongenti quinquaginta fex: omnes hi viri primores paternarum familiarum , per familias paternas suas.
10. Item ex sacerdotibus > Jcdahja , Sc Jehojarib, Si Jacht :
11. Et Hazaria, filius Chilkij*, filii Me- schullami, filii Tzadoki, filii Merajothi,filii Achitubi, antecessor in domo Dei.
12. Et Hadaja filius Jerochami,filii Pasch- churis , filii Malcii* ; Sc Mabsaj, filius Ha- dielis, filii Jachzer* , filii MefchuUami, filii Mefchillemrthi, filii Immeris.
13. Quorum agnati primores familiarum paternarum suarum , mille septingenti, se- xaginta: valentes robore ai opus ministerii domus Dei.
14. Item ex Levitis : Schemahja, filius Chaschubi, filii Hazrikami, filii Chafcha- bj*> h filiis Merati.
1;. Et Bakbakkar, Cheresch, Sc Galal: Sc Matthanja, filius Mics , filii Zicri, filii Asaphi.
16. Et Hobadja , filius Schemahja filii Galaiis, filii Jedutijunis : 8c Berecja, filius As*, filii Elkan* , qui habitabat in villis Netophat*orum.
17. Et janitores: Schallum, ScHakkub, Sc Talmon , 8c Achiman : in quorum agnatis Schallum primarius erat :
ig. (Is hactenus in porta regis versus orientem sationem habet) illi sunt Janitores secundum castra Levitarum.
19. Schallum vero filius Kor* , filii Eb- jasaphi, filii Korachi, 8c agnati ejus 6 familia patris eius Korachit* in opere ministerii, observant limina ad tentorium : ut patres eorum juxta castra Jehov* observaverant adytum.
20. QuumFinchas filius Elhazaris antecessor pr*esset olim eis , cui Jehova adfuerat.
2J. Zecar j a filius Meschelemjs, janitor esi ostii ad tentorium conventus.
22. Hi omnes, qui electi fuerant in janitores per Unriea,ducenti<ko4«i«i .istos per
villas
Titetos«; flamerat T» feto fflte i). l’t$ tis ad d® 1 - percis U-h f critas 1 16
HiBUiie:
Ksf/,v!itre
MIS>>
i Ni*# yaiiii ji iiiinlis a.itw
©rl(p
oioiltsi
w Ctttt tp. Xa per inita iultniwa tum, & 0 jo. (Qu tlifei m, ji. Et Mi 3 jm imS: ai: pad Itera ä ri S3, frzsuntp
tj. Horam q
ttI8;ittM
Bcraiiali!
riSuocri
»e,
«Levius ies: iftirir JV GW Gibtaitm Mahaca: jf. ß E tode Tzu 1SA p.EtG
JI.(Qu siaa ipsi - Sttnint Ji 55. Ner Hth gen
a Fifa Aferii «.Itl ^311,1 Uia
«!a;
41.191
Kephrii,
tzel.
44 . A nmb Jifchma •Mihii

Csp,^
»t leitn, ilkut,
recensiti libro ir> tt tjum 'terptj-
es suis; itltinaii, arant 1 ,ki
iHom- m, filii
its'n pii-
illu.fe Hiffeca i.icfi, Iralliitiili- i Jitaiii, mshs •s ii riri perfr
ija, &
lii Me- thi,filii
Mch- a Ha- aii.ffi
igtnfi,se-
lSIBiifc
Cissihi-
StW:
Ziciiiffi
nabji ® c;ii,S» it is sil
BakkA
miß»
rersiu
Janito-
ilii Eb- i i fani miniili- utfi- fervi«-
uittct!-
idfuerat.
tijanito- 1?«J«
#«

villas suas recensitos, istos ordines inquam, statuerat David , Sc Schern uel videns, in stato munere ipsorum :
23. Ut ipsi, 8c filii eorum adstantes portis ad domum Jehovx, ad domum tentorii per custodias,
24. In quatuor plagas essent janitores; orientem , occidentem, aquilonem, 3 c austrum versus:
2;. Et agnati eorum per villas suas habitantes , venirent septimo quoque die in sua tempora cum illis.

2 6 . Nam in stato munere sunt, quatuor potentiliimi janitorum illi Levitae , Sc praesunt cubiculis , ac thesauris dormis Dei;
27. Et circa domum Dei pernoctant :n am illis incumbit custodia , Sc praesunt aperturae : Sc quidem singulo quoque mane.
28. Ex his quoque praesunt instrumentis ministerii: nam certo numero inferunt ea, ut certo numero depromunt ea.
29. Nam ex illis alii constituti sunt super instrumenta illa , etiam super omnia instrumenta sacra: alii super similam, Sc vinum , Sc oleum, Sc thus, Sc aromata.
30. (Quamvis ex filiis sacerdotum sint Artifices unguenti ex ipsis aromatibus.)
31. Et Matthithja ex Levitis, is eft primogenitus Sebalium! Korachaei : ex stato munere prxest operi rerum ex cacabo.
32. Item h filiis Kehathitis agnatis ipsorum, praesunt pani dispositionis; adaptando unoquoque sabbatho.
33. Horum quoquo ipsi sunt musici; primores paternarum familiarum inter Levitas in cubiculis degentes immunes : quia in- terdiu 8c noctu, illorum efl versari in suo opere.
34. Isti primores paternarum familiarum inter Levitas, per generationes suas primores : isti, inquam, habitant Jeruschalaimis.
3 5. Gibhone ergo habitaverant pater Gibhonitarum Jehiel, cujus uxori nomen Mahaca:
2(5. Et filius ejus primogenitus Habdi, deinde Tzur, 8c Kisch, 8c Bahal, Sc Ner, & Nadab.
37. Et Gedor, & Achjo, Sc Zecarja, & Mikloth.
38. (Qui Mikloth genuit Schimanum) hi etiam ipsi ex adverso fratrum suorum habitarunt Jeruschalaimis cum fratribus suis.
39. Ner autem genuerat Kischum ; & Kisch genuit Schattiern : & Schau! genuit Jehonathanem, Sc Malci-Schuham, Sc Abi- nadabum, & Eschbahalem.
40. Filius autem Jehonathanis Merib-Ba- hahSc Merib-Bahal genuit Micam.
41. Et filii Micae : Pithon, Sc Melec, Sc Thachreah, Sc Achaz.
42. Achaz autem genuit Jahram , & Ja- hra genuit Halemethum, Sc Hazmavethum, Sc Zimrin; Zimri autem genuit Motzam.
43. Et Motza genuit Bmham; cujus filius Rephaja > cujus filius Elhasa, cujus filius A- tzel. ^
44. Atzeli autem fuerunt fex filii: quorum hxc nomina ; Hazrikam , Bocru, Sc Jilchmahel,& Scheharja.Sc Hobadja,8c Cha- »an: hi filii Atzelis.

CAPUT X.

Schaicl fepropria mana occidit, 2 T caput ejus ex acie, Daponis ereptum d labe fellitis sepelitur .

P Elischthicrs autem pnefiairtibns contra Jisraistera ; fugerunt Jifraelitae met» Pclifchthxorum , cecidmsitque confossi is» monte Gilbohx :
2. Ubi affeqtwti Pelifchthaei Schaufetn» Sc filios ejus ; percusserunt Pelisihthsi Jo- nathanem, Sc Abinadabum, & Malcilchu- ham , filios Schatrlrs.
3. Ingravescente vero prarRo in Schativ lem, invenerunt eum jaculartes araijtimmt- qne a jaculatoribus.
4. Quapropter, quum edixisset Schaut armigero suo , stringe gladium tuum > Sc transfode me itio , ne venientes praeputiati isti, illudant mihi, Sc noluisset armiger ejus (reverebatur enim valde cum) arrepto Schau! gladio suo» irruit in citra.
5. Tum videns armiger e jus movi Schattiern ; irruit ipse quoque in suum gladium » ut moreretur.
6 . Sic mortuo Schaute, Sc tribus filiisejus, Sc omnibus domesticis eius paritermortuis:
7. Videntes omnes Jifraelitae , qui habitabant circa convallem illam, fugifle Jlfraeli- tas, Sc mortuos esse Schaulem ‘, ac filios ejus; derelictis civitatibus suis fugerunt, Sc venientes Pelifchthxi, habitarunt in eis.
8. Fuit autem postridie, quum vertisient Pelischthxi ad spoliandum confossos ; ut invenirent Schaulem, & filias ejus prostratos in monte Gilbohx.
9. Quem ubi spoliässent , deportarunt caput ejus , Sc arma ejus : miscruntque in terram Pelifchthaeorum circumquaque , ati nunciandum apud terricula sua, & apud populum.
10. Et deposuerunt arma ejus m aede deorum suorum ; caput vero ejus affixenmt inx de Dagonis.
11. Sed audientes omnes habitatores Ja- beschi Gilhadis, quicquid fecerant Pelisch- thaei Schauii.
12. Surrexerunt omnes viri strenui : Sc assumptum corpus Schaulis, Sc corpora filiorum ejus, intulerunt Jabefchum: Sc sepelientes ossa eorum sub quadam queren Ja- beschi, jejunarunt septem diebus :
13. Itaque mortuus est Schaal propter praevaricationem suam , qua prxvaricatus est contra Jehovam , eo quod non obser- vasset verbum Jehovae : atque etiam quod consulere Pythonem quaesiisset.
14. Quod non requisivisset Jehovam, ideo morte affecit eum ; Sc avertit regnum ipsum ad Davidem, filium Jischai.

CAPUT XI. '

Inauguratio , 15 heros Davidis , ejnfque abstinentia.

N Am congregati sunt omnes Jifraelitae ad Davidem Chebronem, ut dicerent, ecce os tuum, Sc caro tua fumus.
2. Plane antehac,etiam quum esset Schau! rex, tu eras , qui educebas , Sc reducebas Jisraelem: denique dixit Jehova Deus tuus tibi, tu pasturus es populum meum Jisraelem > Sc tu praesuturus es antecessor populo meo JUraeli,
T 3 3. Ve-

. Venerunt quoque omnes leniores Jif-
„J — s^ii^hrnnem . auihuscum
taelis ad regem Chebronem , quibufcum
pepio-it David foedus Chebrone coram Jehova: & unxerunt Davidem in regem super Jisraelem , secundum verbum Jehova per Schemuelem.
4. Profecto autem Davide cum toto Jubele Jeruschalaima , ea erat Jebus (nam ibi Tebusxi erant ex habitatoribus terra:.)
5. Dixerunt habitatores Jebusi Davidi, non es venturus huc: led cepit David arcem Tzijonis. ea eß civitas Davidis.
< 5 . Dixerat enim David, quisquis percusserit Jebusieum primum .futurus est primarius, Zi princeps: quare ciun ascendisset primum Joab, filius Tzeruja, fastus est primarius.
7. Postea habitabat David in ea arce: idcirco vocarunt eam, civitatem Davidis.
8- Nam exstruxit civitatem ipsam circumquaque, tam munitionem, quam circuitum ejus : Joab vero instauravit reliquum civitatis.
9. Sic pergebat David continenter crescere; quia Jehova exercituum erat cum eo.
10. Hi autem sunt primores robustissimorum, qui fuerunt Davidi, qui fortiter fe gesserunt cum eo pro regno ejus , 'S cum toto Jilraele ad efficientium , ut regnaret : fecundum verbum Jehovae, quod promiserat Jifraeli.
Et ex his numerus robustissimorum ,
ai. Horum trium supra alios duos honoratissimus,ideo fuit illis princeps : at usque ad illos tres non pervenit.
22. Benaja, filius Jehoiadahi,filius viri stre ' nui, magnus rebus gestis e Kabtzcele: hic percussit duos valentissimos Moabitas , 8c idem descendens percussit quendam leonem in medio cisterna:, tempore ni vis.
23. Idem quoque percussit virum suendam/Egyptium» virum procerum, quinque cubitorum , quum in manu ipsius fEgyptil esiet hast! , par jugo textorum , descendit ad eum baculo, Lc arripiens hastam e manu sEgyptii, interfecit eum hasta ipsius.
24. H*c fecit Benaja, filius Jehojadahi: qui erat nominatus inter hos tres robustissimos.
25. Supra triginta eccc honoratus erat, quamvis ad illos tres non pervenerit ; quamobrem praeposuit eum David satellitio suo.
26. Item e robustissimis copiarum; Ha. fiel , frater Joabi, Elchanan, filius Dodonis , e Beth-Uechemo.

27. Schammoth Harorita, Cheletz Pe- lonseus.
28. Hira , filius Hikkefchi, Tckohaeus, Abihezer Hanathotha&s.
29. Sibbecai Chufchathams, Hilaj Acho- chaeus.
30. Maharaj Netophathaeus, Cheled, fi-
qui erant Davidi: Jafchobham, filius Chach -1 hus Bahana Netophathaus. .
monsi, primarius tribunorum : hic vibravit) 3 r - Itliaj > filius Kiba; c Gibha Bmjami- hastam suam in trecentos, quos confodit, 1 nitarum : Benaja Pirhathonites.
Vice uni.
12. Post hunc vero Elhazar, filius Dodonis Achochai: hic erat inter hos tres robustissimos.
13. Ipse erat cum Davide Paf-Dammimis
32. Churaj ex una vallium Gahafchi , Abiel Harbathxus.
33. Hazmaveth-Bachurimanus, Eljachba Schahalbonites.
34. E filiis Hafchemi Gizonits Jonathan,
quum essent Pelifchthai connreeati illuc ad filius Schagae Hararit*
bellum, ubi erat portio agri, plena hordei, &] populus fugerent metu Pelischthaeorum.
14. Stiterunt autem se in medio illius portionis , ut liberarent eam, ac percusserunt Pelisehtharos : fic servavit Jehova conservatione magna.
15. Praeterea descendentes tres isti supra triginta primarii e quadam rupe adDavidem, ad speluncam Hadullami: quum castra Peli- schthaorum metarentur in convalle Kaplia- jeorum:
16. Nam David tunc agebat in suo propugnaculo : statio autem Pelischthaeorum tunc ad Beth-Lcchemum.
17. Qiuimque desiderio motus David, diceret, ofi quis bibendam daret mihi aquam,
e cisterna Beth-Eechemi, quae esi ad portam : phat Mithnaeus.
18. Perruperunt tres isti per castra Peli- ' 44. Hu/.zija Hase
33. Achajam, filius Sacaris Hararita, Eli- phal, filius Uris.
36. Chepher Mecerathsus , Achija Pe- lonaeus.
37. Chetzro Carmelita , Naharai , filius Ezbai.
38. Joel, frater Nathanis , Mibchar, filius Hagri.
39. Tzelek Hammonita : Nachrai Bero- thita , armiger Joabi, lilii Tzeruja.
40. Hjra Jithraus, Gareb Jithraus,
41. Urija Chitthaeus, Zabad, filius Achlai.
42. Hadina , filius Schiza Keubenita , primarius Keubenitarum; attamen superiores eo triginta.
43. Chanan, filius Mahazx , & Joscha-
htherataus, Schamah.Sc
fchthaorum > & haustam aquam e cisterna I Jehiel, filii Chothami Haroherita.
Beth-Lechemi, quae esi in porta,deportantes attulerunt ad Davidem; quam noluit bibere David, sed effudit eam Jehovae.
19. Dicebat enim, absit mihi a Deo meo, ut faciam hoc, an sanguinem virorum istorum biberem, ineuntium periculum vitae sux? nam periculo vitae suae attulerunt eam, ideo noluit bibere illam: haec fecerunt tres illi potentissimi.
20. Deinde Abischaj,frater Joabi, ipse erat primarius hortlm trium, hic quoque vibravit
a -—-
45. Jedihael, filius Schimri , & Jocha, frater eius Thitzsius.
46. Eliel Hammachavim, & Jeribai, & Jo- schavia, filii Elnahami, & Jithma Moabita:
47. Eliel, & Hobed, 8c Jalusiel Metzo- bajani.
e»t; led non fuit ei nomen inter illos tres:
0'sp
ik'Mi
'iilsuiii
'ilkiiui jiaet, St
ilfflii' valentß! instructi ut faciei capras i </. Ha Hab terti to. Mif . ii. Hatt ii, /ocii it Jirm
BB,
H.Hitft pipeiaeffl ali« io i nili »i Itiam um
aitsi»!» i odis«
i 0» iris, it ’
mb tdE
loquutus ad me, u
animus a; fniituti juia in » jonsn no ' 4 Tui mumm I ü Davi) psr.pax enim te 8t coni tfJl
twtra S;i, Wmtilfe ethBi; PÄ« teat
tni t
]oai
W.V
liuS

CAPUT XII.

Copix Davidem spuutx.

H I verö sunt , qui venerant Tziklagura ad Davidem > adhuc exclusum metu trecentos, quos confo-) Scbaulis , filii Kischi : qui cum illis ro- bustissimis suerunt, adjutores bellorum ejus.
vidi s robore pttfti tU Kniek
2, Ar>

Ds hono-
UlP!«i
viristie-. :ek:!iii «as, j[leonem
i qntn- quinque
Egyptii scemlit e nullius, lidihi: wstiffi-
os tnf, «neiit:
>1 fattfi-

w; Hi iwDo4
eietz P{.
iota, : Acho- edi fi- njami. asehi, ■1'HcMja
Mjiift- liiäiiii sk, fili,
ras,
rasAÄ
echm»,
i/öptn»
fischt-
Jodn,
rfoato
Mao-
jilijm in mtt« illis to- sn ejus.
< 7 ap. 12
2. Armati arcu, dextrorsum St sinistrorsum petentes lapidibus , sagittis jaculantes srcuaex agnatis Schaulis e Binjaminitis.
3. Primarius Achihezer , deinde Joafch, filii Schemah* Gibhani , Sc Jeziel , 8c Pelet, filii Hazmavethi , & Beraca, &c Jehu Hanathothanus.
4. (Jifchmahja vero Gibhonita, robustissimus inter hos triginta erat - ideoque pr*- «rat his triginta,) Kc Jirmeja , & Jachazieh St Jochanan,Sc Jozabad Gederanus.
f, Elhuzaj, & Jerimoth , Si Behalja, St Schemarja , 8c Schephatja Charuph*us :
6 . Elkana, St Jifchija > & Hazareel > St Johezer , 8c Jaschobham Korachsei:
7. Et Joheia , St Zebadja , filii Jerocha- Ini e Gedore.
8- Etiam i Gaditis secesserunt ad Davi- dem > ad propugnaculum illud in desertum, valentes robore ; viri militares ad bella ejus, instructi clypeo, Lc scuto : quorum facies ut facies leonis erant , 8c similes erant capreis in montibus pernicitate.
9. Hezer primus, Hobadia secundus , E- liab tertius.
10. Mischmanna quartus, Jirmeja quintus.
11. Hatthaj sextus, ElieI septimus.
Ij. Jochanan octavus, Elzabadnonus.
13. Jirmeja decimus , Macbanaj undecimus.
14. Hi b Gaditis primores militi* .unusquisque in centenos , qui minimus > & qui maximus in millenos.
15. Hi, inquam , sunt qui traiecerunt Jardenem mense primo, quamvis exundaret supra omnes ripas suas: & fugaverunt omnes incolas convallium ad orientem, & ad occidentem.
16. Quum autem venirent b filiis Binia- minis, St Jehud* usque ad istam munitionem ad Davidem,
17. Egressus est David obviam eis; 8c loquuttis, dixit eis, si pacis animo venitis ad me , ut iuvetis me , erit mihi vobiscum animus adunatus: sed si ad decipiendum me prodituri hostibus meis , quum non sit injuria in manibus meis, relpiciat Deus majorum nostrorum, St reprehendat.
18. Tunc spiritus induit Hamafajum, primarium horum tribunorum : ut diceret ; tibi Davicj, Sc comitibus tuis, fili Jischai ßt pax, pax tibi, St pax adjuvantibus te,adjuvat enim te Deus tuus : sic suscepit eos David, St constituit eos inter primores turmarios.
19. E Menafchitis autem defecerunt ad Davidem , quando venit cum Pelischthxis contra Schaulem ad prxlium, sed non juverunt illos ; nam de consilio dimiserant eum Satrap* Pelischthxorum , dicendo, periculo capitum nostrorum deficeret ad dominum suum Schaulem.
20. Quum rediisset Tziklagum , defecerunt ad eum £ Menafchitis Hadnach , St Jozabad, 8c Jedihael, St Micael, 8c Jozabad , St Elihu, St Tzillethai, qui erant Chiliarchi apud Menafchitas:
21. Hi quoque fuerunt adjumento David! adjuncti turmx ejus , nam valentes robore erant omnes : quapropter fuerunt prsfecti in ejus militia.
22. Quin etiam opportuno quoque die veniebant ad Davidem , ut juvarent eum:
donec exercitus redderetur magnus , ut exercitus Dei.
23. Hi vero numeri primariorum inter expeditos ad militiam venerunt, ad Davidem Chebronem; ut averterent regnum Schaulis ad eum > fecundum prxstitutum Jchovat.
24. Filii Jehud* ferentes dypeum , Sc spiculum, sexies mille octingenti, expediti ad militiam:
23 E filiis Schimhonis, valentes robore» ad militiam, septies mille centum:
2Ä. E Levitis, quater mille sexcenti:
27. Et Jehojadah,qui antecessor erat Aha- ronitis; St cum eo ter mille septingenti -.
2%. Et Tzadok adolescens , valens robore ; 8c famili* patern* ejus principes, vi- ginti duo:
29. Item e Binjaminitis agnatis Schaulis ter mille : nam adhuc multi illorum observabant observationem domus Schaulis:
30. Et exEpbraiimitis , vicies mille qctin- ginti, valentes robore, viri nominati per familias paternas suas.
31. Et e dimidia tribu Menaschis, octo- decies mille: qui expressi erant nominibus» ut venirent ad constituendum regem Davidem >
32. Et b filiis Jissascaris , noscentes scite tempora , ut noscerent Jisraelit* »quid fil/i faciendum esset: primores illorum ducenti , quorum omnium fratres ex prxstituto eorum agebant.
33. EI Zebulunitis prodeuntes in militiam, instructi ad bellum omnibus armis bellicis» quinquagies mille .-etiam ordinibus servandis exerciti integro animo.
34. Et 4 Naphthalins , prxfedti mille 2 quibufcum clypeati, St hastati tricies septies mille.
3;. Et b Danitis instincti ad bellum vicies octies mille sexcenti.
36. Et ex Ascheritis .prodeuntes in militiam , ordinem servando bellicum, quadragies mille.
37. Et ex transjardenanis, ex Reübenitis, Sc Gaditis, atque ex dimidia tribu Menaschis, cum omnibus armis militi* bellicae» centies vicies mille,
38. Omnes hi viri bellatores , ordines aciei servantes ; animo integro venerunt Chebronem, ad regem praeficiendum Davidem toti Jisraeli.- quinetiam totius residui Jisraelitarum animus unus erat , ad regem constituendum Davidem.
39. Hi fuerunt ibi cum Davide diebus tribus, comedentes 8c bibentes: quia praeparaverunt eis fratres eorum,
40. Atque etiam propinqui illorum, usque ä Jissafcare , Sc Zebulune , 8c Naphth ali advehebant panes asinis, Sc camelis, St. mulis, St bobus, cibum, farinam, palathas, Sc uvas passas, vinumque, & oleum, boves, pecudesque copiosd; qui a l*titia erat in Jisraele.

CAPUT XIII.

Deportatio areat » partim felix , partitn
infelix.

Einde iniit consilium David cum chiliarchis , & centurionibus, omnibvsfque antecessoribus .'
2. Et dixit David toti congregationi Jis- raelis, si vobis bonum > Sc i Jehova Deo no- T 4 stio

Cap,
1415.'
stro videtur t JJe, passim dimittamus ad fratres nostros , qui reliqui sunt per omnes regiones Jisraelitarum> 8t cum eis ad sacerdotes , St I,evitas per civitates , St suburbana eorum, ut congregentur ad nos.
3. Ita divertamus arcam Dei nostri ad nos: nam non requisivimus eam diebus Schaulis.
4. Dixerunt autem tota congregatio illa, faciendum esse ita : nam recta videbatur res illa in oculis totius populi.
5. Congregavit ergo David ex totojis- raele , ä Schicore /Egypti , usque qua venis Chamatbam ; ad deducendum arcam Dei i Kirjath-Jeharimis.
6 . Quumque ascendisset David cum toto Jisraelem, Bahalam, five Kirjath-Jeharima, quse fnt Jehud*, ad deducendum inde arcam Dei Jehov», insidentis Cerubinis, cujus invocatur nomen .-
7. Imposuerunt arcam Dei plaustro novo deportandam e domo Abinadabi: Huzza St Achjo ducentibus plaustrum.
8. David autem , St omnes Jifraelitx , prae lxtitia gestiebant coram Deo totis viribus > tam canticis, quam citharis , St nabliis, St tympanis, St cymbalis, atque tubis.
9. Sed quum venissent ad aream Cidonis usque , extendit Huzza manum luam ad prehendendum arcam : quia dimoverant eam boves.
10. Quamobrem accensus ira Jehova in Huzzam , percussit cum, eo quod extenderet manum suam ad arcam; ita ut moreretur ibi coram Deo.
11. Displicuit autem Davidi , quod irrupisset Jehova irruptione in Huzzam:quapropter vocat quisque locum illum , rupturam Huzza: usque in hunc diem.
12. Et timuit fibi David a Ded die illo , dicens ; quomodo introducerem ad me arcam Dei:
13. Neque abduxit David arcam ad se in civitatem Davidis; sed curavit, ut ea diverteret in domum Hobed-Edomi Gitthaei.
14. Considente autem arca Dei apud familiam Hobed-Edomi, in domo ejus tres menses ; benedixit Jehova familia: Hobed- Edomi , St omnibus, quae erant ei.

CAPUT XIV.

Amicitia Davidis cum Chiramo : ejus filii ,
ifj viBoria contra Velifichtk&os.

Isit autem Chiram, rex Tyri legatos ad Davidem; lignäque cedrina , St latomos, ac fabros lignarios, ad exstruendum ipsi domum -.
2. Quum expertus esset David a Jehova stabiliri fe in regem super Jisraelem : quia sursum extollebatur regnum ejus, propter populum ipsius Jisraelem.
3. Accepit deinde David adhuc uxores Je- ruschalaimis , genm'tque David adhuc filios, St filias.
4. Atque haec sunt nomina eorum, qui nati sunt ei Jeruschalaimis : Schammuah , St Schobab , Nathan , St Schelomoh :
5. Item Jibchar, St Elischuah, St Elpelet,
< 5 . Et Nogah, St Nepheg, 8t Japhiah,
7- Et Elischamah,8tBeeljadah,8t Eliphelet.
8- Audientes autem Pelischthaei unctum esse Davidem in regem super totum Jisraelem , ascenderunt "omnes Pelischthaei ad quaerendum Davidem: quod audiens David, processit ante eos.
9. Quum enim Pelischthxi venissent > 8c diffusi essent per convallem Raphaaiorum ;
10. Consuluerat David Deum , dicendo; an ascensurus sum contra Pelischthxos, 8c traditurus es eos in manum meam t St edixerat ei Jehova, ascende, nam traditurus sum eos in manum tuam.
11. Ascendentibus itaque illis Bahal-Pe- ratzima, percussit eos ibi David , ac dixit David ; rupit Deus inimicos meos, manu mea, ut eruptione aquarum : idcirco vocant nomen loci illius Bahal-Peratzim.
12. Nam dereliquerant ibi deos suos : qui, edicente Davide , exusti sunt igne.
13. Pergentes autem iterum Pelischthxi diffusi erant in ea convalle :
14. Q1.tum consulenti iterum Davidi Deum, edixit ei Deus , ne ascendito post eos : diverte ab eis , postea aggredieris eos ex adverso mororum.
15. Et esto, quum audieris sonum quen- dam incessüs in cacuminibus mororum, ut tunc prodeas in pnelium : prodierit enim Deus ante te, ad percutiendum castra 1 ’e- lischthaeorum.
1 6. Itaque fecit David , quemadmodum prveeperat ei Deus St percusserunt castra PelischthKorum inde a Gibhone, Gezerum usque.
17. Sic abiit fama Davidis per omnes regiones ; St Jehova indidit metum ejus omnibus gentibus.

CAPUT XV.

David exultabundus arcam comitatur > (fi
a Micala contemnitur.

Q Uum autem fecisset sibi David domos _in civitate sua; St parato loco arcae Dei, tetendisset ei tentorium :
1. Tum dixit David, non sunt laturi arcam Dei nisi Levit» : quia ipsos elegit Jehova , ad ferendum arcam Dei , St ministrandum ei, usque in seculum.
3. Itaque congregans David omnes Jifra- elitas Jeruschalaima: ad deducendum arcam Jehova: , in locum ejus, quem paraverat ei:
4. Collegit David filios Aharonis, St Levitas istos'.
5. E filiis Kehathi; Urielem principem, St agnatos ejus, centum viginti.
6?E filiis Merari; Hasaiam principem, 8c agnatos ejus, ducentos viginti.
7. E filiis Gerschomi; Joelem principem, St agnatos ejus , centum triginta.
8. E filiis Elitzaphanis ; SchcmahjartJ principem, 8t agnatos ejus , ducentos.
9. E filiis Chebronis; Elielem principem, St agnatos ejus, octoginta.
10. E filiis Huzzielis ; Hamminadabum principem, St agnatos ejus, centum duodecim.
11. Tunc vocavit David Tzadokum, & Ebjatharem’ Sacerdotes ; ac Levitas istos Urielem, Hafajam , St Joelem, St Sche- mahjam , St Elielem, St Hamminadabum:
11. Et edixit eis, vos primarii paternarum familiarum inter Levitas , sanctificate vos ipsos, St agnatos vestros , ut deportetis arcam Jehovr.Dei Jifraeli« iu lotum, quam praeparavi ei.

Cap 16
K
vul,
.St
.ii
■r t .
VO'
pol
toj
31 , Ü
enim

It
wli«
castri
em
sre-
ora-
,'d
Imms
ici
ituii-
ejit^
ijisra-
.arcam
Eiatei:
StLe-
cipem,
pe», St
ich««,
ii/am
os.
pem,
labui
duo
am, & is ite
st Sehe
dabo»; ernarun cate M jportetis mp m
ij.Qt«!

13. Quia principio vos non feciflis h<cc: irrupit Jehova, Deus noster in nos, quum non requireremus eum rite.
14. Itaque sanctificaverunt se Sacerdotes ac Levitae, ad deportandum arcam Jehovae, Dei Jifraelis :
1^. Et tulerunt Le vitae arcam Dei,quemadmodum praeceperat Mosche ex verbo Jehovae ; humero suo vectibus sibi impositam.
1 6. Edixit quoque David principibus Le- vitarum, ut instituerent agnatos ipsorum musicos cum instrumentis musicis , nabliis , citharisque ac cymbalis .- resonaturos ex. tollendo vocem cum laetitia:
17. Instituerunt ergo Levitz illi Hema- nem, filium Joeiis , & ex cognatis ejus Asaphum, filium Berecjae, 8c e Meraritis cognatis suis Ethanem , filium Kuschajae ,
ig. Et cum ipsis cognatos ipsorum secundanos , Zecarjam, Lenem, & Jahazielem, 8c Schemiramothum, & Jechielem, 5 c Hunnim, Eljabum, &c Benajam,& Mahasejam, & Mat- : thithjam, & Eliphelem, & Miknejam , & Hobcd-Edomum, ac Jehielem janitore».
19. Ac musici quii.m isti, Heman, Asaph & Ethan; cymbalis chalybeis resonabant .-
20. Et Zecarja, Sc Haziel,& Schemira- moth , & Jechiel, Sc Hunni, & EJjab, Sc Mahaseja, Sc Benaja ; cum nabliis acuta; symphonia .-
21. Matthithja vero, Sc Eliphele, & Mik- neja, 8c Hobed-Edom, & Jehiel,& Hazazja; cum citharis gravi symphonia praeerant.
22. At Cenanja, princeps Levitatum, quibus incumbebat munus portandi!, erudiebat de munere portandi, quia peritus erat.
23. Berecja autem, Sc Elkana janitores adst antes arcae.
24. Et Schebanja,& Joschaphat,& Netha- neel, 8cHamasaj, & Zecaria,<k Benaja, ac E- iihezer Sacerdotes, clangentes tubis, anteibant arcae Dei. postea Hobed-Edom, 8cje- Chija, janitores sequebantur arcam.
25. Deinde erat David cnm senioribus Jifraelis Sc Chiliarchis ; procedentibus ad deducendum arcam foederis Jehovae I domo Hobed-Edomicum laetitia.
2 6. Erat autem, cum levaret Deus Levitas, gestantes arcam foederis Jehovae; ut sacrificarent septenos juvencos, Lc septenos «rietes.
27. Ita David paludatus pallio byssino, & Omnes Levitas gestantes arcam, & musici, atque Cenanja, qui princeps erat muneris portandi, musicam exercentes, (Davidi autem impositum erat amiculum lineum.)
2g. Denique omnes Jisraelitx deducebant arcam foederis Jehovz cum clangore, & sono buccinx , tubisque , ac cymbalis : .resonantes nabliis , 8c citharis.
29. Fuit autem arca foederis Jehovz intrante , in civitatem Davidis, quum Mical filia Schaulis prospectans per quandam fenestram , videret , regem Davidem saltantem , Sc gestientem , ut sperneret eum cum «mmo suo.

CAPUT XVI.

Arca in tabernaculo fcedens conftituta , canitur Psalmus sos. 'S Pfa/. (j6.

Q Uum itaque intulissent arcam Dci,8c sta- .tuissent tam intra tentorium illud quod tetenderat ei David obtulerunt holocausta, Lc eucharistica coram Deo.
2. Deinde postquam absolvisset' David offerre holocaustum, & eucharistica, benedixit populo innomine Jehovz.
3. Et impertitus est unicuique Jisraelitx, tam viris, quam mulieribus : viritim tractam panis unam, Lc frustum carnis > Lc lagenam vini.
4. Tunc disposuit coram arca Jehovz ä Levitis ministros ; tam ad praedicandum, quam ad celebrandum , Lc laudandum Je- hovam, Deum Jifraelis ;
5. Asaphum primarium , Lc secundum ab eo Zecariam; Jehielem , Sc Schemiramothum , Lc Jechielem , Lc Matthithjam, Lc Eljabum, LcBenajam, 8c Hobed-Edomum, Ac Jehielem cum instrumentis nabliorum, Lc cum citharis (Asaph autem cymbalis resonabat.)
6. Benajam vero, Lc Jachazielem Sacerdotes , cum tubis jugiter coram arca foederis Dei.
7. Tunc eodem die tradidit David primum hunc p[almum ad celebrandum Jehovam, in manum Asaph!, Lc cognatorum ejus.
g. Celebrate Jehovam,proclamate nomen ejus, notas facite in populis actiones ejus.
p. Canite ei, psallite ei , confabulamini de omnibus mirabilibus ejus.
10. Laudibus vos efferte in nomine sancto ejus, Ixtetur animus quaerentium Jehovam.
11. Requirite Jehovam, Lc robur ejus; quxrite faciem ejus jugiter.
12. Recordamini mirabilium ejus, quae fecit , prodigiorum ejus, Lc judiciorum oris ejus.
13. O femen Jifraelis, fervi ejus ; filii Ja- hakobi, electi ejus.
14. Hic efi Jehova, Deus noster •• in tota terra judicia ejus sunt.
15. Recordamini in seculum foederis ejus; in mille xtates verbi , quod prscepit.
itf. Quod pepigit cum Abrahamo, Lc ju- ' ramenti ejus cum Jitzchako :
17. Quod stabilivit etiam Jahakobo i« statutum : Jisraeli in foedus perpetuum;

ig. Dicens, tibi daturus sum , terram Cenahanis, funiculum possessionis vestrx :
iq. Quum essetis homines pauci, plani pauci, Lc inquilini in ea.
20. Nam itabant a gente in gentem, Lc ä regno in populum alium.
21. Non permisit cuiquam opprimere cos; etiam reprehendit propter eos reges, dicens-.
22. Ne attingitote unctos meos,& prophetas meos ne afficitote malo.
23. Canite Jehovz tota hzc terra : aa- nunemte de die in diem salutem ejus :
24 Narrate in gentibus gloriam ejus, ia omnibus populis mirabilia ejus.
25. Nam magnus Jehova, Lc laudandu» valde, Lc revereiidus efi supra omnes deos.
2 6. Qpia omnes dii populorum sunt idola« Jehova vero coelos fecit;
27. Decor & majestas coram eo,robur Se gaudium in loco ejus.
2g. Cedite Jehovz familix populorum, cedite Jehovz gloriam Lc robur:
29. Cedite Jefiovx gloriam nominis eius: afferte rmi«us, Lc venite in conspectum e- T 5 M.'

I. CHR ONI CORUM.
C3p.16.r7.
jus : incurvate vos, honorem habentes, Jeho- v* in decore sanctitatis.
30. Formidate a conspectu eius tota terra: Etiam stabilietur orbis habitabilis,ne dimoveatur.
31. Lactabuntur coeli, & exsultabit terra; ac dicent in gentibus, Jehova regnat.
32. Perstrepet mare,St quod ipsum implet, exsultabit ager,St quicquid in eo est.
33. Tunc'cantabunt arbores silvae obpra:- sentiam Jehova;, quum advenerit ad judicandum terram.
34. Celebrate Jehovam, quoniam bonus eß-, quoniam in (eculum benignitas ejus.
35. Et dicite,serva nos Deus salutis nostrae, & congrega nos.Sc libera a gentibus; ad celebrandum nomen sanctum tuum , St laudationibus commendandum nos in laude tua.
36. Benedictus Jehova, Deus Jitraelis ä se- culo usque in seculum: tum dixerunt totus populus,Arnen,8c laudem Jehova;.
37. Reliquit autem illic David coram arca foederis Jehovae Asaphum,8c cognatos ejus; ad ministrandum coram arca jugiter , prout ©pus erat in diem quotidie.
38. Et Hobed-Edomum, 8t Chofam cum fratribus ipsorum , sexaginta octo ; Hobed- 'Edomum,inquam, filium Jedithunis,8t Chofam in Janitores.
39. Tzadokum vero Sacerdotem, St cognatos ejus Sacerdotes coram tabernaculo Jehovae in excelso,quod erat Gibhone:
40. Ad offerendum holocausta Jehovae, in altari holocausti jugiter, quolibet mane St vespere: St adsirastandum quicquid scriptum eß in lege Jehovae , quod imperavit Jisraeli:
4r. Et cum eis Hemanem.St Jeduthunem, 8t reliquos selectos,qui expressi sunt nominibus ; ad celebrandum Jehovam, quoniam in seculum eß benignitas ejus;
42. Penes ipsos autem Hemanem, St Jeduthunem , tubas St cymbala pro resonantibus, Lt instrumenta musica Dei: filios vero Jedu- thunis ad januam.
43. Denique abierunt totus populus quisque domum suam, reversus autem est David ad benedicendum domui suae.

CAPUT XVII.

Cogitanti Davidi modificare domum Domino,
prom ittitur filius,qui illam modificabit, unde gratias agit.

F Uit autem > qiium desideret David domi suae,ut diceret David Nathani prophetae, ecce ego habito in domo cedrina, dum arca foederis habitat sub aulaeis.
2. Dixit vero Nathan Davidi, quicquid eß in animo tuo fac; nam Deus ipse tecum efi.
3. Sed fuit nocte illa, ut ederetur verbum Dei ad Nathanem , dicendo :
4. Abi ,ut dicas Davidi, fervo meo,ita ait Jehova : tu non aedificaturus es mihi domum illam,quam inhabitem.
, 5 - Quum non habitarem in aede ulla, inde a tempore, quo adduxi Jisraelem usque in diem hunc , sed essem de tentorio in tentorium itans, etiam extra tabernaculum.
6 . Quocunque itabam in toto Jisraele; an quicquamloquutus sum ulli judicum Jifrae- lis, quibus praeceperam,ut pascerent popu- lu !P. I 1611 ™ > dicendo: quare non aedificaris imhi domum cedrinam i
Cap.Tf.
7. Nunc ergo,sic dicito servo meo Davidi,
ita ait Je iovä exercituum,ego affumsi te ex ipsa cauia.a sequen do grege, ut praresses antecessor populo meo Jisraeli:
z. Et fui tecum , quocunque ivisti,excidi-
que omnes inimicos tuos ü facie tua : ut compararem tibi nomen, par nomini maximorum,qui sunt in terra ;
9. Disponens locum populo meo Jisraeli,
St plantans eum, ut habitet in loco suo, ac non commoveatur amplius, neque pergant iniquitati dediti terere eum, quemadmodum prius.
so. Verum ex quo tempore mandatis instruxi judices super populum meum Jisraelem,8c depressi omnes inimicos tuos , indicavi tibi, domum »dificaturum tibi Jehovam:
is. Et fore completis diebus tuis, ad abeundum cum patribus tuis,ut excitem femen tuum post te, quod erit e filiis tuis ; St stabiliturum regnum ejus.
12. Ipse ludificabit mihi domum : Sc stabiliam solium ejus usque in seculum.
13. Ego ero illi in patrem,St ipse erit mihi in filium : benignitatem verö meam non amovebo ab illo, quemadmodum amovi ab eo, qui fuit ante te :
14. Sed constituam eum in domo mea, 8c in regno meo usque in seculum; St solium ejus erit stabile usque in seculum.
r;. Secundum omnia verba hxc,8c secundum totam visionem hanc: sic alloquutus est Nathan Davidem.
16. Itaque ingressus rex David , restitit coram Jehova, ac dixit,quis sum ego Jehova Deus.Sc qu;e eß familia mea, quöd deducis me eö usque ?
17. Et parum visum est hoc in oculis tuis Deus , adeo ut loquutus sis de familia fervi tui in longinquum: Sc prospexeris mihi fecundum rationem humanam de hac excellentia , Jehova Deus.
iZ. Qijid perget adhuc David loqui apud te de honore, quo honoras servum tuum: ciim tu servum tuum cognoscas.'
19. Jehova propter servum tuum, St fecundum animum tuum praestas totam hanc rem maximam; notas faciendo omnes res istas maximas.
(20. Jehova non est par tibi, imo non est Deus praeter te) omnino,prout audiveramus auribus nostris.
2r. Quae ergo est , sicut populus tuus Jis rael.gens ulla in terra, ad quam redimendam sibi in populum iverit Deus,ad comparandum nomen tibi rerum maximarum, Sc reverenter suspiciendarum, expellendo a facie populi tui, quem redemisti ex dEgypto, gentes i
22. Nam reddidisti populum tuum Jisraelem tibi populum usque in seculum: St tu Jehova es illis in Deum.
23. Nunc ergo Jehova verbum illud, quod promisisti fervo tuo,St familia: ejus, statum sit,usque in seculum: St fac quemadmodum dixisti:
24. Ut quum statum erit,magnificetur nomen tuum usque in seculum, dicendo,Jehova exercituum, Deus Jisraelis est Deus Jisraeli; Sc domus Davidis fervi tui stabilisier coram te.
25 - Tu enimi Deus mi, revelasti in aurem

fervi

oDreiä,
miitets
leiTesa.
1 .excidi- tua: ii ai m»
Jisracli,
siio.a;
xrgant
nodum
tis in- fifrae- ndica- o\'am: ,»M>. niemen 8c ihii*
&stabi-
ericmib' eam » amovi ii
mei.il
secuti- tus esi
restitit
'ehova
educis
Ais tuis Satavi «Weite eu-
fcp' pi unmii:
«.iti?
[Hiliilt
mnes res
tmaniu« ■
tmsjf rdtw imp mun,& b i fa- gyptOi
Jifrat
ktuje
d.ijoi
fas
tturHO'
3 , 1 * 0 «
Jifrlt!'l
kcm*
jaii/t®
(eis
Clp.T7.l8.
fervi tui, te aedificaturum ipsi citimum: idcirco judicavit servus tuus orandum esse coram te.
26. Quapropter mine Jehova , tu ipse es Deus: & promisisti fervo tuo bonum istud:
07. Nunc ,inquam,quum placuerit tibi be nedicere domui fervi tui,ut sit in seculuin coram te ; quia tu Jehova benedixisti,Jit igitur benedicta in seculum.

CAPUT XVIII.

Prodiit Davidit,&tributa gentibus imposta 5
ejiifque 0 ßiciarii.

Uit autem post h*c , ut percutieris David Pelischtfiaos, deprimeret eos; & acciperet Gathum, Sc villas ejus emanuPelisch- th*orum.
2. Percussit etiam Moabitas; fueruntque Moabit* Davidi fervi, afferentes munus.
3. Percussit quoque David Hadar-Heze- rem , regem Tzob* in Chamatha: quum proficisceretur David ad injiciendam manum suam versus flumen Euphratem:
4. Ceptque David ab eo mille currus, septies mille equites, 8c vicies mille viros pedites: Sc succisis David suffraginibus omnium currulium equorum, reliquum fecit ex eis ad centum currus.
3. Venerant autem Syti Darmafceni, ad juvandum Hadar-Hezerem, regem Tzob* : quapropter percussit David e Syris viginti duo millia virorfim.
6. Impofuitque David ßationariot Syri* Darmascen*, & fuerunt Syri Davidi servi, afferentes munus : servabat enim Jehova Davidem, quocunque ibat.
7. David autem accepit umbones aureos,
qui erant penes servos Hadar-Hezevis; 8c attulit Jeruschalaima. |
z. E Tibchatha quoque,Sc e Cune civitati- ' bus Hadar-Hezeris accepitDavid aris quam- plurimum: ex quo fecit Schelomoh lacum aeneum , 8c columnas cum instrumentis aeneis :
9. Quiimque audiret Tohu, rexChama- th* ; Davidem percussisse totas copias Ha- dar-Hezeris, regis Tzobae:
10. Misit Hadoramum , filium suum ad regem Davidem.ad rogandum eum de prosperitate,& ad benedicendum ei, eö quod praelia- tus contra Hadar-Hezerem, percussisset eum (namHadar-Hezer bella gerebat contra Tobst) cum quibuslibet instrumentis aureis, argenteisque , ac «reis.
0 ii. Etiam haec consecravit Rex David Je- hovae, cum argento,& auro, quod abstulerat ab omnibus gentibus illis ; ab Edomans, St ä Moabitis , St ab Hammonitis , 8c a Pelisch- th*is,Sc ab Hamalekitis.
12. Abischaj etiam filius Tzeruj«, percussit Edom*orum,in valle Salis,otiodecim millia -.
13. Adeo ut disponeret in Edomxa stationarios , 8t essent omnes Edomiti fervi Davidi : servabat enim Jehova Davidem,quocunque ibat.
14. Regnabat itaque David super totum Jisraelem, eratque exercens judicium,& justitiam in toto populo suo.
15. Joab autem, filius Tzeruj* prseerat militi*-. 8c Jehoscliaphat,filius Aehiludisa memoria:
Cap.T8.i9 .
16. Et Tzadok, filius Achitubi, atque Abi- melec , filius Ebjatharis, Sacerdotes ; Scha- vescha autem scriba:
17. Et Benaja , filius Jehojadahi Praerat Cereth*is, & Peleth*is : filii denique Davidis primarii ad manum regis.

CAPUT XIX.

David ulciscitur injuriamfibi illatam a rege Hammonitarum.

■puit quoque postea, mortuo Nachalcho.re- s ge Hammonitarum; quum regnaret filius ejus pro eo:
2. Ut diceret David, exerceam benignitatem erga Chanunem, filium Nachaschi, quia exercuit pater ejus erga me benignitatem,8e mitterebDavid legatos ad consolandum eum de patre ejus: venirentque fervi Davidis in regionem Hammonitarum,ad Chanunem,ut consiliarentur eum.
3. Dicentibus autem principibus Hammonitarum Chanum, an honore afficere videtur David patrem tuum in oculis tuis : quia misit tibi consolatores ? annon ad perscrutandum, St ad e vertendum, 5 c ad explo-

' ra ndum terram hanc venerunt servi illius ad te ?
4. Accipiens Chanun servos Davidis, rasit eos , Sc praicidit vestes eorum per medium usque ad summas coxendices : sic remisit eos.
5. Quod, quum abeuntes quidam, indicas- sent Davidi de hominibus istis ? misit obviam eis , erant enim homines illi rubore suffusi valde: edixitque rex, considere, Jeri- chunte, donec reflorescat barba vestra,ut revertamini.
6 . Videntibus itaque Hammonitis,ipsos se foetidos reddidisse apud Davidem : misit Chanun cum Hammonitis mille talenta argenti , ad mercede conducendum sibi e Syria interamni,St e Syria Mahaca.Sc e Tzoba currus,8c equites.
7.Itaque mercede conduxerunt sibi triginta duo miliiapeditum , currus,Sc regem Maliae* cum populo suo, qui venientes castrametati sunt in conspectuMedeb* : Hammonii* quoque congregati e civitatibus suis» venerunt in bellum.
8- Quod audiens David, misit Joabum cum toto exercitu, robustissimos quosque.
9. Egressi autem Hammonit* , instruxerant aciem ad portam civitatis illius: reges vero,qui venerant, erant seorsim in agro.
10. Qiiamobrem vidensjoab obversam esse contra se aciem ä fronte, Sc ä tergo ; feststes ex omnibus lectissimis in Jifraele instruxit adversus Syros.
11. Residuum verö populi tradidit in manum Abischai, fratris fui, quod instruxerunt adversus Hammonit as:
j2.Ac dixit,si robustiores erunt me Syri,ut sis mihi auxilio: quod si Hammonit* robustiores erunt te.vicissim auxilio ero tibi.
13. Confirmare,imo confirmemus nos pro populo nostro,Sc pro civitatibus Dei nostri: J eh ova autem,quod bonum videtur in oculis suis, faciet.
14. Tum accedenteJoabo,8c populo,qui erat cum eo contra Syros in prslium; fugerunt a facie ejus:
15. Hammonit* vero videntes fugifle
Syros;

Syros: fuderunt ipsi quoque ä facie Abs- chaj fratris illius, & ingressi sunt civitatem suam: deinde venit Joab Jerufchalaima.
16. Sed videntes Syri fe plaga affectos fuisse coram Jifraele; missis legatis, eduxerunt Syros.qui degunt trans flumen : Scho- phaco, principe militi* Hadar-Hezeris prx- eunte illis.
17. Quod,quum nuntiaretur Davidi,congregato toto Jifraele , traiecit Jardenem, ventque ad eos , ut instrueret contra eos 4 eiern-, Sc postquam instruxisset David contra Syros aciem, prarliati sunt contra eum.
18. Sed fugerunt Syri a facie jifraelis; & occidit David d Syris septies mille equites currules , 8c quadragies mille viros pedites: Schophacum quoque, principem militi* illius affecit morte.
19. Quapropter, ut viderunt fervi Ha- dar-Hezeris fe plagä affectos esse ante Jis- raelitas 1'pacem ineuntes cum Davide, serviverunt ei : neque voluerunt Syri auxilio esse Hammonitis amplius.

CAPUT X X,

David e adit Hammonitas , Pelifchthaos, 13 '
gigantem quendam senos Rabentem digitos.

Linde fuit tempore vertentis anni ,quo tempore prodeunt reges, ut duceret Joab copias militares , 8c perderet regionem Hammonitarum, venienfque obsideret Rab- fcam : desidente Davide Jerufchalaimis : tandem percussit J oab Rabbam ; Sc destruxit eam:
a. Et asspmsit David coronam regis eorum, ä capite ejus, quam invenit esse pondere talenti aurei, Sc lapides pretiosos in ea, quae imposita fuit capiti Davidis; praedamque civitatis detulit multam valde:
3. Populum verö , qui in ea erat, eductum dissecuit ferra, & tribulis ferreis, ac securibus , 8c sic fecit David omnibus civitatibus Hammonitarum: deinde reversus est David «um toto populo Jerufchalaima.
4. Fuit quoque postea , quum perstaret praelium ad Gezerem, contra Pelifchthaeos: nt tunc percuteret Sibbecai Chufchathaeus Sippajum enatis cujusdam gigantis, Sc deprimerentur illi.
5. Ibidemfuit adhuc praelium contra Pe- Jischthaeos : ubi percussit Elchanan, filius Jahiris Lachmin , fratrem Goljathi Gitthxi, «ujus hastile erat par jugo textorum.
б. Item fuit adhuc bellum ad Gathum: erätque quidam procerus, cujus digiti feni erant viginti quatuor, Sc ipse quoque natus erat eidem giganti.
7. Quem, quum probro afficeret Jifrae- lem, percussit Jehonathan, filius Schimhae, fratris D avidis.
8- Isti editi sunt giganti eidem Gathi,- qui ceciderunt manuDavidis, Sc manu servorum ejus.

CAPUT XXI.

Davidem authore diabolo numerans populum > punitur divinitus pe (i e triduana, quampra gladio , Qf fame selegerat. Nstans autem adversarius contra Jifrae- lern ; incitavit Davidem ad numerandum JifracJem,
Cap.fl
a. Quamobrem edixit David Joabo , 8c
prxfectis populi, ite , numerate Jifraelitas, a Beerfchebaho Dauern usque , deinde afferte ad me,ut cognoscam numerum eorum.
3. Et quamvis diceret Joab, adjiciat Jeho- va populo suo quotquot sunt centuplum, annon, domine mi rex > omnes sunt domino meo fervi ? cur quaereret istud dominus meus ? cur esset ad dandum reatum Jifraeii ?
4. Tamen verbum regis praevaluit apud Joabum : quare egressus Joab, obivit totum Jifraelem: deinde venit Jerufchalaima.
y. Ubi dedit Joab numerum census populi Davidi ; erant autem omnium Jifrae- litarum, undecies centies mille , viri stringentes gladium, Jehudae verö quadringenties septuagies mille, viri stringentes gladium.
б. Levin autem, Sc Binjaminem non numeravit inter illos: quod abominandum videretur verbum regis Joabo.
7. Quam ob causam, quum videretur malum in oculis Dei , percussit Jifraelem. ,
g. Et dixit David Deo,peccavi valde,quod feci rem istam: sed nunc aufer, quaeso, iniquitatem servi tui, nam stulte egi valde.
9. Alloquutus autem est Jehova Gadem, videntem D avidis > dicendo .-
10. Abi, ut alloquaris Davidem, dicendo; ita ait Jehova ; tria ego propono tibi .- delige tibi unum ex eis, quod faciam tibi.
ri. Veniens ergo Gad ad Davidem, dixi^ ei, sic ait Jehova, accipe tibi;
ia. An triennii famem, aut trimestre, quo consumaris ob prassentiam hostium tuorum, gladio inimicorum assequente; auttriduum, quo gladius Jehova:, ac pestis in terra hac, Sc angelus Jehovse perdat in toto termino Jifraelis, accipe-, nunc itaque vide; quid rei sim responsurus ei, qui misit me.
13. Dixit vero David Gadi, angustia est mihi valde: incidam quasso in manum Je- hovx, nam magna sunt miserationes ejus valde, in manum autem hominis ne incidam.
14. Itaque posuit Jehova pestem in Jifraele : qua ceciderunt ex Jisraelitis septuagies mille viri.
15. Miserat autem Deus angelum Jeru- schalaima, ad perdendum ea ; sed quum eo perdente respiceret Jehova , Sc poenitere* eum istius mali , edixit angelo perdenti; fatis est, jam remitte manum tuam : angelus vero Jehova: stabat apud aream Ornanis Jebusaei.
id. Tum David sublatis oculis suis vidit angelum Jehovx stantem inter terram, Sc coelum, cum gladio suo stricto in manu sua, extenso contra Jerufchalaima .- ideoque procidit David , Sc seniores tecti ciliciis in faciem suam :
17. Et dixit David Deo , annon edixi numerari populum, Sc ego is sum , qui peccavi , Sc omnino malb feci ? h* autem oves, quid fecerunt? Jehova Deus mi, sit, quxso, manus tua contra me , 8c contra domum paternam meam, at contra populum tuum ne fit , ad afficiendum plaga.

ig. Tum angelus Jehovse edixit Gadi, dicendum Davidi ; ut ascenderet David ad statuendum altare Jehovx in area Ornanis Jebufci.
19. Äse«»-
CaP'« u
ij.Afi«
himGiiSi
«■
10. (]B® lo.Jtf*
ntitijü®
trificio.
litu btiiSfO® 1 fcHrnfe rafcüifi Ditit v tat teil i fesipta
B9W fl
taasii
hostaf
IgMik
tonnnA 24. Di um om quit uon m offen
! millo, 1
M.
i Deiiiii »otai't. iirmoro Je. iit tsitmifi i-.kkilp figÄniti
ÜV
itplit
i, (Tito fecetat Mo cansti tem; «wie:
J. A'eque sä rajaimi (fernem
4. Dixit Dti & hici Kiele.
(• Quapr jttsnt pete ü; quos co. jte «du sei.
fortan
Hm«
fe
«■«ja fanda Jd abis»
ilk ante 9 -Vtk

^5
abo, & nett«, nde ai-
Mraia.
t Jeho- ipfai, w 4 id do- eatunj
apad
otura
Cap. 2T.22.
1 . CHRONICORUM.
Cap. 22.25.
«HEI-
dumvi-
t»
fem.
dqi»)
•fo.ia-
alde.
-adsm.
quo
mim,
tarn,
nte,
ttmina
quilra
wW nnm Jenes da adta. in Jif-
m]» Iquameo neaittitl ptrdenti; ingelui
Oaaa»
lisridit m> Sc
Cus, epro- in fa-
ed#
quip&
mo«
quii
doaia
imtoa
Gadu
Davids
Orncs
Ato
1,J. Ascendit itaque David secundum Verbum Gadis , quod edixerat nomine Jeho- vx.
20. Quiimquc aversus Ornan viso angelo , & quatuor fiiii ejus cum eo se continerent abditos (Ornan autem triturabat Criticum.
21. Venit David usque ad Ornanem-.sed intuitus Ornan, ubi vidit Davidem, egressus ex area sua, incurvavit se habens honorem Davidi facie in terram demtjsa.
22. Dixit verö David Ornani , da mihi locum hujus areae, ut exstruam in eo altare Jehova:: pecuniä justä da illum mihi» ut cohibeatur plaga haec a populo.

23. Dicente verö Ornane Davidi, accipe tibi, St faciat dominus meus rex > quod bonum videtur in oculis suis, vide, dono hos boyes ad holocausta, St has tribulas ad ligna, St triticum hoc ad munus , hoc totum dono;
24. Dixit rex David Ornani, nequaquam, nam omnino emturus sum justä pecunia ; quia non offeram , quod tuum estjehovx, •aut offeram holocaustum gratis.
25 . Appendit itaque David Ornani pro loco illo , siclos aureos pondere juflo sexcentos.
2 4 . Deinde exstruens ibi David altareJehovae, obtulit holocausta , St eucharistica , Sc invocato Jehov.i, exaudivit eum igne cxlitus demiffo super altare holocausti.
27. Edixltque Jehova angelo; qui reposuit gladium suum in vaginam ejus.

CAPUT XXII.

David instruit Schelomor.em,(st'proceres.

T Empore illo videns David Jehovam exaudivisse ipsum in area Ornanis Jebu- faei, quum sacrificässet ibi;
2. (Tabernaculum autem Jehova:, quod fecerat Mosche in deserto , St altare holocausti tempore illo; erat in excelso Gib- hone:
3. Neque potuerat David ire ante ipsum ad requirendum Deum » eö quod territus esset metu gladii angeli Jehovae.)

Caput XXII.

4. Dixit David , hic est locus Jehova Dei Sc hic locus altaris ad holocaustum pro Jisraele.
5. Quapropter edixit David, ut congregarent peregrinos, qui erant in terra Jisrae- iis; quos constituit latomos, ut caderent lapides caduos , ad adificandum domum Dei.
6 . Ferrum quoque copiose in clavos, in Valvas portarum, St in catenationes paravit David , atque as copiosL adeb, ut non ejjet pondus.
7. Denique ligna cedrina adeo, ut non estet numerus-, nam adducebant Tzidonii,
Sc Tyrii ligna cedrina copiosi ad Davidem. *
SJ. Dicebat enim David, Schelomo filius ineus puer est ac tener; domus vero illa aedificanda Jehova, St magna facienda est summe , ad nomen , (st quidem ornatissimum obtinendum apud omnes terras, comparabo jam ei : comparavit itaque David copiosi iUa ante mortem suam.
S- J?Ktnde vocavit fiiitWsi,um Schslomo-
nem; ut praeciperet ei de aedificanda domo Jehovae , Deo Jisraelis:
10. Dixitque David Schelomoni; fili mi, quod ,ad me, erat mihi in animo aedificare domum nomini Jehovae, Dei mei:
11. Sed editum est mihi verbum Jehovae. dicendo, sanguinem copiosum effundis, 8f bella magna geris; non es aedificaturus domum nomini meo, quia sanguinem multum effundis in terram coram me.
12. Ecce filius editus tibi, is futurus est quietus, quum quietem dedero ei ab omnibus inimicis ejus circumquaque: nam Sche- lomoh erit nomen ejus , etiam pacem Sc tranquillitatem disponam in Jisraele diebus ejus.
13. Is aedificaturus est domum nomini meo > idctnque mihi futurus in filium, Sc ego ei in patrem; St firmabo folium regni' ejus super Jisraelem usque in scculum.
14. Nunc, fili mi, futurus est Jehova te- eum: quandoquidem prosperaberis, ut aedi- lices domum Jehovae Dei tui, quemadmodum loquutus est de te.
15. Veruntamen det tibi Jehova intellectum , St prudentiam, quum mandatis instruet te super Jisraelem : idque ut observes legem Jehovae, Dei tui.
16. Tunc prosperaberis ; si observando facies statuta St judicia, qua: praecepit Jehova Moschi de Jisraele : confirmare, St fortis esto , ne timeto, neque consternator.
17. Ecce autem in afflictione mea paravi ad domum Jehova: auri talenta centies mille , St argenti decies centies mille talenta, Kri autem , St ferro non est pondus, quia copiosum est; ligna etiam, St lapides paravi supra qua: adjecturus es.
iZ. Penes te vero sunt copiose opifices, caesores, St artifices ex lapide, St ligno, Sc quidem omnes periti in unaquaque arte.
19. Auro , argento , St seri, ac ferro non est numerus: agedum fac, nam futurus est jehova tecum.
20. Deinde prxcepit David omnibus principibus Jisraelis , ut juvarent Schelo- monem filium suum , dicens.
21. Annon Jehova, Deus vester vobiscum est , qui dedit vobis quietem circumquaque; nam tradidit in manum meam habitatores hujus terrae : St subjecimus ipsam terram coram Jehova, St coram populo ejus.
22. Nunc adhibete cor vestrum , St animum vestrum ad requirendum Jehovam, Deum vestrum : ideoque agite , aedificate sanctuarium Jehova: Dei, ad inferendum arcam foederis Jehovae > St instrumenta socr* Dei in domum, quae aedificata fuerit nomini Jehovae. Caput XXIII.
23. Nam quum David senuisset, Sc fatur esset dierum : constituit regem Schelomo- nem , filium suum super Jisraelem.

"caput XXIII.

David senex , designato in regem Schele- mone> numeratorum Levitatum officia designat.

Q Uum autem congregasset David omnes principes Jisraelitarum, Sc Sacerdotes ac Levitas :
2. Numerati sunt Levitae ä nato trigint* arutoi» Li deinsep* s suqrvun fuit numerus
per

■P'M 5
JTrT^na eorum, triginta octo millia viro-
rum.
,.Ex his,qui praeessent operi domus Jeho- vx, vicies quater mille erant \ St moderatores, ac judices sexies mille.
4 Et quater mille janitores 5 ac quater mille laudantes Jehovam. instrumentis,qua: feti,inquit, ad laudandum. . . . .
< Distribuit autem eos David distributionibus, secundum filios levi,m Gerschonitas, Kehathithas, ScMeraritas.
6. E Gerschonitis erant: Lahdan oc Schim- hi.
7. Posterorum Lahdams : quisque primarius Jechiel , & Zetham.Sc Joel.tres.
g. Et posterorum Schimhi: Schelomith, & Chaziel, St Haram, tres: hi erant pr,mores paternarum familiarum Lahdanis.
9. Posteri autem Schimhi: Jachad , Zina & Jehusch , ac Beriha: hi quatuor erant posteri Schimhi.
10. Erat verö Jachad primarius,& Ziza fecundantis ; at Jehusch . 8c Beriha , quia non multos habebant liberos, fuerunt in familia paterna recensionis unius.
11. EiliiKehathi:Hamram.Jitzehar.Che- bron & Huzziel quatuor.
12. Filii Hamrami: Aharon & Mosche : separatus autem fuit Aharon ad sanctificandum rem fami tam sanctarum , ipse St filii ejus usque in feculum,adadolendum coram Jetio- va, ad ministrandum ei, St ad benedicendum in nomine ejus ulque in feculum.
13. Ipsius verö Mofchis, viri Dei, filii ac- cenfentur tribui Leviticx.
14. Filii Mofchis: Gerschom.St Elihezer.
13. Filiorum Gerfchomi: Schebuel primarius.
1 6. Fuerunt autem posteri Elihezeris sub Rechabja primario: neque erant Elihezeri filii alii,sed posteri Rechabjx multiplicati sunt fummö.
17. Filii Jitzeharis: Schelomith primarius.

ig. Filiorum Chebronis : Jeriia primarius, Amarj a fectmdanus, Jachaziel tertianus, St Jekamham quartanus.
19. Filiorum Huzzielis: Mica primarius, & Jifchija fecundantis.
20. Filii Merari: Machli St Mufchi.; posteri Machst : Elhazar Sc Kifch.
21. Quum autem morienti Elhazari non essent filii,sed filia:; duxerunt eas filii Kifchi,
cognati earum.
22. FiliorumMufchi: Machli,8t Heder,ac
Jeremoth tres primarii.
23. Hi suntLevitx per familias paternas suas , primarii paternarum familiarum cum numeratis ipsorum , pro numero nominum viritim, exercentes opus in ministerio domus Jeho vae: a nato viginti annos, St deinceps.
24. Quum dixisset David , quietem dedit Jehova,Deus Jfraelis populo suo; ut habitet Jerufchalaimis usque in feculum :
25. Atque etiam Levitis ; non est portandum tabernaculum, & ulla instrumenta ejus ad ministerium e juis.
26. Nam in actis Davidis posterioribus numerus Levitarum fuit horum, nempe a nato Viginti annos, 8c deinceps.
27. Constitutio autem eorum erat,ut ejsent
ad manum filiorum Aharonis in ministerio domusjehovx.prxfecti atriis, & apothecis, & purgationi cujusque rei sanctae , ac operi ministerii domus Dei.
28. Id est, pani dispositionis , 8t similae in munus , St in lagana azyma > & in ea, qua: fiunt cacabo ; St in bullata : item cuique mensurae, Sc dimensioni:
2p.Item ut starentunoquoque mane ad celebrandum,Sc ad laudandum Jehovam: Si similiter vespere :
30. Item omni oblationi holocaustorum Jeho vae , in singula fabbatha , in novilunia.Sc in stata tempora ; numero certo, prout ratio incumbebat illis jugiter coram Jehova :
31. Denique observarent observationem tentorii conventus , St observationem rei sanctae , observationemque filiorum Aharonis, cognatorum suorum; in ministerio domus Jehova:.

CAPUT XXIV.

Clajfes Sacerdotum numero 24. re tur.

F iliorum verö Aharonis distributiones : filii Aharonis/«? ttik; Nadab,& Abihu, Elhazar St Ithamar;
2. Sed mortuo Nadabo , & Abihu coram patre ipsorum , quum filii non essent ipsis: sacerdotio fungebantur Elhazar , St Ithamar.
3. Distribuit igitur eos David, Sc Tzadok, e filiis Elhazaris , atque Achimelec e filiis Ithamaris in prxfcc hiram suam ad ministerium suum.
4. Et inventi sunt posteri Elhazaris plures, quod ad primarios virorum , quam posteri Ithamaris, quum distribuerent eos : posteris Elhazaris primores in paternas familias erant sexdecim,posteris verö Ithamaris in familias paternas ipsorum octo.
5. Distribuerunt autem eos sortibus alios cum aliis: quamvis essent principes sacrorum , Sc principes Dei e posteris Elhazaris, etiam in filios Ithamaris.
6 . Et descripsit eosSchemahja, filius Ne- thaneelis scriba i I,e vitis, coram rege, 8c principibus ipsis, St Tzadoko sacerdote, atque Achimelecho filio Ebjatharis, primori- busque paternarum familiarum inter sacerdotes , Sc inter Levitas : familiam paternam unamquamque captam ex F.lhazare,Sc similiter captam quamque ex Ithamare.
7. Nam prodiit fors prima Jehojaribo.Je- dahjx secunda:
8. Charimo tertia, Sehorimo quarta:
9. Malcijx quinta,Mijamini sexta :
10. Kotzo septima, Abi ja; octava:
11. Jeschuhx nona, Schecanjx decima:
12. Eljaschibo undecima,Jakimo duodecima:
13. Chuppx decima tertia > Jeschebeabo decimaquarta:
14. Bilgx decima quinta, Immeri decima sexta:
15. Cheziri decima septima, Pitzetzo decima octava:
id. Petachjx decima nona, Jechezkeli vigesima.
17. Jacini vigesima prima,Gamuli vigesima secunda:
iJ.Dela-
liquat:
,, Hon Serios» fovi,!' 13 f Huma ? wapem adyofi
isitici
■-Dent;
fciall*
»Ijitit 1
jaimoi.il] E Citu
arjifecitu
-4!««»
MaSia 2 ;. Sto
't üKtjr. <J. filii 1 ‘miheilii
mi
s Uohrn ilxMad ■IxKM
ytotijl geaipioi jctjra ionjs -Timui isfcttt?: 21, !l [it kiiSut.
- nk iMjiutisfo
tl Cutwes] Ant
d:
Heraus, l tat :it:m p fastu imuiifieiiu
l. !n ilio littiinihl «m Ataph
m. VM«
Mattiiitliii iiWiitta •aleirit« Hülfe teaii, c '«iii, j
tegisa» <fct e
Bm.Sti
tl. 0;
(fabali.
Jutam
?'F«

Ms
minii:

: ä?otie,-i /
'i*#
i simitei in ea, p
M CtlljS
\
aneai* im: &fr
iuftomai
)ut ratio va:
itionem man rei utar
4 - ratsfts-
nitionts: fi-
ito «nat Trat ipsis: & Ithi-
Tzadok, ;c t filis td miniis plures, mposteti potais
lifatttdt
.sinfafc
«tibiis äs r.cipts (®
lijEliuiaSSi
jj.fliusXe- aniejtiS «dote, alsiis, pw®' utintttfa' lampiw®
aiaie&feb
tare.
•htv'arMJfr
juar tv
ita;
n:
decima - _ o duodeci-
efcheM»
merideddfl
ritzetudf
jechezM®
äatmuliv^**

7'^. Delajx vigesima tertia,Mahazj* vige- suis edoctis musicam canendam Jehovat; o-
..V . . - .- ! tYIHAe rltifonfi nAi-«
quarta.
p. Horum fast praefectura illorum inmi- psterio suo, ut ingrederentur in domum Je- i.ovx', secundum orficium illorum, sub manu Aharonis patris illorum : quemadmodum praeceperat ei Jehova.Deus Jifraelis.
io. Quod autem ad filios Levi reliquos; i filiis Hamrami Schubael,filiorum Schubae- lis Jechdeja.
21. De Kechabja vero : filiorum Recha- bjat primarius Jrichija.
22. E Jitzeharitis Schelomoth , filiorum Schelomotiii jachath:
2z. E Chebronitis Jerija , Sc filii Jerijse; Amarja sccundanus, Jachaziel tertianus, Je- kamham quartanus -.
24. Filiorum Huzzielis : Mica, ex filiis Mica: Schamir -.
25. Et frater Mica: Jifchija, e filiis Jischi- jx Zecarja:
26. Filii Merari: Machli Sc Muschi; filii Jahazijx filii illius,primarii erant.
27. Filii Merari ex Jahazija filio ejus: tum Schoham,ScZaccur,tum Hibri.
28. Ex Machli: Elhazar.cui non erant filii.
29. Ex Kisiiho : filiorum Kischi, Jerach- jneel.
30. Filiorum vero Muschi: Machli,ScHe- der.Sc Jerimoth; hi Levitxprimores per do- jnos paternas ipsorum.
31. Quos conjecerunt etiam sortibus ex
adverso fratrum suorum Aharonitarum coram Davide rege , St Tzadoko cum Achi- meieco , St primoribus paternarum familiarum ex Sa*erdotibus, St Leviris : paternarum familiarum primarium quemque tum cognatis suis minoribus ex adverso iliorum. _

CAPUT XXV

Cantores sacri recensentur.

D istinxit quoque David cum principibus militi»,ad ministerium in filiosAsaphi.Sc Hemanis, & Jeduthunis , eos, qui prophetabant citharis , nabliis,& cymbalis : fuerunt- que de numero illorum viri functionis hujus ad ministerium suum.
2. In filios Afaphi : Zaccur , Sc Joseph, St Nethanja, 8t Ascharela filii Afaphi: ad manum Afaphi, qui prophetabat ex praescripto regis.
3. Xn Jeduthunem : filii Jeduthunis, Ge- dalia , 8t Tzeri, St Jefchahja, Chafchabia.St Matthithia, tJT Schimhi fex ad manus patris fui Jeduthunis cum cithara > qui prophetabat de celebrando,Sc laudando Jehova.
4. In Hemanem: filii Hemanis .Bukkija, Matthanja , Huzziel, SchebuebSt Jerimoth, Chananja , Sc Chanani.Eljatha, Giddalthi.Sc Romamthi-Hezer, Jofchbekafcha.Mallothi, Hothir,8c Machazijoth.
5. Omnes hi filii Hemanis, qui erat videns regis,in verbis Dei de extollendo cornu: dederat enim Deus Hemani filios quatuorde. cim, Sc filias tres,
(>. Omnes isti ad manus patris ipsorum incumbebant music» in domo Jehovx , cum cymbalis, nabliis Sc citharis adftiinisterium domus Dei: ex prxfcripto regis > Afaph,8c Jeduthum.Sc Heman incumbebant.
7 • Fuerüntque numero illi cum cognatis
mnes doctores ducenti octoginta octo.
8- Quorum conjecerunt sortes ad observationem ex adverso illo tun »qui parvi,atque magni,doctorum cum discipulis.
9. Et prodiit fors prima in Asaphumjose- pho, Gedalj» secunda, qui cum cognatis suis, Sc filiis suis erant duodeni.'
. 10. Tertia Zaccuri, filiis ejus, Sc cognatis ejus duodecim.
ii- Quarta Jitzri, filiis ejus, St cognatis ejus duodecim.
12. Quinta Nethanix,filiis ejus, & cognatis ejus duodecim.
13. Sexta Bukkijx, filiis ejus, Sc cognatis ejus duodecim.
14. Septima Jescharel», filiis eius, Sc cognatis ejus duodecim.

1$. Octava Jefchahja:, filiis e jus, St cognatis ejus duodecim.
i(5 . Nona Matthanja:, filiis ejus,Sc cognatis ejus duodecim.
17. Decima Schimhi,filiis ejus,8t cognatis ejus duodecim*
18. Unde-ima Hazareli, filiis ejus, Sc cognatis ejus duodecim.
19. Duodecima Chaschabjae, filiis ejus.Sc cognatis ejus duodecim.
20. In decima tertia Schubaeli,filii ejus.Sc cognati ejus duodecim.
21. 1 11 decima quarta Matthithijs, filii ejus, Sc cognati ejus duodecim.
22. Indecimaquinta Jeremotho, filii ejus, Sc cognati ejus duodecim.
23. In decimasexta Chananj»,filii ejus, 5 c cognati ejus duodecim.
24. In decimaleptima Joschbekasch», filii ejus,St cognati ejus duodecim.
25. In decimaoctava.Chanani, filii ejus, &
1 cognati ejus duodecim.
26. In decimanona Mallothi, filii ejus, Sc cognati ejus duodecim.
27. In vige.ma Eljathae, filii ejus, 8c cognati ejus duodecim.
28. In vigesimaprima Hothir!, filii ejus, Sc cognati ejus duodecim.
29. In vigesimafecunda Giddalthi filii ejus, Sc cognati ejus duodecim.
30. In vigesimatertia Machaziotho , filii ejus,Sc cognati ejus duodecim.
31. In vigesimaquarta Romamthi-Hezeri filii ejus.Sc cognati ejus duodecim.

CAPUT XXVI.

Janitores 'S thesaurarii sacri.

Q Uod ad distributiones in janitores: ex Korachseis.Meschelemja,filius Kors.ex filiis Afaphi.
2. Mefchelemj* autem filii erant : Zecar- ja primogenitus, Jedihael secundus, Zebad ja tertius,Jathniel quartus:
3. Helam quintus,Jehochanan sextus, El- jehohenai septimus.
4. Hobcd-Edomo quoque erant filii: Sche- mahja primogenitus , Jehozabad secundus, Joach tertius > Sc Sacar quartus,Sc NethanieI quintus.
5. Hammiel sextus,Jissafcar septimus, Pe- hullethaj octavus : nam benedixerat ei Deus.
6 . Etiam Schemahjx filio ejus editi erant filii , qui praeficiebant in familia paterna
ipso-

ipsorum : eö quöd valentes robore essent.
7. Filii Schemahja.Hothnicum Rephae- le, & H obedo,F.lzabado, fratribus ipsius strenuis : Elihu, & Semacja.
g. Isti omnes e filiis Hobed-Edonu ipsi eum filiis suis, ac fratribus suis, quisque strenuus pro sua facultate ad ministerium; erant sexaginta duo Hobed-Edomo:
9. Meschelcmi* vero filii, ac cognati strenui erant octodecim.
10. Item Chosa e Meraritis filii: Schimri horum primarius, quamvis non esset primogenitus , tamen constituit eum pater ejus primarium.
11. Chilkija secundus, Tebalja tertius, Ze- cai ja quartus : omnes filii, & cognati Chosa tredecim.
12. In ho s fablx sunt distributiones janitorum per primarios viros ad. custodias ex adverso fratrum ipsorum, ad ministrandum in domo Jehova.
13. Nam conjecerunt sortes aeque parvi, atque magni, in domos paternas ipsorum,', ad unamquamque portam, *
14. Accidit autem sors versus orientem Schelcmja: Zecarja vero, filii ejus consiliarii prudentis, quum jacerent sortes, prodiit fors ad septentrionem.
15. Hobed-Edomo ad meridiem: filiis vero ejus obvenit«, rarium.
16. Schuppimo, 8c Chosa ad oeci lentem, cum porta injectus in aggesto ascensu : custodia ex adverso custodi* agente.
17. Ad orientem Levit* erant seni, ad septentrionem in diem quaterni, ad meridiem in diem quaterni: St ad serarium bini.
jg. In parte exteriore, CSsad occidentem: quaterni ad aggerem 3 'bini ad partem exteriorem.
19. Hse distributiones janitorum, inKora- rhseos, St Meraritas.
20. Hi quoque Levit* ; Achija praeerat thesauris domus Dei, thesauris, inquam> rerum sacrarum.
Li. In Lahdanitas, & in Gerfchonitss, £ La'idane (primores paternarum familiarum erant e Landane Gerschonita) Jechieli.
22. Filii Jechielis; Zetham, St Joel frater ejus praeerant thesauris domus Jehova.
23. In H amramitaSjin Jitzeharitas.in Che- bronitas, in Hozzielitas.
24. Similiter Schebuel, filius Gerschomi, filii Moschis , antecessor praeerat thesauris eorum.
23. Cognati autem eorum exElihezere; Rechabja filius ejus: cujus filius Jefchahja, cujus filius Joram, cujus filius Zicri, cujus filius Schelomith.
2Ö. Hic Schelomith'; cum fratribus suis praeerat omnibus thesauris rerum sacrarum, quas consecravit David rex, 8t primores paternarum familiarum cum chiliarchis, St centurionibus, ac praefectis militiae:
27. Ex bellis, St ex praeda consecrarunt; ad curandum domum Jehova : ■
28- Item omnibus, quae consecravit Sche- ffiuel videns, St Schaul filius Kischi, ac Abner filius Neri, St Joab filius Tzerujae .• quisquis consecrabat, deponebat in manum Schelomi- thi, ac fratrum ejus.
29. Ex Jitzeharitis, Cenanja.St filii ejus o- peti externo prxerant apud Jisraelitas, moderatores, St judices.
30. E Chebronitis, Chaschabja, St cognati
ejus strenui, mille septingenti in praefeÄura Jisraelitarum, secundum Jardenem occissn- tem versus; omni operi Jehova, St minile- rio imperato ä rege.
31. E Chebronitis,Jerija primarius in Che- bronitarum generationibus in paternas fa~ milias (anno quadragesimo regni Davidis quaesiti sunt, ita inventi in eis valentes robore in Jahazere Gilhaditarum.)
32. Et cognati ejus strenui bis mille septingenti , primores paternarum familiarum r quos praefecit David rex apud Reiibenitas, St Gaditas.St dimidiam tribum Menaschitarum, omni negotio Dei, St negotio regio.

' CAPUT XXVII. '

Principes , ry Prxfedi in thesauris tribuum,
regixque subfiantix.

Iliorum autem Jisraelis, fecundum numerum ipsorum» in primores paternarum familiarum, S: chiliarchos, centurionesque St moderatores eorum, ministrantes regi in omni negotio suarum distributionum, quarum quaeque procedebat, St redibat de mense i n mensem omnibus mensibus anni: distribu ‘ tio unaquaque erat vicenurfi cfuaternum millium.
2., Distributioni prima in mensem primum praerat Jaschobham. filius Zabdielis, in cujus distributione erant vipinti qua- tuor.
3. E filiis Peretzi primarius omnibus praefectis exercituum, 111 mensem primtin.
4. In distributione autem mensis secundi erat Dodai Achochaus, & distributio ejus, deinde Mikloth antecessor: in cujus distributione erant viginti quatuor millia.

5 - Prasectus militia tertius in mensem tertium Benaj a, filius Jehojadahi sacerdotis primarius : in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
< 5 . Hic Benaja potens inter triginta, praerat etiam ipsis triginta: St distributioni ejus Hammizadab, filius ejus.
7. Quartus in mensem quartum Hasael, frater Joabi, St Zebadja, filius ejus post eum: in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
8- Quintus in mensem quintum , princeps Schamhuth Zerachaus, in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
9. Sextus in mensem sextum Hira, filius HikkeschiTekohaus : in cujus distributione erant viginti quatuor millia,
10. Septimus in mensem septimum Che- lez, Pelonita e posteris Ephrajimi: in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
11. Octavus in mensem octavum Sibbecai Chuschathaus L Zerachais : in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
12. Nonus in mensem nonum Abihezer Hanathothanus e Biniaminitis : in cujus distributione erant viginti jquatuor millia.
13. Decimus in mensem decimum Mahe- raj Nethophathita e Zerachais : in cujus distributione erant viginti quatuor millm.
14. Undecimus in undecimum mensem
Benaia Pirhatonita b posteris Ephrajimi: in cujus distributione erant viginti quatuor millia. ^
15 . Ducdesingus ia duodecimum mensem
Ctl«V
CajUlf
a*iM cujas ttt® tili.
\i luo) tiu
p ' SchiotasB I 17 .be» Ataü':*
Itiasäö
I S'riMJttii 1 Ktis E? skiiimä I fält ! :i. Dimidi 1 i ifcfate fern:
trat piss 3J. Kot tonm irj Jui&tje
tlS tiflljilä
14, Joib n fahrn, la in fern Meiern surrn itps ", Tiesnri. ißaäilii opj rei;; jir.iaJii.Jt ■Htm txti pan,Hai VJitm vinito ' ipttntivii tajtans % ItB Ä ", W an aGtdsmi' ijltemir Schrttaj Seht »fepercon jo. Item 1 ÄJeehde ■jiltempe bpm'ectifa l
8 . Jehon isfiirius - M: 8 i Jett fit tegis.
!!■ Adiitl
-°z>; StOii
c*n
G'fitteüt
^iliarchos,
^soiunii,.
Äjosquoqu
w ^alain] 2

m
cofe
«cie.
sinChe.J anas /a- i Davidis entes ro-
leftptin. iliarum: initas, 5i hitarum,
«emmj
oiram.qu- aimalt i'ifctrfe' em® ni
ZibiA
nt/ q»
mpre-
m.
fecundi io ejus, diftiibu-
\ mtetn sacerdoti t «Mi*
;bta, p«e- inani e;a
m Befiel i ipoileum:
m>prin;eps
diilribtio
i Hiikfa iillihw
ianmCie liiin C'Jß»
t milii- .
N Sibbeoon ijus Äi fis.
siM*® maiinso ioi mi 1 ituum M»
: i»:B- ;or mil* uni m® 10 i HpW0; rjjlli
&0 S
Cap. 27.
Cheklaj Netophathita ex Hothniele : in
cuius distributione erane viginti quatuor millia.
16. In tribubus autem Jifraciis, Retibeni- tica antecessor erat Elihezer , filius Zicri: Schimhonitica Schephatja, filius Mahaza::
17. Levitica Chafchabja, filius Kemuelis; Aharonis Tzadok:
ig. Jehudx Elihu e fratribus Davidis, Jif- fatearis Homri, filius Micaelis :
19. Zebulunis Jifchmahja, filius Hobadjx: Naphthali Jerimoth, silius Hazrielis :
20. Filiis Ephrajimi Hofcheah, silius F!a- zazja:: dimidia: tribui Menaschis, Joel, filius Reda ja: :
21. Dimidio Menaschis adGilhadem Jid- do, filius Zecarjx: Binjamini Jahasiel, filius Abneri
22. Dani Hazareiil, filius Jerochami: hi erant principes tribuum Jifraelis.
23. Non recensuit autem David numerum eorum infra natum viginti annos ; eo quod dixisset Jehova fe multiplicaturum Jifraeli- tas tanquam stellas coeli:
24. Joab filius Tzerujae coeperat numerare, sed non absolvit, quod esset ob hanc causam ira fervens contra Jifraelem : neque relatus est eorum numerus,in numerum Chronicorum regis Davidis.
25. Thesauris vero regisprxerat Kazma- veth, filius Hadielis : & thesauris, qui erant in agro, in reliquis civitatibus, & in pagis , ac in turribus, Jehonathan, filius Huzzijx :
1(5. Item exercentibus opus rusticum in agricultura, Hezri, filius Celubi.

27-Item vinitoribus Schimhi Ramathxus : sed proventui vinearum, thesauris vini, Zab- di Schiphmieus.
2g. Item cultoribus olearum, sycomororum, qua: erant in humili loco, Bahal-Cha- nan Gederita: thesauris autem olei Johasch.
it).Item armentis pascentibus in Scharone, Schitraj Scharonita : armentis amempascen- tibuspev convalles, Schaphat, filius Hadlaj.
30. Item camelis Obii Jischmahelita , & asinis Jechdeja Meronothxus.
31. Item pecudibusJazizHagarenusiomnes hi prxfecti facultatum, qux erant regi Davi- di.
32. Jehonathan vero patruus Davidis, consiliarius vir prudens , & juris peritus erat: & Jechiel, filius Chacmonari erat cum filiis regis.
33. Achithophel quoque consiliarius erat regi; & Chufchaj Arcita, amicus regis.
34. Post Achithophelem vero Jehojadah, filius Benajxj & Ebjathar, denique princeps militia: regis erat Joab.

CAPUT XXVIII.

ComitiaDavidü, in quibus ad obedi enti am
mandatorum hortatur : tS. praescribit
ideam templi aedificandi.

/""Ongregavit itaque David omnes prxfe- ctos Jisraiilis,prxfectos tribubus,St prx- fecbs distributionibus, ministrantes regi, & chiliarchos» centurionesque , atque praefectos omnibus facultatibus,& pecuariae regis, filios quoque suos cum aulicis, & robustissimis, denique quemque valentem robore, Je- rjifchalaima.
a. Et furgens David rex in pedes suos, di-
Glp. 2§-
xit: audite me , fratres mei tk. popule mi: ego, quum esset mihi in animo aedificare locum quietis pro arca foederis Jehova:, & pro scabello pedum Dei npstri, comparaveram, quibus aedificarem.
3. Sed Deus dixit mihi, non es ajdificatu- rus domum nomini meo , quia vir bellis occupatus es, Se sanguinem fundis.
4. Elegit autem Jehova, Deus Jisraiilis me ex tota familia paterna mea, ut essem rex super Jifraelem in feculum , nam Jehudam elegerat in antecessorem,& e familia Jehudae ’ familiam patris mei, inter filios vero patris mei, me voluit, quem constitueret regem super totum Jifraelem.
3. Similiter autem ex omnibus filiis meis (multos enim filios dedit mihi Jehova) elegit Schelomonem, filium meum, ut insideret folio regni Jehova: super Jifraelem.
6. Nam dixit mihi, Schelomoh filius tutis ipse aedificaturus est domum meam, & atria mea : nam elegi ipsum mihi in filium, 8c ego futurus sum ei in patrem :
7. Et stabiliturus sum regnum ejus ufq; in feculum,si firmus fuerit in exercendis praice- ptis meis, & judiciis meis, sicut hoc tempore.
8. Nunc ergo ante oculos tqtius Jisraiilis congregationis Jehova: , & (audiente Deo nostro, observate , & exquirittS%mnia praecepta Jehova: Dei vestri, ut hxreditario jure possideatis terram hanc optimam, 8c possidendam tradatis filiis vestris post vos usque in feculum,
9. Tu quoque Schelomo, fili mi, agnosce Deum patris tui, 8c cole eum corde integro, & animo studioso,quia omnia corda exquirit Jehova , & quodque figmentum cogitationum intelligit si exquisiveris eum, prxstö erit tibi, sed si dereliqueris eum, rejiciet te in perpetuum.
10. Vide jam, quandoquidem Jehova elegit te ad aidificandum domum pro sanctuario: confirmare, Se fac.
11. Tunc tradidit David Schelomoni filio suo structuram porticus , & domiciliorum ejus, & gazophylaciorum ejus, coenaculo- rumque ejus, ac cubiculorum ejus interiorum, etiam loci operculi propitiatori!:
12. Denique structuram omnium , qua: erant penes eum informata per spiritum, de atriis domus Jehova:, & de omnibus domibus circumquaque, pro thesauris domiis Dei, & pro thesauris rerum sacrarum:
13. Item pro distributionibus sacerdotum, & Levitarum, 8t pro omni opere ad ministerium domus Jehovx.ac pro omnibus instrumentis ad ministerium domus Jehovae pertinentibus.
14. Aurum certo pondere ad aurea; ad singula instrumenta cujufque ministerii : ar- gentum> ad omnia instrumenta argentea certo pondere, ad singula instrumenta cujufque ministerii:
15. Id est, pondus pro lychnuchis aureis, & lucernis eorum aureis ; ex pondere cujufque lychnuchi, & lucernarum ejus, & pro lychnuchis argenti ex pondere lychnuchi, 8c lucernarum ejus, fecundum ministerium cujufque lychnuchi:
16. Et aurum pondere pro mensis dispositionis in quamque mensam, similiter argentum pro mensis argenteis:
U i7.Item

/7. Item pro fuscinulis , St crateribus, &
Scutellis aurum purum: & pro pelvibus aurei* .certo pondere in quamque pelvim, St pro pelvibus argenteis argentum certo pondere «b quamque pelvim:
**. item pro altari suffitus surum purga- tislimutR certo pondere, St ad structuram sedilis, id est cetubinorum aurum,ut pandentes tiL/ts. tegerent «ream fcederis Jehovx.
rp. Hxcomnia de scripto,a manu Jehovx Incumbere mihi iastruxit me ; omnia opera hujut structtrtx.
20. Itaque dixit David Schelomoni, filio suo ; confirmare, estoque fort is,8t fac, ne timeto,neque constetnatormam JehovaDeus, Deus meus tecum erit, non deseret te, neque derelinquet te, donec absolveris totum opus sd ministerium domiis Jehovx.
ar.Ecce autem distributiones Sacerdotum, St Levitarum ad unumquodque ministerium domus Det: St penes te sunt ad omne opus omnes voluntarii, instrutli peritia ad omne ministerium, denique principes, 8t totus populus parati ad omnia verba tua.

CAPUT XXIX. donaria Davidis ad templi exstruQtonem - ejufque twviffima verba.

P Jtxterei^cit David rex toti illi congregationi, Schelomonem filium meum u- Bim elegit Deus, puerum 8t tenellum: opus autem libe magnum est , non enim homini istud paUtium, sed Jehovx Deo paratur.
r. Atque omnibus quidem viribus meis prxparavi pro domo Dei mei, aurum ad aurea, & argentum ad argentea, St aes ad aerea, ferrum ad ferrei, St ligna ad lignea: lapides sardonychis St insitivbs.lapides adornatum, & *d opus phrygianum , denique quos’As lapides pretiosos, St lapides marmoreos copiosi.
Et amplius, quandoquidem propendeo Voluntate erga domum Dei mei, quod est mihi peculium, aurum, St argentum; trado pro domo Dei mei, supra quam omnia, qux prxparavi in domum sanctam:
4. Ter mille talenta auri exauto Ophiris: & septies mille talenta argenti purgatissimi, *d obducendum parietes domorum :
5. Aurum pro aureis, St argentum pro ar- genteis.St pro omni opificio manu artificum; quis ergo sponse se offert, ut consecret ministerium suum hodie Jehovx ?
<5, Itaque sponte obtulerunt principes paternarum familiarum , St principes tribuum Jisraelis,St chiliarchi, centurionesque, St prxfesti operi regis :
7. Dederiintque ad opus domus Dei, auri talenta quinquies mille, St drachmarum my- riadem. St argenti talenta decies mille, xr:s- que octodecies mille talenta : St ferri centies mille talenta :
8- Denique lapidumquicquid erat prxstfi penes unumquemque, dederunt in thesaurum domus Jehovx : in manum Jechielis Gerschonitx.
9. Et Ixtabatur populus, quum spontis offerrent, nam animo integro offerebant Je* hovx; etiamque David rex Ixtabatur lxtitia magna.

10. Quamobrem benedixit David Jehovx «site oculos totius congregationis, St dixit
David; benedictus es Jehova Deus Jisraelis patris nostri a seculo usque in seculunr.
ri. Tua est, 6 Jehova, magnitudo, St potentia, St gloria. St xternitas, ac majestas , imo omnia in coelo & in terra : tuum est Jehova regnum , ut qui te extollis supra o- mnia in caput.
12. Nam divitix St gloria a facie tua sunt, St tu dominium habes in omnia , in manu tua vis St potentia : in manu , inquam , tua magnificandi St confirmandi rem quamlibet.
iz. Itaque nunc Deus noster, celebramus te ; St laudamus nomen tuum gloriosum.
14. Etenim quis sum ego, aut quis populus meus,ut obtineamus vim sponte offerendi hujusmodi ? nam ex te sunt omnia, & ä manu tua acceptum reddimus tibi.
15. Peregrini enim fumus coram te, 8t inquilini, sicuti omnes majores nostri, vclut umbra sunt dies nostri super terram, qux non consistit.
16. Jehova, Deus noster, tota hxc rerum multitudo, quam paravimi# ad xdificandunt tibi domum pro nomine sancto tuo, e manu tua est, St tua fttnt hxc omnia.
17. Sed novi,Deus mi, te esse scrutatorem cordis, St qux recta sunt velle : ego recto torde meo sponte obtuli omnia ista, nunc quoque populum tuum , qui prxsentes sunt hic , vidi cum lxtitia sponte offerentem tibi.
18. Jehova, Deus Abrahami, Jitzchaki, St Jisraelis, majorum nostrorum, serva hoc in seculunr , figmentum cogitationum cordis populi tui: St constitue animum eorum erga te.
19. Schelomoni quoque filio meo da animum integrum, ad observandum prxeepta tua, testimonia tua, St statuta tua : tum faciendo omnia illa, tum xdificando palatium istud, quod prxparavi.
20. Deinde edixit David toti congregationi, benedicite nunc Jehovx, Deo vestro: sic benedixerunt tota ista congregatio Jehovx, Deo majorum suorum, St inclinato vertice incurvaverunt se honorem habentes Jehovx, ac regi.
21 Ac sacrificaverunt Jehovx sacrificia, obtuleruntque Jehovx holocausta postridie diei illius: juvencos mille,arietes mille,agnos mille, St libamina eorum : Si sacrificia copiosi pro toto Jisraele :
22. Et comederunt, ac biberunt coram Jehova die illo cum lxtitia magna: regemque secundo instituerunt Schelomonem, filium Davidis, quem tinxerunt Jehovx in antecessorem, St Tzadokum in sacerdotem.
23. Insidens autem Schelotnoh folio Jehovx in regem pro Davide, patre suo, prosperabatur : nam auscultabant ei omnes Jisrae- litx.
24. Omnesque principes, St robusti, ac etiam omnes filii regis Davidis ; dederunt manum se fore subditos regi Schelomoni.
25. Magnificabat enim Jehova Schelomonem summi ante oculos totius Jisraelis; indens ei Majestatem regiam , qualis non fuerat in ullo rege ante ipsum super Jisrae- lem.
26. David autem, filius Jischaj, quum re-
gnisl« super totum Jifraelem;
»y.(Dies

t
* Jlfr
eltas, m eji [Motae.
Mit
,8ib
,*k!
,p
(SE
;i, &
hoc m cordis
Junium fi-
(Oltjltp
to «te:'
wioftM- «0 feriam
ifclJB
ia#
ittötialt 1
regen?
311 ife
ini«
fern,
iliojeki
proVp
es]ifr
obultiit
defc!
lornc"
JU& ^
per J®*
Cap. T.
II. CHRONICORUM.
Cap. i.«.
27. (Dies vero, quibus regnavit super Jis-1 posteriores : ecce sunt scriptae in verbis raelem. fuerunt quadraginta annorum, Che- Schemuelis videntis, & in verbis Nathanis.
tirone regnaverat septem annis, deinde Jeru- schalaimis regnavit triginta tribus.)
az. Mortuus eltin canitie bona, fatur dierum,divitiarum,& gloriae: Sc regnavit Sche- lomo, filius ejus pro eo. ip. Res autem Davidis regis priores, &
<LMKKOOHOGGOOOOGKKOKGOAOKOKOKAK
prophetae, & in verbis Gadis videntis:
8o. Cum tota regni ejus gubernatione, Sc potentia ejus : ac temporibus» quae inciderunt ei, &Jifracli, ac omnibus regnis finitimarum regionum.
Chronicorum Liber posterior.
C A P U T I.

Schelomo donatur divinitussapientia, divitiishonore.
Uum autem se confirm.isset Schelomo, filius Davidis in regno suo, Sc Jehova Deus ejus adsistens ei , magnificaret eum summe:
2. Indixit Schelomo toti Jisraeli, chiliarchis, Sc centurionibus, judicibiisque, Sc unicuique duci in toto Jisraele, primoribus paternarum familiarum.
3- - Abieriintque Schelomoh, Sc tota illa congregatio cum eo in excelsum, quod erat Gibhone; quia ibi erat tentorium conventus Dei, quod fecerat Mosche, servus Jehovae in deserto.
4- Sed arcam Dei deduxerat David ex urbe Jeharimorum, in locum, quem paraverat ei David : quum tetendisset ei tentorium Je- ruschalaimis.
5. Altare quoque «reum, quod fecerat Betzaleel, filius Uri, filii Churis : ibi erat co- ram tabernaculo Jehov« : ubi requisivit eum Schelomo, Sc ipsa congregatio.
6 . Obtulitque ibi Schelomoh in altari allen Loram Jehova , quod aderat tentorio conventus; obtulit, inquam, in eo holocausta mille.
7. Eadem nocte apparuit Deus Schelo- moni, dixitque ei, pete, quid daturus sum tibi ?
8. Dixit autem Schelomoh Deo, tu exercuisti erga Davidem patrem meum benignitatem magnam; Sc fecisti, ut regnem loco ejus.
5>. Nunc Jehova, Deus, (statum erit verbum tuum, habitum cum Davide patre meo) quum tu feceris, ut regnem super populum multum , ut pulvis terra::
10. Nunc , inquam , sapientiam Sc notitiam da mihi, qua procedam ante populum hunc, Sc redeam : quis enim posset judicare populum tuum hunc maximum ?
rr. Tum dixit Deus Schelomoni, eo quod fuit hoc in animo tibi, Sc non petiisti divitias, opes, aut honorem, aut vitam osorum tuorum , etiamque dies multos non petiisti : sedpetiisti tibi sapientiam, 8c notitiam, qua judices populum meum, cui regem te prse-
12. Sapientia illa , Sc notitia datur tibi: divitias insuper, ac opes, honoremque daturus sum tibi, cujusmodi non fuit regibus, qui fuerunt ante te; Sc cujusmodi post te non erit.
r;. Quum itaque rediret Schelomoh Jeru- schalaima a profeHione ad excelsum » quod erat Gibhone, a conspectu tentorii conventus; si; regnabat super Jisrae lern.
14. Congregavit etiam Schelomo curru», Sc equites; erantque ei mille quadringenti currus, Sc duodecies mille equites: quos collocavit in civitatibus curruum,8c apud regem Jerufchalaimis.
1;. Et reddidit rex Jerufchalaimis argentum, Sc aurum, ut lapides, cedros autem red- didit, ut sycomoros > qua: in depresso loco crescunt*, multitudine.
16. Et vectigal equorum ex Asgypto.quod erat Schelomoni, id est, neti, mercatores regis netum accipiebant pro pretio.
17. Nam deducebant, Sc exportabant ex /Egypro currum sexcentenis fic/u argenti, equum vero centenis quinquagenis: Sc ita pro omnibus regibus Chitth«orum, Sc regi- bus Syri« in manu sua educebant.

CAPUT II.

Praeparatoria ad fir uti uram templi Schilo - monU.

C Dgitans autem Schelomoh «dificare domum nomini Jehova:,Sc domum regiam suam; S
2. Numeravit Schelomoh septuagies mille viros bajulos, Sc octuagies mille viros putatores in illo monte: Sequi prsessent illis, ter mille sexcentos.
3. Miserat enim Schelomo ad Churamum, regem Tyri, dicendo : quemadmodum fecisti, cum Davide, patre meo, cui misisti cedros , ad «dificandum sibi domum , in qua habitaret.
4. Ecce ego aedificaturus sum domum nomini Jehovae , Dei mei, ad sanctificandum eum, ad adolendum coram eo suffitum aromatum , ad dispositionem panum jugem, holocaustäque in matutinum quodque , 8c vespertinum tempus, in qusque sabbatha , Sc novilunia , Sc in stata tempora Jehovae, Dei nostri : in seculum hoc incumbit Jis- raeli.
5. Domus autem illa, quam «dificaturus sum,magna erit: nam major cfi Deus noster omnibus diis.
6. Sed quis obtineat vim aedificandi ei domum, quum coeli ipsi, 8c coeli coelorum non capiant eum i Sc quis sum ego, ut velificem ei domum , nisi ut adoleatur coram eo ?
7. Ita nunc mitte mihi virum peritum operandi ex auro, Sc ex argento, Sc ex «re, Sc ex ferro, Sc ex purpureo, Sc ex coccineo, Sc ex hyacinthino, Sc scientem sculpere sculpturas : operaturum cum peritis, qui penes me sunt in Jehuda,Sc Jerufchalaimis, quos comparavit David pater meus.
8- Mitte etiam mihi ligna cedrina, abiegna, Sc thyina L Libano novi enim servos U » tuos
\

te.KE sc,entes este caedendi arbores Libani: ecee autem servi mei erunt cum servis
eair- . .....
9. rdqs- ad comparandum mihihgna ce- drpsxquaia plurima: nam domus illa, quam se<Ji£e«ur«5S sum, magna jutura est, & quidem mir ilice-
to. Vicistitu ecce, putatoribus illis . «esoribus" arborum do tritici excussi servis tuis cor os vicies mille, St hordei coros vicies mil- Je,Sc vini barbos vicies mille, ac olei barbos vicies mille. , ,
rr. Dixit verö Churam, rex Tyri scripto, quod misit ad Schelomonem ; prae amore Jehovae erga populum suum, constituit te super eos regem.
12. Deinde dicebat Churam ; benedictus Jehova, Deus Jisraelis, qui fecit coelum, 8c terram ; quod dedit Davidi regi filium sapientem, scientem, prudentem,& intelligentem, qui aedificaturus est domum Jehovae, St domum regiam suam.
i;. Nunc itaque mitto virum peritum, scientem & intelligentem , qui erat Chura- mo patri meo:
14. Filium mulieris e posteris Danis > St patrem ejus virum Tyrium, scientem operari ex auro, St ex argento, ex aere, ex ferro, ex lapidibus, St ex lignis, ex purpureo > ex hyacinthino,St ex byssino,St ex coccineo, St sculpere quamlibet sculpturam, St excogitare quodvis industrie inventum : quicquid proponetur ei cum peritis tuis ; St peritis demini mei Davidis, patris tui:
15. VicilTim nunc triticum illud,St hordeum, oleum. St vinum, quod dixit dominus meus, mittat servis suis.
16. Nos vero caedemus arbores ex Libano ad omnem necessitatem tuam, quas devehemus tibi ratibus per mare Japhuntem: unde tu deportabis eas Jeruschalaima. ,
17. Numeravit itaque Schelomoh omnes homines peregrinos, qui erant in terra Jisraelis, post numerationem, qua numeraverat eos David, pater ipsius : inventique sunt centies quinquagies ter mille sexcenti.
ig. E quibus effecit septuagies mille bajulos, St octuagies mille putatores in monte illo : ter vero mille sexcentos, ut praeessent adigendo huic populo.
gap- 3 - 4 »
X X X.

CAl'UT Strudura Templi.

T^Einde incepit Schelomoh aedificare do- mura Jehovae Jeruschalaimis, in monte Morijae, ubi apparuerat Jehova Davidi, patri ipsius: in loco, quem paraverat David in area Ornanis Jebusaei.
a. Incepit autem aedificare mense secundo, die secundo, anno quarto regni sui.
3. Atque harum dimenfionum erat fundatio Schelomonis in aedificanda domo Dei, longitudo cubitorum ex mensura primaria cubitorum sexaginta. St latitudo cubitorum viginti.
4. Porticus autem, quae erat ante longitudinem. fecundum frontem latitudinis ipsius domus, cubitorum viginti , altitudo vero centum viginti : quam obduxit intrinsecus auro puro.

j.Daraum quoque magnam obtexit lienis *fcqeg£u*,d«uide obtexit eam auro praestante; ubi fecerat, ut eminerent in ea palmae,8c catenae. '
<>. Et obduxit ipsam domum lapidibus pretiosis ad ornatum; aurum autem ipsum erat aurum Parvaiimorum.
7. Obtexit vero domiis trabes , postes, 8c parietes ejus, 8c valvas ejus auro, quum insculpsisset Cerubinos parietibus.
g. Fecit etiam domum sancti sanctorum, longitudine secundum latitudinem domus cubitorum viginti, 8c latitudine cubitorum viginti : quam obtexit auro praestante ad talentorum sexcentorum pondus.
9. Pondus verö in clavos siclorum quinquaginta auri : denique coenacula obtexit auro.
10 Fecit quoque in domo sancti sanctorum Cerubinos duos opere exemtili : quos obduxerunt auro.
11. QuorumCerubinorum alae longitudine sua in cubitos vi^intiprotendebantur: ala una cujufque in cubitos quintos pertingens parietem domus, ala similiter altera cubitorum quinque pertingens alam Cerubini alterius.
12. Sic ala Cerubini una cubitorum quinque pertingebat parietem domus: & ala ejus altera cubitorum quinque haerebat ala: Cerubini alterius.
13. Alae Cerubinorum istorum expandebant se in cubitos viginti: ipsi autem stabant pedibus suis, facie sua introrsum zier fi.
14. Fecit quoque velum hyacinthinum, & purpureum, & coccineum, 8c byssinum: in quo expressit Cerubinos.
1;. Item fecit ante domum ipsam columnas duas , cubitorum tricenum quinum longitudine ; & coronamentum, quod erat in summitate cujufque, cubitorum quinum.
16. Ut fecerat catenas in adyto, ita posuit in summitate columnarum : fecitque malogranata centena , qua: interposuit catenis illis.
17. Deinde erexit columnas ante tem« pium : unam a dextra , 5 c alteram a sinistra ejus : vocavitque nomen dextera Jacin, ÜC nomen sinistra Bohaz,

CAPUT IV.

Ornamenta £ 5 7 vasa Templi.

F Ecit praterea altare areum, viginti cubitorum longitudine, & viginti cubitorum latitudine, decem autem cubitorum altitudine.
2. Item fecit lacum fufum; decem cubitorum a labii parte una ad alteram, rotundum circumquaque, 8c quinque cubitorum altitudine, quem filum triginta cubitorum cingebat circumquaque.
3. (Similitudo autem boum subeo, unde- quaque circumstantium eum in decem cubitos, cingentium lacum iplum circumquaque er at, qui boves per duos ordines erant, fusi in fusura ejus.)
4. Stantem super duodecim boves , tres respicientes ad aquilonem, & tres respicientes ad occasum, & tres respicientes ad meridiem , & tres respicientes ad orientem, ita lacus eis impositus erat fupernL : quorum omnium posteriora intus latebant.
5. Crassitudo vero eius palmaris erat ,8c labium ejut simiis operi labii calicis , aut
floris
toris*! iirwri s (. >1« fuit
adis idt tat eis; juste«
? ,le«
titas®
fISf*!®
i toti ant iit*! p i tuite
jlteufo
laiiBB'.
11 .lt crateris istud,c domol n. C infam f os dm nos, qain iz. im tsäipoi : . tapo am
siro.
IlMeSIf
Ji. litini tt:
i Ite® 0 Biniiaita tittttpu K; a iv 17.I1U)) mijilloi tgrm.
ig, Iti Drome* vtstigam 15 . Fei menta illa aureum,! nis fariei
10. Et Ut ardet auro aß
11. FI crauro:
a, M itera, k trimis to,va!vi n,
Stimt
ich
piis
XSi
StMo
sito.Sc
menta
-.1
niores
<

Doris lilii: quod capax erat bathorum multorum , ter mille continebat.
6. Item fecit labra decem ; quorum disposuit quinque ä dextera, & quinque a sinistra ad lavandum ex eis; opus holocausti abluebant ex eis; sed lacus erat sacerdotibus ad lavandum se ex eo.
7. Item fecit lychnuchos aureos decem eadem ratione inter se: posui tque in templo quinque ä dextera, & quinque a sinistra.
g. Item fecit mensas decem, quas collocavit in templo, quinque a dextera, & quinque a sinistra: fecitque crateras aureos centum.
9.Item fecit atrium sacerdotum,& atrium maximum: St valvas atrio cuique, quorum valvas obduxit »re.
10. Lacum vero posuit versus latus dexte- rum ad orientem, L regione meridiei.
11. Item fecit Churam ollas, 8c hamas, & crateras : ita absolvit Churam facere opus istud, quod faciebat regi Schelomoni pro domo Dei:
12. Columnas duas; & orbes cum coronis in summitate columnarum duos , & encar- pos duos ad tegendum duos orbes coronarios, qui erant in summitate columnarum :
13. Et malogranata quadringenta ad duos encarpos : binis ordinibus malogranata in encarpo unoquoque, ad tegendum duos orbes coronarios, qui erant in fuperiicie columnarum.
14. Bases quoque fecit; & labra fecit imposita basibus:
15. Lacum unum; & duodecim boves sub eo:
16. Item ollas, Sc hamas, & fuscinas: ac omnia instrumenta illorum fecit Churam ; pater ejus, regi Schelomoni pro domo Jeho- v»; ex »re terso:
17. In planitie Jardenis fudit ea rex in terra argillosa: inter Succothas Sc Tzeredanum agrum.

ig. Itaque fecit Schelomoh omnia ista instrumenta numerosa valde : non enim pervestigatum est pondus seris eorum.
19s Fecit enim Schelomoh omnia instrumenta illa, qux erant domus Dei: Sc altare aureum, Sc mensas, quibus imponebatur panis faciei:
eo. Et lychnuchos cum lucernis eorum, Ut arderent pro ritu suo ante adytum, ex auro asservato:
21. Flores etiam, Sc lucernas, 8c forcipes ex auro : quod erat perfectissimum aurum :
22. Instrumentaque musica, 8c crateras, Sc acerras, 8c trullas ex auro asservato : Sc portae domus valvas interiores sancti sanctorum > valvasque domus, valvat templi ex auro.

CAPUT V.

Solennis donariorum sacrorum , : S arca, in templum introduüioiDeique fantlificatio. Erfecto autem toto opere , quod fecit Schelomoh pro domo Jehovx : inferens Schelomoh res consecratas a Davide, patre suo, 8c argentum, Sc aurum, Sc omnia instrumenta posuit in thesauris domus Dei.
2. Tunc congregari jussit Schelomoh Seniores Jisraelis.Sc omnes primarios tribuum, principes paternarum familiarum cum Jif-
raelitis Jerufchalaima; ut deducerent arcas* foederis Jehovx e civitate Bavidis Tzijon.
z. Congregatis itaque ac? regem »mäste» Jifraelitis in ipso festo (hoc festum efi snsasfi* septimi.)
4. Et convenientibus omnibus Senicxiba» Jifraelis ; deportarunt Levitxarcam:
5. Et deduxerunt arcam > Sc tentoriam conventus, omniaque vasa sacra,quas erant in tentorio, deduxerunt» inquam> ea Sacerdotes (ST Levitar.
(1. Rex autem Schelomoh,8c totiwccesus Jifraelitarum , qui convenerant ad eum. prxeuntes arere » sacrificabant pecudes , & boves, qux nec numerabantur,nec fupputa.- bantur prx multitudine.
7. Intulerunt autem sacerdotes arcam foederis Jehovx in locum ipsius, in adytum domus, in sanctum sanctorum, siib alas Cmibi- norum.
g. Erant enim Cerubini pandentes alas super locum arex : 8c obtegebant Cerubini arcam, & vectes ejus superni. ,*
9. Deinde protenderunt vectes eius; ita ut conspicerentur summitates vectium ex arca praduiiorum versus partem anteriorem ipsius adyti , non autem conspicieban- tur foris : fu, tque arca ibi usque in diem istum.
10. Nihil erat in ea arca, prxter duas illas tabulas , quas collocaverat Mosche in Ciorebo : quando pepigit Jehova feejua cum filiis Jifraelis, egredientibus ipsis ex iE- gypto,
11. Fuit autem, quum exirent lactrfotc* e sancto ipso (nam omnes sacerdotes» qui adei ant , fanctificaverant fe, non fuerant observanda: distributiones:
12. Similiter Levitx musici omnes ex A- sapho, ex Hemane, ex Jeduthune, tam filii eorum, quam cognati eorum, induti bysso, cum cymbalis, & cum nabliis ac citharis ad- stabant ad orientem altari: & cum illis sacerdotes ad centum viginti, clangentes tubis.)
13. Fuit, inquam , pariter clangentibus,
& musicis edentibus concentum unum laudando, & celebrando Jehovam, quum efferrent concentum tubis, 8c cymbalis, ac instrumentis musicis, quiimque laudarent Jehovam, quia bonus e/Lquia in feculum benignitas ejus : ut intus domum Jehovx impleret nubes:
14. Adeo ut non possent Sacerdotes consistere ad ministrandum propter illam nubem,quod implevisset gloriajehovx domum Dei.

CAPUT VI.

Dedicatio templi satia.

Um dixit Schelomoh : Jehova dixit se habitare in caligine.
2. At ego xdificavi domum habitaculi tibi: & stationem, in qua resideas /'»fecula.
3. Postea rex conversa facie sua benedixit ,cum tota congregatione Jifraelis ; tota congregatione Jifraelis stante.
4. Ac dixit, benedictus Jehova, Deus Jifraelis, qui alloquutus est ore fuoDavidem, patrem meum; prout manibus suis implevit, dicendo:
U z 5.Ex

Cap. 6.
5. Ex quo die eduxi populum meum 4 terra dEgypti; non elegeram civitatem ex ullis tribubus Jisraelis, ad aedificandum domum, ubi esset nomen meum : neque elegeram virum, qui prassuturus esset antecessor populo meo Jisraeli.
6. Sed elegi Jeruschalaima, ut sit nomen meum illic; & elegi Davidem, ut praesit populo meo Jisraeli.
7. Quamobrem, quum esset in animo Da- Vidis , patris mei, aedificare domum nomini Jehovae, Dei Jisraelis.
8- Dixit JehovaDavidi,patri meo,quandoquidem fuit tibi in animo aedificare domum nomini meo, bene fecisti.quod fuisti eo animo.
9. Veruntamen tu non es aedificaturus istam domum ; feci filius tuus, qui egressurus est 4 lumbis tuis, is aedificabit domum istam nomini meo.
10. Itaque praestitit Jehova verbum suum, quod loquutus fuerat: furrexi enim loco Davidis, patris mei .& insidens folio Jisraelis,quemadmodum loquutus est Jehova, aedificavi hanc domum nomini Jehovae , Dei Jisraelis:
11. Ubi disposui arcam, in qua eft foedus Jehovae, quod pepigit cum filiis Jisraelis.
ir. Deinde substitit Schelomoh ante altare Jehova: coram tota congregatione Jisraelis, & expandit manus suas.
13. (Nam fecerat Schelomoh suggestum «reum, posueratqne ipsum in medio atrii quinque cubitorum longitudine, 8c quinque cubitorum latitudine, triumque cubitorum altitudine) substitit igitur in eo, & flexus in genua sua coram tota congregatione Jifrae- iis, expandit manus suas versus coelum.
14. Ac dixit, Jehova Deus Jisraelis, nullus eß similis tibi Deus in coelo, aut in terra: servans foedus, Sc benignitatem illam servis tuis,qui ambulant coram te ex toto animo suo:
15. Qui servasti servo tuo, Davidi patri ineo id, quod eloquutus fueras ei: ut elo- quutus fueras ore tuo, ita manu tua implevisti, sicut eß hodie.
16. Nunc ergo Jehova, Deus Jisraelis, serva fervo tuo Davidi, patri meo id, quod eloquutus fueras ei, dicendo , non exscindetur tibi vir ä conspectu meo, sedens in folio Jisraelis : si tamen observabunt filii tui viam suam, ambulando in lege mea, quemadmodum ambulasti coram me.
17. Nunc etiam Jehova, Deus Jisraelis , confirmetur verbum tuum, quod eloquutus es fervo tuo Davidi.
18. (Quamvis, an revera habitaret Deus cum homine in terra ? ecce coeli, & coeli coelorum ipsi non capiunt te, quanto miniis domus h*c, quam ajdificavi.)
19. Ut refpicias ad orationem fervi tui, & *d deprecationem ejus,Jehova, Deus mi; auscultando clamori, & orationi, qua servus tuus orat coram te:
20. Ut sint oculi tui aperti erga domum hanc interdiu ac noChi, erga locum huncJ ubi te dixisti positurum nomen tuum ; auscultando orationi, qua orabit servus tuus versiis locum hunc.
21. Et aufeuites deprecationibus fervi tui, 8? populi tiu JiseaUis, quibus orabunt versus locum hunc : tu, inquam, auscultes 4 loco habitationis tuse , 4 coelis > 8c auscultans condones.
22. Quum peccaverit ullus in proximum suum, qui detulerit ei juramentum exeera- tionis , exceratione adjurando eum, (nam veniet exeeratio ante altare tuum in domum hanc.)
23. Tunc tu audito 4 coelis,ut conficiens, judices servos tuos, rependendo improbo, reddendo viam ejus in caput ejus : & justificando justum, reddendo ei secundum justitiam ejus.
24. Item quum plaga affectus fuerit populus tuus Jistael coram hoste,eoquudpeccaverint in te : si conversi, celebrabunt nomen tuum, orabuntque, Sc deprecabuntur coram te versus domum hanc :
25. Tum tu exaudito 4 coelis, condonans
peccatum populi tui Jisraelis : ut reducas eos in terram hanc, quam tradidisti eis, ut majoribus eorum. 1
2(5. Quum clausum fuerit caelum, ita ut non sit pluvia, eö quod peccaverint in te : si orantes versus locum hunc, celebrabunt nomen tuum, a peccato suo

revertentur „ quia testatus fueris contra eos :
27. Tunc tu exaudito 4 coelis, condonans peccatum servorum tuorum , & populi tui Jisraelis, quum docueris eos viam optimam, per quam ambulent: ut cies pluviam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.
28. Fames, quum erit in hac terra, pestis quum erit, uredo aut rubigo, locusta, aut bruchus quum erit, quum anget eum inimicorum ejus quisque in terra ditionis eius; quaecunque plaga, aut quae cunque aegritudo :
29. Omnem orationem, omnem deprecationem, qux erit a quocunque homine, aut a toto populo tuo Jisraele: quum agnoscentes quisque plagam suam, & dolorem suum, -expandet manus suas versus domum hanc:
30. Tunc tu exaudito 4 caelis, statione habitationis tuae condonans, 8c dans unicuique secundum vias ejus, quod agnosces apud animum ejus (tu enim solus nosti animum filiorum hominis.)*
31. Ut revereantur te, ambulando in viis tuis, omnibus diebus, quibus victuri sunt in superficie hujus terra:; quam dedisti majoribus nostris.
32. Quinetiam extraneo ipsi , qui non 4 populo tuo Jisraele fuerit, sed venerit 4 terra longinqua propter nomen tuum magnum, maniimque tuam robustam , & brachium tuum extentum: quum advenientes orabunt versus domum hanc:
33. Etiam tu auscultato e coelis, e statione habitationis tua: ; ut facias omnino prout clamaverit ad te extraneus ipse : ut experiantur omnes populi terra: nomen tuum, tum ad reverendum te , sicut populus tuus Jistael,tum ad cognoscendum nomen tuum invocari super domum hanc , quam Ldifi- cavi.
34. Quum procedet populus tuus in bellum contra inimicos suos via , qua mittes eos : si orabunt vi.i civitatis hujus , quam elegisti, 8t hujus domus, quam xdifkavi no - mini tuo;
33, Tuns

faiitrj
«irat® «xecti- > (nara
nficiem, a?robo, - /oltt ra justi-
‘popa.
Pf;ca-
onwj
»ura
faat
■ItlStoi
ititp
iit«
untna-
feata.
ili tui tum, hpce i in
efe , aut imi> aus; jk-
iprta-
»ai
««•
c:
mit-
apt
lini-
lio-
aviis
sitit
mijaii'
i nm! ■itera vm, :h«m ibunt
itione prout expt- Muss» S tusi
tus
in bei* mi««
Tat*

35, Tunc exaudias e coelis orationem eorum, & deprecationem eorum: ut peragas causam eorum.
3<J. Quum peccaverint in te (nam nemo e/h qui non peccet) St iratus contra eos, exposueris eos inimico : ita ut captivos abduxerint eos illi,a quibus captivi sunt in terram longinquam, aut propinquam:
37. Si reducent in animum suum in ea tekra,ubi detinebuntur captivi: ut conversi, deprecentur te in terra captivitatis fu», dicendo, peccavimus, perverse egimus, 8t improbi fuimus:
38. Et revertentur ad te ex toto corde suo, St ex toto animo suo in terra captivitatis fuse, ubi captivos detinebunt eosq 8t orabunt via terrte fuse , quam dedisti majoribus ipsorum, hujiisque civitatis, quam elegisti, St huius domus,quam aedificavi nomini tuo.
39. Tum exaudias e coelis ,i statione habitationis ruse, orationem eorum, 8t deprecationes eorum, ut peragas causam eorum: & condones populo tuo , quse peccaverint contra te.
40. Nunc Deus mi, sint quaeso oculi tui aperti,& aures tua; intentse adorationem, quä orabitur versus locum hunc.
41. Nunc, inquanti sorge Jehova,Detis ad requiem tuam, tu St arca roboris tui: Sacerdotes rui, Jehova Deus,induantur salute, St quos benigni accipis , laetentur de eodem bono.
42. Jehova Deus, ne avertas faciem uncti tui; recordare benignitatumerg^Davidem servum tuum.

CAPUT VII.

Dedicatio templi divinitus approbata.

Q Utimque absolvisset Schelomoh orare,il- _lic6 ignis descendens « coelis > abiumsit holocaustum,8t sacrificia, gloria Jehovse implente domum illam:
2. Adeo ut non possent Sacerdotes ingredi domum Jehovse ; quum implevisset gloria Jehovse domum Jehovse.
3. Omnes autem Jisraelitse , videntes, quum descenderet ignis ille, 8t gloria Jehovse in domum; inflexerunt se facie in terram, versus pavimentum, St incurvaverunt se , celebraveriintqud Jehovam, quoniam bonus e/?, quoniam in stculum benignitas ejus.
4. Kex vero, St totus populus: sacrificarunt sacrificia coram Jehova.
5. Sacrificavit enim rex Schelomoh sacrificium boum ; vicies bis mille > St pecudum centies vicies mille ; quum dedicarent do- mumDeiRex.St totus populus.
< 5 . Interea Sacerdotes in observationibus suis consistebant, 8t Levitse cum instrumentis musicis Jehova:, quae fecerat David rex ad celebrandum

Jehovam, quoniam in seculum benignitas ejus, per hymnum Davidis traditum in manum ipsorum : Sacerdotes veto alii clangebant tubis e regione eorum, omnibus Jisraelitis adstantibus.
7. Consecraverat autem Schelomoh internam partem atrii, quae erat ante domum Jehova;, eö quod parallel ibi holocausta,St adi pes eucharisticorum : nam altare «reum, quod fecerat Schelomoh, non poterat capere
holocausta illa, munerique,& spdipes illorum.
8. Celebravit etiam Schelomoh ftffisa illud , tempore ilio septem diebus, & totus Jisrael cum eo »congregatio magna valde % inde ab ingressu Chamashftjusque ad teerest» tem lEgypti.
9- Celebrarrrntque die octavo interdr» ctum •. quum dedicationem altaris cekbris- sent septem diebus, & festum, illud sepUjsr diebus.
10. Die sutem vigesimo tertio measis septimi, dimisit populum in tentoria.ipsorum» latos St hilares animo de illo bono»qäo affecerat Jehova Davidem, Schelomoaemque» ac Jistae lem populum suum.

CAPUT VIII, '

Potitia , <5“ seansmia Schelomonh. TJOstquana autem, absolvisset Schelosuoft -L domum Jehova: ,8t domum regiam jSc quicquid venerat in animum Schelomosi facere in domo Jehovae» Sein doma fua»Mt e» prosperatus esset %
2. Apparuit Jehova Schelomoni nocte illa : St dixit ei, exaudivi orationem tuam, & elegi locum hunc mihi pro- dorne* socrifkio- rum,
3. Si claustro coesosita, ut nonfit pluvias, aut fi pracepero locusta:, ut exedat terram % aut ii immisero pestem in populum aeim:
4. Et deprimentes st populus meus» super quos invocatur nomen meum. ,oraveriat»S£ requisivevint faciem meam » revertentes 4 viis suis malis, vicissim ego exaudiens e-caelis, condonabo peccatum eorum »St curabo terram eorum.
5. Jam nunc ccuR mei futuri {'nat aperti» St aures me« intern« ad orationem.yvi bitur versus locum hunc.
6. Jam enim elegi, St consecravi doasasa istam, ut sit »omen meum ibi usque b* seculum : erunt que oculi mei. St animus sacas ibi omnibus diebus.
7. Tu autem, fi ambulaveris coram me» sicut ambulavit David pater tuusridqtre fidendo omnino, prout praecepi tibi»ststtjta» que mea, 8t judicia observaveris i
g. Utique stabiliam solium regni teü ; quemadmodum pactus fiam Davids , patri tuo, dicendo: non exsdndetur tibi vir domi' nans in Jisraele:
9. Sin autem aversi fueritis vos,& dterelf- queritis statuta mea, St "prxeepta naea*quse proposui vobis; St abeuntes, colueritis skos alienos , St incurvaveritis vos te««» ba- b iites eis.
10. Utique exstirpabo istos e terra mea» quam dederam eis, St istam domum, quaia consecravi nomini meo , projiciam » facie mea; St efficiam eam in parabolam, & ttt di» cterium inter omnes populos:
11. Et de domo ista, quae fuerit excessa, o» mni transeunti juxta eam stupor obveniet; dicet enim, quamobrem fecit Jehova sic terrae isti, domuique isti i
12. Ac dicent, eö quöd dereliquerunt Jehovam, Deum majorum suorum, qui eduxerat eos ö terra Aegypti; prehenderuntque deos alienos, St incurvantes se eis, coluerunt eos : idcirco induxit in eos totum malunt istud. Caput Vili-
V 4 ijfmc

13. Fuit vero exactis viginti annis , quibus xdificavit Schelomoh domumJehovx.Sc domum suam:
14. Ut civitates illas , quas reddiderat Churam Schelomoni, aedificaret Schelomoh, St habitatores collocaret ibi Jifraelitas.
15. Pergens quoque Schelomoh in Cha- Jnatham Tzobx; quum fortior fuisset ea.
16. /Edificavit Thadmorem in deserto ; St omnes civitates armamentariorum , quas •edificavit in Chamatha:
17. Atdificavit etiam Beth-Choronem superiorem, Sc Beth-Choronem inferiorem, civitates munitas, instruclas muris, portis,Sc vectibus!
18. Item Bahalatam , 8c omnes civitates armamentariorum, qua: erant Schelomoni, Stomnes civitates curruum.ac civitates equitum : denique pro toto desiderio Schelomonis ziquod desideraverat aedificare Jerufcha- laimis, Sc in Libano, Sc in tota terra dominatus fui
19. Totius populi, qui relictus fuerat ex Chitthxo, St Emorxo, Sc Perizzxo, Chiv- VXoque.St febusxo.qui non erant e Jisraele:
20. Ex horum filiis, eos, qui relicti erant, post hos in ipsa terra , quos non consumse- rant filii Jisraelis : eos adegit Schelomoh in tributum, usque in diem istum.
21. Ex Jisraelitis autem, quos non reddidit Schelomoh servos in opus suum (nam erant viri militares, Sc principes tribunorum ejus , prxfectique curruum , Sc equitum ejus.)
22. Ex illis, in quam, er ant > principes curatorum,qui pro regeSchelomone curabant, ducentem quinquageni; qui dominabantur illi populo.
23. Filiam verö Parhonis deduxit Schelo- inoh e civitate D avidis in illam domum, quam aedificaverat ei, dixerat enim, non posset habitare uxormecum in domoDavidis, regis Jisraelis, nam sancta sunt ista, in quae ingressa est arca Jehovx.
24. Tunc offerebat Schelomoh holocausta Jehovae; super altare Jehovx, quod exstruxerat ante porticum:
25. Idque rem diei quotidie offerendo, secundum praeceptum Moschis, quibusque sab- bathis, Sc noviluniis > statis que temporibus, ter quotannis : in festo azymorum , Sc in festo septimanarum, ac in festo tabernaculorum.
16. Et constituit secundum rationem Da- vidis, patris fui, distributiones sacerdotum in ministerio eorum, Sc Levitatum in custodiis ipsorum , ad laudandum Sc ministrandum coram sacerdotibus , ad quodque officium diurnum die suo, janitores quoque per distributiones eorum in unamquamque portam : nam sic prxeeptum fuerat D avidis , viri Dei.
27. Neque recesserunt a prxeepto regis, imposito Sacerdotibus , Sc Levitis , in omni officio, Sc thesauris administrandis.
28. Ita constitutum est totum opus Sche- lomonis usque in istum diem, inde ä fundatione domiis Jehovx usque dum absolvisset eam, perfecta domo Jehovx.
29. Tunc profectus est SchelomohHetzjo- nem Gebens, Sc propÄ Flothas.ad littus maris, in terram Edoinsorum.
30. Misit verö ei Churam per servos suos naves, Sc servos peritos maris ; qui abeuntes cum servis Schelomonis Ophirum , acceperunt inde quadringenta Sc quinquaginta talenta auri: Sc attulerunt ea ad regem Sche- lomonem.

CAPUT IX,

Regina Schebx invißt Schelomonem.

13 Egina autem Schebx audiens famam AV Schelomonis, venit ad probandum Schelomonem xnigmatibus, Jeruschalaima, cum exercitu numeroso admodum , Sc camelis ferentibus aromata, aurumque plurimum, Sc lapides pretiosos : Sc accedens ad Schelomonem, eloquuta est apud eum , quicquid erat in animo suo.
2. Cui indicavit Schelomoh omnia verba ejus ; neque fuit absconditum quicquant Schelomoni, quin indicaret ei.
3. Quapropter,quum videret regina Schebx sapientiam Schelomonis ; Sc quamque domum,quam xdificaverat:
4. Cibum etiam mensis ejus, Sc confessum servorum ejus, statumque ministrorum ejus, Sc vestimenta eorum, similiter poculis eius cum vestimentis eorum,Sc ascensum ejus, quo ascendebat in domum Jehovx : non erat in ea amplius spiritus.
5. Tandem dixit regi, verum est verbum illud, quod audiveram in terra mea; de rebus tuis, Sc de sapientia tua.
6. Tamen non credidi verbis illorum, usque dum venirem , Sc viderent oculi mei, sed ecce non indicatum fuerat mihi dimidium amplitudinis sapienti* tu* : superas famam illam, quam audiveram.
7. Beati homines tui, Sc beati fervi tui isti, qui stant coram te jugiter, Sc audiunt sapientiam tuam.
8. Sit Jehova Deus tuus benedictus, qui delectatus est te, ut collocaret te in folio suo regem pro Jehova, Deo tuo, eö quöd diligit Deus tuus Jisraelem, quem statuat in secu- Ium, ideo imposuit te illis regem, ut exerceres judicium, 8c justitiam.

9. Et dedit regi centum viginti talenta auri, aromataque multa valde , Sc lapides pretioso? : nam non sunt advecia ampliiis aromata hujusmodi , quanta dedit regina Schebx regi Schelomoni.
10. (Nam etiam servi Churami, Sc servi Schelomonis, qui attulerant aurum ex O- phiro , advexerant ligna thyina , Sc lapides pretiosos:
11. Et paraverat rex i lignis illis thyinis aggestam viam in domum Jehovx, Sc in domum regis, citharasque, Sc nablia pro cantoribus : non fuerunt visa talia ante in terra Jehudx.)
12. Rex verö Schelomoh dedit reginx Schebx pro toto desiderio ejus,quod petivit, prxter compensationem eorum , qux attulerat ad regem -. tum revertens,abiit in terram suam ipsa cum servis suis.
13. Erat autem pondus auri, quod obveniebat Schelomoni,anno unoquoque sexcentorum sexaginta sex talentorum auri.
14. Texter id, quod publicani negotiatorum , Sc mercatorum afferebant: etiam o- mnes reges Arabi*. & proteres ejus regioni«
*

nis afferebant aurum, 6 c argentum Schelo- moni.
15. Itaque fecerat rex Schelomohducentos clypeos ex auro malleato ; sexcentorum fictorum aurum malleatum, imponebat cly- peo unicuique.
1 6. Item trecenta scuta ex auro malleato, trecentos ficlos aureos imponebat scuto unicuique, quae posuit rex in domo saltus Libani.
17. Fecerat praeterea rex solium eburneum magnum ; tk obduxerat illud auro puro.
iz. Sex autem gradus erant huic solio cum clivulo ex auro, huic solio continentes, Ac fulcra manuaria hinc Ac inde, ad locum sessionis -. Ac duo leones stantes juxta fulcra haei’ manuaria.
19. Duodecim quoque leones stantes ibi ad fex gradus ejus hinc Ac inde: non fuit factum tale in ullo regno.
20. Insuper omnia vasa potoria regis Schelomonis, erant aurea, 8c omnia vasa domus saltus Libam ex auro asservato : nihil inerat argenti , aestimabatur temporibus Schelomonis nullius pretii.
21. Nam naves regis obibant Oceanum cum servis Churami: semel ternis annis veniebant naves Occani, asserentes aurum, Ac argentum, ebora, & simias, & pavones.
22. Sic major erat rex Schelomoh omnibus regibus terrae; divitiis 8c sapientia.
23. Et omnes reges terra; quaerebant aspectum Schelomonis ; ut audirent sapientiam ejus, quam indiderat Deus animo ejus.
24. Isti quoque afferebant quisque munus suum -. instrumenta argentea, & instrumenta aurea: vestimentaque ,arma,Sc aromata, equos , Ac mulos : rem annuam quotannis.
25. Ita ut essent Schelomoni quater mille prassepiaequorum, 8c currus. Ac duodecies mille equites: quos collocavit in civitatibus curruum, Ac apud regem Jeruschalaimis.
2Ö. Er atque dominium habens in omnes alios reges, inde a flumine Euphrate usque ad terram 1 ’elischthaeorum, Lc usque ad terminum ssigypti.
27. Et reddidit rex argentum Jeruschalaimis, ut lapides ; cedros autem reddidit, ut sycomoros , quae in loco depresso crescunt multitudine.
28. Pendebant enim vectigal equorum ex JEgypto mercatores Schelomoni, Lc ex o- mnibus aliis regionibus.
29. Reliqua; autem res Schelomonis priores Ac posteriores ; nonne sunt scriptae in verbis Nathanis Prophetae, & in prophetia Achija: Schilun tini; Ac in visione Jehdonis, videntis de Jarobhamo, filio Nebati r
30 Regnavit vero Schelomohjeruschalai- mis super totum Jisraelem quadraginta annis.
31. Quiimque occubuisset Schelomoh cum patribus suis, 8c sepelivissent eum in civitate Davidis patris ejus, regnavit Rechabham, silius ejus pro eo.

CAPUT X.

Mechabham juvenile potius, quam fenile
confitt um secutus , scidit regnum in duas
partes, quarum maximam obtinet 'fi ar obbam.

Clp. TO.

T Unc abiit Rechabham Schecemum : nara Schecemum conveniebant omnes Jisrae- litae ad constituendum eum regem.
2. Fuerat autem, quum audivisset Jarob- ham, silius Nebati,qui erat adhuc in/Egypto, quö fugerat metu Schelomonis regis ; ut reverteretur Jarobham ex /Egypto.
3. Nam Jifraelitx miserant acccrsitum eum : venitque Jarobham, Ac totus Jifrael; Lc alloquuti sunt Rechabhamum, dicendo :
4. Pater tuus durum imposuit jugum nobis, nunc ergo leva nos servitute ista patris tui dura. Ac jugo ejus gravi, quod imposuit nobis, Ac serviemus tibT.
5. Qui dixit eis adhuc triduum differte > tum revertimini ad me : sic abiit populus.
6 . Interea iniit consilium rex Rechabham cum senioribus , qui steterant ante Schelo- monem patrem ipsius, dum esset in vivis, dicendo ; quomodo vos consilium iniretis ad respondendum populo huic aliquid ?
7. Qui alloquuti sunt eum, dicendo,si fueris facilis populo huic, gratificando eis, Lc al- loquutus fueris eos verbis bonis : utique erunt tibi fervi omnibus diebus.
8- Sed reliquit consilium seniorum , quo consuluerant ei: Lc iniit consilium cum iis, qui a pueris educati fuerant fecum, stantibus coram ipso ;
9. Dixitque eis, quod vos consilium iniretis, ut responderemus aliquid populo huic, quod alloquuti sunt me, dicendo ; leva nos jugo isto > quod imposuit pater tuus nobis ;
IO. Tum alloquuti sunt eum isti,qui ä pueris educati fuerant cum eo,dicendo : sic dices populo isti,qui alloquuti sunt te, dicendo : pater tuus grave effecit iugum nostrum, tu ergo leva illud ä nobis : sic alloqueris eos, minimus digitus meus densior est lumbis patris mei.
11. Jam vero pater meus oneravit vos jugo gravi, ego autem superaddam jugo vestro : pater meus castigavit vos scuticis, ego autem flagellis aculeatis.
12. Quum ergo venisset Jarobham, Sc totus populus ad. Rechabhamum die tertio 3 quemadmodum edixerat rex, dicendo , revertimini ad me die tertio :
13. Respondit eis rex duriter: nam dereliquerat rex Rechabham consilium seniorum.
14. Et alloquutus est eos ex consilio puerorum suorum, dicendo ; pater meus grave effecit jugum vestrum, ego autem superaddam illi: pater meus castigavit vos scuticis, ego autem flagellis aculeatis.
15. Quum itaque non auscultässet rex populo (erat enim causa a Deo, ut praestaret Jehova verbum suum, quo alloquutus fuerat per Achtjam Schiluntinum Jarobhamum, filium Nebati.)
1 6. Omnes Jifraelitx , quia non auscultaverat rex ipsis ; responderunt populus regi, dicendo, quae nobis portio esset cum Davide ? utique non eft nobis possessio cum filiojischaj, quisque ad tentoria tua, S Jisraiil, jam prospice domui tuae, David : sic abiit totus Jis- rael in tentoria sua.
17. Tantum super filios Jisraelis, qui habitabant inter civitates Jehudar, regnavit Rc- chabham,
U 5 iZ.Quüra-
\

x 3. Quumquc niis sse t rex Rechabham Hadoramum, qui praeerat tributo, obruerunt eum Jisraelita: lapidibus, ita ut moreretur: quamobrem rex Rechabham totis viribus conscenso curru, fugit Jeruschalaima.
19. Sic defecerunt Jisraelitae ädomoDa- Vidis usque in hunc di em. _

CA 1 ’UT X I.
Rechabham divertitur ab oppugnandis Jis- raehtu, urbes exstruit , Levitatum > 'Spiorum occursu fortificatur.
Q Uum autem venisset Rechabham Jeru- „schalaima; congregavit ex domojehu- d», Sc Binjaminis centum octoginta millia delectorum hominum , gerentium bellum : ad pugnandum contra Jifiraelem, ut reduceret regnum illud adRechabhamum.
2. Sed fuit verbum Jehova: ad Schemah- jam virum Dei, dicendo :
3. Edic Rechabhamo, filio Schelomonis, regi Jehuda:; 8c omnibus Jifraelitis in Jehu- da, St Binjamine dicendo :
4. Sic ait Jehova, ne ascendite, neque pugnate contra fratres vestros , revertimini quisque domum suam, nam ä me facta est res ista : qui auscultantes verbis Jehova:, aversi sunt, ne proficiscerentur contra Jarobha- Hium.
5. Itaque resedit Rechabham Jeruschalai- mis;
& aidificavit civitates ad munitionem in Jehuda:
6 . Aedificavit, inquam, Bcth-Lechemum, St Hetamum, & Thekoham :
7. Item Beth-Tzurem, St Socuntem, St H adullamum:
8. Gathum quoque, & Marescham ,& Zi- phum :
9. Et Adorajima, & Lacischum, St Haze- kam:
10. Et Tzorham, St Ajalonem.St Chebro- nem, quae sunt in Jehuda, St in Binjamine; civitates munitionum.
11. Confirmavitque has munitiones; disponens in eis antecessores, St apothecas cibi; 8t olei, St vini.
i2.Et in unaquaque civitate clypeos.St spicula , denique confirmavit eas quämpluri- ilium : ita fuit ejus Jehuda, St Binjamin.
13.Sacerdotes quoque, St Levitas,qui erant in toto Jisraele; stiterunt se ei e toto termino suo.
14. Nam derelinquentes Levit» praedia suburbana sua, St possessionem suam, abiverunt ad Jehudam , St Jeruschalaima : quum rejiceret eos Jarobham, St filii ejus ,ne sacerdotio fungerentur Jehovae;
15. Statueretque sibi sacerdotes pro excelsis , St pro daemonibus , St pro vitulis, quos fecerat.
16. Et sequuti illos ex omnibus tribubus Jisraelis, qui dedebant animum suum ad requirendum Jehovam, Deum Jisraelis; venerunt Jeruschalaima ad sacrificandumjehovae, Deo majorum suorum.
17. Qui confirmarunt regnum Jehudae, St fortificarunt Rechabhamum, filium Schelomonis ad triennium : nam ambulaverunt in via Davidis, St Schelomonis triennio.
18. Acceperat autem sibiRechabham uxorem pr.-eter Machalatham, filiam Jerimothi, filii Davidis ; Abihajilam, filiam Eljabi, filii Jifthaj,
19. Qua: peperit ei filios; Jehuschum, St Schemarjam , St Zahamum.
20. Post hanc vero duxit Mahacam, filiam Abschalomi; qua: peperit ei Abijam, St Hat- thajum, St Zizam, St Schelomithum.
21. Amabat autem Rechabham Mahacam, filiam Abschalomi prae omnibus uxoribus suis, St concubinis suis, nam uxores octodecim duxerat, St concubinas sexaginta ; unde genuit viginti octo filios, St sexaginta filias.
22. Ideoque Rechabham constituit primarium Abijam , filium Mahacae antecessorem inter fratres ipsius, quia erat constituturus eumregem.
23. Et prudentiam adhibens, dispersit de omnibus filiis suis per singulas regiones Jehudae, St Binjaminis, in omnes civitates munitionum , quibus indebat commeatam copiosum : St procuravit eia multitudinem uxorum.
CAPUT XII.
Rechabham, ejusque subditi peccantiis) puniti refipijcunt.
F Uit autem, quum stabilivisset Rechabham reo-num, quumque confirmatus esset, ut relinqueret legem Jehovae, St totus Jisrael cum eo.
2. Unde fuit anno quinto regis Rechabha- mi > ut ascenderet Schischak , rex rügypti contra Jeruschalaima; quia praevaricati erant contra Jehovam:
3. Cum mille ducentis curribus, St cum sexaginta millibus equitum: innumeroque populo, qui veniebant cum ipso ex Aegypto, Lubsis, Succaeis, St Aethiopibus :
4. Caperetque civitates ipsas munitionum, quae erant Jehudx : St veniret Jeruschalaima usque.
Schemahja vero propheta ille, veniens ad Rechabhamum ac principes Jehuda:, qui congregati erant Jeruichalaimis, metu Schi- schaki: dixit eis , sic ait Jehova, vos dereliquistis me, ideo ego quoque derelinquo vos tradendos in manum Schischaki.
6 . Tum deprimentes se principes Jisraelis, St rex, dixerunt, justus est Jehova.
7. Quos, quum videret Jehova, se ipsos depressisse, fuit verbum Jehovae ad Sche- mahjam, dicendo ; depresserunt se ipsos, npn perdam eos: sed praestabo eis mox liberationem , neque effundetur excandescentia mea super Jeruschalaima per Schischakum:
8. Sed erunt ei servi; ut experiantur servitutem mei, St servitutem regnorum reliquarum regionum.
9. Ascendens itaque Schischak, rex Argy- ptiJeruschalaima; accepit thesauros domus Jehovae, St thesauros domus regis , omnia, inquam, illa accepit : accepit etiam scuta aurea, quae fecerat Schelomoh.
10. Pro quibus fecit rex Rechabham scuta »rea: qux deposuit in manum praefectorum cursoribus, qui observabant portam domus regis.
Ti. Erätque ex quo veniebat rex in domum Jehovae; ».‘venientes cursores afferrent ea, deinde referrent ea ad procoetonem cursorum.
12. Quum itaque se depressisset, aversa est ab eo ira Jehovae, ut non perderet omnino; etiamque ergajehudam ustes est verbis bonis. I 13. Con-

IZ. Confirmavit ergo se rex Rechabham Jeruschalaimis , & regnavit: nam natus tinum & quadraginta annos Rechabham, quum regnare inciperet, septendecim annis regnavit~Jerufchalaimis, civitate, quam elegerat Jehova ad collocandum nomen suum ibi ex omnibus civitatibus tribuum Jifraelis, & nomen matris ejus Nahama Hammoni- tis.
14. Fecit autem malum: nam non comparavit animum suum ad quaerendum Jeho- vam.
is. Res vero Rechabham! priores, St posteriores annon sunt scripta: in verbis Sehe" mahjs , propheta:, & Hiddonis, videntis in genealogiis i etiam bella Rechabham! contra Jarobhamum omnibus eorum diebus ?
16. Denique, quum occubuisset Rechabham cum patribus suis, St sepultus esset in civitate Davidis; regnavit Abija, filius ejus pro eo.
CAPUT XIII. dbija Deo confisus, feliciter pugnat contra Jarobhamum.
A Nno decimo octavo regis Jarobhami; regnare coepit Abija super Jehudam.
2. Tribus annis regnavit Jeruschalaimis, tujus matri nomen Micaja , filia Urielis e Gibha: belltimque fuit inter Abijatn, St Jarobhamum.
3. Quamobrem junxit Abija copias, robore valentes bellatores, quadringenties mille viros delectos ; Jarobham vero instruxit contra eum aciem cum octingenties mille viris delectis, valentibus robore.
4 - Tum surgens Abija e summo monte Tzemaraj imorum , qui est in montanis E- phrajimi, dixit,audite me Jarobham,8c totus Jisrael.
5. Annon vestrum erat agnoscere Jeho- vam, Deum Jifraelis tradidisse regnum Da- vidi super Jisraelem in seculum; ipsi, St filiis ejus foedere falis?
6. Attamen furrexit Jarobham, filius Ne- bati, servus Schelomonis, filii Davidis; Si rebellavit contra dominum suum.
7. Deinde congregati sunt ad eum homines vani , nequissimi , qui fortificarunt fe contra Rechabhamum , filium Schelomonis : quum Rechabham esset puer > ac mollis animo; neque confirmaret fe adversus illos.
8- Et nunc vos cogitatis confirmare vos adversus regnum Jehovx, quod, est in manu filiorum Davidis , quamvis sitis multitudo magna, tamen penes vos vituli aurei sunt, quos fecit vobis Jarobham in deos.
9. Annon depulistis Sacerdotes Jehova:, filios Aharonis, Si Levitas: St fecistis vobis Sacerdotes, ut populi reliquarum regionum, quemlibet venientem ad

consecrandum ministerium suum juvenco subrumo, & arietibus septem, estque Sacerdos iis, qui non sunt dii ?
10. Nos autem habemus Jchovam, Deum nostrum, quem non dereliquimus : Sacerdotes autem ministrantes Jehova: sunt filiiAha- rOnis, St Levit* sunt in opere suo:
11. Et adolent Jehova: holocausta quolibet mane, 3 c quolibet vespere, suffitum quoque aromatum, 8c dispositionem panum super nr 'lsam mundam, & lychnuchum aureum cum lucernis ejus curant , accendendo quolibet vespere ; observamus enim observationem Jehovar, Dei nostri: vos autem dereliquistis eum.
12. Quare ecce nobiscum est in principiis Deus ipse ; 8c Sacerdotes ejus cum tubis clangoris ad clangendum contra vos ; filii Jifraelis,ne pugnetis contra Jehovam, Deum majorum vestrorum , non enim secundaremini.
13. Interea Jarobham jusserat divertere insidias, ut invaderent eos ä tergo : ita erant Jifraelitx ä fronte Jehudsis, infidi« vero ä tergo eorum.
14. Adfpicientes autem Jehudsi , quod ecce sibi instabat bellum a fronte, St ä tergo, inclamäruntjehovam: Sacerdotes vero clangebant tubis.
19. Clanxerunt etiam viri Jehud«,fuitque clangentibus viris Jehud«, ut Deus plaga afficeret Jarobhamum, St totum Jisraelem coram Abija, & Jehuda.
16. Quamobrem fugerunt Jifraelis« metu Jehud« ; tradiditque illos Deus in manum horum.
17. Percusserunt enim eos Abija, St populus ejus, percussione magna : ita ut caderent confossi ex Jifraelitis quingenties mille, viri delecti.
ig. Ita depressi sunt Jifraelis« tempore illo ; St fortificat! filii Jehud«, quia nitebantur Jehova, Deo majorum suorum.
zp. Nam persequutus Abija Jarobhamum» cepit ab eo civitates, Bcth-Elem cum villis ejus, & Jefchanam cum villis ejus : Hephra- vin quoque cum villis ejus.
20. Neque obtinuit vim Jarobham amplius diebus Abija:: sed quum plaga aftecisset eum Jehova .mortuus est.
21. Confirmatus ergo est Abija: qui duxerat sibi uxores quatuordecim ; unde genuit vigintiduos filios, St sexdecim filias.
22. Reliqux autem res Abij«, 8c vi« ejus, ac verba ejus ; scripta sunt in commentario prophet« Hiddonis.

CAPUT XIV.

stfa cultum Dei restituit, urbes Jehuiat ctdi-
ficat , 'S /Hthiopes devincit.

Q Uum autem occubuisset Abija cum pa- tribus suis, St sepelivissent eum in civitate Davidis, regnavit Ala,filius ejus pro eor diebus ejus quievit terra decem annis.
2. Et fecit Afa quod bonum, St rectum videtur in oculis Jehovx Dei fui.
3. Amovit enim altaria alienigenarum, atque excelsa; St confregit statuafc eorum,suc- ciditque lucos eorum;
4. Et dicens Jehudsis , ut requirerent Jehovam, Deum majorum ipsorum; St ut "facerent legem, St prsceptum ejus:
5. Amovit ab omnibus civitatibus Jehud« excelsa,& subdiales statuas: quum quiesceret regnum coram eo,
6. Adificavit quoqud civitates munitionis in Jehuda, quum quiesceret ea terra, St nullum gereretur fecum bellum annis illis, nam quietem dederat Jehova ei.
7. Dicebat enim Jehudsis, «dificemus civitates has, St circumdemus muro, St turri-
I bus, valvis, 8c vectibus; tantisper dum h« : terra nobis exposita est, quandoquidem re-
q-id-

quisivimus Jehovam, Deum nostrum, requirentibus dedit quietem nobis circumquaque: quapropter xdisicarunt, St prosperati sunt.
8. Fuerunt autem Asx copix , ferentes clypeum, & spiculum; e Jehuda trecentorum millium, e Bmjamine autem ferentium scutum , & tendentium arcum ducentorum octoginta millium : omnes hi valentes robore :
9. Quum prodiisset contra eos Zerach /£- thiops, cum copiis decies centies millium, 8c curribus ter centies: venissetque Mare- scham usque.
10. Quo procedens Asa adversus eum; instruitis aciebus, in valle Tzephitx ad Ma- rescham:
11. Invocavit Asa Jehovam, Deum suum, dicens: 6 Jehova, nihili eft apud te, opem ferre destituto viribus, intercedendo abundanti viribus. opem fer nobis, Jehova Deus noster, nam tibi innitimur, & in nomine tuo venimus contra multitudinem istam: 6 Jehova, Deus noster es> ne obtineat vires contra te mortalis.
12. Tum plaga affecit Jehova dEthiopes illos coram Asa, 8c coram Jehuda, fugeriint- que jEthiopes.
13. Quos perfequutusest Asa, & populus, qui cum eo erat ad Getarum usque : cecide- runtque ex/Et'niopibus tot, ut non esset illis instauratio , quia fracti erant coram Jehova & coram exercitu ejus : ita deportarunt isti prxdam multam valde.
14. Percusserunt etiam omnes civitatum incolas circa Getarum > nam invaserat eos metus Jehovx , spoliariintque omnes civitates illas, in quibus spolia multa erant.
15. Atque etiam habitatores tentoriorum pecuariorum percusserunt; & captivos abducendo greges quämplurimos, St camelos, reversi suntjeruschalaima.

CAPUT XV.

Hazarjtc concione motus, removet Asa reliquas abominationes , <$p opulus folemni
juramento obedientiam Deo vovet.

Um Hazarjam, filium Hodedi incessit spiritus Dei:
2. Quo, procedens ante Asam, dixit ei,audite me Asa, totiisque Jehuda, & Biniamin : Jehova fuit vobiscum, dum fuistis cum eo, & si requiretis eum, prxstö erit vobis, sin derelinquetis eum, derelinquet vos.
3 . Dies enim multi aguntur Jisraelitis,sine Deo vero, & sine Sacerdote docente, ac sine lege.
4- Quod si conversus fuisset, quum angustia esset sibi , ad Jehovam Deum Jisraelis, requirentibus ipsum prxstö fuisset illis.
5 • Sed temporibus istis non eft pax exeunti , & redeunti; verum vexationes ma- gnx super omnes habitatores regionum illarum : 0
6. Adeo ut contundantur gens gente, & civitas civitate: quia Deus vexat eos omni angustia.
7. Vos ergo confirmamini, neque sint re- lmstx manus vestrx : est enim merces operi vestro.
8. Quare, quum audiret Asa verba ista, 8c prophetiam illam scriptam ab Hodedo propheta, confirmans se, abstulit reliquos abominandos deos e tota terra Jehudx, & Bin- jaminis, atque ex illis civitatibus , quas ceperat de montanis Ephrajimi : renovavit que altare Jehovx, quod erat ante porticum Jehovx.
9. Et congregavit totum Jehudam.&Bin- jaminem, 8c illos, qui peregrinabantur apud eos, ex Ephraiimo St Menasche , etiam 4 Schimhone: nam defecerant ad eum ex Jisraelitis plurimi, quum vidissent Jehovam, Deum ejus esse cum eo.
10. Itaque congregati Jeruschalaima,mense tertio; anno quintodecimo regni Asx;
11. Sacrificaverunt Jehovx die illa, quot de prxda attulerant ; boves septingentos, & pecudum septem millia :
12. Inivenintque foedus de requirendo Jehova, Deo majorum suorum, ex toto corde suo, & ex toto animo suo:
13. Adeo ut quisquis non requisiturus esset Jehovam, Deum Jisraelis morte afficiendus esset: sive parvus, sive magnus, sive vir, sive foemina.
14. Et jurarunt Jehovx,cum sono magno St clangore, tub/sque, ac buccinis.
15. Lxtabantur enim omnes Jehudxi de isto juramento (nam ex toto animo suo juraverant) quod, quum toto studio suo requisi- vissent eum , prxstö fuisset ipsis : dederat enim Jehova quietem ipsis circumquaque.
16. Quinetiam Mahacam,aviam Asx regis amovit, ne esset Augusta , eo quod fecerat cum luco horrendam statuam; St succisam Asa horrendam statuam eius, comminuit,ac combussit ad.'torrentem Kidronem.
17. Excelsa quidem non amota sunt ex Jisraele; sed animus Asx fuit integer omnibus diebus ejus.
18. Et retulit res consecratas a patre suo, St res consecratas ä se in domum Dei,argentum, & aurum, St instrumenta;

19. Bellum enim non fuerat: usque ad annum trigesimum quintum regni Asx.

CAPUT XVI.'

Asa peccati iy piceati fui censorem Chana-
ni in vincula conjicit: tandem ex pedibus aegrotans moritur.

A Nno trigesimo sexto regni Asx , ascendens Bahescha, rex Jisraelis contra Je- hudam, xdificavit Hamam: ne sineret egredi, aut regredi quenquam ad Asam regem Jehudx.

2. Sed depromens Asa aigentum.Sc aurum ex thesauris domus Jehovx, St domus regis; misit ad Ben-Hadadum , regem Syrix , qui habitabat Darmasci, dicendo;

3.Foedus eft inter me,8t te,ut inter patrem meum, 8c patrem tuum : ecce mitto ad te argentum, St aurum, age, irritum fac foedus tuum cum Bahescha, rege Jisrae lis, ut abscedat ä me.

4. Et auscultans Ben-Hadad regi Asx, misit principes copiarum suarum contra civitates Jisraelis, qux percusserunt Hijonem, 8c Danem,& Abel-Majima : omnesque civitates armamentariorum Naphthali.

5. Unde fuit audiente Bahescha,ut desisteret ab xdificandaKama, quia faciebat Syrus, ut cessaret ab opere tuo.

6 . Tunc Asä rege assumente totum Jehu- dam t deportarunt lapides Ramx, St ligna
ejus,

ejus, quibus *dificabat Lah: scha : & *difica- vit ex illis Gebahum, & Mitzpam.

7. Quamobrem illo tempore venit Cha- nani videns, ad Afam regem Jehud* : 8c dixit ei: quandoquidem innixus es rege Syris, ac non innixus es Jehova, Deo tub, idcirco proripiunt se copia: regis Syris , ne sint ad manum tibi.

g. AnnonfEthiopum illorum, & Lybium erant copis numeros* curribus, Lc equitibus quampluriimimi tamen quum innitereris Jehova, tradidit eas in manum tuam.

9. Quum Jehov* oculi discurrant per totam terram, ut firmum se exhibeat erga eos, quorum animus integer eß erga ipsum, stulte egisti in hac re : nam porro futura sunt contra te bella.

10. Tunc indignatus Asa contra videntem illum, tradidit eum in carcerem Cippi, quia indignatione percitu* erat contra cum de hac re : Sc conquassabat Asa quosdam ex populo tempore illo.

11. Sed ecce res As* priores, & posteriores; ecce sunt script* in libro regum Jehu- d*, Sc Jisraelis.

12. /Hgrotavit autem Asa anno trigesimo- nono regni fui, ex pedibus suis, usque eö ut morbus ejus summe innate fieret; tamen ne in morbo quidem suo requisivit Jehovam, sed hssit medicis.

13. Denique occumbens Asa cum patribus suis, mortuus est anno quadragesimo primo, ex quo regnare coepit.

14. Quem sepeliverunt in sepulchris ejus, qus foderat sibi in civitate Davidis; deponentes eum in cubili, quod impleverat aromaticis speciebus, paratis unguentario opere: Sc combusserunt ei ustionem odorum perquam maximam.

' CAPUT XVII.

Jehoschaphat reformat ecckeßam > politiam.

R Egnavit itaque Jehoschaphat, filius ejus pro eo; & confirmavit se superjisraelem.

2.Nam disposuit copias per omnes civitates Jehud*, qu* munit* erant; Sc disposuit stationarios per regionemJehud*,St per civitates Ephrajimi, quas ceperat Asa, pater ejus.

3.,Eratque Jehova cum Jehoschaphato : qui ; nbulabat in viis Davidis, patris fui prioribus Sc non requirebat Bahalimos.

4. Quia Deum patris fui requirebat, Sc in pr*ceptis ejus ambulabat: ac non imitabatur factum Jisraelitarum.

5. Ideo confirmavit Jehova istud regnum in manu ejus, ita ut darent omnes Jehud*i munus Jehoschaphato: sic fuerunt ei diviti*, Sc gloria copiose.

(>. Elato itaque animo suo ad vias Jehov*; amplius adhuc amovit excelsa, Sc lucos ex Jehuda.

7. Et anno tertio, ex quo regnare coepit, misit cum prxfectis suis, cum Ben-Chajile , Sc cum Hobadja, Sc cum Zecarja, Sc cum Ne- thaneeie, Sc cum Micaja ; ad docendum per civitates Jehud* :

8. Cum iUis, inquam> hos Levitas, Sche- mahjam, Sc Nethanjam, Zebadjam,Sc Hasae- Iem Sc Schemiramothum, Sc Jehonathanem» Sc Adonijam, Sc Tobijam Sc Tob-Adonijam Levitas , quibuscum erant Eiischamah, & jthorgm sacerdotes;

9. Qui docuerunt in Jehuda, habentes se» cum librum legis Jehov* ; Sc
mnes civitates Jehud*, docentes poflWunWM

10. Pervaserat autem metus Jehov* omnia regna regionum, qu* erant circa Jehudam ; ut non gererent bellum contra Jehoscha- phatum.

11. Quinimö ä Pelischthaus adferebant ad Jehoschaphatum munus , Sc pecuniam indictionis : etiam Arabes adducebant e! greges, arietes septies millenos septingentenos Sc hircos septies millenos septingentenos.

12. Ita Jehoschaphat pergebat crescere usque ad summum ; Sc »dificavit in Jehuda arces, Sc civitates armamentariorum:

13. Et res mult* erant ei per civitates Je- huds ; ac homines bellatores,valentes robore Jeruschalaimis.

14. Quorum numeratio per paternas familias eorum : ex Jehuda chiliarchorum Ha- dna princeps, quicum erant valentium robore trecenta millia:

15. Et fecundum hunc Jehochanan princeps ; quicum erant ducenta octoginta millia.

16. Et fecundum hunc Hamasja, filius Zi- cri,sponte se offerens Jehov*; quicum erant ducenta miliia valentium robore :

17. Ex Einjamine vero valens robore EI- jadah; quicum erant armati arcu, aut scuto ducenties mille:

18- Et fecundum hunc Jehozabad ; quicum erant centum octoginta millia expeditorum ad militiam.

19. Hi er ant, qui ministrabant regi praeter eos, quos disposuerat rex per civitates munitas in tota Jehuda.

CAPUT XVIII. Jehoschaphat impie > infeliciter fi conjungit Achabo.

Q Uum autem essent Jehoschaphato divi- . ti* , Sc gloria copiose ; affinitate se junxit Achabo.

2. Deinde descendit exactis aliquot annis ad Achabum Schomronem, cui mactavit A- chab pecudes, Sc boves copiose, populoque, qui erat cum eo : Sc incitavit eum, ut ascenderet contra Ramothas Gilhadis.

3. Dixit enim Achab rex Jisraelis Jehoschaphato, regi Jehud*, ituriisne es mecunt Ramothas Gilhadis 5 qui dixit ei, sicut ego, sic tu, Sc sicut populus tuus , populus meus, ut tecum fimtus in isto bello.

4, Dixit pr*terea Jehoschaphat, regi Jisraelis ; consule, quxso, hoc ipso die verbum Jehov*:

5. Tunc congregatis rex Jisraelis prophetis suis quadringentis viris, dixit eis ; utrum ituri fumus contra Ramothas Gilhadis in bellum istud,an destiturus fumi qui dicebant, ascende, traditurus enim est Deus in manum regis.

6. Dicente vero Jehoschaphato, annon est hic propheta Jehov* amplius; ut consulamus ex eo r

7. Dixit rex Jisraelis Jehoschaphato, amplius vir quidam est, ex quo consulas Jehovam, at ego odi eum, quia non prophetat de me bonum, sed omnibus diebus suis malum, is est Micajehu, filius Jiml* 1 dixit verö Jehoschaphat, ne loquatur rex ita.

|. Ita-

z. Itaque advocans rex Jifraelis aulicum urnam, edixit, festinanter adduc Micajehu,
^ '5. Interea rex Jifraelis, Sc Jehofchaphat rex Jehudae , sedentes quisque in solio suo, induti vestibus regiis considebant in area, /itl ostium porta: Schomronis; Sc omnes propheta illius prophetabant coram eis.
10. Fecerat enim sibi Tzidkija,filius Cena- hanx cornua ferrea : & dicebat, sic ait Jeho- va.his feries Syros adeo, ut consumas eos.
11. Omnes quoque propheta: illi, prophetabant similiter, dicendo : ascende Ramothas Gilhadis, 8c prosperare, traditurus enim est Jehova in manum regis.
12. Nuncius autem ille,qui iverat vocatum Micajehu, alloquebatur eum,dicendo : Ecce verba prophetarum istorum ore uno bonum prophetant regi : sit, qua:fo, verbum tuum, ut unius illorum, ut eloquaris bonum.
13. Cui dixit Micajehu , ut vivit Jehova, quod edixerit Deus meus, id eloquar.
14. Quum ergo ingressus esset ad regem : dixit rex ei, Mica, utrum ituri fumus contra Ramothas Gilhadis in bellum, an destiturus sura i qui dixit, ascendite, Se prosperamini, scilicet, tradentur in manum vestram.
15. Dicente autem ei rege, quoties ego tandem adjuraturus sum te, ut non eloquaris mihi, nisi veritatem innomine Jehova: i
1 6 Dixit, video omnes Jisraelitas dispersum iri per montes illos, ut oves, quibus non efl pastor : nani dixit Jehova: non erit dominus istis, revertantur quisque domum suam cum pace.
17 . Tum dicente rege Jifraelis Jehoscha- phato, nonne dixeram tibi, fore, ut non prophetaret de me bonum, sed malum i
ijj. Dixit, propterea audite verbum Jehova: : vldijehovam sedentem in solio suo, & totum exercitum caelorum adstantes a dextra ejus, Sc sinistra ejus.
19. Ubi dicente Jehova , quis pelliciet A- chabum, regem Jifraelis, ut ascendat, St corruat apud Ramothas Gilhadis ? praeterea dicente, hic dicit hoc modo, St ille dicit ilio modo :
20. Tandem prodiit quidam spiritus, qui consistens coram Jehova, dixit, ego pelliciam eum : dicente vero Jehova ei, quo pacto ?
21. Dixit, egressus, ero spiritus mendacii in ore omnium prophetarum ejus itum dixit; pellicies > etiamque praevalebis, exi, St fac ita.
22. Quare nunc, ecce indidit Jehova spiritum mendacii ori tuorum prophetarum istorum ; interea Jehova loquutusest contra te malum.
23. Tunc accedens Tzidkija, filius Cena- hanse, percussit Micajehu in maxillam, St dixit, quanam via transivit spiritus Jehova: a me, ut alloqueretur te ?
24. Cui dixit Micajehu,ecce tu videris illo ipso die; quo ingredieris intimum conclave ad abscondendum te.
25. Dixit verö rex Jifraelis,prehendite Micajehu, St reducite eum ad Amonem, prxfe- ctum civitatis, St ad Joaschum, filium regis :
16. Quibus dicetis , sic edicit rex , ponite istum in carcere, St alite eum pane anguste, St aqua anguste, dones rediero cum pace.
27 . Dixit vero Micajehu, si pland reversus fueris cum pace , non loquutus fuerit Jehova per me : prxterea dixit, audite populi, quotquot sunt.
28. Itaque ascendit rex Jifraelis cumjeho- schaphato, rege Jehudx contra Ramothas Gilhadis.
29. Ubi dixit rex Jifraelis Jehoschaphato, quum dissimularet se.processurus in prxlium, tu vero induere vestimentis tuis : sic dissimulante se rege Jifraelis , processerunt in praelium.
30. Rex autem Syriae praeceperat praefectis curruum suorum, dicendo,ne pugnatote contra parvum, aut contra magnum , sed contra regem Jifraelis solum. -
31. Fuit itaque, quum videntes praefecti curruum Jehoschaphatum , ut ipsi dicerent, rex Jifraelis est , St diverterent- contra eum ad pugnandum : sed exclamanti Jehoschaphato Jehova auxiliatus est, St avertit illos Deus ab eo.
32. Nam fuit,quum viderent praefecti curruum, eum non esse regem Jifraelis, ut reverterentur a persequendo eum.
33. Sed quidam jaculatus arcu simplici animo,percussit regem Jifraelis inter commissuras, 8t lorica: partes : quapropter dixit auriga: suo, deflecte manu tua, ut educas me i castris, quia aegrotus factus sum.
34. Quoniam autem invalescebat praelium eo die, rex Jifraelis destinebat currus suos adversus Syros usque ad vesperam: quamo- brem mortuus e/?, quo tempore occidit sol.

CAPUT XIX. Jehofchaphat a propheta correptus , resipiscit.

R Evertente autem Jehoschaphato , rege Jehudae domum suam, cum pace Jeru- schalaima:
2. Prodiens in conspectum eius Jehu, filius Chanani, videns; dixit regi Jehoschaphato, an improbo auxiliari, 8t osores Jehova: diligere te?Sc propter haec tibi incumbit fervens ira ä Jehova.
3. Veriintamen res bonae inventae sunt apud te : quod removisti lucos e terra, Sc constituisti animum tuum ad quaeremjura Deum. 1
4. Deinde resedit Jehofchaphat Jeruscha- laimis : postquam conversus obivisset per populum, aBeerschebaho usque ad montana Ephrajimi, Sc revocasset eos ad Jehovam, Deum maiorum ipsorum:
Constituissetque judices in ea regione per omnes civitates Jehudae munitas, cuique civitati:
6 . Edicens judicibus ; videte , quid sitis facturi, non enim pro homine judicaturi estis, sed pro Jehova : qui vobiscu m futurus efl in rebus judiciariis.
7. Quare nunc insit pavor Jehovae vobis: observate, Sc facite, non enim efl apud Jehovam Deum nostrum iniquitas , aut acceptio personarum, aut sumtio muneris.
8. Atque etiam Jeruschalaimis constituit Jehofchaphat e Uevitis. Se sacerdotibus, Sc ex primoribus paternarum familiarum Jis- raiilis, ad judicia Jelfovae, Sc ad lites, quum reverterentur tlii Jerusehalaima,
ji.Kt

9. Et prjecepit eis, dicendo, sic facitote cum timore Jehovs, cum side, Sc cum animo integro:
10. Utquscunque lis pervenerit ad vos, ä fratribus vestris residentibus in civitatibus suis, de discrimine inter c jedem Sc esedem,inter legem, & prjeceptum, statuta & judicia; admoneatis eos, ne rei fiant Jehova: > Sc incumbat fervens ira vobis,Sc fratribus vestris: sic facitote, ut non sitis rei.
ir. Ecce autem Amarja, Sacerdos primarius inter vos, in omni negotio Jehova:,Ze- badja vero, filius Jifchmaelis antecessor iri domo Jehudx, in omni negotio regio, cum moderatoribus & Levitis expositi sunt vobis : confirmate vos, 8c facite, & Jehova aderit aequo.

CAPUT XX.

Triumphat Jehoschaphati super Syros , sed
oh foedas cum impio Achazja, corripitur. Uit autem postea, venientibus Moabitis, Sc Hammonitis, $c aliü , qui trans Ham- monitas habitabant, cum eis, contra Jeho- fchaphatum in bellum:
2. Venerunt, qui indicarent Jehoschapha- to, dicendo , invadit te multitudo magna i transmarina regione, ex Syria; qui ecce sunt ad Chatzatzonem Thamaris , ea est Hen- Gedi.
3. Timens vero, composuit Jehoschaphat faciem suam ad quaerendum Jehovam, & indixit jejunium toti Jehuda:.
4. Itaque congregati sunt Jehudjti ad requirendum opem a Jehova: etiam ex omnibus civitatibus Jehudae convenerunt ad requirendum Jehovam.
5. Tunc stans Jehoschaphat in congregatione Jehudx , Sc Jeruschalaimorum, apud domum Jehovs, ante atrium novum:
6. Dixit; Jehova, Deus majorum nostrorum ; nonne tu es Deus in coelis,& tu dominaris in omnia regna gentium; ita ut in manu tua pt vis Sc potentia, ac nemo tibi possit obsistere i
7. Nonne tu, Deus noster, expulisti habitatores terra: hujus a conspectu populi tui Jisraelis ; Sc tradidisti eam semini Abrahami, diligenti te, in seculum i
8- In qua habitantes , aidificaverunt tibi in ea sanctuarium pro nomine tuo, dicendo :
9. Si obvenerit nobis malum, puta gladius, judicium, aut pestis, sive fames , consistemus ante domum hanc, Sc coram te, nam nomen tuum est in domo

hac : quare inclamantes te ex angustia nostra,exaudias ,8c serves.
10. Nunc autem ecce Hammonitse , 8c Moabitje , Sc montana sehiris, in qua: non permisisti Jisrai: litis ingredi, quum venirent e terra Algypti: quamvis recesserint ab illis, Sc non perdiderint illos:
r 1. T amen ecce, ipsi rependunt nobis; adveniendo, ut expellant nos ab haereditate tua, quamhxreditario jure possidendam tradidisti nobis.
12. Deus noster, annon judicia exerciturus esses in eos k nam non est in nobis vis obsistendi multitudini magnie isti invadenti nos: Sc nos nescimus, quid facturi simii*, sed iri te destxt sunt oculi nostri.
Cap. 20.
iz. Interea omnes Jehudaei stabant coram Jehova; etiam parvuli eorum, uxore* eorum, Sc filii eorum.
14. Tunc Jachazielem,filium Zecarjje, filii Benaja:,filii Jehielis, filiiMatthanjx Levitam e posteris Asaphi, incessit spiritus Jehova: in medio ipsius congregationis:
r-;. Et dixit, attendite omnes Jehudaei, & habitatores Jeruschalaimorum, Sc rex Jehoschaphat : sic ait Jehova vobis, vos,ne timetote,neque consternamini metu multitudinis magnae istius, nam non vestrum erit hoc praelium, sed Dei.
i6- Cras descendite versus eos, ecce ascensuri sunt per clivum Tzitzi , Sc invenietis eos in extremitate vallis, in fronte deserti Jeruelis.
17. Non erit vestrum pugnare in hoc praelio : sistite vos, consistite, Sc videte salutem Jehova: erga vos Jehudaei , Sc Jeruschalai- mani , ne timetote , neque consternamini, cras exite ante eos , nam Jehova aderit vobis.
rz. Tunc inclinavit Jehoschaphat verticem , facie demissi in terram: omnes quoque Jehudafi, Sc habitatores Jeruschalaimorum prociderunt coram Jehova, incurvando Ce honorem exhibentes Jehovae:
19. Et surrexerunt Levita: e posteris Ke- hathitarum, Sc e posteris Korachjeorum; ad laudandum Jehovam, Deum Jisraelis voce magna summct
20. Deinde (urgentes mani, exiverunt in desertum Thekohae : quibus exeuntibus, consistens Jehoschaphat dixit, audite me Jehudx i, Sc habitatores Jeruschalaimorum; firme credite Jehovte, Deo vestro, Sc confirmabimini , firmi credite prophetis ejus, 8c prosperabimini.
21. Ita consilio habito cum populo,constituit musicos Jehovx, Sc laudantes decorum sanctitatis : qui procedendo ante expeditum exercitum > dicerent, celebrate Jehovam, quoniam in seculum benignitas ejus est.
22. Quando autem inceperunt cantum, Sc laudem, disposuit Jehova insidiatores contr* Hammonitas, Moabitas.Sc montanos Sehiris procedentes in Jehudam, ita ut afficerentur plagis.
23. Nam institerunt Hammonitis,& Moabitje contra habitatores montis Sehiris, ad internecioni devovendum , Sc perdendum eos : Sc quum absolvissent contra habitatores Sehiris, juverunt inter se, ut alter esset alteri perditor.
24. Interea Jehuda veniebat ad ipsam speculam, versus desertum illud : qutimque respicerent ad multitudinem illam,ecce erant cadavera prostrata humi , nec erat superstes.
25. Quapropter advenit Jehoschaphat cum populo suo , ad diripiendam praedam eorum, invensruntque inter eos copiosi, tura facultates cum cadaveribus, tum instrumenta desiderabilia, qua: spoliaverunt sibi, adeo ut non essent ferendo : fuenintque per triduum diripientes pra:dam illam,magna enim erat.
26. Die autem quarto, congregaverunt fe in convallem benedictionis > ubi benedixerunt Jehovs s idcirco vocant nomen loci
sUmi,

illius, convallem benediction.s usque in hunc
diem.
27. Postea reversi omnes viri Jehudae, Sc Jerufchalaimorum cum Jehofchaphato in principiis ipsorum, ut reverterentur Jeru- schalaima cum lstitia : nam lstitia affecerat eos Jehova ab hostibus eorum :
28. Venerunt Jeruschalaima cum nabliis, & cum citharis, & cum tubis ad domum Je- hovse.
2P. Et incessit pavor Dei omnia regna illarum regionum, quum audirent pugnalfe Je- hovam contra hostes Jifraeiis.
50. Ita quievit regnum Jehoschaphati : quietem largiente illi circumquaque Deo illius.
31. Regnavit igitur Jehoschaphat super Jehudam': natus 'triginta quinque annos, quum regnare inciperet , viginti quinque annis regnavit Jeruschalaimis , cujus matri nomen Hazuba, lilia Schilchi.
32. Et ambulavit in via patris fui Asse, neque recessit ab ea : faciendo quod reCtum ■videtur in oculis Jehova;.
33. Veruntamen excelsa non amota sunt: nam adhuc populus non comparaverant animum suum erga Deum maiorum suorum.
34. Reliquie autem res Jehoschaphati priores, Sc posteriores ; ecce sunt scripta: in verbis Jehu,filii Chanani, qui jussus est referre in librum regum Jifraeiis.
35. Postmodum vero consociavit se Jehoschaphat, rex Jehudx cum Achazja, rege Jifraeiis : is autem improbissimi agebat.
36. Eum autem consociavit sibi, ad faciendum naves, quibus obirent Oceanum : fece- riintque naves Hetzjone-Geberis.
37. Quapropter prophetavit Elihezer, filius Dodavs Mareschanus contrajehoscha- phatum,dicendo: quandoquidem consociasti te cum Achazja, disrupit Jehova opera tua: ita confracta: sunt naves, neque obtinuerunt vim obeundi Qceanum.

CAPUT XXI.

Jeboramo sanguinario praedicitur abElija, issevenit mors ex morbo fosdißimo.
Q Uum autem occubuisset Jehoschaphat .cum patribus suis , fepultiisque esset cum patribus suis in civitate Davidis: regnavit Jehoram, filius ejus pro eo.
2. Huic erant fratres filii Jehoschaphati, Hazarja, & Jechiel.Sc Zecarja, ScHazarja, & Micael, St Schephatja; omnes hi filii Jehoschaphati, regis Jifraeiis:
3. Quibus dederat pater eorum dona multa argenti, & auri, St rerum pretiosarum, cum civitatibus munitis in Jehuda : regnum vero dedit Jeboramo, quia erat primogenitus.
4. Surgens autem Jehoram , ut confirmaret fe in regno patris fui, interfecit omnes fratres suos gladio : etiämque aliquos e principibus Jifraeiis.
3. Natus triginta duos annos Jehoram, quum regnare inciperet; odo annos regnavit Jeruichalaimis:
6. Quibus ambulavit in via regum Jifrac. Iis,quemadmodum faciebant familia Achabi, nam filia Achabi erat ei uxor : fecitque quod malum videtur in oculis Jehova;.
7. Noluit tamen Jehova perdere domum
Davidis, propter illud foedus, quod pepigerat cum Davide ; Sc quemadmodum dixerat fe daturum lucernam ei.Sc filiis ejus omnibus diebus.
8- Temporibus hujus defecit Edom , ne subjectus esset Jehuda;: Sc constituerunt super fe regem.
9. Quapropter profectus est Jehoram cum praefectis suis, 8c omnibus curribus suis fecum : fu/tque ipso furgente nocte, ut percu- teretEdomieum circumjacentem sibi.Sc praefectos curruum ejus.
10. Persistente autem Edomo in defectione, ne subjectus esset Jehuda: usque in diem istum , tunc defecit Libua eodem tempore, ne subjecta esset ei: quia dereliquerat Jeho- vam, Deum majorum suorum.
1 r. Etiam ipse fecit excelsa in montibus Jehuda;: etfecitque, ut scortarentur habitatores Jerufchalaimorum, imo impulit cum Jehuda.
n.Quamobrem pervenit ad eum scriptum ab Eliia , propheta, dicente; sic ait Jehova, Deus Davidis, patris tui, propterea quöd non ambulasti in viis Jehoschaphati, patris tui, Sc in viis Asie, regis Jehuda;:
13. Sed ambulasti in via Regum Jifraeiis, Sc effecisti, ut scortarentur Jehuda,Sc habitatores Jerufchalaimorum, sicut effecit domus Achabi,ut scortaretur

Jisrael: insuper etiam fratres tuos, domesticos patris tui, meliores te interfecisti:
1 4. Ecce Jehova afficit te plaga magna in populo tuo, 8 c in filiis tuis , Sc in uxoribus tuis, atque in omnibus facultatibus tuis.
15. Tu quoque agitaberu morbis magnis, morbo intestinorum tuorum; per duos annos continuos , donec exeant intestina tua prae morbo illo.
16. Excitavit itaque Jehova contra Jeho- ramum animumPelilchthxorum.StArabum, qui sunt finitimi ,‘Ethiopum.
17. Qui ascendentes contra Jehudam.irru- perunt in regionem ejus , 8c abduxerunt captivas omnes facultates, qua; inventae sunt in domo regis, etiämque filios ejus.Sc uxores ejus , ita ut non relinqueretur ei filius, nisi Jehoachaz, minimus filiorum ejus.
18. Deinde post omnia ha:c; affecit eum Jehova in intestinis ejus morbo illo, adeo ut nulla esset medicina.
iy. Perrexit enim de anno in annum, adeo ut quo tempore exibat terminus ille, completis annis duobus , exirent intestina ejus, cum morbo eius, & moreretur morbis gravissimis : neque fecerunt ei populus ejus ustionem odorum . similem ustioni majorum suorum.
20. Natus triginta duos annos erat quum regnare inciperet, Sc octo annis regnavit Jeruschalaimis : quos transegit sine voluptate, IS' sepelierunt eum in civitate Davidis , sed non in sepulchris Regum.

CAPUT XXII. '

/icbazjam, regem Jehudx , tS Jehoramum> regem Jifraeiis occidit Jehu ; occidente autem tlathaljä femen regium> reservatus fuit Joafch.

C onstituerunt autem habitatores Jeru- schalaimorum regem Achazjam , filium ejus minimum pro eo, nam omnes priores
inter-

Interfecerat turma quasdam , qua; venerat cumArpbibus in castra; ita regna vitAchazja, filius Jehorami, rex Jehudx.
i. Cujus matri nomen Hathaija , nata Homri, agentis quadragesimum fecundum annum» quum Achazja regnaret: qui anno Uno regnavit Jerufchalaimis.
3. Hic etiam ambulavit in viis domsis A- chabi; nam mater ejus erat consiliaria ejus ad improbe agendum.
4. Itaque"fecit »quod malum videtur in oculis Jehov* , sicut domus Achabi : ipsi enim erant ei consiliarii post mortem patris ejus, adeö ut perdiderint eum.
5. Htiam in consilio eorum ambulavit; profectus cum Jehoramo, filio Achabi, rege Jisraelis in bellum contra Chazaelem,regem Syri* adRamothasCiilhadis; ubi percusserunt Syri Joramum.
6 . Quum autem reversus esset, nt fe curaret Jizrehele , quia afficiebant eum plaga:, quibus percusserant eum apud Lamam, quando prxliabatur cum Chazaiile,rege Syria: : Hazarja, filius Jehorami, rex Jehudx descendit ad invisendum Jehoramum, filiam Achabi Jizrehelem, eo quod xgrotus esset.
7. Sed k Deo fuit proculcatio Achazja:, veniendo ad Joramum : nam processit cum Jehoramo ad Jehu, filium Nimschi venientem ; quem linxerat Jehova ad exsciiiden- dum domum Achabi.
g. Fuit enim,quum judicia exerceret Jehu contra domum Achabi; ut inveniens principes Jehudx, & filios cognatorum Achazjx, ministrantes Achazjx, interficeret eos.
9. Deinde quxsivit Achazjam, cepenint- que eum (is autem fe absconderat in Schomrone) Se adductum eum ad Jehu» morte affecerunt eum; ac sepeliverunt eum, quia dicebant, filius est JehoCchaphati, qui quxsivit Jehovam ex toto animo suo : ita non erat domui Achazja;, qui obtineret vires ad regnandum.
10. Quapropter Hathaija,mater Achazja:, quum videret mortuum esse filium suum, Jürgens perdidit totum semen regium domus Jehudx.
ii. Sed accipiens Jehoschabhath,filia regis Joaschum, filium Achazja:, furtim subreptum eum i medio filiorum regis, qui afficiebantur morte, abdidit ipsum, St nutricem ejus in conclave lectorum: abscondit autem eum Jehoschabhath , filia regis Jehorami, uxor Jehojadahi Sacerdotis,"quia ipsa erat soror Achazja:, metu Hathalj« , ut ea non afficeret eum morte.
ir. Ita fuit cum ipsis in domo Dei latitans fex annis , dum Hathalia regnaret super terram.

CAPUT XXIII.

Jehojadah constituit regem Joasthum: Ha- thaljam curat occidi , i? reformat ecclesiam.

Nno autem septimo confirmans fe Jeho- jadah, affumsit centuriones, Hazarjam, filium Jerochami, Sc Jischmahelem, filium Jehochananis, 8c Hazarjam, filium Hobedi, BcMahasejam, filiumHadajx, ac Klischapha- tum, filium Zicri fecum in foedus :
3. Qui circumeuntes per Jehudam, con-

gregaverunt l evitas ex omnibus civitatibus Jehudx , & primarios paternarum familiarum Jisraelis qui venerunt Jeruscha- laima.
3. Tum pepigit tota illa congregatio foedus in domo Dei cum rege: quum dixisset eis .7 ehojadah, ecce filius regis regnaturus est, quemadmodum promisit Jehova posteris Davidis.
4. Hxc efl res, quam facturi estis : tertia pars vestrum ingrcdientium sabbatho ex Sacerdotibus, & Leviris , sunto janitores liminum :
5. Et tertia altera adesto domui regis, reliqua vero tertia in porta praxipua': totus autem populus in atriis domus Jehovx.
6 * Sed ne ingreditor domum Jehova: > nisi Sacerdotes , Öc qui ministrant ex I critis, ipsi ingressuri sunt, quia sancti sunt: at totus populus observanto observationem Jehova;.
7. Sed cingent Levit* regem circumquaque, quisque cum armis suis in manu sua, ut quisquis venturus est in domum istam, morte afficiatur: adeste igitur regi,quum ingre- ; dietiu-, & quum egredietur.
g. Itaque fecerunt Levit*, & totus Jehu- da, omnino prout praeceperat Jehojadah Sacerdos, assumserunt etiam quisque homines suos, ingredientes sabbatho cum egredien- tibus sabbatho : non enim exemerat Jehojadah Sacerdos ullas distributiones.
9. Deditque Jehojadah Sacerdos centurionibus hastas , & scuta, & umbones, qui fuerant regis Davidis ; qui erant in domo Dei.
10. Quiimque constituisset totum populum, cum missili cujusque in manu ipsius, a
I latere domus dextero usque ad latus domus sinistrum, versus altare , & versus domum» apud regem circumquaque ;
11. 1‘roduxerunt filium regis, & imposito ei coronamento, idque cum testimonio,constituerunt eum regem : 8t ungentes eum Jehojadah, & filii e i iis j dicebant, vivat rex.
12. Quum autem Hathaija audiret strepitum populi concursantium, & faventium regi, ingressa est ad populum in domum Jehova:.
13. Ubi videns, quod ecce rex stabat in sua columna in ingressu, & principes, ac tubx aderant regi, totitsque populus terrx Ixtus clangebat tubis, & musici instrumentis musicis, qui exemplo pr*ibant ad favendum regi: laceravit Hathaija vestimenta sua, dicens, conjuratio, conjuratio !
14. Jussit autem Jehojadah Sacerdos exire centuriones , praefectos copiarum : edicens eis, jubete istam exire intra ordines , & qui sequetur istam, morti traditor gladio : dicebat enim sacerdos, ne afficitote eam morte in domo Jehov*.
15. Itaque disposuerunt ei custodias laterales , Sc abiit per aditum portx equorum versus domum regis; ubi morte affecerunt eam.
id. Tunc pepigit Jehojadah foedus inter illum, 8t totum populum,ac regem; ipsos fore populum Jehov*.
17. Hostes ingressi totus populus aidem Vahalis, demoliti sunt eam , & altaria ejus, imas inesque ejus perfregerunt: Matthanen X verö,

v«ro, Sacerdotem Bahalis occiderunt ante
ipse altaria.
ig. Et reposuit Jehoiadah prscfecturas in domo Jehov«, commissas Sacerdotibus Levitis, quos distribuerat David in domo Jeho- vx; ad offerendum holocausta Jehov«, sicut scriptum est in lege Moschis, cum lxtitia, 8c cum musici; fecundum dispositionem D avidis.
19. Restituit quoque janitores in portis domus Jehov« ; ut non ingrederetur immundus ulla te.
10. Quiimque assumsisset centuriones, 8c magnificos, dominantesque in populo , ac totum populum terrae, deduxit regem i domo Jehov« , ingressique sunt per portam summam domum regis; Sc collocarunt regem in folio regni.
21. Et Ixrati sunt totus populus terrre, ac civitas conquievit ; postquam Hathaljam morti tradiderunt gladio.

CAPUT XXXV. ss 0 fisch vivente sfchojadaho bonua , poßea
degenerat pumtur.

Atus septem annos Joasch,quum regnare inciperet, quadraginta annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen Tzibja , i Beer-Schebaho.
2. Fecitque Joasch, quod rectum videtur In oculis Jehovae, omnibus diebus Jehojada- hi sacerdotis.
3. Quum autem accepisset ei Jehoiadah uxores duas; genuit filios, Sc filias.
4. Fu'tque postea, quum esset Joascho in animo instaurare domum Jehov«.
5. Ut congregatis sacerdotibus ac Levitis, ediceret eis, exite per civitates Jehudx, Sc congregate i toto Jisraele pecuniam ad curandum domum Dei vestri de anno in annum, vos itaque festinate in hoc negotio: sed non festinarunt Levit«.
6. Quapropter vocans rex Jehojadahum primarium, dixit ei, quare non habuisti qu« fti onem de Levitis, ut afferrent ajehuda, 8c Jeruschalaimis collectam Moschis, fervi Dei, St congregationis: Jisraiilis ; ad tentorium conventus ?
7. Hathaljä enim improbissime se gerente, filii ejus perruperant?» domum Dei: etiam- que omnes res consecratas domui Jehov«, aptaverant Bahalimis.
g. Itaque edicente rege, aptaverunt arcam alicujus; pofuenintque eam in porta domus Jehov«, foris.
9. Fromulgavemntque in Jehuda, & Jeruschalaimis , ut afferrent Jehov« collectam Moschis, fervi Dei, imperatam Jifraeii in deserto.
ro. Tunc lactantes omnes principes , Sc totus populus; attulerunt, St .injecerunt in arcam, donec absolvissent inftaurare.
11. F.ratque, quo tempore exportaturus erat arcam ad delegatos regis per Levitas, ut quum viderent multam esse pecuniam, conveniret scriba regis cum delegato sacerdotis primarii, Sc evacuarent arcam illam , postea deportantes, reponerent eam in loco suo: sic facientes de die in diem, colligebant pecuniam copiosi.
st. Quam tradebat rex, Sc Jehojadih curatori opem jaifiisteriidomus Jehov*. quäl
mercede conducebant putatores , 8c fabros
ad instaurandum domum Jehov« ; etiamque fabros ferrarios, St xrarios ad curandum domum Jehov«;
13. Sic facientibus curatoribus operis, assurrexit in justam constitutionem opus illud per manum eorum, ita ut restituerent domum Dei, in formam ipsius, confirmantes eam.
14. Quiimque absolvissent, attulerunt coram rege, & Jehojadaho reliquum pecuni«, unde fecit instrumenta ad domum Jehov«, instrumenta ministrandi, Sc offerendi cum acerris ; & quidem instrumenta aurea , 8c argentea: sic fuerunt offerentes holocausta in domo Jehov« jugiter omnibus diebus Je- hojadahi.
15. Senio autem confectus Jehojadah,Sc fatur dierum, mortuus est; natus centum triginta annos, quum moreretur.
16. Quem sepeliverunt in civitate Davidis cum regibus, eo quod exercuisset bonum in Jisracle, tum erga Deum, tum erga domum illius.
17. Post mortem verö Jehojadahi venientes principes Jehuds , incurvaverunt se honorem habentes regi; tunc auscultavit rex eis.
ig. Ita derelinquentes domum Jehov« , Dei maiorum suorum, coluerunt, lucos , Sc idola; fuitque fervens ira contra Jehudam, Sc Jerufchalaima propter reatum illorum hunc.
19. Quum misisset ad cos Prophetas, ad revocandum eos ad Jehovam ; iisque con- testantibus contra eos , non pr«bmssent aurem.
20. Quinimo, quum spiritu Dei induente Zecarjam,filiumJehojadahi,sacerdotis ipsius, constitisset ex editiori loco in populo : dixi fi- fetque eis, sic ait Deus, quare transgredimini praecepta Jehov«,ut non prosperemini? quia dereliquistis Jehovam, vicissim dereliquit vos:
21. Conjurantes contra eum , obruerant eum lapidibus ex pr«cepto regis > in atrio domus Jehov«.^
22. (Non enim recordabatur Joasch, rex illius benignitatis, quam exercuerat Jehoja* dah,pater ejus erga sc, quum interficeret filium ejus) qui, quum moreretur, dixit, videbit Jehova, Sc requiret.
23. Fuit ergo vertente anno, ascendentibus contra eum copiis Syri« ; ut invadentes Jehudam,Sc Jerufchalaima, perderent omnes populi principes depopulo; Sc omnem prx- dam eorum mitterent ad regem Darm a sci.
24. Quamvis paucis hominibus venissent copi« Syri«, tamen Jehova tradidit in manum eorum copias numerosas valde.quia dereliquerant Jehovam , Deum majorum suorum : ita in Joaschtim exercuerunt judicia.
23 Quum autem discessissent ab eo, nam reliquerant eum in morbis gravissimis versantem ^ conjurarunt inter se, contra eum fervi ejus, propter c«des filiorum Jehojadahi sacerdotis, 8c interfecerunt eum in lecto ipsius, ita mortuus est, fepeliveruntque eum in civitate Davidis, sed non sepeliverunt eum in scpulchris regum.
2Ü. Atque hi sunt > qui conjurarunt inter se contra eum ; Zabad, filius Sshimhath«
Ham-
Cap 4
JlOBOEl
jiinjM«
17.®
sitpii»
vifinto
C
bt$>
c-IB! jffllt Miidui litiitqii jsnjfe 'j. Euitii
4. lia Itifiiit Mole ! iis jaoriunti wrprof tmsrn j, Pm itis 1 eoo äircbos, b’lIMC.'i
m&h
mitkh
Esidam, p.
ipa
iiSJJtIE'
issailtvi
«pii,
■IJsmvir
Ksraitoi
itiimijl]

|, Stdqtt ftnv.fif «Mit,! äiadfacitr p. Vim tgo fidei IMKjifc iwditei i«. Sepai aram illi ai)imo,i !* Kiem »udam, Eierfi iri,
n. Intei
«Dcki
ja 6g
't £ttk;
Sft-.jkdej
nitiiats
'iVj
lIEICIC ronelj; ®eis b Kjfni, 4ft hia i p
iewiis,
1 >!■ tyi

> öi fabros
*ndmndo> operis, a(.
B Opus il- 'flitBcritt
fanant«
erunt co. Pecunii, jehow», indi cuni area, & ilocausti iebus Je-
taKSc
iscmwj
ato Danis
ikivn® re« st aitavittK
Je lo«, m,!c Auifam, illotum
tas, aJ le con- ait au-
Amtt
tis'ijf«,
ioiJisif
ifjtt&i-
MI2i!
Ia tali-
ohmit , in atrio
itt, ra stp« tittitt «-
lixitviic-
fatali- nutrient« /Komrits W pii-
■msd mlsent in millia denn suo- ditia, :o,nS nis « traeiB ehojiit inltäi qut M [untt*
int iits okitl«

Hammonitidis : & Jehozabad, filius Schim- rithx Moabitidis.

17. Filii autem ejus, & magnitudo oneris impositi ei, & fundatio domus Dei, ecce sunt scripta in commentario libri regum : regna- vftque Am atzja, filius ejus pro eo.

CAPUT XXV.

Antatzja ex bono fit pejfimus.

A tus viginti quinque annos regnare coepit Amatzja, 8c viginti novem annis regnavit Jerufchalaimis: cujus matri nomen jerohaddan e Jerufchalaimis.

2. Fecitque quod rectum videtur in oculis Jehovx; sed non animo integro.

3. Fuit autem, quum conrirmatum esset regnum penes ipsum, ut interficeret servos suos, qui percusserant regem, patrem suum -.

4. Filios verö eorum non affecit morte: sed fecit, sicut scriptum efi in lege, in libro Moschis > prscepisse Jehovam, dicqndo , ne xnoriuntor patres pro filiis,& filii ne moriun- torpro patribus, sed quisque propter peccatum suum moriuntor. Caput XXV.

5. Prxterea Amatzja congregatis Jehu- dxis , constituit eos per familias paternas chiliarchos, & centuriones in toto Jehuda,& Binjamine: & recensens eos a nato viginti annos, 8t deinceps > invenit eorum trecenta millia delectorum, aptorum ad prodeundum in militiam, prehendentium spiculum , aut clypeum.

6. Insuper mercede conduxit exjisraelitis, centies mille valentes robore, centum talentis argenti.

7. (giiare vir Dei venit ad eum, dicendo, 6 rex,ne venito tecum exercitus Jisraelitarum; non enim e/?Jehova cum Jisraelitis, ullo E- phrajimitarum.

8. Sed procede tu, age: confirma te ad hoc bellum: facturus esset Deus, ut impingas coram hoste,nam efi vis in Deo ad auxiliandum, & ad faciendum, ut impingas.

9. Dicente verö Amatzja viro Dei, quid ergo faciendum centum talentis, qux dedi turma: Jisraelitarum ? dixit vir Dei, est Jehovx dare tibi amplius eo.

10. Separavit itaque eos Amatzja, nempe turmam illam, qux venerat ad ipsum ex E- phrajimo, ut abirent in locum suum: quapropter accensa est ira ipsorum valde contra Jehudam, & revertebantur in locum suum accensi ira.

11. Interea Amatzja confirmans se, deduxit populum suum,& abiit in vallem salis,ubi percussit filiorum Sehiris decem millia.

ir. Et decem millia virorum captivos abducentes Jehudxi, duxerunt ad fastigium petra:: 8c dejecerunt eos e fastigio petrse , ita ut omnes difrumperentur.

13. Turmarii verö illi, quos remiserat A- matzja, ne procederent fecum in bellum, tunc irruerunt in civitates Jehudx k Schom- rone Beth-Choronem usque: & percutientes ex eis tria millia , diripuerunt direptione magna.

14. Fuit autem postquam rediisset Amatzja a percutiendo Edomxos , ut adducens deos filiorum Sehiris, constitueret illos sibi deos, & coram illis incurvaret se, atque addieret illis.

*5. <sJuamobrem accensus irä Jehova in Amatzjam: misit ad eum prophetam, qui diceret ei, cur quxris deos istius populi, qui non eripuerunt populum suum i manu tua ?

1 6. Fuit autem,quum alloqueretur ipsum, ut diceret illi rex, an consiliarium regi tradiderunt te ? desiste, quare percuterem te i itaque destitit propheta,dicens; agnosco Deum müsse consilium de perdendo te , quandoquidem facis hoc, ac non auscultas consilio meo.

17. Tunc inito consilio Amatzja, rex Jehudx, misit ad Joaschum, filium Jehoachazi, filii Jehu, regemJilraelis, qui dicerent: age, videamus alter faciem alterius.

18- Misit verö Joasch, rex Jisraelis ad A- matzjam, regem jehudx, qui dicerent; qux- dam spina, qua: in Libano erat, misit ad cedrum , qux erat in Libano ad dicendum, da filiam tuam filio meo in uxorem : interea prxteriens bestia agrestis , qux in Libano erat, conculcavit spinam illam.

19. Cogitasti, ecce percussisti Edomxos, ideo extustt te animus tuus, ut tibi arroges gloriam : nunc conside domi tux , quare misceres bellum malo tuo, ut cadas tu, & Je- huda tecum?

20. Sed non auscultavit Amatzja, quia k Deo id erat, ut traderet eos in manum horum ; eö quod quxsivissent deos Edomato» rum.

21. Et ascendente Joascho, rege Jisraess, viderunt alter faciem alterius, ipse, & Amatzja, rex Jehudx, apud Beth-Schemeschum, quod est Jehudx.
22. Plaga autem affectus est Jehuda coram Jisraele; ita ut fugerent quisque in tentoria sua.
13. Amatzjam verö, regem Jehudx,fi>ium Joaschi, filii Jehoachazi, prehendit Joasch, rex Jisraelis apud Beth-Schemeschum : deinde adducens eum Jeruschalaima, perrupit in muro Jeruschalaimorum ä porta Ephrajimi usque ad portam angularem, quadringentos cubitos. 0
24. Denique toto auro, 81 argento,omni- biisque vasis, qux inventa sunt in domo Dei penes Hobed-Edomum, Sc thesauris domus regix, obsidibtisque acceptis ; reversus est Schomronem.
25. Vixit verö Amatzja, filius Joaschi, rex Jehudx, post mortem Joaschi,filii Jehoachazi regis Jisraelis, quindecim annis.
26. Keliqux autem res Amatzjx priores & posteriores ; nonne ecce sunt scriptx in libro regum Jehudx, & Jisraelis ?
27. Nam ex quo tempore recessit Amatzja a sequendo Jehova , quum fecissent contra eum conspirationem jerufchalaimis , fugit Lacischum: quamobrem miserunt post eum Lacischum, libi morte affecerunt eum.
28. Inde deportaverunt eum equis, & sepeliverunt eum cum patribus ejus,in civitate jehudx.

CAPUT XXVI.

Huzzija piitsprejfieratus efi,sed,cum se efferret , lepra percussus efi.

Um assumentes totus populus Jehudx Huzziiam, qui erat natus sexdecim annos,constituerunt eum regem pro patre ejus Amatzja.

a.Xps« aedificavit E!otham,qu*m recupera-
X x rarat
i

verat Jehud* ; postquam occubuisset rex ip. Tum indignatus est Huzzija, habens cuik patribus suis. ; in manu sua suffimentum ad adolendum:
3.Natusscxdec ; mannosHuzzija,quumrc- j quamque indignaretur contra sacerdotes, gnare inciperet, quinquaginta duobus annis ! lepra exorta esi in fronte ejus coram ipsis
* V . «Ia ..VI I ^ «I ntvi n rtiv. AM A V.l^l. A mm*. . I MM. A TaU A I.A> AA A If A 1*1 111 fl I
xegnavit Jeruschaiaimis ; cujus matri nomen Jscoija e Jeruschaiaimis.
4. fecitque quod rectum videtur in oculis JehQv*,ommno prout fecerat Amatzja pater ejus.
5. fuit enim intentui quatrendo Deo diebus Zecarjx (informantis in rebus pertinentibus ad timorem Dei : & quibus die- Jbus quxsivit Jehovam. , secundavit eum Deus.
6. Nam procedens, oppugnavit Pelisch- thxos, & perrupit murum Gathi, & murum Jabues, & murum Aschdodi; xdificavitque civitates in Aschdod*a, 8c in Pelischth*o- tum regtone.
, 7. Et auxiliatus est ei Deus contra Pelifch- thxos, & contra Arabas, qui habitabant in Guris planitie, Sc indigenas.
8. Dederunt quoque Hammonit* munus Huzzij», adeo ut abiret nomen ejus usque ad ingressum yEgypti, quia confirmabat se summe.
<7. Nam aedificavit Huzzija turres Jeruschaiaimis, ad portam anguli, 5 t ad portam vallis, & ad Miktzoham, Sc firmavit eas.
io. .^-dilicavit etiam turres in deserto, & fodit cisternas multas, tam in depresso loco, quam in planitie , eo quod pecoris multum esset ipsi; & agricola:, ac vinitores in montibus, Sc in arvis; nam amator agricultura erat.
. n. Erant autem Huzzija: copi* gerentium bellum , aptorum ad prodeundum in militiam turmatim prö numero recensionis eorum, faiix per J ehielem scribam, Sc Maha- fejam moderatorem; commisi* manui Cha- mnjx ex principibus regis.
n. Totus numerus primorum paternarum familiarum inter valentes robore , bis mille sexcentorum:
rz. Quorum manui commissi copiarum militarium ter centies septies mille quingenti, gerentes bellum virtute militari, ad auxiliandum regi contra hostem.
14. Quibus paravit Huzzija pro toto exercitu scuta,& spicula, galeasque,Sc loricas, je arcus ; usque ad lapides fundarum.
15. Fecit prxterea Jeruschaiaimis machinas , ingeniosissimi excogitatas, ut essent super turres,& super angulos, ad jaculandum sagittis, & lapidibus magnis : exivit- que nomen ejus usque in longinquum,quia mirifice adjuvabatur,usque dum confirmatus esset.
to. Sed ubi confirmatus est , extulit se animus ejus usque adeo, ut se corrumperet, & prxvaricaretur contra Jehovam , Deum suum: ingressus enim est in templum Jeho- v*> ut adoleret super altare suffitus.
17. Ingressus vero post eum Hazarja sacerdos : Sc cum eo sacerdotes Jehov* octoginta robusti:
18. Obstiterunt Huzzij* regi , dicentes
sacerdotibus in domo Jehov* ab altari suffitus.
30. Respiciens itaque ad eum Hazarja, sacerdos primarius cum omnibus reliquis sacerdotibus,quod ecce esset leprosus in fronte sua, deturbaverunt eum inde : etinmquc ipse impellebatur ad exeundum, quia plaga afficiebat eumjehova.
ai. Sic fuit Huzzija rex leprosus usque ad diem mortis fu*, habitans in domo semota leprosus, qiium abscissus esset ä domo Jehov* : interea Jotham, filius ejus prserat domui regis, judicans populum terr*.
33 . Reliquas autem res Huzzij* priores, 8 t posteriores, scripsit Jeschahja, filius Amo- tzi propheta.
33. Tandem occumbente Huzzija cum patribus suis , sepelierunt eum. cum patribus ejus in agro sepulchrali, qui ernt regum,dicebant enim, leprosus est; & regnavit Jotham, filius ejus pro eo.

CAPUT Jotham pii regnat . chaz.
XXVII. eique succedit F. A-

N Atus viglnti quinque annos Jotham, quum regnare inciperet, scxdecim annis regnavit Jeruschaiaimis : cujus matri nomen Jeruscha, filia Tzadoki.
2. Et fecit quod rectum videtur in oculis Jehov*,omnino prout feceratHuzzija pater ipsius, tantummodo non est ingressus templum Jehov* : sed adhuc populus corrumpebant se.
3. Hic *dificavit portam domus Jehov* supremam; Sc in muro clivi «dificavit plurimum.
4 Civitates etiam *dificavit in montanis Jehud* ; & in saltibus »dificavit palatia, 8c turres.
5. Hic etiam pugnans contra regem Ham- monitarum, prxvaluit eis; ita ut darent ei Hammonit* anno illo centum talenta argenti, Sc decies mille coros tritici, similiter hordei decies mille : hoc rependerunt ei Hammonit* etiam anno secundo, & tertio.
6. Itaque confirmavit se Jotham ; quia comparaverat vias suas coram Jehova , Deo suo.
7. Reliqu* autem res Jothami, & omnia bella ejus, vixque ejus; ecce sunt script* in libro regum Jisraelis, Sc Jehud*.
8- Natus viginti quinque annos erat,quum regnare inciperet: Sc scxdecim annis regnaverat Jeruschaiaimis:
?• Quando occubuit Jotham cum patribus sms , Sc sepeliverunt eum. in civitate Da- vidis : ita regnavit Acliaz , filius ejus pro eo.

CAPUT XXVIII.

,ichaz impius rex varii 'affligitur , insuper auget impietatem.

ille re-
ei, non est tuum, ö Huzzija, adolere Jehov*, ‘‘VTAtus viginti annos Achaz , quum i sed sacerdotum, filiorum Abaronis, qui con- 'J-v regnare inciperet, scxdecim annis r. sectati sunt ad adolendum: exi e sanctuario, gnavit Jeruschaiaimis : scd non fecit, quod ti.iiit pr*varicstus es, neque futurum est tibi scitum videtur in oculis Jehov*,sicut David glori* i Jekov*. Deo. pater ipsius.

a. Am-

Z 'R habent
solendum;
sacerdotii, coram ipsa altari sui.
Iazarja, ft. reliquis fr s in fronti iraque ipS plaga ai
sus tisijie mo fer» domo Je- s praeerat
it*.
* panus, filius fe.
■liiatEpa
m pai ■rtjinwfo avitjotln
"I '
'liit F. i
Jotlim,
:mmis
rinomen
in otulis iia pater Ius tem- ; corium-
wjckm
Acavitf«.
in nuas itpiM
galla- w darent et talenta atri, imitet itat ti Si tertio. 1»; fit enoitito
i, & otnrit at scripti r.
nMjirant is regna-
.patrite .täte Df ; ejus]«
I
f iöV
quum i!lt i annis te frcit,^ iiUtDiri
j,te

I. Ambulavit enim in viis regum Jisraiilis, atque etiam fusiles imagines fecit Bahalimis.
3. Praeterea ipse adolevit in valle filii Hin- nomi; & ussit filios suos igne, fecundum abominationes gentium, quas expulerat Jehova a facie Jifraelitarum.
. 4. Et sacrificabat studiose, adolebatque in excelsis, & in collibus , & sub omni arbore virente.
5. Quamobrem tradidit eum Jehova,Deus ejus in manum regis Syrorum; qui percurrentes eum, captivam abduxerunt ab eo multitudinem magnam , quam deduxerunt in Darmafcum: etiamque in manum regis Jifraelitarum traditus est, ita ut percuteret eum percussione magna.
Ü. Interfecit enim Pekach, filius Remalj» ex Jchudxis centies vicies mille die uno, omnes robustos ; eö quod dereliquissent Je- hovam, Deum majorum suorum.
7. Interfecit quoque Zicri, potens Ephra- iimita Mahafejam, filium regis, Ut Hazrika- mum antecessorem domus ejus, atque Elka- nam, secundam a rege.
8- Itaque captivos ducebant Jifraelit» & cognatis suis ducenta millia mulierum, puerorum St puellarum, ac etiam pr»dam multam diripuerant ex eis -. deducebantque ista spolia in Schomronem:
9. Quum ibi existens propheta Jehov», Hoded nomine, prodiit ante exercitum illum, qui veniebat in Schomronem, ac dixit eis, ecce propter iram Jehov», Dei majorum vestrorum xstuantem contrajehudxos, tradidit eos in manum vestram : & interfecistis ex eis cum indignatione, qux ad coelos usque pertigit.
10. Et nunc filios Jehudx, & Jerufchalai- morum cogitatis subjicere, ut seit servi. & ancilla vobis i annon penes vos, vos, inquam, sunt duntaxat reatus contra Jehovam Deum vestrum?
II. Quare nunc auscultate mihi, & restituite hanc captivorum multitudinem, quam abducitis captivam ä fratribus vestris : nam astus ira Jehova exundaret in vos.
12. Tunc (urgentes homines e primoribus Ephrajimitatum, Hazarja, filius Jehochana- nis, Berecja,filius Mefchillemothi,& Jechiz- kija, filius Schallumi,& Hamafa, filius Chad- lai, adversus venientes ab illa militia:
13. Dixerunt eis, non estis adducturi hanc captivorum multitudinem huc, quia in reatum gravissimum cederet nobis, quod vos dicitis, superaddendo peccatis nostris, Sc reatui nostro : quia magnus reatus incumbit nobis, & astus ira contra Jifrairilem.
14. Ita dereliquit expeditus quisque multitudinem illam captivam, & pradam suam, ante istos principes, & totam congregationem.
15. Et furgentes homines quidam, qui expressi fuerant nominarim , prehenderunt multitudinem illam captivam , St omnes nudos eorum induerunt ex ipsa prada; quumque induissent, & calceassent, cibiim- que, Sc potum dedissent,atque unxissent eos, deduxerunt asinis quemque labantem eo- rum, adduxerfintque eos Jerichuntem , in civitatem palmarum, j .ixta fratres eorum: deinde reversi sunt in Schomronem.
16. Tempore illo misit rex Achaz ad
reges Assyria , ut auxiliarentur sibi,
17. Nam adhuc Kdomai venientes , percuderant Jehudam, & abduxerant captivos.
18- Pelisehthxi quoque irruerant hi civitates depressi agri, St meridianas jehudx; ceperantque Beth-Schcmefchum, & Ajako- nem, St Gederothas, 8c Socuntem ac villas ejus, Thimnamque, & villas ejusGiir.iun- tem, ac villas ejus, St habitabant i Hic.
19. Deprimebat enim Jehova Jehudam propter Achazum, regem Jisraiilis quia abstraxerat Jehudam, ut omnino prxvaricare- tut contra Jehovam.
20. Veniens itaque ad etjmThirgathPil- neeser,rex Assyri»; angustia affecit eum, non autem confirmavit eum.
21. Nam accipiens Achaz partem ex domo Jehov», Sc domo regis, ac pvincipumt dedit regi Assyri», nec tamen fuit auxilio ei.
22. Quocunque ut em tempore angustia afficiebat ipsum Jehova , pergebat pr»varicari contra Jehovam : idem emt rex Achaz.
23.Sacrificavit enim diis D arm asc cr.oruin, percutientium ipsum ; dicens , quis dii regum Syri» sunt auxilio eis, illis sacrificaturus sem, ut auxilientur mihi: at illi fuerunt ■ obices , in quos impingeret, ipsi & toti jif- raeli.
24. Adeo ut congregans Achaz instrumenta domiis Dei » truncaret Instrumente domus Dei.Lc occluderet fores domiis ?e- hov» , faceretque sibi altanain unoquoque angulo Jerufchalaimis.
23. Etiam in singulis civitatibus Jehttdae faceret excelsa ad 'adolendum diis alienis : ita provocavit Jehovam » Deum majorum suorum.
16. Reliqu» autem res ejus, St omnes viat ejus priores,& posteriores, ecce sunt feriptee in libro regum jehud», St Jisraelis.
27. Denique, quum occubuisset Achaz. cum patribus suis, sepeliverunt eum in ipsa civitate, Jerufchalaimis,non enim intulerunt eum in fepulchra regum Jisraelis: regnavit- que Jechizkija, filius ejus pro eo.

CAPUT XXIX.

Jechizkija incipit reformationem .

J Echizkija regnare coepit natus vigmti quinque annos, 8i viginti novem amis regnavit Jerufchalaimis: cujus matri nome« Ab i ja, filia Zecarjx.

2. Erit fecit, quod rectum -videtur in ocwlis Jehov» ; omnino prout fecerat David, patae ejus.
3. Hic ipso anno primo regni fui,mense primo, aperuit fores domiis Jehov», & confirmavit ipsos Sacerdotes.
4. Jussit enim convenire Secerdotes, & I evitas,& congregavit eos in plateam orientalem :
5. Ac dixit eis, auscultate milii, 6 l evit»; jam sanctificate vos, 8c sanctificate domum Jehov», I)ei majorum vestrorum, & efferte quod separandum est e sancto.
d. N-.mpr» varicati sunt patres nostri ,& facientes, quod malum videtur in oculis Dei nostri, dereliquerunt cum : & avertentes faciem suam a tabernaculo jehov»,opposuerunt cervicem:
7. Etiam occluserunt fores porticus, ex- tinxertintque lucernas , St suffitum non a- X 3 doic«

dolevcrunt: denique holocaustum non obtulerunt in Sancto, Deo Jisraelis.
g. Quamobrem fuit fervens ira Jehova: contrajehudam, Sc Jeruschalaima; adeo ut tradiderit eos commotioni, desolationi, Sc sibilo , quemadmodum videtis oculis vestris.
9. Nam ecce ceciderunt patres nostri pladio; Sc filii nostri, filixque nostra:, ac u- xores nostra: in captivitate fuerunt propter iilud.
10. Nunc eß mihi in animo pangere foedus cum Jehova, Deo Jisraelis , ut avertat fe i nobis aestus irx ejus.
11. filii mei,nunc ne erretis: vos enim elegit Jehova, ut stantes coram ipso , ministretis ipsi, Sc ut sitis ipsis ministrantes, Sc adolentes.
12. Tumfurgentes hi Levita:, Machath, filius Hamafaj, & Joel, filius Hazarjx, i posteris Kehathitarum : ex Meraritis vero Kifch, filius Habdi, Sc Hazaria, filius Jehalle- Ieelis: atque h Gerfchonitis J o ach, filius Zim- mx, St Heden, filius Joachi:
13. Et e filiis Elitzaphanis, Schimri, Sc Je- hiel, ac ö filiis Afaphi, Zecarja, 8c Matthanja:
14. E filiis quoque Hemanis , Jechiel, & Schimhi; St i filiis Jeduthunis, Scheinahja, Sc HuzzieI:
15. Congregarunt cognatos suos, 8c san- flificaverunt fe, veneriintque secundum praeceptum regis, ex verbis Jehova:, ad purgandum domum Jehova:.
ili. Nam ingressi Sacerdotes in interiorem partem domus Jehova: ad purgandum, extulerunt omnem immunditiem, quam invenerant in templo Jehova:, in atrium domus Jehova:: recipiebant vero Levita: exportandam in torrentem Kidronis foras.
17. Coeperant autem primo die mensis primi sanctificare; Sc die octavo ejusdem mensis ingressi porticum Jehovae, fanctificave- runt domum Jehova: diebus ocio : ita ut die sextodecimo mensis primi absolverint.
ig. Tum venientes intro ad Jechizkijam regem,dixerunt,purgavimus totam domum Jehovae; Sc altare holocausti cum omnibus instrumentis ejus , 8t mensam dispositionis cum omnibus instrumentis ejus :
19. Denique omnia instrumenta illa, qu« abjecerat rex Achaz , quum regnaret praevaricatione suä , comparavimus, Sc sanctifi- cavimus ; ecce autem sunt ante altare Jehova:.
io. Itaque mani turgens Jechizkija rex, congregavit praefectos civitati; St ascendit in domum Jehova.
21. Quiimque adduxissent juvencos septem, 8c arietes septem, aendsque septem , 8c hircos lactentes septem in peccatum pro regno, Sc pro sanctuario, ac pro Jehuda: edixit filiis Ahartmis, sacerdotibus, ut offerrent in altari Jehova:.
22. Tum jugularunt boves, & accipientes sacerdotes illorum sanguinem, insperserunt in ipsum altare: similiter jugulantes arietes, insperserunt illorum sanguinem in altare, Sc jugulantes agnos, insperserunt illorum sanguinem in altare.
23. Postremö admoverunt hircos peccati *nte regem, Sc congregationem ; qui manibus suis nixi sunt eis,
24. Jugulant esque eos sacerdotes , expiaverunt sanguine eorum in altari, ad expiationem faciendam pro toto Jisraele : quia toti Jisraeli indixerat rex holocaustum , Sc peccatum illud.
23. Restituerat autem Levitas in domo Jehova: cum cymbalis, cum nabliis, Sc cum citharis , ex praecepto D avidis, Sc Gadis, videntis regii, 8c Nathanis propheta: : (nam 3 Jehova praeceptum illud erat per prophetas: ejus.)
16. Itaque adstantibus Leviris cum instrumentis Davidis ; sacerdotibus vero cum tubis :
27. Edixit Chizkija,ut offerrent holocaustum in altari : Sc quo tempore coepit holocaustum ,coepit musica Jehova: cum ipsis tubis, idque cum canticis traditis,{Jlnstrumen- tis Davidis, regis Jisraelis.
2g. Interea tota congregatio incvn vabanB fele, quum musici canerent,Sc tubicines tubis clangerent ; omnia haec, usque dum absolutum effet holocaustum.
29. Quum autem absolvissent osserre;pro- cidentes rex, Sc omnes, qui praesentes erant cum eo, incurvaverunt se adorantes :
30. Edixitque Jechizkija rex, Sc principes Levitis, ut laudarent Jehovam verbis Davidis, Sc Afaphi videntis: qui cum laud,issent, dum agitaretur laetitia illa, inclinato vertice incurvaverunt se honorem exhibentes.
31. Tuncloquutus Jechizkija, dixit, jam consecrastis ministerium vestrum Jehovx , accedite, 8c adducite sacrificia,Sc eucharistica in domum Jehovae : adduxerunt itaque congregatio illa sacrificia, Sc eucharistica, 8c omnis voluntarius animo holocausta.
32. Adeo ut esset numerus holocaustorum , quae adduxerunt congregatio; boum septuaginta,arietum centum, agnorum ducentorum: ad holocaustum Jehova: omnia haec:
33. Aliorum autem consecratorum: boum sexcentorum, Sc pecudum ter mille:
34. Veriintamen sacerdotes erant pauciores , neque poterant nudare pelle omnia illa holocausta: quare confirmarunt eos cognati eorum Levita:, donec absolutum esset illud opus, Sc donec sanctificassent se reliqui sacerdotes, nam Levita: rectiores fuerant animo ad sanctificandum se sacerdotibus.
35. Nam etiam imponendum eraPcopiosA de adipibus eucharisticorum, 8c de libaminibus praster illa holocausta, ita constitutus est cultus dormis Jehova:.
36. Lartatiisque est Jechizkija, totiisque populus, de eo> quod restituerat Deus populo: nam repenti fuerat haec res.

CAPUT XXX. "

Jechizkija continuat reformationem. Einde misit Jechizkija per totum Jisrae- lem, Sc Jehudam,8c etiam fasciculos litatarum scripsit ad Ephrajimitas, Sc Menaschi- tas, ut venirent in domum Jehovae Jeriischa- laima: ad celebrandum Pascha Jehova' ,Deo Jisraelis.
2. Nam inierat consilium rex, 8c principes ejus cum tota congregationejeruschalaimis, de celebrando paschate mense secundo :
3. Non enim potuerant celebrare illud
I tempore eodem; quum sacerdotes non fan- 1 ctifr
5. Cors*' tot
PllEilli®
thjHWi
a
I».
(ite«® '<i:!ianim sjitiita «gsfcto«
Jii&a jtlkpii s Myrir,
7. .\’et tres velli
niftßei
dMdblii
g. iYiin: Stres ve/1 rjreita jmIbbj,: tstratle.

; Sbot firattiffl nfasora JSttHin UEpliol'lSn tfciquei «osiiij
Bstinaii
iSsttai
•innuov
iiA'tra teilte, vtiimmt] 11 Itia , tenseis an iijtuin re/ i ton,
| ij.Etn ' cks nuilt aram ra ;iurima.
14 Qui «antjcm: rias amo? Rtais, i;. Dein wo li; m
K
«fet*
ciaisj
rr.issif
'?.(j
cirnibck
>m»,
iS..\
doe*H|
2ekiia
iWf,

,te s t expii. > ad expia, «le; qjj,
St
istomo^
Stcumtj. Gadis, vi- : (nani iropheta,-
mmstrn.
cum tu-
holocait. fit holo- llffjtu- itoutua-
nwvfal
«tstiiij
fajflfr
entes »a
tti;
Sf princpts r bis Dii ttthlsm, 0 vertiit
'S.
fit liant ehow, haiil&a |»e con- iiica, it U.
tanto
W 0 JE 11
rura: ha it:
sifpiiao- omini ;3i 5S cognati
efa ii« lkf:.iCi;ö- oitatiB s,
IHtSlf» it Ite-
Illiti«
totiisqt!
taspopa
i nem,
raijifc
culosb
Menii-
:]ert»
iov»,i9
t prin-TJs
icbabea
irart & intus*

stificassent se ad sufficientem numerum , 8c populus non congregässent se Jeruschalaima.

4. Qmtmque resta videretur haec res in o- culis regis, tk in oculis totius congregationis illius:

5. Constituerant rem hanc, ut promulgarent per totum Jisraelem a Beer-Schebaho Danem usque , ut venirent celebratum pascha Jehov*, Deo Jisraelis, Jeruschalaima, nam jam diu non celebraverant ex praescripto.

< 5 . Abiverunt itaque cursores cum fasciculis literarum ä rege, 8c principibus per totum Jisraelem, St Jehudam, & ex praecepto regis dicebant, filii Jisraelis, convertimini ad Jehovam, Deum Abraham! , Jitzchaki, & Jisraelis, ut convertat se ad reliquiis , quae reliquae fastae sunt vobis e manu regum Assyria: ;

7. Neque estote, ut patres vestri,St ut fratres vestri, qui praevari cati sunt contra Jehovam, Deum majorum suorum : quos tradidit desolationi, quemadmodum videtis.

8. Nunc ne obdurate cervices vestras , ut patres vestri : cedite manum Jehovae, St irtgressi sanctuarium ejus, quod sanctificavit in stculum, colite Jehovam, Deum vestrum, ut avertat se a vobis aestus irae ejus.

9. Nam conversis vobis ad Jehovam ,fratres vestri,St filii vestri consequentur misericordiam coram illis , qui captivos detinent ipsos, adeo ut revertantur in terram hanc : nam gratiosus, St misericors efl Jehova.Deus vester ; neque avertet faciem a vobis, si convertamini ad ipsum.

10. Qjium autem cursores illi transirent de civitate in civitatem, per regionem Ephraji- mi, St Menaschis, ac Zebulunem usque, deridebant eos, ac subsannabant eos.

11. Veriintamen quidam ex Äschere, St Menasche, 8t i Zebulune; deprimentes se > Venerunt Jeruschalaima.

12. Etiam in Jud*is erat manus Dei,indens eis animum unum: ad faciendum praeceptum regis, ac principum ex verbo Jehov*.

13. Et congregati sunt Jeruschalaima populus multus, ad celebrandum festum azymorum mense secundo, congregatio quam plurima.

14. Qui surgentes,amoverunt altaria,qu* erant Jerufchalaimis : St omnes aras thura- rias amoventes, projecerunt in torrentem Kidronis.

15. Deinde jugularunt pascha quarto decimo die mensis secundi : quum reliqui Sacerdotes, St Levit* rubore sustiisi , sanctili- cassent se, St obtulerunt

holocausta in domo Jehov*.
16. Ita steterunt in statione sua,secundum officium suum ex lege Moschis, viri Dei, sacerdotes spargentes' sanguinem acceptum S manu Levitatum.
17. Quia multitudo in eo Coetu err.t, qui non sanstificaverant se : ideo Levit* incumbebant jugulationi paschatum pro omn immundo, ad sanctificandum ea Jehov*.
18. Nam magna pars illius populi multitu do ex Ephrajimo, St Menasche, Jissascare, S Zebulune non mundaverant se, quum come derent pascha, secus quam pr*scriptum est
sed oravit Jechizkija pro eis, dicendo, Jehö- va optimus expiationem faciat pro eo,
19. Quisquis animum suum compara venii ad qu*rendum Deum Jehovam, Deum majorum suorum quamvisnon/ir,prout mundities sacra poflul&t.
20. Et auscultans Jehova JechizkijE, cise ravit populum.
ai. Itaque celebrarunt Jiiraelit*, qui präsentes erant Jerufchalaimis, festum azymorum septem diebus cum I*titia magna lau- dabäntque Jehovam de die in diem Levit* » ac Sacerdotes instrumentis concincntshm robur Jehov*.
22. Loquutus enim fuerat Jechizkija, qts* erant cordi omnibus Levitis informantibus in intelligentia eius, quod videtur bonum Jehov* : ideo comederunt stato illo tempore septem diebus, sacrificantes sacrificia eo- charistica, 8c consitentes Jehov*» Deo majorum suorum.
23. Qutimque consilium inivislent tot® congregatio rlla de celebrandis septem diebus aliis; celebrarunt septem dies sttm laetitia.
24. Nam Chizkija » rex Jehud* obtulit congregationi mille juvencos , & septies mille pecudes, 8c principes obtulerunt congregationi juvencos mille, pecudesque decies mille: se vero sanstificaverant Sacerdotes copiosA,
25. Ita laetati sunt tota congregatio Jeha» d*,St Sacerdotes, ac Levit* ,totaquecongregatio eorum, qui venerant exjilraele, tani peregrini qui venerant e terra Jistac- lis, quam habitantes in Jehuda.
2 6. Fuitque 1 *titia magna Jenischalahniit quia inde a diebus Schelomonis, filii Davidis, regis Jisraelis, hujusmodi non fuerat Jeru- schalaimis.
27. Denique surgentes Sacerdotes Leviti- ci, benedixerunt populo , 5 t exaudita est vox eorum; pervenit enim oratio eorum in habitaculum sanctum illius, in coelum.

CAPUT XXXI. Jechizkija absolvit reformat ititem.

Q Uum autem absolvissent omnia ista.e- grelfi sunt omnes Jisiaelit*, qui pr*. sentes fuerant,per civitates Jehud*,8t inegerunt statuas, Sc succiderunt lucos, destru- xeriintque excelsa, ac altaria A toto Jehuda St Binjamine,etiam per Ephrajimum, & Me- naschen, usque dum absolvissent: deinde revelli sunt omnes Jisraelis* quisque in possessionem suam per civitates suas.
2. Restituit veri> Jechizkija distributiones Sacerdotum, ac Levitarum, j»er distributiones eorum, quemque fecundum ministerium ipsius, Sacerdotes, & Levitas, in holocausta. Sein eucharistica ; ad ministrandum, & ad celebrandum, atque ad laudandum in portis castrorum Jehov*.
3. Portionem quoque regis A facultatibus suis, ad qusque holocausta, ad holocausta matutina, 8t vespertina,& holocausta pro sabbathis, ac pro noviluniis, & pro solenni- tatibus: ut pr*scriptum est lege Jehov*.
4. Similiter edixit populo, habitatoribus Jeruschalaimorum. ut darent portionem Sacerdotum, St Levitatum; ut confirmarent Ic ,in lege Jehov* enseijuenda.
X 4 ;.Tum

5. Tum simulae erupit hoc verbum, plurimas contulerunt Jisraelita primitias frumenti, musti, oleique, ac palmat, denique o- mnis proventus agri ; decimas quoque o- mnium copiose attulerunt.
6. Filii quoque Jisraelis, 8c Jehuda , qui habitabant in civitatibus Jehuda; ipsi etiam decimas armenti, 8C gregis, 8c decimas sacras, id cft, sacratas Jehova, Deo ipsorum: afferentes deposuerunt acervatim.
7. Mense tertio coeperunt acervorum illorum fundamenta ponere: mense vero septimo absolverunt.
8. Quumque venientes Jechizkija ,8c principes, vidissent acervos illos ; benedixerunt Jehova, Sc populo ejus Jisraeli.
9. Percunctatusque est Jechizkija Sacerdotes, & Levitas de illis acervis.
10. Alloquens vero eumHazarja, Sacerdos primarius in familia Tzadoki ; dixit, ex quo coeptum est istam oblationem afferre in domum Jehova, comedimus, 8c saturati sumus, ac superest quam pluiiimum: quia Je- hova benedixit populo suo, ita ut, quod su- perest ,jit multitudo hac.
11. Quapropter edixit Jechizkija,ut compararent cellas in domo Jehova ; Sc compararunt.
ia. Quo inferebant oblationem illam , Sc decimas, Se res consecratas constanter : pra- erantque illis antecessor Conanja, Levita,8c Schimhi, frater ejus fecundus ab eo:
13. Jechiel vero, Sc Hazarja,& Nachath,
Sc Hasaiil, & Jerimoth, Sc jozabad, Sc Elihel,
Sc Jismacja, Sc Machath, ac Benaja , prafecti erant sub manu Conanja, & Schimhi fratris ejus, institutione Jechizkija regis, Sc Hazarja antecessoris domus Dei.
14. Kore vero,filius JimnaLevita janitor I versus orientem, praerat voluntariis oblationibus Dei, ut distribueret oblationem Je- hova,Seres sanctas sanctarum.
15. Ad manum autem ejus, Heden, & Min- jamin, 8c Jefchuah, ac Sehemahja, Amarja,Sc Schecanja per civitates sacerdotum in stato munere ; dando cognatis suis per distributiones tam magno, quäm parvo.
1 6. (Frater generis ipsorum mares, ä nato tres annos>8c deinceps) omni ingredienti domum Jehova ad officium diurnum ; pro ministerio eorum in observationibus eorum, sccundiim distributiones eorum:
17. Et cum recensione generis sacerdotum per familias paternas eorum , etiam Leviris ä nato viginti annos, & deinceps; in observationibus eorum,per distributiones eorum:
18. Etiam generi ipsorum in omnes parvulos eorum, uxores eorum, filiosque eorum > ac filias eorum, toti congregationi : quum in stato munere suo rerum sanctarum sanctificässent se:
19. Tum posteris Aharonis sacerdotibus, per agros suburbanos civitatum eorum , in unaquaque civitate proterant homines, qui expressi sunt nominibus, ad dandum portiones cuique mari inter sacerdotes , similiter singulis recensitis genere inter Levitas.
10. Itaque fecit talia Jechizkija in toto Jehuda : secitque , quod bonum, 8c rectum, ct.itiuuque Videtur cum Jehova Deo suo.
31. omni vero opere, quod coeperat in
ministerio domus Dei, St in lege, ac in prx-
cepto, quaerendo Deum suum; ex toto animo suo exercuit se, Sc fecundatus est.

CAPUT XXXII.

Jechizkija ogrotnt, <S sanationem impetrat: peccat, tff refpifcit.

P Ost res istas,8c firmam constitutionem earum, venit Sancherib, rex Assyria;; St invadens Jehudam, castra ponebat contra civitates ejus munitas, cogitans illas discindendo sibi adjungere.
1. Videns autem Jechizkija advenisse San- cheribum; St faciem ejus obversam ejje ad oppugnandum Jeruschalaima:
z. Iniit consilium cum principibus silis, Sc dyriastis suis de obthurandis aquis fontium, qui erant extra civitatem, St auxilio fuerunt ei.
4. Nam congregantes se populus multus,, obthurarunt omnes illos fontes, St torrentem inundantem per medium regionis, dicendo ; cur venientes reges

Assyriæ; invenirent aquas multas?
5. Præterea confirmans se, exstruxit totum murum illum perruptum ; quem perduxit usque ad turres, foris vero murum alterum, & confirmavit munitionem, civitatem Davidis : parav/tque missilia copiose , Sc scuta.
6 . Et imposuit profectos militares populo : congrcgatisque eis ad se in plateam portæ civitatis,loquutus est,quæ erant eis cordi» dicendo :
7. Confirmamini Sc fortes estote : ne timetote , neque consternamini metu regis Assyriæ , & metu totius multitudinis, quæ eß cum eo, nam nobiscum major esi, quam cum eo.
i g. Cum eo eft brachium carneum , nobis- cum vero Jehova, Deus noster ad auxiliandum nobis, St ad gerendum bella nostra; sic innixi sunt populus verbis Jechizkijæ > regis Jehudæ,
9. Postea misit Sancherib, rex Assyri* servos suos Jeruschalaima, dum ipse obsideret Lacischum, Sc totus dominatus ejus cum ipso; ad Jechizkijam,regem Jehudæ,St ad omnes Jehudæos , qui erant Jeruschalaimis, ut dicerent:
10. Sic ait Sancherib, rex Assyriæ ; cui rei confiditis, quod desidetis in munitione, Jeruschalaimis ?
11. Annon Jechizkija incitat vos, ut exponat vos morti per famem, St per sitim« dicendo: Jehova, Deus noster eripiet nos 4 manu regis Assyriæ ?
, iz. Annon ipse Jechizkija abstulit excelsa ejus , Sc altaria ejus : edixitque Jehudæ, Sc Jeruschalaimis, dicendo ; coram altari unica incurvatote vos, Sc in eo adoletote ;
13. An nescitis, quid fecerim ego,Sc majores mei omnibus populis terrarum ; an ullo modo potuerunt dii gentium terrarum eripere terram suam 4 manu mea?
14. Quis fuit inter omnes deos gentium illarum,quas internecioni devoverunt majores mei , qui potuerit eripere populum suum 4 manu mea ; ut possit Deus vester eripere vos 4 manu mea i
15. Nunc itaque, ne seducat vos Chizkija, neque incitet vos imitat ime hujusmodi,
Reque

iu».
toto anlest.
mp trst: onemta.
*; Scin-
otracivi.
fcindin-
»sseSan- Ä? ij
hkSc
«ltium,
Eueni®
tOIKt.
ais, ii. Cii«-
iisitt«. i
api»
iintaltt-
imaten
osi,k
popui
ipor-
ordi»
neti-
reris
q«
>E
mi» i
siiv.i: ,
Afer i oMdi- [.3 «is iiSiid j isiaiiis,
jaiirti
OHE, jt'
, ut es- Hia, ii a i
reell»
ds, 8 c
unito
majo- an nilo WEH.
entia int® opufcn ■ veiit
hÄ
Cap. zr.

neque credite ei; nara non potest ullus Deus ullius gentis , aut regni eripere populum suum & manu mea , ut e manu majorum meorum : quanto minus dii vestri eripient vos e manu mea ?
rö. Amplius etiam loquuti sunt fervi illius contra Jehovam, Deum ipsum; & contra Jechizkijam, servum ejus.
it. Etiam liter as scripserat ad probro afficiendum Jehovam, Deum Jisraelis, & ad obloquendum ei, dicendo , sicut dii gentium terrarum,qui non eripuerunt populum suum e manu mea, sic non est erepturus Deus Jechizkij* populum suum k manu mea.
18. Qu* proclamabant voce magna, judai- ce populo Jeruschalaimorum, qui erat super murum, ad metum incutiendum eis, & ad turbantium eos, ut caperent civitatem.
19. Ita loquuti sunt de Deo Jeruschalaimorum, ut de diis populorum terrs , opere manuum hominis.
20. Oravit vero Jechizkija rex,& Jeschah- ja, filius Amotzi propheta propter ista, & clamaverunt coelum venus.
2 r. Quapropter mittens Jehova angelum, exscidit omnem valentem robore, & antecessorem, ac principem in castris regis Assyriæ; : qui reversus est cum pudore vultus in terram suam, ubi ingressum aedem Dei sui, egressi i visceribus ejus ////.prostraverunt eum gladio.
21. Ita servavit Jehova Jechizkijam , & habitatores Jeruschalaimorum i manu San- cheribi, regis Assyri*,& manu omnium : deduccb atque eos liberatos undequaque :
23. Adeo ut multi afferrent munus Jeho- ya: Jeruschalaima, & res pretiosas Jechizkijæ:, regi Jehud*; nam elatus erat ante oculos omnium gentium postea.

24. Diebus illis aegrotavit Jechizkija le- thaliter : quapropter oravit Jehovam, qui alloquens eum, prodigium edidit ei.
ut experiretur quicquid erat ei in animo.
32. Reliqua: autem res Jechizkija:, & benignitates ejus, eccesunt script* in visione JeTchahj* , filii Amotzi propheta , pratter librum regum Jehud*, & Jisraelis :
33. Tandem, quum occubuiffct Jechizkija cum patribus suis, sepelientes eum in superiore parte sepulchrorum posterorum Da- vidis, honore affecerunt eum in morte ejus totus Jehuda, & habitatores Jeruschalaimorum : regnavitque Menasche, filius ejus pro eo.
CAPUT XXXIII. Menasche Jpeculum peccatoris magni > £ 5 " ferio resipiscentis.
N Atus duodecim annos Menasche , quum regnare inciperet, quinquaginta quinque annis regnavit Jeruschalaimis.
2. Qui feest, quod malum videtur \n ocu- , lis Jehov* ; fecundum abominationes illarum gentium quas expulerat Jehova ä con- spedlu Jifraelitarum.
3. Nam rursus xdificavit excelsa, qu* demolitus fuerat Jechizkija , pater ipsius; & erexit altaria Bahalimis, fec/tque lucos, 5 c incurvans se toti exercitui coelorum, coluit eos.
4. Etiam exstruxit altaria in domo Jeho- v*, de qua dixerat Jehova : Jeruschalaimis erit nomen meum in seculum.
5. Exstruxit, inquam, altaria toti exercitui coelorum; in duobus atriis domus Jehov*.
6. Prsterea idem traduxit filios suos per ignem, in valle filii Hinnomi, & divinationibus, & conjectationibus, & prxstigiis usus est, instituitque pythonem, & ariolos : plurimum fecit, quod malum videtur in oculis jehova:, provocando eum.
7. Et collocavit sculptile, simulachrum, quod paraverat in domo Dei; de qua dixerat Deus Davidi, Xe Schelomoni filio ejus, in 25. At non pro beneficio erga se rependit domo hac, &: Jeruschalaimis, qu* elegi pr*
jechizkija, nam extulit se animus ejus : qua propter fuit contra eum fervens ira, & contra Jehudam, ac Jeruschalaima.
16. Sed quum se depressisset Jechizkija , pro elatione animi sui, ipse , 8t habitatores Jeruschalaimorum , non obvenit eis fervens ira Jehov*, diebus Jechizkij*.
27. Erat enim Jechizkij* divitiarum, 8c honoris quäm plurimum : thesaurdsque comparaverat sibi ad argentum, ik ad aurum, & ad lapides pretioios , & ad aromata,
& ad scuta, ac ad omnia instrumenta desiderabilia.
2g. Apothecas quoque ad proventum , musti, ac olei, Sc stabula ad omnia jumenta,
& greges per stabula.
29. Civitates etiam curaverat sibi, & possessionem gregum, ac armentorum copiose t dederat enim ei Deus facultates multas valde.
30.. Et ipse Jechizkija obthuraverat alveum aqux Gichonis superiorem , quam redtä deduxerat inferni ad occidentem civitatis Davidis; denique fecundatus fuerat Jechizkija in toto opere suo.
31.Itaque agentem, cum oratoribus princi- pum Babyloni*, qui miserant ad eum, ut inquirerent de prodigio illo, quod fuerat in _ , „ __ . _ a . .
{e«a> dereliquit eum Deus, tentando eum, ita agnovit Menasche Jehovam esse Deum.
j 1 4. Postea
omnibus locis tribuum Jisraelis, collocabo nomen meum in seculum;
8- Neque deinceps amovebo pedem Jis- raelitarum ab hac terra , quam constitui majoribus vestris : si modt) observantes fecerint, qu*cimque pr*cepero eis, fecundum totam legem, & statuta, ac judicia edita per Molchen.
9. Itaque fecit Menasche, ut aberrarent Jehuda , Sc habitatores Jeruschalaimorum; faciendo malum amplius , quam gentes , quas perdiderat Jehova k conspedtu Jilracli- tarum..
10. Et quamvis alloqueretur Jehova Me- naschen, Lc populum ejus, non tamen attenderunt.
11. Quamobrem adduxit Jehova contra eos principes exercitiis, qui erat regi Assyri*, & ceperunt Menaschcn in spinis quibusdam ; quem vincientes chalyb*is duobus vinculis, deduxerunt Babylonem.
12. Ubi, quum angustia afficeret eum, deprecatus est faciem Jehov*, Dei fui, dcprel- 1'itque se valde coram Deo majorum suorum.
13. Postquam autem orasset eum, exoratus ei, exaudivit deprecationem eius , redu- xitque eum Jeruschalaima in regnum ipsius:
I

14. Postea autem xdificavit mutum exteriorem civitatis Davidis ad occidentem Gi- choms, ab ipso torrente usque ad ingressum, per portam piscium, quem circumduxit cliva. extollens eum valde, ac prxpofuit prx- fectos copiarum omnibus civitatibus munitis in Jehuda.
15. Et amovens deos alienigenarum, St si- mulachrum illud a domo Jehovx, omniaque altaria, qux exstruxerat in monte domus Jehovx, St Jeruschalaimis : projecit extra civitatem.
i<k. Comparavit vero altare Jehovx,sacri- Mcans in eo sacrificia eucharistica , 8t laudis; nc edixit jehudx.ut coleret Jehovam,Deum Jifraelis.
17. Sed adhuc populus sacrificabant in ex celiis; ventntamen Jehovx Deo suo.
lg. Rcliqux autem res Menaschis , usque adorationem ejus ad Deum suum; verbaque videntium, qui alloquuti sunt eum in nomine Jehovx, Dei Jisraiilis : ecce sunt inter verba regum Jisraiilis.
rp. Oratio autem ejus, quum exoratus est illi Deus, 8t totum peccatum ejus, ac praevaricatio ejus, 8t loca, in quibus exstruxit excelsa, ac constituit lucos, 8t sculptilia, antequam se deprimeret; ecce sunt scripta inter verba Chozaj.
20. T andern occubuit Menasche cum patribus suis,StsepeIiverunt eum in domo ejus: regnavitque Amon, filius ejus pro eo.
zr. Natus viginti duos annos Amon, «jantn regnare inciperet; duobus annis regnavit Jeruschalaimis.
2 2. Qui fecit, quod malum videtur in oculis Jehovx , quemadmodum fecerat Mena- fche, pater iplius : nam omnibus sculptilibus, qux fecerat Menasche pater ipsius, sacrificabar Amon, 8t colebat ea,
25. Sed non depressit se coram Jehova, sicut depresserat se Menasche , pater ipsius : quin ipse Amon auxit reatum.
24. Conspiraverunt autem contra eum servi ejus, St morte affecerunt eum in domo ejus.
25. Percusserunt vero populus regionis omnes , qui conspiraverant contra regem Amoncm : St regem constituerunt populus regionis Joschijam, filium eius pro eo.
CAPUT XXXIV.
'Joscbija idea boni principis.
Atus octo annos Joschija, quum regnare inciperet; uno St triginta annis regnavit Jeruschalaimis.
2. Qui fecit, quod rectum videtur in oculis Jehovx , ambulans in viis Davidis pati is lhi , neque recedens dextrorsum, aut sinistrorsum.
;. Nam octavo anno regni sui, quum esset »diuic puer, coepit quxrere Deum Davidis, patris fui : duodecimo autem anno coepit mundare Jehudam, St Jeruschalaima ab excelsis, St lucis, sculptilibusque, ac fusilibus.
4. Destruebant enim coram eo altaria Ba- halimorum, St subdiales statuas, qux impo- sitx erant eis, succidit. St lucos,sculptiliaque, ac fusilia perfringens, St comminuens, sparsit in superficiem sepu!chi"orum hominum , qui sacrificaverant in eis.
Cap. 34 .
5. Ossa vero Sacerdotum combussit super

altaria illorum : sic mundavit Jehudam , St Jeruschalaima.
6 . Etiam in civitatibus Menaschis, St E- phrajimi, ac Schimhonis usque ad Naphtha!!; rutris ipsorum circumquaque.
7. Qiuimque demolitus esset altaria illa, St lucos, sculptiliaque contudisset comminuendo , omnesque subdiales statuas succidisset per totam terram Jisraiilis, reversus est Jeruschalaima.
g. Anno autem decimo octavo, quo regnabat , purgando regionem , St domum: misit Schaphanem, filium Atzaljx, 8t Maha- sejam, prxfectum civitati, St Joachum, filium Joachazi a memoria, ad confirmandum domum Jehovx, Dei sui.
9. Qui, quum venissent ad Chilkijam Sacerdotem summum, tradiderunt pecuniam inferendam /«domumDei,quam collegerant
manu Menascliitarum, St Ephrajimitarum, St a toto residuo Jisraelis, atque a toto Jehuda, St Binjamine, tradiderunt Levitx custodes liminis: quando fuerant reversi Jeru- schalaima.
10. Tradebant aut:m in manum curatorum operis , qui prxpositi erant in domo Jehovx : hi verö tradebant illam opificibus, qui operabantur in domo Jehovx ad curandum labem, St ad confirmandum domum.
ix. Tradebant enim fabris, 8t structoribus ad comparandum lapides exduos, St ligna ad catenationes ; etiam ad contabulandum domos, quas perdiderant reges Jehudx.
12. Homines verö isti agebant fide in illo opere, nempe prxpositi illis opificibus Ja- chath, StHobadja, Levitx ex Meraritis , St Zecarja ac Meschullam e posteris Kehathi- tarum, dum prxessent: quorum Levitarum quisque doctor erat in instrumentorum musicorum trablatione.
13. At bajulis (nam prxerant Levitx o- mnibus opificibus utrique ministerio) ex Lcvitis quoque > iisque janitoribus prxerant scribx, St moderatores.
14. Qiuimque proferrent pecuniam illam illatam/»domum Jehovx; invenit Chilkija Sacerdos librum legis Jehovx, traditum per Moschen.
15. Et loquutus Chilkija,'dixit Schaphani scribx, librum hunc legis inveni in domo Jehovx : tradiditque Chilkija ipsum librum Schaphani.
16. Itaque afferens Schaphan librum illum ad regem, quum adhuc referret regi verbum, dicendo ; quicquid traditum est in manum fervorum tuorum, faciunt.
17. Nam conflantes pecuniam inventam in domo Jehovx, tradiderunt eam in manum prxpositorum, St in manum opificum :
ig. Indicavit Schaphan scriba regi , dicendo ; librum dedit mihi Chilkija, sacerdos: legitque ex eo Schaphan coram rege. '
19. Qiiamobrem fuit audiente rege verba illa legis ; ut laceraret vestimenta sua.
20. Prxcepitque rex Chilkijx, St Achika- mo, filio Schaphanis, ac Abdoni, filio Micx, St Schaphani, scribx, atque Hasajx, servo re. gis, dicendo:
21. Ite,consulite Jehovampro me.Stpro reliquo in Jifraele, St Jehuda super verbis libri

iüftslljut
udam.äc
his.JtE.
'aphthsli;
ara üb, comitiis fuca- rasus eil
gao re- tomum:
'Mafcj.
am.Ä-
unium
«uniam i'ltgtratt imitira, a totole- ^evits cu- wiijera-
n curatö- ffl domo i opijci- jJ
mdo-
orihs
üjni
indum
t.
iniüo w Jute, 8c ittaVi- ivittnm
IMW
biitii- Itrioj ex
smilte
Chükqi
!i:im{tc
Sthaj’M
8oito](-
m litata
umilliM
r stau. maran
rentaffl
manum
,, dicen- scerdos: e.
jgeverli
111.
icAchfo- lio Mi*
, servat!»
€ap. U.
bri hujus, qui inventus est : nam magnus efl aestus irx Jehova;, quae effusa est in nos , eo quod non observarunt patres nostri verbum Jehova;, ut facerent omnino, prout praescriptum est in fibro hoc.
22.Itaque abiit Chilkija jSc qui erant regis, adChuIdam prophetissam, uxorem SchaTlu- mi, filii Thokehathi, filii Chasrae vestiarii > ea enim habitabat Jeruschalaimis in parte secunda ab eo ; 8c alloquuti sunt eam verbis ejusmodi.
r; Qua; dixit eis, sic ait Jehova, Deus Jisraelis ; dicite viro illi, qui misit vos ad me:
24. Sic ait Jehova ; ecce inducturus sum malum contra locum hunc, & contra habitatores ejus ; omnes exeerationes scriptas in libro ilio,quem legerunt coram rege Je- hudse:
25. Propterea quod dereliquerunt me ; & adoleverunt diis alienis,ut irritarent me omnibus operibus manuum suarum: ideo effusa manebit aestuans ira mea in locum hunc, & non extinguetur.
2 6. De rege vero Jehudse, qui misit vos ad consulendum Jehovam, sic dicitote ei: sic ait Jehova, Deus Jisraelis -.tu, qui audivisti Verba ista:
27. Quia mollitus est animus tuus, & depressisti te a facie Dei, quum audivisses verba ejus contra locum hunc, & contra habitatores ejus, Ac deprimens te coram me, lacerasti vestimenta tua, ac flevisti coram me: ideo etiam ego exaudivi, dictum Jehova;.

2g. Ecce ego faciam, ut aggregeris ad patres tuos, & aggregeris ad sepufchra tua in pace, ut non videant oculi tui totum istud malum, quod ego inducturus sum contra locum hunc, Ac contra habitatores ejus , qui retulerunt regi rem.
29. Quum itaque misisset rex; 8c congre- gässet omnes senioresJehudac,& Jeruschalai- morum:
30. Ascendit rex in domum Jehovse.o- mnesque viri Jehuda:, Ac habitatores Jeru- fchalaimorum > cum Sacerdotes, & Levitae, tum totus populus, ä maximo usque ad minimum, 8c legit ipsis audientibus omnia verba libri foederis, qui inventus fuerat in domo Jehovx.
31. Deinde stans rex in statione sua; pepigit foedus ipsum coram Jehova, fesequu- turum Jehovam, 8c observaturum praicepta ejus, testimoniaque ejus , Ac statuta ejus ex toto corde suo, Ac ex toto animo suo, praestando verba foederis illius, quae scripta sunt in libro illo.
32. Stiterat autem quemque, qui inventus est Jeruschalaimis, 5 c in Binjamine ; ut facerent habitatores Jeruschalaimorum secundum fcedus Dei, Dei majorum suorum.
33. Tunc amovit Jofchi ja omnes abominationes ex omnibus regionibus , quae erant Jisraelitarum ; Ac addixit quemque inventum in Jiseaele , ad colendum Jehovam , Deum ipsorum : omnibus diebus ejus non recesserunt a sequendo Jehova, Deo majorum suorum.

CAPUT XXXV.

Joscbqa- exorbitat , ideo punitur divi - Pltm, 4

Cap.??.

Elebravit autem Joschija Jeruschalaimis pascha Jehova; jugulavertintque pascha quartodecimo die mensis primi.
2. Et constituens Sacerdotes in custodiis suis , confirmavit eos in ministerio domiis Jehova:
3. Edixit vero Levitis, praeparantibus pro toto Jiseaele res sanctas Jehova, ponite eat coram arca sancta in ista domo, quam aedificavit Schelomoh, filius Davidis,rex Jisraelis, non incumbit vobis onus deportandi humero : Nunc servite Jehova, Deo vestio,&populo eius Jisraiili.
4. Et praparate per familias paternas vestras > secundum distributiones vestras ; ex prascripto Davidis, regis Jisraelis, Sc exscripto Schelomonis, filii ejus:
5. Et assistite in sancto classibus familiarum paternarum, fratribus vestris popularibus; prout efl partitio cuj usque familia paterna Levi tarum.
6. Ita jugulate pascha : quumque sansti- ficaveritis vos .praparate pro fratribus vestris, facientes fecundum verbum Jehova per Moschen.
7. Obtulit autem Joschija popularibus ex grege agnorum , Ac hoedorum lactentium quosque in sacrificia paschalia, secundum o- mnia, qua praesto erant, ad numerum tricies mille, Lc armentalia ter mille : hac de facultatibus regis.
8. Similiter principes ejus pro libcralitate, populo suo, Sacerdotibus, & Levitis obtulerunt : Chilkija quidem-, St 7 ecarja, Ac Jechiel antecessores domus Dei Sacerdotibus dederunt in sacrificia paschalia bis mille sexcentas pecudes , Ac armentalia trecenta.
9. Conanjavcrö cum Schemahja , & Ne- thaneele cum fratribus suis ; Chaschabja quoque, Ac Jehiel, ac Jozabad, principes Le- vitarum obtulerunt Levitis in sacrificia paschalia, quinquies mille pecudes, 8c armentalia quingenta.
10. Itaque praeparato hoc cultu; steterunt Sacerdotes in statione sua, Ac Levit»: per distributiones suas , fecundum praeceptum regis.
1 1. Jugulantibus autem illis pascha,Sacerdotes spargebant sanguinem effusum mana illorum, 8c Levit» nudabant pelle:
12. Et amovebant, quod absumendum erat, oblaturi Jehovae, ut redderent illa classibus familia; paternae cujusque, popularibus suis, sicut prafferiptum est in libro Moschis: similiter quoque de bobus.
13. Tum coquebant pascha ignepro ritu: reliqua vero sacra coquebant in ollis, & in lebetibus , Lc in gabatis , quum celeriter transmisissent ad omnes populares sacrificia ipsorum.
14. Postmodum praeparaverunt sibi,& Sacerdotibus, quum Sacerdotes posteri A baronis incumberent offerendo ei , quod absumendum erat, Lc adipibus, ad noctem usque: ideo Levitai parabant sibi, Kc Sacerdotibus posteris Aharonis.
15. Similiter musici , posteri Asaphi iit statione sua erant secundum praeceptum Davidis, tum Asapho, tum Hemani , Kc Jedu- thuni, Videnti regis datum , janitores quoque ad unamquamque portam : non erat 8lis recedendum ii ministerio suo , sed co-

gnati eorum reliqui Levitae parabant eis.
16. Ita constitutus est totus cultus Jeho- vx die illo, celebrando Pascha , St offerendo igne absumenda in altari Jehovx ; secundum pratceptum regis Joschija::
17. Celebrarüntque filii Jisraelis» qui präsentes erant, 1’ascha tempore illo ; 8c festum azymorum,septem diebus.
ig. Neque celebratum fuit Pascha par huic in Jisraele ä diebus Schemuelis propheta:: nec ulli regum Jisraelis celebrabant Pascha par ei,quod celebravit Joschija cum Sacerdotibus, ScLevitis, totoque Jehuda,Sc Jisraele präsente , Sc habitatoribus Jeruschalaimo- rum.
19. Decimo octavo anno,regnante Joschi- ;A,celebratum fuit Pascha istud.
20. Post omnia hac,quum Joschija constituisset domum,ascendebat Neco,rex stsgypti ad oppugnandum Carcemischum ad Euphratem : cui procedebat obviam Joschija.
21. Et quamvis.mitteret ad ipsum legatos, dicendo; quid mihi tecum.rex Jehuda:? non contra te; heus tu hac die,sed contra domum belligerantem adversum me, quo Deus edixit accelerare me : abstine te a Deo-qui mihi adest,& ne perdat te:
22. Tamen non avertit Joschija faciem suam ab illo,sed ut pugnaret contra eum,dissimulavit se neque auscultavit verbis Neconis ex verbo t)ei, venit autem ad pugnandum, in convallem Megidduntis.
25. Ubi, quum jaculati essent jaculatores in regem Joschijam, edixit rex servis suis, devehite me , quia aigrotus factus sum valde.
24. Devehentes itaque fervi ejus, k curru ejus demißum imposuerunt currui secundario, quem habebat; & deduxerunt eum Jc- ruschalaima, ubi mortuus est, & scpultus in sepulchris majorum suorum: toto Jehuda, & Jeruschalaimis lugentibus propter Joschi- jam.
25. Lamentatus est etiam Jirmeja propter Joschijam; dixeruntque omnes musici, St musica: in lamentationibus suis de Joschija dilia, usque in hunc diem, qua: dederunt pro statuto in Jisraele : St ecce scripta sunt in lamentationibus.
2(5. Reliquae autem res Joschija:, St benignitates ejus,sicut scriptum est in lege Jeho-
V« :
27. Bes,inquam , ejus priores,8t posteriores ; ecce sunt scripta: in libro regum Jisraelis,St Jehuda:.

CAPUT XXXV r.

Jehoachaz adducitur in /Egyptum, '5 Jeho- jakim in regem conßituitur ejus loco : hic fimi liter Babylonem abducitur , ifiTzidki- ja ejus loco confiituitur: Hio autem rebellante omnis Jehuda Babylonem deducitur.

A Ccipientes itaque populus terrae Jehoa- JsL chazum, filium Joschija:, constituerunt eum regem, loco patris ipsius Jeruschalaimis.
2. Natus viginti tres annos Jehoachaz,
quum regnaret , tribus mensibus regnavit Jeruschalaimis. 0
3. Quem amovit rex Aegypti Jeruschalai- mis ; St imposuit mulctam regioni ejus.
Gsp.jtf.
centenum talentorum argenti, St talenti au” ri:
4. Constitui tque regem rex fEgypti EI j a— kimum, fratrem ejus super Jehu.iam, St Je- ruschalaima , immutans nomen ejus Jehoja- kimum : Joachazum verö fratrem ejus assumens Neco,deduxit in /Egyptum :
5. Natus viginti quinque annos Jehoja- kim, quum regnare inciperet; undecim annis regnavit Jeruschalaimis : St fecit, quod malum videtur in oculis Jehova:,Deisui:

< 5 . Quamobrem ascendit contra eum Nebucadnetzar , rex Babylonia: St vincivit eum catenis duabus chalybeis, ut abduceret eum in Baby Ioniam.
7. Etiam ex instrumentis domus Jehovx deportavit Nebucadnetzar Babylonem, quae indidit templo suo in Babylonia.
8- Reliqua: autem res Jehojakimi, 8t abominationes ejus, quas fecit, Sc quod deprehensum est in eo, ecce sunt scripta in libro regum Jisraelis,Sc Jehuda:: regnavitqueje- hojacin filius ejus pro eo.
9. Natus octo annos Jehojacin , quum ille regnare inciperet; tribus mensibus , Sc decem diebus poflea regnavit Jeruschalaimis: St fecit quod malum videtur in oculis Je ho- VK.
ro. Itaque vertente anno , mittens rex Nebucadnetzar, deportavit eum in Babyloniam , cum instrumentis desiderabilibus domus Jenova:: constitui tque regem Tzidki- jam, cognatum ejus super Jehudam,8t Jeru- schalaima.
11. Natus unumSt viginti annos Tzidki- ja, quum regnare inciperet; undecim annis regnavit Jeruschalaimis.
12. Qui fecit,quod malum videtur in oculis Jehova: , Dei fui: non depressit se a facie Jirmejse propheta: ex verbo Jehova:.
13. Contra etiam in regem Nebucadne- tzarem rebellavit,qui adjuraverat ipsum per Deum: St obdurans cervicem suam, ob firmavit animum suum , ne converteretur ad Jehovam, Deum Jisraelis.
14. Etiam omnes principes sacerdotum,St P'puli quäm plurima pratvaricati sunt praevaricatione,secundum omnes abominationes gentium; polluentes domum Jehova:, quam sanctificaverat Jeruschalaimis.
15. Quiimque mitteret Jehova, Deus majorum ipsorum ad ipsos per nuntios suos inde a diluculo continenter; eo quod clementer amplecteretur populum suum, Sc habita* culum suum:
16. Subsannabant nuntios Dei, St spernen- .tes verba ejus, dicebant se circumduci per prophetas ejus : donec accensus est aestus irae Jehova: inpopulu m suum , adeo ut non eßet curatio.
17.Itaque induxit contra eos regem Chaldaeorum, qui interfecit juvenes eorum gladio,in loco sanctuarii eorum, neque clementia usus est erga juvenem, aut virginem, senem , aut decrepitum ; omnes tradidit in manum ejus.
i8- Et omnia instrumenta domus Dei,majora, St minora , thcsaurofque domus Jehova:,8t thesauros regis,ac principum ejus, hxc omnia deportavit in Babylonem.
19. Et combusserunt domum Dei, ac demoliti sunt murum Jeruschalaimorum : quo-

Cap. t.

Cap. 2.

tum omnia palaria comburentes igne , Lc omnia instrumenta desiderabilia, 'perdiderunt :
10. Ft deportavit, qui reliqui erant ä gladio, in Babyloniam, ubi fuerunt illi, 3 c filiis illius fervi, ufquedum obtineret Monarchia Persidis:
11. Ad implendum verbum Jehovx, di- [ium ore Jirmej*, donec acquievisset terra fabbathis suis : omnibus diebus desolationis j quievit , complendo septuaginta annos. !
22. Anno autem primo Cyri - regis Persi- 1
. dis, ut compleretur verbum Jehov*, diffuttt ; ore Jirmejx ; excitavit Jehova spiritum Cyri, regis Persidis, ut promulgaret per totum regnum suum, idque etiam scripto,dicendo :
i%. Sic ait Cyrus, rex Persidis, omnia regna terra; tradidit mihi Jehova, Deus cadi, 8t ipse commisit mihi, ut aedificem sibi domum Jeruschalaimis, qua t fiunt in Jehuda; quis inter vos de toto populo ejus elt aedificaturus? Jehova Deus ejus fit cum eo , Sc ascendito.

Hezrae Liber unus.

C A P U T I.

Cyrni divinitas inspiratus mandat rexdifi- cationem templi.

A Nno autem primo Cyri, regis Persidis ;
ut compleretur verbum Jehova, ditium ©re Jirmejae : excitavit Jehova spiritum Cyri - regis Persidis, ut promulgaret per totum regnum suum, idque etiam scripto, dicendo :
2. Sic ait Cyrus, rex Persidis,omnia regna terra: tradidit mihi Jehova, Deus coeli; & ipse commisit mihi, ut xdificem sibi domum Jeruschalaimis , qua; fiunt in Jehuda.
z. Quis inter vos de populo ejus efl? sit Deus ejus cum eo, it ascendito Jeruschalai- ma,qux sunt in Jehuda: & aedificato domum Jehova’, Dei Jisraelis, illius Dei, qui habitat Jeruschalaimis.
4. Et quisquis residuus fuerit ex omnibus locis, ubi peregrinatur ; sublevanto eum homines loci ipsius argento, 8c auro, & facultatibus, atque jumentis : cum voluntaria oblatione in domum Dei, qui habitat Jeruschalaimis, importanda.
5. Tunc surrexerunt primores paternarum familiarum Jehuda;, 8 c Biujamims, Sacerdotum quoque, & Levitarum: Lc cujuscunque excitavit Deus spiritum, ut ascenderent ad aedificandum domum Jehov* , qui habitat Jeruschalaimis.
6. Quos omnes vicini eorum confirmarunt manibus suis, instrumentis argenteis, auro, facultatibus, jumentisque, ac rebus pretiosis; seorsim prteter id omne, quod voluntarie offerebatur.
7. Etiam ipse rex Cyrus produxit instrumenta domus Jehovx , qua: eduxerat Nebu- cadnetzar Jeruschalaimis , indideratque domui deorum suorum.
8. Et producta ea Cyrus, rex Persidis, per Mithredatem, prafectum aerario; numeravit S.heschbatzari , principi Jehudaeo- rum.
9. Quorum hic erat numerus: Pelves aureae triginta, pelves argentea: mille, secespita: viginti novem :
io. Crateres aurei triginta, crateres argentei secundarii quadringenti decem : instrumenta alia per millia.
ii. Omnia instrumenta ex auro, 8c ex argento, quinquies mille quadringenta: omnia ista deportavit Schclchbatzar, quunt deportata multitudo deduceretur & Babylone Je- ruschalaim»,

CAPUT T I.

Beccnfio populi reducis ex Babylone.

A Tque hi sunt homines illius provinciae, ascendentes e captivitate illius deportationis, quam deportaverat Nebucadnetzar, rex Babyloni* in Babyloniam ; ut reverterentur Jeruschalaima in JehutUtam, quiique in civitatem suam:
2. Qui profecti sunt cum Zerubbabele, Jeschuah, IVechemja, Serajä, Rehelaja, Mor- decajo, Bilschane, Mispare, Bigvajo, Rechu- mo , Bahanä : numerus hominum popularium Jisraelis.
Z. Pösteri Parhoschi, bis mille centum septuaginta duo:
4. Posteri Schepliatj* , trecenti septuaginta duo -.
S. Posteri Arachi, septingenti septuaginta quinque;
6. Posteri Pachath-Moabi, ex posteris Je- schuh*, & Joabi, bis mille octingenti duodecim :
7- Posteri Helami, mille ducenti quinquaginta quatuor.
8- PosteriZatthu,noningenti quadraginta quinque. &
9- Posteri Zaccaj, septingenti sexaginta: io. Posteri Bani , sexcenti quadraginta duo: 0
11. Posteri Bebaj, sexcenti viginti tres:

12. Posteri Hazgadis,mille ducenti viginti duo:
iz. Posteri Adonikami, sexcenti sexagin- ta sex:
14. Posteri Bigvai.bis mille quinquaginta fex: o
is. Posteri Hadinis , quadringenti quinquaginta quatuor:
i6. Posteri Ateris ex Jechizkija,nonaginta octo:
17. Posteri Betzaj, trecenti viginti tres : ig. Posteri Jorae, centum duodecim:
19. Posteri Chaschumi, ducenti viginti tres:
20. Posteri Gibbaris nonaginta quinque:
21. Beth-Lechemitae, centum viginti tres:
22. Netophataei, quinquaginta fex:
23. Hanathothani, centum viginti octo :
24. Hazmavethani, quadraginta duo -.
25. Kirjath-Harimani, Cephirani.Sc Bee- rothani; septingenti quadraginta tres :
2.6. Ramam.StGebahaei, sexcenti viginti unus :
27. Miemasxi, centum viginti duo:
ag. Betit-

Cap. r,
ag. Beth-Elitae, St Hajani, ducenti viginti »res :
29. Nebuntini. quinquaginta duo :
30. Posteri Magbilchi, centum quinquaginta fex:
jr. rosteri Helami alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor; ,
32. Posteri Charimi, trecenti vigmti:
33. Lodaii, Charidxi > Si Onuntini,septingenti viginti qumque:
a 34. Jerechuntini , trecenti quadraginta quinque :
35. 8 ena ani, ter mille sexcenti triginta.
3^. Sacerdotes: posteri Jedahj* i familia JescliuhK,noningenti septuaginta tres:
37. Posteri Immeris > mille quinquaginta duo:
3g. Posteri Paschchuris,mille ducenti quadraginta septem.
39. Posteri Charimi, mille septendecim.
40. Levita:: Posteri Jeschuhse.Sc Kadmie- lis e filiis Hodavjx, leptuaginta quatuor.
41. Musici: posteri Asaphi, centum viginti orto.
42. Posteri janitorum, posteri Schallumi, posteri Ateris , posteri salmonis , posteri Hakkubi, posteri Chattit»,posteri Schobaj: hi omnes centum triginta novem.
43. Nethinaii : posteri Tzicha:, posteri Chaschuphs,posteri Tabbahothi:
44. Posteri Xerosi, posteri Sihaha;,posteri Padonis:
45. Posteri Lebans, posteri Chagabae.po steri Hakkubi:
46. Posteri Chagabi , posteri Schamlaj , posteri Chananis :
47. Posteri Giddelis , posteri Gacharis > posteri Reajaj:
48. Posteri Ketzinis , posteri Nekodse, posteri Gazami:
49. Posteri Huzzx, posteri Pascachi, posteri Beiaj :
50. Posteri Asiiae, posteri Mehunimi, posteri Nephusimi:
51. Posteri Bakbuki, posteri Chakuphx, posteri Charchuns:
52. Posteri Batzluthi, posteri Mechid*, posteri Char feine :
53. Posteri Barkosi, posteri Sisra:, posteri Themachi:
54. Posteri i letziachi, posteri Chatiph*:
55. Posteri servorum Schelomonis : posteri Sotaj, posteri Sopherethi, posteri Pe- ruda;:
5(5. Posteri J ah ala;, posteri Darkonis , posteri Giddelis:
57. Posteri Schephatjx, posteri Chattilis, posteri Pocereth Hatzebajimi > posteri Ami.
58- Omnes Nethinaei,& posteri servorum Schelomonis; trecenti nonaginta duo.
59. Hi quoque fuerunt ex ascendentibus i Thelmelacho, Thel-Charscha, Cerub, Adrian Immer : sed non potuerunt indicare familiam majorum suorum, Si semen eorum, utnim ex Jisraelitis essent.
i 5 o. Posteri Delajx, posteri Tobijx, posteri Nekod*, sexcenti quinquaginta duo:
61. E posteris verö Sacerdotum, posteri Chabaj»,posteri Kotzi, posteri Barzillai, qui accepta L filiabus Barzillaj Gilhadit* uxore, vocatu* est de nomine iliorum.
Cap. a. 7
da. Isti quaesiverunt quisque scripturam» suam, qui suum genus praedicabant; sed non inventa: sunt; quapropter ut polluti abstenti sunt a sacerdotio.
63. Edixit enim legatus regis eis, necom- ederentdere sancta sanrtaram; donec exilieret Sacerdos cum Urimis Si Thummimis.
<54. Tota ha:c congregatio universi; quadragies bis mille, trecentorum sexaginta:
65. Prster servos eoi um, & ancillas eorum istos, septies mille , trecentos triginta septem: in quibus erant cantores,8t cantatrices ducentae:
i 5 < 5 . Equi eorum septingenti triginta sext muli eorum ducenti quadraginta quinque:
67. Cameli eorum quadringenti triginta quinque; asini sexies mille , septingenti viginti.
Ü8- Ex primoribus autem paternarum fami narum , quum pervenissent ad domum Jehovae, qui habitat Jeruschalaimis ; quidam sponti se offerentes ad domum Dei statuendam in sede ipsius:
6<j. Pro facultate sua dederunt in thesaurum ipsius operis, auri drachmas semel , Si sexagies mille, & argenti pondo quinquies mille, Lc tunicas Sacerdotum centum.
70. Ita habitaverunt Sacerdotes ac Levit«, ex quorum populo tum cantores, tum janitores eranti Lc Nethinsi in civitatibus suis : similiter omnes Tifraelita: in civitatibus suis.

CAPUT III.

Religio populi reducit in cultu Dei inßau- rando.

Q Uum autem advenisset mensis septimus,
_ Jisraelitis verfantibut in civitatibus luis ; convenerunt populus unanimiter Jeru- schalaima.
2. Ubi surgens Jeschuah,filius Jotzadaki cum cognatis suis Sacerdotibus, ac Zerubba- bel, filius Schealthielis cum cognatis suis, exstruxerunt altare Dei

Jisraelis, ad offerendum m eo holocausta , sicut scriptum est in lege Moschis, viri Dei.
3. Ciimquestatuissent altare in sede sua; quamvis incuteretur ipsis terror ä populis aliarum gentium,obtulerunt in eo holocausta Jehov*, holocausta unoquoque mane & vespere.
4. Et celebrarunt festum tabernaculorum, sicut praescriptum est; cum holocausto suo in diem quemque pro numero , secundum ritum officii diurni die suo.
5. Et postmodum holocaustum juge, Lc in noviluniis.ac in omnibus statis feriis Jehovae, res sacras; denique omnis offerentis voluntariam oblationem obtulerunt Jehov*.
6. A die primo mensis septimi coeperunt offerre holocausta Jehovx : quum templi Jehovae non esset j artum fundamentum:
7. Dederuntque pecuniam putatoribus,ac fabris; cibumque, & potum, ac oleum Tzi- doniis ac Tyriis, ut adveherent ligna cedrina ex Libano in mare Japhontis : fecundum facultatem a Cyro, rege Persidis ipsis datam.
8- Anno autem fecundo, ex quo venerant ad domum Dei Jeruschalaima, mense secundo,coeperunt Zerubbabel,filius Schealthielis, Lc Jeschuah, filius Jotzadaki, exter/que cognati eorum Sacerdotes, ac Levit*, Lc o-
nrnes.
H F, Z R M.

»ptiiaia jfaUai ti Altati
> necom- 'nec exi- mmimis, rsi; qui- Sjinta: dias eo- trigiuti k canta-
MJ sex; v que: triginta entivi-
itMfa- i doma i i quidam iäitiet-
n thesau- fmebSc
Wfll!
m.
stevitt, HB M-
issais:
imus,
itibus
i]tru-
Mit
terite itis suis, iofen- andi/i
ck fa;
ifSjnk
tote
',mai:8t
iri»
suito®
restin
;hovt,
rolun-
e.
petunt templi tum: tibuw; im Tii- i cedria icundiia .s datam. venerant fest:® lalthielii, -que ;0 "
vM
iß«!
Cap. 5.^4.
tnnes, qhi venerant L captivitate Jeruschaiai ma, cofrstitueruntque Levitas a nato viginti annos'?c deinceps, ut prasessent operi domus Jehov?.
p, Affistebätque Jefchuah, filius ejus, & cogi uti ejus , KadmieI, & filii ejus, posteri Jehtul* simul, ut pr*essent opificibus in domo Dei; css posteri Chenadadi, filii eorum, & cognati eorum Levit*.
io. Itaque fundantibus structoribus templum Jehov* , constituerunt Sacerdotes indutos cum tubis, & Levitas , posteros Ala- phi cum cymbalis ad laudandum Jehovam, cum canticis, traditis a Davide , rege Jisraelis.
ri. Qui exclamabant laudando, 8c celebrando jehovam, quoniam bonus est , quoniam in seculum benignitas ejus erga Jffrae- lem : totus vero populus vociferabantur vociferatione magna, laudando Jeiiovam, eö quod fundaretur domus Jehov* :
12. Multiautem ex Sacerdotibus, St Levi- 'tis, primoribusqne paternarum familiarum senes , qui viderant domum priorem in fundatione sua , hac domo versante ante oculos eorum, fiebant voce magna : multi quoque vociferatione ex laetitia efferebant vocem.
iz. Ita ut populus non internoscerent sonum vociferationis ex laetitia, ä voce fletus populi j quia populus vociferabantur vociferatione magna, 8t vox illa audiebatur inde usque a longinquo.

C A P U T I V.

Strufiura Templi impeditur.

Udientes autem hoites Jehud*,Sc Binja- minis, istos deportatos aedificare templum Jehov*,Deo Jisraelis;
2. Accesserunt ad Zerubbabekm , St ad primores paternarum familiarum , St dixerunt eis : aedificemus vobiscum, nam sicut vos requisituri sumus Deum vestrum: non emm alteri sacrificamus inde a diebus Esar- Chaddonis, regis Assyri* , qui deduxit nos huc.
3. Dixit vero eis£erubbabel, St Jefchuah cum reliquis primoribus paternarum familiarum Jisraelis, non est vestrum nobiscum aedificare domum Deo nostro : sed nos, qui una fumus, aedificabimus Jehov*, Deo Jisraelis, sicut pnecepit nobis rex Cyrus, rex Persidis.
4. Attamen populus illius regionis debilitabant manus populi Jehud* j Sc turbabant eos in aedificando;
5. Praeterea mercede conducebant consiliarios contra eos , ad dissolvendum consilium eorum; omnibus diebus Cyri , regis Persidis, usque ad regnum Darii, reeis Persidis. *
6. In regno autem Achaschveri, principio regni ejus; scripserunt accusationes contra habitatores Jehud*, Se Jeruschalaimorum :
7. Et diebus Artaxerxis scripsit Bischten, Mithredates, Tabeel, Se reliqui colleg* ejus ad Artaxerxem, regem Persidis: cum exemplari decreti scripto Syre ,& exposito Syre.
8- «echum praeses consilii ,& Schimschaj legis peritus scripserunt literas unas contra Jerufehelemum; Artaxerxi, regi in eandem
Cap. 4.
9. Tunc Rechum,pr*fes consilii,& Schimschaj legis peritus, St reliqui e collegio eorum Dinari, & Aparfatbch*i, Tarpeijei, A- pharsiri, Acerv*i, Babylonii, Schuschanc*i, Dehavai, Helam*i:
10. Et reliqu* nationes > quas deduxit Ofnappar magnus,Sc gloriosus,ac collocavit in urbe 8amari* , Sc reliqui transfluvialis regionis incola:, Sc quidem eodem tempore.
ix. Hoc est exemplum literarum , qua» miserunt ad ipsum, ad Artaxerxem regeiu: servi tui, homines transfluviales, Sc tali tempore.

12. Notum sit regi, Jehudsos, qui ascen- denmt abs te,ad nos venisse Jeruichelemum: urbem ipsam rebellem, Sc malam aedificare, murosque perficere,ac fundamenta ipsa conjungere.
13. Jam vero notum sit regi, si urbs ista exaedificetur, Sc muri perficiantur: canonem veterem, Sc vectigal non daturos; ita thesauro regum damnum attuleris.
14. Jampropterea, quod salarium de regia palatio percipimus , Sc spoliationem regia non est integrum nobis, videre: idcirco mittimus, ut notum faciamus regi.
15. Nam inquirat in libro commentariorum majorum tuorum, Sc inventurus es in libro commentariorum, Sc cogniturus; urbem istam urbem fuisse rebellem, Sc damnosam regibus , provmci/sque, ac conspirationem facere in medio sui inde a diebus scculi , propterea urbem istam devastatam suisse.
16. Notum facimus regi, si urbs ista exaedificabitur, Sc muri perficientur; propterea partem in transfluviali regione non amplius fore tuam.
17. Responsum misit rex Rechumo, prse- sidl consilii, Sc Schimschajo legis perito,ac reliquis e collegio eorum, qui liabitabant in Samaria ; 8c reliquis in regione transfluviali. Pax, Sc tali tempore.
iz. Decretum, quod misistis ad nos; explicate lectum est coram me.
19. Et ä me constituto consilio, inquisive- runt, Sc invenerunt urbem istam inde ä die« bus seculi contra reges fele extulisse, rebellionemque, Sc conspirationem factam fuisse in ea.
ro. Etiam reges potentes pr*fuisse Jeru- schelemi, Sc dominatos fuijfe in tota regione transfluviali: quibus canon vetus.Sc vectigal dabatur.
41. Jam constituite consilium ad impediendum viros istos; ut urbs ista non aedificetur , donec a me consilium constitutu« fuerit.
22. F.t cavete errorem committere hac i* te -. ne crescat ruina in damnum regum,
23. Tunc ex quo exemplum decreti Artaxerxis regis lectum est coram Rechumo, Sc Schimschajo legis perito, ac collegio eorum: profecti sunt celeriter Jeruscheiemum contra Jehudseos, quos impediverunt annata manu.
24. Tunc impeditum est opus domus Dei» qui habitat Jeruschelemi: Sc mansit impeditum usque ad annum secundum regni Daris, regis Persidi«,

C A 1' U T V.

Ch/iggaj > cSf Zecarja: exhortatione repetitur templi aedificatio.

Q Uo anno prophetavit Chaggaj,propheta, & Zecaria, filius Hiddoiiis prophe- ts, mandantes Jehudsis, qui erant in Jehu- d*a,& Jeruschelemi ; nomine, inquam, Dei Jisrae'lis mandantes eis.
2. Tunc turgentes Zerubbabel,filius Sche- althielis,& Jel-huah,filius Jotzadaki, redorsi sunt aedificare domum Dei, qui habitat Jeru- schalaimisiSc cum ipsis prophetat Dei,juvantes eos.
3. Eo tempore venit ad eos Thatthenaj, princeps trans flumen, & Schethar-Boznaj cum collegio suo ; qui sic dixerunt eis, quis contulit vobis jus domum istam sdificandi, & murum hunc perficiendi ?
4. Tunc hujusmodi respondimus eis: (Sf qua; estent nomina virorum, qiu hoc aedificium xdificarent.
Oculus autem Dei eorum aderat redu
ruichclemi: atque ex eo tempore Iraculque xdificatur, necdum est absoluta. <
17. Nunc itaque , si regi bonum ’fldetur, perquiratur in tabulario regis illic, quod efl in Babylonia, an ita sit, quod ä Cyrct-vega collatum sit jus sdificandi domum Dei istam Jcrufchelemi: deinde voluntatem suam rex super hoc mittat ad nos.
cibus Jehudxis, ita ut non impediverint eos dum causa ad Darium perveniret: cujus tunc retulerunt decretum super hac re.
6. Exemplumliterarum, quas misit Thatthenaj, princeps trans flumen,cum Schethar- Bo/.najo, & collegio suo , Persici, qui erant trans flumen, ad Darium regem.
7. Narrationem miserunt ad eum : in qua sic scriptum erat, Dario regi pax omnis !
■ z. Notum sit regi, nos"profectos elfe in Jehudxam provinciam, ad domum Dei magni , qua: xdificatur lapidibus maximis, & ligna apponuntur parietibus : denique opus illud celeriter fit, & prosperatur in manibus eorum.
. 9. Tunc interrogavimus reduces istos,hujusmodi dicentes eis ; quis contulit vobis jus domum istam sdificandi, & murum ejus perficiendi ?
10. Atque etiam nomina eorum petivimus ab eis, ut nota faceremus tibi, quö scriberemus nomen virorum, qui sunt inter primarios eorum.
11. Qui hujusmodi sermone responderunt nobis, dicendo : nos fumus fervi Dei coeli, & terra;, !k reaedificamus domum, quae aedificata fuerat antehac inde a multis annis, quam rexjisraelis magnus xdificaverat, 8c perfecerat .
• 12. Sed ex quo provocarunt majores no- ftri Deum coeli, tradidit eos in manum Ne- bucadnctzaris, regis Babylonia; Chaldaei; qui domum hanc destruxit, & populum deportavit in Babyloniam.
13. Verum anno primo Cyri, regis Babyloni*, Cyrus rex contulit jus domum Dei istam aedificandi:
14- Insuper etiam instrumenta domus Dei, aurea & argentea; qua; Nebucadnetzar de- promserat d templo, quod erat Jeruschelemi, & abduxerat in templum Babylonicum : de- promsit eadem Cyrus rex e templo Babylonico, traditaque sunt cuidam Scheschbatzari nomine, quem principem constituerat:
15. Edicens ei, instrumenta hxc suscipe, abiens, deduc ea in templum, quod eß jeru- schelemi; donuisque Dei aedificator in loco luo.
rd. Tunc Schefchbatzar ille veniens, po- fait fundamenta Domus Dei, qui habitat Je,-

C A 1 * U T VI.

Auspiciis Darii Nothi absolvitur1$ san~ äificatur templum.

T Unc Darius rex constituit legem : quum perquisivissent in chartophylacio , ubi tabui* repolit* fuerant de Babylonia:
2. Et inventum esset Achmeth*, in regia, qu* eß in provincia Medj* , volumen quoddam, in quo sic scriptum erat, Memoriale.
3. Anno primo Cyri regis, Cyrus rex constituit legem; domus Dei jeruschelemi intus *dificator ; ut Jit locus, ubi sacrificent sacrificia , & fundamenta ejus attolluntor ; altitudine sua cubitorum sexaginta, amplitudine cubitorum sexaginta:
4. Ordinibus lapidum maximorum ternis, & ordine lignorum novorum : & impens* e domo regia traduntor.
5. Insuper etiam instrumenta domiis Dei, aurea & argentea , qu* Nebucadnetzar de- promserat i templo, quod erat Jeruschelemi, & deduxerat in Babyloniam, restituunto: ut perveniat unumquodque in templum, quod erit Jeruschelemi in locum suum, & collocetur in domo Dei.
6. Jam itaque Thatthenaj princeps trans flumen, Schethar-Boznai cum collegio suo, Persici, qui eftu trans flumen ; remoti estote inde.
7. Sinite opus domus Dei illius : princeps Jehudxorum , 8c reduces Jehudsorum, domum Dei hujus *dificanto in loco suo. > , z. Prsterea ä me constituitur lex de eo, quod facturi estis erga reduces Jehud*orum illos, in sdificanda domo Dei illius : ut de facultatibus regiis, de canone transfluviali illico impensa tradatur viris illis , ne impediatur.
9. Etiam,qu* opus sunt, ut juvenci subrumi, & arietes, & agni ad holocausta pro Deo coeli, triticum , sal, vinum, & oleum, prout edixerint Sacerdotes, qui sunt Jeruschelemi, tradendum esse sibi quotidie , error ne committitor ;
IO. Ut offerant res odoris grati Deo coeli, & orent pro vita regis, Lc filiorum ejus.
" Prsterea a me constituitur lex ; ut

,v,
ziikmep
JisriilisM j hixtiuip if.Seii 1 timaeiit / Dmifa
I A6ea
Ushqa &tsm ■ rittst te»
bsapro t< iStrilniic , Ili ii» 1
' sioietomn st» in mi Ä»! (
K&. rj. Demit siis wfci«
Jiam Inita: paiil \ifiilimt p iwrtatioiw, x,npriisc ■j. Qtiot/ M
■arata <i
WlitM urit se ili icJiHis.
Benique tt 1'httf.iieb rannt tes Zt!» Allii
amis tora -äs.
ament;
3 um,'
D Einde hi xerxe, cj*, lilii H: i. Filii Sii (li,
t Filii Ai jthi,
4. Filis Zt |, Filii AI "tis,® A| j, ffic, it «ia (erat® ii
quisquis mutaverit rem hanc, amoveatur lignum adorno ejus: quo erecto aboleatur in
iOK&j
eo : donuisque ejus sterquilinium fiat hanc ob causam.
ia. Deus verd, cujus nomen habitat illic, dejiciet omnem regem, & populum, qui extenderit manum suam ad mutandum > quo destruat domum Dei hujus, qu* est Jeruschelemi : ego Darius constitui legem, illico efficitor.
13. Tunc Thatthenaj, princeps trans flumen, Schethar-Boznaj, 8t collegium eorum, propterea quod mandaverat Darius rex hujusmodi, illico effecerunt.
14. Reduces vero Jehudxorum xdifican- tes prosperabantur ex Prophetia Lhaggaj
pro-
FKwderr
«usui
5 . Si;- lautior ältern 4t lainuiproi tat ei.
•».iVin
UlUII id q

'te hUcusqje
llim 'idetut, llic,q>Äl (j j CjrÄteji
mEei i» m suant«
Cap. 6.7.
HEZRÄ
Cap. 7.
o er/«,
tm: quo; 'lacio, ii onia:
fltiinttjia
omcuyaj
CTffiMlt,
'wsraa. afcWstit, At 6 ;*a
; JSMlk*;
otmtim,
ikfabi
lomßti, tetziräc- scheinet, unw; ut Jl,quoi colta-
:ps trans tgio fuo, otiettote
>■. IftHSKj»
»trau,Js- ««>' a itsdtti, jrtnÄon:
fenne
Prophet*, St Zecarjx, filii Hiddonis : donec aedificantes perfecissent de sententia Dei Jisraelis , 8c de sententia Cyri, & Darii, & Artaxerxis, regis Persidis.
_
15. Finita autem domo istä addiern tertium mensis Adar; quum esset annus sextus Darii Regis.
1 6. Celebrarunt Jisraelitx, Sacerdotes ac ievits, Si reliqui reduces deportationis, dedicationem domus Dei hujus cum gaudio.
17. Obuuenimqiie in dedicatione domus Dei hujus, juvencos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos,& hircos lactentes in peccata pro toto Jisraele duodecim, pro numero tribuum Jisraelis.
ig. Ubi cum constituissent Sacerdotes ex partitione eorum, 8t Levitas ex distributione eorum, in ministerio Dei, qui habitntfe- ruschelemi : secundum proscriptum libri Moschis.
19. Deinde celebrarunt reduces deportationis pascha , die quarto-decimo mensis pritosi.
213. Nam mundaverant se sacerdotes ac Levit* pariter , omnes mundi erant : ideo jugularunt pascha pro omnibus reducibus deportationis, & pro cognatis suis Sacerdotibus, ac pro se ipsis.
7i. Quod comederunt JisiraelitJB, qui reduces erant ex deportatione, & quisquis separatus ab immunditia gentium regionis adjunxerat se illis ; quarendo Jehovam, Deum Jisraelis.
22. Denique celebrarunt festum azymorum septem diebus cum lxtitia : quoniam exhilaraverat eosJeliova,Sc converterat animum regis Assyri* erga eos, ad confirmandum manus eorum in opere domus Dei, Dei Jisraelis.
ssaate
Oltalijl«;
Jetete-
notuit»
atiDette 1 meß.
■ur lex; 1 :oveamr Ii- loleatur i:

1 fiat te
itat V um, qui b idum,f
ix 4):
legente
ps trans fc ginmite ariusrö“'
C A P II T VII.
liezra venit JerufibdUima,populum insiru- äurui.
D Linde his rebus gestis > regnante Artaxerxe , rege Persidis : Hezra, filius Se- raj*, filii Hazarjx, filii Chilkijx,
2. Filii Schallumi, filii Tzadoki, filii Achi- tubi.
Filii Amarjx,filii Hazarj*, filii Mera- jothi,
4. Filii Zerachis, filii Huzzi, filii Bukki, 5. Filii Abischuhx, filii Pinchasi,filii Elha- zaris, filii Aharonis, Sacerdotis primarii.
6 . Hic, inquam, Hezra ascendit d Babylonia (erat autem legis peritus promtus in lege Moschis , quam dederat Jehova, Deus Jisraelis) quum dedisset ei rex, prout manus Jehov* Dei ejus aderat ei, omnem petitionem ejus.
7. Ascenderiintque ex Jisraelitis, & e Sacerdotibus ac Levitis, tam musicis, quäm janitoribus Nethinxisque Jeruschalaima: anno septimo Artaxerxis regis.
8. Pervenit vero Jeruschalaima mense illius quinto, qui annus septimus erat regi.
p. Siquidem primo die mensis primi, ipse fuit auctor ascendendi e Babylonia : primo autem die mensis quinti pervenit Jeruschalaima, prout manus Dei ejus optima adfuerat ei.
10. Nam Hezra comparaverat animum foiim ad quxrendum legem jehov*, St ad
prxstandum eam : & ad docendum Jifraelem statuta ac judicia.
11. Hoc autem eß exemplum decreti, quod dedit rex ArtaxerxesHezrx Sacerdoti, legis perito, rerum perito, quas prxeipit Jehova, & statutorum ejus in Jisraele.
12. Artaxerxes rex regum > Hezr* Sacerdoti, perito legis Dei coelestis, incolumitatem, St tali tempore.
13. Arne constituitur lex; utcjuicunque sponte se obtulerit in regno meo e populo Jisraelis, Sacerdotibiisque ejus, ac Levitis,ad proficiscendum Jeruschelemum tecum, proficiscatur.
14. Quandoquidem ä rege, 8 c septem consiliariis ejus mitteris ad qiixstionem habendam m Jehndxa, 8t Jeruschelemi, de lege Dei tui, qux est sibi ad manum:
25.Et ad deferendum argentum,Scaurum;
St quod rex, St consiliarii ejus sponte offerunt Deo Jisraelis, cujus Jeruschelemi eß habitaculum ;
1 6. Cum toto argento,St auro, quod inveneris in tota provincia Babyloni* , cum voluntaria oblatione populi, St Sacerdotum sponte offerentium pro domo Dei sui, quae eß Jeruschelemi.
17. Ut illico emas pecunia ista juvencos, arietes, agnos cum munere eorum,St libaminibus eorum: St offeras ea in altari domus Dei vestri, qu* eß jeruschelemi.
iz. Quod autem tibi, 8c cognatis tuis bonum videbitur reliquo argento, St auro facere ; pro voluntate Dei vestri facitote:
19. Et instrumenta, qux traduntur tibi ad ministerium domus Dei tui; reddito coram Deo Jeruschelemi.
20. Reliqua vero necessaria domui De! tui, qux acciderint tibi tradenda ; tradito ex xrario regis.
2 1. Prxterea ä me, me Artaxerxe rege, constituitur lex omnibus quxstoribus, qui eftis trans flumen : ut quicquid postulaveris ä vobis Hezra Sacerdos , peritus legis Dei coelestis, illico efficiatur.
2. Usque ad argenti talenta centum;St ad tritici coros centum, St ad vini bathos centum, ac usque ad bathos olei centum; salis vero quantum non potest prxscribi.
23. Quicquid eß ex sententia Dei coeli, perficitor diligenter in domo Dei coeli: ut non sit fervens ira contra regnum, regem, aut filios ejus.
24. Item notum vobis facimus, ullis Sacerdotibus, aut Levitis,musicis, janitoribus, Nethinxis, Si ministris dormis Dei istius; canonem veterem > aut vectigal non licere imponere.
25. Tu autem Hezra,pro sapientia Dei tui, qux tibi ad manum efl, constitue judices, Se causarum cognitores, qui causas cognoscant in toto populo,qui efl trans flumen,ex omnibus scientibus legis Dei tui: St qui nesciverit, eum docetote.
2 6. Quicunque vero non fecerit legem Dei tui, St legem regis, illico judicatum fiat de eo ; sive morti, sive exilio > sive mulctx facultatum, sive vinculis adjudicetur.
27. Benedictus Jit jehova, Deus majorum nostrorum; qui indidit rem talem animo regis, ad ornandum domum Jehovx , qux est jerusehal»Uius;
X rz.Ek
5 «

Cap.y-t
Äj. Et eeva me advertit benignitatem co- n.nt rege, consiliariisque ejus , ac omnibus principibus tegis potentibus : ego itaque confirmans me, prout manus Jehovx Dei mei aderat mihi, congregavi ex Jisraele pri- taarios,qui ascenderent mecum.
CAPUT Vili.
Gvmkts Uezr£ - (2 dona ., qua portarunt
ferufcfialainta-
i autenr sunt primores paternarum familiarum, St genus eorum, qui ascenderunt mecum, regnante Artaxerxe rege,ex Babylonia.
2. E posteris Pinchasi, Gerschon, e poste- jris Ithamaris, Daniel ; e posteris Davidis, Chattusch.
3. E posteris Schecanjse e natis Parhoschi Zecarja t & cum eo ■viri generis recensione per mares, centum quinquaginta erant,
4. E posteris Pachat-Moabi, EIjehohena filius Zerachjx; St cum eo ducenti mares.
5. E posteris Schecanjae, filii Jachazielis; cum quo trecenti mares.
6 . Et £ posteris Hadinis, Hebed, filius Jo- n&thsnis ; St cum eo quinquaginta mares.
7. Item e posteris Helami; Jeschahja , filius Hathaljx : St cum eo septuaginta mares.
z. Item e posteris Schephatj«, Zebadja, filius Micaelis : St cum eo octoginta mares.
9. E posteris Joabi, Hobadja, lilius Jechie- lis : St cum eo ducenti octodecim mares.
10. Item e posteris Schelomitbi, filius Jo- fiphjx- : St cum eo centum sexaginta mares.
11. Item £ posteris Eebaj, Zecarja, filius Bebaj; St cum eo viginti ocio mares.
12. Item e posteris Hazgadis Jochanan , filius Katanis : St cum eo" centum decem inares,
i;. Item e posteris Adonikami posterioribus : quorum hxc sunt nomina, Eliphelet, Jehiel, St Schemahja, St cum eis sexaginta mares.
14. Denique £ posteris Bigvai .Huthaj, St Zabbud : St cum eis septuaginta mares.
15. Quum autem congregassem eos ad flumen, quod alluit Ahavam, St castra haberemus ibi diebus tribus, animum adverti ad populum, St ad sacerdotes : at £ Levitis neminem inveni ibi.
16. Quapropter amandavi Elihezercm, Arielera , Schemahijam, cum Elnathanc, St Jaribo, ac Elnathane, atque Nathane, St Ze- carjam, ac Meschullamum

primores: Jojari- bum quoque, St Flnathanem doctores:
17. Et dimisi eos, ad Iddonem primarium inCafiphja loco: indens ori eorum verba, quibus alloquerentur iddonem , Achivum, (2 Nethinsos in Casiphja loco, ut adducerent ad nos ministros pro domo Dei nostri.
*8- Qui adduxerunt ad nos, prout manus Dei nostri optima aderat nobis, virum intel- i !S cnt . cm 4 posteris Machli, filii Levi, filii JiTraeiis; nempe Scherebj am cum filiis ejus, St cognatis ejus octodecim.
. ry. Item Chaschabjam.St cum eo Jeschah- jam, e posteris Merari ; cognatos illius, St li- ■ hos eorum viginti. 0
2®. Ex Nethiaa'is autem, quos dediderat
Cap.Jf;
David , ac principes ministerio Levitarum, Nethinsos ducentos viginti: omnes exprimebantur nominibus:
21. Tum proclamavi ibi jejunium ad flumen Ahavae , quö affligeremus nos coram Deo nostro ; quaerentes ab eo viam rectam pro nobis, ac parvulis nostris , omnibusque facultatibus nostris.
22. Nam puduerat me petere a rege copias, aut equites, ut auxilio essent nobis ab. hoste in hoc itinere: quia alloquuti fueramus regem, dicendo, manus Dei nostri omnibus quaerentibus ipsum adest ad bonum, robur vero ejus, 5 equidem ira: ejus contra omnes derelinquentes eum.
23. Quum itaque jejunantes quaesivissemus a Deo nostro hanc rem; exoratus est nobis.
24. Tunc disparavi e principibus Sacerdotum duodecim, cum Scherebja, Chafchabja, St cum eis ex cognatis eorum decem:
25. Quibus appendi argentum istud f 8 c aurum, ite instrumenta : oblationem domus Dei nostri, quam obtulerant rex, & consiliarii ejus, ac principes ejus, & omnes Jifraeli- tx, qui praesto fuerant:
26. Appendi, inquam , ad manum eorum argenti talenta sexcenta quinquaginta , 8c imtrumenta argentea centum talentorum; auri centum talenta :
27. I tem crateres aureos viginti, drachmarum millemim ; St injjrumenta ex orichalco praestante duo, pretiosa ut aurum.
2Ü. Et edixi illis, vos eftü sancti Jehovx, haec quoque instrumenta /zent sancta, argentum etiam, ac aura na sunt voluntaria obi atio Jehova^Deo majorum vestrorum.
29. Sedulo observate, donec ea. appendatis coram principibus Sacerdotum, ac Levitarum ; principibiisque paternarum familiarum Jisraelis Jeruschalaimis, in cellis, in domo Jehovx reponenda.
30. Ita receperunt Sacerdotes, ac Levit« pondus illud argenti, St auri, ac instrumentorum,deferendum Jeruschalaima in domum Dei nostri.
.31. Tunc profecti sumus a flumine Aha vx duodecimo die mensis primi ad eundum Jeruschalaima : 5 t manus Dei nostri adfuit nobis, qui liberavit nos £ manu hostis, & insi- diantis in hoc itinere.
32. Denique postquam pervenimus Jeru- schalaima ; 8c consedimus ibi diebus tribus;
33. Die quarto expensum est illud argentum , & aurum , ac instrumenta in domo Dei nostri, ad manum Meremothi, filii Urijse Sacerdotis > St collegae ejus Elhazaris, filii Pinchasi, quibufeum erat Jozabad, filius Je- schuhae,8c Nohadjah, filius Binnui Levit«.
34. Ex numero, ex pondere cuique attributo : inscriptumque est totum illud pondus tempore eodem.
35. Qui venerant a captivitate reduces deportationis , obtulerunt holocausta Deo Jisraelis, juvencos duodecim pro toto Jilraele, arietes nonaginta fex, agnos septuaginta septem, hircos peccati duodecim: hac omnia m holocaustum Jehovse,
3 6. Postea tradiderunt edicta regis satrapis regiis,Sc principibus trans flumen; qui sublevarunt populum, & domum Dei.
CAPUT
HEZR /E.
H lia» jtsfe
iliis*
C.iliKSl!
Jio«®»
mJipion
Vit. itl S,J; filiis (1 fatbit z; etiam
da.
-ytajiit
Itattam, capillis api desolatas. 4, Tura (piis trepi pmprn m,im
mibiffit tas Kiim kimmtii xrnljdior
iAaiixi: w ättoäere, I ampiita® tctratusi qe,
P Inita ä ain Mu ÄLW taimis tofai ira jk&.cap tus, fuit (
J. Atn fasta est > quendo n clamrain Kulosnol Situtiont! 8«:
5. Quu vitute nc ster: se, «ram re tutioaemj focilim,
foflOfefl
I
: “W,
eorum, * &paj||
I!.}
fiiisill, Siis re siipnn

Ctyt,
evitatum,
MSapi.
M adita conm
rami®
luibtHque
»rea i«, t nobis 4 ifnenirj fi Omnib ws, roki itraomcti
imesiviB stans sii
iSitdi
'Mctai,
KOI'.
ailMiSi irntati & tonsi Itijtti!
meo!* sinta, ii «One;
fad- ex oi.- m te*,
, at jen* oblatis
Witta
,sl»

twf»
»ttlisjia
,i;Wa
atecr
aioia
iseAk« mdunije- iäfflit tf> feStab
iejffl -
iis®
W#j» iaiom SliiViilt »is, fit ilius]c Levit*, ue tttr
e reit lusta 1* otojfe cpttiajff hsioojaf
•««lS f® 1
lumen;

CAPUT IX.

Jiezya luget peccata JeburUorum , quae iUi confitentur.

H is autem completis, accesserunt ad me principes, dicendo, non separaverunt se hic populus Jisraelitx, 8c Sacerdotes , ac Levit* a populis aliarum regionum, fecundum abominationes illorumCenahanxorum, Chittharorum, Perizzxorum, Jebusxorum, Hammonitarum, Moabitarum , Aegyptiorum, & Emorxorum fecerunt,

a. Nam assumserunt de filiabus illorum; sibi, & filiis suis, ita ut commiscuerint se femen sanctum cum populis illarum regionum ; etiam manus ipsorum principum, & antistitum prima fuit in praivaricatione ista.

3. Itaque audiens rem hanc, laceravi vestem meam, & pallium meum; & vellens de capillis capitis mei, Sc barba: me«, sedebam desolatus.

4. Tunc ad me congregaverunt se quisquis trepidabat ad verba Dei Jisraelis, propter praevaricationem deportat« multitudinis , dum ego sedebam desolatus, usque ad tempus muneris vespertini.

5. Tempore autem muneris vespertini sur- rexi ab afflictione mei, idque laceratam habens vestem meam, Sc pallium meum ; & flectens me in genua mea, expandi manus meas ad Jehovam, Deum meum :

6 . Ac dixi: Deus mi, pudet me, 8c erubesco attollere, Deus mi, faciem meam ad te: nam iniquitates nostra: creverunt supra caput, Sc reatus noster magnus est in coelum usque.

7. Inde a diebus majorum nostrorum fumus in reatu magno usque in diem hunc, adeo ut propter iniquitates nostras traditi fuerimus nos, reges nostri, Sc Sacerdotes nostri in manum regum istarum regionum gladio, captivitati, Sc prxdx, ac pudori vultus, sicut eft hodierno die.

g. At nunc , quum ex minimo momento facta est gratia AJehova Deo nostro , relinquendo nobis residuum, Sc ponendo nobis clavum in loco sancto ejus : quum illustrans oculos nostros Deus noster, dedit nobis restitutionem aliquantulam in servitute nostra:

p. Quum existentes servos, tamen in servitute nostra non dereliquit nos Deus no-' ster : sed advertit erga nos benignitatem coram regibus Persidis, dando nobis restitutionem, ut extollamus domum Dei nostri, Sc restituamus vastitates ejus, denique dando nobis maceriam in Jehuda, Sc Jeruscha- iaimis:

io. Nunc, itiqu/mt , quid dicemus, Deus noster, post hoc, quum dereliquerimus prx- ceptatua?

ii. Qux praecepisti per servos tuos, prophetas, dicendo; terra ilia, quam ingressuri estis ad hereditario jure possidendam eam, terra impura est ab impuritate populorum regionum ejus : propter abominationes eorum, quibus impleverunt eam confertim, Sc palfim immunditia sua.

ii. Nunc ergo filias vestras ne traditote filiis illorum, 8c filias illorum ne assumitote filiis vestris, nec quauitote pacem illorum, & bonum illorum usque in seculum; ut confirmemini, Sc comedatis prxstantiam terra: illius, Sc hereditario jure possidendam tradatis filiis vestris usque in seculum.

13. Etiamposttotum id, quod evenit nobis propter facta nostra peflima, Sc propter reatum nostrum maximum: quum tu Deus noster cohibuisti infra peccata nostra; Sc dedisti nobis residuum hujusmodi:

14. A11 rursus irrita faceremus praecepta tua, Sc quidem affinitatem jungentes cum populis abominandis istis ? annon percellereris ira contra nos, donec «insumeres, ut non esset superstes, aut residuum?

is. Jehova, Deus Jisraelis, justus es, quod fasti simus residui, sicut efi hodierno die ; ecce nos coram te in reatibus nostris, quamvis non sit consistendum coram te cum hoc.

CAPUT X.

Td expiationem delilii repudiantur uxores alienigenae, ejiifijue facii auderes recen- Jentur.

Q U um autem oraret Hezra, Sc confiterentur flens,ac se prosternens ante domum Dei: congregati sunt ad eum ex Jisraele congregatione multa valde, viri mulieres- que.Sc pueri, quum flerent populus ille permulto fletu:

2. Et loquutus Schecanja, filius Jechielis i posteris Helami, dixit Hezrx, nos pra:varicati fumus in Deum nostrum, quod consociavimus domo uxores alienigenas e populis terre : sed nunc est, quod jutae 1 speret hac in re.

3. Nunc ergo pangamus foedus cum Deo nostro, ejiciendo omnes uxores, Sc natos ex eis, ex consilio domini, Sc eorum, qui trepidant ad prxeeptum Dei nostri: denique fecundum legem efficitor.

4. Surge, nam. tibi incumbit hxc res , & nos aderimus tibi: confirmare & effice.

5. Itaque furgens Hezra, adjuravit principes Sacerdotum ; Levitas, 8c totum Jisra'e- leni, ut facerent secundum rem hanc, Sc jurarunt.

6 . Postea surrexit Hezra ab anteriore parte domus Dei, ut abiret in cellam Jehochana- nis, filii Eljafchibi, Sc abivit illuc, cibum nondum comederat, nec aquam biberat, quia lugebat propter prxvaricationem deportata: multitudinis.

7. Ita promulgarunt per Jehudam, Sc Je- ruichalaima, omnibus reducibus deportationis,ut congregarent se Jeruschalaima.

g. Et quisquis non venturus esset intra triduum ex consilio principum, ac seniorum, anathema fore omnes facultates ejus; ipsum vero separatum ivi a congregatione deportat* multitudinis.

9. Quamobrem congregati omnes homines Jehudx , Sc Binjaminis Jeruschalaima tertio die ipsius mensis noni, die vigesimo mensis : considebant totus ille populus in platea domiis Dei, trementes propter hanc rem, Sc ex pluviis.

ro. Tunc furgens Hezra Sacerdos , edixit eis, vos prxvaricati estis, quod consociastis domo uxores alienigenas ; supperaddentes reatui Jisraelis:

11.Nunc ergo edite confessionem Jehovar, Deo majorum vestrorum, Sc facite volunta- X 2 kein

tem ejus St separate vosa populis istis terra, Sc ab uxoribus alienigenis.

ia. Cui respondentes tota ilia congregatio , dixerunt voce magna; secundum verbum tuum, sic nostrum est facere.

fj. Verum populus multus eft > Sc tempus lioc pluviosum eft, nec eft vis consistendi Loris: hoc autem opus non efi diei unius, neque duorum - quia plurimi defecimus in hac re.

14. Consistant,quaesumus, principes nostri totius hujus congregationis, 8c quisquis eft in civitatibus nostris , qui consociaverit domo uxores ilienigenas ,

veniet temporibus designatis, Sc cum ipsis seniores cujusque civitatis, ac judices ejus : usquedum avertamus aestuantem iram Dei nostri .usquedum haec res conscita fit.
13. Tantum Jonathan , silius Hasaiilis, St Jachzeja,filius Thikvae constiterunt ad istud: Meschullam vero, St Schabbcthai Levitse adjuverunt eos.
1 6. Facientibus itaque sic reducibus ex deportatione ; separati sunt Hezra Sacerdos, homines primarii paternarum familiarum pro familiis paternis silis,& hi omnes nominibus expressi : sederuntque die primo mensis decimi,ad quaestionem habendam ejus rei :
17. Perfeceriintque cum omnibus illis hominibus, qui consociaverant domo uxores alienigenas : usque ad diem primum mensis primi.
ig. Deprehensi autem sunt e filiis Sacerdotum , qui consociaverant domo uxores alienigenas ; e filiis Jeschuha:, filii Jotzada- ki.Sc cognatis ejus, Mahaseja, St Elihezer, St Jarib, Sc Gcdalja:
19. Qui adhibuerunt manum suam ad ejiciendum uxores suas : 8t reatum confiten- tes, arietem ex grege pro reatu suo obtulerunt.
20. Item e posteris Immeris: Chanani, 8c Zebadja.
2t Item e posteris Charimi: Mahaseja.Sc F-lija, Sc Schemahja.'Sc Jetfhiel, ScHuzzija.
22. Item e porteris 1 ’aschchuris : Eljohe- haj, Mahaseja, Jischmahel, NethaneeI, Joza- bad, Sc Elhasa.
23. Ex Levitis autem : Jozabad,Sc Schim- hi, Sc Kelajah, item Kelita, Petaehjajehuda, Sc Elihescr.
24. Item e musicis: Eljaschib,8c ex janitoribus: Schallum, Sc Telem,8c Uri.
25. De Jisraelitis vero: e posteris Parho- schi: Ramja, Sc Jizzija, Sc Malcija, 8c Minja- min, Sc Elhazar, Sc Malcija, Sc Benaja,
2i5. Item e posteris Helami : Matthanja, Zecarja, Sc Jechiel, Sc Habdi.Sc Jeremoth.Sc Elija.
27. Item e posteris Zatthu:Eljohenaj,Elja- schib, Matthanja, Sc Jeremoth, Sc 2 ab ad, Sc Haziza.
2g. Item e posteris Bebaj : Jehochanan, Chananja, Zabbaj, Hathlaj.
29. Item e posteris Bani : Meschullam, Malluc , Sc Hadaja, Jaschub , Scheal, 8c Ra- moth.
30. Item e posteris Pachath-Moabi: ex Hadna, Sc Celale : Benaja, Mahaseja, Matthanja, Betzalet I, Sc Binnui.ac Menasche. _
31. Item e posteris Charimi: Elihezer,Ji- schija, Malcija, Schemahja, Schimhon :
32. Binjamin, Malluc, Schemarja.
33. E posteris Chaschumi:Matthenaj,Mat- thattha, Zebad, Eliphelet, Jeremai , Menasche, Schimhi.
34. E posterisiBani: Mahadaj, Hamratn, & Uel:
35. Benaja, Bedeja, Ccluhu :
3<i. Vanja, Meremoth, Eljaschib :
37. Matthanija, Matthenaj.Sc Jahasau:
3g. Et Bani, Sc Binnui, Schimhi :
39. Et Schelemja, Sc Nathan, Sc Hadaja:
40. Mabna.ibai, Schaschaj, Scharaj :
41. Hazareel, Sc Schelemja, Schemarja:
42. Schallum, Amarja, Joseph.
43. E Nebuntims : Jehiel, Matthithja, Zabad, Zebina, Jaddau, Se Joel, Benaja.
44. Omnes isti duxerant uxores alienigenas : Sc erant quibuftdam ex istis uxores,unde susceperant liberos.

Nechemjae Liber unus.

CAPUT I.

Preces £ 5 * jejunium Nechemjx.

Erba Nechemjae, filii Chacaljse : Fuit autem mense Cislevo , anno vigesimo, quum essem Schuschane, in regia:
2. Ut veniente Chanani uno i cognatis meis, ipso cum viris quibusdam i Jehudaea; interrogarem eos de Jehudxis, de residuo illorum , qui relidi fuerant ex captivitate, Sc e Jerufchalaimis.
3. Qui dixerunt mihi ; reliqui illorum, qui relidi fuerant ex captivitate ibi in ea provincia, in malo magno, Sc in opprobrio sunt, Sc murus Jerufchalaimorum diruptus, & portas eorum manent succensis igne :
4. Fuit vero, quum audirem verba ista : ut sedens flerem, ac lugerem aliquot dies: quibus jejunavi, Sc oravi coram Deo coeli:
3. Ac dixi, obsecro, Jehova Deus coeli , Deus fortissime, maxime, Sc summi reverende j observans foedus , Sc benignitatem diligentibus se, Sc observantibus prscepta sua:
6 . Sit, quasso, auris tua intenta, Sc oculi tui aperti ad auscultandum orationi servi tui, qua oro coram te hoc tempore interdiu ac nodu, pro Jisraelitis servis tuis; Sc confiteor peccata Jisraelitarum, quibus peccavimus tibi, ego quoque, Sc familia patris mei peccavimus.
7. Nexu obstrinximus nos ipsos tibi; qui non observavimus praecepta, statutaque, ac judicia illa, quae praecepisti per Molchen, servum tuum.
g. Recordare, quaeso, verbi, quod praecepisti Molchs, servo tuo, ut diceret: vos praevaricaturi estis, ego dispergam vos in populos :
9. Quum autem conversi ad me , observabitis praecepta mea, Sc facietis ea; si fuerint depulsi ex vobis ad extremitatem coeli, inde colligam eosiöc reducam eos in locum,
quem
enis® 1
/imustior
jEsaJil
orr. viro iil
C
itmj t,«‘ n[tMo* m«to I tosn vim» 0
tuiiiipwi
tristis in: ite tuus» elfte a jiiia lplaa j. Itip pire none cvituipfii ctorum, n fskafr iTnfe jjejjowji ffii:
Eisjetate
sionmm«
l.blMV
quante w tHroiam’ pjluiitem 7 . Dei liter» tr; meimiti
blitei siltiis,qui tignandu jiutum 1 grelTurm immisi
9 . Vei & tradidi nea® |
10. tzi»
nitet
weis n
r.!»
ista,:
ffleiä:
rufej

bam.
-j. itu, t portu Ä ffli

aju
Bjohe tl. Jozj.
Jehlidi, •X jlflH
Parho-
Minja-
rfian/a,
»h,&
,Elja-
ad,&
Ifflffl,
«ito, ,&Sj-
MbilB
isd».
fflrji-
Mitia}-
I ,k
u:
»K
iiia:
tiitha
ja.
taije-
m
St}&
ioii I /ervi
ern-
;avi-
[M
;qui
ie,ac
:hen,
irttfr
sprt-
popu-
M-
litiir
ii«
OMti
pn

quem elegi ad collocandum nomen meum ibi.
10. At hi sunt fervi tui, & populus tuus; quem redemisti virtute tua masjima.Sc manu tua validissima.
11. Obsecro Domine, sit jam auris tua intenta in orationem fervi tui, 8c in orationem servorum tuorum, qui student revereri nomen tuum, & secunda, quaeso, servum tuum hodie , dans ei misericordiam consequi coram viro isto: ego enim eram a poculis
regi- _

CAPUT II.

Kcchemja, acceptis it rege literis , venit Je-
yuschalatma.

Uit vero mense Nisane , anno vigesimo Artaxerxis regis, quum afferendum esset vinum in conspectum ejus -. ut afferens vinum, porrigerem regi, qui ante non fueram tristis in conspectu ejus.
2. Quapropter dixit mihi rex,quare vultus tuus afflictus est,quum non sis aegrotus t non est hxc nisi afflictio animi : nam timebam quampiunmum.
3. Itaque dixi regi, rex in seculum vivat: quare non esset afflictus vultus meus, quum civitas-ipsa, locus sepulchrorum majorum meorum, vastata , & porta; ejus maneant consumt* igne ?
4. Tum dicente mihi rege, quid illud est super quo requiris ? supplex oravi Deum coeli:
5. Et dixi regi, si regi bonum videtur,& si gratus est servus tuus coram te; ut mittas me in Jchudxam, in civitatem sepulchrorum majorum meorum, 8c xdificem eam.
6. Dixit vero mihi rex, 8cconjux assidens ei, quousque esset duratura profectio tua , & quando revertereris i itaque bonum visum est coram rege, ut dimitteret me, quum exposuissem ei tempus.
7. Deinde dixi regi,si regi bonum videtur, liter* tradantur mihi ad principes trans flumen : ut transmittant me usque dum venero in Jehudaiam.
8. Liter* quoque ad Asaphum, custodem saltus, qui est regi,ut det mihi ligna ad contignandum portas castri adjuncti *di, & ad murum civitatis; & ad domum, quam ingressurus sum; quas dedit mihi rex, prout manus Dei mei optima aderat mihi.
9. Veni itaque ad principes trans flumen, 8c tradidi eis literas regis: miserat autem rex mecum praefectos copiarum, & equites.
10. Quod cum audiret Sanbailat, Choro- nites, Lc Tobiia, servus Hammonites, displicuit eis maxime , advenisse hominem ad procurandum bonum Jisraelitis.
11. Denique perveni Jeruschalaima; ubi quum fuissem diebus tribus.
12. Surrexi noctu, ego, & homines pauci mecum, neque indicavi cuiquam, quid Deus meus inderet animo meo faciendum Je- ruschalaimis ; 8c jumentum non erat mecum , prxter jumentum illud , cui insidebam.
13. Et egressus sum per portam vallis noctu , tum versus fontem serpentis, tum ad portam sterquiliniorum : ubi effringebam de muris Jeruschalaimorum > qui fuerant perrupti, Lc portae eorum absumpta; igne,
14. Inde transivi ad portam fontis & ad piscinam regis : sed non erat locus jumento» quo transveheret me.

15. Quamobrem ascendi secundum torrentem noctu, quum effregissem de muro: 8c revertens veni ad portam vallis, ita reversus sum.
16. Antistites vero nesciebant, quo irem» aut quid facerem : nam Jehudxis, aut Sacerdotibus, aut clarissimis, aut antistitibus , aut reliquis curatoribus operis adhuc non indicaveram.
17. Dixi itaque eis, videtis malum, in quo versamur, Jeruschalaima vastata esse, Lc portas eorum succensas igne: agite, »disicemus murum Jeruschalaimorum, ut non simus amplius opprobrio.
ig. Et ubi indicavi eis manum Dei mei, qu* est optima, adfuisse mihi, 8c etiam verba regis , qu* dixerat mihi ; dixerunt, surga- mus, utxdificemus.confirmanintque manus suas ad hoc bonum.
19. Audiens vero Sanbailat, Choronites, & Tobija, servus Hammonites, & Geschert» Arabs, subsannabant nos Lc spernebant nos r dicentes, qu* est res ista, quam facitis i an contra regem rebellatis i
20. Quibus respondi rem, ac dixi eis, Deus coeli secundabit nos, Lc nos servi ejus Augentes *dificabimus : vobis vero non est pars, aut jus, aut monimentum Jeruschalai- mis.

CAPUT III.

Moenia, : Sportx urbis instaurantur.

Urgens igitur Elijaschib, sacerdos summus, Lc cognati ejus Sacerdotes, xdifica- runt portam regis, ipsi sanctificaverunt eam, statuentes valvas ejus : inde usque ad turrim centenariam sanctificaverunt eam, i^jue ad turrim Chananeelis.
2. Et ad latus ejus unum xdisicänint Jere- chuntini, Lc ad alterum latus ejus *dificaviC Zaccur, filius Imri,
3. Portam autem piscium xdificarunt Se- naani: ipsi contignaverunt eam.&statuerunt valvas ejus, feras ejus, Lc vectes ejus.
4. Ad quorum latus instauravit Meremoth, filius Urijs , filii > otzi, Lc ad horum latus instauravit Meschullam, filius Berecjx, filii Meschezabeelis, Lc ad horum latus instauravit T zadok, filius Bahanx:
3. Et ad latus horum instaurarunt Teko- h*i: sed magnifici eorum non submiserunt collum suum ad opus domini ipsorum.
6. Portam autem veterem instaurarunt Jojadah : filius Pafeachi,& Meschullam,filius Besodejx : ipsi contignaverunt eam, Lc statuerunt valvas ejus, Lc feras ejus, ac vectes ejus.
7. Et ad latus horum instauravit Melatja, Gibhonita.Sc Jadon Meronothanus, Gibho- nit*,&Mizpani, usque ad solium principis, cis flumen.
8. Ad cujus latus instauravit Huzziel, filius Carhojx cum aurifabris, Lc ad latus ejus instauravit Chananja, filius uniws i pigmentariis: reliquerunt autem Jeruschalaima,qua- quaversum murus latus erat.
9. Postea ad latus horum instauravit Re- phaja, filius Churis , praefectus dimidio tractui JsrusiUalaimoiuin.
*3
xo.Er

10. Et ad latus horum instauravit Jedaja,
filius Charumaphi, atque e regione domus tua:, ad cujus latus instauravit Chattusch, filius Chaschabneja:.
11. Mensuram alteram instauravit Malei ja, filius Charimi, Sc Chaschub, filius Pachath- Moabi: una cum turri furnorum.
12. Et ad hujus latus instauravit Schallum, filius Loclieschi, praefectus dimidio tractui Jeruschalaimorum; ipse, Sc filii ejus.
13. Portam vallis instauravit Chanun cum habitatoribus Zanoachi; ipsi jedificave- runt eam , statueriintque valvas ejus, feras ejus,Sc vectes ejus : ac mille cubitos in muro, usque ad portam sterquiliniorum.
14. Portam vero sterquiliniorum instauravit Malchija , silius Rechabi, praefectus tractui, Beth-Ceremi: ipse aedificavit eam , statuitque valvas ejus, feras ejus ,Sc vectes ejus.
• 15. Item portam fontis instauravit Schallum , filius Col-Chozs: : praefectus tractui Mitzpae.ipse aedificavit eam,Sc contexit eam, statuenineque valvas ejus , feras ejus , Sc vectes ejus, murum quoque piscinae Schelachi, inde ab horto regis usque ad gradus descendentes e civitate Davidis.
16. Post eum instauravit Nechemja, filius Hazbuki, praefectus dimidio tractui Beth- tzuris : usque ex adverso sepulchrorum Davidis, & usque ad piscinam fartam, Sc ad locum potentiorum usque.
17. Post eum instauraverunt Levitae, Re- chum, filius Bani: ad cujus latus instauravit Chaschabja, praefectus dimidio tractui Kehi- l:c, cum tractu suo.
ig. Post eum instaurarunt cognati eorum; Bavvai, filius Chenadadi; praefectus dimidio tractui Kehilse.
19. Instauravit vero ad latus ejus Heser, filius jCTchuhx, praefectus Mitzpae mensuram alteram: i regione ascensus ad armamentarium Miktzohum.
20. Post eum flagrante animo instauravit Baruc, filius Zabbai mensuram alteram : inde k Miktzoho usque ad portam domus Elija- fchibi, Sacerdotis summi.
21. Post eum instauravit Meremoth, filius Urijae, filii Cotzi mensuram alteram; indes. porta domus Elijaschibi, usque ad finem domus Klijaschibi.
22. Post hunc vero instauraverunt Sacerdotes , viri planitiei.
23. Post hoc instauravit Binjamin , & Chaschub i regione domus sus : post quem instauravit Hazarja, filius Mahasejs, filii Ha- nanj* juxta domum suam.
24. Post hunc instauravit Binnui , filius
Chenadadi mensuram alteram: inde ä domo Jiazarja; usque ad Miktzohum, & angulum usque. 0
Pahal,filius Uzaj instauravit i regione Mtktzohi: 8c turris prominentis, a domo regis superiore, quae adjacet atrio custodis post hunc Pedaja, filius Parhosehi.
ad. Nethinsi autem habitabant in clivo usque ex adverso ports aquarum ad orientem, Sc turris prominentis.
~ 7 * Post hoc instaurarunt Tekohani men- furam alteram 5 ex adverso turris tuagmas prominentis usque ad murum clivi, a?, Supra portam equorum instaurarunt
Sacerdotes, quisque & regione domus sus.
29. Post illud instauravit Tzadok, filius Immeris e regione domus sus : post quem instauravit Schemahja, filius Schecanjs , custos ports orientalis.
30. Post eum instauravit Chananja , filius Schelemjae, Sc Chanun, filius Tzalaphi sextus mensuram alteram : post eum instauravit Meschullam, filius Berecjs e regione cubiculi fui.
31. Post eum instauravit Malcija , filius aurifabri usque ad locum Nethinsorum, Sc aromatariorum, e regione ports mandati, usque ad ascensum anguli.
32. Inter ascensum autem anguli, 8f portam gregis , instaurarunt aurifabri, Sc aro- matarii.

CAPUT IV.

Jehudxi alterd manu xdificantesy ist alterd gladium tenentes ,pergunt in xdificando. jj'Uerat autem, quum audivisset Sanballat n nos sdificare murum istum, ut accensus ira indignaretur plurimum : Sc subsannaret Jehudsos.
2. Loquebatur enim coram cognatis suis,
Sc copiis Samarjs, Sc dicebat, quid isti Jehu- dsi languidi facturi essent? an sinerent eos ? an sacrificaturi essent ? an absolverent hoc tempore ? an redivivos statuerent lapides k ruderibus , postquam exusti sunt ?
3. Tobija vero Hammonita assistens ei, dixit etiam, ut sdificent; si ascendat vulpes , utique perrumpet murum lapideum eorum.
4. Audi 6 Deus noster, nos esse contem- tui, Sc converte probrum eorum in caput eorum ; Sc expone eos prsds in terra captivitatis :
5. Neque obtegas iniquitatem eorum, 8c peccatum eorum a facie tua , ne deleatur: quia irritaverunt te respectu xdificantium.

6. Ita sdificavimus murum istum , adeo ut constructus fuerit totus murus usque ad dimidium ipsius : nam populo erat animus ad agendum.
7. Fuit vero, quum audiret Sanballat, Sc Tobija , Arabesque , Sc Hammonit* , atque Aschdodaei, assurrexisse ad justam constitutionem muros Jeruschalaimorum,Sc coepisse loca perrupta occludi: accensa est ira eorum valde.
8- Quare conspiraverunt omnes simul, ut venientes oppugnarent Jeruschalaima; aut facerent ei impedimentum.
9. Quapropter oravimus Deum nostrum; Sc constituimus custodiam adversus eos in- terdiu, Sc noctu metu eorum.
10. Dicebant autem Jehudxi , debilitata est vis bajulorum, Sc pulveris multum super- efl: nos autem non prxvalituri essemus aedificando murum:
11. Et dixerant hostes nostri, ne animadvertant , neque videant, donec pervadentes medium eorum, interficiamus eos : aut cessationem afferamus isti operi.
12. Fuit vero, quum advenissent Jehudaei habitantes apud illos : Sc dixissent nobis decies, cariete vobis ab omnibus locis, per quae redire potestis ad nos :
13. Ut constituerem ab imis partibus cu« jusqiw loti aliquas i, posterioribus partibus
putri»

muri, in locis arduis, constitui etiam populum per familias cum gladiis suis, spiculis filis, Sc arcubus suis.
14. Qiuimque lustrassem, furgens,dixi clarissimis, & antistitibus , 8c residuo populi, ne timetote ab istis : Dominum maximum, & summe reverendum recordamini, & pugnatote pro fratribus vestris - filiis vestris, & filiabus vestris, uxoribus vestris, & domibus vestris.
15. Deinde fuit, quum audivissent inimici nostri innotuisse nobis , & irritum fecisse Deum consilium eorum; ut reverteremur omnes ad murum, quisque ad opus suum.
16. Erat tamen inde ab eo die pars puerorum meorum agens in opere, pars vero eorum tenens cum spiculis scuta, St arcus, Sc loricas : principes autem sequebantur quamque familiam Jehudaeorum.
17. Eorum, qui nidificabant, St qui ferebant onus cum onerantibus : una manu sua quisque agebat in opere, altera tenente missile.
»8- Structores autem isti, quisque gladio suo accincti erant ad lumbos suos , quum aedificarent: tubicen vero erat apud me;
19. Dixi enim clarissimis ,St antistitibus, residuoque populi, opus hoc multum, St amplum est; ideoque nos disparati in muro, longinqui sumus alter ab altero.
20. In locum, ubi audietis sonum tubae, illuc congregamini ad nos : Deus noster pugnaturus est pro nobis.
ai. Sic faciebamus opus; dum eorum pars tenebant spicula ab ascensu aurorae, usque ad exortum stellarum.
22. Etiam tempore illo edixi populo, quisque cum puero suo pernoctanto intra Jeru- schal aima; ut sint nobis noctu ad custodiam, St interdiu ad opus.
23. Ne ego quidem,St cognati mei,St pueri mei, denique custodes, qui sequuntur me exuturi sumus vestes nostras : cuique gladius suus, 15 aqua esto. _

' CAPUT V.

Kechemja in magna fame divitum avaritiam, (5 usurat increpat,sua indigentibus sponte elargiens.

Rat autem clamor populi cum uxoribus suis magnus contra cognatos suos Jehu- daeos.
2. Nam erant, qui dicerent, filiis nostris,8t filiabus nostris fumus numerosi; ut eorum pretio accipiamus frumentum, & comedentes vivamus.
3. Alii erant,qui dicerent, agros nostros, vineasque nostras, St domus nostras oppigneramus ; ut accipiamus frumentum in ipsa fame.
4. Denique erant, qui dicerent,mutuamur pecuniam pro canone regis : oppigneratu agris nostris, St vineis nostris.
5 .Jam vero,ut caro cognatorum nostrorum caro nostra est,sicut filii eorum,filii nostri Jient ce autem nos subjicimus filios nostros & filias nostras in servos, siintque de filiabus nostris, /quadam subjecta:,quarum redemptio non est in facultate manuum nostrarsi, quum agri nostri, Sc vinea: nostrae penes alios sint.
6. Itaque displicuit mihi valde ; quum atl- «sirem elamoiem eorum & verba ista.
7. Qiuimque consilium, müsset avum? meus apud me, contendi cum clarissimis , Sc antistitibus, dixi que eis, onus uniuscujusque impositum alteri vos exigitis; St indixi illorum causa congregationem magnam,
8. Ubi dixi eis, nos comparamus frstrss nostros Jehud*os» qui venditi sunt gentibus» prout est in nobis; Sc etiam vos venderetis fratres vestros, aut venderentur nobis i qui siluerunt, nec invenerunt, quod respoade* rent.
9. Tum dixi, no n eß bona haec res, tpssm facitis : annon in timore Dei nostri ambusturi estis , potius quäm in probro istaruaa gentium inimicarum nobis i
10. At etiam ego, cognati mei, Sc pueri mei exacturi essemus ab eis pecuniam , auf frumentum, remittamus, quseso-oiais istud.
n.Restituite» qu*fo>eis hoc ipsi, die agros eorum; vineas eorum, oliveta eorum , as domos eorum» prxierea centesimem pecuniae, aut frumenti,mustique»aut oki,quaaa exacturi essetis ab cis.
12. Qui dixerunt, restituimus, & afc eis non repetemus» sic facturi fumus , quemadmodum dicis : tum convocavi sacerdotes, per quos adjuravi illos, ut facerent fccurduia ver bum istud.
13. Etiam lacertum mentB excudi, dker.s, sic excutiat Deus omnem virum , qui »orj pratstiterit verbum hoc »k domo ejus » & a labore ejus, & ita sit excussus ac vacans ; d5- xeriintque tota congregatio, Arnen, hiafa»- tes Jehovam , fecftque populus ssaarduKt verbum istud.
14. Etiam ex quo tempore prarceperst mihi, ut essem princeps in terra jehixfej a6> anno vigesimo usque ad armum trigefimnsa secundum Artaxerxis regis, duodecim annis; ego cum cognatis meis cibariam priscipt* non comedi.
15. Nam principes priores» qm antecesserant me, prsgravabant populum, accipiente* ab eis de p$ne, & vino, prxter argenti siclo* quadragenos » etiam pueri eorum domlirabantur in populo : ego verö non feci ita propter reverentiam fiei,
s6. Etiämque in opere muri istius «flagravi, & agrum non comparavimus; omaes- que pueri mei congregati erant ibi ad opus.
17. Quin ipsi Jehudari, & antistites «letum quinquaginta viri, & qui veniebant sd nos ex gentibus,quae erant circa nos ; rasus* me* assidebant.
18. Ita ut, quod parabatur unoquoque die, bos unus, pecudes sen* feles te cum avibus pararentur mihi, 8c intra diem denum e* quovis vino plurimum: nihilominus tamen cibarium principis non petebam , eo qubA gravis fuisset servitus illa imposita »pfi populo.
1 9. Recordare mei,Deus mi,in bonum, quicquid fecerim erga populum istum.

CAPUT VI.

Impedimenta objefia ab hoflibu* , pfetnie- prophetis, £ 5 ” falsis fratribus.

Uit autem, quum auditum esset ä Sanbal- lato.öc Tobij a, & Gefchemo Arabe; residuoque inimicorum nostrorum ; me ex- «difisaise inurum, neque esse residuam ia e« X 4 nupte*

rupturam: etiam ad hoc ulquc tempus valvas me 11011 statuisse in portis :
2. Ut mitteret Sanballat cum Geschemo ad me, dicendo, age, ineamus consilium pariter in aliquo vicorum , in valle Onuntis : illi autem cogitabant afficere me malo :
3. Sed misi ad eosmtncios, qui dicerent
19. Etiam benefacta ejus /Srxdicabant coram me, & res meas prodebant ei: lite:as •vero mittebat Tobija ad injiciendum milii timorem.

CAl'UT VII.

I Politia instauratur, is reduces recensentur.

opus magnum facio, ideoque non possum TAEinde fuit, quum exaedificato muro in- descendeve: quamobrem cessaret hoc opus, | -L' stituissem valvas

ejus; 8c recensiti essent
quum desisterem ab eo descendens ad vos i
4. Et remittentibus ad me in eandem sententiam quater : respondi eis in eandem sententiam.
5. Tandem misit ad me Sanballat in hanc sententiam quinto per puerum suum; cum literis in manu ejus apertis.
d. Scriptum erat in eis, per gentes audi-
janitoves, musicique, Kt reliqui Levit« :
2. Ut mandatis instruerem Chananin fratrem meum,St Chananjamprxfectum castro super Jeruschalaima : nam erat vir planb sidus, St timebat Deum prx multis.
3. Itaque edixi eis,ne aperiuntor porta? Jeruschalaimorum usquedum incalescat sol, & dum ipsi adstantes occludent valvas,
tur, itt Gaschmuait, te St Jehudaeos cogita- [etiam tractate ; Idque constitutis custodiis re rebellionem, idcirco te xdificare istum [habitantium Jeruschalaimis, unoquoque in murum : teque fore illis regem, prout res | custodia sua, 8c unoquoque ex adverso loci
ista: sunt.
7. Insuper etiam prophetas te constituisse, qui praedicent de te Jeruschalaimis, dicendo, rex est in Jehuda, adeo ut mox fama perferenda sit ad regem hujusmodi rerum: quare nunc age ineamus consilium pariter.
8- Tum misi ad eum, dicendo, non eft fastum hujusmodi rerum quicquam > quas tu dicis: sed ex animo tuo comminisceris eas.
9. Nam omnes isti timorem studebant injicere nobis, dicendo, remissa: erunt manus eorum ab isto opere, ita ut non perficiatur : nunc itaque, 6 Deus ! confirma manus meas.
10. Prxterea, quum ego venissem in domum Schemahj* orti Delaja, filio Meheta- beelis, qui detentus erat: dixit,conveniamus in domum Dei intra ipsum templum, Sc occludamus valvas templi, venturi enim sunt ad interficiendum te, notha,inquam, venturi sunt ad interficiendum te.
4. Urbs autem ipsa ampla erat spatiis, Sc magna, populus vero paucus intra eam : nec erant domus aedificat«.
3. Quapropter indente Deo meo in animum meum, congregavi clarissimos., antistitesque, Sc populum, ut fieret generis recensio : Sc inveni libellum recensionis eorum, qui adscenderant primum , in quo inveni scriptum.
d. Hi sunt homines illius provincia , qui ascenderunt e captivitate illius deportationis, quam deportaverat Nebucadnetzar, rex Babylonia:: qui reversi sunt Jeruschalaima, |Sc in Jehuda; am , quisque in civitatem i suam.
7. Qui venerunt cum Zcrubbabele , Je- uha . Nechemia . Hazaria . Rahamia. Na-
schuha, Nechemja , Hazarja, Rahamja, Na- chamani, Mordecajo, Bilschane, Misperetho, Bigvajo, Nechumo, B ah ana, numerus homi-
ii. Cui dixi, an vir, qualis sum ego, fuge- I num popularium Jifraelis. reti aut quis eft, qualis ego, qui ingrediatur | 8- Posteri Parhoschi, bis mille centum fein templum, ut vivat ? non ingrediar
12. Tunc agnovi, quod ecce nequaquam miserat eum Deus : sed istam prophetiam indixerat mihi , quia Tobija, Sc Sanballat mercede conduxerant eum:
13. Ut conductitius esset, ut timens, St ita faciens peccarem: quod fuisset illis argumentum infamis , ut probro exponerent me.
14. Recordare, Deus mi, Tobijs St 5 an ballat! lecundiim opera ejus ista : atque etiam Nohadjs prophetissa;, St residui illorum prophetarum, qui timorem studebant injicere mihi.
13. Tandem perfectus est murus tfigesimo | octo.
ptuagmta duo.
9. "Posteri Schephatjx,trecenti septuaginta duo.
10. Posteri Arachi, sexcenti quinquaginta duo.
11. Posteri Pachath-Moabi, ex posteris Jeschuhs.St Joabi.bis mille octingenti octodecim.
12. Posteri Helami,mille ducenti quinquaginta quatuor.
13. Posteri Zatthu, octingenti quadraginta quinque.
14. Posteri Zaccaj, septingenti sexaginta. 13. Posteri Binnui, sexcenti quadraginta
quinto die Elusis : ad quinquagesimum secundum diem.
id. Fuit itaque, quum audirent omnes inimici nostri, Sc viderent omnes gentes, qus erant circa nos, ut conciderent valde in oculis suis : quia agnoscebant a Deo nostro confectum fuisse opus istud.
17. Etiam diebus illis frequentarunt clarissimi Jehuds literas suas missas ad Tobi- jam : Sc qus erant Tobijs, afferebantur ad ipsos.
ig. Nam multi in Jehuda conjurati erant ei, quia gener erat Schecanjs, filio Arachi: 8t Jehochaiun, filius ejus duxerat filiam Me- fchusiami, fisii Berecjs,
-4. Poto
w#*
jlrfl
m
litklita
t
Hebenti [ji.Mtai
qninft,
37. Lolj genti vigit 1 a $, Stni jj, Sace /(feinte,. <fC, Polit io.
41. Poliri btsittftpti r, Poteil , (tltvitt:
titeffiisHi
initui.
KeiCtatie sjntidV ii.Ss.% Mtm« 47, fote Piioisis.
& M steri Schall 4 j. ros taiGadi; ,!°> Poli tiXskodi Ji. Post liPiseathi p. PoC
id. Posteri Bebai,'sexcenti viginti octo.
17. Posteri Hazgadis, bis mille trecenti viginti duo.
18. Posteri Adonikami, sexcenti sexaginta septem.
19. Posteri Bigvaj, bis mille sexaginta septem.
io. Posteri Hadinis, sexcenti quinquaginta quinque.
21. Posteri Ateris, ex Chizkija nonaginta octo.
22. Posteri Chaschumi , trecenti viginti octo.
23. Posteri Betzaj. trecenti viginti qua >
wor, ,
14. Pütt- Pol Posteri C 1 ! 4 - Pos, poliri C!l; !!• Mt TxaiacJtf,
! !.bv
feiÖiä 55 -hi postetisi (nonis: fc. 0 Sdieteo <i.H Thel-M
WSjBI

C*P-7-
24. Posteri Chariphi, centum duodecim.
25. Gibhonitx nonaginta quinque.
16. Beth-Lechemitxöc Netophathxi centum octoginta octo.
27. Hanathothani centum viginti octo.
28. Hazmavethani quadraginta duo.
29. Kirjath-Jeharimani,Cephirani,& Bee- zothani, septingenti quadraginta tres.
30. itamani & Gcbahxi sexcenti viginti tinus.
jt. Michmasxi, centum viginti duo.
32. Bethelitx & Hajani, centum viginti tres.
33. Nebontini alteri, quinquaginta duo.
34. Posteri Helami alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor.
35. Posteri Charimi, trecenti viginti.
3<i. Jerechuntini trecenti quadraginta quinque.
37. Lodxi, Chadidxi, & Onontini septingenti viginti unus.
38. Senaaniter mille nongenti triginta. 39- Sacerdotes: posteri Jedahjx e familia
Jefchuhx, nongenti septuaginta tres.
4°. Posteri smmeris , mille quinquaginta
41 Posteri PaschchurisjJulle ducenti quadraginta septem.
42. Posteri Charimi mille septendecim.
43- I evita:: posteri Jeschuhx cum Kad- tniele e filiis Hodevx, septuaginta quatuor.
44. Musici: posteri Asaphi, centum quadraginta octo.
45; Janitores: posteri Schallumi, posteri Ateris, posteri Talmonis , posteri Hakkubi, posteri Chatitx, posteri Schobai , centum triginta octo.
46. Nethinxi -. posteri Tzichx , posteri Chaschuphx, posteri Tabbahothi.
47. Posteri Kerost, posteri Sihx , posteri Padonis.
48- Posteri Lebanx,posteri Chagabx,posteri Schalmai.
49. Posteri Chananis, posteri Giddeli, posteri Gachadis.
50. PosteriReajx .posteri Retzinis, posteri Nekodx.
•5 1 . Posteri Gazami,posteri Huzzx,posteri Paseachi.
52. Posteri Besai, posteri Mehunimi, posteri Nephischesimi.
53. Posteri Bakbuki, posteri Chakuphx, posteri Charchuris.
54. Posteri Batzelithi, posteri Mechidx, posteri Charschx.
55 • Posteri Barkosi, posteri Siserx, posteri Themachi.
56. Posteri Netziachi, posteri Chatiphx.
> 57- Posteri servorum Schclomonis: posteri Sotai, posteri Sopherethi, posteri 1’eridx.
58. Posteri Jahalx, posteri Darkonis, posteri Giddeli.
59. Posteri Schephatix .posteri Chatilis, postea Pocereth-Hatzebajimi, posteri Am- tnonis:
4o. Omnes Nethinxi, & posteri servorum Schelomonis, trecenti nonaginta duo.
<5r. Hi quoque fuerunt, qui ascenderunt £ Thel-Melacho & Thel-Charscha, Cerub, A- don. Ac Immer : sed non potuerunt indicare familiam majorum suorum,Ac semen eorum, «tuim ex Jisraelicis elient.
Cstp.7-8-
42. PosteriDelajx, posteriTobijx,posteri Nekodx, sexcenti quadraginta duo,
43. E Sacerdotibus veröfposteri Chabajx, posteriKotzi, posteri Barzillai, qui accepta d siliabus Barzillai, Gilhaditx uxore, vocatus est de nomine illorum.
64. Isti quxfiverunt quisque scripturam suam, qui suum genus prxdicabant, sed non inventa est: quapropter ut polluti abstenti sunt a Sacerdotio.
45. Edixit enim Regis legatus eis,ut non comederent de re sancta sanctarum, donec exilieret Sacerdos cum Urimis Ac Thummi- mis.
44. Totahxc congregatio universe,quadragies bis mille trecentorum fexaginta:
47. Prx ter servos eorum, 8c ancillas eorum , istos septies mille trecentos triginta septem : quibuscum erant cantores, Lctean- tatrices, ducentx quadraginta quinque.
48. Equi eorum, septingenti triginta sex: muli eorum ducenti quadraginta quinque :
4p. Cameli quadringenti triginta quinque, asini sexies mille septingenti viginti.
70. Tum pars primorum paternarum familiarum contulerunt ad ipsum opus, regis legato conferente in thesaurum, auri drachmas mille, crateras quinquaginta,tunicas Sacerdotum quingentas triginta.
71. E primoribus,sw^a/jm.paternarum/is- miliarum contulerunt in thesaurum ipsius operis auri drachmas vicies mille, Lc argenti pondo bis mille ducenta.
72. Quod vero contulerunt reliquum populi , suit auri drachmx vicies mille, Lc argenti pondo bis mille: ac tunicx Sacerdotum fexaginta septem.

CAPUT VIII.

Liber legia prxlegitur populo ab Hezra: populus plorat, feti jubetur feßum agere. Am habitaverant Sacerdotes Lc Levitx janitoresque, Ac musici, Lc populares, ac Nethinxi, denique omnes Jisraelitx in civitatibus suis : adveniente autem mense septimo, dum Jisraelitx inhabitarent civitates suas: Caput VIII.
2. Congregati sunt totus populusunani- mis in plateam , qux eß ante portam aquarum : dicentes Hezrx legis perito, ut afferret librum legis Moschis, quam prxeeperat Jehova Jisraeli.
;.Adkere»s itaqueHezraSacerdos legent coram congregatione, tam virorum,quam mulierum, sc omnium aptorum ad intelligenter audiendum, die primo mensis septimi.
4. Legit in illo ante plateam illam, qux eß ante portant aquarum, ü luce usque ad meri diem, coram viris nrulieribusquc, ac intelligent ibus ; auribus totius populi attentis ad iibrum legis,
5. Stabat autem Hezra legis peritus in suggestu ligneo , quem fecerant ad hanc rein ; adstante ei Matthithja,& Schemaho.Sc Hanajä Kc Uriiä, 8c Chilkijä, & Manaseja ad dexteram, ejus : a sinistra veto ejus Pedaja, 5c Mischaele,& Malcija , Lc Caschumo , Sc Chaschbaddanä, Zecarjä, Mcscluillamo:
4. Quum aperuit Hezra librum ante oculos totius populi (nam superior toto populo erat) Lc dum apertum habuit eum, consistebat totus populus.
y 5 7-DcstS'
N E C H fi M J M.

Cap. 8 . 9 -
N E C H E M J A.
Cap.g; Cip.9

7. Deincle benedixit Hezra Jcliova', Deo maximo : cui respondentes totus populus » Amen, Amen, cum elatione manuum suarum verticem inclinirunt, St incurvarunt se honorem exhibentes Jehov*, facie demissa terram versus.
z. Similiter Jeschuah St Bani,St Scherebja, Jamin, Hakkub, Schabbethai.Hodija, Maha- feja,Kelita, Hazarja, Jozabad, Chanan , Pe- laja, 8t alii Levit* docebant populum legem, populo manente in statione sua.
9. Legebant enim librum illum, legem Dei explanate; St exponendo sensum, dabant intelligentiam per scripturam ipsam.
xo. Deinde dixit Nechemja, is eft legatus regis , & Hezra Sacerdos legis peritus , ac Levit* docentes populum, toti populo, hic dies sanctus eft Jehov* Deo vestro ; ne lugete, neque flete : flebant enim totus populus, quum audirent verba legis.
11. Sed inquit eis,abite,comedite pinguia, St bibite dulcia, ac mittite portiones cuicunque nihil eft paratum , nam sanctus ejl hic dies Domino nostro : & ne dolore afficiamini, quum gaudium Jehov* sit robori vobis.
12. Quum itaque Levit* repressissent totum populum, dicendo, silete; quia hic dies sanctus est: St ne dolore afficiamini;
13. Abiverunt totus populus ad comedendum, 8t ad bibendum, St mittendum portiones , St ad agitandum Istitiam magnam: quod intellexissent verba illa, qu* nota fecerant ipsis.
14. Postridie vero congregati sunt primores paternarum familiarum totius populi. Sacerdotes ac Levit* ad Hezram legis peritum, idque ad intellectum habendum in verbis legis.
1$ .Qmimque invenissent scriptum in lege, pr*cepisse Jehovam per Molchen, ut considerent Jisraelit* in tabernaculis , in festo eorum mense septimo:
id. Et ut promulgarent, ac proclamarent in omnibus civitatibus suis , St Jeruschalai- mis, dicendo ; exite in montana, 8t afferte ramos olivarum, St ramos arborum oleosarum; ramosque myrti, St spathas palmarum, eum ramis arborum densarum ; ad faciendum tabernacula, prout scriptum est.
17. Egressi populus attulerunt St fecerunt sibi tabernacula quisque in tecto suo, aut in atriis suis, ac in atriis domus Dei; etiam in platea port* aquarum, St in platea port* Ephrajimi.
ig. Sic quum fecissent tota congregatio illa, reduces a captivitate , tabernacula , St considerent in ipsis tabernaculis : etsi non fecerant inde a temporibus Jelchuh* , filii Munis ita filii Jifrae lis usque in diem istum essetque laetitia magna valde :
19. Legebat Hezra in libro legis Dei quotidie , inde a die primo usque ad diem ultimum: celebraruntque festum septem diebus die vero octavo, diem interdicti pro ritu.
alienigenis : St consistentes confessi sunt peccata sua, St iniquitates majorum suorum.
3. Nam illis erectis inflatione sua,legerunt JT.evitx in libro legis Jehov*, Dei fui per quadrantem diei: St per quadrantem confi- tentes, incurvaverunt se Jehov* Deo suo.
4. Conscensdque suggestu Levitarum.Je- schuah St Bani, Kadmiel, Schebanja, Bunnai, Scherebja, Bani, Cenani,inclamaverunt voce magna jehovam, Deum suum.
5. Dixerunt enim Levit* Jeschuah , 8 c Kadmiel, Bani, Chaschab-neja, Scherebja, Hodija, Schebanja, Petachja; surgite, benedicite Jehov*, Deo vestro 3 seculo usque iit seculum : St benedicunto nomini glorioso tuo, atque exaltato supra omnem benedictionem, ac laudem.
6. Tu ille Jehova solus es; tu fecisti caelos, caelos coelorum, 8t omnem exercitura eorum, terram, St quicquid eft in ea, maria St quicquid eft in eis, 8£ tu conservas hsc omnia : etiam exercitus coelorum tibi se incurvant honorem exhibentes.
7. Tues Jehova Deus, qui eligens Abra- mum, eduxisti eum Ure Chaldaeorum > St imposuisti ei nomen Abraham :
8. Et inveniens animum ejus fidelem coram te ; etiam pepigisti cum eo foedus, te daturum terram Cenahan*i,Chitth*i,Emo- rxi, Pcrizzxique, ac Jebusxi.St Girgafchxi; daturum, inquam, semini ejus : Si pr*stitisti verba tua; quia justus es.
9. Nam aspiciens afflictionem majorum nostrorum in dEgypto, 8c clamorem eorum

CAPUT IX.

Jehudxi speculum poenitentia;.

P Ostea die vigesimo quarto mensis ejusdem, congregatis Jisraelitis in jejunio,& ciliciis; & terra ipsis imposita.
2. Disparati, sunt nati Jisraele ab omnibus
ij.Siffli
61 ®, M»
. «II!«H : lontuofi®
W 0
loiasi*« gi'waiss ait »lilta
jglllt.
•JiiriMe
SiJillijtnti
eas» ..Ititfuidi ■sta, MI
BUBUIStl Lw«i«. II hidv
iispertitus t jxe pofftdt
rejisMIia :j. Qoii'ui st fleto« ni lhm,p eint ad k s
10. Edidisti signa,St prodigia contra Partionem, St contra omnes servos ejus, & contra totum populum terr* ejus, noveras enim hos superbivisse in illos; St comparasti tibi nomen, sicut eft hodierno die.
n. Et mare diffidisti coram eis , ita ut penetraverint mare per aridam: persequentes vero eos, projecisti in profunda , tanquam lapidem in aquas valentes.
12. Pr*terea columna nubis duxisti eos interdiu; & columna ignis noctu, illustrando cis viam, qua ituri erant.
13. Deinde super montem Sinai ita descendisti, ut alloquereris eos i coelis : 8t dedisti eis judicia recta, St leges veras , statuta, ac prxeepta bona.
14. Sabbathum quoque sanctum tuum notum fecisti eis : quum prxeepta, statutaque, St legem praeciperes eis perMoschen,servum tuum.
1;. Item panem & coelo dedisti eis ad famem eorum, St aquam e petra eduxisti eis ad sitim eorum: St edixisti eis, ut venirent ad hxreditario jure possidendum terram, quam sublata manu tuä juraveras te daturum eis.
16. Ipsi verö, St patres nostri superbe egerunt ; St obdurantes cervicem suam, non auscultaverunt prxeeptis tuis:
17. Renuerunt, inquam, auscultare, imme- mores mirabilium tuorum, qu* exercueras erga ipsos, St obdurata cervice sua constituebant ducem, ut redirent ad servitutem suam rebellione sua : attamen tu Deus condonationum es, gratiosus, St misericors, longanimis, St multus benignitate, qui non dereliqueris eos.
ij,Etiam»
iiismtE ffltiilafet a,5: tosti
Satis pro Ituspiettj a fiunt,'
1-1-,MW,i
(t
»litttt tai id. Quin contra te, r
fiicojitelh *1 Menii) 51»:
Trad
nnqnuj tijniii* fi tiMns.l Bis dabis i HanuMti Seij «tat®) pias eoj
•Baettii

dtaiiiitt
tespiu
f&t
#»%
ttGch
homo,v refractu bant, ne 30 , Qi
multos,
pmpbtti
te&mt
i'
I

Cap.j,
üotun, uJegtsat sui p« tem coni. Jeosuo, tarum, J» 3 , Bunnii «mtvtffl
mali , Jt rherebja, tc, beu» usque i< glorios»
■ btnetli-
edfti i» «stattn i ea, rascj fei! In; ntibi»
gensAbij.
toraj.S
ÄM » 'cedm ,« ®Äo- gasciri;
i'ilitiiti
(wjosiia m tonnn
intrah.
us,8c»
raisea
ipuM
is.ita*
«itipita
!i,«ps
4till M i.iWrai-
kiitto
'iJedifi
im»
liMiif«
ien,servc
■tisii h uxisti ei venitei terrae te ä«
'petbif!
m,!»
täte,«® exetä 5 licoaSe tuten jsconi * 1 :ors, W
inoailff
iß-
Cap. 9 .
Ig. Etiam, quuni fecissent sibi vitulum fusilem, & dicerent, hic e^Deus tuus, qui eduxit te ex /Egypto ; denique afficerent te contumeliis magnis.
19. Tamen tu miserationibus tuis maximis non dereliquisti eos in ipso deserto: columna nubis non recessit ab eis interdiu > ut deduceret eos per viam,aut columna ignis noctu, ut illustraret eos, 8c viam, per quam ituri erant.
20. Spiritum etiam tuum optimum dedisti ad intelligentiam tribuendum eis, & Man tuum non cohibuisti ab ore eorum, St aquas dedisti eis ad sitim eorum.
21. Ita quadraginta annis sustentasti eos in deserto , non eguerunt: vestimenta eorum non veterarunt > & pedes eorum non intumuerunt.
22 Et dedisti eis regna, 81 populos, quos dispertitus es angulatim: nam hxreditario jure posledcrunt regionem Sichonis cum regione regis Cheschbonis,& regionem Hogi, regis Baschanis.
23. Quiimque filios eorum multipli casses, sicut stellas coeli, & introduceres eos in terram illam, quo edixeras patribus eorum, ut venirent ad hxreditario jure possidendum eam:
24. Ingressi illorum filii, hsreditario jure possederunt terram illam, quum deprimeres coram eis habitatores ipsius terrae, Cenaha- nseos, 8 1 hos traderes in manum eorum: nempe reges horum, St populos regionisjut facerent eis pro voluntate sua.
25. Itaque ceperunt civitates munitas, St solum pingue, possederiintque hereditario iure domos plenas omni bono, cisternas effossas, vineas, & oliveta, St arbores esculenti fructus plurimas : quibus comedentes saturati , St saginati sunt, oblectäriintque se bonitate tua maxima.
2.6. Quum vero mutantes se , rebellarunt contra te, rejicientes legem tuam post tergum suum, & prophetas tuos interficientes, qui contestabantur ipsos, ut reducerent ipsos ad te, denique afficerent te contumeliis magnis :
27. Tradebas eos in manum hostium ipsorum, qui angerent eos,quum autem tempore angustis sus inclamarent te, tu e coelis exaudiebas , St pro miserationibus tuis maximis dabas eis servatores, qui servabant eos i manu hostium ipsorum. .
2g. Sed simulae quies erat eis, rursus faciebant malum coram te, quapropter relinquebas eos in manti inimicorum eis > qui dominarentur in eos ; quiimque conversi inclamarent te, tu 4 coelis auscultans, eripiebas eos pro miserationibus tuis, multis temporibus.
20. Contestabaris'quidem eos revocando eos ad legem tuam, sed ipsi superbi agebant, neque auscultabant prxeeptis tuis, 8t in ipsa judicia tua peccabant, in quibus, si ea faceret homo , victurus esset : exhibebant armum refractarium , cervicemqne suam obdurabant, neque auscultabant.
30, Quiimque protrahens erga eos annos inultos, contestatus esses eos spiritu tuo per prophetas tuos, neque prxbuissent aurem: tandem tradidisti eos in manum populorum jejioimm.
Grp. 9 . IO.
31. Sed propter miserationes tuas magnas non fecisti eorum consomtionem, neque dereliquisti eos : quiasleaa fortis, gratiosus, 8c misericors es,
32. Nunc ergo , Deus noster, Deus fortis maxime, potentissime, St summe reverende, servans foedus, St benignitatem; ne parüm esto coram te obvenisse nobis totam hanc molestiam, regibus nostris , principibus nostris, St sacerdotibus nostris , prophet/sque nostris, ac majoribus nostris, tot/qne populo tuo : inde k diebus regum Assyri*, usque in diem hunc.
33. Quamvis tu justus fis in omnibus, qu* obveniunt nobis; nam veritatem exercuisti, quia improbe egimus:
34. Et cum regibus nostris principes nostri, ac majores nostri, non fecerunt legem tuam: neque attenderunt ad praecepta tua,St ad testimonia tua, quibus contestatus es eos.

35. Nam ipsi in regno suo, Sein beneficio tuo plurimo, quod contuleras eis, St in regione amplissima, St pinguissima, quam exposueras eis, non coluerunt te; neque reversi sunt a factis Aiis pessimis.
3 6. Ecce nos hodie servos: St in terra has ipsa, quam tradideras majoribus nostris , ut fruerentur fructu eius, St bonitate ejus, eccs nos servos in ea.
37. Nam proventum suum effert regibus, quos proposuisti nobis propter peccata nostra : etiam in corpora nostra dominantur, St in jumenta nostra pro voluntate sua, adeo ut in angustia magna simus.

CAPUT X.

Obfignatio foederis , obligatio populi ad.
cultum Dei.

Ko hoc autem toto, pepigimus constitu- tionem fierie™, St scripsimus ; fdque cum obsignatione principum nostrorum , Levi' tarum nostrorum, Sacerdotum nostrorum.

Caput X.

2. Fueruntque in istis obsignationibus Nechemja, legatus regis, filius Chacalj«, St Tzidkija.
3. Seraja, Hazarja, Tzidkija,
4. Paschur, Amari a, Malcija,
5. Chattusch, Schebanja, Malluc,
6 . Charim, Meremoth, Hobadja,
7. Danijel, Ginnethon, Baruc,
g. Meschullam, Abija, Mijamin,
9. Mahazja, Bilgai, Schemahja: isti Sacerdotes.
10. Levit* autem; Jeschuah, filius Aza»- j*, Binnui 4 posteris Chenadadi, Kadmiel:
11. Et cognati eorum; Schebanja,Hodija, Kelita, Pelaja, Chan an,
[12. Milca, Rechob, Chaschabjs,
13. Zaccur, Scherebja, Schebanja,
14. Hodiia, Bani, Beninu,
15. Primores populi; Parhosch, Pachaffi- Moab, Helam, Zattu, Bani,
1 6. Bunni, Hazgad, Bebai,
17. Adonija, Bigvaj.Hadin, ig. Ater, Chizkija.Hazzur,
19. Hodija, Chaschum, Betzaj,
20, Chariph, Hanathoth, Nebaj,
21. Magpihasch, Meschullam, Chezir.
22. Meichezabeel, Tzadok, jadduah,
23. Pelatja, Chanan, Hanaja, z *. Hostksah, Chansnja, Chaschub.

". Lochefch, Pilcha, Sch bek,
26. Kechum, Chaschabna, Mahaseja ;
27. Item Achija, Chanan, Hanan,
2g. Maüuc, Charim, Bahana.
29. Pepigimus ergo nos, s$ reliquum populi, Sacerdotes, Levit* , Janitores ^Musici, Nethinxi, 8c quisquis disparatus fuit a populis regionum in legem Dei, uxores eorum, filii eorum, Sc filis eorum : quisque notitia prxditus, Sc intelligentiä :
30. firme adjungentes e fratribus suis, magnificis eorum '• & ineuntes exeeratio- nem 8c juramentum, nos ambulaturos in lege Dei, qux tradita fuit per Mofchen, servum Dei: nempe observaturos, 8c facturos omnia pr*cepta Jehovx , Domini nostri, judiciaque ejus, Sc statuta ejus :
3t. F.t non daturos filias nostras populis regionis; Sc filias eorum non assumturos pro filiis nostris:
32. Et a populis regionis afferentibus merces, Sc quamlibet annonam die sabbathi ad vendendum , nos non accepturos ullo sabbatho, aut die sacro : Sc nos deserturos culturam anni septimi, 8c omne jus venditandi manu:
33. Instituimus nobis praecepta , imponentes nobis trientem sicli quotannis , ad cultum domus Dei nostri:
34. Ad panes dispositionis, munusque juge, Sc holocaustum juge sabbathorum,novi- luniorum, ad solennitates, Sc ad res sacras, atque ad peccata, ut expietur Jisrael, denique ad totum opus Dei nostri.
35. Item sortes conjecimus Sacerdotum, Levitatum, Sc populi pro lignis oblationum; ut afferrent m domum Dei pro familiis paternis nostris , temporibus condictis de anno in annum, ad accendendum super altare Tehovx Dei nostri , sicut scriptum est in lege,
36. Item inflituimiu nos allaturos primitias terrx nostrx , Sc primitias omnis fructus cujusque arboris de anno in annum > ad domum Jehovx:
37. Primogenita quoque filiorum nostrorum, Sc jumentorum nostrorum, sicut scriptum efl in lege; Sc primogenita boum nostrorum, Sc pecudum nostrarum allaturos in domum Dei nostri, ad Sacerdotes,ministrantes in domo Dei nostri:
38. Primitias cujusque massx nostrx , Sc oblationes nostras, Sc fructum cujusque arboris, mustum, Sc oleum nos allaturosSacer- dotibiis in cubicula domus Dei nostri, decimas vero terrx nostrx daturos Levitis ; qui ipsi Levit* decimaturi sint in quibuscunque civitatibus fuerit cultura nostra.
39. Et adfore Sacerdotem, filium Aharo- nis Levitis, quando dabunt decimas Levit* : ipsosque Levitas abducturos decimas suarum decimarum ad domum Dei nostri, in cubicula, in thesaurum ejus.
40. Nam ad illa cubicula afferre debent Jisraclitx, Sc Levit* oblationem frumenti, musti, Sc olei; ubi sunt instrumenta sanctuarii, Sc sacerdotes, Sc ministri, janitoresque, Sc musici : ut non derelinquamus domum Dei nostri.

CAPUT XI.

« eodefia, & habitatio terre: sauilx.

Gip. IT,

C Onsederunt autem principes isti populi
Jeruschalaimis ; quum reliquus populus conjecissent sortes, ut educerent unum e denis, qui inhabitaret Jeruschalaima, civitatem sanctam, novem autem reliqux partes civitates suas:
2. Et benedixerunt populus omnibus hominibus illis, qui sponte se obtulerunt ad inhabitandum Jeruschalaima.
3. Isti, irtquam, sunt primarii provincix, qui inhabitarunt Jeruschalaima : alias civitates Jehudx inhabitantibus quibusque in possessione sua per civitates suas, Jisraelitis, Sacerdotibus, 8c Levitis, Nethinxisque, ac posteris servorum Schelomonis.
4. Jeruschalaima itaque inhabitarunt £ Jehudxis > Sc e Binjaminitis , c Jehudxis: Hataja, filius Huzzijx, filii Zecarjx , filii Amarjx, filii Schephatjx .jsiliiMahalaleelis, e posteris Peretzi:
5. Item Mahaseja, filius Baruci, filii Col- Chozx, filii Chazajx, filii Hadajx, filii Jora- bi, filii Zecarjx, filii Schiloni:

6. Omnes posteri Peretzi , inhabitantes Jeruschalaima; quadringenti sexaginta octo viri strenui.
7. Hi verö posteri Binjaminis : Saliti, filius Meschullami, filii Johedi, filii Pedajx, filii Kolajx, filii Mahasejx, filii Ithielis, filii Je- schahjx :
8. EtposteumGabbaj,Sallaj; noningenti viginti octo.
9. Joel autem, filius Zicri prxfectus erat illis; Sc Jehuda, filius Senux secundarius in civitate.
10. E Sacerdotibus: Jedahja, filius Jojari- bi, Jacin.
II. Seraja, filius Chilkijx, filii Meschullami, filii Tzadoki, filii Mecajothi, filii Achitu- bi, antecessor in domo Dei:
12. Et cognati eorum, facientes opus in ipsa domo > octingenti viginti duo : cura Hadaja, filio Jerochami ,'filii Pelaljx, filii Amtzi, filii Zecarjx, filii Paschchuris, filii Malcijx.
13. Item fratres istius primores in paternis familiis , ducenti quadraginta duo : cum Hamaschesajo , filio Hazareelis, filii A- chzai, nepotis Meschillemothi > filii Imme- ris:
14. Et cognati eorum valentes robore, centum viginti octo, quibus prxfectus Zab- diel, filius Gedolimi.
15. E Levitis quoque: Schemahja, filius Chaschubi, filii Hazrikami, filii Chaschabjx, filii Btinni.
1 6. Item Schabbetaj, Sc Jozabad, prxfecti operi externo pro domo Dei e primoribus Levitatum.
17. Item Matthanja, filius Micx, filii Zab- di, filii Asaphi, primarius,primum celebrabat in ipsa oratione, aut Bakbukja secundarius, e cognatis ejus: ScHabda, filius Schammuhx, filii Galalis, filii Geduthunis.
iz. Omnes Levit* in civitate sancta, ducenti octoginta qtiatuor.
19. Janitores verö.Hakkub, Talmon, 8c cognati eorum, observantes in portis; centum septuaginta duo.
20. Reliquum autem Jisraelitarum, Sacerdotum, Levitatum in omnibus civitatibus Jehudx quisque possessionem suam.
NECHEMJ1
ii. Neto &TÄ#' IW» liitiis.H® 1 ' filii Ms»
4 uri» 1
titisteli
(jsifgisiii
b
:■ i villis * tsjetaäj hnpjsi tzjchWi i tanjtt sttan, q.KtCkit lancumpn iJ.itTi: fis ejus:
2(1. Mei 'authm: a Za/1030
3 an pigi uMiho iMltri ve,
■ita.
: Cisathoth: (;,faioim ctAta, ?Mum, 4 c
■DtUw
C.
öde, filio S. 'Jontia, Hi
? Schecar.i 1 Hidio, 1 '■ Mijamir i Schema' '■ Sallu, 1 aiotts Sa; ® temporii UeriCrv ^kjils
,5 binde J;
rts. s
„'Mik
n. jM jonathan j '~Tti »«dotes rm: t![Mnja:
,, '!■
21. Ne-

Cap.ti;
ss ® popiij juuspop* tMimitit. >a. civitatai partes cfe
mnibits b erunt adit
proviiid», ilias civiit IMin poi aeJ itis.S»
iiCj ac po
litarunt i ldfflä*«: äse , U nMjletii,
ttii ffi C*
uiMtas rigidi oäi
'JilIuA cdiii, i is, ffijt-
«tingenti
:£te era! ataius it
ilhsjojit
. Melcidi
mttspa i duo; a PtWjiiii xU, ii
ores ia pJ- ^iota duo: tdisJiA- iito
sb ittat, ttiislÄ
lakjase
MM)
), praeses rimotii*
;,fflll Ii cekfcii undati:
halt® * 2 3 4 5 * 7 * 9 * 11 12 13
fatlt.i
TalroOJti
aorts;*
truittj itt
• aim
ii.S
Cap. n.i2. NE CH
21. Nethinasi vero inhabitabant clivum; & Tzicha, ac Gsschpa praterant Nethinxis.
22. Praesessus autem Levitatum Jeruscha- laimis , Huzzi, filius Bani, filii Chaschabja’, filii Matthanja, filii Miere: e posteris Afaphi Musicis, ä regione operis domus Dei.
23. Nam praeceptum regis datum fuerat de eis; St constitutio pro musicis, demensum cujusque diei quotidie.
24. Petachja vero , filius Meschezabeelis , i posteris Zerachi, filii Jehuda, erat admini, strator regis in omni negotio erga populum.

2;. In villis autem cum agris earum : e posteris Jehuda inhabitabant Kirjath-Arba- hum cum pagis ejus, & Dibonem cum pagis ejus, Sc Jekabtzeelem cum villis ejus :
16. Item Jeschuham,Sc Moladam, Sc Beth- Pelethum.
27. Et Chatzar Schuhalem,8c Beerscheba- hum cum pagis ejus:
28. Et Tzikiagum, Meconamque cum pagis ejus:
29. EtHen-Rimmonem, Tzorhämque, 8t Jarmuthum :
30. Zanoachum , Hadullamum cum villis eorum , Lacifchum cum agris ejus, Dazukam cum pagis ejus : ita commorabantur a Beerschebaho ad vallem Hinnomi usque.
Z t. Posteri vero Binjaminis, a Gebaho: Michmaschum, St Hajam, St Beth-Elem cum pagis ejus.
32. Hanathothas, Nobum, Hananjam :
33. Chatzorem, Ramam, Gitthajima:
34. Chadidum, Tzebohima, Neballatum:
3$. Lodum, 8t Onuntem cum valle fabrorum.
;6. De E e vitis autem distributiones Jehuda, & Binjaminis inhabitabant.

CAPUT XII.

Encxnta urbis.

A Tqueisti sunt primores Sacerdotum, & ai- Levitarum,qui ascenderant cum Zerub- babele, filio Schealthielis, 8c Jeschuha: Sera- ja, Jirmeja, Hecra :
2. Amarja, Malluc , Chattusch :
3. Schecania, Rechum, Meremoth:
4. Hiddo, Ginnethoi, Abiia ;
5. Mijamin, Mahadja, Bilga:
<>. Schcmahja, Jojarib , Jedahja :
7. Sallu, Hamock, Chilkija, Jedahja : hi primores Sacerdotum, St cognatorum suorum temporibus Jeschuha:.
8- Levita vero:Jeschuah,Binnui,Kadmie!, Scherebja, Jehuda, Matthanja, prarfeftus celebrationibus, ipse cum cognatis suis;
9. Deinde Bakbukja , & Hunni, cognati illorum, e regione illorum per observationes.
J °. Jeschuah autem genuit Jojakimum, & Jojakim genuit Eljaschibum, 8t Eljaschib genuit Jojadahum.
11. Jojadah vero genuit Jonathanem, 8t Jonathan genuit JaJduham.
12. Temporibus autem Jojakimi erant Sacerdotes primarii paternarum familiarum .- ex Seraja Meraja ; ex Jirmeja Che- nanja:
13. Ex Hezra Meschullam; cx Antaria Te- hochanan:

14. Ex Melicu Jonathan; ex Schebanja Joseph :
1$. Ex CharimoHadna ; ex Merajotho Chelkai -.
16. Ex Hiddone Zecarja; ex Ginethone Meschullam:
17- Ex Abija Zicri ; ex Minjamine ex Mohadja, Piltai:
18- Ex Bilga Schammuah; ex Schemaja Jehonathan :
19. Ex Jojaribo autem Matthenai; ex Jedahja , Huzzi :
20. Ex Sallajo, Kallai; exHamoko, Heber :
21. Ex Chilkija, Chaschabja ; ex Jedahja Nethaneel.
22. Levitatum, temporibus Eljaschibi, Jo- jadahi, Jochanamsque.St Jadduha, conscripti sunt primores paternarum familiarum : itemque Sacerdotum ; usque ad regnum Darii, Perse.
23. Levitatum primores paternarum familiarum, conscripti in libro Chronicorum, usque ad tempora Jochananis, nepotis Elja- schibi:
24. Primores > inquam , Levitatum sunt Chaschabja, Scherebja, Sc Jeschuah, filius Kadmselis, & cognati eorum e regione eorum ad laudandum, ad celebrandum exprs- cepto Davidis, viri Dei: observatio ex adverso observationis:
25. Matthanja,8cBakbukija,Hobadja Meschullam, Talmon, Hakkub > custodientes janitorum custodiam, in arariis portarum.
26. Isti jam erant temporibus Jojakimi, filii Jeschuha:, filii Jotzadaki : temporibus quoque Nechemja, principis, ac Hezra:, Sacerdotis > legis periti.
27. Ad dedicationem autem muri Jeru- schalaimorum requisiti sunt Levita ex omnibus locis eorum, qui reducerentur Jerulcha- laima, ad celebrandum dedicationem, St lautitiam, idque gratiarum astionibus, & Musica, Cymbalis,"nabliis, St citharis.
28. Itaque congregat' sunt posteri musicorum, tum ex planitie circum Jeruschalai- ma, St ex villis Netophathai:
29. Tum ex loco Gilgalis , St ex campis Gebahi, St Hazmavethi: nam villas adifica- bant sibi musici circum Jeruschalaima.
30. Qiuimque mundassent se Sacerdotes, 8t Levitae ; mundaverunt populum, portasque, St murum.
31. Deinde jubens ascendere principes Jehuda:se versus superiorem partem muri; constitui duas classes celebrantium magnas, quarum progressiones erant, unius ad'dex- teram k superiore parte muri ad portam sterquil niorum.
32. (Sequebatur autem istos Hoschahja. Sc dimidium principum Jehuda::
33. Nempe Hazarja, Hezra, Sc Meschullam.
34. Jehuda, Sc Binjamin, St Schemahja, ac Jirmeja:
35. Et praeter Sacerdotes cum tubis; Zecarja, filius Jonathanis, filii Schemahja:, filii Matthanse , filii Micaj» , filii Zaccuris , filii Afaphi:
36. Et cognati ejus Schemahja, 8t Haza- reel, Milalaj, Gilalaj, Mahaj, Nethaneel, Jehuda quoque, cr Chanaui euro instrumenti»
musicis

musicis Davidis, viri Dei j Sc Hezra legis peritus antecedebat illos.)
37. Deinde ad portam fontis, Sc tractum ex adverso ipsorum, ascenderunt per gradus ^jYiiatis Davidis m ascensum muri. inde a mure, qui est supra domum Davidis , usque ad portam aquarum orientem versus.
-z classis vero celebrantium altera procedebat ex adverso, quam ego sequebar; di- midiiimque populi ,k superiore parte ejusdem muri, ab ea, quot est supra turrim furnorum, ad murum latum usque:
39. Deinde a parte, qua: est supra portam Ephrajimi, Sc supra portam veterem, & supra portam piscium, turrimque Chananeelis, & turrim centenariam ad portam gregis usque : Sc substiterunt in porta custodia:.
40. Deinde substiterunt dux illae laudantium classes in domo Dei: ego quoque, 8c dimidium antistitum mecum.
41. Sacerdotes quoque Eljakim.Mahascj a, Minjamin ,' Micaja, Eljohenai, Zecarja, Cha- nanja cum tubis:
42. ItemMahäseja, Sc Schemahja,8c Elha- zar, 8c Huzzi, & Jchochanan, Sc Malcija, Helamque, Sc Hezer; resonabant etiam musici cum Jizrachja praefecto suo.

43. Et sacrificarunt die illo sacrificia magna, atque laetati sunt; nam Deus affecerat eos lxtitia magna, etiam foeminx ,8c pueri Jxtati sunt; adeo ut audiretur lxtitiaJeru- schalaimorum usque e longinquo.
44. 1’rxfecti sunt etiam eo die homines cubiculi ad thesauros, ad oblationes, ad primitias, & ad decimas ; ut colligerent in ea ex agris civitatum portiones legales pro Sacerdotibus , tk pro Levistis: nam lxtitia Jehu- dxorum erat de Sacerdotibus, Sc de Levitis consistentibus:
45. Qui observaturi erant observationem Dei sui, & observationem munditiei, musi- conimque,& janitorum; secundum prxee- ptum Davidis, & Schelomonis, filii ejus.
46. Nam temporibus Davidis , Sc Asaphi ä priscis temporibus; primores musicorum, cum musica laudationis, Sc celebrationum, Deo ajpftebant.
47. Quare omnes Jisraclitx temporibus Zerubbabelis , Sc temporibus Nechemjx, dabant portiones musicorum, & janitorum demensum cujusque diei quotidie : 8c consecrabant Levitis , Levitx vero consecrabant posteris Aharonis.
CAl’üT XIII.
JReformatio in politia, ecclefia, (5 oeconomia p .r Nechemjam.
Empore isto lectum est in libro Moschis, audiente populo : in quo inventum est scriptum, ut non veniat Hammonita, aut Moabita in congregationem Dei usque in seculum :
2. 1 ’roptereaquod non occurrerant Jisrae- litis cum pane , Sc aqua; sed conduxerant contra eos 8ilhamum ad maledicendum eis, quanquam convertit Deus noster maledictionem illam in benedictionem.
3 Itaque fuit, quum audirent istam legem; tit dispararent omnem miscellaneam turbam ab Jisraele.
4. Antea autem Eljaschib Sacerdos ,prx- positus cubiculo domus Dei nostri ; afiinis facht* suerat Tobijx;
5- 1’araveratque ei cubiculum magnum, ubi prius reponebant munus, thus , instrumentaque, Sc decimas frumenti, musti, 8c 0- jei > praeceptas pro Levitis, musicisque, ac janitoribus; Sc oblationem Sacerdotum.
6. Sed quum totum hoc fieret, non eram Jeruschalaimis : nam anno trigesimo secundo Artaxerxis , regis Babyloni* redieram ad regem,tantum exactis aliquot annis exorata estmih^venia a rege.
7. Quiimque venissem Jeruschalaima, intellexi malum istud, quod fecerat Eljaschib pro Tobija, parando ei cubiculum in atriis domus Dei.
8- Malum autem visum est mihi valde: quamobrem ejeci omnia instrumenta domestica Tobija; foras extra illud cubiculum.
9. Quiimque edicente me, mundavissent illa cubicula; retuli illuc instrumenta domus Dei, munus, Sc thus.
10. Deinde cognoscens portionum Levi- ticarum nihil fuisse datum : ideoque diffugisse quemque in agrum suum , Levitas, & musicos, curatores operis :
11. Contendi cum antistitibus , ac dixi, quamobrem derelicta fuit domus Dei ? Sc congregans illos, restitui illos in statione sua :
12. Omnesque Jehudxi attulerunt decimas frumenti, mustique , Sc olei in thesauros.
13. Et quaestores dedi super thesauros, Schelemjam Sacerdotem, 8c Tzadokum scribam, 8c Pedajam ex Levitis,atque ad manum eorum Chananem, filium Zaccuris, filii Mat- thanjx ; quia sidi reputabantur, quorum erat distribuere cognatis suis.
14. Recordare mei, Deus mi, in haere; Sc ne sinito deleri benignitates meas,quas exercui erga domum Dei mei, 8c erga observa- tiones^ejus.
15. Temporibus iisdem videns in Jehudxa calcantes torcularia ipso sabbatho > Sc afferentes manipulos, quibus onerabant asinos, etiamque vinum, uvas, 8c ficus , ac quodvis onus, Sc adducentes die sabbathi Jeruschalaima : contestatus sum, quo die vendebant commeatum.
16. Tyrii quoque habitabant in ipsa urbe, afferentes pisces, Sc omnes res venales : quas vendebant ipso sabbatho Jehudxis , Sc quidem Jeruschalaimis.
17. Quapropter contendi cum clarissimis Jehudxorum, Sc dixi eis; quae est res pessima hxc, quam facitis, quod prophanatis diem sabbathi !
18. Annon, quum ita fecissent majores vestri, induxit Deus noster super nos totum malum istud, Sc super civitatem hanc ? Sc vos augere xstum irx contra Jisraelem, profanando labbathum? .
19. Fuit itaque , quum obumbrarentur portx Jeruschalaimorum ante sabbathum, ut edicente me clauderentur fores, quas edixi , ne aperirent usque postridie sabbathi: praeterea ex pueris meis constitui in portis, ne ingrederetur onus die sabbathi.
20. Sed quum pernoctassent aromatarii, 8cpropola: omnium rerum venalium, extra Jeruschalaima semel ac iterum:
21. Contestatus sum eos , dicens eis,cur estis pernoctes e regione muri i si iterabitis,
ir.anw*
lonvesi* ti. Mh { jvtniss
DtwwM
anis
ini,#»« 4M0! jisqmft i-imiiisqu ■ Ideocoi iratiensi fundo 0 .a wiffi«
ifafisi ts8ris,nn 24 . tan tioliiits}
WW
Jlit iiilta (1 li.tldivtn ÄPt ad
•.imporib
Ärusin
iimbtiej
sturno
inifitu' jiis&p 1 4. Ota !c honore diebus mu tas.
5 . Com; mi populi regia, ä ni; tkim septi ngii.
I falt ifjenfa fi »railos ii lectos aur ttimdjxuj t»m/i? 111! I.ftpo, «s, Si v
!t t.®phifi
ktn*;
tajtlpt
y Ii!
Mali
regi A;i 10. D inimus
I {■>»,&
j toscotl ; i! ' U

m ebjj'jj 'te.imfc i.naftb usic/sque, i erdotam, •t, non en 'unose,-®,; redieram; Mis exOK
taliimi.i at lijas;:: M in ata
liM valiii menta de aibkulun iiiafc
äernfitiifc
hLwtfci
ws, a: to, ius Dei:!:
Cap.i»
manum immittam in vos: ex tempore iilo non veniebant sabbatho.
3.2. Edixi vero Levitis, ut mundarent se, & venientes observarent portas, sanctisican- iio diem sabbathi: etiam hoc recordare mei, Deus mi, & parce mihi

pro multitudine benignitatis tuse. G
ij. Etiam diebus illis vidi Jehudaeos habitatione consociasse sibi foeminas Aschdo- daas , Hammonitidas , Moabitidas :
14. Et filios eorum ex parte loqui Aschdo- cted, neque scientes loqui Jehudajce; sed ex lingua cujusque populi sui.
25. Ideo contendi cum eis,maledicens eis, & percutieris ex eis aliquos, glabravi eos ; Sc jurejurando obstrinxi eos per Deum, dicens; dira imprecamini vobis > si dederitis filias vestras filiis illorum, aut si assumsentis filiis vestris, aut vobis de filiabus illorum.
26. Annon cum istis peccavit Schelo- moh, rex Jisraclis, quamvis in gentibus mul-
Cap. T.
tis non fuerit rex par ei ; & dilectus Deo suo esset, adeo ut constituerit eum Deus regem super totum sisraelem ? etiam ipsum ad peccandum induxerunt foemin* alienigenae.
27. Et vobis an auscultabimus, faciendo totum malum maximum istud, praevaricando contra Deum nostrum; ut habitatione consocietis foeminas alienigenas ?
28. Etiam e posteris Jojadahi , filii Elja- schibi, Sacerdotis summi, gener^rat San- ballato Choronits, quem fugavi a me.
29. Recordare horum, Deiis mi,fecundum pollutiones sacerdotii, & foederis sacerdotalis, atque Levitici.
30. Itaque mundavi illos ab omni extero ; Sc restitui observationes Sacerdotibus , Sc Levitis, quemque in opere suo;
31. Tum ad ligna oblationis temporibus condictis, tttm ad primitias : Recordare mei, Deus mi, in bonum.

ESTHER^

Estherse Liber unus.

erimt fc ’ ia tief*
Mauros,
)Wfai
tdm»
s,ftisMt
poruoa:
inten;:
aypstit
ergiofa
wii&i wtho.kfis ntetifo is, a; quobr- ültniöifc it teufe
'jiftivrt
BlltS'.p
lits.Scqa
laiffe iß resp* hanatis i
ma/oresr
noston
anciSu
lem.pm
imbnrr Mas rtt.Pi- Se (afe itui in ? rthi. t jrate mali«,®
ifetis #;■ i stufe t*

CAPUT I.

Vasehthi speculum uxoris superba:.

F Uit autem temporibus Achaschveri (is est Achaschverus, qui regnum obtinebat ab India usque ad Aethiopiam, centum vigiuti septem provinciarum.)
2. Temporibus illis, quum sederet rex A- chaschverus in folio regnftui, quod erat Susis in urbe regia;
3. Ut anno tertio regni fui faceret convivium omnibus principibus suis, ac servis suis, principibus copiarum Persi* Sc Medi* > regulis Sc praefectis provinciarum coram se:
4. Ostentando divitias, gloriam regni fui, Sc honorem , decorem magnitudinis fu*; diebus multis, nempe centum octoginta diebus.
5. Completis etiam diebus istis, fecit rex toti populo , qui pr*sto erant Susis in urbe regia, ä maximo usque ad minimum, convivium septem diebus, in atrio horti > palatii regii.
6 . Aulxa alba,viridia,& hyacinthina erant appensa funiculis byssinis, & purpureis , ad annulos argenteos 8c columnas marmoreas, lectos aureos, Sc argenteos super pavimentum S porphyrite 8c marmore, cüm in solo, tum in ambitu:
7. Et potum praebebant ministri in vasis aureis, Sc vasis inter se variis : vinumque regium plurimum, pro facultate regis.
8- Potum autem ex jure nemo'exigebat: sic enim constituerat rex unicuique Magistro domus fu*,ut facerent pro voluntate uniuscujusque.
9. Vaschthi quoque , Regina fecit convivium foeminarum, in domo regia, qux erat regi Achaschvero. 0
10. Die illorum septimo,quum hilaris esset animus regis vino; edixit Mehumani, Biz- th*, Charbon* , Bigth*, Sc Abagth* , Ze- thari, Sc Carcaso, septem aulicis ministrantibus coram regeAchaschvero; ii. Ut adducerent reginam Vaschthin in
conspectum regis , cum corona regia , ad ostentandum populis, Sc principibus pulchritudinem ejus, quod bona specie esset.
12. Sed quum renuisset regina Vaschthi venire ad verbum regis, quodper aulicos illos afferebatur ; efferbuit rex valde, Sc excandescentia ejus exarsit in eo.
13. Qpapropter dicente rege sapientibus, noscentibus tempora (nam sic negotium tegis exponebatur omnibus noscentibus jus Sc judicia.)
14. Et propinquo sibi Charschen*, Sche-
thari, Admath*, Tarschischo, Mereso, Marsen*, Memucani: septem principibus Persi, dis, Sc Medi*, videntibus faciem regis, sedentibus primis in rqgno : 0
1;. Ex jure , quid faciendum regina Vaschthi : eö quod non fecit edictum regis A- ch asehveri per aulicos imperatum ? 0
1 6. Dixit Memucan coram rege, Sc principibus, non contra regem soluni perversd egit Vaschthi regina V sed contra omnes principes, Sc contra omnes populos, qui sunt in omnibus provinciis regis Achaschveri.
17. Nam prodibit factum regin* ad omnes foeminas, ut spernant maritos suos in oculis filis,dicendo, ipse rex Achaschverus edixerat adduci Vaschthin reginam in conspectum suum, tamen non advenit.
18. Et hoc ipso die dictur* sunt principes foeminx Persidis, Sc Medi*, qu* audiverint factum regin*, omnibus principibus regis: ita plus fatis contemtus, Sc excandescenti* nobis erit.'
19. Si regi bonum videtur,prodeat edictum regium i conspectu ejus, Sc scribatur inter jura Persidis, & Medi*, ut non pereatc quia non venit Vaschthi in conspectum regis Achaschveri, ideo regnum eius tradet rex proxim* ejus > qu* melior erit ei.
20. Ita audito edicto regis, quod promulgabit in toto regno suo,utut magnum est; omnes foemin* tribuent honorem maritis suis, Ä maximo usque ad minimum.
21. Quiimque bona videretur h*c res i«

oculis regis, 8c principum , fecit rex fecun- dum sententiam Memucanis.
22. Nam misit literas ad omnes provincias regis ; ad unamquamque provinciam, fecundum scripturam ejus , Sc ad unumquemque populum, fecundum linguam ejus : ut eliet quisque vir dominator domi fu«, quod edixit yi«/y«e lingua populi sui.

CAPUT II.

Eflher/^spf culum humilitatugloriose.

H is rebus gestis, quum sedatus esset sestus regis Achafchveri , mentionem fecit Vafchthi, 8c ejus, quod fecerat, quodque decretum fuerat in eam.
2. Quapropter dixerunt pueri regis ,mini- ctri ejus : quaerant aliqui regi puellas virgi nes bona specie:
z. Et constituat rex procuratores in omnibus provinciis regni lui , qui congregent quamque puellam virginem bona specie, Sula in urbem regiam; in gynaeceum, ad manum Hegai, aulici regis custodis feminarum ; qui adhibeat mundum earum.
4. Denique puella , quae bona videbitur in oculis regis, regnet loco Vafchthi : quum- que bona visa eflet hac res in oculis regis, sie fecit.
5. Vir Jehudseus erat Susis, in urbe regia ; cujus nomen Mordecaj , silius Jairis , sili! Schimhi, filii KifchiBinjaminitae:
6 . Qui deportatus fuerat Jerufchalaimis cum deportatione , quae deportata fuit cum Jeconja, rege Jehudae : quem deportavit Ne- bucadnetzar, rex Babylonia :
7. Is nutriebat Hadassam(e2,e/t Esther, filia patrui ejus) eo quod non esset illi pater, aut mater : er atque puella illa pulchra forma, 8c bon;i specie, quam moriente patre ejus, & matre ejus, assumferat Mordeeai sibi in filiam.
z. Fuit itaque,quum audito verbo regis,8: decreto ejus, congregarentur pueli* multa; Susa in urbem regiam ad manum Hegaj; ut assumeretur Esther in domum regis äd manum Hegaj, custodis gynaecei.
p. In cuius oculis,'quum bona videretur puella, 8c obtineret benignitatem ab eo , celeriter dedit ei mundum ejus, Sc portiones ejus, feptemque puellas , quas visum fuerat dare ei e domo regis : dinique dedit ei, puellisque ejus conditionem optimam in gymeceo.
10.Non indicavcratEsther populum suum, aut genus suum: nam Mordeeai interdixerat ei, ut non indicaret:
11. Sed quolibet die Mordeeai obambulabat ante atrium gynaecei ; ut cognosceret de prosperitate Esther«, Sc quid fieret ea.
12. Quum autem pervenisset terminus eujufque puella;, ut ingrederetur ad regem Achafchverum, postquam fuerat ipsi salium pro jure feminarum,duodecim menses (sic enim complebantur dies mundi earum, fex menses oleo myrrhyno, Sc fex menses aromatibus , mundoque muliebri.)
13. Tunc cum eo puella veniebat ad regem, quicquid indicebat, dabatur ei, ut procederet cum ea , ä gynsceo usque ad domum regis.
14. Vespere ingrediebatur illa,Scman£ revertebatur in gynaeceum alterum ad manum Schahafchgazi , aulici regis , custodis concubinarum ; non redibat amplius ad regem, sed si delectabatur ea rex, vocabatur nominatim.
15. Quum itaque pervenisset terminus Esther«, filiae Abichajihs, patrui Mordeeai, quam^issumserat sibi in filiam , ingrediendi ad regem, non quxsivit quicquam, nisi quod dicturus esset Hegaj , aulicus regis custos gynaecei : obtinebatque Esther gratiam in oculis omnium videntium eam.
18. Ita assumta Esther ad regem Actias fchverum , addutla est in domum regiam ejus, mense decimo, is efl mensis Tebeth, anno septimo regni ejus.
17. Dilexit enim rex F.stheram prae omnibus aliis mulieribus, 8c obtinuit gratiam, Sc benignitatem coram eo prae omnibus aliis virginibus , adeo ut imponeret coronam regiam capiti ejus,8c reginam constitueret eam loco Vafchthi.
18. 1’ostea fecit rex convivium magnum omnibus principibus suis, Sc servis suis, convivium Esther* : Sc immunitatem provinciis concessit, deditque munus fecundum facultatem regiam.
ip.Dum autem essent aggregatae virgines fecundo, St Mordeeai consideret ad portam regis i
20. Non indicabat Esther genus suum, aut populum suum,quemadmodum interdixerat ei Mordeeai: sed sermonem Mordeeai Esther faciebat, ut quum esset alumna apud eum.
21. Diebus illis,quum Mordeeai consideret ad portant regis : effervescens Bigthan, Sc Therefch; duo aulici regis ex custodibus liminis, quaesiverunt immittere manum in regem Achafchverum -.
22. Et innotuit res ista Mordecajo, quam indicavit Esther* regln* : Esther vero dixit regt, nomine Mordecaj.
23. Quumque res qnsstione habita deprehenderetur, suspensi sunt illi ambo de ligno; Sc scriptum est in libro Chronicorum coram re g e -

CAl'UT III.

Haman Jpeculum aulici superbi 1 1 $sanguinarii.

H is rebus gestis magnisicavit rex Acha- schverus Hantanem filium Hammedathae AgagKum, Sc extulit eum; adeo ut poneret folium ejus supra folium omnium principum, qui erant apud ipsum.
2. Et omnes fervi regis, qui ingrediebantur portam regis, flectentes, incurvaverunt fe Hamani, quia sic praeceperat de eo rex, sed Mordeeai non flectebat, neque incurvabat fe honorem exhibens.
3.. Quam obrem dicebant fervi regis, qui ingrediebantur portam regis , Mordecajo j quare transgrederis praeceptum regis ?
4. Fuit itaque,quum dixissent ei quotidie, Sc non aulcultasset eis , ut indicarent Hamani,ad videndum an constituta essent verba Mordecaj, nam indicaverat eis fe esse Jehu- dsum.
5. Vidit ergo Haman Mordecajum non flectere fe, aut incurvare ipsi: Sc impletus est Haman aestu.
8. Sed quum sperneret in oculis suis mittere manum in Mordecajum soliim; (nam in-
dieave-
diaw®
sitit EU» (Milii®
rts Mufc l.Hii} a Attii
j, Datrii: ili
jsiiwt 0 '
ßjlU., y
iiiupojtli
r'fflitm,
«eos.
j.&oud
ta aij*? hiic e;-,,
10. Tmt nanu fai
mtdattai 11. It!
Wif/tfflt putai,//; n, Itip
a iit os ■jilatraj;
ifinni po] tilia trip fulim Ei (siswisa
iinteAdw

rclos, (lio mensis ai pradan 14. Exe Mir jus j somniiuii ihm, i(. Curi
RJiajrex Wum, 1 int;
Mtrkt&j
sHta/t
"iamasi
ktBSp
'••hu
Mtlcbi
fttm-
Mti
Ptrveini »aniiin cum ein 4 . Qua ec auljti

St Cültodü amplius sj ii vocabitur
t tenui« Morde;», ngrediendi iitiift quod tjis cuilos Jntiam ui
cm Aelii m regiam Tebeth,
rionwi- »\am, & litas iliis COMMffl
ontousret
m ma«iaa «suislc». aproviuis ndiiin ficu!-
«vit;as
adpornm
Arne
ailitter
lernn.
mMr-
Kgttai,
uftoäita
unum ii
netote
-.abitadep-
;ow*o
L»
: ren Acna- sasiitte oBtfomet iprsapa,
igreditlffl' roserunt 'e eurer, incurva,
!gis, qui itiecaio; risi
quoti& nent Ht sent vedi etfe]»■
eajwit!' S; iB?W
is luisitf
it«'

dicaverant ipsi populum Mordecaj!) qus- sivit Haman perdere omnes Jehudxos , qui erant in toto regno Achaschveri, populares Mordecaji.

7. Mense primo , is est mensis Nisan, anno duodecimo regis Achaschveri jussit conjici pur, id est,fortem coram se, de die in ' diem, & de mense in mensem , ulque ad mensem duodecimum, is eß mensis Adar.

8. Dixerat enim Haman regi Achaschve- ro, est populus quidam dispersus, ac dissipatus inter populos , in omnibus provinciis regni tui •. quorum jura diversa sunt ä jure omnium populorum , jura autem regis non exsequuntur, ideoque regi non est utile sinere eos.

9. Si apud regem bonum videtur , scribatur, ut perdant eos , 8c decies mille talenta argenti pendam ad manus prxfestorum huic operi, ut inferant in thesauros regis.

xo. Tum amovens rex annulum suum e manu sua, tradidit illum Hamani, filio Ham medathx, Agagxo, oppressuro Jehudxos.

ri. Et dixit rex Hamani, istud argentum traditum esto tibi , & ut facias in istum populum , sicut bonum videtur in oculis tuis.

12. Itaque vocatis scribis regis, mense ipso primo , tertio decimo die illius , scriptum est omnino prout praeceperat Haman ad satrapas regis, & ad duces, qui erant in unaquaque provincia > & ad principes singulorum populorum , cuique provincia- secundum scripturam ejus , & cuique populo fecundum linguam ejus , nomine regis Achaschveri scriptum , & obsignatum an- nulo regis.

13. Missae autem sunt liter* per cursores in omnes provincias regis , ad perimendum, ad interficiendum, & ad perdendum omnes JehudKOS, tam pueros, quam senes , parvulos , & foeminas uno die , decimo tertio mensis duodecimi, is mensis eß Adar: & ad prxdandum spolia eorum.

14. Exemplo istius scripti, ut constitue retur ius in unaquaque provincia , patente omnibus populis; ut essent parati in diem istum.

15. Cursores exiverunt citati, cum verbo regis, postquam jus datum est Susis in urbe regia; rex vero & Haman sedebant ad bibendum , quum cives Susorum perplexi essent.

C A 1 ’ ü T IV.

Mordecaj fraudem Hamanis in Jehudxos luget , cujus Eflheram certiorem facit.

Q Uum itaque Mordecaj cognovisset quic- quid factum erat , lacerans Mordecaj vestimenta sua, induit cilicium cum cinere : 8c exiens per civitatem clamabat clamore magno & amaro.

a. Ita venit usque ante portam regis: non enim erat ingrediendum in portam regis cum indumento cilicii.

3. Et in qualibet provincia, in quemcun- que locum verbum regis, & edictum ejus pervenerat, ludus magnus erat Jehudxis, jejunisimqueSc fletus, ac piandus : cilicium cum emere stratum erat multis.

4. Quamobrem venientes puelis Esthers, & aulici ejus, quum indicarent ei , dolens exhorruit regina valde: 8c misit vsttimenta ad induendum Mordecajum , & ad amovendum cilicium ejus ab eo, qux non admisit.

5. Deinde advocans Esther Hathacum ex aulicis regis > quem constituerat administrum ipsi, mandata dedit ei de Mordecajo, ut sciret quid, & quare hoc esset.

6. Egresso itaque Hathaco ad Mordecajum ; in plateam civitatis , qus eß anta portam regis:

7. Indicavit ei Mordecai quicquid obtigerat sibi: 8c prxstitutam pecuni* summam, quam dixerat Haman se pensurtun in thesauros regis contra Jehudsos, ad perdendum eos.

8- Prxtera exemplum scripti juris,quod positum fuerat Susis ad perimendos ipsos, dedit ci, ut ostenderet Esthers ac indicaret ei: atque prxeeptum daret ei

veniendi ad regem ad deprecandum eum,&ad rogandum in conspectu ejus pro populo suo.
9. Kediens itaque Hathac, indicavit Esthers verba Mordecai!.
10. Dixit verö Esther Hathaco,8t mandavit ei referre ad Mordecajum.
11. Omnes fervi regis, etiam populus provinciarum regis sciunt, quicunque vir, aut mulier ingressus fuerit ad regem in a- trium interius, qui non fuerit vocatus, unura esse jus de eo morte afficiendo , prxter- quam cui extenderit rex sceptrum aureum, eum vivcre:ego vero non fui vocata,ut ingrederer ad regem, hic esi trigesimus dies.
12. Sed quum indicassent Mordecajo verba Esthers ;
13. Dixit Mordecai referendum ad Esthe- ram: ne putes apud animum tuum te ereptum iri ra domo regis, ex omnibus Jehu- dsis.
14. Nam si omnino silueris tempore isto, respiratio & liberatio constabit Jehudsis aliunde , tu vero & domus patris tui peribitis : & quis novit an propter tempus ejusmodi perveneris ad istud regnum ?
15. Tum edixit Esther referri ad Mordecajum.
16. I, congrega omnes Jehudxos , qui prsstö sunt Susis , & jejunate'pro me : & ne comedatis, neque bibatis tribus diebus noctu & interdiu, similiter ego quoque cum puellis meis jejunabo : ita demum ingrediar ad regem: quod non est secundum Jus, & quum perierim, periero.
17. Abiit itaque Mordecai, & fecit omnino, prout prxeeperat ei Esther.

C A P U T V.

Eßherx intercessio pro Jehudxis apud regem.

D E inde fuit completo die tertio, ut induta Esther indumentis regiis , consisteret in atrio domus regis interiore ex adverso domus regis : rex "autem insidebat folio regni fui, in domo regia ex adverso portx domus.
2. Fuit verö , quum videret rex Estheram reginam consistentem in eo atrio (obtinebat gratiam, in oculis eius) ut extendertt rex ad Estheram sceptrum aureum , quod erat in manu ipsius , & accedens Esther tangeret summitatem sceptri,
34. Tum dicente ei rege : quid tibi Esther regina est i aut qus eß petitio tua: etiam usque ad dimidium regni, dabitur tibi.

4. Dixit Esther,/; apud regem bonum videtur ; veniat rex cum Hamane hodie ad convivium, quod paravi ei.
Quum itaque edixisiet rex , accelerate Kam an em ad faciendum verbum Esther»; t venit rex cum Hamane ad convivium, quod paraverat Esther.
6 . Dixit autemrex Estherx.quum bibisset vinum, quod c/? postulatum tuum ? & dabitur tibi: aut qux est petitio tua ! etiam usque ad dimidium regni fiet.
7. Cui respondens Esther, dixit; hoc postulatum meum St petitio mea:
z. Si inveni gratiam in oculis regis, 8csi apud regem bonum videtur concedere postulatum meum.Sc facere petitionem meam: veniat rex St Haman ad convivium, quod paravero eis, St cras factura sum fecundum verbum regis.
9. Itaque egressus est Haman die illo latus , 8t hilari animo : sed quum videret Haman Mordecajum in porta regis, ut neque assurgebat,neque movebat fe propter ipsum, impletus est Haman contra Mordecajum astu.
10. Continuit tamen fe Haman,dum rediret domum suam; deinde mittens accersivit amicos suos, cum Zerescha uxore sua.
11. Quibus enarrans Haman gloriam divitiarum 'narum St amplitudinem siliorum suorum, St quibiiscunque rebus magnifica- verat ipsum rex, St quibus extulerat eum supra principes St servos regis.
12. Dicebat Haman ; etiam non introduxit Esther regina cum rege ad convivium > quod fecit, nisi me : quin etiam in crastinum invitatus sum apud eam cum rege.
13. Sed totum hoc non prodest mihi;quo- cunque tempore video Mordecajum istum Jehudxum considentem in porta regis.
14. Cui dixit Zerefch uxor ejus, S c omnes amici ejus ; paretur patibulum altum quinquaginta cubitos ; St mani dic regi, ut suspendatur Mordecaj ex eo, St ingredere cum rege ad convivium laetus : qua; res, quum bona videretur coram Hamane, paravit illud patibulum,

CAPUT VI.

Haman coafhct inimicum suum Mordecajum honorare, consternitur.

N Oste illa fugiente somno regis; edixit afferri librum commentariorum, Chronica, qux fuerunt lecta coram eo.
a. Qinimque inveniretur scriptum indicasse Mordecajum de Eigthana.Sc Therefcho duobus aulicis regis ex custodibus liminis, quod quxsivissent' mittere manum in regem Achafchverum :
3. Dixit rex; quid honoris, aut magnificentia: collatum est in Mordecajum propter hoc; dixerunt autem pueri regis, ministri eius, non est collatum ei quicquam.
4. Tum dixit rex; quis in atrio ? Haman autem venerat in atrium domus regis exterius, ut diceret regi, suspendendum elfe Mordecajum de patibulo , quod paraverat ilii.
delectatur i (dicebat vero Haman cum animo suo,quem magis delectaretur rex afficere honore, quam me i j
7. Tum dixit Haman regi; viro,cujus rex delectatur honore,
z. Adferant indumentum regium, quali induitur rex; Sc equo, cui rex insidet addur Cio, quum impositum fuerit diadema regium capiti ejus;
9. Tradentes indumentum, & equum in manum ali cujus e principibus regis, qui reguli sunt, induunto virum illum, cujus honore delectatur rex, 8t transvehunto eum equo illo per plateam civitatis, proclamantes coram eo, ita faciendum est viro illi, cujus honore delectatur rex.
10. Edixit itaque rex Hamani, festina, fume indumentum illud, 8t equum, quemadmodum dixisti, Sc fac itaMordecajo Jehu- dxo, qui considet in porta regis ; ne omittito quicquam ex omnibus, qua; loquutus es.
rr. Quamobrem assumens Haman indumentum, St equum, induit Mordecajum : Sc transvexit eum per plateam civitatis,proclamans coram eo , ita faciendum est viro illi, cujus honore delectatur rex.
12. Postea reversus est Mordecaj ad portam regis: Haman vero proripuit fe domum suam Ingens, Sc opertus capite.
13. Ubi, quum enarrasset Haman Zere- fchx, uxori suae , St omnibus amicis suis, quicquid obvenerat sibi; dixerunt ei sapientes ejus,8c Zerefch uxor ejus, quandoquidem e semine Jehudsorum est Mordecaj , ante cujus conspectum coepisti concidere, norj praevalebis ei , sed omnino concides ante faciem ejus.
14. His adhuc loquentibus cum eo , aulici regis advenerunt; qui celeriter abduxerunt Hamanem ad convivium , quod paraverat Esther.

CAPUT VII.

Hamanu tragica catastrophe.

TTaque venit rex 8f Haman, convivatum cum Esthera regina ;
2. Et dixit rex Esther» etiam die secundo, postquam bibisset .vinum. quod est postulatum tuum Esther regina ! St dabitur tibi: aut qu» e/l petitio tua ? etiam usque ad dimidium regni fiet.
3. Tum respondens Esther regina, dixit,si inveni gratiam in oculis tuis, o rex, Sc si apud regem bonum videtur , concedatur mihi vita mea ad postulatum meum, 8c populus meus ad petitionem meam.
4. Nam venditi fumus ego , Sc populus meus , quos perimant, interficiant, Sc perdant : quod si in servos Sc ancillas venditi fuissemus , siluissem , quum nihil hostis iste proponat sibi , ad avertendum damnum regis.

%. I loquutus vero rex Ahafchverus, dixit Esther» reginx, quis est iste, Sc ubi iste est, quem provexit eo audaci» animus ipsius, ut faceret ita ?
6 . Cui dixit Esther, vir hostis Sc inimicus Haman pessimus , iste est .* quapropter Haman terrefactus est ä conspectu regis, Sc re-
nirw 1 &
5. Dicentibus vero pueris regis ei, ecce Haman stat in atrio : edixit rex, ingrediatur, jginse.
6 . Deinde ingresso Hamane, dixit rex ei; j 7-'Tumrex furgens in aestu suo ä biben-
vu '° iiJ " «V«* rex <io viae, «hiit ija tionm palatii ; Haman
1 ver»

Vfy.
" cum ai.
Vujiism
um, qmii iieuri». na regium
equum in i > quitt- us hono- um equo ntes co- aj us ho-
fel.fu'
«praii-
j)0 leta.
tontatt
tus es,
immiii.
ecijaffliJt
ataprota
(SviroI,
:ijad]M>
miscit («is, sapien- juidetu , »te e, non ts ar.ts
>, aulici insunt
mnteei
Ipdula- fa tibi: Biiiini-
rOi &5
■ojiteto
m&P*
populus k per-.
venditi
istis iste
lammt#
■us,4ö i iste {fc iplilftS
iptet&
jis.Srf
i itito
Cap.7.S
Vero substitit ad requirendum pro vita sua ab Esthera regina, videbat enim definitum esse contra se malum a rege.
z. Rex autem rediens ex horto palatii in domum ubi biberat vinum, Hatnane procidente super lectum , cui accumbebat Esther, dixit rex, an etiam subacturus esset reginam apud me in ipsa domo 5 fimu!atque verbum jhoc prodiit ex ore regis, faciem Hamanis operuerunt satellites.
9. Et dicente Charbona uno ex auiicis coram rege, etiam ecce patibulum, quod paravit HamanMordecajo ; qtiiloquutus fuerat bonum pro rege > stat ad domum Hamanis altum quinquaginta cubitos : edixit rex, suspendite istum ex eo.
10. Itaque suspenderunt Hamanem exeo patibulo , quod paraverat Mordecajo : 8c sestus regis sedatus est.

CAPUT V I I ü

/tnrmntunur Jehudxis securitns , quam
Esthera impetraverat a rege.

Ie illi dedit rex Achaschverus Esther* regln* domum Hamanis hostis Jehu- dxoruiii; Mordecaj vero veniebat in conspectum regis, quum indi casser Esther > quid is sibi ejset.
a. Nam amovens rex annulum suum,quem transferri jusserat ab Hamanc, tradidit eum Mordecajo : prsposuitque Esther Morde- cajum domui Hamanis.
3. Deinde rursus Esther eloquuta est coram rege, procidens ante pedes ejus ; &t flens deprecabatur eum, ut averteret malum Hamanis Agagxi, & cogitationem ejus , quam cogitaverat contra Jehudxos.
4. Nam extendente rege adEstheram sceptrum aureum ; turgens Esther, constitit coram rege:
5. Et dixit, si apud regem bonum videtur, Ec si inveni gratiam coram eo, si, inquam^ie- cta videtur res hxc coram rege, Sc grata videor in oculis ejus, rescribatur ad revocandum literas illas, cogitationem Hamanis, filii Hammedath* Agagxi , quas scripserat ad perdendum Jehudaios, qui sunt in omnibus provinciis regis.
б . Nam quomodo potero aspicere illud malum,quod obventurum esset populo meo? & quomodo potero aspicere perditionem cognationis me* ?
7. Dixit vero rex Achaschverus Esther* regin*,& Mordecajojehudxo : ecce domum Hamanis tradidi Esther*, quum eum suspendissent ex patibulo, propterea quod missurus fuerat manum suam inJehud*os :
8- Vos itaque scribite pro Jehud*is, ut bonum videtur in oculis vestris, nomine regis, St obsignate annulo regis : sed scriptura, qu* rescripta fuerat nomine regis , Sc obsignata annulo regis, non est revocabilis.
9. Tum convocatis scribis regis tempore illo mense ipso tertio, is est mensis Sivan, vigesimo tertio dic rescriptum est omnino, prout prxeepit Mordecaj ad Jehudxos, & ad satrapas, principesque ac pr*fectos provinciarum, qu* sunt ab India usque ad /H- »hiopiatn, centum viginti septem pro vinci*, secundum scripturam cujusque provinci*, Zk secundum linguam cujusque populi : ad Jetiudaos autem ssouidüm scripturam
Cap.8-^
ipsorum, Sc secundum linguam ipsorum.
10. Quiimque scripsisset nomine regis A- chaschveri, Sc obsignässet annulo regis ; misit iiteras per cursores celeres , equitantes in equis angariis, regios cursores, natos angariis.
11. Concessisse regem Jehud*is, qui sunt in unaquaque civitate,ut congregati resistant prB vita sua; ut perimant, occidant, Sc perdant omnes copias populi aut provinci*, qu* hostiliter invadent ipsos parvulos , ÖC fceminas : & ut prsdentur spolia eorum:
12. Die eodem in omnibus provinciis regis Achafchveri, tertio decimo mensis duodecimi, is esi mensis Adar.
1;. Exemplo istius scriptur* ad constituendum jus in unaquaque provincia,patento omnibus populis ; ldque ut sint Jehudxi parati in diem istum ad

ulciscendum se de inimicis suis.
14. Cursores equitantes in equis angariis, regii cursores prodierunt celere, 8c citato cursu cum verbo regis; postquam jus datum est Susis in urbe regia.
15. Ita Mordecaj egrediebatur ä conspectu regis cum indumento regio ; hyacinthino Sc albo, coronaque aurea magna , Sc stola byssina, aut purpurea : Sc cives Susorum luce perfusi lxtabantur:
16. Jehudxis erat lux,St lxtitia,gaudmm- que ac gloria.
17. Etiam in unaquaque provincia ,& in unaquaque civitate , in quemcunque locum edictum regis, & jus illius perveniebat, 1*titia St gaudium erat Jehud*is, convivium Sc hilaria: mult/que ex populis terrx Jehudxi fiebant, nam irruerat in eos metus Jehud*o- rum.

CAPUT IX. *

Jehudxi paffim hostes suos trucidant , £7
sujpensis decem filiis Hamanis celebrant festum Purim. 1 * 3 4 5 б. 7 * 9

I Taque duodecimo mense, is esi mensis A- dar, ipso die tertio decimo, quo propS erat, ut verbum regis, & jus ejus fieret; quo die sperabant inimici Jehud*orum. se dominium exercituros in eos ac potiiis e converso, quo dominium exercituri erant Jehudxi ipsi in osores suos :
2. Congregaverunt se Jehudxi in civitatibus suis per omnes provincias regis Acha- schveri ad mittendum manum in quxrentes malum ipsorum : & ante eos non constitit quisquam, quia irruit metus eorum in omnes populos.
3. Omnes autem prxfecti provinciarum, satrapxque.Sc principes, & curatores operum, qu* erant regi,sublevabant Jehudxos: quia irruerat metus Mordecaj! in eos.
4. Nam magnus erat Mordecaj in domo regis, Sc fama'ejus obibat omnes provincias: quia vir ille Mordecaj pergebat magnus esse.
$. Itaque percusserunt Jehudxi omnes inimicos suos percussione gladii, Sc exde , ac perditione : fecenintque contra osores suos pro voluntate sua
6 . Etiam Susis in urbe regia interfecerunt Jehudxi, Sc perdiderunt quingentos viros :
7. Et Parsehandatham, Datphonemque.Sc Aspatham,
2 L iSs

St Arida -
9°
z. Et X’oratham. , Ada!) amque
tham, . , „ , .
9. Et Parmaschtam, Ansajumque Sc Ari* dajum.ac Vajezatham;
10. Decem filios Hamauis, fiiu Hamme- dath» , hostis Jehudxorum interfecerunt: sed ad prxdaui »011 miserunt manum luam. ,
1/. Die illo, quum pervemslet numerus interfectorum Susis ih urbe regia,in conspectum regis:
12. Dixit Rex Esther* reginx, Susis in urbe regia interfecerunt, Se perdiderunt Jehu- dsi quingentos viros > ac decem filios Ha- rnanis.in reliquis provinciis regis quid fecerint r jam quod efl postulatum tuum ? & dabitur tibi, aut qua; petitio tua amplius ! St fiet,
13. Cui dixit Esther, si apuctregem bonum videtur, concedatur etiam cras Jehudxis s qui Juni Susis facere, secundum jus hodiernum: St decem filios Hamanis suspendant e pati- bul o-
14. Edicente ergo rege, ut fieret ita, constitutum est jus Susis, 5 c decem filiosHamanis suspenderunt.
1$. Et congregantes fe Jehudxi, qui erant Susis, etiam die quartodecimo mensis Adaris, interfecerunt Susis trecentos viros: sed ad praedam non miserunt manum suam.
r 6 . Reliqui autem Jehudxi, qui erant in provinciis regis congregarunt se , ut resistentes pro vita sua quiescerent ab inimicis suis,St interfecerunt osorum suorum septuaginta quinque millia (sed ad praedam non miserunt manum suam.)
17. Die decimo tertio mensis Adaris: Sc quieverunt quartodecimo ipso , Sc celebrarunt illum diem convivii, Sc Ixtitix.
rg. Jenudxi vero, qui erant Susis, congregarunt se ipso decimo tertio, Sc quartodeci- mo ipso; quieverunt autem quinto decimo ipso, celebrantes eum diem convivii, Sc laetitiae.
19. Idcirco Jehudxi pagani habitantes in pagis civitatum, celebrarunt diem quartum- decimum mensis Adaris, laetitia Sc convivio, ac hilariis, 8c missu portionum alterius ad alterum.
20. Nam rescripsit Mordecaj res istas: & fnisit literas ad omnes Jehudxos, qui erant in omnibus provinciis regis Achaschveri, propinquos, Sc longinquos:
11. Instituendo eis, ut celebrarent diem quattumdecimum mensis Adaris , Sc dieift quintumdecimum in ipso, quotannis.
22. I’i:o ratione dierum, quibus quieverunt Jehudxi ab inimicis suis, & mensis, qui conversus est eis a moerore in lxtitiam, St a luctu in hilaria : celebrando eos dies convivii At Ixtitix, tum missu portionum alterius ad alterum, tum donis erga gentes.

33, Ita receperunt quique Jehudxi se fa- J suo.
tturos, quod inceperant: Sc quod scripserat Mordecaj ad ipsos.
24. Quoniam Haman, filius Hammedathx Agagxus, hostis omnium Jehudxorum cogitationem iniverat contra Jehudxos ad perdendum eos, St conjici i usserat Pur (id est, sortem) ad fundendum eos,Si ad perdendum eos:
25. Sed quum illa venisset coram rege; edixerat rex cum literis, revertatur cogitatio ejus pessima, quam cogitavit contra Jehudxos, in caput ipsius: ideo suspenderant eum, fiiiosque ejus ex patibulo.
2 6. Propterea vocantes dies istos Pnrim, de nomine pur ,five Jorti.s illius : nempe propter omnia verba epistolx istius , St propter id, quod viderant hujus rei, St propter id, quod pervenit ad ipsos.
27. Instituerunt St receperunt Jehudxi in fe, St in femen suum, Sc in omnes, qui essent fe adjuncturi eis, ut non pereat, fe celebraturos duos dies istos, fecundum rescriptum eorum,8c secundiim condictum tempus eorum, quotannis.
28. Et dies istos memoratos Sc celebres' fore in unaquaque xtate, familia, provincia, Sc civitate; denique dies Pnrim istos 11011 perituros e medio Jehudxorum, Sc memoriam. eorum non interituram ä semine ipsorum.
29. Scripsit quoque Esther regina, filia A- bichajilis , ut Mordecaj Jehudxus scripserat omnem ratihabitionem ; ad stabiliendum epistolam dierum Pnrim istam, altera epi- flola.
30. Quas literas misit Mordecaj ad omnes Jehudxos per centum viginti septem provincia* regni Achaschveri, verbis prosperitatis, Sc firmitatis pYecmiflis:
31. Ut instituant dies Purim istos condictis temporibus eorum,quemadmodum stabilivit apud eos Mordecaj Jehudxus, Sc Esther regina, Sc quemadmodum stabiliverunt apud se ipsos, Sc apud femen ipsorum: documenta jejuniorum, Sc clamoris fui.
32. Itaque edictum Estherx stabilivit res istas dierum Purim : Sc perscriptum est in libro.

CAPUT X.

Eximia dignitas Mordecaji.

P Oilea imposuit rex Achaschverus tributum regioni, Sc insulis maris.
2, Omnia autem facta auctoritatis ejus, Sc potentix ejus, Sc explicatio amplitudinis Mordecaji,qua magnificavit eum rex; annon sunt scripta in libro

Chronicorum regum Medix , Sc Persidis ?
3. Nam Mordecaj Jehudxus fecundus ä rege Achaschvero magnusque apud Jehudxos, Sc acceptus multitudini fratrum suorum erat : procurans bonum populo suo, Sc proloquens prosperitatem toti semini
o 0
■4
r

Cap. l.
JIOBL
HOKOOKOÄ
Jiob.
Cap, i.
CAPUT I.
Jiob virjuftus, ob calumnias Satana:, facultatum 'S liberorum jaciurd examinatur •
V ir erat in regione Hutzi, Jiob nomine :
erätque vir ille integer & rectus, ti- mensque Dei, & recedens ä malo.
2. Et huic editi fuerunt septem tilii & tres filix :
3. Eratque possessio ejus septies mille pecudes, & ter mille cameii, & quingenta juga boum, quingentsque asina;, 8c famulitium permultum : denique erat vir ille maximus omnium orientalium.
4. Euntes autem filii ejus, faciebant convivium domi fax quisque die sua; Ac mittentes invitabant tres sorores suas,ad comedendum 8c bibendum fecum.
5. Deinde erat, quum circumegissent dies convivii, ut mittens Jiob sanctificaret eos, Lc turgens man c osserret holocausta de numero illorum omnium ; nam dicebat Jiob, fortafle peccaverint filii mei, aut maledixerint Deo apud animum suum: ita faciebat Jiob singulis diebus illis.
6 . Quum itaque esset dies hujusmodi, advenientibus filiis Dei, ut sisterent se coram Jehova: similiter advenit etiam Satan inter eos.
7. Dicente autem Jehova Satans, unde venis? respondens Satan Jehovs, dixit, ä peragrando terram, & i perambulando in ea.
g. Dicente porro Jehova Satans, adverti- stine animum tuum ad servum meum Jio- bum , quod 11011 sit par ei in terra, vir integer , ac rectus, timens Dei > Lc recedens ä malo ?
9. Respondens Satan Jehovs , dixit; an gratis timet Jiob Deum ?
10. Nonne tu obsepivisti eum, domumque ejus >Ac quicquid est ei circumquaque? operique manuum, ejus ita benedixisti > ut pecus ejus in multitudinem eruperit in terra ?
11. Enim vero mitte , qusso, manum tuam, 8c attinge quscunque sunt ei; nisi in OS tuum maledicturus sit tibi.
12. Itaque dixit Jehova Satans,ecce quscunque sunt ei, in manu tua sunto 1 tantummodo in iplum ne mittito manum tuam : Ac exivit Satan a conspectu Jehovs.
13. Quum, inquam, esset dies hujusmodi; quo filii illius, Ac filis illius comedebant, Lc bibebant vinum in domo .fratris fui primogeniti :
14. Nuncius veniens ad Jiobum , dixit: quum boves ararent, Ac asina: pascerent secundum eos,
15. Irruens Sabsorum gens, cepit ea, Ac pueros percusserunt acie ‘gladii : proripui autem me tantummodo ego solus, ad indicandum tibi.
_ 16. Adhuc isto loquente, alter adveniens, dixit; ignis Dei cecidit de coelo, qui exardescens in pecudes Lc pueros, consumsit eos : proripui autem me tantummodo ego solus, »d indicandum tibi.
_ 17. Adhticisto ioquente, alius adveniens, dixit 3 Chaklsi dispositis tribus agminibus., irruerunt in camelos, & ceperunt‘cos, pue- rbsque percusserunt acie gladii : proripui autem me tantummodo ego solos, ad indicandum tibi.
i8- Dum iste loquebatur, etiam alius veniens, dixit; filii tui,silisque tus comedebant ac bibebant vinum in domo fratris fui primogeniti:
19. Quum ecce ventus magnus venit * plaga deserti, quo impetente quatuor angulos domus, corruit illa super pueros ita,ut mortui sint -. proripui autem me tantummodo ego solus, ad indicandum tibi,
20. Tunc sisrgens Jiob, laceravit pallium suum, Lc totondit caput suum ; procklens- que in terram, incurvavit se;
21. Dicens, nudus exivi ex utero matris me*, & nudus redibo illuc, Jehova dedit, & Jehova recepit: sit nomen Jehovs benedictum.
22. In hoc toto non peccavit Jiob, neque attribuit insulsitatem Deo,
CAPUT II.
Jiobum in jufiitia perfiflemem adhuc dum Satanas calumniatur quocirca adhuc in majus C5T extremum examen traditur.
I Terum fuit dies, convenientibus filiis Dei, ad sistendum se Jehovs ; quum verniet etiam Satan inter eos, ad sistendum sejeho-, vs.
2. Dixit autem JehovaSatans, undenat» venis ? respondit que Satan Jehovs, dicens, ä peragrando terram, Ac i perambulando in ea.
3. Dicente vero Jehova Satans, avertistf- ne animum tuum ad servum meum Jiobum, quod non ßt par ei in terra, vir integer, ac rectus, timens Dei, Ac recedens i malo 5 ut adhuc retinet integritatem suam ? postquam incitasti me ad perdendum res ejus frustra?
4. Respondet Satan Jehovs,dicens; pel- ; lern pro pelle, Ac quicquid est viro, daturus I esset pro scipfo,
5. Verum mitte, qusso manum tuam, &
| attinge ossa ejus, £t carnem eius; nisi in os : tuum maledicturus sit tibi.
6 . Tum jehova Satans, ecce eum, inquit,
! iit manu tua; veruntameu vitam ejus sev- , va :
i 7. Egressus igitur Satan a conspectu Jeho- ! vs ; percussit Jiobum ulcere pessimo,a planta 1 pedis ejus usque ad verticem ejus,
8. Adeo ut assumeret sibi testam ad scabendum se ea; Lc consideret ipse in cinere.
9. Tum dicebat ei uxor ejus , adhuc tu retines integritatem tuam » benedicendo Deo atque moriendo ?
10. Cui ille ; ut loqui solet , inquit , alii qua stultarum loqueris; scilicet bonum ac' ceperimus ä Deo, 8c malum non accipere- j mus ? in toto höc non peccavit Jiob labiis i suis.
1 Z 3 ii.Q uum

si. Quum autem audivissent tres amici Jiobi totum malum istud , quod obvenerat ei, profecti sunt quisque e loco suo, Eliphaz Themanites : & Bildad Schuchites, ac Tzo- phar Nahamathites: St convenerunt pariter, ut venirent ad condolendum ei, & ad consolandum eum.
12. Sed ubi sublatis oculis suis e longinquo, non agnovissent eum,postea vociferantes fleverunt: & lacerantes quisque pallium suum, insperserunt pulverem capitibus suis, vociferantes in coelum usque.
13. Ita sedebant cum eo humi septem diebus, & septem noctibus : neque erat qui alloqueretur eum ullo verbo, quia videbant magnum esse dolorem illum valde. Caput III.
14. Postea aperiens Jiob os suum, maledixit diei suo.

CAPUT III.

Jiob in angufliis suis natali suas maledicit,

N Am proloquens Jiob, dixit:

2. Vtinam petiisset dies, quo nascitu- rus eram; 8c nox, quä parens dixit, conceptus est mas:
3. Dies ille fuisset tenebricosus, ne requi- sivisset eum Deus superne; neque illuxisset ei splendor:
4. Vindicdssent eum sibi tenebrae,& umbra lethalis, incubuisset ei nubes: perturbassent eum atrores diurni :
5. Noctem illam ipsam oecupässet caligo, ne fuisset gavisa in diebus anni; in numerum mensium iie venisset.
6. O si illa ipsa nox fuisset solitaria ; ne evenisset cantus in ea :
7. Execrati fuissent illam , qui illustrant diem, qui parati sunt excitare balamam:
8- Tenebrosa; fuissent stellae diluculi ejus : dum exspectaret lucem, non adfuisses, neque vidisset palpebras aurorae:
9. Quoniam non clausit fores uteri mei; nec abscondit molestiam ab oculis meis.
10. Cur non inde a vulva fui moriturus ? ex utero exiens non exspiravi:
ii. Quamobrem exceperunt me o-enua & quare ubera, quae sugerem ? 0
12. Nam nunc jacerem , & quiescerem; dormirem, tunc quies esset mihi:
13. Cum regibus & consiliariis terrae, qui xdificabant ih vastitatibus sibi:
14. Aut cum principibus , quibus erat aurum; qui implebant domos suas argento.
15. Aut sicut abortus abditus non amplius essem: ut infantes, qui non viderunt lucem.
r< 5 . Illic improbi desistunt ä commotione, ac ibi quiescunt defefli viribus.
17. Pariter vincti tranquilli agunt; non audiunt vocem exactoris:
18. Parvus ac magnus illic est; scrviisque liber a domino suo.
19. Quare dat Deus aerumnoso lucem? & vitam amaris animo ?

praestolantibus mortem , non adest ista, quamvis perscrutentur eam plus- quam thesauros abditissimos:

, Qi l ' laltantur cum exultatione ; gaudent, quum inveniunt sepulchrum

22. Viro, cujus via est abdita, & quem obtexit Deus; *
23. Nam ante cibum meum gemitus mcua advenit, & estunduntur velut aqua; rugitus meus.
24. Etenim pavor, quo expaveram, accessit me ; & quod formidaveram, obvenit mi» hi.
25. Non quiescebam , nec eram tranquil» lus, nec requiescebam, tamen advenit commotio,

CAPUT IV.

Elipbaz Jiobum arguit impatientia,i 5 ’quod propter peccata sua flagellatur.

C Ui respondens Eliphaz Themanites > dixit :

2. An proferentibus nobis verba apud te, tegre feres ? sed continere sermones quis posset ?
3. Ecce erudiebas multos , 8t manus remissas confirmabas ;
4. Labantem confirmabant sermones tui, Sc fortificabas genua se incurvantia.
5. Quum autem nunc evenit hoc tibi, de- fetisceris ? quum attingit te, perturbaris ?
6 . Annon, ut religio tua, spes tua; exspectatio tua, ut integritas viarum tuarum fu- tura est ?
7. Recordare, quaiso, quis unquam innocens periit ? aut ubi recti excisi sunt ?
8. Quemadmodum vidi, arantes afflictionem , & seminantes molestiam , metunt eam.
9. Ab halitu Dei pereunt; & ä flatu nast ejus consumuntur.
10. Rugitu leonis, St voce ferocis leonis, dentibüsque juvenum leonum commoluntur.
11. Veteris leonis perituri sine praeda, 8c catulorum immanis leonis dentibus dissipantur.
12. Praeterea ad me verbum clanculum perlatum est . ex quo percepit auris mea pauxillum :
13. Inter cogitationes a visionibus nocturnis ; quum irruit altus sopor in homines.
r4. Pavor occurrit mihi, & tremor ; qui plurimum ossa mea expavefecit.
15. Quum spiritus ante faciem meam transmeans, horrificaret pilos carnis mea;.
id. Dum constitit, non agnovi aspectum ejus, imagine ejus oculis meis observante > 8t silendo'vocem ifiam audivi.
17. An mortalis Deo justior esset ? num opifice suo mundior esset vir ?
18. En servis suis non crediturus eilet firmitatem j angelis, inquam, suis appositurus lucem.
19. Quanto minus inhabitantibus domos argillaceas ? quibus in isto pulvere est fundamentum suum: qui conteruntur antequam tinea i
20. Qui ä mani ad vesperam contunduntur , nemine disponente in alternum perituri.
21.Nonne proficiscitur excellentia illorum, qua inerat illis i moriuntur , ac non vivunt sapientia ?

CAPUT V.

Eliphaz disputat de providentia Dei et justoS) (fp injufiss.

l,j S ejiis n 53; latita

iaanw m» , Sed >« thibprumn jMStä!« jfateiejot 5. hiate «emfaMi

10. Qiti 8 t immittit!
11. Utpo liti extoto

n, Qui ii nim; utflot quim. ,

wajrWr;

' 4 lattA 1 talt finiit q, Qui servat iqtamMi iiltiifaiti 81 », a.tatau ■Itis: tpjjto tatis tripa iJATO! salitent,St 15 . tafc ieptemnon

10 . Infi bello i M

11 , Qtun neque timei

u, Advi ibeftiistet Ktm tuum, & b, 14 - R I tuo, revil jreiiis: 2;, Jxpt iutim,&prc ta mfs •1 Perva I fcttitmti

I ■■kehi

Jitieen

P»il 3 ,

(«IJj

R%

gnitioi letent« I- Ai flor est Satiant

titiis meus

rugitus

accef,

bvenitmi»

1 tcanquiiJ 'cnit cojh,'
ites, di.
iputt te, nes qais
amis re-
iones tii,
i.
is tibi, de- srhris: njexspe- lanosa-
tHiiiiO’
cetant
tu nasi
leonis,
moto
predig
di%&
ctaciin linis ra
intono-
wr; qiu trau
S«.
speft®
lirate,
f ? JM
Iktfr-
isitms
fornos
funda-
equam
umhin-
tupeii-
illonaa,
muri

I Am advoca, estne qui attestctur tibi t ad quem vero e sanctis, te convertes 5 a. Si ad stultum, interficiet indignatio; Sc fatuum, morte afficiet zelus.
J 3. Ego vidi stultum radicatum : cujus ex- ecratus sum habitaculum repente.
4. Procul absunt filii ejus a salute, & conteruntur in porta, nec eß, qui eripiat:
5. Nam ejus messem famelicus comedit, quam e medio spinarum receperit: denique exhaurit horridus facultatem eorum.
6 . Quum non prodeat e pulvere afflictio, & ex humo non efflorescat molestia;
7. Sed homo ad molestiam edatur , ut scintilla: prunarum in altum evolant:
g.Profecto ego requirerem Oeam fortem, St in Deo reponerem causam meam :
9. faciente res magnas, quarum non eß pervestigatio, mirabiles adeo ,ut sint innumera:.
10. Qui edit pluviam in superficie terrae ; & immittit aquas in superficiem agrorum:
11. Ut ponat deprestos in excelso: St pullati extollantur salute.
12. Qui irritas facit cogitationes astutorum; ut non perficiant manus eorum quic- quam.
13. Qui deprehendit sapientes in astutia ipsorum ; adeo ut consilium reluctantium praecipitetur;
14. Interdiu offendant tenebras ; & quasi de nocte palpent in ipso meridie.
13. Qui servat ä gladio,ab ore illorum; denique a manu fortis egentem.
id. Ita adest tenui spes, Si nequitia obdit os suum.
17. Ecce beatus eß mortalis, quem arguit Deus : quapropter castigationem omnipotentis ne spernas.
ig. Nam idem dolore afficit, Si obligat; vulnerat, Si manus ejus medicantur.
19. In fex angustiis eriperet te; etiam in septem non attingeret te malum.
20. In fame redimeret te ä morte; 8i in bello a manibus armatis:
2i. Quum flagellat lingua, abscondereris: neque timeres a vastatione, ut veniat.
22. Ad vastationem,Sc ad famem rideto,8i ä bestiis terrae ne timeto:
23. Nam cum lapidibus agri erit foedus tuum, Si bestice agri erunt pacata’ tibi:
24. Et experieris pacem ineffe tentorio tuo , revisesque habitaculum tuum, si non peccabis :
25. Experieris etiam multiplicari femen tuum, Si prognatos te sicut teneram herbam terra: virescere.
26 . Pervenies cum senio ad sepulchrum; sicut abit meta frugum tempore suo.
27. Ecce hoc, pervestigavimus hoc,ita est: ausculta huic, Si tu cognosce bono tuo.

CAPUT VI.

Jiob anima. sua angores, iS’ conscientiasua puritatem attefians , concitur amicos ad compaßionem provocare.

"D Espondens vero Jiob, dixit:
2. Utinam accurati penderetur indignatio mea, Si aerumna: mea: lancibus attollerentur pariter.
3. Nam nunc quidem arena marina gravior est indignatio; idcirco verba meade- glutiuntua,
4. Sed sagitta: omnipotentis in me^cn- viores sunt) quarum virus ebibit spiritum meum : conturbationes Dei» acie instruis* oppugnantes me.
An rudit onager apud teneram herbam? boatne bos ad farraginem suam?
< 5 . An comeditur insulsum absque sale? estne sapor in albumine vitelli ?
7. Renuit attingere animus meus : ista sunt plane languores cibi mei.
g. O si quis * 2 3 * 1 "daret evenire petitionem meam, ut exspectationem meam daret Deus.
9. Et placeret Deo conterere me; solveret manum suam, ut conficeret me.
10. Est enim adhuc consolatio mea, dum exaestuo dolore, nec parcit Deus ; quod non celaverim sermones sancti.
11. Quae eß vis mea, ut durem ? attt qui* finis meus, ut prorogem vitam meam?
12. An vis lapidea eß vis mea i an caro mea chalybea i

13. An vero nulla eß defensio mea penes me ? aut quod res est, depulsum est a me?
14. Contra eum, cujus liquescit erga amicum suum benignitas: Sc qui timorem omnipotentis dereliquit?
15. Fratres mei fefellerunt, sicut torrem*, ut validissimi torrentes transiverunt,
16. Qui tetri sunt ä glacie, in quibus abscondit se nix.
17. Quo tempore aestu diffluunt homines, torrentes exscinduntur: dum calet quisque, dispereunt e loco suo:
ig. Huc illuc avertuntur a semitis suis consuetis; abeunt in nihilum, Sc pereunt.
19. Quod intuentes coetus commeantiuiQ
ex Thema, turbas Sabaeorum , qui exspectationem habuerant in illis:
20. Pudet fiduciam habuisse : venientes eo usque erubescunt.
21. Nunc enim, qui fuistis,non estis; videntes consternationem ; timetis.
22. An quia dixerim, date mihi? aut ex facultatibus vestris munera exhibete propter me ?
23. Aut liberate me e manu hostis? & 4 manu violentorum redimite me ?
24. Docete me.Sc ego silebo: Sc quid erravi, intelligendum date mihi.
25. O quam acres sunt sermones recti ’ sed quid reprehendit reprehensio a vobis ?
16. A11 reprehendere verba cogitatis ’ & ventilare sermones hominis aninio abjectissimi ?
27. Etiam in pupillum irruitis, quum foditis foveam contra amicum
vestrum.
2g. Sed nunc acquiescite, respicite ad me: Sc expositum erit vobis, si mentiar.
29. Revertimini, qusso, ne esto iniquitas, revertimini, inquam, iterum,justitia mea sibi conflet.
30. An erit in lingua mea iniquitas , a» palatum meum non dabit intclligendas aerumnas.

CAPUT VII.

Contendit ffiob affliftiones esse sortem vita, humana:, ipf se Deo confitetur.
N Onne militia: dies mortali in terra ; St ut dies mercenarii sunt dies ejus ?
J 2. Sicut servus adspirat ad umbram ; &
I sicut mercenarius exspectat, dum fecerit:
» 2 4 3 . Sil

Op-7-b-
J I O B I.
Cap.8.9.

3. Sic effectum est mihi,ut poifideanr mentes vanitatis,etiarii noctes molestis constituta: sunt mihi:
4. Si quando' decumbo,dico ; ecquando furgam, Sc jpatium suu?n emensus fuerit vesper: adeo satior jactationibus usque ad diluculum :
5. Induit caro mea vermes, 8c ramentum pulveris : cutis mea disrumpit se,8c liquefit.
6. Dies mei velociores fuerunt radio tex- tori.s,it consumpti sunt cum inopia spei.
7. Recordare ventum esse vitam meam, oculum meum itenun non visurum bonum.
g. Nec contemplaturum esse me oculum perspicacissimum,etiam oculis tuis ad me respicientibus me non fore amplius.
9. Ut consumitur nubes , St abit: ita,qui descendit in sepulchrum , non ascensurum Amplius ;
10. Nec reversurum amplius domum suam; neque agniturum eum amplius locum ipsius.
ir. Proinde ego, non cohibeo os meum loquor in angustia spiritus mei; queror in amaritudine animi mei.
ix. An mare fumi an cete ? quod disponis circa me custodiam?
13. Quum dico,solabitur me sponda mea; levabit querelam meam cubile meum:
14. Tum consternas me somniis, St prx visionibus conturbas me: *
15. Adeo ut eligat strangulationem animus meus,mortem eligat ex ossibus meis.
16. Aspernor, nein seculum vivam: desiste a me ; nam vanitas sunt dies mei.
17. Quid eft mortalis , ut magni facias eum ? St ut apponas ad eum animum tuum ?
ig. Ut visites eum temporibus matutinis i momentis explores eum ?
19. Qiiamdiu non respicis alio ■ sum a me ? non deleris me , dum deglutiam salivam meam ?
zo. Peccavi,quid agerem tibi,6 custos hominum ? quate proposuisti me scopum tibi: adeo ut ip se mihi sim oneri ?
21. Imo quid non condonas defectionem meam - St aufers iniquitatem meam, cum jam in isto pulvere decumbam ? aut quid non tempestive requisivisti me, ut non essem ?
experti fumus; nam umbra sunt dies nostri super terram.
10. Annon illi docturi sunt te ? dicturi tibi t Sc ex animo suo prolaturi verba ?
11. An attollit se juncus absque caeno ? augetur ulva absque aquis ?
12. Adhuc exsistens in virore suo, quum nondum decerpitur ; tamen ante omne gramen arescit.
13. Ita sunt seniita: omnium obliviscen- tium Dei fortis: nam exspectatio hypocrita: perit.
14. Quem fastidit spes sua; cujus fiducia est domus aranei.
15. Innitentis domui fu*, qute non consistit , apprehendentis eam, qus stare non potest.
1 6 Succosus/aeWt iste ante solem,Sc supra hortum suum tener ramus ejus prodierit :
17. In acervo radices ejus implexae fuerint ; domum lapideam inspexerit.
18- Quum perdit cuma loco ejus; adeo ut ementiatur eum. locub dicens>non vidi te ;
19. En nla laetitia vi* eius: quum ex pulvere faciunt,ut alter efflorescat.
20. Eccc Deus fortis non spreturus est integrum : sed non confirmat manum maleficorum ;
21. Donec impleverit risu os tuum, Sc labia tua jubilo.
12. Osores tui induantur pudore; Sc tentorium improborum nusquam sit.

CAPUT IX.

Deo rejponjari , aut rejifti non posse concedit Ji b,tamen asserit se innocentem affligi. IT Efpondens vero Jiob, dixit:
2. V erum efl , novi ita esse : nam qui justus esset mortalis comparatus cum Det forti i
3. Si volet litigare cum eo,11011 poterit respondere ei ad unum ex mille,
4. Eft lapiens animo,Sc fortis viribus: quis obdurans animum adversus eum prosperitate utitur i
%. Qui refigit montes ita,ut non animadvertant homines ; qui subvertit eos in ira sua.

CAPUT VIII.

Bildad Jiohum graviter reprehendit , quasi obloquentemjuflitijt Det; indeque tpsium terret, Isi hortatur.
T Unc respondens Bildad Schuchites, dixit :

2. Quo usque effaberis ista ? 8c ventus validus sermones oris mi futuri sunt ?
3. An Detts fortis perverteret judicium? aut an omnipotens perverteret justitiam ?
4. Si filii tui peccaverunt ei; ideo dimisit eos in potestatem defectionis ipsorum.
5. Si tu sedulo requireres Deum fortem, Sc omnipotentem deprecareris;
6. Modo purus,Sc rectus sis: certi jam expergisceretur tua causa; Sc perficeret habitationem justiti* tu«,
7. Essentque prfora tua perexigua ; adeo posteriora tua augerentur valde.
8- Nam consule, quaeso, aetatem priscam:
Sc comparate ad pervestigationem majorum
illorum:
L- Quandoquidem hesterni fumus, neque
6. Qui commovet terram e loco ; adeo ut columnae ejus contremiscant :
7. Quo interdicente Soli, non oritur ; qui ante stellas obsignat viam :
8- Qui exteiuiit coelos solus : Sc cal-at excelsa maris:
9. Qui facit Arcturum, Orionem Sc Pleja- das ; ac penetralium Austri sidera ;
10. Qui facit res magnas adeoque imper- vestigablles; Sc mirabilia, adeoque innumera.
11. Ecce,transit praeter me,tamen non possum videre : si transmeat,tamen non animadverto eum.
12. Ecce, rapuerit, quis cogat eum restituere ? quis dicat ei, quid facis l
13. Deo non revocante iram suam : sub ipso incurvantur adjutores superbiae.
14. Quanto minus ego responsarem ei? electurus verba mea , quibus uterer contra eum r
15. Cui, si justus sim,non responsabo; sed judicem meum deprecabor,
16. Si

e: ®«riti, erba ■
lei «noin.
resuo.^jaj
'somne j»
, Otlivisctl). lio hfp o;ij.
yus&kiat
non conß. renonpo-
lem&iu.
uspto&t.
tteefe.
it.
«jos; siti
nonnditt;
mmexp'j.
ras titln.
is, ili- Jttat*
nncedil
cjjligi.
: rafflipi
nuta fi.>)
itaupi
mljiffiti'
Miri ; tJtois ritur; tj«
altat «•
ktkji-
impetuum-
onpos*
iiiiuaJ-
m reib
W'.Ä
irem «■' t coni»
tio;ßi
if.tf

IÜ. Si invocantem exaudivit me : non crederem auribus percepturum vocem meam.
17. Qui turbine contereret me; 8c multiplicaret vulnera mea impnnb.
tg. Non sineret me revocare spiritum nie um, sed saturaret me amaritudinibus.
ip. Si viribus experirer> fortissimum ecce: sin judicio, quis vadimonium constitueret mihi i
20. Si justum me assererem, os meum condemnaret me : si integrum me, perverteret me.
er. Integer sum, non habui rationem animae mex, sprevi vitam meam.
22. Una est, propterea dico; integrum, ut improbum ipse consumit.
23. Quandoquidem flagello mortem affert repente ; ad probationem innocentium ri-, det.
. 24. Terra traditur in manum improbi, faciem judicum ejus obtegit: si non ille facit, quisnam est?
25. Nam dies mei velociores fuerunt Cursore : aufugerunt, non sunt experti bonum :
26. Transmearunt cum navibus velocibus, sicut aquila involans in escam:
27. Si dico, obliviscar querimonix mei; derelinquam iram meam, & recreabo me :
28. formido omnes dolores meos ; recognosco fore, ut non purges me;
19. Sed me tanquam improbum fore, quare jam in vanum laborarem;
30. Si lavero me aquis nivalibus: 8c emundavero smegmate manus meas.
31. Tum in foveam demerges me, & abominabuntur me vestes me*.
32. Quamvis non sit vir, sicut ego; ut responsem ei; at conveniamus pariter in judicium !

33. Neque sit internos arbiter, interpositurus manum suam inter utrtimque nostrum;
34. Amoveat ä me virgam suam, & terror ejus ne perturbet me:
35. Eloquar, quum non timebo ab eo: nam non ita sum conscius mihi.
Jiob contestatur cum Deo, quare in tnm vilem homuncionem tnm graviter anintad- vertnt.^
Astidit anima mea vitam meam ; deponam a me querimoniam meam, loquar in amaritudine animi me*;
2. Dicam Deo, ne condemnes me; notum fac mihi, quamobrem contendas mecum.
3, An bonum est tibi, quod opprimis ? quod spernis laborem manuum tuarum? & consilium improborum illustras 5
4 - An oculi carnei sunt tibi ? an ut videt mortalis, vides ?
5. An similes diebus mortalium, dies tui sunt ? aut anni tui similes diebus viri ?
6. Ut inquiras iniquitatem meam , & de peccato meo quxras:
7. In notitia tua est, me non esse improbum, nec tamen est, quod eripiat a manu tua.
8 Manus tux dolore afficiunt me , qux fecerunt me : una circumquaque sunt, quibus exsorbeas me.
9. Recordare, quasso, quöd sicut argillam
fecisti me -. & in pulverem reduceres me ?
10. Nonne sicut lac fudisti me ? Lc tanquam cascum coagulasti me ?
11. Cute & carne induisti me? ossibusque & nervis texisti me ?
12. Cum vita benignitatem exercuisti erga me ? & visitatio tua conservavit spiritum meum ?
13. At ista recondidisti in animo tuo: novi hoc esse apud te.
14. An limulae pecco, observes me ? & ab iniquitate mea non purges me ?
15. Si improbus sim, hei mihi; si justus sim, non fossum attollere caput meum : satiare ignominia , & respice afflictionem meam.
1 6. Quum attollit sese, ut ferox leo venaris me; Lc rursus mirificum te exhibes contra me.
17. Renovas testes tuos contra me; augens indignationem tuam adversus me: vices & exercitus sunt contra me.
18. At quare e vulva eduxisti me? 0 ß exspirassem, & oculus non vidisset me :
19. Essem ac si nunquam fuiifem: ex utero in fepulchrum elatus fuissem.
20. Annon paulisper diebus meis cessabit ? deponet exercitus suos procul ä me, ut recreem me paulisper ?
2t. Quum nondum abivero,unde non sum rediturus ; in terram tenebrosam, 8c umbra: lethalis;
22. Terram obscurissmam, similem caligini, umbra’ lethalis, & expertem vicissitudinum, quum maxime splendet, similem caligini.
CAPUT XI.
Tzophar fujsicans occultam Jiobo inejfe iniquitatem, confidentiam ejtn redarguit, iS’
ad poenitentiam exhortatur.
Ui respondens Tzophar Nahamathites, dixit:
2. An multitudini verborum non responderetur ? aut an vir loquax justus haberetur ?
3. Ad mendacia tua homines silerent ? & te subsannantem, nemo pudore suffunderet ?
4. Dixisti enim, pura est disciplina mea , & mundus sum ante oculos tuos.
5. At certh, 6 fi quis daret Deum loqui, 6 si aperiret labia sua adversus te:
6. Et indicaret tibi mysteria occulta sapientia: duplo majora elfe iis, qux existunt: agnosce saltem exigere abs te Deum aliquid de iniquitate tua.
7. A11 profunditatem sapientix Dei inve« nias, aut ad perfectionem sapientiam omnipotentis invenias ?
8. Altior est altissimis Coelis, quid agas? profundior fepulchro imo, quid cognoscas?
o. Longior terra mensura ejus : & latior mari.
10. Si transmeabit, ut dedat, sive ut congreget : quis vero avertet eum ? o II. Nam ipse novit homines vanos, 8c videns nequitiam, annon consideraret ?
12. Ut vir vacuus fiat cordatus; Sc pullus onagri efficiatur homo ?
13. Si tu comparans animum tuum; expansurus es ad eum manus tuas :
14. Si nequitia est in manu tua , procul
Z 5 amove

amove eam ; & ne finito habitate in tentoriis tuis iniquitatem.
15. Tunc enim extuleris faciem tuam i vitio 1 erisque validus, Sc non timebis.
i(5 . Nam tu molestia; oblivisceris : sicut aquarum, qux praeterierunt, recordaberis:
17. Et supra meridiem exsurget tempus; evolabis, similis matutino eris.
18. Confides igitur, dum est spes: si perscrutatus fueris, secure cubabis:
19. Et recubantem nemo exterrebit: imo precabuntur faciem tuam multi.
10. Oculi verö improborum deficient ; perfugitimque peribit ab eis, Sc spes eorum exspiratione anim*.
CAPUT XII.
Ex liberrima potestate, qua facit, quod vult
Deus , probat Jiob jpfum etiam justos
affligere.
Espondens vero Jiob, dixit:
2. Scilicet vos esse populum, Sc vo- biscum morituram sapientiam.
3. Etiam mihi est animus, ut vobis; non inferior Ium vobis: Sc apud quem non sunt hujusmodi i
4. Ut, qui derisui est amico suo sum, quem clamantem ad se exaudit Deus : derisui est justus, integer:
5. Tarda contemta est ad cogitationem tranquilli, is, qui constitutus est in nudationibus pedis.
< 5 . Tranquilla sunt tentoria vastatoribus, 8c securitates provocantibus iram Dei fortis, cuicunque efficit Deus, ut eveniat optatum ad manum.
7. Enim vero interroga, qusefo, jumenta, St docebit te illorum quodque, aut volucrem coeli, Sc indicabit tibi:
8- Aut confabulare cum terra, St docebit te : etiam enarrabunt tibi pisces maris.
9. Quis non cognovit ex omnibus istis manumJehova: facere illud?
10. In cujus manu est anima omnis viventis, St spiritus totius carnis human«.
11. Annon auris verba probabit, ut palatum cibi gustum assumit sibi ?
12. In decrepitis erit sapientia ? St in longitudine dierum inteiligentia ?
13. Penes illum est sapientia, St fortitudo: illius est consilium , St inteiligentia.
14. En ita destruit, ut non aedificetur: occludit viro ita, ut non aperiatur.
1;. Et ita cohibet aquas, ut arescant: aut ita emittit eas, ut subvertant terram.
i(5 . Apud illum est robur ,St substantia: ejus eft errans, St in errorem inducens.

17. Qui facit, ut consulti deveniant in dementiam, St judices stultos reddit:
18. Vinculum regum dissolvit, St cingulum alligat lumbis eorum.
19. Qui facit, ut priesides deveniant in dementiam, 8t valentissimos pervertit:
20. Qui amovet sermonem eloquentibus; & judicium fenum recipit:
21. Qui effundit contemptum super ingenuos ; & zona validos destituit:
22. Qui revelat profunda e tenebris ; St educit in lucem umbram lethalem:
23. Qui auget gentes,St perdit eas; qui •xpandit gentes, St abducit eas:
34. Qui amovet animum primoribus po-
Cstp.I?»
puli teri«, St facit, ut aberrent in loco inanitatis avio.
25. Palpantes in tenebris deficiente luce, quum facit, ut errent, sicut errat ebrius.
CAPUT XIII. Conqueritur de vrQOtrwrroh'/f^/toC in Dei gratiam habita ; (st cum Deo ipso causam agit.
E N omnia vidit oculus meus, audivit auris mea,St percepit sibi.
2. Utique,quod scitis,scio ego quoque: non sum inferior vobis.
3. Profecto ego pro omnipotente loquar, St disceptare pro Deo forti volo.
4. Etenim vos concinnatores mendacii, medici nihili omnes estis.
Osi quis daret, ut omnino sileretis: nam esset vobis pro sapientia:
6 . Audite jam disceptationem meam:Sc ad contentiones labiorum meorum attendite.
7. An pro Deo forti loqui debetis iniquitatem ? aut pro eo loqui debetis fraudem i
8. An personam ejus accipere debetis; quum pro Deo forti contenditis ?
9. An bonum futurum eft, quum pervestigabit vos, si ut illuditur mortali, illuseritis ei ?
10. Omnino reprehendet vos , etiam si clam personam accipiatis.
11. Annon excellentia ejus perturbat vos, Sc pavor ejus irruit in vos ?
12. Memoria? vestri sunt similes cineri % tumulis luti altiora vestra.
13. Silentes, desistite a me,ut eloquar ego: Sc obveniat mihi quidvis.
14. Quamobrem auferrem carnem meam dentibus meis , Sc animam meam ponerem in manibus meis ?
15. Si enecaret me, non sperarem ? verun- tamen vias meas ante faciem ejus probo.
i(5 . Etiam ipse mihi erit saluti : quamvis in conspectum ejus hypocrita non veniat.
17. Audite indesinenter sermonem meum, Sc enunciationem meam auribus vestris.
ig. Ecce jam dispono judicium; scio me fore justum.
19. Quis eft ,qui contendat mecumi Si nunc silerem, exspirarem.
20. Tantummodo duo ne facias contra me; tunc ä facie tua non abscondam me.
21. Manum tuam procul amove ame: Sc terror tuus ne perturbet me.
22. Deinde inclama, ut ego respondeam, aut eloquar, ut reddas responsum mihi.
23. Quot milii iniquitates, 5 c peccata fint\ defectionem meam.Sc peccatum meum notum fac mihi.
24. Quare faciem tuam abscondas, Sc reputes me inimicum tibi ?
25. An folium impulsum exagitares? aut stipulam aridam persequereris ?
2 6. Quod rescribis contra me amaritudines, Sc efficis, ut possideam hareditario jure iniquitates pueritia? me«.
27. Ac ponis in compede pedes meos, Sc observans omnes semitas meas, super radices pedum meorum imprimeris ?
CAPUT XIV.
Vits: humana: vanitas describitur.
Natus
J I O B I,
i.tumtilt: •huc itptta
Sein pulvste :
10, Ix odor sumveliitj
11, At vir 1 lillique exfpii c. Alxwtik im audi
m.
zlmmtm MiiiKfeapi d'nai«Ji stalte xtnihi detei
.jJjpMM
rits&tasp
Hlwwk
jusmaiuMit 17. Kn m it non servii ;S. ftokfiii tinea, tonsi i;. Jnimve DS refigeret ». Iapides bd-pis e pulve iatpemmort 11. Pravali imitans vul 11. Si auge minurite,* 11. Taut® feite, fa ci
C l
irw.im-i'
I. Al.hv,
tosarniait
, !• W;t-
1 faetmoitl 4 . hi» detrahis co J- .\'»(suo fligas
I Coflde

I(wentek|, 1 ebrius,
E ~'
it
* Del ip[,
nKvitaaii
> quoguc:
'te Joquar,
fflwfcu,
Mata
mtany n attendite, 'te Bp 'tufa;
«* debait; is!

wptrnt ’> /Meritis
r etmS
irbat vos,
mintri:
oquaeji;
tnemuta
»rnjoara
irtlU.'V»
«probo, itiipss non tui,
rate, ai; sdo me
aniSinae
a:iis contra ndam me, ve ime: !i
sljxnieiBb
mihi
:ati Jkc,
neatvmo-
ias.St»
rares?»
.amarim!- Aitario ja
es meos.i
iiperflto
l.
ii'0'
SlB

Cap.iy.

N Atus iste , velut putredo veterascit , ut vestis, quam edit tinea. Cap. XIV.
1. Homo natus muliere,brevis aetate,& fatur commotione.
3. Ut flos simulae egressus est, succiditur; St fligit velut umbra, neque consistit:
4. Etiam contra istum aperias oculum tuum i & me adducas in judicium tecum i
5. Quis edat mundum ex immundo i ne Linus quidem.
6 . Quandoquidem praecisi sunt dies ejus, numerus mensium ejus penes te est: determinationes ejus fecisti,quas non transgrediatur :
7. Respice aliorsum ab eo, donec desistat: usque dum exsolverit, ut mercenarius diurnum suum.
8- Nam est de arbore spes, si exscindatur, adhuc repullulaturam; & tenerum ramum ejus non destiturum.
9. Quum valde senuerit in terra radix ejus, & in pulvere jam moriturus est pes ejus succifx.
10. Ex odore aquarum regerminat:& agit ramum, velut planta:
11. At vir moritur, debilitate fractus: quümque exspiravit homo, ub/nam est ?
12. Abeuntibus aquis i lacu, ut flumen exsiccatum exarescit:
13. Ita vir,quum occubuit,non resurgit tisquedum non erunt coeli: non excitabuntur viri, neque expergiscentur ä somno suo.
14. Utinam in sepulchro occultares me,absconderes me, donec aversa esset ira tua; disponeres mihi determinationem, recordatus mei.
15. Quum moritur vir, an revicturus est? Omnibus diebus praefiniti temporis mei sperarem, donec rediret immutatio mei:
i(i. Revocares,8c ego responderem tibi? Opus manuum tuarum expeteres.
17. An nunc grefliis meos numeras ; at me non servas propter peccatum meum i ig. Et obsignata, ut in fasciculo, defectione mea , consuis eum ob iniquitatem meam?
19. Enunverö mons ruens decideret : & rupes refigeretur ö loco suo :
20. Lapides exterunt aquse ; inundatione abripis e pulvere terras sponti nascentia ejus: ita spem mortalis perdis.
Li. Prxvalesei in aeternum, ita ut abeat; & mutans vultum ejus, dimittis eum.
22. Si augeantur filii fui, ignorat: sin diminuantur, ^non animadvertit ad eos.
23. Tantummodo caro ejusdolore in ipso afficitur, & animus ejus de ipso luget.

CAPUT XV.

Eliphaz Jivbum irreverentix in Deum redarguit; (3 juftitix divinx demonjiratio- ne eum terrere conatur.

C Ui respondens Eliphaz Themanites, dixit:
2. An sapiens responderet scientiam ventosam ; aut impleret Euro ventrem suum ?
3. Disceptando verbo, quod non prodest; Jk sermonibus, quibus non proficit ?
4. Etiam tu irritam facies reverentiam; 8t detrahis confabulationem cum Deo forti.
„ S* Nam docet iniquitatem tuam os tuum; pum eligas adhibere linguam astutorum.
6t Coodemnat te os tuum , no« autem ego; & labia tua testantur contra te.
7. An primus hominum genitus es ? aut ante colles formatus es ?
8. An arcanum Dei intelligis? & contrahis ad te sapientiam ?
9. Quid nösthquod nesciamus 5 quid intelligis, quod non fit apud nos ?
10. Et canus, Sc decrepitus est inter nos , grandior, quam pater tuus state.
11. An parvae sunt prae te consolationes Dei fortis ? aut aliquid obvolvit eat apud te ?
12. Quid abripit tibi animum tuum? aut quid coilimant oculi tui ?
13. Quod convertis contra Deum fortem spiritum tuum, quum depromis ex ore tuo sermones ?
14. Quid est mortalis, ut mundus fit? & ut justus (it, quod natus muliere ?
15. En, sanctis suis non crediturus esset firmitatem : & coeiites non sunt mundi in oculis ejus ?
16. Quanto magis abominabilis ,& foetidus; vir imbibensut aquam, iniquitatem?
17. Indicabo tibi, audi me: nam id vidi» quod enarrabo.
18. Quod sapientes nunciant; & non celant acceptum a majoribus suis :
rp. Quibus solis tradita fuit terra; aeno» transibat alienum quicquam per medium eorum. , .
20. Omnibus diebus improbi, ipse doloribus se conficit, & pauci anni reconditi sunt violento.

21. Sonus pavorum est inauribus ejus, in ipsa pace vastatorem invasurum eum.
22. Non credit se rediturum e tenebris; sed explorari se ,ut exponatur gladio.
2;.Vagatur propter cibum, dicens,ublnam inveniam ? scit paratum, ad manum ei esse diem tenebrarum.
24. Perturbant eum oppressio,& angustia: praevalet ei, ut rex paratus cum pilata acie.
2;. Quia intendit adversus Deam fortem manum suam: 8c contra omnipotentem se exhibuit virum;
26. Incurret ei in collum, in torosum opttt, crepidines scutorum ejus.
27. Quia operuit vultum suum adipe suo; gc effecit strigas ad ilia:
28. Et inhabitavit civitates excisas, domos, quae non inhabitabantur; qua: comparatur« fuissent fe in acervos.
29. N011 ditescet , neque stabunt opes ejus, neque exteniet fe in terra perfectio istorum:
30. Non recedet ä tenebris, tenerum ramum ejus arefaciet flamma: denique recedet spiritu oris illius.
31. Ne credat vanitati, qui seducitur: nan» vanitas futura est compensatio ejus.
32. Ante diem ejus complebitur: nam ramus ejus non virescet.
33 .Violenter aufcretDiw omphacem ejus, ut vitis: & abjiciet, sicut ole« florem ejus.
34. Nam congregatio hypocritarum erit solitaria: & ignis absumet tentoria corruptorum munere:
35. Concipiendo molestiam , ac patiendo laborem, dum venter eorum comparat dolum.
€WD • (KN
CAi’üT

Cap. i§. 77H
1 IORL
Gtp.17.lgv
CAPUT XVI. Conqueritur de amicis, i 5 doloris fui acerbitate, tamen m conscienti* integritate rejpimt.
R Espondens vero Jiob, dixit:
2. Audivi hujusmodi multa: consolatores moledi omnes estis.
3. An finis efl verbis ventosis? aut quid exacerbat te, ut respondeas ?
4.F.ti;imne ego sicut vos eloquerer ? si esset anima vestra loco anims me*, accumularem contra vos verba? aut moverem contra vos caput meum ?
5. Fortificarem vos ore meo: Semotus labiorum meorum cohiberet dolorem ve- ßrum :
6 . Si loquar, non cohibetur dolor meus: si desistam, quid ä me abit ?
7. Tantum nunc fatigat me : desolasti me toto coetu meo.
g. Quod rugas obduxisti mihi, pro teste est : & exsurgens in me macies mea, in facie mea testatur.
9. Ira sua rapit,quasi intestino odio prosequatur me, frendit contra me dentibus suis : quas hostis meus- aciem oculorum suorum vibrat in me.
10. Distendunt contra me os suum, pro- HnosL percutiunt maxillas meas : uni contra me congregantur.
11. Dedidit me Deus fortis iniquo: & in manus improborum inclinavit me.
12. Tranquillus eram,Sc difrupit me, & prehendens cervice mea, dissipavit me ; Sc erexit me sibi in scopum.
iz. Circumstant adversum me jaculatores ejus,dissecat renes meos, nec parcit; effundit in terram fel meum.
14.Irrumpit in me irruptione alia ad aliam; incurrit in me, ut robustus.
15. Cilicium consui ad ulcerosam cutem meam : redactus fum in pulverem cornu meo.
16 . Facies mea lutulenta effecta est prse fletu : denique palpebris meis adefl umbra lethalis.
17. Propterea quod non est violentia in tnanibus meis; ideo oratio mea pura efihatc.
ig. O terra, ne tegas sanguinem meum,& ne sit locus clamori meo.
rp.Etiam nunc.ecce in caelis testem meum, & conscium meum in excelsis.
20. In ludibrium traducunt me amici mei: apud Deum stillat oculus meus :
ai. Ut disceptet causam viri cum Deo; sicut filius hominis causam amici fui.
22. Nam anni paucissmi evenerunt, & itinere, ur.de non fum reversurus abeo.
Caput XVII. 23. Spiritus meus corruptus est, dies mei extinguuntur, sepulchra mea sunt.
CAPUT XVII. Consolantur se jufli, eo quod breni prxsidc- bunt populis, utcunque depreßi ; cito eo praeterire tentntionum dies.
Q Uandoquidem non sunt ludificationes - apud me; sed in exacerbatione istorum pernoctat oculus meus.
2. Dispone, quxso, consponsorem mihi tecum : quis est ? manui meae plaudatur.
3. Nam animum istorum abscondisti ab
intellectu: idcirco non exaltaturus es.
4. Incumbere adulationi indicabit amicos; oculos vero deditorum ei defecturos.
5. Nam fore, ut instituat me adprxsiden- dum populis , quamvis tympano tribarum materia ante fuerim.
6. Caligetque prx indignatione oculus meus, & ‘membra mea, velut umbra Jint 0- mnia.
7. Obstupescant recti super hac re; & innocens contra hypocritam sese excitet.
8- Et contineat justus viam suam; mun- dtisque manibus ampliiis fortificetur.
9. Enim vero quotquot estis, revertimini, & venite quasso: nam non invenio inter vo9 sapientem.
10. Dies mei praeterierunt: cogitationes meae avulsae sunt; quas possidere solebat animus meus.
11. Noctem disponunt diei; luci propinquae, ob tenebras.
11. Si exspectem, sepulchrum domus me» est : in tenebris instruo strata mea:
iz. Foveam appello, pater meus es : matrem meam, Sc sororem meam, vermes.
14. Et ubi jam est expectatio mea ? aut ipsam expectationem meam quis contempletur ?
15. Vectibus sepulchralibus descendent; siquidem pariter in pulvere descensus earum futurus est.
CAPUT XVIII.
Bildad granißime Jiobum arroqantix. increpat, iß allegorice improborum statum percurrit.
C Ui respondens Bildad Schnellstes, dixit:
2. Quö usque imponetis fines sermonibus istub usque instruetis, ut postea loqua-
3.Quare reputamur ut jumenta ? sordemus in oculis vestris ?
O qui ditferpit animam suam ira suä, an
propter te derelinquetur terra, & refigetur rupes e loco suo ?
;. Imo lux improborum extinguitur; neque splendet scintilla ignis ejus :
6. Lux tenebricosa fit in tentorio ejus; & lucerna ejus in eo extinguitur.
7. Anguntur gressus roboris ejus ; Sc dejicit eum consilium suum.
8- Nam immittitur in rete pedibus suis; & in cassem indesinenter ambulat:

9. Prehendit eum calcaneo laqueus ; constringens praevalet ei horridus:
_ 10. Absconditus est in terra funiculus ejus ; 8c decipula ejus in semita,
11. Circumquaque perturbant eum terrores, & disjiciunt eum ad pedes ejus.
12. Fit famelicum robur ejus: Sc calamitas comparatur ad latus ejus.
iz. Comedit vectes cutis ejus , comedit vectes ejus primogenitus mortis.
14. Avulsa a tentorio ejus fiducia ejus;ad- igit eum terror ad regem terrorum.
15. Habitat in tentorio ejus, ut non stt fiducia ei; spargitur super habitaculum ejus siilpliur.
16. Inferni radices ejus exarescunt ; St superne succiditur ramus ejus.
17. Memoria ejus perit 2 terra ; neque nomen est ei in plateis.
ig.De-
ii .Dt^ 9 ,
vjM
tatiori
laus sacw un 1
' CAP' y*#iw*
fcßm’S
fpt: 0 ! «JiliW. iKptmW ,e l
an w* 5 t]®tes m enitfis »me.
4, Enimvetf jemottetm (, An vera
isceptare ! ai »meo.'
I. Agnosiiti j ikrettstm fu alati as«; rwfa itisimiise ctfaitis« p Mancam caapilisira. cBmote t
s«r« wm
3 , It K®(8 ■switmtft it. Simul ti ■rmt twa Kirnt ara« 13, fratres Mares mei q, Delinar Ümfatnr l(. Inquilin ffltaim te «Iseoram. iS. Semm
toktjdum
17. Spiritu ttanque iap Ö.fiiamj Iqo: oilttju
■(. Aiomini iri mihi, dj 'iCffiiaiea ^2»; ita;
--'ritui
TOlisar ssOtg fefflorei 5
fXiiiiiperju
■ 4 . Stvk tjum ssia fyiiit uni »«re; ‘feti®

taurus es. Rdicabit atni;« 'seihiroj. oc adprjfe Pano tribarc
atione o;u! “fflbra/s#:
hac re;
! excitet.
/uam;®
icetur.
iwertimit, ®io inter va
co^Utlonej «solda
i; luciM«.
i mea: rmeasesiia. ini. venr.es. ItJO Käst;
inis conte
usui arm
\.
igmia /f.
te⁢
Mstemb
fotaalow
ntaifcfas
seairifa
t&itfp
atiBrata;
tjiiS ; 4
nttiiot«;
u.
sejusi^dtji-
ptdfcstsr
iit:
35«*;® i tactilis
eum ter» is.
kcitatniti
s , cone
ucia eifff ora». , ut tmßs tacita'
carsscunt ii il.B
Cap. i8 7 y.
i8. Depellitur a luce in tenebras ; Si a terra habitabili deturbatur.
iy. Neque filius ei, neque nepos in populo ejus; neque superstes ullus esi in habitationibus ejus.
io. De die eius stupent posteri; Lc pr*- fentes apprehendunt horrorem.
2i. Profecto ista sunt tabernacula iniqui, 8t iste locus viri non agnoscentis Deum fortem. _-_ .
' CAl’UP XIX.
Jiol) amicos iterum ai compaßionem provocat, fidem lp innocentiam suam palam fieri optat, lp beneficio rcsurrethonu se consolatur.
Espondens vero Jiob, dixit:
2. Quo usque moerore afficietis animum meum & atteretis me sermonibus ?

3. Jam decies ignominia affecistis me: non erubescitis, quod obfirmatis vos contra me.
: 4. Enimvero esto , erraverim ; me cum pernoctet enor meus.
•s. An vero contra me amplius debetis disceptare ? an 'disceptare contra me probro meo?
. C. Agnoscite jam quod Deus subvertit me, & rete suum circumegit mihi.
7. En exclamans violentiam , non tamen exaudior : vociferanti non adest judicium.
8. Viam meam sepsit > ut non possim transue ; & semitis meis tenebras apposuit:
9. Gloria mea me nudavit; tk amovit coronam capitis mei.
10. Demolitus est me circumquaque, ut adeam; Lc amovit, tanquam arboris exspectationem meam.
11. Et accendens contra me iram suam, reputavit me sibi, sicut hostes suos :
ia. Simul advenientes turmae eius, aggerarunt contra me viam suam; & castra fecerunt circa tentorium meum >
iz. Fratres meos procul a me abegit; & familiares mei tantum abalienant se a me :
14. Desinunt propinqui mei, 8c noti mei obliviscuntur mei.
. J5, Inquilini domus meae & ancillae mea: extraneum reputant me; alienigena sum in oculis eorum.
16. Servum meum inclamo; sed non respondet ; dum ore meo deprecor eum:
17. Spiritus meus alienus est uxori meae; utcunque supplicem per filios ventris mei;
38. Etiam parvuli spernunt me ; quum furgo : obloquuntur mihi:
1 9. Abominantur me omnes homines intimi mihi, Lc quos diligo , aversantur me.
20. Cuti mea: , ut carni meae adhaerent ossa mea: denique ereptus Ium cum cute dentium meorum.
21. Miseremini mei, miseremini menvos amici mei, quia manus Dei plagis afficit me.
32. Quare persequimini me , sicut Deus fortis i Sc carne mea non saturamini ?
23. O si quis jam daret, ut scriberentur sermones mei! bfi quis daret , ut in libro exsculperentur:
24. Stylo ferreo atque plumbo, in perpetuum in rupe inciderentur.
25. Equidem ego novi redemptorem meum vivere; & postenorem super pulverem rcsutjcchuuia ;

26 . Et postquam vermes confoderint istud, evigilante me ; tum carne mea me visurum esse Deum.
27. Idem qui sum, ac non alienus visurus sum mihi, Lc oculi mei aspecturi: tamen consumuntur renes mei in sinu meo,
28. Quia dicitis; Quid persequimur cum; cum radix rei insit mihi.
29. Metuite vobis ä gladio : nam *stura irae excitant iniquitates cruentae > ut cognoscatis, quod ex jure est.

C A T U T X X.

Tzophar eandem propositionem de improborum exitio repetit, (p a justitia, exem- - plis(P auiioritate confirmat.

C Ui respondens Tzophar Nahamathites, , dixit:
2. Propterea cogitationes me reducunt, ut loquar: propter illud, inquam, festinatio mea est in me. -
3. Castigationem ignominiosam mihi audio, sed spiritus ex intelligentia mea jubet me respondere.
4. An-hoc nosti? ab seterno, ex quo posuit Deus hominem super terram ;
5. Cantum improborum ä propinquo, & laetitiam hypocrita: usque ad momentum ejsiei
6 . Si ascenderit in coelos excellentia ejus; 8c caput ejus nubem ipsam attigerit:
7. Sicut stercus ipsius in perpetuum peribit : qui viderant eum, dicent, ubi est ?
8- Tanquam somnium avolat, quod non inveniunt; 8c fugatur, ut visum nocturnum.
9. Oculus, qui contuebatur eum, non perget; neque amplius contemplabitur eum in loco ipsius.
10. Filii ejus student gratificari tenuibus, etiam manus ipsius coguntur restituere substantiam suam.
11. Ossa ejus implentur peccato adolescenti* ejus : donec cum eo m pulvere jaceat.
12. Quum dulce fuerit iri ore ipsius malum , celaverit illud sub lingua sua:
13. Parcens ei , non dereliquerit illud, sed continuerit illud intra palatum suum ;
14. Cibus ejus in viscera ejus conversus, fel aspidum in ipso fiet.
15. Opes absorpsit, & evomit illas: e ventre ejus depellit eas Deus fortis.
16. Venenum aspidum suxerit, occiderit eum lingua viper*.
17. Ne spectet rivos, flumina, torrente» mellis, 80 butyri.
i8- Repetens laborem , non absorbebit tamen: vel compensationem opum suarum, non exsultabit tamen:
19. Quia quassavit, dereliquit tenues, domos diripuit, non exstruxit eas.
20. Nam nihil experitur tranquilli in ventre suo : cum re desiderabili sua non proripit se.
21. None/? residuum cibo ejus:propterea non manet prosperitas eius.
22. Quum plena est sufficientia ejus, angustia est ei: omnis manus molesti invadit eum.
23. Quum est impleturus ventrem suum, immittit in mtnDetcs Kstuantem iram suam: quam depulit m eum Joco cibi ejus.
24. Fa-

14. Fugientem ab armis ferreis, transverberat eum arcus chalybeus.
25. Stringenti sgladitu exit e corpore, 8c coruscus h seile ejus : abeuntem invadunt terrores.
0.6. Omnes tenebra: recondita: sunt in repositis ei, consumit eum ignis, non accensum flatu : conteritur superstes in tentorio ejus.
27. Retegunt coeli iniquitatem ejus , Sc terra insurgens in eum.
28. Demigrat proventus domus ejus, defluunt omnia in die irx illius.
29. HXC est portio hominis improbi ä Deo, 25 c possessio sermonis ejus a Deo forti.

CAl'ÜX XXI.

Propofitionem amicorum de infelicitate improborum 'jiobi confutat.

R Espondens vero Jiob, dixit:
2. Audite indesinenter sermonem meum, 8c sit istud loco consolationum vestrarum. ,
z.Ferte me.dum ego eloquutus fuero;post- tnodum vero eloquium meum subsannato.
4. An ego apud hominem querimoniam ineam infatuo? Sc si est, cur conquerar, non angustaretur spiritus meus?
y. Respicite ad me : Sc stupore corripiamini, & apponite manum ad os.

< 5 . Certi, si recordarer, confestim conturbarer,Sc apprehenderetur caro mea horrore.
7.Cur improbi vivunt? veterascunt?" etiam Valent viribus ?
g. Semen eorum firmum est ante eos cum cis : Sc prognati eorum in oculis eorum.
9. Domtbus eorum pax ä pavore est .- neque virga Deus instat eis.
10. Bos ejus init, nec ejicit femen, enititur vacca ejus ; neque abortit.
1 i.Emittunt ut gregem parvulos suos; Sc ■ati eorum saltitant
12. Vociferantur ad tympanum, Sc citharam, Sc lxtantur ad sonum organi.
rj. Inveterant in bono dies suos ; deinde momento in sepulchrurn descendunt.
14. Dicunt itaque Deo forti, recede ä nobis , nam notitia viarum tuarum non delectamur :
15. Quid est omnipotens, ut colamus eum? aut quid proficiemus, quum intercedemus apud eum ?
i6. En non est in manu eorum bonum eorum ; consilium improborum procul abest ä me.
17. Quoties lucerna improborum extin-
f uitur, Sc supervenit eis interitus ipsorum ? olores impertitur Deus ira sua ?
18 . Quoties sunt ut palea coram vento ? Sc Ut gluma, quam surripit turbo ?
* 9 - Qupties Deus reponit filiis illius iniqui- latem illius, rependit illi, Sc cognoscit ?
2°. Qnuius vident oculi illius perniciem suam; Sc de aestuante ira omnipotentis bibit ?
21. Nam quod est studium illius de familia sua post se, quum brevi menses illius truncabuntur i
24. Cujus mulctralia plena fuerunt lacte; Sc medulla ossium ejus irrigua:
25. Ille verö moritur animo amaro; qui non fruitus est bono
2(5. Pariter in pulvere jacent; Sc vermis obtegit eos.
27. En novi cogitationes vestras; Sc commenta, qutc de me inique comminiscimini.
28. Vos dicere, ubi est domus ingenui ? 8c ubi tentorium habitationum improborum?
29. Annon interrogasti transeuntes via? Sc signa eorum non agnoscetis ?
30. Nam in die calamitatis subtrahitur malus ; in die indignationum exportantur mali.
31. Quis indicat ei in faciem viam ejus? quum ipse male fecit, quis rependit ei ?
32. Tandem ipse in fepulchra effertur; 8c apud tumulum assiduus est.
33. Dulcescunt ei gieb* vallis: St post se omnes hominesTrahit, ut ante eumfuerunt innumeri.
34. Quomodo ergo consolaremini ma vanitate; cum responsionibus vestris reliqua sit praevaricatio ?

C A 1 ’ U I XX I I.

Eliphae Jiobum reprehendit, IS’ad restpif- centiam hortatur.

C Ui respondens Eliphaz Themanites, dixit:
22. An Deum fortem quisquam docebit Scientiam, qua ipse excelsos judicet ?
23, Hic moritur in robore perfectionis fu*; totus tranquillissimus, Sc quietus;
2. An Deo forti prodesse potest vir? quum prodest, ex eo prosperatur Deus ?
3. An oblectationi est omnipotenti, quSd justificas te ? aut an lucro,quod integras asseris vias tuas ?
4. An de religione tua argueret te? veniret tecum in judicium ?
5. Nonne malitia tua multae/!? neque est finis iniquitatibus tuis ?
6. Nam pignus acceperis a fratribus tuis immerito ; Sc nudos nudaveris vestibus suis.
7. Non aquam bibendam Iasso dederis; 8c ä famelico prohibueris panem.
8- Praeterea viri lacertosi fuerit terra h*c; Sc acceptus persona habitaverit ineat
9. Viduas dimiseris vacuas, Sc lacertus u- terque pupillis contritus fuerit:
10. Ideoque circumstant te laquei; Sc perturbat te pavor repentinus:
xr. Aut tenebra: , ne videas; Sc agmen a- quarum obtegit te.
12. Annon Deus est, inquu , in altitudine coeli ? Sc aspice summitatem siderum , ut excelsa sunt ?
13. Ideo dicis, quid nosceret Deus fortis! an per caliginem judicaret?
14. Densa: nubes latibulum sunt ei , ut non aspiciat; Sc ambitum caelorum obambulat.
15. An semitam priscam observasti, quam triverunt homines vani ?
iL. Qui corrugati sunt , quum nondum esset tempus; fluvio effuso in fundamentum eorum ?
17. Qui dicebant Deo forti, recede ä nobis : 8c quid facturus fuisset omnipotens illis ?
18. Horum quidem domos ipse impleverat bono : at consilium improbörum procul abest ä m«.
w-v*
io, 0®«* u, JiSfrM
W&t*
11 . 1 - 4 ?
ji.JsijIW
iiiah-F 10
itsss® * 1
liLQM
j-aai Sepi
h»
lutltqueot i 1» tam
aam.
17 . Sajjls'
livotataf 1 }. Quam 1 paftilimtil lux.
sita iis exila mi litftmbit, ». LSxntk »ite mum.
:aja qt Xi:t(;on
i. Metens Simimplao V Cojnofo « mihi: 8 nihi.
f >. An pro isam? no
7 . Illic reti Htm mein] S- (Ensi a Ä retrorsi 9- Qiinm; ta videbo tec tamen re;
Qiiffii
$ti t, prob;

B
:i -(Mi*,
’“--bu:eptar
«t
Wettn'-
tfficit. '
, 'd-Sfc
J i- Propt tonfidero,
Qaia
sila,

Cap,2!, M
fuerunt Ich a:
5 afflaro;^
lf i 8t vtm
nainiscimirj i ingerail nproldni; lferiAei t«
subtnhir.
exportim.
fiam ejus! Mit tii eSetttujSi
in ücpihist
emjmia
liaremini a ratertifi
-I
'Id rt/ipif
imites, £•
nriquum
nti.quM :gras alit-
; te? ve»
il? neqnefi
"ratribiB fi 'eris wSh
'ottrajS:
kiit tari iverit in ea: [tortus *■
upitiiSipei-
JiigntM'
«altitu& 'ima, ut
ms fortis!
rt ei i ut W ob®
ifti.qtE
m nonte rdamenc
recede a*' inipotoM
pfe inplt® ^mijpros
*1
C 3 elp» 22» 25
19. Videntes justi laetantur, & innocens subsannat eos.
io. Quum nondum exscinditur substantia nostra, St residuum illorum absumit ignis ••
ai. Assuesce , quasso , cum illo, Sc pacem habe : in his obveniet tibi bonum.
22. Recipe,quaeso, ex ore ejus legem; repone dicta ejus in animo tuo.
23. Si reverteris usque ad omnipotentem, instauraberis; procul amovebis iniquitatem i tentoriis tuis:
24. Idque ponendo pro pulvere Iectifli- mum aurum, & pro rupe Ophirinum aurum fluviatile.
25. Eritque omnipotens lectissimum aurum tuum; St argentum viresce tibi.
2Ü. Nam tum in omnipotente te ipsum oblectabis; quum attolles ad Deum faciem tuam. 1
27. Supplex orabis eum; Sc exaudiet te ; St vota tua persolves.
28. Quum primum decernes sermonem, praestabitur tibi: & inviis tuis resplendebit lux.
29. Quum depresserint quenquam, St cogitabis exaltationem ejus 3 tum demissum oculis servabit Deus ;
30. Liberabit noxium : eritque liberatus puritate manuum tuarum.

CAl’UT X)X I I I.

Jiob amicorum pertxsus , optat cum Deo causam apere,

C Ui respondens Jiob, dixit:
2. Etiam hodie rebellionem haberi querimoniam meam i quum plaga mea gravis existit supra gemitum meum?
z. O fi quis daret, ut scirem invenire eum; pervenirem usque ad sedem ejus.
4. Dissererem coram eo causam 3 Sc os meum implerem argumentis.
Cognoscerem quibus verbis responderet mihi : 8c intelligerem , quid diceret mihi.
6. An pro amplitudine vilium litigaret mecum ? non ; sed ipse apponeret ad me animum.
7. Illic rectus disceptat cum eo; Sc liberarem me in perpetuum ä judice meo.
z. (En si antrorsum ivero, non aderit: si Vero retrorsum, non animadvertam eum :
9. Quum aget ipse ad sinistram, non tamen videbo : operiet dexteram plagam , nec tamen respiciam.)
io. Quum recognovisset viam , quae est a- pud me, probavisset me ; sicut aurum exirem.
11. Gressum ejus retinuit pes meus: viam ejus observavi: ut non declinarem :
12. Pneceptum labiorum ejus, ut non dimoverem : supra quam penum meam recondidi sermones oris ejus.
13. Sed si ipse contra unum agit, quis revocet eum ? quod animus ejus cupit , id efficit.
14. Nam perficit statutum de me: Sc hu- iusmodi multa sunt penes eum.
15. Propterea a facie ejus perturbor, dum considero , expavesco ab eo :

16. Quia Deus fortis emollit animum meum; & omnipotens perturbat me:
* 7 - Cluatmdqjn exqisus sip ä conspectu
Cap. 24.
l l Tsn a ■ i.i 1 I — I - r —
tenebrarum > aut ä conspectu meo operia* caliginem.

CAPUT XXIV.

Mysteria providentia circa improbas enat*
rat.

Ur ab omnipotente non essent abscondita tempora? Sc noscentes eum, non praevident dies ab eo pr astitutos ?
2.Terminos movent impii ; gregem,quem rapuerunt,pascunt:
Z. Asinum pupillorum abigunt; pignore capiunt bovem viduae;
4. Avertunt egentes ü via; simul occultantur pauperes terra: -.
5. En at onagri in deserto prodeunt ad opus ipsorum, inde a diluculo pervestigantes praedam : in campestri loco panem sibi, (st pueris suis:
6- In agro farraginem ejus demetunt; Se vineam improbi vindemiant;
7. Nudum pernoctare cogunt absque veste, quibus non est operimentum in ipso frigore;
8- Qui ab inundatione montium madent, Sc absque perfugio amplectuntur rupem:
9. Abripiunt ab uberibus pupillum, Sc ja# indutus est pauper, pignori accipiunt:
10. Nudum ire cogunt absque vestitu; 3 c famelicos, qui portant manipulos.
11. Intra muros ipsorum oleum exprimentes, (st torcularia calcantes sitiunt.
12. E civitate homines gemunt, Sc anima confossorum vociferatur ; Sc tamen insulsitatem non designat Deus.
13. Isti sunt inter rebellantes adversus lucem, non agnoscunt vias ejus; nec sedent in semitis ejus.
14. In ipsa luce (urgens occisor, interficit pauperem, 8t egentem, noctu vero est sicu» fur.
15. Et oculus scortatoris observat crepusculum, dicendo ,■ ne contempletur me octr- lus; Sc larvam faciei apponit.
16. Perfodit in tenebris domos , quas inter diu designaverant sibi: nesciunt lucem.
17. Nam pariter manäey? illis lethalis umbra : quum quis cognoscit, terrores Junt lethalis umbra::
ig. Levis est in superficie aquarum , maledicta est portio istorum in terra, non refluet, secundum consuetudinem altarum ruet.
19. Ut siccitas, etiam aestus arripiunt a- quas nivales, iri, sepulchrum eos, qui peccarunt.
20. Obliviscitur illius vulva, suaviter depascit eum vermis, amplius non commemoratur : ita confringitur velut arbor iniqui» tati deditus.
ai. Consociat ei sterilem; nonparituranv Sc viduam non afficit bono:
22. Trahitque robustos vi sua: si consistis ullus, diffidit vitae suae.
23. Si dat ei securitatem, qua nitatur; tarnen oculi ejus intenti sunt viis istorum :
24. Si attollunt se aliquantulum, mox nemo fupereft : adeo deprimuntur, plane o- mnes decutiuntur; Sc velut fritspicx succiduntur.
25. Annon igitur ita esi ? quis ementietur me ? Sc rediget Hz nihilum sermone,, meum»
«AP VS
T I O B I

< 7 zp' 2 s. 26 . 27 .
} i O B I.
Cap.27.2£."

CAPUT XXV.

Bildad Jiobojuflitix conscientiam detreäat.

T Um respondens Bildad Schuchites, dixit:
T. Dominatus, St quidem formidabilis est penes illum, colit pacem in excelsis suis.
3. An est numerus turmariis ejus, i Sc supra quem non exsurgit lux ejus ?
4. Quid ergo justus esset mortalis comparatus cum Deo forti : aut quid purus esset natus muliere !
5. En usque ad lunam , non tamen splenderet : etiam sidera non pura essent in o- cuiis ejus.
6. Quanto minus mortalis, vermis ? St filius hominis, lumbricus i

CAPUT XXVI.

Jiob rejetiis sermonibus Bildadis , amplius prxdicat omnipotentiam , iS’sapientiam Dei.

C Ui respondens Jiob , dixit:
2. Quam adjuvisti destitutum virtute! servasti brachium destitutum robore !
3. Quam consuluisti insipienti! St quod res est, plurimum fecisti notum !
4. Apud quem enunciasti sermones i & cujus anima prodiit ex te ?
5. Ipsi expertes vitae reformarentur; inde ab aquis etiam habitatores earum.
6. Nudum est scpulchrum coram illo; neque est tegumentum perditioni.
7. Qui extendit Aquilonem super inane: suspendit terram super nihilum.
g. Ligat aquas m densis nubibus suis; adeo ut non hndatur nubes sub eis.
9. Continet superficiem solii , expandit ad illud nubem suam:
ro. Decreto circinavit superficiem aquarum ; usque ad consummationem lucis cum tenebris:
11. vsquedum columnae coeli concutiantur, Sc obstupescant ab increpatione ejus.
12. Virtute sua disrupit mare; 8c intelli- geutiä sua discidit pelagus.
13. Spiritu suo coelos ornavit: formavit manus ejus serpentem oblongum.
14. En istae sunt partes viarum ejus : sed quantam particulam rei audimus de eo ? tonitru ergo summae potentiae ejus quis in- telligat ?

CAPUT XXVII.

Perflat Jiob in assertione sux integris at's, (S anthithejin piorum, (S impiorum facit.

D Finde pergens Jiob proferre sententiam suam, dixit :
2. Ut vivit Deus fortis, qui submovit causam meam , & omnipotens , qui amaritudine afficit animam meam:
3. Quamdiu anima mea in me erit ; St spiritus Dei in naso meo;
4. Non sunt loquutura labia mea iniquitatem; neque lingua mea effabitur dolum.
5. Absit i me, ut justificem vos : quoad exspiravero , non amovebo integritatem meam a me.
6. Justitiam meam retineo ; neque deseram eam : non abjiciet eam animus meus unquam.
7. Erit ut improbus inimicus raeus; Sc in- lurgens in me ut iniquus.
8- Nam qua: efflet exspectatio hypocrita:, quam expleverit; quum decutit Deus desiderium ejus ?

P. An clamorem ejus exauditurum Deum fortem, quum supervenit ei angustia ?
10. An in omnipotente fele oblectat?invocat Deum omni tempore ?
11. Doceo vos in plaga Dei fortis versans : eum qui fibi conflat cum omnipotente > non ementior.
12. En, vos omnes videtis : 8c quare jam vanitate vanescitis t
13. Haec est portio hominis improbi i Deo forti; Sc possessio violentorum, quam ab omnipotente accipiunt.
14. Si multiplicantur filii ejus, multiplicantur ad gladium : & prognati ejus non saturantur pane.
15.Superstites ejus in ipsa morte sepeliuntur; St vidux ejus non fient.
16. Si coacervarit , ut pulverem argen- St velut lutum comparaverit vestem:
17. Quod comparaverit , justus induet, Sc argentum innocens partietur.
18. Ut aedificaverit quasi Arcturi domum suam; erit velut tugurium ,quod fecit custos.
19. Dives cubat,quum nihil dum interversum est, ubi oculos suos aperit, nihil adest.
20. Assequitur eum,velut aqua:, terrorum multitudo : noctu furtim abripit eum turbo.
21. Asportat ipsum Eurus, ut abeatj&in morem procellae corripit eum e loco suo.
22. Ita projiciente in ipsum, St non parcente Deo,ab ejus manu contentissime fugit;
23. At explodit eum manibus suis ; Sc exsibilat eum e loco ejus.

CAPUT XXVIII. Discurrit Jiob de abdita in naturalibus Creatoris sapientia.

N . Am est quidem argento eductio; 8c locus auro, quod liquant metallarii :
quod liquant metallarii :
2. Ferrum e pulvere sumitur ; Sc lapide funditur xs :
3. Terminum impositum tenebris, 8comnem perfectionem mortalis ipse pervesti- gat;lapidem caliginis, Sc umbra:lethalis.
4. Quum erumpit torrens dimisso accola. aqux o.'livioni traditx ä pede, exhauriuntur mortalis opera, abscedunt.
5. T erra:, ex qua prodit cibus; quamvis sub ea diversum siat, velut ignis aricat ;
6. Terrx inquam , ejus lapides loco Sapphiri ; pulveres verö aurum sunt illi.
7. /»semita, quam non no viti volucris, neque contuitus est oculus cornicis ;
8. Quam non instituerunt ad iter juvenes ferae; neque transivit per eam immanis leo.
9. In saxum adamantinum mittit manum suam ; evertit radicitus montes :
10. In rupibus diffindendo esslcit rivos; & quicquid rarum est, videt oculus ejus.
n. A fletu flumina obligat: denique absconditum prodit luci.
11. At illa sapientia unde inveniretur ?Sc ubinam esset locus intelligent!« ?
13. Non novit mortalis «stimationem ejus, neque invenitur in terra viventium.'
14. Abyssus dicit, non est in me, Sc mare dicit, non est penes me.
15. Non posset dari aurum asservatum pro ca, neq; appendi argentum in pretium ejus.
16. Non
lio;
v. Vfl
auteA
{jui
iiii;
Toaäp
irr;®*
lüijtur
ä'sa# isitco • tiia 1 vo
tltldi»! Sii** i» u.taDt liitloauiu!
4 Uffli; tur; iBbom "4 Aptu aquas e» •A. satio
fulgetro (01
17.]m ta m; toirfj iiiat im.
Dixit a iiShimii es,.
CAP ISSiajii jftfe JOR sttansimm.A
SI,i i.Oiiqiiisäa bjatttab
hiaptieqn
4-Itera: irtanoDei j 5. ftitim faiMantii
<■ Qiium i inptsfmc
ijinpli! !■ Vident «am detre 9- Ptincii lunimpot
k; ilnim k
"‘A’uiaa
i 4 ,Vc
ttht A
,‘Ui Claudo eij st Pat i* 9 » non oam:
« 9 % £

‘atio hypocrts, smtit Dtiiij,!
aditurum Jsj
angustia }
l° otlestati®
W fortis tn- omnipotent;,
& quare ju
's improbi! arum, qrm
>!, multipli- ati ejs hob
nitefeci».
tam srjtt iivctitvti*, justus inii», :tur,
Whiri (ioitait Wfcdloik dumiatervii- nihiliddl. iz, tenora mm turbo, ibatjSciti i loto suo. St non par- Eme fugit; ; suis; Sc
U,
tutmliks

•tuito»: tui; Jtlifis
tstfeS® ip!f pervesti- isiWals. imiltolL ,B 3 *Bn®r
is «tot;
idtstaS»
uti
iwki
■dii i itainanes nanis leo. rtit maiwra
Reit rivos; itas ejus, deniquti
■enireturtS
fivenMB.
i ntti 8; s®
lern»?

16. N011 potest taxari insigni auroOphi- rio; Sardio pretioso, aut Sapphiro.
17. Non potest ullus aestimare eam auro, aut nitidissima gemma ; nec permutationem ejus vale auri purgatissimi.
,z. Sandastri aut unionis nulla fiat mentio : nam acquisitio lapientis prallt carbunculis :
rp. X T on potest quisquam atstimare eam Topazio rKthiopico ; insigni auro puro taxari non potest.
20. Illa igitur sapientia unde adveniret St udinani esset locus intciligentis i
2/. Cum occulta sit ab oculis omnis viventis: etiam ä volatili coeli abscondita:
22. Perditio St mors dicant,auribus nostris audivimus famam ejus.
23. So!u* Deus intelligit viam ejus ; Stipfe scit locum ejus.
24. Nam ipse in extremitates teri'» intuetur ; sub omnibus coelis videt.
2<;. Aptando pondus aeri, St appendendo aquas ex mensura:
16. Faciendo pluvia; statutum ; 8c viam fulgetro tonitruum
27. Jam tum videbat eam , St recensebat eam ; comparabat eam, etiamque pervestigabat eam.
2g. Dixit verö homini; E11 reverentia domini eft sapientia, & recedere ä malo, intelli-

CAPUT XXIX.

Jiobi (latus florens.

A Mpliüs perrexit Jiob proferre sententiam suam, dicens:
2. Osi quis daret mihi, ut tanquam mensibus prxcedentibus > tanquam diebus procedentibus Deus conservaret me:
3. Quum efficeret,ut splenderet lucerna sua super caput meum ; ad cujus lumen ambulabam per tenebras:
4. Ut eram diebus hibernorum meorum, arcano Dei in tentorio meo:
•5. Quum adhuc Omnipotens erat mecum; circumstantibus me pueris meis < 5 . Quum lavabam vestigia mea butyro; & rupes fundebat apud me rivos olei;
7. Quum egrediebar ad portam per urbem ; in platea comparabam sedem meam:
g. Videntes me pueri occultabant sese; etiam decrepiti assurgentes stabant;
9. Principescontinetant sermones;Lemanum imponebant ori suo:
10. Eloquentes antecessores occultabant se; e orumque lingua palato eorum adhxre- bat.
ii. Nam auris audiens beatum prxdicabat me; St oculus videns testificabatur mihi.
12. Me eripere pauperem vociferantem, pupillumque, 8t cui adjutor non esi.
13. Benedictio pereuntis veniebat super me, 8c animum viduat ad cantum excitabam.
14. Justitiam induebam, St induebat me; velut pallium, St cidarin judicium meum.
15. Vt oculi eram coeco; St velut pedes claudo eram.
16. Pater eram egentibus : Stlitem ejus, quem non cognoveram, ipsam pervestigabam :
17. Perfringebämque molares iniqui, St e «luitibus ejus ejiciebam prsdam.
18. Itaque dicebam , apud nidum meum exspirabo, St sicut arena, multis diebus utar;
19. Radice mea explicata ad aquas, ros pernoctabit in ramo meo :
20. Gloria mea erit Lt novella apud me, St arcus meus in manu mea innovabit se.
21. Mihi auscultantes exspectabant , St conticescebant ;kt consilium meum.
22. Post verbum meum non iterabant, ita stiper eos stillabat sermo meus.
23. Exspectabant enim tanquam pluviam, me; St os suum distendebant, ut ad pluviam serotinam.
24. Si jocabar cum eis, non credebant, 8 c lumen vultus mei non dejiciebant.
25. Si eligebam viam eorum,sedebam primarius : denique habitabam ut Rex inter turmarios suos : quando lugentes consolatur.

CAPUT XXX.

Jiobi flatus flaccescens.

N Unc autem rident me minores me, tempore , qui sprevissem parentes eorum apponere canibus gregis mei.
2. Etiam vires manuum eorum quorsum mihi profuissent ? in iliis perierat senium.
3. Quj in inopia, St fame erant solitarii: fugiebant per siccaneum, hesterna nocte vastarum, St pervastatum locum:
4. Qui decerpebant herbas & salsilagine cum stirpibus ; etiam radices juniperorum cibo erant illis.
5. E corpore expellebantur ; vociferabantur homines contra eos, ut contra furem:
6. In concavitate vallium habitando, foraminibus pulveris, St petrarum.
7 Inter stirpes rudebant, sub urtica pungebantur :
8. Homines flagitiosissimi, etiam homines ignominiosissimi; afflictissimi erant extorres.
9. Nunc, inquam,modulatio iftonmfam, St sum eis sermonis argumentum.
10. Abominantur me, longe recedunt ä me; Stä facie mea non cohibent sputum.
11. Nam chordam meam solvit, $c afflixit m e Deus : ideo habenas ä prxfcntia mea dimiserunt.
12. Ad dexteram puberes insurguut.pcdes meos impellunt; aggerant contra me semitas exitiales suas.
13. Destruunt iter meum, ad calamitatem meam conferunt , nemine opem ferente ipsis.
14. Quasi irruptione lata,invadunt me: sub vastata labe devolvunt sese.
15. Obversa est in me irruptio cum terrorum multitudine, persequitur quasi ventus ingenuitatem rfteam ; St tanquam nubes pratteriit salus mea.
16. Et jam in me fe ipsam effundit anima mea; obtinent me dies afflictionis mea;.
17. Nocte ossa mea perfodiuntur a ftraqu- U imposita mihi, St arteria: mex cubantis non quiescunt.
18. Prx magna vi morbi mutat fe vestitui meus, ut ora tunica: mea: cingit me :

19. Projecit me in lutum, adeo ut comparare me possim pulveri St cineri.
20. Vociferor ad te, sed non exaudis met consisto, sed non advertis te ad me.
Aa at.Con*

21. Convertis te in crudelem contra me: j pro robore manus tua; intestinum odium exerces adversum me.
22. Extollis me in ventum , ei imponis me, & efficis, ut diffluam substantia.
2;. Nam experior,mors avocat me,& domus constituta omni viventi.
24. Enim vero an non postulatio fiebat , quum immitteret manum.' non vociferatio propter ista in oppressione ejus i
25. Anr.on flebam pro eo, cui dura erant tempora r anxia erat anima mea pro egen- te ?
26. Quod bonum exspectanti mihi evenit malum ; & speranti ilicem evenit caligo :
27. Viscera mea eflfervefacta sunt , adeo ut non quiescant: praevenerunt me dies afflictionis :
28. Ater ambulo non a sole, furgens in congregatione vociferor.
29. frater factus sum draconibus : Sc socius pullis ulula:.
50. Cutis mea denigrata est super me ? & offa mea exarserunt pne siccitate.
zt. Proinde ad luctum redacta est cithara mea ; 8c organum meum ad vocem flentium.
Cap. 51.52»

CAPUT XXXI.

Justitia bonx conscicntix in Jjobo notabilu.

F Oedus pepigeram cum oculis fneis: & quid advertissem animum ad virginem: 2. Nam qua: eft portio a Deo fuperne.'aut poffeliio ab omnipotente de excelsis :
8- Nonne exitium iniquo , 8c quidem monstrosum operariis iniquitatis ?
4. Annon ipse videt vias meas ? 8c omnes gressus meos numerat ?
5. Si ambulavi cum vanitate ; aut festinavit ad dolum pes meus :
6. Examinet me lancibus justitia:; Si cognoscat Deus integritatem meam.
7. Si declinavit gressus meus ä via illa; & oculos meos .equutus est animus meus, aut manibus meis adhxret quicquam :
8. Quod seminavero, alius comedat: & propagines mese eradicentur.
9. Si pellectus fuit animus meus ad mulierem : aut ad ostium proximi mei insidiatus sum:
xo. Molat alteri uxor mea, & super eam incurvent se alii.
11. Nam illud flagitium est ; & ea esi iniquitas , a judicibus animadvertenda.
12. Ignis enim iste ad perditionem usque consunnurus esset; & omnem proventum meum eradicaturus.
13. Si sprevi causam servi mei, aut ancilis jnea:, litigantium mecum.
14.,(Quid enim facerem r si surgeret Deus fortis?& si visitaret, quid responderem ei ?
15. Nonne in utero , qui fecit me , fecit eum.' 8c disposuit nos in ipsa vulva idem i)
16. Si cohibui me ab optato tenuium; aut oculos viduae confeci;
17. Et comedi frustum cibi mei solus ; ac non comedit pupillus ex eo :
18. (Nam i pueritia mea adolevit apud me, tanquam patrem : & ab utero matris mex ductavi illam.)
19. Si aspexi pereuntem, quod non ejfiet vestimentum, N non fuit tegumentum e-
20. Si non benedixerunt mihi lumbi ejus: quod de vellere agnorum meorum incalesceret :
21. Si agitavi contra pupillum manum meam , quod viderem in porta auxilium meum:
22. Humerus meus de scapula sua decidat : & brachium meum ab acetabulo defringatur.
23. Nam pavori erat mihi exitium ä Deo forti, cujus excellentiae nonprxvalnissem.
24. Si posui rn auro spem meam; aut insigni auro dixi, fiducia mea :
2;. Si laetatus sum, quum multa: essent opes mex ; & quum ingentes opes invenit manus mea:
2(5. Si aspiciendo lucem, quum splenderet; aut lunam, pretiosum ambiens ;
27. Pellectus est in occulto animus meus, 8c osculatum est os meum , & manus mea:
28. Etiam hoc fuifiet iniquitas ä judicibus animadvertenda : nam abnegassem Deum fortem superne.
29. Si Ixtatus sum de oppressione osoris mei: & excitavi me, quum obvenit ei malum:
30. (Non enim permisi peccare palatum meum , petendo exeeratione animam e- jus.)
31. Si non dixerunt contubernales mei, o si quis daret de carne illius .- non saturamur :
32. Quia foris non pernoctabat peregrinus ; fores meas viatori aperiebam;
33. Si texi more hominum defectiones meas ,• abdendo ex dilectione mei iniquitatem meam;
34. Quod violentia usus sim in multitudinem magnam : si contemtus familiarum exterruit me ; ita ut conticescerem , non exirem porta:
35. Quis det mihi auscultantem mihi ? en scopum meum Omnipotens faciet , ut e- nunciem , si librum scripserit adversarius meus.
3< 5 . Dijfieream , si non super fcapulam meam portarem eum; annecterem cumpro diademate mihi.
37. Numerum gressuum meorum indicarem illi, ut antecellor appropinquarem ad illum.
38. Si contra me terra mea clamaverit,& pariter porex ejus fleverint:
39. Si vim ejus comederim absque pecunia; & animam dominorum ejus defatigaverim :
40. Loco tritici prodeat spina , & loco hordei vitium frugum: absoluta sunt verba Ijobi.

CAPUT XXXII.

Elihu offensu* taciturnitate seniorum , irrumpit in acrem contentionem cum Ijo- bo.

C Essantibus quoque tribus illis hominibus respondere Ijobo , quod ipse justu! ■videretur in oculis suis :
2. Accensa est ira Elihu , filii Baraceelii Buzitx , e familia Syra , in Ijobum quidem accensa est ira ejus ; propterea quos justam assereret animam suam pix Deo:
3. It

KMi,
titeobitiis
>IM llltilt-
>m mimm :a auxilium
a sua deci- itabulo litium i Dm valuissem, miautij-
Itr essenS :s invenit
Meret;

rossmtts, tamsna; «Vm&s item lltm
effione ofott JVfflit«»-
'a/eswei» m faturi-
iperejts-
fedionts
imquita-
i mdtitii- hmifam s
«, a«
ittwsfe» fait, utfr t adversaria
59 tz-nlm
IBfllJ»'»
!»«»
clammiiSt
absppt®'
dtfatijitt
, k loco sunt ver-
1.
oriitit i f
is tost' ■dipleiiH
ii Sdiiiui ijoto?; ptemp- pisP»' f I,»
Cap. ? 2. ??.
In tres vero amicos illitis accensa est ira ejus eö , quod non haberent prsesto , quod responderent, & tamen condemnabant Ijobum.
4. Elihu autem praestolatus fuerat Ijobum in verbis ; quia seniores essent ipso retate.
5. Sed vidente Elihu nullum esse responsum in ore trium istorum hominum, accen fa est ira ejus.
6. Itaque respondit Elihu, filius Baraccelis Buiita , dicens : minimus sum State , vos autem decrepiti ; idcirco veritus sum, ac timui ostendere sententiam meam vobis.
7. Dicebam, provecti state loquentur i & annosi notam facient sapientiam.
8. Profecto spiritus ille in mortali: 8t afflatus Omnipotentis efficit eos intelligentes:
9. Non magni sapiunt ; Lc senes intellegunt judicium.
10. Ideoquedico, ausculta mihiiostendam sententiam meam ego quoque :
11. En exspectavi verba vestra , aurem prsbens, attendi usque ad sensa vestra; eö usque, unde pervestigatis sermones.
12. Denique ad vos attendens, consideravi , quöd ecce nemo Ijobum reprehendat, respondeat sermonibus ejus e vobis.
13. Ut non dicatis, invenimus sapiendam; Deus fortis impellet eum, non vir.
14. Quia nec contra me disseruit sermones, nec dictis vestris sum responsurus ei.
15. Consternati sunt, non respondent amplius, transtulerunt a fe sermones.
16. Nam exspectavi, quum loquerentur: quia desistunt , nec respondent amplius.
17. Respondebo ego quoque partem meam ; ostendam sententiam meam ego quoque.
18. Nam plenus sum sermonibus: coar- ctat me spiritus ventris mei.
19. Ecce venter meus , ut vinum, cui non aperitur; sicut utres novi, finderetur.
20. Eloquar, ut respiratio sit mihi ; aperiens labia mea, respondebo.
21. Ne, qrneso, accipiam personam ullius; 8t apud hominem non utar praefatione.
22. Non enim novi praefationibus uti:
paululum utentem > tolleret me, qui fecit me. __
‘ CAPUT XXXIII.
Arguit confidentiam Ijobi , ei refipifeen- tiam suadet.
Erum enimvero audi quaeso Ijob sermones meos ; & omnia verba mea auribus percipe.
2. Ecce jam aperio os meum 3.loquitur lingua mea cum palato meo.
3. Rectum animum meum sermones mei; & sententiam labiorum meorum clare e loquentur .
4. Spiritus Dei fortis fecit me, 8 c afflatus omnipotentis vitam indidit mihi.
5. Si poteris respondere mihi, dissere coram me, resiste.
6. En ego secundum sermonem tuum a- gam pro Deo forti : & luto decisus sum etiam ego.
7. Ecce formido mei non perturbabit te; & manus mea super te non erit gravis.
Cap.??. $4:
8. Tantummodo dixisti me audiente ; dum vocem sermonum audivi.
9. Purus sum, sine defectione ; nitidus sum, nec iniquitas- efi in me.
10. En abruptiones, quas contra me invenit ; reputat me ut inimicum sibi .-
11. Ponit in compede pedes meos; observat omnes semitas meas.
12. En hoc, non es justus, respondebo tibi, quia major est Deus mortali.
13. Quare adversus eum litigas,• quod de omnibus rebus suis non respondeat.
14. Quum semel loquitur Deus fortis» etiam bis ; non cernit illud mortalis.
15. Per somnium, visionem nocturnam, quum irruit altus sopor in homines: in-dor- mitationibus super cubile:
16. Tunc revelat auri hominum ;& eruditionem eorum obsignat;
17. Ut amoveat homo opus ; ut superbiam a viro obtegat :
18. Cohibeat animam ejus a fovea, & vitam ejus, ne trajiciat eam mistile.
19. Et corripitur dolore super cubile suum; etiam multitudo ostium ejus dolore forti;
20. Adeo ut abhorreat vita ejus ipsum cibum ; & anima ejus escam desiderabilem.
21. Consumatur caro ejus ä conspectu; 8 c promineant ossa ejus, qux non videbantur :
22. Denique propinqua sit fovea: anima ejus,- Sc vita ejus lethahbus malis.
23. S: adsit ei nuncius, interpres unus ex mille ; qui indicet homini xquitateni illius :
24. Et de gratia eum alloquutus, dixerit ; redime eum, ne descendat in foveam, expiatione , quam inveni:
23. Recreatur caro ejus plus quampueritia, revertitur ad dies adolescentia: sus.
26. Quum supplex oraverit Deum, benigne recipit eum , ut aspiciat faciem ejus cum jubilo ; & restituit mortali justitiam ejus.
27. Comtemplaturhomines, dicens; peccaveram, & rectum perverteram , quod non profuerat mihi.

28. Redemit animam meam, ne transiret in foveam ; ut vita mea lucem respiciat.
29. En omnia li*c operatur Dem fortis; biCqueterque cum viro.
30. Reducendo animam ejus a fovea; ut illustretur lumine hujus vita;.
31. Attende Ijob, ausculta mihi;sile,ut ego loquar.
32. Si adsunt sermones ad respondenduni mihi; loquere, quia desiderio teneor justificandi te.
33. Sin minus, tu ausculta mihi: sile, & docebo te sapientiam.

CAPUT XXXIV.

Ijobi jpeculum providentix Dei verbis Elihu
opponit.

Terum respondens Elihu, dixit: -
2. Audite sapientes sermones meos; & scientes aurem praebete mihi.
3. Nam auris sermones probat; ut palatum gustat escam
4. Causam agendam digamus nobis : cognoscamus inter nos, quid sit bonum.
A a 1 5.Dixit
J I O B I,

Cap.
34 -
J I O B I.
Cap.5y.3tf.
Deus
5.. Dixit enim Ijob, justus sum; Sc fortis stimm ovit causam meam.
6. An in causam meam mentiar? mortifera est sagitta mea, fine defectione.
7. Quis vir parljobo, imbibiturUS esset
sannam ut aquam.' . .
g. Et iter facturus eilet m sodalitio cum operariis iniquitatis , St ambulaturus cum hominibus improbis:
9. Quod dixit, non prodest viro; si volet ambulare cum Deo.
10. Idcirco homines cordati, auscultate mihi, absit a Deo forti improbitas, Ac ab O- mnipoteute iniquitas.
rr.Nam opus hominis rependit ei,Stfecun- düm iter cujusque facit,ut obveniat ei.
12. Etiam vere Deus fortis non damnat probum; Ac Omnipotens non pervertit judicium.
13. Quis commisit ei terramquis disposuit orbem habitabilem universum.'
rq. Si apponens ad eum animum suum,spiritum ejus , Sc animam ejus ad se reciperet :
15. Exspiraret omnis caro simul; 5 c homo in pulverem reverteretur,
i(5 . Si itaque est intelligentia , audi hoc -. aurem praibe voci sermonum meorum.
17, An etiam odio habentis judicium obligaret vulnus ; imo an justum validum condemnares ?
ig. An dicentem regi,o nequam; o impro- be,ingenuis ,condemnares i
ir1. Qui non accipit personam principum, neque agnoscitur apud ipsum nobilis prx tenui ; nam opus manuum ejus sunt omnes.
20. Momento moriuntur , etiam medii nocte; commoventur populus , ac praetereunt, St amovetur fortis sine manu:
21. Quia oculi ejus attendunt ad vias cu- jusque.Sc omnes gressus ejus respicit ••
22. Nullae sunt tenebrae , nullaque umbra lethalis, libi se abscondant operarii iniquitatis.
23. Nam non est dipositurus contra ullum ampliiis tenebrarum , quando ambulat contra Deum fortem in judicium.
24. Infinite conterit validos, St constituit alios in locum eorum.
23. Hoc pacto recognoscit fasta eorum;& simul atque mutavit noctem , conteruntur.
16. In loco improborum complodit eos, inflatione videntium;
27. Quandoquidem recesserunt a sequendo eum; Sc ullas vias ejus non animadverterunt :
28. Inducendo super eorum quemque clamorum tenuis , quum clamorem pauperum exaudit.
29. (Nam quum ipse tranquillat, quis inquietabit ?Sc quum abscondit faciem, quis contemplabitur eum?) tum super gentem, tum super homines pariter :
30. Ne regnet homo hypocrita , ne sint tendicul* populi.
31 .An enim apud Deum fortem, qui dicit ; condonavi > non sum destructurus ?
32. Praeterquam, quod video, tu doce me: si iniquitatem operatus sum, non pergam:
33. An ergo hAc oratio proseiiaest it e?
rependet illud , si spreveris, si tu eligas,pro
.-S ' ' *' "
Sc
34. Homines cordati dicent mecum vir sapiens auscultans mihi.
35. Ijob non scite loquitur , Sc verba sua imprudenter.
36. Pater mi , probetur Ijob usque ad victoriam, propter responsiones, quales hominibus iniquis iiuiint.
37. Nam additurus esset ad peccatum suum defectionem , inter nos complosurus esset, Sc multiplicaturus sermones suos in Deum.

CAPUT XXXVI.

Elihu Ijobum excitat ad comparandum ignorantiam 1 < 5 infirmitatem suam cum infinita notitia 1 potentiaque Dei , & revocat eum ad gratiam Dei.

postremo pergens Elihu, dixit:
X 2. Sustine me pauli!per,ut ostendam fi»
bi: nam sunt adhuc pro Deo sermones.
3. Proferam sententiam meam elongin--' quo ; Sc opifici meo tribuam justitiam.
4. Nam revera non erunt mendaces sermones mei, integer sententiis ero apud te.
5. F.11 Deus fortis validus esi, nec tamen spernit: validus est, virtus esi animi:
6 . Non fervat vitam improbo ; sed jus pauperum edit;
7. Noji
' tiwf * 3
j# 1
1 aistm
! b,!!,**
i Iniis;'"

CAPUT XXXV.
Elihu iterum Ijobum ad agnitionemsui,tS
spem in Deum hortatur.
S, Mpliüs respondens Elihu, dixit:
-ex 2. An hoc ratiocinabaris in causam tuamc quum diceres, justitia mea majore/?, quam Dei fortis ?
3. Si roges,quid profuturum sit tibi.rfVcew; quidprohcerem supplicio meo ?
4. Ego respondeo tibi sermones; Sc sociis tuis tei-um.
5. Intuere coelum, Sc respice: Sc contemplare superiores nubes, ut sunt alta: supra te:
6. Si peccas , quid operaris illi ? sive multae sunt defection-s tuae , quid facis illi?
7.Si justus es, quid das illi ? aut quid e manu tua accipit ?
8 Viro, cujufmodi es, improbitas tua, & filio hominis, justitia tua aliquid efficiet.
cj. Ereti magnitudine efficiunt > ut oppressi clament; vociferantur propter brachium magnatum.
10. Si non dicit oppressus > ubi est Deus, qui fecit rac ? qui dar psalmorum argumentum de nocte:
11. Qui docet nospra: bestiis terrae , Sc prae volatilibus cceli, sapientes nos facit _•
12. Ibi clamant propter superbiam malorum, sed non exaudit.
13. Meram vanitatem non exaudit Deus fortis , Sc Omnipotens non comtemplatur eam.
14. Multo mimis , si dicas , non contemplaris istud, exauditurus eft ; judica coram eo, Sc exspecta cum.
15. Nunc enim , quia nihil istorum est , visitat ira ejus; quia non agnoscit hac recreatione admodum:
16. Sed Ijob van täte dilatat os suumjabf- que scientia sermones multiplicat. I
[tsite
ferfsta
usta-
1 ii «M
sata®
laasBii
U*
vitat 1;. Lita meist oppi i(5 . Sic eti k Jatitudin firculm I» fa.
17, Dia jin!:ciim!,&;i
/J. IJfl* J Ktatcap, isimMBti j;, in nfc iimmiia fas lira,
iftaijms Hfopnliirt Cive tibi, itottlijasp r..Mes Bfcutipie Qjis 1 fcit, operat 24. Recoi 51101! tonte
hu illis intaeti
lfLfnD
egnolcatu
fipervellij
Nam
‘edebant; 4 , Qyii latent iupi », Si e nes [falsu ilius:
kafasm V- Quum ctteiras jhi:
'4 Ü «sabffi
(
4 Enit frotfeun
i*
l
j

Knris, eloquen nt JBecum; },
Jr) & verfajft
cb usqusadt '•s^uleihtE;
t ad peccata os Mfflpiosim, *Mes suos i
XV.
dixit;
iis m cu5j mcair.«^
im Et tibiis;
ieo:
sso msß’k
ice :&cocte? fa/aitlfipi
illUlireai-
ficisiilii
it 9 «fema-
ibitastuagSi <1 tjjiciit. t, ut oppref ;et btachiuE
ckick Dea
ffista«, 1 «««' supcbaa; S>
b tmli te i cejiuiapirc
101 Mt®
indica mb
jßmths
»scittoit
stoisiiuniti
Vi
aitunip* im «>« is , Qrm
:it;
ostente 1 2 3 4 * 6 7 8 ;rnioce!. .-M iJap justi» mendwf s era apsds 3, nec tas. t animi;
robo; •
Cap. 5 6.

7. Non subtrahit ä justo oculos suos;po tius cura regibus folio adest ; ut collocet,! los in xternum, atque exaltentur.
8. Quod fi vincti compedibus, captivi detineantur funibus afflictionis.
(j. Postquam indicavit eiso^us eorum; & defectiones eorum invaluisse:
10. Et revelavit illis in aurem hujusmodi eruditione; indicens, ut revertantur ab iniquitaft;
11. Si auscultent, & colant eum ; consumunt dies suos in bono, 8c annos suos in rebus amoenis.
12. Sin autem non auscultaverint, missili transmittuntur: & exspirant in ignoratione.
ij. Hypocritarum vero ex animo, qui apponunt iram, nec vociferantur,quumvin civit eos:
14. Moritur cum juventa illa anima eo rum i & vita eorum cum meritoriis.
1-5. Liberat afflictum in afflictione ejus; 8c revelat oppressione in aurem eis.
16. Sic etiam averterat te ab ore angusti« in latitudinem, cui non suberat pressuraific ferculum mensa: tu* plenum erat pinguedine.
17. Dum judicium improbi compleres; judicium, & jus obtinerent.
iK. Quum aestuans ira obvenit, cetve,nc avertat tc explosione; 8c magnum pretium redemtionis ne abducat te.
19. A11 aestimabit nobilitatem tuamrnon lectissimum aurum: ne quidem omnia fortificarent vires.
10. Ne aspires ad illam noctem, qua abeunt populi m locum suum.
21. Cave tibi, ne respicito ad vanitatem; ut hoc eligas prae afflictione.
21. En Deus fortis extollit virtute sua : quis sicut ipse docet 5
23. Quis commisit ei viam ejus ? aut quis dicit, operaris iniquitatem i
24. Recordare, ut amplifices opus ejus ? quod contemplati sunt mortales.
25. Quod omnes homines viderunt; mortalis intuetur elonginquo £ 5 " dicas i
2 6. En Deus fortis ita amplus est, ut non cognoscamus; cujus annorum numero non est pervestigatio.
27. Nam subtrahit stillas aquarum, qux fundebant pluviam ad calamitatem ejus ;
28. Quum fluerent superiores nubes; stillarent super homines nmltos.
20. Si etiam consideret homo extensiones densarum nubium? fragores in tugurio illius :
30. En extendit super eum lucem suam; 8c radices maris tegit:
31. Quum illis judicaturus est populos: a! ur daturus cibum abunde.
32. Manibus obtegit lucem 5 & interdicit ipsi propter intercedentem :
33. Indicans in eum benevolentiam suam; i» pecora, etiam in proventum teri*.
Caput XXXVII.
34. Etiam ad hoc trepidat animus meus; & subsilit i loco suo.
j.S

CAPUT XXXVII.

Vide prxcedens argumentum.

A Udite diligenter conjunctam commotio n i vocem ejus ; 8t loquelam ex ore ej us prodeuntem.
2. Sub omnes coelos dirigit eam,8c lucem suam ad oras terra:.
3. Post eam rugit sonus,tonat voce cxcel- 1 entise fu* , neque differt illa, quum audienda est vox ejus.
4. Tonans Deus fortis voce fui facit mirabiliter ; facit res adeo magnas , ut non possimus cognoscere.
5. Quum hi vi edicit, esto in terra, aut imbri, at pluvia:. mox imber pluvixyzee roboris ejus adfu.t.
6. Manum cujufque hominis obsignat; ut recognoscat omnes operarios suos.
7. Tum ingreditur bestia in latibulum,S; in antris silis degit.
8. E suo penetrali prodit turbo ;8t a dispergentibus frigus,
9. A flatu suo Deus fortis edit glaciem; 8c latitudinem aquarum coarctat.
10. Etiam pro irrigatione fatigat densam nubem; dispergit nubem lucis fu»,
11. Denique ipse Deus per vicissitudines versat fecum sapientia consilia sua de opere istorum; quodcungueprscipit, idisfaciendum i,1 superficie orbis, in terra:
12. Sive ad flagellum,sive ad terram suam; sive ad beneficentiam,efficit, ut praesto fit.
13. Auribus percipe istud Ijob, consiste, & considera mirabilia Dei fortis.
14. Nosti-ne, quum disponit Deus de illis; ut splendeat lux nubis fuse?
15. Nosti-ne de libramentis dens* nubis, mirabilia Dei perfecti scientiis.
id. Quibus vestimenta tua calent J k meridie , quum tranquilla est terra?
17. An expanderes cum eo ciclos junctos superioribus nubibus, firmos, ut speculum fusum ?
iz. Notum fac nobis , quid diceremus ei? non possumus disserere sermones propter tenebras.
19. An in acta referetur ei, fi loquar ? an diceret quis ? nam absorberetur.
20. Jam enim non respiciunt homines lucem , quum nitida est in superioribus nubibus; quas ventus transiens purgavit;
21. Per Aquilonem aurea iux advenit: in Deo reverenda efl magis gloria.
22. Omnipotens , quem non assequimur, amplus est virtute: sed judicio , Ac magnitudine Justitiar non affligit.
23. Idcirco reverentur eum mortales: non respectat ullos sapientes animo.

CAPUT XXXVIII.

Deus arbiter inter Tjobutn, & amicos ejus.

T 'Andern respondit jehova Ijobo e turbine, dicens :
2. Quis eß , qui obtenebrat consilium sermonibus inscite?
3. Accinge nunc, ut vir, lumbos tuos; Sc quod interrogabo tc, notum fac mihi.
4. Ubmarh eras , quum fundarem terram? indica, si novisti inteliigentiam.
Quis disposuit mensuras ejus,quandoquidem scitus es : aut quis extendit in ea regulam ?
6. Cui rei bases ejus demersae incumbunt? aut quis jecit lapidem angularem ejus.
7. Quum canerent simul stell* matutinae; Ac cui vociferati sunt omnes filii Dei ?
8. Aiit quis occlusit valvis mare ? quum A a 3 cdo-

ederem ipsum tnnquam e vulva exiens t ■ A (j. Quum ponerem nubem indumentum l ** ejus: Sc caliginem cunabula ejus ?

io. Quum diffregi pro eo terram decreto meo; 8c apposui vectem, & valvas;
ix. Dicens, hucusque venies, & ne procedito : 8c hic opponet se litus superbise fluctuum tuorum?
12. An unquam prKcepisti matutino tempori ? notum fecisti aurora: locum suum ?
13. Ut carperet oras terra:, quum excu tiunturimprobi ex ea?
14. Ut ea mutata sicut argilla sigillari; sisterentur illi, velut indumento obdutio ?
13. Ut prohiberetur ab improbis lux eorum ; 8c brachium elatum frangeretur ?
16. Pervenisti-ne usque ad profunditates maris; aut in penetrali abyssi inambulasti:
17. An revelatae sunt tibi portae mortis, aut portas umbrae lethalis vidisti?
ig. Considerasti-ne usque ad latitudines terrae? indica, si nosti eam totam.
19. Quanam vi.i itur, ubi habitat lux, & tenebrarum ubi est locus ?
20. Quum perceperis horum unumquodque usque ad terminum suum; 8c quum intellexeris semitas domtis ejus:
21. Noveris te jam tum natum fuisse; & numero dies tuos esse multos.
22. rervenisti-ne ad thesauros nivis? aut in thesauros grandinis inspectionem habes ?
23. Qu* cohibeo ad tempus angusti*; ad diem conflictus, & belli.
24. Quonam est via, qui in partes dissilit lux; dispergente auro super terram ?
25. Quis dividit inundationi aqlise ductum ? & viam nimbo sonoro ?
1.6. Demittendo pluviam in terram vacuam viro ; in desertum, in quo non est homo ••
27. Ut satiet vastatum, Sc pervastatum focum, efferatque productionem tener* herbo ?
28. Est-ne pluviae pater ? aut quis genuit guttas roris ?
29. E cujus utero egressa est glacies ? aut pruinam eoeli quis genuit ?
30. Tanquam lapide aquas abscondentes se; quum superficies abyssi concrescit ?
31. An con stringes delicias l J lej adum ? aut lora Orionis dissolves ?
32. Educes-ne remotiora signa, quodque tempore suo ? aut Arcturum cum filiis suis duces
33. An cognoscis de statutis cocti? an disponere potes dominatum ejus in terra?
34 - An tollere potes ad densam nubem
N venari potes immanibus leonibus prO">
explere potes: .....
2. Quum incurvant se in atriis sius; consi-
, 4 - 4-n rrlavi f\ ü/4 ?
vocem tuam ; ut affluentia aquarum tegat te ?
35. An emittere potes fulgura,ut abeant? an dicent tibi, ecce nos ?
Quis indidisset^ procordiis sapientiam ? aut quis dedisset menti intelligen- tiam ?
_ 37. Quis sapphirinas efficit nubes sapientia f & utres caeli quis prosternat 2
38. Ut perfusio tit fermentando terro; ut conglutinentur gieb» ?
C A I\y T XXXIX.
'-■* "e/ m .3 ?risiiCfUiam obstupescit Jiob .
dent in tugurio ad insidias :
3. Quis comparat corvis escam ipsorum» quum pulli eorum ad Deum fortem vociferantur ; aberrantibus penuria cibi:
4. stossis-ne noscere tempus, quo paviunt rupicapra: ? quo enituntur cerva;, observes J
3. Numeres menses, quos complent ? no- fsas tempus partus earum ?
6. Ut incurvent sese, pullos suos edendo dissecent se : dolores suos emittant ?
7. Revalescant nati earum, crescant per agrum •• egressi non revertantur ad eas i
z. Quis dimisit ferum animal liberum: Sc lora onagri quis solvit?
9. Cui disposui campestria pro domo e- jus ; & pro habitaculis ejus salsuginosam terram,
10. Ridet multitudinem urbis ; fragores exactoris non exaudit.
n. Exploratum in montibus est pascuum ejus : & post oinnem viriditatem inquirit.
st. An volet unicornis servire tibi ? per- noctabitne ad pro sepia tua ?
13. An ligares unicornem ad arationem denso fune ejus ? occaretne convalles post te 2
14. An fides ei,quia multa est vis ejus ? aut relinquas ei laborem tuum ?
15. Credesneei relaturum esse sementem tuam; &c in aream tuam collecturum 2
id. Alamwe pavonum exultabundam ; an pennam ciconia: > aut struthiocamclo dares ?
17. Qui relinquit terra ova sua : & in pulvere calefacit ea:
18. Oblitus,- pedem compressurum esse illud ; 8c bestiam agrestem proculcaturam illud.
19. Dem torrefaciens excludit pullos ejus aliena operä ; propter vanitatem laboris ejus ex incuria:
20. Quia destituit eam Deus sapientia; neque impertiturus est ei istam intelligen- tiam.
21. Quo tempore in excelsum extollit se; ridet equum, 8c sessorem ejus.
22. Daresne equo robur ? an indueres collum ejus tonitru ?
23. An tremefaceres eumficut locustam J gloriam ronchi ejus terrore ?
24. Fodiunt pedes'm convalle, & laetatur prx virtute, prodiens obviam armis.
25. Ridet pavorem, neque consternatur; neque revertitur metu gladii.
2(5. Contra se sonante pharetra, splendente hasta & lancea.
27. In fremitu, & commotione fodit terram, neque consistit firmus, quum sonus tuba: editur.
28. Ad sonum tubo dicit, Ha ha he, quum d longinquo odoratur bellum ; tonitru prin- cipum, Sc vociferationem.
29. Anex intelligentia tua pennis utitur accipiter ? pandit alas suas versus austrum ?
30. An ad prostitutum tuum altum petit aquila ? An cert e attollit nidum suum ?
31. Rupem inhabitat,8c immoratur, in scopulo rupis, Sc munitione:
32, Und»
sjswdf"
1 nuptui 1 dixit:
1, Atc interroga!) Qne’ totidem:
4. Ai & voce
5. Orta ftaiifu
tJMja

|.fc
isiis*
(.Tua;
Stettc it a,]» otpt it.it liuseS
t)«5V n, lienis
'?■ cjiisi
14. fcs;
'5
t» i<
fa
V
tu
co
f'
1

Cap. 40 - 4 * *>
J I O B I.
®p«<
fiomim
cor.fi.
Mihi,
ocise.
riMt
'esi
Honda
per
k
32. Unde pervestigat cibum ? in longinquum oculis eius insuentibus.
33. Etiam pulli ejus sorbent sanguinem ; & ubi sunt confossi, ibi est.
34. Deinde respondens Jehova Jiobo,dixit:
35. Sat/sne r contra Omnipotentem contumacem esse quenquam ? increpator Dei respondeat ad istud.
36. Itaque respondens Jiob Jehova, dixit:
37. En, vilis sum, quid responsarem tibi i manum meum appono ad os meum.
z8. Semel loquutus sum; sed non respondebo : aut iterum; sed non pergam.
Cap.4l.4i
CAPUT xl.
Behemoth jfieculum providentix, (5 maje- fiatti Jux inter bejiias proponit Dent.
I Taque respondens Jehova e turbine Jiobo, dixit :
2. Accinge nunc ut vir lumbos tuos: quod interrogabo te,notum fac mihi.
3. An etiam irritum facies judicium meum? condemnabis me, ut i ustus iis ?
4. Aut an brachium, ut Dei fortis est, tibi? & voce, ut ipse, intonabis ?
%. Orna te jam excellentia, & sublimitate: gloriaque, & decore indue te.
6.Disperge indignationes ira: tua:; & aspice quicquid est excellens ac dejice illud.
7. Aspice, quicquid est excellens, deprime illud; 8 i contunde improbos loco suo.
8. Absconde eos in ipso pulvere pariter; faciem eorum obliga in abscondito.
9. Tunc etiam ego celebrabo te ; quod fervet te dextra tua.
10. Jam ecce elephantem, quem feci te- cum : qui foenum, ut bos comedit:
ii. Ecce jam, inquam, vis ejus in lumbis eius est; Si robur ejus in umbilico ventris ejus:
12. Arrigit caudam suam similem cedro : nervis testium ipsius in ramos abeuntibus.
13. Ossa ejus sunt viribus chalybeis; artus ejus vecti ferreo similes.
14. Huic primario operi viarum Dei for tis; qui fecit ipsum, adhibuit gladium ipsius.
15. Quamvis proventum montes proferant ei; Si omnes bestia: agri ludant ibidem.
16. Sub umbrosis cubat; in occulto arundinum, Sc coeni:
17. Tegunt eum umbrosa,quodque umbrä sua; cingunt ipsum salices torrentis.
18. Eii comprimit flumen, ut non festinet: confideret sie editurum esse Jardenem in~ grejjumin os suum.
19. An in oculis ejus capiet eum quis- quam: tendiculis perforabit nasum?
CAPUT XL 1 ,
d-euiatban, fiteculum providentix, & maje- fiatis Dei inter aquatilia.
A N extrahas bala nam hamo; aut fune, quem demerserit lingua ejus ?
2. An appones juncum naso ejus : aut spina perforabis maxillam ejus ?
3. An multis utetur apud te deprecationibus ? aut alloquetur te mollibus ?
4. An panget foedus tecum ? assumes eam servum perpetuum?
, 5. Ludesne cum e* tanquam avicula ? aut ligabis eam pro puellis tuis:
fi. Apparabiintne convivium propter eam socii ? divident eam inter mercatores ?
7 -_ An implebis harpagonibus cutem ejus 5 aut fuscina piscaria caput ejus?
8. Pone super eam manum tuam: meminisse belli ne pergito.
9. En spes ejus capiendx mendax est : aid’ etiam ad aspectum ipsius homir.it dejicietur ?
Caput X LI.
10. Non est ferox, qui excitet eam: quis ergo est, qui sistat ie coram me ?
11. Quis praevenit me, & rependam? quic- quii est sub toto coelo, meum est.
ic. Non silebo membra ejus. 8c sermonem de viribus ,& gratia dispositionis ejus.
13. Quis retegit superficiem vestis ejus: cum geminis habenis suis quis accedat ?

14? Fores faciei ejus quis aperiat ? circa dentes ejus efi terror.
1;. Excellentia, viribus scutorum ; cirj cumclusa efi sigillo ardissimo.
1 6. Unum alteri tam prope sunt; ut ventus non possit intervenire illis.
17. Quodque proximo suo coharet; continentia sunt ita, ut non se ungantur.
18. Sternutationibus ejus splendet lux; & quidem oculorum ejus ; velut palpebrae aurora:.
19. Ex ore ejus velut taedae prodeunt; scintillae ignis proripiunt sese.
20. E naribus ejus prodit fumus; ut alieni ferventis , & cortina::
21. Quasi halitus ejus carbones incenderet; & flamma ex ore ejus prodiret.
22. In collo ejus commoratur robur; Sc ante eam exsilit moeror.
23. Melandrya carnis ejus cohaerent,firma efi in se, non dimovetur.
24. Cor ejus firmum efi ut lapis ; firmum, inquam , ut fragmen meta:.
25. Ab excellentia ejus timent fortes: metu confractionum se purgant.
2 f>. Assequentis eam gladius non consistet; hasta, telum, aut lorica.
27. Reputat ut paleam ferrum; ut lignum putre chalybem.
28. Non fugat eam sagitta; in stipulam convertuntur "ei lapides fundae.
29. Ut stipula reputantur ballista lapidet, & ridet ad vibrationem lancea.
30. Subduntur ei ut acumina testacea; substernit excisum in luto.
31. Fervefacit tanquam ollam profundum? Si mare disponit ut mortarium unguentarii.
32. Post se lucidam reddit semitam; putaret videns abysso canitiem esse.
33. Non fürt in pulvere comparanda ei; qua agant intrepide.
34. Quicquid altum est, despicit; estque regina super omnes feras.

CAPUT X I, I I.

sich: carfefiib, £ 57 ' Ixtn catasirophe> adeoquS peccatoris resipiscentis gloria.

I) Efpoiylens vero Jiob Jehova, dixit:
* V Novi te omnia posse; neque averti te posse ä cogitatione perficienda .
z. Quis iste e I, inquit, qui occultat consilium in scite ? idcirco indico me non intellexisse ; mirabilia sunt supra me, au <3 ut nequeam cognoscere.

A a 4 4,E:;-

PSALMI.

PsaU.?'»

PfäLr.g.

4. F.xaudi, quxso,dum ego eloquar : quod rogabo te, notum fac milii.
Auditione auris audieram de te : nunc autem oculus meus videt te.
6 . Idcirco aspernor illa , atque poenitet me; in pulvere & cinere,
7. Fuit autem postquam eloquutus esset jehova verba ista apudjiobum; ut ediceret Jehova Eliphazo Themanit» : accensa est ira mea in te, & in duos amicos tuos , quia non estis loquuti de me reite, ut servus meus Jiob :
z. Quamobrem nunc sumite vobis septem juvencos, septemque arietes, 8t adite servum meum Jiobum; ut offerendum curetis .holocaustum pro vobis, & lervus meus Jiob oret pro vobis : nam vere personam eius accipiam; ut non afficiam vos poena flagitii, quia no.n.estis loquuti recte de me, ut servus meus 'Jiob.
<j. Itaque abeuntes Eliphaz Themanites, St Biida.i Schuchites, St Tzophar Nahama- tbites fecerunt , quemadmodum edixerat ipsis Jehova : accepitquc Jehova personam Jiobi
10. Deinde Jehova restituit, quod captum fuerat Jiobo, quum onisset pro amicis suis ; etiam auxit Jehova quicquid fuerat Jiobo duplo:
11. F.t convenientes ad eum omnes cognati ejus, St omnes cognata; eius,St omnes familiares ejus antea, comederunt cum eo cibum in domo ejus ; St condolentes ei consolati sunt eum, de toto illo malo, quod induxerat Jehova supra eum: ac dederunt ei quisque numum unum, St quisque monile unum aureum.
ii. Jehova ergo benedixit fini Jiobi ms' gis,quim principio ejus : nam fuerunt ei quatuordecim millia pecudum, St fex millia camelorum, 5 c mille paria boum , milleque asina;.
ij. Fuerunt etiam ei septem filii, St fres filia;:
14. Quarum primae indidit nomen Jemi- mne; nomen autem secundae Ketziha; ; Sc pomen tertiae Keren-Happuc.
i£.. Neque inveniebantur foeminae pulchra;, ut filiae Jiobi in tota illa regione ; quibus declit pater earum possessiones inter fratres earum.
. ni. Quiimque vixisset Jiob postea centum quadraginta annis ; & vidisset filios suos. St nepotes suos, quatuor generationibus ;
17. Mortuus est Jiob senex , St fatur dierum.

Psalmorum Liber primus.

PSALMUS r.

Summum homiftü bonum : partitio hominum in duas classes : piorum,impiorum notx, Ifij st /itus,

B EATuS e fi vir ille, qui non ambulat in consilio improborum, St viae peccatorum non insistit; ac in consessu derisorum non desidet -.
2. Sed cujus oblectatio eft in lege Jehova:, & qui de lege illius meditatur interdii!, ac nothi.
3. Est enim sicut arbor plantata ad rivos aquarum, qua; frudlum suum edit in tempore suo. St cujus folium non decidit: ideö quicquid faciet, prosperabitur.
4. Non ita improbi sunt', sed sicut gluma, quam dispellit ventus.
5. Idcirco non exsurgent improbi in illo judicio, aut peccatores in coetu justorum.
6 . Nam agnoscit Jehova viam justorum: at via improborum peritura est.

PSALMUS II.

Chr iß i hofies , dignitates, officium <S~ fui d.ti.

Q Uare tumultuantur gentes : 8c nationi .meditantur inane?
-- Sistunt se reges terrae, St proceres cor fu.tant simul contra Jehovam , St' conti Christum ejus.
3. Dicentes, disrumpamns lora istorum? St projiciamus r. nobis densos funes istorum t'
4. Sedens in caelis ridet ? dominus subsannat eos:
5 . Tunc alloqnetur eos in ira sua, St in Situ as tua; perturbabit eos:
d.Dicit ;atque ego inungens regemmeum, prxfeci Tziioni monti santhtatis mea:.
7. Decretum enarraturus sum : Jehova dixit mihi,filius meus es,ego hodie genui te.
8. Pete a me, 8c donabo^gentes iri possessionem tuam, St fines terra; jus possessionis tu».
9. Confringes istos virga ferrea, ut vas figlinum dissipabis eos.
10. Nunc ergo reges, animadvertite; eruditionem percipite, 6 judices terr» :

11. Colite Jehovam cum. reverentia , Sc exultate cum tremore.
12. Osculamini filium, ut non irascatur, St pereatis m via, quum exarserit vel minimum ira ejus : beati omnes, qui se recipiunt ad eum.
PSALMUS III. fi ustos dormire secure inter medios hofies ,
P Salinus Davidis, quem cecinit, quum fugeret metu Ablchalomi, filii fui.
2. Jehova, quam multi sunt hostes mei ? quam multi insurgunt contra me ?
•3. Quam multi dicunt de anima mea, non est ulmssalus isti, in Deo piant ! 0
4. At tu Jehova clypeus es circa me, glo- - ia mea, St extollens caput meum.
5. Voce mea ad Jehovam clamanti,respondit mihi i monte santhtatis fu» maxime.
6 . Ego cubui, St dormivi,expergefeci me; quia Jehova sustentat me.
7. Non timebo a mysiadibus populi, quas circumdisposuerint metatores contra me.
8. Surge Jehova, fac salvum me, Deus mi, qui percussisti omnes inimicos meos in maxilla : dentes improborum confregisti.
" P-Jeb«'

Psal. 6.7.
' ua f omnes#.
E e ius,& omr.-i : er,lnt Cum et •'omlo/entts i Uo malo, qug.J ; mi dedenc lifyie mori*
ftiijiofti *■,
" settmiiiil * lex milia» 11 > miJJequs
filii» & frcs
omen Jemi- tota; Sc
icemm ^
itgiOTii ;quj.
»nes intui»
ob postea «r, i vidilie; (Ijj
>i jenerattti-
s 1 & far
mm
'mfflean, i me*.
n :]eaova fcjetmitt. ;cs in pnltef. is polelfc
senes, atra
timtitqt®
:ax:
■{Ferentia, &
«itito. & :velnmrak effljiuat»!
1/,
lieshfti'
Xjmfa-
%
i/fesmeiJ
mea, non
1 me, glo n.
Kti.iefp«-
msximi.
rgefoisi
populi. q2Sr jntva »e, ne, Densml ir.eosiniK'
Psal. 4 . 5 . PSALMI.
9. Jehovx eft salus; super populum tuum sit benedictio tua maxime.
V S A I. M V S I V.
Quem processum Deius fervet cum suis , (Sf sacrificia juftitix.
X /fAgistro symphonix fidium , psalmus ivi Davidis.
i. Invocantem me exaudi, Deus justitix mex, in angusto dilatasti milii locum : gratiosus esto mihi, St audi orationem meam.
3. Filii virorum , quo usque gloria mea ignominix futura esf? dilecturi estis inanitatem.' procuraturi mendacium summi i
4. At agnoscite separarim asseruisse Jeho- vam sibi eum, quem benigne accipit; Jeho- vam exauditurum,quum inclamaveroipsum.
5. Commovemini, & ne peccetis: cogitate cum animo vestro, in cubili vestro , St quiescite , ut qui maxime.
t!. Sacrificate sacrificia justitix : & fiduciam habete in Jehova.
7. Multi dicunt, b fi quis efficiat, ut frua- mur bono : attolle super nos lucem faciei tux Jehova.
8- Indideris lxtitiam animo meo majorem, quam temporis, (juo frumentum istorum , & mustum istorum percipiuntur ab ■ipfis copiosct
9. In pace simul cubabo, & dormiam: cum tu Jehova solus facias, ut secure habitem.
fSALMUS V.
Precatur contra hofies jußitix , ad quam
contendit.
\ ,f Agistro symphonix ad pneumatica in- xVJ. /frumenta, psalmus Davidis.
2. Dista mea auribus percipe, Jehova; considera meditationem meanp:
3. Attende voci clamoris.mei, rex mi,8c Deus mi; nam apud te orationem habeo..
4. Jehova , mane auditurus es vocem meam: mane disserturus sum coram te, Sc speculaturus.
5. Nam non es Deus fortis, qui delectetur improbitate: non est commoraturum apud te malum.
6. Non consistunt insani e regione oculorum tuorum : odisti omixes, qui op*ram dant iniquitati.
7. Perditurus es loquentes mendacium; virum sanguinarium, St dolosum abominatur Jehova.
8. Fgo autem instructus amplitudine benignitatis tux ingrediar domum tuam : incurvabo me versus templum sanctitatis tux cum reverentia tui.
9. Jehova, deduc me in justitia tua propter observatores meos : complana coram me viam tuam.
10. Naro non eft in ore illius rectum, intimum illorum xrumnx ; sepulchrum apertum guttur illorum : lingua sua dolose blandiuntur.
11. Reos fac istos; 6 Deus , decidant de consiliis suis : amplitudine defectionum istorum depelle istos, quia rebellant i 11 te.
12. i.t lxtabuntur omnes se recipientes ad te, in seeulum canent, quos protecturus es : $c exultabunt in te amantes nominis tui:

?3- Quia tu benedicis justo, Jehova : facis, ut benevolentia, t,inquam umbo, circumtegat eum.
PSALMUS VI.
Primtio Pfalnnts poenitentialis.
\ /TAgistro symphonix fidium, ad gravem J-V L symphoniam : psalmus Davidis":
2. Jehova, ne in ira tua reprehendas me, neque in excandescentia tua castiges me.
3. Gratiosus esto mihi Jehova, quia languefactus sum: cura me Jehova, quia conturbata sunt osta mea.
4. Bit anima mea conturbata est valde : tu ergo Jehova quo usque i
5. Revertere Jehova ; expedi animam meam: salvum fac me propter benignitatem tuam.
6. Nam non eft in ipsa morte recordatio tui: in sepulchro quis celebraret te ?
7 .Defatigatus sum in gemitu meo,feci,ut natet totam noctem lectus meus : lacrymis meis spondam meam liquefeci.
8. Depastus est ab indignatione oculus meus ; consenuit inter omnes oppressores meos.
9. Recedite ä me omnes, qui datis operam iniquitati: nam apdit Jehova vocem fletus mei:
10. Audit Jehova deprecationem meam: Jehova orationem meam acceptam habet.
11. Erubescant, St conturbentur valde o- mnes inimici mei: revertantur , erubescant momento.
PSALMUS VII.
Ab anitttx inimicis ad Dei tutelam confugit .
O De mixta Davidis: quam cecinit Jeho- vx ad verba Chuschi, Binjaminitx.
2. Jehova Deus mi > ad te recipio me: salvum mc fac ab omnibus persequentibus me, & libera me:
3. Ne abripiat tanquam leo animam meam ; dilaceret, nemine liberante
4. Jehova, Deus mi, si feci istud: si est iniquitas ifia in manibus meis -.
5. Si intuli malum colenti pacem mecum, qui expedire solitus sum quemque oppri- m »item me immerito :
. 6 . Persequafur inimicus animam meam, St assequatur; conculcetque in terra auferent vitam meam : St faciat, ut gloria mea in pulvere habitet, ut qui maxime.
7. Surge Jehova in ira tua, extolle te gra- viilimo furore percitus in eos, qui me opprimunt; Sc invigilans , attende ad me; judicium prxeepisti.
8. Ergo coetus nationum circumdet te; Sc supra hunc in altum revertere.
9. Jehova jus dicit populis : judica me Jehova fecundum justitiam meam, Sc sceun- dum integritatem meam pronuntia pro me.
10. Deficiat quxso malum improborum, St stabilito justum : prout explorator es animorum , 8t renum , Deus juste.
n. Clypeus meus eß in Deo, qui dat salutem rectis corde.
12. Deo vindice justi; St Deo forti dete- stante quotidie.
13. Sinon convertatur tmprobtes, gladium suum acuet; arcum suum adduxit, Sc fagit- tnm aptavit ei:
14. Denique in eum aptavit arma lethi- fera ; sagittas suas, in fervidos occupaturus est..
Aas J5-Ecce

15. Ecce parturiet vanitatem ; ut concepit iaborem, ita mendacium pariet.
16. Cisternam fodit, & excavavit eam
deiecit eö se , in fovea operaturus opua suum: .
17. Redibit labor ejus in caput eius; Sc super verticem ejus injuria ejus descensura
est. ....
18. Celebrabo Jehovam secundum justitiam ejus; Sc psallam nomini Jehov* excelsi.
PSALMUS VIII.
Hei beneficentia in hominem praedicatur.
>/TAgistro symphonia: ad flationem Git- iVJLth*am, psalmus Davidis.
2. Jehova, domine noster, quam magnificum est nomen tuum in universa terra, cui exponis super coelestem decorem tuum?
3. Ab ore infantium , Sc lactentium fundatam disposuisti laudem , propter hostes tuos, ad compescendum inimicum, Sc ultorem sui.
4. Quum respicio coelos tuos , opus digitorum tuorum : lunam Sc stellas,quas statuisti.
5. Quid eß mortalis, quod memor sis ejus? aut filius hominis, quod visites eum ?
6. Minorem quidem fecisti eum paulisper Angelis: sed gloria,Sc majestate coronasti eum;
7. str* fecisti eum operibus manuum tuarum : omnia posuisti sub pedibus ejus:
g. Greges , Sc armenta quotquot sunt: etiamqiM bestias agrestes;
9. Aves coeli, Sc pisces maris : quicquid permeat semitas marium.
1®. Jehova, domine noster,quam magnificum efl nomen tuum in universa terra.'
PSALMUS IX.
Hfalmut eucharißicut pro Ttijone in viSloria
adeptione.
Agistro symphonia; acutae ad medianam, ITalmus Davidis.
I. Celebrabo, Jehova,ex toto animo meo; enarrabo omnia mirabilia tua opera.
3. Lxtabor.Sc exuItabo in te; psallam nomini tuo excelse:
4. Revertentes inimicos meos retrorsum, corruere, Sc perire a facie tua.
5. Nam exercuisti jus meum, Sc causam ineam; sedisti in solio, 0 vindex justitiae.
6. Increpuisti gentes , perdidisti improbum; nomen istorum delevisti in secula sempiterna .
7. O inimici, consummata: sunt vastitates in «ternum, Sc civitates exstirpasti sei/icet : istorum, istorum, inquam, memoria periit.
8- At Jehova in feculum sedebit, comparans ad judicium solium suum:
9. Et ipse judicaturus orbem juste ; jus dicturus nationibus restislimS :
10. Enrique Jehova edita arx tenui; edita arx temporibus, quibua eß in angustia.
II. Itaque fiduciam habebunt in te, qui noverunt nomen tuum : quia non derelinquis quxrentes te Jehova:
12. Psallite Jehov* , qui ledet Tzijone : nunciate in populos res gestas ejus.
13. Eum, qui reposcis sanguinemc*de fusum, horum recoidari; non oblivisci Clamo- lis pauperum amictorum;

inclamantium,<gt?Avzea. fac mihi Jehova, respice afflictionem meam, illatam ab osoribus meis ; exaltans me k. portis mortis:
i$. Ut enarrem universam laudem tuam in portis fili* Tzijonis: exultem in salute tua, dicens ;
i'J. Demersi* sunt gentes in foveam, quam fecerant; ad rete, quod absconderant captus est pes earum.
17. Notum se fecit Jehova judicio, quod exercuit, quum suo ipsius facto illaqueatus est improbus : rem meditandam summi.

18. Retro agentur improbi ad sepulchrum usque; omne« gentes obiit* Dei.
19. Non enim oblivioni unquam tradendus est egens ; exspectatio pauperum non peritura est in perpetuum.
20. Surge Jehova, ne roboret se mortalis: judicium subeant gentes coram facie tua.
21. Incute Jehova timorem eis vehementissime ; agnoscant gentes se mortales elfe.

PSALMUS X.

Contra maliti.c fraudem, CST vim precatio liberationisque conjidentia.

Q Uare Jehova absistis in longinquo?^«-?/' te occultas temporibus,quibus Jumtusin angustia ?
2. Superbia sua improbus fervide persequitur pauperem afflictum : deprehendantur in cogitationibus , quas comminiscuntur.
3. Nam laudat improbus animam suam in desiderio ipsius : 5 c quxstum facienti benedicit, irritat Jehovam.
4. Improbi in elatione vultus fui, non inquirere : nullum ejje Deum, h* sunt omnes cogitationes ejus.
5. Munit* sunt vi* ejus quocunque tempore, altissime absunt judicia tua ä conspectu ejus : quicunque sunt hostes ejus, in eos favilla incendium facit.
6. Dicit cum animo suo; non dimovebor, ulla «täte se non fore in malo.
7. Execratione os ejus plenum est.fraudi- biisque.Sc dolo : subestlingu* ejus molestia,
& vanitas.
8. Desidet in specu villarum ,in latebris,
occisurus innocentem : oculi ejus contra defectum viribus delitescunt.
9. Insidiatur in latibulo, sicut leo in tugurio suo, insidiatur ad rapiendum pauperem afflictum : rapturus pauperem afflictum, trahendo eum in rete suum.
10 Atterit se, incurvat se ; & procidit membris robustis suis, mnquam ß cfjent defecta viribus.
ii. Dicit cum animo suo; oblitus est Deus fortis, abscondit faciem suam, non respicit unquam.
12. Surge Jehova, Hei m fortis attolle manum tuam: ne obliviscaris pauperum afflictorum.
13. Qiiamobrem irritat improbus Deum? dicit cum animo suo; te non reposci turum esse?
14. Visum est tibi, quum tu molestiam, & indignationem intueris, reponere manu tua: tu* fideicommittit se defectus viribus; pupilli tu es, adjutor.
i;.kran-
PSALMI
ffiLai*:
ictsf 1 * * * * & * * * 10 jKjiiniW irreres ct ist»
«tsW
i-.ribB
JtliW*®
aaieSi
ut-riitu ! HMi
"1TÄ
ttfräm pmrfipe [Mio !j .lijsjsmi amxiaeLo a.Xmt;; ijtant (ijitt iim in ai torde.
3. Quum quid fiierit
4. Jehova liova cujus vident, cujus Slinia:
f ,Jtim i M> d' m •tui,
: iDipIiitflip iWjliar: venti »iliis eoruir •.Multa ji, actum at;
m
ainum 11 tetium |u
A’A » 14*1
2. Da sal cus: nam d
IMI.
j. Vanun ton blanditi
pitur. n ;■ Weil ingttamgi V fosq tkbimus. «Jftdomir 6. Aval exdimth
S
4 ira! " Ditia Ji fe^att M. I3
tui«';
hoiurs
Prnstj
E-
IMlifli
oantD

15. Frange brachium improbi, & mali : inquire in improbitatem ejus, donec non invenias amplius.
16. Jehova rex sempiternus est, perierunt gentes e terra ipsius.
17. Desiderium mansuetorum exaudivisti Jehova : confirma animum horum, adverte aurem tuam:
ig. Vindicando pupillum, & attritum; tit non pergat amplius eum violenter exagitare mortalis e terra.

PSALMUS XI,

/id improborum consortia non exeundum, quia male peribunt.

M Agistro symphoniae, Ode Davidis : Ad Jehovam me recipio, quomodo dicitis anima; mea;, emigra e monte vestro avicula;
1. Nam ecce isti improbi adducunt arcum, aptant sagittam suam nervo ; ad jaculandum in caligine contra homines rectos corde.
3. Quum fundamenta ipsa destruentur, quid fuerit operatus justus?
4. Jehova in templo sanctitatis sit*,Jehova cujus solium efl in coelis, cujus oculi vident, cujus palpebra explorant filios hominum :
5. Jehova justum explorat : improbum Vero, & amantem violenti* odit animus ipsius.
6. Depluet super improbos prunas,ignem,
St sulphur ; venttisque procellosissimus portio calicis eorum futurus esi.
7. Nam justus Jehova, qux justa sunt diligit 1 ; rectum aspicit vultus ipsius.

PSALMUS XII.

Hominum 'verba immunda esse , Dei vero verbum purgatißimum.

\ /I Agistro symphoniae ad gravem fympho- JVL niam, Psalmus Davidis.
2. Da salutem Jehova, nam desiit beneficus : nam defecerunt veraces ex filiis hominum.
3. Vanum loquuntur alter cum altero ; labio blanditiarum artifice, duplice corde loquuntur.

4. Exscindet Jehova omnia labia blanda; linguam grandiloquam:
5. E os qui dicunt; lingua; nostrae jus obtinebimus, labia nostra penes nos sunt: quis esset dominus nobis ?
6. A vastatione pauperum afflictorum, ab exclamatione egentium jam exsurgam, dicit Jehova; locabo in salute i Ilum,in quem favilla incendium improbus fecerit.
7. Didia Jehova: dicta pura sunt: argentum purgatum in catino lectissimo terrae,de- fxcatum septies.
8- Tu Jehova servato eos ; custodito eorum quemque a generatione ista in seculum;
9. In qua circumquaque improbi obambulant ; quum extollitur res vilis inter filios hominum.

PSALMUS XIII.

Precatio hominis iuBantis contra peccata. A/s Agistro symphonia;, psalmus Davidis. 4.VX 2. Qud usque jehova ? oblivisceris mei in »ternum ? quö usque abscondes satiem tuam ä me ?
3. Quousque reposituros sum consilia in
animo meo, moerorem in corde meo de die? quo usque attollet se inimicus meus contra me ?
4. Intuere, exaudi me Jehova, Deus mi: illustra oculos meos: ut non dormiam dormitione mortis:
5. Ut non dicat inimicus meus, prxvalui ei : hostes mei exsultent, quum dimotus fuero.
6. Ego enim in benignitate tua fiduciam habeo, exultet animus meus in salute tua: cantabo Jehova:, quum bono affecerit me.

PSALMUS XIV.

Gemitus Tzijonis super humani generis corruptionem.

\/f Agistro symphoniae, Ode Davidis : Di- J-Vicit stultus cum animo suo, non efl Deus: corrumpunt, abominandam quamque actionem perpetrant, non efl, qui faciat bonum :
2. Jehova e coelis prospectat super filios hominum; ut videat an sit ullus, qui intelli* gat, qui exquirat Deum.
3. Unusquisque recessit ,omnes simul putidi facti sunt; non est, qui faciat bonum, non est vel unus.
4. Annonsibi sunt conscii omnes, qui operam dant iniquitati, quöd exedentes populum meum, edunt panem, Jehovam non invocant ?
5. Ibi expavescunt pavore ; Quia Deu 9 adest generationi justae, dicens ;
6. Consilium pauperis afflicti pudefacietis» scilicet, quia Jehova esi receptus ejus.
7. 0 fi quis det e Tzijone salutem Jisrae- lis: reducente Jehova reducem turbam populi fui; exultabit Jahalsob; Letabitur Jis- rael.

PSALMUS XV.

Vera Ecclefix sempiternx membra describuntur.

P Salmus Davidis; Jehova, quis commoraturus est in tentorio tuo i quis habitaturus in monte sanctitatis tu» ?
2. Qui ambulat integrct exercetque justitiam: ac loquitur.veritatem ex animo luo:
3. Non obtrectat lingua sua,non afficit proximum suum malo; & opprobrium noi» effert in propinquum suum:
4. In cujus oculis contemtus ei? reprobus; timentes vero JelJov» honorat : juratus in damnum suum, non tamen mutat.
5. Pecuniam suam non exponit foenori,& munus contra innocentem non accipit; qui facit ista, nunquam dimovebitur.

PSALMUS XVI.

Justi confugium, consortium, & portio.

I Nfignis ode Davidis : Serva me, Deus fortis, nam me recipio ad tc:
2. Dicis Jehova:,dominus meus es: bonum meum non es conditurus penes te:
3 Sanctis, qui in terra sunt, & magnificis collatmus es ; iis, in quibus est tota oblectatio mea.
4. Horum multiplicant dolores, qui alium dotant: non sum libaturus libamina istorum ex sanguine; neque assumturus nomina eorum in labiis meis.
5. Jehova, portio prxdii mei, Ut poculi mei: tu sustentas fortem meam,
6 . Fu-

h. funiculi acciderunt mihi in locis amae niffimis , etiam possessio est elegantillima, qiuc obtigit mihi.
?. Benedicam JehovX.qui dedit consilium mihi: ijuo auliore etiam per noctes erudiunt me renes mei.
8. Propono mihi Jehovam jugiter -.quia ä dextera mea efl, non dimovebor.
9. Idcirco laetatur animus meus, & exul- tat gloria mea : etiam caro mea habitat secure :
to. Quia non es derelicturus animam meam in scpulchro: neque expositurus eum, quem benignitate prosequeris ut videat corruptionem.
11. Notam facis mihi semitam vita: : satietatem gaudiorum in conspectu tuo amoenissimorum : dextera tuä, in aeternitatem.

" PSALMUS XVII.

David imago hominis pii contendentis cum
hoftibtcs.

Ratio Davidis-. Exaudi Jehova justitiam, attende ad clamorem meum, aurem praibe orationi mea;, quam habeo absque labiis dolosis.
2. A facie tua jus meum prodeat : oculi tui videant, qux recta sunt.
3. Quum exploraveris animum meum, visitaveris de nocte ; probaveris me , non invenies ; quod cogito, non transgreditur os meum.
4. Ad opera humana instituenda ; ex ver- - bo labiorum tuorum , ego observo semitas eftfactoris.
5. Contine gressus meos in orbitis tuis; ne dimoveantur pedes mei.
6. Ego invoco te, quia exaudis me, Deus fortis :'inclina aurem tuam ad me , ausculta sermonem meum.
7. Separa benignitates tuas, 6 qui servas recipientes se ad dexteram tuam ab insurgentibus.
s 8. Serva me tanquam nigrum pupilla; o- Culi: umbra alarum tuarum absconde me :
9. Propter improbos, qui vastant me; inimicos meos capitales, qui cingunt me.
10. Adipem suum obesant;ore suo loquuntur superbi :
rr. Gressum noRrum nunc circumdant nobis : oculos suos adjiciunt declinando in terram.
12. Similitudo cujusquc est tanquam leonis, appetentis rapere ; St velut juvenis Iconis , residentis in lati bulis.
13. Surgc Jehova, anticipa faciem ejus; prosterne eum, eripe animam meam gladio tuo ab improbo:
14. Ab hominibus eripe manu tua, Jehova, ab hominibus i mundo, quorum portio efl in hac vita , quorum ventrem imples recondito thesauro tuo : satiantur filii , & relinquunt excellentiam suam infantibus suis.
15. Ego in justitia videbo vultum tuum: satiabor, quum expergiscar similitudine tua.

‘ PSALMUS XVII L

Carmen Davidis laudativum , sub finem vita: editum, conflans epinicio , eucharistia,
ieprophetid .

IV /s Agistro symphonia;, servi Jehova:, Da- XVI. vidis: tui cloquutus est Jehova; verba

cantici hujus , quä die eripuerat Jehova eunt e manu omnium inimicorum ipsius, & e manu Schaulis:
2. Et dixit; Ex intimis visceribus diligam te , Jehova, firmitas mea.
3. Jehova, petra mea, & propugnaculum meum , 8c liberator meus; Deus fortis meus, rupes mea, ad quem me recipiam; cly- peus meus, & cornu salutis mea: ; editus locus meus.
4. Laudatum invoco Jehovam, Sc ab inimicis meis fervor.
5. Circumdantibus mc doloflbus mortis; & torrentibus hominum nequam perterrentibus me:
6 . Doloribus sepulchri circumeuntibus me ; occurrentibus mihi tendiculis mortis :
7. In ipsa angustia mea invoco Jehovam, & ad Deum meum vociferor: exaudit e templo suo vocem meam, St vociferatio mea coram eo pervenit ad aures e jus : ‘
8. Et concutitur, ac movetur terra,funda- ment äque montium commoventur; concutiuntur autem, quum ira accenditur ei.
9. Ascendit fumus per nasum ejus , Sc ignis ex ore ejus consumens, pruna: ardentes ab eo sunt :
10. Et demittens coelum, descendit; cum caligine sub pedibus suis .-
11. Et insidens Cerubinis , volat, volitat- quesuper alas venti:
12. Disponit tenebras latibulum suum , circa se tugurium suum; tenebrosas aquas , densitates superiorum nubium.
13. A splendore, qui est ante eum, nubes ejus densa: transeunt; grando Sc prunae ignea:,
14. Tonante in coelis Jehova, & excelso edente vocem suam ; grando , St pruna: ignea::
15. Ita emittens sagittas suas , dispergit illos : Se fulgura jaculans, fundit illos.
1 6. Conspiciuntur etiam imi alvei aquarum, Sc revelantur fundamenta orbis habitabilis; increpatione tua Jehova.flatu spiritus nasi tui,
17. Mittens ex edito, assumit me,extrahit me ex aquis multis :
18. Eripit me ab inimico meo valentiore; St ab osoribus meis , quum robustiores fune me.
19. (tuum occurrunt mihi in tempore calamitatis mei’; tum e/Z Jehova pro scipione mihi.
20. Et educit me in latum ; liberat me, quia delectatur me.
21. Tribuit mihi Jehova secundum justitiam meam; secundum puritatem manuum mearum restituit mihi.
22. Quum observo vias Jehovse , neque improbe averto me ä Deo meo;
23. Quum omnia judicia ejus in conspectu meo sunt, St statuta ejus non amoveo a me.
24. Denique,quum sum integer coram eo; St caveo mihi ne inique agam;
, 25. Restituit Jehova mihi fecundum justitiam meam 5 fecundum puritatem manuum mearum coram oculis suis.
26. Cum benigno benignum te exhibes: cum viro integro integrum te exhibes;
w 27 . Cum
r ; 3B?K
olapi!
en» ffl' Hi; Dea ' ii.Sut* ".4. Dii}*
Ut ttltjM 3<. Xiffl dtxttnp Ao tua ada 3 ». Dill quevtdb ;i. serii eos: neqiiei
gettofatt
p
mfomsim
;[. ItliBK iWKtUJlItt
eVoieni K'jsfeovan, i
rannt»; 44. Itas iiipmsmii » «ros 44. M) iera»trai
48. Alit conclsvibi
47. Viv quapropte 4! L« mihi; 8; a
49. lib sapra insit violento 1
■ ;o,ldc va; Stnoi 9. Ma nolam n ega mti fena e/iij
< m
1 ttl
m,
i-St
: k>x i
! 4-S
I sit liti
D h »t ton ttnioii isi { 0 !

PÜI.I»
ius diligam
ro Pi!|nacif. Deus fortis tipiamjcly. 1!J; i editui
Oi&raJinj.
femortis;
pertetrea-
tults mot-
o]tk«n
aifitcte
ratiomeaa-
rterrafet Olitur; coc- nditurei. i» eiffi, &
mmsiriic-
:atfit;cw
‘,vo//tat-
mfuum,
(jsaipisi
tum, unio Separ
>, Seps
riitito. luiivsip' ita «iis tA 'ihn/im
itlEtitStlttit
tosiltitios;

Mi«lin
tempore cs- jwflpior.1
Bcritac,
iimjulii-
jnairaum
:, nequi
n consp.' namora
tcor»q
lldilBStS
m b*o
tt cM (itite;
(A

17. Cum puro purum te praebes : at cum perverso eluciaris.
ig. Quia tu populum afflictum servas; oculos vero elatos dejicis :
251. Quin tu illustras lucernam meam: Je- hova, Deus meus splendentes efficit tenebras meas.
30. l'cr te enim transcurro turmam; 5 c per Deum meum transsilio murum.
31. Hujus Dei fortis integra e/? via, sermo Jehova: purgatissimus e/?: clypeus est o- mnibus, qui se recipiunt ad eum.
32. Nam quis est Deus praeter Jehovam?8c quis rspes praeterquam Deus noster;
33. Hic Deus fortis eft , qui accingit me robore, St reddit integram viam meam:
34. Disponens pedes meos tanquam cervarum ; ut in excelsis meis stat aat me :
35. Docens manus meas prastium; adeö iit frangatur arcus chalybeusbrachiis meis.
34. Nam das mihi clypeum salutis tuae, ctexteraque tua sustentat me ; 8 t mansuetudo tua adauget me.
37. Dilatas gressui meo locum meum; neque vacillant malleoli pedum meorum.
3g. i'ersequor inimicos meos , & assequor eos: neque revertor, donec conlumsero eos.
39. Frango eos adeo,ut 11011 poliint exsurgere cadentes sub pedibus meis.
40. Accingis enimmc robore ad bellum; prosternis insurgentes in me sub me.
41. Kt inimicorum meorum exponis mihi cervicem ; ut osores meos exscindam.
42. Vociferantur , sed non efl , qui servet, ad jehovam, sed non exaudit eos.
43.Itaque contundo eos tanquam pulverem coram vento; ut lutum platearum frio eos.
44. L iberas me ä contentionibus populi; disponis mc in caput gentium;populus,quem non noveram , serviunt mihi:
43. Ad auditionem auris obediunt mihi; alienigena mendaciter se dedunt mihi:
4<5. Alienigena: decidunt > Sc horrescunt e conclavibus luis.
47. Vivit Jehova.Sc benedicta rupes mea: quapropter exaltetur Deus salutis meae.
48 Deus ille fortis, qui praistat ultiones mihi; Se adducit populos subter me.
49. Liberans mc ab inimicis meis : etiam supra insurgentes in me exaltasti me; a viro violento eripuisti me.
50. idcirco celebrabo te in gentibus,Jehova; Se nomini tuo pfallam :
51. Magnilicam piaestare salutem omnimodam regi suo : Sc exercere benignitatem erga unctum suum; erga Davidem Sc erga seinen ejus usque in seculum.
6. Nam est tanquam sponsus prodiens e thalamo luo ; laetatur tanquam robustus decursurus viam,
7. Ab extremitate caelorum exortus ejus, & revolutio ejus ad extremitate# eorum eft-. nece/?, quod abscondatur a calore ejus.
8- Doctrina Jehovae integra eft, restituens animam : testimonium Jetiovx verax , sapientiam afferens imperito.
9. Mandata Jehova :sunt recta,Fetificantia animum: praeceptum Jehova: purum, illustrans oculos.
10. Keverentia Jehova: munda, consistens in sempiternum ; judicia Jehova sunt ipsa veritas , justa sunt pariter :
11. Desideratissima , desiderabiliora auro, & quidem auro purgatissimo quam plurimo; ac dulciora meile , Sc quidem acento meile.
12. Tum me servum tuum commonefactum istis ; in horum observatione este emolumentum magnum.
13. (A/rm errores quis intelligat ?) me, inquam, ab occultis absolve :
14. Tum a contumaciis subtrahe servum tuum, ne dominentnr in me; tunc integer, & insons ero a defectione magna.
15. Sint accepti sermones orjs mei,St meditatio animi mei coram te : Jehova rupes mea Sc redenitor mi.

1 'SALMüS X X.

Precatio pro rege in expedit,onemproficiscente.

A/s A S'ft ro symphonia:, psalmus Davidis. IVi. 2.Exaudiat te Jehova tempore angustia: ; te in edito collocet nomen Dei Jaha- kobi:
3. Mittat auxilium tuum e sancto , Sc L Tzijone fulciat te.
4. Odoretur omnia munera tua , Sc holocaustum tuum in c inerem redigat,ut quum maximct
5. Det tibi ex animo tuo, Sc totum tuum consilium impleat,
6. Canamus de salute tua, Sein nomine Dei nostri vexillis utamur: impleat Jehova omnes petitiones tuas.
7. Jam agnosco Jehovam servare unctum suum, exaudire eum de coelis sanctitatis suae ; ex summ a fortitudine, salute dextera: suae.
8. Hi curnium , Sc illi equorum; nos vero nominis Jehova; Dei nostri recordamur.
9. Illi incurvant se, Sc cadunt :nos ver® furgimus, Sc consistimus.
10. Jehova serva; rex ipse exaudiat nos, quo tempore invocabimus.

PSALMUS XIX.

Schola natur £ iS gratia.

"N/sAgistro symphoniae, plaimusDavidis. ivi 2. Coeli enarrant gloriam Dei fortis, Sc opus manuum ejus indicat expansum eorum.
3. Dies ad diem eructat sermonem; 8c nox ad noctem ostendit scientiam.
4. Non est sermo, neque verba e« ; 8c sine his intclligitur vox eorum,
3. In totam terram prodeunte delineatione eorum, simul irrodierunt in extremitatem orbis habitabilis sermones eorum ; ex quo Soli disposuit tentorium in cis.

PSALMUS XXL

Gloria Regis , quem Deus constituit.

TAgiltro symphonia:, psalmus Davidis. 1VJ. 2. Jehova, de robore tuo Ixtatur rex, Sc de salute tua quam exultat valde i
3. Desiderium animi ejus das ei; pronuntiatum labiorum ejus non avertens, maxi. me i
4. Quin praevenis cum benedictionibus boni ; imponis capiti ejus coronam auri purgatissimi.
3. Vitam petiit abs te , dedisti ei, etiam longitudinem dierum in legulum, Sc sempiternum.
6. Ma-

6. Magna efi gloria ejus per 1 alutcm tuam: decus St majestatem posuisti in eo.
7. Nam disposuisti illi benedictiones in sempiternum , exhilaravisti eum latitia a facie tua.
8. Quoniam ipse rex confidit Jehova, ideo fretus benignitate excelsi , non dimovebitur.
9. Assequeris manu tua omnes inimicos tuos , dextera tua assequeris osores tuos.
10. Disponis eos ut fornacem ignis,tem- pore faciei iratae tua; ; Jehovaira sua absorbet eos, quasi consumat eos ignis.
11. Fructum eorum e terra per dis, & femen eorum e filiis hominum:
12. Quoniam intenderunt tibi malum: commenti sunt cogitationem, non possunt perficere.
iz. Nam ponis eos velut tumulum ; nervis tuis aptatas sagittas jacularis contra faciem eorum.
14. Exaltare Jehova robore tuo : cantemus , & psallamus fortitudinem tuam.

PSALMUS XXII.

Vafjionale propheticum.

"\/f A gift ro symphonia; ad primam auro- 1V-L ram , psalmus Davidis.
I. Mi Detis i ortis , mi Deus fortis, quare dereliquisti me, longinquus a salute mea, a verbis rugitus mei i
3. Deus mi, quare invocantem me inter- diu non exaudis i St noctu invocanti, non efi silentium mihi i
4. Atqui sanctus es, permanens perfecta laus Jisraelis:
%. Tibi confisi sunt majores nostri: confisi sunt, & liberasti eos.
< 5 . Ad te clamaverunt, 8t erepti sunt; tibi confisi sunt»nec puduit eos.
7. At ego sum vermis, ac non vir; opprobrium liommum, St contemtus populo.
8. Omnes videntes me subsannant me;di- ducunt labium, movent caput.
9. Devolvit se ad Jehovam (nquiunt) liberet eum : eripiat cum,quandoquidem delectatur eo.
10. Cüm tu fis , qui eduxisti me ex utero : faciens, ut securus agerem ad ubera matris me*.
II. In te rejectus sim ex vulva; inde ab utero matris me* Deus fortis meus fis :
12. Ne procul absis ä me, dum angustia propinqua est , dum nemo efi adjutor.
iz. Circumdant me juvenci multi; robusti juvenci Baschanis cingunt me.
14. Dilatant contra me os suum, tanquam leo rapiens , & rugiens.
1$. Sicut aqua effundor, St disparant se omnia ossa mea : est cor meum simile cera:, liquefit in visceribus meis.
16. Arescit ut testa vis mea , & lingua mea adhairet faucibus meis : St in pulvere lethali collocas me :
17. Nam circumdederunt me canes, cce- tus maleficorum circumvenerunt me ! foderunt manus meas, & pedes meos.
18- Enumerare possem omnia ossa mea: ipsi intuentur, respiciunt in me.
19. Partiuntur vestimenta mea inter se,& pro indumento meo projiciunt sortem.
:o. Tu ergo Jehova, ne procul absis; virtus mea ad auxilium msmn festina.
21. Eripe ä gladio animam meam, ü cane unicam meam.
22. Serva me ab ore leonis, & a cornibus unicornium, exaudiens me.
23. Enarrabo nomen tuum fratribus meis; in media congregatione laudabo te:
24. Dicens, timentes Jehova; laudate eum> totum femen Jahakobi honorate eum: Si timete ab eo totum femen Jifratiis.
25. Quia non spernit, neque abominatur afflictionem afflicti, neque abscondit faciem ,'uam ab eo; sed quum vociferatur ad ipsum, exaudit.
2(5. De bonis obventuris A te jutura efi laus mea in congregatione multa : vota mea persolvam coram reverentibus eum.
27. Comedent mansueti, Sc saturabuntur; laudabunt Jehovam quairentes eum : vivet animus vester in sempiternum.
28. Recordabuntur , St convertentur ad Jehovam omnes fines terra; St incurvabunt se coram te honorem exhibentes omnes familia gentium.
29. Quoniam Jehova esi regnum ipsum, St dominium habet in gentes.
30. Comedentes incurvabunt se se omnes pingues terra;, coram eo procumbent qui- cunque descendunt in pulverem ; qui animam suam invita non conservaverit.
31. Horum semen colet eum, accensebi- tur Domino in quaque atate.
32. Advenientes annuntiabunt justitiam ejus ; populo nase ituro , ipsum exercere

PSALMUS XXIII.

Deuspafior educens oves in pascua, ibique eas custodiens ,cS "inde domum reducens.

P almus Davidis ; Jehova pastor meus esi, non possum egere.
2. In caulis herbidis facit, ut recubem, fecundum aquas lenes deducit me :
3. Animam meam quietam efficit, ducit me per orbitas justitiaqpropter nomen suum.
4. Etiam,quum ambularem per vallem le- thalis umbra, non timerem malum, quia tu mecum es : virga tua, Si pedum tuum, ipsa consolantur me.
$. Instruis coram me mensam e regione hostium meorum : delibutum reddis unguento caput meum , poculum meum exuberans.
6. Nihil nisi bonum > St benignitas pro- sequentur me omnibus diebus vita mea : St quietus ero in domo Jehova,quamdiu longa erunt tempora.

PSALMUS XXIV.

Incola montis Dei.

D Avidis psalmus. Jehova est terra , & quod implet eam; orbis habitabilis, Sc habitantes in eo.
2. Nam ipse super maria fundavit illam, St super flumina stabilivit illam.
3. Quis ascensurus est in montem Jehova , St quis staturus in loco sanctitatis ejusJ 4. Innocens manibus, St purus animo; qui non effert ad vanitatem animam suam, neque jurat ad fraudem :
5. If reportat benedictionem a Jehova, Sc justitiam a Deo salutis sua.
6 . Hac efi generatio requirentium eum 5
qua-
bi.ti&'-'f
,.j#W
W «d'?/
feci®
i« ji* slf;l
r« ...
tjs#
TuT

fi
/ii* Dividis
l/jianit« s.tasiu, sate« in
mibtfcsM 4. Visstu tasmasäo« stat doce me; r. exspecto to d. tori lova, Si k culo ese.
7 , itat®
Mtimisa
katyffljeii |. totas & re
liipitOIB !
j.Psiwa saitar,fetos e, tarnst:
inora tp. u.fioqte
abisijituii «it, '
i:. Quali lEtur Jenos lina eligat 1;. Anim tara ejus
IB.
14. Arcti jfam.iki taureis. ifOmlu quii ipse e \i Hes[
n. Opp, i amnici, >1, Alpice, t-tcp co JvMpice
«Afe,
quia «, Re;
1>
Gfci

quserentium faciem tuam , generat. 0 J ahako- bi, summe quaerentium.
7. Attollite porta: capita vestra,8c attollite vos ostia seculi; ut ingrediatur rex gloriae.
z. Quis ey? iste rex gloria: ? Jehova robustissimus, Sc potentiffimus; Jehova potentis- simus bellator.
p. Attollite portae capita vestrak attollite, inquam , ostia seculi, ut ingrediaturirex gloriae.
10. Quis est iste rex gloriae i Jehova exercituum : is efi rex gloriae, summe.

PSALMUS XXV.

Tnßruäio ad bsatttudinem.

O De Davidis ; ad te , Jehova animam meam attollo.
2. Deus mi, in te confido, ne erubescam : ne exsultent inimici mei de me.
3.Etiam ulli expectantes te,ne erubescant: erubescant, qui perfide agunt immerito.
4. Vias tuas,Jehova, notas fac mim; semitas tuas doce me.
5. Fac ut incedam per veritatem tuam, & doce me; nam tu es Deus salutis meae ; te exspecto totum diem.
6. Recordare miserationum tuarum , Jehova , St benignitatum tuarum ; eas i se- culo esse.
7. Peccatorum pueritia: mea: > 8c defectionum mearum »e recorderis : pro benignitate tua recordare mei tu, propter bonitatem tuam, Jehova.
8. Bonus Sc rectus Jehova esi, idcirco docet peccatores viam:
5. Facit, ut incedant mansueti ex jure, & docet mansuetos v.am suam :
to. Omnes semita: lehovae benignitas,& fides sunt, custodientibus foedus ejus , Se testimonia ejus.
1 r. Propter nomen tuum, Jehova, condonabis igitur iniquitatem meam: nam magna «st.
12. Qualis futurus est vir ille, qui reveretur Jenovam , docentem ipsum , quam viam eligat:
13. Anima ejus in bono pernoctabit, St femen ejus hereditario jure possidebit terram.
14. Arcanum Jehovse adest reverentibus ipsum, 8c foedus ejus, ut experimento restetur eis.
15.Oculi mei jugiter adjehovam refyiciunf, quia ipse educit e reti pedes meos.
itf. Respice ad me, & gratiam fac mihi; quia solitarius , St pauper sum.
17. Oppressiones animi mei dilatant Je : ab angustiis meis deduc me:
ig. Aspice alfiictionem meam, & laborem meum; Sc condona omnia peccata mea.
19. Aspice inimicos meos, quia poten- tiores sunt; Sc odio violento oderunt me.
20. Serva animam meam, Sc eripe me,ne erubescam, quia recipio me ad te,
21. Integritas , St rectum custodiant me; quia exspecto te.
22. Redime, Deus, Jisraelem ab omnibus oppressionibus ejus.

PSALMUS XXVI.

Gloria bonx conscientix.

Davidis. Judicem meum’age Jeho-
vs,quoniam ego in integritate mea ambulo ; Sc Jehova: confido, me non vacillaturum.
2. Proba me Jehova, St tenta me; examina renes meos > St animum meum :
3, Nam benignitas tua coram oculis meis est, Sc indesinenter ambulo in veritate tua:
4 - N011 sedeo cum hominibus vanis, & cum distimulatis non convenio :
5. Odi congregationem maleficorum, Sc cum improbis non sedeo.
6. Lavo in innocentia manus meas , Sc circumeo altare tuum Jehova:
7. Personando voce gratiarum actionis, Sc enarrando omnia mirabilia tua.
8- Jehova , diligo habitaculum domus tua:; St locum, tabernaculum gloriae tus.
9. Ne aggreges penes peccatores animam meam, Sc penes viros sanguinarios vitam meam:
10. Quorum in manibus scelus, quorum dextera plena est corruptionis muneribus.
11. At ego in integritate mea ambulo: redime me , Sc gratiam fac mihi.
12. Pede meo consistente in plano, in congregationibus benedicam Jehova:.

PSALMUS XXVII.

Studium unitos necessarii proponitur imitandum.

O De Davidis; Jehova lux mea, Sc salus mea est, a quo timerem .'Jehova robur vitae mea: est, a quo expavescerem?
2. Belligerantibus contra me maleficis ad exedendum carnem meam, hostibus meis,Sc inimicis meis in me; ipsi corruunt, Sc concidunt.
3. Si metarentur contra me castra, non timeret animus meus -. si insurgeret centra me bellum, hac re ego securus essem.
4. Unum petii a Jehova, id ipsum requiro ; ut consideam in domo Jehova: omnibus diebus vita: meae,ad videndum amoenitatem Jehova?,8c inquirendum in templo ejus.

5. Nam abscondit me in tugurio suo, tempore adversitatis ; abdit me in abdito tentorii fui, in rupem attollit me:
6. Jam vero extollitur caput meum supra inimicos meos , circumstantes me; ut sacrificem in tentorio ejus sacrificia clangoris,canam , Sc psallam Jehovse.
7. Audi Jehova me voce mea clamantem; gratiamque fac mihi, Sc exaudi me.
8 • Tuiim iUud, requirite faciem meam,cogitat animus meus : faciem tuam, Jehova, requiro.
9. Ne abscondas faciem tuam a me , ne avertas in ira servum tuunv. auxilium meum fuisti, ne deseras me, neque derelinquas me, Deus salutis meae.
10. Nam pater meus, 8c mater mea derelinquunt me, sed Jehova recipiet me.
11. Doce me, Jehova, viam tuam, Sc deduc me per semitam planam ; propter observantes me.
12. Ne tradas me desiderio hostium meorum ; nam consistunt contra me testes mendaces , Sc qui spirat violentiam i
13. Abrepturi me ,nisi crederem, me frui- turum bonitate Jehova:, in terra viventium, J4. Exspecta Jehovam , confirmare , Sc fortificabit anigH® IHBR ; itgque exspecta Jehovasu
PS Ai,.

psalmus xxviii.
Retributionem impiorum vaticinatur.
De Davidis : Te, Jehova, inclamo,rupes mea. ue surdum agas aversus ä me : iTt non, fi mutus eris, < 5 aversus a me, consimilis fiam descendentibus in sepulchrum.
a. Audi vocem deprecationum mearum , dum vociferor a i te ; dum attollo manus »reas ad adytum sanctitatis tuse.
3. Ne trahas me penes improbos, Sc penes operarios iniquitatis; loquentes pacem cum proximis suis, malitia obtinente in animo eorum.
4. Da istis fecundum opus ipsorum, & secundum malignitatem actionum ipsorum: secundum opus manuum ipsorum da eis, redde retributionem suam eis.
5. Quia non animadvertunt ad opera Je- Eovx, oc ad factum manuum ejus : destructurus est eos, non autem exstructurus eos.
(5 . Benedictus/it Jehova, quia exaudivit vocem deprecationum mearum;
7. Jehova robur meum, & scutum meum, eui confidente animo meo, adjuvor : idcirco exultat animus meus, ut cantico meo celebrem eum.
8. Jehova robur istis, & robur maxime salutare est Christus illius.
9. Serva populum tuum, 8c benedic possessioni tum: pasceque eos , ac extolle eos usque in seculum.
PSALMUS XXIX.
Vocis Dei efficacitas prodicatur.
P Salmus Davidis. Cedite Jehova;, filii fortium ; cedite Jehova: gloriam,St laudem.
1. Cedite Jehovx gloriam nominis eius, incurvate vos honorem exhibentes Jehova: in decoro sanctitatis.
3. Vox Jehova: supra aquas ,vox Dei fortis gloriosi intonat, vox Jehova; supra aquas inultas:
4. Vox Jehova: potenter, vox Jehov» de- eore.
5. Vox Jehovse confringit cedros, perfringit etiam Jehova cedros Libani:
6."""Et facit, ut exsiliant sicut vitulus, Libanus.& Schirjon, ut pullus unicornium.
7. Vox Jehova; cadit flammas ignis.
8. Vox Jehova; dolore afficit desertum, dolore afficit Jehova desertum Kadeschi.
9. Vox Jehova; facit, ut pariant cervae, & denudat iilvas : verüm in templo suo eloquitur totam gloriam suam.
10. Jehova : n diluvio sedebat: 8c sedet Jehova rex in seculum.
11. Jehova robur populo suo dat, Jehova benedicit populo suo cum pace.
1 - 8 ALMUS XXX.
Triftitiam verti in gaudium.
TJSaimus Davidis, canticum dedicationis ^ domus illius.
2. Extollam te Jehova : quoniam evexisti *ie, neque tetitia affecisti inimicos meos de me.
3. Jehova, Deus mi, vociferantem ad te , «urasti me :
4. Jehova , eduxisti e sepulchro animam tneam; conservans me vivum, ne descenderem in sepulchrum.
5. Psallite Jehova:, quos ipse benignitate

prosequitur ; & celebrate ad memoriam sanctitatis ejus.
6 . Quum momento fuit ih ira sua, vita adeft benevolentia eius: vespere si diverse* tur fletus, mane /tdeft cantus.
7. Nam ego dicebam in tranquillitate mea, non dimovebor in seculum :
z. Jehova, benevolentia tua constitueras in monte meo robur, te abscondente faciem tuam, fui conturbatus.
rj. Ad te, Jehova, clamavi; & Jcliovam deprecatus sum, dicens ; ■
10. Quid lucri erit 111 sanguine meo, quum descendam in foveam ; an celebrabit te pulvis i nunciabitneveritatem tuam?
11. Audi Jehova, & g.atiam fac mihi; Jehova , esto adjutor mihi :
it. Convertisti planctum meum in choream mihi: solvisti cilicium meum, Sc accinxisti me laetitia:
13. Ut psallat tibi gloria, ac non conticescat. Jehova, Deus mi, in seculum celebrabo te.
PSALMUS XXXI.
Ex procedenti liberatione jpem concipit afflictus futuro redemtionis.
A/sAgistro symphonia;, psalmus Davidis. iVX \. Ad te, Jehova, me recipio, ne erubescam in seculum: justitia tua libera me.
3. Inclina ad me aurem tuam, cito eripe me: esto mihi rupes robusta; locus munitissimus ad servandum me.
4. Nam petramea.Sc munitio mea es; itaque propter nomen tuum agito me, & deducit® me.
5. Educito me e reti, quod absconderunt adversum me: quia tu robur meum es.
6. Iu manum tuam depono spiritum meum: redemisti me, Jehova, Deus fortis, verax.
7. Odi eos, qui observant vanitates vanissimas : nam ego in Jehova confido.
8. Me exultaturum.St lunaturum benignitate tua ; quaildo aspexeris afflictionem meam, agnoveris angustias anima; mea;:
9. Ac non tradideris me in manum inimici; sed statueris in lato pedes meos.
10. Gratiam fac mihi, Jehova, nam angustia eft mihi; contabescit pra: indignatione oculus meus, anima mea, Sc venter meus:
11. Nam deficit moerore vita mea, Sc anni mei gemitu : labefactatur poena iniquitatis, quam patior: virtus mea, Sc ossa mea contabescunt.
11. Apud omnes hostes meos sum probro, Sc apud vicinos meos valde, pavonque notis meis : aspicientes me foris, evagantur k me.
13. Oblivione sepelior ab animo, ut mortuus : sum ut instrumentum perditum.
14. Nam audio infamiam ä multis , metum circumquaque ; consultando simul adversus me, de intercipienda anima mea cogitant. , , *
15. Ego verö in te confido,Jehova; dicens: Dens meus es.
16. In manu tua tempora mea sunt; eripe me e manu inimicorum meorum, Sc k persequentibus me.
17. Eae, ut luceat facies tua supra servum tuum, servi me benignitate tua,'

ig.Je-
PSALMI.

PSALMI.
NäLjaj
memori®
■ in sui, vis ' er e fi divea
tnnquilliffl.
IU:
» conftituss »Ante facie
; & Jeiovs
ifnteo, qua: iraiit (e pai- uti:
u (i: milii j sum in a®.
: ran tosta ctitii
CXXI.
imtißif
'm Davi& apio, mento ne.
, cito eripe His aimi-
mtv,ia-
ie,Stdtd>
Mtotidemi: itum es. mo {piri® i, Deiatas
imitat« iri
infido.
unmkiip
is Äsn»
imr.«:
iBiiiiaii;
is.
unrnngt i inlgnts
tstetinem ainea,Sin na iniifiittli ismeaioar
os fio pro- , pjmrque .eraganm
o, ut mor- iitum- ultis, B o simul i' a meati?
lovajdta
i sunt ;s?
i.S; aperit iipra I«!- #'
ifi. Jehova, ne erubescam , quandoquidem invoco te : erubescant improbi, exscindantur defensuri in sepulchrum.
rp. Muta reddantur labia mendacia: qua; ioquuntur contra justum duriter,cum elatione St contemtu.
10. Quäm multa est bonitas tua, quam recondis reverentibus te .'operaris erga eos,qui se recipiunt ad te , coram filiis hominum !
11. Abdis eos in abdito pr#senti# tu#,ab elationibus virorum : abscondis eos in tugurio ä contentione linguarum.
ii. Benedictus Jit Jehova; quia mirificam reddit benignitatem suam erga me, ut in civitate munita collocans me.
2Z. Ego quidem dixeram in festinatione mea,excisus sum ä conspectu oculorum tuorum : veruntamen audisti vocem deprecationum mearum,quum vociferarer ad te.
24.Diligite Jehovam omnes,quos benignitate prosequitur;fideles custodientem Jehovam,St rependentem excellentissime, facientem res magnificas.
25. Confirmamini, & fortificabit animum vestrum; omnes, qui speratis Jehovam.

PSALMUS XXXII. Psalmuspamitentialu secundus.

D Avidis ode didascalica. Beatus levatus ä defectione, culus tectum est peccatum: 1. Beatus homo , cui non imputat Jehova iniquitatem > St cujus spiritui non inest dolus.
3. Quum silerem , inveterascebant ossa mea; in rugitu meo toto die.
4. Nam interdia St noctu gravis erat super me manus tua ; convertebatur prxstan- tissimus humor meus in siccitates aestivas maxime.
5. Peccatum meum notum faciam tibi, St iniquitatem meam non tegam; (inquiebam) Confitebor defectiones meas Jehova; ;8ttu sustulisti poenam peccati mei maxime.
6 . Propter hoc oraturus est te, quemcunque benignitate prosequeris , quo tempore obvenerit (in inundatione aquarum multarum,ad eum non pertingent,tantumV/reK.r:
7. Tu latibulum es mihi, ab angustia custodito me i cantionibus liberationis circumdato me maxime.
8. Erudiam te , & docebo te, quä via ambulaturus sis, consilium dabo, attento in te oculo meo.
9. Ne estote ut equus, ut mulus, expertes intelligent!# : cujus os fraeno , St habena constringendum est, ne appropinquet ad te.
10. Magni dolores sunt improbo : qui autem fiduciam habet in Jehova, benignitas circumdat eum.
is. Laetamini in Jehova, & exultate justi ; St cantate omnes recti animo.

PSALMUS XXXIII. Catalogus operum SS. Trinitatis, is laetitia Spiritualis.

C Antäte justi in Jehova; rectos decet laudatio.
2. Celebrate Jehovam cithara; nablio, is decachordo psallite ei.
S- Canite ei canticum novum , optime •pulsate cum clangore.
4. Quia rectum est verbum Jehov#, St e- Vxu opus ejus constans;
5. Amat justitiam, Sc judicium : benignitate Jehova: plena est terra.
6 . Verbo Jehov# coeli facti sunt, St spiritu oris ejus totus exercitus eorum :
7. Congerit quasi cumulum aquas maris, disponit in thesauris abyssos.
8- Timeant a Jehova omnes incolae terrae: ab ipso metuant omnes habitatores orbis.
9. Nam ipso dicente est; igne<j:ad ipso prxeipiente existit.
10. Jehova irritum facit consilium gentium, infringit cogitationes populorum:
11. Consilium vero Jehov# in seculun» consistit; cogitationes animi eius in setates singulas.
12. Beata gens illa , cujus Jehova Deus est-, populus, tjuem elegit in possessionem sibi.
13. E c#lis intuetur Jehova, videt omnes filios hominis:
14. E loco habitationissu# > prospicit in omnes habitatores terr#:

15. Formator pariter cordis eorum,animadvertit ad omnia opera eorum.
s 6 . Non est rex, qui servetur multitudine copiarum, potens non eripitur multitudine virium ;
, S7. Mendax efl equus ad salutem, Scmul- titudine roboris fui non Uberat sejjirem.
1 $• Ecce oculus Jehov# attendit ad timentes fui : adexpectantes benignitatem ip-
. J 9 - Ut eripiat ä morte animam eorum, 5 c vivos conservet eos in fame.
20. Anima nostra praestolatur Jehovam: auxilium nostrum, & scutum nostrum est.
2r. Nam in eo 1 »itatur animus noster» quia nomini sancto ejus confidimus.
22. Sit benignitas tua, Jehova,supernos, prout exspectamus te.
, r SAL MUS XXXIV. Alphabethum dogmaticum ad justitiae amantes.
O De Davidis , quum mutässet speciem suam coram Abuncleco; eoque ipsum expellente, ablistet.
2. Benedicam Jehov# omni tempore; jugiter laus ejus erit in ore meo.
3. In Jehova jactabit se anima mea;audient mansueti, Sc l#tabuntur;
4. Dicam , magnificate Jehovam mecum. St extollamus nomen ejus pariter.
5. Quassivi Jehovam, St exaudivit me; ac ex omnibus pavoribus meis eripuit me.
6 . Qui intuentur in eum, Sc confluunt, vultus eorum ne erubescant, sed dicant -.
7 - Isse pauper invocavit, 8c Jehova exaudivit; ac ab omnibus angustiis ejus servavit eum.
8- Castra _metantur angeli Jehov# circa timentes ejus, St eripit eos.
9. Gustate Sc videte bonum esse Jehovam: beatus vir ille, grui se recipit ad eum.
ro. Timete Jehovam sancti ejus: quia non est penuria timentibus eum,
rr. Juvenes leones pauperantur : atque esuriunt -. quaerentes autem Jehovam , non indigent ullo bono,
12. AgitS filii, auscultate mihi: reverentiam Jehov# docebo vos.
iz. Quis est vir ille, qui delectatur vita; amat dtes, amat frui bono;
Sb x4.Gu-

14. Custodi liisguam tuam a malo ; & labia tua ne loquantur fraudem.
15. Kecede a malo, & fac bonum : require pacem, S 1 sectare eam.
16. Oculi Jehovx ad justos, & aures ejus ad vociferationem eorum attendunt
17. Irata vero facies Jehovx ad facientes malum, ut exscindat e terra memoriam eorum.
ig. Clamantes illos Jehova audit, St ex omnibus angustiis ipsorum eripit illos.
19. Propinquus efl Jehova fractis animo St contritos spiritu servat.
ao. Multx fum afflictiones justi; sed ex omnibus illis eripit eum Jehova,
11. Servans omnia ossa ejus : unum exiliis non frangitur:
22. At morte afficit improbum afflictio St qui oderunt justum, disperduntur.
23. Redimit Jehova animam servorum suorum; neque disperduntur ulli recipientes se ad eum.
PSALMUS XXXV. Pfnlmua precatorius pro impetranda a Deo ope contra hostes.
O De Davidis. Contende Jehova adversus contendentes mecum; impugna impii
gnantes me.
2. 'Prehende scutum, aut dypeum ; ac sorge in auxilium meum :
g.Et exsere hastam,Stprxcludc persequen tibus me ; dic anima; mei, salus tua sum.
4. Pudcfiant.Sc rubore perfundantur qux rentes animam meam: agantur retrorsum St erubescant machinantesfnalum meum.
S- Sint sicut gluma coram vento, angelo Jehova; impellente.
6. Sit via eorum tenebrosa, St lubricissima ; St angelus Jehova; persequatur eos.
7. Quandoquidem immerito abscondunt mihi in fovea rete suum, immerito fodiunt
foveam contra animam meam : g. Eveniat ei vastatio nescienti ,
ut rete ad va>
ipsius, quod abscondit, capiat eum stationem decidat in illam.
9. Sic anima mea exultet in Jehova; gau deat in salute ejus.
xo. Omnia ossa mea dicant: Jehova, quis efl par tibi: eripiens pauperem a valentiore eo ; pauperem, inquam, St egentem i diripiente eum?
11. Insurgunt testes injurii,quorum non sum conscius, ea repetunt ime :
12. Rependunt mihi malum pro bono! Orbitatem anima: mex:
13. Quamvis ego, aegrotantibusillis ,utens pro veste mea cilicio , affligerem jejunio animam meam,St oratio mea iri sinum meum rediret :
14. Tanquam ad proximum, tanquam ad fratrem mihi indesinenter itarem, tanquam lugens matrem atratus curvarem me.
15. Quum vero claudico, lxtantur congregantes fe; congregant se apud me loripedes, ut non animadvertam; lacerant, ac non silent:
16. Inter hypocritas facetos sanniones fa- eeti; frendentes contra me dentibus suis.
17. Domine, quamdiu aspicies ? reduc animam meam : vastationibus eorqm, a juvenibus leonibus unicam meam:
18. Celebrabo te in congregatione multa, in populo frequenti laudabo te.
19. Ne lxtcntur de me, qui mihi sunt inimici falsis de causis : qui oderunt me immerito, ne nictent oculo:
20. Non enim pacem loquuntur : sed contra quietos terra: res fraudulentissimas excogitant :
21. Et dilatant contra me os suum : dicentes, euge, euge, videt oculus noster.
22. Vides Jeliova, ne sileas; Domine, ne longe absis a me.
" " ifcere ad judicium
23. Evigila , & experg. meum: Deus mi, 8c Domine mi, ad contentionem meam.
2.;. Judica me fecundum justitiam tuam» Jehova,Deus mi; & ne lsetentur de me.
25. Ne dicant cum animo suo, euge, anima nostra ; ne dicant, absorbuimus eum.
26. Pudesiant.Sc erubescant simul gaudentes de malo meo ; induantur pudore,& ignominia, qui magnificant fe contra me.
27. Cantabunt,& laetabuntur,qui delectantur justitia mei; diccaitque jugiter; magnificetur Jehova ; qui delectatur pace fervi fui:
28. Et lingua mea enunciabit justitiam tuam, toto die laudem tuam.
PSALMUS XXXVI. „ Quam in fe homo mi fer /it, (jf quam beatus> quando ad Deum fe recipit.
"^JAgistro symphonia;: Ode fervi Jehova;,
Dictum defectionis ad improbum, in intimo cordis mei est, coram oculis ejus non ejfe pavorem Dei.

3. Blandiri eum sibi in oculis suis, quum assequitur iniquitatem suam, qux odio habenda e/fet.
4. Verba oris ejus vana, St dolosa sunt: desinit adhibere intelligent!am ad benefaciendum.
5. Vanitatem cogitat in cubili suo ; sistit sese in via non bona: malum non spernit.
6. Jehova,in coelis efl benignitas tua,fides tua ulque ad superiores nubes:
7. Justitia tua instar montium fnaximo- um ; judicia tua instar abyssi magna;: homines, & jumenta conservas, Jehova.
Quam pretiosa esi benignitas tua, Deus; quum filii hominum ad umbram' alarum tuarum fefe recipiunt.
9. Uberrime explentur pinguedine dormis tuar,& cie torrente deliciarum tuarum bibendum das eis:
10. Quandoquidem penes te efl fons vitx, in luce tua fruamur luce.
11. Protende benignitatem tuam erga cognoscentes te, & justitiam tuam erga rectos animo.
12. Ne aggrediatur me pes superbi,Sc manus improborum ne inducat me ad aberrandum eo :
13. Ibi cadunt operarii iniquitatis , ita impelluntur, ut non possint furgere.
PSALMUS XXXVII. Prosperität impiorum cum forte justorum confertur.
O De Davidis. Ne accendaris ira propter maleficos : ne invideas facientibus iniquitatem :
a.Nam.
sjä#
*»**•
coris--i ,a i.hss
tuti*®
■a;fe]
jr»:ne
' csj'.mi.
ätiaiot*
«tifa.
j.Smma
tesvtidj«)
Sdetant ten io. It »S
improbas, c non txihb
u. Mini dttant t;rr
12, Copti krArair
Domui mit iim fu
Bist irati i: an&egtnteni if.GIdintc tatorm ii tam ej WtOjilf«!
i;. Sim te Mu M ij. figtmfc
an; adeo futura fit.
1 (. Kon iiebus fimi :o. Dm
|»K,utqn
1 wfamntu
suitur i/?i, '-i. Mutti «ft tedden taat:
, “• Quia wepoffidf soiimiiict h
'ittlttiun
. -cfiat fiii Äaksai
sthl
•* 7 . te Mi in (i;
qait.iiut); calioi co
MUXfc!
Ontiii
v-H

; gition; multi,
e.
■ mihisuntü um me una»
itur: seien itiliimasai'
os suum : t s noster. Domine, i
ad judicim i, ad conte
Sitim tuam, tui It me. uo,eu|e,w- «mus tua tCtmuljri jutae&ip intra mt. ;ur,quii!tltfc agiter
pace fari i«; ciatit jiitiis
XVI.
mmfcitm
tvijehovjti
pictar/n uiis ejasra
is tuis, qua qiu odio is
mt ad k*
.non speriit.
i* maximo*
,jtton. mijnitas to.
rnmbiP
i lots viti
mergae» tga seftot
tAi.Sc* ,ä aberis
itatis ,0 :re.
VII.
te jik*
i iri Jfif ientite i*t

2. Nam, sicut foenum , cito succidentur, St,sicut viriditas tener» herb* decident.
3. Confide in Jehova ; St fac bonum: inhabita terram, St pascere fide .
4. Et oblecta te in Jehova ; qui dabit tibi petitiones animi tui.
5. Devolvesuper Jehovam viam tuam, St confide in eo; nam ipse efficiet:
6 . Proferens tauquam lucem Justitiam tuam, St ius tuum tauquam meridiem.
7. Acquiesce Jehova*, Sc indesinenter exspecta eum : ne accendaris irä propter prosperantem via sua , propter virum efficientem cogitata.
g. Absiste ab ira , St derelinque excandescentiam : ne accendaris irä ; sattem ad malefaciendum.
9. Nam malefici exscindentur; exspectantes vero Jehovam, ipsi hxreditario jure possidebunt tertam.
10. Et adhuc paululum; plane non erit improbus, quodsi consideraveris locum ejus, non exstabit:
11. Mansueti vero harreditario jure possidebunt terram,St oblectabunt se in multitudine pacis.
12. Cogitante improbo contra iustum,St frendente adversiis eum dentibus suis.
13. Dominus ridet eum; quia videt advenire diem suum.
14. Gladium eduxerint improbi, 8t adduxerint arcum suum, ad dejiciendum pauperent, St egentem, ad mactandum rectos via:
15. Gladius eorum intrabit in cor eorum, St arcus eorum confringentur.
ni. Bonum est parum cuique justo , plus quäm copia sua improbis multis.
17. Nam brachia improborum confringuntur : sustinet autem justos Jehova.
iz. Agnoscit Jehova tempora integrorum ; adeo ut possessio eorum in seculum futura sit.
19. Non erubescant tempore malo, sed diebus famis saturentur:
20. Dum improbi pereunt, St inimici Jehova:, ut qu* pretiosa sunt in agnis : ut hxc consumuntur in fumum abeuntia , consumuntur isti.
21. Mutuo accipit improbus, sed non potest reddere : justus vero gratiam facit, St donat :
22. Quia benedicti ab illo hxreditario jure poliident terram : maledicti vero ab illo exscinduntur.
23. A Jehova gressus viri statuuntur,cujus delectatur via.
24. Quum e adit, non dejicitur; quia Jehova sustentat manum ejus.
2;. Puer fui, etiam consenui sed non vidi justum ita derelictum, ut semen ejus quaereret panem.
26. Toto die gratiam facit, St mutuat, 8t femen ejus in benedictione esi.
, 27* Recede i malo, St fac bonum : sic habita in seculum:
2$. Nam Jehova amat jus, neque derelinquit. quos benevolentia prosequitur; in seculum conservatur : semen vero improborum exscinditur.
29. Justi hxreditario jure possidebunt tertam, St habitabunt in sternum super eam.
30. J usti, c ujm. os meditatur sapientiam,
St cujus lingua loquitur jus.
3 r. In cujus animo eft lex Dei fui ,pcs ejus non labascit greffibus suis.
32. Speculante improbo adversus justum, St qua’rente morte illum afficere.
33. Jehova non derelinquit illum in manu istius ; neque sinit eum condemnari, quum judicatur.
34. Attende ad Jehovam, St observa viam ejus; tum extollet te ad possidendum terram jure hxreditario,excidium improborum videbis.
35. Vidi improbum magna vi erumpentem ; St se se explicantem', tauquam arbor indigena virens.
36. Deinde prxteriit,St ecce non erat amplius : nam quxsivi eum, sed non inventus est.
37. Observa integrum, 8t aspice rectum; finem istius viri esse pacem:
38. Defectores vero perdi pariter, finem improborum exscindi;
39. Nam salus justorum a Jehova esi, robur eorum tempore angustia::
40. Et adjuvat eos Jehova, ac liberat eos : liberat eos ab improbis, ac servat eos, quia recipiunt se ad ipsum.

PSALMUS XXXVIII.

Psalmus tertius pamitentialis.

Salmus Davidis ad recordandum.

2. Jehova, ne in fervente ira tua arguas me, aut in excandescentia tua castiges me.
3. Nam sagittae tu* alte infix* sunt in me* St demisisti super me manum tuam.
4. Non est integritas in carne mea, propter detestationem tuam : non est pax in ossibus meis propter peccatum meum.
5. Nam iniquitates me* transscendimt caput meum; ut onus grave, graviores sunt, quam perferre queam.
tf.'Putruerunt, contabuerunt tumices mei, propter stultitiam meam.
7. Distorqueor, incurvor psrvalde; tota die atratus pergo:
8. Quia ilia mea plena simt vilitate, adeö
ut non fit ulla integritas in carne mea.
9. Debilitatus, & attritus sum pervalde, rugiopr* fremitu animi mei.
'io. Domine, coram te est totum desiderium meum ; St suspirium meum ä te non est absconditum.
11. Cor meum palpitat, derelinquit me virtus mea; St lux oculorum meorum,etiam ipsi non sunt penes me.
12. Amici mei, St proximi mei 4 regione plag* me* subsistunt, St propinqui mei e longinquo absistunt.
13. Tendunt vero laqueos , qui qtixrunt animam meam : St qui requirunt malum meum, loquuntur xrumnas, St dolos toto die meditantur.
14. Quos ego tauquam surdus non audio, St tauquam mutus non aperiens os suum ;
15. Sed sum tauquam is, qui non audit, 3 c in cujus ore non sunt argumenta:
16. Quia te, Jehova, exspecto; at tu exaudias, Domine Deus mi
17. Quia dico ,videndum, ut non betentur de me ; nutante pede meo,contra me magnificent se:
18. Si ego ad claudicationem comparatus
B ia 2 sueroj

Psal.3?. 59.40.
Psil. 40.4t.
sscero ; & doior meus fuerit coram me ju-
^ 1 y. Quandoquidem iniquitatem ffieain indico. folicitus funi de peccato meo :
2.0. Inimici autem mei viVi roborantur, Sc multiplicantur, qui oderunt me fallis de
causis. ^ rec , c!el , tcs ma] um p r o bono, adversantur mihi; eö quod sector bonum;
22. Ne derelinquas me; Jehova: Deus mi, ae longb absis a me.
21. Festina ad auxilium meum, Domine salus mea.

PSALMUS XXXIX.

Studium lingux frxnandx adducit ad cognitionem sui ipfius, unde confeßio , 15 oratio. \ /Agistro fymphomx, Jeduthuni; psal- mus

Davidis.
2. Dixeram ; observabo vias meas,ne peccem lingua mea : servabo circa os meum capistrum, tantisper dum improbus erit .coram me.
3. Obmutueram taciturnus, silebam etiam i bono; sed dolor meus incrudescebat.
4. Incalescente vero animo meo in me, in meditatione mea exardescente igne; loquu- tus sum lingua mea, dicens ;
5. Fac, uf experiar, Jehova, finem meum, mensura dierum meorum, quid sit; experiar, quäm durabilis sum.
6. Fece, palmares disposuisti dies meos, Se tempus meum, ut nihil eft coram te ! profecto omnimoda vanitas omnis homo esi,' quantumvis constitutus maxime.
7. Profesto per imaginem prxterit vir, profecto in vanum perstrepunt: congregat quijfiam, sed nescit ,quis recepturus sitea.
z. Sed jam quid exspecto, Domine ! spes mea in te est.
q. Ab omnibus defedtionibus meis eripe me, probro stultis ne exponas me.
10. Obmutesco, non aperio os meum; quia tu fecisti.
11. Remove i me plagam tuam,a confiidtu maniis tua: ego deficio :
12. Si reprehensionibus pro iniquitate castigares quempiam, dissolveres,sicut tineam, quod inest ei desiderabile : profecto vanitas <tfi omnis homo maxime.
13. Audi orationem meam, Jehova,& clamorem meum ; aurem adverte ad lacrymas meas, ne surdum agas : quia peregrinus sum coram te , inquilinus ut omnes majores mei.
14. Desiste ü me , ut recreem me; quum nondum abeo , ut non ampliüs ßm.

PSALMUS XI..

Psalmus propheticus , jufiitiam Chrifli ab tlla,qux ex lege efl, difiinguens.
XlAgistro symphonia: , Davidis psalmus.
2. Constanter exspectavi Jehovam, qui inclinans ad me, audivit vociferationem «icam ;
3. Et educens me e lacu tumultuoso,e luto comoso; staunt super petram pedes meos, firmavit greuus meos:
4. DeAique indidit ori meo canticum novum , laudationem Deo nostro : videntes multi reverebuntur, Sc confident in Jehova,
dicentes.
5. Beatus esi vir ille, qui ponit in Jehova fiduciam suam ; neque respicit ad superbos, aut declinantes ad mendacium.
d. Tu multa pratstas Jehova,Deus mi, mirabilia tua, Sc cog tationes tuas erga nos: nemo recensendis iis par tibi; fi indicabo, Sc eloquar, numerosiora sunt, quam ut enarremus.
7. Sacrificio, inquis, Sc munere non delectatus es , aures perfodisti mihi: holocaustum, Sc oblationem pro peccato non expetivisti.
8. Tum dixi, ecce venio: in volumine libri scriptum est de me :
p. Facere voluntatem tuam, Deus mi,delector : Sc lex tua esi in visceribus meis.
10. Prxdico iustitiam in congregatione multa : ecce labia mea non cohibeo; Jehova, tu nosti.
11. Justitiam tuam non tego in animo meo, fidem tuam, Sc salutem tuam dico: non celo benignitatem tuam, Sc veritatem tuam congregationi multa’.
12. Tu Jehova, ne cohibeas miserationes tuas ä me : benignitas tua, Sc veritas tua jugiter custodiant me.
13. Nam circumdantia invadunt me mala innumerabilia : astequuntur me iniquitates mea’, adeo ut nequeam dispicere, numerosiores sunt capiUis capitis mei; animus etiam meus derelinquit me.
14. Velis, Jehova, eripere me ; Jehova, ad auxilium meum festina.
15. Pudesiant, Sc rubore perfundantur pariter quxrentes animam meam ad perdendum eam : agantur retrorsum, Sc ignominia afficiantur, qui delectantur malo rneo.
16. Desolentur pro merccde pudoris fui; qui dicunt deme, euge, euge i
17. Gaudeant, Sc Ixtentur in te omnes quxrentes te, ac dicant jugiter, magnificetur Jehova, amantes salutis tux.
18. Sum quidem pauper, Sc egens, sed Dominus cogitat de me : auxilium meum, Sc liberator meus es, Deus mi, ne tardes.
..Soli.
HiSlP®
m

PSALMUS X I. I. Beneficus in pauperes experitur Deum beneficum , 5 ab hoflibus vindicatur.

V/f Agistro lymphoma», psalmus Davidis.
fi. Beatus , qui attendit ad attenuatum, dicens, tempore mali liberabit eum Jehova :
3. Jehova servabit eum, Sc vitx restituet eum, beatus reddetur in terra ; item, ne tradas eum desiderio inimicorum ejus:
4. Jehova sustentet »um, decumbentem in sponda languoris : totum cubatum ejus ex morbo ejus mutaveris.
5. Me dicente, Jehova, gratiam fac mihi, fana animam meam, quia peccavi tibi:
6 . Inimici mei dicebant malum de me, quando morietur, Sc perierit nomen ejus t
7. Quod si quis veniebat , ut inviseret, mendacium loquebatur animus ejus, congregabat iniquitatem sibi : egressus foras, eloquebatur.
8- Simul contra me mussitabant omnes osores mei, contra me cogitabant, quöd effiet malo mihi, dicentes :
y. Res nequissima tenaciter inhxret ei, Sc quöd decumbit,non amplius exsurget.
To.EtiatO
FUI! lm ji D m sdfutin
iMrafyi
.vLsH-lii
"..Satan aquata,tu 1 * 3 4 5 6 7 te, Deis:
3. Sitiens viventis; ii ream w con
4. Sunt 1 diu,Sc noct ubi ni Dem
5. itera jitemnwA
voce mliii,/i
mt
LtziWn' ja Bissen lansfiM sann •, Deusjnij
p-jtttta rtM CiHmtotan
emtoni luftustai, 1 5. lutei va benitn suum afn 1 «amer
10. Dic ebliviiceri pteropjK
11. Sic; tesmek die, ubi t
peiitrtji k ;tlci kmfa
P S
tinia 4 11
'«t®
Wi?

Kii«
pit»
ip «4
(ar.fi
+1
te®,!
«itir

P S A L M I.
Pfal.45.44,
fil. 40.41,
l,t j n Moti M süperb^
Je nsmi,afc ' er S 3 n#; "idicabOrS- ! Uk eiiarr;. *
' non *!(,
• hO!(K 3 i.
non expt-
mini /jfoj
ras mi ,rfe. rtisis.
“il&ntt
>0 'm i® um dico;® nwMk,
mifatins
Mlflljl.
mt
iniquam
wmosanus etiam
ehova.ai
untiiipi- d perden- ignominia ito,
idoiis M;
m te oitps > magi»
geseift
iitn.tt
•
X
tonte-
■«,
isDanS id!«» atiteffilt-
tzrilUti is muta*
'atimin 1 ejus ex
fac rnihi ibit
l de «i :n ejus: imifiifi ejuSi ® .flusft®-
ant (®* iret di
Pfal.45.4?.
/o. Etiam vir colens pacem mecnm , in quo confidebam, comedens cibum meum, suiUilit adversum me calcem.
ii. At tu Jehova, gratiam fac mihi, & exsuscita me, ut rependam illis :
1:. Hac re expertus fuero , quod delectaris me, quum non clanget inimicus
zmm osso gm
meus de me;
iz. Sed me, me, inquam, sustentabis in integritate mea, St restitues me coram te iri feculam.
14. Benedictus]ehova, Deus Jifraclis, a feculo usque in seculum > amen , iterum amen.
'm

Psalmov um Liber secundus»

PSALMUS XL I I.

Zeltes erga Deum, collatione sensus prxsn-
tis ad prjzteritum , effervescens.

X/T Agistro symphonia; in posterisKorachi, J-VJ. ode didascalica.
2. Sicut cervus glocitat ajfirans ad alveos aquarum, sic anima mea glocitat aspirans ad te, Deus:
3. Sitiens esi anima mea Dei, Dei fortis viventis ; dicens: quando accedam, ut appaream in conspectu Dei;
4. Sunt mihi lachrym* me* cibo inter- diu, & noctu ; dum dicitur mihi quotidie , ubi (hi? Deus tuus?
5. Hxc recordans, effundo in me animam meam me fuisse transiturum in turba, gres- surmn cum illis ad domum usque Dei, cum voce cantus, St laudationis, multitudine fc- riante.
(>. Quid dejicis te, anima mea, St perstrepis in me ? spera in Deo ; nam adhuc celebraturus sum eum, £5’ salutem omnimodam faciei ejus.
7. Deusmi.in me anima mea dejicit se; propterea recordor tui e terra Jardenis, 8t Chermonitarum, e monte exiguo.
8- Abyssus abyssum inclamat ad sonum emissariorum tuorum , omnes irrumpentes fluctus tui, Sc undat tua; super me trameunt;
9. Interdiurnste» amandaturus est Jebo- va benignitatem suam, St noctu canticum suum ad me; oratione mea ad Deum fortem vita: mea: perftabo :
10. Dicam Deo forti , petr* meae, quare oblivisceris mei ? quare atratus incedo propter oppressionem inimici ?
1 x. Sica invadunt ossa mea,probro afficientes me hostes mei; dum dicunt mihi quotidie, ubi esi Deus tuus ?
12. Quid dejicis te, anima mea, 8t quid perstrepis in me ? spera in Deo; nam adime celebraturus sum eum, omnimodam salutem faciei mea’, St Deum meum :

PSALMUS XLIII.

Vindex a malo, <5 exultntioms ausior Detu.

V indica me Deus, & suscipe contentionem meam ; ä gente non benigna, i viro doloso,St iniquo libera me.
2. Nam tu ex Deus roboris mei , quare. rejiceres me-, quare atratus indesinenter irem propter oppressonem inimici ?
3. Mitte lucem tuam, 8t veritatem tuam; ips* deducant me: adducant me in montem sanctitatis tua, 8t in tabernacula tua :

4. Ut accedens ad altare Dei, ad Deum fortem, auctorem lietissm* exultationis mese ; celebrem te cithara, 0 Deus, Deus mi.
I ;. Quid dejicis te, anima isea , & qt?;;J perstrepis in me ? spera in Deo, nam adhuc celebraturus sum eum, omnimodam salutem faciei met, St Deum meum.

PSALMUS X L I V.

Ecclefia majorum documentis confirmatis expofiulat cum Deo de prassentifiatu,
\ s Agistro symphoniae in posteris Korachit IVI ode didascalica.

a. O Deus > auribus nostris audivimus, majores nostri narraverunt nobis, quod opus operatus sis temporibus eorum, temporibus priscis;
3. Te manu tua gentes expulisse, 8c plantasse ipsos: malo affecisse nationes, & propagasse ipsos.
4. Non enim gladio suo haereditario jare possederunt terram, & brachium eorum non dedit salutem eis : sed dextera tua.brachii-m- que tuum, St lux faciei tu*; quia eras benevolus eis.
5. Tu ipse ex rex meus, 6 Deus: pr*cspc omnimodam salutem lahakobi-
б. Per te hostes nostros cornu feriemus: per nomen tuum conculcabimus insurgentes in nos;
7. Nam arcui meo non confido, aut gladius meus non est servaturus me.
8. Quum servaveris nos ab hostibus nostris, St osores nostros pudefeceris ;
9. Deum laudantes toto dic.nomen ruunt in seculum celebrabimus summe.
10. Atqui rejecisti, St ignominia affecisti nos, quod non processeris cum exerciti bul nostris.
11. Fecisti, ut retro cederemus ab hoste^k osores nostri diripiunt sibi :
12. Tradidisti nos ut pecudes cibarias,& in gentes sparsisti nos :
t3. Vendidisti populum tuum pro re vil^ St non auxisti rem pretiis eorum.
14. Exposuisti nos probro vicinis nostris, sann*, & ludific^ioni circumstantibus nos.
15. Posuisti nos parabol* argumentum ic gentibus, agitationis capitis in nationibus»
16. Toto die ignominia mea obversatur mihi; St pudor faciei me* obtegit me ;
17. Propter vocem probro afficientis, St blafphemi; propter inimicum, St ultorem fui.
ig. Totum hoc evenit nobis, nec tamen obliviscimur tui, neque mendaciter agimus contra foedus tuum.
19. Non agitur retrorsum animus noster, aut declinat gressus noster »semita tua,
22. Quamvis contriveris nos cotijcHet i« locum cetorum. St obtexeris nos lethrii umbra.

21. Si obliti fuissemus nominis Dei nostri, aut expandissemus manus nostras ad Deum fortem extraneum:
22. Nonne Deus pervestigasset illud.'quum ipse cognoscat abscondita animi.
23. Sed propter te occidimur quotidie; adunamur ut pecudes mactandx.
24. Evigila , quare dormires Domine ? cxpergiscere, ne rejicias in aeternum.
2;. Quare faciem tuam absconderes? oblivisceteris afflictionis nostrae, & oppressionis nostra: ?
26. Kam dejecta est in pulverem vita nostra, adhaeret terra venter noster.
27 . Surge ad auxilium nobis , & redime ros propter benignitatem tuam.

PSALMUS X L V. Fpithalamium Christi, & Sponse apte.

Agistro symphonia: in posteris Korachi J-Vx ad hexachorda, didascalicum canticum amicarum.

2. Ebullit animus meus verbum bonum; «dicturus sum ego poemata mea de rege, lin- guamea, QTstylo, ut scriba promtus.
3. Multo pulchrior effectus es filiis hominum : infusa est gratia labiis tuis ; propterea benedixit tibi Deus in seculum.
4. Accinge gladium tuum super femur, ö robustissime ■, gladium gloria: tu* , &. decoris tui:
5. Et decore tuo prospere equita cum verbo veritatis,8cproloquere justitiam: St ede documenta tui terribilibus gestu dexterae tu*.
ö. Sagittis tuis acutis populi sub te procident, ex animo procident inimici regis.
7. Solium tuum , 6 Deus , in seculum, St sempiternum, sceptrum rectum e/? sceptrum regni tui.
8- Dilexisti justitiam, St odisti improbita- rem, propterea unxit te, 6 Deus, Deus tuus oleo gaudii prae consortibus tuis.
9. Myrrha, St lantalis , c3.Ca.que omnia vestimenta tua :prodeuntis e templis eburneis , pr* iit,qui l*tificant te.
10. Fili* regum inter charas tuas : collocata est conjunx ad dexteram tuam cum insigni auro Ophirio.
11. Audi filia, ac vide , St inclina aurem tuam ; oblivisceteque populi tui, 8c domus paternae tu*:
12. F.t delectabitur rex pulchritudine tua: cumque sit Dqtninus tuus, incurva te habens honorem ei.
13. Tunc fili* Tyri cmja munere faciem tuam precabuntur , divites in populo.
14. Tota honorata filia regis intro, fundis aureis vestita.
15. Cum phrygianis deportatur ad regem; virgines post eam, amicx ejus adducuntur ad te :
16. Deportantur cum summa laetitia, Sc exultatione , intrant in palatium regis.
17. Loco parentum tuorum erunt filii tui: pr*pones eos principes m tota terra.
18. Memorabo nomen tuum in unaquaque xtate; idcirco populi celebrabunt te in seculum, Sc sempiternum.

PSALMUS XL VI.

»W turrujqrtijpma . & bellator optime*
PiaximM.

A/fAgistro symphonia: in posteris Kora-
lVJL chi. ad acutam symphoniam,canticum.

2. Deus nobis est receptus , St robur; auxilium in angustiis prxsentissimuni.
3. Idcirco non timeremus, si commutaret terra locum', aut si dimoverentur montes dipulfi in ima maria :
4. Fremerent, lutos* fierent aqux cujus- que illorum; commoverentur montes elatione ejus maxime,
5. Flumen, rivi ejus , laitificant civitatem Dei, sanctissimum locum , habitacula excelsi.
6 . Deus eß in medio illius, non dimovetur illa, adjuvat illam Deus ab appetente matutino.
7. Frementibus gentibus, moventibus se regnis,edit vocem suam,liquefit terra.
g. Jehova exercituum nobiscum est,locus editus est nobis Deus Jahakobi maxime.
9. Agite, videte opera Jehovx, ut disponat desolationes • in terra.
10. Faciens, ut eessient bella usque ad extremitatem terr*; arcum perfringat,Sc truncet hastam, currus comburat igne;
st. Dicens, desistite, Sc agnoscite me esse Deum, rae exaltatum iri in gentibus,exalta-a tum iri in terra.
12. Jehova exercituum nobiscum est, locus editus nobis Deus Jahakobi maxime.

PSALMUS XLVII.
Deus Rex lehudeorum , C 7 gentium.
\ XAgistro symphonia: in posteris Korachi i-VJL psalmus.
2. Omnes populi plaudite manu, clangite Deo voce canora.
2. Kam Jehova excelsus, reverendus, rex magnus est super totam terram.
4. Cogit in caulam populos in locum nostrum nationesq; in locum pedum nostroru.
5. Seliget nobis possessionem nostram, excellentiam Jahakobi quem diligit maxime.
6 . Ascendit Deus cum clangore , Jehova cum sono buccin*.
7. Psallite Deo, psallite : psallite regi nostro, psallite.
8. Kam rex totius terrae est Deus :psallite psalmo didascalico.
9. Kegnat Deus super gentes, Deus insidet folio faustitatis fu*.
10. Voluntarii populorum congregantur, populus Dei Abraham« ; quia Dei suntpco- tectiones terr* > valde excelsus est.
PSALMUS X L V1 X I. Hierosolyma Ecclefie catholice typus > urbs
gloriosa.
C Anticum, cT'psolmus posteris Korachi,
2. Magnus est Tehova , & laudatus valde, in civi täte Dei nostri, monte faustitatis ejus:
3. Ornamento tractus , gaudio totius terr*, monte Tzijonis , lateribus Aquilonis, urbe regis magni.
4. Deus in palatiis ejus, agnoscitur pro loco edito.
S. Kamecce teges convenerunt, progressi sunt pariter.
6 . Ipsi viderunt, similiter admirati sunt, conturbati sunt, accelerarunt abitum.
7. Tremor prehendit eos illic, dolor ut parturientis.
j.Euro
t isstf
„.Qtcwi*
'".-A M
t ;s 3 i ..jritd
■ ei®»®
siori *« 1 2 3 4 S. 6 7 ' 1
IdlMtWfi
P! Ditis®
m
2. And«
Tat
ttsjkstt ' 4. Os» famSi
i. U111 iriain 1 I.Cart
kk«
atm
p.{Vi imö celti
10. striati
n.
tatam
liisoful«
11.
Inm,
tn&JI
fast;
>1
t«
kti
14
tiOf
kin
fet

m-aniKiu,
um.
' C(wmat!. tur moniti
cujus
lontes ch
OTitjfeu i f a cxceJ/i. °n dimo- W £ f ente
fflfcs se m.
® tjltaj
»»me.
Mtdifjt,
'Mw,
ne;
KiKKtfs
taittiu,
m t/!,lamae.
I.
i.
(ondsi
clangite

idus.ttx
ocumno- .noäroni, liram,«, it msatt, rtjeta
t KJM>-
sipstlli- Dras initantur,
'jkffr
/.
r, urb
achi.
«feras e san-
totks
trjuilo-
iturp 10
iropef
itis*
t
lokttl
j.Euto
Pfal.48.49>
fi. Euro perfringis naves Oceani.
9 Quemadmodum audiveramus, ita vidimus m civitate Jehovs exercituum - in civi- ' at.-: Dei nostri, Deus stabilit eam in seculum uspie maxime.
Cogitamus 6 Deus benignitatem tuam ';■> -r-cüo templo tuo;
11. Sicut nomen tuum 6 Deus,sic laudem ', tm effe usque ad extremitates terrae: justi- • r. plenam elfe dexteram tuam.
12. 'Latetur mons Tzijonis, exultent si- iia; Jeinui* propter judicia tua.
23. Circuite Tzjionem,& cingite eam, numerate turres ejus.
14. Apponite animum vestrum ad praemunitionem; attollite oculos ad palatia ejus, ut enarretis generationi postera::
1$. Nam hic Deus,Deus noster e/l in seculum, & sempiternum: hic nos deducturus est ad mortem usque.

PSALMUS XLIX.

'Divitum, sensualis hominis vanitas. A/T A S^ ro symphoniae in posteris Korachi AVI. psalmus.
2. Audite hxc omnes populi: auribus percipite omnes habitatores mundi.
3. Tum nati plebejo homine, tum nati prxflante viro : simul dives , & egens.
4. Os meum loquuturum est variam sapientiam, & meditatio animi mei multiplicem prudentiam.
3. Inclinans ad parabolam aurem meam, pandam in cithara xnigma meuni.
6. Cur timerem temporibus mali,at iniquitas vestigiorum meorum circumdet me:
7. Eorum, qui confidunt in opulentia sua, & in multitudine divitiarum suarum gloriantur ;
fi. Fratrem nullo modo redimere potest quisquam, non dare Deo redemturam ejus.
9. (Est enim cara redemtio vita eorum; imö cessat in seculum.)
10. Ut vivat adhuc inxternum, non experiatur corruptionem.
11. Nam videt, sapientes mori i pariter stultum, & brutum perire, ac relinquere a- liis opulentiam suam.
12. Animus fuit illis domos suas in secu- lum, habitacula sua in quamque generationem fiatui\ quum ea vocarent de hominibus suis per terras.
13. Neque tamen homo, qui in honore est, commoraturus est , similis fit jumentis, qux intereunt.
14. Hac, quum Ci t via istorum, exlpeCia- tio eft eis; tk posteri eorum os eorum approbant maxime.
ris. Tamquam pecudes,in sepulchro dispositos mors depascet eos : donec dominentur eis reCti illo mane, & formam eorum consu- ihat infernus receptam ex habitaculo ejus.
16. Enim vero Deus redemturus est animam meam a sepulchro , quum recepturus me sit potentiflimC.
17. Ne timeto, quum dives evaserit quispiam ; quum aucta fuerit gloria domestica ejus.
ig. Non enim in morte sua afisumturus est illius quicquam, no» descensura est post eum gloria ejus.
ip. Quuum anima: sux in vita sua beneid!. 50. si.
dixerit, atque celebraverint te , quod benefacias tibi:
20. Ut perveniat usque ad aetatem majorum eius , in »ternum tamen non lunt frui- turi luce.
21. Homo , qui eß in pretio , neque est anteiligem similis fit'jumentis, tjux intereunt.

1 > SALMIS L.

Psalmus didatiicus, veram religionem a fi-
mulata discernens.
halimis Asapho. Deus fortis, Deus Jeho- va eloquitur, Sc inclamat terram, ab ! ortu solis usque ad occasum ejus. ;
! 2. E Tzijone . perfestiilima: pulchritudinis loco, Deus illucescit.
3. (Veniat Deus noster , & ne surdum agat) ignis ante ipsum confuu.it , & circa ipsum procellosus vaidc.
; 4. Inclamat coelos superne , Sc terram inclamat, jus populo suo ciiclurus ;
5. Congregate mihi , quos benignitate j prosequutus sum,qui icerunt foedus mecum
per sacrificium.
6. Quando indicarunt coeli justitiam ejus, Deum judicem esse summä :
7. Audi popule mei, inquit, & eloquar: Jis- rael,& contestabor te:Deus,Deus tuus sum:
g. Non propter sacrificia tua arguam te, ut holocausta tua sint coram me jugiter.
9. Non accipiam e domo tua juvencum ,i caulis tuis hircos:
10. Quum mea sit omnis bestia silvestris, jumenta in montibus mille.
11. Agnoscam omnes volucres montium, denique animalia agrestia fint penes me.
12. Si esurirem, non dicerem tibi ; nam mea eß terra habitabilis, Sc plenitudo ejus.
13. A11 vescor carne robustorum juvencorum, aut sanguinem hircorum bibo i
14. Sacrifica Deo laudem, 5 c redde excelso vopa tua:
15. Atque invoca me tempore angustia:; eripiam te, ut honore afficias me.
iü. Improbo autem dicit Deus; Quidtua, ut enarres decreta mea, tk. assumas foedus meum in ore tuo:
17. Cüm tu oderis disciplinam -. 8c projeceris verba mea post te i
ifi. Simulae vides furem, acquiescis ei, 5 c cum adulteris eft portio tua .
19. Os tuum adhibes ad malum, & lingua tua concinnas dolum:

20. Sedens fratri tuo obloquerisrin filium matris tua: edis infamiam,
12. Hsec te faciente, quia agebam surdum, cogitas me prorsus esse similem tui .arguo te, & dissero in oculis tuis,
22. Animadvertite jam hoc obliviosi Dei, ne rapiam, nec sit, qui eripiat.
23. Qui sacrificat laudem, honore afficit me,& qui componit viam,faciam, ut is (ruatur salute Dei.
USA I M U S LL
Pfamus quartus pccnitentiaiis.
\/sAgistro symphonia', psalmus Davidis : 1 VJL 2. Quum venisset ad eum Nathan propheta , postquam congressus suisset cum Bath-Schcbaha.
3.Gratiam fac mihi, 6 Deus,fecundum benignitatem tuam; secundum amplitudinem miserationst tuarum, dele defettiones meas.
B b 4 4. Mul-
P S A L M r

PSALMI
pfil.yi.fa.
Plal. 52 . 5 L 54-55
4. Multum ablue me ab iniquitate mea>& a peccato meo munda me:
5. Nam defectiones meas ego agnosco, 2 x peccatum meum obversatur mihi jugiter.
6 . Tibi, tibi soli peccaveram, & quod malum videtur in oculis tuis, {ecersnv.agnofco, ut justificeris in sermonibus tuis, purus sis, quando tu judicas.
7. En, in iniquitate formatus sum, & in peccato fovit me mater mea.
g. En, veritate delectaris in prxcordiis; & in occulto sapientiam notam feceras mihi.
rj. Expiato me hyssopo, ut mundus sim; abluito me, ut pra: nive albescam.
10. Facito, ut audiam gaudium , 8c latti- tiam, exultent osta , qux contriveris.
11. Absconde iratam faciem tuam a peccatis meis , & omnes iniquitates meas dele.
it. Animum mundum crea mihi Deus,& spiritum firmum renova intra me.
13. Ne abjicias me ä facie tua, Sc spiritum sanctum tuum ne recipias ä me.
14. Redde mihi gaudium salutis tute, & spiritu ingenuitatis sustentato me.
1%. Docebo defectores vias tuas , ut peccatores ad te convertantur.
16. Libera me a sanguine, 0 Deus, Deus salutis mea:: cantet 'lingua mea justitiam tuam.
17. Domine labia mea aperias,& os meum annunciabit laudem tuam.
18. Nam non delectatis sacrificio ; ut dem holocaustum,non vis.
19. Sacrificia Dei sunt spiritus fractus: animum fractum, & contritum, 6 Deus,11011 spernis.
20. Benefac pro bona voluntate tua Tzi- joni, aedifica muros jeruschalaimornm.
21. Tunc delectaberis sacrificiis justitia:; holocausto, & prorsus consumendo : tunc pii offerent juvencos super altare tuum.
PSALMUS ili.
Speculum vitx. aulicec , tS superba:.
J^/JAgistro symphonia:, ode didascalica Da-
, 2. Quum veniens Doeg Adomams nun- ciasset Schauli, 8t dixisset ei, adivit David domum Achipeleci.
3. Quid te jactas in malo, o potenstbe- nignitas Dei fortis omni die perdurat.
4. /Erummas excogitatas depromis lingua tua; similis esi novaculae acutae, 6 artifex doli.
S- Diligis malum potius, quäm bonum, mendacium quam loqui justitiam, diligis vehementissime.
d. Dilexisti omnia verba perniciosa, linguam dolosam.
7. Etiam Deus fortis demoliturus elfte in aeternum , abripiet te, & avellet te a tentorio, eradicab/tque te 6 terra viventium vehementissime.
g. Quod videntes justi, reverebuntur, & de isto ridebunt, dicentes •.
cj. E,.ce virum illum, qui non proposuerat Deum robur suum ; feci confidebat amplitudini divitiarum suarum, roborabat se in substantia sua.
10. Ego vero ut oSva virens in domo
Dei, confido benignitati Dei in seculum, 5 c sempiternum.
11. Celebrabo te in seculum, quod feceris isti1 : 8c exspectabo nomen tuum , quia bonus es , coram eis, quos benignitate prosequeris.
PSALMUS LII 1 .
Speculum Epicurei ßni.
A ysAgillro symphonia: ad pneumaticum -i-VJL instrumentum, ode didascalica D avidis.
2. Dicit stultus cum animo suo , 11011 est Deus : corrumpunt, 8t abominandam perpetrant iniquitatem: non est qui faciat bonum .
3. Deus e coelis prospectat super filios hominum, ut videat, an sit ullus , qui intelli- gat, qui requirat Deum.
4. Qiiiciinque est, retrocessit, simul putid? facti sunt: non est, qui faciat bonum, 11011 est vel unus.
5. Annon sibi sunt conscii, qui dant operam iniquitati , quod exedentes populum meum, edunt panem ; Deum non invocant?
6. ibi expavescunt pavore, ubi non eß pavor: quia Deus dissipat ossa cujusque castra habentis contra te : pudefacis , quia Deus spernit eos.
7. O fi quis det £ Tzijone omnimodam salutem jisraelis : reducente Jehov.i reducem turbam populi fui, exultabit Jahakob, lxtabitur Jisrael.
PSALMUS L I V.
Dius affliiius experitur opem Det.
\ /T Agistro symphoniae fidium ,ode didafca- iVl H'caDavidis.
. 2. Quum venientes Ziphxi dixissent Schau- ' li, annon David latitat apud nos i
3. Deus propter nomen tuum serva me,& fortitudine tua causam meam age.
4. Deus audi orationem meam , aurem adverte ad sermones oris mei.
5. Nam exteri insurgunt in me, & violenti quxrunt vitam meam: non proponunt Deum sibi maxime.
6. Ecce Deus adjuvat me : Dominus efl inter eos, qui sustentant vitam meam.
7. Redde istud malum observatoribus meis, per veritatem tuam succide eos.
8 Liberaliter sacrificabo tibi ; celebrabo nomen tuum , Jehova, quia bonum est.
9. Quia ab omni angustia liberat me , 8c inimicos meos aspicit oculus meus.
P S ALMUS L~v! ’
Contra iomcfiicos inimicos precatur , £ 5 " fi fortificat in Deo.
X/TAgistro symphonia: fidium, ode dida- iVA scalica Davidis.
2. Auribus percipe , ö Deus ; orationem meam , & ne abscondas te a deprecations mea:
3. Attende ad me, & exaudi me; plango in meditatione mea , & perstrepo ;
4. Propter vocem inimici, propter angorem improbi: quia avertunt in me iniquitatem ,Sc irati intestino odio prosequuntur me.
Animus meus dolet in me, & terrores mortis accidunt mihi:

6. Timor & tremor invadit me, & obtexit me horror :
7. Adeo”
P»?*?
fljiitS' 1
■Ulk
»i*
livr ;■ sii o M Y&& in m< i.£iaKn*
röt s piate*
- m
sfc&yft' lij. Sei tute \ familiär 15. Qui pati ■n domum D*
ii Aget falsche in m piorum.
17, IgoDt ibit M i# ftfjwe pWpesll jiffifin:,
'ij, ftederih
jj&jpwk
r
ta Dta :i. Oam »tat« mc.
22. Cn
rfefuste
fern
tra
Mi
tor

'ftcuhJS
<?nöd f e; ., ■ums, ?v ;, nitatepro-
I.
uMticum
'Davidis.
> aon efi Jam per.
aciat bo- fiosho-
»Umtllv.
amlfusiJ
"äantijj.
c * populisj * injo;® Ai W t} 'faia 3 » quii Des
moj&t si rnh. ahakoii,
tiiiafa.
isitS.iie.
'emtssl
;e,
m, ea
re, Jni prajoat,
M»!j!
«a,
woi'i«
tos.
ce&ik
atil
strot,!t
-; 5 /s
dida-
ionem
latione
ango in
rang» : iniqui- quate
terrorfl
5 r«Kfr
/, fcd»

7. Adeo ut dicam , 0 fi quis daret mihi alam velut columbae; evolarem, ubi habitare possem.
z. Ecce quam longissime evagarer, commoraturus in deserto, vehementissime.
5. Maturarem effugium mihi ; a vento rapidissimo, a turbine.
10. Perde,Domine,divide linguam eorum; nam video violentiam, 8c contentionem in civitate :
1/. Znterdiu & noctu circumdant eam versantes in muris ejus ; iniquitasque > &c perversitas in medio ejus sunt:
11. /Erumnte sunt in medio ejus, & non recedunt a platea ejus fraus, 8c dolus.
13 . Non enim inimicus probro afficit jne.qtiod ferrem ; non osor meus adversum me se attollit, i quo me absconderem:
14. Sed tu mortalis, par mihi, dux meus, & familiaris meus,
15. Qui pariter dulce inibamus consilium, in domum Dei ibamus cum frequentia:
iii. Aget exactorem mors > invadens eos > descendent in fepulchrum vivi: nam mala sunt in commoratione ipsorum, in medio ipsorum.
17. Ego Deum inclamabo, & Jehova servabit me\
ig. Vespere, & mani, atque meridie meditabor, & perstrepam, donec audiverit vocem meam:
ip. Kedemit vitam meam,ne belligerent in me, collocans in pace : quando multis copiis belligerabunt ,fuerunt penes me.
40, Audiet Deus fortis; Sc contestabitur istos,ut permanet in sternum, vehementissime ; quibus non sunt mqtationes , neque timent Deum:
41. Quorum quisque extendit manus suas in colentes pacem fecum > profanat foedus suum:

4i. Cujus blanda sunt butyrina verba,dum bellum injidet animo ejus -. cujus molliora tjuidem verba oleo, sed strich gladii sunt.
43. Rejice in Jehovam, quicquid, dat tibi, & ipse sustentabit te : non permittet unquam justo, ut dimoveatur.
44. Tu itaque Deus, detrudes istos in puteum corruptionis : homines sanguinarii,& dolosi non perducent ad dimidium dies suos: ego verö considam tibi.
PSALMUS I, V I. JLacrymaspiorum reservari, clamorem exaudiri.
\ !t Agistro symphonia;,de anima vim pati- aVJ.ente a manipulo longinquorum, insignis «de Davidis : quum prehenderent eum Pcli- schthsei Gathi.
4. Gratiam fac mihi, Deus, nam anhelus persequitur me mortalis , toto die oppugnator opprimit me.
3. A' am anhelant observatores mei toto die, quia multi sunt: e sublimi propugnatores adsunto mihi.
4 - Qjlji dic timebo, ego in te confidam. 5 .In Deo laudabo verbum e jus;in Deo confidam , non timebo : quid faciat caro mihi ?
6 . Toto die rebus meis dolorem afferunt, contra me omnes cogitationes eorum ad malum fyeftant.
7 . Coa veniunt, delitescunt ipsi ; vestigia
mea observant ; ut qui expetunt vitam meam.
8. Pro iniquitate parito cis, in ira populos dejice Deus.
9. Tu vagationes meas in numerato habes : pone quamque lacvymam meam in utre tuo;annor, essent in numerato tibi?
10. Tunc revertentur inimici mei retrorsum, quä die clamabo; hoc scio, Deum affor e mihi.
11. In Deo laudabo verbum, in Jehova laudabo verbum.
ii. In Deo confido, non timebo : quid faciat homo mihi ? _ *
13 . Mecum erunt,«> Deus , vota tua;per- folvam gratiarum actiones tibi,
14. Nam eripis animam meam a morte, annon pedes meos ä lapsu eriperesi ut indesinenter ambulem, coram Deo in luce hujus vitsr.
PSALMUS L V I L
Inter leones ai Deum clamatur.
\/f Agistro symphoniae,ne perdas; Davidis aVJ. 0 (ie insignis,quum fugeret metu Schau- lis in speluncam.
2. Gratiam fac mihi Deus, gratiam fac mihi, nam ad te fe recepit anima mea; & aci umbram alarum tuarum me recepturus sum, donec transiverint srumn*.
3 . Invocabo Deum excelsum , Deum fortem,perficientem erga me.
4. Mittet e coelis, ut fervet me > afficiens eum probro, qui me anhelus persequitur ve- hementiffime : Mittet Deus benignitatem suam, & veritatem suam.
S- Ego inter immanes leones funi, jaceo inter indendiarios; inter homines , quorum dentes hast« & sagitta sunt, ÖC quorum lingua est gladius acutus.
6 . Exaltare supra coelos, 6 Deus,super totam terram gloria tua.
7. Rete aptaverant gressibus meis, curvaverat animam meam ; quam foderant ante me fossam , cadunt in eam vehementissime.
8. Erecto animo meo,b Deus, erecto animo meo, canam & psallam, dicens \
r>. Evigila gloria mea : evigila nablium, & cithara; expergefaciam inde ab aurora;
10. Celebrabo te in populis Domine, psallam te in nationibus :
11. Magnam ejje usque ad coelos benignitatem tuam, & ad superiores usque nubes veritatem tuam.
11. Exaltare supra coelos > 6 Deus: super totam terram gloria tua.
PSALMUS L V I I I. ’
Malitiam ajpidis ejje in homine, ad cuius in *
teri tum gaudebunt pii.
W Agistro symphonia:, ne perdas; Davidis I" ode insignis.
4. An revera, 6 manipule; justitiam loquimini? qua: recta sunt, judicatis filii hominis ?
3 . Quin etiam ex animo iniquitates operamini: in hac terra violennammanuum vestrarum appenditis.
4. Abalienant fe improbi inde ä vulva, aberrant inde ab utero, loquentes mendacium.
5. Venenum eß illis simile veneno serpentis , sicuti aspidis furdx.obthurantis aurem
i isuarti.
Bi) < 6 . Qu*

Fsal.$ 8 ' 59 »_
6. Qua; non auscultat voci muiTitantium; utentis incantationibus pcritistimi.
7. O Deus, destrue dentes eorum in ore ipsorum ; molares juvenum leonum demolire Jehova.
8. Liquefiant sicut aqua, indesinenter abeant”: intentantes sagittas suas , tanquam in spicas abeant sapittx.
9. Sicut limax liquescens abeat quisque,ut abortus mulieris ,ut qui non viderunt solem.
. 10, Quum nondum sentientur spina: vestra: ,//>/»-e cynosbati, tam redivivam,quam adustam procellet quamque.
11. Laltabitur j*istus , quum viderit ultionem; pedes suos lavabit in sanguine improbi.
12. Dicetque homo, utique est fructus justo ; utique est Deus , es judex in terra.
PSALMUS LIX.
David in propria, domo obsessus, prece, &
confidentia eludatur.
■\ X Agistro symphonia:, ne perdas;Davidis JlVX ode insignis: quum misisset Schaul,qui observarunt domum illius, ut morte afficerent illum.
2. Libera me ab inimicis meis, Deus mi; fiipra erigentes se contra me extolle me.
3. Libera me ab iis, qui operam dant iniquitati, 8c ab hominibus sanguinariis serva jue.
4. Nam ecce, insidiantur vita: me*, conveniunt contra me robusti; nulla defectione mea , nullöque peccato meo, Jehova.
5. Nulla iniquitate meri concurrunt, & comparant se : evigila venturus obviam mihi, & respice.
6. Tu ergo Jehova, Deus exercituum, Deus JisraeTis , expergiscere ad visitandum Omnes gentes istas -. ne gratiam facias ullis perfide agentibus iniquitatem summi.
7. Revertuntur vespere, ganniunt ut canis; & circumdant civitatem.
8. Ecce,eructant ore suo,gladios adhibent ad labia sua; nam quis audit t inquiunt.
9. At tu, Jehova,ridebis eos; subsannabis omnes istas gentes.
10. Robur obtinente illo, te observabo ; nam Deus efi editus locus meus.
11 Deus benignitatis me* praeveniet me: Deus faciet, ut aspiciam observatores meos:
12. Ne occidas eos, ut non obliviscantur populares mei: exagita eos virtute tuä , Sc dejice eos, clypeus noster Domine.
13. Peccatum oris fui, verbum labiorum suorum , quando fuerint deprehensi in superbia sua; tum pr* exeeratione, tum pr* macie enarrent.
14. Consume *stu, consume, donec non sint amplius ; ut sciant Deum summe dominari in Jahakobo, usque ad fines terr*.
15. Quum revertuntur vespere, ganniant ut canis; 8c circumdent civitatem.
16. Se ipsos exagitent ad comedendum, quum non fuerint saturati, tum cogantur pernoctare.
17. Ego verö canam robur tuum, Sc cantabo in mututinum quodque benignitatem tuam; te suille locum editum mihi & perfugium, quo äiefuit angustia mihi.

18. O robur meum, tibi psdlam ; Deum
esse locum editum meum, Deum benignitatis i»t*. a *
Psal.rfO. 61.62. T
PSALMUS L X. "" ~
Psalmus eucharistus post vidoriam.
\,f Agistro symphoni* , in hexachordi* i-VA testimonii ,ode insignis Davidis, ad docendum.
2. Quum certaret contra Syros Mefopo- tamienses, 8c contra Syros Tzob*;8c rever- ■ sus Joab , perculsisset Edomxos in valle Salis duodecies mille.'
3. O Deus , rejeceras nos , disruperas nos, iratus fueras, restitue te nobis.
4. Commoveras terram, diffregeras eam; cura fragmenta ejus, nam vacillat.
5. Feceras, ut sentiret populus tuus re»» duram, dederas bibendum nobis tanquam « vinum horrorem.
6. Dedisti timentibus te vexillum , quo utantur: propter veritatem potentissime:
7. Ut liberentur dilecti tui > serva dextera tua, Sc exaudi me.
8- Deus loquutus est per sanctitatem suam, exsultabo: in partem obtineo Sche- ccmum, Sc convallem Succotharum metior:
9. Meus Gilhad, Sc meus Menasche, E- , phraj/mque ,robur capitis mei, Jehudalegislator meus.
10. Moab pollubrum meum; supra Edo. m*um projiciam calceum meum: contra ■ me, Pal*stina, clangentem age.
11. Quis deduceret me i» civitatem munitam 5 quis deduceret me Edom**m usque ?
n. Annon tu, Deus, rejeceras nos;ut non procederes, Deus, inter exercitus nostros?
13. Cedo nobis auxilium tuum ab hoste: alioqui vanitas est auxiliario humana.
14. In Deo faciamus strenui, Sc ipse conculcabit hostes nostros.
PSALMUS L X I.
•Expertus Dei auxilium confidentius erat, i acquiescit in sua fide,
A Ä Agistro symphoni* fidium,otseDavidis. 1 VJL 2. Audi, Deus, clamorem meum;at- tende orationi me*.
3. Ab extremitate terr* te inclaluo, quum' obruitur animus meus -. in rupem, qux sit e- ditior me, deducito me :
4. Nam fuisti receptus mihi, turris robti- 1 sta adversus inimicum.
Commorabor in tentorio tuo per secula: recipiam me in occultum alarum tuarum maxime.
6 . Cum tu,Deus,auscultaveris votis meis, dederis hxreditatcm suam reverentibus nomen tuum :
7. Dies diebus regis superaddito, anni ejus fint ut multarum generationum.
z. Maneat in leculuin coram Deo ; benignitatem, Sc fidem prxpara , qux custodiant eum.
9. Sic psallam nomini tuo in perpetium» rependendo vota mea quotidie.
PSALMUS L X I I, pn Deo solo quiescendum esse.
A/f Agistro symphoni* in Jeduthune, psal- iVi mus Davidis.
2. Tantummodo in Deo conquiescit anima mea: ab eo salus mea est.
5. Tantummodo ipse rupes mea esi.Sc salus
mea;
PSALMI,
pfilM
flioti»©?
1 4, Quos?
sium:»*
JlffiOp* 51
stßP fliissfi te»* 1 ' maleti**!
' iltsm ausi e» : Sibum 1
te
iliDtof/t
sttMa sio t. Cotfiite Jimfaanir septiiste io. Taffi® Mme.wwi ancta illi I supra vanital 11. Xe coi (vanescatis; t»tis animuii n. Scmlk ivirokrtfi
rpAmciiiy
PQL.V imiyms teis Davidis >Wt.
:,0Decs,J(n
Sfiratepifu
uhiijata
stamus:
'»Ai \'itaii esa, sicut in 1 sSamb t labia mal: 5 . Sic bene line tuo am i Quali ad ara mea,i Htm.
' '■ Quum ti tjiliistnedit 1-Tefuiä ankta aistu; 9 ' Q»»!i (t, sustentat
t®*®»®
Ist.
{■Affli fort« Mxttn
tu
Mih,t,i
p ait.
meditor • IBattl: i- Wco potatu, i sititi;

hris m _
^exachordj 'avidis,add».
rrosMesop«.
) b*; 5 c reff. asinvaileSs
> diltuperj robis.
regeras eam: lai.
tetuus ros te tmpm
eullum, ottnuitme: i, (enatae
ier sanctiaa m obtineo i* Jtlianmn»
s McnaCk, f- mei, jtiais
n; sapri Ei, eum; «Miti
vititcm mu- mzm uC-

nos;mnon s nostros? «ab hoste: mana.
;,iki?(tioii-
lXI.
tßtmiun,
iiawiMt oran a«;»
jn.jsafitt'
hi, tniisri.-
iotnopl®
alarsatsa
nirowws
ticmiuito-
Mio, ffl» uram. Deo; bei arcastofc
. perpetue
XII.
duthtrt*
onpisti^'
!&«■

mea ; locus editus meus, non dimovebor motione magna.
4. Quo usque machinabimini aerumnas in virum ; occidemini vos omnes, eritis limiles muro pando- maceria; impulsa:.
5. Tantummodo de excellentia ejus consilia ineunt depellendi ea?«,delectantur mendacio ! ore suo benedicunt , intra se vero maledicunt vehementissime.
6. Tantummodo in Deo conquiesce anima mea; nam ab eo efl exspectatio mea.
7. Tantummodo ipse rupes mea esi, St silus mea : locus meus editus , non dimovebor.
8- In Deo e/? sitius mea- & gloria mea; rupes robusta mea; recebtus meus efl in Deo.
9. Confidite ei omni tempore, 6 popule, effundite coram eo animum vestrum : Deus receptui nobis efl maximi.
10. Tantummodo vanitas sunt mtiplebejo homine,mendacium sunt nati preftante viro: lancibus illi simul impofiti > ascensuri essent supra vanitatem.
11. Ne confidatis oppressioni,& rapina ne evanescatis ; opulentia si abundet, ne apponatis animum,
12. Semel loquutus est Deus, bis idotn audivi, robur esse Dei.
13. Lt tuam esse, Domine, benignitatem,te repensurum cuique secundum opus suum.

PSALMUS LXIII.

Sitiens 3 arescens anima petit salvari.
P Saimus Davidis,quum esset in deserto Je- hudac.
1. O Deus, Deus fortis meus es, tempestive requiro te; sitiens est tui anima mea, arescit ad te Ipettans caro mea, in terra sicca, & fessa sine aquis:
3. Ad videndum robur tuum, & gloriam tuam, sicut in loco sancto videbam te :
4. (Nam benignitas tua melior est vita,) ut labia mea laudent te. '
5. Sic benedicam tibi in vita mea, in nomine tuo attollam manus meas :
6. Quasi adipe, St pinguedine saturabitur anima mea , St labiis canoris laudabit te os meum.
7. Quum recordor tui super strata mea, in vigiliis meditor de te :
8- Te fuisse summo auxilio mihi, ita ut in umbra alarum tuarum canerem :
9. Quum adincrescens anima mea sequitur te, sustentat me dextera tua.
10. Quamobrem illi,qui vastationem quaerunt anima; mea;, pervenient ad imas partes terra;.
11. Facient, ut dilHuat eorum quisque per gladium, portio vulpium futuri sunt. « ia. Kex vero ipse lactabitur in Deo, gloriabitur quisquis jurat per eum, quum obtu- rabituros loquentiutn mendacium.

PSALM U S L xTvd '

Indoles, 3plaga blfnum, a quibus liberari petit.
V f Agistro symphonia: psalmus Davidis. •IV1. 2. Audi,6 Deus, vocem meam, dum meditor ; a pavore inimici custodi vitam meam:
3. Absconde me ab arcano conßlin maleficorum, a tumultuatione operam dantium iniquitati;
4. Qui exacuunt sicut gladium linguam suam ; intentant ut sagittam suam, verbum amarulentum.
5. Jaculis petendo ex latebris integrum, repente jaculis petunt eum, neque timent:
d. Confirmant sibi rem malam: narrant de abscondendis laqueis; dicunt; Quis videret illos i
7. Perscrutantur iniquitates ; conficimur iis , qua: callidissimi sunt perscrutati: adeo intimum viri, 8c cor profundum esi.
8. Sed ubi jaculis petierit eos Deus, a sagitta repentina fuerint plagae eorum.
9. Fecerintque , ut ipsa lingua sua in (e ipsos impingant: vagi se in fugam dabunt, quisquis viderit eos.
10. Quicunque autem homines reverentur, mmciabunt opus Dei, St factum ejus in- telligendum proponent :
11. Laetabitur justus in Jehova, & recipiet se ad eum, denique gloriabuntur omnes redi animo.

PSALMUS L X V.

Psalmus l7TXtVshy,0S circa diversa providentiae divine opera.
\/f Agistro symphonia: psalmus Davidis -tVi. canticum.
2. Tibi debetur certa laus 6 Deus, qui es M Tzijone ; St tibi rependendum est votum.
3. 0 qui exaudis orationem, ad te usque omnis caro ventura est.
4. Res iniquae praevaluerant mihi, defectiones nostras tu expias.
5. Reatus, quem eligis, St admoves, inhabitaturum atria tua: saturamur bono domus tuae, rebus sanctis templi tui.
6. Res reverendas in justitia proloqueris nobis,6 Deus salutis nostrae, fiducia orrtnium extremitatum terra:,8c maris, longinquarum.
7. Stabiliens montes virtute sua,accinctus potentia.
8. Compescens strepitum marium, strepitum fluctuum eorum, St fremitum nationum.
9. Qui facis, ut canant exortus matutinos, St vespertinos , incolae extremitatum reverentes a signis tuis.
10. yisitas hanc terram,& appetis eam:
plurimiim ditas eam rivo Dei pleno aquae ; paras frumentum illorum, quum itaprxpa- raveris eam. >
11. Porcas ejus irrigando, deprimendo liras ejus; imbribus dissolvis eam, germini ■ ejus benedicis.
12. Coronas annum bonitatis tuae, St orbita tuae stillant pinguedinem .-
13. Stillant in caulas deserti, & exsultatione colles accinguntur.
14. Vestiuntur pascua gregibus, St convalles obteguntur tritico, clangentes agunt, atque etiam canunt. s

PSALMUS L X V I.

Pßflmus iTTCtli)ilIX.0S circa opera redemti onis ..

A/f Agistro symphoniae, canticum, 3 psal- iVXnius.ClangiteDeo,omnes incole terrae:
2. Psallite gloriam nominis ejus, apponite gloriam laudi ejus:
3. Dicite Deo, quam reverendus es factis
tuis.'

tuis? propter amplitudinem roboris tui mendaciter se dedunt tibi inimici tui.
4. Omnes incolae terra; incurvent se tibi, & psallant tibi ; psallant nomini tuo, ut quum maximb.
5. Venite , & videte opera Vei; reverendus est actione erga filios hominis.
6 . Convertis mare in aridam : per flumen transiverunt pedes, illic laetati fumus in eo.
7. Dominatur potentia sua in seculum : oculi ejus gentes speculantur : qui rebelles sunt, ne efferantur apud se ipsos admodum.
j?. Benedicite populi Deo nostro; 3 c facite , ut resonet vox laudis ejus :
9. Qui restituit animam nostram in vitam, ueque permittit dimoveri pedes nostros.
10. Postquam probasti nosDeus, conflasti nos ut conflatur argentum:
_ ii. Induxisti 110's in rete ipsum,imposuisti cingulam asinariam lumbis nostris :
12. Fecisti, ut insideret mortalis in caput nostrum, ingressi fumus per ignem, Sc per aquam; tandem eduxisti nos ad hanc saturitatem.
r;. Ingrediens domum tuam cum holocaustis, rependam ti bi vota mea.
14. Qua: nuncupaverint aperta labia mea, Ac eloquutum fuerit os meum in anp-ustia mea.
. 15. Holocausta pinguium arietum offeram 6bi cum suffitu : parabo boves cum hircis potentissimi.
16. Agitei , audite , quicunque timetis Deum; ut enarrem, quae fecit anima: meae.
17. Eum ore meo inclamavi, it fui elatus pro sermonibus linguae meae :
ig. Ad iniquitatem si spectassem animo meo, non exaudivisset Dominus.
rp. At certe exaudivit Deus, attendit ad vocem orationis mea.
20. Benedictus est Deus , qui non avertit orationem meam a fe, Sc benignitatem suam a me.

PSALMUS LXVII.

p'aticinium de vocatione gentium.
\ s Agistro symphonia: fidium, psalmus, canticum.
2. Deus gratiam faciat nobis, & benedicat nobis; illustret faciem suam erga nos maxime:
3. Ut agnoscamus 1 n terra viam tuam, in omnibus gentibus salutem tuam.
4. Celebrent te populi Deus, celebrent te populi omnes.
5. Latentur, & cantent nationes; quum judicabis populos recti , Sc nationes ipsas in terra deduces potentissime.
6. Celebrent te populi Deus; celebrent te populi omnes.
7. Terra dante proventum suum; benedicat nobis Deus, Deus noster.
8. Benedicat nobis Deus, Sc revereantur eum omnes fines terra.

PSALMUS LXVII I.

Canticum triumphale super viäoriam, & regnum Chrijii.
\ i Agistro symphonia, Davidis psalmus, JV 1 erf canticum.
■ (gj canticum a.SurgenteDeo dispergutur inimici ejus,Sc fugiunt infesti osores ejus a conspectu eius, z. Quasi impellas fumum, impellis cos ; ut liquefit cera ab igne , pereunt improbi 1 conspectu Dei.
4. Justi vero latantes exultant coram Deo, Sc gaudent in latitia.
5. Cantate Deo, psallite nomini ejus; extollite eum, qui insidet amoenitatibus de nomine ejus Jah, ac exultate coram eo.
6. Pater pupillorum, & defensor viduarum efl Deus in habitaculo sanctitatis sua.
7. Deus collocat solitarios in familia,educit vinctos compedibus : at rebelles inhabitant locum aridissimum.
8. O Deus , quum procederes coram populo tuo ; vatium gradereris per solitudinem excellentissimi:
9. Terra movebatur etiam, cali destillabant a prafentia Dei: ipse Sinaj, a prafentia Dei, Dei Jisraiilis.
10. Pluviam liberalissimam stillabas,Deus; possessionem tuam, eämque defessam tu instaurabas.
Greges tui catervaiim habitabant in
ea; separante per bonitatem tuam pauperi illi afflicto, Deus.
12. Dominus dabat sermonem ; ea, qua annunciabant, exercitu magno dicebant.
13. Jteges exercituum fugiunt,fugiunt: Sc qua commoratur domi, partitur spolia.
14. Etiamsi jacueritis inter duas strues lapideas, erit»alis columba, tecta argento ; cujus penna sunt ex fulvo auro effosso.
r; Quum expanderit omnipotens reges in hac terra , niveus eris in Tzalmone.
16. Monte maximo , monte Baschanis; monte frequente gibbis, monte Baschanis.
17. Quare dejiceretis vos » montes frequentes gibbis ? hac montana desiderat Deus ad sedem suam, etiam Jehova inhabitabit in aternum.
ig. Curriuim Dei dux sunt myriades,millia multiplicia : Dominus cum illis est, Dominus Sinaj in sanctuario habitans.
19. Ascendens in sublime, captivam fecisti captivorum multitudinem, accipiens dedisti dona hominibus : etiam rebelles habitando captivos facis , Jah Deus.
20. Benedictus Dominus, qui quotidie 0- nerat nos donis ; Deus ille fortis salus nostra excellentissime.
2r. Deus ille fortis nobis eft DsttsforiiS, ad salutem omnimodam : & Jehova Domino sunt exitus contra ipsam mortem.
22. Tantummodo Deus frangit caput inimicorum suorum. verticejn comatum inde* sinenter ambulantis in reat bus suis.
23. Dixerat Dominus, ex Baschane reduco, reduco ex profunditatibus maris.
24. Ut frangens immergas pedem tuum in sanguine; linguam canum tuorum .sanguine fluente ab inimicis, ab unoquoque eorum.
25. Quum viderunt i messas tuos,6 Dent; incessus Dei fortis mei, regis mei, qui efl in sanctuario.
2 6. Pracedebant cantores, post fidicines, inter puellas tympan i pullantes.
27. In congregationibus benedicite Deo, Domino, qui eftis 6 scaturigine Jisraiilis.
ig. Illic fit Benjamin parvus, (5 dominator eorum : principes Jehuda, £ 5 ’coetus eorum; principes Zebulunis , principes Xaphthali.
29. Prxcepit Deus tuus robustum effete,
co*ro-
!0 .m*
tilitfctt'!
lito **' 4
defessa,.
,.|V!Ä

pia i»'« i,«1*» ;W«
vehemi ^ÖStnti c, ;dtvo;e si« s, Tribnitei
jorite rfib ;(!JwA ais:
lires huiepop
r s /
frcutitmjip
nidis si. 2. Serra nf
Denior inufaiiM Haas ayian r;Jiae:
4. fati|or claa
sfcecilM)
tn
v stets ta
5 amms s
ai« «pi
itttWJOI. si. 0 Deus
teatus mei n 7 . Ne eru
lifuffundan Seus JisraCli j J.Xampi tjerit iorioi jctxtrai Menus fi w. Quia npptobna:

PSALMI.
_ Waü j,
« impuli;
xultant t# a >mint ejusja.
tutatibusdtE-
)ram eo, äiWo-vij. »wtititisfa Mraimila#
ederts coräm po
mjiiprsfetii
lffiUWte;
a hatte b Ml!Mjl!p
Ionem ;«qs m (fclic, jiunt,®® artituri;»'!! Juis/hmk te, tcib a: im metam rejes moas. xtohtais; tetothaa , montis fe tam dtäfcr Jdiovi k
titifäi-
■Xtyb
»i.
e,aMi®fc ,1 ZjitCld ifjniilB
^ipsow.!:
S ;,T Js/fc ijetinte mono
aigit ap ,Ji mffl® b. -,{iis,
fiant red
maris.
lemuram
am.K* ie eorui tuos,oli aei.p
post tit'
eneifcW
■Inejiiii“
'«tast* 1 2 3 4
COI
Pfai, tf8.69.
corrobora,oDeus,quod operatus es iu nobis.
;o. E templo tuo propter Jeruschalaima, tibi afferent reges donarium.
31. Perde catervam arundiferam, coetum j-obustorum juvencorum cum vitulis populorum, fingentem subjicere se cum fragminibus argenti; dissipat populos, qui bellis delectamur.
32. Veniant Magnates ex /£gypto,Aithio- pia celeriter transmittat manuum suarum donum ad Deum.
33. Regna terra: cantate Deo ; psallite Domino vehementissime:
34. Insidenti coelis coelorum antiquorum; en edit voce sua vocem robustam.
35. Tribuite robur Deo, cujus excellentia esi super Jisraiilem, Sc cujus robur in superioribus nubibus.
3 6. Formidabilis es, 6 Deus, e sanctuariis tuis: Deus fortis Jisraelis, ipse dat robur, & vires huic populo, benedictus fit Deus.

P S A E M U S L X I X, Precatio oppreßi contra oppressores , ejusque
votum ,
\ i Agistro symphoniae ad hexachorda, Da-
vi di S ode.
2. Serva me Deus, quia perveniunt aqupe usque ad animam:
3. Demergor in ca num profundissimum, Ubi non ef! consistendi locus: ingredior profunditates aquarum , & fluentum inundans abripit me:
4. Fatigor clamando, exsiccatur guttur meum.denciunt oculi mei sperantis in Deum meum.
5. Plures sunt quam capilli capitis mei, qui oderunt me immerito; potentiores sunt, qui conantur me succidere , qui mihi sunt inimici injuria; tunc quod non rapui,rependere cogor.
6 . O Deus, tu novisti stultitiam meam; Sc reatus mei non sunt celati tibi.
7. Ne erubescant deme exspectantes te, Domine Jehovi, Deus exercituum, ne rubore suffundantur meä causä, qui qqxrunt te, Deus Jisraelis.
8- Nam propter te sustineo opprobrium, operit ignominia faciem meam:
p. Extraneus effectus sum fratribus meis, Sc alienus filiis matris meae:
10. Quia zelus dormis tua: exedit me, & •opprobria probris afficientium te accidunt E>-.
Ti. Quum flens affligo jejunio animam meam, tum hoc vertitur in summum probrum mihi.
12. Quum statuo vestimentum meum cilicium, tum sum illis in parabolam.
13. Confabulantur de me sedentes in porta , & canunt odas lyricas bibentes potum inebriantem.
14. De me itaque, oratio mea ad te esi hxr. Jehova , tempus est benevolentia:: Deus , pro amplitudine benignitatis tuae exaudi me pro fide salutari tua.

, x 5 - Eripe me eluto, Sc ne immergar : eri- p - ar ab osoribus meis, Sc a profunditatibus aquarum:
ni. Ne inundans abripiat me fluentum aquarum,neque absorbeat me profundum: Sene piarcludat mihi puteus os suum.

17. Exaudi me Jehova, quia bona esi benignitas tua : secundum amplitudinem miserationum tuarum respice ad me.
18. Et ne abscondas faciem tuam ä fervo tuo; quia esi angustia mihi: festina, exaudi me.
19. Appropinqua ad animam meam, vindica eam, propter inimicos meos redime me.
20. Tu nosti opprobrium meum, pudoremque meum , Sc ignominiam meam, coram te sunt omnes hostes mei.
■21. Opprobrium frangit animum meunj, adeo ut afficiar aegritudine: quiimque exspecto, qui condoleat, nemo adest ; aut consolatores , tamen non invenio:
22. Quin potius dant pro alimento meo amarorem ; Sc in siti mea bibendum dant mihi acetum.!
23. Sit mensa eorum ante eos pro laqueo; & pro retributionibus, pro tendicula ipfis.
24. Obtenebrentur oculi eorum, ut non videant; Scfacut lumbi eorum jugiter nutent.
2;. Effunde super eos indignationem tuam, Sc aistus irae tua: assequatur eos.
2'i. Sint castella eorum delolata, in tentoriis eorum ne sit habitator :
27. Quia, quem tu percussisti, persequuntur, 8c secundum dolorem confossorum tuorum narrationes contexunt.
28. Appone poenam ad poenam iniquitatis eorum , Sc ne veniant in justitiam tuam. ,
19. Deleantur de libro vi «litium, Sc cum justis ne conscribantur.
30. Ego vero pauper, Sc dolens: quum salus tua,Deus, in edito collocaverit me.
31. Laudabo nomen Dei cantico, & magnificabo eum gratiarum actione.
32. Qua: melior videbitur Jehova:, bove, iuvenco, cornuto, aut ungulam scissam habente quoquam.
33. Quod ubi viderint mansueti, 1 altabuntur : ScYeviviscet animus vester, 6 quaerentes Deum:
34. Quod attendat ad egentes Jehova, & vinctos suos non spernat.
35. Laudabunt eum coeli, Sc terra ; maria, Sc quicquid repit in eis :
36. Quia Deus servat Tzijonem, Sc instaurat civitates Jehudae ; ut habitent ibi, & hxreditario jure possideant eam terrem ;
37. Posteri, inquam , servorum ejus possideant eam, Sc amantes nominis ejus habitent in ea.

PSALMUS L X X. •gumentum idem cum fine Pfal. Vgistro symphonia:, ' " 1 ”
. fifiP
40 .
2. Deus ad eripiendum me : Jehova, ad auxilium meum festina.
3. Pudefiant, Sc rubore perfundantur quaerentes animam meam, agamur retrorsum, Sc ignominia afficiantur , qui delectantur malo meo.
4. Retrocedant pro mercede pudoris sui» qui dicunt, euge, euge,
3. Gaudeant, Sc Ixtentur in te omnes quaerentes tej ac dicant jugiter , magnificetur Deus, amantes salutis tuae.
6 H*
/

6 . Ego vero sum pauper. St egens,6 Deus, festina mea causa : auxilium meum, Ac liberator meus es, Jehova, ne tardes.

P salmus L X X I

Perceptum gratiamprofejfus, ulteriorem peri t, 15 gratitudinem vovet.
A D te, Jehova, me recipio, ne erubescam Unquam.
2. Justitia tua eripe me, St libera me, inclina ad me aurem tuam, ac serva me.
3. Esto mihi rupes, quam inhabitem, quo veniam jugiter; praiceptum posuisti de ier- yando me, quia petra mea, Sc munitio mea es.
4. Deus mi. Ubera me e manu improbi, e manu iniquct Sc pr»fra6te agentis.
5. Nam tu es exspectatio mea, Domine Jehovi, fiducia mea a pueritia mea.
6 . Tibi innitor inde ab utero, ä visceribus matris m« tu abripuisti me : in te esi laus mea jugiter.
7. Tanquam ostentum fui multis : adeo es mihi recep tus robustus.
g. Impleatur os meum laude tua, toto die gloria tua.
9. Ne abjicias me tempore senectutis: quum deficit virtus mea , ne derelinquas me:
10. Quia loquuntur inimici mei deme, & observantes animam meam consultant simul.
ir. Dicendo, Deus dereliquit eum, persequimini, 8t prehendite cum ; quia nemo eß, qui eripiat.
12. Deus, ne longi abesto ä me -. Deus mi, ad auxilium meum festina
15. Pudefiant, deficiant adversantes animae mea;: operiantur opprobrio, Sc ignominia quxrentes malum meum.
iq.Ego vero jugiter in exspectatione sum, de rotaJaudc tua ; St perrecturus sum.
15. Os meum narraturum est justitiam tuam quotidie salutem tuam : quamvis ignorem numeros ejus :
1 6. Aogrediar omnimodam fortitudinem, Domine'Jehovi : commemorabo justitiam tuam solus.
17. Deus , docuisti me a pueritia mea, Ac huc ulque indicavi mirabilia tua.
ig. Ouare etiam tantisper dum senex, 8t canus sum, Deus, ne derelinquas me, donec indicavero brachium tuum huic generationi, omni ventura; generationi fortitudinem tuam:
19. Nam justitia tua, Deus,in altum usque assurgit: quia facis res magnas ; Deus, quis t(t par tibi ? io. Quia angustias magnas, & malas; rursus vitse restituis me, Lc ex abyssis terrae rursus facis, ut »icendam.
21. Auges magnitud nem meam,Ac divertens consolaris me.
22. Etiam ego celebraturus sum te instrumento nablii, ddemijue tuam , Deus mi:
I psallam tibi cithara, o sancte Jisraelis.
23. Cantabunt labia mea, quando psallam tibi. Ac anima mea, quam redemeris;
24. Etiam lingua mea quotidie enunciabit justitiam tuam' quod erubuerint,quod pudore perfusi fuerint quaerentes malum metim.

PSALMUS L X X I I. Schelomo typus Christi.
P Ro Schelomone. O Deus, judicia tua regi da, Ac justitiam tuam filio regis:
2. Judicet populum tuum juste, Sc pauperes tuos jure.
3. Proferant montes pacem populo, Sc colles propter justitiam.
4. Vindicabit pauperes populi , servabit filios egentis,conteret vero oppressorem.
5. Reverebuntur te quamdiu erit sol; Sc durante luna in generationem »ternam.

6 . Ut quuip descendit pluvia super sectam herbam; quum imbres , irrigatio terra;:
7. Elorebit temporibus ejus justus, Ac amplitudo pacis, donec non fit luna :
8- Et dominabitur ä mari uno ad alterum, Sc ä flumine quaqua stunt fines rem 9. Coram eo honorem exhibentes incurvabunt fi barbari, St inimici ejus pulverem lingent.
10. Reges oceani accoU, Sc insulani munus reddent; reges Scheb», Sc Seb» donarium offerent -.
JI. Denique incurvabunt se honorem exhibentes ei omnes reges, omnes gentes servient ei.
i2. Quoniam eripiet egentem vociferantem, Sc pauperem, cui non fuerit adjutor:
13. Parcet attenuato,Sc egenti,animasque egentium servabit :
14. A dolo, Sc a violentia vindicabis animam eorum : adeo pretiosus est sanguis eorum in oculis ejus.
15. Ideo quamdiu vivet, dabit ei de auro Scheb»; Sc orabit pro eo jugiter, toto die benedicet ei.
16. Vbi fuerit pugillus tritici in terra, in vertice montium , commovebit se ut Libanus fructus ejus, Sc florebunt cives Ut herba terne.
17. Erit nomen ejus in scculum, durante sole sobolescet nomen ejus: Sc benedicentes sibi in eo,omnes gentes beatum pr»dicabunt eum.
18- Benedictus fit Jehova Deus Jisraelis, qui facit mirabilia solus
Deus
_ _ _ ”?■ Er benedictum nomen glori» ejus in
. Quia postquam fecisti, ut experirer seculum : impleatiirqtie gloria ejus tota ter- „• «- - - Ä •• ra, amen, iterum Amen.
20. Finiuntur orationes Davidis, filii
Jischaj.
Psalmo
sin
fnk 1 "/
K
TjtlAli?
I.K>M!
«tiifrdlc
tore®,!#
Intata
(iliijuu'm
6 . Idcirc operit v:h
7. Emic eorum, sup
8 . TaWti. ojpreffiOM
9. Oppoffl
10, likofjt iprpta/M
feiffltfet t.fcttiiio! bloitigeintv Itfcjie * 3 , Mato i 14. Qjm 6 idigMM M) g. Si fat ntioni ffion 1(1. Si coj fumtijra' 17. Dons Dri fortis, a ^ 18. lltiqui is vastitates 19. Qnon pimomc! loriims,
:o. Tanq
livit IjUljjli iis, imag« '-1. Quur ttniksm
•Utatpei
fwaliiii ni .sstorsilio
'V\asi(
pnttatsti’
'Ji. ijp:; "ipesaiic seculam. 17. Xt scindis, q,j
ai De ®iki bont recepiiai) te

NMnÜfcc
isfunueiifc iaa > Deus® Jisraelis.
qcaaiio pf£j
dtnais; 'tidie enun:itt 'tmt.quodus simiuiiinie
xxu.
iudat!!] rt: regis : ‘
iule, & pmpi
m populo, j
apuVi, scrai i opptefc. iäm eiiti.;St M ante. na simila ijatio im: u/utaliffl,
io Mau,
terrx.
•altes im- spukm
isuttnimu- ätb* dona-
mtm ex- jBUtssa-
mioabt rm iJ)fc £nti,ata.!
raüafefc rflBija.» -
lültiia» ti'itf,ta;o die
lütUdtti
toieutlis-
amitiö*
lilBihÜ!
Je/itifct«
is; ßeuS
r ejus in totatei'
lis.ffi

Psalmorum Liber tertius.
PSALMUS LXXIII.
Prosperität impiorum perpenditur , 'Jy concluditur in Deo foto securitatem inveniri.

P Salmus Afaphi. Atqui bonus eß Jisraeli Dens, puris animo.
2. Equidem, quod ad me, pend declinaverant pedes mei; nihil fere aberat,quin effunderentur gressus mei.
3. Quum inviderem insanientibus, prosperitatem improborum aspicerem.
4. Namnonja»! nexus usque ad mortem eorum, sed pingue eß robur eorum.
5. In labore mortalium non sunt, & cum reliquis hominibus non afficiuntur plagis.
6 . Idcirco cingit eos torques superbia:, operit velut ornamentum violentia eos.
7. Emicat pi a: pinguedine uterque oculus eorum , superant cogitationes animi.
8. Tabifici sunt , & loquuntur maligne oppressionem : 'S e sublimi loquuntur.
9. Opponunt coelis os suum, & lingua eorum pervadit terram.
10. Ideoque redit populus ejus huc, quum aqu* pleni poculi exprimuntur ipsis.
1 r.Ut dicant, quomodo cognosceret Deus fortis ? aut esset notitia in excelso i
11. Ecce istos improbos , ut tranquilli in seculo augeant vires.
13. ijtique inaniter purifico animum meum, St lavo in munditia manus meas :
14. Quum sim plaga affectus quotidie, & castigatio mea prx/iosit matutinis singulis ss, Si dixerim, narrabo talia; ecce generationi filiorum tuorum perfidus fuero :
k 5 . Si cogitem cognoscere hoc, laboriosum vifhm^eH in oculis meis :
17. Donec im? 1 essus efiem in sanctuaria Dei fortis, animadvertissem finem istorum.
18. Utique in luoticis ponis cos, dejicis eos in vastitates.
19. Quomodo abeunt in desolationem quasi momento : desinunt, consumuntur terroribus.
20.' Tanquam somnium, postquam evigilavit quispiam. Domine , quum expergisce- ris, imaginem eorum contemnis.
21. Quum exacerbatur animus meus.Sc in renibus meis me ipsum exacuebam.
22. Tum eram brutus, qui ignorarem: velut jumenta eram apud te.
23.Itaque ego jugiter futurus sum tecum: prehendisti manum dexteram meam.
24. Consilio tuo deduc me,ut postmodum in gloriam recipias me.
15. Quis esset mihi m coelis prxter te? St praeter te nullo delector in terra.
2(5. Deficiente carne me?.. St animo meo ; rupes animi mei, & portio mea, Deus esi in ! feculum.
27. Nam ecce longinqui a te pereunt, exscindis, qui cunque adulterando deficit s te.
28. De me itaque, propinquum esse Deo mihi bonum eis ; pono in Domino Jehovi receptum meum, ut enarrem omnia opera tua.

PSALMUS I. X X IV.

De desolatione Ecclefix conquerens , zelotypiam Dei provocat.

O De didascalica, Asapho. Quare Deus rejicis in »ternum r fumare pergit ira tua in gregem pastus tui ?
2. Recordare coetus tui, te acquisivisse antea , vendicässe tribum possessionis tu* , montem Tzijonis hunc ejje, in quo habitabas.
3. Attolle pedes tuos ad vastitates »ternas , ad omnia mala, qux facit inimicus in loco sancto.
4. Rugientes hostes tui in medio synagogarum tuarum, posuerunt insignia sua prt insignibus.
5.Nobilis habitus est eorum quisque, prout efferebat sursum contra implexa ligna secures.
< 5 . Etiam nunc sculpturas ejus simul vecte, Sc tuditibus tundunt.
7. Immiserunt ignem in sanctuaria tua ; dejicientes in terram profanarunt tabernaculum nominis tui.
8- Dixerunt cum animo suo, vim inferamus eis pariter: incenderunt omnes synagogas Dei fortis dejicientes in terram :
9. Insignia nostra non videmus, non eB amplius propheta > neque efl apud nos > qui sciat usque quo.
10. Quo usque,6 Deus,probro afficiet hostis : irritabit inimicus nomen tuum in »ternum ?
11. Quare avertis manum tuam,St quidem dexteram tuam i e medio sinus tui cohibe.
12. Atqui Deus rex meus eil jam olim, operans omnimodam salutem in medio terrae.
13. Tu disrupisti robore tuo mare, perfregisti capita cetorum in aquis.
14. Tu conquaffasti capita bal*n», dedisti cibum ipsi populo per deserta profiti- fcenti.
15. Tu fidisti fontem,Sc torrentem; tu arefacis fluvios validos.
i(5 . Tuus efl dies; etiam tua nox : tu parasti lumen hujus, 8t solem.
17. Tu statuisti omnes terminos terr*; ipsam »slatem, 8t hyemem tu formasti.
18. Recordare saltem hujus inimicum probro afficere, 0 Jehova, Sc populum stultum irritare nomen tuum.
19. Ne tradas ifli catcrv* vitam turturis tu», caterv* pauperum tuorum afflictorum ne obliviscaris in »ternum.
20. Intuere in foedus: nam repleta sunt obscurissima loca terr», caul» violentia.
21. Qui attritus est, ne redeat confusus, pauper, Sc egens laudent nomen tuum.
22. Surge 6 Dens, age causam tuam,recordare opprobrii tui, quo afficeris ä stillt© quotidie.
23. Ne obliviscaris vocis hostium tuorum, strepitus insurgentium in te , augescentis jugiter.
rsA»-

PSALMUS LX XV.

A Deo ejse> quod unius cornu depnmatur,tj
alterius exaltetur.

\yf Agistro svmphonix, ne perdas; psalmus Alapho/eS"canticum.
2. Celebramus te Deus, celebiamus: nam propinquum nomen tuum, enarrant mirabilia tua.
3. Quum excepero conventum, ego rectissimi: judicabo.
4. Solutas terra:, omnitimque habitatorum ejus, ego aptabo columnas maximi :
Dicens insanientibus , ne insaniatis ; St improbis, ne attollatis cornu:
6 . Ne attollatis contra excelsum cornu vestrum, ne loquamini collo duro ?
7. Non enim ab exortu, aut ab occasu, neque a deserto ejl exaltatio :
g. Sed Deus judex; hunc deprimit, 8c ilium extollit.
9. Nam poculum in manu Jehovx , St vinum turbidum est, plenum mixtione, ex quo fudit: veruntatem stetes ejus , quas expresserint,bibent omnes improbi terra:.
10. Ego itaque annonciern in seculum , psallam Deo Jahakobi :
11. Et omnia cornua improborum succidam : exaltentur cornua justi.

PSALMUS L X X V I.
Dei <4 Ecc/esix patronus celebratur.
\ /Agistrosymphonias fidium? psalmus A- L*-i sapho.t?"canticum.
2. Nobilis est in Jehuda Deus > injisraele
3. Cujus tugurium eß Schalemi, 3 c habitaculum Tzijone.
4. Ibi confregit coruscos arcus ; scutum
gladiumque, & bellum vehementissime.
;. Illustris factus es , magnificus, ex montibus direptionis.
i. Dediderunt se in praedam robusti animo, dormitaverunt somnum suum : adeö ut non invenerint ulli viri bellatores manus suas.
7. Prae increpatione tua ,n Deus Jahakobi : consopitus est Se currus, St equus.
z. Tu, tu, inquam ,formidabilis es .- ecquis consisteret coram te, ex quo irasceris?
9. E caelis facis, ut audiatur fententia?ter- ra timet, & quieta sedet:
10. Quum surgit ad judicium Deus, ad servandum omnes mansuetos terra: maxime.
11. Nam aestus hominum celebrat te, residuo aestuum accingis tuos.
12. Vovete ,St vota reddite Jehovae, Deo vestro:quicunque circumstant illum,afferant munus illi formidabili.
t%.(>ui vindemiat spiritum antecessorum, formidabili regibus terrae.
PSALMUS LXXVIl/ Variu cognitionibus ßubluans , mirabilium
Dei3 recordationefiabilitur.
V'fAgistro symphoniae, prxfesto pofierü ^ Jeduthunis ; Asaphi psalmus.
2. Vox mea ad Deum fertur, quum exclamo: vox mea ad Deum,ut aurem advertat ad me.
3. Tempore angustiae meae Dominum requiro : manu mea noctu perfusi, St non intermittente : renuente consolationem admittere anima mea.
4. Recordor Dei, quum fluctuando perstrepo : meditor , quum obruit fe spiritus meus vehementissime.
5. Quum tenes vigiles oculos meos; con- cutiorTsta ut non possim eloqui.
6. Reputo tempora inde ab antiquitate, annos superiorum feculorum.
7. Recordor musica: pulsationis me* nocte : cum animo meo meditor , St perscrutatur spiritus meus, dicens :
8- An in secula repelleret Dominus? aut non pergeret bene velle amplius ?
9. An deficeret in sternum benignitas ejus? desineret sermo in quamque generationem ?
10. An oblitus esset gratiam facere Deus fortis? an occluderet iri miserationes ftias summe ?
ir. Tandem dico ; infirmare me istud, mutata dextera excelsi ?
12. Imo recordabor actionum Jah: quin recordabor inde ab antiquitate quodque mi' rabilium tuorum:
13. Et meditabor de unoquoque opere tuo ; de actionibus tuis confabulabor , dicens :
14. O Deus, in sanctitate via tua eß ; quis Deus fortis magnus efl ut Deus?
15. Tu , 6 Deus, fortis mirifici, ostendisti in populis robur tuum.
16. Vindicasti brachio populum tuum:po- steros Jahakobi , etiam Jofephum maxime.
17. Videntes te aqu* Deus, videntes te aqux formidarunt: etiam commotae sunt abyssi.
18. Exundarunt aquas nubes, sonum ediderunt superiores nubes : etiam pervaserunt sagittx tu*.
19. Sonante tonitru tuo in isto orbe, illustrarunt fulgura orbem habitabilem: commota est, & tremuit terra.
20. Per mare via tua, & semita tua per a-
quas amplas: ubi vestigia tua non sunt cognita. “
21. Duxisti ut gregem populum tuum, Moschis St Aharonis'opera.
PSALMUS L X X V I I I. Myßeria antiquitatum.
O De didascalica , Asaphi. Auribus percipe,populE mi, doctrinam meam? inclinate aurem vestram ad sermones oris mei.
2. Aperiam per parabolam os meum, eructabo occulta inde a prisco tempore’.
3. Qux audivimus ac novimus . Iit majores nostri narraverunt nobis. ,
4. Non celabimus filios eorum , generationem posteram: narraturos laudes Jeho- v*, roburque ejus, Se mirabilia ejus opera, qu* fecit.
5, Nam statuit testimonium in Jahakobo, Sc legem posuit in Jifracle ; quum prsce- pit majoribus nostris nota facere filiis ipfo-
6. Ut sciant generatio postera, fili! nascitur!, surgentesque, enarrent filiis suis;
7. Et ponant in Deo spem suam, neque oblivistantur actionum Dei fortis, sed praecepta ejus custodiant;
tiO MEB»
r,on
(piiiw®*
tffli
irsr*«
ejsiaqu
;snMV
isiteni!
tatjßt» q, Dtduxei StmiotW n.Iiisnt jntatiii:
16. Urar linquam fk
17. Ferte tum, exaa
fcca . rJ.Etten suo, petiver fui:
ij.Acottq an polit Bet lo; lehrto! a, lo,iti pt HJi formn iBipoit«
'J. Hdrconif S ps liras tfflhufa«
ai «Mi»
Qui® ebitas [ups
24 Depln
tiendim, | is:
Panerr
pfqut.viai
tun.
Imptl! :tee suo Quun Unquam pi nun volucr a!. Deji; nrolafiu; :?■ It toi ‘pod tm : Mondu
ta,
Wtii*
PtOliffiSj,

!!• Ms Mqut cnfi operi.
, ii- (ta iHorum, j
? 4 . Qiiu tum.Ji (
fortem.
Jidetor

Klt.77.fl
solatianern r lustuando pe.
'M fe spkifjjf
losmeos:»
lui.
rd JMiqaitit, a.
cionis me* 't.StjBto
ßwsimsii;
n kai^aiii: sqiie gara-
1 teie D» cnwstss fj
mmtü,
inumjiq»
seWxM'
ittiu/j fi
i ofei&li
ntminv.po-
aiBMMU-
.vitatsti mow«
S, so*ti mpttatK
. ite urii; & .tlMa:»
EatEijSII'
lao.i&tft'
jttffilBü.
:uu
taäsj»
mani ini 'jor/sitii' mtaffliM' te.
,ntnui°-
1 genw des Je!»
JUS opö
Jatato
tum pt* s
e filiis ^
iis suis;
llffll 11 ?
kii.ich»
l*

g. Ac non sint ut maorcs eorum, generatio contumax, Sc rebellis; generatio , quae non comparavit animum suum , 8c cuius spiritus non fuit constans erga Deum fortem.
9. Vt posteri Ephrajimi armati jaculantes arcu, vertentes terg a tempore praelii;
10. Quia non servaverant foedus Dei, & in lege ejus renuerant ambulare:
11. Obliti actionum ejus , 8c mirabilium ejus operum, qua: ostenderat ipsis.
12. Coram majoribus eorum fecerat miracula in terra fEgypti, agro Tanitico.
jj. Diffiderat mare, ut traduceret eos,statuens aquas tanquam acervum:
14. Deduxeratqtie eos nube interdiu, Sc totam noctem lucente igne.
15. Fiderat rupes in deserto , ut potum praeberet in abyssis plurimum.
id. Flducens fluenta e petra, & demittens tanquam flumina aquas.
17. Perrexerunt tamen adhuc peccare in eum, exacerbando excelsum in ipsa terra licca.
ig. Et tentantes Deum fortem cum animo suo, petiverunt cibum pro desiderio animi sui:
19. Ac obloquentes contraDeum,dixerunt, an posset Deu* fortis instruere mensam in hoc deserto ?
20. E11, ita percussit rupem , ut fluxerint aqua:, 8c torrentes exundaverint: an etiam cibum posset dare ? an pararet carnem populo suo i ^
21. Idcirco audiens Jehova, excanduerat: & ignis succensus erat in Jahakobum , ac etiam ira arserat in Jisraclcm :
22. Quia non crediderant in Deum, neque confisi erant in salute ejus :
23. Quamvis prateepisset superioribus nubibus superne , Sc januas coelorum aperuisset ;
24. Depluensque super eos Man ad comedendum , frumentum coelorum daret illis :
25. Panem robustissimorum comederet quisque, viaticum mitteret eis ad saturitatem.
26. Impellens Eurum in coelis, Sc inducens robore suo Austrum.
27. Quum depluifset super eos carnem tanquam pulverem , Sc sicut arenam marinam volucres alatas.
2g. Dejiciens intra castra sua, circa tabernacula sua:
29. Et comedentes saturati essent valde, Sc quod concupiverant illi, attulisset illis :
50. Nondum alienati erant a concupiscentia sua, adhuc cibus eorum in ore eorum erat.
31. Quum ira Dei ardens in eos, interficeret e p nguissimis eorum, Sc juvenes Jisraelis prosterneret.
32. Post totum hoc peccaverunt amplius, neque crediderunt propter mirabilia ejus opera.
3 3. Quamobrem consumebat vanitate dies illorum, Sc annos illorum terrore.
34. Quum occidebat eos, fi requirebant eum, Sc conversi .mane, quaerebant Deum fortem.
35 .Recordantes. Deum fuisse rupem suam,

Sc Deum fortem excelsum fu/ße vindicem futim:
34. Quamvis conarentur eum decipere ore suo, Sc lingua sua mentirentur ei.
37. Et animus ipsorum non esset comparatus erga eum, neque constantes essent in foedere ejus:
38- Tamen ille misericors, expiabat iniquitatem, ita ut non perderet; & plurimum avertebat iram suam, neque excitabat totum Kstum suum:
39. Recordans carnem eos esse, ventum abeuntem, qui non revertitur.
40. Quoties exacerbaverunt eum in deserto ? dolore affecerunt eum in solitudine ;
41. Qui subinde tentärunt Deum fortem» Sc sanctum Jisraelis circumscripserunt.
42. Immemores mantis ejus, diei quo redemerat ipsos ab hoste:
43- Quo disposuit in iEsjypto signa sua, & prodigia sua in agro Tanitico :
44. Quum mutavit in sanguinem rivos eorum, fluentaque eorum, ne bibere possent.
45. Immisit in eos colluviem animalium, qua: consumeret eos, ac ranas , qua: perderent eos:
46. Et dedit brucho proventum eorum, ac laborem eorum loculi«:
47. Occidit grandine vites eorum ,8c sycomoros eorum igni 3 qui quacunque insidebat consumeret:
4g. Dedidit etiam eidem grandini bruta eorum, 8c pecora eorum prunis ignitis:
49. Immisit in eos sestum ira: sus , excandescentiam, indignationemque,Sc angustiam, mittendo nuncios malorum:
50. Liberavit iter ad iram siiam, non collibuit ä morte vitant illorum Sc bestias eorum pesti dedidit:
51. Et percussit omne primogenitum in dEgypto , principium virium iii tentoriis Chami:
52. Et transtulit tanquam pecudes popu- I uni suum, direxitque eos tanquam gregem per desertum
53. Et educens eos securi ita ut non metuerent,postquam inimicos eorum operuisset mare.
54. Adduxit eos in terminum sanctitatis sua:, montem hunc, quem acquisivit dextera ejus.
55. Expellens a facie eorum gentes, fa- ciensque, ut acciderent funiculo possessionis: Sc habitaverunt in tentoriis earum tribus Jisraelis.
54. Attamen tentarant,& exacerbarunt Deum excelsum, Sc testimonia ejus non observarunt :
57. Sed aversi perfidi egerunt, tit majores eorum: conversi sunt, ut arcus fallax.
5g. Nam provocarunt eum per excelsa sua, Sc per sculptilia sua ad zelotypiam concitarunt eum.
5 9.Quod audiens Deus excanduit, sprevit- que vate Jisraelem:
do. Adeo ut deserens tabernaculum Schi- luntis , tentorium, quod collocaverat inter homines:
di. Traderet in captivitatem robur suum, Sc gloriam suam in manum hostis ;
(2. Dedere tque gladio populum suum;
C e quia

quia in poileiTionem suam excanduerat:
6z. Juvenes ejus absumeret ignis , oc virgines ejus non laudarentur:
64. Sacerdotes ejus gladio conciderent, vidua'ejus non flerent. , ,
6$. Deinde evigilavit Dominus, qui visus fuerat tanquam dormiens ; sicut robustus , cantillans ex vino : t
66. Et perculiit hostes suos retro , opprobrium perpetuum indidit eis.
67. Tandem sprevit tentorium Josephi,St tribum Ephrajimi non elegit.
6 %. Eligens vero tribum Jehuda',montem Tzijonis, quem diligat;
69. /Edificavit simile excelsis palatiis fair Linarium suum; utpote in terra,quam statuit in seculum.
70. Eligensque Davidem servum suum,Sc assumens eum ex caulis gregis:
71. A tergo foetarum duxit eum, ad pascendum Jahakobum, populum suum , St Jisraelem , possessionem suam:
71. Qui pavit eos pro integritate animi sui, Sc summa prudentia manuum suarum deduxit eos.

PSALMUS EXXIX.

etfaph pro Jeruschalaimis intercedit, ut iram Deses inde in hostium capita vertat.

P Salmus Asapho. O Deus, ingressa: sunt gentes in possessionem tuanss polluerunt templum sanctitatis tu* , disposuerunt Je- ruschalaima in cumulos.
2. Dederunt cadaver servorum tuorum cibo volucribus coeli: carnem eorum, quos benignitate prosequeris , bestiis terr*.
3. Effuderunt sanguinem eorum , velut aquam circa Jeruschälaima, nec erat, qui sepeliret.
4. Sumus opprobrio vicinis nostris, fault* Sc ludificationi circumstantibus nos.
5. Quö usque Jehova ? irasceris in sternum ? ardebit velut ignis zelus tuus ?
6. Effunde silum tuum in eas gentes,qu* non agnoscunt te ; Sc super regna , qu* nomen tuum non invocant.
7.Nam confumtor consumsit Tahakobum, Kc habitaculum ejus desolaverunt.
8. Ne recorderis adversus nos iniquitates pnecedentium temporum : festinantes prx- veniant nos miserationes tu*,nam attenuati fumus valde.
9. Auxiliare nobis, Deus salutis nostra propter honorem nominis tui : Sc eripe nos , expiationemque fac de peccatis nostris propter nomen tuum.
10. Cur dicturx essent ist* gentes ubi- nam est Deus istorum i innotescat in istis gentibus ante oculos nostros .ultione sanguinis fervorum tuorum effusi.
11. Perveniat ante faciem tuam gemitus . vincti: pro magnitudine brachii tui fac , ut reliqui sint, qiii jam traduntur morti.
12. Redde ergo vicinis nostris septuplo in sinum ipsorum : opprobrium ipsorum , quo affecerunt te, Domine.
13. Et nos populus tuus , Sc grex pastus tui celebrabimus te in seculum, in quamque generationem enarrabimus laudem tuam.

PSALMUS L X X X.

Vineam devastatam Deo cura ejfe.

A/s Agistro symphonix, ad hexachorda ; i i TvJ- psalmus testimonii Asapho.
2. O pastor Jisraelis auribus percipe,ductor Josephi tanquam gregis , insidens Che- rubinis illucesce. I
3. Coram Ephrajimo, Binjamineque , Sc Menasche excita potentiam tuam; Sc veni ad plenam salutem afferendam nobis.
4. O Deus, restitue nos , Sc fac, ut luceat facies tua ; ita servabimur.
5. Jehova, Deus exercituum , quousque fumaturus es contra orationem populi tui i
6. Cibas eos pane lachrymarum,Sc bibendum prxbes eis de lachrymis triental.
7. Exponis nos contentioni vicinis nostris, Sc inimici nostri subsannant nos.
8. O Deus exercituum restitue nos, Sc fac, ut luceat facies tua ; ira servabimur.
9. Vitem ex Aegypto transtuleras; expuleras gentes, ut plantares eam:
10. Expediveras ante eam , fecerasque, ut ageret radices sua;,St impleverat terram.
11. Operiebantur montes umbra ejus , Sc palmitum ejus cedri maximx.

12. Emittebat ramos suos usque ad mare, Sc ad flumen teneros ramos suos.
13. Quare perrupisti macerias ejus, adeo ut carpant eam omnes viatores;
14. Suffodiat eam porcus sylveslris ,& a- nimal agreste depascat eam ?
15. O Deus exercituum,revertere jam,intuere e coelis , Sc respice : ac visita vitem hanc.
s6. Et surculum, quem plantaverat dextera tua: idque propter filium , quem fortifi- carti tibi.
17. Incensa igne, succisa est , ab increpatione faciei tu* pereunt.
ig. Adsit manus tua viro dexter* tus: filio hominis,quem fortificästi tibi:
19. Ac non retrocedemus a te : in vita conserva nos, ut nomen tuum invocemus.
20. Jehova Deus exercituum,restitue nos, fac, ut luceat facies tua:ita servabimur.
P SAL MUS LXXXI. Canticum-.docens, qua mala ingratitudo afferat, iSqua bona inhibeat.
M Agistro symphonix, ad Gitthxa instrumenta ode, Asapho.
2. Cantate Deo, robori nostro , vociferamini Deo Jahakobi.
3. Sumite psalmodica instrumenta, Sc apponite tympanum , citharam amoenam cum nablio.
4. Clangite in novilunio buccina, stativis quibusque feriis, diebus festis nostris.
5. Nam statutum injisi-aele est , ritus ä Deo Jahakobi.
6. Qui testimonium in Josepho imposuit ipsum; quum processisset contra terram /£- gypti, ubi sermonem ignotum audiebam.
7. Amovi, inquit ,ab onere humerum ejus; manus ejus a lacusculo intrita abierunt.
8- Quum in angustia illa exclamares, liberavi te: exaudivi te in latebris tonitru; probavi te, usque ad aquas Meribx summi.
9, Audi popule mi, St contestabor te ; 6 Jisracl, si auscultaveris mihi.
'io. Si

10. Si non eritin te Deu* fortis extraneus, neque incurvabis te Deo forti alienigena: honorem exhibens .
11. Ego sum JehovaDeus tuus , qui feci , ut ascenderes e terra.®gypti:dilata os tuum, & impleturus sum illud.
12. Sed non auscultavit populus meus voci mes,8c Jifracl non acquievit mihi.
13. Quapropter dimisi eos ambulaturos ex sententia animi sui, dicens , abeant cum pravis consiliis suis.
14. O si populus meus aufcultasset mihi, fi Jiiraelita: in viis meis ambulassent:
15. Vel momento inimicos eorum fuissem depressurus, quum in hostes eorum convertissem manum meam.
iü. Osores Jehovat mendaciter se dedissent ei;Sc futurum fuisset tempus istorum in seculum.
17. Denique cibaturus fuisset eum adipe tritici, etiam ex rupe meile fuissem satiaturus te.
14. Deus mi, pone eos velut rotamjut stipulam coram vento.
15. Ut ignis exurit silvam ,& ut flamma accendit montes.
16. Ita prosequere eos procella tua,& turbine tuo conturba eos.
17. Reple faciem eorum ignominia;ut requiratur nomen tuum, b Jehova.
ijj. Pudore perfundantur, 8c conturbentur usque in seculum; erubescantque, Sc pereant :
19. Ut cognoscatur, te cui soli nomen efl Jehova, excelsum esse supra universam terram.
PSALMUS L X X XII. Magifiratus officium.'
P Salmus Afapho, Deus adstat in 'coetu Dei fortis, inter magistratus Judicat,
2. Quousque judicabitis iniqui, & personam improborum suscipietis summe i
3. Judicate fecundum tenuem Sc pupillum: afflictum Sc pauperem justum pronunciate:
4. liberate tenuem 8c egentem , e manu improborum eripite.
5. Ignorantibus Sc non animadvertentibus , in tenebris indesinenter ambulantibus illis; dimoventur omnia fundamenta terras.
6. Ego dico, Dii quidem estis , Sc filii excelsi vos omnes-:
7. At certe ut plebejus homo morituri e- stis,etiam sicut unus aliorum principum casuri estis.
z. Surge.o Deus, judica terram: tu enim possessionem, habes judiciorum in omnibus nentibus.
PSALMUS LXXXIII. Afaphxs impiorum ligat exitiumprecatur.
C Anticum, tTpsalmusAfapho.
2. O Deus, ne agas silentium; ne fui- dum agas, neque quiescas, 6 Deus fortis.
3. Nam ecce inimici tui perstrepunt , Sc osores tui extollunt caput.
4. Contra populum tuum callide ineunt consilium, Sc consultant contra abditos tuos, 5. Dicentes, agite exscindamus istos , ne sint gens; ut non memoretur nomen Jifrae- lis amplius.
6. Nam consilium inierunt animis paribus, contra te foedus pepigerunt.
7. Tentoria Edomseorum , Sc Jischmahe- iitarum, Moabitae, Sc Hagareni,
8. Gebalita:, Hammonitaeque.Sc Hamale- kitse, Palaestini cum habitatoribus Tyri:
9. Etiam Assyrius adjunxisse istis ; sunt brachium posteris Loti maximi.
10. Eae istis ut Midjanitis; ut Siserae, ut Jabini in torrente Kischonis :
11. Qui excisi fuerunt ad Hendorum,facti sunt fimus terne.
11. Redige ipsos ingenuos istorum ut Horebum, Sc ut Zeebum, ut Zebachum, Sc Zalmunnahum , omnes toparchas istorum:
13. Qui dicunt, hareditario jute pollidea- j&us nobis h$ssa««l* Dsi,
PSALMUS LXXXIV. Domus Dei quare expetenda, fV qua via
ad illam ducat.
\ /TAgistro fy m P‘ 10n iae ad Gitthxa instru- dVi menta posteris Korachi psalmus.
2. Quam amabilia fiunt tabernacula tua, 6 Jehova exercituum!
3. Desiderio afficitur, etiamque deficit a- nimamca veniendi ad atria Jehovae : cor meum, Sc caro mea exclamant veniendi ad Deum fortem, viventem defiderio.
4. Etiam passer invenit domum, Sc hirundo nidum sibi, in quo ponat pullos suos; altaria tua 6 Jehova exercituum,rex mi, Sc Deus mi.
3. Beati, qui inhabitant domum tuam ,qui adhuc laudant te summä.
6. Beatus homo,cui facultas efl in te semitis tuU infiflendi ex animi fui sententia:
7. Qui transeuntes per vallem mori, fontem constituunt eum aquas etiam benedictionum operit pluvia:
8- Qui pergunt ab acie ad aciem,comparet qtcifque apud Deum Tzijone.
9- Jehova Deus, Deu* exercituum , audi orationem meam; auribus percipe, 6 Deus Jahakobi maxime.

10. Scutum nostrum aspice,6 Deus;8c intuere faciem Christi tui.
11. Nam melior est dies unu* in atriis tuis, quam mille alibi : eligo frequentare limen in domo Dei mei magis, quam habitare in tentoriis improbitatis :
12. Quia sol, Sc scutum efl Jehova Deus, gratiam, Sc gloriam dat Jehovamon cohibet bonum ab ambulantibus in integritate.
Q. O Jehova exercituum, beatus homo, qui fiduciam habet in te.
PSALMUS LXXXV. Reflitui petens , submittit je auditui Verbi, k quo magnas concipit promißiones.
\/f Agistro symphonia:, in posteris Kora- 1VJL chi, psalmus.
2. Benevolus fueras,6 Jehova, teri« tuae: reduxeras turbam captivam Jahakobi:
3. Condonaveras iniquitatem populi tui, texeras omne peccatum eorum summi
4. Receperas omnem excandescentiam tuam ; averteras, quo minus «stuaret, iram tuam.
15. Restitue nos,6 Deus salutis nostrae; 8c irritam fac indignationem tuam contra nos.
6. An in seculum irascereris contra nos? protraheres iram tuam in quamque genera- . tionem i
\ C(t 7. An,-

7. Anno« tu reversus, vitx restitueres nos; ut populus tuus Ixteutur m te i
8. Ostende nobis Jehova benignitatem tuam; & salutem tuam da nobis.
9. Audiam» quid loquatur Deus ille fortis
Jehova • nam eloquitur pacem erga populum suum, eoS ’ benignitate
prosequitur - sed ne revertantur ad stultitiam. . . ..
10. Utique propinqua esi timentibus eum salus ejus, habitatura est gloria in terra no. itra.
11. Benignitas, & fides occurrent inter se, justitia, St pax osculabuntursc.
12. Fides e terra germinabit, & justitia e coelis prospectabit.
13. Etiam Jehova dabit, quod bonum est, ut terra nostra edat proventum suum :
14. Faciet, ut justitia praeeat sibi , dum conferet aditer pedes suos.
PSALMUS L XXXVI.
Ffaimus mere deprecatorius.
^^Ratio Davidis : inclina Jehova aurem
tuam, exaudi me; nam pauper, St egens
sum.
2. Serva animam meam : nam is sum, quem benignitate prosequeris : serva tuum servum, tu Deus mi, fiduciam habentem in te.
3. Gratiam fac mihi Domine : quia te inclamo toto die.
4. Lati fica animam fervi tui: quia ad te, Domine, animam meam attollo.
5. Tu enim Domine bonus es, & condonans, multuique benignitate omnibus invocantibus te.
6. Auribus percipe , Jehova , orationem meam; & attende ad vocem deprecationum mearum.
7. Tempore angustis mea invoco te,quia exaudis me.
z. Non i/?par tibi inter ullos deos , 6 Domine , neque sunt paria operibus tuis opera.
9. Omnes gentes, quas fecisti, venientes, incurvabunt fe coram te , Domine: & honorem habebunt nomini tuo:
10. Quia magnus es, atque mirificus, tu Dcusfoluses.
11. Doce me, Jehbva, viam tuam j pergam in veritate tua, \ aduna animum meum ad timendum nomen tuum
12. Celebrabo te Domine , Deus mi, ex toto animo meo ; Sc honore prosequar nomen tuum in seculum :
iz. Quum benignitas tua magna sit erga me, St eripueris animam meam e sepulchro imo.
14. O Deus, superbi insurgunt contra me, 8c coetus violentorum quxruntvitam meam, qui non proponunt te sibi.
1;. Tu autem, Domine, Deus fortis, misericors, Si gratiosus es , longanimis, 5c multus benignitate, ac fide.
16. Respice ad me, & gratiam fac mihi, da robur tuum servo tuo, Si serva filium ancili» tu».
17. Effice erga me signum, quod bono sis, ut videntes osores mei pudore perfundantur, quum tu Jehova adjuysrisme , Si consulatus fueris me.
PSALMUS LXXXVU Gloria Tzijonis.
P Osteris Korachi, psalmus > £5" canticum.
Fundationem suam inter montes sanctitatis.
2. Diligit Jehova portas Tzijonis, supra quäm ulla tapernacula Jahakobi.
3. Honorificentissima sunt , quxeunque prxdicantur de te, 0 civitas Dei summe honorifica.
4. Memoro Aegyptium, & Babylonium apud liolcentes me : ecce Pal»stinum,8c Tyrium cum Aethiope, hunc genitum este ibidem :
%. Ideo deTziione fore, ut dicatur, hi« & ille vir genitus est m ea , ipsumque stabiliturum eam excelsum:
<5. Jehovam annumeraturum conscribeir» do populos , hic penitus est ibidem excellentissimi
7. Quapropter canunt »qui ac exsultant, omnes fontes vitee me» de te.
PSALMUS LXXXVII I. PaupcruitS'moribundi oratio.
Anticum £5" psalmus in posteris Korachi, magistro symphonix , ad pneumaticum instrumentum canendus: didascalicus Hemanis, Ezrachitx.
2. O Jehova , Deus salutis me» : interdiu clamo, £5s noctu coram te.
3. Veniat in conspectum tuum oratio mea, inclina aurem tuam ad clamorem meum.
4. Nam saturata est malis anima mea , St vita mea ad sepulchrum pertingit.
5. Reputor cum descendentibus in sepul- chrum, sum similis viro, quem deficit virtus.
6. Reputor Inter mortuos , semotus; ut confossi, jacentes m sepulchro, quorum non recordaris amplius , qui manu tua excisi sunt.
7. Ponis me in sepulchro omnium infimo; in tenebrosissimis, in profundis locis.
8. Super me incumbit excandescentia tua , adeo omnibus irrumpentibus tuis fluctibus affligis vehementissime.
9. Procul amoves notos meos k me,proponis me in summam abominationem eis ; ita inclusum, ut non possim evadere.
ic. Oculus meus m veret pr» afflictione: invoco te Jehova totum diem , pando ad te manus meas.
11. An mortuis efficies opus mirabile? aut expertes vit» celebraturi te, exsuipent
notenfi/Timp ? 0
potentissime ?
12. An enarraretur in sepulchro benignitas tua : fides tua in perditione?
13. An cognosceretur in tenebris mirabile opus tuum > St justitia tua in terra oblivionis ?
14 Atqui ego ad te , Jehova , vociferor; & unoquoque mand oratio mea prxvenit te.

15. Quare, »Jehova, abjicis me ? abscondis faciem tuam ä me ?
itj. Pauper sum . St moribundus ä concussione , perferens terrores tuos . animi pendeo.
17. Super me transeuntibus »stibus tuis, conturbationes tu» rescindunt me.
18. Circumdantes me sicut aqux toto die, cingentes me pariter.
19. PrO-
CIUm, S®
tÄ (tr
f. Usque in actuum, S antat® (
h. Qmjra fu 11 », tongrewt
7.QJ1SK te lehovi fortinmi
g. Dkis fandorum omnia, M
9. OJeio
flirre 10, Tuiti mittollrn
u.Tucontri
SOltUOS.
n.luijittt
bfcMÄe
ij. ktj&i' MiStCta 14. tita
15. M tui, benign i{. Beat tlangorem letova.
17. !n m ia juffitta ij. Hatt ksvolen
19.]eh: lan&i Jilt
20, Tun Mtcni- {tfui ausjl wt'ia e p
'■Usvtn;
hinan
"■'"Hja
fei!
'■Ä 24. St ' ij.A

psiu?:
b can(ia®,
»ontessmcij.
zijonis,supta
i
' quzainqy 'i summe«.
i Babyloniim iliniiiAly. 'tum ese
foto, his mpt liiii-
«micrkit
tmmilta.
iK «fultu
xvm
tu.
olleris Kon> i Jdprteum- .•Ä*i
z:kuik
ratiora«,
minii.
amsa,k s in tepui-
feiUTIM.
:mot«; a
PMW« mitti tra
tini«»; is loa txafeti itita lass i
issiwro-
aMis;
it.
uSBotc. a, farioai
a itinEt!
ibciigni-
liraira-
■raobli-
ciferor;
ixvenit
I abscon-
S I COIt' i, aniffli
itus»
jta; toto
jyir*-

19. Procul amoves a me amicum Lc socium , notis meis sum tenebroso loco.

PSALMUS LXXXIX. Benignitas, <S veritas Dei sub cruce,
D idascalica ode , Ethanis Ezrachit*.

2. Benignitates Jehovte in scculum canam : in quamque generationem notam faciam fidem tuam ore meo.
3. Nam statuo fore, ut in feculum benignitas aedificetur; in coelis ipfis stabilias fidem tuam, qua dixisti ;
4. Pepigi foedus cum electo meo, j'ura- vi David! , fervo meo :
5. Usque in seculum me stabiliturum femen tuum , & atdificaturum in quamque generationem solium tuum stimmt.

6. Quapropter celebrant coeli mirabile opus tuum, Jehova; etiam fidem tuam in congregatione sanctorum.
7-Quisenim in superiore nube par aestimetur Jehova:; alsimiletur Jehova: inter filios fortium ?
8- Deus fortis , eft formidabilis in consilio sanctorum plurimum , & reverendus supra omnia, quae circumstant eum.
9. OJehova.Deus exercituum,quis est par tibi robustus Jah i nam sides tua circumvestit te.
10. Tu dominaris in superbiam maris, quum attollunt fe fluctus ejus, tu reprimis eos.
ii. Tu contrivisti tanquam confossum Aegyptium ; brachio roboris tui dispersisti inimicos tuos.
12. Tui sunt, cceli, etiam tua esi terra ; orbem habitabilem, & ea quae ipsum implent, tu fundasti
13. Aquilo & Auster, quos tu creasti,Tha- bor & Chermon de nomine tuo cantant.
14. Tibi brachium est cum potentia, robusta eft manus tua , elata dextera tua.
15. Justitia, 8c judicium habitaculo solii tui, benignitas , & fides prxeunt faciei tuae.
1(5. Beatus est populus , qui agnoscunt clangorem, qui in luce faciei tuae pergunt, Jehova.
17. In nomine tuo exsultant toto die , & in justitia tua attollunt se:
18. Nam decus roboris eorum es : St pro benevolentia tua attollitur cornu nostrum.
19. Jehovae enim eft scutum nostrum, & sancti Jilraelis regis nostri.
20. Tunc alioquutus per visionem eum > quem benignitate prosequebaris, dixisti;dis. posui auxilium contra robustum , extuli electum e populo.
21. Inveni Davidem , servum meum, oleo sancto meo unxi eum i
22. Qui cum manus mea sit stabilis,etiam brachium meum fortificet eum.
23. Non aget exactorem inimicus contra eum, & deditus iniquitati non atfliget eum:
24. Sed contundam k facie ejus hostes ejus, 5 c osores ejus plaga afficiam.
25, Adeo fides mea, & benignitas mea
affutura est ei, ut in nomine meo txxe &*- tur cornu ejus.
2 6. Nam imponam mari mamnrt ejus , & fluminibus dexteram ejus,
27. Ipse inclamabit me, tu pater mi, mi Deus fortis, & rupes salutis mea:.
28- Etiam ego primogenitum constituam eum , excelsum supra reges terrae.
29. In seculum servabo ei benignitatem meam , & foedus meum fidum erit ei;
30. Difponäinque in a:ternum femen ejus, & solium ejus»ut sunt cftes coelorum.
31. Si dereliquerint filii ejus legem meam, & in judiciis meis non ambulaverint:
32. Si statuta mea profanaverint , & prarcepta mea non observaverint:
33. Visitabo quidem virga defectionem eorum > & plagis iniquitatem eorum:
34. Sed benignitatem meam non irritam faciam ab eo» neque mentiar contra fidem meam.
3$. Non profanabo foedus meum,Scpro- mmciatum laBiorum meorum non mutabo.
36. Semel juravi per sanctitatem meam, Davidi non mentiar:
37. Semen ejus in seculum fore, & folium ejus ut solem coram me:
38. Ut luna stabile fore in seculum : 5 c ut testes in (uperiore nube fideles summe.
39. At tu abjecisti» & sprevisti; excanduisti contra unctum tuum.
40. Detestatus es foedus servi tui , profanasti dejiciem in terram coronamentum ejus.
41. Difrupisti omnes macerias ejus; exposuisti munitiones ejus contritioni.
42. Diripuerunt eum omnes viatores,est probro vicinis suis.
43. Extulisti dexteram hostium ejus, laetificasti omnes inimicos ejus.
44. Etiam retudisti acumen gladii eius, neque stabilivisti eum in bello.
43. Fecisti, ut cesset nitor ejus, & solium ejus in terram detrusisti.
46. Curtasti dies adolescenti* ejus» operuisti eum pudore summe.
47. Quo usque jehova ? abscondes te in sternum ? ardebit tanquam ignis excandescentia tua ?
48. Recordare mei , quam temperarius sim: quorsum in vanum creässes omnes filios hominis ?
49. Quis vir ita vivat, ut non experiatur mortem i eripiat fe iplum a fepulchro ex- cellentiflinse ?
50. Ubi sunt benignitates illa pristina, Domine , quas juraveras Davidi per fidem tuam ?
51. Recordare , Domine > opprobrii fervorum tuorum : me gestare in sinu meo opprobrium omnium maximorum populorum?
32. Quo affecerunt inimici tui, Jehova , quo affecerunt vestigia Christi tui.
33, Benedictus fit Jehova in seculum j
amen, itertimque amen,,
Cc z Psalmo»

LXKKÄOOOKOOKKÄMOGGOOOKGHORKSKBKA'AMAKOH^A
Psalmorum Liber quartus.
PSALMUS XC.
Canticum Moschis, mortem medi tantis.
O Ratio Moschis viri Dei. O Domine, tu habitaculum fuisti nobis, in quaque generatione.
r. Quum nondum montes editi essent, aut fonr.asles terram, orbemque habitabilem; denique inde a seculo, & usque in seculum tu Deut fortis et.
3. Redigis mortalem eö usque, ut sit contritus ; dicens, revertimini filii hominum.
4- Jiam mille anni,J? praetereant,sunt in oculis tuis ut dies hesternus, vigiliaque nocturna.
5. Inundatione abripis eos, somnus sunt; ipso mane sunt ut foenum transiens :
6. Ipso mani, quo effloruit, transiens,ipso vespere excisus , atque exarescens.
7.Quando consumimur ira tiu.Sc tuo *stu conturbamur:
8- Proponis iniquitates nostras tibi;o*cul- ta nostra lumini faciei tu*.
9. Nam omnes dies nostri divertunt excandescentia tua ; consumimus annos nostros, similes sermoni sunt.
10. In diebus ipsis annorum nostrorum sunt septuageni anni, aut ; ut fimus valen- tissimi) octogeni anni; etiam excellentissimum eorum laboriosum efi, Lc molestum, quo festine exciso, avolamus.
ii. Quis agnoscit robur ir* tu*, aut excandescenti* tu* secundum timorem tuum?
12. Numerare dies nostros ita doce nos ; ut inducamus animum sapientem.
13. Revertere Jehova, quö uique ? & poe- niteat te propter servos tuos.

14. Satia nos unoquoque mane benignitate tua, ut cantemus, 6c latemur omnibus diebus nostris.
15. L*tifica nos, ut dies multos afflixisti nos; annis multis experti fumus malum.
i<J. Perspicuum sit erga servos tuos opus tuum, & decor tuus in filiis eorum.
17. Denique adsit amoenitas Jehov*, Dei nostri nobis : & opus manuum nostrarum institue in nobis; ipsum, inquam, opus manuum nostrarum institue.

PSALMUS XCI.

Protectio omnipotentis , prxfidium Angelorum, 15 'invocatio, ai omni malo praeferri at fandos.

C Onsidens in latibulo excelsi , in umbra omnipotentis indesinenter pernoctans, a. Dico, in Jehova efi receptus meus , & propugnaculum meum, Deus meus esi, cui confido.
3. Quandoquidem ipse erepturus est te a laqueo aucupantis, k peste *rumnosi(sima :
4. Alä sua protecturus te, quum sub alas ipsius te receperis; cl ypeus,St parma efi fides ipsius.
S- Ne timeto k pavore nocturno,a sagitta volitante ir.terdiu :
<5. A peste in caligir.t pervadente > a lue vastante in meridie.
7. Cadentibus ab altero latere tuo mille,& decies mille k dextera tua; ad te non accedet.
8. Tantum oculis tuis intueberis, 8c retributionem improborum videbis.
9. Quum tu Jehovam, Deum receptu* mei; excelsum statueris habitaculum tuum:
10. Non dabitur occasio , ut attingat te malum, & plaga non appropinquabit ad tentorium tuum.
ix. Nam angelis suis prscipiet de te, ut conservent te in omnibus viis tuis :
12. Ambabus palmis sustineant te, ne offendas ad lapidem pedem tuum.
13. Super ferocem leonem, & aspidem incedes, conculcabis juvenem leonem, <k draconem.
14. Quia in me (linquit Deus) amore propendet, ideo liberabo eum; in edito collocabo eum, quia agnoscit nomen meum :
15. Simulae invocaverit me - exaudiam eum ; ipsi adero in angustia: eripiam eum > & honore afficiam eum;
1 6. Longitudine dierum satiabo eum, denique efficiam, ut fruatur salute mea.

PSALMUS XCII.

Quam differat justorum ab injustorum Prosperität.

P Salmus (5 “ canticum, in diem sabbathi.
2. Bonum esi celebrare Jehovam , 5 c psallere nomini tuo, 0 excelse ;
3. Annunciare unoquoque mane benignitatem tuam, & fidem tuam quibusque noctibus :
4. Addecachordum,8tad nablium, ad citharam cum meditatione.
3. Quia Lxtitii afficis me, Jehova, opere tuo : de factis manuum tuarum cantabo.
6 . Quam magna sunt facta tua, Jehova! valde profund* sunt cogitationes tu*.
7. Vir brutus non agnoscit- & stultus noit animadvertit istud.
8- Quum germinant improbi velut herba, florentque omnes, qui operam dant iniquitati; fieri, ut perdantur usque in *ten.um.
9. Te autem, 0 excelse, in seculum ejje Jehovam.
10. Nam ecce inimici tui, Jehova, nam ecce inimici tui pereunt: dissiliunt omnes, qui operam dant iniquitati:
11. Attollis verö tanquam monocerotis cornu meum , perfundendo me oleo virente.
12. IU a intuente oculo meo in observatoribus meis; de insurgentibus contra me maleficis > audientibus auribus qjeis.
13. Justus ut palma germinabit,ut cedrus in Libano crescet.
14. Plantati in domo Jehov*, in atriis Dei nostri germina profundent.
15. Adhuc abundabunt in Canitie,pingues, & virentes erunt.
16. Ad annunciandum rectum esse Teho- vam, rupem meam; neque eile ullam iniquitatem m eo.
»5AL-

PSALMUS X C a I.

Segni Chrißi firmitudo.

TEhova regnat, celsitate indutus; indutus I Jehova, robore se accingit: etiam stabilitur orbis habitabilis, ne dimoveatur.
2.Stabile esi solium tuum ab illo tempore, inde a seculo tu regn as.
3. Vtut attollant flumina, 6 Jehova,attollant flumina sonum suum, attollant flumina fragorem suum:
4? Sonis aquarum multarum , magnificis fluctibus irrumpentibus maris ; magnificentior eft in alto Jehova.
5. Testimonia tua firma sunt valde : domui tu* decora sanctitas, 6 Jehova, in longitudinem dierum esi.

PSALMUS X C 1 V. Conquestus de injustis, tandem invitat eos ad .Christum.

O Fortis Deus ultionum, Jehova; 6 Deus fortis ultionum, illucesce:
2. Attollere, 6 judex terrae; redde retributionem superbis.
3. Quo usque improbi, o Jehova; quö usque improbi exsultabunt ?
4. Eructantes loquentur superbe,sese praedicabunt omnes, qui operam dant iniquitati ?
5. Populum tuum, Jehova, conterent, & possessionem tuam affligent C
6 . Viduam, & peregrinum interficient, ac pupillos occident.
7. Dicentes,non respicit Jah; neque animadvertit Deus Jahakobii
z. Animadvertite, 6 brutissimi in populo: & stultissimi, quando intelligentes eritis t
9. An plantator auris, annon audiat ? aut formator oculi annon intueatur ?
10. An castigator gentium, annon reprehendat 5 qui docet homines scientiam, annon agnosceret ?
it. Jehova cognoscit cogitationes hominum, esse vanitatem ipsam.
1:. Beatus ille vir, quem castigas Jah,8c quem ex lege tua doces.
13. Ad praestandum quietem ei a diebus adversitatis, dum foditur improbo fovea.
14. N011 enim deserit Jehova populum suum > 8c quit:
15. Sed usque ad justitiam reversurum est judicium, & post illud omnes recti corde.
rd. Quis furrecturus fuisset pro me contra maleficos i quis fe ipsum stitisset pro me contra eos, qui operam dant iniquitati ?
17. Nisi Jehova plena auxilio fuisset mihi, parum abest, quin habitasset in loco silentii vita mea.
iz. Quum dico, dimovetur pes meus; benignitas tua, 6 Jehova, sustentat me.
"19. Quum multa: sunt cogitationes me* apud me, consolationes tus oblectant animam meam.
20. An consociaretur tibi solium Sru- mnarum,formans molestiam prster statutum.

2t. Turmatim convenientium contra animam j usti, & sanguinem innoxium condemnantium ?
22. Imö est Jehova mihi pro edito loco,8c Deus meus pro rupe rcceptfis mei;
23. Qui convertit contra eos iniquitatem ipsorum, Lc malitia ipsorum exscindit ipsos; exscindit ipsos Jehova,Deus noster.
PSALMUS X CV. • Psalmus exhortatorius,ne exemplo majorum in die tentntionis decidamus.
A Gitct cantemus Jehova:; clangamus rupi salutis nostrs.
2. Eamus ante faciem ejus cum gratiarum actione, cum psalmis clangamus ei.
3. Nam Deus sortis magnus efl Jehova, & rex magnus supra omnes Deos.
4. In cujus manu sunt ima vestigia terra?, penes quem sunt vices montium 1
5. Cujus est ipsum mare, ut qui fecit illud; St arida, quam manus ejus formarunt.
6 . Venite, incurvemus nos,St procumbamus; flectamus genua coram Jehova, qui fecit nos.
7. Ciim ipse Jit Deus noster, nos vero populus parttis ejus,St grex ductus ejus; hodie, si vocem ejus audieritis,
8- Ne obduretis animum vestrum, ut in contentione, ut die tentationls in deferto:
9. Ubi tentaverunt me majores ve.'tri;pro- baverunt me,etiam experti sunt opus meum.
io. Quadraginta annis fastidio habui generationem illam; dicens, populus lunt errabundi animo, Si sunt ignorantes viarum mearum.
ii. Quibus juravi in ira mea, eos non ingressuros in requiemmeam.
PSALMUS X C V I. Exaltandum eße Jehovam ab omnibus, quia omnes fit judicaturus.
C AniteJehov* canticum novum, canite Jehova: tota terra.
2. Canite JehovK,benedicite nomini ejus; prxdicate de die in diem salutem ejus.
3. Narrate in gentibus honorem ejus , in omnibus populis mirabilia ejus opera :
4. Magnum Jehovam, St laudatum valde, reverendum esse supra omnes deos.
5. Nam omnes dii populorum sunt idola, Jehova verö coelos fecit.
6 . Gloria, 8c decor coram eo, robur,8c ornatus in sanctuario ejus sunt.
7. Cedite Jehova: familia: populorum, ce-
posselsionem suam non derelin-l dite Jehova: honorem, 8c laudem.
z. Cedite Jehova: honorem nominis ejus;
asserte munus, St venite ad atria ejus
9. Incurvate vos Jehova’ honorem exhibentes in decore sanctitatis , formidate i conspectu ejus tota terra.
10. Dicite in gentibus , Jehova regnat, etiam stabilietur orbis habitabilis, ne dimoveatur, judicaturus est populos rectissime.
11. La:tabuntur coeli, St exsultabit terra, perstrepet mare, & qua: ipsum implent.
11. Exsultabit ager, & quicqukl efl in eo, tunc cantabunt omne; arbores silva::
13. Ante faciem Jehova:, quum venerit, nam venit ad judicandum terram : judicaturus est orbem habitabilem per justitiam, 5 c populos per fidem suam.
PSALMUS XCVII.
Gloria regnantis Dei iiololatras pudefierij
fJT exhilarari justos.
J Ehova regnat, exsultet terra; lStJfitur regiones piurinw.
Cc 4 ».Nu*

2. Nubes, St caligo circumstant eum : justitia, & judicium locum folii ejus.
3- Ignis ante eum procedit, 5 t inflammat
circumquaque hostes ejus.
4. Perlustrant fulgura ejus orbem habitabilem, videns formidat terra.
•5. Montes ut cera liquefiunt ä praesentia Jehovx, a prxtentia domini totius terrae. *•
<i. Indicant coeli justitiam ejus, adeo ut videant omnes populi honorem ejus.
7. Pudore suffundantur, omnes colentes sculptile, qui se jactant de idolis : incurvanto fe honorem exinoentes ei omnes angeli.
8- Audiens lxtatur Tzijon, exsultantque filix Jehudx, propter judicia tua, 6 Jehova.
<). Tu enim cs Jehova, excelsus supra o- mnera terram; valde elatus es supra omnes angelos.
10. Amantes Jehovx , odio habete malum : servans animas suorum, quos benignitate prosequitur , L manu improborum eripit eos.
11. Lux sata est justo, St retiis animo la- titia.
ii. Laetamini justi in Jehova, 8t celebrate memoriam santlitatis ejus.
PSALMUS XCVIII.
Tuba. advenpnntis judicis.
P Salmus. Cantate Jehova; canticum novum, quia opera mirabilia
fecit: salutem attulit ei dextera ipsius, 8t brachium santlitatis ipsius.
2. Notam fecit Jehova salutem suam,ante oculos ipsarum gentium revelavit justitiam suam,
3- Recordatus est benignitatis fu», & fu* fidei erga domum Jisraelis • vident omnes fines terra- salutem Dei nostri.
4. Clangite Jehova; tota terra; fragore edito cantate, St psallite.
Psallite Jehova cithara, cithara,St psalmodia.
6. Tubis, 8t sono buccinae clangite coram rege Jehova.
7. Perstrepat mare,St quae implent ipsum; orbis habitabilis, St habitantes in eo.
8- Flumina complodant manu , pariter montes cantent.
9, Coram Jehova, quia advenit ad judicandum terram, judicaturus est orbem habitabilem juste, Sc populosrectissime.
PSALMUS XCIX. laufles magnitudinis, roboris, juflitix, Vfidelitatis Dei erga servos suos.
J Ehova regnat, commoveantur populi ; insidens Cherubinis regnat , nutet terra.
2. Regnat Jehova Tzijone magnus, etiam altus eti lupra omnes populos.
3. Celebrent nomen tuum magnum,& reverendum sanctum esse.
4. Tu quoque robustissime rex judicium amans : tu, inquam, constituis, quod est reellst imum, judicium, & justitiam in Jahako- bo tu perficis.
. S > Exaltate Jehovam, Deum nostrum, St incurvate vos honorem exhibentes ad fcabei- hmi pedum ejus; ({U U fandus eit J ’’ 1 Moschen, $c Aharonem cum Sacerdotibus lpfuiSj ScnCirmcleni^ue cum inyocan- j
tibus nomen ipsius ; inclamantes Jehovam, ipse illico exaudivit eos:
7. In columna nubis alloqutitus est eos; observantes testimonia ipsius, St statutum, quod, dederat eis.
8- Jehova, Deus noster,tu exaudivisti eos; Deus sortis condonans fuisti eis, etiam quum ultionem sumeres de actionibus eorum.
9. Exaltate Jehovam Deum nostrum, Sc incurvate vos honorem exhibentes ad montem sanctitatis ejus ; quia sanctus esi Jehova, Deus noster.

PSALMUS C.

Psalmua eucharißicus ad omnes incolat terrx.

P Salmus pro gratiarum actione ; Clangite Jehova; omnes inco/x terra:.
2. Colite Jehovam cum laetitia, venite in conspectum ejus cum cantu.
3. Agnoscite Jehovam esse Deum , ipsum effecisse nos (non autem nos ipsos j populum suum, St gregem pastus sui.
4. Ingredimini portas ejus cum gratiarum actione, atria ejus cum laude : gratias agite ei, benedicite nomini ejus.
5. Nam bonus esi Jehova, in scculum esi benignitas ejus; St usque ad generationem quamque fides ejus.

PSALMUS CI.

Votum Regis.

D Avidis psalmus. Benignitatem , Sc jus canam : tibi, d Jehova, psallam.
2. Animadvertam via integra , quando venturus fis ad me : indesinenter ambulabo in integritate animi mei , intra domum meam.
3. Noj\ proponam mihi ob oculos rem nefariam : factum declinantium odi , non adhxrebit mihi.
4. Animus perversus recedet ä me; malum non agnoscam.
5. Lingua laedentem apud me clam proximum suum , ipsum exscindam : elatum oculis, 8t tumentem animo, ipsum non potero ferre.
6. Oculi mei attendent ad veraces terrx, ut confideant mecum ; ambulans via integra, is ministrabit mihi.
7. N011 habitabit intra domum meam faciens dolum: loquens mendacia non stabilietur coram oculis meis.
8- Singulis matutinis exscindam omnes improbos terrx, ad rescindendum ä civitate Jehov* omnes, qui operam dant iniquitati.

PSALMUS CII.

Psalmus quintus pwnitentiahs.

O Ratio pro paupere ; quum obruitur , St ante Jehovam effundit meditationem suam.
2. Jehova, audi orationem meam; St vociferatio mea ad te perveniat.
3. Ne abscondas faciem tuam a me , quo die eft angustia mihi; inclina ad me aurem tuam, quo die inclamo ; festinanter exaudi me.
4. Nam consumuntur ut fumus dies mei. St ossa mea ut focus exardescunt.
3. Persalsum tanquain herba exarescit cpr
meum,
mesas?
mis -* 111
jjisffl
1Ä ,
Hsch* ;,ls a
jjrsm aftopter > ^ eam tu ' 03 - c, Ditsmti
1;, Tu tuti
reSi&tswl'
nem.
14, Tutat tempuseli statum tem
15, Quo ejus.ipuh
16, Et re
apfaramsi» i(. icfpxi StKDljwrmt i), Conlcriiu
fcaWi]e'nt
tiSt.
fcawi]e'nt
:i. Adexaud tatam tos.
turan
llmJemtji
1;,
itatis ii :c 14. Afflij Curtat dial 25. Md mediis diebi
id. Attte Banuumtu , 27. Jstap Hhisju ntat,ut »miura 2!. Ia.
»iaiifiir,
| '■}. filii I 1 'eeieonj
ftsessi,
quinti
ClICUlUtf lus, WJ110 Itat te Ntia i

lOI.tfl'
“»es Jebovjj,
“Mus est to S; '>& stltUtltj,
■xaudiviiljjj.
: ssstumq®J
•useotam. m nostrum ,J-
Wej iduo,
«USeffJehov!,
C
i*m incoh 1E1 Clinjitt tu, vertite i veW.lM
ipWpejia
ciaigntita : sptasijti
t feries
«mim
:m,Si iia
a, quando i amtali« tn tat*
i oailosra im odi .si
.tta®;»
ite ;lkp dn; tktio
««stuft as m i®'

um meaofr ia m Sii'
Jm
a aaV/iaH m mp-
ruitur
itationen
snjSiW
äm:,P me w* ater esui
isitsi»
«Ö®
titnffli
Fsal.J02.T0j.
tneum , quia obliviscor comedere cibum meum.
6. Frx voce gemitus mei, adhaerescit os meum carni me«.
7. Similis sum plateae deserti; sum tan- quam bubo vastitatum.
Z. Assidue sum similis passeri, solitario in tecto.
9. Toto die probro afficiunt me inimici mei, insanientes contra me, per me j urant.
10. Nam cinerem tanquam panem comedo, & potiones meas cum fletu misceo.
11. Propter indignationem tuam, & ferventem iram tuam ; quia sustulisti me, & abjecisti me.
ia. Dies mei similes sunt umbrae inclinata: : 8c ego sicut herba exarui.
13. Tu autem Jehova in seculum permanes, 8c recordatio tui in quamque generationem.
14. Tu surgens misereberis Tzijonis: quia tempus est faciendi gratiam ei, quia advenit statum tempus.
15. Quo delectentur fervi tui lapidibus ejus, &c pulveri ejus gratiam faciant.
16. Ut revereantur gentes nomen Jehova:, 8c omnes reges terrae honorem tuum;
17. Quum xdificans Jehova Tzijonem, apparueris in honore suo.
18 • Respexerit ad orationem nudatissimi, & non spreverit orationem eorum.
ip. Conscribatur hoc in generationem posteram, ut populus recreatus, laudet Jah :
20. Quod prospectaverit ex alto loco sanctitatis luse, Jehova e caelis in terram intuitus sit.
21. Ad exaudiendum suspirium vincti, ad solvendum eos, qui jam traduntur morti;
22. Ut enarrent Tzijone nomen jehova:, & laudem ejus Jeruschalaimis :
23. Congregantibus se populis simul, 8c regnis ad colendum Jehovam.
24. Affligit quidem in hac via vires meas, curtat die« meos :
25. Sed dico, mi Dem fortis,ne auferas me inediis diebus meis ; per generationem «ternam./»»« anni tui;
26. Ante quam, terram fundässes, 8c opus manuum tuarum essent coeli.
27. Ista peritura sunt, tu autempermanes; ista , inquam , omnia ut vestimentum veterascent, ut indumentum mutabis ea, atque mutabuntur :
28. Tu vero idem es, & anni tui non finiuntur.
29. Filii servorum tuorum habitabunt, 8c semen eorum stabilietur coram te.

PSALMUS C III.

Anima exuhans in regno g/ptix.

/'"NDe Davidis. Benedic amnia mea Jeho- vx,Sc omnia intestina mea nomini sanctitatis ejus.
2. Benedic anima mea Jehovx, Sc ne obliviscaris ullius beneficiorum ejus:
3. Qui condonat omnes iniquitates tuas, qui medetur omnibus morbis tuis :
_ 4 - Qui vindicat a fovea vitam tuam, qui circumtegit te benignitate, Sc miserationibus.
5.Quo satiante bonis quibusque os tuum: servat te recentem tanquam aquila tnuquam pueritia tua.
Psal.ICTJ. IO4.
I 6. F acit, qux justa sunt Jehova , Sc judicia omnibus oppressis.
7. Notas fecit vias suas Moschi, posteris Jisradlis actiones suas.
8- Misericors, 8c gratiosus Jehova, longanimis, Sc multus benignitate.
9. Non in x ternum litigat, neque in seculum iram asservat:
10. Non secundum peccata nostra facit nobis, neque secundum iniquitates nostras refert nobis ;
1 1. Sed quam alti sunt coeli supra terram , prxvalet benignitas ejus erga timentes eum:
12. Quam longä abest oriens ab occidente , longe amovet a nobis defectiones nostras.
13. Ut miseretur pater filiorum,miseretur Jehova timentium ipsum.
14. Nam ipse novit figmentum nostrum, memor pulverem nos esse.
15. Ipsius mortalis similes foeno dies esse; sicut flos agri, sic florere ipsum.
16. Quum ventus pervadit ipsum, mox non esse,neque agnosci ipsum amplius ä loco suo.
17. At benignitas Jehovx inde a fecula usque in seculum eft erga timentes ipsum, Sc justitia ejus erga nepotes:
18. Erga observantes foedus ipsius,Sc erga memores mandatorum ejus ad faciendum ea.
19. Jehova in coelis stabilivit solium suum, Sc regnum ipsius omnibus prxsidet.
20. Benedicite Jehovx angeli ejus ; valen- tislimi robore , efficientes verbum ejus, auscultantes voci verbi ejus.
21. Benedicite Jehovx omnes exercitus ejus, ministri ejus, facientes placitum ejus.
22. Benedicite Jehovx omnia opera ejus, in omnibus locis dominationis ejus ; benedic anima mea Jehovx.

P S A L M U S C I V.

Schola naturx,(5 jseculum providentia: Dei. Enedic anima mea Jehovx, jehova Deus mi, magnus es valde: decorem, Sc majestatem induisti.
2. Amiciens tc luce tanquam panno , extendens caelos tanquam aulxum.
3. Qui contignat in aquis coenacula sua; qui disponit densas nubes in vehiculum suum, qui itat super alas venti.
4. Qui facit angelos suos ventos, ministros suos ignem flammantem.
5. F'undavit terram super bases ejus, ne dimoveretur in seculum, & perpetuum.
6 . Abysso ut indumento operueras eam, supra montes stantibus aquis:
7. Ex increpatione tua diffugerunt,i voce tonitru tui accelerarunt fugam.
8- Conscenderunt per montes , descenderunt per convalles ; in locum , quem fundaveras ipsis,
9. Terminum opposuisti, ne transeant; ne revertantur ad operiendum terram.
10. Qui emittis fontes per valles, ut inter montes ambulent.
11. Potum prxbeant omnibus animantibus agri, frangant onagri sitim suam.

12. Juxta illos volatilia coeli habitent, b medio frondium edentia vocem.
i Cc 5 it.Qw

13. Qui irrigat montes i coenaculis suis,ut ä fructu operum tuorum satietur terra.
14. Faciens ut germinet foenum atl jumentum, St herba ad hominis usum; ut depromant cibum e terra:
15. Qui vino lxtificat cor mortalis, nitidam efficit faciem oleo, 8c cibo cor mortalis fulcit: . .
16. Satiantur arbores Jehova:, cedri Libani, quas plantavit:
17. (Ubi aviculae nidificent) abietes domicilia ciconiae.
ijj. Montes excelsissimi rupicaprarum, petrae montanorum murium perfugium.
19. Statuit lunam in stata tempora, solem agnoscentem occasura suum.
20. Disponis tenebras,ut sit nox: qua erepunt omnia animantia silvs ;
21. Juvenes leones rugientes ad praedam, &quidem quaerendo a Deo forti escam suam.
22. Exorto sole recipiunt se.Sc in lustris suis recubant.
23. Prodit homo ad opus suum, Sc ad culturam suam usque ad vesperam.
24. Quam ampla sunt opera tua,6 Jehova, quam ea omnia sapienter fecisti 1 quam plena est terra poisessione tua !
25. /»ipso mari magno,& spatioso , illic reptilia sunt , atque innumera animantia parva cum magnis.
16. Illic naves ambulant; balaena, quam formasti,ludendo in eo.
27. Omnia ista in te exspectationem habent, ut des escam ipsorum tempore suo:
28. Te dante ipsis , colligunt, aperiente manum tuam > satiantur bono :
29. Abscondente faciem tuam,conturbantur; recipiente spiritum eorum, exspirant, Sc in pulverem suum revertuntur :
30. Emittente spiritum tuum, recreantur:
denique renovas faciem terne.
31. Sit honor Jehovae in seculum, laetetur Jehova in operibus suis :
32. Quo in tuente in terram, tremit illa, attingente ipsos montes, fumant.
33. Canam Jehovae in vita mea, psallam Deo meo quantisper ero.
34. Suavis erit de eo meditatio mea, ego laetabor in Jehova.
35. Deficiant peccatores ü terra , Sc improbi amplius non sint: benedic anima mea Jehova:, hallelu-Jah.

l'SALMUS CV.

Chronicon Exodi ad recordationem mir abi lium Dei.

^""Elebrate Jehovam . proclamate nomen 7* e J us > notas facite 111 populis actiones ejus.
2. Camte ei, psallite ei; confabulamini de omnibus mirabilibus ejus operibus.
?. Laudibus vos :-
3. Laudibus vos efferte innomine sancto ejus, Letetur animus quaerentium Jehovam.
4. Kequirite Jehovam, Sc robur ejus;quac- fite raciem ejus jugiter.
5. Recordamini mirabilium eius operum,
qua: fecit, prodigiorum ejus, Sc judiciorum oris ejus. '
■ 6 ' C ^ e rA A, u a!iam! ' scl 'vi ejus, 6 electi ejus, filu Jahakobi.
- T Deus noster,in tota terra judicia ejus Jmt,
8. Recordatur in seculum foederis sui;vcr- bi, quod praecepit, in mille generationes.
9. Quod pepigit cum Abrahamo, Sc juramenti (m.prjcßiti Jitzchako.
10. Quod praestitit Jaliakobo in statutum; Jisraeli in foedus perpetuum:
11. Dicendo, tibi daturus sum terram Ce- nahanis : funiculum poisessionis vestra:.
12. Quamvis essent homines pauci, plane pauci, Sc inquilini in ea.
13. Itarentque a gente in gentem, äregno in populum alium:
14. Non permisit cuiquam opprimere eos, etiam reprehendit propter eos reges;
15. Ne attingitote f inquiens) unctos meos, Sc prophetas meos ne afficitote malo.
16. Quum advocans famem super tertam, omnem scipionem panis fregit;
17. Miserat ante eos virum prostantem, qui ad servitutem venditus erat, Josephum.
ig. Cujus pedes afflixerunt compede, ferrum subivit ipse;
19. Usque ad tempus, quo erat adventurum verbum ipsius: sermo Jehovx probavit eum.
20. Mittens rex, expediri jussit eum, & dominator populorum idem solvit eum:
21. I'ra:posuit eum dominum familia! sua:, Sc dominatorem in totam poisessionent suam:
22. Ut vinciret principes ejus ex animo suo, Sc seniores ejus informaret.
23. Deinde venit Jifrael in /Egyptum, Sc Jahakob peregrinatus est in regione Cha- mi.
24. Ubi, quum fecisset Deue> ut foetificaret populus suus valde, Sc potentiorem eum effecisset hostibus suis;
25. Mutavit animum illorum, ut odio haberent populum, suum , ut machinaremur contra servos suos.
2rt. Misit Molchen, servum suum, Aharo- nem, quem elegerat:
27. Qui exposuerunt apud eos verba si- gnorumejus , Sc prodigiorum in regione Chami.
2g. Misit tenebras, Sc obtenebrärunt eam, neque rebellaruntcontra verbum ejus.
29. Mutaverar aquas illorum in sanguinem, Sc morte affecerat pisces eorum.
30. Abunde produxerat terra illorum ranas, invadentes penetralia regum illorum.
31. Simulae edixit , advenerat colluvies animalium , pediculi in totum terminum eorum.
32. Reddiderat pluvias eorum grandinem, ignem maximi flammantem in regione illorum :
33. Quibus percussit vites illorum, Sc ficus illorum, eonfregitque arbores termini iliorum.
34. Simulae edixit, advenerat locusta, Sc melolontha, eaque innumera :
33. Qnx comedit omnem herbam regionis eorum, comeditque fructum terra: illorum.
36. Tandem percussit omne primogenitum in regione illorum, principium omnis potentia iliorum.
37. Tum eduxit eos cum argento,& auro, nec fuit in tribubus ejus, qui labaret.
tf.Lxa-

i ipitaiS -“ 51
V 6£J ?<
jat
f?®*
itottai
(fcsantiitli
jMtifiti
jia nitionu! at:
ij.Ctobta Adi», stili
H! (imita ii ft'ora»i pt
H Melu-ji mise&o
2. Quis e! lova: «f« 3.0 btit im, jiii pore,
4. ktoihi kpprofqa fet! tui:
1.11 Marii 2® Initia fatatpofc !. Piavi* !Etfci«,i iMijotts®
m E »»tinjta ü ouaiom
i. Kttimi Itmrn, ut nc
p. aas txfiicatut tjus, quasi k. Ita twit tos 11. Op tnasexi n,
(inilfov
noapei 4 S itita» .'Ut Litta
A. Ob
>Mjp
M11

PSALMI,
Pfal. 10(5,
:aet 'Missui;vtt.
»iamo.&ju,,
(boinilitutj;,
fotu tcnaab onis vestr*. »«fauti,p!n
’SffltüHiKj;
® (JWüwk tuttgts; f*®J wfo tfiScitote*
afajeitois
mpnttoe,
Hlt.Jofess.
ntcomptiis-
o ent ate> etoraptei
'olrit «a: io m urii
s ex animo
i.jT'jtimSi
itjiomCi»
jUtfetfe ira ras:
um, ut al!^ l mite
mfafri
il Mimis ■nisrtji»
ttaea aliati«!' iraiaWft es «a BlÜXffl® (rlim iU«t® ierit eoii® ai tau»
gnnciinen!
rtjionti
termini i- at lomfc
Lerbam W
um ter«.
it pt«®? n;ipi«* i
■irisiod'«-
PfaL 105 . ro<5.
3g.L*tati sunt Aegyptii, quum exirent hi, quia irruerat pavor horum super ipsos.
39. Expandit nubem pro tegumento,& ignem ad illustrandum noctem.
40. retente populo, adduxit coturnices; Sc pane coelorum satiavit eos.
qr. Aperuit rupem, & effluxerunt aqux; ambulantes per siticulosa loca-, ut fluvius.
42. Quia recordabatur verbi 'sanctitatis fure, cum Abrahamo fervo suo habiti.
43. Ideo eduxit populum suum cum gaudio, cum cantu electos suos.
44. Dedftque eis regiones gentium, 8 i laborem nationum possident hsreditario jure:
4;. Ut observent statuta ejus, St leges ejus custodiant. Halleiu-Jah.

1 ’ S A L M U S C V I.

Chronicon deserti ad exprobrationem defeci i ot? uni populi.

H Allein- Jah, Celebrate Jehovam,quia bo- nus efi\ quia in seculum benignitas ejus. 2. Quis eloquatur summam potentiam Je- hova;; efferat totam laudem ejus i 3. 0 beatos , qui observarent rationem hanc, qui exerceret justitiam quovis tempore.
4. Recordare mei Jehova, pro benevolentia, qua prosequeris populum tuum, visita me sidute tua:
5. Ut fruar bono electorum tuorum , ut Ister laititia gentis ture ; ut me laudibus efferam cum possessione tua.
6 . Peccavimus cum majoribus nostris ; inique fecimus, improbe egimus.
7. Majores nostri in TEgypto non intellexerant mirabilia tua opera , non recordati fuerant amplitudinis benignitatum tuarum, sed occasionem dederant mutandi eae ad mare, ingressuri mare algosum.
g. Attamen servavit eos propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam;
9. Nam ipso increpante mare algosum, exsiccatum est ; St deduxit eos per abyssos ejus, quasi per desertum.
10. Ita servans eos a manu osoris , vindicavit eos a manu inimici.

ii. Operuerunt verö aqua; hostes eorum, Unus ex illis non est relistus superfies.
12. Quamvis credidissent verbis ejus ; cecinissent laudem ejus :
13. festinanter obliti sunt operum ejus, non perdurarunt ad consilium ejus.
14. Sed ducti concupiscentia in deserto, lentaverunt Deum fortem in solitudine:
15. Adeo ut tradens illis, quod petebant, immitteret maciem in illos ipsos.
16. Postea invidentibus Moschi in castris, Aharoni sanCto Jehova;;
17. Aperiens sc terra deglutivit Datha- nem: St operuit coetum Abirami:
i8- Exardescensque ignis in coetum illorum, flamma incendit improbos.
19. Fecerunt vitulum Chorebi, & incurvaverunt sc exhibentes honorem fusili:
20. Et mutantes honorem suum in formam bovis, comedentis herbam.
21. Obliti sunt Dei fortis, servatoris ipsorum; qui fecerat rei magnas in Aegypto.
22. Mirabilia opera in regione Chami, terribilia ad mare algosum, *
23. Quamobrem dixerat se perditurum eos : nili Mosche electus ipsius constitisset in irruptione illa coram ipso, ad avertendum excandescentiam ipsius , ne perderet.
24. Spreverunt quoque terram desiderabilem, non credentes verbo ejus:
25. Et murmurantes in tentoriis suis, nos auscultarunt voci Jehova;.
26. Quapropter sublata manu sua juravit eis, se dejecturum eos in ipso deserto;
27. Etiam dejecturum semen eorum in gentibus, St dispersurum eos in regionibus.
28. Praeterea copulaverunt se etiam cum idolo Pehoris.St comederunt sacrificia mortuorum ;
29. Adeo provocantes Deam ad indignationem factis suis, ut irrumperet ip eos plaga;
30. Donec consistente Pinchaso, 8t judicium exercente ; coercita esset plaga illa;
31. Quod reputatum est ei ad justitiam, per quamque generationem usque in seculum.
32. Item ferventem iram Concitarunt ad aquas contentionis; ita ut male fuerit Moschi propter ipsos:
33. Quum exacerbantibus illis spiritum ipsius, pronunciasset labiis suis exacerbationem suam.
34. Non perdiderunt populos illos.de quibus edixerat Jehova ipsis ;
35. Sed commiscentes se cum illis gentibus, didicerunt opera earum i
36. Colueruntque terricula earum, qu* ipsis fuerunt in tendiculam.
37. Nam sacrificaverunt filios suos , filiasque suas dazmonibus:
38. Et effuderunt sanguinem innoxium, sanguinem filiorum suorum,filianimque suarum , quas sacrificabant terriculis Cenaha- nseorum ; adeo ut contaminata esset terra eredibus istorum.
39. Et polluerunt se operibus suis, actionibus suis scortantes.
40. Quapropter accensus ira Jehova in populum suum, abominatus est possessionem suam;
41. Adeo ut traderet eos in manum gentium , ut dominarentur in eos osores eorum :
42. Et opprimentibus ipsos inimicis suis, deprimerent sc sub manu eorum.
43. Multoties eripuit eos , quamvis ipsi exacerbastent eum consilio suo, & attenuati essent propter iniquitatem suam:
44. Rclpiciens ad angustiam eorum audito clamore eorum.
43. Et recordantem pro eis foederis fui, poenituit ipsum pro amplitudine benignitatum suarum:
46. Adeo ut conciliaret illis misericordiam, coram omnibus , qui captivos detinebant eos.
47. Serva nos Jehova,Deus noster,8t congrega nos ex istis gentibus ; ad celebrandum nomen sanctum tuum,8t laudationibus commendandum nos in laude tua.
48. Benedictus Jehova, Deus Jisraelis inde Ä seculo usque in seculum : St dicat totus populus, amen, hallelu-Tah.
ea i° t h»
P&l-

P/almorum Liber quintus.
PSALMUS C VII.
formula gratiarum aäionis ob omnimoda gratia: rlivina. experimenta.
C " Elebrate Jehovam , quoniam bonus e/?; quoniam in secutum benignitas ejus.
2. Praedicent redemti Jehova: , quos redemit ab angustia;
3. Quos ex regionibus congregavit ; ab oriente, & ab occidente, ab aquilone, Sc a mari:
4. Qui errarunt per desertum, per solitudinem vi*;civitatem habitabilem non invenientes.
5. Famelici, etiam sitibundi; in quibus a - nimus ipsorum lese obruebat:
6 . Quum clamantes ad Jehovam in oppressione ipsorum, ex angustiis ipsorum e- ripuerit ipsos.
7. Et deduxerit ipsos per viam rectam 5 ut pervenirent ad civitatem habitabilem:
8- Celebrent apud Jehovam benignitatem ejus: & opera mirabilia ejus apud filios hominum.
9. Eum satiare animam appetentem, Sc animam famelicam explere bono.
10. Qui desident in tenebris , 8c lethali Umbra, vincti afflictione, & ferro.
11. Quia dederunt occasionem mutandi sermones Dei fortis ; Lc consilium excelsi spreverunt;
12. Quorum deprimit istä molestia animum , qui labant, nemine adjuvante :
13. Quum clamantes ad Jehovam in oppressione ipsorum , ab angustiis ipsorum servaverit ipsos.
14. Eduxerit ipsos ex tenebris, & umbra lethali, vincula ipsorum disruperit:
15. Celebrent apud Jehovam benignitatem ejus , Sc opera mirabilia ejus apud filios hominum:
id. Eum frangere valvas chalybeas , 8c vectes ferreos succidere.
17. Stulti, qui propter viam defectionis sua:,& propter iniquitates suas,afflictantur.
18. Quorum animus omnem cibum abo* minatur > qui pertingunt usque ad portas mortis.
19. Quum clamantes ad Jehovam in oppressione ipsorum , ab angustiis ipsorum servaverit ipsos.
20. Mittens verbum suum , curaverit ipsos , & liberaverit a foveis ipsorum :
2i. Celebrent apud JehovamJbenignitatem ejus , Sc opera mirabilia ejus apud filios hominum ?
22. Et sacrificantes sacrificia gratiarum actionis, enarrent opera ejus cum cantu.
23. Qui descendunt in mare navibus,exercentes artem in aquis amplis.
24. Ipsi, qui vident opera Jehovs > 8c mirabilia ejus in profundo :
25. Quemadmodum edicens , constituat ventum procellosum , qui attollat fluctus illius:

2 6. Quemadmodum ascendant ad coelos, descendant ad abyssos: anima iosorum malo seipsam disiolvat.
27. Titubent, sese moveant tanquam ebrius ; Sc tota peritia eorum absorbeatur:
28. Quum clamantes ad Jehovam moppressione ipsorum , ex angustiis ipsorum eduxerit ipsos.
29. Restituerit procellam malaci» , silentibus fluctibus illarum aquarum.
30. Et latrantes ipsos , postquam conti • cuerunt fludus, deduxerit ad portum optatum:
31. Celebrent apud Jehovam benignitatem ejus, & opera mirabilia ejus apud filios hominum.
32. Exaltentque eum in congregatione populi,& in consessu seniorum laudent eum.
33. Redigit flumina in desertum , Scprocessus aquarum in siticulosum solum :
34. Terram fructuosam in salsuginosam, propter malitiam habitantium in ea.
35. Redigit desertum in stagnum aquarum,& terram sicccaneam in processus aquarum.
36. Efficiens, ut habitent ibi famelici, 8c constituant civitatem habitabilem.
27. Et consitis agris , ac plantatis vineis, comparent proventum fructuosum.
38. Qui ita benedicit eis , ut multiplicentur valde, Sc jumenta eorum, non minuit.
39. Ut contra minuuntur, atque incurvantur, pr» coarctatione mali, Sc moerore .
40. Quum effundens contcmtum super ingenuos, facit, ut errent per inanitatema- viam:
41. Collocatque in edito egentem ab afflictione, Sc disponit tanquam gregem familias.
42. Videant recti, & lxtentur, omnis vero nequitia obdat os suum.
43. Quotusquisque sapiens est , qui observet ista, ut animadvertantur benignitates Jehova:.

PSALMUS CVIII. Benignitatis , (S’ promißi Dei memor, ßre- nuua evadit.

C Anticum, ctTplalmus Davidis.
2. Erecto animo meo, 6 Deus, canam, Sc psallam , etiam gloria mea.
3. Evigila nablium, Sc cithara; expergi- scar inde ab aurora :
4. Celebrabo te in populis, Jehova, & psallam tibi in nationibus:
5. Magnam elfe supra coelos benignitatem tuam , Sc ad superiores usque nubes ve' ritatemtuam.
6 . Exaltare supra coelos, 6 Deus , Sc super totam terram gloria tua ;
7. Ut liberentur dilecti tui, serva dextera tua, Sc exaudi me.
8. Deus loquutus est per sanctitatem suam, exsultabo, in partem obtineo Schece- mum, Sc convallem Succotharum metior:
9. Meus Gilhad, meus Menasohe : Sc E- phrajim robur capitis mei , Jehuda legislator mense/?.
10. Moab pollubrum meum : supra Edo- ratum projiciam calceum meum ; contra Palafflinam clangentem agam.
11. Quis
ptoP
■ Quis ie nitamU^ que!
n.tee*
tont**®'
flrosi
jliiqus'-»:
wilUta
. miti:«®
IS AI
i
lii wfm
JB0"Dtiis lau Samosimp siptnmntS <n mutae, ‘j. Itserfer tppugmntiw 4. Adveniti S», quaerin j. Reponeu oiüiiDi pro riile
6 . Prefice i iiliflat ad dei«
7. QiiimiWi iotitioiSssill l Sk&sillii ejiat alten füll» M
ftitiiuMirat
taiiafqaraii
sii
iUIspitttlm ritt atram! Seh
tftlt.tfitp: i). Sit posteri »atroraalti 14 . Innw.o usajudjehov adeieaiur. ij. Sint cora 8 i terra mei t(. Proptere; ffirare benis ctiran paup ba initui A,te. s '?• h
optas ("‘lue oblectat
'UtiDiiat ü’rioi: Vi/!] ^vtlutoiei
.Will«
»minuaj,
SMboratji,
»'«incoiiM ! 1' litin!) «agitor uti 'st' Genua; “«ffiKMt«

PSALMI.
■•tyioj,
sMortatut ehovam utf pstiis i;f«s
>m,
na raji*. itimputiii
Mjtt fiat itafatE
atofanu i (altujab, m a t>.
fi/aiü
te.
««is vilis, 'sm.
t multipli- i non mi-
ifflattWr OSSOR > itum fejo
llWIlil»
»entem i» giejtm»
tur,niJi , >
est. qui * »taf®
III.

iis.
Dss,®&
w/eW
/sion. &
benigniti-
nubesve'
USi öt lä
/ervi itt
sunctia«
ICO
111»®»'
icheiS-
«idfif*
fiif« &
a; »o
Psal.lC8.TO9.
Psal.ITO.in.TT 2.
11. Quis deduceret me m civitatem munitam 5 quis deduceret me Edomaam usque i
12. Armon tu> 6 Deus rejeceras nos , ut non procederes, o Deus, inter exercitus nostros ?
13. Cedö nobis auxilium tuum ab hoste, alioquin vanitas esi auxiliario humana.
14. I II Deo faciamus strenue, Sc ipse proculcabit hostes nostros
PSALMUS C 1 X. Pauperis, 3 contriti ammi querela , 13 m
hoßes imprecatio.
X/sAgiiho symphonia;, Davidis psalmus, iVI O Deus laudis me*, ne surdum agas.
2. Nam os improbi, St os dolosum contra me aperuerunt se, obloquuta sunt mihi lingua mendace:
3. Et verbis odiosis circumvenerunt me, oppugnantia me immerito.
4. Adversati sunt mihi loco dilectionis mea, qua eram m oratione ;
5. Keponentes mihi malum pro bono, St odium pro dilectione mea.
6 . Prafice ilii improbum, qui adversans insistat ad dexteram illius:
7. Quum in jus venerit, abeat damnatus; Si oratio illius illi sit crimini:
g. Sint dies illius pauci, curationem illius accipiat alter :
9. Sint filii illius pupilli, St uxor illius vidua :
10. Et indesinenter vagantes filii illius, mendicent, quarantque Jtipem e locis desolatis suis.
11. Illaqueet foenerator quicquid est illi, & diripiant extranei laborem illius :
11. Ne sit illi,qui protendat benignitatem, neque sit, qui gratiam faciat pupillis illius :
13. Sit posteritas illius excidio addiita,in generatione altera deleatur nomen eorum; & 14. In memoria sit iniquitas maiorum illius apud Jehovam, Sc peccatum matris illius ne deleatur.
15. Sint coram Jehova jugiter, tit exscindat e terra memoriam eorum.
16. Propterea quod non est recordatus exercere benignitatem ; sed persequutus est virum pauperem , egentemque, & affe- ctum aegritudine animi , ad afficiendum morte.
17. Et optavit, ut maledictio obveniret ei, neque oblectatus est benedictione , {t&ut procul esset ab eo.
ig. Ut indueretur maledictione vellit chlamyde sua; St ingrederetur vellit aqua intra eum, Sc vehit oleum in ossa ejus :
19. Adsit illi, tanquam panno amiciat se; St pro zona jugiter se accingat ea.
20. Hoc efto praemium adversantium mihi a Jehova, Sc obloquendum malum conti a animam meam.
21. Tu autem, 0 Jehovi Domine , exerce henignimteme rga me propter nomen tuum; quia bona efl benignitas tua, eripe me,
22. Nam pauper, St egens sum; Sc cor meum confossum est in medio mei:
23. Ut umbra,quum declinat, abire cogor,
exagitor ut locusta: 0
24. Genua mea lab ant pr* jejunio,& caro me« emaciatur exhausta pinguedine;
15. Insuper ego probro sum illis; videntes me movent caput suum.
3.6. Auxiliare mihi, 0 Jehova, Deus mi; serva me pro benignitate tua:
27. Ut agnoscant manum tuam hanc esse, te Jehovam fecisse hoc :
28. Utut maledicant ipsi, tu benedicito: qui insurrexerunt, quum erubuerint, latjtur servus tuus.
29. Induantur adversarii mei ignominia, & amiciant ,se, tanquam pallio, pudore suo.
30. Celebrabo Jehovam valde ore meo, 8t in medio multorum laudabo eum.
31. Quod assistat ad dexteram egentis ; ut ipsum conservet ab iis, qui abjudicant vi tara 'illi.
PSALMUS CX.
Regnum, 3 sacerdotium Christi.
D Avidis psalmus. Dixit Jehova Domino meo, sede ad dexteram meam ; donec disposuero inimicos tuos in scabellum pedum tuorum.
2. Scipionem robustum tuum emissurus est Jehova Tzijone, dicens, dominare in medio inimicorum tuorum.
3. Populi tui oblationes voluntaria die copiarum tuarum in decoris locü sanctitatis inde ab utero > f uturjc sunt; tibi aderit ros juventa tua accuratissime.
4. Juravit Jehova, Sc non poenitebit eum; tu es sacerdos in seculum fecundum ordinem Malcitzedeki.
5. Dominus, qui sedet ad dexteram tuam; frangens die ira sua reges.
6. Judicium exercebit in gentes,complens corporibus , frangens caput > in regionibus plurimis.
7- De torrente in via bibet, idcirco attollet caput.
PSALMUS C X I.
Carmen paschale.
H Allelu-Jah. Celebrabo Jehovam ex toto animo, in consilio rectorum, St coetu;
2. Magna opera Jehova, exposita omnibus, qui delectantur illis.
3. Gloriosum Sc decorum opus ejus,81 justitiam ejus perstantem in aternum.
4- Memoriam comparavit mirabilibus suis, gratiosus, Sc misericors Jehova.
%. Escam dedit timentibus se, recordatus in seculum foederis sui.
6. Vim operum suorum indicavit populo suo, dando eis possessionem gentium.

7. Opera manuum ejus sunt veritatis, Sc judicii, constantia omnia mandata ejus:
8- Fulta in aternum, in seculum, facta<roe fideliter, St recte.
9. Hedemtionem mittens populo suo, pracepit in seculum foedus suum , sanctum Sc reverendum haberi nomen suum,
10. Caput sapientia esi reverentia Jehova, successus optimus omnibus facientibus ista; laus ejus perstat in aternum.

PSALMUS CXII. Alphabethum hominis Deum timentis.

H Allelu-Jah. Beatus quisquis reveretur Jehovam , in fhandatis ejus delectatur valde.
2. Potens in terra futurum est femen ejus, generationi ratiorum benedicitur:
Z. Ops$

5. Ope!, Sc diviti* iudomo ejus > Sc ju- I
Ritia eius perstat in «ternum.
4. Micat in tenebris lux justorum; gratiosus est, Sc misericors, Sc justus.
5. Bonus quisque gratiose largitur, Scmu- tuo dat, moderatur res suas ex officio.
6. Quia in seculum non dimovetur,in me-
tnoriaperpetua est justus.
f. A rumore malo non timet, erecto animo suo confisus Jehov*:
8. Fultus animo suo non timet, donec videat malum in hostibus suis.
9. Dispergit, dat egentibus , justitia ejus perstat in «ternum: cornu ejus elevatur honore.
10. Improbus autem videns indignatur dentibus luis frendens contabescit, desiderium improborum periturum est.

PSALMUS CXIII.

Heus ut erigens inopem > & foscundanssterilem, celebratur.

H Allein- Jah. Laudate servi Jehov« , laudate nomen Jehov«.
2. Sit nomen jehov« benedictum, deinceps usque in seculum:
3. Ab ortu solis usque ad occasum ejus, fit laudatum nomen Jehov*.
4. Elatus supra omnes gentes Jehova, est, {apia ipsos coelos gloria illius.
<; Quis esi par Jehov«, Deo nostro? qui altissime habitat:
< 5 . Qui demississime perspicit, inccelis.Sc in terra:
7. Erigens e pulvere tenuem, e sterquiliniis elevans egentem.
8. Faciendo ut consideat cum ingenuis, cum ingenuis populi fui .•
9. Faciens, utqux sterilis erat in familia, sedeat mater liberorum Ista. Ha!lelu-Jah.

PSALMUS CXIV.

Celebratur exitus ex SEgypto.

E Xeunte Jisraiile ex Aigypto , familia Ja- hakobi a populo peregrini sermonis:
2. F'uit Jehuda sanctitatis illius > Jisracl dominiorum illius.
3. Ipsum mare videns profugit', ipse Jar- den divertit retrorsum:
4. Ipsi montes subsilierunt velut arietes, colles ut subrumx pecudes.
5. Quid tibi erato mare , cur fugeres, 6 Jarden, cur diverteres retrorsum?
< 5 . O montes, rar subsiliretis velut arietes, colles, velut subrumx pecudes ?
7. A prxfentia Domini intremit terra, a prssentia Dei Jahakobi:
8. Qui mutat ipsam rupem in stagnum a. quarum , saxum adamantinum in fontem a- quarum.

PSALMUS cxv. Celebratur Jehova omnipotentiasbenedi-
aio, idolorumque vanitas depingitur. nobis Jehova, non nobis : sed nomini tuo da honorem , propter benignitatem tuam , propter fidem tuam.
2. Quare dicerent sentes , ubi est nunc Deus istorum t
3. Atqui Deus noster in ipsis Coelis e/ 7 ; quicqmd placet facit.
4. Terriculis illarum argenteis, & aureis, •pen vnsnuuin luiiuanaimu.

5. Os est eis, sed non loquuntur ; oculi sunt eis , sed non vident:
6. Aures sunt eis, sed non audiunt; nasus est eis , sed non odorantur.
7. Manus eis , sed non palpant ; pedes eis sed non ambulant, non mutiunt gutture suo.
8. Similes illis sunt, qui faciunt illa,quisquis confidit illis.
9. Jisrael confide Jehov* , auxilium horum, Sc scutum horum est
10. Vos e familia Aharonis confidite Jeho- v*, auxilium horum, Sc scutum horum est.
11. Timentes Jehovam confidite Jehov*, auxilium horum, Sc scutum horum est.
11. Jehova recordatus nostri, benedicet: benedicet familix Jisraelis, benedicet fami- 11 * Aaronis:
13. Benedicet timentibus Jehovam,parvulis simul, ac magnis.
i4.AugebitJehova vos,vos Sc filios vestros.
15. Benedicti eritis Jehov* , qui fecit coelos , 8c terram:
id. Ipsi coeli, caeli sunt Jehov*: terraque, quam dedit filiis hominum.
17. N011, qui mortui sunt,laudantjah, neque quicunque descendunt in specum silentii:
i8- Sed nos benedicemus Jah, deinceps usque in seculum. Hallelu-jah.

l'SALMUS CX VI. Celebratur misericordia Jehova:, sacrificiumque gratiarum actionis , d’ votum ei persolvitur.

S Ac habeo, quod Jehova exaudit vocem meam, deprecationes meas.
2. Quia inclinavit aurem luam mihi, idcirco diebus meis invocabo ipsum.
3. Circumdantibus me doloribus mortis, «ngoribiisque sepulchri obvenientibus mihi; angustiam, Sc man orem inveniens.
4. Si nomen Jehov* invoco , dicendo’, obsecro Jehova, libera animam meam:
5. Gratiosus Jehova, Sc justus, Deus,i«' quam, noster misericors.
6. Servans simplices Jehova,'quum attenuatus sum, mihi confert salutem.
7. Redi anima mea in requiem tuam,quum Jehova benificus sit erga te.
. 8- Quandoquidem eripuisti me ipsum a morte, oculos meos a lacrymis, pedem meum ä lapsu:
9. Indesinenter ambulabo coram Jehova, in regionibus viventium.
10. Credidi, quum hac loquuturus essem, ego fatus fueram supra modum.

11. Ego dixeram accelerando; omnis homo est mendax.
12. Quid rependerem Jehov* ? omnia beneficia ejus superant me.
13. Poculum omnis salutis acceptum<.v- hibebo, Sc nomen Jehov* prxdicabo.
14. Vota mea Jehov* rependens, mox, coram toto populo eius , dicendo :
15. Pretiosa est in oculis Jehov* mors intentata iis , quos ipse benignitate prosequitur.
id. Obsecro Jehova, quum ego sim (ervuS tuus,/m servus tuus , filius ancili* tusssiol- veris vincula mea:
17. Tibi sacrificem sacrificium gratiarum actionis 1 & nomen Jehov« prxdicem:
iz. Vo-
fßLltyl
ig, Votat
15, flri, JenPii
m
T itato.'*
JLfflSK*
nes:
: Jiin'u hüüai , ■ S A L 3 (faedtr 'bspildii 1 /Mmji! Wtaitai i.DiaUm
"p Dicam tonis, esse 'm 4 . Dicar.t seculum beni ;. Ex ipsi knscclluti 6. Jehova faciat miri h yjcbom mntkoego !. Mtb id tafciiaiJi !> Mcft t), fffljkia k:
niti» jtq auedin r.omi n. Ciifflmds
cohe]tk>y _ q. Greint led Jehova« 14. Kokt
mihi saluti.
_ Vox c ictonun; i
i<. Dexte H agit Srs Xotu •(tti)ah. fi. Stier Km ttadidii r 5- Ipeni pilhpir,
ststteip. E intrans.
'd 1 2 3 4 5 * 7 8 Celebra n:--!
«As;
4
fi. Hi: i
®as,8tli!
fi.0kf Jdiova, p . J 6 . Ber,
v«,
,MDo "S«flicn
CJUlittjj

ili. Uj.w oquuntur; esc, a JUdirnt;®;
; j*
' mitiump ufaciuntiD^ «. auilk' inisccmfiiistTt
PSALMI.
Psal.119.
"MiÄKjiior
■taflet
«ntttaafa
is]tto\ut,|i
Jchorotee
i,
ia speamfe f Jih, dee ■jtk
XVI me, [mi
M&IW!
IS.
. (mrn ni
Qfuro.
.olonksR
«nimise
introi
ibo» 1
limfflJK
lOHilJI
ite.
iH|«i I 6
«KOI»]! 2
q!10 reiß i«.
80; omnis
:2 ? oistb
; accepte xtficat» endens.i :
Jetott'
igstlUK
nejoW anili*®
ciiSj® ■ wilittt; i
29. Celebrate Jehovam, quia bontis es /; quia in seculum benignitas ejus.
Pfai. 117. iTg. _
18. Vota mea Jehovai persolvam , mox: 2g. Deu,1 fortis meus es, ideo celebrabo
coram toto populo ejus. | te; Deus meus, exaltabo te.
19. In atriis domus Jehova?, in medio vestri, Jeruschalaima, Hallelu-jah.
PSALMUS CXVII.

Vor Atio gentium.
I Audate Jehovam omnes gentes, iautla- j tionibus commendate eum omnes nationes:
a. Quia invaluit erga nos benignitas ejus,
St fides Jehova in seculum. Hallelu-jah.

PSALMUS CXVII I.

Psalmus eucharisticua , celebrans mirabilia benignitatis Dei.

C Elebrate Jehovam, quia bonus e/?; quia in seculum benignitas ejus.
2. Dicat nunc Jisräel esse in seculum benignitatem ejus.
2. Dicant nunc, qui sunt ex familia Aha- ronis, esse in seculum benignitatem ejus.
4. Dicant nunc timentes Jehovx, esse in seculum benignitatem ejus.
5. Ex ipso angore invocavi Jah, respondens collocavit me in lato Jah.
6 . Jehova adest mihi, non timebo, quid faciat mihi homo.
7. Jehova adest mihi cum auxiliatoribus ITieis: ideo ego despicio osores meos.
z. Melius ei/ recipere fe ad Jehovam , quam fiduciam habere in ullo homine.
9, Melius est recipere fe ad Jehovam, quam fiduciam habere in ingenuis.
10. Omnes gentes circumdederant me ; fedin nomine Jehovre enervavi eas.
11. Etiam atque etiam circumdederant me; sed in nomine Jehovae enervavi eas.
ii. Circumdederant me tanquam apes, txrinctie sunt ut ignis spinarum : nam in nomine Jehovce enervavi eas.
13. Graviter impuleras me, ut caderem, sed Jehova auxilio fuit mihi.
14. Robur meum, & carmen Jah, is fuit mihi saluti.
15, Vox cantus, St salutis est in tentoriis justorum; dicens, dextera Jehovai agit strenue:
i< 5 . Dextera Jchovje elata, dextera Jehova: agit strenue.
17. N011 moriar,sed vivam; ut enarrem operaJah.
18. Severi castigavit me Jah; sed morti non tradidit me.
19. Aperite mihi portas justitiae, ut ingressus per eas celebrem Jah.
20. Haec ipsa porta ad Jehovam, per quam justi intrant.
2t. Celebrabo te; quia exaudiens me, fuisti mihi saluti.
22. Quem lapidem spreverant structores, is est in caput anguli.
23. A Jehova est hic, iftque mirabilis in oculis nostris.
24. Häc ipsä die essecit Jehova; exsultemus, & lxtemur in ea. |
25. Obsecro Jehova, serva nunc; obsecro Jehova, prospera nunc.
16. Benedictus cis. , qui venit in nomine Jehova;: benedicimus vobis « domo Jehova;.
27. Dei fortis Jehovse, qui illustravit nos,
ligate sacrificia festi funibus, usque ad eor- r.ua altaris.

PSALMUS C X I X.

Alphabethum aureum.

X A L E P H.

B Eati integri via, qui ambulant In lege Je- hov* :
2. Beati custodientes testimonia ejus, ex toto animo quaerentes eum;
3. Ojei etiam non operantur iniquitatem» sed in viis ejus ambulant.
4. Tu praecepisti mandata tua, observari valde :
5. Utinam comparentur viae mea:, ad observandum statuta tua:
6. Tunc non erubescam, quum intuebar in omnia praecepta tua.
7. Sed celebrabo te recto animo, discende jura justitiae tua::
g. Statuta tua observabo, ne derelinquas me admodum.

2 BETH.

9. Quomodo purificabit puer semitat» suam J observando eam secundum verbum tuum.
10. Ex toto animo meo quaero fe, ne sinas me errare a praeceptis tuis.
11. In animo meo recondo sermonem tuum, ut non peccem in te.
12. Tu benedicte Jehova, doce me statuta tua.
13.Labiis meis recenseo omnia jura oristui. 14. De via testimoniorum tuorum gaudeo, ut superiorum omnibus opibus:
is. Demandatis tuis meditor, & intueor semitas tuas:
16. In statutis tuis me ipsum oblecto, non obliviscor verbi tui.

JJ G I M E L.

17. Beneficium confer in servum tuum; ut dum vivo, observem verbum tuum;
iz. Retege oculos meos, ut intuear mirabilia ex lege tua.
19. Peregrinante me in hac terra, ne abscondas ime praecepta tua.
20. Kam comminuor ipse, ob desiderium erga jura tua omni tempore.
21. 'Tu, qui perdis superbos, maledictos; qui errant a praeceptis tuis.
22. Devolve a me opprobrium ,St conterritum, quia testimonia tua custodio:
23. Tum considentibus principibus, deme sermones frequentantibus, servus tuus meditatur de statutis tuis:
24. Tum testimonia tua oblectationes mea? sunt, consiliarii mei.

T D A L E T H.

25. Adhaeret pulveri vita mea.- vivum serva me secundum verbum tuum.
26. Vias meas recensentem exaudivisti me ; doce me statuta tua.
27. FacQit viam mandatorum tuorum in* telligam, ut mediter de mirabilibus tuis.
28. Stillat anima mea pra: moestitia, erige me fecundum verbum tuum.
29. Viam salsitatis amove a me, & legem tuam gratiosi largire mihi.
1 " 20. Viam
I

30. Viam veritatis eligo, judiciorum, tuo-,

rum propono mi hü .. .
3 s. Inharreo tefllnioiiiis tuis» Jehova, ne jsinas me erubescere.
32. Viam praeceptorum tuorum percurram, tjuum dilataveris animum meum.
n he.
33. Doce me, Jehova, viam statutorum tuorum; quam custodiam in finem usjue.
34. Fac,ut intelligam.ut custodiam legem t»am; observemque eam ex toto animo.
35. Fac, ut incedam itinere praeceptorum tuorum, Jiam eo delector.
3 6. Flecte animum meum ad statuta tua, neque finas defledi ad qua;(tum.
37. Averte oculos meos, ne respiciant vanum : in viis tuis fac, ut vivam.
38. 1'rssta fervo tuo sermonem tuum,qui MdditluA esi reverentia: tui.
39. Averte opprobrium meum, quod reformido; quia jura tua bona sunt.
40. Ecce desidero mandata tua, in justitia tua fac, ut vivam.
1 V A U.
41. Quumque obvenerint mihi benignitates tua; Jehova,salus tua fecundum sermonem tuum:
42. Respondebo , probro afficienti me , rem, quia fiduciam habeo in verbo tuo.
43. Sed ne abripe ab ore meo verbum verum admodum : quandoquidem jura tua exspecto.
44. Et observabo legem tuam jugiter, in seculum, & sempiternum:
45. Indesinenterque ambulabo in ipsa latitudine, quia mandata tuaquairo:
46 . Fit loquar de testimoniis tuis coram regibus, neque erubescam:
47. Et me oblectans in praeceptis tuis,quae diligo.
48- Attollam manus meas ad praecepta tua, quae diligo > & meditabor de statutis tuis.
? Z A J X N.
49. Recordare verbi cum fervo tuo habiti, de quo spem fecisti mihi,
50. Hac est consolatio mea in afflictione mea: sermonem tuum vivificare me:
51. Superbis deridentibus me admodum, ä lege tua me non declinare :
52. Recordari judiciorum tuorum inde a feculo, Jehova,& me ipsum consolari:
53. Procella prehendente me ab improbis, desertoribus legis tua.
54. Psallendi argumenta esse mihi statuta tua in loco peregrinationum mearum :
55 - Recordari me noctu nominis tui, Jehova, 8t observare legem tuam:
5Ö. Hac consolatio est mihi, me mandata tua custodire.
si C H E T H.
57. Portio mea es Jehova, dico, ut observem verba tua.
58. Deprecor faciem tuam ex toto animo, gratiam fac mihi secundum sermonem tuum.
59. Reputo vias meas,ut referam pedes meos ad testimonia tua.
60. Festino, a c non cunctor , observare mandata tua.
L M I. _ Psal. ii
61. Turbis improborum dispoliantibus
me, legis tu* non obliviscor.
62. Mediä nocte surgo ad celebrandum te, propter jura justitiae^tu*.
63. Socius sum omnibus,qui reverentur te, & observantibus mandata tua.
64. Benignitatis tu*, 6 Jehova, plena est terra; statuta tua doce me.
ID T E T H.
65. Bono affecisti servum tuum, Jehova, secundum verbum tuum.
66. Praestantiam rationis, & scientiae doce me : nam praeceptis tuis credo.
67. Quum nondum loquerer,ego errabam: nunc autem sermonem tuum observo.
6%. Bonus es, 8c beneficus,doce me statuta tua.
69. Concinnantibus contra me salsitatem superbis, ego ex toto animo custodio mandata tua.
70. Obesatur quasi adipe cor illorum, ego lege tua oblecto me.
7 1. Bono mihi fuit me affligi: ut discerem statuta tua.
72. Melior esi mihi lex oris tui, multis
millibus nummum ailteorum , 8c argenteorum. S
> JOD.
73. Manus tu* fecerunt me,8t aptaverunt me: redde me intelligentem, ut discam prx- cepta tua.
74. Timentes tui videant me, Sc 1 letentur, quod in verbo tuo exspectationem habeam.
75. Agnosco Jehova, justa esse judicia tua; Scte in fide afflixisse me.
7 6. Adsit jam benignitas tua, ut consoletur me, fecundum sermonem tuum habitum. cum servo tuo.
77. Obveniant mihi misericordi* tu*, ut vivam : quia lex tua est omnis oblectatio mea.
78. Erubescant superbi , quod falsis de caulis pervertant me; meditante me de mandatis tuis,
79. Convertantur ad me timentes tui, Sc cognoscentes testimonia tua.
80. Erit animus meus integer,in statutis tuis, ut non erubescam.
I CAPH.
gr. Consumitur depderio salutis tu* anima mea, in verbo tuo exspectationem habeo.
82. Consumuntur oculi mei defiderio sermonis tui, dicendo , Quando consolaberis me ?
8;. Quamvis sim similis utri ad fumum; statutorum tuorum non oblitus sum.
84. Quanti eruntH.es fervi tui i quando exercebis in persequentes me judicium;
85. Fodiunt mihi superbi fossas,qui se non conformant legi tu*.
8 6. Omnia p'r*cepta tua sunt ipsa veritas: falsis de causis persequuntur me, auxiliare mihi.
87. Propemodum consumserunt mc dejs- lium in terram: ego verö non dereliqui mandata tua.
88- Pro benignitate tua vivum serva me, ut observem testimonium ovis tui.
89 - 1 «
i), luto COIBÜI s* jo.M® qiiBh® 11 jijföi «i.iteml p,'$a ti Ko.it* fu (isiim
E 3 BM*
ts.öio. iitftexspte tarnt, teil

immtjsc
meditatio mt !/$. Inini: didi pr*aji mihi,
M. Omni lior lio, quia fiat.
m Sah itUMaSu w, difflat wvtoSsmi m. i /rii te» Ri.tjwmsuai KBtlliiftU 14 Mandatis «Kttm fan
«ylxtm ita* »rasi w 4 . jira lutum jto' 10?, Afflii vivum coni luram.
108. Vota Wa qurso
109. Anim #»fctamer
no. l'om i miniatis m, Poli ?ma gaudii "i. Indi faUua;,
Ceris;
"fbitir
"Usij
j®«
«M*
lUU.ixi
«Hti
“ stattn;
>>8. C t®S; qui

Psal. if?.
PSALMf.
d ctlebaiit
»tevetent«;
:ua.
I.
’&östii
tti
Wjmutai
is.-jts,
1 at tät®; iuMioi,
coiitonniji
igimt&s
ristiii,st:i
ipvcrM liseam Jt*-
Mmtiis
aUsi
ejAiinj
a, ut cor.» tuum ia«
koifatM anis oteio
eBMtW
ja.sftiM
Äiswr
teioKil.'»
oasolab®
i kam» [um. ii; (f® ich®: l.quiftK
ippfW* ,e, M»
mtnit-
jr#* 8
ia serva C-
^ L A M E D.
89. In seculum 6 Jehova, verbum tuum consistit in coelis;
90. In unaquaque generatione fides tua: quum statueres terram, illa constabat.
91. Ad judicia tua perstant hodie, quia itla omnia sunt fervi tui.
92. Nisi lex tua eß et omnis oblectatio Niea, jam diu periissem in afflictione mea.
93. In seculum non obliviscar mandatorum tuorum: nam illis vivum conservas me.
94. Tuus sum, conserva nre; quia mandata tua qu*ro.
95. Me exspectantibus improbis, ad perdendum me, testimonia tua considero:
96. Omni perfectioni video esse finem : latum vero esse mandatum tuum valde.
Q M E M.
97. Quam diligo legem tuam 1 toto die est meditatio mea;
9SJ 5 . Inimicis meis sapientiorem me reddidisti praeceptis tuis : nam in seculum adest . mihi.
99. Omnibus doctoribus meis intelligen- tior fio, quia testimonia tua meditatio mea sunt.
100. Senibus prudentior sum, quia mandata tua custodio.
xor. Ab omni semita mali cohibeo pedes meos, ut observem verbum tuum.
102. A judiciis tuis non recedo, quia tu doces me.
103. Quam suavia sunt palato meo judicia sermonis tui.' suaviora meile ori meo.
104. Mandatis tuis prudens sum: idcirco odi omnem semitam salsitatis.
j NUN.
10$. Lucerna pedi meo verbum tuum e/?, & lux itineri meo.
rossi Juravi, quod praestabo, me observaturum jura justiti* tu*.
107. Afflictus sum admodum : Jehova, vivum conserva me secundum verbum tuum.
108. Voluntarias oblationes oris mei accepta qtiaiso Jehova, 8c jura tua doce me.
J09. Anima meä in manu mea jugiter versante , tamen legis tu* non obliviscor :
no. Ponentibus improbis laqueum mihi, 8c mandatis tuis non aberro.

m, Possideo testimonia tua in seculum : quia gaudium animi mei sunt.
112. Inclino animum meum ad faciendum statuta tua; in seculum, in finem usque.
D S A M E C H.
trz. Cogitationes ali at odi, legem autem tuam diligo.
114. Latebra mea, & scutum meum es, in verbo tuo exspectationem habeo.
115. Recedite a me malefici, ut custodiam pr*cepta Dei mei.
n 9 . Sustenta me secundum sermonem tuum , ut vivam, neque pudefacias me ab exspectatione mea.
117. Suffulci me,ut salvus sim,Sc respiciam ad statuta tua jugiter.
n8- Conculcas omnes errantes ä statutis tuis : quia falsus eß dolus eorum.
Tanquam scoriae, facis, ut cessent o-
Psal 119 .
mnes improbi terra:; idcirco diligo testimo' nia tua.
120. Horret pavore tui caro mea; adeö ä judiciis tuis timeo.
y H A J I N.
in. Exerceo judicium,& justitiam :■ ne permittas me oppressoribus meis.
122. Obi vadimonium pro fervo tuo in bonum: ne opprimant me superbi.
12;. Oculi mei consumuntur desiderio salutis tu*, 8c sermonis justi tui.
124. Fac erga servum tuum secundum benignitatem tuam, & statuta tua doce me.
125. Servus tuus sum, prudentem me redde ; ut cognoscam testimonia tua.
126. Tempus est, ut faciat Jehova; irritam faciunt legem tuam.
127. Propreren amplius diligo prxeepta tua, quam aurum, Si quidem aurum purgatissimum :
128. Propterea quod omnia mandata de omnibus resta agnosco, omnem semitam salsitatis odi.
£) PE.
129. MirabiliaJLwr testimonia tua : idcirco custodit ea anima mea.
i;o. Aditus verborum tuorum illuminas, prudentia instruit simplices.
i;r. Os meum distendo,& anhelo: quia praeceptorum tuorum cupidus sum.
r;2. Respice ad me, Sc gratiam fac mihi; prout e/? jus, erga amantes nomen tuum.
1;;. Pedes meos institue in sermone tuo» & ne sinas dominari in me ullam iniquitatem.
i;4. Redime me ab oppressione hominum, ut observem mandata tua.
i zz.Eac.ut pr*luceat facies tua fervo tuo, Sc doce me statuta tua.
i;6. Rivi aquarum descendunt ex oculis meis,propter eos, qui non observant legem tuam.
L TZADL
137. Justus es Jehova, Sc rectus judiciis, tuis.
138. Prxcepisti justa testimonia tua; & fidelia valde.
139. Conficit me zelus meus, quod obliviscantur verbi tui hostes mei.
140. Purgatus eft sermo tuus valde; quapropter servus tuus diligit ipsum 1
141. Parvus ego, 8c contemtus mandatorum tuorum non obliviscor.
142. Justiti* tu*, justitiae perpetu* ; Sc legis tu* veracis.
143. Oppressione, Sc angustia obvenientibus mihi .praicepta tua Junt oblectationes me*.
144. Justitia testimoniorum tuorum est i» seculum: prudentem me effice, ut vivam.
P K O P H.
14;. Invocantem ex toto animo eraudi me Jehova, ut statuta tua custodiam.
146. Invocantem te serva me,«t observem testimonia tua.
147 - Veniens ante te in ipso crepusculo, ut vociferer, in verbo tuo spem habeo.
148. Prae veniunt oculi mei excubias, ad meditandum de sermone tuo,
Bd J49.V0-

140. Voci mea: ausculta secundum bem- gnitatemtuam,' Jehova ; secundum judicia tua vivum conserva me.
ico. Appropinquantibus tectatonbus ste- Jeris, qui a lege tua longe absunt;
151! Tropinquus es Jehova,& omnia praecepta tua sunt veritas.
i$2. Pridem novi de testimoniis tuis, te in seculum fundasse ea.
1 R E S C H.
153. Respice afflictionem meam, & libera me; quia legis tua: non obliviscor.
154. Suscipe causam meam.St vindica me; pro sermone tuo vivum conserva me.
15$. Ita ut procul sit ab improbis salus ; quia statuta tua non quaerunt:
15 6. Miserationes tua: amplae sunt Jeho- Va , fecundum judicia tua vivum conserva me.
157. Vt multi sint persequentes me,8t hostes mei, ä testimoniis tuis non declino.
15g. Simulae video perfide agentes, fastidio me ipsum torqueo : quod sermonem tuum non observent.
15p. Vide me mandata tua diligere, Jehova ; secundum benignitatem tuam vivum conserva me.
160. Pratstantissimum verbum tuum eB ipsa veritas : & in seculum est quodque judicium justum tuum.
V S C H I N.
Ii?i. Principibus persequentibus me immerito, ä verbo tuo pavet animus meus.
162. Gaudeo de sermone tuo, ut qui invenit praedam amplam:
163. Falsitatem odi, & abominor, legem tuam diligo.
164. Septiesquotidielaudote.de judiciis justis tuis:
11?;. Pacem multam esse diligentibus legem tuam, neque esse eis offendiculum.
165. Exspecto salutem tuam Jehova, & praecepta tua facio.
n?7. Observat anima mea testimonia tua, diligbque ea valdi.
i<?8. Observo mandata tua, ac testimonia tua; quia omnes vix me* coram te sunt.
f) THAU.
, i6y. Appropinquet clamor meus ante faciem tuam,Jehova; fecundum verbum tuum prudentem redde me.

, 170. Perveniat deprecatio mea ante faciem tuam, secundum sermonem tuum eripe me.
171. Eructabunt labia mea laudem; quum docueris me statuta tua. ,
172. Cantabit lingua mea sermonem tuum, omnia praecepta tua justissima esse.
17;. Adsit manus tua ad auxiliandum mihi ; quia mandata tua eligo :
174. Desidero salutem tuam Jehova,St lex tua est omnis oblectatio mea.
175. Vivat anima mea, ut laudet te ; & judicia tua auxilientur mihi.
176. Erro ut pecus, qux perit, require servum tuum: nam ptxqeptorum tuorum non obliviscor.

PSALMUS CXX.

I.ingux dolose quam taedeat.

C Anticum excellentissimum- Ad Jehovam in maxima angustia mea clamavi, 8c exaudivit me.
2. Jehova, eripe me a labio salso, ä lingua dolosa.
3. Quid datura est tibi, qusdve adjectura tibi lingua dolosa.
4. Verba similia sagittis robusti acutis, comparanda prunis juniperorum ?
5. Hei mihi, quia peregrinor tam diu, habito tanquara fcenitx Kedareni.
6. Plurimum habitasse videtur sibi anima mea, apud osorem pacis.
7. Ego pacem diligo : rt quum loquor, ipsi ad bellum conclamant.

PSALMUS C X X I. Sursum corda, ubi cufits maximd idoneus, (s tutus.

C Anticum excellentissimum. Attollerem oculos meos ad istos montes,unde veniet auxilium meum?
2. Auxilium meum/r a Jehova, qui fecit coelos, & terram.
3. Ne permittat dimoveri pedem tuum, ne dormitet custos tuus.
4. F.cce non dormitat > neque dormit custos Jisraelis.
5. Jehova custos tuus; Jehova umbra tua eß ad manum dexteram tuam.
6. Iuterdiusol non percutiet te, aut luna noctu.
7. Jehova servabit te ab omni malo, servabit animam tuam.
8- Jehova servabit processum tuum, 8c reditum tuum, ex hoc tempore usque fu seculum.

PSALMUS C X X I I. Canticum super Jeruschalaima.

C Anticum excellentissimum Davidis. Lator de eo, quod dicitur mihi, domum Je- hovx adeamus:
2. Quod consistunt pedes nostri intra portas vestras, 6 Jeruschalaima.
3. Jeruschalaima optime constructa, civitas, qux plane coagmentata est inter se pariter :
4. Quo ascendunt tribus, tribus Jah, ad. testimonium Jisraelitarum, ut celebrent nomen Jehova::
Qiiiaibi consident throni juris, throni domus Davidis.
6. Expetite pacem Jeruschalaimorum, dicentes ; tranquilli sint amantes tui:
7. Sitpaxinprxmunitionetua, tranquillitas in palatiis tuis.
g. Propter fratres meos, & amicos meos; eloquor nunc, pax fit in re.
9. Propter domum Jehovs, Dei nostri, procurabo bonum tibi.

PSALMUS CXX III. Sursum oculos, ubi salus nostra.

C Anticum excellentissimum. Ad te attollo oculos meos, 6 tu, qui sedes in coelis. _ >
2. Ecce.ut oculi servorum Jpellant at! mannn dominorum suorum, ut oculi ancilis ad manum her» fu* ; ita oculi nostri ad Je- • hovam
Pfal. I.* 4' 5
hovafcDiil
«iit
Caiifil
roiiVW"
tu.
. 4.P.W
idato»? . ifeniipa
I
kssmlf
«LN /(»ex; vini ifii s;
:.{t]eton ,«tt antu 1 ‘j. Tunc vive stiitcritora (4. Tarife fflissuptmiÜ Tundq fcMuM,
6 . Beneffi aospraM
7. Animi liqueo ara; erepti sumus,
jj, Amlim
PSAL UluprtijB mitfirn, f iaiaa «te Wsjeh«
t ri 1 ! jeraüt pjfiovKk .ettmpm« | j. Xrainot J)tt fottem lAirialUm 4. Beneta; »is suis:
!■ Qui ause fti tortuosa cupi dat c latlem.
1’ S A Witii j pAntitum 'Jteretjel
Trijonts, erai Tmtm. itja mbi
ife 4
V Qjli Car,tu E
i Q», tienttnb cantu, rep
PS,
boum

in '
«.
.’-AdJdiwn
>fälfo,alinoj lidve adiethn
lOhlti IM
irum:
onam ä’nii 'etiirtt am ma loquor,
XXI. *ime idtrt,
rc. Attia ,tes,w!fiwl

ionpfcl
sßfemtiEi
1 domita-
umkitm
u maVo.fa- ifqus Mn-
i!ri,i«B>
nliiiri;»-
jtoi:» i mte fe p
lilisJiM
ulttatf»
jaiis,tta'i
i:
, nanquiV icosnw; Dei nofc
111.
Int.
Adtei« 1 '
edtsio*
.fani aditr oiuliw*

hovam, Deum nostrum ; donec gratiam fecerit nobis.

3. Gratiam fac nobis Jehova: gratiam fac nobis, quia fati se/i, saturi tumus contem- tu.

4. Plurimum saturata est anima nostra: ista sanna tranquillis ipsis, iste contemnis obveniat superbis.

PSALMUS CXXIV. '

Impotentia ecclestxgementis, ISpotentia Dei protegentis.

C Anticum excellentissimum Davidis. Nisi Jehova adfuisset nobis, dicat nunc Jis- taiil;

2. Nisi Jehova adfuisset nobis,quum insurgerent contra nos homines i

3. Tunc vivos absorbuissent nos, exardescente ira eorum in nos:

4. Tunc illae aquae inundässent nos, torrens superavisset nos:

5. Tunc superavisset nos torrens aquae superbissimae.

6 . Benedictus 'Jehova, qui non exposuit nos praeda; dentibus eorum.

7. Anima nostra ut avicula erepta est ä laqueo aucupantium , laqueo effracto, nos erepti fumus.

z. Auxilium nostrum in nomine Jehova;, qui fecit coelos Sc terram.

PSALMUS CXXV. ’

Stabiles fore, qui Deo confidunt, instabiles, qui iniquitati.

C Anticum excellentissimum. Qui confio dunt Jehovae, similes sunt monti Tzijo- nis: qui non dimovetur, in seculum permanet.

2. Vt Jeruschalaima montes circumstant, ita Jehova circumstat populum suum; ex hoc tempore usque in seculum.

3. Nam non quiescit virga improbitatis, super sortem justorunqj ut non extendant justi ad ullam iniquitatem manus suas.

4. Benefac Jehova bonis, Sc rectis ex animis suis:

S. Qui autem inclinant animos suos ad itinera tortuosa sua, amandet eos Jehova cum iis, qui dant operam iniquitati, pax fit super Jisraelcm.

PSALMUS CXXV 1 , Triifitia in gaudnm -vertenda.

C ' 1 Anticum excellcntilsi nmn. Quumredu- * ceret Jehova multitudinem captivorum Tzijoms, eramus vehit, qui somniant.

2. Tunc impletum est risu os nostrum, & lingua nostra cantu; tum dictum est inter gentes, magnifica Jehova efficit opera erga Istos.

3.Magnifica Jehova efficit erga nos,fumus lacti.

4 - Reduc Jehova, multitudinem captivorum nostrorum; tanquam validissimas aquai reducens in regionem siccam.

5. Qui seminarunt cum lacrymis , cum cantu metant.

6 . Qpn portans acquisitum femen, indesinenter ibat flendo; u omnino redeat cum cantu, reportans manipulos suos.

PSALMUS CXXVII. GtiotiomidiiS' Politia quomodo felix.

C Anticum excellentissimum pro Schelo- ntone. Nisi Jehova aedificet domum,frustra laborent Kdificatores ejus de ea : nisi Jehova custodiat civitatem, frustra sedulus sit custos:

2. Frustra fint vobis, qui summo diluculo furgant; qui tarde sedeant, qui vescantur cibo dolorum : ita dat dilecto suo somnum.

3. Ecce possessio Jehovae sunt filii: merces est fructus ventris.

4. Ut sagitta; ad manum robusti, ita fune pueri.

■$. Beatus vir ille, qui impleverit pharetram suant illis: non erubescent, sed periment mimicos in porta ipsorum.

PSALMUS C X X V 111 .

Justi conjugium, Sproles benedida.

C Anticum excellentissimum. Beatus quisque timens Jehova;, qui ambulat invii» ejus.

2. Labore enim manuum tuarum fnieris I beatus eris, & bene erit tibi.

3. Uxor tua ut vicis fructifera ad latera domus tu* ; filii tui ut plantae olearum, circumstabunt mensam tuam.

4. Ecce , quum ita benedicatur vir timens Jehovae:

5. Benedicit tibi Jehova e Tzijone : fruere igitur bono Jeruschalaimorum omnibus diebus vitae tuae.

6 . Et respice natos filiis tuis, pax est super Jisraelcm.

PSALMUS CXXIX.

Crux vidrix.

C Anticum excellentissimum. Multum affecerunt me angustiis inde i\ pueritia mea, dicat nunc Jisrael;

2. Multum affecerunt me angustiis inde i pueritia ntea ; etiam non praevaluerunt mihi.

3. Super tergum meum araverunt aratores , produxerunt quamque strigarum suarum.

4. Jehova justus, truncavit densos funes improborum.

5.Erubescent,&agentur retrorsum,omnes osores Tzijonis.

6 . Erunt tanquam foenum tectorum,quod antequam exseratur falx , exaruit.

7. Quo non implet manum suam messor; aut lacertum suum, qui manipulos facit:

8- Neque dicent,qui transeunt; benedictio Jehova: adsit vobis, benedicimus vobis in nomine Jehova:.

PSALMUS CXXX. Psalmus sextus posnitentialis.

C Anticum excellentissimum. Ex profunditatibus inclamavi te Jehova, dicens ; 2. Domine, ausculta vocime* : sint aures tua: intentae ad vocem

deprecationum mearum.
3. Si iniquitates observaveris, Jah, Domine, quis possit consistere i
4. Nam apud te fi condonatio, ut reverenter colaris.
S. Exspectavi Jehovam,exspectavit anima mea : etiam in verbo ejus exspectationem habeo.
<t. Animus meus erga Dominum studiostor D d a esi ?

Psaf.Tj**' * 1 ? 2 3 4 5 * 7 * 9 * * * * 14 * 16 17 *
PSALMI.
Psal 133.134.137.
puU P
esi - «juxsti excufeiantm LI'LÄ nsi2tutuiu.ru» cx- i cuhintium ad matutinum usque- |
7, Exspedationem habeat jtsrael in Jeho- j
va ; qii:r t apud jehovam e/? benignitas , & I piunmmn apud euni redemtionis: I
8. Et ipse redimet Jisraelem, ab ontmbus iniquitatibus e;us.
I* S A L M U S CXXXI. Speculum humilis > 15 demijji amnii.
C Anticum excellentissimum Davidis. Jc- bova, non fuit altus animus meus,neque elati oculi mei; ac non aggressus sum res magnas. aut arduas supra quam conveniat mihi.
1. Annon composui, 8t sedavi animum meum, similis depulso a lacie apud matrem suam: similis depulso ä lade apud me fuit animus meus.
3. Exspectationem habeat Jisracl in Jelio- va, ex hoc tempore usque m seculum.
PSALMUS CXXXII.
Precatio pro eleclo Dei tabernaculo, ejufque adminißrü.
C Anticum excellentissimum. Memor esto, Jehova, Davidis ; cum tota afflictione
ejus.
1. jurasse Jehova.', vovisse amplissimo Deo
Jahakobi, dicendo .'
3. Difyeream, si ingrediar tentorium domus muv.si conscendam spondam stratorum meorum;
4. Si dem 'brrmum ftuum oculis meis, palpebris meis dormitationem;
5. Donec invenero lucum pro Jehova, locum tabernaculorum pro amplissimo Deo Jahakobi.
S. Ecce audiveramus eam fuijje in Ephra- thara regione, inveneramus eam in agris Ja- haris;
7. Accedimus ad tabernacula ejus; incurvamus nos honorem exhibentes ante scabellum pedum ejus,
8- Surge Jehova, aditurus requiem tuam, tu 8c arca roboris tui.
9. Sacerdotes tui induantur justitia , & quos benignC accipis, cantent;
no. Propter Davidem servum tuum, ne avertas faciem undi tui.
ri. juravit jehova Davidi veritatem, ä qua non avertet (e,dicens ; De fruCtu ventris tui ponam in folio tuo.
ia. Si observaverint filii tui foedus meum, & testimonia mea singula, qua: docebo eos, etiam filii illorum usque in sempiternum, sessuri sunt in solio tuo.
, i Z- Nam elegit Jehova Tzijonem, expetivit pro habitatione sua, dicens :
14. H:rc eft requies mea usque in sempiternum : hic habitaturus sum, quia hoc expetiveram.
1%. Viatico eius affatim benedicam, egentes ejus saturabo cibo • *
16, Sacerdotesque ejus induam salute, 8c quos in ea benigne accipio, omnino cantabunt tui.
17. Ibi efficiam, ut germinet cornu Davidis, aptavi incernam undo meo.
, *8‘ Inimicos eius induam pudore: super ipsin» vero florebit coronamentum ejus.
PSALMUS CXXXII I.
Concordia fraterna Deo grata > hominibus utilis.
C Anticum excellentissimum Davidis. Ecce quam bonum, & quam amoenum eil, habitare fratres etiam una.
2. Eft ut unguentum illud optimum superfusum capiti, descendens super baibam, barbam A baronis,quod descendit usque ad oram vestium ejus.
3. Ut ros Chermonis, ut qui descendit super montes Tzijonis ; nam illic mandat Jehova benedidionem suam, vitam usque in seculum.
;o, 1M» hov*;®*® Jitillit' . 11, It*!
« 4 «!
riirjtto
e eu: i M»! citanto :S«eI lüml h
PSALMUS CXXXI V. Officium Vaftorum Ecclesia.
C Anticum excellentissimum. Ecce benedicite Jehova: omnes fervi Jehova:; qui perstatis in domo Jehova: singulis nodibus;
2. Attollite manus vestr^sandd & benedicite Jehova:. ^
3. Benedicet tibi Jehova e Tzijone, qui fecit coelos, Sc terram.
PSALMUS CXXXV. Officium Pasiorum, (5 auditorum Ecclesia : Deique cum idolis collatio.
H Allelu-Ja»i. Laudate nomen Jehova:, laudate fervi jehova::
2. Qui statis in domo Jehova:, in atriis domus Dei nostri.
3. Laudate Jah , quia bonus eft Jehova: psallite nomini ejus, quia amoenum eß :
4. Quia Jahakobum sibi elegit Jah, Jisraelem in peculium suum.
3. Nam ego novi magnum esse Jehovam, 8c Dominum nostrum superiorem omnibus diis.
< 5 . Quicquid placet sibi, Jehova facit: in coelis, ac in terra, per maria, & omnes abyssos.
7. Faciens, ut ascendant vapores ab extremitate terra:; fulgura cum pluvia facit, depromit ventum h tnesauris luis.
8- Qui percussit primogenita /Egypti.tam hominum, quam jumentorum:
9. Quiim immisisset signa, & prodigia in medium tui, uEgyptc; contra Parhonem, Sc contra omnes furvos ejus.
10. Qui percussit gentes amplas, Sc interfecit reges robustos:
ir. Sichonem, regem Emoraeorum.Sc Ilo, ginn, regem Baschams ; omniaque regna Cenahaniorum.
12. Et dedit terram eorum possessionem, possessionem Jisraeii, populo suo.
13. O Jehova nomen tuum eß in seculum, Jehova, memoria tui in quamque generationem.
14.O ubd si judicat Jehova populum suum, mox de'servis suis poenitet ipsum.
15. Terriculis gentium argenteis ,Sc aureis, operi manuum humanarum.
16. Os illis eft, sed non loquuntur; oculi sunt illis, sed non vident:
17. Aures sunt illis.sed non audiuntietiam nullus eft spiritus in ore illorum.
18. Similes illis futuri sunt,qui faciunt illa, quisquis considit illis.

19. Domus Jisraelis benedicite Jehovae,
I domus Aharonis benedicite Jehova::
flu;quia ini 5, (Juifecit 1 feiimjta , l Qui es?« lifeaitoiup 1 7. Qui fei taiefitaii 8. Solem' iu; qoiai» <j. l.unam is nothi; tjur. io, Qmper.
|ti;
| n.Miixit 'ELUO liculumi r..Minu lotii
11. Qp secuit
4 h tu® a;tpumt i;, Isaffit : mare a\go jattseim: 1(1. Qui f tum; quili 17. Qui] tedmtßi c >8. Et in »seculum i 1 19. Siehe i> seculum M. ItH seculum e/ 11.
Deil nem; quia
'm tealm iJ.Quii Eii. quifi , ‘4. It iiTe cidun e
i Qii i» lea!*
LO. BO-
murTi i. Ai toilrs J.Qj

xxTTT
mtlt i M»||i
imDavidis.1;
lUffiMM:.;
optimunSr «per baibani touspeaä#
'Jiidefasj.
liilic mandat'
, ritaa «st XXIV.
i.
tu. Etat ^ ijulisntei;
i i Tzijoa.e
XXXV.
ttmk'fk
Sffl /sion
’Xiiti urii
tjl Wrova m. e(l; ix ■)*,]&
titelte
iorauotd
chovafß.!
,StOHä£ ; .
njertsite '
ipiinita'.-
liiis.
iaißie
r.
,Stproi)igta: iFatom!
aflftiittt
mneN
«qLtilj
i».
'ia secuta : genent
uluffIte
am.
iiteis.S't
Ll.
untur;«
mdiiuicr-'
i. . . iiiftf»'
[jtt/tioe
PCil.I 56 .I 57 '
P SALM L PL!. i ?7 . T ? §. ,59.
10. Donuis Levitic* tribus benedicite Je- hovK; timentes Jehovx benedicite Jehovx» dicendo :
2 j. Benedictus ßt Jehova e Txijone, inhabitans Jeruschalaimis. Haüelu-Jai.
PSALMUS c XXX VI. Celebratur benignitas Dei super varia ejus magnalia,
C Flebrate Jehovam, quia bonus ei?; quia in seculum eft benignitas ejus.
2. Celebrate Deum deorum; quiainsecu- lum est benignitas ejus.
;. Celebrate Dominum dominorum; quia ■in seculum eft benignitas ejus :
4. Eum, qui facit mirabilia opera magna solus ; quia in seculum efl benignitas esus t
5. Qui fecit coelos intelligentia ; quia in seculum eft benignitas ejus :
6. Qui expandit terram super aquas; quia in seculum eft benignitas ejus:
7» Qui fecit lumina magna; quiainsecn- lum eft benignitas ejus :
8- Solem ad dominium obtinendum interdixi : quia in seculum eft benignitas ejus :
cj. I.unam cum stellis ad dominia obtinenda noctu ; quia in seculum eft benignitas ejus:
10. Qui percussit fiEgyptios in primogenitis illorum ; quia in seculum est benignitas ejus;
ii. Ft eduxit Jifraelem e rq£c!io illorum, quia in seculum eft benignitas ejus:
re. Manu robusta,8c brachio extento;quia in seculum est benignitas ejus :
1 j. Qui secuit niare algosum Ln segmenta; quia in leculum est benignitas ejus:
14. Et transmisit Jisraelem per medium illius ; quia in seculum eft benignitas ejus :
15. F.xcussitqueP,ir’nonem,& copias illius in mare algosum; quia in seculum eft benignitas ejus :
16. Qui duxit populum suum per desertum ; quia in seculum est benignitas ejus : _

17. Qui percufTit reges magnos; quia in seculum eft benignitas ejus :
ig. Et interfecit reges magnificos; quia in seculum est benignitas ejus :
19. Sichonem, regem F.morxorum; quia in seculum eft benignitas ejus :
20. Ft Hogum, regem Baschanis ; quia in seculum eft benignitas ejus
21. Deditque terram istorum in possessionem ; quia in seculum est benignitas ejus : _
22. Possessionem Jisraeli servo suo, quia in seculum eft benignitas ejus :
2;. Qui in abjectione nostra recordatur nostri, quia in seculum esi benignitas ejus :
24. Et asserit nos ab hostibus nostris; quia in seculum eft benignitas ejus:
25. Qui dat cibum omni carni, quia in se- cnlum eji benignitas ejus :
26. Celebrate Deum fortem coelorum;quia in seculum eft benignitas ejus.

PS AI, MUS C XXXV II. Captivitas Babylonica,

A D flumina Babyloni* ibi sedentes etiam atque etiam flevimus, quum recordaremur Tzijonis :
2, Ad salices in ea suspendimus citharas nostras :
3. Quamvis ibidem peterent ä nobis cantiones ixtns, qui captivos abducebant eo*, & qui contumulabant-nos ; dicentes , canite nabis cie canticis Tzijonis.
4. Quomodo fuissemus cantaturi «Ktiozca Jchovx, in salo alienigenarum i
5. Si obUviscar veitri, b JersiChataiosa; obliviscatur (ui dextera mea,
'j, Adhxreat lingua, mea palato meo, fi non recorder tud - ii non evehamJeiu&h*- laima supra caput lx titia: niex.
7. Recordare Jehova » contra Fdomato* diei J er ufe 1 \ r. Ia i morum ; qui dicebant, nudate . nudate *. quantisper sundameatum ejus erit in ea.
8. GensBaby Ionica vastanda ; beatus ®» qui rependet tibimaleficilurituum»quoafe- cisti nos:
9. Beatus» qti£ prehendet, & däsUpaEafe parvulos tuos allidens ad petram,

PSALMUS CXXXVUL Gratulatio populi redemti.

O De Davidis, Celebrabo-te ex totoarira® meo, coram potestatibus psaHara tibi- 2. Incurvabo me famorem exdiSens versus templum sanctitatis tu*» ii celebrabo nomen tuum, propter benignis at era trssB» 5e propter fidem tuam : quia magnificas cusa toto nomine tuo lermonera tuum.
3, Quo die clamavi, eodem exar-JiS str .me fecisti, ut efferret me animo meo robur.
4. Celebrabunt te Jehova omnes reges terrx ; quum audierint sermones oris turs
5. Et canent de viis Jehova:, magnam esse, gloriam Jehovx ;
C. Quamvis elatus fit Jehova» rarnerr «fe- preffum aspicere ; quamvis altus» & longin- quo pernoscere.
7. Si „mfeulo in medi* angustia» virum conservas me: in faciem inimicorum meorum extendis manum tuam; Sc fervar msx dextera tua.
g. Jehova perficiat prome : Jekisva besi- gnit,is tua in seculum esi ; ab operibus manuum tuarum ne desistas.

PSALMUS CXXXIX. Mirabilia providentiae divina: admiratus, p roteftatur [e Deum venerari * iShostes .Osi odisse.

ATAgistro symphonix» Davidia psaimus, iVI Jehova, pervestigas me, cognoscis»
2, Tu cognoscis sedere meum, Si furgere meum, intelUgis cogitationem meam t Ton- ginquo.
3. Iter meum , & accubitum satum circumplecteris , Sy omnium viarum mearum peritus es •• ,
4,Quum nondum esi sermo m lingua mea; en, 6 Jehova, nosti ipsum totum.
5. Retrö & ant A obsides me, & imporca mihi manum tuam.
6. Mirabili« e(l scientia £»4, quäm nt fallam ; edita est,non possum prx valere Mli.
7. Quo irem i spiritu tuo ‘i aut quö ä facie tua fugerem?
g.Sictcanderem coelos,illices; aut stratura ponerem in scpulchvc, ecce ades.
9. Aiassumerem aiasaurorx.hahitzturuS in extremitate maris;
10. Etiam illuc manus tutfdeducerefc me» Sl prehenderet me dextera tua.
12. Sin »utera dicerem ; utique teaebrr Pd } vcttae

velut ciepurculo obvolvent nie : atqui nox lux est circa me :
12. Ne tenebra' quidem ita obtenebrare possunt, quin tu pervideas : sed nox ut dies illustrat, perinde sunt tenebra-, atque ipsa lux.
13. Tu enim possides renes meos, ex quo obtexebas nie in utero matris mea;.
14s Celebro te, eo quod suspiciendis operibus istis in admirationem traducor: celebro mirabilia opera tua, quam maxime novit animus meus.
15. Non celata e<l vis mea tibi, ex quo factus sum in abdito , artificiose confectus , ■velut in imis partibus terra:.
16 Massam meam vident oculi tui, & in libro tuo haec omnia scripta sunt: ex quibus diebus formabantur, quum nondum ullum ex eis exstaret.
17. Quamobrem apud me, 0 quam pretiosa: sunt cogitationes tua:!» Deus fortis.quam numerosa; sunt summae earum !
1 5 ?- Narrarem illas, sed arena plures sunt : invigilo, ut adhuc sim tecum.
19. Quod si interemturus es, 6 Deus, improbum, & viros fnnguinaiios,dicendo, recedite a me.
20. Qui obloquuntur tibi scelerate ; qui extollunt vane inimicos tuos.
21. Annon osores tuos, 6 Jehova.odio habeo ? & de insurgentibus in te fastidio me ipsum torqueo ?
22. Perfecto odio odi illos, inimicorum loco sunt mihi.
23. Pervestiga me Deus fortis ,Sc cognosce animum meuni; proba me, & cognosce cogitationes meas.
24. Denique vide an ego ingrediar via molesta tibi: 8c deduc me via perpetua.

PSALMUS .C X L. d violentia , 15? fraude peccati liberationem petit.

AyTAgistro symphonia:, psalmus Davidis.
2. Libera me, fehova, ab hominibus malis ; ä viris violentissimis custodi me :
3. Qui cogitant mala cum animo : quotidie conveniunt ad bella:
4. Exacuunt linguam suam similem serpentis , venenum ptyados subest labiis eorum maxime.
5. Serva me Jehova ä manibus improborum, i viris violentissimis custodi me ; qui cogitant impellere pedes meos.
es. Abscondentibus superbis laqueum mihi, funesque ; pandentibus rete ad orbitam, tendiculas ponentibus mihi maxime ?
7. Dixi Jehovx, Deus fortis meus es ; auribus percipe Jehova vocem deprecationum mearum :
8. J eho vi Domine, robur salutis mea:; obtexisti caput meum tempore pugna:.
9. Ne concedas, Jehova,qua: concupit improbus ; sceleratam cogitationem ejus ne provehas, efferrent se maximi:
10. Venenum circumdantium me, molestia labiorum ipsorum obtegat eos.
11 .Demittantur super eos prunae; in ignem' dejiciat eos, m^crobes, unde non furpant,
12. Vir maledicus ne stabiliatur in terra; viri dediti violentia: malum venando impellat ipsum variis impulsionibus.

13. Novi acturum esse Jehovam causam assis ili > jus egentium.
14. Utique justi celebrabunt nomen tuum; considebunt recti in conspeitu tuo.

~ PSALMUS CXLI.

Suffitu orationis, 15?animi fubmißione Deum contra inimicos invocat.

P SAlmus Davidis. O Jehova, inclamo te, festina ad me; auribus percipe vocem meam, quum invoco te.
2, Statuatur oratio mea, ut suffitus coram te ; elatio manuum mearum, ut munus vespertinum.
3. Compone Jehova, observa os meum; custodiens moderare quicquid efferunt labia mea.
4. Ne sinas inclinari animum meum ad rem malam, ad agitandum actiones per improbitatem cum^ strenuis operam dantibus iniquitati : etiam ne inescer rebus amoenis eorum.
S. Retundat me justus, benignitas erit: Si corripiat me , unguentum erit pra:stantiffi- mum ; ne irtitum faciat k capite meo : quo amplius fecerit, eo amplius oratio mea ens in malis eorum.
6. At dimovent fe per latera petrarum judices istorum, quamvis intelligant sermones meos amoenos esse:
7. Quasi dissecaret quis, & diffinderet in terra ; disperguntur ossa nostra, trudenda in os fepulchri.
z. Quum ad te Jehovi Domine, reficiant oculi mei, ad te recipiam me, ne nudes animam meam.
9. Serva me ä laqueo, quem tetenderunt mihi, & tendiculis eorum, qui operam dant iniquitati.
xo. Cadant in retia jacula quisque sua improbi ; una ego dum transiturus sum.

PSALMUS CXLII.

Ejulatus afflifli.

O De didascalica Davidis : quum esset in spelunca oratio.
2. Voce mea ad Jehovam damoivoce mea apud Jehovam deprecor.
3. Effundo coram eo meditationem meam, angustiam meam coram eo indico.
4. Quum obrueret fe in me spiritus meus, toties tu agnovisti semitam meam: quum quocunque itinere pergerem, abderent laqueum mihi.
5. Intuere ad dexteram, & respice ad fini- ftram : ut non est mihi, qui recognoscat me : periit effugium ä me, non eil > qui curet vitam meam.
6. Clamo ad te Jehova ; dicens, tu es receptus meus , portio mea in terra viventium.
7. Attende ad clamorem meum, nam attenuatus sum valde, eripe me a persequenti- bus me, quia fortiores sunt me.
8. Educ b claustro vitam meam ad celebrandum nomen tuum > me cingent justi, quum beneficium contuleris in me.

PSALMUS CXLI II. Psalmus septimus poenitentialü.

P Salmus Davidis. O Jehova, audi orationem meam, aures adhibe ad deprecationes meas; pro fide tua exaudi me, pro justitia tua,
5. At
(glMltl
tPudom;
iBlftfc.
■Jiffli:
ifitijaim
itntoir.fi
j 8.IM I tuam 1 pia fac misi vt »J. te atto’
9, Eripe pudtctstl
10. Do; tu Deos m perfluam
u. Prcpi adunat Hiijriai , ifitpij 1 [ii i,imi»
iStilME)
’ ua.
PSA1 WmL« ferus m\ svDeitai U «a; digitos mi 1. tai meum > i meu5,4 quem me oram mi! j.Jtho' etsn: siliui ej« ! .
4. Hon f»»t »ha y]eh(df.tmgi
6. Im
teljyittjs
7 . Exte.
Ujyiii
rm'sati
As mi,i ,>:.!> viitia
11,'
nigffl!
PM
i:,l
titij
liat; impii

PSALMI.
Jehoväm t#}
® nomentf
Eilutuo.
CxIiT"
(“iniffm k
inclajo' ü per;ip e w
favi es meLir d tfeir M
UMi rnmni Idioms pe- f«am di'ii :r rebus «j
ieni|nitssj:S
imt pmfc;,
capite KK:n ' ontio *k
den p«ta
iHSnieretli
tudmisk,
it, «Jinis : nudes ari

tetendero! operam dat
juifjutki: iras (*,
Psal. 145.144.
Psal. 145.146.
XLU
; quvaess:
danwm
tatioiHK
indi».
espiritB*
1 meannfi»
n.aMereiu.
r efpkedp ognofaiM qui aret r;
t.wureti
vivent«
m, nam r
persequte
:am ad a ngew |i me.
UII, illii., r i.audi* 1 2 3 4 * 6 7 8 9 10 11 * d dtprö' : : S&jW/®
2. At ne congrediaris judicio cum fervo tuo ; nam non esset justus coram te ullus vivens.
3. Persequitur enim inimicus animam meam: atterit dejiciens in terram catervam meam: facit, ut resideam in tenebricosis locis, fumas quasi mortui olim :
4. Adeo ut obruat fe in me spiritus meus ; jn medio mei desolatus videatur sibi animus meus.
5. Kecordans dierum priscorum , medi- tans totutn opus tuum ; factum manuum tuarum recolens.
6. Pando manus meas ad te ; anima mea, Ut terra festa, fitiente tui maxime.
7. Dicens-. Pestina, exaudi me Jehova, consumitur spiritus meus;ne abscondas faciem tuam a me, nant consimilis fio descendentibus in scpnlchrum.
8- Fac, ut audiam mand benignitatem tuam > quia in te fiduciam habeo : notam fac mihi viam > qua ambulaturus sum, quia ad te attollo animum meum.
9. Eripe me ab inimicis meis, Jehova -. a- pud te tectum contineo Mu,n.
10. Doce me facere placitum tuum, quia tu Deus meus es, tuo spiritu bono deduc me per terram planam.
11. Propter nomen tuum, Tehova, vivum conferva me : propter justitiam tuam educ ex angustia animam meam :
12. Et propter benignitatem tuam exscinde inimicos meos, perdens omnes affligentes animam meam; quia ego sum servus Tuus.

PSALMUS CXLIV. Epinicium Davidis,'Jfibenediilionis ergapo- fteros comprecatio.

O De Davidis. Benedictus fit Jehova,rupes mea; qui docet manus meas prastium, digitos meos bellum:
2. Benignitas mea , & propugnaculum meum , editus locus meus , 8c liberator meus, ajjißcns mihi , scutum meum , ad quem me recipio , qui substernit populum meum mihi.
3. Jehova, quid efl homo , ut agnoscas eum.' filius mortalis , ut rationem habeas ejus ?
4. Homo, vanitati similis est, dies ejus sunt ut umbra praetereuntis.
3. Jehova, inclina coelos tuos,&descende : tange istos montes, & fument:
6. Immitte fulgur , 8c disperge eos;emitte sagittas tuas, St funde eos :
7. Extende manum tuam ex alto : libera me , St eripe me ex aquis multis, e manu a- lienigenarum.
8. Quotumos loquitur vanum, & quorum dextera efl dextera salsitatis.
9. Deus, canticum novum canam tibi; nablio > decachordo psallam tibi.
10. Danti salutem regibus, Uberanti Da' videm servum suum a gladio malefico.
11. Liberante, St eripe me i manu alienigenarum, quorum os loquitur vanum,& quorum dexter» cft dextera salsitatis :
J a.Ut filii nostri tanquam planta; bene educatae in tenera artate sua ; fi!ia:y*<? nostra sicut antarii lapides excisi , sint structura templi;
13. Promtuaria nostra plena proferant luge alimentum : pecudes nostra: millenis pariant, mynadibus auctae smt in chorti- bus nostris.
14. B avesijue nostri praepingues : nulla irruptio, nullaque eruptio; denique nulla sit querela in plateis nostris :
15. Beatus ille populus, ctii ita 9?; bea» tus ergo populus, cujus Jehova esi Deus.

PSALMUS C X L V. dlphabetu.n euchariflicum,

L Audatio Davidis. Exaltabo ce Deus mi» Rex, & benedicam nomini tuo in secu- lum, Si sempiternum ••
2. Quotidie benedicam tibi » Sc laudabo nomen tuum in seculum , St sempiternum :
3. Magnum elfe Jehovam , St laudandum valde, imo magnitudini ejus non esse pervestigationem.
4. Generatio generationi laudibus commendet opera tua , prout ixc indicant o- mnimodam potentiam tuam.
5. Et decorem , glori am que majestatis tu*;&res mirabiles tuas eloquuturus sum:
6 . Et robur mirabilium tuorum operum prxdicent ; prout singula magna gesta tua enarraturus funi.
7. Memoriam amplae bonitatis tuae eructent , St justitiam tuam cantent:
8. Gratiosum, St misericordem Jehovam ejfie, longanimem , & magnum benignitate.
9. Bonum esse Jehovam omnibus,& misericordiam ejus in omnibus operibus ejus.
10. Celebrent te Jehova omnia opera tua, & quos benignitate prosequeris, benedicant tibi i
ii. Gloriam regni tui prst dicent, 5 c potentiam tuam eloquantur;
12. Ut notas faciant filiis hominum potentias ejus, 8c gloriam decoremque regni ejus.
13. Regnum tuum, regnum efi omnium seculorum : 8c dominium tuum in unam quamque generationem.
14. Sustentat Jehova omnes cadentes, & erigit omnes incurvatos.
13. Oculi omniurn ad te spectant; qdibus tu das escam suam tempore suo :
16. Aperis manum tuam, 8c saturas quic- quid vivit ex beneplacito.
17. Justus Jehova in omnibus viis suis esi , &. benignus in omnibus operibus suis.
18. Propinquus est Jehova omnibus invocantibus ipsum, omnibus, qui invocani ipsum fide.
19. Placitum timentium se efficit, & vociferationem eorum audiens, salutem dat eis -
20. Servat Jehova omnes amantes ipsum, omnes vero improbos perdit.
2i. Laudafoneir. Jehovae eloquatur OS meum: & benedicat omnis caro nomini sancto ejus, in seculum, St sempiternum.

PSALMUS CXIVI.

Xon in filio /idx , sed in Det sole fiduciam habendam.

H Alielu-Jah.Lauda anima mea Jehovam.
2. Laudabo Jehovam in vita mea; psallam Deo meo, quamdiu futurus sum.

3 .Ne fiduciam habetote in ingenuis:in uUi> filio hominum, penes quem nulla efl salus.
1 £>d 4 4. ExiS
!

4. Exiit spiritus ejus, revertitur in terram TJAllelu-Jah. Laudate Jehovam coeiitesj
'. j JlI laudate cuit '
suam; die eodem pereunt cogitationes e
jus.
5. Beatus, cui auxilio eft Deus fortis Ja- hakobi, cujus exspectatio eft in Jehova Deo
suo: „
6 . Qui fecit coelos, Sc terram, niare,8c qnicqim! 'eft in eis; qui servat fidem in secu-
7-Qui exercet judicium erga oppressos:dat cibum famelicis, Jehova solvit vinctos :
g. Je.iova aperit oculos caecorum : Jehova erigit incurvatos, Jehova amat justos :
<?. Jehova servat peregrinos, pupillum,& viduam statuminat; viam vero improborum subvertit.
10. Kegnabit Jehova in se cui um : Deus tuus 6 Tzijon, in unamquamque generationem, Hailelu-Jah.
lan-
PSALMUS CXLVII. Providentia Dei generalis > ! S speci a/ü.
I Audate Jah, qma bonum e(l psallere Deo u nostro: quia amoenum effjdecens est laudatio :
r. /Edificator Jeruschalaimorum Jehova, depulsos Jisiaelitas congregat:
3. Qui fanat fractos animo., ac velat obligat in doloribus eorum.
4. Supputans numerum stellarum , quotquot sunt nominibus vocans.
Magnus est Dominus noster, St multus viribus; cujus intelhgeutiaest innumerabilis.
6 . Statuminat mansuetos Jehova, depri- t improbos in terram usque.
7. Acclamate Jehova: gratiarum actione, psallite Deo nostro cithara :
8- Qui obtegit coelos densis nubibus;qui comparat terra: pluviam > qui facit, ut proferant montes foenum:
9. Dat jumentis cibum suum, pullis corvorum , qui crocitant.
10. N011 potentia equi delectatur, non crura praestantis viri accipit;
11. Sed acceptos habet Jehova timentes fui, qui exspectationem piam habent in benignitate ipsius.
ir. Laudibus commendate Jeruscbaiaima, Jehovam ; lauda Deum tuum , 0 Tzijon :
13. Nam confirmat vectes portarum tuarum , benedicit filiis tuis in medio tui :
14. Disponens termino tuo pacem, adipe tritici satiat te :
15.Q110 emittente sermonem suum in terram , quam celerrimi excurrit verbum e- jus.
16. Qui edit nivem sicut lanam , pruinam quasi cinerem dispergit:
17. Dejicit gelu suum tanquam frusta,co- KUn frigore ejus , quis con:i%at ?
18. t mittens verbum suum liquefacit ista: simulae efflat ventum suum, effluunt aquie.
if/. Indicat verba sua Jahakobo, statuta sua, & jura sua Jisraeli.
n. Nontecit ita ulli genti; ideöque jura jsta non noverunt. Hallelu-Jah.
: eum in excelsis.
I 2. Laudate eum omnes angeli ejus | date cum omnes exercitus ejus.
3. Laudate eum sol, St luna , laudate eum omnes stelis lucids.
4. Laudate eum coeli coelorum, Sc aqus , qus supra hoc caelum sunt.
5. Laudent nomen Jehova:, qus ipso praecipiente illico creata sunt.
6 . Qiis stabilivit in sempiternum, in sc- culum ; quibua decretum dedit,quod nullum tranlgrediatur.
7. Laudate Jehovam terrestria; cete, St omnes abyffi:
8- Ignis, & grando, nix , & exhalatio: ventus turbineus , efficiens verbum ejus:
9. Ipsi montes, Sc omnes colles, arbores fructiferae , omnelque cedri:
10 Ipss bestia:, 8c omnia jumenta , reptilia, Sc aves alata:.
11. Reges terra , omnesque nationes, principes, Sc omnes judices terra :
12. Juvenes , etiamque virgines ; senes cum pueris.
13. Laudent nomen Jehova : quia editum eft nomen ejus solius , decor ejus supra terram, Sc coelum.
14. Et effert cornu populi sili, laudem omnium , quos benigne accipit, Jisiaelita- rum, populi propinqui sibi. Hallelu.Jah.
PSALMUS C X L V I I I.
7 res chori creaturarum , netnpe ccelestium, eteme t ■rcti.nl , cjjT hominum 1 Deum lau- stantes.
PSALMUS C X L I X. Canticum triumphale beatorum.
H Allelu-Jah. Cantate Jehova canticum novum > laudem ejus in congregatione eorum, quos benigni accipit.
2. Latetur Jisraei in eo, qui fecit ipsum, filii Tzijonis exultent in rege suo.
3. Laudent nomen ejus tibia : tympano Sc cithara psallant ei:
4. Quia benevolus est Jehova erga populum suum, ornat mansuetos salute.
5. Gestiant benigni accepti pr* gloria, cantent in cubilibus luis.
6 . Laudationes exaltantes Deum, fortem in gutture siio ; Sc gladium bipennem in manu sua habentes.
7. Ad exercendum vindictam in gentes, increpationes in nationibus :
8- Ad vinciendum reges eorum catenis, Sc honoratos eorum compedibus ferreis :
9. Ad exercendum in eos jus scriptum: quoddstus est omnibus iis, quo* benigne accipit : Hallelu-Jah.
PSALMUS CL.
Deum omnibus modis ,(S tota anima lau~ dandum.
H Allelu-Jah. Laudate Deum fortem de sanctitate ejus , laudate eum de expanso laudato ejus.
1. Laudate eum de omnimoda potentia ejus , laudate eum secundum amplitudinem maximam ejus.
3. Laudate eum clangore buccinx, laudate eum nablio, Sc cithara.
4. Laudate eum tympano,Sc tibia,laudat« eum hydraulis, Sc organo :
Laudate eum cymbalis sonoris, laudate eum sistris.

6 , Tota ipse anima laudet Jah.HafieluJali.
PKO-

0VM1
S s 'i ejtis, Iej
Ium , imi, P r o v erbia.
niflh&aijig,
I.qujcipsoj»
infc
'ni; cete, It
i ex!uljtio; rhmtj«: te, attou
1°° »ife,
er«:
r S“i fas
*: p A Wcjirtf!!
iii Um Jifacliti-
X,
canticam
igregatio-
i foit 15. jctuo.
, ; qmsiti
«eijapop
itas,
i prae gfora,
temfas
«intMB-
ira in »ita,
ana cateis, asftrreii: is schnuai 'Ujjah*
•imi te-
ortem it e expanso
1 potenta plitudinffl
'wr, Ini 1
iÜla'Ü
joris, lui-
»a-

CAPUT I.

Umor Dei A £ 5 " £1 ßtpietitix.

P Roverbia Schelomonis, filii Davidis.regis Jistaelitarum:
r. A <1 sciendum sapientiam , & eruditionem,ad intelligendum dicta prudentis:
3. Ad percipiendum eruditionem intelli- gentia; justitiae, jurisque, Sc omnis recti:
4. Ad dandum fatuis astutiam , puero scientiam, & solertiam:
5. Quibus auditis sapiens adjiciat disciplinam , Sc intelligens industria consilia comparet :
6. Ad docendum proverbium, Sc interpretationem verba lapientum , Sc anigmata eorum.
7. Reverentia Jehovae eß caput scientiae: sapientiam ac eruditionem stulti spernunt.
8- Audi, fili mi, eruditionem patris tui, neque deseras doctrinam matris tu* :
p. Nam adjectio gratiosa erit capiti tuo, Si torques faucibus tuis.
10. Fili mi, si pellicere volent te peccatores, ne acquiescito.
ii. Si dixerint, veni nobiscum, insidiemur sanguini; abscondamus nos contra innocentem impune:
ia. Absorbebimus eos velut sepulchrum vivos. Si integros ut descendentes in fossam:
13. Omnem substantiam pretiosam conse- quemur, implebimus domos nostras spoliis :
14. Sortem tuam conjicies inter nos: marsupium idem esto nobis omnibus
15. F ili mi,ne ambulato via communi cum illis; cohibe pedem tuum a semita illorum.
16. Quia pedibus suis ad malum concurrunt , Si festinant ad effundendum sanguinem:
17. Frustra, enim panditur rete,ante oculos omnis alitis;
ig. Praterea ipsi in sanguinem suum insidiantur ; quod abscondunt se , in animas ipsorum eß.
19. Ita fe habent coetus omnium deditorum quseslui; quxfltos animam eorum , qui dediti sunt ipsi, intercipit.
20. Summa sapientia foris recantat , in plateis edit vocem suam.
ai. In summa turbarum proclamat ; ad fores portarum, in civitate quaque sermones suos eloquitur, dicens :
21. Quo usque 0 fatui amabitis fatuitatem , Sc derisores derisionem desiderabunt sibi & stolidi odio habebunt scientiam ‘i 23. Revertimini ad correctionem meam: ecce, eructabo vobis spiritum meum, nota faciam verba mea vobis.
24- Quandoquidem invito , & renuitis, extendo manum meam, Sc nemo advertit;
25■ Sed abstrahitis vos /il> omni consilio naeo, Sc correctioni me* non acquiescitis:
26. Ego quoque in calamitate vestra ridebo, subsannabo,quum advenerit id,quod expavescitis :
27, Qjium advenerit taaquatu fremebunda vastatio id, quod expavescitis', Sc calamitas vestra tanquam turbo adventaverit 3 quum irruerit in vos oppressio , Sc angustia.
28. Tunc invocabunt me, sed non exaudiam 5 mane quaerent me, sed non invenient me;
29. Propterea quod oderunt scientiam, 8c reverentiam Jehova non elegerunt;
30. Non acquieverunt consilio meo , led contemserunt omnem correctionem meam.
31. Sic comedent de fructu via sus, Si ex consiliis suis pravis saturabuntur.
32. Nam quies fatuorum interficiet eos, & tranquillitas stolidorum perdet eos.
33. Quivero auscultat mihi, habitabit secure, ut tranquillus a pavore mali.

CAPUT II.

Sdpientix xrjjirir, &
Ili mi, si acceperis dicta mea, & pracepta mea reconderis apud te.
2. Si attendendo ad sapientiam atires tuas, inclinaveris animum tuum ad intelligen- tiam:
3. Quin etiam, si prudentiam inclamaveris, ad intelligentem edideris vocem tuam.
4. Si quasieuis eam veiut argentum, Sc tanquam abditos thesauros scrutatus fueris eam.
3. Tunc intelliges reverentiam Jehovx,St agnitionem Dei consequeris.
~~6. Nam Jehova dat sapientiam, ex ore ejus scientia, Sc intelligente procedit.
7. Repositum habet pro retiis quicquid revera est; scutum pro ambulantibus integre.
8. Custodiendo itinera juris : 8c viam eorum, quos benigne accepit, conservat.
9. Tunc intelliges justitiam, 8c jus ; St quicquid retium esi, omnem orbitam bonam :
10. Quum venerit sapientia in animum tuum, Sc scientia menti tua amoena erit:
1 r. Solertia observabit te , intelligent» custodiet te.
12. Eripiendo te a via mali, a viris ioquen- tibus perversitates.
13. Qui derelinquunt itinera recti, ut ambulent pervias tenebrarum;
14. Qui latantur faciendo malum, exsultant in perversitatibus pessmis.
Qui itineribus suis perversi sunt, & prafracti orbitis suis:
16. Eripiendo te ä muliere extranea, ab alienigena, qux dictis suis blanditur.
17. Qua derelinquit ducem adolescenti* sua, Sc foederis Dei fui obliviscitur:
18. (Nam propendet ad mortem domus ejus, Sc ad expertes vita orbita ejus :
19. Quicunque adeunt eam,non revertuntur , neque assequuntur itinera vita.)
20. Ut ambules perviam bonorum, Sc itinera justorum observes.
21. Nam recti inhabitabunt terram, Sc integri reliqui fient in ea-.
D d 5 22.1m-

12.. Improbi vero e terra exicindentiu ,
St perfide agentes avellentur ex ea.

CAPUT III.

Observanti Alexis Dei.

F ili mi, doctrinx me* ne obhviscaris; sed prxcepta mea custodiat animus tuus :
2. Nam longitudinem dierum , annosam- que vitam, cum pace adjicient tibi.
3. Benignitas. 8c fides ne derelinquant te, alliga eas faucibus tuis, inscribe eas tabula: co rdis tui: _
4. Ita consequere gratiam, & successum optimum; ante oculos Dei, & hominum.
5. Fiduciam habe injehova ex toto animo tuo: intelligentix verö tux ne innititor.
6. In omnibus viis tuis agnosce eum, 8c ipse diriget itinera tua.
7. Ne esto sapiens judicio tuo : reverere Jehovam,& recede a malo.
8- Salutare id erit umbilico tuo, Sc irrigatio ossibus tuis.
9. Honora Jehovam de substantia tua, & de prxcipuo totius proventus tui:
10. Ita implebuntur horrea tua saturitate, St musto lacus torcularii tui perrumpent.
II. Eruditionem Jehovx,fili mi,ne spernito? neque txdeat te correctionis ejus ;
12. Nam quem diligit Jehova,corrigit; Sc quidem ut pater filium, cui bene vult.
13. Beatus homo, qui consequitur sapientiam, & homo, qui provehit intellig-entiam:
iq.Melior enim eil negotiatio ejus negotiatione argenti , Sc auro effossio proventus ejus:
15. Tretiosior eil carbunculis, & omnia oblectamenta tua non possunt aequari ei.
16. Longitudo dierum in dextera ejus efl, in sinistra ejusdivitix, & honor:
17. Vix ejus vix sunt amoenitatis; 8co- mnes semitx ejus, pacis :
18. Arbor vitx est prehendentibus eam, denique tenentium eam, beatus quisque.
> 19. Jehova sapientia fundavit terram, statuit coelos intelligentiä.
20. Scientia ejus abyssi diffissx sunt, Sc superiores nubes destillant rorem.
2t. Fili mi , ne decedant ab oculis tuis , custodi eam, qux vere est sapientia, Sc soler- tiam.
22. Enintque vita animat tux , Ac gratia faucibus tuis:
23. Tunc obibis lecure viam tuam, Sepedem tuum non offendes:
24. Quum cubabis, non expavesces, sed cubanti suavis erit somnus tuus.
25. Ne timeto ä pavore repentino; St ä vastatione improborum, ut adveniat:
26. Nam Jehova aderit fiducix tux,St scr- v. bit pedem tuum ä captura.
27. Ne cohibeto bonum ab eis, qui opus habent: quum est in potestate maniis tux efficere illud.
28. Ne dicito proximo tuo,abi,deinde revertere, cras enim daturus sum ; quum fuerit penes te.
29. Ne fabricator contra proximum tuum rem malam , qui confidet secure tecum ;
30. Ne contendito cum ullo homine immerito, nili affecerit te malo.
31. Ne invideto ulli violento, neque eligito ullas vias ejus:
32. Nam abominationi est Jehovx prxfra' dtusjapud redtos autem arcanum ejus efl.
33. Exsecratio Jehovx imeumbit domui improbi; at habitaculo .justorum benedicitur.
34. Quandoquidem derisores ipse deridet, mansuetis autem dat gratiam:
33. Honorem sapientes possident; stolidos verö tollit ignominia.

CAPUT IV.

Sapientia , cuflodia membrorum , ipse.

A Udite filii eruditionem patris , Sc attendite ad cognoscendum prudentiam :
2. Nam dilcipfnam bonam trado vobis: doctrinam meam ne derelinquite.
3. Quum filius essem apud patrem meum, tener, Sc unicus coram matre mea.
4. Docens ille me, dicebat mihi; retineat verba mea animus tuus, observans prxeepta mea vive.
5. Acquire sapientiam, acquire pmden» tiam; ne obliviscitor, neque declinato 3 sermonibus oris mei
6. Ne derelinquito illam, Sc conservabit te; dilige illam , Sc custodiet te.
7. Qux caput est sapientix , eam acquire sapientiam , Sc tota acquisitione tua acquire prudentiam.

8- Extolle eam, Sc exaltabit te; honorabit te, quum amplexaberis eam.
9. Indet capiti tuo adjectionem gratix , coronam ornatissimam tradet tibi.
io. Audi, fili mi, Sc percipe sermones meos : ita multiplicabuntur tibi anni vitx.
11. Viam sapientix doceo te, deduco te per orbitas recti.
12. Quum ambulabis , nihil arctabit gressum tuum: etiamsi cucurreris, non ostenderis.
13. Prehende eruditionem illius , ne desistito ; custodi illam, quia est vita tua.
14. Iter improborum ne ingreditor, neque incedito per viam malorum.
15. Abstrahe te ab ea, ne transito per eam, declina ab ea, Sc prxteri.
16. Nam non dormiunt E/ , nisi malefecerint : Sc eripitur somnus illorum , nisi fecerint, ut impingat quijpiam :
17. Quia vescuntur cibo improbitatis,8c vinum omnimodx violentix bibunt.
18. Iter enim justorum simile efl luci splendid* , pergenti lucere; adeo ut eorum qüque fit stabilis die :
19. Via veto improborum similis est caligini : nesciunt in quid impacturi sint.
20. Fili mi, ad verba mea attende: ad sermones meos inclina aurem tuam:
21. Ne efficiant illi , ut recedant ab oculis tuis , serva hxc in animo tuo :
22. Nam verba vitx suntiis, qui consequuntur ipsa, Sc toti carni cujusque eorum salutaria.
23. Supra omnem observationem custodi cor tuum: nam ex eo prodeunt actiones vitx.
24. Remove abs te perversitatem oris,& pravitatem labiorum procul amove abs te.
25. Oculi tui & regione intueantur, Sc pal- pebrx tux spectent recta coram te.
2Ö. Expende orbitam pedis tui , ut-omnes vix tux stabiles sint:
* 7 -
PROVERBIA.

Cap.j, ;
'JehoTzp^g, »iimciuiii, iMmbit ^ orambentä;
; es ipse tterii
i:
*ident;stoK
tosAattei dentiam : trado robii; ite.
«rameum
tiei.
mihqtefc
tvanspitn
equire pL ideelinito*
JtMifrt;
'te,
emqs re tua sajii
%'6mn is
at gratia:,
e termone! anai vitt,
jrftalitft
is,t\«ifc
«illi«! ,3 i
ä vita te.
in;roiitt£ : i
m.
raufte pstt
ii.niiiatt illota i : m:
mprofeii bitat, iniit d!* adeo ut«»
U:siß&
ribt.
isfetadset
1!
int ab o»
t>:
, qui coii liquetote
jnemo*
tactio « 1
itateuei aove ab* ;antur,S| im te.
S tui I »t«
17-
Cap. 5.6.
PROVERBIA.
17. Ne declinato dextrorsum , aut sinistrorsum, amove pedem tuum ä malo.
CAPUT V.
Ab extranea cavendum.
F ili mi, ad sapientiam meam attende: ad intellieentiam meam inclina aurem tuam:
2. Ut observes omnimodam soIcrtiam,& scientiam labia tua custodiant.
3. Quamvis favum stillent labia extraneae Sc mollius o\eofliUet palatum ejus:
4. Attamen posterius ejus amarum est ut absynthium; acutum ut gladius bipennis :
5. Pedes ejus descendunt ad mortem, ad sepulchrum gressus ejus pertinent.
6 . Iter vitae ne expendas , moventur orbitae ejus te imprudente.
7. Nunc itaque filii auscultate mihi, Sc ne recedite a sermonibus oris mei. '
8- Procul facito ab illa iter tuum, & ne appropinquato ad ostium domus illius:

9. Ut non cedas aliis decorem tuum, & annos tuos crudeli:
10. Ut non satientur extranei facultatibus tliis;8c labores tui maneant in domo alieni:
11. Gemasqe tandem consumti carne tua , Sc corpore tuo.
12. Ac dicas, quomodo odi eruditionem, Sc correctionem sprevit animus meus.
13. Neque auscultavi voci doctorum meorum , Sc ad docentes me non inclinavi aurem meam.
14. Ferme versor in omni malo, in medio congregationis, Sc coetus.
15. Bibe aquam e cisterna tua, & fluenta £ medio putei tui.
iö. Spargant se fontes tui foras , in plateis rivi aquarum:
17. Sint tibi seorsim , ac non extraneis tecum'
18. Erit scaturigo tua benedicta, sed Ise tare de uxore adolescentia: tuse.
19. Sit cerva amicissima, Sc rupicapra gratiosa : ubera ipsius uberent te omni tempore, in amore ejus errato jugiter.
20. Et quare errares fili mi cum extranea, Sc amplectereris pectus aliena:;
ai. Cum coram oculis jehovx via' cuiusque Jint , Sc omnes orbitas ejus expendat i 22. Iniquitates fuse capient ipsum , improbum, inquam , istum; & funibus peccati fui tenebitur:
23. Ipse morietur expers eruditionis ; & jn amplitudine stultitiae sua: oberrabit.
' CAPUT VI.
Ajfionfionibus,pigritia , /Sadulterio tlehor • tatio.
'Cui mi, si spospondisti amico tuo; complo- ■T sisti extraneo manum tuam:
2. Illaqueasti te sermonibus oris tui, captus es sermonibus oris tui.
3. Fac istud jam, fili mi, Sc eripe te,quandoquidem convenisti in manum proximi tui:age, subjice te , Sc interpella proximum tuum.
4. Ne concedito somnum oculis tuis, aut dormitationem palpebris tuis:
S - Eripe te ut caprea e manu venatorii, Sc sicut avis e manu aucupis.
6 . Abi ad formicam, 6 piger ; aspice vias
ejus, & sape.
Cap. s>.
rator.aut
7 Ciimnon sit illi ductor, modera dominator; w
8- Comparat aestate cibum suum , comportat permessem escam suam.
9. Quo usque piger jacebis ? quando turges ä somno tuo ?
10. Pauculis somnis , pauculis dormitationibus ; paucula complicatione manuum cubando:
11. Interea advenit tanquam viator expeditus paupertas tua, Lc egestas tua tanquam vir clypeatus.
12. Homo nequam, vir nihili, ambulat perverso ore:
13. Nictat oculis suis, verba facit pedibus suis, docet digitis suis :
14. Omnimoda perversitate insidente animo suo, fabricatur omne malum omni tempore : contentiones immittit.
15. Idcirco repenti adveniet calamitas e- jus : ita subito diffringetur, ut non Jit curatio.
1 6. Sex ista odit Jehova, imö septem abo - minationi sunt anima: ejus.
17. Oculi elati; lingua fallax, manusque effundentes sanguinem innocentem.
18. Animus, qui fabricatur cogitationes iniquas : pedes festinanter currentes ad malum :
19. Conflans mendacia testis falsus , denique immittens contentiones inter fratres.
10. Custodi,fili mi, praeceptum patris tui; neque deserito doctrinam matris tuae.
21. Alliga ea cordi tuo jugiter, annecte ea faucibus tuis.
22. Quocunque itabis , illa deducet te, quum cubabis, observabit te.quumlexper- rectus fueris,illa confabulabitur tecum:
23. (Nam lucerna praiceptum ejl , Sc doctrina lux; viäque vitae correctiones erudientes.)
24. Ad servandum te a muliere malefica , ü blanditia linguae aliena:.
25. Ne desiderato pulchritudinem ejus cum animo tuo, neque capiat te palpebris suis :
26. Nam propter mulierem meretricem devenitur usoue ad frustum panis:etiam u- xor vvcojunna animam pretiosam venatur.
27. An accepturus esset quisquam ignem in sinum suum, Sc vestes ejus non adurerentur.
2g. An ambulaturus esset quisquam super prunas, Sc pedes ejus non cremarentur i
29. Ita esi , qui congreditur cum uxore proximi fui: non relinquetur impunis, quisquis tetigerit eam.
30. Non afficitur contemtu fur; qui furatur ad explendum animum suum, quum e- surit.
31. Sed deprehensus , rependit septies: quamlibet substantiam domus sua: reddit.
32. Adulterans autem mulierem e/i demens : perditurus se ipsum , ipse faciet illud.
33. Plagam ,Si ignominiam consequetur, probrumque ejus non delebitur:
34. Nam zelotypiae inest aestus viri; ideo non utitur clementia die ultionis:
35. Non habet rationem ullius redem- tionis; neque acquiescit , quamvis multa adhibeas munera.
CATBT

o.p.7-8.
PROVERBIA.
C A 1 ' U T V 1 I. Sapient%prxcepta , ! Spraemonita denegli- gcndifethalibtvs extranex blanditiis.
Ili mi, observa sermones meos, St pr*ce-
pta mea reconde apud te :
Observans pr*cepta mea vive, doctrinamque meam ut pupillam oculorum tuorum.
3. Alliga ea digitis tuis: inscribe ea tabula cordis tui:
4. Dic sapientia,foror mea es; & affinem prudentiam voca :
5. Ut servet te ä muliere extera; abaliena sermonibus suis blandi ente.
6. Nam per fenestram domus mea, ex fenestella prospectans.
7. Vidi inter fatuos,animadverti inter filios,puerum dementem :
z. Qu i transiens per vicum juxta angulum illius,via ad domum illius gradiebatur.
9. Crepusculo, vespere diei; nigra nocte, St caliginosa animadverti.
10. Quum ecce, mulier proceßit obviam ei; ornatu meretricio, St circumspecta animo.
11. (1 Qux strepera est.St contumaxsin cujus domo non harent pedes ejus :
12. Modo foris,modo in plateis; aut prope quemque angulum insidiatur.)

13. Et prehendens eum,osculata est eum ; obfirmansque vultum suum,dixit ei;
14. Sacrificia eucharistica apud me fünf, hodie reddidi vota mea:
13. Idcirco prodii obviam tibi; studiose quarendo faciem tuam , commodi invenio te.
16. Cadurcis instruxi spondam meam, variam emblematis,linteis Aegypti.
17. Suffivi cubile meum.myrrha, fantalis, St cinnamomo.
iz. Age , incumbamus ubertim amoribus ad matutinum usque; nos ipsos exhilaremus amatoriis.
19. Nam non est vir domi sua, abiit via longinqua:
20. Loculum pecunia accepit in manum suam : die stato redibit domum suam.
21. Flexit eum multitudine disciplina
sua , blanditia labiorum suorum impulit «um. ... ,
22. Sequitur eam subito; tanquam bos ad mactationem abit , St vellit compeditus ad eruditionem stultorum.
23. Donec dissecet cultef jecur ipsius, quemadmodum festinat avis ad laqueum,nesciens contra vitam suam illum este.
24. Itaque nunc filii, auscultate mihi,& attendite ad sermones oris mei.
25. Ne declinato ad vias illius animus mus, ne aberrato iu semitas illius :
7.6. Nam multos confossos dejecit, & numerosi sunt omnes interfecti ab illa.
27. Vi« ad fepulchrum sunt via; ad domum ejus,descendentes ad penetralia mortis._

CAPUT VIII.

Sapientia: xternxpidura.

N Onne sapientia clamat, St intelligentia edit vocem suam.
2. In fastigio editorum locorum; per viam in loco multarum semitarum consistens.
3. Adulatus portarum, in aditu urbis, in
Cstp.S.
ingressu ostiorum recantat ? dicendo,
4. Vos, 0 viri prastantes, inclamo, St vox mea plebejos filios hominum.
5. Intelligite fatui astutiam,St stolidi animum advertite.
6. Audite , nam praestantia eloquar; 8ta- pertura labiorum meorum eloquar recta :
7. Nam veritatem meditatam eifert palatum meum : St abominationi labiis meis efi ejserre improbitatem.
8- Justi sunt omnes sermones oris mei,nihil est in eis contortum,aut perversum.
9. Illi omnes/«»r obvii prudenti; Si recti iis,qui Consequuntur scientiam.
10. Accipite eruditionem meam , ac non pecuniam ; & scientiam potius,quam aurum eftossum lectissimum.
11. Nam melior est sapientia carbunculi* & omnia oblectamenta non possunt aquari ei.
12. Ego sum sapientia, colrareo astuti«, & scientiam summ« solerti« präsentem habeo.
13. Reverentiam Jehovx,odium mali: fastum,St elationem,viamque mali, denique os perversitatibus deditum odi.'
14. Meum est consilium, St quicquid est; mea est prudentia, meum robur.
15. l’er me reges regnant,St dominatore* decernunt justitiam.
16. Per me principes gerunt principatum, 8t ingenui omnes judices terra:.
17. Ego amantes mei amo,St studiose quaerentes me,inveniunt me.
18. Diviti« , St honor penes me sunt, substantia perdurans St justitia.
19. Melior est fructus meus auro effosso,8e quidem purgatissimo; St proventus meus argento lectissimo.
20. Per iter justiti« deduco,per medias semitas juris.
21. Efficiendo , ut possideant amantes mei id, quod est, denique thesauros eorum impleo.
22. Jehova possidebat me principio vi* fu« : ante opera sua,ante ullum tempus.
23. Ante seculum inuncta fui; ante principium,ante primordia terr«.
24. Quum null« ellent abyssi, edita eram; quum nulli Client fontes graves aquis.
25. Quum nondum factum eilet, ut montes demersi incumberent te» ,cc,ante colles edita eram.
ist. Adhuc non fecerat terram ; aut rura: imö principium, pulveres orbis habitabilis.
27. Quum aptaret coelos,ibi eram; quum statueret ambitum in superficie abyssi,
28. Quum fortificaret superiores nubes superne,quum roboraret fontes abyssi,
29. Quum imponeret mari statutum fuura, St aquis ,-ne transgrediantur prxftitutum oris ipsius ; quum statueret fundamenta terr*.'
30. Quum itaque sim apud eum educans, St sim delici* quotidians , l*tificans coram eo omni tempore.
31. Latificans in orbe habitabili terram ejus : atque deliciis meis filios hominum :
32. Nunc igitur filii,auscultate mihi: beati enim sunt, qui vias meas observant.
33. Audite eruditionem, St fapite,8tne vos abstrahite.
34-Bea-

Capi
dicendo,
loquar; & “«'reda: eifert pai aluis meist!
'rfum. lenti j & rt n.
eam, ac m,
taiktraii oSm stpc
meo ibt, pntftnta»
Anali:»
'qaiapkl;
mpmsi,
diosequx-
ffijurt.tli
WWWS E3
Mtasaas: kos toral'
tepriapii; llimtuM fai; utp
yiWtieq
mips.
efemm«

a; iBtraii hätähs. w.u; }«is tfS,
ares nubel
byffi,
tumta
ußitsm
andamc
rat cduin
i;ias;o*
abili tefl ion®® 11 e istihi: b« rvar.t, jjpittifc
Cap.S, 9 .To.
34. Beatus homo,qui auscultat miht,sedulo insistendo foribus meis quotidie, observando postes ostiorum meorum.
35. Kam, qui consequitur me, consequitur vitam; ut provehit benevolentia ä Jehova.
36. At qui peccat in me , vim facit animat suae : omnes osores mei amant mortem.

C A T U T IX.

Sapientia invitat filios suos, fst> mulier fatua fatuos suos.

S Umma sapientia aedificavit domum luam- excisis columnis luis septem.
2. Mactavit animalia sua; miscuit vinum suum, etiam instruxit mensam suam:
3. Et mistis puellis suis,invitat per collegia, ctToca excelsa urbis.
4. (Quisquis fatuus, divertito huc; quisquis est demens,dicit ei.
5. Venite,vescimini cibo meo, 8c bibite de vino, quod miscui.
6 . Relinquite fatuos, & vivite,ac incedite per viam prudentis.
7. Qui erudit derisorem, recipit sibi ignominiam : & qui corripit improbum > recipit convicium sibi.
jj. Ne corripito derisorem, ut non odio prosequatur te: corripe sapientem , Si amabit te.
s>. Da lapienti, ut sapiat amplius ; notum fac justo,ut augeat disciplinam.
10. Principium sapientis reverentiam Je- hovx , Si agnitionem sanctorum prudentiam.
11. Nam per me multiplicabuntur dies tui, Si adjicientur tibi anni vitje.
ia. Si sapias , sapies tibi: sin derisor eris, solus reportabis.
13. Mulier stolida strepera esi : fatua, etsi nescit quicquam.
14. Tamen sedet ad ostium domus«sux ; super solium ,in locis excelsis urbis.
15. Ad avocandum viatores,qui etiam recta eunt itineribus suis:
16. Et quisquis fatuus , divertito huc, &' quisquis est demens,dicit ei.
17. Aqua; furtiva; suaves quidem sunt, & cibus latebrarum amoenus;
18. Sed ignorat ille expertes vita; illic elfe; in profundillirao sepulchro, invita tos ab ea.

C A P U T X.

Decem antithefes in genere morali.

I DRoverbia Schelomonis. Filius sapiens laetitia afficit patrem ’, filius vero stolidus xnoestitiae est matri suar,
2. Non prosunt thesauri improbitatis, sed justitia eripit a morte.
3. Non sinit esurire Jehova animam justi, substantiam vero improborum depellit,
4. Pauper fit, qui agit mani) dolosi: manus autem sedulorum ditat ipfios.
5. Comportat in aestate filius intelligens ; somno sopitus efl in messe filius pudesaciens.
6 . Benedictiones adjunt capiti justi, at os Improborum obtegit violentia.
7. Memoria justi eil benedicta,nomen autem improborum putridum est.
f. Sapiens animo accipit pra’cepta, stultus vero labiis seipsum conturbat.
-- ambulat in integritate,ambulat se-

cure ; qui autem pervertit vias suas , documento erit.
10. Qui nictans oculo dat molestiam: & stultus labiis se ipsum conturbat.
11. Scaturigo vita; perfundit os justi: at os improborum obtegit violentia.
12. Odium excitat contentiones: omnes vero defectiones obtegit charitas.
/3. Labiis prudentis adestprasens sapientia,ut virga corpori dementis
14. Sapientes recondunt scientiam: ori autem stulti contritio propinqua efi.
13. Substantia divitis esi tarquam urb« munita ejus: contritioni eft tenuibus paupertas eorum.
16. Quod opere suo comparat justus,rom- parat in vitam : proventus improbi in peccatum.
17. Iter ad vitam est servantis eruditionem : derelinquentis vero correptionem iter errorem affert.
18. Qui tegit odium, labiis est fallacibus, & qui profert infamiam,est stolidus.
151. Multitudine verborum non cessabit defectio : sed cohibet labia sua intelligens.
10. Velut argentum lectissmum eft linenia justi,animus improborum perparvi est. 0
21. Labia justi pascunt multos, stulti veri
dementia moriuntur.
22. Benedictio Jehova; ipsa ditat, neque addit molestiam fecum.
23. ITout ludus f uerit stolido facere scelus : Si exercere sapientiam, viro inreiligcn-
24. Quod formidat improbus, id eveniet ei; quod autem desiderant justi, dabit Dena
25. Ut tanquam transcunte turbine non exstet improbus, justo vero sit fundamentum perpetuum.
ad. Ut acetum dentibus, & velut fumus oculis,ita est piger mittentibus ipsum.
27. Reverentia Jehova; adjicit dies, anni vero improborum decurtantur.
28. Spes justorum eft lxtitia:, exspectatio vero improborum perit.
29. Robori est cuique integro via Jehova;, contritioni verö operam dantibus iniquitati.
30. Justus nunquam dimovetur, improbi vero non inhabitabunt terram.
31. Os justi abundi profert sapientiam: a lingua vero perversitatum rescissa est.
32. Labia justi experientur benevolentiam, os verö improborum petnam perversitatum.

C A 1 > U T XI.

Emomium jusit ix-JSbeneficentia:, collatione contrariorum illuftratum.

Ances dolosa: abominationi sunt Jehova: ; pondus vero integrum acceptum est ei.

1. Advenienti superbi;* evenit ignominia: apud modestos autem eft sapientia.
3. Integritas rectorum deducit eos: at perversitas perfidiosorum devastat eos.
4. N011 prodest substantia die furoris : justitia autem eripit a morte.
5. Justitia integri dirigit viam ejus > at improbitate sua concidit improbus.
< 5 . Justitia justorum eripit ipsos , at aerumna perfidiosi capiuntur,
7. Quum
PROVERBIA

Cap.ia.i?.
”7. Quum moritur~homo improbus, perit
exspectatio : etiam spes valentissima perit.
g. Justus ex angustia liberatur, & devenit
improbus in locum ejus.
o. Ore hypocrita corrumpit proximum suum: at scientia justi liberantur.
10. De bono justorum exsultat urbs; oc quum pereunt improbi, cantus cxercetui .
11. Benedictione rectorum effertur urbs '• ore autem improborum destruitur.
12. Spernente proximum suum demente, vir prudentiisimus surdum agit.
13. Ambulans cum detractione revelat arcanum: at fidus animo tegit rem.
14. Ubi non sunt prudentia consilia, corruit populus ; salus autem efl in amplitudine consiliarii.
15. Omnino confringitur,qui spondet pro extraneo: qui autem odit complodentes,securus efl.
16. Mulier gratiosa continet honorem, ut potentiores continent divitias.
17. Beneficus efl sibi ipsi vir benignus,turbat autem carnem suam crudelis :
ig. Improbus comparat praemium falsum, serentis vero justitiam merces cft fida :
19. Probi adhairens justitia: serit ad vitam; sectans vero malum,ad mortem suam.
20. Abominationi sunt Jehovi’ perversi animo: accepti vero ei integri via.
a 1. Conjunctis operis 11011 sequitur impunitatem malus; femen vero justorum libe-
proverbia.
cap.T3.I4,
tanquam putredo in ossibus ejus est ea.qu* pudefacit.
4. Cogitationes justorum sum justa:; astuta consilia improborum dolosa.
_ 5. Verba improborum insidiantur sanguini ; os autem rectorum eripit illos.
6 . Evertunt se improbi ita,ut non sint; familia autem justorum stabit.
_ 7. Pro ratione intellectus fui laudabitur vir : sed perversus animo erit contemtui.
8- Melior efl , qui agnoscit se vilem,8c servum, eo, qui se extollit honore, & deficitur cibo.
9. Curat justus vitam jumenti sui: miserationes autem improborum sunt miserationes crudelis.
10. Qmi colit tellurem suam,satiatur cibo; qui vero sectatur vana, efl demens.
n. Desiderat improbus praesidium malorum,sed radix justorum dat illud.
12. In defectione labiorum efl tendicula mali,at egreditur ab angustia justus.
13. Ex fiuctu oris fui vir satiatur bonus, etiam retributionem operum suorum homo recipit sibi.
14. Via stulti resta videtur in oculis ipsius: at qui auscultat consilio sapiens est.
15. Stulti ipsius indignatio eodem die a- gnoscitur,tegit vero ignominiam astutus.
16. Efflat veritatem, qui indicat,quod justum est,testis autem falsissimus efflat dolum.
17. Est,qui pronuntiat similia transfodien-
rat se.
22. Vdut monile aureum ad rostrum porci, est mulier pulchra,8c aversans rationem.
23. Desiderio justorum tantummodo bonum,exspectationi improborum obvenit furor.
24. Est,qui dispergens,tamen augetur amplius ; sed qui cohibet se a recto,tantummodo ad egestatem cohibet.
25. Animus beneficus pinguis Efficitur : 8c qui ubertim communicat, idem amplius profundet.
2d. Comprimentem triticum, exerrabuntur populares: benedictio autem incumbet captiti venum dantis.
27. Studiose quaerens bonum aliis, conquirit benevolentiam : quaerenti vero malum ; ipsi eventurum est.
28. Qui confidit in divitiis suis, ipse decidet : at tanquam ramus justi efflorescent.
29. Qui conturbat domum suam, possidebit ventum; & stultus, servus efficietur sapienti animo.
30. Fructus justi eftfruchte arboris vita:, quum disciplina imbuit animas sapiens.
31. En justum, in terra hac rependitur ei ; quanto magis improbo , & peccatori i
Caput XII.
32. Qui amat eruditionem, amat scientiam; qui vero odit correptionem,brutus efl.
CAPUT XII.
Opponuntur inter se copi tat a, verba , IS'pra-
xis diversa piorum, iSimpiorum.
B Onum provehit benevolentia a Jehova: at virum sceleratum condemnat :
2. Non stabilitur homo improbitate, radix autem justorum non dimovetur.
3. Uxor strenua corona est mariti sui; sed
ti gladio; at lingua sapientum, medicina:.
18. Labium verax stabilitur in »ternum ; donec momentum transigam, lingua falsa.
19. Dolus recidit in cor fabricantium malum ; in consiliarios autem pacis laetitia.
20. Non abjicietur justus in ullam molestiam,improbi autem pleni erunt malo.
21. Abominationi sunt Jehovse labia fallacia ; qui autem agunt fideliter,accepti sunt ei.
22. Homo callidus tegit scientiam, animus autem stolidorum proclamat stultitiam.
23. Manus sedulorum dominabitur, dolo' sa autem erit tributaria.
24. Solicita anxietas inanimo viri deprimit illam, res autem bona Ixtiricat illam.
25. Excellentiore /2 proximo suo justus,at via improborum seducit eos.
26. Non assabit dolosus,quod venando ceperit , substantia autem hominis pretiosa sedulus sruitur.
_ 27. In itinere justitiae est vita, & via semita: ejus immortalis est.

CAPUT XIII.
Varii generis aurea ditia.
F ilius sapiens auscultat eruditioni patris;
at derisor ne ulli quidem auscultat increpationi.
2. Fructu oris fui quisque sruitur bonus, anima vero perfidiosorum sruiiu violentis.
3. Qui custodit os suum, conservat sei- psum; qui divaricat labia sua, contritio evenit ei.
4. Desiderio permovetur anima ipsius pigri,sed nihil aderit: anima vero sedulorum efficietur pinguis.
5. Rem falsam odit justus,improbum vero iUa reddit foetidum.atque pudefacit.
6 Ju*
e,]»®
asverbpa 7. ES, i «nniiif
fabllJiÄ
piuwi*“
1: i' 1 -
.-..'»pro simi $ Contrai tstraun apra.
,■ 14. Deftr /recedendi 15. Sata ’smpetHt
1 4 . Omn mtem pais
it. Sun; egatiMitt 18. PlUJf ■tmluki ptraein»! [j.Dclitrh ■di: af itai 0.
• a.ijjiiiBk irtii: qui ve r: peior, altato«
Sonus {(qnmtw :j. Multus iis dede. 1 2 3 4 5 •4. Quito am: quin arat erudit
15. Jute Sit, ventor
£
Sifatic/S Meat™ edomum ttraiteir Quia »feclas !■ Ori/lc ttr olipieui UtzMc fofS'tnii
I r
I »tuseea
d.tjaj
«str.S, ,?> 4 K Itinoiuj !■ Sipi
lum.
5, Stiii
nttiiM fui 1.
K kl

Jf» ««*}*
'Maiiturs® Jit illos. * 2 3 4 5 '
non fuit
15 fti laudabii; tcoutemtui.
tse vilem.≻ «re.&defiats
■“Ö fui: jaift tl.satiatut cibo;
MUS.
’iÄimmii. illi ti.
M e(I tsufei iuiutos, l! Mltotltu
■mfnonato
srin ocuEsipfe
«elf.
o eodem dite
wii/ta.
&u,quod si
'•isiudotum,
transftikn-
medicin*.
iimeram;
ngua salta.
lamtumme
is Initia.
MiUimm*
aatmalo,
tovtc labiis
itei,ac;t;tia
'cientiauiE at stultitiam. Hiabitur,tt
minio viriis itiicatillir. imo suo jute
nod venui» linis pretiosi Ü
ra^viate
1,
tioni patris; ultat incte-
litat bona «Ia vtole
inservat ii rontritiow
rima ipfis- ;ro sedutoi
nproh®'®
Ick»
• i)
Cap.i3.T4
6. Justitia custodit integrum via,improbitas veröpervertit peccatorem.
7. Est, qui divitem se jactat, quum desint omnia, item > qui pauperem se fingit , cui substantia eft ampla.

z. Kedeintura vita: viri diviti* sux: at pauper non audit increpationem.
9. Lux justorum clara erit; at lucerna improborum extinguetur.
10. Mera superbia vir edit jurgium,at penes consultos .‘st sapientia.
11. Substantia ex vanitate diminuetur: qui autem congregat manu,augebit eam.
II. Spes protracta xgrum eiiicit animum : arbor autem eft vitx desiderium adveniens.
13. Contemtor verbi, corrumpetur ille : qui autem reveretur prxceptum, ipse donatur pace.
14. Doctrina sapientis eft scaturigo vitx, ad recedendum a tendiculis mortis.
15. Successum bonum dat gratia, via autem perfidiosorum eft aspera.
16. Omnis astutus agit scientia, stolidus autem pandit stultitiam.
17. Nuncius improbus incidit in malum, legatus autem optimx fidei,medicinam facit.
ig. Paupertas , & ignominia erit abstrahenti se ab eruditione :"qui autem servat correptionem, honorabitur.
19. Desiderium effectum suave erit animx hupts : at abominationis? stolidis recedere a malo.
ia. Qui ambulat cum sapientibus > sapien- tior fiet: qui vero se consociat stolidis efficietur pejor.
2 r. Peccatores insectatur malum > justos autem compensat bonum.
22. Bonus posselsionem tradit nepotibus, suntque recondit* justo opes peccatoris.
23. Multus eft cibus novellantibus pauperibus : sed est,qui consumit se inertia.
24. Qui cohibet virgam suam, odit filium suum : qui autem amat eum,tempestivi procurat eruditionem ei.
25. Justus comedit ad satietatem anim* sux, venter autem improborum eget.
CAPUT XIV. SapientixdSstultitix varix conditiones ,c 5 r. Apientum foeminarum quxque xdificat domum suam; stulta autem manibus suis destruit earh.
2. Qui ambulat recti,reveretur Jenovam: prxfractus vero viis silis,spernit eum.
3. Ori stulti inest baculus superbix : labiis Vero lapier.tum conservatio ipsorum.
4. Quum desunt boves, prxsepe mundum esi , amplitudo autem proventuum , est viribus bovis.
3. Testis optimx fidei non mentitur 3 efflat autem mendacia testis falsus.
6 . Quxrenti derisori sapientiam , canon exstat; scientia autem prudenti facilis est,
7. Abi a conspectu viri stolidi,& quem nosti nonesie prxditumwe rbis scientix.
8- Sapientia astuti eft advertere ad viam suam ; stultitia autem stolidorum ad dolum.
5. Stultos conciliat reatus: inter rectos autem, quod acceptum est , conciliationem facit.
10 . Animus agnoscit suam ipsius amaritu-
Cap.T4.T,y.
dinem ; & in la-titia ipsius non intermiscet se extraneum quicquam.
11. Domus improborum perdetur: tentorium autem rectorum florebit.
12. Est vi i,qux recta videtur in conspectu virorum , cujus finis esi via multiplex ad mortem.
r;. Etiam ex risu dolet animus: & tandem Ixtitia sit moeror.
14. Viis suis satiabitur vir averso animo, absifiit autem a consortio ejus vir bonus.
15. Fatuus credit omnibus rebus, astutus autem advertit ad gressum suum.
16. Sapiens timet, ac recedit ämalo ; stolidus vero infert se, adeö prx videns est.
1%. Prxceps ira efficit stultitiam, sed viro circumspectissimo est odio.
ig. Possident fatui stultitiam,astuti autem coronamentum texunt scienti*.
19. Incurvant se mali coram bonis ,&improbi ad portas justi.
40. Etiam proximo ipsius odio est pauper, amici autem divitis multi sunt.
21. Qiii contemnit proximum suum,futurus est peccator: qui autem gratiam facit
I pauperibus, 6 beatum illum.
22. Nonne errant, qui fabricant malum ? benignitas vero, St fides eft fabricantium bonum.
23. In omni labore eft emolumentum ; at in verbo labiorum tantum egestas esi.
24. Corona fapientum sunt diviti* ipsorum,stultitia stolidorum stultitia manet.
25. Liberat animas testis verax,conflat autem mendacia dolosus.
2(5. In reverentia Jehovx esi fiducia valida, qui filiis suis esse solet receptui.
27. Reverentia Jehovx esi scaturigo vitx, ad recedendum a tendiculis mortis.
28- In multitudine populi eft decor regis ; at defecta nationis contritio dominatoris ad venit.
■ 29. Tardus ad iram abundat intelligcnti.J;, prxceps autem excitat stultitiam:
30. Vita carnium est animus fanans: putredo vero olsium,invidentia.
31. Qui opprimit tenuem, probro afficit opificem ejiis : hunc autem honorat,™” gratiam facit egenti.
32. In malum suum impellit se improbus : recipit se etiam in morte sua justus.
33. I11 animo prudentis requiescit sapientia : q od autem eft in stolidis, se cognoscendum exhibet.
34. Justitia exaltat gentem,probro autem eft nationibus peccatum.
35. Benevolentia regis erga servum intelligentem; furor autem ejus erit contra pudefacientem.
CAPUT XV.
Lingua sapientis, bonum corresiionis,
&i(tS) manfuetudinisiconfiliihumilitatis.
D Efponsio mollis avertit excandefceti- i\ tiam : verbum autem molestum excitat iram.
2. Lingua fapientum bonam profert scientiam -. o‘s autem stoiidorum eructat stultitiam.
3. Ia

3. tn omni loco oculi Jehov* sunt , specu, lantes malos,St bonos.
4. Curatio lingua:, arboris vitxeft ; perversitas autem ex ea ,velut confractio a vento. ...
5. Stultus spernit eruditionem patris sui; qui autem observat correptionem, valde astutus eft.
6. In domo justi robur eft magnum: at proventus improbi, conturbatur ex fele.
7. Labia sapientum spargunt scientiam; animus autem stolidorum , quod abest ä recto.
z. Sacrificium improborum abominationi */? Jehov*; oratio autem r9Ctorum accepta esi ei-
9. Abominationi eft Jehov* via imprQbi; eum autem,qui sedatur justitiam, diligit.

10. Eruditio indetur mala derelinquenti iter; qui odit correptionem,morietur.
11. Infernus, Scperditio coram Jehova /»wUquantö magis animi hominum i
12. Non diligit derisor corripientem se; sapientes non adit.
13. Animus latus bene afficit vultum: St dolore animi spiritus frangitur.
14. Animus prudentis quarit scientiam: os autem stolidorum pascitur stultitia.
15. Omnes dies pauperis tmlisunt, lati autem animo, sunt convivium juge.
16. Melius eft parum cum reverentia Jehova: , quam thesaurus amplus,ubi eft vexatio.
17. Melius eft cibarium oleris, ubi eft dilectio,quam bovis saginati, ubi eft odium.
18. Vir iracundus miscet contentionem, longanimis autem sedat litem.
19. Via pigri e/i velut sepimentum spinosum ; iter autem rectorum aggestum esi.
20. Filius sapiens lsetificat patrem,stolidus autem homo spernit matrem suam.
21. Stultitia latiti* eft dementi; at vit in- telligens recte ambulaturus est.
22. Irritae fiunt cogitationes, quum deest. consilium 1 at in amplitudine consiliariorum assurgit cogitatio.
23. Lstitia huic viro eft ex sermone oris fui i nam res tempore suo, 6 quäm bona cjl !
24. Iter vitae sursum eft intelligent!, ut recedat h sepulchro deorsum.
25. Domum superborum evellit Jehova, constituit autem terminum vidua:.
26. Abominationi sunt Jehova: cogitationes mali; mundorum autem sermones sunt sermones amoeni.
27. Conturbat domum suam, qui deditus «st quaestui; qui vero odit dona,victurus est.
28. Animus justi meditatur ad loquendum: os autem improborum eructat mala.
29. Procul abest Jehova ab improbis,orationem autenr justorum exaudit.
30. Ut lunjen oculorum laetificat animum, ita auditio bona pinguefacit oiTa.
31. Auris auscultans correptioni vitse , inter sapientes commorabitur.
32. Qui abstrahit se ab eruditione, spernit animam suam: qui autem auscultat correptioni, poliidet animum.
33. 4 nteit reverentiam Jehova: eruditio sapientia:, St ante honorem abjes fio.
C°)
C.ip. 16 ,

CAPUT XVI. “

Occulta providentiae (5 benignitatis Dei ope -
ra: item sapi entia,canitiei longanimitatis commendatio.

Enes hominum sunt acies cogitationum animi,sed a Jehova eft sermo lingua:.
2. Vtut omnibus viis suis vir purus videa • tur in oculis suis; tamen perpendit spiritus Jehova.
3. Devolve in Jehovam facta tua; & comparabuntur cogitationes tua:.
4. Omnes operatus est Jehova propter se, etiamque improbum ad diem mali.
5. Abominationi eft Jehova: omnis astus animo ; conjunctis operis non consequitur impunitatem.
6. Benignitate , Sc veritate expiatur iniquitas , St reverentia Jehova: receditur i malo.
7. Quum benevolentia prosequitur Jehova vias alicujus, etiam inimicos ejus pacatos reddit ei.
8- Melius eß parum cum justitia,quam am- pliflintus proventus cum injuria.
9. Animus hominis excogitat viam suam; sed Jehova statuit gressum ejus.
10. Sagacitas infideat labiis regis, in judicio rie praevaricetur os ejus.
11. Scapus, St lances judicii Jehov* sunt, opus ejus sunt omnia pondera loculi.
12. Abominationi Jit regibus committere improbitatem : nam justitia stabilitur folium.
13. Accepta sunto regibus labia justa; 8t loquentem recta,rex diligito.
i4.i\ : uncii excandescenti* regis sunt nun- cii mortis ; sed vir sapiens expiabit eam.
15. In lucida facie regis viti eft, ejsifque benevolentia est velut densa nubes pluviae serotinae.
16. Comparare sapientiam,6 quam melius est auro esto fio ; Sc comparare prudentiam, optatius argento !
17. Agger rectorum eft recedere a malo; conservat seipsum.qui custodit viam suam.
18- Ante confractionem superbia, Sc ante lapsum alti sunt spiritus.
19. Melius eft submissum esse spiritu cum mansuetis, quam partiri spolium cum superbis.
20. Qui attendit ad verbum, consequitur bonum; Sc qui confidit Jehov*,6 beatum illum I
21. Sapiens animo vocandus est prudens, suavitas autem labiorum addit disciplinam.
22. Scaturigo vir* eft intelligentia possidentis ipsam i at eruditio stultorum scaturigo stultiti*.
23. Animus sapientis intelligenter moderaturos suum, Sc per labia sua addit disciplinam.
24. Vt favus mellis sunt sermones amoeni; res dulcis anim*, Sc sanans ossa.
25. Est via, qua videtur recta in conspectu hominis , cujus finis eft via multiplex ad mortem.
26. Ipse molestus molestiam affert fidi: nam reflectitur in ipsum os ejus.
27. Vir nequam effodit malum ; ejsifque labiis insidet, velut ignis adurens.
28. Vir perversitatibus deditus, immittit contentionem, Sc susurro disjungit ducem.
1 29. Vir
i;,Villi listete* 1 30. h”-' cogit« ni
suos, ^ jj.G* tilltS*-
jt**<
te#* ws- .
: "71
’jlfM *(«!) j /Ilior est litUKpl' itis arntaS
I. Sems' sdefaatw itssionem.
t.Fuforii nas auroiqi
4, Malee fanfilk
tumnosau.
5. Qii/iii
tfükmtjus
4»! «it. !. Coronali sttrftM ■. lupatus (siiiltapsin: I.FAfgeai äUtieii as,
(. Quitegu
ar. Piuei

£I\i
IS. sstit' jsimiipa
II. Tam stndem mi
n. 0::i Udus in; IJ. Quii «tut maln [4 . l.ax; ii; quan ijfam desi st. Qui
NIMII |\
seque air,l st. £:a sipoffidej ii,
E Obi Jtiutet iu j 'Ut® 1 Wil; l'„Ki
fc«, 10.]
maim au «m (il u., sfiiitui
fOTtrti

’’gMatuid:
« lOgitUm uno litijna vir purusvü rpendit hir
:iatua;8t».
lovapropts,
mali,
'* omnis ai; an tonsegutt
te expiatur ir,
IVI IMdlUli
tofapitajj
»tjuspai
iuditilpx-
ljitia.
Jjitatiiatsc
tjk
aisrejiwK
s.
ciijtbon jn nixui w committi Mlihikorfo
ibii jutos, 5
sjisfatiE
^abitum, itaeji, eiii [ateplan
im,ö quar. 2 .' inrepniäe
i reteteiii Mi vine i liiproifc
nelTesjis'.-
lOliBKB-
jum, eonfcpt
lOVKiOte®
ins eil jrit Uittisc ip!» tlbgatiipi mutuet.
-enter mod iJdit dffif
.ones am
a in confje
multipla
am alitis us.
alunt i W arens. ,
ditusJm*
i$r
Cap. i6.17.
29. Vir violentus pellicit proximum suum, ut deducat eum via iniqua.
30. Connivens ocuiis suis connivet, dum cogitat res perversas; concidens sermones suos,perficit malum.
jr. Coronaornatissima est canities, qux in via iustitix invenitur.
32. Meliorestlonganimisrobusto; & qui dominatur in animum suum, eo , qui capit civitatem.
33. In gremium conjicitur sors: a Jehova autem est tota ratio ejus.

CAPUT XVII. ~

Avjctpxeist , cordis probator , corona fenum, cont nentia lingua, Iste.
Elior est buccella cibi siiici, qulcum esi tranquillitas; quäm domus plena mactatis animalibus, in qua fit Contentio.
2. Servus intelligens dominatur in filium pudefaeiemem, Sc mter fratres partitur possessionem.
3 .Fusorium vas argento adbibetur,8c catinus auroiqui autem probat corda ,est Jehova.
4. Maleficus attendit ad sermonem molestum, fallax autem advertit ad linguam aerumnosam.
5. Qui subsannat pauperem, probro afficit opificem ejus ; qui delectatur calamitate,non impunis erit.
< 5 . Corona fenum sunt nepotes, & ornamentum filiorum sunt patres ipsorum.
7. Ingratus est stulto sermo excellentiae , multo magis ingenuo sermo vanus.
g. Felut gemma gratissima, esi munus in oculis dediti ei; quocunque spectet, prosperatur.
9. Qui tegit defectionem, quxrit dilectionem : qui vero renovat rem, disjungit ducem.
10. Urit increpatio prudentem , magis quam si percutias stolidum centies.
11. Tantum rebellionem quxrit malus: tandem nuncius crudelis mittetur in eum.
12. Occurrat ursa orba in virum, ac non stolidus in stultitia sua.
13. Qui reddit malum pro bono,non amovetur malum a domo illius.
14. Taxat aquas, qui est caput contentionis ; quare antequam sese immisceat, litem ipsam desere.
15. Qui absolvit improbum, & qui condemnat justum, abominationi Jehova fiunt aeque ambo.
16. Ecqua re pretium ei? in manu stolidi? ad possidendum sapientiam? atdeest animus illi.
17. ' Omni tempore diligit, qui amicus est; St frater in angustia enascitur.
iz. Homo demens complodit manum, spondens sponsionem ante amicum suum.
19. Diligit desectionem, qui diligit jurgium : ampliat januam illius, qui quxrit fracturam.

20. Perversus animo non confequetur bonum , 8c versutus lingua sua incidet in malum.
21. Qui gignit stolidum,g/f«/t ad maerorem sibi; neque litaturus est pater stulti.
22. Animus litus bene medicinam facit, spiritus autem fractus exsiccat ossa.
23. Munus i simi improbus accipit , ad pervertendum itinera juris.
Cap. 77.7?.
14. Adest faciei prudentis sapientia, oculi autem stolidi vagantur ad extremitatem terrx.
25. Indignationi eff patri suo filius stolidus, & amaritudini genitrici fui.
2iS.Mulctare etiam justum,non est bonum; percutere ingenuos prxter rectum.
27. Cohibet sermones suos vir scitus, & frigidus eil spiritu, vir intelligens.
28- Etiam stultus quieti consistens,sapiens reputatur; obthurans labia sua, prudens.
C A 1> U T X V I I r. rimor proprii sensus, verba sapientis, st stolidi, Jehova turris , animus elatus,st contra> stc.
Ro desiderio quxrit cerebrosus, omnibus, qui sunt, immis-et se.
2. Non delectatur stolidus intelligent!! . sed iis, qui existunt in animo ipsius.
3. Adveniente improbo advenit etiam contemtus, & cum ignominioso probrum.
4. Velut aqui profundi fiunt verba ore viri pnrtantis enunciatn ; torrens eructans, est scaturigo praediti sapientia.
3. Accipere personam improbi non esi bonum, ut pervertat justum in judicio.
< 5 . Sermones stolidi ineunt contentionem, & os ejus contusiones advocat.
7. Os stolidi contritioni esi ei, & labia ejus tendicula viti ejus.
8. Verba susurronis similia sunt verbis eorum, qui sipenumero contusi sunt: attamen ea descendunt in penetralia ventris :
9. Etiam te gerens remisse in opere suo, frater est disperdenti.
10. Turris robusta est nomen Jehov*, qu<> accurrens justus, in edito collocatur.
11. Substantia divitis est tanquam urbs i munita eius, 8c tanquam murus editus iu
cogitatione ipsius.
12. Ante confractionem attollit se animus viri: anteit vero honorem abjectio.
13. Respondenti aliquid , quum nondum audierit, id stultum eil ei, St ignominiosum.
14. Spiritus viri sustentat aegritudinem, ipsius, spiritum autem fractum quis attollat?
13. Animus prudentis possidet scientiam, St auris sapientum quaerit scientiam.
16. Donum hominis in lato collocat eum. St ante faciem magnatum adducit eum.
17. Justus videtur qui primus est in lite sua, donec adveniente proximo ejus, pervestiget illum judex.
18. Contentiones submovet sors, St inter robustos dirimit.
19. Frater, desectione provocatus, firmior eil urbe munita, St contentiones horum fiunt ut vectis arcis.
20. Fructu oris cuiusque satiatur venter ejus, proventu labiorum suorum quisque satiatur.
ii. Mors,St vita sunt in potestate linguae, prout quisque amat uti ea, comedet fructum ejus.
22. Consequitur bonum, qui consequitur uxorem, ut provehit benevolentia a Jehova.
23. Supplicationes eloquitur pauper,dives
autem loquitur aspere. n
24. Viro, cui sunr amici, colenda eil amicitia ; Est enim amicus conjunctior fratre.
L« CAPUT
PROVERBIA.

Op. ? 9 .
PROVERBIA,
Cap. 20.
C A X' U T XIX. Integritatis laus, inconsiderata: vitasrepre-
henjio, divitiarum , paupertatis, salsitatis , elatiomsque accidentia, iac. ,
F.iior efl pauper ambulans integre divi- te perverso labiis suis , qui quidem eß stolidus.
2. Atque duius non dignoscit animus , quod non est bonum , ac prxceps pedibus peccat.
Stultitia hominis pervertit viam ipsius, Lc adversus Jehovam indignatur animus e- jus.
4. Substantia addit amicos multos, tenuis autem ab amico suo disjungitur.
5. Testis salsitatum non impunis erit, 8c conflator mendaciorum non proripiet se.
6. Multi precantur faciem ingenui , & quisque amicus adhaeret viro munifico.
7. Omnes fratres pauperis odio habent eumiquanto magis socii ejus procul absunt abeo.' persequente verbis, non sunt ii.
8- Possidet animum , qui diligit seipsum; qui observat intelligentiam, est consequu- turus bonum.
9 - Testis salsitatum non erit impunis, & conflator mendaciorum peribit.
10. Non decet stolidum oblectatio, multo miniis servum dominari in principes.
ir. Intellectus hominis longanimem efficit eum: Sc ornamento est ei , praeterire defectionem.
12. Ut rugitus leonis juvenis, eß indignatio regis : ut ros autem super herbam , benevolentia ejus.
13. Aerumnatum causa est patri suo silius stolidus,Sc stilla continua jurgia mulieris.
14. Domus, 5 c substantia poslessio eß patria, a Jehova autem eß uxor intelligens.
15. Dedita pigritix, qua: injicit altum soporem , Sc dolosa anima esuriet.
r6. Qui observat praeceptum, servat seipsum : qui spernit vias suas, supplicio affectus morietur.
17. Mutuat Jehova:, qui gratiosi largitur tenui, Sc beneficium ipsius rependet ipsi.
iz. Castiga filium tuum, dum est spes; Sc ad perniciem ejus ne condonato animus tuus :
19. Magnus esto excandescentia , condonans mulctam : dicens , te, si eripias, deinde amplius mulctaturum.
20. Ausculta consilio, Sc accipe eruditionem ; ut sapias tandem.
21. Multae cogitationes insunt animo cu- jusque , sed consilium Jehovx ipsum stabit.
2%. Quod summi desideret homo, e/? benignitas ipsius : at melior est pauper viro mendace.
23. Reverentia Jehova vitalis est: nam fatur pr.editus ed commoratur , nec visitatur malo.
24. Abditam habet piger manum suam in sua manica,etiam ad os 11011 reduci; eam.
23- Si derisorem percutias, fatuus stet a- stutus; Sc corripiendo prudentem, intelliget scientiam.
26. Devastat patrem, fugat matrem; filius pudefacienSjSc afficiens probris.
27. Desine, fili mi, ut auscultes eruditioni, aberrare a sermonibus scientia:.
*2. Testis nequam deridet jus ! adeo os

improborum absorbet iniquitatem:
29. Sed parata fluit in derisores istos judicia , Sc contusiones tergo stolidorum.

CAPUT XX.

Vini ejfetta, regis terror ,fuga litium,pigritia: malum, CTc.

Frisör eß vinum, tumultuosus potus inebrians: ideo quisquis oberrat in eo, non lapit.
2. Ut rugitus leonis juvenis efl terror regis , in quem furore percitus fuerit , pec. caverit in vitam suam.
3. Honorificum viro eß supersedere a lite; quisquis autem stultus eß, immiscebit se.
4. Qui propter hyemem piger non arat, mendicabit in Xstate, quum ninil aderit.
5. Ut aqua: profundae, consilium eß in animo viri; attamen vir intelligens haurit illud.
6. Maxima pars hominum, prxdicat quisque benignitatem suam : virum autem us-
' quequaque veracem quis inveniat ?
7. Indesinenter ambulans in integritate sua justus, beatm eft\ beati filii ejus post eum.
8- Rex insidens folio judiciali, ventilat in oculis suis omne malum.
9. Quis dicere possit, purificavi animum meum; mundus sum a peccato meo i
10. Diverla pondera , diverfeque mensura: , abominationi sunt Jehova: sequi utraque.
11. Actionibus suis prsebeat fe cognoscendum etiam puer, an purum, Sc an rectum jit opus ejus.
12. Aurem audientem , 8c oculum videntem, Jehova fecit sequi utrumque.
13. Ne diligito somnum, ut non efficiaris pauper ; aperi oculos tuos, satiare cibo.
14. Pessimum efl , ait emtor , sed quum digressus fuerit ; tum fe ipsum laudat:
15. Est aurum , Sc copia carbunculorum pretiosa : at instrumentum pretiosissimum esi labiorum scientix.
16. Cape vestem ejus , qui fpopondit/ir* extraneo; & pro aliena Jpondeutem > pignerare eum.
17. Suavis efl viro cibus salsitatis, sed postea impletur os ejus scrupis.
18 • Cogitationibus in consilio confirmator , Sc prudentibus consiliis gere bellum.
19. Revelanti arcanum , qui ambulat cum detractione , Sc ei, qui seducitur labiis suis, nt admisceto te.
20. Maledicentis patri suo, aut matri fux, extinguetur lucerna in nigris tenebris.
21. Possessioni accelerata: in principio , etiam sini illius non benedicetur.
22. Ne dicas, rependam malum , exspecta Jehovam, Sc servabit te.
23. Abominationi sunt Jehova: diversa pondera ; Sc lances dolosa: non Jitntres bona :
24. A Jehova sunt gressus viri; homo autem quid intelligit via- illius ?
25 .Tendicula efl homini deglutire sacrum, Sc post vota requirere.
26. Ventilat improbos rex sapiens, postquam convertit in eos rotam
27. Velut lucerna Jehova- efl anima hominis, qua pervestigat oiiuiia penetralia ventris.
aS- B«-

Cap.io
stem; isores iftosp Mdoran,
X.
'siis potas i 'fat in eo,«
f/terror» fuerit, pe
federe a litt lisceWt se.' g:r non *nt, Mhierit. Aium e(i j illigas bs
usirLrK itum mati renati i in inttjiin ti lilii tjsipj
is/i rentüat:
farimm
■meo.'
tquemnsu-
sqneutra-
tt cojnof bLiiteÖB
orata» vie .rape, utnoncfic titiares
ntor, t«p 'iralaai: stsitafflB
iltgtmist
ftlMsiM?
s.
nlilio tftfe* js jeitW® uismlnlit® tiwtfisfc
vtmtrita siris, principio ■
m, «fl»
ivx divis Jjmt wlt
ti: honos
stire 6 ®
sapiefli>poJ' anima tE
.((iiarenW
ii.!»

;8. Benignitas» & fides custodiunt regem, & sustentat benignitate solium suum.
- 19, Ornamento juvenilius sunt vires ipsorum; & decori senibus canities.
30. Tumices > vulneraque strigiles sunt pro malo, & plaga: pervadentes penetralia ventris.

CAPUT XXI.

Cor regii, & viam relii in manu Dei esse, cui justitia magis , quam viciirna ■ placet, elatio displicet, iSc.

Ü T rivi aquarum , fic animus regis est in manu Jehovx, quocunque vuit, inclinat eum.
i.Unaquaque visi sua vir rectus videtur in oculis suis ; sed perpendit animos Jehova.
3. Exercere justitiam ÖC jus , magis dilectum efi Jehova:, quam sacrificium:
4. Elatio vero oculorum, & amplitudo animi, aratio denique improborum , peccatum elf.
$. Cogitationes seduli tantum emolumento sunt somnes autem prxcipids, tantum ad egestatem pertinent.
6 . Comportati thesauri lingua salsitatis, vanitas impulsa sunt hominum, quaerentium mortem.

7. Vastitas improborum dissecabit ipsos, quia renuunt exercere jus.
z. Quisquis via sua volubilis est,is alienus est-. purus autem, cujus rectum est opus.
9. Meiius est habitare in angulo tecti; quam cum muliere contentiosa, & domo communi habitare.
ro. Animus improbi desiderat malum, non gratiosus videtur in oculis ejus proximus ipsius.
xi, Quum mulstatur derisor, resipiscit fatuus, & quum intelligentia imbuitur sapiens, percipit scientiam.
xz. Intelligentia imbuit justum ad domum improbi, qui pervertit improbos in ipsorum
malum.
13. Qui obthurat aurem suam ä clamore tenuis; etiam ipse clamabit, sed non exaudietur.
14. Donum in abdito evertit iram;&munus in sinu , excandescent arn vehementem.
15. Lxtitix est justo facere jus, contritioni vero operam liantibus iniquitati.
16. Homo aberrans ävia intelligent!«, in coetu vitx expertium quiescet.
17. Vir egens erit , qui amat lxtitiam;qui amat vinum, Sc unguentum, non erit dives.
18. Redcmtiopro justo improbus,& loco rectorum perfidus.
19. Melius est habitare in terra deserti, quam cum muliere contentiosa, & indignabunda.
20. Thefturus desiclevatissunus,& unguentum esi in habitaculo sapientis , stolidus autem homo ablorbet illud.
21. Qui sectatur justitiam& benignitatem, consequetur vitam, justitiam , ÜC honorem.
22. Civitatem potentium conscendit sapiens, ac dejicit robur fiducia ejus.
23. Qui observat os suum , 8c linguam suam, conservat ab angustiis animam suam.
24. Superbi, contumacis, derisoris nomen est illi, qui exercet furore suo superbiam.
25. Desiderium pigri morte aüicit eum;
quia renuunt manus ejus facere qnidquam.
26. Totum diem afficitur desiderio ; justus vero dat, neque cohibet manum.
27. Sacrificium improborum abominationi est, quanto magis, quum scelerate offert ilhul i
28. Testis mendaciorum peribit ; virau- tem , qui auscultat, in x ternum loquetur.
29. Obsirmatvir improbus faciem luam,, rectus autem , ipse aptat viam quamque suam.
30. Nulla est sapientia , nullaque intelligentia, & nullum consilium, ex adverso jehovx.
31. Equus aptatur ad diem prxiii, sed Je- hovx eji ipsa salus.
CAPUT XXII.
Laits fama :, prxmium mansuetudinis , bonum disciplina :, IS stipi entix ad filios Juos inftruBio.
O Ptatius efi nomen divitiis amplis; argento, & auro gratia melior.
2. Dives, öc pauper inter fe occurrunt,efficiente hos omnes Jehova.
3. Astutus prxvidens malum , abscondit se. fatui autem transeuntes mulctantur.
4. Prxmium mansuetudinis cum reverentia Jehovx ,stunt divitix , & honor, & vita.
5. Aculei,laquei sunt invia perversi: qui observat animam suam, procul e.li ab eis :
<J. Instrue puerum pro ratione vix ipsius, etiam quum valde senuerit, non recedet ab illa.
7. Dives in pauperes dominatur : & servus fit, qui mutuatur viro danti mutuum.
8- Qui seminat iniquitatem, metet molestiam : & virga furoris fui deficiet.
9. Bonus oculo , ipse benedicetur ;quum dederit de pane suo tenui.
10, Ejiciendo derisorem,simul exibit con- tentio-.cefsabitque litigium, 8c ignominia.
IX. Qui amat munditiem animi ; pro gratia labiorum ejus, Rex amicus ejus futurus est.
12. Oculi Jeho vae custodiunt scientiam >, pervertit autem res perfidiosi.
13. Dicit piger, leo foris est , in medio platearum occiderer.
14. Vt folsa profunda,?/? os extranearum; qui detestationi efi Jehovx , corruet illuc.
15. Stultitiam alligatam animo pueri , eam virga eruditionis amovebit procul ab ipso.
16. Qui opprimit tenuem , ut amplificet rem suam -. & qui dat diviti, tantum ad egestatem deveniet.
17. Inclina aurem tuam , & ausculta verbis sapicntuifl, & animum tuum adhibe ad scientiam meam:
18. Nam amoenum erit, si servaveris hxc in ventre tuo,/ comparentur pariter in labiis tuis:
19. Si fuerit in Jehova fiducia tua dfpquod. notum facio tibi hodie, etiam tu feceris.
20. Nonne scripsit tibi prxstantiffima documenta pofita in consiliis,& scientia.
21. Notum faciendo tibi , quod certum est sermones veraces.; ut referas sermonibus veritatemmisturis ad te!
22. Ne diripias tenuem, eö quod tenuis sit; neque conteras pauperem in porta. *, 1 1 L« 2 23.Nam

23. Nam Jehova agit causam eorum,& rapiet rapientium eos animam,
24. Ne colas amicitiam cum iracundo» Sc «um furibundo ne congrediaris:
25. Ut non discas itinera eius, ÖCaflumas tendiculam tibi ipsi.
16. Ne sis ex complodentibus manu , ex
spondentibus debita:
27. Si non sit tibi, quod reddas,quare acciperet creditor cubile tuum i te ?
28. Ne moveto terminum antiquum,quem
aptarunt majores tui.
29. Vidisti virum diligentem in opere suo ? ante reges consistet, non consistet ante obscuros.
CAPUT XXIII. Quomodo edendum cum principe, non appe- "tendas divitias,nec cibos invidorum, sed
guxrendam sapientiam ebrietatem,(sic.
ifs fugiendam
Q Uando sedebis ad vescendum cum dominante,diligenter considera, quid propositurus sis tibi:
2. Alioquin inderes cultellum faucibus «uis.siprseditus appetentia esses.
3. Ne afficiaris desiderio cupediarum ejus: est enim cibus mendax.
4. Ne fatiges te , ut ditescas; 3 prudentia tua desiste.
3. An facies, ut involent oculi tui in ea, quae mox non futura sunt ? nam omnino comparant sibi alas , ut aquila avolat coelum versus, avolantia.
6. Ne vescitor cibo maligni oculo, neque afficitor desiderio cupediarum ejus:

7. Nam ut xstimat te cunl animo suo, ita ille cibus est : comede,& bibe,dicet tibi: sed animus ejus non adlueret tibi:
8. Bucceam tuam, quam comederis , ipsam evomes; ubi corruperis res tuas amosnissi- mas.
9. Audiente stolido,ne loquaris,nam spernet te cum prudentia dictorum tuorum.
ro. Ne moveas terminum antiquum > Sc agros pupillorum ne in vadas :
‘"ir. Nam vindex eorum fortis , ipse aget
causam illorum contra te.
12. Adhibe ad eruditionem animum tuum, & aures tuas ad sermones scientiae.
13. Ne subtrahas a puero castigationem; qtuimpercusseris eum virga,non morietur:
14. Tu virga percutito eum: & animam ejus a sepulchro eripies.
15. Fili mi,si sapit animus tuus; laetabitur animus meus,etiam ego Ixtabor ;
s6. Et exsultabunt renes mei.loquentibns labiis tuis recta.
17. Ne aemuletur animus tuus peccatores, sed reverentes Jehova; toto die :
18. Quum enim sit merces, utique exspectatio tua non succidetur.
19. Ausculta tu fili mi,&sape : ac dirige in hac via animum tuum.
20. Ne fis ex ebriosis vino.Sc comesiatori- bus ingurgitantibus carne fele:
2t. Nam ebriosus, & comessatorpauper fiet,& pannunculos induit dormitator.
22. Ausculta patri tuo,qui genuit te.;neque contemnas, quum senuerit,matrem tuam :
23. Veritatem compara ; ac non vendito; sapientix<eruditiorufque,& prudentiae.
24. Vald£ exsultat pater justi, genitor sapientis Istatur de eo.
25. Lxtetur pater tuus & mater tua, ex- sultetqVie genitrix tua.
i',. Cedo , fili mi, animum tuum mihi; & oculi tui vias meas studiose custodiant:
27. Nam fossa profunda meretrix est, St puteus angustus aliena.
28. Etiam ipsa ut prxdator insidiatur, & perfidos inter homines adjicit.
29. Cui va; ? cui eheu? cui contentiones? cui loquacitas ? cui vulnera impune ? cui rubor oculorum est ?
30. Immorantibus apud vinum, euntibus ad investigandum vinum mistum.
31. Ne respicito vinum, quum rubescit: quum exhibet in poculo colorem suum , indesinenter movetur rectillime :
32. Tandem velut serpens mordebit, 8c ut hsemorrhois punget.
33. O culi tui respicient alienas, & animus tuus eloquetur perversitates:
34. Et eris, ut qui jacet in medio mari, Sc ut,qui jacet in corona carchesii.
35. Percutientibus me , imjuies,aliis noa xgrotavi > tundentibus me,non sensi: quando expergiscar , pergam , requiram istud amplius.
CAPUT XXIV. Maleficorum aversatio , sapientia: procura~ tio , (5 usus diligentia in difficultatibus alienis levandis, IS’sapientia comparanda imperatur.
N E amulator malignos, neque desiderato esse cum eis -.
2. Nam vastationem meditatur animus eorum,& molestiam labia eorum proloquuntur.
3. Sapientia «dificatur domus, & intelligent^ stabilitur:
4. Et scientiS penetralia implebuntur, 0- mni substantia pretiosa,& amoena.
5. Vir sapiens est cum robore» Sc vir sciens fortificat vires:
6. Nam prudentibus consiliis geres tibi bellum, Sc salutem comparabis amplitudine consiliariorum.
7. A ’imis altae sunt stulto sapientia : in porta non aperit os suum.
8- Cogitans malefacere, is vocatur sceleratissimus.
9. Scelus stulti est damnabile ; abominandum vero cuique, derisoris.
ro. Si remisse te geras,tempore angusti* angusta erit virtus tua. 0
11. Eripe raptos ad mortem; nam a declinantibus ad necem an cohiberes te ?
12. Si dicas , en > ignoramus hoc : nonne expendens animos, ipse intelliget, Sc qui custodit animam tuam , ipse cognoscet, Sc reddet cuique fecundum opus ipsius ?
13. Comede, fili mi, mei, quia bonum est, 8c favum,dulcem palato tuo. J
14. Ita sapientia; cognitio est aiiimx tu*: si assequutus fueris ; utique erit merces, & exspectatio tua non exscindetur.
1$. Ne insidiator, 6 improbe, habitaculo justi; ne devastato accubitum ejus 1 id. Nam ut septies cadat justus, exsurgit tamen : improbi vero corruunt malo. “
i?- Quu«i tadiuuiiaiotf tuus^s Ixtitoc;
quum-

quiimque corruit, ne exsultato animus tuus:
ig. Ut aspicientis Jehova: in oculis non videatur malum, & convertat ab eo iram suam in te.
19. Ne accendaris iri propter maleficos, ne invideas improbis:
20. Nam non erit finis malo, feti lucerna improborum extinguetur.
2t. Reverere Jehovam, filimij& regem; cum variis ne commisceto te:
22. Nam repenti consurget calamitas eorum,& opprelficinem istorum amborum quis novit ?
23. Etiam haec ad sapientes pertinent ; a- gnoscere personam in judicio non eft bonum.
24. Dicentem improbo, justus es; exsecrabuntur populi, detestabuntur nationes :
25. Corripientibus vero erit amoenitas, Ac obveniet eis benedictio cujust/ue boni:
2rf. labia osculabitur ejus , qui respondet Verba vecta.
27. Apta foris opus tuum, St para illud in aero tibi postea etiam exstrues domum tuam.
2g. Ne sis testis temere contra proximum tuum , aut fatuum agito labiis tuis:
29. Ne dicito, quemadmodum fecit mihi, ita faciam ei ; reddam isti viro fecundum opus ipsius.
30. Juxta agrum viri pigri transivi,Sc Juxta vineam hominis dementis.
31. Ecce autem, assurrexerant in eo toto chamadeones, tegebatur superficies ejus urticis ; Sc maceria ejus lapidea destructa erat.
32. Quod videns ego , apposui animum Bieum; respiciens percepi eruditionem.
33. Pauculis somnis, pauculis dormitationibus , paucula complicatione manuum cubando.
34. Interea adv«nit, ut viator expeditus , paupertas tua; Sc egestas tua , tanquam vir clypeatus.

i r .Ve!ut mala aurea cum figuris argenteis* est verbum dictum commodes
12. Velut monile aureum, 8t ornamentum ex insigni auro, est reprehensor sapiens apud aurem auscultantem.
13. Ut frigus nivate tempore meffis, est legatus fidus mittentibus ipsum: nam animam dominorum suorum restituit.

14. Vdut vapores > St ventus, quibus notj adest pluvia;?/? vir,qui se jactat de dono falso.
1;. Longanimitate pellicitur ductor , & lingua mollis frangit osseum.
16. Mei inveniens comede , quod fatis est: tibi, ne saturatus illo,evomas illud :
17. Studiose contine pedem tuum ä domo proximi tui, ne saturatus tui odio habeat te.
ig. Utmarculus, gladiusque, ac sagittt acuta; esi. vir testans contra proximum suuin testimonium falsum.
19. Vt dens fractus , At pes luxatus ; est fiducia in perfidum die angusti*.
20. Vt qui imponit fibi vestem tempoi» frigoris, aut acetum nitro ; ita est , qui canit cantica apud animum maid affectum.
21. Si esuriat osor tuus , ciba eum pane; Sc si sitiat, da ei bibendam aquam:
22. Nam nelut primas coacervabis super caput ejus, St Jehova rependet tibi.
23. Ut ca'cias gignit pluviam, itavuitunt indignabundum lingua simulantis.
24. Melius est habitare in angulo tecti; quäm cum muliere contentiosa . Sc domo communi habitare.
25. Vt aqua: frigid* erga animam fessam, ita auditio bona e terra longinqua eii.
2 6. Vt fons calcibus conturbatus, aut scaturigo corrupta; eft justus , qui dimovetur coram improbo.
27. Comedere mellis plurimum, non est; bonum; ita pervestigare honorem suum,inhonestum.
2g. Ut civitas difrupta absque muro ; ita eft cuicunque non est imperium in spiritui» suum.
PROVERBIA.
CAPUT XXV.
Officium regis in suas, tfij horum in regem,
litigiorum modus , (fic.
Tiam h*c proverbia Schelomonfs sunt , qu* contulerunt homines Chizkij *,regis Jehud*.
2. Honor Dei est abscondere rem , honor autem regum pervestigare rem.
3. Utcoeio altitudine, terraequeprofunditate; ita animo regum non est pervestigatio.
4. Ut auferendo scorias ab argento, prodit conflatori vas:
5. Ita auferendo improbum ä conspectu regis, stabilitur justitia solium ejus.
6 . Ne arrogato tibi decorem coram rege, At in loco'magnatum ne stato :
7. Nam melius est dici tibi, ascende huc, quam deprimi te coram ingenuo : quod vident oculi tui.
g. Ne prodito ad litigandum festinanter: adspice quid sis facturus tandem, afficiente ignominiate proximo tuo.
9. Causam tuam age cum proximo tuo; sed arcanum alterius ne retegito :
10. Ne probro afficiat te, qui audit, St infamia tua sit irrevocabilis.
CAPUT XXVI. Similitudines nari.e jjteculumpigritiei £ 5 * mala /ingux , t"fe.
U T nix *stati, & ut pluvia messi; ita non convenit stulto honor.
2. Ut avicula errando,ut hirundo volitando ; ita maledictio immerita non adventura est.
3. Ut flagelliffn adhibetur equo, frxnum asino; ita vi rga tergo stolidorum
4. Ne respondeto stolido secundum stultitiam ejus, ne ad*qucrisei tu quoque.
5. Responde stolido secundum stultitiam ejus , ne sit sapiens in oculis suis.
6. Vt, qui fibi detruncat pedes; ita violentia: poenam ebibet, qui mittit verba per stolidum :
7. Tollite cothurnos a claudo,Sc sententiam, ijux est in ore stolidorum.
g. Ut qui applicat Iapidem ballst* ; ita qui pr* bet stolido honorem facit.
9. Vt spina , veniens in manum ebrii, mt eft sententia in ore stolidorum:
10. Ut plurimum dolore afficit omnes e- briws ; ita mercedem dans sibi stolidus, etiam nierccdemdat transeuntibus.
E e 3 it.Ua

i r. Ut canis re, Iit ad vomitum suum , ita stolidus iterat stultitiam suam.
12. Vidisti virumsapientem in oculis silis.'
exspeCtatio est de stolido melior , quam dc illo. . .
13. Dicit piger, immanis leo esi m viaileo est inter plateas.
14. Vt janua circumagitur in cardine suo, ita piger in ledo suo :
15. Abditam habet piger manum suam In sua manica,defetiscitur reducendo eam ad os suum:
16. Sapientior videtur piger in oculis suis, quam septem revocantes ad rationem ipsum.
17. Prehendit aures canis , qui transiens furentem agit in lite non sua.
ig. Vt insaniens , qui jaculatur malleolos, sagittas, & lethalia:
ip. Ita est quisquis decipit proximum suum'; Sc dicit, nonne ridebam?
20. Vt deficientibus lignis extinguitur Ignis; ita quum non est susurro , silet contentio.
21. Vt carbo ad prunas,Sc ligna ad ignem, ita vir contentiosus est ad accendendum litem.
22. Verba susurronis similia sunt, verbis'. eorum, qui siepenumero contusi suntjtamcn ea descendunt in penetralia ventris.
23. Vt argenti scoria obduda testa; , ita sunt labia prosequentia , & animus malus.
24. Labiis suis alium le simulat osor,quum jn medio sui disponit dolum.
25.. Quando gratiosam praibcbit vocem suam , ne fidito ei : nam septem abominationes insunt animo ejus.
26. Tegit odium deceptionem : sed revelabitur malitia ejus in congregatione.
27. Qui fodit foveam, in eam decidet & qui devolvit lapidem, in ipsimi reverte-; tur lapis.
28. Idr lingua fallace odit,quos attriturus
est, Se ore bla n.
CAPUT XX VII.
T)e spe vana,fui laude, ira, correihone manifest d, saturitate^ : Sc.
E glorieris dc die crastino, quia nescis, quid pariturus sit dies.
2. Laudet te os extranei, non autem os tuum ; alieni, non autem labia tua.
3. Gravitas lapidi est, Sc pondus arenis; sed indignatio stulti gravior est duobus illis.
4. Crudelitas excandescentia: est, Sc exundatio ira; : at quis consistat coram invidentia e
5. Melior est correptio manifesta, amore occulto.
6- Fidelia sunt vulnera amici .deprecanda vero oscula osoris.
, 7 - ^nima latura calcat favum ; anima: vero famelica; omne amarum dulce c/i.
8- Lt avicula, quae errat i nido suo, ita est vir,qui errat a loco ,uo.

9. Vt unguentum ! & suffitus lanificas smm 1,11: ita dulccco amici fui quemque magis, quam consilium proprium.
10. Amicum tuum > Sc amicum paternum tuum ne derelinquito , domumque fratris
tur ne ingreditor tempore calamitatis tu» :
Cap. ^7.18.
1 melior est vicinus propinquus fratre longinquo.
1 x. Sape fili mi,Sc laetifica animum meum: ut respondere poliim ei, qui exprobraturus eilet mihi rem aliquam.
12. Astutus prxvidens malum abscondit se , fatui transeuntes mulctantur.
13. Cape vestem ejus, qui spopondit pro extraneo, Sc pro aliena spondentem pieno- rare eum.
14. Ei qui benedicit amico suo voce magna mane , tempestive surgen.lo ; maledictio imputabitur ei.
1$. Stilla continua tempore imbris vehement. liimi, Sc mulier contentiosa »qui sunt inter se.
16 . Abscondentium eam quifque absconde- derit ventum : ut unguentum dexter» iplius lese prodit illa.
17. L t ferrum ferro acuit vir, ita virum acuit facies amici fui.
. xg. Vt qui custodit ficum, comedet frustum ejus ! ita, qui observat dominum suum, honorabitur.
19. Ut m aquis facies faciei obversatur, ita animus hominis unius ajteri.
20. Vt sepulchrunr.Sc perditio non satiantur, ita oculi hominis non satiantur.
ir.Fusorium vas argento,8ccatinum auro, denique adbibetur res qu»que ex praescripto laudationis ejus:
22. Sed fi contunderes 'stultum in mortario cum mol» pistillo , non recederet ab eo stultitia ejus.
23. Diligenter cognosce pr»sentes pecudes tuas , appone animum tuum ad greges. -
24. Nam lium est in seculum robur,St an coronamentum/afarai« esi in quamque generationem ?
25. Simulae prodit foenum, 8c conspicua est. tenera herba, colliguntur herb» montium i
26 Agni erunt ad vestitum tuum, Sc pretium agri hirci;
27. Insuper quantum satis erithlYis caprini ad cibum tuum, ad cibum famili» tu», Sc victum puellis tuis

CAPUT XXVIII.

De terrore mal.c conscientiae , multitudine
principum , paupere caiumniante } observantia iests, ISc.

CLgiunt improbus quisque , nemine perse- a quente : justi autem sunt similes juveni leoni confidenti.
2. Ubi defectione laborat regio > multi sunt principes eius : ubi autem homo esi prudens , <S peritus -prorogat statum.
3. Vir pauper , qui opprimit tenues, smilis esi pluvi» everrenti, adeo ut desit panis.
4. Qui derelinquunt legem, laudant improbos; at qui observant legem , miscent prailia cum iliis.
c. Homines dediti malo non animadvertunt jus, quxrcntes autem Jehovam animadvertunt omnia.
d. Melior est pauper ambulans integri; quam perversus huc illuc le steCtens, quamvis sit-dives.
7. Qui custodit legem, filius ei? prudens , qui autem se consociat comeiTatoribus.igno- minia afficit patrem situm.
!- Qui

W fratre I*
animum mes
i exprobrat^
«l«m abs«; antur. w fpopondit
“fatmpijo
ao tuo vo;e is> gtnfo; ituiti.
'fiiickisnk iliosi rpt/it
'IpiabstOKle.
itotuipi}
tir.itnjj
U miete tarnte
[iti iktrja.
Ittri.
';rio Miliis Mac,
amam mu, xpxfoip»
j ia natta- tat ab ta
sentes pe» miijiejis » ntatita
iquamfetf
uhvgja
aiktea»
«ttffliip
:ii m!i!s » ^ as/atnm
'ill.
S, msitifu&l maih^k
iwiiep /imito j»»
■no, odn i homo esi latura.
,efit panis, ludant i*
i, fflifiS zmraaelrc
hovan i'
ins ictejte itenSif®'
; fjiprins MtteiS*'
S.Q?

g, Qui auget substantiam suam usura > & scenore , gratiose largituro tenuibus congregaverit eam.
9. Qui avertit aurem suam ab audienda lege, etiam oratio ejus abominationi et?.
10. Qui seducitgrertos in viam malam, in
foveam liianupse decidit; integri vero pallide bunt bonum. ^
11. Sapiens videtur in oculis suis vir dives ; sed tenuis prudens perscrutatur eum.

12. Exsultantibus justis amplus est ornatus ; erectis autem improbis pervestigatur homo.
13. Qui tegit defectiones suas , non prosperabitur ; qui vero fatetur, Sc derelinquit, atfjcietur misericordia.
14. Beatus homo, qui admodum pavet jugiter, qui autem obdurat animum suum > ruet in malum.
15. Ut leo rugiens, 8c ursus discursans, esi dominator improbus in populum tenuem.
16. Antecessor carens omni intelligentia, & multus oppressionibus decurtabit , qui autem odit quaestum , prolongabit dies.
17. Homo oppressus propter sanguinem hominis: ad foveam ulque fugiat, ne sustentanto cum. *
rg. Qui ambulat integrC, servabitur: qui vero perversus est altera viarum , corruit in eam.
19. Qui colit tellurem suam, satiatur cibo : qui vero sectatur homines vanos, satiatur paupertate.
20. Vir optimx fidei amplus esi benedictionibus ; at praeceps ad ditescendum non erit impunis.
21. Agnoscere personam non est bonum : nam propter bucceam panis deficeret vir.
22. Accelerat ad substantiam parandam vir malignus oculo ; sed ignorat inopiam obventuram sibi.
2,3. Qui corripit hominem , ut sequatur me ; gratiam consequetur potius, quam qui blanditur lingua.
24. Qui diripiens patrem suum, aut matrem suam , dicit non est defectio ; socius est viro interfectori.
25. Amplus animo suo miscet contentionem: qui autem confidit Jehovx, pinguis efficietur.
26. Qui confidit animo suo, est stolidus ; qui autem ambulat sapienter , is eripiet se.
27. Ei, qui dat pauperi, non erit egestas; occultans vero oculos suos, amplus ct\rmaledictionibus.
28. Erectis improbis abscondit se homo ; sed pereuntibus illis augentur i usti.

CAPUT XXIX.

Tsecmtemtu difiipiinx, amore sapientix, repe jusio, homine adulatore, ctTr.

V ir , qui sxpius correptus obdurat cervicem,repente confringetur ita ut non fit curatio.
2. Quum augentur justi, lxtatur populus : quum autem dominatur improbus, suspirat populus.
3. Vir amans sapientiam, Ixtificat patrem suum: qui autem consociat se meretrici, bus, perdit substantiam.
4. Rex judicio stabilit regionem ; vii autem oblatis muneribus servitus , destrui «aut.
5. Vir, qui blanditur amico suo, rete pandit contra pedes eius.
6. Defectioni viri mali inest tendicula; justus autem cantat, Lc Ixtus esi,
7. Cognoscit justus causam tenuium, improbus non animadvertit, ut cognoscat,
8. Homines derisores inflammant urbem; at sapientes avertunt iram.
9. Vir sapiens, li disceptat cum viro stulto ; sive commoveatur, sive rideat > nulla tamen esi quies.
10. Homines sanguinarii oderunt integrum : recti autem" quxrunt ipsum,
11 .Totum spiritum suum profert stolidus; at sapiens poni reprimit eum.
12. Dominatoris attendentis verbo salsitatis omnes ministri sunt improbi.
13. Rudis , & industrius inter se occurrunt ; illuminat oculos amborum Jehova,
14. Regis, qui judicat fideliter tenues,ipsius folium in perpetuum stabilitur,
15. Virga, & correptio dat sapientiam, at puer permissus fhi, pudefacit matrem suam.
16. Quum crescunt improbi, crescit defectio -. i usti vero casum eorum vident.
17. Castiga filium tuum, Sc quietem afferet tibi; dabit etiam delicias animae tuae.
18. Quum non eis visio, nudaturpopuius: qui autem observat legem, 6 beatum ilfurai
19. Verbis non castigatur servus, quum intelsgit, tamen non respondet.
20. Vidisti virum praecipitem verbis suis, exspectatio e/?de stolido mei. er, quäm de illo.
21. Qui delicate educat a pueritia servum suum, tandem erit orbus liberis,
22. Iracundus miscet contentionem : & furibundus multus esi defectione.
23. Elatio hominis deprimit eum , depressum autem spiritu sustentat honor.
24. Qui partitur cum fure, odit se ipsum, : S qui exeerationem audiens , non indicat.
25. Trepidus homo fibi ponit tendiculam ; qui autem confidit Jehovae, in edito collocatur.
2 6. Multi quaerunt faciem dominantis : verum a Jehova esi jus uniuscujusque.
27. Abominationi eil justis vir iniquus, hi abominationi improbo rectus via.

CAPUT XXX.

Precatio Schelomonis , item de tribus insatiabilibus, tribus occultis , tribus terram moventibus , quatuor humilibus terrx, £5” tribus henegradientibus

V Erborum Aguris,filii Jake comportatio :
dictum viri de Ithiele, de Ithiele, inquam , 8c Ucale fit.
2. Nam brutus sinn ego, ex quo vir sum, nec esi intelligentiahominis mihi:
3. Neque didici sapientiam, aut scientiam sanctorum novi.
4. Quis ascendat caelos»8c defeendatiquis colligat ventum pugillis suis ? quis liget aquas suo pallio ? qiiis stabilst uUos Rr.es terrx ? quod esi nor.icn hujus. & quod nomen filii ipsius l si noveris ?
5. Totus sermo Dei purgatissimus e/r» scutum est recipientibus fe ad ipsum.
< 5 . Ne adjicito ad verba ejus ; ut non corripiat te,8c efficiaris mendax,
7. Duo peto abs te :ne prohibeas ime» tantisper duiavivo,
Ls » JV*-

8. Vanitatem, St rem mendacem longe a- jnove ä me : paupertatem , aut divitias ne des mihi; ale me cibo demensi mei:
9. Ne saturatus ementiar, ac dicam; quis est Jehova i neve pauper fac his, furer: denique abutar nomine Dei mei.
10. Ne insimules servum apud dominum suum; ne maledicat tibi, St reus peragaris.
11. Generatio est, qux vel patri suo maledicit , 8c matri sua: non benedicit.
12. Generatio munda in oculis suis,quamvis k sorde sua non sit abluta:
13. Generatio, cujus oculi quam elati sunt! 8t cujus palpebrae extollunt sese.
14. Generatio,cujus dentes gladii,St cujus molares cultri; ad consumendum pauperes e terra, St egentes ab hominibus.
15. PrKter hirudinem, cui duo sunt rami, praebe, praebe; tria sunt insanabilia, imo qua- tuor non dicent a, ohe.
16. Sepulchrum , & occlusa vulva; terra non satiatur aquis, St igni »non dicit,ohe.
17. Oculum, qui subsannat patrem, aut spernit obedientiam matris , hunc effodient corvi vallis, aut comedent eum juvenes a- quil*.

18. Tria ista occulta ä me, imo qua tuor hsec non novi:
19. Viam aquilae in coelo, viam serpentis Jn rupe, viam navis in alto mari,St viam viri in virgine.
20. Ita est via mulieris scortantis : comedit,deinde abstergit os suum ; tum dicit,non sum operata iniquitatem.
21. Sub tribus commovetur terra, imo sub quatuor, qux non potest ferre :
22. Sub servo, quum regnat; St stulto, quum fatur est cibo :
23. Sub exosa, quum maritatur ; denique sub ancilla, quum haeres efficitur lier* fu*.
24. Quatuor ista parva sunt humilia; tamen sunt sapientia, apprime sapientia :
25. Formica: populus infirmus; quae comparant aestate cibum suum.
26. Mures montani, populus invalidus, disponunt in petra domum suam.
27. Rex non est locustis , tamen procedunt confert* omnes':
28. Aranea manibus prehendit , quae est in palatiis regalibus.
29. Tria ista bene procedunt, imo quatuor bene ambulant:
30. Vetus leo robustissimus inter bestias, qui non retrogreditur metu cujusquam:
31. Accinctus lumbis, equus, aut caper: 8t rex, in quem nemo insurgit.
■ 31. Si stultus fuisti efferendo te; sive cogitasti,manum ori imponito:
33. Nam ut pressura lactis educit butyrum, 8c pressura nati educit sanguinem; ita pressura irarum educit litem.

CAPUT XXXI.

Institutio ad regem ? laus > ist raritas ustoris it rertux.

V F.rbovum Lemuelis, regis comportatio, quibus erudiverat ipsum mater ipsius.
2. Quid dicam fili mi ? ecquid fili uteri mei ? St quid fili votorum meorum i
3. Ne dedito foeminis robur tuum, 8t viat tuas facientibus, ut deleantur reges.
4. Absit regibus , 6 Lemuel, absit regibus bibere vinum ; St dominatoribus desiderium potus inebriantis:
5. Ut non cum biberit, obliviscatur statuti, St mutet jus ullorum afflictorum.
6 . Date potum inebriantem perituro , & vinum amaris animo:
7. Bibat, ut obliviscatur paupertatis fu*, St molesti* fu* non sit memor amplius.
8. Aperi os tuum pro muto , in causa omnium, qui jam traduntur excidio.
9. Aperi os tuum , judica juste; causam age pauperis, St egentis.
10. Foeminam strenuam quis inveniet, quum longe superet carbunculos pretium ejus ?
ii. Confidit ei animus mariti ejus, 8c spolia non deficiunt.
12. Afficit eum bono, non autem malo.o- mnibus diebus vit* fu*.
13. Quxrit lanam , aut lina , confic/tque pro voluntate manuum suarum.
! 14. Est simulis navibus negotiatoriis , 4
longinquo advehit cibum suum.
15. Et surgens, dum adhuc nox est, dat e- scam domui fu*. St pensum puellis suis.
i 4 . Cogitat agrum, St accipit eum; de fructu manuum suarum plantat vineam.
17. Accingit robore lumbos suos , St confirmat brachia sua.
18. Ipsius gustantis bonum esse mercimonium suum, non extinguitur noctu lucerna.
19. Manus suas immittit ad verticulum, St manus ejus tenent fusum.
20. Volam suam pandit pauperi, St manus suas extendit egenti.
21. Non timet famili* fu* i nive; nam tota familia ipsius vestitur penulis duplicibus.
22. Cadurca parat sibi, xylinum,St purpureum eft vestimentum ipsius.
22. Notus est in portis maritus ejus,considens cum senioribus regionis.
24. Sindonem conficit > ac vendit, St cingulum tradit negotiatori.
cf. Robur, St decore/? vestitus ejus, St ridet ad tempora sequentia.
2 6. Os suum aperit sapienter > St doctrina benignitatis insidet lingus ejus.
17. Speculatur rationes famili* fu* , ci- biimque pigriti* non comedit.
28. Assurgentes filii ejus, beatam pr*di- cant eam, maritus ejus similiter laudat eam.
29. Dicens ; mult* foemin* fecerunt strenui, tu vero superas omnes illas.
30. Fallax est gratia, St vana pulchritudo; mulier reverentia Jehov* prxdita, ipsa laudem comparat sibi.
31. Date ei de fructu manuum ejus , A laudent eam in portis facta ejus.
Eccle-
'ii

Ecclesiastes.

CAPUT I.

Vanitas studiorum , iS scientiarum humanarum.

Erba Ecclesiasta:, filii Davidis, regis Jeruschalaimis.
2. Vanitas vanissima , inquit Ecclesiastes, vanitas vanissima: ista omnia sunt vanitas.
z. Quid emolumenti esi homini ex toto labore suo, quo laborat sub sole ?
4* Generatio una abit, & altera advenit: quamvis terra in seculum permaneat.
5. Oritur Sol, & occidit sol: iterumque ad locum suum aspirat, ubi oriatur ;
6. Properat ad meridiem, Sc circumit ad aquilonem : conversatione sua circumiens properat aer, 8t fecundum circuitus suos revertitur aer:
7. Omnia flumina properant ad mare, nec tamen mare impletur; quocunque loci flumina properant, eodem revertuntur propere.
8- Singula: res islse fatigantur, non posset quisquam eloqui; non satiaretur oculus videndo, neque impleretur auris auditu.
9. Id, quod fuit, idem efl , quod futurum est, Sc id quod fit, idem est, quod fiet, neque efi quidpiam novi sub sole.
10. Estne aliquid ,de quo dicitur, aspice hoc, novum est ! quod jam fuit per secula, quod fuit ante nos.
1 x. Non efl memoria de prioribus : ctiam- que de posterioribus, qua: futura sunt, non erit de ipsis memoria apud illos, qui erunt in posterum.
12. Ego Ecclesiastes, quum essem rex super Jisraelem Jeruschalaimis;
13. Applicans animum meum,ad disquirendum , Sc ad explorandum sapientiam de omni eo, quod fit sub coelis (hanc occupationem malam dedit Deus filiis hominum, ut occuparent se in ea.)
14. Vidi omnia facta, qua: fiunt sub sole : quod ecce, ista omnia Junt vanitas,& afflictio spiritus:
15. Perversum non posse corrigi, & defectum non posse in numerum venire.

16. Loquutus ego cum animo meo,dicendo ; ecce, ego amplificavi, St adjeci sapientiam supra omnes, qui praefuerunt ante me Jeruschalaimis , St animus meus percepit inultum sapientia:, Sc scientis.
17. Adjeci quoque animum meum ad cognoscendum sapientiam, 8t scientiam omnis mfaniie , Sc stoliditatis; cognovi etiam hoc esse afflictionem spiritus.
CAPUT II.
Vanitas Ixtitiarum> divitiarum , tcdificio- rum, ! S omnium, qu& in mundo sunt.
D Einde ^quia multitudini sapientia; inest multum indignationis > Sc qui auget scientiam, auget dolorem: Caput II.
2. Dixi ego cum animo meo,agedum,probem te laetitia, fruere igitur bono : sed ecce etiam illud efl vanitas.
3. De risu dico, insanus esi ; Sc de laetitia, ecquid ista facit}
4. Exploravi animo meo, continuando potationem in carne mea.idque animum meum ducens , in sapientia ipsa exploravi , amplectendo stoliditatem, usqu-dum viderem 11- trum hoc bonum sit tiliis hominum, quod facturi sint sub coelis numero dierum vita: suae.
5. Maxima opera feci; aedificavi mihi domos, plantavi mihi vineas:
6. Paravi mihi hortos, 8c pomaria, in quibus consevi arbores quasque fructiferas:
7. Paravi mihi pilcinas aquarum, ad irrigandum illis nemus ferax arborum:
8. Comparavi servos,St ancillas, St vernae fuerunt mihi, etiam possessio armentorum, & gregum multa fuit milii pr* omnibus» quffuerunt ante me Jeruschalaimis:
9. Congessi mihi etiam argentum, & aurum, St peculium regum, ac provinciarum; comparavi mihi cantores , & cantatrices ; denique delicias filiorum hominis, symphoniam, 8c quidem omnimodam:
10. Ita magnus fui, St auxi ista phYs quäm ullus, qui fuerit ante me Jeruschalaimis; etiam sapientia mea perstante mihi.
11. Quum autem,quicquid expetiverant oculi mei, non seposuissem ab eis : non cohibuissem animum meum ab ulla laetitia r sed animus meus fetaretur ex omni labore meo, St hoc cessisset in partem meam ex omni labore meo:
ia. Respexi ego ad omnia opera mea, quas fecerant manus mea:, St ad laborem , quem laboriosi feceram: ecce autem, ista omni* sunt vanitas, St afflictio spiritus ; ut non est emolumentum sub sole.
13. Quamobrem converti me ego,ut aspicerem sapientiam, St omnem insaniam,ac stoliditatem: (quid enim flaciurus ejjet homo, qui sequeretur eum regem 5 id , quod jam factum est.)
14. Vidi quidem ego, esse emolumentum sapientiae prx stoliditate, ut efl emolumentum lucis pr* tenebris:
15. Sapientem ipsum, ut cui sunt oculi in capite; stolidum autem in tenebris ambulare : sed agnovi similiter ego eventum eundem evenire omnibus istis.
id. Propterea dixi ego cum animo meo, secundum eventum stolidi, etiam mihi, mihi eventurum est, cur ergo sapuero ego tum amplius? St dixi cum animo meo, hoc quoque esse vanitatem.
17. Nam non erit memoria tum sapientis, tum stolidi in seculum, quandoquidem, quas jam sunt diebus adventuris , ea omnia oblivioni traduntur: at qui moritur sapiens ipse cum stolido ?
18. Itaque odi hanc v!tam.quia malum videtur mihi hoc opus, quod fit sub sole : nam haec omnia sunt vanitas, Sc afflictio spiritus.
19.Odi etiam ego omnem laborem meum, quem ego laboro sub sole; quod relicturus sum eum homini, qui futurus est post me.
20. Et quis scit utriim sapiens futurus sit, an stolidus, qui dominaturus est in omnem laborem meum, quem elaboravero, Sc quem sapienter comparavero sub sole i etiam hoc vanitas esK
E e $ si.Qut»

Cap.i.?.
21. Quapropter ego averti me,destituendo spe animum meum , de isto omni labore, quem elaboravi sub sole :
2i. Si quidem est homo,cujus labor confe- Ihusit sapientia, scientiaque, & atqui täte : homini autem, qui non laboraverit in illo, traditurum este illum in partem ipsius , hoc quoque vanitas eß, Sc malum magnum.
23. Nam quid superest illi homini ex o- mni labore suo, & ex afflictione animi sui, qua ille laboravit sub sole ?
24. Quum ohinibus diebus illius dolores, 5c indignatio occupaverint eum , ne nolite quidem quieverit animus ejus i etiam hoc vanitas est.
25. Non eß bonum penes hominem; ut comedat, bibat, esticiätque , ut animus suus fruatur bono ex labore suo : etiam hoc vidi ego ä manu Dei ipsius esse.
id. (Nam quis esset f ruiturus eo , & quis confestim fruiturus,pr;eterquam ego i)
27. Homini enim, qui bonus videtur in conspedtu ipsius, flt« dat sapientiam , Sc scientiam cum laetitia: peccatori autem dat occupationem ad congregandum, Sc ad congerendum,ut tradat ei, qui bonus videbitur in conspedtu suo. Etiam illud vanitas esi , Sc atflidtio spiritus.
CAPÜT 111 ,
Vanitas rerum omnium probatur ex vicijsi- tudine,quodque in nuiiu hn fluxu jit mentis quies, (3 unus Jit hominis,ac jumentorum interitus.
C Uique sua esi tempestas,Lc tempus cuique voluntati lub coelis:
2. Tempus pat iendi, & tempus moriendi: tempus plantandi > St tempus exstirpandi, quod fuit plantatum:
3. Tempus occidendi ,8c tempus curandi; tempus rumpendi, & tempus aedificandi:
4. Tempus flendi,St tempus ridendi; tempus plangendi, S t tempus saltandi:
5. Tempus projiciendi lapides , St tempus congerendi lapides ? tempus ampledtendi, Sc tempus longe recedendi ab amplexu :
6. Tempus acquirendi, St tempus perdendi : tempus servandi,St tempus abjiciendi:
7. Tempus lacerandi,St tempus consuendi; tempus silendi,St tempus loquendi:
z. Tempus amandi,St tempus odio habendi ; tempus belli,St tempus pacis.
9. Quid emolumenti eji ei,qui facit in eo, in quo ipse laborat ?
10. Vidi hanc ejje occupationem; quam dedit Deus filiis hominum , ut occupent se in ea :
11. Ipsum unumquodque facere pulchrum suo tempore,etiam quamdiu seculum est,exponere animo illorum (excepto eo,quod non assequitur homo) opus,quod facit ipse Deus; Ä principio ad finem usque.
12. Novi non esse bonum penes illos ; nisi ut laetetur quisque , St ut faciat bonum in vita sua:
13. Quin etiam quicunque homo comedit, & bibit,truiturque bono ex toto labore suo ; id donum Dei esse.
14. Novi quicquid facit Deus id essesem- per; ad illud nihil posse addi, St de illo nihil poste detrahi, Deumque ipsum facere.ut timeant homines k facie ipsius:
Cap-?.4.
15. Id,quod fuit,jam este,St quod futurum est, jam fuisse : Deum ipsum denique repetere inter se consequentia.
16. Nam adhuc respiciens sub sole ; loco juris , improbitatem , loco, inquam, justitia:, ibi improbitatem esse:
17. Dixi ego aim animo meo , justum, Sc improbum ipsum judicaturus est Deus : quia tempus quidem est cuique voluntati; sed,grui praeeit toti isti fasto,ibidem est.
18- Dixeram ego cum animo meo secundum rationem humanam , quum declararet eos ipse Deus; St viderem hos bestias esse illis :
19. Eventum filiorum hominis similem esse eventui ipsius bestiae , St eventum eundem illis esse ; ut moritur hxc, ita mori illum : St spiritum eundem omnibus ipsis esse: itaque pratstantiam hominis pra: bestiis nullam ejfe, nam omnia ista esse vanitatem:
20. Horum unumquodque ire in locum eundem : unumquodque esse ex pulvere, St unumquodque redire in pulverem.

21. Quis animadvertit spiritum humanum, qui ascenderit sursum ; St spiritum bestiae, qui descenderit infra terram !
22. Quapropter videbatur mihi nihil esse
bonum,quam ut laetaretur homo in operibus suis, eö quod ista yifpari ejus: quis enim adducat eum , ut videat id, quod futurum est post ipsum l Cap. I V.
23. Sed rursus ego, quum viderem omnes oppressos > qui alliciuntur sub sole : ecce quidem lachrymas eorum, qui opprimuntur,sed nullus est consolator eis,aut evadendi S manu opprimentium se virtus ; denique nullus esi consolator eis:
24. Laudabam primum ego mortuos ipsos, qui jam sunt mortui,pra: vivis,qui vivunt adhuc :
25. Sed melior postea utrisque visus est, qui adhuc non fuit, qui non vidit factum illud pessimuimquod fit sub sole.
2(5. Videbam enim «go omnem laborem,Sc omnem aiquitatem factorum suorum ipsam esse invidia: homini a proximo suo. Etiam hoc vanitas e/?,St alfliCtio spiritus.

CAPUT IV..

Vanitatem hujtcs vitjt arguit ex innocentis epprejjione , invidia: malo, (3 divitiarum incertitudine : item societatem , (3 obidientiam commendat.

S Tolidus complicat manus suas, & consumit carnem suam.
2. Melior est, inquit, plena vola quietis, plenis pugnis molestia:, Sc afflictionis spiritus.
2. Sed rursus ego vidi, hoc ejje vanitatem sub sole
4. Est unus aliquis, cui deest secundus, cui tum filius , tum frater deest,nec tamen est linis omni labori ejus , etiam oculus ejus non satiatur divitiis ; ut dicat Jit cui ego laboro, quod destituo animam meam bono t etiam hoc vanitas,Sc occupatio mala esi.
5. Meliores sunt duo,quam unus : quia est ipsis prxmium bonum ex labore suo :
6. Nam si cadant, eorum unus erigit socium suum; vx autem illi,unico illi, qui ceciderit , quum non adsit secundus ad erigendum illum.
7. Etiam

ü;
uncus t
j. Si«ft
catuniMtf
f.Msc;'
piius,
F.
Jfanynt
: Aon elfe jflijSs ,ei namboc itus.
Imeiii ti
(Wenn 1 v/ adis do ait audiendui Worum faule tacere mal
i. Ne» 1 hftktpioin tu Dm isti sajärxi ;,(liai ttpre i« > ili vos m,
djnniara bxrfolveit ttu id,qiiod (.Meißel, ss,i; r, 3115er !> Ne pensi tingat eme Egelo illo, e refeeretDeu perderet opi 7 Nam u lates: ita ve ijtinrevere
j. Si oppt aemque juris Mia: r.e r litus superi- supetiot isti
9. jam e buse/fUeg
10. Qui 1 > to:a,t;u
Itmittiir
ti
u.Quumi
MIDI
MtlfaiKi
otuteqs
i-.Wa
Ptilltl.fet
autem ipfc «at.
,13. Est i vidi subi mino sut '4- A; neoalaj finium

iquotltätllu
«niqutRjj,
isubsolejiB
infii
iMjiuiimi
estDeus:p
'tantstiili-,
cd.
Moototia P® «i« ositiliaelt:
iTiiE! sunik
ermmeic
lidmoriil
ifesi(M
ntW&g
imtittBi:
t'ittinia : ex psy tiem,
itum kirn litita lo
ffliMniSiiti
MopÄ J0ii£/1B s dfuimmt:
üf.fl emoawa :: e;cequi imantut.W liesdi e B» mputfflt
aortuosia
itque vifet; ritte-
«attoC; a ünsri lo/io. im. «.

V.
iliximiai ißbiirn sitm/Q *
Cns,ktd
roh quiei teilst:
> vanitait
ituncta/
tarnen^ ullis ejus: iieaojix bonoi®
tß- , unustp' retoj,,
imus®?;
licoilliif 1,
toitlsij
J,!li

7. Etiam sive cubentduo, concalescunt ilii; unicus autem quomodo incalesceret r
8- Sive fortior sit altero unus quispiam, ipsi ambo obsistent ei: denique silum triplicatum non cito abrumpitur.
9. Melior eft puer indigus, & sapiens rege sene, & stolido, qui nescit admoneri amplius.
10. Kam ille e vinculis prodit ad regnandum: quum hic etiam 111 regno suo naicatur pauper.
rr. Vidi omnes viventes.qui ambulant sub sole; adjungentes se pisero iili secundo , qui staturus eft "loco hujus :
ir. K T on este finem ulli populo,de ullo,qui Prxsit ipsis , etiam posteros non latraturos esse: nam hoc quoque vanitas eß, Ac afflictio spiritus.

CAPUT V.

Remedia vanitatumprxcedentis capitis.

O Bserva pedem utrumque tuum, quum adis domum ipsam Dei: idque paratus ad audiendum potius, quam ad dandum stolidorum sacrificium: nam hi non advertunt se facere malum : Caput V.
. 2. Ne acceleres ore tuo', & animus tuus ne festinet proferre quicquam coram ipso Deo : nam Deus ipse in coelis eft , tu autem super terram,idcirco sunto verba tua pauca :
3. Quia ut prodit somnium multa occupatione , ita vox stolidi multitudine verborum. .
4. Quum nuncupaveris votum Deo,ne differto persolvere illud; nam non oblectatur stolidis : id,quod voveris , persolve.
;. Melius est, ut non voveas,quam ut voveas,ac non persolvas.
6. Ne permittito ori tuo, ut peccato obstringat carnem tuam ; St ne dicito coram angelo illo , errorem istud efie . ecquid effervesceret Deus ipse propter vocem tuam, & perderet opus manuum tuarum ?
7 Nam ut multitudini somniorum vanitates : ita verbis multis inerunt : sed Deum ipsum reverere.
8. Si opprelsionem pauperis .interversionemque juris , ac justitia: videris in ipsa provincia : ne mireris de ista voluntate: nam altus superior alto observat, imo altiffimus superior istis.
9. Jam emolumentum terra pro omnibus eft, Regi de agro fervitur.
10. Qui amat pecuniam, non satiatur pecunia , At qui amat ullam multitudinem,non saturabitur proventu : etiam hoc vanitas est.
11. Quum multum est bonum istud,multi sunt,qui comedunt ipsum '• quid ergo com- modidomino ejus advenit practet adspeCtum oculorum ipsius ?
12. Dulcis eft somnus illius,qui servit,sive parum, sive multum comederit: saturitas autem ipsius divitis 11011 permittit ei,ut dormiat.
13. Est malum afferens aegritudinem ,quod vidi sub sole : diviti* , qux asservantur domino suo in malum ipsius,
14 - Aut pereunt diviti* i!l* in occupatione mala; ita ut quem genuit filium, non ha- keat in manu sua quicquam. x>, Quwnadinodiun prodiit ex utero matris fu* , nudus iterum abit,ut venerat! Sc quicquam non reportat labore suo,quod deferat in manum suam.
16. Quamobrem etiam hoc malum est afferens *gritudinem; omnino prout venit» ita abit: ecquid emolumenti est ei, quod laboraverit vento i
17. Etiam^rrs omnibus diebus suis in tenebris comederit: id est , indignatione multa» St a'gritudine sah, iß fervente irä r
18. Ecce, quod vidi ego, bonum pulchrum esse comedere , ac bibere, & frui bono ex toto labore suo, quo laborat sub sole numero dierum vit* fu* , quos dat ei ipse Deus,nam ea eß pars ejus.
19. Etiam cnicunque homini dedit ipsa Deus di vitias,St facultates, At cui copiam fecit comedendi ex illis , 8t percipiendi partem suam ,ac lsetandi de labore suo: hoc donum Dei esse.
20. Quod si non multum,recordabitur tamen dierum vit* fu* : nam Deus ipse annuit l*titi* animi ipsius.

CAPUT VI. '

Vanitas divitis avari.

E St malum, quod vidi sub sole.idquc maximum super homines:
2. Viro, cui dederit Deus ipse divitias,facultatesque, At honorem, At cujus animus non destituatur ulla re, qua delectetur,quum huic non facit copiam Deus ipse sruendi re illa; sed vir alienus t ruitur illa : hoc vanitatem,& *gritudmem pessimam esse.
3. Si gignat quis centenos liber os,$i annos multos vivat > quamvis multi sint dies annorum ejus , si anima ejus non satietur bono il- lo.adeoque sepultura non sit ei; dico,meliorem esse eo abortivum.
4.Nain in vanitate venit.& in tenebris ambulat,ac in tenebris nomen illius obtegitur.
5. Hic etiam solem non vidit,neque expertus est; tolerabilius est huic,quam illi.
6. Etiamsi vivat bis mille annos, At bono 11011 fruatur ; nonne in locum eundem hi omnes abeunt i
7. Ut omnis labor hominis obveniat ori ipsius,etiam desiderium ejus non expletur.
8- Nam quid amplius eß sapienti, quam stolido ipsi i quid ad pauperem sruens, duiu ambulant coram viventibus i §>. Melior est, inquics,tnspeäio oculorum, quam cursus desiderii : etiam hoc vanitas est,At afflictio spiritus.
ro. Quicquidsit, jam inditum est nomen ejus, & cognitum eum esse hominem ; neque posse contendere cum eo , qui valentior est ipso.
11. Quum adsunt res multx, multiplicant vanitatem, quid amplius isti homini e/i ?
Cap. Vsl.
T2. Nam quis novit .quod bonum est ho. mini in hac vita numero dierum vitxvanis- sim* fu*,quos transigit vehit umbram ? qius eß, qui indicaturus sit homini id , quod instat ipsi posthac sub sole i

CAPUT VI I.

I.atu boni nominis,item lucius iß correflionis bonum , utilitas sapientix ; quam fit mulieris consortium amarum , iß periculosum,quodque homo sit creatus redtes.
Ms-

Cap.7.
■WElior est homini fama unguento opti-
mo; & dies mortis die , quo ille nasci- «ur. „

2. Melius est adire locum luctus,quam adire locum convivii : eo quod ille eft finis Omnium hominum: qui autem vivit,inditu- rtts est illud amnio suo.
3. Melior est indignatio risu > quia tristitia Vultus melior efficitur animus.
4. Animus sapientum erit in loco luctus : «mimus autem stolidorum in loco laetitiae.
5. Meliiis est audire increpationem sapientis , quam ut quis audiat canticum stolidorum :
6. Nam ut crepitus spinarum sub olla , ita tß risus stolidi: etiam hoc vanitas est.
7. Quum oppressio adigat ad insaniam sapientem,& perdat animum donatio.
g. Melior est finis rei principio ejus : melior est longanimis,quam elatus animo.
9. Ne perturbati spiritu tuo indigueris: nam indignatio in sinu stolidorum conquiescit.
10. Ne dixeris, quid est , cur dies priores fuerint meliores istis i nam non ex sapientia rogares super hoc.
11. Bona est sapientia cum possessione: 5 c emolumento aspicientibus solem:
12. Nam ahi in umbra sapientia: > alii in Umbra pecuniae Junt: sed majoris emolumenti scientia eß , sapientiam vivum conservare possessorem suum.
13. Respice opus ipsius Dei: nam quis possit corrigere id,quod perverterit ?
14. Tempore boni versare in bono : tempore autem mali,utere : etiam hoc ex adverso illius facit Deus ipse, eä ratione, ut non possit assequi homo eorum,quee instant, sibi quicquam.
15. Ista omnia vidi diebus vanitatis mea : esse justum , qui pereat in justitia sua, & esse improbum,qui prolonget dies in malitia sua.
16. Ne esto justus nimium, neque sapere tibi videtor amplius: quare desolationem tibi accerseres ?
17. Ne improbus sis nimium,neque sis stolidus : quare morereris ante tempus tuum i
ig. Meliiis est, ut prehendas hoc , quin e- tiam ab hoc ne remittas manum tuam: reverentem Dei exire ex omnibus istis.
irj. Haec sapientia robur confert sapienti magis, quam decem dominatores,qui sunt in eadem civitate:
io. Quamvis homo nemo sit justus in terra : qui faciat bonum , ac non peccet.
21. Etiam ad omnia verba, qus dicuntur: ne adhibeto animum tuum: quum non debeas audire vel servum tuum maledicentem tibi:
22. Nam etiam multoties conscius est animus tuus, te quoque maledixisse aliis.
23. Omnia illa probavi in sapientia : quum dicerem,sapio ipsa longinqua erat ä me.
24. Longinquissimum quicquid fuit /em- fcriSt quam profundissimum, quis inveniat ?
25. Converti me ego, idque ex animo meo , ad 1 ciendum, & explorandum,8t quaerendum sapientiam, 8c ratiocinium ejus 1 similiter cognoscendum improbitatem stoliditatis, Sf stoliditatem omnis insanis:
2 6. Inveni autern ego amarius quiddam morte nimirum foeminam illam,cujus in ani-
Cap.7.*.
mo junt retia , & plags , cujus in manibus
vincti; qui bonus vutetur coram Deo iplo, liberatur ei : peccator verd capitur ea.
27. Vide, hoc inveni, inquit Ecclesiastes; semel atque iterum quatrendo assequi ratiocinium :
2g. Quö ampli iis qnxrit anima mea ratio- cimum,Xivr.nn non assequi; hominis quidem unius cujusique ex mille ailequi; at fcemins omnibus istis instruCts non assequi.
29. Solummodo vide, hoc inveni, Deum ipsum fecille hominem rectum ; ipsos autem quaerere ratiocinia plurima. Caji. VIII.
30. Quis est par illi sapienti? aut quis noscenti interpretationem rei ? sapientia hominis ita illustrat faciem ejus , ut firmita» vultus ejus duplicetur.
CAPUT VIII. Obsiernantia regis , isi mandatorum commendatur , vanitdfque hominum rationibus aliquot confirmatur.
TJR.cstitutum meum, praestitutum regis ob- X serva (sed pro ratione juramenti Dei.)
2. Ne perturbate a facie ejus abito,ne persistito in re mala: nam quicquid volet,facturus esset.
3. Ubicunque verbum regis est_, ibi dominatio : ecquis dicat ei,quid facis ?
4. Qui observat praeceptum , non experitur rem malam : tempus enim, ac rationem novit animus sapientis.
5. Nam cuique voluntati est tempus,& ratio : sed malum hominis multum incumbit ei,
6. Quum non agnoscit id, quod futurum est; nam quomodo futurum sit, quis indicet isti ■
7. Nullus homo dominatur spiritui suo, ut contineat spiritum suum ; nuilaque eß dominatio in die mortis , nullumque missile lii isto prxlio : denique non liberat conflictatio utentem ipsa
g. In tota hac re vidi, quum adhiberem a- nimummeum ad omne opus,quod fit sub Iole ; tempus interdum ejje , quo dominatur homo in hominem malo suo.
9. Nam ita dominatos animadverti improbos sepeliri, postquam decesserunt, atque e loco sancti abierunt, & oblivioni tradi in ea civitate, in qua sic fecerunt: etiam illud vanitatem ejsie.
10. Quia nullum efficitur decretula, compensatio istius mali cito : idcirco fervet animus hominum in ipsis,ut faciant malum.
11. Quamvis peccatori facienti malum centies > etiam prorogaret Deus dies ; quin etiam novi ego fore bonum timentibus Dei, qui timuerunt ä facie ejus :
12. Bonum autem non fore improbo , neque prorogaturum esse dies similes umbras illi,qui non timet ä facie Dei ipsius.
13. Est vanitas,qu» fit super terram, quod sunt justi, quibus obtingit fecundum opus improborum , 8t sunt improbi,quibus obtingit fecundum opus justorum : dixeram, hoc quoque ejsie vanitatem.
14. Quapropter laudaveram ego laetitiam, nullum esse bonum homini sub sole , nisi at comedat, ac bibat, & laetetur : hoc enim adjacere ipsi ex labore suo diebus vitae fuse,quos dat ei Deus sub sole.
CAPUT
ECCLESI ASTES.
fip«s fti
fii«! Alias* Kjßsi hssc :: (IIS'® OilSisi-i
Itieod
(sOWS 1 erspiut
cjjsenti jgslafii. iSimtotv ijitde&iat sattes ,tact< de: Mitte sines, iiclfl 4.H1SOJ omnibus«
(lOi&impr do,tam lac tat,ita boni admodum/ pHotj» lub Iole,)t (jmetiiwit. tqlmimi iUi/oisiask Bfoiltnm üauffltrl tsi&liieiwa; fiitoaimo i Viventes Maos amet ajffistasmi siuetitmett t. Turnte tumikMci nuta ese qushtfiib <). Aget tuum, & quamiocuri' fe satiatu io. Omt nitida, 5ti deficito.
n. fri» omnibus »vere»; d ditius vii tua io via (ab sole;
«(tofte 1 (Qflua
'Vbm
(**iS
“que s 1 etiam fi
sunt ac 1 4E1
nem w kutni' sieutid;
'f. £1 ttBg

“ius wnurjj oramCtojjj

«Pirat ti,
uitEttitfnj.
alTtquit»
'ima mea tis raminiipü I U1 ,1 atfo* aflequi. Kinvrai.De ® i ipsos at OfM
■f< ausqujjB
! lipmitk S i #t felit
Cap.9.
ECCLESIASTES.
Cap.9.1 e».
ii.
liiltor#»,» »raitm rar
tatiBitf.»
itammilt.)
jtisafevn
: stß,iHk
.is?
1, messe ,smm
:empus,8tr; um rami
(piodfutut it, (pani
iIpirittilB
nuilaqaji
ierat ida
lEifcte
nutati in? femtiWP J
: ttiaa W'
tetitii
cirro fe*tr animali» 'menti ai aJ jf»;? lentibus D
miles ue \us. teri»! .eundi* ? i.tquibns* dixerat
aetoW ub soie ,c * :; ho:® jssitiW

CAPUT IX.

Opera Dei abystius, st sapientia: jr MVTXa
(AXTMg.

/~\Uiun autem adhiberem animum meum v^ad cognoscendum sapientiam,& ad perspiciendum ipsum negotium, quod fit super terram , si etiam interdiu > ik noctu somnum oculis suis quijjnam non percipiat;

2. Animadverti totum opus Dei,non posse hominem assequi illud opus , quod fit sub sole,quamvis laboriosi homo quaerat,non tamen alfequuturum elfe : quin etiam si cogitet sapientisstmus cognoscere , non tamen posse assequi. Cap.lX.

3. Nam totum hoc condidi in animo meo, jdquedeclaraturus totum hoc; justos ,Ut sapientes , fadtaque eorum in manu Dei ipsius esse : tum re amata , tum exosa non uti homines, nullam esse expositam ipsis :

4. His omnibus >Lc quemadmodum reliquis omnibus evenire , eventum eundem esse justo,& improbo,bono, sive mundo,Sc immundo,tam sacrificanti, quam ei,qui non sacrificat,ita bono, sicut peccatori: juranti,quemadmodum juramentum reverenti:

5. Hoc pessimum ejje in omnibus,qux fiunt lub sole, quod eventus idem Jit omnibus : quin etiam animum filiorum hominum > qui expletus fuerit malo,Sc quorum animo injc-.
e dent omnis insania quamdiu vixerunt, itidem postea concedere ad mortuos.

6. Nam uter sit,qui eligatur,in tota hac vita adest fiducia : quin cani viventi est melius, quam leoni mortuo.

7. Viventes enim sciunt se morituros esse, mortuos autem nescire quicquam > nec esse amplius eis mercedem.quum oblivioni tradita fuerit memoria eorum:

8- Tum rem amatam eis, tum exosam eis, tum desideratam eis jam petiisse; Lc partem miüam este eis amplius unquam in ulla re qua; fit sub sole.

9. Agedum comede cum laetitia cibum tuum, öc bibe animo hilari vinum tuum; quandocunque bcucvold prosequitur Deus ille facta tua.

10. Omni tempore^sunto vestimenta tua nitida, & unguentum infusum capiti tuo ne deficito.

11. Eruere vita cum uxore , quam amas, omnibus diebus vita vanissima tua, quam uxorem dedit tibi Deus sub sole, omnibus diebus vanissimis tuis; quum hac sit pars tua in vita hac, Lc in labore tuo,quo laboras sub sole:

ia. Quicquid assequitur manus tua, ut facias pro facultate tua , fac: nam nullum eji opus,aut ratiocinium, aut scientia, sapientia- vc in sepulchro.quo iturus es.

13. Convertens me animadvertebam sub sole non esse levium cursum , neque robustorum prxlium, nec etiam sapientum cibum, neque etiam prudentum divitias , neque etiam scitorum gratiam ; sed tempus , Lc casum accidere omnibus his;

14. Etiam nescire hominem tempus suum, sicut nesciunt pisces,qui capiuntur reti malo, & ut nesciunt aves, qux capiuntur laqueo ; sicut ista irretiri filios hominis tempore mali, quum irruit in eos repenti.

16. Civitatem quandam parvam,in qua homines pauci erant, quum veniens contra eam rex magnus circumsideret ,8c exstrueret contra eam munitiones magnas;

17. Adfuit in ea vir indigus sapiens,qui liberavit ipse civitatem istam sapientia suä : nec tamen quispiam recordatus est viri indigi illius.

18. Dico autem ego,meliorem esse sapientiam robore, quamvis sapientia illius indigi defpiciatur,Sc verba ejus non audiantur !

19. Verba sapientum submissorum audienda esse potius , quam clamorem dominantis cum stolidis luis:

20. Meliorem esse sapientiam armis bellicis ; aberrantem vero unum perdere boni plurimum -. X.

21. Iit musearum mortuarum unae fiicit, ut foetorem eructet unguentum pigmentarii ; JimiUter pretiosum nomine sapienti« Lc glori» virum , foetidum eruat stoliditatis parum:

22. Animus sapientis adest dexter» ipsius, animus vero stolidi sinistrx ipsius.

23. Nam etiam in ipsa via , quam stolidus ambulat, animus ejus esi demens; Lc prxdi- cat omnibus stolidum se este.

CAfi

CAPUT X.

Modestia erga paterniores, £ 'stadministratio - nis bonae, ist malae eventa praedicantur,postea subditi ad fande cogitandum de potenti oribus monentur.

Q Uum spiritus ejus , qui dominatur,se esi- .fert contra te,locum tuum ne deserito ; nam vir sanans sedat peccata magna.

2. Est malum, quod vidi sub sole,secundum errorem, qui procedit ä facie imperantis:

3. Poni iptam stoliditatem in dignitatibua celsis , st amplis; divites vero in ipsa abje- dtione sedere.

4. Vidi servos insidentes equis , principes autem euntes tanquam servos super terram.

5- Qui fodit fossam, in eam cadit; Lc qui perrumpit maceriam,mordet eum serpens:
6. Qui amovet lapides , dolore afficitur eis ; qui findit ligna,periclitabitur eis:
7.Si postquam hebetaverit ferrum,is aciem non exacuat, sed vires intendat : at emolumento ad dirigendum est sapientia.
8- Si momorderit serpens nondum adhibita incantatione , tum nullum est emolumentum incantationis tenenti verba ejus.
9. Verba oris sapientis /a«tgratioia,labiis vero suis stolidus absorbet se:
10. Initium verborum oris tui,stoliditatis est ; Lc finis verborum oris ejus, insani» pei- simx.
11. Ut stolidus ipft multis utatur verbis: nescit iste homo , quid sit, quod dicat ; aut quid futurum sit postea; quis indicaret ei ?
ii. Labor stolidorum fatigat ipsorum quemque, ut qui nesciat ire in civitatem.
13. Hei tibi regio, cujus rex puer ek ; St cujus principes mani comedunt.
14. O te beatam regionem,cujus rex natus esi clarissimis; & cujus principes suo tempore comedunt.ad robur,non autem ad compotationem.
15. Pigritia ambarum attenuatur conti-
- „ . , .- gnatio, st demissione manuum perstillat do-
15. Etiam hanc animadvertebam sapien- I mut.
i»m luo sole,qu magna«/? apud me; i 16. ia-

LIBER CANTICORUM.
~ 6 . Eorum, qui ad lstitiam parant convivium,8c vinum Ixtificat vi ventes, 8t quorum pecunia facit, ut 'iita omnia respondeant 17. Ne quidem in conscientia tua regi maledicito,8c in conclavibus cubilis tui,ne maledicito diviti : nam vel avis coelorum perferret vocem illam , 8t ales indicaret verbum.
"CAPUT XI. f.leemosyna commendatur.
P Kojice panem tuum fecundum aquas:
nam multiplicantibus diebus inventurus es eum.
1. Da partes septem , aut etiam octo; quum nescias, quid futurum sit mali super terram.
3. Quum replet* densas nubes pluvia, super terram minutim dimiserint eam > sive deciderit planta ad meridiem, sive ad aquilonem; quo loco ceciderit planta, ibi futura
esi.
4. Qui observat ventum, non seminabit: & qui respicit ad densas nubes, non metet.
•5.Quemadmodum ignoras,quae jit via venti, ut ignoras, quot via ossium in utero gravida; : ita ignoras opus ipsius Dei, qui via faciat hxc omnia.
6 . Mane fere femen tuum, & vespere ne remittito manum tuam : nam ignoras qui'sinam rectum sit, hdcne, an illud, an vero ambo haec ex «quo bona fiat.
7. Eil quidem dulcis hxc lux , & bonum hisce oculis aspicere hunc solem :
8- Sed si annos multos vivens homo in eis omnibus laetetur : attamen recordari eum oportet dies tenebrarum , multos esse illos, quicquid evenit, vanitatem esse.
Cap. f.
CAPUT XII.
Allegorie a descriptio debilis senii, i$summa summarum,
L dEtare juvenis in juventa tua,& exhilaret te animus tuus diebus juventutis tu« , denique perge in viis animi tui, Sc aspectibus oculorum tuorum : sed cognosce fore > ut propter omnia h*c adducat te Deus ipse in judicium.
r. Amove ergo indignationem ab animo tuo, & averte malum ;i carne tua: nam juventa, & ortus ipse,eW vanitas. Caput XII. 3. Et recordare creatoris tui diebus juventutis tu« ; tantisper dum non adveniunt dies ipsius mali, Kc pertingunt anni, quibus dicas, non esf mihi in istis "delectatio !
4. Tantisper dum non obtenebrescit sol, 8c lux, lunaque, ac stell«; neque recurrunt dens« nubes post pluviam ,
5. Quo tempore commovebuntur custodes illi donuis.Sc pervertent se se valentes robore ; & intermittent molitrices ili«, quum mandent, Sc obtenebrescent illi, qui spectant per speculas ;
6 . Occludenturque valvae foro,dejecta sonora molitione: 8c finget ad vocem avicula, deprimenttirque omnia canora:
7. Etiam a re alta timebunt, & contritionibus in via : & efflorescent m amygdalum, 8c pinguefacientem se locustam, irritam faciet animus iste appetens : quum abit homo in locum seculi sui, circumiturus in platea lugentibus.
g. Tantisper dum non procul amovetur funis argenteus : ik excurrit orbis aureus, Lc frangitur hydria ad scatebram, disrumpi- ttirque rota ad cisternam.
9. Kedeunte ipso pulvere in terram quemadmodum fuerat ; spiritu autem redeunte ad Deum, qui dederat illum.
10. Vanitas vanissima, inquit, Ecclesiastes: omnia hxc sunt vanitas.
11. Quamobrempotiusfcum fuerit Ecclesiastes sapiens: praeterea docuerit scientiam' populum, & attendens,scrutatiisque concinnaverit sententias multas.
12. Quaesiverit Ecclesiastes assequi verba delectabilia ; 8c singula scripta recte, verba fidelia.
13. Verba sapientum similia aculeis, & similia clavis infixis, lectissima, tradita ä pastore eodem.)
14. Potius, inquam , ex istis, fili mi,admonitus esto : faciendi libros multos nullus esi finis,Selectio multorum fatigationi eil carni.
15. Summa rei esi, his.omnibus auditis: DEUM IPSUM REVERERE, ET I'R,ECEPTA EJUS OBSERVA, QUIA HOC esi TOTUM HOMINI S.
16. Nam omne opus Deus ipse adducet in judicium cum omni re occulta; sive bonum, sive malum.
Cantici Canticorum Liber.
C A P U T I.
Canticum myslicum > plenißtmum incom - preh.en{ibiln amorü Christi erga fyonfam, C' v cijßm jfionßc erva (bonsum } capitibus otto dirtinEium,
Anticum canticorum, quod esi Schelo- monis;
~* Osculetur me osculis oris fui: nam sunt amores tui meliores vino.
3. Ad odoratum unguentorum tuorum optimorum, velat unguentum diffunditur nomen tuum, ideuco puella; diligunt te.
4. Trane me post te, curremus : quum introduxerit me rex ipse in conclavia sua» exsultabimus, & laetabimur in te , commemorabimus amores tuos meliores vino; ISqui- sunque rectissime diligunt te. 1
%. Nigra sim,at decora sum,o Jcrosolymi- tanae : lunilis jim lcemtis Kedarenis, at similis sum inhabitantibus aulsa Schelomo- nis.
6 . Ne respiciatis ad me, quod sim subnigra, quod contuitus sit me sol: quod filii matris me* accensi ira contra me disposuerint me custodem vinearum aliarum , quod vineam meam mihi non custodiverim.
7. Indica mihi tu , quem diligit anima mea, ubinam pascas ? tibinam cures recu- bare gregem meridie ; cur enim essem quasi extendens tentorium apud greges sociorum tuorum i
z. Quandoquidem ignoras, 6 pulcherrima fceminarum ; egredere vestigiis illius gregis,

non a)*!»! mit anni, j j lelschtio; tencbrefiil: otiuenac
vehuntur (£ sesevakmti:
ttwsihip : ilH,qmspc;it
'foro.ilejtfe
Iwwaana

ia:
if.&confriti: # m\y»ialat Jii initim t tffiUÄbt! tumsinte
toal ase * otbiisa, Juan, il"-*
m terris® autem reia:
sildt&h
i Aeris &k
rit Rimtian, sjiMnim
.Stipi veri e KÄt,w;
Ji;u!eis,S: r,mL> >;
mdtos uib:
igitioniifa
amiiitE
'EJHI, i
omn
tiffeiteti:
tijktboiG
/crufblmi renis, nt! SAeto»
ixoiftfc jdiipof* „i>, f ^ «ii®, diligit tt a cutes 16 ia eifere [P ■ejESft*'i 5s '
(ö ['s.lttni'

gis, Sc palce capellas tuas tupra tabernacula aliorum pastorum.

5,. Equitio juncto curribus Parhonis comparo te, amica mea.

10. Decorx fune genx tux lineis lapillorum, collum tuum, tielut tomicibus.

11. Lineas aureas faciemus tibi, cum punctis argenteis.

12. Interea, dum rex in accubitu suo esi, nardinum edit odoram suum.

13. Bft amicus meus mihi ut fasciculus myrrhinus inter ubera mea pernoctans,

14. Vt bacca cypri in plantariis Hen-gedi, amicnsmeus eß mihi.

15. Ecce pulchra es amica mea, ecce pulchra es ; oculi tui sunt columbini.

16. Ecce te, pulcher es dilecte mi > etiam amoenus, etiam sponda nostra est virens.

17. Tigna domorum nostrarum Ja«; e cedris , ambulacra nostra e brutis.

CAPUT II.

Go sum rosa Scharonis, lilium convallium,

2. Ut lilium inter spinas, ita est amica mea inter filias.

3. Ut malus inter arbores fylvx, ita esi amicus meus inter filios.- in umbra ejus summe desidero ut sedeam,nam fructus ejus dulcis eft palato meo.

4.Introduxit me in locum convivii,habens pro vexillo amorem erga me.

■>. Fulcite me lagenis istis, sustentate mc istis malis : nam xgra amore sum.

< 5 . Sinistra ejus eß subter caput meum, Sc dextera ejus amplectitur me.

7. Adjuro vos Jerusolymitanx, emanentis cum capreis, aut cum cervis agri: ne excitetis, neque expargefaciatis hunc amorem, usque dum voluerit.

g. Vox dilecti mei eß, ecce illum, advenit: saliens super istos montes, subsultans super istos colles.

5>. Similis dilectus meus caprex, aut hinnulo cervorum; ecce illum stantem post parietem nostrum, prospicientem i fenestris, emicantem ex clathris.

10. Proloquens amicus meus, dixit mihi; surge amica mea, pulchra mea,& veni.

xi. Nam ecce, hiems transiit, pluvia prx- teriit, abiit.

12. Florentia conspiciuntur in terra ; tempus minuritionis advenit , & vox turturis auditur in terra nostra.

13. ficus ipsa protulit grossulos suos,& vites ipsx prima uva edunt odorem : surge amica mea, pulchra mea, & veni.

14. Columba mea degens in salebris istis petrx , in latibulo prxrupto, ostende mihi aspectus tuos , fac, ut audiam vocem tuam : nam vox tua suavis eß, Sc aspectus tuus decens.

13. Prehendite nobis vulpes, vulpeculas corrumpentes vineas , dum vines nostrx efferunt uvam primam.

1 6. Dilectus meus, meus eß ; & ego illius,
qui pascit in 1 liis. 0

17. Donec aspiraverit dies i!le,& fugerint umbrx istx: revertere, similis esto , dilecte mi, caprex, aut hinnulo cervorum currenti in montibus disparatis.

äs* ; o (W)

CAPUT III.

I N cubili meo per noctes quxsivi eum-quem amat anima mea ; quxrens eum, quum non invenissem eum, dixi .-

2. Jam surgam, & obibo civitatem, per vicos, & per plateas quxram eum, quem diligit anima mea, sed quxrens eum, non inveni eum.

3. Invenientibus me custodibus , qui obeunt civitatem, dixi, an eum quem diligit a- nima mea, vidistis ?

4. Paululum prxteriveram ab illis, quum inveni eum, quem diligit anima mea: prehendi eum, non situra eum usque dum introduxero eum in domum matris mex , 8c in conclave genetricis mex.

5. Adjuro vos Jerusolymitanx , emanete cum capreis, aut cum cervis agri: ne excitate, neque expergefacite hunc amorem,usque dum voluerit.

< 5 . Quxnatn eß illa, qux ascenderet ex deserto, velut suffumigata excitatis fumis, suffumigat;! myrrhä , & thure , prxßantiore quäm omnis pulvisculus aromatarii ?

7. Ecce lectus ejus p •■atftjtntior eo, qui eß Schclomoni, quem circumstant sexaginta potentes i potentibus Jisraiilis.

g. Omnes stringentesgladium,edocti bellum, quisque acci citre gladio suo super femur suum, ä pavore singulis noctibus:

(J. Throno, quem paravit sibi rex Schelo- moh ex lignis Libani:

10. Cujus columnas fecit argenteas, cujus stratum aureum , cujus stragula purpurea; cujus interiora quasi pavimentata amore, 3 puellis Jerusolymitanis.

11. Prodite, & spectate puellx Tzijonis regem Schelomonem, cum corona , quam curavit ei mater ejus die sponsaliorum ejus, 3 t die lxtitix animi ejus.

CAPUT IV.

E Cee pulchra es, amica mea, ecce pulchra es, oculi tui columbini, prx crine tuo : pilus tuus, ut gregis caprarum, qux detondent de monte Gimadis.

2. Dentes tui similes gregi equarum pecudum , quum ascendunt ex lavacro ; qux omnes i gemelliparis sunt, in quibus nulla est orba:

3. Velut filum dibaphum labia tua, 8c sermo tuus decens : velut fragmen malogranati utrumque temporum tuorum prx cvme tuo.

4. Simile turri Davidis collum tuum xdi- ficatx ad armaria: de qua millena scuta pendent , omnes umbones potentum:

Duo ubera tua similia sunt duobus hinnulis gemellis caprex, pascentibus inter lilia.

6. Donec aspiraverit dies ille, & fugerim istx umbrx, ibo ad montem hunc myrrhx, Lc ad collem thuris.

7. Tota pulchra ei, amica mea, 8t vitium nullum exiflitm te.
g. Mecum inde ä Libano,6 sponsa,m«- cumindc 3 Libano venies; contemplaberis 4 vertice Aroanx , 3 vertice Scheniris , 8t Chermonis , i lustris leonum, L montibus pardorum.
, 9 - E1 P'S animum meum,foror mea sponsa;
rapi«

Cap. 4- 5<
LIBER CA1
rapis animum m .Lini uno a/pectu oculorum tuorum , uno torque, ä faucibus tuis.
10. Quam pulchri sunt amores tui, foror mea sponsa! quam boni sunt amores tui ! prxsiantiores vino ; & odor unguentorum tuorum pr*stantior omnibus aromatibus:
11. Favum stillant labia tua, 6 sponsa, mei, 8t lac subsunt 1 i ngu* tua:, St odor vestium tuarum est velut odor Libani.
ia. Vt hortus clausus es, foror mea sponsa : ut scaturigo clausa, fons obsignatus.
iz. 1'ropagines tua sunt mali punica, tnnqua.ni pomarii,cum fructu rerum pretiosarum, cypri cum nardis.
14. Nardus, 8c crocus, calamus odoratus, 8t cinnamomum, cum omnigenis arboribus thuriferis; myrrha, & fantali, cum omnibus prastantissimis aromatum.
15. O fons hortorum, pute* aquarum viventium, Sc fluentium supra quam Libani;
1 6. Evigila aquilo, 8c veni auster; perfla hortum meum,perfluant aqux aromata ejus:
Caput V.
Veniat amicus meus in hortum suum , ut comedat fructum rerum pretiosarum suarum.
17. Ingressus hortum meum, soror mea sponsa, decerpo myrrham meam cum aromatibus meis, comedo favum meum cum meile meo, bibo vinum meum cum lacte meo : comedite amici; bibite,& inebriamini dilecti.
C A P U T V.
E Go dormivi, licet animo meo vigilante :
quum voci diletli mei pulsantis , aperi mihi foror mea, amica mea, columba mea, integra mea: nam caput 1 eum oppletumest rore, capilli mei aspersion.Dus nocturnis :
a. Respondi , exui tunicam meam, quomodo induerem eam i lavi pedes meos, quomodo inquinarem eos i
3. Dilectus meus dimiserat manum suam ä foramine, quum visceribus meis frementibus in me.
4.Surrexiego ad aperiendum dilecto meo, 8c manus me* stillarunt myrrhinum, digitique mei myrrhinum liquidum in manubriis fer*. .
5. Aperui ego dilecto meo, sed dilectus meus subducens se, praiterierat.- exanimata sum propter colloquium ejus: quiesivi eum, sed non inveni eum ; inclamavi eum , sed non respondit mihi.
6 . Invenientes me custodes > qui obeunt civitatem, percusserunt me, vulnerarunt me, abstulerunt carbasum meum a me custodes murorum.
7. Adjuro vos Jerusolymitan*,si inveniatis dilectum meum, quid indicaretis ei ? aegram amore me esse.
8. Quid esi dilecto tuo pr* alio dilecto, 6 pulcherrima foeminarum? quid esi dilecto tuo pr* alio dilecto, quod ita adjuras nos i p. Dilectus meus candore, Sc rubore, vexillarius est L myriade.
10. Caput eius, insigne aurum, purgatifli- jnum; capilli ejus crispis discriminibus nigri ut corvus: _ a
ii.O culi ejus ut columbarum juxta alveos «quarum ; loti in ipso lacte, siti in sitione : ja, Gen* ejus similes areol* aromati;*,
[T ICOR UM. Cap.f S .
adultis plantis unguentariis, labia ejus lilii®
stillantia myrrhinum liquidum.
13. Manibus ejus insunt orbes aurei insiti beryllo thalassio: esi visceribus ejus nitor eboris tecti sapphiris.
14. Crura ejus sunt columna; marmore* innix* stylobatis auri purgatissimi;aspectus ejus ut Libani carum .lectissimus ut cedrorum illius.
15. Palatum ejus dulcissimum esi> denique totus esi desideratissimus : hic esi dilectus meus,& hic amicus meus.o Jerusolymitan*.
16. Quo abiit dilectus tuus, o pulcherrima
foeminarum? quo se vert. t dilectus tuus, ut qu*ramus eum tecum ? Caput VI.
17. Dilectus meus descendens abiit in hortum suum , ad areolas aromaticas, ut pascat in hortis, colligatque lilia.
18. Ego sum dilecti mei, St dilectus meus esi, qui pascit in liliis.
CAPUT VI.
P Ulchra es, amica mea, ut Thirtza; decor* ut Jeruschalaima: terrifica, ut vexillationes.
2. Adverte oculos tuos ex adverso mei, ut illi efferant me: pilus tuus esi ut gregis caprarum, qu* detondent e Gilhade.
3. Dentes tui similes gregi ovium, quum ascendunt e lavacro; qu* omnes sunt i gemelliparis, in quibus nulla orba eli.
4. Velut fragmen malogranati utrumque temporum tuorum esi , pr* crine tuo.
5. Zlrsexaginta fint tegin*, & octeginta concubin* , puellaque innumer* :
6 . Unicam illam columbam meam, integram meam , unicam illam apud matrem iuam, puram illam apud genitricem suam; simulae viderint pueli* , beatam prxdica- bunt, regln*, Lc concubin* laudabunt eam. dicentes:
7. Qu* esi illa spectata velut aurora, Pulchra ut luna, pura ut sol, terrifica ut vexillationes ?
8- Ad hortos putatos descenderam ad inspiciendum virentes plantas vallis, ad inspiciendum an floresceret vitis , germinarent mali punic*.
P. Nondum percipientem h*c , animus meus imposuit me curribus populi mei ingenui, ut dicerem:
10. Revertere, revertere,o Schulammitis; revertere, revertere, uc spectemus te: Quid spectatis in illa Schnlammitide ? velut chorum Machanajimorum:
Caput VII.
ir. O quam pulchri sunt pedes tui cum istis calceis, filia ingenui, ambitus femorum tuorum sunt velut monilia, opus manuum artificis:
12. Umbilicus tuus velut crater rotundissimus, ne deficiat illius mixtio : sed venter tuus fit ut acervus tritici scpitus liliis.
13. Duo ubera tua similia sunt duobus hinnulis, gemellis capre* :
14. Collum tuum simile turri eburne*: oculi tui piscinis artificiosissimis ad portam frequentissimam, nasus tuus similis turri Libani spectanti versus Damascum.
15. Quod in capite tuo impositum est tibi, simile esi coccineo, & vitta capitis tui similis est purpur* Rex alligaretur suit ambulacris.
jctf.Quär.1
1 17, Ki -
ultri tä*
piiriil 5 f - : tut tatst ui; , j(W
pSSS«
is
CA ß diletli r «e (suppi Age, dili .'citMS ad J. SutgEnt'
rideamus, 11 taun, »en usum amo 4 . Amabi k fecundim fructus, it mi, repono (. Oßp gentem »i te 1 osaiin stjo. tfitifctnei amaism 'fcte,uti

HHfejjHMtO
:■ Salta eii liisaaiplexa Qdiuro« teis, auupv
MM
10 /ltlO pg)
lms,£
Vlksi * de Vi
te Huiij
e)>regu n Audi
I wmjeho ! tei, ipt;
) ICC. j !' Arar fiisprn 1 täi > populi
'«ei
alilt-i.
eseadt-
dum,
, 6. A «illo »et, i
ttque 3 ^»i

i labia (jus um.
rdi! ametis 'ibus ejasBSj
nnsmwajs
tiffiinijispd
[usutcedtoic
iuta«?,ileak- hic est dilect trafolyisitan ö puicherrfc Mustas,;
Ccput vi Jeci Sit : iroimticas, i ilia.
iäMta®
fl.
tThtasa
i;a,utn£i>'
raMbini
m/mtijf
i«?,
iti iitnuin« letuo. ki 0 & 9 jffl Sf.
.«SBii* apii mia (ittksmfc «am pui ftufc'Si
«lata»!
tra&attit
ilaJontb
:a iit, atib
A Mi!«
.oStai*! cimas tt^- 'it: f* ;
CfS cies mia a ftuoru usmanua
tr totun: [d ve liliis, jwil fc
eri cbuGJ ir ripae
nilis t® ; m.
fit«»
vitis »te jiiitß'

Cap. i

16. Quam pulchra es, & quam amoena, ö amor, in deliciis illis i

17. Illa statura tua similis est palma , Sc libera tua botris.

ig. Dico conscendam palmam,prehendam palmites ejus ; ertintque jam ubera tua, sicut botri vitis > & odor nasi tui > sicut poma; ,

19. Palatumque tuum , ut vinum odoris optimi, movens fe amantissime, rectissime- que, efficiens ut loquantur labia dormientium.

CAPUT VII.

E Go dilecti mei sum , quandoquidem erga me est appetitus ejus.

2. Age, dilecte mi, prodeamus rus, pernoctemus ad cypros.

3. Surgentes matutino adeamus vineas, videamus , an floreat vitis, an aperiat se prima uva, germinent mali punicae: ubi datura sum amores meos tibi.

4. Amabiles istos flores edentes odorem, & fecundum ostia nostra omnes pretiosos fructus , recentes simul ac veteres, dilecte mi, repono tibi. Caput VIII.

%. Osi quis daret te ut fratrem esse mihi, sugentem ubera matris mea' ! inveniens te foris, oscularer te, etiam non contemnerer ego.

6. Deducerem te, introducerem te in domum matris mea*, qua: docet me : bibendum darem tibi de vino aromatite > de succo malogranatorum.

7. Sinistra ejus sub capite meo , & dextera ejus amplexante me.

8- Adjuro vos Jerofolymitame.quid excitaretis,aut quid expergefaceretis hunc amo-

Cap.i.

rem, usquedum voluerit ?

9. Qua: est illa, qua: ascendat ex ipso deserto, associatura se dilecto suo ? sub ipsa malo expergefacio te, ubi enixa est te mater tua, ubi enixa est, tjux peperit te.

10. Impone me ut sigillum animo tuo, ut sigillum brachio tuo, nam fortis e/?, ut mors amor, durus ut sepulchrum zelus : prunae ejus, pnmxsunt ignis, 8amm*}ie divina:.

ii- Aqua: multa: non possent exstinguere hunc amorem, ne flumina quidem inundarent eum ; si daret quis totam substantiam domus fu* pro hoc amore, plani con- . temneretur.

CAPUT VIII.

oror nobis est , parva , ctii nondum sunt ubera : quid faciemus sorori nostra: die. quo sermo fiet de ea i

2. Quum murus fuerit xdificandtis , a’di- ficabimus in eo palatium argenteum : quum autem janua erit munientia , circummuniemus eam tabulato cedrino.

Z- Me existente zelut muro , & uberibus meis velut turribus : tunc fuero in oculis ejus prope confequuta pacem.

4. Vintzi est Schelomoni in loco ferace: locat vineam suam custodibus , quisque affert pro fructu ejus millenos siclos argenti.

5. Vineae, qua: Mea est, apud me permanent-, milleni illi tui, Schelomoh, etiam ducenti jieli custodientium fructum ejus.
6 . O qua: habitas in istis hortis , sociis attendentibus ad vocem tuam prxdicame.
7. Accurre, dilecte mi, 5 c similis esto caprea:,aut hinnulo cervorum, qui versaris in
montibus aromatum.

JESCHAHJAH.

Jeschahjah.

CAPUT I.

Concio pienitentialis , complexa summam /.egis, (si hvangelii.

V isio Jeschahjve filii Amotzi , quam vidit de Jehuda , & Jeruschalaimis temporibus Huzzija;, Jothami , Achazi, Jeehiz- kija, regum Jehuda:.
2. Audite coeli, & auribus percipe terra; namjehova loquitur : filios educavi, & extuli, ipsi autem, deficientes rebellaverunt in me.
3. Agnoscit bos possessorem suum , & asinus prxsepe domini sui: Jisraelnon agnoscit, populus meus non aniijiadvertit.
4. Ah , gens peccatrix, populus gravissimus iniquitate , femen maleficentissimum, filii corruptores : dereliquerunt Jehovam, contemtim irritaverunt sanctum Jisraelis , abalienantes fele averterunt retrorsum.
5. Quamobrem quo percutimini amplius, augetis apostasiam ? totum caput confetlum est eidem segritudine, & t itum cor languidum.
6. A planta pedis, usque ad caput non est in isto corpore integritas -,fed vulnuSjSe tu- mex, ac plaga saniosa.- neque exprimuntur, neque alligantur, denique nulla emollitur unguento.
7. Regio vestra desolata fuit, civitates vestra: exustae igne : terra ipsa vestra, quam coram vobis extranei coniumserunt , jam ita desolata est > ut solet subversione extraneorum :
8. Et reliqua facta est filia Tzijonis, ut tugurium in vinea : ut tegillum in cucumerario,« civitas obsessa.
9. Nisi Jehova exercituum reliquos fecisset nobis superstites , utcunque paucos 3 ut Sedomum essemus > Hamorje similes essemus.
• 10. Audite verbum Jehova: ductores Se- domi : auribus percipite doctrinam Dei nostri,populi Hamorx.
11. Quorsum mihi multitudo sacrificiorum vestrorum 5 dicit Jehova : fatur sum holocaustis arietum, & adipe pinguium : Sc sanguine juvencorum , agnoriimque, Sc hir-
^ eorum non delector.
12. Quod advenitis, an ut compareatis in conspectu meo ? quis qmesivit hoc a manu vestra,ut conculcetis atria mea!
13. Ne pergitote offerre munus vanitatis, suffitus abominationi est mihi; novi- lunio, Sc sabbatho convocando convocationem , non possum ferre iniquitatem, neque interdicti die;
r k 14. No-
/

r 4 . Novihmia vestra, St statas ferias ve. stvasodit anima mea,sunt mthi iabonosx, defessus sum ferendo.
re Propterea expandentibus vobis manus vestras, occulto oculos meos a vobis ; etiam quum utimini multa oratione , non exaudio : manus vestra; cxdibus plenae sunt.
i< 5 . Lavate cor - purificate vos , amovete malignitatem actionum vestrarum ex adverso oculorum meorum: desinite malefacere.
17. Discite benefacere; quaerite ius, beate oppressum; jus dicite pupillo, suscipite cautamaridux,
iSL Venite jam, Sc disceptemus, inquit Je- hova : si fuerint peccata vestra velut dibapha, tanquam nix exalbescent; si rubra fuerint, velut coccineum similia lanx erunt.
iy.8i acquiescetis, ut audiatis, bono hujus terra: simemini.
20. Sin autem renuatis, atque rebelletis, gladio consumemini, nam os Jehovx loquu- tum est.
21. Quomodo effecta est meretrix urbs fidelis ? & plenissima jure, in qua justitia pernoctabat, ea nunc homicidarum/»/«'»,» eS ?
12. Argentum tuum abiit in scorias , merum tuum inspurcatum est aqua.
23. Principes tui contumaces, & socii furum ; unusquisque amdstjrnmus, Sc sectatur retributiones : pupillo non dicunt jus, Sc causa viduae non pervenit ad eos.
24. Propterea , dictum domini Jehovx exercituum, robusti Dei Jisraelis : Eheu, consolationem capiam de hostibus meis, & ultionem sumam de inimicis meis.
25. Nam referam manum meam contra te, ut desecans scorias tuas juiix puritati restituam te: Sc amovebo totum stannum tuum:
2 <j. Restituamquc judices tuos, sicut primum , Sc consiliarios tuos sicut principio ; postmodum vocaberis civitas justa, urbs fidelis :
27. Tzijon judicio redimetur, St reduces ejus justiern.
23. fragmenta autem defectorum,& peccatorum pariter. ac derelinquentium Jeho- Vam, deficient:
29. Nam pudefient propter lucos , quos desiderastis ; Sc erubescetis propter hortos, quos elegistis.
30. Nam eritis similes quercui defluenti folio suo, Sc similes horto, cui nulla esi aqua.
31. Er it que fortissimus quisque,velut stupa, Sc opus ejus, velut scintilla: ardebiintque ambo pariter, adeo ut nullus possit exstinguere.

CAPUT II.

Tzijone prodit doctrina, Sc verbum Jehovx Jeruschalainjis.

4. Qui judicem aget inter gentes, Sc corripiet populos mustos : ut tundant gladios suos in ligones , Sc hastas suas in falces ; non attollat gens una in alteram gladium, neque discant amplius bellum.
5. Domus Jahakobi, agite, ambulemus in luce Jehovx.
6 . Quandoquidem deseris populum tuum, domum Jahakobi ? quia pleni sunt supra quam Oriens malis , Sc prxstigiatores ut Pelischthxi : denique natis alienigenarum acquiescunt:
7. Et repleta est terra illius argento,& auro, Sc infinitis thesauris ; repletaque est terra illius equis, Sc infinitis curribus :
8- Repleta est etiam terra illius idolis ; operi manuum suarum honorem habentes rjuistjue, incurvant se illi , quod fecerunt digiti ipsius;
9. Et fe deprimit plebejus homo,seque demittit vir prxstans;propterea ne parcito istis.
10. Ingredere in rupem , & absconde te in ipso pulvere; propter pavorem Jehovx» Sc propter decorem excellenti« ejus:
11. Oculis altis homo demittetur, & deprimetur altitudo hominum, edittisque erit Jehova solus die illa:
12. Quum dies erit Jehovx exercituum contra omnem superbum Sc excelsum; Sc contra omnem elatum, ut demittatur;
rz. Et contra omnes cedros Libani celsissimas, Sc elatissimas, 8c contra omnia robora Basehanis.
14. Et contra omnes montes celsissimos, Sc contra omnes colles elatissimos.
15. Et contra omnem turrim altam, Sc contra omnem murum munitum.
16. Et contra omnes naves occani,Sc contra omnes imagines desideratissimas;
17. Tunc deprimetur altus homo , Sc demittetur celsitudo hominum; editusque erit Jehova solus die illa :

18. Idolorumque cclfitudo penitus transmeabit;
19. Quum venient hemines in speluncas rupium, Sc in hiatus pulveris: propter pavorem Jehovx , Sc propter decorem excellentix ejus, quum finget ad violenter exagitandum hanc terram.
20. Tempore illo abjiciet homo idola argentea sua, Sc idola aurea sua, qux fecerunt quisi/uc sibi ad incurvandum fe illis, talpis & vespertilionibus:
21. Ingrediendo in cavernas rupium, Sc in scopulos'petrarum : propter pavorem Jehovx t Sc proptei decorem exccllentix ejus, quum finget ad violenter exagitandum hanc terram.
Cloria Ecclefix Xovi Testamenti. ’IJ'Erbum, quod visione percepit Jeschah- t jah,silius Amctzi.de Jehuda,St Jeruseha- laimis.
2. Erit ergo ultimis temporibus, ubi constitutus fuerit mons domus Jehovx in vertice aliorum montium,Sc elatus supra colles; ut confluant ad eum omnes gentes:
3. F.antque populi multi,dicentes ; venite, ut ascendamus in montem Jehovx , in domum Dei Jahakobi, ut doceat nos de viis stlis, Sc ambulemus in itineribus ejus; nam

CAPUT III.

Poena stuperbix , c 5 " luxus.

Bstinete vos ab ipso homine, cui halitus est in naso ipsius : nam quanti xstiman- dus esset i Caput 111 .
2. Nam ecce Dominus ille Jehova exercituum. amoturus est Jernschalaimis Sc a Jehuda scipionem Sc bacillum, omnem scipionem panis, Sc omnem scipionem aqux.
3. Potentem, Sc bellatorem, judicem , St prophetam, sagacem que, ac lenem :
4 ,Prx-
itwS
ta.ctf® , SdnitSf : Diti'
Jtbiltl 1 2 3 ®
tui ini®
#*0
> infashj reist
(jiitni: /Bütte - tzAiM»
. «fe;nep' t (ita coi aiccittoit: ! coram fn itaitam« 10, Ofa tun ipsos/ tmciint, m pa afficiunt n. Dicit« istim fu: 12, Vat, in e nuntium/ Popatot sil pmvl eat ia ea b;tia; & 1 pt,
‘effit ft* efStai indic: t:.]thovi ad &s populi "swklista nciBubist i (JoiM omudc JiumDomt ti.PKtei ■z Tiijoni Unutantes !»! incedur
rrt
; tl-Itkir« 'afflatum »«n nudat t). Temp tatntum i sjst.Stlu
is.
v. Tan.
tutgue, &
te
: i tahef W-a.kw stifSi tatkfi,
»J. tis t«, Sciar W peste 'WtSiCin
dtais.
2«. Ha tenes tui . Qju "tpettis,

Cap.
JESCHA H JAH.
Cap. 4.5.
gentes,& (c; . 'Uiidact zlM Sffl falces ;e; jladimnBp
iJltlbulfflB!
populum tine * sunt fiijt zstigtatoies 1 ! ilieaijeisc
‘arjeJitoA» itaque eilte Aus:
1 fias iMs «em k;« io4 fcwnt-
V.omoifci- eanepcrj. ,k afe: swanjiin itis eji; wtmi*
, «teste
■ eiTOfic xxlsm; h ittatur; ibimcttt mnis iokc
ts tdffa M.
iwrlULi!
i». SfcwJis ntifiii; us taa,» Hj floßt
ityit i t®
n: it ictiai iseftojKt» tat® violer,!«: taj
tatoitof j, pt sitit* bllii) tals' : 1
wem Jeho enti* ejffl aeitanduj
cui habe uti stili®
|chon'" aiiiaSp nneof 1 .'" 1 mf*-,
, jj&W
itti: „ qJS'
4. Prafectum quinquagenis, Sc honorabilem, consiliariumque, ac peritum artificem, & intelligentem eloquenti*.
5. Daturus autem sum (inquit) pueros principes eormn, Sc facinorosi dominabuntur 111 eos.
6 . Ita opprimet in populo alter alterum, quisque proximum suum -. superbient puer in senem, & vilis in honoratum.
7. Si prehendat quis fratrem suum e domo paterna sua, dicens, vestis efi tibi, ductor esto nobis, nt ruina ista sub manu tua fit:
g, Jurabit die illo, dicendo, non essem obligaturus, etiam domi me* non e/f panis,neque vestis ; ne ponatis me ductorem populi:
9. Quum, corruerint Jeruschalaima,8c Je- hnda ceciderit -. quia lingua eorum, Sc actiones eorum sunt adversus Jehovam, ad exacerbandum oculos glori* illius.
10. Obfirmatio vultus eorum testatur contra ipsos, Sc peccatum suum, sicut Secsom enuntiant, non celant: v* animo ipsorum, quia afficiunt se ipsos malo.
11. Dicite justo, bene esse; nam fructu actionum suarum fruituros esse.
12. V*, improbo maltest: nam retributio manuum ipsius conficietur ipsi.
13. Populum meum opprimentium quisque esi parvulus , & soemin* dominium exercent in eum : Popule mi, qui ducunt t£, seducunt ; & viam itinerum tuorum tegunt.

14. Sistit se ad litigandum Jehova , qui Consistit ad judicandum populos :
15. Jehova ad judicium advenit contra seniores populi fui , Sc principes ejus : at vos depavistis hanc vineam, rapina pauperis esi in domibus vestris.
16. Quid vobis esi, quod conteritis populum meum, Sc faciem pauperum commolitis? dictum Domini Jeho vi exercituum.
17. Praeterea ait Jehova, eo quod ait* sunt fili* Tzijonis, & ambulant extento gutture, & nutantes oculis indesinenter minutis passibus incedunt, pedibusque suis compeditas agunt
ig. Idcirco scabie afficiet Dominus verticem filiarum Tzij onis, & Jehova pudendum earum nudabit.
19. Tempore illo amovebit Dominus ornamentum istud periscelidum , ocellataque opera, 8c lunulas.
20. Myrothecidia, catellasque,& bracteolas.
21. Tiaras, & armillas, redimiculaque,buculasque, & amuleta.
22. Annulos, 8c monilia naso impendentia. i
23. Syntheses vestium, Sc amicula, Sc ventralia , Sc aciaria.
24. Speculaque, Sc sindones, & mitras, Sc carbasa.
25. Eritqueloco aromatis, at exsistat tabes, Sc loco cinguli, dissolutio, Sc loco operis pexi, calvitium, 8c loco segmentat* cycladis, cinctus cilicii, ustio, loco pulchritudinis.
2 6. Homines tui gladio cadent, etiam potentes tui bello.
27. Qjiamobrem moerentibus, Sc lugentibus porris illius j quum expurgata desidebit *1 terra. Caput l V.
28- Prehendent septem mulieres v.rum eundem tempore illo , dicendo, cibum nostrum comedemus, Sc vestimentum nostrum induemus : tantummodo vocemur de nomine tuo, aufer probrum nostrum.

CAPUT IV..

Germen domini in magnificentia. TEmpore illo erit germen Jehov* glori* A Sc honori: Sc fructus ipse terrx excellenti*, Sc ornamento superstitibus Jistaelis.
a.Erit enim, ut qui relictus fuerit Tzijone, Sc residuus Jeruschalaimis, sanctus dicatur; quisquis adscriptus fuerit vit* Jeruschalai- mis :
„ 3 - Quum Iaverit Dominus excrementum filiarum Tzijonis,Sc c*des Jeruschalaimo- rum abluerit e medio ipsorum ; spiritu judicii , 8c spiritu sublationis.
4. Crcabitque Jehova super unumquodque habitaculum montis Tzijonis, Sc super convocationes ejus , nubem interdiu , fu- nuimqiie, Sc splendorem, ignemyae flammantem noctu ; nam super fotam gloriam erit protectio.
5. Cujus protectionis tugurium erit umbraculo interdiu ab *stu; Sc receptui, atque l atibulo ab inundatio ne, Sc a pluvia.

CAPUT V.

Carmen Jefibahjx de vinea. Jpirituali.
A Ccinam nunc dilecto meo canticum dilecti mei, de vinea ipsius: vinea est dilecto meo in clivo uberrimo,
2. Quam circummunivit, Sc elapidavit, consevitque generosis vitibus, Sc exstruxit turrim in ea, ac etiam torcular excidit in ea : sed quum exspectässet, ut ederet uvas, edidit labruscas.
3. Nunc autem habitatores Jerufchalai- morum, imo viri Jehud* singuli ; judicate qu*so inter me Sc vineam meam.
4. Quid faciendum amplius vine* me*, quod non fecerim in ea ? Quamobrem.quum expectassem, ut ederet uvas, edidit labruscas ?
3. Jam itaque, notum faciam, qu*so, vobis, quid facturus sim vine* me*, amovendo sepem ejus, ut sit depastioni, disrumpendo maceriam ejus, ut sit conculcationi:
6. Exponam eam desolationi; non putabitur, neque resarrietur, sed assurget [entis, Kc vepres; insuper nubibus interdicam , ne demittant in eam pluviam.
7. Nam vinea Jehov* exercituum,domus Jistaelis, Sc viri Jehud* sunt planta deliciarum ejus: Sc quamvis exspectaverit officium, ecce pertinacia; justitiam exjpe£iaverit,e^QC autem clamor.
8. V* conjungentibus domum domui, agrum agro adhibentibus , donec nihil amplius sit loci, Sc efficiamini habitatores vos soli in media hac terra.
p. Me audi ente Jehova exercituum cs/x/r,- ne vivam,niR domus mult* desolationi sint, magn*, St pr*stantes; adeo ut nuilus fit futurus habitator.
10. Nam decem jugera vinearum reddent bathum unicum, Sc sementis cori reddet epham. , 0
, 1. V* turgentibus summo mane, ut potum inebriantem sectentur, prorogantibus Esa «4

ut vimun
incendat
ad crepitfcuitun usque Lps08. ... „ . f
12. Xn quorum con vivus est cithaia»ac na - bliuro.% tympanum» tibiaque , ac vinum: opus autem Jehov* non intuentur. St fa- manuum ejus non considerant. ^
it. Idcirco migrat populus meus , quod expers fit scienti* : St honoratissimi ejus homines fient famelici, ac multitudo ejus aret
^*14. Idcirco dilatat scpulchrumse ipsum, Sc distendit os suum in immensum ; ut descendat decor illius , St multitudo illius cum tumultuatione sua, St qui exsultat in illa.
15. Ita deprimitur homo plebejus , St demittitur vir prxctans; oculique celsorum deprimuntur :
1 6. Et exaltatur Jehova exercituum judicio suo, St Deus fortis sanctissimus sanctificatur justitia :
17. Ut pascant agni pro more suo, 8c vastitatibus pinguium advenae fruantur.
18. V* trahentibus iniquitatem funibus vanitatis,St veluti denso fune plaustri peccatum?
19. Dicentibus , festinet, acceleret opus suum, ut videamus 1 St appropinquans adveniat consilium sancti Jisraelitarum, ut experiamur.
ao. Vae dicentibus de malo bonum efle St de bono malum : statuentibus tenebras pro luce, St lucem pro tenebris » statuentibus amarum pro dulci, St dulce pro amaro.
21. V* sapientibus judicio suo, St coram facie suaintelligentibus.
22. V* valentibus potare vinum, St strenuis ad miscendum potum inebriantem -.
23. Absolventibus improbum propter munus, St justitiam ustorum abjudicantibus ab unoquoque eorum.
24. Idcirco ut absumit stipulam lingua i-
f nis, St torridum gramen flamma deficit;ra- ici istorum quasi tabes inerit, St flos istorum,ut pulvisculus,abibit: Quia contemnunt doctrinam Jehov* exercituum, St sermonem sancti Jisraelitarum spernunt.
25. 1'ropterea accensus est ira Jehova in populum suum, St extendens manum suam contra eum , percussit eum adeo, ut commoti fuissent ipsi montes , fti'tque cadaver istorum succisum in mediis plateis: his omnibus non est aversa ira ejus, sed adhuc manus ejus extensa.
16. Nam quum attollens vexillum ad gentes e longinquo, Sc sibilans advocaverit ad se ab extremo terr* ? ecce cito , velox adveniet exercitus.
27. Nullus erit fessus, nulhisque impingens in eo, non dormitabit, neque dormiet; etiam non solvetur zona lumborum ejusne- que avelletur corrigia calceamentorum ejus •
28. Cujus sagittae erunt acutissmuc, St o- mnes arcus ejiis adducti, ungui* equorum ejus similes rupi reputabuntur, St rot* cur- ruum cius similes turbini:

29. Rugitus ejus, ut immanis leonis, ru- gieiisque, ut juvenes Icones fremet. Sc prehendet pr*dam, salvamque deportabit, St nemo eripiet.
30. Fremet inquam i n ipsum tempore illo, quasi fremitu maris : qmimque intuebitur
in hanc terram > ecce tenebras, tenebras
angusti* , simulae collustraverit, offundentes fein ruinis ejus.

CAPUT VI.

T ftltrccyiov Seraphicum

A Nno, quo mortuus est rex Huzziia, tum vidi Dominum insidentem folio celso,Lc elato, cujus fimbri* complebant templum ipsum:
2.Seraphim astantes superne erant ei,senis alis unusquisque; quarum binis tegebat faciem suam, St binis tegebat pedes suos, ac binis volabat:
3. Et clamans alter ad alterum dicebat, sanctus, sanctus , sanctus efl Jehova exerci- tuum:impiet totam hanc terram gloria ejus.
4. Tum commoti sunt postes liminum a voce inclamante, Sc domus ipsa impleta est fumo.
5. Quamobrem dixi. Hei mihi, quod exscindor: quia vir pollutus labiis sum, Sein medio populi polluti labiis habito : cum Regem illuni Jehovam exercituum viderint oculi mei.
6. Sed advolavit ad me unus ex istis Seraphim habens in manu sua prunam ; quam forcipibus sumserat ab altari.
7. Admovi tque ori meo, dicens, ecce, attingit hoc labia tua : jam amovetur iniquitas tuS, Sc peccatum tuum expiatur.
8- Deinde audivi vocem Domini,dicentis: quem missurus sum ? Sc quis iturus est nobis ? cui dixi: En ego, mitte me.
9. Tum dixit, i, ut dicas populo isti: audite indesinenter,at ne Intel ligatis,Sc videte indesinenter, neque cognoscatis.
10. Fac, ut pinguescat cor populi istius, & aures ejus fac ingravescant, oculique ejus fac conniveant: ne videat oculis suis , & auribus suis audiat, Sc cordesiiointelHgat.se- que convertat, Sc sanitas obveniat ei.
11. Dicenti autem mihi, quousque Domi- ’ dixit: usque dum vastatis civitatibus.
adeo ut nullus Jit habitator,Sc domibus adeo, ut nullus Jit homo > etiam ipsa regio vastata sit desolatione:
12. Et procul amovente Jehova hominem quemque,maxima sit ipsa derelictio in ista terra.
13. Sed adhuc decim* in ea, quum reverterit, Sc depastioni fuerit; ejus ergo statumen futtuum est femen sanctum , sicut in quercubus illis, Sc sicut in roboribus, quz sunt ad portam injectus statumen efl.

C A 1 ’ U T VII.

Virgo pariet.

F Uit autem temporibus Achazi , filii Je- thami, filii Huzzijx , regis Jehuds, ad- scendente Retzine rege Syri* , Sc Peka- cho, filio Remaljx, rege Jisraelis Jeruscha- laima,ad oppugnandum ea; qux tamen non potuit expugnare:
2. Ut nuntiaretur domui Davidis, dicen- dojacquiescit Syria cum Ephrajimo; Sc commoveretur animus illius , animiisque populi illius, sicut commoventur arbores silvx propter ventum.
3. Quapropter edixit Jehova Jeschahj*, prodi jam obviam Achazo ,tu, Sc Schear-Ja- schub filius tuus : in extremum aqus ductum
ttamljif® fotaia.,
»tiWtfr ptti 4* 8 istas, Jd- Syris, 1' e1 cf*« 8 ttips * 2 3
j*M
iirlM
(jfSaaSc
ISA fit
Sä
: iniit Do
i.Nimciji
iaafcita
anque ira ipopulus. f. Cum e upiteSchon litis i quod ip. Quait Achazo, dic 1 11. Petet. utfiindis pe u. Dkeiitt mternko u. Dixit A
-'«IUM amiiis,;
a:
u läute d taErara usihotibi sata, «.teyos iiaithitj , itonum; id. Him limetc m
quetur illa 1 I iis regibiu j 17. iacii
[iitrnamt
nEt.exqt psrcfem i*. Erit rastas, c
%«, fyiir*:
if. Ut ulftlisi) uoris petr
tlO/M
tiTtnij
E» HrrO bite; 11.it vtritbt n,l flisco meko dia ha ij.:
locus,
'ijmis
io vepr * S

■flsbrss i ttttt 'wwt, oäisj.
rc sHaniii, t
otemsolioci
Cap. 7.
J E S C H A H j A H.
Cup-, 7. %.
pemeifr^wf eiü ibim'stegds! tepriss iüox,
4enun dicii ß Jeiöu e® Ttamgtoriaej postes Im®
ietmi’ni.ps is labiis sah iis habifcai (eicittuta oc
'■ »WltiÄ] prii.ij,-; fc
rjri,
, ditas, «k
ittir.
'OMÜ/cat itiiius sft r rat.
loptfio i&i:. linüsÄ vic

L.
31 populiifb nt.oculsji’ loailisfci Jtfuoictdy
isolveiiu
iqwpifc
ffiKiiiSBi
orMÄr
iü Jtiori kt : r t i'!dtttlifli
in«tp«‘
r.tiaojis
ßittaife
trn tnif- _
Ti. '
lazi, filu, [s Tehudl «■&» ■aeVisJau paatan«
Dividiiji
itaiimo|S;
limäsqutFf
,ovi Jt & tjiJiK® ßäflS *! IS ,
ctum pisem* superioris , aci aggerem agn fullonici.
4 Ubi indices ei, cave tibi, ut fis quietus ne timeto, & cor tuum ne mollescat propter duas caudas titionum fumigantium istas, propter accensam iram Retzjnis cum Syris, Sc filii Kemaijje :
5. Propterea quoti init consilium contra te Syrus malum, Ephrajim, Sc filius Kemal- j*, dicendo;
6. Ascendamus contra Jehud*am, ut fatigemus eam, Sc diffectam adjuifgamus eam nobis: aut prsficiamus regem in ea filium Tabeelis.
7. ita ait Dominus Jehovi, non eicistet, neque exstabit illud.
8- Nam caput Syriae Damascus, & caput Damasci Rctzin ; deinde intra sexaginta quinque annos atteretur Ephrajim, ut non fit populus.
9. Cum capite Ephrajimi Schomrone, Sc eapiteSchomronis,filioRemalj*.Annon creditis ? quod non confirmamini.
19. Quamobrem perrexit Jehova edicere Achazo, dicendo:
11. Pete tibi signum ä Jehova Deo tuo, e profundis pete, aut ex rebus altifiimis.
12. Dicente autem Achazo, non petam, neque tentabo Jehovam:
13. Dixit Propheta ; Audite jam domus Davidis : an parva res eft pr* vobis, fatigare homines , quod etiam fatigatis Deum meum;
14. Idcirco dat Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet, Sc pariet filium ; & vocabis", 0 virgo , nomen ejus Him- manuelem.
15. Butyrum, 8c mei faciet comedamus, ut sciat hic puer spernere malum, & eligere bonum:
16. Nam quum nondum noverit hic puer spernere malum, Sc eligere bonum; relinquetur illa terra, cujus causa t*det te a duobus regibus suis.
17. 'faciet Jehova, ut veniant contra te,
& contra populum tuum, St contra domum paternam tuam tempora, qualia non venerunt , ex qua die recessit Ephrajim a Jehuda, per regem Assyria:. ^ '
18. “Erit enim die illa, sibilante Jehova ad muscas, qu* sunt in extremitate rivorum /Egypti, St ad apes, qu* sunt in regione Assyria: :
19. Ut venientes conqnidscant omnes in vallibus desertorum locorum, 8t in projecturis petrarum; St in omnibus virgultis , ac in omnibus laudatis arboribus.
ao. Tempore illo abradet Dominus novacula ista mercenaria , transfluviali, rege Assyri« ; pilum capitis, Sc pedum, etiamque barbam ipsam consumet.
ai. Erftque tempore illo , ut , qui asservaverit buculam armentariam,8t duas pecudes:
22. i-tit,inquam,ut prx copia pr*biti lactis comedat butyrum: nam butyrum , St mei comedet quisquis reliquus fuerit in media hac terra.
23. Erit etiam tempore illo , ut si» omnis locus , ubi sunt mille vites, millenüm siclorum aigenti; sit, inquam, in senticetum,St in vepretum:
24. Sagittis,& arcu inshustus venturus sit
eö; quum sentibus, Sc vepribus obsita erit tota h*c terra.
25. In omnes verö illos montes » qui sarculo sumendi fuissent, non adveniet eo timor, sentium, Sc veprium : sed erit, locus, quo emittatur bos, Sc quem conculcet parva pecus.

CAPUT VIII.

Hic eft Himm/tmeel,

E Dixit autem Je ,ova mihi , fuaie tibi volumen magnum, & scribe in e» stylo humano, pro Ma ner-schalal-cl »sch-bazo.
2. Quamobrem adhibui mihi restes fidos, Urijam Sacerdotem, Sc Zecarjam, filium Jebereci*:
3. Me enim congresso cum prophetissa, conceperat lUa, pepereratqne filium,St dixit Jehova mihi , voca nomen hujus Mäher- schalal-chasch-bazum.
4. Nam, quum nondum noverit hic puer proferre, pater mi, aut mater mea : asportabit opulentiam Damasci, & praedam Schern- ronis servus Regis Assyri* :
5. Deinde perrexit Jehova alloqui me am- pliiis, dicendo:
6 . Propterea quöd sprevit populus iste aquas Schiloachi euntes sensim , Si gaudium eft apud Retzinem, & filium Remalj* ;
7. Idcirco, inquam, ecce Domimis faciet, ut ascendant contra istos aqu* illius fluminis fortissim* ,Sc amplissim*, rex Assyri* , Sc omnis gloria ejus : qui ascendens super o- mnes validas aquat suas , iensque super o- mnes ripas suas.
jj. Permeabit Jehudam,imindabit,actransibit, usque ad collum pertinget,implebiint- que pass* al* illius latitudinem terr* tu*,
6 Himmanuel.
9. Consociamini > 6 populi, Sc conterimini; auremque praibcte quotquot eftit in locis longinquis terr*: accingimini,& conterimini, accingimini, 8c conterimini.
10. Inite consilium, Sc irritum fietiloquj- mini verbum, 8c non existet; nam Himma- nuelis exiflet verbum.
ii. Nam ita edixit Jehova mihi adhibita confirmatione manus ; quum erudiret me, non eundum via populi istim, dicendo :
12. Ne dicatis , conjufifttio, in quibuscunque dicit populus iste conjuratio: Sc timore istius ne timeatis, neque expavescendum dicatis.
13. Jehovam exercituum ipsum sanctifica, te, Scipse/it timori vobis, idemque/t pavori vobis?
14. E terit sanctificationi vobit in lapidem autem allisionis,Sf in rupem offensionis ambabus domibus JiiVaelis , in laqueum, 8 c in tendiculam habitatori Jeruschalaimo- tum:
15. Inqu* offendant multi , Sc cadentes confringantur, aut irretivi capiantur.
1 6. Liga contestationem: consigna legem
inter discipulos meos.
17. l’r*stolanti mihi itaque Jehovam,qui abscondit faciem suam a domo Jahakobi Sc exspectanti ipsum, dixit:
18 .Ecce ego,8c nati,quos dedit mihi Jehova , in signa, 8c in ostenta apud Jisraeiitas fumus a Jehova exercituum habitante i« monte Tzijonis.
E R -
‘ 3
19. Qnut»

19. Quum enim edicunt vobis , consulite rura ejus non miserebitur, quia totus est hy- Pythones.autarioloSiquipipiunt,Sequi mus- : pocrita, St maleficus, St os omne loquitur litant: nonne populus Deum suum consultu- j flagitia : omnibus his non avertetur ira ejus, rus est? pro viventibus mortuos confutat? | sed adhuc manus ejus erit extensa.
22. Legem, 8c contestationem consulunto: annon loquuntur in sententiam illam cuicunque nulla est lucis scintilla ?
0.1. Quapropter peragrabit illam difficultatibus pressus, atque famelicus : er/tque , quum esurierit, 8c efferbuerit, ut maledicat regi suo,& diis suis, ubi aspiciet sursum:
22. Quod si in terram intueatur : ecce oppressionem, Sc tenebras, obscurato angustia Sc caligine impulso. 0
I X.
CAPUT Puer natus est nobis.
N Am non obscurabitur, qua: affecta fuerit angustia; sicut tempus hoc prius levius affecit in terraZebulunis,Sf terraKaphthali,
Sc posterius illud affecit gravius * via maris, fecundum Jardenem, Galilxa populosa.
2. Populus ejus, qui ambulant in tenebris, videbunt lucem magnam : super considentes in terra umbra: lethalis lux splendebit.
3. Amplificans hanc gentem, non magni- casti laetitiam: laetati sunt coram te quasi laetitia, qux agitatur in messe, ut qui exsultant partientes praedam;
4. Quum jugum oneris illius, & virgam humeri illius , sceptrum opprimentis ilium contrivisti, ut die Midjanitarum.
5. Quando tota conflictatio confligentis in concussu, 8c vestimentum volutatum est in caedibus ; denique abiit in exustionem, pabulum ignis.
6. Sed quum puer natus fuerit nobis, filius datus nobis, cujus humero adsit principatus ipse; cujus nomen vocat Jehova, admirabilem, consiliarium, Deum fortem robustissimum, Patrem aeternitatis, Principem pacis :
7. Amplitudini illius principatus, & paci nullus erit finis, in solio D avidis, Sc in regno ejus stabiliendo illud, Sc fulciendo illud jure, & justitia: ab isto tempore in seculum usque zelus Jehova: exercituum facturus est istud.
g. Verbum misit Dominus Jahakobo, Sc accidit Jisratili.
9. Et cognoverunt populus iste totus, E- phrajim, 8c habitatör Schomronis; quit, latione, Sc insolentia animi dicunt.
10. Lateritia opera ceciderunt, sed lapide caeso exstruemus ; sycomori excisae sunt,sed cedros sufficiemus.
11, Sed quum in editum sustulerit Jehova hostes Retzinis contra ipsum,etiam inimicos hujus commiscebit:
12. Syros ab oriente, 8c Felischthaos ab occidente, ut devorent Jifraclem toto ore: his omnibus non avertetur ira ejus, sed*adhuc manus ejus erit extenta :
13. Quia hic populus non fuerit reversus usque ad ipsum percussorem suum, Sc Jeho- vam exercituum non requisiverint.
14. Exscindet enim Jehova ex Jisraele caput, Sccaudam.ramum.Sc juncum die eodem.
. 15. (Senex, Sc honorabilis is eil caput; propheta vero docens salsitatem est cauda.)
18.Nam exardescet improbitas velut ignis, j qui sentes, ac vepres absumit: Sc incendet ; perplexa ligna silva: , adeo ut in minutissimum pulverem abeant elato fumo.
ip. I’ra excandescentia Jehova: exercituum obscurabitur populus terra: : eritque iste populus quasi pabulum ignis > nemo in fratrem suurft clementia litetur.
20. Nam ut scindat ad dexteram , tamen esuriet; Sc comedat ad sinistram, tamen non saturabuntur : singuli carnem brachii sui comedent:
21. Menasche Ephrajimum, Sc Ephrajim Menaschen; simul isti contra Jehudam: 0- mnibus his non avertetur ira ejus, sed adhuc manus ejus erit extensa.
1 r>. Quod fuerint ductores populi hujus seductores, Sc qui ducuntur, in eo obtecti. _ 17. Idcirco de juvenibus ejus non lsetabi- tur Dominus, St pupillorum ejus, a* vicivw-
tjoiW'
aje«!
iptej
tiro i ? 1 * 1
igiutc®:
C A 1 > U T X. ctffyrim, virgo. Dei corripitur.
V Ai decernentibus decreta iniqua, 8c scribentibus molestiam, quam illi ptascri- pserint :
2. Ad evertendum de causa tenues, 8c ad rapiendum jus pauperum populi mei, ut sint vidua: prada ipsis, Sc pupillos diripiant.
V Ecquid facturi essetis die visitationis, Sc vastationis e longinquo adventura: i ad quem confugeretis pro auxilio ? aut libi re- linqueretis gloriam vestram?
4. Absque me incurvaretur infra vinctum, Sc infra interfectos caderent: omnibus illis non averteretur ira ejus, sed adhuc manus ejus extenta ejfet.
$. V* Assyrio virga: irae meae, quamvis In manu baculus est indignationis mea:;
6.In gentem hypocritam immittam ipsum Sc contra populum, in quem excandui, dabo mandata ipsi; ut prodetur praedam, 8c ut diripiat rapinam, denique ut disponat illum conculcationi, tanqtiam lutum platearum.
7. Ipse vero non ita sibi proponit, Sc animus ej lis non ita cogitat; sed perdere esi in animo ei, Sc exscindere gentes non paucas:
8. Nam dicit, nonne principes mei pariter reges sunt ?
9. Nonne ut Carcemisch est Calno ? nonne ut Arpad, Chamath ? annon ut Damascus, Schomron ?
10. Quemadniodum assequuta est manuJ mea regna idolorum suorum ; quorum sculptilia prostabant diis Jeruschalaimorum ,Sc Schomronis -.
11. Annon quemadmodum feci Schotnro- ni, Sc idolis ejus, ita facturus essem Jeruscha- laimis,8c terriculis eorum?
12. Atqui futurum est, quum perfecerit Dominus totum opus suum in monte Tzi- jonis , Sc Jeruschalaimis ; animadvertam in fl uctum insolentis animi regis Assyrio, & in ornatum, elationemywe oculorum ejus:
13. Qiiia dixerit, virtute maniis meo feci, Sc sapientia mea, quod prudentia instructus sim; ideo amovi terminos populorum,etiam instriJctiliimos eorum depradatus sum, ic dejeci ut potentissimus , habitatores :
14. Imo assequuta est tanquam nidum manus mea nidum opulenti* populorum, & quasirecipereut ova derelicta, totam terram
ego
fcss.
-M
fcjipni
rÜRjatft
s,k spssit cpm ni' 19. Sic re :
10. Int; («ultra« iomo Jri imitetur]
y.Mt
kobiadfl:
11. Nam
tarexeo:
Xim 1 ttimDo Mfiiillli! y. Idcirco i

' 'LMldl •M tatam
fi“:
s.Saa» fyrii Si a m» ire 'J>. txa
txetswa Midjanita baculo fi : tione /E;
: ij.It , ii» ejus a I Id tuo; j clam,
timfeit sedimen • 15 . T
verforir GitiaS
so. a
Wifc Wtrral u.Mii
tanta
M
t%
Iriite
!!■’
tollo;
proci
mani
< 4 .
luo,
tasur

V
^iatotus ^fv f)s
'vertetur ira« extensi, 'bitas telitt»
**>!,& ittttt
5 ut ' n MB; to fumo.
* JöiOT« om “KiW.'fflt °W>-M
tetur,
totam, ia
'iraiii tiaeju;
Wabnciij;
ffli&SjfW
nJeM»:,
:uins,Wii
: X. ripltr.
•etai:tiyji,!tb
fMlpi!
MfittM.ii piifimi,a: t diripiant,
' visitationis!, munit ! i io.' autukin
:mfrjVa£fc : ornata alatea
«tp»
ionisKti;
nimmitticK
.emtratfe
tur pmta.i’
SIltijXBt-
utmjtai
hipilait,hi
iMpeteij
sttinonpnc
sspsratiju
rquuta eit r'
balamonur-
/ea&tani
(lemjemlt
tum petf« tn montti imadvertt is Alfyiiti jlotuffl n nanus ®8 > lentia ait
rxdatuslECt ibitatorei: qaafl®^ ; popiifOtat jj,l3W
Cap.io
JESCHAHJAE
Cap, i r. is.
ego recepi: neque est, qui agitet alam, aut aperiat os, aut pipiat.
J5- An gloriabitur securis contra excientem ipsä ian se magnificabit serra contra agitatorem suum ? qiiasioero agitaret virga eum, qui tollit ipsam, quasi attolleret baculus, ac non lignum ejjet ?
id. Idcirco immittet Dominus ipse Dominus exercituum in pingues ejus maciem : & loco gloris ejus ardcblt ardor similis artiori ignis.
17. ferit enim lux Jisraelis pro igne,St sanctus illius pro flamma, quae incendet, St consumet vepres ejus, St sentes ejus eodem die ;
rg. Gloriämque silvje ejus , St arvorum ejus,& spiritu , St carne absumet: entque tanquam r citos dissolvendis signifer.
19. Sic reliqua ligna silva: Illisis pauca erunt; adeo ut puer scribere possit ea.
22. Erit autem tempore illo, ut non pergat ultra reliquum Jisraelis, St qui evadet in domo Jahakobi, inniti percussore suo, sed Innitetur Jehova sancto Jisraelis fideliter.
ai. Reliquum revertetur, reliquum Jahakobi ad Deum fortem robustissimum.
22. Nam si fuerit populus tuus JIsrael tiumerofi cut arena maris, reliquum revertetur ex eo : consummationem praecisam consummabit exundans justitia.
23. Nam consummationem, St quidem prxeisam, Dominus Jehovi exercituum facturus esi in universa hac terra.
24. Idcirco ita ait Dominus Jehovi exercituum , ne timeto > popule mi, habitator Tzijonis, ab Assyrio : virga sua percutiet te, sed baculum suum efferet pro

te ratione /Egypti :
. 25. Nam adhuc paulisper , minus pusillo tempore ; St consummata indignatione, tum ira mea incumbet consummationi istorum.
16. Excitabit enim contra istum Jehova exercituum flagellum, percussionem similem Midjanitarum ad rupem Horebi: St fimilem baculo suo prope mare , St tollet istum ratione AEgypti.
27. Et erit tempore illo, ut amoveatur tinus ejus ab humero tuo,St jugum ejus ä collo tuo ; imo disturbabitur jugum propter oleum.
ag. Pervenit Hajanam regionem versus, transivit Migrone; Micmalcni deposuit impedimenta sua.
29. Traiecerunt transitum, Gebahi in diversorium diverterunt ; Trepidavit Kama, Gibha Schaulis
fugit:
, 30. Claram ede vocem tuam filia Gallimo- runi; fac, ut audiatur I.ajiscluim usque, 6 paupercula Hanathoth:
31. Migravit Madmena ; habitatores Ge- bimorumTe confirmaverunt ad migrandum:
32. Adhuc diem Nobi constiturus est ; agi- taviy-manum suam contra montem filix Tzijonis , collem Jerufchalaimorum :
33. Ecce, Dominus Jehova exercituum collocaturus est ramum violenter; adeo ut proceri statura exscindantur, Sc alti deprimantur :
34. Et circumputabit perplexa silvx ferro , suo, denique Libanus ipse per magnificum 'casurus est.

' CAPUT xT

Vbga de radice JeJJe i ?JT fpeein Atm Spiritus gantii,

N Am prodibit virgula i trunco succisi» Jischaj,Sc surculus i radicibus ejus efflorescet,
2. Super quo quiescet spiritus Jehovs; spiritus sapienti* , 8c inteltigentis, spiritus consilii, Sc potentis, spiritus scientis,& reverentis Jehovs:
3 .Cujus odoratus erit conjunctus reverentia Jehovs ; non autem ad aspectum oculo» nun suorum judicabit , neque ad auditus» aurium suarum corripiet.
4. Sed vindicabit justL tenues, Sc cerripiet ex squo mansuetos terrx : percutiet vero terram virga oris fui, Sc spiritu labiorum suorum morte afficiet improbum.
5. Erit enim justitia cingulum lumborum ipsius,Sc fides ipsa,cingulum femorum ipsius.
6 . Quapropter commorabitur lupus cora agno, Sc pardus cum hoedo reaibabit ; vs«i- lsisque, Sc juvenis leo, ac penes pingue simul erunt, Sc puer parvulus dux inter eps futurus esi,
7. Et vacca ursäque compascentibus, simul recubabunt catuli earum ; Sc leo sicut bos comedet stramen:
8. Et oblectabit se lactens super foramen hxmorrhoi; Sc super specum viperse depulsus k lacte manum suam injiciet.
9. Non afficient maio, neque corrumpent in toto monte sanctitatis mex; quum plena erit terra hsc scientia Jehovs ; veiut aquis alveum maris cpperientibus.
10. Erit etiam tempore illo,ut ad eum,qui e radice Jischaj stabit in signum populorum ; gentes consulturx veniant 3 Sc sit requies ejus gloriosa.
n. Erit enim tempore illo.lit adhibeat Dominus secundo manum suam, ut acquirat reliquum populum suum ; qui reliquus fuerit ab Assyria, Sc ab Aegypto, Sc ä 1'athroso,
: Sc ab Aethiopia,Sc ab Helamo.Sc ä Schsnhare» Sc ä Chamatha,Sc a regionibus maritimis:
12. Et sublato signo gentibus recipiat depulsos Jisraelitarum ; Sc dispersa membra Jehuds congreget ex quatuor oris terrs;
13. Et amota invidentiaEphrajimi.hcsti- büsque Jehuds excisis; Ephrajim non invideat Jehuds : Scjehuda non agat hostiliter contra Ephrajimum:
14.Sed involent in humerunvPelifchtha:©- rum ad occidentem , unä diripiant populos orientis : in Edomxos, Sc Moabitas immittant manum suam; Sc Hammouit* obediant eis;
15. Etiam devovebit anathemati Jehova sinum matis AEgyptii ; Sc agitabit manum suam contra ipsum flumen,ea inflante vento ipsius percutieiisque ipsiim flumen per septem fluentn, efficiet-ut iter habeat ea calceis populus suus.
16. Erit enim agger reliquo populo suo, qui reliquus fuerit ex Assyria; quemadmodum fuit Jisiaeli, quo tempore ascendit i terra AEgypti.

CAPUT XII.

Hymnus Ecclesia.

Taque dices tempore ilio, celebrabo te Je- hova, quia iratus fuisti mihi; sed aversi ira tua consolaris me.
a, Ecce Deus in fortem se lutem sneam
eonfitei ai non txpavefcam : nam robur
t' l 4 iliCE»

jneum.Sc carmen er? Jah Jehova, qui fuit mihi saluti.
3. Quumque hauseritis aquas cum gaudio, e fontibus hujus salutis ;
4. Dicetis tempore illo ; Celebrate Jeho- vam , proclamate nomen ejus, notas facite in populis actiones ejus , commemorate editum esse nomen ejus.
5. Psallite Jehovx , quoniam excellenter fecit : notum//.-t istud in tota terra.
6 . Claram ede vocem; & canta. qu% habitas Tziione : magnum esse in medio tui sanctum Juraelis.

CAVDT XIII.

Oi!« jB ahy/o it.

O Ncrofa prophetia in Babylonios, quam vidit Jeschahjah, fisius Amotzi.
2. Super mentem eminentem attollite vexillum, efferte vocem ad illos ; agitate manum, ut ingrediantur portas ingenuorum.
3. Ego praecepi sanctificatis Meis ; etiam vocavi potentes meos ad iram meam e.xe- quendam, exsultantes m excellentia mea.
4. Vox multitudinis in istis montibus auditur ai similitudinem populi ampli: vox tumultuosa,regna gentium congregatarum, Jehova exercituum lustrat exercitum bellicum.
5. Veniunt e terra longinqua,ab extremitate coelorum ; Jehova, Vt instrumenta indignationis fux , ad corrumpendum totam istam terram.
6 . E julate, nam propinquus esi dies Jeho- v* ; quum vastatio ab omnipotente adventura est.
7. Idcirco omnes manus remissa: erunt, & omne cor humanum colliquescet;
8- Et conturbabuntur tormina, & dolores corripient eos-, sicut parturiens indolescent; quisquis de proximo suo admiratione rapientur, facies inflammatissima facies eorum jutura esi.
9. Ecce, dies Jehovae advenit,s*vus,& excandescentia , 8c accensa ira; ad disponendum istam terram in desolationem, ut peccatores ejus perdat ex ea.
10. Nam stellae coelorum, & sidera eorum non facient, ut luceat lux sua; tenebrosus erit sol ab exortu suo, & luna splendidam non edet lucem suam.
11. Et animadvertam in orbis habitabilis malitiam , & in improborum iniquitatem , faciamque, ut cesset fastus superborum, elationemque violentorum dejiciam.
12. Eaciam, ut pretiosior sit mortalis auro purgatissimo,&homo insigni auroOphirino.
13. (Idcirco caelos commoveo, & concutitur terra e loco suo in excandescentia Jehova: exercituum, 8c quo die accenditur ira ejus.)
14- Nam erit ut caprea depulsa, & ut j eus nullo colligente : quisque ad populi suum spectabunt, 8c quisque in terram su; fugient;
1 5 • Quicunque i nventus fuerit transfod tur ; etiam omnis decrepitus cadet gladi 10. Et x arvuli eorum illidentur ante o los eorum ; diripientur domus eorum , fcenuno eorum vitiabuntur.

17. Ecce ego excito contra istos Medui
qm argentum non *stimabuiit,& ipso at
v.gh delectabuntur 1 *
18. Sed ipsorum arcus pueros allident: &
fructiis ventris non miserebuntur, filiolis non parcet oculus eorum.
19. Eritque Babylon, ornamentum regnorum, ornatus, excellentiaque Chaldaeorum: similis subversioni, quä Deus subvertit Sedo- mum,& Hamoram.
20. Non considebit in aeternum, neque habitabit in generationem quamque : neque figet tentorium ibi Arabs ; $c pastores non facient, ut recubent ibi greger.
21. Sedrecubabunt illic serae.Lt implebunt domos eorum noxia animalia: habitabunt- que illic ulula:, Lt scopes saltabunt illic :
22. Clamnbitque terrificum animal in viduatis palatiis ipsius , & serpens in templis voluptariis , prope autem est, quum adveniet tempus ejus, & dies ejus non protrahentur.

CAPUT XIV. Misericordia Dei propi eil.

N Am miserebitur Jehova Jahakobi, Lt eliget rursus Jisraelitas, quos reponat in terra ipsorum, adjungetque se advena ipsis, st associabunt se domui Jahakobi.
2. Nam accipient ipsos populi, adduccnt- que eos in locum suum ; & constituent se possessores eorumjisraeiitae in terra Jehovx, ut servi sint, St ancilla;; st captivos ducent eos, qui captivis abusi fuerint ipsis, domina- bunturque in exactores suos.
3. Et erit, quo die requiem prostiterit Jehova tibi a dolore tuo , St a commotione tua; ac a servitute dura illa, quo exercita fuerit in te ; '
4. Ut proferas parabolam hanc de rege Babylonio, ac dicas, quomodo cessavit exactor, cessavit aurea 'i
5. f regit Jehova baculum improborum, sceptrum dominantium.
6 . Percudentis populos excandescentia, plaga est immota : dominans iracundi gentibus agitatur perlequutione , quam non cohibebit:
7. Quiescit, tranquilla est tota terra: fragorem edunt cantu.
S. Etiam abietes lotanturde te, cedri Libani, dicentes, ex quo occubuisti, non ascendit ullus cosor contra nos.
9. Sepulchrum inferne commotum est tua causa ad occurrendum advenienti tibi, excitat tibi expertes vito > omnes duces terr* facit, ut surgant S soliis suis omnes reges gentium.
io.Qui omnes loquentes dicant tibi,etiam tu infirmatus es sicut nos i nobis similis factus es i
I r. Deducitur in sepulchrum fastus tuus, strepitus nabliorum tuorum ; substernitur tibi lumbricus,& obtegit te vermis.
12. Quomodo decidisti de coelis LtSSfer, nate Aurora': succisus es usque in terram; debilis es supra quam gentes ?
13. At tu dicebas cum animo tuo, in caelos ascendam, supra stellas Det fortis exaltabo solium meum : & sedebo in monte conventus , in lateribus Aquilonis.
14. Ascendam supra excelsa nubis denso, me aequabo excelso.
r$. Veruntamen in sepulchrum dejicieris, ad latera fove».
1 6 . VI-
vinita*
s£
itX
«dsf
■ ;rt> qq ;i:
! dss® j.ritw I carfrK », Non: matuair rfciföiB iteumief, ti.Tn biquioto iserafa fleant fit 11. Na hovzexf Ionia nor potem, di 2]. fi 1 poflelto 11 aafis 111
jthora at 4 Jurari WtlflMlisl iabrihJi Materi 4 <tz'w Bii&jen
0
0
ftei
bitai
!,
flati

cr ®i«Hür,^:
LLP.r4.I5.r6.
JESCHAHJAH.
Cap. 16.
"Meiuimj
.‘5 T"'.«
> Ä PaAuresi rqes, kz,l
% Witali
. 7 ™»wm
W milk:
"“»M/inti
?w in tempt quum ^ ve .
:iv.
eil.
■iJahikotJi
se
’iMi. opvlii&it. I Wißt! Oi; itmjchm ptim dme, P&i domint
nlHterit]e commotio» tfitt exeicjj
Vtnc Oi t-
0 ctffivit®
»imptokR
HtanJfe, ns itiandijc rat, jm n
:de te, :täti U sii,saufe
ffllMUdtsi wtitiii,® letata srnnes n«
mttibi,it0, isimilis fr
fastus tutu (ubfternilt itis.
rlis Ll&fc : intertE,
j tuo,ia» fortis eiii- 1 mor.te

s.
mibistteti’
mijßffii
i 4 .Vf
* *Bbvcrtj[jji.
; Kf
16. Videntes tc considerabunt te,inte advertent , dicentes : hiccsne vir ille est ? qui commovebat terram,qui concutiebat regna?
17. Qui disponebat orbem habitabilem sicut desertum, & civitates ejus destruebat; vinctos suos non solvebat reversuros domum ?
iz. Omnes reges gentium,quotquot sunt; occubuerunt gloriosi quisque domi suae.
i0. Tu verö abjiceris e sepulchro tuo , ut surculus abominandu 9 Var vestimentum intersectorum , onustorum crebris iliibus gladii : ut descendentes ad lapides fovea: , ut cadaver proculcatum.
20. Non adunaris illis in sepultura, quia terram tuam corrupisti, populum tuum interfecisti , non praedicabitur in seculum semen maleficorum.
21. Parate filiis ejus mactaticSicm propter iniquitatem majorum ipsorum; ne surgentes hxreditario jure possideant terram, Sc impleant faciem orbis habitabilis civitatibus:
2.2. Nam insurgam contra eos, dictum Je- hovae exercituum ; St excisurus sum Babyloniae nomen, & residuum, siinimque, ac nepotem, dictum Jehova::
23. Et disponam eam, ut sit hxreditaria possessio anatariae, St stagna aquarum; evcr- rämque eam everriculo perditionis, dictum Jehova: exercituum.
24. Juravit Jehova exercituum, dicendo: mentiar , nisi quemadmodum proposui mi his ita fuerit; St quemadmodum consilium inivi, illud exstiterit:
25. Quum frangendo Assyrium in terra mea, super montes meos proculcavero eum; tum amovebitur ab istis jugum ejus, St onus ejus ab humero istius amovebitur.
2Ä. Hoc illud consilium esi, quod initum fuit contra totam illam terram; 8t haec illa manus extensa contra omnes istas gentes,
27. Nam Jehova exercituum inivit consilium, 8c quis irritum faciat ? St manum ejus extensam, ecquis avertat ?

CAPUT XV.

Ontu Valxstinx.

Q Uo anno mortuus est rex Achaz, fuit o- nerosaprophetia haic.
-.Ne Istator, tuPalxstina tota, quod confracta fuerit virga percutientis te : nam e radice serpentis prodit hjemorrhous, etiam fructus illius prester volans.
3. Deinceps pascent primogeniti tenuium St egentes secure cubabunt; quum eneca- vero fame radicem tuam, St residuum tuum interfecerit.
4.’ Ejula porta , exclama civitas , diffluere Palastinam totam: nam ab Aquilone ut fumus advenit, neque ullus seorsim prospecturus est sibi in coetibus eius.
3 . Quid ergo responsurus est legatis gentis; Jehovam fundasse T/.ijonem, ut in eam fe recipiant pauperes populi fui, Cap. X V.

XVI.

CAPUT Onus Moabi,

O Nerosa prophetia Moabi: Quum noctu vastata fuerit Har-Moabitarum, excisa fuerit; quum noctu vastata fuerit Kir-Moa- bitarum, excisa fuerit,:
a. Ascendet Bajithum,St Dibonem.Bamo thas cum fletu super Ncbunte, St super Me-
deba Moab ejulabit; in omnibus capitibus ejus calvitium erit , omnis barba excisa.
3. In compitis ejus accingentur cilicio: super tecta ejus , St in platejs ejus quisque ejulabit, descensurus cum fletu suo.
4. Et exclamabit Cheschbon.Elhalehqne; Jahatzum usque audietur vox eorum: pro- pterea expediti Moabi vociferabuntur; vitz fuse txdcbit ipsum, dicendo:
3. Animus meus Moabum inclamabat, clausuras ejus, Tzoharem usque tjuafi vitula trima, quoniam per clivum Luchithx cum fletu ascendit, quoniam via Choronajimo- rum clamore fragoso boant.
6. Nam ad aquas Nimrimorum desolationes erunt: exarescet enim foenum, deficiet tenera herba, viriditas non erit.
7. Idcirco utut residuum fecerit; at quacunque recondiderint , in vallem Arabum exportabunt ea.
g.Nam circuibit exclamatio illa terminum Moabi, ad confluentes usque ejulatus ejus, etiam Beer-EIima ejulatus ejus;
5. Quod aqua: Dimonis plens sanguine
futura: sint, quum disponam in Dimone additamenta: evadentibus »ero Moabitis leonem, 8c residuo terra:. Caput XVI.
xo. Mittite agnum dominatoris terra:, i petra ad desertum usque ; ad montem filia: Tzijonis.
I I. Alloqui erit Moab quemadmodum avis vaga, nidus dimissus : erunt Moabitides ad vada Arnonis.
12. Ini consilium , fac judicium, dispone tanquam noctis umbram tuam ipso meridie : absconde propulsos, vagantem ne prodito.
13. Commorentur apud te propulsi mei, 6 Moab , esto latibulum ipsis ä conspectu vastatoris : nam desinet , qui premat, deficiet vastator, consumentur Calcatores singuli L terra -.
14. Et stabilietur benignitate folium, cui insideat constanter in tentorio Davidis; judex, Sc procurans jus, 8c promtus ad justitiam.
13. Verum audivimus superbiam Moabi, fastuosi admodum : fastu ejus, Sc superbia ejus, Sc furore ejus, non ita succedent mendacia ejus.
16. Idcirco ejulabit Moabita ad Moabi- tam, umfcquisque ejulabit; de fundamentis Kir-Chareiethx essabimini , veniiitamen contrita sunt.
17. Quin etiam vites Cheschbonis elan- guent, vitis Sibma: ; Domini gentium retundunt lectissimas plantas ejus, Jahzerem usque attingunt, errant per desertum; propagines ejus evelluntur, trajiciunt mare.
ig. Idcirco defleo fletum Jahzeris, vitem Sibnix» irrigo te lachrymi mea, b Chesch- bon, Sc Elhalch: quoniam de aestivis fructibus tuis, Sc de messe tua celeusma concidit;
19. Et intercepta est laititia, Sc exsultatio ex arvis, Sc in vineis non cantatur, non agitatur vociferatio : vinum in lacubus non calcat calcator, celeusma facio, ut cesset.
20. Idcirco viscera mea propter Moabum, tanquam cithara perstrepunt, Sc interanea mea propter Kir-Cheresum.
ii. Itntjue erit, quum perspicuum erit, fatigari Moabum in excelso suo, Sc vemens E f S a i

ad sanctiSUuinsuum deprecatum. nihil tamen poterit.
2.2. Illud e/? verbum, quo alloquutus fuerat Jehova Moabuin inde ab illo tempore:
23. Nunc vero loquitur Jehova , dicendo, intra tres annos,ut statt anni mercenarii, vilis reddetur gloria Moabi cum tota sua multitudine maxima: ita ut residuum/fe parvum, minus pusillo, invalidum.

CAl'UT XVII.

Onus Damasci.

P Rophetia onerosa Damasci. Ecce Damascus amovebitur , ne fit civitas: eritque acervus ruin*.
1. Derelict* civitates Haroheris, pro gregibus erunt,ubi recubantes nemo exterreat:
3. Desinet enim munitio ab Ephraijmo.St regnum a Damasco, ac residua Syria , sicut gloria Jisraelitarum erunt, dictum Jehova: exercituum.
4. Erit autem tempore illo ,quo attenuabitur gloria Jahakobi, Sc pingue carnis ejus emaciabitur.
%. Ent, inquam , perinde ac si colligeret meilbr segetem, St brachium ejus spicas demeteret : denique erit, ut qui legit spicas in convalle Rephaintorum.

6 . Tantum relinquetur in eo racematio, ut quum stringitur olea, duae tresse bacc* in vertice summi rami: quatuor , aut quinque in ramis ipsius frugifera;, ditium Jehov*, Dei Jisraelis.
7. Tempore illo refpiciat homo ad opificem suum; St oculi ejus ad sanctum Jisraelis spectent.
8- Non autem refpiciat ad ista altaria ,ad opus manuum ipsius ; St quod fecerunt digiti ipsius, non spectet, aut lucos, aut subdiales statuas.
9. Sed temporcjüo erunt civitates robust* ejus , similes derelicto virgulto summoque ramo, quas dereliquerint Aßyrii propter filios Jisraelis : denique erit desolatio :
. 10. Quia oblita es Dei, salutis tu*, St rupis munitionis tu* non es recordata: idcirco utut plantaveris plantas amoenissimas, etiam palmite extraneo conseveris ipsum;
11. Quo die plantari curaveris , ut adolescat , etiam mane ipso feceris , ut femen tuum etfiorescat: acervus messis er,> die nigritudinis, St dolores mortiferi .
'
CAPUT XVIII.
Onus ALthiopix.
V Ae multitudini populorum amplorum , iju sicut perstrepere solent maria, perstrepunt , St tumultuantibus nationibus,£«* tumultuatione, qualis est aquarum validarum, tumultuantur.
2. Multitudini nationum secundum tumultuationem aquarum multarum tumultuantium , quum increpabit ipsam, ut fugiat, quam longissimi : nam agitabitur ut gluma montium coram vento, St ut rota «oram turbine.
3. Tempore vespertino, ecce terror:quum nondum illuxerit mani, nemo aderit: Hxc tjt pars proculcantium nos, & sors diripientium nos. Caput XVIII.
4 ‘ V* terr* umbros* oris ; qu* e/? fecundum numina Aethiopia::
j. Mittenti per mare legatos, St instrumentis scirpeis per superficiem aquarum,
dicendo : ite nuncii leves ad gentem distractam , St depilatam , ad populum formidabilem ex eo loco,atque u 4 terius:gentem omnibus delineantem, St conculcantem > cujus terram diripiunt flumina.
6 . Omnes incol* orbis habitabilis, St habitatores terr* : quum attollam vexillum montium, videbitis ; St quum clangam tuba , audietis.
7. Nam ita ait, Jehova alloquutus me,aequi esco , sed intueor in locum meum: uS xstum serenum super olus, ut densum rorem in xstu messis, hunc ejje.
8. Nam ante meslem , quum perfecta gemma, St omphacio educato exstitit flos, ut exscindit flagella suis falcibus, St sarmenta amovet, amputätque vinitor :
9. Ita der^Jinquetitur pariter volucribus montium, St bestiis terr* > ut sitatem transigant cum hoc volucres, St omnes bestia: terr* cum hoc hiement.
10. Tempore illo adducetur munus Jeho- v* exercituum de populo distracto , St depilato , de populo, inquam , formidabili ex eo loco atque ulterius : gente omnibus delineante, St conculcante, cujus diripiunt flumina terram , ad locum nominis Jehov* exercituum, ad montem Tzijonis.
CAPUT XIX.
Onus Asgypti.
P Rophetia onerosa Aegypti. Ecce Jehova insidens deus* nubi levi, invasurus est Aegyptum ; adeo ut commoveantur idola Aegypti a conspectu ejus , St cor Aegyptiorum colliquescat in medio ipsorum.
2. Nam commiscebo, inquit , Aegyptios inter se, ut pugnent quisque contra fratrem suum, St quisque contra amicum suum, civitas contra civitatem , regnum contra regnum.
3. Et exhausto spiritu Aegypti in medio ipsius ; ubi consilium ejus absorpsero ; consulent sua idola, Stprxstigiatores, pythonesque,8t ariolos :
4. Et concIudamAegyptios in manum dominorum duri dominantium , donec rex rigidus dominetur in eos , dictum Domini, Jehov* exercituum.
5. Nam deperdent aquas ne influant in mare, adeo ut fluvius siccetur, St arescat;
< 5 . Et retro abjicientes flumina > exhaurient , St siccabunt rivos ductos aggeribus: arundo , St alga languebunt:
7. Papyri juxta rivos , in ora rivorum;& omnis sementis rivorum arescet > depelletur, nec erit amplius:
g. Et maerebunt piscatores, lugebüntque omnes, qui projiciunt in rivos hamum :8c qui expandunt rete jaculum in superficie aquarum, languebunt:
9. Et erubescent opifices lineorum, generosorum que , St textore, alborum operum.
10. Denique erunt propositis ipsius contriti, omnes facientes excipulum, stagnabas
voluptaria.
11. Enim vero stnlti sunt principes Tzo- hanis; sapientum . 'S consiliariorum Parho- nis consilium obbrutescet: quomodo dictatis Parhoni; filius sapientum sum, filius regum amiquiilimorum J
ir. Ubi

«em apag;, gMtemiifc pulum fonsia- usegenteaioo- caslreslj,
bita&ifii.&Ju, ta vexilli] itabam u,
!»atus me.ac- v meum; g ittasuta io-
M perfeci, «it,t flos, s&fittusa- tor;
te wtarifc • Uttateintu
tumniaja.
istiatte.&K?
bmülilieia
fflnius Ist 'sipantkvi «ora ex»
tejeho«
nvatuim tH tantut idoli
%?»
m.
, LMi oontufE;
Uti
iptiMat
Mopfo;*
iiisrado' ia i do* m ta Doli
i*fi i
& arcis ,sto iMeoil.
IOTffifit
ebuntqut mu« :S supetba
um.ge m opem ipsius ;i
,iön-

12. Ubi suat illi \ tibinam sapientes tui i qui indicent jam tibi 1 cognoscant igitur quid consilii ceperit Jehova exercituum contra
aEgypttim.

13. Stulte agent principes Tzohanis, decipientur principes Nophi: seducent Aigy- ptum usque ad extremitatem tribuum illius.
14. Jehova miscente in medio ejus spiritum perturbatissimum, facient, ut erret /E- gyptus in omni opere suo , sicut oberrat ebrius in vomitu suo:
15. Neque existet m Atgypto opus \nihis quod faciat caput, aut cauda , ramus, aut juncus.
id. Tempore illo erit ^gyptus similis mulieribus : trepidabit enim. St pavebit propter agitationem manus Jehov* exercituum , quani agitabit contra ipsam.
17. Entque'terra Jehud* Aigypto titubationi ; quicunque mentionem fecerit ejus apud fe, pavebit : propter consilium Jehova; exercituum, quod capturus est contra eam.
ig. Tempore illo erunt quinque civitates in terra Asgypti loquentes sermone > Cenahan*o,Sc jurat* Jehova; exercituum; civitas destructionis dicetur unaquaique.
sq. Tempore illo erit Jehova; altare in media terra Aigypti; St statua juxta terminum ejus Jehova;:
20. Er/tque in signum , & testirfionium de Jehova exercituum in terra Aigypti: quum inclamant Jehovam propter oppressores, immittere eis servatorem, & magna- tem ; qui eripiat eos.
21. Ita innotescet Jehova A-.gyptiis.agno- scentque /Egyptii Jehovam tempore islo:8t colent sacrisicio , & munere , Hc voventes votum Jehova; pendent.
iz. Si plaga afficiet Jehova vEgyptum, plagis afficit, 8c fanat: quum conversi fuerint usque ad Jehovam, exorabitur eis, & sanabit eos.
23. Tempore illo erit agger ex vEgypto in Assyriam, qua commeent Assyrii in Aegyptum , St Aegyptii in Assyriam: ut colant Aegyptii cum Assyriis.
24. Tempore illo erit Jisrae litarum gens tertia Aegypti*, Sc Assyri* : denique benedictio in medio pcpulo terr* :
23. Cui benedicturus est Jehova exercituum , dicendo , benedictus populus meus Aegyptius, & opus manuum mearum Assyrius , St possessio mea Jisraeliticus.

CAPUT XX.

Onus Mpypti , 1$/Ethiopix.

Affeno, quo venit Tharthan Afchdodum, Jti mittente eum Sargone, Rege Assyri*, quo oppugnavit Afchdodum, & cepit ipliim.
2. Tempore illo loquutus est Jehova per Jeschahjam, filium Amotzi, edicendo ; abi, St solve istud cilicium ä lumbis tuis,& calceamentum tuum extrahe de pede tuo : qui fecit ita, incedens nudus , St discalceatus.
3. Tum dixit Jehova, quemadmodum incedit servus mens Jeschahjah nudus,& difcal- ceatus;teitii anni signum, & ostentum contra xEgyptios, Sc contra Aithiopas.
4. Ita abducet rex Assyri* captivam multitudinem Aegyptiorum, & deportandam turbant /Ethiopum puerorum» Sc fenum,
nudam, St discalceatam ; etiam denudatos nate,i?z probrumALgyptiorum.
5. Ita perterrefacti erubescent: ab Aethiopibus exspectatione sua, & ab Aegyptiis gloriatione sua.
6. Et dicet incola regionis istius tempore illo; Ecce, ita habet exspectatio nostra, quo confugiebamus ad auxilium, ut eriperemur a conspectu regis Assyri* : St quomodo evaderemus nos?

CAPUT XXI.

Onus Babylonis , Tdumex , Cf Atabix.

O Nerosa prophetia deserti matis: sicut turbo vehementisstmus in austrum permeando, a deferto eventura, e regione formidabili : .
2. Visio dura nunciatur mihi: Perfidus iste perfidi agit, & vastator iste vastat: Ascende Helam , obside Medaj ; totus gemitus hujus faciam, ut cesset, dicentia :
Idcirco implentur lumbi mei *gntudi- ne * 2 3- 4 tormina corripiunt me quasi tormina parturientis : contorqueor ex auditu, conturbor ex visu.
4. Errat animus meus , horror perterrefacit me ; crepusculum desideratissimum mihi disponit in trepidationem mihi.
5. Instrue mensam , speculetur speculah tor, comede , bibe : surgite o principes. ungite scutum.
C. Nam ita edixit Dominus mihi: Abi, constitue speculatorem, quod viderit, iudi-
7. Quum itaque vidisset currus , duplices equites, currus asinorum, c 5 currus camelorum: St attendisset attente, attentissimi :
g. Clamavit, ut Leo ; In specula,Domine, ego consistam jugiter iuterdiu, Sc in observatione mea ego perstabo totis noctibus.
9. Interea ecce jam ingressi erant currus virorum, duplices equites : tunc eloquutus est, dicens, cecidit , cecidit Babylon, St o- mnes sculptiles deos ejus perfringens dejecit in terram.
k>. O tritura mea, St edite in area mea! quod audivi ex Jehova exercituum, Deo Jifraelis, annuncio vobis.
11. Prophetia onerosa Dum* : Ad me clamate Sehire, vigil quid de nocte, vigil quid loquitur i
12. Dicit vigil, advenerat mane, sed etiam nox adnenit : ii qu*situri estis, qu*rite, revertimini, venite.
13. Prophetia onerosa in Harabiam : Per silvas , in Harabia pernoctabitis , 6 coetus
commeantes Dedan*orum.
14. Obviam sitienti venientes afferant a- quas ; incol* regionis Them*,cibo suo pr*- veniant evagantem:
te*. Nam propter gladios evagabuntur, propter gladium extensum , Sc propter arcum adductum , denique propter gravitatem belli.
16. Sic enim ait Dominus, alloquutus me: intra annum, ut sunt anni mercenarii, tum deficiet tota gloria Red,iris.
17. Et reliquus numerus jaculatorum , potentes Kedareni diminuentur : quoniam Jehova, Deas , Jifraelis loquutus est.
E-T) O c _
CAPUT

Cap. 22.

T A I' V T XXII.

Onus vaUis visionis. hoc est, HierofolymK. . Rophetia onerosa vallis visionis : Quid tibi jam est, quod ascendis tota intecta?
i. Ouod tumultuationibus plena, civitas strepera" es , 6 urbs ante exsultabunda? confodi tui non sunt confossi gladio neque mortui bello ?
3. Ouod omnes ductores tui evagantes paviter','ita vincti sunt, ut non utantur arcu ? quicunque praesentes sunt tuorum, vincti pariter, a longinquo fugiunt ?
4. Propterva dico , respicite aliorsum a nie , amaritudine afficiam me in isto fletu;ne urgeatis in consolando me, nimirum propter vastationem filix populi mei.
5. Quia dies est vexationis, conculcatio- nuquC)8t perplexitatis Domino Jchovi exercituum, in valle visionis; dies destructionis muri, Kc vociferationis ad montana.
6 . Et Helamita gestat pharetram,cum curribus hominum, Se equitibus; & Kir expromit clypeum.
7. Eveniet enim lectissimis convallibus tuis, ut impleantur curribus ; St equites ipsi continenter ponant castra ad portam:
g. Quia retegente hoste operimentum Je- hndx; intueris quidem eo tempore in arma domus saltus.
9. Et rimas civitatis Davidis considerantes multas esse, colligitis aquas piscinx inferioris.
10. Domosque Jeruschalaimorumrecensentes, diruitis domos quasdam ad muniendum murum.
ii. Insuper conceptaculum facitis inter duos muros pro aquis piscinx veteris; sed non intuemini in opificem illius, St formatorem ejus, e longinquo tempore non anim-1 advertitis.
12. Ciimque vocaverit Dominus Jehovi exercituum tempore illo ; ad fletum , St ad planctum, & ad calvitium, St ad cincturam cilicii;
13. Ecce Ixtitiam, & gaudium, occidendo boves, & jugulando pecudes, comedendo carnes,& bibendo vimim , dicentium : edamus, St bibamus, cras enim morituri fumus.

14. Atque revelavit se , me audiente,Jeho- va exercituum; ne vivam , si expietur ista iniquitas vobis, donec moriamini , inquit Dominus Jehovi exercituum.
15. Ita ait Dominus Jehovi exercituum; age, accede adjutorem istum Schebnam, qui prxest domui.
id.Qiiid tibi hic ? & quis tibi Ilice/?? quod excidisti tibi hic fepulchrum : 6 exdens in edito fepulchrum suum , 6 statuens in petra habitaculum sibi.
17. Ecce Jehova, qui contegit te in tegumento, quantum potest ej]e virijSc qui amicit te belle. •
ig. Egregie volutabit te volutatione, ut pilam in regionem amplam spatiis: ibi morieris , itnque desinent curricula glorix tux; o ignominia domus domini tui.
19. Propulso te de statu tuo, inquiens. de statione tua destruet te.
ao. Erit autem die Ulä, ut vocem servum meum Eljakimum,filium Chilkijx :
2i. Et induens eum tunica tua.baltheoque tuo confirmans cum> dominationem tuam

tradam in manum ejus; ut sit loco patris habitatoribus Jeruschalaimorum , St domii» Jehudx :
22. Et imponam elavem domus Davidis humero ejus: eo aperiente nemo claudet, St claudente nemo aperiet:
23. Et infigam cum ve/ut paxillum in loco firmo; eritque folio honori,£STdomui pa- ternx sux.
24. Nam appendent ei totam gloriam domus paternx ipsius , proventus ejus, St reditus ejus, omnia instrumenta etiam minimi; tum instrumenta craterum, tum omnia instrumenta utrium.
25. Die illa, didtum Jehovx exercituum; discedet paxillus iste infixus in loco firmor St amputatus decidet, exscindetdrque onus illud, quod erat impositum ei, nam Jehova loquti tus est.

CAPUT XXIII.

Onus Tyri.

TJRophetia onerosa Tyri: Ejulate naves O- X ceani ; vastatam este ä domesticis, ab advenis, a regione Chitthxorum , revelatur in illam.
2. Silete habitatores infulx.tu quam mercatores Tzidonis pervagantes mare implent ;
3. Cujus proventus aquis multis est femen Schichöris , messis rivi /Tgyptiacr.St qux cs mercatus gentium.
4. Erubesce Tzidon; quia loquitur mare, munitio maris,dicendo: non parturio,neque pario; neque educo juvenes , aut tollo virgines.
5. Quemadmodum rumore dc /Egypto, intremant xque rumore Tyri.
< 5 . Transite per Oceanum; ejulate habitatores infui«.
7. Hxccine vobis exsultabunda videretur; cujus pedes ä diebus prxccdentibus , a prx- cedente statu ipsius deducunt eam ad peregrinandum procul ?
g. Quis cepit consilium hoc contra Tyrum illam coronariam ? cujus mercatores erant principes, cujus negotiatores honoratissimi terrx :
9. Jehova exercituum consilium illud cepit; ad foedandum fastum omnis glorix, ad elevandum omnes honoratissimos terrx.
10. Remea in terram tuam > similis rivo : navis Oceani, nulla est zona amplius.
11. Manum suam extendit super mare, commovet regna : Jehova prxeipit contra Cenahanem perdere munitiones istius.
12. Dicens, non perges amplius exsultare: 6 oppressa virgo silia Tzidonis, ad <%hit- thxos furge, transi , etiam illic non erit quies tibi.
13. En terram Chaldxorum, iste populus non fuit, ex quo Assyrius fundavit eam pro barbaris; erexerant exploratorias speculas suas, excitaverant palatia illius ; Jjfyrius disposuit illam in ruinam.
14. Ejulate naves Oceani, quia vastatur munitio vestra. •
15. Erit autem tempore illo , quum oblivioni tradita fuerit Tyrus septuaginta annis fecundum dies regni unius : ut exactis septuaginta annis sit Tyro simile canticum meretricis.
« itf. Su-
TESCHAHJAH,

16. Sume citharam, circumi civitatem,o meretrix oblivioni tradita : optime pulsa , utere quäm plurimo cantico, ut renovetur memoria tui.
17. Erit enim, ut exactis septuaginta annis revisat Jehova Tyrum, qux reversa fuerit ad quxstum suum. : deinde scortabitur cum omnibus regnis regionis ; in superficie terra:.
iz. Tandem erit merx ejus, Sc quaestus ejus sanctificatus Jehovx ; non reponetur in thesaurum, neque recondetur : sed pro habitatoribus exposita Jehova; erit merx ejus, ad comedendum in saturitatem, Sc ad tegumentum validum.

CAPUT XXIV.

Regnum Chrifii orietur in mediis ruinis Hie- rofoiymu:.

E Cee Jehova exhausturus est terram, Sc exinaniturus eam 5 Sc pervertens superficiem ejus , dispersurus est habitatores ejus.
1. Eritque perinde populo, ac praesidi,perinde fervo , ac domino suo, perinde ancilla:, ac hera: suae , perinde emtori , ac venditori, perinde mutuo danti, atque mutuo accipienti, perinde foenore accipienti ac ei, qui foenorat ipli.
3. Plani exhaurietur terra, Sc plani diripietur. quia Jehova eloquutus est sermonem hunc.
4. Lugebit, concid.t terra; languebit, concidet"orbis habitabilis ; languebunt celsi populorum terra:.
5. Etiam haec terra contaminata est sub habitatoribus suis ; quia transgrediuntur leges; mutant decretum , irritum faciunt foedus perpetuum.
6. Idcirco exsecratio consumet terram, St desolabuntur habitantes in ea: idcirco exardescent habitatores terrx , Sc reliqui fient mortales perpauci.
7. Lugebit mustum, languebit vitis ; suspirabunt omnes Ixti animo.
z. Cessabit gaudium tympanorum, desinet strepitus exsultantium; cessabit gaudium cithara::
9. Cum cantico non bibent vinum, amarescet potus inebrians bibentibus ipsum:
10. Confringetur urbs inanis futurajclau- detur omnis domus, ne quijquam ingrediatur.
11 Querela erit super ipso vino in plateis; advesperascet omnis laetitia »emigrabit gaudium terra::
12. Reliquum factum in civitate,desolationes vastitate atteretur porta.
IZ. Quando ita fuerit in medio terra:, inter populos istos > similes olivis destrictae olea, similes'racemis, quum finita est vindemia.
14- Hi efferentes vocem suam cantabunt 'i propter excellentiam Jehovx claram vocem . edent inde a mari, dicentes>
J 5 - idcirco in ipsis ignibus glorificate Je- hovam, in intulis maris, nomen Jehovae Dei Jisraelis.
16, Ab ora terrx psalmos audiveramus, decor emjuiße justo,jam autem dico, ma- exs esi mihi, macies efl mihi: Hei mihi: per- fidi perfide agunt, & perfidia quidem perfidissima perfidi agunt.

17. 1 ’avor, 8c fovea , Lc laqueus imminent tibi, 0 habitator terrx.
ig. Erit enim, ut fugiens ab audito pavore incidat in ipsam foveam : Lc quia ascendet i medio ipsius fovex , capiatur laqueo: nam cataractx ex alto aperientur, Lc concutientur fundamenta terrx.
19. Omnino confringet fe terra omnino disrumpet se terra, omnino nutabit terra.
20. Omnino commovebitur terra tan- quam ebrius, Sc evagabitur ut tegillum; Lc ingravescente supeream desectione ipsius, ita cadet > ut non surgat amplius.

ai. Et erit tempore illo, animadvertente Jehova in exercitum excelsi cujusque cum ipso excelso ; Sc in omnes reges terrx cum terra ipsorum :
22. Ut colligantur collecti , vincti in foveam , & occludantur in claustro ; & post multos dies desiderentur.
2Z. Denique pudebit ipsam lunam,& erubescet sol ipse : quum regnabit Jehova exercituum in monte Tzijonis, Sc Jeruschalai- mis, Sc coram senioribus luis gloriosi.

CAPUT XXV.

Hymnus 'JeJchahjx.

TEhova Deus meus es, exaltabo te, celebra- J bo nomen tuum, quia fecisti mirum : consilia ü longinquo tempore prxditia fides Jient, veritas.
2. Nam disposuisti ex civitate acervum, est urbe munita ruinam : palatium extraneorum ex civitate, in scculum non xdificabi- tur.
iz. Idcirco honorabunt te populus fortis, urbs gentium formidabilium reverebuntur te:
4. Quod fueris munitio tenui, munitio e- genti, quum aliqua angustia esset ei;receptus ab inundatione, umbra ab Xstu, quum spiritus violentorum similis ejjet inundationi labefactaturx murum:
<;. Sicut xstum in siccitate , tumultuationem extraneorum depresseris ; xstum , inquam umbra densa, qui propagini violentorum respondebat.
6 . Eaciet autem Jehova exercituum omnibus populis in monte hoc convivium rerum pinguium, convivium vini dafxcati,pinguium , inquam , saginariorum , vini fjecibus expurgati:
7. Et absorbebit in monte hoc speciem istius veli obvelantis omnes populos,Sc istius operimenti obducti super omnes gentes:
z. Absorbebit ipsam mortem in victoriam, Sc absterget Dominus Jehovilachry- mas ab omnibus faciebus ; Sc opprobrium populi fui amovebit a tota terra (nam Jehova loquutus est.)
9. Ut dicat tempore illo; ecce Deus noster hic e/?,exspectamus eum, 8c servat nos t hic efl Jehova , quem exspectamus, exsultabimus , Sc Ixtabimur de salute ejifS.
10. Nam quiescet manus Jehovx in monte hoc : triturabitur verö Moab in loco suo, ut trituratur palea ad stercorationem.
11. Expandet enim manus sitas in medio ejus, sicut expandere solet natator ad natandum ; Sc demittet superbiam ejus, cataractis manuum suarum;
ij. It*

Ita
munitionem editumywe locum guo momento,donec prxtcricrit indignatio.
murorum tuorum deprimet, demittet, turbabit in terram, in pulverem usque.
de-

CAPUT XXVI.

Canticum Sionis.

T Empore illo cantabitur canticum hoc m regione Jehudae : civitas fortis est nobis, salutem disponit muris, &c pratmunitioni Z)eus, dicendo :
2. Aperite portas, & ingrediatur gens justa, conservans omnem fidem.
3. Cogitationi innitenti custodis conri- »uam pacem, quum tibi confidit.
4. Considite Jehovae usque in sempiternum : nam in Jah jehova rupes seculorum est : _ -
5. Nam deprimit habitatores loci alti, urbem editam : deiicit eam, dejicit eam usque jn terram, deturbat eam in pulverem usque :
6. Conculcat eam pes; pedes pauperis vestigia tenuium.
7. Iter justo rebus seqtiissimis; resto orbitam justi libras.
S- Etiam in itinere judiciorum tuorum, Jehova, exspectamus te ; ad nomen tuum , & ad memoriam tui fertur desiderium anima: :
9. Animo meo desidero te per noctem; etiam spiritu meo, qui efl in me, tempestivi! quarro te : nam quum judicia tua exstant in terra, justitiam discunt incola: orbis habitabilis :
ro. Cüm gratia fit improbo, non discit justitiam, in terra xquissima inique agit; & non considerat celsitudinem je nova:.
ir. Jehova, quum exaltatur manus tua, non vident : videbunt erubescentes zelum erga populum, quin etiam ignis hostes tuos consumet.
12. Jehova, dispones pacem nobis : nam etiam omnes res nostras confecisti nobis.
13. Jehova, Deus noster, imperabant nobis domini pneter te: tantum per te recordamur nominis tui.
14. Hi mortui non reviviscent; expertes Vita: non resurgent: propterea, visitans perdidisti eos, &t profligasti omnem memoriam eorum.
13. Adjecistj huic genti Jehova, vitam • adjiciens huic genti glorificas te: genti,quam procul amoveras ad omnes extremitates terra:.
16. Jehova, in ipsa angustia visitaverunt te ; fuderunt submissam orationem, castigatione tua fremente ipsos.
17. Ut pnegnans propinqua partui dolet, exclamat in doloribus suis; ita fuimus k conspectu tuo, Jehova :
18. Gravidi fuimus, doluimns, quasi pareremus ventum, salutem ullam non fuissemus effecturi terra:, neque casuri fuissent incola: orbis habitabilis.
19. Reviviscunt tui mortui, cadavera quaeque mea resurgunt ; expergiscimini, inquis, OC cantate, qminhabitatis pulverem; nam SOS olerum ros tuus est, postquam in terram expertes vitx dejecisti.
A

CAPUT XXVII. Lcviathan judicandus.

G& popule mi, intra in conclavia tua, & occlude fores tuas tibi; latita quasi exiit. Nam ecce Jehova proditurus est £ loco suo, ad animadvertendum iniquitatem habitatoris terrae in eum; & reteget terra exdes suas, neque obteget ultra interfectos suos.

Caput XXV 11 .

3. Tempore illo animadvertet Jehova gladio suo durissimo,maximoque,& validissimo in balamam serpentem oblongum,8c in balaenam serpentem' tortuosum; Sc interficiet draconem, qui est in mari.
4. Die illa, vineam rubentia meri, acclamate ei.
5. Ego Jehova sum custoditurus eam,momentis irrigaturus eam; ne quia invisat eam, noctes diesque custoditurus sum eam.
6 . /Estus non esi mihi: qui induxerit me sente, ist vepre ad praelium, hunc caute iu- grediens eam, succendam ex ea simul:
7. Sin prehendet robur meum, facturus pacem mecum; pacem fecerit me cum.
8. Ut advenientes Jahakobi posteri radicentur faciet, efflorescet, & germinabit Jis- raiil; denique implebunt superficiem orbis habitabilis proventu.
9. An, ut percussit percussorem ejus, percutit eum i an, ut interfecti sunt interfecti illius, interficiuntur ?
10. Moderate emittendo eum contendis cum eo : illum aufert spiritu suo duro, quafi tempore Euri.
1 r. Idcirco hac re expiatur iniquitas Jahakobi,' 8c hic est totus fructus, ut amoveat peccatum eius ; quum disponet omnes lapides altaris ut lapides calcis dissipatos , nes consistent luci, aut subdiales statua::
12. Sed illius civitas munita erit solitaria, caula disjecta, Sc derelicta velut desertum; ubi pascet vitulus , 8c ibi recubabit, etiam absumet ramos ejus.
13. Arefacto ramo ejus , frangentur ramusculi , mulieres venientes incendent illum: quia non est populus ulla intelligent« praeditus, idcirco non miseretur

ejus, qui fecit eum, qui formavit eum, non facit gratiam ei.
14. Erit autem tempore illo, excutiet Jehova inde a fluxu illius fluminis usque aci torrentem rEgypti, vos autem colligemini sigillarim, 6 Jisraelitx.
15. Eritque tempore illo, quando clangetur buccinä magna, ut veniant, qui perierant in terra Assyria:, &: qui depulsi fuerant in terram fEgypti; & honorem, exhibentes incurvent se jehova: in monte sancto Jeru- schalaimis.
C A 1 > U T Deus corona populi
XXVIII.
: ist Christus lapis an -
Y /E corona: fastus, ebriosis Ephrajimi, cujus ornatus decor est, velut flos caduce pianto;,eis, quiprxfunt valli pinguissima:, obtusis vino.
2. Ecce robustus, Ac fortis Domino,similis inundationi grandinis, turbini exitiali similis inundationi aquarum validarum exundantium, dejiciet in terram manu.
3. Pedibus conculcabuntur ; corona fastus, ebriosi Ephrajimi.
4. Tum erit velut turba florum caducat planta; decor ornatus illius, quisquis prxest
valli

tl,rus 'd t!w, 'ptatcuj^ ^«tcriacj, Kerfectosfm, '"fwXXTli ft« JehowA le&validiife,
'"i “inteiij
ffieri, j;;!(,
fal MU,
* Maxerit im catt®
ofimh
».fefhiij iit meata,
*
: getminabrry
"Mica«
orem
taimafi
Cap.ag.
valli pinguiHims; ut fructus pracox, quum nondum est restas, quem ubi videt quispiam, dum adhuc est in manu sua , deglutit.
5. Tempore illo erit Jchova^exercituum pro corona decoris , Sc pro diademate ornatus reliquo populo suo :.
< 5 . Et pro spiritu judicii es, qui prresidebit judicio, St potentibus regerentibus bellum in portam:
7. Venmtamen etiam isti vino errant, Sc 'potu inebriante oberrant : praeses, ac propheta errant potu inebriante, absorbentur a vino?oberrant pra: potu inqbriante , errant in functione videntis , titubant in judicatione ;
8. Nam omnes mense plens sunt vomitu, £5" excremento non super est locus.
9. Quem doceret scientiam, & cui proponeret intelligcndum documentum : depulsis ä lacte, avulsis ab uberibus ?
10. Cum prxceptum praecepto , praeceptum praecepto, delineatio delineationi, delineatio delineationi: pauculum hic , pauculum illic fuerit additum :
11. Cum. peregrino sermone, Sc lingua exotica alloquutus sic populum istum Jeho- ,

ut non confirmentur vincula vestra : nam consummationem, Lc i/uidem praecisam audivi a Domino Jehovi exercituum contra totam hanc terram.
23. Aures adhibete, Sc audite vocem meam; attendite, St audite sermonem meum.
24. An totum diem arat arator ad seminandum ? sulcat, Sc occat terram suam ?
25. Annon, quum squavit superficiem ejtis , aut spargit melanthium, cuminumque dispergit; aut disponit triticum prxstans, vel hordeum insigne, vel spei tam;» termino suo;
26. Deinde colligat illud ad eam rationem« quam Deus ejus docet eum 'i
27. Nam non tribula trituratur melanthium, aut rota plaustri super cuminum versa- lur; sed baculo excutitur melanthium, Lc cuminum virga.
2z. Panis veri comminuitur, quia non in perpetuum pergit triturare ipsum, ubi quassit rotii plaustri sui equitibus fui non comminuit ipsum.
29. Etiam hoc a Jehova exercituum prodit , qui mirificus est confilio, magnificus re ipsa.
m ana Is
quitis Julj- ut amoveat omnes taji- fipitos, r.t; lator, erit solitari at dcfetK «babit, «ia
s kniet.' Ili iatelijE tu«q«
teaoftsp
S>,ratisji- Wjsptd KtsSjari
biiStoJ
«M»
änäo Jtna
I,
1 lifi tn*
iphrajimi,
‘fioscaii-
nguilfat,
n’mo,sins'iii xitialife rum t» ,nu.
coroea It
irum tri 1 '! mitS-std
(M
12. Ciim dixerit eis, hsc est ipsa requies, quietem tribuite lasso; & hac est reipiratio 1 St noluerint auscultare:
13. Sed fuerit eis verbum Jehovx, praeceptum prxcepto, prsceptum prscepto,delineatio delineationi,delineatio delineationi, pauculum hic, pauculum illic? ut pergerent, & corruentes retrorsum confringerentur,Sc irretiti caperentur :
14. Idcirco audite verbum Jehovje , viri irrisores , dominatores populi hujus, qui est Jeruschalaimis.
15. Quoniam dicitis ; pepigimus foedus cum morte, Sc cum sepulchro egimus cautum : flagellum inundantis, quum transibit, non obveniet nobis: qüta disponimus fallaciam receptum nostrum , Sc in mendacio abscondimus nos.
1 6. Idcirco ita ait Dominus jehovi, ecce ego fundamentum posui in Tzijone lapidem i lapidem probationis, angularem , pretiosum , fundationem fundatissimam, qui credit non pratfestinabit.
17. Disponamemmjudicium ad lineam, Sc justitiam ad perpendiculum : ut excernat grando receptum fallaciae , Sc latibulo suo aquae inundent.

18. Tum abolebitur foedus vestrum cum morte, Sc cautio vestra cum sepulchro non stabit: flagellum inundantis „quumpertran- sibit, tum eritis ei conculcationi.
19. Ex quo transiverit, intercipiet vos;
nam quolibet mane pertransibit interdiu, Sc noctu: eritque tantummodo commotioni, quum proponet intellioendum documentum. Ä
20. Nam brevius erit stratum > quam ut protendat se i Sc stragula angusta quum collibet secubans •
21. Nam sicut in monte Feratzimorum exsurget Jehova,sicut in valle ad Gibl-.o- nemirascetur 1 ad faciendum factum suum, extraneum fastum suum, ad operandum ©pus suum; alienum opus suum.
22. Nunc itaque , ne pergatis ludificari,

CAPUT XXI X.

PZc Arieti , seu excidium Hierosolyma:.

V /E Arieli, Arieli, urbi, in qua castrametatus est David : adjicite annum ad annum : sacrificiis festorum capita exsccent 2. Attamen angustabo Arielem; eritque moeror, Sc maestitia, quum erit mihi urbs ut Ariel.
3. Nam castrametabor pilata acie contra te; Sc obsidens te stativis, erigam contra t* obsidionalia munimenta -. A
4- Adeo ut dejecta e terra loquar«, Sci pulvere mussitet sermo tuus, sitque quasi pythonis e terra vox tua -. Sc e pulvere sermo tuus pipiat.
5. Nam erit ut pulvisculus tenuis multitudo extraneorum tuorum; Sc velut gluma transiens multitudo violentorum , adeo erit ad momentum repente.
6. A Jehova exercituum visitabitur tonitru, Sc terra; motu,sonoque magno,turbine, Sc procella, fiammdque ignis consumentis.
7. Erit enim tanquam somniaret,viso nocturno , multitudo omnium istarum gentium , qua; militatura sunt contra Arielem/ Sc singuli militaturi contra eam, munitio" nemqiie ejiis, Sc angustaturi eam.
8- Erit, inquam, ac si somniaret famelicus quod ecce comedit, quum autem exper- giscitur , vacua est anima ejus , aut quasi somniaret sitiens, quod ecce bibit, expergefactus autem ecce lassus est, Se anima ejus appetit i ita erit multitudo omnium istarum gentium, qus militatura; sunt contra montem Tzijonis.
9. Cunctantur, quin admiramini: delicias agunt, quin vociferamini ? inebriantur , at non vino; vacillant, non autem inebriante potu
10. Nam perfudit vos Jehova spiritu soporis alti,St obstipavit oculos vestros : cum prophetis etiam primorum vestrorum pru» dentissimorum oculos obtexit.
ii. Ideo est vobis visio istorum omniutu similis verbis literarum obsignatarum i qu«
d'an-
*

dantur scienti literas , dicendo, lege qu*so
hoc: dicit autem, non possum, quia obsignatum est: . ....
12. Sin autem dentur Utera: ei, qui nescit literas, dicendo . lege qua'io hoc . dicit.
nescio literas. . ,
12. Dixit enim Dominus,propterea quod appropinquans populus iste , ore suo, & labiis suis honorant me,cor autem suum procul amovet äme: estquereverentia eorum erva me, quam prxcepto homiiium edocti sunt :
14. Idcirco, ecce ego perrecturus sum res mirificas agere cum populo isto indesinenter, Sc admirabiles , 8c peribit sapientia sapien- tum ejus , prudentiaque prudentum ejus se se abdet.
15. V* abdentibus in profundum a Jeho- va consilium, qui existente in tenebris opere suo, quoque dicunt, quis videt nos ? 8c quis animadvertit nos ;
16. Jies inverti ä vobis, an sicut lutum fi-
f uli reputandum est? quum dicet opificium e opifice suo, non fecit me, etiam figmentum de fictore suo ; non intelligit.
17. Aniion adhuc paulisper, perpusillo . etiam convertetur Libanus in arvum ; Sc arvum pro fylva reputabitur ?
ig. Et audient die illa surdi isti verba lite- rarum; & ex caligine, atque e tenebris oculi cascorum videbunt.
ip. Et cumulabunt mansueti in Jehova Istitiam; egcntissimsque hominum in sancto Jisraiilis exsultabunt :
20. Quod desierit violentus, defecentque derisor: & excisi fuerint quicunque sedulo observant vanitatem.
2i.i’eccati reum peragentes hominem propt» verbum : 8c corripienti ponentes tendimlam in porta; denique pervertentes fusi inanitate j ustum.
22. Idcirco ita ait Jeho vade domo Jaha- kobi, qui redemit Abrahamum : non jam erubescet Jahakob, neque jam facies ejus expallescet.
23. Nam, quum videbit natos suos, opificium manuum mearum in medio fui, sanctificantes nomen meum , tum sanctificabunt sanctum Jahakobi, Sc Deum Jisraelis expavescendum praedicabunt:
- 24. Ut cognoscant errabundi spiritu prudentiam , Sc susurrones discant doctrinam.

CAPUT XXX.

In ßlentio ijj spe.

V /E filiis contumacibus, dictum Jehovae , ad agitandum consilium, at non ex me: Sc ad obtlucendum tegumentum,at non spiritus mei : ut adjiciant peccatum peccato :
2. Proficiscentibus, ut descendant indE- gyptum, quum os meum non consuluerunt; ut roborentur robore'Parhonis , Sc recipiant se in umbram Asgypti.
, ?- Nam erit vobis robur Parhonis,pudori,bc receptus iste in umbram sEgypti,ignominiae. 0
4. Quum fuerint Tzohane principes istius, & legati istius Chanetum pervenerint :
y. Omnes pudefaciet per populum,/'«)' homines non profuturos illis: non adjumento, neque emolumento ; sed pudori, etiam- que piobtosuturism:t.
6. Onus jumentis australibus : in terram oppressionis. St angustia:, ad eos , ex quibus immanis leo , juvehisque Ico, vipera, Sc prester volans prodituras est , deportabunt humero asinorum opes suas, Sc gibbo camelorum thesauros suos , ad populum , qui non proderunt.
7. Nani .-Egyntii in vanum, Sc inaniter adjuvabunt: idcirco proejamode hoc , fortitudinem ipsis fore , ut maneant.
8- Nunc veni > inscribe hoc tabula: apud eos.Sc in libro exara ipsum-.ut sit temporibus sequentibus in sempiternum, usque in secu- lum. ®
9. Nam populus rebellis est , filii mendaces; filii, qui nolunt audire legem Jehovae.
10. Qui edicunt videntibus, ne videatis;Sc prudentibus, ne provideatis nobis recta, loquimini nobis blanda , providete illusiones :
11. Recedite a via, deducite ab itinere; facite , ut cesset i facie nostra sanctus Jisraelis.
12. Idcirco ita ait sanctus Jisraelis, quandoquidem spernitis verbum hoc: confiditis autem fraudi, Sc prxfract* vita: , ac innitimini ea:
13. Idcirco erit vobis iniquitas ista, similis ruptura; cadentis muri, qux ventrem faciebat in muro edito ; cujus repente,momento advenit fractura.
14. f ranget autem eam quasi fractura u- tris figulorum contusi , non est usurus clementia: adeo ut non inveniatur in contusione ejus testa ad capiendum ignem L foco,aut ad depromendum aquas e lacuna-
15. Ita enim dicit Dominus Jehovi sanctus Jisraelis, reversione,8c descensu servabimini, in tranquillitate, Sc fiducia erit potentia vestra: non acquiescitis autem:
16. Sed dicitis, nequaquam nam insidentes equo fugiemus ; idcirco fugietis : at levi jumento ve nemur ; idcirco leviores erunt, qui persequentur vos.
17. Mille homines ab increpatione unius, ab increpatione quinque fugietis omnes-, donec reliqui fiatis similes cippo . in vertice hujus montis , Sc similes vexillo in hoc colle.

18. Idcirco autem exspectabit Jehova gratiam facere vobis, Sc idcirco elaturus est fe ad miserendum vestri; quia Deus juris esi Jehova, beati omnes , qui exspectant eum.
19. Nam populus Tzijone habitabit. Je- rufchalaimis: porro non flebis, omnino gratiam faciet tibi ad vocem clamoris tui; simul ac audierit, exaudiet te.
20. Dabit quidem vobis Dominus panem angusti* > Sc aquas oppressionis verum non includetur angulo amplius ullus docentium te ; sed oculi tui videbunt ductores tuos:
21. Et aures tu* audient verbum a tergo tuo, dicentium: h*c illa e it, via, incedite per eam, quum dexteram > aut quum sinistram petetis :
22. Et polluctis tectorium sculptilium argenti tui, 8c amictum fusilis ex auro tuo : separabis ea, ut laborantem ex mensibus; apage, dices eorum cuique;
23. Tum dabit pluviam sementis tus. qua
conle-

Cap. 30. ?i.
JE SCHAH JAH.
Cap, 57.52.
leportabiiEt h,.
Si gibbo cjjji ?ulum ,{»#
®i Ji int» w>dehof,ij
Killt,
ho: tituli 9 tut sit teEpcnti fflitlijütiifo
tyt fftiora:. fetriiwj;: snob:sretti,fc »vita K
taufe,
Itaktkjt;,
Jsjistitüiia t totiasj E Vit*, «£_■
ipiteifot
u£ ratr®
; repaitc,:
Ä friste ': :rt usuius clt : mcwituSi
itmefotOii:
m.
is Jdioiii'
rfttnfuta
naieiitK
lautn:
tr.jffl»
1 fugietis :' a Itiwti
lastiar
jpti inverti
i ratio in it
ifetto
tijptei
K «.11:1 it, OlBliffif msw;i
minus pa« verum > afiw än: ant dtxlt
verhau rii via, iv autqtms-
fculptfo: :x aurttsi 1 inttfei'
meas»*';
9»
conseveris terram, adeö ut panis, proventus terr* sit uber, & pinguis: depascent pecora tua die illa pascuum latum.
24. Boves etiam,& aselli colentes tellurem , farraginem meram comedent ; qua; ventilata fuerit vanno, St ventilabro.
25. Enintque super omnem montem altum, St super omnem collem elatum, rivi; processus aquarum, tempore exdis magna;, quum ceciderint turres.
26. Et erit lux ipsa Iunx sicut lux solis, lux autem solis erit septupla, ut lux septem dierum; quo die obligaverit Jehova fracturam populi sui. St fractionem plagx illius curaverit.
27. Ecce nomen Jehovx venit e longinquo , ardens ira sua, St gravitate incendii: cujus labia erant plena indignatione, St lingua ut ignis consumens :
28. EfTpiritus ejus tanquamtorrens,inundans eum,qui ad collum dividebat; agitando gentes agitatione vanitatis fecit, ut errent frxno imposito maxillis populorum.
21). Illud canticum futurum elt vobis, ut noctis, quä sanctificatur festum : St lxtitia animi, qualis est euntis cum tibia, ut veniat in montem Jehova:, ad rupem Jifraelis :
30. Fecifle Jehovam, ut exaudiatur majestas vocis lux, St descensum brachii st,i demonstrasse, xstu irx, St flamma ignis consumentis ; dispersione, St inundatione, ac lapide grandinis:
31. Quum vocejehovx contritus est Assyrius, virga solitus percutere.
32. Sic erit omuisiocus, qua transibit virga fundatissima, cui imposuerit Jehova eam, cum tympanis, St cum citharis, quando bellorum agitationem ipsam expugnaverit.
33. Etenim paratus est jam ante exitii locus, hic etiam ipsi regi constitutus est , profundissimum, latissimum fecit Jehova: pyrx ejus ignis, St lignorum multum efi > flatus Jehovx quasi torrente sulphuris incendit eam.

e A P U T XXXI.

Vx illis , qui fidunt equis, IS'equitibus.
V JSL descendentibus in jEgyptum ad auxilium, & qui innitunturequis : qui confidunt curribus, quum multi sunt. St equitibus, quum sunt numerosi valde; neque respiciunt ad sanctum Jifraelis,St Jehovam non requirunt.
2. Atqui ipse etiam sapiens efi, qui, quum infert malum, verba sua non finit amoveri: sed insurgit in domum maleficorum, St in auxilium operam dantium iniquitati.
3. /Egyptius, vero homo efi, non autem Deus fortis; St equi eorum caro, non autem spiritus; quare Jehova extendente manum suam corruet adjutor, St cadet adjutus, pa- riterque hiomnes deficient. <-
4. Sed ita ait Jehova mihi,quemadmodum rugiens leo. St juvenis ieo ad prxdam suam, quum vocatur contra eum multitudo pastorum, a voce eorum non terretur, St a strepitu eorum non demittit se: ita descensurus est Jehova exercituum ad militandum pro monte Tzijnnis. St pro colle ejus.
5. Sicut aves volucres, sic proteget Jehova exercituum Jeruschalaima: protegendo etiam eripiet, ttansemido etiam liberabit.

6. Revertimini ad eum, quem summa apostasia provocant filii Jifraelis.
7. Quum die illii. spernent quisque idola argentea sua, St idola aurea sua,quod faciunt vobis manus vestrx in peccatum.
8- Tunc cadet Assyrius gladio non virili. St gladius noiv humanus consumet eum, Sc fuga consulet sibi, metu gladii, juvenesque ejus, St lectissimi ejus tributarii erunt.
y. Nam petra ejus prx formidine evanescet,St conterentur prx signo principes ejus; dictum Jehovx, cui ignis eft Tzijone, St furnus Jeruschalaimis.

CAPUT XXXII.,

Kegnum Chrifii , reptum p acü.

E N juste regnaturus est rex, St principes jure principatum gerent;.
2,.Et erit vir tanquam absconsio i vento,St latibulum , ab inundatione : ut rivi aquarum in arido loco, ut umbra petra: ingentis 411 terra fessa ex fit i.
3. Neque connivebunt oculi videntium, sed aures audientium auscultabunt:
4. Animiisque inconsideratorum intelli- get scientiam, St lingua balborum expediti eloquetur verba explanata:
5. Neque flagitioso amplius indetur nomen ingenui, St tenax non ditetur liberalis:
6. Sed flagitiosus dicetur flagitium eloquens , cuius animus efficit iniquitatem; exercendo hypocrisin, Sc proloquendo in Deum errorem, exhauriendo animam famelici, Sc potum sitientis subtrahendo :
7 - Et tenacis instrumenta mala dicentur ■ qui scelerata consilia init ad perdendum humiles sermonibus salsitatis , etiam quum egens eloquitur jus :
8- Ingenuus vero , qui ingenua consilia init; St qui rebus ingenuis insistit.
9. Foeminx tranquillae surgite,audite.vocem meam filix confidentes, auribus percipite sermonem meum.
10.Annis multis continentibus commovebimini, o confidentes -. quia defecerit vindemia, collectio non provenerit..
u. Trepidate o tranquillx, commovemini 6 confidentes ; exuite, atque nudate vos,, denique accingimini lumbis.
12. Propter ubera plangant, propter a- gros desideratissimos,, propter vitem frugiferam.
13. In terra populi mei spina sentica assurget ; ustio in omnibus domibus lxtis, m urbe, exsultabunda.
14. Nam palatium deseretur,.strepitus civitatis derelinquetur, clivus, Sc. exploratoria, specula erit pro speluncis usque in seculum, gaudio onagris, palcuo. gregibus :
15. Donec infundatur super nos spiritus de excelso : Sc redigatur desertum iII arvum, St arvum pro silva reputetur:
16. Habitetque in deserto illo judicium, St justitia in arvo resideat.
17. Tunc erit opus justitix pax; effectus, inqunm , justitix tranquillitas, St securitas usque m seculum :
18. Nam residebit populus meus in caula pacis ; St in habitaculis securissimis», atque i» locis ad quietem tranquillissimis ;
e £
ij.Ut**»

xp. Utut grandinet ruente silvä ; St de- prellione deprimatur civitas.
10. O vos beatos, qui severitis fecundum omnes aquas, qui immiseritis ee pedent bo vis,Sc asini.

XXXIII.
C AfCT

■ yjc [»-Adoni /ijsyrio.

V /E tibi vallator, qui ipse non vastaris ; St tibi, perfide, contra quem non agitur perfide : quum desieris ejsc vastator, vastaberis,- quum absolveris perfide agere, perfide agetur contra te.
2. Jehov* gratiam fac nobis, te exspecta tnus : esto brachium horum singulis maturi nis, etiam salus nostra tempore'angusti* :
3. A sonoro strepitu pervagantur populi ab exaltatione tua disperguntur gentes :
4. Et colligitur prxda vestra collecta bru chi, discursione, qualis est prasocuridum discursantium in eant.
5. Editus est Jehova, nam habitat altum; implet Tziionem judicio,St justitia.
6 . Est itaque firmitas temporis tui, robur omnis salutis, sapere te, Sc nolle : reverentia Jehov* est thesaurus ejus.
7. E11 valentissinti horum clamaverant foris ; legati pacis amare fleverant:
8- Desolati erant aggeres, cessaverat via» tor; irritum fecerat foedus, spreverat civitates, non habebat rationem ullius mortalis :
P. I.ugebat, languebat terra, pudebat Libanum, languebat: erat Scharon quasi solitudo, rudebutque Baschan, Sc arvum :
10. Nunc surgam, dixit Jehova ; nunc exaltabor, nunc extollant me.
11. Concipitis torridum gramen, parietis stipulam: spiritus vester eji ignis conlunttu- rus vos.
t2. Its fuerunt populi vehit inditi fornacibus calcariis : ut spina: succis* igne exusti sunt.
13, Audite longinqui, quod feci, & agnoscite propinqui potentiam meam.
14. Expaverant Tzijone peccatores, corripuerat tremor hypocritas : quis diverfabi- tur, ajebant ,ex nobis cum igne consumente: quis diverfabitur ex nobis cum ardoribus perpetuis ?
15. Qui ambulat justillimZ, Sc qui loquitur rectidime : qui spernit lucrum ese fraudibus , qui excutit manus suas , ne teneat munus, qui occludit aurem suam, ne audiat catdes, Sc obstipat oculos suos, ne videant malum.
16. Hic altiflima loca habitabit,erant propugnacula petrarum locus editus ejus, panis ejus dabitur, aqua: ejus stat* erunt:
17. Regem in pulchritudine sua videbunt oculi tui, spectabunt terram ionginquilfi- mam
r%. Animus tutis meditabitur terrorem: dicens, ubi est legisperitus: ubi pensator: ubi censor turrium?
ry. Populum robore praeditum non videbis; populum profundioris sermonis , quam ut intelligatur > peregrina: linguae , ac non intellecta - . 0
20. Aspice Tzijonem, urbem conventuum 1 nostrorum; oculi tui videant Jeruschalaima, I cantam tranquillam, tentorium , quod non ! ^Usipabitur,cujus paxillorum nullus recedet J
unquam, neque ulli funes ejus disrumpen-
tur :
21. Sed ibi magnificus Jehova erit nobis loco fluviorum , rivorumque amplorum spatiis : non itura est in eo claflis impulsa remis , neque navis magnifica pervasura eum:
22. Nam Jehova vindex noster, Jehova legislator noster ; Jehova Rex noster, ipse servabit nos.
23. Deserent rudentes tuos: nondum confirmaverint erectum malum suum, nondum expanderint velum , tunc dividetur praeda spolii permulti, claudi diripient prxdam.
24. Neque dicet habitator, xgrotus iunx: populus habitans in ea, levatus erit ab iniquitate.

CAPUT XXXIV.

Ira T)ei super hostes Ecclefi.e.

A Ccedite gentes ad audiendum, 5c nationes attendite : audiat terra, & qux implent eam , orbis habitabilis, Sc quscunqu» progignuntur ineo.

2. Nam fervens ira est Jehov* contra o- mnes gentes, Sc excandescentia contra 0- mnera exercitum earum : internecioni devovebit eas, tradet eas mactationi.
3. Et confodi earum prolicientur, cadave- nimque earum ascendet foetor; Sc colliquescent montes ex sanguine eorum:
4. Etiam contabescet totus exercitus coelorum, convolventtirque tanquam liber coeli, Sc totus exercitus eorum decidet ut decidit folium i vite, Sc u: deciduus fruiha e ficu.
5. Nam inebriatus est in coelis gladius meus : ecce super Edom*os descendet in judicium, Sc super populum, quem devovi internecioni.
d. Gladius Jehov* implebitur sanguine, pinguefiet adipe, sanguine agnorum, Sc hircorum, adipe renum arietum : quum sacrificium erit Jehov* Botzr*, Sc mactatio magna in terra Edomxorum.
7. Descendent quoque unicornes cum eis, Sc juvenci cum robustis tauris • adeö ut inebrietur terra eorum sanguine, Sc pulvis eorum adipe pinguefiat:
8. Quum dies ultionis Jehov*, annus retributionum ob causam Tzijonis erit.
y. Itaque mutabuntur torrentes ejus in picem, Sc pulvis ejus in sulphur ; eritque terra ejus pro pice ardente.
10. Noctu, Sc interdiu non extinguetur, in seculum ascendet fumus ejus: ä generatione in generationem vastata manebit, in sempiternum, nemo transibit per eam:
11. Sed h*reditario jure poifidebunt eam platea, Sc anataria, noctudque, Sc corvus inhabitabunt eam : Sc extendet super eam lineam deformationis, Sc perpendicula inanitatis :
ii. Clariflimos ejus ad regnum vocabunt, sed nemo erit ibi: Sc omnes principes ejus futuri sunt nihil.
13. Et assurget in palatiis ejus spinarum multitudo, chamxleon, St spina in muritio- mfuis ejus ; er/tque caula draconum, atrium ululis:
14. Et concurrent fera animalia eum terrifico, St Icopr proximo suo acclamabit, tantum
liitibiiA
Io», 1 ;. Iki«
qaewBE tum ibi»
jlOT.
ISIS##
te* 21
Itfh
jniiii
iitutl«
3
a
Filicta i ditatas itas, 5
pilani 1
I. Magi: ::iira exii kani dabis videbunt f kidjiia
J. Cottii abtia h ;> Bitite i is, ae time »tretrii ravos. (.Te api es Muht 1 Te (i ssfiit lingn ffijt totis
talotisiv Ii tat® |am arari i Stei 'ditati r: los, sed et fttont 5. Xon A confi itdambul 13. It Waieutq' fttpetm Stiatml gemitus
C
Sink
feci.
i.S
laata
jau
aqua
agj«
Chiik
ftriba, 4- < Qrafc

Aovimin^ »I« ffljtr; o diffi, i,*- nifita ptnS
ioster,]'lnnj
Xsiostet.ijii
'MiWatalS;
rasuamjisoK.-
‘Wttiiipt
n ?i:« pwi ftiJpta fc mtritibc
an 1 ,
'fjc
hdm,fa:
tmiiSHK &, ik qui»
|ete* (tetania «as: intemeon* Iasioni, 'jenta, ilii
itira;
•mciwsctt M iibti at stifa «it
«ÄVS jfr’i is detai: i,qutui®
Aimite ijuraii: n nasio ötiiiiistiss
si»»*»
atti»
RSpnlW»
»Sä**
liess tut
ontritscSB
ilpte', T; ¥
1 Oli«» fas: a Jte , ua/itMi'
idebustt er : corvus it : fuptt»
sidiiula h
tmvocak ninaptt ■■
:jus fpi 1 ® ,a ia usto -- .offli» 8 *

„jlilflJS«!'
m

tum ibi residet strix, invenietque sibi quietis locum:
15. Ibi nidificabit merula, & ponet,quiim- que eruperit, colliget ad umbram suam : tantum ibi congregabuntur milvi alter cum altero.
iL. Qusrite ex libro Jehovx, 8c legite, unum ex his non defuturum est , unum alterum non desiderabunt: nam os meum est, uad praecipit, Sc spiritu suo idem congrega- it ea.
17. Nam, quum projecerit illis fortem, Sc manu sua distribuerit illis ad amuslim, usque inseatlum hxreditario jure possidebunt illam, per generationem quamque habitabunt in illa.

CAPUT XXXV.

Felicitas Eccleßx Koni Testamenti. sEtabuntur de his desei tum, & solitarius locus, äk exsultabit solitudo, ac florebit tanquam rosa:
2. Magis ac magis florebit, & exsultabit etiam exsultatione sud,&i cantu, gloria Libani dabitur ei, decor arvi, Sc Scharonis : ista videbunt gloriam Jehovx, decorem Dei nostri, fs? dicent :
3. Confirmate manus remissas , Sc genua labantia fortificate:
4. Dicite inconsideratis animo, confirmamini, ne timeatis : ecce Deus vester, ultio advenit, retributio Dei, ipse advenit servaturus vos.
5. Tunc aperient se oculi cxcorum , Sc aures surdorum patefient.
6 . Tunc saliet claudus velut cervus, Sc cantabit lingua muti: erupisse in deserto a- quas, & torrentes in solitudine :
7. Abrisse torridum locum in stagnum , Sc siticulosum in scaturigines aquarum; in cau- la draconum , cubili cuiusque , gramen efle cum arundine,Sc junco.
z. Et erit illic agger, & via, qux via sanctitatis vocabitur , qua non transibit pollutus, sed erit istorum viator, ne stulti quidem poterunt deerrare.
9. Non erit ibi leo, 8c violenta ulla fera non conscendet eam . non invenietur ibi: sed ambulabunt e& vindicati;
10. Et redemti Jehovx revertentur > per- venientque Tzijonem cum cantu, Sc laetitia perpetua super caput suum : gaudium Sc lx- titiam asseqüentur , fugientque moeror, Sc gemitus.

CAPUT XXXVI.

Sane heri t ? obfidet Bierosolymam.
Uerat enim decimoquarto anno regis Chizkijx > ut ascendens Sancherib , rex Assyria: , contra omnes civitates Jehudx munitas,occuparet eas.
2. Misit autem rex Assyriae Rabschaken Lacischo Jevuschalaima, ad regem Chizki- jam, cum copiis numerosis : qui substitit ad aqua ductum piscina superioris, qui efl in aggere, agri fullonis.
3- Et egressus est ad eum Eljakim, filius Chilkija, qui prxerat domui, cum Schebna scriba, Sc Joacho, filio Asaphi ä memoria.
4. Quibus dixit Rabfchake » dicite jam Chizkiix; sic ait rex maximus, rex Assyri*, qu* eß fiducia ista, qua confidis i
3. Dixero (venintamen verba futilia) adesse consilium, St fortitudinem ad bellum; nunc, cui confidis , quod rebellas contra me?
6. Ecce fiduciam habueris in scipione arundinis quassat* isto, in /Egyptio, quo si quis innixus fuerit, intrans volam ejus perforabit eam : ita est Parho rex fEgypti omnibus fiduciam habentibus in ipso.
7. Quod si dixeris mihi, in Jehova, Deo nostro fiduciam habemus : an non is est, cujus abstulit Chizkija excessa, Sc altaria, edicens Jehudx, Sc Jerufchalaimis, coram altari hoc incurvate vos adoraturi ?
8- Sed nunc misceto qu*so bellum cum Domino meo, rege Assyri* : Sc dabo tibi bis mille equos, si poteris suppeditare , qui equitent eos pro te.
9. Quomodo ergo averteres faciem ducis unius d servis domini mei minimis i sed fiduciam tuam habes in .-Egyptio , propter currus, tk propter equites.
10. At nunc, an absque Jehova ascendi contra regionem hanc ad perdendum eam ? Jehova edfxit mihi, ascende in regionem. istam, & perde eam.
11. Dixit vero Eljakim , Schebnäque , & Joach jRabsc.haki, alloquere quxso servos tuos Syre, intelligimus enim ; neque alio, quitor nos Judaice, audiente hoc populo, qui est stiper murum.
12. Sed dixit Rabfchake, an ad dominum tuum, aut ad te misit me dominus meus, ut loquerer verba hxc i nonne ad homines istos , qui desident super murum , ut comedant excrementa sua, St bibant lotium suum vobiscum ?
13. Itaque subsistens Rabfchake , exclamavit voce magni Judaice : Lt dixit, audite verba regis maximi, regis Assyri*.
14. Ita ait rex, ne vos decipiat Chizkija; non enim poterit eripere vos.
13. Neque adducat vos Chizkija, ut fiduciam habeatis in Jehova, dicendo, certo eripiet nos Jehova; non tradetur civitas hxc in manum regis Assyri*.
16. Ne auscultetis Chizkijx : nam sic ait rex Assyri*, transigite mecum munere, Sc prodite ad me, sic comedite quisque frudum vitis fu*, Sc quisque fruäum ficus fu* , ac bibite quisque aquas cisternx fu* :
17. Usquedum veniens assumam vos deducendos in terram, similem tevrx vestrx; terram frumenti, Sc musti feracem ; terram abundantem pane, Sc vineis.
18. Videte, ne seducat vos Chizkija, dicendo : Jehova eripiet nos : an eripuerunt dii gentium quisque terram suam e manu regis Assyri* :
19. Ubi sunt dii Chamathx, Sc Arpadi? ubi dii Tzepharvajimorum ? quin etiam eri- pueriint-ue Schonironem e manu mea ?
20. QuiJ»»t inter omnes deos regionum istarum, qui eripuerint regionem Yuam e manu mea : ut eripiat Jehova Jerulchalaima e manu mea 'i
21. Obticuerunt autem, neque responderunt ei quicquam : prxeeptum enim regi$. fuerat, edicentis, ne respondeatis ei.
22. Venit itaque Eljakim, silius Chilkijx,
qui prxerat domui, Schebnäque scriba, Sc Joach, silius Asaphi d memoria, ad Chizki- ! Vg 2 jam

fAai laceris vestibus : Öc indicaverunt ei verba Sabschakis.

CAPUT XXX VI I. Senacherib caeditur ab angelo.

T^Uit autem, quum audiret rex Chizkija,ut Jt laceraret vestimenta se?.; Sc tegens se cilicia ingrederetur domum Jehov*.
i. tt mitteret Eljakimum , qui prserat domui ,St Schebnam Scribam , ac seniores sacerdotum, tertos ciliciis; ad Jeschahjam, filium Amotzi, prophetam.
z. Qui dixerunt ei, sic ait Chizkija, dies angustis;, & increpationis , irritationisque e/i dies hic; cum venerint filii usque ad os matricis, & vis non adsit ad partum.
4. Fortasse auditurus est Jehova, Deus tuus verba Kabschakis, quem misit rex Assyriae, dominus ejus ad afficiendum probro Deum viventem , & arguet hujusmodi verba, qua; audient Jehova, Deus tuus: si extuleris precationem pro hoc residuo, quod praesens est.
5. Quum itaque venissent fervi regis Chiz- ki;* ad Jeschahjam.
d.Dixit eis Jeschahjah.sic dicitote domino vestro, sic ait Jehova , ne timeto propter verba ista, qu* audivisti, quibus bsalphema- runt pueri Kegis Assyriae me.
7. Ecce ego indam ei spiritum, ut audito rumore revertatur in terram suam; dejici- amque eum gladio in terra ejus.
z. Itaque reversus Rablchake, invenit regem Assyriae oppugnantem Libnam : audiverat enim eum profectum esse Lacischo.
fj. Audiens autem de Tirhaka , rege Cu- fchi , dicentes , procedit ut pugnet contra te, audiens , inquam misit nuntios ad Chiz- kijam,edicendo :
ro. Sic alloquimini Chizkijam , regem Jehudae, dicendo , ne decipiat te Deus tuus, in quo tu fiduciam habes , dicendo; non tradentur jeruschalaima in manum regis Assyri*.
n. Ecce tu audivisti , quid fecerint reges Assyri* omnibus aliis regionibus internecioni devovendo incolas earum: & tu eripereris i
1:. An eripuerunt eas dii gentium , quas perdiderunt majores meiiGozanem, 6i Cha- taaem i öc Retzephum , & Hedenitas , qui sunt Thelasiari ?

13. Ubi esi rex Chamath*,& rex Arpa- di:& rex civitatis illius Tzepharvajimorum? Henahi, öc Hiv* !
14. Quumque accepisset Chizkija literas e manununciorum , St legisset illud ; ascendens in domum Jehova; , explicavit illud Chizkija coram Jehova.
15. Et precatus est Chizkija Jehovam,dicendo:
16. Jehova exercituum, Deus Jisraelis,insidens Cherub inis,tu es Deus ille solus omnibus regnis terra:; tu fecisti coelum, & terram.
27. Inclina, Jehova, aurem tuam & audi: aperi, Jehova, oculos tuos, & vide ; audi inquam, omnia verba Sancheribi, qui misit ad probro afficiendum Deum viventem.
18. Verum eri Jehova : vastaverunt reges Asiyri* omnes gentes Mas. & regionem il- ^rujn: -
lg. Et tradiderunt deos illarum igni,quia dii non erant , sed opus manuum hominis , lignum , aut lapis, ideo perdiderunt eos.
20. Nunc itaque, Jehova, Deus noster, serva nos e manu istius; ut cognoscant omnia regna terrie, te Jehovam solum esse.
21. Tum misit Jeschahjah,silius Amotzi ad Chizkijam,qui diceret: sic ait Jehova, Deus Jisraelis.quod precatus es me contra Sanche- ribum,regem Assyri* :
22. Hoc efi verbum, quo edicit Jehova re- /ponderi eheontemnit te,subsannat te virgo, filia Tzijonis, post te caput movet filia Jeru- schalaimorum.
23. Quem probro assecisti, ac biafphemasti? &contra quem extulisti vocemiutique attol - lis in sublime oculos tuos contra sanrtum Jisraelis.
24. Per servos tuos probro affecisti Dominum ; quum diceres , multitudine currumn meorum ego ascendi summitatem montium, latera Libani: 3 c succidam proceras cedros ejus, lectissimas abietes ejus:ingrediar etiam celsissimam extremitatem ejus , silvas arva ejus.
25. Ego effodio,ut bibam aquas ; nam exsicco planta pedum meorum omnes rivos locorum obscfforum.
2 6. Armo n audivisti inde ä longinquo tempore, me id facere? & a diebus prilcis formare illud ? nunc adduco illud, ut sis ad deturbandum in acervos vallos civitates munitas.
27. Ideo habitatores earum contracti manu, territi sunt, & erubuerunt; fuerunt uc herba agri, ut oleracea herba tenera , utfce- num tectorum , 8t ager tactus uredine antequam in culmum assurgat.
28. Et sessionem tuam , & profectionem tuam.Sc incessum tuum novi, etiam furorem tuum contra me.
29. Quoniam ttt furis contra me,& tumultuatio tua ascendit ad aures meas ; ideo ponam hamum meum in naso tuo , &c frx- num meum inter labia tua, ac reducam te via illa, per quam venisti.
30. Illud autem esto tibi hujus rei signum, comedere vos anno uno spontt natum,& anno altero sponte renatum: anno demum tertio serite, 8c metite, ac plantate vineas > 8c comedite fructum earum:
31. Nam residuum domus Jehudx , quod relictum fuerit, rursus radicabitur infernt; & proferet fructum superne;
32. Quum Jeruschalaimis prodibit reliquum , ÖC residuum e monte Tzijonis: zelus Jehov* exercituum facturus est istud.
33. Propterea sic ait Jehova de rege Assyri* , non est ingressurus in civitatem hanc, neque jaculaturus huc sagittam; neque oppositurus ei scutum, neque diffundet contra eam aggestas moles.
34. V ia qua venerit, eadem revertetur.- in civitatem vero hanc non ingredietur,ditium Jehov*.
35. Nam protegam civitatem hanc ad servandum eam, propter me, & propter Davi dem, servum meum.
36. Itaque prodiens angelus Jehov* perculsu in castris Assyriorum centum octoginta quinque millia hominum : quumque
surre-

wnuum Im, ieopsrüfci
^jnofauu. solum et, fcius Amotiiif «]ehovi,Dc,>
Mtitiiiaj
Wwitetrp
wwiiiajti
ekijpknu/fj
*ntif«ttisl
mafmcWj
o aftcitH Des Mime eins itato ine; pioctns A, ligre&tn ejiisA«
ajuasjiSM s mm r.
iginpotti mkistam lis ai ifetor- itites m\®
COMIjflio
,t; tuens: anen,*» is weihe.
8tpiÄ
i,«arafca
tnntirt- IMS; A*
iti», i'fo ittteBfil
jjralij«,
jmh,!»
E!S»
tsiiBäiS
JetoM binar infts:
;ri)Ä ® 'jjomi'.ii'. iliii
tregeAlf)' latemta ; neque®
.ndettoe
ivettettii: ietur,(liÖ
em has i ieptep»® 1
ijedsns «SffiS <*■
«ifrf
(ÜB'
Cap.fr.38. JESCH
furrexissent mane , ecce omnia ilia tränt cadavera mortuorum.
37. Quare profectus, abivit, & reversus est Sancherib, rex Assyri*; conseditque Ninives.
ig. Ubi fuit, ipso se incurvante in aede Nisroci.Dei sui,ut Adrammelech.&Schareet- zer, filii ejus, percuterent eum -gladio > ipsi verö proriperent se in terram Ararati: St regnavit Esar Chaddon, silius ejus pro eo.
CAPUT XXXVIII. Chizkija sanitati restitutus laudat Deum
D iebus illis segrotavit Chizkija iethaii- ter: ad quem veniens Jeschahjah, filius Amotzi, propheta, dixit ei, sic ait Jehova ; da prateepta familiae tua;, nam tu brevi moriturus es , ac non vives.
2. Quapropter advertens Chizkija faciem suam ad parietem, oravit Jehovam.
3. Et dixit; obsecro, Jehova, recordare jam me indesinenter ambulasse coram te fideliter, St animo integro, St quod bonum videtur in oculis tuis,

fecisseiflevitque Chizkija fletu magno.
4. Tum fuit sermo Jehovae ad Jeschah- jam, edicendo :
5. Abi, & dicito Chizkijae , sic ait Jehova, Deus Oavidis, patris tui , audivi precationem tuam, vidi lachrymas tuas;ecce ego addam diebus tuis quindecim annos :
6 . Et h manu regis Assyria' eripiam te, St civitatem hanc ; protegamque civitatem hanc.
7. Atque hoc tibi eflo signum a Jehova ; facturum esse Jehovam rem istam - quam lo- quutusest.
g. Ecce ego reducturus sum umbram graduum illorum, qua; descendit gradibus A- chazi solaribus , retrorsum decem gradibus: & reversus est sol decem gradibus > iisdem gradibus,quibus descenderat.
0 9,ScriptumChizkij*,regis Jehud*,quum aegrotässet, St revaluisset ex aegritudine sua.
'10. Ego dicebam, rescissis diebus meis a- cUturus sum portas sepulchri, privor residuo annorum meorum.
rx. Dicebam, non sum visurusJah,Jah in terra viventium : non intuebor hominem amplius inter habitatores mundi.
ii. Habitatio mea transfertur, St transportatura me, tanquam tentorium pastorale : ad excidium perduxi,ut textor flamen, vitam meam ; ä peniculis resecturus es me; S die usque ad noctem peremturus es me.
14. Proponebam , dum mane erat, tanquam leonem , ita fracturum esse Deum omnia ossa mea; ä die usque ad noctem te peremturum esse me.
14. Utgrus , aut hirundo , ita pipiebam, gemebam ut columba, dicens : exhauriuntur oculi mei jpefiantes in sublime , Jehova oppressio fit mihi, pertexe me.
15. Quod eloquebar , statim praedixit mihi , idemque fecit: progredior omnibus annis vita: me« ultra amaritudinem anima: me*.
16. Domine, per haec vivitur: etiam his singulis inest vita spiritus mei, his facis ,ut revalescam , St vivum conservas me.
17. Ecce ad pacem advenit amara mihi a- maritutio; sed tu propensus amore eduxisti
A H J A fis. dstp.;K.Z9--4o>.
animam meam ä fovea exedente, quia aAijc' cisti post tergum tuum omnia peccata area.
xg. Non enim iepuichrumcelebrat mors laudat te : non habent exspectationem in fide tua > qui descendunt in sepul- chrum.
ly. Vivens, vivens ipse celebrabit te, v.i ego hodie: pater filiis notam faciet fidem tuam.
20. Jehova prxsto esi ad servandum me; ideo odas lyricas meas putsibiraus omnibus diebus vitae nostra: in domo Jehovae.
21. Edixerat enim Jeschahjah , sumatur palatha ficuum ; St appingatur ulceri, Sc revalescet.
22. Et dixerat Chizkija, quod est signum ; me ascensurum esse in domum Jehova: ?

CAPUT XXXIX.

Chizkija offendit Deum } (5 ~talligatus yestp <s-
cit.

TT Empore illo misit Merodac Baladan.filius 1 Baladanis , rex Babyloni* ii teras cutn munere ad Chizkijam ; audiverat enim *- grotasse.Sc confirmatum ede.
2. Quibuscum laetatus Chizkija, ostendit eis totum gazophyiacium suum, argentum. St aurum,'aromata, atque oleum prxstantis- limtmi, totamque domum vasorum suorurn, denique quicquid inveniebatur in thesauris filis; non fuit quidquam , quod non ostentaret eis Chizkija, in domo sua, St in tot* ditione sua.
3. Quapropter ingressus Jeschahjah propheta , ad regem Chizkijam; dixit ei, quid dixerunt homines illi ? & unde venerunt ad te? cui dixit Chizkija, e terra longinqua venerunt ad me, Babylone.
4. Iterum dicenti ; quid viderunt domi tux? dixit Chizkija , quicquid est dorrn ratz viderunt» non fuit quicqnam, quod non o- stenderim eis, in thesauris meis.
3. Tum dixit Jeschahjah Chizkijx, audi verbum Jehova; exercituum.
6. Ecce, dies venturi sunt, quibus deportabitur quicquid fisis domi tu* > & quod recondiderunt majores tui usque in diem tunc, in Babyloniam: non relinquetur quidquam, ait Jehova.
7. De filiis etiam tuis, qui prodibunt ex te, quos geniturus es, assument ; ut sint aulici m palatio regis Babyloni*.
g. Dixit vero Chizkija Jescbahjs,bonum e/? verbum Jehov*, quod loquutus es ;prx- tcrea dixit, quod futura est pax, & stabilitas diebus meis, bonum est.

CAPUT XL.

Adventus Meßi.c : ist ejus prodromus Johannes Baptista.

C Onsolamini , consolamini populum meum? dicit Deus vester ;
2. Loquimini, qu* suut cordi urbi Jcru- schalaimorum, Stprxdicate ei, completum esse tempus prxfinitum ejus, exsolutam esse iniquitatem ejus : eam accepisse d manu Jehov* duplum pro omnibus peccatis suis.
3. Voce clamantis in deserto, parate viam Jehov*; adxquate in solitudine aggerem Deo nostro.
4, Omnis vallis attolletur, St omnis mons» coliilquc deprimentur , ,8t abibit, quod cm- . tig 3 vusn

vum ea in planum, 3 c salebrosa in convallem»
5. • Jt reveletur gloria Jei.ovxvideant omms caro pariter , os Jchovx' loquutum esse. .
(i. Vox dicens, prxdica , etiam dicit,quid praedicaturus sim; o.nnera canieinf/e gramen ; etiam omnem benignitatem e-us similem e 'ye flori agri.
7. Exarescit gramen, decidit flos, quum spiritus Jehovx perflat ipsum; utique gramen sfl populus.
z. Exarescit gramen , decidit flos, at verbum Dei nostri permanet in seculum.
9. Montem altum conscende, 6 quae evan- gelizas Tzijom , attolie potenter vocem tuam , qux evangelizas Jerufchalaimis : attolle, ne timete; dic civitatibus Jehudx.ec- ce Deus vester.
10. Ecce Dominus Jehovi contra robustum venturus est, St brachium ejus dominaturum est in illum : ecce merces illius apud ipsum opus illius coram ipso.
11. Vehit pastor gregem suum pascet, in brachium suum congregabit agnellos , St in sinu suo portabit; foetas ducet commodi.
rr. Quis mensus est pugillo suo aquas,& coelos spithama expendit, aut complexus est I trientali pulverem terrx ?& ponderavit statera montes,St colles lancibus?
ij. Quis expendit spiritum Jehovx? ut vir ä consiliis ei, docuit eum i
14. Cum quo communicavit consilium, ut instrueret se; doceretque se iter judicii,doceret , inquam, se scientiam, St viam summae prudenti* notam faceret sibi ?
15. En gentes tanqnam guttae situla, St tanquamflos pulvisculi/» lancibus reputantur 1 en , insulas ut rem minutissimam dispositurus esset.
16. Etiam Libanus non sufficeret ad comburendum > St animalia ejus non sufficerent holocausto.
17. Omnes gentes velut nihil sunt coram eo,minus nihilo,& inanitate reputantur ei.
ig. Cui ergo alfimilabitis Deum fortem,St quam similitudinem comparabitis ei ?
19. Sculptile tegit artifex,St aurifex auro obducit illud : 8c catenas argenteas conflat-.
20. Qui ita indigus est,ut non habeat,quod offerat,lignum non putrescens eligit: artificem peritum quxrit sibi ad parandum scul- ptit e,quod non dimoveatur.
21. Annon cognoscitis? annon auditis - annon indicatur i principio vobis t annon inteiligitis mde a fundamentis terrx :
22. Eum,qui insidet ambitui terrx, cui habitatores ejus sunt velut looistx: qui extendit velut conopxum coelos , & distendit eos sicut tentorium ad

habitationem.
2Z- Qui disponit dominatores in nihilum, judices terrx sicut rem inanem efficit ?
24. Neque plantantur, neque feruntur,neque radicatur in terra succisus truncus eorum : quin cti a,n sufflante eo in illos exsiccantur, ac turbo quasi stipulam tollit eos.
25. Cui ergo affimihretis me,aut xqualis essem ? ait sanctus.
16. Attollite :n sublime oculos vestros , Sc videte,quis creaverit ista, producens numero suo exercitum ipsorum: qui: ilia omnia vocet de nomine prx amplitudine virium, prout fortis ejt robore , adeo ut quicquam non : desit.
I 27. Quare diceres Jahakob , & loquereris, t Jisiael > abscondita est via mea a Jehova, Sc a Deo meo causa mea prxterit'
28. Annon novisti? nonne audivisti Deum xternum Jehovam , creatorem extremitatum terrx non defetifei, neque defatigari? nulla cft pervestigatio prudenti* ejus.
29. Dat defeflo virtutem, Sc delecto viribus robur copiose suppeditat.
30. Defetiscuntur quidem pueri , & defatigantur; & juvenes prorsus impingunt:
31. At exspectantes Jenovam mutant vires,ascendunt pennis velut aquiix ; currunt, neque defatigantur; pergunt , nec defetiscuntur.

' CAPUT X L I. '

PufiUux grex Jisraclu.

S ilentes accedite me infui* , 8c nationes mutent vires , accedant, tunc loquentuv, pariter ad judicium appropinquabimus.
2. Quem excitaverat ab oriente Dem , juste vocans eum ad vestigia sua, exposuit ei ! gentes,8c fecit,ut in reges dominaretur,reddidit similes pulveri gladio ejus,similes stipu- lx impulfx arcui ejus.
3. 1'ersequutus illos pervasit incolumis itinere, quo pedibus suis non venerat.
4. Quis operatus elt, & fecit illud? quii vo-at generationes inde ä principio ? ego Je ~iova~primiun, etiam ultima ego idem operor.
5. Videntes infuix timent, extrema terrx trepidant; appropinquant, &t conveniunt.
6. Quisque proximo suo auxiliantur, 5 c fratri luo dicit,confirmare.
7. Et confirmat faber lignarius aurifa- brum, malleator eum,qui tundit incudem: dicit de ferrumine,bonum est.be firmat iilud clavis ,ut non moveatur.
g. At tu, Jisiael,fervemi,tu Jahakob,quem elegi; femen Abrahams amici mei:
9. Tu, quem prehendi ab extremitatibus terrx; & k selectis ejus evocavi te ; dicens tibi; servus meus es, elegi te, neque sperno te:
10. Ne timeto, quia tecum sum, ne stupeto , quia ego sum Deus tuus ; fortifico te, etiam auxilior tibi, etiam luslento te dextera justa mea.
ir. En erubescent, & ignominia perfundentur quicunque exardescunt contra te; erunt tamquam nihil, & peribunt adversarii tui.
12. Quxres eos,non invenies eos,qui concertant tecum ; erunt tanqnam nihil, & tan- quam nihilum homines oppugnantes te'.
13. Ciim ego Jehova , Deus tuus,prehendam dexteram tuam ; edicens tibi, ne timeto ; ego auxilio, tibi.
14. Ne timeto.vermicule Jahakobi.Jisrac- iitarum : ego auxilior tibi, dictum Jeiiovx, Ut redemtoris tui, sancti Jisraeiis.
15. Ecce dispositurus sum te in tribulam stylis recentibus bipennem: triturabis montes comminuefque, & colles tanquam glumam dispones :
16. Ventilabis eos, 8c ventus auferet cos, ac turbo disperget eos : tu vero exsultabis in Jehova,in sancto Jisraeiis gloriaberis.
i7.Ij;scs
CatQEi
'\s\p
{OS.
iQ*
Sii#?“
ftrisfl?
tas-’/--
1 ',,'SIl
srictri
pii®
jsö 3i
säö;
jsctei^J
xl’roiuc
staKKeii
iobi.
1 ’ioj tenturi HtMitapi tnoscamui mneiate > 13. indi tum, ntt
lenefeite, rident« I*
■4, It m tllriffl ptf, »liijitfOS,
hj.ftaiti
litiioitaii
BtiBispo
adtanp
'.UJcisi®
iMfams
kwjuit anteit tS
n.Vtit
•S.Sffl ex istis n’ rogo eos En
opetaeoi
M.
Uv n Ptlle ■Lma indam tnspro A’o tiai.Bi \kw
te
Q
te
Ane
5 '
coeli
teri
man
litti

6 .
tncre
Ilii

Cap,
W C;
cap. 41.42.
J £ S CHAH J A H.
Cap. 41 ,,
^ > ii >»>«»» eaudivbüDst
3t M altu.
le SW dei» entis e j R J
deietlo 1 at.
Winviips; lv a'ii itaa' 9k; anr:
tnt j .:t. (jd'c
1* 18i» itUrülDfK;
Jinqufe. ontnttÄv: asoii exfci tominsiu;
itkolaE;
mt,
/icipio ' e«
ixtteiMttc
cosivenic
mämti
tadiitas
tiijiii te
ac
banste?
SKftijsi:
jiXiitiift
aifetiSios
ukiwatf
■»J*
M «9!
JjllUiiVC
KMJIii*
nM,k&
iniesu'.
umsteht
ibunetii
akobi.Jiti
itum Jacis.
teiiitriii'
-.turiii
tanqre-
is asfc» leroW^d taiiW.
‘ 1#
17. Ipsos pauperes, egentesque ipsos, qui quaerunt aquas, ubi mu 11 at adsunt, quorum lingua siti deficit; ego Jehova exauditurus sum , Deus Jisraelis non derelicturus lum
«os.
ig. Aperiam in locis eminentibus flumina, Sc in medio convallium fontes disponam desertum in stagnum aquarum > & terram solitariam in processus aquarum.
irj. Ponam in deserto cedrum,lectissimam cedrum, myrtumque, Sc arborem oleosam: ponam in solitudine abietem, taedam; arboresque opacas pariter:
20. Ut videant,& cognoscant,8c adhibeant Je, ut intelhgant pariter , manum Jehova: facere illud; Sc sanctum Jisraelis creare ipsum.
21. Producite causam vestram,ait Jehova; admovete firmamenta vestra , ait Rex Jaha- kobi.
22. Proponant, Se indicent nobis ea, quse obventura sunt: priora qusnam sunt indicate,ut apponamus animum nostrum, St cognoscamus finem eorum; aut eventura pronuntiare nobis.
23. Indicate, qua: eventura sint in posterum , ut cognoscamus vos elfe deos; etiam benefacite,aut malefacite, ut obstupescamus videntes pariter.
24. En vos minus quam nihil estis , Sc opus vestrum pejus opere viper* : abominabilis, qui eligit vos.
25. Excitaturus sum ab Aquilone, qui veniat ab ortu solis , qui vocet nomen meum, qui veniens proculcet antistites tanquam lutum, 5 c tanquam figulus c oenum.
2(5. Quis indicavit inde ä principio, ut cognosceremus ,aut inde ab antiquitate, ut diceremus, justus esi ? neque ullus esi,qui indicet,neque ullus,qui pronuncict, neque ullus, qui audiat sermones vestros.
27. Primarium Tzijoniw» quo ecce ; ecce ista, Sc Jeruschalaimis evangelizautem d bo.
28 .Nam.qm&m respicio,nullus eß vir,etiam ex istis nullus esi consultus ; ut,quum interrogo eos,respondeant quidquam.
29. E11 hi omnes sunt vanitas , nihil sunt opera eorum, ventus Si inanitas fusilia eorum.

CAPUT X I. I I. adventus Christi niajcsiatmta.

E N servus meus , quem sustento, electus meus, quem benigne accipit anima mea : indam spiritum meum ipsi, judicium gentibus proferet.
2. Non vociferabitur,neque attollet,neque faciet,ut audiatur foris vox sua.
3. Arundinem qualsatam non franget, 8t ellychnium ipsum fumigans non extmguet: ad veritatem proferet judicium.
4. Non faciet,ut fumiget,neque quassabit, donec disponat in terra judicium : & in doctrina ejus regiones exspectationem habebunt.
5. Sic ait h u4 ille fortis Jehova , creator coelorum, Sc qui extendit eos , qui expandit terram,& res prognatas ex ea: qui indit animam populo agenti in ea, & spiritum ambulantibus in ea;
6. Ego Jehova vocavi te juste, ut confirmem manum tuam: Sc custodiens te tradam t* in fwdus populi,in facem gentium:

7. Ad aperiendum oculos caecos, ad educendum c'austro vinctum ,4 carpere sedentes in tenebris.
g.Ego sum Jehova,illud est nomen meum,
: Sc gloriam meam alteri non dabo, Sc laudem meam sculptilibus.
9. Priora ecce evenerunt: Sc nova ego indico ; quum nondum exoriuntur,pronuncio vobis.
10. Cantate Jehovx cant-cum novum, canticum laudis ejus ab extremo terra ; qui descenditis m mare, Sc in flumina implentia illud,imula:,Sc habitatores earum:
11. Attollant vocem desc; tum,Sc civitates ejus,vili»,f»4fin::abit2t Kedar : canant habitatores petrae , d vertue montium vociferentur :
12. Tribuant Jehova: gloriam, & laudem ejus in regionibus indicent.
13. Jehova velut robustus prodibit, ut vir bellicosissimus.evigilans zelo: danget.etiam barriet, contra hostes suos potenter se geret.
14. Dicens: silui jam olim, surdum egi, continui me; ut parturientem viperam desolabo,exhauriamque pariter.
15. Vastabo mSntes, Sc colles,omnemque- herbam eorum arefaciam > Sc disponam flu-' mina in regiones,Sc stagna arefaciam.
16. Ut deducam c*cos per viam,quam non noverant, semitis , quas ignorabant, agam eos: disponam tenebras coram eis in lucem, Sc obliqua in planitiem,ha: Jutu res, quas faciam eis,neque derelinquam eos.
17. Avertentur retrorsum, fuffund.ntur pudore,qui confidunt sculptili; qui dicunt fusili,vos estis dii nostri.
18.O surdi, audite ; Sc o caeci,intuemini ad videndum.
19. Quis esi caecus nisi servus meus? & surdus sicut nuncius meus , quem mitto ? quis caecus ut donatus pace, caecus inquam, ut servus Jehova: i
20. Videndo multa tamen non observas, aperiendo aures tamen non audit.
1. Jehova delectabatur ipso propter justitiam suam , magnificabat doctrina.Sc reddebat magnificum.
2. At ipse est populus direptus , 8c proculcatus,illaqueant juvenes quotquot sunt.Sc in earccribus abduntur : sunt praidx,nemine eripiente; conculcationi , nemine dicente, restitue.
Quis inter vos auribus percipit hoc? attendit, ut auscultet in posterum'
4. Quis exponit proculcationi Jahako- bum > Sc Jisraclem diripientibus i nonne Jehova ? hic e/?,cui peccavimus; non enim acquieverunt,ut in viis ejus ambularent, neque auscultaverunt legi ejus.
25. Quapropter effudit super illum excandescentia iram suam, Sc robur belli: sed etsi inflammat eum circumquaque, non animadvertit ; Sc si incendit eum, tamen non reponit in animo. Caput XZ/ Is.
26. Nunc verö , sic ait Jehova creator tuus oJaiukob.Sc formator tuus ojisrael: ne timeto; nam vindicavi te, vocavi tu nomine tuo; meus es.
27. Quum transis per aquas,tibi adsum, 5 c per flumina > ne inundent te; quum ambulas per ignem,non m eris , Sc flamma no«: incendit i~e.
tig 4 li-Nara

28. Nam ego Jehova, 1 eus tuus; sanctus Jisiaelis , servator tuus sum : dedi mredem- tionem tui yEgyptuna, dEthiopiam.Sc Sebam Joco tui.
.39. Ex quo pretiosus visus es in oculis meis,honoratus fuisti, quia ego dilexi te : 8c subjeci homines tibi, Sc nationes desiderio tuo.
30. Ne timeto ; nam tibi adsum : ab oriente reducant semen tuum,Sc ab occidente congregabo te.
31. Edicam Aquiloni, redde , Sc meridiei, ne cohibeto : reduc filios meos e longinquo, 8c filias meas ab extremitate terra:;
33. Omnem , qui vocat se de nomine meo, quem ad gloriam meam creavi; quem formavi,etiainque feci:
33. Produc populum cxcum.rzii sunt oculi, Sc surdos,quibus sunt aures.
Z 4 - Omnes gentes congregentur pariter, 8c colligantur nationes, quis ili illis indicaret illud ? vel priora prommcicnt nobis edant testes suos,ut justificentur,aut audiant,& dicant, vcrumof.
35. Vos testes mei e/?fj, dictum Jehova:,8c servus meus,quem elegi; ut fciatis.SAreda- tis mihi, intelligatisque me ipsum eile, ante me non esse formatum k Deo forti,Sc post me non futurum quidquam.
36. Ego, ego sum Jehova; Sc nullus est ptaster me servator.
37. Ego indico,Sc fervo,& prxnuncio.non autem ullus in vobis alienus Deus; Sc vos testes mei eflu , dictum Jehova , me Deum fortem elfe.
38. Etiam antequam esset dies, ego ille funi, Sc nento e manu mea eripiet: quum o- peror.quis avertat illam i
CAPUT X L I I I.
p'ocat 0gentiump redicitur.
Ic ait Jehova vindex vester,sanctus Jisrae- lis : proptervos missurus sum in Babyloniam,& dejecturus vectes omncs.Chaldxos- que cum navibus celeberrimis ipsorum.
3. Ego Jehova sum sanctus vester, creator Jisraelis, Kex vester.
3. Sic ait Jehova,qui edit in mari viam; Sc in aquis validis semitam.
4. Qui educit currus , Sc equos,copias ,Sc robur ; pariter jacebunt, non resurgent,exspirabunt >ut ellychnium extinguentur.
5. Ne recordemini priorum, Sc antiqua ne consideretis .
6. Ecce ego facturus sum rem novam, jam exorietur Hannon nosceretis illam i etiam disponam in deferto viam , in solitudine flumina.
7- Honorabit me bestia agri, dracones, & ulula:; quum posuero in deferto aquas , flumina in solitudine,ad praebendum potum populo meo, electo meo,
ii- Populus , quem formavi mihi, laudent meam enarrrabunt.
9. Nam me non invocas, Jahakob ; aut laboras apud me.Jisrael :
to,, Non offers milii parvam pecudem holocaustorum tuorum, & sacrificiis tuis non honoras me : non premo te,ut servias munere,neque fatigo te thure.
ti. N011 comparas mihi pecunia calamum odo ratum , Sc adipe sacrificiorum tuorum
non irrigas me; quin servitute premis me propter peccata tua,fatigas me iniquitatibus tuis.
12. Ego, ego ipse deleo defectiones tuas propter me; Sc peccatorum tuorum non recordor.
13. Kevoca in memoriam mihi , disceptemus una,enarra tu,ut justiticeris :
14. Pater tuus primus peccaverit, & interventores tui defecerint a me.
1;. Proinde essem profanaturus principes sacros; Sc expositurus anathemati Jahako- bum,Sc Jifraclem contumeliis. Cap,XI, IV,
16. Jam verö audi Jahakob, ferve mi, Sc Jisrael.quem elegi.
17. Sic ait Jehova,qui fecit te,A formavit te ex utero, adjuturus te,ne timeto,ferve mi Jahakob,& Jefchurun.quem elegi:
18. Nam effundam aquas super sitientem, & fluenta super aridam .; effundam spiritum meum super semen tuum, Sc benedictionem meam super prognatos tuos.
19. Et efflorescent velut inter gramen,vellit salices, inquam, secundiun processus a- quarum.
20. Hic dicet, Jehova: sum,& iste vocabit fe nomine Jahakobi : ille vero scribet manu sua, funi Jehova:, Se de nomine Jisraelis cognominabit fi.
CAl’DT XLIV.
Dona jpiritua/ia.
S ic ait Jehova , rex Jisraelis,& vindex ejus, Jehova exercituum : ego fum primus , SC ego ultimus, ac pr* ter mejmlliis esi Deus.
2. Quis ergo ut ego pr*dicat, Sc indicat istud, aut ordinat istud mihi,ex quo disposui populum sternum,ut futura,& qu* eventu-, ra sunt,indicentur illis
3. Nepaveatis.neque timeatis ; annonf»- de ab eo tempore pronunciavi tibi, ac indicavi,Sc vos testes mei eßü i an est Deus pister me ? utique nulla esi

rupes,nullam novi.
4. Formatores sculptilis omnes sunt rei inanis formatores , Sc desiderabilia eorum non possunt prodesse: ac testes istorum sunt ipsa: non vident, neque cognoscunt,ut erubescant.
5. Qui format Deum fortem, Sc sculptile fundit,ad nullam utilitztem jundit.
6. F.11 omnes fe consociantes erubescent,Sc fabri ipsi magis,quam homines ulli: congregent fe omnes , consistant, pavebunt, erubescent unä.
7. Faber ferrarius cum norma, Sc operatur prunis,Sc malleis format illud : quum operatur illud brachio robusto luo,etiam esurit, Sc nullis eft vitibus,non bibens aquam defetisci- tur.
8. Faber lignarius extendit regulam ; delineat ipsum amussi , aptat illud in angelos suos, aut circino format illud : denique facit illud ad structuram viri ».secundiun ornatum humanum, ut desideat domi.
9. Csdendo sibi cedros , quum fumsit cupressum , Sc robur,aut qus fortificat fe inter arbores silv* : ornum , quam plantaverit, Sc pluvia educaverit:
10. Tunc est homini ad comburendum, qui sumit ex eis , ut calefiat, etiam acc miit jurnum ut coquat panem; etiam operatur Dean/fortem.ciü honorem exhibens incurvas
fe,

kfcftiontsta
' tll o^mnoKr[,
ceris :
. K ^«ir,b
me.
naturuspxkf.fl itheniati '« CqXl; i;
oi ’ fetu,', j
■(M'sor©Fj timeto,fetveraj
tltjr,
topafcoite, «tan tpiiiij soncfesj
intagtasB-j.
Aimpiottffi.
m& ifeat w Kniet«: ittt/isfjeiis;-
'V.
vindex t jis, «siimus, !t seil Deus, ;»,8iinda
xtfio diipoi kejraevK,
»is;»
fitibUcs
ieJD«s;is
lUtiEOOti.
o*8 fa:
Matttis
fcita/fflt
pSEi»
eifaptik
jit«, _ :sdä.t!&
esso«^
iiitood*
m.Slop«
'ijimop
iatlmui
wketiti' nlam; de
ii\ angela snique 6i un orna«
atM- fieat fei* antavertl
imbutesisa
iUjnstttt
tiamifii®
iöeriittMt
st.
L3p.44.45.
se aptat ipsam in sculptile , ante quoti procumbit.
11. Partem eius exussit igni, ad partem ejus carnes comedit, assat alium,& satiatur ; etiam calefit, dicitque , euge concalui, vidi ignem:
12. Residuum autem ejus in Deum fortem aptat exsculpendo illud ; procumbit coram eoyincurvatque'se , St depre.atur ipsum, dicens, eripe me,nam Dem forus meus es :
13. Non norunt, neque animadvertunt; illud obducere oculos ipsorum, ne videant,& corda ipsorum, ne intelligant.
,14. ix eque revocat ad animum suum; neque scientia, neque prudentia inest, ut dicat: partem istius exussi igne , etiamque coxi ad prunas istius panem; assavi carnem > quam comedo : St reliquum istius in rem abominandam aptavero f ante id,quod provenit ex arbore, procubuero?
it. Pascens cinere animum illusum avertit,adeo ut non eripiat se ipsum, neque dicat, annon salsitas est ad dexteram meam i
,i(5 . Recordare horum Jahakob, St Jisrael, cum servus meus sis : formavi te , servus meus es, Jisrael, non tradens oblivioni a me.
17. Deleo ut densas nubes defectiones tuas, St velut nubes peccata tua; revertere ad me,nam vindico te.
iz. Cantate cceli , facere Jehovam Aer, clangite ima terra;; fragorem edite montes cantu, silva, & quxeunque arbor eil in ea : vindicare Jehovam Jahakob um, Lc in Jifraele gloriari.
19. Sic ait Jehova, vindex tuus,8c formator tuus ex utero . ego Jehova facio omnia, extendo coelos solus, xpando terram per me ipsum:
20. Is sum > qui irrita facturus est signa mendacium, St ex divinis stultos effecturas : reducturus sapientes retrorsum,Sc scientiam eorum infatuaturus:
11. 1’rxstiturus verbum fervi fui,& consilium nunc iorum eius absoluturus : qui dico de Jeruschalaimis,habitabuntur,Sc de civitatibus Jehudx,xdificabuntur,Sc yui vastitates istius erecturus sum:
22. Qui edicturus sum ipsi profundo , exsiccare, & flumina tua arefacturus:
*3.Edicturus Cyro,pastori meo,ut omnem delectationem meam perficiat; litque edicat Jeruschalaimis,resedificantor.Sc templo,fundator.
CAPUT X L V.

CaptivitM Babylonica solvenda per Cyrum.
Ic ait Jehova uncto suo Cyro , cujus confirmaturus som dexteram, ad sternendum coram eo gentes , ut lumbos regum dissolvam : aci aperiendum coram eo valvas, ut porta; non occludantur :
a. Ego tibi praeiturus sum. St inxqualia aequaturus: valvas chalybeas fracturus, St vectes ferreos succisurus ;
3. Datursisque tibi thesauros abstrusissimos , St repositas opes abditissimas : ut cognoscas me Jehovam , qui voco te nominarim, Deum Jisraelis esse.
4. Propter servum meum Jahakobum, St Jisraelem electum meum: propter ea me vo-

casse te de nomine tuo, cognominasse te, quamvis ignores me:
5. Ego Jehova,St nullus prxterea.prxter me nullus Deus : accingo te,quamvis ignores me:
< 5 . Ut cognoscant gentes ab ortu solis, Sc ab occalu ejus,nullum esse praeter me,me Jehovam este, St nullum praeterea :
7. formantem lucem , St creantem tenebras, facientem pacem, St creantem malum ; me Jehovam facere omnia ista.
8- Destillate coeli superne , St superiores nubes fluant justitia : aperiat fe terra, St terrestria edant fructum salutis, justitiaque effloréscat simul,me Jehova patrante illud.
9. Vx litiganti cum fictore suo, teste ciun aliit testis terreis ; an dicturum est lutum fictori luo , quid facturus esses, cum ad opus istud tuum nulla; jint manus?
10. Vx illi, qui dicit patri,quid geniturus esses ? St foc-minx,quid paritura esses ?
11. Sic ait Jehova, sanctus Jisraelis,St formator ejus : qux ventura sunt, petite a me, de filiis meis , St de opere manuum mearum interdicite mihi.
12. Ego feci terram, St hominem super eam creavi; ego manibus meis extendenti-
Ibus coelos , omni quoque exercitui eorum prxeepta dedi,
13. Ego excitaturus sum illum iustd, 8c omnes vias ejus xquaturus : ipse rexdifica- turus est civitatem meam , Sc deportatos meos remissurus non pretio, neque munere, ait Jehova exercituum.
14. Sic ait Jehova, labor Aegypti, St merx jEthiopix , Sabxorumque procerorum; ad te transibunt,St tua erunt,te sequentur,compediti transibunt: tib.que incurvabunt fe,te deprecabuntur, dicentes ; tantum in te est Dea fortis, St nullus est prxtcrea, nusquam prxtereaDeus.
15. Utique tu Deui fortis abdens te, Dens Jisraelis lervator es.
16. Erubuerunt, etiamque ignominia affecti sunt omnes isti, pariter abiverunt cum ignominia fabri imaginum.
17. Jilrael fervatur per Jehovam salute xternä: non erubescetis, neque ignominiosi reddemini in sempiterna secula.
18. Nam sic ait Jehova,creator coelorum; ille ipse Deus > formator terrx; Sc opifex ejus, idem stabiliens eam, qui non ad inanitatem creavit eam, sed ad inhabitandum formavit eam, ego sum Jehova, Sc nullus prx- terea.
19. Non clam loquor , non in loco terrx tenebrofx, non edico semini Jahakobi; inaniter quxrite me ; ego Jehova eloquor justitiam, indico recta.
20. Congregamini, St advenite; appropinquate una , qui evasistis ex gentibus, qui ignari erant gestantes lignum sculptilis fui. St deprecantes pro Deo forti non valentem servare :
21. Indicate,St admovete, etiam consilium ineatur una quis pronunciavit hoc a priscis diebus ,ab eo tempore indicavit istud i annon ego Jehova , nuihisque amplius Deus prxter me, Dem fortis > jussus , St servator i nullus prxterquam ego.
22. Respicite ad mc, Sc fervemini omnes

tir.es terra: : nam ego sum Dem fortis > Sc nullus praeterea.
23. Per me juravi, prodiit ex ore meo ju- verbum, quod non revocabitur; mihi incurvatum iri omne genu,juraturam omnem linguam.
24. Tantummodo in Jehova, de me inquiet, omnis justitia, Sc robure /2 ad ipsum veniat congressurus,at erubescent; qui- cunqiie exardescunt contra eum , erubescent.
25. In Jehova justificabuntur, & gloriabuntur totum semen Jisraelis.

CAPUT X L V I.
Vanit/u Helorum.
P Rocufiuit Bei; reflexus est Deus vaticinus, fuerunt terricula eorum imposta bestiae , 8c jumento ; gestamina vestra onerata , oneri sunt defessa:.
2. Reflexi sunt , procubuerunt pariter; neque potuerunt Babylonii eripere onus : sed ipflmet in captivitatem abiverunt.
3. Auscultate mihi domus Jahakobi, totumque residuum domus Jisraelis : qui bajulamini inde ab utero, qui gestamini inde a vulva:
4. Et usque ad senium ego idem, & usque ad canitiem ego portaturus sum: ego feci,St ego gestabo, ego, inquam , portaturus sum, Sc erepturus.
5. Cui alsimilaretis me, Sc xquaretis; aut compararetis me , ut similes essemus ?
6 . Qui prodigunt aurum 6 marsupio, Si argentum scapo appendunt mercede conducunt conflatorem - qui faciat ex eo Deum fortem, cui procumbentes etiam incurvent se se:
7. Gestant eum, humero portant cum, deinde collocant eum in sede sua, ubi stat, e loco suo non recedit; etiam si quis clamet ad eum, non exaudit , ab angustia ipsius non servat ipsum.
8. Recordamini hujus, 8t prsebete vos vi ros; revocate, 6 defectores, in animum.
9. Recordamini priorum inde a seculoime esse Deum fortem,& nullum pra:terea Deum esse , Sc neminem parem mihi:
10. Indicantem a principio finem, Sc ab ant quitate, qux nondum facta sunt; dicentem consilium meum stabit , Sc omnem delectationem meam facturus sum.
ir. Voco ab Oriente volucrem £ terra longinqua effectorem consilii mei ; Sc lo- quutus Cum , Sc adducam istud ; formavi, Sc faciam istud.
12. Auscultate mihi robusti animo , qui longinqui estis a justitia.
13. Admoveo justitiam meam, non lon-
f inqua est ; sed salutem meam non retarda- it, nam disponam in Tzijone salutem, Jis- raeli ornatum meum.
CAPUT X L V I I. Excidium Babylonis praedicitur. Escende, ac sede in pulvere, virgo ,
filia
I^Babylonis ; sede humi,defecta solio, filia Chaldatorum ; nam non perges vocari tenera, Sc delicata. 0
2. Accipe molas, Sc mole farinam retege crines tuos, denuda vestigium, retege crus, Pransi numina. *• 0
3. Retegetur nuditas tua, etiam videbitur turpitudo'tua : ultionem sumam, neque feram obstare quemquam mihi.
4. Inquit vindex noster Jehova exercituum , nomine suo sanctus Jisraelis :
;. Sede silens, Sc ingredere in tenebras filia Chaldaeorum : nam non perges vocari domina regnorum.
6 . Efferbueram contra populum meum, profanaveram possessionem meam, Sc tradideram eos in manum tuam: non exhibuisti eis misericordiam , super senem aggravasti jugum tuum valde.

7. Et edixisti, in seculum ero dominaum- quam non reposuisti haec in animo tuo , non recordata es finem illius.
F. Nunc itaque audi hoc voluptaria, desidens secure, dicens cum animo suo, Ego sum , Sc nulla praeter me amplius : non sedebo vidua,neque experiar orbitatem.
9. Imo evenient tibi duo ista momento, die eodem orbitas, Sc viduitas : plani supervenient tibi cum multitudine prxstigiarum tuarum,cum fortitudine incantationum tuarum maxima.
10. Quia confisa es malitiae tuae , dicens nullus videt me, sapientia tua,St scientia tua 'ipsa pervertit te; ut diceres cum animo tuo, ego /ii»;, Sc nulla praeter me amplius :
n. Idcirco superveniet tibi malum, cujus ignoras ortum, St obruet te xrumna, quam non poteris expiare ; denique superveniet tibi repenti vastitas, quam ignoras.
12. Sta jam cum incantationibus tuis, 8c cum multitudine praestigiarum tuarum, in quibus laborasti a pueritia tua :si forte possis proficere ,/i forti praebebis te fortem.
13. Defetisceris multitudine consiliorum tuorum:stent jam astrologi,qui contemplantur stellas , qui notas faciunt in menses prx- diäiones suas ; Sc servent te ab iis , quae superventura sunt tibi.
14. Ecce sunt tanquam stipula, ignis comburit eos , non eripiunt fe ipsos e flamma: nullus stiperest carbo ad calescendum, nedum ignis ad sedendum ex adverso ejus.
r;. Ita sunt tibi > quibus cum laborasti : negotiatores tui a pueritia tua , singuli in partes suas aberrant, nemo servat te.

CAPUT X L V I I I. Liberatio ex Babylone certo futura.

A Udite hoc domus Jahakobi, qui vocant fe de nomine Jisraelis , Sc ex aquis Je- hudae prodierunt > qui jurant per nomen Je- hovae, Sc Dei Jisraelis mentionem faciunt» non fideliter, neque justi.
2. Quamvis a civitate sancta se vocent, Sc Deo Jisraelis innitantur; cujus nomen est Jehova exercituum.
3. Priora inde ab eo tempore indicaveram» Sc ex ore meo prodeuntia pronuncia- veram; ea repenti effeci, atque evenerunt.
4. Ex prx scientia mea erat te durum esse ; Sc nervum ferreum esse cervicem tuam, frontemque tuam chalybcam:
5. Quapropter indicavi tibi ex eo tempore, quum nondum eveniret pronunciavi tibi, ne diceres, terriculum meum fecit ista > Sc sculptile meum , aut fusile meum prtecepit ista.
<5, Audiveras, respice totum hoc ; Sc vo»
innon

ttwmvutttj
ma ®i »8)1*6,
ii.
Jehovj tsiij JifuElisi «intembnd, »Perges
Wfcm ma, i r»esin,^6ji, '»'•iMu#iä faougms
ra H*!lili<ltli-
mjliiisinnii
n ista moas, Wrplaifjt fat prilpi rutitiotiesi
tir fiu, & Mii/eiettia r m aniiwt:, mplik: imihn, caja rmm,qaiu t snpeirenist
311 . 5 ,
aibus tms, Sr muratum, ii 'Jfottepolli fotttm.
quitODt«[!t
tmmetfep
sabiis.qair-
ffipla.ijsse
eipsosiiim
Ucet^aa
■i 4 w
sui» falli: ilHiiiijilia «M! li-
MI.
ttsfm. iodi.p« -^exaquisle ipcnous 1 2 3 imai A»'
h (t vorent; ias nomen ei
ore infe tiapronun:
ne eventuro
te faiat avietmW
ii ex eo tat' ronuntee®
m fer« man;*? 1
tisrÄ?^
iarS
Cap.4g.49.
Annon indicabitis.' pronuncio tibi nova ex hoc tempore, Sc recondita , qux ignorasti;
7. Quxnimc creantur; non autem ab eo tempore, etiam ante diem ,.t]uum non audivisti, ut non dicas, ecce noveram ea.
8. Neque audivisti quicquam,neque novisti , neque ab illo tempore aperuit aurem tuam: nam novi te omnino acturum esse perfide , 8c defectorem ex utero vocari te :
9. Propter nomen meum longanimis ero, & laudem meam obsignatam aflervabo tibi: ut non exscindam te.
10. Ecce conflabo te, non autem cum argento ; selectum efticiam te catino afflictionis.
11. Propter me, propter me faciam, nam quomodo profanaretur illud ? Sc gloriam meam alteri non dabo.
12. Ausculta mihi Jahakob,& Jisrael vocate ä me; Ego ipse sum primus, etiam sum ultimus.
13. Etiam manus mea fundavit terram, & dexterae mex palmus expandit coelos: me vocante ea,consistunt pariter.
14. Congregamini vos omne' , Sc audite, quis ex illis indicat ista ? Jehova diligens, hoc facturus est, delectationem suam in Babylonem, Sc brachium ejus in Chaldaeos.
rq. Ego,ego ioquutus sum ; etiam vocavi eum, adducturus sum eum; Sc secundabit viam suam.
16. Accedite ad me , audite istud, non e principio ili occulto Ioquutus sum ; ex quo tempore fuit hoc, ibi sum : nunc enim Dominus Jehovi mittit me , Sc spiritus ejus.
17. Sic ait Jehova , vindex tuus, sanctus Jisraclis, ego Jehova, Deus tuus doceo tc proficere, deduco te viä , qua ambules.
18. Osi attendisses ad praecepta mea; ita fuisset tanquam flumen pax tua , Sc justitia tua ut fluctus maris ;

19. Et fuisset velut arena femen tuum, Sc prognati si visceribus tuis ut scrupi illius; non tamen exscindetur, neque perdetur nomen ejus ä conspectu meo.
20. Exite ä Babylonia, fugite 3 Chaldaeis, voce canora indicate, pronunciate hoc , proferte hoc usque ad extremitatem terrae: dicite, vindicavit Jehova servum suumjaha- kobum :
ai. Neque sitiunt, quum per vastitates deducit eos, aquas e rupe profundit eis:quasi fidisset rupem, ut fluantaqux.
22. Nulla efl pax, inquit Jehova, improbis.

CAPUT X LIX.

Kum mater potest oblivisci filii fui ?

A uscultate infulae mihi.Sc attendite nationes e longinquo .' Jehova inde ab utero vocaverat mc”, e visceribus matris me* memoriam constituerat nominis mei.
2. Et disposuit os meum veluti gladium acutum, in umbra mansis fu* abscondens me; & disposuit me in sagittam nitidam, in pharetra sua abscondens me.
3. Dixerat mihi, servus meus es, Jisrael est , rfequopcr te gloriaturus sum.
4 - F-go verö dixi frustra laboro , inaniter, Sc vane vires meas consumo : veruntamen officium meum penes Jehovam est , Sc opus meum penes Deum meum.
3- Nun« autem dicit jehova; qui fonna-

verat me inde ab utero , ut serviam ipsi, ut reducam Jahakobum ad ipsum, quum Jisrael non reciperet sc: quia gloriosus sum in oculis Jehovx.Sc Deus meus est robur meum.
6. Dicit, inquam, levior videris , quam ut sis mihi servus ad erigendum tribus jahako- bi,Sc custoditos JisiaCjitas reducendumiergo constituo te in lucem gentium , ut sis salus mea usque ad extremitatem terrx.
7. Sic ait Jehova , vindex Jisraelis,sanctus ejus;ei, quem contemnit quisque, quem abominatur gens; fervo dominantium reges videntes aiiurgent, principefque honorsmha- bentes incurvabunt sefe: propter Jehovam , qui fidelis est , sanctum Jiraelis , qui elegit te.
8- Sic ait Jehova, tempore accepto exaudiam te, Sc in die (alutis auxiliabor tibi; Sc custodiens te, disponam te in foedus populi, ad confirmandum terram, ad efficiendum,ut pollideat posseiliones desolatas:
9. Dicendo vinctis, exite ; Hs, qui sunt in tenebris , revelamini: per vias pascent, Sc in omnibus clivis pascuum eorum erit.
10. Non esurient, neque sitient,neque fet- 1 riet eos aestus , aut sol: nam, qui miseretur eorum, ducet eos, 8c secundum scaturigines aquarum deducet eos.
11. Et disponam omnes montes meos , ut sint pervii, Sc in aggeribus meis emineant.
12. Ecce isti si longinquo venient : ecce quoque illi ab aquilone, Sc ab occasu > denique isti A terra Sinxorum.
13. Cantate coeli, Sc exsulta terra, Sc fragorem edite montes cantu : quia consolatus lehova populum suum , Sc pauperum suorum misertus est.
14. Quod si dicat Tzijon, dereliquit me Jehova ; Sc Dominus oblitus est mei:
13. An oblivisci potest mulier foetus sui,ut non misereatur filii uteri siuietiam hx oblivisci possmt;tamen ego non obliviscar tui.
16. En in manibus sculpsi te: muri tui si regione mei versantur jugiter.
17. Festinabunt filii tui: destructores tui, Sc vastatores tui ex te exibunt.
18. Attolle circumquaque oculos tuos, 8c vide, isti omnes congregantes se accedunt tibi: ut vivo ego , dictum Jehovx , istis o- mnibus : tanquam ornamento vestieris , circumligabis eos tibi tanquam sponsa.
19. ^Quum vastitates erunt tux,&c desolationes tux , Sc terra destructa tua ; quia jam angustaberis prx habitatoribus , procul profectis eis , qui absorbebant te :
20. Adhuc dicent te audiente filii orbitatis tux, angustus est mihi hic locus, retrocede mihi, ut habitare possim :
21. Adeo ut dicas cum animo tuo;quis genuit mihi istos, cum fuerim orba.Sc solitaria? huc illuc migrans , ac fugitiva/»/, Sc istos , quis educavit ? en ego relicta fui sola, isti ubinam fuerunt i
22.Sic ait Dominus Jehovi, ecce sustollam ad gentes manum meam , Sc ad populos efferam vexillum meuiniut afferant filios tuos lacerto, Sc filix tux super humerum portentur.
23. Et erunt reges nutricii tui, Sc foeminx principes eorum nutrices tux , vultu in terram drmisto incurvabunt se habente; honorem tibi, puivetemque pedum tuorum lingent :

gent: ut experiaris me esse Jehovam, non erubescere eos, qui exspectant me.
24. Au auferetur a robusto captura i an etiam captiva turba justi eriperetur ?
25. Quin sic ait Jehova , & turba captiva robusti auferetur, & captura violenti eripietur : nam adversus contendentes te cum ego contendam, & filios tuos ego servabo:
26. Effici.imque, ut comedant oppressores tui suam ipsorum carnem, & velut musto sanguine suo inebrientur; ut agnoscant o- mtus caro , me Jehovatn esse, servatorem tuum; & vindicem tuum,robustum Deum Jahakobi.

CAPUT L.

I.iber repudii datus Synagog.c, id est, Eccle-
(i<c stehudatorum.

Ic ait Jehova, ubi eft libellus repudii matris veslr*, quo dimiserim eam ? aut quis esi ex creditoribus meis , cui vendiderim vos? en iniquitatibus vestris venditis vos, Sc desedionibus vestris dimittitur mater vestra.
2. Quamobrem, quum venio, nemo adest? quum voco, nemo respondet? an ullo modo brevior est manus mea quam ut redimat i Lc an nulla; sunt in me vires ad eripiendum ? en increpatione mea exsicco mare, dispono flumina in desertum, foetet multitudo piscium eorum mortua siti , eö quod desit aqua i
3. Induo coelos atrore,velut cilicium pono operimentum eorum.
4. Dominus Jehovi dedit mihi linguam eruditissimam, ut sciam tempestive eloqui defesso verbum : excitat unoquoque mani, excitat mihi aurem ad audiendum, ut audiuntur eruditissimi.
5. Dominus Jehovi aperit mihi aurem, & ego non rebello ; retrorsum non averto me.
6 . Corpus meum expono percussoribus, .& malas meas depilantibus?; faciem meam non abscondo a contumeliis, & sputo.
7. Quia Dominus Jehovi auxiliatur mihi, ideo non afficior ignominia : idcirco compono faciem meam tanquam saxum adamantinum, quia novi fore, ut non pudesiam.
8. Propinquus eft i qui justificat me; quis contendat mecum ? consistamus una : quis experiatur jure contra me ? accedat ad me.
9. En , Dominus Jehovi auxiliaturus est mihi, quis est condemnaturus me ? en,omnes isti ut pannus veterascent, tinea consumet eos.
jo. Quis est inter vos timens Jehovx, auscultans voci fervi ejus? qui ambulat in te- nebr c , cui nullus eft splendor , confidat nomini Jehovs, & innitatur Deo suo :
ii. E11 vos omnes accendentes ignem,circumcingentes malleolis : ite in focum ignis vestri, ßc in malleolos , quos succendistis : i manu mea est hoc vobis , in dolore jacebitis.

CAPUT L I. ~

Dominus consolator Tzyonis in perpetuum .

A I scultate mihi sectatores justitia:, quaerentes Jehovam ; intuemini in rupem, unde excifi estis, 8c in cavum fovea ',„unde esso Ili estis.
2. Intuemini in Abrahamum, patrem ve- stt um, ?k iu Sarani, qu<e peperit vo§ 1 cum

Cap. ;r.

unicum evocans eum, benedixerim ei , 8e multiplicaverim eum.
3. Nam consolabitur Jehova Tzijontm, consolabitur omnes vastitates ejus, 8 c disponet desertum ejus tanquam Hedenem,8c solitudinem ejus tanquam hortum Jehovz: gaudium, Lc laetitia invenietur in illo,gratiarum actio, 8c vox psalmodica.
4. Attendite ad me popule mi, Lc natio mea, ad me aurem advertite ; nam doctrina a me prodibit, St jus meum in lucem populorum collocabo.
5. Propinqua est justitia mea, prodibit salus mea, Lc brachia mea populos judicabunt r in me infula: exspestationem habebunt, Kc brachium meum exspertabunt.
6 . Attollite 111 coelum oculos vestros, 8c intuemini in terram deorsum ; coelos velut fumum evamtui'0$ / efse,& terram ut pannum veteraturam, habitatoresque ejus similiter morituros: salus vero mea in seculum erit, Lc justitia mea non atteretur.
7. Auscultate mihi, qui agnoscitis justf- tiam, popule.in quorum animo doctrina mea est ; ne timetote probrum mortalis, Lc prae contumeliis istorum ne consternamini.
8. Nam quasi pannum exedet eos tinea, & tanquam lanam exedet eos blatta : justitia autem mea in seculum erit, Lc salus mea in omnes generationes.
9. Evigila, evigila, indue robur, brachium Jehova:; evigila ut diebus priscis, in generationes aeternas: annon tu illud es, quod conscidit Aegyptum, quod dolore affecit balaenam ?
10. Annon tu illud es, quod exsiccavit mare, aquas abyssi magnae : quod disposuit profunditates maris, ut effintv ia, qua transirent vindicati ?
11. Itaisedemti Jehova; r evertantur,8c ingrediantur Tzijonem cum cantu, lxtitiaqus perpetua super caput suum : gaudium , 8c laetitiam assequantur, fugiant maeror, Lc gemitus.
12. Ego, ego ipse sum consolator vester: qua: es tu, quod timeas a mortali morituro, Lc A filio hominis, qui ut foenum reddetur ?
13. Quod obliviscaris Jehova', opificis tui, qui extendit coelos, Lc fundavit terram ; pa- veäsque jugiter quotidie propter excandescentiam ejus, qui angustia afficit,quasi comparet se ad perdendum ? & ubi est excandescentia ejus, qui afficit angustia ?
14. festinanter educet peregre vinctum, qui solvendus est.non morietur in ista fovea, neque deficietur pane suo.
15. Atqui ego sum Jehova, Deus tuus, qui disrumpo mare, cujus fremunt fluctus : Jehova exercituum nomen est ipsi.
if>. Qui indidi verba mea ori tuo, umbra manus me* tegens te ; me plantaturum coelos, Lc fundaturum terram , Lc dicturum Tzijojai, populus meus es.
17. Expergiscere.expergiscere.furge uris Jeruschalalmorum, qu* bibisti ä manu Jeho- v* poculum excandescenti* ejus : crassamentum , poculum horrificentissimum bibisti, exsuxisti.
iz. Nemo deducebat eam ex omnibus filiis, quos pepererat ; Lc nemo prehendebat manum ejus ex omnibus filiis, quos ^tiuqa- verat,

aa.Duo

wa Tiijoug
:S< w.8(4k Kedenera,S; so, lr tuin Jchovz' armillo,^
ale uri, Scb^)
' i aaani in kempop,
®M> Profit 5.
»it,
te rate, k iJMtosvfe iffimcinra k eius Cafe mCecutmiHi
i.
azmkteL imodockima mortalis,iijt lfaumi, 'def eos tina, l Marti i jaila is/3kjjti«
nir.faiiim (iis, i» jtiK- lud es, quod it »feitbi-
ofoeiti»
lUMlp
iiifiitiaifc
ivertantsi? antu, lita, n1 jakii intiMtttSj!
ntii»*
E3iB«ltai
suojiaui aiteta;?- Gu «ti
MPi»
ubi i» exiixt*
Si
rejrt
iirinifijfe
Dwfflftf
tuo ,vnut ptotatu« ,&4itta
a man“ J* ejus i ® xilSmP^
ix oimfe*
10 piet^
is ,}»* 0
ijJ c

19. Duo ista obvenerunt tibi; quis condoleret tibi ? vastatio St contritio,famesque, & gladius, per quem consolarer te ?
20. filii tui defecti animo j acent in capite omnium platearum , ut bubalus irretitus; pleni excandescentia Jehova:, increpatione Dei tui.
21. Idcirco audi jam hoc,6 afflicta,Sc ebria, non autem ex vino.
22. Sic ait Dominus tuus Jehova, St Deus tuus,causam acturus populi fui, ecce recipio de manu tua poculum horrificentilsimum; crassamentum, pocuium istud excandescentia; mea; non perges bibere amplius :
23. Sed ponam illud in manu affligentium te,qui dicebant animae tua;,abjice te,iit trans eamus : quibus exponebas tanquam humum corpus tuum, Sc tanquam plateam transeuntibus.

CAPUT Ut.

Chr i fi i humilitas, iSgloria.

■O Vigila,evigila,indue robur tuum, 6 Tzi- Jüajon : indue vestes ornatus tui Jeruschalai- morum civitas sancta, nam non perget invadere te ampluis

prxputtatus , St immundus.
2. Excute te ipsam e pulvere, sorge , sede •urbs Jeruschalaimorum: explica te e vinculis colli tui,o captiva lilia Tzijonis.
3- Nam ssC ait Jehova, gratis vendidistis vos,St line pecunia vindicabimini.
4. Nam sic ait Dominus Jehovi, injEgy- ptum descenderat populus meus olim ad peregrinandum illic : Assyrius quoque pro nihilo oppreiiit eum.
3. Nunc autem,quid mihi hic est? dictum Jehovs , nam captus elt populus meus grati. : dominatores ipsius ejulant , dictum Je- hovit 3 St jugiter quotidie nomen meum irritatur.
6 . Idcirco experietur populus meus nomen meum . idcirco, mtjuam, experietur illo ipso die me eum este, qui proloquitur, ecce me.
7. filiam uecentes lunt super istos montes pedes evangelizantis , pronunciantis pacem, evangelizahtis bonum , pronunciantis salutem, dicentis Tzijoni: regnat Deus tuus !
g. Vocem speculatores tui attollunt vocem, pariter cantant: se oculis suis videre coram,quum reducit Jehova Tzijonem.
9. Fragorem edite , cantate pariter vastitates Jeruschalaimorum : quia consolatur Jehova populumluum, vindicat Jeruschalai- Eia :
10. Nudat Jehova brachium sanctitatis sua; ante oculos omnium gentium, ut videant o- mnes sines terra; salutem Dei nostri.
11. Discedite , discedite, exite illinc , immundum ne attingitoteiexite L medio istius; purgate vos portantes vasa Jehova;.
12. Nam non festinatione exibitis , neque fuga prohciscemim : quia prasiturus efl vobis Jehova,Sc extrema acies vestra erit Deus Jisraelis.
13. Ecce prosperabitur servus meus,extolletur,8c elevabitur, St altus erit valde.
14. Quemadmodum obstupuerint de te multi , ita dc’corrupta supra quemlibet specie istius; Sc forma istius prx liliis hominum ;
15. Ita, inquam, persperget stupore gentes multas,piopter eum obdent stetes os suum:
quando, quod non narratum fuerat eis, videbunt, St quod non audierant, animadvertent.

CAI>UT L III,

Paßionale Evangelium.

Q Uis credit prsdicationi nostra:! St bra- .chium Jehova’ in quo revelatur ?
2. Assurgit quidem ut tenera planta coram illo, St tanquam radix ö terra solitaria , non est forma ei, neque decor ; St quando intuemur eum, non inest species, cur desideremus eum.
3. Contemtus, St abjectissimus virorum, doloribus affectus,St familiaris morbo,Sc vehit homo abscondens faciem ä nobis,contemtus ita,ut non sestimemus illum.
4. Veruntamen morbos nostros ipse pertulit , Sc dolores ipsos nostros bajulavit: quamvis nos a-stimemus eum plaga affectum,percussum ä Deo,St afflictum.
® 5. Nam ipse dolore afficitur a defectionibus nostris,atteritur ab iniquitatibus nostris, castigatio pacis nostra imponitur ei , Sc tu- mice ejus sit curatio nobis.
6 . Omnes nos . ut ovis erravimus, quilque in viam suam nos convertimus, St Jehova facit , ut incurrat in eum poena omnium nostrum.
7. Exigiturj)a?»4,Sc ipse affligitur > neque aperit os suum; ut parva pecus ad mactationem ducitur, St velut ovis coram tonsoribus luis obmutescens : neque aperit 0$ suum.
g. A coarctatione, St ä judicio tollitur , at? generationem ejus quis enarraturus est ? nam exscinditur quidem e terra viventium, ex defectione populi mei plaga est ipsi :
9. Populas enim exposuit improbis sepul- chrum ipsius , St diviti in mortem suam: eö quod non fecit violentiam; neque est dolus in ore ipsius:
10. At Jehova delectatus conterere ipsum, morbo affecit, quandoquidem exponebat se ipsum lacrisicium, pro reatu ; dicens, videbit semen,prolongabit dies ; St delectatio Jehova; per eum prosperabitur.
11. Exemtum molestia seipsum videns satiabitur,cognitione sui justisicabit justus servus multos , quorum iniquitates ipie bajula- verit.
12. Idcirco partem dabo ei pro multis, ut cum robustis partiatur pratriain, pro eo,quod profundit in mortem se ipsum, Sc cum defectoribus annumeratus est ; nam ipse peccatum multorum perserens , pro defectoribus intercessit.

CAPUT L I V.

Ecclesta Jponjd Christi.

C Anta ster, lis, qu£ non parit: fragorem ede cantu, Sc claram ede vocem ,qux non dolet: nam plures futuri sunt filii desolata:, quam filii conjugata:,ait Jehova.
2. Dilata iocum tentorii tui, Sc aulxa habitaculorum tuorum extendantur , ne cohibeto ; prolonga funes tuos, Sc clavos tuos confirma.
3. Nam dextrorsum,&sinistrorsum prorumpes , Sc femen tuum gentes hereditario jure possidebit,ac civitates desolatas efficient habitabiles,
4 > Ne

4. Ne timeto , qtra non erubesces , & ne ignominia confusa esto , quia non pudebit te: sed verecundia? adolescenti* tuas obii- visceris, St probri viduitatis tux non recordaberis amplius.
5. Nam conjunx tuus erit opifex tuus, cujus nomen Jehova exercituum: Sc vindex tuus sanctus Jisraelis , Deus totius terra, vocabitur.
d. Nam ut uxorem derelictam, Sc dolentem animo revocat te Jehova: St uxorem adolescentis , quamvis spreta sit, appellat Deus tuus.
7. Ad momentum parvum dereliqueram te, sed miserationibus magnis congregabo
te,
z. Pauculo fervore absconderam faciem meam momento ite, sed benignitate sempiterna misereor tui -. ait vindex tuus Jehova.
p. Nam ut aqux Noachi hoc mihi efl, qui juravi, non transituras aquas Noachi amplias super terram : sic juro, fore , ut non effervescam contra te, St non increpem te:
10. Quamvis hi montes recederent, St hi colles dimoverentur : attamen benignitas mea a te non recedet, St foedus pacis mes non dimovebitur,ait miserator tuus Jehova.
11. O afflicta, procellis agitata, consolatione destituta .' ecce ego collocaturus sum cum ornamento lapides tuos, St fundaturus te sapphiris.
12. Et disponam pyropo specularia tua, St portas tuas lapidibus carbunculi, denique totum terminum tuum lapidibus speciosissi- mis.
13. Et omnes filii tui edocti erunt ä Jehova, amplaque pax filiorum tuorum.
14. Justitia stabilieris : procul esto ab oppressione , quia non timebis ; St ä terrore, quia non appropinquabit ad te.
i$. E.n omnino altercetur homo nihili abalienatus a me : qui altercabitur in te, ruens in tc corruet.
16. E11 ego creavi fabrum sufflantem in ignemprunarum.Sc proferentem instrumentum ad opus suum ; similiter ego creavi in- terfectorem ad perdendum.
17. Nullum instrumentum formatum contra te prosperabitur, St omnem linguam insurgentem contra te in jus condemnabis; hxc efl possessio servorum Jehovx , quorum justitia efl ex me; dictum Jehovx.

CAl’UT L V.

Invitntio ad magnam canam.

Eus quisquis sitit, venite ad istas aquas, St cui nulla e/i pecunia: venite,comparate, St comedite, venite, inquam, comparate absque pecunia, Sc absque pretio vinum , St lac.

2. Cur expenditis pecuniam pro nullo cibo, §t laborem vestrum pro re minimd satiatura : auscultate indesinenter mihi,Sccom- cdite bonum, atque oblectet se hac pinguedine anima vestra.
3. Inclinate aurem vestram, Sc venite ad me, audite, ut vivat anima vestra : Sc pangam vobiscurn foedus perpetuum,benignitates Davidis certissimas coit at urus sum.
4. F.n testem nationum constituo eum, »ntecellorem.oc prxeeptorem nationum.
En gentem, quam non agnoveras , vocabis, St gentes, qux non agnoverant te, ad te accurrent : propter Jehovam , Deum tuum > 8c propter sanctum Jisraelis, quum ornaverit te.
6. Requirite Jehovam, quum praesto est; invocate eum > quum est propinquus.
7 - Derelinquat improbus viam suam, 8c vir iniquus cogitationes suas : revertaturque ad Jehovam - ut misereatur ipsius ; Sc ad Deum nostrum, quia plurimum condonat.
8- Non enim cogitationes meae (unt ut cogitationes vestrx ! neque ut viae vestrae vix meae, dictum Jehova;:
9. Sed ut alti sunt caeli supra terram; ita altae sunt vix meae supra vias vestras , Sc cogitationes mex supra cogitationes vestras.
10. Nam, quum descendit pluvia, aut nix de coelo, rursus iiluc non revertitur, sed ine-
, briat terram ipsam, facitque, ut pariat ipsa, Sc producat; ut edat semen satori, Sc panem comedenti;
11. Sic erit verbum meum,quod egressum fuerit ex ore meo, non revertetur ad me vacuum ; sed faciet id, quo delector, Sc prosperabitur id, quo emisero.
12. Nam cum Ixtitia egrediemini, & cum pace deducemini: ipsi montes, Sc colles fragorem edent coram vobis cantu, Sc omnes arbores agri complodent manum.
13. Loco virgulti assurget abies, loco paliuri assurget myrtus : ut sit Jehovx in nomen, in signum perpetuum, quod non exscindetur.

CAPUT L V I. '

Stati, qui lieum rolunt.

Ic ait Jehova, observate ius , 8c exercete justitiam : nam proxime salus mea ventura est, Sc justitia mea revelanda.
_ 2. Beatus mortalis, qui fecerit illam, 8c filius hominis, qui prehenderit illam ; observans sabbathum, ne profanet illud, Sc observans manum suam, ne faciat ullum malum.
3. Neque loquatur alienigena, qui se adjungit Jehovx, dicendo, omnino discrevit me Jehova a populo suo: neque dicat eunuchus, en ego sum lignum aridum.
4. Nam ita ait Jehova de eunuchis, qui observaverint sabbatha mea, Sc degerint id, quo delector ; apprehendermtque foedus meum.
5. Etiam daturus sum eis in domo mea, Sc intra muros meos spatium, Sc nomen melius, quam siliorum, aut filiarum,nomen perpetuum daturus sum eorum cuique, quod non exscindetur.
6 . Alienigenas vero, qui adjunxerint se Jehovx ad ministrandum ei, Sc ad diligendum nomen Jehovx, ut sint ei servi, quisquis observaverit sabbathum, ne profanet illud, Sc apprehendentes foedus meum;
7. Adducam ipsos quoqüe ad montem sanctitatis mex, Sc lxtisicabo eos in domo orationis mex; holocausta eorum, Sc sacrificia eorum accepta erunt in altari meo: nam domus mea domus orationis vocabitur omnibus populis.
8. Dictum Domini Jehovi, congregantis depulsos Jisraelis; illos amplius aggregaturus lum si, ad aggregatos ejus.

[novefätit ti,jj *ovui, Kraelii.tffi»
'opmquus. v i®isuim,S S:[evemtiiffi, s ipsius ; S(tj ^um coadocat.
Afflet (mj
J! « «t nb
W veiins, j| ywionts n-
Plini»,®« «titia, Wb
2.W fjliäjj W,8i}ta
Hisjoltgnä
rotmiaiE;
ector,icprci)<.
rfwniniJiin)& alles h ’ta,&oms m,
iicijocc pa- hovi in nono? non «•
l.
ius, Sc er«»
i si'usmac-
tlanäa,
sarit ilmSi
ritiliaiifc
ctiW'ift
SÄBäl.
ja,(alt »i-
»iiioäta
»piSatK'
aittliif
lkliüfl i®i
; ;ji domo CB.
i&'Ml#*
fflMKJP
«Mit (s ad dilijen ivi,qulsqi ifanst äl* r.;
ad mofi tos in i® tütn, 3t la i altati P anis v'i» ;
nconjitj 0
ortt
CäMT;_ JESCH

" CAl’DT LVII.

Juflas perit, 'S nemo efl, qui de ejtu eventu cogitat.

Mnes besti* agrestes ; venite ad comedendum, omnes bestiae silvestres.
i. Speculatores istius caeci, quotquot sunt non agnoscunt, quotquot sunt canes, sunt muti,non possunt latrare ; tempori serviunt, jacent, amant dormitationem.
z. Et isti canes avidissimi non norunt saturitatem , propterea ipsi pascunt se, nesciunt docere: quotquot sunt,ad viam suam se convertunt, quisque ad lucrum

suum ab extremitate illius una ad alteram :
4. Venite, inquiunt , sumam vinum, & ingurgitabimus nos potu inebriante : eritque similis huic dies crastinus, imo major, excellentior valde. Caput LV 11 .
5. justus perit, & nemo homo reponit in animo : homines, inquam, benigni recipiuntur nemine advertente,ante adventum ipsius mali recipi justum;
6 . Ingredi pacem, requiescere in cubilibus suis ; quisquis ambulat in aequitate sua.
7. At vos appropinquate huc, filii praestigiatricis ; femen adulteri j quod scortaris".
8. Contra quem oblectatis vos ? contra quem dilatatis os, protrahitis linguam 5 an- non estis nati defectione, femen falsum?
9. Eorum , qui incaluerunt in lucis , sub omni arbore virente ; jugulantes natos ipsos in torrentibus , sub scopulis petrarum ?
10. Inter i*ves lapillos torrentis pars tua efl, illi ipsi fors tua sunt ; etiam in illis fundis libamen, offers munus, an super istis consolationem caperem ?
11. In monte alto, Sc elato ponis cubile tuum ; etiam illuc ascendis ad faciendum sacrificium;
12. Etiam post ostium, postemque ponis monimentum tuum: quum a me retectura te adscendis , dilatas cubile tuum , caedens tibi ampliusc»^i/e, quam illorum sit, amas concubitum iliorum, spatium amplium prospicis :
13. Et contemplata mittis ad regem cum unguentis.Sc auges pigmenta tua: mittis inquam legatos tuos in longinquum usque,& demittis te usque in sepulchrum.
14. Amplitudine vi* tu* fatigata non dixisti, animum abjicio catervam mantis tu* invenisti, idcirco non »grotas.
15. Et a quo solicita timuisses ut mentireris, ciim mei non recorderis, non reponas in animo tuo i annon me tacente quemadmodum oiim, etiam m* non metueres ?
id. Ego indicabo justitiam tuam; & facta tua, qu* non profutura sunt tibi.
17. Quum clamaveris, eripiant te congregationes tu* ; atqui eas omnes tollet ventus, intercipiet vanitas: qui vero recipit se ad me, possidebit terram, Sc h*reditario jure obtinebit montem sanctitatis me* :
18. Et dicet, aggerate, aggerate, comparate viam: tollite offendiculum e via populi mei.
19. Nam sic ait sublimis, Sc elatus, cujus nomen est inhabitans *ternitatem , & sanctus, qui in sublimi, & sancto habito : etiam ♦um eo, qui attritus est, denu [susque spiritu

habito , ut vivum conservem spiritum demissorum , 8c vivum conservem animum contritorum:
10. Nam in seculum non contendam, neque in »ternum effervescam: fiam Iphitus ä conspectu meo obrueretur,Sc anim*, quas ego feci.
"21. Propter iniquitatem qu*stus ejus efferbui, St percussi eum, abscondendo me, in- tquam, efferbui, quia ibat aversus per viam animi sui.
21. Vias ejus video , sed curabo eum : & deducam eum, reddämque consolationes ei, Sc lugentibus ejus:
23. Creans proventum labioritm;summam pacem, longinquo, 8t propinquo, inquit]e- hova, ut curem eum.
24. Improbi vero erunt ut mare propulsum ; nam quiescere non potest ; Sc aqu* ejus expellunt coenum, Sc lutum.
2;. Ita nulla est pax .inquit Deus meus, improbis.

C A PU T L V I I I.

Idea boni concionatorU, Cf veri jejunii.

Xclama gutture, nec cohibeto, tanquam buccina extolle vocem tuam : Sc indica populo meo defectionem ipsorum, Sc domui Jahakobi peccata ipsorum:
2. Ututmequotid.e requirant, & scienti! viarum mearum delectentur velut gens, qu* justitiam facit, Sc jus Dei fui non. derelinquit ; rogent me jura justiti* , accessu Dei delectentur.
3. Quare dum jejunamus, dicitis, non respicis ? dum affligimus animam nostram, non agnoscis? en,"quo die jejunatis, praestatis id, quod delectat, ut omnes labores vestros exigatis.
4. En ad contentionem, 8t jurgium jejunatis, 8c a.i percutiendum pugno improbissimo; non jejunatis, (prout)unt\oxe tempora) ut efferatis in excelsum vocem vestram.
5 . An hujusmodi eilet jejunium, quod eligo , dies, quo affligit homo animam suam ? an incurvare ut juncum caput suum ? an ut quis cilicium, ac cinerem fibi sternat ! an hujusmodi vocabis jejunium,& diem acceptura Jehov* ?
6 . Nonne hoc est jejunium, quod eligo,ut solvatis nexus improbitatis , dissolvatis fa- s.es loris vinctos '• ac dimittatis conquaffa- to s,ut sint liberi, St omne lorum disrumpatis?
7. Nonne ut partiaris esurienti panem tuum; Sc pauperes ejectos introducas domum ? quum videris nudum, ut tegas eum, Sc a carne tua non abscondas te ?
8- Tunc erumpet velut aurora lux tua, Sc sanitas tua protinus efflorescet, Sc anteibit te justitia tua,gloria Jehov* extremum agmen tuum aget. *
9. Tunc invocantem tcjehova exaudiet,
vociferanti dicet, ecce me : si amoveris ab animo tuo lorum, porrectionem digiti, St eloquutionem vanitatis. *
10. Expromse¥is vero famelico animum
tuum, Sc animam afflictam satiaveris: tum exorietur in tenebris iux tua, Sc in caligine tua tanquam meridiana lux ; *
11. Nam ducet te Jehova jugiter, Sc exsatiabit in summa ariditate animum tuum,
ossa-

ossüque tua expedita reddet : ensque tan- quam hortus irriguus,& vehit scatebra aquarum, cujus non fallunt aqu* ;
12. /F.disicabiintque ex te geniti desolationes antiquas, fundamenta per multas generationes jacentia eriges, denique vocaberis instaurator ruinae , restitutor semitarum in habitationem.
i?. Si averteris ä sabbatho pedem tuum, ne facias id, quo deleötaris die sanCto meo , Kc vocaveris sabbathum delicias , sanctum- que Jehov* honoratum , honoraver/sque ipsum non exercendo vias tuas , non pr*- stando id, quo delectaris, aut loquendo verbum :
' rq. Tunc oblectabis te in Jehova, 8c veham te supra excelsa terra;: & faciam, ut fruaris possessione Jahakobi, patris tui, quia os Jehova: loquitur.

CAPUT LIX.

Dei manm non est abbrcviatn.

E N non est brevior manus Jehov*, quäm ut servet; neque gravior auris ejus,quam ut audiat.
2. Sed iniquitates vestr* disterminant inter vos, St Deum vestrum.; Sc peccata vestra faciunt, ut occultet faciem ä vobis, ne exaudiat.
3. Nam mantis vestra: contaminat* sunt sanguine,& digiti vestri iniquitate : labia vestra loquuntur falsum, lingua vestra perver- sttatem meditatam effert.
4. Nemo est , qui clamet pro justitia, 8c nemo, qui disceptet pro fide: quisque confidit rei inani, & loquitur vanum, concipit laborem, St pdrit mendacium.
S- Ovah*morrhoi excludunt,8c telas aranei texunt : qui comedit ex ovis eorum, morietur; etiam, qui aspergitur, quasi irrumpat vipera.
6. Tei* illorum non erunt pro panno, neque operient se factis suis : facta illorum sunt facta iniqua, & opus violenti* in manibus eorum.
7- Pedibus suis ad malum concurrunt, & festinant ad fundendum sanguinem innoxium : cogitationes eorum sunt cogitationes iniqu*, vastitas, Sc contritio in aggeribus illorum esi.
8. Viam pacis ignorant, 8c nullum esi jus in orbitis illorum: semitas suas depravant sibi, quisquis incedit per aliquam earum, expers est pacis.
9. Idcirco procul existente jure ä nobis , & non assequente nos justitia ; dum exspectamus lucem , ecce tenebr* , summum splendorem exjpeffantes , in

summa caligine ambulamus.
10. Palpamus velut c*ci parietem, vehit
derecti oculis palpamus, inquam : ossendi- rniis jpso meridie, tanquam intempesta nocte , in rebus pinguissimis similes mortuis Junius. 0
11. Iremimus sicut ursi quotquot fumus, oi velut colunib* indesinenter gemimus, exspectamus jus, sed nullum adest , salutem, Jed procul abest a nobis.
12. Nam multiplicat* sunt defectiones nostr* coram te, Sc peccatorum nostrorum quodque teitatui* contra nos : defectiones emm nostr* sunt penes nos, & iniquitates nostr*, agnoscimus istas.
13. Nempe nos deficere,Sc mentiri in Jeho- vam, St avertere nos a sequendo Deo nostro; loqui oppressionem, Sc apostasiam, concipere, & meditari ex animo verba falsa.
14. Sic aversum est retrorsum j us,6t justitia e longinquo consistit : quia corruit in platea veritas, Sc *qniras non potest incedere,
iS- Imö est ipsa veritas sublata, & qui recedit a malo, facit, ut insanus habeatur: quod videt Jehova,Sc malum videtur in oculis ejus, nullum esse jus.
irt. Quum itaque vidit nullum esse virum, St obstupuit nullum esse interventorem, salutem attulit ei brachium ipsius: St justitia ipsius, h*c fulcivit eum :
17. Nam induit justitiam quasi loricam, 8t galeam salutis capiti suo; induit, inquam, vestium ultionis indumentum, St amicivit se zelo, quasi pallio.
rz. Plane secundum facta, plane secundum ea rependet, excandescentiam hostibus suis, retributionem inimicis suis, insulis ipsis retributionem rependet:
s 9. Ut revereantur inde ab occasu nomen Jehov*,8c inde abortu solis gloriam ejus, quum invadente tanquam fluvio hoste, spiritus Jehov* contra eum incurrerit:
20/Et advenerit Tzijoni vindex, St conversis a defectione in Jahakobo; dictum Jehov*.
2r. Deme autem; hoc erir foedus meum cum istis, ait Jehova, spiritus meus, qui esi in te, St verba mea. qu* posui in ore tuo: non recedent ex ore tuo, aut ex ore seminis tui, aut ex ore seminis seminis tui, ait Jehova, ex hoc tempore usque in seculum.

CAPUT L X.

Lumen Jerofolymx, Christus .

S Urge,luce,quandoquidem advenit lux tua; St gloria Jehov* super te orta est.
2. (Nam ecce tenebr* operiunt terram,St caligo nationes,) St super te orietur Jehova; St gloria ejus super te conspicua erit:
3. üt accedant gentes ad lucem tuam, Sc reges ad splendorem exortum tibi.
4. Attolle circumquaque oculos tuos.St aspice, omnes isti congregantes se accedunt tibi: filu tui e longinquo "ad veniunt, St fili* tu* ad latus tanquam a nutriciis apportantur.
5. Tunc timebis, deinde conflues; expavescet quidem , sed dilatabitur cor tuum: quando mutabitur erga te fremitus maris, copis gentium accedent tibi.
6. Agmen camelorum operiet te, dromades Midjams, Sc Heph*, omnes e Scheba venient, aurum, Sc thus afferent-, laudesque Jehov* praedicabunt:
7. Omnes greges Kedaris congregabuntur ad te, arietes Nebajothi ministrabunt tibi : ascendentes altare ineum accepti"erunt, quum domum ornatus mei ornabo.
8. Cujus, sunt, inquies , isti,qui ut densa nubes convolant, Sc velut colu-mb* ad fenestras sU3S i
9. Nam me infui* exspectabunt, Sc classes Oceani inprimis, ut adducant filios tuos i longinquo, argentumluiun, Sc aurum suum fecum; ad nomen Jehov*, Dei tui.Sc ad fan- ctum Jisraelii, quando ornabit te.
15, Ei
fc teges«* ferw«e,' meati' 1 ** 11W? jugit« i;s ' j Iltiuri 3 " 1
J lepstr. r
tJri® /£*:«?" 1Sit* rfijni b
[paä aitsq« {ttmbd s®i;oton 4.1.tadibm tSinaimb
inite ii«)l llfÄ,
I ij. Proeo sdeo ut null» tibi excellet jusque gene ii Nam regum fcgf esse servato Dum roto! 17.1’rotri
qifc ferra ajiiiexst i|. Non »Ii tentsa, vadati Bifclprrfc iiajottistiiisl ij, Son ei.t iar*;8c(f »011'Miil
10, Sto» tuwuedj ferjetus, tui:
11, Et gc «seculum! tam; ut fur ■mmeai
:i. Parvi gentem nm kueeclei
Spirihn Clirta ^ quod b/ taiasi/ii ftiitmo, htaii&vin
V Um
cineris,« st® In Cffltiril] giorieta , , 4 - Bt
fciliines mitates

luendo Dtjn^ >?oAafiais, eoaa, verba falsa. '
ttotiumjuj.V -.1
11: quia tot« ® non poiet it
assuWata,Si «; a insanus halas
aalamvidturjt
is.
iitnullume&tb ‘se iumtiois; »Miffei/ii «!
tina s«li loiia i
mss.Suk
i fiso, ;!*» indefcentiaiisai uiiissiiiSiia^ et:
ideal occfe i/bfonlorii”.:: m rfmohiiti mintrit', mi mhoSm koho/diä ni
wfetemeu is mtns,p: sim in ore tir natote feit: uns MriillU iintoulm.
Cap.6o. 6r.
JESCHAHJAH.
ide confi«s|E
tabi»: ;<* B ■tfreffliffii® ibi.
p tritt te, m antici e Scbt , rM t., laudes«
s conpe;^ miraStadu 1 2 3 4 na»?"'
otnabo.
iiti,qui»t:
oluoba »I* istjbunt,!»
liant
n,8i«» 01 r DeiBÜ'«' - nabit te ,
jo.Kt xdificabunt alienigenae muros mos, 8t reges eorum ministrabunt tibi ; quum Fervore meo percussero te , St benevolentia mea miserebor tui.
11. Nam apertas tenebunt portas tuas, jugiter interdiu & noctu, non occludentur : ut introducant ad te copias gentium, etiam regibus earum adductis.

12. Nam gens ipsa, St regnum, qua: non servient tibi,peribunt; St hae gentes penitus desolabuntur.
i j. Gloria Libani a.I te perveiret, abies, taeda, arboresque opaca: pariter ; ad ornandum locum sanctuarii mei, ut locum pedum meorum cohonestem.
14. Et adibunt te demisse filii affligentium te, St incurvabunt se ad plantas pedum tuorum, quicunque spernebant te; atque vocabunt te civitatem Jehova, Tzijonem sancti Jisratris.
IH. Pro eo, quod fuisti derelicta, St exosa, adeo ut nullus pertraniiret; contra disponam tibi excellentiam perpetuam, gaudium cu- jusque generationis.
16. Nam fuges lac gentium, St mammas regum fuges ; ut experiaris me Jehovam esse servatorem tuum, St vindicem tuum Deum robustum Jahakobi.
17. Pro are adducam aurum, St pro ferro adducam argentum, St pro lignis as, ac pro lapidibus ferrum : St imponam tibi prafe- ctos pacis, exactoresque justitiae tibi.
ig. Non audietur ampliiis violentia in terra tua, vastatio, aut contritio in terminis tuis; sed praedicabis salutem in muris tuis, Sc in portis tuis laudem.
19. Non erit tibi amplius sol in lucem diurnam; St quod ad splendorem no ct«, luna non illustrabit te ; sed erit tibi Jehova luci perpetuae, St Deus tuus ornamento tibi.
20. Non occidet ampliiis sol tuus, St luna tua non recipiet fe -. nam Jehova tibi erit luci perpetua , 8t completi erunt dies luctus tui:
21. Ft populäres tui quotquot erunt justi, in seculiunhareditario jure possidebunt terram ; ut surculus plantarum ejus, opere manuum mearum glorietur.
22. Parvus erit in millenos ; 8c exiguus in gentem numerosam : ego Jehova tempore luo accelerabo istud.

CAPUT I.XI,

Spiritui Domini super Chriflo.

S piritus Domini Jehovi eft super me: eö quod unxit Jehova me ad evangelizan- dum mansuetis, misit me ad obligandum fractos animo, ad proclamandum captivis libertatem, 8c vinctis apetturam ergastuli;
2. Ad proclamandum annum acceptum Jehova;, 8c diem ultionis Dei nostri, ad consolandum omnes lugentes;
3. Ad consolationem adhibendam lugentibus Tzijonis , ad dandum eis ornatum loco cineris, unguentum gaudii loco luctus, amictum laudis loco spiritus contracti: ut vocentur illi quercus justitia, ut planta Jehova; glorietur :
4. Ut aedificent desolationes antiquas, solitudines priscas restituant ; renoventque ctvitztes desolatas > solitudines multarum
Lstp.6r.62.
3. Nam adstantes extranei pascent greges vestros ;Sc alienigena; agricola erunt vestri, & vinitores vestri:
6. Vos verö sacerdotes Jehova vocabimini, ministri Dei nostri dicemini; opibusgentium frucmini, St gloria earum summe ederetis vos.
7. Pro eo quod pudorem vestrum duplum, & ignominiam cantabant horum portionem ese'-, idcirco in terra illarum duplum haredi- tario jure possidebunt, laetitia perpetua his ■ futura est.
g. Quia ego Jehova amo jus, odi rapinam conjunctam holocausto; ideo disponam opus eorum in veritate, Sc foedus perpetuum pangam eis.
n.F.t innotescet in gentibus femen eorum, & prognati eorum inter populos ; omnes videntes eos, agnoscent eos esse femen,r«t benedicit Jehova.

CAPUT L X I 1 .

Splendor Tzijonü.

O Mnino gaudeo in Jehova, exsultat anima mea in Deo meo ; quia induit me vestibus salutis, pallio justitia amicivit me; tanquam sponsum, qui administrat ornatum, & veluti sponiam ornantem se instrumentis suis.
2. Nam ut terra profert germen suum, Sc sicut hortus fata sua producit ; ita Dominus Jehovi producturus est justitiam , Sc laudem coram omnibus gentibus.
Caput L X 11 . 3. Propter Tzijonem non tacebo, Sc propter Jeruschalaima non quiescam -. donec prodeat ut splendor justitia ejus.Scsalus ejus, ut lampas ardeat.
4. Videbunt enim gentes justitiam tuam, 8c omnes reges gloriam tuam ; 8c indetur tibi nomen novum, quod os Jehova praefixerit :
3. Quum eris coronata ornatu manu Jehova, Sc cidari regia manu Dei tui.
6. Non diceris ‘amplius derelicta, 8c terra tua non dicetur ampliiis desolata , sed tu vocaberis delicia mea,St terra tua maritata: quia delectabitur Jehova te, Sc terra tua maritabitur.
7. Ut quum ducit juvenis virginem, quum uxores tibi ducunt filii tui; gaudio, inquam, sponsi cum sponsa, gaudebit tecum Deus tuus.
8. Super muros tuos, urbs Jcruschalaimo- rum, praficio custodes, toto die, Sc tota nocte jugiter non tacituros : qui commemora- - tis Jeliovam,ne efto silentium vobis;
cj. Et ne permittatis silentium esse de ille, donec stabiliat, Sc donec disponat Jcruscha- laimis laudem in terra :
10. Sed dicite : Juravit Jehova per dexteram, suam , 8c per brachium roboris fui; ne vivam , si dabo frumentum tuum amplius cibo inimicis tuis, 8c si bibent alienigena mustum tuum, in quo laboraveris.
ii. Nam colligentes illud,comedent illud, ut laudent Jehovam ; Sc congregantes hoc bibent ipsum in atriis sanctitatis mea.
12. Transite , transite in portas, parate viam populi; aggerate, aggerate aggerem, amovete lapides, attollite vexillum ad populos.
H h
ijjicce

13. Ecce Jehova pronuruiat ad extremum usque terrae, dicite sili* Tzijonis» ecce salus tua advenit : eccc merces hujus penes ipsum, & oper* pretium hujus ante ipsum efi.
14. Ut vocent hos populum sanctum, vindicatos Jehovsc; & tu voceris requisita,civitas non derelicta.
Cap. 64. 6 f.

CAPUT L X I I I.

Dialogus Ecclefix, 15Christi propheticus.

Q Uis hic efi veniens ex Edomxa, Botzra, madefactus vestibus, iste decorus veste sua peregre agens amplitudine virium suarum i ego , qui loquor juste , sufficiens ad servandum.
r. Quare rubidus es vestibus tuis, & vestimenta tua ut calcantis in torcularis lacu ?
3. Torcular calcavi solus, nam ex populis nullus vir potuit certnre mecum ; sed calcavi ecs ira mea, & conculcavi eos excandescentia mea : ita inspersus est sanguis cuiusque robustissimi illorum vestimentis meis , & omnes vestes meas contaminavi;
4. Quando dies ultionis ex animo meo, & annus vindicandorum meorum venit.
5. Quum autem intuerer nullum este adjutorem, Si obstupescerem, quod nemo fulciret ; salutem attulit mihi brachium meum, & excandescentia mea ipsa fulci vit me :
6. Ita calcavi populos ira mea, St inebriavi eos excandescentia mea : denique dejeci in terram robustissimum quemque eorum.
7. Benignitates Jcliov* commemorabo , laudes Jehovx , plane pro omnibus , qua: contulit nobis Jehova : 8c amplitudinem bonitatis erga domum Jisraiilis, quam contulit eis fecundum misericordiam suam, Si secundum amplitudinem benignitatum suarum.
8. Nam dixit: utique populus meus sunt, filii non mendaciter aCturi : ideo fuit illis servator.
9. In omni angustia eorum non affecit eos angustia, sed Angelus faciei ejus servavit eos, dilectione suä, & clementia sua ipse vindicavit eos ; Si imp oneris eos sibi, bajula- vit cos omnibus diebus scculi.

jo. Nam ipsis rebellantibus, Si dolore afficientibus Spiritum sanctitatis ejus; mutabatur quidem ipsis in inimicum, ipse repugnabat eis •.
ir. Sed recordabatur dierum priscorum;. Moschis , populi sui,i dicens: ubi effer . qui eduxit istos £ mari cum pastore gregis fui? ubi esset, qui posuit in medio istius Spiritum sanctitatis suae i
ir. Qui deduxit istos, ad dexteram Moschis existent, brachio ornatus fui.' qui diffidit aquas propter istos, ut compararet sibi n omen perpetitum ?
i}. Qui egit istos per abyssos ; tanquam equum per desertum, adeh ut non impegerint ?
14. Ut jumentum in convalle descendens, spiritus Jehovs quiete egit eum: ita duxisti populum tuum,ad comparandum tibi nomen ornatus.

CAPUT L X I V. mbariflieus os magna fta Dei.

I Ntuere e coelis, & vide ex habitaculo sanctitatis tusr, Sc ornatiis tui: ubi est zelus tuus, Si maxima potentia tua ? fremitus«« viscerum tuorum, Sc misericordis tus erga me continerent se se ?
2 Tu enim pater noster er; quamvis A- braham nesciturus nos, 8c Jisrael non agniturus esset nos : tu Jehova pater noster es, vindici nostro a seculo nomen est tibi.
3. Quare sineres aberrare nos , Jehova, ä viis tuis ? torrefaciens obdurares animum nostrum ä reverentia tui ? revertere propter servos tuos, tribus possessionis tus.
4. Ad minimum usque hsreditario jure possident populum sanctitatis tus, hostes nostri conculcant sanctuarium tuum.
S. Sumus illi, nunquam dominatus es istis,“ neque invocatum est nomen tuum super istos. Caput L XIV.
Utinam lacerans coelos descenderes, ä facie tua montes diffluerent.
6. Quemadmodum conflagrante igne cremia, aquarum bullas excitat ignis, ut notum faceres nomen tuum hostibus tuis; ä facie tua gentes contremiscant.
7. faciens terribilia, qux non exspectasse, mus; utinam descendas, a facie tua montes diffluant.
8- Et inde ä seculo inaudita , auribus minimi percepta ; qux oculus non vidit, 6 Deus, prster te, Deus comparet prsstolanti ipsum.
<j. Occurris gaudenti , 8c exercenti justitiam, qui in viis tuis memores lunt tui: en tu effervescis, quum peccamus ; fi perpetua in illis stetisse mus, servati suissemus.
10. Sed sumus, ut immundus omnes nos, 8c sicut panniculus abjectissimus omnes justitia: nostra: ; diffluimusqufe velut folium omnes nos, 8c iniquitates nostrae ut ventus auferunt nos:
11. Nec ullus e/?,qui invocet nomen tuum, excitans se ad prehendendum te. ; quum abscondisti faciem tuam ä nobis, & dissolvis nos per iniquitates nostras.
ii. Jam vero Jehova, pater noster es : nos quidem lutum fumus, tu vero fictor noster es,& opus manus tua: fumus omnes.
ig.Ne effervescas Jehova quämplurimüm, neque in sternum recorderis iniquitatis : en intuere, quaesumus, nos omnes sumus populus tuus.
14. Civitates sanctitatis tuae sunt desertum : Tzijon est desertum, eft in Jeruschalai- mis desolatio.
15. Domus sanctitatis nestrx : Sc ornatiis nostri, in qua laudarunt te majores nostri,est exposita conflagrationi ignis; Sc unaquaeque rerum desideratarum nostrarum est vastationi.
16. An propter illas contineres te,Jehova? sileres, Sc affligeres nos quämplurimüm ?

CAPUT L X V. ffehudxorttm rejefiio eft gentium evettio.

E xpositus sum eis.qui non interrogabant, inventus sum ab eis, qui non qusrebant me ; dixi, ecce me, ecce me, genti, qux non vocatur de nomine meo.
2. Expanderem manus meas toto die ad populum rebellem ; qui ambulant via non bona, sequendo cogitationes suas;
2.

fttraw
rieoidi* tux a?
Jiftaet noti;; ä pster noifet
«Ms.Jdnm, Maats «ia • ttvtttmp* Kotnstu*. k bxrednaio t tos in, 4t *■«*. :4ao«ssii ®B ttm tn CsfitUf ictntajit
’&xgmtöp»
itatigB,®
iibts;ia
!t,
'i’jonesfjit
i/äCi{IlllK!
'iti, surfe s m Ä arprztfoit
Ktttettijtf s tont tui-.i asifvetft
fftans. nte orniK limns oucs. Hak vtlit fe ralteina
(KttKIBB
nimii; ? isofeislfc.
is
uiHfJero*
MÜimid
ejojbs.
a^ißtttM
trÄp® : ‘
swrlckü
tfttj tmli
/&*:&« ijmnob. <sianjW 5 um eil vaO
;v.
final «ß
inteitsf 1
non fjij^
letsliW® 1
nMch»*
(s#n: t(

3. Ad populum, qui provocant me in os jugiter ; sacrificantes in hortis, 5 c adolentes inctateritiis:
4. Qui sedent ad sepulchra, Sc apud custodita pernoctant; qui comedunt carnes porcinas, Sc fragmen carnium abominandarum ex instrumentis suis :
5. Qui dicunt, appropinqua ad tuos, ne attingito me , quia sanctior sum te : istis fumus est in naso meo : ignis ardens toto die.
d. Ecce scriptum est cdram me : non tacebo, nisi rependero, atque rependero in sinum istorum.
7. Iniquitates vestras; Sc iniquitates patrum vestrorum pariter,ait Jehova; qui adoleverunt in illis montibus, Sc in istis collibus probro affecerunt me ; quapropter rerae- tiens opus eorum, primum re veram in sinum eorum.

8. Sic ait Jehova; ut cui prxstö est mustum in botro, is dicit, ne perdito istum, quia benedictio est in eo : ita facturus sum propter servos meos , ne perdam istos o- mnes.
9. Nam excipiam e Jahakobo femen , & t Jehuda haeredem montium meorum : 8t possidebunt hxmiitatem istam electi mei jure hxreditario, & fervi mei habitabunt istic.
10. Eritque Scharonitis regio caula gregum, Sc convallis Hacoris cubile armenti; pro populo meo, qui requisiverintme.
11. Vos vero desertores Jehova:, qui obliviscimini montis sanctitatis mea; ; qui instruitis turmx illi mensam , quique impletis numeris illis libamen:
12. Tradam quoque numeros vestros gladio, Sc omnes vos mactationi succumbetis , eo quod clamanti mihi non respondistis, Sc ioquentem non audivistis ; sed fecistis, quod malum videtur in oculis meis, Sc id, quo non delector, elegistis.
13. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce fervi mei comedent , vos autem esurietis ; ecce fervi me bibent, vos autem sitietis : ecce fervi mei laetabuntur, vos autem erubescetis.
14. Ecce fervi mei canent pr* hilaritate cnimi; vos autem clamabitis pr* dolore animi, 8c prae contritione spiritus ejulabitis:
13. Et dimittetis nomen vestrum ,utsit exsecrationi electis meis,quummo.te affecerit te Dominus Jehovi, servis vero suis indet nomen aliud.
15. Ut, qui sibi benedicturus est in terra, benedicat sibi per Deum firmi, Sc juraturus in terra, juret per Deum firmi: quum oblivioni tradit* fuerint h* angusti* priores, 5 c quum abscondit* fuerint ab oculis meis.
17. Nam ecce ego creaturus sum coelos novos, 8c terram novam ; neque commemorabuntur h*c priora, neque venient in animum.
ig. Sed gaudete, & exultate in sempiternum, quos ego recreo 1 nam ecce ego recreo usbem Jeruschalaimorum exsultatione , St populum ejus gaudio.
19. Et exsultante me de Jeruschalaimis: Sc gaudente de populo meo ; non audietur in a a^ipiius vas netiis, aut vox »laiuoris.
20. Non c-xistet illic amplius infantulus artate > aut senex , cujus non impleat dies Deus, nam puer, natus centum annos , morietur 3 peccator autetn,tff<<tro natus centum annos, maledictus erit.
21. Et Kdificantes domos , inhabitabunt eas; St plantantes vineas,comedent fructum earum.
22. Non aedificabunt. St alius inhabitabit; non plantabunt, Sc alius comedet 1 sed ut sunt dies arboris, dies erunt populi mei, Sc opus manuum suarum deterent electi mei.
23. Non laborabunt inaniter , neque gignent ad conturbationem : nam semen benedictorum a Jehova erunt,Sc prognati eorum cum ipsis.
24. Eritque nondum clamantibus, ut ego respondeam ; adhuc ipsis Joqucntibus , ut ego exaudiam.
23. Lupus, Sc agnus pascentur una, Sc leo ut bos comedet stramen,serpenti autem pulvis erit cibo ; non malefacient, neque corrumpent in toto monte sanctitatis me*, ait Jehova.

CAPUT LXVI.

Tabula verx, o false religionis.

Ic ait Jehova, coelum ipsum solium meum est , Sc terra scabellum pedum meorum : ubsnam ejfiet domus,quam xdiricaretis mihi i Sc ubinam locus quietis me* ?
2. Atqui, omnia ista fecit manus mea,Sc peream existunt omnia ista, dictum Jeho- vs : sed in hunc intueor , in pauperem, Sc contritum spiritu,ac trepidantem ad verbum meum.
3. Qui jugulat bovem, ac fi percuteret vi- 1 rura : qui mactat parvam pecudem, ac fi decollaret canem; qui offert munus, ac fi sanguinem porci; qui adolet thus, ac fi muneraretur idolum : etiam isti eligunt vias suas, Sc abominationibus suis anima cotum delectatur :
4. Etiam ego eligam,propter facinora eorum, Sc inducam, qu* formidant ei, eo quod mihi vocanti nemo responderit,loquenti non auscultaverint: nam fecerunt, quod malum videtur in oculis meis, Sc id, quo non delector, elegerunt.
5. Audite verbum Jehovx , qui trepidatis ad verbum ejus : dicunt fratres vestri, osores vestri, procul arcentes vos, propter nomen meum honoratur Jehova , sed videbimus Istitiam vestram , quum isti erubescent ;
iLVoce tumultuosa e civitate,voce e templo, voce Jehovx,rependente retributionem inimicis suis.
7. Quum nondum parturiet, pepererit: quum nondum invadet dolor eam, jam posuerit marem.
z. Quis audivit rem hujusmodi? quis vidit talia ? an efficeretur, ut pariat terra die uno ? an gigneretur gens vice unä ? quod parturit, limulque parit Tzijon filios suos.
9. An ego aperirem os matricis, Sc non gignerem: ait jehova: an ego, qui gigno, amplius occluderem ? ait Defis tuus.
10. Laitamini cum urbe jeruschalaimorum, Sc exsultate in ea omnes amantes eam: gaudete ciun ea gaudio,quicunque lugebatis de ea;
Wh » n-Ut

Ca o. r.
~~j i. Ut sugitis,Sc saturemini ubere consolationum ejus ; ut exprimatis, Sc delicias stratis e splendore gloria: ejus.
5 P Nam ita ait Jehova, ecce ego extensurus sum ad eamtanquam fluvium pacem, Sc veiut torrentem inundantem gloriam gentium, quam sugatis : ad latus portabimini, St super genua oblectabimini.
J, y it quispiam,quem mater sua conso. lattir : sic ego consolaturus sum VOS, 8c Jeru- schalaimis consolatione perfundemini.
14. Quod, quum videbitis , gaudebit animus vester, & ossa vestra ut herba tenera reflorescent, St agnoscetur manus Jehova: erga servos suos, St indignatio contra inimicos suos.
15, Nam ecce Jehova cum igne venturus est, Sc curribus suis similibus turbini; ad reddendum cum excandescentia iram suam, gc increpationem suam cum flammis ardentibus.
n5. Jehova enim igne disceptaturus est, Sc gladio suo contra omnem carnem : St multiplicabuntur confossi Jehova:.
17. Qui sanctificant se, St qui mundant se in hortis, sequentes alter alterum palam, qui comedunt carnem porci, Sc rei abominabilis , murisque : pariter consumentur, dictum Jehova;.
ig. De me autem, quum factorum erga hos, cogitationi)mque erga hos quaeque adveniet,"congregando omnes gentes, Sc lin-
JIRM E J A H.
Cap.i.
uas; quse venientes visura: sunt gloriam
5
meam:
19. Ponam in his signum,& mittam ex his , qui evaserint ad gentes in Oceanum, Pulem.Sc Ludum jaculantes arcu, Thuba- lem, St Javanem : regiones denique longinquissimas,qua: non audiverant famam meam, neque viderant gloriam meam, ut indicent gloriam meam in gentibus.
2.0. Et adducent omnes fratres vestros ex omnibus gentibus muneri Jehova:, equis, & curribus, Sc pilentis, mulisque, ac veredariis ad montem sanctitatis me* Jerufchalaima, ait Jehova : quemadmodum offerunt Jisrae- lit* munus instrumento mundo in domum Jehov*.
2 x. Atque etiam ex istis assumam in sacerdotes, & Levitas, ait Jehova.
22. Nam quemadmodum coeli illi novi, & terra ipsa nova, quam ego facturus sum,constituta sunt coram me, dictum Jehov*, ita constitutum est semen vestrum, St nomen vestrum.
' 23. Eritque de novitunio in novilunium alterum, Sc de sabbatho in sabbathum alterum ; ut veniat omnis caro ad incurvandum se coram me, ait Jehova.
24. Et egressi videbunt cadavera hominum illorum, qui defecerunt a me: nam vermis eorum non morietur, Sc ignis eorum non exstinunetur, eriintque

nausea omni carni.
Jirmejah.
CAPUT I.
Vocatio Jirmejjc divina : £5* du& vißones. Erba Jirmej*, filii Chilkij* ; ex sacerdotibus , qui erant Hanathothis in terra ünjaminis.
2. Ad quem fuit verbum Jehov* temporibus Joschij*, filii Amonis, regis Jehuda ; decimo-tertio anno, quo regnabat:
3. /«/retiam temporibusJehojakimi,filii Joschij* , regis Jehud*, donec absolveretur undecimus annus Tzidkiis, filii Joschij*, regis Jehud* : donec deportarentur Jeru- Iclialaimani mense quinto.
4. Euit igitur verbum Jehov* ad me, dicendo :
5. Quum nondum formavissem te in utero, agnovi te ; Sc quum nondum prodiisses ex Vulva, fanctificavi te: Prophetam ipsis gentibus constitui te.
6 Me autem dicente, ahah Domine Jeho- vi, ecce nescio loqui; nam puer sum :
7. Edixit Jehova mihi, ne dicito , puer sum: sed ad qu*cunque misero te , ito; Sc qu*cunque pr*cepero tibi, loquitor.
8. Ne timeto ab istis: nam adsum tibi ad eripiendum te, dictum Jehov*.
9. Et extendens,Jehova,manum suam,tetigit os meum; dixstque Jehova mihi, ecce indo verba mea ori.tuo.
10. Vide, pr*ficio te hodierno diegenti- bns ipsis, Sc regnis, ad exstirpandum , Sc ad demoliendum, Sc ad perdendum, Sc ad definiendum; ad sdificanduiji, Sc ad plantan-
11. Deinde fuit verbum Jehov* ad me,dicendo : quid vides Jirmeja i cui dixi, baculum amygdali video.
12. Tum dixit Jehova mihi, bene vides : ut cito amygdalus floret, incubiturus sum in verbum meum, ut efficiam ipsum.
13. Postea fu it verbum Jehov* ad me secundo, dicendo : quid vides ? cui dixi, ollam ferventem video,cujus facies versus Aquilonem esi.
14. Tum dixit Jehova mihi; ab Aquilone erumpet istud malum super omnes habitatores hujus terr*:
15. Nam ecce ego evocaturus sum omnes familias, regna Aquilonis, dictum Jehov* ; ut venientes ponant quisque solium suum ad ostium portarum Jeruschafaimorum ; Sfi contra omnes muros istius urbis circumquaque, Sc contra omnes civitates Jehud*.
i d.Qiiamobrem eloquuturus sum jura mea contra istos propter totam malitiam eorum: quia dereliquerunt me , Sc adoleverunt diis alienis, 8c incurvaverunt se honorem exhibentes operi manuum suarum.
17. Tu itaque accinge lumbos tuos ; ut surgens eloquaris apud eos , quicquid ego pnecepero tibi : ne consternator attritus conspectu istorum > ut non conteram te in conspectu ipsorum.
x8- Ego enim , ecce pono te hodie veiut civitatem munitam, Sc veiut columnam ferream, murbsque aheneos toti huic terr*; regibus Jehud*, principibus ejus, sacerdotibus ejus, Sc populo hujus terrce:
1 19. Qui

m >&ttitutna ® i" Oc eirfli tes arm.Titjj
“tfamanm^
Kim.tttiatf
iratas veltaj,
OeVwvx.epiji
S W ac »ch wlenftbt
"Bofonijiiif
lashiiim Kämm «ili®
ti
a.'d inoris fAmfnni itei]eho'rt,a ciiran,fcsa
nio in mks »salta« a oid inansa
«Arent
Sr ignis eoiB mu(es ®t,
wm
Idnova listi ! oii dixi.fc
nALtotfe
.raiitnffci
>>M
ItipaÄt/f.
siääää
sraaipio-
iiiiijoi!*!
SIBste
ii® fit usa iLw^i ie fcJkta
ilwwsil Änramp Jthutlx. /iai/nrafflej riam eorum: erernnt Ä mm «xü-
>s tuos; * [tiitquiiiij! ttor attiö lteram «o
: hodie Tts jlunnu*« 1 ' i
iUSifrH*“'

ir/. Qui oppugnabunt te,sed non praevalebunt tibi: nam adsunt tibi, dictum Jehovx , ad eripiendum te.
CAPUT II.
Ingratitudo Jehudxorum.
E xVmt verbum Jehovx ad me, edicendo :
2. Abi, ut proclames audientibus Jeru- schalaimanis, dicendo : sic ait Jehova, recordor tibi benignitatis adolescentia: tuse, amoris sponsalium tuorum : te prosequutam esse me per desertum, per terram non satam:
3. Sanctitatem fuisse Jisraelem Jehovx, primitias proventus ejus : quotquot comedebant illum, reos fuisse, malum evenisse eis, dictum Jehovx.
4. Audite verbum Jehovx, domus Jaha- kobi; & omnes familix domus Jisraelis.
5. Sic ait Jehova,quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis, quöd longb abscesserunt a me,& sequuti vanitatem, evanuerunt;
6 . Adeo ut ne dicerent quidem, ubi e(i jehova, qui eduxit nos e terra Aegypti; qui fecit, ut incederemus per desertum,per terram campestrem, Si sepulchralem , per terram siccam, & umbra: lethalis, per terram, quam non pertransibat quisquam, & ubi nullus habitabat homo i
7. Quod postquam introduxi vos in terram arvorum, ad fruendum fructu ejus,& bono eius; ingressi polluistis terram meam, & possessionem meam exposuistis abominationi ?
8. Quod sacerdotes non dixerunt, ubi eft jehova i Si qui tractant legem, non agnoverunt me, ac pastores defecerunt ä me : denique prophetae ipsi prophetarunt per Baha- lem, Si inutilia sequuti sunt l <). Idcirco, adhuc contendo vobiscum, dictum Jehovx ; etiam cum nepotibus vestris contendam.

io. Nam peragrate regiones Chitthxo- rum, Si videte ; aut ad Kedarem mittite, & animadvertite valde : videte,an fuerit quid hujusmodi:
ir. Aii mutaverit gens deos, quamvis illi nnny?«r dii: at populus meus mutavit gloriam suam in idolum inutile.
12. Obstupescite coeli de hac re ; & horrescite, desolemini valde, dictum Jehovx.
13. Nam duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt scaturiginem aquarum perennium,ut effoderent libi cisternas, cisternas fractas, qux non capiunt aquas.-*-
14. An servus Jifrael i an verna est j quam- obrem est prxxlx 'i
13. Contra eum rugiunt juvenes leones, edunt vocem suam : & exponunt terram ejus desolationi, civitates ejus succenduntur , ut nullus inhabitet 'i
16. EtiamNophxi,& Daphnxi,depascunt te vertice ?
■ J7- Annon hoc facis tibi; dum derelinquis jehovam, Deum tuum , quo tempore ducit te via fui;
18. Nunc enim, quid tibi eß in via AEgy- ptj, bibendo aquas Schichoris ? aut quid tibi in via Affyrix, bibendo aquas fluminis Euphratis ?
uj. Erudiat te malitia tua , & aversiones tux corripiant te; agnosce, inquam, & vide malum, 8c quidem amarum esse, quod derelinquis jehovam, Deum tuum : non enim pavor mei incessit te, dictum Domini jehovi exercituum,
ao. Etenim jam olim fregeram jugum tuum; disruperam vincula tua,idedque meis, non servitura sum ; quum 1'uper omnem collem altum, Sc super omnem arborem virentem tu peragras scortans.
21. Atquiego te plantaveram vitem generosam, totum semen fidele quomodo'ergo mutata es mihi m degeneres palmites vitis alienx l
22. Nam «r abluas te nitro, & plurimum . adhibeas tibi smegmatis ; obducat se auro insigni, iniquitas tua coram me,.dictum Domini Jehovi:
23. Quomodo dictura esses,non pollui me,
Bahalimos sequuta non sum ! vide viam tuam in ista valle, agnosce.> quid feceris o dromas velox > ö , qux comma net at vias suas. "
24. Onager foemina eß, assueta deserto, qux pro desiderio animx sux haurit ventum, cujus occasionem quis revocet ? omnes qux- rentes istam non fatigantur » mensibus ejus invenient eam.
25. Dtec. ti enim, cohibe pedem tuum ne dilcalceetur, & guttur tuum i siti: dicis,animus abjiceretur, nequaquam : nam amo deos exteros, & eos fequutura Ium.
2 6. Tanquam pudore furis, quum deprehenditur, itapudefacient domum Jisraelis, ipsos, reges ipsorum , principes ipsorum , sacerdotesque ipsorum,& prophetas ipsorum :
27. Qui dicunt ligno, pater meus es, & Iapidi, tu peperisti me ; quia obverterunt mihi cervicem, non autem faciem ; tempore vero mali sui dicunt, finge. Si serva nos.
28. Atubi sunt dii tui,quos fecisti tibi 5 surgant, si sunt servaturi te tempore mali tui': nam pro numero civitatum tuarum sunt dii tui, Jehuda.
29. Quare contenditis mccum ? vos omnes deficientes rebellastis m me, dictum Jehovx.
30. In vanum percussi filios vestros, eruditionem non acceperunt ; confumfit gladius vester prophetas vestros , tanquam ieo interfector.
3 r. O generatio, vos animadvertite verbum Jehovx, an ut desertum fui Jisraeli? an terra, fructum perdens ? quapiobrem dicunt populus meus, dominamur, non fumus venturi amplius ad te ?
32. An obliviscitur virgo ornatus fui? sponsa eorum, qux alligat sibi ? at populus meus obliti sunt mei diebus innumeris. ,
33. Quid bonam prxdicas viam tuam,qnx» rendo quod amas ? idcirco etiam malas ipsas docuisti vias tuas.
34. Etiam in alis vestium tuarum inveniuntur sanguis animarum egentium, sanguit innocentium ; non effossione invenio hsc, sed super omnia ista sunt.
35. Attamen dicis , quia innocens sum; utique aversa est ira ejus a me : ecce, ego disceptaturus sum tecum, eo quöd dicas, nöa peccavi.
36. Quid cursitas adeo , mutando viam tuam: etiam ab Aegyptio erubesces, quemadmodum erubuisti ab Assyrio.
M h y 27.Etiam

t

37. Etiam ab illo prodibis manibus impolitis capiti tuo: nam spernit Jehova fiducias tuas,ut non fecunderis in eis. Cap. ITT. ' 38. Dicendo, en, dimiserit quis uxorem suam , & illa profecta ab eo,nupserit viro alteri, an reverteretur adeam rutsiisi nonne omnino contaminaretur terra illa : tu vero quamvis scortata fis cum amicis multis , tamen reverteteris ad me, dictum Jehovae.
39. Attolle oculos tuos ad eminentia loca, & vide,ubi non fuisti vitiata; juxta vias sedisti illis,tanquam Arabs indeserto : Lc contaminasti terram scortatione tuä, & malitia tua:
, 40. Et quamvis cohiberentur imbres,sero- tinaque pluvia ,non esset ; frons mulieris scortantis fuit tibi, renuisti pudore suffundi.
41. Annon saltem ab hoc tempore te docuero , ut me voces,pater mi; tu dux adolescentia: mea ?
42. An asservaturus est D-us iram in fecu
Ium? an observaturus in x ternum ? ecccloquelis,,?; perficis ista mala.quantum potes.

CAPUT I II.

Concio Jsoenitentialu /td Jehudrcts.

D ixit autem Jehova mihi, temporibus Jo- schij* regis, vidistine.quid fecerit aversa Jisrael i profecta est ilia super omnem montem altum , & sub omnem arborem virentem , ubi scortaris.
2. Quumque dicerem , postquam fecit o- mnia h:ec, ad me revertatur,non est reversa, vidente hoc perfida sorore ejus Jehuda.
3 Itaque visum est mihi omnibus de caulis,quibus adulterata est aversajisracl,dimittere eam,St dare ei libellum 1 epudii: nec tamen timuit perfida Jehuda, soror ejus, sed abiens ipsa scortata est quoque.
4. Eintquc prse famosa scortatione sua,ut contaminaret terram •• nam adulterabatur cum lapide,& cum ligno.
S. Nec tamen toto hoc reversa est ad me perfida soror illius Jehuda ex toto animo suo; sed falso,dictum Jehova:.
6. Quapropter dixit Jehovamihi, justificat seipsam aversa Jisrael magis, quam perfi- dajehuda.
7. Abi, ut proclames verba haec versus A- quilonem, dicens; revertere aversajisracl, dictum Jehova:: non faciam,ut irruat facies mea irata in vos nam benignus sum,dictum Jehova non asservo iram in seculum.
' g. Tantummodo agnosce iniquitatem tuam ,te k Jehova Deo tuo defecisse : nam sparsi.11 inivisti vias tuas ad exteros sub omni arbore virente, Si voci mex non auscultastis, dictum Jehova».
p. Ee vertimini filii averfantes,dictum Jehova:, ram ego conjugio junctus fum vobis : fi" recipiam vos , imum ex civitate , & binos ex familia , ut adducam vos Tzijo- 11 em;
re. Ubi d -iturus fum vobis pastores ex lententia an,.ni mei,qui pascent vos scientia, & intclligeiv.ia.
II. Et, tque, quum augescetis, Scfoetitica- bitis ;n terra temporibus illis j dicturn Jehova:, ut non dicant amplius,arca foederis Jehova,neque veniat in animum : neque recordabuntur ejus, neque re;enfebwu,nedum ut magnificetur amplius.
12. Tempore illo vocabunt urbem Jeru-
schalaimorum urbem solii Jehova:, & recti confluent eo omnes gentes ad nomen Jeho- viejeruschalaima ; neque sequentur amplius sententiam animi sui mali.

Temporibus illis euntes domus Jehu-
* 3 -
da: cum domo Jifraelis; venient pariter e terra Aquilonis in terram,quam possidendam tradidi majoribus vestris.
14. Nam ego indicens , quomodo repos770iturus essem te inter filios > Sc daturus tibi terram desideratam , possessionem decoram , exercituum Pentium,dico > pater mi, invocato me , & a me sequendo ne avertas te.
15. Utique perfide descivit uxor ab amici» suo ; utique perfide egistis in me domus Jil- rael,dictum Jehovx.
16. Vox in locis eminentibus audiatur,fletus , deprecationes Jiiraehtarum ; quia perverterunt viam suam, obliti sunt Jehova-, Dei sui, ilicentis\
17. Revertimini filii averfantes , curabo aversiones vestras : nox, inquam, audiatur, ecce nos accedimus te , quia tu es Jehova, Deus noster.
18. Utique falso k collibus, multitudine montium exjpedatur : utique in Jehova Deo nostro eft salus Jifraelis.
i<). Nam pudendum istud confumsit laborem patrum nostrorum k pueritia nostra; greges eorum,& annentaeorum,filios eorum Se filias earum.
20. Jacemus in pudore nostro, & opperit nos ignominia nostra; quia Jehova:, Deo nostro peccavimus nos , 6c patres nostri i pueritia nostra usque in hodiernum diem: neque auscultavimus voci Jehova:, Dei nostri.

CAPUT IV.

Continuatio concionis.

S I reversurus es Jisrael,dictum Jehovae, ad me revertere, & si amovebis abominationes tuas k facie mea,ne ergo vageris.
2. Quin jures, vivit Jehova,vere,rite, & justd, ut benedicant sibi in ipso gentes, & in ipso laudent fele.
3. Nam sic ait Jehova viris Jehuda:,?; Je- rulchalaimis, novellate vobis novale, 5 c ne seratis in'spinis :
4. Circumcidite vos Jehova: ,Si amovete praeputia animi vestri,viri Jehuda:; Si habitatores Jeruschalaimorum : ne prodiens tanquam ignis excandescentia mea ita ardeafiut nullus exstinguat, propter malitiam actionum vestrarum.
Indicate in Jehuda, & Jeruschalaimis pronunciate.ac dicite,clangite tuba in terra: convocate, inquam, cogite multitudinem,Si dicite,congregamini ,Si ingrediamur in civitates munitas:
6. Attollite vexillum Tzijcnem versus, confirmate , ne consistite : nam malum ego adducturus/«»! abAquilone.S; contritionem magnam.
7". Ascendit leo ex perplexo vepretosao.Sc interfector gentium proficiscitur , prodit i loco luo, ut exponat terram tuam desolationi O civitates tua: destruantur, Si nemo inhabitet.
jssfiirf
J.fe*
»ja
Jvjaiin' I jsfiSfU
lijon
fcällM faiiai» jSisoaad v
c, Plenus Aumneet n.tata
lis eqmt» 14. Abta ut faveris alimonio- U. Nani nMtpron montis Ej ii Co® pmaäte lime e It ticirtätaf 17, B, p la ean arcua
ij, futui isfcnilittti JKtitntilKO i;,Vitc«i unia mci-
IS.tw' clamari - repente v toaiilm 11, Qui liturus fi n. Q Ulmen rat, nei
pratesei ciendi igi
teseji, Inxeora H- sio« navent. '■(. S, tatsi, IS
{ISfi
toti
dun
cs
g«
me
IVoptcrea accingite cilicia,
piangit«.
te,

: “«omnis» 'Twtirni,:,
'tedoanjj^. «nient p».' iMmpoffuwi
WWL rtpf. !! ; sitiunt) “oibi 4 s
imeiomsji,;
itemSa-
ftitatji»),
rtrfctij,^
'«jwwtr,,
fasftcfeb itiiijeh ovik
msmlithk tritis iw.to; JimAsto-
taoAopwt
ijetois.se
pes EOfe; jistiMiffii: Stiovi.D»
IV,
ne.
mtUxam
sumi
ttKK&k
Elptiii
rsMält
«SisiwM*
eat,Stas 'tkä; Sit iieprois? ra Annisi iilitm scit
nisdahim ik intern
itit.lwm ,S
inurin«
nem veE malum? wntriti«!
'ijirdifa!

tut.prf'"
lamdciÄ'-
r,8i «n®

Sc ejulate: quia non est aversus aestus irae Jehov* a nobis.
9. Erit enimdie illo, dictum Jehov*, ut pereat animus regis , & animus principum; obstupescsntque sacerdotes , Sc propheta: mirentur;
10. Et dicam,ahah Domine Jehovi, utique plane diceris seduxiife populum hunc, & Jeruschalaima, dicendo ; pax erit vobis : quum per tigerst gladius usque ad animam.
11. Tempore illo dicetur populo huic, Sc Jeruschalaimis , ventus nitidus locorum eminentium in deserto ,via /id filiam populi mei: non ad ventilandum neque ad purgandum.
n. Plenus ventus, fortior istis adveniet mihi: nunc etiam ego eloquor jura eis.
15. Eccetanquam nubes ascendit, Sctan- quam turbo currus ejus ; leviores sunt aquilis equi ejus : v* nobis , quia vastati fumus.
14. Ablue i malo cor tuum,Jeruschalaima, tit serveris : quö usque pernoctabit illud in animo tuo, cogitationes vanitatis tuae i
IS- Nam vox indicat majorem , quam Danis,Sc pronunciat vanitatem majorem,qukm montis Ephrajimi.
16. Commemorate istis gentibus , ecce pronuntiate contra Jeruschalaima custodes advenire e terra longinqua, qui edunt contra civitates Jeluidx vocem suam.
17. Ut, qui observant agros, sunt contra eam circumquaque; quia mihi rebellis fuit, dictum Jehov*.
ig. Via tua. 8c actiones tua: faciunt ista tibi: hoc mali tui eft , quod amarus sit > quod pertingat in cor tuum.
19. Viscera mea, viscera mea , doleo, pr*- cordia mea, fremit mihi cor meum , non postum silere: nam sonum buccinx audis anima mea, clangorem belli;
10. Contritionem super contritionem proclamari , quia vastanda est tota hxc terra : tepente vastabuntur tentoria mea , momento aulxa mea.
11. Qiio usque visurus sum vexillum i auditurus sonum buccinx 5
12. Quoad stultus erit populus meus ,quo- /ti me non agnoscent, quoad filii stolidi e- runt, neque" intelligentes erunt ; quoad sapientes erunt ad malefaciendum, &. benefaciendi ignorantes.
13. Quum respicio in terram, ecce res inanis e/?, & vacua : sin autem cuelos , nullae/? lux eorum.
24. Si respicio istos montes, ecce commoventur : ik omnes isti colles leviifime movent sc.
15. Si aspicio, ecce nullus efl homo: etiam omnes aves coelorum evagantur :
26. Si aspicio, ecce arva ipsa sunt desertum : Sc omnes civitates istius dejecta: sunt propter Jehovam,propter xstum irae ejus.
17 . Nam sic ait Jehova, desolata futura est tota hxc terra sed consummationem nondum fecero.
2g. Adhsec lugebit terra, Sc atrati erunt coeli superni; eo quod loquutus fum, cogitavi, neque poemtet me , neque avertam me ab eo.
29. A sono equitum ,Sc jaculantium arcu fugient omnes oppidani,venient in ipsas nubes, & in petras ascendent ; omnis" civitas derelinquetur, & nemo habitator in eis erit,
30. Tu autem regio populi vastandi, quid facis, quod induis te dibapho, quod ornas te ornatu aureo , quod laceras fuco oculos tuos; in vanum reddis te pulchram.respuunt te amasii, animam tuam quaerunt.
;i. Nam vocem quasi parturientis audio, angustiam similem primiparae , vocem filix Tiijonis subinde anhelantis, pandentis manus sitas , dtcettdo : vx j am mihi, quöd fest fa fuerit anima mea ab interfectoribus.

C A P U T V.

Omnes ex ecquo mali : vyn?.
Ercurrite plateas uriis Jerufchalaimo- rum, & videte jam, atque cognoscite, Sc disquirite in plateis eius,an inveniatis virum, an sit,qui exerceat jus,requirat sidcm;8c condonabo illi.
2. Sed quum, vivit Jehova, dicunt; hoc pacto falso jurant.
3. O Jehova,oculi tui annon JfteBarent ad fidem i percutis eos , sed non dolent; consumis eos,renuunt accipere eruditionem ; reddunt faciem suam obsirmaticrem peträ renuunt converti.
4. Quamobrem ego dicebam , litique tenues sunt isti: stuItS agunt, quia ignorans •viam Jehov*, jus Dei lui.
9. Ibo ad magnates ipfos.ut alloquar eos; nam ipsi norunt viam jehova:, jus Dei fui: at ipsi pariter fregerunt jugum, difruperunt vincula.
6 . Idcirco percutiet eos leo 4 silva, lupus vespertinus vastabit eos, pardus observabit ad civitates eorum ; quisquis egredietur ex cis, discerpetur : quia plurima: sunt defectiones eorum, numeros* aversiones eorum.
7. Ubi est huic urbi , unde condonem tibi : filii tui derelinquunt me , 8c jurant per cos.qui non sunt diusimulac satiavi eos .adulterantur > ik in domum meretricis turmatim conveniunt.
g. Vt equi pasti sunt,quum mane furguatt quisque ad uxorem proximi fui admiuii- unt.
9. An propter ista non visitarem ? dictura Jehov* : Sc an de gente hujusmodi nor, sumeret ultionem anima meat
10. Dicens , ascendite in muros eius , sc perdite, & consummationem ne facitote c amovete pinnas ejus,quia isti non /kxs jehova.',
u. Nam omnino pcrfidS egerunt contra me, domus Jisraelis.Sc domus Jehudjs, ductum Jehova.
u. Ementiuntur Jehovam, & dicirntuto.-, ita est: neque eventurum est nobis malum, Sc gladium, Sc famem non experturi furnus;
13. Et isti pi ophetx abibunt in ventumjs. verbum nullum sß in eis ; ita fiet ipsis*
14. Idcirco sic ait Jehova, Deus exercituum , eö quod loquimini verbum istud:ecca ego redditurus fum verba mea ir. ore tno vellit innern, populum autem hunc ve lue Is- gna, qux ille consumat.
0 13. Mce ego adducturus fum contra vos gentem elonginquo, o domus jisracii* , tft- ctum Jehovaf: qux gens robusta est , gea® antiquissima est, gens, cuius ignorabis Sintum, neque intelliges, quidloty ivxax ,

i 4 . Cujus pharetra velut lepuUhrum apertum ; omnes erunt potentes.
17. Et comedet messem tuam , &: cibum tuum, quem come-hilent siln tui , oc filix tua-j comedet greges tuos , Sc armenta tua , comedet vites tuas. & ficos tuas : depaupe- rabit civitates mumtas tuas gladio , quibus tu confidis. .,
x8. Sed ne temporibus quidem illis, di- t tnm Jehovx. fecero vobifeum consummationem.
r<j. Nam erit, quum dicetis, propter quid facit Jehova , Deus noster nobis omnia ista i ut dicas eis , quemadmodum dereliquistis me, Sc lervivistis diis alienigenarum in terra vestra, ita servituri estis exteris in terra non vestra.
20. indicate hoc in domo Jahakobi ; 8c pronunciate ipsum in Jehuda, dicendo;
ai. Audite jam hoc, popule stolide,& excors; quibus oculi sunt,Hi non vident,quibus aures , Sc non audiunt:
22. An me non reverebimini ? distumjeho- Vx, an A facie mea non contremiscetis i qui disposui arenam terminum mari , statuto perpetuo,quod non

transgredietur; quamvis incutiant se non tamen pr*valens; quamvis fremant fluctus ejus , non tamen transgrediuntur illud.
2Z. At populo isti esi animus contumax, Sc- rebellis ; ut recesserunt, pergunt.
24. Neque dicunt cum animo suo , revereamur jam Jeitovam, Deum nostrum , qui dat pluviam tempestivam,Sc serotinam tempore suo : septimanas, statuta messis servat nobis.
25. Iniquitates vestrae avertunt ista, 8c peccata vestra cohibent bonum hoc ä vobis .
2 6. Nam praesto sunt in populo meo improbi : quisque contemplatur ut tendentes aucupes, statuunt perditionis instrumenta , homines capiunt.
27. Ut cavea plena avibus, ita domus eorum plenae/«»«dolo: propterea magni, Sc divites sunt.
28- Pingues, nitidi sunt; etiam transscen- dunt res malas, causam non judicant,causam pupilli, tamen prosperantur,& jus egentium non judicant.
29. An propter ista non visitarem? dictum Jehova- .- an de gente hujusmodi non sumeret ultionem an ma mea ?
30. Res stupenda, 8c horrenda fit in terra hac :
31. Propheta- ipsi prophetant falso, Sc sacerdotes dominatum exercent horum o- P e " a ,Sc populus meus ita amant; quid autem
facturi elfe
1 estctis tandem ?

, C A P U T V I.

Caiamitates populi adversus Deum ingrati. ^

C^gate vos Binjaminitae e medio . , u - h . a,a w*»orum,& Thckohi,clangite o j-ei.,.1, e. Beth-cetemum versus extollite incem.ium : qu;a mahnn prospectatur ab A- quilon2, & contritio magna. -
2. Decor?.', & delicata: assimfiaveram fi. uam »zHoni: 7 :
3. Ad eam venturi sunt pastores cum gibus suis; fixuri adversus eam tStorU
circumquaque, depasturi quique spatium suum.
4. Comparate contra eam bellum, fingite , & ascendamus ipso meridie : vx nobis, quia abiit dies, quia in.linarunt umbra; vespertina:.
5. Surgite, & ascendamus ipsa nocte; & perdamus palatia ejus.
6. Nam fic ait Jehova exercituum, caedite ligna , Sc diffundite contra Jeruschalaima missilia catapultaria ; haic ipsa civitas visitanda est , quanta quanta est, oppressio efl in medio ejus.
7. Sicut manat puteus aquas suas, ita manat illa malitiam suam ; violentia , Sc vastatio auditur in ea, ante faciem meam jugiter aegritudo , Sc percussio efl.
"z. Erudire, 0 urbs Jeruschalaimorum , ut non luxetur anima mea A te; ut non reddam te desolamn, terram non inhabitatam.
9. Sic ait Jehova exercituum , prorsus ra- cemabimt, tanquam vitis, reliquias Jistae- lis r dicentes , refer manum tuam , ut vindemiator cum qualis.
10. Quos alloquar Sc contestabor , ut audiant ? ecce prxputiata eft auris eorum, adeo ut non possint attendere : ecce verbum Jehova:. est eis probrosum , non delectantur eo.
ir. Quamobrem excandescentia Jehova: plenus sum, defessus sum continendo,effusurus sum super parvulum foris , 8c super coetum juvenum pariter ; quin etiam vir cum foemina capientur senex cum decrepito,
12. Et devolventur domus eorum ad alienos, agri, Sc uxores pariter : quum extendam manum meam super habitatores illius terrx, dictum Jehovx.
13. Nam A minimo eorum usque ad maximum eorum, quisquis est > deditus esi quaestui ; etiam tum propheta, tum sacerdos , quisquis est, agit falso.
14. Nam curant contritionem filix populi mei secundum curationem mali leviculi, dicendo , pax, pax : etsi nulla est pax.
15. Feceriintne.ut erubescerent,quum abominationem fecerunt ? neque Uti prorsus ■ rubescunt , neque ignominia afficere sciunt ißi , idcirco cadent cum illis cadentibus , tempore , quo visitabo illos , corruent, ait Jehova.
16. Sic dicente Jehova, state fecundum vias, Sc aspicite, ac interrogate de semitis antiquis, quxnam sit via boni, Sc ambulate peream, ita invenietis requiem anima- vestis : dixerunt, non ambulabimus.
17. Me constituente etiam super vos speculatores , dicendo , attendite ad sonum tuba ; dixerunt, non attendemus.
18. Idcirco audite b gentes ; Sc agnosce o coetus,qux insint istis.
19. Audi 6 terra , ecce ego adducturus sum malum in populum istum , fructum cogitationum ipsorum; quia ad verba mea non attendunt, Sc ipsam quoque legem meam spreverunt.
20. Quorsum mihi thus £ Scheba advenit, Sc calamus odoratus prxstantissimus i terra lonffinyua ? holocausta vestra non sunt accepta , Sc sacrificia vestra non sunt suavia mihi.
21. Idcirco sicait Jehova, ecce ego dispositurus
fintiista?
«SfffliiSi*
ISlOÄ
.... LS.
citi«®!« bitit; ti ® 5 IjJCS»; itE
ksf» ct(fiili
•ji&nt;
M«« doa.doSori 11 Xtodto
i.'MMtM
ij.OiiJ'
iota«®.
Jinfau®
ms est vite 27. In w ipildpoptilll {BOfUS,&
" ij. Omni tiffinii, in* bei.Scfeira:
if. hmi Sitas; 'm .vmisiii S.Atjratm
piqwi»! Jt
CA
Kk,!I«jck
M«. JErbun, qw
n, dia -.. Stiiiqi»

!ei » bellm ,(* meriiii e;V j^ 'biutmuiimb,,.
l 1 2 3 4 5 * 7 * 9 10 *» ipsius;
w «etatmin, j, : «ntrijeruf^ji,
'* Ei opjniijj;
«»Ksa/ujj,.
felsmsna,]
2!ie;utnofttetäg

»wlftita
"Wll.xichz
oiuatuiE.itr*
‘'witelioi.Ei
!&**•*£
■ t;x rerfes i lot iekisi
'entntii Jehn ttimbcBifa 3)S.Tu;ier celtii» sit «* idectepito.
I totum adali ■. (pmaie
Auotts ia
ta, tum lias,
itionem 6: je «»« i »ia.
usfij?;4i bitas,pili'
irpiäjrfs
iiiiiifc.
lOliKS.B
Jitefcjas
ojittiilaß «in&iri® 1)0 JB«' t
)imi
foftnwspt
lisomta-
5i agtiofces
i addustusl ftucbim » eifcamea® legent imi
ihebaailtei
iffimusiiß
t «/>«"
m tetife

liturus sum populo huic offendicula: in quae offendant patres ,St filii pariter , vicinus , St amicus ejus, periantque.
22. Sic ait Jehova, ecce populus venturus est e terra Aquilonis; St gens magna excitabitur ; e lateribus terra;.
23. Arc1m1.Sc hastam vexillarem tenebunt, Crudelis ent quisque > neque miserebuntur, vox eorum quasi mare fremet, Sc equis vehentur :gens mstru£ta ut vir ad bellum,contra te, 6 filia Tzijonis.
24. Audientibus nobis rumorem ejus, remittentur manus nostra:, angustia prehendet nos , dolor tanquam parturientis.
25. Ne exitote m agrum, & via ipsa ne pergitote : quia gladius inimico eß, formido circumquaque.
2(5. O filia populi mei, accinge cilicium, voluta te in cinere , ludium unigeniti age , plandhun amarissimum; nam repente venturus est vastator contra nos.
27. In exploratoria specula constitui te : apud populum meum, in munitiones; ut cognoscas , St explores viam eorum
28. Omnes sunt contumacium contumacissimi, ambulantes cum detradtione , chaly- bei, St ferrei: omnes corruptores sunt:
29. Exarescit follis > igne consumitur plumbum; in vanum pergit conflare conflator , nam mala avelli non possunt. '
30. Argentum reprobum vocantur illi, quia reprobat Jehova illos.

CAPUT VII.

Frußra inobedientes de templo Domini gloriantur.

Erbum , quod fuit ad Jirmejam a Jehova, edicendo:
2. Sta in porta domus Jehovx , ut proclames ibi verbum hocidices igitur, audite verbum Jehova: omnes Jehudxi qui intratis per portas has incurvando vos , adoraturi Je- Kovam.
3. Sic ait Jehova exercituum, Deus Jif- raelis, bonas essicite vias vestras, 8 c actiones vestras -. tum faciam, ut habitetis in loco hoc.
4. Ne habetote fiduciam vestram in rebus falsis > dicendo -. templi Jehovx > templi Jehovx, templi Jehovx ista sunt :
5. Sed omnino bonas efficitote vias vestras j St adhones vestras, sed omnino exercetote jus inter virum unum, & alterum.
< 5 . Peregrinum, pupillum, 8c viduam ne opprimitote, St sanguinem innoxium ne effunditote in loco hoc : denique deos alienos ne prosequimini malo vestro :
7. Et faciam, ut habitetis in loco hoc, in tepra, quam tradidi majoribus vestris , mdea seculo usque in scculum.
%. Ecce vos habetis fiduciam vestram in Verbis falsis, minime profuturis.
9. An furando, occidendo , & adulterando, jurandoque falso St adolendo Bahali; denique sequendo deos alienos, quos non novistis ;
10. Etiam ve nietis,8c stabitis coram me in tlomohac,qux vocatur de nomine meo,dedicetis, eripimur ? ut perficiatis omnes abominationes istas.
n. An spelunca effraflorum fuerit domus hsecaiocuiis vestri», qu* votatur de nomine meo ? etiam ego , e-ce prolpexi,, ditium Jehovx.
12. Nam ite jam in locum meum, qui erat Schilunte, ubi feceram, ut habitaret nomen meum primum; St videte id , quod feci ei propter malitiam populi mei Jifraelis.
13. Itaque nunc , eö quod facitis omnia opera ista, ditium Jehovx , St dum alloquor vos inde a diluculo indesinenter, non auditis, St inclamanti vos non respondetis:
£4. Ideo fatlurus sum huic domui > qux vocatur de nomine meo , in qua vos confiditis , St huic loco, quem dedi vobis, St majoribus vestris ; quemadmodum feci Schiluu- ti:
1$. Et abjiciam vos ä facie mea; quemadmodum abjeci omnes fratres vestros, totum femen Ephrajimi.
16. Tu ergo, ne orato pro populo isto.ne- que efferto pro istis ciamorem.St orationem, neque intercedito apud me : nam minime esi, fem exauditurus te.
17. An minime vides, quid isti faciant in civitatibus Jehudx: etiam in plateis Jeru- schalaimorum?
18 Ipsi filii colligunt ligna, eonimque patres accendunt ignem; ac fneminx depsunt massam ; ad faciendum popana rebus coelestibus , St libandum libamina diis alienis , ut irritent me.
19. An contra me eshquod isti irritant ? di- £tum Jehovx: annon contra ipsos, propter pudorem faciei ipsorum ?
20. Idcirco sic ait Dominus Jehova, ecce ira mea , St excandescentia mea effundetur in locum luinc , super homines, St super jumenta, St super arbores agri, ac super fru- tlum terrx ; ardebitque ita ,'ut non extin- guatur. .
21. Sicait Jehova exercituum, Deus Jifraelis -. holocausta vestra adjicite ad sacrificia vestra, St comedite carnem eorum.
22. Nam non sum loquutus cum majoribus vestris, neque prxeepi eis, quo die eduxi eos eterrafficypti, de rebus holocausti, St sacrificii :
23. Sed rem hanc prxeepi eis , 'edicendo, auscultate voci me* , St ero vobis Deus , Sc vos eritis mihi populus ; St ambulate in tota via illa, quam prxeepi vobis , ut bene sit vobis.
24. Non tamen auscultarunt, neque inclinarunt aurem suam, sed ambularunt in consiliis , i n sententia animi sui pessimi, denique h<cc fuerunt ipsis a tergo, non autem ä fronte.

25. Inde a tempore, quo exiverunt majores vestri e terra Aigypti usque ad diem hunc , cum miserim ad vos omnes servos meos prophetas quotidie, diluculo, St indesinenter.
2 6. Non tamen auscultaverunt mihi,neque inclinaverunt aurem sfiam ; sed obdurarunt cervicem suam , pejus fecerunt, quam majores ipsorum.
27. Quum eloqueris apud istos omnia verba ista, similiter non auscultant tibi,St quum inclamas eos , non respondent tibi.
28. Quamobrem dices eis, hxc <?y? gens , qux non auscultant voci Jehovx, Dei sui, neque accipiunt eruditionem; periit fides,St excisa est ex ore ipsorum.
Kh <s
39. To»-

Ly. Tonde comam tuam,St abjice, Sc extolle in locis eminentibus lamentationem; quia spernit Jehova, & deserit generationem,in quam excandescit.
30. Quia fecerunt Jehudxi , quod malum ■videtur in oculis meis. dictum Jehovx,posuerunt abominationes suas in hac domo, qus vocatur de nomine meo,adpolluendum eam.
Kt xdificaverunt excelsa Thophethi, quod eß in valle lilii Hinnomi, ad comburM- dum filios suos, 8c filias suas igne; quod non praeceperam » neque subierat in animum meum.
32. Idcirco ecce dies venturi sunt, dictum Jehovx , quum non dicetur amplius Tho- pheth, 8c vallis filii Hinnomi,sed vallis interfectionis : nam ita sepeliverunt in Thoplie- tho.ut nullus superfit locus.
33. Itaque erunt cadavera populi istius esc* volatilibus coeli,St bestiis terrx ; nemine deterrente.
Z 4 - Ita faciam, ut cesset ex civitatibus Je- Irudx , Sc ex plateis Jeruschalaimorum vox gaudii, Sc vox lxtitix, vox sponsi, Sc vox spons* : nam vastationi erit hxc terra.

CAPUT VIII.

Prophet# mendaces,&avari.

^Empore illo, dictum Jehovx,depromen- 1 tes ossa regum Jehudx,8c ossa principum ejus, ossaque sacerdotum, 8c ossa prophetarum , denique ossa habitantium Jeruschalai- rnis, e scpulchris ipsorum.
2. Expandent ea soli , Sc Iunx , totique exercitui coelorum, qux diligunt,& qux colunt,Sc qux sequuntur, Sc qux consulunt,denique quibus incurvant se honorem exhibentes : non colligentur,neque sepelientur, pro fimo in superficie terrx erunt:
3. Et optatior erit mors,quam vita toti re- fiduo,iis, qui residui erunt ex familia pelsima hac,residuis in omnibus locis , quo depulero illos,dictum Jehovx exercituum.
4. Praeterea dices eis , sic ait Jehova,an ita cadunt, ut non possint resurgere ? si converteretur, annon reverteretur Deus?
q. Cur aversus est populus hic, urbs Jeruschalaimorum, aversione pervicacissima i retinent dolum,renuunt converti.
6 . Attendi, Sc audivi > prava loquuntur, nullum virum poenitet malitix sux > ut dicat,quid feci ? quisque eorum conversus est in cursu suo, ut equus prxeeps ruens in prx- litim.
7. Etiam ciconia in coelo novit stata tempora sua , Sc turtur , grdsque,Sc hirundo ob servant tempus adventus fui : at populus meus non noverunt Jus Jehovx.
8- Quomodo di citis,sapientes fumus,Sc lex Jehovx penes nos eji? utique ecce ad salsitatem operatur stylu^falsitatem legisperitorum operatur. •
t). I ecersinttie sapientes , ut erubescerent, consternati»-? sunt , Sc capti ? ecce verbum Jehovx spernunt,Sc cujus rei sapientia inejjet
10. Idcirco tradam uxores eorum aliis, agros eorum possessuris hxreditario jure, ramxque niinimus>acinaxinui 5 ,quifquis eftj deditus est quxstui: etiam propheta, tum fo.cidos.quuqms est,agit falso.
11. Nam curant contritionem filix populi mei,fecundum curationem mali leviculi, dicendo,pax,pax i etsi nulla eß pax.
12. fecerunt«?, ut erubescerent, quum a- bominationem fecerunt? neque illi prorsus erubescunt, neque ignominia sciunt astici,idcirco cadent cum illis cadentibus , quo tempore visitabo illos,corruent.ait Jehova.
13. Omnino exstirpabo eos,dictum Jeho- yx ; null* sunt uvx in ista vite, nullique fici in ista ficu, etiam ipsa folia deciderunt, Sc qux cunque adhibeo eis,prxtereunt.
14. Dicentes , quorsum nos desidemus? congregamini, Sc ingrediamur civitates munitas,ut consileamus ibi: nam Jehova,Deus noster , silentium indixit nobis, quum dedit bibendum nobis succum cicutx, quia peccavimus Jehovx.
15. Exspecta pacem , sed nihil erit boni; tempus curationis, sed ecce aderit terror.
1 6. Inde ä Dane auditur ronchus equorum illius, a sono hinnituum robustorum ejus contremiscit totaterra; qui veniunt, ut consumant terram,Sc qux implent eam,civitatem, Sc qui habitant in ea.
17. A' am ecce ego immissurus sum in vos serpentes hxmorrhoidas, contra quas nulla prodest mussitatio 3 ut mordeant vos,dictum Jehovx.
18. 'dnima mea recreatura se,e/? in maerore 1 in me animus meus languidus esi.
19. Ecce sonus vociferationis filix populi mei propter advenae terrx longinquilsintx, dicentü ; an Jehova minime eft Tziioncr an rex ejus minime eß in ea ? cur irritaverunt me ait ille , sculptilibus suis,vanitatibus alienigenarum ?
ao.Prxteriit messis,finita est xstas; Senos
non servamur.
2t. Propter contritionem filix populi mei conteror; atratus incedo, stupor corripit me.
22. An opobalsami nihil eß in Gilhade ? an medicus nullus eß ibi i nam cur non convaluit filia populi mei?

C A P U T IX.

Vera, (JT falsa gloriatio.

O Si quis daret caput meum eße aquas,& oculum meum scaturiginem lacryma- rum; ut deflerem interdiu, Sc noctu confossos filix populi mei. Caput IX.
2. 0 ji quis poneret me in deserto,in diversorio viatorum, ut derelinquerem populum meum, Sc abirem ab eis : nam omnes sunt adulteri,interdicti die perfide agunt:
3. Et intendunt lingua sua arcum suum falsum,neque in fide invalescunt in terra: sed de malo in malum procedunt, neque agnoscunt me, dictum Jehovx.
4. Quisque ab amico luo cavete , Sc ulli fratri ne confiditote: nam omnis frater0- mnino supplantat, Sc omnis amicus cum detractione ambulat:
5. Et quisque amico suo illudunt, ac veritatem non loquuntur: docent linguam suam loqui falsum,perverse agendo detetiscuntur.
6 . Tua habitatio eß m medio dolo , pro dolo renuunt cognoscere me > dictum Jehovx.
7. Idcirco sic ait Jehova exercituum, ecce ego conflans cos probavi eosmam quomodo
factu-
lro'f 111 ’'
{topi* 1 ’ 8
(ais.
t),Wr
sä®*®
IjJsW
Pariana £sfot,ß glUMiii!

sstispor»
«cusMefo:
MI«. n.Qiiistlv j id, quod t
unquam defi
aU
n. Dicit 1
legem meam tultant voci 14, Seiliej fja.iti 'rns, (inia, it, Harioli.'
iaiiiitcee« ia hiac ifc&t tsfcs ciasa listn iiipe
1;. Seat] um, & v int, M, 51 st.it fei mentum; d iis nostris , iquis.
15. Nun Iiijone, 5 nide, quin (ktsoita :o. Nim !i peicipia 1 2 3 4 5 6 7 ütdoceatis itauirub u N11 fas.iiigi Meud* ttis.
«Öam:
I Idäugn fctpü tVici fapaii tacuit)
> te i .H.S intellig lior* Siti* Jeiiova -!■ i ft: qt «Kilil

'feent.qj.,,
' s 9“«prJt
“Itiiintäj.
™S,q Ml0
'Mjehon.
“s,dithini]i
tode:idenuu,l
steream.
• «Mu
w/etonft
»S.paiifoi
IniB erit in' «imitant
KfflitalMS)
rtoitimtSE.
rahmt,:®.
»tanras,
fcafcbi
MB jwj iea/itraAte
nginepta
fttiiiomi!
jjikmivE
nittiutar
.eftsÜBjfa
ito Et p ediMlapes
u astas
li
{HtfitpÜ lijäffiiwro iJÄBW Uli'.l ditet® 'Bina po;~
aat owsli
tf at:
i j,-an /is
mmudt neque agt»
vete, &* inis ftatert litus H * 5
lauti
linguäffit.'
detetfc-
idiotici:"
.dichate
Cap.9.
facturus e flem propter filiam populi mei ?
g. Culter jugulans lingua eorum eii , dolum loquitur ; ore suo «im amico suo pacem eloquitur,at in animo luo disponit insidias suas.
9. An propter ista non visitarem eos i dictum Jehova:; an degente hujusmodi non sumeret ultionem anima mea i
10. Propter hos montes extollam fletum, Sc lamentum, & propter caulas deserti lamentationem,nam accendentur adeo,ut nullus transeat , neque audiatur vox pecoris : tam aves coeli, quam jumenta evagabuntur, abibunt:
11. Et disponam Jeruschalaima in acervos, lustrum draconum; & civitates Jeluid*disponam/»desolationem ; adeo ut nullus inhabitet.
12. Quis est vir ille sapiens,qui doceat istud, & id , quod edixerit os Jehova:,sibi indicet.' propter quid pereat haec terra , incendatur tanquam desertum, adeo ut nullus pertrans- eat?
13. Dicit enim Jehova , quia derelinquunt legem meam,quam exposueram eis.neq; auscultant voci mea;, neque ambulant in illa;
14. Sed sequuntur sententiam animi sui; & Bahalimos, quod docuerunt ipsos majores ipsorum.
15.Idcirco (ic ait Jehova exercituum,Deus Jisraelis, ecce ego cibaturusdum istos,populum hunc absinthio; & bibendum daturus eis succum cicuta;:
1 6. Nam diipergam eos in gentes - quas non noverunt ipsi, aut patres ipsorum , mit- tamque post eos gladium,donec confumscro
eos.
17. Sic ait Jehova exercituum, animadvertite , 8c vocate lamentatrices , ut adveniant, &c ad prxficas miethe, ut adveniant.
18. i t festinanter extollant de nobis lamentum; descendentibus iacrymis ex oculis nostris > & ex palpebris nostris fluentibus aquis.
19. Nam sonorum lamentum auditur de Tzijone, quomodo vastamur ? erubescimus valde, quia derelinquimus terram , quia dejiciunt nos tabernacula nostra.
20. Nam audite foeminx verbum Jehova’, & percipiat auris vestra verbum oris ejus; ut doceatis filias vestras lamentum , 8c altera alteram doceat lamentationem.
2i Nam ascendit mors ad fenestras nostras , ingressa est in palatia nostra, ad exscindendum parvulos & vicis, juvenes e plateis.
22. (Eloquere,sic habet dictum Jehova:) & ceciderunt cadavera humana ut fimus in sii. perfide agri; & ut manipulus i«tergo messoris, quit nullus colliget.
23. Sic ait Jehova, ne gloriator sapiens in sapientia sua , neque gloriator potens in potentia sua , neque gloriator dives in divitiis suis ;

24. Sed in hoc giorietur, qui gloriatur, se anteiligere , & cognoscere me; me esse Je- hovam, exercentem benignitatem,jus.&i justitiam in terra: quia istis delector, dictum Jehova;.
25. Ecce dies venturi sunt, dictum Jeho- vx : quibus animadvertam in oijluciH cir- «umcisuj» cum praeputiato.
Olp.9.10.
26. In Aigyptios, 8c in Jehudxos.Sc in E- domxos ,8c mHammonitas,& inMoabitas, denique in omnes amputatos latere,qui habitant in deserto : nam omnes ista: gentes pne- putiatte sunt ,etiam tota domus Jisraelis prx- putiati sunt corde.

CAPUT X.

Idololatria fugienda.

A Uditc hoc verbum, quod eloquitur Jelto- va vobis,6 domus Jisraelis:
2. Sic ait Jehova ,incedere in viam gentium istarum ne discitote , & ä signis coelorum ne consternemini ; quia consternantur gentes ab illis :
3. Nam statuta populorum sunt vanitas: quum lignum ipsum ex silva cecidit, opus manuum artificis ad normam.
4. Argento , & auro pulchrum reddidit ipsum; clavis ,&c malleis confirmant ista ut non amittat.
5. Tanquam palma opere continente sunt, ne loquuntftr quidem , omnino portanda sunt,quia non possunt incedere : ne timetote ab istis , quia non effectura sunt malo,etiam* que benefacere non efi penes ipsa.
6 . Ex eo,quod nullus est par tibi.ci Jehova, quodmaxxmus eJ.Sc maximum nomen tuum potentia.
7. Quis non revereatur te, Rex gentium ? cum in te conquiescat/#»; cummaxinvtsfs in omnibus sapientibus gentium , 8c omni regno ipsarum , ex eo > quod nullus est par tibi.
8.At unä obbrutescunt, Scstolidi fiunt,eruditio vanitatum eruditio ligni est.
9. Argentum ductum ex Oceano advehitur , Sc aurum ex Uphazo , opus artificis , 8c manuum conflatoris : hyacinthinum,& purpureum vestimentum eorum , opus peritorum sunt omnia.
10. Jehova vero Deus verus est, Deus vivens , & rex sempiternus: a cujus fervore commovetur terra, neque sustinere possunt gentes indignationem ejus.
11. (Sic dicitote illis , dii isti tui coelos,& terram non fecerunt, perituri sunt e terra, & i regionibus sub coelo ipsi.)
12. Qui fecit terram virtute sua, stabiliit orbem habitabilem sapientiii sua, & prudentia sua extendit coelos;
13. Quo vocem suam edente fremitus aquarum, est in coelis, qui effert vapores ab extremitate terra: ? fulgura cum ipla pluvia facit , & producit ventum e thesauris suis.
14. Magis obbrutescit omnis homo,quam ut animadvertat, & pudefacit omnis conflator sculptili: nam falsum est fusile ejus, nec spiritus est in ullo eorum.
15. Vanitas sunt,opus aberrationis maxima: ; quo tempore visitabuntur illi, peribunt ista,
1 6. Non sicut istarum est, sed formator omnium est Jahakobi portio; viciflim Jif- rnel tribus poftessionis ipsius : Jehova exercituum nomen eft ei.
17. Recipe e terra mercem tuam, quae habitas in munitione hac.
18. Nam ita ait Jehova, ecce ego funda ! ejaculaturus sum habitatores hujus »erra:, t hac
JIRME JAH.

\

hac ipsa vice, 8c angustia affecturus sum cos, ut deprehendant i/ia 5 dicant :
19. Heu mihi propter contritionem meam, aegerrima est plaga mea : ego autem dicebam, utique hic morbus e/i,quem perferam.
20. Tentorium meum vastatum est, &o- mnes funes mei dirup ti; filii mei exeunt i me, adeo ut non existent ulli nullus extendat amplius tentorium meum, & erigat au- lara mea.
21. Nam obbrutuerunt ipsi pastores,& Je- hovam non consuluerunt : idcirco non secundabuntur, & totus grex pascalis eorum dispergetur.
22. Sonorus rumor ccce advenit, 8c commotio magna e terra Aquilonis: ad disponendum civitates Jehudx in desolationem, lustrum draconum.
23. Novi Jehova, non esse penes hominem viam ipsius ; non esse penes virum ambulantem vel dirigere gressum suum.
24. Castiga me Jehova,veruntamen modice; ne castiget in ira tua,ut non comminuas me.
25. Effunde excandescentiam tuam ineas gentes, qux non agnoscunt te, 5 c super familias , qux nomen tuum non invocant: nam comedunt Jahakobum > ac ita comedunt eum, pt absumant eum,& caulam ejus desolent.

CAPUT XI,

Tatdua /):7 cum populo.

Erbum, quod fuit ad Jirmejam.a Jehova, edicendo :
2. Audite verba foederis hujus ;qux eloquamini viris Jehudx,& habitatoribus Jeru- schalaimorum.
3. Dices ergo illis, sic ait Jehova,Deus Jis- raiilis ; maledicius vir ille, qui non auscultaverit verbis foederis hujus.
4. Quod prxeepi majoribus vestris , quo tempore eduxi eos i terra .Aegypti, ex catino ferri, edicendo: auscultate voci mex , ut faciatis ista omnino , prout prxeipio vobis : er it i(que mihi in populum, Sc ego ero vobis Deus:
5. Ut prxstem juramentum, quod juravi majoribus vestris, me daturum eis terram affluentem lacte, & meile,prout e/l hodie: cui respondens dixi; Arnen, Jehova.
6. Deinde edixit Jehova mihi, proclama omnia verba ista in civitatibus Jehudx,& in plateis Jerulchalaimorum,dicendo: ausiulta- te verba foederis hujus, ut faciatis ea.
7. Nam omnino contestatus sum majores vestros , quo tempore evexi eos e terra JE- gypti usque in diem hunc, inde ä diluculo indesinenter > dicendo ; auscultate voci mex :
8- Non tamen auscultarunt, neque inclinarim t aurem suam, sed ambulaverunt quisque ex sententia animi sui pessimi : ideo adduxi super eos omnia verba foederis hujus, quod prxeeperam facere, ac non fecerunt. _ _ ,
9. Dixit itaque Jehova mihi; prxstö est conjuratio,in viris Jehudx , & habitatoribus Jeruschalaimorum
10. Aversi sunt supra iniquitates majorum, suonim priscorum. qui renuerant auscultare verbis meis, & ipse sequuntur deo« alienos, colendo eos; irritum fecerunt domus Jifraelis , & domus Jehudx foedus
meum,quod pepigeram cum majoribus ipsorum :
xi. Idcirco sic ait Jehova; ecce ego adducturus sum contra eos malum , ex quo non poterunt exire : etiamsi inclamarent me,non exaudirem eos.
12. Tunc abeuntes civitates Jehudx, 8c habitatores Jerulchalaimorum inclamabunt deos illos, quibus ipsi suffitum faciunt: sed omnino non servabunt ipsos tempore mal» ipsorum.
xz. Nam pro numero civitatum tuarum sunt dii tui, 6 Jchuda,& pro numero platearum Jerulchalaimorum disposuistis altaria pudendo, altaria ad suffitum faciendum Latiali.
14. Tu ergo , ne orato pro populo isto, neque efferto pro istis clamorem , tk orationem; nam minimi essem exauditurus, quo tempore inclamarent ipsi , propter malum ipsorum.
15. Quid est dilecto meo domi mex, faciente ista suum gravissimum scelus ? quibusque amplissimis t nam carnes sanctx pe. rierunt abs te: quum adest milum tuum,tum demum exsultas.
16. Olivam virentem , pulchram fructtis specie vocaverat te Jehova nomine tuo : ad sonum conflictus procellarum maximi incendet ignem prxterea.Sc

frangent propagines ej»s.
17. Nam Jehova exercituum, qui plantaverat te.eloquutus est contra te malum;pro- pter malitiam domus Jifraelis, 8c domus Jehudx , quam exercuerunt inter se, ad provocandum me.adolendo Bahali.
ig. Ac Jehova quidem ostendit mihi ita,ut agnoscerem : tum demonstravisti milii actiones eorum;
19. Quum essem velut agnus, autbos,qui ducitur ad mactandum: nam ignorabam eos contra me inire cogitationes , dicendo: perdamus culmum cum grano eius, & exscindamus eum e terra viventium, ut nomen ejus non commemoretur ampliiis.
20. At ö Jehova exercituum,judex justissime,probator renum , Sc cordis : visurus sum ultionem tuam de eis , nam tibi revelavi causam meam.
21. Id-irco sic ait Jehova de Hanathotha. nis, quxrentibus animam tuam dicendo: ne vaticinator in nomine Jehovx ,& non morieris manibus nostris:
22. Idcirco, inquam,R c ait Jehova exercituum,ecce ego animadversurus sum in istos: ipsi juvenes morientur gladio; filii eorum,8c filix eorirnlhnorientur fame:
23. Et residuum non erit ipsis,quum adducam malum in Hanathothanos, anno visitationis eorum.

CAl'UT XII.

Disceptatio carnia > 5 sanguinii cum Deo de
projsero statu impiorum , 5 ajperoftatu
piorum.

Ustus es Jehova , si contendere velim te-
cum : veruntamen judicia eloquar tua,cur via improborum succedit f cur tranquilli suus; quicunque agunt perside ;
2. Ci<r
«it ,«« 1 2 3 4 5 6 7 * 9 10
te«*
jJfcS 1 *'
te?® 1
i.ljariot«
ai etiam in ifaij««!',!
riiis!
(, Ojaiioi) hmeftidptt h te, ipsis®
■fiiem; ntai
It bonis »m 7, Derclit »urus possessi
torumipnus.
{, Eilmhit Sri; tJitcm
MU» jjB tfgif i iws arcumqiu imbrili «Aiam, ic,Putam saiitoiaiki Üwtioncm atm Moliti ii.Myfe itionem,\uj Mtouta at in animo n.Inom liliint valla Saturns eil Walt; nuli n. Quum Mtntjqi fioikient; feliris, pra if.Sicaii malis, qui poäidendai ego convul. tomum Je »>
'i'Irilju
rismiCtre
tot*»' I j'bouif 1 mtumj® medio po y.Q, Veliam s iatnjdic
lirmptt

up.ii.u
sc seqüü®^
ficenr;ji
* Mutti
^ Kli)Osibui r -.
[i Mtegjujj
"® > «p,
tMesJthab.1
*® fiiiiii
Aitita ftc r) simpit! äjo&iis ll(ji:
{io posui«
audites)
iitiopttsia
■o doaiw,} oiiinte:> araes fälst utantume
khrmfmi was tuo; i niriniiiuot
itptopijm
snqmjl« AemsAiucijr is, 8; dum} Ittlfeliji)«
toltma
iiviiliuiiö
gn«,
JJIJselBKS
!fS,li:'.*/r s V'
«JwS*
3 , 3 *EEtj 8
&
S,Ä»M rfc*ui« fi «»'!*■
id(Hatä!i am diicüdC'!
«,&»ia
leboriBf'
i/injiailim
ffiieoramiS
, quum sii , anno viis
I,
,« cmM
'5 <f=»/ s
idert vilis* :loqafl# s rtttffW

a . Cur plantas eos, etiam radicantur i per- gun t, etiam edunt fructum ii ; quorum in ore propinquus es , sed longinquus ä renibus ipsior um ?
3. "Nempe: tu Jehova agnoscis me, pervides me ; ideo probas animum meum , v.t adhaereat tibi: avellendo istos ut oves trahendus ad mactationem, St praparando eos ad diem interfectionis.
4. Quo usque, au, lugeret terra? & herba totius agri exaresceret ? pra malitia habitantium in illa, deficiunt singula jumenta.,St volatilia, quia dicunt > non videt finem nostri.
5. Quando cum peditibus curris , defatigant te; quomodo ergo misceres te cum e- quis ? etiam in terra prospera, cui confidis , defatigant te ; ecquid faceres in elatione Jar- denis ?
6. Quandoquidem etiam fratres tui , & domestici patris tui, etiam ipsi perfide agunt in te, ipsi quoque convocant post te multitudinem; ne credito istis, quamvis alloquantur *e bonis xierbii.
7. Derelicturus sum domum meam,deserturus possessionem meam : traditurus eam > quam diligebat anima mea in manum inimicorum ipsius.
8. Eilmihi possessio mea similis leoni in silva; edit contra me vocem suam; idcirco odi eam.
9. Avis digitata esi mea possessio mihi, 6 aves circumquaque in eam , agite, congregate omnes bestias agri, facite,ut veniant ad comedendum.
10. Pastores multi corrupturi sunt vineam meam, conculcaturi portionem meam;reda- cturi portionem mihi desideratissimam,in de« sertum desolatissimum.
11. Dispositurus est eam quisque in desolationem, lugebit per me desolata; desolabitur tota hac terra , quia nemo esi, qui reponat in animo.
ia. In omnes clivos per desertum venturi sunt vastatores, nam gladius Jehova constituturus est ab extremitate terrae una ad alteram ; nulla pax em ulli carni.
13. Quum seminaverint triticum , spinas metent; quum indoluerint laboribus, non proficient: nam erubescetis ex proventibus vestris, prae aestu irae Jehovae.
14. Sic ait Jehova de omnibus vicinis meis malis , qui attingunt possessionem , quam possidendam tradidi populo meo Jisraelhecce ego convulsurus sum eos e terra sua, quum domum Jehudae convellero i medio eorum.
15. Eritque postquam convulsero illos; ut rursus misereat me istorum,8c reducam ipsorum quemque in possessionem suam.Sc quemque in terram suam.
IÜ. Erit etiam, si omnino didicerint vias populi mei jurando per nomen meum, vivit Jehova, quemadmodum docuerunt populum meum jurare per Bahalem; u$ aedificentur in medio populi mei -.
17. Quod si non auscultaverint'; tum convellam gentem illam indesinenter, 8c perdam; dictum Jehova:.

CAPUT XIII.

Concio fanitemiaik ad regem,

S ic ait jehova mihi, abi, ut compares tibi cingulum lineum, 5 c imponas illud lumbis tuis, in aquas autem ne inferto ipsum.
2. Itaque comparans cingulum ex verbo Jehova imposui lumbis meis.
3. Deinde fuit verbum Jehovae ad me iterum, edicendo:
4. Accipe istud cingulum,quod comparasti, quod impositum est lumbis tuis: Sc sitrge.abi ad Euphratem , Sc absconde illud ibi in projectura petra:.
5. Tum abiens,abscondi ipsum ad Euphratem; quemadmodum praeceperat Jehova mihi.
6 . Fuit autem exactis diebus multis : ut ediceret Jehova mihi, surgeeabi ad Euphratem,Sc recipe inde illud cingulum,quod praeceperam tibi, ut absconderes illic.
7. Quamobrem abiens ad Euphratem, quum effodissem, recepi cingulum istud e loco ipso, ubi absconderam ipsum : sed ecce corruptum erat cingulum , non erat aptum ad rem ullam.
8- Tumfuit vtrbum Jehova: ad me, dicens do:
9. Sic ait Jehova ; ita corrumpam fastum Jehuda, Sc fastum Jeruschalaimorum maximum.
10, Populi illius pessimi, qui renuunt auscultare verbis meis, qui ambulant ex sententia animi fui, Sc sequuntur deos alienos, colendo cos, Sc incurvando se eis : eritque similis cingulo isti, quod non est aptum ad rem ullam.
ii. Nam quemadmodum adhaeret cingulum lumbis viri, ita feceram, ut adhaereret mihi tota domus Jisraelis, Sc tota domus Jehuda , dictum Jehova, ut esset mihi populus, Sc ad nomen, Sc ad laudem, Sc ad ornatum : sed non auscultarunt.
12. Quapropter dices eis verbum hoc, sic ait Jehova, Deus Jisraelis, omnis uter implendus est vino ; dicentibus autem eis tibi, an vero ignoramus utrem implendum esse vino ?
13. Dices eis, sic ait Jehova, ecce ego repleturus sum omnes habitatores terra hujus; etiam ipsos reges, qui insident pro Davide in solio illius, Sc sacerdotes, Sc prophetas; denique omnes habitatores Jeruschalaimorum ebrietate:
14. Et dissipabo eos unum cum altero, tum patres, tum filios pariter, dictum Jehova : non utar clementia, neque parcam, neque miserebor, quin perdam eos.
15. Audite , Sc auribus percipite, ne exaltetis vos ; nam Jehova loquitur.
16. Cedite Jehova, Deo vestro, gloriam, quum nondum tenebras effecerit quum nondum offenduntur pedes vestri in montibus cacioribus intempesta nocte . quum exspectantibus vobis lucem , disposuerit eam in umbram lethalem , redegerit in caligi-
17. Qiiöd si non auscultabitis hoc in latebris flebit anima mea propter superbiam : Sc valde lacrymabitur, descendent, inquam^rc. oculo meo lacryma, quia captivus abducendus est grex Jehova.
>8- Dic regi, & augusta , abjectissimi considite : nam descensurus est principatus utriissque vestrum, corona ornatus vestri.
io. Cis

19. Civitates australes occludentur ita, ut rallius aperire pofTit ; deportabitur Jehuda tota, deportabitu> civitas pacatorurn. _
20. Sustollite oculos vestros, St respicite istos venientes ab Aquilone : ubi esi grex ille,qui traditus fuerat tibi? pecudes ornatus tui ?
11. Quid dictura es, quum animadvertet in te? näm tu docuisti istos supra te duces in capite esse: annon dolores corripient te, quales mulieris parturientis ?
22. Qiiöd si dicas cum animo tuo, cur obventura sunt milii ista ? propter amplitudinem iniquitatis tu® retegentur fimbria: tu®, violenter auferentur sole® tu®.
23. An mutare potest fEthiops cutem Aiam, aut pardus liventes maculas suas 5 etiam vos polietis benefacere, edocti malefacere ?
24. Ideo dispergam eos velut stipulam prxtereuntem, ad ventum deserti.
25. Hsc fors tua; portio demensa tibi k me, dictum Jehovx ; qu® oblita es mei > Sc fiduciam habes in falso.
26. Nam etiam ego denudaturus sum te, fimbriis tuis obductis faciei tu® ; ut videatur ignominia tua.
27. Adulteria tua, & hinnitus tui, scelesta scortatio tua supra colles fuerunt in agro, vidi abominationes tuas: v® tibi urbs Jcru- fchalaimorum ; num mundabis te ? post quantum adhuc temporis?

CAPUT XIV.

Penuria annona: in 'jehud.xa.
\ JErbum Jehovx, quod fuit adjirmejam, super verbis cohibitionum.
2. Lugebit Jehuda, Sc port® ejus elanguescent, atrati erunt jacentes humi, Sc querela Jeruschalaimorum ascendet.
3. Etiam magnifici eorum emittent minimos suos ad aquas : venientes ad foisas non invenient aquas,revertentur suis vasis vacuis, erubescent, 8c pudore suffusi operient caput suum.
4. Propter terram attritam, eo quod non fuerit pluvia in terra ; erubescentes agricol® operient caput suum.
%. Quinetiam cerva in agro , quod pepe- rerit, derelinquet ; quia 11011 erit tenera herba:
<5.Et onagri stantes in clivis, haurient ventum ut dracones ; deficient oculi eorum, quia nulla erit herba.
7. Quandoquidem iniquitates nostr® testantur contra nos, 6 Jehova, fac propter nomen tuum, nam mult® sunt aversiones nostr®, tibi peccavimus.
8- O spes Jifraelis, servator ejus tempore angusti® : quare esses ut peregrinus in hac terra, & tanquam viator, itui divertit ad pernoctandum ?
9- Quare esses ut vir fatiscens, tanquam robustus non valens servare ? atqui tu in me. «io nostri es Jehova, 8c de nomine tuo vocamur, ne derelinquas nos.
10. Sic ait Jehova de populo hoc, ita diligunt evagari, pedes suos non cohibent : ideo Jehova noir accipit eos benevole*; nunc recordatur iniquitatis eorum, Sc visitat peccata eorum.
ri. Deinde edixit Jehova milii, r.t orato pro populo isto m bonmn.
12. Quum jejunabunt, non exaudiam ch-
morem eorum, & quum offerent holocaustum, ik munus, non sum benevole accepturus ea; sed gladio, 5c fame, ac peste sum con- fumturus eos.
13. Quamobrcm dicente me; Ahah,Domine Jehovi, ecce isti prophet® dicunt eis, non estis experturi gladium , & fames 11011 erit vobis : sed pacem firmam daturus stun vobis in loco hoc :
14. Dixit Jehova mihi, falsum prophet.7
isti prophetant m nomine meo , non misi eos, neque pr®cepi eis, neque alloqutum fumeos: visione falsa, & divinatione, ac rc nihili, dolcique animi fui,isti prophetas agunt bono suo. *
15. Idcirco sic ait Jehova contra prophetas istos, qui prophetant in nomine meo, cum ego non miserim eos ; Isti dicunt, gladius, aut fames non erit m terra hac : gladio, Sc fame deficient ipsi prophet® isti.
16. Populus autem iste > quibus ipsi prophetant, erunt projecti in plateis Jerufcha- laimorum prx fame, Sc gladio, nec ullus erit sepeliens eis,ipsos, uxores ipsorum, filiosque ipsorum > ac filias ipsorum, adeo effundam super ipsos malitiam ipsorum.
17. Dices itaque ipsis verbum hoc,descendant ex oculis meis Iacrym® noctu, Sc interdixi, Sc ne desistant; nam contritione magna frangetur virgo filia populi mei, pereufiione ®gra valde.
ig. Si exeam in agrum, ibi, ecce confossi gladio ; sin autem ingrediar civitatem , ibi, ecce xgrotantes fame : nam tum propheta, tum sacerdos nundinantur contra terram, St non agnoscunt.
U). An omnino spernis Jehudam ? an Tzi- jonem fastidit anima tua ? quare percutis nos ita, ut nulla superfit nobis curatio? quar: exspectando pacem, nullum adefi bonum; & exjpeäando tempus curationis, tantum ecce terror ?
20. Agnoscimus Jehova improbitatem nostram, iniquitatem patrum nostrorum; nos peccasse tibi.
2 r. Ne contemnito propter nomen tuum, ne vilipendito solium glori® tu® : recordare, ne irritum facito foedus tuum nobis- cum.
22. An sunt inter vanitates gentium, qui pluviam edunt ? Sc an coelestes dii edunt imbres? ncinne tu is es Jehova, Deus noster? ideo exspectamus te, quia tu facis omnia ista.

CAPUT XV.

Deu 4 mn miseretur eorum , qui obfiimtl peccant.
S Ed dixit Jehova mihi, si instaret Mosche, ScSchemuel coramme, minime esset ani- mus meus erga populum istum : emitte k facie mea, Sc exeant.
2. Eritque, si, dicant tibi; quo exibimus? ut dicas eis, sic ait Jehova, qui ad mortem exiturus eft ,ad mortem ex/>o;Sc qui ad gladium, ad gladium ; Sc qui ad famem, ad famem; Sc qui ad captivitatem, ad captivitatem.
3. Prxficiam enim istis quatuor genera, dictum Jehov® , gladium ad interficiendum j Schaues ad ualtcr.dum ; Sc volatilia
fiCctS*
liWsc 1 2 3 4 * * 7 ^
tJjiiSp LiM« U nkta s£i*ii seffltnt
assuto- liaque ve j wjis tore «m: quun | (.».«neto (ssa atri
Betrojoliiv die; facim litus civita
9. Hang efflabit »1 adhuc sutu & pudebit gladio exp dicta leh
10. Heim Ei, in 5 m luitor «C IttaniMi USSP! a
n.AitJeho bei «M i nmi, Site tffli
n, tastn j3taaie,!r' n. Opest riexponam omtin pec; tuis;
14. Faci cos tuos, i ignis a;;t fuerit.
15. Tu 1 vitta me,; fquttitibt »rcipiti teopptol
i<. Qu fuitijiiev («animi Eine tuo, f. itba
atii!)»':
feqciai
4 ^jtt
IM®g(
libus.
19. II comta stas: e pretiof verti d; tertia :o.J, tueo m
tfmfc

«tffi exjijij-,
offerent holoi ™evo!t 1::i , : >*spestefmn|
'Phets fla»,
fat.rj mam datura-;
'i.fslOun pn;';; fflemto,®- B«[Ue sljjs;
MlaprOjS
ctlIffiKKB
i; ii fast,; Btanteijt
"m plattisjcfe •Ilionei", tsipsunri;
im
eiimiki;
Kr.och,k:

mimas.
mi,peud.
»,s:ce »rft
i tmuttm. itmfto}!: attmmr
Cap. t 5 .
JI R M E J A H.
Cap. 1 6.
1! quattr lotii MtltiEI unuifjite: «»!,!«
ton ita. 1 *
prasst
roftr.EOrami: {‘IJB: E
Jtiitamto
linBts»'-
Eltteiits-
lOOiD«*:
sina tast
(liret Mos; mime tjto tW; e »5
quo exito ladmoöt [qtuadfE au, adfaxs ptivitatt!’ quatior 5* » ad ÜES-;
iiasiS®?
A
coelorum, ac bestias terrae ad comedendum, & ad perdendum:
4. Et tradam eos in commotionem omnibus regnis terra;, propter Menaschen, filium Jechizkij*, regis Jehud*,ob ea, quae fecit Jerufchalaimis.
,. Nam quis uteretur clementia erga te, Urb, Jerufchalaimorum aut quis condoleret tibi ? aut quis accederet ad interrogandum de prosperitate tua i
6. Tu deseruisti me^dictum Jehov* - retrorsum abivisti ; ideo extendo manum meam contra te, ut perdam te; defessus sum poenitendo.
7. Itaque ventitabo eos ventilabro in portis hujus terra; ; orbabo, perdam populum meum; quum a viis fms non revertantur.
z. Numerosiores mihi erunt viduae ejus, quam arena marina ; adducam eis contra metropolin juvenem vastatorem ipso meridie ; faciam, ut irruat in eam repente, terroribus civitas abundabit.
<5. Elanguescet, qu<e pariebat septenos > efflabit animam suam, occidet sol ejus, dum adhuc futurus esset dies ipsorum, erubescet, & pudebit eam : denique residuum istorum gladio exponam coram inimicis ipsorum, dictum Jehov*.
so. Hei mihi mater mea, quod peperisti me, in quem intendatur lis, & in quem intendatur contentio a tota hac terra : non dedi mutuum, neque mutuö dederunt mihi; unusquisque maledicit mihi.
11. Aitjehova, annon residuo tuo esset bene i ännon intervenirem pro te tempore mali, & tempore angustiae apud inimicum :
11. An ferrum fracturum esset ferrum a- quilonare, 8t chalybem i
13. Opes tuas, St thesauros tuos direptioni exponam absque pretio ; idque propter omnia peccata tua, St in omnibus terminis tuis:
14. Faciamque, ut transeas penes inimicos tuos, in terram, quam ignoras: quum ignis accensus ira mea in vos inflammatus fuerit.
15. Tu nosti Jehova, recordare mei, St visita me, ac ultionem fume pro me de persequentibus me : pro longanimitate tua ne intercipito me : agnosce‘me ferre propter te opprobrium:
16. Quum adfuerunt verba tua,admisi illa, fuitque verbum tuum mihi gaudio , St l*ti- ti* animi mei: quandoquidem vocor de nomine tuo, 6 Jehova, Deus exercituum.
17. Non sedi in consilio irrisorum , aut exsultavi: propter manum tuam solitarius sedi: quia indignatione replevisti me.
18. Quare esset dolor meus «ternus? St plaga mea mortifera i fi renueret curari, o- pinino esses mihi similis fallaci, aquis instabilibus.
19. Idcirco sic ait Jehova, quandoquidem converteris , prout converto te, coram me Itas : quandoquidem, inquam , educis rem pretiosam a vili, tanquam os.meum es : reverti debuerant isti ad te, non autem tu reverti ad eos.
20. Ideo oppono te populo isti pro muro aeneo munitissimo , ut oppugnantes te non prsvalesnt tibi; quiq tecum sum ad servandum te,8t ad eripiendum te, dictum Jehova?, is. Eripiam enim te i manu malorum, 5 c redimam te & manu violentorum.
CAPUT XVI.
rfpoßoli piscatores Jehudxorum , ess Gentium.
E T fuit verbum Jehova? ad me, edicendo:
2. Ne ducito tibi uxorem ; neque sunto tibi filii, aut fili« in loco isto.
3. Nam sic ait Jehova de filiis,8c de filiabus natis in loco isto, 8c de matribus ipfoium qu« pepererint ipsos,& de patribus ipsorum, qui genuerint ipsos in terra ista.
4. Mortibus «gerrimis morituri sunt,non plangentur, neque sepelientur , pro fimo in luperficie terr« erunt: & gladio, ac fame deficient, eritque cadaver eorum cibo volatilibus coeli, 3 c bestiis terr*.
5. Quin sic aitjehova , ne ingreditor in domum designatoris, neque ito ad plangendum,neque condoleto eis : nam recepi pacem meam ä populo isto, dictum Jehov* , benignitatem, & miserationes.
C. Quum mortui fuerint magni, & parvi in terra ista, non sepelientur ; neque plangent cos,neque c*furam fibi,neque calvitium inducet fibi pro illis quisquam.
7. Neque impartientur cibum illis in luctu ad consolandum ullum de mortuo , neque bibendum dabunt eis ex poculo consolationum de patre ullius, & de matre ullius eorum.
8. Denique /«domum convivii ne ingreditor, ut assideas cis ; ad comedendum, &c ad bibendum:
9. Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraclis; ecce ego facturus sum, ut cesset a loco isto ante oculos vestros, &. diebus vestris ; vox gaudii,& vox latiti«, vox sponsi, 5 c vox spo'hs*.
10. Erit autem, quum indicaveris populo isti omnia verba h*c; si dixerint tibi, propter quid eloquutus est Jehova contra nos totum malum maximum istud ? & qu* esi iniquitas nostra,aut quod peccatum nostrum, quo peccavimus Jehov* Deo nostro 5
ii. Ut dicas eis , cd quod dereliquerunt majores vestri me, dictum Jehov*, & fequu- ti deos alienos, coluerunt eos, 8t incurvaverunt se eis honorem exhibentes ; me autem dereliquerunt,8c legem meam non observarunt.
12. Vos vero pejus fecistis, quam majores vestri ; nam ecce sequimini quisque fen tentiam animi fui pessimi, non auscultando mihi:
iz. Propterea ejiciam vos h. terra ista, i* terram, quam ignorastis vos, & majores vestri : St coletis ibi deos alienos interdiu, &c noctu, quamdiu non dedero vobis gratiam.
14. Idcirco, ecce dies venturi sunt, dictum Jehov* ; quibus non dicetur amplius , vivit Jehova, qui evexit Jifraelitas h terrä /Egy pti.
15. Sed, vivit Jehova, qui evexit Jifraelitas e terra Aquilonis, & ex omnibus regionibus , quo depulerat eos : postquam reduxero eos in terram suam , quam dederam majoribus ipsorum.
16. Ecce ego missurus sum ad piscatores multos, dictum Jehov*, uy pifceunir eos, Sc

post-

postmodum missurus lum ad multos venatores, ut venentur eos ex omni monte, St ex omni colle, etiam ex projecturis petrarum:
17. Quia oculi mei advertunt ad omnes vias eorum, non sunt absconditi a facie mea; neque est abdita iniquitas eorum ex adverso oculorum meorum.
ig. Et rependam priüs duplum iniquitatis eorum, St peccati eorum, eo quod pro- phanaverint terram meam; cadaveribus rerum detestabilium suarum,& abominationibus suis impleverint possessionem meam.
19. Jehova robur meum, Sc munitio mea, perfugiiimque meum in die angustia: : ad te gentes venient e finibus terra:, ac dicent > utique falsum possidebant majores nostri, vanitatem, Sc inutilia.
10. An facturus esset sibi homo deos ? atqui isti non sunt dii.
ai. Idcirco, ecce ego faciens, ut experiantur illi vice hac, demonstrabo his manum meam, 8c potentiam meam; ut cognoscant nomen meum esse Jehovam.

CAPUT XVII. Makdißua, qui considit m homine , benedi- ßt te, qui in Deo.

P Eccatum Jehuds scriptum est stylo ferri, Sc scalpro lapidis perdiuturni; exaratum in tabula cordis eorum, ad cornua altarium Vestrorum:
2. Ciim recordentur filii illorum altarium
suorum, St lucorum suorum ; ad arbores virentes, ad colles altissimos. t 3. Montem meum cum ipso agro, copias tuas , omnes thesauros tuos direptioni exponam ; excelsa tua, propter peccatum in omnibus terminis tuis:
4. Ita intermissionem facies tu,8c qui sunt apud te a possessione tua,quam dederam tibi, faciämque, ut servias inimicis tuis in terra, quam ignoras : nam ignem accendistis in ira mea, qui usque in seculum inflammabitur.
%. Sic ait Jehova, maledictus vir ille, qui fiduciam habet in homine, & statuit carnem brachium suum; ä Jehova autem recedit animus eius.
6. Erit enim similis nudatissimai arbori in loco campestri, qua; non sentit, quum advenit bonum; quae sita est /»siccissimis lacu in deserto, terra salsuginosa, Sc inhabitabili.
7. Benedictus vir ille, qui fiduciam habet in Jehova, Sc cuius confidentia esi Jehova.
8. Nam erit similis arbori plantatae fecundum aquas,& fecundum processum aqaruum mittenti radices suas , quae non sentit, quum advenit aestus, sed sunt folia ejus virentia, Sc anno cohibitionis non est solicita, neque defini», quin faciat fructum.
9. Fraudulentum cor ipsum supra omnia, & mortiferum est, quis cognoscat ipsum ?
io. Ego Jehova scrutator cordis,probator renum : sdque > ut dem cuique fecundum vias suas, fecundum fructum actionum suarum.
ir. Ut perdix colligit ova, sed non excludit ; ita comparans divitias, sed injuria; mediis diebus suis derelinquet eas, tandem erit stultus.
1*. Solium gloris, solium excelsi inde a
principio: eji locus sanctuarii nostri.
13. O exspectatio Jisraelis,Jehova, omnes derelinquentes te erubescant; castigationesdti me* in hac terra conscribantur, quia dereli-jl querunt scaturiginem aquarum perennium,! I Jehovam. '
J4. Sana me Jehova, 8c sanabor, serva ip e, ' St servabor, quia laus mea es.
15. Ecce isti dicunt mihi, ubi efi verbum Jehovs i eveniat jam:
16. Atqui ego n*n ursi, ne essem pastor obsequens tibi , Sc diem mortiferum non concupivi, tu nosti, quod prodiit ex labiis meis, coram facie tua est.
17. Ne sis mihi terrori, receptus meus es in die mali.
ig. Erubescant, qui persequuntur me , ne autem erubescam ego; terreantur ipsi , ne autem terrear ego ; adduc contra eos diem mali, & dupla contritione frange eos. 1 2 * 4 * 6 7 8 9 io.
ip. Sic edixit Jehova milu, abi, ut coilli- ‘ stas in porta popularium istorum, per quam I ingrediuntur reges Jehuds , Sc per quam egrediuntur : atque in omnibus portis Jeru- schalaimorum:
20. Et dices eis, audite verbum Jehovs, reges Jehuds, omnesque Jehudsi, St omnes | habitatores Jerufchalaimorum, qui ingredi- > mini per portas istas.
21. Sic ait Jehova, cavete vobis ipsis : Sc j ne portetis onera die sabbathi, aut inferatis / ea in portas Jerufchalaimorum:
22. Neque educatis onera e domibus vestris die sabbathi, neque ullum opus faciatis: sed sanctificetis diem sabbathi, quemadmodum prxeeperam majoribus vestris :
2;. Qui non auscultarunt, neque inclinarunt aurem suam; sed obdurarunt cervicem suam ; ut non auscultarent,neque acciperent eruditionem.
24. Erit enim, si omnino auscultaveritis mihi, dictum Jehovs, non inferendo onera in portas civitatis huius die sabbathi; St sai> ctificando diem sabbathi, ne faciatis in eo ullum opus;
25. Ut ingrediantur per portas civitatis huius reges , ac principes, sedentes super solium Davidis, vecti curribus, Sc equis, ipsi,
8c principes eorum, viri Jehuda:, Sc habitatores Jerufchalaimorum, consistatque civitas hsc in seculum:
2(5. Et veniant ex civitatibus Jehuds; Sc ex locis circum Jerufchalaima, tum e terra Binjaminis , tum ex loco humili, Sc ex ipso monte, atque ex australi plaga afferentes holocaustum, Sc sacrificium, munusque cum thure : Sc adducentes eucharistica in domum Jehovs.
27. Quod si non auscultaveritis mihi, ut sanctificetis diem sabbathi, Sc non portetis onus ingrediendo in portas Jerufchalaimo- 1 rum die sabbathi; utique accendam ignem in portis ipsius, qui consumet palatia Jeru- schalaimorum, Sc non exstinguetur.

CAPUT XVIII.

Homo in manu Dei efi , ut lutum in manu figuli.

V Erbum, quod fuit ad Jirmejam ä Jehova, dicendo :
2. Surge, ut descendas in domum figuli,Sc ibi faciam, ut audias verba mea.
%.Dt-

hatii noil'i, 'lis.Jetanog c Mt; Mltisttifj lantllr ipllfei. “ u » fttKEia
imabor,[trv lr
Jes.
rf'.ne
* Mlifai» ^poltsn
“wmjesb:
«skäbs,.
MKntssc : trage tos, ».uAita i lhtO,5tB
A, 5;»^
fe vertan]fe Jeaii&iie
vslffliijuiajv
‘tiviisipk
Aiiiurmt;
edoafau
ütiyjsb;»

ü.tpemafe
«Mi«:
tt,neq«fe
Itiannum,:
it,Mijaei;ip
rimiÄK oti irftric fcükfijh UiBifetss
ttMi.«
fg,«faa%
itoSi^
ijmkinife
i, «Llfirr htitoW.:
ai®a,toie
iimitw
p!ip ifc i ffloniiSjii!:
iäaaht
triti mihi,- : non pont 'erusibalait ;en?am ijs t palatia jc uttut.
III.
'umtiii»
nt}0>p fl "* ,L

3. Descendi iraqne in domum figuh, ubi ecce, is faciebat opus in suis sellis.
4. Qmimque corrumperetur vas illud , quod ipse faciebat ex argilla, in manu figuli, iterum fecit ex ea vas alterum, quemadmodum rectum visum est in oculis ipsius figuli facere :
5. Tum fuit verbum Jehova: ad me, dicendo :
6. An sicut figulus iste non posiern facere vobis, 6 domus Jifraelis ? dictum Jehova:: ecce ut argilla in manu figuli, ita vos efiic in manu mea, ö domus Jifraelis.
7. Quo momento eloquar contra gentem,- & contra regnum : me convulsurum,,Sc demoliturum, "Sc perditurum elfe :
8- Si convertatur gens illa i malo suo, contra quam loqimtus fuero ; poenitebit quoque me ejus mali, quod cogitaveram facere ei.
p. Quo autem momento loquar de gente, Si regno, me aedificaturum, Si plantaturum esife:
10. Si fecerit,quod malum videtur in oculis meis, nonaulcultando voci mea;; vicilfim poenitebit me illius boni, quod dixero, me benefacturum ei.
11. Nunc itaque, alloquere jam viros Je- hud*. Se habitatores Jeruschalaimorum, dicendo, sic ait Jehova, ecce ego fingo contra vos malum, St cogita contra vos cogitationem. •• revertimini jam quisque ä via sua pessima, & bonas efficite vias vestras, actionesque vestras.
12. Dicunt autem, animum abjicimus re- i/ertendi&& cogitationes nostras sequamur,
8c quisque ex sententia animi sui peisimi faciamus.
13. Idcirco sic ait Jehova, interrogate jam inter gentes, quis audierit talia: rem foedam valde fecit virgo Jifraelis.
14. An derelicturus e fiet viator' prae rupe agros meos i pro nivoso Libano i an desererentur aqua :pro insolenter frigidis fluentes?
15. Nam obliti sunt mei populus meus, vanitati adolent: Sc faciunt, ut impingant inter se in viis suis, ä semitis perpetius, eundo itineribus multis, via non aggesta.
id. Ut exponam terram eorum desolationi, sibilis perpetuis ; quisquis transiturus est per eam, obstupescat, Sc agitet caput suum.
17. Veiut Euro dispergam illos coram inimico ; qervice, non autem facie obverßä respiciam eos tempore calamitatis ipsorum.
18. Prxterea dicunt , agit& , cogitemus contra Jirmejam cogitationes ; nam non est peritura lex a Sacerdote, 8t consilium a sapiente, Sc verbum ä Propheta : agite, percutiamus eum propter istam linguam , Sc ne attendamus ad ulla verba ejus.
19. Attende Jehova ad me, Sc audi vocem contendentium mecum.
io. An rependendum est pro bono malum, quod fodiunt fossam mihi ? recordare me stetisse coram te, ut loquerer pro eis bonum, ad avertendum excandescentiam tuäm ?b eis.
21. Idcirco expone filios eorum fami, Sc fac, ut diffluant per gladium, sintque uxores eorum orba:, ac viduat, Sc viri eorum interfectione moriantur juvenes eorum percutiantur gladio in praelio«
22. Audiatur clamor e domibus eorum, quum adduxeris contra eos turmam repente : quia foderunt fossam ad capiendum me,
Sc laqueos occultarunt pedibus meis!
23. Nam tu Jehova,nosti totum consilium eorum contra me ad mortem , ne expiato iniquitatem eorum , Sc peccatum eorum k conspectu tuo na deleto, sed propellantur in offendiculum coram te , tempore ira: tuae age contra eos.

CAPUT XIX.

Excidium urbü prodicitur,

Ic ait Jehova, abi, ut compares lagenam figuli testaceam; adhibens de senioribus populi, Sc de Senioribus Sacerdotum.
2. Deinde progressus in vallem filii Hin- nomi,qua: efi ad ostium porta: orientalis; proclamabis illic verba illa , qua: edixero tibi.
3. Et dices, audite verbum Jehova: reges Jehuda:, Sc habitatores Jeruschalaimorum; sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis, ecce ego adducturus fum malum contra locum lumc, quod quisquis audiverit, tinnient aures ejus.
4. Ec> quod dereliquerunt me, Sc alienum reddiderunt locum hunc, adolentes in eo diis alienis, quos non noverunt ipsi, majoresque eorum, Sc reges Jehuda:, ac impleverunt locum hunc sanguine innocentiam:
Et aedificaverunt excelsa Bahalis ad comburendum filios suos igne, holocausta Babali : quod non prxeeperam , neque Io- quutus fueram , neque venerat in animum mihi:
6. Idcirco, ecce dies venturi sunt, dictum Jehova:, quum non vocabitur locus hic amplius Thopheth, aut vallis filii Hinnomi, sed vallis interfectionis.
7. Nam exhauriam consilium Jehuda:, Sc Jeruschalaimorum in loco hoc, faciens , ut corruant gladio coram inimicis suis, 8c manu quauentium animam ipsorum : tradamque cadaver'eorum cibo volatilibus coeli, Sc bestiis terrx:
8. Et exponam civitatem hanc desolationi, &c sibilo : quisquis transibit prope eam, stupebit, Sc sibilabit propter omnes plagas ejus.
9. Eaciamque,ut comedant carnem filiorum suorum, Sc carnem filiarum suarum, Sc quisque carnem amici fui comedant; pr;e oppressione, Sc pra: angustia , qua angent eos inimici eorum, Sc quaerentes animam eorum.
10. Deinde franges lagenam ipsam, ante oculos illorum hominum, qui ituri sunt te- cum:
It. Et dices eis : sic ait Jehova exercituum, ita frangam populum hunc, Sc civitatem hanc,ut,qui frangit vas figuli, quod non potest curari amplius : Sc Thophethi sepelientur, eo quod nullus supererit locus ad sepeliendum.
12. Ita facturus fum loco isti, dictum Je- hovs, Sc habitatoribus ejus : Sc redditurus civitatem istam similem Thophetho.
13. Et erunt domus Jeruschalaimorum, domiisque regum Jehuda: ut locus Thophethi, immundiisimse : omnes domus illa:, super quarum tecta adoleverint toti exercitui

coelorum . Sc libaverint libamina diis alie-
14. Deinde reversus Jirmejah Thophetho,
quo miserat ipsumjehova ad prophetandum» substitit in atrio domus Jehovx, dixitque toti pooulo: . ^
15. Sic ait Jehova exercituum, Deusjis- raelis, ecce ego adducturus sum contra civitatem hanc,'& contra omnes civitates ejus totum iliaci malum , quod cloquutus sum contra eam : quia obdurarunt cervicem suam, ut non auscultarent verbis meis.

CAPUT XX.

Jirmejah percujsus incarceratur.

A Udiens autem Paschchur, filius Immeris, Sacerdos, qui erat praefectus antecessor in domo JehoVx, Jirmejam prophetantem verba ista.
1. Percudit Paschchur Prophetam Jirmejam : posustque eum in cippo , qui erat in porta Binjaminis summa,quae erat ad domum Jehova;:
z. Fuit autem postridie, quum eduxisset Paschchur Jirmejam e cippo; ut diceret ei Jirmejah , non Paschchurem vocat Jehova nomen tuum, sed Magor-missabibum.
4. Nam sic ait Jehova, ecce ego inditurus sum tibi formidinem, tibi, St omnibus amicis tuis, qui corruent gladio inimicorum suorum oculis tuis videntibus : quum totum Jehudam tradam in manum regis Babyloni*, qui deportabit eos in Babyloniam, St percutiet eos gladio ;
q. Quum tradam totum robur civitatis hujus, totiimque laborem ejus, St quicquid ejus est pretiosum; denique omnes thesauros regum Jehudx tradam in manum inimicorum ipsorum, ut diripiant eos, St capiant eos, St deducant eos in Babyloniam:
6. Tu quoque Paschchur, St omnes domestici tui abibitis in captivitatem; St Babylonem pervenies, ibique morieris, & ibi sepelieris tu, St omnes amantes tui, qui(5 Xis prophetasti falso.
7. Pellexisti me Jehova, quando pellectus sum; fortior fuisti me, St pr* valuisti: sum derisioni toto die, totus iste populus subsannat me.
8. Nam ex quo proloquor, exclamo ; violentiam, St vastationem clamo, quia est verbum Jehovae mihi probro, St ludificationi totum diem.
9. Si dicam, non commemorabo eum, neque loquar ampliiiS nomine ejus, atqui est in animo meo quasi ignis ardens, inclusus ossibus meis, St defetiscor sustinendo, nec possum amplius:
ro. Quia audivi infamem sermonem mu!- torum, Magor-missabibi,ssi«»ri«J«, indicate, quod i ndicemus, omnis mortalis, qui pacem colere debebat mecum, observantium claudicationem meam, fortassis pellicietur > St prxvalebimus , aut sumemus ultionem nostram de eo.
. * 1 * * 4 * 6 7 8 9 '■ Atqui Jehova adesi mihi,similis potenti formidabili, idcirco, 'qui persequuntur me, impingent, neque prxvalebuut > erubescent valde, quum non secundabuntur, ignominia perpetua non poterit tradi oblivioni.
. Itaque o Jehova exercituum, probans justum, inspiciens renes, St cor ; videam
ultionem tuam de istis , quia tibi revelavi causam meam.
rz. Canite Jehovx, laudate Jchovam,quia eripuit animam egentis L manu maleficorum , dicentis :
14. Maledictus dies, quo genitus fui, dies, quo peporitme mater mea, ne sit benedictus.
15. Maledictus ille vir, qui nunciavit patri meo, dicendo, natus est tibi filius mas, valde lxtincavit eum.
16. Sitque vir ille similis civitatibus, quas evertitjehova, neque poenituit eum .-quum audiviflet clamorem mane > St vociferationem tempore meridiano:
17 . Qiiöd non affecerit me morte ,egressum ex vulva, aut fuerit mihi mater mea sepul- chrum meum, St vulva ejus ut gravid* perpetuo.
18. Quare e vulva egressus sum, ut viderem molestiam, ac moerorem. St consumerentur pudore dies mei?

CAPUT XXI.

Vrbs obfidetur fui Tzidktja.

V Erbum, quod fuit ad Jirmejam ä Jehova;
quum misisset ad ipsum Kex Tzidkija Paschchurem, filium Malcij* , St Tzephan- ;am, filium Mahassej* Sacerdotem, ut dicerent :
2. Consule qu*so pro nobis Jehovam, quia Nebucad-netzar , Kex Babyloni* bellum gerit contra nos : forte facturus est Jehova nobiscum pro omnibus mirabilibus suis, ut ascendat ille a nobis.
3. Dixit autem Jirmejah eis; sic dicitote Tzidkijx ;
4 - Sic ait Jehova, Deus J istac lis, ecce ego aversurus sum instrumenta bellica, qu* sunt -in mahu vestra; quibus pugnatis adversiis Re gem "Babyloni* ; St adversus Chaldsos, qui obsident vos extra murum, St recepturus illos intra civitatem hanc.
5. Nam prxliaturus sum ego vobiscum manu extensa, St brachio forti; idque iri, St excandescentia, ac fervore magno.
6. Et percussurus habitatores civitatis hujus, tum homines, tum jumenta : peste magna morientur.
7. Postea autem, dictum Jehovs, tradam Tzidkijam, Regem Jehudx, servosque ejus, Sc populum ipsum, id eft, qui residui fuerint in civitate hac ä peste, a gladio, St ä fame, in manum Nebucadnetzaris,Regis Babylonis, St in manum inimicorum ipsorum, ac in manum quaerentium animam ipsorum: qui percutiet eos acie gladii, non parcet eis, neque clementia utetur, neque miserebitur.
8. Populo vero huic dicito, sic ait Jehova; ecce epo propono vobis viam vit*, 8t viam mortis.
9. Qui desidebit in civitate hac, morietur gladio,aut fame, aut peste; qui autem egressus defecerit ad Chaldxos , qui obsident vos, utique vivet , er/tque ipsi anima sua loco spolii-
ro. Nam opposui iratam faciem meam civitati huic in malum, ac non in bonum, dictum Jehovx: in manum Regis Babyloni* tradetur, ut exurat eam igne.
1 i.Quod autem ad domum Regis Jehudx. audite verbum Jehovx.
ii. O domus Davidis, sic ait Jehova,exercete
I
ccitpt* japuMF prodiens« udeiii 11 tua ito
ijjji
cotiM!
(itum
eis™
M«
"H
Imi sta
ffciitjt!» ujetate; j. It ia Mi, quit que tuijStp esiiias:
Sic ait & eripite e oppressori! ne v;m fac: gniiwa in '■ iito,
4. XmS j pt iug rai Iqtswefa i aiilm, 11 j feSijopilo ■ Sed S noi
Ipa/nj fatale i (.Silici
Itor, m® lw,A ävii q.ltpn quemque; leditfims 8. Itaqv projici« ti, proptei »IM illi,
}. Ium fttajeh tftenis, co 10. Ne tatis ei! »nrevei tale sunt o. .Vi Josefe, Kclijr,

k: tau t
,t» Sed 1
i ‘‘Citaiitu
®UtBl
Wv
I uon h ! q.(
piiliint; ntffii deinde '!■> <HiSi
i,. A 'csfqi

C Sp , a ,
[UU tibi mi :
,tC !A0VB^ mann ma!«a
g'nrtns ful.fe »efittata pinunciavitjf 'i fii‘Jsnus,Tä
is
flitimunqe
«. Ji mal».
lesorfe,^ m:tr m stß irlzimüxc
fckMcti :m > St com®
XXI.
iilifi
toifflijfat tateliib |/Z,& Ii!» rdotm,iti>
obis JchoK Uvhmig k Aras est Ii -is tniiiViä»
dvjicfaä
lirjiliiitsiy iMia,qBi(p^nits ili« Insis Csiite Htum i S rKK ane,
(hi tjn itifc i.taij»
taiKÄist
»laiftlt®'
a]!«,«*
fcie«P !t -
.ptiitf * 3
Regis JjSjI* 1 2 jso nuii s: 19 ssoiminP? arce: lisd i? (ircbiw. kiitjibon VitS,8t viK
Xn!'w««t i autem e? itjhfident« minvEi sua i
icleiti ffl®; ifflb«®'"
tegis 'iPP'

cete quolibet mane jus, Sc eripite eum, qui rapinam patitur , e manu opprimentis : ne prodiens velut ignis excandescentia mea ita ardeat, ut nullus extinguat propter mali, tiam actionmn vestrarum.^

13. Kcceme contra te, 6,qux insides isti convalli, rupes istius planitiei; dictum Jcho- v* : qui dicitis, quis descendet ad nos i aut quis intrabit in habitacula nostra ?

14. Nam animadvertam in vos fecundum fructum actionum vestrarum, dictum Jehova: ; Sc succendam ignem in silva illius, qui consumet omnia, quk circumstant illam.

" cki'üT xxii.

Concio posnitentiali.s ad aulicos.

S Icait jehova, descende in domum Regis Jehudae ; ut eloquaris ibi verbum hoc,

2. Et dicas, audi verbum Jehova.*, Kex Je- hudae, qui sedes in folio Davidis; tu, servique tui,St populus tuus, qui intratis per porcas istas :

3. Sic ait Jehova,exercete jus,8c justitiam, Sc eripite eum, qui rapinam patitur, £ manu oppreisoris ; & peregrino, pupillo, ac vidua; ne vim faciatis, ne violentia utamini, Si san- euinem innocentem ne effundatis in loco isto.

4. Nam si omnino feceritis rem hanc; utique ingredientur per portas domus hujus, Reges, sedentes pro Davide m folio ejus, vesti. curribus, aut equis, ipse Kex cum servis suis, & populo suo :

5. Sed si non auscultaveritis verbis istis: per me juro , dictum Jehovx, in vastitatem abituram esse domum hanc.

6. Nam sic ait Jehova de domo Regis Je« hudae, velut Gilhad tu mihi fueras , ut caput Libani: mentiar, nisi disposuero te ut desertum, ut civitates non habitabiles;

7. Et praeparavero contra te perditores, quemque cum instrumentis suis, qui caedent lectiiiimas cedros tuas,ac dejicient in ignem.

8. Itaque transeuntibus gentibus multis prope civitatem hanc; si dixerint alter alteri, propter quid fecit Jehova ita civitati maxima: isti?

9. Tum dicent , eo quod dereliquerunt foedus Jehova' Dei fui; Sc incurvantes fe diis alienis, coluerunt eos.

10. Ne fleatis pro mortuo, neque condoleatis ei : omnino flete pro abeunte , quia non revertetur amplius, ut videat solum natale futim.

1.'. Nam sic ait Jehova de Schallumo, filio Joschiia:, Regis Jehudae, qui regnabat loco Joschijae, patris fui,qui egressus est eloco hoc: non est reversurus eodem amplius :

12. Sed in loco, quo deportaverunt eum, illic moriturus est; ita terram hanc non videbit amplius.

13. Vxxdmcanti domum suam iniustitiä, Sc ccenacula sua injuria; amici sui servitutem exigenti gratis.Sc mercedem operis ejus non danti ei-.

14. Qui dicit, aedificabo mihi domum amplissimam, Sc coenacula spatiosiliima; 8c lacerat sibi fenestras meas, Sc tectum cedrinum, deinde pingit Indico.

15. An regnaturus es, quia tu misces te cum ista cedro : pater tuus annon comedit ac' bibit..' quum, exercuit jus, 5 c justitiam, tum Nr»e fuit ei,

t6. Quum judicavit causam pauperis, Sc egentis,tum bene fuit: annon illud est i hujus rei scientra est apud me, dictum Jehova:.

17. Minime fpeitare oculos tuos, Sc animum tuum, nisi ad qnxstum tuum; Sc ad sanguinem innocentem, quem effundas , Sc ad fraudem, Sc ad conculiionem, quam perficias.

18. Idcirco sic ait Jehova de Jehojakimo, filio Joschijx , Regis Jehudae , non plangent eum, heu frater mi,aut heu foror :non plangent eum, heu domine, aut I eu decus ejus :

19. Sepultura asini sepelietur ; tractus, Sc projectus ultra portas Jeruschalaimorum.

20. Ascende Libanum, Sc clama, ac in Raschane ede vocem tuam: clama etiam trans vada, quum fracti fuerint omnes amatores tui.

2t. Alloquutus sum te in summa tranquillitate tua, dixisti, non auscultabo : haec via tua est a pueritia tua , nam non auscultasti voci mea;.

22.Omnes pastores tuos depascet ventus,Sc amatores tui in captivitatem abibunt: tunc enim erubesces , Sc rubore suffunderis propter omnem malitiam tuam.

23. O quae desides in Libano, qux nidificas in ipsis cedris; quam gratulaberis tibi, quum invadent te tormina, dolor tanquatn parturientis.

24. Vt vivo ego, dictum Jehova:; etiamsi esset Conjahu, filius Jehojakimi,Regis Jehu- dse sigillum in manu dextera mea'; tamen inde evellam te.
25. Et tradam te in manum quaerentium animam tuam, Sc in manum eorum, ä quibus tu formidas : nempe in manum Nebucad- netzaris , Regis Babylonia;, Sc in manum Chaldaeorum.
26. Et ejiciam te, ac matrem tuam, quae peperit te, in terram alienam, ubi non fuistis nati; Sc ibi moriemini.
27. De terra vero,ad quam isti elaturi simt desiderium suum, ut revertantur illuc , illuc non sunt reversuri.
28. An simulacrum contemtum, quod dispergitur, esset vir iste Conjahu? an instru. mentum, in quo nulla est delectatio : cur ejecti essent ipse, Sc semen ipsius, Sc projecti in terram, quam non norunt?
29. O terra, terra, terra; audi verbum Jc- hovae.
30. Sic ait Jehova, scribite virum istum liberis carentem fore, virum non prosperaturum unquam: nam non prosperabitur d» semine ejus quisquam sessurus m folio Davidis, Sc dominaturus amplius in Jehndam.

CAPUT XXIII.

Mali pastores : Christus germen Davidis, £ 5 *
’ A%W7T6l[Ai)V<
\T&- pastoribus, qui perdunt,Sc dispergunt V gregem pascui mei, dictum Jehova;.
2. Idcirco sic ait Jehova, Deus Jisraelis contra istos pastores , qui pascunt populum meum : vos dispergitis oves meas, Sc dispellitis eas, non autem visitatis eas: ecce eoo animadversurtft sum jn vos malignitatem actionum vestrarum, dictum Jehova 1 . j 3. Deinde ego congregabo residuum ovium mearum ex omnibus regionibus,
quö dispuleram eas; 8c reducam eas ad cauli 2 laru

Iam suam, ubi fetificabunt, Sc laugescent:
4. Constituamque super eas pastores , qui pascent eas ; ita ut non timeant amplius,neque consternentur, neque desiderentur , dictum Jehov*.
5. F.cce dies venturi sunt, dictum Jehova, quibus excitabo Davidi germen justum: qui reu-nabitrex, secundabitiirque, ac exercebit ju?, St justitiam in terra.
6. Diebus ejus servabitur Jehuda, &)is- rael habitabit secure : atque hoc nomen ejus est, quo vocabit eum Jißai'i ; o Jehova, justitia nostra,
7. Idcirco, ecce dies venturi sunt, dictum Jehova;, quibus non dicetur amplius , vivit Jehova, qui evexit Jisraeiitas e terra dEgy- Pti:
g.Sed vivit Jehova.qui evexit, 5 c qui deduxit femen domus Jisraelis e terra Aquilonis, Sc ex omnibus regionibus > quo depuleram eos; quum residebunt in terra sua.
9. Quod ad Prophetas ipsos , frangitur cor meum in me, eliduntur omnia ossa mea, sum ut vir ebrius , & similis viro , quem superat vinum : propter jehovam, & propter verba sanctitatis ejus.
10. Nam adulteris plena est hac terra,nam propter exsecrationem luget hac terrra, arescunt caula deserti; estque concussio istorum pessima, St potentia istorum iniquissima.
it. Quia tam Propheta, quitm Sacerdos contaminant eam
: etiam domi me* invenio malitiam eorum, dictum Jehova.
12. Idcirco erit via sua ipsis quasi lubricissima cum caligine , in qua impellantur, 8t cadant : quum adduxero contra eos malum , annum visitationis ipsorum , dictum Jeho- v*.
13. In Prophetis quidem Schomronis videram insulsitatem; prophetabant per Labialem , St seducebant populum meum Jis- raiilem:
14. At in Prophetis Jeruschalaimorum video rem horrendam , adulterando , St ambulando in salsitate, quod confirmant etiam manus maleficorum, ut non revertantur ullus a malitia sua : sunt mihi omnes isti ut Se- domi, 5 t habitatores istius urbis , ut habitatores Hamor*.
15. Idcirco sic ait Jehova exercituum de istis Prophetis , ecce ego facturus sum , ut comedant isti absinthium, St facturus , ut bibant issi succum cicuta , quia a Prophetis Jeruschalaimorum prodiit contaminatio in totam hanc terram.
16. Sic ait Jehova exercituum, ne auscultetis verbis istorum Prophetarum, qui prophetant vobis, vanos efficiunt isti vos , visionem animi fui eloquuntur, non ex ore Jehova.
17. Dicunt indesinenter iis , qui spernunt me; loquutus est Jehova, pax erit vobis : St cuique ambulanti ex sententia animi sui dicunt, non superveniet vobis malum:
ig. Nam quis stetit in consilio Jehova,St vidit, vel audivit vethum ejus ? quis attendit ad verbum ejus . St audivit H
19. Ecce turbo jehova excandescentia proditurus est, ac turbo permanens, super caput improborum permaneb it.
* 0 . Non avertetur ira Jehovse , donec
perfecerit , St donec prastiterit cogitationes animi fui : tandem animadvertetis hoc animadversione.
21. Me non mittente Prophetas istos, ipsos cucurrisse : me non alloquente ipsos prophetasse ipsos .-
22. Quod stetissent in consilio meo ; utique prommciaturos fuisse verba mea populo meo : St revocaturos eos a via sua mala, St a malignitate actionum suarum :
23. AnDeus e propinquo sum ego? dictum Jehov* ; ac non Deus e longinquo ?
24. An delitescere potest quisquam in latebris,ut ego non videam ipsum ? dictum Jehova : änrion coelos, St terram ego impleo? dictum Jehov*.
25. Audio,quid dicant isti Propheta,qui prophetant nomine meo falsum, dicendo , somniavi,somniavi.
26 Quousque tandem ? anest somnium in animo istorum prophetarum, qui prophetant falsum ? imo sunt Propheta doli animi sui.
27. Qui putant se facturos, ut obliviscatur populus meus nominis mei per somnia sua , qua enarrant quisque amico suojquemadmc- dum obliti fuerant patres eorum nominis mei per Bahalem.
28. Propheta ille, penes quem somnium efl , enarret somnium ; St penes quem eß verbum meum , eloquatur verbum meum vere : quid isti palea cum tritico ? dictum Jehova.
29. Annon ita verbum meum est ut ignis? dictum Jehova , St sicut malleus efficiens , ut dissiliat petra ?
30. Idcirco, ecce me contra istos Prophetas , dictum Jehova; qui suffurantur verba mea quisque ab amico suo.
31 .Ecce me contra Prophetas istos,dictum Jehova : qui adhibent linguam suam, ut dicant dictum.
32. Ecce me contra prophetantes somnia falsa, dictum Jehova > qui enarrantes ea, seducunt populum meum salsitatibus suis, St rapiditate sua : cum ego non miserim eos , neque praceperim eis , St omnino non prosint populo huic, dictum Jehova.
33. Quum itaque rogabit te populus hic, aut aliquis Propheta, aut sacerdos, dicendo, qua eß onerosa prophetia Jehova t tum dices eis id, quod eß onerosa prophetia, nempe deserturus sum VOS, dictum Jehova:
34. Nam in Prophetam illum, ac in Sacerdotem illum, St in ipsum populum, qui dixerit onerosam prophetiam Jehova; utique animadvertam in virum ilium , Sc in demum illius.
33. Sic dicturi estis quisque amico suo , & quisque fratri suo ; quid respondit Jehova? aut, quid loquutus est Jehova ?
36. Onus autem Jefiova ne commemora' te amplius : nam ipsum onus futurus est cuique verbum suum , si perverteritis verba Dei viventis, Jehova exercituum, Dei nostri,

37. Sic dicturus es Propheta ipsi ; quid respondit tibi Jehova taut quid loquitur Jehova ?
38. Sed quandoquidem onerosam prophetiam Jehovse dicitis j idcirco sic ait jehova,

®<trit com. nimadvtntB;
'ropJietasiftcj,-,
oquenteipiijs-
consilio »to;: raba meape-i 1 via sua au,| itum:
1 of«*tgo;is. onjimjnii. 1 2 3 4 * 6 7 * 9 10 est qu^uat it.
iips«:41iiii':
Ai Prophet*,^ tiftm, dicendo
i aneftJWs ;aram,n'aij!8 lopkttttt;
aiHMife
ueipersoaiil- s» &>;(«£. ö coras ic
i gwi fer: i' pinis gaG' virium an trimo! iiCte
amcjl ttgi litas tffiiits
»tuita to;: iMuiaaair o.
iplietasiitair
njiiaitiiaSif:
irorhetaiites ifc pitnia»
i ftS*Ä!
(tj« ÄS nx (is, i E'
jötüdjäia:
itfateis»
ii JcimiW lipropte« ictaijekw illa® a;»Ss populatos i/cio«;* ka i ä'«t
: amico suo> ondit]eh(r
eCOUMMIC IUS flttlffl iveiteritiif
hetx ipSir
quid
or.ii« B £
Ca P .2?. 24.2 s. JIRM F J A E
Cap. 2}*.
liova, eo quod dicitis verbum illud, onerosa prophetia Jehov* : quamvis miserim ad vos, qui dicant, ne dicatis, onerosa prophetia Jehov*;
39. Idcirco ecce me , qui obliturus sum vestri indesinenter: nam deseram vos, Sc civitatem, quam dederam vobis, Sc majoribus vestris, abjectos a conspectu meo.
40. Et imponam vobis opprobrium perpetuum; ignominiamque perpetuam, qua: non poterit tradi oblivioni.

CAPUT XXIV.

Ficus bono,pios : malas impios figurant. '\Jlfionem ostendit mihi Jehova : nempe V ecce duo calathi ficuum compositi ante templum Jehova: ; postquam deportässet Nebucad-netzar, Rex Babylonis. Jeconjam, filium Jehojakimi, Regis Jehudx, Principes - que Jehud*-, 8c fabros ipsos lignarios, ac fabros ferrarios Jeruschalaimis, & abduxisset eos in Babyloniam.
2. Calathus unus emt ficuum bonarum valde, quales fiunt prxcoccs ficuum : Sc calathus alter ficuum malarum valde, qua: non possent comedi pr* pravitate.
3. Dicenti autem Jehova: mihi, quid tu vides Jirmejah i dixi, ficus : has bonas ficus, bonas valde ; illas vero malas, malas valde, quae non possunt comedi prae pravitate.
4. Tum fuit verbum Jehova: ad me,dicendo : •
g. Sicait Jehova, Deus Jisraelis, ut ficus bonas istas, ita agnoscam deportatos Jehu- dwos, quos emisi ex loco hoc in terram Chaldxorum in bonum.
6 . Et adjiciens oculos meos ad illos in bonum, reducam illos in terram hanc ; ubi xdi- ficabo illos, ac non demoliar, Sc plantabo illos, ac non evellam.
7. Nam inditurus sum illis cor, ad cognoscendum me, me esse Jehovam, eriint- ijue mihi populus , Sc ego ero illis Deus: quum reversi fuerint ad me ex toto corde suo.
g. Quemadmodum vero ficus istas malas, qua: non possunt comedi pra: pravitate: (nam sic ait Jehova) ita exponam Tzid- kijam, regem Jehudx, Sc Principes «jus, ac residuurnjeruschalaimorum, qui residui sunt in terra hac, etiam, qui habitaverint in terra Aegypti:
9. Exponam,. inquam, eos commotioni in malum apud omnia regna terra:; opprobrio, Scparabolx.dicterio.Sc maledictioni in omnibus locis, quö depulero eos :
10. Et mittam in eos gladium, famem, ac pestem : donec consumti fuerint 4 terra , quam dederam ipsis, & maioribus ipsorum.

C A P U T X X V.

Captivitas Babylonica denuoprodicitur,

V Erbum, quod fuit ad Jirmcjam contra totum populum Jehudae, anno quarto Jehojakimi, filii Joschija:, regis Jehudx,(qui annus efl primus Nebucad-netzaris, Regis Babyloni*.)
2. Quod eloquutus est Jirmeiqh,Propheta, apud totum populum Jehudae , Sc apud o- nmes habitatores Jerufclialalmorum, dicendo :
3. A decimo tertio anno Joschija:, filii A-
monis, regis Jehudx usque in diem hunc (hic vicesimus tertius annus efl) fuit verbum Jehova: ad me: quod eloquutus sum vobis inde a diluculo indesinenter,nec tamen auscultastis.
4. Misit etiam Jehova ad vos omnes servos suos Prophetas inde a diluculo indesinenter, quibus non auscultastis (ac ne inclinastis quidem aurem vestram ut audiretis.)
5. Qui dicerent, revertimini jam quisque k via sua mala, Sc k pravitate actionum vestrarum, ita manete in ea terra, quam tradidit Jehova vobis, & majoribus vestris; a fe- culo usque in (eculum :
6 . Et ne prosequamini deos alienos > colendo eos, Sc incurvando vos eis; neque provocetis me opere manuum vestrarum , ut non malefaciam vobis.
7. Sed non aulcultästis mihi,dictum Jebo- v« ; ut provocaretis me opere manuum vestrarum, malo vestro.
g. Idcirco sic ait Jehova exercituum; eö quod non auscultastis verbis meis :
9. Ecce, ego missurus sum, ut assumam o- mnes nationes Aquilonis, dictum Jehov*, missurus, inquam, ad Nebucad-netzarem.re- gem Babyloni*, servum meum; Sc adducturus illas contra terram hanc, Sc contra habitatores ejus , atque contra omnes gentes istas circumquaque: quas internecioni devovens, exponam eas desolationi, Sc sibilo, ac vastitatibus perpetuis:
10. Et faciam, ut pereat ex eis vox gaudii, 8c vox lxtitix, vox sponsi, Sc vox spons* ; sonus molarum, Sc lux lucerna::
11. Eritque tota terra ista vastationi, ifif desolationi : ac servient gentes ite regi Babyloni* septuaginta annis.

12. Deinde erit completis septuaginta annis, ut animadvertam in regem Babyloni*, Sc in gentem illam, dittum'Jehovx , iniquitatem ipsorum, denique in terram Chaldxo- rum: exponamque gentem illam desolationibus perpetuis:
i3..E t adducam contra terram illam omnia verba mea, qux locutus sum contra illam ; quicquid scriptum est in libro isto , quod prophetavit Jirmejah contra omnes gentes istas.
14. Quum servitutem exegerint ab his ipsis quoque gentibus amplis > Sc regibus magnis ; tum rependam eis fecundum opus eorum, Sc secundum factum manuum eorum.
13. Nam sic edixit Jehova, Deus Jisraelis mihi, fume poculum istud vini, istud poculum excandescenti* e manu mea; Sc bibendum dabis istud omnibus illis gentibus, ad quas ego mitto te.
16. ut bibant, Sc concutiantur, atque insaniant ; propter gladium, quem ego missurus sum intereas.
17. Itaque sumsi illud poculum 4 manu Jehov* , ut bibendum darem omnibus istis gentibus, ad quas mittebat me Jehova.
jg. Jeruschalaimis,Sc e vit,itibus Judxx, regibusque cius : Sc principibus eius : tradendo eos vastitati, desolationi, sibiio.Sc maledictioni ipso hodierno die;
19. Parhoni.rcgi Aegypti,Sc servis eius, Principibusque ejus, Sc toti populo ejus.
1 i 3 lo.ES

IH
H'
20. Et toti isti miscellanea; turb x.ideß,
cmnibns regibus terra: Hutzi Sc omnibus regibus terf* Pelifchth*orum , &Afchke lolii, & Hazz*, Hekroi.ique , 8t residuo Aschdodi. .
21. Edomseis, 8c Moabitis , cx Hammoni-
* S 22. Et omnibus regibus Tyri, omnibiis- que regibus Tzidonis, & omnibus 'regibus regionis illius , qua: cft fecundum mare.
2Z. Irem Dedani, & ThemxjBuzcique , & omnibus amputatis latere.
24. Id est, omnibus regibus Arabi* , & omnibus regibus miscellanea: turba:,habitantibus in deferto:
2.5. Item omnibus Regibus Zimrxi.omni- trtifque Regibus Helami, Sc omnibus Regibus Medi* :
z6. Et omnibus Regibus Aquilonis , pro pinquis, & remotis, uni cum altero , ac omnibus regnis cujufque regionis , qua: est ex adverso hujus terra:; denique Rex Schescha- ci bibet post istos.
27. Et d ces eis , sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis , bibite &c inebriamini, etiam vomite, ac cadite ita, ut non sijrga- tis : propter gladium , quem ego immissurus sum inter vos.
28. Erit autem , si renuant accipere pocu- lum i manu tua bibendum ; ut dicas eis , fc ait Jehova exercituum, omnino bibiturie- stis.
29. Nam ecce in ea civitate, qux de nomi-i ne meo vocatur, ego initium feci afficiendi malis, & vos omnino impunes essetis i non eritis impunes, nam gladium ego proclamo contra omnes habitatores istius terra: > dictum. Jehov* exercituum.
30. Tu itaque prophetato ad illos omnia verba ista :& dicas illis , Jehova ex alto rugiet, & ex habitatione sanctitatis fu* edet vocem suam , omnino rugiet in habitaculo suo, celeusma, quale est calcantium , efferet contra omnes habitatores istius terrae.
3 r. Pervadet strepitus usque ad extremitatem terrx, quia contentio eß Jehovae cum gentibus istis , disceptat ipse contra omnem carnem : improbos istos expositurus est gla- dio, dictum Jehov*.
32. Sic ait Jehova exercituum, ecce afflictio processura eß de gente in gentem ; & turbo magnus excitabitur e lateribus terra: :
33. Kruntque confossi Jehovae tempore illo ab extremitate una tertae, ad alterammon plangentur, neque recipientur, neque sepelientur, pro fimo in superficie terrae futuri sunt.
34 . Ejulate pastores, & clamate, & volutate vos magnifici pecuarii, quia completi sunt dies vestri, ut mactemini: diesstmjuam, dispersionum vestrarum , quibus cadet.s, ut- xttptis vasa desiderabilia:
35. 1’ei‘ib: tque perfugium a pastoribus; & ratio evadendi ä magnificis pecuariis.
3 j. Vox clamosa' pastorum , ejulatiifque Magnificorum pecuariorum audietur : quia vastaturus \ est Jehova pascuum eorum :
37. Et succidentur caul* , utentes pace propter xstum i ne fchovx
38. dhßuantis. ut juvenis leo,derelinquens tugursuRj suum: nani erit terra istorum desolationi propter xstum gladii opprimentis, & propter Litum ira: ipsius.

CAPUT XXVI.

lirmejah Trcifor/O-isL^M capitur.

ORincipio regni Jehojakimi, filii Joschijx, -*• regis Jehudx: fuit verbum hoc a Jehova , edicendo :
2. Sic ait Jehova, sta in atrio domus Jehovae ; ut eloquaris apud omnes civitates Jehuda:, venientes ad incurvandum se/»domo Jehova? , omnia verba, quae praacipio tibi eloqui eis: ne subtrahito verbum.
3. Si forte auscultantes, revertantur quisque a via sua mala; ut poenitear me mali, quod ego cogito facere illis propter pravitatem actionum illorum.
4. Itaque dices eis, sic ait Jehova : nisi auscultaveritis mihi , ut ambuletis m lege mea, quam proposui vobis:
5. Auscultando verbis servorum meorum, prophetarum , quos ego mitto ad vos > ut inde a diluculo mittenti nondum auscultastis.
6. Utique reddam domum hanc similem Schilunti, & civitatem hanc tradam maledictioni apud orrmes gentes terrae.
7. Audiebant autem Sacerdotes, ac Prophet*, totusque populus Jirmejam prolo- quentem verba ista in domo Jehovae.
8. friare fuit > quum absolvisset Jirmejah proloqui, quxeunque prxeeperat Jehova, proloqui apud totum populum; ut prehenderent eum Sacerdotes , & Prophet* , to- tiilque populus ille, dicendo, omnino moriturus es.
9. Cur prophetasti nomine Jehov*,dicendo, similis Schilunti futura est domus hxc.St civitas h*c ita vastabitur, ut nullus fit habitator? congregabattirque totus populus ad Jirmejam in domum Jehov*.
10. Audientes autem principes Jehudx res istas , ascenderunt 6 domo Regis in domum Jehov* : & consederunt ad ostium recentio- ris ports Jehov*
1 r. Tum alloquuti sunt Sacerdotes,& Prophet* Principes illos, 8c omnes Seniores populi , dicendo : crimen capitale efi in viro isto > nam prophetavit contra civitatem hanc , quemadmodum audivistis auribus vestris.
12. Tum alloquiitus est Jirmejah omnesil- los Principes , totumque populum, dicendo: Jehova misit me ad prophetandum contra domum hanc, & contra civitatem hanc o- rnnia verba, qu* audivistis,
13. Nunc ergo bonas efficite vias vestras, 8r actiones vestras , & auscultate voci Jehov* , Dei vestri : Si poenitebit Jehovam istius mali, quod eloqiiutus est contra vos,
14. De me autem,ecce me in manu vestri, facite mihi, ut bonum, & ut rectum videtur in oculis vestris.
15. Veruntamen omnino scitote, simorte afficitis me ; sanguinem innocentem vos imponere vobis,Sc civitati huic,Schabitatoribiis ejus : nam vere misit me Jehova ad vos, ad proloquendum vobis audientibus omnia vef- ba ista.
16. Tunc dixerunt Principes illi, omnes- que Seniores populi Sacerdotibus, & Rro-
xhß-

W//' OpfjsimtEt;
as.
: 7 Tr
' ttyitur.
uuu) nui joitr.'? rbum hoc a Is■•>
initrioteuit
omnes;iv!utesV
orvandnn sus
»>MDch«
o rcrian. iitTOffiliirji?
tat# ik aast iit
smWttis h.'ij
hvonituK mitto aio.: »hi a»
i« fcntfer. w trabn b suta, tätet, i: k 'mtirn Mi. ehow.
risset Jimoii; pmt Jtkm im;wprtSr hopHetJ 11>
. 0 , omninoE:-
ineJeW» atlUoiari , «tieft
ietot«|Kpx
ow
m-P.Mr
akpiitm
iioias*
tfetaW«'
«atfawf
iapiit ;i ii
■ coitti avitas
[i'mitiiSons
epulum,itet
enn^m x inten A® ;
tria velint Itate voci Ji ebit]eko« [tontnvte tuninuvei retium siit
scitote, J * 1 * 3 4 5 б. 7 8 centeni to' ,8ihaS#^ hovaiJ*' itibus mb^'

phetis; millitm esim viro hoc crimen capitale, quum nomine Jehovs , Dei noitri sit alioqmmis nos.

17. Et fui gentes quidam e Senioribus terrae; ailoquuti sunt totam congregationem populi, dicendo :

rg. Micah , Morasclithites prophetabat temporibus Chizkijs, regis Jehuds ; & alloquebatur totum populum Jehudse , dicendo : sic ait Jehova exercituum , Tzijon ut ager arabitur, & urbs Jerufchalaimorum in cumulos erit, & mons hujus domus in excelsa silvosa.

iri. An omnino morte affecerunt illum Chizkija, Rex Jehuds , & totus Jeluida; annon reveritus est Jehovam i imo , quum deprecatus est faciem Jehova;, poenituit Jt- hovam illius mali , quod eloquutus fuerat contra eos : nos ergo facimus malum magnum contra nos ipsos.

20. Et quamvis etiam quidam prophetans nomine Jehova;, Urija, silius Schemahjs, ex Kirjath-Jeharimis : prophetaiTet centra civitatem hanc, & contra terram hanc omnino fecundum verba Jirmejs.

2/. Quiimque audivitfet Rex Jehojakim, & omnes potentes ejus, onmesque Principes verba ejus , 8c qussivisiet Rex eum albicere morte (quod audiens Uri ja timuit,fu- gienfque venit in /Egyptum ;

22. Sed misit Rex Jehojakim quosdam in .Aigyptum , F.lnathanem , filium Hacboris , tk alios cum eo in /Egyptum.

23. Qui educentes Uriiam ex Aigyto, reduxerunt eum ad Regem Jehojakimum,) & percudisset cum gladio; abjecilletque cadaver ejus in sepulchra popularium :

24. Vcruntamen manus Achikami , filii Schaphanis adfuit Jirmejs , ut non traderet cum in manum populi > ad morte afficiendum ipsum,

CAPUT XXVII. Captivitas Babylonica iterum prodicitur.

N principio regni Jehojakimi, filii Joschi- js, regis jehuds , fuit verbum hoc ad Jir- mejam ä Jehova , edicendo :

a. Sic edixit Jehova mihi, compara tibi vincula, & lora , qus indas collo tuo.

3. Deinde mittes illa ad regem Edomso- rum, St ad Regem Moabitarum,8c ad Regem Hammonitarum,Sc ad Regem Tyri,& ad Regem Tzidonis, per legatos , qui venturi sunt Jerufchalaima adTzidkijam.-Regem Jehuds:

4. Et mandabis illis, ut dominis suis indicant; fic ait Jehova exercituum , Deus Jif- rai : !is,fic indicitote dominis vestris :

5. Ego feci terram, homines, & jumenta, qua; sunt in superficie terrae virtute mea maxima > 8c brachio meo extenso , ideo trado illam, cui rectum videtur in oculis meis.

б. Nunc itaque ego trado omnes regiones istas in manum Nejmcad-netzaris,Regis Babyloniae , fervi mei, quin etiam bestias agri trado ei, ut serviant ei.

7. Servient autem ei omnes istae gentes, filio que ejus > & nepoti ejus , donec adveniat tempus terra; ipsius etiam illuc!,quum servitutem exigent ab eo gentes amplae, Lc Reges magiis.

8. Erit igitur, ut in gentem illam ,&in fegman illud, qaa' non ter vient ipsi Nebu- cad-nctzari, Regi Babylonis , & quae non indet collum suum jugo Regis Babylonis; gladio, 8c fame, ac peste animadvertam in gentem istam, dictum Jehova', donec con- fumfero eas manu illius.

9. Vos ergo , ne auscultetis Prophetis vestris, aut divinis vestris, aut somniis vestris, aut planetariis vestris aut praestigiatoribus vestris; qui alloquuntur vos, dicendo,non estis servituri Regi Babylonis.

10. Nam falsum isti prophetant vobis ; ut longe abducam vos ä terra vestra, & quum depulero vos, pereatis.

xr. Gentem vero illam, qus inducet colium suum in jugum Regis Baby Ionis, & serviet ei; ipsam utique relinquam in terra sua, dictum Jehovs , ut colatfeam, Sthabitet in ea.

12. Etiam Tzidkijam, Regem Jehlids at- loquuttis sum secundum omnia verba ista,dicendo ; inducite colla vestra in jugum Regis Babylonis , & fervite ei, populoque ejus ; ita vivite.

jj. Quare moreremini tu,& populus tuus gladio, fame, Si peste ; quemadmodum elo- quutus est Jehova de gente, qus non servierit Regi Babylonis :

14. Ne ergo auscultetis verbis istorum prophetarum , qui alloquuntur vos , dicendo, non estis servituri Regi Babylonis : nam falsum isti prophetant vobis.

15. (Non enim misit eos, dictum Jehovs , sed ipsi prophetant nomine meo falso) ut depellam vos , 8c pereatis vos, 8i ipsi pro- phets, qui prophetant vobis.

16. Etiam Sacerdotes, Sc totum populum ipsumalloquutnssum , dicendo, sic ait Jehova; ne auscultetis verbis Prophetarum vestrorum , qui prophetant vobis , dicendo, ecce instrumenta domus Jehovs reducentur ex Babylonia jam mox : nam falsum isti prophetant vobis.

17. Ne auscultetis cis, fervite Regi Babylonis, ita vivite : quare eilet civitas hxc desolationi ?
18. Quod si prophetae sunt, Sc si est verbum Jehovs cum ipsis : intercedant, qus* fo, apud Jehovam exercituum. ut non veniant hsc instrumenta , qus reliqua sirnt in domo Jehovs, domoque Regis Jehuds , ac Jeruschalainiis in Babyloniam.
irp. Nam sic ait Jehova exercituum de istis columnis, St de isto lacu , ac de basibus; denique de reliquis instrumentis, qus reliqua sunt in civitate hac ;
20. Qus non accepit Nebucad - netzar, Rex Babylonis , quum deportaret Jccon- jam,filium Jehojakimi, Regis Jehuds fernst, chalaimis in Baby Ioniam ; & omnes ciariili- mos Jehuds, & Jerufchalaimorum.
21. Nam , inquam , fic ait Jehova exercituum, Deus JTraelis ; de istis instrumentis, qus reliqua sunt in domo lehovs,& in domo Regis Jehuds, ac Jeruschalaitnis:
22. In Babyloniam deferentur > ßc illic e- rimt usque in diem > quo visitaturus sura hos, dictum Jehovs , quo faciam, ut ascendant, Ac reducam illa in locum hunc.
C A T U T XXVIII. Chananj apseudoprophsta frußrk je epytxU T; ojshctx Ivimej.r,
Ii %
Quctt*

Q Uum autem fuisset illud animo illo, (fj principio regni Tzklkij*, regis Jehu- d*, anno quarto, mense quinto : alloquutus est me Chananja, filius Hazzutis,Propheta , qui erat e Gibhone, in domo Jehov*, ante oculos Sacerdotum , Si totius populi, dicendo :
2. Sic ait Jehova exercituum,Deus Jisrae- lis, dicendo : fregi jugum Regis Babyloni*.
2, Intra biennium justum ego reducturus sum in locum hunc omnia instrumenta domus Tehovx : qu* accepit Nebucad-netzar, Rex Babyloni* e loco hoc, Si deduxit in Babyloniam.
4. Etiam Jeconjam , filium Jehojakimi, Regis Jehudx , & omnes deportatos Jehu- d*i qui venerunt in Babyloniam , ego reducturus sum in locum hunc, dictum Jehova.’: quum fregero jugum Regis Babyloni*.
5. Tum alloquens Jirmejah > Propheta Chananjam, Prophetam illum, ante oculos sacerdotum, Si ante oculos totius populi, qui aditabant in domo Jehov* :
< 5 . Dixit Jirmejah Propheta, amen, ita faciat Jehova: prxstet Jehova verba tua, qu* prophetasti, reducendo instrumenta domus Jehov*, Si omnes deportatos e Babylonia in locum hunc.
7. Veruntamen audi qu*fo verbum hoc, quod ego loquor , te audiente. Si audiente toto hoc populo.
8- Prophet* illi, qui fuerunt ante me , Si ante te inde a fcculo , illi prophetaverunt contra regiones amplas, Si contra regna magna bellum, Si afflidtionem/kiMfs, Si pestem.
p. Propueta ille , qui prophetat pacem ; quum evenit verbum ipsius Prophet* , cognoscitur ille propheta esse, quem misit Jehova veri.
10. Tum capiens Chananja , Propheta lorum illud ä collo Jirmej* Prophet* ; fregit illud :
ii. Et loquutus est Chananja ante oculos totius populi, dicendo : sic ait Jehova,ita frangam jugum Nebucad - netzaris, Regis Babyloni* intra biennium justum e collo omnium istarum gentium : tum abibat Jir- mciah Propheta itinere suo.
ji. Sed fuit verbum Jehov* ad Jirmejam; postquam fregisset Chananja propheta lorum illud e collo Jirmejs Prophet*, edicendo :
13. Abi, ut alloquaris Chananjam, dicendo : sic ait Jehova , tora lignea fregisti; sed comparo loco illorum lora ferrea.
14. Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis , jugum ferreum impositurus sum collo omnium gentium istarum , ut serviant Nebucad-netzari, Regi Babyloni*, Si servii turx sunt ei-.quin etiam bestias agri traditurus sum ei.
15. Deinde dixit Jirmeia , Propheta ad Chananjam Prophetam ; audi jam Chananja , non misit te Jehova, sed tu fecisti, ut fiduciam poneret populus hic in falso.
10. Idcirco sic ait Jehova; ecce ego emissurus sum te a superficie terr*, hoc anno tu moriturus es ; quia apostasiam suasisti contra Jehovam.
17. Et mortuus est Chananja proph *nno uio, mense septimo.
> 0 c im
CAPUT XXIX.
Epißola Jirmejxad captivos.
H Jfic amem sunt verba epistol*, quam misit Jirmejah Propheta jeruschalaiinis: ad reliquos Seniores deportatos,& ad Sacerdotes, Si ad Prophetas, atque ad totum populum , quem deportaverat Nebucad-netzar Jeruschalaiinis in Babyloniam:
2. Postquam egressus esset Jeconia Rex,8c Augusta, ac aulici Principes Jehudx , ac Je- rufchalmmorum, fabrique lignarii, Si fabri ferrarii Jerufchalainus:
3. Per Ed-hasam , filium Schaphanis , Sc Gemarjam, filium Chilkijx (quos mittebat Tzidkija, Rex Jehudx ad Nebucad-netza- lem, Regem Babyloni* in Babyloniam) dicendo ••'
4. Sic ait Jehova exercituum, Deus Jif- raülis : omnibus deportatis , quos curavi deportari Jerufchalaimis in Babyloniam:
5. /Edificate domos, Si inhabitate : ac conserite hortos, Si vescimini fructu eorum.
6 . Ducite uxores, Si gignite filios, ac filias ; accipite etiam filiis vestris uxores, 8t filias vestras tradite viris , ut pariant filios , siliafque, Sc augescite ilthic; a« ne minuamini.
7. Denique quxrite prosperitatem istius civitatis, quo deportavi vos, Si orate pro ea Jehovam ; nam in prosperitate ejus futura est vobis prosperitas.
z. Sic enim ait Jehova exercituum , Deus Jifraelis, ne decipiant vos Prophet* vestri, qui sunt inter vos , 8c divini vestri ; neque auscultetis somniis vestris, qu* vos ipsi curatis somniari:
j>. Quia falso isti prophetant vobis nomine meo : non misi eos , dictum Jehov*.
10. Sic enim ait Jehova, nam ubi implebuntur Babyloni* septuaginta anni, visitabo vos, Si prxstabo erga vos verbum meum illud optimum, reducendo vos in locum hunc :
ii. Quum ego agnovero dandas vobis cogitationes,quas egi> cogito de vobis, dictum Jehov*, cogitationes prosperitatis, non autem adversitatis; dandum vobis finem,eum- qtie exspectatissimum.
12. Quum invocaveritis me, ut abeatis > Si oraveritis me ; tum exaudiam vos :
13. Et qu*rentes me invenietis, quum re- quisiveritis me ex toto animo vestro;
14. Prxstö enim futurus sum vobis, dictum Jehov* ; Si reducturus captivos vestros , congregaturiifque vos ex omnibus gentibus, Si ex omnibus locis , quo depulero vos, dictum Jehov* : Si reducturus vos in locum hunc, unde deportavi vos i
15. Quum dixeritis, excitaverat nobis Jehova Prophetas prophetantes , eundum ia Babyloniam.
16. Nam sic ait Jehova de rege, qui sedet in solio Davidis; Si de toto populo , qui residet in civitate hac; fratribus vestris , qui non egressi sunt vobifeum iu illa deportatione:
17. Sic ait, inquam , Jehova exercituum, ecce ego immisturus sum jn hos gladium, famem, ac pestem : & expositurus sum eos tanquam ficus horrendas, qu* aoa possunt comedi pr« pravitate.
,z. Nanj

«tos.Sinjg
IMjdtOttiEj
ÄXtbacad-®;
»ai:
fcleconiiJa;
? ts)sWi,sl
MbjtatiU-j
? S: tytotis,j
'*(}» sättig I Hsadwa.
tmm.Bejji: .tposcaatji i&jtai®: bi ishabitKu mimfmchiKr- ijnittits,)^ rtiris axta.l . »tpiriaet, k, xmio
r ptnatm « ' , li orne jn tue ejus sim
'citmimssioi oftawfoi. wftti; nep favos ist i
vetat voisi; littum Je*. >>u»i8r! jintiaii,«! losvntae «do mele
toa&sfa.
toiiRiiisäfta
ifeiftamit
irfekiwa-
iSKiltiMti
infa#: »ksS» aiove&oi t i!» (oiU
ros apum*
'as ex omnis A, pao depe \ redliches ortaviv'osi
iratnobis>
, euniniH i
«, qui fc' jpulo > qui: s vestris,:
Ha depoffi
-a entis ihosJÄ siturtsie**
Ii»
Op. 29. ;o.
rg. Nam persequar eosgladio, fame, ac peste ; & exponam eos commotioni apud omnia regna terrs, exsecrationi, & desolationi, sibjsoque , & opprobrio apud omnes gentes, quo depulero eos.
19. F6 quod non auscultant verbis meis , dictum Jehovs, quitm miserim ad istos servos meos, prophetas indeadiluculo indesinenter, & non auscultetis, dictum Jehovs.
ao. Vos itaque audite verbum jehovs ; omnes deportati, quos misi Jeruschalaimis in Babyloniam.
21. Sicait Jehova exercituum, Deusjis- raelis^e Achabo, filio Kolajs, & de Tzid- kija, filio Mahascjs , qui prophetant vobis nomine meo falsumiecce ego traditurus sum eos in manum Nebucad-netzaris, regis Babyloni« , ut percutiat eos ante oculos vestros.
2,2. F.t sumetur ab ipsis maledictionis formula apud omnes deportatos Jehuds , qui Jient inBaby Ionia,dicendo:disponat tejehova ut Tzidkijam , & ut Achabum, quos torrefecit rex Babyloni* igne:
23. F.o quod commiserunt flagitium in Jis- raiile ; adulterantes cum uxoribus amicorum suorum, & loquentes verbum nomine meo falsum , quod non praeceperam eis: ego vero sunt istorum cognitor,ac testis, dictum Jehovs.
24. Schemahjam vero, Nechelamxum alloquitor, dicendo .•
25. Sic ait Jehova exercituum, Deusjif- raelis > dicendo: eö quöd tu misisti nomine tuo literas ad totum populum > qui esi Jeruschalaimis, 8c adTzephanjam , filium Maha- sejs , Sacerdotem, atque ad omnes Sacerdotes, dicendo:
26. Jehova disposuit te Sacerdotem in loco Jehojadahi, Sacerdotis , cum sitis prsfe- cti in domo Jehovs contra omnem virum amentem, & Prophetam agentem; ut ponas eum m cippo, aut in scapha :
27. Nunc ergo , quare non increpasti saltem Jirmejam,Hanathothanum;qui Prophetam agit vobis.
28. Quandoquidem misit ad nos in Babyloniam, dicendo: longa est captivitas,xdi- stcate domos , 8c inhabitate ; ac conserite hortos, & vescimini fructu eorum.
29. Legit autem Tzephanja, Sacerdos literas istas , audiente Jirmej.i Propheta :
30. Fuit itaque vifcbum Jehovs ad Jirme- jam, edicendo :
31. Mitte ad omnes deportatos, dicendo: sic ait Jehova de Schemahja , Nechelamso , eö quod prophetat vobis Schemahja: quamvis ego non miserim ipsum , facitque , ut fiduciam ponatis in falso :
32. Idcirco sic ait Jehova , ecce ego animadversurus sum in Schemahjam, Nechela- m*um, & in femen ejus ; non erit quisquam, qui habitet in medio populi hujus , neque videbit bonum , quod ego facturus sum popu lo meo , dittum Jehovs : quia apostasiam suasit contraJehovam.

C A P U T XX X.

Liberatio populi ex Babylone pr-edicitur.

V Frbum, quod fuit ad jumeiam ä Jehova dicendo :
3. Sip ait Jehovi. Deus Jisraelis , ctUcen-
Cap. 50.
do : scribe tibi omnia verba, quibus alloquor te, in libro.
z. Quod ecce dies venturi sunt, dittum Jehovs , quum reducam captivam multitudinem populi mei Jisraelis, 8c Jehuds , ait Jehova,& me reducente eos in terram,quam dederam majoribus ipsorum , possidebunt eam.
4. Hsc ergo sunt verba , qus loquutus est Jehova, de Jisraele , & de Jehuda.
ct Nam sic ait Jehova, vocem trepidationis audimus pavoris, nulliiisque pacis.
6 . Interrogate jam 1 8c videte, an parist mas : cur video unumquemque virum siare manibus suis appofitis ad lumbos suos, vehit puerperam, 8c conversos esse omnes vultus in speciem morbi regii 'i dicendo :
7. F.heu, quia magnus efl dies hic, adeo ut nullus fuerit par ei : utut tempus angustis esi Jahakobo, tamen ex eo servabitur.
8- Erit enim die illo, dictum Jehovs exercituum, ut frangam jugum istius ä collo tuo, & vincula tua disrumpam ; neque servitutem exigent ab ipso ampliss extranei:
9. Sed servient Jehovs , Deo suo ; & David! Regi suo, quem excitabo ipsis.
10. Tuergo.ne timeto,ferve mi Jahakob, dictum Jehovs neque consternator Jisiael ; nam ecce ego servaturus sum te e longinquo , & semen tuum terra captivitatis sus: ut reversus Jahakob quiescat, ac tranquillus sit, nemine perterrefaciente.
11. Tibi enim adsum, dictum Jehovs , ad servandum te : quum faciam consummationem in omnibus gentibus , quö dispersero te, veriintamenin tenon facturus sum consummationem ; sed castigaturus sum te modice , non autem prorsus impunem relicturus te.

12. Nam sic ait Jehova, mortifera erit confractio tua; sgerrima percussio tua.
13. Nemo adjudicabit causam tuam compressioni ; curationes , emplastrum nullum proderit tibi.
14. Omnes amantes tui obliviscentur tui, te non requirent: quum plagä inimici percussero te, castigatione inimici ssvi, proprerer, quöd multa est iniquitas tua,numerosa peccata tua.
13. Quid exclamares propter confractionem tuam, mortiferum eße dolorem tuum ? propterea quod multa est iniquitas tua, numerosa sunt peccata tua , facio ista tibi.
,6. Idcirco , quicunque consumunt te, consumentur, & omnes prementes te, quotquot sunt in captivitatem abibunt: & erunt, conculcantes te , conculcationi, & omnes, diripientes te , exponam direptioni:
17. Quum faciam , ut ad justam constitutionem assui gas ; 8t a percussionibus tuis curabo te, dictum Jehovs : quia depulsam vocaverint te, dicentes , Tzijon hia eß , nemo requirit eam.
iz. Sic ait Jehova, ecce ego reducam captivam turbam tentoriorum Jahakob!, 8c tabernaculorum ejus miserebor : sdificabi- turque civitas in aggere suo,& palatium pro ratione sua consiljct.
19. Ft prodibit ex eis vox gratiarum a- ctionis, & vox ridentium: quum multiplicabo eos , & non minuentur, amphsicabo- que coSj & non exigui fient:
• li 5

22.Erunt-

-o. Eruntque filii ejus ut olim, St ccetus ejus coram rue stabilietur; animadvertam
vero in omnes opprimentes eum :
n. Et erit magnificus ejus ex ipso, 8c dominator ejus £ medio ipfius prodibit, quem jubebo accedere , ut appropinquet ad me : nam quis ille est.qui spondeat cum animo suo se appropinquaturum, ad me? dictum Jehova: : .
21. Denique eritis mihi populus, Scego ero vobis Deus.
rz.Ecce turbo Jehova: excandescentia pro- difurus est,turbo indesinenter hospitans; super caput improborum permanebit.
24. N011 avertetur aistuans ira Jehovx, donec perfecerit ,Stdonec prxstiterit cogitationes animi fui ; tandem animadvertetis istud.

CAPUT XXXI.

Trucium castigationis gloriosus - jecundum foedusgratia:.

Empore illo , dictum J ehovx , ero Deus omnibus familiis Jifraelis ; St ipsi erunt mihi populus.
2. Sic ait Jehova,invenit gratiam in deferto populus eorum , qui supersunt a gladio, Jifraei.me eunte ad collocandum eum?
3. A longinquo tempore Jehova apparebat mihi it, quievs, imö dilectione perpetua diligo te , idcirco extendo erga te benignitatem.
_ 4 - Adhuc aedificaturus sum te.utxdifice- ris,. virgo Jifraelis; adhuc ornabis te tympanis tuis, Sc procedes cum choro ludentium.
5. Adhuc conseres vineas in montibus Schomronis ; plantabunt plantatores, & solutis sacris vescentur.
6. Nam dies est futurus , quo clamabunt custodes in monte F.phrajimi , furgite , St ascendamus Tzijonem; ad Jehovam, Deum nostrum.
7. Sic enim ait Jehova; cantate Jahako- bo laetitiam , Sc claram vocem edite, palam ante ipsas gentes: pronunciate, laudate , ac dicite; Serva Jehova populum tuum, residuum Jifraelis.
8- f ece ego adducam cos e terra Aquilonis, 8t congregabo eos e lauribus terra:; inter ipsos caecum ,Sc claudum, gravidam,8c puerperam pariter : congregatione magna revertentur huc.
9. Cum fletu venientes,& cum deprecationibus reducam eos ; faciam , ut eant fecundum torrentes aquarum via rectä, in qua non impingant : quia sum Jifraeli pater , Sc Ephrajim primogenitus meus est.
10. Audite verbum Jehovx , 6 gentes,&
annunciate in regionibus ä longinquos» ; ac dicite, qui sparlerat Jisraelem, congregat eum, St servat eum ut pastor gregem suum -. * *
. IJ ; Opia redimit Jehova Jahakobum; 8t vindicat eum i manu fortioris eo.
Tum venientes , cantabunt in excelso Tzijcms ; Sc confluent ad bonitatem Jeho- vx ; cum frumento , St cum musto, 8c cum oleo,lk cum foetibus gregis , Sc armenti: e- ntque anima eorum similis horto irrimio,neque pergent mcerere amplius. 0
43. Tunc lxtabitur virgo iij choro, juve-

nes ac senes pariter, quum mutavero ludum eorum in gaudium , Sc consolatus fuero eos, ac Ixtificavero eos a moeslitia ipsorum :
14. Et irrigabo animam Sacerdotum pinguedine; Sc populus meus bonitate mea saturabuntur,dictum Jehovx.
15. Sic ait Jehova, vox in st ama audita est,lamentum, cST fletus multus amariifimus, Kachel deflet filios suos : renuit consolatio- nem admittere de filiis suis , quia nullusfu- perest.
16. Sic ait Jehova; cohibe vocem tuam i fletu , Sc oculos tu-s ä lacrymis ; quia est merces operi tuo , dictum Jehova:, quod reversuri sunt d terra inimici:
17. Est , inquam ,exspectatio tandem tibi, dictum Jehova:; fore, ut revertantur filii ad terminum suum.
ijj. Omnino audio Ephrajimum condolentem libi, dicendo, castigasti me,ut castigarer, tanquam vitulus non assuetus : converrente, ut convertar,quia tu es Jehova,Deus meus.
19. Nam postquam conversus fuero, poe- nitebit me ; Sc postquam ostensum fuerit mihi, applaudam femori: erubesco, etiäm- que suffundor rubore, quod feram opprobrium pueritiae mcx.
20. A11 filius charus mihi eft Ephrajim? ait natus summa: oblectationis ? e/i.nam cx quo loquutus sum contra eum, omnino recordor ejus adhuc; idcirco perstrepunt viscera mea propter eum,omnino miserebor ejus, dictura Jehovx.
2t. Statue tibi hermas , dilpone tibi pyramides , adhibe animum tuum ad istum aggerem, qud via ivisti: revertere,virgo Jifraelis, revertere ad civitates tuas istasct
22. Quo usque pergeres subducere te,6 filia aversa? nam patrat Jehova rem novam in terra,foemina ambit virum.
23. Sic ait Jehova exercituum, Deus Jis raiilis,adhuc dicturi sunt verbum hoc in terra Jehudx , Sc in civitatibus e jus,quum reduxero multitudinem captivam earum; benedicat tibi Jehova, o habitaculum justitia:,monj sanctitatis.
24. Nam habitabunt in ipsa Jehudxa,8c o- mnibus civitatibus ejus pariter ; agricolae,Sc pecuarii:
25. Quum satiavero animam defessam, & omnem animam maestam explevero :
26. In hoc invigilo, Sc inspicio ; etiam somnus meus suavis est mihi.
27. Ecce dies venturi sunt,dictum Jehova - ; quibus conferam domum Jifraelis,Sc domum Jehudx femine hominum, Sc femine jumentorum :
28. Et erit,quemadmodum sedulus fui contra eos exstirpando, Sc demoliendo, Sc destruendo , perdendoque, ac malis afficiendo; ita sedulus ero erga eos, aedificando,Sc plantando, dictum Jehova:.
29. Temporibus illis non dicent amplius; patres comederunt omphacen , Sc dentes filiorum obstupescunt:
30. Sed quisque propter iniquitatem suam morietur: omnis hominis , qui comederit omphacen, obstupescent dentes ipsius.
31. Ecce dies venturi sunt, dictum Jehova:; quibus pangam cum domo Jifraelis ,St cum domo Jehudx foedus novum.
32. Non fecundum illud foedus > quodpe-

n BKitavera i insol »liisfeiJ ™iplbt«: 11 Sacerdoti®:
°s booiuttusj
s.
ox in Rausi “tasatnariJ- ; . M WC(»fe '«■s.quiaBLj
Ede ME os !»)•»; pi
»Jebcw.jUK;
w/ouodfltua wwutiirilii)
WMmM ■ iiieiiitcaltijj tt»S'.C«VK|
i»va,Dcistn orarias k,;: M Otodiai® i: eraWco.K Httiatp
ließphajii i!r/,mai mwreM wtriberm ior ejus, dick
Ipcncffipn
mAitomajf
ElVttJOjfc;
te.
lubtattei
bovawicsr
a
satum,D®; vaharae
amctrai; (®
aisD»
jjäJ&W »
«q^ickj
j-'jitjdÄ! eijltm: Bipwoj tlia*
w&iijtta failis,Siitss i itmintjini
cltäsfistoß liando, 8: it jis afficienda calido,Sepis
ant ample n, 8: fair
iquitattisfe , qui casat ites ipfa t, dictatis omojfcfc ovi*
Cip. 1 T. 52
piseram cum majoribus eorum,quo die prehendi manum eorum, ut educerem eos e terra Aegypti; nam ipsi irritum fecerunt foedus meum , 8c ego conjugio junctus mansissem eis; dictum Jehov*.
33. Nam hoc illud esi foedus,quod pangam cumdomo Jisraelis post dies hos,dictum Jehov* , indam legem meam menti eorum , tk cordi eorum inscribam eam; Üc ero eis Deus, & ipsi erunt mihi populus.
34. Non autem solum docebunt amplius tfiufque amicum suum, & quisque fratrem suum, dicendo ; cognoscite Jehovam : nam quotquot erunt, cognoscent me, i minimo eorum usque ad maximum eorum , dictum Jehov* , me condonare iniquitatem ipsorum , Sc peccati ipsorum non recordari amplius.
35 Sic ait Jehova,qui disponit solem ad lucem interdiu, statuta lun*,Sc stellarum ad lucem noctu; qui disrumpit mare , Sc fremunt siuCtus ejus , cui nomen esi Jehova exercituum :
Si amovebuntur statuta ista ä conspectu meo, dictum Jehovae ; etiam semen Jisraelis cessabunt elfe gens in conspectu meo omnibus diebus.
37. Sic ait Jehova, si poterunt mensurari coeli superne, aut pervestigari fundamenta terrae inferni; etiam ego spernam totum seinen Jisraelis propter omnia , quae fecerunt, dictum Jehovae.
38. Ecce dies venturi fient,ditium Jehov*; quum *dificabitur Jehov* civitas hac,a tur- Ti;Chanancelis usque ad portam anguli:
39- Et procedet adime lmea mensoria e regione illius,versiis collem scabiosi ; ac de- ssectet Goham versus:
40. Et tota convallis cadaverum,ac cineris, cum omnibus agris illis, usque ad torrentem Kidronis, ad angulum usque porta; equorum , Orientem versus, erit sancta Jehova:: non exstirpabitur, neque destruetur amplius unquam.

CAPUT XXXII.

Magnificentia ftcderü Movi Testamenti. Erbum,quodfuit adjirmejama Jehova, anno decimo Tzidkijx > stegis Jehud*: is annus esi annus decimus octavus Nebucad- netzaris.
2. Tunc autem copi* stegis Babyloni* obsidebant Jeruschataima ; & jirmejah Propheta erat inclusus atrio custodi* , qu* erat in domo stegis Jehud*.
3. Nam incluserat illum Tzidkija, Rex Je- huds ; dicendo : cur prophetas,dicendo ? sic ait Jehova, ecce ego traditurus sum civitatem hanc in manum stegis Babyloni* , ut capiat eam.
4-Etiam Tzidkija,Rex Jehud* non eripiet se e manu Chaldxorum ■. sed omnino tradetur in manum regis Babyloni* ; & alioque- tur os illius eum in os , & oculi hujus oculos illius videbunt:
S* Denique in Babyloniam abducet Tzid- kijanr, ubi futurus est, donec visitem ipsum, dictum Jehovx; quod pugnatis contra Chal- dxos.non prosperabimini.
C. Dixit ergo Jirmejah ; fuit verbum Jc- fcovx ad me,dicendo :
7- Effe Chaaameel,filius Schaliumi.patiui i
Cap. 12 .
tui venit ad te,dicturus, compara tibi agrum meum, qui est ad Hanathothas ; nam tuum est jus redemtur*.ut compares.
8- Quum ergo veniens ad me ChanameeI, filius patrui me i, fecundum verbum Jehov*, ad atrium custodi*,indixissel mihi, compara quxso agrum meum,qui esi ad Hanathothas, qui e/? in terra Billjaminis , nam tuum estins hxreditatis, & tuum redemtur*,compara tibi : tk agnovissem verbum Jehov* id esse :
9- Comparavi a Chanameele , filio patrui mei agrum illum , qui esi ad Hanathothas,Sc appendi ei pecuniam , septendecim siclos argenti ;
10. Et scribens in literis obsignavi.Sc adhibui testes ; quum appendissem pecuniam trutina.
11. Deinde sumens literas emtionis; tum obsignatas pr*cepti, & statutorum,tum publicas :
>2. Tradidi literas emtionis Baritco , filio Nerijx , filii Machsej*; ante oculos Chana- meelis,patruelis mei, Sc ante oculos testium, qui subscripserant literis emtionis ; ante oculos omnium Jehudxorum , qui resiliebant in atrio custodi*.
13. Etpr*cepi Baruco ante oculos eorum, dicendo:
i4.Sic ait Jehova exercituum,Deus Jisraelis ; fume literas has, literas emtionis has, tum obsignatas , tum literas publicas hasce ; quas reponas in vase testaceo; ut permaneant dies muitos.
15. Nam sic ait Jehova exercituum , Deus Jisraelis; adhuc comparabuntur domus, Sc agri, vinexque in terra hac.
16. Itaque oravi Jehovam ; postquam dedissem literas emtionis Baruco , rilio Nerijx, dicendo :
17. Eheu Domine Jehovi; ecce tu fecisti caelos, & terram virtute tua maximä, & brachio tuo extenso : non potest occultari tibi ulla res:
18. Exerces benignitatem in millesimos,& rependis iniquitatem patrum in sinum filiorum ipsorum post ipsos : Deiu iste fortis,maximus, potentissimus,

cujus nomen est Jsho- va exercituum;
19. Magnus consilio , & amplus actione: cum ocuii tui aperti spectent in omnes vias hominum ; ut des cuique secundum vias ipsius , tk fecundum frhctum actionum i- psius;
20. Qui disponens signa,Sc ostenta in teri« Aegypti,usque in diem hunc, tum in Jisraele, tum in reliquis hominibus; comparasti ubi nomen, quale est hodierno die.
2j. Nam eduxisti populum tuum Jisräe- lem e terra /Egypti; signis Sc ostentis, ts manu forti , brachioque extenso, 8c terrore magno; >
22. Et dedisti eis terram hanc, quam juraveras majoribus eorum,te daturum eis ; terram affluentem lacte,Sc meile.
23. Sed quia ingredi, Sc h*reditario jure possidentes eam > non auscultarunt voci tu*, Sc in lege tua non ambulaverunt,quxcuiique prxeeperas eis facere, 11011 fecerunt; fecisti , ut eveniret eis tota afflictio hxc.
24. Ecce aggestx moles venerunt in civitatem hanc H! capiendum eam ; Sc civitas traditur in manum Chaldaeorum, qui op-
pu-

pugnant eani} propter gladium, Öc famem, ac peilem : <tenique»quoctproloquutu$ es,fit, ut ecce tu vides. . _
2.5. Interea tu edicis irnhi»Don\ine Je novi, compara tibi a^ruiti istum pecunia» & adhibe testes quum civitas ipsa traditur in manum Chaldaeorum.
26 Fuit verö verbum Jehova: ad Jirme- jam,dicendo:
17. Ecce eeo [utn Jehova,Deus omnis carnis : an mihfoccultari poliet ulla res t
ig. Idcirco sic aitjehova: ecce ego trado civitatem hanc in manum Chaldatorum, & in manum Nebucadnetzaris , regis Babylonis,ut capiat eam.
29. Et ingreisi Chaldsi, qui oppugnant civitatem hanc, succendant civitatem hanc igne , Sc comburant eam ; adeoque domos ipsas,super quarum tectis adoleverunt Baha- li , Sc libaverunt libamina diis alienis; ut provocarent me:
30. Quia fuerunt filii Jisraelis, Sc filii Je- huds, tantummodo facientes, quod malum videtur in oculis meis > inde ä pueritia sua : quia sitii Jtsiaelis tantummodo provocant me opere manuum suarum, dictum Jehovae :
31. Quia in iram meam ,8c in excandescentiam meam incumbit civitas haec, ex quo die aedificaverunt eam , usque in diem hunc; ut amoveam ipsam ä facie mea:
32. Propter omnem malitiam filiorum Jtsraelis,& filiorum Jehudae,quam exercuerunt ad provocandum me, ipsi,Reges eorum,Principes eorum,Sacerdotes eorum,Sc Prophetat eorum; cum viri Jehuda:, tum habitatores Jeruschalaimorum.
33. Qua obverterunt mihi cervicem , non autem faciem; & docenti eos inde k diluculo indesinenter , minimi auscultant ad percipiendum eruditionem;
34. Sed posuerunt abominationes suas in domo, qua: vocatur de nomine meo, ad polluendum eam.
35. Et »diricaverunt excelsa Bahali, qua' sunt in valle filii Hinnomi, ad traducendum filios fuos.Sc filias suas Moleco: etsi non prat- ceperam eis > neque venerat in animum meum,ut facerent abominationem hanc; ut ad peccandum inducerent Jehudam.
;6. Nunc , inquam, idcirco sic ait Jehova, Deus Jtsraelis ; de civitate hac,quam vos dicitis tradi in manum regis Babylonia:,gladio, , Sc fame,ac peste:
37. Ecce ego congregaturus sum illos ex omnibus regionibus , quö depulero ipsos ira mei > & excandescentia mea, ac fervore magno : Sc reducens eos in locum hunc, facturus sum,ut habitent secure.
38. Denique erunt mihi populus , Sc ego cro ipsis Deus.
39- Indam enim illis cor unum,& viam unam, ad reverendum me omnibus diebus, ad bonum ipsorum , Sc filiorum ipsorum post ipsos.
40. Et pangam ipsis foedus perpetuum, fore , ut non avertam me ä prosequendis ipsis,benefaciendo ipsis ; Ks reverentiam mei indam animo ipsorum , ut non recedant k me-
41. Ita gaudebo dcipsis , benefaciendo ipsis: quum plantavero ipsos in terra hac
firme, ex toto corde meo, St ex tota anima
mea.
42. Nam sic ait Jehova, quemadmodum adduxero in populum hunc totum malum maximum istud: ita ego adducturus sum super eos totum hoc bonum, quod ego promitto ipsis.
43. Tum comparabitur ager in terra hac, quam vos dicitis desolatam esse adeo, ut nullus insit homo, aut jumentum, traditam esse in manum Chaldaeorum:
44. Agros pecunia comparabunt,& inscribendo literis, Sc obsignando, atque adhibendo testes ; in terra Btnjaminis , Sc in circumjacentibus locis Jeruschalaima, ac in civitatibus Jehuda:, tum in civitatibus montanis, tum in civitatibus humilis regionis , tum in civitatibus plagae australis ; quum reduxero captivam multitudinem illorum,dictum Jehova:.

CAPUT XXXIII.

Regnum Chrifti promittitur.

T 7 Uit autem verbum Jehova: ad Jirmejam JE secundo, quum ipse adhuc detineretur in atrio custodia: > dicendo :
2. Sic aitjehova, facturus istud , Jehova formans istud, ad stabiliendum ipsum; Jett ova nomine.
3. Invoca me,Sc respondebo tibi,ac indicabo tibi magna, St abstrusa, quae non agnoscis.
4. Nam sic aitjehova, Deus Jisraelis, de familiis civitatis hujus, 8c de familiis Regum Jehudae; demoliendis, exponendu inmiliilta catapultaria,& in gladium.
5. Venientibus ad pugnandum contra Chaldaeos, imo ad explendum ipsas cadaveribus hominum, quos percussero ira mea,& excandescentia mea; & propter quorum omnem malitiam abscondi faciem meam 3 civitate hac:
6 . Ecce ego facietis, ut assurgat ad justam constitutionem,& sanitatem,curabo eos; Sc revelabo eis abundantiam pacis, & quidetn stabililfimx.
7. Nam reducant captivam multitudinem Jehudw, captivamque multitudinem Jtsraelis : Sc aedificabo eos ut antea:
z. Et mundabo eos ab omni iniquitate ipsorum, qua peccaverint mihi -. Sc condonabo omnes iniquitates ipsorum , quibus peccaverint mihi, & quibus , deficientes in me rebellaverint :
9. Quod erit mihi celebri gaudio, laudi, Sc ornamento apud omnes gentes teris, qux audient totum hoc bonum , quod ego facturus sum illis : Sc expavescentes , commovebuntur ad totum illud bonum > Sc ad totam illam pacem, qua ego affecturus sum illam.
10. Sic ait Jehova, adhuc audietur in loco hoc, quem vos dicitis vastari adeo , ut nullus iniit homo , tiulhimque jumentum; in civitatibus Jehuda' , & in plateis Jeruschalaimorum desolatis adeo , ut nullus insit homo, nulitisque habitator, & nullum jumentum :
11. Audietur,itiquam>von gaudii, Sc vox Lstitix , vox sponsi,Sc voxsponsx ; vox dicentium , celebrate Jehovam exercituum, quia bonus esi Jehova, quia in seculum CTi
be-

tuitos mm
ilis i PMI «rotati:
XXIII.
Bitur.
stowidJiEj
fcttffiS»
«raiM.Ja aim
botUttinh
pernigm
tusjiMM
ifaiÄis&g:
*e»iuiimii
ignmdnt ;c Siimipfisate csätioiiEü c piopta tpa: ai kenn:
jtifefSilia
jteu,3»«s;:
afftSjais
älriSÄÄ:
nttd-afe
«ita
il «liistpt tffiiiii Jtwt jtmiijiitF
tB«si?.s ;
•Irigi itftilt 3 gutes
(i
•efcatcs, coit tomi 1 & 1 ifleclutus (c
udiettir «si (lati adeo, ac jumenti m plateis!;.
, mmd'
, Omitto.
x gauii-^E lponfti ni!; am
iaiiisi®"
Csp* 5 ?-
benignitas ejus, orferentium gratiarum a-
ctionem in domo Jehov* : quum reduxero captivam multitudinem hujus terra: ut antea , ait Jehova.
n. Sic ait Jehova exercituum; adhuc erit in loco hoc vastato adeo , ut nullus insit homo,aut Jumentum,St in omnibus civitatibus ejus caula pastorum, facientium,ut accubent greges.
iz. In civitatibus montanis , in civitatibus humilis loci, & in civitatibus Australis plagae , Sc in terra Binjaminis,ac in locis circum- i jacentibus Jerufchalaima, denique in civita- i tibus Jchud*: adhuc transibunt greges ope- I ra numerantis, ait Jehova. i
14. Ecce dies venturi sunt, dictum Jeho- v* ; quum prxstabo verbum istud optimum, quod proloquutus sum erga domum Jisraii- lis ik ergadomum Jehud*.
15. Diebus iliis, ik tempore illo faciam,ut efflorescat Davidi germen justum,quod exercebit ju«,8£ justitiam in terra.
iü. Diebus illis servabitur Jehuda ,8cje- ruschalaimorum civit as habitabit securi : is j autem , qui vocabit eam ,erit Jehova, justitia nostra.
•17. Nam sic ait Jehova; non exscindetur Davidi vir sedens in folio domus Jisiaeiis:
18. Etiam Sacerdotibus Leviticis non exscindetur vir a conspectu meo, offerens holocaustum , Si adoiens munus, ac faciens sacrificium omnibus diebus.
19. Deinde fuit verbum Jehova: ad Jir- mejam,dicendo:
20. Sic ait Jehova,si irritum facere potestis foedus meum de die, Le foedus meum de nocte,fdque ut non sit diurnum tempus,& nocturnum tempore suo:
21. Etiam foedus meum cum D avide , servo meo irritum siet, ne sit ei filius regnans in folio ejus : Jk cum Levitis Sacerdotibus mi- 1 nistris meis. .
22. Ut non potest numerari exercitus coelorum,nec potest mensurari arena maris, ita augebo femen D avidis, fervi mei, & Levita- rum , ministrantium mihi.
23. Kursus fuit verbum Jehov* ad Jirme-
jam, dicendo: '
24. Annon animadvertis , quid populus iste loquatur ? dicendo : duas istas familias, quas elegerat Jehova, jam spernit ipsas : & populum meum contemnunt illi , adeo ut non videatur ej]'e amplius gens in conspectu illorum.
25. Sic ait Jehova.fi non foedus meum interci! 11,8c noctu; fi statuta coeli,& terra: non disponam:
26. Etiam semen Jahakobi.Sc D avidis fervi mei spernam , ne sumam de semine ejus, qui dommentur in lernen Abrahantijitzcha- ki, ik Jahakobi; quum reduxero multitudinem captivam eorum,misertus ipsorum,

CAPUT XXXIV.

Violatio foederis Dei punita.

Elbum , quod fuit ad Jirmejam ä Jehova , (quum Nebucad-netzar, Rex Babylonia: , & omnes copiae ejus.omnidque regna terra: in dominio ejus, omnes denique populi oppugnarent Jerufchalaima,& omnes civitates eorum) dicendo
2. Sit ait Jehova, Devis Jisraelis, abi,Sc al-
Cap.jf.
loquere Tzidkijam,regem Jehud* : ut indicas ei, sic ait Jehova,ecce ego traditurus funi civitatem hanc in manum regis Babyloni«, ut comburat eam igne 1
3. Tu autem non eripies te e manu ejus, sed omnino prehenderis , & in manum ejus traderis : ita oculi tui oculos regis Babylonia: videbunt, 8t os ejus in os te alloquetur, ac in Babyloniam pervenies.
4. Veriintamen . udi verbum Jehov*, Tzidk.ja , rex Jehud* , sic aitJehova.de te, non es moriturus gladio :
5. Cum pace moriturus es , St ustionibus majorum tuorum,regum pr*cedentium,qui suerunt ante te , similiter ustiones odorum comburent populares tibi, & dicentes , eheu Domine, plangent te: nam verbum hoc ego loquutus sum, dictum Jehov*.
6. Itaque eloquutus est Jirmejah,Propheta apud Tzidkijam , regem Jehud*, omnia verba ista Jeruichalaimis.
7. Copus regis Babyloni* . oppugnanti-. bus Jerufchalaima > ik omnes civitates Jehuda: reliquas,Lacifchum.Sc Hazekam.nam hse reliquae erant e civitatibus Jehuda:, civitates munit*.
8- Verbum,quod fuit ad Jirmejam a Jehova; postquam pepigisset rex Tzidkija foedus cum roro populo , qui erat Jeruschalai- mis.de promulganda ipsis libertate :
p. Ut dimitteret quisque servum suum,Sc quisque ancillam suam, Hebr«um,Hebr*am- que liberos : ut non exigeret servitutem ab ipsis,a Jehudxo fratre suo,quisquam.
10. Et auscultantes omnes principes , to- tiisque populus, qui convenerant in foedus, ut dimitteret quisque servum suum , Se quisque ancillam suam liberos , ut non exigeret servitutem ab ipsis amplius,auscultantes, in~ quam, dimisissent:

11. Iterum vero postea recepissent servos illos , 8c ancillas, quos dimiserant liberos Sc subigerent eos in servos , Se in ancillas.
12. Fuit ergo verbum jehova: ad Jirmejam ä Jehova, dicendo:
13. Sic ait Jehova,Deus Jisraelis ; ego pepigeram foedus cum majoribus vestris, quo die eduxi eos e terra zEgypti, 6 domo servorum,dicendo :
14. A sine septem annorum dimittitote quisque fratrem suum, Hcbrxum, qui se vendiderit tibi, postquam serviverit tibi sex annis , dimittes eum liberum abs te: sed non auscultarunt majores vestri mihi, neque inclinarunt aurem suam.
15. Reversi quidem vos hodie fecistis, quod rectum videtur in oculis meis,promulgando libertatem quisque amico suo; quum pepigistis foedus coram me in domo,qua: vocatur de nomine meo:
nS.Sed rursus prophauästis nomen meum, recipientes quisque servum suum.ik quisque ancillam suam , quos dimiseratis liberos ast desiderium suum ; quos subigitis,ut sint vobis fervi, & ancili*.
17. Idcirco sic ait Jehova: vos non auscultastis mihi , promulgando libertatem quisque fratri suo , Si quisque amico luo: ecce ego promulgo contra VOS Ubertatem, dictum Jehov* , gladio, pesti, Si fami, Sc tradam yps commotioni apud omnia regna teri«.
JIRMEJAH.
iS. Tra-

Cap. J I R M
jg. Tradam enim homines istos , qui transgressi sunt foedus meum, qui non prostiterunt verba foederis , quod pepigerant coram me , quum transiverunt inter dimidiatas partes ejus vituli, quem dissecuerant
in duo : . .
iy. Xempe Principes Jehudx , Sc Principes Jeruschalaimorum, aulicos, Sc Sacerdotes , tottimque populum hujus terra', qui transiverunt inter dimidiatas partes vituli illius:
10. Tradam, inquam, cos in manum inimicorum ipsorum,8c in manum quaerentium animam ipsorum, 8t erit cadaver ipsorum cibo volucribus coelorum, & bestiis terrae.
11. Etiam. Tzidkijam, regem Jehudx,& Principes eius tradam in manum inimicorum ipsorum, 5 c in manum quxrentium animam ipsorum: in manum , inquam , copiarum regisBabylonix.qux abiverunt i vobis.
2.2. Ecce ego prxeepturus sum , dictum Jehovx, Sc revocaturus eos contra civitatem hanc, ut oppugnent eam, Sc capientes eam, comburant eaim igfte ; Sc civitates Je- hiula: ita exponam desolationi, ut nullus insit habitator.

CAPUT XXXV.

See abitjt Jpeculum pocnitentij c.

T /' Erbinn, quod fuit ad Jirmejam ä Jehova: V temporibus Jehojakimi, filii Jofchijx, Regis Jehudx, edicendo:
2. Abi ad familiam Recabxorum; Sc allo- quutus eos, adduces eos ad domum Jehovx in unum cubiculorum, ut des bibendum eis vinum.
z. Itaque assumens Jaazanjam, filium Jir- mei*, filii Chabatzinjx, 8c fratres ejus, o- mnesque filios ejus; denique totam familiam Recabxorum.
4. Adduxi eos ad domum Jehovx, in cubiculum filiorum Chananis , filii figdaljx , viri Dei, quod est prope cubiculum 1’rinci- pum, quod est supra cubiculum Mahafejx, filii Schallumi, observantis limen.
5. Quümque proposuissem coram filiis familia: Recabxorum scyphos plenos vini, 8c pocula ; dixi eis, bibite vinum:
d.Qui dixerunt,non fumus bibitur! vinum; r.amjonadab, filius Recabi, pater noster interdixit nobis; dicendo : ne bibitote vinum, vos, aut filii vestri unquam :
7. Et domum ne xtlificatote, & femen ne seritote, vineamque ne conseritote, neque esto vobis : sed in tentoriis habitetis omnibus diebus vestris, ut vivatis diebus multis in superficie terra, ubi inquilini estis.
8- Itaque auscultantes voci Jehonadabi, filii Recabi, patris nostri in omnibus, qua prxeepit nobis ; ut non bibamus vinum o- mnibus diebus nostris, nos, uxores nostra, filii nostri, Sc fili* nostra.
p. Utque non aedificemus domos ad habitationem nostram ; 8c vinea, aut ager, aut sementis non sit nobis:
10. Sed habitemus in tentoriis: auscultantes, inquam, facimus omnino, prout praecepit nobis Jonadab , pater noster.
11. Fuit autem, quum ascenderet Nebu- ead-netzar, Rex Babyloni* in terram hanc; ut diceremus, agite, ingrediamur Jerufcha- luma metu copiarum ChaQxom», Sc metu
E J A H. _ C.ip. j 6.
copiarum Syri* : ita considemus Jerulcha- laimis.
12. Tum fuit verbum Jehovx ad Jirmejam, dicendo :
iz. Sic aitjehova exercituum, Deus Jif- raeli-s, abi, & dicas viris Jehud*, 8c habitatoribus Jeruschalaimorum : annon peitf- pturi estis eruditionem , ut auscultetis verbis meis i dictum Jehov*.
14. Prxstatur unumquodque verborum Jehonadabi , filii Recabi , qui interdixerat filiis luis, ne biberent vinum, non enim biberunt usque in diem hunc, quia auscultant prxeepto patris fui : ego autem alloquor vos inde a diluculo indesinenter, nec tamen auscultatis mihi.
15. Qutimque mitto ad vos omnes servos meos, Prophetas inde ä diluculo indesinenter, dicendo, revertimini jam quisque ä via sua pessima, Sc bonas efficite actiones vestras, neque sequamini deos alienos, colendo eos, ita manete in hac terra, quam tradidi vobis , 8c majoribus vestris : non tamen inclinatis aurem vestram, neque auscultatis mihi. '
16. Quandoquidem pr*stant filii Jehona- dabi, filii Recabi prxeeptum patris fui, qu*l prxeepit ipsis : populus vero iste non auscultant mihi.
17.Idcirco sic aitjehova,Deus exercituum Deus Jifraelis,ecce ego adducturus fum contra Jehudam, & contra omnes habitatores Jeruschalaimorum totum illud malum, quod proloquutus fum contra eos : eö quod milii alloquenti ipsos , non auscultarunt, Sc revocanti ipsos, non responderunt.
18. Familix vero Recabxorum dixit Jir-
meja, sic ait Jehova exercituum, Deus Jisra- elis, eö quod auscultatis prxeepto Jehona- dabi, patris vestri, & observantes omnia prxeepta ejus, facitis omnino, prout prxeepit vobis: >
19. Idcirco sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis, non exscindetur vir Jonada- bo, filio Recabi, qui stet coram me omnibus temporibus.

CAPUT XXXVI.

Jehojakim comburit librum Jirmej.c.

Uit autem anno quarto Jähoiakimi, filii Jofchijx, Regis Jehud*, fuit verbum hoc ad Jirmejam ä Jehova, dicendo:
2. Sume tibi volumen libri; ut scribas in eo omnia verba, qux proloquutus fum tibi de Jisraele,& de Jehuda, ac de omnibus gentibus : ex quo die alloquutus fum te, ä diebus Jofchijx usque in diem hunc ;
z. Si forte audiant domus Jehud* totum illud malum, quod ego cogito facere ipsis : ut revertantur quisque ä via sua pessima, Sc condonem iniquitatem ipsorum, 8c peccatum ipsorum.
4. Quamobrem vocavit JirmejahBarucum, filium Nerijx,scripsitque Baruc ex ore Ju» mejx omnia verba Jehovx, qux eloquebatur ipsi Jirmejah, in volumine libri.
5. Deinde prxeepit Jirmejah Baruco, dicendo, ego detentus, non possum venire ad domum Jehovx:
6. Quare ibis tu, Sc leges in hoc volumine, quod scripsisti ex ore meo , verba Jehovx, audiente populo, m domo Jehovx, die jejunii«
illa,
7, St» raro It'*’ peifi s riefe«? pishss

pars«? 1 2 * 4 5 * 7 * * 10 11
jc!^0
IISI,
liUtit;*'
Öiäiunio;
'i'Uiiim'.S 1
aesdviuti!
eis.
I 13 , llllii, , : i it domo filii Schapha Bilium por radiente tc 11, Quit Gemarjx,! hovr exiil n. Defc cafawara? wSitknt: lis, Sim St 1 fetaris, Ji G r lüklji, äs hupts,
1;. Mariti putati! tat 50511!! irTummCs nam]etadii nitAG riadfiP» itiijt in M itufitta manum ta 15, Qui Mais audit bus illis: i<, Fuit wfea illa, iit« alttru infabimv]?. Ban tendo: in: otmiara i?,Qui Kmibit him ini ii). Tiw; [liasilertti 1 tfestis: ilVerm pswh® So Hdditru auditat»,
aitnduw ailoEiit! Jehudi at
Ms Prine n. Rei ßtnse no fcteso. ijfaii

: ituam,Do(
1 '• annoa ^ "'mfoiltts,
iiija; vertu ■ 4 » Werfe
töfMoneni.v «--P-Mlch autem aüo^ "Wtr.iKUu
J*w Blies fetvt fciiio iMx
jiD qmtque {■ tratciftiotss; tos aiitnos,*
Itärn: Mt,
!B,neqie»a
«tat liSri rampiliisfer,! wo Ute nanu
ßemeirerift utlmissmt nnes haiitat« ludmitaiHiti« s ■. eb qubd ü iltamt.Sirs unt.
»oram M itninftDai paaptota obferajtBB inirii),pBiip,>
[ehova mit: tinitartjtei
ant,
fmlii*;:.
rtoJfiiÄ-
fotertriK
i:endo:
fifcri; atlwts:
)OJ!Illtl!S 1 ®'
C«ip. 56.
TIRMEJAH.
Cap.56.57.
siifflftato
rotere ipfc sua peltaa.S Bflli & P tiä
dcjahBaruCE: tu: ex. ore): uieioquefc bri.
sjah I»*'- ,ikm sei«*
,, vtrd^r
lei»*
1 «
nii: atque etiam audientibus omnibus Jehu- dsisj qui venerint ex civitatibus suis, legito illa. .
7. Si forte procidant, dcprecantes ipsi coram Jehova, Sc revertantur quisque ä via sua pessima: nam magnae/? illa ira , St excandescentia, qua eloquutus est Jehova contra populum hunc.
g. Et fecit Lartie, filius Nerija , omnino prout prreceperat ipsi Jirmsjah Propheta ; legendo in eo libro verba Jehova:» m domo Jehova.
9. Fuit enim anno quinto Jehojakimi, filii Jofchijx» Regis Jehuda, mense nono, in- didto jejunio coram Jehova toti populo Je- ruschalaimis : quum totus populus, venientes ex civitatibus Jehuda effent Jeruschalai- niis.
10. Ut legeret Baruc in libro verba Jirme- ja in domo Jehova:, in cubiculo Gemarja, filii Schaphanis, scriba, in atrio superiore ,ad ostium portae domus Jeliovae recentioris, audiente toto populo.
ir. Quum autem audivisset Mica , filius Gemarja, filii Schaphanis, omnia verba Je- hovae ex illo libro ;
11. Descendit in domum Regis, ad cubiculum jurisperiti, ubi ecce omnes principes considebant: Elischamah jurisperitus,Se De- laja, filius Schemahja, Sc Elnathan , filius Hacboris, Sc Gemarja, filius Schaphanis, ac Tzidkija, filius Chananja:, omnes denique Principes.
13. Indicavitque ipsis Mica omnia verba, quae audiverat, quum legeret Baruc in libro audiente populo.
14. Tum miserunt omnes Principes ad Ba- rucum Jehudin, filium Nethanja, filii Sche- lemjae, filii Chuschi, qui ediceret; volumen illud, in quo legisti audiente populo , ipsum accipe in manum tuam, ac veni: accipiens itaque Baruc, filius Nerija volumen illud in manum suam, venit ad illos :
, t' Qu> dixerunt ei, sede jam, Sc lege illud nobis audientibus : legitque Baruc audientibus illis:
16. Fuit autem, quum audivissent omnia verba illa, ut expavescentes alloquerentur alter alterum; Sc dicerent Baruco, omnino indicabimus Regi omnia verba ista.
17. Barucunfautem interrogaverunt, dicendo : indica iam nobis,quomodo scripseris omnia verba ista ex ore illitis :
ig. Quibus dixit Baruc,ex ore suo pro- r.unciabat mihi omnia verba ista;8c ego scribebam in libro atramento.
19. Tunc edixerunt Principes Baruco,abi, abscondere tu, Scjirmejah; Sc uliiis nesciat, ubi sitis:
20. Veneruntque ad Regem in atrium, quum volumen illud deposuissent in cubiculo Elischamahi jurisperiti: Sc indicaverunt audiente rege omnia verba ista.
zy Mittens itaque Rex Jehudin ad accipiendum volumen illud, accepit illud e cubiculo Elischamahi,jurisperiti: legitque ipsum Jehudi audiente Rege, Sc audientibus omnibus Principibus, qui adstabant Regi.
22. Rex autem sedebat in domo hiberna, mense nono, idque cum foco ante ipsum accenso.
folia, aut quatuor; ut laceraret illud scalpro librario, 8c proj iceret in ignem, qui erat in foco: donec consumeretur totum volumen igne illo, qui erat in foco.
24. Non autem expaverunt, neque lacerarunt vestimenta sua; Rex, & omnes fervi ejus, qui audiebant omnia verba ilia.
25. Quin etiam Elnathane, Delajique, Sc Gemarja intercedentibus apud Regem , ne combureret volumen : non tamen auscultavit eis:
z 6 . Imo praecepit Rex Jerachmeeli, filio Regis, Sc Seraja, filio Hazriclis, Sc Schelem- ja , filio Habdeelis » ut caperent Bariicimr scribam,Sc Jirmejam Prophetam,sed abscondit eosJehova.

27. Fuit autem verbum Jeliovae ad Jirmejam (postquam exussisset Rex volumen illud, Sc verba, qua: scripserat Baruc ex ore Jirme- ja) edicendo:
2g. Iterum accipe tibi volumen alterum, Sc scribe in eo omnia verba priora,qua erant in volumine illo priore, quod exussit Jehoja- kitn, Rex Jehuda.
29. De Jehojaklmo autem Rege Jehuda dicito, sic ait Jehova : tu exuffiitivolumen illud, dicens, quare scripsisti in eo,dicendo; omnino venturus est Rex Babylonia, Sc perditurus terram hanc, facturiisque, ut cessent ex ea homines, Sc jumenta?
30. Idcirco sic ait Jehova de Jehojakimo, Rege Jehuda » non erit ei sedens in folio Davidis:8c cadaver ejus erit projectum astui diurno, Sc gelu notturno.
31. Nam animadvertam in eum, & in semen ejus, Sc in servos ejus iniquitatem ipsorum : Sc adducam contra eos, Sc contra habitatores Jeruschalaimorum, ac contra viros Jehuda totum illud malum, quod proloquebar eis, ac non auscultarunt.
32. Itaque Jirmejah accipiens volumen alterum, tradidit ipsum Baruco,filio Ncrija-, scriba ; qui scripsit in eo ex ore Jirmeja omnia verba libri,quem exusserat Jehoja- kim, Rex J ehuda igne: 8c adhuc addita sunt illis verba multa ejusmodi.

C A P UT XXXVII. j | \Tzidkija inneßitur a Xebucad-netzare. TJOstea regnavit Rex Tzidkija, filius Jo- J- scbija ; pro Conjahu, filio Jehojakimi, quem constituit Regem Nebucad-netzar, Rex Babylonia in terra Jehuda.
2. Sed non auscultavit ipse, aut servi ejus. Sc populus terra, verbis Jehova,qua loquebatur per Jirmejam, Prophetam.
;. Miserat quidem Rex Tzidkija Jehuca- lem, filium Schelemjx , Sc Tzephanj.m, filium Mahascja , Sacerdotem ad Jirmejam Prophetam, qui dicerent; ora, quaso, pro nobis Jehovam,Deum nostrum:
4. Et Jirmejah liberi versabatur in medio populi; nec dum positus erat in carcere.
5. Quum copia Parhonis egrederentur ex »«gypto, Sc audientes Chaldaei, qui obsidebant Jeruschalaima, famam de iilis,abirent a Jeruschalaimis.
6 . Fuit vero verbum Jehova ad Jirmejam» Prophetam, ut diceret.
7- Sic ait Jehova, Deus Jisraelis, sic dicitote Regi Jehuda, qui misit vos ad me ,
... . . ad
* 3 . Fuit ergo , quum legisset Jehudi tria j conlulendum me; ecc« copia Parhonis, qua
J egres-

cgrelfune sunt vobis in auxilium, reverten- liir in tertam suam, in /Egyptum : ,
g. Et reversi Chaldsei, oppugnabunt civitatem hanc: Lc capientes eam, comburent
cam ieni. .... . .
n. Sic ait Jehova, ne decipiatis vos ipsos, dicendo; omnino abituri sunt a nobis isti Chaldxi : nam non sunt abituri:
10. Quin si percuteretis omnes copias Chaldxorum, oppugnantium vos, £t reliqui essent ex eis homines transfixi; quisque in tentorio suo exsurgerent , ÖC comburerent civitatem hanc igne.
11. Fuit autem.quum abducerentur copi* Chaldxorum a Jeruschalaimis .propter copias Parhonis.
la.Ut exiret Jirmejah Jeruschalaimis,pro- fectmeus in terram Binjaminis, ad delabcn- dum inde, in medio populi;
13. Quumque esset in porta Binjaminis ubi erat magister praefectura;,nomine Jireija, filius Schelemjae, filii Chananjx : prehendit Jirmejam, Prophetam, dicendo, ad Chaldaeos tu deficis.
14. Cui dixit Jirmejah, falsum efl, minime deficio ad Chaldxos: non tamen auscultavit ei i sed prehendit Jireija Jirmejam, Sc abduxit eum ad Principes. Tum effervescentes Principes contra Jirmejam, percusserunt eum, Sc posuerunt eum in vinculis, in domo Jehonathanis,scriba; : nam eam aptaverant pro carcere.
’s<i. Quumque venisset Jirmejah in foveam illam, öc in cellulas illius; mansit ibijirme- jah diebus multis.
17. Tandem mittens Rex Tzidkija, recepit eum, & interrogavit eum Rex domi fux clam,dicens : estne verbum a Jehova! cui dicens Jirmejah, est, amplius dixit,in manum Regis Babylonia: traderis.
ig. Deinde dixit Jirmejah ad Regem Tzid- R,jam, quid peccavi tibi, aut fervis tuis, aut populo isti, quod posuistis me in carcere isto!
19. Et ubi sunt Prophet« vestri, qui prophetant vobis, dicendo : non est venturus Rex Babyloni* contra vos, & contra terram hanc!
20. Nunc ergo audi, quxfo, domine mi Rex,procido jam,deprecans te, ne qusl^j jubeas me redire in domum Jehonathanis, scribs, ut non moriar ibi.
21. Quamobrem prxeepit Rex Tzidkija, ut committerent Jirmejam in atrio custodi*; Sc darent ei tractam panis in diem ex vico pistorum, donec confumtus est omnis panis ex civitate , ita manebat Jirmejah in atrio custodi*.

CAPUT XXXV 111 . Jirmejah Libentur ex carcere.
A Udiens vero Schephatja,filius Matthanis, Sc Gedalja, filius Pafchchuris.Sc Jucal, filius Schelemjs, ScPafchchur, filius Malcijx ; verba, quibus Jirmejah alloquebatur totum populum, dicendo -
1. Sic ait Jehova, qui manserit !n civitate
hac, morietur gladio, fame.aut peste;qui autem exierit ad Chald*os, ut vivat , utique *nt ipsi anima sua loco spolii, & vivet.
3. Sic ait Jehova; omnino tradetur civitas h*c in manum copiarum Regis Babylo- jsix, quse capient eam, 0
4. Dixerunt Principes Regi, morte afficiatur , quxfumus , vir iste /quandoquidem iste remistas reddit manus bellatorum , qui reliqui sunt in civitate hac, & manus totius populi, alloquendo eos in hanc sententiam: nam vir iste minimi quaerit pacem, populo huic, sed malum.
5. Quibus dixit Rex Tzidkija, ecce est in manu vestra: nam minime U esi Rex, qui possit contra vos quicquam.
< 5 . Accipientes itaque Jirmejam, qui erat in atrio custodi*, conjecerunt eum in illam foveam, quxernt Malcijx, filii Regis, demittentes Jirmejam funibus : in fovea autem illa nulla erat aqua, sed lutum, adeo ut immergeretur Jirmejah luto..
7. Sed quum audivisset Hebed-melec, thiops, vir aulicus, qui erat in domo Regis, positum esse Jirmejam in illa fovea ; Rege sedente in porta Binjaminis :
g. EgressusHebed-melec e domo Regis, alloquutus est Regem, dicendo :
9. Domine mi Rex, male fecerunt homines isti in omnibus, qux fecerunt Jirmejx, Prophet* , eö quod conjecerunt eum in istam foveam : qui moriturus fuerat m loco suo propter famem, quia nihil efl panis amplius in hac civitate.
10. Quapropter prxeepit Rex Hebed- meleco, /Ethiopi, dicendo: fume ad manum tuam hinc triginta homines, ut educas Jirmejam , Prophetam ex ista fovea , quum nondum moritur.
11. Tum sumens Hebed-melec homines illos ad manum suam, venit in domum Regis, in locum subjacentem xrario, unde fum- sit veteramenta abjecta, veterameuta , inquam. evanida : qux demisit ad Jirmejam in foveam illam funibus.
12. Et dixit Hebed-melec jstithiops Jirmejx , pone jam veterameuta ista abjecta evanidaque sub axillis tuis subtus cum funibus : & fecit Jirmejah ita.
13. Sic trahentes jirmejam funibus, eduxerunt eum ex illa fovea; & mansit Jirmejah in atrio custodia':
14. Deinde mittens Rex Tzidkija, recepit Jirmejam Prophetam ad fe , ad ingressum principalem, qui erat ad domum Jchovx: Sc dixit Rex Jirmejx, peto ego abs te verbum, ne celato me illud.
15. Dicente autem Jirmeja Tzidkijas, si
indicem tibi , annon certe morte afficies me ? & si consulam tibi, annon auscultabis mihi! .
16. Juravit Rex Tzidkija Jirmejx clam, dicendo : vivens Jehova, qui fecit nobis animam hanc, mihi adimat eam, si morte affecero te, aut si tradidero te in manum hominum istorum, qui quaerunt animam tuam.

17. Dixit itaque Jirmejah Tzidkijx.sicait Jehova,Deus exercituum, Deus Jifraelis, li omnino egressus fueris ad Principes Regis Babyloni*, utique vivet anima tua, & civitas hxc non comburetur igne: ita vive# * 1 * 3 tu, & familia tua:
18.Sin autem non egrediaris ad Principes Regis Babyloni* , utique tradetur civitas hxc in manum Chaldxorum.-qui comburent eam igne : tu vero non eripies te i manu eorum.
19. Dicente vevö RegeTzidkij.iJirrneix;
ega

fejiiWBE
s btllitorm.; c» & man® r hant sKtirj ** patax:
z i 4 iia,e;:::' ne ii «i (H ffl.
terent ea»
s:irifeR !ifc
«fe»:
StlÄktis;,. win dtrno Sr
*:
tlt; e donf dicendo; mi fectirrit l fe«llll[j; tonfemiti t: 'ituras fax aniliItfjt:
:cpit te -- : /iiffleate !S, at elatis ia (ova , q.
•meln licms : is domum I latio,rntett rttttffleuu. Sit tij»?
seit: £f«w' imtnti iitir uisUusa; ita.
islj»iinKt.
'ta;i h#Jb
ifeilipfe o^o a teufe
certe morte, 1 2 3 4 -' 'tiji Jitiuit-
qujfcitfld.
m ,6 morte ‘ a nimm It animam tuae tiTzfcfcM* Deus]ift*t Principes i; lima tua, St • ne: ita t«
iiarisadJVis
e tradet® j eripis« 1 *'
t!

egofoliciti timeo Jehudxos, qui deficiunt ad Chaldaeos, 110 tradant mein manum eorum, & ludificentur me :
eo. Dixit Jirmejah, non sunt tradituri: ausculta quxso voci Jehov*,quam ego eloquor tibi, ut bene sit tibi, Si. vivat anima tua.
11. Quod si tu renuas exire; hoc eß verbum illud, quod ostendit mihi Jehova:
21. Quod ecce omnes mulieres, qux reliquae sunt in domo Regis Jehud*,deducentur ad principes Regis Babylonia;; quamvis dicant illa’, incitavillc te , Sc prxvaluilJe tibi viros pacem colentes tecum, demersos eile in coeilo pedes tuos, aversos retrorsum :
23. Tamen e manu eorum,qui omnes uxores tuas, filiösque tuos, deducent ad Chaldaeos, tu quoque non eripies te: sed manu Regis Babylonia: prehenderis, Si civitas haec comburetur igne.
24. Tum edixit Tzidkija Jirmejx : quisquam nesciat verba ista, ita non morieris.
25. Quod si audientes Principes me lo- quutum este tecum ; venerint ad te, edixe- rintque tibi, indica jam nobis , quid lo- quutus es apud Regem, ne celato nos, Sc te non afficiemus morte : quid item dixerit tibi Kcx f
16. Tum dices eis, procidens ego, deprecatus sum coram Rege ; ut non sineret me redire in domum Jehonathaiiis, ad moriendum ibi.
27. Venientes autem omnes Principes ad Jirmejam , interrogaverunt eum, qui nun- ciavit eis omnino fecundum verba ista, qux prxeeperat Rex : sic silentes abstinuerunt ab eo, quum non fuisset auditum verbum illud.
2g. Mansstque Jirmeja in atrio custodi* usque in diem , quo capta sunt Jeruschalai- ma : ubi erat, quum caperentur Jeruschalai- ma.

CAPUT XXXIX.

Jerusalem capta devastatur .

A Nno nono Tzidkij*, Regis Jelmd*,mense decimo, venit Nebucad-netzar , Rex Babyloni* cum omnibus suis copiis ad Jeru- schalaima, Sc obsederunt ea.
2. Undecimo anno Tzidkij* , mense quarto, nono die mensis ; perrupta est civitas :
3. Et ingressi omnes Principes, Regis Babyloni* , consederunt in porta mediana; Nergal-scharetzer, prxfectus *rario facto, Sarsecim, prxfectus aulicus, Nergal-fchare- tzer, prxfectus metationi castiorum, Si o~ mnes Principes, reliqui Regis Babyloni*.
4. Fuit autem,quum videret eos Tzidkija, Rex Jehud*, Si omnes bellatores, ut fugientes exirent noctu e civitate via horti Regis, per portam sitam inter duplicem murum; exivitque via campestrium.
S- Sed persequentes copi* Chaldsorum eos, assequut* sunt Tzidkijam in campestribus Jerichuntis ; Si capientes eum, deduxerunt eum ad Nebucad-netzarem, Regem Babyloni* Riblam, in terram Chamath*: qui tulit in eum sententiam.
, /i. Nam jugulavit Rex Babyloni* filios Tzidkij* Ribls ante oculos ejus; etiam pmnes c.Uros Jehud* jugulavit Rex Babylonis,

7. Tum oculos Tzidkij* excxcavit, Si vinxit eum numellis chalybeis : ut deduceret eum in Babyloniam.
8. Domum vero Regis, Sc domos populi combuslcrimt Chaldxf igne, murösque Je- ruschalaimorum demoliti sunt.
9. Denique residuum populi, qui reliqui erant in civitate , Sc defectores, qui defecerant ad ipsum,ac residuum populi, qui reliqui erant; deportavit Nebuzar-adan, prxfectus satellitum in Babyloniam.
10. De populo vero temiissmos, quibus nihil erat quicquam , reliquit Nebuzar-adan pr*fectus satellitum in terra Jehud*; quibus dedit vineas, Sc agros die illo.
11. Prxceptum autem dederat Nebucad- netzar, Rex Babyloni* de Jirmeja; Nebu- zar-adani, prxfecto satellitum, edicendo -
12. Accipe illum,Sc oculos tuos adhibe illi, neque afficito eum ullo malo ; sed quemadmodum indixerit tibi, ita fac cum eo.
IZ. Quapropter mittens Nebuzar-adan, prxfectus satellitum, Sc Nebuschazban, pr*, sectus aulicus, Si Nergal-Scharetzer, prxfa Eius metationi castrorum, denique omnes prxfecti Regis Babyloni* :
14. Mittentes acceperunt Jirmejam ex atrio custodi* , tradidenintque eum Gedal- j*> filio Achikami, filii Schaphanis, ut deduceret eum domum : ita mansit in medio populi.
iv Ad Jirmejam autem fuerat verbum Jehov* : quum esset detentus in atrio custodi*, dicendo,
16. Abi , Sc alloquitor Hebed-melecum jfithiopem, dicendo : sic ait Jehova exercituum , Deus JilVaelis , ecce ego effecturus sum,ut eveniant verba mea contra civitatem hanc in malum , non autem in bonum ; Sc erunt in conspectu tuo die illo.
17.Sed eripiam te die illo, dictum Jehov*; neque traderis in manum istorum hominum, i quibus formidas.
18. Nam omnino liberabo te , Sc gladia 11011 cades: eritque tibi vita tua spolii loco, quia fiduciam habuisti in me , dictum Jehov*.

CAPUT XI,. ~~

Jirmejac Babylonem abducendae liberatur , Erbum illud, quod fuerat ad Jirmejam i Jehova, postquam dimisit eum Nebuzar- adan, prxfectus satellitumRama : recipiendo eum, quum jam eilet vinctus catenis in medio totitls multitudinis deportandx Jeru- fchalaimis, Sc e Jehudxa , qui deportabantur in Babyloniam.
2. Recepit ergo prxfectus satellitum Jirmejam ; dixitque ei, Jehova, Deus tuus pro- loquutus fuerat malum istud contra locum hunc:
3. Itaque adduxit, Sc fecit Jehova, quemadmodum pioloquutus fueratiquia peccastis Jehov* , neque auscultastis voci ejus , ideo evenit vobis verbum illud.
4. Sed nunc ecce, solvo te hodie a catenis istis, qux junt super manus tuas ; si bonum videtur in oculis tuis venire mccum in Babyloniam, veni, 5 c adhibebo oculos meos in te, sin autem malum videtur in oculis tuis venire mecum in Babyloniam, desiste: vide, tota, hxc terra exposita est tibi: quö bo-
K k ima
JIRMEJAH.

V

num reftumque videtur in oculis tuis» abire*
<.Aut,quia ille nondumavertitur,cliverte adGedaljam» filium Achikami» Schaphanis, quem pr*ficit Kex Babyloni* civitatibus Tehud*i & mane cum eo in medio po- pali, aut quacunque redtum videtur in oculis tuis abire, abi: deditque ei pr*fedtus satellitum viaticum , Lc munus , ac dimisit
Cl fi. yenit itaque Jirmeja ad Gedaljam , filium Achikami Mitzpam ; & mansit cum co in medio populi , qui reliqui erant in terra. , .
t. Audientes autem omnes principes copiarum, qui erant in agro > ipsi , 8t homines iplbrum, Regem Babyloni» praefecisse Gedaljam , filium Achikami regioni ipsi; Lc commisisse ei viros, ac mulieres , parvulosque, idque e tenui populo terne, ex iis, qui non deportabantur in Babyloniam;
g. Venerunt Mitzpam ad Gedaljam, & Jischmahel, filius Ncthani*, & Jochanan, ac Jonathan, filii Karechi, Lc Seraj a,filius Than- chumethi, fili/que Hephaj, Netophathitx, ac Jezanja, filius Mahakathitx, ipsi cum hominibus suis:
p. Quibus jur.tvit Gedalja, filius Achikami, filii Schaphanis , Lc hominibus illorum, dicendo : ne timete, quin serviatis Chaldxis: manete in ista terra, Sc servite Regi Babyloni», ita bene erit vobis.
10. De me autem, eccc consisto Mitzp*, ad ministrandum Chaldxis , qui veniunt ad nos: vos autem colligite vinum, sestivdsque fructus, Lc oleum,ac reponite in vasis vestris, Lc manete in civitatibus vestris, quas occupastis.
11. Et etiam omnes Jehudxi , qui erant apud Moabitas, Lc Hamniomtas , Lc apud Edomxos, Lc qui erant in omnibus illis regionibus, audientes dediile Regem Babyloni* reliquias Jehudxis ; öc priese cisse eis Gedaljam, filium Achikami, filii Schaphanis:
iz. Reversi sunt omnes Jehudxi isti ex omnibus locis, quo depulsi fuerant; ut venirent in terram Jehud*, ad Gedaljam, Mitzpam : Lc collegerunt vini, Lc aestivorum fru- ituum multum valde.
iz. Jochanan autem , filius Karechi, Lc o- tnnes principes copiarum , qu* fuerant in agro; venientes Mitzpam adGedaljam;
14. Dixerunt ei, an omnino nosti Bahali- sum, Regem Hammonitarum mittere Jisch- mahelerii, filium Nethanj» ad percutiendum te lethaliter i sed non credidit eis Gedalja, filius Achikami.
15. Quin Jochanane , filio Karechi allo- quente Gedaljam clam Mitzps , dicendo: eam qu*sö, ut percutiam Jischmahelem, fi- Ihim Nethanj*, & nemo cognoscet: quare percuteret te lethaliter, Lc dispergerentur omnes Jehud*i, qui congregati sunt ad te, perirentque reliqui* Jehud* i
16. Dixit Gedalja, filius Achikami Jocha- riani, filio Karechi, ne feceris rem hanc 1 nam falsum loqueris contra Jischm ahelem.
CA 1 ' UT X LI.
Jifchmahslii conatus impeditur.
Uit ergo mense septimo,ut veniens Jisch- mak«I, filius Nethanj Eüscham*Jii|<*

femine regio, Lc prxfecti regii, id est, decem viri cum ipso, ad Gedaljam, filium Achikami Mitzpam ; comederent ibi cibum cum illo Mitzp*.
2. Deinde turgens Jischmahel, filius Nethanj*, Lc decem illi viri,qui erant cum ipso, percusserunt Gedaljam , filium Achikami, filii Schaphanis gladio,ita mort i affecit eum; quem prsfecerat Rex Babyloni* illi regioni.
3. Etiam omnes Jehudxos, qui erant cum illo, cum Gedalja, Mitzp*, atque ipsos Chal- d*os, qui pr* sentes erant illic ; bellatores percudit Jischmahel.
4. Fuit autem die secunde, ex quo morte affecerat Gedalj am , quum adhuc nemo cognosceret ;
5. Ut venirent homines Schecemo, Schi- lunte, Lc Schomrone, odtoginta virirafibarba, Lc laceri vestibus, ac iiicidentes feie ; in quorum manu erat munus, Lc thus, ut aderrent in domum Jehov*.
6. Et egressus est Jischmahel, filius Nethanj*, obviam eis Mitzpa , indesinenter procedens, Lc flens : fuitque , quum occurrisset eis, ut diceret eis, venite ad Gedaljam, filium Achikami.
7. Sed fuit, quum pervenissent in medium civitatis; ut jugulans eos Jischmahel, filius Nethanj» projiceret inmedium foves, ipse, Lc viri, qui erant cum iplo.
g. Decem autem homines inventi sunt inter illos, qui dixerunt Jischmaheli, ne morte affjjias nos, nam sunt nobis abditi thesauri in quodam agro, tritici, Lc hordei, oleique, 8c mellis 1 ita destitit, Lc non affecit cos morte inter fratres ipsorum.
9. Fovea autem, quö projecit Jischmahel omnia cadavera hominum illorum,quos percusserat ad latus Gedalj*, ea est, quam fecerat Rex Ala, metu Bahasch*,Regis Jisraelis; eam replevit Jischmahel , filius Nethanj* confossis.
ro. Et captivas fecit Jischmahel totas reliquias populi, qui erat Mitzp*, filias Regis, totiimque populum , qui reliqui erant Mitz- p* , quibus prsfecerat Nebuzar-adan.prs- fectus satellitum Gedaljam, filium Achikami : quos captivos ducens Jischmahel, filius Nethanj*, abibat transiturus ad Hammoni- tas.
rr. Sed audiens Jochanan, filius Karechi, Sc omnes principes copiarum, qui erant cum eo; totum illud malum, quod fecerat Jischmahel, filius Nethanj*;
rz. Acceptis omnibus suis hominibus, abiverunt ad pugnandum contra Jischmahelem, filium Nethanj* ; quercv invenerunt ad aquas amplas, qu* sunt in Gibhone,
13. Quare fuit, quum vidisset totus populus, qui erat cum Jischmahele Jochananem, filium Karechi , Lc omnes principes copiarum, qui erant cum eo; ut afficerentur lxti- tia:
14. F.t divertentes totus ille populus, quem captivum abducebat Jischmahel Mi- tzpi, rursus venirent ad Jochananem, fiiiutn Karechi:
15. Jischmahel vero, filius Nethanj*,eripiens se cum otto hominibus a confpedtu Jochananis, abiit ad Hammonitas.
JÖ, Accipiens itaque Jochanan, filius Ka-
rcchi,

regiiiiitU;
®* cikuitli,
Amahel.Slias'
filium Affe nwrtiiffti, fixioni* iS ~
SSDSifieffi;
B fettn»,!
»jilMWUB:
imitas ü Si&fiuw*
ftiMidirl iitiji, mir iique.jwu PEEiiife

rtm&tttt * Jtöaäi Än /ora:
smentitm. naheti, ne m: abditi tief; lordei, oleis iifomtc
litauwpm
cWtjisis
il.ffräjß
littest 1 2 * 4 5 6 ’«
ifepsesft
Wirtes”! Hi: tSlBWSV
ijisisitii
jafusWii
SmiiBe
iituM®
iinnp®
^aodtssM
t fji's hosP
St totus jt :[c Joctow principes to ificuffitui:
ts ille p Chan»®'
us Ktstcft [ibus i «St
noiit»
dimtifit®;

rcchi, Sc omnes Principes copiarum , qui j erant cum eo totas reliquias populi, quem recuperavit ä Jischmahele > filio Nethanjx, ex Mitzpa, postquam percussisset Gedaljam, filium Achik,imi; deducensquc viros bellatores, fueminäsque.ac parvulos,Sc eunuchos, quos recuperavit e Giblione ;

17. Abiverunt, & consederunt in hospitio Cimhami, quod efl juxta Bcthlechemum; ut proficiscentes abirent in Aigyptum.

ij}. Propter Chahseos, quia t anebant ab eis : eo quod percussisset Jifchmahel , filius Kcthanjx Gedaljam, filium Achik,imi, quem prx/ecerat Rex Babylonia; regioni.

CAPUT XLII.

Jirmejas orat pro reliquiis populi.

D Pinde appropinquantes omnes principes copiarum, Sc Jochanan, filius Karechi, Sc Jezanja,filius Holchahaj*,totiisque populus i minimo usque ad maximum.

2. Dixerant Jirmcjte Propheta: , procidens , quatio , deprecare nomine nostro , Sc ora pro nobis Jehovam, Deum tuum, pro omsiibus his reliquiis : nam relicti fumus pauci ex multis , quemadmodum oculi tui vident nos ejje :

3. Ut indicet nobis Jehova, Deus tuus, viam, qua ambulemus ; Sc rem, qunni facturi simus.

4. Quibus dixitJirmejah Propheta, ausculto,ecce oraturus funi Jehovam,Deum vestrum, fecundum verba vestra; eritque ut quodcunque verbum responderit Jehova vobis, indicem vobis, non cohibebo a vobis verbum.

5. Vicissimilli dixerunt Jirmejar, sit Jehova nobis testis verus, Sc sidus ; nisi prorsus fecundum verbum , cujus causa miserit te Jehova, Deus tuus, ad nos, ita fecerimus.

6. Sive bonum sive malum/«crif, voci Je- hovie. Dei nostri,cujus causä mittimus te ad eum, auscultabimus ; ut beni sit nobis, quum auscultaverimus voci Jehova: , Dei nostri.

7. Fuit autem exactis decem diebusjquum fuisset verbum Jehova ad Jirmejam;

g. Ut convocaret Jochanancm, filium Ka- i rechi, Sc omnes principes copiarum , qui erant cum eo ; totiimque populum ä minimo usque ad maximum.

9. Et dixit eis, sic ait Jehova, Deus Jisrae- lis; ad quem misistis me, ut procidens deprecarer eum nomine vestro:

ro. Si reversi manseritis in terra hac, utique xdificabo vos, ac non destruam, Sc plantabo vos, ac non evellam : quia poenituerit me ejus mali, quo afficio vos.

11. Ne timeatis a Rege Babyloniae, ä quo VOS timetis ; ne timeatis ab eo, dictum Jeho- v*, quia vobiscum sum, ut servem vos, Sc ut eripiam vos e manu ejus.

12. Nam prxstabo vobis misericordiam, Ut misereatur vestri; ut restituat vos in terram vestram.

13. Sed si dixeritis, non fumus mansuri in terra hac ; nou auscultando voci Jehovae, Dei vestri:

14. Et dicendo, nequaquam, sed terram /F.gypti ingrediemur , ut non experiamur fctilum 1 St sonum buccins non audiamus;

Sc cibi famem non patiamur , denique illic habitemus :

1$. Nunc ergo, idcirco audite verbum Jehova: , reliquia’ Jehuda: : sic ait Jehova exercituum, Deus Jilraelis, si vos omnino disposueritis faciem vestram, ut ingrediamini /Egyptum, Sc ingressi fueritis ad commorandum ibi :

16. Utique futurum ell,ut gladius, ä quo timetis, illic assequatur vos in ferra Aigyptit Sc fames illa, de qua foliciti estis, illic persequatur vos;« /Egypto,Sc ibi moriamini.

17. Ita erunssomnes homines, qui disposuerint faciem suam, ut ingrediantur Aegyptum , ad commorandum illic: morientur gladio, fame, ac peste 1 neque erit eis superstes, aut qui evadat, propter malum illud, quod ego adducam contra eos.

ig. Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis, quemadmodum effusa est ira mea, Sc excandescentia mea super habitatores Je- r jschalaimorum.ita effundetur excandescentia mea super vos , quum ingressi fueritis fEgyptum : Sc eritis exsecrationi, Sc desolationi , malediction/que, Sc opprobrio, neque videbitis amplius locum hunc.

Jj). Alloquitur Jehova vos, 6 reliquia-Je- huda’, ne ingrediamini Aegyptum : omnino scitote, me contestari vos hodie.

20. Quandoquidem fefellistis animis vestris 3 quod misistis me ad Jehovam, Deum vestrum, dicendo , ora pro nobis Jehovam, Deum nostrum : Sc omnino prout edixerit Jehova, Deus noster, it;v indica nobis, Sc facturi fumus.

21. Quum autem indico vobis hodie ; non auscultatis voci Jehova, Dei vestri, Sc omnibus, quorum causä mittit me ad vos:

22. Nunc, inquam , omnino scitote , vos gladio,fame,St pelle morituros ; in loco,quo placet vobis ire, ad commorandum ibi.

CAPUT X L I I I.

Jochanan abducit reliquias populi in ptum. J

Uit vero, quum absolvisset Jirmejah eloqui apud totum populum omnia verba Jehova’, Dei eorum, quorum causa miserat ipsum Jehova, Deus eorum ad eos; omnia verba illa:

2. Ut loqueretur Hazarja, filius Hoschah- js.Sc Jochanan, filius Karechi, omnesque homines illi superbi: dicentes Jirmejx, falsum loqueris, non misit te Jehova, Deus noster , ad dicendum, ne ingrediamini A-.gy- ptum, ad commorandum illic:

z. Sed Baruc, filius Ncrijse incitat te contra nos : ut tradat nos in manum Chakseo- rum, ad morte afficiendum nos, aut ad deportandum nos in Babyloniam.

4. Itaque non auscultans J ochanan, filius Karechi, omnesque Principes copiarum , Sc totus populus voci JehovL; ut maneret in terra Jehuda::

5. Assumsit Jochanan, filius Karechi, St omnes principes copiarum; omnes reliquias Jehuda:; qua: reversae erant ab omnibus gentibus, quo depulse fuerant,

ut commorarentur in terra Jehuda;:
6. Viros, Sc f«. minas, parvultisque, Sc filias Regis; Sc omnes animas, quas reliquerat NeBuz.aA'-adan, praefectus satellitum cum
Kk s G*-
i

Gedalia.fiiio Achikami.fihi Schaphams : Jir- meiam quoque Prophetam, Sc Barucum. 6-
hX ™ Et profecti in terram AEgypti.quia non auscultarunt voci Jehova: ; pervenerunt Da-
Ph g. a Fuit 1 2 3 4 5 6 7 * 9 amem verbum Jehovse ad Jirme- iam Daphnis,edicendo :
0 Accipe in manum tuam Iapides magnos, & abde eos in argilla lateraria: illius, quse est ad portam donatis Parhonis Daphnis; ante oculos hominum Jchudx orum •.
10. Et dices eis,sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis , ccce ego mittens, assumam Nebucad-netzarem , Regem Babylonia:, servum meum , Sc ponam lolium ejus supra lapides istos,quos abdidi; tendetque augustale suum super eos
11. Nam progressus percutiet terram Aegypti ; eum , qui morti addictus est , ad mortem trahens ; Sc qui captivitati,ad captivitatem,Sc qui gladio, ad gladium :
12. Et succendam ignem in domibus deorum /Egypti, ut comburat illas, Sc captivos deportet eos : Sc amiciet terram /Egypti, quemadmodum amicit pastor vestimentum suum, Sc exibit inde cum pace ;
13. Postquam fregerit statuas Heliopo-
leos.qu« est in terra Aigypti > Sc domos deo-
rum Aegypti combusserit igne. _ ■

CAPUT XII V.

Concio Jirmejx ad Jehudxos in /Egypto.

V Erbum, quod fuit ad Jirmejam contra omnes Jehudaios»habitantes in terra Aegypti 1 qui habitabant Migdoli, Sc Daphnis, Sc Nophi,atque in terra Pathrosi,dicendo:
2. Sic ait Jehova exercituum,Deus Jifraelis, vos vidistis totum illud malum, quod adduxi contra Jeruschalaima , Sc contra omnes civitates Jehuda:: ut ecce sunt vastitas hodierno die , ita ut nullus in eis habitet:
3. Propter malitiam illorum, quam exercuerunt ad provocandum me,euntes ad ado- lendum , ad colendum deos alienos ; quos non noverunt ipsi, vos,aut majores vestri:
4. Quod , quum mitterem ad vos omnes servos meos Prophetas inde a diluculo indesinenter , edicendo; ne quaeso faciatis rem abominabilem, istam quam odi;
5. Non tamen auscultarunt,neque inclinarunt aurem suam, ut reverterentur ä malitia sua; ne adolerent diis alienis.
6 . Quapropter effusa est excandescentia mea , Sc ira mea,exarsitque in civitatibus Je- hudae , 8c in plateis Jeruschalaimorum, adeo ut fuerint vastationi, Se desolationi,ut sunt hodierno die.
7. Nunc autem sic ait Jehova, Deus exercituum, Deus Jifraelis,quare vos facitis malum maximum contra vos ipsos,ut exscindatis vobis virum,8c foeminam,parvulum,Sc lactentem 4 medio Jehuda:; ut non reliquas faciatis vobis reliquias:
8- Provocando me operibus manuum vestrarum , adolcndo diis alienis,in terra /Egypti, quo venistis ad commorandum ; ut ex- scindatis vobis rehquias , Sc ut sitis maledictioni, Sc opprobrio apud omnes gentes ter-
9. An obliti estis mala majorum vestro- KUin, Sc mala regum Jehuda-, & mala uxorum cujusque illorum > malaque vestra , k mala uxorum vestrarum : quae fecerunt in terra Jehuda:, Sc in plateis Jeruschalaimorum :
10. Non attriti fuerant usque in diem hunc reque timuerant, neque ambulaverant in lege mea,8c in statutis meis-.qux propono vobis ut majoribus vestris,
ii.I dcirco sic ait Jehova exercituum,Deus Jifraelis,ecce ego dispono faciem meam contra vos ad malum; idque , ut exscindam 0- mnes Jehudxos.
12. Tollam enim reliquias Jehudae, qui disposuerunt faciem suam, ut ingrederemur terram Aigypti, ad commorandum ibi; cori- fumenturque omnes in terra Aigypti,cadent gladio, fame consumentur ä minimo usque äd maximum, gladio ac fame morientur: eriintque exsecrationi, Sc desolationi, male- dictiomque, Sc opprobrio.
13. Et animadvertam in eos,qui habitant in terra Aegypti; quemadmodum animadverti m Jeriifehalaima , gladio , fame,8cpe-
14. Adeo ut non fit futurus,qui evadat, k residuus, reliquiis Jehudxorum , qui venerunt , ut commorarentur illic in terram Aegypti : praitcr eos, qui attollunt animam luam,ut revertantur in terram Jehuds , revertantur , intjuam,3.A habitandum illic, nam non sunt reversuri, nisi qui evaserint.
15. Responderunt autem Jinaeja: omnes viri illi,qui sciebant uxores suas adolere diis alienis,Si omnes foeminse ipse,qua: adstabant congregatione magna : totus denique populus habitantium in terra Aigypti, in Pa- throso,dicendo:
16. In verbo, quod indixisti nobis nomine Jehovs , minime fumus auscultaturi tibi :
17. Sed omnino facturi, quodcunqtie verbum prodierit ex ore nostro,adolendo rebus caelestibus,Sc libando eis libamina ; quemadmodum fecimus nos, majoresque nostri, Reges nostri, ac Principes nostri in civitatibus Je budae , Sc in plateis Jeruschalaimorum: nam satiabamur cibo , Sc eramus hilares, as malum non experiebamur.
iz. Ex quo vero desiimus adolere rebus coelestibus, Sc libare eis libamina, eguimus omnibus, Sc gladio, ac fame consumti sumus.
19. Quum autem nos adolemus rebus coelestibus > Sc libamus eis libamina; an absque praestantibus viris nostris facimus illis popana , terriculorum cultum exhibendo eis, 8c libando eis libamina i
20. Alloquutus vefo est Jirmejah totum populum illum, viros , Sc mulieres , totum- que populum, qui responderant ei verbum, dicendo:
21. Annon illius suffitus, quem adolevistis in civitatibus Jehuda:, Sc in plateis Jeruschalaimorum, vos, Sc majores vestri,Reges vestri, Principelque vestri, Sc populus terri: illorum sujsttuum recordatus est Jehova, Sc hoc venit in ejus animum i
22. Quiimque non posset Jehova amplius ferre propter malignitatem actionum vestrarum , propter abominationes, quas fecistis ; fuit terra vestra vastitati, Sc desolationi»

uliqiie vtjj!
I« fct-' WjttUVii;
»t usque i ; > neque nti* meisqa-
'tllrij,
'iKetcituc;
ifiiieainiu;.
®ittinjial®
l. 'l'at Mlitt; tWoteif;,;
t.

lin eosjptsr ■MilMfcltl
»Orlll|],p-
arititti i artoft® t vm /tini
«aflitoit
coierim.
ijrac/aron
suas adolere.
i,<pind/M
:us denique 5
.iE^uAi'
Winoiis e misiufnta:
m, quod;rap: otoaM': slibitti:«: iiiirilpÄ s mär jrcfso' rjHsami
iBSiiWj'
B,
alaatj*
.limi«®-'
adolemsi 3 tuum; »t iSs?

ni, ac maledictioni, absque ullo habitatore, ut | CAPUT X L VI.
e//hodierno die. ^ ; | Onus /iigypti.
Propterca quod adolevistis , & quocliT 7 Evbum Jehovx , quod fuit adjirmejam,
Jmith toti ulitrts, toti ■aut ei volt
ilateis]wr seftri.»«F ; popallli ^ us est/*'
itjehoni^
itiomS'ffT
itat.M°

peccastis Jebovsr , neque auscultastis voci JchovK , ac in lege ejus , statutisque ejus.Sc testimoniis ejus non ambulastis : propterea evenit vobis malum hoc , ut est hodierno die.

24. Dixit praeterea Jirmejah toti illi populo , & omnibus illis mulieribus; audite verbum Jehova: omnes Jehudsi, qui estis in terra fiEgypti:

2;. Sic ait Jehova exercituum , Deusjis- raelis, dicendo : 0 vos cum foeminis vestris, & loquuntur istae ore vestro, 8t manibus vestris impletis , dicendo : omnino perfectura- fumus vota nostra, quae vovimus , adolendo rebus coelestibus , & libando cis .libamina ; omnino prxstant illa vota vestra, Si omnino illa perficiunt vota vestra.

26. Idcirco audite verbum Jehova,omnes Jehudai, qui habitatis in terra dEgyptiiec- ce ego juro per nomen meum maximum, ait Jehova, pereat , si fuerit amplius nomen meum pradicatum ore ullius viri fehuda.qui 'dicit, vivit Dominus Jehovi , in tota terra rEgypti.

27. Ecce ego cito incubiturus sum eis in 'malum, non'autem in bonum : ut consumantur omnes viri Jehuds , qui fient in terra dEgypti, gladio, ac fame, donec deficiant.

2,z. Qui itaque evasuri sunt gladio, revertantur e terra Aegypti in terram Jehuda,homines pauci: nam experientur omnes reliquia Jehudaorum , qui venerunt in terram ■fegypti, ut commorentur ibi.utrius verbum prastabitur.meum an ipsorum.

29. Hoc autem vobis efto signum, dictum Jehova , me animadversurum esse in vos in loco hoc,• ut sciatis omnino prastitum iri verba mea contra vos in malum :

■50. Sic ait Jehova, ecce ego trado Pa- jrhonem Chophrahum - Regem Aegypti in manum inimicorum ipsius , & in manum quaerentium animam ipsius: quemadmodum tradidi Tzidkiiam, Regem Jehuda in ma- jium Nebucadnetzaris , Regis Babylonia , inimici ejus , Sc quarentis animam ejus.

C A P U T X L V.

Concio Tirme/x consolatoria, ad Barucum.

V Erbum , quo alloquutus est Jirmejah , Propheta Barucum,filium Nenja.quum scriberet verba ista in libro ex ore Jirmeja , anno quarto Jehojakimi , filii Joschija, Regis Jehuda, dicendo ;

0 2. Sic ait Jehova, Deus Jifraelis; de te, 6 Baruf:

■5. Dixisti, eheu jam mihi, quia adjicit Jehova moerorem dolori meo , laboro in gemitu meo , 8c quietem non invenio.

4. Sic indicturus es ei, sic ait Jehova,ecce, quod aedificaveram, ego destruo , 8c quod plantaveram, ego evello , denique totam hanc terram.

5. Et tu quaereres tibi res magnas ? ne quarito : nam ecce ego adducturus sum malum super omnem carnem , dictum Jehova ; sed dabo tibi animam tuam pro spo- fco in omnibus locis , quo abiturus es.

V Prophetam contra gentes ipsas.

2. De Aigyptiis.Contra copias Parhonis Neconis, Regis Aegypti, qua fuerunt juxta flumen Enp'iratis , ad Carccmifchum: quas percussit A?cbucad-netzav, Kex Babyloni* » anno quarto Jehojakimi , filii Joschij*,Regis Jehud*.

3. Instruite vos clypeo > 5 c scuto > & appropinquate ad prahtim:

4. Jungite equos ,& ascendite, 6 equites» ac sistite vos cum galeis, tergite spicula, induite loricas.

5. Cur video istos consternatos , actos retrorsum; St potentes eorum contusos, atque ita fuga fugientes,ut non obvertant faciem? formido cß circumquaque , dictum Jeho- v*:

6. Ne effugiat, qui levis est, neque eripiat se, qui potens est; versus Aquilonem, ad ripam fluminis Euphratisfimpingunt, Lt cadunt.

7. Quis hic est , tjui ut rivus ascendit, ut flumina , cujus commoventur aqu* ?

z.A.gyptius est, qui ut rivus ascendit,& ut flumina commotis aquis: dicit enim, ascendam . operiam terram > perdam civitatem» & habitantes in ea :

p. Ascendite 0 equi, & insano impetu agitamini 6 currus, & prodeant potentes: Aethiopes , St Putxi, tractantes clypeum, Sc Ludaei, tractantes, eS -tendentes arcum.

10. Atqui dies ille Domino Jehovi exercituum , dies erit ultionis , quo ultionem fumet de hostibus suis.consumetque gladius, St satiabitur , etiam inebriabitur sanguine istorum; nam victima Domino Jehovi exep* cituum erit in terra Aquilonis » ad flumen Euphratis.

11. Ascende Gilhadem, 8t accipe opobalsamum virgo filia Aegypti, in vanum multas adhibes curationes , emplastrum nullum prodest tibi.

12. Audiunt gentes ignominiam tuam,8c clamore tuo plena, est terra : potentes unum in alterum impingere, pariter cadere ambos.

IZ. Verbum, quod eloquutus est Jehova Jirmej*, Propheta-, de venturo Ncbucad- netzare, Rege Babyloni* , ad percutiendum terram/Egypti.

14. Indicate in Argvpto, & promulgate Migdoli, promulgate etiam Nophi.St Daphnis': dicite , consiste , & compara te , sed consumturus est gladius te circumquaque.

15. Cur evertitur quisque robustorum tuorum? non consistit, quia Jehova impellit eum.

iö. Facit, ut impingant multi : etiam concidet alter cum altero, St dicent, surge, ut revertamur ad populum nostrum, St ad solum natale nostrum , mctii gladii istius opprimentis:
17. Clamantes illic ; Parho Rex Aigypti, streperus q/?,pr*termittit constitutum tempus.
18. Ut vivo ego, dictum Regis illius , cujus nomen est Jehova exercituum; quamvis ut Thabor in montes , St ut Carmel in mare procedat, tamen hxc jutura sunt.
ip. Instrumenta deportationis para tibi.
K k 3 6 de-

6 deses filia Aigypti , Noph enim desolationi erit, 5 c succendetur it.r.ut nemo habitet.
-0. Ut vitula speciosissima eft /Egyptus : sed excidium ab Aquilone omnino venturum est. ... . .
a i. Etiam mercenarii ejus in medio ejus ut Vituli saginati, nam etiam ipsi obvertent faciem, fugient pariter, non consistent: quum dies calamitatis eorum supervenerit eis,tempus visitationis eorum.
22. Vox illitu,quasi serpens ibit, - quando copiis procedent, & cum securibus venient ad eam.-tanquam putatores arborum ;
23. Catdent silvam ejus , di istum Jehov«, quamvis non possit pervestigari; quamvis p i ures sint arbores locustis, Sc nullus sit eis numerus..
24. Erubescet sili a Lgypti,tradetur in manum populi Aquilonis.
25. Ait Jehova exercituum,Deus Jisraiilis, ecce ego animadversurus sum in nutritium No,id est, in 1 'ar.ionem , SciiirEgyptum , & in deos ejus,8c in omnes regulos ejus : denique in 1’arhonem, 5 c in cosjqui confidunt ei :
2 6. Et tradam eos in manum quaerentium animam ipsorum , nempe in manum N'ebu- cadnetzaris , Regis Babylonis, & in manum fervorum ejus : postmodum autem habitabitur ut diebus priscis , didlum Jehov*.
27. Tu autem ne timeto, ferve mi Jaha- kob , neque consternator, o Jisrael.nam ecce ego servaturus sum te e longinquo,& semen timin i terra captivitatis siis ; reversiisque Jahakob quiescet, ac tranquillus erit nemine deterrente.
2g. T w,inquam, ne timeto, ferve mi jahakob , ditium jehovx , nam tibi adsum : nam faciam consummationem in omnibus gentibus , quo depulero te : tecum vero non sum 1 facturus consummationem, sed castigaturus te modice, non autem prorsus relicturus impunem.

CAPUT XLVI I.

Omu Pehfchthxorum.

V Erbum Jehovje, quod fuit ad Jirmejam, Trop'.ctam, contra Pelifchthios, quum nondumParhopercussisset Hazzam.
2. Sic ait Jehova, ecce aqus ascendunt ab Aquilone, & evadunt in torrentem inundantem; ut inundent terram, 8c qua; implent eam,civitatem , & qui habitant in ea: itaque clamabunt .omines; Sc ejulabit , quisquis habitat in ea terra;
3. A sonoro plausu ungularum fortium equorum ejus, a commotione curruum ejus, strepitu rotarum ejus ; non advertent faciem patres ad filios, prs remissione manuum :
4. Propter diem illum venturuum.quo vastaturus est omnes Pelischthseos , excisurus Tyrum , 8c Tzidouem , totiimque residuum auxiliare : quum vastaturus esi Jehova l’e- lifchthteos, reliquias regionis Caphthoris.
5 - Obveniet calvitium Hazzse , exscindetur Aschkeloti, cS reliquia; convallis eorum : quo usque induces tibi essuras ?
6. Dicans : El-en jjladie Jehova;,usque quo non es requieturus; recipe te in vaginam tuam.quiefce, Se iubfiste.
7. Quomodo requiesceres? atqui Jehova prscepit ei: contra Aschkelonem , denique contra portus maris,ibi constitit illum.

CAPUT XLVUI.

Omts Moabi.

C Ontra Moabum sic ait Jehova exercituum , Deus Jisraiilis , vx Nebunt!, nam vastabitur , erubescent, capientur Kirjathaji- ma : erubescet civitas sita edito loco , & consternabitur.
2.Nulla erit amplius laus Moabi deChesch- bone, cogitabunt contra eam malum, dicen. tes ; agite, exscindamus eam , ne fit gens: etiam Madmen exscinderis, tepersequetur gladius.
3. Vox clamosa inde ä Choronajimis dicentium , 6 vastitatem, & contritionem magnam :
4. Confradlus est Moab, edent clamorem parvuli ejus :
5. Nam clivum Luchithx continuus z. scendet fictus : nam in descensu Chorenaji- morum hostes fragosi clamorem fragosum audent,
6. Dicentium ; fugite,eripite vos ipsos; Ac estote ut nudatissima arbor in deserto.
7. Nam eö quöd fiduciam habes in rebus tuis>& in thesauris tuis, tu quoque capieris; ,& exibit Cemosch in deportationem, Sacerdotes ejus > &c Principes ejus pariter.
8 Quum veniet vastator contra unamquamque civitatem,non eripies te,sed peribit convallis , & perdetur planities : quia edicit Jehova:
9. Date, inquit ,pennatam alam Moabo.ut ea utendo exe it: nam civitates ejus desolationi erunt,adeo ut nullus habitet in eis.
10.Maledicius,qhi facit opus Jehova; fraude ; ik ma!edidtus,qui cohibet gladium luura ä sanguine.
11. Tranquillus ei? Moab inde ä pueritia sua, 8c desidet super feces suas,neque transfusus est de vase in vas , id est,in deportationem noiji abiit propterea mansit sapor eius in eo: & odor ejus non est mutatus.
12. Idcirco, ecce dies venturi sunt, ditium Jehova:, quum immittam ei peregrinantes, qui peregre agant eum: & vasa ejus depleant,ac utres eorum dissipent.
13. Tum erubescet Moab ä Cemofcho; quemadmodum erubuerunt domus Jisraiilis, aBeth-ele fiducia ipsorum.
14. Qiiomodo dicitis,potentes sumus; & viri strenui in bello 5
15. Vastabitur Moab , 8c e civitatibus suis ascendet, & lectissimi juvenes ejus descendent ad mactationem: diitum Regis,cui nomen eß Jehova exercituum.
s6. Propinqua e/i calamitas Moabi eventura : & malum ejus festinat valde.
17. Condolete ei omnes circumstantes eum,& quicunque novistis nomen ejus : dicite , quomodo fraChis est baculus robustissimus ? virga ornatissima !
iz. Descende de gloria, & sede in sicco, 6 deles filia Dibonis, nam vastator Moabi ascendet contra te , corrumpet munitiones tuas.
19. Juxta viam consiste , & speculare habitatrix Haroheris: interroga fugientem virum , & foeminam eripientem se ; dic,quid factum est?
20. Erubescit Moab, imjuicnhq uia contritus est , ejulate, & clamate; indicate ad Ar- nonem vastari Moabum.
ai. Nam
-i.s*
siwh® 1
itef> 3 ®
1®
klBShrS
iis*®
Ujafei
iHF
-l.cki>
jfdaritj

ijiittisui
Nira
s«
ufiaiiti
-.ifeb
IMiOilCOi!
te,mdfe i}. A»< (ira esse a
iramiei»!
t°. Eg<
fantiieju ejus non it 1 i.Iikr, jltiMoito «sKirierf
c.Sopis i Stetijm
{«liate'
titostiste saottai Et M tinisele isiim,« imui
Tioto iri mi : litissim;
i 5V 1 ' hone. ijuis. ;U Dum 111
ilwjet . perik
’ V'
'■ ms 1
ctfura $•5 k& tc 'teAar «hi
m
oir.
, 4 iov bun 4
muj
pott
SS,p.

C;ip. 4$,
JIRME JAH.
Cap. 48,49.
3,t Jeliorieft ■ yacNdwei,.
picntii Kijj. 'ta edito I13
«MoabidtCi
'taaimiliiSi *S MBLiMft.
iSitoBtstat
Ar »ii« tettfaC-e tlffltiafc,;.
iteiiite'
Mcafecr
i tutjaojase-
tpomtcici
e/usjec
'itor cata;
rfiestiMf
msipi:
laiaMoif: ■atesejisdtit ititet in ei, fffijehwifc
JiVfflieilB es fiaSiEequtr ide(t,ind<;c »MlcP , et MBS. i veni aju'3 tms;ispE ni««# Is.
iiiliCrfi
tniiiffi]*
«L
/wKest.a : ‘ ictas fefi- 1®.
nittiMcä f iJfWife iu orcrafc nomen eius; ate rotat
; (ede in fc ; Sator M«
ijet M»>
.Mftafc
toja fjss'" artem sti s i-'
it. Nam judicium adveniet in terram planitiei : in Cholonem, 8c in Jahatzum. & in Mephahatam.
22. IteminDibonem,.StinNebuntem, 8c
inBetli-diblathajima.
23. Et in Kirjathajima, 8t in Beth-gamu- Ium,Sc in ileth-mehonem.
24. EtinKerijothas, St inBotzram; denique in omnes civitates terra: Moabi, longinquas, Sc propinquas.
0 25. Succidetur cornuMoabi,& brachium ejus frangetur,dictum Jehovx.
26. Inebriate eum, quia contra Jehovam magnificavit se: ut plaudat Moab in vomitu suo,& sit risui ipse quoque.
27. Nam annon risui tibi fuit Jisrael i an inter fures inventus est i quod, quum verba tua facie de eo,commoves te.
28. Relinquite civitates,Sc habitate in petra, 6 incola; Moabi : 8c estote similes columba;,nidificanti in lateribus hiatus cavi.
29. Audivimus superbiam Moabi, fastuo- sum este admodum; altitudinem ejus, St superbiam ejus, fasttimque eius > St elationem animi ejus.
30. Ego novi, dictum Jehova: , excandescentia ejus tamen non ita efficiet . mendacia ejus non ita efficient.
3 1. Ide reo propter Moabitas ejulo,& propter Moabum torum clamo; propter homines Kir-cheresi gemit ammtamteut.
32. Supra Üetum Jahzeris defleo te,6 vitis Sibmae , propagines tuse trajicient mare, usque ad mare Jahzeris pertingent; super x- itivos fructus tuos,Sc super vindemiam tuam vastator irruet:
33. Et intercipietur laititia, St exsultatio ex arvis e terra Moabi: St vinum e lacubus, faciam,ut cesset,non calcabit celeustes,celeu- sts non erit celeusma.
34. Prae clamore CheschbonisF.lhalen usque , Jahatzum usque edent vocem suam, Tzohare Choronajima usque quafi vitula trima -. nam etiam aqua; Nimrimorum delo- latissim* erunt.
35. Ita faciam.ut cesset Moabo dictum Je hova:, qui offerat in excelso, Sc adoleat diis ipsius.
36. Idcirco animus meus propter Moabum ut tibiae perstrepet, Sc animus meus propter homines Kir-cheresi ut tibiae perstrepet : idcirco quamvis residuum

fecerit, peribunt tnmen.
37. Nam omni capiti calvitium erit , Sc o- mnis barba exsecta; in omnibus manibus caesura:,Sc super lumbos cilicium;
38. Super omnia tecta Moabi, Sc in plateis ejus totus erit planctus ; quum fregero Moabum ut instrumentum , in quo nulla eß delectatio, dictum Jehova:.
39. Quomodo contrita est? Ejulate, quomodo obvertit cervicem Moab pudendi i estque Moab risui , Sc consternationi apud omnes circumstantes ipsum ?
40. Nam sic ait Jehova , ecce similis aquilas involabit hfiiu ; pandetque alas suas in Moabum.
41. Capientur Kerijothas , iit. unaquaque munitionum occupabitur ; Sc erit animus potentum Moabi die illo , ut animus mulieris,perpet,entis tormina :
42. Et exscindetur Moab > ne sit populus ; quia contra Jehovam magnificavit fe.
43- Pavor,Sc fossa, ac laqueus imminet tibi, 6 incola Moabi,dictum Jehova?,
44. Qui effugerit ä pavore , incidet in foA sam , Sc qui alcenderit ex fossa, capietur laqueo , quum inveham in ipsum, in Moabum annum visitationis ipsorum , dictum Jehova;.
_ 45. In umbra Cheschbonis stabant,qui fu» giebant a vi: sed ignis egredietur Chcfeh- bone , Sc flamma i medio Sichonis, qui consumet latus Moabi, Sc verticem eorum,qui nihil nisi strepunt.
46. Vx tibi Moab, periturus est populus Cemoschi: nam rapientur filii tui in captivitatem,Sc filiae tuae in captivitatem,
47. Attamen reducam multitudinem captivam Moabi ultimis temporibus, dictum Jehova:: hactenus judicium Moabi.

C A P U T X L I X, '

OHtn.Kammottitnrum,ldumxoru»>,l$'t.

C Ontra Hammonitas ; Sic ait Jehova : An filii nulli fiunt Iisraeli: an ha-res nullus eß ei ? cur harcditario jure possidet Rex istorum Gadem, Sc populus illius in civitatibus hujus habitat.'
2. Idcirco ecce dies venturi sunt, dictum Jehova; : quum faciam, ut audiatur contra Rabbam Hammonitarum clangor belli, sit- que tumulus vastitatis, Sc pagi ejus igne succendantur : ita lueres erit Jisrael haeredum suorum,ait Jehova.
3. Ejula Cheschbon, quum vastata fuerit Hai,clamate pagi Rabbie ; accingite vos ciliciis,plangite,Sc cursitate per septa : nam Rex istorum in deportationem abibit, Sacerdotes ejus,St Principes ejus pariter.
4. Quid gloriaris de convallibus, affluente convalle tua , o filia aversa i qua: confidit in thesauris suis, dicens ,quis invaderet me :
5. Ecce ego immisturus sum in te pavorem , dictum Domini.Jehovi exercituum,ex omnibus locis circumstantibus te, a cujus praesentia dispellemini quisque,Sc nullus erit, qui congreget errantem.
6. Verumamen postea reducam captivam multitudinem Hammonitarum: dictum Jehova'.
7. Contra Edomxos, sic ait Jehova exercituum : An nulla est amplius sapientia in Themane ; periitne consilium a prudentibus, exolevit sapientia eorum t
8. Fugite (fiet,ut avertentes fe,petant habitationes profundasj o habitatores Deda- nis : nam calamitatem Hesaui adductu,us sum in eum,-»» tempore visitabo eum,
9. Si vindemiatores advenirent tibi, nonne relinquerent racemos i si fures noctu,perderent, quod fatis esset ipsis.
ro. Atqui ego,denudaturus sum Hesavum, retecturus abdita ejus,adeo ut sese abscondere non possit : vastabitur semen ejus,fratresque ejus,St vicini ejus , adeo ut nullus supersit, qui dicat ;
u. Relinque pupillos tuos , ego invita conservabo ; Sc viduas tuas: mihi confiditote.
12. Nam sic ait Jehova, ecce quorurn nuN lum erat jus bibendi hoc poculum, ii omnino bibunt,tu autem ipse rara!» esses impunis : non eris impurus, sed omnino bibes.

Kk 4 13. N'L»

13. Nam per mejuro,dictum Jehovx , desolationi. opprobrio, vastitati,Sc maledictio- ni fore Botzram : Sc omnes civitates ejus abituras in vastitates perpetuas.
14. Humorem audivi a Jehova.Sc legatum ad gentes missum,d;>t»re?w,congregate vos, & invadite eam,a- surgite ad prxlium.
15. Nam ecce parvum dispositurus sum te ipter gentes,contemtum inter homines.
i(5 . Horror tuus decipit t.c, superbia animi fpi, 0 qui habitas in fissuris petra;, qui carpis altitudinem collis ; quamvis exaltares ut aquila nidum tuum,inde dejicerem te,dictum Jehovx;
. 17. Erltque Edomxa desolationi; quisquis transibit juxta eam , obstupescet, Se sibilabit propter omnes plagas ejus.
ig. Erit sicut subversio Sedomi, St Hamo- rx,ac vicinorum ejus,att Jehova : non habitabit ibi quisquam > neque commorabitur in ca filius hominis.
xp. Ecce , quasi leo ascendit supra altitudinem Jardenis contra habitaculum robustissimi ; sed momento fugabo eum ex hac terra, & eum,qui electus esi 111 hac,praeficiam : nam quis esi par mihi ? aut quis contesteturme- cum ? denique qu/snam esi pastor,qui obsistat mihi?
20. Idcirco audite consilium Jehovx,quod iniit contra Edomxos, Sc cogitationes eius, quas cogitavit contra habitatores Thema- nis: mentiar , nisi abjicient eos minimi ex ipso grege, nisi desolet cum illis habitacula illorum
2x. Prx sono castis illorum commovebitur ipsa terra : pr.c clamore , ad mare algosum audietur vox illorum.
22. Ecce , velut aquila ascendens hoftu involabit, & pandet alas suas contra Botzram; erltque animus potentium E domi die illo sicut animus mulieris,perpetientis tormina.
23. Contra Damascum : Erubescet Chama- tha.Sc Arpad, quum rumorem malum audierint,dilBuent : in ipso mari solicitudo erit, quiescere non poterit.
24. Remissa erit Damascus,fiet,ut convertat se ad fugiendum > Sc horrorem febrilem prehendet: angustia cum doloribus corripiet eam.tanquam parturientem.
25. Quomodo non relinqueretur civitas laudatissima ? urbs gaudii mei ! dicebat illa :
2(5. Idcirco cadent juvenes ejus in plateis ejus; 8c omnes bellatores ejus exscindentur die ilio,dictum Jehovx exercituum :
27. Et succendam ignem in muro Damasci : qui consumet palaria Benhadadi.
28. Contra Kedarem , & contra regna Chatzoris > qua: percussurus est Nebucad- netzar.Rex Babyloni* , sie ait Jehova: surgite, ascendite contra Kedarem > St vastate Orientales.
29. Tentoria eorum, 8t greges eorum capient, aulxa eorum cum omnibus instrumentis lpiorum.Sc camelos eorum sument sibi,& proclamabunt contra eos formidinem circumquaque.
30. C ogite,emigrate valde, petite profundas habitationes, habitatores Chatzoris, di- iuim Je.iova- : nam init contra vos Nebucad-
«.tzar, Rex Babyloni* consilium,Sc cogitat contra vos cogitationem. ^
3t. Surgite, ascendite ad gentem tranquillam,habitantem secure,dictum Jehovx;
cui non sunt valva;, neque vectis, soli liabi, taut.
32. Et erunt cameli eorum prxdx.Sc multitudo pecorum ipsorum spolio , spargam- que COS in omnem ventum . qui sunt amputati latere : Sc ex omnibus partibus ejusjyu- tu adducam calamitatem eorum , dictum Jehovx.
33. Ita erit Chatzor habitaculum draconum , desolatiffima usque in seculum; non habitabit ibi quisquam.neque commorabitur in ea filius hominis.
34. Verbum Jehovx , quod fuit ad Jirme- jam, Prophetam contra Helamum; in principio regni Tzidkijx , Regis Jehudx, dicendo :

35- Sic ait Jehova exercituum , ecce ego fracturus sum arcum Helamitarum, praecipuum potenti* ipsorum.
ZÜ. Adducam enim contra Helamitas. quartior ventos, a quatuor extremitatibus coelorum, spargamque eos in omnes ventos istos; adeo ut non sit futura gens,quo non perveniat aliquis depulsorum e Hela- mo :
37. Et consternatos reddam Helamitas coram inimicis suis, Sc coram quxrentibus animam ipsorum, adducens contra ipsos malum > cum xstu irx mes, dictum Jehovx , St mittam post eos gladium, donec consumam, eos.
38. Deinde reponam solium meum in He- lamo ; quum perdidero inde Regem , ac Principes,dictum Jehovx.
39. Erit tandem ultimis temporibus,quum reducam multitudinem captivam Helami.dr ctum Jehovx.

CAPUT L.

Onus Chaldaeorum.

V Erbum.quod loquutus est Jehova contra Babylonem, Sc contra terram Chaldaeorum,per Jirmejam Prophetam.
2. Indicate in gentibus, Sc pronuntiate, ac tollite vexillum, pronunciate.ne celetis: dicite ; capietur Babylon, erubescet Bei , conteretur Merodac; erubescent terricula illius conterentur stercorei dii illius.
3. Nam ascendet contra illam, gens ab A- quilone, qu* rediget terram illius in desolationem,adeo ut non sit habitator in ea : tam homines, quam jumenta emigrabunt, abibunt.
4. Diebus illis,Sc tempore illo, dictum Jehovx, veniant filii Jisraelis,ipsi cum filiis Jehudx una,: indesinenter flendo eant, Scje- hovarmDesm suum quxrant:
5. De Tzijone interrogent in via, illuc facies eorum (pellent: agedum dicant , Sc adjungant se Jehovx foedere perpetuo , quod non tradatur oblivioni.
6 . Grex ovium pereuntium sunt populus meus, pastores eorum faciunt, ut aberrent, per montes avertunt eos : de monte in collem abeunt; obliti cubilis fui.
7. Quicunque inveniunt eos, comedunt eos, Sc hostes eorumdiquut, non erimus rei, eo quod peccant Jehovx in catila justitia', ii,quorum majoribus exspectatio ju\t Jehova.
z. Migrate e jnedja Baby jonia ■ St e terra ® Chal-

* 1 ** 4 ,is, 1, ! s, jW ^
patribus ^ B .;. ln| m, dicte
^Hculani ii- : ®fe\iluit!,; ^iomao®,
qwdfuitajjjo
“ c Miaij/cp
«n Htfe
» MltiEö
eos in «aae>
tjwni,4
M«! Kta raoi jiam::
1 «wmjfc twjehovt■: «KMism
meam in He- eHejem,*
imÄüim,4
U
stftjttae:
«araCs»
«a
i eu» ite»: i asaii an- IdlCTctes
ilia.
■a iiir.;ect'
MIliLLiM
bitalji istiita Ml»ndK,r
■tiS o, 09 > ipSaaüjf a^caasj dji
■n riiiilacfl- Jinn, Sui-
jttuo i pii
s»t popala .titatarcs Biontein it
os, comti* lonerifflK"
canta
loiiih.W 3 * fini-

Chaldxorum exite,bc eitote velut hirci ante ©regem.
0 9?Nara ecce ego excitaturus sum, Sc adducturus contra Babylonem congregationem gentium magnarum e terra Aquilonis, qua; disponent acies contra illam i inde capietur : cujus sagittarum , ut potentis interficientis nulla resiliet frustra i
10. Et erit repo Chaldaeorum prsdx : o- nmes prsdatores ejus satiabuntur, dictum Jehov*.
it. Quum lactati fueritis, quum exsultaveritis,b direptores polselsionis me« ; quum abundaveritis uc vitula herbilis,Sc claram vocem edideritis ut robusti_/«Tie»<7:
12. Erubescet mater vestra valde, pudebit genitricem vestram , dicendo ; ecce postremum gentium,desertum,siticulosum,Sc eam' pestrem locum.
iz. Pr* fervore Jehov* non habitabitur, sed erit desolatiffima tota : quisquis transibit juxta Babylonem , obstupescet, sibilabitque propter omnes plagas ejus.
14. Disponite contra Babylonem circumquaque omnes tendentes arcum, jaculamini contra eam,ne parcatis sagitta:, nam Jehova; peccavit illa.
15. Vociferamini contra eam circumquaque , junxit manum suam, cadantfundamen- ta ejus, destruantur muri ejus : quum ultio Jehov* sit, ultionem sumite de ea,quemadmodum fecit,facite ei;
16. Excidite satorem e Babylonia, & qui tractat falculam tempore mellis > metu gladii opprimentis quisque ad populum suum revertant , Sc quisque ad terram suam fugiant.
17. Parva pecus dispersa/Wt Jisrael.jaam leones depulerunt: prior comedit eam , rex Assyri* , hic autem posterior ossa ejus comminuit Nebucad-netzar , rex Babyloni*.
iz. Idcirco sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis, ecce ego animadvertam in Legem Babylonia’,8c in terram ejus: quemadmodum animadverti in regem Assyri* :
19. Et faciam,ut revertatur Jifrael ad cau- lam suam , Sc depascat Carmelum, 5 c Bascha- nem; Sc in monte Ephrajimi, atque Gilhade satietur anima ejus.
20. Diebus illis , 8r tempore illo, dictum Jehov*, si qu*ratur iniquitas Jifraelis, nulla exstabit, & peccata Jehud* , nulla invenientur : quia condonavero iis , quos faciam reliquos.
ai. Contra terram hanc ipsam Merathaji- mis ascende,8c per habitatores Pckodi devasta , Sc internecioni devove post eos , dictum Jehov* ; denique effice omnino,prout prx- cipio tibi.

22. Sonum belli in'ista terra , Sc contritionem magnam.
2;. Quomodo succideretur , Sc confringeretur malleus totius terx* i quomodo esset stupori Babylonia in gentibus !
_ 24. laqueum tetendi tibi, Sc etiam capieris , o Babylon, te imprudente : invenieris, etiamque deprehenderis, quia cum Jehova miscuisti bellum.
25. Aperuit Jehova repositorium suum,Sc depromsit instrumenta indignationis fu* ; quia opus hoc esi Domini Jehovi exer-.- Tuuiu.in terra Chjldxorum.,

2(5. Convenite in eam ab extremo ; aperite granaria e jus,contumulate eam quasi acervos , Sc anathemati devovete eam, ne supersint ei reliqui*.
27. Gladio tollite omnes juvencos ejus,
descendant ad mactationem ; V* illis, quum advenerit dies illorum, tempus visitationis eorum; *
28. Vox fugientium, 8c evadentium d terra Babyloni* ; ut indicet Tzijone ultionem Jehov* , Dei nostri, ultionem templi ejus.
29. Promulgate convenire in Babyloniam amplissimos ; omnes,qui tendunt arcum,ponite castra contra eam circumquaque, ne sit ei effugium , rependite ei fecundum opus ejus,omnino prout fecit,facite ei: nam contra Jehovam fuperbivit, contra sanctum Jis- raiilis.
30. Idcirco cadant juvenes ejus in plateis ejus : Sc omnes bellatores ejus exscindantur die illo,dictum Jehov*.
3 i. Ecce me adversum te, o fuperbiffime» dictum Domini Jehovi exercituum: quia advenit dies tuus , tempus, quo visitem te ;
32. (luö impingat fuperbilsimus.Sc corruat ita , ut nemo ipsam erigat. & succendam ignem in civitatibus ejus, qui consumet o- mnes ambitus ejus.
33. Sic ait Jehova exercituum, opprimuntur filii Jifraelis > Sc filii Jehud* pariter : Sc qiiicunqiie captivos fecerunt eos, detinent eos,renuunt eos dimittere.
34. Vindex eorum tortis, Jehova exercituum nomine, omnino aget causam eorum : ut quietam reddat hanc terram, Sc commoi veat habitatores Babyloni*.
35. Gladius irruet in Chald*os,dictum Jehov*; Sc in habitatores Babylonis , Sc in Principes eius.Sc in sapientes ejus:
3< 5 . Gladius in mendaces ejus , ut defeti^ Icantur , gladius in potentes ejus , ut conterantur.
37. Gladius in equos ejns.Sc in currus ejus, Sc in totam miscellaneam turbam, qu* eß in medio eius , ut sint velut foemins,gladius in thesauros ejus, ut diripiantur.
38. Siccitas in aquas ejus,ut arefiant: quia terra sculptilium est, Sc apud terricula insane agunt.
39. Idcirco habitabunt feracum terrificis, Sc manebunt in ea ulul* : non considebit amplius usque in «ternum, neque habitabit usque in generationem quamque.
40. Simili subversione, qua Deus subvertit Sedomum , Sc Hamoram, Sc vicinos ejus, dictum Jehov* ; non habitabit ibi quisquam > neque commorabitur in ea filius hominis.
41. Ecce populus venturus est ab Aquilone ; Sc gens magna , ac Rag es ampli excitabuntur e lateribus terr*;
42. Arcum , Sc lanceam tenebunt, Crudeles erunt quisque ; neque utentur misericordia , vox eorum,ut mare fremet , Sc cum equis vehent*r : instructus Quisque ut vir pr*stans ad bellum contra te, o filia Babylonis.
43. Audientis Regis Babyloni* rumorem de eis , illico remittent se manus ; angustia apprehqndet eum, dolor tanquam parturientis.

44. Ecce, quasi leo ascendit supra altitudinem Jardcnis,contra habitaculum robustissi- mi. sed momento fugabo eum ex hac terra, Sc eum, qui electus est m hac, pr*ficiam: nam quis esi par mihi; aut quis contestetur mecum i denique quisnam est pastor, qui obsistat milii -
45. Idcirco audite consilium Jehova:, quod iniit contra Babyloniam, Sc cogitationes ejus, quas cogitavit contra terram Chaldaeorum •• mentiar, nisi abjiciant eos minimi ex ipso grege, nili desolet cum illis habitaculum.
46. Pr* sono occupata; Babylonia: commovebitur ipsa terra , Sc clamor in gentibus audietur.

CAPUT LI.

Onus Babylonis.

S ic ait Jehova : ecce ego excitaturus sum contra Babyloniam ,' 8c contra eos , qui inhabitant meditullium insurgentium in me, ventum corrumpentem :
2. Et immissurus sum contra Babyloniam ventilatores , qui venilabunt eam, Sc exhaurient terram ejus : quum fuerint contra eam circumquaque die mali.
3. Contra eum, qui tendit, tendat sagittarius arcum suum, Sc contra eum , qui extollit se lorica sua, neque clementia utamini erga electos juvenes ejus,internecioni devovete totum exercitum ejus:
4. Ut cadant confossi in terra Chaldaeorum , Sc transfixi in plateis ejus.
S. Quia non viduatus efi Jisrael, Scjchtida Deo suo, Jehova exercituum ; quia terra istorum plena est reatu ä sancto Jisraiilis :
6 . Fugite i medio Babyloniae , Sc eripite quisque se ipsum, nc exscindamini in iniquitate ejusiquum tempus ultionis critjehovx, retributionem ipse rependet ei.
7. Poculum aureum Babyloni* manu Je- hovae inebriavit totam terram ; de vino ejus biberunt gentes.propterea insaniunt gentes.
8. Repente cadet Babylon, Sc perfringetur ejulate apud eam > sumentes adhibete opobalsamum contra dolorem ejus , si forte posset curari.
9. Quamvis curaremus Babylonem , inquietis, tamen non esset curata, derelinquite eam, Sc abeamus quisque in terram suam: nam pertingit ad coelos judicium ejus , Sc e- latum est usque ad superiores nubes.
10. Protulit Jehova totam justitiam nostram, agite , enarremus Tzijone opus Jehova; , Dei nostri.
11. Purgate sagittas, cogite utentes umbonibus; excitat Jehova spiritum Regum Medix, quia contra Babyloniam cogitatio ejus esi, ut perdat eam : nam ultio Jehov* esi, ultio templi ejus.
ic. In muris Babylonis attollite vexillum, confirmate custodiam, statuite vigiles , comparate insidiatores : nam, Sc cogitavit Jehova, & facturus est , quod dixit contra habitatores Babylonis. ■
13. 0,qme habitas fecundum aquas multas , o ampla thesauris; advenit finis tuus, pro menturaquKstus tui.
14. Juvat Jehova exercituum per se ipsum: mentiar, nili te impleam hominibus, quasi melolcmthis, qui canant de te celeusma:

15. Jurat,qui fecit terram virtute sua.sta- biliit orbem habitabilem sapientia suä ; 8c prudentia sua extendit caelos ;
16. Quo vocem suam edente fremitus a> quarum esi in coelis, Sc qui effert vapores ab extremitate terra;; fulgura cum ipsa pluvi» facit, 8c profert ventum i thesauris suis.
17. Magis obbrutescit omnis homo,quam ut animadvertat; pudefacere omnem conflatorem sculptilis : nam falsum est fusile e- jus , nec spiritus est in ullo eorum
18. Vanitas sunt, opus maximae aberrationis ; quo tempore visitabuntur illi, peribunt ipsa.
19. Non sicut istarum esi, sed formator omnium est Jahakobi portio, Sc iUe esi tribus possessionis ejus : Jehova exercituum nomen est ei.
20. Cestra fuisti mihi , instrumenta bellica: ut dissiparem per te Gentes, Sc perderem per te regna :
21. Ut dissiparem per te equum cum sessore suo, Sc dissiparem per te currum cum sessore suo:
22. Ut dissiparem per te virum, Sc mulierem, Sc dissiparem per te senem, Sc puerum; dissiparemqueper te juvenem, 8t virginem:
23. Ut dissiparem per te pastorem cum grege suo, Sc dissiparem per te agricolam cum jumentis suis conjugatis;dissiparemque per te Principes Sc antistites.
24. Jam rependam Babyloni, Sc omnibus habitatoribus terree Chaldaeorum , totum malum ipsorum, quo affecerunt Tzijonera, ante oculos vestros: dictum Jehova:.
25. Ecce me contra te > o mons perditor , dictum Jehova;, qui perdis totam terramiut extendens manum meam contra te , devolvam te ex ipsis petris,Sc

disponam te in montem ruderum ex in.cndio.
26. Neque accipient ex te lapidem ad an- 1 ' gulum, aut lapidem ad fundamenta; nam desolatiflimus in feculum eris, dictum Jeho- vx.
27. Attollite vexillum in terra, clangite buccinä in Gentibus,comparate contra istam Gentes , promulgantes convocate contra istam regna Ararati, Minni, Sc Aschcenaz'f : prxficite contra istam imperatorem, adducite equos, pares melolonthis hispidis.
28. Comparate contra istam Gentes, Reges Mediae , Sc Principes ejus , omnesque antistites ejus; denique totam terram dominatus e j us:
29. Et commota terra indolescet; quum praestabitur contra Babyloniam unaquaque cogitationum Jehova; , redigendo terram Babyloni* in desolationem , quam nemo inhabitet.
30. Desinent potentes Babyloni* pugnare,desidebunt in munitionibus,oblivioni erit potentia eorum > erunt vel ut foemin* : accendent hostes habitacula ejus , confringentur vectes ejus.
31. Cursor obviam cursori curret, Sc index obviam indici; ad indicandum Re<ri Babyloni* captam esse civitatem ejus ab extremitate !
32. Et ipsos angustos aditus occupatos esse, etiam stagna hoßei combussisse igne; viros autem bellatores perturbatos esse.
33. Nam sic ait Jehova exercituum,Deus
3 'ss-
Ca#
Jifaefoi iteaffl tc tat:* !(.£» Halft
fcji’A
M
fcütrai
1
ßswam; «i aret' y, Itab : j Stall* <1 I AiuitM
eifertet
39. Inc neseorut sed dorrn giscentui
40. De Aimjut;
41. Qj» cajiisttitr liUititni
4:. Hi/ fsmrejfi it feit;
Siaosi,5: o;;iror,! tipaeislil e. irr,; te;!«*,! «rttjus,» Centw.e I
> fitttqjfi hovr.
. 4 Ü. f ster, & 1 turine; tuor illi
MI, v
minato:
47.1
animad
tattrr
tjtlUl
terras
plot
pli/iit
fl
ijiiratl
Moti
9,0
fer,
!ds
ii liti.! 51 » ! IN!
still pili; i tirt
ss

«Wuttlii,
»tiifoj.v
OS;
tote feti®
: fa VI»®; Mmiptiip
Mutuis fa, anis
'«omntji» linitftMi 'M®
! »aiiMdf
aiwsty illt.jc
f' fu! leae Mstiktß&k
Analste
isApaife
;equua c»ü- Soram sii
imuSca emm.Sfpc em, iuirjr 'e pttoicu *r fejps 'sidiflipum:
II, &M1IÄ
imm, totur nt Tzi/omr, iliovs,
IMBJSlfe» oumuinE mime, te («üb
Mutti::
lita, aj! aasimh
(EMI Mb
isl&rif
.jffilCiA'
iioGcsi Stilis, K«
KZfflKITM'
rMftflf miMipa igiedo fffl
pWMCIMX

'Ionis puje .oblivioni t fcemins :i , conftinj
curret, S' liAuffiltct sffld'Jif?
ffiOKIfSSS'
stK®^

Jifraelis, <jui lilium ipsam Babyloniae sicut aream tempestive solidat : adhuc paululum : tum adveniet tempus messis ei.
34. Exedit me,quatit me Nebucad-netzar, Rex Babylonia i statuit me ut vas inutile, dcglutit me ut draco,implet ingluviem suam deliciis meis; dispellit me:
35. Injuria, qux fit mihi, & cami meae,im Babyloniam recidat, dicit habitatrix Tzijo- nis, & sanguis meus in habitatores terne Chaldxorum, dicunt Jemfchalaima.
3 6. Idcirco sic ait, Jehova, ecce ego confecturus sum causam tuam , & ulturus ultionem tuam ; ideo exsiccabo mare illius , tan- quam si arefecissem scaturiginem illius.
_ 37- Et abibit Babylon in acervos, in habitaculum draconum , stuporem, & sibilum, adeo ut nemo inhabitet.
38. Pariter ut juvenes leones rugient.vociferabuntur ut catuli leonum.
39. Incalescentibus illis disponam portiones eorum, & inebriabo eos, ut exsultent, sed dormient somno perpetuo, neque expergi icentur, dictum Jehova?.
40. Deducam eos velut agnos ad mactandum ; ut arietes cum hircis.
4r. Quomodo caperetur Scheschac, Se occuparetur laus totius terra: i quomodo esset desolationi Babylon inter Gentes ?
42. Quafi ascendat contra Babylonem ipsum mare ; fremitu fluctuum ejus operiatur:
43. Erunt civitates ejus desolationi, terra siticulosa. Se campestris : terra , in cujus Oppidis non habitabitullus vir, neque transibit per eas filius hominis.
44. Animadvertam etiam contra Belum Babylone , 8c extraham , quod deglutit, ex ore ejus, neque confluent ad eum amplius Gentes etiam murus Babylonis corruet.
43. Exite e medio ejus, popule mi, 8c eripite quisque animam suam ; ab testu ira: Je- hovse:
. 4 6. Et videte , ne mollescat animus vester, 8c timeatis propter rumorem,qui audietur in ea terra;quum advenerit anno uno rumor ille , & postea anno altero idem rumor , violentiäque in terram , denique dominator supra dominatorem.
47. Idcirco ecce dies venturi sunt, quum animadvertam in sculptilia Baby Ionis,& tota terra ejus pudefiet ; omnesque confossi ejus cadent in medio ejus :
48. Et cantabunt de Babylonia coeli, St terra,& quxeunque sunt in eis ; quum ab A- quilone venerit, ad eam istorum vastatorum quisque, dictum Jehovx.
49. Et Babyloni cadendum est , 6 confossi Jifraelis; & cum Babylone Casuri sunt confossi totius terra: illius.
50. O, qui evasistis i gladio,abite, ne consiliatis : recordamini e longinquo Jehova: , Zc Jeruschalaima veniant in animum vestrum , dicendo:
51. Eiubelcimus, quod audiamus oppro- bt i um , opperit i gnom inia faciem nostram ; quod ingrediantur extranei in sanctuaria domus Jefiovs:.
52. Idcirco, ecce dies venturi sunt, dictum Jehova:, quum animadvertam in sculptilia illius, & in tota terra diius exclamabit confossus.
jZ Etiamsi ascenderet Babylon in coelum.
etiamsi muniret altissimum robur tuum,a me Venturi sunt vastatores in eam,dictii Jehova::
54. Vox clamosa a Babylone ; &i contritio magna ä terra Chaldaiorum:
55. Nam vastaturus est Jehova Babylonem,& perditurus ex ea .robur cum voce n» gna;Etiamsifremant fluctus illorum ut aqu« multae,edatur strepitus vocis illorum :
%6. Quum venerit centra eam, contra Babylonem vastator, capientur potentes ejus, conteretur quisque arcuum ejus, quia Statt /ortis retributionum Jehova omnino tauender.
57. Inebriabo, inquit, Principes ejus, Sc sapientes ejus, duces ejus , antistitesque e- jus , St potentes ejus , ut dormiant somno perpetuo,ac non expergifcantuiqdictum Regis, cui nomen est Jehova exercituum.
58. Sic ait Jehova exercituum,murus uterque Babylonis latissimus plani nudabitur, St portx ejus altissim* igne succendentur : iti laboraverint populi pro inanitate, & nationes pro igne, ac defatigata fuerint.
59. Verbum, quod praecepit Jirmeja.Pro- pheta Seraj.v , filio Nerija:, filii Machafeja; quum iret ä Tzidkija, Rege Jehuda in Babyloniam , anno quarto regni ejus ; erat autem Seraja Princeps Meniich* :
60. Postquam descripsisset Jirmeja totum malum > quod eventurum erat contra Babylonem , in libro uno; omnia verba haec, quae sunt scripta contra Babyloniam.
61. Edixit ergojirmeja Serajae; quum veneris ad Babylonem , tum aspiciens , leges omnia verba haec.
62. Ac dices, 6 Jehova, tu eloquutus es contra locum hunc, te excisurum eum, a- deo ut non sit in eo habitator , tam ex hominibus , quam ex jumentis ; sed defolatif- simum in feculum fore.
63. Deinde erit, quum absolveris legere libellum hunc; ut alligans ei lapidem, projicias eum in medium Euphratis:
64. Et dicas, ita. submergetur Babylon, & non exsurget ä malo, quod ego inducturus sum contra eam .quamvis defatigenturdia- ctenus verba Jirmejae.

CAPUT L I I

Repetitio excidii urbis sub Ztdkija :, ess t4-
talogttt abduäoruni in Babyloniam. XTAtus unum , Sc viginti anuos Tzidkija, J-v quum regnare inciperet undecim annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen Ciiamutal filia J irmeja: e I.ibna:
2. Qui fecit,quod malum videtur m oculis Jehova:, omnino prout fecerat Jehojakim.
3. Qiuimque fecundum iram Jehova.' fieret Jeruschalaimis, & in Jehuda , adeo ut abjiceret eos i facie sua; rebellante Tzidkija contra Regem Babylonia::
4. Euit änno nono , regni illius , mense decimo,decimo die mensis,»! adveniens Ne- bucad-netzar, rex Babylonia:,ipse,8c omnes copia: ipsius contra Jeruschalaima, castra facerent juxta ea : exstruentes contra ea propugnacula circumquaque.
5. Sic processit civitas in obsidione, usque ad undecimum annum Regis Tzidkiix.
6. Mense quarto, nono die mensis, quum invaluisset fames in civitate; adeo ut 11011 esset panis populo regionis.
! 7.Tum

^7. Tum perrupta civitate, omnes bellatores fugerunt, & egressi sunt L civitate noctu, via porta: inter duplicem murum, qu.c erat juxta hortum Regis , Chaldxis civitatem obsidentibus circumquaque : & abiverunt via compestrium. ■
z. Sed persequentes copiae Chaldxorum Regem affequutx sunt Tzidkijam in campestribus Jerichuntis, quum omnes copi* ejus dispers* essent ab eo:
<j. Et prehendentes Regem, deduxerunt eum ad Regem Babyloni* Riblam , in terra Chamathx, ubi tulit de eo sententias.
10. Ex quibus jugulavit Rex Babyloni* filios Tzidkiix ante oculos ejus; etiamque omnes Principes Jehudx jugulavit ad Riblam :
11. Deinde oculos Tzidkijx exc*cavit: & quum vinxisset eum numellis chalybeis, deduxit eum Rex Babyloni* in Babyloniam, Jc posuit eum in loco aliquo prxfecturarum usque ad diem mortis ejus.
12. Deinde mense quinto , decimo die mensis, ipso decimo nono anno Regis Nebu- cad-netzaris , Regis Babyloni* ; postquam yenisset Nebuzar-adan,prxfectus satellitum, qui ministrabat Regi Babyloni*, Jeruscha- laima.
IZ. Combussit domum Jehov*,&domum Regis, omnesque domos Jeruschalaimoriim, id est , omnes domos magnatum combussit igne:
14. Et omnes muros Jeruschalaimorum circumquaque ; destruxerunt omnes copi* Chaldxorum , qu* erant cuna prxfecto satellitum.

1%. E tenuibus populi, id est, reliquum populi, eos , qui relicti fuerant in civitate, & defectores, qui defecerant ad Regem Babylonis, & reliquum vulgi, deportavit Nebu- zar-adan, prsfestus satellitum.
16. Tantum e tenui populo terr* reliquos fecit Nebuzar-adan, prxfectus satellitum; qui essent vinitores, 8t quiagricol*.
sv, Prxterea columnas sreas, qu* erant domui Jehovx, basesque, Sc lacum xneum , qui erat in domo jehovx, fregerunt Chal- dxi; detuleruntque totum *s eorum in Babyloniam :
ig. Item ollas, 8c hamas , §c instrumenta musica, craterasque, St acerras, omniaque instrumenta *rea , quibus ministraverant, acceperunt:
ip. Etiamque pelves,Sc trullas,cum crateribus, Sc ollis, Sc lychnuchis, Sc acerris , ac scopulis , quscunque aurea, Sc quxeunque argentea ; accepit' prxfectus satellitum :
'20. Columnas duas, lacum unum, boves- xjue duodecim xreos , qui erant sub basibus, qu* paraverat Rex Schelomopro domo Jc-

hov* ; non fuit pondus xri eorum,omnium instrumentorum istorum.
21. Columnis autem istis, octodecim cubitorum altitudo erae cohtmnx unicuique, Sc filum duodecim cubitorum circumdabat eam : densitas autem ejus quatuor digitorum, cava erat:
22. Cui imposita erat corona xrea, Sc alti. |tudo coronx unius quinque cubitorum, en-
carpus, Sc malogranata ad coronam circumquaque omnia xrea; Sc similia era , t columnas secundx, cum malogranatis.
23. Erantque malogranata nonaginta fex in plagam quamque ; omnia malogranata centena in encarpo circumquaque.
24. Item expit prxfectus satellitum Sera- jam,Sacerdotem primarium,Sc Tzephanjant, Sacerdotem lecundanura; ac tres custodes liminis.
25. E civitate vero cepit aulicum unum, qui fuerat prxfectus bellatoribus, cum septem viris ex intimis Regis, qui inventi sunt in civitate ; Sc scribam primarium exercitiis, qui exercitum conscribebat e populo terr* ; a; sexaginta viros i populo terr*, qui in. venti sunt in civitate.
2 6. Hos ipsos capiens Nebuzar-adan, prxfectus satellitum, deduxit ad Regem Ba- bylonix Riblam :
27. QnospercuticnsKqxBabylonix.mor- te affecit Riblx, in terra Chamath* sic migravit Jehuda ä terra sua.
28. Hic est populus, quem deportavit Ne- bucad-netzar, anno septimo , Jehudxi ter mille viginti tres 1
29. Anno decimo octavo Nebucad-netza- ris ; deportavit Jeruschalaimis animas octingentas triginta duas.
30. Anno vicesimo tertio Nebucad-netza- ris ; deportavit Nebuzar-adan prxfectus satellitum Jehudxos,animas septingentas quadraginta quinque : omnes animx quatuor mille fexcentx sunt:
;r. Postea fuit trigesimo septimo anno, i deportatione Jehoj acinis Regis Jehudx, duodecimo mense , vigesimo quinto die mensis; ut efferret Evilmerodac, rex Baby. lonix , annö > quo regnare coepit, caput]e- hojacinis, regis Jehudx, educens eum e carcere.
32. Cum quo loquutus est bonis verbis ; 8t posuit solium ejus supra solium regum, qui erant fecum Babyloni*.
33. Et mutatis vestimentis carceris fui; comedebat cibum coram illo jugiter omnibus diebus vitx sux :
34. Nam cibarium ejus, cibarium juge dispositum fuit ei i rege Babyloni*,demensum diei cuiusque in diem quemque , usque ad diem mortis ejus; omnibus diebus vitx ejus.

Lamentationes Jirmejac.

v CAPUT I.

Pathetice describitur populi JismVtttici statue, na Agnoque pianclu, ifj intercedendi siud n coram lien deploratur.

^\Uomodo desidet solitaria,civitas amplis- sima populo, similis est vidux i amp lis- fima inter gentps , princeps inter provincias quomodo est tributaria?
2. Quomodo plane flet noctu, & laCrym* ejus descendunt in maxillas ejus, nullo eam consolante ex omnibus amantibus ejus ? omnes amici ejus perfidi agunt contraeam, effecti in eam inimici?
3. Quomodo migrat Jchuda prx afflictioni;, ct prx amplitudine servitutis , Sc ipsa
resi-

residens in gentibus , non invenit quietis lo-, cum ; quicunque persequebantur eam, asse-' quuntur eam inter angustias;
4. Quomodo viat Tij onis lugent, quod nulli veniant ad solemnitatem , omnes portae e- jus/wf desolata:, Sacerdotes ejus gementes : virgines ejus moestx , Sc ipsa amaritudini e/s ubi? . .
5. Essedi sunt hostes ejus m caput, mimici ejus tranquille agunt,quiajehova moe- stitiä afficit eam propter amplitudinem defectionum eius: parvuli ejus abeunt m captivitatem coram hoste.
6. Et excedit e filia Tzijonis totus decor ejus : sunt principes ejus ut cervi, non invenientes pascuum, abeunt absque virtute coram persequente:
7. Recordatur urbs Jeruschalaimorum diebus afflictionis suae , & ploratuum suorum, omnes res suas desiderabiles, quae adfuerant a diebus priscis ; cadente populo suo manu hostis, Ac nemine auxilium ferente sibi , quum videntes eam hostes , irridant cessationes ejus.
8- Peccatum perpetravit urbs Jeruschalai- morum, propterea tanquam ex immunditia separata est; omnes, qui honore afficiebant eam, vilipemluiir eam, qui aviderunt nuditatem ejus; etiam ipsa gemit, Ac avertit se retrorsum.
9. Immunditia: sux in fimbriis suis mer- cedem cjje nondum recordata, descendit mirabiliter , nemine consolante ipsam : respice Jehova afflictionem meam, quod magnificet se inimicus.
10. Manum suam pandat hostis ad omnes res desiderabiles ipsius : quod videat gentes ingredi sanctuarium suum, ip Ja , cui prxce- piiti, ne adveniunto in congregationem tibi :
11. Totus populus suus gemant, quxren- tes panem , exponant res suas desiderabiles pro cibo, ad reficiendum se : respice Jehova, & intuere me vilipendi.
ia. Nihil ad vos , 6 viatores omnes ; intuemini , Ac videte an sit dolor par dolori meo , qui satius est mihi: quam afficit Jehova moerore die aestus irae suae.
13. E sublimi immittit ignem in ossa mea, cui dominatur, pandit rete pedibus meis : avertit me retrorsum , reddit me desolatam, toto die languidam.
14. Compactum est jugum defectionum mearum manu ejus, quibua contortis, Ac ascendentibus super collum meum labefactat virtutem meam : tradidit me Dominus in manus eorum, i quibus non possum exsurgere.
15. Conculcat omnes robustos meos Dominus in medio mei , convocat contra me conventum, ad frangendum juvenes meos : torcular calcat Dominus virgini, filiae Jehudx.
16. Propter hxc ego /leo, ex oculo meo, ex oculo meo descendit aqua, quia longi abest ä me consolator, qui reficiat me , sunt filii mei desolati, quia invalescit inimicus.
I 7 - Quamvis pandat Tzijon manus suas > nemo consolatur eam , prxcepit Jehova de Jahakobo, qui circumstant ipsum , hostes ipsius ejse ; effecta est urbs Jcrulchaisimo-
rumut separata propter immunditiam inter illos.
ig. Justus est Jehova , eo quod contra praestitutum ejus rebellavi: audite, quaeso, omnes populi, Lc aspicite dolorem meum, virginum mearum , Ac juvenum meorum» abeuntium in captivitatem.
19. Me inclamantem amantes meos ipsi fefellerunt , Sacerdotes mei, Ac seniores mei in ipsa civitate exspir.iruit;qmim quaererent escam sibi, qua reficerent se ipsos.
20. Aspice Jehova, nam angustia est mihi, viscera mea lutulenta facta sunt, versat se cor meum in medio mei , quia omnino rebellavi : fons orbat gladius, intus est plane mors.

21. Audientium me in gemitu esse, nemo consolatur me, omnes inimici mei audito malo meo gaudent te id facere -. adduces diem , quem promulgasti , ut sint pares mihi.
22 Veniat tota malitia eorum in conspectum tuum , Lc confice eis, quemadmodum confecisti mihi propter omnes defectiones meas : nam ampiiffimi sunt gemitus mei, Ac cor meum languidissimum.

CAPUT XI.

Filia Tzijon projeHa dt coelo in terram.

Q Uomodo densa obtegi nube irx sua:
Dominus filiam Tzijonis, dejicit e coelis in terram ornatum Jifraelis ? ac non recordatur scabelli pedum suorum die irae sux?
2. Quomodo absorbet Dominus,non utens clementia, omnia habitaculajahakobi, destruit furore suo munitiones filix Jehudx, deturbans in terram; ut prophanum abjicit regnum cum principibus ipsius i
3. Quomodo succidit xstu irx totum cornu Jifraelis, adducens retrorstim dexteram suam, ne obsistat inimico, Ac exardescens in Jahakobum, ut ignis inflammatus conlii- mens circumquaque ?
4 - Quomodo adducit arcum suum vellit inimicus , constitutus dextera sua velut hostis, ut interficiat omnes desiderabiles oculo: in tentorio.filix Tzijonis effundit,ut ignem, excandescentiam suam?
5. Quomodo est Dominus similis inimico, absorbet Jifraelem , absorbet omnia palatia ejus ; perdit omnes munitiones ejus : Ac. plurimum affert in filia Jehudx moeroris, 8c moestitix;
6 . Et vi abripit ut horti sepem suam, perdit locum conventus fui; prorsus obliviscitur Jehova habendi Tzijone conventus; St. sabbathi, ac spernit indignatione irx sux Regem, & Sacerdotem ?
7. Quomodo rejicit Dominus altare suum, detestatur sanctuarium suum, tradit in manum inimici muros , palatia illius : vocem edunt inimici in domo Jehovx, utdiccön- ventus ?
8- Quomodo cogitat Jehova corrumpere muros filix Tzijonis, extendit regulam , non retrahit manum suam , quin absorbeat; 5 c luctum affert prxmutjitioni, Lc muro,pariter languescentibus ?
9. Quomodo demerguntur in terram por- tx eins, perdit,& confringit vectes ejusijfrx ejus, Ai Principes ejus sunt inter gentes sine
lege,

lege, etiam Propsietx ejus, non habent präsentem visionem a Jehova i
10. Quomodo sedentes humi, conticescunt $eniores"filix Tzfioitis, imponunt pulverem »apiti luo, accingunt ciliciis, demittunt in terram caput suum, virgines Jerufchalaimo- rum ?
11. Deficiunt lacrymis oculi mei, lutulenta siunt viscera mea, effunditur in terram jecur meum propter contritionem si lia:, populi mei; dum obruitur infans, Sc laflens in plateis urbis.
12. Matribus suis dicentes,ubi eß frumentum , & vinum i dum obruunt se se similes confosso in plateis civitatis , dum effundit sese anima eorum in sinum matrum suarum.
»z. Quod testimonium afferrem tibi? quod exemplum darem tibi, 6 filia Jeruschalaimo- rum i quid aequarem tibi, ut consoler te, ii virgo filia Tzijonis ? nam magna e/? velut «taris contritio tua , quis curaturus esset re?
14. Prophetae tui vident tibi vanum,& insulsum, neque retegunt iniquitatem tuam ad avertendum captivitatem tuam; sed vident tibi onerosas prophetias rerum vanarum, & ad depulsionem spectantium.
15. Plaudunt super te manus suas omnes viatores, sibilant,& movent caput suum contra filiam Jerusehalaimorum : hxce/ne, inquiunt, civitas illa, quam dicebant perfectam pulchritudine, gaudium toti terra: ?
16. Dilatant contra te os suum omnes inimici tui; sibilant, & frendunt dentibus suis, dicentes , absorbuimus -. utique hic dies ille est, quem exspectabamus, präsentem habemus, fruimur.
17. Facit Jehova, quod cogitaverat, perficit sermonem suum, quem prxeeperat ä diebus priscis, destruit non utens dementia: 81 Ixtificat contra te inimicum, extollit cornu hostium tuorum.
ig. Glamat cor istorum contra Dominum: 6 mure filix Tzijonis, fac, ut descendant tanquam torrens lacrymx interdiu,ac noCtu, ne permittas intermissionem tibi, ne desistat pupilla oculi tui.
19. Surge, vociferare de nocte, in prine! pio vigiliarum, effunde ut aquas cor tuum coram’facie Domini : attolle ad eum manus tuas pro anima parvulorum tuorum > qui obruuntur fame in capite omnium vicorum, dicens :
20. Respice Jehova, & intuere, quibus o- p er eris ita : comedcrene mulieres fructum suum , parvulos palmares ? interfici'ne in sanctuario Domini Sacerdotem, & Prophetam?
21. Jacent humi in vicis puer ut senex, virgines meae ut juvenes mei cadunt gladio: interficis die irx tuae, mactas non utens dementia.
12. Convocas quasi ad diem conventus formidines meas circumquaque , neque elf die ira: Jehova:, qui evadat, aut superstes maneat: quos palmis gestabam, St educabam, hos inimicus meus consumit.

CAPUT III.

iCalamitaipublica urbis , & privata Jirnil- jjt: atque remedium utriufyue.
utriufque.

E Go vir ille sum, ijui experitur afflictionem, virga furoris illius.
2. Me ducit, 8c agit tenebris, non autem luce:
3. Tantum mihi adversans, obvertit manum suam toto die:
4. Terit carnem meam.Sc cutem meam, confringit ossa mea :
5. Exstruit contra me, Sc cingit cicuta, Sc molestia:
6. In tenebrosis locis collocat me,ut mortuos olim:
7. Scpit circum me, ut non exeam,aggravat chalybeam numellam meam.
8- Etiam, quum clamo, & vociferor, obstruit orationi me*:
9. Sepit vias meas exso lapide, semitas meas pervertit -.
10. Ursus insidians est mihi, leo in latibulis.
if .Vias meas vagas efficit,& discerpit me, reddit me desolatum:
12. Adducens arcum suum, statuit me sa- gittx lux ut scopum.
/z. Immittit in renes meos tela pharetra sux.
14. Sum risui cum toto populo meo, modulatio istorum toto die.
15. Satiat me summa amaritudine,inebriat me absinthio:
r< 5 . Et comminuit in scrupis dentes meos, deprimit me in cinere.
17. Adeo rejicis a pace animam meam, »t oblitus sim boni.
18. Et dixerim,periit robur mcum,8t spes mea ä Jehova.

19. Recordando afflictionis mex,8c ploratus mei, absinthii, Sc cicutx ,
20. Plane, inquam, recordando,meditatur apud me anima mea:
21. Hoc revoco in animum meum ; ac propterea spero:
22. Summ* benignitatis esi Jehovx,qu6d non fumus absumti, quod non finiuntur miserationes ejus.
22. Novx sunt singulis matutinis,amplissima fides tua.
24. Pars mea Jehova est, inquit anima mea; propterea spero in eo ;
25.Bonus t'//jehova exspectantibus ipsum, animx requirenti ipsum;
26. Bene est, Sc speranti, St acquiescenti in salute Jehovx.
27. Bene eß viro huic, quum tulerit jugum in pueritia sua;
28. Qui sedens solitarius acquiescit,quod imposuerit ipsi Deu ,;
29. Qui indit pulveri os Cuum,dicens', fot- tb est exspectatio.
30. Prxbet percutient! Ce genam, satiatur opprobrio.
31. Nam non rejicit in se culum Dominus :
32. Nam quum affecit moestitia,etiam miseretur pro amplitudine benignitatum suarum :
33. Non enim affligit exanimo, suo, maestitiaque afficit filios viri.
34. Conterere sub pedibus suis omnes vinctos terrx.
35. Detorquere jus viri coram facie superioris.
s«. Ptv-
1

IUS.
“luis, nos n itus, Chat' ■iJccstemj. Steingutes
»tatiMiij
Cap. % .4. LAMENTATIONES JIRMEJ^. Cap.4.
minea,
“■Stmcta.;
! 'o
ählto m'ufi
dttdch i
faultei
®oste!i|K
‘opopste;
mtuämx.
raam meam, irnieiim,&sp nsmes,!t:
utt,
iiiffltoffltfe
km*s
söeäjitef
(JlOiBBlH
isoiitaflfe’
(jiflpomi
xljöKffi'l- 'i, >.
ilWt&Mii“ jeiuffl,iatost eculuffl De : ftitiä,etii«
"X’
•raSJt®
%6. Pervertere hommcm in causa sua,Do minus non probat.
37. E.oque dicente, existit aliquid ,fi Dominus non praeceperit s
38. Ex ore excelsi asm on prodit malum quodque, & bonum ?
39. Cur quiritaretur homo vivens , vir propter poenas peccatorum suorum ?
40. Perscrutemur vias nostras , & pervestigemus ; atque revertamur uique ad Jeho- vain.
41. Attollamus animum nostrum cum manibus ad Deum fortem in coelis, dicentes :
42. Nos defecimus, & rebellavimus, tu non condonas.
43. Obtegis ira, & persequeris nos, interficis, non uteris clementia:
44. Obtegis nube te, ne pertranseat oratio :
45. Purgamentum, & rejectamentum statuis nos in medio istorum populorum :
46. Dilatant contra nos os suum omnes inimici nostri:
47. Pavor, & fovea adest nobis , vastatio, Si contritio :
48. Rivis aquarum perfluit oculus meus, propter contritionem filia? populi mei:
49. Oculus meus defluit > nec desistit, ex «o, quod null« fint intermiiliones.
50. Donec prospiciar, & videat Jehoya e coelis.
51. Oculus meus afficit animam meam, propter omnes filias civitatis mea;.
52. Omnino venantur me , tanquam aviculam, inimici mei immerito.
53. Exscindentes dejiciunt in foveam vitam meam, & projiciunt lapides m me.
54. Exundantibus aquis supra caput meum, dico, succisus sum.
Invoco nomen tuum, Jehova, e fovea infima.
5^. Vocem meam exaudivisti; ne occultes aurem tuam, ad respirationem meam, in vociferatione mea.
57. Appropinquans » quo die invocabam te, dicebas, ne timeto:
58. Agens, Lomine,causas anima mea, vindicabas vitam meam.
$9. Vides, o Jehova , perversitatem, qua exercetur in me, judica judicium meum.
60. Vides totam ultionem istorum,omnes cogitationes istorum contra me :
<5i. Audis probrum istorum, 6 Jehova, o- mnescogitationes istorum adversus me:
< 5 a. Sermones inlurgentium in me, Si meditationem istorum aciversiis me toto die.
63. Sedere istorum, & surgere istorum intuere, me esse modulationem istorum.

64. RecWe eis retributionem, Jehova, fecundum opus manuum ipsorum.
63. Indito illis abjectionem animi, exsecrationem tuam ipsis:
66. Persequere ira,& perde eos.ne sint sub coelis Jehova.
issuiiotf r
MlS^
ifft
caput IV.
Iniquittu filis: Tzqon completa.
Q Uomodo obscuratur aurum , mutatur insigne aurum prxstantissimnundiftun- duntiu' lapides sanctitatis in capite omnium vicorum ?
?. Filii Tzijonis pretiosissimi, qui taxamS
essent auro purgatiliimo: quomodo reputantur, pro utribus testaceis, opere manuum figuli.
3. Etiam phoca; praebent mammam > lactant catulos suos : quomodo filia populi mei propter crudelem inimicum est similis ululis in deserto ?
4. Quomodo adhaeret lingua lactentis palato iplius pr:e siti; parvulis ipsis petentibus panem, qui partiatur, nemo esi ?
5. Qui comedebant in deliciis, quomoi» desolantur per vicos ? quomodo, qui nutriebantur in coccino, amplexantur stercora i
6. Et major est poena filia? populi mei supplicio Sedomi, quo everso quasi momento, non transerunt in eo manus ?
7. Puriores erant Naziraii illius nive; nitidiores lacte: rubebant corpore magis,quam carbunculi, Sapphirina polities eorum :
8. Quomodo obscurior est nigredine forma eoriunj non agnoscuntur in vicis : concreta est cutis eorum cum osse ipsorum, aret, est similis ligno ?
9. Qupmodo melius habent confofli gladio, quäm confossi fame : melius , qui perfluunt transfixi, quam deßituti proventibus agrorum meorum !
10. Quomodo manus mulierum misericor- dium coquunt natos ipsarum; sunt alimento ipsis in contritione filiae populi mei ?
ir. Consummat Jehova excandescentiam suam, effundit arstuni ira? sua:: Sc accendit ignem Tzijone , qui exedat fundamenta ejus:
ir. Non credidissent Reges terra:,& o- mnes habitatores orbis habitabilis, ingressurum esse hostem,& inimicum in portas urbi* Jeruschalaimorum.
13. Propter peccata Prophetarum ejus , iniquitates Sacerdotum ejus ; effundentium in medio ejus sanguinem justorum :
14. Qui cvat> antibus cacas per vicos, contaminatis sanguine; quem non possunt, quin tangant vestimentis luis:
15. Recedite impurus quisque , proclamant eis , recedite, recedite, ne attingitote, quum avolant, etiam evagantur : dicunt in Gentibus, non amplius commorabuntur :
id. Irata facies Jehova: dispertiet eos, non est intuitura in eos amplius, hostes rationem Sacerdotum non habebunt, senibus non facient gratiam.
17. £» adhuc nos, oculi nostri consumuntur desiderio auxilii nostri vanissimi: speculatione nostra speculamur versiis Gentem non servaturam.
18. Vcnantur gressus nostros,ne eamus per plateas nostras "i appropinquat finis noster, impientur dies nostri, imö advenit finis noster.
19. leviores sunt,qui persequuntur nos aquilis coeli : in ipsis montibus insectantur nos, in ipso deserto insidiantur nobis.
20. Spiramentum narium nostrarum, tinctus Jehova: capitur in foveis- istorum: de quo dicebamus, inumbra ejus nos victuros inter Gentes.
ai. Gaude, & la?tare, 6 fiiiaEdomi, 6 quse habitas in terra Hutzi: etiam ad te transiturum est poculum , inebriabis te,8c nudabis te.
22. Consumtä iniquitate tua, ri filia Tzi- jonis, non perget ip deportatione relinquere
>c s

Cap-T. J E C H E
te : animadvertet tuam iniquitatem , o tilia Fdomi, depor tabit propter peccata tua.
CAPUT V. ”””
Supplex Jirmefcprecatio ad Deum. Ecordare Jehova, quid sit nobis : intuere, Sc aspice opprobrium nostrum.
i. Possessio nostra aversa est ad extraneos, domus nostrx ad alienigenas.
5. Pupilli fumus, ac nullo patre , matres nostra: tanquam vidua?.
4. Aquas nostras pecunia bibimus, ligna nostra pretio obveniunt.
5. Ab incumbentibus collo nostro perse- quutionem patimur ; laboramus, non permittitur quies nob s.
d.stigyptio porrigimus manum; Assyrio, Ut satiemur pane.
7. Patres nostri peccaverunt, 8c non supersunt: nos vero poenas eorum ferimus.
z. Servi dominantur innos, asserente nemine e manu illorum.
9. Periculo vitae nostrae afferimus panem nostrum , propter gladium deserti.
10. Pelles nostri ut furnus atratae sunt, propter procellas famis.
ZKEL. _ Cap.i;
11. Mulieres Tzijone opprimunt,virgines in civitatibus Jehudx.
ii. Principes manu istorum suspenduntur, facies fenum non afficiuntur honore.
13. Juvenes ad molendum portant,& pueri ad ligna corruunt.
14. Senes e porta cessant, juvenes ü modulatione sua.
15. Cessat gaudium animi nostri, convertitur in luctum chorus noster:
1 6. Cadit corona capitis nostri, vse jam nobis, quod peccaverimus.
17. Propter hoc est languidum cor nostrum, propter ha:c obtenebrati sunt oculi nostri:
ig. Propter montem Tzijonis, qui desolatus est, per quem vulpes eunt liberi.
19. Tu Jehova in seculum manes, folium tuum in unamquamque generationem.
20. Quare in sternum obliviscereris nostri ? derelinqueres nos i quamdiu longa erunt tempora l
21. Restitue nos Jehova tibi, ut revertamur, renova dies nostros,ut priscis diebus.
22. Nam an omnino sperneres nos, effervesceres contra nos admodum;
Jechczkel.
CAPUT I.
Tres vißones quadrigae Jechezkelis , typtu providentia: Dei,
Q Uum ageretur trigesimus annus quarti _mensis , die quirito , Sc versarer inter deportatam multitudinem ad fluvium Ceba- tis ; aperti sunt corii, & vidi visiones Dei:
2. Quinto die mensis, ipso anno quinto, qui fuit i deportatione Regis Jojacinis,
3. Omnino fuit verbum Jehova: ad Je- chezkelem, filium Buzi Sacerdotem, in terra Chaldaeorum, ad fluvium Cebaris : fuitque super eum manus Jehovae illic.
4. Vidi ergo, quum ecce ventus turbineus veniret ab Aquilone , nubem magnam , Sc ignem sese accendentem , Sc splendorem ejus circumstantem: e cujus medio emicabat tanquam color vividissimus e medio illius ignis.
" 5. E medio autem illius, similitudo qua- tuor animalium : atque hxc illorum species, similitudo humana erat illis :
6 . Et quaterni vultus unicuique, quaterna: que ala: unicuique illorum.
7. Et pedes illorum,pes quisque vectusfsed pessimus ipsorum similis erat imo pedi vituli) icintillantesque, ut color chalybis tersi :

8- Et manus humanae sub alis eorum , in quaternis partibus ipsorum erant: faciesque eorum :Sc ala: eorum in quaternis pa-tibite illis.
9. Conjunctis unä ad alteram alis ipsorum: non divertebant eundo , unumquodque in tractum faciei suae objectum lbnr.t.
JO; Ac similitudo quidem faciei ipsorum, fa-iei humanae fuit ,* sed facies leonis ad dexteram ipsis quatuor, & facies bovis a sinistra ipsis quatuor : itemque facies aquilae ipsis quatuor erat.
xi. facies autem eorum, & ala: eorum
porrecta; erant sursum : unicuique bin* conjuncta: erant cujusque.Sc bina: tegebant corpora ipsorum:
12. Et quisque in tractum faciei lux obje- llum ibant ; quocunque erat spiritus ipse iturus, ibant, non divertebant eundo.
13. Similitudo autem istorum animalium, species ipsorum velut carbonum ignis , ardentium in speciem lampadum , hxc ergo similitudo indesinenter ibat inter ipsa animalia : & splendor erat huic igni, atque ex igne prodibat fulgur.
14. Ita haec animalia excurrebant, Sc revertebantur in speciem fulguris vehetnen- tissimi.
15. Ut autem vidi animalia illa ; ecce, rotam unam in terra fecundum illa animalia in quatuor facies ipsius.
1 6. Species rotarum, Sc opus earum, quasi colore berylli thalassii, Sc similitudo eadem ipsis quatuor erat ■ earumque species,8c opus earum, ac si esset, rota una in rota altera :
17. Ita ut in quatuor partes suas euntibus illis irent, non diverterent eundo.
iz. Et apsidibus earum tanta altitudo «at ipsis, ut timorem injicerent: St canthi earum pleni oculis circumquaque in ipsis quatuor.
19. Euntibus autem i Ilis animalibus,ibant hx rotae fecundum illa; Sc quum attollerent se animalia sursum a terra , attollebant se rot.-e.
20. Quocunque iturus erat illorum spiritus, ibant, eö iturus erat spiritus illarum: Sc rotx attollebant se 4 regione illoram, nara spiritus vitalis aderat rotis.
21. Euntibus illis, ibant, Sc illis consistentibus 1 consistebant ; Sc attollentibus se illis sursum a terra, attollebant se rotx e regione illorum, nam spiritus yitalis aderat rotis.
22. Siitu-
(jjitain
iriditen
pja«
iieailb saltim Jtd er;
«itera' i Superi pd erutu; iijiiis$a#i perikilffli fptiieskor i?, it v quasi specit de a specie speiest« vidi quilis] faisam
wie, temp
siEnifcr/t 4Sji&iom
HiA/Ste
ifcdiitr
Tuming
amfait
am,
3. Di« sum ego te lesqu* re joresipftr sdhuncipi 4 Utut firmati ia : tt ditis cis plstip
fto-ititta; d.Ttu & a verbi rii,3ispi: fe:ir »amne, bsint: l't elt
feisa
rt!%i
egodisj
«nrfn
lidri; 10.0 luesirij Bin eo twia« H.U

Cap. 2.3.
mtur honet}, lumpoitHij,
fwt.iuvtwi;
stsmi nostti,^ »fa: E'>iSMhi l i, w,
i Irnjuidin j tantiMii;
oliWijtj
JpSBBace.
raHBMsA
ttoblÄ®
toitliitt ros,ttpiiK& 0 (prati
Ata«;
tam foti ir iic eia lot itetata miSoimiair ciitaj:,': limpste " :r ibit irieti: «tijJMW
iliurarist'
etijfflB
üSÖ^ip
nrfflh®
H,W==
i.ifciK
um in rflt*
njrsw/iliii 1 2 3 4 5 6 7 8 * * 11
minuto,:
, attolkln
rat iUontsi liritas ffl» one ilto*
a»«?
■tollK!* 31 -"
tseri»' 1 ^
&»%

22. Similitudo autem expansi erat supra capita animalium, quasi specie crystalli formidabilis extensi supra capita eorum superni ;
23. Et sub isto expanso ala: illorum recta:, pertingentes una ad alteram : cuique binae tegentes hin;, St binae tegentes inde corpora ipsorum.
24. Et audiebam sonum alarum ipsorum quasi sonum aquarum multarum , quasi sonum omnipotentis euntibus illis,sonum conficitis,quasi sonum exercitus : quum starent illi,consistebant ala; ipsorum.
2$. Sed erat superne sonus expanso illi, quod erat supra capita illorum : quando si antibus illis, consistebant alx iliorum.

26. Superne autem ad expansum illud, quod erat supra caput illorum , quasi species lapidis Sapphiri, similitudo solii erat ; St super similitudinem illiiis folii similitudo quasi species hominis,superni insidentis ei.
17. Et vidi quasi colorem vividissimum, quasi speciem ignis intimi circumquaque , inde A specie lumborum illius sursum versus: a specie vero lumborum illius deorsum versiis, vidi quasi speciem ignis,St splendoris circumstantis eum.
28. Qualis efl species arcus , qui existitin nube, tempore pluvia , talis species illius splendoris erat circumquaque ; hac visio similitudinis gloria: Jehova: : liacc videns procidi in faciem mea.St audivi vocem loquentis.
CAl'UT II.
Vocatio ,ilf commißio divina Jechezkelir. Am edixit mihi; fili hominis, consiste in in pedes tuos,St alloquar te.
2. Tum ingressus est in me spiritus,quum alloqueretur me,St statuit me in pedes meos; ut audirem eurn-qtsi sermocinaturus ererme- cum.
3. Dixit igitur mihi, fili hominis,missurus sum ego te ad filios Jisraelis, ad gentes rebelles, qus rebellarunt contra me ; ist?e,ut majores ipsarum defecerunt > rebellantes in me, ad hunc ipsum usque diem :
4. Utut filii isti fint obdurati vultu, St ob- krrnati animo , ego te sum missurus ad eos •• ut dicas eis,sic ait Dominus Jehovi.
5. Ut ipsi , sive audiant,sive desistant, quia domus rebellionis sunt; ut .inquam > sciant 1'rophetam fuisse in medio sui.
6. Tu ergo,fili hominis,ne timeto ab istis, St A verbis istorum ne timeto,quod refractarii, 8t spinei sint in te,St apud scorpiones habites : a verbis eorum ne timeto , St a facie eorum ne consternator , quod domus rebellis sint:
7. Ut eloquaris verba mea ipsis , sive audiant,sive desistant; nam rebelles sunt.
8. Sed tu,fili hominis, ausculta,quod ego fum dicturus tibi, ne esto rebellis ut domus rebellis ista: aperi os tuum,St comede, quod ego daturus sutu tibi.
k>- Quum itaque respicerem, ecce manum emissam ad me; ecce autem in ea volumen libri :
ro. Quod explicuit in conspectu meo, er.it- que scriptum a fronte,& A tergo : St scriptura in eo erat lamentationum , lugubr.Tque carminis,St var. Caput Ttl.
11. jriiixit igitur mih.ii sili hominis,quod
praesens est tibi, comede : comede volumen hoc, deinde abi,alloquere domum Jisraelis.
12. Itaque aperui os meum, fec/tque, ut comederem volumen illud.
13. Edicens mihi , fili hominis, ventrem tuum cibato,St viscera tua impleto volumine hoc,quod ego do tibi: quod,ubi comedi,fuit in ore meo par melli dulcedine.
14. Deinde dixit mihi,fili hominis,abi,accede domum Jisraelis, ut alloquaris verbis meis ipsos.
15. Quia non ad populum utentem ignoto sermone,St impedita lingua mitteris, ad domum Jisraelis,quum mitteris -.
16. Non ad populos inultos utentes ignoto sermone,St impedita lingua , quorum non intelhgas verba (nonne si ad eos mitterem te,ipsi auscultaturi essent tibi i
17. Domus vero J.fraclis nolent auscultare tibi, cum nolint auscultare mihi -. nam tota domus Jisraelis obfirmata fronte , St duro corde sunt.)
18. Ecce dispono faciem tuam obsirmatam adversus faciem eorum,St frontem tuam ob- hrmatam adversus frontem eorum :
rp. Similem lapidi perdiuturno,firmiorem rupe disposui frontem tuam:ne timeto istos, neque consternator a facie istorumaquoddo« mus rebellis sint.
20. Postea edixit mihi; sili hominis, o- mnia verba mea , quibus alloquar te, excipe animo tuo,St auribus tuis audi:
21. Sic abi, proficiscere ad multitudinem istam deportat am, ad populares tuos,ut allo- quens eos , indicas eis, sic ait Dominus Jehovi,sive audiant,sive desistant.
22. Tum sustulit me spiritus,St audivi post rae sonum concussionis magnx; benedictam gloriam Jehova:,6 loco ipsius :
23. Et sonum alarum illorum animalium, contingentium alterius alteram, sonumque rotarum e regione illorum, sonum, inquam, concussionis mag na:.
24. Quum autem spiritus tollens me, as- sumsisset me; abibam amarulentus sestu spiritus mei,sed manus Jehova: fuit superior me.
25. Itaque veni ad multitudinem deportatam Thel-abib,accolas fluvii Cebaris.St »absehet! , ubi habitabant illi: St desedi illic septem dies,agens desolatum inter illos.
~ CAPUT I iT
Officium boni Prophetet.
I JUit autem exactis septem diebus, fuit,inquam,verbum Jehova: ad me,dicendo :
2. Fili hominis, speculatorem dedi te domui Jisraelis; ut audias ex ore meo verbum, St admoneas eos A me.
3. Quum dixero improbo, utique moriturus es,tu autem non admonueris eum, neque alioquutus fueris ; ut admoneas improbum revocans A via ejus improbissima ; ut serves eum: iste improbus in sua iniquitate morietur,sed sanguinem ejusbmauu tuarepofei- tuuus fum.
4. Tu vero,quum admonueris improbum, St non reversus fuerit ab improbitate sua, St Avia illa sua pessima; iste in sua iniquitate morietur,St tu animam tuam eripueris.
3. Sin autem avertetur i ustus A justitia sua , St faciet iniquitatem, me disponente , T1 V stcu -

Cap. 3-4-
offendiculum coram eo, morietur ille: quum non admonueris eum; in peccato suo morietur, neque recordationi erunt omnia justa ejus opera, qux fecerit, feci sanguinem ejus £ manu tua reposcam.
6 . Tu verö, quum admonueris justum, ut non peccet justus, si ipse non peccet amplius: omnino vivet, quia admonitus fuerit, Sc tu animam tuam eripueris.
-7.Deinde fuit super me ibi manus Jehovar; Sc dixit mihi, furge, egredere in istam convallem, Sc ibi alloquar te.
z. Itaque furgens, exivi in illam convallem : ubi, ecce gloria Jehovje stabat, ut gloria illa, quam videram ad flumen Cebaris : Sc procidi in faciem meam.
9. Sed ingressus in me spiritus fecit, ut consisterem in pedes meos, Sc alloquutus me ^ehova edixit mihi,ingredere, include te intra domum tuam.
10. Tu autem, b fili hominis, ecce; indiderunt tibi densos funes,& vinxerunt te illis; iit noti prodeas in medium ipsorum.
1 i.Ideoque linguam tuam agglutinaturus sum palato tuo, ut obmutescas, ac non agas reprehensorem apud illos, quia domus rebellis sunt:
11. Se d auum alloquendo te, aperiam os tuum, indices eis, sic ait Dominus Jehovi: qui auditurus est , audiat, Sc qui destiturus, desiliat; nam domus rebellis sunt.
cumbes lateri tuo , trecentis nonaginta diebus comedes illum,
10. Cibus autem tuus,quem comedes,pondere viginti siclorum in diem erit: de tempore in tempus flatum comedes illum:
11. Et aquam admensuram bibito,sextam hiiiis : de tempore in tempus statum bibito.
ii. Comedes autem eum ut placentam \ hordeaceam: Sc ad orbes excrementi Immani parabis placentam istam in oculis illorum.
13. Praeterea dixit Jehova, ita comedent Jisraelitae cibum suum immundum ; inter gentes, quo dispellam ipsos.
14. Tum dixi, Ahah Domine Jehovi, ecc: anima mea non est impurata; nam cadaver, aut discerptum non comedi i pueritia mea huc usque , neque intravit os meum caro abominanda:
ij. Et dixit mihi,vide, do tibi egesta boum pro orbibus stercoris humani, ut pares panem tuum ad illa:
16. Nam inquit, mihi, fili hominis,ecce ego fracturus sum baculum panis Jeruscha- laimis, ita ut comedant panem pondere, ac cum foiicitudine, Sc aquas mensura, ac ciua stupore bibent:
17. Ut defecti pane, Sc aqua, obstupescant singuli,atque contabescant in iniquitate sua.
CAPUT V.
JECHEZKEL,

CAPUT IV..
Sci ac mp hi apwnx imminentia urbi , salia in
latere.
U ergo fili hominis , accipe tibi laterem, quem ponas in conspectu tuo, ut incidas in eum civitatem Jeruschalaima:
i. Et disponens obsidionem in eam , ex- struensque in eam propugnacula, diffundes in eam aggestas moles : & disponens in eam castra, pone contra eam primores exercitus circumquaque.
3. Deinde tu accipe tibi sartaginem ferream, quam pones pro muro ferreo inter te, 8c civitatem istam: ut obfirmat.i facie tua adversus eam , cingatur obsidione, te obsidente illam; signum hoc in domum Jisrae- lis.
4. Tu autem incumbe lateri tuo sinistro, quum apposueris ei iniquitatem domüs ^Israelis, numero dierum, quibus incumbes ei, ferens iniquitatem illorum.
5. Ego vero do tibi annos iniquitatis illo- • rum pro numero annorum, trecentos nonaginta dies, quibus feres iniquitatem domtis Jisraelis.
6 . Ouiimque eris absoluturus eos, incumbes lateri duo dextero fecundo, ut feras iniquitatem domus Jehudx ; quadraginta dic', diem unumquemque do tibi pro unoquoque anno.
7 - Ad obsidionem vero Jeruschalaimorum obfirmato faciem tuam , cum brachio tuo nudato ; sic prophetabis contra ea.
8. Ecce autem impono tibi densos funes, ut non obvertas te ä latere uno in alterum, donec absolveris dies obsidimus tux.
9. Tu quoque accipe tibi triticum, Sc hordeum, fabasque, & lentes, 8 c millium, ac zeam, quae indas in vas unum, ut facias tibi e-iteis panem; de numero dierum, quibus in-
Typua vastationis urbis in rasum capitis
barbx. Jechezkelis.
Ostea tu, fili hominis, accipe tibi gladium acutum, novaculam tonsoriam accipito tibi, ut transmittas eam,super caput tuum.ifc super barbam tuam : sumensque tibi trutinam/«/?; ponderis, divides pilos eorum.
1. Tertiampartemignecombures in civitate, quando completi erunt dies obsidionis: Sc accipiens alteram tertiam,percuties gladio circa illam, reliquam vero tertiam disperges in ventum, nam gladio exserto persequar istos.
3. Attamen excipies inde paucos numero, quos ligaturus es in alis tuis :
4. Et ex istis adhuc accipies,quos projicies in ignem, Sc combures eos igne: inde prodibit ignis in totam domum Jisraelis.
5. Sic aitDominus Jehovi, ista sunt Jeruschalaima , urbs , quam in medio gentium posueram; Sc cui circumdederam regiones.
6 . Sed mutavit jura mea in improbitatem plus, quäm gentes ipso, Sc statuta mea pliis quam regiones , qua: circumstant eam: quia jura mea spreverunt, Sc in ipsis statutis meis non ambulaverunt.
7. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, eö quöd cumulatim plus, quam gentes ipsa:, quae circumstant vo- , in statutis meis non ambulastis, 5 c jura mea non fecistis 3 ac ne quidem fecundum juva gentium, qux circumstant vos, fecistis:
z. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce me, irruentem in te, me quoque, ut efficiam in medio tui judicia in oculis ipsarum gentium :
9. Facturus enim sum in te judicium, cu- jusmodi non feci, & cujusmodi non sum facturus amplius ; propter abominationes tuas.
io. Id-
"iTito»
(fotBifc®! (tnsinttF tuas in®'® u, liia
-
tuetis*'
tus?® * 1 * 3 4 5 6 7 * 9 io.
eida«
r aisw
tsKimro • /sfiio pei .-.Itacontu onanfcfa »»Mtoi 1 iinmtbifi« ataai) /is.
14, Eriitpi patrium api is oculis omi
15. £t cn traditioni, i camstant te : ia, traiiei
oanMatit
W
i (tai k Bites,}»
psoitta s fairfgensi tetim panis.
■ ii, i*i(ttoi uäptptfe Biicjlespe txtmtrasftifet
C
hsloUtii CTfuitva L i. Fili jWSusmont ijadtos:
Tumdic (ittverbum tas Jehovi u an, 8t valli tutata» c r« excelsa 4-Namdi imgmuri umque coa Bw/lrij, '.Diipouai <®t€sllei
testas^ Mväsi confräsB | dii veftp teil«:, ai
?. £ti
tüperiam I «. Sedi . levato,
[W fuen I Mir}!

w5*J
m«mk r
»ab ifc «amtilim,;-
tempus /ita’
tum »t jis» «s aera»;
*wi,itiaa
Jfos.
.Dnae/tfoR
s«i:»Ar
aiiyaaa
SttBUBffit
AtHtgtJii;
miiiitK'
tiiife olsapec J panem pen aasiaeita
:3j!ia,otex' r in miqBr-
tipsiiWf/jci tfotiiai i;;if
«OPNM1
tramtami

«t&oü;
io tatojs a sita»
isaf:
cjspsp eosp.tct aAi ttaÄ*' in «?-"
rototeS* leainis "- * 1 * 3 4 * 6 7 * 9 10 ii. t flamus' dr»fl£ Aici/is ii
;Jekn,tof sisM« ; ■isnon airto i a; ne <fi us citiusl
is]e'ncvi <Hie,utti lisiptiffi?
tejW«f
jjdiJEfc'
Op. y. 6 . _
10. Idcirco patres comedent filios in medio tui,St filii comedent patres suos; & exercens in te judicia, dispergam omnes reliquias tuas in omnem ventum.
11. Idcirco, ne vivam ego,dictum Domini Jehovi, nisi eb quod sanctuarium meum impurato omnibus rebus detestandis tuis, St rebus omnibus abominandis tuis,ideo tum ego succidam, ut non parcat oculus meus - tum etiam ego non utar clementia.
12. Tertia tui pars peste morientur, 8t fame consumentur in medio tui; tertia autem altera gladio cadent circa te; reliquam vero tertiam in omnem ventum dispergam,Si exserto gladio persequar eos.
13. Ita consummabitur ira mea, Sc collocans excandescentiam meam in istis , ultione consolabor me: experientiirque me Je- hovam eloquutum elfe in zelo meo , quando consummabo excandescentiam meam in ipsis.
14. Et disponam te in vastitatem,& in opprobrium apud gentes, qua: circumstant te, in oculis omnium transeuntium:
> 15. Et erit opprobrium , convitiumque eruditioni, Sc stupori gentibus , quae circumstant te: quum exercuero in te judicia ira, excande centiaque , Sc correptionibus excandescentia: (ego Jehova eloquutus sum.)
iij. Quum immisero sagittas famis pessi- inas in eos, qui fuerunt ad corruptionem, quas immittam ad corrumpendum vos : Sc famem colligens contra vos , fregero vobis baculum panis.
17. Immisero, inquam, contra vos famem, bestiamque pessimam, orbaturas te, pestisque, 8c csdespervaserit te: denique vastationem immisero in te; ego Jehova eloquutus sum.

tur mei in Gentibus, ubi captivi detinebuntur : me fractum fuisse ab animo ipsorum scortante, qui recessit a me , 8c ab oculis ipsorum, qui scortantes, sequebantur stercoreos deos ipsorum, Sc fastidio erum sibi ipsis, rejpiciemes ad mala, qua: fecerint, ad omnes res abominandas suas.
10. Et agnoscent me esse Jehovam; non frustra loquutum fuisse, me affecturum ipsos hoc malo.
11. Sic ait Dominus Jehovi,percute manu tua. St plaude pede tuo, Sc dic, ah, respiciens ad omnes abominationes pessimas domus Jisraelis: quibus gladio, fame, Sc peste casuii sunt.
12. Longinquus peste morietur,Sc propinquus gladio cadet, reliquus autem, Sc obsessus, fame morietur: denique consummabo excandescentiam meam in eos :
13. Ut agnoscatis me esse Jehovam, quum erunt confossi eorum inter deos stercoreos ipsorum, circa altaria illorum ; a I omnem collem excelsum, in omnibus cacuminibus montium, Sc sub omni arbore virente, ac sub omni quercu densa, ubicunque loci posuerint odorent gratum omnibus stercoreis diis ipsorum :
14. Quum extendens manum meam contra eos , reddidero terram hanc desolatissi- mam, magis desolatam , quam desertum ad Diblam, in omnibus sedibus ipsorum ; ut agnoscant me esse Jehovam.

CAPUT VI.

Idololatrio posna prodicitur.

E T fuit verbum Jenovs ad me, edicendo :
i. Fili hominis , dispone faciem tuam versiis montes Jisraelis ; Sc prophetam age j apud eos.- _ J
3. Tum dices eis, 6 montes Jisraelis, audite verbum Domini Jehovi: sic ait Dominus Jehovi montibus,Sc collibus,alveis aquatum, Sc vallibus: eece me, me, inquam , adducentem contra vos gladium, Sc perditurum excelsa vestra.
4. Nam desolabuntur altaria vestra,Sc con- frino-entur subdiales statua: vestrae; proster- namque confossos vestros coram diis stercoreis vestris.
5. Disponam etiam cadavera Jisraelitarum Coram diis stercoreis ipsorum, Sc dispergam offa vestra circum altaria vestra:
6. In omnibus sedibus vestris ipsae civitates vastabuntur , Sc excelsa desolabuntur ; ut vastentur, Sc desolentur altaria vestra, confringanturque , Sc aboleantur stercorei dii vestri , Sc succidantur subdiales statua: vestra:, ac deleantur opera vestra:
7. Et cadent confossi in medio vestri, ut experiamini me esse Jehovam,
8- Sed reliquos faciam, quum erunt vobis, qui evalerint gladio, in gentibus; quum dispersi fueritis in regiones.
9, Et, qui «x vobis evaserint, recordabun-

« CAPUT VII.

Comminatio extremo calamitatis.

D Finde fuit verbum Jehova: ad me, dicendo:
1. Heus tu, fili hominis, dic, sic indicit Dominus Jehovi terra: Jisraelis finem : advenit
ipse finis in quatuor oras istius terra:.
3. Jam finis impendet tibi, quum immittens iram meam in te, judicabo te fecundum vias tuas, & reponant super te omnes abominationes tuas.
4. Neque parcet oculus meus tibi, neque utar-clementia : nam vias tuas super te reponam, Ac abominationes tus in medio tui erunt, ut experiamini me esse Jehovam.
%. Sic ait Dominus Jehovi; malum, unicum malum ecce advenit.
6. Finis advenit, advenit ille finis, pervigil irruit in te ; ecce advenit Utud.
7. Supervenit matutinum illud tibi, 6 habitator istius terr*: advenit tempus illud, propinquus est dies ille vexationis > non autem echiis montium.
g. Jam cominus adsum , effundam excandescentiam meam super te, Sc consummans iram meam in te, judicabo te fecundum vias tuas : denique reponam super te omnes abominationes tuas.
9. Neque parcet oculus meus, neque utar clementia : secundum vias tuas tibi reponam , St abominationes tus m medio tui erunt, ut experiamini me Jehovam ejji- percussorem
10. Ecce diem illum, ecce adveniens matutinum ; prodiit matutinum illud, effloruit virga ista, germinavit superbia ••
ii. Ipsa violentia assurrexit ad virgam improbitatis : nemo ex eis, neque ex multitudine ipsorum > neque ex thrasonibus L l r ipsorum

ipsorum, supersaturua est, neque lamentum de ipsis erit , . . .

12 Advenit illud tempus , pertigit dies ii- le, emtor ne laetetur, & venditor ne lugentem agat quia adtus iw impendet toti multitudini ejus.
i?. Kam venditor ad rem venditam non est reversurus , quamvis adhuc in integro sit caterva eorum,-La: vendidit: visio enim toti multitudini ejus non reversura est > & singuli in iniquitate sua non sunt confirmaturi jie caterva sua.
14. Clangent claflico , ut comparent omnes > sed nullus prodibit ad bellum; quia aestus ira: meae exarfit in totam multitudinem ejus.
jrj.'GIadius ipse foris, pestis autem, & fames intus: qui in agro e, it, gladio morietur; qui verö in civitate, eum fames,& pestis consumptura est.
16. Sed ex eis, qui evasuri sunt, evadent & erunt in ipsis montibus velut columba: Vallium, trepidantes omnes, quisque propter iniquitatem suam.
17. Omnes manus debilitabuntur, & omnia genua in aquas abitura sunt:
ijj. Et accingent cilicia,tegente ipsos horrore ; denique m omni facie erit pudor; 8t in omnibus capitibus ipsorum calvitium.
19. Argentum suum per plateas abjicient, Scaurum ipsorum separationi erit; argentum ipsorum, & aurum ipsorum non poterit eripere ipsos die furoris Jehov* ; se ipsos non satiabunt, 8c viscera sua non explebunt: eö quod offendiculum iniquitatis ipsorum aderit.
20. Quin decorem ornatus fui illum ad excellentiam posuerat, imagines abominationum suarum, ist rerum detestabilium suarum fecerunt in eo : idcirco illum statui ipsis in separationem.
ai. Tradam enim illum in manum'extraneorum direptioni , & improborum hujus terrje prsd», qui profanabunt illum.
22. Et avertente me faciem meam ab ipsis, libi profanaverint aditum meum; invadent civitatem ipsam effractores , 8c profanabunt ipsam.
25. Para funem : quia terra ista plena est causis capitalibus, oc ipsa civitas plena est violentia.
24. Ideo adducam pessimos gentium , ut h»reditario jure possideant domus istorum: faciamque , ut cesset excellentia fm«ium, & profanentur ii, qui sanctificant ipsos.
25. In excidium devenit , & quaerentibus pacem nulla erit.
16. fErummasuperveniet aerumnae,Seruntor ad rumorem erit ; desiderabiintque visionem ä Propheta, & lex peribit ä Sacerdote, consilitimque ä senibus.
27. Rex ipse continenter lugebit, & Princeps induet vestem desolationis , ac manus populi terrae conturbabuntur: pro via ipsorum agam cum eis, & prout jus ipsorum est, judicabo ipsos , ut experiantur me esse Je- hovam.

CAputr viii.

Q«*t«o r poputeJvdaicHs est in-
verfa . £eversu Oeea/o £ u.

F Uit autem anno sexto , mense sexto, die quinto illius mensis , me sedente domi mea:, Senioribiisque Jehudx sedentibus coram me,- ut accideret mihi illic manus Domini Jehovi.
2. Etenim vißonem vidi, quod,ecce similitudo hominis, quasi specie ignis , a specie lumborum ejus deorsum versus,jpecie ignis: ä lumbis autem ejus sursum versus,quasi specie solis rutili, similis colori vividissimo.
3. Qui extendens formam manus,assumlit me cincinno capitis mei: & attollens me spiritus inter terram, & caelum, deduxit me Jeruschalaima visionibus Dei , ad ostium porta: interioris, spectans ad aquilonem; ubi erat sedes idoli zelotypiae , quod provocat ad zelotypiam.
4. Ecce autem illic gloriam Dei Jisraelis, sceundiim speciem » quam videram in ipsa convalle.
5. Tum edixit mihi , fili hominis , attolle jam oculos tuos ad viarmya-c/rrr aquilonem versus ; cumque sustulissem oculos meos ad viam aquilonem versus, ecce ab a- quilone, ad portam ipsius altaris idolum illud zelotypiae in ipso ingressu.
6. Postea dixit mihi,fili hominis, videsne, quid isti faciunt ? abominationes sunt maximae, quas domus Jisraelis faciunt hic, ut longe recedam a sanctuario meo ? sed amplius iterum videbis , abominationes maximas,
7. Et deduxit me ad portam atrii alterius: ubi, quum aspicerem, ecce foramen unum ia ipso pariete.
8- Itaque edixit mihi, fili hominis : fode jam in isto pariete,quiimque fodissem in ipso pariete,ecce portam unam.
9. Tum edixit mihi, ingredere , & aspice abominationes pessimas,quas isti faciunt hic.
10. Ingressus itaque,afpexi;ecce autem 0- mnes formas reptilium , 5 c jumentorum detestandorum, omniumque stercoreorum deorum domus Jisraelis; expressum optes in pariete ipso circumquaque:
11. Et septuaginta viros i Senioribus domus Jisraelis, cum Jaazanja, filio Schaplianis stante in medio ipsorum, stantes coram illis, quemque thuribulum {uum habentem in manu sua: ita ut abundans nubes suffitus ascenderet,
12. Post dixit mihi-.vidistsne, fili hominis, qua: seniores domus Jisraelis faciant in tenebris , quisque in conclavibus figuratis suis? quia dicunt, non est Jchova, qui videat nos, dereliquit Jehova terram hanc.
13. At, inquit mihi, amplius adhne videbis abominationes maximas , quas isti faciunt :
14. Et deduxit me ad ostium portor domus Jehov», qux «lad aquilonalemtractumiec- ce autem mulieres sedebant » deflentes Thammuzum.
15. Postea dixit mihi, vi distine fili hominis? amplius adhuc visurus es abominationum, abominationes majores istis.
id. Et deduxit me in atrium dormis Jehova: interius; ecce autem in porta templi Jehov» inter porticum , Sc altare quasi vi- ginti quinque viros : quorum posteriora ob. versa erant versus templum Jehov», facies autem Orientem versus, Si adoratio ipso*
tum Otientei 17. T« 1 ais'!»»
hin:«*® 1
dann**?*
tmccs 5 '
ifJOBt,
!S„;s0i
bcjuAs
C.
Sr/mufi*
MitiicM:
D mi,b
■tus cmtiti 1 icum letbifei 1, Tum, e pnr superi ra,quemq ris suo in r eos indutum tio scriba» tonstiterunt I Gloriis derah/iifi
stolatis,, tflrai serii ctfaiqus dius ci»ititis,p tann,M
ftter omne i» init* t, Rdiquu lanfevjtff mite,ne \ mini dene d. Senen que,&foei
sijE#m,nc
nc.pitote 1 ilis Senio: mutn.)
7. It ii
euntespe i k« reliquus mu, cl letavi, ir, nilis, eS fqet Jeru! >Hjii «lia
M\
Jeted
respij
10.
culus;
tum«

ii.
»en, 1 retulit l«iep

Cap, io.'
hMifcfo,
1 ™ e ftätrt- MlttsjC ühiillicimjj-
iijllOifcii <* ignis, ,j
lUTTiversiis,^
»Wviviiäj
); Sc sttolau. at», 4fc «is Da, ii'
lMrlyi'ix-
ftfiiDtiJa;
MlÜtlS;
i.fflkoti
1« Ufe
»Wjjjij
T.grcli,
'JiiOEC
initim 'ii kirnt m m: i miliocts
tam atrii «Ite formen uti
Ii tantas; pttfoii: a,
«gute, ii hipisiilits: chwMr
iquefttiaBsn
expre&fi.
}«t ;
iraiiaaeii arari) itiwr
»Ss*i
lisröüfiEt
ISM&
IvidiU®)'-'
MiS?
avifws if :
itarp 1 “ 1
ijtai,.
‘npliiiidit
i0,pni
altmtratte iant i ®
vidifllne £ usesjbt® esistis-
tiuniJoti' n porta B ic altitf®
Ium J 1 ’ 0 ™ ^

tum Orientem versus ad Solem ferebatur.'

17. Tum dixit Deus, vidistfne, fili hominis ? an levius est quicquam visum domui Jehudoe.quüm facere abominationes istas, quas faciunt hic i nam impleverant terram hanc violentia, & aversi sunt ad provocandum me, ecce autem jam praemittunt plantarum surculos ante faciem suam :

18. Propterea etiam ego facturus snmfa- Burrt in excandescentia ,non parcet oculus meus, neque utar clementia, & quamvis clament in auribus meis voce magna , non exaudiam eos.

CAPUT IX.

Conservatio piorum in media cladi.

D Linde inclamavit me audiente voce magna , dicendo : admovete profecturas istiusr civitatis ; 8c instrumentum quisque Tuum lethiferum habeto in manu sua.

2. Tum, ecce fex homines venientes ä via portae superioris, quae est obversa ad aquilonem, quemque cum instrumento dissipationis suo in manu sua, & virum unum inter eos indutum vestibus lineis cum atramentario scriba; ad lumbos suos : qui venientes, constiterunt juxta'altare sneum.

3. Gloria autem Dei Jisraelis extulit fe ä Cherubin is, quibus insidebat, ad limen ipsius domus; Sc inclamavit virum illum indutum vestibus lineis, ad cujus lumbos erat atramentarium scribo.

4. Edixstque Jehova ei.transi per medium istius civitatis, per medium urbis Jerufcha- laimorum, & insignito signo frontes illorum hominum , qui suspirant, Sc qui exclamant propter omnes abominationes istas, quo fiunt in medio illius.

5. Reliquis autem illis edixit me audiente, transite per hanc civitatem post eum, 8c percutite, ne parcito oculus vester, neque utamini clementia;

6 . Senem.iuvenem,8c virginem,parvulosque, Sc foeminas interficitote ad internecionem, sed ad ullum virum, cui inerit hujus signum, ne acceditote, St ä sanctuario meo incipitote (itaque incipiebant ab hominibus illis Senioribus , qui erant ante ipsam domum.)

7. Et impurate, ait illis, domum ipsam, & implete atria ipsa confossis, exite; ut exeuntes percutiant in civitate ipsa.

8. Fuit autem percutientibus ipsis, quum reliquus essem ego; ut procidens in faciem meam, clamarem,& dicerem, Ahah Domine Jehovi, an perditurus es omnes reliquias Jis- raelis, effundendo excandescentiam tuam super Jeruschalaima ?

9. Qui dixit mihi, iniquitas domus Jisraelis, St Jehudae magna est supra modum,8t repleta est ista terra caedibus, ipsdque civitas plena perversione : quia dixerunt, dereliquit Jehova Hanc terram ; neque Jehova est , qui respiciar.

10. Quapropter etiam ego, non parcet o- culus meus, neque utar clementia : viam eorum in caput ipsorum reponam.

ir. Tum, ecce vir ille indutus vestibus lineis, ad cujus lumbos erat atramentarium, retulit rem, dicendo ; feci. quemadmodum praeceperas mihi.

j CAPUT X.

Pruna de igneis rotis mystica. Quadriga effunduntur super civitatem.

M E autem vidente, quum ecce, in illo expanso, quod erat supra caput Cherubi- norum, similem lapidi Sapphirino, qua spe- ciem similitudinis folii; apparuit super ipsos Jehova :

2. Qui alloquutus virum illum, indutura vestibus lineis, dixit, ingredere intervallum orbium, m locum Cherubinotum, 5 c imple pugnos tuos prunis igneis ex intervallo Cherubinorum, Sc sparge contra istam civitatem : Et ingressus est ante oculos meos.

H. Cherubiiii-autem stabant ä dextera domus, quum ingrederetur vir ille ; Sc nubes implebat atrium interius.
4. Tum extulit fe gloria Jehov* a Cheru- binis supra limen d rniis^, estque impleta domus nube, atrium vero impletum splendore gloria; Jehovx.
5. Et sonus alarum Cherubinorum audiebatur usque ad atrium exterius ; quasi sonus : Dei fortis omnipotentis, quum loquitur.
6 . Fuit autem, quum prxeepisset viro illi
induto vestibus lineis,dicendo : accipe ignem ex intervallo horum orbium , ex intervallo Cherubinorum; ut ingressus ille consisteret juxta rotas.
7.Et extendens Cherub unus manum suam ex intcrvalloCherubinorum ad ignem illum» qui erat in intervallo Cherubinorum, fum- sit, & indidit pugnis iUius induti vestibus lineis : qui accipiens, exivit.
z. Apparebat enim in Cherubinis forma mantis hominis sub alis ipsorum.
9. Tum vidi, quöd ecce quatuor quidem rot* juxta ipsos C.hcrubinos : rota unaquaeque juxta Cherubinumunumquemque; quarum rotarum species erat similis colori lapidis berylli tbalassii:
10. Et species illarum quatuor erant similitudine una, ac si esset rota una in medio rotae alterius :
11. Euntibus illis Cherubinis , in quaternas partes ipsarum ibant, non divertebant eundo .- nam ad locum , quo spectabat ipsum caput,sequebantur ipsum,non divertebant; eundo.
12. Sed totum corpus illorum , dorsäqna illorum, ac manus illorum, aseque illorum s etiam rotae ipse plenae oculis erant circumquaque ipsorum quatuor , rotarumjae ipsorum.
13. Hae autem rotae, ipse vocatae sunt orbis, me audiente:
14. Quatuor vero facies erant animali unicuique ; facies unius facies erat CheruWi, facies autem alterius facies hominis, Sc tertii facies leonis, & quarti facies aquilae.
15. Ita extulerunt fefe Cherubin! , hoc e /2 animal, quod videram ad flumen Cebaris.
1 6. Euntibus Cherubinis autem, iverunt rotx ipse juxta illos : 8c attollentibus Cherubinis alas suas ad efferendum fe A terra., non diverterunt rotae ipse quoque ab illis t
17. Consistentibus illis, constiterunt , Se efferentibus fe illis, extulerunt fe cum illis : quia spiritus vitalis aderat Ipsis.
18. Egressa igitur gloria Jehova; khea.qui erat supra limen domus, 5 c stans super Che- rubinos:
, Li j ip.Quttm
A

Ca p. TO»IT.
jp. Quum levantes Cherubim alas suas , extulissent se e terra ante oculos meos eundo, St rotae e regione illorum ; substitit a- ttimal ad ostium portae domus Jehovx primum, & gloria Dei Jisraelis insidens iliis superni.
20. Ipsum est animal illud , quod videram subjectum Deo Jisraelis ad flumen Cebaris, Kc cognovi Cherubinos eos esse.
2 j. Quaterna: facies unicuique, St quaterna: ala: unicuique: similitudoque manuum hominis sub alis illorum erat,
aa De similitudine denique faciei ipsorum, eadem facie, quam videram ad flumen Cebaris, erant species ipsorum, illariimque : quisque in tractum faciei sua objedum ibant.

CAPUT XI.

Cor lapideum commutandum cum carneo. Um attollens mc spiritus , adduxit me ad portam dormis Jehovx primam , qua' spectat Orientem versirs, ubi ecce , in ostio illius portx viginti quinque viros: inter quos videbam Jaazanjam , lilium Hazzuris , & Pelatjam , filium Benajx , principes populi.
i. Dixitque mihi; fili hominis, hi sunt viri isti, qui cogitant vanitatem > & qui ineunt consilium malum in hac ipsa civitate:
z. Qiii dicunt,non in propinquo xdifican- dx sunt domus; hxc uris futura esset ol!a,&. nos caro illa.
4. Idcirco propheta contra istos; propheta, 6 fili hominis.
%. Et accidente mihi spiritu Jehovx; edixit mihi, dic, sic ait Jehova, ita dicitis o domus Jisraelis ; nam eorum , qux veniunt in spiritum vestrum , unumquodque ego novi.
Cap. ii. n]
va. noitraest, nabis data est hxc terra in hereditatem.
j6. I(hirco dic, sic ait Dominus Jehovi; quod procul abegerim eos in gentes, & quod disperserim eos in regiones: attamen Ium eis sanctuarium paulisper in ipsis regionibus, quö venerunt.
17. Idcirco dic, ita ait Dominus Jehovi; St congregabo vos ex istis populis , & recipiam vos e regionibus , in quas dispersi estis; St dabo vobis terram Jisraelis.
ijj. Quumque venerint illuc : amovebunt omnia detestabilia ejus, omnefque abominationes ejus ab ea.
19. Nam indam ipsis cor unum, 8t spiritum novum ponam in medio vestri: amo- vens, inquam, cor lapideum i carne eorum, indam eis cor carneum :
ao. Ut in statutis meis ambulent, & jura mea observantes faciant illa : sintque mihi populus, & ego illis sim Deus.
21. At illis, quorum animus obibit intima detestabilia, St abominationes istorum viam suam in capste ipsorum reponam, didtum Domini Jehovi.
22. Deinde, quum extulissent Cherubin: alas suas. cum.rotis e regione ipsorum; quibus insidebat gloria Dei Jisraelis (uperne:.
23. Ascendit gloria Jehovx e medio civitatis ipsius ; substititque super montem, qui est ab Oriente civitati.
24. Et spiritus attollens me, reduxit me in Chaldxam, ad multitudinem deportatam hac ipsa visione oblata per spiritum Dei; quum ascendisset ü me visio hxc > quam videbam
25. Et eloquutus sum apud multitudinem deportatam; omnia verba Jehovx, qux v- stenderat mihi.
jechezkel,
6 . Multiplicatis confossos vestros in civitate hac ; ik impletis vicos ejus confossis.
7. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, confossi vestri, quos disponitis in medio ejus, hi sunt illa caro , Si hxc urbs olla ipsa est-, vos autem educam A medio ejus.
8. Gladium timetis; Si gladium adducam super vos , dictum Domini Jehovi.
9. Nam educens vos £ medio ejus, tradam vos in manum alienorum; St exercebo contra vos judicia.
10. Gladio cadetis, in termino Jisraelis judicabo vos; ut experiamini me esse Jeho- vam.
ir. Hxc non est futura vobis olla, aut vos futuri in medio hujus caro; disjectos in terminum Jisraelis , judicabo vos:
ia. Ita experiemini me esse Jehovam.qui- tunque in meis statutis non ambulatis , St mea jura non facitis;fed fecundum jura Gentium, qux circumstant vos, facitis.
/3. Fuit autem me prophetante, ut Pelat- }a > filius Benajx moreretur : quapropter procidens in faciem meam, 8c exclamans voce magna dixi , Ah ah Domine Jehovi, tu consummationem facis cum reliquiis Jisraelis.
Sed fuit verbum Jehovx ad me,dicen-
15. E ili hominis , /««fratres tui, fratres tui, necestarii tui , & tota domus Jisraelis, quanta quanta est; quibus dicunt habitatote* Jerusihalaiir.oruin > longi abeste a Jcho-

CAPUT XII.

Vr&ludium calamitatis stelmdccorum.

T fuit verbum Jehovx ad me, dicendo:
2. Fili hominis, in medio domiis rebellis consides;quibus sunt oculi ad videndum, nec viderunt, quibus aures ad audiendum,nes audiverunt , quia domus rebellis sunt.
3. Tu itaque, fili hominis, para tibi instrumenta migrationis > & migra de die ante treulos eorum : quum emigraveris e loco tuo in locum alterum, ante oculos eorum; fortasse visuri sunt ; nam domus rebellis sunt.
4. Quum autem extuleris instrumenta tua , ut efferuntur instrumenta migrationis, de die ante oculos eorum: tu egreditor vesperi ante oculos ipsorum , ut qui procedunt in migrationem.
5. Änte oculos illorum perfode tibi in muro foramen , per quod educas illos :
8. Ante oculos illorum super humerum portans , exea nocte educito , faciem tuam operito , ut non aspidas terram hanc : nam ostentum propono te domui Jisraelis.
7. Ita igitur faciens, quemadmodum jussus f«ieram ; instrumenta mea extuli ut ejse- runtur instrumenta migrationis de die, ac vesperi perfodi mihi in 'muro foramen manu: exea nocte educens lUa.saper humerum portavi ante oculos illorum.
8. Deinde fuit verbum Jehovx ad me mane, dicendo:
9. Fh
9'
jtasjw® 1 2 3 4 5 * 7 8 9 tisi 10. Di' i:
pfifft^
n« 1
r-W iW# 1 LssckM flatat »laipidat i]
14. Itw itsejus.80 omnem vei tquar eos 1 19 Ut e qmmspatl eos per reg
vtspiosi meat em piilns, J!»
ii««:
sntoefc talblkta 1 ij.Mcii , ttDoiwnis 1 nfliilim fernem ivnstmli I ia illius li vioientiii 20. Et i| <f terra i; tilcjelioi ■ u. Dei fitendo: 11. Fili SMapu; producet fc;
/!• M
vi, fetui najtieut,
1 potiiisfii; iitjierifi ’4 Non 1 fefeiai
1 fesji
'A, 'S* 9*i fet« ckik verlii mini'
/j.
dicem nuit, 1
tostu/
Utifc

Wu, wn« ^
E!; Mimas: 1 ‘Psii Rjjj.
iomiinsjij
KÖftrtc
Wfalijf,
® 011,1, ai« nfc'. j
: ~”'=-"r:E;Cr.
s ®Hw,|
»Mit» Ili
isfciBa
lOTiScit“^
itiorssilc-x
nrejo&a-
^o/icipfci't isrtelis lap wt mi iftrmtz
ne, reduxit e/B (fefortr : spiritum I slKitptW,
pimtiltitsJ
XII.
iJtWew
.crcthia
inucfai»
KWffli:
BSItfctM
WlJÜiB.
miataSa
saipsisi
OitloiW" an imt~
ultris fe ccutm:;» ■tuegriin 'itqristo#
«detibiint
illos:
ipet funis
i, satiem:
tam tei
jilraelis.
®adm«e
a extuli s'
onisde®'
ofttmtt-
trhtifWBC.*'
ihoB#®*

9. Fili hominis, annon dixerunt tibi domus Jisraelis , domus ista rebellis ; quid facis ?
ro. Dic illis, sic ait Dominus Jehovi: ipsius e/principis onerosa haec prophetia, qui efl Jeruschalaimis , 8c totius domus Jisraelis, qui sunt illic.
11. Dic,ego sum ostentum vestrumiquem- admodum feci, sic fiet illis : migratione in captivitatem abibunt.
12. Nam princeps ipse, qui est in medio illorum, super humerum, portans , exea notie egredietur, in muro perfodient flramen ad educendum eo : faciem suam operiet > ut non aspiciat ipse oculo suo terram.
13. Sed expandam rete meum contra ipsum , Sc capietur sagena mea; deducamque eum in Babyloniam , terram Chaldxorum, quam non videbit, 8c ibi morietur.
14. F.t omnes circumstantes eum, auxiliares ejus. Sc omjiia agmina ejus dispergam in omnem ventum ; Sc gladio exserto persequar eos:
15. Ut experiantur me esse Jehovam ; quum sparsero eos in gentes, Sc dispersero eos per regiones.
i(5 . Reliquos autem faciam ex eis homines paucos a gladio, a fame , & ä peste : ut enarrent omnes abominationes eorum in gentibus, quo devenerint; denique ut cognoscant me esse Jehovam.
17. Iterum fuit verbum Jehovx ad me, e- tlicendo:
iz. Fili hominis, panem tuum in commotione comedito; 8c aquas tuas cum tremore, 8c cum solicitudinc bibito :
19. Postea indices populo hujus terrx, sic ait Dominus Jehovi in habitatores urbis Je- ruschalaimorum, in terram Jisraelis,panem suum cum solicitudinc comedent,Sc aquas suas cum desolatione bibent: ut desolata terra illius destituatur iis, quibus plena est, prx violentia omnium, qui habitant in ea :
10. Et ipsx civitates habitatae devastentur, ac terra ipsa desolata sit; ita experiemini me esse Jehovam.
11. Deinde fuit verbum Jehovx aci me , dicendo:
22. Fili hominis,quid .stbi vult proverbium istud apud vos de terra Jisraelis, dicentium : producentur dies illi, aut peribit omnis visio ;
23. Idcirco dic eis, sic ait Dominus Jehovi , facturus sum , ut cesset proverbium hoc, neque utantur eo ampli iis in Jisraele : quin potius dic eis, prope sunt dies ipsi, Sc res cu- jusque visionis :
24 Non enim erit amplius ulla visio vanitatis, aut divinatio blandicntis , in medio domus Jisraelis.
23. Nam ut ego sum Jehova, eloquar , quodcunqtie verbum eloquuturus sum > St fiet, non protrahetur tempus amplius-.quum diebus vestris, 6 domus rebellis , eloquar verbum , etiam efficiam illud, dictum Domini Jehovi.
16. Denique fuit verbum Jehovx ad me, dicendo.
a 7 • E ili hominis, ecce domus Jisraiilis dicunt, visio ista, quam iste videt, ad dies multos vifaest,8i i 11 tempora longinqua prophetat iste.
28. Idcirco dic eis, sic ait Dominus Jehovi,non protrahetur amplius tempus omnium verborum meorum : quod eloquutus fuero verbum, etiam siet, ditium Domini Jehovi.

CAPUT XIII.

Pseudopropheta: confutati.

Ein ile fuit verbum Jehovx adme.dicen-
2. Fili hominis , propheta contra prophetas Jisraiilis istos prophetantes: dices autem prophetis prophetantibus ex animo suo, audite verbum Jehovx.
3.Sic ait Dominus Jehovi, vx istis prophetis stultissimis, qui sequuntur spiritum suum, 5 c qux non viderunt.
4. Similes vulpibus per vastitates,prophe- tx tui sunt,6 Jisrael.
5. Non ascenditis ad irruptiones, aut obducitis sepem pro domo Jisraelis; ut consistat in bello, die Jeliovx.
6. Vident vanitatem , & divinationem mendacii, qui dicunt, dictum Jehovx,quum Jehova non misit ipsos,Sc spem faciunt fore, ut prxstet verbum.
p. Annon visionem vanitatis videtis,Sc di- vinationem mendacii dicitis ; dicentes, dictum Jeliovx , quum ego non loquutus sum ?
z. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, eö quod loquimini vanitatem, Sc videtis mendacium? idcirco, ecce me contra vos, dictum Domini Jehovi.
9. Erit enim manus mea contra Prophetas istos, qui vident vanitatem, Sequi divinant mendacium: in consilio populi mei non erunt, Sc in descriptione domus Jisraiilis non conscribentur , neque in terram Jisraelis venient: ita experiemini me esse Dominum Jehovam.
ro. F.6 quod multis modis fecerunt , ut erraret populus meus , dicentes pacem este, ubi nulla estl-t pax: quiimque hic exstruit luteum parietem, ecce illi obducunt ipsum inepto tetiorio.
11. Dic obducentibus ineptum teftorium, atqui casurus est: erit imber inundans,8c vos o lapides immanis grandinis casuri estis, Sc ventus procellosiflimus diffindet eum.
12. Quum ecce ceciderit paries iste,annon dicetur vobis, ubi est tectorium illud , quod obduxistis ?
13. Idcirco sic ait Dominus Jehovi,8c diffindam vento procellosissimo in excandescentia mea : Sc imber inundans in ira mea futurus est , lapidesque immanis grandinis in excandescentia ad consumtionem.
14. Ita destruam parietem, quem obduxeritis inepto teciorio, Sc prosternam eum in terram, adeo ut retegatur fundamentum e- jus: e lique irruente consumemini in media eius, ut experiamini me esse Jehovam.
15. Sic ubi consummavero excandescentiam meam in parietem istum , Sc in eos, qui obducunt illum inepto sectorio; dicam de vobis , minimi est paries ille, Sc minime, qui obducebant ilium.
isi. I/?i Prophet* Jisraelis, qui prophetant pro urbe Jeruschalaimorum, Sc qui vident ei visionem pacis ; quum nulla sit pax, ditium Domini Jehovi.
it. Tu quoque, fili hominis, oppone fa- *, l » cicnj

ciem tuam filiabus populi tui , qu* prophetissas agunt ex anhno suo.; St propheta contra eas.
jg. Dicens,sic ait Dominus Jehovi,v* consuentibus pulvillo» pro omnibus axillis bra-, Chiorum populi mei.Sc parantibus confibulas pro capite cuiusque statur* ad venandum i animas; animas venamini in populo meo, j 8c animas vobis vivas conservatis.
19. Kt prop anatis me apud populum meum pro pugillis hordei,& frustulis pams ; morte alliciendo animas , quae non morerentur, & victuras praedicando animas,qux non sunt victura; : mentiendo apud populum meum,qui auscultant mendacio.
io. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra pulvillos vestros , quibus vos illic venamini animas ,abduilurx in floralia.Sc lacerabo illos ä brachiis vestris : & dimittam animas,quibus vos in floralia abducentes,ve- namim animas virorum:
21. Et lacerabo confibulas vestras, ut eripiam populum meum e manu vestra, neque sint amplius in manu vestra prxd«; ita experiemini me elfe Jehovam.
rr. Eo quod atterunt animum justi falso, quem ego non eram affecturus dolore ; & confirmant manus improbi, ut non revertatur ä via sua peflima, ut m vita conservem eum :
23. Idcirco vanitatem non estis vifurse, 8t div nationem non divinatura: amplius : sedi eripiam populum meum c manu vestra, Sc ' experiemini me esse Jehovam.

C A P U T X I V.

Deus Jpiritum pseudoprophetx in obflinatis efficacem reddit.

D Finde ,quum venientes ad me quidam e Senioribus Jisraeii-6,sederent coram me : 2. Euit verbum Jehovx ad me,dicendo :
•3. Fili hominis, viri isti induxerunt stercoreos deos suos in animum suum.Sc offendiculum iniquitatis fu* positum habent i regione faciei fu* : an nullo

pacto consulor ab eis?
4. Idcirco , alloquere eos,dicens eis, sic ait Dominus Jehovi, quisquis e domo Jisraelis induxerit stercoreos deos suos m animum suum offendiculum iniquitatis fu* positum habens L regione faciei fu*, 8c venerit ad Prophetam : ut sum Jehova, responsabo ei eodem tempore de multitudine stercoreorum deorum ipsius:
■5. Ut reprehendam domum Jisraelis in animo ipsorum; quo 1 averterint se ä me, adhxiuri stercoreis diis suis omnes.
6 . Idcirco, dic domui Jisraelis , fle ait Dominus Jehovi, convertimini, 8t averrite 4»;- mos ä stercoreis diis vestris; avertite, f»- quam, ab omnibus abominationibus vestris faciem vestram.
7. Nam quisquis i domo Jisraelis,aut ex peregrinis, qisi peregrinantur in Jisraele, avertent se, a sequendo me,inductis stercoreis diis suis in animum stui n,Hc offendiculum iniquitatis fu* positum nabuerit d regione faciei fu* ; quum venerit ad Prophetam, ut consulat per eum me ; ut sum Jehova,responsabo ei per me.
g. Et o' ponens iratam faciem meam viro isti, ponam eum in signum,& iri parabola», demque exsciudanj eum 111 medio popu-
Cap.T4.15C
Ii mei; ut experiamini me esse Jehovam.
9. Ipse autem Propheta, quum pellectus fuerit, ut eloquatur verbum; ego Jehova pellexero Prophetam ipsum: & extendens manum meam contra ipsum, perdam ipsum L medio populi mei Jisraelis.
10. Ita ferent poenam iniquitatis sus; sque poena consulentis, ac poena Prophet* erit.
u. Ut non aberrent amplius domus Jisraelis a sequendo me,St non polluant se amplius omnibus defectionibus suis; sed sint mihi populus ,Sc ego sim eis Deus , dictum Domini Jehovi.
12. Iterum fuit verbum Jehova: ad me, dicendo.
13 Fili hominis, quum regio peccaverit mihi, prxvaricando prxvaricatione , St extendens manum meam contra illam,fregero illi scipionem panis: denique immisero in eam famem, qua exscindam exea horni nes,
Sc jumenta: »
14. Etiamsi essent hi tres viri in ea,Noach, Daniel , Sc Ijob; ipsi cum justitia sua eriperent se ipsos, dictum Domini Jehovi.
15. Si bestias malas transmisero in terram, orbaturas eam ; adeo ut sit d.solatilsima, absque transeunte propter illas bestias;
16. Tresviri isti in ea, ne vivam ego, dictum Domini Jehovi ; si filios , am li filias eriperent; ipsi se solos eriperent > terra autem eilet desolati/iima.
17. Aut si gladium induxero in regionem illam; edixercique, gladius pertranleat terram, quö exscindam ex ea homines , Sc jumenta.
ig. Etiamsi tres viri isti ejjint in ea,ut vivo ego - dictum Domini Jehovi, non eriperent filios,aut filias; sed ipsi se solos eriperem.
19. Aut si pestem immisero in terram illam ; effundens excandescentiam meam super illam,ad exdem , ad exscindendum ex illa homines,Sc jumenta:
20. EtiamsiNoach.Daniel.&Iiob eflentm ea,ne vivam ego,dictum Domini Jehovi,si filium , aut filiam eriperent; ipsi cum justitia sua eriperent se ipsos.
21. Nam sic ait Dominus Jehovi, etiam, quum quatuor judicia mea hxc pessima,gladium,ac famem, bestiasque malas ,8c pestem immisero contra urbem Jeruschalaimorum ; ad exscindendum ex ea homines, Sc jumenta :
22. Si, ecce reliqui fient in ea,qui evadant, qui educantur, filii, aut fili* ; ecce ipsi procedent ad vos , ut videatis viam ipsorum, & actiones ipsorum ; Sc coniolemmi ipsos in malo,quod induxero contra urbem Jeruschalaimorum in omnibus, qu» induxero contra eam.
23. Et consolationi erunt vobis, cum videritis viam eorum, Sc actiones eorum : ut agnostatis, me non immerito fecisse , qn*. ciinque fecero in eam>; ictum Domini Jehovi.

C A P U T XV.

Populus Dei vitis iitfrugifers.

E T fuit verbum Jehovx ad me,dicendo :
2. Fili hominis , quid cfi lignum vitis prx omni ligno ? quidprx putato ramo , qui est in lienis siivee i
* , Aq

Mampfe m 'Situs-
iniqultatii t P*h hofc
r ‘pViiis dona' >n polita ii,
aus luis; f(j.
l <3 Dias, Ü)
ä '?JQrt;
*|tt iffiffiites: iiuxtilmj
oviilmafe- »jMlL»
1*11(10!!® r /it d.ioon feWs. »friramiji 'ilios,mil mutem i
roinrtjioi» enaiiat:: tomintsi
jbitfflll® isunoima: lolos eripent lifaoiEBS '(entia ee IHfiKH.
ini(!i'fi.;k D tdjtaM'
sate«*-,
ibbsW*
irtisSp
taiifÄ
i«*fo
fflttpffii t ;t;ee ijl? ea fio *1 i Imaijifiu rimjeaät luxero eant«
ibis, cum f ts cotum i.
feciiM 1 Domini]i
V.
me ,dide,
jiJ
^SP .7 5 . 76 .
3. An famitHl ex illo lignum ad aptandum operi ? an assumitur ex illo paxillus ad appendendum ei ullum instrumentum ?
4. Ecce igni traditur in escam , quum duas extremitates ejus consumscrit ignis, Sc medium ejus ustulatum fuerit, anproderit ad opus ?
5. Ecce,quum esset integer, non aptabatur operi; quanto igitur minus,quum ignis con- sumsit ipsum,& ustulatus est, aptaretur adhuc operi i
6 . Idcirco sic ait Dominus Jehovi,quemadmodum est lignum vitis inter ligna silva;, quod trado igni in escam: ita traditurus sum habitatores Jeruschalaimorum.
7. Nam opponam faciem meam iratam ei?, quum ab uno igne exiverint, alter ignis consumet eos : ut cognoscatis me esse Jeho- vam , quum objecero faciem meam iratam eis:
g. Exponamque terram ipsam desolationi; et> quöd praevaricantur praevaricatione , dictum Domini Jehovi.

C A P U T XVI.

Ingratitudopopuli adversus Deum graphice delineat a, {JT posnx juflißnn.c damnata.

T suit verbum Jehova; ad me,edicendo ;

2. Fili hominis,notas fac «ri/Jeruseha- laimorum,abominationes ipsius:

3. Dicens,sic ait Dominus J-.hovi urbi]e- rufclialaimorum , commercia tua.adeoque geniturae tuae sunt i terra Cenahanaeorum ; quafi pater tuus fit Emoraeus ipse,St mater tua Chitthaea.

4. Nam,ti genituras tuas, quo dic genita fuisti, non fuerat praecisus umbilicus tuus,
& aquis non eras lota,quum aspexi te ; neque sale fueras condita , nec fasciis eras fasciata.

5. Non pepercerat tibi oculus, ut faceret tibi unum ex istis,clementia utendo erga te : sed projecta fueras in superficiem agri cum fastidio tui, quo die genita fuisti.

6. Transiens autem juxta te e, quum viderem te, praebentem conculcandam te in sanguine tuo ; dixi tibi,in sanguine tuo vive , iteriimquc dixi tibi, in sanguine tuo vive.

7. Copiosam ut germen agri reddidi te, adeo ut creveris,& adoleveris,pervenenique ad summum ornatum : ubera tua sororiave- rant, St pilus tuus germinaverat, quamvis esses nudissima. St retectissuna.

g. Quapropter transiens juxta te,quum viderem re, quod ecce tempus tuum, tempus amorum esset, expandens alam vestis mea; super te,operui nuditatem tuam: juranfque tibi, conveni tecum in foedus ; dictum Domini Jehovi; ut nuberes mihi.

9. Itaque lavi te aqua, ut inundans, elue- rem sanguinem tuum i te ; St unxi te unguento :

10. Vcstiensque te versicoloribus, calceavi te melinis; St accinvens te xylino , operui te serico:

1I : ornavi te ornatu, indens armillas
inanibus tuis,St torquent cosso tuo:

12. Apposui etiam monile supra nasum tuum, St inaures auribus tuis; coronamque ®rnatus capiti tuo.

jj. Et ornasti te amo, St argento,vestir

mentumque tuum fuit xylinum , St sericum, ac versicolor , similam, St mei, oletimque comedisti; denique pulchra fuisti supra modum,St prosperata in regno:

14. Adeö ut prodiret de te fama in gentes propter pulchritudinem tuam ; quia perfecta erat ; propterea quod majestatem meam imposuissem tibi, dictum Domini Jehovi.

15. Tum confisa pulchritudini tuse scortata es cum nomine tuo , St profudisti scortationes tuas omni viatori, illi fuit puLchritudo tua.

16. Etiam sumens de vestibus tuis, parasti excelsa tibi latis maculis interstincta,ut scortareris ad ea; scortationibus , non eventuris porro , St cujufmodi non erit.

17. Et sumens instrumenta ornatus tui ex auro meo > St ex argento meo.qux dederam tibi, fecisti tibi imagines masculi; ut scortareris cum eis.

1%. Capiens enim vestes versicolores tuas, operuisti illas; St unguentum meum fulti-, tumque meum proposuisti, illis.

19. Cibum quoque meum,quem dederam' tibi, similam > St oleum,ac mei, quibus cibabam te,hoc proposuisti illis in odorem gratum,St fuit dictum Domini jehovi.

20. Praiterea sumens filios tuos , St filias- tuas > quas pepereras mihi, hos mactasti illis consumendos : an minus hoc fornicationibus tuis i

21. Jugulavisti, inquam, filios meos, 5 t exposuisti eos, traducendo cos iliis.

22. Et cum omnibus abominationibus tuis,St scortationibus tuis non es recordata dierum pueritia; tua: : quum esses nudissima,'
St retectissuna, prxbens te conculcandam in sanguine tuo:

2;. Sed fuit post totam malitiam tuam (vx vae tibi) dictum Domini Jehovi.

24. Ut exstrueres tibi fornicem, St faceres tibi suggestum in omni platea.

25. Et In omni capite via: exstructo suggesto tuo,abominandam redderes pulchritudinem tuam,divaricans pedes tuos omni viatori : denique plurimum scortata es.

26. Scortata enim es cum /Egyptiis, vicinis tuis torosis ; Sc quidem plurimum scortata es ad provocandum me,

27. Quamque ecce , extendens manum meam, contra te , diminuerem demensum tuum : Sc traderem te desiderio odio habentium te Pelischthiearum, qua; confusae erant propter viam tuam sceleratam.

28. Scortata es cum Assyriis, eo quod non satiareris : sed scortata cum eis , ne sic quidem satiata fuisti.

29. Quapropter plurimiim scortata es in Cenahanaeam.in Chakteam discernens : sed ne hoc quidem satiaris.

30. Quam languidus est animus tuus, dictum Domini Jehovi; faciendo omnia ista, opus mulieris meritoria; pervicacissima;;

31. In pagis tuis fornicem tuum,in capit« cujusqne Via', Sc suggestum tuum facis in omni platea ; nec duin es ut scortum ludificaturum mercedem:

32. Ut mulier adultera , loco viri sui recipiens extraneos:

33. Omnibus scortis dant ilii pretium; m vero dedisti pretia tua omnibus amaton-

bns tuis ; muneraris eos , ut congrederentur tecintx circumquaque , pro scortationibus tuis.

54. Itaque fuit in te, contra quam 111 istis foeminis scortationibus tuis - quum prosequeretur te nemo ad scortandum: nam. quod das mercedem, ac merces non datur tibi, hoc contrarium est.

35. Idcirco, 6 scortum, audi verbum Jehov«.

36. Sic ait Dominus Jehovi, eo quod profusum est virui tuum, retecta nuditate tuä, in scortationibus tuis cum tuis amatoribus; etiam super omnibus stercoreis diis abominandis tuis , denique propter csdes filiorum tuorum, quos exposuisti eis:

37. Idcirco, ecce ego congregaturus sum omn.s amatores tuos , quibus suaviter usa es , & quoscunque amas , cum omnibus , quos odisti; Sc ubi congregavero illos contra te circumquaque , retegam nuditatem tuam illis , ut videant totam nuditatem tuam:

38. Et judicabo te judiciis adulterarum,Sc effundentium sanguinem; exponens te caldi proficiscenti ab excandescentia , Sc zelotypia.

39. Nam quum tradidero te in manum eorum , demolientur fornicem tuum, St diruent suggesta tua, Sc exuentes te vestibus tuis, fument instrumenta ornatus tui ; ac relinquent te nudillimam, St retectissimam:

40. Deinde adducentes contra te congregationem , obruent te lapidibus; Sc transfigent te gladiis suis:

41. stostea comburent domos tuas igne,exercentes contra te judicia ante oculos multarum fceminarum : ita faciam, ut desinas elfe meretrix, etiamque mercedem non poteris dare amplius.

42. Denique faciam, ut requiescat excandescentia mea in te, donec recedat zelotypia mea a te: donec quiescens, non indigner amplius.

43. Eo quod non es recordata dierum pueritia: tux, Sc commovisti te contra me o- mnibus his: ideo etiam ego ecce viam tuam in caput repono, dictum Domini Jehovi, ut non facias istud scelus cum omnibus abominationibus tuis.

44. Ecce quisquis utitur parabola , de te parabola uretur, dicendo: qualis mater, talis filia eius.

43. filia matris tuse es, fastidientis virum suum, St filios suos : Sc foror utri usque sororis tu« es , qu« fastidiverunt viros suos, Sc filios suos, mater vestra Chitthxa,& pater vester Emorxus.
4<5. Soror autem tua major efl Schomron, ipsa cum filiabus suis, qu« sedet ad sinistram tuam ; soror tua vero minor te , sedens a dextera tua, efi Sedom cum filiabus suis.
47. Neque verö in viis carum ambulasti, & fecundum abominationes earum fecisti: tanquam parvum fastidio fmt hoc ; ideo corruptionem adhibuisti majorem eis in omnibus viis tuis.
48. Ne vivam ego, dictum Domini Jehovi, fi fecit Sedom soror tua ipsa, Sc fili« e- jus, quemadmodum fecisti tu, Sc fili» tu« ;
49. Ecce h«c fuit iniquitas Sedomi > foro-

ris tu« , excellentia saturitas cibi ,St tranquillitas quieta fuit ipsi, Sc filiabus ejus ,8c manum pauperis, Sc egentis non confirmavit:
50. Qöum itaque exaltantes se, facerent abominationem coram me; amovi eas, prout visum est.
4. Schomron quoque ad dimidium peccatorum tuorum non peccavit ; amplificasti enim abominationes tuas pr« ipsis, St justificasti sorores tuas omnibus abominationibus tuis, quas fecisti.
52. Tu etiam fer ignominiam tuam,quam adjudicas utrique sorori tu«, propter peccata tua, quibus abominabilius egisti , quam ilis , justiores sunt te : tu igitur qtiam erubesce , St fer ignominiam tuam , quum justifices sorores tuas.
53. Si reduxero reducem turbam illarum, reducem turbam Sedomi , Sc filiarum ejus, ac reducem turbam Schomronis, Sc filiarum ejus : etiam reducem turbam multitudinis captivorum tuorum reducam inter illas.
54. Ut feras ignominiam tuam, 8t afficiaris ignominia propter omnia , qu« fecisti; consolationi existendo illis:
5;. Si sorores tu« Sedom, Sc fili» ejus revertentur ad pristinum statum suum , 8c Schomron , ac fili» ejus revertentur ad pristinum statum suum; tu quoque, Sc fili* tu» revertemini ad pristinum statum vestrum.
5 6. Quum non fuerit Sedom soror tua in auribus , in ore tuo : tempore summ* excellenti« tu».
57. Nec dum revelata fuerit malitia tua, quum ejjct tempus probri ä filiabus Syris,& omnibus circumstantibus eam , filiabus l'e- UschthKorum ; qu« depopulatur« fuissent te circumquaque:
38. Scelus tuum , St abominationes tuas tu reportas, ditium Jehov«.
59. Nam sic ait Dominus jehovi, vicissitn faciam tibi , quemadmodum fecisti : qu« sprevisti exsecrationem , irritum faciendo fcedus.
60. Venmtamen recordatus ego Foederis mei, tecum /niti temporibus pueriti* tu«, pr«stabo tibi foedus perpetuum.
61. Nam recordata viarum tuarum,pudore suffunderis, assumendo sorores tuas majores te cum minoribus te: St dabo tibi eas in filias j quamvis non ex foedere tuo.
62. Sed prsstabo ego foedus meum erga te; Sc agnosces me esse Jehovam:
63. Ut recorderis , Sc erubescas, nec fit tibi amplius apertio oris propter ignominiam tuam; quum expiavero te ab omnibus» qu«feceris, dictum Domini Jehovi.

CAPUT XVII.

Parabola fle duabus aqui lis proponitur, £ 5 * exponitur.

T fuit verbum Jehov» ad me, edicendo: 1. Fili hominis, propone »nigma, 8t utere parabola de domo Jifraelis.
3. Dicens; fic ait Dominus Jehovi, aqui* Ia quxdam maxima, magna alis , alatissima, plena plumis, cui esi species artificiosifiima; veniens ad Libanum , de.umsit calamum summum cedri:
4. Summitatem tenerorum ramorum ejuJ decerpsit i Sc deferens illam in terram ne-
g°-
Oty
futili®
;.Asi j posuit fli i' Uini**! si. Q»; filii ® 0 fia:*' 1 ' 1 fccäitä (äs *1« ■ilfiiii jsSiop«
if; ipplcui'
jsItuJesi
putationis J. lüftn tata,tfc , em fern §. Dic;
rareturi frudurai frondibu tonbrac patnras i 10. II ancon itl prorsssk kätiir-' 11, ve« Jiaitio:
I
j ttiljMii i jitjtonbe« jus rapi® wsist in' i). Dein)
! pigetat eat txtafe
tajmt.
14.IH nt.oMei 15. Sf legatos: populiin eripiet fi das, etiu I«!
Mia! metat ii St cuius ■medio'
.' 7 '
1 tioosn ! Prtoi moles, 1 nscindt t!.Ci
indi Vt
(JK
k;
11 Ttiei <pie ipso ricai ii Jgm
«ia

'Inonem.'
se, fett
! ÜIOV 1
^ : zmn!H
5 I *ipss,iii t
""'Wurfs
itiia,
atsAaiSfc < 5i Manae- Motis, Stit
faumtsa
iira (um,iä mma, fis:
Jtuoi sinn, eWfflfK:
tyc,&Sr. tmreltm idom (oror i ®port fu«
i«it traft -SfuksSjif em, filiis.- UJuUtllBt;
imrntmi

ow.
«Dur
Lodmfcfit 11 asiia
itlätpUß ducti tt, rptffi,
Mansi'
doiKSts»
e.'ÄJjioäioi
ire»,
fofrtsseiast
ta:
raktoi K'-
«jKffjpm
iftic/riit
'fimi.
ll.
rsjuMiiWri
le.edicei ,e saiituii ilis.
i]ehovi,s»
ilis,-I»^
aitifidoffc
Hülfe
uran «®^ 1
1ÜW» 5 *'
P

gotiatoriam, in civitate aromatai iorum posuit illam.
5. Accipiens verö i semine illius terrae, posuit ipsum in agro sativo : acceptum se- tundiim aquas multas, circumspectissime posuit.
6 . Atque kiaec quidem germinavit, abiit in Vitem luxuriantem humilis statura, spectantibus palmitibus hujus ad illam, Sc radicibus hujus subjectis illi: abiit, inquam, in vitem, ediditque ramos, Sc emisit ramusculos:
7. Sed fuit aquila quaedam magna, magna alis, & copiosa plumis, ad quam ecce vitis ista applicuit radices suas, Sc palmites suos emisit ad eam, ut irrigaret ipsam ex areolis plantationis ipsius:
8- Ista in agro bono ad aquas multas plantata, editura ramos, & latura trucium, dem- guc futura vitis magnifica.
y. Dic; sic ait Dominus Jehovi,/t»prosperaretur? annon radices eius disrumpet, & fructum ejus succidet, ut sicca fiat ? omnibus frondibus germinis fui exsiccabitur ? & annon brachio magno, Sc populo multo exstirpaturus est eam radicitus ?
10. Ut ecce plantata Jit, prosperabititrne ? annon attingente ipsam Euro, exsiccabitur prorsus ? cum areolis germinationis suas exsiccabitur ?
11. Deinde fuit verbum Jehova ad me, dicendo:
ia. Dic jam domui isti rebelli, an nescitis, quid sibi velint haec iic, ecce venerat Rex Babyloniae in urbem Jerufchalaimorum, cujus accipiens Regem, 8c principes, abduxit eos ad se in Babyloniam:
13. Deinde accipiens de semine regio, pepigerat cum eo foedus; Sc adigens eum ad exsecrationem, potentes istius regionis acceperat.
14. Ut esset regnum humile,ne efferret se, iit, observando foedus suum, staret.
15. Sed rebellavit contra illum, mittendo legatos suos in rEgyptum, ut det sibi equos, populumque multum: an prosperabitur ? an «ripiet se, qui facit ista r_ qui irritum fecit foedus, etiamne eripiet se i
16. Ne vivam ego,dictum Domini Jehovi; nisi in loco illius regis, qui regem constituerat ipsum, cujus spernit exsecrationem , 'gc cujus irritum facit foedus ; apud illum in •inedio Babyloniae moriatur. \
17. Neque copiis magnis, aut congregatione multa facturus quiiquam est cum ipso 1’arho in bello , quum diff undet i'Je aggestas moles, 8c quum exstruet propugnacula; ad exscindendum animas multas.
18. Ciim spernat exsecrationem irritum faciendo foedus ; quia ecce junxit manum suam, & omnia ista facit, non eripiet se.
19. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ne vivam ego: nisi exsecrationem meam, quam spernit, 5 c foedus meum, quod irritum facit; hoc reponam in caput ipsius.
ao. Nam expandam super ipsum rete fneum, St capietur sagena mea; deducens- que ipsum in Babyloniam , disceptabo cum ipso ibi de prxvaricationc ipsius, qua prava- ticatur contra me
ai. Et omnes profugi ejus cum omnibus agminibus ejusgladio cadent, St qui reliqui erunt, in omnem ventum disperdentur; ut
experiamini me Jehovam loquutum esse.
22. Sic ait Dominus Jehovi,attamen accipiens ego e summo calamo illius cedri procerae reponam: e summitate tenerorum ramorum ejus tenellum decerpens, plantabo ego super montem altum, Sc aggestum :
23. In monte celsitudinis Jilraelis plantabo eum, St proferens ramum,faciet fructum, Sc abibit in cedrum magnificam: habitabiint- que sub ea omnes aves cujuscunque ala:, in umbra palmtum ejus habitabunt.
24. Ita experientur Omnes arbores agri me esse Jehovam,dejicere arborem altam, exaltare arborem dejectam , exsiccare arborem virentem ,8t facere, ut floreat arbor sicca : ego Jehova dixi, Bc faciam.

CAl’UT XVIII.

Neminem /ilteriua iniquitatem portaturum,
sed quemque ex fuu ipjhii eperibux judicandum.

Uit quoque verbum Jehova: ad me, dicendo :
2. Qiiid vobis est, heus vos > qui utimini parabola hac de terra Jilraelis, dicendo : patres comederunt omphacen , Si dentes filiorum obstupescunt?
3. Ne vivam ego, dictum Domini Jehovi, si erit vobis amplius, unde utamini parabola hac in Jifraele.
4. Fn omnes anima? meas snnt, xqui anima patris, atque anima filii, meae sunt; anima, qua: peccat, ipsa morietur.
5. Nam quum quis erit justus , exercebi t- que jus, ac justitiam.
6 . In istis montibus non comederit , Sc oculos suos non sustulerit ad stercoreos deos domus Jisraehs ; uxoremque proximi fui non polluerit, Sc ad uxorem ex immunditia separatam non appropinquaverit.
7. Neminemque oppresserit, pignus suum debitori reddiderit, rapinam non rapuerit, panem suum esurienti dederit,Sc nudum ope» ruerit veste.
8. In usuram non dederit, & foenus non acceperit, ab iniquitate retraxerit manum suam ; jus verum exercuerit inter unum, 8c alterum.
9. Instaturis meis fideliter ambulaverit, juraque mea observaverit, colendo veritatem ; justus hic omnino vivet, dictum Domini Jehovi.
10. Quöd fi genuerit filium eflractorem, effusorem sanguinis: qui faciat fratri prater ullum istorum :

11. Qui ista omnia non faciat; quin etiam in istis monti bus comedat, Sc uxorem proximi fui polluat.
12. Pauperem, & egentem opprimat, rapinas rapiat, pignus non reddat, & ad stercoreos deos attollat oculos suos, abominationem faciens.
13. In usuram det, & foenus accipiat, hic- cme viveret ? non vivet; omnes abominationes istas fecit, omnino afficietur morte 3 cadis ipsius causa in ipso erit.
14. Quod fi ecce genuerit filium, qui animadvertat omnia peccata patris fui,qua facit, Sc animadvertens , non faciat secundum illa.
1$. In istis montibus non comedat , Sc oculos luos non attollat ad stet coleos dr«s
«lomus

domus Jifraelis; uxorem proximi fui non
P °fö a Et neminem opprimat , pignus non accipiat, & rapinam non rapiat, panem suum esurienti det.Sc nudum operiat veste.
17 A paupere retrahat manum suam,usuram, ant foenus non accipiat,jura mea faciat in statutis meis ambulet; hic non morietur propter iniquitatem patris fui, omnino vi-
VC jg. Pater vero ipsius , quia oppressit oppressione , rapuit rapinam fratris, & quod non esi bonum, fecit inter populares suos ; ideo ecce morietur propter iniquitatem suam.
19. Sed dicitis, cur ? nonne fert filius ipse
E ropter iniquitatem patris ? quum filius jus, : justitiam exercet, omnia statuta mea observat, 8c facit ca, omnino vivet.
ao. Anima , qux peccat, ipsa morietur: filius non feret propter iniquitatem patris, & pater non feret propter iniquitatem filii, justitia justi cum ipso erit, 8c improbitas improbi cum ipso erit.
is. Quum autem improbus conversus ab omnibus peccatis suis, qua: fecit, observabit omnia statuta mea, & exercebit jus, & justitiam ; omnino vivet, non morietur :
ii. Omnes defectiones ejus, quas commisit, non commemorabuntur ei, in sua justitia ; quam exercet:, vivet.
13. An ullo pacto delector morte improbi? dictum Domini J ehovi: annon quum revertitur a viis suis, ut vivat ?
Sed quum avertens se justus ä justitia
24.
sua, facit iniquitatem,secundum omnes abominationes, quas fecerit improbus, facit,hicine viveret? omnia juste facta ejus, qux fecerit , non commemorabuntur , propter praevaricationem ipsius, qua pra:varicatur, & propter peccatum ipsius, quo peccat, propter haec morietur.
2$. Quöd autem dicitis, non est aequa via Domini: audite jam, o domus Jifraelis, an via mea non eilet aequa? ännon via: vestrae non lunt xqux ?
26. Quum avertit fe justus ä justitia fua,& faciens iniquitatem,moritur in illis ; propter iniquitatem suam, quam facit, moritur.
27. Quum autem revertens improbus ab improbitate iua, quam faciebat, exercet jus, & justitiam; hic animam suam vivam conservat :
28. Quia animadvertens, revertitur ab o- mIlibus defectionibus suis, quas commisit; omnino vivet, non morietur.
ap. Attamen dicunt domus Jifraelis ; non est aequa via Domini: an via: mea: non essent aqua ? 6 domus Jifraelis; annon viis vestris non est aquitas:
30. Idcirco quemque fecundum vias suas judicabo vos, 6 domus Jifraelis, dictum Domini Jehovi, revertimini, & avertite vos ab omnibus defectionibus vestris, ut non fit vobis offendiculo iniquitas.
3 r - Abjicite a vobis omnes defectiones vestras, quibus defecistis, & facite vobis novum, & spiritum novum : nam moreremini, ö domus Jifraelis?
32. Non enim delector morte niorientis ,
cor
quare

CAl'UT XIX.

Clades principum impiorum,

T U autem profer lamentationem de principibus Jifraelis.
2. Dicens,quid eins mater tua? Ieana in» ter leones recubans ; inter juvenes leones educans catulos suos.
3. Sed evehente ipsa unum i Catulis suis, quum juvenis leo factus esset; 8c quum didicisset prxdari prxdam , homines comedisset :
4. Audientes concurrerunt in eum gentes, quarum in fovea captus est: & deduxerunt eum uncis in terram lEgypti.
3. Videns autem illa, quum spe aluisset fefc,periifse exspectationem suam,- accepit unum L catulis suis : quem effecit juvenem leonem.
6. Hic indesinenter ambulans inter leones, juvenis leo factus; didicit praedari praedam, homines comedit:
7. Etiam cognovit de viduatis palatiis eorum , ÖC civitates eorum vastavit, adeo ut desolaretur terra,8c qua: implent eam,a voce rugitus ejus.
8- Quapropter disposuerunt contra eum gentes circumquaque ex provinciis; & expanderunt contra eum rete suum, quarum in fovea captus est.
9. Tum ponentes eum in claustro uncis adhibitis, deduxerunt eum ad Regem Babyloniae ; deducturi eum in munitiones, ut non exaudiretur vox ejus amplius in montibus Jifraelis.
10. In quiete tua, mater tua similis erat viti plantat* fecundum aquas, fructifera, St frondosa erat ab aquis multis.
11. Erantque ei scipiones robusti cum virgis dominantium, St alta erat statura ejuS supra intercurrentes ramos densos ; ita ut conspicua esset altitudine sua cum multitudine palmitum suorum.
12. Sed avulsa per excandescentiam , in terram dejecta est,8t Eurus arefecit fructum ejus, defregerunt feie. St aruerunt scipiones robusti ejus > ignis consumsit eos:
13. Nunc enim plantata est indeserto,in terra sicca, St siticulosa :
14. Et exiens ignis e scipione ramorum e- jus fructum ejus consumit, adeo ut non sit in ea scipio robustus, virga dominatura : hXC lamentatio eß , qu* sit pro lamentatione.

CAPUT XX.

Concio legalis, & Eu angehe a.

F Uit autem anno septimo, quinto menseI die decimo illius mensis, venientes quidam L Senioribus Jifraelis, ad consulendum Jehovam ,quum sedissent coram me:
2. Ut esset verbum J eho vae ad me,dicendo;
3. Fili hominis, alloquere Seniores Jifrae- lis, dicens eis , sic ait Dominus (ehovi, an ad
consulendum
me venitis? ne vivam ego, fi
consulor ä vobis, dictum Domini Jehovi.
4. An causam ageres istorum ? an caiiseju ageres, fili hominis ? abominationes majorum ipsorum notas fac ipsis.
5. Indices igitur eis, sic ait Dominus Jehovi, quo die eligens Jifrae lem,sublata mana mea semini domus Jahakobi juraveram , rio-
rsnmir,; —i":“”“ , | tumque feceram me ipsis in terra /Egypti;
& vivit e^ mm ^ v 11 Itaque vos, j \juraveram autem sublata manu mea ipsis»

6. Dit.*
jsvithM
M“’
fc;*®
omni* 1 2 3 4 5 '
7, 1:1
«ilis # 1
iter:
/tirsilu liiffl 1 jspnon
tcufcffu'
fertos, at w,taedii j, Attam im popli gtntW fecimcipti ipsos itet
10. to abduxi if
11 fb nota feci per ea.
11, Ac •flent fi», wejehor,
iiScdrt iis :n ipsa < tinni, hj f-.cltt home BijcujkaE me effusura pereos, in i «.
i,.M
[lophmie
15.N« SWjjtni itanti tea: lad
reeionu itf. E statutis i mea pre suos coi
17.1 padere üooem Ü. k ftatutii jura ili
if. I tutis me «feite a. E t
Titii
siiqendo; ego Jehova, Deus vester.)
1 6 . DiC;
fa;e
froj
m
to,
22
pterj

ttiuüau;
'invenis^
tt; & qusE,, homines ^
“fiium®
1; 8t ifiBi-
mfriki
feintet l®
ünaspfe
M>,L!
iphttn«
trat ceaej
■rawiä.ta furni, jt®
clialro a itgcn U itiones, netto j in monito Mit t. is,fnÄii. is,
ncs «ililts ti ent littas osdeiifoijtt (u;be
xdifra,:
mirüiife
naiijH
tiafisc
adÄ«
ijiaiBSt'
,iitsa®fet
(/mtat.-i!
iaiaics
11 vhti. qwn M
saotfSf.
consultato
mait: Ime.todo titoresjiiw lebovi, att; : Vivam ego. mini jeliovi um!anta imtionts«
Domi*'*
jwsJ*’*
Cap. 20.
<5. Die,7></K4Jw>iIlo,tpo sublata manu meä juraveram istis,me deducturum illos L terra Aigypti, in terram, quam exploraveram ip- sis? affluentem lacte, & meile, decus ipsum omnium regionum;
7. Edixeram eis , quisque res detestandas oculis suis abjicite , St stercoreis diis /Egypti ne polluatis vos; ego sum Jehova, Deus ve- iter:
g. Rebellantes conti a me, noluerunt auscultare mihi, quisque res detestandas oculis suis non abjecerunt, St stercoreos deos A'gypti non dereliquerunt: quamvis dixissem me effusurum excandescentiam meam super eos, ad consummandum iram meam in eis , in media terra /Egypti;
9. Attamen feci propter nomen meum,ut non prophanaretur ante oculos illarum gentium, inter quas erant ; quum notum feci me ipsis ante oculos iliarum , educendo ipsos e terra Aegypti;
10. Itaque eduxi ipsos b terra Aegypti, &
abduxi ipsos in desertum; w
j i Ubi dedi ipsis statuta mea, & jura mea nota feci ipsis, quas,qui faceret homo, viveret per ea.
12. Ac etiam sabbatha mea dedi ipsis: ut essent signo intertne , St ipsos : ut sciretur, nie Jehovam sanctificare ipsos.
13. Sed rebellarunt contra me domus Jisra- clis in iplo deferto, in statutis meis non ambulantes, St jura mea spernentes, quie , qui fecisset homo , vixisset

per ea , St sabbatha meaprophanantes valde : quapropter dixi, me effusurum excandescentiam meam super eos , in ipso deserto, ad consumendum cos.
14. Sed feci propter nomen meum,ut non prophanaretur ante oculos illarum gentium, in quarum oculis eduxeram eos.
15. Veruntamen etiam ego sublata manu mea juravi eis in deserto ; me non introducturum illos in terram - quam dedi affluentem lacte, St meile, decus ipsum omnium regionum:
16. Eo quod jura mea spernerent, Sc in flatutis meis non ambularent , ac sabbatha mea prophanarent : quod stercoreos deos suos cor illorum sequeretur.
17. Pepercit tamen oculus meus illis , ne perderem illos , neque feci ex eis consummationem in deserto:
»8. Edixi enim filiis illorum in deserto , in statutis patrum vestrorum, ne ambuletis, & jura illorum, ne observetis; neque stercoreis diis illorum vos polluatis :
19. Ego sum Jehova , Deus vester , in statutis mejs ambulate; Sc jura mea observate, ac facite ipsa :
20. Et sabbatha mea sanctificate , ut sint signo inter me, Sc vos, ut sciatur, me Jeho- vam esse, Deum vestrum.
21. Rebellarunt autem contra me ipsi filii, in statutis meis non ambulantes, & jura mea non observantes , ut facerent ea; quae, qui faceret homo, viveret per ea, sabbatha mea prophanantes : quapropter dixi > me effusurum excandescentiam meam super eos, consummando iram meam contra eos in deserto.
22. Sed reducens manum meam, feci propter nomen meam; ut *0» prophanaretur

ante oculos illarum gentium , in quarum oculis eduxeram eos.
23. Kam etiam ego sublata manu mea juraveram eis in deserto ; me dilpersurum eos in gentes , St sparsurum eos in regiones .
24. Eo quod jura mea non facerent,& statuta mea spernerent, ac sabbatha mea prophanarent : denique stercoreos deos , patrum suorum , sequerentur oculi ipsorum.
25. Atque etiam ego dederam ipsis statuta non bona, & jura , per qux non viverent ;
2(5. Impurans ipsos cum donis ipsorum, eö quod traducerent omnem aperientem vulvam ; ut desolarem eos, ut experirentur me esse Jehovam.
27. Idcirco alloquere domum Jisraelis, fili hominis, indicens eis , sic ait Dominus Je- hovi, adhuc hac re blasphemaverunt me patres vestri, praevaricando contra me praevaricatione.
2g. Quod, quum introduxissem eos in terram, quam sublata manu juraveram,me daturum ipsis; aspexerunt omnem collem excelsum, St omnem arborem densis ramü , ubi sacrificarunt sacrificia sua , St ubi dederunt irritamentum oblationis fuse , Sc ubi disposuerunt odores gratos suos,denique ubi libarunt libamina sua:
29. Et quamvis dicerem iis ipsis , qui veniebant eodem quo vos, quid Jit ipsum excelsum : tamen vocatum est nomen illius excelsum , usque in diem hunc.
30. Idcirco dic domui Jisraelis, sic ait Dominus Jehovi, an invia patrum vestrorum vos ipsosimpuraveritis; & detestationes eorum sequendo vos scortati fueritis ;
31. Et offerendo dona vestra , traducendo filios vestros per ignem , vos ipsos impura- veritis in omnibus stercoreis diis vestris in hunc usque diem , St ego consular a vobis, 0 domus Jisrael t ne vivam ego , dictum Domini Jehovi , si consular a vobis.
32. Ideöque , qued ascendit in spiritum vestrum, minime omnium futurum est,quod vos dicitis ; erimus ut istae Gentes , ut nationes istarum regionum, ministrando ligno, & lapidi.
33. Ne vivam ego , dictum Domini Jehovi ; nisi manu rdbusta , St brachio extenso , ac excandescentia effusa regnabo super vos.
34. Quum educam vos ex populis, St congregabo vos ex regionibus, in quas dispersi fueritis; manu robusta,brachioque extenso , St excandescentia effusa.
35. Nam deducam vos in desertum populorum, ubi disceptabo vobiscum in os:
3< 5 . Quemadmodum disceptavi cum majoribus vestris, in deserto terra: /Egypti; sic disceptabo vobiscum, dictum Domini Jehovi !
37. Et transmittam vos sub virgam ; ut inducam vos ad exhibitionem foederis 1 38' Seligensque ex vobis eos, qui rebellant > Sc qui deficiunt a me, e terra peregrinationum ipsorum emittam eos > St eorum nemo in terram Jisraelis redibit; ita experiemini me esse Jehovam,
39. V®s itaque 0 domus Jisraelis, sic avt
Do-

Dominus Jehovi , quisque stercoreos cieo» suos agedum colite, etiam postea: siquidem non auscultatis mihi : nomen vero sanctitatis meae ne prophanate amplius donis vestris* & stercoreis diis vestris.
40. Nam in monte sanctitatis mex.in monte celsitudinis Jisraelis, dictum Domini Je- hovi, ibi colent me tota domus Jisraiilis, quanta quanta erit in ea terra: ibi acceptos habebo eos,ac ibi requiram oblationes vestras, & primitias munerum vestrorum atm omnibus rebus sanctis vestris :
41. Cum odore grato acceptos habebo vos : quando eduxero vos ex populis, Sc congregavero vos ex regionibus , in quas dispersi fueritis : & sanctificabo me in vobis ante oculos ipsarum gentium
42. Et experiemini me esse Jehovam; quum reduxero vos in terram Jisraelis : 111 terram illam, quam sublatä manu meä juraveram me daturum majoribus vestris :
43. Ubi recordati viarum vestrarum, om- niiimque actionum vestrarum , quibus vos ipsos imputastis ; fastidio er itis vobis ipsis propter omnia mala vestra, qua; fecer itis
44. Ita agnoscetis me esse Jehovam,quum hxc fecero‘erga vos propter nomen meum, non fecundum vias vestras pessimas, & fecundum actiones vestras corruptissimas, ö domus Jisraiilis, dictum Domini Jehovi.

C A I* U T XXI. Jeruschalaima silva incendenda.
E T fuit verbum Jehovx ad me, dicendo:
2. Fili hominis , dispone faciem tuam dexteram versus, 8c fac, ut stillet versus Austrum > ac prophetato in silvam agrestem meridiem versus:
3. Dicens filv* meridiante , audi verbum Jehovx: sic ait Dominus Jehovi, ecce ego accensurus sum in te ignem, qui consumat in te omnem arborem viridem, 8c omnem arborem aridam , non exstinguetur flamma inflammatissima, St adurentur ea omnes facies a meridie ad aquilonem:
4. Et experientur omnis caro me Jehovam incendere illam; non exstinguetur.
5. Me autem dicente, ahah Domine Jehovi, ipsi dicunt de me, nonne artifex efl parabolarum iste? Caput XXI.
< 5 . Euit verbum Jehovx ad me, dicendo:
7. Fili hominis, dispone faciem tuam versus Jerufchalaima, St fac, ut stillet loca sancta versus: St prophetato contra terram Jis- raelis.
8. Dicens terrae Jisraelis, sic ait Jehova, ecce me contra te exserturum gladium meum, e vagina sua; ut exscindam ex te justum, 8t improbum :
9. Ut exscindam ex re justum, St improbum : idcirco prodibit gladius meus evagina sua contra omnem carnem ü meridie ad aquilonem :
10. Ut experiantur omnis caro, me Jehovam exserere gladium meum e vagina sua, non revertetur amplius.
rr. Tu ergo fili hominis suspira: cum fractione lumborum > St amaritudine suspirato ante oculos istorum.
12. Erit autem,quum dicent tibi,quamob- renr fufpirabundus es ? ut dicas, propter rusiorem, qui advenit, quö liquescet omne cor,
St remittentur omnes manus , caligabitque omnis spiritus,St omnia genua diffluent ut aqua;, ecce advenit, 8c fit , dictum Domini Jehovi.
13. Deinde fuit verbum Jehovx ad me, dicendo:

» 4 • Fili hominis, prophetato , dicens,sic ait Dominus: dic, gladius gladius exacutus, atque etiam extersus est!
15. Ut mactet mactandos exacutus est, ut sit ei corisscatio extersus est: aut gauderemus, virga filii mei spernente omne lignum ?
16. Nam tradidit illum extergendum, capiendum manu : ipse exacutus est vastationi, idemque extersus , quem tradat in manum interfectoris.
J7. Clama, 8c ejula fili hominis, quia ipse est contra populum meum, idemque contra omnes principes Jisraelis, detrusi in gladium erunt cum populo meo; idcirco applaude femori.
18- Quum fuit probatio, quid tandem fuit? an etiam virga; spernentis non esset ? dictum Domini Jehovi.
19. Tu itaque fili hominis propheta, & complode manibus: nam iterabitur gladius tertio, gladius confossorum, i demque gladius confossorum magnatum, cubicula permeans illorum.
20. Ut diffluente animo multiplicentur offendicula > contra omnes portas eorum disposui mucronem gladii : ah , factus est ad coruscationem, acuminatus ad mactationem.
21. Unis viribus dexteram pete, compositis pete sinistram; quocunque occurrent tibi res compara«.
22. Nam etiam ego complodam manibus meis, St faciam, ut requiescat excandescentia mea, ego Jehova eloquutus sum.
23. Et fuit verbum Jehovx ad me,dicendo:
24. Tu autem fili hominis, propone tibi duas vias, adveniente gladio stegis Babylonia; , i terra unius procedentes ambas : 8c latus selige , in capite via; ad civitatem jsc- cianti.s selige.
25. Viam, inquam, proponito,qua adveniat gladius contra Rabbat. am Hammoni, tarum: aut contra Jehudxos, versantes in urbe Jeruschalajimorum munita.
16. Nani stabit stex Babylonis in bivio, in capite duarum viarum, ad divinandum divinationem : terget cultros,consulet imagines, inspiciet jecur.
27. In dextera ipsius erit divinatio hsc: Jeruschalaima , disponendos esse primores exercitus, os aperiendum in occisione,tollendam vocem cum clangore : disponendos igitur primores exercitiis contra portas effundendas asreestas moles, exstruendas munitiones.
2g. Erit quidem hoc istis tanquam si divines vanitatem in oculis ipsorum, istis jura, tis in juramenta multa: sed hoc revocabit in memoriam iniquitatem , qua capiendi sunt.
29. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, to quod revocatis in memoriam iniquitatem vestram, dum retegunt se defectiones vestis, dum apparent peccata vestra in omnibus actionibus vestris : quia versamini in memoria, manu illa capiemini.
30. T«

Moviiju
etäto > dicat : Sudius rxitz
,s Wsutimf; £ d:a^m,
tts Onanie
“Weite,*
1 ttä dat iiuEp
»ias,ß!i<
dnnin (Jis iii;o
«piduisia«
«tStlif;
»mp^i
miHaijiifii
Äalajös
i multiplis: potus er ii , facis i ! ainudai
pete,co»p
itouffltenu
pWiBiri attxafe ls Cura, aadnuiat
iiolejisj»;
sdatsafii
opis!®
fetalia»
■a,
lijtasete
aiÄatai-
s,mIBö?
t fta M t s iltt (sia® uÄBMfc fposiäcsp- porescifa* «totum»'
Ijiffl fi divi 1 m, ito >>»> oc revoafe ;ua «pie»
is]etioiiiS (l MPIII«
Mi«!»
estraii®*
avtfstEtfj

30. Tu autem prophane,improbe, b princeps Jisraelis : cujus advenit dies ,fiuo tempore iniquitatis terminus :
jr. Sic ait Dominus Jehovi, amove cidarim istam, Sc tolle coronam : h*c futura non est cum, qui in depressum abiit , exalta,Sc cum>qui altus est, deprime.
32. Perversam,per versam, perversam red* dam illam: etiam hxc non futura est, donec venerit is , cujus cfi jus ipsum, Sc tradidi illud.
3;. Tu autem fili hominis propheta, dicens: sic ait Dominus Jehovi deHammoni- tis, St de opprobrio illorum : dices igitur, gladius,gladius districtus efl, ad mactationem extersus', ad consumendum exter sta propter coruscationem;
34. Dum vides tibi vanitatem, dum divinas tibi mendacium : applicando te ad cervices confossorum ab improbis , quorum dies advenit ,fito tempore iniquitatis terminus.
35. ReponejpWrio« in vaginam suam : in loco, ubi procreata suisti, in terra conversationum tuarum judicabo te:
36. Et effundam super te indignationem meam, igne furoris mei efflans in te.tradam- que te in manum hominum ardentium, artificum perditionis.
37. Igni eris ad consumendum , sanguis tuus ent in terra fusus: 11011 versaberis in memoria ullius , nam ego Jehova eloquutus sum.

CAPUT XXII.

1 Catalogus peccatorum populi Judaici.

E T fuit verbum Jehovae ad qie, dicendo •.

e.Tu autem fili hominis,an causam ageres ! an causam ageres civitatis istius sanguinaris i imö notas facies ipsi omnes abominationes suas.
3. Dicens : sic ait Dominus Jehovi,civitatis effundentis sanguinem in medio sui adventurum tempus: quae facit stercoreos deos apud fe.ad impurandum fe.
4. Sanguine tuo > quem effundis, rea es,8c stercoreis diis tuis,quos facis,impura es,fecisti,ut appropinquent dies tui.Sc pervenisti ad annos tuos : idcirco exponam te probro apud gentes, 8c ludificationi apud omnes regiones.
5. Quae propinquae sunt, Sc longinqua; ä te ludificabuntur te; 0 infamis, copiosa di vexatione.
6. Ecce principes Jisraelis , pro brachio cujusque sunt in te ; ut effundant sanguinem.
7. Patrem , Sc matrem vilipendunt in te, cum peregrino agunt fraude in medio tui ; pupillo.Sc vidua: vim faciunt in te:
8. Sanctas res meas spernis, & sabbatha mea prophanas.
9. Homines detractores sunt in te,ut effundant sanguinem : & per ipsas montes comedunt iri te , scelus faciunt in medio tui: ro. Nuditatem patris ji/ius retegit in te;
1 impuram ex separatione comprimunt in te : ii. Et alius cum uxore proximi fui facit abominationem, & alius nurum suam impurat scelerate, & alius sororem suam, filiam patris fui comprimit in te : ia. Munus «iccjpiunt.ii:te, ut effundant
sanguinem : usuram, Sc foedus accipis,Sc qus/him facis a proximis tuis fraude, mei autem oblivisceris,dictum Domini Jehovi.
13. Ideo ecce, complodo manum meam propter quaestum tuum, quem facis; & propter sanguinem tuum, qua: sunt in medio tui.
rq. An perstabit animus tuus? an confirmabuntur manus tua: diebus illis , quibus ego acturus sum tecum i ego Jehova dixi.Sc faciam.
15. Dispergam enim te in gentes ,8t spargam te in regiones; faciamque , ut absumatur impuritas tua ex te :
id. Et prophana effecta in te ante oculos Gentium, experieris me esse Jehovam.
17. Deinde fuit verbum Jehova: ad me,dicendo :
18. Fili hominis , effecti sunt mihi domus Jisraelis pro scoria: omnes sunt xris scoriae, Sc stanni, ferrique, ac plumbi in catino, fco- rix ex argento effecti sunt.
19.Idcirco sic ait Dominusjehovi.eo quod effecti estis vos omnes scoria:; idcirco ecce ego congregaturus sum vos intra Jeruscha- laima.
ro. Ut congregatur argentum ; Sc xs,ferrumque,ac plumbum,& stannum in catinum, sufflatur circa eum ignis ad fundendum: ita congregabo ira mea , & excandescentia, Sc collocans illic , fundam vos:
21. Nam comportabo vos, 8c sufflabo circa vos ignem sutoris mei ; ut fundamini ia medio ipsius urbis.
22. Ut funditur argentum in catino, ita fundemini in medio illius ; St experiemini me esse Jehovam, effundentem excandescentiam meam super vos.
23. Denique fuit verbum Jehova: ad me, dicendo:
24. Fili hominis , dic isti, tu terra es.qitjt mundata non est ; non perfunderis pluvia die indignationis.
25. Conjuratio prophetarum ejus in medio ejus eft > similes sunt leoni rugienti, prx- danti praedam : animas comedunt > robur, 3c res pretiosas capiunt, viduas ejus multiplicant in medio ejus.
2Ü. Sacerdotes ejus vim faciunt legi mea, & prophanam res sanctas meas : inter sanctum, Sc prophanum non discernunt,Sc inter impurum, Si purum discrimen non ostendunt; ac i fabbathis meis occultant oculos suos, denique prophanor inter eos.
27. Principes ejus in medio ejus sunt tan- quam lupi, praedantes praedam: effundendo sanguinem,perdendo animas,ut faciant quaestum:
28. Prophet* verb ejus obducunt eis ineptum teliorium , videntes vanitatem, & divinantes eis mendacium , dicentes: sic ait Dominus Jehovi, quum Jehova non loquu- tus est. '
29. Populus ime terrae fraudan t fraude , Sc rapiunt rapinas pauperemque , St egentem opprimunrfäc peregrinum fraudant injuria.
30. Dum autem quaero ex eis aliquem, qui obducat sepem, Sc consistat in irruptione coram me pro ipse terra , ne corrumpam eam ; non invenio.
31. Quapropter, effundens super eos indignationem mearo, igne furoris mei consumam

juam eos ; viam suam in caput ipsorum reponam, dictum Domini Jehovi.
CAPUT XXIX X.
Ecclefia Dei meretrix ii: i ia .
I^Uit quoque verbum Jehovx ad me.dicen- Jr do:
1. Fili hominis , dux foeminx,filix matns unius fuerunt;
3. Qux scortantes in .-Egypto , m pueritia sua scortabantur,ibi compressa fuerant ubera carum, ac ibi subegerant mammas virginales earum.
4. Nomina autem earum, Abolamajoris, & Aholiba sororis ipsius minoris, qux nuptx mihipepererunt filios ac filias : nomina, inquam , earum, Schomronis Ahola, Jeruscha- laimorum autem Aholiba.
5. Sed scortata est Ahola,exteror recipiens, I oco meo , egftque amasiam cum amat iribus suis,cum Assyriis propinquis.
< 5 . Indutis hyacinthino principibus, Sc antistitibus > juvenibus desideratissimis omnibus ; equitibus,qui vehebantur equis :
7. Et exposuit scortationes suas ipsis, lectissimis Assyriorum omnibus : St quorum - cunque amasiam egit, ipsorum stercoreis diis omnibus impuravit se.
8. Denique scortationes suas delatas ab Äügypto non dereliquit, quod ei concubuissent in pueritia ejus,St ipsi subegissent mammas virginales ejus ; sed effuderunt scortationem suam in ea.
9. Idcirco tradidi eam in manum amatorum ipsius ; in manum Assyriorum, quibus - cum amasiam egerat.
10. Ipsi retexerunt nuditatem ejus; filios ejus,filiasque ejus ceperunt,& eam gladio occiderunt : ita fuit celebris reliquis faeminis. quum judicia exercuissent in eam.
11. Videns vero foror ejus Aholiba,corruptius egit amasiam, quam illa; Sc scortationes suas corrupit prx scortationibus sororis fu*.
ia. Cum Assyriis amasiam egit, principibus ,8t antistitibus propinquis , indutis perfe CtifiimC equitibus,qui vehebantur equis ; ju venibus desideratissimis omnibus :
13. Adeo ut viderem ipsam impurässe se, viam eandem esse ambabus ipsis.
14. Sed adjecit ad scortationes illius ; nam videns homines expressos in pariete , imagi nes Chaldxorum expressas indico.
15. Accinctos cingulo lumbis suis, redundantes coloriis ad capita sua , specie ducum omnes; similitudinem Babyloniorum,Clial- dxorum ,ut in solo natali suo sunt:
1 6. Amasiam egit cum eis ad aspectum o
^ miliis legatis ad ipsos in
culorum suorum Chaldaam.
17. Congressi itaque cum ea Babylonii concubitu amatorio > impurarunt eam scortatione suä: St postquam impuravit fecum eis,luxata est anima ipsius ab eis,
ig.Quum itaque retegat scortationes suas, retegatque nuditatem suam , luxata est anima mea ab ea , quemadmodum luxata fuerat anima mea a sorore ejus,
19. Multiplicat enim scortationes suas.re- «,udando dies pueritix lux > quibus scortata fuerat in terra ssegyptiorum.
90. Et amasiam. agit cum concubinis eorum ; quod velur caro asinorum caro eorum sit, Sc vehit fluxus equorum - fluxus eorum,
ai. Sic revisi scelus pueritix tuse; subigendo ab vEgyptiis mammas tuas, propter juba- Ha ubera pueritix tine.

22. Idcirco 6 Ahoiibassic ait Dominus Jehovi ; ecce ego excitaturus sum amatores tuos in te , eos, ä quibus luxata est anima tua ; St adducturus eos contra te circumquaque.
23. Babylonios, omnesque Chaldxos, Pe- kodxos, Schohxosque, St Kohaeos,omnes Assyr-os cum ipsis : juvenes
desideratiliimos principes,& antistites omnes,duces, & celeberrimos, vectos equis omnes:
24. Qu: invadentes te falcatis curribus, plaustris , Sc essedis,ac congregatione populorum, ciypcum.a: scutum.galeamquedisponent contra te circumquaque: & proponam illis jus,ut judicent te judiciis suis.
2; Nam opponam zelum meum tibi, ut agant tecum. in excandescentia,nasum tuum, Sc aures tuas amoveant, Sc tandem gladio concidas ; ipsi fili.os tuos , filiasque tuas capiant,Sc tu tandem consumaris igne:
2 6. Postquam nudaverint te vestibus tuis, Sc ceperint instrumenta ornatus tui.
27. Ita faciam,ut cesset scelus tuum a te.Sc scortatio tua allata e terra AEgypti; adeo ut non sis sublatura oculos tuos ad eos,St Aegyptiorum non recordatura amplius.
28. Nam sic ait Dominus Jehovi,ecce ego trado te in manum eorum , quos odisti, ia manum eorum , ä quibus luxata est anima tua.
29. Ut agant tecum odio, Sc accipiant totum laborem tuum, Sc derelinquant te nudissimam , Sc retectiflimam retecta nuditate scortationum tuarum , Sc scelere tuo cum scortationibus tuis.
30. Faciendo ista tibi; eo quod scortando persequeris gentes, eo quod impuras te stercoreis diis earum:
31. Quod, in via sororis tus ambulas; ideo trado poculum ejus in manum tuam.
32. Sic ait Dominu Jehovi, poculum sororis tux bibes > profundissimum, Sc latissimum; erit capaciflimum, ad faciendum risum, Sc subsannationem.
33. Ebrietate,Sc moerore repleberis,poculo desolationis,Sc quidem delolatissiniae .poculo sororis tua: Schomronis.
34. Bibes enim illud, Sc exsuges, Sc testas ejus volens comminuere , potius mammas tuas avellas : nam ego eloquutus sum,dictum Domini Jehovi.
35. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, qui» oblita es mei, Sc rejecisti me post tergum tuum : ideo etiam tu reportas scelus tuum.SC' scortationes tuas.
36. Deinde dixit Jehova mihi,fili hominis, an causam ageres Ahoi«, Sc Aholiba: : imö indica eis abominationes ipsarum :
37. Quod adulterantur, Sc sanguis inest manibus ipsarum, Sc cum stercoreis diis silis adulterantur : etiamque filios suos , quos pepererant mihi, traducunt illis consumendos ;
38- Adhsec istud faciunt mihi , polluunt sanctuarium meum eodem die , Sc sabbatha mea profanant -.
39. Nam postquam jugularunt filios suos
sleit
Itocorttsi meum eoi
40. (jit vtntwosi
{e itita* te, te« 4 t.hW
i tfiS®
»■jiiit
s piita
iziiEt einem i.ctnpi sjiaodo s; ps, & modo 44. Coigi
iongreiut («miras f:
4;. Quai istas judici' dentium si sanguis tß 4 6 . A'an dojiitafai ttdenio ti 4 *. Oim fitaiuiitafi 'ijb iateii «tatst.
(i.ilti.K
«Mh>
toisa sitii 15 , Ckutj raijtiun ix saetis nim]tta\
C
PiitsMic 4 Juitici TAEinde L'nono, edicendo:
Fili! iiti.hunc tyionis ir l. Etui
si: iispo infunde i 4. Coli itiembni lectu o/lii P-De/ti
(mu olli
ife,
trat®, dat im 7 ct Io;o a, eum fu re:
?. A Sradut

«Maj
ler ««tBs:{ ; .
Dstj »mi sinu jt> WliiBiaju
“VOuU»
ästioi®;, OBniUiMi.s 5 te J&S5 jj,
443
tiiisMs.
tttntisax;
«WäijE
«»IttlQ;
■loraatBu
(«sohl®
mSflfc.i
uiosidc osii
tapiiiis.
tßoiiex
1 quoi o&li
luxita ck L
ii&iwjiw Äpm « m-Kttättt JtWtltlB
'iöjiäfe
'piinjw:
WSWääs,.
llEJCU
1 fk,jak:
asfcfiW
niii ; ri,««ii

stercoreis dds suis, veniunt ad sanctuarium meum eodem die, ad prophanandum ipsum : »mö, ecce sic faciunt in media domo mea :
40, Quin etiam quöd mittitis ad homines Venturos L longinquo : qui legato misso ad se statim, ecce veniunt, quorum causa lavas te, fucas oculos tuos, St ornas te ornatu.
41. Insides lecto honorato cum mensa instructa ante ipsum, cui icHo suffitum meum, ac unguentum meum adhibes.
41. Qimmque vox multitudinis tranquilla : estm ea, ad homines quoque e vulgo mitti- tu, qui adducuntur ebriosi ex deferto : ac si daturi essent armillas manibus ipsarum, & coronam ornatus capitibus ipsarum.
43. Et (juamvis dicam isti effoetx adulteria ; modo scortari istos scortationibus hujus, St modo illius:
44. Congreditur quisque cum ea : ut congreditur quü cum muliere scortante : ita congrediuntur cum Ahola, St cum Aholiba, fceminis scelerat illimis.
45. Quare homines justi, ipsi judicabunt Istas judicio adulterarum , St judicio effundentium sanguinem : nam adulterae sunt, St sanguis est ih manibus ipsarum.
4<j. Nam sic ait Dominus Jehovi; faciendo, ut ascendat super istos congregatio , St tradendo eas commotioni, St direptioni;
47. Obruent eas lapidibus congregatio,& putabunt eas gladiis suis: filios earum,St silias j earum interficient , St domos earum igne comburent. . I
4g. Ita faciam, ut cesset scelus ab hac terra : St erudientur omnes foeminx, ne faciant fecundum scelus vestrum:
49. Cum regesserint illi scelus vestrum in vosJSt peccata stercoreorum deorum vestrorum feretis : ita experiemini me esse Dominum Jehovi.
re, potiiH W
jjsaffliliilf: E Jehori,
impoti <«§- »«tot«®
Mb« Miolikfi tum: jt (anguis: kokls 4 ä ios suos.: illis tonis
mitti, pt- die, &
ianfll“®?
is

CAPUT XXIV.

Vjtmbolica. prtdifho calamitatum populi Judaici 1 eaque ultima.

D Linde fuit verbum Jehovse ad me, anno nono, mense decimo, die decimo mensis edicendo:
z. Fili hominis, scribe tibi nomen hujus diei, hunc eundem diem: incumbit rex Babylonis in Jeruschalaima hoc ipso die.
;. Et utere contra domum istam rebellem parabola, indicens eis, sic ait Dominus Jehovi : dispone istam ollam, dispone, St etiam infunde in eam astlias.
4. Colligendo membra ejus in ipsam,omne membrum bonum; femur, St armum ; delectu ostium implendo.
5.-Delectum gregis accipiendo, & etiam pyram ossium sub ipsa ; fervefac eam quam plurimum, elixant etiam ossa ejus in medio ipsius.
6. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, vx ci vitati isti sanguinaria:; ollx.in qua eft spum; sua, 8c ex qua non exivit spuma ipsius, mem- foratim, membratim extrahe illam, non accidat ineam fors.
7. Quia sanguis ejus in medio ejus est, in loco arduo petrx posuit eum; non effudit eum super terram ad tegendum eum pulvere :
8- Accendendo excandescentiam , ad sumendum ultionem > disponam sanguinem istius in arduo petrx, ut non tegatur?
9. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, vx civitati isti sanguinari* : etiam ego magnam efficiam ejus pyram.
10. Multiplicando ligna,accendendo ignem consumendo carnem ; ut conditura conditi!* sima, ossaque ipsa adurantur.
11. Et statuendo eam super prunas suas vacuam; ut incalescat, St aduratur xrugo ipsius , fundatiirque in medio ejus immunditia ipsius, consumatur spuma ipsius.
ia. Mendaciis fatigavit me, ideo non exibit ab ea copiosa spuma ejus 3 indetur igni spuma ejus.
13. Pro immunditia tua eft scelus: eö quöd mundavi te, sed non es mundata, ab immunditia tua non mundaberis amplius , donec fecero, ut quiescat excandescentia mea in te.
14. Ego Jehovadixi, eventurum est, & faciam; non abstraham me : neque parcam, neque poenitebit me : secundum vias tuas, St fecundum actiones tuas judicabunt te, dictum Domini Jehovi :
15. Et fuit verbum Jehovx ad me,dicendo:
16. Fili hominis, ecce ego tollo a te desiderium oculorum tuorum plaga : sed ne plangito , neque fleto, neque prodeunto la- clirymx tux :
17. Clamare dLfiste, mortuorum luctum ne facito; tiaram tuam alliga tibi: 8t calceos tuos apponito pedibus suis: neque obvelato mystacem, St cibum ullorum ne comedito.
iz. Qux, quum eloquutus essem ad populum mane, mortua est uxor mea vespere : itaque feci postero mani , quemadmodum, jussus fueram.
19. Dicentibus autem mihi popularibus; annon indicaturus es nobis, quid ista ad nos pertineant, qux tu facis i
10. Dixi eis ; verbum Jehovx fuit ad me, dicendo:
21. Dic domui Jisraelis, sic ait Dominus Jehovi -- ecce ego prophanaturus sum sanctuarium meum , excellentiam roboris vestri, desiderium oculorum vestrorum, St cui indulget anima vestra etiam filii vestri, Sc filiae vestra:,quas reliquistis, gladio concident.
22. Tum facietis, quemadmodum facio: mystacem non obvelabitis , St cibum ullorum non comedetis.
2;. Et tiaris vestris inditis ad capita vestra, calceisque vestris ad pedes vestros non plangeris, neque flebitis; sed tabescetis ili iniquitatibus vestris , & gemetis alter cum altero.
24. Est enim Jecher.kel vobis ostento, o- mnino, prout facit, facturi estis : quum advenerit istud , utique experiemini me esse Dominum Jehovi.
2;. Tu autem fili hominis, amion qua die tollam ab eis robur eorum, gaudium ornatus eorum > desiderium oculorum ipsorum , St id, ad quod attollunt animam suam, filios ipsorum, St silias ipsorum.
26. Ea ipsa die veniet, qui evaserit ad te, ad significandum auribus.
27. Eo ipso die aperietur os tuum apud ipsum, qui evaserit, ut eloquaris; nec obmutescas amplius ; interea eris istis osten-
t», ut cognescam rue esse Jehovam.

C A I» U T X X V.

CUdes prodicitur Hammonitu, Moabitis , Edomxis , (S Peitscht hei*.
E T fuit verbum Jehov* ad me,dicendo :
i. fili hominis, dispone faciem tuam versus Hammonitas , ut prophetes contra
eos.
3. Dices ergo Hammonitis, audite verbum Domini jehovi; sic ait Dominus Jeho- vi, eo quod dicis, euge, de sanctuario meo, quum prophanatur , & de terra Jisraelis, quum desolatur, ac de domo Jehuda:, qu um abeunt in deportationem:
4. Idcirco ecceego traditurus sum te o- rientalibus in h*reditatcm ; ut collocent arces suas in te, & ponant in te tabernacula sua ; ipsi comedent fructus tuos, 8c ipsi bibent lac tuum.
5. Redigamque Rabbam in habitaculum camelorum , 8c Hammonitarum regionem in cubile gregis ; ut experiamini me esse Jehouam.
6. J$äm sic ait Dominus Jehovi, eo quod complodis manum, 8c plaudis pede ; & lactaris ex animo de tota depopulatione tua contra terram Jisraelis.
7. Idcirco ecce ego extendens manum meam contra te, traditurus sum te in praedam gentibus, 8c excisurus te ex populis, ac perditurus te ö regton bus: profligabo te, ut experiaris me essejehovam.
8. Sic ait Dominus Jehovi: eo quod dicit Moab, & Sehir, ecce, ut omnes aliae gentes eft domus Jehudx:
9. Idcirco ecce ego aperturus sum latus Moabitarum inde ab ipsis Haris, ä civitati-* bus ejus.ya-cjaw/- ab extremitate ejus,decus, terram Beth-jeschimotharum,Bahal-meho- nis, 8c Kirjathaiimorum :
10. Per Orientales, cum Hammonitarum regione, quam dedi in haereditatem: ut non fiat mentio Hammonitarum in gentibus.
11. Etiam in Moabumexercebo judicia,ut experiantur me essejehovam.
12. Sic ait Dominus Jehovi, eö quöd Edo- mxi sumendo ultionem faciunt contra domum Jehuda: ; & reos se statuunt indesinenter sumentes ultionem de eis.
13. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, extendens quoque manum meam contra Edo- mxam,exscindam ex ea homines, 8c jumenta: exponämque eam vastationi äThemane, Ut Dedanem usque gladio concident:
14. Edamque ultionem meam in Edoma: os manu populi mei Jisraelis, agentque contra Edoma: os fecundum iram meam, 8c secundiim excandescentiam meam, ut experiantur ultionem meam, dictum Domini Jehovi,
ij.Sic ait Dominus Jehovi, eo quöd agiir Peliscbthxi per ultionem, & sumunt ultio ne m ex animo depopulatione, perdendo ini micitia perpetua.
16. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecc ego extendens manum meam contra l'e lijchthxos, excisurus sum Cerethaeos.&per diturus residuum portus maris :
17. Et exercebo in eos ultiones magna summa increpatione excandescenti*, expe rientnrque me essejehovam, quum edideri Ultionem meam m eos.
E) ° (WJ

CAPUT XXVI.

Excidium Tyri praedicitur.

F Uit autem undecimo anno, primo die mensis illius; ut esset verbum Jehova: ad me, dicendo :
2. Fili hominis, eö quöd dicit Tyrus de Jeruschalaimis, euge, fracta est urbs portis populosissimis, avertitur ad me; replebor ex quo vastata est:
3. Idcirco sic ait Dominus Jehovi , ecce me contra te, 6 Tyre: ut deducam contra te gentes multas, ac si deducerem mare cnai flucti bus ipsius:
4. Qu* perdant muros Tyri, & destruant turres ejus; adeo ut abradam pulverem ejus ab ea ; redigamque eam in arduam petram.
5. Locus expandendis plagis erit in medio mari,nam ego eloquutus sum, ditium Domini Jehovi: ideö erit direptioni genti, bus.
6 . Filiae quoque ejus, qu* in agro erunt > gladio interficientur, ut experiantur me esse jehovam.
7. IVam sic ait Dominus Jehovi, ecce ego adducam contra TyrumNebucad-netzarem, regem Babyloni* ab Aquilone, regem regum : Cum equis, curribusque, & equitibus, Sc congregatione, populoque multo.
z. Filias tuas per agrum gladio interficiet; & disposito contra te propugnaculo, diffundet in te aggestas moles, & statuet contra te clypeum:
9. Et Helepolin disponet in muros tuos: St turres tuas demolietur cultris ejus.
10. Pr* agminibus equorum eius operiet te pulvisculus eorum , pr* strepitu equitum, & essedorum, cumisque , commovebuntur muri tui, quum intrabit intra portas tuas, ad ingressus civitatis difrupta putebis.
11. Ungulis equorum suorum calcabit 0- mnes vicos tuos : populum tuum gladio interficiet , St stationum robustarum tuarum unaquxque in terram descendet:
12. Et praedabuntur opes tuas, diripient- que mercem tuam, ac destruent muros tuos, Sc domos desiderabiles tuas demolientur: Sc lapides tuos, lignique tua, etiam pulverem tuum in medio aquarum ponent.
13. Ita faciam, ut cesset strepitus canticorum tuorum, & sonus cithararum tuarum non audietur amplius.
14. Et redigam te in arduam petram,locus expandendis sagenis eris, non aedificaberis amplius; nam ego Jehova loquutus simi, dictum Domini Jehovi.
15. Sic ait Dominus Jehovi Tyro ; nonne a sono cassis tui, quum clamabunt confolii, quum interficientur interfectione in medio tui, commovebuntur infui* i
IÜ. Nam descendent e soliis suis omnes principes maris, amoventes pallia sua, $c vestibus versicoloribus suis nudantes lese : tre» pidationes induent, in terra sedebunt, & trepidantes jmguln momentis stupebunt de te;
17. Proferentesquede te lamentationem, dicent tibi; Quomodo petiisti, qu* habitabaris a maritimis ? civitas laudatissima, qu*
erat firma in mari ipsa cum habitatoribus suis, quinam sunt , qui indiderunt terrorem fui omnibus habitatoribus ejus i
ig.Nune
fAp/i
i|. Sun (itis tui; in Ifflii,» 15. ito jeddifa civit»;!®
concale*
dtiui»
; fc.-Bpk
1 (Ei «mi j iawem
t b tat pc.'.usqum
C A
kwli»
PT fui»; h 2. Tu Tjrro lame Dicen , seratrixj £; aitDotr igoiiimpe, 4. /11« tiijmffiisi
ua tm.
iri; xi 1 jcumuiilia (. lotas
■ »irtijin ts ?. Xylimim, : ijttaiuit | aatiiko a MÄ i ll&w I tmiges tri t&crmg
' J. Seo/oi Unratort! Smutteai iitouier; 1 w. Persa
Rpiistuis,!
siiptndeba
n, kr,
te tircu
bs tuis er tauros 1 Wltpu/cJi II, Kars Jnunaopi »'Nfco.m
<«Wi
14. k equitibi nundinis

15. D,
fe eborj Sum. t(. Syi
»fntvjj;

Ot,:
xxvi,
i«!«!, o anno,*!» t verbieten
luod dicit Tej rasta eil»«- nime;re-s,
ffliias It»
; w 4ete; itdawEiE
MTpUii} 'tain,’*!«; t aiiinte
«piötmiä
ait fest«*;
ftrfffiMfr
tUfä&l
iri'üjtki Bitere Aguilor,! iiE ■iteji*SK
iäf* aß
Bis'
Cap. 26.27.
jechezkel;
Cep. 27.
rg. Nunc trepidabunt reliqu* infula; die Casus tui; & turbabuntur infui*, qu* sunt in mari, propter exitum tuum.
st). Nam sic ait Dominus Jehovi, quum reddidero te civitatem desolatam, similem civitatibus, qua; non habitantur; adducendo contra te abyssum, ut operiant te aqua; plurima: :
20, Facie'nsque, ut descendas cum descendentibus in foveam, ad populum antiquum, collocavero te in terr* imis partibus, in vastitatibus priscis, cum descendentibus in foveam, ut non habiteris; ut reponam decus in terra viventium:
at. In terrorem summum exponam te ; quod nusquam futura fis ; &qu*fita non invenieris unguam, dictum Domini Jehovi.
SiSaeetten. itt «imutos!
uilttisei« fionm tlts; yrt 4 k;s
IMPUIII ,m intrabit it Milii Hir
mtaafi
mtfesi
,,
mroÄKf'&r
iribses®
IsciL-rS-
utassjfc®
anu®-
ceiisiWf“*®
ius Cititca,
nantanj*' Ctili k* *“*'
I I.
irnfy 0 ! 1 ’:
laitait«® jtcliont ia 0
foliis frus« ;s pallui® 1 '
audantesW
[iftteW-
isftupeW
-ttlaitie®
«iiiUe
aslaustatflSr
1 cum
indideO' 1 ^)Wei» : „j

CAPUT XXV

Excidium Tyri deploratur,

E T fuit verbum Jehov* ad me, dicendo -.
2. Tu autem fili hominis > profer de Tyro lamentationem:
3. Dicens Tyro,o urbs lita ad aditus maris, mercatrix populosissima apud infulas multas; sic ait Dominus Jehovi, 6 Tyre, tu dicebas, ego sum perfecta pulchritudine.
4. In intima parte marium erant termini tui; aedificatores tui perfecerant pulchritudinem tuam.
5. Abiegna e Senire aedificabant tibi omnia tabulata; cedrum e Libano accipiebant ad parandum malum navis in te.
6 . Koboreos e Bafchane faciebant remos tuos : transtra tua faciebant ex ebore tritifli- mo artifices ex infulis Chitthaeomm.
7. Xylinum cum Phrygiano opere,ex j¥.~ gypto erat carbasus tua, ut eilet tibi velum; hyacinthinum, & purpureum ex infulis Eli* sch* operiebat te.
g. Habitatores Tzidonis, & Arvadi erant remiges tui; periti tui, 6 Tyre, erant in te,, ipsi erant gubernatores tui.
p. Seniores Oebalis, ac periti ejus erant in te curatores labis tu*: omnes classes maris, Ax uauts earum erant in te, ut commiscerent se commercio tuo.
10. Persas > Lndieique, & Putxi erant in copiis tuis, bellatores tui: scutum & galeam suspendebant in te, ipsi praedabant decorem tibi.
11. Arvadsi cum copiis tuis super muros tuos circumquaque, & Gammadaei in turribus tuis erant: umbones suos suspendentes ad muros tuos circumquaque, ipsi perficiebant pulchritudinem tuam.
12. Tharfchisch negotiatrix tuapr* copia omnium opurn; cuni argento, feno, stanno,
; 8cplumbo,negotiabantur in nundinis tuis. 13. Javan, Thubal, & Meschec erant mercatores tui; hominibus, & vasis areis negotiabantur j« commercio tuo.
14. Qtti erant e domo Thogarm*; equis, equitibusque, ac mulis negotiabantur in nundinis tuis.
15. Dedanitx mercatores tui, infui* multa; mereatrices mercium manus tu*, cornibus eboris , hebenoque reddebant pretium
tuum.

16. Syria negotiatrix tua, prx multitudine operum tuorum; Chrysoprasen purpura, , r _
Sc phrygiano opere, byssoque, tk fand?- j horrore, percelluntur vi
stro, ac pyropo negotiabantur in nundinis tuis.
17. E Jehudata, Sc regione Jifraelitarum, erant mercatores tui: tritico Minnithx, Sc Phoenicis, melleque, Sc oleo, ac opobalsamo negotiabantur,» commercio tuo.
18. Damascus negotiabatur tecumde mul- titud.ne operum tuorum ; pr« copia o- mnium opum, vino Chelbonis, & lana nitida.
19. Et Dan, ac Javan circumforaneis in nundinis tuis negotiabantur; ferro nitido, casia, 8c calamo odorato,in commercio tuo erat.
20. Dedan mercabatur tecum, pannis ingenuorum adveihs curru.
21. Arabes, Sc omnes principes Kedaris erant negotiatores mercium manus tu*; agnis, arietibusque,& hircis,his erant negotiatores tui.
22. Mercatores Scheb* , Sc Rahm* ipsi mercabantur tecum; prxstantiliimo quoque aromate , & omni lapide pretioso > ac auro negotiabuntur in nundinis tuis.
23. Charan,&Caune, ac Heden, mercatores Scheb*; Assyrius, & Chilmad*us mer- cans tecum:
24. Hi mercatores tui erant rebus perfe- ctiflimis, involutis hyacinthinis, & phrygia- nis, gazisque gentium in superioribus habitantium ; qu* funibus circumligantur , & includuntur cedrinis capsis in mercatu tuo.
25. Classes oceani decantabant te commercio tuo ; denique plena eras, 8c gravis valde in intima parte marium :
2Ü. In aquas multas adduxerunt te, qui remis agebant te ; Eurus confregit te in intima paste marium :
27. Opes tus, 8c nundinationes tu* commercium tuum, nautx tui. St gubernatores tui, curatores labis tu*, & miscentes commercium tecum, omnesque bellatores tui, qui in te erant cum tota congregatione tua, qu* erat in medio tui,ceciderunt in intimam partem marium die castis tui.
28. Ad vocem clamoris gubernatorum tuorum commoti sunt fluctus jactati.
ap.Descendentesque e classibus suis omnes trastantes remum, naut* , omnes gubernatores marini, in terram constiterunt:
30. Facientesque, ut audiretur de te vox ipsorum, clamaverunt amare; Sc imposito pulvere capitibus suis,in cinere volutaverunt se:
31. Induftöque propter te calvitio, accinxerunt cilicia, Sc defleverunt te amaritudine animi > planctu amaro : -
32. Ac protulerunt propter te in lamento suo lamentationem, quum lamentarentur de te, dicentes: qu* erat par Tyro, par succis* m medio mari i
33. Procedentibus nundinationibus tuis L maribus , satiabas populos multos amplitudine opum tuarum, Si commerciorum tuorum ditabas r%ges terr*.
34. Quo tempore confracta es ä maribns, in profundissimis aquis ; commercium tuum, Si tota congregatio tua in medio tui ceciderunt :
35. Omnes habitatores insularum obstupescunt de te, & Reges illorum horrescunt
vultu.
m i 3$.Ne-

3 fi. Negotiatores in populis sibilant de te: ; phanästi sanctuarium tuum ; ideo eduxi terrori summo es- quod nulla sis usque in j ignem e medio tui, qui consumfit te,& re.
seculum.
I I I.
(S
CAPUT XXV Princeps Tyri perfiringitur Tzidonis prodicitur.
E T fuit verbum Jehov* ad me, dicendo :
2. Fili hominis, dic antecessori Tyri,sic ait Dominus Jehovi, eö quod elatus est animus tuus, adeo ut dicas, Deus fortis sum,habitationem divinam inhabito in intima parte marium : cumque sis homo, non autem Deus fortis; tribuis tamen animum tibi parem animo Dei:
3. F.cce sapientior es Daniiele, quicquam Occultum non absconditur tibi;
4. Sapientia tua, & prudentia tua comparasti tibi facultates; Sc congessisti aurum, & argentum in thesauros tuos :
5. Amplitudine sapienti* tu* in mercatura tua amplificasti facultates tuas, adeo ut elatus sit animus tuus in facultatibus tuis ;
fi. Idcirco sic ait Dominus Jehovi : eö quod tribuis tibi animum > parem animo Dei:
7. Idcirco, ecce ego adducturus sum contra te extraneos violentissmos gentium, qui exsertis gladiis suis eontra pulchritudinem sapienti* tu* confodient splendorem tuum.
8. In foveam demittent te , moriensque mortibus confossorum in intima parte marium.
9. An perges dicere, Deus sum coram interfectore tuo r atqui tu homo futurus es, non autem Deus fortis, in manu confodientis
te.
10. Mortibus prsputiatorum morieris, manu alienorum ; nam ego eloquutus sum, dictum Domini Jehovi.
11. Et fuit verbum Jehov* ad me,dicendo :
ia. Fili hominis, profer lamentationem de Rege Tyri : dicens ei, sic ait Dominus Jehovi, tu obsignans summam, plene sapientia, Sc perfecte pulchritudine.
13. In Hedene, horto Dei eras, omnes lapides pretiosi operiebant te, pyropus, topa- zius, Sc adamas, beryllus thalassrus, (ardius, Sc jafpis, s pphirus , chryfoprafus*, sinarag diisque cum auro : opus tympanorum tuo. rum, Sc fistularum tuarum in te, die, quo procreatus fuisti, parata erant.
14. ' r u Cherub eras, ex quo unxi te protectorem, ex quo pr*pofui te, in monte simulo Dei eras, inter lapides ignitos indesinenter ambulabas.
15. Integer eras in viis tuis, inde a die , quo procreatus fuisti; donec pr*sto fuit iniquitatis poena in te.
rfi. In amplitudine mercatur* tu* pleni erant in te violentia, qua peccabas : ideo confodietis te, dejeäum e monte Dei perdidi te, 6 Cherub protector, e medio lapidum ignitorum.
17. Elatus fuerat animus tuus propter pulchritudinem tuam , corruperas sapientiam tuam cum splendore tuo; in terram dejeci te. Regibus exposui te, ut afpiciant te:
tf. Pr* multitudine iniquitatum tuarum, propter improbitatem mereatur* tu* prodegi te in cinerem super terram ante oculos omnium videntium te;
19. Quicunque nörant te in populis, obstupuerunt de te : terrori summo es, quod nulla fis usque m seculum.
io. Fuit etiam verbum Jehov* ad me, dicendo:
21. Fili hominis, dispone faciem tuam Tzidonem versus, & propheta contra eam.
22. Dicens: sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra te, 6 Tzidon, ut glorificer in medio tui: ut cognoscatur me esse Jehovam, quum exercuero in ea judicia, Sc sanctifica- vero me in ea.
23; Nam immittam pestem in eam, & sanguinem in vicos ejus, Sc judicabuntur confossi in medio ejus , gladio incumbente ei circumquaque ; experientdrque me esse Jehovam.
24, Ita non erit ampliiis domni Jiraclis spinus dolorificus, 8c spina dolorem afferens, pr* omnibus locis circumstantibus eos, qui depopulentur eos; expevientürque tue effe Dominum Je ,ovi.
25. Sic ait Dominus Jehovi: quando congregabo nomum Jiiraelis ex populis, in quibus dispersi sunt, sanctificant me in eis ante oculos gentium : ut habitent in terra sua, quam dederam servo meojahakobo:

ifi. Tunc habitabunt in ea secure: xrlif- cabiiittque domos, Sc plantabunt vineas ha- bitantes secure: quum exercuero judicia in omnes, qui depopulabantur eos e locis circumstantibus ipsos, ut cognoscant me Jehovam esse, Deum ipsorum.
BtifiW
i.Btfi'
situi, 5 .'
ic, te rivos P0! ; t®!®;* trat? 1
ni'"

CAPUT XXIX. Regnum Aegypti in solitudinem redigendum.

A N110 decimo, decimo mense, duodecim» die mensis fuit verbum Tehnv* ari me.
die mensis fuit verbum Jehov* adme, dicendo:
Fili hominis, dispone Aciem tuam versus Parhonem, regem /Egypti, ut prophetes contra eum, Sc contra /Egvptum totam.
3. Eloquere, dicens,sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra te, 6 Parho, rex /Egypti, bal*na maxima, qu* cubat inter rivos suos; qui dicit, mihi efl rivus meus, nam ego feci mihi.
Indam enim hamos maxillis tuis, fa-
4 .
ciamque, ut adhaereat multitudo pisciumri- vorum tuorum squamis tuis; ut deducam te d medio rivorum tuorum, St totam multitudinem piscium rivorum tuorum , squamis tuis adhaerentem.
3. Postea deseram te ab duci um in desertum te, Sc totam multitudinem piscium rivorum tuorum, i 11 superficie agri cades,non recipieris, neque congregaberis: bestiis terra:,& avibus coelorum exponam te in cibum:
fi. Et experientur omnes habitatores M- gypti me esse Jehovam : eö quod sunt scipio arundineus domui Jisiaelis.
7. Quum prehendunt illi te manu, quassaris, Sc findis eis totum humerum : quumqus innituntur tibi, confringeris, Sc eis totos lumbos cohibes.
8. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce ego adducturfts sum contra te gladium, & ex-
pfnht uti tiar.ir.te tsstlis int cäiäM
rsm regio r,Ahs'
poputs i«J
14. It fgyptioi raai 1'ath: rum; ut ii
15, Pr: seseextol jmameain
liXtn Vatie ai
fiutteiii SJtosCKt IU
a
(rh£gi
MimtiS
id«jth 1, fthe iyloria t'
IMJWti
vatumet ces aute
ro,pro[verrate Mc jo trado
terram d
ps&fp
iniqui 4 . 0 | servtve: opstati S.D & tibi 1
snosiaE
'ito
Edo:
I.Fiii
fch
U
«i*
r
9
que
coni
muli
mea
10
tqai
fiique
Wlt,

«Hin; fe, « consumet t.>_ »tarum,;
mt te in yy
f wi s«ao(; hm.
tau Jtiovj! üpt fcs nßumab
ion, üt glori£ai: shrjKtifjJsi
aÄiüi
«tefsü
K&i&tac
$W# !«ck xintWfitK
sütU
(fcillJoljSB
raijfa'iai,
exjaiwef!:
is/d ori'.pr 1 2 3 4 * * * - fftsnpip' lifcm UM titelt in «e ujiiikobo. aaseairhi mtabunt vines itratro judi .tut w» e loci floTOilffiV® w.
; «u

1 jlMl»:
IM *# itisfaiiw
StBijt!«*
ajtdcw
stöhnt-
gas«®*
itüiSElSillß
aiwJffliii tmtit*',- i ismis; iik
wDs«fi n türm i j
indes ipisciunur icades.noi: 5: bestVts tf
ra te in* nes hihi*
: eö quödt clis.
tilliteitr
mmenBjr
itigei/f/i 8 '
im0l Ss

excisuras ex te Homines , Sc jumenta :

9. Ut sit terra /Egypti desolationi , 8c vastitati , 8c experiantur me eise Jehovam: eö quod dixerit , rivus meus esi , nam ego feci.

10. Idcirco, ecce me contra te , Sc contra rivos tuos; ut tradam terram fEgypti vastitatibus , vastitati desolatissimx ä turri Syenes, usque ad terminum Cuschi.

t r. N011 transibit eam pes humanus , 8c pes jumentorum non pertransibit eam > neque habitabitur quadraginta annis.

12. .Reddam enim terram Egypti defola- tissimam inter regiones desolatas , 8t civitates ejus inter Civitates devastatas , erunt defolatissimae quadraginta annis ; quum dispergam /Egyptios in gentes , Sc spargam eos in regiones.

13. Nara sic ait Dominus Jehovi; exactis quadraginta annis congregabo lEgyptios L populis , quö dispersi fuerint:

14. Et reducam captivam multitudinem Aegyptiorum, reducam, inquam , eos in tertam Pathrosi , in terram conversationis eorum ut sint ibi regnum humile.

15. Prx reliquis regnis erit humile,neque sese extollet amplius supra gentes : imminuam enim eos, ne dominentur in gentes:

itf.Ut non sit amplius domui Jifraelis confidentis revocatura: mihi in memoriam iniquitatem , his avertentibus se post illos : sed agnoscant me esse Dominum Jehovi.

CAPUT XXX.

Urbes SEgypti i Rege Babylonii vasiandas eßi.

Q Uum esset vigesimus septimus annus , primo mense, primo die mensis > fuit verbum Jehova ad me,dicendo:

2. Fili hominis, Nebucad-netzar, RexBa- hylonise exegit a copiis suis servitutem magnam contra Tyrum , omne caput de calvatum est , Sc omnis humerus nudatusuner- ees autem non est ipsi, Sc copiis ejus de Tyro , propter illam servitutem, quam serviverunt contra eam.

3. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce e- go trado Nebucad-netzari, Regi Babylonis terram /Egypti , ut tollat multitudinem e-' }us,8c fpoiiet spolium ejus, ac praidetur praedam ejus, unde sit merces copiis ipsius.

4. Oper* pretium suum, cujus nomine serviverit, trado illi terram Aegypti, quia operati sunt mihi, dictum Domini Jehovi.

5. Die illa efferam cornu domui Jifraelis, Sc tibi dabo aperturam oris inter illos? ut cognoscant me esse Jehovam. Caput XXX. 0 6 , Rursus fuit verbum Jehovx ad me , dicendo :

7. Fili hominis,prophetato, dicens, sic ait Dominus Jehovi 3 ejulate, dicentes , ah de die ista.

8. Nam propinqua est dies, propinqua est , inquam, dies Jehovse : dies nubila, tempus gentium erit:

9. Quum invadet gladius /Egyptum, ent- que gravis dolor in öEthiopia , cadentibus confossis in /Egypto : quum intercipient multitudinem ejus, Sc destruentur fundamenta ejus,

10. Aethiopes , Putassquc , 8c Iudxi, totaque miscellanea turba , Cubxi quoque,denique juncti far!ere, cum illis gladio cadent.

n. Si ait Jehova, 8c cadent sustentantes Aegyptum, descendetque fastus roboris e- jus, inde 3 turri Syenes gladio cadent in ea, didhim Domini Jehovi: ' -

ir. Et desolabuntur inter regiones desolatas ; 8c civitates illius inter civitates vastatas erunt:

13. Ut experiantur me esse Jehovarmquum posuero ignem in Aegypto, 8c fracti fuerint omnes auxiliarii ejus.

14- Die illo prodibunt nuncii a conspectu meo navibus , ad exterrendum Aethiopiam securam; Sc erit gravis dolor in eis » ut diei Aegypti, quum ecce advenerit.

15. Sic ait Dominus Jehovi; 8c faciam, ut cesset multitudo Aegyptiorum per Nebucad- netzarcm, Regeir. Babyloni* :

/d. Ipsum , 8c populum ejus cum ipso . violentissimos gentium adductos ad perdendum istam terram, qui exserentes gladios suos eontra Aegyptum ; implebunt eam terram confossis.

17. Er redigens rivos in siccitatem > vendam terram illam in manum malorum : 'denique desolabo terram > Sc qux eam implent manu extraneorum ; ego Jehova dixi.

ig. Sic ait Dominus Jehovi; Sc perdam deos stercoreos,, 5 c faciam, ut cessent idola d Nopbo.Sc princeps e terra Aegypti non erit amplius: quum indidero timorem terra: A 5 -
gypt>-

19. Nam desolabo Pathrolum, Sc tradam igniTzohanem; ac exercebo judicia in No :

20. Et effundam excandescentiam meam in Sinem, robur Aegypti, quum exscidero multitudinem No.

21. Quum ponam ignem in Aegypto,valde dolebit Sin , Sc Nodilrumpetur; Sc Noph, hostibus quotidianis.

22. Juvenes Heliopoleos , Sc Bibesti gladio cadent, ipsa: verö pueltx in captivitatem abibunt;

23. Et Daphnis obscurabitur dies , quum frangam ibi lora Aegypti, Sc cessabit in ea fastus roboris ejus : ipsam nubes operiet , 8 c lilia: ejus in captivitatem abibunt:

24. Denique exercebo judicia in Aegyptum > ut experiantur me elfe Jehovam.

CAPUT XXXI.

Parho instar Affur elatus , similiter «turbabitur.

F Uerat vero undecimo anno, primo mense, septimo die mensis;fuerat, inquam , verbum Jehovx ad me, dicendo :

2. Fili hominis , brachium Pavh s, regis Aegypti fregi; quod ecce non al.h/abitur ihditislnedicamentis, imposita fasciiad obligandum ipsum , ut consirmetur ad tractandum gladium.

3. ‘Idcirco sic ait Dominus Jehovi , ecce me contra Parhonem , regem Aegypti, ut confringam brachia ejir, hlud, quod firmum est.Sc quod fractumfuituit dejiciam gladium e manu ejus.

4, Et dispergam . Aegyptios in Gentes, I' aro .imque eos in regiones.

5 .Ideo confirmabo brachia regis Babyloni* , tradens gladium meum iss manum c~
jus, ut confringambracjiiaParhonis.Scgemat gemitibus confossorum coram illo.
Mm 3 6- Ccw-

Cap. 51.
JECHEZKEL.
6. Confirmabo autein bracilia regis Babylonias , brachia vero Parhonis concident : ut
v>ap. 31.52,
, Dici «-flirt VCiU i rtitUJIiiO vv/iiwjuviH . u
cognoscatur me esse Jehovam , quum tradi- derp gladium meum m manum regis Babylonia- , ut extendat illum contra terram /E-
syp‘i
7. Similiter dispergam /Egyptios in gen-
c. fr» aro- am m reo innes : nt cnwnofc.atur
tes, & spargam in regiones ;^ut cognoss' ine esse Jenovam. Caput XXXI.
g. Deinde fuit undecimo anno,tertio mense , primo die mensis, fuit, inquam , verbum Jehova: ad me, dicendo:
p. Fili hominis, dic Parhoni, regi riEgy- pti, & multitudini ejus ; cui similis es in magnitudine tua i
10. Fece Assyrium, erat cedrus in Libano, pulchra ramis , & virgultis umbrosa, altaque statura ; cujus calami summi erant inter densos ramos.
11. Aqua; educaverant eam , abyssus extulerat eam : fluentis suis abyfjiie obibat circumquaque plautar um ejus, & aqux-duclus suos mittebat ad omnes albores agri.
12. Idcirco exaltavit fe statura ejus prx omnibus arboribus agri, k multiplicabantur ramusculi ejus, prolongabantiirque rami ejus, quos emittebat, aquis multis.
13. In ramusculis ejus nidificabant omnes aves coeli, k iub ramis ejus pariebant o- mnes bestia: agri, ac in umbra eius sedebant omnes gentes ampiiffima-.
14. Denique pulchra erat magnitudine sua tflongitudine palmitum suorum , quia erat radix ejus ad aquas amplas.
*S- Cedri in horto Dei non abscondebant eam, abjetes non erant similes ramusculis ejus, iSc castaneae non erant pares ramis ejus, nulla arbor in horto Dei similis erat ei pulchritudine suä.
16. Pulchram effeceram eam cum multitudine palmitum ejus; adeo ut inviderent ei omnes arbores Hedenis,qua: erant in horto Dei.
17. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, eö quod te exaltas statura : quum edidiflet ille summum calamum suum inter densos ramos luos. & elatus est animus illius in altitudine sua:
IÜ- Tum tradidi eum in manum fortissimi gentium, hunc libere actutum in illum, propter improbitatem illius impuli.
19. Ita c*dentcs eum extranei, violentis- luni gentium deseruerunt eum:in montibus, oCin omnibus vallibus deciderunt palmites eius.ot fracti sunt rami ejus in omnibus al- ▼eis terra;, dessen dentesque ab umbra ejus omnes populi terra:, deseruerunt eum :
Super cadivum truncum ejus habitant
Coe, ‘ > & in ramis ejus sunt om- nes bestiae agri ;
a i* r ' Ct non exaltent sede statura sua ulla: c ,r 5 'S l >*, k non proferant summum csinn,;^? suum inter densos ramos : neque rio-i?a> I . e ' Cant , ' n s e sst" ls altitudine sua ulla: ninrt, ^^Hjlpquidem onuiesilli traditi sunt
inter - fil i os
veam au eos * detenderunt m fo-
scendifin f,Vr inus Ehovi, quo die de- Vi ohtev'J 1 ^btuni luttu , quem importa— Cius m -L^ r ° e ° cohibens fluenta
, lS ‘ »* aqiue multa;; & atratum l-eddidi pro eo Libanum, k omnibus
arboribus agri, propter eum, suit liesest,» animi.
23. Prx sono casus ejus commovi gentes, quum demitterem eum in sepulchrum cum descendentibus m foveam : unde consolationem ceperunt in terra ima omnes arbores Hedenis , delectus > k praistantia Libani, omnes rigua:.
24. Etenim ipsi cum illo descenderunt in sepulchrum ad confossos gladio ; qui domiti brachio illius resederant inumbra illius inter gentes.
25. Cui ex arboribus Hedenis itä similis es gloria , & magnitudinedejicieris ergo eunt arboribus Hedenis in terram imam , in medio praeputiatorum cubabis cum confoiiis gladio, ille est Parho , & tota multitudo e- jus, dictum Domini Jehovi.
CAPUT XXXII. Lamentum fumbre super Aiiypti repem.
D Finde fuit duodecimo anno, duodecimo mense, primo die mensis ; fuit, inquam, ver bum Jehova: ad me, dicendo :
2. Fili hominis , profer lamentationem contra Parhonem , Hegern /Lgypti, dicens ei; juveni leoni inter gentes similis es , imö es similis balaena: per maria , quum prodiens per flumina tua, conturbas aquas pedibus tuis, Kc perturbas flumina illarum.
3. Sic ait Dominus Jehovi, at expandam contra te rete meum per congregationem populorum multorum: qui educent te plagis meis:
4. Et deserens te in terra, in superficie a- gri dejiciam te; faciamque , ut habitent super te omnes aves coeli, 8c saturabo ex te bestias totius terrae.
5. Exponens carnem tuam super montes, ik implens valles altitudine tua.
6 . Fit irrigans terram natationis tuae sanguine tuo usque ad ipsos montes; adeo ut alvei impleantur te.
7.Et operiam,quum exstinguam te,coelos, atratasque reddam stellas eorum : Solem nube operiam, & luna non faciet, ut luceat lux sua :
8. Omnialuminaria lucida in coelis atrata reddam super te ; k disponam tenebras super terram tuam, dictum Domini Jehovi :
9. Et ad indignationem provocabo animum populorum multorum; efficiendo,ut perveniat confractio tua ad gentes, in regiones populorum , quos non nosti:
0 10. F aciamque , ut obstupescant de te populi multi, & Reges eorum horrescant pro- pter te horrore, vibrante me gladium meum ante faciem illorum ; ut trepident singulis momentis quisque propter se ipsum, die casus tui:
ii. Nam sic ait Dominus Jehovi, gladius Regis Babylonia: invadet te.
n. Gladiis robustorum dejiciam multitudinem tuam, violentissimorum in gentibus omnium: qui vastabunt fastum yEgypti, ut perdatur tota multitudo ejus.
13. Perdam etiam omnia jumenta ejus,ne superveniant aquis multis ; ut non conturbet eas pes humanus amplius , etiam ungulatus jumentorum non conturbet eas.
14. Tuae
F . untes* 3 vffl.
1 i» tStilS' !i la;i f S
(E» fe t; ataajtho ii, ito
kMM ^
amdeta
ip. Diu ct prosten
20. Inte jlifepo tias ejus.
21. Alio mtdio sepi d esembem iiostido
v. Ibi A jijitionesffi
ibit:

ij.twsie; fetior« p KIPsm ÄMtJlfi Brist»» >4 M ali
omrasam 1 fcendeuns Hui indide tinnit & äefeenden 2;. Cui tam tota r Ihm fcp tontbSigl 11 rivent fiam cun coiMos ii. Ibi tota mali pafciris
mirem
taife
ipierji offlusi ra vise
gerisd
onwet
tenti»
« pt
taiin ja. 11

WTi^>
""fflitalt ® c WnW !! .
Cap.52.
JECHEZKEL.
Op.z2.z7.
»^ndei«,
•Wwj|
'«SWio/ijt,
r,t «nfah
'^«U: LCi: ® «l, '»BUmiiüsr ‘Mi.
nxiT P %
:mo amo'ct-
litnlii;;;-.;-
.faci):
tfolc;s: :
m%U:
foittiW
nurii, jiet
urki iftm*
tiilhnm.
hatopmii
•or,jrt»atio:
stantepi
le.uthiiia !c friltii»!
nisnsqsr”
iinetiii,
mtaria
!!»«/«
«chstri
Itsas'Sma
«ir.lii»
fcaisit Micsia ia Itat;
m ptaiz
um; tfcc
t/gaiäi f m solli:
täfs/e.'ef lomscMp: gladuimM sident ffflj ipsum. A
jehovi,jk £.
ciicismiffi* ■tum in S 5 * Sunutij!?' us.
ijisei« 9 iis. «« E f
14. Tunc faciam , ut sidant'aqux illarum. & flumina illarum tanquam oleum faciam, ut ambulent; dictum Domini Jehovi.
15. Quum reddidero terram /Egyptide- folatissimam, terram destitutam iis,qua: im- plebaht eam, quum percudero omnes habitantes in ea : ut experiantur me este Jeho- vam.
ni. Lamentatio hxc est , qua lamentabuntur illam, lili* gentium lamentabuntur illam ; de /Egypto , St de tota multitudine ejus lamentabuntur illa; dictum Domini Jehovi.
17. Deinde fuit duodecimo anno , decimo quinto die ejusdem mensis : fuit, inquam, verbum Jehovx ad me,dicendo:
18. fili hominis , ede lamentum de multitudine ./Egypti, &c effer eam ipsam, ut filias gentium validarum , in imas terr* partes cum descendentibus in foveam,
19. Dicens, quo amoenior esses ? descende, ut prosternaris cum prxputiatis;
20. Inter confoffos gladio, qui ciciderint: gladius positus est, tranite eum,St omnes copias ejus.
21. Alloquantur illum duces potentume medio scpulchri cum auxiliaribus ejus; qui descenderint,jacuerint prxputiati apud confoffos gladio.
22. ibi alloquatur Assyrius cum tota congregatione sua, circumstantibus illum (epul- enns hujus: omnes confodi, qui ceciderunt gladio;
23. Cujus sepulchra disposita sunt in lateribus fove* ; ut ejus congregatio circum, stet fepulchrum illius,omnes confossi,qui ceciderunt gladio,qui terrorem indiderant terra: viventium.
24. Ibi alloquatur Helam cum tota muftS- | tudine sua » circumstans fepulchrum illius, omnes confossi,qui ceciderunt gladio,qui descenderunt prxputiati in imas'terrx partes, qui indiderant terrorem suum terr* viventium , 8t reportant ignominiam suam cum descendentibus in foveam.
2;. Cui inter confossos positum est cubile cum tota multitudine ipsius,circumstantibus illam sepulchris ipsius : omnes prxputiati confossi gladio, qui indito terrore suo in terra viventium , jam reportant ignominiam suam cum descendentibus in foveam , inter confossos positi:
26. Ibi alloquantur Mefchec, Thubal.cum tota multitudine sua,circumstantes illum sepulchris suis ; omnes prxputiati confossi gladio, quum indiderint terrorem suum ter- rx viventium.
27. Quamvis non cubent cum potentibus, qui ceciderunt ex prxputiatis: qui descendent m fepulchrum cum instrumentis bellicis suis, positis gladiis ipsorum sub capitibus ipsorum > quum incumbat iniquitas eorum ossibus ipsorum,quia terror potentem in terra viventium/int .-
28. Tu quoque inter prxputiatos confringeris, St jacebis cum contollis gladio.

29. Ibi alloquatur Edom ; reges ejus, Sc Omnes principes ejus , qui collocabuntur potentia illorum apud confossos gladio ; ipsi cum prxputiatis cubabunt, & cnm descendentibus in foveam.
30. Ibi alloquantur Toparcha Aquilonis,
quotquot sunt: Sc omnes Tzidonii, qui descendent ad confossos cum terrore suo,a potentia illorum erubesentes , cubabiintque prxputiati cum confodis gladio, reportantes ignominiam suam apud ctescendentes in foveam.
31. Hos videns Parho, consolationem capiet de tota multitudine sua ; confolii gladio,Parho , Sc omnes copix eius,dictum Domini Jehovi.
32. Quum indidero terrorem meum terrae viventium, Sc prostratus fuerit inter praeputiatos cum confossis gladio Par'o,Sc tota multitudo ipsius.dictum Donum Jenovi.
CAPUT XXXIII. Indoles malorum pastorum; Christin vertit paftor.
E T fuit verbum Jehovx ad me,dicendo:
2.Fili hominis,alloquere populares tuos, indicens eis, quum adducturus sum contra terram aliquam gladium , si acceperint populus illius terrx unum quempiam ab extremitatibus suis,quem imponant sibi speculatorem :
3. Ft videns gladium supervenientem terrx, clanxerit buccina, Sc monuerit populum.
4. Audiens vero quisque sonum buccinx, non acceperit monitum , Sc adveniens gladius,sustulerit ipsum; exdis sux causa in capite ipsius erit:
5. Sonum buccinx audivit, sed monitum non accepit , exdis sux caula in eo erit: si enim monitum accepisset, se ipsum eripuisset.
6 . Ipse verö speculator, quum viderit gladium advenientem, si non clanxerit buccina , popululque non fuerit monitus.St adveniens gladius, sustulerit ex eis aliquem: hic propter iniquitatem suam tolletut , sanguinem vero ejus e manu speculatoris reposcam.
7. Te autem, 0 fili hominis, te, inquam, speculatorem dedi domui Jisraelis: ut audiens ex ore meo verbum,moneas eos ex me.
8. Quum dixero improbo,improbe omnino moriturus es , si non loquaris, monendo improbum , ut defiflat a via sua : ipse improbus propter iniquitatem suam morietur , sanguinem vero ejus e manu tua requiram.
9. Tu vero,si monueris improbum de via sua, ut revertatur ab ea, neque reversus fuerit a via sua', ipse propter iniquitatem suam morietur,tu autem te ipsum eripueris.
IO. Tu itaque, fili hominis, dic domui Jiss raelis, ita loquimini,dicendo: quia defectiones nostrx , Sc peccata nostra incumbunt nobis,ideo in ipsis nos tabescimus,ecqui viveremus t
it. D ic eis, ne vivam ego.dif tum Domini Jehovi, si delector morte improbi,sed dele- Clor , quum revertitur improbus ä via sua, ut vivat: revertimini, revertimini ä viis vestris pessimis: cur enim moreremini domus Jifraflis?
12. Tu ergo, fili hominis,dic popularibus tuis , justitia justi non est ereptura ipsum tempore desectionis sux. St in sua improbitate improbus non corruet. quo tempore reversus suent ab improbitate sua: ur ju- M m 4 ff u«

itus non poterit vivere illa,quo tempore peccabit.
13. Quum dixero justo, omnino victurus es,si ipse confisus justitia; sua:, fecerit iniquitatem, omnia juste facta ipsius non memorabuntur , sed in iniquitate illa sua,quam facit, morietur:
14. s t quum dixero improbo , omnino moriturus es; si reversus ä peccato suo,exercuerit judicium, & justitiam.
1%. Pignus restituerit improbus, rapinam reddiderit,m statutis vita; ambulaverit, non faciendo iniquitatem , omnino vivet , non morietur:
s4. Omnia peccata ejus, quibus peccavit, non memorabuntur ei: judicium, Sc justitiam exercuit, omnino vivet.
17. Interea dicunt populares tui, non est sequa via Domini, quum ipsorum via non lit xqua.
18. Quum avertit se justus ä justit'a sua,& facit iniquitatem,etiam moritur in istis :
19. Quum autem avertit fe improbus ab improbitate sua, & exercet judicium,& justitiam; in his ipse vivit.
ao. Et dicitis , non est xqua via Domini; quemque fecundum vias luas judicabo vos, 6 domus Jifraelis.
er. Fuit autem duodecimo anno, decimo mense , quinto die mensis ,i deportatione nostra, ut veniens ad me quidam,qui evaterat Jerufchalaimis, diceret percussa est civitas.
12. Manus autem Jehova: adfuerat mihi vespere,ante adventum ejus , qui evaserat,ut aperiret os meum, donec is veniret ad me mani : aperuerätque os meum, ut non obmutescerem amplius,
23. Fuit ergo verbum Jehovx ad me , dicendo :
24. Fili hominis , qui habitant vastitates istas in terra Jifraelis , loquuntur, dicendo: unicus erat Abraham, qui hxreditario jure possideret hanc tertam : nos autem multi sumus t nobis tradita est hsc terra in hereditärem.
2$. Idcirco dic eis, sic ait Dominus Jchovi eum sanguine ipso comeditis, Sc oculos vestros attollitis ad stercoreos deos vestros, sanguinemque effunditis: Sc istam terram hereditario jure possideretis !
•2.4. Insistitis gladio vestro, facitis abominationem, & quisque uxorem amici sui impuratis : & justam terram hxreditano jure poifideretis?
27. Sic dicito eis, sic ait Dominus Jehovi, ne vivam ego; nisi, qui in vastitatibus sunt gladio cadant, Sc qui esi in superficie agri.be- ffiis eum exponam, quem Comedant : qui vero in munitionibus, & in speluncis, peste moriantur.
28. Ita reddam istam terram defolatissi- mam, Sc desinet fastus roboris ejus : desola- buntiirquemontes Jifraelis, adeo ut nullus transeat :
29. Ut experiantur me esse Jehovam,quum reddidero istam terram desolatjffimampropter omnes abominationes istorum,quas faciunt.
30. Tu etiam, fili hominis, populares tui frequenter praedicantes de te juxta parietes,
in portis domorum: quorum alloquitur #lter alterum, quisque fratrem suum . dicendo,venite jam.Sc audite,quod/it verbum, quod prodit a Jehova:
31. Venientes ad te quasi adventu populi , scdentesque coram te quasi populus meus, Sc audientes verba tua, ipsa non faciunt : quamvis suavissima ore suo ipsi faciant , quaestum suum animus ipsorum persequitur,
32. Nam ecce tu es eis quasi canticum suavissimum, pulchrum sono, Sc quidem optinst pulsantis: sed ut audiant verba tua, minime faciunt ea.
33. Quum igitur evenerit illud (ecce advenit) tum experientur Prophetam fuisse in medio sui.
CAPUT XXXIV.
Officium Pastoris Ev angelici.
E T fuit verbum Jehovae ad me,dicendo:
2. Fili hominis propheta contra pastores Jifraelis ; propheta,dicens istis,pastoribus ipsis, sic ait Dominus Jehovi, vae pastoribus Jifraelis , qui erant pasturi ipsos,annon grex est, quem pascunt pastores i
3. Adipem comeditis, ik lanam induitis, quod opimum est , mactatis : gregem non pascitis.
4. Morbo affectas non confirmatis, segro- tamque non curatis, Sc confractam noli obligatis, ac depulsam non reducitis,pereuntem- que non requiritis : sed vi dominamini in eas.Sc per sxvitiam:
5. Adeo ut dispergantur destitutae pasto- e, Si sint cibo omnibus bestiis agri dispersae:
4. Deerrent oves mcx in omnibus montibus , Sc super omnem collem excelsum; denique in superficie totius terra: dispers« sint oves gregis mei,nemine reposcente,8c uemi* ne requirente.

7. Idcirco, 6 pastores, audite verbum Je-> hovae:
z. Ke vivam ego, dictum Domini Jehovi, nisi (eo quod est grex meus direptioni, Sc sunt oves gregis mei cibo omnibus bestiis agri, destituta; pastore,Sc non reposcentibus pastoribus meis gregem meum : pascunt enim pastores sc ipsos, gregem autem meum non pascunt.)
9. Idcirco, 6 pastores,audite verbum Jehova; :
10. Sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra istos pastores , ut reposcam gregem meum e manu ipsorum > Sc faciam,ut cessent a pascendo grege , ut non pascant amplius isti pastores fe ipsos eripiam enim gregem meum ex ore ipsorum, ut non sim oves illis cibo..
11. Nam sic ait Dominus Jehovi, ecce me, inquam ,ut reposcam oves gregis mei, Sc anquiram eas.
12. Sicut anquirit pastor gregem suum, quo tempore est in medio gregis (xii,ovium dissipatarum, ita anquiram gregem meum; ut eripiam illas ex omnibus locis, quo disper- s* fuerint tempore nubis,8c caliginis :
13. Educens eos i populis,congregansque eos ex regionibus , ac reducens eos in terram suam, ut paleam eos in montibus Jifraelis ad alveos, Sc in omnibus locis habitabilibus hujus terra:.
14. In pascuo bono pascam «os,Sc in montibus

^ iilt!. is;. M ore iei j'
IMficinfcr
>Sc<luidas«'
“wiiijs;
ftijutai
«/ili
«titt&et-
“jitnwti;
taisife^
|Ammi:t
hiipfoäü
jks:
ifi&iar Ktltil; ^,p
conia sir xlnikt ik: kitis.pertr.
dellimtt p; Mi ijti®
mwmtor
krnw'fe
«ireiipr
tuptai:
[ts.a&is
States
'XIMiSR
iltJKJS
jer-r-'
i^aar
MK!® 1 ? iqii'it i-
Ä&iattä-
mpifcutt
metunt^
lehn e:cefl egismoi^
giegtaft ' regis fc
glegeivTk
lacis, quo i caiiginis: porgis' cer.s eosirrf litibus JiP*
an#®
JECHEZKEL
Cap.54.3y.
Cap.34.3j.
tibus excelsi Jisraelis eriteaula eorum; ibi 1 manum meam in te, reddam te desolatissi- recubabunt in caula bona, k pascuum pingue mum. depascent in montibus Jisraelis.
15. Ego pascam gregem meum,& ego faciam,ut recubent’dictum Domini Jehovi,
16. Pereuntem requiram, & depulsam reducam, fractamque obligabo.dk aegrotam confirmabo : pinguem vero, k firmam perdam,pascam unamquamque jure.
17. Vos enim , 6 mi grex,sic ait Dominus Jehovi; ecce ego judicaturus sum inter parvas pecudes,arietes,& hircos.
18. An parvum esi prae vobis,vos pascuum optimum depascere, quod reliquum pascuorum vestrorum conculcatis pedibus vestris ?
&vos nitidam aquam bibere , quod reliquas pedibus vestris conturbatis i
19. Ut oves gregis mei conculcatum pedibus vestris depascant, k conturbatum pedibus vestris bibant i
20.Idcirco sic aitDominus Jehovi il!is;ecce nae , me, inquam, ut judicem inter pecudem opimam, dk pecudem macilentam.
21. £6 quod latere, & armo impellitis, & cornibus vestris impetitis omnes morbo affectas ; eo usque ut disperseritis eas foras.
22. Ideo servabo gregem meum, ut non sint amplius direptioni ; k judicabo inter pecudes.
23. Nam excitabo eis pastorem unum, qui pascat eas , servum meum Davidem ; ipse pascet eas,& ipse erit eis pastor:
24. Ego verö Jehova, ero eis Deus & fer. vus meus David princeps in medio eorum : ego Jehova eloquutns sum:
25. Et pangens eis foedus pacis,faciam, ut cessent bestiae mala: e terra; ut habitent in deserto secure,dk dormiant in silvis :
2(5. Reddimque ista, & qua; sunt circa collem meum, conferta benedictione,ac demittam imbrem tempore suo,imbres benedictionis erunt:
27. Ut edat arbor agri fructum suum, & terra det proventum suum, s/ntque in terra sua secure , agnoscentque me esse Jehovam quum fregero lora jugi ipsorum,& eripuero cos 4 manu exigentium servitutem ab ipsis.
28. Ita non erunt amplius direptioni gentibus, Jk bestiae terra: non comedent eos; sed habitabunt securs,nemine deterrente.
29. Denique excitabo eis plantam ad celebritatem ; ut non sint amplius,quos intercipiat fames in terra, neque serant amplius ignominiam gentium ;
30. Sed cognoscatur me Jehovam , Deum ipsorum cum ipsis esse.Sc ipsos esse populum meum, domum jisraelis,dictum Domini Je- hovi,
31. Quum vos,vos, inquam, homines grex meus eritis, grex passui mei : ego Deus ve- fter,dictum Domini Jehovi.
CAPUT XXXV. Edomxuhoßss Jehudxorum peribunt. J~^Emdefuit verbum Jehova; ad me.dicen-

2. Eili hominis , dispone faciem tuam contra montem Sehiris, ik propheta contra
eum.
3. Dicens ei,sic ait Dominus Jehovi , ecce
81« soutra te, 6 mons Sehiris; ut extendens
4. Civitates tuas in vastitatem redigam,8c
tu desolatissimus eris; ut experiaris me esse Jehovam. ,
5. Eo quod est tibi inimicitia perpetua,facisque , ut diffluant Jisraelita: per gladium tempore calamitatis fuse, quo tempore iniquitatis esi terminus:
6. Idcirco , ut vivo ego, dictum Domini Jehovi, in cafflem comparabo te, 8c caffles perscquetur te : quandoquidem odisti vacuitatem a cade,etiam cades perscquetur te.
7. Nam tradam montem Sehiris summae desolationi ; exscindens ex eo viatorem omnem:
8- Et replebo montes ejus confossis ipsius: in ipsis collibus tuis, vallibusque tuis, 8co- mnibus alveis tuis confossi gladio cadent.
p. Desolationibus perpetuis tradam te,& civitates tua non restituentur; ut experiamini me esse Jehovam.
10. Eo quod dicis,dus ista gentes, & du* regiones ista mea erunt, jam possessuri fumus istam hareditario jure ; ubi Jehov» fuit:
11. Idcirco, ut vivo ego,dictum Domini Jehovi; facturus sum fecundum ira$a tuam, ik se.undiim invidiam tuam,quam exercuisti pra odio tuo contra illos: ut agnoscar ab eis.quum judicavero te.
12. Et experieris me esse Jehovam; audivisse omnes irritationes tuas, quibus loquu- tus es dc montibus Jisraelis , dicendo: desolati sunt; nobis traduntur ad consumendum:
13. Ut magnificastis vos contra me ore vestro,fecastisque, ut abundarent contra me verba vestra; me audivisse.
14. Sic ait Dominus Jehovi; prout laetatur tota ista terra,desolationem sum effecturus tibi.
15. Secundum laetitiam tuam,de possessio« ne domus Jisraelis , eo quod desolaretur, ita faciam tibi: desolatissimus eris; ömonsSe- hir.äk tota Edomxa quantacunque est,ut cognoscatur me esse Jehovam.

CAPUT XXXVI.

Liberatio ab hostibus : cor novum , ipj vocatio gentium promittuntur.

T U quoque sili homiuis, propheta de montibus Jisraelis, dicens; montes Jisraelis, audite verbum Jehova.
2. Sic ait Dominus Jehova: eo quod dicit iste inimicus de vobis,euge; & excelsa se culi hacreditario jure futura sunt nobis:
3. Idcirco propheta,dicens; sic aitDominus Jehovi: quia multis modis desolaverunt, k exhauserunt vos circumquaque; ut essetis hsreditaria possessio reliquiis gentium, & traducti estis in labia nationum,infamiamque populorum:
4. Idcirco montes Jisraelis,audite verbum Domini jehovi: sic ait Dominus Jehovi i- stis montibus, k collibus, alveis, vallibiis- que, k vastitatibus desolatis, ac civitatibus derelictis , qu;e sunt direptioni, k subsannationi reliquiis gentium > quae circumquaque sunt :
5, Idcirco sic ait Dominus Jehovi,- mentiar) nisi igne reli ;nei loquar «entia reli- M M 5 gui&i
■I

quias gentium , St contra Edomaeam totam:
qna: attribuerunt terram meam sibi in luere- ditatem cum hetitia totius cordis , cum depopulatione animosa j ut ledes expullorum ejus fit dircptiqni.
6. Idcirco propheta de terra Jisraelis : & dicito ipsis montibus, Sc collibus, alveis, ac vallibus, sic ait Dominus Jehovi, ecce ego zelo meo, & excandescentia mea loquor, "eö quod ignominiam gentium fertis.
7.Idcirco sic ait Dominus Jehovi,ego sublata manu mea juro; mentiar, nisi gentes illa:, qua: circumstant vos , ipsa: ignominiam suam reportatura’ sunt:
z. Vos vero montes Jisraelis ramum vestrum edituri estis, Sc fructum vestrum laturi populo meo Jisraeli; quum prope advenerint.
9. Nam ecce mc apud vos; qui respiciam ad vos , ut colamini, & seramini:
10. Et multiplicabo in vobis homines , totam domum Jisraelis , quanta quanta est , ot inhabitentur civitates, St vastitates rca:- difkentur.
rr. Multiplicabo, inquam, in vobis homines . & jumenta , qua: augescent, St foe- tincabunt: faciamque, ut habitetis , sicut priscis temporibus vestris , benefaciens amplius, quäm primordiis vestris, ut agnoscatis me este Jehovam.
12. Adducam enim ad vos homines cum populo meo Jiraele, qui hxreditario jure poflideant te, erisque eis in possessionem: neque perges amplius orbare eos.
i;. Sic ait Dominus Jehovi, eo quod dicunt vobis exedentem homines te esse; Sc orbantem gentes tuas esse te :
14. Idcirco homines non exedes amplius, & gentes tuas non orbabis amplius,dictum Domini Jehovi:
IS- Neque sinam , ut audiatur in te amplius ignominia gentium , 8c opprobrium populorum non feres amplius ; St gentes tuas offendere non sines amplius , dictum Domini Jehovi i
16. Deinde fuit verbum Jehovae ad me, dicendo:
17. Fili hominis, domus Jisraelis , quum habitarent in terra sua , impurarunt eam via sua > Sc actionibus suis : tanquam impuritas separata: ex immunditia erat via ipsorum coram me:
ig. Idcirco effudi excandescentiam meam super eos, eo quod sanguinem effundebant super terram ; St stercoreis diis suis impurabant eam.
»9 Et dispersi eos in gentes,spars/que sunt per regiones , fecundum viam eorum , St fecundum actiones eorum judicavi eos.
2.0. Etiam, quum venissent in gentes, quo venerunt , similiter prophanarum nomen sanctitatis meae ; quum dicerent tlLc de eis , populum Jehova: ipsos esse, St e terra ejus prtuliiflc:
\ Sed clementia usus sum propter no- men lanctitatis mea: ; quod prophanant domus J.siaelismgentibus, quo venerunt.
’ 2 ..Id-ir'.o domui Jisraelis , sic ait Dominus Jehovi, non propter vos ego facturus sum, q domus Jisraelis; sed pimpter nomen sancti tans mea:, quod frephanastis
apud gentes, quo venistis;
a;. Ut sanctificem nomen meum maximum , quod prophanarum fuit in gentibus, quod prophanatis in medio earum : ut sciant gentes me esse Jehovam , dictum Domini jehovi , quum sanctificabo me in vobis,ante oculos earum.
24. Kecipiens enim vos ex ipsis gentibus , congregabo vos ex omnibus regionibus; ac reducam vos in terram vestram :
25. Et aspergens vos aquis mundis , ut mundemini; ab omnibus impuritatibus vestris , & ab omnibus stercoreis diis vestris mundabo vos.
26. Et dabo vobis cor novum, & spiritum novum ponam in medio vestri : St amovens cor lapideum e carne vestra,indam vobis cor carneum;
27. Et spiritum meum ponam in medio vestri; quo faciam , ut in statutis meis ambuletis, Scjura mea observetis , facientes ea.
28- Ita habitabitis in terra,quam dederant majoribus vestris; eritisque mihi populus, 8c ego ero vobis Deus.
29. Nam servabo vos ab omnibus impuritatibus vestris ; & advocans frumentum, augebo illud , neque imponam vobis famem.
30. Et augebo fructus arborum , St proventum agri , ut non suscipiatis amplius opprobrium famis in gentibus :
31. Quum recordabimini viarum vestrarum pessimarum, St actionum vestrarum , quae non sunt bonae; St fastidio eritis vobis ipsis propter iniquitates vestras , Sc propter abominationes vestras.
32. Non propter vos ego facturus sum,dictum Domini Jehovi, notum esto vobis :c- rubefeite, Sc rubore afficiamini ä viis vestris, o domus Jisraelis.

33. Sic ait Dominus Jehovi ; quo tempore mundabo vos ab omnibus iniquitatibus vestris; faciam quoque, ut habitentur civitates, Sc aedificentur vastitates illae:
34. Et terra desolata colatur; pro eo,quod fuerat desolatissima ante oculos omnis viatoris :
35. Adeo ut dicant, terra luec ipsa , qua: desolata erat, est similis horto Hedcnis ; Sc civitates, quae vastatae desolatxque , Scde- structx erant, munitae inhabitantur :
36. Ut cognoscant gentes , qiue reliqux factae fuerint circa vos, me Jehovam resdifi- care civitates destructas, conserere desolatum agrum : ego Jehova dixi > Sc faciam.
37. Sic ait Dominus Jehovi,pneterca expositus ero domui Jisraelis, ut hoc faciam eis , multiplicabo eos, quasi grege hominibus;
38. Quasi grege sacrificiorum, quasi grege urbis Jeruschalaimorum in solennitatibus ejus ; ita erunt civitates , quae vastata sunt, repletae gregibus hominum, ut cognoscatur me esse jehovam.

CAPUT XXXVII.

Typus refurretiionis mortuorum , ejusqut pradudium,

S upervenit mihi manusJehovs;Sc educens me in spiritu Jehova , collocavit me in medio cujuldam convallis : qua: erat plena ossibus. ..
s. Et

' sn Oticis
“fuit »A
«ipsis Jdfi- sibus rc A lTeftnnT: “pis mundi.
! Mpiiritaäii- : tt;ore,sdiii*;
wh. 1 Sinioc
teis es wttis, te
tamaii;
iquemihippi
ilonife ■DOS (mj
ttknmf fyiitis m; m
viiraiti ick um veta« Mra «sitis ■
svefciSili!
fi.
ammitia
:]eioii;os
iiriteap
illita."
lititei:
aodc:,«®
iteMEHT
listet rrfdMSBP.to -jnlÄ® 11 tatis, («“' acjtks^
,»/«!»i> liiri, Sfc*
teip/iws
r,iriwA“
um.quafigB solennitic t vastatlfe utcognofc
[VII. :om»l I ‘fi
hov*;S^ , cofc«'"
SjjSA*
•J

2. Et traduxit me per illa circumquaque; ecce autem erant multa valde in superficie illius convallis, & ecce arida erant valde.
3. Quum autem dixi fiet mihi,fili hominis, an reviviscerent ossa ista: dixi, Domine Je- hovi, tu nosti.
4. Edixit vero mihi .propheta de ossibus istis, indicens eis ; 6 ossa arida, audite verbum Jehova; :
5. Sic ait Dominus Jehovi oss.bus istis : ecce ego inducturus sum in vos spiritum , ut vivatis.
6 . Nam addam vobis nervos, 8t obducam vobis carnem , St superindam vobis cutem , ponämqne in vobis spiritum, St vivetis: ut cognoscatis me esse Jehovam.
7- Quum itaque prophetarem , quemadmodum jussus fueram , fuit sonus me prophetante , St ecce concussio , appropinquantibus ossibus uno ad suum alterum.
8. Deinda , quum aspicerem , quod ecce super ea nervi, St caro assurrexisset , & su- perindita esset eis cutis superne; spiritus autem nullus inesset eis :
9. Dixit mihi, propheta, alloquens spiritum ; propheta fili hominis, dicens spiritui, lic ait Dommus Jehovi , a quatuor ventis adveni, 6 spiritus , St perflato interfectos istos, ut vivant.
10. Quamobrem prophetavi, quemadmodum pneceperat mihi; St ingressus est in illa spiritus , St revixerunt, stetertintque super pedes suos copia: magna: quam plurimum.
11. Deinde dixit mihi; fili hominis, ossa ista tota domus Jisraelis sunt ; ecce dicunt, aruerunt ossa nostra, & periit exspectatio nostra, succisi sumus, quod ad nos.
12. Idcirco propheta, indicens cis , sic ait Dominus Jehovi; ecce ego aperiens sepnl- chra vestra,deducam vos e sepulchris vestris, popule mi: reducamque vos m terram Jilrae- lis;
13. Ut cognoscarisme esse Jehovam; a- periente me sepulchra vestra , 8c deducente vos e sepulchris vestris, popule mi:
14. Ft indam spiritum meum vobis, ut reviviscatis > & collocabo vos in terra vestra ; ut cognoscatis me Jehovam dicere, St facere, dictum Jehova:.
IS- Fuit etiam verbum Jehovse ad me, dicendo :
i(5. Tu autem fili hominis , accipe tibi lignum unum, St inscribe ei, Jehuda:,8t filiis Jisraelis, sociis eius: deinde accipe lignum alterum, St inscribe ei , Josepho lignum E.phrajimi, cum tota domo Jisraelis‘sociis ejus.
17. Tum admove ea unum ad alterum tibi in lignum unum ; ut sint adunata in manu tua.
ig. Quum autem alloquentur te populares tui, dicendo; ännon indicaturus es nobis, quid ista significent tibi.'
19. Dic eis, sic ait Dominus Jehovi; eccc ego accepturus sum lignum Joleplii , quod fuit in manu Kphraj imi cum tribubus Jisrae- Ü5, sociis ejus; St componam has conjunctas illis cum ligno Jehtidre, efficiamque eos lignum unum, ut sint unum in manu mea.
20. Quumquefuerint ligna ista,quibus inscripseris, in nia:.u tua'ante oculos illorum.

Cap. 37. ? 8.
21. Dic illis, sic ait Dominus Jehovi, ecce ego recepturus sum filios Jisraelis e medio ipsarum gentium, quö abiverint ; St congregans eos , circumquaque, reducam eos m terram suam.
22. Et efficiam eos gentem unam in illa terra, in montibus Jisraelis , Si Kex unus erit ipsis omnibus Rex : neque erunt amplius du» gentes > neque dividentur amplius in duo regna deinceps:
23. Neque impurabunt se amplius diis stercoreis suis, St rebus detestandis suis, aut ullis desertionibus suis : sed servabo eos ex omnibus habitationibus ipsorum,in quibus peccaverint, St mundabo ipsos, ut sint mihi populus , St ego sim ipsis Deus.
24. Et servus meus David rex, erit super ipsos > ac pastor unicus erit omnibus ipsis ; ut in judiciis meis ambulent > ac statuta mea observent facientes ea.
25. Et residebunt in ea terra, quam dederam fervo meo Jahakobo, in qua resederunt majores vestri ; residebunt, inquam , in ea ipsi > fili/que ipsorum, ac nepotes ipsorum usque in seculum , Lc David servus meus prince; s ipsis erit usque in seculum :
2<5. Quum pepigero ipsis foedus pacis, foedus perpetuum futurum cum ipsis; & disponens ipsos, multiplicabo ipsos, ponamque sanrtuarium meum in medio ipsorum in se- culum.
27. Ut existente tabernaculo meo apud ipsos, sim ipsis Deus; St ipsi sint mihi populus :
28. Et cognoscant gentes me Jehovam sanctificare J ilraelem.quum erit sanrtuarium meum in medio ipsorum in seculum.

C A V U T XXXVIII.

Prophetia de Cogo , <S Magogo.

E inde fuit verbum Jehovie ad me, dicendo :
2. Fili hominis, dispone faciem tuam versus Gogum, terram Magogi, principem, primarium Mescheci, St Tluibalis, & propheta contra eum:
3. Dicens, sic ait Dominus Jehovi : ecce me contra te , o Gog , princeps, primarie Mescheci , St Thubalis :
4. Nam reducam te , imponens hamos maxillis tuis , Lt educam te , & omnes copias tuas , equos, St equites indutos perfectissime omnes, congregationem multam clypeatorum , St scutatorum, tractantium gladios omnium.
5. Tersas , ALthiopas, St Putaeos cum illis, omnes scutatos , St galeatos ;
6 . Gomerum cum omnibus ayminibus tuis, domum Thogarmx ad latera Aquilonis cum omnibus agminibus suis , populos multos tecum.
7. Comparator, St compara te, tu , 8t omnes congregationes tua:, quae congregantur ad te , ut sis istis custodia:.
8. Tost dies multos animadvertetur in te, qui consequentibus annis invasurus es terram reducem i gladio , congregatam ex populis multis , invasurus montes Jisraelis . qui fuerant vastati jugiter : quum ipsa ex populis educta habitabunt secure omnes:
9. Et ascendens quasi fremebunda vastatio invasurus es, similis nubi operiendo illam ter-

terram futurus: tu, & omnia agmina tua, popuhque multi tecum.
10. Sicait Dominus Jehovi r nam erit die illa, ut venientibus rebus multis in animum tuum,cogites cogitationem malam.
11. Dicens; ascendam contra terram pa- gorum, invadam istos tranquillos habitantes secure , qui omnes habitant absque ullo muro, Sc quibus nullus est vectis,aut valva;:
11. Ad prxdandum praedam,&c ad diripiendum direptionem, reducendo manum tuam contra vastitates inhabitatas,& contra populum receptum ex gentibus, facientem pecuariam , 8c negotiantem, habitantes in editiore loco istius terrae.
13. Scheba,8t Dedan, negotiatorefque O- »eani, & omnes juvenes leones ejus dicent «ibi,an ad praedandum praedam advenis ? an ad diripiendum direptionem congregasti congregationem tuam ? ut deportes argentum , St aurum, ut accipias pecora,8c merces, mpraideris praedam magnam ?
i_|. Idcirco propheta, fili hominis, dicens Gogo: sic ait Dominus Jehovi; annon die illa, habitante populo meo Jisraeiesecure, experturus esses;
15. Postquam veniens e loco tuo, ä lateribus Aquilonis,tu, S C populi multi tecum, insidentes equis omnes, congregatio magna,8c «opia: multae.
16. Ascenderis contra populum meum Jis- raelem , ut nubes ad operiendum terram ? consequentibus temporibus erit,quum adduxero te contra terram meam , ut agnoscant gentes me , quum me sanctificabo in te ante oculos ipsarum,6 Gog.
17. Sic ait Dominus Jehovi, an tu es.de quo loquutus fuero diebus, priscis per servos meos Prophetas Jisraelis , qui prophetarunt diebus illis annos multos ; me adducturum te contra illos ?
ig. Atqui erit die illä , quä die invaserit Gog terram Jisraelis, dictum Domini Jehovi: ascendet excandescentia mea in faciem meam:
19. Et zelotypia mea,igne furoris mei loquar : mentiar , nisi die illa suent concussio magna in terra Jisraelis :
10. Adeo ut concutiantur ä facie mea pisces maris, St volucres coeli, ac bestia; agri, JSc omnia reptilia reptantia super terram, omnesque homines , qui erant in superficie terra: : Sc diruantur ipsi montes; concidant- que praecipitia , St omnis murus in terram corruat.
11. Advocabo enim contra illum pro o- mnlbus montibus meis gladium,dictum Domini Jehovi; gladius cujusque contra fratrem suum erit,
11. Et disceptabo cum illo peste,St calde,& imbrem inundantem , lapidesque immanis grandinis, ignem, St sulphur depluam super illum,St super agmina illius,ac super populos inultos,qui eru. t cum illo.
13. Ita magnificabo me,8t sanctificabo me, St innotelcam in oculis gentium multarum; tit cogno tcatur me este Jehovam.

C A P UT X X XI X. ubi presserit,tandem premetur . TpRxteieatu , fili horninis,propheta contra X Gogum,dicens i «c ait Dcmimis Jehovi, ecce me contra te Gog, princeps primati» Mescheci.St Thubalis.
I. Ut reducam te, senario unco trahens te, St deducens te e lateribus Aquilonis,8t adducam te in montes Jisraelis.
3. Ubi percutiens arcum tuum e manu sinistra tua deturbabo, St sagittas tuas i manu dextera tua dejiciam.
4. In montibus Jisraelis concides , tu, 8t omnia agmina tua , St populi,qui erunt te- cum, volucribus - avibus omnibus alitibus,Sc bestiis agri trado te comedendum.
In superficie agri concides; quia ego eloquutus sum,dictum Domini Jehovi.
6. Deinde immittam ignem in Magogum, St in habitatores infularum securos; ut experiantur me esse Jehovam :
7. Et nomen sanctitatis me* notum faciam in medio populi Jisraelis , neque pro- phanabo nomen sanctitatis me* amplius,sed cognoscent gentes me esse lehovam sanctum in Jisraeie.
g.Ecce advepturum est,8t fiet,dictum Domini Jehovi; illo ipso die,quem proloquutus sum;
9. Tunc exibunt habitatores civitatum Jisraelis, Sc incendentes exurent arma scutaque > St clypeos, arcus, St sagittas, iacula- que.St spicula : Sc incendent eä igne septem annis.
10. Neque ferent ligna ex agro,neque c*- dent e silvis, nam armis accendent ignem; quum praedabuntur prxdatores suos, diri- pientque direptores suos,dictum Domini Jehovi.
11. Er erit die illa,ut dem Gogo locum so pulchri ibi in Jisraeie, vallem viatorum ad Orientem maris ; ut illa obthuret ora viatorum ; quiimquc sepefverint

ibi Gogum.Sc totam multitudinem ejus, vocabunt eam vallem multitudinis Gogi.
11. Nam sepelient eos domus Jisraelis,ut mundent terram septem mensibus.
13. Sepelient, inquam ,totus populus ipsius terrx.quum fuerit ipsis comparatum nomen: quo die glorificavero me , dictum Domini Jehovi.
14. Homines autem assiduos separabunt transituros perregionem,transituros ut sepeliant eos.quiremanlcrint in superficie terrae, ad mundandum ipsam, exactis septem mensibus pervestigaturos.
15. Atque hi transeuntes transibunt per terram , ut dispiciar quisque ossa hominum; exstruatque juxta iliorum quodque mollimentum : donec sepeliverint eorum quodque vespillones in valle multitudinis Gogi. 1
16. Quin etiam nomini civitatis erit multitudo ipsius,postquam mundaverint terram.
19. Tu autem fili hominis , sic ait Dominus Jehovi, dic avibus, omnibus alitibus,Sc omnibus bestiis agri, congregamini,Sc venite, colligite vos circumquaque ad mactationem meam, quam ego mactaturus sum vobis , mactationem magnam in montibus Jisraelis: ut comedaris carnem,Sc bibatis sanguinem,
o 18 Larnem potentum comedatis, St sanguinem principum terra: bibatis ; arietum, agnorum. St hircorum, juvencorum,pinguium Baschafiis omnium.
“ 10. Comedens autem adipem ad sarientem

princeps^)
princeps^)
3 uncotrj«, ‘quilonisAst
i tuum in®; jtwtiasia
s lorcidts, t- ifAifii.iit
-tndum, «idts; st>
fflUe»!; U
»BJKI atlisiiwfr im« at. tlthdVDB
Ui Sit, ich äwssü
K'<
&l if/att nteiigtti
'JJIUMf«.
endent viu: oies tuos,: ftmDra:
aGoyfc
ittan»
.«btase
'tritt ii c
BitMilK-
ostaji
tnnota
utosrsai
mvwx Ii '-'iDs
läiiais«
asi®»
IBM »L 7 jf«l£fc
m jaoipr satam* ItitxUiG «; iaiswtm iferinttciii sJuitD: libusalitäf igsminii' |ue adm* Utunis t« ,hn«W; m.Sibibt*
bibatis;**-
juve®*"

tem ,8t bibetis sanguinem ad ebrietatem ex . mactatione mea, quam mactaturus sum vobis;
10. Et satiabimini de mensa mea equis,Sc] curribus, potentibus Sc omnibus bei latpri- | dtis; dictum Donffni Jehovi.
11. Sic edam gloriam meam ingentibus: ut videant omnes gentes judicium meum, quod fecero, Sc manum meam, quam imposuero illis.
12. Et cognoscant domus Jisraelis me Je-
hovam, Deum ipsorum esse ä die illo , St deinceps: , .
23. Cognoscant vero gentes propter iniquitatem ipsorum deportatos fuisse domum Jisraelis, eö quöd prxvaricati essent contra me , 8t abscondissem faciem meam ab eis: ideo me tradidisse eos in manum hostium suorum,ut caderent gladio omnes :
24. Secundum impuritatem eorum > & fecundum defectiones eorum me egisse cum eis, quum abscondissem faciem meam ab eis.
25. Idcirco sic ait Dominus Jehovi, jam restituam captivam multitudinem Jahakobi, & miserebor totius dormis Jisraelis, St zelotypus ero nominis sanctitatis mea::
i6. Quum tulerint ignominiam suam, & totam pravaricationem suam , qua pravaricati sunt contra me ; quando habitabant in terra sua securi, nemine deterrente :
27. Reducendo eos ex populis congregabo eos i regionibus inimicorum ipsorum, ut sanctificer in ipsis ante oculos gentium multarum :
2g. Ut cognoscant me Jehovam, Deum ipsorum esse, qui deportavi ipsos in gentes, colligam eos in terram ipsorum; neque relinquam amplius ullum ex eis ibi. ^
29. Neque abscondam amplius faciem meam ab eis; quum effudero spiritum meum super domum Jisraelis,dictum Domini Jehovi.

CAPUT XL.

Jfagoqe mystica demenstanis templi Jechez- kelit.

V icesimo quinto anno a deportatione nostra,in principio anni,decimo die mensis, quartodecimo anno , postquam percussa fuerat civitas ; ipso eodem die fuit super me manus JehovaMit deduceret me illuc.
2. Visionibus Des duxit me Jeho-u/i in terram Jisraelis : & collocavit me in monte alto valde,fecundum quem erat quasi slructur.t civitatis ä meridie.
v Quiimque duxisset me illuc,ecce virum, cujus aspectus erat similis aspectui chalybeo, cr.m funiculo lineo in manu sua, & calamo mensurae; qui stabat in porta.
4. Edixit autem mihi vir ille, fili homini?, aspice oculis tuis , St auribus tuis audi,Sc adverte animum tuum ad omnia , quae sum ostensurus tibi, nam ut ostenderem tibi, adductus fuisti huc, indica omnia, quas tu vides, domui Jisraelis.
5. Ecce autem murus erat a parte extima domiis circumquaque ; Sc in manu illius viri calamus mensurae,fex cubitorum, ex cubito, Sc palmo , quo mensus est latitudinem illius structura: calamo uno,Sc altitudinem calamo uno,
6, Venitque ad portam > qus spectabat
Orientem versus, ascendens per gradus ejus;
& mensus est limen porta: calanto uno latitudine,& limen alterum calamo uno latitudine:

7. Et thalamum quemque calami unius longitudine , Sc calami unius latitudine,inter thalamos vero quinque cubitos : limen qi»- que portae juxta vestibulum porta: intrinsecus , calami unius.
8-Ita,quum mensus esset vestibulum ipsius porta: intrinsecus,calami unius.
9. Mensus est vestibulum portx octo cubitorum cum liminibus ejus binum cubitorum ; nempe vestibulum portae intrinsecus.
10. Thalami autem portae versus Orientem tres erant hinc , St tres inde: mensura eadem ternis ipsis ; etiam mensura eadem liminibus hinc,8c inde.
11. Et mensus est latitudinem ostii istius portae, decem cubitorum, longitudinemyat ipsius porta:,tredecim cubitorum.
12. Terminus autem ante thalamos erat unius cubiti hinc , Sc unius cubiti terminus inde : & quisque thalamus fenum cubitorum hinc,& fenum cubitorum inde.
13. Itaque mensus est pra: ter portam i tacto thalami unius ad tectum alius,latitudinem viginti quinque cubitorum; ostium S regione ostii.
14. Ita fecit subgrundarum supercilia se- xaginta cubitorum ; Sc versus limen ipsum atrii circumcirca portam.
15. A fronte autem hujus porta: ingressus, usque ad frontem vestibuli, portam igterio- rem.emwf quinquaginta cubiti.
16. Denique fenestra: clausx erant thalamis , & super liminaribus eorum intrinsecus circumcirca portam , ac ipsis etiam pteromatis vestibuli: in fenestris autem circumquaque intrinsecus, 8t in unoquoque limine palma:.
17. Postea introduxit me in atrium extimum , ubi ecce erant cella:, Sc pavimentum factum isti atrio circumquaque ; triginta cella: m ipso pavimento. 6
>8- Atque hoc pavimentum ad latus portarum,e regione longitudinis portarum, pavimentum depressius erat.
19. Mensus etiam est latitudinem inde a fronte portae infima: ad frontem atrii interioris intrinsecus centum cubitos ; Orientem,St Aquilonem -versus :
20. Quum portae spectantis versus Aquilonem in atrio extimo metiretur longitudinem,St latitudinem:
21. Ejiisque thalami tres bine, Sc tres inde, limina quoque ejus, St vestibula ejus erant, unumquodque fecundum mensuram porta: prioris : quinquaginta cubitorum longitudine suä, latitudine vero viginti quinque cubitorum.
22. Etiam fenestrae ejus; St vestibula ejus, St palma: ejus erant secundum mensuram porta:,quae spectabat versus Orientem : quo gradibus septem ascendebatur, cum vestibulis ejus ante ipsas.
23. Ubi autem porta erat atrio interiori t regione porta: Aquilonem, St Orientem ver-
j sus , mensus est a porta una ad alteram centum cubitos.
»4- Postea deduxit me versus Meridiem,
ubj
«

libi ecce porta erat Meridiem versus ; cujus mensus est limina , & vestibula fecundum jnensuras illas :
25. Cui erant fenestrae,& vestibula sua circumquaque, similes fenestris illis : quinquaginta cubitorum longitudine, latitudine vero viginti quinque cubitorum :
26. Septem quoque gradus ascensuum ejus, ubi vestibula ejus ante ipsos erant: bt palmx una hinc , & altera inde ad limina ejus.
17. Ad portam autem atrii interioris Meridiem versus; mensus est ä porta illa ad portam hanc versus meridiem centum cubitos.
rz. Tum perduxit me in atrium alterum interius porta meridiana ; ubi mensus est portam meridianam fecundum mensuras illas:
29. Et thalamos ejus, St limina ejus,vestibulaque ejus secundum mensuras illas, cum fenestris ejus, £c vestibulis eius circumquaque : quinquaginta cubitorum longitudine, latitudine autem viginti quinque cubito-
43. Et lapides focarii palmi unius dispositi erant intus circumquaque; bt in mensis cara rerum oblatarum.
44. 1’ostea ab exteriore loco port* intima; ■vidi cellas cantorum, unas, qua; in atrio intimo erant ad latus Port* Aquilonalis, spectantes meridiem verstis : alteras in latere porta; Orientalis versus Aquilonem spectantes.
45. Tum dixit mihi; h* cellx, quae spectant versus meridiem, sacerdotum sunt, ob« servantium observationem domiis:
46. Cella; autem ist«, qu* spectant versiis Aquilonem, sacerdotum observantium observationem altaris : hi sunt filiorum Tza- doki, qui appropinquant L posteris Levi ad Jehovam, ut ministrent ei.
47. Atque hoc atrium mensus est longitudine centum cubitorum, & latitudine centum cubitorum,quadratum ; cum altari ante domum.
CAl'UT X L 1 . Dimenfio mystica templi continuatur.
30. Nam vestibula erant circumquaque : longitudine viginti quinque cubitorum , bt latitudine quinque decadum cubitorum ;
31. Cum vestibulis suis fecundum atrium exterius, 8t palmis ad limina ipsius ; gradibusque octo in ascensus suos.
32. Deinde abduxit me in ipso atrio inte- Viore versus Orientem : ubi mensus est portam fecundum mensuras illas:
33. Thalamos quoque ejus, 5 c limina ejus, Vestibtilaque ejus secundum mensuras illas, fenestras etiam ejus > 8c vestibula ejus circumquaque ; longitudine quinquaginta cubitorum , latitudine autem viginti quinque cubitorum:
34. Cum vestibulis ejus versus atrium exterius, 8c palmis ad limina ejus utrinque; bt octo gradibus in ascensus suos.
33.' Similiter deducens me ad portam A- quilonalem, mensus est fecundum mei.suras illas:
36. Thalamos ejus, limina ejus,& vestibula ejus, fenesträsque ejus circumquaque ; longitudine quinquaginta cubitorum, 8c latitudine viginti quinque cubitorum;
37. Cum liminibus ejus ad partem atrii exteriorem; 8t palmis ad limina ejus utrinque ; 8c octo gradibus in ascensus suos.
38. Ac cell* quidem cum ostiis ipsarum erant ad limina singula portarum; ubi abluebant holocausta:
39.Sed in vestibulo hujus portae bin* mensae erant utrinque ; ad jugulandum in eis holocaustum, & peccatum,8c reatum:
40. Et ad latus foris ascendenti ad ostium port* Aquilonalis du* mens* ; similiter ad latus alterum, quod erat vestibulo ejusdem port*, du* mens* 1 meni* hinc, öc quatuor s* inde lateribus istius port* : in his mensis jugulabant.
42- Quatuor autem mens* pro hole sto erant e caesis lapidibus,longitudine 1 cubiti, & aritudine sesqui cng.ti, altiti autem cubiti unius ; in quibus etiam c nebant instrumenta . quibus jugulabam locaustum& sacrificium, 0
D Einde adducens me ad vestibulum domus; mensus est limen vestibuli quinque cubitorum hinc, bt quinque cubitorum inde : latitudinem autem port* trium cubitorum hinc, bt trium cubitorum inde.
2. Longitudo vestibuli viginti cubitorum, erati bt latitudo undecim cubitorum, idque cum gradibus,quibus ascendebatur ad ipsuin: bt column* erant ad limina, una hinc, St altera inde. Caput X LI.
3. Postea adducens me ad ipsum templum: mensus est Jtmina, fex cubitorum latitudine hinc, & fex cubitorum inde latitudine, pro latitudine tentorii:
4 Latitudinem autem ostii decem cubitorum ; bt latera ostii quinque cubitorum hinc, Hc quinque cubitorum inde : mensus etiam est longitudinem ejus quadraginta cubitorum, Lc latitudinem viginti cubitorum.
5. Et ingressus intrinsecus, mensus est limen ostii duorum cubitorum ; St ostium fex cubitorum, latitudinem autem ostii septem cubitorum.
6. Tum mensus longitudinem ejus viginti cubitorum , bt latitudinem viginti cubitorum, in parte interiore templi; dixit mihi, hoc est sanctum sanctorum.
7. Item mensus est parietem istius domus fex cubitorum; bt latitudinem substructionis quatuor cubitorum circa domum circumquaque.

8- Substructiones autem ist* , substructi» una ad alteram, tern* erant> idque triginta vicibus, perveniebantque ad parietem, qui erat domui, trabes substructionum circumquaque, ut hxrerent; sed 11011 haerebant parieti domus.
9. Nzm dilatabatur paries muri in ambitum superne pro substructionibus, qus ambitum ipsius domus efficiebant superne circumcirca domum, idcirco latitudo domus erat superne : atque itä insim* latitudo excrescebat in summa fui parte pro mediana.
10. Similiter vidi ad domum fubftruSie - nem supremam circumquaque , fundamenta
subi

- 5 h«
i &ininE<.
' S Kopist! - w,B, 1aiE ; «s Aipfe
te «l tl p.
®fcais; WA* 1 »fame- [sw liioria ’
'Ari! Ut
ti
"ttselfej
likitlfal'
*i»fe
Xll, pii tltira ai VtSa*
MU KlX'
luinptiT ’ortt friis; viiminit. micuiiton ii>tf orum, /(fqi jimniiptit BafciS Caput I
u'pttHittra: iitmmktt k litti
r. ofi fas quirent Ä oram ii ;B m M (Ef. ,r.em ixiN
«sasitt;
tonsiti**
jEKtäakje
ittCErt^
inania*
mtpSjfc
m
ntteaiife® «ffliipib® ium &
ifa,Mlhg'
I parietem i! onum citra ntoebant;
miri in* nibiis,qis ; nt superne' ititudo Id i* /«/« 4 * irtfP»* 1 *
Cap. 4t.
substructiomim justi calami, sex cubitorum ad alam usque.
ii. Latitudo parietis, qui erar substructioni extrinsecus , quinque cubitorum erat: itemque area pura , locus substructionum , quae erant domui:
il. Inter quas, St cellas latitudo intercedebat vigmti cubitorum > circa domum circumquaque.
13. Ostia autem substructionum ad aream puram, ostia una /pellabant Aquilonem versus, & ostia altera versils meridiem: erätque latitudo loci areat illius pur* , quinque cubitorum circumquaque.
14. Structura vero,qua erat ante septum, latere versus Occidentem, latitudine septuaginta cubitorum er^cujus,structurae paries quinque cubitorum erat latitudine circumquaque : longitudine autem sua, nonaginta cubitorum.
15. Deinde mensus est domum illam longitudine centum cubitorum, id est, septum, structurdmque: Sc parietes ejus longitudine centum cubitorum:
i< 5 . Similiter latitudinem partis anterioris domris cum septo Orientem versus, centum cubitorum:
17.Denique mensus est lon gitudinem structuras in conspectu illius septi, qua: erat post illud, Sc peristylia ejus hinc, & inde, centum cubitorum; comprehenso templo ipso interiore, Sc vestibulis atrii.
iz. Limina,Sc fenestra clausit,Sc peristylia circumquaque erant tribus istis, i regione liminis,cujusque tectorium ligneum circumquaque : 4 solo, inquam, usque ad fenestras, etiam ips* fenestra: te sia: erant.
19. Ad superiorem usque partem ostii, Sc Usque ad domum intimam, extimamque denique in omni pariete circumquaque interno, Sc externo, convenientissime.
20. Er atque fabrefactum Cherubinis Sc palmis ; palma inter duos Cherubinos, Sc bina facies cuique Cherubo.
21. Nempe facies humana versus palmam unam hinc > 8 c facies juvenis leonis versus palmam alteram inde; fabrefactum in tota domo circumquaque:
22. A terra usque ad superiorem partem ostii Cherubim, Sc palma fabrefacta erant: etiam in pariete templi.
23. Templo erat postis quadratus;8c parti interiori loci sancti, hujus aspectus, sicut aspectus illius.
24. Altare ligneum erat tres cubitos altum , Sc longitudine duorum cubitorum, cum angulis Tuis ad ipfumpertinentibus, cujus longitudo, Sc parietes lignei erant , di- Xitque ilie mihi, ista est mensa, qua 'esi coram Jehova.
is- Bina autem fores erant templo, Sc loco sancto;
26. Et bina valva foribus : bina versatiles valva , dux foribus unis, Sc dua valva alteris.
27. Fabrefactique erant in illis, in foribus templi, Cherubim, 8c palma,quemadmodum fabrefacti erant parietibus > etiam denso ligno m fronte vestibuli extrinsecus.
2g. Et fenestris clausis quoque palma hinc, Sc inde m lateribus vestibuli: Sc fubstructio- jubus dojnds, densipqu? trabibus,
Cap.42,

CAPUT X L I I.

Dimensio templi mysiica absolvitur .

D Finde educens me ad atmim exterlüs ei via, qua spectat Aquilonem; adduxit me ad eas celias, qua erant e regione septi, Sc qua erant e regione structura ad Aquilonem.
2. In conspectum longitudinis cubitorum centum, ad ostium Aquilonale ; Sc latitudinis, quinquaginta cubitorum.
3. Ei regione v.ginti illorum, qui erant 3 - trio interiori; Sc C regione pavimenti, quod erat atrio exteriori; erat peristylium e regione peristylii tribus ordinibut.
4. Ita ante cellas ambulacrum erat denum cubitorum latitudine introrsum , via cubiti unius; ostiaque eorum ad Aquilonem.
Cella autem summa contractiores erant : quia superare debuerant peristylia ipsas, ex imis, Sc medianis adi licium erat.
6. Nam tristega quidem erant , sed non erant eis columna , similes columnis atriorum istorum : idcirco contractius erat aedificium pra imis, Sc medianis contignationibus inde ä solo ipso.
7. Maceria autem, qua extrinsecus -0-4- ex adverso cellarum, versus atrium exterius in fronte cellarum; longitudo erat quinquaginta cubitorum.

8- Nam longitudo cellarum , qua erant atrio exteriori > quinquaginta cubitorum erat: ita ecce ante templum centum cubito* rura cellas.
9. A loco autem cellarum istarum, is, qui deducebat me ab Oriente, venturus ad illas de exteriore atrio.
10. Per latitudinem maceria atrii versus Orientem : in frontem septi, Sein frontem structura, cellammque:
ii. (Ante ista autem erat via fecundum aspectum illarum cellarum, qua spectabant Aquilonem , secundum longitudinem illarum, similiterque latitudinem illarum; Sc o- mnes exitus illarum; tum secundum rationes illarum , tum secundum ostia illarum erant:
12. Et simile ostiis illarum cellarum, qua spectabant meridiem, ostium in capite via; via, inquam ,qua erat ante maceriam rectam Orientem versus, qua venitur ad illas:) t IZ. Dixit ille mihi, cella Aquilonis, cellaque meridiei, qua sunt in fronte septi; sunt cella sanctitatis, ubi comedunt sacerdotes, qui sunt propinqui Jehova , res sanctas sanctarum : ibi depossituri sunt res sanctas sanctarum, & munus, Sc peccatum, Sc reatum, quia locus ille sanctus sff.
14. Quum ingressi fuerint sacerdotes,tum non exibunt ex hoc sancto in atrium exterius, quin ibi reposuerint vestes suas, in quibus ministraverint,quia sancta sunt; induentur vestibus aliis, quum appropinquabunt ad ea, qua sunt populi.
15, Quum itaque absolvisset mensuras domus interioris, deduxit me via illius porta, qua spectat Orientem versus; & mensus est; illam circumquaque.
16. Mensus elt plagam Orientalem calamo mensura,quingentorum cubitorum calamis, calamo menlur* circumquaque.
17. Mensus est plagam Aquilonalem t
quin*
JECHEZKE L,

quiwgentorum calamis , calamo mensurje eirciimquaque.
i8. Plagam meridianam mensus est;quingentorum calamis, calamo mensura;.
S 19. Divertens ad plagam occidentalem; mensus est quingentorum calamis, calamo mensura:. , .
ao. In quatuor plagas mensus est illam struäuram, murum illius circumquaque,longitudine quingentorum, 8c latitudine quingentorum cubitarum ; ad distinguendum inter sanctum, & profanum.

C A I» U T XL 1 II.

Dei prxsentid in sternum sanliißcatur templum.

P Ostea, quum reduxisset me ad portam illam ; ad portam, quae spectat versus O- rientem:
1. Ecce gloria Dei Jisraelis veniebat via Orientali: cujus sonus similis erat sono aquarum multarum, & ä cujus gloria relucebat terra.
3. Similisque erat aspectus hujus visionis, quam videbam, prorsus visioni illi, quam videram veniens ad prxnunciandum perdendam civitatem, visionesque similes visioni illi, quam videram ad flumen Cebaris : quapropter procidi in faciem meam.
4. Gloria vero Jehovae ingrediente domum via portae, qu-e spectat versus Orientem:
q. Tollens me spiritus , deduxit me in atrium intimum : ecce autem plena erat gloria Jehovae domus.
6 . Et audivi sermocinantem mecum e domo, viro ilio adstante mihi.
7. Dicebatur autem mihi, fili hominis, neque locum folii mei, St locum plantarum pedum meorum, ubi habitaturus sum inter filios Jisraelis in seculum ; neque nomen sanctitatis meje contaminaturi sunt amplius domus Jisraelis, ipsi, & reges ipsorum scortatione sua,St cadaveribus regum suorum, £5 excelsis suis:
z. Apponendo limen suum limini meo, St postem suum ad postem meum, parietemque inter me, 8c ipsos : nam imputaverunt nomen sanctitatis meae abominationibus suis, quas faciebant, & consumsi eos in ira mea.
9. Nunc longe amovebunt scortationem suam, St cadavera regum suorum a me: St habitabo inter eos iri seculum.
10. Tu fili hominis, indica domui Jisraelis domum istam , quum pudore suffusi fuerint propter iniquitates suas; ut metiantur universe:
ir. Quum, inquam, pudore suffusi fuerint propter omnia, quae fecerunt, formam domus. St constitutionem ejus, exitusque ejus cum aditibus ejus, St omnibus formis ejus, omniaqu* statuta ejus cum omnibus formis ejus, omnibtisque legibus ejus notas fac eis, & describe ante oculos eorum : ut observantes totam formam ejus, St omnia statuta ejus, faciant ea.
12. Hxc est lex ipsius domiis : in vertice montis totus terminus ejus circumquaque sanctus sanctorum e/?, ecce bxc est lex istius domus.
r 2‘. veröj««* mensurx altaris eisdem
oubitis s cubito unoquoque ex cubito » St
palmo,primum basis altitudine cubitali,8c
cubitali latitudine , cujus crepido versus la- brttm ejus circumquaque spithama: unius, nam hujusmodi est projectura altaris.
14. Tum a basi solo juncta usque ad diazoma inferius duo cubiti, cujus latitudo cubiti unius : deinde a diazomate minore usque ad diazoma majus quatuor cubiti, cujus latitudo cubitalis esi.
15. Ita ipsum Hareelquatuor cubitorum est .- ab ipso denique Ariele sursum versus cornua sunt quatuor.
16. Est autem ipsum Arie! duodecim cubi* torum longitudine, cum duodecim latitudine : quadratum, in quatuor partibus suis.
17. Diazoma vero cubitorum quatuorde- cim longitudine, cum quatuordecim latitudine in quatuor partibus suis : circa quod crepido est dimidii cubiti, & basis ei cubitalis circumquaque, cum gradibus ejus spectantibus Orientem.
18. Tum dixit mihi, fili hominis, sic ait Dominus Jehovi, h*c sunt statuta hujus astaris ; quo die factum fuerit; ut offeratur in eo holocaustum, & spargatur in eo sanguis.
19. Dabis itaque sacerdotibus Leviticis, qui sunt e semine Tzadoki, qui appropinquant adrue, dictum Domini Jehovi, ut ministrent mihi j juvencum subrumum pro peccato:
20. Et sumens i sanguine ejus, impones quatuor cornibus illius, 8c quatuor angulis diazomatis, Sc crepidini circumquaque: ita purgabis ipsum, Sc expiabis ipsum.
25. Deinde accipies juvencum illum pro peccato ; ut comburat ipsum, sacerdos in loco destinato domus, extra locum sanctum.
22. Die quoque secundo offeres hircum caprarum integrum pro peccato, ut purgent altare, quemadmodum purgaverint juvenco.
25. Quum absolveris purgare ; offerto juvencum subrumum integrum, & arietem e grege integrum:
24. Quos ubi obtuleris coram Jehova ; sacerdotes injicient in eos salem,& offerent eos holocaustum Jehov*.
25. Septem diebus parabis hircum peccati quolibet die ; prout juvencum subrumum,&: arietem e grege integros parare debent.
26. Septem diebus expiabunt altare, Sc purgabunt ipsum ; consecrabiintque ministerium quisque suum.
27. Quiimque absolverint istos dies; erit die octavo, Se deinceps, parabunt sacerdotes illi in ipso altari holocausta vestra, & eucharistica v (estra,& acceptos habebo vos,dictum Domim Jehovi.

CAPUT XII V.

In sanctuarium qua, £ 5 ” quibua conceditur,i$
non conceditur, ingrejjius.

T Um reduxit me via portx sanctuarii exterioris, qua: flectat Orientem; eratque clausa:
2. Et dixit mihi Jehova, porta harq clausa esto, non aperitor, Sc quisquam non ingreditor per eam, quia Jehova Deus Jisraelis ingressus est ea : erit igitur clausa.
3. Penes principem est , princeps ipse assidebit ei» ut coiyedat panem coram Jehova:

via
, &M 4 ;
i tuw®0
I (aisgtd
■ •hi? tanlis a quito lehovd s .ifc läräfss
lilii?» 1 2 3
(pCCri
b, li® iis am
I testp
j Urie«
. hi Domi istit: ab I te, odoro 1 7, Qiu in tiitos coiit in fanctar dominam
texat ht nationes 1 8 . Net] tum finit servatores 1 meo arbiti I 7. Sic £ i je», pnp ait, m 1
Aiwpm, JiinSs. u, Sd Lm
iKpmtn
tqeraiiaiii ■i.Xinm [stisbini far.tes doti tannith conatis!
12 , Ebt cortis diis lis offendi, lati manu Domini Je tun suam ij. Et n : fingantur | (bsmeis,
, portaturo | tat,qua:
I 14. Ita ' fcvation
j /5. Sau üfiiobie ; »iferri
cc'iati
Mda
vi,
.
ipsi app fando
sneam. 17. f
fai ini »politi ?®nim RUf;

Mi«jjf. crs !i4oie;' e fpithm^ M>! jit«, Itkufp;;:. uius
ttninoier
=ubiti,cuiuii
IcfMtliOtfflij
raleiaifm,
ialiaofci mtodanlit wt pattiiiijü ®»e«5 mj ML nIr U! iiil: citi;
iiitafeot* libus «jvss spe;
tat Ite:.-, iiaitjttc:.
jgitttkr.
anhäufe
riokiiCi»
«nijak
m lite
kern ite,
Saturn.
«mth
atamiii asto offes: sto 5«: mtaycp
■tnsptrp.t
niatjsSi
Mesis
insicia”
hos
rtjispf®
i «;:E2 V ' mittis?
mt i3# s
pxibu r,t {m 'tt mi«i; iiitiovos,it
ITT
tientem; s i,portJti J
aDeaiJi®' clausa. ,
, pntÄP
Cap. 44
Via vestibuli hujus poeta; ingredietur, 8c via sua egredietur.
4. (Quapropter duxit me via porta; Aquilonalis in conspectum domus; unde vidi, quodecce implebat gloria Jehovx domum Jehovx :8 i procidi in faciem meam.
5. Edix/tque mihi Jehova , fili hominis, adhibe animum tuum , Sc vide oculis tuis, auribtisque tuis audi, qiuecunque ego eloquor tibi de omnibus statutis domus Jeho- v*. St de omnibus legibus ejus ; ut adhibeas animum tuum ad/e;'« aditus domus, cum omnibus hgibus exituum e sanctuario.
6. Indices igitur rebelli domui Jifraelis, sic ait Dominus Jchovi , fatis esto vobis, discedite ab omnibus abominationibus vestris, 0 domus ’) istae iis;
7. Qui introduxistis alienigenas »praeputiatos corde, At prxputiatos carne, ut essent in sanctuario meo , ut praphanarent ipsam domum meam, qui obtulistis cibum meum, pdipem, St sanguinem, quum illi irritum facerent foedus meum, praiter omnes abominationes vestras:
g. Neque observastis observationem rerum sanctarum mearum, sed substituistis observatores observationis mete in sanctuario meo arbitratu vestro.
9. Sic ait Dominus Jchovi: ullus alienigena, praiputiatus corde, St prxputiatus carne, non venito ad sanctuarium meum : ullus, inquam, alienigena, qui fit inter filios Jifraelis.
10. Sed Levit* isti, qui longe recesserunt a me, quum errarent Jisraelitai, qui errarunt ä me, sequuti stercoreos deos illorum; etiam reportabunt iniquitatem suam.
11. Nam erunt in fanchiario meo ministri prassecturarum ad portas domus , St ministrantes domui •. ipsi jugulabunt holocaustum , St sacrificium populo. St ipsi stabunt coram eis ad ministrandum eis :

12. Eö quod ministrarunt eis coram stercoreis diis ipsorum, St fuerunt domui Jifraelis offendiculo ad iniquitatem: idcirco sublata manu mea juravi contra eos , dictum Domini Jchovi, reportaturos ipsos iniquitatem suam:
13. Et non accessuros ad me,ut sacerdotio fungantur mihi, St accedant ad ullas res sanctas meas, ad res sanitas sanctarum; sed reportaturos ignominiam, St abominationes suas,quas fecerunt.
14. Itaque disponam eos observantes observationem domus; in toto ministerio ejus, St in omnibus, qux fiunt in ea.
r^. Sacerdotes vero Levitici, filii Tzado- ki,qui observarunt observationem sanctuarii mei,aberrantibus Jisraelitis a me, ipsi appropinquabunt ad me, ut ministrent mihi; & stabunt coram me, offerendo mihi adipem, & sanguinem , dictum Domini Jeho- vi.
16. Ipsi accedunto sanctuarium meum, St ipsi appropinquanto ad mensam meam ministrando mihi, ut observent observationem meam.
17. Erit autem, quum accedent ad portas atrii intimi,ut vestes lineas induant; neque impositum esto ipsis vestimentum laneum, quum mjnistraimut in portis atrii intimi, Sc imus;
Cap. 44.4s.
ig. Tiar* iinex sunto in capite eorum, Sc femoralia linea sunto ad lumbos eorum, non cingunto fe ulla ve sudatoria.
1 <j. Exituri autem in atrium exterius : in atrium extimum, ad populum; nudanto fe vestimentis suis, quibus ministrant, deponentes illa in cellis sanctitatis; ut induant vestes alias, neque sanctificent populum vestimentis suis.
20. Caput quoque suum ne radunto , Ac exsariem ne promissam habento ; omnino tondento capita sua.
21. Item vinum ne bibunto ullus sacerdos j quum erunt ingressuri in atrium intimum :
22. Et viduam , aut repudiatam non ducunto sibi uxores : sed virgines e semine domus Jifraelis , aut viduam , quas sit vidiid ex sacerdote, ducent:
23. Et populum meum docento discrimen inter sanctum ,Scpnoph anum ; St inter immundum, & mundum instituunto eos.
24. In lite autem ipsi insistunto juri, secundum jura mea judicanto illam, legesque meas, 8c statuta mea cum omnibus solemni- tatibus meis observanto , & sabbatha mea sanctificanto.
25. Et ad mortuum hominem non venito sacerdos ad impurandum fe : sed de patre,Sc de matre, Si de filio, ac filia, de fratre ac de sorore, qua’ non nupserit viro, impurari poterunt.
2 /j. Ac post tempus purificationis ipsius, septem dies numerantor ei:
27. Quo autem die venturus est in sanctum , 111 atrium intimum, ut ministret in sancto, offerto peccatum suum; dictum Domini Jehovi:
28. Quod erit ipsis in possessionem, ego sum possessio ipsorum ; jus autem possessionis ne tradatis cis in Jisraele, ego sum jus possessionis ipsorum.
2p. Ipsum munus , peccatiimque , St reatum ipsi comedent; Sc omne anathema in Jisraele ipsorum esto.
30. Item prxeipuum omnium primitiarum ex omnibus, Sc omnis oblationis o- mnium ex omnibus oblationibus vestris, sacerdotum esto ; etiam principium conspersionum vestrarum dabitis sacerdoti, ut statuam benedictionem in domo tua.
31. Nullum morticinum, aut discerptum, ex avibus,aut jumentis, comedunto sacerdotes.

CATUT X L V.

Generalis gjcodxfia terrx fanclx.ifinomvthe- fiasacra : utraque mystica. *

Uum autem sortiemini terram in possessionem , offertote oblationem Jehovx sanctam ex ipsa terra , longam viele; quinquies mille cubitorum longitudine, & latitudine decies mille: hxc sancta esto in toto termino suo circumquaque.
2. Esto ex hoc Jpatio in locum sanctu«:», quingentorum cubitorum per quingentos cubitos quadratus locus circumquaque , Sc quinquaginta cubitorum suburbium eis circumquaque :
3. Quumque de mensura hae mensus fueris , longitudine vicies quinquies mille, Sc latitudine decies mille cubitorum ; in eo
N n jpatie
JECHEZKEL.

jpAtio sanctuarium > & sanctum fandorum esto.
4. Sanctum s terra illud est ; Sacerdotum idministrorum sanctuarii esto, qui appropinquant ad ministrandum Jehov* : ut sit eis locus pro domibus, St fandus locus pro fan- .ctuario.
5. Quinquies vero,8t vicies mille cubitorum longitudo, & decies mille latitudo; similiter erit Levitis in jus possessionis ipsis ministris domüs > m'mifirantibm in viginti sellarum ordinibus.
6. In justam autem possessionem civitatis «Satote quinquies mille cubitos latitudine, Se longitudine vicies quinquies mille ex adverso oblationis fanda:: pro tota domo Jisrae- lit esto.
7. Ipsi autem Principi ab hac , St ab illa farte oblationis fanda:, 8t just* possessionis sivitatis, ante oblationem fandam, & ante justam possessionem civitatis , ä latere Occidentis portio Occidentem versus, 8c a latere Orientis portio Orientem versus : longitudo vero ex adverso uniuscujusque istarum partium porrigetur , a termino Occidentis ad terminum Orientem versus:
8- Ipsi, inquam,portio hujus terrae esto in jus possessionis apud Jifraelem : ut non opprimant amplius principes mei populum meum, sed terram reddant domui Jifraelis per tribus ipsorum.
9. Sic ait Dominus Jehovi,fatis esto vobis, principes Jifraelis , violentiam, St vastationem amovete, jiisque, 8t justitiam exercete, tollite depulsiones vestras ä populo meo, dictum Domini Jehovi.
10. Lances justa:,& Epha justum, Sc Bath justum esto vobis.
11. Epha, 8t Bath summ* unius esto , ut capiat decimam Chomeris Bath ; & decimam Chomeris Epha capito, ad ipsum Chomerem «sto summa cujusque,
ii. Similiter ad siclum viginti obolorum: vicenum siclorum numi, vicenum quinum fidorum numi, quindenum siclorum numi, ipsius min* summa esto vobis.
1%. H*c oblatio esto, quam offereris; sextam Eph* iChomere tritici, similiter sextam offeretis Eph* £ Chomere hordei:
14. Statutum autem de oleoCBathus enim «st meissura olei) decimam Bathi e Coro, vel Chomere decem Bathorum: nam decem Ba- thorum est Chomer:
if. Parvam vero pecudem e grege, unam de ducentenis ; ex irriguis pascuis Jisi aeli- tarum in munus, & in holocaustum, & in eucharistica: ad expiationem faciendam pro ipsis, dictum Domini Jehovi.
16. Totus populus terr* censentor in oblatione hac ; cum Principe in Jilraele.
17* Nam Principi incumbet dare holocausta cum munere, & libamine; diebus festis, nqviluniisque, Sc fabbathis in omnibus solennitatibus domus Jifraelis : ipse parato peccatum cum munere, 8 c holocaustum, atque eucharistica, ad expiationem faciendam pro domo Jifraelis.
i8- Sic ait Dominus Jehovi; primo mense, primo die mensis accipiens offerto juvencum iubrumum integrum; quo purges fanctua-
S 9 ‘ Ascipisnsqus Sacerdos d* sanguine

catharmatis hujus , indet posti domüs , Sc quatuor angulis diazomatis > altari : atqua posti, portxque atrii intimi.

20. Similiter, quoque facito septimo die ejusdem mensis , nomine cujufvis errore peccantis, Sc nomine fatui; ut expietis domum.
21. Primo mense, quarto decimo die mein sis esto vobis Pascha : festo septem dierum azymi comeduntor.
22. Et parabit Princeps ipse die illo pro fe, Sc pro toto populo terr*, juvencum peccati :
23. Et septem diebus ipsius festi, parabit holocaustumjehov* septenum juvencorum, & septenum arietum integrorum in diem, septem diebus illis; hostiämque pro peccato hircum caprarum in diem:
54. Munus vero Epham in juvencum, & Epham in arietem parato; ac olei Hinein in Epham.
25. Septimo mense, decimo quinto die mensis in festo illius ; parato hujusmodi septem illis diebus •. *que peccatum, *qu 4 holocaustum , Sc *que munus , ac «qui oleum.

' CAPUT XL VI. '

Politia sacra in templo Jechezkelis.

Ic ait Dominus Jehovi; porta atrii interioris, qux spectat Orientem, esto clausa sex diebus profestis : die vero fabbathi aperitor, & die novilunii aperitor.
a. Ut adveniens Princeps via vestibuli ipsius port* foris, consistat ad postem ipsius portte.dum parabunt Sacerdotes holocaustum ipsius , 8c eucharistica ipsius, Sc postquam incurvaverit fe in limine ipsius port* abeat, porta verö non clauditor usque ad vesperam:
;.Et incurvans fe populus terr* ad ostium port* illius, fabbathisj 8c noviiuniis; coram Jehova.
4. Holocaustum autem,quod oblaturus est Princeps Jehova:; esto die fabbathi fex agnorum integrorum, Sc arietis integri:'
5. Munus verö Eph* in arietem,&in agnos munus prout donatum fuerit manui ipsius, & oleum Hinis in Epham.
6. Die autem novilunii: juvencum subrumum quemque integrum, Sc fex agnos, ac arietem, integri sunto:
7. Eph* quoque in juvencum, Sc Eph« M arietem parato munus,Sc in agnos,prout aslcquut a fuerit manus ejus: Sc oleum Hinis in Epham.
z. Veniens autem Princeps : via vestibuli ejusdem port* venito , Sc eadem via sui abito.
9. Sed quum veniet populus terr* ante Jehovam in solennitatibus ; qui venerit vid port* Aquilonaris ad incurvandum fe, abito via port* meridiati*, Sc qui venerit via por- t* Meridian* , abito via port* Aquilonem versus : non revertitor via port*. qua venerit, sed d regione illius abeunto.
10. At princeps inter eos,quum advenient, advenito: St quum abibunt, abeat ipse cum comitatu suo.
ri. Denique in festis, Sc in solennitatibus esto munus Epha in juvencum, Ephäque ist arietem, in agno* autem > prout donatum fu«-
i
I
1

fuerit manui ejusioieiimque Hinis inEpham. mille cubitos, traduxit me per aquas illas,
todtdmi'.- cito sejtffii
»Sijltdfii'
:s i?Cus se:iijr Ätoiiive itegroran a d
t:
01 in juWf y,i;o»fc
iitc\M d.
; piffii : 1
:qae psiir ie ®ja.;r
'x'l~ ‘
h Jttks.:. ’i;pont ai. raras, eio. risäitliiil ir.
ETp Ä \f. lilieta: xatel: fciijfci' itaititip: i ttofc
jjitetoii
utaöfc?
pie.
llB;'*®“-
WliiläS'
jiimrf
ijas:W*
op:mK
n
>ck! t«rc ; qui veneri vandnm rr ivenerit fli lOIt* M 1 ? pOI«i<P :unto. s,quuffil-' j
ut, abeat?-
12. Quod (i parabit Princeps voluntarium, j aquas talares, stocaustmn, aut eucharistica , voluntarie 4. 1‘osl holocaustum Jehovse ; tum aperiet ei Sacerdos portam, qua; spectat Orientem , ut faciat holocaustum suum, & eucharistica sua, quemadmodum facit die Sabbathi: postea abibit, Si ehudet Sacerdos portam post abitum ejus.
iz. Ersteren agnum anniculum integrum parato holocaustum in diemjehov*; unoquoque mane parato illum:
14. Et munus adhibeto ipsi unoquoque mani sextamEpha,8c olei tertiam Hinis, ad conspergendum similam; munus Jehov* statutis perpetuis jugiter.
15. Ica parabunt agnum, Sc munus, & o- Jeum unoquoque mane ; holocaustum juge.
id. Sic ait Dominus Jehovi, si dederit Princeps donum alicui i filiis suis, possessio ejus est, filiorum ipsius esto: juris ipsorum est possessione.
17. Sin autem dederit donum de possessione sua ulli e servis suis, erit quidem illius usque ad annum libertatis, quo revertetur ad ipsum Principem : verüntamen possessio ipsius est, ipsorum fiiiorum ejus esto :
18. Ut non accipiat Princeps de possessione populi ; oppressione deturbando eos de jure possessionis ipsorum, de jure suo possessionem tradet filiis suis : ut non dispergantur populus meus, ullus de jure possessionis fu*.
19. Postea duxit me per aditum, qui est in latere portat; ad Sacerdotes, in cellas sanctas, spectantes Aquilonem versus: ubiecce locus erat in duobus lateribus ejus, Occidentem .versus :
20. Et dixit milvi, hic cfi locus, ubi elixant Sacerdotes reatum, & peccatum : ubi coquunt munus, ut non esscrant in atrium exterius ad sanctificandum populum.
it. Tum educens me ad atrium exterius, fecit, ut transirem in quatuor angulos atrii: ecce autem atrium unum iii unoquoque angulo ipsius atrii.
0 22. In quatuor angulis istius atrii atria erant caminata : quadragenum cubitorv.ni longitudine, 8c tricenum latitudine : mensura eadem ipsis quatuor angularibus.
2;. In quibus quatuor popina erat circumquaque ; qua; quidem focis instructa erat sub ipsis popinis circumquaque:

24. Et dixit mihi: in his est locus popinarum, ubi elixant ministri domus sacrificium populi.
ostea mensus iterum mille, traduxit me per aquas illas, aquas genua pertingentes : rursus mensus mille, traduxit me aquis lumbos pertingentibus.
5. Eo denique menso mille, torrens fuit, quem non potui transire , quia ait* erant aqua, aquae enatanda-, torrens, qui transi« non posset.
6. Quum itaque dixisset mihi, vidistfne, fili hominis -. deducens me, collocavit me ia ripa ipsius fluminis.
7. Me autem reverso,ecce in ripa fluminis arbores magnas valde hinc. Si inde;
8. Et dixit mihi, aqua istae procedunt in Galilaeam primam, Si descendunt in campestria: tum veniunt ad mare, St in insum mare exoneratis eis, curantur aqua ipsius.
c/. Ita fit, ut omnis animans, qui’ repit, quocunque perveniunt flumina, vivat, & fit multitudo piscium ampla valde: nam venientibus illuc aquis istis, curantur, & vivunt, quocunque pervenit hoc flumen:
10. Eitque, ut stent juxta illud piscatores h Hengedi usque ad fontem Heglajimormn, locus sunt expandendis plagis : in speciem suam est multitudo piscium eorum , par multitudini piscium maris magni , copiosa valde:
11. Coenosorum ejus, inquam , Sc palustrium locorum ejus , qua non curabantur, sali attributa erant.
12. Ad flumen autem assurgunt in ripa ejus hinc, Sc inde omnes arbores esculenti fructus, quarum folia non decidunt, Sc quarum fruChis non consumuntur , mensibus suis prastanussimos fructus edunt,quia a* qua; earum £ sanctuario prodeunt ; ideo
.sunt fructus earum cibo, Sc folia earum cu- I rationi.
13. Sic ait Dominus Jehovi,hic terminus ell, quo possessores constituetis vos hujua terrae per duodecim tribus Jisraiilis; Joss- pho funiculis duobita attributis .-
14. Ut possideatis eam unus aequi, ac alter, quam sublata manu mea juravi me daturum majoribus vestris; prout acciderit terra hac vobis in possessionem.
15. Hic ergo terminus est terra : in latere Aquilonari, ä mari magno, via Chethlonis Tzedadum usque:
16. Charpath.Berotha.Sibrajima.qua sunt inclusa termino Damasci, Sc termino Cha- matha; pagi mediani, qui adjacent termina Chavranis.
17. Ita est terminus amari.Chatzarhenon, terminus Damasci, Sc qui maxime Aquilonalis esi, terminus Chamatha : atque hoc latus
CUI
so W*
si«
aiil*"*»

CAPUT XLVII.

Amplitudo gratia: Dei sub novo Testamento figuratur. VWIlI
T)Ostea reduxit me ad ostium domus ; ubi [Aquilonale,
, e cce aquas exeuntes ex inferiore parte [18 Latus autem Orientis ä Chavrane, &
liminis domus Orientem versus, nam frons 1 ä Damasco, Sc ä Gilhade, Sc atervajisratlis, domus Orientalis erat •' Si aqua descende- > terra Jardf nis, a termino hoc ad mare Orien-
fcant inferne a latere domus dextero , ab —'- '■—""" 1-*..- —
Australi parte altaris.
a * , Im l e educens me via porta Aquilonem versus, circumduxit me via extima ad portam extimam, via,qua lpectat Orientem: ubi ecce aqua manabant tanquam & phiala a latere dextero.
3 - Qnumque progressus esset vir ilie ad trientem «u® linea in manu sica; mensus
atque hoc latus Orientem
ii
tale metiemini: versus.
19. Latus vero Australe meridiem versus, ä T hamate usque ad aquas contentionum, Kadeschi, [atut possessionis ad mare magnum; atque hoc latus meridianum Austrum versus.
20. Denique latus Occidentis, mare magnum, i termino ho: usque ex adverso adi-

tus Chamath» : hoc latus eß Occidentis.
ai. Partiemini autem terram hanc vobis per tribus Tisraeiis.
22. Erit autem, quum sortiemini eam in possessionem, vobis, Sc peregrinis , qui peregrinantur inter vos, qui genuerunt filios inter vos , cum sint vobis ut indigena in fiiiis Jisraelis, vobiscum accidunto in possessionem inter tribus Jisraelis.
23. Quamobrem erit in ea tribu,qua cum peregrinatur peregrinus ; ut ibi tribuatis possessionem eius dictum Domi ni Jehovi.

CAPUT XLVIII.

14. Non autem vendent ex eo,neque pet' mutabit quisquam , neque transferet primitias terra:,quia sancta est Jehovx.
15. Quinquies vero mille cubitorum jfta- tium reliquum in latitudine,in fronte vicies quinquies mille cubitorum , commune est civitati ad habitationem, Sc ad suburbia; in cujus medio erit ipsa civitas:
\f>. Cujus ha: sunt dimensiones; latus A- quilonis quater mille quingentorum, Sc latus Austri quater mille quingentorum : & a latere Orientis quater mille quingentorum, latus vero Occidentis quater mille quingentorum cubitorum.

Particularis gxodxfia terne sancix , eaque myftica.
H ÜEc autem sunt nomina tribuum: ab extremitate versus Aquilonem,fecundum viam Chethlonis > aditus Chamathx , Cha- tzar-henauis , termini Damasci Aquilonem Versus, fecundum Chamatham (hxc enim sunt ei latus Orientale IS’ Occidentale) Danis tribus una:
2. Juxta terminum autem Danis, ä latere Orientali usque ad latus Occidentis, Afcheris una :
3. Et juxta terminum Afcheris, ä latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, Naphthali una :
4. F.t juxta terminum Naphthali, a latere Orientem versiis ulque ad latus Occidentis, Menafchis una: .
5. Et juxta terminum Menafchis, ä latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, Ephrajimi una:
Ü. Et juxta terminum Ephrajimi, a latere Orientis usque ad latus Occidentis,Keiibenis Una :
7. Et juxta terminum Reiibenis, ä latere Orientis usque ad latus Occidentis, Jehuda: una :
8. Juxta terminum verö Jehudse , ä latere Orientis usque ad latus Occidentis : esto oblatio illa,quam objaturi estis vicies quinquies mill i cubitorum latitudinis,longitudinis vero ut una reliquarum portionum ä latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, in cujus medio sit locus sanctus.
51. Oblatio illa, quam oblaturi estis Jeho- va:; longitudine vicies quinquies mille , Sc latitudine decies mille cubitorum.
10. Horum autem erit haec oblatio sancta, nempe sacerdotum, ampla Aquilonem versus vicies quinquies mille , & Occidentem versiis latitudine decies mille cubitorum , Sc Orientem versus latitudine decies mille, versiis Meridiem vero longitudine vicies quinquies mille cubitorum: in cujus medio *rit sanctuarium Jehovs.
_n. Sacerdotum,quisquis sanctificatusfuerit 4 filiis Tzadoki, qui observarunt observationem meam; qui non errarunt errantibus Jisraclitis , quemadmodum

errarjmt alii Le- vitae:
12. Erit, inquam, istorum collativa ex oblatione terrae, res sancta sa,ictarum,adj acens termino Levitarum.
13. Levitarum autem,ex adverso termini
sacerdotum,vicies quinquies mille cubiti lon- | gitudine ,& latitudine decies mille; omnis j
v ‘ CI ,f qwnquics mille, latitudo vei 0 decies nulle culator uni.
17. Sic erit suburbium civitati; Aquilonem versiis ducentorum quinquaginta , & Meridiem versus ducentorum quinquaginta ; St Orientem versiis ducentorum quin- quaginta.ac Occidentem versiis ducentorum quinquaginta cubitorum.
i8 > Et quod reliquum erit in longitudine exadverso oblationis sanctx, id eil, decies mille cubiti Orientem versiis, & decies mille Occidentem versiis,quod erit ex adverso oblationis 1'ancta:, ejus proventus sit in cibum ministris Civitatis :
19. Ut minister quisque civitatis; ex o- mnibus tribubus Jisraelis, ministrent ei.
20. Totam hanc oblationem vicies quinquies mille cubitorum per vicies quinquies mille cubitos ; quadratam, offeretis oblationem sanctam cum justa possessione civitatis.
21. Quod autem reliquum erit Principi ab hac , Sc ab illa parte oblatidnis sancta:, Sc justa: possessionis civitatis , in fronte vicies quinquies mille cubitorum oblationis usque ad terminum Orientem versus ; Scab Occidente in fronte vicies quinquies mille fecundum terminum Occidentis ex adverso harum portionum. Principis e/?o; ita erit oblatio sancta, Sc sanctuarium domus in medio illius!
22. Et inde ä justa possessione Levitarum, justaque possessione civitatis, interiectä pof- feßioni , qusC principis erit; id quod inter terminum jehuda: , Sc terminum Binjamiuis erit,Principis esto.
23. Residuum verö tribuum, ä latere 0 - rientem versiis usque ad latus Occidentis, tribus Binjamiuis una;
24. Et juxta terminumBinjaminis,a latere Orientem versiis usque ad latus Occidentis,Schimhonis una; , ■
25. Et juxta terminum Schimhonis ,a latere Orientem versiis usque ad latus Occidentis,Jissascaris una ;
26. Et juxta terminum Jissascaris, ä latete Orientem versus usque ad latus Occidentis, Zebulunis una;
27. Et juxta terminum Zebulunis, ä latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, Gadis una;
28. Et juxta terminum Gadis,ad latus Australe Meridiem versiis ; ibi erit terminus i Thamai -e,ad aquas contentionis Kadeschi,ad torrentem,ad mare magnum.
29. Ista eß terra, quam sortiemini inde ä
torrente , pro tribubus Jisraelis, Sc ist« sunt distributiones earum, dictum Domini Jeho- vi. .
30. Hi autem sunt exitus civitatis; a la-
teis

: ftäasfeitt),,
ehovi.
He tuikmi, ne,in froattt'j
1 1 NlWWrL St id fybutfci,-
J 5 :
tr&nts; ta-
n$!Miin,s,
ItipiisjaiH
»woi; h
«PIMkl
.Cap. i
tere Aquilonis, quater mille quingentorum cubitorum mensura.
31. Portx vero civitatis de nominibus tribuum Jisraiilis erunt , portae tres Aquilonem versus, porta Retibems una , porta Jehudx tina,porta Levi una:
32. Et in latere Orientem' versus cubitorum quater mille quingentorum, similiter porta: tres; nempe porta Josephi una,porta Binjaminis unä , porta Danis una :
33. Et lateris Aultrum versus,quater mille
Cup» I * 2S
r— • " — 1
quingentorum cubitorum menfura.^t portae tres 1 porta Schimhonis una, porta ’issafcariJ una, porta Zebulunis una:
34. Lateris Occidentem versus quate! mille quingenti cubiti , quorum portae tres : porta Gadis una, porta Ascheris una, porta Naphthali una.
35. Ambitus decies octies mille cubitorum». nomen verö civitatis deinceps juturum eji 3 ibi Jehova.

D A N I J E L

Danijel.
ifeaotunij
mista
, ait intejs A, Usis masSifcu otenisi roveilBEC
jnedwtJ)
ima naa: tricies jit offeretis obi detsmt civ:
stmtV«; aSms fais i/mtatt m <ä»e vttsiis i it.
M«»..'
atstm
icijisA;sr
nWtai:
puMwiflt
hWec;
eK.rris’ti
« 33 t»
r»'*®’
»1 SrtieW {que ai li-
fffariSti b: lusi 0:dlB
ibulums.äb
litus 0:4
jetitttnff
ionisKai^'

m.
ioitit®®,'. raefefc® um Do® * 2 3 4 5 -'

CAPUT r.

ffucr.tio regia Danijelit in Babylone.

A Nno tertio regni Jehojakimi, Regis Jehudx ; venerat Nebucad-netzar , Rex Babyloni* Jerufchalaima, St obsederat ea:
2.. Quiimque tradidisset Dominus in manum ejus Jehojakimum, Regem Jehudx, & partem instrumentorum domus Dei, quos deportavit in terram Schmharis, in domum Dei fui: instrumenta verö illa exportavit in thesiiurum Dei fui.
3- Edixerat etiam Rex Afchpenazo , praefecto aulicorum suorum,ut exportaret e filiis Jifraelis, tum ex femine regio, tum ex proceribus ;
4. Pueros quibus nullum messet vitium, & elegantes aspectu, & intelligentes omnis sapienti*, prxditosque notitia, Se instructos intelligent!», & quibus messet facultas, constitutos in palatio Regis ; utque doceret eos Bteras, 8c linguam Chald*orum ;
<j. Et constituerat Rex eis demensum diei cuiusque in diem quemque de portione cibi regii, & ex vino potionum ejus , quo educaret eos annis tribus: ut exactis illis consisterent coram Rege.
6 Fuit autem inter hos e filiis Jehuds Danijel, Chananja, Misehaiil, & Hazarja :
7. Quibus imposuit princeps aulicorum nomina : imposuit enim Danijeli nomen Beltfchatzaris, Sc Chananj* Schaiiraci, & Mifchaeli Mefchaci.ac Hazarj* Habed-ne- gonis,
g. Sed statuens Danijel cum animo suo, jut non contaminaret fe portione cibi regii, & vino potionum ejus ; requisivit a principe aulicorum, ut non contaminaret fe :
9. Et conciliavit Deus Danijeli benignitatem, St misericordiam; coram principe aulicorum.
10. Dixit enim princeps aulicorum Danijeli, timeo Dominum meum Regem,qui constituit cibum vestrum & potiones vestras : namquare videret facies vestras moe- stiores, quam puerorum, qui similiter ut vos ad tempus alendi sunt,& efficeretis me reum capitis apud Regem?
n. Dixit itaque D anfiel ipsi promo;quem praefecerat princeps aulicornmDanijeii,Cha- nanj* , Mifchaeli, St Hazarj*.
12. Pmlvi quxfo servos tuos diebus decem ; dentiirque nobis de leguminibus, qu* comedamus. St aqu* , quas bibamus :
13- Deinde inspiciantur coram te vpltus nostri ,Si vultus puetotwii.qur comedunt portionem cibi regii; & prout videris, age cum (fervis tuis :
14. Qui auscultans eis in re hac, probavit eos diebus decem.
15. Exactis autem diebus decem, apparuit vultus eorum elegans,ut pinguium carne; pr* omnibus pueris, qui comedebant portionem cibi regii:
16. Itaque perrexit promus ipse tollere portionem cibi ipsorum , vinumque potionum ipsorum ; & dare ipsis legumina.
17. Interea pueris istis quatuor dedit Deus notitiam, & intclligentiam in omnibus literis, & sapientia: Danijelem vero peritum reddidit in omni visione, & somniis.
i8- Quapropter exactis diebus illis, quibus edixerat Rex, ut adduceret eos; quum adduxisset eos Princeps aulicorum coram Nebu- cad-netzare:
19, Et alloqueretur eos Rex; non est inventus ex omnibus his par Danijeli.Chanan- jx, Mifchaeli, & Hazarj* : steteriintque coram Rege:
20. Omnibdsque in rebus ad peritiam in- telligendi pertinentibus, quas requirebat ab eis Rex, inveniebat eos decuplo superiores omnibus Magis, £JT Astrologis, qui in toto regno ipsius erant.
it. Sic fuit Danijel usque ad annum primum Cyri regis.

CAPUT II.

Quatuor Monarchire per quintam abolitae, Nno autem secundo, nempe regno Ncbu- cad-netzaris, somniavit Nebucad-netzar somnia; quibus consternavit se spiritus ejus» quum adhuc somnum caperet.
2. Quapropter edixit Rex, vocari mago?, astrologosque, & prxstigiatores, Chaldxos denique ad indicandum Regi somnia ipsius; qui venientes steterunt coram Rege.
3. Et dixit eis Rex, somnium somniavhÄ consternavit se spiritus meus , solicitm de cognoscendo somnio.
4. Dixerunt autem Chaldxi Regi Syre: o Rex in secula vive, dic somnium servis tuis, tum interpretationem indicabimus.
5. Respondens verö Rex,dixit Chaldxis, verbum ä me abiit: nisi notum feceritis mihi somnium 8c interpretationem ejus, in membra laniabimini, & domus vestrs in sterquilinium redigentur:
6 Sin autem somnium, $t interpretationem ejus , indicaveritis, dona cum honorario, & gloriam nwltam recepturi estis a met ff sl 3 it**

itaque somnium,& interpretationem ejus indicate mihi.
7. Respondentibus secundd.ac dicentibus; Rex somnium dicat servis suis , tum interpretationem indicabimus :
g. Respondit Rex, dicens , vere agnosco Vos tempus redimere ; quandoquidem videtis abivilse a me verbum.
9. Quia si ipsum somnium notum non feceritis mihi, una haec est sententia vestri, ideo verbum mendax , ac corruptum comparatis vos ad dicendum coram me,usque dum tempus mutetur: itaque somnium dicite mihi, ut cognoscam vos interpretationem ejus indicaturos esse mihi.
10. Responderunt Chaldaei Regi,dicentes, non est quisquam in terra, qui verbum Regis possit indicare ; propterea nullus Rex, princeps , aut dominator verbum hujusmodi petiit ab ullo mago, astroiogove aut Chaldaeo.
11. Nam verbum , quod Rex petit, tam pretiosum est ; ut alius non sit, qui indicare ipsum possit Regi: sed dii, quorum habitatio eum carne non'est.
11 Propter hoc Rex in ira,St fervore magno edixit perdi omnes sapientes Babyloniae.
d 13. Quitmquc sententia profecta sapientes interficerentur,quterebant etiam Danijelem, & socios ejus , ut interficerentur.
14 Tunc Daniel retulit consilium, 8c causam Arjoco , prassecto satellitum Regis , qui profectus erat ad interficiendum sapientes Babyloniae.
is;. Respondenfque dixit Arjoco, dominatori regio, quare sententia ista acceleraret exsquutionem a Rege i tunc verbum hoc notum fecit Arjoc Daniieli.
16. Itaque Danijel ingressus petiit a Rege ; ut tempus daret sibi,Sc interpretationem se indicaturum promisit Regi.
17. Tunc Danijel domum suam profectus est; 3 c Chananja:, MischatilsiSc Hazarjae sociis suis verbum notum fecit:
18. Kt misericordiam petendam esse ä De< cceli super arcano isto , ut non perirent Da niiel, & socii ipsius cum reliquis siapientibu, Babyloniae.
19. Tunc Danijeli visione nocturna arcam revelato; tunc, inquam , Danijel benedixi Deo coeli.
2.0. Respondens Danijel, dixit, sit nomei Dei benedictum a sieculo usque in seculum nam sapientia, St potentia ejus est;
21. Et ipse mutat tempora, & tempesta tes, transfert reges 8c constituit reges; da sapientiam sapientibus, & scientiam scitis «x intelligentibus:
22. Ipse revelat profunda, & abscondita novit > quod in tenebris est, Sc lux cum eo ha bitat.
Jihi, 6 Deus patrum meorum,gratia ago , Sc laudo ego te , qui sapientiam, St po tem.iam dedisti mihi: jam enim notum fecisl mihi, quod quaa-ebamus i te, quum verbun Regis notum fecisti nobis.
» 1 ro P te rhoc Danijel ingressus est ai
, r urn ’ stRctu constituerat Rex ad perden l f ■ a P‘ cntes Babylonia; : & veniens itä di frodn- se P ;entes B^yloniae, ne perdas , in Regi indicem. am Wt u- c?rpretstionen
2;. Tunc Arjoc festinantissime introduxit Danijelem coram Rege; St itä dixit ei, inveni virum ex deportatis Jehudxa;, qui interpretationem Regi notam facturus est.

26. Respondens Rex, dixit Danijeli, cujiu nomen erarBeltschatzar , esne praeditus facultate,ut notum facias mihi somnium,quod vidi, St interpretationem ejus ?
27. Respondens Danijel, Regi dixit; arcanum, quod Rex petit, non sapientes,astrologi, magi, haruspices possunt indicare Regi:
2g. Sed est Deus , in coelo revelans arcana, qui notum facit Regi Nebucad-netzari id, quod futurum est consequentibus temporibus: somnium tuum cum visionibus capitis tui, incumbentis cubili tuo illud est.
29. Tibi, b Rex, cogitationes tua: incumbenti cubili tuo obvenerant, quid futurum sit posthac : & revelans arcana, ostendit tibi id , quod futurum est.
30. De me autem,non per sapientiam ,qug sit in me pra: omnibus viventibus, arcanum istud revelatum est mihi; sed propter causam forat», qui interpretationem Regi notam facturi sunt, ut cogitationes cordis tui cognoscas.
31. Tu 6 Rex, vidisti, quod ecce imago una magna . imago ista ampla, St splendore excellente stabat exadverso tui; cujus forma terribilis erat,
32. Istius imaginis caput ervrlexatiro pvx- stante, pectus ejus, Sc brachia ejus ex argento ; venter ejus, St latus eius ex acre ;
33. Crura ejus ex ferro, pedes ejus partim ex ferro, & partim ex luto.
34. Vidisti, usque dum excisus est lapis,qui non cß in ullis manibus , Sc percussit imaginem ad pedes ipsius terreos > Si luteos; adeo ut comminueret eos.
35. Tunc comminuta sunt pariter ferrum, lutum, xs, argentum > Sc aurum, fuerunt- queut gluma ex areis xstivis , itä abstulit ea ventus , Sc nullus locus inventus est eis: lapis autem, qui percusserat imaginem, effectus est mons magnus , adeo ut impleret totam terram.
Hoc est somnium illud, cujus interpretationem dicemus coram Rege.
37. Tu, 6 Rex , Rex Regum: cum Deus cassi regnum, potentiam , firmitatemque, 5 c gloriam det tibi;
38. Et, quibuscunque locis habitant filii hominum , bestia: agri, Si aves coeli, ea det in manum tuam , Sc dominatorem constituat tc in omnibus illis, tu, inquam, es caput illud aureum.
39. Postea autem exsurget regnum alterum humilius tuo , Sc regnum tertium aliud ameum, quod dominabitur in tota terra.
40. Denique regnum quartum erit dumm ut ferrum : quandoquidem ferrum comminuit , Si debilitat omnia;ctiam sicut ferrum, quod confringit omnia ista, comminuet, 8c confringet.
41. Qiiöd autem vidisti pedes, Sc digitos partim ex luto figuli, Sc partim ex ferro, regna diversa erunt,in quibus de firmitate ferri futurum est: quandoquidem vidisti ferrum mixtum cum luto coenoso.
42. Et digiti pedum, partim sunt ex ferro, Sc par tun ex luto; g via ex parte regnum
1

futurum est durum. Sc ex parte futurum est fragile.
43. Quod vero vidisti ferrum mixtum luto coenoso, commiscebuntur quidem inter se semine humano, sed non cohaerebunt aliud cum alio: perinde ac ferrum non haeret commixtum cum luto.
44. Temporibus autem Regum istorum suscitabit Deus coeli regnum, quod in secula non destruetur, 8c regnum ipsum populo a- lieno non relinquetur ; comminuturum , Sc consumturum omnia illa regna,ipsum autem staturum in secula.
45. Quandoquidem vidisti e monte exscindi lapidem , qui non esi in uUu manibus , Sc comminuere ferrum, a :s, lutum, argentum > & aurum, Deus maximus notum facit Regi id, quod fururum est posthac : ac verum quidem eft somnium, Sc fidelis interpretatio e- jus.
4 6. Tunc Rex Nebucad-netzar procidebat in faciem suam, ut Danijelem adoraret: Sc munere,ac odoribus gratis edicebat libari
ei.
47. Deinde respondens Rex Damjeli, dixit , ex veritate eii, quod Deus vester efl Deus deorum, Sc Dominus regum : Sc revelans arcana: cum potueris revelare arcanum hoc.
48. Tunc Rex Danijelem magnificavit, Sc dona amplissima multa dedit ei, dominatoremque constituit eum in tota provincia Babylonia: : Sc prxfectum antistitum (super o- mnes sapient es Babyloni».
49. Denique Danijele petente ä Rege , constituit super negotium provinciae Babyloniae Schadracum , Meschacum, Sc Habed- negonem, Danijel vero prteerat portae Re-
_
CAPUT III Tornax Babylonica.
N Ebucad-netzar Rex facta imagine au- rja, altitudine cubitorum sexaginta, latitudine cubitorum sex ; erexit eam in convalle Dur» in provincia Babylonica.
1. Deinde Nebucad-netzar Rex misit, qui congregarent satrapas, antistites , Sc duces, senatores, praefectos thesauris, legisperitos, exactores,omne (que dominatores provinciarum; ut venirent ad dedicationem imaginis, quam erexerat Nebucad-netzar Rex.
3. Tunc congregati satrap» , antistites,Sc duces, senatores, thesauris pr»fccti, legisperiti, exactores , omnesque dominatores provinciarum ad dedicationem imaginis > quam erexerat Nebucad-netzar Rex j stabant coram imagine, quam erexerat Nebucad-netzar :
4. Et praeco proclamavit strenui; vobis edicitur, cu populi, nationes , Sc lingu» ;
3. Quo tempore audietis sonum cornu, fistul» , citharae, sambuc* , psalteriorum, symphonia:, 8c omnium generum musices, prociditote, Sc adorate imaginem auream, quam erexit Nebucad-netzar Rex.
6. Nam is, qui non prociderit, Sc adoraverit,eadem hora projicietur in mediam fornacem ignis accensam.
7. Propterea eodem tempore , quum audirent omnes populi sonum cornu , fistul» , cithara;, sambuc», psalteriorum, omnium-
que generum musices .- procidentes omnes populi , nationes, Sc linguae adorarunt imaginem auream, quam erexerat Nebucadnet- zarRex.
8- Propterea eodem tempore appropinquantes viri Chaldsi , accusarunt Jehu» d»os:
9. Et proloquentes, dixerunt Nebucad* netzari Regi, 6 Rex, in secula vive.
10. Tu Rex proposuisti edictum; ut quisquis audiret sonum cornu, fistul», citharae. sambuc» , psalteriorum, Sc symphoniae, o- mniumque generum musices, procidens adoraret imaginem auream :
11. Is autem, qui non procidens adoraret» projiceretur in mediam fornacem ignis accensam.
si. Sunt viri Jehud»i, quos prsfecisti negotio provinci» Babyloni» , Schadrac, Mef- chac, Sc Habed-nego; viri isti non habuerunt tui, 6 Rex, rationem, deos tuos non colunt» Sc imaginem auream , quam erexisti, non a- dorant.
13. Tunc Nebucad-netzareper iram» Sc excandescentiam edicente adduci Schadra- cum, Meschacum, Sc Habed-negonem; tunc» inquam , viros istos adduxerunt coram Re*
ge.
14, Quibus'proloquutus Nebucad-netzar» dixit , an certo consilio, Schadrac, Meschac, Sc Habed-nego, deos meos non colitis, St imaginem auream» quam erexi, non adoratis ?
13. Nunc si parati estis, ut quo tempore audieritis sonum cornu , fistul» , citharx» sambuc» , psalteriorum, Sc symphoni», o- mniumque generum musices, procidatis, 8c adoretis imaginem, quam feci, bene ej?;nn autem non adoraveritis, eadem hora projiciemini in mediam fornacem ignis accensam; quis vero est Deus; qui eripere possit vos $ manibus meis i
1 6. Responderunt Schadrac, Meschac, & Habed-nego , ac dixerunt Regi -. Nebucad- netzar , ut respondeamus tibi: non sumui soliciti de hoc negotio :
17. Sive futurum est.Kt Deus noster,quem nos colimus , qui potens est ad eripiendum nos ä fornace ignis accensa, Sc amanu tua,» Rex, eripiat nos.
itz. Sive non, notum sit tibi, Rex : deo* tuos nos non esse culturos, Sc imaginem auream , quam erexisti, non adoraturos.

19. Tunc Nebucad-netzar adeo repletu* fuit excandescentia, ut imago vultus ipsiu» immutaretur contra Schadracum , Meschacum , Sc Habed-negonem ; respondensque , edixit , ut accenderent fornacem septupla magis, quam solebat accendi:
ao. Et viris valentibus robore, qui erant in copiis ipsius, edixit, ut vincirent Schadracum , Meschacum, Sc Habed-negonem,projiciendos in fornacem ignis accensam.
zi. Tunc viros istos vinxerunt cum fui* chlamydibus , subligaculis suis, paludamen- tssque suis , Sc vestimentis suis; Sc projecerunt in mediam fornacem Ignis accensam.
22. Propterea eö , quod verbum regis accelerabat, Sc fornax accensa erat valdä ; viros istos, qui intrudebant Schadracum, Meschacum > Sc Habed-negonem, interfecerunt: | scintillas ignis:
Na 4
*2.qu«n

D A N I J E L.
Quum autem viri illi tres , Schadrac, Meschac, & Habed-nego cecidissent in mediam fornacem ignis accensam vincti:
24. Tunc Nebucad-netzar Rex trepidus furrexit cum perturbatione ; Lc proioquu- tus , dixit gubernatoribus suis , annon viros tres projecimus in medium ignis vinctos i quibus respondentibas , Sc dicentibus Regi, Verum e/? Rex ;
2%. Respondit, & dixit, ecce video viros quatuor solutos, ambulantes in medio ignis, in quibus non est corruptio; forma autem quarti similis eft lilio Dei.
26. Tunc appropinquans Nebucad-netzar ad portam fornacis ignis accenfx; proloquutus est , Sc dixit > Schadrac, Me- schac, St Habed-nego servi Dei excelsi, c- grcdimini , Sc venite : tunc egressi sunt Schadrac, Meschac, St Habed-nego e medio ignis.
27 . Et congregati satrapa:, antistites,du- cefque, St gubernatores Regis ; quum inspicerent viros istos, non esse dominatum i- gnem in corpus eorum , St pilum capitis eorum non esse adustum, neque eorum chlamydes mutatas: denique odorem ignis non pervasisse eos.
28. 1 ’roloquutus Nebucad-netzar , dixit, benedictus fit Deus horum, Schadraci, Mc- scliaci, Sc Habed-negonis; qui mittens angelum suum, eripuit servos suos, qui confisi sunt in ipso; quum verbum Regis mutantes , exposuerunt corpus suum,ut non colerent,neque adorarent ullum Deum praiter- quamDeum suum,
29. Quamobrem i me proponitur edictum ; ut omnis populus, natio, aut lingua, qux dictis erraverit contra Deum horum, Schadraci, Meschaci, St Habed-negonis, in membra lanietur, 8t domus ejus in sterquilinium redigatur ; propterea quod non est Deus alius,qui possit eripere hoc modo.
30. Tunc Rex prosperari jussit Schadra- cum,Meschacum,8t Habed-negonemdn provincia Babyloniae.
Cap. 4]

CAPUT IV.

Magiftratu* bonua^arber patula.
N Ebucad-nctzar Rex omnibus populis, nationibus , ac linguis > quae habitant in tota terra > pax vestra multiplicetur.
2, Signa . Sc miracula, quae fecit erga me Deus excelsos, decet me indicare :
3. Signa ejus quam magna/rivr.Lc miracula ejus , quam fortia: regnum ejus regnum aeternum , & dominium ejus in omnes generationes effe. Caput IV.
4. Ego Nebucad-netzar tranquillus eram domi rhex.Sc virens in palatio meo :
<. Qrsetm somnium viderem, quod exterruit me; itiut cogitationes in cubili meo, Sc visiones capitis mei conturbarent me.
(>. Quamobrem a me propositum est edictum , ut adducerentur coram me omnes sapientes Babyloni* ; qui interpretationem somnii notam facerent mihi :
7. Tunc accesserunt magi,astrologi, Chal- «*ass, 8c haruspices : quiimque somnium di- txissem coram eis, interpretationem ejus nolam non faciebant mihi :
8- Tandem cutem accessit coram meDani- fei > cujus nome;j efl Beltschatzar,secundum nomen Dei mei, in quo eis spiritus deorum sanctorum,Sc somnium coram eo dixi:
9. Beltschatzar , inquam,prxfetie magorum ; quia novi spiritum deorum sanctorum hiesse tibi,8c ullum arcanum non premere tej visiones somnii mei, quod vidi, id est,interpretationem eius,dic.
10. Visionibus igitur capitis mei incubili meo videbam: quum ecce aibor in medio strrx effit altitudine magna.
11. Crevisse arboremi 8c roboratam esse: & altitudine sua pervenisse ad coelum, aspectuque suo ad finem totius terr* :
12. Ramos ejus pulchros , Sc fructus ejus multos , cibiimque pro omnibus inesse ei: sub ea umbram captare bestias agri.Sc in ramis ejus habitare aves coeli : denique ex ea cibum percipere omnem carnem.
iz. Videbam in visionibus capitis me! super cubile meum ; quum ecce vigil,& sanctus i caelo descenderet,
14. Clamans strenue, & ita dicens,exscindite istam arborem,& amputate ramos ejus, dejicite folia ejus , Lc spargite fructus ejus : vagentur bestia.’,ne subsint ci,Sc aves i ramis ejus.
15. Verum stirpem radicum ejus ir, terra relinquite, Lc cum vinculo ferreo, chalybeo- que apud teneram herbam agri: ut rore coeli intingatur, Lc cum bestiis jßt portio ejus in herba terr* :
u 5 . Animus ejus ab humano mutetur, & cor best i* detur ei; septemque tempora pr*tereant eum.
17. Ex decreto vigilum verbum hoc,& ex sermone sanctorum hoc postulatum esi : usque dum adducatur , ut agnoscant viventes, dominari excelsum in regno hominum,adeo ut, cui vult, tradat illud, 8t abjectiiiimum hominum constituat in illo.
iz. Hoc somnium vidi ego Rex Nebucad- netzar: jam tu Beltschatzar interpretationem dic,propterea quod nulli sapientes regni mei possunt interpretationem notam facere mihi > tu autem potes, quia spiritus deorum sanctorum inest tibi.
19. Tunc Danijel, cujus nomen eft Beltschatzar , quum obstupuisset quasi horam unam , Lc cogitationes ejus conturbäffent eum : proloquenti Regi, ac dicenti, b Beltschatzar , somnium, Lc interpretatio ne perturbet te, respondens Beltschatzar, dixit;; Domine mi, somnium hoc eveniat osoribus tuis.Lc interpretatio ejus inimicis tuis.
20. Arbor illa , quam vidisti, qu* crevit,Sc roborata est : cujus altitudo pervenit ad caelumjSc aspectus in totam terram.
21. Cujus rami pulchri,Sc fructus multi 8c cuicibu; pro omnibus infuit; sub qua habitabant besti* agri.Lc in cujus ramis sedebant aves coeli:
22. Tu cs,n Rex,qui crevisti, & roboratus es,nam amplitudo tua ita crevit, ut pervenerit ad caelum , ac dominium tuum ad finem terr*.
23. Quod autem vidit Rex vigilem,& sanctum descendentem de coelo, ac edicentem, exscindite arborem istam , ac perdite eam, verum stirpem radicum ejus in terra relinquite , Lc quidem cum vinculo ferreo chaly- bebque apud teneram herbam agri: ut rore coeli intingatur, Lc curti bestiis agn/i>porco ejus.

'frtcli»
“lividi, Mt];,
apitisiMitf itbor h>
^tQborssi stiff« adcotha;,} i^t:rrz:
chros.Jfcfalb
ro onustos ait
n® arato,
Wü cj^nx EBcaeÄ
i, ^ 4 ■

\ SiÄfeaj
BSKIttBi
ijajttfe
Mti&IBII
ra&ioiiicj
to&teSiSii
vigri: otr
ano mutetur, emque «m?
nWtaie ijaobinut tmo taste W, 8 ii l ,;ia nillo,
niigoisi
iCMtit ilK
iM Hütet ttMtesss
ÖlpjBK
, au«®' llllp?» ujpiffiiB
sina«»
sftllßffiiH
io;»ste
rüä iju*®! •irnä pm!■ intern. \Umsni it; /iifrqua h»' s ramis seid
li, 8t rote iVititttptW i tuumadt
x vigilrmi
: o,acedi:t
, acptufe- jus intori*- ulo fffl* •' :

ejus , usque dum septem tempora transeant super eum :

24. Haec interpretatio eil Regis; 8c decretum excelsi est , quod superventurum est Domino meo Regi.

25. Nam te depellent homines a sc.Sc cum bestiis agri futura est habitatio tua , herbamque ut bobus tibi gustandam dabunt, 8c rore coeli te intingent, septemque tempora prxteribunt te: usque dum noscas dominari excelsum in regno hominum,Sc cui vult dare illud.

atf.Quod autem dicebant relinquendam stirpem radicum illius arboris,regnum tuum tibi stabile erit,ex quo agnoveris coelos dominari.

27. Quapropter, 6 Rex, consilium meum placeat tibi, 8c peccata tua justitia abrumpe ; Sc iniquitates tuas gratia erga affictos; si forte erit prorogatio tranquillitati tuae.

2g. Totum hoc supervenit Nebucad-ne- tzari Regi.

29. Exactis mensibus duodecini.in palatio regni Babyloni* obambulabat.

30. Et proloquens Rex,dicebat,annon haec efl Babylon illa magna , quam ego aedificavi, ut esset regia , St ornamentum decoris mei robore potentia; me* ?

31. Adhuc sermone ilio versante in ore Regis,vox l coelo accidit, dicens ; tibi indicitur Nebucad-netzarRex,regnum istud discedere ä te:

32. Et homines te depulsuros äse ,ut cum bestiis agri fit habitatio tua, herbam sicut bobus gustandam tibi daturos este, 8c septem tempora pr*teritura te : usque dum. agnoscas dominari excelsum in regno hominum, & cui vult dare illud.

33. Eadem hora verbum illud completum «st in Nebucad-netzare; nam ab hominibus depulsus, herbam ut boves comedit, Sc rore coeli corpus ejus intinctum est: usque dum pili ejus ut aquilarum pium* crevissent, & ungues ejus ut avium.

34. Exactis vero temporibus illis,ego Ne- bucad-netzar oculos meos ad coelum sustuli, Sc mente mea ad me reversi Excelso benedixi,& viventem in perpetuum laudavi,ac glo- rificavi: quöd dominatus ejus fit dominatus aeternus > Sc regnum ejus in omnes generationes :

35. Omnes vero habitatores terr* ut nihili reputentur,Sc pro voluntate sua faciat in exercitu coeli.Sc habitatoribus terr* : neque est, qui prohibeat manum ejus, aut dicat ei, quid facis ?

36. Eo tempore mente mea reversa in me, Sc ad gloriam regni mei capessendam decore meo.Sc splendore meo reverso in me,tum me gubernatores mei, Sc proceres mei requisiverum : Sc in regno meo ita confirmatus sum, ut amplitudo major addita sit mihi.

37. Nunc ego Nebucad-netzar laudo,ex- tolloque , Sc glorifico Regem coeli, cujus omnia opera opem veritatis",Sc cujus vi* sunt vi* judicii-, qui denique ambulantes in superbia,potest dejicere.

CAPUT V.

Beltschatzar voluptnriui Hat poenam. Eltsshatzar Rex, facturus convivium magnum proceribus suis mille > coram mille his vinum bibiturus erat.

2. Beltschatzar edixit ad gustandum vinum afferri vasa aurea, Sc argentea,qu* exportaverat Nebucad-netzar avus suus ex templo , quod fuerat Jeruschalaimis : ut biberent in eis Rex ipse, proceresque ejus,uxores ejus,St concubui* ejus.

3. Tunc allatis vasis aureis, qu* exporta-i verant e templo domus Dei, qu* fuerat Jc- rufchalaimis , bibebant in eis Rex ipse,proceresque ejus, uxores ejus,St concubin* ejus :

4. Bibentes vinum; etiam laudabant deos aureos, Sc argenteos,*reos,ferreos,ligneos, Sc lapideos.

5. Eadem hora egressi digiti mansis humati* scripserunt l regione lychnuchi,in tectorio parietis palatii regii, Rege vidente partem mansis,qu* scribebat.

6. Tunc toto Regis splendore immurtto, Sc cogitationibus eius conturbantibus ipsum; quum cingula lumborum ejus dissoluta essent, genuaque ejus colliderent alterum alteri.

7. Inclamavit Rex strenuä, ut adducerentur astrologi, Cha!d*i , Sc haruspices : cJT proloquens Rex, dixit sapientibus Babylonis; quisquis legerit scripturam hanc, Sc interpretationem ejus indicaverit mihi, purpura induetur cum torque aureo ad collum ipsius, ac tertius in hoc regno dominabitur.

8- Tunc accedentes omnes sapientes Regis , quum non possent scripturam illam legere > Sc interpretationem notam facere Regi 5

9. Tunc, mtpunm ,Rege Beltschatzare valde conturbato , adeo ut totus splendor ejus mutatus esset in eo , Sc proceribus ejus attonitis ;

10. Regina propter verba Regis, Sc procerum ejus ad domum convivii accessit, prolo- quutaque Regina dixit,Rex in secula vive, ne conturbent te cogitationes tu* , Sc splendores tui ne mutentur:

11. Est vir in regno tuo,cui spiritus deorum fandiorum inest ; Sc 111 quo temporibus avi tui lux , intelligcntiaque, ac sapientia, par sapienti* deorum inventa est ; quapropter Rex Nebucad-netzar avus tuus prx- fectum magorum, Astrologorum, Chaldxo- rum, haruspicum,constituit eum, avus tuus Rex.

ia. Quandoquidem spiritus excellens, ac cognitio, Sc intelligcntia, interpretatio somniorum, Sc indicatio aenigmatum , ac solutio rerum implexarum inventa est in ipso Daniicle , cui Rex imposuerat nomen Beltschatzar; nunc Danijel vocetur,Sc interpretationem indicabit.

13. Tunc Danijele adducto coram Rege; proloquutus Rex, dixit Danijeli, es tu ille Danijel, ex deportatis Jehudxx,quos adduxit Rex avus meus ä Jehudxa ?

14 Audivi enim de te > spiritum deorum inesse tibi ; Sc lucem, intelligentiamque, 8c sapientiam excellentem inveniri in te.

15. Nunc ergo adducti sunt coram me sapientes , astrologi,ut scripturam istam lege, rent, Sc interpretationem ejus notam facerent mihi: sed non possunt interpretatio- verbi istius indicaro.

Kn;
16 Eg*

T«. Ego autem audivi de te,posse te interpretationes afferre»8c res implexas iolvere: nunc si poteris scripturam istam legere,Sc interpretationem ejus indicare mihi, purpura indueris cum torque aureo ad collem tuum, & tertius in hoc regno dominaberis,
17. Tunc respondens Danijel,dixit coram Rege,dona tua tibi sint, Sc honoraria tua alii da; verum scripturam istam legam Regi, & interpretationem notam faciam ei.
ig. Tu 6 Rex; (Deus excelsus regnum,8c amplitudinem, gloriamque, Sc decorem dederat Nebucad-iietzari avo tuo;
ry. Et ob amplitudinem.-quam dederat ei, omnes populi, nationes, Sc linguae tremebant, ac timebant ä conspectu eius: quem volebat, occidebat, Sc quem volebat, in vita conservabat, & quem volebat,extollebat,Sc quem volebat, deprimebat:
10, Sed quum elatus esset animus ejus , & spiritus ipsius obduratus esset ad superbi agendum; depositus est i folio regni fui, Sc gloriam amoverunt ab eo.
21. Nam ab hominibus depulsus,animum suum ad bestias applicuit, Sc cum onagris habitationem suam, herbam ut bobus gustandam dederunt ei, Sc rore coeli corpus ejus in- tinctum est; donec agnovit dominari Deum excelsum in regno hominum, Sc quem vult, constituere in eo.)
az. Tu igitur fili ejus Beltschatzar,non depressisti animum tuum; quamvis totum hoc cognosceres:
23. Imo contra Dominum coeli adeo extulisti te, ut vasa domus illius attulerint coram te . in quibus tu, proceresque tui, uxores tuse, Sc concubina: tua: vinum bibatis; deosque argenteos, Sc aureos,aireos,ferreos, ligneos, Sc lapideos , qui non vident,neque audiunt , neque cognoscunt , laudavisti: Deum verö > in cujus manu est anima tua > Sc penis quem totum iter tuum est, non glorisi- casti,
24. Tunc ä conspectu eius missa est pars illa manus; unde scriptura ista exarata est.
25. Atque harc scriptura illa, qua: exarata efi : Mene, mene, tekel, upharsin, id efl,numeravit,numeravit , appendit,dividiintque.
26. Hxc interpretatio verborum: NUMERAVIT , numeravit Deus regnum tuum , Sc perfectissime numeravit illud.
17. Al'l'ENDIT; appensus fuisti lancibus,Sc inventus es minore pondere.
2g. DIVISIT ; divisum est regnum tuum.traditiimque Medis, ac Persis.
29. Tunc edicente Beltschatzare,induerunt Damjelem purpura, cum torque aureo ad collum ejus : Sc proclamaverunt de eo, ipsum futurum dominatorem tertium in eo regno.
30. Eadem nocte interfectus est Beltscha- tzar,Kex Chalcbcorum:

CAPUT VI.

Hanijel inter leones .

Arius autem Medus accepit regnum fertus natus annos sexaginta duos.
2. Et placuit coram Dario prjeficere ipsi regno satrapas centum viginti, qui prae essent toti regno:
3* Supra istos autem Eparchos tre,, quotum Danijel primus esset; quib«s essent sa*

trapx illi reddituri rationem, ne Rex damno afficeretur.
4. Tunc Daniiele isto pergente praresseE- parchis , atque satrapis ; Sc propterea quod spiritus excellens ineiset ipsi, Rege cogitant« prarficere ipsum toti regno suo :
5. Tunc Eparchi, Sc satrapa: quaerebant,u» occasionem invenirent ab administratione regni; sed nullam occasionem, aut vitium potuerunt invenire , propterea quod fidus esset, Sc nullus error,aut vitium inveniretur ineo.
6 . Tunc viri illi dicentes,non fumus inventuri contra Danijelem istum ullam occasionem ; nisi inveniamus contra eum occasionem de lege Dei ipsius:
7. Tunc ,inquam, Eparchi, Sc satrapae illi convenientes ad regem; ita dixerunt er,Dahae Rex,in fecula viVe ;
8. Consilium iniverunt omnes Eparchi regni , praesides , Sc satrapae , gubernatores,aC duces de statuendo statuto regio, Sc firmando interdiilo : ut quisquis petierit petitionem ab ullo Deo,aut homine per dies triginta , praeterquam a te Rege,projiciatur in foveam leonum.
p. Nunc.o Rex,statue hoc interdictum, Sc exara scripturam ; ut non mutetur, fecundum jus Medorum, Sc Tersarum, quod non intercidit:
10. Qiiamobrcm Rex Darius exaravit scriptum, Sc interdictum.
11. Daniel autem,quum cognovisset exaratum esse scriptum istud, ingressus est domum suam, cui fenestra: aperta: erant in coe* naculo ejus ex adverso jeruschelemi : & temporibus tribus de die ipse procumbens in genua sua , orabat, Sc confitebatur coram Deo suo,quemadmodum fecerat antea.
12. Tunc viri illi convenientes , postquam invenissent Danijelem orantem,Sc supplicantem coram Deo suo:
13. Tunc , inquam , appropinquarunt , & dixerunt coram Rege de interdicto Regis; nonne interdictum exarasti, ut quisquis petierit ab ullo Deo ,• aut homine per dies triginta nisi ä te, 6 Rex, projiciatur in foveam Leonum r respondit Rex, dicens , verum est verbum hoc,secundum jus Medorum,Sc Versarum, quod non intercidit.
14. Tunc responderunt dicentes coram Rege.Danijebqui cft ex deportatis Jehudxx, non habuit tui, 6 Rex, rationem,aut interdicti , quod exarasti: nam temporibus tribus de die petit petitionem suam.
ip. Tunc Rex simulae verbum hoc audivit,multum tristatus est apud se, Sc pro Da- nijele adhibuit cogitationem , ut liberaret eum : Sc usque ad ^occasum solis conabatur eripere eum.
lö. Tunc viri illi convenerunt ad Regem; Sc dixerunt Regi,scias , 6 Rex, jusMeciis,Sc Persis esse, ut ullum interdictum , aut statutum,quod Rex statuerit,non mutetur.
17. Tunc Rege dicente adduxerunt Da- nijelem, projecenintque in foveam leonum: 8c proloqtiutus Rex, dixit Danijeli, Deus tuus,quem tu colis jugiter, ipse liberet te.
ig. Et allato lapide uno, ac imposito super os fove* , obsignavit eum Rex annulo suo,Sc annulo procerum morum, ne mutare* tiirvoliuseasdeiDiuujele;
j£.Tua!
DANjIEI.
lg.Ri
I teper» ■ Mi* jcctiifi I ic. 1
1
feri»
ah
jde«
JflriN
töjfc
: kmII
i in ;j. De® tslrfitos
JitttaCM idiwpti (comnM S 4 .Tr nijelemj Danijelc inco.qn a;. D xetunt 1 lern, & filios SOI serant a ; atram iomm •k Tmc piratou trni,;avi i'.iW[Mati re «mos! riDeiismi paeias : tifcemii il lib ainaV Danijele 19. It rcgnol
kftrn
Nno
Uiz

capitis f mnium nens:
_ 1. P in visio. trnvet
!• JTfi Ituri ,ti Urii Viro
1
1
<fat
httjt
ditfc
id lirio, i tres
tui ii j tam,
(. do,ci ipsius. •%(
1
I
i

Wgettt;«.'; ,« praptWiü '^■R'gecspt 10 suo ! ' tt! ?*q«wV Ä äJniiniife fonm.Mt; mpiaa^iü:
litauäims
laiajtiisu-
Wifitnpi
iMflmsbt.'
iftijitat
MMtjUiJ#
iipjiK»
loisintpsxt;
ty'Wpfi
steintal iob itatote
hm at
cogwnV&ti
,'w^ttfiustt
spxtmt:
iifftpioni . «Äks: ätifcnitu nwmeste.^ .«BttauSjf
i.apetp: t dii tsük
MI 6 S 4 ® tut! Blei» ifiaü* HjäSi««-
läi'.
taS«"
xitpofisje
jitimsi'
[m,
1}W . .
Müh 11' k- r a ibü «uubJ
trnnt adÄtp
(ex,i«sMet
saum.mti
511 mutet«, adduxtß
n foveatis'
it Driifc
i.ipseSW' no,H®P ■it euc**"' sttOUffl^
V
Jt
Capg.y.

19. Tunc profectus Rex in palatium suum, & pernoctavit jejunus , & exhilarantium nihil jussit afferri coram se; somniisque ejus recessit ab eo,
20. Tunc rex summa aurora suriens cum luce; festinantissime ad foveam leonum profectus est:
21. Et appropinquando ad foveam, Dani- jelem voce tristi inclamavit : proloquutus Rex,dixit Danijeli, 6 Danijel, ferve Dei viventis, Deus tuus,quem tu colis jugiter, potu/tne liberare te ä leonibus ?
22. Tunc Danijel cum Rege loquens, dixit : Rex in secula vive.
2Z. Deus meus misit Angelum suum, qui occlusit os leonum,ut non lxderent meipro- p tere a coram eo puritas invenitur in me; etiamque coram te, 6 Rex, maleficium non commisisse me.
24. Tunc Rex multiim laetatus de eo; Da- nijelem jussit educi e fovea illa .- eductoque panijele h fovea illa, nulla Iassio inventa est in eo, quia crediderat m Deum suum.
25. Deinde edicente Rege, satellites adduxerunt viros illos, qui accusaverant Danije- lem, & in foveam leonum projecerunt eos, filios eorum,& uxores eorum : neque pervenerant ad imum fove* , quum dominium exercuerunt in ipsis leones, Si omnia ossa ipsorum comminuerunt.
26. T une Darius Rex scripsit omnibus populis, nationibus, ac linguis habitantibus in terra, pax vestra multiplicetur.
27. A me proponitur decretum,ut in toto dominatu regni mei tremant , 8c timeant omnes ä conspectu Dei Danijelis : quia ipse tfl Deus vivens, & stabilis in secula, Sc regnum ejus incorruptum, ac dominatus ejus ad finem usque.
28. Liberat, & eripit, facitque signa , ac miracula in coelo, & in terra ; qui liberavit Danijelem aleonibus.
29. Itaque Danijel iste prosperi egit in regno Darii, & in regno Cyri Persae.

• CAPUT VII.

Qu/itmr Monarchias figurantur per totidem
bestia 1.

A Nno primo Beltschatzaris,Regis Babyloni* > Danijel somnium viditf Sc visiones capitis fui, incumbens cubili liio: tunc somnium scripsit , summam verborum exponens :
2. Proloquutus Danijel, dixit , videbam in visione mea per noctem ; quod ecce qua- tuor venti coeli irrumpebant in mari magno:
3. Et quatuor besti* mago* ascendebant i mari, divers* una ab altera.

4. Prima similis leoni, cui erant a!* aqui- I* , hanc vidi, usque dum avulsis alis ejus , quibus efferebatur h terra, in pedes velut homo stare coacta est ,8c cor humanum inditum est ei.
5, Deinde ecce bestia altera secunda,similis urso, qu* dominatum unum erexit, habens tres costas in ore suo inter dentes suos : cui ita dicitur, furve, comede carnem multam.
6. Postea vidente me, ecce alia similis pardo, cui al* quatuor volucris erant in dorso ipsius 5 Sc quatuor capita bestia.* isti, cui potest» data,
Cap- 7 -
7. Postea videbam visionibus nocturnis, quod ecce bestia quarta timenda, terribilis^ que, ac dura valde, cui erant dentes ferrei magni , comedebat, Sc comminuebat , ac reliquum pedibus suis conculcabat: erätque diversa ab omnibus bestiis antegressis, Sierant cornua decem ei.
8- Animum advertebam ad cornua, quum ecce cornu ultimum parvum succresceret inter illa, adeo ut tria ex cornibus illis prioribus eradicarentur a conspectu ejus: Sc ecce oculi similes oculis humanis erant in cornu isto, sed os loquebatur grandia.
9. Videbam, donec folia abjecta sunt , & antiquus dierum sedit; cuius vestimentum ut nix album erat , Sc pili capitis ut lana munda, folium ut scintill* ignis , rot* ut i- gnis ardens.
10. A cuius conspectu fluvius ignis manabat prodiens , cui millies mille ministrabant , Sc coram quo myrias myri adum stabant : donec judicio considente libri aperti sunt.
11. Videbam tunc, ex quo coepit vox verborum grandium, qu* cornu illud loquebatur , videbam, inquam, usque dum occisa est bestia illa, perditumque corpus ejus, ac traditum incendio ignis:
12. Etiam reliditis bestiarum ablatus est dominatus; quia spatium in vita datum/ae- rat cis usque ad tempus , Sc constitutum tempus.
13. Videbam visionibus nocturnis, quod ecce cum nubibus coeli similis filio hominis veniebat - deinde usque ad antiquum dierum pervenit, ut sisteretur ante eum :
14. Et huic datus esi dominatus , gloriaque, ac regnum , ut omnes populi, nationes, 8c lingu* ei serviant: cujus dominatus dominatus est perpetuus , qui non praeterit , Sc regnum ejus regnum , quod non corrumpitur.
is. Transfixus est spiritus meus,mihi Da- nijeli, intra corpus ; Sc visiones capitis mei conturbaverunt me.
j 6. Appropinquavi ad unum ex adstanti- bus , & veritatem qu*sivi ab eo de tota re hac: qui alloquensme interpretationem verborum notam fecit mihi, dicens ;
17. H* besti* magn* , qu* sunt quatuor , quatuor fiunt reges surresturi e terra.
ig. Qui accipient regnum hoc, regnum sanbtorum excelsorum ; qui possessuri sunt regnum ipsum usque in seculum, Se usque in seculum secutorum.
19. Tunc optavi veritatem cognoscere de bestia illa quarta, qu* erat diverla ab omnibus illis ; timenda valde dentibus ferreis, Sc unguibus chalybeis, comedente, comminuente , Sc reliquum pedibus suis conculcante :
20. Similiter de cornibus de:em , qu* e- rant in capite ejus , Se ultimo, quod succrevit cadentibus ä conspectu ejus tribus : de cornu > inquam , ejusmodi cui erant oculi, Sc os loquens grandia, cujus denique species major fuit, quam sociorum ejus.
21. Videram cornu ejusmodi gerere bellum cum sanctis, & pr* valere eis:
22. Usque dum veniret antiquus dierum, Sc judicium daretur sanctis excelsorum, tk
ceia-
DANIJEL.

tempus perveniret, quo regnum illud possi- derent sancti.
23. Ita autem dixit ; bestia illa quarta regnum quartum erit in terra , quod diversum erit ab omnibus illis regnis» consumet enim totam terram , conteretque eam, & comminuet eam.
24. F.t cornua decem ex illo regno, decem reges exsurgent ; post quos exsurget postremus, qui erit diversus a prioribus; Sc tres reges deprimet:
25. Et verba adversus excelsum loquetur, ac sanctos excelsorum deteret: adeo ut cogitet se mutaturum tempora, & jus, traJan- tiirque per manum ejus, usque ad tempus, & tempora, particulamque temporis.
2Ä. Sed judicium considebit;8c dominatus ejus auferetur profligando , & perdendo usque in finem.
27. Regnum autem, dominatusque,8t amplitudo regnorum sub toto coelo dabitur populo sanctorum excelsorum: cujus regnum regnum erit perpetuum, Sc omnes dominatores ei servient, iSc auscultabunt.
28, Hucusque finis eft sermonis illius: ego Danijel cum valde cogitationes me* conturbavissent me , 8c totus splendor meus mutatus fuisset in me , verbum hoc apud a- n;mum meum servavi.

CAPUT VIII.

Vicisfitudo regnorum.

Nno tertio regni Eeltlehatzaris Regis visio apparuit mihi, mihi Danijeii.post 1Ua.n1, qu* apparuerat mihi principio.
2. Respiciens igitur ad visionem illam (erat autem, quum viderem, ut essem Schüfe han e in palatio, quod eft in Helami provincia) respiciens, inquam, ad illam visionem, quum essem ad fluentum Ulaji.
3. Sustuli oculos meos , Sc vidi, quod eccc aries unus stabat ante fluentum illud / bicornis : duo autem illius cornua erant alta > sed unum altius altero, Si quod altius erat, assurrexit posterius.
4. Videbam istum arietem cornu petentem Occidentem, Aquilonemque, St Meridiem versus , cui null* bestix obsistebant, neque ullus eripiebat e manu ejus ,sed faciebat pro voluntate sua , Si quidem res magnificas.
5. Me autem considerante, eccehircus i capris veniebat ab occasu in superficiem totius terrx , quem nemo attingebat in terra, Si hirco isti cornu conspicuum erat inter o- culos ipsius.
4 . Veniens itaque ad illum usque arietem bicornem, quem videram stantem ante ipsum fluentum incurrit in eum excandescens Viribus suis.
7. Quum autem vidissem eum pervenientem ad illum arietem, exacerbans se contra ilium, percussit arietem, adeo ut frangeret ambo cornua illius, nec eilet vis in ariete obsistendi ei : Sc dejiciens illum in terram , conculcavit illum > nec fuit,qui eriperet arietem ex manu ipsius.
g. Hircus vero e capris, magnus evasit ad- tstoc.um : sed quum roboratus esset, fractum est cornu illud magnum, Sc assurrexerunt conspicua f or»«.*q llatuor lo;o e j usin «uur ventos coeli:
Cap. z. ;
9. Et ab uno ex ipsis prodiit cornu ununr perparvum, quod magnificavit se excellenter versus Meridiem, Sc versus Orientem,
Sc versiis decus ipsum:
10. Ubi magnificavit se contra exercitum coeli, adeo ut dejiciens in terram de exercitu illo, Sc de stellis ipsis, conculcaret eas.
1 r. Etiam usque ad Principem illius exercitus magnificavit se -. nam ab ipso sublatus est jugis cultui 1 Sc abjectum habitaculum sanctuarii illius.
12. Exercitiisque expositus est defectioni I contra jugem cultum : adeo ut dejiciens veritatem in terram , faceret , Sc prosperaretur.
13. Tune audivi quendam sanctum loquen- tem : dixit enim quidam sanctus illi, qui ot- cultain numerato habet,loquenti, quousque ista visio erit de jugi cultu, de defectio- | ne desolante; quo usque exponetur, Sc sanctitas , Sc exercitus conculcationi?
14. Dixitque mihi , usque ad vespertina matutinaque tempora bis mille trecenta-.tum juste restituetur sanctitas.

15. Fuit autem, quum viderem ego Da- ! nijel istam visionem : ut requirente me in- telligentiam, ecce staret coram me quasi species'viri .
16. Et audirem vocem humanam inte» U/ajum,qux inclamans dixit, Gabriiei declara huic visionem istam.
17. Itaque venit ad stationem meam , qu»
adveniente conturbatus procidi in facient meam : sed dixit mihi, animadverte fili hominis , nam tempore definito hxc visio futura efl. 1
18. Quum autem loquente eo mecum.sa- ! pore obrutus jacerem promis in terra; tangens me fecit, ut (larem in statione mea. 1
19. Et dixit,ecce ego notum facturus sum tibi id , quod futurum est usque ad extremitatem istius indignationis; nam constituto tempore finis erst. •
20. Aries, quem vidisti, bicornis, ejl re- j gum Medi®, & Persidis.
21. Hircus autem ille villosus , etl regis | Grxcixicornu autem magnum interjectum, ! oculis ejus, est rex primus.
22. Atque hoc effracto quöd consurgent quatuor pro illo, quatuor regna ex sua gente assurrectura, sed non cum robore illius.
23. Procedente autem regno istorum, quum desellionem consummabunt defectores isti; exsurget Rex impudens , Sc cautus :
24 t Cujus robur ita invalescet,etsi npn robore ipsius, ut mirificentissime perdat, pro- j speretiirque, Sc efficiat; perdet enim vali' ; dos, popuhimque sanctorum: ,
2;. Et incumbens intelligent!* fu* prosperabit dolum actionum suarum, Sc cum a- , nimo suo magnificabit se, Sc in tranquillitate 1 perdet multos : denique principi principuai I obsistet, 8c absque manu frangetur. j
2(5. Visio autem illius vespertini, Sc matn- . tini temporis, qu* dicta fuit verissima est; quare tu occlude hanc visionem, quia dierum multorum esi.
27, Tunc ego Danijel affectus xgritudine aliquot dies , 'assurgens feci offiqium Regis; j quamvis obstupescerem super visione hac,ne- J
mo tamen animadvertebat.

CAPUJf

recontranti n tertam « t wctlcaittu itipemilij '■»iiipfefi.
■jolitis slifc adsotsitiaa
Efi0nS,ipi
JKJOKt»,!
cUmti
.fetiältics
itis.
» viifflljl ut ttpcii ttdMBBS
mimas
&ut,Gis,-
«I»!»«,
mcili \n kr natate S Lctao te;
Mtttosc loffiisiim. nmstitioK* OMt»ÜM tHps? .or.is; i;3 a*
ÄKssf
k
llgsifflS
isi
«ffiiss;
Ml!M^
n
era rtpi -- ilimsa*!*
afcCatttf®
pcrJlttniß i i:
ffFltiS fa*! !mm, &® intraniji •incipi pii»
ngetur.
ipcrtmi.Si E uit vttifc
lettaif»'
jio&iis*?
[jsrvi**- 1 **
(0

CAPUT IX.

Septuaginta septimana: prophetica:.

A Xno primo Darii, iilii Ahaschueri ex femine Medorum, quo factus est rex inre-
gno
Chaldxorum:
2. Anno primo regni ejus; ego Danijel considerans ex libris numerum annorum, quibus fuerat verbum Jehovx ad Jirmeiam 1'ropbetam completas fore vastitates Jerus- chalaimorum , septuagesimum annmu.es- fci
z. Adhibui faciem meam ad Dominum Deum, quxrendo oratione, & deprecationibus, cum jejunio , cilicioque, St cinere ;
4. Et orans Jehovam, Deummeum,con- fessus sum ., ac dixi; obsecro Domine . Dena fortissime , maxime , & summi reverende, servans foedus : & benignitatem amantibus ipsum,8c observantibus prxeepta ipsius :
5. Peccavimus, Sc perverse egimus , im- probeque fecimus,ac rebellavimus,& quidem recedendo a praeceptis tuis , Sc a juribus tuis.
6 . N011 enim auscultavimus servis tuis Prophetis > qui alloquebantur nomine tuo Reges nostros , Principes nostros, & patres nostros, ac totum populum terrae.
7. Penis te, 6 Domine eß justitia ipsa; at penis nos pudor facies , qualis est die hoc, Penis viros Jehudx, Sc penis habitatores Jeruschalaimorum.Sc penis omnes Jisraeli- tas, propinquos, Sc longinquos, in omnibus regionibus > quo depulisti eos: propter praevaricationem ipsorum, qua praevaricati sunt in te:
g. Domine, penis nos cft pudor vultus, penes Reges nostros, penis Principes nostros, St penis patres nostros; quia peccavimus in te.
p. Penes Dominum Deum nostrum sunt miserationes, Sc condonationes , quia rebellavimus contra ipsum.
xo. Ac non auscultavimus voci Jeh®vx, Dei nostri, ut ambularemus in legibus ejus , quas proposuerat nobis per servos suos Prophetas,
11. Sed omnes Jisraelitat transgressi sunt legem tuan \,idque recedendo,ut non auscultarent voci tua;: quapropter effusa est super nos illa exceratio, 5 c illa adjuratio, qux scripta eft in lege Moschis, fervi Dei, quia peccavimus in eum.
12. Itaque praestitit unumquodque verborum suorum , qua: loquutus fuerat contra nos,8c contra judices nostros, qui judicabant nos,inducendo super nos malum magnum -. non enim factum fuit malum sub toto coelo, quemadmodum factum est contra Jeruscha- laima.
1;. Quemadmodum scriptum eß in lege Moschis , totum hoc malum supervenit nobis ; nec tamen deprecati fumus faciem iratam Jehovx , Dei nostri,

revertendo ab iniquitatibus nostris, Sc animum advertendo ad veritatem tuam.
14. Ideo sedulus fuit Jehova in illo malo, quod adduxit super nos : nam justus eft Jehova , Deus noster in omnibus factis filis,qux fecit , quum non ausisultaverimus voci ipsius.
15. Nunc ergo Domine, Deus noster , qui •duxisti populum tuum e terra /Fgypti manu forti,Sc comparasti tibi nomen, quale eß hoc die , peccavimus, improbe egimus.
16. Domine fecundum totam justitiam tuam summam avertat fe jam ira tua , Sc excandescentia tua a civitate tua Jeruschalai- mis, monte sanctitatis tus ; nam propter peccata nostra,Sc propter iniquitates patrum nostrorum Jeruschalaima, populiisque tuuS opprobrio sunt omnibus circumstantibus nos.
17. Nunc, inquam ausculta , Deus noster , orationi fervi tui, Sc deprecationibus e- ius, Sc fac, ut luceat facies tua super sanctuarium tuum , quod desolatum est , propter Dominum.
ig. Inclina, Deus mi,aurem tuam,Sc audi, aperi oculos tuos , Sc vide desolationes nostras , Sc civitatis, qux vocata est de nomine tuomonenim propter ullam justitiam nostram nos procidentes deprecamur te , fest propter miserationes tuas amplissimas.
19. Domine exaudi , Domine condona, Domine attende , Sc effice, ne tardato : propter te,Deus mi quia de nomine tuo vocatur civitas tua, Sc populus tuus.
20. Me autem adhuc loquen te, 8c orante, ac consitente peccatum meum, Sc peccatum populi mei Jisraelis;8c prono deprecante ira.- tam faciem JehovXVDei mei pro monte sancto Dei mei3
11. Adhuc, inquam , me loquente in oratione, vir ille Gabrijel, quem videram in illa visione principio , jussus advo'are contentis- sui.e , tetigit me sub tempus muneris vespertini :
2z. Et informans me,loquutus est mecum; ac dixit, 6 Danijel: nunc prodii, ut imbuam te intelligentia.
23. Iri'principio deprecationum tuarum prodiit verbum, ad quod indicandum venio, quia desideratissmus es: quapropter animadverte ipsum verbum , Sc intellige visionem istam.
24.Septimanx septuaginta decisx sunt super populum tuum , Sc super civitatem sanctam tuam , cohibendo defectionem illam,Sc obsignando peccata,Sc expiando iniquitatem, Sc adducendo justitiam perpetuam.idque obsignando visionem, ac Prophetam, Sc ungendo sanctum sanctorum.
2t. Igitur cognoscito, Sc intelligitoabe- nunciatlone verti de restituendo, Sc de xdi- ficandis Jerufchalaimis usque ad Christum antecessorem fore teptimanas scptempleinde septimanas scxaginta Anas,quum erit rumis xdifkata platea, Sc fossa, idque in angustia temporum.
26. Post septimanas autem illas scxaginta duas, exciso Christo, quum nihil erit ipsi: civitatem ipsam, Sc sanctum perdet, populum antecessoris venturum, er-tque illius linis cum inundatione , Sc usque ad finem belli prxcisÄ desolatio maxima.
27, Corroborabit quidem foedus multis septimana unassed /«medio septimanx ipsius abolebit sacrificium, Sc munus, Sc per legiones detestationum desolantes , etiam ustjue ad consummationem, eamque prxeisam, ii» desolatum effundetur desolatio.

CAPUT X. Danijel tridet majeßatem Dti.

Ar.)>*

Cap. io-

Nuo tertio Cyri , Kegis l’erlarum, verbum revelatum est Dani jeli, qui vocabatur nomine iuo Beltfchatzar i veritasque ipsius verbi, ac constituti temporis magni,& jntelledus illius verbi > ac intelligentia ipsi cbvenit visione.
2. Diebus illis ego Danijel fueram in luctu trium septimanarum.diebus :
3 Cibum rerum desiderabilium non comederam , nec caro, aut vinum intraverat os meum, nec unguento unxeram me; donec complerentur trium septimanarum dies.
4. Die autem vigesimo quarto mensis primi,quum essem ad ripam fluminis magni, qui est Chiddekel.
5. Sublatis oculis meis vidi, quod ecce vir unus indutus vefltb-M lineis aderat ; cujus lumbi accincti erant insigni auro Uphazi;
6. Corpus ejus simile beryllo thalastio,8t vultus ejus similis speciei fulguris, oculique ejus similes tardis ardentibus , St brachia ejus . ac pedes ejus similes colori ieris tersi: sonus autem verborum ejus similis sono multitudinis.
7. Videbam verö ego Danijel solus visionem istam,homines autem,qui .fflrtmecum, non videbant visionem ipsam; sed trepidatione magna accidente eis, fugerunt ut absconderent se.
z. Quum itaque relictus essem solus ,Si viderem visionem maximam istam , non fuerunt reliqua; m me vires,sed decor meus mutatione corruptus est in me,adeo ut non obtinerem vires.
9 Tunc audivi sonum verborum illius ; 8c quum audirent sonum verborum illius; ego fui oppressus sopore pronus,Sc facie mea dejecta in terram.
10. Ecce autem manus tetigit me : Kc commovit me super genua mea, ik palmas manuum mearum:
11. Edixitque mihi; Danijel vir desidera- tissmie,considera verba,qua ego eloqimturus sum tibi, St sta rectus; nam nunc missus sum ad te ; qtmmque loqnutus esset mecum verbum istud,constiti tremens.
12. Quamobrem dixit mihi,ne timeto Danijel , nant inde d die primo , quo applicuisti animum tuum ad considerandum, & ad affligendum te > coram Deo tuo exaudita sunt verba tua > St ego veni propter verba tua.
13. Sed Princeps regni Persici stetit coram me uno St viginti diebus, quum ecce Micael,primus 6 Principibus primariis venisset ad adjuvandum me: ego relictus sum ibi apud Reges Persia;.
14. J am venio,ut edoceam te id,quod obventurum est populo tuo consequentibus temporibus : nam adhuc visio ejt de illis diebus.
15. Quum autem colloqueretur mecum vetbis hujusmodi , demisi faciem meam in terram obmutescens.
16. Sed ecce quasi similitudo humana attigit labia mea : tunc aperiens os meum lo- quutus sum , dicens ei, qm stabat i regione mei, Domine mi, hac visione irruerunt dolores mei in me, adeö ut non obtinerem vites:
17. Quomodo ergo poterit servus Domi-
*1 met hU loqui «um Domino meo ilio; cum
Cap. tp n;
in me ex hoc tempore , in me , irn/uam, non
constiterint vires, St anima non reliqua sit in me 5
18. Pergens itaque tetigit me quasi aspe- ctus hominis,8t confirmavit me:
19. Ac dixit; ne timeto, vir desideratiffi- me,pax tibi, etiam atque etiam confirmare: quiimque eo loquente mecum confirmatus essem, dixi, loquatur Dominus meus, quia confirmasti me.
ao. Qui dixit,nostlne quamobrem venerim ad te f nunc enim revertor ad pugnandum contra Principem Persis ; donec me egreslo, ecce Princeps Grscis adveniat.
2i. Sed indicabo tibi id,quod exaratumefi in scripto verissimo: nam ne unus quidem est, qui se confirmet mecum ad ista, lufiMi- cael Princeps vester.

CAPUT XI.

Danijel videtmajeßatem Dei,

E Go igitur anno primo Darii Mcd/, steti, ut ei essem confirmationi, St robori.
2. Jam verö veritatem indicabo tibi; ecce adhuc tres Reges itabunt Persidi , deinde quartus ditabitur divitiis maximis omnium; St ubi confirmaverit se in divitiis luis, excitabit omnes contra regnum Graecia;.
3. Sed obsistet Rex potens > qui dominabitur dominatione ampla, agetque pro voluntate sua.

4. Et quum obstiterit, frangetur re|mim ejus , & dividetur in quatuor ventos cadi: sed non posteritati ejus, neque fecundum dominatum eius , quo dominatus fuerit: nam evelletur regnum ejus » 6c aliis praeter illos cedet.
3. Itaque confirmabit se Rex Austri, & alter ex principibus ejus; qui confirmabit se supra illum, St dominabitur, dominium amplum erit dominium ejus.
6. Et exactis aliquot annis consociabunt se , St filia Regis Austri veniet ad Regent Aquilonis,ad faciendum sequis conditionibus pacem : sed non obtinebit illa vires brachii, neque ipje consistet cum brachio suo,sed tradetur ipsa , St qui adduxerint eam, St qui natus ejus fuerit, Si qui confirmaverit eam illis temporibus.
7. Postea existet & surculo radicum ejus i» statu illius ; qui veniens cum copiis suis, aggredietur munitiones regis Aquilonis, agetque contra eas ita,ut occupet:
8. Atque etiam deos horum cum toparchis ipsorum, cum instrumentis deiideratiilimis ipsorum , argento , Ut auro, in captivitatem abducet in /Egyptum ; St ipse annis nalM stabit valentior Rege Aquilonis:
9. Ita veniet in regnum Rex Austri, ac revertetur in terram istam.
10. Sed filii illius miscebunt bellum, & postquam collegerint multitudinem , copia! amplas , veniet subinde, exundabitqiie,b! transibit: St reversus miscebit bellum usque ad mur.itionem illius.
ii. Unde exacerbatus Rex Austri prodibit, pugr.tbstque contra ilium, contra Regem Aquilonis; opponetque multitudinem magnam ; adeö ut tradatur multitudo illam manum ipsius.
ia,Itaque subita ili« multis,idita« extollet
danijel;
Citu*-
animumb : JIOIUMI 1
1;,» 1 itultiti I ctiiä® bitam 1
«F
rett , /f, flemtr
Unitas 1
riimSt
iwviies 11 A Quia tutante (i «iauitta sua.
17. Vei
grediatur dis adjun dabit ei cc bit illa, m iz. Pol te, capiet opprobria
ij, Ili a Wättral stsnmeliB o.ilMif Siri, »ta ! folgte, qM ii. Ir,hujus {sevis m g»: leite
aditto i tt»Spt& antetefo: l], Rat titt dolon
ci* invadi
Jitres eju
transuit tiiquejd «. Po
gnis,8t magnis i te, qifi; tones,-
■i lYa toentei
«ii«
■h<
Miis
•oriis
conditi
'41
ccltati
dussan
terram
•M
falirus
«Iit;

ivit me; flfivirdtffc
1 ttiemtKf itam tuj lominas o
^laoitee j®W ll Jl* #|il(n»Br »ici#. 1
hi « SM; Wiusatsihi,;
dli~
itttuDti,
«oDai 1 , tutioai, Sr tHMfel Hunt Pafe,
ärauut
taidiwisi; ’am Ctu xw,p i
ifqueptt
ftinjetutte'
MtWM «ficte;« a\ramsiue , iulus }*
ait te M;
rita.fc i eius.
pot asr. Aatowt'
limito«!
JtllsctK
acstäfc ddc—ctV
IlilLLkll
ifaS-
MSS5“'*
SKflp <aip& ishonM-x- natis dei®
tjuiloiiis:
Icetat W ultiuid»
, exuraW» fcebitiitfc
i Rex Ai lillnnti'*"

.turflW^
militiis j
Cap. i r.
animum suum ; St quum dejecerit myriada', non corroborabitur,
iz. Nam reversus rex Aquilonis constituet multitudinem majorem priore ; deinde exactis illis temporibus, annis illius, veniet subinde cum copiis magnis, St cum facultatibus amplis:
14. Quibus temporibus multi obsistent Regi Austri ; filii vero effractores populi tui tollentur ad stabiliendum visionem, & corruent.
15. Etenim veniens Rex Aquilonis diffundet aggestas moles, Sc capiet civitates munitionum : Sc brachia Austri non constabunt, nec populus delectuum ejus, nulla: denique trunt vires ad consistendum.
16. Quümque fecerit aggrediens eum pro Voluntate sua, nullo obsistente ipsi ; stabit etiam in terra decoris,quam consumet manu sua.
17. Deiude disponet faciem suam, ut ingrediatur cum robore totius regni fui, St rectis adjunctis sibi, efficietque: & virginem dabit ei corrumpendo illam, sed non perstabit illa, neque pro eo erit.
ig. Postea convertet faciem suam ad insulas, capietque multas 1 sed reprimens ductor opprobrium ejus commodo suo, vacuus opprobrio illius regeret in illum.
ip. Ita convertet faciem suam ad munitiones terra; sua;, St impingens corruet > ac non invenietur
20. Et stabit in statu hujus traductor exactoris , in decore regio; qui diebus paucis frangetur, quamvis neque ira, neque bello.
21. In hujus autem statu stabit despectus, quamvis non imposuerint ei decorem regium : sed veniens tranquille usurpabit regnum blanditiis;
0 22. Et brachiis inundantibus inundabuntur « conspectu ejus , St frangentur, etiamque antecessor foederis.
23. Nam ex consociatione sua cum illo faciet dolum ; St ascendetis roborabit se cum parva gente.
24. Tranquilli etiam opima loca provin- cix invadet; facietque , quod non fecerant patres ejus. St majores ejus, prxdam , Ipo- litimque, St facultates illis disperget: Sc contra munitiones cogitabit cogitationes suas, hirque ad tempus usque.
25. Postea excitabit vires suas,animiim- que suum contra Regem Austri copiis magnis, Sc Rex Austri miscebit se bello copiis magnis St validis admodum; sed non consistet, quia cogitaverint contra eum cogitationes :
2<J. Nam comedentes portionem cibi ejus, frangent eum, quum exercitus illius exundabit : St concident confoili multi.
27.Tunc utrorumque Regum istorum animus erit malefaciendi, St in mensa eadem mendacium loquentur: sed non prosperabitur illud , quia adhuc supererit terminus constituto tempori.
28- Itaque redibit in terram suam cum facultatibus magnis, Sc animo suo contra foedus sanctum, ijuiimque fecerit, revertetur in terram suam.
29. Constituto tempore rursus invadet Austrum: sed non erit ut prior expeditie , m ut posterier. '
Cap. ir.
30. Venientibus enim contra eum navibus Chitthatis dolore afficietur, rurinsque indignabitur contra foedus sanctum, atque efficiet ; reversus enim, animum adhibebit ad cos, qui dereliquerint foedus sanctum :
31. E t brachia ab ipso stabunt; proph ana- buntque sanctuarium, St munitionem, Sc amovebunt jugem tuitum , imponentque detestationem desolantem.
32. Nam improbe agentes in foedus contaminabit blanditiis : ut populum cognoscentium Ceum suum prehendant , sicut facient.
33. Ita erudientes populum , instruentes multos; corruent gladio, St flamma,captivitate, 8t direptione diebus multis.
Z4- Et corruendo adjuvabuntur adjumento parvo, quia adiungent se ipsis multi blanditiis.
35. Ex ipsis autem erudientibus corruent, ad conflandum eos; St ad purificandum, Sc ad dealbandum, usque ad tempus determinatum, quia adhuc supererit terminat constituto tempori.
3 6. Nam faciet pro voluntate sua iste Rex, St extollet se, ac magnificabit se supr* omnem Deum fortem , etiam supra Deum fortissimum omnium, loquens mirabiliaS{ prosperabitur usque dum consummet indignationem, dum id, quod fuerat praecisum, efficiatur.
37- A : e ad deos quidem majorum suorum attendet , neque ad desiderium foemina- rum, neque ad ullum deum attendet; sed supra omnes magnificabit se.
38. Et quod ad Deum summi roboris, in sede ejus honorabit; honorabit, inquam, deum, quem non agnoverint majores ejus auro, St argento. St lapidibus pretiosis, ii rebus desideratissimis.
39- Committensque munitiones Dei summi roboris Deo aliena,quos agnoverit, hos augebit gloria: St dominatores eos faciet in multos, ac terram partietur pretii loco.
40. Sub tempus autem finis , confliget contra eum Rex Austri, irruetque ut turbo in illum Rex Aquilonis curribus, equitibusque, St classibus amplis : St ingressus regio-
. nes inundabit, St transibit.
41. Deinde regredietur in regionem decoris , quum multa corruerint: hae autem eripient se e manu ejus, Edoma:a, Sc Moabi- tis, ac praecipua Hammonitarum.
41. Quum autem extendet manum suam in regiones, etiam terra .cEgypti non evadet :
43. Sed dominabitur in recondita auri, Sc argenti, Sc in omnia desideratissima TEgypti; Liby esque, & /Ethiopes comitabuntur gressus ejus.
44. Sed rumores conturbabunt eum ab
Oriente , St ab Aquilone: quamobrem exibit cum excandescentia magna, ad perdendum, St ad internecioni devovendum multos : ;
45. Et figes tentoria palatii sui inter maria in monte decoris sancti : quamque venerit ad finem suum, ljullus erit auxilio ei.

CAPUT XII.

Redemtio git riefst , 4p refisrrtäio jußg.
mtn,.
J>m-
DANIJEL

Cup. i.
HOSCHEAH.
Cap.1.3;
■'Empore autem illo, aditabit Micael, prm- X ceps ille maximus, qui stat pro popularibus tuis, quum fuerit tempus angustia;, qua- iis non extiterit, ex quo fuit gens usque ad tempus istud; & tempore illo eripietur populus tuus, quisquis inventus fuerit scriptus
in libro illo. .
a. Tandemque multi ex dormientibus m pulverulenta terra expergiscentur; hi ad vitam aeternam, illi ad opprobria, 8c contem- tum aeternum:
3. Et erudientes splendebunt quasi splendore expansi; & justificantes multos,ut stelle ; in sempiterna secula.
4. Tu verö Danijel occlude haec verba, & obsigna hunc librum ad tempus determinatum usque : percurrent multi, & augebitur cognitio.
5. Tum videbam ego Danijel, quod ecce duo alii adstabant; unus hinc ad ripam rivi', 8t alter inde ad ripam ejusmodi rivi.
б . Qui dixit viro illi induto vestibus lineis, qui erat supra aquas ipsius rivi : quousque terminus erit horum mirabilium?
7. Audivi autem illum virum indutum •veßibtts lineis, qui erat super aquas ipsius rivi ; qui effereris dexteram suam, & sinistram suam versiis coelos, juravit per viventem in aeternum : post constitutum tempus, constituta tempora, partemque temporis , St quum absolvet dissipare vires populi sancti,fore ut

absolvantur omnia ista.
8- Quiimque ego audiens non intelligc- rem; dixi, Domine mi, quis sinis futurus istorum ?
9. Et Ule ,abi inquit, Danijel, nam occluse sunt, & obsignatae hae res usque ,ad tempus determinatum.
10. Purgabuntur, dealbabuntur,& conflabuntur multi,quum improbe agent improbi, nec animadvertent ulli improbi : sed erudientes animadversuri sunt.
rr. A tempore autem, quo ablatus fuerii jugis cultus, 8c posita detestatio desolans, dies erunt mille ducenti nonaginta.
12. Beatus, qui praestolabitur > ÖC pervellet ad dies mille trecentos triginta quinque.
13. Tu autem abi ad terminum, & quiesces, ac perstabis in forte tua ad terminum usque dierum.

Hoscheah.

C A P U T r.

tonjugium Vrophttx cum meretrice , typici
idololatrix.

Erbum Jehova:, quod fuit ad Hosche- ham,lilium Beeri; temporibus Huzzija:, Jothami, Achazi, Jechizkijx, Kegum Jehu- <Iae, & temporibus Jarobhami, filii Joaschi, Regis Jisraelis.
2. Quum primo alloquutus est Jehova Hoschebam , edixit Jehova Hoschehx, abi, assume tibi uxorem scortum, & natos scorti, ciim omnino scortetur haec terra aversata Jehovam.
3. Abiens itaque assumsit Gomeram Di- blajimanam, quae concepit, & peperit ei filium.
4. Tunc edixit Jehova ei , voca nomen ejusJizrehelem : nam adhuc paulisper, & animadvertam caedes Jizrehelis in domum lehu,faciamque,ut cesset regnum in domo Jisraelis.
5. Eritque die illo ; ut frangam arcum Jisraelis, propter vallem Jizrehelis.
6 . Deinde concipiens iterum , peperit filiam, edixitque Jehova ipsi Hofchehx, voca nomen ejus Lo-ruchamam: nam non pergam amplius misereri domus Jisraelis , ut ullo pacto condonem istis.
7 - Domus autem Jehudae miserebor, ser- vaboque eos per Jehovam,Deum ipsorum: ac non servabo eos arcu gladiove, aut bello, equis, aut equitibus.
8- Quiimque ä lacte depulisset Lo-rucha- Miam: rursus concepit, peperitque filium:
9, Et dixit Jehova, voca nomen ejus Lo- nammim : quia vos e [iis non populus meus, nec ego sum futurus vester.
10. Qjianquam futurus est numerus Jis- raelitarum par arenae maris , quae neque mensurari» necjue^ numerari poteit ? eritque ftQ eo , quod dicitur isti* , non populus
meus estis, ut dicatur illis, filii Dei fortis viventis estu:
11. Quando congregantes sejehudsi, & Jisraiilitie una , & praeponentes sibi caput unum ascendent e terra hac : quum magnus fuerit dies Jizrehelis.

CAPUT II.

Conjugium Christi cum Ecclefia : & connexi» causarum secundarum cum prima.

D icite fi atribus vestris , 6 popule mi,& sororibus vestris, 6 misericordiam con- sequuta :
2. Contendite cum matre vestra, contendite , ipsam non esse uxorem meam, & me non esse virum ipsius : ut amoveat scorta, tiones suas a conspectu suo, 8c adulteria sua i medio uberum suorum:
3. Ne denudem eam planS,& statuam eam, ut die, quo genita fuit; disponensque eam velut in deferto, & redigens eam velut i» terra siticulosa, extinguam eam siti:
4. Et filiorum ejus non miserear, eö quod filii scorti sint:
5. Nam scortatur mater ipsorum, scelus pudendum committit genitrix ipsorum: nam dicit, prosequar amatores meos dantes cibum meum, & aquas meas, lanam meam, ac linum meum, oleum meum, & potiones meas.
6 . Idcirco, ecce ego obsepiam viam tuam spinis; Öc obducam maceriam , ut semitas suas non inveniat:
7. Et sectata amatores suos non assequanir eos, & quaerens eos,non inveniat; tandem dicat, age, revertar ad virum meum priorem illum, nam melius mihi tum erat, quam nunc.
8. Etenim ipsa non agnoscit me dare siti frumentum 3 mustiimque , & olsujn j etia.-A
arge*-

itptivijc;.
'jalifmcti
iens non it > quis isist
taijtUffic k ulqatiis
lUantni' !Ä sjtr.tr iimjtuliii sint.
1,1)1101)1«;
fcia&t;
o!te, Sc:
, temv.trr:: MUSS
Cap. 2.Z.
H O S C H E A
Cap-4.
11W fort.
ssMtr «mertes i tetquc:
It II,
nEttitet.i
MIMI
tiliis,ip
[iOEEE
ijsrfate
jsiiga;*
LÄ«--
:i®
ijluiii"
uilJdllE- ■H! Is
Mtsitl»,-
am)?s‘ vrtsmi
ulinstn tr uniiSt?*
piam vise iam.fflf

losnonalt
nvcnistr
iuiubC'
iim*
oft«»“ 1 '
**%
argentum copiosi suppeditare ipsi , &t aurum, quo conficiunt Bahalem.
9. Idcirco reversu s , recipiam frumentum meum tempore suo, & mustum meum tempestate sua; eripiamque lanam meam, Sc linum meum , tecturum nuditatem ipsius :
to. Et nunc retegam foeditatem ejus in o- culis amatorum ejus , nemine erepturo eam e manu mea.
ii. Et abolebo omne gaudium eius , festivitatem ejus, novilunium ejus.Sc fabbathum ejus > denique omnem folemnitatemejus:
ii. Et desolabo vites ejus.Lc ficus ejus, de quibus dicit, merces h* sunt mihi, quas dederunt mihi amatores mei; redigamque eas in silvam, ut comedant eas bestix agri.
i;. Ita animadvertam in i.lam diesBahali- morum.quibussiufiitum facit eis, & ornans fe inaure sua, 8t monili suo prosequitur amatores suos: mei vero obliviscitur, dictum Je- hovx.
14. Idcirco,ecce ego pellecturus sum eam quum deduxero eam in desertum; 5 i elo- quuturus sum,qua: sint ei cordi •
15. Et daturus ei vineas ipsius inde - beo loco , & vallem Hacoris pro foribus spei; ut canat illic sicut diebus pueritia: fu* , Lc quo die ascendit e terra Aigypti.
r 6 . Erstque die illo , dictum Jehovx , ut voces me , vir mi, ac non voces amplius, mi Bahal:
17. Amovebo enim nomina Bahalimorum ab ore ejus, ut non commemorentur amplius nomine suo ;
ig.Et pangam pro ipsis fcedus die illo cum bestiis agri, Sc cum avibus coeli, reptilibus- que terra: 8c arcum, gladiumque, ac bellum confringens k terra, faciam, ut i aceant sceu-
19. Et desponsabo te mihi in seculum; desponsabo te, inquam. mihi justitia, judicioque, & benignitate, ac misericordia :
10. Et desponsabo te mihi fide , ut agnoscas Jehovam.
11. Erit etiam die illo,at exaudiam,dictum Jehovse: exaudiam coelos, & ipsi exaudiant terram;
12. Et terra exaudiat frumentum, & mustum, 8c oleum; 8c ista exaudiant Jilrehe- lem.
it. Nam conseram eam mihi in terra , & miserebor Lo-ruchamx ; 8c dicam ipfi Lo- hammi, populus meus es; Sc ipse dicet, Deus
mi. -
5. Postea reversi Jisraelitae.quarrent Jehovam,Deum situm,Ik Davidem Regem suum; & pavidi accedent ad Jehovam , & ad bonitatem ejus ultimis temporibus.

CAPUT III.

Jifrac/is defcllio, rejellioi (sf colleliio.

D Linde edixit Jehova mihi, iterum abi, a- ma mulierem, amatam ab amico : 5 c adulterantem : qualis esi amor Jehovse erga Jisraelitas , quum ipsi respiciant ad deos a- lienos, 8c ament lagenas vini.
2. Quum itaque comparassem eam mihi quindecim/tr/ii argenti, 8c sesqui-chomere hordei: ' ^
3. Edixi ei , diebus multis desideto mei causa; ne scortator , neque adjungito te cui quam ; vicissim etiam ego tui causa.
4. Nam diebus multis desidebunt Jisraeli- tx , nullo rege, null 6que principe , & nullo sacrificio, ac nulla statua; nuUo denique a- mlcui». aut imaginibus;

CAPUT IV,

Comminatio multiplex adversus multiplicia
peccata Jisraelis.

A Udite verbum Jehovx, 6 JifraeJitxinarn
contentio e/? Jehovx cum habitatoribus hujus terrx , quod nulla jit fides , nullaque benignitas,bc nulla agnitio Dei in hac terra.
2. Pejerando, & mentiendo,& occidendo, furandbque, 8c adulterando > effringunt le~ yem , & exdes alix aliis sunt contigux r
3. Propterca lugebit hxc terra, oc languebit quicquidhabitat in ea, tum bestix agri, tum aves coeli: quin etiam pisces maris interibunt.
4. Veruntamen quisquam ne contendito, & ne increpato quemquam : nam populares tui sumit s sunt contendentibus cum sacerdote.
J. Itaque corrues interdiu , corruetque etiam propheta tecum noctu: & exscindam matrem tuam.
6 . Exscindentur populus meus , e6 quod vacet scientia : qnia tu scientiam sprevisti, spernam quoque te, ne sacerdotio fungaris mihi; quia oblitus es legis Dei tui, obliviscar filiorum tuorum ego quoque.
7. Prout aucti sunt,ira peccant inmejglo- riam eorum ignominia commutabo.
8- Peccatum populi mei comedunt, 8c ad iniquitatem eorum attollunt animum suum quisque.
<j . Quapropter erit, ut populus, ita sacerdos ; St animadvertens in eum vias ejus, a* ctiones ejus retribuam ei.
jo Nam comedentes, non saturabuntur; scortantes, non erumpent in multitudinem^ quia Jehovam desierunt observare:
1 1. Scortatio, vimimque, St mustum; intercipit mentem.
12. Populus meus lignum suum consulis, ut baculus ejus indicet ipsi;nam spiritus scortationum in errorem agit, ut scortentur a- versi a Deo suo,
13. In verticibus montium sacrificant, & in collibus suffitum faciunt sub quercu, populoque , 8c robore , eö quod bona Jit umbra ejus,idcirco scortantur filix vestrx, Stspon- sx vestrx adulterantur.
14. Non animadverterem in filias vestras , quodfcortenturiScin fponlas vestras, quöd adulterentur? quod isti cum scortis separent, qux cum meretricibus sacrificent ? imo populus non intelligens conturbabitur.
15. Si scortaris tu Jisrael,ne reatum obeat Jehuda : 8c ne accedatis Gilgalem, neque ad- scendatisBeth-avenem, nequejuretis, at vivit Jehova.
lö. Nam ut juvenca refractaria, refractarius eji Jisrael; nunc pasturus est eos Jehova tamquam agnum in loco spatioso.
17,Conjunctus est terriculis Ephrajim: sine illum.
ig. Refractarium est merum eorum ; indesinenter scortantur, amant, dare, cum i* gnominia protectores ejus.
19. Ligat ventus eam alis suis;erubesce»t- que propter sacrificationes suas.
öo CATUT

Csp.'y> 6-
HOSCHEAH.
Cap. 6.
Cap.J-S
A

CAl’UT V.

Jifmel inversu* decalogus.

Udite i lud, 6 sacerdotes,& attendite domus Ji Vatiis , & domus Regis aurem praebete, nam ad vos judiciuni/>enr;»er - qui ■ocita laqueus estis in Mitzpa, &

rete expansum super Thabore.
a. Qui ad jugulationem declinantes profunda petunt,iis ego castigationi sum omnibus.
z. Ego novi Ephrajimum , & Jisrael non est celatus mihi; nunc scortari te, Ephrajim, impurum elfe Jisraelem.
4. JVon adhibent actiones suas, ut reverrantur ad Deum suum: nam spiritus scortationum in ipsis est, & Jehovain non agnoscunt.
5. Etiam testificatur fastus Jisraelis in faciem ipsius: quamobrem Jisrael, Ephrajim- que corruent iniquitate sua , corruet etiam Jehuda cum diis.
б. Et cum gregibus suis, & cum armentis suis eant ad quaerendum Jehovam, non invenient : eruit se ab eis.
y. In Jehovam perfidi egerunt, nam filios extraneos pepererunt : nunc consumet eos mensis, partes eorum
J. Clangite buccina Gibhse, tuba Ramse, vociferamini Beth-avene , posterior te , 6 Bmjamm, clangat.
f). Ephrajim desolationi futurus est die correctionis: quo in tribubus jilraelis notum fecero illam certam este.
io. Sunt Principes Jehuda: similes iis, qui merent terminum, super eos effundam ve- lui ,i piam furorem meum.
if. Opprimitur Ephrajim, conteritur ju- dk' ; ; quia placet, sequitur mandatum.
c... Quapropter ego tanquam tinca fui E- phrajim >. & quasi putredo domui Jehuda’,
i;. bcc videns Ephrajim morbum r uum, 5 c Jehuda ulcus suum, abiit Ep rajim ad Assyrium : misitque Jehuda ad Regem propugnaturum: sed ipse non poterit mederi vobis, neque curabit vos ab ulcere.
14. Nam ego ut ferox leo sum Ephraji- mo, Sc vehit juvenis leo domui Jehuda: ego, ego rapiam, & abibo; deportabo , & nemo eripiet :
15. Abiens revertar in locum meum, donec reos peragant se , St quxrant faciem meam : quum angustia fuerit ipsis, quaerent me diluculo, dicentes :

CAPUT VI.

Concio legalis, Cis Evangelien ad regnum Jehuda , iS Jtfraelu.
A Giti, revertamur ad Jehovam: nam ipse ra P u 't, & curaturus est nos : percussit, & obligaturus est nos:
2. Vita: restituet nos post biduum : die tertio excitabit nos , & vivemus coram ipso:
3. Si cum scientia prosequamur ad cognoscendum Jehovam , tanquam aurorae comparatus est exortus ejus , advenietque ut pluvia nobis, tanquam serotina, £7tempe- luva terra:.
tibi, Ephrajim? quid fa- ’’ i ehuda? ™ benignitas vestra still!nsX U at! SmatUtUla ' & VelutI0S mini
5. 1’ropterea caecidiper prophetas, interfeci istos sermonibus oris mei: & judiciorum tuorum lux exorta est.
6. Me benignitate delectari, non autem sacrificio; & cognitione Dei magis, quam holocaustis.
7. At isti tanquam hominis transgressi funi foedus, ibidem perside egerunt contra me.
8- 7 » Gilhade, urbs erat operantium iniquitatem quaque , vestigiis sanguinolentis.
9. Sodalitium vero sacerdotum est simile praestolantibus aliquem turmis, qua via ad Schecemumjhßam est, occidunt: nam scelus faciunt.
10 In domo Jisraelis video rem horrendam i ibi scortatione Ephrajimi pollui Jisraelem :
ii. Etiam, 6 Jehuda, Ephrajimum posuilsc messem in te : quum reducerem captivam multitudinem populi mei.

CAPUT VII.

Populus insanabilis.
D Um curo Jisraelem,Tum revelatur iniquitas Ephrajimi, & malitia summa Schomronis, operari eos salsitatem 1 nam fur ingreditur, irruit turma foräs :
2. Neque dicunt cum animo suo , me 0- mnis malitia: ipsorum recordari: nunc circumstant eos actiones ipsorum, coram facie mea sunt.
3. Malitia sita exhilarant Regem, & mendaciis suis Principes.
4. Quotquot sunt, adulterantur, similes .fornaci ardenti a pistore : qui desinit esse vigil, ex quo subacta est massa, usque dum fermentata sit.
5. Dic regis nostri , morbo afficientibus Principibus utre vini, extendit manum suam ,um derisoribus.
6 . Nam ad insidias suas applicuerunt animum suum similem fornaci: qua totam noctem dormiente pistore ipsorum, ardel mane tanquam ignis flammans.
7. Quotquot sunt, incalescunt ut fornax illa, & consumunt judices suos: omnes reges ipsorum cadunt, nemine ex eis clamante ad me.
8. Ephrajim cum populis ipse confundit se: Ephrajim est at placenta non versa.
ct. Comedunt extranei vim ipsius, nec tamen agnoscit ipse ; etiam canities aspergit eum, nec tamen agnoscit ipse;
10. Et quamvis testificetur fastus Jisraelis in faciem ipsius : non invertuntur ad Jehovam, Deum suum, nec quaerunt eum omnibus his:
ii. Sed est Ephrajim similis columbs fatuae, demens : /Egypcium vocant, Assyrium adeunt.
rr. Quum adibunt, expandam super eos rete meum , quasi aves coeli deducam eos: castigabo eos,prout auditum est ä coetu ipsorum.
iz. Vae eis, quoniam vagantur ä me,vastatio eis, quoniam deficiunt rebellantes in me: quum ego redemturus sum eos, tumipsi alloquuntur me mendaciis.
14. Neque inclamant me ex animo suo, quum ejulant in cubilibus suis : quum propter frumentum , & mustum congregantes se, divertunt ad me.
TJ Quuib
IV OS
vitactiii
lUe vetat ne
BÄar Aii« (•»scimus j. Mttu iqtet™
4. tpst 6 praeficiunt yenro suo iit exlcim
5. Dele exardesce, non poter
i ftm paravit illi
JlffiMflvi Jstais fciiatW; «tfcs/i ttiiSMsta !■ ASsotbeb jAMt itiäito,
)• (jjiiiili: jaMiwr Ät tracti »Mimi ii?t®hs «speranti gisPrincif ii. Qui pKcaidur n. fe
felis legis Sturs
J). Sacri ttifantes »accipi r*.8can %ptun 14. De «Urna <m tsii «ita toi«
feta
Vo
•ttillin
tiaoit'
c
3. Nt terertei fepo, »■ No
‘«tviaer
s %ll

Capi-.
' Prostata
MiSijii»,
fttai,wn Dei uijs.j
lustrinsji
trnitcoii®

st optias
"iislajiBf
Wri.jlit
OMlW'.!*
I ÄO KBit itojici'joij]
^Winsipt rotam up
VII.
n,WrB'.
, k m: [osftfin: miste i mmt'. Eco/ifa/i: LlW,M
:ücgein,&i
teoMif
qi'i ifet
A#; «s tast
Inui::"'
omi;i;pa
iteiftonfrK
« .
äst*«
liistli®'
tum
ifiti®® 1 2 3 4 00 &
reSUitta
intfc® it? L äeto* rneilit*
.antut iJ' neos.W 1
ne ex***, ssus:^
Um tffw
tOf

15. Quum autem ego castigavi,continuavi brachia eorum; tum contra me cogitant malum:

16. Revertuntur non ai excelsum, sunt velut arcus fallax, concidunt gladio Principes eorum ab indignatione linguae ipsorum : haec sanna ipsorum in terra Aegypti.

CAPUT VIII.

Concio legalis ad. domum Jehudtc, & Jifiae-
lis.

Dhibita palato tuo buccin 3.,dicito ; inno- i at smilis aquilae in domum Jehova , eo quod transgrediuntur foedus meum, & contra doctrinam meam deficiunt.

1. Ad me clamant Jisraelitae , Deus mi, agnoscimus te:

3. Deseruit Jisrael bonum,inimicus per- sequetur eum.

4. Ipsi constituunt Reges , at non ex me, praeficiunt Principes,quos non agnosco: argento suo, 8c auro suo faciunt sibi terricula, ut exscindatur Jisrael.

5. Deseret cor vitulus tuus, 6 Schomron, exardescente ira mea in ipsos: quö usque non poterunt colere innocentiam ?

6. Nam äjisraele ipse quoque?/?, artifex paravit illum, neque Deus est : nam in fragmenta erit vitulus Schomronis.

7. Quum vento seminaverint, etiam turbini metent; culmus nullus erit ei, germen non efficiet farinam,/? forte fecerit; extranei absorbebunt ipsam.

8. Absorbebitur Jisrael: mox fuerint in gentibus similes instrumento,in quo nulla eß delectatio.

9. Quia isti ascenderunt ad Assyrium,onagrum solummodo studentem fibi ; Ephraji- mitae mercede conduxerunt amores ;

10. Etiam quia mercede conduxerunt alios in gentibus, mox congregaturus sum eos : coeperunt enim paululum, propter onus Regis Principum.

0 ii. Quia multiplicavit Ephrajim altaria ad peccandum; sunt ipsi altari a ad peccandum; r si. !?«>£praescribo ei documentis amplissimis legis meae, tanquam res extera reputantur.

13. Sacrificia ipsa donariorum meorum,sacrificantes carnem , comedentdsque , Jehova non accipit; nunc recordatur iniquitatis eorum,St animadvertit peccata eorum,ipsos in /Egyptum reverti.

14. Denique oblitus est Jisrael opificis fui, exstruxitque templa,&Jehuda multiplicavit civitates munitas: ideo immittam ignem in civitates hujus,ubi consumserit palatia illius.

CAPUT IX.

Vmnapeccati certissima.

N E lateris, Jisrael,ad exsultationem,similem exsultationi populorum,quod scor- teris ä Deo tuo; diligas mercedem meretri- ciam in omnibus areis'frumentariis.

2. Area,& lacus torcularis non pascet istos, 8t mustum mentietur isti.

3. Non habitabunt in terra Jehova; sed revertetur Ephrajim Lgyptum.St in Assyria pollutum cibum, comedent.

4. Non libabunt Jehova vinum , neque suavia erunt ipsi libamina ; sacrificia eorum Kt cibus lugentium futura ejstnt eis, quicun-

que comederent ipsum , polluerent se ; nam cibus eorum pro mortuo ipsorum non venit in domum Jehova.

3. Quid facturi essetis die solennitatis; & die festo Jehova ?

6. Nam ecce interituri sunt a vastatione, /Egyptus congregabit cos; Moph sepeliet eos , desideratissima tentoria ad argentum ipsorum Chamäleon hareditario jure possidebit,spina in tentoriis ipsorum erit.

7. Advenisse dies animadversionis,advenisse dies retributionis agnoscent Jisraelita; stultos prophetas illos , dementes,viros ventosos esse , propter amplitudinem iniquitatis tua,& amplum intestinum odium.

8. Speculatur Ephrajimum conjunctum Deo meo, ut laqueus aucupis in omnibus viis propheta ipsius est , intestinum odium in domo Dei ipsius.

9. In profundissimam corruptionem conjiciunt , similem temporibus Gibha : recordabitur iniquitatis eorum,animadvertet peccata eorum,h/Vem;

10. Tanquam uvas indeserto inveneram Jisraelem, ut primum fructum in ficuprirr»- pio ipsius, videram majores vestros : ipsi venerunt ad hahal-pehorem , & separarunt se pudendo , 8 c fuerunt detestationes prout amaverunt.

11. Ipsorum Ephrajimitarum , tanquam volucris, evolabit gloria; inde 1 partu,St ab utero,& a conceptu.

12. Quod si educaverint filios suos, ita orbabo eos , ut non supersit ullus : quin etiam va eis; quum discessero ab ipsis.

13. Ephrajim , quemadmodum video Tyrum , plantata eis in amoeno habitaculo, sed Ephrajim producturus est ad interfectorem filios suos.

14- Da eis Jehova,quod daturus es: da eis vulvam abortientem,& ubera flaccida.

15. Totum malum istorum in Gilgale eß % nam ibi odi istos propter malitiam actionum istorum, 6domo mea expellam istos; non pergam amare eos, omnes

Principes eorum sunt refractarii.
16. Percutietur Ephraiim , radix ipsorum exarescet,fructum non sunt facturi: etiamst genuerint, morte afficiam tamen liberas desideratissimos uteri ipsorum.
17. -Spernet eos Deus meus, quia non auscultant ei; ideo erunt errabundi in sentibus.
C A P U T X.
Ingratitudo populi Dei punitur.
V itis vacua eß Jisrael, fructum reponit sibi : secundum multitudinem fructus lui multiplicat altaria, secundum bonum terra sua benefaciunt statuis.
a.Impertitur animus eorum,jam rei sunt: ille decutiet altaria istorum, vastabit statua« istorum.
3. Nunc enim dicunt,nullus Rex eß nobis: nam non timemus Jehovam, & Rex ipse, quid facturus esset nobis i 4.Loquuntur verba exsecrando falso,pangendo foedus : & floret simile cicuta judicium per porcas agrorum meorum.
5. Propter vitulas Beth- avenis formidabunt quisque habitator Schomronis ; quum lugebit de eo populus ipsius , etiam atrati Qq 2 e jus,
HOSCHEAH,

eirnTTyso "de eo exsultant; proprerer quod

C)U»> i “- 1 * v -. *
orloria ejus migraverit ab eo.
S 6 Etiam ipse in Assyriam deportabitur.munus Regi propugnanti; pudorem Ephrajim percipiet, St erubescet Jisrael a consilio suo 7. Exscindetur ipsius Schomroms Rex,similis spuma: in superficie aquarum :
g Et succidentur excelsa Avenis, peccatum Jisraelis, spina,& tribulus assurget super altaria eorum : & dicent ipsis montibus, territe nos; & collibus,cadite super nos.
Inde a diebus Gibh* peccasti Jisrael
ibi steterunt, non assequutum est eos Gibh* bellum contra iniquoSLeJ?«m.
10. In voluntate mea eli , & vinciam eos: congregabuntur enim contra eos populi, vinciendo eos deducendos in duabus habitationibus ipsorum.
11. Nam Ephrajim vitula est edocta,amans
triturare , quamvis ego transivissem super praestantiam colli ejus: usurus ad equitandum fuissem Ephrajimo,araturus Jehuda.oc. caturusjahakob. _ ,
12. Seminate vobis, dicebam>tA justitiam, metite ad benignitatem, novellate vobis novale .- nam tempus est quaerendi Jehovam, donec veniat, & perfundet vos pluvia justitia:.
ij.Arastis improbitatem,iniquitatem metitis,comeditis frustum mendacii: quia confidis vix tuae, multitudini potentium tuorü.
14. Quapropter exsurgit tumultus in populis tuis; St unaquaeque munitionum tuarum vastabitur,ut vastavit Schalmam Arbeli- tida die belli: mater cum filiis collidetur.
/5. Ita efficit vobis Beth-elpropter summam malitiam vestram; in ipsa aurora plane exscindetur Rex Jisraelis._
CAPUT XI.
Deus nutritius populi fui,etiam ingrati.
Q Uia puer Jisraelis est,St diligo eum; ideo .ex ssigypto vocavi filium meum.
2. Prout revocant eos, ita abeunt ä conspectu illorum, Bahalimis sacrificant,& sculptilibus suffitum faciunt:
3. Quum ego assuefacio Ephraiimum,accidit illa in brachiis suis; ac non agnoscunt me curare ipsos.
4. Funiculis humanis traho eos, densis funibus amoris,& sum eis.ut qui levant jugum impositum maxillis eorum; ut admoveam «i cibum.
5. Non erat ipsi revertendum in terram i*Egypti, nec Assyrius erat futurus Rex ejus : jed renuerunt converti.
d. Denique quum residet gladius in civitatibus ejus, St consumit membra ejus > devo- ratque propter consilia eorum!
7. Populus meus suspensi hxrent aversione a me ; quamvis ad excelsum revocent eum,pariter non exaltat.
8- Quomodo exponerem te d Ephrajim? dederem te, 6 Jisrael ? quomodo disponerem teilt Admam> 5
teilt Admam? ponerem te ut Tzebojima? leverlat in me animus meus , simul xstuant Viscera mea poenitentia.
9. Non perficiam aestum irae mex,non per- dam amplius Ephrajimum, quia Deus fortis sum,ac non vir in medio tui sanctus, non autem invasurus civitatem,
i». Jehtmij» sequentur tanquam leonem
rugientem : quum ipse rugiet, tum trepidi accurrent filii inde amari.
ii. Trepidi accurrent ut avicula exiEgy- pto. St ut columba L terra Assyri»; & collocabo eos in domibus ipsorum, dictum Jeho- v*.
CAPUT XII.
Comparatio Jisraelis & JehuiL c, hujiistjue praerogativa.
C ircumdederunt me mendacio Ephrajimi- tx.St dolo domus Jisraelis ; quando Je- huda adhuc dominabatur cum Des forti, & cum sanctis fidelis erat, Caput Xls,
2. Ephrajim depascens ventum ,& persequens Eurum,toto die mendacium, Lc vastitatem multiplicat: nam ubi foedus cimiAl- syrio pangunt,unguentum in AEgyptumd«. portatur.
3. Etiam disceptatio est Jehova: cum Je- huda, qui animadversurus in Jaliakoinitn fecundum vias ejus, fecundum actioaej ejus reddet ci.
4. In ipso utero calcaneum tenuit fratris fu 1 ; Si robore luo principem se gellit cum Deo :
5. Principem, inquamgt gessit cum angelo, St potentia valuit,flevit ,St supplex oravit eum;Beth-ele invenit eum,St ibi loquutus est nobilium.
6 . Atqui Jehova, Deus exercituum,Jeho- va est memoriale ejus.
7. Tu ergo ad Deum tuum convertere; benignitatem, St judicium observa ,Si exspectationem habe in Deo tuo jugiter.
z. Mercatorii; in manu cj us sunt lances dolosae; opprimere amat.
o. Ac dicit Ephrajim, utique ditatus sum, assequutus sum opes mihi; omnes labores mei non sufficiunt mihi, iniquitatis poena est illi,tui peccatum est. ,
10. Etego Jehova,Deus ttuis indes terr* /Egypti; adhuc facerem, ut sedeas inistis
t,nrr,riic ur stiphne irUpnni’f-sric ?
tentoriis ut dtebus solennitatis ?
11. Et loquenspet ipsos prophetas,ego visionem multiplicarem ; St per prophetas ipsos proponerem similitudines ?
ii. An in Gilhade iniquitas, tantummodo vanitas fuerunt; m Gilgale tantum boves sacrificant ? etiam altaria istorum junt tan- quam acervi per porcas agrorum meorum.
13. Illuc fugerat Jahakob ex agro Syrir; quum serviviflet Jisrael propter uxorem, & propter uxorem custodi vi sset^rejeHi.
14. jHuc quoque per prophetam adduxit Jehova Jisraelem ex .Eigypto.quum per Prophetam servatus esset.
ij. Provocavit Ephrajim indignationem
amarissimam; ideo e cedes ejus in eum expandit . & opprobrium ejus reddit ei Dominus ipsius._
I I.
CAPUT XI Abominationes Jifiae/is.

Q Uum eloqueretur Ephrajim tremorem» cum excitabat ipse injisraele; sed simulae reatum obiit cum Bahale,mortuus est.
Caput XIII.
2. Nunc vero pergunt peccare , & parant sibi fusione ex argento suo pro intellectu suo terricula, opus artificum quodque: de quibus isti dicunt,homines» qui fyilitiiiUlti vitulas oftuUntur.
3. i«'
3 M M««»»
MOiW
;.Atf
ptrtiss» 1
!.W
toni»
(Jsm
fefiiM
Mi«!
issami
fOccurri'
ante,«fi j, PeiM jiiowjlil 10. UM
ego te in 0
Ites mi,?
Ii Principe 11. Bot /mote met n. Sere /ni, rscoad lj. stolo SimstM} mattn 0
lj. i potti »ttvirfali «ffiiulraiti H-natoc fp Jiuifsi fmrnx Sitolffl «fi®[ut
Cmi
hmP 2. Austke tpteomnt «ilempoi
I-Deho
ftisfe,S
4. Kelit
}hpa
Ktnaes'
«tault /m 1 .»;, 7 . Hi, fiusntl Jciejes Uji
Mritim i- hi ifflen i Jieiifri j a Va hiatur «$« (

Cip.n.U'-
i.
»tiviaim;
laim.dictt'
xu.
IWiijjn te MilJji ■ tfi m vtaa,i
UAÄIUd
u ikiai! ItBilfjyjt,
litten)
adkcs:
taua-~
»MV
misti
'{HtiSte
wßibifc
’aidwm
MMWit
icMnwjc
«PUL
.aMSjjs|»
Ä.
jii;w
uDhbsbs'
»SS
i.aäi :
[ipjifia*?
K iss-
'feilOtti Iu;,;-*. 1 ' a ijaffic ,dÄ»?'
jtJfUjS®
Aiiiitfi 1
ifropW'
(/i® wjjw
I (/liliiI«“
ili.
irijiffl W ajitriiii MM
tyi
Cap.Tj.14,
JOEL
Cap.r,'
3. Idcirco sunt ut nubes matutina:, & ve- lutitos mane stillans,qui abit; ut gluma turbine abrepta ex area, 8t velut fumus ex camino summo :
4. Atqui ego fum Jehova.Deus tuus inde a terra Aigypti; & Deum praeter me non expertus es,ac servator nullus eit praeter me.
5. Ego agnovi te in ipso deserto, in terra torridissima.

ti.Vcoutemnt pascua eorum,saturati sunt; simulae saturati sunt, elatus est animus eorum : idcirco obliti sunt mei:
7. Et fui eis tanquam vetus leo, velut pardus in via torve contemplatus fum :
8. Occurri eis ut ursus orbatus,Sc laceravi prarcordia eorum; exedlque eos ibi ut immanis leo,at bestia agrestis,diffindens eos.
9. Perdidit te 6 Jifrael,quum in me,in auxilio tuo (iaturua effes.
ro. Ubi ef? Rex tuus ?ubinam est? U servet trgo te in omnibus civitatibus tuis; ubi vindices tui, de quibus dixeras,da mihi Regem, Sc Principes ?
11. Do tibi Regem in ira mea,&recipio in furore meo.
rr. Servatur in fasciculo iniquitas Ephraji- Bli, reconditum efl peciatum ejus :
13. Dolores parturientis evenient ei: ipse filius efl insipiens, nam tanto tempore non maneret m ore matricis.
14. E potestate scpulchri redimam eos, a tnorte vindicabo eos : ubi sunt pestes tua;, 6 mors? ubi exitium tuum, sepulchrum? poenitentia abscondita est ab oculis meis.
15. Nam ipse inter fratres fructificabit postquam veniente Euro,vento Jehovse e deferto ascendente, exaruerit scaturigo ejus.Sc exsiccatus fuerit fons ejus , illo diripiente
thesaurum omnium instrumentorum desiderabilium. Caput XI y.
16. Postquam desolata fuerit Schomron, quod rebellavit contra Deum suum, gladio ceciderint , parvuli eorum collisi fuerint, Ac praegnantes eorum diffissae,

CAPUT XIV.

Converfi ai Deum nunquam everst.

C Onvertere Jifraiil , usque ad Jehovam, Deum tuum; quando corruisti propter iniquitatem tuam.
2. Sumite vobiscum verba, 8c revertirhini adjehovam; dicite ei, omnem condona iniquitatem, Sc acceptum confer bonum, Lc rependemus juvencos labiis nostris.
3. Assyrius non potest servare nos, equo non vehemur,neque dicemus ampli iis,oDeus noster , operi manuum nostrarum : quia per te misericordiam consequitur pupillus .-
4.Curabo aversionem eorum,amabo eos benevolentia,quum aversa fuerit ira mea ab eo.
5.Ero velut ros Jisraeli,florebit ut lilium,5c propagabit radices suas ut Libanicae arbores.
6. Diffundent ie teneri rami eius, er/tque quasi oliva decus ejus, & odor ejus quasi Libani.
7. Revertentur sessuri inumbra ejus,in vitam producent ut frumentum,Sc efflorescent tanquam vitis : memoria eju sfragrabit ut vinum Libani.
8 - Ephrajim.quid mihi amplius cum terriculis : ego exaudiam,Sc contemplabor eum, ego fi 0 * tanquam abies virens,ex me fruchis tuus praesto est.
9. Qui est sapiens,intelligat ista.intcllio-ens etiam agnoscat ista: nam recta: sunt vix Jehova:, Sc justi ambulabunt in eis > defactores autem impingant in cis.

Joel.

CAPUT I.

Concio pcenitentialis,

V Erbum Jehovse, quod fuit ad Joelem, filium Pethuelis.
2. Audite hoc , 6 Seniores,8c auribus per- eipite omnes habitatores hujus terrae,an fuit hoc temporibus vestris, aut etiam temporibus majorum vestrorum;
3.De hoc filiis vestris narrate, Sc filii vestri filiis suis,8c filii illorum generationi posterae.
4. Reliquum erucae comedit locusta,Sc reliquum locusta; comedit melolontha; ac reliquum melolontha: comedit bruchus.
5. Expergifcimini ebriosi, ac flete, ac eju- Ijte omnes vini potores ; propter mustum, quöd excisum sit ex ore vestro.
d.Gcns enim ascendit super terram meam, robusta > Sc innumera; cujus dentes dentes sunt leonis, cui molaresimmanis leonis sunt:
7. Disponens vites meas in vastitatem, Sc ficus meas in clavum: omnino nudavit eas, ac dejecit,albi evaserunt botri illarum.
8. Ejula, ut virgo accincta cilicio propter maritum adolescentia; su,v.
9. Factam est,nt succideretur munus,& libamen a domo Jehova:; lugent sacerdotes, ministri Jehova:.
10. Vastatus est ager, luget terra : quia vastatur frumentum , exarescit mustum, languet oleum,
11. Erubescunt agricola^cjulant vinitores propter triticum > Sc propter hordeum, quia periit messis agri.
12. 'Quia vitis exaruit, & ficus elanguitt malus punica,etiam palma, Sc malus > omnes arbores agrr arent, quia exaruit gaudium 4 liliis hominum.
iz.Accingite vos,8c plangite,6 sacerdotes, ejulate ministri altaris, ingredimini, pernoctate in ciliciis, ministri Dei mei: quia cohibetur ä domo Dei vestri munus, Sc libamen.
14. Indicite jejunium , proclamate diem interdicti,congregate seniores,omnes habitatores terra; in domum Jehova:, Dei vestri : Sc clamate ad Jehovam, dicentes :
13. Eheu diei isti : nam propinquus est dies Jehova:; qui similis vastationi ab omni- gprente advenit.
n5. Nonne coram oculis nostris cibus exscinditur ; e domo Dei nostri laetitia, Sc exsultatio ?
17. Mucida facta sunt sata sub glebis silis, desolata sunt horrea , destructa granaria; quoniam exaruit frumentum.
18. Quam ingemiscit jumentum! perplexa sunt armenta boum, eo quod nullum sit pascuum eorum i etiam greges ovium desolantur ! ~
O e 3 19. Ad

s.

19 Ad te , 6 Jehova clamo , quia ignis consiimsit habitacula deserti, & flamma inflammavit omnes arbores agri:
20. Etiam bestiarum agri juxtjue glocitat te versus; eo quod exaruerint alvei aquarum, & ignis ablumserit habitacula deserti.

Cap. 2. f.

C A X' U T II.

Rcyr.umgratix in Veteri,issNovo Testamen- to. # ,

C Langite buccina Tzijone.Sc vociferamini in monte sanctitatis meae,commoveantur omnes habitatores hujus terrae : nam advenit dies Jehov», nam propinquus eft :
2. Dies tenebrarum,& caliginis , dj.es nubis , Sc obscuritatis, ut »«Ae/aurors panditur super montes; populus amplus, 8c robustus, cui par non fuit ä seculo , Sc post quem non ampliiis erit usque ad annos multarum generationum.
X. Ante eum consumet ignis, Se post eum inflammabit flamma: ut similis hortoHede- nis sit terra ante eum , post eum desertum e- nt desolatiflimum, adeoque quod evadat non est futurum ei.
4. Quasi species equorum species ejus ; Sc Ut equites, ita current:
5. Quasi strepitu curruum super cacumina montium salient,quasi strepitu flamm* ignis consument stipulam; quasi populus robustus, instructus ad prxlium.
6 . A conspectu ejus dolebunt populi, o- mnes facies contrahent nigrorem.
7. Sicut potentes current , ut bellatores scandent murum ; 8c quisque per vias suas procedentes,non pervertent semitas suas :
8- Et unus alterum non prement, quisque per aggerem suum procedent ; etiam in ensem ruentes non|fauciarentur.
9. Civitatem percurrent, per murum discurrent , in domos ascendent; per ipsas fe. ltestras ingredientur tanquam fur.

ro. Ante illum movebitur terra, commovebuntur coeli: sol, Sc luna obscurabuntur Sc stell* recipient splendorem suum.
n. Jehova autem edente vocem suam an te copias suas; quum ampla admodum sint castra eius, quum robustus sit , qui efficit verbum ejus. (magnus enim est futurus dies Jehov*, Sc timendus valde) ecquis sustinebit eunt?
12. Quapropter etiam nunc, dictum Jehova: , convertimini ad me ex toto animo vestro ; & jejunio , 8c fletu, Sc planctu.
13. Lacerate igitur corda vestra, ac non Vestes vestras, Sc revertimini ad Jehovam , Deum vestrum ; quia gratiosus , & misericors est, longanimis , Sc amplus benignitate, Sc quem'poenitet mali:
24- Quis scit an reversum poeniteat ipsum.' oc reliquam faciat post illum benedictionem juturam munus , Sc libamen Jehova , Deo vestro ?
. Clangite buccinaTzijone : indicite je- junium, proclamate diem interdicti:
10. Colligae populum,indicite congrega- ne „ m s ’ con §regate senes , colligite parvu- °f ’■ Agentes ubera ; egrediatur sponsus e cubiculo 1110,& sponsa S thalamo suo:
‘J,- Entcr 1psv.n1 vestibulum, & altare fle-
' mm ! stri Jehova:: Lc dicant : parce Jehova populo tuo . & ne exponas
possessionem tuam opprobrio , ut dominen-
tur in eos gentes, cur dicerent in populis; ubi est Deus istorum ?
18. Jam zelotypia affectus Jehova ter« fu» ; clementia usus est erga populum suum.
19. Respondstque Jehova, dicens populo suo; eccc ego mittam vobis frumentum, & mustum, Sc oleum , ut saturemini eo: neque expositurus sum vos ampliiis opprobrio in gentibus.
20. Nam ex eo Aquilonalem longe amovebo ü vobis, Sc depellam ex eo in terram siticulosam, Sc desolatam; primum agmen e- , jus in mare Orientale, Sc postremum inma- : re posterum : adeo ut ascendat foetor ejus,
Sc ascendat putor ejus; quia magnifici Jehova agit.
21. Ne timeto terra, exsulta, Sc Istarc; quia magnificentissimi Jehova aget.
22. Ne timetote bestia: agrorum meorum, nam herbascent habitacula deserti : nam arbor proferet fructum suum, ficus, Sc vitis e- dent vim suam.
23. Eilii quoque Tzijonis exsultate, 8clitamini in Jehova, Deo vestro , nam daturus est vobis ipsum imbrem tempestivum juste;
Sc demissurus vobis pluviam tempestivam, Sc serotinam primo quoque tempore,
24. Ita implebuntur horrea frumento,plateasque perfundent torcularium lacus mutlo,
Sc oleo.
25. Et rependam vobis annos illos, quos absumsit locusta, melolontha, bruchusque,
Sc eruca; copi» me» maxim» , quas immisi in vos.
2(5. Comedentesque indesinenter, ac saturati laudabitis nomen Jehov* , Dei vestri, quod se gesserit erga vos mirific£;neque erubescent populus meus in seculum:
27. Sed agnoscetis in medio Jistaelis me esse.meque elfe Jehovam, Deum vestrum,& nullum esse amplius, neque erubescent populus meus in seculum.
28. Eritque postea , ut effundam spiritum meum super omnem carnem , Sc prophetabunt filii vestri, Sc fili» vestra:: seniores vestri somnia somniabunt , juvenes vestri visiones videbunt.
\ 29. Quin etiam super servos, Sc super ancillas , diebus illis effundens spiritum meum,
30. Edam ostenta in coelis,Sc in terra; sanguinem, Sc ignem, Sc elationes fumi.
31. Sol ipse vertetur in tenebras, Sc luna in sanguinem > antequam veniat dies JehovK magnus, Sc reverendus.
32. Eritque ut quisquis invocaverit nomen Jehova?, eripiat fe : quia in monte Tzijonis,
Sc Jertischalaimis erit liberatio , quemadmodum dixit Jehova, Sc in residuis, quos Jehova vocaverit.

CAPUT III.

Regnum gratix, tSglorixfimul.

N Am ecce diebus illis, Sc tempore illojqno reducam captivam multitudinem Jeiui- ds , Sc Jeruschaiaimorum.
2. Congregabo quoque omnes gentes,St
deducam eas in convallem Jehoschaphati; ut disceptem cum eis ibi pro populo meo , 8C possessione mea Jisraele , quod disperserint

fetus Jttoi: sS erga *
Ma, diarjj wbisfim» fouratiit, ®[tiis aji;
«IfflKjjf;
'iBiprisaiKj:
' & putei i itaitta
5 fMJÜ
l, 8 tah,!(; ijttaiijs litigio® ■JoiUdefcs
(«■itera
ijfflisHfs;.
reiiro, m
> (fflip6v.
mfraipefe
timprt,
nahmt
Mflitami
llffiM fc,
«k, ta;k mxt$K
mittat:
]tko«,.e
lostiiiiis:
isitfti
lintii:.
«Des:.
,ntpB@
i.
a:r Ssj
ijtrssfct:
! cfe*> ; -
atüti'J®

!Htic«sfc :
jtfrift'iS
natis}
itiKJrtri» imonteTi itio.qu® iduis, qu»
III. ,
■i -itf» ; temp® iultitui ; r-' a.
eoDinS ;' 1 ' 1
ijelol**
Cap. x.
HAMOS.
Cap. 2,
eum per gentes, & terram meam partitae fuerint.
3. Et in populum meum projecerint sortem ; exposuerintque puerum pro meretrice, & puellam vendiderint pro vino , quod biberent.
4. Quin etiam, quid vobis mecum, Tyre,
Sc Tzidon, & omnes termini Palxstinx an retributionem rependitis mii-i ?& an retribuitis mihi' velocissime reddam retributionem vedram in caput vestrum:
5. Qui argentum meum, & aurum meum capitis, St desiderabilia mea optima infertis in templa vestra:
6. Et filios Jehudx, filiosque Jerufchalai- morum venditis filiis Graecorum ; ut longe abigatis eos ä termino suo.
7. Ecce ego excitaturus sum eos e loco ipso , quo abducendos vendidistis eos ; Ut reddam retributionem vestram in caput vestrum :
8. Vendam enim filios vestros,St filias vestras , tradens in manum filiorum Jehudx, qui vendent eos Labatis, abducendos in gentem longinquam , quum Jeliova loquutus fuerit.
9 Quum dixerit , proclamate hoc in gen tibus, indicite bellum; excitate potentes,appropinquent, ascendant omnes bellatores:
10. Tundite ligones vestros in gladios, 8i falces vestras in (picula; qui debilis est,dicat, potens sum:
11. Coite, & convenite omnes gentes undique, quumque congregati fuerint illuc, fac Jehova, ut descendant potentes tui.
12. Excitabuntur, 8t ascendent gentes ist* Tzii ne.
0LLLQ OZS-W ÄLLW
in convallem Jehofchaphatinam ibi sedebo ad)u.licandum omnes istas gentes undique.
13. Direns : immittite falculam; nam maturuit messis - venite, descendite ,quia pie- num est torcular, plateas perfundunt torcular. um lacus, nam ampla .>/? malitia istorum,
i-,. Multitudines passim n unt in convalle concisionis : quum propinquus fuerit dica Jehovx, in convalle concisionis.
13. Sol, & luna obscurabuntur, & stellar recipient splendorem suum.
16. Quum Jehova £ Tzijone rugiet, St ex Jerulchalaimis edet vocem suam, tum commovebuntur cjeli, & te, a ; nam Jehovaie- ceptus eß populo suo, & robur filiis JUf aciis.
17. Ita agnoscetis me Jehovam , Deum vestrum elfe , habitantem Tzijone, monte sanctitatis mear ; er.'tque urbs Jerufchalai- morum sancta , & extranei non transibunt per eam amplius.
18. Erit autem die illo, stillabunt montes ipsi mustum, 8c colles dissiluerit lacte, 8c o- mnes alvei Jehudx diffluent aquis; & fons e domo Jehovx prodibit, qui irrigabit vallem cedrorum iectissimarnm.
19. /Egyptus desolationi erit.Edomxaque in desertum defolatissimum erit : propter violentiam in filios Jehudae, in quorum terra effuderunt sanguinem innocentium
20. Jehuda autem in fecuium permanebit, 8c Jerufchalaima in quamque generationem.
2t. Ubi mundabo eos, quorum sanguinem non mundabam , ego , 8c Jehova habitans
Hamos.
CAPDf I.
Dei incumbens quibusdam gentibus
prodicitur.
Erba Hamosi, qui fuit inter pecuarios, Thekohani: qua: vidit de Jifracle, temporibus Huzzijx, Regis Jchudr, Sc temporibus Jarobhami, filii Joafcbi, Regis Jifrae- lis, biennio ante motum terris
2. Dixit ergo, Jehova c Tzijone rugiet; & e Jerufchalaimis edet vocem luani; quandoquidem luxerunt habitacula pastorum, & aruit prxstaiitiffimum arvorum.
3. Sic ait Jehova, propter tres defectiones Damasci, etiam propter quatuor non avertam istud; eö quöd trituraverint tribulis ferreis Gilhadem:
4. Sed immittam ignem in domum Cha- zaelis, qui consumet palatia Ben-hadadi:
Et confringam vectem Damasci,exsdn- dimque habitatorem i convalle Avenis, Sc tenentem sceptrum e domo Hedenis; mi- grabiintque populus Syri* in Kirum, ait Jehova.
6. Sic ait Jehova, propter tres defectiones Hazza ; etiam propter quatuor, non avertam istud; eö quöd deportaverint hos deportatione perfecta, tradendo Edom*is :
7. Sed immittam ignem in murum Haz- zx, qui consumet palatia ejus :
8- Et exscindam habitatorem ex Afchdo- do, & tinentem sceptrum cx Aschkclonc : «OHVertamque manum meam contra Ileki einem, 8c peribunt reliqui* Te!ifchth*oi-vm. ait Dominus Jehovi.
9. Sic ait Jehova . propter tres defectiones Tyri, etiam propter quatuor, non avertam istud ; eo quod tradider. ut hos deportatione perfecta Edonas is, neque sint recordati foederis fraterni:
10. Se 1 immittam ignem in murum Tyri, qui consumet palat.a ejus. 0
ii.S ic ait Jehova, propter tres defectiones Edomi, etiam propter quatuor, non avertam istud; eöquöd persequatur gladio fratrem suum, corrumpens miserationes fuas.difccr- pätque in perpetuum ira ejus, Se furor ejus observet in x ternum :
12. Sed immittam ignem in Themanem, qui consumet pa'atia Bötzr*.
13. Sic ait Jehova,propter tres defectiones
Hammonitarum , etiam propter quatuor non avertam istud ; eö quöd diffiderint gravidas Gilb adis , ut dilatarent terminum suum:
14. Sed accendam ignem in murum Rafc-
b*, qui consumet palatia ejus: cum clangor« die belli, cum procella die turbinis : 41
15. Ft abibit Rex eorum in deportationem : ipse cum Principibus suis simul, ait Jehova. C ap u t 1 1.
16. Sic ait Jehova,propter tres defectiones Moabi, etiam propter quatuor, non avertant istud; eö quöd combussierit ossa Regis Edo- m*orum in calcem:
Oo 4 17. Soi

HAMOS.
Op.2. ?•

Cap.J.4.
17. Sed immittam ignem in Moabum, qm consumet palatia Kerijotharum; St morietur jn strepitu Moab, in clangore, Si in sono buc- cinx:
18, Exscindamque judicem h medio ejus ; & omnes principes ejus interficiam cum eo , ait Jehova.

CAPUT II.

Plaga Det incumbens Jehudois, (Pfjisraeli- tis prodicitur.

S ic ait Jehova, propter tres defectiones Je- hudae, etiam propter quatuor, non avertam istud; eö quod spernunt legem Jehovae , & statuta ejus non observant, seduciintque ipsos mendacia ipsorum , qua: sequuti sunt majores ipsorum:
2. Sed immittam ignem in Jehudam, qui consumet palatia Jeruschalaimorum.
Z- Sic ait Jehova, propter tres defectiones Jisraclis > etiam propter quatuor , non avertam istud ; eo quod vendunt pecunia justum; St egentem pro pari calceorum.
4. Qui anhelant in caput tenuium, dejettu- rt in pulverem terrae, St viam mansuetorum pervertunt; Lc vir, ac pater ipsius accedunt ad eandem puellam > ut profanent nomen sanctitatis meae :
5. Et super vestes in pignus acceptas inclinant Je juxta omne altare; vinumque damnatorum bibunt in domo deorum suorum :
6 . Quamvis ego perdiderim Kmorseum ä facie ipsorum,cujus altitudo simili serat altitudini cedrorum,Sc robustus erat ut robora; perdider/mque fructum ejus superne, St radices ejus inferne:
7. Et ego eduxerim vos 4 terra Aegypti; deduxerimque vos per desertum quadragin ta annos , ad possidendum hxreditario jure terram ipsius Emorati:
8. Et excitaverim 4 filiis vestris prophetas, & ex juvenibus vestris Neziraeos ■■ an vero non e/fitä,ö filii Jisraiilis, dictum Jehova: ?
9- At bibendum dedistis Nezirxis vinum: & prophetis interdixistis , dicendo -. ne prophetetis.
ro.Ecce ego pressurus sum locum vestrum; quemadmodum premit plaustrum, quod plenum est manipulis.
st. Itaque peribit effugium ak levi ; St robustus non fortificabit vires suas , ac potens non liberabit fe ipsum.
ra.Et tenens arcum non consistet,levifque pedibus suis non liberabit ; neque insidens equo liberabit fe ipsum:
Sed fortis animo inter potentissimos ; nudus fpgiet die illo , dictum Jehovae.

C A P U T I f I.

trrocejfus Hei , ejuem servat in suis judiciis , eft , non inapere ab exsecutione , neque s n JjV: P UK it , quin promoneat.

\ Udite verbum hoc, quod loquitur Jehova contra vos, filfi Jifraelis , contra totam familiam illam, quam eduxeram i terra Aegypti , dicendo -.
2. Solummodo vos agnoveram ex omnius familiis terrae: idcirco animadvertam in vos omnes iniquitates vestras.
3- An ambulaturi essent duo unä, nisi Convenirent ?
4. A11 rugiturus eilet leo in silva, siprsda nulla adesset 21 i an editurus esset juvenis leo vocem suä h lustro suo, nisi si capturus effeti
5. An casura esset avis in laqueum humilem , si tendicula non adesset ei ? an elaturus esset auceps laqueum C terra , si prorsus non capturus esset r
6 . Quum clanxit buccina in civitate, si po- pulus trepidbnon accurrerint,an erit malum in civitate,quod Jehova non efficiat?
7. Non enim facit Dominus Jehovi quic- quam, nisi quum revelaverit secretum suum servis suis prophetis.
8. Leone rugiente,quis non timeatiDomi- 110 Jehovi edicente , quis non prophetet i
9. Promulgate in palatiis Aschdodi, & in palatiis in terra /Egypti ; St dicite, colligite vos per montes Scnomroiiis,8c videte vexationes plurimas in ea, St oppressos in ea:
10. Ut ignorent facere rectum, dictum Je- hovse, qui thesauros faciunt violentis,& vastationis in palatiis suis.
11. Idcirco sic ait Dominus Jehovi,hostis etiam, qui circumstat hanc terram, is dejiciet a te robur tuum , & diripientur palatia tua.
ir. Sic ait Jehova; quemadmodum eripit pastor ex ore leonis ambo crura,aut particulam auritam : ita eripientur Jifraelita:, qui desident Schomrone in latere lecti, St in crure sponda:.
iz. Audite, & testificamini in domo Jaht- kobi , dictum Domini Jqhovi, Dqi exercituum.
14. Quo die animadvertam defectiones Ji- fraelis in ipsum-.me animadversurum quoque in-altaria Beth-elis, adeo ut exscindantur cornua altaris, St cadant in terram.
15. Et percussurum domum hyemalem cum domo sestivali: denique perituras domos eburneas, St defecturas domos amplas, dictum Jqhovs.

CAPUT IV.

InveSliva in sceleraprincipum, sspopuli

A Udite verbum istud, vacca: Bafchan/s, quae esis in montanis Schomronis, quas opprimitis tenues, quie confringitis egentes ; qua: dicitis dominis illorum, affer ,ut bibamus. _
2. Jurat Dominus Jehovi per sanctitatem suam, quod ecce dies superventuri sunt vobis i quum tollet vos aculeis, Si posteritatem vestram hamis piscatoriis,
3. Et per rupturas exibitis quaeque e regione fui; ac abjicietis, qua: erunt in palatio, dictum Jehova:.
4. Ite Beth-elepi, St deficite , Gilgale augete defectionem > & afferte unoquoque mane sacrificia vestra, tertio quoque' die, pkm decimas vestras;
5.Et adolendo i fermentato euchansticum, etiam indicite sacrificia voluntaria , inclamate: siquidem itä amatis Jifraelita: > dictum Domini Jehovi:
6 . Nam etiam ego dedi vobis munditiem dentium in omnibus civitatibus vestris, & penuriam cibi in omnibus locis vestris; nec tamen conversi estis ad me , dictum Jehovit.
t. Etiamque ego cohibui ä vobis imbrem, quum adhuc tres menses superejsent ad mel- sem, Si demisi pluviam super civitatem u-
UM»t
C54
saisi plui portio, s itrsct ' ?.£ti
aildii«
sitente
fik.ü
dis
c-iikiv i, Midi i «erf(iitaptiv» jlMtläf mmaim cointtM 11. Sui DeusSet sitis sim tarnend n. Id proptere tus adest i;. Na tor venti, ditstio, cl tikmtsi
Im Jifrt #
A contiis i!.
I. Ci& ittauii
pStt
II,
tenes: 1 ficiet dt 4. Na rite me, ;. Eti te aleati quia Gil: ifein fi. Qi Jeivada sumit 1 7.M1 tam’ c tJs
|»,Ä
fam,S
tw.aqua;
Wws
te),
qutc:

11, tontr eo, dt habita sevisti
12.
tum,

HAMOS,
Cap. 5.6.
Gap. 4- 5-
»inwat
.nontSaii'
w statte;; 'isr, untief
[i ite,co*
«tt»»
Sicfpr&sit
«IttWiij;
!!,
ominsjerg
tantiK;;.
ttifiE
wmW; »em, e» tu r Jifntiiu ttttkäi&:
iniffltaoji
.mi.ttoss
Lml« w w lllL linttnm domnis: Itmjit p.'
skisfes
JT H ,
1
luJ.ia*»'
BtijO?
Iiitif?. IBSÄ"'*
eldfi'f"
bpffwc-
:ulcis,Si}fc
iSi
diitisyw?
WtWHs
eilt, Cilgp
«que
t» euchstiS mtarii i& caelitae 1 ^
/obis Alt itibus«" locis V*
, dicte/-.
»E
¥**%
nam, super civitatem vero alteram non demisi pluviam : portio una completa est , & portio, quae non sivit pluviam descendere super se, exaruit:
g. Et ita evagabantur duae , tres civitates ad civitatem unam, ut biberent aquas, neque saturabantur : tamen non estis reversi ad me, dictum Jehovs.
p. Percussi vos uredine, & rubigine : augentibus hortis vestris , Sc vineis vestris , fi- cubsisifue vestris, 8c oleis vestris , ea consurn- iit eruca: nec tamen reversi estis ad me» dictum Jehovac.
10. Misi in vos pestem pro ratione Aügy- pti, interfeci gladio juvenes vestros adjuncta captivitate equorum vestrorum : feci- qiJe, ut adseenderet faetor castrorum vestro, rum etiam in nasum vestrum , nec tamen conversi estis ad me, dictum Jehovse.
11. Subverti ex vobis , prout subvertit Deus Sedomum ,8c Hamoram, adeo ut fueritis similes torri erepto ab incendio , nec «amen conversi estis ad me, dictum Jehovie.
ia. Idcirco sic facturus sum tibi, o Jisrael: propterca quod hoc facturus sum tibi, paratus adesdum obviam Deo tuo, ö jisrael:
13. Nam ecce formator montium,Sc creator venti, si indicans homini, quae /e sua meditatio, efficiens auroram obscuram, 8c proculcans excelsa terra; ; Jchova Deus exercituum est nomine.

CAPUT V.

Ruina Jifraehs prxdicia quomodo evitari postit.

A Üdite verbum hoc . quod ego profero ^ contra vos lamentabile, 6 domus Jifrae-
2. Cadit, non perget stare virgo jifraehs, deserta erit in terra sua, nemo enget eam.
3. Sic enim ait Dominus Jehovi,civitas illa, quae procedit millenis,reliquos faciet centenos : sc qu;e procedit centenis ; reliquos faciet denos domui jifraehs.
4. Nam sic ait Jehova domui Jifraehs,quo rite me, ita vivite;
5. Et ne quaeratis Beth-elem, & Gilgalem ne adeatis, Sc Beerschebahum ne tranleatis ; quia Gilgahta omnino migrabit,Sc Bethelita abibit in nihilum.
6. Quxrite Jehovam, ita vivite: ut non pervadat velut ignis domum Jol eplu,St consumat Beth-elitäs, nemine exstinguente.
7. Mutantes in absinthium jus,Sc justitiam humi collocate.
g. Quirite opificem Plejadum, Sc Orionis, qui.Sc mutat in matutinum densissimam umbram , Se diem nocte obtenebrat; advocantem aquas maris, Sc effundentem eas in superficiem terra: > jehovam nomine.
9 - Qui recreat se vastatione contra fortem, ut vastatio munitioni obveniat.
10. Oderunt in porta corripientem, Sc lo- quentem integrum abominantur.
11. Propterea , eö quod calcaturam agitis contra tenuem, Sc onus frumenti accipitis ab eo, domos cacto lapide odificistis , sed non habitabitis in eis; vineas desideratissimas consevistis, sed non bibetis vinum earum.
12. Quia novi multas defectiones vestras, It ingentia peccata vestra; affligentium justum» accipientium redemtionem, Sc egentes in porta pervertentium :
13. Idcirco intelligens tempore illo silebit, quum tempus mali erit.
14. Quxrite bonum, neque malum, ut vivatis: arieritque ita Jehova, Deus exerci- tuuin vobis , ut prodicatis.
15. Odio habete malum,Sc amate bonum, ac constituite in porta jus ; fortasse gratiam faciet Jehova, Deus exercituum reliquiis Jo- fephi.
16. Idcirco sic ait Jehova, Deus exerci. tuum, Dominus in omnibus plateis plan- ctum, Sc in omnibus vicis dicent, heu, heu:8c vocabunt agricolam ad luctum, Sc ad planctum cum peritis lamenti.

17. Etiam in omnibus vineis planctus, quum transibo in medio tui, ait Jehova.
ig. Vae concupiscentibus diem Jehova: t quorsum vobis dies Jehovxjtenebrarum eft\ non autem lucis :
19. Tanquanjsicui fugienti a conspectu leonis occurrat ursus ; aut ingressum domum , Sc innitentem manu sua ad parietem mordeat serpens.
20. Annon esset tenebrarum dies Jehova:, non autem lucis; Sc caliginosus,cui non messet splendor i
21. Odi, sperno dies festos vestros; neque odoraturus sum diebus interdicti vestris:
22. Nam si obtuleritis mihi holocausta, Sc munera vestra,non accepta habebo;Sc eucha- risticum pinguium vestrorum non intuebor.
23. Amovendo a me strepitum canticorum tuorum,etiam melos nabliorum tuorum non
audiam:
24. Sed fluet tanquam aqua jus, 8c justiti* ut torrens validus.
25. An sacrificia,Sc munus obtulistis mihi in deferto quadraginta annis,domus Jifraehs?
26.Imo portastis tabernaculum Meleci vestri, Sc basin imaginum vestrarum; sidus Dei vestri, qua: fecistis vobis.
27 .Quapropter deportabo vos ulteriusDa- malcenis, ait jehova, Deus exercituum nomine.

CAPUT VI.

Corrupti mores totius reipublicx,aiedque Cy~ clopiea vocatur.

V Ai tranquillis Tzijone , Sc fiduciam habentibus in monte Schomronis ; qui montes exprefisd nominantur prxeipuum suarum gentium , ad quos conveniunt domus Jifraehs.
2. Transite Calnen, Sc aspicite, Sc ite illine Chamatham maximam: tum descendite Ga- thumPelischthxorum.an sunt prxstantioreS regnis istis an amplior est terminus earum termino vestro:
3. Vx longe repellentibus diem mali, qui admovetis sedem violentia::
4. Accumbentibus in lectis eburneis,8c redundantibus super spondas suas;Sc comedentibus agnos d grege,Sc vitulos e medio saginarii:
5. Modulantibus ad proscriptum nablii, qui sicut David excogitant sibi instrumenta musica:
6. Bibentibus in crateribus vini,St quipxx- stantiflimo unguentorum ungunt Ji/e; neque« afficiuntur xgritudine propter confractionem Jofephi.
Oo s 7. Idi

7. Idcirco mox migrabunt inter primos migraturos ; tunc cessabit, amovebiturque designatio redundantium.
8. Jurat Dominus Jehovi per te ipsum, dictum Domini, Jehovx exercituum, detestor ego fastum Jahakobi, 8c palatia ejus odi; idebque traditurus sum civitatem - Sc qux implent eam.
9. Eritque, si relicti fuerint decem nomines in domo una, ut moriantur :
10. Quumque tollet aliquem amicus ejus, aut ustor ejus educturus ossa i domo; si dicat ei, qui erit in lateribus illius domus; an quis praiterea apud te esti is dicet > minimö ; 8t dicet , tace > quia non erant commemoraturi nomen Jehova::
11. Nam ecce Jehova praecepturus est, Sc perculsurus domum majorem velut aspersionibus ; 3 c domum minorem rupturis.
ia. An cursuri essent in petra equi? an araturus eam quis bobus i nam mutastis in cicutam jus, 8c fructum justitiae in absinthium.
13. O vos laetantes de nihilo ! qui dicitis , nonne robore nostro absumsimus nobis cornua ?
14. Nam ecce ego excitaturus sum contra vos , ö domus Jisraelis , ditium Jehova: Dei exercituum, gentem: quae prement vos ab aditu Chamatha: usque ad torrentem campestrium.

CAPUT VII.

Tres visionespUqofx.

S ic ostendit mihi Dominus Jehovi , quöd ecce formaret prasocuridas.quum primum succrescit cordum foenum: quum ecce cordum foetuim ejfet, post foenisecia Kegis.
1. Fuit autem, quum absolveret comedere herbam terrae , ut dicente me, Domine Jehovi, condona obsecro , quis staret Jaha- kobo i nam parvus est.
3. Poeniteret Jehovam hujus rei; non est futurum, dixit Jehova.
4. Sic ostendit mihi Dominus Jehovi, quod ecce proclamaret se contendere' igne Dominus Jehovi: qui postquam consiunsis- set abyssum magnam > consumsit portionem quandam.
5. Sed me dicente,Domine Jehovi, desiste obsecro,quis staretJahakobo?namparvusest.
6. Poenituit Jehovam hujus rei,etiam hoc non est futurum, dixit Dominus Jehovi.
7. Sic ostendit mihi, quöd ecce Dominus stabat super murum ad libellam positum; habens in manu sua libellam.
. 8- Quumque dicente Jehova mihi , quid vides Hamos ? dixissem , libellam : dixit Dominus , ecce ego dispositurus sum libellam in medio populi mei Jisraelis, nonperre- cturus sum amplius prxterire ipsi.
9. Nam desolabuntur excelsa Jischaki > 8c sanctuaria Jisraelis j n solitudinem redigentur , quum insurrexero contra domum Ja- robhami gladio.
id. Tum misit Amatzia,sacerdos Beth-elis ad Jarobhamum, Regem Jisraelis, dicendo: conjuravit contra te Hamos in medio domus Jisraelis, non posset ha:c terra sustinere omnia verba ejus:
11. Nam sic ait Hamos, gladio morietur Jarobham ; Jisrael autem omnino migrabit «terra sua. 0

ii. Demde edixit Amatzja Hamoso , vi«
dens, abi, aufuge in terram Jehucte, & comede ibi panem, Sc illic prophetato:
13. Beth-ele vero ne pergito ampliüj prophetare; nam sanctuarium Regis est, & domus regia est.
14. Respondens autem Hamos, dixit A« matzjx , non propheta eram: neque filius propheta: eram ■. sed bubulcus eram , & perquirens fycomora:
15. Quum assumsit me Jehova ä sequendo grege ; Sc edixit mihi Jehova, abi prophet». to apud populum meum Jisraelem.
ni. Nunc igitur audi verbum Jehova: ,tn edicis, ne prophetato apud Jisraelem, neque facito, ut stillet prophetia apud domum Jischaki.
17- Idcirco sic ait Jehova, uxor tua in ipli civitate scortabitur, Sc filii tui, filiaique tuae gladio cadent, Sc terra tua funiculo dividetur; tu verö in terra immunda morieris, quum Jisrael omnino migrabit a terra sua.

CAPUT VIII.

Fames, (fffitts verbi Dei prodicitur.

S ic ostendit visionem mihi Dominus Jehovi, quöd ecce fiscum sestivorum fructuum.
2. Qutimque dicenti , quid vides Hamos? dixissem, fiscuma-stivorum fructuum;dixit Jehova mihi, advenit ipse finis populo meo Jisraeii, non pergam amplius prafterire ipsi.
3, Nam ejulabunt cantica templi die illa, dictum Domini Jehovi; plurimum erit cadaverum , quo in omnem locum projecerit tacitus :
4. Audite hoc,qui anhelatis dejetfuri egentem, 8c deleturi pauperes terne.
$. Dicendo : quando transiverit hoc novi- lunium , ut vendamus commeatum, &_ fab- batbum, ut aperiamus frumenti horrea ■ minuendo Epham , & majus faciendo pondus, ac pervertendo lancibus dolosis.
6 . Comparando pecunia tenues , & egentem pari calceorum; ut denique quisquilias frumenti vendamus.

7. Jurat Jehova per excellentiam Jahako- bi, ne vivam , si obliviscar in xtenium ulium operum istorum.
g. An propter hoc non commoveretur htec terra, & lugeret quisquis habitat in ea? Sc ascenderet velut rivus in totam ipsam, quo expelleretur , Sc submergeretur , ut rivo /Egypti?
9. Imo erit die illo, dictum Domini Jehovi, efficiam , ut sol occidat ipso meridie; Sc obtenebrabo terram die luculo:
10. Et commutabo dies felios vestros in luctum, omni.ique cantica vestra in lamentationem , inducens super omnes lumbos cilicium > & super omne caput calvitium : dis- ponamque illam quasi luctu unigeniti, ut finis illius fit tanquam diei amarissimi.
ii. Ecce dies venturi sunt, dictum Domini Jehovi, quibus immittam famem in hanc terram; non famem habendi panis, neque sitim aquarum, sed audiendi verba Jehova::
12. Et vagabuntur ä mari uno ad alterum, Sc ab Aquilone ad Orientem usque : discurrentes ad pervestigandum verbum Je ! ova;, non tamen invenient.
13. Die illa continenter deficient animo virgines pulchra:, Sc ipsi juvenes eä siti.

14. Qui jurant per reatum Schomronis.Sc dicunt, ut vivit Deus tuus,6 Dan,& ut vivit Deus vi* Beerschebahi, denique cadent, nec resurgent amplius.

CAPUT IX.

De Meßia > (ff'ej us regno futuro.

\TIdi Dominum stantem super altari,ac di- V centem; percute istud malogranatum, ut commoveantur postes ipsi,& divide ipsos in capite ipsorum omnium, quod autem post ipsos est,gladio interficiam : non effugiet ex eis profugus, neque liberabit se ex eis, qui evaserit.
a. Si foderent latitnturi in sepu!chro,inde tnanus mea caperet eos: 8c si ascenderent m coelum, illinc deducerem eos:
3- abderent se in vertice Carmeli,inde scrutatus caperem eos : & si occultarent se ä conspectu oculorum meorum in fundo maris » inde pr*ciperem serpenti, ut mordens tolleret eos:
. .4' .Quod si abirent in captivitatem coram tfiimicis suis, inde praeciperem gladio,ut interficiens tolleret eos: adhibebo enim oculum meum contra eos in malum, non autem m bonum.
5- Nam Domino Jehovi exercituum tangente terram, dissolvitur* & lugent quicun- I que habitant in ea: conscenditquc quasi rivus totam iplam , quasi rivus /Egypti, atque submergitur:
6- Qui exstruxit in coelis coenacula sua,
& cuneum suum super terram fundat: qui evocans aquas maris , effundit eas

in superficiem teri* , Jehova nomine.
7. Annon pares filiis sEthiopum estis mihi, 6 filii Jisraelis i dictum Jehova: annon Jisraelitas deduxero e terra /Egypti, ut Pe- lischthaos L Caphthore, &c Syros d Kiro ?
8. Ecce oculos Domini Jehovi contra hoc regnum peccans, ut perdam ipsum ä superficie terra ; nisi quöd non omnino perdam domum Jahakobi , dictum Jehova.
9. Nam ecce ego pracipiens agitabo inter omnes gentes domum Jisraelis, quemadmo dum agitantur grana in vanno, itautnon decidat lapillus in terram.
10. Gladio morientur omnes peccatores populi mei; qui dicunt, non assequetur, aut obveniet nobis hoc malum.
11. Tempore illo erigam tugurium Davi- dis,quod decidit; 8i sepiam rupturas earum, ac demolitiones ejus restituam,& readifica- bo illud,sicut olim :
12. Ut haredes sint cum reliquiis Edomi» & omnibus gentibus, qua vocantur de nomine meo : dictum Jehova,qui facit istud.
15. Ecce dies venturi sunt , dictum Jehova,quibus attinget arator meliorem, & calcator uvarum satorem : & stillabunt montes mustum, & omnes colles colliquescent :
14. Et reducam captivam multitudinem populi mei Jisraelis,qui adificabunr civitates desolatas,ut inhabitent, & conserent vineas, ut bibant vinum earum : facientque hortos, ut comedant fructum eorum.
15. Et plantabo eos in terra ipsorum; ac non evellentur amplius a terra sua > quam dedero ipsis : dicit jehova,Deus tuus.

CAPUT I.

fest,

Hobadjas.

Concio legalis, de peccato, e? poena Edomitarum&evangelica de regno Chrifli.

V isio Hobadja. Sic ait Dominus Jehovi de Edomaa,rumorem audivimus it Jehova, & legatum ad gentes dicentem', Sur-
gite , ut insurgamus adversus eam in prall um.
2. Ecce, parvum dispositurus sum te inter gentes; contemtuseris valde.
3. Superbia animi tui decipit te,6 qui habitas in fissuris petra : in altissima habitatione sua; dicens cum animo suo, quis dejiceret me in terram ?
4. Si exaltares vehit aquila,8c si inter stellas poneres nidum tuum; inde dejicerem te,dictum Jehova.
5. Quomodo excisa es? si fures advenirent tibi, si vastatores nocturni, nonne furarentur,quod fatis esset ipsis : si vindemiatores advenirent tibi,nonne relinquerent racemosi
6. Quomodo pervestigantur Hesaui, perquirantur abdita ejus5
7. Usque ad terminum deducent te omnes foederati tui, decipient te, pravalebunt tibi, qui pacem colunt tecum: conviva tui imponent vulnus loco tuo,cujus vulneris nulla erit intelligentia.
8- Nonne die illo, dictum Jehova ; quum perdidero sapientes ex Edomaa , & intelligentes e monte Hesaui;
9. Tum terrebuntur potentes tui, o Thema,! , ut exscindatur quisque e monte Hesaui S stratre i
10 Propter violentiam in fratrem tuum Jahakobum, operiet te pudor, Lc exscinderis in seculum :
11. Quia eo die stas ex adverso , quo dic captivas abducunt extranei copias ejus ; qutimque alienigena ingressi portas ejus,super Jeruschalaima projiciunt sortem , tu quoque ut unus illorum es.
12. Ne ergo aspidas diem fratris tui,diem alienationis ejus , neque lateris de Jehudais, quo die pereunt ; neque magnifices os tuum die angustia.
13 ‘Ne ingrediaris portam populi mei, die calamitatis eorum,ne aspidas tu quoque malum ejus die calamitatis ipsius ; neque extendant se manus in facultates ejus die calamitatis ejus:
14. Neque persistas in diruptione, ad exscindendum , qui evadunt ex eo : neque prodas superstites cius die angustia.
15 .Nam propinquus efl dies Jehova contra omnes istas gentes : quemadmodum feceris, fiet tibi, retributio tua revertetur in caput tuum.
16. Nam quum biberitis in monte sanctitatis mea, bibent omnes gentes jugiter : bibent, intjuam, & absorbebunt, eruntque ac si non suissent : '
17. In monte vero Tzijonis erit, qui evadet, eritque sanctus, & harcdirjrio jure'possidebunt domus Jahakobi nareditarias possessiones suas :
ig. Eritque domus JaliaXobi, vtlut ignis,
Hi d*-

& domus Jolephi flamma, domus autem Hefaui in stipulam, ut accensi in hos consumant ipsos ; neque erit superstes domui Hefaui; quia Jehova eloquitur.

19. Ita hsreditario jure poflidebunt australem regionem cum monte Hefaui, & locum humilem cum Pelischthxis > hereditario , inquam , jure poflidebunt cum agro Ephrajimi.Sc cum agro Schomronis, Bin-
jaminisque cum Gilhade.
20. Et deportata: copi* ist* Jisraeliu- rum, quod fuit Cenahan*orum Tzarpha. tham usque, Sc deportati Jeruschalaimani, quod est in fine dominatus; ii hereditario jure poflidebunt cum civitatibus australibus:
21. Quumque ascenderint servatores in monte Tzijonis, ad judicandum montem Hefaui, erit Jehov* regnum.

Jonas.

CAPUT I.

Jotuu fupitivm, justo Dei judicio in mare
projicitur.

f Suum fuisset verbum Jehov*, ad Jonam, filium Amitthaj, edicendo:
2. Surge , adi Niniven , civitatem maximam, Sc clama contra eam; ascendisse enim malitiam eorum in conspectum meum :
z. Surrexit Jonas, ut fugeret Tharsum ä conspectu Jehov* : quapropter descendens Japhuntem, inventa navi, qux ibat Tharsum, dedit naulum ejus , descenditque in eam: ut abiret cum nautis Tharsum ä conspectu Jehov*.
4. Jehova autem injecit ventum magnum in mare , fuitque procella magna in mari; adeö ut navem illam cogitarent fractum iri.
5. Quare timentes niiut*, inclamaverunt quisque Deum suum ; proieceriintque instrumenta, qu* inerant navi in mare, ut levarent se illis : Jonas autem descenderat ad latera navigii, 8c jacebat somno sopitus.
fi. Sed appropinquans ad eum nauclerus, dixit ei, quid tibi cß > somnolente ? surge, inclama Deum tuum, si forti suscipiat cognitionem Deus ille de nobis, ut non pereamus.
7. Deinde dixerunt alter alteri, agite,projiciamus sortes, ut cognoscamus,cujus causa malum hoc est nobis: Sc quum projecissent sortes, accidit fors Jonx.
g. Cui dicentibus illis,indica iam nobis, •iijus causa malum hoc nobis est : qu* est Srstua? St unde venis; qu* est regio tua? denique ex quonam populo es?
9. Dixit illis, Hebraeus sum, & Jehovam, Deum coelorum ego revereor, qui fecit mate, St aridam,
10. Tunc timentes homines illi timore magno, postquam dixerunt ei, ecquid fecisti? quum cognovissent homines illi eum ä conspectu Jehov* fugere, quia indicabat ipsis;
11. Dixerunt ei, quid facturi fumus de te, ut conticescat mare ab infestandis nobisTnam mare magis ac magis procellosum erat.
ii- Qui dixit eis, tollite me, & projicite me in mare, ut conticescat mare ab infestandis vobis ; nam agnosco propter factum meum procellam maximam hanc infestare
13. Tunc remigantes homines illi, ut re ducerent navem ad aridam , quum non po SrsKcJ ,i-3 u ' a nlare magis ac magis proce!
^WLMamaveruut Jehovam , dicentes obteerämus Jehova , ne jam pereamus pr anima viri istius, St ne reponas nobis langui nem innoxium; nam tu. Jehova. quemad modum vis, facis.
15. Deinde tollentes Jonam, projecerunt eum in mare ; destitstque mare ab *stu suo.
ifi. Quapropter reveriti sunt homines illi reverentia magna Jehovam, 8c sacrificaverunt sacrificium Jehov*, voveriintque vota.

Caput 11 .

17. Paraverat autem Jehova piscem magnum, qui absorberet Jonam ; fuitque Jonas in visceribus illius piscis tribus diebus, & tribus noctibus.

CAPUT II.

Janae precatio in ventre piscü.

O Ravit autemJonasJehovam.Deumfuuffl, 6 visceribus illius piscis:
2. Deinde dixit, inclamavi ex anguKt mea Jehovam, St exaudivit me: d ventre fc- pulchrali vociferatus sum, exaudivisti vocem meam.
3. Nam projeceras me in profundum, io intimam partem marium, Sc flumen circumdabat me: omnes irrumpentes fluctus tui, & und* tu* super me transibant:
4. Adeö ut ego dicerem, ejectus fumi conspectu oculorum tuorum; vcrimtamen pergam intueri in templum sanctitatis tu*, i 5. Circumiverant me aqu* usque ad animam, abyssus circumdabat me, alga alligati erat capiti meo.
< 5 . Ad pr*cisas radices montium descenderam, terra vectibus suis obstitura mihi in seculum : attamen eduxisti a corruptione vitam meam Jehova, Deus mi.
7. Quum obrueretur in me anima mea, Jehov* recordatus sum; pervenitque ad te oratio mea, in templum sanctitatis tu*.
g. Qui observant vanitates mendaces,benignitatem erga se derelinquant:
9. Ego vero cum voce gratiarum actionis sacrificabo tibi, qu* vovi, rependam : omni* moda salus est Jehov*.__

CAPUT III.

Ninevitae ai praedic ationemjonae resipiscunt.

Q Uum autem edicente Jehova pisci illi, e- .vomuisset Jonam in aridam : Cap. III. 2. Fuit verbum Jehov* ad Jonam iterum, edicendo:
3. Surge, adiNineven , civitatem maximam ; Sc proclama in eam proclamationem illam, quam ego edico tibi.
4. Surgens itaque Jonas, abivit Tfineven secundum verbum Jehov* ; Ninevc autem erat civitas perquam maxima, itinere tridui:
5. Ubi, quum coepisset Jonas ire per civitatem itinere diei unius, Sc proclamavisset > ' dicens, adhuc quadraginta dies, deinde Nine- ve subverteretur:
i Ä.Cre-

« itetis. iJotiaTm i Willis ®j stadii »kiuaalnj
tat serat«, faiim SS:
« mirt ufc' triff sitrsri wm,liäsi titoraBp st
ijtliofjpi
iMimjfiiE;
stribusdid.
T if.
»in piftii, dorrn,Die ü'i:
ran ex aq tat: Inmt aaudifiiitros
in* (»W*
{litamraK
«tttsfcte
ifltait;
ata, tjttfa
M«;«r
ajlaliib
seitjif»
iiutKij®

fast?---
sfefc"
eduEE.'-^r"
De:-
tül £! SBi
ii nli'-Z * 1 aititä"-*
rajia«#
jtiije.*-
///.
iridam; Cf a i]oaaaiitf
, civitatem r, jjrotlaia"
zdivik ü'
JIJ, itites
onn i'?:
fc^'"
st*

6 . Crediderunt Ninevitx Deo; Sc indicentes jejunium,induerunt cilicia omnes ä maxi- jjio ipsorum usque ad minimum ipsorum.

7. Quum enim pervenisset hoc verbum ad Regem Ninevx, surgens & folio suo,deposuit paludamentum suum äse; Sc operiens se cilicio,sedit in cinere:

z. Etpostquam convocässet populum, edixit Ninevx ex sententia Reg s , St procerum ejus,dicendo : homines,Sc jumenta, armenta , Sc greges ne gustanto quidquam, ne pascuntor ,Sc aquas ne bibunto;

j>. Sed operiunto se ciliciis homines cum jumentis . Sc inclamanto Deum fortiter : ac revertuntor quisque ä via sua pessima , Sc ab ipsa violentia, qux inest manibus ipsorum.

10. Quis scit an reversurus sit.be poeniteat Ceum; ut reverso eo ab sestu irae suae, non pereamus ?

11. Quare, quum vidisset Deus opera eo-
sum,eos reversos esse ä via sua pessima,poeni- tuit Deum ejus mali, quo se dixerat affecturum eos, & non affecit. __

CAPUT IV.

sonas salutem Nineves asgrd ferens ,corripitur,tgs corrigitur 2 Domino.

Q Uöd quum malit haberet Jonam , pefli- ,mi: Sc accensa esset ira ejus.

1. Oravit Jehovam,dicens ; quasso Jehova, ännon erat hoc verbum meum , dum essem adhuc in terra mea ? idcirco anteverteram fugiendo Tharfum : sciebam enim te Deum fortem, gratiosum, Sc misericordem,longanimem , Sc amplum benignitate, ac putmteu- temmali esse.

z. Nunc ergo, Jehova , accipe,quaeso, animam meam ä me: nam prxstat mori me, quäm vivere.

4. Dixit verö J ehova.an factum bene,quod accensa est ira tibi ?

5. Nam egressus Jonas i civitate,residebat ab Oriente civitatis : ubi fecerat sibi tugurium , ut resideret sub eo in umbra , usque dum videret, quid futurum esset civitati.

6 . Paraverat enim Jehova, Deus ricinum, qui ascenderet supra Jonam, ut esset umbra super caput ejus , ereptura eum ä malo ipsius Ixtabatnrque Jonas de ricino illo lxtitia magna.

7. Deinde paravit Deus vermem ascendente aurora,postero mane; quo lxdente ricinum,exaruit.

8. fuit itaque oriente sole, quum parässet Deus Eurum silentem , ut percuteret lbl caput Jonx adeo, ut deficeret animo; expete- retque se ipsum mori,dicens; prxstat mori me, quam vivere.

9. Dixit autem Deus Jonx, an fastum bene, quod, accensa est tibi ira propter istum ricinum f qui dixit, fastum bene,quod accensa est mihi ira ad mortem usque.

10. Cui dixit Jehova > tu parcis isti ricino, pro quo non laborasti, Sc quem non educavisti ; qui una noste exstitit, Sc unä nocte periit.

11. Et ego non parcerem Ninevx , civitati
maximx, in qua sunt piures duodecim mv- riadibus hominum,qui non norunt discrimen inter dextram suam. Sc sinistram lüam, jumentaque multa; '

Micas.

CAPUT 1,

'Furor Domini terribilis.

Erbum Jehovx ,quod fuit ad Micam Mo- rasch-thitem , diebus Jothami, Achazi, Jechizkijx , Regum Jehudx ; quod vidit super Schomrone, Sc Jeruschalaimis.

2. Audite populi, quotquot estis, attende terra, Sc qui eam implent: sitque Dominus Jehovi in vobis testis,Dominus e templo sanctitatis sux.

z. Nam ecce Jehova proditurus est e loco suo, Sc descendens calcabit excelsa terrx :

4. Et liquefient ipsi montes sub eo, 8c ipsx convalles dissilient; tanquam cera ä conspectu ignis , ut aqux profusx in declivem locum :

8- Propter defectionem Jahakobi totum istud,& propter peccata domus Jisraelis : cu jus esi defectio Jahakobi ? ännon Schomro- Ris"; St cujus excelsa Jehudx J annonjeru- schalaimorum ?

fi. Itaque disponam Schomronem in acervum agrestem, ad plantaria vineatica; Sc faciam > ut diffluant in vallem Iapides ejus, Sc fundamenta ejus retegam.

7. Et omnia sculptilia ejus
contundentur, ac omnia donaria ejus comburentur igne , o- mniaque terricula ejus disponam in vastationem ; quia ex mercedc meretricia collegit,Sc dum merces meretricia est , avertuntur?

8. Proptereaplangam,Sc ejulabo,incedens spoliatus , & nudus: edam pianttvUH 1 6 * 14 *
tk P»iU i lilii *;

9. Quöd Xgra fit Schomron plagis suis; quod pervenerit usque ad Jehudam,pertige- rit usque ad portam populi mei, Jeruschalai- ma usque.

xo. Gathi ne indicetis,omnino ne fleatis: in domoHophrx pulvere te voluta.

x I. Transi habitatrix elegantis loci, nudata pudendis : non exibit habitatrix loci pecorosi, planctus erit in locis adj acentibus, qua accipiunt ä vobis constitutionem fu am :

12. Nam dolebit propter bonum habitatrix asperarum sedium ; quum descenderit malum a Jehova in portam Jeruschalaimorum :

13. Junge currum angariis,habitatrix La- cischi; origo peccati ipsa est cum filia Tzi- jonis , quia in te inventas sunt defectiones jisraelis.

14. Idcirco dato munera cum Moresche- tha Gathi : domus Aczibi erunt mendaces Regibus Jisraelis.

15. Adhuc hxredem adducam tibi, 6 habitatrix Mareschx ; Hadullamum usque perveniet, gloriam Jisraelis.

1 6. Glabra te, Sc tonde propter filios deliciarum tuarum; dilata calvitium tuum,u: aquilx , quia migrant ä te.

CAPUT II.

Concio legalis, fjf Evange/iea,

V H. cogitantibus iniquitatem, 8c dantibus operam malo in cubilibus suis ; quod illucescente ir.ani faciantajuupi est in potesta- ttpawusipsejuaj; a.Qjo

1. Qui concupiscunt agros, quos rapiant, & domos, quas adimant-.opprimentes virum cum domo ejus , quemque cum posleltiotie sua.
;. Idcirco sic ait Jehova, ecce ego cogito contra familiam istam malum ; unde non amovebitis colla vestra, neque ambulabitis elati, quum tempus mali erit.
4. Tempore illo proferet de vobis parabolam , Se lamentabitur lamentum summum , lamentator , dicens; prorsiis vastati fumus, portionem populi mei commutat Deut-, quomodo adimit mihi, S avertendo agros nostros partitur i
5. Idcirco, Inquam, non erit tibi projiciens funiculum ad fortem; in congregatione Jehova:.
6 . Ne stilletis, inquiunt, stillent isti: non stillant fecundum istos non haesurum essi/10- fulum ignominiis.
7. O quae diceris domus J ahakobi, an angustatus esset spiritus Jehova; i an ha essent actiones illius i nonne verba mea profutura, essent apud eum » qui reite ambulat l
z. Atqui heri populus meus quasi hostis insurgebat,quum adest vestis,togam detrahitis; ä transeuntibus secure, quietis ä bello.
% Uxores populi mei expellitis, tjuamjue i domo deliciarum suarum; ä parvulis ejus aufertis decorem meum in seculum.
10. Surgite, & abite, quia non eflhxc requies,propter impuritatem perditura est cor, & quidem perditione pra:cisa.
ir. Si vir ventosus, Sc falfqs mentiatur , dicens ; stillabo tibi pro vino , aut pro potu inebriante, is stillator est populi hujus.
ia. Omnino recipiam te, Jahakob,totum, omnino congregabo reliquias Jifraelis;simul disponam eum ut oves Botzrae ; ut grex in medio ovilis fui, perstrepent prae multitudine hominum.
iz. Ascendit effractor in conspectu eorum, perruperunt transeuntes portam , qua egrediuntur : transitque Rex eorum ante ipsos, & Jehova in principiis illorum.

CAPUT III.

Tyrannis rejetho, pseudoprophetis covfufit urbi desolatioprxdicitur.

Q Uapropter dico, audite jam primores Ja t hakobi, Sc ductores domus Jisraelis snnon vestrum est scire ipsum jus ?
2. Osores/Kiir boni, & amantes mali; ra pientes cutem istorum ab eis , Sc carnem eo rum ab ossibus ipsorum:
1 . Et quod comedunt, caro est populi mei. & cutem eorum ab eis nudant, ac ossa eorun diffringunt: dividttntque ut quod est in olla velut carnem, quae est in lebete.
4. Tunc inclamabunt Jehovam, 8 t non exaudiet eos : sed abscondet faciem suam ab ei: tempore illo, quemadmodum male instituerint actiones suas.
?•- Sic ait Jehova contra illos prophetas , qui in errorem inducunt populum meum;qui mordentes suis dentibus proclamant pacem, ö£ in eum, qui non indiderit ori ipsorum , indicunt bellum. *
Ic * c ‘ lco n< S er,t vobis a visione : quae obscuntatem afferet vobis . ne divinetis, &
7. Ita erubescent isti videnres, & pudore suffundentur isti divinatores.obvelabuntque mystacem suum quotquot erunt ; quia null, erit exauditio Dei.
8. Veruntamen ego repletus sum virtute
ä spiritu Jehova , judicioque , & potentia; ad indicandum Jahakobo defectionem ipsius, Sc Jisraeli peccatum ipsius, p. Audite jam hoc primores domus Jahako- bi, Sc ductores domus Jisraelis ; qui abominantur jus , Sc quicquid est rectum pervertunt:
10. Quisquis aedificat Tzijonem caedibus, Sc Jeruschalaima iniquitate.
11. Quorum primores munere judicant,& quorum sacerdotes pretio docent,Stguorum propheta pecunia divinant; interea Jehova nituntur, dicendo: annon Jehova in medio nostri est: non superveniet nobis malum,
m.idcirco vestra causa Tzijon ut ager arabitur; St Jeruschalaima in acervos abibunt, Sc mons ipsius domus in excelsa silvosa.

CAPUT IV.

T>e Christo , fSEcclefia.

S Ed erit ultimis temporibus , ubi constitutus fuerit mons domus Jehova in vertice aliorum montium, &c elatus fuerit supra colles ; ut confluant ad eum populi:
2. Eantque gentes multa , dicentes;veni- te , ut ascendamus in montem Jehovae,Sein domum Dei Jahakobi, ut doceat nos de viis suis, Si ambulemus in itineribus ejus > nam Tzijone prodit doctrina, Sc verbum Jehova Jeruschalaimis:
3. Qui judicem aget inter populos mnltos, Sc corripiet gentes validas in longinquum usque , ut tundant gladios suos inltgones;& hastas suas in falces, non attollant gens uni in alteram gladium > neque discant amplius bellum ;
4. Sed consideant quisque sub vite sua, & sub ficu sua, nemine deterrente: quia os Jehova: exercituum loquutum est.
5. Nam omnes populi ambulant quisque in nomine Dei sui; nos autem ambulabimus in nomine Jehova;, Dei nostri in seculum, & in aeternum.
6 . Tempore i lio,dictum Jehova;,recipiam claudicantem, St depulsam congregabo, Sc quam malis affecero:
7. Et disponam claudicantem in reliquias, Sc procul disjectam in gentem validam ; regnabitque Jehova super eos in nomine Tzijonis ex hoc tempore usque in seculum.
z. Et tu turris gregis,clive filix Tzijonis, ad te usque perveniet; Sc adveniet dominium illud primarium, regnum filia; Jeruschalai- morum.
j). Nunc quare vociferaris indesinenter; an Rex nullus est in te i an consiliarius tuus periit, quod deprehenderit te dolor similis parturientis i
10. Parturi, Sc ede partum,filia Tzijonis, tanquam puerpera ; quum jam egressa ex urbe , habitaveris in agro, ac perveneris Babyloniam usque, ibi Uberaberis, ibi vindicabit te Jehova d manu inimicorum tuorum, xi. Nam quamvis jam conveniant contra te gentes multa:; qua; dicunt, contaminetur j Sc videat in Tzijone oculus noster:
ia. Ipfi
ttitii a
ptm
J'snMp ia in saxi ilttuB' i in ducta ntiirasto init ipc
3. Ifao tempus, j lesiduumi laciitis.
4. Etpi vae, excell habitabun ad fines te ct-Lik, mia tm
pmpitorts
l»
I, Illiciti cio.i terram piqxill »kl,8cqi im
J. Itaque e
j mwpton j iftftttVVB! ; minis.
I Inia tibus, intei ! bestiassilv 1 vim; 501 nemine er: p. Elata I i omnes i: 10. Kar
perdidero n. Ex ititanti n Et, ideo ut p, > 3 - -Esc/i «se® edi iswe* k 'stltv
,.W
rint.
Sdt n

blM
«wfclisi

pletis ii-tz
feStcto*
s.
«SfflIB» lifaelisiij/j lil! Kfctj.'
tljiionffiä;
Ut!,
sitartjsi »teöj. *t;iaa /f,
®je«st
WitlBil;
ilaionuij;
»WtWSE
T IV,
fdiju,
»ito, eii »ibjeta; retas fa: MJ ptpuii 1
te, fare mjekn imtmsit rrtaejus,: .wtactti
iias 'm «s
»fotis
mwEcji, r,«jutis
juifpSei te: 3 t |U 1 E 3
pslajr
itictiil
ifcfos?
«SiiaS?
ifa®^
j JtilC^ ijKstOSS
ftfisss
frenitilo^
aiirAef*' iwflfflü. t titio!®-
affl.nliiT 1 * a jffitj*
acpertt* 1
iens,!! 111 '
onvoiS. unti^
«*?¥

J2. Ipsi ignorant cogitationes Jehova:, neque intelligunt consilium eius ; cum congregare ipsas, velut manipulum in aream. x iz. Surge , & tritura filia Tziionis, nam cornu tuum reddam ferreum > Sc ungulas tuas reddam chalybeas, ut comminuas populos multos Sc anathemate devovebo Jehova: quatstum eorum, 8c facultates eorum Domino totius terrae.

CAPUT V.

Prophetia de persona, & officio Christi.

N Unc turmatim coito, 6 turmaria, obsidionem disponens contra nos, virga percutiant in maxilla judicem Jisraeiis.

2. At tu Beth-lechemEphratae,minima,ut fis in ducibus Jehud» , ex te mihi prodibit futurus dominator in Jisraele ; cujus exortus inde ä principio, ä diebus feculi sunt.

3. Idcirco exponet quidem eos usque ad tempus , quo parturiens pepererit; quum residuum fratrum ejus revertentur cum Jif- raelitis.

4. Et permanebit, ac pascet robore Je'-o- vac, excellentia nominis Jehova;, Dei fui: Sc habitabunt, quum jam magnus erit usque ad fines terrae.

y. Er/tqueille pax; quum venerit Assyrius in terram nostram, Sc quum calcaverit palatia nostra, constituemus super eum septem pastores, & octo toparchas ex hominibus.

6. Qui pascant terram Assyriorum gladio, & terram Nimtodi in ostiis ejus: eri- pietque ab Assyrio, quum veniet in terram nostram, Sc quum calcabit terminum no- itrum.

7. Itaque erunt reliquiae Jahakobi inter populos multos, sicut ros ä Jehova,8t ut tenues pluviae super herbam; qua: non exspectat virum, neque pr«stolatur filios hominis.

8. Erunt etiam reliquiae Jahakobi in gentibus, inter populos multos, velut leo inter bestias silvae, ut juvenis leo inter greges o- vium; qui fi qui transit, 8t calcat, St rapit, nemine eripiente.

9. Elata erit manus tua supra hostes tuos, 5£ omnes inimici tui exscindentur.

xo. Nam erit die illo , dictum Jehovae , quum exscidero equos tuos in medio tui, Sc perdidero currus tuos.

11. Exscindensque civitates terrae tuae, destruxero omnes munitiones tuas.

rr. Et exscidero praestigias e manu tua, adeo ut planetarii non sint tibi.

IZ. Exscideroque sculptilia tua, Sc statuas tuas e medio tui, ut non incurves te amplius honorem habens operi manuum tuarum.

14. Et evulsero lucos tuos e medio tui; ut perdam adversarios tuos.

iz. Faciamque irä , Kc excandescentia vindictam contra gentes; quae non auscultaverint.

CAPUT VI.

Sacrificia , qu< Ceo placent.

A Udite jam,quod Jehova edicit; surge, contende cum istis montibus, Se audiant isti colles vocem tuam.

2. Audite montes contentionem Jehova:, & robustilsiBi» fundamenta terrae nam contentio Jehova: est cum populo suo > Sc cum Jisraele disceptaturus est:

3. Popule mi, quid feci tibi t Sc quo fatigavi te ? testificare contra me.

4. Quum educens te e terra /Egypti, e domo servorum redemissem te: & promisissem tibi Molchen, Aharonem, Sc Mirjamam:

5. Popule mi, recordare jam, quid consilii iniverit Balak, rex Moabitarum, St quid responderit ei Bilham, silius Behoris ; ut agnoscens justi facta Jehova: ä Schittimis GUga- lem usque, dicas;

6. Quänam re instruUus veniam ante Je- hovam, incurvabo me, honorem habens Deo excelso ? veniamne ante eum cum holocaustis ? cum vitulis anniculis i

7. An accepta haberet Jehova millia arietum ? myriadas torrentium olei ? an darem primogenitum meum />» 0 desectione mea ? fructum ventris mei pro

peccato animemexi
jj. Indicavit tibi, 6 homo, quid/ii bonum: ecquid Jehova requisivit abs te, nisi ut exerceas jus, St ames benignitatem, St modesti ambules cum Deo tuo r ! 9. Vox Jehova’ ipsi civitati praedicat, (nam
quod res est, videt nomen tuum) audite virgam, 8c quis accersat istud.
10. Adhuc sstne cuiquam domus improbi ? thesauri improbitatis i St epha minutum detestabile i
11. An purum haberem quemquam cum lancibus improbitatis, & inditis loculo ponderibus dolosis i
12. Cujus civitatis divites pleni sunt violentia, St habitatores loquuntur falsum,quorum lingua dolosa est in ore ipsorum i
13. Quinimö ego aegritudine afficiam percutiendo te ; desolando propter peccata tua.
14. Tu comedes, sed non saturaberis, Sc depressio tua erit in medio tui & amovebis, sed non liberabis , quod autem liberaveris, gladio tradam.
15. Tu feres, sed non metes; tu calcabis olivas, sed non unges te oleo, Sc mustum,sed non bibes vinum.
16. Etenim assidue observat statuta Hom- ri, 5 c totum opus domus Achabi, ambuiatls- que in consiliis eorum : ut dedam te desolationi, Sc habitatores ipsius sibilo, itaque opprobrium populi mei portetis.
CAPUT VII. ~
Para corrupta paffim est hominum conditio ,
ut nulli, nist. beo soli fidendum fit.
H Ei mihi, quum sim tanquam interceptis »stivis fructibus , tanquam interceptis racemis vindemiae ; nullus est botrus ad comedendum, prsesocem fructum desiderat anima mea.
2. Periit benignus e terra hac, Sc rectus in hominibus his nullus est : quotquot sunt, ad caedes insidiantur, quisque fratrem suum venantur plagis.
3. Ut malefaciant ambx manus strenue, princeps poscit,Sc judex pro retributione: Sc qui magnus est, eloquitur aerumnam desideratissimam sibi ipse, quam contorquent.
4. Optimus istorum similis est spina:, rectissimus prae spineto est dies speculatorum tuorum, animadversio tu* advenit, nunc erit perplexitas istorum.
4. Ne

NACH
Cap. i. _
, Ne creditote amico, ne confiditote du- ei: ab ea, quae cubat in sinu tuo, observa fores oris tui.
< 5 . Nara filius turpitudine afficit patrem; filia insurgit in matrem suam, nurus in socrum suam; inimici cujusque/««t domestici ipsius.
7. Quapropter ego Jehovam versus speculabor, praestolabor Deum salutis meae; exaudiet me Deus meus.
g. Ne i-etator, inimica mea.de me, quum cecidero, surgam : quum sedero in tenebris, Jehova illucescet mihi.
9. Indignationem Jehovae feram , quia peccavi in eum; usque dum contendat contentionem meam , & exerceat jus meum > producens me in lucem , ut fruar justitia ej us.
10. Nam respiciens inimicam meam, operies eam pudore, dicentem nubi, ubi elf Jehova, Deus tuus ? oculi mei videbunt illam, nunc futura est conculcationi, ut lutum platearum.
it. Quo die aedificaturus est macerias tuas, eo die in longinquum abibit decretum.
ir. Ute, inquam, illo,quum ad te venturus est inde ab Assyria usque ad civitates munitas : Si inde a civitatibus munitis usque ad flumen, Si ad mare unum ab altero,& ä monte uno ad alterum:
13. Postquam fuerit hacc terra desolationi propter habitatores ipsius; propter frudum actionum ipsorum :
14. Pasce populum tuum cum pedo tuo, gregem possessionis tua: habitantem solitarii in silva, in medio arvorum ; depascant Basehanem, 8c Gilhadem.ut diebus priscis;
15. Ut diebus, quibus egressus es i terra aEgypti, faciam, ut videat ille mirabilia,
16. Videntes Gentes erubescent prae tota potentia illorum, imponent manum ori, aures illarum obsurdescent:
17. Lingent pulverem ut anguis, & serpentes terrestres,commovebuntur,! daustris suis ad Jehovam , Deum nostrum pavidi accurrent, St timebunt ä te.
18. Quis e /2 Deus sortis par tibi ? condonans iniquitatem, Se pratteriens defectionem reliquiis possessionis suae : non retinens in aeternum iram suam, eö quod delectetur benignitate i
19. Conversus miserebitur nostri, subiget iniquitates nostras : imo projecturus es in profundissimum maris omnia peccata istorum.
20. Praestabis fidem datnm Jahakobo,benignitatem datam Abrahamo; quam juraveras majoribus nosti is a diebus priscis.
deteeP;
v«t£®>
santnt:
},k'~ tlLIiS P‘
tmf
iis?b psiilm ctolit! reserit: J |aB,a;ä fcttri® 0 extimi nÄ|l i trat i™ tantulus,:
12. Leo. ciebat cati suis; qui ludia sua
13. Ew erdtuum, jwÄiure inasand itidietiirm
Nachum.
CAPUT I.
Vivet descriptio majestatis Dei.
P Rophetia onerosa Nineves; liber visionis Nachumi ,-Elkoschsi.
2. Dem fortis zelotes, St ultor est jehova, ultor est Jehova, 8c excandescens; ultor est jehova in hostes sitos, & asservat iram in inimicos suos.
3. Jehova longanimis est 1 Sc magnus virtute, sed ullo pacto non absolvit, Jehova: via cum turbine, Si procella est , Si nubes pulvis pedum ejus est.
4. Increpans mare, arefacit ipsiim, 8t o- mnia flumina exsiccat; languescit Baschan, ii Carmel, etiam flos Libani languescit.
5. Montes commoventur ab eo, & colles sese dissolvunt; conflagrat que terra a con-
spef hi ejus, & orbis habitabilis cum omnibus habitantibus in eo.
6. Coram indignatione ejus quis subsistat? & quis consistat in sestu ira: eju st quum excandescentia ejus funditur velut ignis , ipsis rupes evertuntur ab eo.
7 - Bonus eB Jehova, robori est tempore angustis » & agnoscit resipientes se ad ipsum.
g. Itaque inundatione pervadente, affecturus est consumtione locum illius : Si inimicos ejus persequentur tenebrs.
p- Quid cogitaretis adversus Jehovam ? •onlumtione affecturus est > non surget bis angustia. 0
10. Nam sequi, qc fp; na . perplexi, & tan- quam si mero obruti «flent, inebriati; con- , fumentur, vehit stipula arida, plane.
ii. Ex te prodiit; cogitans contra Jehovam malum, consiiltor nequam.
Sic ait Jehova, ß pacem colijissc«ta ita
etiam ampli fuissent: aut fuissent itä tonsi, ut transivisset; ut amixeram te.nonafficiu- rus fuissem te amplius.
13. Nunc vero fracturus sum lorum istius, ne incumbat tibi; Si vincula tuadisrumpam.
14. Prscipit enim Jehova contra te, 6

Xinevitn , non seretur de nomine tuo amplius : e domo deorum tuorum exsemdaia sculptile, Si fusile , disponam sepulchrum tuum, postquam vilueris.
Caput II.
15. Ecce super his montibus pedes evan- gelizantis, promulgantis pacem, dicentis, celebra Jeluida festa tua, repende vota tua: nam non perget amplius transire in te nequam, totus excisus est.

CAPUT II.

Obfidio Ninevx, ejufque & Chaldah depopulatio.

A Scendit dissipator contra faciem tuam, Nineve, custodi munitionem : speculate viam, confirma lumbos, fortifica vires valde.
2. Nam reversus est Jehova cum excellentia Jahakobi , ut qui fit excellentia Jisraelis: juia evacuarunt eos depopulatores, & palmites eorum corruperunt.
3. Clypeus potentium ejus rubricatus, jellatores coccinati , cum igne t ardarum irunt currus > quo die instruet prolium: quum abietes agitabuntur horridi.
4. Per Vicos insanient currus, allident fest aer plateas; species earum tamquam taedarum erit, tanquam fulgura perrumpent.
5. Recensebit magnificos suos, sed cor- uent in ambulatione illorum , festinabunt d murum iljipiS , quasi pacatus fuisset pro- eiiqt,
f Ports
. c
htltstifiii
na.
U£ »ai imutoii jti»
Suas Hi «il&tquv ■ jilmtjl.
! 5.%« i
iimAtt»
I torMora verum; 4 impingatu 4. Propi forti, poj mn;qux ! binis,& Uccei 1 <ratuum,i btwtmi
wwc
^ii/>
fte
fuero, n violc/jsi
,H>
it tuear fam e i i%em Ude
Mtffljj

i
wc tante; «i Profite.
rutu cum p* ■ habitsnts
»Sfcfliti teils te
smihtsaijjj
oocctang.
itti:
««uiiiji
“Cortia-Bi;
tente*
ilitt,
*#,»#>(Wtetttj *t; nute
Mste$
imo proca
itttm Jiie MiMjpc: iuspriias,
It 14*18 saa«,tE
\oratae
»jttari BtdtS6* Mines
ite r istte® 1 il glSB^ ta K3B13- mpisu*" id >0111 Sjuite*
r (jBtsfe
UltsilfjOHp
tfcra -'® 10
OjUltaOttii'
® ig« 8 instruet f' utanft. ;urrus,t^
um Wirt opes«? (os W', 1
jjjia^ r
|.?s

<5. Porta: fluminum aperientur , & ipsum templum dissolvetur:
7. Et statione polita deportabitur Nineve, deducetur: cum ancillis fisis , comitantibus voce simili columbarum, quae tympana pulsant ex animo suo.
8. Fuit, quidem Nineve velut piscina aquarum,ex quo tempore est; sed ipsos fugientes, dicens , consistite, consistite, nullus avertet.
9. Diripite argentum , diripite aurum, St infinitum apparatum istum , gloriam ex o- jnnibus instrumentis desiderabilibus.
jo. Vacuitas,St quidem vacuillima, St exinanita erit: St animus liquefactus, ac collisio genuum, ac dolor in omnibus lumbis, St facies eorum omnium contrahent nigrorem, dicentium ,
1 i.Ubi e/?lustrum leonum, Scquod pascuum erat juvenum leonum i quo ibat leo, quo leunculus,catulus leonis,nemine deterrente ?
j2. beo, induam, rapiens, quantum sufficiebat catulis suis, St strangulans leunculis suis; qui implebat rapina cavernas suas, St lustra sua rapto i
a;. Ecce me contra te, dictum Jehovs exercituum, ut comburam in fumum currus e- jus,8t juvenes leones tuos consumat gladius: ita exscindam i terra rapinam tuam , neque audietur ampliiis vox nunciorum tuorum.

CAPUT 111 . '

Viva descriptio peccati, &poenx Ninevitu-
rum.

fiL civitati sanguinariae ; qux tota est mendacio, {^lacerato plena,non amovet rapinam.
2. Sonus flagelli,8t sonus commotionis rotx ; St equi plaudentis, currusque salientis futurus esi.
3. Eques inducens, St flammantem gladium, St coruscam hastam, St multitudinem confossorum, St ingentem numerum cadaverum ; denique infinita corpora , ad:'o ut impingatur in corpora illorum.

4. I J ropter amplitudinem scortationum scorti, pollentis gratia, magistra: praestigiarum ; qux venumdabat gentes scortationibus luis. St familias praestigiis suis.
5. Ecce me contra te, dictum Jeho.vae exercituum, St retegam fimbrias tuas, replicans in faciem tuam : ut ostendam gentibus, nuditatem tuam, St regnis ignominiam tuam:
6 . Et projiciens in te res detestandas, tur* pitudine afficiam te; difponamque te ut speculum.
7. F.ntque, ut quisque videntium te aberret ä te, ac dicat,vastata est Nineve,quis condoleat ei i unde quaererem consolatores tibi i
8- An melius esset tibi,quam No Nutriciae, sita: inter rivos, aquis circumdata, cui praemunitio efl mare, ä mari efl murus ej us i
9. Aithiopia robori erat, St Algyptvis.infi- nitaequejjeurer; Putsei, St Libyes erant auxilio tibi.
xo. Etiam haec deportationi fuit, abivit in captivitatem, etiam parvuli ejus illisi sunt in capite omnium vicorum :Sc super honoratos ejus projecerunt sortem > denique omneS magnates ejus vincti fuerunt compedibus.
11. Tu quoque inebriaberis, eris latitans; tu quoque desiderabis robur propter inimicum.
ir. Omnes munitiones Vax similes ficubus cum primitivis fructibus ; si moveantur, illi- co cad ntinos comedentis.
13. Ecce. populus tuus,«! foeminae, in medio tui erit ■ inimicis tuis omnino aperientur porta terra tua : absumet ignis vectestuos.
14. Aquas obsidionis hauri tibi, firma munitiones tuas : ingredere in lutum : Sc calca argillam, refice fornacem laterariam.
15. Ibi consumet te ignis , exscindet te gladius, comedet te ut melolontha: numerosum effice teut melolontha, numerosam effice te ut locusta.
i*5. Multiplicasti negotiatores tuos prae stellis coeli, ut irruit melolontha 8c avolat, avolabunt .-
17. Diademati tui similes locustae, & imperatores tui, ut prafocuris foraminumjquae castra metantur per sepes tempore frigoris, sed sole exorto errant, itä ut non dignoscatur locus ullius earum, ubi fuerint.
iF. Dormitabunt pastores tui,6 RexAssy- riae, jacebunt magnifici tui; abundabunt populus tuus super istos montes , nemine congregante,
19, Nulla est contractio fracturae nix , aegra efl plaga tua : quicunque audient rumorem tuum, complodent manu super te ; nam quem non pervasit afflictio tua jiigiter i
COCOCOCO COCO OO C/3 00 00
Chabakkuk.
CAPUT I.
Miratur propheta Deum populum suunt impiis affligendum tradere; nam contra Je- hudxos suscitat Chaldxos , qui viliori am non Deo, sed fibi tribuunt.
O Nerofa prophetia, quam vidit Chabak- kpk Propheta.
2. Quö usque Tehova ,quum vociferatus fuero, non exaudies i quum clamavero ad te, violentiam non servabis ■
3. Quare facis, ut videam iniquitatem, 5c intuear molestiam, vastitatemque,ac violentiam e regione mei; & quare est litem , & Jurgium, qui efferat;
4. Idcirco intermittitur lex,8c non pro-
fedituqquamjus: quia improbus circumsidet justum, idcirco prodit jus perversum.
5. Respicite in gentibus, & intuemini, admiratione abrepti admiramini ; nam opus operor diebus vestris , quod, non credituri estis, quum narrabitur.
6 . Nam ecce, ego excitaturus sum Chaldaeos, gentem acerbilTimam,8c festinam,ambulaturam per latitudines terrae ad possidendum habitacula, non sua, jure hxreditario :
7. Formidabilem,Sc terribilem illam, a qua judicium istius,Scdeportatio istius prodeant.
8- Nam leviores erunt pardis equi eius, & acutiores lupis vespertinis , abundabunt- que equites ejus:& equites ejus elonginquo venieut?s , involabunt , ut aquila celer adi escam;
P p 9. III»

Ci p« 1. r. _
o. Illa tota ad violentiam veniet; haustu faciei ipsorum ü'ientera versus jpebiante : tit «sliigat taizquira arenam captivam tur-
To. Et ipse Rex regibus illudet,St dominatores risui erunt ei; ipse omnem munitionem deridebit, & coacervato pulvere capiet
**it". Tuite remeante spiritu,ubi transiverit, reatum obibit; pradicans hanc vim suam Cei sui eßi.
12. Nonne tu ab aeterno es? JehovaDeus jneus est, sanctus meus, non moriemur: Jehova ad judicium disponis euro, 8t 6 rupes ad corripiendum fundas eum.
13. Purior es oculis, quam ut aspidas matum, St intueri molestiam non potes, quare intuereris perfidos ? surdum ageres, dum absorbet improbus justiorem se"?
14. Et faceres homines velut pisces maris i tit reptile, cui non efl dominator ?
15. Quotquot sunt, hamo educit, congregat illos plagis suis, 8 c recipit eos retijacu- so sito; idcirco betatur, & exsultat.
16. Idcirco sacrificat plagis suis, & suffi- fum facit retijaculo suo; quia per hxc pinguis e/? portio ejus, 8c cibus ejus opimus.
0 17. An propter hoc educet plagas suas, & jugiter occidendo gentes non litetur clementia ?
Ca P- 2 .j ,
12. Vae aedificanti civitatem exdibus, &
stabilienti urbem iniquitate.
13. Annon ecce a Jehova exercituum cß; ut laborent populi pro igne, Sc nationes pro inanitate fatigentur ?
, 14* Nam impletur terra cognoscendo olo. fiam Jehova: ; ut aqua: operiunt alveum maris.
15. V* potum prxbenti proximo suo,ad« bibenti utrem tuum, & etiam inebrianti; ut intuearis nuditatem eorum.
r< 5 . Saturaris ignominia prae gloria, bibi tu quoque, 8c retege praeputium : divertet ad te poculum dextera: Jehova:, 8c vomitus ignominiosus ad gloriam tuam.
17. Nam violentia Libani operiet te,& vastitas bestiarum terrefaciens eas; proptet caedes humanas, Sc violentiam terra’, urbem, Si omnes habitantes in ea.
Ig. Quid profuerit sculptile , quod sculpserit illud formator illius, fusile, Sc dockt falsi; quöd confidat formator figmenti fui ipsi, faciendo idola muta ?
19. Va illi, qui dicit ligno, expergitae, evigila, lapidi silenti: ipse docet, ecce ipsum, continetur quidem auro, aut argento,sed omnino spiritus nullus eft in medio ejus.
20. Jehova vero in templo sanctitatis ta efl sile A conspectu e jus, 0 universa terra.
CAPUT III.
CHABAKKUK,
CAPUT II.
Insolentia Regis Chaldaeorum coercebitur.
I N custodia mea stanti,8c consistenti mihi in munitione , ac speculanti ad videndum quid eloqueretur mihi, St quid responsurus essem post correptionem meam -.
2. Respondit mihi Jehova, dicens; scribe visionem,St quidem perspicue in istis tabulis, ut percurrat lecturus eam.
3?Tcam adhuc visio ad constitutum tempus rejecia efl , quam effabitur suo termino, neque fallet: si cunctabitur, exspecta eam, nam omnino eventura est, ac non tardabit.
4. Ecce ebuilat, in quo non est rectus animus ipsius : justus autem ex fide sua vivet.
5. Quin etiam cum vino perfidiosus sit, vir arrogans, neque maneat in habitaculo 3 cum dilatetvelut sepulchrum animum suum, Sitque velut mors, qu* non

saturatur, Sc recipiat ad se omnes gentes; congregetque ad fc omnes populos
<(. Annon isti omnes de eo parabolam prolaturi essent, & interpretationem cum ami. gmstis de eo ? & dicturus ille, vse multiplicanti non sua < quö usque tandem?) numero- si aggreganti penes se densissimum lutum?
7. Annon repente consurgent, qui mordeant te, Sc expergiscentur divexaturi te; Sc eris continenti conculcationi eis ?
8- Quia tu spoliasti gentes multas, spoliatura: sunt te omnes ' reliquis populorum , propter caules humanas, 8c violentiam terrae ; urbem, & omnes habitantes in ea.
9. V* dedito quaestui malo pro domo tua : ut disponat in excelso nidum suum, quo enpjatur e potestate mali.
10. Consilium inivisti pudendum domui tua:: scindendi populos multps, Sc peccasti contra te ipsum :
ir. Nam lapis e pariete cxcU»*#, Sc no- «Ihs i hgno testificatur istud;
Carmen propheticum Chabakkuki.
O Ratio Chabakkuki, propheta: : secun- dinn odas mixtas.
2. O Jehova, audiens pronuntiatum tuum timeo ; Jehova opus tuum interea temporis conserva, interea temporis notum fac; ia commotione irx misereri recordare.
3. Deo a meridie veniente , Sc sancto i monte Paranis summe; operuit coelum decor ejus, Sc lux ejus implevit terram:
4. Et splendor tanquam lucis affuit, cornuaque ad latus ipsius ei: ubi absconsio erat roboris ejus.
5. Anteivit ipsum pestis, & praecessit anthrax ad pedes ejus.
6 . Ubi autem constitit, mensos est terram, vidit, Sc disturbavit gentes, Sc dissipati sont, quorum erant montes sterni , incurvati sunt , quorum erant colles perpetui : cujus ■fuerant ambulationes perpetux.
7. Locum vanitatis vidi cfle tentoria /£- thiopise;»ommota sunt aulaea terrsMidjanis.
g. An contra flumina accensa fuit, jehova; an contra flumina ira tua ? an contra mare furor tuus; quum insideres equis tuis, curribus tuis salutaribus?
9. Nudus alveus satius est arcu tuo, juramentis tribuum, lennone maximi: flumina diffidisti terrae.
xo. Te videntes contremuerunt montes, inundatio aquarum transivit: edens abyssus vocem suam, m altum latera sua extulit.
11. Sol, luna stetit /»habitatione: a dto* cem sagitta: tua: itärunt, ad splendorem coruscans hasta tua.
i2. Indignatione progressurus in terram, ira trituraturus gentes.
13. Processisti ad salutem populi tui,ad salutem cum uncto tuo; fregisti caput e domo improbi, usque ad collum, nudando fundamentum maximo.
»4. Ps‘h
q. Po* ejus,}»*' ftndun®
liflCOll* ia abf-crri q, 1 B.< vair.Kp" iLlN' advoKssi tiedMj* iw«* 1 2 * 4 5 * 7
1
dtiti iwt
tirjie, lilii I lAmonis 1, Qmnin itie huiun j. Recept iceptiimsl nimscm, iam bcmc. imjtbm. dmlcit
jttiiiiiSssif aiorn; *1 lilii, 5; alotte: t. Htqoiiacui
«IMItil
atKfcjui
«Metam!
4 Tittfttjii
sjuiiunt ip 7. Sile k ■ inqaaeniii aovamacl ito! suos.
1. Eritaa ».adverti 11511, St ini * alienigei
>. Et aci' i: limen * ionunfuoi 1 10. Hriti t!itnorisa|
fanda,*
fcs,
E/u/jti
'•%
Nii,
mitaj dSwfiit soitjeki .ssfci »hSc do, sudem d
l ™?uei
flPrt
**>HUti

0;:
ivitit® ■JJ'
te,
hovstxstK
tttitopsk
M ojett,
Cap.
TZEPHANJA
Cap.i.2.
14. Perforasti virgis illius caput pagorum ejus, f/aaw procellam excitarent ad dispergendum me ; quum exsultatio eorum esset ac si comesturi fuissent pauperem, latentem in abscondito.
15. Iter fecisti ad mare equis tuis, ad acervum aquarum multarum.
16. Audivi; commotus est venter meus, ad vocem palpitant labia mea : invadit putredo ossa mea, denique commoveor in loco meo : audietis quiescendum esse mihi in die
angustia, quum ascendit contra populum
cssgsx? cmzm tmm
Tzephanjas,
CAPÜT I.
Clades imminens Jehudxx prxdicitur. feil XrErbumJehovx.quod fuit ad Tzephan- V jam, filium Cuschi, filii Gedaljx, filii A
iitntipa,
.Si nitsiti tonnt otiiitii ptj, tpaftt. wtlttos,^
»»tet.
illinit;®;
*TO 3 B «;•

»sehw,
(i:a t faijflt i 6 s,i 4 f
tfrawffi . , .. ., . „...
Etl ', ■ mar)«, filu Chizkija:; temporibus Joschijx,
Eiitlko-- filii Amonis, Regis Jehudae. i'ijiete‘' 2 ‘ Omnino recepturus sum omnia a super-
jJjd ' r Z fici® hujusterrae, dictum Jehova:. istlini’ decepturus sum homines, St jumenta, tanilnias- recepturus sum aves coeli, 8t pisces maris, & rapiac ruinas cum ipsis improbis; denique exscin- l0Mm ‘ dam homines a superficie hujus terrae , di- f IU, itum Jehovae.
Ckkiieli. 4 - Extendens enim manum meam super MPta; Jehudam, & super omnes habitatores Jcru- 1 ‘ fchalaimorum; exscindam e loco hoc resi- mmiae duum Vahalis, Sc nomen atratorum cum ipsis » MM: sacerdotibus:
-j m; , Et qui incurvant se super tecta honorem hhuwb habentes exercitui coelorum ; etiam, qui in- vtiiitnti " curvantes se jurant per Jehovam, Sc jurant P er Melecum suum :
simjtei»
requirunt ipsum.
um.mc. ^ Sile ä conspectu Domini Jehovi; propinqua enim eft dies Jehovae, nam apparavit Jehova mactanda animalia, praeparavit invitatos suos.
z. Erit autem die mactationis jehovae, ut animadvertam in ipsos principes, 8c in filios Regis, Sc in omnes, qui induuntur indumento alienigenarum: ^
9. Et animadvertam in omnem, qui insilit in limen die ilia; qui implent domum dominorum suorum violentia, 8c dolo :
so. Eritque die illa, dictum Jehovae, vox clamoris a porta piscium, & ejulatus aparte fecunda, & confractio magna ab ipsis collibus.
it. Ejulate habitatores cavi: nam succidetur totus populus, mercaturam faciens, exscindentur omnes argentarii.
te. Eritque tempore illo, scrutante me Jeruschalaima lucernis ; ut animadvertam in istos homines, qui concreti sunt cum facibus suis,dicentes cum animo suo,non benefacit Jehova, neque malefacit.
15. Erunt enim facultates eorum direptioni, Sc domus eorum desolationi : aedificant quidem domos, sed non inhabitabunt, plan- tantque vineas,sed non bibent vinum earum.
14. Propinquae# dies Jehova maxima, propinqua, Sc festina valde; sonus diei Jeho- yx, amati clamaturo ibi robusto;
hostu , turmatim populaturus eum.
17. Quamvis ficus non effloresceret,8c nullus ejjit proventus in vitibus , mentiretur opus olivat, Sc agrorum nullus ederet cibum; abscinderet hoflu ab ovili gregem, Sc nullum esset armentum in bubilibus :
18. Ego tamen in Jehova exsultabo, gestiam in Deo salutis me«.
19. Jehovi Dominus robur meum esi, qui disponit pedes meos tanquam cervarum, Sc super excelsa mea facit, ut incedam: magistro symphonia: fidium mearum.
6. Tum, qui retro aguntur ä sequendo Je- hova; tum qui non quierunt Jehovam,neque
15. Dies furoris, dies illa; dies angustiat, Sc oppressionis; dies vastitatis, St quidem vastissimae, dies tenebrarum, Sc obscuritatis, dies nubis, Sc caliginis :
16. Diesbuccinx.Scclangoris; contra civitates munitas .Sccontra angulos altissimos:
17. Qua angustiis afficiam homines , ut ambulent tanquam caici; quia Jehovre peccaverunt : & effundetur sanguis eorum velut pulvis, Sc caro eorum vehit stercora.
»8- Neque argentum eorum,neque aurum eorum poterit eripere eos’die furoris Jehova:, quum igne zeli ipsius consumetur tota haec terra -. nam consummationem utique acceleratam confecturus est cum omnibus habitatoribus hujus terrae.
•JB?
us,
«fcs*
01 * 5 ®
e ioiti- - KfPSÖ
itis vsiv : iniik® 1« K.® ;
R«w»ts
bir.A»
.teri sui4“ ; lsbititite
treflll® r
>tnpo^ r '
mili?*.'

CAPUT I r.

Clades imminens gentibus prxdicitur.

E Xcutite vos, iterümque excutite, 6 gens, vacua desiderio:
1. Quum nondum exsequitur decretum, quum nondum ut gluma: transit dies : quum nondum invadit vos aestus ira: Jehovaqquum nondum invadit vos dies irs Jehovae.
3. Quirite Jehovam omnes mansueti terrae, qui jus ejus operantur : quaerite justitiam, quaerite mansuetudinem, fortasse abscondemini die irae Jehovae.
4. Nam Hazza derelicta erit,8c Aschkelon desolationi: Aschdodumin ipso meridie depellent, & Hekron exstirpabitur,
5. Vae habitatoribus tractus maritimi,genti Cerethaeorum : verbum Jehova: contra vos est, Cenahanaea terra Pelischthaeorum, me ita perditurum esse te, ut nullus sit habitator.
6. Eritque tractus maritimus sire caulis, fossuris pastorum, Sc septis gregum.
7 - Et erit tractus pro residuo domus Jehudae,«# apud eos pascant: in domibus Asch- keionis vespere accubabunt, quum reviserit eos Jehova, Deus ipsorum, 8c reduxerit captivam turbam ipsorum.
8. Audivi opprobrium Moabitarum , Sc convitia Hammonitarum ; quibus probris affecerint populum meum , ut ampliaverint illud per terminum illorum.
9. Idcirco ut vivo ege, dictum Jehov« exercituum , Dei Jisraelis , Moab tanquam Sedomerit, 8c Hammonitae utHamora, locus derelictus urticae, Kc fodina: falis, ac desolationis locus usque in seculum; reliquiae populi mei diripient eos.Sc reliquum gentis mea: possidebunt eos.
Pp *
xo.Hp;

10. Hoc cis erit pro fastu eorum ; quia probris affecerunt. & ampliarunt ea per populum Jehovx exercituum.
11. Terribilis eilt Jehova in eis ,quum e- maciabit omnes deos terra:; St incurvabunt ie honorem habentes ei quisque e loco suo, omnes regiones gentium:
12. Etiam vos lEthiopes confossis gladio meo istis-
15. Nam extendet manum suam versus A- quilonem, ut perdat Assyriam: disponetque Nineven desolationi, siccam ut desertum :

14. Et accubabunt in ea greges , omnes bestiae gentium, tum platea, tum anataria, in malogranatis ejus pernoctabunt: vox cantabit in fenestra, desolatio in poste, quum opus cedrinum ejus nudaverit.
15. Hujusmodi erit civitas illa exsultabunda, quae residet secure, qu* dicit cum animo suo, ego funi , & praeter me nulla est amplius: quomodo est desolationiicubile bestiis? dicens quisquis transibit per eam sibilabit, a- gitabit manum suam.

CAPUT III.

Corruptela morum Jerufchalaimorum describitur,vocatio gentium promittitur.

V * ingluviei, St contaminat* civitati huic opprimenti.•
2. Non auscultat voci, non accipit disciplinam, Jehovx non confidit, ad Deum suum non appropinquat.
3. Principes ejus in medio ejus sunt leones rugientes : judices ejus lupi vespertini, qui non rodunt ossa in matutinum usque.
4. Prophet* ejus rapidi, viri perfidiosissimi ; Sacerdotes ejus prophanant rem sanctam , vim faciunt legi.
%. Jehova justus in medio eius, non facit iniquitatem; unoquoque mane jus suum edit V in lucem, nondeest, sed nescit iniquus erubescere.
6. Exscidi gentes, desolat* sunt extremitates earum, destruxi vicos earum adeo , ut nullus transiret: ita sunt exinanit* civitates earum, ut non fit quisquam, ut nullus sit habitator.
7.Dicebam,utiq; timebis me,accipies disciplinam , ut non exscinderetur habitaculum ejus, quibuscunque animadverterem m eam: vcriintamen inde ä diluculo corruperunt o- mnes actiones suas.
z. Idcirco pr*stolamini me, dictumjeho-
v*, in diem, quo surrecturus sum ad pis- dam: nam jus meum est, ut recipiam »entes ut congregem regna, ut effundam super illas indignationem meam, totum *stum irr me*, quum igne zeli mei absumta fuerit tota hxc terra.
9. Tunc enim mutabo in populis labium, ut purum fit \ quo invocent Omnes nomen Jehovx, colendo eum humero uno.
10. E transfluvialibus/i/rrf/ifcsffithiopii; supplices mei, filia dispersorum meorum afferent munus meum.
11. Tempore illo non erubesces ab omni, bus actionibus tuis , quibus dcfecerisäme: nam tunc amovero e medio tui exsultantes de fastu tuo,ut non pergas efferre te amplius in monte sanctitatis me*;
12. Reliquero autem in medio tui populum pauperem, tenuemque ; qui se recipient ail nomen Jehovx.
13. Reliqui* Jisraelis non facient iniquitatem, nequeloquenturmendacium, neque invenietur in ore earum lingua dolosa, sed ipsi pascentur , Screcubabunt, nemine perterrente. ,
14. Cane filia Tzijonis , clangite Jifraeli- t*, l*tare, & exsulta ex toto animo, lilia Jerufchalaimorum.
15. Amovisse Jehovam judicia tuaiexpedi- visse inimicos tnosiregem Jisraelis Jehovam e/se in medio tui, fore ut non timeas malum amplius.
16. Die illa dicetur urbi Jerufchalaimorum, ne timeto; Tzijoni, ne remittuntor manus tu*.
17. Jehova, Deus tuus in medio tui potens servaturus est ; gavisurus de te laetitia, conquieturus in amore suo, exsultaturus de te cantu, dicens :
iz. Moestos propter conventum recipiam, qui ex te sunt: moestos propter onus impositum ei,propter opprobrium.
19. Ecce me conficiente cum omnibusaf- fligentibus te, tempore illo simul servabo claudicantem, & depulsam congregabo, dif- pondmque eis laudem, & nomen in tota terra, quod illos pudeat.
20. Tempore illo adducam v os, quo, inquam, tempore congregavero vos: nam dispositurus sifft vobis nomen , 8c laudem in omnibus populis terr*. me reducente captivas turbas vestras in oculis vestris, ait
Jehova.
- -

Chaggaj.

CAPUT I.

Increpantur Jehudxi, quod magis sua cu
rent, quam qux Dei sunt.

A Nno secundo Darii Regis, mense sexto die primo mensis, fuit verbum Jehova t>er Chaggajum prophetam ad Zcrubbabe- lem, filium Schcalthielis , ducem Jehudx, & ad Jehofchuham, filium Jehotzadaki, Sacer- elotem maximum , dicendo:
2. Sic edixit Jehova exercituum,Ut dicam: populus hic dicunt , non advenisse tempus , tempus qno domus Jehovx xdificetur
3. uit itaque verbum Jehovx per Chaggajum,Prophetam, dicendo : *
4. An tempus est vobis, heus vos,desidendi in domibus vestris contabulatis ; PW domus hxc vasta e/i'?
S- Quapropter nunc sic ait Jehova exercituum,adhibete animum vestrü ad vias vestras
6. Seritis multum, St infertis parum,comeditis 1 minime vero ad saturitatem, bibitis, sed minime affatim, induimini, sed nemo ita, ut sit calor ipsi : Si qui mercestem reportat sibi, mercedem reportat in loculum pertusum.
7. Sic ait Jehova exercituum > adhibete a- nimum ad vias vestras.
g. Ascendite in istum montem, & afferentes Ii»na xdificate domum hanc,ut acceptum habens illud, « lori suem me, ait Jehova.
0 »- Spe-
m wiflWu
ind'
10, Idtf® iore,&®
11, it* tena-rt berA* iipriii* es#*
iJiiiulta ' Stuslis,!
Idcijttov* aptet 1P iibrmia
ij.Tuncl i« ex leg igovobisa 14 Coni rifabeW oiritum Jel jrdotisiM
mjcfion i(. Dit vig np;msei
a
: Ahpte iittiefc, .a, fas
jim&icfc 3. Quis in »mura ist; silemvos inquam uit Attani äumjelio • letandi steuitivet pei
tajtbov 5. Cum taexeun
«0 dante Sic esi helparu® fetoelos, i Acm
eterse^
Wtz
Wiest
UEnse
vert
Wj*, wSntcir

Cap. i. r.
ZECARJAS.

Cap.
UttKoia, 9. Spectatis ad multa, sed ecce ad pauca u pervenitis , S t quod infertis domum, efflo il-
totiaft jud: quamobrem , dictum Jehov* exerci- iMiabs®., tuum.propterea quod domus mea e/Z vasta,St , . vos excurritis quisque pro domo sua.
t ™Mpop4. 10. Idcirco contra vos cohibentur coeli ä Eti;ai ’ tai rore, 8c terra cohibetur frumento suo. tanumetoaa, IIw Me advocante siccitatem super hanc Wfwifej terram , St super hos montes, & super fru- Wptnotm mentum,& super mustum,& super oleum, 8c 11 super id , quod prolatura qlset haec terra : ’*ettfe; etiam super homines , St super jumenta, de- 11»» jU. nique super omnem laborem manuum.
>tmedionia 12. Auscultavit autem Zerubbabel, filius Schealthielis, St Jehoschua,filius Jehotzada- ki,sacerdos maximus,St tot* reliqui* popu- temiiiKoia: li voci Jehovae , Dei fui, & verbis Chaggaji,
Vupdic prophetae , quum misisset eum Jehova Deus ipsorum: timuenintque populus ä facie Je- näsiMst hov*.
trini atri'; 13-Tunc loquutus est Chaggaj,legatus Je- atamliica, hov* ex legatione Jehova: populo,dicendo : redite: Ego vobiscum sum, dictum Jehovae :
J 4- Concitav/tque Jehova spiritum Ze- ajoniSiifcj! rubbabelis,filii Schealthielis,ducis Jehudae,& lita exlotot spiritum Jehoschuhae, filii Jehotzadaki, sacerdotis maximi,Stfpiritum reliquiarum to- populi; ut venientes facerent opus in p/.feli domo Jehov* exercituum,Dei fui: Cap. II. atm tina 'i- T>ie vigesimo quarto mensis , sexto mense ; anno secundo Darii Regis.
liJetÄÄ C A P 17 T I I ~
u«tta« ., s- AI U T II.
Alaqmpcentia templi secundo restaurati.
Kti At En se septimo, vigesimo primo die men- jattasil i'f sis; fuit verbum Jehov* per Chagga- utifflitsfe jlimprophetam,edicendo :
2. Alloquere jam Zerubbabelem , filium itatOMC Schealthielis , ducem Jehud* , & Jehoschu- tjttsfrp: ham, filium Jehotzadaki sacerdotem maxi- spiobnui mum,Sc reliquias populi, dicendo :
Brias. 3- Quis inter vos sit reliquus, qui viderit miis domum istam in gloria ipsius priore ? etsi 'dtrfcS' qualem vos videtis eam nunc, nonne ad illam tatEö tanquam nihil esi in oculis vestris ?
£St 4. Attamen nunc confirmare,Zerubbabel,
HoUs: dictum Jehov*,St confirmare Jehoschuah fi- li Jehotzadaki Sacerdos maxime, & confir- is a».Vs mare universe popule hujus terr*,dictum Je- hovx,& perficite : sum enim vobiscum ,di- ctnm Jehov* exercituum.
‘ ion 5. Cum V E R B O,quo pepigeram vobis- cum exeuntibus vobis ex dEgypto, St spiritu ,\V©' 1}leo q antc ; n vobis : ne timeatis.
6 . Sic enim ait Jehova exercituum,adhuc semel parum illud est: tum ego commoturus sum coelos,& terram,&mare,St siccum.
7. Et commoturus sum omnes gentis, ut ciit leiMi Leniant desiderati omnium gentium ; 8t .„-Jj.t-ii! impleturus domum hanc gloria , ait Jehova
««imum.
1 *** OÄHGZOGLOGKKGOGOOO-GOOOGGGOGOKGOOOKOOK^r
8- Meum esi argentum , St meum esi aurum ; dictum Jehova: exercituum.
9. Major futura est gloria domus hujus posterioris, quam illius prioris, ait Jehova exercituum; nam in loco hoc disponam pacem,dictum Jehov* exercituum.
10. Vigesimo quarto’ die noni mensis anno secundo Darii ; fuit verbum Jehovse per Chaggajum prophetam,dicendo:
11. Sic ait Jehova exercituum > interroga jam sacerdotes de lege,dicendo :
12. En, tulerit aliquis carnem sanctam in ala vestis fu*,vel tetigerit ala sua panem,aut pulmentum, aut vinum,aut oleum,aut ullum cibum , an sanctificabitur ? cui respondentes sacerdotes dixerunt,non.
13. Deinde dixit Chaggaj,sitetigerit immundus ex cadavere quicquam istorum, an immundum erit ? cui refflondentes sacerdotes,dixerunt, immundum erit.
14. Respondens itaqueChaggaj dixit, ita populus iste, St ita gens ista coram me fuit, dictum Jehov*, St ita totum opus manuum istorum: imo quod obtulerunt ibi»immundum fuit,
15. Nunc enim adhibete jam animum vestrum ab hoc die ad eos , qui praecesserunt; ex quo nondum impositus fuit lapis lapidi in templo Jehov*.
i<5. Ex quo sunt dies illi,si quii venit ad a- cervum vicenum modiorum , est denum; II venit ad lacum ut exhauriat quinquagenas mensuras torcularis , vicenarum est.
17. Percussi vos uredine, 8 1 robigine, ac grandine,totum opus manuum vestrarum;8c nullus apud vos ad me venit , dictü Jehov*.
i8- Adhibete jam animum vestrum ä die hoc ad eos,qui pr*cesserunt: d die vigesimo quarto mensis noni,inde a die,quo fundatum fuerat templum Jehov*, adhibete animum vestrum.
19. An adhuc femen granarii, adeoque vitis,8c ficus, 8c malus punica,& olea non protulit ? ab hoc ipso die benedicturus sum.
20. Deinde fuit verbum Jehov* secundo ad Chaggajum, vigesimo quarto die mensis, dicendo:
21. Alloquere Zerubbabelem , ducem Je- hud*, dicendo: ego commoturus sum coelos,& terram.
22. Et subversurus sum solium regnorum ; ac perditurus firmitatem regnorum ipsarum gentium ; subversurus , inquam , currunt, 8t sessores ejus , ruentibus equis, St sessoribus eorum unoquoque per gladium fratris fui.
23. Die illo, dictum Jehov* exercituum, assumam te Zerubbabel, fili Schealthielis, ferve mi, dictum Jehov*,ponamquet* ut
annulum signatorium; quia te elegi, dictum Jehov* exercituum.
,, induimm
i|i:8iq"i*
ireporati
cimi®’*'
,11101® *5
mliasg'
CAPUT I.
Zeltes Christi super JerufchaUima.
M Ense octavo, anno secundo Darii fuit verbum Jehov* ad Zecarjam , filium Berecj* , filii Hiddonis,prophetam,dicendo : ?. Efferbuit Jehova contra patres vestros,
fervente ira;
Zecarjas.
3. Quamobrem edices istis, sic ait Jehova exercituum,revertimini ad me,dictum Jeho- v* exercituum,St revertar ad vos,ait Jehov» exercituum.
4. Ne sitis similes maioribus vestris, quibus proclamaverant prophet* priores, dicendo : si; ait Jehova exercituum» reverti-
Pp 3 mihi

mini j am ä viis vestris peüimis, St ab actioni- ! qu* sparserant Jehudam, adeö ut quisquam bus vestris pessimis : non enim auscultarunt, non extulerit caput suAm, jam venerunt isti
neque attenderunt ad me , dictum Jeho-

v«. . . ,
9. Majores vestri ubinam sunt; St propheta ipsi? an in seculum vivunt ?
< Veruntamen verba mea.St statuta mea, quae praeceperam servis meis, prophetis, nonne assequuta sunt majores vestros ? adeo ut reversi dixerint,quemadmodum cogitaverat Jehova exercituum facere nobis fecundum vias nostras, & fecundum actiones nostras , ita egit nobiscum.
7. Die vigesimo quarto undecimi mensis, is est mensis Schebat, anno secundo Darii , fuit verbum Jehov* ad Zecarjam, filium Be- recja;, filii Hiddonis, prophetam, quod diceret :
g. Vidi nocte,quod ecce vir insidebat equo rufo , St stabat inter myrtos , quae erant in profundo : postea verö equos rufos, balios , & albos.
9. Quumque dicerem , quid sibi volunt isti, Domine mi ! dixit mihi angelus ille, qui ailoqmitus est me, ego ostendam tibi > quid f.bi velint isti.
10. Tunc respondens vir ille , qui stabat inter myrtos, dixit •• hisunt , quos misit Je- hova ad perambulandum terram.
11. Et respondentes angelo Jehov*,stanti inter myrtos, dixerunt, perambulavimus terram, St ecce tota terra desidet: & tranquilla efl.
ia. Tunc loquutus angelus Jehov*,dixit; 6 Jehova exercituum, quo usque tu non miserturus es Jeruschalaimorum, St civitatum Jehud* : in quas indignatus es jam septuaginta annis ?
13. Respondit autem Jehova exercituum angelo illi, qui alloquebatur me, verba bona, verba consolatoria.
14. Quamobrem edixit mihi angelus, qui alloquebatur me, proclama, dicendo: sic ait Jehova exercituum , zelo prosequor Jeru schalaima, 8t Tzijonem, zelo maximo.
it. Fervore enim maximo ferveo contra gentes istas tranquillas; quia me effervescente paululum, ipsae adjutrices fuerunt in malum.
16. Idcirco sic ait Jehova. reversus sum ad urbem Jeruschalaimorum misericordia , domus mea aedificabitur in ea, dictum Jcho- v* exercituum, & regula extendetur super Jeruschalaima.
17. Amplius proclama, dicendo : sic ait Jehova exercituum» adhuc dispergentur ci- vieaeesrme* pr*bono , consolante Jehova adhuc Tzijonem , St eligente adhuc Jeru-
ad deterrendum ista , ad dejiciendum cornua gentium, qua: sustulerant cornu in terram Jehud* ad spargendum eam. Caput 11 .
5. Iterum sublatis oculis hieis videns,quod ecce virum, St in manu ejus funiculum mensorium ;
6. Dixi > quo vadis ? qui dixit mihi , ad mensurandum Jeruschalajima; ut videant quanta fit futura latitudo ejus , St quanta longitudo ejus.
7. Ecce autem angelo illo, qui alloquebatur me, procedente; angelus alter processit obviam ipsi:
8. Cui edixit, curre, alloquere puerum istum, dicendo :per pagos habitabunt cives urbit Jerufchalajimorum prae multitudine hominum,St jumentorum versantium in ea:
9. Et ego ero ei, dictum Jehova:, murus igneus circumquaque,& gloriae ero in medio ejus.
10. Heus, heus, jam fugite A terra Aquilonis , dictum Jehova: ; quum expanderim vos, quam late patent quatuor venti coelorum , dictum Jehov*.
11. Heus Tzijon; liberate; quae desides apud filiam Babylonia:.
ir. Nam,sica‘it jehova exercituum , qui post in didam gloriam, misit me contra gentes istas, qua: depr*dat* sunt vos: quia , qui tar.git vos, tangit pupillam oculi ipsius :
13. Nam,ecce ego agitaturus sum manum meim contra illas,& erunt pr*d* servis suis: itä agnoscetis jehovan;, exercituum misilTe me.
14. Cane,8t laetare filia Tzijonis; quia ecce venturus sum,St habitaturus in medio tui, dictum Jehova::
15. Et adjungentes se gentes mult* Jeho- vs die illo, erunt mihi populus: St habitante in medio tui, me agnosces, Jehovam exercituum mittere me ad te.
16. Tum possidebit Jehova Jehudam portionem suam in terra sancta ; St eliget rursus Jeruschalaima.
17. Sile, universa caro ä facie Jehov* ? quum excitatus fuerit ex habitaculo sanctitatis fu*.
schalaima.

CAPUT II.

Vocatio gentium praedicitur.

PT sublatis oculis meis vidi; ecce autem quatuor cornua.
a. Dicente autem me illi angelo, qui alloquebatur me , quid sunt ista i dixit milii, ista junt ilu cornua, qu* sparserunt Jehudam,Ji-
fraelem , St Jeruschalaima,
fabro?- 6 " 1 ' 6 °^ enc *‘ t m ‘bi Jehova quatuor
f^quum dicerem, quid isti veniunt sa- cturi. eloqmitujest, dicendo : illa cornua,
J, $i^< wisai*^ Afaflüs*
fCüBlßS 1 äos.
iSaiara
sjiiffloßt
;fc«ur
Hunte:
arimeius
sMSfflini
10 . tttill ’oobinstf t (üb fit»
Ztm
D Einde batui excitatur Dur/ rideo, gut ajns/eqt ettista Sabiepta
Etdirec rtUtta 4 . Qt.nmqi
(.Klip»

CAPUT III

Justificatio peccatoris in perfiona JehoJcbM adumbratur.

P Ostea ostendit mihi Jehoschwham, sacerdotem maximum , itantem coram angelo Jehov*: St Satanam stantem ad dexteram ejus, ut adversaretur ei.
2. Dicebat autem Jehova Satan* > incre- pet Jehova te, 6 Satan , increpet, inquam , te Jehova, qui eligit Jeruschalaima : nonne hic efl titio ereptus ex igne ?
3. Jehoschuah autem , quum esset indutus vestibus sordidis,Stslaret coram ipso angelo:
4. Respondens angehet , alloquutus est eos, qui stabant coram se, edicendo : amovete vestes istas sordidas ab eo; St dixit ei, vide,transtuli .1 te iniquitatem tuam,ut induam te mutatis vestibus ?
ifaita C.tef Acendo babelem (edspirii 7 -Qu Mele: iemsiin Iftgra l fv tendo:
9. V
Bimi
uUm ad vos
10.
1 pun. ia® badii 'chp
ii»
nis
ba;

tut
9. Ideoque dico,imponunto cidarim mundam capiti ejus: imposuerunt itaque illi cidarim mundam capiti ejus , St induerunt cum vestibus angelo Jehov* adstante.
4 .Tum
1
io:
Do;
1.
OB
It.

Cap. 5. L,
Cap.!,j
IVtJttlEj
b 4 ti c«a Mintsnj ,%1', piilaupj iialiiia K ,
it mihi,i «vife 1 & quas
i alloquti«, teprocell:
ittt MIL itetaot tin mitttt b
ttew.uj
msirv
ittlteilp
«jnp&n
»ai» 1; picis
nimis, f
icm trago
)S: quia, qu ipsius: IMUM» e servii I* uum miS
irus; quia« 'umcdiottj
Mta]tb
asiSiliaks
jttai»
'iJcWtKX-
StijtfmiJ
feitet«!
isitiaiS-
ii
ÄilL.d
I.WIK;’
lldtilXKsi
an*, in» :t, injM"
ima: nos-
1 effeti»" riipfc®!“ illoqiow* tndo:^^ Eidiiift'"
,^r eiiL

6 . T um contestatus est angelus JehovaeJe- hoschuham,dicendo:
7. Sic ait Jehova exercituum > fi in viis jneis ambulabis, & si observationem meant observabis, Bc tu cum jus dices domui meae, tum etiam observabis atria mea: utique dis- ponam tibi, qui ambulent inter adstantes i- #}o s.
8. Audi jam Jehosehuah,sacerdos maxime, tu, Si amici tui, qui sedent coram te, quandoquidem ostento suntiecce ego adducturus sum servum meum, GERMEN.
9. Nam ecce lapis ille est , quem pono coram Jehosehuah , apponens lapidi unico septem oculos: ecce ego sculpturus sum sculpturam ejus , dictum J eho vx exercituum,8t amoturus iniquitatem terrae istius die uno.
10. Die illo, dictum Jehovae exercituum , vocabitis quisque amicum suum; sub vitem, fciub ficum.

CAPUT IV.

Zerubbabel typtos Christi.

D Einde reversus angelus ille, qui alloquebatur me, excitavit me ut virum, qui excitatur ä somno suo :
2. Dix/tque mihi, quid tu vides ? cui dixi, video, quod ecce lychnuchus aureus totus , cujus lecythus supra summitatem ejus est, 8c septem lucernae ejus in eo, scptemque infundibula septem illis lucernis,quxsunt in summitate illius:
3. Et dux ole« ad illum; una a dextera lecythi, & altera ad sinistram ejus.
4. Qimmque respondissem, loquutus sum ad angelum , qui alloquebatur me,dicendo : quid ista fibi volunt, domine mi ?
5. Respondens autem angelus , qui alloquebatur me, dixit mihi, an nescis , quid sibi velint ista ? cui dixi, non, Domine mi:
6 . Respondens itaque > alloquutus est me, dicendo hoc est verbum Jehovx ad Zerub- babelem, dicendo •• non virtute, neque vi, sed spiritu meo, ait Jehova exercituum.
7. Quis es, 6 mons magne, coram Zerub- babeleT in planitiem es : nam proferet lapidem summum ; cum fragosis acclamationibus, gratia, gratia ei.
g. Fuit mira verbum Jehovx ad me, dicendo :
9. Manus Zerubbabelis fundaverunt domum istam, & manus ejus perfectura: sunt; ut agnoscas Jehovam exercituum misisse me ad vos.
10. Nam quis spreverit diem parvorum operum! nam lxtantut- aspicientes ad Iapidem illum, perpendiculum, in manu Zerubbabelis septem isti, oculi, inquam , Jehova:, ipsi peragrantes terram ?
11. Amplius respondens, dixi ei; quid fibi volunt dux oleae istx, ad dexteram lychnuchi > Sc ad sinistram ipsius ?
12. Et respondens denuo dixi ei; quid dux baccx olivarum, qux sunt in spatio duorum tuborum auri,effundentium ex se aureum liquorem ?
13. Qui, quum alloquutus esset me, dicendo : an nescis, quid fibi velint ista ! dixi non , Domine mi.
14. Itaque dixit , hx fiunt dux oleose; qux permanent apud Dominum totius terta.

CAPUT V.

Imago fa/fia doftrina,

D Etüde rursus attollens oculos meos,vidi; quod ecce volumen volabat, a. Quiimque diceret mihi, quid tu vicies? dixi , video volumen volans, longitudine

vi- ginti cubitorum, 8c latitudine decem cubitorum.
3, Tum dixit mihi, hac exsecratio processura in superficiem totius terrae,quiaquisi- quis furator ex hoc popula, ut illa, se innocentem asserit; & quisquis jurat exhoepe- pulo, ut illa, se innocentem asserit.
4. Hanc profero .dictum jehova: exercituum,ut invadat domum furis;Scdomum jurantis per nomen meum falso: commorans- qtie in domo ejus, consumat eam, & ligna e- jus, ac lapides ejus.
5. 1’ostea progresius angelus,qui alloquebatur me, dixit mihi , attolle jam oculos tuos, Si vide, quid fit hoc, quod procedit.
6 . Dicenti autem mihi, quid est '! dixit, est Epha, qux progreditur, dixitque, hic est oculus ipsorum in tota hac terra,
7. Ecce autem massam plumbi allatam, cum ea, mulierem unam, qux sedit in medio illius Ephs.
g. Dixitque i!le, ha:e est ipse improbitas , quum projiceret eam in medium Ephx; pro- j ecitque massam illam plumbi in os ipsius £- phte.
9. Tum attollens oculos meos, vidi, qeoff ecce dux mulieres prodibant»habentes ventum in alis suis, quibus erant alae similesalis ciconiae ; efferebantque Epham illam intes terram, & coelum.
10. Me autem dicente illi angelo , qui ai- quebatur me; quö istae deferunt Epham hjict ii. Dixit mihi, ut xdificet sibi domum ia terra Schinharis : libi stabiliatur » & Collocetur in basi sua.
CAPUT VI.
Angeli boni, defensor et Ecclesia,
D Einde rursus attollens oculos meos vidi, quod ecce quatuor currus prodibant & medio duorum montium; qui montes erant montes chalybei.
2. In curru primo equi rufi erant, Scia curru secondo equi nigri:
3. In curru autem tertio equi albi, & üt curru quarto equi grandine guttati, confirmati.
4. Itaqueproloquensdixi angelo, qui alloquebatur me, quid fibi haec volunt, Domine nri ?
5. Et respondens angelus dixit mihi , hi quatuor fiunt venti caelorum, procedentes inde ubi constiterant, apud dominatorem totius terrx.
6 . Qui sunt in illo curru, Ist equi illi nigri egrediuntur in terram Aquilonalem, & albi illi egrediuntur post eos; grandine ver 6 guttati egrediuntur in terram Meridianam.
7. Confirmati itaque illi egressi quaerebant eundo, ut obambularent terram hanc; quapropter edixit,ite, obambulate terram hanc: sic obambularunt equa terram.
g. Et accersens me, alloquutus est me.di- cendo: vide, hi, qui egressi sunt in terram Aquilonalem,tranquillarunt spiritum meum in terra Aquilonali,
P P 4 9. T»

9. Tura fuit Verbum Jehov*, edicendo
mihi; . v , . fi v
10 Accipe st deportatis* st Chclciajo * oC st Tobija, 8c ä Jedahja ; veniens tu die eodem, veniens, wiju/ini , ist domum }oschijse , nüi Tzephanjx, qui veniunt e Babylonia
11. Et accipiens argentum, tk aurum,facies coronas; ac impones capiti Jehoschuh* , filii Jehotzadaki, sacerdotis maximi:
12. Quem alloqueris, dicendo: sic ait Je- hova exercituum,dicendo:ecce virum, cujus nomen dGERMEN, qui e loco suo germinabit, & sdificabit templum Jehov*.
13. Is enim sediticatuvus est templum Jehov* , idemque reportaturus decorem , ÜC sessurus, ac dominaturus in folio fuoicntque sacerdos in folio suo , & consilium pacis erit inter utrofque.
14. Quamobrem illarum coronarum qux- quc eflo, proChelemo, 8c pro Tobija, 8c pro Jedahja, 8c pro Chene , filio Tzephanj* , in memoriale , in templo Jehov*.
15. Nam longinqui advenient, 8c xdisica- bunt in templo Jehov* , ita cognoscetis Je- hovam exercituum misisse me ad vos : atque hoc quidem futurum est , quum omnino auscultaveritis voci Jehov* , Dei vestri.
Cap, 7.8.
suo ,dicenda per prophetas illos priores: unde fuit fervor irx magnus a Jehova exercituum.
13. Fuit enim,quemadmodum clamantem ipsum non audiverant, ut ita clamantes ipsos ntfn audirem ait Jehova exercituum:
14. Sed turbine disjicerem eos in omnes gentes, quas non noverant, & terra hxc desolaretur post eos, destituta tranfeunte, 5 c redeunte: ita disposuerunt terram desiderabilem in desolationem.
CAPUT VII.
Jejunium Deo Acceptum.
P Ostea fuit anno quarto Darii Regis; fuit verbum Jehov* ad Zecarjam,quarto die mensis norai, Cislevo mense.
2. Quum misisset populus in domum Dei Scharetzerum.Sc Regem Melccum, & viros suos; ad deprecandum faciem Jehov*.
3. Et alloquendum sacerdotes,qui aderant domui Jehov* exercituum , & prophetas , dicendo > an fleturus sum mense quinto , separando me,quemadmodum feci jam aliquot annis ?
4. Fuit igitur verbum Jehov* exercituum, edicendo mihi:
5. Alloquere totum populum hujus teer*, & sacerdotes, dicendo : quum jejunatis , o" plangitis quinto , & septimo mense , ut illis septuaginta annis, an usto pacto mihi, mihi , inquam , jejunatis i 6- Et quum comeditis , aut quum bibitis; nonne vos comeditis, & vos bibitis vobis.
7. Nonne fdiiuri fuiftis fecundum verba illa, qu* proclamavit Jehova per prophetas priores, quum esset urbs Jeruschalaimorum deses, & tranquilla, & civitates circumstantes eam : quum Australem locum, & humilem regionem populus inhabitaret ?
8- Euitque verbum Jehov* ad Zecarjam > ut diceret:
9.Sic loquutus fuerat Jehova exercituum, edicendo: jus veritatis dicite, benignitatemque, & misericordiam exercete alter, in alterum:
10. Viduamque , aut pupillum .peregrinum , aut pauperem ne opprimitote -. 5 c fna- vestro Cr altei * lls ne cogitate cum animo
ir. Sed renuerunt attendere , St prsbue- runt humerum refractarium; auresque suas aggravarunt, ne audirent .- 12. Et cor suum disposuerunt ut lapidem perdiuturnum,ne audiret legem ipsam,&ver- ba. qu* mittebat Jehova exercituum spiritu
CAPUT VIII.
TraDei placabilis.
D Einde suit verbum Jehov* exercituum , dicendo:
2. Sic ait Jehova exercituum ; Zelotypus fui Tzijonis zelotypia magna; & excandescentia magna zelotypus fui ipsius.
3. Sic ait Jehova, reversus sum ad Tzijo- nem, 8c habito in medio Jeruschalaimorum, ut vocetur urbs Jeruschalaimorum civitas veritatis, 8c mons Jehov* exercituum mons sanctitatis.
4. Sic ait Jehova exercituum, adhuc sedebunt senes , & anus in plateis Jeruschalaimorum ; habens quisque scipionem suum in manu sua pr* multitudine dierum :
5. Et piate* civitatis replebuntur pueris, & puellis, ludentibus in plateis ejus.
6. Sic ait Jehova exercituum,quia mirabile est in oculis reliquiarum populi hujus diebus his, an etiam in oculis meis mirabile esset r dictum Jehov*

exercituum.
7. Sic ait Jehova exercituum , ecce ega servaturus sum populum meum, i terra O- rientis; 8c e terra occasus solis.
z. Et reducturus eos,ut habitent Jcrulcha- laimis , eruntque mihi populus, & ego ero eis Deus in veritate, & justitia.
9. Sic ait Jehova exercituum; confirmantor manus vesti *,qui audistis diebus his verba ista, ex ore prophetarum ipsorum, ex quo die fundata est domus Jehov* exercituum, templum *dificandum fuisse.
io. Nam ante dies hos merces hominis non efficiebatur, & merces jumenti nulla e- rat, & exeunti, ac egredienti nulla erat pax ab hoste, sed committebam omnes homines unum cum altero.
ii.N unc verö non sum ut diebus istis prioribus ego, reliquiis populi hujus; dictum Jehov* exercituum.
12. Nam sementis pacis es, vitis edit fructum suum; <k terra edit proventum suum, cotlsque edunt rorem suum , denique facio ut possideant reliqui* populi hujus omnia ista.
13. Entque,«#quemadmodum fuistis maledictioni in gentibus, 6 domu« Jehudx , Sc domus Jisraelis, ita servem vos , 8c sitis benedictioni : ne timetote,confirmantor manus vestr*.
14, Sic enim ait Jehova exercituum: quemadmodum cogitaveram malo afficere vos, quum fervefecissent me patres vestri, ait Jehova exercituum ; neque pcenituit me :
15. Ita conversus , cogito diebus his bono afficere Jeruschalaima, ik domum Jehudx 5 ne timetote. , .
»6. Hxsuntxcij quas facturi estis: loqu;-
jnml

>rw!j>tz,
■ova«*), ’
tlifflattj
anteis
Ml:
in omr« terra i® iseüüte.Jc
> ilefideri-
WtlBffi, i
KKtMj ! .tttsnjtt
i lilii», iiiiihsg,
mbösi
i,afcf(4.
miüsrj,
limyillt
iturpms,
X
iramirabi- lujus die- lintileeC-
e toti (I-
tr.sienfe
is,S((j)a
i.
e; torirca- Muli®
€ap. 8 , 9 »
zecarjas.
Cap.9.10
'ISCXUSi
flslsnii
iffitiit-
ii«';*
(tsteiS
taS?»
s;to]f
«aftfo
iMtliffl,
vp trio «omss
listis ma- Udx > & ifeisbe- i. or manis i
.um : qi * 1 2 3 4 5 6 7 * 9 10 k foerev« i :s ve& .
; pwnifJt ' f
usfcisW 'i.
iW.
mini veritatem alter cum altero, ventatis,St pacis jus dicite in portis vestris;
17. Et alter malum alterius ne cogitetis cum animo vestro,St juramentum falsum ne ametis : nam omina hxc sunt, quae odi, dictum Jehovae.
rg. fuit igitur verbum Jehovae exercituum,dicendo milii:
rp. Sic ait Jehova exercituum , jejunium quarti mcnfisjbt jejunium quinti,St jejunium septimi,jejuniumque decimi futurum est domui Jehuda: gaudio,8c laetitiae, St in solenni- tates hilares sed veritatem,St pacem amate.
ao.Sic ait Jehova exercituum; adhuc erit, quum venient populi, St habitatores civitatum multarum:
ai. Et adibunt habitatores unius alteram, dicendo: eamus indesinenter ad deprecandum faciem Jehova:, St ad quaerendum Je- hovam exercituum : eam ego quoque.
22. Itjsvenient populi multi, St gentes numerosa: ad quaerendum Jehovam exercituum Jeruschalaimis ; St ad deprecandum faciem Jehova;.
2Z. Sic ait Jehova exercituum; erit diebus illis , quum prehendent decem homines ex omnibus linguis gentium ; prehendent, inquam, alam viri Jehudsi, dicendo : ituri fumus vobiscum , quia audimus Deum ejje vobifeum.

CAPUT IX.

Chrifites Rex equitans in afino,

P Rophetia onerosa esi verbi Jehovae in terram circumstantem te, St Damascus requies erit illius : quia Jehova: est oculus [pedator hominum, ut omnium tribuum Jis- raelis.

2. Quin etiam Chamatham terminabit illa ; Tyrum.ScTzidonem,quam vis sapiens sit valde,
3. Et aedificaverit Tyrus munitionem sibi, coacervaver tque argentum quasi pulverem,St effossum aurum quasi lutum platearum.
4. F.cce Dominus expellet eam, 8t percu- tiens deturbabit in mare praemunitionem ejus, 8t ipsa igne absumetur.
5. Videns'Aschkelon timebit , St Hazza dolebit quoque valde , etiam Hekron , quod pudefecerit ipsam exspectatio sua ; penbit- qne Rex ex Hazza,8t Aschkelon non permanebit :
6 . Et habitabit nothus Aschdodi, denique exscindam fastum Pelischthteorum-
7. Qrmmque amovero caedes cujusqueab cre ipsius , St detestationes ejus e dentibus ejus, relinquetur etiam ipse Deo nostro ; ut sit tanquam dux in Jehuda, St Hekron ut Je- busaeus,
8- Et castra habebo ad domum meam propter exercitum .propter transeuntes. St propter redeuntes,ut non pervadat eos amplius exactor: quia jam visum est mihi in oculis meis.
9. Exsulta valde filia Tzijonis, clange filia Jeruschalaimorum, ecce Rex tuus adveniet tibi, justus,St salute proditus est; pauper , 8t insidens asino; idque pullo nato asi- nab us.
10. Nam exscindam currus ex Ephraji- 310 .8t equos e Jeruschalaimis, exscindetur
etiam arcus bellicus , pacemque eloquetur gentibus ; St dominatus ejus amari uno ad alterum , St a flumine usque ad fines terra: protendetur.
it. Tu autem infecta sanguine foederis tui emisi vinctos tuos e cisterna; in qua nullae sunt aquar :
12. Revertimini ad munitionem > vincti sperantes : tum illo die,quod indico, duplum restituam tibi:
13. Quum tetendero mihi Jehudam,arcum implevero Ephrajimo, St excitavero filios tuos, b Zijon, contra filios tuos,6 Javan,dis- ponens te tanquam gladium potentis.
14. Nam Jehova contra hos conspicuus erit.prodeunte vehit fulgure sagitta ejus : St Dominus Jehovi buccina clanget,St progredietur procellis meridianis.
15. Jehova exercituum proteget illos ; ut comedant, postquam subegerint lapides funda: , St bibant strepentes quasi vino; imple- biintque tum cratera, tum angulos altaris.
16. Denique servabit eos Jehova Deus i- psorum die illa,tanquam gregem populi fui; quum lapides coronarii pro vexillis erunt in terra illius.
17. Nam quantum erit bonum ejus? St quanta pulchritudo ejus ? frumentum juvenes,St mustum facundas faciet virgines.

CAl'üT X.

Progressus Euangelii.

P Etite i Jehova pluviam tempore serotino, Jehova efficiente nimbos, 8t pluviam imbriferam est editurus eis,cuique herbam in agro suo.
2. Nam imagines loquuntur vanitatem,8t divini vident falsum,8t somnia vana loquuntur, vanitate consolantur: idcirco proficiscentes velut grex, testificati sunt nullum fuisse pastorem.
3. Contra pastores istos accensa est ira mea,St in istos hircos animadverti: nam visitavit Jehova exercituum gregem suum,domum J ehudx , St disposuit illos velut equum decoris fui in bello.
4. Ab ipso fuit angulus,ab ipso clavus, ab ipso arcus bellicus ; . b ipso processit omnis exactor pariter,
5. Fueriintque similes potentibus , conculcantibus lutum platearum in bello, quum prasiiabantur , quia Jehova cum ipsis erat ; St pudefecerunt eos , qui insidebant equis.
6 . Corroborabo autem domum Jehuda:, 8t domum Joseph! servabo , St tranquille collocabo eos, quia misereor eorum, evunt- que ac si non abjecissem cos : quia ego sum Jehova , Deus eorum , & exaudiam eos.
7. Enintque similes potenti Ephra,imitar. St laetabitur animus eorum quasi vino; St filii eorum videntes lartabuntur , exsultabit animus eorum in Jehova.
5[. Sibilans ad eos, congregabo eos, quum redimam eos: St multiplicabuntur sicut multiplicati fuerant:
9. Et disseminabo eos in populos, ut i» longinquis locis recordentur mei; St viventes cum filiis suis revertentur.
10. Ita reducam eos e tetfa /Egypti, St ab Assyria congregabo eos; in terram Gilha- l 1 i'P S
)

dis. Libamque, adducam. eos; Sc non sufficiet eis.
ii. Quamobrem transiens per mate angustia, percutiet in mari fluctus , arescentque omnia profunda rivi ; Sc dejicietur fastus Aflsyrix, sceptrumque /Egypti amovebitur.
ri. Roborabo autem illos in Jehova, ut in nomine ejus continenter ambulent, dictum Jehovx.

CAPUT XI.

Destruclio templi secundi , c 5 " dijstaritai pastorum Ecclesix , inprimü Christi > & Antichrist!.

A Peri Libane januas tuas , ut consumat ignis cedros tuas.
i. Ejula abies, quia corruit cedrus , quia magnifici vastantur : ejulate robora Bascna- itis, quia concidit silva vindemia:.
3. Vox ejulatus pastorum, eo quod vastetur magnificentia eorum, vox rugitus leonum , e 6 quod vastetur fastus Jardenis.
4. Sic ait Jehova, Deus meus; pasce oves has interfectionis,
5. Quas poffessores earum interficiunt,nc- «|ue habentur rei, Sc eorum , qui vendunt ipsas , quisque dicit,benedictus Jehova, quod ditatus sim ; Sc pascentium eas, nemo dc- tndntiä utitur erga eas.
6 . Nam non utar clementia ampliiis erga habitatores hujus terra:,dictum jehova;: sed ecce ego faciam ut praesto suit homines, alter in manu alterius, 3 c in manu regis fui,quibus contundentibus terram hanc, non eripiam e manu eorum.
7. Itaque pavi oves interfectionis, VOS,, ijuam, 6 pauperes gregis; Sc accipiens mihi duos baculos, quorum unum vocavi amoenitatis, Sc alterum vocavi devincientium, pavi oves illas.
8. Et excidi tres pastores mense uno: imminuto animo meo propter illos,quod etiam animus eorum coqueret consilia in me :
p.Et dixi,non sum pasturus vos ; qux moritura est , moriatur, 8c qua; exscindenda est, exscindatur,Sc reliqua: comedant altera carnem alterius.
10 Itaque accipiens baculum meum, baculum jucunditatis , succidi ipsum; irritum faciendo foedus meum,quod pepigeram cum omnibus populis istis.
rr. Irritoque facto dieilld; agnoverunt rectL pauperes illius gregis, qui observabant me,verbum Jehova: elfe.
12. Dixeram enim illis,si bonum videtur in oculis vestris , date mercedem meam, sin minus,desistite : qui appenderunt mercedem meam,triginta argenteos.
13. Edixit autem Jehova mihi,projice cos conferendos in figulum , magnificum pretium, quo pretiose aestimatus sum ab illis : ita accipiens illos triginta argenteos,projeci eos in domum Jehova:, conferendos in figulum.
14. Postea succidi baculum meum secundum, baculum devincientium,irritam faciendo fraternitatem inter Jehudam , Sc Maciem.
>5- Tandem edixit Jehova mihi > amplius fume tibi instrumentum pastoris stulti.
id. Nam ccce^go suscitaturus sum pasto- iemin hac terra , qui erraticas non visitabit,

state teneram non requiret, Sc fractam non curabit: restitantem non portabit, sed carnem pinguioris comedet, Sc ungulas harum pe rrumpet.
17. Vx pastori meo nihili, derelinquenti gregem > gladius imminet brachio ejus , Si oculo dexteroejus: brachium ejus prorsus arescet,Sc oculus dexter ejus omnino caligabit. a

C A P U T XII.
Spiritui gratix , tSprecum ; & Ecckßa sub prejsurii invida.
O Nerofa prophetia verbi Jehovx pro Jis- raele : dictum Jehova:,qui extendit coelos > Sc fundat terram, formatque spiritum hominis in eo.
a. Ecceego dispositurus sum Jeruschalai- ma, ut pelvem soporiferam omnibus populis circumquaque, quando tum contrafjphudam erit in obsidione, tum contra Jeruschalaima.
3. Quin futurum est die illo, ut disponam Jeruschalaima vehit lapidem onerosissimum omnibus populis,quo,quicunque onerant se, omnino exduntur ; etiamsi congregentur contra illum omnes gentes terra:.
4. Die illo , dictum Jehova:, percutiam o- mnan equum stupore , Sc seslorem ejus amentia : Sc super domum Jehudx aperiens oculos meos, omnes equos populorum percutiam excitate.
5. Adeo ut dicant duces Jehudx cum animo suo , fortitudo est mihi, (S habitatoribus Jcruschalaimorum, in Jehova exercituum, Deo ipsorum.
6. Dic illo disponam duces Jehudx tan- quam foculum igms, invadentis ligna, 8t ut txdam ignis , invadentis manipulum , qui consumant ad dexteram > Sc ad sinistram
omnes populos circumquaque-.ut permaneant
Jeruschalaima adhuc loco suo Jeruschalai- mis.
7. Ita servans Jehova tentoria Jehudx primum, ut non magnificet fe ornatus domus Davidis, Sc ornatus habitantium Jeru- sehalaimis supra Jehudam.
g. Die illo proteget Jehova habitantes Je- ruschalajimis: entque abjectiffmius ex eis, die illo similis Davidi, Sc domus Davidis, ut dii, ut angelus Jehovx coram illis.
5>. Erit"enim die illo ; quum quxram perdere omnes gentes,qux invaserint Jeruschalaima.
10. Ut effundam super domum Davidis,Sc super habitatores Jeruschalaimorum spiritum grati* : Sc deprecatioinumrelpicientque ad me,quem transfixerint, clangentque super hoc, tanquam planctu de unigenito : Sc amare plangent de eo,ut amat& quis plangit de primogenito.
ii. Die iilo magnus erit planctus Jeru- schataimis, ut planctus Hadadrimmonis, in convalle Megidduntis :
12. Planget enim terra, quxque familia: seorsim; familia domus Davidis seorsim > Sc foeminx eorum seorsim , familia domus Na- thanis seorsim,8c foeminx eorum seorsim:
13. Familia domus Levi seorsim,Sc foeminx eorum seorsim; familia Schimhitica seorsim, Sc foeminx eorum seorsim:
14. Omnes familix reliqux,fami!ix singu» Ix seorsim j Li foeminx eorum seorsim.
CA 1 \ 13.

J^lf,
ÄBlün i fcd ij. ilashirig
faturi
ejus,!!
prorsa
caiigs-
itfusti
pro Jis. nrsit M-
lpiritSHL
"KW- popck jfkirfa ab, difca Äa terasft, itpz
.«»> rnt tjas •ipini ns ar, perita ani- jtotibis iriuian
mir & "M,fc rj,f. liaita arsi
l&Jt sis)t!t
s fr* uis,
,\lt
IP Ä
Si
spiit tfC fu-
Sc & e»
ijC
sä
ii
Cap.If.T4.
ZECARJAS.
Cap. 14;
CAPUT XXII.
Päßio Christi futura.
D ie illo erit fons apertus domui Davidis, Sc habitatoribus Jcruschalaimorum pro peccato, Sc pro separatione ex immunditia.
_ 2. Erit etiam die illo,dictum jehova: exercitu um , ut exscindam nomina terriculorum i terra, adeo ut non commemorentur am- piuis : quin etiam eorum prophetas,ik spiritum impuritatis amoturus sum ä terra.
3. Erstque, quum prophetaverit quispiam amplius ; ut dicant ei pater ejus, & mater ejus, qui genuerint eum , non es victurus, quia salsitatem loquutus es nomine Jeho vx : Sc transfigent eum pater ejus, & mater ejus, qui genuerint eum, quum prophetaverit.
4 - Ita erit die dio, u$ erubescant isti prophetae quisque a visione sua, quum prophetaverit, neque induant togam villosam, ut mentiantur.
5 ■ Sed dicat, non sum propheta; vir agricola sum > nam instituit me aliquis ä pueritia mea.
. 6- Quod si dixerit ei quisquam,quid plagae »sta: in manibus tuis f dicet, plago sunt , quibus percussus fui iudomo amantium me.
7 - Gladie, evigila contra pastorem meum, & contra virum proximum meum, dictum Jehova: exercituum; percute pastorem , & dilpergentur oves ; at reducam manum | meam ad parvulos.
2 - Nam erit in tota terra,dictum Jehova:, »f partibus duabus in ea excisis ,Sc exspirantibus ; tertia relinquatur in ea :
9. Et inducam tertiam istam in ignem, COnflansque eos,ut conflatur argentum,probabo eos, quemadmodum probatur aurum : hic invocabit nomen meum,8t ego exaudiam eum , dicam, populus meus est ,oc ipse dicet, Jehova est Deus meus. _
CAPUT XIV
Excidium Jerufchalaimorum , 'S vocatio gentium prodicitur.
E Cee dies ventura est Jehova?, quum divi- jdetur spolium tuum in medio tui.
's. Recipiam enim omnes gentes contra Te- ruschalaima ad bellum; Sc capietur civitas, diripienttirque domus; 8cfoemina; comprimentur , Sc exeunte parte civitatis in deportationem,residuum populi non exscindetur ä civitate.
3. Nam procedens Jehova, pugnabit contra gentes illas; ut quo die pugnavit , die conflictus.

4. Et stantibus pedibus ejus die illo super tuontem olivarum, qui est in conspectu Jeru- schalaimorum ab Oriente; scindetur mons olivarum medius Orientem, & Occidentem versus ,in vallem magnam valde : & recedet pars ipsius montis ad Aquilonem,8c pars ejus ad Austrum.
5, Tum fugientes vallem montium, quum pertinget vallem montium, ad montem con- r erdetu, quem selegit; Sc fugietis, quemadmodum fugiebatis metu terrsmotus, diebus Huzzija:, Regis Jchuda:: veniente Jehova , Deo meo I omnibiistw laudis adstituris tibi.
6. Et erit die illo, ut non sit lux pretiosa, iSc densa;
7. Sed erit dies unus,qui agnoscetur a Jehova, non ex die.Kc nocte; nam erit, ut tempore vespertino sit lux.
8- Erit etiam die illo, prodeuntibus aquis vivis e Jeruschalaimis , parte fui ad mare Orientale , 8c parte fui ad mare posterum (quod «state, Sc hyeme futurum est.)
9. Erit, inquam, Jehova Rex super totam terram , die Ulo erit Jehova unus.Sc nome« ejus unum.
jo. Redigetur tota hxc terra quasi campestria; äGebahoad R immunem , I« Australi parce Jerufchalaimorum : & exaltata urbs manebit in loco suo, a porta Binjammis usque ad locum porta: primse, usque ad portam angulorum, Sc a turn Chananeelis, usque ad lacus torcularium regis:
11. Et habitabunt in ea, 8c anathema non erit amplius; nam residebit tirbs Jcruschalaimorum secure.
12. H*c ver o erit plaga,qua afficiet Jehova omnes populos, qui turmatim convenerint contra Jeruschalaima : tabe faciet carnem cujusque ipso stante super pedes suos, Sc oculi cujusque tabefient in foraminibus suis; Sc lingua cujusque tabefiet inore ipsorum :
13. Erit etiam die illo,at sit vexatio Jeho- v« magna in illis; adeo ut prehendant a iter manum alterius, Sc ascendat manus unius in manum alterius.
14. Et tu quoque Jehuda pugnabis Jeru- Ichalaimis ; Se recipiemur opes omnium gentium circumquaque , aurum , Sc argentum , vestesque multae admodum.
15. Et similiter futura est plaga equorum, mulorum, camelorum, asinonimque , Sc o- mnium jumentorum, qux erunt in castris illis ; similis plaga: illi.
16. Erstque, ut quisquis residuus fuerit ex omnibus gentibus, qua: venerint contra Je- rufchalaima; ascendant de anno in annum, ut incurvent se honorem exhibentes Regi Jehova: exercituum, Si ut celebrent festum tabernaculorum.
/7. Et crit.yiqui non ascenderint ex familiis tenue Jeruschalaima, ad incurvandum se exhibituri honorem Regi Jehova: exercituum,ut non sit super eos imber.
jg. Quod si familia Aegypti non ascenderit , neque advenerit, super quos non est imber , erit illa plaga, quii assecturus est Jehova gentes, quae noii ascenderint ad celebrandum festum tabernacnlorum.
19. Haec erit peccati poena A 2 gypti, 8 c peccati poena omnium gentium, qua: non ascenderint ad celebrandum festum tabernaculorum.
20. Die illo erit inscriptum tintinnabulis equorum; sanctitas Jehova, ut sint olla in domo Jeho va:,quasi crateres coram altari:
21. Imo erit omnis olla Jeruschalaimis, & in Jchuda sanctitatis Jehova exercituum ; St venientes omnes sacrificaturi accipient ex eis, Sc coquent in eis; neque erit Cena-
hanasus amplius in domo Jehov* exercituum die illo.
Mala-

CAPUT I.

Glutin Dei malam, init gratiam apud populum confcederatum.

Rophetia onerosa verbi Jehovac.ad Jifraii- lem; per Maleacin.
2. Diligo vos , ait Jehova,Scdicitis.in quo diligis nos? nonne (tutet fuit Hesau Jahako- bo? dictum Je hov», dilexi autem Jahako- bmn.
3. Hesauum vero odio habui; ideo disposui montes ejus desolationi, 8c pofselsionem ejus draconibus deserti:
4 - Quod dicit Edomsea.depauperati sumus quidem , ac revertemur, & aedificabimus vastata loca,sic ait Jehova exercituum, ipsi aedificent, at ego destruam : Sc vocabuntur terminus improbitatis, Sc populus,cui indignatur Jehova,usque in seculum:
4 - Quod oculi vestri visuri sunt extermino Jifraclis; Sc vos dicturi,magnificat se Jehova.
6 . Filius honorat patrem, & servus Dominum suum: quod si pater sum, ubi eß honor meus ? & si dominus sum , ubi reverentia mei? ait Jehova exercituum vobis, 6 sacerdotes , contemtores nominis mei,qui dicitis, qua in re contemnimus nomen tuum ?
7 Qui afferentes super altare meum cibum pollutum,dicitis,qua in re polluimus te? ineo , quöd dicitis mensam Jchovs contem- tibilem esse.
8- Nam quum affertis animal csecum ad sacrificandum,nihil»« efl mali ? Sc quum affertis claudum Sc xgrotum, nihil»« eß mali ? offer illud jam duci tuo,an acceptum habiturus sit te,aut an suscepturus vultum tuum,ait Jehova exercituum.
p. Nuncitaq; deprecamini jam faciem Dei fortis,ut gratiam faciat nobis ; dum e manu vestra est hoc,an suscepturus est ullius ex vobis vultum? ait Jehova exercituum.
io. Quis etiam inter vos esi , qui claudat for es gratü? aut lium illustratis altare meum gratis? nulla eil mihi delectatio in vobis; ait Jehova exercituum, & munus acceptum non habeo b manu vestra:
it- Nam ab ortu solis usque ad occasum ejus,magnum erit nomen meum in gentibus, & in omni loco suffimentum afferetur nomini meo.Sc munus purum : quia magnum nomen meum erit in gentibus,ait Jehova exercituum.
n.Etenim vos profanatis illud ; in eo,quod dicitis,mensam Jehova: pollutam esse,proventus ejus contemtibilem ejfe cibum :
13. Et dicitis , ecce quantum fatigationis, quii exsufflare possetis illud,ait Jehova exercituum,affertis etiam raptum, Sc claudum,& aegrotum , afferentes munus : an acceptum habebo illud imanu vestra? ait Jehova.
14. Irrso maledictus eft machinator, qui quum sit in grege ipsius masculus, vovet, & sacrificat corruptum Domino : nam rex magnus sum,ait Jehova exercituum , & nomen meum «3 reverendum in gentibus.

C A P UT J r, ' '

V Veccata sacer dotum 3 iSspopuli

N Unc itaque ad vos JpeiUt pixteptum i- tstud,ojs»cerdotes;
2. Nisi auscultaveritis, Sc nisi indideritis animo fludium tribuendi gloriam nomint meo , ait Jehova exercituum > utique immittam in vos maledictionem , 8c maledicam benedictionibus vestris: quin etiam maledixi earum cuique,quia minime inditis animo.
3. Ecce ego correpturus sum vobis sementem,& sparsurus fimum in facies vestras; fimum sacrificiorum vestrorum, adeo ut abripiat vos ad se.
4. Nostis enim me misisse ad vos praeceptum istud; ut sit foedus meum cum tribte Levi,ait Jehova exercituum:
5. Foedus meum fuisse cum illa vitae , 8c pacis, Sc dedisse eas ipsi propter reverent am, quä reveritus est me ; St propter nomen meum contritam fuisse -.
6 . Quum tex veritatis fuit inore ejus, Sc iniquitas non est inventa in labiis ejus; in pace, Sc in xquitate ambulavisse lirecum, Sc multos avertisse ab iniquitate :
7. Quum labia sacerdotis observarent scientiam, Sc lex requireretur ex ore ipsius i nam angelus Jehova: exercituum est.
8- At vos recessistis ab illa via,fecistis, ut impingerent multi in legem; corrupistis foedus Leviticum, ait Jehova exercituum.
p. Ideöque etiam ego reddidi vos con- temtos 1 Sc abjectas toti populo; prout vos minime observatis vias meas, sed attollitis faciem contra legem ,dicendo :
10. Nonne pater unus omnibus nobis eff, nonne Deus fortis unicus creavit nos ? quara perfidi fumus alter in alterum, profanando foedus majorum

nostrorum ?
11. Perfide agit Jehuda,Sc abominatio fit in Jisraele,Sc Jerulcnalaimis profanat qninx Jehuda sanctitatem Jehova:,quam amaturus fuerat, ducens filiam dei alieni.
12. Exscindet Jehova virum vigilantem,
Sc responsantem, qui fecerit illam e tentoriis Jahakobi; etiam offerentem munus Jeho- v* exercituum. _ /c.-
13. Atque hoc fecundum facitis, operiens do lacrymis altarfe Jehova: fletu,Sc exclamatione ; adeo ut minime amplius respiciafi Deus ad munus: Sc benevolentia ejus recipiat oblationem e manu vestra.
14. Dicitis autem, propter quid ? propte- reaquod Jehova testificatus est inter te, Sc uxorem adolescenti» tu», contra quam tu perfide agis.ciim sit socia tua, Sc uxor foederata tibi.
15. Nam nonne unum effecit,quamvis reliqui spiritus ipsius essent ? quid autem unum J quaesiturum femen'Dei: ideo canturi estis spiritui vestro , 8c in uxorem adolescentia? tuae perfide ne quisiquam agito.
i< 5 . Sibi odio esse dimissionem, ait Jehova, Deus Jilraelis , nam em« operire violentiam pallio ipsius, ait Jehova exercituum : quara cavebitis spiritui vestro , ut non perfidi a- gatis.
17. Fatigatis Jehovamverbis vestris, Sc dicitis, qua in re fatigamus ? in eo quod dicitis , quisquis facit malum, bonus videtur in oculis Jehova:, Sc istis ipse delectatur ,aut ubi esi Deus judicii J
CAPUT

indiJerlij
® Jiouiini in.
c maledi- •tiainma. iditis ani-
is fernen. . te; li- i matri.
»pnrce.
«atrii»
«tuum, tSI HOB]
aetifti
biisijüsib
:meeua,Sc
Ottos
oteipiiis:
d.
Haitis,# pllisfx - m.
oscon-
routvos
itwlliui
rate tif, m: fn piofai)
ominiMt!
«nina
unaas
P/.'Ä
ItidIBS
S, 0 MiW
isan*
3 chÄ
I /ju Itä-
i.’prope-
*erie,&
i qua tu wfedf-
mire- Mumi i estis centi»
,ehova p lentiim • quat aSJti'
:stri!,4
lidÜ-i' - i iitmi iptä’

C A 1 ’ U T I i I.
Adzcntut Chrißi , &ejus prxcurfor Johannes Baptifta.
E Cce ego missurus sum angelum meum, qui expediar viam ante me : St repente veniet in templum suum Dominus, quem vos quieritis,Sc angelus foederis,quo vos delectamini, ecce venturus est,ait Jehova exercituum.
2. Quis autem sustineat diem adventus e- jus? aut quis consistat, quum apparuerit ? nam ipse quasi ignis conflatoris > Sc ut smegma fullonum esi,
z. Ut sedet conflans,Sc purgans argentum, ita purgabit filios Levi, defaicans eos velut aurum,& argentum : ut sint Jehova:,qui offerant munus juste:
4- Et suave sit Jehova; munus Jehudse , & Jerufchalaimorum : ut diebus priscis, Se ut annis antiquis.
%. Accedam autem ad vos in judicium; Sc ero testis festinantiffimus contra praestigiatores, 8c contra adulteros, Sc contra jurantes falso : Sc contra oppressione detinentesmer- cedem mercenarii; viduam, Sc pupillum, ac peregrinum pervertentes , neque timentes *nei,“ait Jehova exercituum.
6. Quia ego Jehova non mutor: ideo vos, filii JahakoBi,lion confiunt! estis.
7. Inde a diebus majorum vestrorum recessistis a statutis meis, neque observastis,revertimini ad me, Sc reveqtar ad vos,ait Jehova exercituum : sed dicitis, qua in re reverteremur ?
8. An spoliet homo Deum, quod vos spoliatis me ? Sc dicitis, qua in re spoliamus te i decimis,8c oblatione.
9. Maledictione estis maledicti, eo quod vos me spoliatis: gens ipsa tota.
10.Afferte omnes decimas in thesaurum,ut sit cibus in domo mea; Sc probate me jam in hoc,ait Jehova exercituum si non aperuero vobis cataractas coelorum , Sc proferam vobis benedictionem, adeo ut non sufficiatis :
ii. Et increpabo vestri causä exedentem, Kt non corrumpat vobis fructum terra:: neque orbet vos vitis in agro, ait Jehova exercituum.
i 12. Itaque beatos praedicabunt vos omnes
gentes,quia eritis terra oblectationis, ait Jehova exercituum.
iz. Invaluerunt contra me verba vestra,ait Jehova: sed dicitis, quid obloquuti fumus contra te ?
14. Dixistis, vanum eSl colere Deum, Sc quod lucrum erit, quum observaverimus observationem ejus , Sc quum ambulaverimus a trat L metu Jehovie

exercituum ?
15. Imo nunc felices prodicamus superbos : Sc nidificantur, qui faciunt improbitatem : Sc qui probant Deum,liberantur :
16. Tunc timentes Jehovse , frequenter praedicant alter apud alterum, dicentes : e- nimverö attendit Jehova,8c audit,atque conscriptum est in libro commentarii coram eo ; pro timentibus Jehova:, Sc cogitantibus de nomine ejus.
17. Hi erunt mei, ait Jehova exercituum, quo die ego confecturus sum peculium : Sc clementia utar erga ipsos, quemadmodum quis utitur clementia erga filium suum, qui colit ipsum.
18. Tunc conversi videbitis inter justum,Sc improbum quid interfit , inter colentem Deum Sc eumajui non colit ipsum. Caput 1P'.
ic/. Nam ecce dies ille adveniet, ardens tanquam fornax; quo erunt omnes superbi. Sc omnes facientes improbitatem stipula, St inflammabit eos dies ille venturus : ait Jehova exercituum, adeo ut non derelinquat eis radicem, aut ramum.
20. Exorietur autem vobis,6 timentes nominis mei > sol justitiae cum curatione in alis ipsius; Sc procedetis,augefeetisque ut vituli saginarii:
21 Et conculcabitis improbos; nam futuri sunt cinis'Jub plantis pedum vestrorum ; quo die ego effecturus sum, ait Jehova exercituum.
22. Recordamini legis Moschis, servi mei: cui praecepi in Chorebo perferenda ad totum Jisraelem statuta, Sc jura.
23. Ecce ego missurus sum vobis Elijani prophetam , antequam veniat dies Jehovas maximus,8c reverendus:
24. Ut convertat cor patrum ad filios , 8c cor filiorum ad patres ipsorum , ne veniens,
percutiam terram anathemate.

LIBRI APOCRYPHI.

Tobit.

CAPUT I.

Tohit senior conßans confessor.

C Ommentarius Tobiti, filii Tobjelis, filii Chananeelis,filii Hiddui, filii Gebahelis, i femine Jachtzielis,de tribu Naphthali:
2. Qui captivus abductus est diebus Schal- man-afaris,regis Assyriorum i Thischbe.quie repo sita est ad dexteram ejus, qua; proprie dicitur Naphthali in Galilaea, supra Ascheris tribum.
3. Ego Tobit fideliter , ac juste ambulavi singulis diebus vitie mea;, eleemosynas multas faciens fratribus meis, ac genti meae , ! S iis, qui venerant mecum M regionem Assy- nqumi Nintvei!.
4. Nam quum essem in regione mea,in terra jifraelis juvenis adhuc,deficiente tota tribu Naphthali patris mei a domo Jeruschalai- morum, quae electa fuerat ex omnibus tribubus Jifraelis.
;. Ut sacrificarent lilic omnes tribus, ubi sanctificatum fuerat templum pro tabernaculo Altillimi.ex quo exstructum fuerat, in generationes omnes alternas ; Sc omnibus tribubus,quae una defecerant,sacrificantibusBa- hali deo,cum domo Naphthali,patris mei:
6. Ego tamen solus ibam saepe Jeruschalai- ma diebus festis , quemadmodum praescriptum est toti populo Jifraelis, praecepto aeterno,primitias, decirnäsque fcetiium, Sc prima

Odpi T» 2, ^ v '^
ma vellera habens : St dabam ea Sacerdoti- . bus posteris Aharonis ad altare offerens. j 7. Primas omnium fcetuum decimas da- ! bam posteris Aharonis, qui ministrant Jeru- schalaimis ; fecundas vero decimis vendebam,8t profectus,expendebam easjerufcha- Jaimis unoquoque anno :
g. Tertias denique dabam iis, quibus con« veniebat dari , quemadmodum prxceperat Debora, mater patris mei; quia orphamis relictus fueram a patre meo.
9. Qiuimque ad viri aetatem pervenissem, ducens Channam, uxorem e gente nostra, genui ex eaTobijam.
10. Sed quum captivus Nineven abductus
essem;
ir. Omnibus fratribus meis, ac gentilibus meis vescentibus cibis gentium;
12. Ego continui me ipsum, ne comederem eos
/3. Quia memor eram Dei ex toto animo
meo.
14. Conciliavit autem Altissimus gratiam, decoremque mihi coram Schalmanafare ,ut essem opfonator ipsius.
15. Itaque profectus sum in Mediam :
1 6. Depofui'que apud Gebahelem , fratrem Gobraja: Kagefchi, civitate Mediae, argenti talenta decent.
17. Postquam vero mortuus est Schafman- afar, regnavit Sancherib , filius ejus pro eo.
ig. Cujus rationes, quum incertae essent, non potui amplius proficisci in Mediam.
17. Ac in'diebus quidem Schalmanafaris eleemosynas multas feceram fratribus meis.
20. Cibos meos dederam esurientibus, Sc vestimenta mea nudis; 8c si quem ex gente mea videram mortuum , projectumque ad murum Nineves.eum sepeliveram.
21. Praeterea, si quem occiderat Sancherib rex, quum venisset fugiens ex Jehudaia, fur- tim abripiens, sepeliebam eum (multos enim perdebat indignatione fua)8t requisita a rege corpora eorum non inveniebantur.
22. Profectus vero quidam Ninevitarum, Indicavit regi me sepelire eos; quamobrem abdidi me, St Cognoscens me quaeri ad mortem ; ex metu me recepi alio.
23. Tum raptae sunt omnes facultates meae: neque relictum est mihi quicquam praeter Channam, uxorem meam, St Tobijam, filium meum.
24. Sed non praeteriverant dies quinquaginta quinque , quum occiderunt eum duo filii ipsius, fugenintque in montes Armeniae, St regnavit Efarchaddon, filius ejus pro eo, qui praefecit Achikarum, filium fratris mei Chananeelis omnibus rationibus patris fui, St toti procurationi.
23. Postulante itaque Achikaro mea causa, reversus sum Nineven : (erat enim Achi- kar ä poculis, St ab annulo, procwatbrque , St rationarius, constituerätque eum Efar- ehaddon fecundum a fe, filium fratris mei.)
2d. Reverfdque mihi domum,restituta est Channauxor, St Tobiia, filius meus.

CAPUT II. Tobit fit c tectos.

D ie festo pentecostes, qui dies sanctus est septimanarum septem, comparatum est prandium lautum mihi: qunmque aecum -
• — 0
bens ad edendum, contemplarer cibaria multa, edixi filio, abi, adduc, quemcunque inveneris fratrum nostrorum egentem , qui memor sit domini: Ecce autem tum exspectaturus te.
2. Ille adveniens dixit,pater, quidam Z genere nostro projectus jacet in foro strangulatus.
3. Tum ego antequam gustarem,exsiliens, sustuli eum, St exportavi in domum quan- dam, donec occidisset sol.
4. Deinde reversus lavi, St comedi cibum I meum tristis.
5. Recordando prophetis Hamosi, quemadmodum dixerit.
6. Convertentur feris vestrs in luctum,Si omnia hilaria vestra in lamentum : ac flevi.
7. Quum autem occidisset sol, abii, St effossa fovea sepelivi eum.
z. Vicini vero me irridebant, dicentes; non amplius metuit iste interfici propter factum istud, quamvis ante aufugerit: Nara ecce mortuos iterum sepelit:
9. Eädemque nocte decubui pollutus ad murum hypsthri, facie meii non obtecta; neque animadverti passeres eo in muro esse.

10. Itaque oculis meis apertis excreverunt passeres calidum fieretis in oculos meos, unde enat« sunt albugines in oculis meis; St quamvis adirem medicos, tomen non adjuverunt me; Achikar vero aluit me,donec profectus esset in Elymaida.
11. Cha.nna autem uxor mea lanificium exercebat in gynxeeis:
12. Cui, quum remisisset opta suum dominis, rependerunt quoque illi mercedem» Sc amplius etiam donarunt haedum.
13. Quum vero venisset ad me,balare coepit : Quamobrem dixi ei, unde hoedulus iste? nonne furto sublatus est ? Redde eum dominis ; nam nefas est comedere furto ablatura quicquam ; dicente vero illa, dono datus est mihi prxter mercedem, tamen non credidi illi, sed edixi reddi eum dominis.
14. Me itaque contra illam exardescente, respondens illa,mihi dixit, ubi sunt tua: eleemosyna: , St justi facta tua ? Ecce spectata sunt omnia apud te.
CAPUT III.
'Tobit gemens, (5 orans.
I Taque contristatus flevi, Sc oravi cum dolore, dicendo:
2. Justus es Domine , omniäque opera tua, St omnes viae tus sunt misericordia, St veritas; etiam judicio vero, juftoque tu judicas in leculum.
3. Memento mei, Sc relpice ad me : ne ulciscaris me pro peccatis meis, atque erroribus meis, Sc majorum meorum, qui peccaverunt coram te.
4. Nam non obedivimus praeceptis tuis f quamobrem exposuisti nos directioni , Sc captivitati, mort/que, St dicterio probroso omnibus, apud quos dispersi sumus.
5. Nunc ergo,«f multa judicia tua sunt, Sc vera, ne facito propter peccata mea, majorumque meorum,quia non fecimus praecepta tua (non enim ambulavimus fideliter coram te.)
6. Nunc, inquam, prout placuit tibi,facito me, praecepto tolle fpiritiun meum, ut dissolutus

latus redigar in terram : quoniam utilius est milii mori, quam vivere, quandoquidem exprobrationes falsas audivi, ac tristitia multa incessit me; prxcipe, inquam , me solutum ä necessitate hac, jam concedere in aeternum locum; ne avertas faciem tuam ämc.
7. Ko ipso die accidit fili* Rehuelis Sarte in Ecbatanis Media', ut ipsi quoque objiceretur probrum ab ancillis patris ipsius.
g. Quia tradita fuerat viris septem; sed Aschmadarus, improbum illud damonium, occiderat eos ; antequam congrederentur cum ea, ut fit mulieribus.
9. Dicebant enim ipsi, an nondtlm intelli- gis te prsfocare viros tuos 5
ro. Jam septem viros habuisti, neque vocaris de ullius eorum nomine.
rr. Quid nos verberas propter illos, siquidem mortui sunt ? abi cum illis : ne videamus ex ce filium, aut filiam in se culum.
re. Hsec, quum audisset, tristata est valde; adeo ut strangulatione premeretur : sed dixit, e juidem unica sum patri meo, si fecero hoc, probrosum fuerit ipsi ; & senium ejus deduxero cum dolore in sepulchrum.
13. Postea oravit ad fenestram quandam, dicens:
14. Benedictus es Domine, Deus mi, & benedictum nomen glori* tuse, sanctum, & pretiosum in secula ; benedicant tibi omnia opera tua in seculum.
Nunc autem Domine, oculos meos,& faciem meam converti ad te.
id. Dicens, ut liberes me ab hac terra; ac non audiam amplius exprobrationem.
17. Tu nosti, Domine, me puram esse ab omni peccato viri.
ig. Ac non coinquinasse nomen meum, neque nomen patris mei, in terra captivitatis me*.
19. Unica sum patri meo,neque est ipsi alter natus,qui percipiat h*reditatem ejus :
10. Neque agnatus propinquus, neque filius ex eo, cui me conservem, ut nubam ipsi.
2t. Jamque perierunt mihi septem: quorsum me in tempus, reliquum vivere.
22. Quöd si non visum fuerit tibi occidere ne:
23. Prxcipe respiciens ad me : 5 c misertus mei, ut non audiam ampliiis exprobrationem.
24. Exaudita autem est oratio utriusque coram gloria Dei maximi:
25. Et missus est Rephael curaturus hos duos , Tobiti desquamaturus albugines, & 8aram, Rehuelis filiam traditurus Tobijx, Tobiti filio uxorem, ac ligaturus Aschma- dxum, improbum illud dxmonium ; quia Tobij* jus acciderat, ut illam hxreditario Jure duceret: eodemque momento reversus Tobit ingressus est domum suam , & Sara Rehuelis filia descendit e caenaculo suo.
CAPUT IV.. '
7 'eflamtntum Toi/iti.
Ie illo recordatus Tobit pecunix, quam deposuerat apud Gebahelem Rageschi civitnte Medi*.
2. Dixit apud se ipsum , ego postulabam mortem: quid non advoco Tobijam filium meum > ut ipsi indicem antequam moriar i iwque vocato ilio dixit;

3. Eili, quum mortuus fuero, se -eu me, ac ne clespicias matrem tuam: honora eam, o- mnibus diebus vit* tu*, & fac, quod placuerit tibi,neque contristes eam.
4. Memento, fili,ipsam multa pericula expertam esse propter te latentem in utero.
5. Quum mortua fuerit, sepeli eam apud mc in eoclem sepulchro.
< 5 . Omnibus diebus,fili,Domini Dei nosti» recordare, neque voluntarie pecces, St transgrediaris mandata ejus ; sed justitiam exerce omnibus diebus vit* tu*, ac ne ambules viis iniquis: nam te colente veritatem prosperi successus aderunt tuis operibus, & omnibus exercentibus justitiam.
7.De facultatibus tuisfac eleemosynam;ac ne invideto oculus tuus,quum facies eleemosynam : ne avertas faciem tuam ab ullo paupere, & a te minime avertetur facies Dei.
8- Prout tibi aderunt in multitudinem, facito ex eis eleemosynam:
9. Sin parum tibi fuerit, pro paucitate ne metuas facere eleemosynam:
10. Thelaurum enim bonum comparas tibi ipsi in diem necessitatis:
11. Nam eleemosyna a morte liberat, nec sinit aulloretn suum insnedi in tenebras :
12. Donum enim bonum est eleepiqsyna omnibus facientibus eam coram Aitissimo.
13 Attenti cave tibi ipsi, fili , ab omni scortatione; & uxorem imprimis assume de semine majorum tuorum , ac ne assumas uxorem exteram, qu* non sit de tribu patris tui, quia filii prophetarum fumus : Noa- chum, Abrahamufti, Jit2Chakum,& Jahako- bum majores nostros olim, memento, fili, omnes istos duxisse uxores e cognatis suis, St benedictos fuisse in filiis suis > ac femen ipsorum terram lisreditario jure possessurum esse.
14. Nunc etiam, fili, dilige fratres tuos,ac ne superbe fastidias cum animo tuo de fratribus tuis, St popularibus tuis.de illis, inquam , sumere tibi ipsi uxorem: nam superbi* adest perditio multa, ac non stabilitas; St arroganti* diminutio, indigentiaque maxima: arrogantia enim mater est famis,
15. Merces omnis hominis , qui operam commodaverit tibi apud te, ne pernoctato, sed redde ei iliico : quod si servietis Deo,reddetur tibi.
i(5 . Attende tibi ipsi, fili, in omnibus operibus tuis, ut sis eruditus in tota conversatione tua : Itaque quod odisti, nemini feceris*: vinum ad ebrietatem ne bibas, neque ambulet tecum ebrius in via tua.
17. De cibo tuo da esurienti, St nudis de vestibus tuis, omnium, qu* abundaverint tibi, fac eleemosynam,neque invideat oculas tuus, quum facies eleemosynam.
ig. Effunde cibos tuos in monimentug» justorum, neque des peccatoribus.
19. Consilium ab omni prudente quxre, neque contemnas unquam consilium utile.

20. Omni autem momento benedic Domino, 8 i ab eo postula,ut vi* tu* efficiantur rect* , St omnes calles tui, consiliaque tua prospere succedant. Nam gens ulla non habet consilium, sed ipse Dominus dat omnia, qu* bona sunt, Sc quem vult deprimit,prout vult : Nunc ergo, fili, recordare manda» mea, a« ne deleantur ex animo tuo.
n.Jiyn
TOBIT.

T O B I T.
Cap- 5 - _
2 i. Jam vero indico tibi decem talenta arcenti esse , qu« deposui apud Gebahelem, filmm Gobrajx Ragcsctu Medi« : neque propterea metuas , fili, quod pauperes facti fumus ; sunt tibi multa, si timeas Deum, Sc desistens ab omni peccato, feseris, qu« placent ipsi . _
' C A 1 * U T V.
Angelas comes , £ 5 " custos Tobija.
Um 'respondens Tobija, dixit, pater, faciam quaecunque mandasti mihi:
2. Verum quomodo potero recipere pecuniam illam, quum non cognoscam eum ?
3. Itaque dedit ei pater chirographum, St dixit ei;
4. Conquire tibi ipsi aliquem, qui, dum vivo,proficiscatur tecum, & dabo eimerce- dem; ita profectus pecuniam illam recipe.
5. Abiens igitur ad conquirendum aliquem - invenit Rephaelem > qui
6. lirat Angelus, sed nesciebat Tobija :
7. Et dixit ei. an posses proficisci mecum in civitatem Medi« Kageschum i
8. Et an peritus es locorum illorum ?
9. Cui dixit Angellis, sum profecturus te- cum, St apud Gebahelem agnatum nostrum commoratus sum.
jo. Dixit verö ei Tobija, exspecta me, ut dicam patri meo : qui dixit ei, abi, ac ne tardes.
11. Ingressus itaque, dixit patri, ecce inveni, qui proficiscatur mecum : edicente autem patre, voca illum ad me, ut cognoscam, ex qua tribu sit, Sc an certus homo sit ad proficiscendum tecum, vocavit eum:
12. Qtmmque venisset intrö salutarunt alter alterum:
13. Et dixit ei Tobt t; frater, ex qua tribu, & ex qua familia es tu i indica mihi.
14. Quo dicente ei, tune tribum, St familiam quxris, au mercenarium, qui proficiscatur cum filio tuo ? dixit illi Tobit, cupio, frater, cognoscere genus, St nomen tuum.
15. Dixit vero ille, ego sum Hazarja nomine, genere vero,filius Chananjs illius magni, St fratris tui.
i< 5 . Tum dixit Tobit, prospere adveneris, frater:
17. Sed ne irascaris mihi,quod quxsivi tribum tuam, St familiam tuam cognoscere.
iz. Tu verö agnatus meus es ex optimo genere -. Novi enim Chananjam, St Jonatha- nem, filios Schemahjx, illius magni:
19. Ut qui iverimus una Jeruschalaima adoraturi,afferentes primogenita animalia, decimiisqne foetuum.
20. Et ipsos »otii non seductos esse errore : fratrum nostrorum.
21. Ex stirpe magna es, mi frater, sed dic, quam tibi mercedem daturus sim, drachmam in diem jpondeo , St qu« erunt opus,ut etiam filio meo, etsi amplius adjecturus sum tibi ad mercedem hanc, si incolumes reversi fueritis.
22. Atque hocmodo inter ipsos convenit.
23. Tum edixit Tobijx,compara te ad iter istud, St itinere prospero utimini.
24. Paravitque filius, qu* ad iter illud
pertinebant : cui dixit pater illius,proficiscere cum homine hoc ; qui autem in coelo habitat Deus, prosperet iter vestrum, Sc Angelus Dei proficiscatur vobiscum. 1
C;ip. f. 6.
25. Itaque egressi sunt ambo, ut proficiscerentur, St canis filii comitatus est eos.flevit autem Channa, mater ejus, St dixit Tobi- to , quid emisisti filium nostrum ? nonne scipio manus noltrx est, res nostras agens arbitratu nostros
26. Utinam argentum huic argento non antecessisset, sed ramenta nos circumstantia filii nostri essent.
27. Nam prout datum est nobis, unde vivamus i Domino, hoc sufficiens nobis est.
28. Dixit vero ei Tobit, ne curam habeas foror; incolumis veniet, St oculi tui videbunt cum:
29. Angelus enim bonus proficiscetur cum eo, Sc prosperabitur iter ejus , revertettirque incolumis : ita clamare destitit.
C A 1 > U T VI.
Tobias discit mederi, docente Angelo*
Lli autem profecti eo itinere, venerunt vespere ad Tigrim fluvium, ubi commorati sunt.
2. Qmimque filius loturus descendisset,exsiluit piscis ex eo fluvio.
3. Qui volebat devorare filium.
4. Dixit verö Angelus illi,prehende piscem istum.
5. Itaque firmi prehendens piscem illum filius, projecit eum in terram :
6. Dixitque ei Angelus, disseca piscem istum, Sc excipiens cor, heparque, St fel, repone ea tuto.
7. Fecit ergo filius ut dixerat ipsi Angelus; piscem verö assatum comederunt, perrexe- riintque ambo , donec appropinquarent ad Ecbatana.
8- Qtmmque dixisset filius Angelo,Hazarja frater, quid sibi volunt cor istud, St hepar, ac fel istius piscis ?
9. Dixit ei,cor Sc hepar istud,si quem turbet dxmonium, aut spiritus malus, ea adole coram viro, aut muliere illa, ac minime turbabitur amplius.
10. Eelle inunge hominem, qui habet albugines in oculis suis, ita curabitur.
11. Quum autem ad Ragefchum appro- pinquassent,
12. Dixit Angelus ille filio, frater, hodie commoraturi fumus apud Rehuelem, qui idem est cognatus tuus ; est autem ei filia unigenita, nomine Sara: loquar de ea, ut detur' tibi illa in uxorem.
13. Nam tibi accidit jus hxreditatis illius, quia tu solus es ex genere illius : puella autem pulchra, Sc prudens est.
1 14. Nnnc ergo ausculta mihi, Sc compellabo patrem illius , qutimque revertemur Ragefcho, celebrabimus nuptias : Nam scio Rehuelem minimi daturam esse illam viro alteri, secundum legem Moschis, neque fibi comparaturum mortem : quia tibi convenit, ut hxreditatem percipias, potius quam ulli homini alteri.
15.Tunc dixit filius angelo,Hazarja frater, audivi ego puellam septem viris fuisse traditam, St omnes in thalamo ipso petiisse:
i6. Nunc autem ego unicus fum patri, Sc metuo, ne ingressus moriar,ut etiam priores illi; quia dxmonium diligit eam, ut quod neminem injuria afficiat, prxter eos, qui accedunt ipsam : Nunc, induam > metuo, ne
moiiar.
moriar, && trismJtd soi'tliiTi? tihpfo,! 1 ;*
u,

ijjaKert
imi sibe: K.la ha; iircai: t -
iv.inposuei i, atque at s.Quum .11!; nequi ataciatin :i. Stäqo; sfuitj« an tortat,,qi» sa. Neir [«parata, tu tecum tx ea liber, iq. Quii iit eamA' Ce venera/
»fi?
.Cratera ' sara aurei khik'l
MMi
M'kcens
Sojaw
tui
t Quiäi Sftm (ut 1 q.vix, tum meti: (i. Dici Vpsi, Sc vi' meus est. 7 . Turr tet.ikl
flilii fi,
talos (
, S. He, iffes fil 9. Pc nant ar cibaria 1 fiazar/a itineri
snicivi
II)
teli i
confle)
ii,
ftmi
Itbus

moriar, St deducam vitam patris me;, St matris mea: ex dolore mea causa percepto , in sepulchrum ipsorum : filius autem alter non est ipsis, qu: sepeliat ipsos.

17. Dixit vero ei Adgelus, annon meministi sermonum, quos praecepit tibi pater, ut assumeres uxorem de gente tua i

1,8. Nunc ergo ausculta mihi frater, nam tua erit uxor, illius vero daemonii nullam rationem habe :

1 9. Nam hac ipsa nocte tradetur tibi illa in uxorem : quum autem ingressus fueris thalamum, si accipiens cinerem thymiamatum, imposueris .ie -orde istius piscis, St hepate, atque adoleveris.

20. Quum odoratum fuerit daemonium, fugiet; neque amplius revertetur, ut impetum faciat in sempiternum.

21. Sed quan to eris congressurus cum ea, exsurgite ambo, Sc inclamate Deum misericordem, qui misertus conservabit vos.

22. Ne metuas; nam illa tibi jam olim erat praeparata, & tu illam servabis, ac proficiscetur tecum : etiam praecipio amnio tibi fore ex ea liberos.

23. Qimmque Tobija audivisset ista, dile-
xit eam,St animus ipsius adhaesit ei pervalde: sic venerunt Ecbata na. _

CAPUT VII.

’Xobijitf ducit uxorem.

A Pvenerunt itaque aci domum Rehuelis, Sara autem obviam facta illis, salutavit illos, St illi resa'utarunt z am.

2. Postea int' O.iuxit ihos domum, dixst- que Rehucl Hednae, uxori suae : quam similis eft adolescens iste Tobito, cognato meo i

3. Rogavitque eos Rehuel,unde estis, fratres ?

4. Qui dixerunt ei, L filiis Naphthali, qui captivi sunt Nineves,

5. Dixitque illis, nostis Tobitum, cognatum meum ? Qui dixerunt, novimus.

6. Dicente autem iilo, valetne ? dixerunt ipsi, Sc vivit St valet, dixitque Tobija, pater meus est.

7. Tum exsiliens Rehuel,8t osculatus eum, flevit, St benedixit ei, dicens ei; optimi viri filius et. Audiens vero Tobitum amisisse oculos suos, dolore affectus est, & flevit:

8. Hedna quoque uxor ipsius, St Sara, filia ipsius fleverunt.

9. Postea excipientes eos studiose,mactarunt arietem subrumum , apposueruntque cibaria multa : dixit vero Tobija Rephaeli, Hazarja frater, loquere de iis.qux dicebas in itinere, ut perficiatur negotium: itit communicavit rem cum Kehuele.

10. Tum dixit Rehuel Tobijx, comede, Sc bibe, Si age hilariter; tibi convenit filiam meam ducere:

11. Venintamen indicabo tibi veritatem; dedi filiam meam septem viris, St quando congressuri erant eunt ea,mortui sunt de nocte : sed in praesentia hilariter age.

12. Dixit vero Tobija, non gustabo quic- quam hic, donec adstantes constitueritis me- cum.Itaq; dixit Rehuel,accipito illam iani ex jure; tu agnatus es illius, St ilia vicifiim tua.

13. Misericors autem Deus prosperet vos rebus optimis.

14. Quum aiitem vocässet 5 aram, filiant v«nit ad patrent suum;

15. Qui prehendens manum illius, tradidit illam Tobija: uxorem, dicens ; ecce fecundum legem Mofchis accipe illam, St abduc ad patrem tuum ; St benedixit eis.

16. Deinde vocavit Hednam > uxorem suam, St accipiens libellum , scripsit instrumentum conventionis, atque obsignavit.

17. Tum cotperunt edere.

18. Postea vocavit Rehuel Hednam, uxorem suam, St dixit ei; soror, praepara alterum cubiculum, St introduc eam.

19. Qua: fecit prout dixerat, St introducens eam, illuc flevit, mutuasque lachrymas accepit filiae sua::

20. Dixitque ei, bono animo esto filia; Dominus coeli. St terrae det tibi lxtitiam pro tristitia hac tua : bono animo esto 6 filia.

CAPUT VIII.

Caßitas Tobiti fi!ii.

Q Uum autem absolvissent coenare, intro- .duxerunt Tobijam ad illam:

2. Qui adiens,meminit verborum Rephae- lis, acceptoque cinere thymiamatum, impositum cor illius piscis, Sc hepar adolevit 3. Quem odorem, quando sensit daemonium, abiit in partes superiores /Egypti, Sc ligavit eum Angelus.

4. Conclusis astitem duobus illis simul, ad- fcendit Tobija in lectum, Sc dixit, furge soror, precemiirque, ut misericordiam faciat nobis Dominus.

5. Itaque coepit Tobija dicere, benedictus es, 6 Deus majorum nostrorum, Sc benedictum nomen tuum sanctum, gloriostimque in secula : benedicant tibi ccelil St omnes res creat* tu«.

6 . Tu sefisti Adamum, Sc dedisti ei adjumentum Chavam, firmamentum, uxorem ipsius, e quibus factum est hominum genus: tu d xisti, non esse bonum, ut sit homo solus, faciamus ipsi adjumentum, simile ipsi.

7. Nunc autem , Domine, non ad scortationem accipio sororem meam hanc, sed ex veritate.

8- Praecipe misertus mei, ut cum hac consenescam : qu* dixit cum eo, Arnen. Ita cubuerunt ambo ea nocte.
9. Surgens autem Rehuel, abiit, effodit* que sepulchrum . dicens > nonne hic etiam mortuus fuerit?
10. Et veniens Rehuel domum suam,dixit Hedna:, uxori suae.
11. Mitte unam ancillarum,qu* videat, an vivit: sin mimis, renunciet, ut sepeliam eum, St nemo noverit.
12. Tum veniens ancilla, quum aperuisset januam, invenit duos ipsos dormientes:
13. Egressaq; renuntiavit eis illum vivere. 14. Itaque benedixit Rehuel Deo, dicensi benedictus es , 6 Deus, Omni benedictione pura, Sc sancta,Sc benedicant tibi omnes sancti tui.omnesque res creat* tu«,benedicant, inquam , tibi omnes angeli tui, Sc electi tui in omnia fecula : benedictus es, quod exhilaraveris me, ac non fuerit factum mihi, prout animo praeceperam,sed pro multa misericordia tua te gesseris erga nos:
15. Benedictus es, quod duorum unigenitorum misertus sis ; fac cis. Domine, misericordia.'n. fac ,ut percurrapt vitam suam in- columes cum laetitia, Sc misericordia.
. Qq 1 6 . Jufr

16. Jussitque famulos , ut obruerent fe-
putchrum. -
17. Postea exhibuit eis nuptiale convivium , dierum quatuordecim ; dixitque ei Rehuel, antequam absolverentur dies nuptiales, adhibito juramento, eum non egressurum esse , donec completi essent illi quatuordecim dies nuptiales convivii:
ig. Tum vero accepto dimidio facultatum ejus abiturum incolumem ad patrem : reliqua ver bdnquit, accipies, quum mortui fuerimus ego, St uxor mea.
" CAPUT IX.
Cap. 10. ir.
vero fili* fu*, honora soceros tuos: illi nunc parentes tui sunt: audiam de te sermonetu bonum, 8c osculatus est eam.
13. Hedna autem dixit Tobijs,frater cha* re, constituat te Dominus coeli ; Sc det mihi, ut videam liberos tuos ex Sara, filia mea, ut exhilaret coram Domino : Kcce autem depono apud te filiam meam in depositum : ne ergo contristes eam. Postea abiit etiam To- bija, benedicens Deo , qui prosperaverat viam suam, quum benedixisset Rehueli,Sc Hedna, uxori ejus. _
CAPUT XI.
Convivium nuptiale Tobij.c.
T Um vocans Tobija Raphaelem,
2. Dixit ei, Hazarja frater ;
3, Accipe te cum puerum , St duos camelos , ac proficiscere Rageschum Medi* ad Gebahelem , St referens ad me pecuniam illam, ipsum adduc ad nuptias: quandoquidem juravit Rehuel , me non egressurum esse:
4. Nam pater meus numerat hos dies:
5. Quod si tardavero multum, dolebit admodum. ^
6 . Ita profectus Raphae!, commoratus est apud Gebahelem, & exhibuit illi chirographum ipsum:
7 ille verö afferens loculos ipsos cum sigillis, vicissim tradidit ei.
8. Postea mane surgentes, simul venerunt ad nuptias. St benedixit Gebahel Tobijs > St uxori eius.
" ^ CAPUT X.
Tobijds tnndern demittitur una cum uxore. Ater autem illius Tobit supputabat unoquoque die: quumque impleti essent dies profectionis, nec venissent illi, dicebat Tobit, an forte confusus est i
2. A11 forte mortuus est Gebahel,ut nemo illi reddat pecuniam istam ?
3. Et contristabatur valde : dicebat vero illi uxor, periit puer, quandoquidem tardavit.
4. Coepitqueea lugere ipsum, dicens;
5. Eheu, poenitet me, fili, quod dimiserim te, lucem oculorum meorum.
6 . Cui dixit Tobit, tace, ne curam habeas, incolumis est.
7. Sed dicebat illa ei, tace,ne fallas me, periit puer meus, Sc abibat quotidie in viam foras, qui discesserant.
8. snterdiu autem cibum non capiebat, noctes vero totas non desinebat lamentari Tobiiam, filium suum.
9. Tantisper dum absoluti essent dies quatuordecim nuptiarum, quos juraverat Rehuel, eum illic consumturum esse.
10. Dixit autem Tobija Rehueli, dimitte »e, nam pater meus, Sc mater mea nonam- plicis sperant visuros esse me.
11. Cui dixit ipsius socer, mane apud me, & ego mittam ad patrem tuum : qui significent ipsi res tuas. Sed Tobija dixit, nequaquam .; veriim dimitte mc ad patrem meum : furgens itaque Rehuel, dedit ipsi Saram, Uxorem ipsius cum dimidio facultatum, corporibus , jumentisque , Sc pecunia.
12. Et benedicens eis, dunif.r eos, dicendo : prosperum successum det vobis Deus, b j nati,Deus coeli, antequam moriar ; dixit j
Tobijas cum uxore redit ad suos.
Uum autem profectus esset, donec appropinquarent ipsi adNineven.
2. Dixit Rephael Tobijae, nosti frater, ut dimiseris patrem tuum:
3. Pr*curramus ante uxorem tuam , ut comparemus domum:
4. Et accipe ad manum istud fel piscis.
5. Ita processerunt, Sc unä abiit canis, sc- quutus cos.
6 . C anna autem sedebat circumspiciens p-,o filio suo invia, St animadvertens eunt venientem, dixit patri ejus :
7. Ecce filius tuus advenit, St vir ille, qui erat profectus cum eo, St dixit Rephael,fcio ego, Tobija, aperturum oculos suos, patrem tuum esse:
8- Tu itaque inunge feile hoc oculos ipsius, nam mordicatus exteret, abjicietquc albugines, Sc videbit te.
9. Accurrens vero Channa, irruit in collum filii fui. St dixit ei, videam t.e sili, deinceps moriar; fleveriintque ambo.
10. Tobit quoque exibat ad januam; sed impegit: filius autem ejus accurrit ad eum, Sc prehendens patrem suum, inspersit fel illud oculis patris fui, dicens; bono animo esto pater ; ut autem mordicati sunt, extrivit oculos suos,St desquamat* sunt de angulis oculorum ejus albugines.
11. Ita videns filium suum, irruit in collum ejus, Sc flevit:
12. Deinde dixit, Benedictus es, 6 Deus;
13. Benedictum nomen tuum in secula :
14. Et benedicant tibi omnes sancti tut Angeli, quia flagellasti, St misericordia usus es:
13 .Nam ecce video Tobijam,filium meum.
1 6. Itaque ingressus est filius ejus gaudens.
17. Et renunciavit patri suo res illas magnas, qus fact* fuerant in Media.
18. Tum egressus est Tobit obviam nurui sus, gaudens, St benedicens Deo ad portam Nineves, & mirantibus iis , qui contemplabantur ipsum incedentem, eö quöd recepisset visum, Tobit profitebatur coram omnibus misertum ipsius fuisse Deum; quumque appropinquasset Tobit ad Saram , nurum suam, benedixit ei, dicens ; prospere adveneris tilia : benedictus sit Deus, qui adduxit te ad nos, St pater tuus, ac mater tua ; fuit- que istitia omnibus, qui erant Nineves

cognatis ejus.
19. Adfuit enim Achikar, St Nitzba, filius fratris ejus.
20. Et agitat* sunt nupti* Tobija: hilariter diebus septem.
CAPUT

T O B I T.
Cap. 75
CapiMf,
«ww'fas
s tc fcnst®
ij&dttiS, i) filii mM «antra 4 ' 'epotam: s iit etiamto- irosperasst t RehueU
sm,
11 donec ap> twi,
'® tfflffi.C
id stipis«, iibiit5»,i<.
t citansjtia ladvtriffita
,& virile, fi tJiepiifUB ; M ßitttst
hoc oculos a&jicietqut
mit in cs!> te 0i, dei® 0,
antiam; Ä nit alitum ipttfit ktl i!
i Wo aci® afant,® etatltiif
iti, ofl®; lillt»!
s fel mi ssoiiiinfe
liiBJ.®' «t« 1 »
ks illis® dii
(72® M
idportm «templa- iretepif im 01» quum® t, tauri oeie s* liiaW ttas,--' iineru*
litita®
&&
catf
Cap. 12.
‘ C A P UT X X I.
Tobtjaf tnndem agnoscit angelum eußoiem .
P Ostea advoca«; Tobit Tobijam filium, dixit ei, vide fili, ut des mercedem homini huic, qui profectus est teeum : etiam amplius ei oportet ad iere.
2. Cui dixit Tobija, pater non esset mihi grave dare ipsi dimidium eorum , quae attuli.
3. Quia me reduxit ad te incolumem, & uxorem meam curavit, St pecuniam meam attulit > denique te curavit consimiliter; dixitque senex, juste fiet, si dabitur ei.
4. Et accersens Angelum, dixit ei : j. Accipe dimidium eorum, qua; attulistis. 6 . Ita discede incolumis.
7. Tum Angelua vocans duos ipsos clam, dixit eis, benedicite Deo, eumque celebrate, & amplitudinem tribuite ei ; celebrate, inquam , coram omnibus viventibus, pro iis rebus, quas fecit erga vos ; bonum est benedicere Deo, & efferre nomen ejus ; res ä Deo gestas honorifice ostendendo, ac ne pigremini celebrare ipsum.
g. Arcanum enim regis bonum tst occultare, opera autem Dei revelare gloriosum ; bonum facite , Se malum non assequetur
VOS.
j>. Bona res est oratio cum jejunio,mise- licordiiique, Sc justitia : melius est parum cum justitia, quam multum cum injustitia : melius exercere misericordiam , quam auri thesauros comportare misericordia enim ex morte liberat,Sc ipsa expurgat omne peccatum, qui exercent misericordiam, St justitiam omnimodam, implebuntur vita.
10. Qui autem peccant, hostes sunt sure ipsorum vitae.
rr. Minime occulturus sum a vobis ullum Verbum, ut qui dixerim arcanum regis occultare bonum esse, opera vero Dei revelare gloriosum.
12. Jam itaque, quando orabas tu,& sponsa tua Sara, ego afferebam monimentum 0 -1 rationis vestra: coram Sancto ; j
13. Et quando sepeliebas mortuos,similiter aderam uni tibi; Sc quando non dubitabas turgere, ac relinquere prandium tuum , ut profectus circumtegeres mortuum, non erat ignotum mihi benefactum tuum, sed tecum eram.
14. Nunc ergo emisit me Deus ad curandum te, Sc sponsam tuam Saram :
15. Ego sum Kephae!,unus ex septem Angelis illis sanctis, qui referunt pretes sanctorum, Sc egredstmtur coram gloria Sancti.
iü. Ipsis autem, duobus turbatis,Sc procidentibus in faciem , quia metuebant,
1?. Dixit, ne metuite, pax enim vobis fu -1 tura est I
rg. Verum Deo benedicite ; quia non mea ipsius gratia, sed voluntate Dei nostri veni; quatnobrem benedicite ei in secula.
19. Quotidie spectabar ä vobis, ac non comedebam, neque bibebam; sed visum vos Contemplabam,ni.
20. Nunc autem celebrate Deum , quia adseendo ad eum, qui miserat me, Sc scribite omnia, qux confecta sunt in libro.
21. Tum surrexenint; quiimque amplius non viderent eum, celebraverunt opera magna , adedqun mirabilia Dei.
C A I> U T XIII.
Canticum Totilti.
P Ostquam ergo apparuisset ipsis Angelus Domini, Tobit scripsit orationem ad exsultationem, dicens :
2. Cenedictus jit Deus vivus in fecula, 8c regnum ipsius, quia ipse flagellat.miscreuir- que, deducit ad inferos, 8t reducit, neque est, qui effugiat manum ipsius.
3. Celebrate eum filii Jisraelis coram gentibus , quandoquidem ipse disseminavit nos in eis; ibi ostendite amplitudinem ejus, Sc exaltate ipsum cordm omni vivente, quandoquidem ipse Dominus noster est, Sc Deus ipse pater noster in omnia secula.
4. Si flagellabit nos propter injusta facta nostra, at rursum miserebitur,& congregabit nos ex omnibus gentibus, in quibus nos disseminaverit -. siquidem convertimini ad iplum toto corde vestro, Sc toto animo vestro ad exercendam coram ipso veritatem, tunc convertetur ad vos, Si minimi abscondet faciem suam a vobis, sed contemplabimini, quas facturus est erga vos.
5. Celebrate igitur eum toto ore vestro, Sc benedicite Domino potentiisimo , atque ! exaltate regem secutorum.
6. Ego in terra captivitatis me* celebro eum, Sc indico robur, ac amplitudinem ejus genti peccatrici.
7. Quis novit utrüm benevole sit acceptatus nos, Sc facturus misericordiam nobis ?
8- Deum meum exalto, Sc animus meus regem Coeli, qui exsultabit de amplitudine ejus.

5. Dicant omnes, Sc celebrent eum justi. 10. Jetuschalaima civitas sancta, flagellabit quidem te propter opera filiorum tuorum : sed rursum misericordiam faciet filiis justorum:
11. Celebra Dominum , quoniam bonus e/?, 8c benedic regi secutorum, ut rursum tabernaculum ejus exstruatur in tc cum 1 a:titia.
12. Et exhilaret in te captivos tuos, idque diligendo in te miseros in omnes generationes feculi.
13. Gentes multx e longinquo venient ad nomen Domini Dei,dona in manibus habentes : dona Regi coeli offerendo ; generationes omnes laudabunt te, Sc dabunt exsultationis munera.
14. Maledicti omnes, qui oderunt te, benedicti erunt omnes, qui diligunt te in secu- lum.
15. Ixtare, Sc exsulta.proptereaquod filii justorum congregabuntur , Sc benedicent Domino justorum, dicentes :
16. O beatos, qui diligunt te, setabuntur de tua prosperitate ; b ratos , qui contristati sunt pro omnibus flagellis tuis; quia de te lactabuntur contemplantes omnem gloriam tuam, St gaudebunt in se culum:
17. Anima mea benedicat Deo, Regi magno -.
ig. Quia exstruentur Jeruschalaima sapphiro, Sc smaragdo, ac lapide pretioso;
19. Muri' tui, turresque, ac praemunitiones ipse auro puro ;
ao. Et platea Jeruschalaimorum beryllo, Sc carbunculo , lapillisque insitis , op'strino »{fellabantur: dicentque omne» incolx vi- Q^q i eorum

eorum civitictti i Ilius, Halleluja; & laudabunt .dicentes:
2i. Benedictus Deus, qui exaltavit nos, in omnia fecula. _
C A r U T XXV.
Verba, novißima Tobiti.
Odea cessavit celebrare Tobit. ‘
2. Erat autem annorum quinquaginta
octo.
3. Quando amisit oculos; post annos verö »cto recepit visum.
4. Et fecit opera misericordi*.
5. Perrexit que timere Dominum Deum, & celebrare ipsum.
6 . Plurimum autem, quum senuisset, vocavit filium suum cum sex nepotibus suis, 8c dixit ei, fili, accipe filios tuos (ecce conlenui, & jam prope est, ut excurram ex hac vita) abi in Mediam, fili, quia persuasus sum de iis omnibus, qu* dixit Jona,propheta de Nine- ve , ipsam eversum iri (in Media vero plus erit pacis ad tempus) & fratres nostros, qui in ipsa terra sunt , dispersum iri ex optima illa terra, St Jeruschalaima fore deserta, domumque Dei illic exustum iri, desertamque fore ad tempus usque •
7.Sed iterum miserturum ipsorum Deum, 5t reducturum ipsos in terram illam, ubi *di- stcaturi sunt domum cum priore minime comparandam, donec complet* sint tempestates feculi; postea verö reversuros ex va. riis fu* captivitatis locis, St aedificaturos Jeruschalaima honor-fice , domiimque ipsam Dei illic *dificatum iri, At in omnes generationes feculi aedificium gloriosum, quemadmodum loquuti sunt de eo prophet* :
z. Et omnes gentes conversum iri ex veritate ad timendum Dominum Deum, suf- fossürasque idola (ua,8t benedicturas omnes gentes Domino ; ac populum ejus celebra turum Deum, Dominum verö exaltaturum

populum suum: ita laetabuntur omnes, qui
diligunt Dominum Deum in veritate, At justitia, exercentes misericordiam erga fratres nostros.
9..Nunc ergo, fili, abi Nineve, quia omnino futura sunt, qu* dixit propheta Jona; tu verö observa legem , St pr*cepta , estö- que studiosus misericordi*, At justus, ut tibi bene sit; At sepeli me honeste, matremque tuam mecum, neque amplius commoramini Nineves.
10. Fili, observa, quid fecerit Haman A* chikaro.qui educaverat ipsum: quemadmodum ex luce deduxerit eum iii tenebras , St quantis malis compensaverit cum.
11. Ac Achikar quidem servatus est, illi verö retributio est facta, quum ille in tenebras descenderit: Nitzba in misericordia se occupaverat, Lt servatus est e laqueo mortis, quem posuerant ipsi, Haman verö incidens in laqueum, periit.
iz. Nunc ergo, fili.vide, quid misericordia faciat, Lt quomodo justitia liberet.
13. H*c autem dicente illo, exhalata est anima ejus in lecto, (erat autem annorum centum quinquaginta octo) St sepelivit eum gloriose filita.
14. Quumque mortua esset Channa,mater ipsius, sepelivit eam cum patre suo : abiit vero Tobija cum uxore sua, libensque Ecbatana ad Rehuelem socerum suum :
15. Ubi consenuit honorate, inortuösque soceros suos sepelivit gloriose,hsreditatem- que percepit facultatum illorum, Lt Tobiti, patris fui:
16. Obiit autem ipse quoque annos centum viginti septem natus , Ecbatanis Medi*.
17. Et audivit, antequam moreretur, perditionem Nineves , quam cepit Nebucad- netzar, At Afluerus : itaque ante mortem de Nineve laetatus est.
ORATIO MENASCKIS.
Oratio Menalchis, Regis Jehudae.
D OmineDeus, omnipotens majorum nostrorum, Abrahami, Jitzchaki, Lt Jaha- kob,, ac seminis eorum;
2. Qui fecisti coelum, Lt terram cum toto ornatu eorum.
3. Qui obsignasti mare verbo praecipiente tuo, qui conclusisti abyssum obsignatam terribili, St glorioso «omine tuo.
4. Quem omnia horrent, At contremunt a facie potente tua.
3. Quia perferri non potest majestas glori* tu*, aut sustineri interminatio ir* tu* contra peccatores:
< 3 . Cujus promissionum immensa, Lt im- pervesligabilis est misericordia, quoniam tu Domine altisllmus, benignus, longanimis, Lt plurimum misericors / poenitentia duceris erga filios hominum;
7. Tu domine, qui pro amplitudine bonitatis tus promisisti poenitentia te adductum iri, St remissurum iis, qui peccaverint in te, St multitudine niilerationuni tuarum ex decreto tribuis resipiscentiam peccatoribus ad salutem;
8- tu,inquam, Domine Deus justorum, non imposuisti poenitentiam justis Abraha- mo, Jitzchako > Lt Jahakobo , iis , qui non peccaverunt contra to; sed imposuisti poenitentiam mihi, qui sum peccator.
9. Quoniam plus peccavi, quam numerosa sit arena maris, plurim* sunt iniquitates me* ; Domine , plurim* sunt iniquitates me* ; nec sum dignus, qui intentis oculis contuear altum coelum pr* multitudine iniquitatum mearum:
10. Incurvatus sum graviter vinculo ferreo, adeo ut non possim efferre caput meum, sed non est relaxatio mihi,quia excitavi iram tuam, faciens, quod malum videtur in oculis tuis, quum non fecerim voluntatem tuam, St mandata tua non observaverim, sed statuerim abominationes,offensas multas commiserim.
11. Nunc ergo necto genua cordis mei, exoptans ä te benignitatem tuam ; peccavi Domine, peccavi, 8c iniquitates meas agnosco.
12. Quatnobrsm peto, & oro te, zemitta
miii

ut omnis,ipi
'«‘tatUfc,
Ji ergafritts
'0' quiusi ophetajduj «cepta ,* futhis, uttiS
> niatfejnijK
ODimoram

milii Domine, remitte mihi, ac ne perdas me cum iniquitatibus meis , neque in »sternum iratus asserves mala mihi, aut damnatum adjudices me locis infimis terra;, quia tu Deus es,Deus poenitentia;:
13. Sed ortende in me totam boilitatem
tuam > indignum me servando, lecundum magnam misericordem tuam,
14. st laudabo tc sen.per singulis diebus vita mea; ; quoniam te lauda' omnis virtus coeloium, & tua est gloria in sempiterna secula, Amen.
i' Kaman k 'itJWjdmo. a tenebras, & «IA.
rm lilini mille intene- Eicriioidiift iqntomoiu imiKidffij
»dmilttaä
ibettt.
haUsi intrat eo k sepeliet ea
Ctam,B5
'sw:ibn
Mrtudsqtie «ditat®- 1, Mobili
annos cen- aatanis Mt-
Jttatnt,pf sjs üete asJMtss;!
s,
ji Ainlti- i, iiSipnoa pliäl?® :or,
jlll® |B®
ÄisijsiW
11 afiitit tatis oculis titatkt ini-
incuso fer’ putmeur, sitavi« tut in®* atets ® iro,l®
roulu»'-
corö'*. ani! I * 5 " 1 sn» i‘f
m.

Judith.

CAPUT I.

Incrementum regni Xebucdi-netzaris.

A Nno duodecimo regni Nebucad-netza- ris, qui regnabat Nineves , in civitate magna, temporibus Arpacschadi, regnum tenentis Medorum Ecbatanis.
2. (Qui exstruxit Ecbatanis circumquaque muros ex lapidibus caesis in longitudinem cubi torum termim,in latitudinem cubitorum <emim,faciens murum altum cubitos septuaginta, & latum cubitos quinquaginta.
3 . Et turres ejus imposuit portis ejus,centenum cubitorum.
4. Statuens latitudinem fundamentorum ejus in cubitos sexaginta.
5. Fec/tque portas ejus portas exstantes in altitudinem cubitorum septuaginta, quarum latitudo cubitorum quadragemlm fuit, ut procedere possent copia potentes ejus , & acies instrui peditatus ejus.) tf. Gessit ergo bellum temporibus illis Rex Nebucad-netzar contra Regem Arpac- fchadum in planitie magna planities est in finibusCragi.ad quem convenerant omnes, qui incolebant montana, 8c omnes accolentes Euphratem, Sc Tigrim, & Hydaspen , & planitiem Ar joci, regis Elymaeorum, Se convenerant gentes multae admodum ex Gelo- <leis in aciem.
7. Misit autem Nebucad-netzar, Rex Assyriorum ad omnes habitatores Persidis, & ad omnes habitantes occasum versus, id est, incolentes Ciliciam,& Damascum,Libanum- que, 8t Antilibanum, omnesque accolas maris.
8. Et ad gentes Carmelum, St GilhaJem, fuperioremque Galilaeam, St magnam planitiem Chatzar-allom incolentes.
9. Et omnes habitantes Samarjam, ac civitates illius; denique trans J .irdenem usque Jeruschalaima, St Batanaeam, 8t Aulonas, St Kadeschum, St flumen /Egypti, St Daphnas, St Ramessesum, St totam regionem Gosche- nis.
io.Usque quä venitur ad ulteriora Tancos, 8t Mempheos, denique omnes habitantes sEgyptum usque» qua venitur ad fines /E- thiopiai.
ii. Sed nihili fecerunt omnes habitatores regionum istarum verbum Nebucad-netza- ris,Regis Assyriorum, neque convenerunt ad ipsum bellaturi, quia non metuebant ipsum; sed videbatur ipsis non majoris, quam alius quilibet, St remiserunt legatos ejus re infecti ignominiosi a conspedu suo.
12. Quamohrem animatus Nebucad-netzar contra omnes regiones istas valde,juravit per thronum, St regnum suum omnino sp ulturum este omnes'fines tüwix ,St Damasci, Syrisque; ac siiblaturum gladio suo omnes habitantes in regione Moabi, 5 cHam- monitas, St totam Jehudaam , omnesque ASgyptios,usque qua venitur ad sines utrius- que maris.
13. Et aciem instruxit copiarum suarum contra Arpacschadum Regem anno decimo septimo , ubi confirmatus ipse in bello suo cum omnibus curribus ipsius dominatus est civitatibus ejus.
14. Et perveniens Ecbatana usque, occupavit turres, St devastavit plateas civitntit illius, St ornatum illius exposuit opprobrio :
- 15. Ipsum vero Arpacschadum capiens in montanis Cragi, confixit jaculis ipsius,atque profligavit eo ipso die;
16. Koque confecto rediit Nineven ipse cum tota turba miscella sua , multitudine hominum bellatorum permagna, ubi soluto animo convivatus est ipse cum copiis suis per dies centum viginti.

CAPUT II.

Jttfdtiabilü dominandi libido Kebucad-ne-
tzaris.

A Nno autem decimo 0flavo, die vigesimo secundo mensis primi, factus est sermo in domo Nebucad-netzaris , Regis Assyriorum de ulciscendis omnibus illis regionibus» quemadmodum dixerat.
a.Et convocatis omnibus administris ejus» St omnibus magnatibus ejus, proposuit eis arcanum consilii sui, colligens omne malum renonum istarum ore suo.
f. Illi autem judicarunt profligandam esse omnem carnem eorum, qui non obsequutl essent verbo oris ipsius.
4. Fuit itaque, quum absolvisset consultationem suam, ut vocaret Nebucad-netzar, Rex Assyriorum Holophernem, nrimarium ducem copiarum suarum, qui secundus erat ab ipso, ac ediceret ei.
5. Hkc dixit Rex ille magnus, dominus totius terne, ecce tu profectus a conspectu meo, assumito tecuc; viros , fretos robore suo, peditum ad centum viginti milua, equorum verö multitudinem cum sessoribus ad duodecim millia; oc procedito contra totam regionem illam, qu* ab occasu est, quia non. paruerunt verbo meo ; ac denunciato ipsis, ut terram, & aquam comparent mihi, quia indignatione mea superventurus sum ipsis obtegens totam superficiem terrae

pedibus copiarum mearum , expositurus ipsos direptioni eis, adeo ut saucii illorum impleant valles, ac torrenter illorum, Sc fluvii exundantes mortuis iliorum impleantur; denique acturus turbam captivam illorum in extremitates totius terra;:
U-9 3 Ii

tu ergo egressus prxoccupa mihi totmn terminum illorum , quümque dedent se- jpsos tibi, conferva eos mihi ad diem illum, quo sum castigaturus ecs .-
6. Erga eos autem,qui erunt irr.morigeri, ne clementia utitor oculus tuus , ut exponas eos cxdi, Si rapina; in tota terra tua,quia ut vivo ego, Si potentia regni mei constat , itä quxcunque loquutus sum , ea quoque efficfam manu mea. Tu igitur, ne transgreditor quicquam verborum domini tui; sed omnino conficito prout praecepi tibi, acne longior esto in efficiendis illis.
7. Egressus itaque Holophernes.a conspectu domini sui, vocavit omnes clynastas , ducesque , praefectos copiarum Assyria;, numeravitque lectissimos viros in aciem, quemadmodum prxceperatipsi Dominus ipsius ad myriadas duodecim, equites sagittarios duodecies mille:
8- Quorum aciem instruxit quemadmodum militaris multitudo disponi solet, Si sumfit camelos , asinosque ad impedimenta ipsorum multitudine permagna,& oves , bove'sque , Si capras, ut expeditiores essent, innumeras ;
p. Item commeatum in virum quemque cum erosissi m u m.
,ro. Aurumque, Si argentum ex domo regis permultum.
ir. Ita processit ipse cum omnibus copiis suis in expeditionem, prxiturus Kegi Nebu- cad-net 7 ,ari, ut obtegeret totam superficiem terne ad occasum/iVi curribus, Sc equitibus, peditibiisquelectissimis ipsorumimulti etiam miscelli conveniebant ad ipsos numerosa , ut locustae, aut ut arena terra: : innumerabiles denique erant prx multitudine.
12. Processerunt ergo Nineve itinere trium dierum in campum Betilath ; casträque fecit supraBetilathum prope montem illum, qui 3 dextera est superioris Ciliciae , ubi assumens omnes copias suas, pedites , Si equites, atque currus suos, discessit inde in regionem montanam.
Et concidit Phudum.ac Ludum, vasta-

CAPUT
, x 3 -
Kolophernes tyranmu cad-netzar>s.
III.
adminißer Nebu-

Q Uamobrem miserunt ad eum legatos, _qui verbis ad pacem Ipectantibus , dice-
2. Ecce nos fervi Necucad-netzaris.Regis
magni, expositi fumus tibi: 0
3. Utere nobis, quemadmodum placuerit tibi.
4. Ecce prxdia nostra , Si omnia loca no. stra, omne sque agri tritici, gregesque, Si armenta, & omnes caulae tentoriorum nostrorum exposita: sunt tibi, utere , quemadmodum placuerit tibi.
5. Ecce etiam civitates nostrae, & qui incolunt eas, fervi tui sunt, veniens, exnibe te illis, ut videtur bonum in oculis tuis.
6 . Quum ergo accedentes viri illi Holo- phernem.renuriciavissent ipsi in hanc sententiam.
7. Descendit in maritimam regionem ipse cum copiis suis.
8- F.t custodia imposita civitatibus excelsis, acceperunt ex eis ad auxilium viros delectos.
y. Exceperunt autem eum ipsi cum tota circumjacente regione ipsorum coronis cho- re/sque, & tympanis.
10. Ipse vero evertens omnes terminos eorum, lucos eorum excidit;
11. Placebat enim ipsi profligare omnes deos terra:.
n.UtsolumNebucad-netzarem illum colerent omnes gentes ; & omnes linguae, atque nationes ipsorum , illum invocarent deum.
13. Quum autem venisset S regione Cha- tzar-allomj^propi Dothaiima > qui locus est ex adverso Serra: magnae, ut vocant Jehu- daei.
14. Castra fecit inter Gebahum,& Scytho- polin : ubi fuit mensem integrum, ut omnia impedimenta copiarum suarum colligeret.
Vitque omnes Tharsenses,& Jischmahelitas quiadAustrum erant in superficie deserti Au- Ionum,quum trajecisset Euphratem,8c tran- siisset Mesopotamiam.
14. Nam subruit omnes civitates excelsas, impositas torrenti Arbona-o, donec veniatur ad mare;
13. Et occupans terminos Cilici*, concidit omnes, qui obsistebant sibi , pervemtque ad terminos usque Taphonis meridiem ver Sus > Si prospectum Arabia-.
16. Postea circumveniens omnes Midiani- tas, incendit tabernacula eorum, fc vastavit caulas eorum.
17. Des-enditque in campum Damasci tempore meiTistriticex.ubi incendens omnes agro? illorum, & gregs, armentaque exponens delenda, civitates eorum deprxdatus est, Kc agros eorum excutietis,excidit omnes adolescentes eorum acie ssiadii.
18. Itaque accidit metus , tremor de eo omnibus habitantibus regionem maritimam ssu erant Tzidone , 5 c Tyri habitantihtisque Suri, Si Haeone , omnibusque habitantibus Jemnane : etiamque habitatores Aschdodi , 6i Aschkelonis timuerunt ab eo valde.

CAPUT IV.

Preces, (S'jejunium Jipraelitarum ob insolentiam Ho/ophernis.

A Udientes vero Jisraelitx , qui habitabant in Jehudxa, quxeunque fecerat gentibus Holophernes > primatibus dux NeSucad- netzaris,Regis Assyriorum,& quomodo spo- liässet omnia loca sacra earum, eaque delevisset.
2. Metuerunt valde ab eo , Si Jeruschalai- morum causa , ac templi Jehovx , Dei ipsorum conturbati sunt,quia recens ascendebant e captivitate , Lc nuper totus populus congregatus fuerat.ex Jehudxa, vasaque, Si altare , ac domus ipsa 3 profanatione fuerant sanctifieata.
3. Itaque miserunt in totum terminum Samarix , & vicos illius, Si Beth-choroncm, 8c Banal-manma,& Jcrichuntem, & Mecho- latn, Sc Tzorham > Si convallem Schalcmi, qui prxoccuparent omnes vertices montium excelsorum;
4. Et muris cingentes vicos , qui erant in eis, deponerent illic commeatum ad apparatum belli, quia recens fuerant agri eorum demelii.
5,Scrt*
(enSjrf®
<-(
Iniriwai !ral
jfctnintt
tnSsJojak
»totius I jflialaimi |, Et indi fem conti limos suos joitatu ij.ititf; um cum 0 umipm ■t cilicii 'io. Ett ii, atque I oderunt:
11. Et i pandema
12, Eti tt:
1; hebn intrita ftasdjepdo :neci,Jc;iv: «ini, !t re ro, ur.de Ir 4 Et « «Mu, e' a:
15. Quvt ss in tot sunto id. Et que, qui, ItSiSqu tincti lun

iugu.ct' 17. Et r«, in his, ut b jilraelis
Sohpb
ftrsl
Wrn
u prini
«siteor
pii«
ieeti
5»*
cetfc
duce
toni
multi
Sis e

5. Scripsit etiam Jojakim, sacerdos magnus,qui erat tempore illo Jerusclialaimis,ad habitatores Beth-chogl3f,8t Beth-haschittse, quaesita est e regione Chatzar-allomi, adversus agrum propinquum Dothajimis, edicens, ut obtinerent ascensus montanae regionis.
6 . Quia per ipsos ingressus patebat in Je- hudxam , erdtque facile prohibere illos aggredientes , quum angustus esset transitus in viros, ad summum binos.
7. Feceriintque Jisraelitae prout constituerat ipsis Jojakim > sacerdos magnus > & Se natus totius populi Jisraelis, qui considebant Jeruschalaimis.
8- Et inclamaverunt omnes Jisraelitx Deum contentione magna , deprimentes animos suos contentione magni , ipsi cum uxoribus suis.
9. Et infantes ipsorum, ac jumenta ipsorum cum omni inquilino , 8c mercenario, Sc mancipio ipsorum pecunia emto , imposuerunt cilicia lumbis suis, j 10. Et unusquilque vir, mulierque,&pueri, atque habitatores Jeruschalaimorum prociderunt ante templum.
11. Et inspergentes cinere capita sua, expanderunt cilicia sua coram Domino.
12. Et altare ipsum cilicio circumdederunt :
1 3 Exclamaverimtque apud Deum Jisraelis unanimiter contentione magna, ne exponeret direptioni liberos ipsorum , & uxores prxdx, & civitates hereditarias ipsorum deletioni , Seres sanctas profanationi, & probro, unde Ixtatur* essent gentes.
14. Et exaudiens Deus deprecationem ipsorum, ex tribulatione ipsorum servavit eos:
1%. Quum jeiunaret populus dies complures in totajehudxa , & Jeruschalaimis coram loco sancto, Domini omnipotentis.
16. Et Jojakim sacerdos magnus, omnes- que, qui adstabant coram Domino sacerdotes, Sc qui ministrabant Domino , ciliciis accincti lumbos suos, offerrent holocaustum juge, & vota, & voluntaria dona populi.
17. Et versante cinere tuper cidares ipsorum , inclamarent Dominum omnibus viribus, ut benignä respiceret in totam domum Jisraelis.

CAPUT V.

Holophernes spirans fulmina , ÜJ ignes adversus fehudxos.

S Ed quum renuntiatum esset Holophcrni, primario duci copiarum Assyrix, Jisraeli- tas se comparavisse ad bellum, Sc accessus regionis montanx occlusisse, muroque firmasse omnem verticem montis ex celsi , & in a- gris disposuisse res, ad quas impingeret:
e. Iratus, Sc indignatus vehementer , ac- cersivit omnes principes Moabi , omnesque duces Hammonitarum, 8c omnes satrapas regionis maritima , 8c. dixit eis.
3. Renunciate jam mihi, 6 Cenahanxi, quis sit populus iste , qui considet in regione montana, quae civitates , quas habitant, qux multitudo copiarum ipsorum quä in re postumst robur ipsorum , & potentia ipsorum , quis exstiterit apud eöä Rex . aut princeps exercitus ipsorum.
4. Et quamobrem contra statuerint, quam omnes habitantes ab occasu, ne obviammi- hi procederent.
5. Cui dixit Achior ,dux omnium Hammonitarum, audiat jam Dominus meus rem ex ore fervi fui: nam renunciabo tibi veritatem de populo isto, domicilia ••; bente prope te, qui inhabitat montanam r-gionem l.iain, non enim prodibit mendacium ex ore iervi tui.
6. Populus iste i Chal 'xis oriundus e t;
7. Fnerunc autem inquilini primum in Mesopotamia > eo quod nodent oiisequi diis majorum suorum, qui erant in terra Chaldxo- rum;
8- Sed excedentes ex instituto geiuisfux, adorarent Deum coeli,Deum,quem agnoverant: quamobrem ejicientibus ipsos patribu*. a confpectu deorum suorum, fugerunt in Mesopotamiam , ubi fuerunt inquilini diebus multis; quumque edixisset Lieus ipsorum, ut egressi ex incolatu suo, proficiscerentur in terram Cenahanis , inquilini fuerunt illic, 8c multiplicati sunt auro, Sc argento, ac pecoribus multis valde.
9. Postea descenderunt in Aegyptum (obtexerat enim superficiem •terra: Cenahanis fames J & inquilini fuerunt illic , donec reverterentur : ubi abierant in multitudinem plurimam, adeo ut innumerum esset genus ipsorum.
10. Quum autem insurrexisset in eos Rex ssgypti, ut astutis consiliis opprimeret eos, & labore, ac lateritio opere deprimens eos, efficeret eos servos:
11. Inclamaverunt Deum suum , qui percussit totam terram yEgypti plagis immedicabilibus , adeo ut ejicerent eos Aegyptii ä conspectu suo *.
12. Et exarefecit Deus mare rubrum coram eis :
13. Et adducens eos in montem Sinai, & Kadeschum Barnehx , ejecit omnes, qui habitabant in deserto.
14. Ita habitaverunt in terra: Emorxorum.
15. Et omnes CheschbonisiMro/iwprofligarunt potentia suä.
0 1 15 . Et postquam trajecerunt Jardenem.
17. Hxreditario jure possederunt montanam istam regionem totam.
ig.Ejectisque a conspectu suoCenahanxo, Sc Perizzxo , Jebusxoquc, Schecemita, Sc Girgaschxis omnibus habitarunt ibidem diu.
19. Denique tantisper dum non peccaverunt coram Deo suo,fuerunt penes ipsos bona, quia Deus osor iniquitatis adest ipsis :
20. Quando vero discesserunt avia, quam disposuerat ipsis, profligati sunt multis bellis quam plurimum.
21. Et captivi abducti in terram alienam „ & templum Dei ipsorum habitum est ut profanum solum, & civitates ipsorum captje ab adversariis.
22. Mune autem conversi ad Deum suum« ascenderunt e dispersionis locis , in qux dispersi fuerant, Sc obtinentes Jeruschalaima (ubi sanctuarium ipsorum est) habitatores effecti sunt regionis istius montanx , quöd deserta effet.
23. Nunc ergo.Dominc Imperator,si quis est error in populo isto, Sc peccavit contra Deum suum , «onsiderandum «st: quia hoc
Qjj 4 ipsis

iplis orrendiculo futurum est , St alcendentes debellabimus eos.

24. Sin autem non est iniquitas in gente istorum,prxtereat quxso,Dominus meus,ne forti protegat Dominus ipsorum, St Deus ipsorum ipsos, simuique probro coram universa terra.
25. Fuit autem,quum desivisset Achior loqui sermones istos,ut murmuraret totus populus, qui in circuitu tento-ii circumstabat.
2(5. Dicerentque magnates Holophernis, St omnes habitatores regionis maritima;, St Moabitidis , ipsum discindendum esse ; non enim metuemus, inquiebant.&b Jifraelitis. Nam ecc. populus est,, cui non adsunt vires, neque robur ad aciem validam lonflituen- dam:
27. Quamobrem i am ascendemus, eriint- que tanquam es-a, devoranda toti exercitui tuo,Domine Holopherncs.

CAPUT VI.

Jehud.ci duce Achior e pendent k Deo contra
minas Holophernis.

P Ostquam vero cessavit tumultus hominum,qui consessum circumstabant, dixit Holophernes primarius dux copiarum Assyria: Achiori, coram toto populo alienigenarum.
2. At quisnam es ? quod tu Achior coram toto populo alienigenarum ,Sc apud omnes Moabitas, St qui cunque sunt mercenarii E- phrajimi, quod tu prophetavisti apud nos, prout audimiss hodie, St dixisti gentem fe- ruschalaimorum non esse debellandam, quia Deus ipsorum sit protecturus ipsos: at quis Dens est,nisi Nebucad-netzar?
Hic millurus est potentiam suam,St profligaturus eos e superficie terrae : neque liberabit eos Deus ipsorum, sed nos fervi illius profligabimus eos , tanquam virum unum: neque sustinebunt potentiam equorum no- ltrorummamiis proculcabimus illos.
4. Imo illorum montes inebriabuntur sanguine illorum, St illorum campi complebuntur mortuis ipsorum ; neque obsistet vestigium ullum pedum ipsorum ex adverso nostri, sed peribunt plani , ait rex Nebucad- nctzar , Dominus totiu; terrae : dixit enim, non irrita fient verba mea.
5. Tu vero Achior mercenarie Hammo- nita , qui proloquutus es sermones istos , die injustitias tua:, non visurus es amplius faciem meam,inde a die hoc,donec ultus fuero gentem istorum advenarum dEgypti, ac tum perva let ferrum exercitiis mei, St grex fervorum meorum latera tua , St corrues inter vulneratos istorum , quando revertar ad te.
6. Quamobrem constituent te fervi mei abducentes in regionem montanam , St coi- lo-abunt te in ima ex civitatibus , ad quas ascensuri sumus ; neque peribis , donec profligeris cum illis. Quod si speras animo tuo,fore , u: non prehendantur, ne concidat Vultus tuus. dixi.St nullum verborum meorum ex.idet.
7. Prxocpit itaque Holophernes fervis suis , qui aderant tentorio suo, ut comprehendentes Achiorera , statuerent eum ad Beth-cnoglau,8c traderent in manus Jisrae- titarum :
t- Lt comprehendentes cum fervi illius,
abduxerunt eum extra castra in campum.
St profecti e medio campestris regionis in montanam, pervenerunt ad fontes, qui subsunt Beth-chogl* : quumque viderent eos mpid -ni,qui erant in vertice montis , omnes funditores , obtinuerunt ascensum , quö contendebant illi, St lapides in eos immiserunt.
9. Quamobrem illi subeuntes montem .ligaverunt Aeniorem, St dimiserunt abjectum sub radice montis ; postea ad Dominum suum reverterunt.
ro. Descendentes vero Jisraelit* e civitate ,ua adstiterunt ipsi,St solventes eum abduxerunt Beth-choglam.
ir. Stitenintque eum apud principes civitatis fu* , quierant eo tempore Huzzlja, fil us Micat,i tribu Schimhon.s.St Cnabri,filius HothnielistSc Carmi Malcielis.
12. Hi postquam accersiviisent omnes seniores civitatis , concurrentibus omnibus adolescentibus eorum , St mulieribus,in congregationem stiterunt Achiorem m medio totius populi fui, St interrogavit eum Huz- zija,quidnam accidiilet:
13 Qui respondens renunciavit eis verba consessus Holophernis , St omnia verba,qu* iroloquutus fuerat apud principes Assyria.'» St qu*cunqite magnifice jactaverat Holophernes contra domum Jisraclis,
14. Itaque procidentes populares, adora« verum Deum > St inclamaverunt Deum, di- eutes;
r;. Domine,Deus coeli,respice ad immensam superbiam ip(orum»Sc miserere abjectionis gentis nostrx , ac intuere faciem eorum, qui Unctificati sunt tibi hoc tempore.
16. Deinde consolati Achiorem, laudaverunt eum valde.
17. Et assumto eo Huzziia ex congregatione in domum suam, exhibuit convivium senioribus:
ig. Qui invocaverunt Deum Jisraelis ad auxilium totä nocte illa.

CAl’UT VII.

Holophernes obsidet Dcthuliam.

P Ostridle vero denuntiavit Holophernes toti exercitui suo,St toti populo suo, iis, qui advenerant ad auxilium ipsius,ut conjunctis copiis ascendentes contra Beth-choglam, adseensus regionis montan* praoccu- parent.St inferrent bellum Jifraelitis.
2. Ita conjunctis copiis eo ipso die procedentes quique viri potentes ipsorum , (in quorum copiis erant bellatorum peditum centum septuaginta millia , St equitum duodecim millia, prxter impedimenta, St viros alios > qui pedibus comitabantur ipsos multitudine quäm plurima.)
3. Castra posuerunt in valle propinqua Beth-choglx, ad fontem , proteiulcruncque in latitudinem a Dothajimis usque Bahal- majima , St in longitudinem i Beth-chogla usque ad Fabarium agrum, qui est e regione Chatzar-ailomi.
4. Jisraelit* vero > ut viderunt eorum multitudinem,turbati sunt valde , dixerunt- que alter alteri, nunc occludent isti superficiem totius huius terra : St neque montes excelsi,neque convalles,neque colles sustinebunt gravem hunc numerum istorum.
Et

' ä ™ «tua, IS
wdttenttt)
0nt ‘SiOü.ln
: "sum, ^ wsimnij.
wom-m.i. »t ab/eciun •Dofflia m
^eaVitjt!
ttiuidiixt-
piinapt! cj. “'(Huu.ji, SiC.'ÄK.Ü. lis,
«omiKsif- OQijj
«ihtea.
wmuiiji
irnacfc.
lawtimji
inav[tii,;Li pcs Alij-iii, TO M*
ra.aifors. Deum , di-
id immen- eibjectio- cnieorum, ire,
,Uudave-
«E«

ibJüjM
I/,
rtj'at!
iiaap-
11
taBjn»
lilitt
iflokfo- ipsonw, (8 . 5 j ptim i, K/slBl/»- ,
.U'iros I os multi,- .
rojinqta , 1 * 3 4 5 6 ltrun«nc 's K Bj!U* :
tsejiii j
int «3 listn* iilisije«'
iis©:;'»
lief
t
j.a

Cap.7.

^. Et asfumtis quisque armis suis bellicis, quum accendissent pyram in turribus suis, manserunt excubantes totam noftem illam.

ü- Die autem postero eduxit Holophernes totum equitatum suum in os Jisraelitarum, qui erant Beth-chogls , ut recognosceret ascensus civitatis ipsorum:

7. Et lontes aquarum ipsorum invadens, occupavit eos , ac instituit in eis praesidia bellatorum : ipse verö conjunctis copiis ad populum suum regressus est.

8- Nam accedentes eum omnes principes Edomxorum , Sc omnes ductores populi Moabitarum ducesque regionis maritima; dix.rant ; audiat jam sermonem Dominus noster,ne fiat labes 111 copiis tuis :

9. Nam populus iste Jisraelitarum non confidunt hastis suis, sed istis prxaltis montibus, in quibus ipsi habitant: non enim suent facile ipsos ante vertere per vertices montium ipsorum.

10. Nunc ergo Domine - ne bellum gerito centra eos.ut nt bellum instructa acie, e< non cadet ex populo tuo vel unus : permane in castris tu.s, praiservans unumquemque virum in copus tuis, Se obtineant fervi tui fontem aqua; > qui egreditur L radice istius montis , nam illinc aquantur omnes habitatores Beth-c.lOgla;,) ita tollet eos sitis, aut dedent civitatem mani: nos verö, & populus noster , -onfi-endemus propinquos vertices montium, Sc ,n eis -astra metabimur ad prsr- sidium, ntexcatciv.tate unus; & contabe- s.ent fame ipsi , uxore, que ipsorum, 5 c liberi ipsorum ; denique antequam gladius superveniat eis, subvertentur in piate.s abitat,0- nis itia;. aic repenaeS ip s malum, eo quod seditionem moverint, neque auscultaverim tibi placidi.

11. Atque horum sermones placueram Holop.erni, & omnibus ministris ejus, con- slitueratque fatere.prout loquuti suerant.

ii.srosecta igitur castra Eiammonitarum, & cum eis quinque Assyriorum millia, metata sunt in valle, tk prxoccupanmt aquas , Sc fontes aquarum Jisraelitarum. Ascendentes verö Edomaii.Sc Hammomtf,metati sunt in regione montana,ex adverso Dothajimorii, ex quibus miserunt ad Notimm , Sc Subsolanum ex adverso Bet.i-harabx , qua; est propinqua Ketzitzo ad torrentem Mochmur : reliquo Assyriorum exercitu castra metantibus in -ampo , adeo ut obtegerent totam superficiem terrae, quum tentoria,Sc impedimenta ipsorum metata essent in multitudinem quam plurimam.

13. Tunc Jisraflitie inclamarunt Dominum , Deum suum minuto spiritu ipsorum, eo quod ipsos circumdeebstent omnes hostes ipsorum, adeo ut non esset effugiendi b medio illorum via. Quum enim mansissent in circuitu ipsorum tota congregatio Assyriorum , pedites, cumisque , ac equites ipsorum dies triginta quatuor , deficiebant omnes habitantes Beth-choglam omnia vasa aquaria ipsorum , ac cisterna: itä exhausta; erant , ut non haberent aquam, unde biberent ad satietatem die uno , quia ex dimenso dabatur bibenda ipsi#. 'Itaque abjicientes animum liberi ipsorum , Sc mulieres,ac adolescentes deficientes ex siti, concidebant in plateis civitatis, Sein biviis por-

tarum; nec erat virtus amplius in ipsis. Et congregati sunt totus populus ad Huzzi- jam , tk principes civitatis cum adolescentibus , mulieribiisque , Sc liberis , Sc exclamantes voce magna, dixerunt coram omnibus senioribus,judicet Deus inter nos,Sc vos, quandoquidem affecistis nos injuria magna, qui non loquuti estis de pace cum Aslyriis.

14. Nunc autem non est adjutor noster : feci vendidit nos Deus in manus illorum, ut sternamur coram eis slti.Sc perditione magna. _

15. Nunc igitur accersite eos,Sc tradite civitatem totam diripiendam populo Holo- pbernis.Sc omnibus copiis ejus:

16. straestat enim nos ipsis rapinae esse, quam siti emori. Erimus enim fervi; sed vivet anima nostra, neque videbimus mortem infantium nostrorum oculis nostris, Sc mulieres , liberosque nostros deficientes animis ipsorum.

17. Contestamur vobis coelum. Sc terram, Deumque nostrum , Sc Dominum majorum nostrorum,qui ulciscitur nos secundüm peccata nostra, Sc peccata majorum nostrorum ; videt?, ut non faciat, quemadmodum diximus hodierno die.

rz. Ita fuit fletus magnus omnium unanimiter in ecclesia, inclamantium Dominum Deum voce magna.

19. Dixit vero illis Huzzija , bono animo estote,fratres : toleremus adhuc dies quinque , quibus advertet Dominus, Deus noster misericordiam suam in nos; non enim derelicturus est nos in alternum:

20. Quod si prxterlabcutur illi,nec supervenerit nobis auxilium > faciam fecundum ■ermonem vestrum. Sic dispersit populum ,n stationes ipsius ; qui ad muros , Sc turres civitatis sua; abeuntes,in domos suas uxores, liberosque remiserunt,fueruntque plurimum abjecti in civitate illa.

CAPUT VIII.

'Judith heroina. consulit in rem Jehudxo- rum,

A UdicnS verö diebus illis Judith , filiaMe- rari, filii Achsai, filii josephi,filii Huzzi- jelis,filii Chilkijx, filii Chananjae, filii Gideo- nis,filii Kephanis, filii Achitubi,filii Elijae, filii Elijabi,filii Nethanaelis, filii Sammalielis,filii Schimhonis, filii Jisraelis.

3, Cujus vir Menasche, ex tribu,Sc familia eadem , mortuus erat tempore messis hordeacea:.

3. (Instabat enim messoribu* ligantibus manipulos in campo, Sc superveniente aestu capiti ejus, decubuerat 111 cubili suo.sepelive- rantque eum cum majoribus ejus,in agro inter Dothajima.Sc Bahal-majima fito.

4. Fuerat autem Judith domi sua: in viduitate annos tres.Sc menses quatuor.

5. Et fecerat sibi tentorium in ccenaculo domi sua:, imposito lumbis ipsius cilicio,Sc inducis vestibus viduitatis sus.

6 . Jejunabatque omnibus diebus viduitatis sua; , prsterquam pridie sabbathovum, Sc sabbathis.Sc pridie noviluniorum.Sc festis hilariisque domus Jisraelis.

r. Eratque speciosa forma , Sc venusta a- spcclu valde , cui reliquerat Menasche > vir ipsius aurum, Sc argentum, famulosque , Sc Qjl ; ait-

ancillas , Lc pecora,& agros,in quibus manebat :

8. Nec erat, qui. insimularet eam rei ullius tnalx,quia timebat Deum valde.)

9. Audiens igitur verba populi iniqua adversus magistratum, quia minutus erat ipsorum animus ex aquarum raritate ; audiens quoque omnes sermones Judith, quibus allo- quutus erat Huzzija ipsos, utjuraffet eis,se traditurum civitatem post dies quinque Assyriis , missa puella honoraria sua, qui' prx- erat omnibus facultatibus ipsius , vocavit Huzzijam, Sc Chabrin,8c Carmin , seniores civitatis sus :

10. Qm , quum venissent ad ipsam, dixit eis, audite quxso me , principes habitatorum Beth-choglx : nam non est rectus sermo vester, quem eloquuti estis coram populo hodierno die : , statuentes jusjurandum illud, quod loquuti estis, inter Deum, atque nos; Si dicentes - vos trondituros ci' vitatem hanc hostibus nostris , nisi intra dies illos conversus Dominus , auxilietur nobis.
11. Nunc enim, qu/nam estis vos,qui lentetis Deum hodierno die, se stetis loco Dei inter filios hominum i
12. Nunc enim Dominum omnipotentem disquirite, 8c nihil pernoscetis unquam.
iz. Nam profunditatem cordis humani non invenitis, Sc verba cogitationis ipsius non comprehenditis ; Sc quomodo Deum, qui fecit omnia hxc , scrutabimini, Sc mentem ejus perno scetis,& ratiocinationem ejus percipietis mente?
14. Nequaquam, fratres ; ne provocate ad iram Dominum Deum nostrum : nam si nolit intra hos quinque dies adjuvare nos; ipse habet potestatem , quibuscunque vult, imo omnibus diebus protegendi nos > aut etiam profligandi nos coram inimicis nostris.
15. Vos autem ne pignoremini consilia Domini Dei nostri: non enim similis Deus est homini ad sumendas ultiones, neque similis filio hominis ad judicia statuenda.
itf.Quamobrem exspectantes salutem,qux ab ipso est, invocemus eum ad auxilium nostrum,& exaudiet vocem nostram, si placuerit ipsi:
17. Quandoquidem non exstitit in generationibus nostris, neque est hodierno die, neque tribus, neque familia, neque populus, neque civitas ex nobis,qui adorent deos ma- nufactos.
18. Quemadmodum fartum est antegressis
temporibus , quorum causä traditi sunt gladio ,& direptioni majores nostri; concide- runtque casu magno coram hostibus nostris. *
19. Nos vero Deum alterum non novimus; unde speramus ipsum non despertu- rum nos,neque ullum e gente nostra.
20. Neque vero si deprehendamur itä , nominabitur Jehudxa amplius ; sed prxdx erit sanctuarium nostrum , Streposcet profanationem ejus ex ore nostro, & metum, qui fratres nostros invasit, Sc captivitatem incolarum terrae, Lc vastitatem hxreditatis nostrae adversus nos,profundet in capita nostra apud gentes , ubi fervi fuerimus, erimusque publico dirterio , Sc probro, coram possesso-
Cap.g.y;
ribus nostris. Non enim reddetur servitus nostra gratiosa , sed ignominiosam efficiet ipse Dominus, Deus noster.
21. Nunc itaque fratres , demonstremus fratribus nostris ; quandoquidem ä nobis pendet animus illorum, 8c fnnctissimumlocum, Sc domum,Sc altare sirmä haeret e nobis: praeter omnia hxc agamus gratias Domino, Deo nostro,qui tentat nos, ut etiam majores nostros.
22. Mementote quaecunque fecit erga A- brahamum.
23. Et quibus tentavit Jitzchakum , Sc qua: acciderunt Jahakobo in Mefopotamien- si Syria,pascenti pecudes Labanis, fratris matris sua;.
24. Etenim quemadmodum illos probavit igne ad examinationem cordis ipsorum; ita etiam nos non plani ulciscitur ; sed ad institutionem flagellat Dominus eos, qui prope accedunt iplum.
25. Tum dixit ei Huzzija, quaicnnque dixisti,ex optimo corde eloquuta es, neque est quisquam restitutus verbis tuis : non enim hodierno primum die sapientia tua manifesta est; sed a primis diebus tuis novit totus populus animum intelligentem tuum , bonam esse commentationem cordis tui: sed populus sitim validam passus est ; ita coegerunt nos, prout loquuti fumus,facere ipsis,8c obstringere nos jurejurando , quod minimi fumus transgressuri.
26. Nunc autem ora tu pro nobis, quum mulier pia sis, 8c immittet Dominus pluviam adimplendum cisternas nostras,ut non deficiamus amplius.
27. Dixit verö Judith, aiiscultate mihi, Sc faciam facinus, quod perveniet in generationes omnes,ad posteros gentis nostra:.
28. Vos stabitis ad portam hac nocte, &
egrediar ego cum ancilla honoraria mea: atque intra dies illos , quibuS elapsis dixistis vos trondituros esse hostibus nostris civitatem hanc, inviset Dominus Jifraclem manu mea. ;
29. Vos vero ne perscrutemini,quid factura sim 1 non enim sum indicatura vobis . donec perfecta sint,qux ego factura sum.
;o. CuiHuzzijadixit.Sc principes,abi feliciter , Sc Dominus Deus praeeat tibi ad ultionem hostium nostrorum : tum reversi ex tentorio ejus.adfuos ordines abierunt.

CAPUT IX.

Judith Deo supplex.

J Udith vero procidens in faciem, imposuit cinerem capiti suo , Sc cilicium , posita, quam induerat, veste; quum adhuc offerretur Jerufchalaimis, in domo Domini suffitus vesper« illius, ÖC exclamavit voce magnä Judith > dicens;
2. Domine, Deus patris mei Schimhonis, cui tradidisti gladium ad ulciscendum alienigenas , qui aperuerant vulvam virginis ad inquinationem > & nudaverant femur ac! rem pudendam , contaminaverantque virginitatem ad probrum , (nam dixeras non ita futurum essS) fecerdntque res , quarum nomine exposuisti principes eorum exdi» qua: cubile ipsorum fraude oppressum, irrigavit sanguine,ScperculSlU servos cump»

(iemonftitmj
idem i uffi/limimio. terere nolit itias Domia etiammajora
feit eij>a i.
ttciakinjiJ
Mpotamiß.
iciSifrasr/sjua,
ir; ieitfc
ipiaipi Ja es,»si Imimihi it» tome tuis nottttoas
!uttiua>
orfs It: Ä Ii; ia iis tep/isji tiodmmi
itis, quum us pluviam it mutes-
MÄiS
WJtMM
roto.
iknAf
Moniits:
Sdijssia
smtt»
j&iESl
siipÄ
BIäÜSi6-
SlsO.
lchsF'le-
auitSiitl-
nhpifoit

a, pitdsi, .-flfett- li suffitui ijona]ii
iimVioni ictum * lirginis; fena* ntquer ixerlit'1 as, giiarto
rna «L FioFi'

ternioribus , ac potentiores in thronis ipsorum.
3. Qui exposuisti uxores eorum prxdx, & filias eorum captivitati , omniaque spolia eorum dividenda filiis dilectis a te, qui etiam aciotypifuerunt zeli tui, & abominantes inquinamentum sanguinis fui, invocaverunt te, ut adjutor ipsorum esses; 6 Deus, Deus mi, exaudi me viduam.
4. Tu enim fecisti res antegressas illis, & illas, Lc consequentes, etiamque präsentes , & venturas comprehendis nunte, quemadmodum adfuerunt ex, quarum consilium ceperas, Lc dixerunt, ecce adsumus.
5. Ftenim omnes vix tux sunt paratissima: , judiciaque tua per providentiam.
6. Nam ecce Assyrii multiplicati sunt copiis suis, elati sunt equo . St sessore ; gloriantur brachio peditum, spem habent issclypeo, sagittdque, & funda, neque agnoscunt te esse Dominum > conterentem bella, Jehov3m esse nomen tuum;
7. Tu frange robur eorum potentia tuä,& rumpe vires eorum indignatione tua:
8- Nam consilia inierunt profanandi sanctuarium tuum.
y. Inquinandi tabernaculum quietis, nominis gloriosi tui, & dejiciendi ferro cornu ajtaris tui.
10, ReCpicc ad superbiam eorum :
11. Immitte iram tuam in capita eorum :
11. Inde manui mex, qux vidua sum, vires, quas prxeepi mente.
13. Percute servum labiis fraudulentis meis cum domino , & dominum cum fervo ipsius:
14. Frange eorum erectas cervices manu foeminx.
15. Non enim vires tux in multitudine,ne - que potentia tua in valentibus Jita e/?; sed humilium es Dominus,& minimorum es adjutor, defensor infirmorum, deploratorum protedlor,desperatorum servator : nx, nx,6 Deus patris mei, Si Deus hxreditatis Jisrati- litarum;
iü. Domine coelorum , 8c terrx , creator aquarum, Rex omnium rerum creatarum tuarum.
17. Tu exaudi orationem meam.
18. Et prxsta, ut sermo metis Jit fraudi, & vulneri, & cicatrici istis , qui contra testamentum tuum, Si domum sanctificatam tuam, verticemque Tzijonis , St domicilium possessionis filiorum tuorum, consilia dura iniverunt;
19. Denique affer in omni gente notitiam tui, Si totius potentix tux, viriiimque, non esse alium , qui protegat gentem Jisraii- Us.prxterte.

CAPUT X.

Judith prodiens in caflra llolopkernis. "puit autem, quum desivisset inclamare De-
, Um Jisraelis, St perfectis omnibus verbis suis, surrexisset ex procubitu suo.
1. Ut vocaret ancillam honorariam suam , St descendens in domum, in qua versabatur diebus sabbati,i, 8c festis diebus suis , atque evolvens cilicium, quo induta erat, exueret vestimenta viduitatis sux.
3. Deinde circumluit os aqua , Si ungens unguento optimo disposuit capillos capitis

fui, Si imposita sibi mitra induit vestimenta festiva sua,quibus ornabatur,quo tempore vivebat vir ipsius Menasche.
4. Quiimque sumens sandalia, adhibuisset pedibus suis , Si circumposuisset brachialia, Sc armillas , annulösque, Si inaures , ac totum mundum suum.denique venusti se composuisset valdct ad decipiendum oculos virorum, quicunque visuri essent ipsam;
; .Dedit ancillx honorarix sux ligneum u- tremvini, Si vas olei, perämque implevit farina, Si palathis, panibusque, Si caseis,qux circumvolvens , omnia vasa sua imposuit ei.
6. Ita exiverunt una ad portam civitatis Beth-choglx, inveneruntque adstantes ei Huzzijam ,Si seniores civitatis Chabrin, 8c Carmin:
7. Qui ubi viderunt eam altera specie, Se mutata veste, admirati pulchritudinem ejus quämplurimöm.
8. Dixerunt ei, Deus, Deus majorum nostrorum efficiat te gratiosam > & peificiat instituta tua ad gloriationem Jisraelitarura, Sc exaltationem Jeruschalaimorum ; atque adoraverunt Deum.
9. Illa verö dixit eis.prxcipite aperiri mihi portam civitatis, ut egrediar ad perficiendum sermones , quos loquuti estis me- cum, prxeeperunt itaque adolescentibus, ut aperirent ei, quemadmodum dixerat : qui fecerunt ita.
10. Egressa igitur Judith ipsa, 8c ancilla ipsius cum ea, prospectabant ad eam oppidani, donec descendisset montem > & transivisset vallem,neque amplius viderent eam.
I I. Abierunt autem per vallem recta, ubi occurrente ipsi prima Assyriorum custodia, prehenderunt eam,8t interrogarunt eam, ex quibus esi 8c unde venis i
12. Qux dixit, filia sum Hebrxorum, Sc fugio a conspectu eorum, quia futurum est, ut tradantur vobis devorandi:
13. Ego verö venio in conspectum Holo- phernis, primarii ducis copiarum vestrarum, utrenunciemres veras: nam demonstrabo ei viam, per quam proficiscens dominium totius montanx regionis obtinebit ; nec disperibit virorum ipsius ullus, aut ullum a- nimal.
14. Quum autem audivissent viri isti verba illius , Sc considerantibus faciem eius , videretur valde admirabilis pulchritudine.
15. Dixerunt ei,servasti te ipsam,quod festinaveris descendere in conspectum domini nostri: nunc ergo accede ad tentorium eius, & quidam ex nobis deducent te , donec te in
manus ejus tradiderint.
16. Verum, quando stabis coram ipso,ne metuas animo tuo; sed renuncia in hanc sententiam,, & benefaciet tibi.Ita delegerunt ex suo numero viros centum , quos adjunxerunt ei, & ancillx honorarix ejus, deduxe- riintque eam ad tentorium Holopherhis. Fuit autem concursus in totis castris, quum pervasisset clamor tentoria de adventu ejus ; venientesque circumdabant eam, quando stabat extra tentorium Holophernis, donec renuneiässent eide illa: & admirantespulchritudinem ejus > admirabantur JisraelL- tas.
17. Dicebat enim alter alteri, quis contemnat populum istum , qui habet apud se mulieres

ir. Tz,

lieres huiusmodi, non est bpnumrelinqui ex iis virum unum > qui dimilii pollent arte circumvenire omnes incolas terr*.
18. Postea egressi,qui excubabant in tentorio Holophernis, omnesque administri ejus > introduxerunt eam in tentorium. -
19. Quiescebat autem Holophernes super cubili suo in conopeo , quod erat ex purpura, aurei que , & smaragdo , & lapidibus pretiosis contextum; sed quum renunciaflent ipsi de ea, exiverat in proscenium cum lampadibus argenteis, praeeuntibus ipsi.
-o.Quitmq; venisset Judith in conspectum ejus, 8c administrorum ejus, admirantibus o- mnibus pulchritudinem faciei ejus procidens in faciem , inclinavit {e. habens honorem ei, sed servi illius erexerunt eam.

CAPUT XI.

Judith comiter excepta ab Holopherne.

D ixit verö Holophernes ei, bono animo esto, mulier , ne timeas apud animum tuum. Nam ego malo non affeci quemquam, qui certo consilio voluerit servire Nebucad- netzari, regi totius terra:.
2. Atqui etiam nunc in populares tuos,habitantes montanam regionem istam , nisi me fecissent nihili, non fuissem sublaturus hastam meam, sed ipsi sibi confecerunt ista.
3. Nunc itaque dic mihi, cujus rei causa effugeris ab eis , & veneris ad nos : venisse enim tibi salutare futurum est. Esto bono a- nimo , hac nocte victura es, 8c deincepsiNon enim est, qui faciat injuriam tibi > (ed benefaciet quisque tibi, ut fit servis domini mei Nebucad-netzaris, Regis.
4. Cui dixit Judith ; accipe verba ancillae tu* , 8c loquatur famula tua coram te : Non enimrenunciabo mendacium dominb meo nocte hac: sed si sequaris sermones ancili* tu* , perfecti negotium faciet tecum Deus, neque decidet dominus meus institutis suis.
5. Nam ut vivit Rex Nebucad-netzar totius terr*, & vivit potentia illius , qui misit te ad correctionem omnis anim* > non solum homines per te serviunt ei; veriim etiam besti* agri, 8c pecudes > &c volucres coeli; robore tuo victur* sunt sub Nebucadnetzarc, bt tota domo illius.
6 . Audivimus enim sapientiam tuam , & versutias animi tui, Sc renunciatum est toti huic teri *, te unum pei itissimum esse in toto regno, St potentem scientia,St admirabilem administratione bellica
7. Jam vero de sermone, quem loquutus est Achior in consessu tuo, audivimus verba illius : cpiia asciverunt eum Bcthchoglani, St renuntiavit eis , qu*cunque eloquutus fuerat apud te. Propterea Domine Imperator, ne omittas sermonem ejus, sed repone eum in animo tuo, quia verus est :
8- Nam genus nostrum non fert ultionem, nam r.on pr*va!et gladius eis , nisi peccaverint in Deum suum.
. 9 - Secl nunc (ut dominus meus non dejiciatur fpe.St re infecta abeat) St accidit mors tn conspectum eorum , St occupavit eos peccatum , quo provocant Deum suum , quan- docunquc fecerint rem alienam.
ro. Quoniam defecerunt eos alimenta ipsorum , St rara est Omnis aqua; ideoque consilium iniverunt invadendi pecudes suas, St
1 ri.
Wp
quscunque discrevit ipsis Deus in legibus
suis , ne comedant , decreverunt consumere :
11. Et primitias frumeuti, decimasque vini , St olei, quas sanctificatas custodiebant sacerdotibus , qui adstant Jeruschalaimis in conspectu Dei nostri, statuerunt absumere, qu* ne manibus quidem conveniebat contingere quemquam popularium.
ii. Miserunt autem Jeruschalaima: quöd si ii etiam , qui illic habitant, assenserint eis, qui reportarunt his remissionem ä Senatu, manebunt quidem hi,donec renuncietur ipsis, sed ita facient, tradentur tibi profligandi eo ipso die.
13. Itaque ego ancilla tua cognoscens o- mnia h*c, aufugi ä conspectu illorumiSc misit me Deus ad conficiendum res tecum , de quibus obstupescent in tota terra, quicunque eas audiverint.
14. Nam ancilla tua pia est,St serviens noctu, atque interdiu Deo coeli. Nunc ergo mi Domine, maneam apud te , 8 t exiens ancilla tua de nocte in vallem istam, orabo Deum,ut renunciet mihi, quando commiserint peccata ipsorum: veniensque referam ad te , ut progrediaris cum omnibus copiis tuis, nec erit ex eis, qui obsistat tibi.
15. Et ducam te per medium Jehud** , donec pervenias e regione Jerufchalaimo- rum;
1 6. Et ponam sedem tuam in medio civitatis illius, ut agas eos tanquam pecudes,quibus non est pastor!
17. Ac ne canis quidem mutiet lingua sua adversum te : h*c enim mihi dicta sunt ex pr*notione mea , §crenunciata mihi, qu* missa sum , ut renunciem tibi.
18. Placuerunt autem sermones ejus Ho- lopherni,8t omnibus administris ipsius, qui admirantes sapientiam eius, dixerunt;
19. Non est ab extremitate una teri* ad alteram mulier eiusinodi,pulchritudine vultus , Lc peritia sermonum.
20. Et dixit Holophernes ei , benefecit Deus , qui pr*misit te popula isti , ut adsit manibus nostris robur, perditio veto iis, qui nihili fecerunt dominum meum.Nunc auten* ut tu venusta es specie, & grata sermonibus tuis.
21. Si feceris prout loquuta es, Deus tuus erit mihi Deus , & tu in domo regis Nebu-. cad-netzaris sedens, eris nominatissima in tota terra.

CAP U T XII.

Judith admiJJ'a ad convivium Holophernis 4 qui inebriatur.

T Um jussit introduci eam in locum , ubi deponebatur argentea supellex ipsius, Sc pr*cepit instrui mensam ei de opsoniis ejus, Sc de vino suo bibendum dari:
2. Cui dixit Judith, non comedam ex eis; ne qu* fiat offensa; sed de iis ,. qu* mecum allata sunt, vitlua ministrabitur.
3. Dicente vero Horopherne ei, at si defecerint ea, qu* habes penes te, unde habituri fumus similia eis, qu* demus tibi : non enim est nobiscum quisquam e gente tua.
4. Respondit ei Judith, ut vivit anima tua, Domine mi, non consumet ancilla tua h*c , qu* sunt penes me , donec fecerit Dominus

in lejini
as ojftodijKj, ; ufchalaini:s ij ■untsbfemst, "’enicbat ®
im.
thalaima: qui
afailtrimq
i Stac, WlKiftl»*,
«rtjai#
taffflliflISO.
testeam, 4
,Weiss» i. Xurntja Suascä i orata Dra wlmiMA aad
: sfüisiis;cä
n Jehän, mfuitkim-
medio tini- {taute
ittlinyiiti
Vöiülaiaea
iuni,a
i.
NWÜl»
li.tateeii
uirrc;
IttBEU
itEICfd-
31 , söffet oidi, tr ad£t traiqui

#■
motda
tl6,Dfflö
aonjiS»
DSilätifa 6
I,
um i ubi tiptaS: bniisejs
laroeso; u* nff
nd.e
is tibi:** rencct 1 ^
uifflll
Cap.12.
Cap.r?.
minus manü mea , qu* statuit consilio suo.
5. Quum itaque abduxissent cam ministri Holophernis m tentorium illud, somnum cepitad mediam usque noctem,deinde surre- xit sub matutinam vigiliam ;
6. Et misit ad Holophernem , dicens,praecipiat quaeso dominus meus , ut sinatur ancilla tua ad precandum egredi: prxcepitque Kolophernes custodibus suis , ne prohiberent ipsam.
7. Ita permansit in castris triduo : noctu vero egrediebatur in vallem Beth-chogl* , St abluebat se ad fontem illum aqua; ih castris :
8- Quumque ascenderet , orabat Dominum , Deum Jisraelis , ut dirigeret viam ipsius ad erigendum populares suos.
9. Et ingressa , permanebat munda in tentorio , usque dum afferret ancilla alimentum ipsius sub vesperam.
10. Fuit autem die quarto, ut exhibito Holophernes convivio fervis suis soliim, neque vocato ad epulas tiHo eorum, qui negotiis prxerant, diceret Bigvaio, eunucho,qui prxerat omnibus rebus ipsius ; profectus, jam per uade mulieri isti Hebrxx , qux est apud te, ut veniat ad nos , Sc convivetur no- biscum.
r r. Ecce enim turpe nobis est, si mulierem hujusmodi omittamus , nec conversemur cum ea. J\ aru nisi eam pertraxerimus, derisura est nos.
ir. Egressus itaque Bigvaj a conspectu Holophernis, accessit eam, Sc dixit ne pigretur puella h»c pulchra venire ad dominum meum, ut gloriam consequatur in conspectu ejus , 8c bibere nobiscum hilariter vinum, ac sieri hodierno die ut aliqua filiarum Assyriarum,qua: adstant in domo Nebucad-netzaris.
13. Cui respondit Judith, Sc qua: sum ego, qua: contradicam Domino meo i
14. Nam quicquid placiturum est in oculis ejus, studiosi factura sum : atque hocmi- lii futurum est exsultationi ad diem usque mortis me*.
iC. Ita exsurgens, ornavit se veste, 8c toto mundo muliebri suo : quumque accedens ancilla ejus , stravisset ei coram Hotopherne humi eas pelles , quas acceperat ä Bigvajo ad quotidianum usum suum , ut comederet accumbens in eis, ingressa Judith, accubuit.
16. Tum obstupescente corde Holophernis de ea , 8c commoto animo ejus , fuit cu- pientissimus admodum congrediendi cum ea: nam observabat occasionem decipiendi eam, ex quo die primum eam viderat.
17. Dixitque Holophernes ei > bibe jam , Scesto nobiscum hilaris.
18. Cui Judith, jam bibam, inquit domine, quia magnificentiam adepta vita mea videtur in me hodie pliis, quam ullo die , ex quo nata sum.
19. Accipiensque comedit ; & bibit coram eo, qux ancilla ipsius pr*paraverat.
20. Quamobrem !*tatus Holophernes de ea,bibit multum vini admodum , quantum non biberat unquam die uno , ex quo natus erat.

CAPUT XIII.

Molophemis trucidatur a Juiitha.

U T autem advesperavit, festinantes fervi ejus, receperunt se; Bigvajus vero conclusit tentorium ejus foris , quum dimisisset adstantes a conspectu domini sui, & discessissent ad cubilia sua.
2. Erant enim omnes defatigati, eö quod plurimum usi essent potu : Judith vero lola in tentorio illo relicta est ;
3. Et Holophernes, qui ant&procubuerat in lecto suo , quia perfusus erat vino.
4. Judith autem edixerat ancili* fu* , ut stans extra cubiculum ipsum observaret egressum ipsius , prout quotidie fecerat ; nam dicebat se egressuram esse ad precationem luam: & Bigvajum alloquuta erat in eandem sententiam". Itaque abiverant o- mnes a conspectu ejus, & nemo relictus fuerat in eodem cubiculo, neque parvus, neque magnus.
%. Tum consistens Judith ad lectum illius, dixit apud animum suum;
6 . Domine, Deus omnis potenti*, respice hora hac ad opera manuum mearum,ut exaltentur Jeruschalaima : quandoquidem jam tempus eft defendendi h*reditatemtuam, &c efficiendi instituta mea ad confringendum hostes, qui insurrexerunt in nos.
7. Et accedens ad regulam lecti, qu* erat ad caput Holophernis, depromsit ex eo acinacem, & appropinquans lecto, prehendit pugno comam capitis ejus,dicendo :
8- Corrobora me, Domine Deus, hodierno die.
9. Et incussit in collum ejus duos ictus robore suo, auferensque caput ejus ab eo, devolvit corpus ejus e strato.
10. Et abstulit ä columnis conopeum ipsum.
ii. Egressaque paulo post, tradidit ancil- 1 * honorari* fu* caput Holophernis, quum indidisset illud in peram cibarii fui.
12. Ita egrest* sunt amb* simul pro sua consuetudine ad precationem , 8c trajicientes castra,circumiverunt vallem illam, afecn- dentesque montem Beth-chogl* , venerunt ad portas illius :
13.Dixitq; Judith e longinquo custodibus, qui erant ad portas, aperite , aperite modo portam hanc : nobiscum Deus, Deus noster est ad faciendum adhuc res potentes in Jisraele , & robustas contra inimicos , quemadmodum etiam fecit hodierno die.
14. Fuit autem, quum audivissent viri civitatis illius vocem ejus , ut festinantes descenderent ad portam civitatis fu* , Hi Seniores civitatis illius convocarent.
15. Concursantesque omnes aque parvi, ac magni, eö quod pr*ter opinionem videbatur ipsis reverti ilia, Öc aperientes portam, susceperunt eas.
1 6. Quumque accendissent ignem , lucis causa circumstabant eas.
17. Illa verö voce magna dicebat eis.
18.Laudate Deum,laudate,laudate Deum: quia non abstitit misericordia ejus i domo Jisraelis, sed diffregit inimicos nostros mea manu nocte hac:
ip.Proferensqjcaput illud i pera sua ostendit,& dixit eis; Ecce caput Holophernis, primarii ducis copiarum Assyri*: ecce quoque conopeum, cui incumbebat ebriosus,ubi percussit eum Dominus per manum foemin*.
eo. Nam
I

Cap. t ?• T4. _ I ^ P
20. Nara ut vivit Dominus, qui conservavit me in hac via mea, qua ambulavi ; decepit eum vultus meus ad perditionem ipsius ; nec tamen commisit peccatum mecum impurum, aut pudendum ullum.
21. Tum obstupuit totus populus admodum, 8c inclinantes se, adoraverunt Deum :
22. Dixerdntque uno animo , benedictus es Deus noster , qui in nihilum redegisti hodierno die inimicos populi tui.

23. Huzzija vero dixit ei, tu benedicta es,
6 filia, a Deo altissimo supra omnes mulieres, qu« versantur in terra ;
24. Et benedictus Dominus Deus, qui creavit coelos, & terram, quöd direxerit te ad diffringendum caput principis inimicorum nostrorum.
25. Nam non absistet spes tua ä mente hominum, recordantium robur Dei in seculum: faciat itaque Deus h«c tibi ad exaltationem «ternam, ut respiciens ad te perfundat te bonis, quandoquidem non pepercisti vita: tua:, propter abjectionem gentis nostrxiscd praevenisti casum nostrum, recta ambulans coram Deo nostro.
2(5.Dixitque totus populus, Amen .Amen.

CAPUT XIV.

Caput Holophernis de murofujfenditur.

Ixit vero Judith illis , auscultate mihi jam fratres , & accipientes caput istud, suspendite ipsum in projectura summa muri nostri.
2. Eritque illucescente matutino, & exoriente sole super terram , ut assumatis quisque arma bellica vestra , Sc procedat omnis vir potens extra civitatem,quum impolucri- tisducem eis,tanquam descensuri in campum ad primam custodiam Assyriorum, quamvis minime descensuri estis.
3. Tum assumentes isti omnia arma sua , ibunt in castra sua , excitabunque duces copiarum Assyri«.
4. Quiimque accurrentes ad tentorium Holophernis , non invenerint ipsum,irruente in eos metu, fugient .1 conspectu nostro.
5. Tum verö insequentes vos , Sc quicunque habitant totum terminum Jisraelis, prosternit eos, ubicunque fuerint.
6. Veriim antequam faciatis ista, arcessite mihi Achiorem , Hammonitam , ut videns agnoscat illum, qui nihili faciebat domum Jisraelis , St qui ipsum tradendum morti miserat ad nos : vocaverunt itaque Achiorem e domo Huzzij« ; qui,quum venisset, videns caput Holophernis ad manum cujusdam viri in congregatione populi > procidit in faciem, tanquam mluto spiritu suo. Quum autem relumsissent eum , accidit ad pedes Judith«, & inclinans le coram ea, dixit; Tu vero benedicta es in omni tentorio Jehud«, & n omni nente :qu« audito nomine tuo turbabuntur : nunc autem renunciamihi, qu* feceris diebus istis; renunciav.tque Judith ei in medio populi, quxeunque fecerat , ex quo die exiverat, usque dum erat alloquuta ipsos: quiimque desiisset loqui, voce magnä jubilavit populus, edideruntque vocem hilarem in civitate sua.
7.Videns vero Achior quxeunque fecerat Deus Jisraelis, credidit Deo admodum, St circumcisus came prxputii fui adjunctus est

domui Jisraelis usque ad diem hunc.
Ü. Matutina autem lux, quum ascendisset, suspenderunt caput Holophernis de muro ; 8c assumens quisque vir arma sua ; processerunt per acies in ascensus montis ; quos quum viderent Assyrii, transmiserunt ad ductores suos.
y. Venerunt igitur illi ad duces, 8c chiliarchos, 8c ad omnem principem ipsorum; qui accedentes ad tentorium Holophernis , dixerunt prxfecto prxtoriocjus;
10. Excita iam dominum nostrum ; nam audent ista mancipia descendere contra nos in pugnam, ut profligentur proruis.
11. Ingressus autem Bigvaj, pulsavit vestibulum tentorii;
12. Suspicabatur enim eum cum Judith» dormire.
13. Sed quum nemo exaudiret, aperiens, ingressus est in cubiculum:
13. Ubi invenit eum, jacentem super strato mortuum, capite ejus ablato ab eo , exclamavi tque voce magni cum fletu, ac gemitu, St clamore valido, disrumpens vemmenta sua:
15. Deinde ingressus tentorium, ubi solebat Judith pernoctare, non invenit eamtqua- mobrem prosiliens ad populum , clamavit, prxvaricati sunt servi, attulit confusionem unica mulier Hebraeorum domui regis Nebucad-netzaris: nam ecce Holophernes humi jacet, St caput ejus non adest ei.
16. Hxc autem verba , quum audissent principes copiarum Assyri« , disruperunt rtatim tunicas suas, St turbatus est animus eorum vahle:
17. Eorumque clamor, & vociferatio magna valde in castris essecta est.

CAPUT XV.

Vanicus terror , < 5 fuga rfjjyrior um.

S Ed quum audiflent ii , quierant in tentoriis, obstupuerunt de eo , quod factum fuerat, St accidit eis timor, & trepidatio.
2. Adeii ut non maneret quisquam in conspectu proximi sui amplius, sed erfüllt uno a- nimo , fugerent in omnem viam planitiei, St regionis montan« , & ii quoque , qui in regione montana circum Eeth-choglam castra posuerant, in fugam verterentur.
3. Tum verö filii Jisraelis unusquisque, quam, bellator ex eis estuli sunt in eos.
4. Et misit Huzija Eschthemonem ,StBe- th-birem, Chobamque, & Cholonem, denique in omnem terminum Jisraelis, qui re- nunciarent de iis , qu« confecta erant, mdi- cerentque ut omnes impetu effunderentur contra hostes, ad tollendum eos.
5. Quod, quum audislent Jisiaidit«, omnes uno animo irruerunt in eos Chobam usque , fimiliterque ii, qui Jeruschalaimis advenerant, St ex tota regione montana, quia renuntiaverant ipsis ea, qu« facta fuerant in castris inimicorum suorum:
6 . Et qui in Gilhade , quique in Galilaea habitabant, irruentes , fuderunt eos plaga magna, donec prxteriissent Damascum , Si terminos ejus.
7. Ac habitatores quidem Bcth-choglx reliqui irruerunt in castra Assyriorum, St prxdati eos , divitiarum plurimum adepti sunt;
s-K'
Dp.ty' 6 '
g, JiftaeUU
[Otiti Mi'
uontittSi * 2 3 4 5 6 cnerunt a*
senatu lia®
bimis,«*®*
fettstlW]“
n. Irgressi 3 in» animo, 11, Tu exalta sEontagnaJ ijtntis nofl aitua,8i
:is prosequi ditia sis ab (a tempus; n.Spotai dgltita: i;. Dedet iphemis ,i Selectos, i ejus; qus a inx, aliaqui imposuit. 14. Tum Jisraeliwai i: & exhib,
i.
ij. (Juiimqi, nsfns, dedis Btatantnii;
Ea mulier Mittam aram item
C
Epinicia
N femine apud posteamp; 1. Dixit ume tyn 'adtmque ‘i* i !■ Quia fttaiwim lanu per 4. Vem g.Vene ram, qua rates; & i Dkd
'j-iieiio
kiquei
»«qoli
T**sp
eos a® Ut tas.a tam, 1 tum; si tuitus 1 Ex Bitant ». Vti '«erat

lumastttjj; 'rais demuro’ lM i ptoaf; ®>Mis; p
niferuntadi'

neSi&chüii;. ipsorum j f lopkerms, „ «i
'oflram; ns ititcontrirg »rus, i/i puMn
t can Juditha
et, iptiitu,
ttmtuja» loabto.aj lettbatfa» itus vtäa
miii&iiii* vtaieiij» m, tljBa, liit conMfr dw/igii fofophemtt ut ei.
n avtäifa
üittpei«
L ttlaini oafaitiw
V.
fjm
.cisti*
iK»:K
laste
in»*'
•/atm
zimi
LfliN!-
gaudii
::«aS{Jtia-
SsiE
ranatiM*'
ItllSjp*'
ernt/Urf 1
fflstnsW
7 , oiv-
»m at imis ai ia, <p leta«*
6 !»
OS (Ü
ilici
luto* «» A' ii#"
#

z. j israelita: verö a calde reversi , reliquiis potiti sunt; vicique, 8c civitates, qua: in montana, 8c campestri regione erant, obtinuerunt multa ipolia : erat enim multitudo £<irumm agna valde.

«j. Jojakim vero sacerdos ille magnus, St senatus Jisraeiitarum , habitantes Jeruscha- laimis, venerunt, ut constituerent bona, qua: fecerat Deus Jisracli,8t visa Juditha,alloquerentur eam verbis pacis.

10. Ingresti autem ad eam > benedixerunt ei uno animo, dicentes ei.

11. Tu exaltatio Jeruschalaimorum,tu exaltatio magna Jifraelis , tu gloriatio magna es gentisctiostra:, quod feceris haic omnia manu tu.i.Sc te afficiente bonis Jisraelem, Deus prosequutus sit eos benevolentia : benedicta sis ab omnipotente Domino in se ternum tempus; dixitque populus totus Arnen.

ia. Spoliavit autem populus castra per dies triginta:

13. Dederuntque Judith* tentorium Ho- lophernis , instrumentaque argenti omnia, St lectos , urnäsque , St omnia supellectilia ejus ; qua: accipiens illa, imposuit alia mula: sua:, aliäque junctis plaustris suis cumulans imposuit.

14. Tum concurrens unaquaeque mulier Jisraelitis ad videndum eam , benedixerunt ei; St exhibuerunt ei choream ex numero sito.

15. Qufimque illa accipiens thyrsos in manus suas, dedisset quoque mulieribus , qua: comitabantur ipsam, vicissun coronam olea: imposuerunt ipsi, St ipsius comiti. Ita procellit coram toto populo in chorea dux o- mnium mulierum , St sequuti sunt omnes Jisraelitae armati cum coronis, St hymnis ore ipsorum decantatis. _

CAPUT XVI.

Epinicium Judith -c.

Am incipientejudithl professionem hanc apud totum Jisraelem, totus populus post eam proloquutus est laudationem hanc.

2. Dixit ergo Judith , incipite Deo meo canere tympanis , modulamini ei psalmos, laudemque > exaltate , St invocate nomen ejus ;

3. Quia Deus conterens bella, quia in castra incurrens in medio populi, eduxit me e manu persequentium me.

4. Venerat Assyrius e montibus, ä Borea;

5. Venerat cummyriadibus copiarum suarum , quarum multitudo obturaverat torrentes ; St quarum equitatus tegebat colles.

6. Dicebat se incensurum terminos meos, 8t adolescentes meos sublaturum gladio > la- ctentesque abjecturum in solum, St infantes meos expositurum depopulationi, virginesque meas prsedaturum:

7. Sed Dominus omnipotens deturbavit eos manufoeminse.

8- Non enim cecidit potens ille ä juvenibus , neque posteri Titanum percusserunt eum, neque excelsi gigantes aggressi sunt eum; sed Judith, filia Metari pulchritudine vultus fui dissolvit eum.

9. Exuerat enim stolam viduitatis fuse ad exaltandum Jisraelitas laborantes:

10. Unxerat faciem suam unguento,& devinxerat crines suos insertos mitrs » eepe-
ratque stolam lineam, ut deciperet eum.

11. Hujus sandalium abripuit oculum illius: & pulchritudo huius captivam tenuit animam illius, pervasit acinaces collum illius.

12. Horruerunt Persae audaciam illius, & Medi. ad. facinus audax illius perturbati sunt.

13. Tum jubilarunt humiles mei, & exclamarunt infirmi mei,quum iUi perterrefacti sunt; exaltarunt vocem suant, quum retroversi sunt.

14. Puelli confoderunt eos, Lc tanquam pueros fugitivos vulnerarunt eos, perierunt ab instructa acie Domini, Dei mei.

15. Cantabo Domino hymnum novum.

16. Domine magnus es, & gloriosus, admirabilis potentia, & inexsuperabilis.

17. Tibi serviat omnis creatura tua; quia dixisti, & facta sunt: misisti spiritum tuum; qui aidificavit, neque est, qui obsistere posset voci tuae.

18. Montes enim ä fundamentis cum aquis commoverentur, Lc petrae ä conspectu tuo, ut cera liquescerent.

19. Ergaeos autem,qui timentes sunt tui» tu propitius futurus es plane. Nam parva res videtur tibi omne sacrificium ad odorem gratum; Lc minima omnis

adeps ad holocaustum tuum, sed qui timet Dominum > o- mnino magnus est.
20. Vae gentibus , qua: insistunt in genus meum : Dominus omnipotens ulciscetur eas die judicii.
21. Indendo ignem, vermesque carnibus earum, quorum sensu fleant in seculum.
22. Ingressi autem Jeruschalaima,adoraverunt Dominum; Lc postquam fuit purificatus populus , obtulerunt holocausta sua , Sc voluntarias oblationes, Lc donaria lua.
23. Obtulit vero Judith omnia instrumenta Holophernis , qua dederat ipsi populus ; Lc conopeum ipsum, quod acceperat e cubiculo illius, donarium sacrabit Domino.
24. Populus vero hilaria egit Jerufchalau mis coram sanctuario per tres menses, Lc Judith cum ipsis mansit.
25. Quibus diebus transactis junctis equis reversus est quisque in hareditatem suam » Lc Judith profesta Beth-choglam , mansit apud facultates suas.
2 6. Euitque tempore suo gloria illustris iii regione tota:
27. Et quamvis multi concupiscentes ambirent eam, non tamen cognovit eam quisquam omnibus diebus vitas ejus, ex qua hora mortuus erat Menasche, vir ejus, usque dum aggregata est ad populum suum.
28. Sed provecta est, ut erat magna valde, consenuitque in domo viri sui ad annos centum quinque, dimis/tque ancillam honorariam suam in libertatem. Ita mortua est Beth-chogla: , Lc sepelierunt eam aves m spelunca viri ipsius Menaschis, luxitque eam domus Jifraelis diebus septem.
29. Distribuit autem facultates suas, antequam moreretur, omnibus proximL Mc- naschen virum suum , Lc proxime genus suum attingentibus:
30. Nec fuit amplius, qui metum Jisraelitis injiceret diebus Juditha:, Lc diebus multis post mortem ipsius.
sm > ° (w*
Baruc.

cmz® EMD mtm zmm mzm smgs c mms>

Baruc.

C A P U T I.

Baruc pratlegrt librum suum Jehudxii cum fructu.
H /Ec autem sunt verba libri, qua; scripsit Baruc, filius Nerij*, filii Machfejx, filii Tzidkijx, filii Chaschabjx, filii Chilkijx in Babylonia.
2. Anno quinto, septimo die mensis illius, eodem tempore, quo ceperant Chaldxi Jeru- schalaima, eaqtte incenderant igne.
3. Hujus ergo libri verba legit Baruc audiente Jeconja, filio Jehojakimi, rege Jehu- dae.
4. Et audiente populo toto, convenientibus ad lectionem libri, & audientibus poten- tioribus, 8c filiis principum , & senioribus ; denique audiente toto populo , xqnS parvo, ac magno, iis omnibus, qui habitabant in Babylonia, ad fluvium Sudi :
5, Quum flentes, jejunärunt, 8c voverunt vota coram Domino.
6. Coegeriintque pecuniam prout uniuscujusque potuit facultas;
7. (Quam miserunt Jeruschalaima adje- hojakimum, filium Chilkija;, filiiSchallumi, sacerdotem, 8c ad sacerdotes alios, Sc ad populares omnes, qui prxsentes erant cum eo Jeruschalaimis :
z. In terram Jehudx, die decimo Sivanis, ut accipiens ille , restitueret vasa domus Domini, quae elata fuerant ä templo, v.sa argentea, qu* curavit fieri Tzidkija, filius Jo- schijx, rex Jehudx.
9. Postquam deportans Nebucad-netzar, Rex Babyloni* Jeconjam , Sc principes , ac potentes quosque vinctos,Sc populum terrae Jeruschalaimis abduxisset in Babyloniam.)
10. Et dixerunt: Ecce misimus ad vos pecuniam : ita comparate vobis pecunia hac holocausta , & oblationes pro peccatis , ac thus ; Sc conficientes munus, offerte ad altare Domini, Dei nostri;
11. Et orate pro vita Nebucad-netzaris, Regis Babyloni*, Sc pro vita Beltfchatzaris, filii ejus, ut sint dies illorum pares diebus coeli, impendentis terrae.
12. Dab'tque Dominus vires nobis, illuminans oculos nostros, ut viventes sub umbra Nebucad-netzaris, Regis Babyloni* ,& sub umbra Beltfchatzaris , filii ejus , serviamus cis diebus multis, Sc consequamur gratiam coram eis.
13. 1 tem orate pro nobis Dominum Deum nostrum, quia peccavimus Domino Deo nostro ; necdum aversa est indignatio, & ira ejus ä nobis in hunc usque diem.
14. Et legite libellum hunc, quem misimus ad vos, pronuntiantes in domo Domini diebus festis, Sc diebus solennibus.
15- Dicentes,Domino Deo nostro justitia; nobis verö confusio vultus ineii> prout est hodiernus dies,Jehud*o cuique, & habitatoribus Jeruschalaimorum.
16. Et Regibus nostris, ac principibus nostris , Ac sacerdotibus nostris > 8c prophetis nostris .majoribusque nostris;
17. Eo quod peccavimus coram Domino, St fuimus ei immorigeri.
18. Neque auscultavimus voci Domini Dei nostri,ut ambularemus inpr*ceptisejus, qu* exposuerat in conspectu nostro.
19. Ex quo die eduxit Dominus majores nostros d terra Aegypti: usque ad diem hunc fuimus immorigeri erga Dominum , Deum nostrum, eumqiie parvi fecimus , ut non auscultaremus voci illius :
ao. Et quamvis adhxserint nobis mala, & maledictio illa, quam constituerat Dominus Moschi, servo suo, quo tempore eduxit Dominus majores nostros e terra /Egypti, ut daret nobis terram affluentem lacte,Sc meile, ut hodierno die:
21. No n tamen auscultavimus voci Domini Dei nostri in omnibus verbis prophetarum, quos mittebat ad nos :
22. Sed ambulavimus unusquisque in cogitatione cordis fui nequam , colendo deos alios, Ac faciendo, qu* mala videntur in oculis Domini Dei nostri.

CAPUT II.

Speculum poenitentia in Jehudjcis captivis.
I Deo prxstitit Dominus verbum suum, quod proloquutus erat contra nos, 8c contra judices nostros,qui judicabant Jisrae- Iem, Sc contra Reges nostros, Sc contra principes nostros , denique contra Jisraelitas, Sc contra Jehudxos.
2. Se adducturum contra nos mala magna, qu* non facta fuerint sub toto coelo, prout factum est Jeruschalaimis ; fecundum ea, qu* scripta sunt in lege Moschis.
3. Vescituros nos quemque carnibus filii fui, Sc quemque carnibus fili* fu*:
4. Et reddidit eos subjectos omnibus regnis, circumstantibus nos, probro, Sc desolationi invix , omnibus populis circumstantibus nos, ubi disseminavit cos Dominus.
5. Fueruntque inferiores, ac non superiores i quia peccavimus Domino Deo nostro, Sc non auscultavimus voci illius.
6. Domino Deo nostro justitia: nobis vero, Sc majoribus nostris ittefl confusio vultuum, prout est hodierno die;
7. Qu* eloquutus fuerat Dominus contra nos, omnia mala illa supervenerunt nobis. _ g. N011 enim precati fumus faciem Domini, ut averteret unumquemque a cogitationibus cordis fui nequam :
9. Idcirco invigilavit Dominus malis istis, qu* adduxit Dominus super nos. Nam justus est Dominus in omnibus operibus suis, qu* mandavit nobis.
io.Nos vero non auscultavimus voci ejus, ut ambularemus in prxeeptis Domini, qu* exposuerat in conspectu nostro.
n. Nunc ergo, Domine Deus Jtfraelis, qui eduxisti populum tuum e terra fiEgypti manu robusta, signisque,Ac portentis, ac'potentia magna, & brachio excelso, Ac comparasti tibi ipsi nomen, prout est hodie :
12. Peccavimus, impid fecimus , injusti fuimus, Domine Deus noster , in omnibus statutis tuis.

IZ. Avertatur indignatio tua ä nobis,
quan-
& dtprö« proper « 4 " ßueorOi?»
15, IMla Beas nubit
nifci jen Domne: optionem a a anr« tuar it Aperi, I Sin enim, qt
rwmictc; »w,iitri ditis Dotu t|. Sed ani ttifiws, 8t wtli Aeiuier M glomm io. Noni nostris, leg mus nos n htonfpecl to. Narr Sc iram tua tus fueras tens; u. Si;
£ itito, Sck talem, j ■■ -IjjMf. sin feriendi tj, filiam,n SntaJniH jwäivoxfp wttmim
C: lierim ichavmq ros tuos pr rejmnot tum i loc
25. Nan diei.&gel
ks »ravis Ilione.
< Etp it nomini improbita Hat.
tuam, & i
itoi map }t Qui iaiissi t®
“■Wieset
«ä: -Lt ßtSü vetltj. üb; iä 33 , S Populis 31 .S 1 lationis fetis i, A audi Mi
(ito,-

'1.2,
Dott>:
ItStil,
.rate:
,Dtc
mono
saiii
Doaua
aiBt.
i?«
alie,
'd*
■fiifcs
Hjtns
b um, nos, Si itjiftie- iMipi*
atlwj
ttalitnnp
\A|t®
■äse,
uda lia
serto
mSfa
irnki
i*.
ifipe»
HÄ» suto t:.'
antmte. IfD DoE' S^itiK-
Hilis, .» ri- tbus tuis,
jodW
niniip
Yifiri
z,D!
Ss*
&!,o
IS, il“
usuri 3
fist-
Cap. 2^
B A R U C.
Cap. 2.7.
quandoquidem relicti fumus pauci in genti- bns, ubi disseminavisti nos.
14. Exaudi, Domine, orationem nostram, 8c deprecationem nostram, ac extrahe nos propter te, Sc inde nobis gratiam in conspectu eorum, qui deportaverunt nos.
r;. Ut noscat tota terra te esse Dominum Deum nostrum, 8c de nomine tuo vocari Jis- raiilem, St genus illius.
16. Dom, ne, respice e domo sancta tua, Sc cogitationem adverte ad nos, inclina Domine’aurem tuam, St audi.
17. Aperi, Domine, oculos tuos, Sc vide: Non enim, qui mortui sunt in sepulchro , quorum receptus est fMritus ex visceribus ipsorum, ii tributuri sunt gloriam,& laudem justitia; Domino :
18. Sed anima dolens de magnitudine depressionis, Sc infirmitatis, in qua ambulat,- St oculi deficientes, animaque famelica cedent tibi gloriam, 8t justitiam Domine.
Iy. Non enim reste factorum a majoribus nostris, regibusque nostris nomine effundimus nos miseram deprecationem nostram in conspectu tuo, Domine, Deus noster.
2.0. Nam immisisti indignationem tuam, St iram tuam in nos, quemadmodum loquu- tus fueras per servos tuos prophetas, dicens :
2t. Sic ait Dominus, inclinate humerum vestrum, St servite Kegi Baby Ioniae,St consi- dete in terra, quam dedi majoribus vestris.
a 2, Quod si non auscultaveritis voci Domini, serviendo Kegi Babylonia:.
2;. Eaciarmut deficiat ex civitate Jehudx, & extra Jeruschaiaima vox laetitia;, St vox gaudii, vox sponsi , St vox sponsa;; sitque tata terra invia, deserta habitatoribus.

24. Quumque non auscultaverimus voci tur», serviendo Kegi Babyloni» , praestitisti veiba tua, quae prologuutus fueras per servos tuos prophetas, fore, ut efferantur ossa regum nostrorum, 8t ossa majorum nostrorum L loco suo,
25. Nam ecce sunt projecta ad aestum diei, St gelu noctis, St mortui sunt in laboribus oravillimis, fame, gladio, atque disje- ctione.
26. Et posuisti domum tuam,quae vocatur de nomine tuo > prout est hodie , propter improbitatem domus Jisraclis, St domus Jehudx.
27. Denique fecisti nobiscum, Domine, Deus noster, fecundum omnem aequitatem tuam, St fecundum omnem tuam miserationem magnam:
2g. Quemadmodum eloquutus fueras per servum tuum Moschen, quo die mandasti ei, ut scriberet legem tuam coram Jisrae litis dicens:
29. Nisi auscultaveritis voci mea : utique examen illud magnum, ac multum illud convertetur in numerum parvum, in gentibus, ubi disseminabo eos:
30. Novi non esse auscultaturos mihi,quia populus dura cervice est:
31. Sed si reversi adfe ipsos in terra deportationis sux, agnoverint me esse Dominum Deum ipsorum, me indente ipsis cor, Sc aures audientes,
32. Et laudaverint me in terra deportatio- *«su*s «serdasi« »ominis mei.
33. Et reversi fuerint ab Aversatione humeri fui obdurati,& ab improbitatibus actionum suarum, eo quod recordati fuerint vi» majorum suorum > qui peccaverunt coram Domino :
34. Etiam reducam eos in terram, quam juratus promisi majoribus ipsorum, Abraha- mo, Jitzchako, & Jahakobo, utdominentur ei; St multiplicabo eos, ac nullo pacto minuentur ;
33. Denique constituam eis fcedus »ternum ; me fore ipsis Deum, ut ipsi mihi sint populus : neque amovebo amplius populum meum Jisiaelem a terra, quam dedero

CAPUT IU

Supplex populi ad Deum precatio.

D Omine omnipotens, Deus Jisraclis, anima in angustiis versans, Sc spiritus anxius inclamavit te.
2. Exaudi, Domine, 8t miserere, quoniam Deus es misericors : miserere, inquam, quia peccavimus coram te:
3. Tu enim sedes in seculum, nos verö an periremus in seculum ?
4. Domine omnipotens, Deus Jisraiilis , exaudi jam orationem mortuorum Jisraeli- tarum, id est, filiorum,qui peccant coram te, qui non auscultaverunt voci Domini, Dei sui, unde nobis adhxrenthxc mala.
3. Ne recorderis iniquitates majorum nostrorum; sed recordator mansis tu» , Sc nominis tui hoc tempore.
6. Te Dominum, Deum nostrum esse, Sc laudabimus te, Domine.
7. (Nam propterea indidisti cordibus nostris timorem tui ad invocandum nomen tuum,) St laudabimus te in loco deportationis nostrx, quandoquidem revocabimus iu animum nostrum totam iniquitatem majorum nostrorum, qui peccaverunt coram te.
8- Ecce nos hodie in deportatione nostra» ubi disseminasti nos, probro.Sc exsecratione, ac exactione, infecti sumus fecundum omnes iniquitates majorum nostrorum, qui defecerunt ä Domino Deo nostro.
9. Audi Jisrael mandata vitx ; auribus percipite , ut cognoscatis prudentiam.
10. Quid est jisrael, cur verseris in terra inimicorum , consenueris in regione aliena.
11. Inquinatus habearis cum mortuis, reputeris inter eos, qui sunt in sepulchro i
12. Dereliquisti fontem sapienti».
13. Si via Domini ambulasses, habitasse* in pace »terna.
14. Disce ubi sit prudentia, ubi sit robur, ubi sit intelligentia, ut cognoscas pariter ubi, sit longxvitas, ac vita, ubi sit lux oculorum, 8t pax.
13. Quis invenit locum illius ? Sequis ingressurus est thesauros illius ?
' 16. Ubi sunt principes gentium, Sc qui
dominantur bestiis terrestribus 'i
17. Qui volucribus coeli illudunt, Sc argentum recondunt, atque aurum, cui confidunt homines , quorum denique innumera est possessio.
1%. Jiajn qui argentum fabtctariunt, Sc R t cwaut
e

curant solliciti ; St quorum opera non possunt pervestigari.
tri. Deleti sunt, & in scpulchrum descenderunt, shrque exstiterant pro eis.
20. Juniores viderunt lucem,habitantes in terra, sed viam scienti* non agnoverunt:
ar. Neque intellexerunt calles ejus, neque susceperunt eam filii eorum, i via ejus procul abfuerunt:
2a. Neque audita est in Cenahane, neque vise in Themane.
a;. Neque Hagareni exquirentes intelli- gentiam eorum, qux in terra sunt, mercatores Medamei, 8t Themanit*, 8t Rhetores, Si scrutatores intelligenti* habent eam; viam sapientiae non agnoverunt, neque recordati sunt calles ejus.
a4. O Jisraei, quam maena est domus Dei, quam amplus locus possessionis e;'us ?
35. Magna adeo, ut infinita sit, alta adeo Ut immensa.
aS. Illic fuerant gigantes illi nominati, qui principio erant permagni , periti rei militaris:
27, Non hos elegit Deus , neque viam scienti* tradidit eis:
ag. Sed perierunt, eö quod caderent prudentia, perierunt propter vacuitatem consilii, ex qua laborabunt.
29. Quis ascendens in coelum accepit eam, Si deduxit eam e nubibus ?
30. Quis trajiciens mare, invenit eam, & allaturus e/? eam pro auro lectissimo ?
3». Non est, qui cognoscat viam ejus, non qui animum adverteret ad callem ejus;
32. Sed qui novit omnia , is cognoscit eam ; invenit eam intelligentia. sua > qui comparavit terram in sternum tempus, qui implevit eam jumentis quadrupedibus :
33. Quo mittente lucem abit, revocante , obsequitur ei tremens:
34. Quo vocante stellas > splenduerunt, ips* in stationibus suis laetantes,St dixerunt, adsumus:
33 Splenduerunt cum laetitia coram factore suo.
3 4 . Is Deus noster est, non xstimatur alius cum ipse comparatus.
37. Invenit omnem viam scienti* ; quam dedit Jahakobo, filio suo, 8t Jisraeli, dilecto suo; postea in terra visa est, Si inter homines ea convectata est.

CAPUT IV.

■dd peccati agnitionem infertur consolatio redemtionii.

TS est liber praeceptorum Dei, St lex sobsi- stens in seculum, quam prehendentes o- tnnes ad vitam pertinent : qui autem relinquunt eam, morituri sunt.
i. Convertere Ja liakob, St prehende eam; perge ad splendorem coram lumine illius :
3. Ne cedas alteri gloriam tuam; St venti ahenx ea, qu* conferunt tibi.
4 ‘ ® e **‘ fumus,6 Jisraei,quod ea, qu* pla- v? e ° ’ * unt n °bis cognita.

%. oono animo esto,popule mi,monimen- tum Jisraehs. r
§E»tibtis. non tamen
«L..^>SrLÄÄL'"E»
i 7. Nam exacerbastis eum, qui fecit vos,
[sacrificantes dxmonibus, ac non Deo:
g. Obliti autem estis Dei illius * terni, qui genuit vos, St dolore affecistis urbem Jeru- fchalaimorum ,qu* educavit vos.
9. Videns enim superventuram vobis irata a Deo,dixit, audite,6 vicin* Tzijonis,induxit mihi Deus luctum magnum.
10. Vidi enim captivitatem filiorum meorum, fi lianimqu e, quam super eos adduxit xternus:
11. Nam educavi illos cum laetitia, sed dimisi illos cum fletu,8t luctu.
12. Nemo !*tetur de me, quod yidua sim, 8t derelicta ä multis: desolata sum propter peccata filiorum meorum, eo quod declinaverunt ä lege Dei:
13. Non autem statuta ejus agnoverunt, neque ambulaverunt viis mandatorum Dei, neque callibus institerunt disciplina, tradit* justitia eius.
14. Accedant vicin* Tzijonis, St recordamini captivitatis filiorum meorum,filiarumque, quam induxit eis aeternus.
15. Induxit enim gentem meos e longinquo, gentem impudentem, St diversa utentem lingua.
1 5 . Cujus homines non sunt reveriti senem, neque miserti pueri ; sed abduxerunt dilectos vidll* , Si solitariam filiabus ipsius desolaverunt.
17. Ego vero quid possem adjumenti afferre vobis ?
ig. Nam, qui'induxit vobis mala ista, is vos e manu inimicorum vestrorum exemtu- rus est.
19. Abite liberi, abite; Ego vero derelicta sum, desolata.
ao. Exui stolam pacis, St indui cili ium deprecationis me« ; inclamatura «ternum diebus meis.
ai. Bono animo estote liberi, inclamate Deum; St eximet vos e potestate, e manu inimicorum.
aa. Ego enim jam concepi spem in «terno salutis vestrx , advem'tque mihi l*titia i sancto propter misericordiam , qu* vobis eventura est brevi ab «terno servatore nostro :
23. Nam emisi vos cum luctu, St fletu: sed Deus vos redditurus est mihi cum gaudio, St l*titia in seculum.
24. Quemadmodum enim modo viderunt vicin« Tzijonis captivitatem vestram : ita visor« sont brevi salutem vestram ä Deo, qu* adventura est vobis cum gloria magna, Si splendore «terni Dei.
25. O liberi, patienter tolerate iram, qu* ä Deo supervenit vobis : Nam perfequutus est quidem te inimicus tuus, sed tu videbis ejus perditionem brevi, Si eorum cervicibui supergredieris.
aS. Delici* me* ambulaverunt viis asperis, soblat* sont tanquam grex direptus ab inimicis.
27. Bono animo estote, liberi, St inclamate Deum: erit enim recordatio vestri ab eo, qui induxit ista.
ag. Quemadmodum enim fuit vobis animus aberrandi k Deo, nunc conversi decies am: liiis requirite eum.
2-. Nam qui induxit vobis mala ista, indues*
tat
vestri
I 0,
rura:
!'• de ;o
!"
lite®
ictiut
ita
!!'>M
jj. Cii äalaiw lema Z?'
veniunt
Mi J.
tun ßtus atiäli
U'iavo
i Ext« j- sffiensiali »venus ilolisncwtu antes idbi 6. Kam e A inimicis taoscum
?■ Coniti Mitem cx «malles atjistael
»m od
9 ‘bed
tttSilumii
ba,S(iiit
'stiiihr
P*fi
‘Keime
!. Qui
Misi llit %e in «amv .i Hon

V f'duis,
onDeoi
lius
»wfellljw
vos,
tua vobis inj '■ Tzijoi«,«- ;nnm.
filiorum aits. tt cos iddut
ffllititMc!
s,
qoofiMid
ttJ filii (WjllB
»gaiiiifeii'
§ ijjoscrati ifaramötii
«.fotCSt
lomtLÜB
t»,

«uosiitjs- & Jitcrli'®
rtiat «veritüc- iMaHiiitrd
ifflwiffa
siiliiRiiis
,W«Wt
oTOittia
itsiMtip ras» «eis
litai iis® »dstii»
xiiikßi
a.jBKtis
estmtotsto-
ümjA
latJiwW
iKikffi'i
tilrtissl)»'
jiC/iUSf*
■trieißm tu videbis tetwita
tÄ>(*
üseptu«
vestris* 1
Itvck»
averf**
>

ducet vobis «ternum gaudium cum salute vestra.
30. Bono animo esto urbs Jerusehalaimo- rum: nominarim vocans te consolabitur te.
31. Miseri, qui te affligunt,& qui laetantur de casu tuo:
31. Miserae civitates, quibus serviverunt liberi tui: misera, quae accepit filios tuos.
33. Mam quemadmodum la-tata fuerit de ruina tua, & gavisa de casu tuo : ita dolore afficietur de sua ipsius desolatione :
34. Quum auferam ejus exsultationem de frequentia multa, & gloriatio ejus vertetur in luctum.
35. Ignis enim superveniet ei ab «terno diutissimä, 8c habitabitur s dsmoniis per Multum tempus,
36. Circumspice adorientem,urbs Jeru- sehalaimorum.Sc vide laetitiam tibi evenientem ä Deo :
37. Ecce veniunt Filii tui, quos emiseras: veniunt congregati ab ortu ad occasum uf- que verbo sa ncti, (5? Ixlantes de gloria Dei.

C APUT V.

Qrbs Jerufchalaimorum in jpe glorios* re- demtionis confirmatur.

Xue, urbs Jeruschalaimorum, stolam luctus, 8c afflictionis tu«, ac indue decorem glori« ä Deo, collatx in scculum.
2. Amici diploidem justitiae , donat« ä Deo, impone capiti tuo mitram glori« Dei «terni.
3. Deus enim demonstrabit amni genti > qu« sub coelo est, splendorem tuum.
, 4. Kam vocaberis nomine tuo a Deo in seculum, pax justitiae, St gloria pietatis.
5. Exsurge urbs Jeruschalaimorum, St consistens in loco edito, circumspice orientem versus, St vide liberos tuos congregatos S solis occasu ad ortum verbo sancti, Qj I«- tantes ad Dei recordationem.
6. Nam egressi sunt a te pedites, abducti ab inimicis, adducit verö Dominus eos ad te elatos cum gloria, ut filios regni.
7. Constituit enim Deus deprimi omnem montem excelsum, Sc httora perennia,atque convalles impleri ad «quandum terram, ut eatjisrael secure ad gloriam Dei.
g. Exsiliemntque etiam silv«, Sc omne lignum odoratum coram Jiseaeie prxeepto Dei.
9. Deducetur enim populus Jifraehs lx- tus, lumine glorioso ipsius, per misericordiam, Sciustirianuquxabjpfb^effl_

CAPUT vT

Epfiola Jirmejx, 74• notu arguens vanitatem idolorum.

Exemplum epistolx, quam misit Jirmeja ad eos, qui agendi erant in Babyloniam a Fege Babyloniorum, renuntians eis, quemadmodum mandatum acceperat a Deo.

P Ropter peccata , quibus peccastis coram Deo, abducemini in Babyloniam captivi a Nebucad-netzare, rege Babyloniorum.
2. Quum itaque veneritis in Babyloniam, eritis illic annos multos, 8c tempus longum usque in generationes septem : postea vero educam vos inde cum pace.
3. Nunc autem visuri estis in Babylonia sitos argenteos, aureosque, Lc ligneos lubla-
tos numeris, qui metum ostentant gentibus. 6
4. Cavete igitur, ne vos etiam ullo patio alienigenis conformemini, Sc vos occupet metus ab eis;
5. Quum videbitis turbam ante , & post eos adorantium eos, sed dicite cogitatione vestra, te oportet adorare, Domine.
6. Nam Angelus meusvobiscum est, qui idem reposciturus est animas vestras.
v. Lingua enim illorum est expolita a fabro, ipsaque idola, deaurata, Sc argentea; sed falsa sunt, quum loqui nonpossmt.
8- Etiam tanquam virgini amanti mundum, accipientes aurum;
9. Comparant coronas, imponuntque capitibus deorum suorum : aliquando verö etiam subducentes Sacerdotes ä diis silis aurum, Sc argentum, in usus suos consumunt :
ro.Donantque ex illis etiam meretricibus, qu« sub tecto ipsorum sunt, Sc ornant deos ipsos argenteos, aureosque, Sc ligneos, tanquam homines, vestimentis.
11. Hi autem non servant eos constanter ab srugine, Sc tineis :
1 i. Quamvis circumamicti sint indumento purpureo , extergentes faciem eorum propter pulverem ex «de, qui plurimus est in eis.
13. Ac habet quidem sceptrum, ut judex aliquis regionis, qui tamen ullum peccantem in se non sublaturus est:
14. Habet quoque gladium in dextera, Sc securim; se ipsum vero ex bello, latronibus- que non eximit; unde perspectum est non esse Deos.
15. Ne igitur metuatis ab eis :nam «que ac vas hominis confractum inutile est.ejuse modi sunt illorum dii -.
IÜ. Quum illi constituti sunt in silis domibus, oculi ipsorum pleni sunt pulvere ä pedibus ingredientium:
17. Et sicut alicui, qui regem offenderit, drcumscpta sunt atria; tanquam in virum, qui ad mortem rapiendus est, domos illorum muniunt sacerdotes janais, Sc claustris, 8c vectibus, ne i latronibus spolientur.
18. Lucernas accendunt, ac plures, quint sibi ipsis, quarum nullam videre possunt: est enim profecto tanquam trabs aliqua earum, qu« in «de sunt:

19. Intima vero illorum ajunt elingi ter» restnbus insectis : comedentia ipsos, 8c indumentum suum ipsorum non sentiunt:
20. Atrantur facie sua ex fumo,qui ab «de est:
ai. Super corpus ipsorum, Sc super caput advolant noctu«, hirundines, Sc avicnl«, si- militerque etiam feles;
22. Unde cognituri estis non esse Deos; ne igitur metuatis ipsos.
23. Nam ex auro , quod circumjacet ad pulchritudinem , nisi quis exterserit xrugi- nem, minime fulgebunt, neque enim senserunt, quando fundebantur:
24. Omni pretio emta sunt ea, quibus non inest spiritus.
25. Carentes pedibus humeris feruntur, demonstrantes suam ipsorum ignominiam hominibus.
26. Tudere vero etiam urgentur, qui ml-
, Kr 2 nistrant

nistranrcis : quia si quando in terram ceciderit, non exsurgit per se, neque, si quis eum erectum statuerit, movetur per !e; neque, si inclinatus fuerit,unquam erigitur: sedtan quam mortuis palmas eis adhibent.
27, Sacrificia verö illorum vendentes sacerdotes ipsis abutuntur ; simiiirerque etiam mulieres ex eis salsamenta facientes , ninib mendico , neque impotenti impertiunt.
ig. Sacrificia eorum, quar ex mensibus laborat, 8c puerpera contingunt : cognoscite igitur ex his non esse deos ; nec timeatis iilos.
29. Unde enim vocarentur dii ? fei! icet, quia mulieres offerunt diis argenteis,aureisque, & ligneis.
30. In domibus ipsorum sacerdotes sedent, habentes tunicas discissas, St caoita, barbasque rasas, quorum capita retecta sunt.
zt. Ruginntqne ciamantes coram diis suis; ut quidam solent in epulo ad mortuum facto.
32. Ex indumento illorum ablato sacerdotes vestiunt uxores suas, Sc Ubero».
33. Neque si malum perficiatur ab niio, »seque si bonum,possunt reddere : neque constituere regem possunt, neque tollere.
34. Similiter neque divitias, neque aes ullo pacto possunt dare : si quis, ubi votum voverit eis, non praestiterit, minimi reposcituri; sunt.
35. F.x morte quemquam minimi liberant, neque inferiorem ä potentiore unquam eripiunt.
3 6. Hominem circum ad visum minimi «revocant, versantem in necessitate hominem minimi eximunt.
37. Viduae non miserentur, neque orpha- «o benefaciunt.
3g. Erutis i monte lapidibus dii similes sunt, idola lignea, Sc deaurata, St argentata : Ac qui ministrant eis,pudorem consequentur.
39. Quomodo igitur existimandum est,
sut pronunciandum illos esse deos ? !
40. Quinetiam ipsi quoque Chaldaei igno- 1 miniä afficiunt ea, qui quando viderunt mutum , non valentem loqui, ad Belum adducentes ,
41. Petunt, ut loquatur tanquam posset illud esse, nec possunt ipsi percipientes mente relinquere illa : nam sensu carent ipsi.
42. Mulieres vero cinct* funiculis, in viis ipsis sedent accendentes acus eorum.
43. Sed quando aliqua illarum abstracta ab aliquo uno ex transeuntibus compressa fuerit, alteram probro afficit, quod non stierit appetita,fient ipsa fuit,neque funiculus ipsius disruptsis fuerit.
44 - Omnia, qu* fiunt in illis, falsa sunt: quomodo igitur putandum est aut praedicandum deo« illos esse ?
45. A fabris, 8 f auri fusoribus comparata sunt, nihil aliud futura, quam quod esse voluerint ea artifices :
4ss f t ipsi fabricatores eorum minimi longaevi futuri sunt - & quomodo ergo, quae *b ipsis fabricata sunt, possent esse dii ?
47. Reliquerunt enim mendacia, & probra Ji$> qui adsunt ad ipsa,
48 - Nam quum supervenerit eis bellum ,
8c mala, ineunt consilium de eis sacerdotes,
tibi simul abscondenttu; c j 8<
49. Quomodo igitur non potest ex sensit cognosci hos non esse deos : qui neque fervent le ipsos ex bello, neque ex malis.
30. Quse sunt lignea,Sc deaurata, atque argentata,haic cognoscemur postea i gentibus omnibus esse falsa, Regibiisque manifestum erit non esse deos, sed opera manuum humanarum, nec ullum Dei opus inesse eis.
S t. Qua igitur re cognoscendum est noti esse deos?
52. Nam Regem minimi institmmt regionis, neque pluviam dant hominibus.
53. Jud.-cmmque minime faciunt illorum, neque liberant ab injuria, ut qui impotentes sunt i sunt enim quasi corniculae inter coelum, & terram.
34.Etenim quum acciderit deorum ligneorum aedi, aut deauratorum, aut argentatorum ignis; fugiunt quidem sacerdotes illorum, St servantur, ipsi vero tanquam trabe» medii comburuntur :
5S Regi autem, hostibiisque minime resistunt; quomodo igitur existimandum,aut accipiendum istos esse deos?
56. Neque ä furibus, neque ä latronibus pJan£ conservari possunt dii lignei, argenta- ti que, Ac deaurati.
■57.Quorum illi valentiores ipsis detrahunt aurum, & argehtiun, St indumentum, quod circumstat eos,& uabentes discedunt, quum illi ne se ipsos quidem adjuverint
38. Itaque pnestat esse Regem, qui ostendat suam ipsius fortitudinem,aut insttumen- tutn domui utile, quo utator possessor, quäm deos falsos esse; aut etiam januam domi servantem, qux in ea sunt, quam falsos deos; aut ligneam columnam esse in basilicis, quam falsos deos.
Nam sol quidem, & luna, 8c astra, quse
sep. 15 .
70.
59-
splendida sunt. quum mittuntur ad usum suum optime auscultant, öo. Similiterque fulgur , quum apparet perspicuum est, Sc ipse ventus regionem totam perspirat:
61. Et quum nubibus mandatum est i Deo, ut obeant totum orbem habitabilem, conficiunt, quod imperatum est;
61. Et ignis if emissus superni ad desolandum montes, St silvas, facit, quod imperatum est;
6;. Ista autem, ne formis quidem, facultatibus suis conformata sunt : qusmobrem ne« putandum, nec praedicandum est istos esse deos, quum non possint isti ,neque judicium facere, neque benefacere hominibus.
64. Scientes igitur non esse deos, ne timeatis illos :
6;. Nam neque Regibus maledicturi sunt, neque benedicturi:
66. Signaque apud gentes in coelo minimi ostensuri sunt, neque ut sol lucebunt, neque himen praebebunt ut luna.
67. Bestia: ipsa: meliores siint eis , quae fugientes in specum , possunt sibi ipsis prodesse.
fig. Igitur manifestum est nobis, nullo pacto esse"deos, quapropter ne timeatis eos.
1-9. Nam quemadmodum m cucumerario pudenda statua nihil observans, ita sunt dii illorum lignei, St deaurati, Sc argentati eodem modo ; & quemadmodum in horto rhamnus, cui avis quaelibet insidet;

79. Si«
m tenete» luntfej 71, (Jf*
UlMaklt i fcbwiKS
»,
Nam ct ASiajer sxit;
noftiwum;
illffi M*M) 27 . Quia feiili nos «tteque vi i&. Ciim mnia.qtcf i sanciam ma, Namverifii * nos propi)(. secari fasste,
»MOTUI
pCnnun »,« 5 « obii spoamani sis,
;i, liti» t
hili:
5 ;. Quid aporamo tumete annes incoi 33. Jinnc periendi o: expositi 1 n fatibus te.
14 . Ne ti tuum propi Mustmir
JS.I-tm
lÄs.pto
le,8t]iti;
Ino,
jf. Eloq an femen,
taffliijn
'Nam.
i Wpt
?«e fisj te:
39- Sc Wtor
|Ww an
•o,K;e fc Tu SWWin ® pinu

_ JV.
pottst exitiii qiuntipitfe- «malis.
mratutft!!. jfaQerAi M tnanifeiha «raum i»®, ineffe eis.
linita. imi» itant
P mpotemei larintn (06-
!«ujem stritte i!l>
ifie niuilii uänaifcii-i S.'
sque i litrote I lignei, arjt»
s ipse fasit mentm H
it
m, qm oton-
LXmiXlMtt"
SMSSCiiOtlitf
ämWtota;
.aUlispi
tastlitai# ita* iis®
MlltJS®*'
citatis
MsMii'
.nuwKtaxt
,ltPj u » r”
Uiiiliis, ft MM 1 *
sjfiJsritoti
jeloiwM*
lUSt.MP
eisi?"* 1 oi ijfe f
ibis,»«* 1 *'
meatis*.
icita**?.
s .ititf 41
»V*

70. M mi. iterque etiam mortuo projecto in tenebris fundes sunt dii iliorum lignei, cie- aurat.qne,St argentati:
71. Qua; non esse deos cognituri edis ä purpura, Sc splendore, qui inerat illis, putre-
s.ente : St eö quod ipsa postea exeduntur, itaque sunt probro regioni suae.
7-. Itaque melior e t homo iustus no« habens idola. Nam procul ä probro futurus est.

Adjectiones ad Danijelem»

Ad tertium caput Damieiis.

A Mbulabant autem in medio flammae, celebrantes Deum, St benedicentes Domino.
25. Nam consistens Hazarja, oravit hoc modo, St aperiens os suum in medio ignis > dixit;
16. Benedictus es Domine,Deus majorum nostrorum ; laudandum , St gloria alliciendum nomen tuum in secula;
27- Quia iu lus es in omnibus, quibus affecisti nos ; St omnia opera tua veracia, rertxque via; tu», St omnia judicia tua vera.
a?. Cum judicia vera exercueris per o- mnia.qua’ induxisti in nos, St in civitatem sanctam majorum nostrorum Jeruschalaima. Nam verissimo judicio induxisti h*c omnia in nos propter peccata nostra.
29. Peccavimus enim, St iniquS fecimus, deficientes ä te,St quidem supra modum peccavimus in omnibus.
30. Ciim mandatis tuis non auscultaverimus , neque observaverimus , neque fecerimus prout mandaveras nobis, ut bene esset nobis.
31. Idcirco quxeunque induxisti in nos, & qu*cunque fecisti nobis , verace judicio fecisti;

32. Quod tradideris nos in inimicorum iniquorum manus, defectorum inimicissimorum ; 8t Regi injusto, ac improbissimo supra omnes incolas terra".
33. Nunc itaque non est nobis facultas aperiendi os (confusioni, St probro fumus expositi) nobis , inquam , servis tuis, St colentibus te.
34. Ne tradas nos , quassumus, in perpetuum propter nomen tuum > neque dissipes foedus tuum.
35. F.tne amoveas misericordiam tuam a nobis , propreren quöd Abrahamo dilecto a te, St Jitzehako, fervo tuo, St Jifraeli sancto tuo,
36. Eloquutus es, dicens, te multiplicaturum femen ipsorum, ut sunt astra coeli, St ut eB arena, quae circumstat littus maris :
37. Nam, Domine, diminuti fumus supra omnes gentes, St fumus abjecti in tota terra hodie propter peccata nostra.
38. Neque est hoc tempore princeps, 8t propheta, St dux, neque holocaustum, neque sacrificium, neque oblatio, neque suffitus :
39. Non locus offerendis fructibus coram te, St consequenda; misericordia: tu* : sed ut fumus animo contrito, St spiritu abjectissimo, accepti simus;
40. Tanquam si essent holocausta arietum taurorumque,8c tanquam myriadibus agnorum pinguium oblatis ; ita sit sacrificium •octaiui coram te hodie, ut litetur a prose-
quentibuste. Non enim confusio evenit fiduciam habentibus 111 te.
41. Nunc itaque prosequimur te cx tot® animo, St timemus te, St faciem tuam quaerimus :
42. Ne confusioni exponas nos,sed fac no- bis.um fecundum aequitatem tuam, St pro amplitudine misericordi* tu*.
43. Et exime nos secundum facta mirabilia tua, gloriamque compara nomini tuo. Domine
44. Ita pudore afficiantur omnes,qui designant in servos tuos mala, St confusi decidant ab omni potestate, St vires eorum conterantur.
45 Ut cognoscant te esse Dominum,Deum solum, St gloriosum in toto terrarum orbe.
46. Quum autem norr cessarent,qui injecerant eos administri Regis incendere fornacem naphtha,St pice, stupäque, St malleolis q
47. Diffusa flamma supra fornacem in cubitos quadraginta novam, ita pervasit.
48. Ut incenderet Chaldsos, quos invenit supra fornacem ipsam.
49. Angelus vero Domini in fornacem illam descendit cum Hazarja,
50. Et excutiens flammam ignis e fornace, effecit medium fornacis tanquam fi aer fuisset perspersus rore, adeo ut non attigerit eos omnino ignis, neque molestia affecerit, neque turbaverit eos.
51. Tunc tres illi,quasi ore uno laudarunt, benedixeriintque, St glorificarum Deum iit fornace, dicentes;
52. Benedictus es,Domine,Deus majoruttg nostrorum,St laudandus,ac exaltandus supra omnia in secula, St benedictum nomen glori* tu* sanctum .
su,,raque omnia laudandum, St exaltandum in secula.
33. Benedictus es in throno gloriosi regn! tui, St supra omnia laudatus summeque gloriosus in fecula.
54. Benedictus es in templo lanct* glori* tu*; St supra omnia laudatus, gloriosiisque in secula.
55. Benedictus es, qui vides abyssos insidens Cherubinis, St supra omnia laudatus , summeque gloriosus i» secula.
%6. Benedictus es in firmamento coeli, & supra omnia laudatus, ac glorificatus in secula,
57. Benedicite omnia Domini opera Domino, laudate, St supra omnia exaltate euroa in secula.
5g. Angeli Domini benedicite Domino, laudate, St supra omnia exaltate eum in secula.
59. Coeli benedicite Domino, laudate,& supra omnia exaltate eum in secula.
(0. Bej». edicite aqu* omnes , qu* supra Kt 3 dxtoa

coelos estis, Domino, laudate,supra omnia exaltate eum in secula.
61. Benedicite Domino omnes potestates Domini, laudate, 8c supra omnia exaltate eum in secula.
6i. Sol, & Inna benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
6;. Astra coeli benedicite Domino, laudate, 8c supra omnia exaltare eum in secula.
Ö4. Omnis imber,& ros benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
6%. Omnes venti benedicite Domino, laudate, 8i supra omnia exaltate eum in secula.
66. Ignis, & *stus benedicite Domino, laudate,& supra omnia exaltate eum in secula.
67. Frigus, Sc calor benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
6g. Rores, & pruinae benedicite Domino, laudate, 8c supra omnia exaltate eum in secula.
69. Noctes,& dies benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
70. Lux, & tenebra; benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate euin in secula.
71. Gelu, 8c frigus benedicite Domino, laudate, 5 c supra omnia exaltate eum in secula.
72. Glacies, & nives benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
73. Fulgura, 8c nubes benedicite Domino, laudate, 8c supra omnia exaltate eum in secula.
74. Benedicat terra ipsa Domino, laudet, Ac supra omnia exaltet eum in secula.
75. Montes, & colles benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
7 6. Quxeunque nascuntur in terra, benedicite Domino, laudate,& supra omnia exaltate eum in secula.
77. Fontes benedicite Domino,laudate,& supra omnia exaltate eum in secula.
78. Maria,& fluvii benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
79. Coete, & quaecunque movemini in aquis benedicite Domino, laudate, 8c supra omnia exaltate eum in secula.
80. Omnes volucres coeli benedicite Domino, laudate, Lk supra omnia exaltate eum in secula, _
gr. Bestiae, omniaque pecora benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
82. Filii hominum benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
8j. Jisraelitae benedicite Domino,laudate, oc supra omnia exaltate eum in secula.
84. Sacerdotes Domini benedicite Domino, laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
1 Domini benedicite Domino,
laudate, St supra omnia exaltate eum in secula.
W. Spiritus, 8c animat justorum benedicite Domino, laudate, St supra omnia exaltate eum in secula.
87. Sancti, St humiles corde benedicite Domino , laudate, St supra omnia exaltate eum in secula.
88. Chananja, Hazarja,&Mischael benedicite Domino,laudate,St supra omnia exaltate eum in secula: quia exemit nos i sepul- chro, St servavit nos a morte, liberans nos e media fornace ardentis flamm», atque e medio igne liberans nos.
89. Celebrate Dominum,quoniam bonus est, quoniam in seculum misericordia ejus.
90. Omnes, qui colitis Dominum, benedicite Deo deorum, laudate, St celebrate in omnia secula elfe misericordiam ejus.

CAPUT XIII.

CdiiitM Susann* divinitus vindicatur.

E Rat autem vir, habitans Babylonias, cui nomen Jojakim.
2. Qui duxerat uxorem, nomine SuCin- nam, filiam Chilkijae, pulchram valde, St timentem Domini:
3. Nam parentes illius justi, docuerant filiam suam ex lege Moschis.

4. Fratque Jojakim dives valde , habens hortum propinquum domui fu», St conveniebant ad eum Jehudxi, eö quod prae omnibus esset in existimatione.
5. Fuerant autem designati duo seniores ex populo judices anno illo, de quibus dixit Dominus prodiisse iniquitatem Babylone ä senioribus judicibus, qui videbantur gubernare populum.
6. Isti constanter manebant in domo Joia- kimi, St adibant eos , quicunque judicium expetebant.
7. Erat vero, quum excurrisset populus meridie, ut ingressa Susanna ambularet in horto viri sui.
g. Videntes itaque eam duo Seniores isti ingredientem quotidie, atque ambulantem, lapsi sunt in concupiscentiam ejus :
9.Et pervertentes suam ipsorum mentem, declinaverunt oculos suos, ne respicerent in se, neque recordarentur judiciorum justorum e caelo.
10. Et quamvis essent uterque transfixi amore illius, tamen non renuntiaverunt alter alteri dolorem suum:
11. (Nam pudebat eos enunciare concupiscentiam suam, se velle cum ea concumbere.)
12. Sed observabant solliciti quotidie, ut viderent eam.
13. Qimmque dixissent alter alteri,eamus jam domum, quia hora est prandii.
14. Egressi quidem, discesserunt alter ab altero, sed reflectentes venerunt eodem, & sciscitantes alter ab altero causam , confessi sunt inter se concupiscentiam suam , atque tum communi consilio constituerunt occasionem, quum eam possent invenire solam.
15. Fuitque observantibus illis diem appositum, ut veniens Susanna sicut antea > cum duabus solum puellis desideraret lavari in horto , quia aestus erat.
1 6. Nemo autem erat illic, praeterquam illi duo seniores abditi, & observantes eam:
17. Dixerat enim puellis suis, afferte mihi
oleum.

oleum, 8c smegmata, & januas horti occludite, ut laver,
r8. Quae facientes, prout edixerat, occluserant januas horti, quum exirent per obliquas portas, allatura? ea, qme fuerant imperata ipsis; neque viderant Seniores illos, eö quod essent absconditi.
rp. Fuit ergo , ut egressis puellis insurgerent duo Seniores illi, & incurrentes in eam, dicerent:
20. Ecce januae horti istius clausae sunt, & nemo contemplatur nos; fumus autem affecti concupiscentia tui; propterea assentire nobis, Jc concumbe nobifeum :
21. Sin minus, testabimur contra te, fuisse tecum juvenem , ac propterea te emisisse puellas ä te.
22. ‘Tunc ingemiscens Sufanna, dixit, an- gustix sunt mihi undique: nam sive hoc fecero, mors mihi adest ; sive non fecero, non sum effugitura manus vestras.
23. Malo tarnen non commissa offensa incidere in manus vestras, quäm peccare coram Domino.
24. Itaque exclamavit voce magna Su- sanna , exdamavcruntque illi duo Seniores quoque adversiis eam.
25. Et accurrens unus,aperuit januas illius horti.
26. Audientes vero clamorem in horto domestici, insilierunt per obliquam januam, visuri, quid accidiffet ei:
27. Sed quum dixissent Seniores illi sermones suos, pudore affecti sunt fervi valde, quia nunquam fuerat habitus de Sufanna sermo ejusmodi.
2g.Fuitque postridie,ubi convenisset populus ad virum ejus Jojakimum, ut venientes duo Seniores illi, pleni iniqua cogitatione contra Sufannam ■ ad morte afhciendum eam;
29. Dicerent coram populo ; mittite ad Sufannam, filiam Chilkijx, qux uxor est Jo- jakimi: 8c miserunt illi.
30. Venit igitur illa cum parentibus suis, 8c filiis suis, tk omnibus cognatis suis.
31. Erat autem Sufanna delicata valde, & pulchra specie.
32. Isti vero iniqui jusserunt retegi ipsam (erat enim obtecta) ut explerentur pulchritudine ipsius:
33. Flebantque, qui aderant ei,& om«Gs, qui videbant eam.
34. Surgentes autem Seniores illi duo in medio populi, imposuerunt manus suas capiti illius.
35. Illa vero flens, respiciebat in coelum, quia animus illius fiduciam habebat in Domino.
36. Dixerant enim seniores illi, ambulantibus nobis in horto solis , ingressa ista cum duabus puellis, occlusit januas horti, quum dimisisset puellas:
37- veniens ad istam juvenis, qui erat abditus. accubuit cum ea.
z8- Nos autem, qui eramus in angulo horti, videntes iniquitatem istam, incurrimus in eos, nempe videntes congredi ipsos.
39 .Ac illum quidem nön potuimus vi comprehensum retinere; quia va'entior erat nobis ; sed aperiens januas, exsiliit.
40. Istam vero, quum prehendissemus, in-
t errogabamus,quis esset ille juvenis; fedao
luit enunciare nobis: hxc testamur.
41 - Tum credente eis congregatione,f«n- quam senioribus populi, judicibtisqtte , condemnaram eam ad mortem.
42. Exclamans vero magna voce Sufanna» dixit, 6 Deus xterne, abditorum cognitor» qui nosti omnia, antequam sint:
43. Tu scis istos res falsas contra me testificatos esse : ecce autem morior, quum nihsä commiserim eorum, qua: isti improbi commenti sunt contra me.
44. Tunc exaudivit Deus vocem illius.
45. Quumque abduceretur illa ad interitum, excitavit Deus spiritum sanctum pueruli junioris, nomine Danijelis, qui clamavit voce magna.
46. Purus sum ego ä sanguine hujus.
47. Convertit autem se totus populus ast illum, dixerüntque, quid ßbi vult sermo iste» quem tu eloquutus es ?
48. Ille vero stans in medio eorum, dixit» adeo stulti estis, 6 Jisraelitx ; ut non habita quxltione, neque re certa cognita condemnetis Jifraelitidem?
49. Revertimini in judicium : nam isti res falsas contra eam testificati sunt.
50. Reverso itaque toto populo cum festinatione, dixerunt illi fuero leniores; adese dum, jam sede in medjo nostrum, & renun- cia nobis ; quandoquidem tibi dedit Deus seniorum munus.
31. Edixit vero Danijel illis , separate istos alterum ab altero procul, & exquiram illos.
52. Quum autem separati essent alter ab altero , accersens unum eorum, dixit ei, 6 inveterate in diebus malignis.nunc venerunt supplicia peccatorum tuorum, quae committebas antea.
53. Judicans judicia injusta , innocentes quidem condemnans,noxios vero dimittens; cum dicat Dominus, innocentem, & justum non interficies.
54. Nunc igitur hanc siquidem vidisti, dic, sub qua arbore videns eos congredientes sater fei
55. Qui dixit, sub lentisco. Dixit vero Danijel, recti mentitus es in tuum ipsius caput: Ecce enim mmcius Dei accepta sententia ä Deo medium discindet te. Postea seponens eum, jussit adduci alterum, cui dixit, 6 semen Cenahanis, ac non Jeliudx, pulchritudo decepit te, & con- cupilcentia pervertit animum tuum.
57. Sic faciebatis filiabus Jisraelis , quae timentes congrediebantur vobiscum ; at non sustinuit filia Jehuda: iniquitatem vestram.
58. Nunc ergo dic mihi, sub qua arbore deprehenderis eos congredientes inter se; qui dixit, sub ilice.
59. Tum dixit ei Danijel, recti mentitu* es tu quoque in tuum ipsius caput: Exspectat enim mmcius Dei, gladium habens ad secandum te medium, ut profliget vos,
60. Et exclamans tota congregatio voce magna, benedixerunt Deo, servanti eos, qui spem collocant in ipso :

6 1. Et insurrexerunt in duos seniores istos, eö quod reos confecisset eoi Danijel ex ore ipsorum falsi testimonii.
Rr 4 6 r-M

di. Et feccmnt cis fecundum legem Mo- sehis ; quemadmodum improbe cogitaverant facere propinquo suo; St interfecerunt eos; ita servatus est sanguis innocens die illo.
öj.Chilkira vero,St uxor eius laudaverunt Deum de filia sua Sufanna cum Jojakimo,viro ejus,St cognatis omnibus , quod non e fiet deprehensum turpe factum in ipsa.
64. DamieI vero effectus est magnus coram populo a die illo in posterum.
6 5. Rex autem Astyages, qutim aggrega- tusesset majoribus suis; suscepit Cyrus,Persa regnum illius.

CAPUT XIV.

T)anijd triumphat de Belo>&T)racone Babylonico.

C Onvixit autem Danijel huic Regi,St gloria superavit omnes amicos ejus.
1. Erat verö idolum Babyloniis,cui nomen ! Bei, in quod consumebant unoquoque die simila: artabas duodecim,& oves quadraginta, vinique metretas sex.
3. Colebat autem Rex illud,& abiens unoquoque die , adorabat illud: Danijel verö adorabat Deum suum : quamobrem dicebat ei rex,quare non adoras Belum ?
4. Cui dixit ille, quia non adoro idola manu facta ; sed viventem Deum , qui creavit coelum, & terram, & habet dominium in o- lnnem carnem:
V Rege autem dicente illi, annon videtur tibi Bei este Deus vivens ? annon vides,quam multa comedat unoquoque die ?
6 . Dixit Danijel ridens,ne errato, 6 Rex : hic enim intus quidem lutum est,aes verö foris ; neque comedit, neque bibit unquam.
7. Tum indignatus Rex,accersivit sacerdotes suos, St dixit eis, nisi dixeritis mihi, quis comedat impensam istam, morituri estis :
8. Sin autem ostenderitis Belum comedere ista, morietur Danijel, eo quöd in Belum blasphemaverit: dixitque Danijel Regi, fiat lectjndiim verbum tuum.
9. (Erant autem sacerdotes Beli septuaginta,sine uxoribus,8c liberis) venitqueRex cum Danijele in sedem Beli.
10. Ubi dixerunt sacerdotes > ecce nos excurrimus foras, tu autem rex appone illa edulia, St vinum miscens propone, St occlusam portam annulo tuo obsigna.
n. Quöd si veniens mane, non inveneris omnia comesta a Belo, moriamur nos : aut Danijel, qui mentitus est contra nos, fi invexeris,moriatur :
ia. Ipsi autem eo contemnebant, quöd fecissent sub mensa occultum aditum, quo ingrediebantur semper.St tollebant ea.
13. Fuit autem,quum egrefiis illis Rex apposuisset edulia Belo, ut praeciperet Danijel pueris suis; qui afferentes cinerem, constraverunt eo totam jedem coram Rege : posti egressi, clauserunt portas,& obsignarunt ai nulo regis, abiveruntque.
14. Sacerdotes verö ingressi nocte pi more suo,St uxores, liberique eorum,com derunt omnia,atque abierunt.
15. Qiiuta itaque surrexisset Rex mane, Danijel adesset ei;
i< 5 . Dixit Rex,integra sunt ftgiila, Dani)! «fui dixit,integra funt.o Rex.
17. Sed fuit, simulae aperuisset portas,ut
respiciens Rex ad mensam , clamaret voce magna, magnus es , 6 Bei, neque est apud te dolus vel unicus.
(8- Ridens verö Danijel detinuit Regem, ne ingrederetur intro,& dixit, aspice solum, & agnosce cujus hxc vestigia sint.
19. Tum rex,video, inijuit, vestigia virorum mulierfimque, St puerorum :
20. Et iratus Rex , comprehendit tum sacerdotes , uxoresque , & liberos eorum, qui demonstrarunt ipsi occulta ostiola,quibus ingrediebantur , ut consumerent,qus imponebantur mensa:.
21. Quamobrem interficiens eos Rex, donavit Belum Danijeli dono , qui evertit eum cum xde ipsius.
22. Erat quoque Draco magnus in eo loco,quem colebant Babylonii.
23. Dixit autem Rex Danijeli, non etiam hunc esse dices »reum. Ecce vivit, 8c comedit, & bibit : non potes dicere hunc non esse viventem deum : itaque adora eum.
24. Cui Danijel, Dominum, inquit ,Deum meti adoraturus sum,quia is Deus vivens est.
25. Tu verö rex,da mihi potest atem,& interficiam draconem istum sine gladio, St fuste : cui dixit rex,do tibi.
2 6. Itaque Danijel accipiens picem , adipemque,St pilos,quae coxit unä, fecit massas, quas indidit in os draconis illius, Scdifruptus est draco. Tum dixit Danijel, ecce numina vestra.
27. Fuit autem,quum audissent Babylonii, ut indignarentur valde, St conversi in regem,dicerent , rex iste jehudsus factus est, Belum destruxit, 8t draconem interfecit,ac sacerdotes ipsos jugulavit.
28. Postea venientes ad regem,dixerunt, trade nobis Danijelem; sin mimis, interficiemus te,8c domum tuam.
29. Quum itaque videret Rex, se ab illis urgeri vehementer, necessitate coactus,tradidit eis Danijelem,
30. Ii autem conjecerunt eum in foveam leonum, ubi fuit dies sex.
31. Erant verö in fovea illa leones septem, quibus dabantur in diem bina corpora, St bina oves, sed tunc non erant data eis,ut comederent Danijelem.
32. Erat autem propheta Chabakkuk ir» JehudKa; qui, quum coxisset pultem,St intrivisset panes in magide, abibat in campum, ut ferret ea messoribus.
33. Verum edixit Chabakkuko angelus Domini,defer prandium,quod habes, Babylonem adDanijelem ,in foveam leonum :
34. Cui dixit Chabakkuk,Domine,Babylonem non vidi,St fovea illa, ubi sit, nescio.
3$. Tum prehendit eum Angelus Domini vertice,St bajulans coma capitis ipsius, deposuit eum delatum Babylonem supra foveam, impetu spiritus ejus.
36. F.xclamavitque Chabakkuk , dicens, Danijel,Danijel, accipe prandium hoc , quot! tibi mittit Deus»
37. Danijel verö dixit, Etenim meministi mei Deus, qui non deserueris eos, qui requirunt te.
38. Itä exsurgens , comedit Danijel: Angelus verö Dei restituit Chabakkukum con- festim in loco ipsius,
ZS- K«

Cap.ty
üfepomyjf damatet tj* que eitapuda 1
«nuit Heg«, i i ispi.e fota , 1 mt.
witijia viro--
«tt: S ;
Vendit tum st- ! •tos eomm, qa ■ lioliiqufai;,' itiqiBimp»
isiosSado- limitim
«i» eo lo-
wmetia wiLJuob- tam; no« lernn,
llirpfto Demittat!. itelhiaS» egMo, Sapiam, fdtmh, ■kiifm ptus «namin»
[Babylonii, rat in K- afiäuseS, ititataw;
Miiiipitj»
Bes.Wiii ait anites

s misfat®
iaS,'» cjmSii'
Bttl»
jmliesi e- itiaaat®
'Jto ac?* ilajiif lorMt jit.Jaiy- ntsiio. _ s Domini us, depo- fovean
, tlicta hoiif^
icnuä ,qaiitp 1
jtiiptkf] (jjaji» j
ji !

39. Rex autem venerat die septimo ad lugendum Damjeiem , & veniens ad foveam, inspexerat,quum ecce sederet Danijel.
40 Quamobrem exclamans rex voce magna, dixit, Magnus es - Domine,Deus Da-

niielis, neque est alius praeter te, & extraxit eum.
41 Eos vero, qui in causa erant perditionis ejus, conjecit in foveam illam,& devora- % ti sunt slatim in conspectu ejus.

«WMKOGOOOHGOKOOGOOtKOKOGGAORGGGOOOKGHG^-A

hezr m l r b. rrr.

Hezrae Apocryphus Liber Prior.

Qui vulgo tertius appellatur.

CAPUT i.

Stattn turbatus regni j hhucLc , inde 'a morte Jofcbtjx,usque ad urbis excidium .

C Elebrans Joschija Jeruschalaimis Pascha Jehovx,jugulavit Pascha,quarto decimo die mensis primi:
2. Postquam instituisset sacerdotes in custodiis suis, vestibus indutos in domo Jeho- Va::
3 - Kdixifsetque Levitis sacrorum administris pro Jisraele,ut sanctificantes te Jehovx, proponerent res santtificatas arca; sancta' Jehovx in domo, quam aedificavit Schelo- tno,filius Davidis,Rex ;
4. Non incumbit vobis, inquiens, onus eam deportandi humero : sed nunc servite Jeho- va;,De° vestro , 8c curam habete populi ejus Jifrae!is,ac prxparate per familias vestras secundum distributiones vestras ex praescripto Davidis , Regis Jisraelis, Sc ex descriptione Schelomonis,filii ejus;
5. Omnesque in templo, secundum partitionem familiae paternae suae, stantes coram Jisraiilitis,fratribus vestris:
6. Ordine jugulate Pascha, St sacrificia parate pro fratribus vestris,facientesFascha secundum praiceptum Jehovx,datum Moschi.
7. Donavltque Joschija populo , qui aderat,agnos ex ovibus,St haedos e capris tricies mille, St armentalium tria millia, eaque de facultatibus Regis , ex promisso tradita sunt populo,sacerdotibusque,St Levitis.
z. Chilkija autem > St Zecarja, 8t Jehiel, prxfecti ti*vipio sacerdotibus, in Pascha pecudes bis mille sexcentas > St armentalia ter Centum.
p.Conania vero cum Schcmahja.St Netha- ncele, fratribus , Chaschabia quoque, St Jehiel, St Jozabad,Chiliarchi dederunt Levitis in Pascha pecudum quinque milha.St armentalia quingenta:
io. His ergo legitime comparatis , steterunt sacerdotes, ac Levit* per tribus utentes azymis.
ir. Et per distributiones familiarum paternarum suarum in conspectu populi, obtulerunt Jehovx , secundum ea, qux in libro Moschis praescripta sunt.
12. Nam assarunt Pascha igne pro ritu,hostias vero coxerunt in alienis, St in lebetibus pro arbitratu suo,quum transmisissent ad o- tnnes populares:
i? Postea vero paraverunt sibi, St Sacerdotibus, fratribus suis filiis Aharonis.
14 - Sacerdotes enim offerebant adipes,usque dum finita esset hora: quamobrem Levit* illi paraverunt sibi. St suis fratribus, posteris Aharonis, siveerdotibus.
15. Et sacri cantores, posteri Asaphi agebant in statione sua, fecundum praeceptum
Davidis datum Asapho , Hemani, St Jedu- thuni,videnti Regis.
16. Et janitores per singulas januas .quibus non erat recedendum a ministerio suo: his fratres ipsorum Levit* paraverunt.
17. Ita consummatus est totus cultus Je- hov* die illo.
iz. Celebrando Pascha, 8c offerendo holocausta in altari Jehov* secundum prxee- ptum Regis Joschij*.
19. Celebrarunt enim Jisraelit*, qui aderant tempore illo Pascha, diemque festum azymorum, diebus septem:
20. Neq; celebratum est Pascha simile huil in Jisraele k diebus Schern uelis prophetx :
2r. Nulli, inquam,Reges Jisraelis celebraverunt tale Palchja,quale celebravit Joschija, St sacerdotes,Levit*que,St Jehudxi, omnes- que Jisraelit*, St qui aderant habitatores Je- ruschalaimorum.
22. Octavo decimo anno,regnante Joschija celebratum est Pascha istud«
23. Ac directa quidem sunt opera Joschi- j* coram Jehova Deo ipsius > corde integra reverentis eum:
24. Qux autem illius tempore acciderunt scripta sunt jam olim, de illis , qui peccaverunt , St qui reverentiam Domini abjecerunt pr* omni gente.ac regno,quique ipsum dolore affecerunt sentientem: ideoque verba Domini prxstita sunt in Jisraele.
25. His omnibus ä Joschija gestis, accidit, ut Parho rex /Egypti veniret bellum excitaturus Carcemiscnum versus ad Euphratem, cui processit obviam Joschija :
26. Sed misit Rex dEgypti ad eum,qui dicerent, quid mihi tecum.Rex Jehud* i
27. No* sum missus ä Domino Deo, ut oppugnem te; ad Euphratem bellum meum spectat: nunc autem Dominus mecum est,Se Dominus,qui mecum efl ,is est,qui accelerat s abstine a me, neque adversare Domino.
28- Non est autem aversus Joschija cum copiis: sed pugnare contra eum aggressus est, non attendens ad verba Jirmej* prophe- t* ex ore Dei.
29. Sed constituto contra eum prxlio ia convalle Megidduntis, descenderunt principes ad Regem Joschijam.
30. Edfxitque Rex pueris suis , amovete me ä prxlio, nam infirmatus sum valde: 8c statim amoverunt eum pueri ipsius ab acie.
31. Tum ascendit currum secundarium suum,Sc perveniens Jenischalaima, vita functus est, ac sepultus in sepulchro maiorum suorum:
32. Et in tota Jehiulxapopulares luxerunt Joschijam: St lamentatus est Jirmeja pro-
, pheta de Joschija, magistrique symphonia: i cum mulieribus lamentati sunt de eo in 1, R* t hmx

hunc usque diem: mandatum enim est fieri semper in tota gente Jisraelis.
33. Haec autem scripta sunt in libro histo- riartimRegumJehuda:: singulae, inquam, res gestae Joschijse,& gloria, intelligentiD- «jue ejus in lege Jehovae,tum quxcunq;gesta sunt ab eo ante,tum quae mmcgeruntur ascripta sunt in libro Regum Jisraelis,& Jehudse.
34.Itaque assumentes,qui erant e Jehudxo- rum gente, Jochananem, fili umjoschijse,eum constituerunt Regem pro Joschija patre ipsius, quum esset annorum viginti trium.
' 33 .Quiimque regnässet in Jehucia, 8c Jeruschalaimis tres menses, amovit eum Rex /Egypti, ne regnaret Jeruschalaimis
3*5. Et gentem multavit centum talentis argenti, & talento auri.

' 37. Constituitque Kex •'Egypti Regem Je- hojakimum, fratrem ejus, Regem Jehudse , & Jeruschalaimorum.
38.Obligans sibi Jehojakimum,8c magnates ; Jochananem vero fratrem ejus prehendens duxit in ALgyptum.
39. Annorum eratfehojakim viginti quinque,quum regnare coepisset in terra Jehuda:, & Jeruschalaimis, & fecit maium in conspectu Domini. ,
40. Contra hunc autem ascendit Nebucad- netzar, Rex Babyloniae,& ligavit eum ameo Vinculo abducturus in Babyloniam.
4i Et de lacris vasis Jehova: acejpiens Ne- bucad-netzar abstulit, appendi'tque in templo suo Babylone.
42. Quae autem narrantur de ipso, & impuritate ipsius , & impietate , scripta sunt in Chronicis Regum.
43. Ita regnavit Jehojakim filius eius pro eo, annos decem, & octo natus, quum Rex institueretur.
44. Regnavit autem menses tres, & dies decem Jerufchalaimis;8c fecit malum in conspectu Domini.
45. Itaque vertente anno mittens Nebu- cad-netzar,deportavit eum Babylonem cum sacris vasis Domini.
46. Et designavit Tzidkijam Regem Jehu- dae, 8c Jeruschalaimorum, quum esset annorum viginti unius : qui regnavit annis undecim.
47. Et faciens malum in conspectu Domini non metuit sibi ä verbis,quae dicta fuerant per Jirmejam prophetam ex ore Domini.
48. Sed quum jurejurando obstrictus fuisset regi Nebucad-netzari per nomen Domini,perjuraus defecit, ac obdurata cervice sua, animoque suo transgressus est jura Jehova; Dei Jisraelis.
49. Etiam principes populi, sacerdotumque multa inique gesserunt,& impie egerunt supra omnes abominationes gentium omnium, polluentes templum Jenovs , quod sanctum erat Jeruschalaimis:
50. Qiiumque mitteret Deus majorum ipsorum per nuncium suum,revocaturus ipsos, eö quod parcebat illis, Sc habitaculo suo;
5 r.Ipsi subsannarunt nuncios ejus,8rquan- do loquebatur Dominus, illuserunt prophetis ejus :
51. Adeo ut ad aestum ir* concitatus contra gentem suam propter impietatem ipsius. praeceperit in eos ascendereReaes Chaldaeo- tum. 0
53. Hi occiderunt juvenes eorum gladio in circuitu sancti templi eorum, neque pepercerunt puero, aut seni, virgini, aut adolescenti, quum omnes tradidislet in manum ipsorum:
54. Et omnia sacra instrumenta Domini magna, & parva, Lc instrumenta arcae Dei, regalesque thesauros sumtos exportarunt in Babyloniam.
55. Et incenderunt domum Domini, ac demoliti muros Jeruschalaimorum, turre* eorum incenderunt igne.
36. Absumentes omnia, quae inerant desiderabilia , & ad nihilum redigentes : eos vero, qui reliqui fuerunt ä gladio, deportarunt in Babyloniam.
37. Ubi fuerunt fervi Babylonio, ufque- dum regnarent Perf* , ad implendum verbum Jehovae, dictum ore Jirmejs.
38. Donec exsolvisset terrra sabbatha sua, 'S omni tempore desolationis suae quievisset, complendo annos septuaginta.

C A P U T I I.

Cyna laxat captivitatem Babylonicam.

Ü Egnante Cyro,Rege Persarum anno pri- -IV mo, ad consummationem verbi Jehovae ditii ore Jinneja'. ,
2. Suscitavit Jehova Ipiritum Cyri, RegiS Persarum, ut promulgaret per totum regnum suum etiam scripto.
3. Dicens; sic ait Cyrus, Rex Persarum, me designavit Regem orbi terrarum Jehova, Deus Jisraelis , Dominus excelsus.
4. Et commisit mihi, ut aedificem domum sibi Jeruschalaimis quae sunt in Jehudaea.
3. Si quis vestrum igitur est i. gente vfcstra öcdificaturus,e&a Jehova Dominus ejus cum eo; & ascendens Jeruschalaima, quae sunt in Jehudaea,aedificato domum Domini Dei Jisraelis. Is est Dominus, qui habitavit Jeruschalaimis.
6 . Quotquot vero hic illic resederint, sublevanto eos homines ipsius loci auro, & argento.
7. Donis, equis, & jumentis , votivssque oblationibus in aedem Domini, qui est Jeruschalaimis.
8. Surrexerunt itaque principes paternarum familiarum ex tribu Jehudae, & Binja- minis, Sacerdotesque, & Levita:, quorumcunque spiritum excitavit Deus, ut ascenderent ad.atdificandum domum Jehova:,quae est Jeruschalaimis:
9. Et vicini eorum adjuverunt eos omnibus auro, 8t argento , jumentis, ac votivis compluribus , permulti, quorum animus excitatus est.
10. Etiam Rex ipse Cyrus protulit vasa sacra Domini, quae transtulerat Nebucadnet- zar.RexB :byIoniae Jeruschalaimis,& appenderat in idolio suo;
11. Eaque prolata Cyrus Rex Persarum tradidit Mithridati praefecto aerario suo.
12. Per quem tradita sunt Scheschbatza- ri, Praesidi Jehudaea;.
13. Eorum autem erat numerus •• pelves aurei triginta, pelves argentei mille , secespitae viginti novem, crateres aurei triginta, crateres argentei secundarii quadringenti
decem, & alia vasa per mülia ;
* 4 . 0 mi*
14, Omnia'
ClffllBfW'
lote
Periirjiripf
jett&Jera
seiet
SisfiiijJeg
Hs,bai>itan
js.tpiiloiani
Icroing.
11, Rectam tisjeritusÄ ätque in Co ij, Nunc ve iios, qui a(.erunt jerutcl
arare, ejitq 19. Quod »nCutnmati bunt dare, si io. Quia a te, iuliuml jiceremusill :r, Stirn i, ii risvtth ■smriismic ■lEtinmie iaffl I cogncsci
«ra turba, it,Et]ehud* nnitcilte itumtatemi ;j.Xuffi« ittetdüfta »repsi« (»teatmCc 25. Tunc tonsilii, & quis collegi ria, & Phoe ^ ii Legi ilaque praec< tum est civ resistere.
Hon nidores e jotentiffm dominatos le-Syria, a , 2}. Xttn 'hnexd tpimf % Ac ik ®steSi
«matre tatn, tu . 3 LC ita cessi Jerusch: regni D

H E Z R JE L I B. Ill
*or®n jljj,
lenta Domi ntj ara Dii,
«jortarattu
Boisini, i; «Mb, tarti
MMMlL
gaitesitoi«.
telo, usipt- ipiaidumw
tji.
iftfalua
kxpii

jnti.
I,
tofina.
jninuTiopS'
nckjitm
CfrUejs totam te-
tMiram,
attiVtot,
Ius.
ifoemta]etafa U jente itis mks ciea ma,(jMjirJ Domini &ij> Uteijw
:ritt 3 t,&
)®4' it'
,äip
,,713)01-
nipaptimi-
adsita-
i rnssim'■ t; rotivis animus
tvisifr racadmt- 81 app«-
Peisars
US.'^
nilM*®'
rei®?**
siris®
J4.ÖW*
Cap. 2.
Cap.;,
14. Omnia vasa apportata sunt aurea 1 & argentea, quinquies mille quadringenta.
15. Haec exportata sunt k Scheschbatzare cum iis proficiscente, qui ex captivitate Babylone veniebant, Jeruschalaima.
16. Temporibus autem Artaxerxis Regis Persarum scripserunt ei contra habitatores Jehud*, & Jeruschalaimorum Bilscham,Mithridates, Tabeel, Rechum Praeses consilii,& Schimschaj, legisperitus, caetenque conjuncti istis, habitantes in Samaria , & locis reliquis , epistolam sequentem Regi Artaxerxi Domino.
17. Rechum praeses consilii, St Schimschaj legisperitus,8c reliqui in consilio ipsorum, judicesque in Coele Syria, & Phoenicia.
i 8. Nunc vero notum sit domino Regi Je- hudaeos, qui ascendentes k vobis ad nos venerunt Jeruschalaima, civitatem rebellem,ac pessimam, «dificare fora ejus ,8c muros ejus curare, ejiisque templum excitare :
19. Quöd si civitas ista aedificata, &muri consummati fuerint , tributa non sustinebunt dare, sed resistent etiam Regibus.
io. Quia autem de templo exstruendo agitur, justum fore arbitrati fumus , si non despiceremus istud;
21. Sed notum faceremus domino Regi ; Ut, si visum fuerit Regi, inquiratur in Commentariis majorum tuorum:
22. Et invenies in commentariis de iis scriptum , cognoscesque civitatem istam fuisse rebellem, Regibusque, 8c civitatibus adfe- rentem turbas.
23. Et Jehudaeosrebelles.conspirationem- que in ea fecisse inde ä seculo, eämq; ob causam civitatem istam fuisse devastatam.
24. Nunc ergo notum facimus tibi domine Rex,
si ista civitas exaedificata fuerit , St muri ejus restituti, fore, ut accessus tibi non pateat in Coele-Syriam, 8t Phoeniciam.
25. Tunc rescripsit Rex Rechumo, prxsidi Consilii, St Schimschaio legisperito, St reli? quis collegis eorum, habitantibiisque in Syria, St Phoenicia, ea quae sequuntur :
2 6. Legi Epistolam , quam misistis mihi ; itaqueprscepi quxstionem haberi, St inventum est civitatem istam jam olim Regibus resistere.
27. Homines rebelles , St conjurationum auctores esse versatos in ea etiam Reges potentilsmos > St molestos Jeruschalaimis dominatos esse, qui tributa exegerint k Coe- le-Syria, atque Phoenicia.
28. Nunc ergo praecipio prohiberi viros istos, ne aedificent civitatem , $t provideri ne quid amplius faciant.
29. Ac non procedant graviora mala,quibus turba: Regibus importentur.
30 .Tunc recitatis iis,quae a Rege Artaxerxe scripta fuerant. Rechum, St Schimschajus legisperitus,St collega: eorum iungentes festinanter venerunt Jeruschalaima cum equitatu, turba, St agmine.
31. Coeperuntque aedificantes prohibere : ita cessarunt Jchudaei ab aedificatione templi Jeruschalaimis , ad annum usque secundum regni Darii regis Persarum.

CAPUT XII,

Z/ißiutöth de refortißm 4.

R Ex autem Darius fecit convivium magnum omnibus, qui suberant ipsi, St o- mnibus domesticis suis, omnibtisque magnatibus Medi», St Persidis.
2. Et omnibus clarissimis, regulis , ducibusque , St praefectis , qui suberant ipsi ab India ad Aethiopiam usque, Centum viginti septem provinciis:
3. Qui quum edissent, bibissentque, St satiati redivissent domum , ascendit Darius Rex in cubiculum suum,dormivit parumper. St expergefactus est.
4. Tunc tres juvenes illi satellites, qui custodiebant corpus regis, dixerunt alter alteri.
%. Proponamus quisque dictum aliquod eximium, quandoquidemcujuscunque visus fuerit sermo praestare aliorum sermoni sapientia, daturus est illi Darius Rex dona magna, St magna epinicia;
6 . Ut purpura induatur, ex aureo poculo bibat, inaurato cubili dormiat,curru vehatur cum equis frumatis auro , gestet cidarin byssinam , St torquem appendentem collo.
7. Secundus sedeat a Dario propter sapientiam suam, St cognatus Darii vocetur.
8. Tunc scripserunt quisque dictum suum, obsignatumque posuerunt ad cervical Darii Regis;
9. Dicentes, quum surrexerit Rex,dabuntur ei scripta nostra : St cujuscunque e nobis tribus judicaverit Rex, St magnates Persidis dictum esse sapientissimum , huic dabitur victoria , sicut scriptum est.
10. Unus scripserat, forte est vinum:
11. Alter scripserat, fortior est Rex.
12. Tertius scripserat, fortiores sunt mulieres, supra omnia autem vincit veritas.
13.Quum itaque surrexisset Rex,accipientes scripta dederunt illi, St legit;
14. Deinde mittens, vocavit omnes magnates Persarum, Medoriimque clarissimos, regulos, St duces, St praefectos, St consules.
1;. Quibus considentibus in consilio, scripta praelecta sunt coram ipsis.
i£>. Postea edixit Rex, vocate juvenes,qui exponant dicta sua : quiimque vocati venissent intro.

17. Edixit illis Rex , exponite nobis ea , quae scripta sunt. Is itaque incepit primus, qui prxdicaverat fortitudinem vini , sic dicens ;
18. O viri, quomodo vi superat vinum o- mnes bibentes ipsum ! seducit mentem.
19. Atqu£ Regis mentem, ac orphani efficit unam fervi, ‘liberi, pauperis, divitis.
20. Et omni menti securitatem, ac jucunditatem affert,ita ut nullius tristitiae debiti ve ullius meminerit ;
21. Omnesque animos reddit munificos ,
faciens , ut vir potus neque Regem , neque magistratum recordetur sed omnia talenta erepet os ipsius.
22. Aut postquam biberint, neque amicitiae , neque germanitatis ullius meminerunt ; sed paulo momento arripiunt gladios;
23. Quum autem e vino emergentes fur- gunt, non meminerunt factum.
0 24. O viri , nonne vi superat vinum; quöd ita facere cogit ? atque hoc dicto conticuit.
CAPUT

C A 1 ’ U T IV. yeritatii falm/t.
Um coepit secundus dicere, qui praedicaverat fortitudinem Regis.
2. O viri, nonne fortissimi sunt homines,
qui terram, ac mare obtinent, Sc omnia, qux sunt in eis ? .
3. Rex autem est illorum omnium fortiih- mus, qui ita dominatur illis , utitiirque dominatione, ut quidquid edixerit ipsis,auscultent.
4. Nam si edixerit ipsis, ut belligerent alter in alterum, faciunt :sin autem eos in hostes miserit, abeunt; montes, muros, Sc turres subruunt:
5. Jugulantur, & jugulant, ut mandatum Regis non transgrediantur; quöd si vicerint, omnia afferunt ad Regem,si praedati fuerint,
alia omnia gcjfirrint.
6 . Similiterque alii omnes,qui in militiam minime incumbunt, ac ne in ullum quidem praelium, sed colunt terram; hic quum severint , atque messuerint, afferunt tributa Regi.
7. Denique solus ipse si dixerit, occidite, occidunt; si, desinite, desinunt;
8. Si, percutite, percutiunt; si, externst nate, exterminant: si , aedificate, aedificant;
*>. Si, excidite, excidunt; si,plantate,plantant;
ro. Omnis populus ejus, Sc copiae ejus ipsi obediunt, eis instructus accumbit, comedit, Sc bibit, dormitque eis custodientibus in circuitu ipsum:
ir. Neque possunt abire ullus arbitratu suo,ut curet res luas, neque immorigevi sunt ipsi.
12. O viri, ecqui non esset Rex fortissimus ? cui sic obediri oporteat 5 his dictis tacuit.
13. Tertius vero, qui de mulieribus,& veritate dixerat, (is est Zerubbabel,) coepit dicere:
14. O viri, non Rex maximus, non hominum multitudo, non vinum est fortissimum: quis ergo est, qui dominetur eis i aut quis praevaleat eis;
15. Nonne mulieres? mulieres pepererunt Regem,omnemquepopulum,qui dominatur mari, 8c terrae.
1 6. Hx educaverunt eos , qui plantant vineas, e quibus fit vinum;
17. Hx conficiunt vestes hominum, h* gloriam asserunt hominibus , ab his viri nequeunt retrahi.
18. Si congregato auro , & argento , ac re qualibet pretiosa viderint aliquam mulierem habitam , atque speciosam.
19. Omnia ilia omittentes , in eam intendunt , defixis oculis inhiantes ei, & eam magis appetunt, quam aurum, Ac argentum,Sc rem quamlibet pretiosam:
20. Vir patrcn) relinquit, qui educavit ipsum , ac regionem suam; & adjungit se mulieri.
21. Et cum muliere se ipsum recreans,neque patris meminit, neque matris, neque regionis fuse.
^ 22. Atque hinc oportet k vobis cognosci istud, mulieres dominari vobis, nonne dolores subitis, & labores, Sc omnia datis, de- fcrrifque foeminis;

2Z. Et accipiens homo gladium suum,abit per itinera commissurus furta, Sc latrocinia» per mare navigat, Sc flumina.
24 . Leonem vi^et, Se de nodie ambulat , quiimque furtum fecerit , fraudes, 8c rapinas , comportat omnia ad amatan» liiam:
25. Quinetiam diligi a viro lixorem ipsiu* magis, quam patrem, aut matrem noftts.
id. Nam inulti dementes facti sunt propter uxores suas, multi fervi facti sunt propter illas:
27 . Multi perierunt, & jugulati sunt,quum peccaflent propter mulieres.
28. Jam vero non creditis mihi ? nonne magnus est Rex potentia fui ?nonne regionum omnium homines verentur eum contingere ?
1 29. Vidi tamen eum, ScAppajimam,filiam
Rabfchakis, concubinam Regis , magnift- centissii.ie assidentem ad dexteram Regi.
30. Quas auferens ei diadema de capite e- j us,imponebat fuo,Sc feriebat Regem sinistri manu.
31. Atque hxc, quum fiunt, Rex aperto ore intuetur eam; ea si arriserit ipsi, ridet, si indignata fuerit, abblanditur, donec reconciliatus fuerit in gratiam.
32. O viri, ecqui non essent mulieres fortissima: ? quae res faciant ejusmodi;
33. Tunc respicientibus Rege,Sc magnatibus uno in alterum, coepit de veritate dicere.
34. O viri, nonne fortes sunt mulieres ? magna vero est terra, excelstimque coelum » & velox cursus Solis, qui in orbem conversatur coeli, Sc locum suum repetit uno die.
. 35. An vero non esset magnificus , qui
haec fecit ? maxima autem est veritas, fortis- simaque omnium.
36. Omnis terra veritatem invocat, caelum etiam benedicit ipsi, Sc omnia opera commoventur, ac contremiscunt ab ea, neque est apud eam iniquum quicquam.
37. Vinum iniquum, iniquus Rex , iniquar mulieres , iniqui omnes filii hominum, Sc iniqua omnia illorum opera : neque est iu ipsis veritas , sed peribunt in iniquitate sua:
38. At veritas manet, valcnfque in «ternum vivit , Sc obtinet inomnia secula.
39. Apud quam neque est acceptio personarum , neque distinctio; sed jus reddit omnibus, justis Sc injustis , qui omnes acquiescunt operibus ejus.
40. Non enim est in judicio ejus ulla iniquitas , sed fortitudo ipsa ,Sc regnum , potentielle , Sc majestas . omnium leculorura est benedictus Deus veritatis.
41. Hoc autem desinente loqui, tum populus totus exclamavit, ac tum dixit, maxima est veritas, atque fortissima,
42. Rex vero dixit illi, si quid voles supra, quam scriptum est, pete, Sc dabimus tibi; quandoquidem inventus es fapientissimus, proxime assidebis mihi, Sc cognatus meus vocabaris,
43. Tum ille Regi, memor esto, iniquit, voti tui, vovisse te «dificationem Jerufcha- laimorum,quo die regnum tuum accepturus esses,
44. Omaiitmque vasorum restitutionem
«xporta-
exportato* Cyrus, « 4 ! «iS, VOKf 45. Von*?
quodis-'®- 1 ? vatof" 1 “ 4 i»"?
poisislaoi
jOJWBiÄ®

loütbnim ti (i.Tuncfutg
ji, Jt pro?' nlorikus.pt JS, ut dedu ats, afien Ära ,
4 . Qmnäni iCitWpii, linteatos »scMamv jtaratione; 40. Trau in jehudxai cians.ut ner praesecto, 1 portas ipsor 50. Sed«
ttosquectth 'Aom: «iti ollm Itffiitimd c. Mkoloca lii iiilai ili »ej offert faofetipei jl. Denique «tks ii esirnt A> fais, k 1 ris.
54. Item mentafacri minitarer IS- Levi dum consui jtmfchalai ;si St 0 fortes, ate tf.Am mtratC' Cyrus edi mitti Jen
tae vera telell/.
Lice
'sttnei
P«S4-,i
joiLich
sii; lon®,, omniki &. (rum, qi serario
b l aima,S »iplii

Cap .4

exportatorum Jeruschalaimis, quas separans Cyrus, eo quod vovisset excidium Babylonis , voverat illuc remittere

45. Vovisse quoque aedificationem templi, quod incenderunt Edomsijquando Jehudsea vastata fuit ä Chaldasis.

4Ö. Nunc ergo hoc illud est, quod postulo ©omine Rex, st peto, hoc illud est , de quo rogo majestatem tuam. Rogo igitur, ut perficias votum, quod vovisti Regicoelesti ore tuo facturum te.

47. Tunc surgens Darius Rex,osculatus est illum, 8t propter illuni rescripsit omnibus qu*storibus,pra:fectis,ducibus, atque clarissimis , ut deducerent eum , ac comites ejus omnes , ascensuros ad aedificandum Jeru- schalaima ,

48. Omnibusque procuratoribus,qui erant in Coelesyria > Phoeniciaque , St Libano , ut curarent devehi ligna cedrina ä Libano Je- ruschalaima, ad juvandum eos in civitatis instauratione ;

49. Prxterea Jehudaeis omnibus ä regno in Jehudaram ascensuris libertatem pronuntians,ut nemini potentiori magistratui, aut praefecto , aut procuratori liceret invadere portas ipsorum.

50. Sed totam regionem , quam obtinuerint, mandavit liberam ä tributis esse, Edo- jnxosque cedere vicis, quos detinebant, Je- huditorum:

^ 1. Et in structuram templi dari quotannis talenta vicena, donec extedificatum esset.

<52. Ad holocausta vero comburenda quotidie in altari sacro, quemadmodum praece- ptum est offerri septena dena, alia talenta dena offerri per annos singulos ••

53. Denique omnibus bBabylonia proficiscentibus ad instaurandum civitatem, pronuntiavit Ubertatem > ipsis ipsonimque posteris > 8t omnibus sacerdotibus ascensuris.

54. Item rescripsit instrumenta , & vestimenta sacra numero certo dari,quibus induti ministrarent;

^5. Levitis quoque demensa dari, usque dum consummata esset domus , St exstructa Jeruschalaima.

5Ö. Et omnibus custodibus civitatis dari sortes , atque stipendia:

57. Amandänsque omnia vasa , qua; separaverat Cyrus i Babylonia , 8t qmecunque Cyrus edixerat, hic etiam praecepit fieri, Sc mitti Jeruschalaima.

58. Egressus itaque adolescens ille, elata facie versus Jeruschalaima benedixit Regi coelesti.

59. Dicens; abs te est victoria, a te sapientia , & gloria tua est, ego vero servus tuus :

<io. Benedictus es , 6 qui dedisti mihi sapientiam ; celebrabo te Domine, Deus majorum nostrorum.

61. Et acceptis literis profectus est Babylonem , veniensque nunciavit fratribus suis omnibus > qui erant Babylone 6r. Qui benedixerunt Deo majorum suorum, quod daret ipsis laxamentum, St refrigerationem ;

63. Ut ascendentes aedificarent Jerufcha- laima, St templum,in quo invocatum est nomen ipsius ; exfultaveruntque cum fyingflO- »ia f Sc laetitia diebus lepteni.

Cap- 5 .

CAPUT V.

Jehud&i reduces, inflauraturi cultum Bei impediuntur.

Ost haec autem electi sunt,qui ascenderent principes paternarum familiarum per tribus ipsorum cum uxoribus, filiis, filiabusque ipsorum , servis, ancillisque, St pecoribus ipsorum:

2. Et misit Rex Darius cum eis equites mille, qui deducerent Jeruschalaima cum pace Jehudtvos utentes instrumentis musicis, tympanisque, 8c tibiis.

?- (Omnes enim fratres illorum ludebant eis) iussitque illos cum eis ascendere.

4. Hxc autem sunt nomina viorurn, qui adseenderant per familias paternas suas iu tribus suas, in praefecturas suas.

5. Sacerdotum, i filiis Pinchasi, filii A baronis »princeps Jeschuah, filius Jehotzadaki cum Jehojakimo filio , St Zerttbbabei,filius Schealthielis Ü domo Davidis , ex progenie Veretzi,princeps tribus Jehuda;.

6. Qui proloquutus est apud Darium Regem sermones illos sapientes fecundo ann® regni ejus, mense Nisane, »/ewQprimo.

7. Atquehisuntex Jehudxa, qui ascenderant & captivitate illius deportationis , quan* deportaverat Nebucad-netzar, Rex Babylonia; in Babyloniam, qui reversi Jeruschalaima, repetiverunt in partes JehudLa:, unusquisque civitatem suam:

8. Qui venerant cum Zerubbabele.Jeschu- ha, Nechemja.Hazarja, Rahamia, Nachama- ni, Mordecajo, Bilschane , Misperetho , Big- vajo, Nechumo.Bahana, singulis principibus ipsorum - - hic numerus popularium a principibus ipsorum.

9. Filii'.Parhoschi, bis mille centum septuaginta duo ; filii Schephatja: trecenti septuaginta duo;

10. Posteri Arachi .sexcentiquinquagin-

n. Posteri Pachath-moabi , ex posteris Jeschuhae,8t Joabi.bis mille octingenti octodecim ;

12. Posteri Helami, mille ducenti quinquaginta quatitor ; posteri Zatthu , octingenti quadraginta quinque : posteri Zacca;, septingenti sexaginta ; posteri Binnuj, sexcenti quadraginta octo;

13. Posteri Bebaj,sexcenti viginti ostoipo- steri Hazgadis.bis mille trecenti viginti duo;

14. Posteri Adonikami, sexcenti sexaginta septem ; posteri Bigvaj, bis mille sexaginta septem ; posteri Haddinis , sexcenti quinquaginta quinque;

15. Posteri Ateris exChizkija,nonaginta octo ; posteritChafchumi , trecenti viginti octo ; posteri Betzaj, trecenti viginti qua- tuor;

1 6. Posteri Chariphi, centum duodecim;

17. Gibhonitae, nonaginta quinque;

18 Bethlechemit* , St Netophataei centum octoginta octo; Hanathothani, Centura viginti octo , Hazmavethani, quadraginta duo ;

19. Kirjath-ieharfmani , Cephirani , &t Beerothani, septingenti quadraginta tres ; Ramani, St Gebahari, sexcenti viginti unus:

ro. Micmastti, centum viginti duo; Beth- elitte, St Haiani, centum viginti tres :

ai. Ntifuntiflialtgti, qtunquaginüa duo;

k«"

posteri Helami alterius , mille ducenti quinquaginta quatuor; posteri Magbischi. centum quinquaginta sex;
22. Posteri Charimi, trecenti viginti; Je- rechuntiniitrecenti quadraginta quinque ;
2;. Lod*i, Chadidai, & Onuntini,septingenti viginti unus; Senaani.ter mille noningenti triginta:
0 24. Sacerdotes dposteri Jeschahj*, e familia Jefchuh*, noningenti septuaginta tres; posteri Immeris, mille quinquaginta duo ;
25. Posteri Paschchuris,mille ducenti quadraginta septem, posteri Charimi,mille septendecim.
26. Levit* : posteri Jefchuh* cum Kad- miele, 6 filiis Hodev*,septuaginta quatuor;
27. Posteri Asaphi, qui psallebant in templo,centum quadraginta odo;
2?» Ostiarii vero , posteri Schallumi,posteri Ateris, posteri Talmonis,posteri Hakkubi, posteri Chatit* , posteri Schobai, centum triginta odo.
29. Sacerdotibus ministrantes in templo, posteri Tzich*, posteri Chaschuphie, posteri Tabbahoti, posteri Kerosi, posteri Sihae,posteri Padonis.
30. Posteri Leban*, posteri Chagabar,posteri Schalmai, posteri Chananis, posteri Gid- delis,posteri Gachadis .posteri Keaj.t,posteri Retzinis, posteri Nekod*.
;r. Posteri Gazami, posteri Huzz* , posteri Paseachi , posteri Bezaj , posteri Me- hunimi , posteri Nephischefimi , posteri Bakbuki, posteri Chakuph*, posteri Char- churis.
32. Posteri Batzelithi, posteri Mechid*, posteri Charfchx, posteri Barkofi, posteri Siser*,posteri Temachi,posteri Netziachi, posteri Chatiph*.
33. Schelomonis Nethin*i > posteri Sotaj, posteri Sopherethi, posteri Perid*, posteri Jahalx,posteri Darkonis,posteri Giddelis.
34. Posteri Schephatj* , posteri Chatilis, posteri Pokereth-hatzebajimi, posteri Amo- nis.
' 3;. Omnes Nethinxi, Sc posteri servorum Schelomonis,trecenti nonaginta duo.
36. Hi sunt illi,qui ascenderunt e Thelme- !acho,8c T'ielcharsa.eorümque principes Ce rub,Adan,8c Immer ;
37. Sed non potuerunt indicare civitates suas , Sc progeniem suam, quemadmodum essent ex Jisraele,posteri Delaj*,posteri To- bij*, posteri Nekod*:
38- E sacerdotibus vero fungentibus sacerdotio , qui non sunt inventi esse,posteri Chabaj*,posteri Kotzi, posteri Barzillai.qui accepta uxore e filiabus Barzillaj, vocatus est de nomine eius.
39. Horum qu*sita est scriptura generis, quodpr*dicabant, sed non inventa est, quapropter sunt prohibiti sacerdotio fungi:
40. Edixit enim Regis legatus eis,ne participarent res fandas, donec sacerdos exilieret, docturus veritatem Urimis,8t Thum- ftiimis.
41. Omnes Jisraelit* erant a nato annos duodecim , & deinceps , pr*ter pueros, & puellas, quadragies bis mille trecenti fexa- ginta.
42. Servi ,8c ancili* eorum septies mille trecenti triginta septem; cantores. & can-

tatrices ducent* quadraginta quinque.
43. Equi eorum septingenti triginta sex* muli eorum ducenti quadraginta quinque* cameli quadringenti triginta quinque , asini sexies mille septingenti viginti.
44- Ex primoribus autem paternarum familiarum , quum pervenissent ad domum Je- hov* , qui habitat Jerufchalaimis, quidam sponte se offerentes ad domum Dei statuendam in sede ipsius;
45. Pro facultate sua dederunt in thesaurum ipsius operis auri drachmas semel, 8c sexagies mille , argentique pondo quinquies mille , Sc tunicas sacerdotum centum.
46. Et habitaverunt Sacerdotes, ac Levi’ tx,8c qui venerant e plebe Jeruschalaima, atque in Jehudxam Nethinxi,cantoresque, 8c ostiarii, & omnes Jisraelit* in regionibus suis.
47. Quum autem septimus advenisset mensis , versantibus Jisraehtis in civitatibus suis convenerunt unanimes in atrium, quod erat ante portam Orientalem:
48. Ubi stans Jehoschuah,filius Jotzadaki, cum fratribus suis sacerdotibus , .Sc Zerub- babe!, filius Schealthielis cum fratribus suis, exstruxerunt altare Dei Jisraelis.
49. Ad offerendum in eo holocausta, sicut scriptum est in lege Moschis.viri Dei.
50. Qtuimque erexissent altare in sede sua, quamvis convenientibus contra ipsos populi* aliarum gentium terr* , eö quod odio essent ipsis; tum confirmaverunt eos omnes gentes,qu* erant super terram, & obtulerunt in eo hostias , Sc holocausta jehov* mane ,8t vesperi :
51. Et celebraverunt festum tabernaculorum > sicut prxeeptum est, sacrificia in diem offerentes secundum ritum.
52. Itemque holocaustum juge,8c hostias sabbathorum.ac neomeniarum, Sc dierum so- lennium, omnes res sacras.
53. Quotquot voverunt Jehov*, ä die primo mensis septimi coeperunt offerre holocausta Jehov*, quum templi Jehov* non eiset jactum fundamentum:
54. Dedertintque pecuniam putatoribus, Sc fabris, cibtimque,5c potum cum oleo.
55. Tzidoniis > ac Tyriis,ut adveherent ipsis ligna cedrina ex Libano ratibus in portum Japhonis, fecundum facultatem ä Cyro> Rege Persarum ipsis perscriptam.
5<5. Anno autem secundo,ex quo venerant ad domum Dei Jeruschalaima , mense secundo, coeperunt Zerubbabei, filius Schealthielis, St Jehoschuah,filius Jotzadaki cum fratribus suis sacerdotibus , Sc Leviris, Sc quicunque venerant e captivitate Jeruschalaima,
57. Fundare domum Dei primo die secundi mensis anno secundo , quicunque venerant in Jehudxam,Sc Jeruschalaima.
58. Qutimque statuissent Levitas ä nato viginti annos, St deinceps,ut prxessent operi domus Jehov*.
59. Assistens Jeschuah,filii ejus,8t cognati eius, Sc Kadmiel fratres, Sc filii ejus,filiique Jehudx,8t posteri Chenadadi, filii eorum, ac fratres eorum,Levit* simul prxfuerunt opificibus in domo Dei: quum sdificarent structores templum Domini.
Co.SU-
SU
"iTStttem
tubis,
K
61. Coi® les «otia»
exclamaro»
DonuHiP 1 * in feri j toto
<!,r*w
Ci/HMMIMIJ
(EKftiirdom
«pnnonbu «5111 videt- . Adhujui jni, k IM jna.
Ij, Adeo ul ifaationeir ii,quii^opu imarandta dd.Aufa ■inis, ver« ;la vociferat 67. Et coi kare templi 68- Accefl »ft/utiam 1 tiSarum, Si 'iscrn:
(f, NmJ is, & ifHpn iaiaddoinA ttsr:;.
(t, suibus dis »»moribus 1 Ämeitv inmDetmo! ;t. Sed nos sj'Jiutlis, mis. p. VopvS inites m p ue, tontnr! diis, k Iu ait;
?j. Etgra :»t, ne co; as diebus 1 batluranu
■finfhrn 1
! Inoam ‘tarnt CI propheta iWdulai ,%sm {"«Met
Bombi;,

j.Qati
teps tran loilegio) ,4 £t 1
ämauin i(
«fititis;
! 1 -Scd

ginn qu^
! f nti trijiutii, i'äginti ei», |tJ quiaqueit [inti,
npitefnjiiffl:
nUddouiua- aiaimis, quidi wnßsiSjtiit.
ÄttBSktte'l; Anus fcmd,i
1 * ponio qi£, ftittäotmi a
Kr<I«to,i;Zw taiiUsimat- «tortfquti t in ttgionis
imns aäirä ttincragfa
s itlUÜ«,JSj
lern:
is.iäiillondi
Hitas.JiZ« W fatribln Ä
miDei. mit fliesn liflospfuli id odio effent
SMMlKgtfr
obtulerunt ii iowimk.S
mubamai baiaiM,
t,
an jugt^.Söl raiJiJiik»
tjtlm&p
Bafeiie
i/immb
ojsä itsfc j,a »hw»*
lOltliMl“'
jjiaaiCW
«
fxjjMstia u, ffltiit k
,/feüs*
iti'/jk am
luitio k c]tnk\A-
i diese« ie venerafi
litas ä in* teffcntoj*
iejusfe*
,liieo»i ;
(fntriawP'
jtaieöiln-
Cap. 5.6.
60. Steteriintque sacerdotes induti cum
tubis, 8c l.evitx posteri Asaphi cum cymbalis.
6 1. Collaudantes Jehovam, & benedicentes canticis,traditis ä Davide,Hege Jisraelis ; exclamaveriintque hymnis , benedicentes Domino, quia benignitas ejus,gloriaque est in secula, in toto Jisraele,
61. Totus vero populus vociferabatur vociferatione magna .laudando Jehovam,quum excitaretur doinus Jehov*.
6 %.Venientes autem ex sacerdotibus,8cLe- vitis, primoribüsque paternarum familiarum senes, qui viderant domum priorem;
64. Ad hujus xdificationem flebant voce magna, & multi vociferabantur ex lsetitia magna.
6;. Adeo ut populus non internosceret vociferationem ex Ixtitia a voce fletus populi, quia populus vociferabatur vociferatione maxima,ita ut longe audiretur.
66. Audientes vero inimici Jehud*,Sc Bin- jaminis , venerunt cognituri, quid fibi vellet ista vociferatio :
67. Et cognoscentes deportatos istos aedificare templum Jehovae.Deo Jisraelis.
6z. Accesserunt ad Zerubbabelem , Sc Je- hofchubam , St ad primores paternarum familiarum , St dixerunt eis, aedificemus vo- biscum:
69. Nam , sicut vos, auscultamus Deo vestro, Sc ipsi pariter adolemus inde a diebus Esarchaddoms,Regis Assyriae,qui deportavit nos huc.
70. Quibus dixit Zerubbabel, 8c Jefchuah cum primoribus paternarum familiarum Jisraelis, non est vestrum nobifcum aedificare domum Deo nostro:
71. Sed nos soli aedificabimus Jehov*, Deo Jisraelis , ut pr*cepit nobis Cyrus, rex 1’ersidis.
71. Populi autem illarum regionum instantes in populum Jehud** > obsidentes- que, conturbabant opus aedificationis, Sc insidiis , Sc hominibus adductis , ne adificarent;
73. Et grassationem exercentes, impediebant, ne consummaretur aedificium omnibus diebus Cyri Regis , protrahebäntque structuram usque ad annum fecundum Darii Regis.

CAPUT VI.

Templum exstruitur aujpiciis Darii Nothi.

A Nno autem fecundo regni Darii prophetavit Chaggaj, Sc Zecaria, filius Hiddo- nis,propheta; Judaeis, qui erant in Jehudaea, Sc jeruschalaimis, nomine Dei Jisraelis,
2. Tunc furgens Zerubbabel, filius Scheal- thielis ,8c Jefchuah, filius Jotzadakbredorsi sunt aedificare domum Domini , habitantis Jeruschalaimis, quum adessent eis prophetae Domini, Juvantes eos.
3.Quo tempore venit ad eos Thatnai,princeps trans flumen, Sc Jchetar-boznaj eign collegio suo:
4. Et dixerunt eis, quo auctore aedificatis domum istam,8c tectum istud, aliaque omnia perficitis ? Sc quinam sunt structores,qui ista idirteant ?
j. Sed gratia»* hanc coasequuti sunt re*
Cap. 7.
spiciente Domino in reduces A captivitate seniores Jehudaeorum.
6. Ut non impedirentur aedificare, donec significatis Dario omnibus rebus istis responsum haberetur.
7 - Exemplum epistolae, quam scripserunt Dario .misenintque Thatnaj, princeps trans flumen, Sc Schetar-boznaj, ac collega ejus, qui erant trans flumen:

Dario Regi salutem.
8. Omnia nota sunto Domino nostro Regi , nos profectos in regionem Jehud** , Sc ingressos Jeruschalaima invenisse ex captivitatis reducibus seniores JehudaJorum in urbe , Jeruschalaimis aedificantes domum Dei magnam.
9. Templum novum ex lapidibus politis, Sc maximis, pretiosaque materia ad parietes;
10. Et opus istud celeriter fieri,8c prosperari in manibus eorum , magnificeque, 8c quäm diligentissimd perfici.
11. Tunc interrogavimus seniores, dicendo : quo auctore aedificatis domum istam, & opera haec fundatis?
12. Ideo autem interrogavimus eos , ut notos faceremus tibi praepositos operi; 8c nomina eorum nobis de scripto dari postulavimus.
13. Qui responderunt nobis,dicentes; nos fumi* lerviDei,qui fecit coelum,Sc terram.
/q./Edificara autem fuerat haec domus ante multos annos, Sc consummataARege Jisraelis magno,Sc potenti ssimo,perfectaque.
15. Sed ex quo majores nostri exacerbantes peccaverunt in Deum coelestem Jisraelis , tradidit eos in manum Nebucad-ne- tzaris, Regis Babyloniae , Regis Chaldaeorum.
16. Qui domum istam demolientes, incenderunt, Sc populum captivum abduxerunt in Babyloniam.
17. Verum anno primo Cyri,Regis Babyloni» , rescripsit Cyrus Rex domum hanc aedificari.
18. Et illa sacra vasa aurea , 8c argentea, qu» exportans Nebucad-netzar L domo, qu* erat Jeruschalaimis, appenderat in templo soo, illa depromsit Cyrus Rex e templo Babylonico Sc tradita sunt Zerubbabeli, ac Scheschbatzari,pr*sidi:
19. Quibus mandatum est, ut afferentes h*c vasa, reponerent in templo, quod futurum erat Jeruschalaimis ,8c ipsum templum Dei curarent aedificari in loco suo.
20. Tunc adveniens Schesehbatzar, posuit fundamenta domus Dei, qu* est Jeruschalaimis,atque ex eo tempore huc usque aedificatur,nec dum est absoluta.
ai. Nunc ergo , si videbitur tibi, 6 Rex, perquiratur in regio tabulario Cyri;
22. An inveniatur ex auctoritate Cyri Regis coeptam esse structuram domiis Domini, qu* est Jeruschalaimis, Sc judicium Domini nostri Regis de his rescribat nobis.
23. Tum Darius Rex mandavit inquiri in chartophylaciis, qu* erant in Babylonia: Sc inventus est in oppido Ecbatanis , in regione Medi* loculus unus > in quo scripta erant ista:
24. Anno primo Cyri Regis, Rex Cyrus
mandavit domum Dei, qu* est Jeruscbalai- mis,xdificsri) ubi ignis jugis accendatur. • l a5.Cu-

. bus operibus Domini Dei Jisraelis,fecundum
25. Cujus altitudo sit cubitorumsexagin _ _ .
ta, 8c amplitudo cubitorum fexaginta, ordi- j proscriptum libri Moschis, Sc ostiarii singu- rubus lapidum maximorum ternis, 8c ordine lis januis. 0
Sc impensas e domo
lignorum novorum;
Cyri Regis tradi; .
26. Et sacra vasa domus Domini aurea, & argentea exportata per Nebucad-netzarem ecwmo Domini, qua: erat Jeruschalaimis, restitui in domum Jeruschalaimis, ubi fuerant posita,ut ponantur illic.
• 17. Mandavit itaque curae esse Thatnajo, principi trans flumen, Schetar-boznajo, Sc collegis, Sc prxsidibuji, qui erant trans flumen f ut abstinerent ab eo loco, sinerentque servum Domini Zerubbabelem, prxfectum- que Jehudxx.ac Seniores Jehudxorum aedificare eo in loco domum illam Dommi.
28. Mando quoque omnino aedificari, 8c
prospici, ut adjuventur reduces Jehudxo- rum, donec consummatum sit templum Domini. -
29. F.t de canoni transfluviali diligenter quantitatem dari viris illis, Ac Zerubbabeli, prxfecto ad sacrificia Domini in tauros,arietesque,Sc agnos,
30. Similiter frumentum,sal, vinumque,& oleum indesinenter quotannis, prout sacerdotes , qui sunt Jeruschalaimis, indixerint quotidie consumendum esse,ac sine mora:
31. Ut offerant libamenta Deo mitximo
pro Rege, ac Aliis ejus, orantes pro ipsorum vita. .
32. Prxterea denunciator istud, quisquis transgressus fuerit aliquid eorum , qux rescripta sunt, aut infirmaverit, amotum iri lignum k domo ipsius , cui suspendatur,Sc bona ipsius adscribenda Regi.
33. l’ropterea verö Dominus, cujus nomen invocatur illic, dejiciat omnem Regem,
populum, qui manum suam extenderit ad impediendum, aut afficiendum malo domum Domini,qua; est Jeruschalaimis.
34. Ego Darius Rex decrevi hxc fieri quam diligentissimi.

CAPUT VII.

10. Deinde celebrarunt reduces deportationis Pascha die quarto-decimo mensis pri-
mijpurificatis sacerdotibus ,Sc Levitis.
ii. Nam etsi omnes reduces non simul purificati sunt, tamen omnes Levitx purificati erant.
ii. Immolavemntque Pascha pro omnibus reducibus deportationis, Sc pro cognatis suis sacerdotibus, ac pro se ipsis,
13. Quod comederunt Jisraelitx,qui reduces erant ex deportatione > quicunque separaverant se ab omnibus exsecrationibus gentium terra:,quxrentes Dominum.
14. Et celebraverunt festum azymorum septem diebus coram Jehova, epulantes.
15. Quoniam converterat animum Regis Aslyrix erga ipsos ad confirmandum manus eorum in opere Domini Dei Jisraelis.
Encxnia , seu dedicatio templi .
T Unc Thatnaj,princeps trans flumen,Sche- tar-boznaj,Sc collega: obsequentes mandatis Darii Regis.
a. Assistebant sacris operibus diligentissime , & seniores Jehudxorum, curatoresque templi adjuvabant:
3. Ita prosperabantur opera sacra,prophetis Chaggajo.Sc Zecarja prophetantibus.
4.Et perfecta sunt omnia de sententia Domini Dei Jisraelis > Sc ex voluntate Cyri , Sc Darii,8c Artaxerxis , Regis Persarum. |

C A P U T VIII.

Hezra redit Jeruschalaima.
D E inde his rebus gestis , regnante Artaxerxe , Persarum Rege,accedens Hezra, fllius Sera;*,filii Hazarjs, filii Chilkijx, filii Schallumi.
a. Filii Tzadoki,filii Achitubi, filii Amar- jx,filiiHazarjelis,filii Bukki,filii Abischuh*, filii Pinehasi, filii Elhazaris , filii Aharonis, Sacerdotis primarii.
3. Hezra ergo ascendit i Babylonia (erat autem legisperitus promtus in lege Moschis, quam dederat Jehova, Deus Jisraelis.)
4. Quum dedisset ei Rex gloriose , atque munifici omne desiderium ejus; tantam con- sequutus erat gratiam in conspectu ejus :
5. Et ascenderunt cum ipso ex Jisraelitis, sacerdotibusque, Sc Levitis,sacris cantoribus templi,ostiariisque,8c Nethinxis Jeruschalai- ma.

6 . Anno septimo regni Artaxerxis, mense quinto , egressi e Babylonia, primo die mensis;
7. Pervenerunt Jeruschalaima iplo ausiore,prout Dominus iter ipsorum prosperavit.
8 ■ Nam Hezra maximo studio attendebat, ne prxtermitteret qui equam eorum , qux sunt exLegeDomini, docendo Jisraelem justitiam, ac judicium omne.
9. Ascendentibus autem actuariis Arta-- xerxis Regis dederunt scriptum ab Artaxerxe Rege .concessum Hezrx Sacerdoti legie perito, cujus exemplum subjectum est.
10. Rex Artaxerxes Hezrx,sacerdoti, perito legis Domini,salutem.
Humanius ego judicans benefacere.
11
5. finita autem domo°nostra ad diem ter- I prxeipio eis , qui sponte voluerint exgent« thun mensis Adaris,sexto anno Darii Regis ; Jehudxorum, Sc ex Sacerdotibus,ac Levitis,
6 . Facientes Jisraclitx, sacerdotes, ac Levit* , Sc reliqui reduces deportationis,qui conscripti erant,secundum ea,qux prxscripta sunt in libro Moschis.
y.ObtuIerunt in dedicationem templi Domini . juvencos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos,
8- Et haedos prp peccatis totius Jisraelis duodecim ex numero a prxfectis duodecim tribuum Jisraelis i
p.Prxfuemntque sacerdotes,Sc Levitx,in-
qui sunt in regno meo comitari te Jeruschalaima.
12. Si qui ergo volent ire tecum, ut congressi,prosi ciscautut ex placito meo, Sc intimorum septem consiliariorum meorum:
13. Ut revisentes qux aguntur in Jelm- dxa, 8c Jeruschalaimis, observent ea ex lege Domini ,quam habes ad manum.
14. Deferantque munera Domino Deo Jisraelis, qux vovimus ego , Sc consiliarii, Jeruschalaima, cum omni auro, Sc argento.
fit eiseDem ipUtims fuerit ai ip6g rum, qaffiiM. penita® i
dbsqiBljK A Brien
ateto® 1 r.^iKinq ulamh.c ISItfMi« 1: •
t Et suros sArium laiffiis.
Cstcra, Altui Dei 10.5»rc0; 119) 5
21. Ego jutstonba Itquicqaid litus Legis usque ad ari 2:. Et tir ttni.Sc vini af {aimpt i), Aiaji 'wtDeoMt vtumllu •{Yolilii aStlftJri
siMatl »gwtiiiie; pc
i. Tu rui Kifae 'fsi amtsKitw 'jtm Dei l' 27. Ut, i gem, dilig mi:iatu,si a
-4-Et di Sis Deus fidit vol radi doni
tiuti amttniis per dakib nfjp ges Jsszz omni- quod MVkklAL fuerit in regione Babylo
j ni«
i). Et t fciisqui cipibus po J°; EgC Jfu/t mjl
’x/ifa
ta
Hi at psstn,
. w»
ufirislfj
CJiatiif ,«• I sihi, Z tuitum U. f »tum i
a -«# 1 * 3 4 5 6 7 * 9 10
ii,i;

reduces desto ecimoiMüfc Levitis. Kcsnonfimuij levitatpuriii;;
'asclia pro gei «.ScprocopiB iffis, 6 |fatte,ifiirei
ii esfettatiori domiam
id« avmtm ivjutatts. it uiimntfejii imatiimmiB ä]i(Ä,
IUI,
iw.
libregnsto
je,i;;edeBitB
iffliQuikiji,t:
titii', «littas ipffi/ATciiii
!ibvlcmti(eit liege Molui; iSiaefc.) |toiiose,atpi wdmtamc»
qos;
tpfootjitniii
istemtadi
fasjÄ
itenia
»,pfa'
12i.al.jiia>!>
ta^aa.
oklWSi 1,
1,
k irci: te' «(Kiste® rtfetfltslt?
tjefto'ä'
wfe*?
t aiagenti
js.acLevtti»
iit]es«&
tum. »t* meo^' t meo® imori».^ taita«? i». ,
fj-COBCUth
» P inp*
>t?i(!£s W/.
s m

nise esse Domini, habitantis Jerufchalaimis; ' t-5 .Ut aurura,Sc argentum, quod donatum fuerit ab ipsa gente in tempIumDomini ipsorum, quod est

Jerusthalaimis, collectum,expendatur in juvencos,. arietes, agnos, hoe- dösque, & qua;, his conjuncta sunt.
r(5 . Ut oiterantur hostiae Domino super altare Domini ipsorum Jerufchalaimis.
ij. Qiiaccunque autem volueris cum fratribus tuis facere auro, Sc argento, pro voluntate tua , ex praecepto Del vestri facitote : »
ig. Et sacrosancta vasa, qme data sunt tibi ad ministerium domus Del tui reddens Jeru- sihalaimis.
19. Cxtera, qua: tibi obvenerint necessaria domui Dei tui, dato de xrario Kegis.
20. Quyc volueris cum fratri Irus tuis facere auro, £5 arvento> fac secundum -voluntatem Domini.
21. F.go quoque Rex Artaxerxes, mando quaestoribus serarii, qui sunt trans flumen , ut quicquid rescripserit Hezra sacerdos , peritus Legis Dei Altiflimi, diligenter detur ei usque ad argenti talenta centum.
22. Et similiter ad frumenti coros centum,& vini bathos centum, totidemijue olei,
IS? s ilüi ijuod abundet e i fine taxatione.
23. Aliaque omnia fecundum legem Dei fiant Deo Altiflimo, ne forte effervescat ira in regnum Kegis , Sc filiorum ejus.
24. Vobis autem indicitur,ut omnibus Sacerdotibus, Sc Levitis, Sc sacris cantoribus, Nethinxisque , & administris templi hujus.
25. Nullum tributum, neque indictio irrogetur, nec possit ullus imponere cis quic- quam.
26. Tu autem Hezra pro sapientia Dei constitue judices, St arbitros trans flumen, omnes scientes Legis Dei, St omnes, qui le- «rem Dei tui non noverunt, doce.
& 27. Ut, quicunque transgiessi fuerint legem , diligenter plectantur, sive morte, sive cruciatu, sive pectini« multatione, sive exilio.
2g. Et dixit Hezra, legisperitus , Benedictus Deus solus maiorum nostrorum, qui indidit voluntatem hanc animo regis, ornandi domum Jehova:, qua: est Jerufchalai- mis.
29. Et me honore affecit coram rege,consiliar iisque ejus, St amicis omnibus, St principibus potentibus ejus.
30. Ego itaque confirmatus animo, prout adfuit mihi Jehova, Deus meus, congregavi ex Jifratile viros , qui ascenderunt merum.
31. Hi autem sunt primores paternarum f mtiliartim, Sc gentis fu«, qui niecum ascenderunt regnante Artaxerxe e Babylonia.
32. E posteris PincUasl, Gerfchon; e posteris Ithamaris,Danijel; e posteris Davidis, Chattufch:
33. F. posteris Schecanjx, i natis Parho- schi > Zecarja; 8c cum eo reversi sunt viri centum quinquaginta:
34. E posteris 1 'achath-moabi, Eljoher.ai;
Sc cum ipso viri ducenti; ,
35. E posteris Schecanjx, filius Jachazie- lis, Sc cum ipso trecenti viri:
3O. E posteris Hadims , Hebed, filius Jo- j
nathanis ; Sc cum ipso quinquaginta viri:
37. Er e posteris Schephatjx Zebadja, filius Michaelis ; Sc cum ipso octoginta viri :
38 - E posteris Joabi, Hobadja, filius Je- chielis ; St cum eo ducenti octodecim viri :
3p. Ex posteris Schelomithi , filius Jo- siphjx, 8t cum eo centum sexaginta viri:
40. Ex posteris Bebai , Zecarja, filius Be- baj ; St cum ipso viri viginti octo :
4t. Ex posteris Hazgadis, Jochanan, filius Katanis ; St cum ipso viri centum decem :
42. Ex posteris Adonikami posterioribus, quorum hxc'nomina, Eliphelet, Jehiel, & Schemahja, & cum eis sexaginta viri: denique e posteris Bigvaj, Huthaj, Sc Zabbud ; it cum eis septuaginta viri.
43. Quum autem congregassem eos ad fluvium Ahavae, metati sumus illic triduo,& recognovi eos:
44. Sed ex filiis Sacerdotum,Sc Levitarr.m neminem inveni illic ;
45. Quapropter amandavi Elihezerem, Arielem,Scheina’n jam,Elnathanem, Jaribum, Sc Elnathanem, Nathanemqiie, Sc Zecarjam, ac Meschullamum primores; Jojaribum quoque , St Elnathanem doictores;
414. Et dedi mandata eis ad Iddonem, qui erat in Casiphja loco.
47. Jubens eos dicere Iddoni, Achivo, & Nethinxis, qui erant in Casiphja loco, ut mitterent nobis, qui ministerio fungerentur in domo Jehova:, Dei nostri.
48. Qui adduxerunt nobis, prout manus Dei nostri valida adfuit nobis, viros intelligentes e posteris Machst, filii Levi,filii Jisrae- Tis, Schereb jam cum filiis ejus, Si cognatis ejus octodecim :
49. Chaschabjam, Sc Jeschajam e posteris Merari, cognatos ejus , St filios eorum viginti ;
50. Ex Nethinxis autem , quos dederat David, Sc principes ministerio Levitarum, Nethinxos ducentos viginti , quorum o- mnium nomina scripto expressa sunt.
$r. Tum proclamavi illic jejunium, ut affligentes nos in conspectu Dei, qmereremus ab eo bonum iter pro nobis, & comitibus nostris, filiisque, St pecoribus propter infidius :
52. Nam pudebat me petere a Rege pedites, St equites ad comitatum, ut tuerentur nos contra adversarios nostros :
53. Quia dixeramus Regi, virtutem Domini , quxrentibus ipsum ex toto animo, adfuturam ad omne opus bonum.
54. Sic igitur deprecati Dominum Deum nostrum, eum exoravimus, IS’compotesfalli sumM d Deo noftro.
5S- Et separavi e principibus Sacerdotum viros duodecim ; 8c Scherebjam , Chaschab- j amque, St cum eis ex cognatis eorum viros decem;
56. Quibus appendi aurum, & argentum. Sc vasa sacerdotalia domus Dei nostri, quae donaverat Rex, St consiliarii ejus, principesque , Sc omnes Jifraelitx i
57. Appensiique tradidi eis talenta argenti sexcenta quinquaginta, vasa argentea talentorum centum,Sc auri talenta centum.
58. Et crateres aureos viginti >St vasa ex
Ss auri-

aurichalco prxstante duo,speciosa at aurum. >
59. Ec dixi eis, 8c vos sancti eltis Jehovx, gc vasa hxc simrta, etiam aurum, & argentum votivum est Domino Deo patrum nostrorum :
10, Sedulo custodite, donec expendatis ea principibus sacerdotum, Levitavitmque,& principibus paternarum familiarum Jisraelis Jeruschalaimis in cellis domus Dei nostri.
Cf. Itaque susceperunt Sacerdotes, Sc Levit* aurum illud, argentum, 8c va a inferenda Jeruschalaima in templum Domini.
62. Tunc promovimus a flumine Alavx, die duodecimo mensis primi , venimtisque Jerusehalaima:
dz. Ubi postquam consedissemus triduo, die quarto expensum est aurum, & argentum in domo jehovx, Dei nostri, Mcreruo- tho, filio Uri;*, sacerdoti.
<j 4. Et colleg* ipsius Elhazari, filio Pin- chasi,quibuscum erant Jozabat,filius Jeschu- hx, Sc Nohadja, filius Binnui Levit*, ex numero, Sc ex pondere universo.
Ft scriptum est pondus ipsorum eadem hora.
11. Qui autem venerunt ex captivitate, obtulerunt holocausta Domino Deo Jisrae- iis, juvencos duodecim pro toto Jisraele, arietes nonaginta fex.
67, Agnos*' septuaginta septem, & hircos pro peccato duodecim, omnia in sacrificium Domino:
6g. Et legenda tradiderunt edicta Regis satrapis,regiis procuratoribus ,Sc principibus trans flumen,qui honore affecerunt gentem, & templum Domini.

dp. His autem consummatis acceflerunt ad me principes, dicendo 1 non separaverunt se gens Jisraclitarum, 8c principes, & sacerdotes,-St Levit*.
70. Ab alienigenis gentibus, Sc nationi bus terra:; immunditias suas i Cenahanxis, Chitthxis,& Perizzxis, Jebufxis.Moabitis, Äigyptiis, St Edomxis habent:
71. Coniugati enim sunt filiabus eorum ipsi, & filii ipsorum» Sc mistum est semen sindum alienis gentibus: etiam participes sunt principes, & antistites iniquitatis istius ä principio.
71. Ut audivi ista, conscidi vestem, &pal sium'meum, 8c vellens de capillis capitis mei, & barbx» sedi dolens, St moestus.
73. Et convenerunt ad me.quicunque movebantur verbo Domini Dei Jisraelis, lugentem propter iniquitatem istam, 8c sedebam tristis usque ad tempus sacrificii velper- tini.
74. Tunc consurgens i jejunio conscissa veste, St pallio, Sc flectens genua , extpidi »nanus ad Dominum;
75. Dicens; Domine,confusus sum,& pudet me comparere ante faciem tuam:
7d. Nam peccata nostra multiplicata sunt supra capita nostra, & iniquitates nostra: alta: sunt in coelum ulque.
77. Quomodo a temporibus majorum nostrorum fumus in reatu magno , usque in diem hunc.
78. itaque propter peccata nostra, majorumque nostrorum fuimus traditi cum fratribus nostris, Reges nostri , St sacerdotes wa&i Regibus terr*.gladio, captivitati, Sci
pr*dx, ac confusioni usque in hodiernum diem.
79. At nunc, quando contingit nobis misericordia abs te, Domine Deus, relinquente nobis radicem, Sc nomen in loco sanctitatis. tu* ;
go. Detegente lumen nostrum in domo Domini Dei nostri, dante nobis cibum in tempore servitutis nostrx:
gi. Quum serviremus, non derelinquente nos Domino Deo nostro; sed constituente nos in gratia, Sc disponente, ut nobis reges Persidis dent cibum.
gi. Ut extollamus templum Domini Dei nostri, Sc instauremus vastitates Tzijonis; denique dante nobis stabilitatem injehudxa, Sc Jeruschalaimis:
83. Nunc, inquam, quid dicemus Domine, habentes hxc i transgressi enim fumus prx- centatua, qux dederas manu servorum tuorum, prophetarum, dicens;
84. Terra, quam ingressuri estis adpofli- dendum hxreditatem eius, terra polluta est coinquinationibus populorum ipsius , quorum immunditiis repleta est, tota immunditia sua.
8;. Nunc ergo filias vestras ne jungite filiis eorum, 8t tilias eorum ne accipite filiis vestris
g 6. Nec quxrite pacem habere cum illis unquam, ut invalescentes comedatis fructus optimos terr* , Sc hxreditatem distribuatis filiis vestris usque in seculum.
87. Postquam igitur,quae contigerunt nobis, omma fuerunt propter opera nostra pessima, Sc maxima peccata nostra ; (Tu enim Domine, allevans peccata nostra dedisti nobis tale residuum;)
88- An rursus aversi transgrederemur jura tua, Sc commisceremur immunditiae alienigenarum, 8c gentium terr* hujus :
89. Nonne iratus nobis, perderes nos, do- hec non relinqueretur radix, 8c nomen nostrum i
90. Jehova, Deus Jisraelis justus esses: sed derelicta est radix usque in hodiernum diem.
91. Ecce, nunc sumus coram te in reatibus nostris, quamvis non sit standum coram te in eis.
92. Quum autem oraret Hezra,8c confiteretur flens, ac prostratus ante templum, congregati sunt ad eum Jeruschalaimis turba magna valde, viri, Sc mulieres, juvenesque, Sc juvenculx, Sc fletus erat magnus in ipsa multitudine.
yz.Exclam ant/que Hezrx dixi t Schecanja, filius Jechielis e posteris Helami; Hezra, nos in Dominum peccavimus , quod duximus mulieres alienigenas ex gentibus terr*.
94. Nunc vero spes est toti Jisraeli : hic ergo detur jusjurandum Domino, nos expulsuros omnes uxores nostras, qux sunt ex alienigenis cum natis earum.
95. Sicut tibi prxeeptumest i majoribus ex lege Domini, fingens explica :
96. Tibi enim hxc res incumbit, nos verö aderimus tibi, viriliter fac.
97. Itaque exsurgens Hezra , adjuravit principes sacerdotum , Levitas , & totum Jisraelem, ut facerent secundum rem hanc i cui juraverunt.
LL8) ° (K 32
v CAPUT
l?.?
1 ~~C
}hza nfa pOtofej i teinjjlii *'l Eijifö* j. ttiirrf
aqninihh'h
Eifatsüu
sqÄMi
i Qnicunqus jvel triduo m ejus ft ipsmn vero iportata. Ita congi Js,lkBinj jnfetmt d. Emit ii, treraenw
7. Tunte fliqui fecist :is, fuperad
8. Nun; e jnfentian an.
9-Etperfi.
|SIS,
'sXaiexd
ECVOCtffl
1:. iedqurmi SqtiljliHiB it; «t; ante lto> ope b: S-MHIS;
1:. Stent y ~ss, qva ir l&StUOT
Site irate, ? rigue dumi io hoc:
14. Tanti ttzeja fil Wclmllau
fiwerant
15. Fece; i« exta
i 6 > Xatr MM Mi
tateiust iie primo 'tpthrni p.Etp siitis,/iaf "Meni •fit in rn 4 ^ iS-ljj
«KäiS 20, ('ixores reatu fu ii- It
i a. Et

Caj, Cap. 9.
HEZRjE l I B. II
Cap. 9.
I»s in hoditrcc
Mingit nobssv 3 eus, reliiiq« 1 io» Mit,
ostrtim in fc nobis cibant:
00 derelinque .!ri confoturo «i« nobis regs
lilintes Tajffii,
fawsDottin, :nk fumos p«. a feTOaae

M e(& M is,ttmpobtl oram ipfc ; 5» eiltotiiiKC
toirejuiijM
»jcaccijni
kitttmk mditisfwün w dilt ribuiE
»tigerant»
Hrmostrjpe'
(In; (Tuens ofelfeiitel:
Mgtederfflif
tmiainii*
terrzlap:
{.perteai 1
■ite' 1
ßiOnkH
■•s&mifa
@WBt . k 3
rtsati» 9
jis«*
totUiö®'
iBlitnSi® 1 ®
,(rimsj s ’
IcWrteJö
tuiiäxitM
usttrtt-
Jifraeliss 1
inOitioss
,quxi» ä(
t \ m*' 1 lita: . atiMfi®
Vß>&*
itas.if:

CAl’UT IX.

Hezra. reformationem instituit,

P Ostea surgens Hezra ab anteriore parte templi, abiit in celiam Joehananis, filii Eljafchibi:

2. Ubi diversatus, non gustavit cibum,nec aquam bibit, lugens propter iniquitates magnas multitudinis.

3. Et promulgatum est intota Jehudaea.Sc Jeruschalaimis , omnibus , qui reversi erant ex captivitate, ut congregarentur Jerutcha- laima:

a. Quicunque vero non venturus esset bi-
(tf®
duo, vel triduo ex consilio principum, ac seniorum, ejus facultates omnes consecratum iri, ipsum vero separatum iri ü congregatione deportata.

5. Ita congregati sunt omnes tribules Je- Jtudae , Sc Binjaminis triduo Jerusclialaima, mense nono, die vicesimo mensis ;

6. Et consedit totus populus in area templi,trementes propter prassendem hyemem.

7. Tunc exsurgens Hezra , dixit illis, vos inique fecistis,quod duxistis uxores alienigenas, superaddentes reatui Jisraelis.

8- Nunc ergo cedite confessionem, & magnificentiam Jehovx.Deo majorum nostrorum.

9 Et perficientes voluntatem ipsius,discedite 3 gentibus terra, & ab uxoribus alienigenis .

10. Cui exclamans omnis multitudo, dixerunt voce magna, sicut dixisti, faciemus.

11. Sed quoniam multitudo magna est, & tempus hybernum , nec possumus sub dio stare: hoc autem opus non est unius diei nobis, neque bidui, quia plurimi in hac re peccavimus:

12. Stent principes multitudinis ; 8c o- mnes, qui inter nos habitant, quicunque habent uxores apud se alienigenas.

iq. Sistent se pr« finito tempore cum senioribus , 8c judicibus uniuscujusque loci usque dum solverint iram Domini ex negotio hoc:

14. Tantum Jonathan , ssiiusHasaelis, & Jaehzeja filius Thikvae susceperunt istud: Meschullam vero , Sc Schabbethaj Levita: adjuverunt illos:

15. Eecenintque fecundum omnia haec reduces ex captivitate.

• i(5 . Nam electi viri Hezra sacerdos, & primarii paternarum familiarum iu familias paternas suas nominibus expressi, sederunt a die primo mensis decimi > ut examinarent negotium istud;

17. Et perductum est aci finem negotium de viris, habentibus uxores alienigenas us- aue ad diem primum mensis primi.

18. Et inventi sunt ex Sacerdotibus permisti, qui habebant uxores alienigenas;

19. E filsis Jcschuhs , filii Jehotzadaki, & cognatis ejus, Mahaseja, Sc Eliheser.Sc Ja- tib, 8c Gedalja.

20. Qui adhibentes manus , expulerunt uxores suas, litando ex erepe arietem pro reatu suo:

21. Item Ü posteris Immeri s , Chanani, Sc Zebadja ,&c e posteris Charimi, Mahaseja, Elija, & Schemahja, Sc Jechiel, 8t Huzzija:

22. Et i posteris Pasch churis, EIjohenaj, Mahaseja,]ischmahel, Nethaneel Jozabad, it Elbas».

23. Item ex Levitis, Jozabad, Sc Schimhi, 8c Kelaja, qui idem Kdita,Petachja, Jehuda, & Elihezer :

24. Et 6 musicis, Eljafchib :

25. Et ex ostiariis, Schallum, & Telem, Sc Uri.

afi. De Jisraelitis vero; i posteris Parho- schi, Eam ja, Sc Jezija, Sc Malcija,8cMi;amin, Sc Elhazar, Sc Malcija, Sc Benaja:

27. Item e posteris Helami, Matthanjah, Zecarja, Sc Jechiel, ScHabdi, Sc JeremotloSc Elija:

28. Item e posteris Zatthu.Eliohenaj, Elja- fchib ,Matthanja,Sc Jeremoth, 8c Zabad, Sc Haziza :

29. Et e posteris Beba;, Jochanan, Clia- nanja, Zabbaj, ScHathlaj:

30. Et e posteris Bani, Meschullam, Mal- luc, Sc Hadaja, Jaschub, Scheal, Sc Kamoth :

31. Item e posteris Pachath-moabi, ex Hadna , Sc Celale , Benaja , Mahaseja, Matthanja, Betzaleel.Sc Binmii, acMenasche:

32. Item S posteris Charimi, Elihezer, Ji- schija , Malcija , Schemahja, Schimhon, Bin- iamin, Sc Malluc, Sc Schemarja :

3. Et e posteris Chaschumi, Matthenaj, Macthathja, Zebacl, Eliphelet, Jeremaj, Mc- nasche, Sc Schimhi: *

34. Item e posteris Bani, Mahadaj, Ham- ram, Sc Uel, Benaja, Bedeja, Celuhu, Vanja, Meremoth,Eljaschib,Matthanja,Matthenaj, Sc Jahasau, Sc Bani, Sc Binnui, Sc Schimhi, Sc Schelemja,Sc Nathau.Sc Hadaja,Mabnadbaj, Schaschaj, Scharaj , Hazareel, Schelemja,

chemarja, Schallum, Amarja, Sc Joseph :
35. Et e Nebuntinis Jehiel, Matthithja, Zabad, Zebina , Jaddau, Joiil, Sc Benaja.
3 6. Omnes isti duxerunt uxores alienigenas, Sc dimiserunt eas cum filiis.
37. Ita habitaverunt sacerdotes , ac 1 -evi- t* , 8c JisraelitS Jeruschalaimis , atque in regione tota : novihmio autem mensis septimi, dum erant Jisraelita: in commorationibus suis.
38. Congregata est tota multitudo simul in aream, qu* est ab oriente porta sacra:
39. Et dixerunt Hezra legisperito, ut afferret legem Moschis, traditam ä Domino Deo Jisraelis.
40. Tum afferens Hezra sacerdos legem coram tota multitudine eorum,tam virorum quam mulierum, & omnibus valentibus in- telligere legem, novilunio mensis septimi;
41. Legit in area, qua est ante portam sacram templi > a prima luce usque ad meridiem, Coram viris,Sc mulieribus omnibus attendentibus ad legem.
42. Stabat autem Hezra legisperitus in suggestu ligneo, qui fabricatus fuerat;
43. Adstantibus ei Matt iithja.Sc Schema- ho.Hanajä, Urijä, Chilkijä, 8c Mahaseja ad dexteram;
44 Ad sinistram verbPedaja,8c Mischaele, Malcija , Chascbuino, Chaschabadclana, Zecarja, Sc Meschullamo:
45. Quum sumeret Hezra librum coram tota multitudine-, prsesidens e superiore loco in conspectu omnium.
46. Deinde postquam absolvisset legem omnibus stantibus: benedixit Hezra Jeho- vae, Deo,maximo, Deo exercituum omnipotenti.
S S a A 7 -**

47. Et respondit omnis populus , amen elatssque sursum manibus , procidentes in terram, adoraverunt Dominum.
4 g. Jeschuahquoque, &liani, 5 c Schereb- ja, Jamin, Hakkub, Schabbethaj.Hodja, Ma- hascja,Kelita, Hazarja, Jozabad, Chanan,
! > elaja,& alii Levitx.
49. Docebant legem Domini in multitudine , legentes legem Domini, 8c proponebant singuli ea, quibus lectio intelligeretur.
^o. Deinde loquutus legatus regis cum Hezra Sacerdote, legisperito, ac Levitis.do- centibus populum, dixit: dies hic sanctus est Domino, (nebant enim onines, quum audivissent legem.)
51. Et dixit Hezra, digressi ergo comedi-
te pinguissima quasque , Sc bibite dulcia, ac mittite munera iis, qui non habent.
$2. (Sanctus enim est hic dies Domino) Sc nolite motsti esse ; nam Dominus gaudio afficit vos.
5;. Levitat quoque dcmmciärunt palam omnibus, dicentes ; dies hic sanctus est , nolite mot-stiesse:
54. Et abiverunt omnes ad comedendum, Sc ad bibendum, epulandiimque, Lc mittendum munera iis, qui non habebant, ut epularentur, Sc magnifice laetati sunt de verbis, qua: edocti fuerant.
55. Et congregari omnes Jeruscbalaimis, celebrarunt laetitiam , secundum dispositionem Domini Dei Jisraelis.
GKGGKOGGKGKOGKOHONB

Hezrae Apocryphus Liber secundus.

Qui vulgo Quartus appellatur.

caput 1.

MittiturJJezras a Domino multa ingratitje- hudxis exhibita beneficia exprobraturus.

L iber Hezra; Prophetae sc.undus, filii Se- rajae , filii Hazarjae , filii Chilkijx , filii Schallumi, filii Tzadoki, filii Achitubi.
1. Filii Amarjae, filii Hazaria:, filii Merajo- tbi, filii Zerachjae, filii Huzzi, filii Bukki,filii Abischuhx, filii Pinchasi, filii Elhazaris.
3. Filii Aharonis ex tribu Levi,qui fuit deportatus in regione Medorum, regno Artaxerxis, Regis Persarum.
4. Fuit igitur verbum Domini ad me, dicendo :
5. Abiens, renuncia populo meo facinora ipsorum, 8t ipsorum filiis iniquitates, quas admiserunt in me, ut renuncient posteris.
6 . Peccata maiorum aucta in ipsis esse: qui obliti mei, sacrificaverunt diis alienis.
7. Ncinne ego eduxi eos & terra fEgypti, i domo servitutis ? ipsi autem irritaverunt me, 8c consilia mea spreverunt.
z. Tu itaque excute comam capitis tui, Sc projice omnia mala super ipsos ; quoniam non obediverunt legi me*, etiamque populus iste, disciplinam non accipit.
9. Quö usque tandem tolerarem istos,quibas tanta contuli beneficia l
10. Reges multos propter eos subverti; Parhonem cum servis ejus, Sc omnem exercitum ejus percussi:
ii. Omnes gentes a facie eorum perdidi in Oriente, provinciarum duarum populos, Tyrum, & Tzidonem usque dissipavi, Sc o- mnes adversarios eorum interfeci.
12. Tu ergo alloquere illos, dicens; Haec dicit Dominus;
13. Ego vos per mare traduxi, & plateas vobis jam olim munitas effeci, ducem vobis dedi Moschcn, £k Aharonem Sacerdotem;
14. Lucem vobis columna ignis exhibui, 8t maxima miracula feci in vobis: vos autem mei obliti estis, ait Dominus.
15. Hxc ait Dominus exercituum, Coturnix vobis signo fuit, castris vestris ut prarsi- dium circumdedi eam, quum illic murmuraretis.
16 . Ac non triumpharetis in nomine meo
de perditione inimicorum vestrorum ; sed nunc adhuc etiam murmuratis;
17. Kt ubi sunt beneficia, quae prxstiti vobis i nonne in deserto esurientes inclamavistis me.
ig. Dicendo: quare in desertum istud adduxisti nos, ut morte afficeres nos i praestitisset nos servire Aegyptiis , quam mori in deserto hoc:
19. Et condolens gemitibus vestris, dedi vobis Man in escam,panem angelorum manducastis.
20. Nonne, quum sitiretis, petram excidi, 8t fluxerunt aqua ad saturitatem i propter arstus ut foliis arborum obtexi vos.
21. Divisi vobis regiones opimas; Cena- hanxos, & Perizzxos, ac Felischthxos a facie vestra projeci,quid faciam vobis amplius? ait Dominus.
22. Hsec ait Dominus omnipotens, in deserto, quum essetis ad fontes amaros .sitientes, Si blasphemantes nomen meum.
23. Non ignem vobis immisi pro blasphep miis,sed mittens lignum in aquam dulces feci fontes.
24. Quid tibi faciam, Jahakob ? noluisti obedire Jehuda: transferam me ad alias gentes, & exponam eis nomen meum, ut custodiant statuta mea.
25. Quoniam me dereliquistis , ego quoque voS' derelinquam: quando petetis a me misericordiam, non miserebor:
2rt. Quando invocabitis me, ego non exaudiam vos : maculastis enim manus vestras sanguine, Sc pedes vestri excurrunt impigre ad committenda homicidia-
27. Non me plani dereliquistis, sed vos ipsos, ait Dominus.
28. Haec dicit Dominus omnipotens, nonne ego vos rogavi, agens ut pater filios, Sc ut mater filias, & ut nutrix parvulos suos.
29. Ut essetis mihi populus, Sc ego vobis Deus, esset/sque mihi filii, Sc ego vobis pater ?
30. Ita vos collegi ut gallina pullos suos sub alas suas: modo autem, quid facerem vobis? projiciam vos ä facie mea.
zi. Oblationem quum attuleritis mihi, avertam faciem meam ä vobis : dies enim
festos
stilos »etoj nes repudiari.

p. fgo» vos; ?a£S corpori irr- ütoolüoo
mos rsllia M vtKsiif iil®
k: lilii n sstanmeu «tam vi ■5, Tradam jui.qimm quum ssgn; «sta mea i. Qui qmu ;dibur,tt\r ir 'ji.Tttor;
imili «!ck r.dentes ocu\ M dixi, jj. Kune ride populir
39. (Qui Ibrahamiji a,8t Hama Sijcnz.
40. Itfoc kCitgrii, uilgt/lifst
Cd
ipwjiifs
iktitin
IHittDoi
"laifand
femjttfc
11
Mat« ■ fi; namet 3. Educar as tam luci anu 1D0111 talum videi i Modo 1 linifum,! Iminotm pEgovi omSliom tttmimiv
6. It ex orum dirs
7. Difpe itantur e tantum Vitiii Mi: 01
9 ^ gefto* auscultar 10.H1 Salo hui Rischaia;
Hi Surum »am, it, Lij Jitiffir ptoaiin

_ _u h;
& bibite 4i« lt n tabent.
dies Doi- 1 Dominus
.undarunt fi n linctus dt,,
ad comedende
We, & mitti
dstbini, nt epti itt (unt de verts
n:s Ittufö.ilMffii
Ani»LM
s.
WWW
idus.
B vtteli luratis:
ia> qazjtlS»
Mitti inta
leläfflnMt rtsmfptd- }mn unxi it
sveteS, id .{dotum ta>
petram exii ttttm! ptoplt
BßTO.
s opinas; te KaM®» iMbintb
omsjWttia
jtesa»ife
Itll m _ tjjaiiäBÜn
uß,i#
fui!ii>yp *ptiiff 13 te:
i
/sJjBSPiiiÖ
m ntraff® Si, M '' 8
nmipoW t pateri* irvutosi® ji ego® 3 go
11 pisi**
Guid ilOttO
MI, .
iiin*
rßf
Cap.i. 2 . _ H E Z R ^ L I 8 . IV. Cap.s,
festos vestros, Sc neomenias, 8c circumcisiones repudiavi.
32. Ego misi servos meos prophetas ad vos ; quos acceptos interfecistis, Sc laniastis corpora eorum: sanguinem eorum reposcam,ait Dominus.
33. Ha'c dicit Dominus omnipotens, domus vestra deserta est: projiciam vos ut| ventus stipulam;
34 - Et silii non procreabunt > quoniam mandatum meum neglexerunt, Se fecerunt, quod malum videtur in oculis meis.
35. Tradam (tomos vestras populo venturo , qui, quum me non audiverint, credent; qui quum signa non ostendero ipsis, fdcient pracepta mea;
3 6. Qui quum Prophetas non viderint,recordabuntur iniquitates suas.
37 - Testor populi venturi gratiam, cujus parvuli exsultabunt laetitia , me quidem non videntes oculis carnis , sed spiritu credentes, quae dixi.
3Z. Nunc vero frater aspice,qua gloria, & vide populum advenientem ab ortu :
39. (Quibus daturus sum principatum Abrahamijitzchaki, & Jahakobi,8c Hosche- h*, 5 c Hamosi.Sc Mica, 5 c Joelis,ScHobadi*.
8c Jcn*.
40. EtNachumi, 8c Chabbakuki.Tzepha- nja,Chaggai, Zccaria, Sc Maleaci.) Sc eum, qui Angelus Domini vocatus est.
CAPUT II.
13. Pergite,ut accipiatis: rogate pro vobis,ut dies paucos morentur ; jam paratum est regnum,vigilate.
14. Testare coelum, Sc terram, contrivi enim malum, & creavi bonum, ut vivo ego, ait Dominus.
15. Mater, amplectere filios tuos , educa illos cum latltia si-ut columba, confirma pedes eorum : quoniam te elegi, dicit Dominus.
16. Et excitans mortuos de locis luis, L monumentis educam iilos : quoniam agnovi nomen tuum Jifrael.
17. Ne timeas, 6 siliorum istorum mater, quoniam te elegi,dicit Dominus-
18. Mittam tibi adjutores servos meos Jc- scUahjam, Sc Jirmejam.Sc quorum consilium fanctificavi, ac paravi tibi,»« arbores duodecim gravidas variis frudibus.

19. Et totidem fontes fluentes lacte , & meile, ac montes ingentes septem abundantes rosa , 8c lilio ; quibus gaudio explebo filios tuos.
20. Viduam absolve , pupilli causam age, egenti da,orphanum tuere,nudum vesti.
21. Confractum, Sc debilem cura,claudum ne deride, defende mancum,8c caecum ad videndum claram lucem meam adhibe.
22. Senem, Sc puerum intra muros tuos serva.
23. Mortuos,ubi inveneris,involvens commenda fepulchro: Sc dabo tibi primam sedem in resurrectione mea.
Synagoga sub figura matris,evocatur 'a maln jüii ad viam refiiqrem.
H Tc dicit Dominus, ego eduxeram populum istum de servitute, eisque mandata dederam per servos meos Prophetas : quos audire noluerunt, sed irrita fecerunt consilia mea.
2. Mater ,qna istos genuit, dicit eis,abite filii; nam ego vidua, Sc derelictaTum.
3. Educaveram vos cum lstitia, sed amisi vos cum luctu , Sc tristitia,quoniam peccastis coram Domino Deo vestio, 8c fecistis, quod malum videtur in oculis ejus.
4. Modo autem quid facerem vobis? ego vidua sum, Si derelicta , abite filii, 8c petite ii Domino misericordiam.
5. Ego vero te,pater,testem invoco in matrem filiorum istorum, qui noluerunt testamentum meum servare.
6. Ut exponas eos confusioni, matremque eorum direptioni,ne progenies sit eis;
7. Dispergantur in gentes, nomina eorum deleantur e terra, quoniam spreverunt sacramentum jurisjurandi mei.
8. V« tibi Afchur , qui abscondis iniquos penes te; 6 gens improba,recordate quid fecerim Sedomo.Sc Hamora.
9. Quorum ager jacet, piceis glebis ,8c aggesto cinere: sic efficiam eos, qui mihi non auscultarunt, inquit Dominus omnipotens.
10. Hac edicit Dominus Hezrs,indica populo huic meo,me daturum ipsis regnum Je- rufchalaimorsi.quod daturus fueram Jifraeli.
j 1. Recepturum ad me gloriam illorum,Sc daturum his tabernaculaLterna,qu» praeparaveram illis ;
11. Lignum vitae forehis,unguentum o- doratissinnim, hos neque tuberi, neque fatigationi infestos fore.
24. Contine te, Sc quiesce popule mimam requies tua adventura est.
23. Nutrix bona,nutri filios tuos,confirma pedes eorum.
26. Puerorum,- quos dedit tibi, nemo intereat ; eos enim ego reposcam de manu tua:
27. Sed ne defatigetis : nam, quum advenerit dies opprestionis, Sc angustia: .plorabunt ,8c mocrebunt alii, tu autem hilaris, Sc gaudiis copiosa eris.
3 28 Invidebunt gentes, sed nihil adversiis te poterunt,inquit Dominus.
29. Manus me* protegent te, ne filii tui tormenta experiantur.
30. Hilaris esto mater cum filiis tuis , nam ego eripiam te, dicit Dominus.
31. Eiliorum tuorum, qui dormiunt, recordare ; quoniam ego eos educturus sum d lateribus terrae , Sc misericordiam facturus eis,quia misericors lum, ait Dominus omnipotens.
32. Complectere natos tuos usque dum veniam , St faciam eis misericordiam: nam exuberant fontes mci,Sc gratia mea non deficiet unquam.
33. Ego Hezra praeceptum acceperam i Domino in monteChorcbi.ut ad rem Jisrae- lem : sed quum ^eni ad eos; reprobaverunt me, Sc respuerunt mandatum Domini.
34. Ideo que vobis edico gentes, quae auscultatis,Sc intelbgitis > exspectate pastorem, vestrum,requiem sternam daturum vobis: nam in proximo ille est,qui temporibus ulti- m s erat adventurus.
33. l’r*parati estote ad pramia regni, quum huc perpetua lucebit vobis in sterna tempora.
i ; 4 . fugite umbram istius seculi , percipite I S S 3 jaivU.2-

Cap. 2.;.
jucundissimam gloriam veltram : ego testor palam servatorem meum.
37. Commendatum donum percipientes hilares estote .gratias agentes ei, qui vos ad regna coelestia advocavit.
38- Agedtim consistite, Sc respicite numerum obsignatorum ad convivium Domini.
39. Qui umbram effugientes sectili istius, splendidas tunicas ä Domino acceperunt.
40. Accipe, Tzijon, numerum tuorum, Sc reclude tuos vestibus candidis indutos, qui legi Domini plene obsequuti sunt.
41. Filiorum tuorum,quos optabas,plenus est numerus : roga Dominum , penes quem imperium est, ut sanctificetur populus tuus, qui ab initio vocatus est.
42. Ego Hezra vidi in monte Tzijonis turbam magnam, quam numerare nön poteram,omnium canticis collaudantium Dominum :
43. In quorum medio erat juvenis statura celsus, eminens supra omnes alios, qui singulorum capitibus imponebat coronas , Sc eö magis exaltabatur : ego autem tenebar miraculo.
44. Tunc interrogans Angelum, dixi, qui sunt hi, Domine ?
45. Qui respondens mihi, dixit,hi sunt,qui mortalem tunicam deponentes,immortalem induerunt,& consesti nomen Dei > modo coronantur,&c accipiunt palmas.
46. Iterum dixi Angelo, Quis est juvenis ille,qui coronas imponit eis.St palmas in manus tradit i
47 - Qui respondens, dixit mihi,illeest Filius Dei, quem in secui o suo confessi sunt.
48- Quum itaque, coepissem magnificare eos , qui fortiter pro nomine Domini perstiterunt ; edixit mihi Angelus, abi, renuncia populo meo, quales res", Sc quam mirabiles Domini Dei videris.
CAl’UT III. '
In omnibus Adami peßeris, £ 5 " maxime in
gentibus abundare malitiam.
A Nno tricesimo, ab urbe diruta, quum essem in Babylonia , conturbatus fui recumbens in cubili meo, Sc cogitationes mese obruerunt animum meum;
a. Quoniam videbam desolationem Tzijo- nis, & multitudinem eorum,qui erant in Babylonia.
3. Exagitato itaque spiritu meo valde,coepi alloqui verbis timore conjunctis Altissi- raam;
4 - Dicens; Domine Jehova, tu verbo tuo ab initio statuisti terram solus,Sc in ea parasti populum :
5. Tu dedisti Adamo corpus mortuum (nam ipsum quoque figmentum manuum tuarum est) quumque insufflässes in illud spiritum vita:,factus est vivens*toram te :
< 5 . Tu inducens eum in Paradisum, quem dextera tua conseverat, antequam ille veniret in terram.
7. Mandaveras illi,ut diligeret viam tuam: sed transgressus est illam, ideoque sententiam tulisti in illum mortis,& in posteros illius.
8- Ita natis gentibus, tribubusque,8c populis, nationibiisque innumeris, ambulavit »tiam unaquaeque gens arbitratu suo, Sc fa-
Cap.
cientes , quod malum videtur in oculis tuis, spreverunt praecepta tua.
9. Quapropter succedente tempore induxisti diluvium in habitatores seculi, quo perdidisti eos.
10. Fiven/tque singulis eorum , ut Ads mors,ita diluvium eis :
11. Unum vero ex eis dereliquisti, Koa- chum cum domo ipsius, unde justi omnes.
12. Fuit autem, quum coepissent multiplicari habitatores terrse in filios quam plurimos, unde populi, ac gentes multae disperse sunt, quando coeperunt iterum impietatem exercere plus quam priores :

13. Fuit, inquam ,eis inique facientibus in compectu tuo, ut eligeres tibi virum ex eis, cui nomen Abraham.
14. F.t diligens eum, demonstrares ei soli voluntatem tuam.
15 . Ac institueres ei foedus aeternum , dicens ei, te nunquam esse derelicturum femen ipsius.
16. Itaque dedisti ei JitzchakumJitzcha- ko vero Jahakobum , & Hesauum, e quibus eligens Jahakobum , postquam Hesavum separavisti , abiit Jahakob in multitudinem magnam.
17. Fu/tque,quum eductum semen ejus ex /Egypto, adduxisses ad montem Sinai.
ig. Ut inclinans caeios , quateres terram, commoveres orbem,tremefaceres abyssos,Sc conturbares seculum.
19. Et prxeunte gloria: tua: in partes qua- tuor igne, Sc terrxmotu , ventoque,8t gelida nube, dares semini Jahakobi legem,8c generationi Jisraelis.quam diligenter observaret.
20. Sed non abstulisti cor malignum ab eis,ut ederet lex tua in eis fructum.
21. Cor enim malignum primus gestavit Adam, ex quo transgressione victus est,atque etiam omnes,qui nati sunt ex eo :
22. Et facta est permanens infirmitas, a- deoquelex infirmitatis haerens cordi populi radice pessima,in qua discedente bonitate, remansit malignitas.
23. Quum autem procedentibus temporibus , anni completi essent, quibus suscitasti tibi servum, nomine Davidem.
24. Indixisti ei,ut exstructa civitate nomini tuo, offerrentur tibi in ea thus , Si oblationes :
25. Quod ubi factum fuisset annis multis, dereliquerunt te habitatores civitatis.
2 6. Omnino facientes, ut fecerat Adam, omnelquegenerationes ejus, & ipsi quoque usi sunt maligno corde.
27. Quamobrem tradidisti civitatem tuam in manus inimicorum tuorum.
2g. An vero melius faciunt habitatores Babylonis, ut propterea dominentur Tzi- joni?
29. Fuit enim > ex quo veni huc,ut impietates innumerabiles viderim ,& delinquentes multos viderit anima mea his triginta annis:
30. Qiiapropter deficit animus meus, quoniam video, ut sustines peccatores istos > Sc parcis impie agentibus : perdis autem populum tuum,conservans inimicos tuos,quod non significaveras.
31. "Nihil venit in mentem mihi, cur via
hx«
HEZR^ LIB. IV.
h£cin® ctlrci fiiitBibyiw 3:. AJtlB*
tuis frecabis. 1 pjtinnini ijiifjai-»«*
verojcfia, 1
te.ipfflvi e«, .Vuncergc «ia, &alioi st; non inve »datio,nili i ji. Ecquandi atuo, qui ha ;obfemvitf '/xHosqiiidi ;& iMiiltJ lOBfBW.
C
Sitmäitar 1 diuAitv,
2. Dixit n rimus tnns,i dere cogitas 5 ■j. Cui &;m ■csilli ttiii,l
»traue: jitpiihsun rata dtmonst intibe 5 ; Sp,
(. (Jura ant «ni; tarit
toni, anritt
6 . Turnn mortalium: me:
7. Dixit pm» hab es; aut qu qmntMeiv qui (iint ex
i Dicet: tacendi,» uequtm ci ■ q, Nun Sf vento, tamen sej liWeiffi 10. Dei; 4 * mi : h qi
ita«
feli«
eiltet,
'■..i
impios
gere:
sin» al fam, 41 Kare ,i icbiilil

hxc immota relinqui debeat: nam an melius facit Babylon , quam Tzijon ?
. 32. Aut an alia gens cognovit te, praeterquam Jilrael,aut fi.qua* nationes crediderunt tuis foederibus, ut fecit jahakob ?
33. At horum merces non comparet,neque labor attulit frustum suum : quacunque verö peragravi in gentibus, vi li eas abundantes , quamvis immemores manuatorum tuorum.
34. Nunc ergo expende statera iniquitates nostras , 8c aliorum , qui in noc feculo habitant non invenietur profecto nominis tui recordatio,nisi in Jisraele.
35. Ecquando non peccaverunt in conspectu tuo , qui habitant terram ? autquse gens sic observavit praecepta tua ?
36. Hos quidem nominatim comperies servilste mandata tua , gentes autem minime comperies.

CAPUT IV.

Retunditur curiofi scrutatoris preesumptio, adductu, variu fimilitudinibuc.

Espondens verö mihi Angelus, missus ad me,cui nomen Uriel, r. Dixit mihi; gravissime ergo defecit a- nimus tuus , quöd jn feculo hoc 'comprehendere cogitas viam Altissimi.
- 3. Cui dicente me, itä Domine mi,respondens ille mihi,tres vias,inquit,mistus sum,ut ostendam tibi, & tres similitudines , ut proponam coram te:
4- E quibus unam,si exposueris mihi, ego vicissim demonstrabo tibi viam, quam desideras videre : 8c docebo te,unde sit cor malignum,
;. Quum autem dixissem.eloquere Domine mi; dixit mihi, abi, pondera ignis pondus, quod referas mihi, aut metire flatum venti,aut revoca mihi diem praeteritum.
6 . Tum respondente me, 8c dicente, quis mortalium ea faCturus esset.de quibus rogas me!
7. Dixit mihi . si rogarem te,dicendo: quanta: habitationes sunt in profundo maris ; aut quanta: vena: in abysso ima? aut quantae vena: aquarum sunt in expanso ? aut qui sunt exitus paradisi;
g. Diceres mihi fortasse, in abyssum non descendi, acne in sepulchrum quidem adhuc, neque in coelum a cendi unquam:
9. Nunc autem non rogavi te nisi de igne, & vento, Si die, quem prxteriisti.iquibus tamen separari non potes, 8c non respondes mihi de illis.
' 10. Deinde dixit mihi, tu , qua: tua sunt, tecum versantia,non potes cognoscere:
u. Et quomodo posset vas tuum capere viam Altiss.mi, etiam ex corrupto exterius feculo intelligere corruptionem,qu2 evidens est in conspectu meo i
12. Me autem dicente illi,praestiterat nos non este, quam adhuc vitam trahere inter impios, ik pati.quamobrem verö non intelligere :
13. Respondit mihi, dicendo: Prosectus sum aliquando ad silvam arborum campestrem > quae iniverant consilium.dicentes ;
14. Agite , eamus , & bellum geramus in mare ,ut recedat coram nobis, Si faciamus nebis silvas alias:
15. Similiterque fluctus maris 1 hi quoque iniverunt consilium, dicentes ; Agite^cen- damus , 6t debellemus silvas campi, uiibi etiam conficiamus nobis

aliam regionem,
16. Sed irritum fuit consilium silva:; ignis enim veniens consumsit eam .*
17 Et sinmiter consilium fluctuum maris, obsistens enim arena,prohibuit eos,
tg. Si ergo judex istorum esses, utram prius absolveres i aut utrum condemnares?
19. Cui ego respondens,utique, itupaam, vanum Consilium iniverunt 1 terra enim data est silva-, & maris locus, ut ferat fluctus ipsius.’
20. Et ille mihi, bene,inquit,judicasti: & quare non aptas tibi ipsi hoc judicium tuum i
11, Quemadmodum enim silvae data est terra , 8c maris locus fluctibus ipsius; sic ha- bitatoies terra’,qua: sunt super terram,ea folium possunt intelligere; coc-Utcs verö, quae sunt in coelorum altitudine.
22. Tunc respondens,dixi,oro te Domine,' ut mihi detur mens intelligendi capax:
23. Non enim fuit animus rogandi de re- ous tuis superioribus , sed de iis, quae perva- eunt nos quotidie: cur jisraei expositus sit gentibus opprobrio,& populus,quem dilexi- sti, traditus nationibus impiis ; cur Lex pa- • trum nostrorum interierit, & constitutiones scripta: nusquam habeantur.
24. Pereuntibus nobis e feculo tanquam locustis, vitaque nostra stupori,& pavori dedita, quasi indigni essemus consequi misericordiam ;
25. Quid item nomine suo, de qua vocamur,facturus sit : de his interrogavi.
2Ö. Respondit autem ille mihi , dicens ; Quandoquidem scrutaris plurimum , & frequenter admiraris,quod adeo festine se culum hoc pertranleat;
27. Certi non est capax, nt reportet ea, qua: in futura tempora justis promissa sunt, quoniam plenum injustitia est hoc secutura, Sc infirmitatibus.
2g. Ea autem.de quibus rogas, enarrabo ; nam seminatum est malum,sed nondum evenit destructio ipsius.
29. Si ergo non evertatur; quod seminatum cst.Sc nen discedat L loco,ubi seminatum fuerat malum, non proveniet bonum,ubi seminatum fuerit.
30. Etenim granum mali seminisin corde Adam i seminatum est ab initio : at quantum impietatis gen ravit usque adhuc, & generaturum. est ulque dum in aream deporter- tur ?
31. Jam verö aestima apud te granum mati seminis, quantam impietatis segetem generaverit :
32. Quando ergo secata: fuerint spicae,qtsai sunt innumera: Vquam magnum are* acervum tum primum effecturi sunt ?
33. Quum autem responderem , dicens; quomodo, & quando ista? quare pauci sunt, & mali anni nostri?
34. Respondens ille,edixit mihi,Tuite praefestinans contendas.ut lis superior Altiffimo? (festinares enim frustra superior esse ipso) nam excessus tuus est maximus.
35. Nonne de his.quando interrogaverunt justi ipsi in suis cellis < dicendo; Qua iiCqusc

sic speraturus sum? ecquando adventurus est fructus area;,5cmercedis nostra?
Kespondens ad ea Jeremicl Archange- lus,dixit, quando completus fuer.t numerus feminum vestrorum:
37. Nam qui statera ponderavit seculum, & dimensus est mensura,numeravjtque tempora accuratiiiime , is non movet quicquam, nec pra'stiturus est, usque dum praefixa mensura impleatur.
3g. Tunc ego respondi, dicens, 6 Domine Jehova, at nos etiam omnes pleni fumus iniquitate:
39. Vide quaeso ne forte propter nos non impleantur justorum are* , propter peccata habitatorum terrae.
40. Respondens autem ille , abi, inquit,interroga praegnantem , an completis novem mensibus ipsius,adhuc podit vulva ipsius partum in se ipsa continere :
41. Et dicenti mihi, non potest Domine, dixit ille,in sepulchro cellx mortuorum sunt cum vulva comparanda::
41. Quemadmodum enim festinat puerpera effugere necessitatem partus, sic etiam hxc,ea,qux sibi fuerint commendata,festinabunt reddere.
43. Jam tibi demonstrata sunt ea,qux ab initio cupiebas cognoscere.
44. Ego verö proloquutus,dixi , Si inveni gratiam in oculis tuis , sisieripotest,si idoneus sum.
4;. Demonstra mihi utrum plura eventura sint, quam praeterita,an vero plura prxte- rita,quini futura sint.
4<i. Quid prxteriverit scio, quid autem futurum sit ignoro.
47. Tum ille edixit mihi,consiste ad dexteram, 8 c demonstrabo tibi rem similitudine.
48. Consistens itaque vidi, quod eece fornax ardens transivit ante me; fuit autem, quum transeuntem flammam vidissem, quod ecce supe'esset fumus :
49. Postea transiens ante me nubes plena aqu* , imbrem demisit impetu: qmimque transivisset impetus pluvi*, superfuerunt ex ea gutt* :
$0. Et dixit ille mihi, cogita apud te ; ut pluvia amplius abundavit guttis , & ignis fumo, iti mensuram eorum, qux prxterie- ruut amplius abundare; qux autem insuper ventura sunt cum guttis.&fumo comparari :
S 1 - Quantobrem ego orans, dixi, putäsne me victurum usque ad dies illos; & quid erit diebus illis;
<, i.Refpondens autem ille mihi, dixit; Signorum > de quibus me. interrogas, partem possum tibi indicare : de vita autem tua non sum missus,ut dicam tibi,nescio.

CAPUT V.

Varia figna de fututu rebtu Heztx per Angelum (iftenduntur,pro captivorum consola- tione.acjpe.
(V fig™* ‘gitur, ecce dies venturi sunt, quibus deprehendentur habitatores ter- r* m censo multo; sed abscondita ventatis via sterilis erit a hde regio.
2. Et multiplicabitur injustitia supra quam nunc vides , & quam oli m fuisse audiveris.
3. Entque, quutn prirqmij vestigium apr
ponetur,ut regio , quam nunc regnare vides* conspiciatur deserta.
4. Nam si vitam tibi dederit Altiflimus,videbis post tertiam tubam, relucentem subito Solem noctu,& Lunam IViterdiu :
5. Et tanquam ligno sanguinem stillante, & lapide edente vocem suam,populi commovebuntur.
6 . Quum regnabit is , quem non sperant habitatores terrx, & volucres emigrabunt:
7 - Mare autem Sedomi pisces ejiciet, 8t vocem edet noctu, quam non noverunt musti,adeo ut omnes audiant vocem ejus.
8- Et solitudo fiet locis multis, velut igne frequenter immisso : etiam bestix agrestes emigrabunt, & mulieres ex mensibus laborantes parient monstra:
9. Tanquam si in dulcibus aquis inveniantur falfx ; iti amici omnes inter se pugnabunt: &i tunc latebit prudens,8c intelligcns separatus manebit tanquam m cella sua conditus.
10. Et quxsitus a multis non invenietur; sed multiplicabitur injustus , & incontinens super terram.
11 Adeo ut si rogent incolx regionis unius incolas alterius , dicentes; Nonne apud vos aliquis transiit justitiam colens , qui juste fecerit ; hoc negent illi.
12. Quapropter erit illo tempore , ut quamvis sperent homines,non consequantur, quamvis laborent, non dirigantur vix ipsorum.
13. Hxc signa,ut indicarem tibi,permissum est mihi: fest si orans iterum, & flens,ut modo fecisti, jejunaveris diebus septem , adhuc istis majora audies.
14. Me autem evigilante , corpus meum exhorruit valde , laboravitque anima mea, adeo,ut deficeret:
15. Ideo tenens me Angelus, qui venerat, Sc alioquutusfuerat me,confirmavit me, atque in pedes statuit me.
1 6. Fuit autem fecunda nocte, ut veniens ad me Schealthiel, princeps populi, diceret mihi.ubinam fuisti; & quare est vultus tuus tristis ?
17. An nescis tibi creditum esse Jifraelcm in regione deportationis lux ?
iz. Exsurge ergo ,tk gusta cibum,ac ne derelinquas nos ut pastor gregem suum lupis in manu malignorum.

19. Cui dixi, discede a me, neque propius accedito me : auscultans itaque ut dixeram, discessit i me.
20. Ego verö jejunavi diebus septeni, eju* lans,& plorans, sicut mandaverat milii Urici Angelus.
LI. Euitque post dies septem, cogitationibus cordis mei anpentibus me iterum valde.
22. Ut reciperet anima mea spiritum in- telligentix , iterdinque inciperem loqui sermones coram Altissimo, dicens;
23. Domine Jehova , ex omni silva terrx, 8c omnibus arboribus ejus vineam unicam elegisti;
X4. Et ex omnibus terris orbis elegisti foveam unam tibi.Sc ex omnibus floribus orbis tibi lilium unum elegisti;
25. Et ex omnibus abyssis maris plenum rivum unum tibi elegisti; & ex onambus er-
vita-
»era; i!,, k! es« junatimtltf®.
jeowBi .. ItttW
päätuo. :j, Jiin: ant(
»fluitas tn
imi hanc r diili unicum 1 It concul
uiilTis tuis, int l
p. tota 1 MMIlmil
;l,k«veic sones idos,» e.te venerat a ;i. Diceret 'todtidmt
33. Me aut ai i Valde,inq «rapitur cau Bigis,quin {
34. Xonilai xitaioptti sume iomii aMlilliniti
?■ In dixit aBaimtiqi «'a ulva mati f aptari ta i®!», 5 i 4 tit a;
iQuife aimmt 3,kvmd;t 3?. st ape u; ventos i ocis iniagin iiftius cauli % Cui eg 5 ,qtti«cj a habitatio
ligo a is dicere,di 40. Itaqu M potes int, ita n xum.auti
simrnip a. Cd 1
i 3 ?« es i Muti
«tua .tarditas,' s - 43 . 1 « Stas fa»
»an oile «. Bclj ' teti res i* una fu n ipso, !|. Cui

«gnativife
"«nttmfifc;
di:i;
Memftiliits
Mfloc spem;
'Mifraimnt:
'«ei'iiiet, j
MveraKnuB
Majus.
ltU,vs!utigm
'«fo'agffll«
Mtiktkbo-
[»man. ta ftpagta. -k \auligttj
HsWita®
iMinnss]
i äi i»«S3
;rtjiotiiM
i'omtapalfs
mpon, m wfjiiMir, rm ipto-
.ptrmiffu»
lens,utmo-
)ism,ate
«rcpisntE
«iritiiiiü
Lipl«,
wem,2-
An «a xpii', 4 m intata
täSiilm
toast-
satebpi
nequepifts
uriis®
g&iOiä
'ilaiioaV M va!>
in® -l' loquifc-
ilvattfl
,m aas
e>a°S»
uiteaiiis
iripifflS
ijtiäi*
IN-
^?-5-

ritatibus adificatisstibi ipsi laiictificästi Tzi- :oncm;
% 6 . Et ex omnibus creatis volatilibus nominarim elegisti tibi columbam unam; 8c ex omnibus formatis pecoribus prospexisti tibi de ove una;

17. Et ex omnibus multiplicatis populis unum tibi populum comparasti; 8c unam ex omnibus probatam legem donasti huic populo dilecto tuo.
28. Nunc autem Domine , quare unum hunc pluribus tradidisti i quare statuisti super unam hanc radicem arbores alias, & dispersisti unicum tuum in multos;
29. Et conculcant eum, qui contradicunt promiliis tuis, quique tuis foederibus non credunt ?
30. Etenim si ullo pacto odisti populum tuum,tuis manibus debuit castigari.
;t- Euit vero , quum eloquutus eifern sermones istos, ut missus ad me Angelus, qui ante venerat ad me praterita illa nocte.
32. Diceret mihi,audi me, 8c instituam te, attende ad me,5c plura exponam tibi.
33. Me autem dicente, loquere Domine mi; Valde,inquit ille mihi,animus tuus extra te rapitur causä Jilraelis : an vero plus eum diligis,quam qui fecit eum i
34- Non Domine, inquaniy ego; sed ex dolore ita loquutus sum : torquent enim me renes mei omnibus horis cupientem tenere viam Altistinn, & investigare partem judiciorum ej us.
31- Tum dixit mihi, non potes: & ego quare Domine .' quorsum igitur natus sum : aut cur vulva matris mea non effecta est mihi lepulchri loco , ut non viderem laborem Jahakobi, & defatigationem gentis Jilracli- ticae ?
3Ö. Qui dixit mihi,numera milii,qua,- nondum evenerunt, collige mihi dispersas guttas, St viriditati restitue flores aridos :
37. Et aperiens mihi clausas spe.us,produc ventos inclusos in eis, demonstra mihi vocis imaginem, St tunc ostendam tibi laboris istius causam,quam rogas videre,
38. Cui ego , Domine Jehova,ecquis vero est ,qui lucescite postit,msi.qui cum hominibus habitationem non habet;
39. Ego autem insipiens, ecqui postem de his dicere.de quibus interrogasti me ?
40. Itaque dixit mihi , Quemadmodum non potes facere unum horum, qua dista sunt, ita non potes pervestigare judicium meum,aut charitatis officia,qua; promisi me facturum populo in sine.
41. Cui ego, atqui ecce Domine, tu propinquus es iis, qui in fine futuri sunt: quid ergo facturi sunt ii, qui suerunt ante me,aut nos.aut ii,qui sunt seqituturi nos f
42. Et ille, Corona;,inquit,simile effeci judicium meum; ut non est ulla postremorum tarditas, sic nulla est primorum velocitas.
43- Tum ego respondens,dixi, Annon poteras facere una eos, qui facti fuerunt, qui surt,& qui futuri sunt, ut celerius judicium tuum ostenderes i
14. Relponcjens autem ille mihi, dixit,non p test res creata festinare pra creatore, liest a una sustinere seculum eos , qui creandi iuntipso.
4S* hiui ego , sicut dixisti, inquam> servo
tuo te auctorem vita; indidisse vitam creaturis una creatis a te, St sustinuisse creaturam , posse etiam nunc portare präsentes una.
4 6 . Tunc edixit mihi, interroga mulieris vulvam,dicendo ei, si paris,quare per tempora t St roga eam,ut edat denos una.
47. Me autem dicente,non utique poterit, sed per tempora:
48- Et ego , inquit ille,statuivulvam terra; iis, qui seminati sunt in terra per tempora paricndis -.
49. Quemadmodum enim ea non parit infantes , qui deni sint > sic ego disposui ä me creatum seculum.
50. Tum interrogavi, dicens,quum jam aperueris mihi viam, proloquar coram tc : nam ecce mater nostra, quam dixisti mihi adhuc juvenem esse,jam senectuti propinqua est.
5 r. Respondens autem ille mihi,dixit, interroga eam,qua: parit, ut dicat tibi.
, 52. Et dicito ei, quare ii, quos nunc paris, non sunt pares prioribus > sed minores statura ?
53. Illa enim dictura est tibi, alii sunt,qui in juventutis robore nati sunt > St alii, qui sub tempus senectutis deliciente matrice sunt nati.
54. Considera tu ipse quoque minore statura vos elfe , quam ii , qui antecesserunt vos.
55. Et qui post vos venturi sunt minores fore vobis, quasi jam senescentibus creaturis, St robur juventutis praetereuntibus.
^ 6 . Et ego,rogo te, inquam, Domine,si inveni gratiam in oculis tuis, demonstra fervo ruo,per quem visites creaturas tuas.

CAPUT VI.

Deus omnia novit antequam fiant, omnia
creavit propter hominem, omniümque fines conjiderat.

T Unc ille mihi, ab initio, inquit, orbis terrarum , imo antequam itarent processu* feculi, Si antequam spirarent ventorum coetus.
2. Antequam personarent voces tonitruum, antequam splenderent nitores coruscationum , antequam statuerentur fundamenta paradisi.
3. Antequam spectarentur decori flores, antequam statuerentur ignota virtutes , antequam colligerentur innumerabiles exercitus Angelorum.
4. Antequam extollerentur alta aeris spatia , & antequam nominarim definirentur mensura; coelorum , & antequam arderent camini Tzijone,
5. Antequam investigarentur präsentes anni, 8c antequam a me abalienarentur eorum,qui nunc peccant inventiones,& seorsim consignati essent, qui thesaurum fidei compararunt.
6 . Jam tum cogitaveram; omnia facta sunt per me lohnn , ac non per alium ; eo- rumque sinis per me, ac non per alium est dispositus.
7. Quum autem proloquutus dicerem,qua erit separatio temporum' aut quando erit prioris finis,& sequentis initium ?
z. Qixit mihi - ab Abrahajni usque ad i Ss 5 jitz-

Op-6-
litzchaki tempus > quando genitis ab eo Ja-
jiakobo.Sc Heiauo,manus Jahakobi teneret ab initio calcaneum Hesaui:
5. Ut finis hujus seculi fuit Hesaui calcaneus; & ut principium sequentis , manus Jahakobi.
10. Inter calcaneum- Sc manum aliud noli qucerere, Hezra.
11. Ego veto proloquutus,dixi, Domine Jehova, li inveni gratiam in oculis tuis;
ii. Oro , ut demonstres fervo tuo finem lignorum tuorum, quorum partem mihi demonstrasti prxcedente nocte,
13. Et respondens iile , dixit mihi, surge jn pedes tuos, 5c audies vocem sonitus amplissimam.
14. Et fiet quseda.m velut commotio, quamvis locus, in quo stas, non commovebitur.
15. Ideo, quum loquetur, ne expavescito, quoniam verbum de fine i fundamento terra: intelligitur.
id.Et de sermonibus istis tremiscit.Sc commovetur : scit enim oportere, ut finis eorum commutetur.
17. Fuit autem bis auditis,quum surrexis- sem in pedes , ut audirem, quod ecce vox loquebatur, cujus sonus par erat sono aquarum multarum.
ig. Dicens: scce dies veniunt , eritque, tjnum appropinquare incipiam > ut visitem habitatores terra: istius.
19. Et quum qusstionem habere incipiam de iis , qui injusti nocuerunt injustitia suä, postquam suppleta fuerit humilitas Tzijo- nis.
10. Quum ergo secnlum hoc reserabitur, quod transire incipit, hsc signa faciam, libri aperientur coram coelo, adeo ut omnes videant simul:
11. Et infantes anniculi edent voces suas, prxgnantefque parient immaturos partus ternum > & quaternrim mensium, qui vivent, St suscitabuntur:
11. Apparebuntque repente loca sata semente vacua, St plena promtuaria subito invenientur inania:
13. Et tuba clangens personabit,qua audita omnes subito expavescent.
14. Eritque illo tempore , ut amici debellent alii alios tanquam inimici, adeö iit expavescente ex his terri , verne fontium consistant,8c non decurrant horis tribus.
15. Tunc erit, ut quisquis derelictus fuerit ex omnibus istis , qus praedixi tibi, fervetur il!e,8c videat salutem meam. finemque vestri seculi:
1 6. Videantque homines , qui recepti fuerint,qui mortem non gustaverint a nativitate sua,quando mutabitur cor habitatorum,& convertetur in mentem

aliam.
17. Delebitur enim malum,Sc exstinguetur dolus :
ig. Florebit autem fides corruptione victa , Sc ostendetur veritas , quae infructuosa fuerat tanidiu.
ip.Fuit autem,quum alloquutus esset me, ut ego paulisper intuerer in eum,ante quem stabam :
30. Quapropter dixit mihi, hiec veniens ostendam tibi tempore venturae noctis alterius.
Cap.6.
?'■ Siergodenuo jejunans diebus septem
de integro rogaveris,renunciabo tibi maiora istis denuo,qu,r die audivero.
32. Nam exaudita est vox tua ab Altissimo: vidit Deus fortis rectum consilium tuum» Sc prospexit vastitatem > quam a juventute tua habuisti:
33. Propterea misit me,ut his omnibus demonstratis tibi dicerem. Confide, Si noli timere.
34. 8ed noli pr* festinatione, ut prioribus temporibus, cogitare res vanas,ne pra:festinando aberres a cognitione venturorum temporum.
35. Itaque fuit postea, ut flerem iterum, jejunaremque diebus septem .suppleturus tres hebdomadas, qua: fuerant indicis mihi,
3Ü. Fuit vero octava nocte,ut animo meo de integro turbato in me , inciperem loqui coram Altissimo.
37- (Inflammabatur enim spiritus meus valde,Sc angebatur anima mea:)
38. Et dicerem, Domine, tu loquutus es solummodo initio creationis die primo, dicendo , fiat coelum, & terra; Sc verbo tuo opus perfectum est.
39. Quiimque esset Spiritus, ubi tenebra: circumferebantur Sc silentium erat , sonus humame vocis nondum erat effectus a te :
40. Tunc edixisti de thefauristuisproferri lumen lucidum , quö appareret opus tuum.
41. Tu die fecundo creasti aerem expansi, Sc imperasti ei, ut distingueret divisionemq; statueret inter aquas , ut pars earum sursum recederet, pars vero maneret deorsum.
42. Tu die tertio imperasti aquis > ut congregat entur in partem septimam terra:: sex vero partes illius siccas conservasti,ut existe- rent ex iis, quat administri tui seminata ä Deo colerent.
43. Verbo enim procedente ex te statira fiebat opus.
44. Processit itaque subito fructutim multitudo immensa, delici* gustus multiformes. Sc flores colore non imitabili,Sc odoramenta odore impervestigabili: hsedie tertio facta sunt.
45. Tu quoque die quarto imperasti esse splendentem solem , lucentem lunam, stellas dispositas:
46. Mandans eis, ut servirent homini, qui formandus erat.
47. Tu quinto die dixisti parti septima:, ubi erat aqua congregata, ut procrearet animalia, vtslucres, Sc pisces: atque ita factum est.
4g. Aqua muta.Sc inanima, qus Dei nutu jubebatur animalia, profundebat, ut ex eo mirabilia facta tua nationes enarrarent.
49. Tunc autem reservasti duo animantia, quorum unum vocasti Bahamoth , alterum Leviathan;
50. Et separasti ea unum ab altero: non enim septima pars,ubi erat aqua congregata, poterat capere ea simul.
5 I. Itaque dedisti Bahamothi unam partem , qux tertio die siccata fuerat, ut habitaret in ea,ubi sunt montes mille.
52. Eeviathnni verö dedisti septimam partem humidam, Sc servasti ipsum, ut devoret quos.Sc quando voles.
53. Sexto autem die imperasti terr*, ut
pro*
HEZR JE LIB. IV.
procis® 1 ' 0 ptiliJi , 5+11!#» jmiitaiP* nosMÄ&f jlJM« Bft !®<P rc
(SÄ nihil pilltäs vasi mWimean jr, At nunc uaihilodep ii nobis, ac fl, Et nos nmogenitun jpus, traditi 59. Qaodfi tam, tpiie nostraa as
1
Kmnifiptt
F Uit autei hic, ut ferat ad m 1. Ediern femora, 91 1. Meiste, isitffi/Ai, m, tdavtSu (iiUtMll ubi Ut elt flui j.tzittBM ittifiiiiri ipfa trätjHsni
Itau'.K suta eft, Sci tibtmmm 7>lUM pitio potit igne ä finii {. Adeo; ti, puta in non capit n tis.
9. Siers taeditati 5uod acte percipiet 1 to.Qu Domine; raelis. m Hit piando n «ineaj,
-litt
Wtt fcoitsp 15. (&se« fructu
nnthe
J oca,n
sunt.
15. J
Urrjpt
tOtttiii

um diefcosst.|j
nciabotibiw®
o.
: tua ab A.'tiin^ ofiliumtuiir.,-
ia juventuti u
His omnibus 4 M-StüÄt
ic, ut prioribct
»Sine prüfst
ü venturont
itteuniten®, a.fcppktimis tut inäi&tmitn,
, inapeKmlfjt
sfflttpmMM
ata;)
inediilojsss
m fcji&b :m; äiraira
TituSjtibitaiJ im rat, ist te/fetiusiti; lismspfoik ■etopas ram •erem expanfc : divLsionemif earum surfe leorium. aquis , ut at im terra; : fa mfauexii iuiteuai
tetixtito
IlKälLtS
utejatisa
ilahwea
nätmta
fflirfitft

ijsit h®*?
Sputi «!® 1
itpnitrtst« 1 '
itjwiti#®
piOtime.
iitßta*
rareirt.
3 animans
th.slw
a’.teto:: ;
itonji?
thi ra» 4 " atf,^ e.
[septi^-r
iO,«!***
umt’*
F

Cap. 6.7.

procrearet coram te jumenta , bestias, St reptilia :

54. Atque instiper Adamum fecisti ducem omnibus, qua: feceras , ex quo educti fumus nos omnes, St populus , quem elegisti.

55. Haec autem omnia dixi coram te Domine , quia propter nos creasti scculum ;

56. Residuas autem gentes ab Adamo ortas dixisti nihil esse, aut salivae similes esse, & quasi stillis vase decidentibus comparasti abundantiam earum.

57. Atnuncecce, £)omine .gentesistae, qua: nihilo deputata: sunt, coeperunt dominari nobis, ac devorare nos :

58. Et nos populus tuus , quem vocasti primogenitum, unigenitus , cujus es zelotypus, traditi fumus in manus eorum.

. 59. Quod si propter nos creatum est feculum , quare non possidemus hereditatem nostram cum feculo ; quö usque tandem ?

CAPUT VI I.

Nonnißs per Anguß a ai avgufin perveniri.

F Uit autem, quum finissem eloqui verba haec, ut missus ad me Angelus,qui missus fuerat ad me antecedentibus noctibus.

2. Ediceret mihi , surge Hezra, St audi sermones , quos veni eloquuturus ad te.

3. Me autem dicente, loquere Deus mi, dixit mihi , mare positum est in spatioso loco ,adpö ut sit altum,& immensum :

4. Est autem ei accessus in angusto portu, ubi simile est fluminibus:

5. Quis enim unquam velit ingressus mare experiri ipsum, aut dominari ipsi , nisi transeat per angustum in latitudinem ipsius 'i quomodo alloqui venire poterit i

6 . Item alterum exemplum : civitas aedificata est, 8t sita in campestri loco, quae plena est bonorum omnium:

7. Introitus ejus angustus est, 8t in praecipitio positus, versante a dextera quidem j<me ä sinistra vero aqua alti. ö 8. Adeö ut semita unica sit inter haec posita , puta inter ignem , & aquam, quae semita non capit nisi solummodo vestigium hominis.

9. Si ergo dabitur civitas haec homini in haereditatem ; si nunquam ille periculum, quod ante positum est,transeat, quomodo percipiet haereditatem suam i

10. Quum autem dixissem ad haec , it a est Domine; dixit mihi, sic etiam est pars Jis- raelis.

xi. Nam propter eos feci feculum ; sed quando transgressus est Adam constitutiones meas , tum adjudicatum est ei illudiquod factum est.

12. Et facti sunt introitus hujus feculi angusti , dolore infesti , St laboriosi; pauci in- \quam , 8c mali, 8t periculorum pleni , St labore operoso cincti.

13. Alterius enim feculi introitus spatiosi, & securi sunt, 8c afferentes immortalitatis fructum.

14. Quamobremsi nunquam ingressi fuerint homines viventes angusta ha:c > & vana loca , non poterunt ea recipere , quae reposita sunt.

15. Nunc ergo, quare conturbaris, quod corruptibilis es i St quid eo moveris, quod mortalis es l

C.lp. 8.

16. Quare non praecipis animo tuo, quod futurum est, sed in praesente lueres ?

17. Tunc ego respondens , dixi, Domine Jehova, ecce disposuisti lege tua, ut justi h:ec possideant halreditario jure , impii autem pereant.

ig. Justi autem ferunt res angustas pro eo, quod fperab'ant spatiosa : qui enim impie se gesserunt ? at hi angustias patiuntur, nec spatiosa visuri sunt.

19. Sed dixit mihi, non est judex superior Deo , neque intelligentior Altissimo.

20. Pereunt multi in pra:sentia,quia negli« gitur lex Dei, quae proposita est.

21. Mandavit enim Deus omnino venientibus , quando venerunt , quid faciendum vitam habituris , & quid observandum, ne poenas luerent:

22. Hi autem non persuasi , contradixerunt ei. St proposuerunt sibi cogitationes vanas.

23. Et circumdantes sibi cohortes delictorum, dixerunt de Altissimo , non esse ipsum. St vias ejus non agnoverunt:

24. Et spernentes legem ejus, sponsiones ei factas abnegarunt,Sc constitutionibus ejus non habentes fidem , opera ejus minimi perfecerunt.

2$. Propterea , 6 Hezra, vacua vacuis, St plena plenis.

16. Ecce tempus veniet, 8t erit, quum venerint signa, qua: praedixi tibi , ut appareat sponsa , & emergens ea , demonstrabitur, quae nunc obducitur terra;

27. Et quisquis liberatus fuerit i praedictis malis, videat facta mirabilia mea.

28. Revelabitur enim filius meus Jesus cum iis, qui sequuntur ipsum, Sc recreabuntur , qui relicti fuerint annis quadringentis.

29. Erit autem his annis exactis , ut moriatur filius meus Christus, St viventes o- mnes.

30. Et feculum convertatur diebus septem in antiquum silentium , quale fuit judiciis antecedentibus , ita ut nemo superstes derelinquatur.

31. Sed erit elapsis diebus septem, ut mo- riente corrupto feculo, illud feculum, quod nondum vigilat, excitetur.

32. Reddente eos terrä, qui dormiunt in ipsa,St pulvere eos,qui in illo silentio habitant, 8t cellis reddentibus cadavera, quae sibi fuerint commendata.

33. Tunc apparebit Alsissimus , insidens judiciali throno , St praeterlapsis qaiseriis, recipientur illi, qui patientia usi fuerint longanimi. «

34. Nam judicium solum remanebit , veritas stabit, St fides revalescet;

35. Unde operae pretium subsiequetur ,St merces ostendetur , St justitia erit pervigil, nec injustitia amplius dominabitur.

36. Dixi autem, pater Abraham pro Sedo- mitis oravit, St Mosche pro majoribus, qui in delerto peccaverunt.

37. Et Jehosihuah successor ejus pro Jis- raele in diebus Hacanis, St Schemuel.

38. Et David pro confractione , St Sche- lomo pro iis » qui venerum ad sanctum locum.

39. EtElija pro iis , qui pluviam acceperunt, St pro mortuo, ut revivisceret.

4». Et

40. EtChizkija pro populo diebus San- cheribi; multi denique pro multis. _

41. Si ergo modö , quum increvit corruptio , Sc injustitia multiplicata est, oraverint justi pro impiis ; quare nunc etiam non sic futurum esset ?

42. At ille mihi respondens,dixit; prxfens seculum non est finis , gloria in eo versantes frequenter manet; propterea illi pro invalidis oraverunt.
43. Dies enim judicii futurus est finis temporis istius > 8c initium temporis futuri immortalitatis > quo perierit corruptio.
44. Soluta fuerit intemperantia, abscissa incredulitas, excreverit justitia, exorta fuerit veritas.
45. Kam tunc nemo poterit eum, qui periit servare, nec eum qui vicit perdere.
46. Ego vero respondens, hic est, inquam, sermo meus, quem semper habui, melius futurum fuisse non dari terram Adamo, aut ei jam dati coerceri ipsum , ut non pecca- rat.
47. Quid enim prodest hominibus hic' in tristitia vivere, & post mortem supplicium exspectare i
48. O tu quid fecisti, Adam ? quod enim tu peccasti, non est factus tuus solius casus , sed Sc noster, qui ex te provenimus.
49. Quid enim prodest nobis quod promissa est nobis immortalitas i nos vero mortis opera egimus.
50. Quod prsedicta est nobis spes perennis? nos vero pessime evanuimus.
51. Quod reposita sunt nobis habitacula sanitatis > St securitatis ? nos vero male conversati sumus.
52. Quod proposita est gloria Altissimi, protegens eos , qui considerate incesserunt i nos aiitem pessimis viis ambulavimus.
53. Quod ostenditur paradisus, cujus fructus incorruptus perseverat, in quo est securitas , atque curatio ?
54. Nos vero non ingrediemur, ut qui in locis ingratis conversati simus.
55. Quod prse stellis fulgebunt facies eorum ,qui abstinuerint sc? nostra; autem facies tenebris nigriores srunt;
5<J. Quia viventes non cogitavimus quando faciebamus iniquitatem, nos post mortem incepturos pati.
S 7 - Tum ille respondens, dixit; hrec cogitatio est certaminis , quo certaturus est lio- mo, qui in terra nascitur.
;8- Ut si victus fuerit, patiatur, quod dicis ; sin autem vicerit > percipiat, quod dico : •
59. Hrc enim vita est quam Mosche quum Viveret, indixit populo , dicens ; elige tibi vitam, ut vivas.
60. Verum non crediderunt ei, nec prophetis post eum, ac ne mihi quidem, quum alloquutus sum ipsos.
61. Non futuram fuisse tristitiam eis perditione ipsorum; sed futurum gaudium, sicut futurum est cis , quibus persuasa est salus.
61. Hic ego respondens, dixi; Scio Domine , Altissimum vocari misericordem , eö quod miseretur eorum ■ qui nondum venerunt in seculum,

63. Quodque miseretur eorum , qui convertunt se ad legem ipsius :
64. F.t longanimem esse, eo quod longanimitatem exhibet peccatoribus quasi suis o> peribus :
6). Et munificum esse, eo quod donare vult cuique, prout res exigunt:
66. Et plurimum misericordem , eö quöcf magis ac magis multiplicat misericordias iis, qui praesentes sunt, qui praeterierunt , Sc qui futuri sunt.
67. Multiplicat; si enim non multiplicaret misericordias suas > non servaretur hoc seculum cum iis, qui obtinent ipsum haereditario jure:
dz. Et condonat ; si enim pro bonitate sua non condonaret; ut qui fecerunt iniquitatem , ii leventur suis iniquitatibus > non posset decies millesima pars hominum conservari :
69. Et judex , si non ignosceret iis, qui curantur verbo ipsius , Sc deleret multitudinem contentionum.
70. Non plan& reliqui fierent ex innumerabili multitudine > nisi pauci valde.

CAPUT VIII.

Propheta, dolens ob paucitatem salvandorum , recreatur magnitudine , iy diversitatepraemiorum , qux salvandos manent.

Unc ille respondit mihi, dicens; hoc seculum fecit Alsissimus propter multos , futurum autem propter paucos.
2. Proponam autem tibi, Hezra, similitudinem. Quemadmodum si rogares terram, dictura eilet tibi, se plus daturam terrae, unde fiat fictile , minimum autem pulveris.tm- de fit aurum , sic etiam habet se hoc praesens seculum.
3. Multi quidem creati sunt , sed servabuntur pauci.
4. Ego autem respondens , dixi ; absorbe ergo anima, quod sentitur, Sc devora, quod sap it.
$. Conveneras enim audiendi , prophe- tand/que consilio; sed non est tibi datum spatium nisi solummodo advivendum.
6 . O Domine, si non permittas fervo tuo, üt oremus coram te,Sc des nobis femen cordi, culturamque sensui, unde fructus efficiatur, qui vivere posset omnis corruptus , qui inter homines locum habet ?
7. Tu enim solus es, Sc nos unä figmentum fumus tuarum manuum > prout ioquu- tus es.
8. Nunc autem , quando in vulva fingitur corpus, tu prKstas membra : conservatur ve- lut in igne , 8c aqua creatura tua, quum novem mensibus fert opus tuum creaturam tuam creatam in ipso:
9. Ipsum, inquam , quod conservat,Sc qua; conservatur in eo , utraque servantur , Sc servata plerumque iterum reddit vulva, quae creverunt in ipsa.
10. Imperasti etiam ex ipsis membris, praeberi fructui lac mamillarum ;
11. Ut nutriatur id, quod formatum est ad tempus aliquod , 8c postea instituas eurn in misericordia tua.
ir. Enutris eum justitia tua, 8c erudiens eum in Lege tua.corripisjeum intsliectu tuor
jj.Et
l(. it MI StwiSastt i 4 .Sti{»
tanto laborcli tit onSwftiUi \ If:-®*
Iu,
fidelis tonde Jiftai
tofum.
17 De eo i
1, Si pro i ;ns, qui inh: ,z. it audi
nj.ldeoav sentior,tm m cipuum«Ai tur.
;o. Di« Menium, 1 atque tnaei si. Ctiju nec compri tus Augeto Qiion tommittitur vStBtuaq. fis;
s. Cujis asf itnio titiat c®
!), Emdiot tffii;:jrccesl Dumeti (fflfaiiumlt :{. Ketef tieoqqati s7.Ee« fedadeos, nia tua; tJ.Sequ falso in coi te, qui ex ijioveruii' ”19. Keqt mores habi gern tuam i jo. Eec judicati fu tua justitii .31. Nos Is talius «peccate Tunc *%e 110
Ä8
tateju,
recise*
aut get tum ipsi
35. k
iffipid fe »n de/i, id. Hi 'a, Sii, ditttus Es®.

»sum, <jui ;!; ,

E 6 qiloti ioflit, J’usqualisiiBi,
“ quod donai; t:
/em, eö qui! lericordiasis, ierunt > &qj
imiltiplicjret ittur hoc s»
nmditario
temnit iniqui. Kitte , T»5 tamwimt®
»teet statt miifc.
trat a itet uivüt.
11,
'tm Jtkat-
ime i ii-
'ilhocfa- liultos, k»-
ra, familitn. M terram, ictet«, un- ,■)*««,nn- Idr.yM
mt, isifc
siiiÄ k 4wi.fi
ri, fitfSt- lijiiHqi- atm,
iBiimw,
fisltst»
ifetiaiS»
■.ora^rs.qi
!» äs»
fafaptut IFOTVe- quum too- reatutaB
rat, Sequi ■antur ,i' vuh'äiö
mtni'i
«5*1
asema
Sicdsf
«ritt»;
ri ,R
13. Et mortificas eum ut creaturam tuam,, & vivificas eum ut opus tuum.
14. Si ergo perdis eum foto jussu tuo , qui’ tanto labore fuit formatus, facile etiam fuerit ordinare,ut id, quod factum est servetur.
\ rq. Nunc itaque Domine eloquar: aede omnibus quidem hominibus tu nosti optime, verum de populo tuo, propter quem do- leo.
16. Et de hsereditate tua , propter quam lugeo, de Jifraele, propter quem tristis sum, & de jahakobo , propter quem dolore affectus sum.
17. De eo incipiam orare coram te, pro pre , & pro eis : quoniam video lapsus 110 stros, qui inhabitamus terram.
jg. Et audivi celeritatem judicis adventuri.
19. Ideo audi vocem meam,8c intellige sermonem meum : eloquar coram te prx- cipuum verborum Hezrfe,antequam asfuma
tur.
ao. Dicens : Domine, qui permanes in alternum, cujus oculi elati in supremo sunt, atque in aere;
11. Cujus thronus aestimari non potest: -nec comprehendi gloria; cui adstat exercitus Angelorum tremens.
22. Quorum observatio vento , & igni committitur > cujus verbum verum, & ditia perflantia, cujus fortia jussa-Sc dispositio terribilis;
2;. Cujus aspectus arefacit abyssos, £St indignatio tabefacit montes,ut testificatur veritas :
24. Exaudi orationem fervi tui, & auribus percipe preces figmenti tui;
25. Dum enim vivo,loquuturus sum; 8c dum sensum habeo , affaturus te.
16. Ne refpicias ad delicta populi tui, sed ad eos, qui tibi serviunt fideliter;
27. Ne attendas ad impia gentium studia , sed ad eos , qui custodiverunt anxie testimonia tua:
ig. Neque reputes eos, qui conversati sunt falso in conspectu tuo, sed eorum recordare , qui ex voluntate tua cum reverentia tui agnoverunt te:
29. Neque velis perdere eos, qui pecudum mores habuerunt, sed respice ad eos, qui legem tuam luculenter docuerunt:
50. Nec indigneris eis, qui bestiis pejores judicati sunt , sed eos diligas, qui semper in tua justitia, St gloria fiduciant habuerunt.
gr. Nosenim, 8c majores nostri ex morbis talibus languemus : tu autem propter nos peccatores^mifericors appellaberis..
32. Tunc misericors appellaberis , si voles exhibere nobis misericordiam, nobis , inquam , non habentibus opera justitia::
33. justi enim , si quibus essent opera multa reposita, ex propriis operibus mcrccdem reciperent.
34. Quid vero est homo, ut indigneris ei: aut genus corruptum , ut ita acerbi agas cum ipso ?
35. Etenim veri nemo natus est, qui non impii se gelier it, St viventium nemo , qui non deliquerit:
36. Hac autem in re annunciabitur justitia tua, St bonitas tuas Domine , quod eorum misertus fueris , quibus nihil est bonorum operum.
37- Tunc respondit mihi , dicens ; recti loquuttis es quaedam; ut sermones habuisti, sic etiam fiet.
38. Etenim revera non exigam rationem de factis eorum, qui peccaverunt ante mortem, ante indicium , ante perditionem ;
39.Sed delectationem capiens ex justorum cogitationibus > recordabor earum peregrinationis quoque , Sc salutis, St recipiendae mercedis.
40. Quomodo ergo loquutus fueram, sic etiam est.
41. Sicut enim agricola ferit quidem super terram semina multa, plantasque plurimas plantat; sed non omnia , qme seminata sunt, procedente tempore servantur, nec omnia, quae plantata sunt, radicantur: sic etiam , qui in seculo seminati sunt , non omnes servabuntur.
42. Ego autem respondens, dixi; Si inveni gratiam, proloquar.
43. Quemadmodum femen agricola",quum non assurgit , sive non acceperit pluviam tuam tempore suo > sive corruptum suent multitudine pluvia:;
44. Sic etiam perit similiter homo , qui manibus tuis formatus est , qui tua imago nominatur, ed quod similis est tibi, propter quem omnia formasti; quandoquidem comparasti eum cum semine agricolae.
45. Ne irascaris nobis sed parce populo tuo , St miserere harreditatis tuse : tu eaiim creatura: tua: miserturus es.
4 6. Qui respondit mihi, dicens; Qua: sunt praesentia, praesentibus ; St qua: futura, futuris sunto.
47. Multum enim abes , ut possis amplius diligere creaturam meam, quam ego : te autem ipsum frequenter accessi propius, sed in- iustos nunquam.
48- Hac autem in re mirabilis videris coram Altissuno.
49. Quod abjiciens te ut decet, non judicas te dignum, qui inter justos glorificeris plurimum.
30, Quapropter miseriae multae,ac miserabiles evenient habitatoribus sectili temporibus 111 timis, quia in multa superbia ambulaverint :
51. Tu autem pro te intellige, & pro similibus tui inquire gloriam.
32. Vobis enim apertus est paradisus,plantata arbor vita:, praeparatum futurum tempus,comparata abundantia, cedificata civitas, probata requies persecta bonitate, perfectaque sapientia.

53. Kadix mali obsignata est , ne hxreac vobis, infirmitas, Sc tinea a vobis abscondita est , Sc in sepulchrum fugit corruptio, in oblivionis locum:
54. Prastericrunt dolores , & ostenditur tandem adventurus immortalitatis thesaurus.
55. Noli ergo amplius inquirere dß multitudine pereuntium.
5 6. Etenim isti assumentes licentiam,spreverunt Altissmium , Sc legem ejus contemnentes, dereliquerunt vias"ejus :
57. Praeterea etiam conculcaverunt justos ejus,
58- Et dixerunt cum animo suo non esse Deum, <k quidem scientes se morituros esse.
19, Si-

Cap.g.9- _ HEZR JE
55». Sicut enim vos suscipient illa , qux praedicta sunt, sic eos invadent sitis, atque cruciatus, qui comparati sunt.
sio. Non enim voluit Deus hominem disperdi ; sed ipsi, qui creati sunt, coinquinaverunt nomen eius, qui fecit ipsos, $c ingrati fuerunt ei, qui praeparaverat ipsis vitam:
sii. Quapropter judicium meum modo appropinquat.
sia. Atque hxc quidem non omnibus demonstravi, sed tibi, sic paucis tui similibus.
sil. Tunc ego proloqueris, dixi, Ecce nunc Domine , demonstrasti quidem mihi multa 'signa, qua - incipies facere ultimis temporibus ; sed quo tempore, non demonstrasti mihi.

CAPUT IX.

Judicia Dei,ficut & alia ejua opera egregia, prxcedent aliqua fiigna.

R Espondit autem mihi, dicens; Tu,siquo modo poteris, metire tempus in ipso : erit enim , quum videris partem quandam signorum,qux praedicta sunt, transiisse;
"2. Tunc intelligcs illud esse tempus , quo coepturus est Altissimus visitare feculum, quod ab ipso factum est:
3. Quando , inquam , videbitur in seculo terrae motus, sic populorum turbatio.
4. Tunc intellige Altissimum de iis diebus antecedentibus inde a principio loquutum esse.
q. Sicut enim quicquid est in seculo, initium pariter sic consummationem habet, ac consummationem manifestam:
si. Sic etiam AlriiTimi tempora initia habent manifesta prodigiis , Sc potentibus fastis, & consummationes manifest* sunt, & actu, & signis:
7. Eritque, ut quisquis servabitur, qui poterit effugere labore suo per sidem, qua credidistis.
g. Reliquus fiat ex praedictis periculis, videatque salutare meum in terra mea, Sc in terminis meis, ut sanctificavi me inde a seculo.
9. Tunc erunt in miseriis, qui nunc abutuntur viis meis, & in tormentis morabuntur, qui per contemtum eas abjecerint
10. Qui enim non agnoverunt me, quum viventes beneficia consequerentur:
ii. Et qui fastidiverunt Legem meam, quum adhuc facultatem haberent, quumque adhuc esset apertus eis poenitentiae locus,non tamen adverterunt, sed spreverunt eam ;
12. Hos oportet post mortem in cruciatu agnoscere.
13. Tu ergo noli amplius curiose inquirere, quomodo cruciabuntur impii, sed inquire, quomodo servabuntur justi, quorum , St propter quos feculum est, & quando.
14. Ego vero respondens, dixi:
15. Quod ante loquutus sum, nunc etiam dico, St dicam in posterum, plures esse , qui pereunt, quäm qui serventur ; sicut fluctus majores sunt guttis.
isi. Ille autem respondit, dicens ;
17. Qualis ager, talia St semina : sic quales flores, tales tinctura:; St qualis operator, tale opus ; St qualis agricola, talis cultura; quoniam tempus est leculi.
18, Tunc enim, quum ego pararem iis,
L I B. I V; Cap, 9,
qui nunc sunt feculum (ut nondum factum
fuerat) in quo habitarent, nemo mihi contradicebat ;
19. Atque ut tunc quidem,quisque nuite etiam creatur in mundo hoc parato, Semesse indesinente , & lege impervestigabiii ; sed corrupti sunt mores eorum.
20. Considerans itaque feculum,quod ecce periculum aderat ei a cogitationibus, qux advenerant in ipsum.
21. Respexi, & peperci ei valde : tandem servavi mihi acinum e botro, St plantam e plantario multo.
22. Pereat ergo multitudo,qux immerito nata est, servetstrque acinus meus, 8c planta mea, quam multo cum labore perfeci.
23. Tu autem, si adhuc alios septem dies remiseris (sed ne jejunato illis ;
24. Ito in campum fl orum, ubi domus non est xdificata, St comedito solum de floribus ipsius campi: ne carnem gustato, vimimque ne bibito, sed flores solummodo ;)
2;.Deprecans indesinenter Altiiflmum,veniam denuo, St alloquar te.
2Ö. Itaque profectus sum , sicut dixerat mihi, in campum, qui vocatur Ardatha; ubi sedens inter flores, comedi de herbis agri, Sc cibo earum saturatus sum.
27. Euit autem post dies septem discumbente me super gramen, quum animus meus turbaretur de integro sicut antea.
2g. Ut aperto ore meo inchoarem loqui coram Altiliimo, 8c dicerem;
29. O Domine, tu quidem certe videndum te exhibuisti majoribus nostris in deserto avio, St infructuoso, quum egrederentur ex Aegypto.
30. Kt dixisti plane, Tu Jisraiil audi me, St lernen Jahakobi attende ad sermones meos;
31. Ecce enim ego femino in vobis legem meam, qua efferente in vobis fructum, glo,- riam reportabitis de eo in feculum.
32. Veriim majores nostri acceptam legem non servaverunt, St statuta tua non custodiverunt ; fructus vero Legis non periit (nec enim poterat, quoniam tuus erat.)
33. Nam,qui acceperant,perierunt non custodientes, quod in ipsis seminatum suerat.
34. Ecce autem consuetudo est, quum excepit terra semen, aut mare navem > aut vas aliquod escam, vel potum; perdito eo, in quo ieminatum est , vel in quod immissum est.
35. Simul id, quod seminatum, immissum,- ve fuerit, St quxeunque fuerint excepta,perdi, eäque jam non este penes nos: nobis versi non, ita accidit.
3si. Nos quidem, qui Legem accepimus, peccando periimus, & cor nostrum, quod exceperat eam:
37. Lex vero non periit, sed permansit in suo robore.
38. Quum autem hxc loquerer apud animum meum, respiciens oculis meis , vidi mulierem ad dexteram > qux ecce lugens plorabat cum vociferatione magna,& anima dolebat valde , vestimentis silis discissis. St cinere insperso capiti ipsius.
39. Omittens itaque cogitationes meas, in quibus versabar, conversus sum ad eam.
40. Et dixi ei, quare fles l St quid doles animo i
41. IUa
&P.9.W.
41, Illa'ver« nemi, fleres/
IffiltO 1* ® 4:. Mewws
4], Stirsifoe

puri» , ^fjowro
lijirAliifaiffl 4f. fuit tandi
smtameD
3 aijection iitioni mea dafumvali
itaimus.
4 <>. Ledaea 47 . lata* [etqueadeam trat, ut diem
Mulier fla
H Oc fasto immlii 1 . Qiiamol & tmimnr, rtivmmk niifaw,
1 Fuit}« l afttiose mei
»a,st sagas cape (ut vidi Uaeauteir Bo«ftdhi;c(pbiktede
5. Omittes' striabant« d.tvram! ae vides lati te?
7. Tzijon tii contristi lagere valid 1 Nos m autet monttiih
?• Int« timcife.qt «fas, qui 10 . Eto
te, kalii *ne oj m Motradii
«. te i
^ajrqu
bus getii 0 - Te »eai» >4, E| ®cmnj
«te,
te,
-!. -Vu tetnu

nomkufiSi; Mmo ni®
m.quisque c •PWtO.Jtut mäijabili ; i
JCulum.quod e:: !fatioriibus, qu
valde: taiidir i,& plmttt:
iftimmeri:;
piant
itjtiia.
'wstptmdia
lis;
.IlMoilW
limitto suto, viti® modo;) ElUitfeS'
!turArdaw;s
iekiiisiyii
septem fe m animis n « na.
tam loqui
iteVitad* us 'm dtltrfi gtittatiira
Mufeql .{etmonaiKö vo invobii Itji ibis Mei» ,st;iia. aiv-»V
iittiai.:.'''
ijHljaWi*
'affij
psafi*®
'jjximit.
tut.!®»-
illB.JttS
ipttiiloM
Mii*®
irtWW
jXttpiltSS,
Irm, <j)®l emunii*
:t apudc
i meis ■■ e;ce lip ona.Siö 6 i?dilsH s
atioiKS ;lS '

41. Ilia' verö mihi, sine me, inquit, Domine mi, flere St in dolore pergere, nam valde amaro sum animo, depressa sum valde.
42. Me autem dicente ci, quid perpessa es ? dic mihi- respondit illa mihi.
43. Sterilis fueram ego ancilla tua. ac non pepereram triginta annis, quum haberem tnaritum:
44. Ego vero per singulas horas , Sc per singulos dies, annosque triginta illos deprecabar Altislimum nocte , ac die.
45. Fuit tandem post triginta annos , ut exaudiret me Deus, ancillam tuam, St respiciens abjectionem meam, attendensque tribulationi meae > daret mihi filium ; de quo gavisa sum valde ego, St vir meus, St omnes cives mei, honoremque Deo forti plurimum tribuimus.
46. Et educavi eum labore multo.
47. Fuit autem, quum crevisset, pervenis- setque ad eam attatem,qua uxorem ducturus erat, ut diem facerem epuli.

CAPUT X.

Mulier flens, & refulgens, figura Ecclefl*.

H Oc facto , introiens filius meus in thalamum suum, cecidit mortuus.
2. Quamobrem evertimus omnes lumina, & surrexerunt omnes cives mei ad consolandum me. St continui me ad noblem usque diei alterius.
3. Fuitque supersedentibus omnibus ;i consolatione mei, ut quiescerem, fuit, inquam, ut surgens ea nocte, fugerem, veni- remque (ut vides) in hunc campum.
4. Nunc autem cogito non reverti in civitatem, sed hic consistere; neque comedere , neque bibere, sed sine intermissione lugendo jejunare usque dum moriar.
5. Omittens igitur sermones, in quibus versabar, iratus respondi ei, dicens:
6. Tu mulierum omnium stultiffima,nonne vides luctum nostrum, Sc quae nobis accidunt i
7. Tzijonem matrem nostram omni tristitia contristari , Sc depressione deprimi, Sc Ingere validissimb.

8. Nos nunc lugere omnes, Sc tristes esset quum autem nos omnes contristamur : tu an contristaberis de uno filio ?
9. Interroga enim terram, 8c dicet tibi se eam esse, qua: debeat tam multorum lugere casus, qui in ea pullulant.
10. Et omnium, qui ex ipsa ab initio nati sunt, Sc aliorum, qui venturi sunt: nam ecce pene omnes in perditionem ambulant, Sc exitio traditur plurima pars eorum.
11. Utra igitur amplius lugere debet? haec certe, qus tantam multitudinem perdidit magis, qu.im tu, qu* pro uno doles.
ii. Quod fi dixeris mihi, non est planctus meus similis planctui terrae ; quoniam fructum amisi ventris mei, quem cum moeroribus gestavi, Sc cum doloribus peperi;
13. Terra autem pro modo terrae; sic abit ex ea multitudo praesens, ut evenit ante:
14. Ego quoque dicturus sum tibi. Sicut tu cum labore peperisti, sic etiam terra dat fructum suum homini ab initio,ei, qui infecit ipsam.
13. Nunc ergo contine apud te ipsam dolorem tuum, Sc fortiter fer, qui tibi couti getaut casus. ®
1 6. Si enim tanquam justis acquieveris rebus, a Deo determinatis, Sc Consilium ejus percipies suo tempore,Sc istis in rebus laudaberis.
17. Regredere ergo in civitatem ad virum tuum.
ig. Illa autem dicente mihi,non (aciam, neque ingrediar civitatem,led hic moriar;
19. Perrexi adhuc loqui ad illam, dicens ;
20. Noli facere rem istam ; led asientirre suadenti. Quot enim sunt casus T/.ijoius ? accipe consolationem propter dolorem (e- ruschalaimorum. •
21. Vides enim sanctuarium nostrum desolatum esse, Sc altare nostrum dejectum, templumque nostrum destructum.
22. Psalterium nosti um humi prostratum esse, hymnum conticuisse , exsultationem nostram dissolutam cfle, lumen lychnuchi nostri exstinctum,arcam foederis nostri direptam, loca sancta nostra contaminata, Sc nomen, de quo vocati fumus,peni profanatum, liberos item nostros esse contumeliam passos, sacerdotes nostros succisos» Levitas nostros in captivitatem abductos, virgines nostras inquinatas , mulieres nostras vim passas , justos nostros direptos , parvulos nostros perditos , juvenes nostros in servitutem raptos, Sc fortes nostros infirmatos.
23. Et quod omnium est maximum,signaculum Tzijonis resignatam esse gloriam iplius: nam tradita etiam est in miniis eorum, qui oderunt nos.
24. Tu ergo excute tuam tristitiam multam, Sc depone ä te dolorum multitudinem, ut tibi propitius Deus fortis requietnpralltet tibi Altissimus, requiem ä laboribus.
25. Fuit autem me alloqucnte eam , ut facies ejus repente fulgeret, ac specie coruscus fieret aspectus ejus adeo, ut expavescens valde 'ab ea , cogitarem , quid illud esset.
26. Ecce autem subito emisit sonum vocis magnum, Sc ita formidabilem, ut moveretur terra ipiaa sono mulieris.
27. Qiuimque respicerem , ecce mulier amplius non comparuit mihi ; sed civitas aedificabatur, Sc locus demonstrabatur i fundamentis magnus : Sc timens,clamavi voce magna.
28. Et dixi ; ubi est Urie! Angelus, qui principio vemt ad me ? nam ipse fecit, ut venirem in tantum hunc excessum mentis, quo finis meus, quem spectabam, evanescit, Sc oratio mea efficitur ridicula.
29. Me autem proloquente ista,ecce venit ad me;
30. Ef respiciens me,quod ecce jacerem ut mortuus, Sc intellectus meus abalienatus esset .prehendens dexteram meam, confirmavit me, Sc statuens me in pedes meos, dixit mihi;
31. Quid tibi est , quöd turbata est mens tua, 8c sensus cordis tui? quid conturbaris?
32. Cui ego, quoniam, inquam, dereliquisti me, qui faciens secundum sermones tuos, veni in hunc campum : ecce autem videre mihi visus sum, qu* non possum enarrare.
33. Ille autem dixit mihi; Sta viriliter, St docebo te.
54- Fg*

34. Ego vero dixi, loquere,Domine mi,ad
me, ne derelinquas me, ut non frustratus moriar.
35. Nam vidi, qua: nesciebam, Sc audio, qua: nescio:
36. Aut an falleretur sensus meus, Sc somniaret anima mea t
37. Nunc ergo Oro te, ut exponas fervo tuo excessum istum. Qui respondens mihi, dixit,
;z. Audi me, Si docebo te,exponens ea tibi, a quibus metuis : nam Altiffimus revelavit tibi mysteria multa:
39. Vidit rectam viam tuam, te sine intermissione fuisse contristatum pro populo tuo, Si valde luxisse propter Tzijonem.
40. Haec ergo intelligentia visionis, qua: tibi apparuit paulö ante.
41. Quod vidisti lugentem, quam coepisti consolari.
42. Nunc autem speciem mulieris amplius non vides, lcd visa est tibi civitas aedificari ;
43. Et quod illa narrabat tibi de casu filii fui, naec solutio est:
44. Hsc mulier, quam vidisti, est Tzijon, quam etiam modo conspicis ut civitatem aedificatam.
45. Quod dixit tibi fe fuisse sterilem triginta annis, dixit propterea , quod fuerint anni triginta,quando non erat adhuc oblata in ea oblatio.
46. Sed fuit post annos triginta, aedificante Schclomone civitatem, Sc oblationes offerente , tunc fuit, quando peperit sterilis filium.
47. Quod dixit tibi fe educasse eum cum labore , hi fuerunt habitatores Jcrufchalai- »orum.
48. Quod autem dixit tibi, filius meus veniens in thalamum suum mortuus est , Si contigit ci casus, haec est ruina Jerufchalai- morum, qua: facta est:
49. Ecce autem vidisti similitudinem illius, Sc quum lugeret filium, coepisti consolari illam de iis , qua; contigerant: haec fuerunt tibi aperienda.
30. Nunc autem videns Altissimus te ex animo contristari, Sc ex toto corde condolere illi, ostendit tibi claritatem gloria: illius, Sc pulchritudinem decoris illius :
51. Propterea enim edixeram tibi, ut maneres in campo , ubi domus non est aedificata.
$2. Nam sciebam Altissimum coepturum esse tibi ostendere haec ;
•53. Propterea edixeram tibi, ut venires in hunc agrum, ubi nullum est fundamentum aedificii:
54. Nec enim poterat opus aedificii humani sustineri in eo loco , ubi incipiebatur ostendi civitas Altiffimi.
55. Tu ergo noli timere, neque expavescat cor tuum, sed ingredere, Sc vide splendorem , ac magnitudinem aedificii , quantum potest videre aspectus oculorum tuorum !
5 6. Postea vero audies, quantum auditus aurium tuarum audire potest.
57. Tu enim beatus es prae multis, 8c voratus ab Altiliimo, quo alii pauci,
S8- Nocte autem, quae in crastinum ventura est, maneto hic.

59. Et ostendet tibi Altissimus eas visiones
rerum extremarum , quas efficiet Altiffimuj habitatoribus terrae ultimis temporibir.
do. Itaque dormivi illic ea nocte,& altera, sicut edixerat mihi.
CAPUT XI.

Aquila triceps myßica.
Unc vidi somnium, quöd ecce ascendebat de mari aquila, cui erant duodecim ala pennatae, Sc capita tria.
2. Vidi autem, quum ecce expanderet alas suas in omnem terram, omnibus ventis coeli efflantibus in eam , atque collectis , z. Vidi, inquam, e pennis ejus nasci contrarias pennas, quae in pennulas minutas, Sc modicas evadebant:
4. Et capita ejus quiescebant,quotum medium erat majus aliis capitibus: ipsa itaque quiescebat cum illis.
5. Deinde vidi, quum ecce volAsset aquila pennis suis, ut regnaret super terram, Sc super habitatores ejus,
6. Vidi ei subjici omnia, qua: sunt sub Casio , Sc neminem ei contradicere , ne unam quidem e rebus creatis, quae sunt super terram.
7. Tum vidi, quod ecce furgens aquila in ungues suos, alloquuta est pennas suas, dicens ;
8- Nolite omnes simul vigilare , dormite quaeque loco suo ,Sc ad tempus vigilate :
9. Capita autem ultimo loco ferventur.
10. Et vidi, quod ecce non prodibat vox e capitibus, sed e medio corpore ejus :
11. Et numeravi contrarias pennas ejus, quse ecce erant octo.
ia. Postea vidi, quod ecce a dextera parte furgens una penna, regnavit super omnem tertam:
13. Fuit vero, quum regnasset, ut adveniente ei fine , non appareret locus ejus, Sc sequens exsurgens regnavit, Sc multum obtinuit tempus 1
14. Sed fuit, quum regnasset,ut adveniente fine ipsius, ha:c non appareret, sicut etiam prior.
13. Ecce autem vox emissa est adeam, dicens ;
it». Audi tu, qua: tamdiu obtinuisti tertam, haec annuncio tibi, antequam incipias dispatere:
17. Nemo post te obtinebit tempus tuum, ac ne dimidium quidem illius.
18. Tum exsurgens tertia, tenuit principatum sicut Sc priores > Sc disparuit ipsa quoque.
19. Et lic contigit omnibus aliis sigillarim principatum getete, ac deinde nusquam compatere.
20. Vidi enim, quum ecce per tempus sequentes penna: erigerentur a dextera parte. obtinere ipsas quoque principatum, Sc eas,qua: obtinebant,non tamen compatere illico:
ai. Et aliquas ex eis erigere quidem fe, at principatum non obtinere.
22. Sic vidi postea, quum ecce non compa- rerent duodecim pennae, Sc dua: pennula::
23. Nihil fuperesse in corpore aquilae, nili duo capita quiescentia, Sc sex pennulas.
24. Vidi autem, quod ecce h fex pennulis,
divisi?
önfedMU» ad partem W
rantiitoft»
15,1t At nnt,
dpi»
sstafAi
Pimmtmf ;r. ft lequen ^ijSffilKOtllE ■j. Iiimvidi,
atiijwieipi
Quum au an quietent ia, evigilas .stipitibus n jo. Et vidi« :as fecum.
31. Quod e: tum aliis piote duas illas peni tibant regnat
32. Hoe a terram, Std busejuscum nuit orbis tei fueram,
53 1’oita vsdmcqm k:
;t SmSxn fcfiilifcrre ipsiufctoies' J. It vidi, (hin furtis ilii i ta t mdi itifitt et ad,e
vis.
timntruwl tmktememv loquentemid ?!. Audit Aius tibi: !}• Nonne Sis ammalib «forno,/dq forum iftoru ia. Hami vinalia, q titiumt fec »em ori habitavit t iolo.
4 1 - Tunc 12 StdiA
hiStdifcn
ci,
«VSfoi
WaiH
fortem..
44 - Jt
tempora. (Ompieta <!, Pr, horr «Pisit« «Uncor I tf'CPi

Cap.io.it
fciisejsjfc efficiet Alt.jV IS temporii»-,' tä noste,Si^
U ~
d«teafcmäe mt duodecim l
"«xjmtan: •BÄssvaiti»; : coücdis, wwiuSite
"tomtj
tfetfjoraa«.
ifciphta)!
vollfftt»
Bfettemm».
».qittfiintb nittt, *a Mlmbpci
isirjMtjf.--. f pärns fei
\i!irt,ämit; is teilte: o serventur, prodibat vor »e ejus: i pennas eins '
.UoSsttp' itlujsi oai
quila«!» ratt ia! 3! .lililE»!
disSite- jjwkm»
ijidiitaii"
ii*®»
atqiot-f“
üttEp®
kttnüf:
oliiiilißV* j; tdyw

'extera P
liipat*
w eQWp=
•.quite**
cenwi“^
uptite ; ,
os** 1 '

divis» du» manserunt sub capite, quod erat ad partem dexteram, quatuor vero manserunt in loco suo.
' 2;. Et vidi, quod eccehx, qu» aliis suberant , cotritabant se erigere, & obtinere principatus.
26. iVani vidi, quod ecce nna erecta est,sed statim non comparuit:
27. Et sequentes etiam velocius , quam priores non comparuerunt.
28. Tum vidi, quod ecce dux,quae supererant , apud se ipsas cogitabant etiam regnare :
ip. Quum antem cogitarent de eo, ecce unum quiescentium capitum, quod erat medium , evigilavit (hoc autem erat duobus aliis capitibus majus ;)
30. Et vidi conjunctis duobus aliis capitibus fecum.
3 t. Quöd ecce conversum est caput istud cuin aliis prosequentibus ipsum. comedit duas illas pennulas subjectas alis, qua; cogitabant regnare.
32. Hoc autem caput perterruit omnem terram , & dominatum est in ea habitatoribus ejus cum labore multo.Sc dominium tenuit orbis terrarum supra omnes alas, qu» fuerant.
33. Tostmodum autem vidi , quod ecce medium caput subito disparuit, idque sicut ala::
• 34. Superfuerunt autem duo capita , qua: & ipsa similiter regnaverunt super terram,& super habitatores ejus.
3$. Et vidi , quöd ecce devoravit caput dextera: partis illud,quod erat in lxva.
3<5. Tunc audivi vocem dicentem mihi; Respice ex adverso tui, St considera, quod vides.
37. Et vidi, quöd ecce quiddam simile leoni concitato e silva rugienti; vidi, inquam, emittentem vocem humanam ad aquilam, & loquentem,'dicendo:
38. Audi tu,Sc eloquar ad te, quae dicit Al- tilsimus tibi:
39. Nonne tu es illa,qua: restas de quatuor illis animalibus,qua: feci, ut regnarent in se- culo meo.idque ut post e OS veniret finis temporum istorum ?
40. Nam quartum veniens, devicit omnia animalia , qux praeterierant , tk. dominatu obtinuit secutum cum tremore multo , Sc omnem orbem cum labore graviliimo , & habitavit tamdiu orbem terrarum cum dolo.
41. Tu non judicasti terram ex veritate ;
■ 42. Sedafflixisti mansuetos,Sc lxsisti quie- , tos, Scdilexuii mendaces,& destruxisti habitationes eorum, qui ferebant fructum, 8c muros eorum, qui non nocebant tibi, dejecisti.
43- Adeo ut ascenderit contumelia sua usque ad Altiffimum., & superbia tua ad Deum fortem-.
44- Kelpexit itaque Altissimus superbi» tempora, qu» ecce finita sunt.Sc scelera ejus completa.
45. 1’ropterea tu ne appareto aquila,& ala: tu» horribiles , & pennul» tu» pcflim», & capita tua maligna, & ungues tui pessimi, & totum corpus tuum vanum.
4-5. Ut suffigeretur tota terra, Si liberata

a vi tua,convertatur , & speret jus ac misericordiam ab eo,qui fecit ipsam.

CAPUT XII.

Impetrat Hetras mysterii particularem explicationem.

Oc facto > quum alloquutus esset leo his verbis aquilam, vidi, j 2. Quöd ecce superesset caput,non autem ! comparerent i 11» quatuor al», qu» ad ipsum transierant : nam erect» fuerant,ut regnarent , sed fuerat regnum earum exile, Lc tumultu plenum.
3. Vidi autem > quum ecce non comparerent ili»,totum corpus aquil» incendi: unde expavit terra valde, & ego ex tumultuatione,ac exceslu mentis,metuque magno evigi- j lavi.Sc dixi spiritui meo
4. Ecce tu prxstas mihi hxc.eö quöd scrutaris vias Altissimi:
5. Ecce adhuc sum defessus animo, & spiritu meo infirmus valde, ne modica quidem inest mihi virtus, ä timore multo, quo expavi nocte hac.
6. Nunc ergo orabo Altiffimum, ut me ad finem usque confirmet.
7. Tum dixi , Domine Jehova, si inveni gratiam m oculis tuis, fi justus effectus sum apud te pr» multis,& fi certe ascendit oratio mea in conspectum tuum ;
8. Confirma me,& ostende mihi servo tuo interpretationem , distinctam visi horribilis istius , ut plenissime consoleris animam meam:
9. Nam dignum me habuisti, cui tempora ultima ostenderes.
10. Ille autem mihi,hxc est , inquit, interpretatio visionis hujus:
11. Aquila , quam vidisti ascendentem e mari .regnum illud est, quod visione visum
I est Danijeli, fratri tuo
12. Sed non est illi data interpretatio,mmc autem sum interpretaturus tibi.
13. Ecce dies veniunt, quum exsurget regnum super terram , ä quo erit vehementior metus, quäm ab omnibus regnis,qu» fuerint ante ipsum.
14. Regnabunt autem in eo Reges duodecim,unus post alterum :
15. Qui vero fecundus incipiet regnare, is plus temporis obtinebit, quam ullus c duodecim.
16. H»c est interpretatio duodecim alarum,quas vidisti.
17. Quöd autem vocem, qu» loquuta est, audisti non e capitibus ejus exeuntem , sed ü medio corpore ejus.
iz. H»c est interpretatio post tempus regni illius nascentur contentiones non modie», periclitabitiirque.ut cadat; non tamen' cadet tunc , sed iterum restituetur principio suo.
ijr. Quöd vidisti pennulas octo subjectas alis , cohxrentes alis ejus.
20. H»c interpretatio : exsurgent in ipso Reges octo,quorum erunt tempora brevia,8c citati anni: ac duo quidem ex ipsis peribunt statim 1
ar. Appropinquante vero tempore,quatitor diutius servabuntur medio tempore, quum incipiet appropinquare tempus ejus,ut finiatur ; duo VStöiu finem servabuntur.
T t ns.Et

~~zZ~Et quöd vidisti tria capita quiescenti* •; .
Hxc interpretatio: ultimis temporibus ejus suscitabit AltilTimus tria regna, in qua: reducturus est multa alia, & dominabuntur terr«, atque habitatoribus ejus;
24. Infestantia cos labore graviore, quam praecedentia : propterea vocati sunt Keges capita aquilae.
25. Isti enim sunt, qui recolligent impietates illius, Sc qui perficient extrema illius.
2 6. Quöd vidisti caput maximum dispa. ruisse, hxc interpretatio : unus ex eis super iectosuo morietur, sed tamen cum tormentis.
27. Duos autem, qui perstiterint, gladius consumet

28. Unius enim gladius consumet alterum , sed tamen ille quoque gladio tandem cadet.
29. Quöd vidisti pennulas duas subjectas alis trajicere subter caput, quod erat in parte dextera;
30. Hxc est interpretatio: hi sunt,quos servavit Altissimus in finem suum, hoc est, regnum exile, Si tumultu plenum.
31. Quöd etiam audivisti leonem,quem Videras evigilantem, progressum de silva, rugienscm. alloqnentem aquilam, Sc arguentem eam, factaque injusta ejus omnibus sermonibus suis, ficut audisti:
32. Hic est spiritus, quem servavit AltilTimus in finem contra eos, Sc impietates eorum, ut arguat eos, St eis objiciat in os dila- riationes eorum.
33. Sistet enim eos in judicio vivos: er.'t- que, postquam arguerit eos, ut tunc demum corripiat eos.
34. Nam residuum populum meum Uberaturus est ä miseria qui servati fuerint in finibus meis. St exhilarabit eos , usque dum finis adveniat, dies judicii, de quo ab initio Joquutus Ihm tibi.
3;. Hoc somnium, quod vidisti, St hae interpretationes illius.
36. Tu vero solus fuisti dignus, qui hoc secretum scires Altilium.
37. Scribe ergo omnia h»c in libro, qua: fidisti; St pone ea in loco abscondito:
38. Et docebis ea sapientes populi tui, quorum animos scis posse capere, St servare secreta haec.
39. Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, ut tibi ostendatur , quicquid visum fuerit Altistimo ostendere tibi. Ita profectus «st a me.
40. Fuit autem, quum audivisset omnis populus praeteritis septem diebus me non fuisse reversum in civitatem, ut congregari omnes atque parvi, ac magni venirent ad me, Sc alloquerentur me, dicentes;
4 t. Quid pec.avimus in te r quid injuste egimus in te, quöd derelictis nobis sedisti in ioco hoc ?
42. Tu enim nobis superes solus ex omnibus populis, ut botrus & vinea, Sc sicut lucerna in loco obscuro, Sc sicut in portu navis , servata ä tempestate.
43. Annon sufficiunt nobis mala, quas contigerunt i
Ergo tu nos dereliqueris, quanto Rotis fuOict melius succensos fuisse aes

quoque cum Tzijonis incendio d
45. Nec enim fumus meliores eis. qui ibi mortui sunt: & ploraverunt voce magna.
46. Respondens autem eis, dixi, confide Jisrael, Sc noli contristari tu domus Jaha- kobi:
47. Est enim memoria vestri coram Altistimo, Sc Deus fortis non obliviscitur vestri in tentatione:
48. Ego verö non dereliqui VOS , neque discessi a vobis; sed veni in hunc locum, ut deprecarer pro desolatione Tzijonis,ut quererem misericordiam pro oppressione sanctificationis vestrae,
49. Nunc ergo abite unusquisque vestrum in domum suam: ego autem veniam ad vos post dies istos.
50. Et profectus est populus, sicut dixeram ei, in civitatem:
3 r. Ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandavit Deus, comedens solummodo de floribus agri: ex herbis fuit esca mihi in diebus illis. _
CAI’ÜT XIII.
Vir ex mari ascendens vmcit populos »
F Uit autem post dies septem, ut nocte somniarem somnium.
2. Quöd eccede mari quidam ut ventus exsurgebat, Sc conturbabat omnes fluctus ejus.
3. Vidi autem, quöd ecce invalescebat ille homo cum millibus caelitum : 8c quocumque vultum tuum vertebat, ut consideraret, tremebant omnia, qux ab eo respiciebantur :
4. Et quocunque exibat vox ex ore eius, exardescebant omnes , qui audiebant vocem ejus, sicut ardet terra, quaudo sentit ignem.
5. Et vidi postea, quum ecce congregaretur multitudo hominum innumera e quatuor partibus coeli, ut debellarent hominem, qui ascenderat d mari.
6. Vidi, quoti ecce sibi ipsi exsculpsit montem magnum, & volavit super eum.
7. Ego autemquassivi regionem videre, vel locum, unde mons exsculptus esset, nec tamen potui.
8. Deinde vidi, quöd ecce omnes , qui congregati fuerunt in eum, ut expugnarent eum, timebant valde, & tamen ausi uint pugnare.
9. Ecce autem, ut vidit impetum multitudinis venientis , non extulit manum suam, neque frameam prehendit , neque aliquod instrumentum bellicum; sed solummodo,ut vidi.
10. Emisit ex ore suo sicut flatum ignis,sc ö labiis suis spiritum flammat,& i lingua sua scintillantes procellas; qua: commista sunt omnitzsimul, flatus ignis, spiritus flamm», 8c multitudo procellarum.
ii. Qu» irruit impetu super multitudinem paratam ad pugnandum, Sc succendit omnes adeo, ut repenti nihil videretur de innumera illa multitudine, nisi pulvis solum, Sc fumus odorem mittens : atque h*c videns extimui.
12. Fostea verö vidi hominem illum descendentem de monte, Sc vocantem ad se multitudinem alteram pacificam:
13. A«*
fentiSie®*
dice.Suct!?®
ictij)««
renfcwÄ
ciict: isi.mcc: a ve, .Vmc ergo < jpeitiiHtnUb fl, jVamsicut e sptalifti fi (Bjliit v* il
j;. Qui enim:
I erunt, ij. Intelligo; .a ultimos, ut i Wiuemf. ip. Ftoptti! tHgna,8ueo ant somnia h :o. Attame rite in hunc d tingent temp icut nubem a :i. Meante visionis inter;
111 'busloquiM a Qtiodiei ak;ei}ki 4 (jui perfert 5 1; ss «M ä»t, hi te, 1
initiis,qui {« 3. Hi ratet ÄWtsurail il lieft, qi istempodira sl creaturas I ierelicti simi V Quöda iat Harum,! A Et quö, ctrameimm * multitui jundumcui 19. Ecce i Minius li
:am,
P. Et ren pi inhabitat 11. Er coo MwfJttm) fetius jem
ffttqia
«Nes
ss lites vo;«, kilirmsu 34 . It »merabj [Mreeim !!. ipse j Eziion : ftOii

iendio:
'H«-i!,pj 3t "■ocemisji.
% (fei, 4 * (u domus Ja
wiW coram' »Miniatur vt
%ii m i «f fiunt locum,! i'Mioniyitjj »ppriiootfa;
iiisjBfWini
tarceimtlm

imkhmht
utoitpwnti
Deus.coej
tiiakisr
XIII. mit ffä ittaiiUtioi ti
äß ut re» omisi A
mlesataiB
; |jt (fWW OTÄrati .0 irtzvik
(fOXKOWi
a
a,qi«i)S
lötrnjf
iHttniJß
stteiaf
«J»®v
iß«),«
iStf*
jjSC^
stptdp
liliessoioit
a®igms>! ilinjjac mitti d silinns;
xiultiwä ;ccndit®* a dei«? i {oli«'" teer# 9 '
ine®ä'^
OOflMS viS‘ u
IJ,W
Cap.iz
i;. Accessitque aci eum species hominum multorum quorunciam gaudentium, Sc quorumdam dolentium, quorum alii erant alligati, alii adducebant ex iis, qux offerri solent & infirmatus sum ex pavoris multitudine ,& expergefactus, dixi :
14. Tu ab initio demonsträsti fervo tuo res istas mirabiles, 8i dignum me habuisti, cujus precationem susciperes;
15. Nunc ergo demonstra mihi adhuc interpretationem somnii istius.
16. Nam sicut existimo ex sensu meo, vae iis, qui derelicti fuerint diebus illis ; Sc multo amplius vae illis, qui non fuerint derelicti :
17. Qui enim non fuerint derelicti,tristiores erunt.
18. Intelligo nunc, quae sint reposita in dies ultimos, ut his obveniant, & iis, qui derelicti fuerint:
19. Propterea enim venerint in pericula magna, Sc necessitates multas > sicut ostendunt somnia haec.
. 20. Attamen facilius est periclitantem venire in hunc diem, Sc tunc videre, qua; contingent tempore ultimo,quam pertraiiSre sicut nubem ä feculo.
11. file autem mihi respondens, dixit; & visionis interpretationem dicam tibi,& de quibus loquutus es, ha’c adaperiam tibi.
22. Quod de iis dixisti, qui derelicti fue- ■ rint, haec est interpretatio;
23. Qui perfert periculum, in illud tempus, hic le custodivit; 8c qui in pericula inciderunt, hi sunt, qui habent opera, Sc fidem apud Altissimum.
24. Scito ergo beatiores esse, qui derelicti fuerint iis, quf sunt mortui.
25. Hae interpretationes visionis : quod Vidisti virum ascendentem L medio maris ;
26. Is est, quem conservat Altissimus multis temporibus, qui per se ipsum liberaturus est creaturas suas,8c ipse dispositurus iis, qui j derelicti sunt foedus.
27. Quod autem vidisti de ore ejus exire sicut flatum, 3 c ignem, Sc procellam.
28. Et quod non tenebat frameam > neque instrumentum bellicum ; corrupit impetus ejus multitudinem , quae venerat ad oppugnandum eum; haec est interpretatio :
29. Ecce dies veniunt , quando incipiet Altissimus liberare eos, qui sunt super ter. ram,
30. Et veniens excessum mentis afferet iis, qui inhabitant terram :
2t. Et cogitabunt debellare alii alios, civitas civitatem, Sc locus locum : gens insurget adversus gentem, Sc regnum adversus regnum.
32. Erit autem, quum fient haec,Sc contingent signa, quae ante ostendi tibi, ut tunc reveletur FUius meus, quem vidisti ut virum ascendentem.
33. Eritque, quando audierint omnes gentes vocem ejus, ut derelinquat unusquisque bellum suum, quod habuerint inter se.
34. Et colligatur in unum multitudo innumerabilis, ut volentium venire, Sc expugnare eum.
35. Ipse autem stabit super cacumen montis Talioni;.
34. (Taij011 enim procedet, oslendetiir-
Cap.i; .
que omnibus parata, Sc aedificata, ut vidisti montem sculpi sine manibus.)
37. Et ipse Filius meus arguet impietates gentium, quas adinvenerunt malis, qua; cunv procella comparantur, Sc mala cogitata eorum cruciamentis, quibus incipient cruciari, assimilatis flamm*.
38. Et perdet eos sine labore per legem, quae igni assimilata est.
39. "Quod autem vidisti eum colligentem ad sc aliam multitudinem pacificam;
40. Hae sunt decem tribus captiva; abductae 6 terra sua diebus Hoscheha; , Regis, quem captivum abdflbcit Schalmanasar, Rex Assyriorum ; quae deportatae cis flumen, postea translata; sunt in terram aliam.
41. Ipsi autem sibi ceperunt hoc consilium, ut derelinquerent multitudinem gentium profecti in ulteriorem regionem, ubi nunquam genus humanum habitavit:
42. £t ibi observarent legitima statuta sua, qus non observaverant in'regione sua.
43. l’er introitus autem fluminis Euphratis angustos introierunt.
44. (fecit enim eis tunc Altissimus signa, sistens venas fluminis, usque dum transivissent ;)
45. Et in eam regionem perventuris fuit via magna, iter anni unius, Sc dimidii: regio autem illa vocatur Harschareth,
4(5. Tunc habitaverunt ibi ad tempus usque ultimum: nunc autem, quum incipient reverti,
47 .Iterum Altissimus sistet venas fluminis, ut possint transire : propterea vidisti multitudinem cum pace ambulantem.
48. Sed Sequi derelicti fuerint e populo tuo, qui invenientur intra terminum meum.
49. Fiet ergo , quum incipiet perdere multitudinem earum gentium, qute collecta: fuerint, ut protegat eos, qui e populo super-
1 futuri sunt;
50. Et tunc ostendat eis multo plura portenta.
5 r. Ego vero dixi, Domine Jehova,ostende mihi, cur viderim virum ascendentem i medio maris.

52. Et ille mihi, sicut non potes, inquit, vel scrutari, vel scire, qux sunt in profundo maris ; sic non poterit quifquam super terram videre filium meum, vel eos, qui cum eo sunt, nisi tempore, 8c die illo.
53. H:ec est interpretatio somnii , quod vidisti, Sc propter quod illuminatus hic fuisti (olus.
54. Nam dereliquisti viam tuam , & irt meam incumbens legem, quxsivisti eam:
55. Vitämque tuam disponens sapienter, illam ex animo tuo vocasti matrem.
^ 4 . Ac propterea ostenditur tibi merces apud Altissimum : erit enim post tres dic* alios; ut apud te alia proloquar, exponam- que tibi res graves, & mirabiles.
47. Profectus itaque, perrexi in campum, glorificans multum > Sc laudans Altissimum de rebus mirabilibus, quas suo tempore facit.
58- Quod gubernet tempus, Sc quae accidunt temporibus; Sc resedi illic tribus diebus.
mi) 0 c im
' ssr a
HEZRI L I B. IV,
CAPUT

Cap. 14.

A P U T XI V.
T>eus apparet in rubo, tS libri Biblici ■vindicantur ab intentu.
T^Uit autem die tertio, quum sederem sub X 1 quercu,ut ecce vox exiens ad me e rubo, diceret, hezraHezra;
1. Cui dixi, Ecce me Domine , St surrexi in pedes meos.
3. Tum ille mihi,plani revelatus sum super rubum , St anoquutus sum Moscnen,quando populus meus serviebat in zEgypto.
4. Et mittens eum, eduxi populum meum ex /Egypto, Sc adducens eum super montem ijnaj, detinui eunsapud me diebus multis ;
5. Et enarrans ei res multas admirabiles, Ostendi ei temporum arcana, St finem.
(1. Acprfccepiei , dicens; haec palam facies, „verba > Sc i:*c abscondes.
7. Nunc quoque edico tibi:
8. Signa.qu* demonstqavi.St somnia,quae vidisti, St interpretationes , quas audisti, in corde tuo repone.
9. Tu enim recipieris , ne omnia videas , adduceris reliquus factus consilio meo cum similibus tui, usque dum liniantur tempora :
10. Quoniam seculo periit juventus sua.Sc tempora, prope est, ut senescant.
i r.Nam in duodecim partes divisum est se- culum,cujus transierunt decem, St dimidium partis undecim* „•
12. Supersunt autem ei,qua; subsequuntur medium partis undecim*.
13. Nunc ergo dispone domum tuam , St corripe populum tuum,ac consolare humiles coruM.
14. Et renuncians jam corruptela:,dimitte abs te mortales cogitationes, abjiciensque a te pondera humana, exue te jam infirma natura , ac reponens seorsim molestiiiimas tibi cogitationes, festina migrare ab his temporibus :
.15. Qu* enim vidisti nunc contigisse mala , iterum his deteriora facient.
i(5 . Nam quo invalidius fiet feculum ä senectute, eö multiplicabuntur amplius in habitatores mala.
17. Longihs enim abibit veritas, Sc appropinquabit mendacium : jam autem festinat venire ista visio, quam vidisti.
rjj- Ego vero respondens, dixi; Placeant hxc coram te, Domine.
19. Ecce enim ego abiens, sicut praecepisti mihi, corripiam praesentem populum : qui autem deinceps nati fuerint, quis commonebit i
20. Positum est ergo seculum in tenebris, Sc habitatores ejus sunt sine lumine :
ai. Quoniam Lex tua exusta est : quam- obrem nemo scit,qua: a te facta sunt,vel qua: incipient fieri opera.
22. Si ergo inveni apud te gratiam,immitte in me Spiritum sanctum, ut scribam quidquid fuit factum in seculc ab initio , qu* fuerunt scripta in Lege tua , ut possint nomines invenire semitam tuam: Sc qui voluerint vivere ultimis temporibus , vivant.
23 Respondens itaque mihi,dixit: Abi, congrega populum ,8c indicito eis, ut non quarranr te diebus quadraginta,
24. Ist! autem praepara tibi .libros multos ; Sc accipiens tecum 8erajam, Debarjam,
Schelemjam, Kchanum , Sc Chatzielenuhos quinque viros paratissimos ad scribendum velociter, advenito huc:
25. Et ego accendam in corde tuo lucernam intellectus , qu* non exstinguetur, donec finita sint, qu* inceperis scribere.
26. Issque perfectis qu*dam palam facies, quaedam sapientibus occulti trades , in crastinum autem hac hora incipies scribere.
27. Tunc ego profectus sicut praeceperat mihi, congregavi omnem populum, Sc dixi.
28. Audi Jiirael verba haec.
29. Peregrinati sunt majores nostri olim in Agypto, Sc Uberati sunt inde.
30. Et acceperunt Legem vit*, quam non custodiverunt, Sc quam vos, sequentes eos, transgressi estis.
31. Traditäque vobis terra in sortem, Sc monte Tzijonis > Sc patres vestri, Sc vos inique fecistis, ac non observastis vias, quas prajeepit vobis Altissimus:
32. Qui cum justus sit index , abstulit vobis ad tempus, quod donaverat ••
33. Et nunc vos hic estis, Sc fratres vestri sunt ulterius, quam vos.
34. Si ergo imperantes sensibus vestris, erudiveritis cor vestrum, vivi conservabimini,Sc post mortem misericordiam conseque- mini.
3;. Judicium enim post mortem adveniet, quando iterum reviviscemus ; atque tunc iu lorum nomina apparebunt, Sc impiorum fact 1 ostendentur.
3 6. Ad me verö nemo jam accedat .neque requirat me in dies quadraginta.
37. Ita acceptis quinque viris , sicut mandaverat mihi, protecti in campum, mansimus illic.
38. Fuit autem postridie , ut ecce vox me vocaret, dicens; Hezra aperi os tuum , 8c bibe, quod bibendum tibi dedero.
39. Me itaque aperiente os meum,ecce calix plenus porrigebatur mihi, plenus rei liquid* sicut aqua, sed colore igneo :
40. Quem accipiens bibi; qurimque bibissem ex eo, cor meum cruciabatur intellectu, Sein pectore meo intumescebat sapientia-, quam spiritus meus voluit conservare memori*.
41. Quapropter ubi apertum fuit os meum. non fuit clausum ampliiis;
42. Sed ut Altissimus dederat intellectum quinque illis viris, scripserunt ea , qu* dicebantur excessu mentis, Sc qu* non intel- ligebant.
43. Ac nocte quidem sumebant cibum; ego vero per diem loquebar, Sc per noctem non tacebam.
44. Sic fuerunt scripti per quadraginta dies libri ducenti quatuor.
45. Fuit autem completis quadraginta diebus.
46. Ut loqueretur Altissimus, dicens;Qu* priora scripsisti propone palam, ut legant digni, Sc indigni;
47. Posteriores vero septuaginta conserva, ut tradas eos sapientibus e populo tuo:
48. In his enim est vena intellectus, Sc sapienti* fons > St scientia: Humen. Atque ita feci. _
CAPUT
prn/i:«® 1 ' 1 ®

En:*»»? 1 '
8li.il« 1 " 1,
. jfe timeas a »nmrb«
e«*
' j. {Tuoniam oti A«- morietu „Ecce, ego c terrarum tr spe, Sc inte j, Quia polii
namiMfiita.
irum.
7. Proptete; z. Jamnon 51« irreligift qu* inique e? Sc justus incl; clamant inde
f. l'lmisu minus, Screo xium ab illisa
to. Sccepo, Suum ädts tat ia terni 11 , Sal eto Miizlso; Si pii, corrumpi!
g. Lugebit k irateiatapl ita ei Deus, ij. Lugta
;.t,Scgi®&
to:
t{. Quia ttitio eorun gentem ari p
IBS.
i{. Nece: te: curata suum, 8tp- tat statt
17. Mei sinke non
18. Nan tales turba minesmeti
ip. Aon »er faiti
Wailt
■'.at'
"«lati
a Libre,. cteina
21. Si faciens, ms]e«
22. X "te cessi felgliiM
;-ih
«senta
sali®.

J V1I
köatiitl«,, 10s ^ sentes
Cap. 1 6.
HEZR^ LIB. IV.
Cap.ifi.
elinguetur,;
•M feitet.
^ träfe, me 1 ®ipies feil«
rapopalnm.&ic
tec,
ntii,
VisegDcntutK.
tiatntaij ivtSsiiSiw;. sä m a S;
iuHex.akt"- Berat; ii,Ji traut! ri
'salitos na 'ri confinia
•fern adveniet, ; at(\\\e Was
lUMdltiS «juti, tuis, feit»
i(, «Kittn
tperiü fll;i itfcfa,
I«««!'
fei ptatraf 1 it.jw: -ifüffif- lisitsiÄ
SS I?» tasBim»
i«d«
impiis;
Ut« ;! B;
imt otai»;
jjerno&u
rajinuil
quaärJjii
, dicas. 1 ? tn, ut?
■inta»^
iulo»
«® '
Ctflf

CAPUT XV.

Prodicuntur multo calamitates secuto superventuro.

E Cee eloquere in aures plebis meae sermones prophetia:, quos immisero in os tuum, ait Dominus.
2. Et fac, ut inscribantur charta:; nam fideles, & veri sunt.
3. Ne timeas ä cogitationibus adversum te, nec conturbent te incredula verba oblo- quentium.
4. Quoniam omnis incredulus in sua incredulitate morietur.
5. Ecce , ego induco , ait Dominus, in orbem terrarum mala, gladium , famem, mortemque, & interitum.
6. Quia polluit vehementissime omnem terram iniquitas , St complet* sunt nox* illorum.
7. Propterea sic ait Dominus.
8. Jam non silebo de impiis fattis istorum, qu* irreligiöse agunt, nec tolerabo in iis , qu* inique exercent ecce sanguis innoxius, Si justus inclamat me , Sc

anim* justorum clamant indesinenter -.
9. Plane sumam vindictam de istis,ait Dominus, Sc recipiam omnem sanguinem innoxium ab istis ad m».
10. Ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur: jam non patiar illum habitare in terra fEgypti;
11. Sed educam eum manu forti, Sc brachio excelso; Sc percutiens plaga , sicut prius, corrumpam omnem terram ejus.
,2. Lugebit /Egyptus cum fundamentis suis, verberata plaga, Sc castigatione, quas inducet ei Deus.
13. Lugebunt agricolx arantes terram , quoniam deficient termna ipsorum ab uredine, Sc grandine, Sc ä sideratione terribili.
14. V* huic seculo , Sc iis, qui habitant in eo:
15. Quia appropinquavit gladius , Sc contritio eorum : nam gens exsurget contra gentem ad prxlium cum gladio in manibus tuis. . .
16. Nec erit stabilitas inter se hominibus, nec curabunt alii invalescentes aliis Regem suum, Sc principes : sed vias rerum gerendarum statuent in potentia sua.
17. Adeo ut desiderans homo in civitate sua ire non postit.
18. Nam propter superbiam eorum civitates turbabuntur > domus evertentur, homines metuent.
19. Non miserebitur homo proximi sui propter famem panis, Sc tribulationem multam, delendo gladio domos eorum > Sc diripiendo facultates eorum.
ao. Ecce ego convoco, inquit Deus, omnes Reges terrx ad reverendum me , qui sunt ab Occidente, ab Austro, ab Euro, Sc dLibano,ut convertentes se , reddant qu* ademerunt istic.
21. Sicqt faciunt adhuc electis meis , sic faciens, reddam in sinum eorum, ait Dominus Jehova:
22. Non parcet dextera mea peccatoribus, nec cessabit gladius irruere in effundentes sanguinem innoxium super terram.
23. Exiens ignis ab ira ejus,devorabit fundamenta terr* > Sc peccatores ut stramen ae- eeullun.
24. V* eis, qui peccant, Sc non observant mandata mea, ait Dominus :
25. Non parcam illis, discedite filii h potestate illorum, nolite contaminare sanctuarium meum.
xd. Quoniam novit Dominus omnes, qui delinquunt in ipsum, propterea tradidit illos Deus morti, Sc occisioni, dicens;
27 Jam ecce venerunt super orbem terrarum mala, Sc manebitis in illis : non emm liberabit vos Deus propterea, quod peccastis in eurn.
28. Ecce visio horribilis, cuius aspectus est ab Oriente.
29. Nam exibunt nationes deserta colentium Arabum cum multis curribus; Sc sicut ventus, eorum numeri ferentur super terram , adeo ut etiam timeant, trepidentque omnes , qui de illis audient:
30. Carmanii quoque insanientes ira exibunt ut apri 6 silva , Sc advenientes cum copiis magnis , consistent in bello , coniuncti illis , Sc vastabunt portionem terr* Assyriorum.
31. 1’ostea vero supervalescent incolae deserti memores ortus fui, Sc conversi conspirabunt ad persequendum eos copiis magnis.
32. Ii amem turbati quiescent ä copiis horum, Sc convertent se ili fugam,
33. Tunc ä regione Assyriorum subsessor veniens , obsidebit eos , Sc consumet unum ex eis , eritque timor, Sc tremor in exercitu eorum ,8c contentio in Reges ipsorum.
34. Ecce nubes ab Oriente, Sca Septentrione ad Meridiem usque , quarum aspectus horret valde, plenus ir*, proceUatum- que:
35. Et collidentes inter se, elident siduS amplum, quod super terram est , sidus istorum, eritque sanguis gladio fusus ad v*n- trem usque.
Y>. Et fimus hominis usque ad avertam cameli: eritque timor, Sc tremor multus super terram:
37. Et horrebunt , qui iram illam viderint , Sc tremor occupabit illos.
38. Postmodum enim movebuntur nimbi coniosi a Meridie, Sc Septentrione , Scpars alia ab Occidente.
39.1nvalescentque insuper venti ab Oriente; Sc rubes, quas suscitabit in ira Deus , recludent cos, Sc sidus eorum perterrefaciens Orientis, Sc Occidentis tractum , violabitur ;
40. Lt exaltabuntur nubes magn*,valids- que, plen* ira , Sc sidus earum, exterritura; omnem terram , Sc habitatores ejus, effusu- r*que in omnem locum altum, Sc eminentem siderationem terribilem.
41. Ignem, Sc grandinem , Sc gladios volantes, Sc aquas multas adeo , ut etiam impleantur omnes campi, omnesque rivi ple- nilftme, ut aquis multis.
42. Et demolientur civitates, Sc muros & montes,collesque, Sc ligna silvarum fcentim-’ que, pratorum Sc frumenta agrorum :
43. Et transiliunt constanter Babylonem usque, ac eam exterent.
44. Convenient in eam Sc circumsidentes eam effundent siderationem, omnemquei- rani super eam, Sc subeunte pulvere, ac fu-
Tt 3 mo

mo in caelum usque, omnes in circuitu lugebunt eam:
45. Qui vero sub ea manserint,servient iis, qui extriverint ipsam.
46. Tu autem Asia concors in spem Babylonis, Sc gloria personae ejus;
47. V* tibi misera, propterea quöd imitata es eam; ornans filias tuas ad scortationem > ut placerent , Sc gloriarentur de tuis amatoribus , qui tecum semper cupide scortati sunt.
48. Exosam imitata es in omnibus operibus ejus, & inventionibus ejus : propterea, inquit Deus,
49. Immittam tibi mala, viduitatem, paupertatem, famem, gladium, & pestem ad devastandum domos 'tuas violenta morte.
. 50. Gloria virtutis tuae sicut flos siccabitur, quum exsurget ardor emissus super te.
5 r. Infirmaberis ut paupercula plagis affecta, & castigant ä mulieribus, ut non possint te amplius suscipere potentes amatores tui.
52. Numquid ego sic ductus zelotypia tecum agerem , inquit Dominus.
53. Nisi occidisses electos meos omni tempore , ad percutiendum extollens manus.
• 54. Et dicens, in morte eorum, quum inebriata esses, exorna speciem vultus tui ?
55. Merces scortationis tua; in sinu tuo est, Propterea accipies retributionem.
56. Sicut facis electis meis,dicit Dominus, sic faciet tibi Deus, Sc exponet te malo :
%7. Et nati tui fame interibunt , Sc tu gladio cades, Sc civitates tu* atterentur, 8c homines omnes tui in campo concident gladie :
38- Et qui erunt in montibus, pereuntes fame , manducabunt carnes suas, Sc sanguinem bibent ex fame panis, 8c siti aqux.
59. Infelix per maria ibis > & rursum accipies mala :
60. Nam transeuntes allident civitatis accis* incolas , Sc exterentes aliquam portionem terr* tu*, partem glori* tu* perdent, quum revertentur rursum ad Babylonem eversam,
61. Destructaque illis eris pro stipula, Sc ipsi erunt tibi ignis :
6%. Absument enim te ,& civitates tuas , terram tuam , Sc montes tuos, omnes silvas tuas , fructiferasque arbores comburent >§ne; ..
6z. Filios tuos captivos ducent; 8c censum tuum habentes in pr*dam, perdent gloriam faciei tu*.

6. Numquid repulsurus esset aliquis leonem esurientem in silva? aut mox exstincturus esset ignem in stipula, quum coepit ar- dere t
7. Numquid repulsurus esset aliquis sagittam immissam a forti sagittario ?
g.Dominus Deus fortis immittit mal a, et. quis est, qui repellat ea ?

9. Exit ignis ex ira ejus,ecquis est,qui exstinguat eum ?
xo. Coruscat, ecquis non timebit ? tonat, ecquis non pavebit r
11. Domino comminante,ecquis non funditus conteratur ä facie ipsius?
12. Terra tremit, Sc fundamenta ejus,mare fluctuat e profundo, Sc fluctus ejus disturbantur, ac pisces ejus ä facie Domini, Sc a gloria virtutis ejus:
13. Quoniam fortis est dextera ejus , qu* arcum tendit, sagitt* ejus acut* , qu* ab ipso mittuntur, non deficient, quum coeperint mitti in fines terr*.
14. Ecce mittuntur mala, 8c non avertentur, donec supervenerint terr*:
15.Ignis succenditur, Sc non extinguetur, donec consumat fundamenta terr* :
itS. Quemadmodum non redit sagitta missa ä valente sagittario; sic non revertentur mala, qu* missa fuerint in terram.
17. V* mihi, v* mihi: quis me liberabit diebus illis !
ig. Initium dolorum, Sc multi erunt gemitus; initium famis,8c multi interitus : initium bellorum, Sc formidabunt potentissmii; initium malorum, 8c trepidabunt omnes,!» eis.
19. Quid faciam, quum evenerint mala ista?
20. Ecce sames.be plaHa, tribulatioque,& angustia, missa sunt flagella ad emendationem :
21. Sedhis omnibus non revertentur ab iniquitatibus suis,sed erunt flagellorum fein*
: per immemores.
22. Ecce, ut fuerit annon* vilitas in terra adeo, ut sibi putent dispositam esse pacem, tunc pullulabunt mala super terram, gladius, fames, & magna confusio :
23. A fame enim plurimi interibunt habitatores terr* , & gladius perdet C*tcros, qui superfuerint a fame :
24. Et mortui sicut stercora projicientur; Sc non erit, qui consoletur eos : nam derelinquetur terra deserta, Sc civitates ejus dejicientur.
25. Non derelinquetur, qui colat terram, Sequi seminet in ea.
2<5. Arbores dabunt fructus, sed quis de-
CAPUT XVI.
Horrenda universo orbi desolatio in fine fu- tura.
V AL tibi Babylon,8c Asia: vx tibi .dEgypte, Sc Syria.
1. Prxcingite vos saccis, Sc ciliciis .plangite filios vestros,Sc dolete, quoniam appropinquavit contritio vestra.
3. Immisso vobis gladio , ecquis est , qui avertat illum ?
-. 4- Immisso in vos igne, ecquis est, qui ex- tmguat ilium ?
s. Immissis in vos malis, ecquis est, qui rebellat ea?
neteret illos r
27. Uva maturescet, sed quis calcaret it- im i erit enim locis omnibus magna desola-
°-
28. Cupiet enim homo videre hominem, t ve! vocem ejus audire.
29. Nam reliqui fient L civitate deni, & bi- ii ex agro, qui absconderint se in densis ne« aoribus, Sc scissuris petrarum.
30. Quemadmodum derelinquuntur moveto singulis arboribus ternx , aut quater- xolivx. , . .
31. Aut sicut in vinea vindemiata reliqui tint racemi ab iis* qui diligenter ierutantuc meam;
32. Sis
SitÄ» 61
Ictui a i*®* Jio.
,.kia-V
a®»»«“? 1
- Licem» fnicfe
laris»® 1 '
ifecffiim.
;t, Sponsis t ijütsrum at« i Audite Vi pi Domini.
Icte vei .ediis credatis. $.feapp dant.
39. Quemü ritura est iw
propinquant'
duas.veltre-
jus, St pro dant punch
40. Sic t super terrar comprelien.1
41. AuJitt
ter t;
e, Opi mit; juJperdituruS q. Quimcrc tlm; quiri
4, Qui fati MMMt 4 V Qu™
i,L Trop fluita.
47. Fru gen* , St: mos evert tantrqi raunt nat 4J. Nar majsext Medion 49. Eo ptopecc:
qo.Qi honesta, 51. Sii exornati terit is,j tui super u, Pro, tnäliu
■,’Sbi
teei
V5
puti
mino
nomi & coi
34.
•Otltlt

_ Cfi(
s 'featqtjv
“'«lOStxgj ' ^iim coepi;:
A aliquis^ tJtio?
■Mittit jsslj.
K ?ttisest^a t
“timekititta

ttittquiitoifi
fes?
oätjihis, ‘‘WhcjmrfjstM. ® ftfflini, 8i i
ffitat'pis,® ata: ,qa;
liiJoioita
tera:
nonextajic tattrn:; jtftfijM. trn rereata tm.
iailUil
alti omiit gf> jittnms'.it' Wpotffltife; tatOCiii
tKliBlsli
»kidckiqil
Miitc»
{Hinweis
itüylka»
namif
(tsdtaiin,
tnpta
ii riavi-t b
s]d»«i
»liÄ-S-'i
;®;Sai 4 !fc
TltStSI)«* 1 '
Jtiqiisk-
■alatrt i igniilcfc
: horni.'"
te deni, 5; cimi«®'
quuntu: :*■ i , aiitj»-
teitiisnlP
?■»
Cap.i6.
31.Sic reliqui fient diebus illis terni,aut quaterni ä perscrutantibus domos ipsorum gladio.
33. Et relinquetur terra deserta, & agri ejus veterascent, & vise ejus, ovnnesque semitae germinabunt spinas, eo quod non transibunt homines per eam.
34. Lugebunt virgines , non habentes siponsos, lugebunt mulieres , non habentes viros , lugebunt filia; earum > non habentes adjumentum',
35. Sponsis earum bello confomtis, Sc viris earum attritis fame.
;6. Audite vero ista, Sc cognoscite ista, 6 servi Domini.
37. Ecce verbum Domini, excipite illud: ne diis credatis, in quos, dicit Dominus ,
;8- Ecce appropinquant mala, Sc non tardant.
39. Quemadmodum prargnans, quum paritura est ä nono mense partura suum; appropinquante hora partus ejus, ante horas duas,vel tres, dolores circumeunt uterum c- jus , Sc prodituro infante ex utero non tardant punitum unum ;
40. Sic non morabuntur mala proditura super terram ; sed gemet secutum,Sc dolores comprehendent illud >
41. Audite verbum plebs mea : parate vos ad pugnam, & in malis sic estote ut adven» terra:.
42. Qui venit, quasi qui fugiat,& qui emit, quasi perditurus;
43. Qui mercatur, quasi non capturus fructum j qui sedificat , quasi non habitaturus ;
44. Qui seminat,quasi non messurus,& qui vineam putat, quasi non vindemiaturus ;
43. Qui nubunt, quasi non genituri liberos ; Sc qui non nubunt, quasi vidui.
46. 1’ropterea quod,qui laborant,laborant frustra.
47. Fructus enim illorum metent alienigenae , & substantiam illorum rapient, domos evertent, Sc liberos eorum captivos ducent: quia in captivitatem , & famem gignunt natos suos.
48. Nam qui negotiantur ex rapina, quö magis exornant civitates , & domos suas , possessionesque , Sc se ipsos;
49. Eö magis persequar ipsos zelotypia pro peccatis ipsorum, ait Dominus.
50. Quomodo invidet adulteras mulier honesta, Sc proba valde ; _
51. Sic invidens justitia iniquitati, quod exornat se, accusabit eam in os, quum advenerit is, qui prohibet omne peccatum accurari super terram.
32. Propterea nolite imitari illam,neque opera' illius:
33. Nam adhuc pusillum, & sublata iniquitate e terra, justitia regnabit in VOS.
34-Ne dicat peccator se non peccasse: quoniam carbones ignis accendet super caput suum, qui dicit, non peccavi coram Domino Deo,& gloria ipsius.
55. Ecce Dominus cognoscit omnia opera hominum, & inventiones, cogitationesque Si corda illorum.
36. Dixit enim, fiat teri *, & facta est; fiat «ocium, Si factum est;
Cap, *ff,
37. Et verbo illius stella: constitutae sunt» & novit numerum stellarum j
38- Qju scrutatur abyssum quamque, Sc thesauros illarum , qui mensus est mare, Si conceptaculum ejus,
39. QuLconclusit mare inter squas, Si suspendit terram super aquas verb» suo.
do. Qui extendit coelum ut cameram, super aquas fundavit ipsum.
61. Qui fecit in deferto fontes aquarum, St ad verticem montium lacus»emittens flumina ab eminente petra ad irrigandum terram :
62. Qui finxit hominem,& posito corde ejus in medio corporis, indidit ei spiritum, vitam, Sc intellectum;
63. Et spiritus Dei omnipotcntis,qui fecit omnia , tk scrutatur omnia abscondita ia abditis partibus terra;.
<>4. Hic novit intentionem vestram , Sc qua; cogitatis in cordibus vestris peccantes, Sc volentes occultare peccata vestra.
63. Et propterea quod Dominus p!an6 scrutatus est omnia opera vestra, ideo traducet vos omnes.
66. Et vos confusi eritis, quum procedent peccata vestra coram hominibus, Sc ipsa: iniquitates vestrae ut accusatores sistent se ia die illo.
67. Quid facietis ? aut quomodo abscondetis peccata vestra coram Deo, Sc Angelis ejus i
6 g. Ecce judex Deus, timete emn,desinite z peccatis vestris , Sc jam obliviscimini m «ternum committere iniquitates vestras : 5 c Deus educet vos, liberabitque ab omni tribulatione.
<59. Ecce enim incenditur ardor super vos, 6 turbae anrplilTimae, Sc rapient quosdam ex vobis, quos cibent idolothytis.
70. Et qui consenserint eis, erunt eis ludibrio, Sc probro, ac conculcationi:

71. Erit autem singulis in locis, Sc in vicinis civitatibus insurrecto multa in timentes Domini.
72. Erunt quasi insani, nemini parcentes, diripiendo, Sc devastando adhuc timentes Domini:
73. Nam devastabunt, 8c diripient facultates eorum, Sc de domibus eorum ejicient eos.
74. Tunc probatio apparebit electorum meorum, ut auri, quod probatur igne.
73. Audite dilecti mei, inquit Dominus; ecce adsunt dies tribulationis, 4 quibus liberabo vos.
7 6. Ne timeatis, neque hxsitetis, quoniam Deus dux vester est :
77. Quin potius servate mandata, Sc praecepta mea, ait Dominus Deus ; ne gravia sint in vos peccata vestra, r.eve supra vos se efferant iniquitates vestrae.
78. V« iis,qui constringuntur peccatis fui», Sc obteguntur suis iniquitatibus :
79. Quemadmodum ager, qui ä silvescentibus vepribus occupatur,Sc cujus semita, qua transit homo, spinis obtecta occluditur',
is traditur consumendus igni , jic ilii suturi sunt.
m > o (
T t 4 AD JE.
HEZRyE LIB. IV. *

COCOCOCOCOC> 3 COC> 3 CO:COCO<> 3 C)OCOCOM>:COCOCOCOW

Adjectiones ad Librum Esther.

CAPUT X.

Interpretatio somnii Alordec.fi.

E T dixit Mordecaj, ä Deo facta sunt ista :
5. Recordor enim illius somnii, quod videram de rebus istis > nam non prxteriit earum quicquam.
6. Parvus fons, qui fluvius effectus est exorta luce, Sc sole, Sc aqua multa,hic,r»^g4»>, fluvius est Esther, quam duxit Rex, Sc Reginam fecit.
7. Duo vero dracones fumus ego, Sc Ha- man :
8- Atque h* gentes, quae praeterea convenerant ad perdendum nomen Jchudxorum :
9. Gens autem mea ipsa est Jilrael, quicunque inclamant Deum, Sc servantur : nam servavit Dominus populum suum, liberav/t- que nos Dominus ab omnibus malis istis, 8c praestitit Deus signa, & prodigia haec maxima, quae non sunt facta in gentibus.
10. Propterea effecit sortes duas, unam populo Dei; Sc alteram omnibus gentibus.
11. Veneriintque ha; dure sortes' in horam, Sc momentum, & diem judicii coram Deo constituti apud omnes gentes.
12. Quum recordatus est Deus populi fui, asseruitque justitiam haereditatis fure.
13. Quapropter agitabuntur ab his dies illi merae Adare.die decimo quarto illius mensis cum coetu, Sc gaudio , lstiti.ique coram. Deo per generationem quamque in secutum apud populum illius.

CAPUT XI.

Aliud, somnium Alordecfi.

A Nno quarto,regnante Ptolemaeo, 8c Cleopatra, attulit Dositheus, qui fe dicebat effe sacerdotem, 8c Levitam, Sc Ptolemaeus filius ejus hanc epistolamPurim,quamdice- . baut elfe ipsam, & interpretatum Lysimachum , filium Ptolemaei, qui erat Jerufcha- Jaimis.
2. Anno secundo , regnante Artaxerxe Magno, primo die Nisanis, somnium vidit Mordecaj, siluis Tairi, filii Schimhi, filii Ki- schi ex tribu Binjatninis, homo Jehudams, habitans in urbe Susis, vir magnus, qui erat administer in aula Regis.
, Erat autem ex captiva turba, quam captam ■N.-bucad-netzar Rex Babyloni* Jeru- fchalaimis cum Jeconja Jchudx* Rege de- j portaverat: atque hoc illius somnium.
4 F.cce enim vox tumultus, tonitrua, Sc t«rr*motus, ac perturbatio super terram- Sc ecce dracones duo magni parati processerunt ambo ad concertandum, quorum fuit sonus maximus,
5. Adeo ut sono illorum compararentur omnes gentes ad praelium , ut oppugnarent justorum gentem.
6. F.cce'itaque dies tenebrarum , Sc caliginis, tribulatio, Sc angustia,afflictio,& conturbatio magna supervenit terrae;
7. Qua conturbatum est totum genus iu- I stum, qui timentes sua ipsorum mala, comparaverunt fe ad interitum.
8. Sed quum inclamavissent Deum, ad clamorem ipsorum factus est quasi ex parvo fonte fluvius magnus, aqua multa J
9. Et lux, atque sol exortus est, humiles- que exaltati sunt, & abfumferunt gloriosos.
10. Postea expergefactus Mordecaj, qui viderat somnium hoc, Sc quid Deus consilii coepisset facere , retinuit somnium hoc in animo suo ; Sc omni ratione' voluit cognoscere illud ad noctem usque illam.

CAPUT XII. : '

Alor decas deteclii infiiii.ssornatur honorihu.i.

Q uiescens autem Mordecaj in vestibulo . cumBigtane,Sc Terefcho, duobus eunuchis Regis, custodibus vestibuli.
2. Audiit illorum cogitationes ; Sc studia eorum perscrutatus , cognovit eos fe comparare , ut manus injicerent in Artaxerxem Regem ; Sc indicavit Regi consilia eorum.
3. Quamobrcm exquirente Rege duos eunuchos suos, confessi illi,fuerunt strangulati.
4. Et scripsit Rex negotia haic in commentario : Sc Mordecaj conscripsit de iisdem rebus.
5. Deinde prateepit Rex Mordecajum ministrare in aula , eique dedit donaria hujus rei causa.
6. Haman verö, filius Hammedatx, Aga- gaius , quum gloriosus esset apud Regem, qurarebat malefacere Mordecajo, Sc populo ejus propter duos illos eunuchos Regis.Epistola: autem illius exemplum est hujusmodi.

CAPUT XIII. '

Artaxerxes iniquus Jehudxis : ifif Alorde- cajus Deo supplex.

R Ex magnus Artaxerxes magistratibus, Sc toparchis, subditis provinciarum centum viginti septem ab India „-Etiiiopiam usque , h*c scribit.
2. Multis imperans gentibus , Sc universum orbem terrarum obtinens , volui non fiducia hujus potestatis elatus, sed xquius semper,Sc cum lenitate agens, subditos expertes fluctuum in vita omnino efficere, Sc regnum tranquillum, perviumque ad terminos usque exhibens , etiam renovare pacem omnibus hominibus exoptatam.
3. Me autem consulente consiliarios, quomodo istud ad finem perduci pollet, Haman vir prudentia apud nos excellens, Sc benevolentia immutabili, ac firma fide spectatus, qui secundum regni honorem reportavit.
4. Indicavit nobis singulis tribubus per orbem terrarum permixtum esse exosum populum quendam , adversantem legibus, quae sunt apud omnes gentes, & continenter regum instituta omittentem : ut non procedat principatus ille, qui ü nobis inculpate dirigitur.
5. Quum itaque percepissemus gentem istam unicam ex adverso semper cuivis homini objectam per adjectionem legum extranearum mutare, Sc dissentire ä rebus nostris, ac mala pessima consummare, ldquc ut regnum hoc convenientem statum minimi allequatur:
6. Mandavimus itaque, ut, quicunque significantur vobis literis scriptis ab Hamane prxfecto negotiis, S4 fecundo ä nobis, cujn uxoribus, Sc liberis pereant radicitus inimicorum
CapsiVf

cotum gliib, ä aentia ,^" 10 . 1 2 * * 5 6 7 8
duodewf * 11
. 5, Utili* 1 ’
leniti it .fc*'"
mnifSiiijfii«
ter f ,«ite. j Salem 01 osuraoperum 5ä»Rexorv jjottllate tua i Et non est'
: ktiiervare]ii 10, (Quia tu ajuid mirab
sim
11, It Domi jitiiuDomin n.Iu >» non contusus' piditate glori vaverim me hihittiriM:
13. Nam! stigia pedum
14. Sed® nis supra gta
i;. .Von en j ater te, Dc mfimiih il te ren
{tAmenu/n areiiitatem, qtt; i?.Xt despici jistdemiliit 4 Exaudio »fotu tui njaufam, insim, Brasil te,Domine.
ip.Omns quaramaxii sum 'ilms,
(
Bleu L pther i'
erasam est 1 . Nam duit wlii superbis d it caput A Biieingue «orni cr . vEtoai t.
habäi
IMlL-z
s.Ex miliari i lemexi txomn Man 1 Wllque { i A ! u Widiffi fodjloi

Capayt,
:r.
isenintgionoj m Mordecaj, 5 Dkis cor£ iwniun ho;
voluit com «um, s
TT"
mekuin *>i «träfe,
M&iijjjj,.
1 m
«»hlHa
«tf« EOS ft ;ogi
■ttisiuxm®
»nßitwa
mntfeirr-
tiiteinaf».
fftdeiito
Morfcainii
fcttamks
a-
M’popiilo
isHegisJq».
Hmimmoii.
I '
; [$ Abt'fc
.WMinnaj
iSiwpcc
As.te Kni, rar dnlalqu
QIBS.i
apii®*?
1S**®
m
'«««?•
idptWfa»
äspülä-'?
pstint.
: tikbn? tsie tsolM a fe**, asm rat« 'non pro- inculpati
s gentta, cuivis kf ! , leguinfl' i lebiist
um miß
.icBisa*' ijlH» 0 1 :cc:-P tjjflti’
>«9 .

eorum gladiis, sine ulla misericordia. St clementia , decimo quart* die Adaris, mensis duodecimi, pra: sentis anni:

. 7. Ut isti olim, & nunc exosi die uno violenter in scpulchrum descendentes, in posterum tempus sinant negotia nostra bene constituta, 8t perturbationibus vacua continenter procedere.

8. Ille autem oravit Dominum,recordatus omnium operum Domini, & dixit, Domine, Domine, Kex omnipotens, quia omnia sunt in potestate tua.

9. Et non est, qui obsistere postit tibi volenti servare Jisraelem.

' 10. (Quia tu fecisti coelum, St terram, & quicquid mirabile est in regione , subjecta ccelo :

11. Et Dominus es omnium , ac non est, qui tibi Domino possit resistere.) •

12. Tu omnia nosti, tu scis Domine, me non contumelia,neque superbia, neque cupiditate gloria; fecisle istud, quod non incurvaverim me isti superbo Hamane honorem habiturum:

iz. Nam grato animo vellem osculari vestigia pedum ejus ad salutem Jisraelis;

14. Sed me fecisse illud, ne gloriamhomi- nis supra gloriam Dei statuerem :

is. Non enim adoraturus sum quenquam prxter te , Domine, neque tamen superbia: causa facio istud.

16. Nunc vero Domine Deus, Kex, parce populo tuo, quandoquidem intuentur a>os ad perditionem aßerendam,&c cupiunt perdere hareditatem, qna tua est iude a principio :
17. Nedespicias partem tuam,quam tibi ipsi redemisti e terra tEgypti.
18. Exaudi orationem meam, estöque propitius sorti tua, St converte luctum nostrum in gaudium, ut viventes laudemus nomen tuum,Domine ; neque deleto os laudantium te, Domine.
19. Omnes quoque Jisraelitx clamaverunt quam maxime potuerunt , quia mors ipsorum obversabatur oculis ipsorum.
CAPUT XIV.
JLßherat lamentr.tio> £5 "oratio ad Deum.
E Sther Regina similiter confugit ad Dominum, quum in agone mortis se depre hensam esse conspiceret:
2. Nam positis vestimentis gloria sua, induit vestimenta angustia, Sctiuctiis, St pro superbis deliciis, cinere, sordibusque perfudit caput suum, corpus suum abiiciens valde, omuemque locum exaltationis sua replevit contortis crinibus suis :
-z. E t orans Dominum Deum Jisraelis, dixit -.
4. Domine mi,tu Rex noster unus es , adjuva me solitariam , St qua adjutorem non habeo nisi te, quia peiiculum meum adest manui mea.
5- Ego audivi ä nativitate mea in tribu familiari mea, te Domine, recipientem Jisraelem ex omnibus gentibus, St patres nostros ex omnibus majoribus ipsorum, ad hxredi- tatem »ternam adoptasse, ac fecisse cis quacunque dixeras.
<5. Nunc autem peccavimus coram te, ideo tradidisti nos in manus inimicis nostris, eo quod gloriam tntmimus diis istorum: justus « Domine,
7. Nunc vero non fatis habent acerbitate servitutis nostra :
8- Sed datis manibus suis in manus idolorum suorum spoponderunt.
9- Se sublaturos decretum oris tui, St deleturos hareditatem tuam. St obstructuros ora laudantium te, exstincturosque gloriam domus tus. St altaris tui:
10. Ora vero gentium aperturos ad virtutes vanorum prxd.icancL.vs> St mirabilem efficiendum Regem carnalem in seculum.
11. Ne tradas , Domine, sceptrum tuum iis, qui nihil sunt, neque rideant de casu nostro: sed converte consilium istorum in ipsos. St eum, qui princeps hujus consilii est contra nos initi, in exemplum statue.
12. Memento Domine , innotescito tempore afflictionis nostr*, 8t mihi audaciam adde, 6 Rex gentium,St omnem dominatum obtinens.
i;. Inde sermonem compositum ori meo coram leone ipso, St traduc animum illius in odium ejus, qui oppugnat nos, ad interitum ipsius, St eorum, qui consentiunt ipsi.
14. Nos autem libera manu tuä, St adjuva me solitariam ; ac non habentem alterum adjutorem nisi te, Domine, omnium cognitionem habes.
15. Et scis me odisse gloriam iniquorum. St abominari cubile incircumcisorum , 8c omnis extranei.
16. Tuscis necessitatem mihi impositam, me detestari signum istud meum superbi» , quod in capite meo gero quibus diebus me spectandam praebeo , me detestari istuc!, ut pannunculum ex mensibus, neque gestare istud, quibus diebus conquiesco:
17. Neque comedisse ancillam tuam K mensa Hamanis , neque gloriam tribuisse convivio Regis ; neque bibisse vinum libaminum.
18. Neque laetatam esse ancillam tuam, cx quo die huc translata sum usque adhuc, nisi in te, Domine, Deus Abraham!.
19. O Deus, qui robore supra omnes vales, exaudi vocem desperatorum, St libera nos S manu hominum , consilia improba ineuntium : me denique libera ä timore meo.
CAPUT XV.
Eflhera accedit ad. Regem> & pro Jehudxis intercedit.
F uit autem tertio die, quum desiisset orare, ut exuens, vestimenta illa luctus, amiciret se glorioso ornatu suo :
2. Ita quum esset insigniter ornata, invocans omnium spectatorem, St servatorem , aflumsit duas ancillas honorarias suas.
3. Quarum uni quidem innitebatur, quasi delicatam ageret;
4. Altera vero pone sequebatur , allevans indumentum ejus.
s. Illa autem rubore perfusa cum elegantia pulchritudinis fu» , St vultu suo hilari, velut amabili, animo vero angustato k metu.
4. Ingressa omnes januas, constitit coram Rege, qui insidebat throno regni fui, indue- ratque omnes vestes insignes suas, totus ornatus auro, St lapidibus pretiosis, eratque valde formidabilis.
T t ; 5.T0!-

7.ToIlens enim vultum suum coniscantem ffloriä , vehemente irä intuitus est ; quam- obrem procidens Regina, mutavit colorem suum defectione, Sc reclinavit in caput ancilla; honorari* fu*, qu* antegrediebatur.
g. Sed mutavit Deus spiritum Regis in mansuetudinem , qui celeriter contendens, exsiliit e throno suo, & recepit eam in ulnas suas , donec restituta esset, consolans eam verbis pacificis, 8c dicens ei, quid est Esther? Ego sum frater tuus, bono animo esto, nequaquam morieris: nam commune pr*ce- pturn nostrum est.
9. Accede; St sublatam auream virgam suam imposuit collo illius.
10. Amplexattisque eam ,dixit, alloquere
me.
it. Qu* dixit ei,vidi te, dominc,tanquam angelum Dei , Sc Conturbatus est animus tneus metu glori* tu* :
ia. Quia mirabilis es, domine, & vultus tuus omni gratia plenus :
i.z.Ea autem loquens,recidit ex defectione sua.
14. Rex vero turbatus cum toto servitio ftio, consolabatur eam.
CAPUT XVI. Artaxerxes xrjuior Jthuixu redditui , beat illos autonamiä.
R Ex magnus Artaxerxes satrapis, & principibus centum viginti septem regionum ab India /Ethiopiamusque , Sc nostris procuratoribus salutem.
2. Multi plurima eorum, ä quibus beneficia acceperunt bonitate frequentius honorati, pisis *quo sapiunt.
■5. Ac non solum subditis nostris qu*runt malefacere, sed quia satietatem non possunt ferre, etiam in eos, qui ipsis benefecerint, aggrediuntur machinationes;
4. Et non tantum gratiarum actionem ex hominibus, contra quam debuerant, tollentes, verum etiam elati ventosis illis cogitationibus hominum, virtutis expertium, statuunt fe judicium effugiturosDei,omnia spectantis femper, quod improbis invisum est :
^. S*pe etiam multos eorum, qui in potestatibus constituti sunt,quibus commissa sunt tractanda amicorum negotia, hortatio ista efficiens participes c*dis innoceiitum, circumdedit calamitatibus immedicabilibus.
6. Quando mendace improborum morum circumventione abducunt ä ratione simplicem eorum, qui amplius possunt,benevolentiam.
7. Hoc autem considerare licet tum ex antiquioribus (ut tradit* sunt nobis) historiis, tum ex iis , qua si exquiramus, ante pedes sunt, iniqud consummata , eorum, qui indigni dominatum obtinent, pestilentia.
8. Proinde attendere ad ea, qu* deinceps
futura sunt,ut regnum turbis vacuum omni* bus hominibus exhibeamus cum pace.
9. Utentes mutationibus ,Sc qu* in coiv spectum venient, femper discernentes , obviam eundo xquistime.
10. Ut erum Haman, Hammedath* filius, Macedo, reverä alienus ä Persarum sanguine, multitmque distans a bonitate nostra,St hospitio acceptus ä nobis,

humanitatem, quä fumus in omnes gentes, conscquutus est eö usque, ut diceretur pater noster.
11. Et adorari ab omnibus pergeret,velut secundus a regali thronn :
15. Non ferens ille tantam Praestantiam» instituit dominatu privare nos, ipseique spiritu ;
1;. Et servatorem nostrum, mod/sque o- mnibus benefactorem Mordeoajum.Sc inculpatam re^ni confortem Estheram cum tota iliorum gente multiplicibus, Sc artificiosis circumventionibus expetens ad interitum.
14. (His enim modis putabat fe postquam nos solitarios deprehendisset, Pedarunt dominationem ad Macedonas translaturum ••)
15. Nos vero Jehud*os ab isto consede- tatiliimo homine traditos ad deletionem,de- prehendimus non esse maleficos > sed jtistiisi« mis administrari legibus :
16. Et filios esse Altissimi, Maximi Dei viventis, qui erexit Sc nobis, Sc majoribus nostris regnum in hac dispositione eleganti®'
i^fcRecte igitur feceritis, si non utamini amplius literis, ab Hamane missis, filio Ham- medath*.
ig. Quum iste, qui confecerat h*c ad Su- farum portas cum familia tota crucifixus fuerit, condignum illi judicium rependente Deo celeriter, qui omnia obtinet.
19. Exemplum vero hujus epistol* proponentes in omni loco, Uberi sinatis Jehu- dsos uti suis ipsorum legibus;
20. Et conjunctis viribus adjuvetis eos; ut,si qui tempore angustis invadant eos, ulciscantur die decimo tertio mensis Adaris duodecimi, eo ipso die.
21. Hunc enim Deus, qui omnia potenter administrat, Istum confecit ipsis loco excidii electo generi comparati.
22. Quamobrem vos quoque incelebribus vestris feriis, insignem illum diem cum omni Istitia ducite:
23. Ut Sc nunc, Sc deinceps salutis nobis,& benevolentibus Persis, iis verö, qui insidiantur nobis, perditionis monumentum exstet.
24. Omnis autem civitas,aut in universum regio, qu* fecundum ista minime fecerit, ferro , Sc igne cum indignatione consumetur ; Sc non foliim invia hominibus, veriim etiam bestiis, 8c volucribus in omne tempus constituetur ut inimicissima.
VLÄÄV tmms EZW
Schimhonis Sacerdotis summi
Liber unus ,uulgo Macbaeorum III.
CAPUT I.
Tmpitts conatu#' Ptolemxi Philopatoris.
I TT autem Philopator didicit ab iis, qui Vi reversi erant, ea lo;a , qu* obtinuerat , ab Antiocho sibi ademta esse, denim- ciavit omnibus suis pedestribus, & equestribus copiis;
2. Et «ssuratä sesum sorore Arftpoe. contendi:
unciuiso“
cailnfw® 11
insn)is.W t,ll!
tatiif*®*
inio««*'
sOiUWKM
Mi-äi
te, pote vi
i:t,ais>nobi! *»ejus,qut am ejus.
5. Deinde v immitteretis Antiocho adn hortatufteo lacrymis,«; berosliiosa promittens fas auri mi
6. Itaque pugnando j ptivi compi
7. Quum dicavit Uti i Autxlhor, ites, dorrn catBrüdsii
i, Jehtite aSttatu, St
trawKigta
tfciltti OKi
fandos, f. Sedebit; bmtbtot tfiidwtum, eo fecit;
10. Qu» 1 accurationi ttnimquerr fflum indu pium.
ii. Illis stSitifhu 1 funditer tibiis; fei omnes, ir quam fuit
12. See fur, non oportere, fu'Ohonc 8;rogav
. hftjn t
Wjjiiba
ete-t; faftae no,ve;
4 !
proce?
tniim.i
&c!am pium; tont pe foilseft '!■£

- Cap4
tosvaaim®, i cum pace.
IS.St qia init! discernentes,»
«meditMfe Persarum 6115: itffiitatenojri, iliuimnitaitM
«msequmus tiVt wk.
iiWftrjtrtl,®
inimjafcia
aremp»/^
fanaiisjito. * 3 i?ii,Siva<' famam <s :.is, Si smrjj iiSÄtafc mtabat u ilehPtrfa. ii! ustos! inhio usi
iiiÄiiiiM!
«i.iuijiiL
UfenaiM is mjcriasM' »(rifjanifc
Siwiiäme
jfcffioH»
tsntVuttaJr i tota acit Siclum re;d3 obtirft. lujus tjiMp liberi ta - tgtai id-Lw«"
jflßSSÄI
jtiptotE' ili, .,
IBptSW“
imfcB»

Y!l«M imilfel
t'tctr rl.'mr, jjjronstimo
ahs,sw*
umet«®?
$0
III
itita.«:
ibuiiW * * 3 4 5
«**5
tendit ad loca usque Raphiam adjacentia, ubi castra fecerant milites Antiochi.
3. Theodotus vero quidam fe perfecturum insidiis cogitans > optima cepit ex armis Ptolemaei , qua: ante sibi fuerant commissa; & intulit fe noctu in tentorium Ptolemasi , ut solus eum occideret, atque hoc facio bellum ‘dissolveret.
4. Sed abducto eo.Dositheus filix* Drimy- li dictus (qui genere quidem erat Jehu- d*us, postea vero mutaverat cultum legitimum, & fe a majorum placitis alienaverat) fecit,ut ignobilis quidam recumberet in tentorio ejus , quem reportare contigit supplicium ejus.
■ 5. Deinde vero.quum pr*!ium vehemens committeretur, 8c res valentiores essent ab Antiocho admodum, obambulans Arsinoe, hortata est copias cum miseranda specie, 8c lacrymis , capillis passis, ut & fe ipsos , & liberos suos, uxoresque audacter adjuvarent, promittens fe victoribus daturam cuique duas auri minas :
6. Itaque evenit, ut adversarii cominus pugnando perderentur,Ac multi quoque captivi comprehenderentur.
7. Quum autem insidias illas fuperasset,judicavit sibi in propinquas civitates eundum esse,ut adhortaretur eas : quod,postquam fecisset, donariaque delubris distribuisset,effecit,ut subditi sui bono essent animo.
g. Jehud*is vero mittentibus ad ipsum ex Senatu , 8c senioribus , qui salutarent iplum, & munera apportantes de iis > qua: evenerant, gratularentur ipsi > accidit,ut eö esset paratiore animo ad eos , quam citissime adeundos.
9. Sed ubi perlatus Jeruschalaima , sacrificavit Deo maximo,8c gratias egit , & aliquid eorum,qux ex ordine fieri solent, in loco fecit; .
10. Quum jam venisset ad locum ipsum, accuratione, 8c decore obstupefactus , opti- msimque miratus ordinem loci sancti,in animum induxit consilium ingrediendi templum.
1 r. Illis autem dicentibus non convenire, ut fiat istud,quia ne illis quidem,qui ex gente sunt, liceat ingredi,neque omnibus sacerdotibus ; sed soli sacerdoti summo, qui anteit omnes , idque per annum semel: hic nequaquam fuit persuasus :
12. Sed quamvis lex apud ipsum legeretur , non destitit se ipsum inferre , dicens, oportere, ut ingrederetur: quod si ilii {inquit) honore isto privati sunt,me non oportet ; rogavitque quam ob causam ingredien- tem sein totum fanum nemo ex praesentibus prohibuerit:
13. Et dicente quodam , imprudenter factum hoc ipsi mali portendere, si hoc,inquit factum est,quam ob causam non essem omnino,velint nolint, ingressurus i
14. Sacerdotibus itaque cum toto vestitu procedentibus, orantibiisque Deum maximum,ut instanti necessitati succurreret, & impetum illius nefarie invadentis averteret, & clamore cum lacrymis complentibus templum ; qui in civitate relicti erant 1 exsilive- runt perturbati, aliquid incerti statuentes fuisse factum :
15. Et inclusa; in thalamis virgines cum genetricibus eruperunt, imponentesque pulverem crinibus passis , gemitu, lamentisque plateas impleverunt.
1 6. Et alia: quoque recens emissa:; ciim eos,qui ad eundum obviam suerant dispositi, tum convenientem jibi pudorem relinquentes,cursum confusum in civitate faciebant.
17. 1’rxtereaque recens genitos liberos tum matres, tum nutrices hic illic relinquentes,alia: per domos , ali* per plateas irrevocabili concursatione in templum supremum congregabantur.
ig. Itaque varia erat hominum , qui in tinum collecti ei ant, oratio de iis,qux illegitimi ab illo tenuabantur.
19. His aderant quoque i civibus,qui audaciam adhibentes non ferebant illum plane insistentem, &c suum illud consilium explere cogitantem; sed exclamantes impetu capienda arma,8c audacter pro lege patria moriendum,magnam eo in loco exasperationem concitabant.
20. Qui a’gre a senatoribus,senioribusque aversi , ad idem orationis officium accesserunt.
21. Itaque populares quidem , ut ante,simul orantes, conversabantur ; Seniores vero , qui circumstabant Regem, multifariam tentabant superbam ejus mentem ä concepto apud fe consilio dimovere.
22. At ille audaciam assumens, omnibus omissis, jamque aditum comparabat, fe illuti ad finem perducturum censens , quod ante dixerat:
23. Quamobrem illi etiam, qui circumstabant Regem , videntes ista,se ad invocandum cum nostris eum, qui omnem potentiam habet , contulerunt, ut res präsentes defenderet, neque dissimularet illegitimum istud.su- perbumque factum.
24. Et concurrente autem densissima , 8c laboriosa turbarum exclamatione incomparabilis qui., am assurgebat clamor:
25. Videbantur enim non homines solum, sed parietes quoque ipsi , Si. solum totum personare , tanquam si jam tum mortem, 15 rumam subiissent pro contaminatione loci.

CAl’üT II.

Vreces Schimhonu.

TTaque Schimhon sacerdos summus genl- i- bus contra sanctuarium flexis > & convenienter protensis manibus in coelum orationem hanc habuit, Lc uno animo dixerunt omnes:
a. Domine Jehova, Rex coelorum, & Dominator omnis creatur* , inter sanctos sanctissime , Monarcha omnipotens, attende ad nos, qui ab impio, ac prophano homine, ex audacia viribiisque fremebundo opprimimur.
3. Tu enim, qui creasti omnia, & qui ea universa obtines, Dynasta justus es,ac pro- pterea, qui ex contumelia, superbiaque aliquid faciunt, tu eos judicas:
4. Tu eos , qui antehac injustitiam exercuerant, inter quos etiam glgantes erant,robori, St audaci* confidentes, perdidisti, inducta super eos aqua immensi :
5. Tu occupatos in operibus superbi* Se- domitas , quum manifesto infinita malitia
tene-

tenerentur , concremasti , exemplum praebens post venturis xtatibus :
Tu audacem illum Parhonem , qui san- ctum populum tuum Jifraelem servituti mancipaverat variis, ac multis suppliciis probans, notam fecisti maiestatem tuam;
7. Post qu* supplicia notä fecisti magnam potentiam tuam , quum Regem quidem , qui persequebatur eum cum curribus , & turbis multis inundasti profundo mari , eos verö > qui tibi omnis creatur* imperium obtinenti incumbebant fide , salvos transvexisti, qui etiam agnoscentes apud se operamanus

tu*, te omnipotentem laudaverunt:
g. Tu, 6 Rex, qui creaveras infinitam illam , & immensam terram, elegisti civitatem banc,Sc santtiricästi locum hunc pro nomine tuo,qui tamen nullius rei omnino indiges, & apparitione glorificavisti magnifica, faciens commendatione illius ad gloriam magni, ik honorandi nominis tui:
9. Et diligens domum Jistaelis , promisisti st quando nos aversos a te occuparet angustia , St venientes in hunc locum, oraremus, te exauditurum orationem nostram.
ro. Tam vero fidelis es, St verax, quandoquidem l*pe,dum affligerentur majores nostri, succurristi ipsis in abjectione sua, St liberasti ipsos e malis maximis :
11. Eccc autem nunc, o Rex sancte, propter multa, St magna peccata nostra opprimimur subjecti inimicis nostris , St dimittimur in imbecillitate summa.
12. Atque in hoc casu nostro audax, St prophanus iste studet injuria afficere locum sanctum, quem in terra hac designasti nomini glorioso tuo:
1;. Nam habitatio quidem tua , coelum summum, inaccessa est hominibus , sed quandoquidem placuit tibi gloriam tuam in populo tuo Jisraele statuere , £ 5 " locum hunc sanctificavisti.
14. Ne ulciscaris de nobis per immundos istos, neque per prophanos punias nos , ut non glorientur iniqui cum animo suo, neque exsultent superba lingua sua, dicentes , nos proculcavimus domum illam sanctificationis , sicut proculcantur domus abominationum.
15. Dele peccata nostra, St dissipa errores nostros: St misericordiam tuam ostende hoc temporeicito prxoccupcnt miserationes tu*, St inde laudes in os eorum , qui prociderunt contriti animis, contecta nobis pace.
16. Hic ille inspector omnium , St sanctus super omnia Deus, in (ancto loco legitimam hanc orationem exaudiens, illum contumelia , audaciaque elatum maxime flagellavit hinc, St inde , percellens eum ut arundinem agitatam a vento , adeo ut prostratus humi, non valens amplius agere quicquam , sed solutus membris : ne vocem quidem posset edere justo judicio implicatus.
17■. Quamobrem cum amici, tum custodes ejus aerem videntes castigationem, qu* invaserat ipsum, meruentesque ne vita etiam ipsum deficeret,cito extraxerunt ipsum,perculsi metu maximo.
ig. Postea vero , quum se ipsum recollegisset minime ad resipiscentiam venit, correptus, sed amarulentis interminationibus Mlus abiit.
19. Quum autem delatus in lEgyptum augesceret malitia, ope adjutorum, atque sociorum ab omni justo abhorrentium , quos ante indicavimus, non solum innumeris se libidinibus explevit; sed etiam eo processit audaci* , ut maledicta singulis locis in populum conferret; & multi amicorum ad propositum Regis attendentes, ii quoque sequerentur voluntatem ejus.
20. Proposuerat mimstbi,ut gentem hanc publice vituperio exponeret , erectaque ad turrim ani* junctam columna scripturam insculpserat,ne quis eorum,qui 11011 sacrificant, veniret in templa ipsorum > sed ut omnes Jehud*i in populi censum , aut servilem statum cogerentur; qui verö contradicerent,vi abrepti, privarentur vita;
21. Eos autem, qui in censum referentur, adhibito etiam igne obsignari insigni Bacchi folio heder* in corpus impresso , ac deinde separari ad utendum, qu* prius contracta fuerit, libertate.
22. Ut autem 11011 videretur omnibus inimicari , subjecit scriptur*; Quöd si , qui ex illis voluerint certo consilio inter illos versari > qui sacris sunt initiati; eos *quo jure cives cum Alexandrinis fore.
23. Quidam igitur in civitate habentes o- dio istos gradus, pietati civitatis hujus imperatos, faedi seipsos dediderunt, velut cum magna aliqua communicaturi gloria ex conversatione futura cum Rege:
24. Veruntamen plurimi in generoso animo confli mati non destiterunt'a pietate; sed pecunias pro vita commutantes , intrepidi conabantur se ipsos ä recensionibus liberare, quippe freti bona spe se defensionem conse- quuturos esse;
25. Prxterea, qui discedebant a se , eos a- bominabantur,Sc tanquam hostes gentis fu* judicabant, privabantque communi conversatione, & commodo.

CAPUT III,

Immanis tyrannis Philopatoris,

H /Ec autem impius ille percipiens, adeo iratus est, ut 11011 soliim Alexandri* manentibus irasceretur, sed etiam iis. qui in regione erant, adversaretur gravius,manda- rctque festinanter omnes congregari una, 8t pessima liece e vita tolli.
2. Qu* dum administrabantur, evulgatus est dirus contra gentem sermo conspirantibus ad maleficium hominibus; quibus dabatur ad institutum istud occasio , tanquam si 7 ehudxi ipsos a luis legibus prohibituri essent.
3. Ac Jehudsi quidem benevolentiam , fidemque constantem in Reges observabant; sed quia colebant Deum, & lege ejus regebantur , separationem instituebant in quosdam, & conversiones ; quam ob causam qui- busdann esse inimici videbantur) & bonis rerum justarum factis ornantes conversationem suam, omnibus hominibus erant probatissimi.
4. Itaque vitam quidem bene actam, qu* apud omnes de gente pervulgabatur > isti a- lienigen* niiniiiie enumerabant; sed de adorationibus : & cibis differentiam pervulgabant J dicentes , neque Regi, neque po-
testa-
ledatta '** jOStfe' 1 **® jjniqutnraK
ratiore-
nulli* 1 " 1 - 1 "
cons-fo"““
fas,)rrsiwn rsjoMitOi
fc»)
(,5kI fete« fj* praei,
isiiili: non tata toni
a iri.
]am vero -iquicomr M exupien itEenfaem »ntetrfttie
8. llleij't itiiiDmiu sed statuens permanta ns:
f. Sex i tnilitibnsqi tum re fla Valeo ego /j 10.1’hilqi tSflilitio (tjl cfaso 1taa !tiitlaelt;ni ji ictnamtate ibMe,qua qaeiubitant, & (is,
11, Quiiraqi Eit.Rtas ■serittdt M tempta quam ari an mus.
12. Etil Uram pst, quum esse templum i Merrin m ju afl baerant. i;. Ita ptoptet e homines 1 taten effi
soli ex ji fe femen ferre voh)(■ ssc /1
-Caeli:
fei»,
cim*.
"A
tam , fcttilj rebus, 1 ramus 1 provoc, iicerdo eos A/e:
«litise

^Äoirtninj
i«®
’JOaiitopn

[KimpffllOii;;
APMUV
vifauroniB to;(JpoJf,p «fi» a® il!#; lini; toujr: fori.
imtthim- rititiskjusinp- mt, nimm 'naritam-
i generoso mi- itifietate; sed tes, intrepide .onibusliberire, Attin coni-
taife, »si uotegettil!
: «misi«»
III
iHftiit,
kjKjft
fofctel«
sckSLP-I
tercraafelr-
SCOIJItjtlKli
tetui.ffif 1
IW MVtt- l os;i]llikS$&
h , Mimum n
slentiam ,{■ Weitab» ee)«srep
M in f-
Kautanp
) & bonis:- converlt' us erint;>
,ie atlanti? abatar, iit' nt;
ita

testatibus homines istos consentire, sed divos esse , & magnopere negotiis adversari: denique non vulgari perstringebant vituperatione.

5. Grsci verö, qui per civitatem erant, nulla affecti injuria, tumultum inopinatum contra hos homines spectantes, Sc improvisas concursationes fieri, succurrere quidem 11011 poterant (.nam tyranni Regis erat constitutio.)

6 . Sed ferentes graviter consolabantur,& futurum praecipientes animo , ut non starent ista : non enim ab eo , qui nihil ignorat, talem constitutionem rerum itä despectum iri.

7. Jam vero etiam vicini quidam, 8c amici, & qui commercium habebant cum ipsis ; clam excipientes quosdam, dabant fidem se defensionem communem adhibituros , & contentiss-ine ad auxilium adventuros.

8. Ille igitur praesente prosperitate elatus, ac in Dei maximi potentiam non respiciens ; sed statuens se perpetuo in eodem consilio permansurum, contra eos rescripsit has lite- ras:

9. Rex Ptolemams Philopator ducibus, miiitihlisque per Algyptum, Sc quemque lo- Cmn refiiientibum salutem, Sc valetudinem. Valeo ego ipse quoque, Sc negotia mea.

10. Postquam militaris nostra in Asiam expeditio (quam novistis ipsi quoque) in- oftenso deorum auxilio ad finem ex animo perducta est ; non vi armorum, sed «quitate, Sc humanitate multa duximus gentes lactandas esse.qu« CcclenSyriam.Phoeniciam- que habitant, Sc beneficiis ultro prosequendas.

11. Quumque templis, quae per civitates sunt, reditus multos attribuissemus , advenimus etiam Jeruschalaima,quö ascenderamus, tit templum istorum sceleratorum, & nunquam ab amentia sua desinentium honoraremus.

12. Et illi sermone quidem adventum nostrum grate , at re ipsa falso accipientes, quum esset nobis animus ingrediendi in templum ipsorum > Sc decentiliimis, atque pulcherrimis donariis honorandi? antiquissima sua acti superbia ab ingressu nos prohibuerunt.

13. Ita non experti sunt robur nostrum propter eam humanitatem, qua in omnes homines utimur; sed suam contra nos diritatem effecerunt manifestam,ut qui omnino soli ex gentibus cervices in Reges, 8c bene de se meritos attollentes, nihil «quum perferre volunt.

14. Ac nos quidem, quod istorum amentis concedimus, 8c cum victoria reversi in AE-gyptum, omnibus etiam gentibus humanitatem exhibuimus, prout decebat, confecimus :

15. Interea vero, quum apud tribules istorum omnibus significavimus oblivionem tnnti mali, atque tum societate , tum mille rebus, quas cis primum simplicissimi volueramus concreditas, eos ausi ad mutationem provocare, eos , Sc consortes perpetuorum sacerdotum voluimus constituere, Sc dignari eos Alexandrinorum civitate:

s/>. Isti contra excipientes , ingenitaque rcajit» depellentes, quod bonum est, Sc perpetuo in malum inclinantes, non soliim av r- sati sunt hocjus civitatis inaistimabile,verum etiam paucos e suis, qui optime erga nos affecti sunt , abominantur sermone , atque silentio, maxime suspicantes nos ob illud vivendi infame institutum cito ea, qua; correximus, eversuros.

17. Quapropter etiam optimä persuasi signis istos modis omnibus ä nobis dissentire, atque providentes, ne si forte repentinus in posterum tumultus instaret, impios istos ä tergo proditores, Sc barbaros hostes haberemus.

18. Mandavimus simulae h« liter« ad vos pervenerint, ut istos, qui his literis indicantur cum uxoribus liberisque etidem hora exceptos contumelia, & divexationibus mittatis ad nos undique vinculis ferreis inclusos, ut immedicabili , Se ignominiosa nece (quemadmodum homines diros decet) auferantur.

19. His enim supplicio simul affectis, per- c pimus nobis in tempus reliquum negotia perfecti conveniente statu,optimaque dispositione constitutum iri.

20. Quisquis autem Jehudxorum aliquem, sive senem,sive puerum,sive lactentem etiam protexerit,turpissimis tormentis cruciabitur distenta familia totii:

2r. Et qui indicare voluerit, praeterquam, quod substantiam ejus, qui reus peractus fuerit, ac bis mille drachmas ex pecunia Regis accipiet, etiam libertate coronabitur.

22. Omnis verö locus, ubi omnino tectus Jehudxus deprehendetur , inhabitabilis efficitor, Sc cremator igne, ut toti natur« mortali planö appareat inutilis m sempiternum tempus. Atque sic quidem habebat literarum forma.

CAPUT IV.

Tbrenodia Jehuilcorum, ! S jubila hoflium.

Q Uocunque autem mandatum illud per- .venit, populare constitutum est k gentibus convivium cum acclamationibus , 8c gaudio, velut audacter i am demonstrante se inimicitia, qua ipsis olim cogitatione callum indurata contraxerat.

2. Tehudais verö perpetuus erat luctus, Sc plane lamentabilis clamor cumlacrymis, gemitibusque , inflammato undique ipsorum corde, quum improvisam perniciem repentä contra se decretam deplorarent.

3. Qux pr«sectura, aut civitas, aut quis in univerium locus habitabilis , aut qua vi« planctu, ejulatibusque de illis non implebantur ?

4. Itä enim acerbo, Sc immiti animo ä ducibus , qui per civitatem erant, unanimiter ejiciebantur, ut de insolentibus suppliciis etiam ex inimicis quidam capientes , ante oculos communem illam misericordiam, Sc incertam hujus vita commutationem reputantes , deplorarent infelicissimam eorum dejectionem.

Nampraibat fenum multitudo variorum canitie, quorum incurvis pedibus, tar- disque ä senio , fine pudore ullo ad prose- 1 ctionem celerem abutebantur violent« adversionis impetu:

6, Qu« vsrö ad communionem vit« r,u-
ptialej»

Cap. 4.
ptialem modo thorum subierant adolc- scentulx, pro delectatione suscipientes ejulatus , 8c uno nento delibutam comam con- spersx pulvere » ac line velo abcluctx , lamentationem pro hymenalis incipiebant unanimiter, ut vexationibus alienigenis lacerata; , quum vincta: publice vi usque ad locum,ubi conscendebatur navis, traherentur.
7. Et harum conjuges laqueis coronarum, loco cervicibus implexi in florente xtate adolescenti* , pro convivio , juvenilibiisque deliciis reliquos nuptiarum dies degebant in lamentationibus , cernentes jamque sepul- chrum ad pedes positum.
g. Agebantur autem bestiarum modo tracti vinculorum ferreorum vi, alii collo suffixi clavis ad navium transtra, alii pedes firmis constricti pedicis ; idque etiam tabulato , quod superne erat frequente imposito, ut undequaque obtenebratis oculis ductum insidiatorum in tota navigatione paterentur.
9. His ergo in navigium illud, quod dixi- mus-actis,8c finita navigatioqe, prout sancitum fuerat a Rege , mandavit, ut illi in suburbano hippodromo metarentur (eujus erat ingens ambitus, & quam opportunissimus ad traducendum miseros, cum apud eos,qui in civitatem veniebant , tum apud eos ,qui inde in regionem proficiscebantur peregre) ut neque cum illius copiis communicarent, neque universe in muros reciperentur.
10. Hoc autem confecto, ut audivit Sex gentiles Jehudxorum e civitate clam frequentius exeuntes lugete ignominiosam fratrum miseriam. iratus mandavit, ut his simul accurate eodem modo , ac illis fieret, neque ullo pacto ä supplicio illorum immunes essent; & totam gentem nominatim describi :
11. Non enim se laboriosum illud operum ministerium, quod paulö ante significaverat exacturum esse,sed cruciatos tormentis,qux denuntiaverat, tandem unius diei tempore deleturum.
ii. f iebat igitur horum descriptio vehemente studio,ambitiosaque assiduitate ab ortu solis ad occasum,etsi perfectum finem minime consequuta diebus quadraginta:
13. Rex vero multum,ac perpetuo impletus gaudio , conviviaque ad omnia idola faciens, mente i veritate procul aberrante, Sc profano ore muta quidem ,8cqux non poterant ipsos alloqui, aut adjuvare, laudabat; in Deum vero maximum res.qu* non conveniebant,loquebatur.
14. Post illud autem intervallum temporis, quod modo dicebamus, retulerunt feribx Regi, se non ampliiis posse Jehudxorum descriptionem facere propter immensam eorum multitudinem; quum essent adhuc per regionem plures, alii quidem adhuc in domi' 1 bus consistentes,alii vero alio loco : tanquam si fieri non potuisset illud ab omnibus ducibus, quiprxerant Aigypto.
13. Qiuimque interminaretur Rex eis durius , quasi fuissent corrupti donis ad machinationem fugx , accidit, ut de re illa manifesto persuaderetur, dicentibus illis, ac de- •wustraatibiw, Si chactam, jamque,& scriptorios calamos , quibus utebantur , defe' cisse.
i6.Hxc autem fuit efficacitas invictx providenti* illius, qui Jehudxis e coelo succurrebat.

CAPUT V.

Tyrannis Philopatoris pertinax.

T Unc advocato Chermone, qui prxerat elephantorum procurationi ,Rex gravi completus ira,8c ab indignatione omnino immotus jussit in diem posterum largos thuris manipulos, cum vino copioso mero omnibus elephantis potandos dari, qui erant numero quingenti, 8c efferatos profusa potus illius subministratione contra Jehudxos immitti ad necem illorum :
2. Ac ille quidem , quum mandisset ista, congregatis amicis summis , 8c ducibus, qui infensi m Jehudxos erant, ad convivium fe convertit : magister vero elephantorum Chermon,quod imperatum fuerat,apte con- summjvit.
3. Prxterea etiam administri vespere ex- euntes.vinciebant miserorum manus,& reliquas contra eos cautiones moliebantur totam noctem, existimantes gentem illam simul internecionis terminum percepturam. - 4. Jchudxi vero,qui gentibus ab omni protectione deserti esse videbantur, propter ne- cesstatem.qua cum vinculis undequaque circumcludebantur, omnipotentem Dominum, ac omnis potestatis habentem imperium, Deum suum , patremque misericordem o- mnes indesinente clamore cum lacrymis invocabant, orantes,ut impium illud consilium contra se captum mutaret, magnificaque apparitione ipsos ä nece, qux ad pedes erat parata,liberaret.
5. Horum ergo intente supplicatio in coelum ascendebat: Chermon verö > quum immisericordes illos elephantos potu perfudisset , plenos multa illa vini subministratione, 8c saturatos thure, mane ad aulam adfuit, ut res istas nunciaretKegi.
6. Verum Deus partem somni (qux res creata inde a temporibus seculi,bor,aest de nocte) etiam interdiu injectam ab eo , qui gratiose tribuit omnibus, quibuscunque ipse voluerit,immisit Regi;
7. Itaque detentus suavissmo, & profundo somno efficacitate Domini , a nefiuio quidem proposito plurimum excidit , sed ab immutabili consilio fraudatus magnifice.
8- Jehudxf verö , quum horam,qux ante significata fuerat, effugissent, Deum suuru laudaverunt sanctum , iterumque rogä’runt, ut optime conciliatus cum ipsis potentissimx manus sus robur superbis ventibus ostenderet.
9. Media autem jam forme decima vocator frequentes invitatos videns acceflit, pepulit Regem, eiimque vix excitans, ostendit tempus convivii jam prxterfluere, sermonemque de illis habuit : quem reputatis Rex 8t ad convivium versus,jusst eos,qui aj convivium venerant ex adverso sui accumbere.
10. E6que facto adhortatus est, ut se in convivio occupantes , prxsentem convivii
Paarte* !0 P Ionium«* [i.qyo» fatali», ö®
minis
sineres» J* [w»*,, ,
fetitiiejus, £ muttitur McinWieir n. Tuvero I s» iirnilitei fttaum Je
a.
4 Hareubi ai adeunt «1 ciiuumquif
lonusudst
iunt,quamu heos,quini /5. Simul bestiis arm; movebat.Sc congregata milerabile,i id. Jebui trahentes, mkoch a : 3 m id ari mimum, ui a
llj! WM i CtaiMiyccer Mquodintea nraete. ij. Quod t »ito e»i jltne ocaip; studiose M illud ab ei bus, qui 0 machinatu:
if. hdi i utak , bc a sint e) tua.
so. Uie qabdtota videntia ; tuens, dix u. Qc filiorum u sataverint ».qui ais s&lemqui
quqsimt
«ii,
& vi-.
que pai tosdia suet.
«te.illi I Pffl k
tSCCOil
' 14 . £

wtasinviüjv Rie coelo (pjj
V.

nir.ti
"Wfttpaeratti oa Ji;* gtivi co- ‘««IMlhl;
:wn lirjoi f s; »sointrooa.s. >P tiaaat «kiieaäa Jalass ktita
ainar.iiittä s, Ikkte; ijJwwni m tl^r; mi»Kat,r.;;-
liailirinljss
nara«»!«
smolitfa»
i peraptei' 'issaioimin
ÄGlpl liiern Dommn sm
itoiiat
»1«W»r
wWwLi , mapfciji. 1
.onras,®' Ktsjoti ”: 1
»fck ■
sjfer'prs
ifatad*
sisriM*
wi, i ®* im «aiitife IlllllSS ® f
rMft?
Um ÄlM
dojiraiw, jtenüffffl* ibus ote
äedmi« ens ac:e iiwnsi« irSuess «mre;- : ilfiteos.^
so flll
isei!,« 1 *;
8tC jffa!i
F

partem eo plus honorarent tarn in lastitia consumendo.

it. Quum autem diutius procestisiet confabulatio , Chermonem accersitum Rex cum minis acerbis interrogavit, quam ob causam linerentur Jehudaff in diem p r retentem supervivere.

12. Qui, ubi ostendit.se nocte,quod fuerat imperatum, ad finem perduxisse , & attestati sunt amici ejus > ille pejorem, quam Phalaridis crudelitatem habens dixit > habeant iili gratiam hodierni diei somno.

Tu vero sine cunctatione in diem crastinum similiter elephantos comparato ad scelestorum Jehudaorum istorum deletionem.

14. Hxc ubi dixisset Rex,alacriter omnes, qui aderant cum gaudio simul collaudarunt, Sc in tuam quisque domum reversus est ; ubi non tam ad fomitum tempore noctis abusi sunt, quam ut omnia fabricarentur ludibria in eos,qui miseri esse videbantur.

15. Limulae autem gallus man 4 cecinerat, bestias armatas in peristylio magno commovebat,& turba:, quae per civitatem erant> congregabantur ad spectaculum imprimis miserabile , diluculum studiose exspectantes.

16. Jehudaff veto continenter animam trahentes , supplicatione multis lacrymis conjuncta canticfsque miserabilibus , manibus ad coelum protensis orabant Deum maximum , ut brevi iterum ipsis succurreret.

17. Nondum radii solis dispergebantur, Rege amicos excipiente , quum accedens Chermou,accersivit > ut prodiret,indicans il- ludjquod antea Rex in animo habuerat, paratum esse.

ii. Quod quum ille accipererct, & de iniquo illo exitu obstupesceret, ignoratione plane occupatus , quasivit quamobrem illud studiosi ab eo effectum esset: erat autem istud ab efficacitate Dei dominantis omnibus , qui oblivionem rerum , quas ille pnits machinatus fuerat, menti illius indiderat.

19. Indicavit Chermon ,& amici omnes, dicendo , bestia.’, copi*que ist re, 6 Rex,paratae sunt ex proposito consilio vehemente tuo.

20. Ille vero his dictis gravi ira plenus,eo quöd tota ipsius cogitatio de his rebus providentia Dei dissipata esset, minaciter in- tuens, dixit.

ai. Quotquot parentes advenerint , aut filiorum nati , hi largam escam bestiis feris pataverint, inculpatorum Jchudxorum lo- co.qui mihi , messque majoribus integram, stabtlemque fidem eximii demonstrarunt: quanquam nisi animo erga te propenso essem propter communem educationem, 8c ministerium tpum, pro illis privareris vita.

22. Sic Chermon inopinatam, ac periculosam sustinens comminationem , 8c aspectu, Ut vultu cohorruit: amicorum vero quisque paulatim diffluxit tristis, qui congregatos dimiserunt, quemque ad occupationem suam.

23. Jehudaff autem Regis sermonibus auditis, illustrem Deum,Dominum.Regem Reum laudaverunt, ut qui ab ipso auxilium oc consequuti essent.

24. Scinde quum Rex constituto de integro consilio hortaretur convivas, ut se ad lxtitiam conferrent, secundum leges illas, Chermonem accersens cura interminatione, dixit ei, quoties oportet tibi de iisdem rebus mandata dari, 6 infelicissime i etiam nunc tandem elephantos arma in diem crastinum ad deletionem Jehudxorum.

2s- Cognati autem simul accumbentes instabilem hanc mentem admirati protulerunt ista, 6 Kex, quo uftjue vero nos ut expertes rationis pertentaturus es, jam tertio imperans deleri illos, St rursum in ipso facto dissolvens mutato consilio ea ,qux placuerunt tibi i

26. Quorum gratia hxc civitas exspectatione turbatur,& multos conventus experta, jam etiam periclitatur, ut diripiatur sarpe.

27. Rex itaque alter omnino Thalarts impletus studio rationi ad vetiat,te. St mutationes animi, qua: ad procurationem Jehudxo- rum in ipso suerant eftectse, nihili faciens.

2jj. Postquaraimpuciisimuni juramentum firme statuisset se cüm istos fine cunctatione genibus , pedibusque bestiarum sauciatos ah inferos transmissurum , tum castris contra Jehuda-am ductis, eam celeriter Liquatam solo flammae, 3 t ferro traditurum, Sc templum illorum, quod nobis (jmju t) inaccessum fuit,ubi consummant sacrificia, cito prostratum igne in omne tempus eff ecturum :

29. Tunc Ixti discesserunt amici,Sc cognati cum fiducia, & disposuerunt copias ad custodiam per opportunissima civitatis loca.

30. Magister verö elephantorum, ut bestias ad furiosam (ut ita dicam) fere constitutionem odoratis coculis i vino condito thure, formidabili ornatas apparatu adduxerat sub auroram ,quum jamquc civitas innumerabilibus turbis hippodromum versus re» pleta eilet , ingressus aulam, ad rem praesentem incitavit Regem.

31. Qui ira gravi impiam mentem complens, omni mole erupit cum bestiis, volens immiti animo , & pupillis oculorum siccis molestum illum, & miserabilem eorum, de quibus antL diximus,Ipectarc exitum.

32. Itaque exeuntium elephantorum ad portam armatis copiis simul profequentibus» pergentisq; multitudinis pulverem videntes Jehudati.öc horrisonum tumultum audientes > quum illud sibi ultimum vita: momentum eile arbitrarentur.

33. Sub finem miserrimae illius exspectationis ad commiserauonem.Sc ejulatus verl^ osculabantur alii alios complectentes -ogna- ti,£>in colla ruentes,filiorum patres,& puellarum matres:

34. Ali* vero infantes uberibus admetes habentes, qui lac sugerent ultimum.

35. Vevuntamen,quum hi L converso etiam considerarent defensiones ipsorum» quae anti fuerant L coelo facta:, pronos unanimiter se ipsos prosternentes , & infantes ab uberibus seponentes, inclamaverunt voce magna universitatis principem.
31,. Supplicantes.ut apparitione illustri facta miseraretur ipsos jamque ad portas si*» pulchri constitutos.
OSSfrggQ
CAPUT

Cap. 6.
macb^orum l i b. i i r.
Cap . 6 ,
CAPUT V I.
Preces Elhazaris.
Lhazar autem quidam» vir insignis de sacerdotibus^«/ erant e regione illa, in felium numero jam aetatem conscquutus , & omni virtute ornatus , qnx aci vitam hanc pertinet, senes,qui circumstabant ipsum contrahens ad invocandum Deum sanctum,oravit his verbis:
2. Rex magnifice, alti/Time, omnipotens Deus, qui rem creatam omnem semper gubernas , misericorditer respice ad semen Abraham! , ad liberos sanctificati Jahakobi, ad populum partis , qua: sanctiticata est tibi, exterum, in terra extera inj uste pereuntem, 6 pater.
3. Tu Parhoncmolim abundantem curribus ALgypti istius principem, elatum immiti audacia, & lingua magniloqua, cum superbo exercitu mari pertusos perdidisti, luce misericordia: perlustrans genus Jilrae- lis:
4. Tu gancheribum , gravem Assyriorum Regem innumerabilibus copiis exsultantem, qui gladio terram totam subjectam sibi jam occupaverat, Sc qui efferebatur contra sanctam civitatem tuam, res graves fastu,audaciaque proloquens , tu,inijuam,Doimne fregisti, manifestam gentibus multis potentiam tuam ostendens:
5. Tu socios tres versantes in Babylonia, qui animam suam ultro igni tradiderant, ne rebus vanis servirent , ignitum caminum perfundens rore liberasti , adeo ut ne capillo quidem tenus damnum perpessi sint, flammamque omnibus adversariis immisisti :
6 . Tu Danijelem.qui invidentias calumniis Iconibus sub terram fuerat projectus, ut esca bestiis esset, incolumem in lucem revocasti, & Jonam prolixe in ventre marini cete liquescentem , illaesum omnibus domesticis ostendisti,pater.
7. Nunc ergo, 6 Deus, osor injuriae, plurimum misericors, universitatis protector,cito appare istis,qui de genere sunt Jisraelis.Sc ab iniquis gentibus , abominandisque injuriam patiuntur.
8. Quöd si impietatibus in peregrinatione hac constricta fuit vita nosti a > libera nos ab inimicorum manu - St tu Domine, prout volueris , nos nece perde.
5>. Ne isti, qui nihil nisi vanitatem sapiunt, rebus vanis benedicant perditionis in dilectos tuos eventura; nomine , dicentes ; ne Deus quidem ipsorum liberavitistos :
10. Sed tu , 6 asterne , qui omnes vires, ac universam potestatem obtines, jam respice.
1 r. Miserere nostri, qui per iniquorum injuriam,rationi adversam,vita destituimur insidiatorum modo :
12. Gentes vero stupescentes admirentur hodie invictam potentiam tuam, o gloriose Deus, potentiaque prxdite, de salute^generis Jahakobi.
13. Tibi supplicat tota infantium istorum multitudo,& hi parentes istorum cum lacry- mis, demonstretur omnibus gentibus,te noli ileum esse Domine , neque avertisse faciem tuam a nobis.
14. Sed quemadmodum dixisti, te ne tum tuidem« quum ia terra inimicorum suorum versantur , despexisse eos, ita perfice Domine.
15. Quum autem Elhazar ab oratione modo desineret, Rex cum bestiis,ac toto copiarum horrore fecundum hippodromum prx- tervehebatur.
16. Quod contemplati Jehudxi, magnum clamorem in coelum extulerunt, adeö ut adjacentes convalles ipsa: una personantes c&- stris totis necessarium fletum excuterent.
17. Tunc gloriosillimus , omnipotens, Sc verax Deus ostendens sanctam faciem suam, aperuit portas coeli, i quibus gloria instructi duo, formidabilesque aspectu Angeli o- mnibus manifesti, praeter Jehudxos descenderunt.
i8> Ec resistentes,impleverunt adversariorum copias perturbatione, Sc metu,immotis- que ligarunt pedicis, ade.6 ut ipsum Regii corpus horresceret , & oblivio audaciam ipsius, quae tam graviter inflammata fuerat, occuparet:
19. Bestia: vero conversa: in copias armatas, qua: subsequebantur, proculcabant, Sc profligabant illas.
20. Tunc Regis ira in misericordiam,& la- crymas conversa est, propter eas res, quas ante fuerat machinatus.
21. Nam, quum audisset clamorem illum; Sc consideraret pronos omnes ad perditionem comparatos , cum ira lachrymans,interminatus est amicis, dicens ;
22. Regno abutimini, qui tyrannos crudelitate superavistis , Sc me ipsum in vos beneficum jam aggredimini cum a principatu , tum etiam ä vita amovere , clam ma- chinantes ea, quae non essent regno profutura.
23. Quis eos homines , qui munitiones regionis nostrae fideliter tenuerunt, e domiciliis suis exportatos singulos praeter rationem huc coacervavit i
24. Quis eos, qui omnino inde a principio benevolentia erga nos gentes omnes antecellunt, & qui pessima persxpe ab hominibus pericula susceperunt , ita nefariis implicuit suppliciis i
25. Solvite, dissolvite injusta vincula, in proprias sedes cum pace remittite, ea , quas ante fuerunt gesta, deprecati. Absolvite filios omnipotentis , coelestis Dei viventis, quia nostris adhuc majoribus expeditam constitutionem cum gloria pnebet nostris negotiis.
2 6. Atque hxc quidem dicebat iste: illi vero momento soluti, sancto Servatori suo benedicebant , quod modo effugissent mortem.
27. Postea Rex in civitatem reversus, ac- cersito eo , qui reditibus praeerat, jussit vina, exteraque ad convivium necessaria in septi- duum Jehudaris suppeditari , statuens eos, quo in loco se subituros exitium putaverant, ibidem soteria cum omni ia:titia, celebrare.
2g. Tun: illi, qui ante probrosi fuerant,& sepulchro proximi, ac potius in illud jamque descenderant, loco acerbx necis, Sc luctuosissima: poculum salutare inter se statuentes ; eum locum , qui ad ruinam ipsis , Sc sepul- chrum paratus suerat, pleni gaudio in accubitus diviserunt.
ey.Ei,
js), Et
frient« > «*
cum;«#'®
fwniB'
jt.isS ® 11
jeto.'* 1 ®!
ij. W» $ptjeerfalul «idem.
:i. Quivero: emptos avi adadeutipsi ü pudore ap a, 8 iquod i samiat mei' «fatut.
1 p, hx]t\v
SUSiCllOltl
telebratioml egerent s qy Etcot legem in tc omnibus di celebrari, n tionis «usi ipsis Deus ei J4- Dtiiult UtipMi 5 . Ceteri jrüijiaricel fitaiEpiphi teexticropt i[jU ad tejfi esa magrii ÜB UlUKtft feiavit. qd.ftiiw
decimum q 37, Quo
queetes iit {«politos

Aeoi.
DfxPt
•*Vs»fp
fe& sunt
Mitem »ostri, ■
\< dm/c ®is,iitr< 'taetre Nmn
Mi-ru
fore,®
ptojts
gentes
4.Qc tanquji diatorei Apercu ferior S*HB I

»'itjpwiiafct
Wtaiorattt,,. “'ffisis; toto«
'rara.mj.
“Iw.adeig.
Wftrsoimte;,
«lianexcutertr,*
MStomnipotdij. Atiani fa;i^|r- Iftajloiajl
P“ •l’PftlUj«# :
phtrasijrtrfiio
istum % ! ofcio
wSima^ss
«upiomUa»
iirittorfat rnitcr ;ajrs («
tfctawiifc m is ii peri» kirfamMtf
litjniua» ® iptummvos kt cum i pra; \ovttc,clas icnuc|»!(t-
,P«»«N tamen«, :»
«MÄipr ijfcssaac' fe&pitef- iBSKS ii-
tiijity!,«
««!*
W®SB»
(edis Dcwcw ijorif® äs * 3
a pilatu-,
&e fesifc -
doStmtoiik
orererstis, ac- ■at, juffit wi liitiiin tep
statuens £ iwi» p" 0 “ litetitia c
tolis« 1 ' io illudi 1 necis, erseW?' niplWv a giilift« 1 "'
:1 .£

2P. Et finem flebili lamentationis cantui facientes , receperunt majorum cantica, Deum servatorem laudantes , atque mirificum ; fletuque omni, St ejulatu abjecto choreas constituerunt ad laetitiae pace conjuncta; signum.

30. Similiter autem Rex quoque de his rebus, quum amplissimum convivarum numerum congregasset, indesinenter in coelum rejjticiens , vicissim celebrabat-Deum magnifice, propter salutem,qua; ipsi praeter opinionem acciderat.

31. Qui vero ante statuerant illos in exitium raptos avium futuros escam, It cum gaudio descripserant;^/ contra gemuerunt, quod pudore apud animum suum amicti essent , St quod audaciam suam, quje ignem spiraverat merum, inglorie extinctam cognoscerent.

3 1. At Jehudau constituta, ut ante diximus , chorea illi cum convivio , tempus in celebrationibus hilaribus, 8c Psalmis transegerunt :

• 33. Et communem de his rebus ferentes legem in toto incolatu suo generationibus omnibus dies pradictos statuerunt hilares celebrari, non compotationis aut comessa- tionis causa , sed propter salutem , quam ipsis Deus effecerat.

34. Deinde accesserunt Regem, se ad suos dimitti postulantes.

35. Ceterum descripserant illos administri Regü i vicesimo quinto die Pachonis ad quartum Epiphi diebus quadraginta ; constituerant vero perditionem illorum a quinto Epiphi ad septimum diebus tribus , quum etiam .magnifice illustrans misericordiam suam universitatis princeps incolumes eos liberavit.

3Ö. Unanimiter autem convivati sunt o- mnibus suppeditatis a Rege, ad diem usque decimum quartum.

37. Quo etiam die , quum intcrpell.issent Regem pro dimissione sui, collaudans eos Rpx magno animo, scripsit.eorum gratia sequentes iiteras ad duces unicuique civitati praepositos in hanc sententiam.

CAPUT VII.

fhilopatorupropensa, voluntas erga Jehu- daros.

R Ex Ptolemaeus Philopator ducibus, qui sunt per /Egyptum, & omnibus,qui prx- fectifunt rebus gerendis salutem ,& incolumitatem : valemus quoque ipsi > St liberi nostri. ■

2. Amici quidam, quum Deus maximus nobis, ut volumus,negotia dirigeret, improbo more crebrius apud nos insistentes nobis persuaserunt, ut coacervato coetu Jehudaios, qui sub regno sunt nostro-, afficeremus insolentibus defectorum suppliciis;

3. Praetextum hunc afferentes nunquam fore, ut bene constituantur negotia nostra propter diritatem, qua isti sunt in omnes •gentes, donec istud fuerit consummatum.

4.Qui etiam,quum eos vinctos,& vexatos ianquam mancipia, ac potius tanquam insidiatores adduxissent, sine ulla disquisitione, & percunctatione ipsos sunt aggressi tollere, ferociore nexi crudctitat«, quam legis Scy- fhariuu sit.

5. Nos autem propterea interminati durissimi. quum pro ea xquitate, quam hominibus omnibus exhibemus xgre vitam essemus istis gratificati; Deum vero coelestem agnovissemus certö Jehudsos protegere, velut patrem femper filios propugnantem , atque reputavissemus constantem illam, quam habent erga nos,& majores nostros amicam benevolentiam, hos juste ab omni crimine qualicunque ratione intenst1 absolvimus :

6 . Et unicuique praecepimus , ut ad res suas quisque, quocunque loco fit, revertatur, neminem eos omnino lsdere,neque res istas, qua; praeter rationem confecta; sunt ipsis exprobrare.

7. Scitote enim, si quas improbas technas in eos cuderimus, aut eos ullo pacto tristitia affecerimus, nos non hominem , sed Deum altissimum, qui potestati omni dominatur, adversarium nobis in omni re ad ultionem factorum istorum inevitabilem femper habituros. Valete.
8- Jehudxi vero , quum has Iiteras accepissent, non dederunt operam, ut statim abscederent , sed prxeerea ä Rege postulaverunt, ut qui ex gente Jehudxorum voluntarie Deum sanctum, & Dei legem omisissent, ii ab ipsis poenam debitam reportarent.
p. Adducentes eos, qui ventris causa prae- ceptiones divinas omiserint, ne inpra;cepta quidem Regis bono animo futuros unquam.
10. Atque hic ut percepit eos verum dicere ; collaudans, facultatem eis dedit ad omnia ; ut eos, qui essent transgressi legem Dei, libere in omni loco regni “fui fine ulla regia potestate , aut cognitione profligarent.
11. Tunc bene precantes ei,ut decebat illorum sacerdotes cum. turba tota,{5"acclamantes Hallelu-jah.cum gaudio discesserunt.
12. Itaque pollutum ex gente sua quemque, prout incidebat, m itinere puniebant, variisque modis traductum e medio tollebant.
13. Sustulerunt autem die illo amplius trecentos viros, agitaruntque laetitiam cum gaudio , postquam prophanos illos sustulis- jent.
14. Illi vero,qui ad mortem usque Deo adhaeserant, integro salutis fructu accepto;- jungentes £ civitate abierunt , omnigenis floribus odoratissimis coronati, cum laetitia, & acclamatione; gratias laudibus,& hymnis omnimodis agentes Deo majorum suorum, sancto servatori Jisraelis.
1;. Sed quum pervenissent Ptolemaida, quae Rhodophoros a proprietate loci nominatur , ubi de communi sententia ipsorum classis dies septem ipsos prxstolabatur.
1 6. Illic fecerunt convivium salutare,suppeditante Rege alacriter ipsorum cuique o- mnia, qua; erant opus, ut se in suas domos singuli reciperent:
17. Atque ibidem statuerunt, ut delati ad suos cum pace dies eosdem hilares tempore incolatus fui,adhibitis justis celebrationibus, agitarent.
18. Quos ubi consecraverunt , columnaque in convivii loco pojitd , confirmarunt voto ; integri liber/que summo cum gaudio discessaiuntteua, 8cmari, fluviöque in suas
| V u domos,

Cap.i.
domos, conservati praecepto Regis, & maiorem habentes , quäm antd in inimicos potestatem gloria, St metu conjunctam.
19. Denique nullius operä ä suis facultatibus concussi sunt; sed singuli res suas omnes ®x descriptione receperunt,adeo ut qui habe- !
Cap.r ,
bant aliquid de iis maximo cum timore ipsis restituerent: ita Deus maximus res magnificentissimas perfecte faciebat ad salutem ipsorum.
10. Benedictus pt liberator Jistaelis in ! sempiterna tempora. Arnen.
macbjEORUm lib. r.

Macbaeorum Uber Primus.

CAPUT I.

Votentia magna Alexandri Magnismti/i : ej 7
Antiochus Epiphanes re vera, o Epima-
nes,

Uit autem,postquam catcidisset Alexander Philippi filius, Macedo,qui procedebat e terra Chittaeorum > carcidtsset, inquam,V a- rium Regem Persarum, Medonimque,ut regnaret loco ejus, quum prius in Graecia regnäjfet.
2. Constituit enim praelia multa,expugna- Vxtque munitiones,& jugulavit Reges terrae.
3. Pervadensque adextremas usque terras accepit spolia multarum gentium, Sc tranquilla fuit terra coram ipso.
4. Ita exaltatus est,ac elatus animus illius.
5. Quod coactis copiis potentibus valdi imperaret regionibus, gentibus, Sc regnis, essentque ea sibi tributaria.
6. Postea vero decidens in lectum, quum agnosceret se in morte esse.
7. Accersivit administros suos gloriosos, qui unä cum ipso fuerant educati a pueritia, Sc divisit illis regnum suum, quum adhuc viveret.
8. Quum itaque regnavisset Alexander annis duodecim,Sc mortuus esset.
9. Obtinuerunt dominatum administri ejus quisque in loco suo :
10. Et imposuerunt omnes fibi diademata post mortem illius, St filii eorum post eos annis multis; St multiplicata sunt mala in terra.
ir. Prodiit autem ex eis radix peccatrix Antiochus illustris , filius Antiochi Regis,qui fuerat Romx obses; regnavitque anno centesimo trigesimo septimo regni Graecorum.
12. Temporibus illis prodierunt ex Jisrae- le homines iniqui. St persuaserunt multi&di- centes; eamus, St disponamus foedus cum gentibus circumstantibus nos: nam ex quo separati sumus ab illis, ob venerunt nobis mala multa. ' ,
. 13. Qui sermo, quum bonus visus esset in oculis illorum.
14. Comparati animo quidam d populo, profecti sunt ad Regem, qui dedit illis potestatem faciendi statuta gentium.
ALdificaverunt itaque gymnasium Je- tuschalaimis fecundum leges gentium :
16. Et facientes sibi ipsis praeputia,abscesserunt a foedere sancto, St conjuncti gentibus, venditi fuerunt ad faciendum malum.
lemaeus, ä conspectu illius fugit, cecidenint- que confossi multi:
20. Postea occuparunt civitates munitas ia terra/Egypti, accep/tque Antiochus spolia ssigypti,
ai. Inde revertens Antiochus , postquam percussisset/Egyptum, anno centesimo quadragesimo tertio:
22. Ascendit contra Jisraelem.Sc Jeruscha- laima cum turba numerosa :
23. Et ingressus sanctuarium superbi cepit altare aureum > St lychnuchum lucentem cum omnibus instrumentis ejus, 8c menlam propositionis,-St crateras, phialasque, & pelves aureos, St velum,St coronas,St ornatum aureum,qui erat in conspectu templi, aurumque detraxit omnibus.
24. Similiter accepit argentum, St aurum, St instrumenta desiderabilia : accepitque thesauros absconditos, quos invenit, St captis omnibus abiit jn terram suam.
25. Et fecit eadem hominum, loquens superbia magna.
26. Quamobrem fuit IuctuS magnus apud Jisraelem in omni loco eorum.
27. Nam ingemuerunt principes, senio- resque , virgines, St adolescentes infirmati sunt , St pulchritudo mulierum immutata est;
28.Omnis sponsus assumsit lamentum,quse sedebat in thalamo,fuit in luctu:
29. Et mota est terra propter habitatores suos,totaque domus Jahakobi induerunt pudoris indumenta.
30. Post duos annos integros misit Rex praefectum tributo in civitates Jehuds, qui venit Jeruschalaima cum numerosa tur. ba:
3r. Cui alloquenti ipsos sermonibus pacificis dolose,crediderunt cives.
32. Ita irruit in civitatem repentb,St cseci- dit eam plaga magna,perdens populum multum ex Jisraele.
33. Et accipiens spolia civitatis, incendit eam igne, diruitque domos ejus, Scmuros ejus in circuitu:
34. Abduxeriintque captivas mulieres,liber cisque.Sc jumenta possederunt.
35. Postea aedificaverunt in civitate Davi« dis murum magnum > munittimque turribus munitis,qui fuit ipsis pro arce:
315. Et posuerunt illic' gentem peccatricem , viros iniquos , qui confirmarunt se in
17. Comparato autem regno coram Antiocho , pr.ccepit quoque animo regnum rEgypti, ut regnaret super duo regna:
18. Et ingressus ^gyptum cum turba numerosa,curribus,elephantisque, Sc equitibus, 8c magna classe.

rg. Constituit praelium contra Ptole-
tttxum, Regem /Egypti.in quo aversus Pso-
c3 ‘
37. Et comportarunt arma, atque commeatum > congregantesque spolia Jeruscha- laimorum, deposuerunt illic, fueruntque loco laquei maximi.
38. Nam fuit pro insidiis in locum sanctum, Lc pro diabolo infesto injisraelem fern-
Casa
tem incitat sanctae»' tfl. lapi fiimoei?«! tiOCXtfS" 11 ® 1
beüpü ^
bufeSnwli 0atfi 'v aee i 4, Santa a i|iis, cels m.
fr Qunm; afao.ut ci am, Sctao
jos:
(eimfmuUi 4f. It ffi tunt cultui minaverat if>. Misi jnjdialakt cians sequi 47. Et 1 tuen e sim!
te;
(f. Et an i&s. p. £Sa qsielubra, 5 i na peeud (i, Dimitte enatas, e& tiitittom
tiutdoW
nutato
tot
SI' In toti.regm populo.
54 . Cis foriticare
fi. Co: tosttmlti fuerant 1 jS. Ea 1 lotis, 111 17 . B levi, ant «striw super ait,
)!. Et Warnt 1 Fl>
‘•«Sf
fei;
8«iiS feti,e
l.
us, qu
islciv
h.
tesin;
.<*.■
;#os,n
«♦, I

(r
* ^xiniusresHi 1 twcbat ad
stetilM Jifiji, «en.
,!t 1U ticsustfi
IMm&jtffi
'sii\
Aanmflipe;
iljanndiuliss
nttiitjiis,!(K
«ras,pliij!«qii{|Ja
Ä'iorrate.
nprmtfc
ttamijucs-
imm.
loltiittits iis mutam i»
Surft lis»? itlnlatta: n ptostiiiia
o!:ij 9 S«te M Nttt t>tt> KilMÄP
:<i» , ,
ittnripä*;'
fasciis®
sii Uti, i*®
/««tai-
1Ä
idvitateBat
»<{ 15 ®*
ntem pt® ittinämii
spofia }«■'
c.fiwniap-'
iis !»*”*£
>i°»^
»»*
Cap.Tv, MACB^EORUM LlB. I Cap. r.s.
39. Unde "effundebant sanguinem innocentem in circuitu sanctuarii, Sc contaminabant sanctuarium.
40. Itaque fugerunt habitatoresjcruscha- laimorum propter istos, 8c fuit urbs habitatio exterorum, fuitque extera natis suis, li- betis ipsus derelinquentibus ipsam.
4t. Sanctuarium ejus desolatum est ut solitudo,dies festi ejus conversi sunt in luctum, sabbathaejus in opprobrium, honor ejus in nihilum.
..42. Secundum gloriam ejus fuit ignominia ejus > celsitudine ejus conversa" in luctum.
43. Quum autem refcripsisTet Rex toti regno suo, ut coalescerent omnes in populum unum,Sc derelinquerent unusquisque ritus suos :. .
44. Acceperunt omnes gentes fecundum ferntones Regis.
4;, Et multi quoque ex Jifraele consenserunt cultui,ejus, Sc sacrificantes idolis, coinquinaverunt sabbathum.

46- Misit enim Rex libellos per legatosje- riffchalaima, & ad civitates Jeiuida: , denuntians sequendos esse ritus alienos terra: ;
47. Et holocausta, sacrificiiimque, Sc liba- mep e sanctuario tollenda interdicto :
4g. Et profananda labbatha, diesque festos : .
. 49, Et coinquinandum -sanctuarium, Sc sanctos.
30. /Edificandas aras.Sc lucos, idolorum- que delubra, 8c sacrificandas suillas , Sc immundas pecudes. _
;r. Dimittendosque filios ipsorum incir- «umcisos, efficiendas animas ipsorum abominabiles re omni immunda, Sc inquinamento, ita ut obliviscerentur legis , 8c immutarent omnia statuta Dei.
52. Qui autem non fecerit fecundum verbum Regis, hunc moriturum esse.
53. In sententiam hanc omnino rescripsit toti.rcgno suo.Sc praefecit inspectores toti populo.
54. Civitatibiisque Jehuda? mandavit, ut sacrificarent in civitate quaque.
55. Congregati sunt itaque ex populo ad eos multi, quisquis dereliquit legem, 8c perfecerunt mala in terra;
5Ä. Facientes, ut Jifrael lateret in abditis locis, in omni perfugio ipsorum.
■ -57. Die autem decimo quinto mensis.Cis- levi, anno centesimo quadragesimo quinto, exstruxerunt abominationem desolationis super altare,Sc in civitatibus Jehuda: circumquaque exstruxerunt aras;
58. Et in foribus domorura, & in plateis fecerunt suffitum;
Et libros legis, quos invenerunt, conscindentes, usserunt igne.
60. Et ubicunque inveniebatur , apud aliquem liber foederis, aut si quis acquiescebat legi, edicto Regis afficiebatur morte.
61. Ereti robore luo, faciebant itci Jifraeli, iis, qui deprehendebantur unoquoque mense in civitatibus.
6 i. Et vigesimo quinto mensis sacrificantes in ara, quae erat super altare ;
63. Mulieres, quae cicumciderant liberos suos, morte afficiebant ex praestituto :
64, Lt suspendebaut infantes de colla earum; Sc familias earum, Sc eos, qui circumciderant illos, trucidabant.
65. Sed multi in Jisraele confirmati sunt,
Sc roborati cum animis suis, ne res impuras comederent:
66 . Sufceperiintque consilium moriendi, ut non polluerentur cibis illis,neque sanctum foedus inquinarent, ac mortui sunt.
Ö7. Unde effecta est ira magna contra Jif- raelem valde. ,

' C A 1 > U T TÜ

Mdttijithjx. zehn heroicus,s ejüsque filiorum numero quinque.

I 'Eniponbus autem illis surrexit Matthith-
ja, filius Jochananis, filii Schimhonis, sacerdos e posteris Jojaribi Jerufchalaimis, Sc consedit Moddinis.
1. Huic autem esnnt filii quinque, Jocha-
II an, qui nominabatur Gaddcsch ;
3. Schimhon, qui vocabatur Taschi; ■
4. Jehuda, qui vocabatur Macbams ;
.9. Elhazar, qui vocabatur Habaran, cjsjo- nathan, qui vocabatur Aphufch.
6 . Videns autem blasphemias, qux efficiebantur in Jehuda, Sc Jerufchalaimis.
7- Dixit, hei mihi, quare jam natus sum ad videndum contritionem populi mei, Sc contritionem civitatis (ancta:, Sc sedendum illic, quando tradita est in manus inimicorum !
8- Sanctuarium in manu extraneorum«/?; factus est Deus in templo ejus habitans ut vir inglorius.
9. Instrumenta gloria: in captivitatem exportata sunt; interfecti sunt infantes ejus in plateis eius, Sc juvenes ejus gladio inimici.
10. Qua: gens non accepit sortem ex regno, & non obtinuit spolia ejus i
u. Omnis mundus ejus ablatus est, pro libera facta est ancilla.
12. F.cce enim sanctuarium nostrum, & pulchritudo nostra, Sc gloria nostra desolata est, Sc coinquinarunt ea gentes.
13. Quorsum nobis amplius vivere ?
14. Et discindens Matthithja , fili,'que ipsius vestimenta sua , induerunt cilicia , gc luxerunt valde.
1;. Quum autem venerunt administri Regis, qui impellebant in apostasiam, in civitatem Moddina, ut sacrificarent incohc V xtf. Multi quidem ex Jisraele ad ipsos accesserunt ; Matthithja Vero, Sc filii eius fima! adducti sunt;
- 17. Quibus respondentes administri Regis, alloquuti sunt MattKithjam, dicentes; princeps Sc gloriosus, Sc magnus es in civitate hac, firmatiisque filiis, Sc fratribus:
18. Nunc accede primus, Sc fac mandatum
Regis, ut fecerunt omnes gentes ,8c viri Jehuda:, Sc qui relicti sunt J cruschaiaimis : iti eris tu, 8c familia tua inter amicos Regis, Sc tu, ac filii tui honorabimini argento,8c auro’,
muneribusque multis.
19. Respondens vero Matthithja,dixit voce magna, si omnes gentes regni, Sc qua: iil domo Regis sunt, auscultent ipsi, deficientes quisque a cultu majorum suorum, Sc consenserint mandatis eius;
20. Ego vero.Sc filii me?,ac fratres mei ambulabimus in faedere majorum nostrorum.
Uu » si.Pro-

ii. Tropitius nobis fit Deta: ne derelinquamus legem, Sc statuta ejus.
22. Sermoni Regis non auscultabimus, ut transgrediamur cultum nostrum, ad dexteram, aut sinistram defleElentes.
2 g Quiimque desivisset proloqui sermones istos , accessit quidam Jehudceus in oculis omnium, sacrificaturus in ara Moddinis secundum prxeeptum Regis.
24. Quod videns Matthithja,zelo affectus estj, St contremiscentibus renibus suis, extulit animum suum secundum judicium legit, incurrensque jugulavit illum super aram ipsam:
25. Hominem quoque Regis cogentem sacrificare occidit momento illo, 8c aram destruxit :
16. Et zelo affectus legis, ut fecerat Pin- fhas Zimri, filio Schallu.
27-Exclamavit Matthithja in civitate voce magna; quisquis zelotypus est legis, Sc praestat foedus, prosequatur me.
28. Fugeruntque ipse, Sc filii ejus in montana, St dereliquerunt quaecunque habebant in civitate illa.
29 Tune descenderunt multi, qui requirebant justitiam, St jus, in desertum illud,
30. Ut illic considerent ipsi cum filiis suis, St uxoribus suis,jumentisque suis, quia multiplicata erant super ipsos mala.
31. Quum autem renunciatum esset viris ä Rege missis, St copiis, qua: erant Jeruscha- laimisin civitateDavidis, descendisse homines , qui dissipaverant mandatum Regis in latebras, qua: sunt in deserto illo, St fugisse multos post eos:

32. Statim occupantes eos, castra fecerunt contra eos, 8t constituerunt in eos praelium die sabbathi, quum edixissent eis :
33. Quo usque tandem ? nunc egressi facite secundum sermonem Regis, Sc vivetis.
34. Qui dixerunt, non egrediemur, neque faciemus sermonem Regis, polluendo diem sabbathi.
35:. Itaque accelerarunt in eos praelium.
36 . Sed non responderunt eis, gsque lapidem miserunt in eos, neque obsepiverunt latebras suas, dicentes:
37. Moriamur omnes in simplicitate nostra ; testificabitur pro nobis coelum, 5 c terra, quod nullq judicio habito perditis nos.
38. Ita insurgentibus illis contra hos in prcelium sabbatho, mortui sunt hi cum suis uxoribus, Sc liberis suis, ac jumentis suis ad mille animas humanas.
39. Quod cognoscens Matthithja,Sc amici ejus, luxerunt super eis admodum :
40. Et dixit alter alteri; si omnes fecerimus ut fratres nostri fecerunt, ac non pu-
nabimus contra gentes istas pro vita no- ra, Sc statutis nostris, jam celerrime nos profligabunt e terra.
4 t. Ita consilium iniverunt die illo, dicentes, quisquis homo fuerit, qui veniet centra nos in praelium die sabbathi , pugnabimus contra eum^ne moriamur omnes,“quemadmodum mortui sunt fratres nostri in suis latebris.
42. Tunc congregati sunt ad eos congregatione sua Ascnidxi, valentes robore e Jis- raeiitis, quieunque voluntarie adhaerebant legi;
43. Et quicunque'fugiebant ab improbis, adjuncti illis, erant illis confirmationi.
44 - Tum constitutis copiis exciderunt peccatores in ira sua, viros iniquos in iiuli T gnatione sua; Sc exteri fugerunt ad nationes 'alias , ut servarentur.
45. Obiens enim Matthithja, 8c amici ejus regionem, destruxerunt aras illorum ;
46. Et circumcideriint pueros incircumci- sos, quoscunque invenerunt in terminis Jis- raelis, fortiter:
47. Et persequuti sunt omnes illos superbissimos ; prosperi succedente hoc opere in manu illorum.
48.Ita asseruerunt legem b manu gentium, Sc e manu ipsorum regum, ac ne illi quidem peccatori vires concesserunt.
49. Appropinquantibus autem diebusMat- thithjx, ut moreretur,‘dixit filiis suis; nunc firmata fuit superbia, Sc castigatio , Sc tempus indignationis, Sc jestus indignationis :
50. Jam vero filii zelotypi estote legis, & exponite animas vestras pro foedere majorum vestrorum.
51. Mementote patrum nostrorum, qu* opera fecerint stlis temporibus; Sc accipietis gloriam magnam, Sc nomen aeternum.
52. Abraham nonne in tentatione inventus est fidelis ? Sc imputatum est ei ad justitiam.
53. Joseph tempore angusti* suae observavit mandatum, Sc dominus riEgypti factus est.
54. Pinchas pater noster, quum zelo afficeretur legis, accepit foedus «terni sacerdotii.
55. Jehoschuah complendo sermonem,factus est in Jifratile judex.
5Ö. Caleb testimoniis confirmando in Ecclesia sermonem suum , percepit hxredita- tem terrae.
^7. David in misericordia sua hxreditario jure habuit thronum «terni regni.
58. Elias zelo affectus legis, assumtus est in caelum usque.
59. Chananja, Hazarja, Sc Michael credentes, servati sunt e flamma.
60. Danijel in simplicitate sua liberatus est ex ore leonum.
61. Sic igitur cogitate in generationem quamque quicunque spem habent in illo, eos non infirmatum iri.
6z. Vt ä sermonibus viri peccatoris, ne timeatis; quia gloria ejus in stercora,8c in vermes abitura eft.
63. Ut hodie extollatur, cras minimerepe- rietur : nam reversus fuerit in pulveren) suum, Sc ratiocinatio ejus perierit.
64. Vos itaque filii confirmamini, Sc viros vos praebete in lege: nam ea gloriam adipi- scemini.
65. Ecce autem Schimhonem,fratrem vestrum, scio virum consilio valentem esse; ipsi auscultate omni tempore, ipse vobis futurus est pater.
66. Jehuda vero Macbaeus , qui valet potentia ä juventute sua: is vobis futurus est dux exercitus , ut geratis bellum in populos:
67. Ita vos adducetis ad vos eos omnes, qui observant legem > & saciftü ultionem populi vestii;
(i- Re'
fiz, S «* 1
ittflä® “P . 49.W“ esttiistr
filii,«®
«find!*™
]idKÜd js/rtAfiJt (laesit ita* ' MacbaV, fil Cui aas: picunque ad sitam littae
3. it wj tamintam
smabtilta casita ta:
4. Et 6 suis, Sc tar »itionem.
5. Persi et», & ®
. fi. Adcc •jus.SiOii
tmbarentih
[äaiSrilii
tfictHt
jiliakok taiiiiijueM S. Et pecva pdkvitiffl Me, r jiaftisu B tetti, m.
gtateqbt btilaiet c 11. Q; obviam,, bin conti n, Qt fOlioniia iietas 0 s;. A: tumSyi clefiamc kbellu 14. C bor in 1 ejus, &
, «e cum
»eur;
% fcV Ja w
cbvi
INU!
coni
fiim
far
i«.
»niti
tftr
wae,

taiatioiij :o ? ! « «.)s iniquos «it
i^ia,&amf;,'ej; [ss itlorma ; ?®w incir;an C ;
’i'iiiS p'Jtu
»afiteM». ättstms', at:
sWjMioj. ■y?i ttettliJiS profeArei“.

ti Jioiironim. k rSm;b:sss Minam tnutiont ffl tUtitUjifo
'zsmobstm■ Ejypti fictus
mmstoii
wtnitwit
tafanmci
mpiti»
diiMsiai flii rtf.'ii kjsifcsS
i ,iJ£W» sa
it®!!«»
»grate
jJlicüift
peawfl
wmixi*- in piirtrtfl i
«ütVlttS rura aAvpi-
iatremw
jbisfntwi
pi valet f is futura- uminp*
lS eosoiJts !«» ^
#■«*

Cap. 2.

6 %. Retribuite retributionem gentibus, Sc attendite ad praecepta legis.

• Ö9. Tum benedixit eis , deinde appositus est silis majoribus.

70. Quiimque mortuus esset centesimo quadragesimo sexto anno, sepeliverunt eum filii ipsius in sepulchris Majorum ipsius Mod- dini s,Sc luxerunt eum omnes Jisraelit* luctu magno.

CAPUT III.

Jehudas Macbaxct succedit patri , tmiquam Josua Aloschi.

Urrexit itaque Jehuda > qui vocatus est Macbai, silius ejus pro eo :

2. Cui auxiliantes omnes fratres ipsius, & quicunque adhaeserant patri ipsius- gesserunt bellum Jisraelis cum laetitia.

3. Et amplificavit gloriam populo suo : nam induens thoracem ut gigas,& accingens arma bellica sua, praelia constituit, protegens castra sua gladio:

4. Et similis effectus leoni in operibus suis, 8c tanquam juvenis leo rugiens in venationem. ,

5. Persequutus est iniquos , perscrutans eos, Sc turbantes populum suum incendit;

, 6. Adeo ut contraherentur iniqui ex metu «jus, 8t omnes operam dantes iniquitati conturbarentur, prosperd succedente salute per administrationem ejus.

7. Sic exacerbans Reges multos , laetificavit Jahakobum operibus suis, itä ut in fecu- lumusque memoria ejus ß t benedictioni.

g. Et pervadens per civitates Jehudaia:, profligavit impios ex ea, avertitque iram ab Jisraete.

9. Factusque celebris ad extremitatem usque terra:, congregavit pereuntes.

m. Quamobrem. congregavit Apollonius »entes, Sc ex Schomroiie copias multas, ut pellaret contra Jifraiilem:

it. Quod cognoscens Jehuda, processit ei obviam, Sc percutieris eum, occidit, cadentibus confossis multis, Sc reliquis fugientibus;

ii. Quorum spolia accipiens, gladium A- polloniiassumsit J eliuda, coque bellum gessit diebus omnibus.

'13. Audiens verö Seron, princeps copiarum Syrise, collegisse Jehudam epetum, qc- clesuimque fidelium feciun, & procedentium i 11 bellum, dixit:

14. Comparabo mihi nomen, & glorificabor in regno , debellans Jehudam, ik socios ejus, & istos nihili facientes sermonem Regis.

15. Et applicuit se ad illud, ascenderunt- que cum eo castra impiorum fortia ad juvandum eum, Sc exsequendum ultionem in filios Jisraelis.

1 4 .Quum autem appropinquasset ad afeen- sumBeth-choronis usque, egressus est Jehuda obviam ei paucis comitibus.

17. Qui ut viderunt venientem exercitum obviam sibi, dixerunt Jehuda;, quid poteri- jnus , qui pauci fumus , efficere prxliando contra tantam multitudinem , ac fortem, Cum nos solutis viribus simus ex inedia hodierna?

IH. Sed dixit Jehuda, facise est concludi multos in paucorum manibus , neque est differentia coram Deo corii, ut fervet mul- tisne, an paucis;

19. Non enim multitudine copiarum est victoria belli, sed e coelo fortitudo est.

20. Isti veniunt contra n»s cum plurima injuria, Sc iniquitate, ad tollendum nos, 8k uxores nostras, hberdsque nostros, ad spoliandum nos.

21. At nos pugnamus pro animis nostris 1 & legibus nostris.

22. Quamobrem ille conteret istos incon* spectu nostro ; vos itaque ne metuatis ab illis. •

23. Quiimque desiisset loqui, invectus est in eos repente, adeo ut contereretur Seron, Sc-castra ipsius coram eo.

24. Et perfequuti sunt eos in descensu Beth-choronis ad campum usque , cecide- runtque ex eis quasi octingenti viri, reliqui vero fugerunt in terram Pelifchthxorum.

25. Ita cepit metus Jehudae, fratrumqu« ipsius, St consternatio irruere in gentes circumstantes ipsos:

24 . Et perlatum est ad Regem usque nomen ipsius,denique deprxliis Jehuda: enarrabant omnes gentes.

17. Ut autem Rex Antiochus audivit sermones istos, exarsit indignatione, 8c mittens, congregavit copias omnes regni fui, castra potentia valde:

18. Aperiensque xrarhim suum, dedit stipendia copiis suis in annum, & mandavit eis, ut in annum comparatae essent ad omnerrr usum.

29. Sed quum videret deficere argentum ö thesauris, St collectores tributorum regionis paucos esse propter seditionem, Sc plagam, quam effecerat in terra, tollendo leges» qux fuerant a diebus primis;

30. Veritsisque, ut non haberet, quod semel, aut bis fatis esset ad sumtus, St donaria, qux dederat antea liberali manu; ut abundaverat supra Reges priores liberalitate donorum:

31. Incertus cum animo suo valde, cepit consilium proficiscendi in Perfida, 8c accipiendi tributa regionum illarum, ac congregandi pecuniam multam.

32. Itaque reliquit Lysiam, hominem gloriosum, St e regali genere, praefectum negotiis Regis a fluvio Euphrate usque ad terminos /Egypti.

33. Qui educaret Antiochum,filium ipsius, donec reverteretur ipse:

34. Et tradidit ei dimidium copiarum, atque elephantos, addens mandata ei de rebus omnibus, quas volebat, St de habitatoribus Jehudxx, ac Jeruschalaimorunr

35. Ut mitteret in eos exercitum ad atterendum, St tollendum robur Jisraelis, St reliquias Jeruschalaimorum, anferendiimque e loco illo memoriam eorum;

36. Et collocandum viros alienigenas in omnibus terminis eorum, St forte tradendum terram eorum.

37. Rex verö ipse accipiens dimidium copiarum, quod remanserat, profectus est Antiochia e civitate regni fui, anno centesimo quadragesimo septimo, & trajecto Euphrate fluvio, regiones superiores peragravit.

38. Elegit autem Lysias Ptolemaeum , filium Dorymenis,8tNicaiiorem,8c Gorgiam, viros potentes ex amicis Regis j

39. Et misit cum eis quadraginta millia vi-
rorum> Sc septies -mille equitatus, ut venientes in terram Jehudx, devastarent eam fecundum sermonem Regis.
40. Atque hi profecti, cum omni exercitu suo venerunt,& castra posuerunt prope Em- mauntem in regione campestri.
41. Quorum famam audientes mercatores regionis, assumserunt argentum, Sc aurum multum valde , atque administros, 8£ venerunt iu castra, ad accipiendum Jisraeli- tas in servitium sibi, quibuscum adjunxerunt se copi* Syrice, & regionis alienigenarum.
41 - Videns itaque Jehuda , & fratres ejus multiplicata esse mala, & copias castrametari in terminis suis; ut cognoverunt sermones Regis, quos mandaverat fieri populo ad perditionem , 8c consummationem , dixerunt quisque alter alteri:
43 . Restituamus populum nostrum ex de-
iettione hac , ut pugnemus pro populo nostro, a: sanctuario. 1
44. Et congregatus est conventus , ut parati essent ad bellum, utque orantes peterent misericordiam, & miserationes a neo.
45. (Nam Jerufchalaimorum urbs erat va- Cua habitatoribus ut desertum, non erat, qui ingrederetur, aut egrederetur inter natos ejus; Sc sanctuarium erat conculcatum , 8c viri alienigen* in arce erant , diversorium erat pro gentibus; denique sublata erat delectatio ex Jahakobo ■' tibiaque, 8c cithara defecerat.)
46. Congregatique venerunt Mitzpamö regione Jerufchalaimorum , quia locus orationis fuerat Mitzp* antea Jisraeli.
47. Et jejunaverunt die illo, induentes cilicia, 8c cinerem imponentes capitibus suis , & disruperunt vestimenta sua :
48. F.xpander ü ntque libros legis.de quibus accurate scrutabantur gentes ; ut inscriberent eis figuras idolorum suorum :
49. Et afferentes vestimenta sacerdotii > primitiasque, St decimas , excitaverunt Ne- zirxos,qui expleverant dies suos.
^o.Inclamaveriintque voce in coelum sublata, dicentes; quid faciemus istis, & quonam istos abducemus ?
51. Et sanctuarium tuum conculcatum est, atque inquinatum, Sc sacerdotes tui versantur in luctu, Sc abjectione;
51. Et ecce gentes ist* congregat* sunt contra nos ad tollendum nos; Tu nosti,quas rationes ineant contra nos.
53. Quomodo poterimus subsistere in faciem istorum nisi tu adjuveris nos?
S 4 - Cianxeriintque tubis, & clamaverunt voce magna.
55. Postea vero constituit Jehuda duces populi, chiliarchos,Sc centuriones, 8c prxfe- ctos quinquagenis ,8t decuriones:
56. Dixeriintque iis, qui xdificabant domos, & desponsaverant uxores sibi, Sc conseverant vineas, timidifque, ut reverteretur quisque domum secundum legem.
57. Ita profecta sunt castra, Sc metati sunt Sd Entmanntem, meridiem versus.
58. Et dixit Jehuda, accingimini, Sc estote strenui, ac estote parati mani ad pugnandum contra gentes istas , quae congregat* sunt adversum nos, ad tollendum nos, & sijnctua- tiqrr, nostrum,;
59. Nam melius e/i nos mori in bello, quam videre mala gentis nostrae,Scfanctuarii.
60. Prout autem fuerit voluntas Dei in
coelo, ita faciat. . ,

j C A P U T I V.

| Encxnia tempü per Jehudant.

A Ssumsit autem Gorgias quinquies mille viros, Sc mille equites electos, Sc castra ista profecta sunt noctu.
i. Ut irruentes in castra Jehudxorum.cx- derent eos repenti : efäntque ipsi incolx montis duces itineris illi.
; 3. Quod audiens Jehuda, profectus est ipse, ac potentes illi ad percutiendum copias Regis, qu* erant Entmannte.
4. Atque adhuc quidem illius copi* erant , dispers* ä castris.
5. Quum veniens Gorgias in castra Jehu- d* noctu , nemine invento, quxsiviteosin montibus; nam dicebat, fugiunt isti a nobis.
6. Simulae autem illuxit dies : visus est Jehuda in campo ipso cum tribus virorum millibus r veriintamen tegumenta, gladibfque non habebant pro voluntate sua.
7. Quum itaque aspicerent castra gentium fortia loricatis hominibus, Sc equitatum circumstantem ea, qui quidem periti erant rei militaris.
8- Dixit Jehuda viris, qui erant cum ipso, ne timejtis multitudinem istorum, Sc impetum istorum ne formidetis:
9. Mementote ut servati sunt Maiores nostri in mari rubro,quando persequebatur eos Parho, instructus copiis.
10. Nunc ergo inclamemus Deum coeli, si miserebitur nostri,Sc recordatus foederisMa- jorum, conteret castra ista hodie in conspectu nostro :
ii. Ut cognoscant omnes gentes,esse qui liberet, Sc fervet Jisraelcm.
12. Attollentes autem alienigen* oculos suos,quum vidissent illos ex adverso venientes.
n. Exiverunt e castris in pr*Iium,& dan- xerunt, quia er-ant ä Jehuda.
' 14. Quiimque fuissent congressi, gentes ili* contrits sunt , diffugoruiitque in campum :
15. Extremi vero omnes ceciderunt g!a-> dio ; quos persequuti sunt ad Schedemothas usque.Sc usque ad campos Edomxx.Asclido- dtimque, Sc Jamniam ; cecidenintque ex eis quasi ter mille viri.
16. Reversus autem Jehuda, Sc copis ejus a perfequutione illorum.
17. Edixit populo.ne concupiscatis spolia; hostes enim sunt ex adverso nostri.
18. Gorgias, inquam . Sc copi* ejus in monte isto sunt prope nos ; sed state nunc contra inimicos nostros, Sc expugnate illos; pöstea vero liberi spolia illorum capite.
19. Absolvente adhuc Jehuda ista eloqui; apparuit pars quxdam prospiciens i monte :
20. Qu* vidit in fugam versos fuisse suos, & Jehudjeos succendere castra sua ; nam fumus, qui spectabatur, demonstrabat factum.
21. Illi autem videntes ista, timore perculsi sunt valde; & simul videntes Jehudx castra in campo parata ad'prxlmm
22. Fugerunt omnes in regionem alienigenarum :
53. Ita-

IV.
■Wni,
«tiectaf.&a'äi ?% g&E»
II,
“■»tssslito
m.
fiäwfflpi* eant UJBWffiiß
afauifeii. trita vior®;.

titeiu
waflnjae
i&qiMoj ea periti asi
tmn-mipso, Mi<tnfc-
it Majores». ittpeWt«
asBnimto^s ams Editi* .Mit in»
itsptetf*
j.
ifitajpw
astamtw
ijjÄto
h
ajdjs#
yrOjii'Jtt
Sisnqit'
riLsisis
EtarräL»
tÄtrapä
iSatpieß
siitisspoh;
h
pix ejus in liate nunc gnate illo? capite, ilia dopi' ns imotat; «fuiifejfc
■,u; namft rabat taftc. imoreptr- Jenutöt^a

Cap. 4

23. Itaque Jehuda reverso ad spolia castrorum , acceperunt aurum multum , & arteritum, Sc hyacinthinas vestes , Sc infectas purpura marina, St divitias magnas.
24. Deinde reversi laudarunt,Sc benedixerunt Deo coeli, eo quod bonus sit, quöd in seculum misericordia ejus:
25. EifeCtaque est salus magna Jisraiilidie illo.
26. Quicunque autem alienigenarum conservati sunt, advenientes renuntiarunt Lysia: omnia, qua: acciderant:
17. Et ille audiens, confusus est, St abjecit animum , quod ea non essent facta Jisraeli, qua: voluerat, neque evenissent ea, qu* Rex ipsi mandaverat.
2g.Sequente autem anno collegit virorum lectissimorum sexaginta millia, St quinquies mille virorum equitatum , ut expugnaret eos:
29. Venientesque in F.domxam, castra fecerunt Beth-tzune, quibus occurrit Jehuda cum decies mille viris.
30. Et videns castra illorum fortia, oravit, dicens; benedictus esto servator Jifraeiis.qui contrivisti impetum potentis per servum tuum Davidem, St tradidisti castra alienigenarum in manus Jonathanis, filii Schaulis, & armigeri ipsius;
31. Conclude castra ista in manu populi tui Jisraelis, St confundantur in copiis, St equitatu suo:
32. Inde illis metum, St liquefac audax robur illorum, commoveanttirque contritione ipsorum:
33. Dejice ipsos gladio amantium te ; St laudent te omnes , qui cognoscunt nomen tuum, hymnis.
34. Tunc congressi sunt inter se, caecide- nintque ex castris Lysiae ad quinquies mille viros, exciderunt, inquam , ex adverso istorum.
3t- Videns autem Lysias fugam, qua? fuerat fui exercitiis, St factum audax Jehuda:, atque ut parati sunt vivere, ailt mori generose, profectus in Antiochiam, exteros collegit,nuiltiplicatdque exercitu,qui fuerat confectus, cogitavit oportere, ut instauratus rediret in Jehudxam,
ofi. Dixit autem Jehuda, Sc fratres ejus, ecce contriti sunt inimici nostri, ascendamus ad purificandum locum sanctum, St instaurandum denuo:
37. Congregatisque castris totis > ascenderunt in montem Tzijonis :
38. Ubi,quum viderunt sanctuarium desolatum , St altare contaminatum, portäsque exustas, Sein vestibulis plantas enatas tan- quam in arboreto, aut in aliquo montium , celläsque dirutas:
39. Diffregerunt indumenta sua plangentes planctu niagno.impotuenintque cinerem capitisuo.
40. Et procidentes super faciem in terram, clanxerunt tubis hoc significantibus, St inclamaverunt Deum coeli.
41. Tunc mandavit Jehuda viris > ut oppugnarent eos, qui erant in arce, donec purificaret locum sanctum:
42. Et elegit sacerdotes inculpatos studiosos legis,
43. Qui purificasunt locurrf sanctum , St

Cap.tj.y.

sustulerunt lapides contaminationis, exportantes in locum immundum.
44. Quum autem consilium inirent de altari holocausti Contaminato, quid ei facturi essent.
45. Accidit eis consilium optimum destruendi ilhul, ne forte esset ipsis probro, quia gent-s contaminaverant iliudiSc destruxerunt altare,
46. Reposucruntqne lapides illos in monte domus iosius commodo loco servandos, donec propheta adventaret ad respondendum de illis:
47. Et acceptu lapidibus integris fecundum legem, xdifieaverunt altare uovuin ad formant ejus, quo.l fuerat prius. !
48. Postea aedificatis locis ianctis, interie- ribiifque-io.mis partibus, atria ipsa fanctiri-- caverunt.
49. Et factis novis instrumentis sanctis- intiilerunt lychnuchum,&altare holocaustorum, ac thymiamatum, mensamque in templum.
$0. Ita suffitum fecerunt in altari, Se accenderunt lucernas >mpositas lychnucho, ut lucerent in templo:
31. Imposueriintqtie mensaepanes, & extenderunt aulaia, perfeceruntque omnia o- pera.quL curaverant.
52. Turn surgentes mane vigesimo quinto die mensis noni t is est mensis Cislev) anno centesimo quadragesimo octavo.
53. Obtulerunt sacrificium secundum legem in altari holocaustorum novo, quod fecerant pro tempore.
54. Quo die contaminaverant illud gentes, eodem fuit denuo instauratum cum canticis,
Sc citharis, cinyrisque, St cymbalis :
35. Et procidentes omnes populares in faciem , adoraverunt , benedixeriintque Deo coeli , qui prosperum successum tribuerat ipsis.
; 5 6. Celebravenintque hanc instaurationem altaris diebus octo, offerentes holocausta cum la:titia , St sacrificantes sacrificium salutis , 8t laudis.
37. Nam ornarunt partem anteriorem templi coronis aureis, & scutulis , renovä- runtque portas , St cellas , quum januas apposuissent eis.
38. Quum itaque fuisset laetitia magna:» populo valde, & aversum opprobrium gentium.
39. Statuit Jehicta cum fratribus suis, 8 c tota ecclesia JisraeIis, ut agerentur dies instaurationis alteris temporibus suis quotannis, diebus octo, incipientibus a vigesimo quinto mensis Cislevi.cum laetitia St gaudio.
iSo.Et »dificarunt eodem tempore inmon ■ te Tzijonis circumquaque muros altos > & turres praepotentes , ne quando advenientes gentes proculcarent ea, ut fecerant prius.
6 t. Mandaveriintque exercitum , qui illic erat, custodiis incumbere , postquam munivisset illud: St servare Beth- tzuram.ut haberet populus munitionem, ex adverto Edc- m*ae.

CAPUT V.
Jehuda feliciter pugnat ingentes.
F Uit autem, quum audivissent gentes i* circuitu aedificatum esse altare, instaura- U u 4 tiim-
MACBaEORUM LIB. I,

Cctpo
MACB^EOR UM L IB. I. Cap.?;
20. Quum ergo distributi estent Schimho-
tiimque dentio sanctuarium, ut pruis, ut irascerentur valde.
a. Ineuntesque consilium de tollendo genere Jahakobi, eos, qui erant in medio fui, inciperent morte afficere, Lc tollere aliquos e populo.
3. Quamobrem expugnavit Jehuda , bellum gerens in posteros Hesaui in Edomxa, regionem Hakrabbatenam, quia circumsedebant Jisraelitas, & percussit eos plaga magna , edsque in arctum compellens , cepit lpolia eorum.
4. Deinde recordatus malitix filiorum
Hakanis , qui fuerant populo laqueus , 8c offendiculum, struendo eis insidias per itinera; .
5. Postquam inclusi fuissent ab eo in turres castrametante contra illos, internecioni devovit illos, & incendit turres illius regionu igne cum omnibus,qux erant in eis.
б . Inde transmeavit in Hammonitas, libi invenit manum fortem, populumque multum cum Timotheo, duce ipsorum.
7. Eo autem cum illis congresso , prsliis multis contriti sunt ä conspectu ejus.it a percussit eos.
8- Quümque cepisset prius Jahzerum, & pagos illius, reversus est in Jehudxam.
9. Congregata; sunt autem gentes, qux erant in regione Gilhadis contra Jisraelitas , qui erant in finibus ipsorum, ad tollendum ipsos.
10. Quamobrem fugerunt in munitionem Dathema, miseriintque literas ad Jehudam , & fratres ejus, dicentes;
11. Congregatae sunt contra nos gentes, quat circumstant nos ad tollendum nos , atque se comparant, ut venientes occupent munitionem, in quam confugimus,St Timotheus dux est exercitus ipsarum.
12. Nunc igitur veniens, eripe nos L manu ipsarum : nam ceciderunt e nobis mul-
13. Et omnes fratres nostri, qui erant in partibus Tobi, morte affecti sunt, & captivas abduxerunt uxores ipsorum, liberosque eorum, St ipsam supellectilem, postquam peremissent illic ad mille viros.
14. Quum adhuc literis ista; legerentur, ecce mmcii alii advenerunt ex Galilxadis- ruptis vestibus, renunciantes in hanc sententiam.
15. Dicente'sque convenisse contra se ex Ptolemaide , Tyroque, St Tzidone, St Galilaeam totam repletam esse alienigenis, ut consumant nos, inijuiebant /Ui.
i(5 . Quum autem Jehuda, populusque audivisset sermones istos, congregata est ecclesia magna ad consulendum, quid facturi essent fratribus suis; qui erant in afflictione, & oppugnabantur ab illis.
17. Öixitque Jehuda Schimhoni , fratri suo, elige tibi viros, St profectus libera fratres tuos, qui sunt in Gaiilxa : ego vero, St Jonatpan , frater meus proficiscemur in regionem Gilhadis.
x- Josvphum, filium Zecarjx,
öc Hazariam, duces populi, cum reliquis copiis in Jehudam ad custodiam : e..:?' Qih|)US mandavit,dicens; prxestote populo, ac ne committite prelum in gemes» do&c» reversi fuerimus.
ni viri ter mille,' qui proficiscerentur in Gali- Ixam; Jehuda; vero viri octies mille prose- ciuri in regionem Gilhadis:
2 r.Profectus Schimhon in Galilxam,com- misit praelia multa contra gentes,& contritis gentibus a conspectu suo,persequutus est eos"ad portas usque Ptolemaidis;
22. Adeö ut caderent ex gentibus ad viros ter mille: ceperuntque spolia earum.
23. Et assumentes alios e Gaiilxa, etiam qui in Harbathis erant, cum uxoribus, libe- r.sqtie, St quaecunque erant ipsis,abduxerunt ea in Jehudaeam cum laetitia magna.
24. Jehuda vero Macbxus , Sc Jonathan frater ejus, quum trajecissent Jardenem,profecti sunt itinere trium dierum in deserto.
25. Ubi occurrerunt Nabathaeis, qui obviam venientes illis pacifice , enarraverunt ■ illis omnia, quae acciderant fratribus ipsorum in regione Gilhadis.
2 6. Et multos ex eis comprehensos esse Botz.rx, St Betzeri. Maliae,Cheschbone, Ma- hacathae, StKarnajirms; qua: omnes civitates munitae sunt, St magna;.
27. In ceteris quoque civitatibus Gilhadis comprehensos esse : ac postridie statuere irruptione facta contra munitiones, eas occupare, deinde vero tollere omnes illos die uno.
28. Quamobrem convertit Jehuda cum castris suis viam ad desertum in Botzram, repente, 8f capiens civitatem,occidit omnem masculum acie gladii, St acceptis omnibus, • spoliis eorum, incendit eam igne.
29. Inde vero movens nocte, profectus est tanquam in munitionem itari« esset.
30. Sed quum illuxisset , sublatis oculis ipsorum, ecce populus multus, atque innumerus attollebant scalas, 8t machinas ad capiendum munitionem, , Sc bello petebant eos.
;r. Videns autem Jehuda inceptum esse praelium , clamore civitatis ascendente in coelum usque tubis, St voce magna dixit viris copiarum:
32. Pugnate hodie pro fratribus vestris:
33. Et procedentes tribus ordinibus ä tergo illorum, clanxerunt tubis, & inclamaverunt oratione.
34. Agnoscentia vero castra Timothei, Macbxuin esse, fugerunt ä conspectu ejus » Sc percussit eos plaga magna, adeö ut exciderint ex eis die illo ad octies mille viros.
35. Postea declinans Mitzpam, oppugnavit eam, St occupavit eam, occidit omnem marem ejus, acceptisque spoliis ejus, incendit eam igne.
3<f. Inde movens , occupavit Ches-hbo- nem , Mahqcatham, Betzerum , St reliquas civitates regionis Gilhadis.
37. His autem rebus gestis, congregavit Timotheus castra altera , St castri; metatu» est ex adverso Rephanis trans torrentem ;
38. Jehuda vero misit, qui explorarent castra, hi renuntiarunt ei, dicentes, congrega- tx sunt ad eos omnes gentes, qux circumstant nos, copia multx admodum :
39. Arabas etiam conduxit ad auxilium suum, & castra habent trans torrentem, parati venire ad pugnandum contra te. Prose» ftus «st itaque Jehuda obviam'eis. '
40. Dixit
jecerit*«?
«sis»*!
41,6a®"
iit ttfi:®*'
tu
öiinprxliM t, lh t»i« 5S ipsius pof •iftdu quS' i innato, I mimis.
44. VMM

eant in ». 5 am, quum«
!m (ahI nOrTll
4« Tun; tas, qui mit mquainn sosque eorun
d*.
Itf. Qm jSfjt (ßiitdn lfcsrifa ra/de, tatsin, aut taisstinta r Muto (j.Etobilna (j.Miitvti;
«st»;
i p.Trafc [mtiiMOÜ 'ItfcqlMa tetata» 51.Quam Bunciaretur queat eo, q coptarum, e to die ilio, 1 vitas in mar «Ut ; Miifrat ii ejus, k qui occisi ei mcamjun icheanisej SJ. Jeto itorratei tfttinten v, Trnic Kalrtit kuäi.to 1 toi'SKm
I da «tV» SAiia; Ptolemii Y>. ta Mrjiprii facinora, terant; !?. Co tomen,;

'«renati,^
inGaiilsjayij. ^fltes,& c DC f
M 'P«s[q»itlli:
Midis;
; getitüjusadrlt
Potatarum.
1 i Gaiilanjjj uxoribus,^ sst ipsts^rhxti'r
»»ii», ^is, qui ob.
oaprttaiss iC'atÖB,4, i«t 01185} i.
tivWteCJi
MMidrri
ilUMlKS,tS!i
omtsilkk.
JtU «rml /n ioimrn xiditomwB jtis omivfcns jse.
tiftofttbiit! u Hr. Matis iu itUS|SH«E> Mininis t 1 » i btllo ft;a
dsiaasnl
üssfaina
«ffittls':
iuiisiit'
nies;«-
ailiTidii
»(jeoiiJi
,s»3®
i juiii vrros.
<mo:pp
■cHitecs®
(»Jffl!■
Qettbo-1 S; rdiquis f
ri metam 1, reittem; j lotaienti o e®?? [UZ M® in:
ad ausila irrenW'f UI-.M»

40. Dixit vero Timotheus principibus copiarum suarum, quum appropinquaret Jehu- cta, 8c-castra eius ad torrentem aquae ; si trajecerit ad nos prior, no« poterimus sustinere eum; sed omnino potcntior erit nobis :

41. Sin autem formidaverit,Sc castra fecerit trans fluvium, trajiciemus ad eum, eri- musque potentiores eo.

42. Sed ubi appropinquavit Jehuda ad torrentem aquae, stitit populi scribas ad torrentem , & mandavit eis,dicens ; ne sinatis ullum hominem castra ponere: sed veniant omnes in praelium.

4 ?. Ita trajecit in illos prior,totiisque populus ipsius post ipsum, Sccontritae sunt in conspectu ejus omnes gentes, qua; abjicientes arma sua, fugerunt in fanum, quod est Karnajimis.

44. Occupantes autem civitatem,fanum ipsum incenderunt igne cum omnibus, qua: erant in eo. Sic eversa est urbs Karnajimo- rum, quum non potuissent amplius sustinere in conspectu J ehudae.

45 - Tunc abduxit Jehuda omnes Jisraiili- tas , qui erant in regione Gilhadis , tam parvum,quam magnum,& uxores eorum, libero sque eorum, & suppellectilem > castra ma- gnaadmodum, ut venirent in terram Jehuda;.

46. Quum autem venissent Hephronem «sque (qux civitas est magna in ipso ingressu,munita valde, non poterat declinari ab ea dextrorsum, aut sinistrorsum: sed per me, dium ejus eundum erat;)

47. Excluserunt eos cives.

48. Et obstruxerunt portas lapidibus.

49. Misit vero ad eos jehuda verbis pacificis,dicens;

;o. Transibo per terram tuam,ut abeamus ' in terram nostram : nemo autem malefaciet vobis ; tantummodo pedibus transibimus : sed noluerunt aperire ei.

5 r. Quamobrem mandavit Jehuda,ut pronuntiaretur in castris irrumpendum esse cuique ab eo , quo erat loco; Sc irruperunt viri copiarum , oppugnavenintque civitatem toto die illo, ik tota nocte.donec tradita est civitas in manus ipsorum:

<,0.'. Et perdidit omnem masculum acie gladii jfunditiisque eversi illa, accepit spolia ejus , Sc pervasit per civitatem super eos, qui occisi erant. Inde trajecerunt Jardenem, in campum magnum , qui ex adverso Beth- scheanis est.

53. Jehuda vero agens extremam aciem, adhortabatur populum in tota via, donec venisset in terram Jehuda;.

54. Tunc ascenderunt in montem Tzijo- nis cum lxtitia.Sc gaudio.obtuleruntque holocausta, eö quöd^non cecidisset ex ipsis ullus, donec reversi essent cum pace.

5;. Diebus autem illis-, quibus eratj.ehu- ssa cum Jonathane in regione Gilhadis , & Schimhon frater ejus iu Galilaea ex adverso Ptolemaidos;

5 6. Audiens Joseph , filius Zecarja’, & Ha- zarja principes copiarum reliquarum strenua facinora, & res bellicas; quas effecerant,dixerunt :

S7- Comparemus nos quoque nobis ipsi? nomen , St proficiscamur ad oppugnandum gentes, qux circumstant nos s

?8- Praeceptoque dato viris copiarum,qua: emnt cum ipsis , profecti sunt contra Ja- . mniam.

stP: Egressus vero Gorgias e civitate est.Sc viri ipsius obviam eis in praelium.

60., Ita versus in fugam Josephus, St Ha- zarjapersequentibus illis, propulsati sunt ad • terminos usque Jehuda;ae.caciderunt que die illo e populo Jisraeiis ad bis mille viros: adeö fuit fuga magna in populo Jisraeiis ;

61. Eo quod non audivissent Jehudam,& fratres ejus,existimantes se facturos facinus.

62. Isti autem non erant de semine virorum illorum, quorum operi salus data est. : Jisraeli. O
6z. Itaque vir ille Jehuda , & fratres ejus gloriam consequuti sunt valde coram toto Jisraele , gentibiisque omnibus,ubi audiebatur nomen ipsorum:
64. Adeo ut congregat»,eos accederent, . acclamantes fausta.
6;. Deinde procedens Jebuda, & fratres ' ejus,ut oppugnarent Edomxos, qui erant in : regione Meridiana ; percussit Chebronem, Lc villas illius. r
66. Et sublati munitione illius, postquam turres illius incendit circumquaque , castra movit profecturus in terram alienigenarum,; transiv/tqueSchaharajima
67. Quo tempore ca-ciderunt sacerdotes- •civitatum sine consilio, .volente ipso facinus strenuum efficere > quum Pro cessisset in pne- " limn.
6z. Dedinavitque Jehuda in Aschdcdum, in terram alienigenarum,quorum altaria de - struxit, & sculptiles deos combussit igne:" quiimque cepisset spolia civitatum, reversus est in terram J e Inula:.

i" CAPUT 'V.I. ' ,

Antiocho seniori succedit junior , XUXZS
%ot>ctx(&* xux.lv orhv h

R Ex autem Antiochus pervadens superiores regiones ,.quum audisset esse in Ely-. maide, qua: est in Perside,civitatem nobilem divitiis, argento,& auro;
1. Et templum, quod erat in ea,esse opulentum valde,ib/que esse tegumenta aurea,St ’ thoraces, Sc arma.quP reliquerat ibi Alexan-, der,filius Philippi, Rex Macedo , qui regnaverat primus Grxcorum illic:
z. Venit, quxrens occupare civitatem , 8t deprxdari eam; sed nop potuit, quia innotuerat hic sermo civibus.
4. Quamobrem insurgentes in eum ,pra> lio infestarunt eum , Sc fugiens, movit inde cum tristitia magna > reversus Babylonem.
5. Venit autem quidam in Perfida , qui nunciavit ei, in fugam versa esse castra, quae profecta erant in terram Jehuda::
6. Et profectum Lysiam cum copiis potentibus in primis fpifle in fugam versum a conspectu eorum , eösque invaluisse ar- iffis , Sc copiis > Sc (poliis multis > qua: ex illis castris ceperant , quuip jelmdast concidis--, sent ea.
7, Et diruisse abominationem, quam xdi- ficaverant- in altari,qupd-erat Jeruschalaimis, 5 c sanctuarium sicut illud,.quod ante suerat, circumdedisse muris alteris, & Bethzüram civitatem suam. , ■:
‘VuJ- g.Fuit

g. Fuit verö , quum audivisset Kexsermo- nes istos ,ut consternaretur, Sc commovcre- tur valde , adeo ut decumbens lecto incideret in infirmitatem ex tristitia, quod factum non fuisset ipsi, sicut cogitaverat. , ,
9. Itaque fuit illic diebus multis,eo quod fenovata esset in ip(o tristitia magna.
10. Et arbitratus se jamjam moriturum, advocavit omnes amicos suos, Sc dixit eis, abscessit somnus ab ciculis meis, Sc concidi animo ex solicitudme.
ir. Dicens cum animo meo,quo usque afflictionis deveni, Sc fluctus magni,quo nunc jadiatussum!
12. Nam Minam bonus,& dilectus fuissem irrregno meo. Nunc autem recordor malorum,qua: feci Jeruschalaimis.accipiens omnia instrumenta aurea, & argentea, qux in eis erant, 8c mittens, qui tollerent habitatores Jehudae sine causa.
13. Agnosco, propter ista obvenire mihi mala haec: nam ecee pereo tristitia magna in regione aliena., >
14. Tunc advocans Philippum, unum ex amicis suis, profecit eum toti regno suo:
15. Et tradidit ei.diadema, Sc stolam suam, & annulum ; ut agens Antiochum filium ipsius, educaret eum ad regnandum.
16. Ita mortuus est illic Antiochus Rex anno centesimo quadragesimo nono :
17. Et cognoscens Lysias mortuum esse Regem,instituit Antiochum,filium illius, qui regnaret pro eo, quem educavit juvenem,8c imposuit ei nomen Eupatoris.
ig. Qui autem ex arce erant,concludebant Jisraelitas circa sanctum locum, & procurantes papulo huic mala semper Sc firmamentum gentibus.
19. Quapropter rationem iniens Jehuda tollendi cos, congregavit universum populum; ut circumsideret eos.
ro. Qui congregati simul, obsidionem instituerunt in ebs anno centesimo quinquagesimo, fecitque contra eos Jehuda stationes probalistariis, & machinas.
2r. Prodeuntes autem ex ipsis e claustira sua quidam impii ex Jisraele > qui adhieserant ipsis,& prosecti ad Regem, dixerunt.
22. Quo usque non exercebis judicium,aut ulciscetis fratres nostros ?
rz. Nobis placuit servire patri tuo,&ambulare in viis, quae indicebantur ab ipso, Sc obsequi praiceptis ejus ; quamvis ii, qui ad istum populum pertinent hujus rei causa a nobis alienarentur: '
24. Quin etiam quicunque inveniebantur ex nobis morte afficiebantur > Sc possessiones nostrae diripiebantur .-
1%. Neque in nos solum injiciebant manum,sed etiam in omnes terminos suos.
26. Ecce autem castra fecerunt hodie contra arcem Jerufchalaimorum, ut capiant illam ; Sc locum sanctumiitemque Bethzuram muniverunt.
- 7 - Quod si non anticipaveris eos celeriter,majora istis facient, neque poteris continere eos.
ag. Tunc iratus Rex , quum audivisset, congregavit omnes amicos suos , principes copiarum suarum, Sc magistros equi-
Et ä Regibus aliis,atque ab insulis maris venerunt ad eum mercenariorum copi*.
30. Adeo ut esset numerus copiarum ejus centies mille peditum; Sc vicies mille equi* tum , elephantorumque triginta duorum, peritorum rei bellicx.
31. Tum venientes per Edomaiam, castra fecerunt contra Bethzuram,quam oppugnarunt diebus multis,factis machinis,sed egressi oppidani, incenderunt eas igne,8c pugnaverunt viriliter.
32. Movensitaque Jehuda ab arce, posuit castra ad BcthzecarjaimÄ regione castrorum Regis:
33. Rex vero maneTurgens, movit castra impetu contra viam Bethzeca rjx, ubi distribui* copiae ad praelium, clanxerunt tubis.
34. Qimmque elephantibus ostendissent sanguinem uva:, 8c mororum,ut instituerent eos ad praelium;
35. Diviserunt bestias in phalangas , & constituerunt cuique elephanti mille viros loricatos annults. ferreis, cum galeis aeneis in capitibus ipsorum: Sc quingenti equites ordinati sunt ad unamquamque bestiam lectissimi.
36. Hi opportunissimi , ubicunque erat bestia,aderant; Sc quocunque proficiscebatur , proficiscebantur simul, non discedebant ab ea.
37. Turres quoque ligneae super eas fir-, ,mae; tss obtegentes unamquamque bestiam, erant accincta: super ea machinis ; Sc in una-, quaque viri triginta duo pugnantes ab eis, cum Indo magiftro bestia:.
;8. Reliquum vero exercitum hinc Sc inde statuerunt in duabus partibus,duces agentes eum,Si circuniscpti phalangibus;
35>. Adeo ut sole super aureos dypeos fulgente , fulgerent montes ab eis.Sc resplenderent ut lampades ignis.
40. Fuit autem extensa pars quaedam castrorum Regis ad excelsa montium,Sc qus- dam ad humilia loca; ita procedebant securi atque ordinate.
41. Commovebantürque omnes, qui audiebant sonum multitudinis eorum,Sc incessum multitudinis, Sc collisionem armorum ; erant enim castra magna admodum atque valentia.
42 Appropinquante autem Jehuda, Sc castris ejus in aciem, ceciderunt ex castris Regis sexcenti viri.
43. Vid.ens vero Elhazar Habaran unam ex bestiis loricatam loricis regiis , qua:erat superior omnibus aliis bestiis; eo quod videbatur ipsi in ea esse rex.
44. Exposuit se ipsum, ut servaret populum suum, Sc compararet sibi nomen »ternum ;
45. Incurrensque in eam audacter per medium phalangis , quum morte affecisset 3 dextera, sinistr.ique, adeo ut discinderentur ab eo hinc.Sc inde.
46. Subiit sub elephantum illum,& supponens se ei, occidit eum , ceciditque in terram super ipsum,Sc illic mortuus est.

47. Qiuimque vidissent potentiam Regis,Sc impetum copiarum, declinaverunt ab eis.'
48. Qui autem ad castra regis pertinebant , ascenderunt adversus eos Jerufchalaj,
ma,
«Sui**
pjnontefflTa««
w . P#?'! 1
fiafiHö» 8 !
iDife;« 01 “
-iäiraiiM
JÜafiitonHstit
jäiji.'ienäati
; stimmt 2' 311s machire s multis.
1. Cibaria vellimus etat an antmJtW* idmim,tpoi 54. Iti reliqt uti.quiap« ant quisque i $ed quu atm conftitu Mit rimet »;
RevertiS : 'mipk Sit ut am eo, i fmxciperet, "eJeliiMVera safant; &
JIsilIM.it i isi nobis ti
scMitam Ä*»otiitei! i.",&nc\uq litteras iteipfam fl.tt tori ige sua tau nuta sua, qi intque hrc fo. Placuit ijibus, qui n lint, Statte 1 di. Qua® itx.it prin Sone.
&. Rex a «is. quum WameMun ivertit nun (j. Deim Sarf Aatic teantem tastn oc;

’^^Qäsionm &
^ta dlUJty
^Min, ai
^uaiuoppü^
'“sWs.fcdat ^wäc pugts
iudaisia.poa
'RfWillli®
^ari««Li teuft, i I- QiOtiüiuittg-
fcs ttaäifa B«t\Aws
itttatajii ip'nfflti mtiira ii fflnjito (jiiinjsip WMkUll!
, A : a»5'ä« tpe pioiaii i mn€cdik.
rliiper eas (ii- wPtdrÄW iris; Wi» jg\wesilö
.ätnmUü
Mhij«
ujite;
juto!;!®.»
siitis&i»
Appki ! |B if*
«CffiJiSfr
ifuasaW)
lißfctp! -
Ittlisik'
untsäisto
JlfajUM»
■iljigirttfa
tijiiidMp
/riret pop» iomasw
ist« per* i itfecA' lifcinderffi
Itam&fe
Itqueintö
■ntW# 5 errat i*
J»

ma, ut' castra poneret Kex in Jehudxam, Sc in jnontem Tzijoris;
4p. ffostquam, factii paee cum Beth-tzu- fanis, exiissent e civitate (nam non erat ibi commeatus ipsis, ut conclusi manerent in ea, qu a fabbathum erat terrae.)
^o. Et accepisset KexBethtzuram,8c instituisset illic prxsidium ad servandum eam,
5r. Posuit ergo castra in locum sanctum diebus multis , Sc statuit illic stationes pro balistariis, machinasque; & igni,8c lapidibus mittendis tormenta accommoda, & scorpiones ad injicienda tela, Sc fundas.
52. Fiaerunt autem illi quoque machinas adversiis machinas eorum, 8c prxliati sunt diebus multis.
53. Cibaria vero non erant in vasis, quia septimus erat annus, & qui servati, se receperant in Jehudsam ä gentibus, comederant residuum, quod fuerat repositum.
.54. Ita reliqui erant in. locis sanctis viri pauci, quia praevalebat eis fames, 8c dispersi erant quisque in locum suum.
55. Sed quum audiret Lylias Philippum, (juem constituerat Kex Antiochus , quum adlitii viveret , educare Antiochum filium suum;
5 6. Revertisse a Perside,'& Media, ut regnaret ipse, Sc copias Regis, qua: profecta: erant cum co, Sc qiuerereyut cum negotiis legnum acciperet.
57. Festinaverunt, & exstimulati sunt, ut ex arce abirent; & dixerunt Regi ducibiis- que copiqrum, 8c viris,.deficimus in dies, Sc alimenta' nobis sunt pauca ; locus vero, quem oblidemus, munitus e/2,Sc incumbunt nobis negotia regni:
5g. Nunc itaque jüng'amus dexteras viris istis, & faciamus cum eis pacem, Sc cum tota sente ipsorum;
•59, Et constituamus eis, ut ambulent ex lege Tua sicut antea. Nam propter legalia Muta sua, qua: expulimus, irati sunt, fece- mntque hac omnia.
< 5 o. Placuit hic sermo coram Rege,Sc principibus, qui misit ad eos facienda: pacis nomine, Sc acceperunt illi: ^
di. Quumque juramento confirmasset eos Rex, Sc principes de illis, abierunt a munitione.
Ö2. Rex autem ingressus m montem Tzi- jonis, quum vidisset munitionem loci,abjecit juramentum quod fecerat, datoque mandato evehit murum circumquaque.
dz. Deinde movens diligenter, reversus est ad Antiochiam , tibi invenit Philippum dominantem «ivitati, & oppugnans eum, vi civitatem occupavit.
' C A P U T ‘ V I I.

Jehudxi -vincunt Nicanorem.
Nno centesimo quinquagesimo primo , egressus Demetrius, Seleuci silius Roma, ascendit cum viris paucis in civitatem maritimam, & regnavit illic.
c. Fuit autem, quum venisset in domum regalem majorum suorum, comprehendentibus copiis ipsius Antiochum, Sc Lysiam, quos ad ipsum adducerent.
3. Est cognita re ab ipso diceret, ne mihi ostendatisTacies eorum.
4. Ita quum occidissent eos copia;, insedit Deine trius throno regni sui.
5. Venientes autem ad ipsum viri omnes iniqui, Sc impii ex Jisraeie, quorum dux erat Alcimus, qui volebat sacerdotio fungi: ,
d. Accusaverunt populum apud Regem, dicentes; perdidit Jehuda cum fratribus suis omnes amicos tuos ,Sc nos disperserunt i terra nostra.
7. Nunc itaque mitte aliquem,cui habeas fidem, ut profectus videat perditionem totam, quam effecit nobis,Sc regioni Regis; puniatque eos, Sc omnes, qui ad hanc rem sunt adjumento ipsis.
8- Eligens itaque Rex Bacchidem,amicum suum,dominantem in regione transfluviali, Sc magnum in regno, fidiimque regi, emisit eum;
9. Et Alcimum illum impium, cui instituit sacerdotium; mandavitque illi, ut efficeret vindictam in filios Jisraelis:
10. Profecti autem, ubi venerunt cum co* piis multis in terram Jehud*, misit legatos ad Jehudam, 8c fratres ejus dolosi verbis pacis;
11. Sed non attenderunt sermonibus eorum ; noverant enim venisse illos cum multis copiis.
12. Congregati vero sunt ad Alcimum, Sc Bacchidem"scribae congregatione magna, requisituri', quae justa videbantur.
iz. (Hi enim Aschidaei primi fuerant in filiis Jisraelis,) Sc requisi vereint ab eis pacem/ ' '
14. Dicebant enim; quidam sacerdos e femine Aharonis venit cum copiis illis, neque injuriam staciet nobis.
15. Et ille eos alloquutus est verbis pacis, juravitqiie eis, dicens ; non procurabimus vobis mala, 8c amicis nostris.
1 d. Sed postquam credidissent ipsi, comprehenderunt ex eis viros scxaginta, Sc occidit eos die uno , fecundum sermones illos, quos scripsit Psaltes.
17. Carnes sanctorum tuorum, & sanguinem eorum effuderunt circum Jeruschalai- ma, nec fuit eis, qui sepeliret ipsos.
18. Quamobrem accidit illorum metus, 8c terror in totum populum; dicebant enim, non inelt veritas,Sc jus istis : transgredi sunt enim pactum constitutum, Sc jusjurandum, quod juraverant.
19. Movens itaque Bacchides Jeruschalai- mis , castra posuit Bethzethx , Sc mittens comprehendit multos ex hominibus transfugis, qui erant cum ipso, Sc populares quosdam, quos mactavit, proiecitquc in magnam foveam.
20. Deinde committens regionem AI cimo, dimisit cum eo copias auxjho futuras ei, Sc abiit Bacchides ad regem.
21. Contendebat autem Alcimus de principatu sacerdotii 1
22. Et congregati ad ipsum omnes, qui turbabant populum suum, obtinuerunt terram Jehuda:, Sc plagä mngnä affecerunt Jc- ruschalaima.
23 . Quamobrem videns Jehuda omne malum, quo afficiebat Alcimus,Sc qui erant cum eo filios Jisraelis, supra quam gentes ;
24. Egressus in omnes terminos Jehudaex circumquaque, fecit ultionem de viris illis, qui transfugerant, Sc contracti sunt, ne in regionem amplius proficiteerentur.

Cap. 7.
25. Ut autem videns Alcimus pr«valereje- hudam, Si comites ejus, agnovit se non posse sustinere eos, reversus äd Regem, accusavit eos pessuui.
26. Quapropter misit Rex Nicanorem tinum nobilium suorum principum, odio habentem , Sc infestum jfisraeli, dans in mandatis ei, ut tolleret populum.
27. Et veniens Nicanor Jeruschalaima in- firuxhu copiis multis, misit ad Jehudam, Sc fratres ipsius dolyse.verbis pacis,dicens;
28. Ne esto bellum inter me, Si vos ; veniam cum viris paucis, ut videam vos in faciem cum pace.
29. Ita venit ad Jehudam , 8i salutarunt alter alterum pacifice, sed hostes erant parati, ut abriperent Jehudam.
30. Q11« res,quum inno tuissctjehudx, cum dolose venisse ad ipsum; deterritus est , ne amplius congrederetur cum eo, nec voluit amplius videre faciem ejus.
31. Agnoscens itaque Nicanor retectum esse consilium suum, processit obviam Jehu- dx juxta Cephar-salma.
32. Cecideruntque eorum,qui erant ä Nicanore quasi quingenti viri; ita fugerunt in civitatem Davidis.
33. His autem rebus gestis , & ascendente Nicanore ad montem Tzijonis; processerunt d loco sancto quidam e Sacerdotibus , 8c i Senioribus populi > salutaturi ipsum cum pace, 8t demonstraturi ei holocaustum, quod offerebatur pro Rege.
* 34. Veriim subsannans eos, ludificatus est eos, St polluit eos , loquutus superbe;
35. Juravitque cum furore , dicens ; nisi tradatur Jehuda cum castris ipsius in manus meas nunc, erit, quum rediero in pace, ut incendam domum istam, exivitque actus furore magno.
% 6 . Ingressi vero Sacerdotes, steterunt ante altare, Sc templum: fleveruntque, dicentes ;
37. Tu elegisti domum hanc, ut vocetur de nomine tuo, ut sit domus orationis. , St obsecrationis populo tuo.
;z. Eae ultionem de homine isto, 8t de castris istius , corruantque gladio , memento blasphemiarum istorum , ac ne sinito eos consistere.
39. Egressus autem Nicanor Jeruschalai- mis, castra posuit in Beth-chorone, ubi occurrerunt ei copi« Syri« :
40. Jehuda vero castra fecit Hadasis cum tribus virorum millibus, Sc orabat Jehuda , dicens;
41. Quum legati a Rege missi, blasphemä- runt, procedens angelus tuus, percussit ex eis centum octoginta quinque millia :
42. Ita contere castra ista coram nobis hodie, & agnoscant reliqui istos male obloquu- tos esse loco sancto tuo; 8t judica istum secundum malitiam ipsius.
43. Congressis itaque castris in prselium decimo tertio Adaris mensis , contrita sunt castra Nicanoris , Sc ipse primus in prxlio concidit.
44. Quum autem viderunt castra eius mortuum esse Nicanorem, abjectis armis suis,fugerunt.
45. Ecisquaperscqimti sunt JehmlxiiUnC' te diei unius Hadasis, usque quo venitur Ce-
_ Cap- 7 -fl
zerum; ubi clanxerunt tubis adsignifieanti-
bus post ipsos.
46. Egressi autem ex omnibus vicis Je- hudxx jncolx circumquaque feriebam illos, adeö ut revertentes hi ad illos, caderent omnes gladio , nec reliquus fieret ex eis, vel tinus.
47. Ita acceperunt spolia,prxdamque; caput vero Nicanoris amoventes, 8t dexteram ejus, quam extenderat superbe , detulerunt, & suspenderunt ad Jeruschalaima.
48. Unde l«tatus populus valde, agitaverunt diem illum diem laetitia: magna::
49. Instituenintque celebrari quotannis diem illum decimo tertio Adaris.
50. Et quievit terra Jeluuix diebus paucis.
CAPUT VIII.
Jehudds initfosdua cum Romanis.
A Udiens vero Jehuda nomen Romanorum, eos valere robore , 8c eos placido animo acquiescere iis omnibus, qu«propone-' bantur ipsis, St quicunque ad ipsos veniunt » constituere cum eis amicitiam, denique valentes esse robore:
2. (Narratum enim fuerat ei de bellis ipsorum,& rebus strenuis, quas gerebant apud Galatas, eos vi superasse, & effecisse sibi tributarios.
3. Et quxcunqiie fecerant in regione Hispani« , ad obtinendum fodinas metallicas auri, St argenti, qu« in ea sunt;
4. Ut superaverant locum illum totum consilio suo , Sc tolerantia , quamvis locus ille procul abesset ab ipsis valde , Sc Reges qui invaserant ipsos ab extremitate terr«,donec' contrivissent eos , postquam percussissent eos plagä magna, utque reliqui darent ipsis tributum quotannis:

Philippum quoque, 8t Perseum Macedonum Regem, Sc qui extulerant se in ipsos, ut eos contrivissent bello,Sc superavissent eos.
6 . Itemque Antiochum magnum, Regem Asi« , qui profectus erat in eos ad bellum , habens centum viginti elephantes,Sc equitatum ,& currus, copiäsque multas valde, Sc attritus est ab ipsis:
7. Ut eum ceperint vivum, statuerintque, ut ipsis daret cum ille , tum qui Reges futuri erant post illum, tributum magnum, datis obsidibus, Sc divisione instituta,
8. Qua regionem Iliacam , Mysiam, ty- diamquc, 5 c alias ex optimis regionibus illius acceptas ab illo, dederant Eumeni Regi:
9. Et quia Grxci consilium inierant invadendi , Sc tollendi ipsos, cognito sermone hoc ab ipsis.
10. Miserint in eos ducem unum.belloquc afflixerint eos, adeo ut ceciderint ex eis confossi multi, multos vero captivos abduxerint , uxores eorum, liberosque eorum; Sc depr«datis illis obtinuerint terram eorum,, eversisque munitionibus eorum,ac deprxda- tis illis, servos effecerint eos in diem hunc usque,
11. stem ut reliqua regna, Sc insulas,quacunque obstiterunt ipsi , perdiderunt, Sc in servitutem compulerunt : ii. Cum amicis autem suis 1 Sc iis, qu! ac- quie-

atfoffltipfo' SoJjtinere itg" f oiii;®! 1 * 1 ' jetaeif ® 1 f tortadi***'* raart;
s ,, ftffl® 1 reit «* 11
k
'rid senatu
»anlibi elf fsintiumfc :nm;
s, Tantum < sturipfcim ius terni >?l
:euni,ttUM
leripfos.)
qikgiter
Ntiananis, f
mElhaiarii
ikucwtamui
jji It tolli aiebant regt fflemlirritis
lf. iti^ot pi 1 mltrn iä leptoloquur/ / Jthurla Mac ■tejtk itor letamus a, Ji nos ini :k
a Opifera« Atque iit •,quam n$a .misit Jemfi iwtmwent 23. Qtiod ; gentijehi
4. QuM I awmt int cime ipsor •4. Auxili A, pron iptimo ii. Nequi ostibusopj aa, argen ais;&ci '■cientes, ; .Sasift(tsuapiH;
Wfe,
»eattsaj
> Ink »cum po; ,!»■ Qut >, aut ,11 Wplan ■aeniift 5 fetu

l omnibus vi ,; \
^ töoSicadettn;: s fieret ex eis, ^
«ud,prxQam<jue;
ww,8idett
VM.teik
Mdoliimi,
#s\zi!,iEr
Änajut?
■ edtiraj jafc
'inibis,
ijttobi'äipi}
V1U.
ittuii.
«Mtest .Sitosfii,» aitas, qu,» jieri ijbstr, iaUi ieiar
imfeissu;
{i/jsjmta
ri regione 8 Mrs «E
m 'flaate a, lpimi- vA4e,8cR^s
imi
Iqum jsst£
«ich» te?!
ttJiFtrfcfe miiBis«.' i
icnielfjs
EltSii&i
li-insE#
IvaSiiSE'*? 1 ',
sqedpew
m
fati
a, Mrfai b ire^irfatiifa Bffi*s; aisBintiw» 00 (ermtc
tnnm^ete intest eis: ptivos att ! (que eous terno® imw-^ os in fe ; '
4 ,StinW;
-Cap.g.
quiescunt ipsis ,cum iis conservare amicitiam, & obtinere regna propinqua, Sc longinqua ; Ac quicünqne audiverunt nomen ipsorum, metuere sibi ab ipsis; quoscunque autem volunt adjuvare, Sc tenere regnum, eos regnare; . . ,
13. Contra vero quoS voluerint,destituere r denique exaltatos esse valde:
14. Atque propter haec omnia, non imposuisse quenquam eorum diadema sibi, neque induisse purpuram, ut ea se magnifici gerat;
0 iq. Sed senatum fecisse sibi, Sc quotidie consilium sibi esse trecentorum viginti, consilia ineuntium semper de republica, ut exornent eam:
s6. Tantum credere uni homini, qui do- minetur ipsis in annum, Sc. imperium habeat totius terrae ipsorum , Sc omnes ita auscultare uni, ut non sit invidia, neque aemulatio inter ipsbs.)

17,Elegit ergo Jehuda Eupolemum,filium Jochanahis, filii Hakkotzl» Sc Jasonem , filium Elhazaris , quos misit Romam, ad constituendum cum ipsis amicitiam, Sc societa- jeirq,
> igi Et tollendum jugum suum ä se; quia videbant regnum Cnecorum opprimere Jis- taelem servitute.
19. Itaque profecti Romam serat autem iter multum admodum) Sc ingressi in senatum proloquuti sunt,dicentes:
20. Jehuda Macbai,8c fratres ipsius,& respublica Jehudaeorum nos miserunt ad vos, ut constituamus vobiscum societatem , Sc pacem,,. & nos inscribamur sociis, Scamicis vestris':'
21. Qui sermo placuit coram ipsis.
42 . Atque hoc exemplum e/i illius episto- lae, quam rescripsit Senatus in tabulis arreis, & misit Jeruschalaima, ut esset apud eos illic monimentum pacis,Sc societatis:
43. Quod faustum felixque sit Romanis, & gentiJehudxorum mari terraque insecutum , gladiusque, Ac hostis procul sit ab eis.
24 Quod si exstiterit bellum in Romam priiis.aut in ullum sociorum ipsorum in tota ditione ipsorum.
23. Auxilium latura est gens JehudKO- rum , prout tempus praebebit ipsis > animo optimo:
16. Neque dabunt, neque subministrabunt hostibus oppugnantibus ipsos commeatum, arma, argentum , naves,ut visum suerit Romanis ; Sc custodient mandata eorum, nihil accipientes.
27. Similiter vero, si genti Jehudseorum evenerit prius bellum , auxilium ferent Romani ex animo ; ut ipsis opportunitas praebebitur -.
28. Et oppugnantibus non dabitur commeatus,arma,argentum,naves,ut visum fuerit Romanis: sed custodient mandata haec, idque bona fide:
29. In hanc sententiam statuerunt Romani cum populo Jehudseorum/irA«.
30. Quöd si in posterum consilia inierint hi, aut illi, addendi, aut adimendi, facient prout placuerit ipsis; & quicquid addiderint, ademer/ntve.id ratum futurum eit.
31. JDe malis agtem, qu-e Rex Demetrius
Cap.S.9-
perficit in eos,scripsimus ei,dicentes. Quarn- obrem grave jugum imponis amicis nostrisj sociisque Jehudaeis i
32. Si ergo amplius interpellaverint nos pro auxilio contra te .faciemus eis jus, & te mari terraque oppugnabimus'. _

CAPUT IX,

Jehuda exso succedit Jonathan frater. Udiens vero Demetrius fecisse Nicanorem,& copias ejus bellum, perrexit Bacchidem , Sc Alcimum fecundo mittere ia terram Jehuda; , Sc cornu dexterum cum eis.
2. Profecti itaque via Gilgalem versus, ca- IWa metati sunt contra Ceiuiothas.qtue sunt in Harbathis: quam quum occupassent, perdiderunt animas humanas multas.
3. Men(e autem primo anni centesimi quinquagesimi secundi, castra metati sunt contra Jeruschalaima.
4. Moventes autem, profecti stmt Beth- zethan cum viginti millibus virorum peditum,& bis mille - virorum equitatus;
5. Quum Jehuda castra postiisset Hadasis, habens ter mille viros electos fecum:
6. Qui videntes multitudinem copiarum, hostbs multos esse, metiieruiss valde, Sc diffluxerunt multi e castris; non sunt facti ex eis reliqui,nisi octingenti viti.'
7. Videns itaque Jehuda diffluxisse castra sua, quum prslium istud affligeret ipsum, adeöque animo attritus esset > (.quia non habebat tempus congregandi eos) ut dissolveretur.
8. Dixit iis,qui erant reliqui,surgamus, Sc adseendamus in adversarios nostros, si forte poterimus debellare eos.
9. Avertebant autem illum, dicentes, nequaquam poterimus : sed servemus nostras ipsorum animas modo; revertere, nam fratres nostri diffluxerunt, Sc nos debellaremus istos 1 ? qui fumus tampAuci.
10. Sed dixit Jehuda, absit ä me,ut faciam facinus istud, Sc fugiam ab istis: nam si pro- pL est tempus nostrum, moriamur viriliter propter fratres nostros , ac ne'relinquamus quicquam, quod gloriae nostra; crimini verti possit;'
11. Tunc moverunt copiae 4 suis castris,ut sisterent le obviam illis , diviso equitatu in duas partes , St funditoribus,'sagittariisque procedentibus ante copias,qui primi bellatores erant potentes omnes.
12. Bächides autem erat in cornu dexte- ro.quum appropinquante phalange a duabus illis partibus clangor tubis factus est.
13. Clanxerunt quoque milites Jehudx ipsi tubis , Sc commota est terra a sonitu castrorum ; fuitque praelium commissum k manb usque ad vesperam.
14. Vidit vero Jehuda Bacchidem , Sc firmamentum castrorum ad dexteram esse,quapropter convenerunt ad ipsum omnes animosi.
15. Ita contritum est dexterum cornu ab illis, Sc persequuti sunt ä tergo eos usque ad Aznothas montem.
1 < 5 . Qui autem erant in cornu sinistro, videntes cornu dexterum attritum esse,re versi sunt fecundum vestigia Jehud*,Sc comitum ejus & postenoribus p.artibi*;
17, It*

17. Itä ingravescente praelio ceciderunt
esnfossi multi ex his, Sc ex illis :
ig. Jehuda verö cecidit, 5 c fugerunt reliqui i
19. Unde tollentes Jonathan,8c Schimhon Jehudam, fratrem suum - sepeliverunt eum in monumento majorum suorum Moddi- nis:
ao. Et deflentes eum, planxerunt de eo omnes Jisraelitx planctu magno • lugentes- que diebus multis, dixerunt";
er. Quomodo cecidit potens, qui servabat Jisraclem.
22. Reliqua: vero res Jebud«, Sc bella, & strenua fadta, quae fecit, Sc magnitudo ejus non sunt descripta:: nam multa: erant admodum.
23. Fuit autem post mortem Jehudae , ut emergerent iniqui in omnibus terminis Jist raelis, Sc exorirentur omnes operarii injustitia:.
24. Diebus illis fuit fames magna valde : quapropter descivit regio ipsa cum illis.
2;. Eligens verö Bacchides impios istos viros, eos instituit dominos regionis.
26. Qui exquirentes - perscrutantesque amicos Jehuda:, adducebant eos ad Bacchidem ; qui ultionem sumebat de eis, illudens eis.
27. Ita fuit afflictio magna in Jisraclitis, cujusmodi non fuerat, ex quo die non est visus propheta ipsis.
2g. Quamobrem congregati omnes amici Jehudae, dixerunt Johathani.
29. Ex quo frater tuus Jehuda mortuus est, non fuit vir par ei ad procedendum contra inimicos, Sc Bacchidem, & invadendum adversarios gentis nostra::
30. Nunc itaque eligimus te hodie, ut sis loco illius princeps noster, & dux ad geren dum bella nostra.
31. Accepstque Jonathan momento illo principatum,& surrexit in locum Jehuda, fratris fui
32. Quod resciscens Bacchides, qussivit eum occidere:
33. Sed cognoscens Jonathan, & Schimhon, frater ipsius, ac omnes, qui erant cum ipso, fugerunt in desertum Thekohse, & castra posuerunt ad aquas lacus Afpharis.
34. Quod ubi cognovit Bacchides , die Sabbathi venit ipse cum toto exercitu suo secundum Jardenem.

33. Miserat autem fratrem suum,ducem
struineunsqua musicis, St armis mustis;
40. Exsurrexerunt in eos ex insidiis, & interfecerunt eos, adeö ut caderent confolTt multi, Sc reliqui fugerent ad montana, Cepec runtque omnia spolia illorum.
41. Itä conversa: sunt nupti« in luctum,Sc, vox musicorum instrumentorum ipsorümin lamentum.
t2. Illi autem facta ultione sanguinis fra- > fui reversi sunt ad terminum lar denis.
, 42 .
tris fu, reversi sunt ad terminum Jaidenis. 43, Audiens.ergoBaechides, venit diefaV -.1 r ip as usque Jardcnis cum copiis
bathi ad multis.
44. Dixit autem Jonathan suis, furgamus jam, Sc pugnemus'pro nobis ipsis: non enim est hodierno die, ut antehac :
45. Nam ecce besiqnr imminet ex adverso nostri, & ä tergo nostro; aqua verö Jacde- nis hinc Sc inde, pahisque, Sc saltus; non elj declinandi locus.
46. Nunc ergo inclamate Deum coeli,ut fervemini ä manu inimicorum.
47. Tunc commissum est pradium, Sc extendit Jonathan manum suam ad pereütienf dum Bacchidem, sed declinavit abeo retrorsum. ’ ’ 1
48. Postea insiliit Jonathan, Sc qui erani
cum eo in Jardenem, Sc transnavecitot in ulteriorem ripam: illi verö nosi trajectruntjar- denem, insequentes eos. !
49. Deciderunt autem ex castris Bacchidis
quasi viri mille, die illo. '
30. Reversus autem Jevusehalaima >«diR-
cavit civitates munitas in Jehudaea ,8s munitionem, qux est Jerichunte, Sc Beth-elem, Sc Thimnatham, Sc 1 ’irhathonem, & Thap- puachum^ instruentes muris altis, pbitisque, Sc vectibus ; ,
31. Et posuerunt preesidia in eis.uf inimice agerent cum Jifraele.
32. Munivit quoque civitatemBeth-tzu. ranam, Sc Gazara, Sc Aeram : ponens in eis copias, Sc apothecas commeatuum:
33. Acceptisque filiis eorum, qui duces regionis erant, obsidibus, posuit eos in arce Jeruschalaimis in Custodia.
34. Anno autem centesimo quinquagesimo tertio, secundo mense, prateipiente Aicimo, ut destrueretur murus atrii in loco sancto extimus, Sc evertente opera prophetarum > ' quum jam coepisset destruere;
33. Momento illo percussus est Alcimus» Sc impedita opera illius, obserato ore illius, Sc paralysi affecto corpore; adeo ut non post
multitudinis, ut rogaret Nabathaios amicos set amplius quic,quam eloqui, aut prscepta
suos, ut apud ipsos deponerent impedimenta sua, quae multa erant.
3 6. Sed exeuntes filii Amri Mcdeba. com prehenderunt Jochananem , Sc quaecunque habebat: quae habentes , abierunt.
37. Postea verö rennneiatum cstjonatlia- ni.Sc Schimhoni, fratri ipsius, filios Amri celebrare nuptias magnas,Sc deducere sponsam Medebä, filiam cujusdam e magnatibus summis Cenahanis, cum pompa maxima.
38. Recordati itaque Jochananis, fratris ftii, ascenderunt.Sc abdiderunt se sub quadam montis unius specu.
39. Quümque sublatis oculis suis , vidissent, quod ecce turba, Sc apparatus multus, procedente sponso cum amicis suis, Sc fräst ibus tuis obviam iliis eum tympanis, in-
dare de domo sua ;
3 6. Et nidrtuus est Alcimus tempore illa cum cruciatu magno.
37. Videns ergo Bacchides mortuum.esse Alcimum, reversus est ad Regem, Sc quievit terra Jehuda: duobus annis.
38-Qpapropter consilium iniverunt omnes iniqui, dicentes, ecce Jonathan, Sc qui cum eo sunt, habitant in quiete confidenter: nunc igitur adducamus Bacchidem , qui comprehendat istos omnes una noble :
39. Et profecti, consilium communicarunt cum eo.
60. Qui movens, ut veniret cum copiis multis, misit epistolas clam, omnibus sociis suis, qui erant in Jehudata, ut comprehenderent Jonathanem, & eos, qui erant cum
ipso;
fbj (timsjxHn tmsi&n iilero, (1.
regim, mirik
/h,tm(tstk hen, Stiemt a quo!ilii delino cjitikrnit iim
j5ti«insuarai eatxjehudaea, <
t Quiimque 1
aalcth-keßi eis multis,fecit j, jonathan 1 3, fratrem sin jiwm,lk venii IA. lti perculsi .is tum foihsij 1 retat intenti <>7. Quiimqae m suis copiis «cum eo, e lachinas:
H. Ist pugn ätm, contritus e nide, eo quod: pfins inanis efer 69, Qmobrii WiHos,qiiiimi
rjht corii®:
•iJocaimjc iaiStadeuitile 1 uti pacem,Si m atubam:
;i, Quoi ixi} internes e\us& «ptoMaMo lfou
71. Heiditifo riiis eterra Je nnsiiam, aco aninoseorun ;j, Itä siibla jrahanMicir :it»n judicat Kl«.
(
Jtkiriße 1 A’lJO VBTO c
“Mltzanita ®|ita Ptolent, illic.
vanfpim
«raittW
eum.
, 4 - (DiAa iiituereciffii fjcemcuit) ?■ Kam« r ®,<]ittco 'WiJtquei t Dediti «PhScsoi

_____ jis,
äimis mtftiij
:os es itf.fi, : c aderer.tic-j 3d montita,; it«n.
“Ptisiniuiij
'One fmgiiiti wamjiij}. '■''äes.vtniji
®äws{*;-
fate, 1k öyi'irfr. k;
Bäfitnfc
IHJUtra]*
ite;«.'

IttDtIlZ;
KUSU,
■tft pnfeltt (misit ferini®
itfe.&ji
«Barer®
xtnjczi
a1rish;£\
jjliiim,»,' ifflfaji; t,Mttk tam,!i 5 is Ais, pii
idilinKc,
titittefe
ia;,itss:i
tia.fia
,«008
apfsje
i,TB!lian
libifife
itl
KRj
feife.
iifeioci'
'lä’Jtsf
a', »'(*? istape'iL lortuumt
n,8tqi
erunt os ,ii qui- ictoittfc , qui V
MIWV-'
it ;®iW*
Cap.9.10,
ipso ; sed non potuerunt,. quia innotuit iliis consilium illorum.

, 61. Sed comprehenderunt ex hominibus regionis, auctoribus illius sceleris quinquaginta viros,& interfecerunt eos.

6z. Postea secedens Jonathan, St Schim- hon, Sc qui erant cum eo, Beth-ketzitzum, quod est in deserto , exstruxit res amotas ■ejus,St firmavit eam :

Lz QiodBacchides cognoscens , congregavit totam suam multitudinem, St iis, qui erant ex Jehudaea, denuntiavit.

64. Qruimque veniens , castra posuisset contra Beth-ketzitzum , oppugnavit ipsum diebus multis,fecstque machinas :

6;. Jonathan vero relinquens Sohimho- nem, fratrem suum in civitate > processit in, regionem,St venit cum numeris. 1 2 3 4 * 6

66. Ita percussit prsetectum viarum insidiis cum sociis ipsius , St eos , qui falas observabant in tentorio ipsorum.

67. Quumque incepisset caedere,ascendens cum suis copiis Schimhon quoque , St qui, erant cum eo, egressi e civitate, incenderunti machinas:

• 6%. Itä pugnantibus illis contra Bacchidem,contritus est ab illis; St afflixerunt eum valde, eö quod consilium ipsius, St expeditio ipsius inanis esset.

6 rj. Quamobrem irati animo in viros iniquos illos,qui consuluerant ipsi,ut veniret in regionem,occiderunt ex eis multos : etiam- que inibat consilium invadendi terram eorum.

70. Hoc autem, postquam cognovit Jona- than.misit ad eum legatos ad componendum cum eo pacem, St ut redderent ipsis captivorum turbam k

71. Quod accipiens ille , fecit secundum sermones ejus.St juramento spopondit ei se non procuraturum ei malum ullo dierum vita: sua::

72. Redditisque ei captivis, quos ceperat prius c terra Jehud*,revertens . abiit in terram suam, ac non perrexit ampliiis invadere terminos eorum.

75. Ita sublato ex Jisraele bello, habitavit Jonathan Micmaschi; St qi»im coepisset Jonathan judicare populum, delevit impios ex Jisraele.

CAPUT X.

Jehudxi flant a partibus Alexandri.

Nno vero centesimo sexagesimo ascendit Alexander,filius Antiochi illustris,St occupata Ptolemaide, quum accepissent eum, regnavit illic.

2. Quod audiens Demetrius Rex, congregavit copias multas valde,ut procederet obviam ei in praelium :

3. MisltqueDemetrius ad Jonathanem li- teras verbis pacificis, adeo ut magnificaret eum.

4. (Dicebat enim,anticipemus pacem constituere cum istis, antequam constituerit iste pacem cum Alexandro contra nos :

%. Nam recordaturus esset omnium malorum, quae commisimus in ipsum,8c in fratres suos,atque in gentem suam.)

6 . Deditque ei potestatem congregandi $pp;as, & comparandi arma, ut effk ilk fo-

-Cap.To j

cius ipsius ; St obsidqs, qui erant in arce,reddi edixit ei.

7. Veniens itaque Jonathan Jcruschalaima, quum legisset epistolas audiente toto populo, 8t iis,qui erant in arce •.

8. Timuerunt'timore magno , quando audiverunt Regem dedisse ei facultatem congregandi copias;

9. Tradideriintque, qui erant in arce, Jo- natbani obsides , quos reddidit parentibus ipsorum.

ro. Tunc habitans Jonathan Jeruschalai- mis,coepit aedificare, St instaurare civitatem.

11. Edicens operis > ut exstruerent muros, & montem Tzijonis cirumdaren,t lapidibus quadratis ad munitionem; St ita fecerunt.

, 12. Quamobrem fugerunt alienigena-, qui erant in munitionibus , quas Ldificaverat Bacchides:

13. Et relinquens quisque locum suum .abiit in terram suam.

14. Tantum Betzura: reliqui fuerunt quidam ex iis , qui legem , St. praecepta reliquerant : nam hoc erat ipsis perfugium.

X5- Sed audiens Alexander Rex promissa quaecunque literis significaverat Demetrius Jonathan!, quum narravissent ipsi bella , & strenua facta, quae focerat ille., St fratres illius ; ac labores,quos sustulerant:

16. Dixit,annon possemus invenire unum aliquem virum ejusmodi i nunc ergo constituemus eum amicum, sociumque nostrum.

17. Et scriptas literas misit ei, dicens in hanc sententiam:

18. Rex Alexander fratri Jonathan! salutem,

19. Audivimus de te virum potentem robore esse , St commodum esse ,ut sis amicus nobis.

20. Nunc itaque constituimus te hodie sacerdotem summum gentjs tu*, St amicum Regis vocari: misit quoque ei purpuram , §c coronam auream, dicem ; ut,St sentias no- biscum.St conferves amicitiam erga nos,

21. Sic induit. Jonathan, sanctam vestem septimo mense anni centesimi sexagesimi,festo tabernaculorum , St congregavit copias, comparavitque arma multa

22. Quos sermones audiens Demetrius, dolore affectus est;

23. Et dixit, quidnam fecimus,quod prior nobis Alexander amicitiam constituit cum Jehudx is ad firmamentum fui;
24. Scribam eis ego quoque verba cohortationis, St amplitudinem, St dona conferam , ut sint mecum ad auxilium meum.
2;. Et scripsit eis in hanc sententiam ; Rex Demetrius genti Jehudaiorum salutem.
2(5. QuodTconservastis pacta nobiscum inita , St permansistis in amicitia nostra, ac non accessistis inimicis nostris, audientes gavisi fumus.
27. Nunc itaque permanete adhuc ad servandum fidem erga nos, St reddemus vobis bona pro iis,quibus afficitis nos:
28. Dimittemusque vobis, qua: dimittenda erunt multa,St dabimus vobis dona.
29. Nunc etiam absolvo vos, remittens vobis,omnes inquam, Jehudsos ä tributis,St ä canone salinarum, St ä coronis :
30. Et pro tertia parte seminis, & pro dimitti»

mictio fruchuimex artioribus, quod conve- | uiebar me percipere , dimitto ex hodierno die, Sc deinceps; ne accipiatur a terra Jehu- ds, 8c ä tribus prxfecturis ex Samaritide , Galilaeaque adjectis ei ; idque ab hodierno die in tempus aeternum.
qx. Urbs veto Jeruschalaimorum esto sancta, Sc libera cum terminis suis-, Sc a decimis , Sc a vectigalibus.
Dimitto etiam potestatem arcis, qu« est Jeruschaiaimis , quam trado sacerdoti summo, ut constituat in ea viros , quoscunque elegerit ipse ad custodiendum eam.
33. Omnem quoque animam Jehucteo- rum , quae captiva abducta fuerit e terra Je- hud* in totum regnum meum, dimitto liberant gratis.
34. Item omnes dimittuntor tributa eo-, rum , & jumentorum ad eos pertinentium; Sc omnes dies festi, sabbathdque, Sc novilu- nia, diesque stati, 8t terni dies ante festum > ternique dies post festum, sunto omnes dies isti dies immunitatis,& remissionis omnibus Jehudaris> qui sunt in regno meo;
35. Ut non habiturus sit potestatem quis-- quam vendendi, aut turbandi quenquam eorum de negotio ullo.
3<J. Praeterea inscribuntor Jehudxorum in copias stegis ad triginta millia virorum, quibus dabuntur munera, ut convenit omnibus copiis stegis.
37. Et constituetur pars ex eis in munitionibus Regis magnis,Sc pars, ex eis constituetur in curandis negotiis regni fiduciariis; quorum praefecti > Sc magistratus sunto ex ipsis; & incedunto legibus ipsorum,quemadmodum etiam praecepit st ex in terra Jehu- dae. 5
38. Quod autem ad tres prsefesturas illas adjectas Jehudxa: e regione Samaria:.: hoc . adjicitor Jehudxx,ut recenseantur subjecta: uni; nec obediant alteri potestati, nisi sacerdotis summi.
38. Ptolemaida verö , & regionem adhaerentem ei dono do sanctuario,quod esljerus- ' chataimis ad convenientem sumtum sanctuarii.
40. Item ego in annum do quidena millia Siclorum argenti e rationibus Regis , ex loris ad ipsum pertinentibus;
41. Etiämquequod abundat , quod non reddiderunt ex negotiorum administratione ut antecedentibus annis, deinceps danto in opera domus:
42. Quibus addita quinque millia Siclorum
argenti, quos accipiebant de negotiis sanctuariis ut annis prxcedentibus jJex rationi- I bus quotannis, ea quoque remittuntur., quia I pertinent ipsa ad sacerdotes > qui funguntur ! ministerio. I
43. Et quicunque fugerint in templum , quod est Jeruschaiaimis, Sc quicunque in omnibus terminis ejus debitores sunt regalium pensitationum, aut cujus libet opera;, absolvuntor ; etiam ab omnibus , qua: erant ipsis in regno meo.
44. Tum ad aedificandum,Sc instaurandum opera loci sancti sumtus dabitur e rationibus stegis;
45- Tum ad aedificandum muros Jeruschalaimorum > 8c muniendum circumquaque sumtus quoque dabitur e rationibus Regis,

1 Sc ad aedificandum muros , qui sunt in Jehu-
daea.
4(5. Quum autem Jonathan, populiisque audivit sermones istos , non crediderunt eis, neque acceperunt: recordabantur enim mali maximi, quo affecerat Jisraelem, ut affixerat eos valde:
47 - Sed acquieverunt Alexandro, eo qund ille fuisset ipsis auctor sermonum pacis,‘Sc socii praeliorum fuerunt ei omnibus diebus.
48. Quum itaque Alexander stex congre, gavisset copias magnas, Sc castra fecisset ex adverso Demetrii;
| 98. Commiserunt praelium duo isti Reges:
sed fugerunt castra Demetrii , Sc perse- quutus est eum Alexander, quum praevaluisset eis.
50. Quamque pbfirmässet praelium valde, usque dum occideret sol, excidit quoque Demetrius die illo.
31. Et misit Alexander ad Ptolemaeum, Regem /Egypti legatos,in hanc sententiam, j dicens:
j 3 a.Quoniam reversus in terram regni mei, insideo throno majorum meorum , obtined- que dominatum ; 8c conterens Demetrium, obtinui regionem nostram:
53. (Nam commisi in eum praelium, quo contritus est ipse > Sc castra ipsius a nobis,, insidemtisque throno regni ejus.)
$4. Nunc ergo statuamus inter nos amicitiam, Sc jam da mihi filiam tuam , ut sit mihi uxor, Sc ego gener tibi: Sc dabo tibi dona iliique digna te.
$3. Respondit verö Ptolemaeus Rex, dicens; felix dies, quo reversus es in terram majorum tuorum, Sc insedisti throno regni eorum.
36. Jam verö facturus sum tibi, qua; scripsisti; sed occurre-ad Ptolemaida,ut videamus alter alterum; Sc socer ero tibi, quemadmodum dixisti. ■ ■
■ 37. Egressus itaque Ptolemaeus ex Aigy- pto ipse, Sc Cleopatra, filia ipsius, venerim* Ptolemaida, anno centesimo sexagesimo secundo.
38. Ubi > quum occurrisset ei Alexander Rex, tradita est ipsi Cleopatra, filia ejus ; ce- lebravitque nuptias ejus Ptolemaide , utsa- ciunt Reges, cum gloria maxima.
39. Scriplerat autem Rex Alexander Jo- nathani, ut veniret obviam ipsi;
do. Qui profectus cum gloria Ptolemaida, obviam venit duobus illis Regibus, & dedit eis argentum, auriimque, Sc amicis eorum, ac dona multa, Sc adeptus est gratiam in oculis eorum.
61. Congregati sunt autem adversus eum viri pestilentes ex Jisratile , viri iniqui , ut accusarent eum , quibus non attendit Rex;
da. Sed mandavit Rex, ut exueretur Jonathan vestimentis suis,ac indueretur purpura, atque ita fecerunt.
dz. Postea sedere jussit eum Rex fecum, edixitque principibus suis, prodite cum eo in medium civitatis , Sc mandate, ne quisquam incuset eum de ulla re, Sc nemo ipsum interturbet ulla de causa.
d4. Fuitqupfubi viderunt accusatores gloriam ejus, sicut promulgabatur, & amictum ipsum purpura , ut omnes fugerent.
d$. Quiimque gloria asse vili et eum Rex >

sip.lfc
8 ; consiti :«® 1 posnilfet ffil * 1
patsis: . ii Rirtflcs
quinto, ß® CriMit « 31 ffl' ,3 ija) salier
jf. Confait s t»!«M,prxj
jjnjins Mpi hir, misitque iteraram, di ■i, Tu unicus 3 (ora ludibri 1 »obrem vero os in montibus pi.Hurc«! 1 tende contra n iras inter nos; civitatum.
7 ;. Interrog qui adjuvantes vestra consistet quiabis in sag terra sua. i). Ximcitj) copiis
jtedied.

"-4. (Juiun inten istoämii, corni tmiilia honv.ru
as, occurrentt cuiad auxiimni 3. £t tatet; «xAufc sxftimm Kpo ptmteim. l'i. Mctuer Sc dominatus
77, Quod a tuit ex ter mii (»fechisque teret, eadem < ptsm; quiaha! «iconndeba
% Verseq mAiotum stn a tergo 1 79 , Reliqi culte post ec
i 80. Cogno »tepoiHe,
Ejicieriiikj ‘"bcssperasi a itoputoj
S'-ltratn
conjijjsi
defatirtj
eunt.
83 - k;» gerunt AI Lamnis , lar.
U In: «> K c «Jiifpüii,

1 pOCüi.
on CKdiderutt: Jiftaciem, b; Mexandro, «c
MmmjitijS ‘«ntasoi4 w.&r hu-. SlalriKg
*rMü%
®ttri, & p-
fe?Kliumvü
MWpb
ujftolns
rtmifca,
in ieiramrtai meorairi.ts ttrasDsc
l;
mp «litt •äipBma;:. eins.)
itermsank Msltlll io tibidonai»
ausRtXii s es in tun atstono t?
m&,tp
ÄSviis
oÜVfJta
tejsst 1
iaittratä
fat&ö&rc
»jjtooJj
«äwi*
BuOSiUj*'
iSSS
nipfii
HWÜ8& pwilisSiSt*- t» iiS«~ IpMBJlfc.
j/tflJlistUI
nisitjni
ttenditte
lereturj*
etutp«?-'
iRraf® rodite ® :
iate, *f Süieimi'
ali««#

Sc conscribens eum inter primos amicos, disposuisset eum ducem, Sc participem principatus :

66. Reversus est Jonathan Jeruschalaima cum pace, atque laetitia.

67. Anno autem centesimo sexagesimo quinto, venit jJemetrius, filius Demetrii e Creta in terram mijorum suorum:

6%. Quöd audiens Alexander Rex, contristatus elt valde, St reversus est Antiochiam.

69. Constituit autem ducem Demetrius Apollonium, praifethim Coeles Syriae > qui congregans copias magnas castra posuit Jamni«, misitque ad Jonachanem > sacerdotem summum, dicens;

70. Tu unicus esterris in nos, & ego factus sum ludibrio , probroque propter te : quamobrem vero potentiam ostentas contra nos in montibus istis :

71. Nunc ergo, si confidis copiis tuis, descende contra hos in campum, ubi decertemus inter nos; nam penes me est potentia civitatum.

71. Interroga,St disce, quis sim ego,St reliqui adjuvantes nos; dicuntur enim "non posse vestra consistere vestigia in conspectu nostro, quia bis in fugam versi sunt majores tui in terra sua.

73. Nunc itaque non posses sustinere equitatum, Sc copias huiusmodi in eo campo, ubi neque lapis, neque laxum , neque locus effugiendi est.

"" 74. Quum autem audivit Jonathan sermones Apollonii, commotus animo , elegit decem millia hominum, Sc processit Jeruscha- laimis , occurrente ipsi Schimhone, fratre ipsms ad auxilium iosius ;

75. Et castra posuit contra Joppen , post-| quam exclusissent eum e civitate, eo quod praesidium Apollonii erat Joppes, St oppugnarunt eam.

0 7 6. Metuentes vero,aperuerunt oppidani, & dominatus est Jonathan Joppac.

77. Quod audiens Apollonius, castra instituit ex ter mille equitibus, Sc copiis multis ; profectusque Aschdodum tanquam iter faceret, eadem quoque opera processit in campum ; quia habebat multitudinem equitatus, cui confidebat.

78. Persequente vero Jonathane ä tergo eius Azotum versus, ut congrederentur castra a tergo ejus in prxlium:

79. Reliquit Apollonius mille equites occulte post eos.

jjo. Cognoscente autem Jonathane esse insidias post se, circuiverunt castra illius,unde conjiciebant jacula in populum a matutino ad vesperam usque.

81. Populus vero consistebat, ut mandaverat Jonathan, quum labore fatigati essent equites eorum.

8r. Tunc trahens Schimhon copias suas, congressus est cum phalange, (nam equites defatigati erant,) St contriti ab eo, fugerunt.

83. Equitatu vevo dissipato in campo, fugerunt Aschdodum , St ingressi sunt «dem Dagonis, templum idoli fui , ut servarentur.

84. Incendens verö Jonathan Aschdodum , St civitates circumstantes eam > accepit spolia eorum, Sc saerqm Dagonis,
eosque, qui confugerant in illud, incendit igne.

" 85. Itä fuerunt , qui ceciderunt gladio, cum iis , qui perierunt incendio , ad octies mille viros.
86- Et inde movente Jonathane, ut castra poneret contra Aschkelona , processerunt cives obviam ei cum gloria magna.
87- Postea reversus est Jonathan Jeruschalaima, Sc qui erant cum eo, habentes spolia multa.
88- Fuitque.ut audivit Alexander Rex sermones istos, ut ampliore gloria Jonathanem afficeret. a
89- Mittens ei fibulam auream,ut mos est dari cognatis Regum, Sc dans eiHekronem, omnestjue terminos ejus hsereditatis nomine.

CAPUT XI.

Vtolemauu in generum crudelis.

R Ex autem TEgypti congregavit copias multas, ut est arena, qua; jacet ad littus maris , Si naves multas , quxrens obtinere Alexandri regnum dolo, Sc addere ipsum regno suo.
z. Eo itaque prodeunte in Syriam verbis pacis, aperientes ei cives, occurrebant ei; quia mandatum erat Alexandri Regis, ut occurrerent ei, eö quod socer ipsius esset.
Ita civitates mgrediens Ptolemieus instituebat copias prailidiarias, in unaquaque civitate.
4. Quum autem venisset prope Azotum, demonssrantes ei templum Dagonis igni traditum» Sc Azotum, subuvbiaque ipsius destructa, corporaque projecta, Sc homines exustos, quos exusserat Jonathan in eo bello , (nam fecerant tumulos eorum in via ipsius.)
5. Enarraverunt Regi, qu« fecerat Jonathan ad criminandum eum ; St conticuit Rex.
6. Occurrente vero Jonathane Regi Joppen cum gloria, postquam salutässent alter alterum, Sc pernoctassem: illic.
7. Profectus Jonathan cum Rege ad fluvium usque, qui dicitur Ekutherus, reversus est Jeruschalaima.
Rex autem Ptolemxus, dominans civi, tatibus maritimis Seleuciam maritimam usque, ut inibat in Alexandrum rationes improbas.
9. Misit legatos ad Demetrium Regem,dicens ; age, constituamus inter nos foedus, & dabo tibi filiam meam , quam habet Alexander, regnabisque in regno patris tui.
10. Poenitet enim me , quöd dederim ifli filiam meam, nam qussivit interficere me.
11. Criminatus est autem eum, propterea quöd ipse concupiscebat regnum ejus :
ii. Et auferens ab eo filiam, dedit ipsi Demetrio, St alienatus est ab Alexandro, ita ut manifest« essent ipsorum inimicitiae.
13. Et ingressus Ptolemxus Antiochiam, apposuit duo diademata capiti suo, Asix.Sc Aigypti.
14. Rex autem Alexander erat in Cilicia temporibus illis ; quia deficiebant locorum illorum incolae.
15. Sed audiens Alexander , invasit eum b«llo,St producens Ptolemaeus copias, oc- X x currit

currit ei manu validä, atque in fugam vertit eum.
16. Ita fugiente Alexandro m Arabiam, ut protegeretur illic, Rex 1’tolemxus exaltatus elf :
17. Et tollens 2-abdiel Arabs caput Alexandri, misit 1’tolemxo
>8.Postea Rex Ptolemxus obiit die tertio;
qui erant in munitionibus ejus , perierunt ab iis, qui in iisdem munitionibus venabantur.
19. Ita regnavit Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo.
20. Dtebus illis cogens J-matban incolas Jehudaii' ad expugnandum arcem, qux erat Jerufclialaunis, fecit centra eam machinas multas.
21. Profecti autem quidam osores gentis fuse, viri iniqui ad Regem, quum renunciaf- sent ei Jonattianem obsidere arcem.
22. Audiens ille, iratus est, Lc ubi audivisset, statim jungens, venit Ptolemaida, 8t rescripsit Jonatliani, ne obsideret, sed veniret ipse obviam sibi celerrime Ptolemaida, ut congrederentur.
25. Ut autem Jonathan audivit, obsidere jussit; & delectis senioribus Jisraiilis, Sc sacerdotibus, exposuit se ipsum periculo;
24. Nam accipiens argentum, & aurum , vestemque , & aha munera plurima, profectus est ad regem Ptolemaida, & invenit gratiam coram eo:
2;. Et quamvis accusarent eum quidam iniqui, ex eadem gente.
aci. Fecit tamen ei Rex, quemadmodum fecerant ei antecessores ipsius, St exaltavit eum coram omnibus amicis suis.
27. Stabiliens ei principatum sacerdotii, & quxeunque aha ante habuerat ad honores pertinentia, fec/tque, ut ille dux primorum amicorum esset.
28. Tum rogante Jonathane Regem, ut Jehudxam faceret immunem tributorum , & tre toparchias, atque Samaritida, promittendo ei talenta trecenta ;
29. Acquiescunf Rex, conscripsit Jonatha- ni epistolas de iis rebus omnibus, habentes in hunc modum :
30. Rex Demetrius Jonathan i,fratri salutem, & genti Jehudxorum.
31. Exemplum epistolae, quam scripsimus Lastheni, cognato nostro de vobis, scripsimus etiam ad vos, ut videatis.
32. Rex DemetriusLastheni patri salutem.
33. UTenti Jehudxorum, amicis nostris,& conservantibus ea, qua' ex jure sunt erga nos, judicavimus bene sariendum esse propter benevolentiam ipsorum erga nos.
34. Constituimus ipsis, St terminos Jehu- dxx, Sc tres pnesecturas, Aphxrema, I.yd- dam, St Ramatham, qux adjectx sunt Jehu- dxxex Samaritide,& omnia,qux adhaerent ipsis,omnibus sacrificantibus Jerisschalaimis, pro regalibus illis collectis, quas percipiebat Rex ab eis quotannis anso ex fructibus ter- rx.St fructibus arborum;
3S- bri alia ad nos pervenientia deinceps; decimas, inquam , tributäque ad NOS pervenientia, St falis stagna,& pervenientes adnos coronas,omnia concedimus eis:
36. Neque irritum fiet quicquam horum deinceps m omne tempus.

37. Nunc itaque curate confici istorum exemplum, quod dator Jonathani, St ponitor in monte sancto, conveniente loco, St celebri.
38. Videns autem Demetrius Rex quietam esse terram coram ipso,St nihil libi obsistere, dimisit omnes copias suas •unumquemque in locum Clium, prxter exteras copias,quas collegerat ab insulis gentium: ita factx sunt m-micx ipsi omnes copix,/quas ä majoribus habuerat.
39. Tryphon vero, qui fuerat ab Alexandro prius, quum videret omnes copias in Demetrium murmurare , profectus est ail Malcoelem Arabem (qui alebat Antiochum, puerulum Alexandri:)
40. Et insistens apud eum,ut traderet eum sibi, ut regnaret pro patre suo, renunciabat ei, quxeunque confecerat Demetrius, St inimicitias , quibus prosequuntur eum copix ejus ; mansitque illic dies multos.
41. Scripsit autem Jonathan epistolas ac! Demetrium Regem, ut ejiceret eos, qui in arce erant Jeruschalaimis , St qui erant in munitionibus ; quia Jisraelcm oppugnabant.
42. Remisit vero Demetrius literas adjo- nathanem, dicens; non solum hxc facturus sum tibi, Sc genti tux; sed gloria ornabo te, Sc gentem tuam, si commoditatem habuero.
43. Nunc itaque recte feceris, si miseris ad me viros, qui pugnent mecuni; nam defecerunt omnes copix mex.
44. Tunc misit Jonathan viros ter miiie potentes robore ad ipsum Antiochiam : quibus advenientibus ad Regem,Ixtatus est Rex adventu ipsorum.
45. Nam congregati fuerant cives intra civitatem ad viros centies vicies mille, vo- lentesRegem b medio tollere.
4Ö. Itaque fugiente Rege in aulam, occuparam cives vias civitatis, St coeperant bello infestare.
47. Advocante autem Rege ad auxilium Jchuclxos , quum fuissent congregati ad ipsum, omnes simul statim in civitate dispersi sunt:

48. intersecenintque in civitate die illo ad centum millia ; Sc incendentes civitatem, capientesque spolia multa die illo, servaverunt Regem.
49. Videntes vero cives obtineri a Jehu- dxis civitatem, prout volebant, & infirmati cogitationibus suis , inclamaverunt Regem cum precibus, dicentes;
50. Da nobis dexteras , cessentque Jehu- dxi nos, Sc civitatem oppugnare.
51. Tum abjicientes arma,fecerunt pacem, Sc gloriam confequuti sunt Jehudxi coram Rege, & coram omnibus, qui erant in regno ipsius ; reversique sunt Jeruschalaima, habentes spolia multa.
52. Et sedente Demetrio Rege in throno regni sui, quievit terra coram ipso.
53. Verum mentitus erat, quxeunque dixerat,nam abalienatus a Jonathane,non reddidit ei fecundum benevolentix illius facta, qux fecerat in ipsum ; sed afflixit eum valde.
54. Postea autem reversus est Tryphon, Sc Antiochus cum eo, puerulus juvenis, qui regnavit imposito sibi diademate,
SS-E*

(ojiiiq«*®?
venwqctw®
nuit ri'riri
tbiii,«4 sta
cen4u.t,Apntn- jmMÜtetici Ifftaittensc ritaiiniWit c> B, & purpurat buram.
j, Scnimhon aiituit ducetn jtosioypti. fc. Profectus jrifftt ttans fit •ife&CMjrej ;ojia Syrus au: ibi obviam ipl ite:
(r. Et inde: tibusGaianis dens suburbia:
fc, Postea: rem, dedit eis [rincipum eori iHulaimtpm 'Spe.
6], Antlias m nsDaaernXii i: a topiis m! apte illi.
% Occurrit ei iHMieliq <j. Tum »ilia 'Auram,ow stantlubtiuiis K, kieo.ii üsdar'r, tp twmde,8tr prxfidium. fp r Jocatba il apuam Ge Tenturi incair 1 4 Ecce au 'atrerunt ei i «tra eum: liwiimoccm dp. Sed qu' fcis.committ ?t>, F uger Kqne dUus r fetÄijam toaAmC;
aa.
hDisramj “posuit 1 “taerfii,
Kadtstsa,
posuew.s
74. Cej viros ti Iwsdialai

« »nSa iit «Wbai.Ji;. »ratelwj
«iMkxpk
; ®lil lifeiolf; «■umtmqiieBn;
«fitistli:
: '<iaäiania/or,
feit Met tusscopiu i pmöis A faia;o;t
'm,utteu£TSf« t fiiMBffiiai
flettme.Si. «tat tca t rasta, ssta t£d tiktrtt«,;,; is.&qacu ifail« CV'
trias Ite,:
>/orii «E' fatatliik. xm,l i nil« Mij nam t
«to tut atioiiu»:.;
smtiiisr
!«!ck»
itet,
jtmiK'
!,&qww
,:ap 5 ®a n t >i iß &
isrianiEt ilb ■tsiril« itoife"«'
oStstii!®
teSit»
mtrJttJ?
*
iiijifp»
lllili kM tatffltej lakimi,)'
>t satet ipso,
uscuisu
h», spar illirsä®
jtmS'ft
Cap.tr.
55. Et congregat* sunt ad ipsum omnes copi* , quas disperserat Demetrius , pugna- 'vcruntque in eum, ita ut fugatus fugeret.
%6. Tum accepit Tryphon bestias,&. obtinuit Antiochiam.
57. Scripsit vero Antiochus Junior Jona- thani, dicens; stabilio tibi principatum sacerdotii , & pr*licio tc quatuorpnefesturis, & volo esse te ex amicis stegis :
58. Et mittens ei instrumenta aurea ad mi- ! uistermm,dedit ei potestatem bibendi ex au- : reis , Sc purpuram induendi,& habendi fibulam auream.
551. Schimhonem quoque fratrem ejus constituit ducem a tractu Tyri, usque ad terminos /Egypti.
60. Profectus itaque Jonathan,quum per- agrässet trans fluvium , & in civitatibus singulis, & congregat* essent ad ipsum omnes copis Syris auxiliares, venit Alchkelonem, ubi obviam ipsi processerunt cives honorifice :
61. Et inde abiit ad Gazam, ubi occludentibus Gazauis, circumsedit eam , Sc incendens suburbia ejus igne.pravatus est ea.
62. Postea rogantibus Gazanis Jonatha- nem , dedit eis dexteram, &c acceptos filios principum eorum obsides, emisit eosjeru- lchalaima, pervasitque regionem Damascum usque.
63. Audiens verö Jonathan advenisse principes Demetrii Kadelchum, quod est in Gali- lsa cum copiis multis,volentes ejicere ipsum regione illa.
64. Occurrit eis; fratrem vero suum Schimhonem reliquit in regione sua.
6;. Tum castra ponens Schimhon contra Hethtzuram,oppugnavit eam diebus muttis, Sc conclusam observavit eam.
'■ 66. Adeo, ut rogarent eum sibi dexteras dari ; quibus dans dexteram , ejecit eos inde, 8c occupati civitate, posuit in ea pr*sidiutn.
67. Jonathan vero, 8c castra ipsius metata ad aquam Genezareth, furrexerunt mane, venturi in campum Chatzoris.

< 58 . Eccc autem castra alienigenarum occurrerunt ei in ipso campo , emistis insidiis contra eum in montibus ; Jehud*i vero obviam occurrerunt ex adverso castrorum.
' 6p. Sed quum insidi* exlurgentes d locis suis,committerent prxlium.
70. Fugerunt milites Jonathanis omnes, neque ullus reliquus factus est ex eis.prster Matthithjam, filium Abfchalomi, Sc Jehu- dam.filium Calphai, principes militi* copiarum.
71. Disrumpens itaque Jonathan vestes suas,imposuit terram capiti soo.Sc oravit;
71. Reverfufque contra eos in praelium, fugavit eos,ita ut fugerent.
73. Quod videntes ii,qui fugerant ab ipso, reversi sunt ad eum , Sc persequuti sunt eum Kadeschum usque,in castra illorum usque,ubi posuerant castra:
74. Ceciderimtque ex alienigenis die illo ad viros ter mille, & reversus est Jonathan Jeruschalaima.

CAPUT XII.

jonathan rencvAt fwcLus cum Romanis , istj SpartiAtii,

Cap.12.

V idens itaque Jonathan commoditatem hanc temporis sibi adjumento esse,elegit viros,quos misit ad Romanos ad constituendum,Sc renovandum cura eis amicitiam;
2. Itemque ad Spartiatas,Sc loca alia misit epistolas in eam sententiam.
3. Profecti ergo Romam, Sc ingressi senatum,dixerunt, Jonathan summus 1 acerdos.Sc gens Jehudxorum misit nos, ut renovetis amicitiam fecum,& societatem,sicut antea.
4. Dedcriintque iiteraseis scriptas ad eos pro ratione loci, ut deducerent eos in terram Jehudx cum pace.
5. Hoc autem exemplum literarum est» quas scripsit Jonathan Spartiatis :
6 . Jonathan summus sacerdos, Sc senatus gentis,Sc sacerdotes, populiisque reliquus Je- iiudsorum,Spartiatis fratribus salutem.
7. Jam antea miss* sunt liter* ad Oniam, sacerdotem summum ab Areo,regnante apud vos, docentes vos fratres nostros este , ut exemplum earum subjectum est.
8. Et accepit Ditias vicum illum,qui mistus fuerat, honorifice; quum recepisset literas, quibus declarabatur negotium societatis, Sc amiciti*.
9. Quapropter nos etiam , qui istorum non indigemus,consolationem habentes ex libris sanctis , qui versantur in manibus nostris ; »
10. Tentavimus mittere,qui renovent fraternitatem, Sc amicitiam vobifeum, ne abalienemur a vobis, quoniam multa tempora transiverunt,ex quo misistis ad nos.
it. Nos itaque omni tempoie indesinenter , Sc festis, Sc reliquis convenientibus diebus recordamur vestri,in sacrificiis.Sc orationibus illis > quas offerimus, ut oportet,ac decet recordari fratrum;
iz. Et l*tamur dc gloria vestra.
13. Ac nos quidem circumdederunt multa: tribulationes, Sc bella multa; nam oppugnaverunt nos Reges , qui circumstant nos:
74. Verum noluimus interturbare vos, Sc reliquos socios > atque amicos nostros bellis istis.
15. Habemus enim auxilium & coelo,quod auxiliatur nobis , quo liberati siimus ab hostibus nostris , Sc depressi sunt hostes nostri.
16. Elegimus igitur Numenium , filium, Antimachi, Sc Antipatrum , filium Jasonis, quos misimus ad Romanos , ut renovent a- micitiam cum eis, Sc societatem praecedentem.
17. Mandavimus igitur eis,ut ad vos quoque profecti, salutent vos , Sc reddant vobis epistolas a nobis de renovatione fraternitatis nostr*.
iz. Nunc itaque recte feceritis > si respondebitis ad eas nobis.
19. Hoc autem est exemplum literarum, quas miserant Onix:
20. Areus,Rex Spartiatarum,Oni* Sacerdoti magno salutem.
21. Inventum estin Scriptura deSpartia- tis, Sc Jehudaus, ipsos fratres ssc. Sc esse esc genere Abraham!.
5 2z. Nunc autem, ex qufUOvimus isti.rc- ctL feceritis, si scribetis.vbis de pace ve-

ä 3. Enim

23. Enim verö nos rescribimus vobis pecora nostra > Si facultates nostras vobis > 8c quae nostra sunt, vobis exposita esse,amandavimus igitur viror , ut renuntient nobis in «andern sententiam.
24. Audiens verö Jonathan, reversos esse principes Demetrii cum copiis pluribus, quam antea, ad debellandum ipsum;
2-;. Movens Jeruschalaimis, processit obviam ipsis in regionem ChamSthar, (.neque enim dabat ipsis spatium invadendi regionem ipsius;)
26. Et misit speculatores in castra illius,qui reversi.renunciaverunt ipsi, illos constituisse irruere in eos nocte. '
27. Quum itaque occidisset sol; prsece- pit Jonathan suis , ut vigilarent, Si essent in armis .comparati adprctium tota nocte illa , Cmisitque procubitores circum castra sua.
28. Quamobrem audientes adversarii paratum elfe Jonathanem cum suis ad prolium, timuerunt,8c perculsi animo suo,& pyris per castra sua accensis ,abiverunt :
29. Jonathan vero, 5 c milites ejus nesciverunt ad matutinum usque : videbant enim Iuminaria ardentia.
30. Tunc persequutus est eos Jonathan ä tergo ; sed non comprehendit eos,nam Eleu- therum fluvium trajecerant.
31. Quamobrem declinans Jonathan ad Arabas, qui vocantur Nabathaei,percuilit eos, St cepit spolia eorum.
32. Postea jungens, venit in Damascum,&t peragravit regionem totam.
3,- Schimsion verö profectus , peragravit Aschkelonem usque, Si munitiones propinquas , 8c declinans Joppen versus, occupavit eam:
34. (Audiverat enim eos velle munitionem tradere Demetrianis,) Si posuit ibi praesidium, ut custodirent eam.
35. Reveritis autem Jonathan, congregavit seniores populi, St consilium inivit cum ipsis aedificamii munitiones in Jehudxa.
36. Et extollendi muros Jeruschalaimo- tum , & exitruendi murum magnum, pra;altum , inter arcem > St civitatem,ad disparandum eam a civitate, ut ea seorsim esset; ut neque emerent, neque venderent in ea prxsv diarii i Una.
37. Quum itaque convenissent ad aedificandum civitatem, appropinqxa vi t ipse ad murum torrentis, qui versus subsolanum est,ubi comparaverunt illud , quod appellatur Cha- phuiiatha.
3 g. Schimhon verö exstruxit Chadida in humili loco, qua; munivit portis, & vecti- bus.
3p.Quxrebat autem Tryphon regnum A- px obtinere, & imponere sibi diadema injecta manu in Antiochum Regem.
40.Sed metuebat,ne forti Jonathan ipsum non sineret, ac ne forte oppugnaret ipsum; ideo quaerebat rationem prehendendi ipsum, ut perderet,movensque, venit Beth-Schea- nem:
41. Et procedens Jonathan in occursum eius cum quadraginta mill.bns virorum delectis ad aciem. Beth-Scheanem quoque ve-
44. Videns t‘i-0 Tryphon adesse ipsum

cum copiis multis , Si injicere manum in ipsum metuens.

43. Excepit eum honorifice,commendans eum omnibus amicis suis, & dans ei dona: prxcepitque amicis suis, ut obedirent ipsi, quemadmodum sibi:
44. Dixitque Jonathani,quorsum vexasti totum populum istum; quum bellum non sit nobis ?
45. Nunc ergo remitte eos in domos suas, & delige tibi viros paucos , qui tecumsint,& veni mecum Ptolcmaida, quam traditurus sum tibi, Si reliquas munitiones, copiasque reliquas , Si omnes , qui praesunt negotiis,ut revertens abeam: nam hujus rei gratia adsum.
46. Tunc Jonathan fidem habens ei, fecit, quemadmodum dixerat : amandavit enim copias, ut abirent in terram Je ud».
47. Reliquos verö detinuit fecum > viros ter mille: quorum bis mille dimisit in Galilaeam , mille verö cum ipso praefecti sunt.
48. Sed quum ingressus esset Jonathan Ptolemaida ; occluserunt Ptolcmaiclenfes portas , 8c comprehendentes eum, atque 0- mnes, qui venerant cum eo, interfecerunt gladio.
49. Tum misit Tryphon copias,& equitatum in terram Galilaea, & in campum magnum,ad perdendum omnes, quiä Jonatha- ne fuerant.
30. Sed ubi cognoverunt eum comprehensum esse , Si periisse, qui erant cum ipso,exhortati inter fe,profecti sunt,una revertentes , Si comparati in praelium.
51. Videntes verö perfequutores eos de vita dimicaturos esse, reversi sunt.
52. Ita venerunt omnes in terram Jehudat, Si luxerunt Jonathanem,ac comites ejus.ti- muenintque valde; luxerunt quoque omnes Jilraelitx luctumagno.
53. Tum quaerebant omnes gentes, quas circumstabant eos, atterere eos;
54. Dicebant enim, non habent principem , Si adjutorem : nunc ergo oppugnantes eos, tollemus ex hominibus memoriam eorum.

CAPUT XIII.

Schimhon succedit fratri Jonathani. Udiens verö Schimhon congregare Tryphonem copias multas ad invadendum terram Jehuda:,& atterendum eam ;
2. Quum videret populum esse trepidum, Si perculsum metu,ascendit Jeruschalaima,8c congregavit populum.
3. F.t adhortatus est eos,dicens eis,ipsi nostis, quanta ego , Si fratres mei, ac domus patris mei fecerimus pro legibus , & sanctuario; Si qua’ prahia, angusti.isquc experti simus:
4. ITopterea perierunt fratres mei omnes, causa Jisraelis, Si ego solus reliquus factus sum.
5. Nunc autem absit äme.ut parcam ani. na meje omni tempore angusti*: non e- nim melior sum fratribus meis.
6. Verum vindex ero pro gente mea,& pro sanctuario , Sc pro uxoribus , liberisque nostris.- quandoquidem congregat* sunt omnes ist* gentes, ut atterant nos infenso animo.
7. Ita.

faul »91t»® sporderutt iwm j, 7 i!»«!« tailfsii'®® 5
p.fttt*® 1
tfciaetfcto
K.Cciyegitisi
liiofcetta
faifflonun.quib
?!
Movit alite; :iis multis, in ssJoMtaen i;. Schimhon is e regione i\Vi
14. Cognosci Aimhonemp Mmittenfa ram legatos, i
15, Pro arge frater tuus in 3 ta,qux habuit,
iö. Nunc ani ImSIwniiaejt 'XiithoUc u, Ac nomas j-jofoquiciun^Vii
ÄSflWOSjdqi
iiptrtt magnam
ctäthii;
I.Quianonmil
.»periit;
ij. Qmmc
rotumiffiwti
». Sedfofti
ii Dorrn iisex a;
'initet;
Snqr
lata;
tifc

I |: «e Mt
fits.comintiCa Sidjnseifc W oWirtB:;
i.qaorsimiva uum bellum:
'siu>!i«sq l'MIÄL Eiitiones, copiis PfflBISfptt:
V«Püi
® äse, feit
»itit tat
ife tdx. nt
Mirifei >siM» lus e&ita ii Pictas it« eam,t- eo, E:
»piis.fc 'ia eajttj i, piijosa
meoiajreha;
tcumnfto
.jmtiwttt
\.
psemses; itita.' sit.mia]a iccomiieip «IslPS
«ASM»
reieeoi;
mitcip
C3XI*
IIIL
WJtttWi-
tu alsia limwi ai eft Wfö /effli«!*
uti, a: domi

te, & fe ilijue expe
smeionr- liquus is
t parati- ifo:»>
jcnieffl-i is.liM» irwttr ■'*'
\&j0> i, Id
Cap.15,
MACB^ORUM LIB. I.
7. Ita de integro accendit animos populi, simul atque audivit sermones istos, qui responderunt voce magna,dicentes:
8- Tu esto noster dux pro Jehuda,8c Jona- thane,fratribus tu s.
9. Gere bellum nostrum, & quaecunque edixeris nobis, faciemus.
10. Congregatis itaque omnibus viris bellatoribus /acceleravit perficere muros Jeru- schalaimorum,quibus munivit ea circumquaque;
11. Mis/tque Jonathanem, filium Abfcha- lomi, 8c copias cum eo idoneas Joppen ; qui ejectis iis , qui erant in ea urbi, ibidem mansit in ea.
12. Movit autemTryphon Ptolemaide cum copiis multis , invasurus terram Jehudx,habens Jonathanem fecum in custodia.
ij. Schimhon vero castra posuit Chadi- dis e regione illius campi.
14. Cognoscens vero Tryphon, furrexisse Schimhonem pro Jonathane, fratre ipsius,Sc committendum sibi fore bellum , misit ad eum legatos, dicens:
15. Pro argento illo,quod debet Jonathan, frater tuus in airarium Regis,propter negotia,qu x habuit,detinuimus ipsum:
16. Nunc autem mitte talenta centum, & duos filiorum ejus obsides , ut dimissus > non deficiat a nobis,sed ficure dimittamusipsum.
'17. Ac noverat quidem Schimhon , istos dolo loqui cum ipso; misit tamen argentum, SC duos pueros,idque ne quando inimicitiam susciperet magnam apud populum , qui fuissent dicturi:
18. (ssiia non misit e! argentum,Sc pueros, idcirco periit:
19. Quum autem misisset pueros, Sc talenta centum,mentitus est>ac non dimisit Jonathanem.
ao. Sed postea venit Tryphon ad invadendum regionem, Sc atterendum ipsam,abiens via Dorum versus : Schimhon vero,8c castra ejus ex adverso procedebant ei,quemcunque in locum proficiscebatur ille.
21. Qui autem ex arce erant, miserunt ad Tryphonem legatos acceleraturos eum; ut veniret ad ipsos per desertum, 8c mitteret ipsis alimenta:
22. Quamobrem comparavit Tryphon totum equitatum suum, ut veniret; sed nocte illi fuit nix multa valde, adeo ut non venerit propter nivem illam : sic movens ille , venit in regionem Gilhadis.
2;. Quiimque venisset proximi Bothze- katham, interfecit Jonathanem,qui fepultus est illic:
24. Et reversus est Tryphon, castra movens in terram suam.
25. Itaque mittens Schimhon, accepit ossa Jonathanis, fratris fui, quem sepeliverunt Moddinis in civitate majorum suorum.
16. Et plangentes eum omnes Jifraiilit* planctu magno, luxerunt eum diebus multis.
27. Exstruens vero Schimhon monumentum super sepulchrum patris fui, Sc fratrum suorum, extulit illud speciosum lapide polito ante.Sc retro:
28. Statu/tque super ea septem pyramidas; unam ex adverso alterius; patri , Sc matri, ftatribiifque quatuor.
Cap.ij,
29. Et iis adjecit mach, nas, circumponens columnas magnas,quibus columnis imposuit i omnem armaturam ad nomen aeternum, Sc I ad omnia armorum genera naves insculptas, I ut spectarentur ab omnibus navigantibus mari,
j 30. Hoc eß sepulchrum,quod fecit Moddinis in diem usque hunc.
zt. Tryphon autem incedens dolo cum Antiocho Rege juniore, interfecit eum.
32. Et regnavit loco ejus imponens sibi diadema Asias; intul/tque plagam magnam terra;.
33. Quapropter Schimhon exstruxit munitiones Jehudxa;, circummuniens turribus altis, Sc muris magnis, cum turribus, Sc portis , ac vectibus, Sc posuit cibaria in munitionibus r
34. Delig/nfque Schimhon viros,misit ad Demetrium Regem , ut concederet immunitatem regioni, eö quod omnes actiones Tryphonis erant rapina:;
35. Et mittens ei Demetrius Rex in eam sententiam, respondit ei, Sc scripsit ci epistolam ejusmodi:
36. Rex Demetrius Schimhoni sacerdoti summo , Sc amico Regum > senioribusque,Sc genti Jehudatorum salutem.
37- Coronam auream , vestemque spadi- ceam, quas misistis , accepimus,Sc parati sumus tribuere vobis pacem magnam, Sc scribere procuratoribus negotiorum, ut dimittant ea vobis, qua: dimittimus.
38- Nam quaccunque constituimus erga vos , stata sunt; Sc munitiones vestrae, quas aedificastis,vobis sunto.
39. Dimittimus quoque errores,8cpeccata in hodiernum usque diem commissa; Sc coronam,quam debetis : praeterea,si quid aliud pendebatur Jeruschalaimis tributi nomine, ne amplius penditor.
40. Quod si qui vestrum apti sunt,ut conscribantur inter nostros, conscribuntor,8c pax inter nos esto.
41. Anno centesimo septuagesimo sublatum est jugum gentium a Jisraele :
42. Coepi tque populus Jisraelis scribere in syngraphis , Sc contractibus ; anno primo, Schimhone principe sacerdotum magno , Sc imperatore , ac duce Jehudxorum.
43. Diebus illis castra ponens contra Haz- zam , circumdedit eam castris,Sc factam He- lepolin admovens civitati , ita concussit turrim unam, ut occupaverit:
44. Exsilientibüsque iis , qui in Helepoli erant in civitatem, fuit motus magnus in civitate illa.
43. Quamobrem ascenderunt, qui erant in civitate cum uxoribus, 8c liberis in murum, disrumpentes vestimenta sua,Sc clamaverunt voce magna,petentes,ut Schimhon dexteras ipsis daret.
46. Et dicentes , ne utaris nobis fecundum malefacta nostra, sed pro misericordia tua.
47. Tunc adductus in ipsos misericordia Schimhon , non debeliavit eos ; sed ejiciens eos t civitate , purgavit domos , in quibus idola erant, atque ita mgressus est in eam,celebrans, Sc benedicens Deo.
4g. Quiimque ejecisset ex ea omnem immunditiem , incolas statuit illic viros. qui Xx Z legem

C.vp.i?.T4» MACB-EORUM LI B. I»
Cap. 14.
legem observarent 4 Sc amplius muniens eam.xdificavit (ibi ipsi in ea habitationem.
49- Qui autem erant in arte , Jeruschalai- mis prohibebantur egredi, St ingredi in regionem , etiam emere , St vendere , adeo ut «furirent valde, perirentque ex eis multi fame.
’^o. Sed quum inclamassem Schimhonem, ut dexteras jungerent, dedit eis, St ejiciens eos inde , mundavit quoque arcem ab inquinamentis.
51. Et ingressus est eam die vigesimo tertio secundi mensis, anno centesimo septuagesimo primo , cum laude , St termitibus,ci- tharisque, St cymbalis,St nabliis,St hymnis, St canticis ; eo quod attritus esset hostis magnus , St ejectus ex Jisiaele :
52. Constituitque quotannis agitari diem illum cum laetitia :
53. Et amplius munivit montem sancti loci, qui erat secus arcem, ubi habitavit ipse,St comitatus ipsius.
54. Tum videns Schimhon Jochananem, filium suum virum esse, statuit eum ducem copiarum omnium, St habitavit Gazaris.

C A P U T X I V.
Halcyoni a J-ehudxorum sub Schimhone. Nno aatem centesimo septuagesimo secundo , congregavit Demetrius Rex copias suas, St profectus est in Mediam ad contrahendum auxilium sibi, ut Tryphonem debellaret.
a. Sed audiens Arsaces,rex Persidi -,8t Medi* .venisse Demetrium in fines suos , misit unum principum suorum, ut vivum comprehenderet eum:
3. Qui profectus excidit castra Demetrii, St comprehendens eum > adduxit eum ad Arsacem,qui in custodia posuit eum :
4. Quievit autem terra omnibus diebus Schimhonis;nam procuravit bona genti lux, adeo ut placeret eis potentia ejus. St gloria ejus omnibus diebus.
%• Cepit enim prxter totam gloriam suam Joppen, ut portus Jekudxu esset, St comparavit aditum ad insulas maris.
б . Et dilatatis terminis gentis fure .obtinuit regionem.
7. Congregav/tque multam captivorum multitudinem, confequutus dominatum Ga- zarorum, Bcthtzurxque,8t Acrx.ex qua sustulit immunditias ; neque fuit,qui resisteret
ipsi. e
8. Ita colebant terram suam cum pace.ter- räque dabat foetus suos, St arbores agrorum fructum suum:
9. Seniores in plateis sedebant; omnes de rebus bonis communicabant, St juvenes induebant gloriosas vestes, St amictus bellicos.
. * * 3 4 * б. 7 8 9 10 * 12 Civitatibus subministrabat cibaria, St instruebat eas instrumentis ad munitionem aptis , eo usque, ut nominaretur nomen gloriosum ejus ad extremum usque terrae:
”• V-° m .P arabat Pacem in terra, Ixtaba- ttuque Jisrael lxtitift magna.
12. Et sedebat quisque sub vite sua, St ficu sua » nec erat,qui exterreret ipsos :
. Defecerat enim,qui oppugnaverat eos in terra, St Reges ipsi attriti erant diebus il-
14. Confirmabatque Omnes abjectos populi fui , legem exquirens ; St tollebat 0- mnem iniquum, improbiimque.
15. Sanctuarium, glorificabat, St multiplicabat vasa loci sancti.
16. Dt autem Roma: auditum est mortuum esse Jonathanem, St Spartam usque/imm de- latn efl , contristati sunt valde.
17. Sed ubi audiverunt Schimhonem fratrem ejus factum esse sacerdotem summum loco ejus.Sc obtinere regionem , ac civitates, qux in ea sunt:
18- Scripserunt ad eum tabulis xreis ad renovandum cum eo amicitiam,ac societatem, quam constituerant cum Jehuda, St Jonatha- ne fratribus ejus:
19. Qux lecta: sunt coram ecclesia Jeru- fchalaimis.
20. Atque hoc exemplum cß literarum, quas scripserunt Spartiatae -. Spartiataruni principes, St civitas Sehimhoni , sacerdoti magno, senioribsisque , St sacerdotibus, 8c reliquo Jehudxorum. populo, fratribus,salutem.
21. Legati missi ad pipulum nostrum, re- nunciaverunt nobis gloriam vestram, St honorem,de quorum adventu laetati fumus.
22. Itaque rescripsimus, quae ab ipsis dicta sunt in consiliis popüli, hoc pacto : N umemus Antimachi,St Antipater Jasonis, filius legati Jehudxorum venerunt ad nos renovantes luam nobifeum amicitiam :
23. Et placuit populo accipi viros illos gloriosi. , St poni exemplum sermonum istorum in libris, qui designati sunt populo,ut mollimentum habeat populus Spartiatarum. Hoc exemplum scripserunt istorum Sehimhoni sacerdoti summo.
24. Postea misit Schimhon Romam , Nu- menium habentem dypeum aureum magnum , minarum mille pondere, ad statuendum cum eis societatem.
25. Quum autem populus audivit res istas, dixerunt,quam gratiam reddemus Schimho- ni, St filiis ejus ?
26. Confirmavit enim ille/ze« , 8t fratres illius , paternaque domus illius, atque expugnando inimicos Jifraelitamm, propulsaverunt ab eis , ideo statuerunt ei liberam admi- nistrationem, St conscripserunt in tabulis x- reis, quas apposuerunt columnis in monte Tzijonis.
17. Atque hoc exemplum scripturx : Die decimo octavo Elulis , anno centesimo septuagesimo secundo, qui tertius est annus, Schimhone sacerdote summo.
28. I11 atrio munitionis, congregatione magna sacerdotum , St populi. St principum gentis, senionimque regionis. Notum se fecit nobis, quandoquidem fxpe gerebantur bella in regione hac,
29. Sctiimhon .Matthithjx filius e posteris Joiaribi.St fratres illius ; qui exposuerunt se ipsos periculo, resistentes adversariis gentis lux, ut staret iocus sanctus ipsorum, & lex; gloriamque magnam pepererunt genti lux.
30. Nam congregans Jonathan gentem suam, factus est eis sacerdos summus; postquam verö appositus est ad populares suos,
31. Volentibus inimicis eorum invadere regionem illorum 3 ut atterendo regionem
eorum,
junieot»
' r,, Tfflsin?® «eiteisf *^ 011
jyiiaaiam'l enu ms tol' ra
rfasfcomin -Jojptn quocj j,Jt Gaiata ad *; hostes tabi y*os; 8t q« ;t;hm horum »fuit in eis.
Quare vide r.is:5tgloriam
m St turio] 1 m, juRffltf tnti sux.proa (populum suv 1 / 1 . Adeo ul Arint aditlii jentibm e regi i civitate Dav. M sibi i; ’6s 31 oetmimteit 1 i, & impeto i\
p.CsfanfttJ i amante tam a
jopesclb
ae
;i, ItSexquoqi ctiioikm iurnt ip. Secimfim xi ex amicis ia mijni.
40 . stiama» Hominis am iamproceffifi
41, Etvilim :re, ut esset ip ssSdiimhon jopbeta cert 41. Effetqui 'di pro loco wfestos opi »pie, Sun
4",. Tum 1 pareatur ipsi i nomine eji <i'St ut indo a)
Micona
irri
fW'-ttm
aurei,
.45- Ijm, titimfiiE
est:
4d. Xaa Schimhon , 4?. Que sinnmo ! Princip« Seines

"'S abjecbsQ 18t toütbry Pe.
äbat.Scniaii*.
"fflsilitorte
"olq'je/jWi
ie.
"'ata« fc
Atm inna "'Siitciviiis
iMsBiisjfsi
liHiKfeaar,

■WuS'Jota®
b ft® Jan-
1 (jl litKlrZ Spitai»
faiiotfei
io.tltifc;.
'timiiofe}
mire,»
'«nisa;
wttbipu
äoiXmci
tsjlicsltgt
s rammta
resiltos jto inumtas jdMtm» tiaamfc umSÄa
ontacJj ist aitit- itaiiiiis
isrifttea
ÄnSü»
i ktba xsqaec:-
c;:;:»
jiscsii-
gleist
o aflife
tisstis a mgttpm
ipnxpm «um lest- letetacc
.us epo 3 Xjofc vsariis p iplortct xnrotjs
hm jsß nttnijf“■ ilacj,'*
F itö ' 4 '

cöriim 1 extenderent manum in locum sanctum eorum :

• 32, Tunc surgens Schimhon - propugnavit gentem suam, St consumens pecunias multas de suo,arma dedit viris copiarum gentis fuse, & dedit eis stipendia.

33. Muniv/tque civitates Jehuds* , Sc Bethtzuram in finibus Jehudsea: Jr.nm , ubi erant arma hostium prius > St posuit in ea pratsidiarios homines Jehudatos.

34. Joppen quoque munivit mari impofi- tdm, & Gazara ad terminos Aschdodi, ubi prius hostes habitaverant , collocans illic JehudKOS ; Sc qusecunque commoda erant ad rectam horum locorum constitutionem, disposuit in eis.

35. Quare videns populus fidem Schim- hohis; Sc gloriam, quam certo consilio comparaverat genti sua:,instituerunt eum ducem suum, & sacerdotem summum; videns, inquam, justitiam Sc fidem, quam conservav r genti suae, procurans omnibus modis exaltare populum suum:

36. Adeo ut diebus ipsius res bene successerint administratione ipsius > sublatis gentibus e regione ipsorum, Sc iis, qui erant in civitate Davidis Jeruschalaimis, qui fecerant sibi ipsis arcem, ex qua erumpentes - contaminabant omnia in circuitu sanctuarii- St infligebant plagam magnam sanctitati ;

37. Collocante ipso in ea viros Jehud*os, & muniente eam ad securitatem regionis, civitatisque, ac efferente muros Jeruschalai- morum.

38. Et Rex quoque Demetrius stabilivit ei sacerdotium summum.

39. Secundum omnia illa, 8c fecit eum unum ex amicis suis , ac glorificavit eum gloria magna.

40. .(Nam audiebatur appellari Jehudaeos ä Romanis amicos, sociösque , & eos obviam processisse legatis Schimhonis gloriose. . ,

41. Et visum esse Jehudxis, sacerdotibusque, ut esset ipsorum dux, St sacerdos summus Schimhon in seculum,donec exsurgeret propheta certus.

42. Essetque super eos dux,tum ut cura sit ipsi pro loco sancto constituendi per ipsum prxfectos operibus ipsorum, 8c regioni - armisque, St munitionibus;

43. Tum ut cura sit ipsi sanctuarii, ütque pareatur ipsi ab omnibus, St ut scribantur de nomine ejus omnes syngraphae in regione,'St ut induatur purpura , aunimque gestet.)

44. Ideo non licebit ulli ex populo, & sacerdotibus irritum facere quicquam istorum, Sc rebus, quae ab ipso dicentur contradicere : aut conventum in regione cogere sine ipso, aut indui purpura, St ornari fibula aurea.

.45- Qui autem praeter haec fecerit, aut irritum fecerit quicquam horum, reus futurus est :

46. Nam placuit toti populo statuere, ut Schimhon faciat fecundum res istas.

47. Quod ut accepit Schimhon, St placuit ipsi summo sacerdotio fungi, ac esse ducem, ac principem gentis Jehucheorum , sacerdotumque, 'S praiclle omnibus:

48- Scripturam istam edixerunt poni ia tabulis «reis;

49. Eiisque statui in ambita loci sancti, ia loco celebri: eorum verö exempla poni in azophylaeio» ut haberet Schirohor,e,’usqu« lii.

CAPUT XV.

Romani nunciant Rej-ibmsocietnieru Jeiu- dtcorwn.

'Um misit Antiochus, filius Demetrii, Regis literas ab infulis maris Schtmhtmi sacerdoti - ac principi gentis Jehudseorum» St universa: genti;

2. Qua: scripta: erant in hanc formam; Rex Antiochus Schimhoni sacerdoti magno, Sc gentis principi, gentique Jehndxo- ium salutem.

3. Quandoqtrdem viri pestilentes obtinuerunt regnum majorum nostrorum.

4. Quod regnum volens vindicare, at illuc? restituam, sicut erat prius, collegi multitudinem copiarum, St comparavi naves militares (volo enim procedere per regionem , at consequar eos , qui corruperunt reg i. arcem nostram, St qui desolaverant civitates multas in regno.)

5. Nunc ergo stabilio tibi omnes immanitates , quas attribuerunt tibi Reges , qui antecesserunt me, St qusecunque alia dona remiserunt tibi:

6. Item quod concesserunt tibi cudere proprium numisma regioni tua-.

7. Et Jeruschalaima sanctiimque locum esse libera: omnia etiam arma, quafcunqtie comparavisti- St munitiones, quas «Jificistt, quas obtines, manento penes te :

8- Et omne debitum Regi, St quatcnnqae futura erant Regis, ab hoc in omne tempus remissa sunto tibi.

9. Quum autem constituerimus regnum nostrum , gloria afficiemus te , gentemque tuam, St templum magni, a leo ut manifesta futura sit gloria vestra in universa terra.

10. Anno centesimo septuagesimo quarto , quum processisset Antiochus in terram maiorum suorum , convenerunt ad ipsum omnes copi«, adeo ut pauci cum Tryphone essent:

11. Qui perscquente Antiocho Rege ipsum, venit Dora,/;: locum mari impositum fugiens :

12. Videbat enim simul adduci in se ipsum mala, quum dimisissent ipsum copi* ;
13. Itaque castra posuit Antiochus centra Dora, habens fecum centum viginti millia bellatorum, St octo equitum millia:
14. Et c rcumdans civitatem, navesque i mari comportans, afflixit civitatem terra, & mari , nec sivit egredi , aut ingredi qnen- quam.
1;. Venit autem Numenius , St comites eius Roma, habentes literas a^l Reges, atque regiones, in quibus scripta erant ista:
i/ 5 . Lucius consul Romanorum Ptolemx® Regi salutem.
17. Legati Jehudworum venerunt ad nos, amici nostri, soci/qne, renovaturi amicitiam,! Sc socie- atern > qux ab initio fuit. misst ä Schimhone sacerdote summo , populoque , Jehudxoruiu :
” i8.Lt
Xx 4

ig.~Kt attulerunt clypeura aureum, minarum mille.
19. Placuit igitur nobis scribere Regibus , a: regionibus, ne procurent eorum mala, neque oppugnent eos , St civitates eorum, regionemque eorum , & ne societatem ineant eum iis. qui oppugnant eos :
20 Et visum est nobis accipere clypeum illum ab ipsis.
21. Si qui ergo pestilentes effugerunt i regione illorum ad vos ; tradite eos Schim- honi sacerdoti, ut ulciscatur eos fecundum legem ipsorum.
22. Atque haec quoque rescripsit Demotrio Regi, St Attalo, & Ariarathi.
25. Et Arsaca:, atque in omnes regiones , & Lampsaco, St Spavtiatis, St Delo, Sc Myndo,St Sicyoni, & Carice,St Samo.Pamphilia:- que,St Lyci*,St AUcavnasso.St Coo,St Sidae, St Avado.Sc Phaselidi, & Gortynae, St Cnido, & Cypro, 8t Cyrenae :
24. Quorum exemplum rescripserunt Schimhoni sacerdoti summo.
25. Antiochus ergo Rex castra fecit contra Dora , fecundo dic adhibens contra illa mallus f machinasque faciens , & conclusit Tryphonem, ne egrederetur, aut ingrederetur quisquam.
2i5. Quum autem misisset ei Schimhon bis mille viros electos , auxiliaturos ipsi , St argentum, aurumque , & vasa multa :
27. Voluit quidem ea accipere , sed postea irrita faciens quateunque confecerat cum ipso prius, ut alienatus est ab ipso;
28. Misit ad ipsum quendam amicorum suorum Athenobium , qui communicaret cum ipso, dicens ; vos obtinetis vi Joppen , St Gaz.ara, 8c Aeram,qu* est Jevuschalaimis, civitates regni mei.
29. Terminos earum desolastis, 8t inflixistis plagam magnam in terra, dominantes locis multis in regno meo.
30. Nunc ergo tradite civitates, quas occupavistis, & tributa locorum, quibus dominamini , ex terminis , qui extra Jehu- dxam sunt.
3 r. Sin minus, date pro eis quingenta ta lenta argenti, & pro perditione, quam intulistis, 8c tributis locorum quingenta alia talenta quod si non feceritis, advenientes ex pugnabimus vos.
32. Veniens, itaque Athenobius , amica Regis Jeruschalaima, vidit gloriam Sehim- hohis, & repositorium cum vasis aureis, & argenteis, apparatiimque tam multum , ui obstupesceret, & renunciavit ei verba Regis
33. Cui respondens Schimhon , dixit; neque terram alienam occupavimus, neque rei alienas detinuimus ; sed hxreditatem majorum nostrorum , qu* ab inimicis nostris injuste aliqua occasione occupata fuit:
34. Nos vero occasionem habentes, vindicamus hcereditatem majorum nostrorum.
35. De Joppe autem , Gazar/sque , qua petis (heee infligebant populo plagam magnam , St regioni nostra:) horum causä daturi fumus talenta centum : sed non respondit, Athenobiscs ei verbum.
36' Reversus vet o cum ira ad Regem, renunciavit ei sermones istos , St gloriam Schimhonis , St quscunque viderat; quam- obrem iratus est Rex ira magni.
37. Tryphon verö ingressus navigium,fugit Orthosiada.
38. Itaque instituens Rex Cendebxum, ducem in regione maritima, 8t copias pedestres , St equestres dans ei:
39. Mandavit er\ ut castra metaretur ad» versiis Jehutheam , aedificaret Gedorum, 8t muniret Pylas, denique ut oppugnaret populum : Rex vero Tryphonem persequutuS est.
40. Itaque adveniens Ccndebxus Jam- niam , coepit lacessere populum , invadens Jehuda-am.St captivum ducere populum, atque occidere; & aedificavit Gedorum;
41. Ubi ordinavit equites , copiasque, ut procedentes percurrerent itinera JehudKX, quemadmodum constituerat ipsi Rex.

C A P U T ' X V I.

Schimhon occumbit dolo.

Q Uapropter ascendens Jochanan Gazaris, ,renunciavit Schimhoni patri suo, qua: conficiebat Cendebaeus.
2. Schimhon vero accersens duos filios suos seniores > Jehudam, & Jochananem, dixit eis : Ego, & fratres mei, paternique domus mea gestimus bella Jisiaths ä juventute ad hodiernum usque diem.Stprosperd successit administratione nostra, ut liberaretur persaepe Jisrael.
3. Nunc autem consenui, vos vero ad hoc officium misericors his annis idonei estis: estote loco meo, St fratris mei, St procedentes pugnate pro gente nostra ; auxilium autem ä ‘coelo adesto vobis.
4. Deinde, quum delegisset b regione vi- ginti millia peditum bellatorum cum equitibus,proficiscentes contra Cendebaeum.Mod- dinis pernoctarunt.
5. Unde exsurgentes mani profecti sunt in campumcecce autem copi* multa: obviam venientes eis, pedestres cum equitibus ; sed torrens erat inter ipsos.
6. Habens autem castra exadverso eorum, ipse cum populo suo , ut vidit populum formidine dubitantem trajicere torrentem, trajecit primustquem videntes viri, trajecerunt post eum.
7. Tunc divisit populum, equites in medio peditum collocans (equitatus enim adversariorum multus erat valde.
8 ..Et clanxit tubis,ita verso in fugam Cen- debxo , St castris illius , ceciderunt ex illis confossi multi; reliqui vero confugerunt ad nunitionem.
9. Tunc vulneratus est Jehuda , frater fochananis ; Jochanan vero eos persequurus :st, donec venisset ad Gedorum, quam a-di- icaverat Ccndebxus.
10. Itaque fugerunt ad turres usque, qua» 'unt in agro Aschdodi, quum eam succendis- et igne : cecidertintque ex eis ad viros bis ni 11 e : postea reversus est in terram Jeliu- t* cum pace.
n. Ptolemxus autem , filius Abubi con- litutus erat dux in campo Jerichuntis , ha- iens argenti, St auri multum :
12, Erat enim gener sacerdotis summi.
13. Hujns quum elatus esset animus, &c teilet obtinere regionem, cogitavit dolum contra Schimhonem, St filios ejus, ut tolle» et eos.
14. Schim-
in
iiniaetMt;®*
«Uiw-jw/r 3 JenMfceto“ i; Taiiwji™
nitia ’
ujjaiabfcoiv /jQHtqiie >! sLim.exli sia ipsi, tepet ssjiie S.Kiml ititeum, Stdu »is ejus:
7. sariens he 4 pra bonis; ij. Deinde (cri asadSegem, rixiliiim, Ütfe U riates ipsi.
WVSA

]
c
Ipisie pttu staks, ji» I, kisjattcht, 'ds.ficfissct :«,»pactu o| •„ilteisaSci attfoiiquoda iJiiitloko.Sijai
l-ttdettnüis
xlumipCum.St
a corie bs» eEtipeiai Xinprxceptis 5. Itexaud fallt vobis lalamiioso, i Froutnu ?■ Regnant tajefmionc 'aliis deaiic Mtat nobis ar foii.St comiti <• (Quipol »
irmocer.te arantes Doj f obtulerim
«iffliBfc«
!■
naCisfcvoir
>- tau ce 1‘Älaii
f'Jasqi
%Ki.
xisnas ^ failsenmj,
1 n. Isei
|irilradfa’a;
j '!■ Aam [Suitantes I ^fcmtiir,

w Cendtb^
'i metaretur i itt Gedona,
m ptrfoju;
faätbjüiijj, Nw, tef. l; w populat
«n'djiäsjä!,;
tn Jciw:, uirfla
U
AwiGsj
*ta ifc ijoiar, iiJWffips
«tiliis.
lijrespsv , atubam
umiiäoc ittm estis i Scpioieiet- wbmat
iimcmip
Atraji;
ifijrofl*
raitifa
aafialsjä
ffram
[a«» a- icaao
,^ 18 : 0 '
14.
bistjrafc- ademi »i*
fai,/««
iisque,q«! succendi 4 viiosb naro]»
Atali*' luntis i S
is fuit®' t ancsii*
iijt.i®- 11
.jiUHi:*
D.p. T-

14. Schimhon vero obibat civitates, quae in regione erant, & curabat, quae in eis curanda erant : itä descendit Jerichuntem ipse, &Matthithia, Jehudaque,Sc filii ipsius,anno centesimo septuagesimo septimo,mense undecimo, hic est mensis Schebat.

15. Tum excipiens eos filius Abubi in munitionem parvam , quae appellatur Dok, quam aedificaverat, dolo fecit eis convivium magnum, & abscondit illic viros :

j< 5 . Quumque affatim bibisset Schimhon cum filiis suis, exsurgens Ptolemscus.Sc qui aderant ipsi , ceperunt arma illorum; inva- dentesque Schimhonem in convivio, occiderunt eum, Sc duos filios ejus ; Sc quosdam expileris ejus:

1 7. Faciens scelus magnum , & reddens mala pro bonis;

18. Deinde scripsit haec Ptolemaeus , mittens ad Regem , ut mitteret ipsi copias ad auxilium, Sc se traditurum regionem , ac civitates ipsi.

v,stp.T.

19. Misit quoque alios Gazara, qui tollerent Jochananem, 8c chiliarchis misit epistolas,ut venirent ad sc.ut daret ipsis arge fit um, Sc aurum , donativaque :

20. Alios vero misit, qui occupare/it Jeru- schalaima, Sc montem templi.

21- Sed praecurrens quidam , renunciavit Jochanani Gazara, periisse patrem ipsius, Sc fratres ipsius, Sc misit etiam, inquietis, ad occidendum te.

22. Quod audiens , obstupefactus est admodum, Sc comprehendens v.ros, qui venerant ad perdendum ipsum , interfecit eos: cognoverat enim eos qusrere, ut perderent ipsum.

23. Reliqui autem sermones Jochananis, Sc bella ejus.Sc strenua facta ejus : quae fortiter gessit, Sc aidificatio murorum, quos xdi- ficavit, Sc actiones ejus :

24. Ecce ha:c icripta sunt in Chronicis summi sacerdotii ejus, ex quo factus est sacerdos summus post patrem suum.

Macbseorum Liber secundus.

CAPUT I.

Tqnis in puteo servatu*.

F Ratribus , qui sunt per AF.gyptum, Jehu- . dicis, fratres, qui /«Krjeruschalahnisje- hudiei, Sc qui sunt in regione Jehudaue, salutem, : S pacem optimam:

2. Et bonis afficiat vos Deus, recordatus foederis fui,quod constituit cum Abrahamo, Sf jitzchako, & Jahakobo, fervis suis fidelibus :

3. Et det vobis animum omnibus ad colendum ipsum, 8t faciendum ipsius voluntatem corde maximo, 8c animo voluntario:

4. Et aperiat mentem vestram in lege sua, Sc in prxeeptis suis, Sc pacem efficiat

5. Et exaudiens vestras orationes,reconcilietur vobis, neque vos deserat tempore calamitoso.

< 5 . Prout nunc hic oramus pro vobis.

7. Regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono , nos Jehudxi rescripsimus vobis de afflictione, Sc impetu, qui supervenerat nobis annis illis, ex quo defecerat Jason, Sc comites ejus ü terra lansta, Sc regno.
8- (Qui postquam incendissent vertibulum, Sc innocentem sanguinem effudissent, nos orantes Dominum, ita exauditi fumus, ut obtulerimus sacrificia, Sc similam, accenderimus lucernas, Sc panes proposuerimus.)
9. Ut nunc etiam agatis dies tabernaculorum Cislevo mense.
10. Anno centesimo octogesimo octavo , qui Jeruschalaimis, Sc in Jehudara sunt, senatus , populfisque Jehuda: Aristobulo magistro Ptolemaei Regis (qui est e gente unctorum sacerdotum) Sc Jehudxis", qui sunt in /Egypto, salutem , Sc incolumitatem.
si- E magnis periculis ä Deo servati maximas gratias agimus ei, ut qui in Regem suissemus dimicaturi.
i2. Is enim eduxit eos, qui dimicaverant instructa acie contra civitatem sanctam.
13. Nam veniens dux in Perfida, Sc copia: Comitantes cum , qua; sustinere non posse videbantur, concisae sunt in loco sancto Name ne, sacerdotibus,qui Nanae* ministrant, verbis dolosis utentibus.
14. Ut enim congressurus cum ea advenit in locum Antiochus , Sc amici concitantes ipstim , accipiendarum pecuniarum causa, dotis nomine.
15. (Quas proponebant ipsi sacerdotes Na- naiae, ipso accedente cum paucis in ambitum fani) concludentes illi templum.
iü. Postquam introivisset Antiochus, aperuerunt abditam specus portam, Sc jacientes lapides, tanquam fulgure obruerunt ducem, eiimque in membra dividentes, capita ademta iis, qui foris erant, projecerunt.
17. In omnibus benedictus st Deus noster, qui tradidit eos, qui fecerant impie.
18. Acturi in Cislevo,vigesimo quinto die, purificationem templi, opus esse duximus, ut exponeremus vobis, ut ipsi quoque celebretis »que diem ignis illius,ac tabernaculorum : quando Nechemja , qui exstruxerat templum, Sc altare, obtulit sacrificium.
19. Etenim, quum in Persidem agerentur Majores nostri, sacerdotes pii, qui tuin erant, accipientes de igne altaris clam,absconderunt in cavo putei fundum habentis aridum, in quo collocaverunt eum tuto, adeo ut omnibus ignotus esset locus.
20'. Prietcrgressis autem annis multis, quando visum est Deo, missus Nechemja ä Rege Persidis posteros Sacerdotum , qui absconderant, misit ad ignem illum : quumque exposuissent nobis, se non invenisse ignem, sed aquam densam:
21. Jussit eos haurientes inde afferre; 5 c ubi oblata sunt, qu* ad sacrificia pertinebant, jussit sacerdotes Nechemja inspergere aqua, 8c ligna ipsa, 8c qu* incumbebant illis:
22. Quod postquam factum est, 8c tempus advenit, quo sol resplenduit, qui priüs erat nubilus, accensa est pyra magna , adeo ut admirarentur omnes.
23. Tunc orationem hafebant sacerdotes, quum absumeretur sacrificium, sacerdotes Cinquam) Sc populares omnes mci-
X x 5 piente

piente Jonathante , reliquis vero acclamantibus , ut Nechemj.i.
24. Erat autem oratio illa hujusmodi: Domine, Jeliova, Deus omnium creator, for-, midabiiis, & potens,justiifqne, & misericors:
25. Solus Rex, & bonus, solus beneficentissimus, solus justus, & omnipotens, ac alternus , qui conservas Jisraelem ab omni malo, qui fecisti Majores electos , Sc fanctifi- castieos;
26. Accipe sacrificium hoc pro toto populo tuo Jisraele, Sc custodi partem tuam,atque sanctifica.
27. Amplius collige turbam dispersam nostram : in libertatem assere eos , qui serviunt in gentibus , qui nihil fiunt, 8c abominationi sunt,respice; 8c agnoscant gentes ipsa: te esse Deum nostrum.
28. Tormentis affice eos, qui potentia abutuntur , 8 c contumeliosi sunt superbe :.
2 1). Planta populum tuum in loco sancto tuo, sicut dixit Mosche.
30. Sacerdotes autem psallebant hymnis interea.
31. Postquam vero consumta sunt ea,qua: erant sacrificii , .tunc residuam aquam Ne- chemja jussit lapidibus maximis capi.
31. Quod ubi factum est , flamma accensa in ei!', per relucens cx adverso lumen ab altari ipso, aqua consumta est.
33. Quunique manifestum fuisset hoc factum , & nunciatum Persarum Regi, venientibus in locum > ubi ignem absconderant sacerdotes, qui abducti fuerant > aquam apparuisse, ex qua Nechemjares purificasset ad sacrificia pertinentes;
34. Rex circumsepivit locum reprobata, 8c sanctum effecit:
35. Et multa accipiens munera , variaque donavit Rex, qua: gratiose largiri placuit.
36. Vocavit autem Nechemj.i locum illum Nephtar.quod si interpreteris,purificationem sonat: vocaturque a vulgo Nephtar.

CAPUT II.

Annales "Jehu/lxorum.

Nvenitur autem in scriptis Jirmeiam prophetam jussisse eos, qui decortandi erant, iit ignem acciperent, prout significatum est.
2. Et mandavisse prophetam iis , qui deportandi erant > quum daret ipsis legem , ut non obliviscerentur praeceptorum Dei , ac non aberrarent cogitationibus , videntes simulacra aurea, argente;tque,Sc mundum circumstantem ea;
3. Et alia dicentem hujusmodi; hortatum esse, ne absisteret lex ab animo ipsorum.
4. Erat quoque in eadem scriptura, ut tabernaculum, St arcam jusserit idem propheta divino responso facto uni fecum iter facete :
5. Quumque processisset ad montem quem Mosche conscendens , spectaverat hereditatem Dei, venientemjirmejam invenisse domicilium in spelunca factum > Sc tentorium , 8 c arcam > atque altare suffitus intulisse illuc, 8c januam obstruxisse.
d. Advenientes autem quosdam eorum, qui uni comitabantur, ut annotarent viam , non potuisse invenire cam;
7. Quod ubi cognovit Tirmeja, increpantem eos dixisse, incognitum fore locum il-

Ium , donec congreget Deus venturam congregationem populi, facti misericordia;
8- Tunc autem Dominum demonstraturum illa, Sc apparituram gloriam Domini, ac nubem ; quemadmodum etiam tempore Moschis manifesta fuerat , & Schelomone postulante , ut locus sanctificaretur, magnifici fuerat patefacta.
p. Idquc, quum praeditus sapientia obtulit sacrificium dedicationis, St consecrationis templi :
*0. Quemadmodum etiam Mosche apud Dominum orante, descendit ignis de coelo, St sacrificia consumfit: sic etiam Schelomone orante, descendens ignis, consumfit holocausta.
11. Quum dixit Mosche, propterea quod non fuisset comestum sacrificium pro peccato, fuisse consumtum.
12. Similiterque Schelomo dies octo celebravit.
13. Enarrabantur autem,& in scriptis illis, Sein commentariis Nechemja: res eaedem, St quemadmodum comportans bibliothecam, accumulavit scripta de Regibus,Sc prophetis, feriptaque Davidis, & de donariis Regum e- pislolas.
14. Similiter autem Jehuda ea, qua;.interciderant propter bellum , quod accidit nobis, comportavit omnia, siintque ea apud nos.
15. Horum igitur si indigebitis,qui exportent ad vos, mittite.
id. Celebraturi ergo purificationem,hanc rescripsimus vobis ; recte igitur feceritis, si dies eosdem celebrabitis.
17. Deus autem, qui servavit totum populum suum , idem reddit hereditatem o- mnibus,regnumque, Sc sacerdotium, St sanctificationem ;
18. Quemadmodum promisit in lege: speramus enim in Deo, ipsum cito misertarum nostri, Sc congregaturum nos i terra, quae subest coelo, in locum

sanctum:
ip. Nam exemit nos 6 magnis malis, & locum purgavit.
20. Res autem ä Jehuda Macbaro gestas, & fratribus ejus , Sc templi magni purificationem , Sc are dedicationem 1
21. Etiamque praelia in Antiochum illustrem, Sc F.upatorem , filium illius gesta :
22. Et illustria signa £ coelo edita'viris pro Jehudaismo certarim agentibus strenue ; adeo ut totam regionem, quum pauci essent, depopulati sint, Sc barbaras turbas persecuti :
23. Et celebre in toto orbe habitabili templum instauraverint, civitatemque liberaverint, & leges (qua mox dissolvende erant) restituerint , Domino cum omni equitate placato in ipsos :
24. Hac i Jasone Cyrenaeo declarata libris quinque, tentabimus uno volumine contrahere.
25. Nam considerantes confusionem numerorum , Sc difficultatem propositam iis , qui volunt evolvere narrationes hujus historiae propter materiae multitudinem;
2 6. Curavimus ,ttt volentibus'legere exhiberetur delectatio, studiosis rei memoria complectenda: facilitas, omnibus denique in librum hunc incidentibus utilitas.
27. Ac nobis quidem, qui molestiam susce-
«conia' 1 2 3 4 5 * 7 *
' ,0 QiifllJS#
cilis^f®
jjiioKi-'®*'
feilitri®'
<
vn iä«ites,iit
tii*
- Quemadmo SSiCtl* OpOI
rclatse, qui au ingreditur , iproprias e®
j:o:
Auctori qu
siehet, 5uml>u iquerimetutm
32, J.ivertM tan fecit, tun: ictionis sectet asarum pert
33. Hin; er: aus, ad ea, qu am adjungent s historiam»! ?ero contrahere
CA. to&K tmfh
ruVarfh tivi 11 tarnt, Scit tipptet pietati a>Si improbitat :iccidit,»t\pf a: tam, St pernis 4 kmk M eo ut $ Staict de fui: tiniitaia pu ss,
4. Schimho as tribu, pr sum adversu Imitate, quam fflidetct;
1 ;. Eo quod ait ad Ap< tnpestate d .homicii:
1 6 . Etreiiu senis dici no fiftainnje tAemini,^ fenumer;
wtfiijote
7 'M
m aitttiW ratio,«ai Martin» tet.
t Itaqu ttlioneu Via, &] Wo prop. > Qiurn Stgne a|

m «äemonftti. !°NM V»L, etiini tea» ’Jf Mielom»
»ifttarenir, *
* fapientläob ^ consecntkej
3W Mofdic $: *üia S-'kJoaofj
oditswloii 5tin fabis
liae res ettei bis bibliote,
W’frifE
miriisSep
ötJijajis
atpudm.
is,pap-
tiontm,ta;
ifctnus.f
«t totem j» atttan > MmMt
littiilijrif cito nid IMItiOiP
sci
BJ3I» i’
iajipi?
c.
isKäb j&;b; iofe«?* nite te!
JNB JE* Mimtest-
«/toarf-
aiitrant) , iquitKt
atitalW ne co»
nennt® tamiisiv jus kill®
slcjfrtO'
fciaeJiBia
tb&*
liissl--
ji-

pimus conficienda epitomes, non saciie , sed
plenum fuit sudoram opus , ac vigiliarum :
28. Quemadmodum ei, qui parat convivium, & quaerit omnem utilitatem, res difficilis est. Veruntamen ad habendas gratiarum actiones ä multis, libenter

molestiam hanc sustinebimus.
29. Accuratam quidem de singulis rebus tractationem auctori concedentes; maxime verö laborantes,ut lineamentis epitomes insistamus.
30. Quemadmodum enim nova: domus architetlum oportet curam habere totius slriictur* , qui autem encausticen, & picturam aggreditur , eum oportet res ad ornatum proprias exquirere; sic etiam de nobis censeo:
zr. Auctori quidem historia: convenire,ut penetret, 5 c ambulacra faciat verborum,multaque rimetur in rebus singularibus ;
32. Jii vero , qui enarrationem inde excerptam facft,concedendum esse, ut brevitatem dictionis sectetur , Lc qua: ad exornationem causarum pertinent, avertetur.
33. Hinc ergo narrationis initium faciamus, ad ea, qu* prxfari oportuit, hoc tantum adjungentes : Stolidum enim fuerit ante historiam multis circumfluere; historiam vero contrahere.
CAPUT XII.
Sanliitoa templo divinitus conservata.
D Um sancta civitas cum omni pace habitaretur , 8t leges conservarentur optime propter pietatem Onire , sacerdotis summi > 8c improbitatis odium.
2.Accidit,ut ipsi quoque Reges honorarent hunc locum , 8c templum missis muneribus optimis decorarent;
3. Adeo ut Seleucus ipse. Rex Asia; suppeditaret de suis reditibus omnes funatus ad ministeria publica sacrificiorum pertinentes.
4. Schimhon autem, quidam ex Binjami- nis tribu , prtefectus templo constitutus , quum adversus sacerdotem summum de iniquitate, quam volebat in civitate tueri, contenderet ;
S- Eo quod vincere Oniam non poterat, venit ad Apollonium, Thrasiei filium,qui ea tempestate dux erat Coeles Syria: , atque Phoenici« :
< 5 . Et renunciavit ei pecuniis, quarum numerus dici non poterat , plenum esse gazo- phylacium Jeruschalaimis ; adeo ut multitudo earum , qua: ex tributis colligebantur , esset innumerabilis, & minime venirent ese ad sacrificiorum rationem, fieri autem posse, ut illa sub potestatem Regis reciderent.
7. Congressus autem Apollonius cum Rege, de indicatis ipsi pecuniis exposuit ei; qui ut antd elegerat Heliodorum, praifectum *- ' rario, misit eum , 8c mandata dedit, ut praedictarum pecuniarum exportationem faceret.
8- Itaque statirn Heliodorus instituit profectionem , specie quidem, tanquam Coeles Syri«, St Phoenici« civitates obiturus; sed facto propositum Regis effecturus.
'j. Quum autem venisset Jerufchalaima,8t benigne a lumino sacerdote civitatis acceptus esset, exposuit de facto indicio illo, Sc cujus causa adesset, demonstravit, iogavit- que an ex veritate hac ita se haberent.
10. Cui, ut sacerdos summus ostendit deposita esse viduarum, orphanorumque.
r i. Quadam vero etiam Hircani esse filii Tobiia, viri praestantis excellentia, non autem ejusmodi, ut calumniatus fuerat impius ille Schimhon, cäque omnia esse quadringenta talenta argenti, & ducenta auri.
12. Et injuria affici eos, qui res suas crediderunt sanctimonia: illius loci, & honorati in universo mundo templi majestati, & inviolatae religioni; illud omnino fieri non posse :
13. Heliodorus propter mandata, qua: habebat , Regis, dixit ea plane in serarium Regis esse inferenda.
14. Ac dicto die ingrediebatur, ut pecuniarum istarum ratione habita de iis ordinaret: itaque fuit non parva in tota civitate angustia.
it. Sacerdotes vero ante altare sacris vestibus induti.proiiciebant seipsos,8t inclamabant coelum versus eum , qui leges tulit depositi, ut iis, qui deposuerant pecunias illas » integras conservaret.
rd. Neque poterat, quisquis videbat summi sacerdotis vultum , quin vulneraretur mente; nam aspectus , &'mutatus color declarabat angustiam , qua: urgebat animum ipsius :
17. Circumfusus enim erat viro illi timor quidam, St horror corporis ex quibus manifestus efficiebatur contemplantibus dolor , qui inerat cordi.
18. Alii vero ex sedibus gregatim exsiliebant ad publicam supplicationem , eo quod abiturus esset in contemtum locus :
19. Et succinet« sub mammas mulieres ciliciis vias implebant , inclusaique virgines ali» quidem ad portas concurrebant, ali« ad muros, ali* vero per fenestras prospectabant flex».
20. Et omnes protendentes manus in coelum, deprecabantur.
at. Eratquemiserandapromiscu* multitudinis prostratio,$c sacerdotis summi in angustia magna versantis exspectatio.
0 22, Hi ergo invocabant omnipotentem Dominum ,ut res creditas integras eis , qui crediderant, cum omni securitate conservaret.
23. Heliodorus vero . quum illud , quod decretum.fuerat, faceret, ipso ibidem cum satellitibus ad serarium jämque pr*sente.
24. Ille spirituum , Lc omnis potestatis princeps illustre signum effecit magnum, adeo ut omnes - qui fuerant ausi convenire, obstupefacti potentia Dei in deliquium animi, formidinemque converterentur.
25. Apparuit enim quidam equus ipsis, terribilem habens sessorem, Lc pulcherrimo tegmine adornatus, qui delatus impetu,impegit Heliodoro anteriores ungulas, qui autem insidebat, armaturam auream habere videbatur.
2 6. Alii quoque duo ante ipsum apparuerunt adolescentes, robore decori, elegantis- simi gloria, Lc amictu speciosi, qui etiam ab utroque latere adstantes , indesinenter eum flagellabant, multas ei injicientes plagas.
, 27. Quum

27. Quum itaque subito in terram cecidisset , 8? multis tenebris circumfusus esset, rapientes simul eum , 8 t imponentes lectica: satellites,
2g. Eum, qui modo cum multa concursatione, & toto satellitio in praedictum ingrediebatur gazophy larium, eum, inquam, qui auxilium ab armis nullum consequi potuerat, extulerunt.
29. Manifeste agnoscentem potentem ad- ministrationem Dei,atque hic quidem divina efficacitate mutus, &omni privatus spe, ac salute jacebat.
30. Illi vero Domino benedicebant , qui suprema gloria suum locum affecisset ; & templum illud , quod paulo ante metu , ac turbatione plenum fuerat, ut omnipotens Dominus apparuit, gaudio , lxtitiäquc impletum est.
31. Quidam vero ex Heliodori familiaribus cito rogaverunt Oniam, ut invocaret Altissimum , ut vitam gratiosi donaret domini, qui plane jacebat animam acturus.
32. Tum veritus sacerdos summus,ne forti suspicionem haberet Rex maleficium aliquod in Heliodorum ä Jehudxis consummatum esse , sacrificium obtulit pro salute illius viri:
33 ; Quumque sacerdos summus Deum ex- erasset, iidemadolescentes iterum apparuerunt Heliodoro, iisdem vestibus induti , St stantes dixerunt, multas habe gratias Onise sacerdoti summo; nam propter eum gratiose vitam tibi donavit Deus.
34- Tu vero 4 coelo flagellatus , denuncia omnibus maximum Dei robur ; atque his ditiis disparuerunt.
35. Heliodorus autem, quum sacrificium obtulisset Domino , St vota maxima vovisset ei, qui vitam ipsi reparaverat, Oniämque salutässet , castra movens, ad Regem reversus est:
3 6. Testificaris omnibus > qua: aspectu viderat, opera Dei maximi.
37. Interrogante autem Rege Heliodorum, quisnam' aptus esset, qui adhuc semel mitteretur Jeruschalaima , dixit;
38. Si quem habes hostem, aut rebus tuis inlidiantem, hunc mitte illuc, & flagellatum recipies ipsum; si tamen salvus evaserit; eö quöd in loco revera quaedam est Dei potentia.

39. Nam ille, qui habitationem coelestem obtinet, inspector est,& adjutor illius loci; qui venientes ad malefaciendum verberat, St perdit.
40. Atque sic quidem cesserunt res Heliodori, Sc custodia gazophylacii.
CAPüT IV,
Calumnia: (£/ caedes in ordine sacerdotali.
T Lle autem Schimhon , de quo antedixi-
mus, qui index fuerat pecuniarum, 8c patri* , male loquebatur de Onia, tanquam si ipse, St Heliodorum impulisset, St malorum artifex exstitisset;
2. Viriimque bene de civitate meritum, St
curatorem gentilium suorum , legiimque studiosum, insidiatorem in negotia Regu audebat dicere. ö 0
3. Sed quum inimicitia eö usque procederet,ut etiam per .aliquem eorum,qiriaSchiiji-
hone probabantur , credes committerentur .•
4. Considerans Onias difficultatem contentionis , & Apollonium furere velut Coeles Syri* ,Sc Phoenici* ducem adaugendo malitiam Schimhonis, ad Regem se ipsum contulit;
5. Non quod civium accusator esset, sed spectans illud, quod publici , privat/mque toti multitudini conducebat.
6 . Videbat enim sine regali providentia fieri non posse, ut res amplius sortirentur pacem , St Schimhonem non cessaturum a dementia ista.
7. Sed quum Seleucus vitam morte const mutässet , & regnum Antiochus, qui illustris cognominabatur, accepisset; ambivit Jason frater Onia: summum sacerdotium.
8- Pollicitus Regi pro consequutione trecenta sexaginta talenta argenti, St alterius cujusdam reditus talenta octoginta:
9. Pra’terea etiam promittebat fe alia centum quinquaginta constituturum, si concederetur ipsi potentia sua gymnasium, St E- pheborum ludum sibi constituere , St cives Jeruschalaimorum cum Antiochenis conscribere.
10. Quum autem annuente Rege principatum obtineret, statim ad Graecum ritum tribules suos traduxit:
11. Et humana Regum indulta Jehudseis proposita per Joannem , patrem Eupolemi, (qui legationem pro amicitia, & locietate ad Romanos habuerat) exorata dejecit, le- galesque administrationes dissolvens, illegitima novavit instituta.
12. Ultro enim sub ipsam arcem gymnasium fundavit, St potentiisimos Epheborum subigens, sub petaurum duxit.
13. Atque hoc pacto invalescebat quidam Hellenismus, St progressus morum alienigenarum, propter supremam istam istius impii, ac non sacerdotis summi Jasonis impuritatem.
14. Adeo ut non amplius alacres sacerdotes essent ad ministeria altaris : sed templum ipsum contemnentes, & sacrificia negligen- tes , festinabant communicare cum iniquo palaestrae spectaculo post disci provocationem.
15. Patrios quidem honores nihili facientes; Graecanicas vero glorias pro optimis ducentes.
iS. Quorum etiam causa pervasit ipsos gravis calamitas, quum quorum aemulabantur ductum, St quibusomnino volebant conformari, hos inimicos > atque ultores habuerunt.
17. Nam impi4 contra divinas leges venire non est facile; veruntamen haec sequens tempus declarabit.
iz. Quum autem celebraretur quinquennale certamen Tyri, cui Rex aderat:
19. Misit Jason iste scelestus spectatores tanquam Antiochenses e Jeruschalaimis, exportantes argenti drachmas trecentas ad sacrificium Herculis , quas etiam ipsi , qui exportabant > postulaverunt non erogari ad sacrificium:
20. Sed propter ipsos, qui apportabant »
erogavit ad triremes comparandas.
2i, Misso-autem in /fcgyptum Apollonio,
filio
(BoMtntifcPJ
(BoMtntifcPJ iis primas i !' Sl
trat, pe«"® retas siisi'-*® contra ® jopjawid-® lai»
rrttwjt« cercsciim facibu
tiihstä : pol
tjiiilo exerc n.Mtrieniv sim fratrem S •Cianis, afferen jKiis necestar 4 Hic vero aiam tribuisse sum transtulit 11
periit**.
25. Quum it; piset, advenit, ito digmim ai tyranni,bellis Ac Jafor trem abdicave. jus, in Hatrjn est:
27 . Meielaa Mprombui mt ;aigsbitt
:i, Ad Imnc en/, a vectigalibus c jiEobmliiduc i(, Ai Menelai i»i (icefora ia: Sotas Cypriis.
;o. His tutet iit, ut Tarier moverat ;eb gis, dono dat 31. Celerrii luendum res i lur, Andronic
;i. Ratus Kcafionem 0 är&er,tatet fe>nico,5»l tecitciimja, >3 Quod
birosicuiu, renit, rid dolum tnsstonSr, ‘P'h.vifcst lo »ra:
?mt,po(lqu
Wp/Ulf/J, qj;
U. Ouar?
r]5'V
«detiaxa tuleruntzj ttdem. '
jd, Stafflet?, co
»civitate
probitat
'AH Ojias

Zitate® #j ’W» liaifc,
Kc ä em se ipc«
«filor (ffet,| ;
■‘.priwinj
"/PWBto
»N fortr® M*8#BU
iiaHiwüau. «Kte, pilj.
*Ä«ÄlC
üipttwts »i, Untat
tojfflti:
tttbatstua
Affin i ügj. TBIlÜBi 1 2 ' ;itutrt,Sri ik 4 «k

ftitjtp
ÄrcwE
i/d/efaMs
lEujoltmi,
,Sciodetffi
okns, illifr
JOT gp »lptSA sit,
ÄMlÄ
MlBKf’
ifaiiCE'-
litoif®
iteitsi-
iMvfe*
» 4 f
a 3 J!f»
ias«® -
rsriii&'
U —l t”-'" 1
'flfflStihbv
IKSW*’
todve®
(ecfiü
:iu
(pestaKrt
tabi»?
;CCnt2Si£.*
«ijM
»t»f- 4
u .

filio Menesthei, propterea quöd ad obtinendas primas a Philometore Rege accersitus erat, percipiens postea Antiochus eum ä rebus suis alienum factum esse > curavit, ut contra ipsum confirmaretur : quamobrem Joppen venit, ac inde profectus est Jerufcha- laima.

22. Ubi magnifici a Jasone,& civitate acceptus cum facibus > St acclamationibus introductus est : postea hoc modo in Phoenicia abducto exercitu constitit.

23. Post triennium vero misit Jason Menelaum fratrem Schimhonis, cujus ante meminimus, afferentem pecunias Regi, & de negotiis necessariis monita facturum.

24. Hic vero commendatus Regi, quum glotiam tribuisset ei coram potestate > ad fe ipsum transtulit sacerdotium summum , ed quod Jasonem talentis argenti trecentis su- perässet.

2$. Quum itaque regalia mandata accepisset, advenit, nilvl quidem sacerdotio summo dignum afferens , sed animos crudelis tyranni, bestixque barbarae impetus habens.

2Ö. Ac Jason quidem , qui proprium fratrem abdicaverat, abdicatus ab altero profugus, in Hammoniticam regionem expulsus est i

27. Menelaus vero principatum obtinuit, sed promissarum Regi pecuniarum nihil cu ravit; exigebat vero eas Sostratus,praefectus arci:

2g. Ad hunc enim pertinebat rerum, qua- ex vectigalibus colligebantur , exactio : quamobrem hi duo ä Rege accersiti sunt.

29. Ac Menelaus quidem reliquit sacerdotii successorem Lysimachum , fratrem suum : Sostratus vero Craterem, praefectum Cypriis.

30. His autem hoc modo constitutis, accidit, ut Tarsenses, 8c Mallota seditionem moverent ; eö quod Antiochidi, pellici Regis - dono dati essent.

^ %i. Celerriirso itaque Rex venit ad constituendum res illas, relicto, qui vices fungeretur, Andronico ex viris dignitate pra’itantibus.

32. Ratus autem Menelaus se arripuisse occasionem commodam , aurea quadam in- slriftienta templi subtrahens, donavit Andronico, & alia vendidit Tyrum, & in civitates circumjacentes exportata.

33. Quod bene cognoscens Onias, redarguit , postquam scceihsset in locum tutum, Daphnen, qua ad Antiochiam sita est.

34. Quare Menelaus assumtum scorsim Andronicum hortatus est, ut Oniam occideret ; qui veniens ad Oniam (quum persuasus esset ad dolum, dexteraque data cum juramentis confirmatus) & dans dexteram, quamvis suspectus esset, persuasit, ut ex asylo procederet: itaque eum repente circumclusit ,nulla justi reverentia ductus:

35. Quam ob causam non solum Jehudxi, sed etiam multi ex aliis gentibus indignati, tulerunt Kgerrime injustam hanc hujus viri eadem.

36. Rege autem revertente i partibus Cilicia:, compellaverunt eum Jehudxi, qui xn civitate erant, suffragantibus etiam odio improbitatis Gra cis, eö quöd prster
neiu Oiiias interfectus esset.

37. Itaque Antiochus ex animo contristatus, 8c versus ad misericordiam , etiamque lachrymans propter temperantiam defuncti summamque modestiam.

Z8- Et accensus animo statim Andronici purpuram abstulit, vestes discupit, circumduxit per totam civitatem in eum locum, ubi impid Oniam occiderat, & iilic homicidam vita privavit; Domino dignam ipsi punitionem rependente.

39. Sed quum sacrilegia multa fierent per civitatem i Lysimacho, conscio Menelao, Sc fama foris pervulgata esset, congregavit fe multitudo contra Lysimachum , muTtis jam aureis instrumentis varias in partes ablatis.

40. Qiuimque excitata: turba: ira plenas essent, armans contra Lysimachus ad ter mille viros , coepit manus injustas inferre, duce imprimis Chauranensi quodam , provecto aetate, nec verö miniis amentia.

41. Illi vero simul videntes quoque !m> pressionem Lysimachi, arripientes alii laxa, alii fustes densos, alii verö ex adjacente cinere , quod depsebant, pugillis prehendentes, projiciebant in milites Lysimachi.

42. Eämque ob causam multos quidem eorum vulnerarunt, multos verö etiam pro- lh-averunt, rmiltrisque ad fugam compulerunt, ipsum denique siicnleguni prope gazo- phyiacium interfecerunt.

4 Z.De his autem constitutum est judicium contra Menelaum:

44. Et adveniente Rege Tyrum contra ipsum, accusationem fecerunt tres viri a senatu missi.

45. Menelaus verö jam deprehensus, promisit pecunias multas Ptolemxo,filio Dory- menis > ut persuaderet Regi.

46. Quamobrem accepta eS Ptolemxus abductum Regem in quoddam peristylium, ut refrigeraturum fe, traduxit a sententia.

47 - Qui auctorem quidem totius mali, Menelaum absolvit ab accusationibus; miseros autem illos, qui si etiam apud S-ythas dixissent causam , liberi ä condemnatione fuissem absoluti, illos adiudicav.it morti.

48 -Itaque celeriter poenam injustam subierunt, eö quöd antea pro civitate, populbque, &t sacris vasis dixissent causam.

49. Eämque ob causam Tyrii quoque odio
improbitatis istius adducti, res ad sepulturam eorum pertinentes suppeditaverunt magniheö. 0
50. Menelaus verö propter summam po- tentiorum avaritiam, magnus civium suorum insidiator effectus, mansit in principatu inolescens malitia.
CAPUT V.
Antiochus Jpohat templum,
Ub idem verö tempus secundam profectionem Antiochus in Aegyptum comparavit.
2. Accidit autem per totam civitatem
fermd ad quadraginta dies , ut apparerent in aere currentes equites, auratos amictus habentes, Sc lanceis turma; ritu armati, gladiis- que strictis. **
3. Et turmae equitum dispositx, congref- sionesque factx, & incursiones utrorumque, & clypeorum agitationes, Lc spicula multa, Jkteia tonjeciä , & aurccriun onumento-
tin»

Otp. 5.
tum splendores , & lorica: omni oena:.
4. Quamobrem omnes expetebant , ut ostentum istud bene cederet,
5. Sed quum increbuisset falsus sermo, tan- quam si commutaslet Antiochus vitam morte, assumens Jason mille viros minimum repenti in civitatem fecit impressionem : quibus jam super murum convenientibus,ac denique jam occupata civitate Menelaus in arcem confugit.
6. Jason vero faciebat exdes civium suorum , nemini parcens, non cogitans fecum prosperitatem sxziientis in cognatos infelicitatem esie maximam.
7. Quum itaque videretur sibi hostium,ac non gentilium tropaea diruere ; dominatum non obtinuit, sed pro fine insidiarum percipiens pudorem, profugus iterum in regionem Hammonitarum abiit:
8. Itaque terminum mala; conversationis sortitus est, quum inclusus apud Aretam Regem Arabum, in civitatem unam ex altera fugiens, persequutione pressus ab omnibus, excisus ut desertor legum, Sc exsecrabilis ut patria:, civitimque carnifex , in /Egyptum ejectus est.
9. Et qui multos 4 patria extorres fecerat, extorris periit , delatus ad Lacedaemonios tanquam si ob cognationem fuisset apud 1/- /oi protectionem consequiiturus.
10. Et qui multitudinem insepultorum ejecerat, nullo fuit comitatus luctu, neque sepulturam ullam qualemcunque, nedum patrium sepulchrum habuit.
11. Sed postquam ista innotuissent Regi, concepit pro rebus factis Jehudxos defecturos esse: Itaque jungens,venit ex zEgypto, efferatus animo > Sc civitatem occupavit armis :
12. Ubi mandavit militibus conscindere,ac non parcere obviis quibusque, 8c eos,qui domos conscenderent,trucidare.
13. Itaque fiebant juvenum, & senum occisiones , virorumque, & mulierum, ac puerorum deletio : virginumque , & infantium cedes:
14. Adeo ut octoginta millia totis diebus tribus confumti sint: quadraginta quidem trucidationibus, Sc alii non pauciores caesis venditi.
15. Non contentus autem istis, ausus est in sanctissimum totius terra: templum ingredi,ducem habens Menelaum,qui proditor legum fuerat®& patri*:
16. Et sceleratis manibus sacra vasa capiens , & quxeunque ab aliis Regibus ad augmentum , gloriamque loci , Sc honorem fuerant reposita, prophanis manibus contrectans.
17. Elatus est mente Antiochus» non cognoscens propter peccata eorum,qui civitatem habitaverant, Dominum ad breve tempus iratum fuisse, ac propterea despectum fuisse locum.
18. Quod si non evenisset, neque in multa peccata fuissent delati, quemadmodum Heliodorus (qui missus fuerat ä Seleuco Rege ad inspectionem gazophylacii) hic quoque in ipso aditu repenti flagellatus,aversus fuisset ab audacia sua.
19. Venim non propter locum gentem Dominus, sed propter gentem locuta elege-
Cstp. 5.§ .
20. Ac propterea idemlocu-, qui unafue- rat particeps adversorum casuum , qui fuerunt in gente , postea communicavit beneficiis ; 8c qui relictus fuerat omnipotentis ira, iterum ex maximi Domini conciliatione cum omni gloria fuit restitutus.
21. Antiochus igitur mille octingenta talenta exportans sstemplo celerrime in Antiochiam secessit, existimans pr* superbia se cum terram navigabilem , tum mare ipsum pervium pedibus effecturum propter elationem cordis.
, 22. Sed reliquit etiam prxfectos, ut male afficerent gentem ; Jerufchalaimis quidem Philippum , genere Phrygem, moribus magis barbarum , quam qui constituerat ipsum;
23. Garizimis vero Andronicum, ac prx- terea Menelaum , qui pessime aliorum 0- mnium supra cives efferebatur , ut adversus cives Jehudsos animum habebat inimicissimum.
24. Et misit abominationum principem Apollonium cum exercitu , nempe viginti duobus millibus, mandans,ut omnes,qui justa *tate erant,jugularet; mulieres vero, & juniores venderet.
25. Hic autem, quum venisset Jerufchalai- ma, simulans se pacificum,cohibuit se usque ad sanctum diem sabbathi; quo occupans fe- riantes JehudKos,illos milites, qui parebant ipsi, mandavit armari.
26. Itaque egressos omnes ad spectandum confodit, Sc per civitatem cum armis discurrens,multam peremit multitudinem.
27. Jehuda vero Macbxus novem aliis comitantibus secedens , in montibus ferarum more transigebat vitam cum suis comitibus ; qui gramineo alimento vesci perseverabant, ne contaminationis illius essent participes.
C A P U T V I.
Antiochus fievit in Jehudxos,
P Aulo post tempore misit Rex senem Antiochenum , qui cogeret Jehudxos , ut transtilientes a patriis legibus non regerentur legibus ipsis Dei: B
2. Et contaminans templum, quod erat Jerufchalaimis, Jovis Olympii; illud verö, quod erat Garizimis (prout erant habitatores loci) Jovis hospitalis nominaret.
3. Difficilis aurem , Sc gravis erat populo malitia: hujus institutio:
4. Nam templum luxu, Sc comessationi- bus implebatur ä gentibus, molliter vitam consumentibus cum meretricibus, Si in sacro *dis ambitu ad mulieres se adjungentibus, etiämque intro ferentibus,qus non conveniebant.
5. Et altare rebus illegitimis, quas lex vetuerat , implebatur.
6 . Neque verö celebrare licebat fabbatha, neque patrias folennitates observare, neque simpliciter fe Jehudxum confiteri:
7. Sed ducebantur cum acerba neceflitate die natali Regis singulis mensibus ad viscerationem ; 8c quum erat Dionysiorum festum, cogebantur hederam ferentes pompam Baccho ducere.
8- Decretum quoque prodiit in vicina«
civi-

civitates contra Pak" fieret:
;itsteS
p. Qsi jsltra
seria inia vide

it,litte/ ci&ii, sMiict sitis, esset fas eas, d «t.
ji.Aliiveioi
is, at latent «, indicati PI' igio fuerat if s gloriam i n. Itaque hi pt,neproptc s,feicojiten tum, fci ad eri stare:
13. Etenim gunt impii, J magns bene 4. Non ei admodum eti tiatia differt peccatorum 1 etiam nobis fi rkiiatmmi «1 param. Ij. (JlMOfc uspiam aufert:
imitate condi if, Verum te: iniis fato,
it. Ximehisp Btndum,
d, illum: tinjamproie 1 akhtnirais, WUm tarne 4. Hicai tem potiiis, »complecle dedat;
». Idquei iun oportet b lesenden jaSareeltn et. Acilii fatiotiem
Wtitiam, q rivo hoc ir. taoortaia !st) compar, »veniretis
V£: et fetem cara 'Vthoc füttere
H-ktt
tatest.
exceiikch
fandis
continuo
puicfciini
ee,, Aor ei
M ?llh
M 'iwr

_ ^
llo;u,, q:n' s ,.
1
MiuciaviiQ t omnipotfflß »ini concit nutus,
iiiltoclinjenti Jceiemmiir,; ®s?«fupaS; i. tum martiri icumptopterei:
Jtrcäilna 5
■ (Si' «Site.
sllimi ilioTSHt- teut,aniw tateminaJ
lationum pr.
Itu, litui;!!;: V OEISf;
■; iBifaft
Ä/enid cohUt&i poowyws ■i ppiitlsi:
adfptcWc Mrass it Arii. tus was: iumAsb IMCSÜS
Miis it*fa
VI,
te,
II) .Iu fest
;jlÄ ,3
tessp
pipiiÜl®
»nanti»
USA
■iDiinitT-
tffJItfi»
PiOÜttrfitin
ib.iint» üdjunjt* ins non ce
j,quasta f
tot M servarti imi i
Etbtniiip
tealjlf*
foratf* 0
SpOSpt®*"'

civitates Graicas, suggerente Ptoiemxo, ut contra Jehudxos eadem ratione visceratio fieret:
(j. Qui autem ad ritus Gratcos transite nollent, ii jugularentur, itaque nihil nisi miseria initans'videri poterat.
10. Nam dux mulieres, qua: filios circumciderant , abducta: sunt, ad quarum ubera suspensis natis , publici per civitatem circumductas eas, deorsum a muro praecipitaverunt.
11. Alii vero inter se concurrentes ad speluncas, ut latentes septimum diem celebrarent, indicati Philippo concremati sunt; quia religio fuerat ipsis, ut sibi succurrerent, propter gloriam diei religiosissimi.
ir. Itaque hortor eos, qui librum hunc legunt,ne propter calamitates istas contrahantur,sed cogitent supplicia hxc non ad interitum, sed ad eruditionem generis nostri, spectare :
iz. Etenim quod non diu sinuntur, qui a- gunt impict sed statim in supplicia incidunt, magnae beneficentia: signum est:
14. Non enim judicavit Dominus, quemadmodum etiam in aliis gentibus longi patientia differt, donec ipsi 'ad complementum peccatorum concurrentes puniantur , ita etiam nobis faciendum este; ut postea non ulciscatur NOS, si tandem ad peccatorum summum perveniremus.
i;. Qiiamobrem misericordiam quidem nunquam aufert a nobis ; sed erudiens cum calamitate non derelinquit populum suum
16. Veriim hac ad commonitionem dicta ä nobis sunto.
17 . Nunc his paucis positis ad narrationem veniendum.
ig. Elhazar quidam ex primoribus scribis vir , jam profectus «täte , 8c aspectu faciei pulcherrimus,cogebatur hiare, ut comederet suillam carnem,
ir/. Hic autem conjunctam gloria mortem potius, quam vitam cum abominatione complectens > ultro ad tormentum accedebat ;
20. Idque se inflectens palam, quemadmodum oportet accedere eos, qui (e audent ab eis defendere, qux propter vivendi studium gustare est nefarium.
21. Ac illi quidem, qui ad illegitimam viscerationem illam constituti erant, propter notitiam, quae ab antiquis temporibus cum viro hoc intercesserat, affumtum eum seorsi m hortabantur, ut afferens carnes, quae ab ipso comparata: essent, uteretur iis, quibus conveniret ipsi : sed itä simularet, quasi comederet fecundum ea, quae ä Rege mandata ■erant, de carnibus sacrificii,

22. Ut hoc facto liberareturi intorte, 8c propter veterem cum ipsis amicitiam humanitatem consequeretur.
a?. Hic autem honestam suscipiens cogitationem , & dignam aetate, ac senectutis excellentia, Sc comparata,ac spectata canitie, optimaque a puero educatione , ac potilis sancta, 8c divinitus inditi legis institutione, continuo respondit, edicens, ut cito ad se-; pulchrum promitteretur.
• 24., Non enim hac «täte nofir.i s) dignij- n est, simulare, ut multi juvenes sta- tuenip.EIhazai um nonagenarium transivisse ali igenarmn ritus;
25. Illi quoque propter simulationem, meam, & propter paululam istam , ix momentaneam vitam seducantur per me , Se abominandam maculam lenes tutis comparem.
76. Etenim si ad praesens extrahar i supplicio humano, at omnipotentis manas,neque vivus, neque mortuus effugiturus funi.
27. Quapropter nunc quidem viriliter vitam commutans morte, cum hac senectute dignus videbor;
'28. Tum juvenibus exemplum nobile reliquero, ut alacriter ,-c generose pro gravibus , & sanctis legibus honestam mortem oppetant : atque his dictis ad tormentum confestim venit:
29. Iis, ä quibus ducebatur, animum illum benevolum, quem paulo ante ipsi exhibuerant, in malevolum ccnvettentibus, propter sermones, quos ante habuerat, prout ipsi dementiam esse cogitabant.
30. Qiuim autem plagis moriturus esset, ingemiscens dixit ; Domino, qui sanctam cognitionem habet , manifestum est , me, quum potuerim liberari i morte, duros perferre corpore dolores flagellorum , animo vero libente propter reverentiam ipsius hxc pati.
31. In hunc igitur modum emigravit iste, non tantum juvenibus, sed etiam plurimis e gente mortem luam pre exemplo animi generosi, & monimento virtutis relinquens.

CAPUT VII.

Consi Antia septem fratrum , eff matris eorum.

A Ccidit autem etiam fratres septem cum matre prehensos cogi a Rege, ut illicitis carnibus suillis vescerentur, flagellis cassos, & taureis.
2. Sed unus illorum, qui primus causam dixit, itä ioquutus est, quid rogare vis, & discere ä nobis: nam parati fumus mori potius , quäm leges patrias transgredi.
3. Tum excitus furore, mandavit Rex, ut sartagines & lebetes fervefierent:
4. Quibus repente fervefactis, ejus, qui primus’eorum dixerat,mandavit prxeidi linguam, 6c cute circtim detracta extremos artus resecari, exteris fratribus, 8c matre una videntibus;
5. Deinde eum omnino effectum inutilem, julfit ad pyram adduci spirantem, & frigi : quum autem vapor c sartagine admodum se diffunderet, hortabantur alii alios, fratres cum matre, ad generose obeundam mortem, sic dicentes:
6. Dominus Deus inspicit, & revera de nobis consolationem accepturus est, quemadmodum per canticum,quo in os contestabatur, declaravit Mosche, dicens; & de suis servis consolationem accipiet.
7. Postquam vero primus migravit hoc modo, secundum duxerunt ad ludibrium , 8c capitis pellem cum capillis detrahentes interrogaverunt , an comedes priusquam suppliciis membratim afficiatur corpus ?
8- Atque hic respondens, patria voce dixit, minime.
9. Quamobrem hic quoque ut primus ille ex ordine tormentum pertulit; qüimque i extis«

extremum aceret lpiritum, dixit, tu quidem sceleste ex hac praesente vita nos eximii; verum Rex mundi nos pro luis legibus mortuos suscitabit in aeternam resurrectionem
vitae. .
10. Post hunc autem tertius in ludibrium traduCtus, quum lingua ab ipso posceretur , eam cito protulit, 8c manus audacter protendit, dixitque generose.
11. Haec a Deo coeli possedi, atque h«cdespicio propter ejus leges, ut qui haec ab ipso spero me de integro "reportaturum esse :
12. Adeo ut Rex ipse,8t qui cum eo erant, obstupescentes , admirarentur adolescentis animum, ut dolores istos nihili faceret:
13. Atque hoc quoque defuncto, quartum similiter caedentes , cruciabant;
14. Qui quum propC esset, ut moreretur, sic dixit, optabile est mutari exspectationes, quae sunt ab hominibus, & quae ä Deo sunt exspectare , nos iterum resurrecturos per ipsum; etenim tibi resurrectio ad vitam non erit.
15. Consequenter etiam quintum adductum caedebant, qui respiciens in illum, dixit :
k 5 . Potestatem inter homines habens, quum sis corruptioni infestus, facis, quod vis : verüm ne putes genus nostrum a Deo derelictum esse:
17. Sed tu exspecta, & contemplare magnam eius potentiam, ut te, & femen tuum cruciaturus est.
ig. Post hunc adduxerunt sextum , qui quum moriturus esset,dixit,ne erres frustra; nos enim propter nos ipsos perpetimur hac, cum peccaverimus in Deum nostrum, atque hac digna admiratione facta sunt:
19. Tu vero, ne putes te impunitum fore, qui oppugnare Deum aggressus es.
20. Sed mater supra modum admirabilis fuit , dignäque memoria optima > qua sub tempus imius diei videns simul perire filios septem , forti animo ferebat, propter spes , quas in Domino posuerat.
21. Et unumquemque eorum hortabatur voce patria, generoso animo impleta,foemi- neämque cogitationem masculo animo excitans , dicebat eis.
22. Nescio quomodo in meo utero com- parueritis, neque ego spiritum , vitamque sum largita vobis,neque primariam cujusque informationem ego coaptavi.
23. Igitur conditor ille mundi, qui finxit hominum ortum, & omnium naturam invenit, Sc spiritum, & vitam vobis pro misericordia iterum redditurus est, quandoquidem nunc vos ipsos despicitis propter leges ipsius:
24. Antiochus autem putans se contemni, & probrosam hanc esse suspicatus vocem , quum adhuc minimus natu superesset, non tantum sermonibus adhortationem faciebat, verum etiam juramentis confirmabat, se ditaturum simul, & beatissimum effecturum illum, si traduceretur ab inftitutü patriis, & pro amico habiturum, & negotia concrediturum.
25. Et quia adolescens minimi attendebat, Rex accersitam matrem hortabatur, ut pueri ■consultrix pro salute esset.
2(5. Q 11 *, quum ille multi« hortatus esset, -recepit se suasuram filio.

27. Tum mater se ad eum inclinans, ludificata crudelem tyrannum, patria lingua sic dixit.
28. Fili, miserere mei, quae novem menses te iu utero circumtuli , qua: lactavi te triennium > qua- educavi te, & perduxi ad aetatem hanc usque , 3 c qu% molestias educationis pertuli : peto a te, sili, ut respiciens in coelum, St terram, 8c videns omnia, quae in eis sunt, agnoscas Deum haec fecisse ex iis, qua: non erant,St humanum genus ita factum esse.
29. Ne timeas carnificem istum; sed esto dignus fratribus tuis, mortemque suscipe, ut eadem misericordia cum tuis fratribus excipiam te.
30. Hac autem solum desinente, dixit adolescens, quae sunt res , juas exspectatis ; non sum obeditunis praecepto Regis ; sed praecepta legis audio, qua: majoribus nostris per Moschen data est.
3 1. Tu autem, qui omnis mali in Hebraeos inventor es , nequaquam effugies manus Dei:
32. Nos enim propter nostra ipsorum peccata patimur :
33. Quod si increpationis , ac eruditionis gratia Deus vivens in nos paulisper iratus est, at iterum conciliabitur servis suis.
34- Sed tu, 0 impie, 8t omnium hominum flagitiosissime, ne frustra extollaris fremens, St incertis exspectationibus fretus, in coelestes pueros attollens

manum.
Nondum enim omnipotentis inspectoris Dei judicium effugisti.
36. Etenim jam hi fratres nostri, qui brevem laborem sustinuerunt , divino foederi vita: »ternae acciderunt ; tu vero indicio Dei justas poenas istius superbi» reportaturus es.
37. Ego autem,sicut fratres illi, 5 c corpus, 8c animam trado pro legibus patriis, invocans Deum, ut brevi sit propitius huic genti, utque tu per quaestiones , & flagella ad confitendum adducaris ipsum solum Deum esse:
38. In me vero, & fratribus meis sistatur omnipotentis ira, quas in universum genus nostrum juste, adducta est.
39. Tunc excitus Rex furor.c, in hunc lu- « pra alios pessimi invectus est, acerbe ferens, quod ita sannis exagitatus esset.
40. Hic igitur puri migravit e vitn, o- mnino confidens in Domino.
41. Denique ultima post filios vitam finivit mater.
42. De viscerationibus igitur,& de immanibus cruciatibus hactenus dictum esto.
CAPUT VIII.
Geßti Jehudx Macbxi.
J Ehuda autem Macbseus, 8c qui erant cum eo, latenter proficiscentes in vicos, adhortabantur cognatos, & eos, qui permanserant in Judaismo, assumentes, congregaverunt fex virorum millia:
3. Et invocarunt Dominum,ut aspiceret' populum ab omnibus afflictum , mileraretut templum ab hominibus impiis prophana» tum.
z. Misertusque civitatis (qux & perdita
««a:.
MACB^EORtJM LIB. II,
«nt.&*qoi
iorum faj?
4, k m infantias ne qui pra® odioB-if®
5, Ito* jiirjnw ? 1 Dos «ii
IXititm
n«,toi
n»nonp;
st.
■- Maxime i'insidias nie sortit j, Videns i incientem eundis teb :ytii,8t?b tuet iman
9, Ipse v iam Patro Ss ei mil 1 [udoribii dsoramgi que duceir adjunxit ei
10, Dift (3 ad Rex i sle.sr ex putM'
11, Etilatit
eiionim, ®;ia tale MxHkÜai Stil abra e. Jehtid iiimctio
q. Quii
Sbosidve
hmitud
ingerunt,
14, Alii Sierant, Seraret et SMiVoni q. Qui
«t, ai cer, juribus ii tadoiSc dir. ri.1i files a * propre taut aj ii'sipsos
i{W
taa.
ict
cepa i 4 daciati
aus. '!■ ('i &d

Cap. 8 .
" intfaiü
M ratem E > >M Mit
!> & perda «moialist *i fliiute 8c videns or Dwttefe inmamjta:
■jtajfer wrapitifc * B ne
WÄtA
aMite»
Htjuttip
ititrasMstnij-
ituSiib
HttjJBS
i rate fi
is.teitfe,
'pmfspsa'
fertis fis,
imbuis
llirisimtn
■eti&inast
ffltemtps
rate fi r , divino» tu vassa «dir «se
itesifcs gjl&il 7 SpSfc? 1
i! «i ÜB
«sc***
itW» 5
ii.
«st**
i#B® r
0 ti 0-
11 «art 3

vtiO$i£
perimi-
„jKjirf
(.Utll? 3 '
i,®!»*' 1 '
ii! p.#'

erat, 8c aequanda solo) inclamantem se occisorum sanguinem exaudiret:
4. Ac recordatus illegitim* perditionis infantium innocentiam , Ac Masphemiarum, qu* pronunciatx fuerant in nomen ipsius, odium impuritatis ostenderet.
5. Macbams autem, quum haberet aciem, jämque non poterat agentibus sustineri,ira Domini in misericordiam versa.
6 . Civitatesque , 8c vicos > ex improviso veniens, succendebat, St commoda loca occupans, non paucos hostium in fugam vertebat.
7. Maxime noctium adjumento ad hujusmodi insidias utebatur , adeo ut sermo quidam de fortitudine ejus ubique personaret.
8. Videns vero Philippus brevi hominem ad incrementum pervenisse , Sc frequentius secundis rebus provehi, 1'tolemxo Coeles Syris, & Phoenici* duci scripsit, ut succurreret unä negotiis Regis.
9. Ipse vero cito electum Nicanorem, filium Patrocli e summis amicis misit , subjectis ei militibus d gentibus omnigenis non paucioribus vicies mille, ut universum Jeliu- ditorum genus tolleret; St Govgiam quoque ducem , & rerum militarium peritum adjunxit ei.
10. Distulerat autem Nicanor tributum, quod Rex debebat Romanis, talentorum bis •mille, ut ex captiva Jehud*orum turba expleret illud:
ir. Et statim ad maritimas civitates miserat , provocans ad emtionem mancipiorum Jeliudxorum, 8c promittens fe nonaginta mancipia talento addicturum esse ; scilicet non exspectans confequuturam in ipsum ultionem ab omnipotente.
11. Jehud* verö innotuit res de Nicanoris invectione :
rz. Qui ut communicavit cum suis comitibus adventum illius exercitiis,formidolosi hnminas, Sc qui justiti* Dei diffidebant, diffugerunt, & fe ä loco subduxerunt :
14. Alii veru omnia vendebant, qu* relicta erant, ac simul orabant Dominum, ut liberaret eos, qui ab impio Nicanore, antequam congrederentur, fuerant venditi:
15. Quod si non propter istos ‘acturus esset, at certe propter foedera ipsius cum majoribus inita > Sc propterea quod de venerando, Sc magnifico ejus nomine vocaban- . Uir.
i/ r i. Tunc convocatos eos, qui aderant sibi,
, ad lex mille numero Macb*us hortabatur, ne propter hostes percellerentur, neque me- , tuerent amplam multitudinem gentium, injuste ipsos invadentium; sed generosö dimicarent, assumentes ante oculos injuriam ab ipsis iniquL in locum sanctum consummatam.
17. Et verberationem civitatis ludibrio «xposit*, etiimque dissolutionem illius ac- cept* a maioribus adtninistrationis.
ig. Illi etenim armis,inquit, pariter ,Sc audaci* confidunt; nos vero Deo omnipotenti, qui, 8 c istos procedentes in nos, & mundum totum potest nutu uno dejicere,confidimus.
• 19. Quiimque amplius collegisset coram
eis, & defensiones pro majoribus factas, 8c
liUiouem «$ntum octoginta quinque millium, Saucheribo parentium,quemadmodum petiissent. >
10. Et prxlium in Babylonia adversus Galatas commissum; quemadmodum ipsi universi ad operam prsrstandam veniflent octies mille cum quatuor millibus Macedonum» Sc Macedonibus hxsitantibus ipsi octies mille numerth centum viginti millia perdidissent, propter auxilium ipsis e coelo colla' tum, 8t utilitatem magnam accepissent;
2i. His rebus fecit, ut bono animo essent» St parati ad mortem pro legibus, patriaque obeundam.
22.Ita quadripartito exercitu facto,constituit etiam fratres suos, qui duces ordinis 11- triusque essent, Schimhonem, Sc Josephum, Sc Jonathanem, quorum cuique mille quingentos milites subjecit,itemque Elhazarumt
23. Et postquam legisset apud illos e sacro libro, tesseramque decusset, DEI AUXILIO» ipfeprim* aciei dux congressus est cum Nicanore.
24. Pugnante verö ab ipsis omnipotente, trucidarunt ex hostibus supra novem millia, vulnerariintque, 8c mutilarunt membris majorem partem exercitus Nicanoris,Sc omnes coegerunt fugere.
2;. Pecunias denique eorum, qui advenerant ad emtionem suam, acceperunt ; quiimque eo s multum perscquuti essent, una receperunt fe hora interclusi:
26. Erat enim pridie sabbathi, quam ob causam non perstiterunt longius in eos incurrere.
27. Sed quum arma eorum collegissent,Si spolia exuissent hostium, incubuerunt in labe bathum, plurimum benedicentes, Sc celebrantes Dominum ; qui conservaverat ari diem illum usque principium misericordi* , qu* denub stillabat in ipsos,
28. Post sabbathum autem debilitatis, viduisque , St orphanis, ubi partem L spoliis erogasseut, reliquias inter se, Sc pueros partiti sunt.
29. Atque his perfectis, & communi supplicatione facta misericordem Dominum o- raverunt, ut ad finem usque servis suis conciliatus permaneret.
30. Postea eorum, qui Timotheo, 8c Bacchidi aderant, supra viginti millia sustulerunt, conjunctis viribus*obnixi, Sc munitiones altas pervalde obtinuerunt > spoliäquS plura diviserunt, xquis partibus inter ipsos, Sc debilitatos, orphanösque, Sc viduas, senesque effectis.
31. Quiimque arma eorum collegissent, accurate omnia comportarunt in opportuna loca, reliqua verti spolia tulerunt Jeruscha- laima.
32. Philarchem quoque,qui Timotheo aderat, sustulerunt,hominem impurissimum,8c qui multas molestias Jehudxis intulerat.
33. Similiter epinicia in patria celebrantes, Callisthenem (qui sacras portas succenderat) in domunculam quandam sibi consulentem fuga, cremaverunt: itaque dignam impietate sua mercedem reportavit.
34. Ille autem sceleratissimus Nicanor, qui mercatores miste ad venditionem Jehu- dxorutn adduxerat.
35. Depressus ab iis, qui judicio ipsius minimi esse videbantur 1 auxilio Domini glo-
x y riofi

cioisi vcftc posita per Meciitetr^icurn. nt/nrct tarrquam mancipium fe solitarium subtra- Jj a>s, venit Antiochiam, supra omnes fecundis rebus usus in exercitus fui interitu.
36. Et qui receperat tributum Romanis petsofvendum , ex captivitate eorum , qui er*nt Jeruschalaimss, conscitum iri, renuntiavit Jehudxos habere propugnatorem Deum- atque hoc modo inviolatos ä vulneribus esse Jehudjeos.quia legibus ab eo mandatis obsequantur.
CAPUT ! X.
Aritivchi faflue deprimitur.
Ub tempus autem illud Antiochus fe ignominiose 4 regionibus Perlicis receperat.
2. Nam ingressus urbem, 1’ersepolim no- tnine, tentavit sacrilegium committere, & civitatem obtinere,ideo irruentibus turbis, ad armorum subsidium in fugam versi sunt, unde evenit, ut fugatus ab indigenis Antiochus, turpiter referret gradum.
3. Quum autem esset ad Ecbatana, perlata: sunt ad eum res Nicanori,Timotheoq; fartae.
4. itaque furore percitus, arbitrabatur fe etiam e orum, a quibus fugatus fuerat,malum in Jehudacos retorsiuutn: ac propreren aurigam jussit indesinenter

pergentem profe- dtionem perficere ; ut judicium e coelo jam instabat ipsi, si; enim superbe dicebat, coemeterium Jehudseorutn efficiam Jeruschaiaima, quum illuc venero.
^.Omnipotens autem Dominus.Deus Jif- raclis incurabili, nec aspectabili plaga percussit eum; utque solummodo finiebat sermonem illum, occupavit illum immedicabilis viscerum dolor, & acerba interaneorum tormenta.
Omnino juste, qui per multas , 8c insolentes calamitates aliorum viscera tormentis affecerat.
7. Hic vero nequaquam a jactantia desinebat, sed adhuc etiam implebatur superbia, fernem spirans animis contra Jehudxos, & profectionem accelerari jubens; sed contigit etiam, ut ipse decideret de curru, qui agebatur impetu, liecidentsque gravi casu omnia torporis membra ex eo torquerentur.
g. Atque hic, qui modo videbatur maris Luctibus imperare, propter arrogantiam, quä supra humanum modum agebatur , & arbiti atus stateri se montes altissmos appensurum c-sse, dum in teri a erat, gestatorio portabatur', manifestam Elei potentiam in fe demonstrans ;
9 Adeo ut etiam de corpore illius impii erumperent vermes vivi, & illius in doloribus . angoribnsquc viventis carnes decide- eent, 5 t ex odore ejus totus exercitus gravaretur faetorem ferre.
10. Ita hominem, qui paulo anti videbatur coeli astra contingere, nemo exportare poterat propter intolerabilem illam odoris gravitatem.
ti. Hic igitur coepit vulneratus ä multitudine superbiae desinere, & divino flagello venire ad agnitionem sui, momentis singulis gravius affectus angoribus.
rz. Qtuimque ne itiuin quidem odorem posse, perferre, h*c dixit, justum e/? Deo subjici, esimque, qui mortctis est, res Deo gaset minimi laperr.
13. Et orabat scelestus ille Dominum, qui jam non erat amplius miserturus ipsius, sic dicens;
14. Se tum civitatem sanctam (ad quam venire festinabat, ut xquaret solo, & coeme, terium effio, rrt) liberam designaturum ;
ry. Tumjehudxos omnes (quosdecreverat, ne sepultura quidem dignari, <ed ejicere devorandos avibus & feris etiam parvulos) eos aequales Antiochenis effecturum;
16. Quod autem prius spoliaverat sanctum templum,elegantiliimis donariis ornaturum, Sc sancta vasa omnia, quam plurimum aucta redditurum , & convenientes ad sacrificia sumtus ex reditibus propriis suppeditaturum ;
17. Praeterea etiam se fore Jehudxum, & aditurum omnem locum habitabilem annuu- ciantem robur Dei,
Jg. Sed quum nequaquam laboriosi dolores desinerent (nam supervenerat ei justum judicium Dei) de rebus suis desperans, scripsit ad Jehudxos sequentes literas, habentes formam deprecationis, hoc modo;
19. Bonis Jehudafis civibus salutem plurimam, & valetudinem, ac prosperitatem Rex, & dux Antiochus.
20. Si valetis cum liberis vestris, St res vestrae sunt vobis ex sententia, in Deo ccel» spem habenti mihi honorem vestrum, ic benevolentiam pergratum fuerit recordari.
21. Rediens eregionibusPersidis,8c in difficilem infirmitatem incidens necessarium duxi curare communem securitatem omnium ;
22. Non desperans deme ipso, sed spem magnam habens fore, ut infirmitatem hanc effugiam.
23. Considerans autem patrem quoqu* meum, quibus temporibus in has superiores partes duxit exercitum, designasse eum, qui sibi succederet;
24. Ut si quid pr arter opinionem eveniret, aut etiam aliquid grave pronuntiaretur > scientes regionis incolae , cui rerum summa relicta esset, non turbarentur de eo:
25. Praeterea cogitans adjacentes magnates, & vicinos regno tempora observare, & exspectare quid eventurum sit ; designavimus filium Antiochum Regem, quemsaipius accurrens in has superiores Satrapias, apud plurimos vestrum deponens commendabam, 8c scripsi ad eum, qua: huic scripto subjecta sunt,
26. Hortor igitur vos ,8c peto,ut memores beneficiorum publici, privat/mque observetis quisque benevolentiam, qua estis in me, ac filium.
27. Nam persuasus sum ipsum Squ 4 , k humani sequentem propositum consilium meum, vobis obsecundaturum.
29. Iste igitur homicida, & blasphemus, quum res pessimas perpessus esset, prout alios exceperat, peregrinus in montanis cum miserrima morte vitam commutavit.
29. Exportavit vero corpus Philippus, qui fuerat cum ipso educatustqui etiam metuens filium Antiochi, ad Ptolemaeum Philometo* ra in^Egyptum delatus est.

CAPUT X.

j hfivda recuperat urbem flvtäam.

Kp.W>
Dos» cnert;'?“ 21 1. fu* suenti tih
litis«
itet!*! 1 2 3 4 * * 7 * * 10
jijiitfilsent
tajafani pini pmpofi
r Quibus i
pidtttes p ^inciderer
11, exxqu s blasphen Mtur.
Quo ac is fuerat pi iiationemt censis Cisl' (, Quoc 80 form* tes ut pauli tumfestun rant serari 7 -
sos, etiam ferebat ei utiipwit Detren iatwintot teqim*
9. Ac finis t RKKpiomin 11 Xuncv 'iMtotis kr i i iste 4 «la.qux a H. Hici ssinejotr |ui dux e i’hoeniciz
12. Pto
Mi, plnr »nferrari
th fuerat Bittere q. Uni litus,&1 pod Cy iPhiloir Spiphant ItlU usqu iaftow 14. Go fcs.mil «to]el v,K fotej
jelua
CipitH
16,
1 quum sibi a «Sft
' 7 . potes d linit | latei 1 do-!!
! >!'<

»Whig
Eii« (sis ät solo, Sia
[H<P«stei
i «tamjjni
fest*;
»liawnifflft
WtiisMlE
HftÄBI
ntßjljs»

?w%Ä
«Idiutaa!
ÄÜü«M
isltaioij
vcncncas
«WfK)
stalte
Kmoit;
italÜKt
iroipMa
'I! 1M1, MiiDtt' n mlrnh Ut /an
FÄ&uiii
»fernst
a» 0KBMB' i'tfEoifai.y üttsr
i pjwajs
jintolijf#
dtJjsiiia*
ijsiairc: , pusis .sni 4 * pst: ««*!»
«SoWi?
itipf#
tMtmfS wqitS st
n sqiss n coutt
blaspto eiset ,S montcf nutavil.
; Phili?*‘
Iß Pifi# 9
Cap.io.

Cap, to.

M

Acb*us autem , öc qui «-ant curri ipso, lia minimüm,in duasturres potentesperval- Domino duce, & templum, civitatem- 1 de . qua: habebant omnia ad obsidionem serendam necessaria :
que receperunt. i
a. Et aras , qu* per forum ab alienigenis fuerant exstruite , etiamque delubra demoliti sunt.
3, Et purgato templo alterum fecerunt «Itare, quiimque Ibidibus attritis ignem ex eis accepissent, obtulerunt sacrificium post tempus biennii, & suffitum, lucernasque,& panem propositionum curaverunt.
4, Quibus factis rogaverunt Dominum procidentes proni, ne amplius in ejusmodi mala inciderent; sed si quando etiam peccarent, ex aequitate ab ipso erudirentur, ac non blasphemis » barbar ique gentibus traderentur.
5, Quo autem die templum ab alienigenis fuerat pollutum, evenit eo ipso die purificationem fieri templi, die vigesimo quinto mensis Cislevi:
б. Quo cum te titia, agitaverunt diebus o- cto formam fessi tabernaculorum,recordantes ut paulo antö tempore per tabernaculorum festum in montibus, 8t in speluncis fuerant ferarum modo solitarii.
7. Quapropter thyrsos , & ramos speciosos . etiamque palmas habentes, hymnos offerebant ei > qui prosperum successum tribuerat ad purificandum locum suum:
8. Decrevertinrque communi mandato,& decreto in tota Tehudsorum gente , ut hi dies quotannis celebrarentur.
9. Ac finis quidem Antiochi, qui Epiphanes cognominabatur, ita se habuit.
10. Nunc vero re« ipsas quoque tempore Eupatoris Antiochi (qui filius erat illius impii) factas declarabimus , contrahentes ea mala, qua; a bellis continua acciderunt.
11. Hic enim suscepto regno designavit, qui negotiis pra?csset, Lysiam quendam, & qui dux esset primarius Coeles Syrte , & Phoenici«,
»i. Ptolemxus enim, qui vocabatur Ma- cron, pluris faciens , ut erga Jehtuteos jus conservaret, propter injuriam , quae ipsis facta fuerat, res illorum conabatur cum pace transigere.
13. Unde apud Eupatorem ab amicis accusatus, & frequenter proditor appellatus , eb quod Cyprum fidei fu« commissam habens i Philometore reliquisset, ik ad Antiochum Epiphanem recessisset,neq; nobilem potesta tem usque adeo generose administravisset Hausto veneno decessit de vita.
14. Gorgias verö dux horum locorum factus , militem alebat exterum - Lc quotidie contra Jehudacos fovebat bellum :
15. Et huic conjuncti etiam Edomsei op fortunas munitiones obtinentes,exercebant Jehudxos; profugosque Jeruscbalaimisex- cipientes, bellum fovere, aggrediebantur.
>6. Quamobrem ii, qui Macbxo aderant, quum factis precibus postulassentfäDeo, ut sibi adjutor esset, in Edomitorum munitiones fecerunt impetum.
17. In quas ubi fortiter incurrissent,compotes locorum facti sunt; 8c cum omnes ul ti sunt, qui in muro pugnabant, tum occurrentes jugularunt, sustuleruntque & medio non minus viginti millibus.
Quum enim confugissent novem mü
19. Macbatus ipse ad urgentia loca feorsin* abiit, relictis Schimhone, & Jofepho , atque etiam Zaccxo , multisque cum ipso ai obsidionem illorum,
20. Qui autem Scliimhoni aderant, pecunia avidi, a quibusdam , qui erant in turribus pecunia corrupti sunt; & septuaginta drachmarum millibus acceptis , siverunt quosdam diffluere.
ai. Quod factum, ut Macbaeo renuntiatum est,congregavit ductores populi, & accusavit , quod pecunia vendidissent fratres > quum hostes adversus eos dimiserant.
22. Itaque hos proditores evictos interfecit, 3 c repente turres illas duas occupavit.
23. Armisque, quxin manibus*ipsius erant, utens ad omnia prosperi, perdidit in duabus illis munitionibus amplius vicies mille.
24. Timotheus autem , qui prius fuerat ä Jehudxis victus > congregatis exteris copiis quam plurimis, Lc equitibus non paucis ex Asia collectis adveniebat, tanquam armis Jehudaeain recepturus.
25. Qui vero Macbaeo aderant, ipsounl accedente ad supplicandum Deo.
26. Terra aspergentds capita, Si lumbos ciliciis accingentes , procidentesque in solum, quod est e regione altaris , petiverunt» ut propitius ipsis factus exerceret inimicitias contra mimicos ipsorum, & adversantibus adversaretur prout declarat lex.
27. Deinde oratione perfuncti, assumtis armis processerunt i civitate plurimum, quiimque ad hostes appropinquassem, resederunt.
28. Simulae autem diffusus est ortus Jö- /iä.utriqud congressi sunt: hi quidem sponsorem habentes prosperitatis , ac victori« virtute conjuncte perfugium suum ad Domi- num.illi verö ex adverso ducem certaminum constituentes animum.

29. Dum autem vehemens committebatur pugna, apparuerunt adversariis e coelo, insidentes equis frenatis auro , viri quinque illustres, & duces Jehudxorum duo.
30. Qui Macbamm assumentes medium ,Sc protegentes omni armatura, qua super ipsos erat, integrum ä vulneribus conservabant r in adversarios verö tela, fulguraque ejaculabantur. Quamobrem confusi excitate concidebantur , Si pleni perturbatione.
31. Itaque jugulati sunt vicies mille quingenti pedites, Si sexcenti equites.
' 32. Ipse verö Timotheus confugit Gaza- ra, ut appellatur, in inunitum pervalde praesidium > ubi dux erat Chaereas :
33. Macbxi verö milites alacres praesidium illud obsederunt dies viginti quatuor.
34. Sed quum ii, qui intus erant, confisi munitione loci , pervalde blasphemarent» nefariosque sermones objicerent;
35. Illucescente die vigesimo quinto, adolescentes eorum, qui Macbxo tulerant, quidam inflammati animis propter blasphernias, accedentes murum, viriliter , feroque animo obvium quemque occiderunt.
36 Alii verö similiter conscendentes m ambitu adversus eos. qui intus erant . incenis y a «ie«

deruant turres, Sc pyris accensis vivos blaf- abemos illos cremaverunt.
37. AHi denique fregerunt portas, qui receptis intro reliquis ordinibus , occupaverunt civitatem. St Timotheum in quadam fovea abditum jugulaverunt . fratremque e- jys Chsream , & Apollophanem.
3g. Qu* quum perfecissent,hymnis, & celebrationibus benedixerunt Domino , ma-
f rtifica beneficentia Jssiraelcm prosequenti, : victoriam danti sibi. •

CAPUT XI.

Vario epiftoLcin causa Jehudoorutn scripto.

P Ost tempus autem paucissimum Lysias procuratorRegis St cognatus,pr*sectus- que negotiis, valde graviter ferens ea, qua; facta fuerant.
1. Congregatis quasi octoginta millibus, 8t equitatu universo adventabat contra Je- hud*os, statuens fecum civitatem effecturum Graecorum habitaculum.
3. Tum etiam templum ad quaestum pecuniae accommodaturum, quemadmodum c*- tera delubra gentium ; Sc venale quotannis redditurum sacerdotium summum.
4. Minime adhaec considerans potentiam Dei, sed mente captus propter myriadas peditum , St millia equitum, atque elephantes octoginta. ®
5. ‘tehudseatn itaque ingressus , accessit prope Beth-tznram , qua; munito agro sita erat,distans quasi stadiis quinque Jeruschalai- niis, Sc afflixit eam:
C. Sed ubi Macbxi comites perceperunt ilium obsidere munitiones suas , ejulatibus , St !ac~ymis supplicaverunt ipsi.ac turba: Domino , ut bonum angelum mitteret ad salutem proflandam Jisraeli.
7. Ipse autem Macb*us primus assumtis armis, hortatus est alios,ut periculum fecum perferentes, fratribus suis succurrerent:
z. Quamobrem etiam alacriter simul fece runt impetum. Quum autem ibidem essent ad Jeruschalaima, apparuit antecedens iplos eques veste alba , armaturam auream commovens :
9. Et simul omnes benedixerunt Deo misericordi, animisque confirmati sunt,adeo ut non soliim homines, sed bestias etiam fetissimas , murbfque ferreos parati impetere.
10.Processerint ordinibus suis, adjutorem habentes L coelo, miserente ipsorum Domino.
11. Ita leonum more irruentes in hostes, prostraverunt illorum undecim millia , & mille sexcentos equites.
ia.Omnes vero coegerunt fugere,quorum plurimi vulnerati conservati sunt nudi; ipse Vero Lysias turpiter fugiens,servatus est :
iz. Et prout non erat demens , reputans fecum damnum, quod acceperat, & cogitans invictos esse Hehrxos, quibus omnipotens Deus auxilietur.
14. Mittens, persuasit se consentire in »- mnes conditiones justas; St quia etiam ipsius erat, ut persuaderet Regi, se coacturum, ut ipsis amicus esset.
15. Ar.nuit.taq; Machten; omnibus,ad qua: Lysias hortabatur , utilitatis curam habens : nam quaecunque Macbams tradidit Lysi* de Icnpto pro Jchudsis, ea concessit Ksx.
iS.Euerunt enim script* Jehudaris liter* ä Lysia, quidem hoc modo : Lysias populo Jehudaiorum salutem.
17. Jochanan, St Abschalom missi a vobis, quum tradidissent subscriptum responsum, rogaverunt pro rebus,qu* significantur illo.
> 8 - Quaecunque igitur oportuit ad Regem perferri, declaravifqux vero fieri posse contigit, ille concessit.
rj>. Si igitur servaveritis illam in negotia hac benevolentiam, etiam in reliquum tempus conabor in causa esse , ut bonis afficiamini.
eo. De rebus autem singularibus praecepi, Sc illis, & legatis meis, ut colloquantur vo- biscum.
ii. Valete. Anno centesimo quadragesimo octavo, die Jovis Corinthii vicesimo quarto.
ii- Regis vero liter* sic habebant: Rex Antiochus Lysi* fratri salutem.
ij. Postquampattr noster ad Deos migravit, volentes incolas regni nostri turbis'vacuos incumbere in rerum suarum procurationem:
24. Quandoquidem audimus Jehudxos, qui non acquieverunt mutationi, quam fecerat pater ad ritus Gr*cos, sed suam ipsorum institutionem malunt, postulare, ut concedantur sibi sui ritus legitimi.
25. Volentes igitur illam quoque gentem vacari turba, judicavimus, St templum ipsis restituendum , & administrationem relinquendam fecundum inores, qui fuerunt majorum ipsorum tempore.
26. Itaque benefeceris , fi mittens ad eos, dexteras dederis , ut nostrum consilium cognoscentes, Sc bono animo sint , Sc suaviter versentur in rerum suarum occupatione.
27. Ad gentem vero Regi» litter* erant hujusmodi : Rex Antiochus senatui Jehu- dxorum, Jehudx/sque aliis salutem.
28.Si valetis,erit prout volumusjnos quoque valemus ipsi.
29. Manifestum fecit nobis Menelaus vos velle descendere,8crebus propriis incumbere.
30. Iis ergo, qui descendunt ad vos usque ad trigesimum mensis Xanthici, futura est fides cum securitate;
31. Utjehud*i litantur suis ipsorum cibis, Sc legibus, quemadmodum etiam prius; Sc nemo ipsorum ullo pacto afficiatur molestia rerum errore commissarum nomine.
32. Misi autem Menelaum quoque, ut consoletur vos.
33. Valete. Anno centesimo quadragesimo octavo, decimo quinto Xanthici.
34. Miserunt quoque Romani ad cos Iite- ras, itä habentes: Quimus Memmius, Titus Manlius legati Romanorum , populo Jehu- d*orum salutem.
35. Quibus in rebus Lysias cognatus Regis concessit vobis, nos etiam comprobamus.
3Ö. Qu* autem judicavit ad Regem refe. renda elG, mittite confestim aliquem, qui de iis prospiciar,ut exponamus,quemadmodum convenerit vobis;nos enim provehimur Antiochiam.
37. Ideoque festinate, Sc mittite aliquos, ut nos etiam cognoscamus, quä sitis sententia.
38. Valete. Anno centesimo quadragesimo octavo, die Xanthici decimo quinto.

CAPUT

Cap.n«

s quii® - imP^ 3r ‘ iltta Tim«.» itief* patrf®

b»«#:»®

radaageie.

■ Joppensi os conto te.qmfe s, liberisq sscendoti isammora
4. Quum: itcepifeitl Anullam k nmteosfc cratis non
5. Itaqu ftamingi ciavitiis v
d.Etin' contrahor dit noctu, difeos.qui f. Quw, edit ut m,)tiii«ireai| j.Attipieffi jfaperiio j. wiira Mu rami »apparete filent sta® io. Atqt pum iuli motam pauciores gentis eq ti. Cii tas Jefiu tantibus, terunt Je tentes le tus fore i n.Jst tis in re fieri cuti toriafu:
n.A
dam,po/
!t promi M Cis;
H, Se: tam
pra»
tesjtl
‘V
mam
&m;
mnt U, Dei, 1 mnt, tene tas

Cip.ii
tnudiish,
ItkpH
nuMiavi
l'fantirt
»nulli«
feipofcs,
iatnin st|*
»itliquaij
«>d«L
iMsptj.it
tiipiirri
»iptiiyk fflaoquai äMiitt; n m.
livl«!»!
noäiir--
«W!
«jebc ioai.pia»
M its
nwyuhj uim
Miptaiipt «em teli ifuereatB
itas ita moifia! iat, Silia oaijit«
gtllitOSM OS (mS& sifjte.
itas»
WÄ«
pV£C.
aiiitrfj«
etaasSi-
(jsijrM
iwMiM
nfasi»
tlWlKÄ
ijiKfiiii*
irttofti oiis.Tii jpiilcs }t'
jnstnsfc
rotaß’
Regent
lqUEE.- :
lenufc
OCtJ® 1
litti« i¥ fsiiiV
Cap. 12

CAPUT XII.

Jehud/u plettit perfidiam foederatarum.

F Artis autem his conventionibus, Lysias quidem ad Regem abiit; Jehudxi vero in agricuitura verfiti sunt:
2? Sed ex ducibus, qui in locis illis erant, Timotheus, & Apollonius , Gennxi filius, itemque Hiernonymus, 8c Demophoon, ac praeterea Nicanor,pratfertus Cypri,non sinebant eos consistere, Sc negotia quiete conjuncta agere.
3. Joppenses quoque hoc tam impium facinus consummaverunt, quod hortati Jehu- daeos , qui fecum habitabant, ut cum uxori bus, liberi fque in scaphas ä se comparatas conscenderent, quasi nulla adfuisset contra eos animorum diritas;
4. Quum illi ex communi civitatis decreto accepissent legem, ut pacem colere volentes, & nullam habentes suspicionem; submerserunt eos scaphis in altum provectos, qui ducentis non erant pauciores.
$. Itaque postquam accepisset Jehudi factam in gentiles suos crudelitatem, denun- ciavit iis vi- is,qui erant fecum,
6. Et invocato justo judice Deo,adveniens contra homicidas fratrum , it portum incendit noctu, & scaphas concremavit > St confodit eos,qui illuc confugerant:
7. Quumque locus circumclusus esset, recessit ut venturus denuo, St universam Jop- pensium rempublicam eradicaturus. _
8. Accipiens quoque Jamnienses etiam velle idem perficere in jehuda-os inquilinos.
9. Invadens Jamnienses nocte, succendit portum cum classe , adeö ut splendores flamma; apparerent Jerufchalaima usque, quum distent stadiis ducentis

quadraginta.
10. Atque inde provecti novem stadia, quum instituerent profectionem contra Timotheum ; irruerunt Arabes in eum non pauciores quinquies mille peditibtu , St quingentis equitibus.
11. Ubi commissa valida pugna, & militibus Jehuda: propter auxilium Dei prosperantibus , superati Arabes Nomades postulaverunt Jehudam sibi dexteram dare, promittentes le , St daturos pecora,St reliquis in rebus fore ipsis adjumento.
12. Jehuda vero arbitratus eos revera multis i 11 rebus futuros utiles , concessit pacem fieri eum illis; qui acceptis dexteris in tentoria sua discesserunt.
13. Aggressus quoque est civitatem quan- dam,ponte munitam,St mutis circumscptam, St promiscuis gentibus habitatam,cui nomen erat Caspin:
14. Sed quum ii,qui intus erant considentes murorum munitione, St cibariorum apparatu, remissius agerent, milites Jehuda: petentes conviciis, prsetereäque blasphemantes,Sc dicentes, qux nefas erat proloqui ;
15. Milites Jehudte postquam invocässent magnum mundi principem,qui sine arietibus, St machinis organicis prxeipitaverat muros Jerichuntis temporibus lehoschuha:, irruerunt ferociter in murum.
16. Et occupata civitate per voluntatem Dei, caedes , qux dici non possent, perfecerunt , adeo ut adjacens lacus, qui in latitudinem capiebat duo stadia , perfusus sanguine plenus videretur.
17. Inde verö profecti stadia septingenta quinquaginta , pervenerunt iis Characem ad eos,qui Tobiani Jehudxi dicebantur,
J8 Ac Timotheum quidem in locis iliis non comprehenderunt, qui tum re infecta ab iis locis discesserat, sed pr aesidium in quodam loco,ac valde sirmum reliquerat.
19. Dositheus autem, Sc Soslpaterex ducibus, qui Macbso aderant,progreisi , perdiderunt eos , qui i Timotheo incilia munitione relicti fuerant , plures decem mille viris.
10. Macbxus vero disposito per cohorte* exercitu, praifecit eos cohortibus, & in,Ti- motheum irruit, habentem fecum centum viginti millia peditum, Sc bis mille quingentos equites.
21. Sed cognoscens adventum Jehuda;.Timotheus ante dimiserat uxores, liberbfque, Sc apparatum reliquum in locum, qui dicebatur Carnion : erat enim locus difficilis obsessu,& aditu, propter locorum omnium angustiam.
22. Quumque apparuisset cohors Jehud* prima,invadentes hostes metUjSc timore ex apparitione ejus, qui omnia inspicit, pervadente eos,in fugam eruperunt,alii delati alio; adeo ut sirpe ixderentur a suis, Sc gladiorum mucronibus configerentur.
23. Itaque perlequutioni instans maximi contentione Jehuda, confodienfque miseros, perdidit ad triginta vitorum millia:
24. Et ipse Timotheus in Dositheum.Sofi- patrnmque incidens, postulavit cum multis veteratoriis artibus,ut fe vivum dimitterent» eö quod multorum, Sc parentes > & fratres haberet, quotum alioqui futurum esset, ut nulla ratio haberetur.
25. Quumque fidem dedisset ille multis, fe eos illafos restituturum > dimiserunt eum propter salutem suorum fratrum.
26. Progressus vero Jehuda contra Carnion, Sc Atergation, jugulavit hominum viginti quinque millia.
27. Post quorum fugam, perditionemque castra etiam fecit contra Hephron,civitatem munitam, in qua omnium nationum turbx habitabant, Sc adolescentes robusti ad muros constituti robuste propugnabant; ubi denique machinarum, telorumque multi,apparatus erant.
28. Sed invocato principe, qui potenter conterit vires hostium, civitatem occupantes, sub jugummiferunt eam,prostravenint- que eorum, qui intus erant viginti quinque millia.
29. Postea moventes inde, irruerunt contra Sey thopolim, distantem Jcrufchalaimis stadiis sexcentis:
30. Sed Jehudseis.qui consistebant illic, de iis testantibus.qua benevolentia Scythopoli- ta: in eos usi essent,Sc quam benigna conversatione adversis temporibus.
31. C-ratias agentes eis , hortati sunt,ut in reliquum tempus erga gemem benigni essent , veneriintque Jerufchalaima, quum jam propinquus esset festus septimanarum dies.
32. Post Pentecosten vero, quem admodum appellatur, impetum fecerunt in Gorgiam» ducem Edoma:a::
33. Proccsteruntqne cum peditum ter mille,Sc quadringentorum equitum comitatu.
Yyj Z4-Vum

34. Dum autem in illum pugnarent, evenit, ut pauci ex Jehudatis Ceciderint.
35. Dositheus vero quidam eques ex turma Bakenoris.vir potens.quum teneretGor-
iam , Sc captum chlamyde fortiter cum ab- uceret, volens exsecrabilem illum vivum comprehendere , delatus in eum quidam Thrax eques , humerum amputavit ei, sic Gorgias effugit Marefcham.
3/5. Ut autem ii,qui obsidebantfliisdrin amplius pugnantes, fatigabuntur,invocans Jehuda Dominum,ut appareret adjutor,& dux antecessor belli.
37. Et incipiens sermone patrio clamorem hymnis conjunctum,aggressus est ex improviso milites Gorgiae, eöique in fugam vertit.
38. Tum Jehuda recipiens exercitum, venit in civitatem Hadullamum, ubi superveniente die septimo, pro more purificati sab- bathum transegerunt.
39. Postridie vero venerunt milites Jehu- dat fecundum tempus illud, quo ministerium hoc fiebat, ut corpora eorum,qui ante occubuerant,efferrent , & cum cognatis in patriis sepulchris reponerent.
40. Invenerunt autem sub tunicis cujusque Corum , qui erant mortui, res sacratas idolis Jamniensibus, a quibus lex Jehudatos averterat ; adeo ut omnibus fieret manifestum, istos propter hanc causam cecidisse.
4r. Omnes itaque benedicentes operibus Domini, justi judicis, qui res occultas manifestas facit.
43. Ad supplicationem conversi sunt.ora- vemntque , ut commissum istud peccatum perfecte deleretur ; 8c generosus Jehuda hortatus est multitudinem», ut conservarent se ipsos integros a peccatis,ciim ante oculos suos viderint ea,quae facta sunt propter istorum peccatum, qui ceciderant.
43. Deinde,quum ex capitatione confecis- ftt ad drachmas bis mille argenti, misit Jeru- schalaima , ut offerretur sacrificium pro peccato,valde bene,& honesti faciens,quod de resurrectione cogitaret;
44. (Nam si eorum,qui anti ceciderant,resurrectionem non expectaviffet, superfluum, Si delirum suisset orare pro mortuis.)
45. Deinde quod prospexit iis, qui pii occumbunt, optimam repositam esse gratiam.
4 6 . Sancta Si pia cogitatio, ex qua pro mortuis expiationemfecit.ut a peccato soluti essent.

C A 1 ’ U T XIII.

Jehuddi confligit cum Antiocho Eupatore>t 5
Lyfla.
Nno autem centesimo quadragesimo nono perlatum est ad Jehudam,Antiochum Eupatorem cum copiis contra Jehudsam adventare.
2. Et cum eo Lysiam procuratorem > 8c unumquemque praefectum negotiis, habentem copias Graecas peditum centies decies nulle, & equites quinquies mille trecentos, elephantesque viginti duos, Si falcatos currus trecentos;
3. Quibus se immiscuerat etiam Menelaus, hortatus cum ludibrio multo Antiochum, non de patriae salute cogitans, sed ut in principatu constitueretur.
4. Verum Rex Regum Antiochi animum
adversus istum sceleratum excitavit ; 8c

quum ostendisset Lysias hunc causam esse malorum omnium , mandavit (ut moris est) satellitibus , ut abducentes eum Beream, in eodem loco perderent.
S. Est autem in eo loco turris cubitos quinquaginta alta, plena cinere, qua; instrumentum habebat versatile undequaque prtteepi in cinerem:
< 5 . Ibi reum istum sacrilegii, & qui etiam aliis quibusdam malis perpetrandis excellue- rat,omnes in exitium impulerunt.
7. Hac nece contigit iniquum istum mori Menelaum, ac ne terram quidem obtinere
8- Omnino justi ; nam quandoquidem consummaverat multa peccata circum altar* cujus ignis,8c cinis erat castus,in cinere mortem reportavit.
9. Rex cattei'um cogitationibus efferatus, veniebat designaturus contra Jehudaios res pessimas, qua: unquam fuissent facta patris fui tempore.
10. Sed quum Jehuda percepisset ista,denuntiavit multitudini, ut dies noctesque invocaret Dominum , si quando alias nunc etiam succurreret iis,qui prope erant, ut lege, Si patria,& templo sancto privarentur;
1 r.lit populum,qui jam paulisper respiraverat,non sineret infamibus gentibus subjici.
12. Quum itaque omnes simul idem facerent , Sc orarent misericordem Dominum cum fletu, ac jejuniis tres dies indesinenter prostrati; hortatus eos Jehuda, jussit venire ad se.
13. Et feorsim cum senioribus existens, consilium iniit, ut antequam invaderet exercitus Regis Jehudxam, compotesque fierent civitatis , ipsi procedentes , de summa rerum ope Domini decernerent prx/io.
14.Ita procuratione tradita creatori mundi, hortatus est, qui fecum erant,ut generosi ad mortem usque contenderent, pro legibus templi, civitatis,patrias, & reipubiicae.Sc cir-» cum Moddinas castra fecit.
15. Deinde data suis tessera,DEI VICTO- RI.dE , cum juvenibus optimis delectis invadens noctu castra ad aulam regiam, sustulit quasi bis mille viros ; & elephantem,qui primas tenebat,cum multitudine impolitam ipsi domum habitante, adjecit illis.
id.Deniq; postquam metu,& perturbatione implevissent castra.prosperi discesserunt,
17.H0C autem factum fuerat,quum jam die* illucesceret, propter protectionem Domini, qux superne defendebat ipsum.
iz. Rex autem ut percepit gustum J«hu- dxorum audaciar.Ioca tentavit artibus.
19. Quumque ad Beth-tzuram , munitum Jchudxorum praesidium accederet, in fugam vertebatur,offendebat,minuebatur;
20. Jehuda vero ad eos , qui intus erant, mittebat res necessarias.
21. Quarum rerum arcana hostibus remm- ciavit Rhodocus e Jehudseorum exercitu; sed quasstione habita prehensus, atque conclusus est.
12. Tum Rex secundo cum Beth-tzirranij sermonem habuit, dexteram dedit, accepit, abiit, congressus est cum Jehuda: copiis,inferior fuit
23. Ut autem accepit descivisse Philippum,stui relictus fuerat Antiochia: gerendis
“ nego.
negotiis, cc tus, subiP
jutas Itf obtulit 1 ttj
4.
jfclf
15, iule«
ptofart $h(iijiii udi inudari cpndi 1 Venit ii pnodiiP •os.deinde vstaiuccel
C
'sitit
(omjuftit
noft tttr
L adjehu [« Tripo! cum multi 1
i, Et 0 1 tiochum 1
^ Alati
feerdossu
mhSc«is
jiiiraf/®
alsum ad/ j. Ver.it ad ciaoquinqti iBitauttau »qui um tctntimtd ' j, Sed an meta lio&inw pejetoi: 6 . Qui quorum d itiones f ara conii
?• qf
fas,« idreni: l Ptit latinent ttiampn iliorum, metant mediocr p.Qu
iwpros)
tenta
tdai
quBt
11!
conft
ffim
1:,
magi
lita
n-
comit
ioteir
Itt.
Q-

%llö
tiscubitosf
'PtisAns
“Wwp®
: S«. 5 q«:
«misst
'<pai ites HIÄUMl
r 'P®V*
aiiiiaiiii
«fidia
wajiih
talis:

nando
'opeais..'
oprimc
ipfrrtfcs
tiatilbf;
mliimh.
v Dornt
imäeiinent!
ijltältWli
äras «ih arata a*
wwpitic:
ittaK
iliM»
Aiplfl
itpfafc
Mi»
jpdtMl
tofp-
Eipsti
!&
triifeta,
tfiacs
lOJJfflfc»
tthi.
i,munitur t, in fuga
it:
ntusen:
litas re
m exe>.
s,aq«i
ieth-ta®
eitd 1 ? 1
rapii® iriäi Ä”

negotiis , confusus est, Jehudxosquc horta- tus, submisit se ipsum , & juravit in omnes justas leges : reconciliatnsque, sacrificium obtulit , templum honoravit, & locum humaniter coluit.

24. Macbxum etiam amplexatus.reliquit ducem i 1 ’tolemaide usque ad Gerrenos maximum.

25. Inde veniente illo Ptolcmaida, quum graviter ferrent Pto!emenses conventiones illas (nam indignabantur eo quod voluissent Jehudxi cpnditiones irritas facere;)

26. Venit in tribunal Lysias,defendit rem commode , persuasit,sedavit, 8c effecit benevolos,deinde jungens Antiochiam > reversus est : itä iucceflit profectio,8c reversio Regis.

CAPUT XIV.

Jehuda ducit uxorem , rebtc-i cum Nicanore compoßtü.

Ost tempus autem triennii perlatum est ad Jehudam, Demetrium, Seleuci filium per Tripolitanum portum navigio advenisse cum multitudine v»Kda,& classe.

2. Et occupasse regionem , postquam Antiochum , Sc procuratorem ejus Lysi ara fu- j slulisset.

;TA Icimus autem quidam (quianti fuerat sacerdos summus , sed voluntarii inquinatus confusionis temporibus) quum reputaret nullä ratione sibi salutem este,neque amplius accessum ad sanctum altare,

4. Venit ad Regem Demetrium anno centesimo quinquagesimo primo, afferens ei coronam auream, & palmam,ac praeterea ramos, qui templi esse putabantur; Sc quiete se continuit die illo.

$. Sed arripiens tempus dementi* fu* commodum, arcessitus m consilium k Demetrio, 8c interrogatus, quo instituto,consilioque Jehudxi constitissent,respondit ad haec.

6. Qui ex Jehudxis dicuntur Aschidxi, quorum dux est Jehuda Macbxus,bella,8c seditiones fovefit, non sinent es,ut regnum bonam constitutionem assequatur.

7. Quamobrem ego majorum gloria spoliatus, nempe sacerdotio summo', huc nunc adveni:

8. Primum quidem de rebus ad Regem pertinentibus optimi cogitans : deinde vero etiam propriis civibus dans operam. Etenim istorum,quos modö dixi,pravitate,rationem aversante, universum genus nostrum non mediocres calamitates accipit.

9. Quum autem tu, 6 Rex singula ista cognoveris; 8c regioni, & obsesso generi nostro prospice pro ea comi humanitate, quam omnibus exhibes.

10. Tantisper enim dum Jehuda superest, fieri non potest,ut pacem negotia hxc consequantur.

n Atque hsc postquam ab illo dicta sunt, confestim amici reliqui in res Jehudx infensissimi,Demetrium amplius ascenderunt :

12. Qui statim accersens Nicanorem , qui magister elephantorum erat, & ducem Jehu- dxx designans eum, misit;

r;. Datis literis,ut & Jehudam tolleret, & Comites ejus dispergeret,Sc Alcimum sacerdotem summum templi maximi constitueret.

14 - Gentes vero, qux ex Jehudxa fuge-

C.ip. I lirant Jehudam, miscebant se gregatimNica. nori,miserias,& casus Jehuda:orum putantes fore sibi ipsis felicissimo*.

5. Jehudxi autem audito Nkamctri ®i« ventu, Sc accessione gentium, conspersi terra , siipplicaverunt ei,qui in*ternum constituit populum (uum , & semper cum .silultri apparitione defendit partem suam.

16. Postea praecipiente duce, statim movens inde exercitus , cum illis ad vicum Dessau miscuit pugnam.

17. Schimhon vero, Jehuda: frater cuti* Nicanore quidem congressus est > sed de repentina adversariorum disparitione brevi tempore facta,fuit consternatus.

jSJ. Veruntamen audiens Nicanor strenuitatem , qua erat Jehuda,& felicitatem in certaminibus Jußcptii pro patria, metuebat armis experiri:

19. Quamobrem misit Posidonium » & Theodorum , Matthiamqus, qui dat ent fidem , atque acciperent.

20. Quibus de rebus, quum pfurinft fuisse* deliberatio,& quum turbis dux communicavisset , visa concorde sentientia anauerun* conventionibus:

21. Et prxstituto die, quo privatim IU!» venturi essent, advenienti utrique fessi*potita: sunt:
22. (Disposuerat autem jehuda annatas homines, paratos opportunis locis, ne forti ab hostibus repenti maleficium cxkteretj Sc convenientem habuerunt sermonumititer se communicationem.
23. Tum moratus Nicanor jentschaiaim'*» nihil fecit absurdi, dimissis turbis gregariis» quas ante coegerat:
24. Sed Jehudam semper ferebat oculis» adeo ex animo m virum hua'c propendebat;
2.5. Edque hortante > ut ducta uxo-re liberos gigneret,duxit quieteusus ; ik communem vitam instituit.
2<>. Aicimus autem ut vidit unius insitarum benevolentiam, Sc conventiones factas, fututis comitibm venit ad Demetrium,Sc dixit Nicanorem res alienas a negotiis Jtegi* cogitare; nam (inquit) insidiatorem regni ipsius Jehudam successorem designavit. ~
27. Itaque Rex furore abreptus,Sc sceleratissimis istius calumniis inflammatus,scripsit Nicanori, cum se dicens de conventionibus graviter ferre, tum jubens,ut citoMacbseuas. vinctum mitteret Antiochiam.
28. Qux , quum ad Nicanorem pcrlats essent, confusus erat, Sc iniqui ferebat, quod res compositas irritas facturus esset,maximi, quum nullam vir ille fecisset injuriam.
29. Sed quandoquidem non erat, unde resisteret Regi, opportunum temptas observabat,ut stratagemate illud perficeret.
30. Macbxus vero cognoscens Nicanorem austerius semper agere erga se, Sc solitans conversationemaggrestioremex ibere,cogitavit austeritatem istam ex optimo amm» minimi proficisci; 8c coacervatis non paucis suorum comitum, se a Nicanore occultavit.
31. Alter autem agnoscens se generosi* viro stratagemate delusum essi.’,adveniens ad maximunnSr sanctum templum,qu' tnr sacerdotes convenientia offerrem sacrificia,virum imperavit tradi,
1' >’ 4 Z2. HÜ*

Cap. 14'
3i.Ulis autem, dicentibus cum juramento se nescite,ubi locorum is sit, qui quaeritur protendens dexteram in templum, juravit ista :
33. Nisi vinctum mihi tradatis Jehudam, istud Dei fanum complanabo,& altare suffodiam,& templum hic illustre Libero patri instituam :
34. Atqus his dictis abiit; sacerdotes vero manus in coelum protendentes, eum in- vocabant , qui semper fuit propugnator gentis nostrae, dicentes ista :
35. Tu Domine universitatis , nullius rei indigens,voluisti templum habitationis tuae apud nos fieri:
36. Nunc ergo , 6 sancte omnis sanctificationis Domine,conserva impollutam in secula hanc domum , qux nuper purificata est.
37. Rezaja autem quidam e senioribus,qui erant Jeruschalaimis , vir amans civitatis , St perbene audiens, adeoque propter benevolentiam Jehudaiorum pater appellatus , ad Nicanorem delatus est.
_ 38- Hic enim antegressis temporibus judicium continentia: in Jehudaismo reportaverat , & corpus 3 animumque pro Jehudaismo cum omni constantia exposuerat.
39. Volens itaque Nicanor diritatem , quä iisjehudaeos vehebatur, manifesto testatam facere,milites amplius quingentos mistt, qui eum comprehenderent:
40. Putabat enim comprehenso illo, se Je hndasis cladem effecturum.
. 4 r - Qjtum autem turba: occupatura: turrim , vestibuli januampulsarent vi,Sc ignem afferri.juberent , januasque incendi; denique,quum jam pend comprehensus esset, sibi ipsi subjecit gladium,
42. Generose mori exoptans jx>ri«f,quäm sceleratis istis subjici, Si indignas generosa conditione sua contumelias perpeti. >
43. Sed quum plagam non intulisset ictu certo, propter contentionis festinationem; tqrba: autem illae intra januas irrumperent; incurrens in murum generosi , se ipsum dedit praecipitem in turbas illas viriliter.
44. Quae ubi cito retulissent gradum, effecto spatio processit in medium incumbens ventri;
45. Et quum adhuc spiraret, animoque inflammatus esset, surgens (quamvis ferretur salientium more sangu,S,St gravia essent vulnera) cursu pervasit'turbas.
46. Et super quandam petram prx ruptam consistens,plane jam exsanguis effectus,pro- tulit intestina, & capiens ambabus manibus, conjecit in turbas : tandemque invocans eum,qui vita:, Sc spiritus dominium obtinet, m ea sibi iterum redderet, hoc pacto migravit d v/nr.

CAPUT XV.

ViBoria 'Jehudx.orum memorabilis,

autem ut percepitjehudam esse in . partibus Schomronis, consilium iniit, ut d,e quietis cum omni cautione eos invaderet.
%. Jcnudxis autem,qui ex necessitate eum prosequebantur, dicentibus, nequaquam iti horride,Sc barbare perdas illos; sed gloriam tribue diei ilh. qui olim sandte ab eo fuit ho- j qoratus.qui intuetur omnia, I
3. Interrogavit ille sceleratissimus.an esset ■
m coelo princeps,qui praecepisset diem (abba- i tm celebrari. 1
4. Quibus respondentibus, Dominum viventem,eum principem in coelo esse,qui jusi ferit diem septimum observari :
5. Ego vero , inquit,alter funi princeps in terra, qui prxeipio capi arma,&Regis negotia confici : veriintamen non obtinuit,ut miserum consilium suum perficeret.
6. Ac-Nicanor quidem iste cum omni jactatione cervices efferens , decreverat commune tropaeum de Jehuda statuere:
7. Macbaeus vero indesinenter confidebat cum omni exspectatione , se defensionem consequuturum a Domino:
8. Itaque hortabatur suos, ne formidarent adventum gentium ; sed habentes in mente ea auxilia ,"quae ante fuerant ipsis e caelo lacta .nunc etiam exspectarent victoriam sibi ab omnipotente adfnturam.
5. Et consolabatur eos ex lege,8c prophetis ; 8t pratterea revotans in memoriam ipsis etiam certamina, qute perfecerant,alacriores eos efficiebat,animosque eorum excitabat.
10. Atque hic denuncians ista,simul ostendebat irrita facta a gentJBus foedera , jura- mentorumque transgressionem:
11. Denique eorum quemque non tam cly- peorum , lancearumque munitione armaElt, quam a.lhortatisme , sermonibus optimis; ad quos adjiciens somnium , fide dignum o- unies affecit laetitia suminoperi.
12. Euit autem illius visio hujusmodi: O- niam , qui summus sacerdos fuerat; virum optimum, re verendum quidem aspectu , sed moribus mitem , & sermones decenter efferentem , qui denique ä puero laborem con- sumserat in rebus omnibus, qua: virtutis sunt propriae; hunc protendentem manus, vota fecisse pro toto Jehudaaorum coetu :
1;. Deinde eodem modo apparuisse virum canitie,& gloria prxstantem,cujus admirabilis quaedam , &i decentiffima erat circumstans eum excellentia.
14. Tum respondentem Oniam,dixisse,hic est amans ille fratrum propheta Dei Jirmeia, qui multis oravit pro populo, Si civitate' sancta.
15. Jirmeiam vero protendisse dexteram, 5 c gladium aureum dedisse Jehuda:; qutun* que daret,pronunciasse ista.
16. Accipe sanctum gladium , donum ä Deo,quo frangas adversarios.
17. Tum accipientes hortationem ex his Jehuda: verbis, bonis plane ,qux juvenum animos, & ad virtutem incitare poterant, Sc viriles efficere ; decreverunt non esse castra metandum, sed generose irruendum,& congresso toto auinio > ac virili facto, de rerum jumma decertandum» quandoquidem & civitas, Si locus sanctus , Sc templum periclitabatur :
jg. Nam de uxoribus, libeffsqne , itemque fratribus, 8t cognatis periculum miuore loco habebatur 3 sed maximuS3& primus inficiebat eis de templo sanctificato metus.

19. Iis vero , qui in civitate detinebantur, non mediocris erat solicitudo.sed congressu? sub dio faciendi cogitatio eos conturbabat.
20. L't autem oriines jam futurum certamen exspectabant,& jam miscebant pr^liun 1 hostes, Si acie disposita,Sc bestiis in opportuna parte constitutis,Si equitatu ad alas disposita.
u.Contui
ai.Consp fum» Sc vari ftiatujnq«
coelum»
aenofcfi ®® 1
ipsum»
.lictos
v j 0 Oii\
Dano»®
Crf*' 8 '
äjSKhenl
pull.
Nun: jit bonutt 3 , & «M Magni :,qui cum im WW fit.
2 ;. Qnia
iKiSiPW
16 . Qui totis jiw/,
17 . Ita
cordibus 0 prostraver millibus, i praesentia.
% Utai So streite Fk.V/.Mi :j. Iti esc uifflnutD ;s. PrKep »m propi tarn fu; Ettitntiam .1 litifcm "jitto dei
Tufi
D iligite ite Di «qujerit 1 . Narr ipsum, Si ;> Per isieOiS pientes. 4 . Eo Jteditur podsubj V Sand Äa, i I »«ia Ptul,
j seira ■ biotic Deus, ditor
7- 1 terrar lionci U Ullius n iplin M

'»fui:«'
jJejisKf Minuit, ss tt.
simoti;
atveutcj
tuen;
»Ottiüj
fflWälJ»!((Kkcch,;.
MVlüg^
är.Mk'.
M!
iiemL?» tiooeriL- ifaj o;ia^
iismodi: O* rat; vitua üf
Kenia «fe ikiot ^
: vinutisü
m\
waimftiaj
.aiiÄ
Kütarcir
iniiBÄ
Cap.ijr.
ai.Conspiciens Macbatus turbarum adventum. 8c variam armorum apparitionem , be- sliariinique ferocitatem, protendit manus in coelum, 8c mirificum Dominum invocavit, agnoscens non armis esse ; sed prout apud se . ipsum Dominia judicaverit, conficere dignis O'Mictoriam.
22. Invocans autem, dicebat hoc modo,tu Domine misisti , Angelum tuum tempore Chizkija:, Regis Jehudxx, qui sustulit e castris Sancherilij ad centum octoginta quinque millia.
23. Nunc autem, o princeps coelorum, mitte bonum Angelum ante nos ad timorem , & terrorem :
24. Magnitudine brachii tui percellantur isti > qui ciim blaspheinia contra sanctum populum. tuum advenerunt; atque his dictis desiit.
25. Qui autem erant a Nicanore cum tubis , 8c paeanibus invehebantur ;
26. Qui ve o a Jehuda cum invocatione,Zc votis prxlium cum hostibus miscuerunt;
27. Ita manibus quidem pugnantes , sed cordibus orationem fundentes" apud Deum, prostraverunt non miniis triginta quinque millibus, maxime iatantes Irae illustri Dei praesentia.
2g. Ut autem ab opere celsantes.cum gaudio revertebantur , agnoverunt ante ceci- ~ disse Nicanorem cum tota armatura sua.
29. Ita exclamatione turbulenta facta,benedixerunt Deo principi suo paterna lingua.
30. Prxcepit autem ille primus civium suorum propugnator, qui omnino corpus, & animam fuani abjecerat, Sc a' täte fuä benevolentiam in suos gentiles conservaverat, ut rescissum caput Nicanoris, & manus cum humero deferretur Jerufchalaima.
Cap.i.t.
31 .Quo postquam advenisset,8t convocatis gentilibus suis , ac sacerdotibus ante altate constitisset, advocavit cos,qui erant in arce c
32. Et ostendens prophani Nicanoris caput, manumq; blasphemi.qu.i extenta in sanctam omnipotentis domum cervices extulerat.
33. Lingua Nicanoris impii abscissa,dixit, fe eam minutatim daturum avibus; prtemia vero dementite ex adverso templi suspensurum.
34. Itaque omnes in coelum aspicientes, benedixerunt illustri Domino.dicentes; be- nedictus jit, qui conservavit locum suum impollutum,
35. Tum suspendit Nicanoris caput de arce y ut manifestum esset omnibus,Sc evidens signum auxilii a Domino.
3< 5 . Itaque decreverunt omnes decreto communi,nequaquam diem hunc incelebrem sinendum esse;
37. Sed haberycelebritatem die decimo tertio mensis duoqgjjimi, <]ui Adar Syra lingua dicitur , die uno ante diem festi Morde- caici.
38. Quum igitur res Nicanoris ita successerint , & ab stlis temporibus civitatem He- brari obtinuerint j Hic ego quoque finem sermonis faciam.
39. Ac siquidem bene , Sc prout compositionem perstringi convenit prxftitero , hoc etiam ipse volusssin autem exiliter, atque tenuiter, hoc tamen est,quod potui assequi.
40. Nam ut vinum seorsim bibere, ltmili- terque etiam aquam, utrumque varie adversum est ; contra veto ut vinum aqua commixtum, suavem. 8£ delectabilem gratiam efficit: ita etiam sermonis apparatus delectat aures legentium compositione sua,

atque hic finis futurus est.
p.GSKGM
Sapientia.
SAPIENTIA
sifti/rat
istetsn
Srfcptt'
SiSnu
«fctri .(it lira
tJOWB.l wck :tti
i® Arem
,Cb LV.I-
1 pasta-
; .itemgt vipote tot) .is insiish
itintfe dioifti inturbär- turi® re® »ut®*® i in#' 15 '
ii.Co®-
C A r U T I.
Tnpitutio Rogis.
D fligite justitiam,o judices terr*; sentite de Domino bonitate,Sc simplicitate cordis quaerite ipsum.
2. Nam expositus est iis, qui non tentant ipsum , Sc patefit iis,qui non infidi sunt ei.
3. Perversae enim ratiocinationes separant ä Deo, 8c probata illius potentia arguit insipientes.
4. Eo quöd in malitiosam animam non ingreditur sapientia, neque habitat in corpore, quod subjectum est peccato.
5. Sanctus enim spiritus disciplina: sugit dolum , 8c absistit a ratiocinationibus horni- timii vacuorum intelligentia 3 Sc indicatur, quum advenit iniquitas.
< 5 . Nam humanus est spiritus sapientiae; sed non Uberat blasphemum ä matedillo labiorum ipsius, quia renum ipsius testis est Deus,&cordis ipsius observator verus,Sc auditor lingua;;
7. Cum spiritus Domini impleat orbem terrarum', Sc idem continens omnia , cognitionem habeat vocis.
8. Propterea , qui loquitur rem injustam, nullus occultus futurus est, neque praeteritura ipsum injustitia illa arguens, y. Nam consiliis impii adest quastio , 8c auditio verbor um ejus ad Dominum perventura est, ut arguat iniquitates ejus.
10. Quia auris zelotypa audit omnia haic, etiam sonus murmurationis non est abditus ei.
ir. Cavete igitur i murmuratione inutili, Sc ab obtrectatione continete linguam, quia sermo occultus non est impune abiturus, 8c os contra illum \nentiens perdit animam.
re. Ne studeatis morti errore vita: vestrae, neque attrahatis perditionem operibus manuum vestrarum:
13. Quia Deus mortem non fecit, neque delectatur perditione viventium:
14. Nam omnia creavit, ut sint, Sc salutares sunt ortus hujus mundi,in quibus non est pharmacum exitiale , neque inferorum regnum super terram.
15. Justitia autem immortalis est :
i 4 . Impii vero manibus,8c sermonibus ac- cersiverunt mortem , amicam arbitrati eam, contabuerunt, ubi conventionem statuerunt cum ea ; quia digni sunt, qui cedant in partem illius.
CAPUT II.
Speculum vitXitS'confiliorum impiorum. Ixerunt enim apud fe ipsos , ratiocir.antes improbe , breyis, Sc molesta est vita i y 5 r.o-

nostra, neque remedium est adversas mortem humanam , nec cognitus est ullus» qui ab inferis reverterit .
2. Nam casu nati fumus,postea vero ita futuri fumus quasi non fuissemus : quia fumus est respiratio narium nostrarum, St sermo prolatta motu cordis nostri scintilla est. r 3. Quä exstincta in cinerem abiturum est corpus nostrum , St spiritus noster ut aer aiollis diffundetur:
4. Quo tempore oblivioni erit nomen no- ftrumTSt nemo recordabitur operum nostrorum: ita transitura est vita nostra ut ve-
mundum, & tentant illum, qui cedunt in partem istius.
stigia nubis 1 St quasi nebula dispergetur infestata i radiis solis , St a calore ejus gravi iis impulsa.
<;. Nam ut umbrx transitus est tempus nostrum, neque est remeatio a morte nostra; quia obsignata est, St nemo revertitur.
6. Agitdergo, fruamur praesentibus bonis, St possessione hac taftquam in juventute litamur studiose.
7. Vino pretioso, 8c unguentis impleamur, ac ne praetereat nos jucundus aer :
z. Coronemur rosarum calyculis , antequam marcescant:
9. Nemo nostrum expers sit nostrae lascivi* , ubique relinquamus symbola l*titi* : »am h*c est portio nostra, & fors hujusmodi.
10. Potentia opprimamus pauperem justum, ne parcamus vidu* , neque fenis reve- feamur longaevos canos:
11. Sed esto robur nostrum lex justiti* ; Infirmitas enim deprehenditur inutilis.
12. lnsidiemur autem justo , quia incommodus est nobis , St adversans operibus nostris: exprobrat nobis peccata in legem,St infamiam irrogat nobis peccatorum vit* instituta: nostr*-
13. Profitetur cognitionem se habere Dei. 8t filium Domini se ipsum nominat:
14. Factus est nobis ad redarguendum cogitationes nostras:
15. Gravis est nobis etiam ad aspectum, quia dissimilis est aliorum vita illius > St alio spectantes semit* ejus:
16. Argentum reprobum sstimamur ab ipso, St abstinet k viis nostris tanquam ab immundis rebus , beatos prxdicat fines justorum, St Deum patrem jactitat.
17. Videamus s/nrne sermones ejus veri, St experiamur, qn* sint eventura ei .-
18. Nam si justus iste silius est Dei, suscipiet eum, St liberabit eum a manu adversantium.
19. Contumelia,& tormento quxstionem habeamus de eo, ut cognoscamus squitatem illius, St probemus , quam habet iste malorum tolerantiam.
20. In mortem turpem condemnemus istum: nam illius erit prospicere ex sermonibus istius.
21. H*c ratiocinantes, erraverunt:etenim excarcavit eos malitia ipsorum.
22. Et non agnoverunt arcana Dei, neque mercedem speraverunt sanctitatis neque judicaverunt prxmium esse animis inculpatis.
23. Deus enim creaverat hominem ad conditionem incorruptam, St imaginem ipsissi-I Ni* naturj^su* fecerat eum :
24. Sed invidentia diaboli mors venit in!
i
CAPUT III.
Piorum poli hanc ■uitamfelicit/u. TUstorum verö animx sunt in manu De!, Ut . J minimd attmgat eos cruciatus. GH
2. Videntur in oculis insipientium mori,

St xstimatur malum esse exitus ipsorum.
3. Et via nostra esi contritio : hi vero versantur in pace.
4. Etenim ad aspectum hominum, si pu* niuny-r, horum tamen spes immortalitatis plena est :
5. Et paulum castigati , plurimum afficientur bonis ; quoniam Deus lentaverit ip- (os, ecifque dignos se ipso deprehenderit.
6. Tanquam aurum in fornace probaverit ipsos, St tanquam holocaustum sacrificium acceperit ipsos.
7. Itaque tempore visitationis ipsorum relucebunt, St tanquam scintill* accendentes stipulam perficient cursum:
8. Judicabunt gentes St dominabuntur populis, regnante Domino eorum in fecula. -
9. Qui confidunt ipsi, intelligent veritatem , St fideles in charitate manebunt apud ipsum : nam gratia , St misericordia inest sanctis ejus , St visitatio electis ejus.
10. Impii vero prout ratiocinati sunt,perferent supplicium, qui neglexerint justum» St k Deo defecerint.
11. Nam qui nihili facit sapientiam, 8c disciplinam, miser est: etiam inanis est spes illorum, St labores infructuosi, inutiliaque opera illorum.
12. Uxores eorum insipientes sunt, St improbi liberi illorum.
13. Maledictaque generatio illorum: nam beata eß sterilis , qux polluta non est ; qux non experta est cubile flagitiose, est perceptura fructum in visitatione animarum.
14. Similiter eunuchus, qui non operatus est manu iniquitatem, neque res improbas contra Dominum cogitavit: nam dabitur ei gratia fidei lectissima, St fors in templo Domini animo gratissima.
15. Bonorum enim laborum fructus celebris est , St non excidit radix prudenti*.
16. Liberi vero moechorum non confe» guentur perfectionem, sed semen ex illegitimo cubili natum , delebitur :
17. Etenim sive longxvi sint, nihilixsti- mantur , St inhonora ad finem usque eß senectus illorum :
18. Sive celeriter moriantur , neque spem habent, neque consolationem in die cognitionis. , .
19. Nam generis iniqui dura sunt exitia.

C A 1 ' U T I V.

Consolatio piorum adversus mortem ; ideoq;
ivB-xi/otrtx , kJ aB-otvottrl».

M Elius est carere liberis servata virtute; nam immortalitas inest memori* il- liu» , quia St a Deo, St ab hominibus agnoscitur.
2. Quam präsentem imitantur, St desiderant abeuntem,qux in seculo hoc triumphat, coronam gestatura, St certamen'prxmioruin pollutione carentium reportatura.
Plu-
?i pluri»“"
multitudo"»! ^ adulldat dumagrt.^
4 Etsi»!?
gtifir '• f, Crttimqua
pniM»“* 1
«nadeln®,
ii '®«' 11 bi testes fui E»s,quum<l' >. Justus vet iquiete futur j, Nonenin jnotiti ((!,
9 . Sedptui litaimm»'
10 . Qui pl liveret inte
u. Erept ledam ipsiu Ipsius!
11 . Nam f qu* bona fu K/iwrai/i
i;. Sinciii
i). Grata en. propttrea festit
11. Populi» »•i, neque i
Maritim istis ejus,' ih. ConAe mpios,!r'n SmfcMi 17 . Videi
S(quorliu nus.
ig. Vide iero deridi 19. Emi fa,8icont felium, c
putipitei tis, atque in dolore 20. Ini {avidi, ä ntesipsoi
|'4a I »i
2,1
stupes
nun:
dL
stiam
pnd:
4,Sti

ni.
/«te«,
tiamauit
«a».
I'jicntiuntt
»tusipfoiB ■ntio; hi TtroT'
«teioiiil: fw iranonüt
//«ait
teniwip.
fcräta.
Mittptoteu
imstpfw Mills Keg
eorum ai;-.- inteiii|tm in tiMriaj ffl/feoriis ilistjiis. tarnt smft

tntiiifcM
iistftfifesii
MÄIPttp
®f«B,S:s
itio iUsrass uuiati.p gitiisf, sis» um«
Mll.HM
iiiaafci
Biespft'
sitis sk-
fapaa*'
tewlkji
ri
k i DS
aiifptfi
IT ,ttpttß tiiditcigd-
sunt «I«
71 «.
vati vi « 1 meinet.!-' minitas
tnr, illis« ,0,'LS!*-

Plurimum vero sobolescens impiorum multitudo neque utilitatem afferet, neque ex adulterinis stolonibus radicem in profundum aget, neque stabilem pedem ponet:

4. Etenim quamvis ramis ad momentum effloruerit, infirmi procedentes , ä vento commovebuntur, 8t ipsa vi ventorum eradicabitur :
5. Circumquaque diffringentur rami imperfecti, St fructus iplorum inutilis , immaturus ad cibum , 8t nulli rei aptus.
6. Nam ex illegitimis congressibus geniti liberi testes sunt improbitatis adversus parentes, quum de ipsis habetur quxstio:
7. Justus vero, si matura morte obierit» in quiete futurus est :
8. Non enim qux longxva est senectus , honorata est , neque numero annorum multorum mensurata.
9. Sed prudentia hominibus est canities & vita immaculata est fenilis irtas.
10. Qui placens Deo diligebatur , quum viveret inter peccatores, fuit translatus;
11. Ereptus est, ne malitia mutaret intellectum ipsius, aut dolus deciperet animum ipsius:
ia. Nam fascinatio improbitatis obscurat, qua: bona sunt, St circumagitatio concupiscentia: transvertit mentem,carentem malitia
13. Sanctisicatus , brevi implevit longa tempora :
14. Grata enim Domino erat anima ipsius, propterea festinavit eum tollere ex improbitatis medio.
15. Populi autem vident, 8c non considerant , neque intelligentem advertunt ad istud, gratiam , St misericordiam adesse sanctis ejus , visitationemque electis ejus.
Ili. Condemnat justus moriens viventes impios, St juventus confecta celeriter annosum senium injusti.
17. Vident enim mortem sapientis ; neque animadvertunt, quid consilii ceperint de eo, & quorsum in tuto statuerit eum Dominus.
ig. Vident, 8c nihili faciunt, Dominus vero deridebit ipsos
19. Erunt enim postea mime ignominiose, 8c contumeli* expositi apud mortuos in seculum, quum franget ipsos prxrepta voce prxeipites, St commovebit eos a fundamentis, atque ad extremum usque desolati,erunt in dolore , St peribit memoria eorum.
20. Inibunt rationes peccatorum suorum pavidi, St revincent eos ex adverso iniqui- »atesipsorum.

CAPUT V.

Seatitudo justorum in altera vita : rSsera p (enitenti a impiorum.

T Unc stabit confidentia magna justus in conspectu eorum , qui afflixerint ipsum, St qui abjecerint labores ipsius :
1. Videntes turbabuntur timore gravi, St stupefient propter salutem inopinatam eorum :
3. Diccntque apud se ipsos resipiscentes , dicent (inquam , gementes propter angustiam spiritus , hic eraj , quem habebamus quondam ludibrio, St communi probro. 4.Stulti vitam ejus sestimabamlts furorem.
& finem ejus ignominiosum.
5. Quomodo relatus est m filios Dei, St in sanctis est fors illius i
6. Plane erravimus ä via veritatis, justitix luce non lucente nobis, St sole justitia; non exorto nobis.
7. Iniquitatis, St perditionis callibus expleti fumus , St perambulavimus deserta a- via ; viam autem Domini non cognovimus.
8- Quid juvit nos superbia?St quid divitiae cum gloriatione contulerunt nobis ?
9. Praeterierunt illa omnia tanquam umbra , & tanquam uuncius prxtercurrens.
10. Tanquam navis permeans fluctuantem aquam, qua:, quum transivit, non potest inveniri vestigium,, neque via meatus ejus in fluctibus:
11. Aut tanquam ave volante per flerem» nullum invenitur indicium meatus, sed turbans ictu verberatum levem aera , St scissum vi stridente motis alis permeat , posteäque non invenitur signum progressus in eo ••
12. Aut tanquam sagitta in scopum missa, sectus aer statim in se ipsum resolvitur adeö ut ignoretur transitu' illius.
13. Ita etiam iv-s irati defecimus.
14. Ac virtutis qu-.dem signum nullum valuimus ostendere ; sed in malitia nostra plane absumti sumus.
15. Nam spes impii ut lanugo delata a vento, St tanquam spuma tenuis i procella impulsa, St tanquam fumus avento dissoluta est, aut etiam praeteriit ut diversorii in diem unum recordatio.
isi. Justi verö in seculum vivunt, quorum merces est in Domino , St quorum cura est apud Altissunum.
17. Propterea regnum decosis accepturi sunt, St diadema pulcherrimum e manu Domini ; nam dextera sua proteget eos , St brachio defendet eos :
18. Sumet ad totam armaturam zelum suum,8t armabit creaturam ad ultionem inimicorum :
19. Induet pro thorace justitiam,& imponet pro galea judicium minimi simulatum :
20. Sumet in scutum inexpugnabile sanctitatem :
21. Acuet vero severam iram pro gladio, St belligerabit cum eo ad finem usque mundus ipse contra insipientes istos.
22. Procedent directa tela fulgur um, St ex nubibus , tanquam , ex arcu bene in orbem adducto, insilient in scopum;
23. Et grandines confert* , ab indignatione lapides jaculante projicientur;indignabitur in eos aqua maris , fluvnquesimul severi exundabunt:
24. Instabit in eos spiritus potenti* , & tanquam procella ventilando ejiciet e os: desolat enim totam terram iniquitas , St thronos potentum evertit maleficentia.

CAPUT VI.

Exhortatio ad sapientiam feriandam , ei tjuhd offerat se se tam benigni), IS tam in~ Jigniter benefaciat.

M F.lior est sapientia, quam vires , St vir prudens, quam fortis.

2. Audite igitur Reges, St intelligite, discite , o judices extremitatum terrx :
3. Auribus percipite dominatores multi“ tudinis, St superbientes de tuebis nationum,
4 tS2<9.

SAPIENTIA,
Cap. 6.
4. Nam data est a Domino potentia vobis,
potestas ab Altissimo ; qui questionem
habebit de operibus vestris - St consilia per* scrutabitur,
5. Quandoquidem , quum ministri sitis regni iplius, non judicastis recti, neque observastis legem- neque ex consilio Dei ambulastis ;
6 . Horribiliter, 8c celeriter instabit in vos: Nam judicium severum exercetur in eos qui prxsunt.
7. Minimus enim quivis condonationem habet misericordi* ; potentes vero potenter exquirentur.
8- Nam Dominus omnium non dissimulabit personam , neque verebitur magnitudinem, quum parvum, ac magnum ipse fecerit , Lc pariter utatur providentia in omnibus.
9. Sed potentibus vehemens instat inquisitio.
10. Ad vos itaque,6 Reges, pertinent sermones mei, ut discatis sapientiam,& non excidatis :
11. Nam , qui sancti servant res sanctas, sanctificabuntur , & qui eam edocti fuerint, defensionem consequentur.
11. Expetite igitur sermones meos , & cupido animo instituimini.
i?. 1'rxclaraest, & nunquam marcescit lapientia, qu* facile spectatur ab iis, qui diligunt ipsam, St invenitur ab eis.quiquxrunt ipsam:
14. Imo occurrit cupientibus, ut ante noscatur.
15. Qui mane attendit ad ipsam, nonla- feoraturusx st.nam assidentem foribus suis inveniet eam.
1 6. Nam cogitare de illa prudentia perfectissima efl > 8c qui vigilaverit propter eam, celeriter vacuus erit cura.
17. Quoniam illa dignos se cirdumeundo «juserit > 8c in callibus quibusque apparet eis benevole, atque in omni cogitatione occurrit eis.
i?. Nam verissimum principium illius est disciplinae cupiditas;
19. Cura autem disciplina; estcharitas, & Charitas observatio legum illius , attentio vero ad leges est incorrupta: vita; firmamentum;
20. Vita autem incorrupta facit, ut simus propinqui Deo:
21. Igitur cupiditas sapientise perducit ad regnum ejta.
22. Si ergo delectamini thronis, St sceptris, Reges populorum ;
23. Honorate sapientiam, ut ip seculum regnetis.
24. Quid autem sit sapientia, & quomodo exstiterit; enunciabo, nec celabo vos mysteria, sed a principio ortus pervestigans, exponam perspicui cognitionem ejus , nec prx- teribo veritatem ipsam.
25. Neque etiam cum invidia tabifica ambulabo, is enim non qst communionem adepturus sapienti*.
ad. Multitudo autem fapientum esi salus jnundi, St Rex prudens stabilimentum populi :
27. Quamobrem erudimini verbis meis,& Utilitatem capietis.
Cap. 7 ,
CAPUT VII. ""
Sapientix prxstantia enarratur.
Um quidem ego quoque mortalis horna , * qualis omnibus,& progenitus ab homine primo,ex terra satio.
2. Et in utero matris figuratus sum caro tempore decem mensium : coagulatus sum sanguine ex femine viri; ldque per voluptatem, conjunctam somno:
3. Et ego quoque factus traxi communem nobis aerem, 8t in hanc terram iisdem perpessionibus infestus decidi ; primam vocem similem omnibus emisi, fiens :
4. In fasciis educ atus sum, & curis.
5. Nemo enim Rex aliud habuit initium natur* fu*;
6. Sed unus est omnium ingressus in hanS vitam, St par exitus.
7. 1’roptere» oravi, St prudentia data ese mihi,invocanti mihi advenit spiritus sapienti*.
8. Prxtuli eam sceptris,St thronis,8c divitias nullas duxi cum ea comparandas esse;
9. Neque aquavi ei lapidem pretiosum; quia omne aurum respectu ejus arena exigua , St tanquam lutum xstimatur argentum ad eam:
10. Prx sanitate, St specie dilexi eam, 8c proposui consilium mihi habendi eam pro luce : quia non occumbit proficiscens ex e» lux.
11. Advenerunt autem mihih*c bona simul cum ca omnia, St ihnumer* diviti* per eam; ;
12. Et lxtatus sum de omnibus, quod eorum dux esset sapientia; quamvis ignorarem hanc eorum genitricem esse.
12. Hanc St sine dolo didici, 8t sine invidia trado ; divitias hujus non abscondo.
14. Thesaurus est hominibus , qui nunquam deficit; quo qui utuntur , cum Deo contrahunt amicitiam, donis ex eruditione profectis commendati;
15. Mihi verö Deus dedit , ut loquar ex sententia,St cogitem digne, donatis rebus s nam ipse St ad sapientiam dux est, St constans fapientum rector.
16. Etenim in manu ipsius fumus, St nos» St sermones nostri, omnisque prudentia, 8c opificiorum scientia.
17. Ipse enim mihi dedit eorum,qu* sunt, cognitionem certam , ut cognoscam constitutionem mundi, St vim elementorum.
18. Principium > St finem; mediumque temporum.
19. Solstitiorum mutationes, 5 t varietates tempestatum > anni circuitus , St stellarum situs.
20. Naturas animantium , St animos bestiarum, spirituum vires, St cogitationes hominum, differentias plantarum > Lc radicum facultates:
si. Deniquequxeunque sunt occulta, & manifesta novi; artifex enim omnium docuit me sapientia:
22. Nam inest ei spiritus intelligens , sanctus, simplex, multiplex, subtilis , mobilis, splendidus, impollutus , perspicuus, perpessionis expers, amans boni,acutus, expeditus, beneficus.
23. Humanus, stabilis, certus, securus, o- mnipotens, omnia intusns , Si permeans o-
mnes
Aiechrim jubtiles:
14. Sin®
tatefri
15 , ii»«? tusi®»'? 10
;UV»IP lel
(ab;
tootoiitatis
ji (Jnumqu
(ti manens > j-rjlas inanit fe’Siprophe || Nihil en
bitat cum 6 U Ramea unemfiellai apiior e!ft(jo, Etenir «ro non est

C
minem B
1. Hanta mea, # 911 » nor epalek j. Mobilität
ji {«vitta pin amavit
i. Hacenin Sj« eligito
j, Quoti fd h i» vita, tjj tpemtet
d.Etiip' ira in n® ipsa!
7, It ji jbea ressi Prudential nem, quit itus:
| 8 , Sin 1 desiderat tonjicit, tionesw noscit, e' nim.
>J“‘
vicium n Wtriceir iis, 8 imc 11, Pei fe,!st Uti fpttjt
terna
fcm
>!■
mein
linqu
/ 4 .
jieien
'!• aornl Si ini MHiti

SAPIENTIA
unttirt, «momiiik# »genitus alb
izmwsM, ; coajulaha t ^P-k-nch
temiifajt j' pnnuai hb I*:
«Ls«
ntaMta
noinfc$ apidsm pias i -inis» zfatteji
secklm«t iafcrf ea; ■oidiiwex,
litterionis 8 te«|i
«migma
e.
Sid.&lbeaE
i':oA «ta i jts ItUiBiCSi» oatito
«Mlp«
ntos/fe
sutili»
isimWi
twnapta
leto®
';n;
«irato
,tUm
tanimosb
ititioncsb
, 8 trafc
t occata niraumfc
tdlig»- 1 tilis i * : i panis.pto tuSiOfto*
tUSifcS*®"
Cap.7.8.
jnnes spiritus intelligentes puros , & summe subtiles :
24. Nam omni motu res mobilior est sapientia, 8c pervadit, ac permeat omnia puritate sua.
25. Nam vapor est potenti* Dei,8c synce- rus fluxus a gloria omnipotentis: propterea nihil inquinatum in eam incidit:
2 6. Nam splendor est a luce «terna,8c speculum efficacitatis Dei expers maculx , ac imago bonitatis ejus:
27. Quitmque una sit, omnia potest, & in se ipsa manens, innovat omnia, 8c per xtates lingulas in animas sanctas transiens amicos Dei.Sc prophetas comparat.
28. Nihil enim diligit Deus, nisi eum, qui habitat cum sapientia:
29. Nam ea est speciosior sole, & luperat omnem stellarum situm, cum luce comparata prior esse deprehenditur.
30. Etenim illam excipit nox : sapienti« vero non est pr* valitura malitia.

CAPUT VIII.

Sapienti a , virgo amabiln , commandat, hominem Deo, <Shominibtu.
Erringst autem ä fine uno ad alterum fortiter^ 8c disponit omnia utiliter.
2. Hanc amavi, Sc exquisivia juventute mea, Sc quaerens ducere hanc sponsam mihi , amore pulchritudinis hujus correptus sum.
3. Nobilitatem suam hac gloria exornat , quöd convictum Dei habet, Dominusque o- jnnium amavit eam.
4. H*c enim est, qu* docet scientiam Dei, Scquae eligit opera illius,
3. Quod si divitiarum optabilis est possessio in vita , quid sapientia ditius , haec omnia operante ?
6 . Et si prudentia operatur, quis eorum , quae in natura sunt, artifex potius est, quam ipsa?
7. Et justitiam si quis diligit, elaborat* «b ea res sunt virtutes;nam temperantiam,Sc prudentiam edocet, justitiam ,8c fortitudinem, quibus utilius nihil est in vita hominibus :
g. Sin etiam multiplicem experientiam desiderat aliquis, h*c novit vetera, & futura conjicit, scit versutias sermonum, 8c solutiones aenigmatum, signa , & portenta praenoscit, eventusque tempestatum, ac temporum.
9. Judicavi itaque hanc ducendam ad convictum meum, sciens futuram esse mihi consultricem bonorum, Lc consolationem a curis, 8c molestia.
10. Per hanc gloriam in turbis habiturus sum, 8c honorem apud seniores juvenis :
11. Acutus inveniar in judicio, & in conspectu potentum admirationi ero:

12. Tacentem me exspectabunt,8c loquen- tem attente audient, etiam loquente amplius, manum imponent ori suo.
13. Per hanc habebo immortalitatem, Sc memoriam «ternam venturis post me derelinquam :
14. Administrabo populos, Sc gentes subjicientur milii:
13. Metuent me , quum audierint tyranni horribiles , in multitudine bonus videbor > & in bello virilis, ingressus domum meam acqmcttam ei;

16. Non enim acerbitatem habet conversatio ejus, neque dolorem convictus ejus t sed !«titiam , Sc gaudium.
17. H*c ratiocinatus mecum, Sc curans cum animo meo > immortalitatem esse in cognatione sapienti*;
i8- F.t in amicitia ejus delectationem bonam,& in laboribus manuum eius divitias indesinentes, 8c incommuni colloquii cum ea exercitatione prudentiam, Sc celebritatem in communicatione sermonum ejus; circumivi qusrens, ut assumerem eam apud me:
19. Eram autem puer bonä indole,animamque bonam sortitus eram;
20. Ac potius ut bonus eram, in corpus impo Ilutum veneram:
21. Sed quum agnoscerem, me non aliter fore compotem illius , nisi Deus dederit; atque hoc ipsum novisse, cujus sit gratia , este prudenti* , accedens Dominum j oravi eum» Sc dixi ex toto animo meo :

CAPUT IX.

Oratiopro sapienti a. impetranda.

O Deus majorum , Sc Domine misericordi*, qui fecisti omnia verbo tuo.
2. Et sapientia tua constituisti hominem, ut dominetur creaturis, qu* ä te fast* sunt.
3. Et administrans mundum sanctitate,8r justitia recto animo judicia exerceat:
4. Da mihi sapientiam adstitricem throni tui, ac ne reprobes me e numero siliorum tuorum.-
5. Nam ego servus tuus sum, 8c filius ancili* tu* , homo infirmus , & vit* brevis,8c tenuior adhuc in judicii, ac legum intctli- gentiä.
6. Etenfm ttt perfectus sit aliquis inter filios hominum, absente sapientia, qua a te est , nihili reputandus est.
7. Tu me ante elegisti Regem populi tui, & judicem filiorum, filiarumque tuarum :
8- Dixisti, ut aedificem tibi domum , in monte sancto tuo, St in civitate habitationis tu« altare , imaginem tabernaculi sancti, quod ab initio praeparavisti.
9. T ccum autem eß sapientia, qu* novit opera tua, Sc qu* adfuit, quum faceres mundum , Sc qu* scit, quid placeat in oculis tuis, Sc quid rectum ex mandatis tuis.
10. Emitte illam i sanctis caelis, ä throno, inijuam, glori* tu* mitte illam, ut pr*sens versetur mecum in labore , Sc cognoscam , quid gratum sit apud te.
11^ Illa enim novit omnia, atque intelli- git, estque ductura me in actionibus meis moderati , 8c conservatura me in gloria sua;
12. Ersmtque accepta opera mea, quum judicabo populum tuum juste , Sc ero dignus throno patris mei.
13. Quis enim hominum cognoscat consilium Dei ? aut quis cogitare possit , quid velit Deus ?
14. Nam ratiocinationes mortalium sunt timid* , Sc instabiles cogitationes eorum.
15. Infestum enim corruptioni corpus aggravat animam , Sc deprimit terrena habitatio mentem multis curis plenam :
16. Et vix conjicimus ea, qu* in terra tot, Si qu* ad manus/«»t, laboriose inve-
imiHS

«imus ; qux autem in coelis sunt, quis pervestigavit ? ,
17? Et consilium tuum, quis noverit, nui tu dederis sapientiam,& miseris fandum spiritum tuum e lacu altissimis i
18. Sic enim correctx sunt eorum, qui in terra versantur, fenqitx.se res, quae placent tibi, homines edocti sunt:
19. itaque sapientia fuerunt servati.

CAPUT X. ~~

Commoda sapientia: variis exemplis firmata. JEz primum formatum parentem mundi, qui solus creatus est, conservavit.
2. Et eximens eum ä delicto ipsius , dedit ci potentiam dominandi omnibus rebus.
3. Discedens autem ab hac injustus ira sua, una periit cum furoribus, quibus occidit fratrem.
4. Propter quem diluvio inundatam terram iterum servavit sapientia, qux exiguo ligno justum gubernabat.
5. Haec etiam in consensu improbarum gentium confusarum agnoscens justum, servavit eum inculpatum Deo, 8t in summa filii fui miseratione fortem custodivit.
6. Hxc justum, pereuntibus impiis, libera, vit, fugientem ab igne in civitates quinque descendente:
7. Cujus adhuc testimonium nequitia* constituta est solitudo fumo diffluens , Sc plant* , mutili pulchritudine ferentes fructum, L/ statua falis,'constituta anima; non credentis mollimentum.
z. Nam qui sapientiam praeteriverunt, non tantum eö acceperunt damnum,quod res bonas non obtinent, sed etiam reliquerunt su* ipsorum insipientiae mollimentum huic vitae, at ne iis quidem in rebus lateant, in quibus lapsi sunt:
9. Sapientia verö cultores suos e laboribus liberavit.
10. Hate fugientem ab ira fratris justum deduxit callibus rectis, demonstravit ei regnum Dei, 8t dedit ei cognitionem sanctorum ; locupletavit eum in arrumnis > quum multiplicaret labores ejus;
11. Quum avaritia dominatus exerceretur in ipsum, hxc adfuit, Sc dicavit ipsum:
12. Conservavit ipsum ab mimicis, & ab insidiantibus tutata est, certamin/sque validi prxmium dedit ei, ut cognosceret omni re potentiorem esse pietatem.
13. Haec venditum justum non dereliquit, sed ex peccato liberavit eum: una cum ipso descendit in foveam-
14. Neque in vinculis dimisit eum , sed constanter adfuit > donec contulit ipsi sceptrum regni, 8c potentiam in eos, qui tyrannici vexabant eum , mendacesque demonstrans illos, qui vituperaverant eum, dedit gloriam aeternam ei.
15. Haec populum sanctum, & femen in- Sulpatum liberavit a gente affligentium.
16. Ingressa est in animam administri Domini , 8c formidabilibus Regibus obstitit portentis,& signis:
17. Reddens sanctis mercedem sanctitatis laborum suorum, deduxit eos via mirabili, & fuit eis tegumentum interdiu, & lux stellaris noctu.
1 * Traduxit cos trans mare rubrum. &

transvexit eos trans aquas multas ;
19. Hostes vero eorum inundatione per» didit, quum ex profunditate abyssi eduxifftt eos.
20. Propterea justi spoliatis impiis cantaverunt, Domine, nomen sanctum tuum, Sc animo uno laudaverunt manum tuam, propugnantem ipsos.
ci. Nam sapientia os mutorum aperit, Sc linguas infantium disertas reddit.

CAPUT XI.

Sapientia per deserta ducit , ibique nutrit hominem, ist ejue inimicos devincit.

F 'Ecit, ut succederent opera eorum admini- slratione Prophet* sancti, c. Permeaiunt desertum inhabitabile , in loeu aviis impegerunt tentoria:
3. Restiterunt liostibus , Sc mimicos niti sunt.
4. Sitientes invocaverunt te, Sc dat» e[{ ipsis aqua e petra abrupta, Sc e lapide duro remedium sitis *.

5, Per qu* enim supplicio affecti sunt inimici ipsorum,
6. Per eadem ipsi in difficultatibus versantes, sunt affecti beneficio.
7. Nam loco fontis perennis fluvii , qui sanguine sanioso turbatus fuerat, ad redargutionem mandati de caedendis infantibus.
8. Dedisti ipsis aquam ex insperato largam.
9. Quum demonstravisses per sitim , quae tum fuerat, quomodo adversarios punivisses,
10. Quum enim tentati fuerunt, quamvis misericordia erudirentur , agnoverunt quomodo ira judicati impii sint tormenta passi.
11. Etenim hos tanquam pater admonens probavisti, illos vero tanquam Rex severus condemnans , in quaestionem adduxisti.
12. Qui, Sc absentes, 8c präsentes pariter cruciati sunt.
13. Nam duplex eos occupavit dolor, Sc gemitus, rerum praeteritarum recordantes:
14. Quum enim audivissent suis ipsorum suppliciis illos bono affectos esse, persenserunt Dominum.
15. Nam quem expositum olim , abje* ctumque pro deplorato ludificantes habuerant, eum posterioribus eventis mirati sunt, quando siti fuerunt assesti a justorum siti dispare.
1 6. Pro insipientibus autem ratiocinationibus injustitiae ipsorum , quibus errantes colebant reptilia, rationis expertia, & bestias viles, misisti contra eos multitudinem animantium rationis expertium ad vindictam;
17. Ut cognoscerem, per quae aliquis peccat , per eadem puniri ipsum.
18. Non enim difficultatibus distinebatur omnipotens manus tua, Sc quae creavit mundum ex informi materia, quin posset immittere ipsis multitudinem ursorum, audacesve leones:
19. Aut plenas juvenis animi bestias incognitas ; aut ignivomum efflantes halitum, strepitumve ventilati fumi, aut instar fulguris ejaculantes ab oculis scintillas graves ;
20 Quarum non tantum noxa eos poterat simul atterere, sed etiam aspectus perterrefaciens perdere.
ju.Quui'
sapientia.
41 . Opi]* 0 poterant ii“ 1 jspiritnptff juii.nuffl« 1 "!
a.»®!"
serap«'« 1
ruiiM'
l käust? t
tsjuffl g“ ttS
tem; . . ,4.Miserens rieSiScdiffun
]. Nan dii »initis eo
[2 Hupn““ i tu sotaiä iiodnon» 17. Sedpa iDomine, a
Ntff
2. ideo, 51
lipiSidsim st« peaift alitia cra/ani 1. Etenim a
BStlCJOdio 4.(10 quod «komm,! j.Et libeto is,!i vita M.
4 . HttpAi 8 animam jeüosaua tas maiori: 7. It dii ac terrai - j. Sed ei Wtisti,& «fpas, ut i <j. Noni i acie trat 'bestiis gra' atterendi 10. Sed locum pa isse natur irtiimic
usionem
«.(Mal
‘fWt
qiiissSj cusab quas ti sumte
lirnt 0] casse;
bare
effecisti

® aaittsj
1 inundjso«, '"»Mitia
“His imp is * iancfaun tu« isoi tusa,i
»bnisijtu s reddit.
U ■
Wljlijjt/H- w hia.
»raSttt)
IBM:
iSintuati
»Ue.jstt; t.St e Upiim
?Ko äs
'tmis M fiimt, liic. iisinftntik
pa sitim, tp mspiimi: tnmt,ijor ijnovtiWf
t tome» e apstttsiiK falsis mta£
ira rari»
"tl 13 CT
ibAp®
tate.fr
Ifaifr
«Mite
liiptas
(Bliti«« pto tttc jtrt/jittiS iitiiAten» ii tidith it «lipsps;
distffltta citavit tr söffet mt m, aud®
mi M.«-' elato ?
iftirtüMj»
noxst*^'
isjitti*!®'

er. Quinetiam sine his uno afflatu cadere poterant a justitia persequente, 8c ventilari ä spiritu potentia; tux: verum omnia mensura, numeröque, 8c pondere disposuisti.
ee. Nam quod multum potes , hoc tibi semper adest, St robori brachii tui quis restitutus esset ?
23. Quandoquidem tanquam momentum i lancibus est totus mundus coram te , 8c tanquam gutta roris descendens manti in terram ;
24. Misereris autem omnium, quia omnia potes, Sc dissimulas peccata hominum, ut resipiscant.
25. Nam diligis omnia, quae sunt, & nihil abominaris eorum , qux fecisti; nec enim comparasti quicquam, quod haberes odio.
26. Ecqui autem mansurum fuisset aliquid, nisi tu voluisses i aut conservatum fuisset > quod non accersivisses ?
27. Sed parcis omnibus, eo quod tua sunt, 6 Domine, animarum amans.
CAPUT XXI.
Dei longanimitas in corripiendis peccatoribus praedicatur.
Am spiritus incorruptus tuus inest omnibus :
2. Ideo, qui excidunt, eos paululum corripis, & revocans in memoriam, quibus in rebus peccaverint, admones, ut abalienati ä malitia credant in te, Domine.
3. Etenim antiquos habitatores fand* terrx tu* odio habens.
4. (Eö quod inimicissima facerent opera veneficiorum, 8t sacra impia.)
5. Ft liberorum occisores immisericordes, 8 1 viscera comedentes humanarum carnium.
6. Et epulum sanguinarium,& interfectores animarum, ope carentium parentes , e medio sacramenti tui voluisti perdere manibus majorum nostrorum.
7. Ut dignos incoias acciperet Dei filios h*c terra apud te omnium pretiosissima.
g. Sed etiam his tanquam hominibus pepercisti, & misisti prxeursores tui exercitus vespas, ut illos paulatim profligarent ex ea :
cj. Non quöd potentia deficeret te impios in acie tradendi in potestatem justorum, aut bestiis gravibus, aut verbo prseciso ad unum atterendi :
10. Sed judicium exercens paulatim,dabas locum poenitentix, non ignorans improbam •sse naturam illorum, nativanique malitiam illorum, & nequaquam mutatum iri ratiocinationem illorum in scculum;
11. (Nam femen erat maledictum inde a principio) neque timens aliquem in peccatis ipsorum, securitatem dabas.
12. Quis enim dixerit, quid fecisti ? aut quis restiturus sit judicio tuo ? Kc quis sit ac- cusaftirus te nomine gentium perditarum , quas tu fecisti r aut quis'constiturus adver- sumte,veniat vindex pro injustis hominibus?
13. Nam non est Deus prxter te, cui cur* sunt omnia, ut ostendas te non injusti judicasse:
14. Neque Rex, aut tyrannus oculum ob- firmare poterit in te propter eos, quos pcena affecisti;
Sed ut justus es, justi sumj*disponi«,
alienum ducens ä potentia tua,ut condemnes eum, qui poena non debet affici:
16. Nam potentia tua jurtitix principium est, & quöd omnibus dominaris, hoc facit» ut parcas omnibus.
17. Quum enim non crederis pro perfectione potenti* robur demonstrare, etiam in iis,qui agnoscunt, audaciam istam redarguis.
ig. Tu autem dominium habens roboris, ex xquitate judicas, $c cum summa indulgentia administras nos : adest enim tibi» quando vis .potentia.
rp. Docuisti autem populum operibus hu-, jusmodi oportere, ut justus humanus sit, 8c bonam spem effecisti in filiis tuis ; quandoquidem tribuis in peccatis resipiscentiam.
20. Si enim filiorum tuorum inimicos, 8c reos mortis cum tanta attentione punivisti, tribuens tempus, Si modum, quibus abalienarentur ä malitia ista:
21. Quanta cum accuratione judicasti filios tuos, quorum maioribus juramenta , St conventiones tradidisti bonarum promissionum ?
22. Nos itaqne erudiens inimicos nostros, infinite castigas r ut tuam bonitatem cure, mus judicantes de eis , judicati vero exspectemus misericordiam.
23. Unde etiam eos. qui imprudente vita injusti vixerunt, propriis cruciavisti abominationibus.
24. Etenim per vips erroris erraverunt longius, deos existimantes esse etiam inhonora inimicorum suorum animalia ; decepti tanquam infantes, vacui prudentia.
25. Propterea tanquam pueris rationis expertibus judicium , ad ludificandum eos, immisisti.
26. Qui autem ludibriis increpationis non commonefiunt, justum Dei judicium experturi sunt:
27. Nam de quibus illi, quum perpeterentur mala, cum indignatione erant soliciti , de iis, inquam. quos putabant, deos , quum se iisdem puniri viderunt, verum agnoverunt Deum, quem oiim novisse negaverant: ideöque extrema illa condemnatio supervenit illis.
C A 1 ' U T XIII.
Vanitas est creaturas majoris facere , quam
creatorem.
Tenim vani sunt omnes homines ä natura, quibus inest Dei ignoratio, cum ex iis , qu* vident, bonis, non potuerint eum novisse, qui est; neque ad opera attendentes agnoverint artificem ;
2. Sed aut ignem, aut ventum, aut citur» aerem, aut orbem stellarum, aut violentam aquam, aut luminaria coeli deos rectores mundi esse putaverint.
3. Quorum si delectati specie ista,deos esse statuerunt , agnoscant quanto istis melior est Dominus : nam ille naturalis auctor pulchritudinis, creavit illa.
4. Quod si potentia, ac efficacitate in admirationem traducti, imeliigant ex istis, quanto)?! potentioris, qui comparavit ista;
5. Nam ex magnitudine,Lc specie, ac creatis i-ebus, convenientes natvw* earum opifex spectatus est,
6. VttUR-
i

6. Vertintamen in rebus istis criminatio • ciunt homines se ipsos, & pervadentes flu- est parva : etenim ipsi fortasse errant, qu*- | ctum rati conservantur. rcntes Deum, Sc volentes invenire :
7. Nam in operibus illius conversantes perscrutantur, 8c persuadentur visu,quia res, qu* videntur, pulchra; sunt.
g. Verum L diverso ne isti quidem sunt digni venia:
9. Nam si tantum valuerunt cognoscere, ut potuerint conjecturis assequi se culum, istarum rerum Dominum quomodo non invenerunt citius ?
jo. Miseri vero sunt > & mortuis incum bunt spes eorum, qui appellant deos opera manuum hominum, aurum, Sc argentum arte elaboratum , 81 figurationes animalium, aut lapidem inutilem, opus antiqua' manus.
11. Sin autem etiam aliquis faber materiarius aptant operi arborem succidens , ferra circumraserit scite omnem corticem illius , & artem convenientem adhibens, comparaverit utile instrumentum, ad ministerium vit*.
12. Et resegminibus operis ad comparationem alimenti consumtis se Ce expleverit ;
13. Quod autem ex istis rejectum fuerit, nullam ad rem utile, lignum tortuosum , Sc ramis adnatis plenum sumens - sculpserit accurato otio suo, & perita intelJigentia formaverit illud, assimilaverit illud imagini humanae.
14. Aut animanti alicui vili illud fecerit simile, inunxerit rubrica, 8c fuco, rubefecerit eoiorem ejus, 8c omnem maculam > qu* j in eo esi , obliverit.
15. Et faciens ei domunculam dignam eo, in muro posuerit illud, 8c ferro confirmaverit :
16. Hic igitur providerit quidem illi, ut non decidat, sciens illtul non posse sibi ipsi ad jumentum afferre ; Etenim imago est, Sc opus habet adjumento.

17. Sed quum de possessionibus, & nuptiis suis, St liberis orat;
rg. Non pudet ipsum alloqui rem inanimam : sed de sanitate quidem invocat id, quod nullis est viribus; pro vita vero, quod mortuum est, rogat, & pro auxilio, quod ■ullam plani fui experient.am exhibuit, supplicat.
ip.Et de profectione ab eo,quod ne gressu quidem uti potest, Sc de quaestu, St opere, ac manuum consequutione ab eo, quod ignavissimum est, manibus commodam essectio- nem petit.

CAPUT XIV.

Vanitas idelolatrix, ejusjue exordium,pro- streßtet, (S effetia.

H Diverso aliquis se ad navigandum comparans, & fetos permeaturus fiuctus, lignum putridius inclamat eo , quod fert ipsum.
2. Hoc enim cupiditas quxstuum excogitavit, & artifex peritia comparavit.
3. Tuäque, 6 pater, gubernat providentia: nam proposuisti etiam in mari viam > & in fluctibus fequrum callem.
. 4. Demonstrans te poste ab omni re servare, ut etiam sine arte aliquis possit supergredi. 5. Neque vis otiosa esse opera sapientiae
*nar
propreres etiam minimo ligno cre-
6. Nam etiam principio pereuntibus sii- perbis gigantibus , spes mundi ad ratem confugiens, reliquum fecit seculo semen naturae noflrx gubernata manu tuä.
7. Benedictum enim lignum fuit,per quod est justitia s
8. Illud vero manu factum, maledictum est, ipsum, St qui fecit illud : quoniam hic quidem elaboravit , illud vero corruptum nominatur Deus.
9. Ex «quo sunt exosa Deo , & qui facit impie, St impietas ipsius :
10. Etenim; quod factum est cum eo, qui fecit, punietur.
11. Propterea etiam in idola gentium a- nimadversio futura est, quia inter creaturas Dei ad rem abominandam facta sunt ; ut qu* sint offendicula animis hominum, & laqueus pedibus insipientium:
12. Principium enim scortationis est idolorum excogitatio, St illorum inventio corruptela vit* :
/3. Nam neque a principio erant, neque in seculum futura sunt.
14. Quum vana opinatione hominum venerint in mundum, ac propterea prxeisue illarum finis excogitatus fit.
15 .Acerbo enim luctu vexatus pater,quum filii cito sublati imaginem fecisset, hominem tunc quidem mortuum, nunc vero ut Deum affecit honoribus, St subditis mysteria, sacrificiaque tradidit. c,
IÜ Deinde procedente tempore invalescens h«c impia consuetudo tanquam lex custodita est > & tyrannorum praeceptis cultus sculptilibus attributus elt:
17. Quos, quum in os non possent honoribus prosequi homines, eo quod longe habitarent ; longinquam eorum faciem"elfigu- rantes, conspicuam imaginem stegis, quem honorabant, fecerunt, ut abseutj stmliosd tanquam praesenti astentarentur.
rg. Ad incrementum autem cultus igno- . rantes etiam provocavit ambitio artificis.
19. Etenim hic fortasse dominatori volens placere, detorserit arte similitudinem ad aliquid pulchrius :
20. Multitudo vero pertractum optima operis gratia hominem, qui paulo ante honorabatur, jam numen esse duxerit.
2r. Atque hx fuerunt in vitam hanc insidiae, quöd aut calamitati ,aut tyrannidi servientes homines , nomen illud lapidibus, 8c lignis imposuerunt, quod communicari cum illis non potest.
22. Deinde non fatis fuit errare in Dei cognitione ; sed etiam in magno viventes bello ignoranti*» tanta mala appellant pacem :
13. Nam aut sacrificia ex exde liberorum, aut occulta mysteria, aut furiosas ex alienis legibus comessatfones agentes.
24. Neque instituta vit* , neque nuptias amplius puras custodiunt; sed alter alterum, aut insidUns tollit , aut adulterans doloie afficit :
25. Omnia denique se promiscue habent, sanguis, 8t c*des, furtum, 8t dolus, corruptela, perfidia, tumultus, perjurium, perturbatio honorum ;
2$. Grats, Mi* 0 fanetur* im
A'« Ä pitmfeta, aasqxiMtiis 4, Mimi; ttmsfin, ii miti:
.> Ai 1[ili
juWMrunt fcKr arguar Ds utnTq'
tat juto swtt intendente
sicontemnei '3. Non enii ktiadediu «hominum
C
TMmnhl TU lutem, 1 rax, long trans omnia Etenim |ui novimus «temperat loreifi, j.Xmtog
4 Xeqtie enin Muajititi «fcriiit'rast divers
»excita,qt jffsiiem,« (, tairnti sisatped: tiwmnipili 7. Eteniir ;cns, labor «mnostfiit an luto fir
mentis,co fatittiusqi julns: i.Tnmir iena fing («1 etem *n, exqi lemUeiii }■ Enimi itis Iit, ne iaacerta Mnos » Vmck , ‘d»e
n.tjjt
Wpinst
ii. V ffeviti «reatu
»e i ' 3 - Hi,
Moi m;

0 perm% mundi aitt t foulo sync ünu tui. ^NW,pkt
thu, nulftw
W: quoac: d veib torres
i5:
fonti ac
artuti© p niteret ui in tacti (na;,- ©is \mai m\
icotutioujt;. iltinira iota»
ncipioerc.u
[fo/ie lwfi3» wpttrfl pa iit.
xmpsttr$ xiihhwin ■ wro ut Dc aytofe
xrajttt m
t*.
non pofec te eoqoodiocsja' m fe'
utrik'^
IÜK®.
KK^:;S’
jyXttK^
p#sa«P®

ijui pii t”t jT/Jsiefi ,
i«®»’;-
»11)«®’
Itf/ifiifc
M*®» 1 2 3 4 * 6
arffl i# D igno vive«'
appetat
ide licete o(as es l' es.
neque ® :d alter it; alterffi-
onife*^'
, 8tdol*i s1
jjjjKiastp 7 8 9 10 11 *
jf&t
Cip.I 4 .Tf
4 ö, Grati* oblivio, animarum inquinatio,natura; immutatio, nuptiarum confusio, adulterium,& impudicitia.
17. Nam idolorum, qux ne nominanda quidem essent, cultus,principium omnis mali, causique , & sinis est :
ag. Aut enim laetantes furunt,aut prophetant res fallas, aut vivunt injuste, aut pejerant cito:
29. Nam qui inanimis idolis confidunt, quandö jurarunt improbe,non exspectant,ut injustitia; arguantur.
30. De utrisque vero subsequentur ipsos ea,qua' justa sunt, eö quod male senserint de Deo,attendentes idolis,& injuste juraverint, dolo contemnentes sanctimoniam:
31. Non enim eorum, per quos juratur, potentia, (ed jus peccantium scinpcr injustorum hominum transgressioni supervenit.
CAPUT XV.
Fidelium, IS infidelium fatum dijpar.
1 ’U autem , 6 Deus noster, bonus es , & verax , longanimis, Sc misericordia administrans omnia:
a. Etenim si peccaverimus, tui fumus nos, qui novimus potentiam tuam : non fumus autem peccaturi, lcientcs nosin tuis reputatos esi».
3. Nam cognoscere te absoiuta est justitia, & nosie potentiam tuam radix immortalitatis.
4. Neque enim seduxit nos improba; artis humana cogitatio,neque umbra picturarum, qui labor infructuosus efl, species maculata coloribus diversis.
t,. Quarum aspectus insipientibus appetentiam excitat,quae concupiscit mortua; imaginis speciem, carentem spiritu.
6. Herum malarum amatores,digmque talibus exspectationibus/»»*,& qui faciunt, Sc qui concupiscunt,Sc qui colunt eas :
7. Etenim figulus teneram terram premens , laboriose quidem fingit ad ministe- rmm nostrum unumquodque zuu ; sed ex eodem luto finxit cum vasa, operibus mundi servientia,contrariaque omnia similiter,quorum utriusque quis fit, cujiisque usus, judicat figulus:
g. Tum improbi laborans deum vanum,ex eodem fingit luto, illius imaginem, qui paulo anti e terra natus,paulo post proficiscetur in eam , ex qua desumtus est, quum repetitum fuerit debitum piaffentis vitx.
cj. Enimvero cura; est ei,non quod laboraturus sit, neque quod brevem vitam habeat; sed concertat cum aurificibus, Sc argentariis, Sc fabros aerarios imitatur , Sc gloria: ducit, quod res adulterinas fingit:
10. Cinis eft cor illius,8c terra vilior efl spes illorum, 5 c vita illius luto inhonoratior :
11. Qgia ignoravit eum,qui finxit se,Sc qui inspiravit ipsi animam efficacem, Sc sufflavit iil ipsum vitalem spiritum.
12. Verum ratiocinati sunt rem ludicram esse vitam nostram , Sc vitam hanc publicum mercatum esse quaestuosum : nam oportere,dicunt, undecunque etiam ex malo acquirere i
13. Hie enim supra omnes novit se pecca- re.qui materiae terre* fragilia vasa > sculpta- qus fabricatur.
Cap.Tf.r6.
14. Omnes verö insipieiltilsimi sunt miseri, inquam , insipientiores animis infantium, inimici populi tui,qui potentia in ipsum abutuntur:
15. Qjuandoquidem omnia idola gentium deos esse reputant, quibus neque oculorum usus ad a spes tum est , neque nares ad contractionem acris, neque aures ad audiendum , neque digiti manuum ad contrectationem , Sc quorum pedes inanes sunt ad gressum.
16. Homo enim fecit illa, Sc spiritus mutuatus effinxit illa: nam nemo homo similem illis potest Deum fingere.
17. Sed quum sit mortalis,rem mortuam operatui' manibus iniquiS: melior enim est suis numinibus; quippe quum ipse quidenr vivat,illa vero minime.
18. Quin etiam animalia colunt inimicissima : nam etiamsi dementia inter se comparentur,aliis deteriora sunt;
Ip, Neque ita pulchra sunt ad aspectum inter animantia, ut desideremus ea , sed fugerunt, Sc Dei laudem, Sc benedictionem ejus.
C A 1 * U T XVI. ”
Deut quaiii erga pios, <S impios, (S quo discrimine erga illos fest habeat.
Uapropter ä similibus puniti sunt merito , Sc ä multitudine bestiarum cruciati.
2. Cujus punitionis loco benefecisti populo tuo , quibus concupiscente appetentia alimentum prxparasti novi gustus coturnicem :
3. Ut illi quidem concupiscentes ab alimento averterentur propter demonstratam illam appetentiam eorum,qui emittebantur, etiam necessariam , hi vero paulisper indigentes effecti > etiam novum participarent gustum.
4. Oportebat enim illis quidem,qui tyran- nidem exercebant, indigentiam supervenire inevitabilem - his vero solum ostendi, quomodo hostes ipsorum cruciarentur.
5 - Etenim quando illis saevus supervenit bestiarum furor , morsibiisque tortuosorum anguium corrupti sunt;
6. Non ad extremum usque mansit ira tua: sed ut admonerentur, ad breve tempus fuerunt conturbati, symbolum habentes salutis ad recordationem mandati legis tu*.
7 - Nam qui advertebat ad illud, non per illud servatus est, quod videbatur ab ipso, sed per te servatorem omnium :
8. Atque hocpaclo persuasisti hostibus nostris te esse,qui liberas ab omni malo,
9. Hos enim locustarum,Sc muscarum occiderunt morsus, neque inventum est remedium animae istorum; quia digni erant, qui ab hujusmodi rebus punirentur -.
10. Filios verö tuos ne venenatorum quidem draconum superarunt dentes, quoniam misericordia tua ex adverso veniens, sanavit illos.
11. Nam ad recordationem sermonum tuorum velociter conservati sunt , quando aculeis confixi fuerant,ne in profundam oblivionem decidentes , abalienarentur ä beneficio tuo.
«1 Etenim neque herba , neque malagma % z curavit
SAPIENTIA.

Cap.i6.i7 1
LLUTAVit eos; fcd tuu£ f JDoiiiine, iertuo»qui fa- Eatomma:
B3. Tu enim vita:, ac mortis potestatem habes, Sc deducis ad portas inferni, reduc, f- tjue. ....
1-4. Homo quidem occidit malitia sua : sed egressum spiritum non reducet,neque religaturus est animam defututam:

t$. Tuam vero manum nihil potest effugere.
16. Nam impii , qui negabant te a se cognosci,flagellati sunt robore brachii tui, novis pluviis, grandinibusque, Sc imbribus exagitati , qu» non poterant effugere, Sc igne consumti.
ir. Quod enim mirabile supra omnia est, in aqua exstinguente omnia plus efficacitatis habebat ignis'; quia hic mundus justorum propugnator est.
rg.Nara modo quidem mitescebat flamma, ne combureret animalia, qua: contra impios immissa erant, sed ipsi intuentes,agnoscerent seexa?itari judicio Dei:
19. Modo vero etiam inter aquam supra ignis facultatem ardebat, ut terra: injustae foetus corrumperet.
ao. Quorum loco alimento Angelorum cibasti populum tuum,8c comparatum panem fine labore e coelo misisti ipsis,qui ad omnem voluptatem , Sc omnem convenientem gustum poterat temperari.
u. Substantia enim tua patefaciebat tuam erga liberos suavitatem, quum occurrentis cu/usqne subserviens desiderio temperabatur , fecundum illud, quod volebat quisque.
aa. Nix autem,Sc glacies sustinens ignem, non tamen liquescebat,ut agnoscerent ignem ardentem in nive , 8c in pluviis coruscantem, fructus hostium consumsiffe.
a}. Hic vero i contrario, ut alterentur justi,etiam propria: facultatis oblitus est.
14. Nam creatura tibi, qui fecisti omnia, subserviens ad punitionem contra injustos intenditur, 8c remittitur ad beneficentiam pro iis,qui confidunt in te.
25. Propterea etiam in omnia tunc transformata , gratia: tuae,omnium altrici subserviebat ad voluntatem gentium;
26. Ut discerent fiUi tui, quos dilexisti, Domine naturas fructuum non alere hominem ; sed verbum tuum eos,qui tibi credunt, conservare.
27. Illud enim, quod ab igne non consumebatur, simpliciter a radio solis calefactum brevi liquescebat:
28. Ut notum esset, oportere, ut antevertamus solem ad gratias agendas tibi, & ad exortum solis oremus te.
29. Nam spes ingrati tanquam hiberna glacies liquescet, diffluetque ut aqua inutilis.

CAPUT XVII.

Impii non participant de lumino,quod ani- ntahtts piis tllucet.

■^TAm magna sunt tua judicia, St inenarra- A . bilia; quapropter inerudita: amnia: erraverunt.
. 2- Iniqui enim , qui se dominatu abusuros in gentem sanctam praesumebant , detenti Vinculi* cenebmiun, Si compediri inclusi te-

Ctis noctis longiffim«, perfugae a providentia «terna jacuerunt.
3. Nam quum statuerent se in occultis peccatis obscuro oblivionis velamento latitatu- ros esse, dispersi sunt, expavescentes gravi, ter,St simulacris perturbati.
4. Neque enim spelunca, quae continebat ipsos vacuos metu , conservavit ; sed soni conturbantes ipsos circumstrepebant, St visa tristia flebilibus formis apparebant.
5. Ac ignis quidem nulla vis poterat illustrare , neque lucidae astrorum flammae sustinebant illuminare atram illam noctem.
6. Sed apparebat ipsis foliim pyra timore plena ultro, exterriti'que a visione illa, qua: non erat aspectabilis, ea, quae videbant, ducebant pessima:
7. Ita jacebant magic» artis ludibria > St contumeliosum judicium arrogantium, prudenti» fu» incumbentium,
8. Nam qui promittebant timores, 8t perturbationes a laborante animo depellere, hi ridiculo ex timore laborabant.
9. Etenim si nihil ipsos turbulentum conterruerat;
10. Bestiarum transvectionibus, Sc reptilium sibilis abacti,peribant tremebundi,Sc recusantes aerem intueri, quem nulla ex parte poterant effugere :
11. Nam res timida est improbitas, teste proprio condemnata, Sc semper res graves praesumit , dum constringitur conscientia :
12. Nihil enim est metus nisi abjectio eorum adjumentorum, qu» ä ratiocinatione sunt.
13. Quum autem intrinsecus minor est ista abjectio, eö majorem ratiocinatur esse ignorantiam illius causae, qu« tormentum pr«bct.
14. Ii verö, qui noctem illam, revera intolerabilem,Sc ex inferni intolerabilis speluncis supervenientem eundem somnum dormiebant.
15. Modö portentis agitabantur phantasmatum , modö abjectione animi soi deficiebant,quum repentinus ipsis, Sc non exspectatus timor supervenisset.
16. Deinde hoc pacto, quicunque tandem illuc inciderat, custodiebatur, conclusus car- cere,carente ferro.
17. Nam siveagricola quis esset,sive pastor, sive laborum,qui in desertis occupantur,operarius , pr»occ;ipatus > istam inevitabilem necessitatem sustinebat:
iz. Una enim tenebrarum catena omnes constricti erant.
19.Sive sibilans ventus,sive commoda vox avium inter densos ramos , sive numerus aqu« , euntis violentia, sive fragor immanis dejectarum petrarum, sive lascivientium animalium cursus invisus , sive rugientium immanissimorum animalium vox,sive reflexa i cavitate montium echo,hxc illos exterrentia dissolvebant.
20. Totus enim mundus lucido perlustrabatur lumine , Sc in expeditis occupabatur operibus :
21. Solis autem illis superne protensa erat nox gravis , imago tenebrarum, qu« ipsos erant luiccptur* ; sed ipsi sibi graviores erant tenebris.

tMfa'ß
firtitäß
4018 (5 ®®
.jcrfati
toanr wj K
jyirsafeti e iäSFtniampr j. Quorum pinqur Hi jlblinnocu itbuiili.
Etenim! ;;e,St custod aftoiweiani icgisWea 5. Quik Jendi infan fcrnto Wi Ni illis mi fcimo, inii menti.
' Illa t jiostris, ut didissent ju mm.
7. Sic icet
(,1'tfliiinp WKCerfaij j. Kam oca tora putri, esposuetaat, i fptnculoiur spumta ss.
10. Sefoi slamot&r lamentanti
11. Cin siti, tum:
lege, n. Unö nominante I«: nequi vivi, quu ipfcmmg st. Nat aii.ia, ii
funtpopi 4 Qo ttretoni Met. 'V Om te» rei Mi! itu lM-.Sk Vit t® MI
II.
sitim e , inopin
'8.:
IWefic
.41
Stiim
•t.ieii;

n “S»(wc

ftinoccuilii' tomento Ius JVts;eti{i| S
iiijui eouE
trvavit: sedi ittptbjjtir twW
inulanaif tanoik »Isipik irim iä, f
aMS&tfee
aislnÄMi!
IMJUM,-.
ittiws.js
'sode^sj
ia
flutate
Uniis
irtuckiu
iraiKtass
aprolitiiiti. spausgm. itu emine:
istibieeKoi
UUWlti«
ita iclw;
M««! ilia ;bs
Illa,«®
olüÄIWJ
feroto
aiaf»
imL»
iSstaf*
ttniliiiK'
sM>&
tajsiwf
jljjllCBlt
ia«®*
it IlUlKtl
rQt ilMM 'itlltiultl ientiiB-' itvtrtte is extnrc-
s ow#
C;lp.T8.

c A P U T XVII I.

R ccnfetur]p-cialu Dei oeconomia in liberatione populi ex Aegypto, ejusde'mque in deserto conservatione.

T sanctis tuis maxima erat lux; quorum vocem quidem audientes , sed non videntes formam.

2. Pradicabant beatos illos,quod non paterentur eadem etiam, qua: ipsi , & gratias agebant, quöd non nocerent, quamvis ante injuria affecti essent,Sc quod discrepassem ab illis,veniam precabantur.

3. Quorum loco igne flagrantem cglu- mnam.qu* Ut dux esset profectionis ignota:, Sc sol innocuus magnifica peregrinationis, prabuisti.

. 4 - Etenim illi digni erant t qui privarentur luce.Sc custodirentur in tenebris,qui inclusos custodiverant filios tuos,per quos incorrupta legis lux.seculo danda erat.

1- Quumque consilia inivissent illi occidendi infantes sanctorum ; gc exposito , Sc servato uno filio ad redargutionem, abstulisti illis multitudinem filiorum, quos uno dnimo, iiUequentes perdidisti in aqua vehementi.

' 6 . Illa nox prius innotuerat majoribus nostris , ut secure cognoscentes, quibus credidissent juramentis , freti illis, bono essent animo.

7. Sic accepta est ä populo tuo tum salus Justorum,tum inimicorum perditio.

g. Ut enim puniveras adversarios,sic etiam nos accerfens glorificabas.

9. Nam occulte sacrificaverant sancti bonorum pueri, 8c divinam legem concordia disposuerant, eorundempariter.Sc bonorum, & periculorum participes fore sanctos, jam majorum laudes,animo praeceptas concinentes. , .

- 10, Resonabat vero absonus inimicorum clamor.Sc milerabilis huc illuc ferebatur vox lamentantium puerorum.

ii. Cum fervi pari jure cum Domino puniti , tum popularis eadem perpellentis cum Rege.

>2. Unoque animo omnes mortem unam nominantes,mortuos habebant innumerabiles : neque enim ad sepeliendum sufficiebant Vivi , quum momento uno honoratissima ipsorum generatio corrupta esset.

13. Nam qui nihil crediderant propter veneficia , in primogenitorum interitu confessi sunt populum filium esse Dei.

14. Quum enim quietum silentium contineret omnia, Scnox ia suo veloce cursu media esset.

13. Omnipotens tuus sermo k coelis h throno regali pracisus bellator in medium interitui adjudicatas illius terrae desiliit.

IÜ. Ut gladium acutum,ferens mandatum tuum non simulatum > qui consistens, implevit omnia morte ; coelum quidem pertingens, sed etiam in terra ambulans.

17. Tunc repenti ,St visa somniorum gravium exturbarunt eos.Sc institerunt timores inopinati:

ig. Et alius alibi prostratus, semimortuus patefaciebat, quam ob causam moreretur.

19. Nam somnia,quae turbaverant eos.hoc ant A indicaverant, ne ignorantes, Curmale afficiebantur, perirent.

Cstp.lS.19.

23. Contigit quidem aliquando justis etiam tentatio mortis , Sc fractio multitudinis facta est in deserto; sed non diu permansit ira:

21. Eestinans enim vir inculpatus propugnavit, arma fui ministerii orationem,& suf- Tftüs placationem afferens,obstitit ira,Sc finem imposuit calamitati, ostendens se tuum servum esse.

22. Vicit enim vastatorem illum non robore corporis, non armorum efficacitate 1 sed verbo subjecit ultorem,juramenta majorum, foederaque recordatus.

23. Nam quum jämque acervarim cecidit fent alii super alio« mortui , intermedius stans, rescidit iram, & divisit viam , qua ad vivos jpe liabat.:

24. Quoniam talari vestimento impositus erat totus ornatus, Se majorum glori* inerant sculptura lapidum ordinibus quatuor disposita, Sc majestas tua super diadema capitis illius.

23. His cessit vastator Sc hac timuit: nam sola illa sufficiebat ira tentatio.

CAPUT XIX.

I Continuatur Dei oeconomia erga populum t 1 ejuftjue ab inimicis vindicatio.

Mpiis vero ad finem usque animus institit immisericors:

2. Pranoverat enim res etiam futuras illorum fore, ut quum ipsi permisissent diice- dere.Sc studiose deduxissent illos,poenitentia ducti, persequerentur.
3. Nam quum adhuc haberent pra manibus luctus , ejulatctuque ad iepulchra mortuorum ; alteram adhibuerunt cogitationem j amentia , Sc quos emiserant supplicantes,
eos,ut fugitivos persequuti sunt:
4. Tranebat enim ipsos ad finem istum digna ipsis necessitas ; qua eorum, qua acciderant .oblivionem injecerat,ut plene perferrent punitionem, tormentis illis deficientem ;
3. Ac populus quidem tuus iter , opinionem superans , transiret; illi vero novam consequerentur mortem.
6 . Tota enim creatura in suo genere de integro superne reformabatur , ut deserviret propriis mandatis, ut tui pueri custodirentur illaesi.
7. Castra inumbrans nubes, Sc ex aqua, qua ante illic fuerat fandus arida terra, fuit conspicuus , ex rubro, inyuam, mari via expedita,Sc viridans campus e fluctu violento.
z. Per quem tota gens,qui protegebantur manu rua - transiverunt,spectantes portenta
admirabilia.
9. Namvelut equi pasti funt.Sc velut agni exsultaverunt, Laudantes te, Domine, liberatorem suum.
10. Memores enim adhuc erant eorum, qua evenerant in terra peregrinationis sua ; quomodo pro generatione animalium terra eduxisset muscas, Sc pro aquatilibus eructäs- set fluvius ranarum multitudinem.
11. Postea vero ipsi quoque viderunt novam progeniem avium,quum abducti concu- pifcentia',peterent escas delicatas.
12. Nam ad consolationem ipsorum ascen- deiunt 4 mwi coturnices.
Zx» 13. At»
sapientia.

Gip. t-
ij. Atque h* quidem pcen* supervenerant peccatoribusmo« sine antegressis lignis, ve ftiigurum ; juste enim patiebantur ä suis ipsorum improbitatibus etenim gravissimum perc« sinorum odium exercebant -
14. Quum illi quidem ignotos homines advenientes non acciperent; hi verö beneficos peregrinos servituti manciparent:
15. Neque solum istud, sed (quacunque tandem fit horum considerat io)quiun iili ini- mict alienos exceperint > hi vero, postquam festive acceperant , homines jamque furis ejusdem participes, laboribus gravibus afflixerint.
16. Itaque percussi sunt etiam cscitate, Ikut illi ad fores illius justi, quum vastis *ir- cumamicti tenebris, quisque suarum forium viam perquireret.
17. Elemcnta enim per se commutata sunt,
_ Cap.r j 1
quemadmodum in psalterio som nomen numerosum mutant, etsi voces ubique permanent : quod quidem ex accu ato rerum , qus facts sunt, aspectu licet conjicere.
ig. Nam terrestria in aquatica mutabantur, St natatilia transibant super terram.
sr/. Ignis valebat in aqua , propria; facultatis oblitus,& aqua naturam extinguendi non recordabatur.
20. Flammas e diverso carnes animantium corruptioni infestarum non tabefaciebant, quum hic ambularent, neque liquabis Alan > glaciali specie, genus ad liquescendum commodum alimenti supra quam humani.
ai. Nam in omnibus , Domine, magnifi- cästi populum tuum, 5 c affecisti gloria, neque despexisti, quin omni tempore, & loco adsisteres.
ecclesiasticus.
Ecclesiasticus, five Sapientia Jesu, Filii Sirachi.
Incerti auflorh prxsatio.
H ic Jesus Sirachi erat filius, nepos Jesu, ejusdem nominis.
1. Hic ergo temporibus inferioribus vixit post captivitatem, & revocationem populi , 8t post prophetas omnes ferme.
3. Avus autem ipsius Jesus , quemadmodum hic quoque testatur, vir fuit inter He- fcrxos laboris studiosus, ac prudentissimus:
4. Qui non solum aliorum hominum praeditorum inteliigentia, qui ante ipsum fuerunt, sapienter dida contulit, verum etiam ipse sua qusdam pronunciavit permultae in- telligentis.St sapienti* plena.
5. Quum igitur librum hunc primus Jesus fere bona ex"parte colledum relinquens, A vivis excessisset. Sirach ille post eum iterum assumens, proprio filio Jesu reliquit illum.
6 . Atque hic eundem capiens, totum convenienter aptatum in unum volumen comparavit , 8c sapientiam de suo, patrisque, »deöque de avi nomine appellavit; ex ipso nomine sapientis alliciens , ut ampliore studio auditor ad hujus libri meditationem accederet.
7. Itaque sermones prudentis,shigmata- que, Si parabolas continet, & cum singulares quasdam veteres, Deoque gratas historias de viris, qui bene placuerunt £>eo ; tum orationem , & hymnum illius : prsterea etiam , quibus beneficiis dignatus sit Deus populum tuum profojui , & quibus expleverit malis inimicos ipsorum.
g. Sedator Schelomonic hic Jesus fuit, nihil miniis, quam ille incumbens probands sapientis, & eruditioni: qui vere. Si multiplex fuit scientia, Sc appellatus est.
Prologus aulloris in Sapientiam Jesu > filii Sirachi.
C iim multa» Sc magna nobis per legem, Si prophetas, ali osque , qui hos'sequuti sunt, tradita fuerint, quorum causa laudandus est Jisirae! eruditionis nomine, & sapien-
^ t
a. Atque ita non so Ium ipsos, quum le- {
I gent, sapientiores fieri opus fit, sed etiam 0- porteat, ut qui discendi erunt studiosi exteris utiles esse possint cnm dicendo , tum etiam scribendo:
3. Avus meus Jesus, postquam se plurimum in Iedionem dedisset tam legis , pro» phetarumque, quam aliorum librorum,quos i patribus accepimus , atque in eis aptam facultatem consequutus esset;
4, Addudus est ipse quoque , ut aliquid scriberet earum rerum, qus ad eruditionem, Le sapientiam pertinent.
%. Ut disciphns studiosi, & qui horum fa- di sunt participes, amplius adhuc augescant legitima institutione vits.
6. Itaque moniti estote > ut ledioni huic cum benevolentia, 5 c attentione incumbatis, nobssque detis veniam , si facultate vocum quarundam destituti videbimur quibusdam in locis > in quibus interpretandis studiosi laboravimus:
7. Non enim squA valent eadem per se, quum dicuntur Hebraice,& quum in linguam alteram transferuntur
g. Neque solum ista, sed etiam alia, 8i lex ipla, & prophetis, & libri reliqui non mediocriter antecellunt sermone suo enunciata.
p. Nam trigesimo odavo anno Everget* Hegis, quum venissem in yEgyptum, & aliquod tempus ibi consomsissem, inveni non mediocris disciplin* viaticum.
ro. Quapropter summe necessarium esse statui, ut ipse aliquod studium , laboremque conferrem ad interpretandum hunc librum, multis vigiliis ad scientiam hanc adhibitis illo temporis intervallo:
ii. Ut ad finem librum perductum ederemus, atque hoc pacto eos, qui in peregrinatione voluerint studio disciplin* incumbere, ante informaremus in hlferibus , quibus ex lege vitam traducerent.

CAPUT I.
Sapientia datur a solo Deo.
O Mnis sapientia ä Domino, atque apud ipsum elt in sccqium.
3. Are»
Artem, que ftculi qai j, Allia*
ibyssum;** 4, luor® imtfcbF 1 * j./ffiSliP«
jjj '
ÜÄiipi l&tßhAi i ?, Unus est I (esita» fu |, Dominus coluit eam,). It effudi' ini cami pr sit tam dilij 10. Reveret j;itio,taiti< 11 Reveret it inditura la nutem.
n. Timei id finem use turiili, ij. Prise luinum t ha ipfe creata e
14. Cml «itismlik kcttditieä.
15. Ptoiinai Ens: nam i
16. Omnem ieratis rebus fu it.Utraqtau tj. Corona »piojetin «tarnt « .jtntteeu
t). Scient :cm retat i floriam ex; 20. Radit tum, Sc ram tt. Revet Manens: u. Noni nam ij a ipsi.
!J. Ad t Mea edit 24. Ad i»s,Jilal Wliameji In th &*;feda iSicop VSuisus "■sto
tiaftsa
tudo.
ai.It cgebis,t :j. ,N lateas,!
! ju. N 1 (lucas an ' 31. Ala «Altar ulmis 1
it.^i

suinjiie^ Mrena^ “jkert. mia itafe T« terram, proprii fe ffl extingws;
-k-L! ariisrv " non ia6ef, Utqne l’p ai liqut
“üptapnia
■'MMjniit- ili jloiii,» tapoK.ik Ira
esu,
lit.iWto tMoäii imio i b
m st ptai n legis, pro’ iroram.ifi« in W ipr
it,atafcj
.dmiiiists
t quito«
.ulkte ttaiisij itaisa is (Atia saitol
latpilii
jiitip
aaiSiAki (Setter ftiomaoi imlrtifl pm,i» i, irrui m
linum elfe ikoremqui nc libi« ; aihibiJ
hin eds peresp illCUBB
, quite!
eri
i>

2. Arenam maris, St guttas pluvi* , dies- ejue seculi quis enumeret ?
3. Altitudinem coeli,& latitudinem terra;, abyssiimque, 8t sapientiam quis pervestiget ?
4. Prior omnibus creata est sapientia , St intellectus prudentiae ab xternitate.
5. Fons sapientiae est sermo Dei versantis in a!tissimis,& vix eius mandata aeterna.
6 . Radix sapienti* cui retecta est ? 8t callida ejus facta quis novit ?
7. Unus est sapiens,reverendus valde,insidens throno suo,
8- Dominus ; is creavit eam, St novit, ac recensuit eam,
9. Et effudit eam in omnia opera sua, adest omni carni pro donatione ejus ; & suppeditavit eam diligentibus ipsum.
10. Reverentia Domini est gloria, St praedicatio, lxtitiaque.Sc corona exsultationis.
11 Reverentia Domini delectatura est cor, 8c inditura lxtitiam, gaudirimque.St: longaevitatem.
12. Timenti Dominum bene futurum est *d finem usque, St die mortis ejus benedicetur illi.
13. Principium sapienti* est revereri Dominum : haec adest fidelibus , in utero cum ipsis creata est.
14. Cum hominibus fundamentum aeternitatis nidificavit,St cum semine eorum, quibus credita est.
15. Plenitudo sapientiae est revereri Dominum: nam inebriat eos suis fructibus.
1 6. Omnem domum eorum implet desideratis rebus suis,St cellas foetibus suis.
17. Utraq; autem sunt dona Dei ad pacem.
18- Corona sapientiae est revereri Dominum,progerminans pacem,Sc incolumitatem salutarem: nam gloriationem amplificat diligentibus eum.
rp. Scientiam 8t cognitionem intelligentem velut imbrem profundit sapientia , St gloriam exaltat eorum, qui obtinent ipsam. p 20. Radix sapienti* est revereri Dominum, St rami ejus sunt longaevitatis.
21. Reverentia Domini depellit peccata, 5 i permanens avertit iram.
22. Non potest iracundus quisquam justificari ; nam momentum iracundiae ejus est ruina: ipsi.
23. Ad tempus sustinet longanimus, St postea editura est se Ixtitiaipfi
24. Ad tempus occultaturus est sermones suos > St labia multorum enarrabunt intelligent iam ejus.
25. In thesauris sapienti* sunt parabo 1 * scit*; sed abominationi est peccatori pietas.
26. Si cupis sapientiam, observa mandata; St Dominus eam suppeditabit tibi.
27. Sapientia enim,ac eruditio est reverentia Domini , St perplacet ei rides, ac mansuetudo.
28. Ne diffidas reverenti* Domini, quum egebis, neque accedas eum duplice animo,
29. Ne simulatus esto , ut si ora humana habeas,St labiis tuis ne adhxre.
30. Ne exaltes te ipsum,ut cadens non in- flucas animx tu* ignominiam :
31. Nam revelaturus esset Dominus omnia occulta tua , St in medio congregationis dejecturus te.
32. Quoniam non accesseris ex veritate ad
reverentiam Domini > sed animus tuus/aeri* dolo plenus.
CAPUT II.

Qjt.c dece nnt eum,qui velet Deo placere.
F ili, si ad serviendum Domino accesseris, compara te ipsum ad tentationem 2. Dirige cor tuum,St perdura,neque praefestines tempore,quo inducetur illa.
Z- Agglutinator ei, acne absistito,ut augearis ad finem usque tuum.
, 4 . Quicquid inductum fuerit tibi, accipe libenter ; St ad commutationem dejectionis tu* j parandam esto longanimis :
5. Nam ut igne probatur aurum,sic homines accepti camino dejectionis.
6 . Crede ipsi,8t suscipiet te ; St dirige vias tuas,spemque colloca in illo.
7. Qui reveremini Dominum,credite ipsi ; ac non decidet merces vestra.
8- Qui reveremini Dominum,spem habetote de bonis > St de laetitia xternitatis,atque misericordi* :
9. Qui reveremini Dominum , exspectate misericordiam ejus, neque declinate, ut non decidatis:
10. Aspicite ad antiquas xtatcs.St videte.
11. Quis fiduciam habens in Domino, pudefactus est ?
12. Aut quis manens in reverentia ejus derelictus est i aut quis invocavit eum, St despectus est ab eoi
13. Quoniam pius,St misericors Dominu» longanimis , ac plurimus misericordia, St remittit peccata,St servat afflictionis tempore..
14. V* cordibus timidis, St manibus remistis , St peccatori ingredienti ca duos.
13. V* cordi remisto, quia non dit.pro- pterea non protegetur.
i< 5 . V* vobis,qui perdidistis patientiam ; 17. Ecquid facturi estis,quum animadvertet Dominus ?
18. Qui reverentur Dominum, non diffident verbis ejus; St qui diligunt eum, conservabunt vias ejus.
19. Qui reverentur Dominum, quxrent ut placeant ei:
20. Et qui diligunt eum,explebuntur lege, ai. Qui reverentur Dominum , prxpara- bunt corda sua, St coram eo abjicient se i- psos:
22. Dicentes : incidamus in manus Dei, ac non in manus hominum.
23. Nam ut majestas ejus; ita etiam esf ejus misericordia.

CAPUT III.

Honor erga parentes, ! Sin pauperes beneficentia commendantur .

M E patrem audite filii, St ita facite,ut salvi sitis.
2. Nam Dominus gloriam attribuit patri, ut superior sit liberis, St judicium matris firmavit in filios.
3. Qui honorat patrem, expiatur a peccato:
4. Et qui gloriam tribuit matri fu*,similis est ei,qui thesaurum colligit.
5. Qui honorat patrem, de filiis laetabitur. St die orationis fu* exaudietur.
6 . Qui gloriam tribuit patri, longxvus erit:
2 z 3 7, Et

7. Et qui auscultat Domino , quietem affert matri suae.
g. Qui reveretur Dominum, honoraturus est patrem, St tanquam Dominus serviturus iis,qui genuerunt ipsum.
9. Opere , & sermone honora patrem tuum , matremque , ut superveniat tibi ab hominibus benedictio;
10. Nam patris benedictio statuminat domos liberorum, maledictio vero matris eradicat fundamenta.
11. Ne glorieris de ignominia patris tui, nam tibi non est gloria; patris ignominia.
12. Gloria enim hominis exiftit ex honore patris ipsius > St probro efl liberis mater ignominiosa.
IZ. Fili suscipe in senectute patrem tuum neque dolore afficias eum in vita tua.
14. Et siquando deficietur intelligentia , da veniam, ac ne dedecore afficias illum , sed honorem habe omnibus viribus tuis.
15. Misericordia etiam erga patrem tuum non tradetur oblivioni, sed'contra peccata statumen domus erit adstructum tibi:
16. Die afflictionis fiet mentio tui velut serenitate glaciei superveniente, ita dissolventur peccata tua.
17. Tanquam blasphemus est, qui derelinquit patrem suum , & exsecratione perfusus a Domino, qui ad iram provocat matrem suam.
18. Fili , opera tua mansuete ad finem perduc, Sc ab homine accepto diligeris.
19. Quo maior es,eo magis te ipsum abjice; & coram Domino consequeris gratiam.
eo Multi sunt excelsi , St gloriosi supra modum ; sed mansuetis revelantur arcana: nam magna est potestas Domini, sed ab humilibus gloriam adipiscitur.
11. Difficiliora captu tuo ne quieras temera , Si valentiora viribus tuis ne exquiras insipienter, quK mandata sunt tibi , hxc sancte cogita
aa. Non enim opus est tibi, ut occulta intuearis oculis.
23. Ut redundantes sint sermones tui, ne Curiose laborato.
. 24. Nam plura, quäm intellectus humanus capiat,demonstrata sunt tibi.
25.Multos seduxit praesumtio ipsorum vana, Si suspicio prava labefactavit cogitationem eorum : pfipillas non habens, indigebis luce ; sed si cognitionis es expers, ne annun- cisto.
2(5. Cor durum affligetur tandem ; Sequi amat periculum, in illo periturus est.
27. Cor durum gravabitur rebus laboriosis, Si peccator peccata addet peccato.
28. Quum inducitur superbo afflitho , non est curatio : itinera ejus radicitus convellentur , quia planta improbitatis radicata est in eo.
Cor intelligentis cogitabit de parabo- Ja,ex auris hujusmodi auditoris a sapiente exoptatur.
„ 3 ° Ignem flammantem exstinguet aqua, Cx muericors beneficentia expiabitur ä pec5 f - Nam Dominus, qui reddit gratiose facta, m posterum recordaturus est; adeö ut quo tempore ceciderit ille , statumen con- Jequuturus sic.
Cip.£

CAPUT IV.

Ad opera misericordi x, IS“sapientiam fit exhortatio.

Ili, vitam pauperis ne destituito, neque oculis indigentibus protrahas beneficentiam.
2. Animam esurientem ne afficias molestia, neque protrahas viro , quum in egestate est.
3. Cor exacerbatum ne amplius turbes» neque protrahas donum ab indigente:
4. Supplicem afflictum ne abjicias, neque avertas faciem tuam k paupere :
5. Ab egente ne avertas oculum, neque des locum homini maledicenti tibi:
6 . Maledicentis enim tibi ex acerbitate animi fui orationem exaudiet, qui fecit ia- sum.
7. Amicum te ipsum exhibe congrega, tioni, 8c coram magnate demitte caput tuum.
8- Inclina aurem tuam ad pauperem libenter , Si responde ei mansueti verbis pacis.
9. Exime eum, cui fit injuria, e manu injurii; neque sis minuto animo, quum judicas.
10. Esto orphano tanquam pater, St pro viro matri orphanorum :
11. Itä futurus es tanquam filius Altiflimi, Si diliget te magis, quam mater tua.
22. Sapientia exaltat filios suos , & prehendit manu eos , qui quaerunt ipsam.

1;. Qui diligit eam, diligit vitam , St qu! mani incumbunt ineam, laetitiaexplebuntur .
14. Qui obtinet eam, hsreditatem percipiet gloriae ; St quocunque ingreditur ea, illic benedicet Dominus.
15. Qui serviunt illi, sunt ministraturi sancto : nam diligentes illam , diligit Dominus.
1 6. Qui obedit illi, judicaturus est gentes; Sc qui attendit ad illam, confidenter habitabit.
17. Si crediderit , bsereditatem percipiet illius; St in possessione erunt horumposte- ri.
18. Nam distorte quidem ambulatura est cum eo primum.
19. Timorem, Sc metum adductura super eum,St cruciatura eum eruditione suä, donec crediderit anima ipsius , Si lentaverit ipsum in statutis luis:
20. Sed rursus redibit ad- ipsum recta , St laetificabit ipsum.
21. Detegens ipsi occultas res suas.
22. Si seductus fuerit; deseret ipsum , & tradet ipsum potestati casus ipsius.
23. Conserva occasionem : Sc cave a malo :
24. Ac nepudefias pretio animae tu*.
23. Nam est pudor adducens peccatum, St
pudor est gloriosus, St gratus.
2<5. Ne suscipias personam damno animS tuae, ac ne verearis ad ruinam tuam.
27. Ne prohibeas sermonem tempore salutis.
28. Ac ne occultes sapientiam tuam, ut
bellus videaris. _ ,
29. Nam sermone cognoscitur sapientia > St eruditio ex verbis lingua;.
30. Ne contradicas veritati ullo modo,
feil
eccle siastj cus,
31, Se«« neque vi®
xi,
to”, ««rt
j.jtäiaui teils» i< t“®
jf. Ae lis tat «nex viso p cfimulost« i Ne efto ;in dum,ad r<
i" “1
Inter «ii ITE limitati i v suffiden 1 . Ne peri luum.ambu Nedix propter ope injuriam tu:
4 . i\e dn adfuit mole: nimis, nequa
p De exi iwdtvcris,, (. A; ne di dj multitud»
7 . Xammiso »fist; sed su aSgutio. j-Stdifea qi.e.kjWus
5. sutatii e stetem , c\ smpmtviv
10. Ne ii tam r.i.iil, lucetur.
11 . ffev pe pergas i stinguis:
nile aus esto te i;, sito pie ex veri ttsponsion 14 Sl t! [toxiuio; tiBielfo, it. Lior, teiingu ,Qie vi
'VSal
tudt*
|Uti
quidem
dmiiib
I Nprir ciari faeredit ftecatoi It.
i.Xe

traiias fe(|; M iSiias a
c amplius dj, iiläijMK;
usaijw.t-
Jjnt:
Boala,»
«&
E a ttiKuj. “ipftiic
»St «tgi
a faittt'i
»felis*
tini, iit; MiJllECii
um pal!! : !si
1 lSliixtlti: 'ttrttii,
(iioj, 4pn t ipsam, vitam, Stt utaajtt'
At«*
it injitoa
ituiiiita®
E i iijiJl
iaMljü]
tftBie?»
353,">’fe
iuüffltä
ujiüials
Äiosait
■ tftWCtr ilpfuniS ■
«fe
i cfw:
itrista!
specuE

«ituif.. ; 1 B te5J® : '
stiiai a-
Ö£if« £l

sed verecundia cohibetor ne mentiaris in- Opta eruditionis tu*.
31. Ne verecunderis confiteri peccata tua, neque vim affer deflux'0111 fluminis.
32. Ne substernas te ipsum cuiquam stulto, ac ne suscipias personam potentis.
33. Ad mortem usque certa pro veritate, & Dominus Deus pugnabit pro te.
34. Ne sis audax lingua tua, iners vero, ac remistus in tuis operibus.
35. Ne sis tanquam leo domi tu* , & tanquam ex viso proclivis ad percutiendum inter famulos tuos.
zü. Ne esto manus tua extenta ad accipiendum,ad reddendum verö contracta.

CAPUT V

Non differendam conversionem , nec fraudulenter ambulandum coram Deo.

E innitaris pecuniis tuis , ac ne dicteris > sufficientes mihi sunt ad vitam
2. Ne persequaris animam tuam > e- robur tuum, ambulando in viis cordis tui.
3. Ne dixeris , quis in me judicem ageret propter opera mea? Nam Dominus omnino injuriam tuarn ulturus esset.
4- Ne dixeris, peccaveram ; ecquid mihi adfuit molestum i nam Dominus est longanimis, nequaquam vero dimissurus te.
5. De expiatione ne securus esto, quum abundaveris, addendo peccata peccatis;
6 . Ac ne dixeris , miseratio illius multa est, multitudinem peccatorum meorum expiabit.
7- Nam misericordia, & ira apud ipsum ci- t* sunt; sed super peccatores incubabit ejus indignatio.
z. Ne differar te ad Dominum convertere; neque .rejicias de die in diem:
9. cubito enim prodibit 1 a Domini, quä attereris , quan curam abjeceris ejus, & tempore ultion.s i.sperder s._
10. Ne innitar s pecuniis injuste partis : nam niail adjui k lunt,quod;c ultio adducetur.
11. Ne ventnet ad omnem ventum , neque pergas in omnem viam : ita efi peccator bilinguis:
12. Esto stabil., certä tua intelligentia, & unus esto sermo .
13. trsto celer ai bene audiendum, eslo- que ex veritate vita ia, & cum tolerantia responsionem res m >.loquere.
14. Si tibi e' intelligentia , respondeto proximo; sin minus , manus tua super os tuum esto.
15. Gloria, ik ignominia in loquutionc esi, & lingua hominis efl ruin* ipsi.
iS. Ne voceris suiu-.o, ac lingua tua ne insidiator/
17. Nam furi quidem inest laboriosa turpitudo, sedbihngui pessima condemnatio.
18, In re magna xque , a. arva ne ullam quidem rem ignoraro

CA1> l, "VI.

/Imicitia sincera , & sue at a quid differant. Nprimis pro eo, quod amicus es , r.c efficiaris inimicus; nam mahnn hoc nomen hxreditatem percipiet pudoris, k probri, ita peccator bilinguis ignominiam habiturus est.
2. Ne efferas te ipsum in consilio aniiy*
tu*, ut non hucilinc rapiatur»velut taurus» anima tua.
3. Folia tua comede; feci perdes fruffej tuos, acte ipsum relinques ut lignum ari» dum.
4. Anima prava perdit posse st orem suum „ qui ludibrium inimicorum ipsam effecturus est.
5. Guttur suave multipli:at amicos suos» & lingua bene loquenr m 'tiplicat , quibo* nis verbis compellent ipsam.
6. Qui pacem colam te cum , multi sunto; consiliarii verö tui unus e millenis,
7. Si comparaturus et amicum, in afflictione comparato eum; neque cito credas te ipsum ei:
8 Nam est amicus tempore suo, qui non permanet die afflictionis tu* :
9. Est item amicus, qui ad inimicitiam traducitur, & certamen probrosum tibi revelaturus est : '
10. Item amicus est mensarum particeps, qui non permanebit die afflictionis tu*:
ir. Sed rebus secundis tuis erittanquani tu, & in familiares tuos utetur libertate:
ir Sin deprimens, contra te stabit; facie tua occultabitur.
13. Ab inimicis tuis separator, & ab amkij tuis tibi attende ,
14. Amicus fidus valida eß protectio; quem qui adeptus est , thesaurum adeptus est.
x5. Amici fidi non est pretium» quo permutetur ; St nullum est pondus »quaes pulchritudinem ejus.
16. Amicus fidus medicamentum e^vit*; quem, qui timent Dominum » consequea- tur.
17. Qui timet Dominum , diriget amicitiam suam , quia prout ipse eß, sic etiam propinqui ipsius futuri sunt.
i?. Fili , ä juventute tus elige eruditio-, r em, St ad canos usque consequeris sapientiam.
19. Cujus bonos fructus exspectato.
20. Nam in elaboratione ejus paululum fatigaberis , sed cito comedes de fcetibus ejus.
21. Quam aspera est valde rudibus! qinyrj in ea non permaneat excors.
22. Tanquam lapis indicatur* fortis apud illum futura est , nec tardabit abjicere eam:
23. Nam sapientia secundCimnomensijuaj est, neque est multis manifesta.
24. Audi, fili, & eligs sententiam meata,
neque abjice consilium meum; sed infer pedes tuos in pedicas ejus, 8t in collare ejus collum tuum. »
2;. Subde hitnerum tuum, & bajula eam, neque inimice feras vincula ejus,
26. Ex toto animo tuo accede eam, & totis viribus tuis conserva vias ejus :
27. Investiga, & quare,Sc innotescet tibi; deinde compos factus , eam ne dimittito;
28. Tandem enim consequeris reqiuem e- jus , & vertetur tibi in Ixtitiam :
29. Errintque tibi pedic* illius pro tegumento roboris, 8c collaria ejus pro sfoia glori*:
30. Nani ornamentum aureum est el > 3s vincula ejus sunt glomus hyacinthinum.

31. stolamgloris indues eam, & coronam exsultatiohis tibi ipsi circumdabis.
32. Si cupiveris fili, erudieris ; & si dedas an imum tuum, eris solers :
33. Si dilexeris audire, recipies intelligen- tiam , 3 c si inclinaveris aurem tnam , sapiens ens.
34. In multitudine seniorum consiste , Sc qui sapiens est, huic agglutinare ; omnem pariationem divinam cupito audire,& paroe- mix intelligentix ne effugiant te.

35. Si virum intelligentem videris, mane adito eum; & gradus 'januarum ejus deterito pes tuus.
3^. Cogitationem habe in mandatis Domini perfecti , Sc prxcepta ejus meditare semper : ipse stabiliet cor tuum,8c concupita sapientia tradetur tibi.

CAPUT VII.

Oetonomix. - cstsfinis tui habenda ratio.
facias mala.Sc mala non deprehendent
2. Absiste ab injusto, Sc peccatum declinabit a te.
3. Fili, ne ferito in sulcis iniustitix, Sc minime septuplum eorum metes.
4- Nc requiras a Domino principatum, neque ä Rege cathedram glorix.
5. Ne justitiam tibi asseras coram Domino, neque coram Rege sapientiam.
6 . Ne quxras fieri judex , ne non Valeas injuste facta tollere ; ne quando metuas a facie potentis , Sc ponas offensionem iu recto itinere tuo.
7- Ne pecces in multitudinem civitatis,
ne immittas te ipsum in turbam.
8. Ne alligeris bis, peccato, nam uno non eris innocens.
9. Ne dixeris, ad multitudinem donorum meorum respiciet > Sc quum obtulero Deo Altillimo > accipiet : ne parvo animo fis m oratione tna,& ne despicias exercere misericordem beneficentiam.
10. Ne derideas hominem, cuius anima in acerbitate versatur: est enim, qui deprimat, Sc qui exaltet.
11. Ne exares mendacium in fratrem tuum, neque amico facias similiter.
12. Ne velis mentiri ullo mendacio : nam assiduitas ejus non est futura bono.
13. Ne verbosus sis in multitudine seniorum , neque repetas sermonem in oratione tua.
14. Ne oderis laboriosum apus,& agricolationem creatam ab Altissimo.
15. Ne referas te ipsum in multitudinem peccatorum.
^Ji 5 . Memento iram non tardaturam esse.
. r 7 - Deprime valde animam tuam, cum ultio impii ignis , Sc vermis futura fit.
. Ne commutes amicum ullä re, qux sit indifferens, neque fratrem germanum auro ophirio.
19. Ne aberres ab uxore sapiente, & bo- rta ; nam gratia ejus est superior auro
'affligas farpulum opus facientem fideliter > neque mercenarium , qui tradit se ipsum.
21. famulLim intelligentem diligito affinia tua, ne prives eum libertate.
22. Si pecora tibi sunt, inspice illa; cjuod
si utilia sunt tibi, permaneant tibi.
, 23. 3 i liberi sunt tibi, erudi eos; & flecte ä juventute collum eorum.
24. Filix sunt tibi, attende ad corpus carum; neque hilarem prxbeas erga illas vultum tuum.
25. Eloca filiam, & confeceris opus magnum : sed viro intelligent! trade illam.
2d. Uxor est tibi ex animo, ne ejicias eam; exosx vera te ipsum,ne addicito.
27. Ex toto corde gloria affice patrem tuum, Sc matris dolores ne obliviscaris :
28. Mementote per illos fuisse genitum, quid enim redditurus es eis, quemadmodum illifecerunt tibi ?
29. Et toto animo tuo reverere Dominum , Sc sacerdotes ipsius admirare ; ex totis viribus dilige eum, qui fecit te, Sc ne derelinquas ministros ejus.
30. Time Dominum, gloriaque affice sacerdotem :
31. Et da ei partem, prout mandatum esi tibi.
32. Primitias, Sc sacrificium pro reatu.
33. Et donum armorum , Sc sacrificium sanctificationis , primitiasque sanctorum:
34. Et mendico porrige manum tuam, ut consecrata sit benedictio tua.
35. Gratia doni coram omni vivente speciata est’, etiam super mortuo gratiam ne avertito.
3 5 . Ne recedas k flentibus, sed cum lugentibus luge.
37. Ne pigreris infirmum invisere : nam ex buiusmödi rebus amaberis.
38. In omnibus sermonibus tuis memento finis tui, Sc in xtemum non peccaturus es.

CAPUT VIII.

Utes, sponso , ist conversatio temeraria vi- tandx.
N E contendas cum homine principatum obtinente , ne quando incidas in manus ipsius:
2. Ne rixeris cum homine divite.ne quando statuat adversum te libram:
3. Multos enim perdidit aurum, etiam Regum animos inclinavit.
4. Ne contendas cum homine verboso,neque aggeras ad ignem illius ligna.
5. Ne ludificeris cum rudi, ut non afficiantur ignominia progenitores tui.
6 . Ne probro afficias hominem revertentem A peccato: memento nos omnes esse infestos increpationibus.
7. Ne ignominia afficias ullum de senectute ipsius,etenim ex numero nostro senescunt homines.
8. Ne Ixteris de mortuo tibi inimicilCmo, memento nos omnes mori.
9. Ne despicias narrationem sapientum ; sed in proverbiis illorum conversare:
10. Nam ab illis disces eruditionem, etiam ad ministrandum recte magnatibus.
ii. Ne aberres a narratione fenum: etenim didicerunt ipsi a suis parentibus.
12. Quia ab ipsis disces inpelligentiam » e- tiam ad dandum tempore necessitatis responsum.
13. Ne incendas carbones peccatoris, ne combinans igne flammante illius,
. 14.N0
"14. Ne«® Kt non g. Ne®* quod fi kftd didetis,
i>, ft jsdisi
MieciedM 1
ijOsirod (tirjiinte: hi
jjjaed, if. Cum ita cii.-ias cum
(/»r Caiwu
iit; 8cubi
:o. Cum li lanfoffeteel 21. Coum tias: netos < 11. Clivi tuum, Sene
Smptmni
ntt tttm j cmerjt)
N E fiszd
flKWJJI

mrnilm. !. XttkdlS tt ipsum asceni Ne occurri io incidas inia: 4. Cum ptal npiatis institu j. Virgir.cr jmndo ofen 'Ius.
<i. Ne te perdas to 7. Ne ci tis,etiam it 8. Avert Pe studea alienam.
9. Nam ducti sunt tenditur: plectens ei 10. Cui neque syi num: ii.'K t
lim, tuoq is,
ti, Ne 1 lasM 'Uni
Vtesji
teija.
‘rt tninyp -f, memei flos fOl si. i temhai morem
t Panetij
I

ad corsa «ttjUlji
"fetrii Ofgr
»itndtSim'
».Mtjiss,
feito. «aaSsjt. «oMivisaj,' ^ faife^uc
»«weft»
oi&iircm;.
tottMÄjj
ifc»ipiss -ii iliaci juttafas 'nsiioaj,
s.
mirimr.t
nugata;
Mmiij«
nvfes; tt
s vis. m non pctaa
Mtmz
oin'sjja
Ä: p» m:
lansofe
oiintto
slijffl-
i, it»»"'
tui.
liret! nw» scsrestio
teifflt&nt
limitifo
sapiente fare: , onera, ct bus. } lenia: q itibus, j lijentiSi' lilii**
tsam'i®

14. Ne resilias ä conspectu contumeliosi, iit non insideat velut insidiar ori tuo.
15. Ne mutuum des homini potentiori te, quöd si dederis mutuum , iti esto quasi perdideris.
16. Ne sposdeas supra vires tuas : quod si spoponderis,ita curam habe quasi soluturus.
17. Ne judicio experiaris contra judicem, nam fecundum opinionem illius judicabitur.
iz. Cum audace ne facias iter, ut non sit gravis iri te : hic enim pro voluntate sua facturus est, 8c una peribis hujus insipientia.
, 19. Cum iracundo ne ineas certamen , ac re facias cum eo iter solitarium: ita enim videtur sanguis in oculis illius , quasi nihil esset ; 8t ubi non est auxilium, ibi dejiciet te.
20. Cum stulto consilium ne ineas , nam non posset celare verbum.
21. Coram alieno rem occultandam ne factas : nescis enim,quid pariturus sit.
22. Cuivis homini ne exponas animum »uum, & ne r eferat tibi gratiam saliam ullus.

CAPUT IX.

A T o nfoemina, gloria, aut opes concvpiscendx>
nec cum potentibus s sed cum sapientibus conversandum.

E sis zelotypus uxoris versantis in sinu tuo.neque doceas eam contra te disciplinam malam.
2. Ne dedas mulieri te ipsum,ut illa supra te ipsum ascendat.
Z. Ne occurras mulieri meritoria;,ne quando incidas in laqueos ejus.
4. Cum psaltria ne sis assiduus,ne quando Sapiaris institutis illius.
%. Virginem ne studeas habere notam, ne quando offensionem subeas increpationibus illius.
< 5 . Ne des te ipsum meretricibus, ut ne,, perdas haereditatem tuam.
7. Ne circumspicias eam per vicos civitatis,etiam in solitariis illius viis ne erres.
8- Averte oculum a muliere formosa , neque studeas habere notam pulchritudinem alienam.
9. Nam pulchritudine mulieris multi seducti sunt, & ab ea tanquam ignis amor accenditur : ne ergo accumbas in ulnis complectens eam.
10. Cum muliere nupta ne sedeas plani, neque symbolam cum illa conferas ad vinum :
11. Ne quando declinet anima tua ad illam, tuöque spiritu in perditionem delabaris. ,
12. Ne relinquas amicum veterem , nam recens nc-n est xqualis illi.
i;. Ut vinum novum,amicus novus : si inveteratum fuerit , tum suaviter comprehende ipsum.
14. Ne invideas glori* peccatoris; nescis enim.qux iit illius subversio.
IS- Ne placeant tibi impiorum placitat Memento eos ad inferos usque minimi justos fore.
16. Longe absiste ab homine, qui potestatem habet occidendi,ut minime suspiceris timorem mortis.
17. Quod si accesseris,ne derelinquas ; ut »ion eripiat statim vitam tuam.

>8- Cognosce te medios laqueos pervadere , & in projecturis murorum civitatis ambulare.
19. Pro viribus tuis conjecturam fac de 'altero , St cum sapientibus ini consilia, cum intelligentibus esto confabulatio tua , St tota narratio tua de lege Altissimi.
20. Viri justi sunto convictores tui, Stin reverentia Damini esto gloriatio tua.
21. Opera artificum laudatur opus,St dux populi sapiens sermone suo.
22. Formidabilis eft in civitate sua vir verbosus,St qui praeceps est in sermone suo, odi» futurus est,

-CAPUT X.

Idea Judicis,&Magistratus boni.

Udex sapiens erudit populum suum, Sc principatus intelligcntis ex ordine institutus est.
2. Qualis est iudex populi, tales etiam sunt ministri ejus, St qualis est dux civitatis,tales omnes habitatores ejus.
3. Rex rudis perdit populum suum .civitas verö intelligentia potentum habitabitur.
4. In mann Domini eft potestas hujus terrae,St eum , qui utilis est in ea , suscitabit suo tempore.
5. In manu Domini est prosper successus viri, qui faciei literati gloriam suam appositurus est.
6. De ulla injuria ne irascaris proximo, Sc ne agas quicquam contumeliosis factis.
7. Odiosa est coram Domino, Sc hominibus superbia, St ab utrisque ejicitur delictum injustum.
8. Regnum a gente una ad alteram traducitur propter ini usti facta ,Sc contumelias, pecuniasque dolo partas : quamobrem superbit terra, St cinis ?
9. Avaro etenim nihil est iniquius:
10. Nam hic etiam suam ipsius animam venalem efficit, quia dum vivit, abjiciunt eam interanea ipsius.
11. Longam infirmitatem resecat medicus ; St qui Rex est hodie, cras etiam moriturus est.
12. Mortuo enim homine hxres serpen* tum,St bestiarum,ac vermium futurus est.
13. Principium superbi* eit, quum homo absistit ä Domino , quum ab opifice suo absistit animus rpsius:
14. Nam principium peccati eß superbia; Stqui tenet eam, contumeliis tjuidem abominandis afficit , sed subvertetur tandem.
15. Propterea admirabiles inducit castigationes Dominus , St tandem subvertit eos :
16. Thronos magistratuum tollit Dominus , Sc collocat mites in loco illorum intus :
17. Radices gentium superbarum evellit Dominus,St plaktat in gloria humiles earum loco !
18. Regiones gentium subvertit Dominus , perdens eas usque ad fundamenta ter* rx.
19. Sustulit ex cis.cofque perdidit:
20. Et amovit e terra memoriam eorum.
21. Non est a creatione indita horni ni-
5 du,

bus superbia, neque ira animi natis mulierum.
2i. Semen securum eß eorum , qui reverentur Dominum, St pretiosa planta eorum, qui diligunt ipsum : lernen ignominiosum est eorum, qui non attendunt legi, semen errabundum est eorum, qui mandata tranifi- liunt.
23. Inter fratres, qui dux ipsorum est, honoratus est ; sed qui reverentur Dominum, in oculis illius sunt honorati.
24. Ante fortem principatus est reverentia Domini, duritas verö , superbiaque amissio est principatus.
25. Divitis,& gloriosi,ac pauperis, horum gloriatio est reverentia Domini.
26. N011 est justum, ut pauper intelligens afficiatur ignominia , neque convenit gloria affici virum peccatorem.
27. Magnates quidem, judicesque , 8t potentes afficiuntur gloria , sed non est eorum quisquam major eo, qui reveretur Dominum.
28. Famulo intelligent! ministrabunt liberi, Si vir scientia praestitus , quum eruditur , non obmurmurabit.
29. Ne sapientem age in opere tuo faciendo, neque gloriosum age tempore angusti» tu*.
30. Nam meliiis est ei, qui operatur , St abundat omnibus, quam qui gloriosum agit, & indiget pane.
35. Fili, mansuetudine gloriam compara anima tua , 8c da honorem ei, prout digna est.
31. Fum, qui peccat in animam suam, quis Justum pronuntiet i Sc eum , qui vitam suam afficit ignominia, quis ornet gloria ?
33. Pauper afficitur gloria propter scientiam suam , dives vero afficitur propter divitias suas :
34. Is autem, qui in paupertate afficitur gloria, quanto magis etiam afficeretur in divitiis 5

C A P U T X I.

Humilitatis/audes , (Sprxcepta ; omnia a Deo este ; peccati merces ijux.

S Apientia humilis viri exaltabit caput ipsius . & inter magnates faciet > ut consi- deat.
2, Ne laudes quenquam de pulchritudine ipsius . neque abomineris ullum ex aspectu ipsius.
3. Parva eß inter volucres apis, sed principatus est condimentorum dulcium fructus il- Iftrs.
4. De amictu vestimentorum ne glorieris St die honoris ne extollaris; nam admirabilia sunt opera Domini, occultaque opera ejus hominibus.
3. Tyranni multi resederunt humi, 8c is, de quo nulla fuerat supicio > gestavit diadema.
9. De re, qua non attinet te, ne litiges,&c in judicio peccatorum ne consideas.
10. Fili, ne in multis occupentur actiones tua ; nam si multis incubueris, non eris innocens ; Sc si persequaris multas , minimi consequeris, Sc si aufugeris, minimi effugies.
11. Est, qu i defatigatur laborans , 8t fasti, nans, atque eo magis deficitur.
12. Est ignavus indigens sublevatione,deficiens robore , 8c abundans paupertate, quem oculus Domini beneficentilfimi intuetur , Sc quem erigit ex abjectione ipsius.
/3. Cujus exaltavit caput & contritione, Sc de quo multi comtempiantes admirati sunt.
14. Bona Sc mala, vita & mors, paupertas divitiaque sunt £ Domino.
13. Sapientia, scientiaque, 8c cognitio legis a Domino ; charitas, Levia bonorum0- perum ab eo sunt.
i< 5 . Error > 8t tenebra, creata sunt curri peccatoribus; sed qui exsultant in malis, cum eis malum consenescit.
17. Donum Domini permanet piis, St benevolentia ejus successum bonum confert in feculmn.
rg. Est, qui ditescit attentione, St parsimonia su.i: atque hac portio ipsius est'emet- cede ipsius.
19. Quod,quum dicit ille, inveni requiem, & jam comedam indesinenter de bonis meis, nescit tamen,quale tempus prateribit ipsum, ut ea relinquat aliis

moriens.
20. Consiste in foedere tuo , 8t versare in illo, atque in opere tuo veterasce.
21. Ne admireris opera peccatoris , sed crede Domine, Sc permane in labore tuo.
22. Nam leve eflfallu in oculis Domini,ut quam citissime ditet pauperem.
23. Benedictio Domini est m mercedepii, qui hora citi progerminat benedictionem ipsius.
24. Ne dicas, qua est utilitas mihi ab officio t Sc qua deinceps mihi futura sunt bona i
25. Ne dicas, sufficiunt mihi, Sc satu multa sunt mihi,qua habeo, quid ergo deinceps affligerem me in vita mea:
2 6. Tempore bonorum est malorum oblivio, Sc tempore malorum > non est bonorum recordatio:
27. Nam facile eil coram Domino, ut die mortis reddat homini fecundum opera ipsius,
28. 'Afflictio hora' oblivionem deliciarum efficit, hominis vero consummationem revelatio operum ipsius.
29. Ante mortem beatum ne p radices quenquam; etiam de liberis suis vir agnoscitur.
3. Ne quemvis hominem inducas in domum tuam: nam multa sunt infidi» dia-
6 . Multi potentes ignominia valde affecti sunt, Sc gloriosi traditi in aliorum manus.
7. Priusquam perquisiveris, ne crimineris: Cognosce primum , atque tum increpa.
8- Priusquam audiveris > ne respondeas;
doli- . ,
31. Ut perdix venatrix in cavea, ita est cor superbi, Sc velut speculator invadens ad ruinam.
32. Nam bona in mala convertens insidiatur, etiam iis qui stant ä suis partibus > im-
& in medium sermonum ne immittas ver» ponit maculam.
ÄIUN. 33, E parva scintilla multae conficiuntur
0 (pruna,
pruri*, «da® iw» 34, AttsrtK vasfibriatt'' 1 2 3 4 * * * in [Kni® i*® 8 * * jj.lnita" 11 vtriö «ffi Injuri» pi
""H
Itfs ime, myoben
\|refeietui Benefac] stiis; quod i j. Non erui sin mala, 81 an gratificat' afeipiis.
4. Benefac dito panes tv
teftatemint compedes s quibus eum V Käme & piorum! sed custodii nis eorum; picatum i Atm et iAe, sed mo, ES,
7. Secundis: «iiMstikc ftpiratur, j.Necredai Nara lier pictas ifa
10, B.t\am itt, insiste ipj.vin; s\c stergitspei Wuginem
11. Ne quando, qv tuo, neto!
1 quando se tandem 0 satis veri , n. Qu 'te modi, fic homi ad.miscen *
n. H< titione ji 'pkabi' u. Ac tciseii bruta «A fo®,
guint:
rem,!
sucoi
ii
tnani!
vultui
ibitt
4

c “ptatatfe
WiMnni
rta'H , j-j-j is»minine ^
jkorins,J$
ita.
“f'ÄWitaj
Ai«
wfcattfci: « litt»;
SfitS iiljlt
i'Brisae lino.
«i k»|rsit
tata®
i Creat* £2:5 fatimia
mnttpfe
Inurat
1 tiai, 5 %'zi ipksrßitt.
ventKqtuett it bonis mei aetteipte
i.&vetk
rata.
patatoBii
imlitae
.otisDx"
10.
r/ii if.AI ■it Wta
ittsäiit!-
iaiiffl»!«'
sfcSH-
niitjtca
ftipi!
jj itkttSlM
atiacm»
ie pntiic is vit agtr

It>»! i»! infidi* >
tavMiii 1
jriitvite'
'etttnsi^
pini*'®
t«*®
|<«*'

prunx.Sc homo peccator in sanguinem insidiatur multum.

34. Attentä cave ä malefico : nam res pravas fabricatur, ne quando indat tibi maculam in seculo duraturam.

35. In domum recipe alienum, & te pervertens conturbatione abalienabit te ä rebus- quae tibi propria: sunt.

CAPUT XII.

In quas beneficia, collocanda.

Q Uando benefacis, cognosce,cui facias, 8c . referetur gratia tuis beneficiis.

2. Benefac pio, 8t retributionem consequeris ; quod si non ab ipso, at ab Altiilimo.

3. Non erunt bona ei, qui assidui incumbit in mala, Sequi misericorde beneficentia non gratificatur, da pio , ac ne peccatorem suscipias.

4. Benefac humili > ac ne des impio , impedito panes tuos, ac ne des ei, ut non illis potestatem in te comparet nam duplicia mala "comperies obvenire tibi pro bonis omnibus, quibus eum affeceris.

5. Nam etiam Altissimus peccatores odit, 3 cpiorum gratia redditurus est ultionem; sed custodit eos ad diem illum validum ultionis eorum; da viro bono > ac ne suscipias peccatorem.

6. Non ejicitur secundis rebus amicus 'iste, sed non occultus erit in adversis inimicus.

7. Secundis rebus alicujns tristes fiunt inimici ejus, adversis autem illius etiam amicus separatur.

8- Ne credas inimico tuo in seculum.

9. Nam sicut xs affert aeruginem,sic etiam pravitas illius.

10. Etiamsi abjiciat se, & inflexus ambulet, insiste anima: tuae , 8t custodi ab illo ipsam: sic eris erga ipsum tanquam qui abstergit speculum, Sc cognolpes non intulisse aeruginem ad extremum usque.

ii. Ne statuas eum apud te ipsum , ne quando, quum subverterit, consistat in loco tuo,ne colloces eum ad dexteram tuam, ne quando sedem tuam quxrat occupare , Sc 'tandem cognoscas sermones meos , Sc pungaris verbis meis.

, ir. Quis misereatur incantatoris ä serpente morsi, aut omnium accedentium bestiis i .sic hominis peccatorem accedentis > Se se admiscentis peccatis ejus , nemo misertu: us

«#• ,. . 13. Horam unam tecum permanebit in statione justa; sed si declinaveris,nequaquam perdurabit.

14. Ac labiis quidem silis aget suavem inimicus, sed in animo suo versabit consilia te in foveam evertendi.

13. Oculis suis lacrymabitur, sed si occasionem invenerit , 11011 poterit impleri sanguine ; mala si obveniant tibi, ibidem priorem, quam te invenies illum, St quasi velit succurrere, supplantabit calcem tuum.

16. Caput suum movebit, 8t applaudet Nianibus, St hic illic susurrabit multa , ac vultum suum commutabit.

Cap.iJ.

Q Ui attrectat picem, inquinabitur ea ; St qui communicat cum superbo , similis fiet ei.

2. Fondus superans vires tuas, ne tollas in vita tua, 8t cum eo, qui robustior est te, aut ditior te , ne communices.

3. Quid communicatura esset olla cum lebete i illa si allidet, eadem conteretur.

4. Dives , quum injuriam fecit, rogatur tamen ; pauper , quum injuriam fecit , hic etiam minatur amplius.

5. Si utilis fueris, opera tua utitur; quod si deficiaris, alflicturus est te.

6. Et si habueris , convictor erit tuus; quumque exhauserit te, tum non laborabit ipse.

7. Si opus te habuerit ,8c seducet te, arridens tibi, 8c faciet tibi spem, ailouuens te bonis verbis, Sc dicens ; quid opus e//tibi ?

8. Sed pudore afficiet te cibis suis bis, aut ter oblatis , donec exhauserit te, 8c tandem derídebit te: ac postea videns te , derelinquet te , Sc caput suum movebit adver- siim te.

9. Attentd cave, ne seducaris mente,

10. Et ne abjiciaris hac Ixtitia cordis tui.

11. Accedente potentiore te, esto ut qui subducit se ; Sc eö magis te perget accer- sere.

12. Ne irruas, ut non detrudaris nullo judicio habito; Sc ne Iong£ absistas, ut non tradaris oblivioni.

13. Ne des operam. ut ex sequo alloquaris eum, Sc ne credas pluribus verbis ejus : nam multa loquutione probaturus est te, Sc tanquam arridens perquisiturus res occultas tuas.

14. Immisericors est, qui non custodit sermones : nam afflictioni tua:, Sc vinculis non parciturus est.

15. Conserva, Sc attendo valde, ut audias, nam cum casu tuo obambulas.

16. Audiens ista, in somno tuo vigila.

17. Tota vita dilige Dominum, Sc invoca eum ad salutem tuam.

18. Omne animal diligit simile sibi, Sc omnis homo diligit propinquum sibi.

19. Omnis caro congregatur eum (uo genere, Sc ad similem sibi' agglutinatur vir.

20. Quid communicaturus esset lupus cum agno: similiter peccator cum pio?

ai. Quae pax esset hyxnx cum cane ? Si qux pax diviti cum paupere ? ,

22. Ut venationes leonum sunt onagri in deserto, ita pascua divitum sunt pauperes.

23. Ut abominationi esi superbis abjcCtio, ita est abominationi apud divitem pauper.

24. Dives jactatus statuminatur ab amicis, pauper vero cadens amplius ab amicis depellitur.

25. Divitis collapsi inulti sunt defensores, quum res tacendas eloquutus est , tamen justum ipsum pronunciant -.

26. Si humilis lapsus est, increpatur ipse, fi enunciaverit verbum intelligentix , no» tamen tribuitur ipsi locus.

27. Divite loquente, omnes silent > etiam sermonem ejus exaltaverunt ad nubes usC A F U T XIII.

Jbizitum, patentum conversatio fvgien-
que.

28. Paupere loquente, dixerunt, quis iste efl ? Sc si ostenderit amplius, subvertere solent ipsum, '

59.Bonae

29. Bona: sunt divitiae , quibus non inest peccatum. & mala paupertas in ore impii.
50. Cor hominis mutat vultum ipsius, sive ad bona fpeftet, sive ad mala : nam animus jn delectatione virescens bonum vultum efficit.
31. Vestigium cordis in bonis vtrfan tu est vultus virens, inventio autem parabolarum est laboriosa cogitatio.
CAl'UT XIV. hstitutio avari.
B Tatiis est vir, qui non labitur ore suo, ac non pungitur peccatorum multitudine, a. Beatus, quem non condemnat anima ipsius, 8c qui non decidit de spe sua in Dominum.
3. Viro sordido non sunt bonx divitis, St viro invido quorsum pecuniae ?
4. Qui colligit subtrahendo anima: sua: > colligit aliis :Sc'de bonis illius facient delicias alii:
5. Qui sibi ipsi malus est, cumam erit bonus ? non enim lxtatur de pecuniis suis.
6. Non est pejor eo, qui sibi ipsi invidet, atque haec retributio est malitia: illius.
7. Nam si benefecerit sibi, invitus facit, Sc tandem declarabit malitiam suam.
g. Invidus ad aspeftum oculi malus est , avertens faciem, Sc despiciens animas.
9. Avari oculus non impletur parte, & injustitia improbi exsiccat animam ipsius.
10. Oculus malus invidet pani, St indigens est in mensa sua.
it. bili, prout habueris', tibi ipsi benefacito, Sc oblationes digne offerto Domino.
12. Memento mortem non tardare, Sc pactum cum sepulchro non suisse demonstratum tibi.
13. Antequam moriaris, benefac amico, St pro facultate tua extende' beneficium , 8c dato ei.
14. Ne defrauderis die bono, Sc pars cupiditatis bon* ne praetereat te.
13. Nonne alteri relicturus esses labores
tuos, Sc defatigationes tuas divisuris hereditärem ?
1 6. Da, Sc accipe, Sc sancti regito animam tuam:
17. Nam non est in sepulchro, cur alimentum quxras.
ig. Omnis caro tanquam vestimentum veterascit : nam haec constitutio efi inde a seculo, omnino moriturus es.
19. Quemadmodum folium virens in densa arbore illud abjiciente, Sc hoc producente, ita etiam se habet generatio carnis, Sc sanguinis: illa moritur, hsec vero gignitur.
20. Omne opus putrescens deticit, Sc cum «o abiturus est opifex illius.
21. Beatus vir, qui cum sapientia res honestas meditatur, Sc qui mtclligeiitia sua res sanctas disserit;
22. Qui considerat vias suas cum corde suo, etiam res occultas illius percipiet mente : persequere illam ut vestigator, Sc velut insidiator vias illius explora.
23. Qui flexus inspicit per fenestras illius, sc ad januas illius auscultat.
24. Qui versatur proximi domum illius,Si pangit ad muros illius palum, statuens tentorium suum a<j manum illius;
25. Hic diversabitur in diversorio bono« rum, portet liberos suos sub tegmine illius, Sc sub ramis illius acquiescet.
X V.
CAPUT XVI.
Causa felicu Politi*.
N E expetas inutilem liberorum multitudinem , neque 1 atteris de filiis impiis , si multi fuerint: ne leteris d? ipsis,nisi adsit ipsis reverentia Domini,
2. Ne fidenter incumbas vite illorum, neque innitaris illorum multitudine:
3. 1'restat enim justus unus ahu mille,
4, Et mori sine Uberis, quam impios habete liberos,
s.Kam
(, kiisud»
16. Protegetur ab illa adversus xstutit, Sc in gloria illius diversabitur.
CAPUT 'Timor Dei utilü.
Q Ui reveretur Dominum , facturus est ista.Sc potitus cognitione legis adipifee* tur illam.
1. Que tanquam mater occurret ipfi.Sc tanquam virginalis conjunx excipiet i- pium.
3. Cibabit ipsum pane intelligentix , Sc bibendam prebebit ipsi aquam sapien- tie.
4. Statuminabitur super illam, ac minimi inclinabitur; St incumbet illi, ac minimi pudore afficietur.
5. Nam efferet eum supra proximos ipsius, 8c in medio Ecclesie aperiet os ejus.
6 . T xtitiam, Sc coronam exsultationis a- dipiscetur, vk nomen eternumerit hereditarium ei.
7. Nequaquam vero homines insipientes illam apprehensuri sunt, Sc viri peccatores neutiquam visuri illam.
g. Procul abest a superbia, Sc viri mendaces non faciunt mentionem illius.
9. N011 efi speciosa laus in ore peccatoris, quoniam ä Domino non est immissa ei.
10. Nam per sapientiam praedicanda est laus, Sc DominuS prosperum ei successum daturus est:
ii. Ne dicas per Dominum factum est, ut deficerem; nam quae odio habet, ea non faceres.
12. Ne dicas, ipse finxit mc; nam non habet opus viro peccatore.
13. Omnem rem abominandam odit Dominus : itaque non amatur ilia ab iis, qui reverentur ipsum.
14. Ipse ä principio, qimtn fecithominem, permisit ipsum confisio ipsius, dicens : si voles, custodies mandata,8c fidem, faciendo, quod placet.
is. Apposuit tibi ignem, 8c aquam, ad ur trum volucris, extemfe manum tuam.
16. Loram hominibus est vita,8c mors: 17. Et utrumcuiique placuerit , dabitur ipsi.
ig. Nam multa est sapientia Domini, Sc validus efl potentia, Sc videns omnia.
19, Et oculi ejus intuentur eos, qui te verentur ipsum, Sc ipse cognoscit omne opus hominis.
20. Non prscepit cuiquam, ut faciat im- pid , nec dedit cuiquam peccandi licentiam.
siitatoritall* [ito deWiiW' 6 , Multi i»" BOtentiorict 111 7.1E?» Jiturij®»®! desst»',
Pistill, fi ^
, j, .Von pepet: Ccuiut eft
: Non misei
straverant: 1. Atque ita icollethfue j flajtta, t Dominus' niervavit; r populo, mir: ritt
n, Miseriti
Jum.
ij. Celeri« ut effundens: ordia ejus, 1 nsjujue, ;iu ell. tl, Aon tflif
iti deliciet p ij, Oinniniisir 31: nainquisqu -ttii est. Do ■:,« cojnofo «fcatatcsr »creatura .um lutent jeCait,
'.L he dica «d excelsu
17, In popi .1 recordatii
terres creat ij, Ecce eoe t Scurra,! «tommov 'sfuit.&q 19. Um tv spiciente t tmore.

»; Neque : mu X
«,1? pro
ditis, 11%: lutqul* ius ipitt;
morte.
, ij. Qui »Spienst
14. Aut dsermon !!> Odi Cerate« -i, Sun

<5. Kam ab unointelligente instrui civitas habitatoribus potest, impiorum verö tribus '!«. i (ito desolabitur.
*ircrsuttlj 6. Multa huiusmodi vidit oculus meus, &
**■ potentiora his audivit auris mea.
-—-— 7. In congregationem peccatorum accen-
IV. iditur ignis, & ingentem contumacem exardescit ira.
*» 1 fifttnj: z. Non fuit placatus in omnes illos veteres gigantes , qui defecerant robore insipiente Aio:
9. Non pepercit vicinitati Loti , quos «IU vstc abominatus est propter superbiam ipsorum :
neittilSj« ro. Non misertus est gentis perditae eo- fli ipa; ; rum, gui procedebant cum peccatis suis,qua; perpetraverant:
pitillffliSt n ■ Atque itä sexcenta millia peditum, quae colletta fuerant, in duritia cordis ipfo- nim flagellans, miserans, verberans, curans- triproma que Dominus misericordia , Se eruditione ■nu conservavit ; nam si quis fuerit dura cervice Mutita;» in populo, mirandum est istud, si impuni tu- ternimcrh' Ierit:
n. Misericordia enim , & ira sunt apud
lioitirsrrn iflum.
,&virijsM ‘l- Celeriter princeps est placidissimus, aut effundens iram : prout est multa miseriis cordia ejus , ita etiam deprehensio ejus, unumquemque secundum opera ipsius iudica- !*we I1IU! e1 *- .
imlfiti. i 4 - Non effugiet cum rapina peccator; ac prcfali: minime deftciet'pii tolerantia, imtital 15. Omni misericordi beneficentia; da locum : nam quisque secundum opera sua in- mfitar venturus est. Dominus induraverat Parho- btetlK' cognosceret ipsum, Ut agnoscerentur enicacitates ipsius reova creatu lub coelo:
, „ omni creatura: misericordia ejus manifesta (0, nail i lucem suam, ac tenebras adamante
ibbiäbm ^ jq e gj cas , a Domino abscondar ; Sc ■ apud excelsum quis mei memor futurus
jimictte"
ipM«.'"
.difeiSsA
wss®
[«illisit®
liras m
‚F ffoat i» Kaafi lice
l
filiis impii
; ipfo»W
litriltorSi* lidine: , ius
ija
cit -
17. In populo quamplunmo nequaquam erit recordatio mei: nam qux est anima mea inter res creatas immensas i
18. Ecce coelum,& coelum summum,abyssus, Sc terra, & quae in cis sunt, ad aspettum ejus commoventur ; totus mundus , qt;i fastus fuit, & qui est, ad voluntatem ejus.
19. Unä montes ipsi.Sc fundamenta terrae, respiciente ad ea Domino , concutiuntur tremore.
20. Neque condigni! cor de istis cogitare potest ; nam vias filius quis percipiat animo ?
21. Efl procella , quam nemo videre potest ; verum plurima ipsius opera sunt in abditis.
22. Opera iustitiae ejus quis annunciare, aut quis sustinere possit r nam longe est foedus ipsum, Sc exquisitio rerum omnium in morte.
23. Qui submittit se, cogitat ist»; sed vir insipiens res stultas sedrsetus cogitat.
24. Audi me, fili, Sc disce scientiam, atque ad sermones meos attende animo tuo.
25. Ostendam pensitati eruditionem, Sc accurate enunciabo scientiam ejus.
36. Nam esc judicio Domini stent op«a
eius inde ä principio ; Sc ex quo facta sunt, disposuit partes eorum.
27. Ornavit in securum opera sua, prout in manu eius sunt principia illius in generationem quamque : neque esurierunt, neque fatigata lunt in opificiis ejus, neque defecerunt ab operibus ejus.
28. Alterum non fuit alteri angustia;.
29. Et in seculum usque non srint immori- gera sermoni ejus;
30. Nam postea in terram respiciens Dcaminus, implevit eam bonis suis.
31. Cadaver omnis animantis tegit superficies illius , Sc in illam revertuntur ipsa.

CAPUT XVII.

Prxropativa hominis protoplasti} (5 Jisrsc* lis a Deo eleUi.

D Ominus creavit e terra hominem.
2. Et rursus in eam convertit
ipsum.
3 . Dies numeratos, Scprxfinitum tempus dedit ipsis,quum daret ipsis potestatem in ea, qux super terram sunt:
4. Et induens eos robore pro conditione ipsorum > secundum imaginem suam fecit ipsos:
5. Imposuit timorem ejus cuilibet carni , ut bestiis , Sc volucribus dominaretur.
6. Sed partem tribuens in sua similitudine, sexto loco dedit ipsis mentem , septimdque sermonem ad interpretationem efficacitatum ejus.
7. Consilium, 8c linguam, oculosque, aures, Sc cor dedit ad cogitandum illis; scientia intelligente implevit eos, bonaque, Scmal* demonstravit eis:
8. Adhibuit oculum suum ad corda eorum, dedit ut per secula gloriari possimt de fälln mirabilibus ipsius, ut intelligenter enarrent opera ipsius.

9. Et nominatissimam fanffificationeni ipsius eleiti laudent
ro. Adjecit eis scientiam, 5 c legem vitx hxreditariam dedit eis, ut percipiant animo se nunc mortales esse:
rr. Foedus perpetuum statuit cum eis, Sc judicia tua demonstravit eis.
12. Magnificam gloriam viderunt oculi eorum, Sc gloriosam vocem ejus audivit auris eorum,"quum diceret eis :
13. Attentd cavete ab omni injustitia: & mandata eis singulis de propinquo daret.
14. Non sunt abscondit* ab oculis ejus vi* illorum, perpetuA sunt ei exposit* ; sed omnis homo a juventute ad res malas //) •- liat: itaque non potuerunt corda sua pro lapideis facere carnea.
15. Nam,quum dividerentur gentes totius terrx, unicuique genti constituit ducem; sed assumsit Jisraelempro parte sua : quem, ut primogenitus est, nutrit eruditione, Sc ie partem communicans lucem dilettionis, noa dimittit eum.
16. Quapropter omnia opera ipsorum sunt tanquam sol coram illo, Sc oculi illius assiduS intuentur vias ipsorum.
>7- Non fuerunt occulta ab eo injusta
ipso-

ipsorum facta, sed omnia peccata ipiorum
expolita fuerunt Domino; Dominus vero, qui bonus est, Sc agnoscit figmentum suum, neque dimisit eos , neque reliquit,quin parceret ipsis.
iz. Misericordia in virum eß tanquam sigillum penös ipsum, St gratiam erga hominem velut pupillam conservat, impertiens filiis suis, filiabusque resipiscentiam ; postea verö exsurgens , retribuet ipsis, retributionem , inquam > ipsorum retribuet in caput' ipsorum.
rp. Veruntamen resipiscentibus conversionem dedit, St revocavit eos, qui tolerantiam deserebant.
20. Revertere igitur ad Dominum, St relinque peccata: precare in os, St miniis offende.
Lt. Reduc teipsum ad AltifTimum, St converte ab iniustitia : nam ipse dux futurus est e tenebris ad illustrationem salutarem;
22. Et valde odio habe rem abominandam.
23. Altissimum quis laudet in fepulchro, loco viventium. St edentium celebrationem ?
14. A mortuo, tanquam si non esset, perit Celebratio.
15. Vivens, St incolumis corde laudat Dominum.
26. Magnam esse misericordiam Dommi Dei nostri, St placationem revertentibus ad ipsum sanct£ :
27. Non enim posse omnia inesse hominibus , ciim non sit immortalis filius hominis.
28. Quid lucidius sole ’ at hic tamen deficit i item vir, qui cogitat carnem, St sanguinem. . .
29. Potentiam quidem altissimi cceli ille considerat, sed homines omnes sunt terra, & cinis.

CAPUT XVIII.

Opera Dei imperscrutitbilia.

Q Ui vivit in seculam , is creavit omnia _ communi lege.
2. Dominus solus justus , cum non sit prseter eum alter ; qui fecit habitabilem mundum palmo manus sua:, cujus voluntati obediunt omnia : nam ipse Rex o- mnium est, distinguens in eis potentia sua a prophanis res sanctas.
3. Cumam contulit , ut enunciet opera ipsius? aut quis pervestigavit magna ipsius facta ? ... ,
4. Robur majestatis ipsius quis enumeret ? Sc quis propositurus sit enarrationem miserationum ejus ?
5. Non possunt minuere, aut addere, neque pervestigare possunt homines mirabilia cpera Domini.
6 . Quum absolverit homo , tum principium est; quumque desiverit, tum dubitaturus est, unde incipiat.
7. Nam quid efi homo ? Sc quis usus illius ? quodnam esi bonum illius ? Sc quod malum illius ?
g. Numerus dierum hominis, ut sint plurimi, efl annorum centum: sed cuique prae- Änitum obdormiendi tempus, omnium ra-

tiocmio non potest computari : tanquam
gutta aquae e mari, & tanquam calculus arena;, ita simt mille anni inter dies seculi.
<5. Propterea longanimus est Dominus erga illos, Sc diffundit misericordiam suam in illos.
10. Vidit, Sc agnovit exitum eorum malum futurum esse:
11. Propterea copiosam adhibuit placationem suam.
12. Misericordia hominis eß erga proximum suum; Ä
13. Misericordia veröDomini erga omnem carnem.
14. Arguens, crudiensque, docens ,Si convertens, ut pastor gregem suum.
15. Excipientium eruditionem miseretur, Sc festinantium ad judicia ejus.
16. I ili, secundis rebus utens, ne pratbeas reprehensionis argumentum , neque in ulla oratione molestiam sermonis improbi.
17. Nonne sestum sedat ros? sic melior est sermo donatione.
18. Ecce nonne sermo superat donationem bonam ? at utramque eß penes hominem gratia prxditum.
ip. Stultus ingrati exprobrat, Sc donum invidi tabefacit oculos.
20. Priusquam loquaris, disce, Sc ante in* valetudinem cura.
21. Ante judicium compara te ipsum, ut benefacias , & hora animadversionis placationem consequeris.
22. Antequam infirmeris, abjice te continentia ; Sc tempore peccatorum demonstra conversionem.
23. Ne impedias, quin reddatur tempestivi votum, neque differas ad mortem usque, ut juste facias.
24. Antequam voveas,compara te ipsum; ac ne esto similis viro tentanti Dominum:
23. Recordare indignationem venturam diebus mortis , Sc tempus vindictas venturum* quum faciem avertet Deus.
26. Recordare tempus famis tempore abundanti« , paupertatem , Sc indigentiam, quando eris dives.
27. A matutino ad vespertinum usque commutatur tempus, Sc omnia ista sunt cita coram Domino: homo sapiens in re qualibet. religiose metuet, Sc diebus peccatorum attenti cavebit ä delicto; insipiens verö non observat tempus.
28. Omnis vir intelligenssapientiam, 8c eruditionem agnovit.
29. Et ei, quj adeptus est illam, celebrationem tribuit.
30. Qui intelligentes sunt, ii quoque sermonibus sapientiam testantur, Sc destillant paroemias accuratas in vitam : optima est fiducia in Dominum solum , quandoquidem mortuum cor adhxret rei mortuae.
31. Ne sequaris concupiscentias tuas, sed prohibe te a tuis appetitionibus.
32. Si suppeditaveris animo tuo rem, quam concupiscit , quae lubet ipsi , facies, ut gaudeant inimici tui de eo, qui invident tibi.
33. Ne laeteris de multis deliciis tuis, neque requiras consilium illarum adipiscendarum,
34. Ne fias pauper, convivia ex fcenera*
tione

tione frequt jnmatliip* 0 tortu* iptt
C
O IW»
rui
srs , 2l;'&
(il
fi» & (putillum
j, Qui vtn Ipii peccat, |. Qui leti sdcmnibiti »luptatesiu «Iu*.
6. Qui coi ine pugnis 1 puritatem;
7. Nunqu ibi detrimei
y. Ne en;
tum ratione dundaturum
iMorerapr 10, AudmÜi t,!tbono anis
it-Asermont jifetnpitt n, Ctsagi« fUetiMiut
ii;, tagte
! fecerit, ne 14, tagm (si dixerit, Argui alumnia, St v tuus. li M,f imo; ecqs agni sua: 17. Argu 1, concede M5.
>z. Rcve tuo ad act 1 sapienti; tgniri 0 m W.Jiqui Ifeimmo bvc ed
tahta;
placet,,, irritae, 19.I2 »eque e tum est, 10. f; Mnda et lapientia rr. Pr, cgtntia, t siditur.

äpütari i t£p
"'ifaltsc «tS Bd
»ttimecnt;:
■ios sfi erps to
Mika
Aiotaä
Mejis, js weis,»
ittniiHpu
noniigp
ältroi’is
»ftjealo
?rotol,in
Aia'
nttiplm, uns« pli;
Aiitttt« E te
tMiWtto
«iqirisx
«»Dos
utkm «
«ismÄ»
litte
ira*«
l.i'S^US,
Enisa
ipattiB*
iSpitl!'
ilhVMi
ettipai
[isffl .1—
(fJOJUift
, A destte
: optiits
nndoqic
nie.
ititstw
lUS.
30 wi ll ipliff
Oiq'i*®
leliii*-'
Cap. tp.
tione frequenter exhibendo , quum nihil est in marsupio tibi: nam famosus esses insidiator tu* ipsius vits.

CAPUT XIX.

Concupi fcentia, & luxuria fugienda. Perarius ebriosus non solet ditescere: Sc qui nihili facit res parvas, paulatim ruit.

2. Vinum , 8t mulieres seducunt intelligentes ; 8c qui agglutinatur scortis, est autlax.

•5. Tine*, 8c vermes hereditario jure possidebunt illum; Sc arefiet traductus in exemplum infami* maxim*.

4. Qui vero credit [e illis, levis est animo ; & qui peccat, in se ipsum delinquit.

5. Qui l*tatur de constitutione prava, condemnabitur ; qui vero oculum contra voluptates intentum habet, coronam parat vit* lu*.

6 . Qui compos est lingu* fu*, cum altero fine pugnis traducet vitam : 8t qui odit loquacitatem ; minime afficitur malo.

7. Nunquam repetas sermonem, Sc nihil tibi detrimento erit.

g. Ne enarra apud amicum , aut inimicum rationes alien* vit*: St nisi in te redundaturum esset crimen peccati, ne reveles.

p. Nam qui audiverit te, & observaverit te, is suo tempore odio habiturus est te.

10. Audivisti sermonem? moriatur apud te, Sc bono animo esto: non enim rumpet
te.
11. A sermone stultus cruciatur doloribus, Ut i foetu parturiens.
12. Ut sagitta fixa in femore hominis, ita
est sermo in ventre stulti. _
13. Argue amicum, ne quando fecerit.; 5 t fi fecerit, ne quando pergat:
14. Argue proximum, ne quando dixerit; & si dixerit, ut non repetat:
15. Argue amicum ; nam f*pe existit vana calumnia, Sc ne cuivis sermoni credito animus tuus.
IÜ, Est, qui labitur sermone, sed non ex animo; ecquis autem est, qui non sit lapsus lingua sua ?
17. Argue proximum, antequam mineris 8c concede locum legi Altissimi, quum ira vacas.
iz. Reverentia Domini principium est, quo ad accipiendum proximum adduceris , 8c sapientia ab eo dilectionem comparat: cognitio mandatorum Dosilihi, est eruditio vit*. Si qui faciunt res placentes ei, percipiunt immortalitatis fructum : reverentia a Domino est tota sapientia, St omni sapienti* adest effectio legis, St cognitio omnipotenti* eius; servus, qui dicit Domino , ut placet tibi, non faciam; etsi postea faciet, irritat altorem suum.
19. Improbitatis scientia non est sapientia; neque est prudentia, ubi consilium peccatorum est.
20. Est improbitas , qu* eadem abominanda est, sed est insipiens, qui panim valet sapientia.
21. Prsstat timidus, qui trepidat in intel- ligentia, eo, qui abundat prudentia, St transgreditur legem Altillimi.
Cap. 19.29.
22. Est astutia accurata, qu* ipsa injusta est,_8c est,qui pervertat gratiam in proferendo judicio ; sed qui juste judicia pronuntiat* hic sapiens est.
23. Est, qui prave agens, flexus ambulat, pullattisque; sed apud se plenus est ignito dolo.
24. Una quidem deflectit vultum, Sc fur. dum voluntarii agit, sed ubi non cognoscitur prius, te afficiet malo.
25. Etiamsi pr* tenuitate roboris impeditus fuerit a peccando ; si occasionem invenerit, afficiet malo.
2Ü. Ex aspectu cognoscitur vir, Sc «x obvia person* specie cognoscitur , qui valet mente.
27. Ornatus viri, 8t risus dentium, gresi- stisque hominis enuntiant constitutionem, ejus.
2g. Est redargutio, qu* intempestiva est, Si qui tacet eam, is quoque prudens est.
CAPUT XX. rlrs loquendi, IS tncendi.
Q Uemadmodum meliüs est redarguere, .quäm occulte indignari, sic , qui redarguenti confitetur, a detrimento prohibebitur.
2. Ut concupiscentia eunuchi de vitianda puella, ita est quisquis vi exercet judicia.
3- Est tacens, qui sapiens deprehendi tu r> & est aliquis odiosus pr* multa loquacitate sua.
4. Est tacens, eö quod non habet responsionem , Sc est tacens , qui opportunitatem novit.
5. Vir sapiens taciturus est ad opportunitatem usque; procax vero, Sc insipiens opportunitatem transsdit.
6. Qui abundat sermone , abominationi est; Sc qui potentiam sibi arrogat, odio est.
7.Quam pulchrum est hominem reprehensum declarare resipiscentiam,sic enim voluntarium peccatum fugiturus est.
8- Placent quidem mala viro peccatorisscd inventum est ad detrimentum ipsius.
9. Est donatio, qu* tibi nen profutura est, Sc donatio est, cujus dupia futura est retributio.
10. Accidit diminutio propter gloriationem, sed est, qui per humilitatem extulit caput.
11. Est, qui parvo emit multa,sed illa persolvit septuplo.
12. Sapiens se ipsum reddit sermonibus amabilem, stultorum vero grati* effunduntur.
13. Donatio insipientis non est tibi, si acceperis, profutura , similiterque etiam invidentis , propter necessitatem ab eo impositam : nam oculi ejus jpeäant, ut pro uno accipiant multa.
14. Pauca dabit; sed exprobrabit multa, Si aperiet os suum tanquam pr*co.
15. Hodie mutuo dabit, Sc cras repetet, o- diosus Domino, Sc hominibus vir hujusmodi.
1 6. Stultus dicet; non est amicus mihi, non est gratia beneficiorum meorum :
17 -„Qui comedunt cibum meum,sunt vani lingua.
i#. O quoties, & quam multi istum derisuri

furi sunt ! nam neque illud, quod habuit, acceptum recto sensu dedit; neque similiter, quod non habet, ipsi perinde est,
jp. Lapsus a pavimento tolerabilior eß , quam lapsus ä lingua : it a ruina malorum ftudiosö advenit.
20. Homo ingratus, sermo intempestivus in ore rudium assidue futurus est.
si. Ab ore stulti prolatn reprobatur parabola , nequaquam enim dicit eam tempore suo.
22. Est, qui vetatur peccare prx indigentia, ac ne in sua quidem quiete compungitur.
23. Est, qui perdit se ipsum pudore; 8c quidem personae observatione se ipsum perdit.
24. Est , qui gratiam ex verecundia promittit antico, deinde gratis eum inimicum
paiat
25. Labes mala eß in homine mendacium,
in rudium ore assidue versatur.
z6. Optabilior efl fur, quam mendax assiduus ; utrique verö perditionis hereditatem conlequentur.
27. Mores hominis mendacis sunt ignominiosi ; & pudor ejus comitatur ipsum assi- duL.
2g. Sapiens provecturus est se ipsum sermonibus, & vir prudens magnatibus placiturus.
29. Qui colit agrum suum, altiorcm faciet acervum suum,& qui magnatibus placet, veniam exorabit iniustitix fu*.
30. Xenia, & dona excxcant oculos sa- pientum, St velut pastomis, ori indita, avertunt reprehensiones.
In sapientia occulta, St thesauro abdito, quanam est utrobsque utilitas?
32. Prxstat homo occultans stultitiam Cuam homini occultanti sapientiam suam.
33. Prxstat tolerantia infrafla inquxren do Domino, homini suam ipsius vitam sine Domino agitanti.
CAPUT XXI.
Respiscere efl odisse, & fugere malum.
F ili, tjuum peccasti, ne pergas amplius; sed priorum causa deprecare.
2. Tanquam ä serpente fuge ä peccato: nam si accesseris ipsum, mordebit te.
3. Dentes leonis sunt dentes ejus, tollentes animas hominum :
4. Similis gladio ancipi« eß omnis iniquitas, plagx illius non est curatio.
3. Insultatio. St contumelia desolant divitias : ita superborum domus desolabitur.

rl. Precatio pauperis ab ore ipfltcs ad abires solum illius; sed judicium illius studiosi advenit.
7. Qui odit reprehensionem, vestigio insistit peccatoris, sed qui reveretur Dominum, «onvertetur ex animo suo.
8- Notus e longinquo est, qui valet lingua ; sed consideratus novit, quum ille labi- ttir.
9. Qui aedificat domum suam pecuniis alienis, efl, qui colligit sibi ipsi lapides ad tumu" Ium sepulturx sux.
10. Stupa coaita efl iniquorum congregatio, St consumit e os flamma ignis ad perdi- SiWWB,»
11. Via peccatorum lapidibus quidem complanata est; f.d i 11 extremo ejus efl mortis fovea,
ii. Qui custodit legem Domini, tenet in- telligentiam ejus.
13. Assumtio autem sapienti* efl consummatio reverenti* Domini.
14. Non erudietur is, qui non est soiers.
15. Solertia enim est, qu* multiplicat /A acerbitatem.
16. Cognitio sapientis velut inundatio multiplicari solet, St consilium ejus ut castus fons vitx.
17. Intestina stulti similia sunt confraüo vasi: ullam scientiam non tenent in vita sua.
ig. Sermonem sapientem , quum audiverit scitus , laudat eum, St adhibet sibi; siit cum audivit, qui caret intelligent« , St displicet ipsi , St avertit eum post tergum suum.
19. Narratio stulti efl tanquam ortus iu via : in labiis vero intelligent« invenitur gratia.
20. Os prudentis in Ecclesia requiri solet.
21. Tanquam domus deleta, ita eß stulto sapientia: cujus sermones,si cum animo reputentur, cognitioni hominis vacantis intel- ligentiä sermones insunt, quos nequeas perquirere.
22. Pro pedicis efl in pedibus dementium eruditio, St velut manicx ad manum dexte-
23. Stultus in risu extollit vocem suam, vir autem soleis vix placide arrisurus est,
24. Tanquam mundus aureus «^prudenti eruditio,St tanquam armilla imposita brachio dextero.
.2;. Pes stulti cito infertur in domum alterius , sed homo peritus multarum rerum pudore ab ea continebit se.
26. Imprudens a foribus flexus in domum introspicit, sed vir eruditus consistit foris.
27. Ruditas est hominis, quum auscultat ad fores, prudens vero ignominiam istam gravabitur.
2g. Multiloquorum labia res narrant, quae non attinent : pi'os, prudentum vero sermones statera ponderantur.
29. In ore stultorum eß cor ipsorum ; in corde autem sapientum est os ipsorum.
30. Quum exsecratur impius fatanam, IS suam ipsius animam exsecratur.
31. Inquinat suam ipsius animam susurro; & ubicunque inquilinus fuerit, odio futurus elf.

CAPUT XXII- Candidi /icendum cum proximo.

L Api di confpuv cato comparatur piger , & quisque exsibilat ignominiam ejus.
2. Stercori bubulo i sterquiliniis comparatur piver , quem quisquis tollit, manum solet excutere.
3. Pudor patri est in genitura fila carentis eruditione, & filia tnlu lad detrimentum gi-
^4! Eilia prudens haeres viri fui futura est t qu* autem pudore afficit eum, ad tristitiam genitoris afflcit.
* 3. Patrem, vimmque pudore aincit audax,
sed apud utibsque ignomuiiasa futura est.
j.Libai,!“' suorum f 1 ?
lutat,«f®"“ fui,
J,
J.JÖS tamis jiffltamitMti pHjitinan !Mortuum so situm A
Suavius i
u.Samltalt n, Ludus m Ai, a: impii! as vitx eius.
13. Cumini jutam, neqi Fitelligtntia: a» nihili faci'
14. Cave al ii quisquiliis
i,. Declina sis, Sc nequaq ejus:
1 i Phdtn iliquoW/Wi
n, Arenam,) ■M ferre,qu
tj. Coaxatio itiioncifa alminaturu
i). Cot fu piatione, eß systi.
20. Valli i juqiiam m; 1 ii. Ita« alii, ex at smansurui u.Quip iquipungi ij. Quin !is 1 it qui iiidtiam, 24. Si in lespereste 15. In an 6 enim co. mito.iiif PtttEjs,
lius.
27. li tam,« que eni tionem mirabili ten.
U. I Strs.fe

) Doniiaj, ts»
Nuititsiln
• S «it 1*4 ■Sfflujusui
niliifasa
ÜÄ;:
ktllijoa,!;
eum fojt!
i ttipisi tiEgaua is
»Itlitltp;
Jtlenitisi)
ifi.UIlCi linis nasi
JliMJtjJSS
'ihsihtik
immästt
warnte inforas sit, Missui li'iBjofc«
b istet natat .n

hi Isi)
iwiEE
ipsite
getiis
|a(l®i s
«!!-» , 1 ipiiste * 1 ;
i«.
itte*
a «Alte
?T^
titpijet'"
raiete iniis coi jllit.te
■jffiisf
nnieiiC;'
slliftU 1 *
i,id
tifiiii * 4 iiP e! '-
6. Musicorum sonorum in luctu narratio
intempestivas, flagellavero, & correctio tempore sapienti».
7. Liberi, qui cum vita bona educantur, suorum genitorum abscondunt ignobilitatem ; liberi, qui in contemtu , & ruditate exsultant , inquinant nobilitatem cognationis fu».
jj. Conglutinat tettam, qui docet stultum, & excitat dormientes i profundo somno; narrat dormitanti > qui narrat stulto : nam consummata narratione dicet, quid est!
9. Mortuum defle , quia defecit eum lux ; St stultum defle, quia defecit eum intelligente.
10. Suavius defle mortuum, quia requievit;
11. Nam stulti vita gravior est morte.
12. Luctus mortui septemdialis est , sed ‘stulti, ac impii luttueperdurat omnibus diebus vita: ejus.
13. Cum insipiente ne habeas sermonem multum, neque ambules cum eo, qui caret intelligente : nam, ut nullo sensu est, omnia tua nihili facturus est.
14. Cave ab illo,ut molestiam non habeas, St quisquiliis ejus minime inquineris.
15. Declina ab illo , St requiem consequeris , Sc nequaquam securus esto in dementia ejus:
16. Plumbo futurum esset aliquid gravius, Sc si quod aliud nomen est rei alicui graviori plumbo.
17. Arenam , Sc salem, Sc massam ferri facilius est ferre, quäm hominem vacantem intelligente.
18. Coaxatio lignea devincta ad »difi- cium concussione non dissolvitur : ita cor
' statuminatum super consulta cogitatione nullo tempore timore perterrefiet.
ip. Cor fundatum super intelligente co* gitatione, esi velut ornatus arenati in pariete xysti.
20. Valli in alto siti ex adverso venti, nequaquam mansuri sunt;
ii. Ita cor meticulosum in cogitatione stulti, exadverso cujusquetimoris minime permansurum est.
22. Qui pungit oculum > elicit lachrymas; Sc qui pungit cor, provocat sensum.
23. Qui mittit lapidem in volucres, abigit illas , Sc qui probris afficit amicum , dissol'"- amicitiam.
24. Si in amicum strinxeris gladium , ne desperes: est enim reconciliationis via.
25. In amicum si aperueris os, ne verearis; est enim componendi ratio , praterquam ex probro , Cuperbiäque , Sc arcani revelatione Sc doloso ictu : ex his enim omnis amicus aufugit.
26? Fide utere erga propinquum in paupertate iUiua , ut lateris rebus secundis il iius,
27. Tempore afflictionis permane apud illum , ut cohaeres sis haereditatis illius : neque enim fern per circumharentem constitutionem oportet contemnere , neque admirabilis est dives , qui non habet men tem.
28. Ante ignem 'prurit vapor camini,8c fu INUS, sic ante cades convicia.
1 Amicum protegere non erubescam
Sc a conspectu ejus nequaquam abscondam me;
30. Quod si mala mihi per ipsum evenerint, quisquis audiverit, cavebit ab illo.
31. O si quis inderet mihi ad os meum custodiam, Sc ad labia mea sigillum solers ; ut non corruerem repeiite ab illa , Sc me non perderet lingua mea 1

CAPUT XXIII.

Xegu/x t/uodlibeticx.

I^Omine pater, Sc dominator totius vit», IS ne derelinquas me in consilio istorum i neque sinas me inter istos cadere.
2. (Quis institueret in cogitationem meam flagella , Sc in corde meo eruditionem sapienti» ?) pt in peccatis errore commissis tirmihi parcas Domine , Sc non sinas eorum contumelias , qui ex professo peccatores sunt:
3- Ut non multiplicentur errores mei, Sc abundent peccata mea ad contritionem;itaque corruam coram adversariis, Sc gaudeat de me inimicus meus , ii, quorum spes procul est a misericordia tua,
4. Domine pater, Sc Deus vita: me» , elationem oculorum ne tribuas mihi, Sc gigan- teum animum semper amove a servis tuis.
Spes inanes, Sc cupiditates averte ame, Sc contine semper eum , qui cupit servire tibi : ventris appetentia, Sc concubitus , ne
cupent me , Sc animo impudenti ne tradas me famulum tuum.
6. Audite , liberi, eruditionem oris veracis ; quam, qui servabit, minimb deprehendetur labiis ipsius.
/. In sua imprudentia intercipietur peccator, Sc conviciator, superbiisque offendent istis.
j. Juramento ne assuefacias os tuum, St nominare sanctum ne assuefias.
p. Nam quemadmodum famulus non paucis vibicibus afficitur.de quo assidue habetur quastio : ita qui jurat, Sc Deum semper nominat , a peccato minime mundus erit.
10. Vir qui multum jurat, plenus est iniquitate , Sc non abscedet a domo ejus flagellum.
11. Quum abundabit peccatum ejus in ipso , etiam si despexerit , peccat dupliciter.
12. Quod si inaniter juravit, justus non habebitur: nam implebitur domus ejus inductis flagellis.
13. Est sermo circumvestitus morte, ne deprehendatur iste in hareditate Jaha- kobi.
14. Nam ä piis omnia hac abstitura sunt, qui in peccatis non involventur.
15. Intemperanti juramento ne assuefacias os tuum: huic enim culpa inest peccati.
16. Recordare patris, Sc matris tu»,nam inter magnates considebis.
17. Ne forte oblivioni tradaris coram illis, Sc consuetudine tu ä ipsius marcescas; velles enim te non natum esse, Sc diem exsecrareris partus tui.

iz. Homo consuescens sermonibus probrosis, omnibus diebus suis nequaquam erudietur.
A a a ip.Duo

"19, Dixsgenetamuluun peccant, St ter- tiaia adducit iram •-.
20. Animus fiersridas iit ignis ardens, qui jton extinguicur, donec confumtus sit:
at. Homo scortator peccans m suo ipsius corpore, qui «on desimc, donec ignemaccen-
«terit. . ,
3.2. Scortatori hemtm quilibet cibus uia- vis efl j nequaquam ce flaturus e it . donec moriatur.
aj. Homo digrcdieus e cubili suo, dicens e«manimo suo, quis videt me?
24. Tenebra: circumstant tae,& parietes tegunt me, & nemo videt me, quid vererer i peccata me* minime recordabitur Aitifli- tnus:
2^. Cui timori sunt oculi hominum, quasi non noverit oculos Domini Altissimi millfes fote, lucidiores este.
26. Qui inspiciunt omnes vias hominum, & considerant in partes occultas usque.
27. Cui, antequam hxc omnia crearentur, nota erant omnia , similiterquc postquam consummata sunt, pervidet omnia :
ag. Hic in plateis civitatis vindicabitur, St ubi non suspicatus fuerit . deprehendetur.
29. Similiter etiam mulier relinquens vi- tum suum, & haeredes ex a!io parans.
30. Etenim primum non paruit legi AI- tiflimi, ac secundo in virum suum deliquit, tertio vero scortatione adulteravit, & ex alio viro praebuit liberos-
31. Hskc in Ecclesia producetur, 8c in liberos hujus animadversio erit.
32. Non mittent in diversum filii istorum radicem , & rami istius non ferent fructum :
33. Relinquet ad exsecrationem memoriam sui, St probrum istius non delebitur.
34. Iti cognoscent, qui reliqui facti fuerint , nihil esse melius reverentia Domini, Sc nil suavius eo , qui attendit mandatis Vei.
■%%. Gloria magna efl sequi Deum, St longitudo vita: in eo flitn efl 3 ut accipiaris ab silo.

CAPUT XXIV.

Uncomtum flapientix.

CApientia laudat seipsam, St in medio po- ^ puli sui gloriatur.
2. In Ecclesia Altilium os suum aperit, & COrampotentia ejus gloriatur , dicens:
3. Ego ex ore Altiliimi proveni, St tan- tptam nebula cooperui terram:
4. Ego in excelsis locis tentorium habui, Ztfuit thronus meus in columna nubis:
3. Rotunditatem coeli circumivi sola, & in profunditate abyssorum ambulavi.
< 5 . In fluctu maris, Sc in tota terra, atque in omni populo, ac gente acquisivi:
7. Et apud haec omnia qua: fi vi requiem.Ut in hxreditate alicujus commorarer.
8. Tunc mandavit mihi Creator omnium, &'qui creavit me, fecit, ut requiesceret tentorium meum, dicens:
9. I h Jahakobo tentorium pone, 8c haeres esto Jerufchalaimis.
10. Ante seculum ä principio creavit me, & in fecula minime defectura sum; in tento- t hi fällst» €«r«n ilio mimstravi.
11. Atque itaTz-ijone stabilita sum.incivitate sanctificata similiter fecit, UZ-quiescerem , Sc Jerufchalaimis efl potestrj mea.
12. Itaque radicata sum in populo affecto gloria , in parte Domini, hxreditatis ipsius.
13. Tanquam cedrus in Libano exaltat« sum , Sc tanquam cupressus in montibm Chermonis :
14. Tanquam palma Hengedi exaltata sum, Sc tanquam plantae roix Jerichunti- nx :
15. Tanquam olea decora in specioso campo , Sc tanquam platanus ex aquis exaltata ium:
lü. Tanquam cinnamomum, Sc tanquam pila aromatica, Sc tanquam myrrha electa emisi odorem bonum :
17. Tanquam galbanum, 8c onyx, stacte'- que, Sc tanquam thuris vapor in tabernaculo.
ig. Ego vehit terebinthus extendi ramos meos , 'suntque gloriosi, Sc gratiosi rami mei.
19. Ego tanquam vitis germinans protuli odorem bonum; 8c flores mei afferunt fructum gloriosum, Sc divitem.
20. Ego mater flant dilectionis optimse, reverentia-que, Sc cognitionis, Sc Ipei sanctae.
ai. Quas communico cum liberis meis omn bus, seraper futuras iis, qui indicuntur ab ipso.
22. Accedite ad me, qui cupitis me,Sc fructibus meis, quos gigno , implemini;
23. Nam memoria mei dulcior est meile, Sc hsreditas mea favo mellis.
24. Qui comedunt me, adhuc esurient; Sc qui bibunt me , adhuc erunt sitientes mei.
25. Qui auscultat mihi, pudore non afficietur unquam: 8c qui colunt me, non aberrabunt.
26. Haec omnia dicit liber foederis Dei Altiliimi.
27. Lex , quam mandavit nobis Mosche hxreditariam in congregationibus Jahako- biVne deficiatis, quissroborc valeatis in Domino : ut confirmet ipse vos, agglutinamini ipsi : Dominus omnipotens Deus solus est, neque est amplius prxteripsum servator :
2g. Qui implet omnia tanquam Pischon sapientia sua, Sc tanquam Tigris diebus novorum flruBuum :
29. Qui replet tanquam Euphrates intelligent« , Sc tanquam Jarden diebus messis :
30. Qui demonstrat tanquam lucem eruditionem scitam, Sc tanquam Gichon djefws flavescentis segetis.
31. Non agnovit primus perfecti illam, similitctque ultimus non pervestigavit illam :
32. Nam ex mari plurimae emergunt cogitationes illius, Sc consilium illius ex abysso magna.
33. Ego sapientia tanquam fossa ductz e
flumine. ,
34. Et tanquam aqua: ductus > processi 1«
paradisum; _.
it. Dixi»
Dixi, jtum,3cfe
fuvius, 8 ck
jy.QalifT man m « 1 2 3 4 * * 7 8 9 10 lEinpoM
do.pä'* 1 «teä- j fitem «sia fi«
CA tMiict et, sti jw i Bf.
atetebus : rexi fps» smiuo.Skh 1. Concor
i, Sc viro,. invenit.
j. Tria vt ssensus sum 4 . Pauper i;era, fenei M intellig
1 f. In jnm ■iilo fornis i, Qiiim sp.

r. Quam spe tria pneditis
*!
i, Corona (t a 1 totumqi
i. Xovem 1 tiMMmei a mei.
10. IJomt ai vivens v H. Beatu ^nte,&q svit homi
11. Beatu iiea»tnati ij. Qua» atiam! (m Domir H- Dilet ttellit ad
ii. Qui
t!
fi. Eeve -Ktionis e tawis ai
'lis nem ot* Heult» , fj.(l sentis,
I inimici.
I SO. H
kguij ..*'■ Iw

Cap.sf.stf.
-Si
litat«,
* fcii.if iis d ^
»I htrtfc
b.k»BU! Iis i« nmj
fari ot IWljtSt
miiiMir
lieujaoiis
ItBiSllSjE
siphit
iSiwps vi;m a *:■
tatxtiria
Upsa
gmiaxi
tmisas
g.
'ffiwith m, Siisti
i literis M
flemini.
, sfcö KWtläB
..pMftMf
ton»*
»issK'
di*
«Sito
it*»®*;
«ai«®
wWfc
mi?«®*
jjii ita' aiflW««
m ®'
i luce» f ietonft
MÜ
[ve8ij t
eneif:
WS^
if# !
Seii?'*® 1

35. Dixi , irrigabo optimum hortum meum, & inebriabo areolam justam meam.
36. Ecce autem factus est mihi ex foffa fluvius, & ex fluvio meo factum est mare:
37. Quia eruditionem tanquam matutinum tempus illustro , & demonstro eam m longinquum usque.
38. Quia doctrinam ad prophetiam effundo , quam relicturus sum in generationes aeternas.
39. Videtis me non mihi soli laborasse,sed omnibus, qui exquirunt illam.

CAPUT XXV.

Arithmetica ethica : ubi tria, qux placent : tria I (jux dijp icent: decem , qux magni jiunt.

T Ribus rebus (peciola effecta sum, St sttr- rexi speciosa coram Domino , coram Domino, & hominibus:
2. Concordia fratrum, St amicitia propinqui, & viro , ac muliere , quibus inter ipsos convenit.
3. Tria vero genera odit anima mea, St infensus sum valde vita; illorum:
4. Pauperem superbum, St divitem mendacem, senemque moechum minima pra:dirum intelligentii.
5- ln juventute tua si nihil coegeris, quomodo poteris in senectute tua consequi i
6. (suam speciosum efl canitiei judicium, & senioribus cognitio consilii!
7. Quam speciosa est senum sapientia, St gloria praeditis decora cognitio, atque consilium !
8. Corona fenum est experientia multiplex , eornmque gloriatio reverentia Domini.
9. Novem cogitata praedicavi beata elfe ex animo meo ; St decimum proloquar lingua mea.
° io. ljomo de liberis laetans beatus efl , efl qui vivens videt ruinam inimicorum;
ii. Beatus, qui habitat cum uxore intelligente, St qui lingua non labitur, St qui non fervit homini indigno se :

ia. Beatus, qui adeptus est prudentiam, St qui eam narrat ad aures audientium.
13. Quam magnus est, qui adeptus est sapientiam ! sed nemo est, qui superet reverentem Domini.
, 14. Dilectio autem Domini supra omnia excellit ad illustrationem.
13. Qui tenet eam > cui comparari posset ?
16. Reverentia Domini principium efl dilectionis ejus,fides vero principium agglu- tinationis ad illum.
»7. Omnem plagam paterer, modo ne plagam cordis ; St omnem improbitatem,modo ce improbitatem mulieris;
18. Omnem invasionem,modo ne invasionem osorum; St omnem ultionem, modo Me ultionem inimicorum :
19. (Non est caput valentius capite serpentis , neque est animus valentior animo inimici.)
_ ao. Habitare cum leone, St dracone malim, quam habitare cum improba muliere.
21. Improbitas mulieris mutat faciem illius, Si faciem illius offundit tenebris, ut sit tanquam ursa.
22. Inter propinquos suos accumbens
vir illius etiam invitus propter illam ingemiscet. 0
23. Exigua esi omnis improbitas ad improbitatem mulieris, forte peccator accidat illi.
24. Ut ascensus arenosus ad pedes fenis, ita efl mulier garrula quieto viro.
25. Ne accidas ad pulchritudinem mulieris, Lt mulierem ne concupiscas deliciarum causa.
2 C. Ira, St impudentia, ac turpitudo magna inest mulieri, fi suppeditaverit,qua; opus sunt viro suo.
27. Cor humile, faciemque maestam, St plagam cordis efficit mulier improba;
28. Manus remissas, & genua soluta, quas non consolatur virum suum in angustia.
29. A muliere principium est peccati, St per eam nos omnes morimur,
30. Ne des aqua: effluendi locum, neque mulieri improba; licentiam exeundi.
31. Si non ambulat ad manum tuam;
32. A carne tua reseca illam, da libellum » & dimitte illam.

CAl'UT XXVI.

A quatitor rebus canendum.

M ulieris bona; beatus efl vir, Sc numerus dierum ejus duplex.
2. Mulier fortis laititiam affert viro suo, St annos vitae illius implet prosperitate.
3. Bona mulier bona portio est, in partetn reverentibus Dominum dabitur:
4. Divitis enim, ac pauperis animus bonus efl erga Dominum, omni tempore vultum habentes hilarem exsultant.
5. A tribus formidat cor meum, 8c ä quarti conspectu metuo.
6. Calumnia civitatis, St concio populi.
7. Et obtrectatio; Ma omnia supra mortem laboriosa sunt;
8. Sed onerosa cordi, St luctificae^ mnliet aemulans zelotypia mulierem alteram:
9. Et flagellum esi lingua: cum omnibus de re communicans,
10. Jugum boum exagitatum facit mulier improba : qui habet eam, it4 efl ut qui prehendit scorpium.
11. Iram magnam efficit mulier ebriosa, Sc vertiginosa, quae inhonestam constitutio-* nem suam minime contegit.
12. Scortatio mulieris in elatis oculis, atque in palpebris eius cognoscitur.
13. In filiam inverecundam confirma custodiam , ut quum invenerit sibi licentiam elfe, non utatur cd.
14. Impudentem oculum ä tergo observa, ac ne mireris, si delinquat in te.
15. Quemadmodum viator sitiens os aperit invento fonte, St de omni aqua propinqua bibit; ita adversum omnem palum sessura esset, & adversus telum apertura pharetram.
id. Gratia mulieris delectat virum ipsius» offaque illius pinguefacit scientia illius.
17. Donatio Domini efl mulier taciturna, atque benevola, neque est quicquam, quo erudita illius anima commutari possit.
18. Gratia suprema est pudica, St fideli» mulier;
A** % tp.Nr

it,, Keque est pictium ulium xque pen-, indues ipsum vclut talarem vestem glori*.
deaadm«, ac temperans, anima iHitis.
ao. Vt foi Domini oriens in altislimis; ita pulchritudo bonae mulieris eit iit ornamento clonuis i piius.
21. Vi lucerna elucens in lychnucho san- ito, ita efl pulchritudo vultiis iUiut in aetate stata.
2.2,. Dt columnx aurex, impositae basibus argenteis, ixiiwnt pedes speciosi in pedoribus sirmis tUiti-s.
s.j. Edi, florem xtatis tu* conserva sanum, acne des alienis robur tuum.
24- Quum requisiveris ex omni agro foe- ctmdam fortem, fere propria femina", fretus bono genere tuo:
25. Ita foetus tui superstites ,8c audenter generosum animum obtinentes augescent.
16. Mulier meretrix icqualis fui reputabitur ; quse autem ludest viro, turris defendens ä morte reputabitur utentibus.
27. Mulier impia in partem ii.iquo dabitur, piavero datur revdjenti Dominum.
2$ Mulier inhonesta ignominiam in virum excitabit, fiiia vero honesta etiam virum Verebitur.
29. Mulier inverecunda ut canis reputabitur, quae autem verecundiam habet, reverebitur Dominum.
30. Mulier honorans virum suum, omnibus appaiebit sapiens, quas autem non honorat eum,superbe impia ab omnibus agnoscetur.
31. Bonx mulieris vir beatus e/ 7 , numerus enim annorum ejus futurus est duplex.
32. Mulier clamosa, 8c loquax spectata est, ad arcendos inimicos aptn:
33. Et hominis cujusque anima, qu* similiter arcetur istis, in bellicis seditionibus sibi ipsi degendum cogitat.
34. Duobus nominibux afficitur tristitia cor meum , & de tertio advenit mihi indi
gnatio.
35. Si vir bellator inopia deficit
& viri
intelligentes si flocci fiunt _
36. Et si quis revertitur a justitia ad peccatu«»: hunc comparabit Dominus, ut caedatur gladio.
37. Vix eximitur mercator e delicto, ne
que justus est a peccato caupo.

CAPUT XXVII. Sapientix tria di/plicent.

R Ei indifferentis gratia peccaverunt multi, 8c qui quierit abundare, oculum suum avertit.
2. Inter compages lapideas pangitur clavus, 8t inter venditionem, atque emtionem peccatum ultro citrdque teritur

3. Qui non obtinet studiosi reverentiam, Domini, hujus cito subvertetur domus. .
4. Dum excutitur cribrum, remanent fordei ; similiterque exuvia; hominis in eloquu tior.e eius.
5. Vasa figuli caminus probat > tentatio Vero hominis colloquio ipsius probatur.
< 5 - Culturam arboris demonstrat fructus iilius, sic eloquutio cogitationis , qua inest cordi hominis.
7. Ante eioquutionem ne laudaveris quenquatn, hac enim efl tentatio hominum.
9. Volucres ad similes sibi divertunt, veritas vero ad eos revertitur, qui colunt ipsam,
10. I.co insidiatur venationi, similiterqtie peccatum iis.qui operantur malum.
ji. Narratio pii sempere /7 cum sapientia, imprudens vero mutatur ut luna.
12. Inter eos, qui carent inteUigentia, observa tempus: inter consideratos vero assidue versare.
13. Narratio stultorum offensioni est, & risus eorum haret deliciis peccati.
14. Sermo illius, qui plurimum jurat capillos arrigit, & certamen istorum facit, ut obstruamus aures.
1 5. Effusionem sanguinis facit superborum pugna , & conviciatio illorum gvavij auditu efl,
16. Qui revelat arcana, amittit fidem; ac nequaquam amicum inventurus est ex animo suo.
17. Benevolentia prosequere amicum , 8c fidus esto cum eo :
18. Quod si revelaveris arcana ejus,nequaquam persequaris eum.
rp.Quemadmodum enim perdit homo inimicum suum, ita perdit propinquum suum.
20. Et quemadmodum fi volucrem e manu tua dimiseris > ita propinquum dimisisti, 8c minime venando consequeris ipsum.
2t. Ne prosequaris ipsum. .- nam abstitit procul, effugitque ut dorcas e laqueo :
22. Nam vulnus obligari potest , & de convicio est reconciliatio:
23. Sed qui revelavit arcana, amisit fidem.
24. Qui nutat oculo, fabricatur mala , & qui novit eum, absistet ab eo.
23. E regione quidem oculorum tuorum suave efficiet os suunt, 8t sermones tuos mirabitur ; sed postea pervertet os suum, Sc tuis sermonibus offensiones addet.
2(5. Permultiim odi, neque est, quem ei comparem, 8t Dominus odio habiturus est.
27. Qui lapidem in altum mittit, super caput suum mittit ; ita plaga dolosa diducit vulnus.
28. Qui fodit foveam, in ipsam incidet:
29. Et qui statuit laqueum, capietur ipso.
30. Malefico mala supervenientia morabuntur apud ipsum , quamvis minime cognoscat, unde adveniant ipsi.
31. Illusio , 8c probram superborum esi, vindictäque ut leo insidiatur illis.
32. Laqueo capientur , qui laetantur de ruina piorum , & dolor consumet eos ante mortem ipsorum, simultas,& ira.Sc quxeun- que sunt res abominandae : hujufmoiii vir, irufltam , peccator possidetur istis.

XXVIII. ‘

CAPUT Ignoscentia virttu regia,

"^JLtori obveniet ultio a Domino, qui peccata ejus constanter servaturus est.
2. Dimitte injuriam proximo, ac tumde- precanti tibi solventur peccata tua.
3. Homo in hominem con ervat iram , 5 c ä Domino curationem petat ?
4. Erin hominem similem sibi non adhibens misericordiam, pro peccatis suis depre- cetur !
15. Quum ipse, qui caro est, conservet si-
TSeS
tere.
7 .dc«e»
i/icotm?«
[isjeiiiK
jj,
terne«** 1 2 3 4 5 * 7
««nf*
n ,lifite *
junoirjawdu
|'irpe;;a p P a;e s*
uPtottt e e:prout e(l lignis: pre filius: &p ilis extolta’
13. Coam fama a;
14. Siflav in exspueri: 10 ex ore 11
15. Susut ai: multos rw.
ni, Ling Mipavit ei ;p, ft et mmgmti
ipmritas i}, Qtn atte “iiptur.i i»
10, Plaga!
wi
11, Malti c 3» multi ,c tait.
11 . tati lam, quine 2;. Quii Is illius It'
24. Jiam & vincula t
25. Mor äcsepukhr
ii IU' flamma ili ^ ii. Qui iniljam :s tinguetur
ipsos :
2j. Ecce feis; att 'Urgf
0115411 ;
)t' 4 l
»onari
L- Si sequaris ;u*. comprehendes ipsunh&i multatem, ecquis expiet ptitata illius i
t
6- Ms-
Os
Qti
1 «culta 2. M: opus ha topo«

'ifiijolaj, Miifcfi: ® malum.
paulae
sivi.
' iweüi^'i: tätratos M:
ufafoittl «;«:a pinis i», «1*1«
s/a liiftrtf »ili« Jff
mittit Sie. wssita®
ptessj
IliMlW'
njerfer ipinfcia wfc® IK m AS-' i/m.
: m ii& lafto: ottii, & i
, «rittst '
Aval»
mwiE
«ettssP
ai,
:qatt,ce:
Liaiisr
rM?«
■it fcfc
osasi
ntfä«'
SB 3 ® : '
£ . ii,««»
liu.
i»!»® 1
Cup 2%
iwip"
iimsei a; tia ■ tua.
iVItB'
ii **■
tisft-?
corie**
<»

CAPUT 'XXIX.

Opera misericordix.

Q Ui exercet misericordiam , fcenefatur propinquo ; & qui se pro illo confirmat facultate sua, servat mandata.
2. Mutuum da propinquo tempore, quo opus habet , iteriimque redde propinquo tempore suo.
6. Memento finis,& desine inimicitias pe rere.
7. Ac ne simultatem exerceas in proximum Md corruptionem, St mortem; sed in mandatis permane.
8. Memento mandatorum, neque simultatem exerceas in proximum:
9. Jit memento foederis Altiffimi, ac despice rem ignoratione commissam.
10. Abstine 11 lite. Ac minues peccata: nam homo iracundus incendit pugnam.
11. Vir peccator amicos turbat , Sc inter eos, qui pacenj habent , immittit calumniam.
12. Prout est materia ignis, ita accenditur : prout est confirmatio pugna:, ita augetur ignis; prout est robur hominis, I>4 furor est illius : & prout sunt diviti» hominis , ita illius extollunt iram.
rj. Contentio acceleratu accendit ignem, sed pugna accelerans effundit sanguinem.
14. Si flaveris in scintillam , accenditur , sin exspueris in illam, extinguitur; ambo vero ex ore tuo exeunt.
_ 15. Susurronem, ac bilinguem exsecramini : multos enim habentes pacem perdiderunt.
r< 5 . Lingua duplex multos divexavit, & dissipavit eos ab una gente ad alteram :
17. Et civitates munitas sustulit, domtis- que magnatum subvertit.
18- Lingua duplex mulieres fortes ejecit, 8c privavit eas laboribus ipsarum.
19. Qui attendit ei, nequaquam requiem consequetur , neque habitabit cum tranquillitate. 1
20. Plaga flagelli efficit vibicem, sed plaga lingua; confringit ossa.
21. Multi ceciderunt acie gladii, sed non tam multi , quam qui propter linguam ceciderunt.
, 22. Beatus est, qui protegitur adversus illam, qui non expertus est furorem illius ;
2;. Qui non traxit jugum illius, & vinculis illius non alligatus est:
24. Nam jugum illius jugum est ferreum , & vincula ejus vincula aerea.
2$. Mors pessima est , qu» affertur ab illa, & scpulchrum utilius est illa.
16. Illa piis minime dominatura est , St flamma illius minimi comburentur. .
27. Qui derelinquunt Dominum, incident in illam : atque in his accendetur , ac non ex- tinguetur unquam, immittetur in ipsos tanquam leo , St tanquam pardalis perimet ipsos:
28. Ecce circumsepi possessionem tuam spinis; at ori tuo fac januas, St vectes.
29. Argentum tuum.Sc aurum tuum colliga ; sed sermonis tui trutinam confice, Sc ori tuo fac januam, & vectem: ,
30. Et attende, ne quando labaris illis, ut non concidas coram insidiatore, I
3. Firmumexh.be sermonem tuum, 5 r fidus esto erga illum: ita omni tempore, quod opus erit tibi, consequeris. r -
4. Multi tanquam rem inventam existimaverunt suenus, St laborem exhibuerunt iis , qui ipsos adjuverant.

5. Usque dum acceperit > osculatur manus illius, Sc pro pecuniis propinqui lubiuittit vocem:
6. Tempore autem restitutionis protrahit tempus , Sc affert excusationem socordi», ac causatur tempus:
7. Quod si potuerit dare, vix reportabit dimidium , Sc reputabit illud tanquam rem inventam.
_ 8- Sin minus , quum privaverit eum pecuniis suis, 8c immerito, inimicum eum comparaverit.
9. Exsecrationes»8c convicia rependet ei, pro gloria ignominiam reddet ei.
10. Multi itaque propter improbitatem istam aversantur hominem , Sc privari metuunt,
11. Veruntamen afflicto propinquo lon- ganimus esto , Sein conferenda misericordi beneficentia ne protrahas eum.
i:. Propter mandatum suscipe pauperem. St in egestate ipsius ne averseris cum.
iz. Perde argentum propter amicum , Sc fratrem, ac ne abscondas illud .subter lapidem , ut pereas.
14. Colloca thesaurum tuum secundum mandata Altissimi , quod utilius erit tibi', quam aurum ipsum.
15. Concludito misericordem beneficentiam in penuariis tuis , eaque 'te ex omni afflictione eximet:
id. Supra scutum robustiflimum, 8c supra hastam validam contra hostem propugnabit te.
17. Vir bonus spondebit pro altero j fest qui amisit pudorem, derelinquet illum,,
18. Beneficiorum sponsoris ne obliviscaris, exposuit enim animam suam pro te.
19. Sponsionem bonam evertit peccator.
20. Sponsore usus fugit peccator, atque inutilis vir animo suo relinquit eum, qui liberavit ipsum.
21. Sponsio multos commodi agentes perdidit , Sc agitavit eos ut fluctus maris :
22. Viros potentes ejecit domibus,qui erraverunt per alienas gentes.
23. Peccator transgrediens mandataDomi- ni, in sponsionem incidet, Sc qui persequitur operarum conductiones , incidet in judicia.
24. Suscipe propinquum pro facultate tua, Sc attenti cave tibi ipsi , ne incidas.
25. Prxcipuavitx human» sunt aqua, 5 c panis . vestjfque , Sc domus tegens imbecillam conditionem.
26. Melior est vita pauperis sub tegmine trabium, quäm epulx splendid» ex alienis rebus.
27. Aiqui parvis, ac magnis rebus acquiesce > ac ne audias probrum domus tu».
28. Mala est vita migrantüde domo in domum : nam ubi inquilinus es , non audes aperire os.
29. Hospites accipies, Sc potum prxbebis ingratis, Si adhuc prxterea res acerbas audies :
Aaa 3 zo.Adve-

50. Adveni, inquiline, instrue mentam,5c si quid est penes te, pasce me ;
jr. Abi inquiline > k conspectu glori*; opus est domo , hic frater mihi in hospitium advenit.
31. Gravia sunt ista prudenti, increpatio de domicilio,& foeneratoris probrum.

CAPUT XXX Liberorum , (3 santtntis ratio habenda.

Q Ui amat filium suum, affidiiL flagella ei adhibiturus est, ut lstetur de eo tandem.
2. Qui erudit filium situm,Ixtabitur de eo, & inter spectatos de eo gloriabitur.
3. Qui docet filium, invidentiam acuit inimici , 8t coram amicis de eo exsultaturus est.
4. Defuncto illius patre,it a et? tamen quasi non esset mortuus, nam similem sibi reliquit post se.
5- (luem in vita sua videns, lxtatus est de eo , neque in obitu suo allicitur tristitia.
6. Quia contra hostes reliquit vindicem, Sessui amicis referat gratiam.
7. Qui strigilem adhibet filio,colligat vulnera illius, quamvis ad omnem clamorem turbentur viscera ipsius.
8. Equus indomitus evadit molestus, Sc filius sibi permistus evadit prxeeps.
9. Blandi educa filium , Sc terrorem incutiet tibi,collude ipsi,& tristitia afficiet te.
10. Ne rideas cum ipso , ut non afficiaris dolore,& tandem coilidas dentes.
11. Ne des ei licentiam in juventute , ac ne despicias errata ejus.
ir. Electe collum eius in juventute, St frange latera eius , dum est infans ; ne forte induratus sit tibi inobsequens, & dolori sit animx tu*.
13. Erudi filium tuum,& operam da ei,ut non offendas turpi conditioni ejus.
14. Prxstat pauper sanus, Sc constitutione sua valens, diviti flagellis affecto in corpore Tuo,
15, Sanitas, & bona constitutio quolibet auro melior est , Sc corpus validum immensis opibus.
1 d. Non sunt diviti* , qu* meliores sint sanitate corporis, neque est l*titia superans gaudium cordis.
17. Potior esi mors,quam vita acerba , aut invaletudo permanens,
18. Res bon* inclusae ad os clausum sunt velut fercula ciborum ad sepulchrum sita.
19. Quid prodest holocaustum idolo i nam neque edit,neque odoratur : ita est is , quem persequitur Dominus :
20. Qui videt oculis , Se gemit, tanquam eunuchus amplectens virginem, atque ingemiscens.
21. Ne tradas tristiti* animum tuum, neque angas te ipsum consilio tuo.
22. Lxtitia cordis eft vita ipsa hominis,Si exsultatio producit dies viri.
23. Dilige animum tuum,Si consolare cor tuum,tristitiamque procul k te siste.
24. Multos enim perdidit, occiditque tristitia.
2t- Invidia,Si iracundia minuunt dies > 8c ante tempus senectutem adducit solicitu- do.
i<5. Cor splendidum, Sc bene affectum in epulis ciborum suorum curam habet,

C A PU T XXXI.

Regula convivales.

"\ngili* divitiarum causa tabefaciunt V carnes,Sc cura carum amovet somnum.
2. Solicitudo pervigil postulat dormitationem , Sc infirmitatem gravem eluit somnus.
3. Defatigatur dives in cogendis pecuniis, Sc in quiete impletur deliciis suis.
4. Defatigatur pauper penuria victus, sed in quiete sua efficitur egentior.
5. Qui amat aurum, non erit justus; Sequi persequitur corruptionem , hic implebitur ea.
6. Multi fuerunt vincti propter aurum, & perditio eorum occurrit eis.
7. Lignum offensionis eii iis,qui sacrificant ipsi.Sc omnis imprudens capietur eo.
.8- Beatus esi dives, qui inculpatus depre- henditur.Sc qui non sectatur aurum.
9. Quis est ille , ut beatum pr*dicemus eum ? fecerit enim in populo suo res admirabiles.
10. Quis probatus eo perfecte versatus est , ut extollatur gloria i quis quum posset transgredi, non transgressus est C Sc quum poffet malum facere, non

fecit ?
11. Propreren confirmabuntur bona ejus, Sc beneficia misericordi* ejus enarrabit Ecclesia.
11. Ad mensam magnificam assidens ne aperias fauces tuas in ea:
13. Neque dicas,multa certe sunt imposita ei.
14. Memento malam rem esse oculum nequam.
15. Quid oculo nequius creatum est ? pro- pterea de omni aspectu lachrymatur.
16. Quocunque inspexeris, ne extendal manum tuam:
17. Ac ne cum eo in patina collidas.
ijj. Intellige res propinqui ex te ipso, & de omni verbo cogita : comede ut homo, qu* apposita sunt tibi; neque devora, ne odio habearis:
ry. Celsa primum eruditionis gratia, neque esto insatiabilis, ne forte offendas :
20. Quöd si inter plures consederis, ne primus eorum extendas manum tuam.
21. Quam sufficit homini erudito res modica ? nam in cubili suo non anhelat; somnus sanus f/?,cum intestino mediocri surgit mane,compos animx fu* :
22. Laboriol* vigili*, Sc cholera, tormi* naque adsunt viro insaturabili:
23. Quöd fi coactus fueris in epulis, exsiir- ge.deambulans.vome; Sc quiesces.
24. Audi me , fili, ac ne contemnas me, Sc tandem comperies sermones meos.
25. In omnibus operibus tuis esto prom» tus , Sc ulla infirmitas numme obveniet tibi,
26. Splendido in cibis benedicunt labia,testimonium <7 'i fidele bonitatis illius:
27. Improbo propter cibum obmurmurat civitas,Sc accuratum 5/? testimonium improbitatis illius,
iz. In vino ne agas virum: nam vinum multos perdidit.
29. Eornax probat id, quo duratur acies
es
ttim®*
tum w*'**' 50. Taaqii'
nodtiatt»
v-W
tnr «!#•'*■
bod*- . ii.Ii 11 W
m . (0tl
«H, irrte'
iliffflionett
nta.
5, Inconv .-quum, net a:
jä. Setmor jqne ngis'
Cf
Rtgult it
D UCtorei «tolli ipsis: j. Curan 3 . Et oa probaveris iwris&sili ppiscani. 4,Mo^aert 5 . Sedquun Mammo i 11 « dt c teki, nequ'
Sijite
[Boanto,
A ton™
. Sigita jlstjl.mik
9. loqn bi,sibis ini
10. Sum Hulta.
11. Elio
M». n.Ints tt,Siubi (15. Ani te verteil 14. Te exttemai lilieto; if. sti tue pecca vi. Atq dSiqui "Qui Bfa«! atta M nudis 15, taju 20. nem.S (om
ii,
te?li?
(tttilll

<mi
»DKtfSät pofttiln dm 'SUVffift
«!°zichps iciis suis,
tutior,
Knj/iifefJ
»lirqtz
ppttuns
i,
Wmfai
JjittllUl.
«inibas
«mim
WOJKSI
i;* te-
Mikrb : !MfÄ ÄJe/ÜS* ais/
mrtmi
Kaniiti
inulte
.tttatip
®tii: ccjb;
Mnei* ijwi
KiiJ®
l/J/ji
»iytj
ai It«

IBS** !««? u ::L
ii'rÄ#-' ion ai»:'
)®fc
tota®
emnasnt'
cos.
is edos obvenis iit®! is- illius: note* 1
lOJlil!!?'
B.'i®“ 1
Cap.jt.52.
ECCLESIASTICUS.
Csp.5s.5f.
ex immersione; ita vinum iu corde superbo- tum ex ebrietate facit.
30. Tanquam vita est vinum hominibus, si moderati illud biberis.
31. Quaenam vita est homini , qui destitui tur vino i hoc enim creatum eß ad laetitiam hominibus.
32. Exsultationem cordis, Istitiamque a- nuni efficit vinum potum tempestive , quod fatis est.
33. Acerbam animam facit vinum multum potum , irritatione,& adverso casu.
34. Auget animum ebrietas imprudentis ad offensionem : minuit robur, & acquirit vulnera.
35. In convivio vinoso ne redarguas propinquum , neque facias eum nihili in laetitia ejus:
Y>. Sermonem probrosum ne dixeris ei, neque angas eum.obversantem tibi.
CAPUT XXXII.
Regulet etbico-mufica.
D UClorem/; te constituerunt homines , rJe extollitor; esto eis tanquam unus ex i;’/sis;
2. Curam eorum habe, atque ita sede.
3. Et omnem tui copiam facito, quiimque probaveris te, requiescito : ut per illos afficiaris laititia > & ornamenti causa coronam adipiscaris.
4. Alloquere seniorem: hoc enim decet te •
5. Sed quum accurata scientia agitur, musicos etiam modulos impedi.
6. Ubi est concentus . ne effundas eloquium , neque intempestivi agas lapientem.
7. Sigillum carbunculi impositum ornamento aureo, est concentus musicorum in vinoso convivio.
8- Sigillum smaragdi in aureo instrumento est, musicorum meios ad vinum suave.
9. Loquere adolescens vix, si opus erit tibi,si bis interrogatus fueris:
10. Summatim sermonem contrahe paucis multa.
ii. Esto tanquam is , qui novit, & silet tamen.
ia. Inter magnates «qualem ne prsbcas te,& ubi senes sunt, ne multa effutias.
13. Ante tonitru celer prastt fulgur, & ante verecundum procedit gratia.
14. Tempestive expergifeere, acne aciem extremam agito; excurre domum,ac ne desideto ;
15. Ibi lude ,& fac, quae cogitaveris; sed sine peccatis,& sermone superbo -.
i< 5 . Atque his fruens, benedic ei, qui fecit te, Sc qui inebriat te bonis suis.
17. Qui reveretur Dominum, excipiet e- ruditionem eius; Sc qui mane incumbunt, adipifeentur benevolentiam.
I?. Qui quierit legem, explebitur eä ; simulator vero offendet in eam.
19. Qui reverentur Dominum,consequenti«-judicium,Sc jura accendent.ceu lucem.
20. Homo peccator declinat redargutionem,Sc pro voluntate sua invenit judicia sibi convenientia. •
2i. Vir consultus minime cogitationem neghgit: inconsultus veto, Sc supcibusnon pertimescit metum;
22. Sed postquam fecis, apud fe lintearii» lio est.
23. Sine consilio re factas quidquim » St quum feceris, ne poenitear te.
24. Via,in qua adversus casiis est ,ne arabtt» les,8c ne offendas in lapidosis lacu.
23. Ne credas vi« , qua; sine offendkuf* est, sed a filiis tuis Cave ;
26. In omni bono opere crede tibi ipsi i harc enim est mandatorum observatio.
27. Qui credit Domino, attendit mandato; Sc qui fidem habet ia eo» »on minuetur.
CAPUT XXXIII.
Opem Dei quomodo ctnßdcmnda,
R E verenti Dominum non obveniet malum sed in tentatione etiam iterume- ripiet ipsum Deas.
2. Vir sapiens non odit legem, hypocrita vero in caves fatur ut in procella multorum fluciuum.
3. Homo intelligentiä praeditus se credit legi.Sc lex ei fidelss futura est.
4. Utcunque interrogatio manifestaJth, prxpara sermonem, atqueita audieris; colligato erudi tionem,St nmc respondeto.
t- Kota plaustri sunt viscera stufti.Sc cogitatio ipsius e/l vehit axis, qui vertitur.
<!, Equus admissarius est tanquam amicus irrisor: sub omni sessore hinnit.
7.Quamobrem dies superat dicm.St ouasrS lux dici per annum 3 sole data i z. Cognitione Domini disparata sunt.
9. Qui mutavit tempora,Sc ferias 2 10. Nam ex illis alios exaltavit, & sisncfi- ficavit» alias ex illis reposuit Lb dierum, numero.
11. Homines quoque omnes,qui e Cola sunt, prout e terra creatus est Adam.
ia. Plurima scientia Dominus disparavit ipsos,Ac mutavit vias ipsorum.
13. Ex ipsis aliis benedixit, exaitänsque ex ipsis sancfificavit.Sc admovit sibi, ex ipsis x»r- vo alios exsecratus est , 8c abjecit»evertftque eos e sedibus ipsorum.
14. Velut figuli lutum!» manu ejus ßmt. 15. Omnes vi« ejus ex placito ipsius sunt, ita est homo in manu illius, qui fecit ipsum» redditurus ipsis fecundum judicium suunt.
id. Ex adverso maii bonum est, Sc ex adverso mortis vita; similiter ex adverso peccatoris pius est > siiniliterque ex adverso viri pii peccator, denique similiter (intuere i« omnia opera Altillimi) bina sunt omnia, unum ex adverso alterius.
17. Ego vero ultimus evigilavi,tanquam is, qui spicas legit post messores, profeci benedictione Domini,8c tanquam vindemiator implevi torcularis lacum.
iz. Considerate, me mihi non soli laborasse, sed omnibus quaerentibus eruditionem.
19. Audite magnates,8t ductores Ecctesl» auribus accipite.
20. Eilio, St uxori.fratri.sut amico ne des potestatem in te ipsum, dum vivis ; neque des alteri pecunias tuas,ut non de illis roges, quumpaenitebit te,
ai. Dum adhuc vivis , Sc spir itus est in te, ne alienaveris te mancipansuili carni:
22, Melius enim est.ut liberi precentur te, A a a 4 quam

cluam ut tu respicias ad manus filiorum tuo- \ tam.
23. In omnibus tuis operibus superiorem administrationem obtine, neque afficias labe gloriam tuam.
24. Quo die consummabuntur dies vita; tu* , Sc tempore mortis divide hereditatem.
25. Pabula, virgäque, St onera,
asino; cibus , 8c castigatio, operaque famulo.
2Ä. Utere opera ejus cum castigatione, Sc qu*ret requiem : fine remissas illi manus , Sc quseret libertatem.
27. Jugum, Sc Iorum curvant cervicem illi , famulo vero malefico tormenta, St cruciatus.
28. Immitte eum ad opus,ut non otietur: nam multum malum docuit otium.
29. Ad opera constitue eum, quemadmodum decet eum;
30. Quod si non obsequatur, fac compedes habeat graviores : sed ne esto nimius in ullam carnem , Sc sine judicio ne facias quic- quam.
31. Si est tibi famulus, esto tibi tanquam tu ipse, quia sanguine parasti ipsum : si est tibi famulus, age eum ut fratrem, quia est tanquam tu ipse.
32. Indigebis eo, si afflixeris eum injuste 1 , & movens, aufugerit, quä via requireres ipsum?

CAPUT XXXIV.

Spes impiorum fallit, piorum aht.

'\TPtnx sunt exspectationes , St mendaces V viro carenti intelligentia, somniaque addunt alas insipientibus.
2. Ut qui captat umbram , St persequitur ventos > ita est , qui se adhibet somniis.
3. Rem hanc secundum illam exhibet somniorum visio , ut ex adverso faciei exhibetur similitudo faciei.
4. De re immunda quid mundari potest, 8t de mendace quid verum elfe ?
5. Divinatio, auguriaque Sc somnia vana sunt, & tanquam puerpera: visa habet cor tuum.
6. Nisi ab Altisfimo demittantur, qui invisat te, ne adhibeas ad illa cor tuum:
7. Multos enim seduxerunt somnia, St exciderunt , qui spem in eis habuerant.
8. Sine mendacio perficitur lex, St sapienti* in ore fideli est consummatio.
9. Vir, qui erravit, novit multa, St qui multa expertus est, enarrat sermones intelligentes.
ro. Qui non est tentatus, novit pauca:
* 1. Qui vero erravit,multam calliditatem habet.
12. Multa vidi in errore meo : itaque intelligent!* me* sunt , qu* sermonibus meis informantur.
13. S*pe ad mortem usque periclitatus sum, St conservatus funi :
14. Propterea spiritus vivet reverentium
Dominum. •
15. Quum spes eorum incumbat ei , qui servat ipsos.
t6. Qui reveretur Dominum, nihil extimescit, neque expavescit, quia ille spes ipfius est, I
17. Reverentis Dominum anima beati est.
18. Cui adhibet se, St quod est statumen illius ?
rp. Oculi Domini intenti amantibus ipsum, protectio potentissima, & statumen va- lentisiimum , tegmen ab *stu , tegmen in.
‘luam , .i meridiano , custodia ab offensione, Sc adjumentum in casum.
20. Exaltans animam & illustrans oculos, curationem afferens ,vitam, ac benedictionem.
2t. Sacrificantis ex injusto oblatio ridicula est, neque placitura sunt iniquorum dona,
22. Non placent Altislimo oblationes impiorum , neque multitudine sacrificiorum placatur , peccati nomine.
23. Mactat filium coram patre ipsius, qui offert sacrificium de pecuniis pauperum.
24. Pariis vita est pauperum indigentium; quem . qui adimit , homo sanguinarius eft.
23. Occidit propinquum , qui aufert communem victum.
26. Effunditque sanguinem , qui fraudat' mercede merCenarium.
27. Uno *dificante , St altero destruente, quid amplius proficiunt ultra labore suo u~ t erque ?
28. Uno orante , Sc altero exsecrante, cujus vocem exauditurus est Dominus?
29. Qui lavatur ex mortuo ta(h,St iterum tangit.citm, huic qu* utilitas es ex lotiona ipsius ?
3o.Sichomo est ,qui jejunat de peccatis suis, rursiimque abiens, eadem facit. quis exauditurus effer orationem istius ; & quid profecerit humiliter abjiciendo se ?

CAPUT XXXV.

Vichmx Deo grata:.

Q Ui observat legem, abundd oblationem ,facit:
2. Sacrificat hostiam salutarem, qui attendit mandatis :
3. Et qui refert gratiam ; ita facit quasi offerat similam ; & qui exercet misericordiam , quasi offerat sacristcium laudis.
4. Quod placet Domino, est, ut desistatur ab improbitate, St litatio est desistere ab iniquitate.
5. Ne appareas coram Domino vacuus:
6. Nam h*c omnia propter mandatum facienda sunt.
7. Oblatio justi, quum pinguefacit altare, gratus odor illius est coram Domino.
8. Sacrificium viri justi acceptum esi , & memoria ejus non excidet oblivione.
9. Oculo bono glorifica Dominum > St rre minuas primitias manuum tuarum.
ro. In donatione qualibet hilarem pr*be vultum tuum.Sc cum laetitia decimas sanctas confer.
n. Da Altiffimo, prout dedit ipse , & bono oculo,prout adest manui tu* ;
12. Nam Dominus est, qui reddit, & redditurus septuplum : nere.ecato de donis;
13. N011 enim accepturus esset : ne ergo attenflas injusto sacrificio.
14. Nam judex est Dominus , apud quem non est person* ullius gloria.
15. Non est accepturus Dominus personam,
lujns i£. NeciJ tiontrW!®
littlo?«®;
n, »e «t* 1 ® quilo*®,"
,z {Mlit
. , datio r
räeconlbl I rs ippropir.c üifaecm ffiustis, jud s. KamD fnquelor sillefertis' iifeiicoidiu' 11, Sedg :ec sustuler Mi.&inju 11, Dom ftiones ejus fecundimu i;.
Dom isetitiämqui jus.

14. Qnk
MM iM, citaris (emp
CAP Preis«« lllfaenc Sittlpio lAcirami Siqiam 'l. Attolle rideant pot 4. Qwn M es in n n ipsis: ^Etag; fnovimus. tine.
(i. Ede r iis.
7. Glor itxtero, 11 l Excii
9. Toll
it.
10. Acc narrent t
11. Irii; funali! teacon , t-Ctmt
usi,
n.t»
tribuek;
14.1 vocatui mogeni 15. J to.Jer
>6.c-
xs tuos 17. Di

"Matum. 11,1 >ttjmr u ab oifenjm
itWhjiBoss
Mchk.,
spmjea'
u&in^oQ)* *
ütjmi®
iipiasj
•fflijiia
Jtenxfe», !ra ita
«sem,t vim! M/ksui, f ex lotio«
^ratisfi
:.qmsem>
kquiJpi
m
»EÜA
tUEfiS
EC 3 I#
»2!,
ixHu
limi'»
simo®
mada*
afiiii»
ttsdi k
!B,
BUiStl*
I.
■m puk nas sancb
ipse iUilt
!dit,S» ie donis, tt i IKff
, is#
m

natn, qua: invadar pauperem , sed orationem hujus injuria affecti auditurus.

16. Nequaquam d-".-■ cturus est supplica- tionenvorphani • . . .Iu mi, quum effuderit eloquution. .. suam.

17. Nonne lachryma viduae in maxillam descendit : etiam illius exclamatio in eum , qui'eduxit illam.

ig. Qui colit bono animo, acceptus erit; & precatio ejus ad nubes usque continges.

19. Oratio humilis viri transit nubes ; & minime consolationem accepturus est , donec appropinquaverit, minimeque destiturus , donec inspexerit Altissimus, qui jus dicet i ustis , judicHunqueexsequetur.

20. Nam Dominus nequaquam tardaturus est, neque longanimis in eorum causa futurus ille fortis; donec contriverit lumbos im- misericordium :

21. Sed gentibus retribuet ultionem, donec sustulerit multitudinem contumeliosorum, Sc injustorum sceptra contriverit.

21. Donec reddiderit homini secundum a- ctiones ejus, mercedes , inquam , hominum fecundum cogitationes ejus.

23. Donec confecerit judicium populi fui, Ifetitiamque illis attulerit misericordia e- jus.

24. Quam tempestiva misericordia esi tempore afflictionis I quasi nubes esi pluvia: siccitatis tempore.

CAPUT XXXVI. Precationis ardentis formula.

M iserere nostri , Domine, Deus omnium, 8c respice;

2. Ac immitte timorem tui in omnes gentes, quae non exquirunt te.

‘ 3. Attolle manum tuam in gentes alienas, videant potestatem tuam.

• 4. Quemadmodum coram ipsis sanstifica- tus es in nobis , itä magnificeris ante nos in ipsis :

^Et agnoscant te , prout etiam nos te a- gnovimus ; non esse Deum praeter te, Domine.

6. Ede nova signa, 8c fac res alias mirabiles.

7. Gloriam compara manui, 8c brachio dextero, ut enarrent mirabilia tua: g. Excita furorem, 8c estur.de iram.

9. Tolle adversarium , Se inimicum extere.

10. Accelera tempus recordatus irae, 8c enarrent tc mirabilia tua.

11. Ira ignita devoretur, qui servatus est, Sequi malis afficiunt populum tuum, perditionem consequantur.

12. Contere capita principtim in gentibus, dicentium, nemo est pracer nos princeps.

13. Congrega omnes tribus Jahakobi > 8e tribue lutreditatem ipsis , sicut principio. .

14. Miserere populi, qui de nomine tuo vocatur, Domine; Scjisraeiis, quem primogenitum nominavisti.
15. Miserare civitatem sanctificationis tuae, Jeruschalaima, locum quietistuie.
16. Comple Tzijonem,extollendo fermo- jies tuos > Sc gloria tua populum tuum.
17. Da testimonium rebus, quas creavisti
A ST reus. Cap.5g.57 .
in principio , 8c prophetas excita in nomine tuo.
ig Da mercedem exspectantibus te, Sc propheta; tui fideles demonstrentur.
19. Exaudi, Domine , orationem famulorum tuorum habitam pro populo tuo , fecundum benedictionem Aharonis; ut agnoscant omnes , qui in terra sunt, te Dominum seculorum este.
20. Omnem cibum comedit venter ; sec! cibus cibo melior est.
21. fauces gustant cibos venaticos , ita cor intelligentia pia:ditum sermones mendaces.
22. Cor distortum tristitiam affert, vir autem multorum peritus, rependit illi.
23. Quemlibet marem accipit mulier: sed est puella una elegantior altera, Sc magis accepta viro.
24.Species mulieris exhilarat faciem,& superatam omnem concupiscentiam hominis abducit.
25. Si inest linguae illuti misericordia ; & mansuetudo , atque curatio ; non est vir illius , quales sunt homines alii.
2 6. Qui comparat mulierem adjumentum simile sibi, St columnam requietis, incipit possessionem constituere.
27. Possessio, cui non est sepes, disrumpi- tur , Sc cui non est uxor > is ingemiscit errans.
2g.Quis enim fidem habiturus est expedito latroni, gliscenti de civitate in civitatem? Ita etiam viro , qui non habet nidum sed divertatur ubicunque advesperaverit.
CAPUT XXXVII. Amicitia vera, £57 ficia.
O Mnis quidem amicus dicit, ego quoque amicitiam colui; sed est amicuSjsoltun amicus nomine.
2. Nonne tristitia manet ad mortem usque, quum socius, Sc amicus ad inimicitiam convertitur ?
3. O improba cogitatio, unde es devoluta , qua; tegeres aridam fraudulentia ?
4. Socius cum amico victitat laeti,Sc tempore afflictionis adversarius est.
5. Socius cum amico laborat ventris causa , Sc adversans ei accipit scutum hostile.
6, Ne obliviscaris amici cum animo tuo : sed ne recorderis illius , qui pecuniis tuis a- micus est.
7. Ne consilium ineas cum eo, qui subdole observat te, Sc ab invidentibus tibi consilium absconde.
z. Consiliarius quisque extollit consilium ; sed est , qui consilium det pro se ipso.
9, A consiliario tibi ipsi cave , Sc prius nosce, quae fit ipsius necessitas (etenim ipse sibi ipsi consulturus esi.)
10. Ne forte detrudat aleam in te; Sc dicens tibi, bona eft via tua, ipse stet exadverso, visurus quid eveniat tibi.
ii. Ne ineas consilium cum eo, qui subdoli observat te, Sc ab invidentibus tibi consilium absconde,
12. Xeque cum uxore, de aemula ipsius, Sc cum meti.uloso de bello , cum mercatore de permutatione, Sc cum emtore devendi- A a a 5 tio-
I

tione, cum invido de agendis gratiis, 6t cum immisericordi de benignis moribus ;
13. Cum pigro de omni opere, & cum mercenario in annum conducto de consummatione operu. , fervo otioso de omni labore.
14. Ne attende ad istos de ulla consultatione :
15. Sed cum viro pio assiduus esto , quem agnoveris observare mandata Domini;
ni. Qui animo suo conveniat cum tuo, & qui, quum cecideris , indolescat tecum.
17. Itaque consilium cordis tui stabilito, nemo enim tibi fidelior est illo.
rg. Nam animus viri interdum renuncia- re solet melius > quam septem speculatores , sedentes in sublimi specula.
19. Sed supra haic omnia ora Altissimum , Ut dirigat veritas ipsius viam tuam.
20. Principium omnis operis e/i oratio, St consilium omnem actionem anteit, vesti- giiimque laetitia; mutata; est vultus.
21. Quatuor partes oriuntur, bonum,malum, vita,mors; sed qux horum dominatum assidue obtinet, est lingua.
22. Kst vir callidus eruditor multorum,qui fu* ipsius animx est inutilis.
23. Qui sapientiam agit verbis, est odiosus; hic omni sapientia destituitur :
24. Non enim data est ipsi ä Domino gratia,quum careat omni sapientia.
2;. Est sapiens sibi ipsi, cujus inteltigen- tix fructus in lingua versantes sunt laudabiles.
2<!, Vir sapiens populum suum erudit, & fructus intelligentix ipsius sunt stabiles.
27. Vir sapiens impletur benedictione , etimque beatum pr-cdicant videntes omnes.
28. Vita cujusque continetur numero dierum; sed dies Jisraelis sunt innumerabiles.
29. Sapiens in populo suo hereditariam percipiet gloriam, Sc nomen illius stabit in seculum.
30 fili, dum vivis , periculum fac animi tui, Si vide , quid fit malum illi - ac ne des illi.
31. Non enim omnia conferunt omnibus, neq; omnis animus omni re existimationem adipiscitur.
32. Ne esto insaturabilis omnibus deliciis, neque projectus esto ad escas :
33. Nam multis cibis adheret morbus, St insatiabilis voracitas proxime accedit choleram.
34. Voracitate insatiabili multi sunt mortui : sed qui attendit sibi, vitam prorogaturus est.
CAPUT XXXVIII. Excellentia medicina: , cj 7 Funera quomodo lugenda.
A ffice medicum suis honoribus, Convenientibus usui ipsius ; etenim ipsum creavit Dominus:
2. Nam ab Aitiffimo curatio est, cujus nomine etiam a Rege perceptum? est gloriam.
3. Scientia medici exaltat caput ipsius, adeö ut coram magnatibus sit admirationi.
4.Dominus creavit e terra pharmaca; quapropter virj pruciens non gravabitur illis.
i 5. Nonne aligno aqua du Icis facta est ,ut
robur illius ab homine cognosceretur i
6. Etiam ipse dedit hominibus scientiam, quä gloriosi efficerentur rebus admirabilibus ipsius.
7. Illis curat hominem , Sc tollit laborem ejus.
8- Unguentarius illis facit mistionem; & nunquam consummata sunt opera illius, est- que pax ab illo in superficie terra;.
9. Fili,in tua invaletudine ne despiciasssed ora Dominum,Sc ip.e curabit te.
10. Absiste ä delicto , Sc manum in recto occupa : atque ab omni peccato cor munda.
ri. Exhibe odorem bonum, Sc suffitum conjunctum simila; 5 t pinguem orationem otfer, ut qui non coeperis.
12. Deinde medico da locum , etenim ipsum creavit Dominus, neque absistito ab eo, etenim opus est eo.
13. Est interdum tempus, quum manibus eorum prosper successus advenit:

14. Etenim ipsi Dominum oraturi sunt, ut det eis quietem, sanitatemque ad vitam.
15. Qui peccat adversus opificem suum,incidat in manus medici.
16. fili, de mortuo lacrymas educito, 8c tanquam res graves passus ordire lamenta: sed pro ratione ejus circumtege corpus e)US» neque despicias sepulturam ejus.
17. fletu acerbo utere,& calente planctu:
ig. Et fac luctum pro dignitate ejus diem
unum, aut duos propter calumniam ; Se consolationem accipe tristitiae causä .
19. Nam a tristitia evenit mors, Sctristiti*
robur cordis reflectit.
20. Quum inducitur malum , una manet etiam tristitia: sed vita pauperis est maledictio cordis.
21. Ne dedas tristitiae cor tuum, absiste ab ea , recordatus finem.
22. Ne obliviscaris-, non enim est reversio, 8c illum non juvaturus es, & te ipsum affecturus malo.
23. Memento juris tui , hoc quoqu^ju* tuum esse : mihi heri, Sc tibi hodie.
24. Requiescente mortuo fac, ut quiescat
memoria ejus, Sc consolationem de eo percipe egresso spiritu ejus.
25. Sapientia jurisperiti opportuno otio comparatur : sed qui parum attendit actioni sux, non efficietur sapiens.
26. Qua in re efficeretur sapiens: qui tenet aratrum , Sc gloriatur de hastili stimuli, boves affit, Sc nutritur inter opera eorum,Sc cujus narratio est detaurorum foetibus.
27. Hic animum suum adjicit ad edendos sulcos, Sc vigilis ejus occupantur in pabulis juvencarum.
28. Similiter omnis faber, Sc architectus, qui noctem ut diem transigit» qui scalpunt sio-illa sculpturis, & cujus assiduitas versatur in*varietate commutanda , animum suunt adhibet ad effingendam picturam . & cujus vigilis in opere contummando:
29. Ita faber srarius assidens incudi,& addiscens in operibus ferri,cujus carnes tabefacit vapor ignis, Sc qui xstu camini oppugna-
tU " Cujus aurem novL personat mallei, 8c incudis sonus, Sc cujus oculi spectant ex ad. verso instrumenti similitudinem.
31. Ai«'
fojsjSJ
31, ini® ton *® 81 in ornando i 31, Sitii convtrt®f InoiiaS® totufr« jj, luito jWfieil a, Car adi inj kh j,Omnes Quique p
in
Sine ist Mitrcolun 1 Sovetopoi I unione tra p, ltded I fernem p Itionem, i« jJ.Keqi veniuntur mant ,& 1 se aitis.
39. Mit cogitet de Jie»;.
C/
hßrudis
:> Xarratic *istrvat,& PMidckt, j 3. Occulta pitaitfas tU;
j Inter (ite (pet* 3. In te lat; quia 1 tusest: d. Cor «cedens t iltifimo. 7, Et a; tatis suis , 8. Quu impletur 9. Is etiam in >°. Isi ' tiam, & 11. Is e It de legi R. Lat
Wec
tMzy
h\>.
pinis, parat 16. velnti '?• fumi 18.1
itrtit,

iMctttte!
Jiiubiiif^
8i toftiiim
ötniifttona:
'toperiilänSi-:
■*ten.
WKfctpfe
ibitte.
SiMialsi
»«■s mi iiie .ijarai«
ta.ttuir
JSlBmii
aiifjBia
aitemt:
mnitiis:
tjiit«
:opii;a!i>
maitoiS
■ori«*®
•Ius,
'ilmliplui tile e/M« aimi&tK si.
JWl&toS
M.MS»
ijttis ftt
i alius
liSJ**® a ®i® :
•fifieif
[Opus“
U/itäB
ij/j/fifafi
tfiriililrt
■Kchittft qui W ittSWfJ* iimus fr
im>
is inaniti 1

i cirnesB^
minis'

31. Animum suum adhibet ad operum Consummationem, & vigili* ejus versantur in ornando ad consummationem opere.
32. Similiter figulus assidens operi suo , St convertens pedibus suis rotam, qui solicitus incumbit semper operi suo, ut numerosa sit tota elaboratio sua.
33. Brachio suo figurat lutum, St eo quod ante pedes est, flectit robur suum.
34. Cor adhibet ad oblinendum persedit , St vigili* sunt ejus in mundandp camino :
33. Omnes isti manibus suis fidem habent, Sd quisque procurat , ut sapiat in opere suo:
36. Sine istis non aedificatur civitas, neque rives incolunt, neque ambulant in ea, in consilio vero populi non desiderantur , neque in Concione transcendunt.
37. In sede judicum non sedent, & dispositionem judicii non discernunt,neque eruditionem, judiciumque exponunt.
38. Neque instructi sententiis gravibus inveniuntur , sed poiTelTionem seculi confirmant , & optatum eorum est de elaboratio- tie artis.
39. Nisi , qui adjecerit animum suum, St cogitet de lege Altillimi, non efficietur sapiens.

CAPUT XXXIX. Inßrucho ad laudandum Deum.

H ic sapientiam antiquorum omnium exquirit ; St in prophetiis occupatur :
2. Narrationem virorum nominatorum conservat, & instructus variis parabolis cum Cis ambulat.
3. Occulta sensa proverbiorum exquirit, Si instrudtus xnisrmaticis parabolisconversa- tur :
4. Inter magnates ministrat, 8i coram ducibus spedtatur :
5. In terra alienarum gentium perambulat ; quia bona, Si mala inter homines expertus est :
6. Cor suum adhibet ad Dominum , mane accedens suum opificem, St precatur coram Altissimo.
7. Et aperiens os suum,in oratione de peccatis suis deprecatur.
■ z. Quum Dominus ille magnus voluerit, impletur spiritu prudenti*.
9. Is profundens verba sapientis fu*, (Stiam in oratione celebrat Dominum ;
10. Is dirigit consilium suum, atque scientiam - & de occultis suis rebus cogitat:
ii. Is exponit eruditionem difeipiinx fu*, 8i de lege foederis Domini gloriatur.
12. Laudant intelligentem ejus multi, qu* in seculum minime delebitur :
13. Nec desistet memoria ejus, sed nomen ejus vivet in omnes generationes.
14. Sapientiam ejus narrabunt gentes , & laudem ejus enunciabit Ecclesia.
13. Sive maneat, nomen relinquit amplius , quam mille : sive requiescat , comparat sibi.
16. Quod cogitavi amplius enarrabo, nam Velut in medio mense est luna, plenus sum.
17. Audite me sancti, St germinate tan- quam rosa plantata ad flumen humidum.
18. Ac proferte florem ut lilium - «dite o-
iorcra, & laudate cantico,
19. Benedicite Domino de omnibus operibus ejus odis vocalibus , St citharis, atque hoc modo dicite celebrantes.
20. Opera Domini omnia sunt bona valde. St omne praeceptum suo tempore est : non est, unde dicas, cur istud est i nam omnia ista suo tempore sunt exposita.
21. Sermone ipsius aqua stetit tanquam acervus frugum, St verbo oris ejus aquarum conceptacula.
22. Prxcepto ejus exiflit, quicquid placet, neque est, qui postit minuere, quod servaturus est.
23. Opera cujusque carnis sunt exposita ei, neque est, unde abscondantur ab oculis ejus.
24. Ex quo seculum est,in seculum inspicit, St nihil est coram ipso mirabile.
25. Non est, unde dicas, quid illud est? omnia enim ad ministerium suum creata sunt.
26. Benedictio ejus, ut fluvius operuit, atque ut inundatio inebriavit aridam.
27. Ita iram ejus gentes hxreditatis nomine percepturx sunt, ut convertit aquas iit salsuginem.
28. Vi* e]us suntrefax sanctis, similiter- que iniquis sunt offendiculo.
29. Bona bonis creata sunt ab initio, simi- Iiterque peccatoribus mala.
30. Prxcipuum omnis usus ad vitam hominis eft aqua, St ignis, ferrumque. St sal, St similago tritici,St lac,St mei, sanguis uvx, oleumque, St vestimentum -.
31. Omnia h*c piis bona/«Ht; itä peccatoribus convertuntur ad mala.
32. Sunt spiritus , qui ad ultionem creati funt.Stquorum furore flagella eorum confirmavit ; tempore consummationis effundunt robur , St furorem ejus, qui fecit illum, sedant:
33. Ignis, 8t mare, St fames, atque mors, omnia ista ad ultionem creata sunt.
34. Bestiarum dentes, St scorpii, viperx- que, St gladius ulciscens ad internecionem impiorum.
35. Lxtantur, quum oritur ipse :
36. Et in terra ad ministeria comparata sunt,suisque temporibus sermonem non sunt transgressura.
37. Propreren k principio confirmatus.nbi cogitavi, commisi scripto.
38. Opera Domini sunt omnia , qu* bona sunt , St omne ministerium suppeditat suo tempore.
39. Nec est ,unde dicas, hoc illo pejus e/?: ham omnia tempore suo probata erunt.
40. Nunc ergo ex toto corde , St ore laudate nomen Domini, ac benedicite ei.

CAPUT XL.

In quas miserias homo prolapsus eft.

O Ccupatio magna homini cuique creata est, St jugum grave filiis Adami impositum , ex quo die egressi sunt ex utero ma. tris fu* ad diem usque , quo ad matrem omnium revertuntur:
2. Cogitationibus eorum, 8t timori cordis folicita exspectatio , nempe dies mortis impostus.
3. LquL sedent! in throno glori* , atque humiliter abj ecto in terra, St cinere.
4, & que

4. Aiqu£ ferenti hyacinthinum , 8c coronam, atque amicienti linum crudum.
Indignatio, invidiaque, perturbatio, & fluctuatio , & metus mortis , &c effingendi studium, atque contentio, etiam tempore quietis, de nos te somnus ejus , recumbentis in cubili notitiam mutat.
d. Perparum > quasi nihil quietem capit; St ex eo in somno versatur tanquam in diebus speculationis.
7. Conturbatus viso mentis fu*, ut qui effugit ä bello, tempore salutis fu*.
8. Expergefactus veto miratur timorem de nihilo communem omni carni, & homini, 8t pecudi: sed peccatores septuplo graviora supra h*c invadunt mala.

9 Mors, St contentio, gladiusque, St sanguis, adductiones famis , St contritionis, ac flagelli ; contra iniquos ista omnia creata sunt, etiam propter eos diluvium factum est.
ro. Quscunque i terra sunt, in terram revertuntur, St qua: ab aquis, in mare reflectunt.
1 r. Omne donum, injustitiaque delebitur:
12. Fides vero consistet in feculum.
13. Pecuni* injustorum tanquam fluvius exarescent , St tanquam magnum tonitru cum imbribus in ea* intonabit Drut.
14. Quum aperit ille manus, afficitur laetitia : ita qui transgrediuntur,ad consummationem usque deficient.
15. Impiorum propago non edet ramos multos, 8c radices impura :sunt in praecipite rupe.
1 r,. Sunt velut spuma , imposita cuivis aqu*, Strip* fluminis, ante omne gramen evelluntur.
17. Gratia eß velut viridarium benedictionibus confertissimum. St in feculum permanet misericors beneficentia.
ig. Vita hominis sua forte contenti, St operarii, fu avi s est ; sed superat utraque, qui thesaurum illum adipiscitur.
19. Liberi, St aedificatio civitatis stabiliunt nomen :
10. Vinum, 8t musica hetitiam afferunt cordi: sed suprä utraque amor sapienti*.
11. Tibia, St psalterium suaves efficiunt modulos, sed supra utraque suavis lingua.
22. Gratiam , St pulchritudinem concupiscit oculus , sed supra utraque herba sata.
23. Amicus, St socius tempestive occurrunt, sed supra utraque uxor cum viro.
24. Fratres, St auxilium in tempore afflictionis, sed supra utraque misericors beneficentia liberat.
25. Aurum, & argentum constabiliunt pedem, sed supra utraque consilium probatum
est.
26. Pecuni* St robur exaltant animum, sed supra utraque Domini reverentia.
27. Non est in reverente Dominum dimi- nutio, neque est, cur sibi ipsi qu*rat auxilium.
28. Reverentia Domini eß tanquam viri-
11011 habet vitam, qu* reputanda sit vita; inquinat animam suam escis alienis :
31. Vir autem scitus, ac eruditus cavet.
32. In ore impudentis suavis est mendicitas, sed ignis ardet in ventre ejus.

CAPUT XLI.

Mors cui amara, cui grata.

O Mors, quäm acerba efl tui memoria homini utenti in oace facultatibus silis.
mini utenti in pace facultatibus suis.
2. Viro minime distracto curis, sed succesi su prospero utenti in omnibus, 8c adhuc valenti cibum capere !
3. O mors , quam bonum eß judicium tuum homini indigenti, St minuto viribus,
4. Extremam senectam agenti,St distracto ad omnia, atque diffidenti, St qui amisit patientiam .'
5. Ne timeas ius mortis : recordare eorum, qui pracesserunt te, St qui sequuntur, hoc enim jus est indicium carni tua ä Domino.
d. Ecquid recuses, quod placet Altiflimo? sive decem, sive centum, sive mille annos natus.
7. Non est in sepulchro incusatio vita.
8. Quum liberi abominandi suerunt,filii peccatorum, qui conversantur impiorum vicinitatibus.
9. Filiorum peccatorum perit h*reditas,
St cum semine eorum assiduum est pro» brum. i
10. Patri impio succensent liberi, eö quod
per ipsum probro sint. ,
11. Va vobis viri impii, qui quidem dereliquistis legem Altiffimi; nam sive multi sitis, ad perditionem eßü; /
12. Et sive nascamini, ad maledictionem nascimini; sive moriamini, maledictioni in partem adjudicamini.
13. Quacunque k terra sunt, in terram revertuntur, sic impii in perditionem.
14. Luctus hominum de corporibus ipsorum esi: sed nomen hominum, qui non fuerunt boni, delebitur.
15. Curam habe de nomine : hoc enim tibi permanet magis, quäm mille thesauri ingentes auri.
id. Vita bon* numerantur quidem dies, sed bonum nomen in secula permanet.
17. Eruditionem in pace conservate, liberi.
Sapienti* abscondit*,St thesauro non manifesto, qua efl utrique utilitas ? _ .
19. Prastat homo abscondens stultitiam suam, homini abscondenti sapientiam suam,
20. Itaque verecundia commoveatur hoc verbo meo : non enim bonum est omnem pudorem conservare, neque omnia omnibus probantur fuisse salta fideliter.
21. In patrem , Sc matrem, pudeat vos
scortationis; Sc in ducem, potentioremque, mendacii: .
22. Et in judicem, magistratumque, delicti ; in coetum, & populum, iniquitatis;
3. In socium,8 c amicum,injustitia; Sc
darium benedictum , quam supra omnem ; in loco, ubi incola es, furti; gloriam obtegit Deua. j 24. In veritatem Dei, fralii foederis ; Sc in
29. Fili, vitam mendicam ne vivas ; prx- eum, qui impingit cubitum, ciborum ; in
flat mori, quam mendicare. exagitatione, mjndinationis;
30. Vir respiciens ad alienam mensam, i 45, Et apud salutantem,silentii; pudeat
I aspectu«
ispeftfein» lienis ab ne ii M
I 7 .0.f ftitoz-c“ s lidtt
briM“ fetes [jfÄSß ' ft eris
Ci IthuSo® siiderebu: ,1 perfonar i, De lege », ut '®v Deiei itione tat 4, Bt ace de acquisiti'
5. Deva d. Et de cruentande 7, In ra gnatio; & 1 rei tust.
I Qiaiml itanct •in.
Mti.&decre tripa eradit täte probab ia, Filia y feitato ii menwte e at; tam 11 . Ins in paternis :ntera ver dotata, ne n. In I iUii,r iamicis, se
populo, dc ia multoi q. In 1 thntudini
14. Na Jeexmui
15 . Me Sttbeneli W
iMen
Siairr;
filio

gbt&s
JIS»
rentoj
sili
IB
Ip. i Mtatil
20 . }
WPM
Sijia /e
Ü.

JfNu
«aatu.:.'
alienis:
eraia avii tilugj tre ejus.
:u.
jim.
JtuiffltlltB;
jwtatta fi loro«,Me' »te,3iffa
B{f j Sm t as» rotat iftttiiiitaii itiiaiiiiSt;
! i ttcorisif SupfefH uimilmi»
Jpliatfe!
, livida
kuiik
irifcu
ttrafc,
«tafc 'm ejf pro
idwiwPi
LPiimd
abtntf#
,J midifa i,ML!
ijilftilllK
liiiksa
itaijifei
IlSjs'BÜ'
3^'iKsn B S164B
«spuis
«ai * 1
itib! ,
JJS*
otfomn« «affli
, putati atioie*
»tiimP- 1
liquit®
,ßrß
, olito:-
Cap.4i.4i»
afpeciiis in mulierem meretricem, St aversationis ab homine nobili.
16. Ablata: portionis, St doni, & adhibiti ad mulierem conjugatam animi.
27. Curiositatis, St ancilla:; nam ne insistito in cubile eju:.
28. Pudeat apud amicum sermonum probri, St postquam dederis, ire exprobrato :
29. Pudeat et: im repetitionis, St sermonis ex auditu,& retentionis in occultis rebus.
30. Sic eris veraciter pudens, & gratiam «oram omni homine consequeris.

CAPUT X L II.

InflruBionis varii flosculi.

E de rebusistis pudeat te, neque suscipias personam ad peccandum.
2. De lege Altissimi, St foedere,8t de judicio , ut impium justifices.
3. De re sociali, atque viatorum, 8c de traditione hsereditatis sodalium ;
4. Et accuratione trutinae, pondemmque, de acquisitione multarum, St paucarum re- rum;
5. De varia mercatorum venditione.
6. Et de multa liberorum eruditione,St de Cruentando latere famulo nequam ,
7. In mulierem improbam bona efl obsignatio ; St ubi manus multa sunt, conclude res tuas.
8. Quum trades, trade numero,St pondere,
gc datum , St acceptum omnia de scripto habe. .
9. A r e pudeat de eruditione amentis , St stulti, St decrepiti cum juvenibus litigantis: erisque eruditus certo, St coram omni vivente probaberis.
10. Filia patri occultas vigilias affert, St solicitudo de ea abducit somnum ; tum in juventute ejus, ne fortS statis flos prste- reat; tum elocata, ne forti odio sit:
11. In virginitate, ne forti polluatur, 8t in paternis adibua suis gravida fiat; cum viro autem versata, ne forte transgrediatur , St elocata, ne forte sit sterilis.
12. In filiam inverecundam firma utere custodia, ne forti efficiat, ut tu sis gaudio inimicis, sermoni in civitate, St famosus in populo, denique pudore illa afficiat te in turba multorum.
13. In ullum hominem ne intuere ob pulchritudinem, St inter mulieres ne conside :
14. Nam ex vestimentis egreditur tinea , 5t ex muliere mulieris improbitas.
13. Melior est improbitas viri ; quam mulier benefica, mulier pudore afficiens ad pro- ,brum. . .

IÜ. Memorabo jam opera Domini, St quae vidi, enarrabo verbis Domini, opera ipsius.
17. Et sol perlustrans in omnia inspicit, St gloria Domini plenum efl opus ipsius.
18. Non indidit fanatis Domini , ut enarrent omnia mirabilia ipsius , quae firmavit Dominus omnipotens statuminando gloria suä universitatem.
19. Abyffqm, St cor pervestigat, St de calliditatibus illorum cogitat:
20. Novit enim Altissimus notitiam omnem, St introspicit in signa alterna, nuncians res praiteritas, St futuras, St occultarum vestigia retegens.
21 . Non praeterit ipsum «11» cogitatio.
Cap.42.4j.
non absconditus est ipsi ne unus quidem sermo.
22. stes magnificas ornavit sapientia sua, qui ante seculum, St in seculum est.
23. Neque augetur ,neque minuitur, neque indiget ullo consiliario.
24. Quam desiderabilia sunt omnia opera ipsius , etiam ad scintillam usque facile est spectare.
25. Hsc omnia vivunt, manentque in seculam omnibus in ministeriis , ommaque obediunt,
2<5. Omnia duplicia, unum b regione alte- . rius; neque fecit quicquam deficiens:
27. Alterum alterius confirmat bona ; denique quis expleatur videndo gloriam Dei?

C A P U T X L I I I.

Vhique creatura Deum laudandi materiam
suppeditnnt.

CUperba altitudo expansum purum efl, O species coeli cum aspectu glorioso ejus
2. Sol ad aspectum nunciat de glorioso Deo, quod instrumentum efl admirabile , 0- : pus Altissimi.
3. Quum in meridiano est, arefacit regionem, St ex adverso aestus illius quis subsistat? quafi in caminum sufflet operibus aestus sut.
4. Tripliciter sol exurit montes, vapores igneos effiat,St refulgens radiis hebetat oculos.
5. Magnus e/? Dominus, qui fecit illum, St sermonibus stlis sedavit iter illius,
6 . Idem lunam fecit a t constitutionem tempore suo faciendam , demonstrationem temporum, St signum seculi.
7. Etiam a Luna signum habetur die festi.
8- Luminare ubi minutum est ad consummationem, mensis de nomine illius ; auctum vero res mirabiles facit mutatione :
9. Instrumentum castra habens in alto, in expanso coeli relucens.
10. Pulchritudo coeli efl gloria astrorum, ornatus lucem praebens in coelü Domini Alti ffim i.
11. Ad sermones sancti exhibent condemnationem , neque exardescunt in custodia sua.
12. Vide arcum, St benedic ei, qui fecit ipsum, valde speciosum splendore suo.
13. Curavit coelum in circulum gloriosum, manus Altissimi extenderunt illucl.
14. Praecepto suo sistit nivem, St celeriter incitat fulgura judicii sui.
15. Propterea apertis thesauris evolant nubes, ut volucres.
16. Magnificentia sua confirmat nubas, 8t diffringuntur lapides grandinis.
17. Sonus tonitru ipsius facit, ut indolescat terra . St aspectu ipsius commoventur montes.
18. Voluntate ipsius spirat Notus, St procellosus Boreas, St Circius.
19. Tanquam volucres deorsum volantes spargit nivem, cujus descensus esi tanquam locustae divertentis.
20. Pulchritudinem albedinis ejus admiratur oculus, St ad imbrem illius extra se rapitur cor.
21. Et pruinam tanquam salem in terram profundit, quae congelata efficit palorum
1 summitatem,

az. Frigido vento Borea efflante compingitur ex aqua gelu, in omni congregatione aquarum divellatur, & aquam velut lorica induit.
13. Exedit montes, St desertum exurit, herbanique extinguit tanquam ignis.
14. Qua omnia curans festinanter nebula, ros occurrens ab aestu exhilarat.
25. Sermocinatione ejus quiescit abyssus, St in ea insulas plantavit.
i(5 . Qui navigant mare,narrant periculum ejus : quod audientes auribus nostris admiramur,
27. Ibidem sunt incredibilia , St mirifica opera, varietas omnium animantium, discrimen cetorum.
2g. Denique per ipsum prospera via utitur Anvelus ipsius, St sermone ipsius consistunt omnia.
29. Ut dicamus multa, haud quaquam tamen assequcmur; St ut summatim dicam, is est universum ipsum.
30. Gloria afficere eum ubi valeremus? nam ipse est magnus prster omnia opera
sua.
;t. Terribilis Dominus, St magnus valde, St admirabilis potentia eius.
32. Glorificantes Dominum , exaltate quantum potestis; nam adhuc etiam superabit exaltationem vestram
33. Et exaltantes eum , plurimas vires eonferte;
34- Ne defatigemini ; non enim unquam «sscquemini : quis vidit ipsum,ut enarret? St quis magnificet ipsum, prout est ?
35. Multa abscondita sunt majora istis, pauca vidimus ex operibus illius:
3< 5 . Nam omnia fecit Dominus, St piis indit sapientiam.

CAT UT X L 1 V. Laudantur patriarcha Chanoc > Xoach , /f-
bmham , Jitzchak , is Jahakob.

J Am laudemus viros gloriosos, Sc majores nostros genere.
2. Multam gloriam comparavit Dominus per illos majestati suae inde ä seculo.
3. Dominantes in regnis suis, St viri celebres potentia, consilia ineuntes cum inrelli- gentia sua , qui renuntiaverunt de prophetiis.
4. Ducentes populum constantibus consiliis, 8t intelligentia furis popularis.
5. Quorum eruditioni sapientes sermones inerant, qui exquirebant modulationes musicorum, 8{ carmina scripta enarrabant.
6 . Viri divites, in st ruit i robore, colentes pacem in suis habitationibus :
7. Hi omnes per generationes adepti sunt gloriam, qua gloriati sunt m diebus suis.
8- Sunt ex iis, qui reliquerunt nomen, cujus enarrentur laudes:
9. Sunt etiam, quorum non est recordatio, qui perierunt quasi non extitissenr, & fuerunt, quasi non fuissent, liberique ipsorum post ipsos.
t°. Verum quam fuerunt misericorditer accepti viri illi, quorum justi facta non sunt fcblivioni tradita ?

it. Cum semine illorum permanet bona nxredius , posteri illarum in foederibus statte. In foederibus est lernen eorum,5c liberi eorum post eos.
13. In feculum manet eorum femen, neque deletur eorum gloria.
14. Sunt quidem eorum corpora fepults in pace ; sed nomen eorum vivit in generationem quamque.
15. Sapientiam eorum narrant populi, 8c laudem eorum enunciat Ecclesia.
1 6. Chanoc placuit Domino Deo,Sc translatus est, exemplum refipilcentiac his generationibus propositum. *
17. Noach deprehensus est integer,justus, cujus fuit reconciliatio, quo tempore irascebatur Dene.
18. Propterea, quum diluvium fieret.
19. Eti^m foedera perpetua cum eo con* sticuta sunt, ut non deleretur diluvio omnis caro.
10. Abraham, magnus pater multarum gentium fuit , cui non est inventus pat in gloria illius , qui conservavit legem AltilTi- mi, Lc fuit foedere junclus illi.
21. In carne illius instituit foedus , & in tentatione fidelis compertus est :
22. Propterea juramento constituit ei, fe benedicturum gentibus in semine ejus.
23. Multiplicaturum eum tanquam pulverem terra, Sc illos hereditärem possessuros ä mari uno ad alterum, Sc ä fluvio usque ad extremitatem terre.
24. Similiterque in Jitzchako statuit,propter Abrahamum patrem ipsius.
25. Benedictionem omnium hominum, & foedus, quod incubuit capiti Jahakobi.
2(5. Agnovit eum in benedictionibus illius, quiimque dedisset ei hereditatem, divisit partem ejus in tribus duodecim, quas dispertitus est:
27. Eduxitqueex eo virum misericordi*, qui confequutus est gratiam coram omni carne.

CAPUT X I, V.

Triga virorum heroici pietnte insignium , Aioschu, /dharonUi (5 Pinrha.

D ilectum Deo, Sc hominibus Molchen, cujus memoria benedictionibus conjuncta est.
2. Parem effecit eum gloris sanctorum, & magnificavit eum hostium timoribus, sermonibus ejus signa compescuit, Sc gloriä affecit eum in conspectu Regum.
3. Dedit ei mandata ad populum suum, 5 c demonstravit ci gloriam suam,
4. I11 fide, Sc mansuetudine ejus fanctisica- vit eum, quum elegisset eum ex omni carne:
5. Fecit, ut audiret vocem suam, & introduxit eum in caliginem: ^
6 . Et tradens ei coram mandata, legem vita, atque scientia; docuit Jahakobüm foedus, Sc jura sua Jisraelem.
7. Ahafonem extulit sanctum, similem illi, fratrem illius, e tribu Levi:
8. Instituens ei foedus perpetuum, dedit ei sacerdotium populi, Sc ornatu apto beavit
9. Nam circumcinxit eum amictu glo- rioso , induens eum consummatione gloriosa , Sc confirmavit euro instrumentis robori,:
io, Fetari
natu, s
sonum**®! d «
, j, jteöA
frretoi
HDlssW
Baiuuieis
Idan; ki! isjiftaelis. 4 Coroni otctjpod
xn stttnm
jsctbow 1 2 3 4 5 6 7 8 9 io,
i§. Ante equemsee ij. Trat jusperpet 17. Quoi truntur al 4 Impf ileo sancto 15. buoi cmm/aSi ■a; atm
cerdofio, (S ipso.
] allegito iketet holi
wsquegr Wopopulo 11, Sedit! aiciorami' «obm Amet jit u. Quiit ividentei ibirani, & »i
:j. Vide amati fu '4 Fecil »i igneS; tj.Etai itaedita 'mpettitui 1 «. Cib (enim fas hei, Sc » 7 - Ver taperap Ktinaiti Muu,
«Kiit
ptomp
Dfwi;
3 o-1
populo esset, u Usi i U.A -> nati S»ad/ L»AÜ,

“COtpotlfc
1 vira in ^4
isrraRt pop'jü.; ■;citsu,
»OttiAu,
teiiitijp
^Wfirje
«Olii^rcaj}
tostfat,
* 80113 (0 !
®fcro«
}»HBlas
i'WfflBj; Kittes Ir
si.
.taitWjjj tusrJ: to Eis ssniilltst nti/ifr.,* m p&i
so/iiaiip»
!.
n tofflmi! U'jl'MWi ÄstlOliä.' rofata,: («tatis.
»ostsi
asora®
XU
IÄIL,
Sate®
[Idilil!««
aSfW»

ptastaS
®' ■ T fogiijjiirnt:
aSintW 1
a.le^trnf
n, similo
ilw»'"
jnttsse*
f,s?
> /
Cap.45:
io. Feminalibus, & talari veste, atque humerali:
i i.Et circumdedit eum parvulis malogranatis, aureifque tintinnabulis plurimis in circuitum, ut sonaret vox ad gressus ejus, ut sonum ederet, qui in templo exaudiretur, St memoriale esset popularibus ejus:
12. Stola sancta ex auro, St hyacintho, purpuraque, opere plumario, rationali judicii ma nile itis veritatis fignis.
»z. Ex retorto coccineo opere artificioso, lapidibus pretiosis , sculpturis sigilli , cum vinculis aureis, opere gemmarii, ad moni- mentum ; scriptura celata de numero filid- rum Jisraelis.
14. Coronam auream imposuit cidari, cum ectypo, signo sanctificationis , opere sigilli, instrumentum gloriationis honorat*, opera strenue fabrefacta, qu* adornata speciosi ab oculis concupiscerentur.
15. Ante eum res non fuerunt ejusmodi, keque in seculum induit alienigena;
16. 1'ra ter filios ejus soliim , 8c posteros ejus perpetuo:
17. Quorum sacrificia in holocaustum offeruntur assidue bis in diem.
rg. Implevit Mosche manus ejus, eiimque j Oleo sancto unxit.;
19. fuit el In foedus perpetuum, & femini e-us, tantisper dum futurum est coelum ; ut ministrantes eis, simul fungantur sacerdotio, & benedicant populo in nomine ipsius.
20. Elegit eum ex omnibus viventibus, ut adduceret holocaustum Domino, suffitum , odoremque gratum ad monimentum , litando pro populo:
ri. Dedit ei mandata sua, potestatemque judiciorum de foederibus suis , ut doceret Jahakobum testimonia, & in lege ipsius illustraret Jisraelem.
22. Quum simul institissent in eum alieni, invidentes ei in deserto quidam , Dathan, & Abiram, St congregatio Corachi irato animo ;
23. Videns Dominus improbavit, sed consummati fuerunt in furore ir*
24. Fecit in eos portenta , consumendo jos igne flammante:
23. Et adjiciens Aharoni gloriam, dedit illi h*reditatem, primitias primorum fcetuum impertitus illi.
29 . Cibum inprimis abunde comparavit; «enim sacrificia Domini comedunt, qu* dedit ei, & semini ejus.
27. Veuim in terra populi h*rcditatem inon percipit , neque inter populum est portio ei ; nam ipse pars est h*reditatis ejus.
28. Pinchas vero , filius Eihazaris tertius est gloria , eo quod zelo ductus ipse cum reverentia Domini.
29. Steterit in aversione populi optimo promptoque animo luo , St pro Jisraele Deum placaverit.
30. Propterea instituit ei foedus pacis , 8c populo ipsius > ut antistes rerum sanctarum esset, ut magnificentia sacerdotii esset ipsi,ac semini ipsius in seculum.
31. Ac ex foedere quidem facto cum Davide, nato ex tribu Jehud* haueditas stegis a filio ad filium unicum pervenit ; h*reditas Viso Aharoni* dekttur etiam sein ini ipsius.
Cap. 46.
32. Indat vobis fapientiam.cordi,/»^«^?«, vestro ad judicandum populum suum juste, ut non deleantur bona illorum, St gloria ejus constet , per generationes illorum.

CAPUT XLVI.

JehoschudhsfuJices, & in tu Schemvel.

F Ortis in bello Jeholchuah. filiusNunis, Si successor fuit Moschis in prophetiis :
2. Qui fuit magnus fecundum nomen suum, ad salutem electorum ejus , vindicando inimicos , qui insurgebant» ut haie- ditatem traderet J i sraiili.
3. Quam gloriosus factus est,quum extolleret manus suas, extenderetque in civitates gladium!
4. Quis ante eum sic stetit ? nam bella Domini ipse induxit iUir.
3. Nonne ad manum illius retrogressus ese lol, Si unus dies fuit ut biduum?
6 . Invocavit Altisstmum Principem,quum affligeret 'mimicos circumquaque,magnus Dominus exaudivit eum immissis lapidibus grandinis potentia vehemente.
7. Erupit in gentes bello , Lc descendens , perdidit eos > qui resistebant:
I z. Ut agnoscerent gentes armaturam ipsorum,Domino este curx bellum ipsiusietenim persequebatur eos prxeunte principe.
9. Etiam tempore Moschis fecit misericorditer ipse, St Caleb, filius lephunn*, resistendo coram Ecclesia, prohibendo populum a peccato, St murmurationem improbam sedando.
10. Atque hi, quum duo fuerint, £ sexcentis millibus peditum conservati sunt, ut adduceret ipsos Deus in h*reditatem , in »regionem affluentem lacte, St meile. '■* It. Deditque Dominus Calebo robur, quod ad senectutem usque permansit ei.adeo ut ascenderit ipse supra celsas civitates terit* ,8t semen ipsius hxreditatem obtinuerit !
12. Ut viderent omnes filii Jisraelis bonum este obsequi Domino.
13. Similiter judices singuli de nomine' suo.
14. Omnes,quorum cor non est scortatione aversum ä Deo,8c quicunque non fuerunt aversi ä Domino, horum etiam memoria est benedictionibus conjuncta.
13. Ossa eorum revirescant in loco suo, S{ nomen eorum qu >si permutatione renovetur in filiis eorum, qui gloriam adepti sunt.
lö.Diiectus ä Domino luo Schemuel Propheta Domini constituit regna , Sc unxit principes, pr*ficiens populo ipsius;
17. Ex lege Domini judicavit congregationem, & invisit Jahakobum Dominus?
jg. In sua fide accuratus propheta compertus est, St agnitus in verbo suo:
19. Nam invocavit Dominum principem, affligentibus eum inimicis ejus circumquaque, cum oblatione lactentis maris ;
20. Et intonuit £ coelo Dominus, adesi ut sono magno tonitru faceret , ut exaudiretur vox sua.
21. Attrivitque duces Tyriorum , & omnes principes l'elisehth*orum.
22. Deinde antequam indormifceret a se- culo, contestatus est coram Domino, St uncto ipsius , dicens ; pecunias. ac necalcea- 1 me«-

menta quidem ab ullo homine accepi ; nec incusavit eum quisquam.
23. Posteaquam verö obdormivisset, prophetavit, demonstrans Regi mortem ipsius, St extulit e terra vocem suam,prophetia m- dicans deletum iri

iniquitatem populi.

C A 1 ' U T XLVII. '

Duo viri illustres virtute David, &Schelo-
mo : (5 ?totidem illustres malitia. JRechab-
hamus, Iff Jarobham.

Ostea vero exstitit Nathan,Propheta,Da- vidis temporibus:
2. Tanquam adeps.separatus ab hostia salutari , ita est David eximius ex Jifraelitis.
3. Inter ieones peregrinus conversatus est, sicut inter haedos, St inter ursos , sicut inter lactentes agnos.
4. In juventute sua occidit gigantem, St sustulit probrum e populo.
5. Quum attolleret manum, lapide fundas dejecturus gloriabundumGoiiathum.
< 5 . Nam invocavit Dominum Altiilinuim, qui dedit dextera: ipsius robur tollendi lio» minem potentem bello,ad exaltandum cornu populi sui.
7. Sic inter myriadas gloriam tribuit ei, St laudavit eum benedictionibus Domini.
8- Quum allatum fuisset ipsi diadema gloriae,attrivit inimicos circumquaque, St redegit in nihilum Pelisditiueos adversarios,-in diem hodiernum usque attrivit illorum cornu.
9. In omni opere suo tribuit celebrationem Sancto Altilfimo verbis gloriosis.
10. F.x toto corde suo decantavit,St amavit opificem suum:
<gj. Iristitmtque cantores ante altare, ut voce suaves canerentur moduli ipsius,St in- dies laudarent Deum odis suis.
12. Tradidit ad dies festos res decoras , 8t tempestates ornavit absolutiilimd, laudantibus illis sanctum nomen ejus, St inde ä matutino personante sanctuario ejus.
13. Dominus abstulit peccata ipsius,St cornu ipsius in fecula exaltavit,tradens ei foedus regni,8t thronum gloris in Jifraele.
14. Post eum exstitit filius sapiens , per quem in lato habitabit Deus,
15. Schelomo regnavit temporibus pacis, St gloriam adeptus est,quum Deus sedavisset regiones circumstantes eum, ut statueret domum ad nomen ejus, St pararet sanctuarium in seculum:
1 6. Qui sapiens factus est in juventute Uta, St impletus, ut aqua fluvius,inteUigenti.i.
17. Terram obtexit anima fu.i totam > St implevit parabolis amigmaticis:
Ig. Ad infulas, procul pervenit nomen tuum. St dilectus es in prosperitate tua.
19. De odis, St paioemiis.parabol/sque, St interpretationibus admirata: sunt regiones.
20. In nomine Domini Dei totius terrae, qui tuus vocatus est Deus Jisraiilis.
ai. Congregasti quasi stannum aurum, St quasi plumbum collegisti multum argenti.
22. inclinasti viscera tua ad mulieres,8t in potestate aliena fuisti corpore tuo.
23. Indidisti maculam gloriae tus , 8f prophanum effecisti femen tuum, ad inducendum iram in filios tuos , St ut compungerentur de imprudentia tua, quum tlifciudcre-

tur regnum, St ex F.phrajimo regnum inobsequens inciperet.
24. Dominus vero nequaquam fuit derelicturus misericordiam suam , neque facturus-ut abrumperetur curlus operum ipsius;
25. Ac minime deleturus posteros electi fui, St femen ejus, qui dilexit eum .minimi sublaturus :
2Ü. Sed Jahakobo disposuit reliquias , & Davidi radicem ex ipso.
27. Nam quum requiesceret Schelomo cum suis maioribus,
28 Reliquit post ipsum de semine ipsius, irffipientiifimum e populo minimäque intel- ligentiä , Rechabhamum; qui avertit populum consilio luo.
29. Et Jarobham,filius Nebati.qui ad peccandum induxit Jisraelcin . quumque prodidisset Ephraj imo viam peccati, multiplicata sunt peccata illorum valde;
30. Ut amoveret ipsos e terra Deus:
31. Donec ira, St vindicta supervenisset ipsis.

CAPUT XLVII I.

Triga virorum piorum: Elija , Chidtija '3
Jefchaja.

Urrexit v-rö Elija, Propheta, tanquam ignis,cujus sermo tanquam faxardebat.
2. Qui induxit in eos famem validam, 8c zelo suo paucos effecit eos:
3. Sermone Domini collibuit coelum,8c deduxit ignem ter 4 coelo.
4. Quam gloriosus effectus es,Elija, mirabilibus fatlis tuis : St quis par tibi est , unde glorietur ?
5. Qui mortuum excitasti e morte,St e sc- pulchro animam sermone Altiffimi
6. Qui deduxisti Reges in perditionem, Sc gloriam adeptos e cubili ipsorum :
7. Qui audivisti in Sinai redargutionem Domini,St in .Chorebo judicia ultionis;
8. Qui unxisti Reges , ut retribuerent, & Prophetas-successores post te:
9. Qui assumtus es ignis turbine, curru equis igneis vecto.
10 Qui conscriptus es,ut esses redargutioni in sua tempora, ut sedares iratum judicium Domini, furore conjunctum , ut converteres cor patris ad filium, St constitueres tribus Jahakobi.
11. Beati, qui viderunt te,8t qui obdormiverunt cum dilectione tui.
12. Etenim nos plane victuri fumus.
13. Elija ut tectus fuit turbine, similiter Elifchah impletus fuit spiritu sancto, adeö ut diebus suis 11011 fuerit commotus a principibus , neque dominio abusus sit in eum quisquam:
14. Ulla res hon superavit illum; sed quum obdormivisset, prophetavit corpus illius .-
13. Et invita sua fecit portenta,8t in morte sua mirabilia opera (na.
id. Ad ista omnia non resipuit populus, neque abstiterunt a peccatis suis, donec eunt de populatione abducti sunt d terra sua, Sc dispersi in tota terra.
17. Ita relictus est populus perpaucus; & princeps in domo Davidis :
18. fluorum quidem fecerunt alii, quod placet Deo 1 alii veiö peccaverunt plurimum.
19. Chi*-

\<j. Criiii introdnxit j ■ ferro prasij ad como« io.Tn? misit JÖ manus I*
exniilipeif u f ei a 1 ilifl/ir, indoli , tftnrot (jn.znendei i;. It sanft nritoi mti U Canidii weosAnge leceral tainOi&c atris fui, pri setjffltma i 5 . Temp k addidit v 27 Spirii »isolatus 1 tj. Res i iit, & res a' ito,
C
Visitti i
t. Direxit te iniquo frete' fcMiamorc ■ ö. Relini ;es Jehuda 7 . Dedit Uram gern i Inceni fenis, Sedi lejj 1

, 5 - Nam pie sanctis te.afflij itidifici to. Jecr P, qaan:
WRlbilWI
MItei
^«br
, CjJ
na
,‘l
rubbabt,, dum ad 1 ' 4 . Si tetdski; rckin,z aino,p a !!■ Ia niiurpJu; fenoib,

»«ja-
«i i netjDstt Mcpenaijjt; W foittiotj tetum.nt
»i« teHqalii,
itfctm Sfc “jriseniji
stomisiipi ; i flMSpt;
•Mspljt
- jiaptjB
»i, rnilti
ttwiDas iliivil liipffi:
Tviu
roptawa mias, m ribk
hitaelm,
l&tfiS
stMtttSi
iteSicii;
»jttSa:.
jioiw,
ai rdip
itant®.
uuanbie
illt!
iriBtei*
sü-ki---!
tijSifii®
stili [e'J. rjrfttife 'tsttstl,* •etmip i hia te
m:seiq.>c m iiliss ta&inc
pult pc is, domitem»
per?s2 !
Utt 0 '
00 ?
5 '

ip. Chizkija munivit civitatem suam, & introduxit in medium illius aquam : fodit ferro prscipitem rupem, Sc sSntes exstruxit ad commoditatem aquarum.

io. Temporibus ejus ascendens Sancherib, misit Rabfchakem ä Lacischo ; St movens manum suam contra Tzijonem , cervices extulit superbia sua:

ai, Tunc commota sunt corda, Sc manus illorum, indoluefuntque ut parturientes :

22. Et invocaverunt Dominum misericordem, extendentes manus suas ad ipsum :

2;. Et fand tus £ coelo exaudiens eos, liberavit eos metu per Jeschahjara.

24. Cxcidit castra Assyriorum, St contri- •vit eosA.ngelus ipsius.

25 Eecerat enim Chizkija, quod placet . Domino, Sc confirmaverat se in viis Davidis, patris fui, prout mandaverat Jeschahja, propheta ille magnus, Sc fidelis in visione sua.

16. Temporibus ejus retrogressus est sol, 8t addidit vitam Regi Dent.

27. Spiritu magno vidit res ultimas , Sc consolatus est lugentes Tzijone :

2g. Res in seculum usque futuras ostendit, Seres absconditas, antequam advenirent istae,

CAPUT X L I X.

Viginti duo viri illustres.

Emoria Joschij* similis comparato ad compositionem suffitus operi unguentarii.

2. In omni ore, tanquam mei, suavis est, 8c tanquam inflrumentn musica in convivio lauto :

3. Is ad rectum adductus, quando conversus est populus, sustulit res abominandas, Sc iniquissimas:

' 4. Direxit ad Dominum cor suum,temporibus iniquorum corroboravit pietatem.

5. Prster Davidem, Sc Chizkijam, ac Jo- schijam omnes delictum commiserunt:

Ö. Relinquentes enim legem Altissimi Reges Jehudae, dereliquerunt eum.

7. Dedit cornu illorum aliis,Sc gloriam iliorum genti aliense :

z. Incendit electam civitatem sanctificationis, Sc desolavit vias illius ad manum Jir- tnejse :

9, Nam afflixit ipsum, quamvis in utero ipse sanctificatus esset propheta ad eradicandum, affligendiimque, Sc perdendum, similiter aedificandum, Sc plantandum.

xo. Jechezkelis, qui vidit visionem glori« , quam ostendit ipsi insidentem currui Cherubinorum.

11. (Etenim meminit inimicorum perfusorum imbre, Sc correxit eos, qui spectabant vias rectas.)

12. Et duodecim prophetarum sit memoria coniuncta benedictionibus.

13. Quomodo magnifici extollemus Ze- rubbabelem i qui quidem est tanquam sigillum ad manum dexteram,

14. Similiterque Jehoschuah, filius Jeho- tzadaki, qui temporibus suis aedificaverunt sedem, Sc extulerunt templum sanctum Domino, paratum ad gloriam perpetuam.

r$. Inter electos quoque fuit Nechemja, cujus plurimum exstat memoria : qui excitavit nobis muros collapsos ,restjtiutque portas, Sc vectes, Sc instauravit areas xdium nostrarum.

id; Nemo creatus est ejusmodi in terra, qualis fuit Chanoc, etenim assumtus est i terra.

17. Neque par Josepho fuit vir, dux fratrum suorum.
ig. Statumen populi,cujus offa curata sunt ä Domino.
19. Schern, Sc Scheth inter homines gloriam adepti sunt, Sc supra universum in creatione Adam.
C A TUT I..
Encomium Schimhottü : dux gentes odio habt tx, (S tertiafiultn. Epi/ogus Auctoris. Chimhon, filius Chonjx , sacerdos magnus, qui in vita sua sartam tectam aedem praestitit, etiam diebus suis populum confirmavit ;
2. Et ipso auctore fundata est altitudo duplicis loricationis , alta lorica templi.
3. Temporibus ejus minora fuerunt conceptacula aquae, xneum tanquam lacus, tripli capax confedum esi.
4. Qui curavit populum suum k casu 7
5. Qui corroborans civitatem , Sc circummuniens .gloriam adeptus est in conversatione populi;
6 . Exeundo ex arde, cui velum obductum est tanquam astrum matutinum inter nubes, tanquam luna plena temporibus luis exstitit:
7. Et tanquam arcus perlustrans nebulas gloriar :
81 Tanquam sol refulgens in templo Altissimi, tanquam flos rosarum , quo tempore existunt novi , tanquam tilia ad ripam aquae, tanquam germen Libani diebus «stivis.
9. Tanquam ignis, Sc thus in acerra r
10. Tanquam instrumentum ex auro solide malleatum, quovis Iapide pretioso ornatum :
11. Tanquam olea decora, progerminans fructus,Sc tanquam cupressus exaltata ad nubes ; quum assumeret ipse stolam gloriar, in- dueretque consummat* gloriationis ornamenta.
12. In ascensu altaris sancti glorificavit amictum sanctificationis.
13 . Quum autem acciperet membra e manu sacerdotum, ipse quoque stans ad focum altaris;
14. (Circa eum corona fratrum versante tanquam germine cedrorum in Libano , qui circumdabant eum tanquam stipites palmarum, omnibus, inquam, filiis Aharonis indif- tis gloria sua.
15. Quorum in manibus erat oblatio Domini coram tota Ecclesia Jisraelis,) denique ministrans super altari ad ornandum oblationem omnipotentis Altissimi.
16. Extendit ad ersterem manum suam,Se libavit de sanguine uva :
17. Effudit supra fundamenta altaris odorem suavem Ältissimo Regi omnium.
18. Tunc exclamantes filii Aharonis, insonuerunt tubis ductilibus , facientes, ut audiretur vox magna ad monimentum coram Altissimo.
1 9. Tunc universus populus promi sciri
B b b festri

festinans, prociderunt super faciem in terram, ut adorarent Dominum suum vrnnipo- tenfem, Deum Altissimum ;
io. Laudaverimtque cantares vocibus suis, cum sono plurimo suave effectum est Melos;
ar. Et oravit populus Domini Altilfimi oratione coram De« misericorde, donec consummatus esset ornatus Domini, & ministerium illius absolvissent.
ai. Tunc descendens, extulit manus suas super totam Ecclesiam Jisraelitarum, ut daret benedictianera Domini labiis suis ,8c in nomine illius gloriaretur,
2Z. Quamobrem repetiverunt adorationem, ut acciperent benedictionem ab Altissi- rno.
24. Nunc ergo benedicite Deo omnium, qui res magnas solus ubique facit, qui alti evehit dies nostros inde ab utero, 8c agit no- biscum pro misericordia sua:
25. Et orate, ut sit pax temporibus nostris injifraelc quamdiu futuri sunt dies seculi, Ht fidem apud nos confirmet misericordia: suae; Sc diebus nostris liberet nos.
2 6. Duabus gentibus offenditur anima jnea, etiam tertia non est gens :
27. Qui resident in monte Schomronis, & viri habitantes Pelisehth«am , St populus stultus, Schecemi habitans.
2?. Eruditionem intelligentix.Sc scienti« exaravit in libro hoc Jesus, filius Siraei, Hierosolymitanus, qui profudit imbrem sapienti« ex animo.
29. Beatus, qui versatur in istis ; 5 c qui in- ! «Sit ista cordi suo, efficietur sapiens :
30. Si enim fecerit ista , valens erit ad omnia,quia lux Domini aderit vestigio ejus, qui piis tradit sapientiam.
3 r. Benedictus Dominus in seculum: A- men, amen.
CAPUT LL
Oratio Jesu, filii Sirachi.
C EIebrabo te, Domine Rex, & laudabo te, Deum Servatorem meum:
2. Celebrabo nomen tuum, quoniam protector, Sc adjutor fuisti mihi.Sc liberavisti corpus meum 4 perditione.
3. Et 4 laqueo calumniantis linguae, ä labiis Operantibus mendacium ; Sc adversus eos, qui obstiterunt mihi, fuisti adjutor.
4. Liberavisti, inquam , me pro multitudine misericordis nominis tui, e rictibus paratis ad devorationem.
5. E manu quaerentium animam meam, e Compluribus afflictionibus, quas habui.
6 . E suffocante igne circumquaque, e medio igne, it i ut non fuerim exustus.
7. Et i profundi ventre,atque ä lingua immunda, St i sermone mendace , S calumnia apud Regem per linguam injustam.
g. Appropinquaverat ad mertem usque Mima mea.
fimo ^ me * Ctlt propinqua sepulcro in- i«, Circumdcdetant me undique,nce erat,
qui adjuvaret : aspexeram ad defensioneia hominum, fest non erat.
11. Itaque recordatus sum misericordia: tu«, Domine, Sc operationis hujus k secui«,
ii. Te eximere eos,qui patienter fusti- nent: Sc servare eos e manu inimicorum.
1%. Et extuli ab ira alte supplicationem meam, Sc ä morte liberationem rogavi.
14. Orans Dominum , patrem Domini mei, ne derelinqueret me die afflictionis, tempore superborum,quo deficiebar auxilio,
15. Laudabo nomen tuum assidue, Sc cantabo te celebratione, quöd exaudita fuit »latio mea.
16. Nam servasti iios 4 perditione, Sc exe- misti me 4 tempore mali.
17. 1’ropterea celebrabo,atque laudabo te, Si benedicam nomini tuo. Domine.
18. Quum adhuc junior essem, antequam oberrarem , quxsivi sapientiam manifesto oratione mea:
19. Coram templo oravi pro illa ; & ad extremum usque requisiturus sum illam.
20. Tanquam de flore dematurescente uvä, Istatum est cor meum de illa: ingressus est pes meus recta, a juventute mea investigavi illam.
21. Inclinavi aurem meam parumper,Sc accepi.
22. Multamque adeptus sum mihi eruditionem : progressio a me facta est in illa.
23. Ei, qui tribuit mihi sapientiam, potentiam tribuam.
24. Cogitavi enim de exercenda illa , Sc aemulando bono , Sc haud quaquam pudore afficiar.
21. Decertavit anima mea de illa, Sc effecta fame accurate incubui.

26. Manus meas extendi in sublime,quum ignorationes de illa animadverti:
27. Animam meam direxi ad illam, Sc pnr rificatus inveni illam:
28. Cor possedi conjunctum illi inde i principio:
29. Tropterea nequaquam derelinquar.
30. Et cor meum turbatum est in quxrcn- da ilia , propterea comparavi possessionem bonam.
3 r. Dedit Dominus linguam, ut sit merces ä me ; iraque ei laudabo ipsum.
32. Appropinquate ad me, 6 ineruditi, Sc commoramini in eruditionis domo.
33. Quare cunctamini ? aut quid dicitis interea .' Cum vestrx animx sitiant valde.
34. Aperto ore meo loquutus sum, comparate vobis fine argento Jiapientiam.
35. Collum vestrum supponite jugo , Sc
suscipito anima vestra eruditionem : propd est, ut inveniatis eam. "
36. Aspicite oculis vestris me laboravisse, Sc mihi ipsi requiem multam invenisse:
57. Participes estote eruditionis cum magno numero pecuni«, Sc multum auri polii; detecumca.
38. Latetur anima vestra de misericordia illius, Sc ne pudeat vos laudationis illius.
39. Operamini opus vestrum ante tempus illud, it dabit meicedetn vestram suo tempore.
P l
m i
4
WWW
TE
lobus auti 3. Judas tm,sTl imim.1 4 Aramus hkfc fulia reni i.Sfhonvi tais mter Seite ictet ijelfese p. Dnid an, e* « 7. Solon «imus av tenuit As ' 8- Asas
jaatus ani ctem »eti 5. Hoii fatis ai «ttetn jer 10. iis uffesauti tenuit Jc "n.joii ites e|us, i:,Poli tyonian xithiel a 3
AHwm « to# l ik tust* sentes ssl tams autem 16. Alar» i «ut C 1
teufy
kWi,
NOVUM

,IB *1 Heb
' Ii® mit-, onii huius i i
Cap. t . EVANGELIUM SEC. MATTH. Cap 1.2. COOOOOGO€0:COCOCO«y3COCOOO:COCOCOCOCOCOWCOW
NOVUM
Minaic® lite fajfSatä Mntm rogiti l 'P«ran Di M Jit M. «ulehdcfam twiiii liJtmSrifu;
tfmfeit
l
MjltllA)i Domiat.
It tfftUHe M» m
.sitttnis faa iort teas: tundtikai
WlitiEt'
» jusji
t sia nii e itkelmk pmtaniipo 1
Kitesii il PiP»»
auJtilU: ii
jthiniiii:
mite
ÜJOilüili’
Mishfi'
hfl IfC2 ,(iBii®*
i.htij*
pstaifei'
Mtr/iiz» U0 '• P 1
»e lw* linf tni£ itionis tc litum s'
ideitfc
litioß'
truni^
vcsti« ;5
TESTAMENTUM
DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI.
Evangelium fecundum Matthaeum.
CAPUT I.
Genealogia , ist nativitas Christi.
L IBER generationis Jesu Christi, filii Davidis> filii Abrahams
2. Abrahamtts genuit Ifaacum. Isaacus autem genuit Jacobum. Ja- eobus autem genuit Jiidam, & fratres ejus
3. Judas autemgenuit Pbaresum.Lt Zara- Xntim , ö Thamara. Pbaresus autem genuit Esromum. Esromus autem genuit A ramum.
4. Aramus autem genuit Aminadabum. Aminadabus autem genuit Naassonem. Kaasson vero genuit Salmonem.
S-Salmon vero genuitBoozum dRachaba. Boozus autem genuit Obedem , e Rutha. Obedes autem genuit Jeden.
6. Jesse veres genuit Davidem illum Regem. David autem Rex ille genuit Solomo- nem, ex ea, qua; fuerat uxor Uri*.
7. Solomon verö genuit Roboamum. Ro- fcoamus autem genuit Abiam. Abias autem genuit Asam.
jj. Asas autem genuit Josaphatum. Josa- phatus autem genuit Joramum. Joramus autem genuit Moziam.
r/. Hbzias autem genuit Joathamum.Joa- thanvus autem genuit Achazum. Achazus autem genuit Ezeciam.
10. Kzecias autem genuit Manassen, Mali asses autem genuit Amonem. Amon autem x e nuit Josiarh.
“ n. Jotias autem genuit Jechoniam,& fratres ejus, in transportatione illa Babylonica.
12.Post transportationem autem illam Babylonicam, Jechonias genuit Salathielem, Salathiel autem genuit Zorobabelem.

13. Zorobabel autem genuit Abjudem. Abjud autem genuit Eljacimum. Eljacimus autem genuit Azorem.
14. Azor autem genuit Sadocnm. Sado- cus autem genuit Achimutn. Achimus autem genuit Kliudem.
15. Eliud autem genuit Eteazarum. Elea- aarus autem genuit Matthanem. Matthan autem genuit Jacobum,
16. Jacob autem genuit Josephum, virum Rlari*, ex qua genitus est Jesus ille, <jui dicitur Christus.
17. Univers* igitur progenies ab Abraha- tno usque ad Davidem, progenies quatuor- »«CW isc a Davide usqut adtransppmtio-
nem Babylonicam,progenies quatuordecim: öc ä transportatione Babylonica usque ad Christum, progenies quatuordecim.
ijj. Jesu vero Christi nativitas ita fuit. Quum enim mater ejus Mana desponsata eilet Josepho , priusquam' ipsi conveni stent, comperta est praignans esse i Spiritu (anclo.
19. Porrö Jssephus vir ejus, quum eliet justus, Sc nollet eam ignominia: exponere, voluit clam eam dimittere.
20. H*c autem, quum in animum induxisset , ecce Angelus Domini in somnio apparuit ei, dicens , Josephe , fili Davidis , ne metue accipere Manam uxorem tuam. Nam quod in ea genitum est, ex Spiritu sancto est.
ai. Pariet autem filium, Lt vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim liberabit populum suunt ex peccatis ipsius.
22. (Totum hoc autem factum est, ut impleretur, quod ait Dominus per prophetam, dicentem:
az. Ecce, virgo illa praegnans erit, St pariet filium, & vocabis nomen ejus Emmanuel : quod est, si interpreteris , Nobis.um Deus.)
14. Experrectus autemjosephus ex somno, fecit ut ei imperirat Angelus Domini, St accepit uxorem luam.
15. Sed non cognovit eam, quousque pe- periiset filium illum luunt primogenitum: vocavitque nomen ejus Jesum.

CAPUT II.

Magi Christum adorant. Jos.phua Angeli monitu fugit cum Jesu, (st matre in .4- gyptum. Infanticidium.

Q Uum ergo natus esset Jesus in ea Beth- leema, qux. esi Judse* , temporibus Herodis Regis, ecce Magi ab oriente advenerunt Hierosoly mam,
2. Dicentes : ubi est ille Rex Judaeorum, qui natus est ? vidimus enim ejus stellam in oriente . & venimus, ut adoremus eum.
3. His autem auditis Herodes Rex turbatus est, 8c tota Hierosolyma cum eo.
4. Et congregatis omnibus primariis sacerdotibus, & scribis populi, percontatus,est ab eis, ubi Christus illenasuturus esset.
At illi dixerunt ei, Ineaütxhlectm^ua est juda;*. Sic enim scriptum est per proretam;
Sfei % 6 Si

6. Et t« Bethleema . terra Jud*> nequaquam minima es inter duces Judae : ex te enim exibit dux* qui pascet populum illum roeum Jisraelem.
7. Tum Herodes clam vocatis Magis, ex-
quisivit ab eis. quo tempore stella apparuisset. . .
z. Et eis Bethleemam dinlims, dixit; Profecti,penitus exquirite de puerulo illo : postquam autem ilium inveneritis , renuncia- te mihi , ut & ego veniam , & adorem cum.
9. Ipsi vero audito Rege profecti sunt: Sc ecce , stella, quam viderant in oriente , praeibat eis , donec venit, stetitque lupra locum , in quo erat puerulus ille.
10. Visa autem stella gavisi sunt gaudio Tnagno valde:
11. Et ingressi domum, invenerunt puerulum cum Maria, matre ipsius , Sc prostrati adoraverunt eum: apertisque thesauris suis - obtulerunt ei munera, aurum, Sc thus , Sc jnyrrham.
12. Kt divinitus admoniti in somnio, ne reverterentur ad Herodem, per aliam viam regressi sunt in regionem suam.
13. Ipsis autem regressis, ecce, Angelus Domini apparet in somnio Josepho, dicens: Experrectus, accipe puerulum, Sc matrem ejus, Sc fuge in AJgyptum: & esto illic, usque dum dixero tibi. Futurum est enim, ut Herodes quaerat puerulum, ad eum perdendum.
14. Ille vero experrectus, accipit puerulum, 8c matrem ejus nocte, 8 c secessit in JE' gyptum.
1$. Et fuit illic usque ad obitum Herodis : ut impleretur , quod ait Dominus per prophetam, dicentem, Ex Aegypto vocavi filium meum.
1 6. Tum Herodes , quum vidisset fe illusum esse ä Magis, excanduit valde, 8t "miliis tarmficibus interemit omnes pueros - qui erant in Bethleem, Sc in omni confinio ejus, a bimulis , 8t infra, secundum tempus, quod exquisierat ex Magis.
17. Tunc impletum fuit, quod ait Dominus per Hieremiam prophetam , dicentem ;
ig. Vox in Rhama audita est, lamentatio, 8c fletus, & ejulatus multus; Rachel plorans filios suos, Sc noluit consolationem admittere de eo, quod non sint.
19. Quum autem obiisset Herodes, ecce Angelus Domini in somnio apparet Josepho in /Egypto.
ro. Dicens; Experrectus, accipe puerulum, Sc matrem ejus,& proficiscere in regio nemjisraelis; mortui sunt enim, qui petebant animam pueruli.
ai. Ille vero experrectus, accipit puerulum, Sc matrem ipsius, Sc venit in regionem Jisraelis.
22. Quum autem audisset Archelaum regnare in Judsea pro Herede, patre suo, timuit illuc abire: verum divinitus admonitus in somnio, secessit in partes Galilxa;.
23. Et quum co venisset, habitavit in ur- be, quae dicitur Nazareth : ut impleretur , quod dictum est per prophetas , fore, ut Na- aarenus vocaretur.
esä)otfsö

CAPUT III

Doftrina , cj 7 vita Johatmis > d quo Christi» baptizatur.

T Emporibus autem illis adfuerat Johannes Baptista, praedicans in deserto Judaeae.
2. Dicensque; resipiscite : appropinquavit enim regnum coelorum.
3. Nam hic est ille, de quo dictum est per Esajam prophetam, dicentem : Vox clamantis in deserto , Parate viam Domini, complanate semitas ejus.
4. Ipse verö Johannes- habebat vestimentum suum ö pilis camelinis , Sc zonam coria, ceam circum lumbos suos, alimentum autem ejus erat locusta: , Sc mei agreste:
5. Tunc exivit ad eum Hierosolyma, Sc tota Judaea , totaque regio circumjacens Jordani:
6. Et baptizabantur ab eo in Jordane, con- fitentes peccata sua.
7. Qiium vidisset autem multos exPhari- sieis, Sc Sadducaeis, venientes ad Baptismum suum, dixit eis : Progenies viperarum, quis vobis prxmonstravit, ut fugeretis ä futura ira ?
8. Ferte igitur fructus convenientes resipiscenti* :
9. Et ne putate vobü dicendum apud vos ipsos;'Patrem habemus Abrahamum. Dico enim vobis , Deum posse etiam ex lapidibus istis excitare liberos Abra hamo.
. Jam verö etiam securis ad radicem arborum posita est. Omnis igitur arbor non ferens fructum bonum , exciditur , Se in ignem abjicitur.
1 r. Ego quidem baptizo vos aqua ad resipiscentiam : is verö, qui pon£ me venit, validior me est,quo non sum dignus, qui soleas portem: ipse vos baptizabit Spiritu sancto, Sc ignp.
12. Cuius ventilabrum efi in manu sua, & qui perpurgabit aream suam : Sc coget triticum suum in horreum , paleam autem exuret igni inexstincto.
13. Tunc advenit Jesus ä Galitea ad Jordanem > ad Johannem , ut baptizaretur ab eo.
14. At Johannes obnixe prohibebat eum, dicens; Mihi opus est, ut ä te baptizer, Sc tu venis ad me:

15. Respondens autem Jesus , dixit ad eum, Omitte me nunc, ita enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc omittit eum.
16. Et baptizatus Jesus, ascendit statimex aqua: Sc ecce > aperti sunt ei coeli, Sc vidit Spiritum Dei descendentem quasi columbam, & venientem super ipsum.
17. Et ecce vox adfuit e coelis, dicens ; Hic est filius ille meus, dilectus ille , in quo acquiesco.
quo
CAPUT IV.
Christus jejunans ; tentatur a Diabolo villo inchoat suum ministerium.
'J'Unc Jesus subductus fuit in desertum i
4, ‘Atili Konfobi verbo proi
i- T® (
urbem, ^ i Bliti ipiianfarf
siiiiiffö
ps,*1
(fens*:
Dixit e jMientibi j, lursur B&blimi finumdi, Dixit
10. Tun ptumefte libis, & e
11. Tu inedia»
Lea
nem tra< Galil* ji 15. Ei vit inC: Zabulon 14. Vl ! ftimprt \ ij. fer i ii\imm icit Pop! j cera magna j tamwtis ■ 17. Exe i te, St dic 1 «nimie? ! ij. Eu : lss, \‘i j dictus e I jacienti res.)
19.1 vos pisi 10.11 simteu 11.' fratres kirne: Mao civit 1 u. patre.
-!>
censin
i,!
4
Spiritu, ut tentaretur ä diabolo.
2. Et quum jejunässet dies quadraginta, SC noctes quadraginta, postea esunit.
3. Et quum venisset ad eum tentator, dixit ; Si filius es Dei, dic ut isti lapides panes fiant.
4. At-
lii;
d*
ft»
t/,

4-~At ille respondens, dixit; Scriptum eis:
Non solo pane vivet homo , sed ex quovis Verbo prodeunte per os Dei.
$. Tunc assumit eum diabolus in sanctam Urbem, Si statuit eum super pinnas templi:
6. Dixitqueei; Si filius es Dei, dejice te ipsum deorsum j nam scriptum est; Angelis suis mandabit de te , & ipfi attollent te in manus, ne quando offendas ad lapidem pedem tuum:
7 - Dixit ei Jesus; vicissim scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.
8- Rursum assumit eum diabolus in montem sublimem valde, & ostendit ei omnia regna mundi, Si gloriam eorum.
9 - Dixitque ei; H*c omnia tibi dabo, si prostratus adoraveris me.
10. Tunc dicit ei Jesus; Abi Satana, scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, & ei soli servies.
11. Tunc omittit eum diabolus , & ecce > •ngeli accesserunt, Ac ministrabant ei.
11. Quum audiffet autem Jesus Johannen! traditum esse in custodiam , rediit in Galilaeam:
13. Et relicta Nazareth, venit, Lc habitavit in Capernaumo, urbe maritima,in finibus Zabulon, Ac Nepthalim:
14. Ut impleretur, quod dictum est per E- saiamprophetam, dicentem;
15. Terra Zabulon, Si terra Nephthalim: ad viam maris secus Jordanem,Galilaea Gentium .
16. Populus positus in tenebris > vidit lucem magnam, 8c positis in regione - 8c umbra mortis, lux exorta est.
17. Exeo tempore coepit Jesus praedicate , Si dicere; Resipiscite , appropinquavit enim regnum coelorum.
iz. Ambulans autem Jesus ad mare Galilaea: , vidit duos fratres , Simeonem , qui dictus est Petrus, Ac Andream, fratrem ejus, jacientes rete in mare: (erant enim piscatores.)
19. Et dicit eis : Sequimini me ,& faciam vos piscatores hominum.
20. Illi vero statim omissis retibus, sequuti sunt eum.
21. Tunc progressus illinc,vidit alios duos fratres > Jacobum , filium Zebedsi, & Johannen! , fratrem ejus, in navigio cum Ze- bedxo, patre suo,sarcientes retia sua: Ac vocavit eos.
22. Illi autem statim omisso navigio, §c patre suo, sequuti iunt eum.
23. Et obivit totam Galilafam JesuS , docens in synagogis ipsorum , Lc praedicans E- vangelium regni, Lc sanans quemvis morbum, Lc quemvis languorem in populo.
24. Tunc emanavit fama ipsius in totam Syriam : Ac obtulerunt ei omnes mali affectos , variis morbis , Ac cruciatibus detentos, Ac damtoniacos, 8c lunaticos, Sc paralyticos, sanavitque eos
2;. Et sequuta est eum turba multa a Gallina , ac Dccapoli, Lc Hierosolymis, Ac Ju- dxa , Ac regionibus trans JordanemJitrr.
CAPUT V.
Concio Christi in monte, complexa odio bea titudines , (2espiicatiomm legn.

Q Uum vidisset autem turbam, a 'cendit in montem : Ac quum consedisset,adierunt eum discipuli ejus.
2. Tunc aperto ore suo, docebat eos, dicens ;
z. Reati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum coelorum.
4. Reati,qui lugens, quoniam ipsi solamen recipient.
5. Beati, qui sunt mites: quoniam ipsi terram hereditario jure obtinebunt.
6. Beati, qui esuriunt, Lc sitiunt justitiam: quoniam ipsi saturabuntur.
7. Beati, qui sunt misericordes: quoniam ipsis misericordia tribuetur.

8. Beati, qui sunt mundo corde : quoniam ipsi Deum videbunt.
9. Beati, qui sunt pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur.
10. Beati , quos persequuntur homines justitiae causa: quoniam ipsorum est regnum coelorum.
11. Beati eritis , quum vos conviciis affecerint , Si persequuti fuerint, Si mentientes dixerint quidvis mali adversus vos, propter me.
12. Gaudete, & exsultate -.quoniam merces vestra multa est in coelis : ita enim persequuti suerunt prophetas, qui fuerunt ant« vos.
13. Vos estis sal terrse.Quöd si sal infatuatus fuerit, quo salietur ? ad nihil valet amplius, nisi ut abjiciatur foras , Lc conculcetur ä quibusvis.
14. Vos estis lux mundi. Non potest urbs occultari supra montem posita.
15. Neque accendunt lucernam , Ac ponunt eam subter modium , sed in candelabrum ; Lc splendet omnibus, qui sunt in domo.
16. Ita splendeat lux vestra coram hominibus , ut videant vestra bona opera , glorifi- centque Patrem illum vestrum , qui est in caelis.
17. Ne existimate me venisse,ut dissolvam legem, aut prophetas; non veni, ut eam dissolvam , sed ut eam impleant.
18. Arnen quippe dico vobis, usquedum praeterierit ccelum, Zc terra , jota unum, aut unus apex nequaquam praeterierit ex Lege, usquedum omnia facta fuerint.
0 19. Quisquis igitur solverit unum ex mandatis hisce minimis, Sc ita docuerit homines , minimus vocabitur in regno coelorum : quisquis autem fecerit, Lc docuerit, iste magnus vocabitur in regno coelorum.
20. Dico enim vobis, nisi abundaverit vestra justitia plus quam illa Scribarum , 8c Pharis*orum, vos nequaquam ingressuros in regnum coelorum.
21? Audistis dictum fuisse ä veteribus , Non occides : quisquis autem occiderit, tenebitur judicio.
22. Ego verodico vobis ; Quicunque irascitur fratri suo temere , tenebitur judicio; quicunque vero dixerit fratri suo, raka, tenebitur consessu : quisquis autem dixerit,fatue, tenebitur gehennna ignis,
23. Igitur, si munus tuum attuleris, ad altare, & illic memineris fratrem tuum habere aliquid contra te;
24. Omitte illic munus tuum cora» »Itat» B b b 3 & ah>

Jc abi: primum reconciliator fratri tuo , & tunc, ubi veneris, offer munus tuum.,
25. Esto amicus adversario tuo cito, dum es in via cum eo ne quando te tradat adversarius judici, Sc judex te tradat ministro, & in custodiam conjiciaris. Arnen dico tibi, nequaquam exibis illinc, usquedum reddideris Ultimum quadrantem. ,
'17. Audistis dictum fuisse a veteribus,Non moechaberis.
28. Ego veto dico vobis; Quicunque aspicit mulierem, ut eam concupiscat ,jam adulteravit eam in corde suo.
29. Quod si oculus tuus dexter facit,ut tu offendas,erue eum, 8r abjice ahste : expedit enim tibi.ut pereat unum ex membris tuis,ac non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
30. F.t.si dextera tua manus facit,ut tu offendas, exscinde eam , & abiicc abs te : expedit enim tibi, ut pereat unum ex membris ruis,ac non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
3t. Dictum est autem; Quisquis dimiserit Uxorem suam , det ei libellum abscessionis.
Z2. Ego verö dico vobis: Quisquis dimiserit uxorem suam, extra rationem scortationis, facit, ut ea mcechetur: St quisquis dimissam duxerit, moec natur.
33. Rursum audistis dictum fuisse veteribus ; Non pejerabis,sed reddes Domino,qua; tu juraveris.
34. F.go verod : ci vobis ; Ne jurate omnino : neque per coelum, quia thronus Dei est :
33. Neque per terram ,quia s.abellum est pedum eius: neque per Hierolblymam, quia urbs est magni Regis.
36. Neque per caput tuum jures, quia non potes unum capillum album , aut nigrum facere.
37. Esto autem sermo vester, etiam etiam, non non : quod autem supra hacc redundat, 2 malo est.
38. Audistis dictum fuisse ; Oculum pro «culo , 5c dentem pro dente.
30. Ego vero dico vobis, ne obsistite improbo : sed qui te cadet in dexteram tuam maxillam,obverte ei & alteram :
40. F.t ei, qui velit tecum contendere ! ac tunicam tuam capere, dimitte illi etiam pallium :
4r. Et quisquis te angariabit ad milliare Unum,abi cum eo duo.
44. Petenti abs te dato : & volentem mutuari abs te,ne aversere.
43. Audistis dictum fuisse ; Diliges proximum tuum , & odio habebis inimicum tuum.
44- Ego vero dico vobis ; Diligite inimi- *os vestros, benedicite eis,qui devovent vos, benefacite is > qui oderunt vos, & precamini pro iis,qui vobis infesti sunt, St persequuntur vos;
. 45- Ut sitis filii Patris illius vestri, qui est m coelis . sa-it enim , ut sol suus exoriatur stiper malos, ac bonos.Sc pluit super justos,& injustos.
4-5. Nam si dilexeritis eos , qui diliount vos , quam mercedem habebitis i nönhe, & publicani idem faciunt ?
47. Et si complexi fueritis fratres vestros
solum ; quid amplius facitis: nonne.be publicani itä faciunt.
48' Estote igitur vos perfecti,ut Pater vester,qui est in caelis, perfectus est.

CAPUT VI.

De eleemo\yna , aratione Dominion , jejunio, mammona) (y regno Dei.

A Ttenditc , ne justitiam vestram exerceatis coram hominibus , ut spectemini ab eis alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum,qui est in coelis.
2. Itaque , quum prxstabis eleemosynam, ne curato buccina cani coram te, sicut hypocrita; faciunt in synagogis , & in plateis, ut gloriam consequantur ab hominibus, amen dico vobis,retulerunt mercedem suam.
3- Quum verö tu das eleemosynam, ne noverit sinistra tua,quid faciat dextera tua:
4. Ut sit tua eleemosyna in occulto; pater autem tuus , qui te aspicit in occulto, reddet tibi in propatulo.
5 Est quum precaberis,ne esto ut hypocritae i amant enim in conventibus, 8c in angulis platearum stantes precari , ut appareant hominibus : amen dico vobis, retulerunt mercedem suam.
6. Tu vero , quum precaris ; introito in conclave tuum , & clauso ostio tuo precare Patrem tuum in occulto: & Pater tuus , qui tealpicitin occulto, reddet tibi in propatulo.
7. Precantes alitem , ne eadem blaterate ut Ethnici: putant enim fore, ut suä illa loquacitate exaudiantur.
8. Ne igitur ipsis affimilamini: novit e- nim Pater ille vester, quibus sit vobis opus, antequam vos petatis ab eo.
9. Vos igitur ita precamini: PATER noster , qui es in coelis .sanctiricetur nomen tuum.
10. Veniat regnum tuum: fiat voluntas tua,sicut in coelo, ita etiam in terra,
11. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
ia. Et remitte nobis debita nostra, sicue & nos remittimus debitoribus nostris.
13. E.t ne nos inducas in tentationem , sed libera nos ab illo malo. Quia tuum est regnum , & potentia , St gloria in secula» Arnen.
14. Nam si remiseritis hominibus suos lapsus , remittet etiam vobis Pater ille vester coelestis.
15. Sin autem non remiseritis hominibus ipsorum lapsus: nec Pater vester remittet vobis offensas vestras.

16. Quum autem jejunatis , ne estote ut hypocritae tetrico vultu dgformant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunare : amen dico vobis , retulerunt mercedem suam.
17. Tu vero, quum jejunas , unge caput tuum,& faciem tuam lava :
iz. Ut ne appareas hominibus jejunare, sed Patri tuo. qui est in occulto ; & Pater tuus,qui aspicit in occulto,reddet tibi in propatulo.
sey. Ne thesauros recondite in terra,ubi tinea,erosio corrumpit. St ubi fures perfo* diunt.ac furantur.
20. Sed recondite vobis thesauros in actio»

Gff
rst stwiPiif.
'«seit.
VT-
'"»w.-lf»
""äfasiaie m ffitlmk;
wtoi&tin
erb,
'fy&tis,;
»i, ja,
«fenia*.
toasten,.
“iftttnt
tiUK^f
titesiip:
toiiu 1 .
■ *ta is, ita
; iaai
otrnpti
ttstfflif
Kittn# utMliit
:»! volis (j«
:WI KOrsa
1:1 m
aääi
,SS
&
nM
til* ifet
stel iii«
ratU tiitt
teilt enit ijiutl
■tdttf
Cap.tf./.

io,ubi neque tinea, neque «rosio corrumpit) & ubi futes non perfodiunt, neque furantur.
n. N«m ubi est thesaurus vester , i!Uc erit etiam cor vestrum.
- ii. Lucerna corporis est oculus : itaque si oculus tuus simplex fuerit , totum corpus tuum lucidum erit:
2Z. Sin autem oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Ergo si lumen,quod est in te,tenebra: sunt,ipsa: tenebra: quanta: i
14 Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum habebit odio , St alterum diliget: aut uni adhaerebit, Sc alterum contemnet. Non potestis Deo servire, Sc mammonae,
. Proptereadico vobis, ne estote soli- «iti de anima vestra , quid esuri sitis , aut quid bibituri : neque de corpore vestro, qua re sitis induendi. Nonne anima plus ist, quam alimentum, & corpus, quam vestitus :
16. Intuemini in volucres coeli: nonenim ferunt > neque metunt,neque cogunt in horrea,sed Pater ille vester coelestis alit eas,nonne vos multö praestatis eis
l 27, Quis autem ex vobis soli citi cogitando potest apponere ad staturam suam cubitum unum :
2g. Ac de vestitu quid soli citi estis ? discite quomodo lilia agrorum augescant : non fatigantur,neque nent.
29. Sed dico vobis,ne Solomonem quidem cum universa gloria sua , sic amictum fuisse ut unum ex istis.
30. Quod si herbam agri, quae hodie exstat , St cras in clibanurnconjicitur, Deus ita circumvestit: nonne vos multo magis > 6 exigua fide praediti :
3?. Ne igitur estote foliciti , dicentes; Quid edemus,aut quid bibemus,aut quo amiciemur i
32. (Nam omnia ista gentes requirunt.)
Novit enim Pater ille vester coelestis, vos indigere his omnibus. .
33. Sed quaerite primo regnum Dei, & justitiam ejus, Sc ista omnia adjicientur vobis.
34. Ne igitur estote foliciti de crastino; nam crastinus ites foliatus erit de rebus suis: sufficit diei sua vexatio.
13

CAPUT VII.

Non judicandum de proximo. Sanctumcani- bu4 non dandum. Via lata arbia. Pro~ pbct.c exfrutiu discernendi. Domui > qu,c bene , cf qux malit fundata.
N E judicate,ut ne judicemini.
1. Quo enim judicio judicatis, judicabimini : Sc qua mensura metimini, eidem contra metietur aliquis vobis.
3. Quid autem spectas festucam, qua: est in oculo fratris tui, trabem vero, quae est in oculo tuo ,non animadvertis :
4. Aut quomodo dices fratri tuo, sine ejiciam festucam ex oculo tuo : St ecce trabes in oculo tuo i
5. Hypocrita,ejiceprimiimtrabem illam *x oculo tuo , Si tum dispicies,ut ejicias festucam ex oculo fratris tui,
it. Ne date, quod fandum eß canibus, nec prqjisite margaritas vestras coram porcis:
ne quando conculcent eas pedibus suis , Sc conversi lacerent vos.
7. Petite,8c dabitur vobis : quaerite,8t invenietis : pulsate, Sc aperietur vobis.
8. Quisquis enim petit,accipit : c?qui quaerit,invenit : Sc ei, qui pulsat,aperietur.

9. Nam quis est ex vobis homo,qui si filius ejus petierit ab eo panem, dqt ei Iapidem:
10. F.t, si piscem petierit, num serpentem dabit ei ?
11. Si vos igitur, qui mali estis, nostis dona bona dare liberis vestris , quanto magis Pater ille vester, qui est in coelis, dabit bona iis,qui petierint ab ipso ?
11. Quaicunque igitur volueritis , ut faciant vobis hormr.es,)ta Sc vos facite eis: ista enim est lex > Sc propheta:,
13, Introite perangustam portam: quoniam lata est porta,& spatiosa via,qua: abducit in exitium, mult.que sunt,qui introeunt peream,
14. Quia angusta est porta, & stricta via, qusc ducit ad vjtara, Sc pauci sunt,qui inveniunt eam.
/5. Cavete vero vobis a pseudoprophetis, qui veniunt ad vos cum vestimentis ovium» sed intrinsecus sunt lupi rapaces.
16. A frudibus eorum agnoseetis cos, Num colligunt ex spinis uvun, aut ex tribulis ficus r
17. Itä omnis arbor bona fert frudus bonos : putris autem arbor fert frudus putres.
18. Non potest arbor bona fructus malos ferre, neque arbor mala fructus bonos ferre.
19. Quaxunque arbor non fert fructuisj bonum > exciditur ,St in ignem conjicitur.
20. Nempe igitur ex fructibus ipsorum agnoscetis eos.
21. Non quisquis dicit mihi, Domine Domine , introibit in regnum coelorum , sed! qui facit, quod vult Pater meus >qui in coelis est.
22. Multi dicent mihi die ilio , Domine Domine, no nneper nomen tuum prophetavimus , 8t in nomine tuo dxmonia ejecimus , St per nomen tuum multas virtutes c- didimus ?
23. Tunc autem profitebor eis ; Certd nunquam novi vos, discedite i me» qui operam datis transgressioni legis.
24. Quisquis igitur audit ex me sermones istos, Sc eos prostat , assimilabo eum viro prudenti, qui aedificavit domum suam supee petram:
25. Decidit autem nimbus, Sc venerunt flumina,St flaverunt venti, Sc inciderunt domui illi; sed non cecidit: fundata enim fuerat super petram.
16. Et quisquis audit ex me hos sermones , Sc eos non praestat, assimilabitur viro fatuo, qui aedificavit domum suam luper a- renam:
27. Descendit autem pluvia, St venerunt flumina , Sc flaverunt venti. Sc impegerunt in domum illam: St cecidit,St fuit casus ejus magnus.
2jj. Factum est autem,qmtm finilsct Jesus sermones istos, ut percelleretur turba super doctrina ipsius.
29. Docebat enim eos ut habens austori- tatemjuon autem ut Scribae.

C A P U T V I I I.

Zeprofits , Centurioni* puer , iß socrus Petri fanantur. Sedatur tempeflas a Chri-
ßo , iß dxmones ex hominibus ejeiii in
porcos ruunt.

Escendentem autem eum e monte , se- quuta esi turba multa.
2. Etecce, leprosus,quum venisset, adoravit eum, dicens ; Domine, si velis, potes me purgare.
3. Extensaque manu tetigit eum Jesus, dicens : volo,purgator. Statim igitur purgata fuit eius lepra.
4. Tunc dicit ei Jesus ; Vide,at nulli dicas: sed abi,ostende te sacerdoti, St offer donum illud, quod imperavit Mofes.uthocßt eis testimonio.
5. Ingressum autem Jesum Capernatimum »diit centurio, precans eum,
6. Et dicens; Domine, puer meus projectus est domi paralyticus , St vehementer torquetur.
7. Tunc dicit ei Jesus ; Ego,quum venero, sanabo eum.
8. Et respondens Centurio,dixit; Domine non sum dignus, ut sub tectum meum ingrediaris : sed solum loquere , St fanabitur puer tneus:
9. Etenim ego sum homo sub potestate tonstitutus , haijens sub me milites : St dico huic, proficiscere, Sc proficilcdur : St alteri, veni.Sc venit: St servo meo,fac hoc.Sc facit.
10. Hxc autem,quum audisset Jesus, miratus est : & dixit iis , qui sequebantur; Arnen dico vobis > ne in Jilraele quidem tantam fidem inveni.
11. Dico autem vobis, multos ab oriente, 8c occidente venturos , St accubituros cum Abrahamo, St Ifaaco,& Jacobo in regno c«- lorum :
12. Filios vero regpi ejectum iri in tenebras illas exteras , illic erit fletus, St stridoi dentium.
13. Et dixit Jesus Centurioni; abi, & ut credidisti fiat tibi. Sanattisque est puer ejus so ipso momento.
14. Et quum venisset Jesus in domum Petri , vidit socrum ejus in lecto projectam, St febricitantem
15. Tetigitque manum ejus,& dimisit eam febris : St surrexit, ac ministravit eis.
16. Quum autem serum diei esset, obtulerunt ei dxmoniacos multos , & ejecit spiritus verbo, omuesque male habentes sanavit :
17. Ut impleretur, quod dictum est per Esajam prophetam, dicentem; ipse inyale- tudines nostras accepit, Sc morbos portavit.
18- Quum vidisset autem Jesus turbam multam circum se se , jussit, ut abiret in ulteriorem ripam.
19. Et quum accessisset quidam Scriba, dixit ei; Magister, sequar te quocunque abieris.
20. Tunc dicit ei Jesus ; Vulpes habent lustra,& volucres coeli nidos : silius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.
21. Alius antem ex discipulis ejus dixit ei ; Domine, permitte mihi primum abire, & sepelire patrem meum.
5£. Jesus autem dixit ei; sequere me, St
sine, ut mortui sepeliant mortuos suos.
23. Ipsum autem ingressum in navigium, sequuti sunt eum discipuli ejus.
24. Et ecce concussio magna facta est in mari,adeo ut navis operiretur fluctibus : ipse vero dormiebat.
25. Et accedentes discipuli, excitaverunt eum,dicentes ; Domine serva nos, perimus. „ 26. Ipse vero dixit eis , Quid timidi estis, b exigua fide praediti i Tunc experrectus, objurgavit ventos,8c mare; Sc facta est tranquillitas magna.
27. Homines autem illi mirati sunt,dicentes ; Qualis est iste , quod venti quoque , Sc mare auscultant ei J
28. Et quum venisset ipse ad ulteriorem ripam,in regionem Gergesenorum, occurrerunt ei duo daemoniaci, e monumentis prodeuntes , sie vi valde; adeo ut non valeret quisquam prxterire per viam illam.
29. Et ecce clamarunt,dicentes ; Quid nobis tecum Jesu, fili Dei? venisti huc vexatum nos ante constitutum tempus i
30. Erat autem longe ab eis grex porcorum multorum pascens,
zi. Damionesvero precabantur eum, dicentes; Si ejicis nos,permitte nobis abire in gregem porcorum illorum.
32. Et ait eis ; Abite. Illi vero egressi,abierunt in illum gregem porcorum : Si ecce, ruit totus ille grex porcorum e praecipitio in mare, & mortui sunt m aquis.
33. Pastores autem fugerunt: Sc quum abiissent in urbem , renunciarunt omnia, Se quae darmoniacis facta fuerant.
34. Et ecce , tota urbs illa exivit in occursum Jesu : Sc quum vidissent eum,rogarunt, ut digrederetur a finibus suis.

C A P U T I X. 1

Chrißus peccatn , Ißparal'jfin solvit, Mat-
thxum vocahquinque edit miracula, 27 ;»

multa meße operario jubet petere. TNgressus igitur navigium,trajecit,Sc venit JL in suam urbem,
2. Et ecce obtulerunt ei paralyticum in lecto projectum : quiimque vidisset Jesus fidem eorum, dixit paralytico; Confide fili, remissa sunt tibi peccata tua.
3. Et ecce quidam e Scribis dicebant apud
se, iste blasphemat. _
4. Et quum vidisset Jestis cogitationes eorum,dixit; Quid cogitatis mala in cordibus vestxis i
5. Utrum enim est facilius, dicere; Ke- missa sunt tibi peccata, an dicere; Surge, Sc ambula i
6. Ut autem sciatis potestatem habere Filium hominis in terra remittendi peccata (tunc dixit paralytico,) Surge , attolle tuum lectum,Sc abi domum tuam.
7. Tunc ille surrexit > abi/tque domum luam.
g. Turba vero, quum hoc vidislet, mirata est, St glorificavit Deum, qui dedisset talem potestatem hominibus.
9. Et quum digrederetur Jesus illinc,vidit quendam sedentem ad telonium , qui Matthäus diccbatur.Sc dixit ci: Sequere me. Atque ü lingens,scquutus est eum.
10. Et e-ce factum est,quum Jesus a«cum- beret domi illius, ecce, ut multi publicani,Sc
pec-

tortius^ ® »Kmj^
iflLiClibüj;:,
(iTI "S i ptrircu
lüttste
Mfttfe
f if ifeftgjj WtwaiR. «attisp at nor, vi® ili®,
«WK^iis,
»®fc®
tffljtis;
itisjitm
ktittai
Etnobisibj
rotpfo
Uiiirn,
epacpio
Cap.9.
SEC. MATTHAEUM.
Cap.j.To.
itom.ii
ivit in ow ».ttjirjt
X,
(b jfaifc
aflui,
«üi'ni
«KSltt
»jfoätä
isü«!«ö^
jaji,ttösiä
i
'A* * fi'
iH ptviits
rolle tuura
,t temeti
Jet, n® Llck
»»KP 1, p & Mi s i'
Jesus*»
iMF-i
peccatores, qui venerant,simul accubuerint Cum Jesu, Sc discipulis ejus.
11. Quum autem id vidissent 1'harisari, dixerunt discipulis ejus: Quare cum publicanis, Si peccatoribus edit doctor ille vester ?
12. Jesus autem, quum hoc audisset, dixit eis ; iis,qui valent, non est opus medico, sed iis.qui male se habent.
13. Ite verö, & discite,quid sit: Miserationem volo , Sc non sacrificium. Non enim veni vocatum justos, sed peccatores ad resipiscentiam.
14. Tunc adeunt eum discipuli Johannis, dicentes : Quare nos, St 1'harissei multum jejunamus, discipuli verci tui non jejunant?
15. Et dixit eis Jesus, Num possunt filii thalami lugere quamdiu cum eis est sponsus ? Aderunt autem dies, quum tolletur ab eis sponsus,& tunc jejunabunt.
16. Nullus autem indit panniculum novum in vestimentum vetus : illud enim ipsius supplementum tollit aliquid ex illo vestimento,St fit pejor fissura.
17. Neque injiciunt vinum novum in utres Veteres: alioqui rumpuntur utres, & tum vinum effunditur, tum utres pereunt: sed injiciunt vinum novum in utres rccentes,Sc utraque conservantur.
18. Haec eo loquente ipsis,ecce - quidam prarfectus synagog<c v.nit, Sc adoravit eum, dicens ; filia mea modo defuncta est : sed veni, St impone manum tuam super eam, St vivet :
19. Tunc surgens Jesus, sequutus est eum, 8c discipuli ejus.
20. Et ecce,mulier sanguinis profluvio laborans a duodecim annis > accedens ä tergo, tetigit fimbriam vestimenti illius.
ai. Dicebat enim apud se ; Si solum tetigero vestimentum ejus, liberabor.
° 22. Jesus vero conversus,St intuitus eam, dixit: Confide filia; fides tua te liberavit. Et liberata fuit mulier ab eo momento.
23. Et quum venisset Jesus domum prsefe- cti synagogjt , vidissetque tibicines > St turbam tumultuantem.
24. Dicit eis ; Recedite: non enim mortua est puella, sed dormit. Et deridebant eum.
Quum autem fuisset ejecta turba , ingressus , prehendit manum ejus: Sc lurrexit adolescentula.
26. Et exiit haec fama in totam illam regionem.
® 27. Qtuimque digrederetur illinc Jesus : sequuti sunt eumduocoeci, clamantes, Sc dicentes; Miserere nostri fili David.
28. Quum autem venisset domum, adierunt eum coeci illi, Sc dicit eis Jesus, Creditis me hoc posse facere ? dicunt ei; Etiam Do mine.
29. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundum fidem vestram fiat vobis.

30. Et aperti sunt oculi eorum : Sc graviter interminatus est eis Jesus > dicens; Videte,nemo sciat.
;r. At illi egressi, sparserunt ejus famam in tota illa regione.
32. Ipsis autem egredientibus, ecce obtulerunt ei honiinem mutum, darmoniacum.
33. Et ejecto daemonio loquutns est mutus : Sc mirata est 'turba, dicens; Nunquam appar uit tale quuipiam in Jifraele.
34- Vharisiei verö dicebant,per principem daemoniorum ejicit darmonia,
35. Et obibat Jesus urbes omnes,ac vicos, docens in synagogis eorum, Sc prardicans Evangelium regni, 8c lanans quemvis morbum, 8c quemvis languorem in populo.
36. Quum vidisset autem turbam, commiseratione intimi commotus est super ei:;, quod essent dissipati, Sc disjecti quasi oves, non habentes pastorem.
37. Tunc dicit discipulis suis, ipsa quidem messis multa,operarii autem pauci.
38. Rogate igitur Dominum melfis, ut e-
mittat operarios in messem suam. _

CAPUT X.

Vocatio i%.dpoflolorum>iUorumquepersecu- tio>confolatioiISsummaria infirudio.

T Unc advocatis duodecim discipulis suis, dedit eis potestatem adversus spiritus impuros,ut ejicerent eos,8c sanarent omnem morbum,& omnem languorem.
2. Porro duodecim Apostolorum nomina sunt harc : Primus Simon, qui dicitur Petrus, St Andreas frater ejus : Jacobus, filius Zebe- dari,& Johannes, frater ejus :
3. Philippus, Sc Bartholomarus : Thomas, Sc Mattharus ille publicanus: Jacobus.jfAW Alphaei, & Lebbaeus, cognominatus Thad- darus:
4. Simon Cananites, & Judas Ifcariotes, qui etiam prodidit eum.
5. Hos duodecim misit Jesus, & addidit eis mandata, dicens; Inviam Gentium ne abie- itis , Si in urbem Samaritanorum ne ingrediamini :
6 . Sed proficiscimini potius ad oves perditas domus Jisraelis.
7. Iter fa.ientes vero proclamate,dicentes ; Appropinquavit regnum caelorum.
8. Aigrotos fanate,leprosos purgate,mortuos suscitate, daemonia ejicite : dono accepistis,dono date.
9. Ne comparate aurum,neque argentum, neque ars in zonis vestris:
10. Neque peram ad iter, neque binas tunicas,neque soleas,neque baculum nam dignus est operarius alimento suo.
0 ii. In quamcunque vero urbem , aut vicum introieritis , exquirite quis mea sit dignus : Si illic manete usquedum exeatis.
* 12. Introeuntes autem domum, salutate eam.
13. Et si quidem fuerit domus digna,venito pax vestra super eam; sin autem non fuerit digna,pax vestra ad vos revertitor.
14. Et quicunque non exceperit vos > neque audierit sermones vestros, exeuntes domo > aut ex urbe illa, excutite pulverem pedum vestrorum.
13. Amen dico vobis,tolerabilior erit conditio terra: Sodomorum, & Gommorrharo- rum in die judicii,quam urbis illius. ■
M.Eccc.ego mitto vos ut oves in medium luporum estote igitur prudentes ut serpentes, 8t simplices ut'columbar.
17. Cavete verö ab hominibus: tradent enim vos in consessus,Sc in conventibus suis flagellabunt vos.
/g. Sed Sc ad prxsides, ac Reges ducemini mea causäjKi hoc fit cis.Sc Gentibus testimonium.
B b b 5 19. Se4

it). Sed quum tradent vos , ne estote 10 - 2!citi, quomodo, aut quid loquamini; dabitur enim vobis illo momento , quod loquamini- . ,
20. Non enim vos estis , qui loquimini, ftd spiritus Patris vestri u est , qui loquitur in vobis.
ii. Tradet autem frater fratrem ad mortem , 8c pater filium : 5 c insurgent liberi in parentes, ÖC morte multandos eos curabunt !
ii.Et eritis exosi omnibus propter nomen meum -. verum, qui fuit innent ad finem usque , is servabitur.
23. Quum autem periequentur vos in ea urbe, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, nequaquam obieritis urbes Jisraelis,quin venerit EUius hominis.
24. Non est discipulus lupra doctorem,neque servus supra dominum suum.
25. Sufficiat discipulo , ut sit sicut doctor ipsius : Hc ut servus /i> sicut dominus ipsius. .Si ipsum patrem familias Beeizcbulem vocarunt , quanto magis domesticos ejus?
26. Itaque ne eos timete ; nihil enim est opertum , quod non sit retegendum , St nihil occultum , quod njjn sit cognoscendum.
27. Quod dico vobis in tenebris, dicite in luce : & quod in aurem auditis .praedicate in solariis.
2g. Et ne timete vobis ab iis, qui trucidant «orpus , animam autem non possunt trucidare ; sed timete potius eum, qui potest St animam , St corpus perdere in gehen-
na.
29. Nonne duo passerculi assario veneunt, 5 c unus ex eis non cadet in terram sine Patre vestro ?
30. Vestri vero etiam capilli capitis omnes numerati sunt.
31. Ne igitur timete : vos multis passerculis pratstatis.
32. Quisquis igitur agnoscet me coram ho- »irnbus, agnoscam & ego eum coram Patre meo, qui est in coelis.
33. Quisquis autem abnegaverit me coram hominibus, abnegabo eumsc ego coram Pacte meo, qui est in coelis.
34. Ne existimate me venisse immissurum pacem in terram : non veni immissurus pacem, sed gladium.
33. Nam veni facturus, ut dissideat silius a patre suo, Sc filia ä matre sua, & nurus a socru sua.
3Ö. Et inimici hominis erunt,qui sunt do- unestici ipsius.
37. Qui amat patrem , aut matrem supra me, non est me dignus : 8c qui amat filium, aut filiam supra me ; non est me dignus.
38. Et qui non accipit crucem suam >. ac pone me sequitur, non est me dignus.
39. Qui invenerit animam suam > perdet eam: 8t qui perdiderit animam suam meä causä , inveniet eam.
40. Qui recipit vos, me recipit: 8t qui me recipit, recipit eum . qui misit me,
41. Qui recipit Prophetam nomine Propheta:, mercedem Propheta: accipiet, 3c qui recipit justum nomine justi, mercedem justi accipiet,
42. Et quictmque potum dederit uni ex his parvis poculum firigidajfoiuni, nomine dif-
n uum _ Cap.it:
cipuli, amen dico vobis , non perdiderit mercedem suam.
—- —

CAPUT NI.

Legatio Johannis ad Chriflunt , Christiqae concio legalü, ! S evangelica.

E T factum est, quum finem fecisset Jesus praecipiendi duodecim discipulis sitis, ut digressus illinc doceret,& prxdicaret in urbibus eorum.
2. Johannes autem, quum audisset in vinculis opera Christi, missis duobus ex discipulis suis.
3. Dixit ei; Tune is es, qui venturus erat, an alium exspectabimus?
4. Et respondens Jesus, dixit eis; Ite, St re- nunciate Johanni.quse auditis, Sc videtis :
3. Cceci visum recipiunt, 8t claudi ambulant , leprosi mundantur , iWurdi audiunt, mortui suscitantur , Sc pauperibus evar.geli- zatur:

6. Et beatus est, qui non fuerit offensus i« me.
7. Illis autem abeuntibus, coepit Jesus dicere tnvb* de Johanne: Quid exiistis in desertum spectaturi : arundinem,quae agitetur' a vento r
8. Sed quid exiistis visuri ? hominem mollibus vestibus amictum .' ecce , qui gerunt molles vestes, in domibus Regum sunt.
9. Sed quid exiistis visuri? Prophetam} certe dico vobis etiam amplius , quäm Prophetam.
10. Iste enim est, de quo scriptum est , Ee- ce , ego mitto nuncium meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam coram te.
ii. Amen dico vobis,non est suscitatus iir- ter genitos 4 mulieribus quifquam major Johanne Baptista: sed qui est minimus in regno coelorum, major eo est.
12. Porro ä diebus Johannis Baptist*, usque nunc, regno coelorum > vis affertur, Sc violenti rapiunt illud.
13. Nam omnes Prophet*, & ipsa Lex usque ad Johannem prophetarunt.
14. Et, si vultis hoc recipere : ipse est Elias ille, qui venturus erat.
15. Qui habet aures ad audiendum, audiat. ,
16. Sed cui assimilabo gentem istam : Si-, tnilis est puerulis, qui sedent in foris, 3 c acclamant sodalibus suis.
17. Ac dicunt; Tibiis cecinimus vobis, Sc non saltastis: lamentati fumus vobis, & non planxistis.
rg. Venit enim Johannes , nec edens, neC bibens, & aiunt, datmonium habet.
19. Venit filius hominis,edens ac bibens, & dicunt; Ecce homo edax.Sc vini potor,publicanorum amicus, Sc peccatorum. Sed Justificata est Sapientia ä filiis suis.
20. Tune coepit cum probris increpare civitates , in quibus edit* fuerant plurima: virtutes ipsius, quod non resipuissent, dicens ,
2 r. Vx tibi Chorazin; vx tibi Bethsaida: nam ii Tyri, & Sidone edit* fuissent virtutes, qua? edita: sunt apud vos, olim cum sacco, Sc cinere sedentes resipuissent:
23. Quinetiam dico vobis.Tyro, 8c Sidoni tolerabilior erit conditio in die judicii, quäm vestra.
43 - E ‘
Cap^
"rjM tum sublat nimii 561 tdiws»* fietjiflii*
■ 4 (jis
ditiis* (
fiGlonm litti«, i tat, Sint Sah».
, f,F.tiiti q.Om i ir.tmono .-tmqnisqi pevotacr: ij. Vn tc onerati. 19.AH ttwme.t invenieti 30 . Ju; meumlc
Jhjis fd 1 Didth herum t ttfuCb
cievtiierei !. Pharisi trat ei ;1 M licet f» i-ljfei Stetit Dr tumeo’.
4. Quo nesprop ipsi liciti- Isacerdoti
5. Aui terdotes «tchid
ti.Dici iorem S 7 .Qi'
WlOiN lisincu g.Xi homini ?• Et 'eram, to. Et Wid b**i tu»;
11,' quii; bathi
Itaqi
' 3 ' tam ! sini 1
1 , iuinu
'J

XI.
Ä«, K
rfo. "
«Mfeifült
BÄiftlisfe'
fTfflfflffttil!'
liMwafö
tiiJSiHlBrlC
isi
iSitttiifeS «Jitthitii ttiiife : iWrfaoi (tHJtl'taBt'
tMtaitfcl
ifasffi's.'
: Quidesiib.i nCwofap
!m: Jmiis'.'
:tse, fsfs
iftfraife
hri.’Propkm
fai)» tt ; » wt fs inrarn tote: rnttilMci»
ilflOBict
:S.
.lotaüss 11®, B*
i
‘ropliS.i^-
npüÄ
■tildlfcÄ»"
Mais'»* 1 2 3 4 5 * 7 * * 10 * 12 13 14
isstiios*
ia^ 1 ,,,
t f®ipot“'P ii/nnim. ^ liiis.
jisteü»
oetiiit ?>«-
ix tibiBstÜ ts kwl-°'i
ros.olim^
jwlsent:
jisW.

indici**'.

23. Et tu Capernaum.qu* es usque ad coelum sublata , usque ad inferos deprimeris ; nam si Sodomis edita: fuissent virtutes, qua: ’ edit* sunt apud te, mansissent usque ad hodiernum diem.
14. Quinctiam dico vobis , terrae Sodomorum tolerabilior erit conditio in die judicii, quam tua.
15. In illo tempore respondens Jesus, dixit, Gloriam tibi tribuo Pater,Domine coeli, St terra:, quod hxc occultaveris i sapientibus , & mtelligentibus: Sc ea retexeris infantibus.
26. Etiam Pater, quia ita placuit tibi.
27. Omnia mihi tradita sunt ä Patre meo: & nemo novit Filium, nisi Pater , neque Patrem quisquam novit, nisi Filius, Sc cuicunque voluerit Filius retegere.
2g. Venite ad me omnes, qui fatigati estis, St onerati, Sc ego faciam . ut requiescatis.
29. Attollite jugum meum in vos, 5 c discite a*ne, quöd mitis sim, St humilis corde : Sc invenietis requiem animabus vestris.
30. Jugum enim meum facile est, 8c onus meum leve est.

CAPUT XII.

Qjfid sabbatho , o* sacrificio prxflantiut.
Diabolum non posse ejici, nifidigito Dei, (y
bonum ejse debere, qui bene agat, Jotnu
typua Chrifii.

Lio tempore i bat Jesus sabbatho per sata :
discipuli vero ipsius esuriebant, coeperunt- que vellere spicas, Sc edere.
2. Pharisxi vero , quum hoc vidissent, dixerunt ei; Ecce, discipuli tui faciunt, quod non licet facere sabbatho.
3. Ipse autem dixit eis, N011 legistis , quid fecerit David, quum esuriret ipse,St quierant cum eo !
4. Quomodo introierit domum Dei,Sc panes propostitios ederit.quibus vesci non erat ipsi licitum, neque iis, qui cum eo erant, sed sacerdotibus solis ?
5. Aut non legistis in läge, sabbathis sacerdotes in templo sabbathum profanare , Sc inculpabiles esse ?
rt.Dico autem vobis, quendam templo majorem hic esse.
7. Quod si nossetis quid sit; Misericordiam Volo, Sc non sacrificium, non condemnasse- tis inculpabiles.
g. Nam Dominus est etiam sabbathi Filius homi*is.
x>. Et digressus illinc, venit in synagogam «orum.
10. Et ecce, quidam illic erat manum habens aridarmSt interrogarunt eum, dicentes; 1/icetne sabbathis quempiam sanare i ut accusarent eum.
n. Ipse verö dixit eis; Quis erit ex vobis, qui habeat ovem unam , Sc si ea inciderit sabbatho, in foveam, non apprehendat eam, Sc erigat ?
12. Quantum autäm homo prxstat Ovi ? Itaque licet sabbathis bene facere.
13. Tunc dixit homini illi, protende manum tuam. Et it extendit : estque restituta fana ut altera.
14. Pharisxi vero egressi , ceperunt consilium adversus eum, ut eum perderent.
15 Jesus autem, quum Aoi-nosset, secessit

illinc, sequutaque est eum turba multa, fana v/tqiie eos omnes.
ni. Et interminatus est cis, ne se manifestum facerent.
17. Ut impleretur , quod dictum erat per Esajam prophetam , dicentem;
18. Ecce servus ille meus, quem elegi: dilectus ille meus , in quo acquiescit anima mea : ponam Spiritum meum super eum, Sc judicium Gentibus annunciabit.
19. Non litigabit, neque clamitabit , neque audiet quisquam in plateis vocem ejus.
20. Arundinem quassatam non confringet, 8c linum fumigans non extinguet: usque dum protulerit ad victoriam judicium.
21. Et in ejus nomine Gentes sperabunt.
22. Tunc oblatus est ei daemoniacus e oecus , Sc mutus ’• Sc sanavit eum, adeo ut qui coecus, ac mutus fuerat , Sc loqueretur , Sc videret.
23. Et obstupuit tota turba, dicebatque ; Nonne iste est filius ille Davidis?
24. Pharis*! vero,quum h*c audissent,dicebant, Iste non ejicit dxmonia nisi per Beel- zebulem, principem dxmoniorum.
23. Jesus autem,quum sciret cogitationes eorum , dixit eis: Omne regnum dissidens adversus se se, vastatur : 8c omnis urbs , aut domus dissidens advjfrsus se ipsam , non stabit.
2 6. Sed si satanas satanam ejicit. adversus se ipsum dissidet: quomodo ergo stabit regnum eius ?
17. Et, si ego per Beelzebulem ejicio d*- monia, filii vestri per quem e« ejiciunt ? pro- pterea ipsi erunt vestri judices.
ag. Sin autem per Spiritum Dei ego ejicio dxmonia , nempe pervenit ad vos regnum Dei.
29. Nam quomodo potest' aliquis ingredi domum potentis alicujua , Sc vasa ejus diripere, nisi primo vinxerit potentem illum, Sc tunc domum illius diripiet ?
30. Qui non est mecum, adversum me est: Sc qui non cogit mecum, spargit.
31. Proptcrea dico vobis,quodvis peccatum, Sc blasphemia remittetur hominibus : blasphemia verö in Spiritum non remittetur hominibus.
32. Et quisquis loquutus fuerit adversus Filium hominis , remittetur ei: quisquis autem fuerit loquutus adversus Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc se culo, neque in futuro.
33. Aut facite arborem bonam,Sc fructum ejus bonum, aut facite arborem putrem , Si fructum ejus putrem : nam i fructu arbor cognoscitur.
34. Progenies viperarum , quomodo possitis bona loqui , quum sitis mali i nam ex redundantia cordis os loquitur.
33. Bonus homo i bono thesauro cordis profert bona ; Sc malus homo ex malo thesauro profert mala.
36. Sed dico vobis , quodcunque verbum otiosum loquuti fuerint homines, de eo reddituros rationem in die judicii.
37. Ex sermonibus enim tuis justificaberis, Sc ex sermonibus tuis condemnaberis.
jj. Tunc responderunt quiifa.ni i Scribis,
*;

ac I’harissis . dicentes ; ITaiceptor. velimus
exte signum videre. ... ~
v> . Ipseverö respondens,dixit eis; Gens jna'a.Sc adulterina signum requirit , sed signum non dabitur ei ."nisi signum illud Jon* propheta:.
40. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies , St tres noctes, ita erit Filius hominis m corde terra tres dies,At tres noctes.
4r. Ninevitx resurgent in judicio cum gente ista, & condemnabunt eam quod ipsi resipuerint ad praconium Jona : & ecce plus quam jonas est in hoc loco.
42,. Kegma Austri surget in judicio cum gente ista,Ac condemnabit eam: quod venerit a terminis terra , ut audiret sapientiam Solomonis: & ecce plus,quam Solonio« esi in hoc loco.
4;. Laterum,quum impurus spiritus exierit ä quopiam , ambulat per arida loca, qua- rensvequiem.St non invenit.

44. Tunc dicit; revertar domum meam, «nde exivi. F.t quum venit, invenit eam vacantem, versam,& ornatam:
45. Tunc abit, & accipit fecum septem a- lios spiritus pejores > quam ipse fit: & ingressi habitant illic, fitque ultima conditio hominis illius deterior priore: ita etiam erit genti isti mala.
46. Quum autem adhuc loqueretur turba, ecce,mater, & fratres ejus adstitetunt foris, quaerentes ejus colloquium.
47. Dixit autem ei quidam: Ecce, mater tua , 8c fratres tui foris adstant, quarentes tuum colloquium.
4g, Ipse vero respondens, dixit illi, qui hoc ei dixerat,qua est mater mea.Sc qui sunt fratres mei? I
49. Et protensa manu sua ili discipulos suos,dixit; Ecce mater mea, & fratres mei:
50. Quisquis enim fecerit,quod vult Patet ille meus,qui est in coelis,is est meus frater,& foror,8c mater.

CAPUT XIII.

Concio Christi complexa parabolam de femine , Ifi septem aliae. Defiucitur Jefius a. cognatit.

I Lio vero dic egressus Jesus domo, sedit apud mare.
2. Et coacta est ad eum turba multa, adeo ut navigium ingressus sederet, tota autem turba in littore ad.stabat.
3. Et loquutusest eis multa per parabolas, dicensEcce, quidam fator exiit ad ferendum.
4. Et quum is seminaret,alia quidem ceciderunt secundum viam; & venerunt volucres,St devoraverunt ea.
V Alia vero ceciderunt in petrosa,ubi non habebant terram multam: Lc statim exorta sunt, propterea quod non habebant profundam terram:
- J ' -'ole autem exorto,ardore tacta sum ruerunt 63 N°N habebant radicem, e
/. mn vero ceciderunt in spinas ; scenderunt spina:, Kt suffocarunt ea.
z. Alia vero ceciderunt in terram bo Kt ediderunt fructum.aliud quidem cen aliud vero sexagena,aliud vero tricena. S- Qui habet aures ad audiendum, ai
10. Tunc accedentes discipuli .dixeruiiur
Quare per parabolas loqueris eis 5
11. Ipse vero respondens,dixit eis; Quia vobis datum est nolle mysteria regni coelorum , illis autem non est datum.
12. Quisquis enim habet, dabitur ei,& amplius habebit: quisquis autem non habet: etiam, quod habet,tolletur ab eo.
IZ. Propterea per parabolas loquor eis; quia videntes non vident, 8c audientes non audiunt, nec mtelligunt.
14. Itaque completur in ipsis prophetia F.sajse , qu* dicit; Auditu audietis, 8c non intelligetis, & videntes videbitis,& non cernetis.
15. Crassum factum est enim cor populi huius,Sc auribus graviter audierunt,& oculis suis conniverunt: ne quando cernant oculis, Ac auribus audiant, 8c corde intelligant,& s* convertant, & sanem eos.
id. Vestri verö beat: sunt oculi, quod videant : 8c aures vestra:,quod audiant.
17. Amen enim dico vobis,multi propheta: , Si justi desiderarunt videre, qus videtis, & non viderunt: & audire , qua: auditis, Sc non audierunt.
18. Vos igitur audite parabolam ejus, qui feminat.
* 19. Quoties quispiam audit sermonem de regno illo ; & non attendit,venit ille malus,8c rapit,quod latum est in corde ipsius,is est,qui secundum viam semen excepit.
20. Qui verö in petrosa semen excepit, i* est,qui sermonem audit, & eum statim cum gaudio excipit.
21. Non habet autem radicem in sese, sed temporarius est , ortaquecompressione, ve! persequutione propter sermonem , statim offenditur.
22. Qui verö in spinas femen excepit,is est, qui sermonem audit : sed solicitudo secuit hujus > 8c fallacia divitiarum suffocat sermonem,qui fit fructus expers.
23. Qui verö in terram bonam excepit semen,is est,qui sermonem audit,& intelligen- tiam intendit , qui videlicet fructum fert r editque alius quidem centena, alius sexagena , alius vero tricena.
24. Aliam parabolam proposuit eis,dicens; Simile est regnum coelorum homini serenti bonum semen in agro suo.
25. Quum autem dormirent homines, vollst ejus inimicus, Sc sevit zizania inter triticum, 8c abiit.
2 6. Quum verö germinasset herba, 8c fructum edidisset,tunc apparuerunt etiam zizania.
27. Accedentes autem fervi patris familias, dixerunt ei; Domine, nonne bonum femen sevisti in tuo agro ! unde ergo habet zizania 'i
28. Ille verö dixit eis, Inimicus quispiam hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Visigi-
. tur,abeamus ,& colligamus ea ?
29. At ille dixit, No«: ne colligendo zizania , eradicetis simul cum eis triticum.
3q. Sinite utraque simul crescere usque ad messem: Ac tempore messis dicam melioribus : Colligite primum zizania, Ac ligate qa in fasciculos,ad exurendum ea, triticum vero cogite in horreum ineunt-
31. Aliam parabolani proposuit eis, dicens ;
tuis; ^ napis.tpw (oo.
31, Q* sernifffl : inimssi’ veniit! veii iplie, ,1.6»
^«epw Hisjueqi V.HH0 JsiildW I suras efl
J j.UtCO!
' sphetara isost» imdi sua ;d. Tuo is, Stadii Iditfere 1 Ilius.
37. Ipsi feminat b
lernen, lu illius mal:
U, Inii diabolus: chmtfo 40 . fient mraiitur: sies.
i 41. Mitte pittligen' oli, Si eos,
liittiitft 4V Tu patris fu audiat.
44. Ki thesaure quispiam pit ex eo vendit, t 4;. R 1 cnipiam »litas.
Vq
gatitan
rubeta
47.1
lagena,
generis
q
tainl
infc
ri-
%
prot
medi
. 5 C illic
J 1

Diui
Scrib
euipia
li#8t

lutris«
s »wemw» lui flink to,
r,t,
te ia ijft ztz Amiiiitis,j: is v»itb&, ia.
itiiua.-orp:
Itnsi:nini,!ct
flAtauM
MiiiMliijiii
iitaoaEp.
r.tpbdaudia
OTokssla
udire.qiu«;
ttjsntoitsid
'init Unus •umikttk nhip&iiistiV ipit.
stoma«;:
imUii
ufaiunlE'
stcoojiife
ifaMUtc,:
istaiar-
: (dKc- Kumtifc [fers.
traft«"? in ad"-? tideuin*
ajBifflBf
mprsjcijuf 1
tomkoc s '
Mfeliei*'
riciä'J®'-
0titkb
naß«® 28
(0 !Jlris fe jooik fconua aie trz»
®cus qiä runtei;Vr eai
«collig® rieis triti-'
tieftest i-; fis dfc*^ zanii.Sur' „ea.tnt"
Cap.T?.
cens; Simile est regnum coelorum grano sinapis, quod acceptum quispiam sevit in agro suo.
3 1. Quod minimum quidem est omnium seminum : quum autem excreverit, maximum est olerum : & arborescit : adeo ut veniant volucres coeli,Sc nidulentur in ramis ipsius.
zz. Aliam parabolam loquutus est eis, dicens ; Simile est regnum coelorum fermento, quod acceptum mulier indidit in farina: fata tria, usque quo fermentaretur tota.
34. Hac omnia loquutus est Jesus per parabolas ad turbam : & absque parabola nihil loquutus est eis.
35. Ut compleretur, quod dictum fuit per prophetam , dicentem ; Aperiam per parabolas os meum: eructabo occultata ä jacto mundi fundamento.
36. Tunc dimissa turba venit domum Jesus, & adierunt eum discipuli ejus, dicentes; Edissere nobis parabolam zizaniorum agri illius.
37. Ipse vero respondens, dixit eis; Qui seminat bonum semen, est filius hominis;
3g. Ager autem est mundus : bonum vero femen, sunt filii regni: zizania vero sunt filii illius mali.
39. Inimicus autem, qui seminavit ea, est diabolus : messis ' verö , consummatio seculi est : messores autem Angeli sunt.
40. Sicut ergo colliguntur zizania,& igni exuruntur : ita erit in consummatione seculi hujus.
41. Mittet Filius hominis Angelos suos, qui colligent ex ipsius regno omnia offendicula, St eos, qui dant operam transgressioni legis;
42. Projicientque eos in fornacem ignis : illic erit fletus, stridorque dentium.
43. Tunc justi effulgebunt ut sol,in regno patris fui. Qui habet aures ad audiendum, audiat.
44. Rursus simile est regnum coelorum thesauro occultato in agro' > quem nactus quispiam, occuluit, St pr® gaudio, quod accipit ex eo, subducit scJe,St omnia, qua: habet, Vendit, ermtque agrum illum.
43. Rursus simile est regnum coelorum cuipiam negotiatori,quaerenti pulchras margaritas.
46. Qui nactus quandam magni pretii mar- aritam , abiit, St venundedit omnia, quae abebat, St emit eam.
47. Rursum simile est regnum coelorum sagena:, jactae in mare, St qua- res cujusvis generis coegit.
48. Quam impletam piscatores subduxerunt in littus : St sedentes, quae bona erant, in vasa collegerunt, qua: verö putria extra abjecerunt. ^
49. Ita erit in consummatione seculi :
prodibunt Angeli, St segregabunt malos e tnedio justorum; *"
30. Projicientque eos in caminum ignis: illic erit fletus > St stridor dentium.
31. Dicit eis Jesus, intellexistis h®c omnia: Dicunt ei; Etiam Domine.
5:. Ipse verö dixit eis , Prbpterea omnis Scriba edoctus in regno coelorum, similis est cuipiam patri familias, qui profert & thesauro suo nova» St vetera.
Cap.rj. 14 .
53. Ec factum est, quum finisset Jesus parabolas istas , ut solveret illinc.
54. Et quum venisset in patriam suam, docuit eos in synagoga eorum; adeo ut percellerentur , ac dicerent; Unde huic sapientia ista ,8t virtutes ?
53. Könne iste est ille fabri filius ? nonne mater ejus dicitur Maria, St fratres ejus Ja. cobus, St Joses, St Simon, St Judas i
36. Est sorores ejus nonne omnes apud nos sunt i unde igitur isti h®c omnia ?
37. Et offendebantur in eo. Jesus autem dixit eis; Non est propheta inhonoratus, nisi in patria sua, St domo sua.
38- Neque edidit illic virtutes multas,propter incredulitatem eorum.
C A P U T X I V.

Herodis de Jesu judicium : quare Johannes um cites , IS decollatus fuerit: miraculum quinque panum : fide sedantur fluilies.
Lio tempore audivit Herodes tetrarcha famam de Jesu ;
2. Et dixit pueris fuls.iste est Johannes ille Baptista: ipse suscitatus est ex mortuis ,
8t propterea virtutes agunt in eo.
3. Nam Herodes prehensum Johannem vinxerat, St conjecerat in carcerem, propter Herodiadem , uxorem Philippi fratris fui.
4. Dicebat enim ei Johannes: Non licet tibi eam habere.
3. Et quum cuperet eum occidere, timuerat turbam, quöd eum haberent ut prophetam.
6 . Quum autem agerentur natalitia Herodis, saltaverat filia Herodiadis in medio $C placuerat Herodi.
7. Unde cum jurejurando spoponderat se daturum ei, quicquid petiisiet.
8. Illa verö producta ä matre sua; Da mihi (inquit) hic in patina caput Johannis Baptist®.
9. Et contristatus fuerat Rex, sed propter jusjurandum,Sc eos, qui simul accumbebant, jusserat dari.
10. Et misso carnifice decollaverat Johannem in carcere.
11. Et allatum fuerat caput ejus in patina, datumque pueli® ; Sc ipsa obtulerat illud matri fu*.
12. Et quum accessissent discipuli ejus, sustulerant corpus illius, illiidque sepelierant: veneräntque , Sc renuntiaverant Jesu.
13. H<£C igitur, quum audisset jefus.secessit illinc & navigio in desertum locum privatim : St quum hoc audisset turba, pedibus se- quuta est eum ab urbibus.
14. Et egressus Jesus , vidit multam turbam : St commiseratione intima commotus est erga eos, sanav/tque eorum ®grotos.
13. Quum autem serum diei esset, adierunt eum discipuli ejus, dicentes; Delertuä est locus, Sc tempus jam pr®teriit: dimitte turbam , ut abeuntes in vicos, emant sibi escas.
16. Jesus autem dixit eis; Non habent ne- cesse abire : date eis vos, quo vescantur.
17. Ipsi verö dicunt ei; Non habemus hic nisi quinque panes, Sc duos pisces.
ig. Ipse autem dixit,adferte mihieos huc. Et jussa turba p»r herbas discumbere, acceptis

acceptis quinque illis panibus 3 ac duobus piscibus , suspiciens in coelum, benedixit: St quum fregisset j dedit discipulis panes, discipuli vero turbae.
10. Et comederunt omnes,8t saturati lunt, sustuleriiutque, quod superfuerat, fragmentorum duodecim cophinos plenos,
11. Qui autem ederant, fuere viri quasi quinquies mille, absque mulieribus, ac puerulis.
21. Et statim adegit Jesus discipulos suos inscendere in navigium, & prxire sibi in ripam alteram, dum dimitteret turbam.
23. Dimissa igitur turba ascendit in montem privatim ad orandum. Chium autem serum diei esset, solus erat illic.
24. Navigium vero jam in medio maris erat vexatum a fluctibus : nam ventus erat «ontravius.
25. Quarta autem noctis vigilia abiit ad eos Jesus, ambulans super mare:
Et eo viso super mare ambulante, discipuli turbati sunt, dicentes, Spectrum est : Scprae metu clamarunt.
27. Sed statim loqiuitus est eis Jesus > di- *ens ; Confidite : ego sum, ne timete.
2g. Respondens autem ei Petrus, dixit; Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas.
29. Ipse verä dixit; Veni.Etqimm descendisset e navigio Petrus, ambulavit super a- quas, ut veniret ad Jesum.
30. Videns autem ventum validum , timuit St quum coepisset demergi, clamavit, dicens. Domine, serva me.
31. Statim verö Jesus extensa manu apprehendit eum, dicitque ei; Exigua fide praedite, quid dubitasti ?
32. Et quum ipsi essent ingressi navigium, pacatus fuit ventus.
33. Qui autem erant in navigio , venientes, adoraverunt eum, dicentes; Vere Dei filius es.
34. Et quum trajecissent, venerunt in terram Gennefaret.
33. Et quum agnovissent eum viri loci illius , miserunt in totam circumjacentem illam regionem : Sc obtulerunt ei omnes male
affectos;
3Ö. Et precabantur eum, ut solum tangerent fimbriam pallii ipsius, & quotquot tetigerunt, liberati sunt.

CAPUT X V.

Incusantur Apoftoh de non lotii manibut. Qppjipolluat hominem, hiftoria Chana- «-OV, iS septem panum cum piscibus.
Unc quidam , -ro Hierosolymis advenerant Scribas, & Pharifaci, adierunt Jesum, dicentes;
2. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum ! non enim lavant manus suas, quum edunt panem.
3. At ille respondens, dixit eis; Qpare, & vos transgredimini mandatum Dei per traditionem vestram ?
4. Nam Deus mandavit, dicens; Honora patrem tuum, & matrem : &, Qui maledixe- $it patri» aut matri» morte moriatur.
5. Vos autem dicitis; Quicunqucdixerit pstri» aut matri« Donum cfi , quocunque ä «e juvari poss«, insons trit „• & nequaquam

honoraverit patrem suum , aut matrem
suam.
6. Et irritum fecistis mandatum Dei per traditionem vestram.
7. Hypocritae, bene de vobis prophetavit Esajas, dicens:
g. Appropinquat mihi populus hic ore suo, St labiis me honorat: cor autem eorum procul abest a me.
9. Sed frustra me colunt, docentes doctrinas, qux sunt mandata hominum.
10. Et advocata turba dixit cis; Audite.Sc
intelUgite.
11. Non quod ingreditur in os, polluit hominem, sed quod egreditur ex ore,hoc polluit hominem.
12. Tunc accedentes discipuli ejus .dixerunt ei; Nosti Piiansieos audito isto sermone offensos fuisse 'i
13. Ipse vero respondens, dixit; Omnis planta, quam non plantavit pater ille meus coelestis, eradicabitur.
14. Omittite illos: duces suntcoecicoeco- rum: quod si coecus coecum per viam duxerit, ambo in foveam cadent.
15. Respondens autem Petrus , dixit ei; Edissere nobis parabolam istam.
iö. Jesus autem dixit; Adhuc, & vos in- teiligentiä caretis ?
17. Nondum intelligitis,quicquid ingreditur in os, in ventrem cedere, & in latrinam ejici l
ig. Quae aiitem proficiscuntur ex ore, ex ipso corde egrediuntur, St illa polluunt hominem.
19. Nam ex corde egrediuntur cogitationes mala: , caides , adulteria , scortationes , furta, falsa testimonia, maledicta.
20. Hxc sunt, quae polluunt hominem : illotis autem manibus vel-i , non polluit hominem.
21. Et egressus illinc Jesus, secessit in partes Tyri, $1 Sidonis.
22. Et ecce,mulier Chanansea, k finibus illis egressa , clamitavit, dicens ei ; Miserere mei Domine, fili David , filia mea male ä daemonio vexatur.

23. Illevero non respondit ei qui equam. Tunc accedentes discipuli ejus > rogarunt eum, dicentes ; Dimitte eam: nam clamat post nos.
24. Ipse verö respondens, dixit; Konsum missus nisi ad oves perditas domus Jiseae- lis.
2;. Illa autem venit, & adoravit eum, dicens ; Domine, succurre mihi.
2< 4 . Ipse vero respondens, dixit; Nor, esi bonum accipere panem liberorum, 5 c objicere catellis.
27. Ipsa autem dixit; Etiam Domine cete- nim catelli vescuntur micis, quas cadunt 4 mensa dominorum suorum.
-g. Tunc respondens Jesus , dixit ei ; O mulier, magna efi fides tua: fiat tibi ut vis. Et sanata fuit filia ejus ab eo momento.
29I Et digressus illinc Jesus, venit juxta mare Galilss: & quum ascendisset in montem , sedit illic.
30. Time adiit eum turba multa, habens fecum claudos, caecos ,mutos, manccs, Sc alios multos : Sc abjecerunt eos ad pedes JesuiSt IWctvit st>5,
jr , 4 iti

“maJitaij,,
hi po?u!us hk; it: ion«»*.
stitenttjii;,
i tari«.
•»fcesjijj,
rtfcriiM,.;
Ejrtäte«*
iliiipJtjiJ,;. ■« Jiiiioiic
sfai.to;;»
mit Jitiiis
tafaisii
enaipdiaj
Jea
müba 1,'iMta ,1®
ijKjtfitF
stMimiä
Stils tl OK,«
mjofcmiä
imtauuj»
a,lcoaiiiK
itäÄi
Ä'Htlffil
• WÜ,iajU
Jcfcfcd;:;.
tewra
,fai:Ä
spro!Eta:p ipu.*j f-6 S (®5 ßr
te eac:^
CaSjffc:^
ditu
«fStW»
(5 t i »® 1
üittibifiE
noint»
IS, V8»l? jriiätt»!*
i
;oi, nii»* 1 ’
Caf^f.Tg.

-;. Adeo ut turba mirata sit,quum visieret mutos loquentcs , mancos sanos , claudos ambulantes, coecosvidentes 8t glorincä- runt Deum Jisraelis.
31. Jesus autem advocatis discipulis luis dixit; Commoveor misericordia erga turbam: quia iam triduum permanent apud me, Ac non habent, quo vescantur : St dimittere eos jejunos nolo , ne viribus deficiantur via. . .
33. Tunc dicunt et discipuli ejus , unde nobis in deserto tot panes, ut saturemus turbam tantam i
34. Dicit igitur eis Jesus; Quot panes habetis ? Iili autem dixerant;Septerm, Sc paucos pisciculos.
35. Tunc juffit turbam discumbere humi.
36. Et acceptis septem iliis panibus, ac piscibus,quum gratias egisset, fregit, dedit- que discipulis suis: discipuli vero turba:.
37. Comedertintque omnes, & saturati sunt: Lc sustulerunt, quod s uperfuerat,fragmentorum septem sportas plenas.
38. Erant autem, qui comederant, quater mille viri , absque mulieribus , Ai puerulis.
39. Tunc dimissa.turbä inscendit in navigium : ven/tque in sines Magdala.

CAPUT XVI.

Cavendum ä fermento Pharifocorum. Confessio Petri .Petras iS r claves hctlesat. Abneratiosui , £5 "crux quam necessaria.

E T quum accessissent Pharisxi, & Saddu- exi, tentantes,rogarunt eum, ut signum i ccelo sibi ostenderet.
2.Ipse vero respondens, dixit eis ; Quando ferum est diei. dicitis j serenitas erit , rubet enim coelum.
3. Et mant ; Hodie erit tempestas , rubet enim coelum triste. Hypocrita:, faciem quidem coeli nostis discernere, signa vero temporum illorum non potestis r
4. Gens mala, & adulterina signum requirit : sed signum non dabitur ei ssnisi signum illud Jonx Prophet*. Et relictis ipsis, abiit.
5. Et quum venissent discipuli ejus in ulteriorem ripam , obliti fuerant sumere pa- kies.
6 . Jesus autem dixit eis, Videte , Sc cavete ä fermento Pharis»orum,& Sadducxorum. . ,,
7. Ipsi vero disceptabant inter fe, dicentes ; Panes non sumsimus.
z. /Cautem, quumnosset Jesus, dixit eis; Quid disceptatis inter vos > exigua fide prx- diti.quod panes non lumsistis:

9. Non animadvertitis , neque meministis quinque illos panes hominum quinquies mille, Sc quot cophinos acceperitis i
10. Neque septem illos panes quater mille hominum , & quot sportas acceperitis ?
n.Quomodo non animadvertitis me non dixisse vobis de pane, ut caveretis a fermen- to Pharisxorum & Sadducxorum i
it. Tunc intellexerunt eum non dixisse, Ut caverent a termento panis , sed ä fermento doctrin* Pharisxorum , St Sadducxo- rum.
ij. Quum venisset autem Jesus in partes Cxfarex, quot dicitur Philippi, interrogavit discipulos suos, dicens; Quemnam fissems KVMINPL, kiHum itvKÜnii
'
14.Illi vero dixerunt: Aid quidem Johan- nem Baptistam, alii vero Eliam, alii veroJe- remiam , aut unum ex prophetis.
is- Dicit eis; Vos autem, quem me dicitis esse ?
IÜ. Kesprmdcns vero Simon Petrus , dixit ; Tu es Christus, silius ille Dei viventis.
17. Tunc respondens Jesus dixit ei, beatus es Simon Bar jona: quia caro, 5 t sanguis^x'e non retexit tibi, led Pater meus , qui est ia ccelis.
jg. Sed, & ego tibi dico; Tu es Petrus» 5 t liiper hanc Petram aedificabo meam Ecclesiam : St porta 1 * 3 4 5 6 7 * 9 10 inferorum non superabunt eam.
19. Et tibi dabo claves regni coelorum : & quicquid ligaveris in ren a , enr ligatum in caelis, & quicquid solveris in terta, erit solutum in coelis.
20. Tunc interdixit discipulis suis, ut nemini dicerent, fe esse Jesum illum Christum.
11. Exeo tempore coepit Jesus indicate discipulis suis , oportere fe abire Hierosoly- mam , St multa pati a Senioribus , 5 c primariis Sacerdotibus , & Scribis, Lc occidi, St tertio die suscitari.
12. Et prehensum «um Petrus, coepit obr jurgare, dicens; Propitius tibi esto , Domine: nequaquam erit tibi hoc.
a;. At ille sese convertens , dixit Petro; Abscede a me satana , offendiculo es mihi: nam non lapis , qux sunt Dei, sed qua: sunt hominum.
24. Tunc Jesus dixit discipulis suis; Si quis vult pone me venire > abdicet ferner ipsum, Ac attollat crucem suam, ac sequatur me.
a;. Quisquis enim voluerit animam suam servare, perdet eam : quisquis autem perdiderit animam suam mea causa , inveniet eam.
ad. Quid enim prodest cuipiam , si totum mundum lucratus fuerit , anima vero lua mulctetur: aut quam dabit quispiam compensationem anima: sux f
27. Futurum est enim. ut Filius hominis veniat cum gloria Patris lui cum Angelis suis : Li tunc reddet unicuique fecundum satia ipsius.
28. Arnen dico vobis > sunt quidam ex his, qui hk adstant, qui nequaquam gustabunt mortem,usque dum viderint Filium hominis venientem in regnum suum.

CAPUT XVII.

Transformatio Chrifli. Elias quis. Qua: vis fidei. ChrifiuspraidicitpajjionemJuami tributum solvit.

S Exro vero post die assumit Jesus Petrum - ac Jqcobum, Li Johannem, fratrem ejus» 5c subducit eos privatim 111 montem sublimem.
2. Transsormatvisquc est coram eis,8c fulsit facies ejus ut sol: vestimenta autem ejus satia sunt alba ut lux.
3. Et ecce , conspetti sunt eis Moses, Sc Elias, cum eo colloquer.tes.
4. Kespondens autem Petrus, dixit Jesu, Domine , bonum est nos hic esse: si vis.fa.iv mus hic tria tabernacula , tibi unum , 8f
Mosi unum, & Eli* unum-
; Adhuc

5. Adhuc eo loquente * ecce nubes lucida
inumbravit eos : Sc ecce vox e nube,dicens; Hic est Filius ille meus , dilectus ille , in quo acquiesco : ipsum audite.
6 . Et quum hxc audissent discipuli,ceciderunt in faciem suam. St timuerunt vehemen-
7. Tunc accedens Jesus, tetigit eos,dixit- que; Surgite,8c ne timete.
z. Sublatis autem oculis suis,neminem viderunt,nisi Jesum solum.
9. Et quum descenderent de monte,man- t davit eis Jesus, dicens ; Nemini dixeritis, 'quod vidistis,usque quo filius hominis ii mortuis resurgat.
10. Tunc interrogaverunt eum discipuli sui, dicentes ; Quid igitur Scribx dicunt, o- portere, ut Elias primum veniat i
11. Jesus autem respondens,dixit eis,Elias quidem veniet primum, St restituet omnia :
12. Sed dico vobis,Eliam jam veni sie, quem non agnoverunt, seu fecerunt ei,qua:cunque voluerunt: ita faturum est, ut St filius hominis patiatur ab eis. '
iz. Tunc intellexerunt discipuli eum de Johanne Baptista h<cc ipsis dixisse.
14. Et quum venissent ad turbam,adiit eum quidam,procidens ei ad genua;
15. Et dicens; Domine miserere filii mei, quoniam lunaticus est,St male afficitur . nam saepe cadit in ignem,St saepe in aquam.
1 6. Et obtuli eum discipulis tuis , nec potuerunt eum sanare.
17. Respondens autem Jesus, dixit: O natio incredula, & perversa, quö usque tandem ero vobiscum ? quö usque tandem tolerabo vos ? adducite mihi eum- huc.
ig. Et increpavit daemonium Jesus , exiit- que illud ab eo Sc sanatus est puer ab illo momento.
19. Tunc adeuntes discipuli Jesum privatim , dixerunt: Quare nos non potuimus illud ejicere ?
20. Jesus autem dixit eis ; Propter incredulitatem vestram : amen quippe dico vobis , si habeatis fidem,quantulum eft granum sinapis, dicetis huic monti; Transgreditor hinc illuc Sc demigrabit: St nihil impossibile vobis erit.
21. Hoc vero genu s daemoniorum none- grediturnisi per precationem,St jejunium. _
22. Versantibus autem ipsis in Galil*a,di- xit eis Jesus ; Futurum est,ut Eilius hominis tradatur in manus hominum.
23. Et trucidabunt eum, sed tertio die suscitabitur. Et contristati sunt vehementer.
24. Quum autem venissent Capernaumum, venerunt ad Petrum > ii qui didrachma accipiunt, dixeriintque ; Praeceptor vester non solvit didrachma i
2;. Dicit; Etiam. Et quum ingressus fuisset domum , praevenit eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur Simon ? Reges terrae, a quibus accipiunt tributa,sive censum ? a filiis suis,an
ab alienis i
16. Dicit ei Petrus,ab alienis. Ait ei Jesus ; Nempe igitur liberi sunt filii.
27. Sed ne offendiculo simus eis,profectus ad mare , mitte hamum; Sc eum piscem,qui ascenderit primus, tolle: St aperto ore ejus invenies staterem: acceptum illum , da eis pro me, Sc pro te.

CAPUT XVIII.

Pueruli imitnndi proponuntur .- instituitur disciplina Ecclejiaftiea.

E O ipso tempore adierunt Jesum discipuli, dicantes; Quisnam maximus est in regno
i'rplsmim + ®
coelorum i
2. Et quum advocässet puerulum Jesus,
piam.
18. Arnen dico vobis, quaccunque ligaveritis in terra , erunt ligata in coelo: Sc qu*- cunque solveritis in terra, erunt soluta in coelo.
19. Rursum dico vobis, si duo ex vobis consenserint in terra , de omni re,quam petierint , fiet eis ä Patre meo, qui in coelis est.

20. Ubi enim sunt duo, vel tres coacti in nomine meo ; illic sum in medio eorum.
tu Tunc
ieir.it>'- c;
11.Dc««
statuit eum in medio eorum.
3. Et dixit, Amen dico vobis, nisivorcon- verteritis, Sc fiatis ut pueruli,nequaquam ingrediemini in regnum coelorum.
4. Quisquis igitur submiserit sese, sicut efl
puerulus iste , is est maximus ille m regi» coelorum. s
Et quisquis exceperit aliquem puerulum talem nomine meo,me excipit.
6. Quisquis autem offendiculo fuerit uni ex parvis istis , qui in me credunt, praestiterit ei,ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, ac demergatur in profundo maris.
7. V* mundo ab offendiculis , necesse est enim,ut eveniant offendicula ; verum tamen v* homini illi, per quem offendiculum evenit.
g. Si vero manus tua , vel pes tuus facit,ut tu offendas,exscinde ea Sc abjice abs te; bonum est tibi ad vitam ingredi claudum, aut mancum potius, quam duas manus, vel duos pedes habentem conjici in ignem illum »ternum.
9. Et st oculus suus facit, ut tu offendas, erue eum, Sc abjice abs te ; bonum est tibi luscum ingredi in vitam potius , quam duos oculos habentem conjici in gehennam ignis.
10. Videte , ne contemnatis aliquem ex parvis istis : Dico enim vobis , Angelos eorum in coelis per omne tempus intueri faciem Patris mei,qui in caelis est.
11. Venit enim filius hominis, ut servet quod perierat.
12. Quid vobis videtur? si fuerint alicui homini centum oves , Sc erraverit una ex iis , nonne relictis ipsis nonaginta novem, profectus in montes, quierit eam, qua: aberraverat ?
iz. Quod si acciderit , ut inveniat eam, amen dico vobis , gaudet super ea magis, quäm super illis nonaginta novem, quae non aberrarant.
14. Ita non vult Pater vester, qui in coeli! est, ut pereat ullus ex parvis istis.
1$. Si vero peccaverit in te frater tuus, ito.Sc argue eum inter te,St ipsum solum: fi te audierit, lucratus es fratrem tuum.
1 6. Sin vero te non audierit, asiume te- cum adhuc unum, aut duos , ut ex ore duorum , aut trium testium confirmetur res tota.
17. Quod si neglexerit eos audire, dic Ecclesia: : quod si Ecclesiam audire neglexerit, sit tibi velut Ethnicus, Sc publicanus quis-
•4 W 81 E(fi? rta
viis'
M» pandito j, IJ* ai
ffffitiuSi, [5;, ii reddi procide s,tas;l
Comto « Domin atimmtem 18. Igtefl mmexcon tarios ! .cetis; Re- 29. Proc pedes, pre: »dversumi jo. Ille« rem in cari :,im,
;i, Qrn jBflujsei .3 m ffi tania, qu*i Tuncto ittiiiervem , quia p Nonne di tui,ut! 14 . itita totta, jiod sibi i IV Ita vobis, nisi tordibus v
si divi 1
aptanti
amat
rifad
a-uiestd
infinesli
•Etse
J. Tun aim, &c ta uxori t Ille v I X&qili testi Vi« pates feil <Ut caro; fcjuoj 7-k darelii re: 8.D Iris«

“»anajci,;
«mu
«initu, “«tau®
wjetitiSp.
•«ttKljlit,' n ofeiiiiidjf
iWnirains Anio mitis, »fftndioulis,-- ■ndi.oii; fjfj; «OoSbd'ä
M&afcfc linjitditic: inJJimot» iagtitm a
tcthmnttV, 'tiii, jtiiu dit igetairaiijt m ilquea: Ais.tajtta: ttmpus 'Mic: sisti. itoiBESiUr
«sii fei» , 8i ratitas ftsnooijfflK qmtsäsE
iit, 333« luietfnta^ JlffiJBjm
rtmtep»
piÄ
:ntii Mtriisc- ttJtflsOK fawiffip
isdmt.ife
xifiti«'- 2 glattit'-
MD&tiUtti
jjuatgltits
«Manus?
cunque 1? coele: it? erunt Ibi*'
fidtiosst iulirtif 1 ' ;0| qui #“*
isitlt!«® 1 alio so«: Illi

21. Tunc audiens eum Petrus > dixit, Do- illine, quoties peccabit in me frater meus, Sc remittam ei i an usque septies ?
22. Dicit ei Jesus , non dico tibi usque septies , sed usque septuagies septies.
23. Propterea simiUssest regnum coelorum Regi, qui voluit conferre rationem cum servis suis.
24. Et quum coepisset conferre, oblatus est ei quidam debitor decies mille talentorum.
25. Quum autem is non posset hxc reddere , jussit eum Dominus ejus venundari > & uxorem ejus, Sc liberos, 5 c omnia, qua 1 habebat, Sc reddi debitum.
26. Procidens ergo servus ille , adorabat eum, dicens ; Domine . cohibe iram adversum me, Sc omnia tibi reddam.
27. Commotus autem intima commiseratione Dominus fervi illius , dimisit eum, Sc mutuum remisit ei.
28. Egressus vero servus ille, invenit tinum ex confervis suis,qui debebat ei centum denarios : Sc prehensum eum, suffocabat , dicens ; Redde, quod debes.
29. Procidens ergo conservus ejus ad eius pedes, precabatur eum,dicens ; Cohibe iram adversum me, Se omnia reddam tibi.
30. Ille verö noluit : sed abiens, coniecit eum in carcerem, quousque redderet debitum.
31. Qiuim autem vidissent conservi ejus, quie facta fuerant, doluerunt vehementer, Sc quum venissent, declararunt Domino suo omnia , qua: saeta fuerant.

32. Time eo advocato , dominus ipsius dixit ei,Serve male, totum debitum illud remisi tibi , quia precatus es me :
33. Nonne oportuit, St te misereri conserti tui, ut Sc ego tui misertus lum ?
34. Et iratus dominus ejus, tradidit eum tortoribus, usque quö redderet id omne , quod sibi debebatur.
35. Ita Sc Pater ille meus coelestis faciet vobis, nisi remiseritis suo quisque fratri ex cordibus vestris lapsus eorum.

CAPUT XIX.

Jus divortii : distinguuntur Eunuchi : acceptantur pueruli : quid ad vitam promoveat , ijjquid impediat.

E T fastum est, quum liniisset Jesus sermones istos , ut solveret e Galilaea, Sc venit in fines Judaeae, secus Jordanem.
c.Et sequuta est cum turba multa,sanavit- que eos illic.
3. Tunc adierunt eum Pharisoi, tentarttes eum, 8c dicentes ei; Licetne homini dimittere uxorem suam quavis ex causa ?
4. Ille verö respondens , dixit eis, Non legistis opificem ab initio fecisse masculum, St suemi nam ?
5. Et dixisse,Propterea derelinquet homo patrem, Sc matrem , St agglutinabitur uxori fuse: 8c qui duo suerant , erunt una caro ?
6 . Itaque non ampliiis sunt duo , sed una caro: quod ergo Deus conjunxit, homo ne sejungat.
7. Dicunt ei, Cur ergo Moses mandavit date libellum diteessionis , St eam dimittere?
g. Dicit eis, Moses pro duritia cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras : exterum a principio non fuit ita.
9. Dico autem vobis, quicunque dimiserit uxorem suam, nisi ob scortationem, & aliam duxerit, moechatur,St qui dimissam duxerit, moechatur.
19, Dicunt ei discipuli ejus , Si tale est negotium hominis cum uxore, non expedit u- xorem ducere.
11. Ipse verö dixit eis, Non omnes sunt capaces hujus sermonis, sed ii, quibus datum.
12. Sunt enim eunuchi, qui ex matris utero nati sunt ita: St sunt eunuchi, qui castrati sunt ab hominibus : St sunt enunchi , qui se ipsos castrarunt propter regnum coelorum. Qui potest capax esse hujus rei, capiat.
13. Ttmc oblati sunt ei pueruli, ut manus eis imponeret, Sc precaretur: discipuli autem objurgarunt eos.
14. Jesus autem ait; Omittite istos puerulos , St ne prohibete eos ad me venire; talium est enim regnum coelorum,
17- Et quumjmpositisset eis manus, profestus est illinc.
16. Et ecce, quidam accedens dixit ei.Do- ctor bone , quid boni faciam, ut habeam vi- - tam aeternam ?
17- Ipse verö dixit ei, Cur me dicis bonum ? nullus est bonus , nisi unus , nempe Deus. Si vis autem ad vitam ingredi, serva mandata.
j 8- Dicit ei, Qua* ? Jesus autem dixit.Non 1 occides. Non moechaberis. Nori furaberis. Non dices falsum testimonium.
19. Honora patrem tuum, St matrem. Et, diliges proximum tuum , ut te ipsum.
20. Dicit ei adolescens ille, Omnia hXc observavi k juventute mea : quö adhuc deficior ?
21. Ait ei Jesus , Si vis perfectus esse, abi, vende, qux tibi suppetunt, St da pauperibus : St habebis thesaurum in coelo : Sc ades- dum, sequere me.
22. Quum and isset autem adolescens ille hunc sermonem, abiit tristitia affectus ; habebat enim bona multa.
23. Jesus autem dixit discipulis suis, A- men dico vobis, dives difficulter introibit in regnum coelortim.
24. Rursum verö dico Vobis , Ficilius est camelum per foramen aciis transire, quam divitem in regnum Dei introire.
23. Uu autem auditis discipuli eius perculsi sunt valde, dicentes; Quis ergo potest servari ?
a 6, Intuitus autem eos Jesus, dixit eis, A. pud homines hoc impossibile estjapud Deum autem omnia possibilia sunt.
27. Tunc respondens 1 ’etrus , dixit ei, Ecce, nos reliquimus omnia , Sc sequuti sumtis te : quid ergo erit nobis ?
28. Jesus autem dixit eis, Amen dico vobis ,vos, qui sequuti estis me in regeneratione, quum sederit Filius hominis in throno gloriae suae , sedebitis vos etiam , inquam-, in thronis duodecim, judicantes duodecim tribus Jisraelis.
29. Et qu squis reliquerit domos, aut fratres , aut sorores, aut patrem , aut matrem, aut uxorem , aut liberos, aut agros, causa nominis bjs i, centuplicia accipiet , Sc vi-
1 Css tam

tam aeternam hxreditatis jure potlidebit.
zo. Multi autem primi, erunt ultimi; 8t Ultimi primi.

CAI’ÜT XX.

Ecclesia ell vinea. Zebedaorum petitio enodatur, & caeci duo sanantur.

S imile enim est regnum coelorum patri- famili.ts, qui exiit cum prima luce ad conducendos operarias, quos init teret in vineam suam.
2. Pactus autem cum operariis denario in diem, misit eos iri vineam suam.
%. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos :
4. Et illis dixit, abite St vos in vineam, St quodcunque justum fuerit, dabo vobis.
5. Illi autem abierunt. Rursum egressus circa sextam , & nonam horam, fecit itidem.
6 . Circa horam autem undecimam egressus, invenit alios stantes otiosos, ac dicit eis; Cur hic statis totum diem otiosi 2
7. Dicunt ei, Quia nemo nos conduxit; Dicit eis, abite St vos in vineam: Lc quicquid fuerit justum, accipietis,
8- Quum autem lerum diei esset, dicit dominus vine* procuratori suo , voca operarios, & redde eis mercedem, exorsus ab ultimis usque ad primos.
9. Et quum venissent, qui circa undecimam horam condulii suerant, acceperunt singuli denarium.
10. Quum venissent autem primi, existimarunt se plus esse accepturos : sed acceperunt ipsi quoque singuli denarium.
it. Sed quum accepissent,murmurabant adversus patremsamilias.
ia.Dicentes; Isti ultimi unam horam optes fecerunt, St eos «quales nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, St aistum.
13. Ipse verö respondens dixit uni eorum. Amice, non facio tibi injuriam: nonne denario pactus es mecum 2 14. Tolle, quod tuum est, St abi. Volo autem huic ultimo dare ut St tibi.
ip. Annon licet mihi, quod volo facere in meis rebus? an oculus tuus malus est,quia ego bonus sum 2
16. Sic ultimi, erunt primi; St primi ultimi : multi enim sunt vocati , pauci vero electi.
17. Et ascendens Jesus Hierosolymam, as- sumsit duodecim discipulos suos privatim in via, St dixit eis :
18. Ecce, ascendimus Hierosolyma, & Filius heminis tradetur primariis Sacerdotibus, ac Scribis, St comj^mnabunt eum morte :
19. Tradentque eum gentibus, ut illudant, 8t flagellent, St crucifigant: sed tertia die resurget.
20. Tunc venit ad eum mater filiorum Rebedsi cum filiis suis, adorans, St petens aliquid ab eo.
21. Ipse verö dixit ei, Quid vis 2 Ait ei, Dic, ut sedeant isti duo filii mei , unus ad dexteram tuam, 8t alter ad sinistram in regno tuo.
rr. Respondens autem Jesus, dixit, Nesci- tts tjuitf petatis : potestis bibere poculum» Q,uoti ego bibiturus ftuu, A baptismate t quo
ego baptizor, baptizari 2 Dicunt ei, Poisu- mus.
23. Tunc dicit eis , Poculum quidem meum bibetis, & baptismate, quo ego baptizor", baptizabimini: sedere autem ad dexteram meam,St sinistram meam,non est meum dare, sed dabttur, quibus paratum est ä Pati! meo. .
24. Et qutim hxc audissent alii decem , indignati sunt de duobus fratribus.

25. Jesus autem, quum eos advocalset, ait, Scitis principes gentium in eas dominari, & magnates potestatem exercere in eas.
2 6. Venim non ita erit inter vos: sed quicunque voluerit inter vos magnus fieri, esto vester minister:
27. F.t qui cunque voluerit inter vos primus esse, sit vester servus.
28. Sicut Filius hominis non venit, ut sibi ministretur, sed ut ministret, detque animam suam in redemtionis pretium pro multis.
29. F.gredientibus autem ipsis urbe Jericho, sequuta est eum turba multa.
30. Et eccc,duo coeci sedentes apud viam, quum audivissent Jesum prsterire, clamarunt, dicentes; Miserere nostri,Domine, Fili Davidis.
z r. Turba autem objurgabat eos, ut silerent : illi vero magis clamabant, dicentes; Miserere nostri, Domine, Fili Davidis.
32. Et quum substitisset Jesus, vocavit eos, & ait; Quid vultis, faciam vobis 2
33. Dicunt ei, Domine,ut aperiantur oculi nostri.
34. Commiseratione autem intima commotus Jesus, tetigit oculos eorum; St statim visum receperunt oculi eorum,8c >pfi sequuti sunt eum.
CAPUT XXI.
f ontpa regalia Christi afind velli,& lato Wo-
sannd excepti. Quia vere dicendus facere,
quod pater vult
E T quum appropinqiiässent Hierosolymis, & venissent Bethphagen, ad montem 0- learum, tunc Jesus misit duos discipulos.
2. Dicens eis ; Ite in vicum, qui vobis est ex adverso, St statim invenietis asinam ligatam, St pullum cum ea: solventes eos, adducite mihi.
3. Et fi quis vobis aliquid dixerit, dicite; Domino his opus est : statim autem mittet eos.
4. Hoc autem totum factum est, ut impleretur, quod dictum est per Prophetam dicentem;
5. Dicite filix Sion, Ecce, Rex tuus venit tibi mitis, St insidens asinae, ac pullo fettui subjugis asina.
6 . Profecti autem sunt discipuli,fecerunt- que sicut !mperarat eis Jesus.
7. Et adduxerunt asinam, 81 pullum,& eis imposuerunt vestimenta sua, 8c collocarunt ipsum super ea.
8. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via: alii verö ctedebant ramos ex arboribus,Sc sternebant invia.
9. Porro turba,qu* prxibat,& qux sequebatur, clamabat, dicens ; Hofanna, filio David : benedictus, qui venit in nomine Domini : hofanna, b qui es in coelis, altiflimis. n. Et quum introisset Hierosolymam,
JOJtl-
hic!
11. Tari)» Sie rapte' 1».
rJtiiMs
eisf®*M
KrilWMI
hatever
t
iltiitite jjs precatio jljxlurat 4. Ion; vei (impio, & ij. Quumv stes, StScrib aeros claman m, iffioha id. It di« Miis autem < iis, ex ore ii li laudem i 17. Et eis Urbem, & di' iz. Mane liit.
19. Et qui M, venit a :isi Ma folia tfuefunase Ä m.
Qutm ig ciituaUm m Sai! i it. iiesponde Ia rabis, «nentis, m« vi, facietis , 1 aisJoftiUB si. Et qui »■edideritis,
53. Quum satii Sacer, toceotemail »facis ista 2
|uttm!
■4. Respo i«gabo vos fixeritis mi ibeitate iJ 23. Rapti |B ex kom
tud se,di
icet nobis,
'b. Sin ai femus tui tafflutl 'iit resp ®-ktis
-sltzs nabebsi, dixit; U &
postea, qt JO. It; fall is? niiie, See I !'■ Ist«
ite! Di, diiiwi

ClW:
Ptolm £ «e atm ist
UtMiIKIluh
spnitifii
Sfctiiiil« stialtibus. atos*!i«c mir,taste
«trctrt m »i! iris m:: vos majMSK
rohiitiKM
iras,
»! MIV liilrtt.it® mtim ;sr lutra pen: tiirbiimi ;i fetos". impicJ Mofclc 3
Äfa» i* i fiSBmle.
•JtliAmu i vofci . 1 »fmafflit
j550!\m;Sl
I XXI, itjftte»'
quit!tlifi'
®hasi-jE=
ifiti*;
»«*?*
inwso**"
Hi»«® 5
IdftpllUI-
a»® 5 '
stipuli,st«
,8t puti» j,5i «*
^uvac
it invii',
libatSfr
Cap.ax,_SE C. MAT

commota est universa urbs, dicens : Quis est hic? ,
11. Turba autem dicebat; Hic est Jesus , ille Propheta, ortus Nazaretha , urbe Gallis».
12. Et introivit Jesus in templum Dei, &c ejecit omnes, qui vendebant, & qui emebant in templo : mensasque numulariorum, 8c cathedras vendentium columbas subvertit.
iz. Et dixit eis, Scriptum est,Domus mea, domus precationis vocabitur: at vos fecistis eam speluncam latronum.
14. Tunc venerunt ad eum caeci, 8t claudi in templo, & sanavit eos.
15. Quum vidissent autem primarii Sacerdotes, Sc Scriba: miranda illa, qua: fecerat, Sc pueros clamantes in templo, Sc dicentes;Ho- sanna, filio David, indignati sunt.
id. Et dixerunt ei, audis, quid isti dicant ? Jesus amem dixit eis, Etiam : nunquam legistis, ex ore infantium ,8c lactentium perfecisti laudem i
17. Elt eis relictis abiit Bethaniam, extra Urbem, Sc diversitus est illic.
/8- Mane autem rediens in urbem, esu- fiit.
19. Et quum vidisset ficum quandam apud viam , venit ad eam, Sc nihil invenit in ea , nisi folia solum tunc dicit ei, Ne amplius ex te fructus' nascitor in »ternum. Et exaruit iilico ficus.
10. Quum igitur hoc vidissent discipuli, mirati sunt, dicentes; Quomodo iilico exaruit ficus;
11. Kespondens autem Jesus ait eis, Amen dico vobis, si habueritis fidem, neque addubitaveritis, non solum hoc, quod fatium est ficui, facietis,verum etiam,si monti isti dixeritis, Tollitor, Sc projicitor in mare, fiet I
11. Et quxeunque precando petieritis, si credideritis, accipietis.
iz. Quum autem venisset in templum,primarii Sacerdotes , Sc Seniores populi eum docentem adierunt,dicentes : Qua auctoritate facis ista i Sc quis tibi dedit istam auctoritatem ?
14. Respondens verö Jesus, dixit eis,interrogabo vos Sc ego rem quandam ; quam si dixeritis mihi, dicam Sc ego vobis, qua auctoritate ista faciam:
it- Baptisma Tob annis unde erat ? d coelo, an ex hominibus ? At illi ratiocinabantur apud fe, dicentes: Si dixerimus; E coelo: dicet nobis , Quare ergo non credidistis ei.
16. Sin autem dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habent Jo- hannem ut Prophetam.
17. Et respondentes Jesu, dixerunt,Nescimus. Ait eis Sc ipse, Nec ego vobis dicam, qua auctoritate ista faciam.
18. Quid autem vobis videtur ? Quidam habebat duos filios: Sc accedens ad priorem, dixit; Fili, abi, hodie operare in vinea mea.
19. Ille vero respondens, ait, Nolo : sed postea, quum resipuisset, abiit.
30. Et accedens ille ad secundum,dixit itidem : is vero respondens, ait, Ego abeo Domine. Sed non abiit.
z i. Uter i duobus fecit, quod voluit ejttt pater ? Dicunt ei, Prior. Dicit eis Jesus, A- men dico vobis > publicani, Sc meretrices
THAU M._ Ca p.2T.c3
praeeunt vobis in regnum Dei.
Zi. Venit enim ad vos Jobannes via justitia:, Sc non credidistis ei: publicani verö, Sc meretrices crediderunt ei. Vos autem, qui hoc vidistis, non resipuistis postea, ut ei crederetis.
ZZ. Aliam parabolam audite: Euit quidam paterfamilias.qui plantavit vineam,Sc sepem circumposuit ei, fodftque in ea torcular, St aedificavit turrim, Sc elocavit eam agricolis; ac peregre profectus est.
34. Quum autem tempus fructuum appro- pinquasset, misit servos suos ad agricolas, ut ejus fructus perciperent.
35. Agricola: verö captis ejus servis, alium quidem exciderunt, alium verö trucidarunt, alium autem lapidarunt.
3'5. Rursum misit alios servos, plures prioribus, Sc fecerunt eis itidem.
37. Postremo autem misit ad eos filium suum,dicens; Reverebuntur filium meum.
38. Agricola: verö viso filio, dixerunt inter se, iste est h»res, adeste,trucidemus eum, Sc obtineamus hxreditatem ejus.
39. Et captum eum ejecerunt extra vineam, Sc trucidarunt.
40. Quum igitur venerit dominus vine», quid faciei: agricolis illis ?
41. Dicunt ei, malos ipsos mald perdet: Sc vineam suam elocabit aliis agricolis , qui reddent ei fructum temporibus suis.
41. Dicit eis Jesus, nunquam legistis in scripturis, Quem lapidem reprobarunt aedificantes, is factus est caput anguli A Domino factum est istud, Sc est mirabile in oculis nostris ?
43. Propterea dico vobis, tolletur ä vobis regnum Dei, Sc dabitur genti, qux ferat ejus fructus.
44. Porrö , qui ceciderit ad lapidem istum, confringetur super quem verö ceciderit, dissipabit eum.
43. Et quum audissent primarii Sacerdotes, ac Pharistei parabolas ejus, cognoverunt h<cc dE fe dici.
4 6. Et quum studerent eum prehendere, timuerunt turbam, quoniam ut Prophetam eum habebat.

CAPUT XXII.

A T uptiarumparabola.Gentwm vocatio.Quf-
ftiones de censu Casarii, de resurrethonCi mandato maximo. Messias quis.
Unc respondens Jesus , rursum laquutuS est eis per parabolas, dicens;
1. Simile est regnum coelorum cuidam» Regi, qui fecit nuptias filio suo :
3. Et misit servos suos,qui vocarent vocatos ad nuptias : sed noluerunt venire.
4. Rursus misit alios servos, dicens ; Dicite vocatis, Ecce, prandium meum paravi, tauri mei, Sc altilia mactata suiit, Sc omnia parata: adeste ad nuptias.
5. Illi autem, quum hoc neglexissent,abierunt,alius quidem in agrum suum, alius vero ad mercaturam suam.
6. Reliqui verö prehensos servos ejus.con- tumeliis affecerunt, 8c trucidarunt.
7. Rex autem, quum hoc audisset, iratus est, &'missis copiis suis , perdidit homicidas illos, Sc urbem eorum incendit.
8. Ihr« dicit fervis suis , Nuptis quidem
Gfifi» paras»

parat* stmt : sed, qui vocati suersur, non erant digni.
9. Ite ergo ad compita viarum > & quos- cunque inveneritis, vocate ad nuptias.
10. Et egressi fervi illi in vias, congregarunt omnes , quos invenerunt, malos pariter, ac bonos : & implet* sunt nuptis convivis.
ii.I ngressus autem Rex, ut spectaret convivas, Vidit illic quendam non indutum veste nuptiali.
12. Tunc dicit ei, Amice , quomodo huc introisti non habens vestem nuptialem i At illi os occlusum est.
13. Tunc dicit Rex ministris,Ligatis pedibus, & manibus ejus,tollite eum,8t ejicite in tenebras extimas; illic erit fletus, & stridor dentium.
14. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.
1$. Tunc profecti Pharissi, consilium ceperunt, ut illaquearent eum in sermone:
16. Itaque mittunt ad eum discipulos suos cumHerodianis, dicentes; Prsceptor, scimus te veracem esse, St viam Dei in veritate docere, nec quenquam

curare ; non emm respicis ad personam hominum.
17. Dic ergo nobis,quid tibi videtur ? licet Ctnfum dare Csfari, annon i
ig. Cognita autem Jesus malitia eorum, ait, Quid me tentatis, hypocrita; ? j
19. Ostendite milii numilma ceniiis. Ipsi Vero obtuleiunt ei denarium.
10. Tunc dicit eis, Cujus est imago ista, 8t inscriptio ?
11. Dicunt ei, Cssaris: Tivnc dicit eis, Reddite ergo,qux sunt Cssaris, Csfari, St quaesunt Dei, Deo.
22. Quum igitur hoc audissent, mirati sunt: St omiflo eo abierunt.
23. In illo die adierunt eum Sadducsi, qui dicunt non esse resurrectionem; St interrogarunt eum.
24. Dicentes; Prsceptor, Moses dixit, Si
quis mortuus fuerit, non habens filios, ejus frater ducet affinitatis jure uxorem ejus, St suscitabit sobolem fratri suo. 1
25. Fuerunt autem apud nos septem fra- | tres ; St primus uxore ducta obiit : St quum non haberet femen, reliquit uxorem luam fratri suo.
26. Similiter etiam secundus, 8t tertius, Usque ad illos septem.
27. Wost omnes autem mortua est St mulier.
28. In resurrectione ergo, cujus ex illis septem erit uxor ? omnes enim habuerunt eam.
29. Respondens autem Jesus, dixit cis, Erratis , neque scripturas scientes, neque potentiam Dei.
30. Nam in resurrectione, neque uxores ducunt, neque nuptum dantur, sed sunt ut Angeli Dei in coelo.
31. De resurrectione verö mortuorum non legistis, quod vobis dictum est i Deo . dicente;
32. Ego sum Deus Abrahami,St Deusi saa- ci, & Deus Jacobi. Deus non est Deus mor- tuorum, sed viventium.
33. Et quum hoc audisset turba, pirculsa •st super doctruujpsiu*.
34. Pharifei vero,quuru eum audissent os occlusisse Sadducaeis, coacti sunt in unum:
35 - Tunc interrogavit eum quidam ex ipsis Legis interpres , tentans eum, & dicens ;
Y>- Praeceptor, quod est mandatum magnum in lege i
37. Jesus autem dixit ei, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, St cx tota anima tua, St ex tota cogitatione tua.
38. Istud est primum, St magnum mandatum.
39. Secundum autem simile est huic, Diliges proximum tuum ut te ipsum.
40. Ab istis duobus mandatis tota Lex ,& Prophetae pendent.
41. Coactis autem Pharifaris,interrogavit eos Jesus
42. Dicens; Quid vobis videtur de Christo illo ? cujus filius est i Dicunt ei.Davidis.
43. Dicit eis, Quomodo ergo David per Spiritum vocat eum Dominum, dicens;
44- Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dexteram meam, usque dum posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum i
45. Si ergo David vocat eum DomiHiim, quomodo filius ejus est ?
46. Et nemo poterat ei respondere quisquam : neque ausus fuit quisquam ab illo die ampliiis illum interrogare.

CAPUT XXIII.

DoBrifia , t 5 ' vitu Phari ficorum graphice i Chrifio depitia.

Unc Jesus loquutus est turbae, St discipulis suis,
2. Dicens ; In cathedra Mosis sedent Scribae , & Pharisiei;
3. Omnia ergo, qux dixerint vobis,ut servetis, servate, St facite, sed secundum opera eorum ne facite ; dicunt enim, St non faciunt.
4. Ligant enim onera gravia, difficiiidque portatu, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere.
5. Omnia vero opera sua faciunt, ut spectentur ab hominibus: dilatant enim phy lädier ia sua, Si producunt fimbrias palliorum suorum.
6 . Amdntque primos accubitus incoenis, St primos consessus in conventibus:
7. Et in foris salutationes , St vocari ab hominibus Kabbi ,Rabbi.
g. Vos autem ne vocamini Rabbi; unus est enim doctor vester , nempe Christus t omnes autem vos fratres estis.
9. Et patrem vestrum ne quemjuam vocate in terra : unus est enim Pater vester, qui in coelis est.
ro. Nec vocemini doctores : unus enim vester est doctor, nempe Christus.
11. Sed qui maximus est vestrum, sit minister vester.
ir. Pono,qui sese extollet,deprimetur: * qui sese deprimit, extolletur.
13. Sed v* vobis Scribae, St Pharisaci, hypocrita?, quoniam praecluditis regnum coelorum hominibus : vos enim non introitis, nec introeuntes finitis introire.
14. V* vobis Scribae, & Pharisaei, hypocritae , quoniam exeditis domos viduarum, idque in fperieuPsttcsttss longis precibus 5
pr»-
propteiM 1“ tiortW' ipVsW
tr, l®»’
facias«
factas
IBJUFT. ,! lis' «hai® 1 ! (j^k iutna ssA . p, stulti,; SOI I ffl 1 fi-
ij.M" (ioaicunquc (soMCupe 19. Fatui: annus, an a :o. Qmö per ipsam, sunt.
2t. Etqi per ipsum, 11. Et qi thronum £ ipsum.
23. Vn tr; qui dei
Lejris,jx!ici hc oportuit i), Dii» «dum autem ij.Vrvohi tt, quipurgat
UiStimemj i{. M tlteipoi quod extra 17.'V*' ciitx, qui qua: extra vero pier qoeitmmi 28. Ita minibus) crisi, & ir v), Va tkquia ornatis ii
30, Et patrum socii in c
31. Ita ses, vos e siderunt.
p. Vos i® vel? 'ite;
lea;
3 ib phttis mm t ipsis r teli« . 3 h prius Mjufi iarach klki

? «* anifc. 4 fei!*;
HS» pfc. «ajiseia,^
® nwidatoic:
1 »jitttis-
tteiffui,
fetiitOOlä
adii!*:;

isvifafc
Diatieft
iJotrjows
amtim.fa
loJiiMBi
letapoSt;
limtse:
ttipook^
in
im j«f bitt
ickr,icS(
tafeM
itmttBP
aKnulcw
Itractj-
,imi£sc fumas
•vmt
fctxtfi üa^ 3
ßältf
IttläSi
ne.i* 1
lin/liM
efOsc:
&
0111$ fK rffstequi
:»Mse
!tas.
ätmfci
; Phälifr’'
jtgnßft"
ijinW^
Cap. rZ

proprere» auferetis graviorem condemnationem.
1^. V '£ vobis Scriba:, & Pharisx< hypocrita:, quoniam circumitis mare, Si terram, ut faciatis unum proselytum : Sc quum fuerit faclus , facitis eum (ilium gehennae duplo magis, quam vos fit is.
16- Vae vobis ducöl caeci, qui dicitis,Quisquis juraverit per templum , nihil est : qui- cimque autem juraverit per aurum templi, reus est.
17. Stulti, & caeci, utrum enim majus est aurum , an templum , quod sanctificat aurum :
rg. Et, quisquis juraverit per altare, nihil «ss.quicunque autem juraverit per donum, quod est super ipsum, reus est.
19. Fatui ac casci, utrum enim majus est , munus , an altare, quod sanctificat munus ?
20. Qui ergo juraverit per altare , jurat per ipsum , Si per omnia, qux super illud sunt.
ar. Et qui juraverit per templum, jurat per ipsum, Si per eum, qui habitat in eo.
22. Et qui juraverit per caelum, jurat per thronum Dei, Sc per eum, qui sedet super ipsum.
23. Vx vobis Scribae, &Pharisoi hypocritae ; qui decimatis mentham , Sc anethum , Si cuminum, Sc omittitis, quae graviora sunt tegis, judicium, & misericordiam, ac fidem: haec oportuit facere, Sc illa non omittere.
24. Duces caeci qui percolatis culicemica - melum autem deglutitis.
25. Vx vobis Scribx,Sc Pharisxi hypocrita:, qui purgatis exteriorem poculi, patinx- que partem, intus autem illa plena sunt rapina, Si intemperantia.
26. Pharisaee caece, purga primum, quod est intra poculum, Sc patinam, ut id quoque, quod extra est, purum fiat.
27. Vx vobis Scribx , Sc Pharisxi hypo- critx, qui aslimiles estis sepulchris dealbatis, qux exträ quidem apparent speciosa , intus vero plena sunt ossibus mortuorum, omni- que immunditia.
28. ItäSc vos extra quidem apparetis hominibus justi, intus autem pleni estis hypocrisi, 8c iniquitate.
29. Vx vobis Scribx, Sc Pharisxi hypocri- t«, qui ;edi ficatis sepulcra Prophetarum > Sc ornatis monumenta justorum.
30. Et dicitis , Si fuissemus temporibus patrum nostrorum, non fuissemus eorum socii in exde Prophetarum.
31. Itaque testamini adversus vosmet ipsos, vos esse filios eorum , qui Prophetas occiderunt.
32. Vos quoque complete mensuram patrum vestrorum.
33. Serpentes, progenies viperarum, quomodo effugere possit is condemnationem ge~ hennx'
34. Propterea ecce.ego mitto ad vos Prophetas > Sc sapientes , Sc scribas , Sc ex ipsis nonnullos trucidabitis , & crucifigetis : Sc ex Ipsis nonnullos flagellabitis in conventibus vestris, Sc perscquemini oppidatim.
33. Ut veniat super vos omnis sanguis Justus , effusus super terram , a sanguine A- t>el justi, usque ad sanguinem Zacharix, filii Barachix: quem essidistis mt« templum, ic alMre, 1
36. Amen dico vobis, venient hxc omnia super xtatem istam.
37. Jerusalem , Jerusalem , trucidatrix Prophetarum , & lapidatrix eorum , qui ad te missi sunt; quoties volui congregare liberos tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas ; St noluistis ?
38. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.
39. Dico enim vobis, nequaquam me videbitis ab hoc tempore, usquedum dicatis, Benedictus , qui venit in nomine Domini.

CAPUT xXIV.

Signa excidii Hierosolymorum pariter , £ 5 "
fimi < hujus feculi.

T egressus Jeius S templo, abibat: St accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei xdificia templi.
2. Jesus autem dixit eis , Nonne videtis hxc omnia i Arnen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non dissolvatur :
3. Sedente autem eo in monte olearum, adierunt eum discipuli privatim, dicentes ; Dic nobis, quando hxc erunt, & quod erit signum adventus tui, Sc consummationis se- cu.i:
4. Et respondens Jesus , dixit eis, Videte ne quis vos seducat.

5. Multi enim venient sub nomine meo, dicentes, Ego sum Christus ille , multosqua seducent.
6. Futurum ess autem, ut audiatis bella,& rumores bellorum: videte > ne turbemini : oportet enim omnia hxc fieri, sed nondum erit finis.
7. Insurget enim gens ingentem , 8c regnum in regnum : Si erunt fames , Si pestilentia: , Si terrx motus singulis locis.
8- Hxc autem omnia principium erunt dolorum partus.
9. Tunc tradent vos afflictioni, & trucidabunt vos; Sc eritis exosi omnibus gentibus propter nomen meum.
10. Et tunc offendentur multi , Sc alius alium prodet, Sc odio habebit alius alium.
11. Et multi pseudoprophetx exorientur, ac seducent multos.
12. Et quoniam multiplicata erit iniquitas, refrigescet charitas multorum.
13 Sed qui sustinuerit aci finem usque, i$ servabitur.
14. Et prxclicabitur istud Evangelium regni in toto terrarum orbe ; ut sit testimonio omnibus gentibus; Sc tunc veniet finis.
1;. Quum ergo videritis abominationem illam vastatricem,qux dicta est per Danielem Prophetam, positam in loco sancto: (qui legit , animadvertat.)
16. Tunc, qui in Judxa/arwT, fugiant in montes.
10. Qui in solario, non descendat, ut sumat quicquam i domo sua.
ig. Et qui in agro, non revertatur retro* ut sumat vestimenta sua.
19. Vx autemprxgnantibus, 8c lactantibus per illos dies.
20. Orate verö, ne fiat fuga vestra hy eme nocue sabbatito.
Cte 3 ii.Erit

Cnp. 24T
"TTTEm enim tunc alflictio magna, qualis
facta non fuit a principio mundi acthoc usque tempus , neque unquam fiet.
22. F.t nisi decurtati fuissent dies illi, periret omnis caro, led propter electos decurtabuntur dies illi.
23. Tunc, si quis vobis dixerit, Ecce , hic Christus > aut hic; ne credite:
24. Excitabuntur enim pfeudocbristi, Sc pseudopropheta:, Sc edent signa magna , Sc miracula; ita ut seducant {si fieri possit) etiam electos.
2; . Ecce, prxdixi vobis.
26. Itaque, si dixerint vobis,Ecce, in deferto est ; ne egredimini. Ecce , in conclavibus , ne credite.
27. Sicut enim fulgur exit ab oriente , Sc apparet usque in occidentem, ita etiam e- rit adventus Eilii hominis.
28. Ubicunque enim fuerit cadaver, illuc Congregabuntur aquilas.
25). Sutim autem post compressionem dierum illorum Sol obscurabitur , nec dabit Luna splendorem suum, Sc stell* cadente coelo, Sc potestates coelorum concutientur.
30. Tunc apparebit signum Filii hominis in ccelo ; & tunc omnes tribus terr* plangent, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus coeli cum potentia , Sc gloria multa.
31. Is vero mittet Angelos suos cum tubx voce magna , Sc cogent electos ejusaqua- tuor ventis, a coelorum extremo , ad eorum extremum.
32. A ficu autem discite parabolam: quum jam ramus ejus tener fit, & folia germinat , nostis propi esse aestatem :
33. Ita Sc vos, quum videritis hxc omnia, scitote illum prope esse eS' ad fores.
34. Arnen dico vobis,nequaquam prxter- ierit stas hxc , ufquedum omnia ista facta sint.
35. Coelum, 8c terra prxteribunt: sermones autem mei nequaquam prxteribunt.
36. De die autem illo, & hora nemo scit, ne Angeli quidem coelorum: sed Pater meus solus/
37. Sicut autem erant dies Nox.ita erit 8c adventus Eilii hominis.
38. Sicut enim diebus , qui prxcesserunt diluvium, edebant, Sc bibebant, uxores ducebant , Si nuptum dabant, ad eum usque diem , quo ingressus est Noe in arcam :
39. Nec agnoverunt diluvium, usque dum venisset, & sustulisset omnes : ita erit Sc adventus Eilii hominis.
40. Tune duo erunt in agro: unus accipietur, Si alter relinquetur.
41. Dux molentes m pistrino , una accipietur, Sc altera relinquetur.
42. Vigilate ergo , nescitis enim , qua hora Dominus vester venturussit.
43. Illud autem scitote ; si sciret pater familias, quä vigilia fur venturus sit, vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.
44 . Propterea, & vos estote paratiiquia, qua hora non putatis, Filius hominis ventu-
' rus est.
41 - Quis igitur est fidelis servus, Sc prudens, quem prxfecit Dominus famulitio luo, ut det illis alimentum in tempore?
Cap. 24.27.
4<. Beatus servus ille, quem, quum venerit Dominus ejus, invenerit ita facientem,
47. Arnen dico vobis , omnibus > qux sibi
suppetunt, prxficiet eum. »
48. Quod si dixerit servus ille malus in corde suo : Differt dominus meus adventum :
49. Coeperitque verberare conservos, quin etiam edere, 8c.bibere cum ebriis:
30. Veniet dominus fervi illius , die, quo non exspectat, Sc hora qui non novit.
51. Et separabit eum, ac partem ei assignabit cum hypocritis : illic erit fletus , 8c stridor dentium.
CAPUT XXV.
Decem Virgines, talenta , i 5 processus ultimi judicii.
Unc erit simile regnum coelorum decem virginibus, qux fumtis lampadibus suis, exierunt in occursum sponsi.
2. Quinque autem ex eis erant prudentes, Sc quinque fatux,
3. Qux erant fatux,fumtis lampadibus suis, non ceperant oleum fecum :
4. Prud ntes vero ceperant oleum in vasis suis una cum luis lampadibus.
S- Morante autem sponso , ructarunt Omnes, ac dormierunt.
6. Media vero nocte clamor ortus e(i,dii centium ; Ecce sponsus venit, exite in occursum eius.
7. Tunc furrexenmt omnes illx virgines, 8c adornarunt lampades suas.
8- Fatux vero prudentwus dixerunt, Date nobis ex oleo vestro : quia lampades 110- strx extinguuntur.
9. Responderunt autem prudentes illx, dicentes; Nequaquam, ne non sufficiat nobis , 8c vobis : ite vero potius ad eos, qui vendunt, 8c ipfx vobis emite.
10. Quum autem abirent emtum , venit sponsus : Sc qux paratx erant, introiverunt cum eo ad nuptias : clausaque est janua,
1 r. Postea vero veniunt, Si reliqux virgines , dicentes ; Domine , Domine , aperi nobis.
12. Ipse vero respondens, ait, Arnen dico vobis, non novi vos.
13. Vigilate itaque, quia neque illum diem, neque illam horam scitis, qua Filius hominis veniet,
14. Ita enim cfi , ut quum quispiam peregre proficiscens, vocavit servos suos , Sc tradidit eis, qux sibi suppetebant:

15. Et huic quidem dedit quinque talenta, alii autem duo, alii verö unum: ugicuique secundum ipsius facultatem; Sc peregre prosectus est statim.
16. Prosectus autem , qui quinque talenta acceperat, negotiatus est ex iis; Sc fecit altera quinque talenta.
17. Itidem Sc qui duo acceperat; lucratus est Sc ipse altera duo.
r8. Qui autem unum acceperat, abiit, Sc defodit illud in terram, Sc occultavit pecu- : niam domini siu. ,
19. Post multum vero tempus venit dominus servorum illorum, Sc confert rationem cum eis.
20. Tunc accedens is > qui quinque talenta acceperat, attulit altera quinque talenta,
aticensj-
EVANGELIUM

u äs »üi « mttts k|(.
lrt QMsaq ■s (unitio; ifcs.Jiic ««»«.
- fwtmjt itttiifc!
XV.""
®l(ncii
fapmfa.
i,
«Mjtej
lapifes
»IfeiB
s,
itffcfr
■tm&e
Sterne i vit|if,tj,
mpil«»
rtfasi,
» Msiür
ilSlitttil
te.
SB, «19 ISfitiSS
!ichr°?
tes,wi
,Stasi»
ifatai
jiijBJit
»®f mi-
yffBt-
letata® fecit i
;taais
avit f
svsril*'
nfttts ;
nps»
liitnW'
W
>

dicens ; Domine , quinque talenta tradidisti mihi - ecce , altera quinque talenta lucratus sum ex iis.
ai. Dixit autem ei Dominus ejus,Bene est, ferve bone,St fidelis ; in exiguo fuisti fidelis, super multa te constituam, ingredere in gaudium Domini tui.
22. Accedens autem, & qui duo talenta acceperat , ait > Domine , duo talenta tradidisti mi iri , ecce alia duo lucratus sum ex iis.
2Z. Ait ei Dominus ejus , Bene est , ferve bone, St fidelis; in exiguo fuisti fidelis,super multa te constituam : ingredere in gaudium Domini tui.
24. Accedens autem , & qui unum talentum acceperat, ait,Domine,noveram te hominem durum este,qui metas,ubi non sevisti, St inde cogas, ubi non sparsisti :
25. Itaque timens abii.Sc occultavi talentum tuum in terra; ecce,habes , quod tuum est.
26. Respondens autem Dominus ejus, dixit ei, Serve maie.St ignave, sciebas me metere , ubi non sevi, 8t inde cogere, ubi non sparsi;
27. Oportuit ergo te tradere pecuniam tneam mensariis : Sc ego, quum venissem, recepissem meum cum foenore.
2g. Tollite ergo ab eo talentum,& date ei, qui habet decem talenta.
29. (Omni enim , qui habet, dabitur,St ü exuberabit: qui vero non habet,etiam quod habet, tolletur ab eo.)
50. Et inutilem servum ejicite intnebras illas extimas : illic erit fletus, 8t stridor dentium.
31. Quum autem venerit Filius hominis cum gloria sua, Sc omnes S.Angeli cum eo, tunc sedebit in throno glori* fu*.
32. Et cogentur coram eo omnes gentes, Sc separabit eos , alteros ab alteris , ut pastor separat oves ab haedis.
33. Et statuet oves quidem ad dexteram suam, haedos autem ad sinistram.
34. Tunc dicet Rex iis, qui ad dexteram ipsius erunt, Adeste benedicti Patris mei,possidete regnum, paratum vobis ä jacto mundi fundamento.
35. Esurivi enim . & dedistis mihi, quo vescerer : sitivi,& dedistis mihipotum: hospes eram,8t collegistis me :
36. Nudus,& amicivistis me: *grotavi,& invisistis me : in e arcere eram, & venistis ad me.
37. Tunc respondebunt ei justi,dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, & aluimus S aut sitientem , Si dedimus tibi potum ?
38. Quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te ? aut nudum > St amicivi-
JllUS ?
39. Aut quando te vidimus xgrotum, & aut in carccre,Sc venimus ad te .'
40. Et respondens Rex,dicet eis,Arnen dico vobis, quatenus id fecistis uni ex istis fratribus meis minimis, mihi fecistis.
4t. Tunc dicet etiam iis , qui ad sinistram erunt ; Execrati, abite a me in ignem sternum, qui paratus est Diabolo j Si angelis ejus.
42, Esurivi enim, 8c non dedistis mxtä, quo
vescerer : sitivi , St non dedistis mihi potum :
43. Hospes eram, & non collegistis me t nudus, Si non amici vistis me •. xgrotus,St in carccre eram, St non invisistis me.

44. Tunc ipsi quoque respondebunt ei, dicentes; Domine , quando te vidimus esurientem, auc sitientem,aut hospitem, aut nudum,aut xgrotum,aut in carccre, Si non ministravimus tibi;
45. Tunc respondebit eis,dicens; Arnen dico vobis, quatenus id non fecistis uni «X istis minimis,nec mihi fecistis.
46. Et abibunt isti ad supplicium Sternum : justi vero ad vitam sternam.
CAPUT XXVI. n^07Ttc9-eiot Christi,(stiinstitutio S.Ccen*.
E T factum est, quum finisset Jesus omnej istos fermones.dixit discipulis suis;
2. Scitis post biduum Pascha fore, & Filius hominis prodetur, ut crucifigatur.
3. Tunc coacti sunt primarii Sacerdotes,Si Scribx , Si Seniores populi in aulam Pontificis maximi,qui dicebatur Cajaphas.
4. Et simul consultarunt, ut Jesum dolo prehenderent,St trucidarent.
S. Dicebant autem, Non in festo, ne tumultus fiat in pogulo.
6 . Quum autem Jesus esset in Bethania in domo Simonis leprosi.
7. Venerat ad eum mulier , habens alabastrum unguenti gravis pretii, & effuderat in caput ipsius accumbentis.
8. Hoc autem videntes discipuli ejus, indignati sunt , dicentes ; Quorsum perditio hxc ?
9. Potuit enim istud unguentum venire magno,& dari pauperibus.
10. Quum autem hoc cognovisset Jesus, ait eis,Quid molestiam exhibetis isti mulieriC opus enim bonum operata est erga me.
ii. Semper enim pauperes habebitis vo« biscum; me vero non semper habebitis:
12. Quod enim hxc unguentum hoc injecit corpori meo , ad funerandum me f cit.
13. Arnen dico vobis. Ubicunque prxdiea- tum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, etiam,quod hxc fecit, dicetur ad memoriam ipsius.
54. Tunc profestus unus ex duodecim,qui dicebatur Judas Jfcariotes , ad primarios Sacerdotes :
15. Ait eis > Quid vultis mihi dare, Si ego vobis eum tradam i ipsi verö appendemus e! triginta argenteos nummos.
16. Et ex eo tempore quxrebat opportunitatem ad eum prodendum.
17. Primo autem di: azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, diecni-s ei; Ubi vis paremus tibi ad edendum Pascha i
ig. Ipse vero dixit , Abite in urbem ai quendam.Sc dicite ei, Prxceptor dicit: Tempus meum prope est , apud te faciam Pascha cum discipulis meis.
19. Et fecerunt discipuli, sicut praeceperat eis Jesus : St paraverunt Pascha.
20. Quum autem ferum diei esset, discubuit cum duodecim. _
■u. Et edentibus ipsis, dixit, Amen dico vobis,unus vestrum me prodet.
Cee 4 ;2,Tim4

Ox.r6.
22. Tunc contristati vehementer, coeperunt singuli eorum ipsi dicere; Num ego u sum, Domine?
2Z. Ipse vero respondens, ait,Qui intingit jnecum manum in catino,is me prodet.
24. Filius quidem hominis abit, sicut scriptum est de eo: vx autem homini illi, per quem Filius hominis proditur: bonum erat homini illi,si natus non fuisset
25. Respondens autem Judas, qui prodebat qum,dixit,Num is ego sum.Radbi 5 Dicit ei, Tu dixisti.
26. Edentibus autem eis, Jesus, quum accepisset panem, 5c benedixisset, fregit eum, deditque discipuiis,& ait,accipite, comedite : hoc est corpus meum.
27. Et accepto poculo, ac gratiis actis dedit eis, dicens; Bibite ex eo opines.
2g. Hoc est enim sanguis meus, novi foederis , qui pro multis eftunditur inremillio- nem peccatorum.
29. Dico autem vobis, Non bibam ab hoc tempore ex hoc fructu vitis , usque ad diem illum, quum ipsum bibam vobiscum novum in regno Patris mei.
30. Et quum hymnum cecinissent; exierunt in montem Olearum.
zt. Tunc dicit eis Jesus, Omnes vos ist;i nocte offendemini in me scriptum est enim. Percutiam pastorem , Sc dispergentur oves gregis.
32. Postquam autem suscitatus fuerq,praeibo vobis in Galilaeam.
33. Respondens vero Petrus,dixit ei,Etiamsi omnes offendantur in te,ego nunquam offendar.
34. Dixit ei Jesus, Amen dico tibi,istii nocte antequam gallus vocem mittat , ter me abnegabis.
35. Dicit ei Petrus.Etiamsi oportuerit me mori tecum , non te abnegabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.
36. Tunc venit Jesus cum eis in locum,qui dicitur Gethfemane : & dicit discipulis , Sedete hic, usque quö profectus precatus fuero illic.
37. Et assumto Petro ,& duobus filiis Ze- Jjedaei,coepit contristari, & graviffime angi.
38. Tunc dicit eisjesus, L-ndiquaque tristis est anima mea usque ad mortem: manete hic, & vigilate mecum.
39. Et progressus paululum , procidit in faciem suam, precans, & dicens ; Pater mi,si possibile est, abeat a me poculum istud: ve- runtamen non ut ego voio.sedut tu.
40. Tunc venit ad discipulos,& repetit eos dormientes: & dicit Petro.Itane non potuistis unam horam vigilare mecum ?
41. Vigilate, & orate,pe introeatis in t«n- tationem: spiritus quidem est promtus > sed caro infirma.
42. Rursum secundo abiit, & precatus est, dicens ; Pater mi, si non potest hoc poculum abire i me, quin bibam ipsum, fiat voluntas tua.
43. Et quum venisset, repetit cos rursum
dormientes: erant enim oculi eorum gravati. s
44. Et relictis eis, rursum abiit: & precatus est tertio,eundem sermonem loquutus.
45. Tunc venit ad discipulos suos , & di- C«eis, Dormite, quodsuperest, Strequies-
<>.26.
cite : ecce, appropinquavit hora illa, & Fi' lius hominis proditur in manus peccatorum.
46. Surgite, eamus : eccc appropinquavit, qui me prodit.
47. Et adhuc eo loquente,ecce,Ju:las,iinus ex duodecim, venit > 8c cum eo turba multa cum gladiis , 8c fustibus, ä primariis sacerdotibus,& Senioribus populi.
48. Is verö, qui prodebat eum,dederat eis signum, dicens; Quem osculatus fuero, is est, prehendite eum.
49. Itaque statim , quum venisset ad Jesum, dixit: Ave Rabbi. Et deosculatus elt eum.
50. At Jesus dixit ei, Amice.quorsum ades? Tunc accesserunt, 8c manus injecerunt in Je- l'um,8c prehenderunt eum.
51. Et ecce,unus ex iis,qui erant cum Jesu , extensa manu distrinxit gladium suum; & percusso servo Pontificis maximi, abstulit auriculam ejus.
52. Tunc ait ei Jesus .Convertegladium tuum in locum suum : quicunque emm acceperint gladium .gladio peribunt.
53. An putas me non posse nunc precari Patrem meum, qiq huc sistat mihi plures, qu.im duodecim legiones Angelorum ?
54. Quomodo ergo implerentur Scripni- r x,qux dicunt , sic oportere<fieri ?
55 In illa hora dixit Jesus turbat, utad- versiis latronem exivistis cum gladiis, & fustibus ; ut comprehenderetis, me : quotidie apud vos sedebam,docens in templo,uec prehendistis me.
%(t. Hoc autem totum factum est,ut implerentur scriptura: Prophetarum. Tunc discipuli omnes,relicto eo fugerunt.
57. Illi vero prehensum Jesum , abduxerunt ad Cajapham,Pontificem maximum,ubi Scriba:, 8t Seniores coacti erant.
58- Petrus autem (equebatur eum 4 longinquo,usque in aulam Pontificis maximi,8c ingressus intro > sedebat cum ministris,ut videret finem.
%<j. Primarii vero Sacerdotes,8c Seniores,

totus consessus quaerebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morte afficerent :
60. Et non invenerunt ; etiam , qumu multi falsi testes accessissent , 11011 invenerunt : Postremo vero advenientes duo fälst testes,
61. Dixerunt; Iste dixit,Possjm destruere templum Dei.Sc triduo ipsum nidificare.
62. Et quum exsurrexisset Pontifex maxi- mus,dixit ei, Nihil respondes ? quid esi, i/ievd- isti adversum te testificantur ?
63. Jesus autem silebat. Et respondens Pontifex maximus, dixit ei; Adjuro te per Deum viventem , ut dicas nobis , an tu si? Christus,ille Filius Dei.
64. Dicit ei Jesus, Tu dixisti: quin etiam dico vobis , Ah hoc tempore vjdebitis Filium hoinmis, sedentem ad dexteram potentia: Oei,&t venientem innubibus coeli.
6;. Tunc Pontifex maximus disrupit vestimenta sua . dicens; biasphemavit: epid amplius egemus testibus ? eqce,nunc audistis blasphemlam ejus.
<5ö. Quid vobis videtur? ipsi vero respondentes dixerunt ; Tenetur mortis poena.
67. Tuae
EVANGELIUM
«cita*
T D |:sS!
acÄ'S
»liesst
slt RlM
i
1 >jm » tel
jjlSieeritc .„Tun: tut! di; nonne ;j, Paulo pö fat&ta
linamb-loqu 74 Tun:«* se&enstTi alius misst vo 71' E V C:
stu.iqmcto
uitwtsta nu levit amare.
G A yfmpiflh. k IAne ante
Vlrmtoim.
'oraptpulW icerent, v Et MÄM sunt Pontio Pi TuncJndas, Set eundam [triginta atjtt setdotes&S' 4 Dicens ',1 owr. taiäi iduis. yl?!eve!o in templum, avit ftji.
(, Prima: sonis illis; eos immitte Bmfmguir
7. Con®' pm illum
8 . Quapr bguinis.ul
9. (Tunc terjeremiai ejerunc tri tmxAm «lis,
10. Et ded | jHstjnlUi
, -fc a
!
JbiLiiL Iu ia | t-Stt) Sacerdotii 13. Tut fliulta adv
. Jtl ita ut min
Prcei 'tat turba: uliiifa,

an eo turbis; pinsis i a
*0»,^ “fatas ita
■ ßifaiiaii
«injici
n.
ii?ai «tij
«'Sinto»
^ nuxia^
Comtsyj
i*Bt»
ita».
poiit ausi filat ii ®,
fljtfae
tawfcq.
hi:
terit, et A jMisctfii. at: quot* «}to,ost;i|.
M ttai
rm. Tai
icat.
Jtiiinafa
»isaina
erant.
iascis
aiotac:)
flEato
Jttifet
te&titf-
; «j:,p
.MI» ii!»
Plftltt
(sie».*
(«tote je s,»tvS
quiiutsj bitis EM jil potet* Ii.
i diswpi« jriivittf
tffliCe«-*'
TOOitf®
lisp*»

67. Tunc inspuerunt in faciem ejus, & colaphos ei inflixerunt; al i verö bacillis eum «sciderunt.
<5z. Dicentes; Vaticinare nobis Christe, quis sit,qui te percussit.
69. Petrus autem sedebat extrā in aula : & accessit ad cum qusdam ancillulaftUcens; Et tu cum Jesu Galilso eras. (^
70. Ipse vero negavit corarnomnibus>dicens ; Nescio,quid dicas.
71. Eum autem egredientem in vestibulum vidit aha ancilla . St dixit iis,qui erant illic,Et iste erat cum Jesu Nazaraino,
72. Tunc rursus negavit cum jurejurando, dicens ; non novi hominem.
7Z. Paulo post autem accesserunt, qui aditabant,& dixerunt Petro,Vere Sc tu ex ipsis es: nam St loquutio tua te manifestum facit.
'74. Tunc coepit fe ipsum devovere , & jurare dicens ; Non novi hominem. Et statim gallus misit vocem.
75. F.c recordatus est Petrus verborum Jesu.iqui dixerat ei,Priusquam gallus vocem mittat, ter me abnegabis. Et egressus extra, flevit amare.

CAPUT XXVII.

Hiß ori a paßionü,mortü>(S' sepulturceChnfii.

M Ane autem quum esset, consilium ceperunt omnes primarii Sacerdotes, St Se- ijiores populi adversus Jesum, ut eum morte afficerent.
2. Et vinctum eum abduxerunt, ac tradiderunt Pontio Pilato prssidi.
3. Tunc Judas , qui eum prodiderat,quum vidisset eum damnatum esse, poenitens, retulit triginta argenteos nummos ad primarios Sacerdotes,St Seniores.
4. Dicens ; Peccavi, prodito sanguine innoxio : At illi dixerunt; Quid ad nos 5 tu videris.
5.Ipse verö projectis iü» argenteis
Jn templum, secessit: St profectus, strangulavit fise.
6. Primarii autem sacerdotes acceptis Ttummu illis argenteis , dixerunt; non licet eos immittere in corbanan, quoniam pretium sanguinis est.
7. Consilio autem capto,emerunt ex eis a- grum illum figuli, ad sepulturam hospitum.
jj. Quapropter vo.atus est ager ille, ager sanguinis,usque in hodiernum diem.
9. (Tunc impletum est, quod dictum est per Jeremiam.Prophetam,dicentem ; Et acceperunt triginta nummos argenteos , pretium sstimati, qui atstimatusfuitA filiis Jis- taelis.
10. Et dederunt eos ad emendum illum a- grumfiguli,ficut injunxit mihi Dominus.)
II. Jesus autem stetit coram praeside > & interrogavit eumpratses, dicens; Time es Kex ille Judxorum: Dixit autem «i Jesus, X u dicis
12. Et quum ipse accusaretur ä primariis Sacerdotibus,X Senioribus, nihil respondit.
13. Tunc dicit ei Pilatus, Non audis,quam inulta adversum te testificenttir i Q
14. Et non respondit ei ad ullum verbum : iti ut miraretur praeses valde.
15.Praeses autem singulis festis consueverat turbae dimittere unum vinctum, quem voluissent.

itf.Habebant verö tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas.
17. Ipsis igitur congregatis, dixit eis Pilatus, Utrum vultis, dimittam vobis ? Barab- ban, an Jesum, qui dicitur Christus i
i!j. Sciebat enim quöd per invidiam tradidissent eum.
19. Sedente autem eo in tribunali, misit ad eum uxor ejus , dicens; Nihil tibi rei fit cum justo illo : multa enim passa sum hodie in somnio propter eum.
20. Primarii verö Sacerdotes, St Seniore# persuaserunt turba', ut peteret Barabban, Jesum vero perderet.
21. Kespondens autem praeses , dixit eis. Utrum d duobus illis vultis, ut vobis dimittam Ipsi vero dixerunt,Barabban.
22. Dixit eis Pilatus, Quid igitur faciam Jesu, qui dicitur Christus i Dicunt ei omnes. Crucifigatur.
23. Präses autem ait , At enim quid mali fecit? Atilii ampli iis clamhbant, dicentes: Crucifigatur.
24. videns autem Pilatus fe nihil proficere,sed majorem tumultum fieri,accepta aqua abluit manus coram turba > dicens; innoxius ego sum a sanguine hujus justi: vos videritis.
25. Et respondens universus populbs, dixit,Sanguis ejus super nos.St super filios nostros.
2(5. Tunc dimisit eis Barabban : Jesum autem,quum flagcllasset,\tradidit, ut crucifigeretur.
27. Tunc milites praesidis , quum abduxissent Jesum in praetorium,coegerunt ad eum universam cohortem.
2g. Et quum exuissent eum,circumposuerunt ei chlamydem coccineam:
29. Et coronam d spinis contextam imposuerunt ejus capiti, St arundinem in dexteram ejus : St genu ante eum summisso, illudebant ei , dicentes; Ave Kex Judaeo- rum.
30. Et quum inspuissent in eum, ceperunt arundinem illam , St verberabant caput ejus.
;Et postquam illusissent ei , exuerunt eum chlamyde , indueriintque vestimentis suis 1 St abduxerunt eum , ut crucifigerent.
32. Exeuntes autem,invenerunt quenciam Cyrenaeum, nomine Simonem • hunc angariaverunt,ut attolleret crucem ejus.
33. Et quum venissent in locuih, qui dicitur Golgatha, quod est calvaria; locus.
34. Dederunt ei acetum bibendum cum feile mistum: St quum gustasset, noluit bibere.
3^. Postquam autem crucifixerunt eum, partiti sunt ejus vestimenta, sortem jacientes,nt impleretur,quod dictum est ä Propheta , Partiti sunt sibi vestimenta mea,Sc super vellem meam jecerunt sortem.
3<5. Et sedentes,servabant eum illic.
37. Et imposuerunt super caput ejus crimen ipsius scriptum, H I C Ei ST JESUS, KKX ILLE JUD/EOKUM.
38. Tuuc crucifiguntur cum eo duo latrones : unus ad dexteram,& alter ad sinistram,
37. Qui verö praeteribant,conviciabantur ei,moventes capita sua.
40. Et dicentes; Tu , qui destruis tera- C c c s pium,

pium, Sc triduo xdificas,serva temet ipsum, Si filius Dei es, descendito e cruce.
41. Similiter autem etiam primarii sacerdotes, i Illidentes cum scribis, & senioribus, dicebant
42. Alios servavit, se ipsum non potest servare, si Rex Jisraelis est, descendat nunc h cruce, & credemus ei.
45. Confisus est in Deo,eruat ipsum nunc, si placet ei, dixit enim, Filius Dei sum.
44. Id ipsum autem etiam latrones, qui rucifixi erant cum eo,exprobrabant ei.
45 .A sexta autem hora tenebra: fati* sunt super universam regionem, usque ad horam nonam.
46. Circiter verö horam nonam exclamavit Jesus voce magna dicens ; Eli, Eli, lama sabachthani; Hoc est, Deus mi, Deus mi cur deseruisti me ?
47. Quidam autem illic stantium, quum hoc audissent, dicebant: Eliam vocat iste.
4g. Et statim currens quidam ex eis,quum acceptam spongiam implevisset aceto,Sc circumposuisset calamo , dedit ei , ut biberet.
49. Reliqui vero dicebant; Sine,videamus, an veniat Elias, servatuius-eum.

50. Jesus autem, quum rursum clamasset voce magna , emisit spiritum.
51. Et ecce,velum templi fissum est in duas partes, a summo usque ad imum ; & terra mota est, & petr* fiss* sunt.
52. Et monumenta aperta sunt : Sc multa corpora sanctorum, qui dormierant, surre- xerunt.
egressi L monumentis post resurrectionem ejus, introierunt in sanciam urbem, & apparuerunt multis.
54. Centurio vero , & qui cum eo servabant Jesum , viso terrxmotu, 8c iis , qu* facta fuerant, timuerunt vehementer , dicentes; Vere EUius Dei erat iste.
55- Erant autem illic mulieres mult* , £ longinquo spectantes, qu* fequut* fuerant Jesum ä Galil*a, ministrantes ei.
5<5. Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria materJacobi.Sc Jose.Sc mater filiorum Zebedxi.
57. Quum autem ferum diei esset, venit homo dives ArimathKensis , nomine Jose phus, qui Sc ipse discipulus fuerat Jesu.
58. Is adiit Pilatum, & petiit corpus Jesu : Tunc Pilatus jussit reddi corpus.
59. Ft Josephus, quum accepisset corpus , involvit illud sindone pura:
60. Postutque in monumento suo novo quod exciderat in petra : & advoluto saxo magno ad ostium monumenti, abiit.
61. Erat autem illic Maria Magdalene, Sc altera illa Maria , sedentes contra sepul- chrum.
62. Postero autem die > qui est post Pa- rasceven, coacti sunt primarii Sacerdotes, Sc Pharis*i ad Pilatum.
6z. Dicentes, Domine, meminimus planum illum dixisse, quum adhuc viveret,Persio pöst die suscitabor.
64. Jube ergo muniri sepulchrum usque in diem tertium: ne quando veniant discipuli e- jus nocte, 8c furentur eum, dicäntque populo, Suscitatus est i mortuis: Sc erit ultimus error pejor priore. /
65. Dixit eis Pilatus, Habetis custodiam;
abite, munite , sicut scitis.
66. Ipsi autem profecti, munierunt sepul- chrum,obsignato lapide cum custodia.

CAPUT XXVIII.

Chrißi resurj£eßio, apparitio,bapti \mi catholici institutio., (5 stpoßolatua inauguratio, U XtremdW&m Sabbathorum.quum luce- -L-ssceret in primum diem hebdomadis, venit Maria Magdalene , Sc altera illa Maria, ut spectarent sepulchrum.
2. Et ecce,terr*motuS fastus est magnus, Angelus enim Domini, quum descendisset 4 coelo, accessit, <5 avolvit saxum ab ostio, sedebatque super illud.
3. Erat autem visus ejus ut fulgur, & vestimentum ejus album sicut nix.
4. Custodes autem perculsi sunt pr* ipsius timore, Sc facti sunt sicut mortui.
5. Respondens autem Angelus , dixit mulieribus, Vos vero ne timete; scio enim vos Jesum crucifixum quxrere.
6. Non est hic; resurrexit enim > prout dixit : Adeste , videte locum , ubi jacebat Dominus:
7. Et cito profectx , dicite discipulis ejus» eum resurrexisse ä mortuis. Et ecce pvxit vobis in Galiixam: illic eum videbitis : ecce dixi vobis.
8. Tunc egressx cito a monumento cum timore, Sc gaudio magno, currebant, utre- nunciarent discipulis ejus.
9. Ut autem proficiscebantur , ut hoc re- nunciarent discipulis ejus, ecce, Jclusoccurrit eis, dicens ; Avete. III« vero accesserunt, St prehenderunt pedes ejus, St adoraverunt eum.
10. Tunc ait eis Jesus , Ne timete: abite, renuntiate fratribus meis, ut abeant in Galilaeam , illic me videbunt.
11. Euntibus autem ipsis, ecce, quidam ex custodia venerunt in urbem, Sc renuntiarunt primariis Sacerdotibus omnia , qu* facta fuerant.
12. Ipsi vero congregati cum Senioribus,
consiiicique capto, nummos multos dederunt militibus. .
13. Dicentes; Dicite, discipuli cius nocte venerunt, Sc eum furati sunt, nobis dormientibus.
14. Quöd si hoc auditum fuerit apud prx- sidem, nos persuadebimus ei, St securos vos prxstabinms.
15. Ipsi vero accepta pecunia, fecerunt, sicut erant edocti: & divulgatus est ille sermo apud Judx.os, usque ad hodiernum diem.
16. Undecim autem illi discipuli profecti sunt in Galiixam, in montem, ubi constituerat eis Jesus.
17. Et quum vidissent eum, adoraverunt eum: quidam autem dubitaverunt.
18. Et quum accessisset ad eos Jesus, lo- quutus est eis, dicens; Data est mihi omms potestas in coelo, St in terra.
19. Profecti ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomen Patris, St Filii > Sc Spiritus sancti.
20. Docentes eos servare omnia,qu* mandavi vobis; Sc ecce , ego vobiscum sum omnibus diebus , usque ad consummationem le-
culi. Amen, Jvw
: It scriptum
te nunchim B qui parabit Vox clamai äini , compta Jiptiiatat] ibat baptismi a peccatorui 1, It exibat Hierosolym eoin Jordan sua,
i, Indutus 1 siorum, & os i 8 c edebal 7 , Xt praedica :: yiUiot m mumm
. Ego quidem ibiptizabit vc . Et sitiam est IctXazareth Jtinjordane Et uitatiu Sctelos.ScS; "Arefupete
i. Etmti »siMlus,
ii. Statimq fertum.
ij. It fuit i itentanteei .Angeli min 4 ; Postqui s in ciistod «dicans Ey 15 • Et dice : mpmquavit edite Evan; ii. Ambui pit Simone »lentes rete
b. Et dixit C-ct litis; Wpf f.
CV.uVhv, ,;;.i
co. Stiti patresuoS lis, seqmu ' tcEtinj Ve sabbati fKOfctt.
**• Espe

8aS *t KAHBGKKKKGGGGGGGGK:KjA^^dGGOOKKGKKG-KAODN

Evangelium fecundum Marcum.

t\'i u Wiifijui*
fatae,
i«» i6;ji tt fisas;.
a»
fcfflri
:t mortui Anjtlui,ii
ere.
E Me loastc
lialtfiaSi m, JiGtu :m vsfda.i
metes»:

CAPUT I.

Johamiis ministerium , viliu*,(p’ vestitu*-, Chriftiijue investitura per Baptismum, c 5 proba per tentntionem, Euangelii praedicatio, Discipulorum vocatio, (S‘ miracula.
P RINCIPIUM e vangelii Jesu Christi, Filii Dei. 0

a. Ut scriptum est in Prophetis, F.cce, ego mitto nuncium illum meum ante faciem tuam, qui parabit viam tuam coram te.
?. Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, complanate semitas ejus.
4 .Baptizabat Johannes in deserto, & praedicabat baptismum resipiscentiae ad remiilio- nem peccatorum.
s. Et exibat ad eum omnis Judaica regio, ac Hierosolymita:, Sc baptizabantur omnes ab eo in Jordane flumine, confitentes peccata sua.
< 5 . Indutus autem erat Johannes pilis camelorum , Sc zona coriacea circa lumbos suos : 8c edebat locustas, Sc mei sylvestre.
7. Et priedicabat, dicens ; Venit pone me, qui validior me est , quo non sum dignus, qui incurvatus solvam corrigiam soleatum.
8. Ego quidem baptizavi vos aqua, ipse vero baptizabit vos Spiritu sancto.
.ttjttoso: y. Et factum est diebus illis,ut Jesus, quum (KMKtte venisset Nazaretha, urbe Galilxa:, baptiza- „s ti»it tussit in Jordane a Johanne.
10. Et is statim ascendens ex aqua , vidit findi coelos. St Spiritum quasi columbam de- frendere super eum.
t, 11. Et vox exstitit e coelis, Tu es filius ille
okt&r- flleus dilectus, in quo acquiesco. beniaGf 12. Statimque Spiritus eum expellit in 1 desertum.
13. Et fuit illic in deserto dies quadragin- jiidstfe ta, tentante eum Satana : erätque cum feris : OSZfc Sc Angeli ministrabant ei.
14. Postquam autem traditus fuitjohan- nes in custodiam, venit Jesus in Gaiibeam,
funi, praedicans Evangelium regni Dei:
15. Et dicens, expletum est tempus, Sc ap- lalwtss propinquavit regnum Dei ; resipiscite , & atiiSi!*' credite Evangelio.
i(5 . Ambulans autem apud mare Galilaeae, „catille vidit Simonem, Sc Andream, fratrem eius, Lanii* jacientes rete in mare, (erant enim piscato- /&Jbw* res.)
gipipfc 17. Et dixit eis Jesus, Sequimini me, Stfa- uiiftafc Ciam, ut sitis piscatores hominum.
18. Et ipfi statim omissis retibus suis , se- quuti sunt eum.
19. Tuqc progressus illinc paululum, vidit Jacobum, filium Zebedaei , & Johannem, fratrem ejus, qui 8c ipsi in navigio sarciebant retia:
20. Statimque vocavit eos : & ipst omisso patre suo Zebedxo in navigio cum mercenariis, sequuti sunt eum.
21 .Et ingrediunturCapernaumum:stat/m- que sabbatho ingressus Jesus 111 synagogam, docebat.
»2. Et percellebantur super doctrina eius;
i.idotate
nir.t.
!!!]tfe' xstttiibiK
io»«*!: 'atris, fi'
ouisilf 3
otiic * 18
docebat enim eos ut auctoritatem habens, Sc non ut Scriba.-.
23. Fuit autem in synagoga eorum quidam, in quo erat spiritus impurus : qui exclamavit ,
24. Dicens; Ah, quid nobis tecum Jesu Nazarene i venisti, ut perderes nos ? novi te quis sis, nimirum Sanctus ille Dei.
25. Et objurgavit eum Jesus, dicens : Obmutesce, Scexi'ex eo.
2 6. Tunc, quum discerpsisset eum Spiritus impurus, Sc damasset voce magna, exiit ex eo.
27. Et expaverunt omnes, itä ut mutuo quaererent inter se, dicentes ; Quid est hoc ? quae doctrina nova hxc, quöd per potestatem imperat etiam spiritibus impuris , Lc auscultant ei i
28. Emanavit autem fama ipsius statim in totam regionem circumjacentem Gali- la:s.
29. Et statim 4 synagoga egressi .venerunt in domum Simonis, Lc Andrcae cum Jacobo, 8g Johanne.
30. Socrus autem Simonis decumbebat febricitans : & statim dicunt ei de illa.
31. Tunc accedens, erexit eam prehensS manu eius: & dimisit eam febris statim, Lc ministravit eis.
32. Quum autem ferum diei esset, occidente sole, adducebant ad eum omnes mal£ affectos, Lc dxmomacos.
33. Et civitas tota coacta erat ad ostium.
34. Et sanavit multos mal& affectos variis morbis: Lc daimortia multa ejecit , Lc non sinebat dicere dxmonia , quod ipsum nollent.
33. Et man£,valde multa nocte,quum sur- rexisset, exiit, Sc abiit in desertum locum, Lc illic precabatur.
3(5. Et pro sequuti sunt eum Simon, & qui cum ipso erant.
37. Et quum invenissent eum , dicunt ei; Omnes te quaerunt.
3z. Tunc dicit eis, Eamus in contigua oppidula , ut 8c illic praedicem ; ad hoc enim sum egressus.
39. Et praedicabat in synagogis eorum in tota Gaiilaea : Sc daemonia ejiciebat.
40. Venltque ad eum leprosus , precans eum, efque ad genua procidens, ac dicens ei; Si velis, potes me purgare.
41. Jesus autem commiseratione intima commotus , extensa manu, tetigit eum, Lc dixit ei, Volo, purgator.
42. Et quum luce dixisset, statim abiit ab eo lepra, Sc purgatus fuit.
43. Et graviter interminatus ei Jefu-s, statim ablegavit eum:
44. Dixitque ei, Vide , ut nemini quic- quam dicas ; sed abi, ostende te ipsum sacerdoti , Sc offer pro purgatione tui , quje imperavit Moses , ut hoc sit eis testimonio.
45. Ille vero egressus coepit praedicar« multa, Sc rem divuTgsre, ita ut jam non posset Jesus manifesti; introire in civitatem:

Icd foris in desertis locis erat »8c veniebant ad eum undique. _

CAI’UI II.

Christus fimul paralysin , 15) peccata solvit. Matthxum vocat , difcipulosque excusat nepleili jejunii , 15) Sabbathi.

E T rursus intravit Capernaumum interjectis aliquot diebus , St auditum est eum domi esse.
2. Statstnque coacti sunt multi, adeo ut jam non caperent eos 3 ne ea quidem loca. qux erant ad ostium: Lc loquebatur eis sermonem Evangelii.
3. Tunc venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui a quatuor portabatur.
4. Et quum non possent ei appropinquare propter turbam, detexerunt tabulatum ha , in quo erat, eoque perfosso, funibus demiserunt grabbatum, in quo paralyticus jacebat.
5. Quum autem vidisset Jesus fidem eorum, dixit paralytico. Fili, remissa sunt tibi peccata tua
6. Erant autem illic quidam ex Scribis sedentes, St ratiocinantes in cordibus suis,
7. Quid iste ita loquitur blasphemias ? quis potest remittere peccata , nisi solus Deus ?
z. Et quum statim cognovisset Jesus spiritu suo , eos ita ratiocinari apud se , dixit eis , Quid ista ratiocinamini in cordibus vestris ?
9. Utrum est facilius, dicere paralytico ; Semissa sunt tibi peccata : an dicere; Surge, Kc attolle grabbatum tuum, St ambula i 10. Ut autem sciatis filium hominis habere potestatem remittendi peccata in terra (ait paralytico.)

n. Tibi dico, surge, St attolle grabbatum tuum, St abi domum tuam.
12. Tunc lös statim surrexit: sublatoque in humeros grabbato , egreflus est coram omnibus : adeo ut obstupescerent omnes, St glorificarent Deum, dicentes , Nunquam tale quicquam vidimus.
15. Et egressus est rursum ad mare: totaque turba veniebat ad eum, ac docebat eos.
14. Et quum praetergrederetur, vidit Le- vin, Alphaei filium , sedentem ad telonium: dixstque ei, Sequere me. Et ü surgens, se- quutus est eum.
15. F.t factum est, ut quum Jesus accumberet in domo illius, multi etiam publicani, St peccatores simul discubuerunt cum Jesu , St discipulis ejus : erant enim multi, Sc se- quuti fuerant eum.
IÜ. Qinimque .Scriba:, ac Pharisxi vidissent eum edentem cum publicanis , & peccatoribus, dixerunt discipulis ejus, Quid est, quod cum publicanis,& peccatoribus edit, ac bibit ?
*7. Et quum hoc audisset Jesus, dicit eis , iis, qui valent, non opus est medico, sed iis, qui male se habent : non veni, ut vocarem justos, sed peccatores ad resipiscentiam.
ig. Discipuli autem Johannis , ac Phari- fsorum jejunabant; veniunt igitur, St dicunt ei, Quare discipuli Johannis, & Pha- rilieorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant i
19. Tunc ait eis Jesus , Num possunt filii «halami, quo tempere cum ipsi* esi sponsus,
jejunare: quamdiu habent fecum sponsura, non possunt jejunare.
20. Venient autem dies , quum sublatus erit ab eis sponsus, 8c tunc jejunabun- illii diebus.
21. Sed nemo panniculum impex- ,7 ii- fuit vestimento veteri: alioquin illud ipsi,a
supplementum novum tollit aliqui.- 1
* i-j.Tuncifc«
14, Et «i* 1 sent, & " ,iy
,. fiet»
tere vcflimento.St fitpejo.- fissura
22. Et nemo injicit vinum novjm in «• tres veteres: alloqui vinum effunditur , & utres pereunt: sed vinum novum in utres recentes injiciendum est.
23. factum est autem, ut ipse praeteriret Sabbathis per fata, St coeperunt discipuli ejus iter faciendo vellere tpicas.
24. Tunc Pharisxi dixerunt ei, Ecce, cur faciunt Sabbatho, quod non licet ?
25. Et ipse dixit eis, Nunquam legistis, quid fecerit David, quum egeret, & esurire* ipse, St qui cum eo erant ?
16. Quomodo ingressus sit domum Dei sub Abjathar Pontifice maximo , St panes proposititios ederit , quos non licet edere nisi Sacerdotibus, & dederit etiam iis, qui fecum erant ?
27. Dixit etiam eis, Sabbathum propter hominem factum est . non homo propter Sabbathum.
28. Itaque filius hominis est etiam Sabbathi Dominus.
na
'M.

CAPUT III.

Jm sabbathi. Invesiitura rfpostolorum. Per quam vim ejiciantur daemonia. 15) quit mater , aut frater Chrisii.

E T introivit rurlus in synagogam: erätque illic quidam, arefactam manum habens:
2. Et observabant eum, an Sabbathis sanaturus esset eum: ut ipsum accusarent.
3. Tunc ait homini habenti manum arefactam, Surge in medium.
4. Eis autem dixit, Licet sabbathis benefacere , an malefacere cuipiam , hominem servare, aut trucidare ? ipsi vero silebant.
5. Et quum circumspexisset eos cum ira, simul dolens,quod occaluisset cor eorum, dicit homini. Extende manum tuam. Et« extendit : restitutäque est manus ejus fana ut altera.
6. Tunc egressi Pharis«!, statim cum He- rodianis consilium inierunt adversus eum,ut eum perderent.
7. Sed Jesus cum discipulis suis secessit ad mare: & magna multitudo sequuta est eum a Gaiy*a,& a Judsa.
8. Et Hierosolymis, & ab Idumaea,&re- gione , quic est trans Jordanem : Si qui circa Tyrum, ac Sidonem habitnbant,mzg\rA muU titudine, quum audissent quanta faceret, venerunt aci eum.
9. Ipse autem dixit discipulis suis,ut navigiolum sibi scmper adesset propter turbam, ne ipsum opprimerent.
10. Multos enim sanaverat, adeo ut inciderent in eum. ut ipsum tangerent, quotquot tenebantur flagellis.
ii. Et spiritus impuri, quum eum conspexerant, accidebant ei adpedesiSt clamabant, dicentes; Tu es filius ille Dei.
12. Ipse vero multum interminabatur eis,
ne ipsum manifsstuai facerent,
13
quod it Ante jSiUftScMat
dcm.AlpH ptm Canam' 1 5. Etjudan
ir. venemnti
;o. Convemi :t ne capere qu 11. Etqumi ä, venerunt, ant enim eur
ji. Scribae ' Ierant, diceba t certe per 1 temonia.
43. Quum! fer parabola im ejicere !f Iftjw 6 at,pote,Mac k. Seque fi c ideat, potest 1 ■i Sit quoque ittidvetsiislei d Unem habet Nonpotr imfa.ingceS mosÄ® tum ttvis & 4j. Arnen mittentur nl jutecunqu 1 1). Sed qt tum sandun iternum, sa
30. Dieeb libet.
31. Venit it foris stai locarunt.
31. Sede! tero (lirem tui foris iju ' p. Tunc luter mea,; '4 It qui tä.tjii ciri ®6&fritr
vultirt
ter.
Psniih
1 (?»»
CTrurl ■C- acta e navigium Wem tui
risi«
It i

(*.
taufe
As,
tun;
Hei*.

nlia injm
'flwksii. Mit ifa
^'riB me
teilt. [r ‘Um saru A
«Y«L
1»
fallt fcb 3 <mUs:
I iÄlj:C;
■ smü:
1t!
Ä bis
tWEIBi:
psnxi:
1 SAferj
»ktss
istim.
ist.
fiißilum.
[H15O5its
samumis
s.riiai.
nusfa
ilietiBB
w.
UxfMi
:!jMe jKÄasr ei-»® t niste-' edsöU'
ifcfes=
«ÄS
lijSÜßfc
liiiffa
1}tewi
wagTii:
«toa
Ül«L [o;tti tr
it,aJt5<
injeiosi
auii!B ;
«!, ^ ■ nrnftf' 1 '- 1 I«'" ..V.
13. T1UIC ascendit in montem, Sc advocavit ad se,quos ipse voJuit: & venerunt ad eum.
14. Et constituit duodecim, ut fecum essent , Sc ut stotteret eos ad praedicandum Evangelium :
15. Et ut haberent potestatem sanandi morbos, & ejiciendi daemonia.
16. Primum Simonem: (cui imposuit nomen Petrum.)
17. Et Jacobum .filium Zebedxi,8c J0V1 annem,fratrem Jacobi (Sc imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitrui.)
18. Et Andream, & Philippum,8c Bartho- lomxum, Sc Matthaeum, & Thomam, 8t Jacobum, Alphati filium, Sc Thaddxum, Sc Simonem Cananiten.
19. Et Judam Iscarioten, qui Sc prodidit eum: venerfintque domum.
ao. Convenit autem rursum turba, adeo ut ne capere quidem cibum possent.
21. Et quum hecc audilsent ipsius propinqui, venerunt, ut prehenderent eum : dicebant enim eum apud se non esse.
22. Scribae vero,qui Hierosolymis descenderant, dicebant, Certe habet Beelzebulem; & certi per principem daemoniorum ejicit daemonia.
23. Quum autem eos advocässet , dixit eis per parabolas, Quomodo potest Satanas Sa- tanam ejicere r
24. Neque fi regnum adversus sese dissideat, potest stare regnum illud.
25. Neque si domus contra semet ipsam dissideat, potest stare domus illa :
26. Sic quoque si Satanas insurrexit,& dissidet adversus lernet ipsum, stare non potest, sed finem habet.
27. Non potest quisquam potentis alicu- jus vasa, ingressus domum ejus, diripere, nisi primo validum illum vinxerit: Sc tunc domum eius diripiet.
28. Amen dico vobis, quaevis peccata remittentur filiis hominum , 8c blasphemia:, quibuscunque blasphemarint;
25. Sed. quicunque blasphemärit in Spiritum sanctum , non habet remissionem in aeternum, sed tenetur xrerno judicio.
30. Dicebant enim , Spiritum impurum habet.
31. Veniunt igitur fratres, c 5 mater ejus ; & foris stantes , miserunt ad eum, Sc eum vocarunt.
32. Sedebat autem circa eum turba : illi ver ö dixerunt ei, Ecce, mater tua, Sc fratres tui foris quaerunt te.
33. Tunc respondit eis , dicens; Qua: est mater mea, aut fratres mei ?
34. Et quum circumspexisset in circuitu eos.qui circumsedebant, ait > Ecce mater mea, Sc fratres mei.
33. Quicunque enim fecerit,qnod Deus vult, is est frater meus, St foror mea, St mater._
C A 1 ’ li I IV.
Parabola feminantis, ejufdemque expofitio ,
C/ navigatio periculosa.
"C T rursus erepit docere apud mare: 8c co- X-, asta est ad eum turba multa, adeo ut ipse navigium ingressus> sederet in mari: tota autem turba apud mare m terra erat.
2. Et docebat eos per parabola Kslilta,
HrrtKkque xiz i» doArts» ite
3. Audite, Ecce, quidam fator exiit fatum.

4. Et factum est inter serendum,aliud quidem cecidit secundum viam -. venenintqu* volucres coeli, Sc devoraverunt illud.
3. Aliud vero cecidit in petrosa, ubi non habebat terram multam: Sc statim exortum est, propterea quod non habebat profund«, terram:
6. Sole autem exorto, ardore tactum est, 8c propterea quod non habebat radicem, exaruit.
7. Et aliud cecidit in spinas: & ascenderunt spinae, ac suffocarunt illud, Sc fructum non edidit.
8- Et aliud cecidit in terram bonam, edidi tque fructum assurgentem, ac crescentem: Sc tulit aliud tricena, Sc aliud sexagena, Sc aliud centena.
9. Tunc dixit eis, Qui habet aures ad audiendum, audiat.
xo. Quum autem esset solus, interrogarunt eum, qui circum eum erant cum duodecim, de parabola.
11. Et dixit eis,vobis datum est nässe mysterium regni Dei: iis autem, qui foris sunt, per parabolas omnia ifia fiunt:
12. Ut videntes videant, Sc non cernant: Sc audientes audiant, Sc non intelligant, ne quando se convertant, Sc remittantur eis peccata.
1 3. Prreterea dixit eis, Nescitis parabolam istam i Sc quomodo omnes parabolas cognosceris ?
14. Sator ille, sermonem serit.
13. Isti autem sunt, qui juxta viam ferne» excipiunt, in quibus videlicet seminatur sermo : sed postquam audierunt, statim venit Satanas,Sc tollit sermonem , qui seminatu* fuerat in cordibus eorum.
15. Et isti sunt similiter, qui in petrosa semen excipiunt: qui videlicet, quum audirent sermonem , statim cum gaudio excipiunt eum:
17. Et non habent radicem in sese, s«d temporarii sunt : deinde orta afflictione, aut persequutione propter sermonem , statim offenduntur.
18. Hi sunt autem , qui in spinas femen excipiunt, hi sunt, inquam , qui sermonem audiunt:
19. Sed solicitudines scculi hujus, Sc fallacia divitiarum, Sc cupiditates, qus in exteris rebus versantur, introeuntes suffocant sermonem, fsque redditur fructus expers.
20. Hi sunt verö, qui in terram bonam semen exceperunt, qui videlicet audiunt sermonem, Sc excipiunt : 8c fructum ferunt aliud tricena, aliud sexagena , aliud centena granati. Dixit etiam eis, Num lucerna venit,nt
subter modium ponatur, aut subter lectum ? nonne ut candelabro imponatur ?
22. Non est enim quicquam occultum, quod non sit manifestum futurum, neque quod abscondatur, sed oportet, ut m apertum veniat.
23. Si quis habet aures ad audiendum, audiat.
24. Praeterea dixit eis, Videte quid audiatis : qua mensura metimini, vobis alius rus- tittWz & adjitictut vetii, qtzi auditis.
31 - Qwi

CajMMf
25. Qui enim habet, dabitur ei: St qui non habet, etiam quod habet, tolletur ab eo.
2Ö. Item dicebat, Ita est regnum Dei,ut si quispiam jaciat semen in terram,
27. F.t dormiat, 8c exsurgat nocte, ac die: & semen germinet, 8c assurgat, quomodo ipse nescit.
28- Sponte enim terra fructum fert, prini iim herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica :
29. Quum autem prodiderit se fi fructus, statim mittit messores,quoniam adest messis.
30. Dicebat etiam , Cui rei assimilaveri- mus regnum Dei: aut qua collatione contulerimus illud i
3/. Velut grano sinapis : quod, quum seritur in terra, minimum est omnium seminum, qua: in terra sunt:
32. Sed quum satum fuerit, assurgit, 8 c fit maxhnumomnium olerum: editqueramos ir.agnos, ita ut possint sub ejus umbra volucres coeli nidulari.
33. Et talibus multis parabolis liquebatur eis sermonem Evangelii, prout poterant audire.
34. Absque parabola vero non loquebatur eis: privatim autem discipulis suis explicabat omnia.
35. Dixit autem eis die illo, quum ferum diei esset, Transeamus in ulteriorem ripam.
3<5. Dimissa igitur turba acceperunt eum ut erat in navigio : sed St alia navigiola erant cum eo.
37. Tunc orjtur turbo venti magnus : St fluctus irruebant in navigium , ita ut jam impleretur.
38. Erat autem ipse in puppi, cervicali indormiens : tunc expergefaciunt eum , di- esintque ei, Magister, non est tibi curte,quod perimus ?
39. Experrectus igitur, objurgavit ventum, dixitque mari, Sile,obmutesce. Tum quievit ventus , factaque est tranquillitas magna.
40. Dixit autem eis , Quid itä timidi estis ? quomodo fidem non habetis ?
41. Et timuerunt timore magno,dicebant- que alius ad alium, Quisnam iste est,quod etiam ventus, & mare auscultent ei.

CAPUT V.

Miracula erga Damoni acum , erga filiam
Jam , iS erga, mulierem fanguinit fluxu
laborantem.

E T venerunt in ulteriorem ripam maris,in regionem Gadarenorum.
2. Egresso autem ipsi e navigio,statim occurrit e monumentis quidam , in quo erat spiritus impurus:
. 3. Qui domicilium habebat in monumentis, & ne catenis quidem quisquam poterat eum vincire:
4- Propterea quod sirpe pedicis, St catenis vinctus fuerat - sed discerptae fuerant ab eo caten*,& pedicae contritae : neque quisquam potuerat eum domare.
. 5 • P cr omne tempiu erat die, ac nocte m montibus, St in monumentis clamans ■ Ac concidens fe ipstim lapidibus.
6 . Quum vidisset autem Jesum procul, cucurrit, Ac adoravit eum:
7 ■ Et clamans vqpe magni,dixit; Quid
C*M<
mihi tecum Jesu, Fili Dei Altissimi: adjuro te per Deum, ne me torqueas.
8- (Dicebat enim ei Je fis, exi spiritus m pure ex isto homine.)
9. Tunc interrogavit eum, Quod tibi no. men est ? Et respondit, dicens; Legio milii nomen efl: quia multi fumus.
ro. Et multum precabatur eum, ne ipsi, mitteret extra illam regionem.
ir. Erat autem illic apud montes grex porcorum magnus pascens. 5
ri. Et precati sunt eum omnes illi daimo- nes, dicentes : Mitte nos ad porcos, ut in eos introeamus.
Q. Et permisit eis statim Jesus. Egressi vero spiritus illi impuri, introierunt in porcos: St ruit ille grex e praecipitio in mare,
' erant autem quasi bi, mille) & suffocati sunt in mari.
14. Qui vero pascebant porcos, fugerunt. Ac renunciarunt in urbem, & in agros. Et illi egressi sunt, ut viderent quid illud esset quod factum fuerat.
iy. Veniunt igitur ad Jesum, Ac conspiciunt eum, qui fuerat daemoniacus, sedentem, ac vestitum St sanae mentis, eum, in~ quam } qui habuerat legionem : Ac timuerunt.
i<5. Et qui id viderant,narraverunt eis quomodo actum esset cum daemoniaco , 8c da porcis.
17. Tunc illi coeperunt eum rogare, ut abiret ex finibus ipsorum.
18. Ipso vero ingresso in navigium, rogabat cum ille, qui fuerat daemonia.us, ut eilet cum ipso.
19. Jesus autem non permisit ei, sed ei dixit , Abi domum tuam, ad tuos, 8 1 eis renun- cia quanta tibi Dominus praestiterit, Ac quod misertus sit tui.
20. Abiit igitur /Ls, Ac coepit praedicare in Decapoli quanta ipsi fecisset Jesus : & omnes mirabantur.
21. Et quum Jesus rursus trajecisset navigio in ulteriorem ripam , coacta est turba multa ad eum: erdtque apud mare.

22. Et ecce, venit unus ex praefectis synagogae, nomine Jairus : Ac quum vidisset eum, accidit ad pedes ejus.
23. Et multum precabatur eum, dicens; Filiola mea in extremum adducta est: rogo, ut venias, 8c imponas ei manus, ut servetur; Ac vivat.
24. Abiit igitur Jefia cum eo:8c sequebatur eum turba multa, Ac comprimebant eum,
25. (Tunc mulier quaedam, quae erat in fluxione sanguinis ab annis duodecim :
26. Fueratque multa perpessa i multis medicis, Lc impenderat omnia sua , Ac nihil adjuta fuerat ,sed potius in deterius venerat;
27. Quum audisset de Jesu, venit m turba a tergoT& tetigit vestimentum ejus.
28. Dicebat enim. Si vel vestimenta ejus tetigero, servabor.
29. Et statim exaruit fons sanguinis ejus; 8 c sensit corpore se sanatam esse ex eo flagello.
30. Statim autem Jesus, quum apud fe cognovisset vim illam, qua; ex fe ipso prodierat, conversus in turbas chxik - Quis tetigit
vestiawn«
ai-Efr
EVANGELIUM
. Et diis
tuibaffl«®
tetigit!
eam,,«*"
?!■
we&lf
Sai«",
»Iit»«»
girit: abi cu eituo.) Adhuc eo
pActosynag jit, quid ac | 5 . Jesus au nnonem, qui »og*,Ken j7, Neque p iequeretur, ni tes, frater h $. Venit i gxi\Sc tumui lantds multi«
jO.Etrag;
imim St fleti
dormiti
40, Et den omnibuplli fc,dteaf,jii bimtlhielh
41 , Ijfaisa liiitnj/'ctmu.qiJ i(tidico)fa 42 s Etstatiui st! eit enim
Inerunt (ta? -Nfe veri
tuikim
Mit/um itteiitm pr.s jiofu TTmefi u luam:! 1. Qiitiir pit insynai percellebar qua eil bau etiam viit turi 3, Nbm frater Jacel tönte St so tämdebinl tSiakat
Ja«,ton «pi,S
«itis*
fetuum 6. Mu; eorum, | ?■ Iui pitque e •estatem , 2. Et f iter, nili feuijsiarj

ffc
a*, * 2 3 4 5 6 7 8 ' *3 681,1*. $««, Hdg. ,KS. :
! 'introi{r«j :
- prXMpkfot-
MAU*'
«IpORtitj
B,5CU1!J.T;
djtsiin.h, ÜLII«, r «ite,
an iwBR mom,\
93 rojirj.
WMtl
Äti,ät
fflOS,S;t6;
«fetisjj
Ittjtfek
rfetnirf!;
l,3»äK
ipiw
StlfÄ
iqiimsfc
'Unfall
ij&ie'
IlfflilsK
»BlfB
ia,®«
•äww
^inniti
iiiiiSini;
tttmis vts
enit init
mejus.
iftiffltuE
jwniriif
k«!"-
»is«!«' se iilil«
' *
CT,ip,5* 6»
SEC. MARCUM.
Cstp. 6.

jt. Et dixerunt ei discipuli ipsius. Vides turbam te comprimentem, Sc dicis; Quis me tetigit ?
3?. Ipse vero circumspiciebat, ut videret eam, qua: hoc fecerat.
33. Mulier autem timens , & tremens - quum sciret, quod in se factum fuerat,-venit, & accidit ei ad pedes, dixstque ei omnem veritatem.
34. Ille autem dixit ei, Filia , fides tua te servavit -. abi cum pace, Sc esto sana ex flagello tuo.)
35. Adhuc eo loquente veniunt quidam a prxfecto synagogx,dicentes; Filia tua mortua est, quid ampi itis vexas magistrum i
36. Jesus autem , statim ut audiit hunc sermonem, qui dicebatur , dicit pr*fectofy- ragogx, Ne metue, solummodo crede.
37. Neque permisit > ut se quisquam unä sequeretur, nisi Petrus,& Jacobus.Sc Johannes , frater Jacobi.
38. Venit igitur domum prxfecti synagoga:, Sc tumultum conspicit, flentes j Sc ejulantes multum.
39. Et ingressus, dicit eis , Quid tumultuamini Sc fletis i puella non est mortua , sed dormit.
40. Et deridebant eum. Ipse verö, ejectis omnibus :ajssumit patrem, & matrem puella:, Sc eos, qui fecum erant: & ingreditur eo, ubi erat Puella jacens.
41. Preiyensaque manu pueli* , dicit ei,
Talitha cuhii.quod est, si interpreteris:Puellas tibi dico) surge. . .
42. Kt statim sin'rexit puella, & ambulabat : erat enim annorum duodecim > Sc obstupuerunt stupore magno.
43. ipse ver6 multum imperavit eis , ne quis id resciret: dixitque , ut daretur puella: , quo vesceretur.
/ C A P U T V I.
Prxdicms Christus in patria contemnitur. Mittuntur Hpoßoli. Johannes ab-Herode decollatur. Qui,, que panibus saturatur ingens populus.
E T egressus est illinc , venitque in patriam suam: Sc sequuti sunt cum discipuli ejus.
2. Qimmque advenisset Sabbathum, coepit in synagoga docere ; multique audientes percellebantur, dicentes; Unde huic ista, Sc qu* est h*c sapientia, qu* data est ei, quod etiam virtutes tales per manus ejus edantur 'i
3. Nonne iste est faber ille, filius Mari* , frater Jacobi ,Sc Jose, Scjudx. Sc Simonis ? nonne 8c sorores ejus hic sunt apud nos ? Sc offendebantur in ipso.
4.Dicebat autemeisjesus,Non est prophe- pheta inhonoratus nisi in patria sua ,8c inter cognatos, & domi fu*.
5. Neque potuit illic virtutem ullam edere, nisi yaod.quum paucis xgrotis imposuisset manus, sanavit eos.
6 . Mirabattirque propter incredulitatem eorum > 8c circuibat vicos in orbem > docens.
7. Tunc advocavit duodecim illos, coe- pitque eos mittere binos : ded/tqueeis potestatem adversus spiritus impuros.
8. Et p recepit eis , ut nihil sumerent ad iter, nisi virgam tantum,non peram,non panem, non xi in zona ;
9. Sed ut calcearentur sandalas: & ne induerentur binis tunicis.
10. Et dicebat eis , ubicunque introieritis domum, illic manete, usque dum exeatis illinc.
11. Et quicunque non exceperint vos, neque audierint vos, egressi illinc , excutite pulverem , qui suberit pedibus vestris , ut hoc sit testimonium adversus eos. Amen dico vobis, tolerabilior erit Sodomorum conditio, 311t Gomorrhorumin die judicii,quam urbis illius.
12. Egressi igitur illi proclamabant, ut resipiscerent homines.
13. Etdxmonia multa ejiciebant, unge- bäntque oleo multos xgrotos, Sc sanabant eos.
14. Audivit autem hxc Rex Herodes,(c!a- rum enim factum erat nomen ejus) dixitque , Johannes ille , qui baptizabat, suscitatus est ex mortuis , Sc propterea virtutes agunt in eo.
15. Alii dicebant, Elias est. Alii verö dicebant, Propheta est, vei unus ex prophetis illis.
1 6. Quum igitur hxc audisset Herodes,ait. Iste äst Johannes , quem ego decollavi: ipse suscitatus est ex mortuis.
17. Ipse enim Herodes, missis satellitibus prehenderat Johannem, & vinxerat eum in carcere, propter Herodiadem, uxorem Philippi, fratris fui, quia duxerat eam uxorem.
i8-Dicebat enim Johannes Herodi, Non licet tibi habere uxorem fratris tui.
19. Herodiasautemimminebatei.Sc cupiebat eum trucidare : nec poterat.
20. Herodes enim metuebat Johannnem: sciens eum esse virum justum, ac sanctum,Sc observabat eum, auditoque eo multa faciebat, 8c libenter eum audiebat.
21. Quum igitur dies opportunus adesset, quo tempore Herodes in nataiitiis suis coe- nam faciebat proceribus suis, ac chiliarchis , Sc primariis Galilxs :
22. Et introisset filia ipsius Herodiadis, *s faltasset, placuissetque Herodi, & simul accumbentibus,rex ait puelis,Pete a me,quodcunque volueris, Sc dabo tibi.
23. Juravitque , Quodcunque ä me petieris dabo tibi, usque ad dimidium regni mei,
24. At illa egressa , dixit matri fu*, Quid petam i Illa verö dixit; Caput Johannis Baptist*.
23. Puella igitur cum festinatione statitn ad Regem ingressa , id petiit, dicens,Velim, ut jam nunc des mihi in patina caput Johannis Baptist*.
26. Rex autem valde tristis factus, noluit tamen propter jusjurandum , Sc eos, qui simul accumbebant, eam aspernari.
27. Et statim rex misso speculatore, imperavit , ut afferretur caput ejus.
28. Ille verö abiit,ac decollavit eum in carcere: attulitque caput ejus in patina, Sc dedit illud pueli* , Sc puella dedit illud matri fu*.
29. Qiuimque hoc audissent discipuli ejus, venerunt, & sustulerunt cadaver ejus.Sc po. suerunt in monumento.
30. Coacti sunt autem Apostoli ad Jesum, 8c annunciaverunt ei omnia , Sc qu* e- gerant* A qu* desucrant»
3«.W

, Vemte vos
scoisiin inde-
ZI. Et dixit eis , -
fertum locum.St requiescite paululum. Erant j enim multi venientes > 8c abeuntes: St ne cibum quidem capere ipsis vacabat.
;r. Abierunt igitur in desertum locum navigio seorsim.
33. Vidit autem eos abeuntes turba, & a- gnoverunt eum multi: Sepedibus ex omnibus civitatibus concurrerunt illuc,prsvene- 1'iintque eos.Sc convenerunt ad eum.
34. Tunc egressus vidit turbant multam Jesus , & commiseratione intima commotus eil super eis 1 quoniam erant ut oves non habentes pastorem : coepit que eos docere multa.
35. Quum autem i am multus dies esset, adierunt eum discipuli ejus, dicentes ; Desertus est locus iste , Se jam multus dies est •.
36. Dimitte eos, ut abeuntes in circumjacentes agros ac vicos,emant sibi panes : nam quo vescantur,non habent.
37. At ille respondens, dixit eis,Date vos ipsis > quo vescantur. Tunc dicunt ei: A r um profesti emerimus ducentis denariis panes.Sc dederimus eis,quo vescantur ?
38. Ipse vero dixit eis, Quot panes habetis : abite, & videte. Et illi re cognita dixerunt , Quinque, St duos pisces.
39. Tunc imperavit eis, ut facerent discumbere omnes per convivia super viridi
gramine.

40. Discubuerunt igitur sigillatim per a-
reolas ,partim centeni > St partim quinqua-
33. Et quum trajecissent,venerunt in tet- ram Genexaret,8t appulerunt.
54. Tunc ipsis egressis i navigio , stattn agnito eo.
55. Percursa tota illa circumjacente re. gione; homines loci illitu coeperunt in grab- Eatis male affebtos cirumferrei ubi audiet« eum esse.
5Ö. Et quocunque introisset in vicos, ait urbes,aut agros,in foris ponebant xgrotos: St precabantur eum , ut ve! rimbriam pallii ipsius tangerent,St quoquot tangebant eum, servabantur.
4t. Et acceptis quinque illis panibus , ac duobus illis piscibus,quum suspexisset in coelum . benedixit, ac fregit panes: ded/tque discipulis suis , ut illis apponerent: St duos pisces partitus est omnibus.
4i. Comedenimque omnes , St saturati sunt.
43. Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos,8t ex piscibus.
44. Erant autem , qui comederant quasi quinquies mille viri.
45. Et statim coegit discipulos tuos inscendere navigium ; St pra’ire in ulteriorem ripam, Bethsaidae oppositam,dum ipse dimitteret turbam.
46. Et quum amandässet eos,abiit in montem ad precandum.
47. Quum autem ferum diei adesset,erat navigium in medio mari,St ipse solus in terra.
48. Viditque eos vexatos in navigio provehendo : (erat enim ventus eis contrarius,) & circa quartam vigiliam nottis venit ad eos, ambulans super mare : volebatque eos prarterire.
49. Illi vero viso eo ambulante super mare, putarunt spectrum esse; St exclamaverunt :
50. (Omnes enim videbant eum, & turbati sunt).Ced statim loquutus est cum eis,St di- xit.Confidite.ego sum , ne timete.
51. Tunc ascendit ad eos in navigium, quiev.tque ventus : St 1/1/1 multo magis apud sefe obstupescebant,St mirabantur.
52.. Non enim intellexerant, quod fahium fuerat illis panibus: quoniam eor cotum stupidum, erit.
(xtrinse» sin § ft eins P .
, 5 ,SonW
ventreffl
eteas. ,
io, ft«* 1 » 1
for.
«IBO»“
coi«w ts! S rl

CAPUT VII.

Prxpofiera Pharificorum religio. Chamma*
fides. Surdtos mutus fanatur.

T’Unc coguntur ad eum Phari fast, &qui- dam ex Scribis, qui venerant Hierosolymis.
2. Et quum vidissent quosdam ex discipulis ejus,pollutis manibus (id eit illotis) edere panem, conquesti sunt.
3. Nam Pharissi.St omnes Judaei, nisi p». gno laverint manus, non edunt, tenentes traditionem Seniorum.
4. Et a foro venientes ,nisi loti fuerint,non edunt. Et alia multa sunt, qua: acceperunt tenenda, nempe lotiones poculorum , St sextariorum,St atramentorum,St leftorum.
Deinde interrogarunt eum Pliarisaei,& Scribae, Quare discipuli tui non ambulant fecundum traditionem Seniorum , sed illoti« manibus edunt panem ?
6 . Ille vero respondens dixit eis , Bene certe prophetavit Esajas de vobis hypocritis : ut scriptum est, Populus iste labiis me honorat > cor autem eorum procul abest i me.
7-Erustra vero me colunt,docentes dodtri- nas, qua sunt mandata hominum. 1
8. Nam omisso mandato Dei, tenetis traditionem hominum, lotiones sextariorum, 5 c poculorum: aliaque similia hujufmodi multa facitis.
9. Prasterea dixit eis, Sane belld aboletis mandatum Dei, ut traditionem vestram servetis.
10. Moses enim dixit , Honora patrem tuum, St matrem tuam, &, qui maledixerit patri, vel matri,morte moriatur.
11. Vos autem dicitis, Si dixerit quispiam patri, vel matri, Corban (id est donum) iß quocunque ä me juvari posses ,insons erit.
12. Nec permittitis amplius eum.quicquara prxstare patri suo, aut marri fuse;
13. Irritum facientes sermonem Dei traditione vestra , quam tradidistis : & similia hujusmodi multa facitis.
14. Advocata etiam tota turba, dixit eis, Audite me omnes,& attendite.
15. Nihil est extra hominem,quod Ingrediens in eum, possit eum polluere ; sed qua: egrediuntur ex eo, illa sunt, qua: polluunt hominem.
id. Si quis habet aures ad audiendum,au-
^ *7. Et quum introisset domum, digressu* a turba, interrogarunt eum discipuli ejus de
parabola. , ...
rg. Tunc dicit eis, Itane 8t vos intelligent« caretis ? non itueiligit« quicquid
tj«cÄ s hirta 1 aug Uppwerwa>oa jsi, aientia.
• Omnia ha I psst homini
a, Et illinc fi Sonis; ic 1 ibat i« fein 15. Quum en ifilioia babeb ;accidit ad pe 2 L (Erat ar :(fa gente) 5 jieeret ex W 17. lesusai i liberos: no :em liberorur aj.
Ipsa ver pomitie: (si a micis puero sp. Tmciix iexiitiwm p-Qumtiim
str.it teton® Hliiperleiluii ji. Ttuicregre »Mtnitadm; sDtajolis. p. It' offtra utenv. k 3 anum, p. Jpjever fapmatim,) ijus; & qnui 34. Et quu tulit,iUxitqa itor.
Et stati »lutum est v tar recte. 3<i. Etinti panttrnitur nagisierpi i p.^tfup Jies; Bene c pnt, Sniui
C i fas km ■ '®w ie
jQta,
extrui-
a. Ich turbam;, nechabei
3. Qui suam,,](procul ve
4. Res; •ndeistos *dtsert 5

_J
iletint,
fi aramiug “/“trailtij;
'Wfeinia
sjonsa*»!
■W-iubiit

Gap. 7.8.
Vli,
'»*, L
«[‘rntii.
«Mil*
"IMflills;
*5i(.Uc
It,
>0*8 Jiij
tojitiiiloia
mitten
orioraiu
vjiittki
'mttftfa. nas, sd ä
teds,'
»'»ätlia
«pMlt
atit,Jo:«it minuit, lito Dei, ie' Missen® lÜ.i£ IttlÜL
SikKii
inorant
:it,HWK
,i>,p!lL
SI».
iSdiap
po&.*f*s
piumfi
i umbUs: sftWs
ifttet
n,quod ili
, quipo-
ludicit
iJiflit;
extrinsecus 'ingreditur in homineminon posse eum polluere t
19. Non enim ingreditur in cor ejus,sed in Ventrem; St in latrinam abit,purgans omnes escas.
10. Dicebat autem,quod ex homine egreditur,illud polluere hominem.
11. Intus enim, ex corde hominum malte cogitationes egrediuntur, adulteria, scortationes, ctedes,
22. f urta , augendae rei artes, scelera, dolus, protervia, oculus malus, obtrectatio,superbia,amentia.
23 Omnia haec scelera intus exeunt, & polluunt hominem.
24. Et illinc turgens abiit in confinia Tyri, ac Sidonis: Sc ingressus domum, neminem Volebat hoc scire : sed non potuit latere.
25. Quum en m de eo audilset mulier > cujus filiola habebat spiritum impurum , venit, & accidit ad pedes ejus :
2 6. (Trat autem mulier Grxca,Syrophoenissa gente) & rogavit eum , ut daemonium ejiceret ex filia sua.
27. Tesus autem dixit ei, Sine prius saturari liberos: non est enim bonum accipere panem liberorum,Sc objicere catellis.
28. Ipsa vero respondit,& dixit ei; Etiam Domine: sed enim catelli edunt sub mensa ex micis puerorum.
29. Tunc dixit ei,propter istum sermonem abi,exiit daemonium ex filia tua.
30. Quum autem ilia abiisset domum suam, invenit daemonium exiisse , 8c filiam projectam super lectum.
31. Tunc regressus e finibus Tyri, ac Sidonis ,venit ad mare Galilaeae, per medios fines Decapolis.
32. Et offerunt ei surdum, difficulter lo- quentem: 8c precantur eum, ut imponat ei manum.
33. Ipfevero, quum abduxisset eum e turba privatim > misit digitos suos in auriculas ejus ; 8c quumspuistet.tetigit linguam ejus.
34! Et quum suspexisset in coelum , ingemuit, dixitque ei,F.phphatha,quod est adaperitor. .
33. Et statim adapertae sunt ejus aures: Sc solutum est vinculum linguae ipsius,Sc loque liatur vecte.
3<. Et interdixit eis , ne cui dicerent: sed quantumcunque ipse eis interdixisset, multo magis hoc praedicabant.
37. Et supra modum percellebantur,dicentes ; Bene omnia fecit; facit, ut Sc surdi audiant, Sc muti loquantur.

CAPUT V I i I.

Miraculam y.panum. Cieci sanatio. Apostolorum de Christo confejpo. Satanam ejste, qui animam servare suadet.

D iebus ilhs, quum multa omnino turba esset,nec haberent,quo vescerentur,advocatis Jesus discipulis suis,dixit eis ;
2.. Intima misericordia commoveor erga turbam: quia jam triduum manent apud me. nec habent,quo vescantur.
3. Quod si dimisero eos jejunos domum suam, deficient invia: quidam enim ex eis procul venerunt.
4. Responderunt autem ei discipuli ejus, Unde istos quispiam possit hic satiare panibus in deferto i
Gap. 8.
0 , Quot panes
habetis i Ipsi vero dixerunt,septem.
6. Tunc denunciavit turba:, ut discumberet humi: Sc acceptis septem illis panibus, quum gratias egisset, fregit,ded/tque discipulis suis,ut es/apponerent: Sc apposuerunt turba;.
7. Habebant autem pisciculos paucos : & quum benedixisset, dixit,ut hos etiam apponerent.
8- Comederunt autem,8c saturati sunt: & sustulerunt fragmentorum , quae superfuerant, septem sportas.
9. Erant autem,qui comederant,quasi quater mille: dimisitque eos.
10. Et statim ingressus in navigium curti discipulis suis,venit in partes Dalmanutha.
ir.Prodierunt autemPharisiti.coepertint- que altercari cum eo,quaerentes abeo signum i ccelo ipsum tentando.
12. Ipse vero, quum alt£ ingemuisset spiritu suo , dixit; Cur gens ista signum requirit ? amen dico vobis , si dabitur isti genti signum.
13. Et eis relictis , ingressus rursus navigium,abiit in ulteriorem ripam.
14. Fuerant autem obliti discipuli sumere panes, Sc panem non nisi unum habebant fecum in navigio.
15. Tunc edixit eis,dicens; Videte,cavate a fermento Pharissorum , Sc fermento Herodis.
1 6. Disceptabant igitur alii adversus alios, dicentes; Panes non habemus.

17. Id autem,quum nosset Jesus, dixit eis; Quid dilceptatis , quod panes non habetis ? nondum animum advertitis, nec intelligente prsediti estis i adhuc stupidum habetis cor vestrum ?
18. Quum oculos habeatis, non cernitis? 8t quum aures habeatis , non auditis : neque memores estis?
19. Quum quinque illos panes fregi illis quinquies mille , quot cophinos fragmentis plenos sustulistis ? Dicant ei,duodecim.
20. Quum autem septem illos pane r illis quater mille,quot sportas fragmentis plenas sustulistis ? Illi vero dixerunt,Septem.
2 r. Tunc dixit eis , quomodo hxc non irt- telligitis ?
22. Venit autem Bethsaidam : 8c obtulerunt ei coecum.St precati sunt eum,ut ipsum tangeret.
23. Tunc prehensa manu coeci,eduxit eum extra vicum : & quum inspuisset in oculos ejus, imposuisretque ei manus, interrogavit eum,ecquid videret.
24. Qui,quum suspexisset,dixit,Video homines instar arborum ambulantes.
25. Deinde rursum imposuit manus oculis ejus,fec/tque ut denuo oculos attolleret: Sc restitutus fuit, viditque procul, Sc dilucidi omnes.
2 6. Tunc Jesu* misit eum domum suam, dicens; Neque in vicum illum ingreditor, neque hxc dicito cuiquam in vico.
27. Egressus est autem Jesus , ac discipuli ejus in vicos Cxfarxx , qux cognominatur Philippi: $c in via interrogavit discipulos suos, dicens eis ; Quemnam esse me dicunt homines ?
ag. Xlli verci responderunt,Johannem Ba- Ddd ptisttun;

ptistam: öc alii Eliam: ahi vero unum ex 1'tophetis.
29. Tunc ipse dixit eis, Vos autem,quem rne dicitis esse i Respondens verö Petrus dicit ei. Tues ille Cliri itus.
30. Tunc interminatus est, ut nulli /Edicerent de se.
31. Et coepit eos docere, quod oporteret filium hominis multa pati, & reprobari ä senioribus . & primariis sacerdotibus, ac scribis , & trucidari: & tribus post diebus resurgere.
32. Et aperte eum sermonem loquebatur. Tunc prehensum eum Petrus coepit objurgare.
33. Ipse vero converlus, 8c intuitus discipulos suos, objurgavit Petrum, dicens ; Abscede ä me satana : nam non sapis, qua; Dei sunt sed qua; sunt hominum.
34. Et quum advocasset turbam cum discipulis suis , dixit eis ; Quicunque vult pone me venire, abdicet feinet ipsum > 8c tollat Crucem suam ,ac sequatur me.
33. Quisquis enim voluerit animam suam servare , perdet eam ; quisquis autem perdiderit animam suam causa mea, & Evangelii, is servabit eam.
3 (>. Quid enim profuerit cuipiam, si lucratus fuerit mundum totum , & anima sua tnulclctur :
37. Aut quam dabit quispiam compensationem ammx sux ?
38. Nam quemcunque puduerit mei , ac meorum sermonum m gente ista adultera , & peccatrice. Filium etiam hominis pudebit ejus, quando venerit in gloria patris fui cum Angelis illis sanctis.

CAPUT IX.

Transfiguratio Chrifti. Ouü Elias fit. Spiritui mutua ejicitur. Discipuli exemplo pueruli de prioritate instruuntur.

P Rxterea dixit eis, Amen dico vobis, sunt quidam ex iis > qui hic astant, qui nequaquam gustabunt mortem, usquedum viderint regnum Dei venisse cum potentia.
2. Sexto verö pöst die assuant Jesus Petrum , 6 c Jacobum, & Johannem, 8c subducit eos in montem sublimem seorsim solos: & transformatus fuit coram eis.
3. Et vestimenta ejus facta sunt coruscantia, candida valde ut nix , qualia non potest fullo in terra dealbare.
4. Et visus est eis Elias cum Mose, qui colloquebantur cum Jesu.
5. Tunc respondens Petrus , dicit Jesu, Rabbi, bonum est nos hic esse: faciamus igitur tabernacula tria - tibi unum , & Mosi unum, ät Elix unum.
6 . Nec enim sciebat quid loqueretur:erant enim exterriti.
7. Et exstitit nubes , qux inumbravit eos: yenitquc vox i nube, dicens ; Hic est filius ille meus , dilectus ille, ipsum audite.
8- Et repenti, quum circumspexissent, hob amplius viderunt quemquam, nisi solum Jesum fecum.
9. Quum verö descenderent i monte , interdixit eis , ut nemini narrarent qux viderant , nisi postquam Filius hominis ä mortuis resurrexisset.
se, mutuo quxrentes, quid illud esset, a mortuis resurgere.
11. Et interrogarunt eum, dicentes; Cur scribx dicunt, oportere, ut Elias prius veniat ?
12. Ipse verö respondens, dixit eis , Elias quidem postquam prius venerit , restituet omnia : sed ut scriptum est de Filio hominis , oportet , ut multa patiatur » & pro nihilo habeatur.
13. Sed dico vobis, & Eliam venisse, & ifios ei fecisse quxeunque voluerunt, sicut scriptum est de eo.
14. Et quum venisset ad discipulos suos, vidit turbam multam circa eos , & scribat cum eis altercantes.
15. Et statim tota turba viso eo expavit: 3 c accurrentes, salutaverunt eum.
16. Tunc interrogavit scribas, Quid altercamini inter vos i
17. Et respondens quidam i turba, dixit, Magister, adduxi filium meum ad te, habentem spiritum mutum.
18. Qui, ubicunque eum corripuerit, lacerat eum : ipse verö spumat, & stridet dentibus suis, & exarescit.Et dixi discipulis tuis, ut eum ejicerent, sed non potuerunt.
19. Ipse verö respondens ei, dixit, O natio incredula , quousque apud vos ero ? quousque tolerabo vos? adducite eum ad me.
20. Illum igitur adduxerunt ad eum. Et eo conspecto, statim spiritus discerpsit eum: 8c ille, quum cecidisset in terram, volutabat sese spumans.
1 1. Tunc interrogavit Jesus patrem ejus,
•nm fpmnnvic . nnorl hnc a^ciHifpi *
10. ipji igitur hanc rem continuerunt apud
Ipsi '* tiineba« e ® VenihS
veni&t do*"
via inter r#S , „Jfinro
«, ftpnm «»Si dixi
Quantum temporis est , quöd hoc accidit ei ? Ipse verö ait, ab infante.
22. Et sxpe eum tum inignem abjecit,tum in aquas, ut perderet eum. Sed si quid potes,succurre nobis, intima misericordia commotus erga nos.
23. Jesus autem dixit ei, si potes hoc Credere, omnia fieri possunt credenti.
24. Pater verö pueri statim clamans cum lachrymis, dixit. Credo, Domine: succurre incredulitati mex.
25. Quum vidisset autem Jesus turbam simul accurrere,objurgavit spiritum illum impurum , dicens ei, Tu spiritus mute, & surde , ego tibi impero, exi ab eo, & ne amplius ingreditor in eum.
26. Et quumclamässet spiritu*, multiim- que discerpsisset eum, exivit: & ille satius est quasi mortuus, adeö ut multi dicerent, Certe mortuus est.

27. Jesus verö prehensa manu ejus, erexit eum: & ille surrexit.
28. Quum autem esset ingressus domum, discipuli ejus interrogarunt eum privatim, Cur nos nonpotuimus Jsiritum illum ejico re?
29. Tpse vero dixit eis, Hoc genus damo- Hior*»» nulla re potest exire nisi precatione 8cjejunio.
30. Et illinc egressi, unä iter faciebant per
Galilxam.- nec volebat, ut quisquam td sci* ret. .
31. Docebat enim discipulos suos, « dicebat eis, Filius hominis tradetur in manus hominum, qui truci labunt eum ; sed trucidatus tertio die resurget. Jpg si 01 •s.Ktaccep' jiorutnieoq y, Quisqui: tpiit meo.n cemeexceps ji misit me. ;J. Responc fneceptot, tuum ejicient aosiScproK nos:
39. Jesus nullus enim menmeum,
40. Kami est.
41. Qufqr poculum aqt sitis Christi, jadidtdtae,
41, ttqalji farnsite, 9» c potitis, licirc i;a collum eju q.Qpodfut ifcdceam-.b mdi mancum imtemafci iltauMtml 44. Wive Eon attingi 43. Et si I scinde eum: clauduRi/tei projici in g tinctam.
4<. Ubi vi nonexting 4?. Etsi erae eum: I Dei luscum tem projici 48. Ubi non extinj 4 P- Kair tusis oblati 30. Bone w,yonan tachsck is,
Jmttii
jSrclu
lioni
PTilli
ora: ba ad eu cebat ec 1 Tu wnteun ««tene

Gap. io.
32. Ipsi verti ignorabant hoc dictum , Sc
timebant eum interrogare. i
33. Venit igitur Capernaumum , 8cqiiumt venisset domum, interrogavit eos , Quid in j Via inter vos disceptabatis i
34. Ipsi vero siluerunt, nam alii adversus alios disseruerant in via, quis estet futurus ipsorum maximus.
35. Et quum consedisset, vocavit duodecim illos,Sc dixit eis,Si quis vult primus elfe, erit omnium ultimus , Sc omnium minister.
36. Et acceptum puerulum statuit in medio eorumiedque in ulnas recepto, dixit eis ;
37. Quisquis unum ex talibus puerulis exceperit meo, nomine, me excipit, Sc quicunque me exceperit, non me excipit, sed eum, qui misit me.
38. Respondet autem ei Johannes , dicens; 1’rftceptor , vidimus quendam per nomen tuum ejicientem diemonia, qui non sequitur nos ■. 8c prohibuimus eum, quia non sequitur nos -.
39. Jesus autem ait, Ne illum prohibete : nullus enim est , qui edat virtutem per nomen meum, 8c possit cito mali loqui de me.
40. Nam qui non est contra nos, pro nobis
est.
41. Quiquis enim potum dederit vobis poculum aqua: in nomine meo, id est, quod sitis Christi, amen dico vobis, nequaquam perdiderit mercedem suam:
41. Et quisquis offendiculo fuerit uni ex parvis istis, qui credunt in me, bonum esset ei potius , si circumponeretur saxum molare circa collum ejus, Sc projiceretur in mare.
43. Quod si manus tua facit,ut tu offendas, abscinde eam : bonum est tibi ad vitam ingredi mancum potius, quam duas manus habentem abire in gehennam, idcß , in ignem illum inextinctum.
44. Ubi vermis eorum non interit,Sc ignis non extinguitur.
45. Et si pes tuus facit, ut tu offendas, abscinde eum : bonum est tibi ingredi in vitam claudum potius , quäm duos pedes habentem projici in gehennam, id esi , in ignem inex- tinttum.
46. Ubi vermis eorum non interit, & ignis non extinguitur.
47. Et si oculus tuus facit, ut tu offendas, erue eum: bonum est tibi introire in regnum Dei luscum potius, quam duos oculos habentem projici in gehennam ignis :
48. Ubi vermis eorum non interit,& ignis non extinguitur.
49. Nam omnis homo igne salietur: Sc o- tnnis oblatio sale salietur.
30. Bonus est sal: si vero sal insulsus fuerit , quonam ipsum condietis i habete in vobis ipsis salem , Sc pacem habete alii cum aliis.

C A I’ U T X.

sua repudii. Parvulorumprxropativa.Dif- ficultas divitum salvandorum. Petitio siliorum Zehedjei.
T illinc digressus venit in fines Judxx per oram Jordanis: Sc convenit rursum tur- i da ad eum; 8c, ut consueverat, rursum do-' cebat eos.
2. Tunc accedentes Pharisxi interrogarunt eum, an liceret vira uxorem dimittere . tentantes eum/
3. Ipse vero respondens dixit eis, Quid vobis mandavit Moses ?
4. Ipsi autem dixerunt, Moles permisit libellum abscessionis scribere, Sc dimittere «- xorcm.
5. Tunc respondens Jesus , dixit eis , Pro duritia cordis vestri scripsit vobis manda* tum istud.
(i. A principio verö creationis masculum, Sc foeminam fecit Deus.
7. Propterea relinquet homo patrem suum , Sc matrem, Sc agglutinabitur uxori suae.
8- Et qui Ano fuerant, erunt caro una.Itaque non sunt amplius duo, sed una caro.
9. Quod ergo Deus conjunxit,homo ne sejungat.
10. Et domi rursum discipuli ejus eädent de re interrogarunt eum.
u. /pfi vero dixit eis, Quicunque dimiserit uxorem suam , Sc duxerit aliam, moechatur adversus eam.
12. Et, si mulier dimiserit virum suum, Sc nupserit alteri, moechatur,
13. Tunc obtulerunt ei puerulos , ut tangeret eos: discipuli verö objurgabant eos.qui offerebant.
14. Quod, quum vidisset Jesus, indignatus est, Sc dixit eis, Sinite puerulos venire ad me, Sc ne prohibete cos: talium enim est regnum Dei.
15. Arnen dico vobis, qliicunque non exceperit regnum Dei ut puerulus,nequaquam in id ingredietur.
16. Et quum accepisset eos in ulnas,impo. sitis in eos manibus, benedixit eis.
17. Egrediente autem ipso, ut f [e daret in viam,quidam, quum accurrisset, Sc accidisset ei ad genua,interrogavit eum.Prxceptor bone , quid faciam, ut vitam a:ternam polli- deam l
i8- Jesus autem dixit ei,Cur me dicis bo- numinullus est bonus,nisi unus, nempe Deus.
19. Mandata nosti, Ne moechator, Ne occidito, Ne furator, Ne falsum testimonium dicito, Ne damno afficito quemquam, Honora patrem tuum, Sc matrem.
20.Ille vero respondens, dixit ei,Magister, hsec omnia observavi ä juventute mea/
21. Jesus autem cum intuitus, dilexit eum, Sc dixit ei, Unurfi te deficit: abi, qua:cunque habes , vende , Sc da pauperibus ; Sc habebis thesaurum in coelo : Sc veni, sequere me,sublata in humeros cruce.
22. Ille vero maestus faistus propter hunc sermonem, abiit contristatus; habebat enim possessiones multas.

23. Et quum circumspexisset Jesus , dicit discipulis suis ; Quam difficulter, qui opus habent, in regnum Dei introibunt 1
24. Discipuli vero expaverunt ad hos sermones ipsius. Jesus autem rursum respondens dixit eis, Filii, quam difficile est eos, qui confidunt opibus, in regnum Dei introire !
23. Facilius est, camelum per foramen a- cus transire, quam divitem in regnum Dei introire.
2(5. Illi Vero amplius percellebantur , dicentes inter fe, Et quis potest servari i 27. Intuitus autem eos Jesus , dicit, Apud homujes bve fieri non potest , sed non apud Ddd L Deum;

Deum : nam omnia fieri possunt apud
Deum. .
18. Tunc Petrus coepit dicere , ecce nos reliquimus omnia, Scsequuti fumus te.
19. Respondens autem Jesus , ait , Amen dico vobis , nullus est > qui reliquerit domum, aut fratres , aut sorores > aut patrem , aut matrem, aut uxorem , aut liberos, aut agros mei causä, Ac Evangelii,
30. Quin accipiat centuplicia nunc isto tempore, domos - At fratres, 8c sorores, & matres, & liberos , Sc agros cum persequu- tionibus , & in seculo venturo viam sternam.
31. Multi autem primi erunt ultimi: 8c ultimi primi.
32. Erant autem in via ascendentes Hie- rosolymam : St prsibat eis Jesus , St expavescebant , St eum sequendo terrebantur.Ipse vero assumtis rursum duodecim, illis coepit dicere, qus sibi erant eventura.
33. Dicens , Ecce, ascendimus Hierosoly- mam. St Filius hominis tradetur principibus sacerdotum , St scribis •• St condemnabunt eum morte, tradentque eum gentibus:
34. Et ipfic illudent ei, St flagellabunt eum , St inspuent in eum , St trucidabunt «um , sed tertia die resurget.
35. Tunc accedunt ad eum JacobuS, St Johannes > filii Zebedsi dicentes; Magister, velimus , ut quicquid petierimus, prssles robis,
36. Ipse vero dixit eis, Quid me vultis vobis praestare 5
37. Illi autem dixerunt ei, Da nobis, ut unus ad dexteram tuam,St alter ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua.
38. Jesus autem dixit, eis, nescitis quid petatis i potestis bibere poculum, quod ego bibo, St baptismo ,quo ego baptizor, baptizari;
39. Ipsi vero dixqrunt ei , possumus. Je- lus autem dixit eis , Foculum quidem,quod ego bibo, bibetis: 8c baptismate, quo ego baptizor, baptizabimini.
40. Sed sedere ad dexteram meam, Sc ad sinistram meam non est meum dare, sed dabitur > quibus paratum est.
41. Et quum hxc audi flent alii decem,coeperunt indignari de Jacobo, Si Johanne.
24. Jesus autem, quum eos advocasset,dixit eis, Scitis , eos, qui censentur imperare gentibus, dominari in eas : Sc earum magnates potestatem habere in eas.
43. Verum non ita erit inter vos : sed quicunque voluerit fieri magnus inter vos , sit minister vester.
44. Et quicunque voluerit ex vobis fieri primus, sit omnium servus,
4;. Nam Si Filius hominis non venit, ut sibi ministraretur, sed ut ministraret, Si daret animam suam, redemtionis pretium pro multis.
4<i. Tunc veniunt Hiericho : coque egre- diente ab Hiericho, ac discipulis ejus, Sc turba multa , filius Timxi Fartimseus coecus sedebat apud viam mendicans.
47. Ft quum audisiet ipsum esse Jesum illum Nazarenum, coepit clamare, Sc dicere, Fili Davidis, Jesu, miserere mei.
48. Objurgabant autem eum multi - ut sileret - ille vero multo magis clamabat. Fjji Davidis , miseisr* mei.

49. Tunc Jesus, quum substitisset, jussit
eum vocari: vocant igitur e oecum, dicentes ei, Confide, surge : vocat te.
50. Ipse vero abjecto pallio suo .quum sur. rexisset, venit ad Jesum.
1*. Et respondens, dixit ei Jesus, Quid vis tibi faciam? Coecus autem ait ei.Rabboni, ut visum recipiam.
52. Jesu autem dixit ei, Ab!, fides tua te servavit. Statim igitur recepit visum, 8c sequebatur Jesum in illo itinere.

CAPUT XI.

Chrifltu ingreditur Hieroso/ymam , ejicit templo vendentes , 'Sementes , vim fidei prxdicat, (S quxflione de Baptismo Johannes Sacerdotum os obthurat:
Q Uum autem appropinquarent Hierosolymis ad Bethphage, Si Bethaniam a» pud montem Olearum , misit duos e discipulis suis.
2. Et dicit eis ; Abite in vicum , qui vobis est ex adverso .■ Si statim ut ingrediemini in eum,invenietis pullum ligatum,in quo nullus hominum sedit: solvite eum, Sc adducite.
3. Quod si quis vobis dixerit, Cur hoc facitis ; dicite, quoniam eo opus est Domino; Sc eum statim huc mittet.
4. Abierunt igitur > Sc invenerunt pullum ligatum ad ostium foris in bivio : Sc solverunt eum.
5. Tunc quidam eorum , qui illic adsta- bant, dixerunt eis, Quid facitis qui solvitis pullum !
6. Ipsi vero dixerunt eis prout mandarat Jesus : Sc illi dimiserunt eos.
7. Adduxerunt igitur pullum ad Jesum, Si injecerunt ei pallia sua, Si insedit ei.
8. Multi vero pallia sua straverunt per viam : alii autem frondes caedebant ex arboribus , Sc sternebant in viam.
9. Et qui praeibant, quique sequebantur, clamabant, dicentes; Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini.
10. Benedictum regnum patris nostri Davidis, quod venit in nomine Domini: hosan- na, 6 qui es in coelis altissimis.
ir. Et ingressus est Hierolblymam Dominus , Si in templum : quamque circumspexisset omnia, Sc quum vespera jam hora esset, abiit ad Bethaniam cum illis duodecim.
12. Et postero die, quum exissent Betha- nia, esuriit.
13. Quumque procul vidi flet ficum, habentem folia, venit, visurus vidilicetmim inveniret aliquid in ea : Sc quum venisset ad eam, ni hil invenit nisi folia, non enim erat tempus ficuum.
14. Tunc respondens Jesus, dixit ficui;Ne amplius ex te in seculum quisquam fructum comedat. Et hoc audierunt discipuli ejus.
15. Veniunt igitur Hierolblymam ; Et ingressus Jesus in templum, coepit ej icere eos, qui vendebant, Si emebant in templo , & mensas numulariorum,8c cathedras vendentium columbas subvertit.
16. Nec sinebat, ut quisquam deportaret vas per templum.
17. Et docebat, dicens eis; Nonne scriptum est, domum meam , domum precationis vocatum iri ab omnibus gentibus i vos
autem eam fetistic speluuiam latronum-
jg.E*

et wu,fc
itte.

«tijefe.r,
i Abi, s'.:, «Mit,!
an,
uT'
m/i/jnn,, 'miafs.ti,- - it QJ
«Mine
*i &Me Eifitdiwr.
intias,;.
lutmpdc
«S.*. liant,C» ojastiis
trans; i/ro; Ah'
tjiiilk idi is pi solvit
itttti, iitatirt ; «litten vim.
IftfipE
tekta
ini
ojiBte.
ntDtnsc
1115* » fpffliici? alitote
«riijc
igmseikt
meines
ätüa;ü
a fracte sii eius. miu;Su'
ejicette
tempto.'
lrisvcits
itis«
jjcittie
!?
ÄÜÜ^
i?. Et hoc audierunt scribai,& primarii sacerdotes , & quaerebant, quomodo eum perderent: timebant enim eum.quia tota turba percellebatur super doctrina ipsius.
ip. Quum vero vespera advenisset,egressus est Jesus extra urbem.
20. Et mane iter facientes propd ficum,viderunt eam exaruisse radicitus.
2t. Tunc recordatus Petrus, dixit ei,Rab- bi,ecce,ficus illa,cui imprecatus es,exaruit.
22. Et respondens Jesus, dixit eis,Habete fidem Dei.
23. Amen enim dico vobis , quicunque dixerit monti huic , Tolle te , & projice te in mare: nec addubitaverit in corde suo, sed crediderit futura, quae dicit, fiet ci,quicquid dixerit.
24. Propterea dico vobis, quaecunqueprc- cantes petitis , credite vos accepturos: & erunt vobis.
25. Et quum adstiteritis precantes,remittite,si quid habetis adversus aliquem: ut & Pater ille vester, qui in coelis eß, remittat vobis offensas vestras.
26. Nam , si vos non remiseritis,nec Pater ille vester , qui in coelis eß , remittet offensas vestras.
27. Tunc veniunt rursus Hierosolymam: & quum ipse ambularet in templo > veniunt ad eum primarii sacerdotes, & scribae, & seniores.
28. Et dicunt ei; Quä auctoritate istafa- cis; & quis tibi dedit auctoritatem istam, ut haec facias i
29. Jesus autem respondens, dixit eis, Interrogabo vos Sc ego rem quandam.Respondete igitur mihi, 3 ; dicam vobis,qua auctoritate ha.c faciam.
30. Baptisma Johannis i coelo erat,an ex hominibus i respondete mihi.
31. Ratiocinabantur autem apud se,dicentes ; Si dixerimus, E coelo : dicet,Quare ergo non credidistis ei l
32. Sed si dicamus , Ex hominibus : timemus populum: omnes enim sentiebant de Johanne, eum veri Propheam fuisse.
33. Tunc respondentes, dicunt Jesu, Nescimus. Et Jesus respondens dicit eis, Nec ego dicam vobis, qua auctoritate haec faciam.

C A P U T X I I.

Di lapide ab Jtdificatoribtie reprebato ,ßmi- litudine vineae > de tributo,de rejucreclio- tie mortuorum , de lejii.ssumma,filio Da- vidii,(5 vidua paupercula.

E T coepit eis per parabolas dicere, Vineam 1 plantavit quidam, & circumposuit sepem, Sc fodit lacum, 8c aedificavit turrim , & elocavit eam agricolis: ac peregre profectus est.
2. Misitque servum ad agricolas suo tempore , ut ab agricolis acciperet ex fructu vives.
3. Illi vero captum eum c acciderunt, ac remiserunt inanem.
4. Et rursum misi ad eos alium servum, 15 ' illi huic quoque lapidato , caput comminue- runt,-& remiserunt dedecoratum.
5. Et rursum alium misit: 3 c illum trucidarunt, multosque nlios.hos quidem ccedcn- tes, illos vetö trucidantes.
_ Ca p.Ti;
, 6 . Quum ergo unum adhuc haberet fisum
, suum dilectum, misit etiam illum ultimum ad , eos,dicens; reverebuntur filium meum.
7. Illi vero agricola: dixerunt uiter se, iste est han ei, venite, trucidemus eum.Sc nostra erit haireditas.
8- Et captum eum trucidarunt, 5 c ejecerunt extra vineam-
9. Quid ergo faciet Dominus vlneje? Veniet , Lc perdet agricolas, & dai.it vineam aliis.
10. Ne hanc quidem scripturam legistis ? Quem lapidem reprobaverunt jedificantes.is factus est caput anguli:
, 11. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris i
12. Studebant igitur eum prehendere, sed timuerunt turbam : noranc enim eum adversus ipsos illam parabolam dixisse ; itaque omisso eo,abierunt.
1,3. Et miserunt ad eum quosdam e Pha- risaeis, & Herodianis, ut eum irretirent captum sermone.
14. Illi vero, quum venissent, dicunt ei, Praeceptor,scimus te veracem esse,neque curare quenquam : non enim respicis ad personam hominum , sed in veritate viam Dei doces : Licet censum Cassari dare, annou ? demus, annon demus i
15. Ipse vero,quum sciret eorum hypocri- sin, dixit ei s; Quid me tentatis? proferre mihi denarium, ut videam.
ni. Illi vero protulerunt. Tuncdicit eis. Cujus est imago ista, 8c inscriptio 'i Ilii vero dixeruntei, Caesaris.
17. Et respondens Jesus , dixit eis , reddite, quae Junt Cassaris , Cassari: Lc quae De! sum, Deo. Et admirati suut super eo.
18. Tunc veniunt ad eum Sadducsei, qui dicunt non esse resurrectionem: 8c interrogarunt eum,dicentes:

19. Praeceptor, Moses scripsit nobis, ut ß cujus frater mortuus sit, ac reliquerit uxorem , Lc silios non r .liquerit, accipiat ipsius frater uxorem eius, & excitet femen fratri suo.
20. Septem ergo fratres suerunt: ac primus accepit uxorem,& moriens non reliquit femen.
21. Et secundus accepit eam, Lc mortuus est,& ne ipse quidem reliquit femen: & tertius itidem.
22. Et acceperunt eam septem illi, neque reliquerunt femen: ultima o/uuiurn mortua est Lc mulier.
23. In resurrectione ergo, postquam resurrexerint,cujus eorum erit uxor ? nam septem habuerunt eam uxorem.
24. Tunc respondens Tcsus, dixit eis,Nonne propterea erratis,quod non sciatis scripturas , neque potentiam Dei i
25. Postquam enim ä mortuis resurrexerint , neque uxores ducunt, neque nuptum dantur: se i sunt ut o.meli,qui in cochssuut.
26. De mortuis vero, quod suscitandi sint, non legistis in libro Mosis , quomodo in rubo ioquutus sit ei Deus, dicens ; Ego Jio« Deus Abrahami, & Deus Jfaaci,& Deus Ja- cobi?
27. N011 est Deus Tu.ua mortuorum, sed Deus viventium : vos ergo multum enatis.
2 g* Et quum accessisset quidam i Scribis, D dd 3 qui

qui audierat eos disceptantes, & sciebat eum bene illis respondisse , interrogavit eum, dicens , quod est primum omnium mandatum .'
29. Jesus amem respondit ei , Primum omnium mandatorum est, Audi Jisrael, Dominus Deus noster, Dominus unus est.
30. Diliges igitur Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, 8t ex tota cogitatione tua, -c ex totis viribus tuis, hoc est primum mandatum
31. Et secundum illi simile, hoc eft, Diliges proximum tuum ut te ipsum : majus istis aliud mandatum 11011 est.
32. Tunc dixit ei scriba ille, Bene,Prace- t ptor, in veritate dixisti : nam unus est Deus, nec alius est prater eum :
33. Et diligere eum ex toto corde, & ex tota intclligentia , & ex tota anima , 8c ex totis viribus : ac diligere proximum, ut se ipsum, plus est, quäm omnia holocautomata, & sacrificia.
34- Tum Jesus, quum vidisset eum cordate respondisse, dixit ei, non longi es a regno Dei. Et nemo amplius audebat eum interrogare.
35. Et respondens Jesus dicebat, docens in templo, quomodo dicunt scribae Christum esse filium Davidis ?
z6. Nam ipse David dixit per Spiritum sanctum, Dixit Dominus Domino meo, sede ad dexteram meam, usque dum posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
37. Ipse ergo David dicit eum Dominum: unde igitur filius ejus est t Et multa turba audiebat eum libenter.
38. Ipse autem dicebat eis in doctrina sua, Cavete ä Scribis, qui amant stolati ambulare, & salutationes in foris,
39. Primosque consessus in conventibus, & primos accubitus in coenis.
40. Qui devorant domos viduarum, St in speciem utuntur longis precibus: isti auferent gravius judicium.
4t- Et quum sedisset Jesus ex adverso ga- zophylacii, spectabat quomodo turba immitteret as in gazophylacium: multi igitur divites injiciebant multa.
42. Et quum venisset quaedam vidua pauper , injecit minuta xreola duo , quod est, quadrans.
43. Tunc ille, quum advocässet discipulos suos, dixit eis, Amen dico vobis, vidua hac pauper plus immisit, quam omnes alii, qui miserunt pecuniam in gazophylacium.
44- Nam omnes ex eo, quod ipsis redundat , immiserunthac vero e penuria sua immisit omnia, qua habebat, totum nempe victum suum.

~~ CAPUT XIII.

Consummatio hujus seculi figuratur per excidium Hierosolymorum.
Q T ! um autem egrederetur « templo, dixit ci quidam 6 discipulis ejus, Praeceptor, vide quales lapides, & qualia iß a Jint adisi- cia.
. 2 - Tunc Jesus respondens, dixit ei, Vides ista magna adificia i non relinquetur Iapis lnpe • lapidem, qui non dissolvatur.
3. Et quum sederet in monte Olearum ex stdverso templi, interrogarunt eum priva-

tim Petrus, & Jacobus, Sc Johannes, St Andreas.
4. Dic nobis, quando hac erunt, St quod signum erit , quando futurum est, ut hsec omnia finem habeant.
5. Jesus autem eis respondens, coepit di- i
cere, videte, ne quis vos seducat. \
6 . Multi enim venient sub nomine meo, dicentes ; Ego sum Christus; mult ösque seducent.
7. Quum autem audieritis bella, 8t rumores bellorum, ne turbemini, oportet enim ista fieri; at nondum erit sinis,
8- Surget enim gens in gentem, & regnum iri regnum ; eriintque terramotns singulis locis, St erunt fames, ac turba.
f>. Principia erunt dolorum partus istas sed cavete vos vobis ipsis : tradent enim vos in consessus, St conventus : cademini,& coram prasidibus, ac regibus sistemini propter me, ut hoc sit testimonio adversus eos.
10. Et apud omnes gentes oportet primum pradicari Evangelium.
11. Quum autem vos tradendo duxerint, ne antS soliciti estote, quid dicturi sitis, neque meditamini: sed quicquid datum fuerit vobis illo momento , id loquimini : non enim estis vos, qui loquimini, sed Spiritus sanctus.
12. Tradet autem frater fratrem ad mortem, & pater filium :Sc insurgent liberi adversus parentes , 8c eos curabunt morte mulctandos. :
13. Et eritis odio omnibus propter nome 1 meum: sed qui sustinuerit ad finem usque, is servabitur.
14. Quum autem videritis abominationem - illam vastatricem , qua dicta est ä Daniele Propheta, positam ubi non oportet, (qui legit, animadvertat) tunc, qui fuerint in Ju- daa, fugiant in montes.
15. Qui vero suerit in solario, ne descendat domum, nec ingrediatur, ut quicquara sumat e domo sua.
16. Et qui fuerit in agro, ne revertatur retro, ut sumat pallium suum.
17. Va autem pragnantibus, & lactantibus per illos dies.
18. Orate vero, ne fiat fuga vestra hyeme.
19. Erunt enim dies illi talis afflictio, qualis ea non fuit ä principio rerum conditarum, quas condidit Deus, usque ad hoc tempus, neque fiet.
20. Et nisi Dominus decurtdsset dies illos, omnis caro perirer : sed propter electos, quos elegit, decurtavit dies illos.
21. Tunc autem, fi quis dixerit,Ecce hie Christus, ve!, ecce illic ne credite.
22. Surgent enim pseudochristi, 8c pseudopropheta : & edent signa, ac miracula ad seducendum, si fieri possit, etiam electos.
23. Vos autem cavete.Ecce, pradixi vobis omnia.
24. Cateriim per illos dies, post afflictionem illam . sol obscurabitur, nec dabit luna splendorem suum.
25. Et stella coeli excident, & potestates, qua in coriis fiunt, concutientur :
2(5. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum potentia multa, 8t gloria.
27. ipse vero tunc mittet Angelos saosv

tduat, ttib nonlre t maitosp

' 1 Ä 15 , "igttMU Bfjt ima W, Klub tau ja», unies-. »aM»
8 litans ufeiiij
eines opce,
am,
»ieite
U tieii
lujEEa i»> l't&a
'itttails ftatlikri i. ihm uoa
iMjteraa
iBKIuip
lioüta*
iitliä
.opotK-if
ipki»
lo'iioisi*
»Lp:
i, mmesr
t.
ifai'ii
tpitta:
siiil&s
Hinnis
adtecs
ifi&fti
Kpfföri
h
0,F*(hi
ih'.St pfc miraculn eleite. :*dixii!
ioJÄ- t; Mi
JtpK*
ir:
ikutü*
«iwd!

St suos electos coget ä quatuor ventis , ab extremo terra: usque ad extremum coeli.
rz. A ficu verö discite parabolam , Quum ramus ejus jam tener fit, & germinat folia, nostis propä esse aestatem :
2y. Itä St vos, quum haec videritis fieri , scitote ilium prope tife ad fores.
;s. Arnen dico vobis , nequaquam praeterierit haec retas , ufquedum facta fint haec omnia.
31. Coelum, 8c terra praeteribunt, sermones autem mei nequaquam praiteribunt.
32. Sed de die illo , ac hora nemo scit , ne Angeli quidem- qui in coelo sunt, neque ipse Filius, sed Pater.
33. Cavete, vigilate, & orate: nescitis e- nim, quando tempus illud sit futurum.
34. .Vf/f/ stiiua hominis ita esi ut quispiam, qui peregre abiens relicta domo sua , dataque fervis suis potestate, ac suo cuique opere , janitori mandavit, ut vigilaret.
35. Vigilate igitur: (nescitis enim, quando Dominus domus veniet, vespere - an medii nocte, an in gallicinio, an mauL,)
36. Ne , quum repente venerit »inveniat VOS dormientes.
37. Qure autem dico vobis, omnibus dico, vigilate.

CAPUT XIV.

Christi propaßio.

E Rat autem Pascha,& Azyma,duobus post diebus, 8c quxrebant primarii sacerdotes, & scriba;, quomodo eum dolo prehensum trucidarent.
2. Dicebat autem, non in festo, ne tumultus sit populi.
3. Quum autem Jesus esset apud Betha- niam,indomo Simonis leprosi , accumbente eo, venerat mulier habens alabastrum unguenti nardi liquid* multi pretii: & confracto alabastro effuderat ei in caput.
4. Quidam autem indignabantur apud lese , dicebant ; Quorsum perditio ista unguenti facta est ?
5. Nam poterat hoc venire amplius, quäln trecentis denariis, & dari pauperibus. Et fremebant in eam.
6. Jesus autem ait, Omittite eam : quid ei molestiam exhibetis i bonum opus operata est erga me.
7. Semper enim pauperes habetis vobif- eum, St quandocunqne volueritis, potestis eis benefacere: me vero non semper habebitis.
z. Haec, quod potuit, fecit: occupavit e- nim ungere meum corpus ad funeratio- nem.
0. Amen dico vobis , ubicunque praedicatum suent Evangelium hoc in toto mundo, etiam id, quod ista fecit , dicetur in memoriam ipsius.
io. Tunc Judas Ifcariotes , unus ex illis duodecim, abiit ad primarios sacerdotes , ut eum ipsis proderet.
11. Illi vero eo audito gavisi sunt: St polliciti sunt fe pecuniam ei'daturos. Quaerebat igitur quomodo opportuni cum proderet,
12. Primo autem die Azymorum, quando Pascha mactabatur, dicunt ei discipuli ipsius , Ubi vis, ut profecti paremus , ut edas Pascha i
13. Tunc mittit duos i discipulis suis, & dicit eis, Abite in urbem, St occurret quidam bajulans amphoram aquee > sequimini eum;
14. Et quocunque introierit, dicite patri- familias , Praecentor dicit ; Ubi est diversorium, ubi pafc.a cum discipulis meis fidam?
15. Tunc ipse vobis monstrabit coenacu- lum magnum stratum, paratum, illic parate nobis Pascha.
16. Abierunt igitur discipuli ejus, vene- runtque in ci vitalem, St invenerunt omnia , prout dixerat e : s; Separaverunt pascha.
17. Et quum ferum diei esset, venit CuiN duodecim.
ig. Quiimque discubuissent, & ederent» ait Jesus, Amen dico vobis, unus ex,vobis prodet me, qui edit mecum.
ip. Ipsi verö coeperunt contristari, &c£ dicere sigillarim; Numego? Et alius; Num ego ?
20. Ipse autem relpondens, dixit eis,Unus ex duodecim , qui manitm Intingit mecum in catinum, me prodet.
21. Filius quidem hominis abit , prout scriptum est de eo : sed vx homini illi, per quem filius hominis proditur : bonum erat homini illi, si natus non fuisset.
22. Et edentibus ipsis, quum accepisset Jesus panem, cV benedixisset, fregit, deditque eis , 8t ait,'accipite , edite : Hoc est corpus meum.
23. Et accepto poculo,cum gratias egisset, dedit eis : St biberunt ex eo omnes.
24. Et dixit eis, Hoc est sanguis meus novi illius foederis, qui pro multis effunditur.

25. Amen dico vobis, non bibam ampliiiS ex fructu vitis usque ad diem illum , quum ipsum bibam novum in regno.
26. Et quum hymnum cecinissent, exierunt in montem Olearum.
27. Tunc dicit eis Jesus , Omnes offendemini in me nocte istaiNim scriptum est,Percutiam pastorem , St dispergentur oves.
28. Sed postquam suscitatus fuero > prxj. bo vobis in Galilaiam.
29. Petrus autem dixit ei, Etiamsi omnes offendantur, at non ego.
30. Tunc dicit ei Jesus , Amen dico tibi > hodie nocte isti , priusquam bis gallus vocem milerit, ter abnegabis me.
31. At ille multö magis dicebat, Si me o- portuerit commori tibi, haud quaquam tc abnegabo. Itidem autem etiam omnes dicebant.
32. Veniunt igitur in locum, cujus nomen eB Gethsemane. Tunc dicit discipulis suis, Sedete hic ulque dum precatus fuero.
33. Et assumit Petrum ,& Jacobum , Sc Johannem fecum : coepitque expavescere,Sc gravissime angi.
0 34. Et dixit cis , Undequaque tristis est anima mea ulque ad mortem manete hic, 5 c vigilate.
3$. Progressusque paulullum, procidit in terram : St oravit, ut si fieri posset,abiret ab ipso hora illa.
36. Dutstque, Abba, Pater omnia fieri abs

te possunt: transfer a me ,istud poculum : Verum non quid ego velim , sed quid tu.
37. Tunc venit, & invenit eos dormientes : dixstque Petro , Simon, dormis ? non potuisti unam horam vigilare ?
38. Vigilate,Sc precamini, ne introeatis in tentatioriem : spiritus quidem promtqs eft, sed caro infirma.
39. Et quum rursum abiisTet, precatus est, eundem sermonem loquutus:
40. Reversus autem , invenit eos rursum dormientes , (erant enim oculi eorum gravati) neque sciebant > quid ei responderent.
41. Et venit tertio , diestque eis.dormite, quod superest , Si requiescite : sufficit, venit hora: ecce, traditur Filius .ominis in manus peccatorum.
42. Surgite, eamus: ecce , qui prodit me , appropinquavit.
43. Ftstatim , adhuc eo loquente , adest Judas . qui erat unus L duodecim, Sc cum eo turba multa cum gladiis , & fustibus ä primanis sacerdotibus, Si scribis, Si senioribus.
44. Dederat autem eis iste, qui eum trade- bat, commune inter ipsos signum, dicens - Quemcunque oscirfatus fuero, is est; prehendite eum, & abducite tuto.
45- Quum igitur venisset, statim accedens ad eum, dixit ei; Rabbi, Rabbi, ac deosculatus est eum.
46. Illi vero injectis in eum manibus prehenderunt eum.
47. Quidam autem ex iis , qui adstabant , stricto gladio , percussit servum pontificis maximi, & abstulit eius auriculam.
48. Respondens autem Jesus, dixit eis, Ut adversus latronem exiliis cum gladiis, Si fustibus ad comprehendendum me.
49. Quotidie eram apud vos in templo docens , nec prehendistis me , Sed oportet , ut impleantur Scriptura:.
50. Tunc relicto eo, omnes fugerunt.
$r. Quidam autem juvenis sequebatur
eum, amictus sindone super nudum carptos,Si prehenderunt eum juvenes.
52. Ipse vero derelicta sindone nudus effugit ab iliis.
53. Tunc abduxerunt Jesum ad pontificem maximum: cum quo convenerunt omnes primarii sacerdotes , Sc seniores , 8c scribae.
54. Petrus autem i longinquo sequutus est eum intro usque in aulam pontificis maximi : Sc considebat cum ministris, Si calefaciebat sefead ignem.
S5- Primarii vero sacerdotes,& totus confessus quaerebant testimonium adversus Jesum , ut eum morte mulctarent: nec inveni baut.
\6. Nam multi falsum testimonium dicebant adversus eum : sed non erant paria ip. forum testimonia.
57- Tunc quidam surrexerunt, & falsa testati sunt adversus eum , dicentes ;
S8* Nos audivimus eum dicentem. Ego destruam templum hoc, quod est manibus factum , -< intra triduum absque manibus factum , aliud aidificaho.
? .Sed ne sic quidem par erat testimonium eorum.
60. Tunc pontifex maximus, quum assm, rexisset in medium, interrogavit Jesum, di. cens ; Non respondes quicquam ? quid illui efi quoi isti adversum te testificantur i
öl. Ipse verö silebat , Sc nihil respondit, Rursum pontifex maximus eum interroga, vit, Sc dixit ei; Tiiw es ille Christus, fif-j illius Benedicti ?
62. Jesus autem dixit, Ego sum: Scvide- bitis Filium hominis sedentem ad dexteram potentia; Dei , Sc venientem cum nubibus coeli.
<3. Pontifex maximus vero disruptis vestibus suis dixit.Quidadhuc nobis opusest testibus ?
64. Audistis blasphemiamiquid vobis vide- ttst ? Illi vero omnes contra eun* judicarunt ipsum teneri mortis poena.
Ö5. Et coeperunt quidam inspuere in eunt* Si obtegere faciem ejus, & colaphos ei infligere , 8c dicere ei, Vaticinare : ministri vero bacillorum ictibus eum cadebant.
66. Quum vero Petrus essiet in aula inferius, venit qusedam ex ancillis pontificis maximi :
67. Et quum vidisset Petrum se calefacientem , intuita in eum dixit ; Et tu cum Naia- reno Jesu eras.
6 %. Ipse vero negavit > dicens ; Non novi illum , neque scio,quid tu dicas. Et exivit extra in vestibulum, & gallus vocem emisit.
69. Tunc ancilla > quum rursus vidisset eum, coepit dicere iis , qui adstabant,Hic est untesex ipsis.
70. Ipse verö rursum negavit. Et rursus paulo post , qui adstabant, dixerunt Petro, Verb ex ipsis es : etenim Galiixus es , & lo- quutio tua similis est
71.Ipse autem coepit execrari,& jurate, re«s;Non novi hominem istsi , quem dicitis.
72. Tunc secundo gallus vocem emisit, St recordatus estPetrus verborum,quje dixerat ei Jesus , Priusquam gallus vocem bis miserit , ter me abnegabis. Et quum Je proripuisset, flevit.

CAPUT XV.

Chrifli paßlo, mors, £ 5 " sepultura.

S Tatim autem , mane consilio inito summi sacerdotes cum senioribus, Lc scribis, totsisque consessus, vinctum Jesum abduxerunt, tradidenintque Pilato.
2. Et interrogavit eum Pilatus , Tiixees ille Rex Judaeorum ? ipse vero respondens» dixit ei, Tu dicis.
3. Et accusabant eum primarii sacerdotes de multis.
4. Pilatus autem rursus interrogavit eum, dicens;Non respondes quicquam: ecce,quam multa adversus te testificantur.
5. Jesus autem nihil amplii 1 « respondit,
adeo ut miraretur Pilatus.
6. Csterum singulis festis dimittebat eis unum ex vinctis quemcunque postulassent.
7. Erat verö quidam, qui dicebatur Barab- bas, vinctus cum seditionis sociis,qui exdem per seditionem fecerant.
g. Et vociferans turba, coepit petere, ut faceret, prout scmper ipsis fecerat.
9. Pilatus autem respondit eis , dicem; Vultis, dimittam vobis Regem illum Judxo- vura;

10. (N«°
! jitum fuilfci
ii. Ptima
tutkaiMt ? 0 n, Turas ' 1 2 3 4 5 6 7 * 9 10
tiv,«
tüte®/*?
qjpSm
sis« faß.
i 5 . Pilatus a; Auli fcrt' KlCruafig ■ . Pilatus i räiüuisl -iit, ut c i Milites um, id est, lamcohort ! q.Etindu I »fuerunt ei 18 , Etc® beRexjui I 19 . Etvei I inspuebant i liabant eum.
10 . Quum tmpurpuri redimentis tnt eum. n, Patten ytnlmSam it, patrem M tenuanti«
11 , Dnxenin 1 aupiodtiUiii 1 ;. Et Meri Miipfesa 114. Quumqc iatveitimen' pisquidtoli
1;. Erat a ixetunt tue 56. Eratq faiptaJMSi IUM.
27 . Cruci tones, um bisttam eji
28 . Et im
»mscelera
29 . Qui 1 ii, moventi I», qui des
30 . Serv, t 31 . Simi,
illunem I fcbis, Ali | PA I ?-Chrifl | «staue
deissttfl
nebisji Usque f 34 . E gna: dii quod eil “»mi, et . tt> Ei «nt, dii 3 <- Ci

“taiicj
•«fatf!:
äUiliilri,
WcaiuJ.
; E S»fun:!' «MÄt, Wttt ;®|
Wrsitiy
E«ch,
iunip^>
«ntiäi*
i ni.
I* insue»
15c coäsjSü- äöwuas ■ ildfe »tfett. «rfbpsäi
«raiutfc.
tjJaüäfe.
impia 'ix.lt at: pxfflmsn rases riiili IbktiHiei
jAhlt
iMIM?!
lifatiil
taiüjrci
iftu.qccja
«toik:
i»r»pi
liswss.
Ilffflf:
XV.
'fftin
coAiiSI
liaiwSffl
limWiaüf
st.
i KImb.T* Krisis*
B , ; N.e,<F
is rsfpoK
sffliitte!*
poftullfr
zkltlrt
CliS,?»*
Mit,
;t eis i -f sIbP 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
/
Cap. i?,
10. (Novenae enim eum per invidiam traditum fuisse ä piimariis sacerdotibus)
11. Primarii vero sacerdotes concitarunt turbam.ut potiris liarabbam ipsis dimitteret.
12. Tum Pilatus respondens,rursum dixit eis; Quid ergo vultis faciam ißi > quem dicitis Regem Judatorum ?
i;. Ipsi vero rursum clamaverunt , Crucifige eum.
14. Pilatus autem dicebat eis > Enim vero quid mali fecit r Illi autem amplius clamaverunt ; Crucifige eum.
15. Pilatus igitur volens turba: satisfacere, dimisit^is Barabbam.öc Jesum flagellatum tradidit, ut crucifigeretur.
16. Milites vero abduxerunt eum intra a.ilam, id est, praetorium, St convocaverunt tatam cohortem.
17. F.t induerunt eum purpura, & circumposuerunt ei plexam coronam spineam:
18. Et coeperunt eum salutare, dicentes ; Ave Rex Judxorum.
19. Et verberabant ejus caput calamo, & inspuebant in cum,ac summiflis genibus adorabant eum.

an. Quum autem illusissent ei, exuerunt eum purpura, & induerunt eum suis ipsius vestimentis : eduxeriintque, ut crucifigerent eum.
21. Prseterea angariarunt praetereuntem quendam Simonem Cyrenaeum (venientem rure, patrem Alexandri, 8c Rufi) ut attolleret crucem ejus.
22. Duxenintque eum in locum Golga- thaiquod est,si interpreteris,Calvariae locus.
23. Et dederunt ei bibendum myrrnatum vinum : ipse vero non sumsit.
24. Quumque crucifixissent eum, partiti sunt veitimenta ejus, jacta forte super ea, quis quid tolleret.
23. Erat autem hora tertia, quando crucifixerunt eum.
aö. Eratque inscriptio criminis ipsius inscripta hit verbiss RE X ILLEJUD/EO- 8ÜM.
27. Crucifixerunt etiam cum eo duos latrones , unum ad dexteram, St alterum ad sinistram ejus.
2g. Et impleta est scriptura, qu* dicit,Et cum sceleratis numeratus est.
29. Qui vero praeteribant, conviciabantur ei, moventes capita sua , 8c dicentes ; Vah , Tu, qui destruis templum, St triduo xdificas:
30. Serva te ipsum, St descende de cruce.
31. Similiter autem , & primarii sacerdotes illucjentes, dicebant alii ad alios cum scribis , Alios servavit, se ipsum servare non potest.
32. Christus ille Rex Jifraclis descendat nunc ä cruce., ut videamus , St credamus. Et qui crucifixi erant cum eo , probris afficiebant eum.
33. Quum vero advenisset hora sexta , tenebra; facta: sunt super totam regionem, usque ad horam nonam.
34. Et hora noni clamavit Jesu voce magna : dicens ; Eloi, Eloi, lamma sabacthani? quod est, fi quis interpretetur, Deus mi, Deus mi, cur me deseruisti ?
35. Et quidam aditantium, quum audis- fent, dicebant; Ecce, Eliam vocat.
36. Cucurrit autem quidam , ScHimpleta
Qstp.i 5 .r 6 .
spongia aceto, Scarundini circumposita dedit ei potum, dicens; Sinite : videamus, an veniat Elias ad eum detrahendum.
37. Jesus verö emissa voce magna, exspiravit.
38- Et aularum templi fissum est in duas partes; a summo usque ad imum.
39. Quum vidisset autem Centurio , qui adstabat ipsi ex adverso > eum ita emisso clamore exspirasse, dixit; Vere homo ille Eilius erat Dei.
40. Erant autem etiam, & mulieres e longinquo , (pedantes, inter quas erat Maria Magdalene,& Maria Jacobi parvi, & JosL mater , St Salome :
41. Qua: etiam, quum esset in Galilaea, se- quutae fuerant eum , St ministraverant ei : alixque multae , quae simul cum eo ascenderant Hierosolymam.
42. Quum autem serum diei jam esset, (quoniam erat 1’arasceve, hoc est, ante sab- bathum.)
43. Veniens Josephus Arimathxensis honoratus senator , qui St ipse exspedabat regnum Dei,fidenti animo introiit ad Pilatum, St petiit corpus Jesu.
44. Pilatus autem miratus est,si jam mortuus esset; St advocato centurione , inter-’ rogavit eum, an jam dudum mortuus fuisset.
45. Et re cognita ex centurione, donavit corpus Josepho.
4(5. Is autem emit findonem;8c detradum eum involvit sindone; deposuitque in monumento, quod erat excisum e petra : Sc advolvit saxum ad ostium monumenti.
47. Maria Magdalene vero, St Maria ma. . ter Jose spedabaht, ubi poneret ur.

CAPUT XVI.

Chrifli refurreBio. apparitio ; baptismi in. Qitutio, 15 asccnfio in coelum .

E T exado intercedente sabbatho Maria Magdalene , St Maria Jacobi, mater , & Salome emerant aromata, ut venientes ungerent eum.
2. Et valde mane , primo die hebdomadis, veniunt ad monumentum , exorto sole.
3. Dicebäntque inter se se , quis avolvet nobis saxum ab ostio monumenti i
4. Intuita: vero , conspiciunt saxum esse avolutum: nam erat magnum valde.
5. Ingressus igitur in monumentum,viderunt juvenem, sedentem ad dexteram , ami- dum stola candida : St expaverunt.
6 . Ipse vero dixit eis , Neexpavescite:Je- sum qusritis Nazarenum illum , qui fuit crucifixus, suscitatus est , non est hic : ecce locus , ubi posuerant eum.
7. Sed abite , dicite discipulis ejus, & Petro , ipsum prsire vobis in Galilaeam: illic eum videbitis , prout dixit vobis.
8. Tunc digressae cito, fugerunt a monumento : tenebat enim eas tremor, St stupor , neque cuiquam quicquam dicebant; timebant enim.
9. Quum autem resurrexisset Jesus manJ, primo die hebdomadis , apparuit primum Maris Magdalenae, ex qua ejecerat septem daemonia.
10. Illa proseda annunciavit iis, qui cutri ipso fuerant. lugentibus, ac flentibus.
D dd 5 11. Illi
S E C. MARCUM,

Cap.T. _
it. 111/vero, quum audissent eum vivere,
& conspectum fuisse ab ea , non crediderunt.
ii. Postea autem duobus ex ipsis ambulantibus apparuit alia forma, quum rus proficiscerentur.
13. Et illi abierunt, 8c annunciaverunt reliquis : qui ne illis quidem crediderunt.
14. Postremo verö unä sedentibus ipsis undecim conspicuum se se praibuit , & exprobravit incredulitatem eorum, & cdrdis duritiem ; eö quod iis, qui ipsum conspexerant iuscitatum, non credidissent.
15. Et dixit eis, Profecti in mundum universum, prsrdicate Evangelium omni creatur*.
Cap. T >
16. Qui crediderit, 8c baptizatusfuerit, servabitur ; qui vero non crediderit , condemnabitur.
17. Signa autem eos, fui crediderint, h« conscquentur; Per nomen meum daemonia ejicient; linguis loquentur novis:
rg. Serpentes tollent 8c si quid lethale biberint, nequaquam nocebit eis : xgrotil manus imponent, & bene habebunt.
ro. Dominus igitur postquam loquutus fuisset eis, sursum receptus est in Coelum,St sedit aci dexteram Dei.
20. Illi vero profecti , praedicarunt ubique , Domino cooperante , & sermonem eorum confirmante per signa subscquen- tia.

EVANGELIUM

Evangelium secundum Lucam,

C A r U T I.

Historia parentum Johannis , ejufque nativitati* > *S functioni*. Annunciatur conceptio Christi. Magnificat Deum Mana, ifj Zacharias prophetat de Johanne.

Q Uoniam multi aggressi sunt componere , narrationem earum rerum , quarum plena fides nobis facta est.
2. Prout tradiderunt nobis, qui ä principio spectatores ipsi, & minislri fuerunt sermonis :
3. Visum est etiam mihi, omnia alti repetita penitus assequuto, ordine illa ad te scribere, praestantissime Theophile:
4. Üt agnoscas earum rerum Veritatem, quas auditione accepisti.
rias, ex classe Abix: uxor vero ipsius erat ex filiabus Aaron , 8c nomen ejus Elisa- beta.
quas auditione accepisti.
5. L'Uit diebus Herodis illius regis ju- s daex sacerdos quidam,nomine Zacha- rias, ex classe Abix: uxor vero ipsius erat
6 . Erant autem justi ambo in conspectu Dei, incedentes in omnibus mandatis, & constitutionibus Domini inculpati.

7. Nec erat eis proles, eo quod esset Eli- sabeta sterilis, & ambo provecti jam essent retate.
z. Factum est autem, ut quum is sacerdotio fungeretur in ordine fure classis ante Deum.
cj. Secundum ritum functionis sacerdotalis, sortitus sit munus suffitus faciendi, ingrediendo in templum Domini.
0 10. Tota vero multitudo populi foris precabatur tempore suffitus:
11. Visus autem est ei Angelus Domini, stans ad dexteram altaris suffitus.
12. Et Zacharias eo viso turbatus est, & timor incidit in eum.
13. Dixit autem ei Angelus, ne time Za- charia ; Nam exaudita est deprecatio tua, uxorque tua F.iisabeta gignet tibi filium, &c vocabis nomen ejus Johannem.
14. Et is erit ubi gaudio,& exultationi, tnultique super ejus nativitate gaudebunt.
15. Erit enim magnus in conspectu Domini , & vinum, sicerämque non bibet: & Spiritu sancto implebitur etiam ä ventre matris sux :
16. Multosque filiorum Jisraesis convertit ad Dominum Deum ipsorum.
17. Nam ipse praecedet in conspectu ejul, cum spiritu ,8c virtute Eliae,ut convertat corda patrum in filios, & rebelles ad prudentiam justorum: ut paret Domino populum instructum.
18. Tunc dixit Zacharias Angelo, Quo argumento istud noscam ? ego enim sum senex, 6c uxor mea provecta est xtate.
19. Et respondens Angelus, dixit ei, Ego sum Gabriel , qui -idtio in conspectu Dei; missusque sum , ut te alloquar, & hxc tibi laeta nunciem.
20. Et ecce, silebis, nec loqui poteris ai eum usque diem, quo haec fiant: eö quöd non credidisti sermonibus meis, qui implebuntur tempore suo.
er. Erat autem populus exspectans Za- chariam; 8t mirabantur, quod is tardaret in templo.
22. Ille vero egressus > non poterat eislo- 1 qui: & agnoverunt eum visionem vidisse in
templo. Nam ipse innuebat eis : permansit- que mutus.
23. Et factum est, ut impleti sunt dies ministerii ipsius, abiit domum suam.
24. Post illos autem dies concepit Elisa- beta, ux®r ejus : & occultavit se menses quinque, dicens;
25. Nempe itä mihi fecit Dominus diebus, quibus me intuitus est, ut auferret probrum illud meum inter homines.
2(5. Mense autem sexto missus est Angelus Gabriel , ä Deo in urbem Gaiilaex, cui nomen Nazaretha.
27. Ad virginem desponsam viro, cui nomen erat Jolephus , ex domo Davidis: nomen alitem virginis erat Maria.
28. Ingressus igitur Angelus ad eam, dixit ; Ave gratia dilecta : Dominus tecum eß; benedicta tu inter mulieres.
29. Illa vero, quum eum vidisset,perturbata est super ejus sermone : Sc cogitabat,
qualis esset salutatio ista.
30. Tunc dixit ei Angelus,Ne time Maria: es enim in gratia apud Deum.
31. Et ecce, concipies in utero, &paries filium: 5 c vocabis nomen ejus Jesum.
32. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur , dabitque ei Dominus Deus sedem Davidis, patris ipsius.
33. Regnabitqqc in domo Jacobi inxfer-
ii um,
t
Dta * 11
novi!
K Jtrti?W
qidlrfffl«
tafi®
^ ftecce, Eh 1 jitpit filium n foj fatus ipfii - Quia apud jj quod fient q, Dixit auti 1 «i, fiat mihi si ! t t ab ea Ange tj. Surgens' ■da eil in mo atione inurit , 40. Et ingte ttavit Elifabe 41. Et factu stationem M jus, & replet; 4:, Exciam; «distatuii nictus uteri t 4j.Itm<M ini mei id m 4 Itceen/isi * inauribus m tinniero met t;. Et beatae/: ptur ea.qu» di ls<, Tunc ait 1 iiDotuitm 4j, Et exitit jvatore meo. Ä. Qjnatet; sceenim.ex' Scabunt omn 49. Quia n Se, cujus sim 150. Etcuju ptt e/ timi U. Fortes ivit superbe
qi. Detras : humiles.
qj. Fames itlegavit in
q4- Suscef Itemor esset qq. (Proni tMirmAbi
EO,
qb. Mansi t ir.t» tus ;
il'liät
libs
bemiasji
esse er»« «■ Et ri cirem tutem eui riam. do. Sed Fuquami <«. Etc

Cap. T.2
5 menis irnwis:
qisdls tkitesiij ikMna' ifcjiiit « stilinjj;
pfnä® *, ii is : %n* fi
$M
am.
tinatja Est , es leWlsi" ■Dos»
istoisj»
otmsa
ait.
ir,Steel
t'.wnw
s ette' pHsta
itmpotac
vitae
littis: P
■IBL
iss» Äst te
'liEtltS
s.
i iis (H iaffilii

tßiiiä:.
i
st! e» site«
toit®
8 t 4
[etiae)t
iterOiSs
isjtfo
vs0
tf
JaS* v
1 0

num , & regni ejus non erit tinis.
34. Dixit autem Maria ad Angelum.Quo- tnodo erit istud, quandoquidem virum non novi l
35. Et respondens Angelus, dixit ei, Spiritus sanctus superveniet"in te , & virtus Altistinn inumbrabit te : propterea id etiam, quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.
36. Etecce, Elisabeta, cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua, & hic mensis est sextus ipsi, qua: vocabatur sterilis.
37. Quia apud Deum non erit ullum verbum, quod fieri non polst.
38. Dixit autem Maria, Ecce ancilla Dorn ini, fiat mihi fecundum verbum tuum. Et abiit ab ea Angelus.
39. Surgens verö Maria per eos dies, profecta est in montanam regionem cum festinatione in urbem Juda.
40. Et ingressa est domum Zacharix,& salutavit Elisabetam.
41. Et facium est, ut audivit Elisabeta salutationem Mari*, subsiliit foetus in utero ejus, & repleta est Spiritu sancto Elisabeta.
42. Exciamavitque voce magna, & dixit; Benedicta tu inter mulieres, quia benedictus fructus uteri tui.
43. Et unde hoc mihi,ut veniat mater Domini mei ad me?
44. Ecce enim, ut exstitit vox salutationis tu* in auribus meis, subsiliit foetus exsultans in utero meo.
45. Et beata est, qux credidit: nam perficientur ea, qu* dicta sunt ei ä Domino.
4 6. Tunc ait Maria ; Magnificat anima mea Dominum.
47. Et exsultat spiritus meus super Deo Servatore meo.
4g. Quia respexit humilem ancillam suam: ecce enim, ex hoc tempore beatam me prx- dicabunt omnes xtates:
49. Quia magnifice mecum egit potens ille, cujus sanctum 'est nomen ,
30. Et cujus misericordia in omnes States paratn est timentibus ipsum.
Si. Forte facinus fecit brachio suo -, dissipavit superbos cogitatione cordis ipsorum.
32. Detraxit potentes e thronis, & extulit humiles.
53. Famelicos implevit bonis, Lc divites »blegavit inanes.
34. Suscepit Jisraelem, puerum suum, ut memor esset misericordi*.
55, (Prout loquutus est patribus nostris, nimirum Abrahamo.Sc femini ejus) in sternum.
515. Mansit autem Maria cum illa quasi menses tres : & postea revertit domum suam.
57. Elisabet* vero completum est tempus ad pariendum; & peperit filium.
58. Et audierunt accols ,& cognati ejus, Dominum magnifici misericordia sua usum esse erga eam : Sc*ei gratulabantur.
yj. Et factum est,'ut die octavo venerint ad circumcidendum puerulum ; Vocabant autem eum ex nomine patris ipsius, Zacha- riam.
60. Sed respondens mater ejus, ait; Nequaquam 1 sed vocabitur Johannes.
ii. Kt dixerunt ad eam; Nemo est, in cognatione tua, qui vocetur isto nomine.
62. Innuebant autem patri ejus, qui vellet eum vocari.
63. Isque postulata tabella scripsit , dicens; Johannes est nomen ejus. Et mirati sunt omnes.
64. Apertum est autem os ejus illico , & lingua ejus : & loquebatur benedicens Deo.
< 5 v Ortus est igitur timor omnibus accolis eorum : & in tota montana regione Ju- dss divulgata sunt omnia verba ista.
66 . Et omnes, qui audierunt, reposuerunt ea in corde suo,dicentes; Quisnam puerulus hic erit ? Manus autem Domini erat cuin eo.
67. Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto : prophetavitque, dicens;
68- Benedictus Dominus Deus Jisraelis, quod inviserit , Sc redemerit populum suum.
69. Et erexerit cornu salutis nobis in domo Davidis, pueri fui:
70. Prout loquutus est per os sanctorum, qui i seculo fuerunt , Prophetarum suorum.
71. Fore, ut nos servaret ex inimicis nostris, & e manu omnium, qui oderunt nos:
72. Ut uteretur misericordia erga patres nostros, ac memor esset foederis stii sancti;
73. Et jurisjurandi, quod juravit Abrahame , patri nostro, nimirum se daturum nobis ;
74. Ut sine metu, e manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus ipsi >
73. Cum sanctitate,8c justitia in ipsius conspectu, cunctis vit* nostr* diebus.
7<5. Tu vero puerule, Propheta Altissimi vocaberis . praeibis enim ante faciem Domini , ut pares vias ejus;
77. Et des cognitionem salutis populo ejus , per remissionem peccatorum ipsorum :
78. Ex intima misericordia Dei nostri,qua invisit nos is, qui prodit ex alto :
79. Ut appareat iis.qui in tenebris, & umbra mortis positi sunt, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.
80. Ipse autem puerulus crescebat, & corroborabatur spiritu : fuitque in desertis, ad eum usque diem, quo se ostenderet apud Jisraelem.

CAPUT II.

Nativitas Christi quomodo faila , £ 5 ? patefa-
Ba, ejufque ctrcumcifio. Purificatio Ata-
rix. Canticum Simeonis, concio Annx, iy
Christi pueri cum doBoribus

F Actum est autem diebus illis, ut prodiret decretum a Cassare Augusto, ut describeretur totus terrarum orbis:
1. (Hxc descriptio prima facta est,prxsi- dente Syrix Cyrenio :)
3. Ibant igitur omnes,ut describerentur, in suam quisque urbem.
4. Ascendit autem etiam Josephus 3 Ga- lilxa, exurbeNazaretha, in Judxam, in urbem Davidis, qux vocatur Bethlehema, propterea quod erat ex domo, & familia Davidis :
5. Ut describeretur cum Maria, desponsa sibi uxore, qux erat prsgnans.

tf.Fa-

(5 . Fartura est autem, quum essent illic, ut
explerentur dies ad pariendum.
7. Peperit igitur filium suum primogenitum, Sc fasciis cura involvit, redinavitque eum in prae sepi: cd quöd non erat eis locus in diversorio.
z. Erant autem pastores in eadem regione excubantes, & agentes vigilias noctis super gregem suum,
9? Et ecce, Angelus Domini supervenit ipsis, Sc gloria Domini circumfulsit cos : 8c timuerunt timore magno.
10. Tunc dixit eis Angelus, Ne timete: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit toti populo :
r i. Xempe natum esse vobis bodie Servatorem, qui est Christus Dominus, ia urbe Davidis.
ir. Hoc autem vobis signum erit, invenietis infantem fasciis involutum, jacentem in praesepi.
13. Et repenti adfuit cum Angelo multitudo exercituum coelestium , laudantium Deum, Sc dicentium:
14. Gloria in caj.'ti altiflimis Deo, 5 c in terra pax, in homines benevolentia.
15. Et factum est, ut discesserunt ab eis Angeli in coelum: tunc pastores illi dicerent alii ad alios > Eamus sane Bethlehemam usque, 8c videamus fastum istud, quod Dominus notum fecit nobis.
16. Venerunt igitur festinantes, & invenerunt Mariam, & Josephum , & infantem jacentem in praisepi.
17. Eo autem viso,divulgaverunt ia!,quod dictum fuerat ipsis de puerulo illo ;
iz. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt ea, qua: ipsis dicta fuerant i pastoribus illis.
19. Maria vero ista omnia conservabat, conferens ea in corde suo.
10. Reversi sunt autem pastores glorificantes, Sc laudantes Deum super omnibus , qnx audierant Sc viderant,prout ipsis dictum fuerat.
21. Et quum advenisset dies octavus ad circumcidendum puerulum, vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum fuerat ab Angelo priusquam ipse in utero conciperetur.
12. Et quum impleti fuissent dies purgationis Maria', fecundum legem Mosis, adduxerunt eum Hierosolymam, ut sisterent eum Domino.
23. (Prout scriptum est in lege Domini , Omnis masculus primogenitus, sanctus Domino erit.)
24. Et ut darent oblationem, secundum id> quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.
2$. Et ecce,quidam erat Hierosolymis,cui nomen Simeon : er Atque homo iste justus,ac religiosus, exspectans consolationem Jisrae- lis, St Spiritus sanctus erat super cum.
16. Fuerätque ipsi divinitus nunciatum Ä Spiritu sancto , ipsum non visurum mortem, priusquam vidisset Christum illum Domini.
27. Is igitur venit impulsore Spiritu in templum ; Et quum introducerent puerulum Jesum parentes, ut ejus causa facerent,quod ex Lege conflietum erat:
28. "Tunc ipse recepit eum in ulnas siias, Sc benedixit Deo, St dixitj
29. Nunc dimittis servum tuum Domias secundum verbum tuum, cum pace:
30. Quia viderunt oculi mei salutem tuam,
31. Quam parasti in oculis omnium popu- Iorum:
. 32. Lumen detegendum gentibus, Stglo riam populi tui Jisraiilis.
33- Josephus autem, Sc mater ejus mir«, bantur super iis , qua; dicebantur de eo.
34. Et benedixit eis Simeon,dixitque Mariae, Matri ejus; Ecce positus est iste casui, 8c resurrectioni multorum in Jisraele.St in signum, cui contradicatur :
35. (QuinSc tuam ipsius animam trajiciet gladius) ut detegantur ex multis cordibus cogitationes.
36. Erat etiam quxdam Anna Prophetissa, filia Phanuelis , ex tribu Aseris , provefta in multam xtatem, postquam vixisset cum viro annos septem a virginitate sua:
37. Et quum ejs-t vidua quasi armorum octoginta quatuor.non abscedebat ä templo, jejuniis, ac deprecationibus colens Deum noctem, ac diem.
38. Hxc igitur eo ipso momento, quum supervenisset , vicissim palam agnoscebat Dominum, Sc loquebatur de eo omnibus, qui redemtionem exspectabant Hierosolymis.
39. At illi , ut perfecerunt omnia fecundum Legem Domini, reversi sunt in Galilaeam, in urbem suam Nazaretham.
40. Puerulus autem crelccbat,8c corroborabatur Spiritu, implebaturque sapientia j & Dei gratia erat super eum.
41. Ibant vero parentes ejus quotannis Hierosolymam in festo Paschae.
42. Quum igitur factus esset annorum duodecim, ipssque ascendissent Hierosolymam secundum morem illius festi;
43. Et peregissent illius dies , revertentibus ipsis, substiterat puer Jesus Hierosolymis ; Sc hoc nescivit Josephus, nec mater ejus.
44. Existimantes autem eum esse in comitatu ; ierunt viam uniua diei : 8c requirebant eum inter cognatos, 8c inter notos.
45. Et quum eum non invemssen:, reversi sunt Hierosolymam, quaerentes eum.
46. Ee factum est triduo post,ut invenirent eum in templo, sedentem in medio magistrorum, Sc audientem eos, Sc eos interrogantem.
47. Percellebantur autem omnes, qui eum audiebant, super intelli gentiä , 8c responsis ejus.
48. Et eo viso facti fuerunt parentes ejus attoniti: Sc dixit ad eum mater ipsius > Fili, cur ita fecisti nobis ? ecce pater tuus, Sc ego anxii quaerebamus te.
49. Tunc dixit ad eos : Quid est, quod quaerebatis me i an nesciebatis oportere me in iis esse, quae Patris mei sunt i
50. Sed ipsi non intellexerunt verba , quae ipsis fuerat loquutus.
51. Descendit autem cum eis, vemtque Nazaretham : Sc erat eis subjectus. Et mater ejus conservabat verba haec omnia in corde
suo. , ... o
52. Jesus vero proficiebat sapientia , oC statuta, ac gratia apud Deum & homi-
A S011W imüiins
TnmonitHis reg «adi, „ «Seb pontthe jpiitausi c !a;hiri* ü
: Venit igiti Clientem J st tesipiscetv fi:'
; 4 Ct scriptu: •,Ptophc«,i serto, Parat ditas cius, sj, Omnis ' sns, 5c coit at, fant ri* 1.
(. Videbstq 7. Dicebat i timetur ab lispmnh a ira !
'. Ferse igitm usir.Ji te i spätrem bal 1 vobis, polle :KCi»e liberi . Jam vero et 3 potata e! B frataa i® ioj citu
10. Et int« lid igitur f a
11. Refptm iduas tunic i habet esc: is. Veneni larentur; amusi
ij. Ipse ve . am quod ci - 4 , Intern si, dicente:
Semine imite: & is,
'i- hfpei Wsomm sternam i 'Utspom t
fi'®**,
»lvas^ tabu Spin«:
t?- Cii» •Sui perpin; fe tritici» Wer im IS- Mas
»oge/iza
. tp. Her< !*retura!

. faris e fi ipse jj

(j Cap. ?
S E C. LUCA M. Cap. 5.4.
lHUjtzz-.
«i«»«;
Ststtt«.
uiintofe
SiaoMij-j
waitjia,
atnt:
r«st!hj
.‘»Aaniy
JavixS) Uti sia: riÄipj?
Mitli i;,
isOBEi
p/M
teihB
rismia t «te i. bit&wttd fitipwn
i e/s tpc; trat. as kil« c.
lllSttll, ius ditS.BK laHaE; oftjtSiK'
it t ss- $,&«»" tiiwifc- inaeiM spiialiK'
jninaKt'
»S*i ;
(Biii®.*
—y/4' tt jBUSiSll:
lideä.f
iOpOIlP-
l!
nt vate! «c
1 CtM _
d»**,
iiijici;
;bJ' ?

C A 1- U T III.

/liiniflerimn Johannis, ejusque de Chriflo te- ßimomum } ejus mrarceratio , C-~ mors; nec non baptifmusi cS genealogia Chrifti.

A Niio autem decimo quinto imperii Tiberii C*saris, Pontio Pilato procurante Judxam , tetrarcha Galilaeae Herode,Philip po autem ipsius fratre tetrarcha Iturxx, & Trachonitidis regionis ,8c Lysaniä Abiienes tetrarcha,

2. Sub pontificibus maximis Anna- Sc Ca- Japha. factum est verbum Domini ad Johan- tiem, £ acharis filium, in deserto.

3. Venit igitur in omnem regionem circumjacentem" Jordani , praedicans Baptismum resipiscentia; ad remissionem peccatorum

4. Ut scriptum est in libro sermonum T falle, Prophet*, dicentis; Vox vociferantis in deferto, Parate viam Domini, complanate semitas ejus.

5. Omnis vallis implebitur , & omnis mons , Sc collis deprimetur : Sc qu* curva sunt, fient via recta, Sc asper* vi* fient piali*.

6. Videbstque omnis caro salutem Dei.

7. Dicebat igitur turb* venienti, ut baptizaretur ab ipso , progenies viperarum , quis praemonstravit vobis, ut fugeretis a futura ira?

8. Ferte igitur fructus convenientes resipiscenti* , Sc ne coeperitis dicere apud vos ipsos , patrem habemus Abrahamum 1 dico enim vobis, posse Deum etiam ex lapidibus istis excitare liberos Abrahamo.

<j. Jam vero etiam securis ad radicem arborum posita est : omnis ergo arbor, non ferens fructum bonum , exscinditur, Sc in ignem abj citur.

io. Et interrogavit eum turba, dicens; Quid igitur faciemus ?

ii. kespondens autem,dixit eis,Qui habet duas tunicas > impertiat non habenti: Lc qui habet escas,similiter faciat.

12. Venerunt autem & publicani, ut baptizarentur i St dixerunt ei, Magister, quid faciemus ?

13. Ipse vero dixit eis , Nihil ampli iis , quäm quod constitutum est vobis, exigite.

14. Interrogarunt autem eum etiam milites, dicentes ; Et nos quid faciemus ? Et ait eis , Neminem concutite , neque dolo opprimite 1 St contenti estote stipendiis vestris.

15. Exspectante autem populo , St cogitantibus omnibus in cordibus suis de Johanne, mimnam ipse esset Christus ille;

IÜ. Respondit Johannes, dicens omnibus; Ego quidem baptizo vos aqua : sed venit, qui validior me est, quo non sum dignus, qui solvam corrigiam solearum : ipse vos baptizabit Spiritu sancto, St igni.

17. Cujus ventilabrum in manu ipsius: St qui perpurgabit aream suam, St congregabit triticum in horreum suum,paleam autem exuret igni inextinguibili.

ig. Multa igitur etiam alia exhortans, evangelizabat populo.

19. Herodes autem tetrarcha, quum argueretur ab eo de Herodiade,«xorePhilip- pi fratris ejus, deqtie omnibus sceleribus, qu* ipse patrum.

20. Adjecit 8t hoc supra omnia, quod inclusit Johannem in carcere.

21. Factum est autem, quum baptizaretur omnis populus, 8t Jesus baptizatus esset, Sc oraret, ut aperiretur coelum 1

22. Et descenderet Spiritus sanctus corporea specie , tanquam columba , supra eum i Sc vox de coelo exilieret, dicens; Tu es Filius ille meus , dilectus ille, in te acquiesco.

23. Ipse autem Jesus incipiebat esse quasi annorum triginta, filius (ut existimabatur) Joscphi ,filii Heli.

24. Filii Matthati, filii Levi , filii Melchi, filii Jannx, filii Josephi,

25. Filii Mattathjx,/f/ii Amossj?/;; Nau* mi, filii Esii,filii Naggx ,

2 6. Filii Maathi,/ii» Mattathj*,/7;i Se- mei, filii Josephi,/;/»' Judx,

27. Fiftijomnx,filii RheCx,filii Zoroba- behs , filii Salathielis, filii Neri ,

2g. fi/u Melchi,/;//; Addi,filii Cosami.jf- lii Elmodami,//// Eris >

29. Filii Jolx, filii Eliezeris,/;/» Jorirni, filii Matthati,//;/ Levi,

30. Filii Sinieonis,/’/;'; fiu\x, filii Josephi, filii Jonani,/7;i Efiacimi,

31. F1/» Mele*,/;/» Mainani,/;/;/ Mattba- tx, filii Nathanis,/'/;; Davidis,

32. Filii Jeffx, filii Obedis,///;; Boosi,///i Salmonis , filii Naassonis,

33. Filii Aminadabi,/;/;; Arami,/;///E fronst, /7i; Pharesi,//;; Judx,
34' f ihi Jacobi,/'/;; Isaaci,//;/ Abraham!, filii Tharx , filii Nachoris,
35. Fi In Saruchi,/;/;; Ragavi,/?/;; Phalcci, filii Heberis , filii Sal*.
36. Filti Arphaxadi,/'/;! Senii,/7» No*, filii Lamechi,
37. Filii Mathusal x. filii Henochi,/7;i Ja- redis,/?/;; Mahalaleelis ,/'/;; Cainani,
38. Filii Henosi, filii Sethi, filii Adam!, qui fuit Dei.

CAPUT IV.

Jejunium Chrisii quadragefimale, Monom/i-
chia fehx cum diabolo , <S concio inter
populares, css miracula.

TEsus autem plenus Spiritu sancto revertit I aJordane.Sc actus est ab eodem spiritu in desertum.
2. Dies quadraginta tentante eum diabolo, nec edit quicquam per illos dies, sed iis finitis postea esuriit.
3. Tum dixit ei diabolus, Si filius es Dei; dic isti lapidi, ut fiat panis.
4. Et respondit ei Jesus, dicens; Scriptum est. Non pane solo vivet homo, sed quovis verbo Dei.
3. Tunc, quum subduxisset eum diabolus in montem sublimem, ostendit ei omnia regna terr* puncto temporis.
6. Et ait ei diabolus, Tibi dabo potestatem hanc universam. Sc gloriam illorum regnorum : nam mihi tradita est, Sc cuicunque voluero, do eam.
7. Itaque.fi tu adoraveris me, erunt tua omnia.
8. Respondens autem Jesus, dixit ei,Abscede ä me Satana, scriptum est enim ; Adorabis Dominum Deum tuum, & eum solum coler.
y.ssr«,

9. Tum duxit euinHierosolymam.St eum statuit supra pinnas templi; cx c "* lt ei ' tu filius Dei cs , dejice te ipsum hinc deor-
10. Scriptum est enim, Angelis suis prsci- piet de te, ut custodiant te ;
11. Et in manus attollent te, ne quando impingas ad lapidem pedem tuum.
12. Respondens autem Jesus dixit ei , di- ihim est , Non tentabis Dominum Deum
tuum. . . ....
13. Et finita omni tentatione , diabolus abscessit ab eo ad tempus.
14. Reversus est autem Jesus cum virtute Spiritus in Galilaeam -. Lc fama de eo exiit in totam circumjacentem regionem.
15. Et ipse docebat in synagogis eorum, omnibus ipsum glorificantibus.
16. Venit igitur Nazaretham,ubi fuerat nutritus: 8t intravit, ut consueverat, die Sabbathi in synagogam : & lhrrexit ut legeret.
17. Tunc datus est ei liber Esajae, Propheta: : quiimque explicuisset librum, invenit locum, in quo scriptum erat:
18. Spiritus Domini super me, propterea quöd unxit me , ut euangelizem pauperibus, misit me , ut medear contritis corde,ut prse- dicem captivis dimissionem, 8c coecis visüs recuperationem, ut confractos emittam in libertatem '■
19. Ut praedicem annum Domini acceptum.
20. Et complicatum librum, quum reddidisset ministro, sedit: & omnium in synagoga oculi erant intenti in eum.
ai. Coepit autem eis dicere. Certe hodie impleta est haec Scriptura audientibus vobis.
42. Et omnes testimonium ei dabant > ac mirabantur super sermonibus , plenis gratia, procedentibus ex ore ipsius , dicebantquej Nonne iste est filius ille Josephi ?
23. Et dixit ad eos , Omnino dicetis mihi hoc proverbium , Medice cura te ipsum: quaecunque audivimus facta fuisse in urbe Capernaumossac etiam hic in patria tua.
24. Dixit autem, Arnen dico vobis, nemo Propheta acceptus est in patria sua.
25. Sed in veritate dico vobis, multae viduae erant diebus Elix in Jistaele, quando clausum fuit coelum ad tres annos, & fex menses , adeo ut fuerit fames magna per totam regionem:
2 6. Et ad nullam illarum missus est Elias, sed Sareptam urbem Sidonia :, ad mulierem viduam.
27. Et multi leprosi erant in Jistaele sub Elisaeo Propheta : & nullus eorum purificatus est,sed Naamanus Syrus.
28. Tunc repleti sunt omnes excandescentia in synagoga, haec audientes.
29. Et quumsurrexissent, ejecerunt eum extra urbem; & duxerunt eum usque ad supercilium montis, super quem urbs ipsorum erat aedificata,ut praecipitarent eum.
30. Ipse vero, quum transisset per medios ipsos,profectus est.
31. Et descendit Capernaumum , urbem Galilaeae,ibique docebat eos Sabbathis.
32. Et percellebantur super doctrina ejus : «rat enim sermo ipsius cum auctoritate.
33. Erat autem in synagoga quidam, ha- bens spiritum daemoniacum impurum, qij' exclamavit voce magna,
34. Dicens, Ah,quid nobis tecum Jesu Na, zarxe ? venisti, ut perderes nos i novi te, quis sis ; nimirum Sanctus ille Dei.
35. Et objurgavit eum Jesu, dicens,- Obmutesce,8c exi ab eo. Tunc daemonium projecto illo in medium , exiit ex eo,nih/Ique ei nocuit.
36. Et obortus est pavor in omnibus: & colloquebantur alii cum aliis,dicentes ; Qu d hoc rei est , quod cum auctoritate, ac potestate imperat impuris spiritibus , 8c exeunt i
37. Et dimanavit rumor de eo in omnem locum circumjacentis regionis.
38. Egressus autem Jesus e synagoga, introivit domum Simonis: socrus vero Simonis detinebatur febri magna: & rogaverunt eum pro illa.
39. Tumipse adstans supra eam, objurgavit febrim : &c febris eam dimisit, illa vero, quum illico surrexisset, ministravit eis.
40. Occidente autem sole, omnes, qui habebant infirmos morbis variis,ducebant ipsos ad eum; ille vero unicuique ipsorum impositis manibusjsanavit eos.
41. Exibant autem etiam daemonia ex multis, clamantia , ac dicentia, Certi tu es Christus ille, Filius ille Dei. Sed ipse objurgans,non sinebat ea loqui, quöd scirent ipiutn esse Christum illuni.
42. Orto autem die egressus, prosectus est in desertum locum, & turba quaerebat eum, venertintqueusque ad ipsum ,Ik retinebant eum,ne ab ipsis discederet.
43. Ille vero dixit eis,Certi etiam aliis urbibus oportet me euangelizare regnum Dei; nam ad hoc missus sum.
44. Et praedicabat in synagogis Galilxx.

CAPUT V.

Chrißue docet e navigio .- issper capturam piscium attrahit Petrum, Jacobum, lyj 0- hannem .- fimul paralysin > iS peccata solvit .- vocat Levi publicanum ,- excusat suos discipulos a.jejunio.

F Actum est autem,quum turba incumberet ei, audiendi verbi Dei causa, ipse stabat apud lacum Geneiaret:
2. Viditque duo navigia , quae ad lacum erant: piscatores vero, quum ex iis descendissent,abluebant retia,
3. Ingressus autem in unum istorum na» vigiorum , quod erat Simonis,rogavit eum, ut ä terra proveheret paululum ; quiimque consedisset docebat turbam

ex navigio.
4. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem , Provehito in altum, & dimittite retia vestra ad capturam.
5, Tum respondens Simon, ait ei,Magister, quum per totam noctem nos fatigaverimus, nihil cepimus 3 tamen ex tuo jussu demittam rete.
6 . Et quum hoc fecissent , concluserunt piscium multitudinem magnam : dirumpebatur autem rete eorum.
7. Et innuerunt consortibus, qui erant in altero navigio, ut venirem. & sibi opitulare«»
lentur- ^ tasnavtsi g, Qain trus accifi dei«*’'
r Z qulcctc
iiS«]ä riC /js Z lenit ai S
t.® aut aaarigia •
k. Et ec odam urb 1 2 3 4 5 6 7 iiij ac v «aretur 1 smepixri
ss?«/“ iens; vt aiitabeo. 14. Ipse net: se ;lbm face ai,prout i; ÜIH0IM. /f. Dirn iit eo: l ta&p rasilis.
■i. Ipieaat te.
1». Etfifti «et.fcdc ns.quit i,8t]ud; aimadi ij. Tum sitvkstc : (hidebai inspectu. 19. Et 1 «irent,p ;ium,& serunt 1 Sum, ic, Qui Kiissafu 11. Tu tarifoi, iisphem
I solos u. Jesi »resp kmko
I
24. i ftoriti
i cata,
sublati
tuam.
ipethi 1 abiit d<
i6,l
W«
1

quidam,!
'Parum,;
S! SOli ei.
icens; (Miump >nihi’!qu
inii) lis:
tes; Qt :e, ac» i, & e
«Wt
tiijoj«
iveiiiSa
irojiura
Mitfijji
lila,
ciiaijes
iiampo-
Ceitttu'
ffiobß'
latipiiu
fethistll bat eum, ttinskn
aaliisn-
jwmDi
jsGito
atifx*
liwfy
fiaefi »: it)i't
liras«
iiipliifet
lKlik
xiisfc'
/foitim J ’ifit eit ; juiit ex mi
ad Sic tuter;
.Magier
avens
'demis
»tllliilS
di*?.

rentur. Venerunt igitur,& impleverunt ambas naves; ita ut pene mergerentur.
jj. Quum autem hxc vidisset Simon Petrus accidit ad genua Jesu , dicens ; Discede a me, nam homo peccator sum, Domine.
p. Pavor enim occuparat eum,5c omnes, qui cum eo erant > super captura piscium, quam comprehenderant:
10. Similiter autem &Jacobum,&Johan- nem,filium Zebedtei, qui erant socii Simoni. Tunc ait ad Simonem Jesus , Ne metue : ab hoc tempore vivos capies homines.
11. Illi autem , quum subduxissent in terram navieia , relictis omnibus , sequuti sunt eum.
ii. Et ecce factum est , ut quum esset in quadam urbe, tum adveniret quidam,plenus lepra; ac viso Jesu procidens in faciem, deprecaretur eum,dicens ; Domine,si velis,potes me purificare.
13. Jefite autem extensa manu tetigit eum, dicens ; volo, purificator. Et statim lepra abiit ab eo.
14. Ipse vero mandavit ei, ut nulli hoc diceret : sed profestus , inquit , ostende te ipsum sacerdoti, 8c offer pro purificatione tui,prout imperavit Moses , ut hoc fit eis testimonio.
15. Dimanabant autem eö magis sermones de eo : & conveniebat turba multa , ut audirent, St per eum sanarentur ab infirmitatibus suis.

16. Ipse autem secedens,erat in desertis,& orabat.
17. Et factum est quodam die, quum ipse doceret, sederentque Phariftei > ac Legis do- ctores, qui venerant ex omnibus vicis Gali- Ixx ,St Judaeae, St Hierosolymis: & virtus Domini adesset ei ad sanandum illos:
ig. Tunc ecce advenerunt quidam ferentes in lecto hominem , qui erat paralyticus : 8t studebant eum inferre, & ponere in ipsius conspectu. a
19. Et quum non invenissent, qua ipsum inferrent,propter turbam,ascenderunt in solarium , St perfosso testaceo pavimento, dimiserunt eum cum lectulo in medium, ante Jesum.
20. Qui fide eorum visa dixit; Heus tu, remissalunt tibi peccata tua.
21. Tunc coeperunt ratiocinari scrib*, & Pharis* i,dicentes; Quis est iste,qui loquitur blasphemias ? Quis potest remittere peccata, nisi solus Deusi
22. Jesus autem agnitis eorum cogitationibus,respondens, dixit eis; Quid ratiocinamini in cordibus vestris ?
23. Utrum est facilius? dicere; Remissa sunt tibi peccata; aut dicere, Surge St ambula?
24. Ut autem sciatis, Filium hominis auctoritatem habere in terra remittendi peccata , (ait paralytico) Tibi dico, surge , & sublato in humeros lectulo tuo, abi domum tuam.
25. /r autem illico turgens in eorum conspectu,sublato in humeros eo,in quo jacuerat, abiit domum suam,glorificans Deum.
2Ü. Et stupor cepit omnes,& glorificabant Eleum : & repleti sunt metu,dicentes ; Certi vidimus inopinata hodie,
_ Cap. ;.S.
27. Polth*c vero exiit, & conspexit publicanum, nomine Levi, sedentem ad teio- nium, St dixit ei,Sequere me.
28. Et ille derelictis omnibus surrexit, St sequutus est eum.
29. Et fecit ei Levi epulum magnum domi fu* : erätque turba multa publicanorum, St aliorum,qui cum ipsis accumbebant.
30. Obmurmurabant autem eisscrib*,ac Pharisari, dicentes ad discipulos ejus; Quare cum publicanis, & peccatoribus editis,& bibitis:
31. Et respondens Jesus dixit eis,non opus est iis, qui fani sunt, medico, sed iis.qui mald se habent.
32. Non veni vocatum iustos.sed peccatores ad resipiscentiam.
33- Ipsivero dixerunt ei, Quare discipuli Jobannis jejunant crebro, & deprecationes faciunt, similiter St discipuli Pharisieorum ; tui vero edunt ,St bibunt ?
34- Ipse autem dixit eis, Num potestis facere , ut filii thalami, quo tempore cum ipsis est sponsus, jejunent ?
35. Venient autem dies,quum tolletur ab eis sponsus,tunc jejunabunt illis diebus.
36. Dicebat autem eis etiam parabolam, Nemo paraiiculum novi vestimenti indit in vestimentum vetus : alioqui St illud novum findit vetus, St veteri non convenit panniculus sumtus ex novo.
37. Et nemo injicit vinum novum in utres veteres -. alioqui dilrumpet vinum novum utres ,St ipsum effundetur,& utres peribunt.
38- Sed vinum novum in utres recentes injiciendum est : St utraque conservantur.
39. Et nemo, qui biberit vetus,statim vult novum -. dicit enim: vetus utilius est.

CAPUT VI.

2i/£jj Tijfie de sabbntho . electio , ve.
censio /ipostolorum , concio de beatitudi -
nc , (S contra , de immicorum dilectiones
Zfi de fugiendis judiciis temerariis, IS hypocrisi,

F 'Actum est vero, ut (abbatho altero primo pertransiret per fata : Vellebant autem discipuli spicas, edebäntque, confricantes manibus.
2. Quidam autem Pharisaeorum dixerunt eis , Cur facitis, quod non licet facere sabba- this?
3. Tunc respondens Jesus , dixit eis, Ne hoc quidem legistis,quod fecit David, quum esuriret ipse, & qui cum eo erant !
4. Quomodo introierit domum Dei, & panes propofititios sumserit, ederitque, ac dederit etiam iis, qui fecum erant: quibus panibus non licet vesci, nisi solis sacerdoti* bus ?
5. Et dicebat eis, Filius hominis Dominus ~qst etiam sabbathi.
6 . Factum est vero etiam aliosabbatho.ut ipse ingrederetur in synagogam,ac doceret: Erat autem ibi quidam, cujus manus dextera erat arida.
7. Observabant autem eum scrib*,ac Pha- risaei, an sabbatho sanaturus esset illum , ut invenirent accusationem adversus eum.
8- At ipse norat cogitationes eorum: Jfc • dixit homini illi > qui habebat manum ari- } dam»

Cap-<S.
evangeliium
-ap.&
dam, Sorge , & adita m medio : ilie verö fur- pens atistitit. . .
5 n. Dixit igitur eis Jesus, interrogabo vos quiddam. licet labbathis benefacere, an malefacere cuipiam? hominem servare,an per-
*£ Et quum eos omnes circumspexisset, ait homini,Extende manum tuam,ille autem ita fecit; St restituta est manus ejus fana
licut altera. .,
11. Ipsi autem repleti sunt amentia: st
colloquebantur alii cum aliis > quidnam facerent Jesu. ... ...
12. Factum est autem illis diebus , abiit m montem ad orandum, St pernoctavit illic in precatione Dei.
ij. Et quum dies ortus esset,advocavit discipulos suos,St quum ex ipsis elegisset duodecim, quos St Apostolos nominavit.
14. CXempe Simonem, quem etiam nominavit Petrum,St Andream, fratrem ejus, Ja- cobum.Sc Johannem,Philippum , St Bartho- lomaeum.
15. Matthxum, 8t Thomam.Jacobum, Alphas filium-, St Simonem, qui vocatur zelotes.
IÜ. Judam Jacobi/V/Stmw, 8t Judam Jlca- rioten , qui etiam fuit proditor :)
17. Et descendisset cum eis, substitit in loco campestri, turbaque discipulorum ejus,St multitudo magna plebis ex totajudxa, St Hierusalem , & a maritima regione Tyri, 8t Sidonis,qui venerant, ut audirent eum,8t sanarentur ab infirmitatibus suis:
18. Et qui vexabantur a spiritibus impuris : St sanabantur.
19. Et tota turba studebat eum tangere: quia vis ab eo prodibat , St sanabat o- mnes:
20. Ipse vero sublatis oculis suis in discipulos,dicebat; Beati efiis pauperes : quia ve- lirpm est regnum Dei.
ar. Beati,qui nunc esuritis: quia saturabimini; Beati , qui nunc fletis : quia ridebitis.
22. Beati eritis, quum vos oderint homines , St separaverint vos, St conviciis alfece- rint r-or.St nomen vestrum,ut improbum abjecerint,propter filium hominis.
23 . Gaudete illo die, St salite: Ecce enim merces vestra multa efi in coelis: nam itidem faciebant Prophetis patres eorum.
24. Sed v* vobis divitibus: nam perceptum habetis solarium vestrum.
25. Vae vobis, qui impleti estis : nam esurietis; Vae vobis, qui ridetis nunc: nam lugebitis,St flebitis.
26. Vae vobis, quum bene vobis dixerint omnes homines: nam itidem faciebant pseudoprophetis patres eorum.
27. Sed vobis dico , qui audiris : Diligite inimicos vestros; benefacite iis,qui vos oderunt.
28. Benedicite iis, qui exsecrantur vos, & ©rate pro infestantibus vos.
29. Et qui tibi caeciderit maxillam, praebe & alteram : St abeo , qui tollit tibi pallium, etiam tunicam ne prohibeto.

30. Cuivis autem petenti absteda: Stab *0,qui tollit res tuas,ne repetito.
31. Et prout vultis,ut faciant vobis homines,vos etiam facite eis similiter.
32. Qpod si diligitis eos,qui vos diligunt, quae vobis erit gratia ! nam St peccatores diligunt eos,a quibus diliguntur.
33- Et si benefeceritis iis, qui vobis benefaciunt , quae vobis erit gratia; nam St peccatores idem faciunt.
34. Et si mutuum dederitis iis > ä quibus speratis vos recepturos, qua: gratia erit vobis ? nam St peccatores peccatoribus dant mutuum,ut recipiant paria.
83 - Imo diligite inimicos vestros, St iis benefacite , St mutuum date,nihil inde sperantes : St erit merces vestra multa,ac filii eritis illius Altissimi: nam ipse benignus est erga ingratos, St malos. a
jd. Estote ergo misericordes,prout St Pater vester misericors est.
37. Ne judicate, St non judicabimini: ne condemnate , St non condemnabimini: absolvite, St absolvemini:
38. Date > St dabitur vobis; mensuram, inquam , bonam, pressam, agitatam, St superfluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem enim mensura > qui metimini, contra- metietnr vobis aliquis.
39. Dicebat autem eis parabolam, Num potest caecus coeco viae dux esse ? nc-nne a nubo in foveam cadent ?
50. Non est discipulus supra Magistrum suum: sed quisquis erit perfectus discipulus, erit ut magister.
4t. Quid autem aspicis festucam, quae est in oculo fratris tui, trabem autem,quae est in oculo tuo non consideras?
42. Aut quomodo potes dicere fratri tuo. Frater, sine ejiciam festucam , quae in oculo tuo est: quum ipse trabem > qux est in oculo tuo.nonrefpicias : Hypocrita, ejice primum trabem illam ex oculo tuo; St tunc dispicies, ut ejicias festucam, quae est in oculo fratris tui.
43. Non est arbor bona.qute ferat fructum malum,neque arbor mala,quae ferat fructum bonum.
44. Unaquaeque enim arbor ex fructu fu» cognoscitur. Neque enim ö spinis colligunt ficus ; neque e rubo vindemiant u- vam.
4;. Bonus homo ex bono thesauro cordis fui profert bonum : St malus homo ex malo thesauro cordis fui profert malum: ex abundantia enim cordis loquitur os ejus.
46. Quid autem vocatis me Domine, Domine : St non facitis, quae dico ?
47. Quisquis venit ad me, St audit sermo« nes meos, St eos prxstat, praemonstrabo vobis,cui similis sit.
48. Similis est cuipiam aedificanti domum, qui fodit,St excavavit, statuitque fundamenta super petram. Ubi autem venit inundatio, illisum est flumen domui illi, sed nequivit eam quatere -. fundata enim erat super petram.
49. Qui autem meos sermones audivit,na« praestitit, similis est cuipiam , qui xdifica- vit domum suam super solum absque fundamento , cui illisum est flumen : itaque Katrin cecidit > fuitque ruina domus illius magna.
ea)® c s»
CAP. 7-

CAPUT VII.
Chriflva fervunt Centurionis sanat , & filium vi dux. resuscitat , legatos Johan- ms excipit , edit miracula , ifi peccata remittit .
Uum autem finivisset omnia verba sua audiente populo, ingressus elt Caper" raumum.
2. Centurionis vero cujusdam servus ma- U affectus moribundus erat,qui erat ipsi pretiosus.
2, ls vero , quum audivisset de Jesu, misit ad eum Seniores Judseorum , rogans eum,ut veniret, Sc servaret servum suum.
4 Isti autem, quum venissent ad Jesum , precati sunt eum studiosi , dicentes ; certe dignus est, cui hoc prxbeas.
5. Diligit enim gentem nostram, & synagogam xdificavit nobis, o 6. Jesus ergo ibat cum eis. Et quum jam non longe abesset ab illa domo, misit ad eum Centurio ille amicos, dicens ei ; Domine , ne vexator : nec enim sum dignus, ut tectum meum subeas.
7. Ideo ne me ipsum quidem sum dignum arbitratus, qui venirem ad te: sed loquere, Se sanabitur puer meus.
g. Etenim ego homo sum sub potestate -Constitutus! habens sub me milites ; St dico huic, Vade , St vadit: St alteri; Veni,St venit : St fervo meo, Fac hoc, ac facit.
9. Auditis autem his Jesus, admiratus est eum : St conversus, dixit turbae, quae ipsum sequebatur; Dico vobis, ne injisraele quidem tantam fidem inveni.
10. Et domum reversi, qui missi fuerant,
sanum invenerunt servum , qui infirmus fuerat. . .
ir. Et factum est die sequenti, ut proficisceretur in civitatem , qu* vocatur Nain : proficiscebantur autem cum eo discipuli ejus multi, turbaque multa.
12. Ut autem appropinquavit portat civitatis, tum ecce, defunctus efferebatur, qui unigenitus suerat matri sua: , 8f ipsi quidem viduae : turbaque civitatis multa erat cum ea. , > . . . .
i;. Dominus vero ipsam intuitus, intima misericordia commotus est super ea,St dixit, Die fleto.
14. Quiimque accessisset, tetigit loculum: (qui vero portabant, substiterunt) Sc dixit; Adolescens , tibi dico, Surge.
1;. Tunc resedit, qui fuerat mortuus, 8c Coepit loqui: Sc ille dedit eum matri fu*.
16. Cepit autem omnes timor: St glorificabant Deum, dicentes; Certe propheta magnus suscitatus est inter nos, St, Certe Deus respexit populum suum.
17. Pervenitque iste de eo sermo in totam Jud*am, St in totam regionem circumjacentem.
ig. Et annunciärunt Johann! discipuli ipsius de his omnibus: qui advocatos duos quosdam £ discipulis suis,
19. Misit ad Jesum, dicens; Tune is es,qui Venturus erat, an alium exspectabimus i
20. Quum igitur venissent ad eum viri illi, dixerunt; Johannes Baptista misit nos ad te, dicens; Tune is es, qui venturus erat, an alium exspectabimus ?
si. Eadem autsin hora multos sanavit a
morbi«,St flagellis,Sc spiritibus improbis: St coecis multis visum gratificatus est.
2i. Et respondens Jesus, dixit eis; Profecti, annunciate Johann!, qu* vidistis, & audistis : c*cos visum recipere, claudos ambulare , leprosos purificari , surdos audire, mortuos fulci tari , pauperibus evangeli- zari.
23. Beatus est autem, quicunque non fuerit offensus in me.
24. Et quum abiissent nuncii Johannis, coepit de Johanne dicere ad turbam. Quid existis in desertum spectaturi? arundinem, ä vento agitatam ?
23. Sed quid existis visuri ? hominem mollibus vestibus amictum i ecce, qui vestitu magnifico utuntur,8c in luxu versantur,sunt in palatiis regiis.
2<i. Sed quid existis visuri ? Prophetam i certe dico vobis, etiam amplius, quam prophetam.
27, Hic est, de quo scriptum est; Ecce,mitto nuncium meum ante faciem tuam, qui apparabit viam tuam coram te.
Hi. Nam dico vobis, inter genitos ex mulieribus nullus est major propheta Johanne Baptista : sed qui minimus est in regno Dei, major est eo.
29. Et eo audito, totus populus, & publicani justificarunt Deum, baptizat! baptismo Johannis.
30. Pharis*! vero , Sc legis interpretes consilium Dei aspernati sunt adversus scmet ipsos, non baptizati ab eo.
31. Dixit pr*terea Dominus ; Cui ergo assimilabo homines gentis istius i & cui rei similes sunt?
32. Similes sunt puerulis sedentibus in foro; & qui acclamant alii aliis, Sc dicunt; Cecinimus vobis tibiis, & non saltastis : lamentati fumus vobis, Sc non flevistis.
33. Venit enim Johannes Baptista, neque edens panem, neque bibens vinum: Sc dicitis ; Daemonium habet.
34. Venit filius hominis edens, ac bibens, Sc dicitis; Ecce homo edax, Sc vini potor, amicus publicanorum, ac peccatorum.

35. Sed justificata est sapientia ü filiis suis omnibus.
36. Rogavit autem eum quidam cx Phari- sieis, ut fecum ederet: itaque ingressus domum Pharis*!, dis.libuit.
37. Et ecce , mulier, qu* fuerat in urbe peccatrix,quum cognovisset eum accumbere in domo Pharis*!, allato alabastro unguenti :
38. Et stans apud pedes ejus retro flens, coepit lacrymis rigare pedes ejus, Sc capillis capitis fui extergebat, Sr deosculabatur pedes ejus, Sc illo unguento ungebat.
39. Quum autem id vidisset Pharis*us,qu| vocaverat eum, dixit apud se; Hic, si esset propheta, nbffet utique,qu*,8c qualis sit ea mulier, qu* tangit iplum : quöd videlicet sic peccatrix.
40. Tunc respondens Jesus, dixit ei; Simon , habeo quiddam, quod tibi dicam. At ille ait; Magister.dic.
41. Duo debitores, inquit Jesus, erant cuidam creditori: unus debebat denarios quingentos, alter verö quinquaginta:
42. Quum.autem ilii non essent solvendo,
E 6 e gra-

gratificatus est debitum utiisql^e
Horum
Igitur dic, uter cum plus diliget ?
43. Kefpondens vero S.mon » dixit , Jße praliimo» cui pliis gratificatus est. At ille dixit ei , Reite judicasti.
44, Et conversus ad mulierem, dixit Simoni, Cernis hanc muiieremjjrngressus sum domum tuam, aquam pedibus meis non de-j disti : hac autem lacrymis rigavit pedes meos, St capillis capitis fui extersit.
4t. Osculum mihi non dedisti haec autem, ex quo ingressa est, non intermisit deosculari pedes meos.
46. Oleo caput meum non unxisti,hac au' tem unguento unxit pedes meos.
47. Cujus rei gratia dico tibi, remissa esse multa illa ipsius peccata t nam dilexit multum: cui autem paululum remittitur, paululum diligit.
4z. Dixit autem ei, remissa sunt tibi pec cata.
4p. Et coeperunt, qui simul accumbebant dicere apud se, Quis est hic, qui etiam peccata remittit ?
50 Dixit autem ad mulierem illam, Fides fiua te servavit: vade cum pace.

CAl'UT VIII.

F. sicheres Chrifti minißrant. V anbot A de se mine , iS de lucerna. Item quatuor mi- recula.

E T factum est deinceps, ut ipse iter faceret oppidatim, Sc vicatim , pradicans , St evangelizans regnum Dei, Sc duodecim illi cratit exim, eo:
2. Et quadam mulieres, quas sanaverat i spiritibus improb s> St morbis, nempe Maria qua vocabatur Magdaleiie, ex qua septem daemonia exierant.
3. Et Johanna, uxor Chuza,procuratori* Herodis,St Susanna, St alia: multae, qua mi nistrabant ei ex iis, qua sibi suppetebant.
4. Quum autem multa turba conveniret. At qui in singulis urbibus erant, proficiscerentur ad eum, dixit per parabolam
5. Quidam fator exiit, ut sereret semen suum : St inter serendum aliud cecidit secundum viam, St conculcatum est, & volucres coeli exederunt illud:
< 5 . Et aliud cecidit in petram, & enatum exaruit,quia non habebat humorem :
7. Et aliud cecidit inter spinas: & simul enat* spinx suffocarunt illud
8. Et aliud cecidit in terram bonam: & quum enatum esset, edidit fructum centuplum. Hac dicens, clamabat; Qui habet aures ad audiendum, audiat.
_ 9.Interrogabant autem eum discipuli e;us, dicentes, qua esset ista parabola,
»o. Ipse verö dixit««, Vobis datum est tiösse mysteria regni Dei; reliquis autem per parabolas loquor , ut videntes non videant, & audientes non intelbgant.
ir. Est autem h*c parabola: Semen illud est sermo Dei:
u. Qui autem secundum viam semen excipiunt , ii sunt, qui audiunt : deinde venit diabolus. St tollit sermonem ö corde eorum, ne, postquam crediderint, serventur.
3 Qtfi verö in petram, ii sunt, qui quum
credunt , Sc tempore tentationis abste» dunt.
14. Quod autem in spinas cecidit, ii sunt, qui audierunt: sed profecti, ä solicitudinibus, 8c divitiis, ac voluptatibus vit* suffocantur, nec fructus proferunt.
15. Quod autem in bonam terram cecidit, ii sunt, qui in corde honesto , ac bono audi- tum sermonem retinent, & fructum adierunt per tolerantiam.
16. Nemo porro, qui lucernam accenderit, operit eam vase, aut subter lectum ponit, sed candelabro imponit,ut, qui ingrediuntur, cernant lumen.
17. Non est enim quicquam occultum, quod non sit futurum manifestum : nec celatum, quod non sit futurum, ut innotescat, St veniat in apertum.
18. Videte ergo, quomodo audiatis : quisquis enim habet, dabitur ei, St quicunque non habet, etiam quod v.detur habere, tolletur ab eo.
i-. Venerunt autem ad eum materLt fratres ejus, St non poterant eum convenire propter turbam.
20. Et annunciatum est ei , dicentibus nonnullis , Mater tua, Sc fratres tui adstant foris, cupientes te videre.
2t. Ipse verö respondens , dixit: Mater mea,St fratres mei ii sunt, qui sermonem Dei audiunt, St eum prxstant.
22. Factum est autem quodam die, ut ipse ingrederetur in navigium, ac discipuli cius. St diceret eis , Transeamus in ulteriorem ripam laciis. Profecti sunt igitur.
23. Navigantibus autem eis,sopitus est: St descendit turbo venti in lacum '■ & complebantur, ac periclitabantur.
24. Accedentes autem expergefecerunt eum, dicentes; Prxceptor, praceptor, perimus. Ipse verö experrectus , objurgavit ventum, ac fluctuationem aqua : Sc cessaverunt, factaque est tranquillitas.
25. Dixit autem eis, Ubi est fides vestra ? Metuentes autem , mirati sunt, dicentes alii ad alios. Quisnam iste est, ut ventis quoque. St aqu* imperet, St auscultent ei?
26. Et navigarunt in regionem Gadare- norum, qua est in opposita ripa Galilaa.
27. Ipsi autem egresso in terram, occurrit ex urbe vir quidam, qui habebat damonia ä temporibus multis, Sc vestimento non induebatur, neque in ulla domo manebat, sed in monumentis.
28. Is ergo, quum vidisset Jesum, Sc excia- misset, accidit ei ad pedes, St voce magna dixit: Quid mihi tecum Jesu, Fili Dei Altiffi- mi ? rogo te, ne me torqueas.
29. Mandabat enim illi spiritui impuro, ut exiret ab eo homine: nam ä multo tempore corripuerat eum : itaque vinctus iäe catenis , St pedicis custodiebatur : sed diruptis vinculis »vitabatur ä da mone in deserta.
30. Interrogavit autem eum Jesus , dicens ; Quod tibi nomen est ? Ipse verö dixit, legio: Nam damonia multa ingressa erant in eum.
I. Et rogabant eum, ne imperaret sibi,ut
ingredi
V/
he, ing ep« ;
? 4 -
fatta

dii#i
!<■ fj uti« jj -jeti fiSBÜ suis«
jfAnn pfant faitta 7. ft aacrati metab s-.ipls „•est.
!!■ De
cotem
snisit
39. B aunta «dica »ititiik
40. FaC Jasus, ex ispdhk u.&c Ijin erat Bidpede jaut dom e, Quoti aoHiuiu irandum jj. Mulli urinis i ipentea Mt cui
44 . Qu :riam pa inguinis
45 . Tui «gautib iqni cur iringit,
K tetig
ii Je
am eso ff.V. siisse, tr Warav ;am ot iaitj si
#.Ip tote fer Ustt pa* filiit
Ae ir tur:
. V
m?re
bum
f - - ---/ — » , I — - VUMill
andieruntt Cum gaudio excipiunt sermonem : I*d isti * adite* r.o« habent, qui ad tempus
abirent in abyssum.
32. Erat autem ibi grex porcorum multorum t pascentium in monte ; & rogabant
cum

äi
iis i\
illite
itudinh
float
in (;o. ono n ituiui
icencB
mpmi
ediunt
tra't«
«Mit,
bi.A
Ssi'Mi
«IM
i«itl
liiilut
famos
iiitisi jli eile, .trima
ituSEÜ: 8t «w
tos
itot.f®.
ibit?«
Staiwe-
aveto!
Mlülii
Gidare-
ifa.
,oaitit
tarn»
IHM» eblt, (td
itex:';-
llfOlt'
JjiJfii'
iipuio, »ter bis ä * seJ *
: in 4 '
itfiü oi IU
ie> <
tfi*
mi»'
imW
*0

eura daemonia , ut sibi permitteret in illos ingredi, Et permisit eis.
3Z. Egressa autem daemonia ex eo homi- he, ingressa sunt in porcos ; & grex ille ruit e prxeipitio in lacum : Lc sussocatus est.
34- Quum autem pastores vidissent, quod factum fuerat, fugerunt: &profecti,annun- ciirunt in urbem , & in agros.
35. Exierunt igitur, ut viderent, quod factum erat: veneriintque ad Jesum, St invenerunt hominem illum,a quo diemonia exierant, vestitum, ac sanse mentis, ad pedes Jesu i Lc metuerunt.
3 6. Annunciaverunt autem ipsis etiam ii, qui viderant, quomodo liberatus fuisset, qui fuerat dannoniacus.
37; Et rogavit eum tota multitudo circumjacentis regionis Gadarenorum , ut discederet ab ipsis, quia magno metu tenebantur : ipse autem ingressus

navigium .reversus est.
38. Deprecatus est autem eum vir ille, a quo daemonia exierant, ut eiset cum eo sed dimisit eum Jesus , dicens;
39. Revertere domum tuam, & narra, quanta tibi prxstiterit Deus. Abiit igitur, prsedicans per totam urbem , quanta sibi praestitisset Jesus.
40. factum est autem, ut quum revertisset Jesus , exceperit eum. turba : nam omnes exspectabant eum.
■ 41. Et ecce, venit quidam, cui nomen Jai- rus, qui erat prassectus synagoga: : & accidens ad pedes Jesu, rogabat eum, ut ingrederetur domum suam:
42. Quoniam erat ei unigenita filia > quasi annorum duodecim, eäque moriebatur. Inter eundum vero turba coarctabat eum.
43. Mulier autem, quas erat in fluxione sanguinis ab annis duodecim, 8c in medicos impenderat totum victum, nec ab ullo potuerat curari;
44. Quum accessisset a tergo, tetigit fimbriam pallii ipsius: & illico substitit fluxio sanguinis ejus.
45. Tuitc ait Jesus, Quis e/?, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus , dixit Petrus , gc qui cum eo erant. Magister, turba te constringit, & opprimit, Lc dicis, Quis est, qui me tetigit ?
46. Jesus autem ait, Tetigit me aliquis, nam ego cognovi virtutem » me prodiisse.
47. Videns autem mulier illa, fc non latuisse, tremens venit, Si accidens ei ad pedes, declaravit ei in conspectu totius populi, quam ob causam tetigisset eum, & quomodo sanata fuerat illico.
48. Ipse verö dixit ei, Confide filia, fides tua te servavit: vade cum pace.
49. Adhuc eo loquente, venit quidam a praefecto synagoga:, dicens ei; Mortua est filia tua : ne vexa Magistrum.
50. Jesus autem Aoeaudito, respondit ei; Ne metue, crede solummodo, & servabitur :
51. Ingressus vero domum , non permisit ingredi quenquam , nisi Petrum, Si Jaco- bum. St Johannera, 8t patrem, ac matrem puellae.
51. Flebant autem omnes, Kc plangebant eam: ipse verb dixit; Ne fi«te3 non est mortua , sed dotuiil,
53. Et deridebant eum, quod scuent esse mortuam.
54. Ipse vero ejectis foras omnibus, Sc prehensa manu ejus, clamavit, dicens; Pueli* turge.
55. E.t reversus est spiritus ejus, ac surre- xit illico : St ipse imperavit, ut ei daretur, quod ederet.
56. Et perculsi fuerunt parentes eius : ipse verö mandavit eis , ut nulli dicerent, quod factum fuerat.

CAPUT IX.

Commißio , 13 nii/Jio 12. Apostolorum. Miraculum s. panum, 13 " 2. piscium. Quid vulgua, ! 3 quid Apostoli de Christo fiuji- rint. Praemonet Christin de morte , (3 re- surreliione sua, transfiguratur, dxmoma - cum fanat, contentionem de primatu reprimit, Zelum inconstderatum redarguit » sequi se volentes instruit.

C Onvocatis autem Jesus duodecim discipulis suis, dedit cis vim , Lc potestatem in omnia dsmionia, Lc morbos fanandi.
2. Mis/tque eos, ut prxdicarent regnum Dei; Lc fanarent infirmos.
3. Et dixit eis, Nihil sumite ad iter, neque virgas , neque peram , neque panem, neque pecuniam, neque binas tunicas habere.
4. Et in quam cunque domum intraveritis, illic manete, Lc illinc "exite.
5.EC quicunque non receperint vos,exeuntes ex urbe illa , etiam pulverem a pedibus vestris excutite, ut hoc jit testimonium adversus eos.
6. Exeuntes igitur obibant singulos vicos, evangelizantes, Sc fanantes morbos ubique.
7. Audivit autem Herodes tetrarcha o- mnia, qua; fiebant ab eo: Lc haesitabat, pro- pterea quöd dicebatur ä quibusdam Johan- nem suscitatum esse & mortuis.
8- A quibusdam vero,Eliam apparuisset ab aliis autem , prophetam quempiam ex antiquis surrexisse.
9. Tunc ait Herodes Johannem ego decollavi : quis est autem iste, de quo ego talia 1 audio ? Lc studebat eum videre.
10. Reversi autem Apostoli, narraverunt ; ei.quxcunque fecerant: Si //>/<? assumtis illis, secessit privatim in locum desertum urbis , qua; vocatur Bethsaida.
11. Quod, quum cognovisset turba, se- quuta est eum : ipse autem excepit eos , Lc loquebatur eis de regno Dei; Lc eos, quibus sanatione opus erat, sanabat.
12. Dies autem coeperat inclinare: Lc accedentes duodecim illi, dixerunt ei, Dimitto turbam, ut abeuntes in circumjacentes vicos Lc agros , istuc divertant, Lc inveniatis cibaria: nam. hic in loco deserto fumus.
rtz. Ipse veto dixit eis, Date ipsis vos,quodl edant. Ipsi veto dixerunt, Non sunt nobis plus, quam quinque panes, Lc duo pisces, nisi nos profecti emamus toti huic popula escas.
14. Aderant enim quasi viri quinquies mille. Ait autem discipulis suis,facite , u$ discumbant per singulos quosque discubitu* quinquageni.
15. ipsi igitur ita; fecerunt, Kc discubuerunt erone»; -
1 En ; td §>Je
t

iü. rpse verö acceptis quinque illis panibus , 8c duobus piscibus , suspiciens in cce- lum, benedixit eis: & fregit, deditquediscipulis , ut apponerent turbae.
rr. Ederunt igitur omnes illi, St saturati sunt: St sublatum est, quod superfuit ipsis fragmentorum , cophini duodecim.
ig. Et factum est,ut quum ipse seorfim ■Oraret, fuerint una cum eo discipuli : quos interrogavit, dicens; Quemnam esse me dicit turba ?
19. Ipsi autem respondentes, dixerunt Jo~ hannem Baptistam: ahi autem Eliam : alii vero prophetam quempiam ex antiquis resurrexisse.
2.0. Dixit autem eis; Vos verö, quem me esse dicitis ? Respondens autem Petrus, dixit, Christum illum Dei.
21. Ipse verö interminatus eis, mandavit nulli hoc dicerent:
22. Dicens: Oportet Fih'um hominis multa pati, & reprobari ä senioribus , & principibus sacerdotum, 8c scribis, St interimi, St tertia die suscitari.
■23 Dicebat autem omnibus, Si quis vult me sequi, abdicet se ipsum, & attpllat crucem fu ani quotidie, St sequatur me.
24. Quisquis enim voluerit animam suam servare , perdet eam : quisquis verö perdiderit animam suam mea causa, is servabit eam.
25. Quid enim prodest cuipiam, fi lucretur universum mundum > se ipsum autem perdat, sive sui ipsius exitio multetur ?
16. Quem enim puduerit mei, ac-meorum sermonum, eius pudebit Filium hominis, quando venerit cum gloria sua,St Patris,san- ctoriimque Angelorum.
27. Dico autem vobis ver£ , sunt quidam ex iis, qui hic adstant, qui nequaquam gustabunt mortem, usquedum viderint regnum Dei.
28. Factum est autem qUum post hacc verba.quasi dies octo intercejjijsent,ut assum- tis Petro, St Johanne, St Jacobo, ascenderet in montem ad orandum.
29. Fadla est aijtem inter orandum species faciei ipsius alia, St vestitus ejus albus, ac refulgens.
30. F.t ecce, duo viri colloquebantur cum eo, qui erant Moses, St Elias :
31. Qui visi cum gloria, dicebant ipsius exitum, quo futurum erat, ut defungeretur in Hierusalem.
32. Petrus verö , St qui cum ipso erant, gravati erant somno : quum autem evigi- "l.issent, viderunt gloriam ejus, St duos illos viros stantes cum eo.
33. Kt factum est, quum illi discederent ab
eo, ut diceret Petrus ad Jesum; Magister, bonum est nos hic esse: atque faciamus tria tabernacula, unum tibi, St unum Mosi, St unum Elia:, nesciens quid diceret.
34. Ha-c autem ipso dicente, exstitit nubes, quae inumbravit illos: metuerunt autem, dum illi ingrederentur in nubem.
33. Ft vox exstitit i nube, dicens; Hic est filius ille meus, dilectus ille, insum audite.

Y>. Et po Equam vox illa exstitisset: inventus est Jesus solus : ipsi autem siluerunt, 8t nulli annunciarunt ner id tempus quic- gu»n torum, qus viderunt. *
37. Factum est autem sequente.die , ut
quum ipsi descendissent h monte, occurreret ei turba multa.
38. Et ecce quidam e turba vociferatus est, dicens; Magister, deprecor te, respice ad fi. lium meum : nam unigenitus est mihi.
30. Er ecce, spiritus apprehendit eum,Sc ipf' repente clamat, Sc Jpiritu.4 diicerpit cuni spumantem, Sc vix abscedit ab eo, conterens eum.
40. Et deprecatus sum discipulos tuos, ut ipsum ejicerent: sed non potuerunt.
41. Resvondeiis autem Jesus, ait; O gens incredula, Sc perversa, quo usque tandem ero apud vos, Sc sufferam vos Adduc filium tuum huc.
42. Quum autem adhuc accederet, allisit eum daemonium , Sc discerpsit : objurgavit autem Jesus spiritum impurum, Sc sanavit puerum : Sc reddidit eum patri suo.
43. Percellebantur igitur omnes super magnifica Dei virtute . omnibus verö miranti., hus super omnibus, quae faciebat, dixit discipulis suis:
44- Reponite vos in aures vestras sermones istos: futurum est enim, ut Filius hominis tradatur in manus ''ominum.
45- Ipsi verö ignorabant dictum istud, e- ratque ipsis occultum , aaeö ut illud noix sentirent ; Sc metuebant eum interrogaro de hoc ditio.
4<5. Incidit autem cogitatio inter eos, quis esset eorum maximus.
47. Jesus verö visa cogitatione cordis ipsorum, acceptum puerulum statuit apud se:
48. Et dixit eis ; quicunque exceperit puerulum hunc nomine meo , me excipit : Sc qiucunque me exceperit, excipit eum > qui me misit: nam qui minimus est inter vos, is erit magnus.
49. Respondens autem Johannes, ait, Magister, vidimus quendam sub nomine tuo ejicientem daemonia, Sc prohibuimus eum» quia te non sequitur nobiscum.
30. Et dixit ei Jesus ; Ne prohibete illum, qui enim non est adversum nos, pro nobis est.
51. Factum est autem interim, dum compleretur tempus , quo sursum reciperetur , tum ipse faciem suam direxit ad eundum Hierofolymam.
52. Misitque nuncios ante faciem suam j qui profecti, ingressi sunt in vicum Samaritanorum, ut pararent ei hojpitium.
53. Sed iU : non receperunt eum, quöd facies ejus esset proficiscentis Hierofolymam :
54. Quum autem hoc vidissent eius discipuli Jacobus.Sc Johannes, dixerunt, Domine, vis dicamus ,ut ignis descendat ö coelo, 8i consumat eos, ut etiam Elias fecit ?
55. Sed conversus Jesus, objurgavit eos, dicens; Nesciris qualis spiritus vos sitis ?
5 6. Filius enim hominis non venit,ut perderet animas hominum,sed ut servaret. Abierunt igitur in alium vicum.
57. Factum est autem, ut proficiscentibus ipsis quidam in via dixerit ei; Sequar te quo- cunque ieris, Domine.
38. Dixit autem ei Jesus; Vulpes habent lustra, & volucres creh nidos : Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.
5$. Dixit verö ad alium ^?«wrtWa»,Seguer»
me,
me. Atti ntptiusab
«i. 0«
sepeliant n innuiwas Äi. C* D®«'/
casiii-flit: 1 i,ku- {siis® a pMW
/lU,H ; w 8) fatt pro;
JOst 1 « 1 etiam a «eos bi diem, Si leniret.
!. Dice' a > sed 0 Domimin aedem st j. Abit aedium b 4. Ne p vfteAk
pemfcii
(jiüli
fawii twrmr ", Manen AStbiben tgrcisov» sediim» \ Sedi heritis, J nuitur v <j. Uti icite eis)ei.
10. In ieritis, i las ejus rr. Et obevesi icitote, 12, D itlonen »bis illi
I W
tadln
tte.qi
fctjl!
'rii
conJi
tome
ii.
alnei
sperr
<7
*j?aud j subji:
iim,i . Jj.

! die, a Kamen
eratei'-
ipieejd:
lihi.
it eam:
eruite:
:ontete
stuos,«
it.
; 0 ger, kernn k filk
•etet.aiffi objir;iril i fint
B,
sfel- io nati,
Äfij.
rsfeso-
iätSBUi-
näuie- M «
ittnojw

eos, quij
rdisipso- ud se: leritptie« .cipit: 8i eum> p itet voS) it
ies,iit,l!> Mine ta nimiis ffii
ikttilm,
, pro nofcis
tajttttm, id takl
dem samt MSittSi"
*,
mgwxlfr i/o/puis: des ilisci- Domine, ;oelo > 8c
ivit eos. i sitis i .it.utptr- ivet.Aie'
oisientfei
jarteqw
pesliiW
lins 1*3.
linet.
® 5 i
J

me, At ille dixit : Domine , permitte ,111 ij. ut prius abeam,ac sepeliam patrem meum.
6 i. Dixit autem ei Jesus ; Sine,ut mortui sepeliant mortuos suos : Tu vero profectus, annum,a regnum Dei.
6 i. Dixit autem etiam alius; Sequar te Domine : sed permitte mihi prius,ut valedicam iis.qui sunt domi meae.
Ö2. Ait autem ei Jesus; Nemo,qui manu suä admoti aratro , respexerit ad ea, qua- retro sunt, appositus e t a -1 regnum Dei.

CAPUT X

i XX. discipuli adjunguntur XI s. ApoftolU, 15 TJX urbibus infidelibus denunc,atur. Qnu proximus , (fi qux. diversa, fiudia
Marthxs 13 " Asari x.

Ost haec tutem designavit Dominus etiam alios discipulos septuaginta,misit- <jue eos binos ante facient suam in omnem urbem, & locum, quo futurum erat, ut ipse Veniret.
2. Dicebat igitur eis ; Medis quidem multa , sed operarii pauci : deprecamini ergo Dominum medis > ut emittat operarios in niedern suam.
3. Abite, ecce.ego mitto vos ut agnos in medium luporum’.
4 - Ne portate crumenam, neque peram, neque soleas : 8c neminem in via salutaveritis.
In quamcunque domum ingrediemini, primiim dicite: l’ax e fio huic domui.
(>. Quod si fuerit illic,quispiam filius pacis, requies.et super eum pax vestra: sin minus, td vos revertetur.
7. Manete autem in ea ipsa domo, edentes, Sc bibentes, qua: ab ipsis appofitA fuerint : dignus enim est operarius mercede suä. Ne egredimini e domo in domum.
8. Sed & in quamcunque urbem ingredi fueritis, & exceperint vos,edite, quae apponuntur vobis.
9. Et sanate infirmos, qui in ea fuerint,& dicite eis; Appropinquavit ad vos regnum Dei.
10. In quamcunque autem urbem ingredi fueritis, Sc non exceperint vos,egredi in plateas ejus dicite;
1 r. Etiam pulverem, qui adhaesit nobis ex Urbe vestra , vobis abstergimus: tamen hoc scitote , appropinquasse ad vos regnum Dei.
12. Dico autem vobis, Sodomorum conditionem die illo tolerabiliorem fore quam urbis illius.
13. Va: tibi Chorazin, vx tibi Bethsiiida : nam si inTyro.Sc Sidone edita: fuissent virtutes , qux edita: sunt apud vos , olim cum sacco ÖC cinere sedentes resipuissent.
14- Ideo Tyri, & Sidonis tolerabilior erit conditio in judicio,quam vestra.
15. Et tu Capernaum, qux usque ad coelum elata es,usque ad inferos deprimeris.
16. Qui vos audit , me audit • & qui vos aspernatur , me aspernatur: qui vero me a- spernatur, aspernatur eum,qui misit me.
17. Beverst siunt autem septuaginta cum gaudio , dicentes ; Domine, etiam daimonia liibjiciuntur nobis per nomen tuum.
rfl. Ipse autem dixit eis ; Spectabam sata- «um.ut fulgur,i coelo cadentem.
15. Ecce.do vobis potestatem calcandi serpentes, & scorpiones, & supra omnem vim inimici. Se nihil vos Iaecict.
20. Sed de eo ne gaudete,qtldc! spiritus vobis : objiciantur : gaudete vero potius, quod nomina ve tra s.npta sunt in coelis.
21. Eo ipso momento exsultavit Jesus in spiritu, & dixit; Gloriam tibi tribuo Pater, Domine coeli,Sc terra;, quod haec occultaveris sapientibus ,Sc intelligentibus; Sc detexens ea infantibus : etiam Pater, quia ita libuit tibi.
22. Omnia mihi tradita sunt ä Patre meo: Sc nemo novit, quis sit Eilius, nisi Pater: 8c quis sit Pater, nisi Eilius, Sc cuicunque voluerit Filius eam revelare.
23. Et conversus ad discipulos, privatim dixit eis ; Beati oculi,qui Vident, quse vos videtis.
24. Dico enim vobis, multos prophetas, Sc Keges cupivisse videre, qua: vos videris, nec Vidisse : Sc audire > qua: auditis, nec au- d.sse.
25. Tumecce, quidam legis interpres sur- rexit.tentans eum, Sc dicens; Magister,quid faciendo, vitam arternam possidebo i
26. At ille dixit ei; In lege quid scriptum est i quomodo legis r
27. Ille vero respondens , dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, Sc ex tota anima tna.Sc ex totis viribus tuis, Sc ex tota cogitatione tua : & proximum tuum ut teiplum.
28. Tum ipse dixit ei; reste respondisti, hoc fac, Sc vives.
29. Ille autem volens justificare se ipsum, dixit Jesu ; Et quis est meus proximus ?
30. Excipiens autem ejius sermonem Jesus, dixit; Quidam descendebat ab Hierus.leni in Jericho, Sc incidit in latrones,qui exspoliato eo.Sc plagis impositis abierunt,eo seminece relicto.
31. Casti autem sacerdos quidam descendit per eandem viam : qui viso eo, ex adverso praeteriit.
32. Similiter & Levita ,quum venisset eo» Sc illum vidisset,praeteriit cx adverso.
33. Samaritanus autem quidam iter faciens venit eo, & ipso conspecto,misericordia intima commotus est.
34. Et accedens,obligavit ejus vulnera,infundens oleum, ac vinum : Sc ipsimi impositum luo jumento , duxit in diversorium, & ejus curam egit.
3;.Postero autem die abiens,prolatos duo* denarios dedit hospiti > Sc dixit ei; Curam ipsius age : Sc quodeunque praeterea insum- seris,ego,quumredibo, reddam tibi.
3 6, Quis igitur horum trium tibi videtur proximus fuisse illi , qui incidit in latro» nes ?
37. Ille autem dixit: Is,qui usos est misericordia erga eum. Ait igitur ei Jesus, Abi,& tufae similiter.
38 Factum est vero inter eundum, ut ipse ingrederetur in quendam vicum : mulier autem quaedam, M arrha nomine, excepit eum domum suam.
39. Et huic erat soror, quae vocabatur Maria, qu* etiam assidens ad pedes Jesu, audiebat ipsius sermonem.
40. Martha vero distrahebatur circa frequens ministerium; superveniens igitur ait,
See 3 Do-

Domine, non est tibi cura - , quod soror mea dereliquit me , ut sola ministrem t dic ergo ei» ut me vicistim adjuvet.
4r. Respondens autem dixit ei Jesus, Martha , Martha. solicita es. & satagis de multis:
42. Atqui uno opus est.Maria vero bonam partem elegit, qua: non aufere tur ab ea.

CAPUT XI.

Christus docet orare, Dxmonium mutum ejicit, docet, qui Jint beati, quxfi$na improbis data, (is quomodo lucidum fiat corpus ;
4 Phari fico invitatus, externam fanchmo- ,ux larvam increpat .

TJT factum est, ut quum ipse oraret quo- dam in loco, postquam cessässet , diceret ei quidam ex ejus discipulis , Domine, doce nos orare, prout & Johannes docuit discipulos suos.
2. Dixit autem cis» Quum oratis, dicite . PATER noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum ; veniat regnum tuum : fiat yoluntas tua , sicut in coelo > ita etiam in terra.
3. Panem nostrum quotidianum da nobis in diem.
4. Et remitte nobis peccata nostra : nam 8t ipsi remittimus cuivis nobis aliquid debenti. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos ab illo improbo.
5. Dixit etiam eis, Quis vestrum habebit Amicum, Sc proficiscetur ad eum media nocte, Sc dicat ei, Amice, da mihi mutuo tres panes;
6. Quoniam amicus meus venit de via ad j me, St non habeo, quod apponam ei.
7. Et ille intus respondens, dicat, Ne mihi molestias praebe : jam ostium clausum est, St pueruli mei mecum sunt in cubili; non postum suvgere, Sc dare tibi.
g. Dico vobis, etiamsi non dederit ei experrectus, eö quod amicus ejus fit, at certe propter importunitatem ejus experrectus, dabit ei, quotquot sunt ei opus.
9. Et ego dico vobis, Petite,St dabitur vobis : quaerite , Sc invenietis : pulsate, St aperietur vobis.
10. Quisquis enim petit, accipit, Sc qui quierit, invenit: St pulsanti aperietur.
11. Ecquis autem ex vobis pater,/? filius ab eo petierit panem, lapidem ei dabit i aut fi piscem , num pro pisce dabit ei serpentem i
ia. Aut si petierit ovum , num dabit ei scorpium ?
13. Si vos igitur, qui mali estis, nostis bo- pq dona dare liberis vestris ; quanto magis Dater vester coelestis dabit Spiritum sanctum, petentibus ab ipso i
14. Ejecit etiam daemonium , quod erat mutum -.factum est autem egresso daemonio, Joqimtus est ille mutus, Sc mirata est turba.
ct- Quidam vero ex eis dixerunt,Per Beel- Zebulem , principem daemoniorum , ejicit daemonia.
id. Et alii eum tentantes, signum 4 coelo petebant ab eo.
17. Ipse vero, quum nfisset cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diffidens adversus scfe, vastatur, Sc domus sdversiissese diffidens cadit.

ig. Quod si etiam Satanas adversus se ipsum dissidet,quomodo stabit regnum ejus? Nam dicitis > per Beelzebulem ejicere nw daitnonia.
19. Quod si ego per Beelzebulem ejicio daunonia, filii vestri, per quem ejiciunt? propterea ipsi erunt vestri judices.
20. Sin autem digito Dei ejicio daemonia, nempe antevertens pervenit ad vos regnum Dei.
21. Quum validus quispiam armatus cu- , stodit aulam suam, in pace sunt, qux ipsi suppetunt.
22. Postquam vero quispiam , eo validior superveniens , vicerit eum , totam armaturam ejus tollit, qua confidebat, Sc spolia ejus distribuit.
23. Qui non est mecum, adversum me est: Sc qui non congregat mecum, spargit.
24. Quum impurus spiritus exierit ä quopiam , transit per arida loca , quarens requietu : Sc non inveniens , dicit; Revertat domum meam, unde exivi.
25. Veniens igitur,invenit eam Versam» Sc ornatam.
2 6. Tunc proficiscitur, Sc assumit septem alios spiritus improbiores, quam sit ipse, Sc ingressi habitant illic ; fi tque ultima conditio hominis illius deterior priore.
27. Factum est autem, quum hxc diceret, attollens vocem quaidam mulier d turba, dixit ei, Beatus venter, qui te portavit, Sc ubera, qua: suxisti.
28. Ipse autem dixit, Imö verö beati, qui audiunt sermonem Dei,& eum observant,
29. Quum autem turba aggregaretur apud eum, ccfcpit dicere, Gens ista improba est : signum requirit: sed signum non dabitur ei, nisi signum illud Jonai, Propheta:.
30. Nam prout fuit Jonas signum Nine- vitis , ita etiam erit Filius hominis isti genti.
31. Regina Austri surget in judicio cum viris gentis hujus , Sc condemnabit eos : quod 'venerit ab ultimis terris , ut audiret sapientiam Solomonis : Sc ecce, plus quam Solomon efi hoc in loco.
32. Viri NinevitK exsurgent in judicio cum gente ista, Sc condemnabunt eam: quod ad praeconium Jons resipuerint ;8c ecce plus quam Jonas efi hoc in loco.
33. Nullus verö , si lucernam accenderit, in occulto loco ponit eam: neque subter modium ; sed in candelabrum, ut, qui ingrediuntur, splendorem cernant.
34. Lucerna corporis est oculus : quum igitur oculus tuus fuerit simplex , totum quoque corpus tuum lucidum erit : quum verö malus fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit.
3f. Considera ergo num lumen , quod in te est, tenebra: sint.
36. Itaque si corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrosam , erit lucidum totum, ut quum lucerna fulgore te illustrat.
37. Quum autem hxc loquutus esset,rogavit eum quidam Pharisaeus, ut pranderet apud se. Ingressus igitur, recubuit.
38. Pharilieus verö, qüm hoc vidisset, admiratus est, eum non prius ablutum fuisse i ante prandium.
i 39- Di *

pharif** 0 B in putis« itwatM 40 Otii
l,s** Ii-'"
PIS»
e»?«
|K=®
Ustuit
sstonfd! jj foris.
jVsvi
«nt,8q>
i»,
«.Mi
Attiami
ts,. Ipse i inttrpi s oneril ;k> ex d 1.
«.V* «a proi aserant' j, Keunpi Siti fettii

| jiswnn [»Prcpti 1 Isii« al s pfisjuoji stnt.
|0, l't ä «impii Ami I51. As !-,aii* «seclo, ate. » U. Vi ai suil an intre «istis.
54. Ini tfierip
Iniit
N»
/»!
TNtti
•MUt
coepit
vobis
typot
r>
legatu 'fleat. I- l'i
8,U

411 ,
totas k
.nurntfn'
ejicati
ejicius
faft S rejnit
natus o qua ij
J validii i amati
limia sf. irglt. aritipm- [MSI*-
; Iterat
iit fatis fnjitik sa;«i»
•t ditat,
etuibi, am, S
leati.qai irvant, tturapi il oba l!>t iabitum
iiimStt-
smiiiis ili Aha
siit w i »riufet »inquam
»i ii&io tasjiod x« r i
Ktijfciti
wt!tM
qaimjt'
, tatati : quuir m teils
quodii.
iiu:i s * i tenti? Itllll»?
prini®*
iiM
00
!)•*

39. Dixit autem ei Dominus, Vos quidem Fhaiifei exteriorem poculi, patinxque partem purificatis : sed quod intra vos est, plenum est rapina,St improbitate.
40 Desipientes.nonne, qui fecit,quod foris est,etiam id,quod intus est,fecit i
41. Imo ea, qu* penis vos sunt, date in eleemosynam: 8c ecce, omnia erunt vobis munda.
42. Sed v* vobis Pharisieis, qui decimatis mentham.St rutam, St quodvis olus,sed praeteritis judicium. St ciiaritatem Dei. Haec autem oportuit facere, 8c illa non omittere.
43. Vae vobis Pharifatis , qui diligitis primum confessum in conventibus,St salutationes in foris.
44. Vae vobis Scribae, St Pharifaei hypocritae : qui estis ut monumenta quae non apparent,St qux nesciunt ii, qui super ea ambulant.
45 • Respondens autem quidam ex legis interpretibus , ait ei,Magister,quum b«cdicis, etiam nos afficis injuria ?
4<J. Ipse autem ait, Va; vobis quoque Legis interpretibus , quoniam oneratis homines oneribus difficilibus' portatu , sed ipsi uno ex digitis vestris non attingitis onera.
47. Vae vobis r quoniam aedificatis monumenta prophetarum, patres autem vestri interemerunt eos.
4g. Nempe testimonio vestro ultro consentitis factis patrum vestrorum J quoniam illi quidem eos interemerunt,vos autem aedificatis eorum monumenta.
49. Propreren etiam Sapientia Dei dixit. Mittam ad eos prophetas , Sc apostolos, & ex ipsis quojdam interiment , Ut quosdam expellent.
50. Ut ä gente ista requiratur sanguis o- mniuin propnetarum effusus a jacto mundi fundamento:
51. A sanguine Abel usque ad sanguinem Zac .aria;, qui periit inter altare, Sc aedem; profecto, dico vobis , requiretur ab hac gente. •
$1. Vae vobis Legis interpretibus, quoniam sustulistis elavem • cognitionis : ipsi non introistis ,& eos,«jui'iritroibant,prolii- buistis. i,
53. Quum »utem^hsec eisdiceret .coeperunt Scriba;, & Phari sx'i*vehementer ipsi imminere , St eum allicere ad loquendum de multis.
54. Insidi antes ei, 5 t cupicU venantes aliquid ex ipsius ore,ut eum accusarent.

CAPUT XII.

Christus i fermento Pharifccrum, a timore hominum,ab avaritia,&fo/icitudine terrenorum dehortatur , jubetque ad regni fui prxeurforia attendere,

Nterea quum aggregata esset permulta turba adeo , ut alii alios conculcarent, coepit dicere discipulis suis , In primis cavete vobis i fermento IMiarisaeoruni , quod est hypocrisis.
2. Nihil enim opertum est , quod non detegatur: St nihil occultum,quod non innotescat.
3. Propreren > quae in tenebris dixistis , in luce audientur : & quod in aurem loquu-

ti estis in conclavibus , praulicabitur in solariis.
4. Dico autem vobis amicis meis, Ne metuite vobis ab iis , qui interimunt corpus, St postea non habent, quod amplius faciant:
5. Prxmonstrabo autem vobis, quem metuatis 3 metuite eum, qui postquam interemit , auctoritatem habet conjiciendi in ge- itnnam : utique dico vobis. hunc metuite.

6 Nonne quinque passerculi veneunt assariis duobus l Se tamen unus ex 1 is non est iu oblivione in conspectu Dei ?
7. Quinetiam capilli capitis vestri omnes numerati sunt: ne igitur metuite, multis passerculis praestatis.
8- Dico autem vobis,Quisquis me agnoverit coram hominibus, Filius quoque hominis agnoscet eum coram Angelis Dei.
9. Qui vero me abnegaverit in conspectu hominum,abnegabitur in conspectu Angelorum Dei.
10. Et quisquis loquutus fuerit adversus Filium hominis, ei remittetur ; ei vero, qui adversus Spiritum sanctum blasphenuveriu non remittetur ei.
11. Quum autem adduxerint vos ad synagogas , Scmagistratus , ac potestates,ne"foli- citj estote, quomodo , aut quid pro defensione allaturi,aut quid dictu i sitis : -
12. Spiritus enim sanctus docebit vos e» ipso momento,qu e oporteat dicere.
1 3. Dixit autem ei quidam e turba, Magister , dic fratri meo , ut partiatur mecum naereditatem.
14. Ipse vero dixit ei, Heus tu, quis me vobis judicem, aut pai titorem praefecit i
15. Dixit igitur eis, Videte, Sc cavete ab avaritia : nec enim cujusquam vita ex ii«, qux ipsi suppetunt, in eo sita est, ut redundet.
16. Dixit autem eis parabolam in hxe verba, Hominis cujusdam divitis exuberarit regio:
17. Itaque ratiocinabatur apud se,dicens; Quid faciam ? nec enim habeo, ubi congre gem fructus meos.
iz. Et dixit, Hoc faciant : destruam horrea mea, & majora atdiricabo: Sc illic cogans omnes proventus meos, & bona mea:
19. Et dicam anima: meK, Anima, habes multa bona reposita in annos multos: requiesce,ede,bibe,oblectare.
20. Dixit autem ei Deus, Desipiens, hac nocte animam tuam repetunt abs te: quae vero parasti, cujus erunt r
21. Itä eil, qui thesaurum recondit sibi, nec est in Deo dives.
22. Dixit autem discipulis ‘uis, Propterea dico vobis,ne soliciti estote de anima vestra, quid esuri siris,neque de corpore .quare sitis induendi.
23. Anima plus est, quam alimentum, Se
corpus.quam indumentum,
24. Considerate corvos , neque serere, neque metere: quibus non est cella , neque horreum, Sc tamen Deus alit eos quanto vos praestatis volucribus ?
25. Quis autem ex vobis solidte cogitando potest apponere ad staturam suam cubi, tum unum i
26. Itaque, si ne rem quidem minimam

pratftare potestis, quid de reliquis illis estis soliciti?
27. Considerate lilia, quomodo crescant: non fatigantur, neque nent: dico autem vobis,ne Sotomonem quidem in omni gloria sua amictum fuisse ut unum illorum.
28. Quod si herbam,qua; hodie est in agro, & cras in clibanum immittitur,Deus ita circumvestit , quanto magis vos , exigua fide praediti r
29. Vos igitur,ne quxrite, quid esuri sitis, & quid bibituri; 5c ne suspenso animo estote.
30. Haec enim omnia gentes mundi requirunt i sater autem vester novit vos istis indigere.
3t. Quin potiusqurerite regnum Dei, & h#c omnia adj'< cientur vobis.
32. Ne metue, parve grex iste , nam libuit Patri vestro dare vobis regnum illud.
33. Vendite , qua; habetis,3c date eleemosynam. Parate vobis crumenas,qua: non veterascunt, thesaurum in coelis,qui nunquam deficiat,quo fur non appropinquat ,iS ubi tinea non corrumpit.
34. Ubi enim thesaurus vester est, illic & cor vestrum erit.
33. Sint lumbi vestri succincti, 8c vestr ,c lucernae ardentes :
3 6. Et similes eftote vos iis,qui exspectant, quando Dominus suus regressurus sit a nuptiis,ut , quum venerit , ac pulsaverit, statim aperiant ei.
37- Beati servi ilii,quos,quum venerit Dominus , invenerit vigilantes ; amen dico vobis , praecinget se , Sc faciet,ut discumbant,Sc accedens, ministrabit eis.
38. Etsi venerit in fecunda vigilia , & si in tertia vigilia venerit , atque ita invenerit, beati sunt servi illi.
39. Hoc autem scitote; si sciret paterfa- tnili.is , qua horä fur venturusfit .vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.
40. Et vos igitur eftote parati; quia, quä hora non putatis, Filius hominis veniet.
41. Dixit autem ei Petrus; Domine,nobis dicis illam parabolam, an etiam omnibus ?
42. Dixit autem Dominus; Qui' 'nam est fidus dispensator,ac prudens .quem Dominus constituet supra famulitium suum , ut tempore praestituto det demensum ?
43. Beatus servus ille, quem quum venerit Dominus,invenerit ita facientem.
44- Vere dico vobis,supra omnia,qua: sibi suppetunt, prxficiet eum.
45. Quod si dixerit servus ille in corde suo; Tardat Dominus meus adventum : coepe- ritque cadere servos, Sc ancillas, Sc edere,Sc bibere,Sc inebriari:
46. Veniet Dominus fervi illius , eo die, quo ipsum non exspectat, Sc eä hora, quam non novit : Sc separabit eum, partemque cum incredulis ei statuet.
47- Ille autem servus , qui novit voluntatem Domini tui, 8c neque je comparavit, neque fecit ex ejus voluntate, CXdetur multis ,
.48. Qui vero non novit,Sc fecit digna plagis,cxdetiir plaprt paucis. Porrö cuicunque multum datum fuerit, multum repetetur ab eo; Sc apud quem depositum fuerit multum , amplius reposcetur ab eo.
Cap.t 2.1;
49. Ignem veni missurus in terram,Sc quid volo,si jam accensus est 2
30. Sed baptismo oportet me baptizari, Sc quomodo constringor usque quo hac perficiatur 2
31. Putatis me advenisse pacem daturum in terra ; non,dico vobis,imo dissidium.
32. Erunt enim ex hoc tempere quinque in una domo dissidentes •, tres adversus duos, Sc duo adversus tres.
33. Dissidebit pater adversus filium, Sc filius adversus patrem : mater adversus filiam,Sc filia adversus matrem; socrus adversus nurum suam, Sc nurus adversus socrum suam.
34. Dicebat autem etiam turba:; Quum videritis nubem exorientem ab Occasu , statim dicitis ; Imber venit: Sc ita fit.
53. Et quum Austrum flantem, dicitis,L- stus erit -. Sc fit <fiux.
3 6. Hypocritae, faciem terrx, Sc coeli nostis explorare, hoc zutemprxftitutum tempus qui sit,ut non exploretis 2
57. Cur autem Sc per vos ipsos non discernitis,quod justum est ?
38. Enimvcrö dum abis cum adversario tuo ad magistratum,da operam in via , ut libereris ab eo : ne pertrahat te ad judicem, Sc judex tradat te exactori,Sc exactor conjiciat te in carcerem.
39. Dico tibi, non exibis illinc usque quo ultimum etiam minutum reddideris.

CAPUT XIII.

Exempli* & similitudine ad refipifcentiam
exhortatio. Mutier sabbatho sanatur.
Varabolagramfinapu , ipffermenti. Salvandi difficultas , & lucim Chrifli super
Hierusalem.

Dfuerunt autem eo ipso tempore quidam,annunciantes ei de Galilaiis,quorum sanguinem Pilatus miscuerat cum ipsorum sacrificiis.
2. Et respondens Jesus dixit eis; Putatis hos Galilscos pra: omnibus Galilaiispeccatores fuisse,quod talia passi sint ?
3. Nequaquam, dico vobis rimo, nisi resipiscatis,omnes itidem peribitis.
4. Aut illi decem 8c octo, supra quos cecidit turris in Siloam, St quos interemit, putatis debitores fuisse pr* omnibus hominibus, qui habitabant Hierosolymis i
3. Nequaquam, dico vobis : Imo nisi resipiscatis,omne similiter peribitis.
6 . Dixit autem hanc parabolam, Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua: 5c venit,quaerens fructum 11 ea, neque invenit»
7. Dixit autem vinitori; Ecce , anni tres sunt, ex quo venio, quaerens fructum infici*, ista, Sc non invenio: exscinde eam*: quorsum etiam terram inutilem reddit ?
8- Ille vero respondens,dixit ei; Domine, sine eam etiam hoc anno , usque quo fodero circum eam, Sc misero stercus:
9. Et si quidem tulerit fructum, fi es : sin miniis, postea exscindes eam.
xo. Docebat autem in quadam synagoga sabbatho.
11. Et ecce,mulier adfuit,habens spiritum infirmitatis ab annis decem Sc octo : eratque incurva, nec prorsus fese poterat surrigere,
12. Ipsam autem Jesus visam advocavit,Sc
dixi*
EVANGE L 1 UM

dixit ei; Mulier,soluta es ab infirmitate tua.
13. Et imposuit ei manus: 8c illito surre- cta est; St glorificabat Deum.
14. Respondens autem prxfectus fynago- gx,indignans quöd sabbatho sanässet Jesus, dixit turba - : Sex dies sunt , quibus oportet operari: his ergo diebus venite, St curamini, & non die Sabbathi.
15. Respondit ergo ei Dominus, & dixit; Hypocrita , unusquisque vestrum Sabbatho nonne solvit bovem suum,aut asinum a prx- sepj, & abducit aquatum ?
16. Hanc autem filiam Abrahami, quam vinxerat satanas, ecce decem Sc octo annos, non oportuit a vinculo isto solvi die sabbathi ?
17. Et quum hxc diceret , pudefiebant omnes,qui se opponebant ei: tota vero turba gaudebat super omnibus illis praeclaris rebus rquae fiebant ab eo.
IX. Dixit autem Jefiu ,■ Cui rei simile est regnum Dei,Ac cui illud allimilabo ?
19. Simile est grano sinapis, quod acceptum quispiam , misit in hortum suum : Ac crevit,& evasit in arborem magnam, 5 c volucres coeli nidulatx sunt in ejus ramis.
2.0. Et rursum dixit; Cui rei allimilabo regnum Dei ?
21. Simile est fermento, quod acceptum mulier indidit in farina: sata tria, usque quo fermentaretur tota.
22. Peragrabat igitur singulas urbes,& vicos,docens, Ac iter faciens Hierosolymam.
23. Dixit autem ei quidam; Domine,num pauci sunt, qui servantur; Ipse verö dixit eis:
24. Contendite intrare per angustam portam ; quia multi, dico vobis , studebunt intrare, Ac non poterunt:
25. Ex quo videlicet surrexerit paterfa- inilias,& occlusent ostium, 8c coeperitis foris stare Sc pulsare ostium, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis : qui respondens, dicet Vobis,Nescio vos, unde sitis.
2 6. Tunc incipietis dicere, Edimus in tui conspectu, Li bibimus, Ac in plateis nostris docuisti.
27. Et dicet; dico vobis, nescio,unde vos sitis : abscedite ä me omnes,qui datis operam injustitia:.
28. Illic erit fletus , Lc stridor dentium, quum videritis Abrahamum , Sc Itaacum.Sc Jacobum.Sc omnes prophetas in regno Dei, vos autem ejici foras,
29. Tunc venient homines ab Oriente, Ac Occidente , Sc Borea, Lc Austro : Ac discumbent in regno Dei.
30. Et ecce , sunt ultimi, qui erunt primi, Lc sunt primi >qui erunt ultimi.
31. Eo ipso die accesserunt quidam Phari- ssi, dicentes; Exi,8c abi hinc ; nam Herodes vult te interimere.
32. Tunc ait eis; Profesti, dicite vulpi isti, Ecce, ejiciam dxmonia, St sanationes peragam hodie Ac cras: tertia autem die consummabor.
33. Veruntamen oportet mehodie,St cras, Sc perendie iter facere: quia non contingit,ut propheta pereat extra Hierusalem.
34. Hierusalem,Hierusalem,qux interimis prophetas, Sc lapidas eos,qui ad te missi sunt, qqotic* volui «ongregats libero* tuos,
quemadmodum gallina pullitiem suam sub alas,Sc noluistis i
35. Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta. Amen autem dico vobis, non videbitis me, usquedum venerit tempus , quum dicatis ; Benedictus,qui venit in nomine Domini.

CAPUT XIV.

Sanatio Hydropici sabbatho. Sermones convivales Chrifti , ej usque praemonitio ai sui
imitatores,

T fastum est, ut quum venisset domum cujusdam ex primoribus -Pharifeis sabbatho ad edendum panem, ipsi observarent eum. -
2. Et. ecce, quidam hydropicus aderat coram eo.
3. Tum respondens Jesus, dixit Legis interpretibus , Sc Pharisxis, in lixc verba: Li- cetne curare sabbatho ?
4. Ipsi vero tacuerunt. Tum ipse prehensum eum sanavit, Sc dimisit.
5. Et respondens eis, dixit; Quis vestrum, ßip/ius asinus,aut bos in puteum incidat,nor» statim extrahet eum die sabbathi i
6. Et non poterant ei ex adverso ad ista respondere.
7. Dixit autem parabolam iis, qui vocati fuerant.attendens.quomodo primos accubitus elicerent, dicens cis;
8- Quum vocatus fueris ab aliquo ad nuptias , ne discumbito primo loco: ne fortä honoratior te sit vocatus ab eo :
^ p. Et is,qui te ,8c illum vocavit .veniens, «icat tibi; Da huic locum: Sc tunc incipias cum ignominia ultimum loaim tenere.
10. Sed quum vocatus fueris, vade discubitum in ultimum locum , ut quum venerit, qui te vocavit,dicat tibi; Amice, ascende altius : tunc erit tibi gloria in conspectu eorum,qui tecum discumbunt.
11. Nam quisquis sc extollit, deprimetur; 8c qui se depresserit,extolletur.
12. Dicebat autem etiam ei , a quo fuerat ipse vocatus , Quum feceris prandium , aut coenain, ne vocato amicos tuos, neque fratres tuos , neque cognatos tuos, neque vicinos divites : ne quando Sc ipsi te viciisim v»- cent,ac t etribuatur tibi gratia.
13. Sed quum facis epulum, voca mendicos,mancos,claudos , coscos:
14. Et beatus eris, quia non possunt^ia- tiam retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
13. Hxc autem,quum audisset quidam ex iis,qui simul discumbebant, dixit ei; Beatus, qui edit panem in regno Dei.
16. Ipse autem dixit ei; Homo quidam fecit coenam magnam,8c vocavit multos:
17. Misitque servum suum hora coena:,ut diceret vocatis; Venite , quia jam parata sunt omnia,
iz. Et omnes coeperunt uno ore se excusare. Primus dixit ei; Agrum emi, 8c ne- cesse habeo exire, Sc eum inspicere : rogo te, habe me excusatum.
19. Et alter dixit; Juga boum emi quinque , Sc proficiscor ad probandum ea: rogo te,habe me excusatum.
20. Et alius dixit; Uxorem duxi, Scpro- pterea non possum venire.
Lee 5 ai.Quum

21. Quum icitur servus ille advenisset,an- rmnciavit ista Domino suo. Tum iratus pa- terfamiliäs , dixit fervo suo, Exi cito in pia teas, & vicos urbis, 8c mendicos,ac mancos, claudosque.Sc cnecos huc introducito.
22. Et ait servus, Domine factum est, ut imperasti,& adhuc locus est.
23. Tunc ait Dominus fervo, Abi ad vias, Kc sepes.Sc coge ingredi,ut impleatur domus mea.
24. Dico enim vobis,neminem virorum il lorum, qui vocati fuerant, gustaturum coenam meam.
25. Ibat autem turba multa cum eo: & conversus dixit eis:
26. Si quis venit ad me,8c non odit patrem suum , 8c matrem , Sc uxorem, Sc liberos,St fratres,8c sorores, atque adeo etiam animam suam,non potest meus esse discipulus.
27. Et quisquis non portat crucem suam, & sequitur me, non potest meus esse discipulus.
28. Quis enim ex vobis, si velit turrim x dificare - non prius considens computat sum- tum,an habeat, qua: ad cjus perfectionem requiruntur!
29 Ut ne postquam statuerit fundamentum , St nequiverit eam petsicete,omnes,qui spectarint.incipiant illi illudere.
30. Dicentes, Homo iste coepit aidificare,
St nequivit xdificium perficere.
31. Aut quis Rex proficiscens, ut committat prxlium adversus alterum Regem > non prius consultat considens , an posiit cum decem millibus occurrere illi, qui cum vigintil millibus venit adversus ipsum i ™
32. Alioquin, quum adhuc ille procul est, legatione missa rogat ea, qua: ad pacem spectant.
33. Sic ergo quisquis vestrum non valedicit omnibus bonis suis, non potest meus esse discipulus.
34. Bonus est ia!: si vero sal infatuatus fuerit,quo condietur ?
35. Neque ad terram, neque ad sterquilinium appositus est, foras eum abjiciunt. Qui habet aures ad audiendum , audiat.

CAPUT XV.

Tres parabola:, de ove, (S?drnrhmd perditu, filioque prodigo.

A Ccedebant autem ad eum omnes publicani,Sc peccatores ,ut eum audirent:
2. Et murmurabant Pharifxi.Sc Scriba:, dicentes; lite peccatores recipit,& edit cum cis.
3. Ipse vero loquutus est ad eos hanepa- »abolam.dicens;
4. Quis ex vobis,si habeat centum oves.Sc perdiderit unam ex illis , non derelinquit illas nonaginta novem in deserto , S< abit ad eam , quae periit , usque dum eam nactus erit ?
5. Et eam nactus,imponit in humeros suos gaudens;
6. Venicnsque domum , convocat amicos Sc vicinos, dicens eis3 Gratulamini mihi : nam inveni ovem meam,quae perierat i
7. Dico vobis, ita fore gaudium in coelo super uno peccatore resipiscente, quäm super nonaginta novem justis . quibus 11011 opus est resipiscentia.
8. Aut qua. mulier,si habeat drachmas de. cem.Sc perdiderit drachmam unam , non accendit Incernam,Sc verrit domum,quxritque accuratd, usque quo eam invenerit ?
9. Et eam nacta , convocat amicas,ac vici- nas, dicens: Gratulamini mihi: nam inveni drachmam, quam perdideram.
10. Ita dico vobis, gaudium est in conspectu Angelorum Dei super uno pe-catore resipiscente.
11. Ait autem, Quidam habebat duos fi* lios ;
12. Quorum junior dixit patri,Pater , d* mihi partem substantia: ad me attinentem. Ute igitur divisit eis ra.ultates.
13. Post dies autem non multos,congregatis omnibus, junior ille filius peregre prosectus est in regionem longinquam : Sc illic diis,pavit substantiam suam profusd vivendo.
14. Quum autem omnia ipse consumsisset, ortae t fames valida in regione illa; Sc ipse coepit vitlu defici.
15. Abiit igitur , Sc adhaisit uni ex civibus regionis illius: qui misit eum in agros suos ut pasceret porcos.
iü. Et desiderabat implere ventrem suum siliquis, quas edebant porci: Sc nemo ei dabat.
17. Quum autem ad se rediisset , dixit; Quot mercenarii patris mei redundant panibus, ego vero fame pereo !
18. Surgens, proficiscar ad patrem meum. Sc dicam ei, Pater, peccavi m coelum, Sein
uo conspectu:
19. Neque amplius sum dignus vocari silius tuus: fac me ut unum ex mercenaris tuis.
20. Surgens igitur, contend t ad patrem suum. Quum autem adhuc longi abesset,vidit eum pater ipsius, Sc intima milericorriia motus est; Sc accurrens, in.idit in collum ejus.Sc deosculatus est eum.
21. Dixit autem ei filius, Pater,peccavi ii» coelum, Sc in tuo conspectu, neque dignus sum amplius voian filius tuus.
22. Dixit vero pater ad servos suos, proferte stolam illam prxeipuam , Sc induite eum, Sc indite annulum in manum ejus.Sc soleas in pedes :
23. Et adductum vitulum illum saginatum mactate ,8c edentes oblectemur.
24. Quia filius iste meus mortuus erat, Sc revixit: perieratque,8c inventus est. Coeperunt igitur sesc oblectare.
25. Erat autem filius ille ipsius lenior ruri; qui ut veniens appropinquavit domui , audivit concentum, Sc choros.
26. Et vocatura unum ex pueris, percontatus est,quid istud esset.
27. Is vero dixit ei, Erster tuus venit: 8c mactavit pater tuus vitulum illum saginatum : quod valentem illuni receperit.
28. Indignatus est autem ille, nec voluit introire. Pater ergo ipsius egressus,advocabat eum.
29. Ipse veri- respondens, dixit patri, Ec- ce , tot annos servio tibi, nec unquam praeceptum tuum sum transgressus , nec unquam dedisti mihi hoedum.ut cum amicis meis oblectarer ;
30. Sed quum filius iste tuus, qui abligurivit:

rivit victum tuum cum meretricibus , ven t, mactasti ei vitulum illum saginatum.
31. Ipse vero dixit ei , Fui, tusemperme- eum es, Sc omnia mea tua lunt.
31. Fxhilarari vero,St gaudere oportebat, Quod frater tuus hic mortuus erat, & revixit: perieritque.Sc inventus est.

CAPUT XVI.

Tarabtla dijpensatoris iniqui. Divortium. Dives epulo , 15 Lazarua.

D ixit autem etiam discipulis suis , Fuit homo quidam dives, qui habebat dispensatorem : & is delatus est apud eum , ut qui dilflparet, qua: ipsi suppetebant.
2. Vocavit eum igitur, St dixit ei; Qui istud audio de te .' redde rationem dispensationis tua:: non emm poteris amplius este dispensator.
3. Dixit autem apucl se dispensator, Quid faciam , quum dominus meus auferat k me dispensationem i fodere nequeo, mendicare pudet.
4. Novi, quid sim faturus,ut,quum amotus fuero ä dispensatione, recipiant me aliqui domum suam.

5. Convocatis itaque singulis debitoribus domini fui, dixit primo > Quantum debes domino meo ?
6. Is autem ait, Centumbatosolei.Tum ille dixit ei, Accipe tabulas tuas, 5 c sede cito, & scribe quinquaginta.
7. Deinde alii dixit , Tu vero quantum debes i Is autem ait, centum coros tritici. Tum ipse dixit ei, Accipe tabulas tuas, St scribe octoginta.
z. Et laudavit Dominus ille dispensatorem injustum ,quöd prudenter fecisset. Certe lilii hujus seculi prudentiores sunt filiis lucis in suo genere.
r). Sic etiam ego vobis dico, Facite vobis amicos ex mamona injusto : ut, quum defeceritis , recipiant vos in sterna illa tabernacula.
10. Qui fidelis est in pauco, etiam in multo fidelis est: St qui in pauco injustus est, etiam in multo injustus est.
ii. Itaque, si in fallaci mamona fideles non fuistis , verum mamonam quis credet vobis ?
12. Et fi in alieno fideles non fuistis, quod Vestrum est, quis dabit vobis ?
13. Nullus 1 'erVus potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, & alterum diliget: aut uni adhaerebit, 8t alterum contemnet, non potestis Deo servire, i$c mamonse.
14. Audiebant autem hsc omnia etiam Tharifsi, qui erant avari: & sannis eum excipiebant.
13. Tunc dixit eis, Vos ii estis,qui justificatis vos ipsos in hominum conspectu : Deus autem novit corda vestra: quia , quod apud homines sublime est, abominatio est in conspectu Dei.
16. Lex, 8c prophetae usque ad Johannem: ab eo tempore regnum Dei evangehzatur , £Si quivis in illud vi perrumpit.
17. Facilius est autem coelum , & terram prasterire.quim legis unum apicem excidere jg. Quisquis dimittit uxorem suam , St alteram ducit, moechatur: & quisquis ä viro «ümissam ducit, moeshatuv*
19. Carteriim quidam erat dives, qui induebatur purpura , 8c byslo. & sesc oblectabat quotidie splendide.
20. F rat vero quidam mendicus, nomine Lazarus , qui projectus erat ad vestibulum ejus, ulcerosus.
21. Et desiderans saturari micis, qux cadebant e mensa divitis : sed & canes veniebant , ac lingebant ejus ulcera.
22. Factum est autem, ut moreretur mendicus, St asportaretur ab Angelis in sinum Abrahatni: mortuus est vero etiam dives, ac sepultus est.
13. Et apud inferos sublatis oculis suis, quum esset in tormentis , vidit Abrahamum elonginquo, St Lazarum in sinu ejus.
24. Tum ipse clamans , dixit, Pater Abra- hame, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digitum suum in aquam & refrigeret linguam meam : quoniam crucior in ista flamma.
2$. Dixit autem Abra 1 1 a mus , Fili, memento te bona tua recepisse in vita tua > Lt Lazarum similiter mala : nunc autem hic solamen recipit, tu verö cruciaris.
26. Et ad hxc omnia,inter nos,St vos hiatus ingens constitutus est, ut ii,qui volunt hinc transire ad vos,non possint, neque istinc huc transire.
27. Dixit autem iUe , Rogo te igitur pater, ut eum mittas domum patris mei.
2g. Habeo enim quinque fratres, ut hate attestetur eis, ne & ipsi veniant m hunc locum tormenti.
29. Dicit ei Abrahamus , HabentMofen, St prophetas : audiant eos.
30. Illevero dixit, Non,Pater Abrahame ; sed si quis e mortuis abierit ad eos , resipiscent.
31. Abrahamus autem dixit ei, Si Mosen, Sc prophetas non audiunt, ne,siquidem quispiam ex mortuis resurgat , perfuadebun-
CAPUT XVII. Scandalum vitandum.ignoscentia commendata. 10. lepro/isanati. Regnum Dei quomodo veniet,lis quo mundiJiatu apparebit f ilius hominis.
A lt autem discipulis, Contingere non potest , ut non eveniant offendicula : sed VX illi, per quem eveniunt.
2. Expedit ei,si mola asinaria circumponatur collo ejus, & abjectus fuerit in niite,potius , quam ut sit offendiculo uni ex parvis istis.
3. Cavete vob"is : Si peccaverit in te frater tuus, objurga eum: St si resipuerit, remitte ei.
4. Et, si septies in die peccaverit in te , 8c septies in die revertatur ad te, dicens ; Resipui: Remittes ei.
5. Tunc dixerunt Apostoli Domino, Adde nobis fidem.
(>. Dixit autem Dominus , Si haberetis fidem quantulum est granum sinapis, diceretis huic sycamino, Eradicator, 5 c plantator inmari: St obediret vobis.
7. Quis autem vestrum habet servum a- rantem, aut pascentem , qui regresso ab a- grodicat statim, Accede , St recumbe i g, Imö nonne dicit ei, Para, quod coe-
nwa»

nem,Sc pracinctus ministra mihi usque (ira edero, ac bibero : postea Sc edito tu > Sc bibito ? .
9. Num gratiam habet servo illi, quia fecit, qua; ipsi edicta fuerant i non puto.
10. Ita& vos, quum feceritis omnia, quae edicta (unt vobis,dicite,fervi inutiles fumus: nam quod debuimus facere,fecimus.
n. Et factum est inter eundum Hierofo- lymam , ut ipse transiret per mediam Samariam, & Galilxam.
it. Quum autem ingrederetur in quen- dam vicum, occurrerunt ei decem viri lepro ■ si, qui steterunt procul:
13. Et sustulerunt vocem, dicentes; Jesu magister, miserere nostri.
14. Qui.quumeoj vidisset,dixit eis; Profecti, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est,ut inter eundum purificati sint.
15. Unus autem ex ipsis ut vidit fe sanatum esse,revertit, glorificans Deum voce magna.
1 6. Et procidit in faciem ad pedes ejus, gratias ei agens : eratque iste Samaritanus.
17 . Respondens autem Jesus, dixit; Nonne decem illi purificati sunt t novem autem illi ubi sunt ?
18. Non sunt reperti, qui redierint,ut retribuerent gloriam Deo , nisi alienigena iste.
19. Et dixit ei; Surge.cssabi; fides tua te servavit.
20. Interrogatus autem ä Pharisieis,quando venturum esset regnum Dei, respondit eis,8c dixit; Non veniet regnum Dei ita, ut observari possit.
11. Neque dicent; F.cce hic, aut ecce illic : ecce enim,regnum Dei intus habetis.
22. Dixit autem discipulis; Veniet tempus, quum desiderabitis videre unum ex diebus Filii hominis : nec videbitis.
23. Et dicent vobis, Ecce hic, Sc ecce illi«; sed ne abite , neque prosequimini.
24. Nam sicut fulgur coruscans re
gione.qu* sub coelo est, in alteram , quae sub coelo est, splendet: itä erit Sc filius hominis die suo.
23. Sed prius oportet eum multa pati, Sc reprobari a gente ista.
ad. Et prout factum est in diebus Noe, ita erit etiam diebus Filii hominis :
27. Edebant, bibebant, uxores ducebant, & dabantur nuptum ad eum usque diem, quo introiit Noe in arcam ; venitque diluvium, Lc perdidit omnes.
2g. Similiter etiam, ut accidit in diebus Lot : edebant,bibebant,emebant,vendebant, plantabant,aedificabant:
29. Quo autem die Lot exiit Sodomis, pluit igni,8« sulphure e coelo, Sc omnes perdidit :
30. Secundum hsc erit dies,quo Filius hominis detegetur.
31. In illo die, qui fuerit in solario, Sc vasa ejus in ipsa domo , ne descendat ad ea tollenda : Sc qui in agro, similiter non revertatur retrorsum.
32. Memineritis uxoris Lot.
33. Quicunque studuerit animam suam servare , perdet eam : Sc quicunque eam perdiderit,vivificabit eam.
34. Dico vobis > illi nocte erunt duo in lecto uno; unus accipietur , Sc alter relinquetur.

35. Du* erunt molentes simul: una accipietur, 8c altera relinquetur.

z6. Duo erunt in agro : unus accipietur, Sc alter relinquetur.
37. Tum respondentes - dicunt ei: Ubi, Domine ? Ipse vero dixit eis ; Ubi corpus, illuc congregabuntur aquil*.

CAPUT XVIII. '

Exemplo vidux, 1$ publicani commendan- tur aj/idui t/u,'Jp humilitat orationis. Puerulos Chrifius ampletiitur. ‘Terrentur qui pecunnu pojßdent. Chrijlus consolatur, qui omnia reliquerunt.

D ixit autem eis etiam parabolam, huc /pedantem , quod oporteret ipsos scmper orare,nec segnes eile,
2. Dicens; Judex quidam erat in quadam urbe,qui Deum non timebat, nec queiiquam reverebatur:
3. Erat autem in illa urbe qu*dam vidua, qua: venit ad eum, dicens; Vindica me ab adversario meo.
4. Ille autem noluit per multum tempus: postea vero dixit apud fe; Etsi Deum no« t,meo,nec quenquam revereor
5. Tamen quia molestiam mihi pr*bet vidua ista, vindicabo eam,ne tandem veniens obtundat me.
(5 . Ait autem Dominus; Audite, quid Judex ille injustus dicat:
7. Deus autem non vindicabit electos suos, vociferantes ad ipsum die, ac nocte, etiamsi iram cohibeat super ipsis i 8- Dico vobis,vindicabit eos cito. Verun- tamen Filius hominis quum venerit,num re~ perturus est fidem in terra ?
9. Dixit autem etiam quibusdam, qui sibi persuaserant se justos esse, Scpro ninilo habebant reliquos , parabolam istam:
10. Homines duo ascenderunt in templum ad orandum: unus 1’harila'us, Sc alter pubji- canus:
11. 1 ’harisituS consistens seorsim,h*c oravit; Deus,gratias ago tibi, quod non sim ut reliqui homines,rapaces,injusti,moec i: vel etiam ut iste publicanus.
12. Jejuno bis hebdomade, decimo quacunque possideo.
13. Publicanus autem procul stans,nolebat vel oculos in coelum attollere : sed c*de- bat pectus suum, dicens; Deus, placator mihi peccatori.
14. Dico vobis, descendit iste justificatus domum luam potius,quAm. ille : quia quicunque fe extollit, deprimetur, St qui fele deprimit,extolletur.
15. Adferebant autem ad eum etiam infantes , ut eos tangeret: quum autem hoc vidissent disciputi, objurgarunt eos.
16. Jesus vero,quum puerulos advocasset, dixit; Sinite puerulos venire ad me, St eos non prohibete : talium enim est regnum Dei.
17. Amen dico vobis, qnicunque non exceperit regnum Dei tanquam puerulus , nequaquam introibit in illud.
18, Tunc int, rrogavit eum quidam ex primoribus,dicens ; Magister bone,quid faciendo,vitam xternam possidebo 5
ip.Dixit autem ei Jesus ; Cqr me dicis bo» ftiun i nemo bonus,nssi unus, nempe Deus
so. Prasse, w tidito; 5 iicito; 1 tuam, n. Mi si i i»" s
unas eti hSbän
0 illiti 1 ti.MiD di
QnM is® fast pias h it
K, Faci I» aciis i
■ Ja intra :6. Qji
iis pote! 17 - ¥ bot apu Deum.
28. Di «nisonir :p. !p>
itmo est ‘tes.autf yni Dei 30, Qp, K tfflipe Etaiam.
V']eto
jiittisjE
l-kckiül
■ sojktas, ;i, Iui
jl contuit
iment: 14 . lp erantqu trerunt» •I 35 . K smqnan ipud vi; 3Ö.Q sreunti 37. A mann Ji ; I Davidii
39 . i Gieret : Dividis
40. } ea ad «A
»I
toi®
d.
dest
41
turi
quui
Z.uc
tk

20. Pracepta nosti; Ne moechare; Ne occidito; Ne furare; Ne falsum testimonium dicito ; Honora patrem tuum, & matrem tuam.
21. Ille autem dixit; Hatc omnia observavi ä juventute mea.
22. Jesus verö his auditis, dixit ei; Adhuc unum tibi deest : omnia, quae habes, vende, gc distribue pauperibus , 8c habebis thesaurum in ccelo : & adesdum, sequere me.
2Z. At ille his auditis, valde tristis factus «st, nam dives erat valde.
24- Quum autem vidisset Jesus eum valde tristem factum , dixit; Quam difficulter qui pecunias habent , introibunt in regnum Dei.
25. Facilius est enim camelum per foramen actis intrare, quam divitem in regnum Dei intrare.
2«. Qui vero istud audierant, dixerunt; Et quis potest servari ?
27. ipse autem dixit, Quae fieri non possunt apud homines , fieri possunt apud Deum.
28. Dixit autem Petrus; Ejcce.nos reliquimus omnia, Sc sequuti sumus te.
29. Ipse vet o dixit eis, Arnen dico vobis, nemo est, qui reliquerit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut liberos, regni Dei causa.
30. Qui non recepturus sit multiplicia in hoc tempore , Sc in ieculo venturo vitam »ternam.
31. Jesus autem assumtis illis duodecim, dixit eis ; Ecce , ascendimus Hierosolymam, & perficientur omnia > qua: scripta sunt per prophetas , de Filio hominis.
32. Tradetur enim Gentibus, 8c illudetur, & contumeliis afficietur, Sc conspuetur.
33. Fit postquam eum flagellaverint, interiment -. sed die tertia resurget.
34. Ipsi vero nihil horum intellexerunt:
«rantque ista verba ipsis occulta, nec cognoverunt, quae dicebantur. 0
33. Factum est autem, ut dum ipse appropinquaret Jericho , cxcus quidam sederet apud viam, mendicans.
36. Quum igitur u audisset turbam praetereuntem, percontabatur, quid hoc esset.

37. Annunciaverunt autem ei Jesum Na- Z arx um transire.
38. Tunc vociferatus est, dicens; Jesu, fili Davidis, miserere mei.
39. Et qui praeibant, objurgabant eum, ut sileret: ipse verö multo magis clamabat; Fili Davidis, miserere mei.
40. Jesus autem,quum substitisset, jussit eum adduci ad se : St quum is appropin- quasset, interrogavit eum.
41. Dicens ; 'Quid tibi vis faciam ? Ille veto dixit; Domine, ut visum recipiam. *
42. Et Jesus dixit ei; Recipito visum: fides tua te servavit,
43. mico igitur visum recepit,ac sequebatur eum glorificans Deum,St totus populus, quum hoc vidisset tribuit laudem Deo.

CAPUT XIX.

ZAcchxuc -vocatur. Parabola de decem minis. Christi ingrestus in urhem , ejüsque U-
chrym^i iS zeit# erga DamumDti,

Cap. 79 ,

T E sus autem ingressus Jericho , transibat :
2. Et ecce quidam, nomine vocatus Zac- chseus, & qui magister erat publicanorum, St is dives erat:
3. Studebätque videre quis esset Jesus: nec poterat pra: turba, quod statura parvus esset:
4. Praecurrens igitur, ascendit in sycomorum,ut eum videret: quoniam futurum erat, ut illae transiret.
5. Ut autem venit ad eum locum, suspiciens Jesus vidit eum, 8c dixit ei, Zacchaee, festinans descende : hodie enim domi tu® oportet me manere.
6 . Tum is festinans descendit, Sc excepit eum gaudens.
7. Et omnes, quum hoc vidissent,murmurabant, dicentes, eum ingressum esse ad hominem peccatorem, ut ibi diversaretur.
8- Adstans autem Zacchxus, dixit Domino ; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus : & si quid cuipiam per calumniam eripui, reddo quadruplum.
9. Dixit autem ei Jesus ; Hodie salus huic domui contigit, eo quod ipse quoque est filius Abrahami.
10. Venit enim Filius hominis, ut quserat, Sc servet, quod perierat.
11. Hxc autem ipsis audientibus,pergens, dixit parabolam, eö quöd esset prope Hierosolymam , St quod putarent fore , ut illico regnum Dei appareret.
‘12. Dixit ergo ; Homo quidam nobilis professus est in regionem longinquam > ut acciperet sibi regnum, ac reverteretur.
13. Vocatis autem decem servis suis, dedit eis decem minas, Sc dixit eis; Negotiamini, donec veniam.
i4> Cives autem ejus oderant eum, mise- riimque legationem post eum , dicentes; Nolumus hunc regnare super nos.
15. Et factum est, quum is rediisset,accepto regno, jussit vocari servos illos ad se, quibus dederat pecuniam : ut cognosceret quis quid negotiando confecisset.
16. Adfuit autem primus, dicens; Domine, mina tua decem lucrifecit.
17. Ille autem ait ei, Bene est ferve bone : quia in minimo fuisti fidelis, habeto potestatem in decem urbes.
18. Et alter
venit,dicens; Domine,mina tua confecit quinque minas.
19. Ule vero & isti dixit; Tu quoque prs- esto quinque urbibus.
20. Et alius venit, dicens ; Domine, ecce mina tua , quam habui sepositam in sudario:
21. Metui enim te , quod homo sis austerus : aufers , quod non deposuisti, 8c tollis, quod non seminasti.
22. Tum ille dixit ei: Ex ore tuo te judica bo , serve male : sciebas me hominem austerum esse ,qui tollam, quod non deposui, Sc metam, quod non seminavi:
23. Quare igitur non dedisti pecuniam meam ad mensam, Sc ego veniens, cum foe- nore ipsam exegissem ?
24. Et adstantibus dixit; Tollite ab eo minam, Sc date ei, qui decem minas habet.
23. Illi vero dixerunt ei; Domine, habe* decem minas.
2(5. /It ille; Nam dtiquit, dico vobis;Omnj habenti dabitur : ei vero, qui non habet,
etiam

etiam quod habet , auferetur ab eo.
27. Quin etiam meos illos inimicos' qui noluerunt me regnare supra se , adducite iiuc, Sc jugulate coram nie.
28. Kt his dictis, antegrediebatur ascendens Hierosolymam.
29. Et factum est, quum appropinquasset Bethphag*, Sc Bechani*,ad montem, qui vocatur Olearum , misit duos e discipulis suis.
30. Dicens ; Abite in vicum, qui est ex adverso : in quo introeuntes , invenietis pullum alligatum, cui nullus unquam hominum insedit ; solutum eum adducite.
31. Et si quis vos interrogaverit, Quare solvitis ; sic dicetis ei, Quoniam eo opus est Domino.
32. Prosecti autem, qui missi erant, invenerunt prout eis dixerat.
33. Solventibus autem ipsis pullum, dixe-; runt eis, Domini ejus,quare solvitis pullum ?
34. Ipsi vero dixerunt, Quoniam eo opus «st Domino.
3;. Duxerunt igitur eum ad Jesum.F-t palliis suis pullo injectis, imposuerunt Jesum.
Etmte autem ipso, substernebant pallia sua in via.
37. Et quum i am appropinquaret ad descensum montis Olearum, coepit omnis multitudo discipulorum , gaudentium laudare Deum voce magna de omnibus, quas viderant, virtutibus.
3z. Dicentes ; Benedictus Rex ille, qui venit in nomine Domini: pax in coelo, Sc gloria in lotis altissimis,
39. Et aliqui Pharisieorum i turba dixerunt ei, Magister, obiurga discipulos tuos.
40. Ipse verö respondens, dixit eis, Dico vobis, si siluerint isti, mox lapides clamaturos.
41. Et ut appropinquavit, visa urbe, flevit super ea.
42. Dicens; si vel tu nösses hoc saltem tuo die, quae ad pacem tuam pertinent . Sed ea nunc occulta suut oculis tuis.
43. Nam veniet tempus adversum te, quo circumjicient tibi inimici tui vallum, Sc circumcingent te, 8c constringent undique:
44. Teque solo aequabunt, Sc filios tuos intus, neque relinquent in te lapidem super lapidem : eö quöd non noveris praestitutum hoc tempus visitationis tuae.
45. Et ingressus in templum, coepit ejicere eos, qui vendebant in eo, Sc emebant.
4 6. Dicens eis; Scriptum est,Domus mea, domus precationis est : vos autem fecistis eam speluncam latronum.
47. Et docebat quotidie in templo. Primarii vero Sacerdotes, Sc scribae,Lc primores plebis Audebant eum perdere -.
48. Nec inveniebant, quid facerent: totus enim populus pendebat ab ipso, quum eum audiebat.

CAPUT XX

De Baptismo JohannU. De operariis in vineam mißis. De tributo. De resurretiio- ne , piio DaziidU.

T factum est quodam dierum iliorum, ut, quum ipse doceret populum in templo, « evangelizaret, supervenerint primarii Sa- WsilftCSJi iiCisibs eum

femoribus.
Cap. 20.
2. Et alloquuti sint eum,dicentes ; Dic nobis, quä auctoritate ista facias, aut quis ili# sit, qui dedit tibi istam auctoritatem.
3. Respondens autem, dixit eis, interrogabo vos Sc ego quiddam. Dicite igitur mihi:
4. Baptismus Johannis 4 coelo erat, an ex hominibus ?
5. Atilii ratiocinati sunt apud fe , dicen- tes; Si dixerimus, E coelo : dicet,Quare ergo non credidistis ei i
6. Sin autem dixerimus. Ex hominibus: tota plebs lapidabit nos : persuasa enim est, Johannem prophetam fuisse.
7. Responderunt igitur, se nescire unde ejjet.
8- Tunc Jesus dixit eis, Nec ego dicam vobis,qua auctoritate hxc faciam.
9. Coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Quidam plantavit vineam, Sc elocavit eam agricolis: Sc peregre abfuit multum temporis.
10. Sed praestituto tempore misit servum ad agricolas ill 'S, ut sibi darent ex fructu vinea:. Agricola: autem illi cassum illum ablegaverunt inanem.
11. ille vero perrexit,&C alterum servum misit; at ipsi nunc quoque cassum, Sc contumeliis aftectum ablegaverunt inanem.
12. Et perrexit mittere tertium : at illi Sc istum vulneratum ejecerunt.
13. Dixit igitur Dominus vineae,Quid faciam l mittam filium illum meum dilectum: utique, quum hunc viderint, reverebuntur.
14. Viso autem eo agricol* ratiocinabantur inter se, dicentes 3 iste est h*re$: venite, interimamus eum, ut nostra fiat hxreditas.
15. Et ejectum eum extra vineam.intere- merunt. Quid ergo faciet eis Dominus vine* :
16. Veniet, Sc perdet agricolas istos,Sc dabit vineam aliis. Hoc autem, quum audissenc dixerunt, Absit.
H 7 - lUe verö intuitus eos, ait, Quid illud est ergo, quod scriptum est, Quem lapidem reprobaverunt »disicantes.is factus est caput anguli ?
ig. Quisquis ceciderit super illum lapident, confringetur -. super quem autem ceciderit, dissipabit eum.
ip. Et studuerunt primarii Sacerdotes, 8c Scrib* injicere in cum manus ea ipsa hora: sed metuerunt plebem: cognoverant enim eum adversus ipsos dixisse similitudinem istam.
20. Itaque observantes eum, miserunt insidiatores, qui fe justos esse simularent : ut carperent ejus sermonem, tradituri eum imperio, Sc potestati Prxsidis.
ai. Qui interrogaverunt eum, dicentes; Praicepcor, scimus te recte dicere, Sc docere, nec accipere personam, sed viam Dei in veritate docere:
22. Licet nobis tributum dare Cxsari, an non'
23. Animadversa autem eorum calliditate, dixit eis: Quid me tentatis ?
24. Ostendite mihi denarium: cujus habet imaginem, Sc inscriptionem i Respondentes autem , dixerunt, Cassaris.
2;. Tum dixit eis, Reddite igitur , quas sunt Cassari : Sc arae Junt Dei, Deo.
sss. iu-
EVANGELIUM

Csp. 20. 2 T
2Ü. Itaque nequiverunt ejus verba carpere coram plebe : Sc mirati super ejus responso, siluerunt.
27. Accedentes autem quidam Sadducxo- rum (qui contendunt non esse refurrestio- Jiem) interrogarunt eum,
aj). Dicentes ; Magister , Moses scripsit nobis, Si cujus frater mortuus ftierit, habens uxorem, Si sine Uberis mortuus fuerit, ut ejus frater accipiat uxorem illam, St excitet femen fratri suo.
29. Septem ergo fratres fuerunt, quorum primus accepta uxore, mortuus est sine Uberis.
30. Accepit igitur eam fecundus, qui & ipse mortuus est sine liberis.
31. Deinde tertius accepit eam : itidem autem Sc illi septem: nec reliquerunt liberos, & mortui sunt.
32. Post omnes autem mortua est mulier.
33. In resurrectione ergo , cujus eorum erit uxor? nam illi septem habuerunt eam uxorem.
34. Tunc respondens dixit eis Jeliis, Filii
hujus -e vi ducunt uxores, Si nuptum dantur : j
35. Quivero digni habiti fuerint, qui Rivum illud consequantur, Sc resurrectionem ex mortuis - neque ducunt uxores , neque nuptum dantur:
ZÜ. Nec enim mori possunt amplius, pares enim Angelis sunt : Sc filii sunt Dei, quum sint filii resurrectionis.
37. Mortuos autem fuscitatum iri, etiam I Moses mdicavst in rubo, quum dicit Domi I cura Deum Abrahami,8c Deum Isaaci,8c Deum Jacobi.
38. Deus autem non est mortuorum , sed vivorum Dem: omnes enim vivunt ei.
30. Respondentes autem ei quidam ex Scribis dixerunt: Magister , bene dixisti.
40. Nec amplius audebant eum quicquam interrogare.
41. Dixit autem eis , Quomodo dicunt Christum filium esse Davidis
42. F.t ipse David di-it in libro Psalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dextram meam:
43. Usquedum statuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?
44. David ergo Dominum eum vocat, & quomodo filius ejus est :
43. Audiente vero toto populo, dixit di- fcipulis suis s
46. Cavete ä Scribis, qui volunt ambulare stolati, 8c amant salutationes in foris, ac primos consessus in conventibus, Si primos accubitus in camis.
47. Qui exedunt domos viduarum, & in speciem precibus longis utuntur: isti recipiunt gravius judicium.
CAPUT XXI.
Vidua: super omnes liberalitas. Excidium
Jerusalem , IS finis seculi.
Espiciens vero vidit divites immittentes dona sua in gazophylacium.
2. Vidit autem etiam quandam viduam pauperculam immittentem illuc minuta *- rtola duo.
3. F.t dixit, Veri dico vobis, vidua haec paup*» immisit amplius, quäm omnes.
Cap.üi.
4. Nam omnes hi ex eo, quod sibi redundat , immiserunt, qu* donarent Deo haec autem immisit ex penuria sua totum victum, quem habebat.
3. Et quibusdam dicentibus de templo, quod pulchris lapidibus, ac donariis ornatum esset, dixit;
fi. Hxccine spectatis ? venient dies, quibus non relinquetur lapis super Iapidem, qui non destruatur.
7. Interrogaverunt autem eum, dicentes; Magister, quando hsec erunt: Si quod erit signum quando futura sint ista?
‘8. Ipse vero dixit, Videte, ne seducamini: multi enim venient sub nomine meo, dicentes ; Ego sum Chrifiu* : Si tempus illud prostitutum appropinquat. Ne igitur sequimini eos.
9. Quum verö audieritis bella, & exagita- tiones, ne consternamini: oportet enim ista primum fieri, sid non statim erit finis.
10. Tunc dixit eis, Insurget gens ingentem, 8c regnum in regnum :
11. Et magni terraimotus erunt singulis locis, & fames, ac pestilentise, & terriculamenta, Sc signa i coelo magna erunt.
12 Sed ante hxc omnia injicient vobis manus , Sc nos persequetitur, tradentes in conventus, Sc carceres, adductos ad Reges, ac prxsides, propter nomen meum.

13. fice autem cedent vobis testimonio,
14. Habete igitur hoc repositum in cordibus vestris , non praemeditari defensionem.
13. Ego enim dabo vobis os, & sapientiam , cui non poterunt contradicere , neque obsistere omnes , qui se vobis opponent.
if>. Prodemini autem etiam ä parentibus, & fratribus, Sc cognatis, Sc amicis: Sc morte mulctandos curabunt aliquos ex vobis !
17. Ef eritis exosi omnibus propter nomen meum.
18. Sed pilus capitis vestri non peribit.
19. Per tolerantiam vestram possidete a- nimas vestras.
20. Quum autem videritis Hierosolymam cingi ab exercitibus, tunc agnoscite appropinquare vastationem ejus.
21. Tunc, qui in Judaea sunt, fugiant in montes: Sc qui intra eam, excedant: Sc qui in agris, non ingrediantur in eam.
22. Nam hi sunt dies ultionis, ut impleantur omnia, quae scripta sunt.
23. Vx autem gravidis, St lactantibus it» illis diebus : erit enim necessitas magna in hac regione, Sc ira in populo isto.
24. Et cadent acie gladii, St captivi ducentur in omnes Gentes : Sc H ierololyma calcabitur 4 Gentibus, usquequo impleantur praestituta illa tempora Gentium.
23. Tunc erunt signa in sole,Sc luna,8c stellis: Sc in terra anxietas Gentium in consilii inopia, resonante mari, Sc salo:
16. Exanimatis hominibus rs metu , Sc exspectatione malorum eorum,supervenientium in orbem terrarum : nam potestate* coelorum concutientur.
27. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potentia , St gloria multa.
2jj. Quum autem h*c fieri incipient, sursum
SE C. LUC AM.

fum aspicite, 5c attollite capita vestra, quoniam appropinquat redemtio vestri.
29. Dixit etiam eis parabolam, tnquiens, Videte ficum, & omnes arbores :
30. Quum jam emiserint soli a,v os eas cernentes, per vos ipsos agnoscitis , i am propd eise aistatcm:
31. Itä Si vos, quum videritis haec fieri, agnoscite prope esse regnum Dei.
32. Arnen dico vobis, nequaquam praste- rierit hsc aetas, quousque h<cc omnia satia fuerint.
33. Coelum, 8c terra prteteribunt, verba autem mea nequaquam praeteribunt.
34. Cavete autem vobis, ne quando graventur corda vestra crapula, Si ebrietate, Si folicitudinibus hujus vitae: Si repente vobis superveniat dies ille.
35. Nam ut laqueus invadet in omnes, qui habitant in superficie totius terrx.
36. Excubate igitur , omni tempore de- precantes, ut digni habeamini, qui effugiatis ista omnia , qui futura sunt: 8c consistatis ante Filium hominis.
37. Docebat autem interdiu in templo : noctu vero exiens, pernoctabat in monte, qui vocatur Olearum.
3?. Et totus populus diluculo veniebat ad eum, ut eum audiret in templo.
Cap.22; W!t
t ditis*
ipontem 0 ;“ 1

CAPUT XXII.

Proditio Judx. Institutio catnx. Professio
Christi. Petri zehos, /apsios , (5 refipiscen-
tia. Chrifli de se conseffio. t(Wpropinquabat autem festum azymo- JLA. rurmPtood dicitur Pascha :
2. Et quam^bant primarii Sacerdotes > 81 Scribae , quomodo eum interimerent: metuebant enim plebem:
3. Introiit autem Satanas in Judam, cognominatum Iscariotem, qui erat e numero iliorum duodecim.
4. Abiens igitur, colloquutus est cum primariis Sacerdotibus , ac prxfectis templo, quomodo ipsis eum proderet.
5. Qui gavisi sunt: & pacti sunt se daturos ei pecuniam.
< 5 . Ipse vero spopondit: quxrebatque opportunitatem eum ipsis tradendi absque turba.
7. Venit autem dies azymorum,quo oportebat mactari Pascha.
Z. Misit igitur Petrum, & Johannem,dicens; Profecti, parate nobis Pascha, ut edamus.
9. Ipsi vero dixerunt ei; Ubivis, paremus illud?
10. At ille dixit eis; Ecce, postquam introieritis in urbem, occurret vobis quidam aqux amphoram bajulans : sequimini eum domum illam, in quam ingreditur.
n. Et dicite patrifamilias illius domus; Dicit tibi Magister ; Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis edam ?
12. Tunc ipse ostendet vobis coenaculum magnum stratum : illic parate Pascha.
13. Profecti vero, invenerunt omnia,pro- ut dixerat eis : & paraverunt Pascha.
14. Qyum autem adesset consiitutum illud tempus . recubuit , & duodecim Apostoli •um eo.
*?- Et dixit eis; Desiderio desideravi hoc
Pascha edere vobiscum, antequam ego pa- jl tiar. _ _ je« jm f
ni. Dico enim vobis , me non amplius u , 4 • esurum ex eo, usque quo completum fuerit fe'teis,
in regno Dei.
17. Et accepto poculo, quum gratias e- gisset, dixit; Accipite hoc, Si partimini vobis ipsis.
jg. Dico enim vobis, me non bibiturum ex fructu vitis, usque quö regnum Dei venerit.
19. Et acceptum panem, quum gratias e- gisset, fregit : & dedit eis, dicens'; Hoc est corpus meum > quod pro vobis datur : hoc facite ad mei commemorationem.
20. Itidem etiam dedit e« poculum, postquam coenasset, dicens ; Hoc poculum, eji Novum illud pastum per sanguinem meum, qui pro vobis effunditur.
21. Casteriim ecce manus e jus, qui me prodit, mecum est in mensa.
22. Et filius quidem hominis, prout definitum est, abit: veruntamen va homini illi, per quem proditur.
23. Tunc ipsi coeperunt mutuo quaerere inter se de hac re: ecquis nimirum ex ipsis esset hoc facturus.
24. Orta est autem etiam de hoc contentio inter eos, quis eorum videretur esse maximus.
2;. Ipse vero dixit eis; Reges gentium dominantur eis, Si qui auctoritatem habent i» eas, benefici vocantur.
i(>. Vos autem non ita estote: sed qui maximus est inter vos, esto sicut qui minimus est : & qui ductor est, sicut qui ministrat.
27. Nam uter major est, qui accumbit, ao qui ministrat ? nonne qui discumbit i At ego sum inter vos ut qui ministrat.
28. Vos autem ii estis,qui permansistis mecum in tentationibus meis.
29. Ego vero paciscor vobis, prout pactus est mihi, Pater meus, regnum.
30. Ut edatis, & bibatis in mensa mea, in regno meo, & sedeatis super thronos, judicantes duodecim tribus Jisrael.
31. Dixit etiam Dominus: Simon,Simon, ecce, Satanas appetivit vos, quos ventilaret sicut triticum:

32. Sed ego deprecatus sum pro te, ne deficiat sides tua: tu igitur aliquando, quum te converteris, stabili fratres tuos.
33. Ipse vero dixit ei; Domine, tecum paratus sum , Si in carcerem , Si ad mortem proficisci.
34. At ille dixit ei; Dico tibi Petre,nequaquam emittet vocem hodie gallus, priusquam ter neges, quöd tu me noveris.
33. Dixit etiam eis ; Quando misi vos absque crumena, St pera, Sc soleis, num quid defuit vobis ? Ipsi vero dixerunt; Nihil.
36. Dixit ergo eis; At nunc, qui crumenam habet, tollat eam, similiter Si peram: Sc qui non habet, vendat pallium suum.Lt emat gladium.
37. Dico enim vobis, adhuc oportere scriptum istud in me perfici; istud , inquam, Et cum sceleratis numeratus est. N ani ea, quae scripta sunt de me , finem habent,
38. At illi dixerunt; Domine, ecce duo gladii hic. Ipse vero-dixit eis; Satis est.
39. Et «gressus, profectus est ex more in
IWM-
1»
Tesi/t'
(jÖ.W®
Owsptfbi
Mimoboti
;t ttftl (»ito. 2 ß sangt® V, £t quuffl titque ad d
aientes pr i Kt dixit ;Orate,neii p. Adhuc is, qui dici tcim, pr*ib osculareti
48, Jesus ;
'm iHumd
49. Videm s#f, quoti 1 ane.pereut
;o. St qui mtiniis sim •i, Scsfoiiii c uique, Et
Dixit ani imvtimnt' i,S: pissest iitatatts 3, ac SA (5, Quum mplo,noi stell hor M.
54. Prelii iroduxeri tmis vero Quiin naulx.at itrus inti \(i. Quui an jeden culis dixi ft.Ipse' l,non 11 ss Etp; iitu ex ip «sum. Vfftir
ttiAtn fc.Sti fa.lt emisit t «i.f Petrum Domini Priusqu abnegat 0.1 «3. K netu

no» ai»pi a
fütp
ffl gratias i artimini tt
* bibitunt mDeivt«
" gratias i Hoc i Stellt; Io sta,
insipB»
'»isifr«» w boeit
iMtai'aj
WI»IIM
slotasi
etuiaia ; ?
sgatim m haben Ii
sedpniiu ui minima »inita, .cumbit, 11 iit! At tjt
miita
SiptOlllpffiS
m,
mensa Mi tr,roras,» tl.
Simon, Sia piosvenKü
iprottnb quinio, S® tuos.
me,tercB»
& ad aorta
i/st tu,» jatejaffl irerii jjirosit!- im quid dr Jihil. qui cras it peram) umA®
portertfe
jupiniii
fcuncM-l
ent,
e, tccc» latis ri- ,
a iB0.'e<
fl*
tnontem Olearum: sequuti sunt autem eum etiam discipuli eius.
40. Quum vero pervenisset ad eum locum, dixit eis , orate , ne introeatis in tentatio- ncm.
41. Tiim ipse abscessit ab eis quasi ad jactum lapidis, positisque genibus oravit.
42. Dicens; Pater, si velles transferre poculum hoc i me ! veriintamen non mea voluntas , sed tua fiat.
43. Conspectus est autem ei Angelus e Coelo, corroborans eum.
44. Et ipse constitutus in angore intentius orabat. Erat autem sudor ejus quasi grumi sanguinis descendentes in terram.
45. Et quum tiirrexisset a precatione, ve- niiTetque ad discipulos suos , invenit eos dormientes pra tristitia.
46. Et dixit eis, Quid dormitis 1 surgite & orate, ne introeatis in tentationem.
47. Adhuc autem eo loquente, ecce turba, & is, qui dicebatur Judas, unus ex illis duodecim, praibat eis, & appropinquavit Jesu, ut oscularetur eum.
48. Jesus autem dixit ei; Juda, osculo Filium illum hominis prodis i
49. Videntes autem ii , qui circa ipsum tränt, quod futurum erat, dixerunt ei, Domine, percutiemiisne gladio.'
50. Et quidam ex ipsis percussit servum pontificis maximi, & abstulit aurem ejus dexteram.
51. Respondens autem Jesus, dixit: Sinite huc usque. Et tacta illius auricula, sanavit eum.
32. Dixit autem Jesus iis > qui adversus ipsum venerant', nempe primariis sacerdotibus, & prafectis templo, & senioribus, Sic- tine ut adversus latronem exsistis cum gladiis, ac fustibus ?
53. Quum quotidie vobiscum essem m templo , non extendistis manus in me : sed hac est hora illa vestra, & potestas tenebra- rum. , .
34. Prehensum autem eum duxerunt. St introduxerunt domum Pontificis maximi. Petrus vero sequebatur i longinquo.

-SS- Quiimque accendissent ignem in medio aut», atque unä consedissent , sedit & Petrus inter eos.
56. Quum autem eum vidisset ancilla qua- dam sedentem ad ignem, intentis in eum oculis dixit, Et iste cum eo erat.
37. Ipse verö abnegavit eum, dicens ; Mulier, non novi eum.
5g. Et paulo post alius videns eum, dixit; Et tu ex ipsis es. Petrus vero ait, Heus tu, non sum.
59. Et interposita quasi hora una , alius quidam id asseverabat, dicens 5 Vere St iste Cum illo erat: etenim Galilaus est.
60. Ait autem Petrus, Heus tu,nescio quid dicas. Et iliico adhuc ipio loquente, vocem emisit gallus.
61. Tum Conversus Dominus, intuitus est Tetrum ; 8t recordatus est Petrus sermonis Domini, quomodo nimirum dixerat ipsi ; Priusquam gallus vocem emiserit , ter me abnegabis.
Ö2.Et egressus foras Petrus, flevit amari.
6z. Et viti illi, qui unä tenebant Jesum , Pudebant ei, ssdences eum.
Cap. 22 . 2 Z.
64. Et eo obvelato, cadebant faciem ejus»
5 c interrogabant eum, dicentes; Vaticinare, quis sit, qui te percussit.
65. Et alia multa conviciantes, dicebant in eum.
66. Et ut ortus est dies, congregatum fuit presby terium populi, Sc primarii Sacerdotes, tk Scribae, 8c adduxerunt eum in suum consessum.
, 6. - Dicentes; Num tu es ille Christus? dic nobis. Dixit autem eis, Si vobis dixero, nequaquam credetis;
6g. Quod si vos etiam interrogavero, nequaquam respondebitis mihi, neque me absolvetis.
dp. Ab hoc tempore erit Filius hominis sedens ad dexteram potentia/ Dei.
70. D.xerunt autem omnes , Tu ergo es Filius ille Dei ? Ipse verö dixit eis ; Vos dicitis - . nam ü ego sura.
71. At illi dixerunt, Quid amplius egemus testimonio ; Ipsi enim audivimus ex ore ipsius.

CAPUT XXIII.

Christes iib Herode iUufies, iS/ d Pilato dam- natuA crucifigitur , crucifixus deridetur £ 5 * moritur^ mortutes sepelitur.
T Unc turgens universa multitudo eorum, duxit eum ad Pilatum.
2. Coeperunt autem eum accusare, dicen» tes ; Comperimus istum pervertere gentem.
& vetare tributa dare Casari, dicendo, se Christum, id est , Regem esse.
Pilatus autem interrogavit eum, dicens; Tu»r er Rex ille Judaorum i Ipse vero respondens ei dixit. Tu dicis.
4. Ait vero Pilatus ad primarios Sacerdotes, & turbam : Nullam invenio noxam irt hoc homine.
5. At illi invalescebant, dicentes; Concitat populum,docens per universam Juda am, exorsus äGalilaa hucusque.
6. Pilatus verö, audita Galilaä interrogavit, utrum homo iste Galilaus esset.
7. Et quum cognovisset eum ad Herodis potestatem pertinete, remisit eum ad Herodem, qui 8c ipse Hierosolymis erat per eos dies.
8- Herodes autem viso Jesu , gavisus est' valde: nam ä multo tempore cupiebat eum videre, eo quod audivisset multa de eo : 8c speraret se signum aliquod visurum ab eo fieri.
9. Interrogavit autem eum multo sermone : sed ipse nihil ei respondit.
io.Adstabant autem primarii sacerdotes,& scriba magna contentione eum accusantes.
tr. Herodes autem cum militibus suis, quum eum pro n hilo habuisset, & illusiflet ei , amictum veste splendida remisit ad Pilatum.
12. Et facti sunt amici inter sese Pilatus & Herodes eo ipso die : nam antea inimici erant inter sese.
13. Pilatus verö , convocatis primariis sacerdotibus, ac primoribus, ac poptilo.
14. Dixit eis, Obtulistis mihi hunc hominem, tanquam avertentem populum : 8c ecce, ego in vestri conspectu quastione habita» nullam noxam inveni in homine isto, ex iis» de quibus awusetis eum.
If£ tj.Seif

tc. Sed ne Herodes quidem : nam remisi vos ad illum > & ccce, nihil dignum morte factum e it abeo.
16. Castigatum ergo eum dimittam.
17. NeeeTfe autem habebat dimittere eis Singulis festis unum quempiam
iz. Exclamavit autem simul universa turba, dicens; Toiie ilium, dimitte vero nobis Rirabbam: ,
19. Qui erit propter seditionem quamdam, & caedem factam in urbe, conjectus in
«arcerem.
20. Rursus ergo Pilatus alloquutus est »«/, volens dimittere Jesum.
a«. Ipsi vero redamabant, dicentes ; Crucifige , crucifige eum.
aa. Ille autem tertio dixit eis, Quid enim iste mali fecit ? nullam noxam capitalem inveni in eo : castigatum ergo eum dimittam.
a;. At illi instabant vocibus magnis, petentes , ut ipse crucifigeretur : & invalescebant voces eorum, ac primariorum sacerdotum.
24. Tum Pilatus secundum eos judicavit. Ut fieret, quod ipsi petebant.
35. Dimisit autem eis illum,qui propter seditionem, & eaedem conjectus fuerat in carcerem, quem petierant: Jesum verö tradidit illi eorum voluntati.
a<f. Quum igitur abducerent eum,prehenso fiimone quodam Cyrenato, qui veniebat eure, imposuerunt ei crucem ferendam pon£ Jesum.
27. Sequebatur autem eum magna multitudo populi, & mulierum: quae 8c plangebant, & lamentabantur eum.
28. Conversus autem ad eas Jesus, dixit, Filiae Hierusalem, ne flete de me, verum de vobis ipsis flete, 8c de liberis vestris:
29. Nam ecce venient die«, quibus dicent, Beat« steriles, & uteri, qui non genuerunt, ii ubera, quae non lactaverunt.
30. Tum incipient dicere montibus, Cadite in nos : & collibus, Operite nos.
31. Nam si in virente ligno ista faciunt, in arido quid fiet?
32. Ducebantur autem etiam alii duo, ii- fue facinorosi, cum eo interimendi.
33. Quum igitur venissent in locum, qui Vocatur Calvaria , illic crucifixerunt eum, & facinorosos illos: unum ad dexteram, alterum ad sinistram.
34. Jesus autem dicebat, Pater, remitte hoc ipsis: nesciunt enim, quid faciant. Partientes vero vestimenta e;us, iecerunt sortem.
33. Et stabat populus, spectans: sannis autem excipiebant eum etiam primores cum «is , dicentes ; Alios servavit, servet se ipsum, si hic est ille Christus , electus ille Dei.
3<5. Illudebant autem etiam ei milites, ac cedentes,JSc acetum ei offerentes.
37. Dicentesque ; Si tu es Rex ille Judaeo tum, serva temet ipsum.
38. Erat autem etiam inscriptio scripti
sopraeum litena Graicis. & Romanis, & Hebraicis : HIC EST REX ITT> JUDAiORUM. X ILLI
39. Unus autem ex facinorosis illis f„ Jfesau*, Stfimsabsiiif «1, dic*«* . Si {u “

Christus ille, Si te ipsum , & nos serva,

40. Respondens autem alter, objurgavit eum,dicens; Ne Deum quidem tu times, quum in eadem sis damnatione ?
41. Et nos quidem juste: (nam digna factis recipimus) iste vero nihil indecens se- cit.
42. Dixitque; Jesu, Domine, memento mei, quum veneris in regnum tuum.
43. Tum dixit ei Jesus; Amen, dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.
44. Erat autem quasi hora sexta, & tene- I brx facta: sunt in tota regione usque ad horam nonam.
43. Et obtenebratus est sol, & aulaeum templi fissum est medium.
46. Quiimque clamasset voce magna Jesus, ait, Pater, in manus tuas depono spiritum meum. Et quum h<ec dixisset, exspiravit.
47. Quum vidisset autem Centurio quod factum fuerat,glorificavit Deum, dicens; Vere hic homo justus erat.
48. Et omnis turba, qua: simul ad hoc spectaculum accesserat, spectans quae facta fuerant, caedens pectora sua, revertebatur.
49. Stabant autem omnes noti ejus procul, & mulieres, qua: erant eum una sequutas a Galilxa .videntes ista.
30. Tum ecce quidam, nomine Joscphuf. senator, vir bonus, ac justus i
31. Qui non assensus fuerat consilio, ac facto eorum, ortus Arimathxä, civitate Judaeorum : qui & ipse exspectabat regnum Dei;
52. Hic, inquam, adiens Pilatum , petiit corpus Jesu.
33. Et detractum illud , involvit sindone, pofuitque illud in monumento, quod erat in saxo incisum > in quo nondum quisquam positus fuerat.
34. Porro dies erat Parasceves, & sabba- thum succedebat,
33. Subsequutae etiam mulieres, qu» cum eo venerant ex Galilaea, spectarunt monumentum, Sc quomodo positum esset corpus ejus.
$6. Reversa: verö, paraverunt aromatajSc unguenta: ac sabbatho quidem quieverunt, secundum praeceptum.
CAPUT XXIV. i
Angeli evangelizant mulkribu*. Colloquium Emmaunticum. Christi ajsumtio m cee- \ lum.
P Rimo autem die hebdomadis, profundo diluculo, iverunt ad monumentum, ferentes, quae paraverant aromata: & nonnullae cum ipsis.
?. Invenerunt autem saxum »volutum » monumento. .
3. Et ingressae , non invenerunt corpu* Domini Jesu.
4. Et factum est, ut dum in ea re haesitarent, tum ecce, duo viri supervenerint eis, induti vestibus fulgurantibus:
3. Quum autem expavefactae inclinarent faciem in terram, dixerunt eis; Quid inter mortuos quaeritis eum, qui vivit ?
< 5 . Non est hic, sed suscitatus est : mementote, ut ioqtmtus sit vobis, quum adhuc in Qililx* esset.
7 . »n

Arjz
Si nos fti Ci) objiscn itatBtii,)*!
Mm diju j
«e, «nernea tuum, len, dico titi o,
taiiJt tent «ch«! adho
Wtfa»
ractMjiJi
Ctoteitst
Dtn, 4 *i
imulft»
sqiBfiä»
!«lsS»
«iMirxrr
m)eliß
consilio, t drillte]i ut regium
tum. petis
s\l findo» »,Podw MPllj«
,«!,&&&•
tr«9®«» tinnit»«- tiftutr;«!
UittiititttiS n (jiiiwtstiKi
IV.
II, Ci!f * to«»*
naitmit
lernt m
rotatu» ’ nt
retas
neust s
indis» 0
QiuitiS
unet® -
V*
Op. 24.
7. Dicens; Oportet i-ilium hominis tradi in manus hominum peccatorum, Lc crucifigi : & die tertio resurgere.
z. Recordat* sunt igitur verborum illiu«.
9. Et reversa: i monumento, annunciave-
*unt haec omnia illis undecim, & reliquis o- ynnibus. •
10. Erant autem Maria Magdalene, & Johanna , & Maria Jacobi mater , & reliquae cum ipsis, qu* htec dicebant Apostolis.
1 i.Sed visa sunt apud eos quasi deliramentum verba ipsarum ; neque crediderunt «is.
12. Petrus autem turgens, cucurrit ad monumentum: & quum se incilinässet, cernit lintea sola illic jacentia: abiitque apud feinet ipsum mirans factum.
13. Et ecce, duo ex iis ibant eo ipso die in Vicum, distantem stadiis sexagintaab Hierusalem > cui vico nomen efl Emmaus.
14. Et colloquebantur inter se de istis o- Itmibus > quae evenerant.
15. Et factum est, ut dum colloquerentur, & se mutuo rogitarent, ipse Jesus accederet, bi una iter faceret cum ipsis.
i(5 . Oculi autem eorum retinebantur , ne Spsum agnoscerent.
17.Dixit autem eis, Qui sunt hi sermones, quos confertis inter vos ambulantes? 5 c quid «ilis tetrico vultu i
11. Respondens autem alter, cui nomen Cleophas, dixit ei ; Tu solus commoraris Hierosolyma:, & non nosti, quae in ea facta sunt his diebus ?
19. Ipse vero dixit eis , Qux ? At illi dixerunt ei, quxsafla sunt Jesu Nazarae o, qui suit propheta, potens re ipsa , St verbis, coram Deo , St toto populo.

20. Quomodo eum tradiderunt principes sacerdotum, & primores nostri, ut morte »damnaretur, St crucifixerunt eum.
21. Nos autem sperabamus illum esse, qui .redemturus «fiet Jifraelem : atqui praeter h*c omnia, tertium hunc diem agit hodie, *x quo haec facta sunt.
22. Sed 8c mulieres quaedam ex nobis perculerunt nos, qu* diluculo venerunt ad monumentum :
-3.Et non invento ejus corpore venerunt, dicentes, fe etiam apparitionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere.
24. Et abierunt quidam eorum , qui erant t-obilcum ad monumentum; St itä invenerunt prout mulieres dixerant « ipsum vero non viderunt.
25. Tum ipse dixit eis > O amentes, 8f tardi corde ad credendum omnibus, quae loquu- ti sunt prophetae ;
2Ö. Nonne haec oportuit pati Christum, St introire in gloriam suam i
27. Et exorsus a Mose - 8t omnibus prophetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis , quae de se scripta erant.
28. Appropinquarunt igitur vico , in quem proficiscebantur , 5 t ipse simulabat se iongiiis ire:
29. Sed ipfi adegerunt eum, dicentes;Ma- nenobiscum: quoniam advesperascit, & inclinavit dies, ingressus est igitur, ut maneret sumeis.

, 30. Et factum estquum discubui fiet CUIN
eis, sumto pane benedixit, St fractum dedit eis.
31. Adaperti sunt autem oculi eorum, Se agnoverunt eum: sed ipse ablatus est ex eorum conspectu.
32. Tum alter ad alterum dixerunt, Nonne cor nostrum ardebat in nobis, dum loqueretur nobis in via , 8t dum adaperiret nobis Scripturas ?
33. Et surgentes eo ipso momento,reversi sunt Hicrosolymam, St invenerunt congregatos illos undecim > 8c eos , qui cum ipsis erant.
34. Et qui dicebant , Suscitatus est Dominus vare, & conspectus est Simoni.
33. Tum ipsi exposuerunt e«, qu* gtft* erant in via , 8c ut fuerat ä se agnitus in fractione panis.
3< 5 . Haec autem ipsis loquentibus , stetit ipse Jesus in medio eorum, 8c dixit eis: Tax vobis.
37. Consternati vero, 8c expavefacti putabant fe spiritum conspicere.
38. Tunc dixit eis , Quid turbati estis, Se quare disceptationes subeunt corda vestra ?
39. Videte manus meas, & pedes meos t nam ego ipse sum : contrectate me, 8t videte : nam spiritus carnem > St ossa non habet» sicut me conspicitis habere.
40. Et quum hoc dixisset, ostendit eis manus , ac pedes.
41. Adhuc autem ipsis non credentibus prx gaudio , St mirantibus , dixit eis , Habetis hic esculenti aliquid ?
42. Tum ipsi dederunt ei partem piscis assi , & aliquid ex favo apiario.
43. Qua: ille accepit,St edit in eorum conspectu :
44., Dixitque eis; Hi sunt sermones ,quos loquutus sum vobis > quum adhuc essem vo- bifeum, oportere impleri omnia, qn* scripta sunt in lege Mosis , Si Prophetis,8c Psalmis de me.
45. Tunc aperuit eorum mentem, ut in- telligerent Scripturas:
49. Et dixit eis, itä scriptum est, Jt itä o* portuit Christum pati ,8c resurgere ex mortuis tertio die:
47. Et prxdicari ejus nomine resipiscentiam, ac remissionem peccatorum apud o- mnes Gentes, incipiendo ab urbe Hierosolymorum.
4g. Vos autem estis horum testes.
49. Et ecce, ego emittam promissum Patris mei in vos : vos autem residete Hierosolymis, usque quo induamini virtute ex alto.
30. Eduxit autem eos foras ad Bethanian* ufqu», 8t sublatis manibus suis , benedixit eis.
31. Et factum est, ut dum ipse benediceret eis, disjunctus ab eis , rursum ferretur in caelum.
32. Ipsi autem adorato eo , reversi sunt Hierosolymam cum gaudio magno.
33. Erantque onifsi tempore in templo „ laudantes * Sc benedicentes Deo. Amen»

Cap. i.

Evangelium secundum Johannem.

C A P U T I.

fetbum carosalium. Tesiimontum Johannu de Chriflo. Vocatio quatuor discipu!orum. Scala cceli.

I N principio erat Sermo ille , 8t Sermo ille erat apud Deum, erätque ille Sermo Deus. . ...
2. Hic Sermo erat m principio apud Deum.
3. Omnia per hunc Sermonem facta sunt, 5c absque eo factum est nihil, quod factum fit.
4. In ipso vita erat, sc vita erat Lux illa hominum.
5. Et Lux ista in tenebris lucet, sed tenebra eam non comprehenderunt.
6. Exstitit homo missus ä Deo, cui nomen Johannes :
7, Is venit ad dandum testimonium ,id efl, ut testaretur de illa Luce. ut omnes per eum crederent.
8. Non erat ille Lux illa, sed missus suit 3 ut testaretur de illa Luce.
9. Hic erat Lux illa vera , quae illuminat omnem hominem venientem in mundum.
10. In mundo erat; & mundus per eum factus est, sed mundus eum non agnovit. ii. Ad sua venit, & fui eum no'n exceperunt.
12. Quotquot autem eum exceperunt,dedit eis hoc jus , ut Filii Dei sint facti, nempe iis, qui credunt in nomen ejus -.
13. Qui non ex sanguine, neque ex libidine carnis, neque ex libidine viri, sed ex Deo geniti sunt.
14. Et Sermo ille fafhis est Caro, & commoratus est inter nos,(Sc spectavimus gloriam ejus, gloriam, inquam 1 ut unigeniti e^reßi ä Patre) plenus gratia:, ac veritatis.
15. Johannes testatus est de eo, & clamavit, dicens : Hic est, de quo dicebam, Is, qui poni me venit, antepositus est mihi: quia prior me erat:
16. Et ex plenitudine ipsius omnes accepimus, 8t gratiam pro gratia:
17. Nam Lex illa per Mofen data est: gratia, & veritas per Jesum Christum prje- Itita est.
rz. Deum nemo vidit unquam : unigenitus ille Filius, qui est in sinu Patris , ille nobis exposuit.
19. Hoc etiam est testimonium Johannis, quando miserunt Jud*i Hierosolymis sacerdotes, & Levitas,ut interrogarent eum,quts- nam ipse esset.
co. Et professus est,neque negavit,& professus eft.inquamSe non esse Christum silum.
21. Tunc interrogaverunt eum. Quid er- go es ? T \\nc es Elias ? Ipse nero dixit, Non lum. Et illi , Es tu propheta ille t Qui respondit , Non.
22. Dixerunt tergo ei, Quis es ? ut responsum demus ns, qui miserunt nos: quid dicis de te ipso ?
23. Ait, Ego /»»«vox vociferantis inde- serto.Comp^nate viam Domini. prout di- Xst Esa;«,propheta.
24. Qui vero missi fuerant, erant ex Pha-

risasis. •
25. Et interrogaverunt eum, ac dixerunt ei, Cur ergo baptizas, si tu non es Christus ille, neque Elias, neque propheta ille i
2 6. Respondit eis Johannes, dicens; ego baptizo aqua : sed in medio vestrum stat, quem vos non nostis.
27. Hic ille est, qui pons me venit, qui mihi antepositus est : quo calceamenti ego non sum dignus, ut solvam ejus corrigiam.
28. Hxc Bethabar* facta sunt secus Jordanem, ubi Johannes baptizabat.
29. Postero die cernit Johannes Jesum venientem ad se, & ait, Ecce agnus ille Dei, qui tollit peccatum mundi.
30. Hic est, de quo dicebam, Pons me venit vir, qui antepositus est mihi, quia prior me erat.
31. At ego non noveram eum : sed ut manifestus siat Jisraeli, propterea veni ego' baptizans aqua.
32. Tum, inquam> testatus est Johannes, dicens ; Conspexi Spiritum descendentem quasi columbam i coelo, qui etiam mansit super eum.
33. Et ego non noveram eum, sed qui misit me, ut baptizarem aquä, ille mihi dixerat, Super quem vidtris Spiritum descendentem, ac manentem super eum, hic est, qui baptizat Spiritu sancto.
34. Ego igitur vidi , & testor hunc esse Filium illum Dei,
35 ; Postero die iterum stabat Johannes, 8c ex discipulis ejus duo.
36. Et intuitus Jesum ambulantem, dixit, Ecce, Agnus ille Dei.
37. Audierunt autem eum duo illi discipuli loquentem, & sequuti sunt Jesum.
38- Conversus vero Jesus , & conspicatus eos sequentes se dicit eis,
39. Quid quxritis 'i Illi vero dixerunt ei, Rabbi (quod dicitur, si interpreteris; Magister) ubi moraris ?
40. Dicit eis; Venite, & videte. Venerunt, videmntque, ubi moraretur: & apud eum manserunt diem illum; hora enim erat quali decima.
41. Erat Andreas, frater Simonis Petri, unus ex duobus, qui audierant ilia ex Johanne, & sequuti fuerant eum:
42. Invenit hic prior fratrem suum,Simonem, dixit ei; Invenimus Messiam illum, quod est, si interpreteris, Christus ille.
43. Et adduxit eum ad Jesum.Intuitus autem eum Jesus, dixit ; Tu es Simon , filius Jona: tu vocaberis Cephas, quod efi,{[interpreteris , Petra.
44. Postero die voluit Jesus abire inGali- lxam: invenit autem Philippum, 8c dixit ei» Sequere me.
45. Erat verö Philippus ex Beth- saida, civitate Andrex, & Petri.
46. Invenit Philippus Nathanaelem , 8c dicit ei; Invenim.r illum , de quo scripsit Moses in Lege, £; «.Tophctac, ntmpe Jesum»
filium

Vfüium illum Josephi, illum ex urbe Nazare.
fcha.
) 47. Tum dixit ei Nathanael, Ex urbs Na- zarctha potest aliquid boni esse. ? Dicit ei Philippus , Veni, St vide,
48. Vidit Jesus Nathanaelem venientem ad se , St dixit de eo , Ecce veri Jisraiilita, jn quo dolus non est.
49. Dixit ei Nathanael; Unde me nosti? Respondit Jesus, & dixit ei , Priusquam te 1’hilippus vocaret,quum esses subter ficum, videbam te.
>, s°- Respondit Nathanael , Sc dixit ei, Rabbi, tu es ille filius Dei, tu es ille Rex Jif- fraelis.
51. Respondit JetuS, St dixit ei; Quia dixi tibi; Vidi te sub ficu, credis : majora istis videbis.
5i.Prsetere^dixit ei; Amen amen dico vobis ; Ab hoc tempore videbitis coelum apertum , & Angelos Dei ascendentes, ac descendentes super filium hominis.
t^ap. 2.5;

CAPUT II.

Kuptix in Cana Ga/i/x.c: reformatio templi. Corpus Christi templum mysticum.

D ie autem tertio nuptiae facta: sunt in Cana oppido Galilaeae : eratque mater Jesu
illic.
j 6. Et columbarum venditoribus dixit, Tollite hinc ista : ne facite domum Patris mei domum mercatus,
r 7 - Recordati sunt autem ejus discipuli, scriptum esse , Zelus domus tua exedit me.
»8. Responderunt ergo Judxi,& dixerunt ei, Quod signum ostendis nobis, quod ista facis ?
19. Respondit Jesus , & dixit e s, Destruite templum hoc.Lcintra triduum excitabo illud.
20. Dixerunt ergo Judari,Quadraginta & fex annis «dificatuiii est templum istud, 8c tu intra triduum illud excitabis ?
21. At ille loquebatur de templo corpori* fui.
22. Postquam ergo suscitatus fuit ex mortuis , recordati sunt ejus discipuli, quödhoe sibi dixisset, St crediderunt Scriptura, & sermoni, quem Jesus dixerat.
23. Quum autem esset Hierosolymis in Pascha, in ferto, multi crediderunt in nomen ejus , spectantes signa, qua: edebat.
24. Ipse autem Jesus non credebat eis feinet ipsum, eö quod nosset omnes.
25. Nec opus eflet, ut quisquam ei testaretur de homine: ipse enim sciebat, quid esset in homine.
2. Vocatus est autem etiam Jesus, ac discipuli ejus ad nuptias illas.
3. Et quum defecisset vinum , mater Jesu dixit ei, Vinum non habent.
4. Dicit ei Jesus, Quid mihi tecum rei eft, mulier? nondum venit hora illa mea.
5. Dicit ejus mater ministris,Quodcunque dixerit vobis , facite.
6. Erant autem ibi lapidea: hydri« fex polit« fecundum purificationem Juclcorum, capientes singula: amphoras binas , aut ternas.
7. Dicit eis Jesus : Implete has hydrias »qua. Impleverunt eas igitur usque ad summum.
g. Tunc dicit eis. Haurite nunc, & offerte architriclino. Obtulerunt igitur.
9. Ut autem gustavit architriclinus aquam illam, qua: facta fuerat vinum, (nesciebat autem, unde esset: fedministri sciebant, qui hauserant aquam) vocat sponsum architriclinus.
10. Et dicit ei; Omnes primo loco bonum vinum apponunt, St postquam conviva affatim biberunt, tunc, id quod minus bonum est; tu vero servasti bonum vinum usque adhuc.
11. Hoc initium signorum fecit Jesus in Cana oppido Galli««, & manifestam fecit gloriam fuam:& crediderunt in eum discipuli ejus.
12. Postea descendit Capernaumum ipse, & mater , St fratres, St discipuli ejus: man- seriintque illic non multos dies:
13. Nam prope erat Pascha Jud«onjm, Adfcendit igitur Jesus Hierofolymam.
14. Et invenit in templo venditores boum, 8c ovium, 8c columbarum, 8c numu- larios sedentes.
15. Factoque flagello 6 funiculis, omnes ejecit d templo, & oves, & boves. St argentariorum nuiunlo* effudit» mensasque subvertit;

CAPUT III.

Dialogus inter Nicodemum , (5 Chrißum.
Compendium evavgelii prepositum , expostum > 15 obfignatum.

Rat autem quidam ex Pharisxis, cui nomen erat Nicodemo, ex primoribus Ju- dxorum.
2. Hic venit ad Jesum nocte , & dixit ei , Rabbi, scimus te k Deo venisse magistrums nemo enim potest h«c signa edere, qu« tu edis, nisi Deus fit cum eo.

3. Respondit Jesus , & dixit ei ; Ament amen dico tibi, nisi quis genitus sit iterum, non potest videre regnum Dei.
4. Dicit ei Nicodemus , Quomodo potest quispiam nasci, qui sit senex ? num potest in uterum matris fu« fecundo introire, & nasci ?
5. Respondit Jesus, Amen amen dico tibi, nisi quis fuerit genitus ex aqua , St Spiritu, non potest introire in regnum Dei.
6. Quod genitum est ex carne , caro est r & quod genitum est ex Spiritu, spiritus est.
7. Ne mireris me dixisse tibi , Oportet» vos iterum gigni.
8. Ventui, quo vult, spirat, 81 sonum e- jus audis , sed nescis , unde veniat, Sc qu» vadat: ita est quisquis genitus est i Spiritu.
9. Respondit Nicodemus , & dixit ei. Quomodo possunt hxc fieri ?
10. Respondit Jesus , 8t dixit ei; Tu es magister Jisraelis, & hxc non nosti ?
11. Amen amen dico tibi, quod scimus , loquimur, 8c quod vidimus, testamur: sed! testimonium nostrum non recipitis.
12. Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si dixero vobis coelestia, credetis!
13. Nullus enim ascendit in coetum , ni® qui descendit & coelo , nempe filius hominis , qui est in coelo.
14. Prout autem Moses extulit serpente*» in deserto, iU extolli oportet Filium hominis;
Vi £ s *j. W

15. Ut quisquis credit u' sum, non pereat, sed habeat vitam «ternam.
i(5 . Ita enim Deus dilexit mundum , ut Fiiium suum illum unigenitum dederit , ut, quisquis credit in eum , non pereat, sed habeat vitam aeternam.
17. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut damnet mundum > sed ut servetur mundus per eum.
ig, Qui credit in eum, non condemnatur: qui vero non credit, jam condemnatus est: quia non credidit in nomen unigeniti Filii Dei.
19. H*c est autem condemnatio, quod Lux venit in mundum, sed dilexerunt homines potiiis tenebras, quam Lucem : quia sunt eorum mala opera.
io. Quisquis enim, quae mala sunt , agit, odit lucem , nec venit ad lucem, ne arguantur opera ipsius :
ai. Qui vero dat operam veritati, venit ad lucem 1 ut manifesta fiant opera ipsius , quod fecundum Deum facta fuerint.
22. Postea venit Jesus, Ac discipuli ejus Jnjudxa: territorium: & illic versabatur cum «is, St baptizabat.
13. Baptizabat autem etiam Johannes in dEnon pi opC Salim , quoniam aquse multae erant illic, & veniebant, ac baptizabantur.
24.Nondum enim conjectus fuerat Johannes in carcerem.
>25. Orta est igitur quaestio quibusdam ex discipulis johannis cum Judaeis de purifica" tione.
2 6. Venernntque ad Joharmcm , 8t dixerunt ei, Rabbi, is, qui tecum erat apud trajectum Jordanis , cui tu testimonium dedisti, ecce baptizat, At omnes veniunt ad eum.
27. Respondit Johannes, St dixit; Homo non potest recipere quicquam, nisi suerit ei datum 4 caelo.
28. Vos ipfl mihi testes estis, me dixisse, Non sum ego Christus, sed missus sum, qui apparerem coram eo.
29. Qui habet sponsam, sponsus est: amitas autem sponsi, qui stat, & audit eum,gaudio gaudet propter vocem sponsi; hoc ergo gaudium meum impletum est.
30.Illum oportet crescere,me vero minui.
31. Qui superne venit supra omnes est: qui i terra est > terrenus est, At terrena loquitur, qui d coelo venit, supra omnes est.
32. Et quod vidit, At audivit, hoc testatur: sed testimonium ejus nemo recipit.
33. Qui recipit ejus testimonium, is obsignavit Deum veracem esse.
34 - Nam ü demum , quem misit Deus,verba Dei loquitur : non enim huic admetitur Deus spiritum.
. 35- Dater diligit Filium, & omnia dedit ei m manum.
35. Qui credit in Filium , habet vitam *- «ernam : qui vero non assentitur Filio , non videbit vitam , sed ira Dei manet super mm, 1

CAPUT IV

CoUoquium Chr isti eum Samarita**, ejdjque
t ./ rutius. Xeqii filius fanatur.

] Tergo cognovit Dominus Fharisxos J audisse, ipsum plures discipulos facere, m baptizare, quana Johannem.
2. C Quanquam Jesus iple non baptizabat,
sed disciputi ejus.) ;
3. Reliquit Judaeam, 5 c abiit rursum in Ga- lilxam.
4. Oportebat autem eum transire per $*» mariam.
3. Venit ergo in urbem Samariae, quae di» citur Sichar, j uxta praedium, quod dedit Ja* cobus Josepho, filio suo.
6 . Erat autem ibi fons Jacob : , Jesus erg«
fatigatus ex itinere, itä sedit ad fontem: ho-s ra citim erat quasi sexta.]
7. Venit mulier Samaritana,ut hauriret a* quam : dicit ei Jesus, Da mihi potum.'
8- Nam discipuli ejus abierant in urbem» ut cibos emerent.
9. Dicit igitur ei mulier illa Samaritana» Quomodo tu, Judams quum sis, potum ima poscis , qua: sum mulier Samaiitana f (non enim utuntur Judasi Samaritanis :)
10. Respondit Jesus , & dixit ei; si nosses donum illud Dei, & quis sit ille, qui dicit tibi , Da mihi potum: tu petiisses ab eo, 8c dedisset tibi aquam vivam.
n. Dicit ei mulier, Domine, neque quo haurias , habes , Ac puteus profundus est i Unde ergo habes aquam illam vivam -
12. Num tu maior es patre nostro Jacobo» qui dedit nobis hunc puteum , ex quo ipso bibit, & filii ejus , & ejus pecora i
13. Respondit Jesus , Ac dixit ei» Quisquis bibit ex aqua ista , sitiet rursus:
14. Quisquis autem biberit ex aqua illa» quam ego ei dabo , non sitiet in «ternum : sed aqua illa, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aqua: salientis in vitam sternam,
15. D icit ei mulier , Domine, da mihi a- quam istam > ut non sitiam . neque veniam huc ad hauriendum.
16. Dicit ei Jesus , Vade , voca virunt tuum, 8c veni huc.
17. Respondit mulier,& dixit ei ■ Non habeo virum. Dicit ei Jesus , Bene dixisti »Non habeo virum.
iz. Quinque enim viros habuisti: 8c nunc quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti.
19. Dicit ei mulier, Domine,video te prophetam esse.
20. Patres nostri in hoc monte adoraverunt : Ac vos dicitis Hierosolymis esse locum illum, ubi oporteat adorare.
11. Dicit ei Jesus, Mulier, crede mihi, venit tempus, quando neque in monte hoc,neque Hierosolymis adorabitis Patrem.
22. Vos adoratis, quod nescitis, nos adoramus, quod scimus:quia salus ex Judaeis est,
23. Sed venit tempus , Ac nunc est , quun> veri adoratores adorabunt Patrem Spiritu, ac veritate : etenim Pater tales quaerit > qui ipsum adorent.
24. Deus est Spiritus: Ac qui adorant eum, oportet, ut Spiritu, ac veritate adorent.
23. Dicit ei mulier , Scio Messiam venturum (qui dicitur Christus) qulim veneri» ille , nobis annunciabit omnia.

z 6 . Dicit ei Jesus ,Fgo it siim, qui loquo* tibi.
17. Interea vero venerunt cius discipuli, & mirati sunt, quod cum muliere loqueretur; nemo tamen dixit, Quid quaeris ? aut» Quid loqueris cum ea i
4. R»
1

28 ■ Reliquit ergo hydriam suam mulier,& abiit in urbem > dixitque ejus loci hominibus.
■ ap. Venite, videte hominem,qui dixit mihi , quacunque feci: num iste est Christus ille i
50, Exierunt ergo ex urbe,& venerunt ad eum.
5 r. Interim autem rogabant eum discipuli,dicentes ; Rabbi, ede.
31. Ilie autem, dixit eis, ego cibum habeo queudam,quem vos non nostis.
33. Dicebant ergo discipuli alii ad alios, Itfum quis attulit ei,quod ederet i
34. Dicit eis Jesus , Esca mea est exsequi voluntatem ejus,qui misit me,8c consummare ipsius opus.
35 . Nonne vos dicitis, Adhuc quadrimestre spatium luperest * Si mellis erit r Ecce dico vobis,attollite oculos vestros, Sc spectate regiones : nam albae jam sunt ad messem.
36. Qui autem metit, mercedem accipit,& congregat frustum in vitam aeternam: ut,Sc qui seminat.simul gaudeat,Sc qui metit.
37. Nam in hoc dictum illud verum est, Alius est, qui feminat, Sc alius,qui metit.
??. Ego misi vos ad id metendum, in quo vos non laborastis : alii laboraverunt, Sc vos in labores eorum introistis.
35- Ex urbe autem illa multi Samaritanorum crediderunt in eum propter sermonem mulieris illius,testantis, ac dicentie.Ceith dixit mihi omnia,quit feci.
40. Quum ergo venissent ad eum Samaritani , rogarunt eum,ut apud ipsos maneret: Si mansit ibi duos dies.
4t- Ac multo plutes crediderunt propter sermonem ipsius.
42. Et illi mulieri dicebant, Non amplius propter tuos sermones credimus ipsi enim audivimus.Sc scimus hunc esse vere Servatorem illum mundi, Christum.
43. Duobus autem post diebus exiit inde, Sc abiit in Galilaeam.
44. Ipse enim Jesus testatus fuerat, prophetam in sua patria honorem non habere.
45. Quum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eumGalilafi.quum omnia vidissent, quae fecerat Hierosolymis in festo: nam & ipsi venerant ad testum.
4 6. Venit igitur Jesus rursum Cana, oppidum Galilaea- , ubi fecerat ex aqua vinum, «rat autem in ai^eCapernaumo regius qui- dam.cujus filius infirmus erat.
47. Is quum audisset Jesum venisse ex Judaea in Galilaeam , abiit ad eum, & eum rogavit, ut descenderet > ac sanaret suum filium: erat enim moribundus.
48. Dixit ergo Jesus ei. Nisi signa,& prodigia videritis, non credetis.
49. Dicit ei regius ille, Domine, descende priusquam moriatur puerulus meus.
30. Dicit ei Jesus , Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni, quem dixerat ei Jesus: Sc profectus est.
51. Jam autem eo descendente, fervi occurrerunt ei, & annuntiaverunt, dicentes; Filius tuus vivit.
32. Percontatus est ergo ab eis horam, qua melius habuerat: & dixerunt ei,Heri tircittr horam septimam dimisit cum febris.
i 33. Agnovit ergo pater id fahium effit illA ' ipsa hora.qua dixerat ei Jesus, Filius tuus vivit ,& credidit ipse, ac domus ejus tota.
34. Hoc rursus, id e/i , secundum signui* edidit Jesus , quum venisset ex Judx* in Galilaeam.

CAPUT V.

Paralyticus ad piscinam. /fuftoritat (*? affictum Christi. Xesurreäie mortuorum. Scrutinium Scripturarum,
P Ost hxc erat festum Judaeorum» 3r escttä» dit JesurHierosolymam.
1. Est autem Hierosolymis ad portnmpt^ cuariam, piscina, qux nominatur Hebraica Ucthesda,quinque porticus habens.
3. In his jacebat multitudo magna usfir- morum,coecorum, claudorum, aridorum, exspectantium aqux motum.
4. Angelus enim descendebat pratstitut» tempore in piscinam,& turbabat aquam itaque qui primus ingressus erat post aquas turbationem , sanus fiebat,« quocunque detineretur morbo.
3. Erat autem quidam illic tricesimum o* ctavum annum agens in infirmitate.
6 . Hunc quum vidisset Jesus jacentem * 8t cognovisset eum jam multum temporis egisse in morbe A icit ei,Cupis fani» fieri l 7. Respondit ei infirmus ille. Domine non habeo, qui,quum turbata fuerit aqua,immittat me in piscinam ; sed interit»»dum ego venio,alius ante me descendit.
8- Dicit ei Jesus, Surge,attolle grabba- tum tuum.Sc ambula;
9. Et statim sanus factus est homo ille: Sc. sustulit er abbatum suum.Sc ambulabat: eta* autem sabbathum die illo.
jo. Judafi ergo dicebant ei » qui curatus fuerat; Sabbathum elimor, licet tibi «tollere grabbatum.
11. Respondit eis, Qui me fanum fecit , is mihi dixit, Attolle grabbatum tuum, Sc ambula.
12. Interrogaverunt tum ergo,Qmsifi« est, qui dixit tibi > Attolle grabbatum tuum/ Sc ambula ?
iz. Is autem, qui sanatus suerat,nesciebat quis esset Jesus enim evaserat i turba, quae erat in illo loco.
14. Postea invenit eum Jesus in tempioJSc dixit ei, Ecce sanus factus es: ne pecca amplius, ut ne quid deterius tibi fiat.
13. Abiit homo ille, Sc nunciavit Judxis Jesum esse, ä quo sanatus fuerat.
16. Ac propterea persequebantur Judaei Jesum , Sc studebant eum mterimeie, quöd ista fecisset sabbatho.
17. Jesus autem respondit eis, Pater mees usque adhuc operatur,Sc ego operor.
ig. Propterea ergo magis studebant eunt Judaei interimere, quia non solum solvisset sabbathum , sed & Deum dixisset Patrent suum,parem se faciens Deo,
19. Respondit ergo Jesus , Sc dixit eisj Amen amen dico vöbis , non potest Films at lernet ipso operari, id est, nisi viderit PatrtSR operantem: quaecunque enim ille facit, hxe etiam Filius pariter facit.
20. Pater enim amat Filium, 5c omnia <j- stendit ei,qua ipse facit Sc opera istis ra ostendet ei»ut vos miremini,

21. Sicut enim Pater suscitat mortuos, & vivificat, ita & filius , quos vult - vivificat.
22. Nec enim Pater judicat quenquam, sed Omne judicium dedit F'ilio :
25. Ut omnes honorent Filium.prout honorant Patrem : qui non honorat Filium, non honorat Patrem ut qui miserit eum.
24. Amen amen dico vobis, qui sermonem jmeum audit , & credit ei > qui misit me, habet vitam «ternam , & in condemnationem non veniet, sed transivit ä morte in vi tam.
25. Amen amen dico vobis,adventat tempus , 8c nunc est . quum mortui audient vocem filn Dei: & qui audierint, vivent.
i<5. Sicut enim Pater habet vitam in se ipso , sic dedit & Filio habere vitam in se ipso.

27. Et auctoritatem ei dedit etiam judicium exercendi , quatenus Filius hominis est.
28. Ne hoc miramini: nam veniet hora , quä omnes , qui in monumentis lunt, audient vocem ejus :
29. Et prodibunt, qui bona fecerint, in resurrectionem vita: : qui vero mala egerint, in relurrestionem condemnationis.
30. Non polium ego a me ipso facere quic- quam : prout audio", judico : &: judicium meum justum est: quia non qu*ro voluntatem meam: sed voluntatem ejus , qui misit me , id est, Patris.
31. Si ego testor de me ipso, testimonium meum non est firmum.
32. Alius est, qui testatur de me , scio firmum esse testimonium,quod testatur de me.
33. Vos misistis ad Johannem, & is testimonium dedit velitati.
34. Ego autem ab homine testimonium non capto : sed li«c dico , ut vos servemini.
33. lUe erat lucerna ardens, 8c lucens : vos autem voluistis ad momentum exsultare in ejus luce.
% 6 . At ego testimonium habeo majus testimonio Johannis : opera enim , qu* dedit mihi Pater, ut ea consummem, ipsa, inquam , opera , qu* ego facio, testantur cie me, quod Pater miserit me.
37. Et qui misit me Pater, ipse testatus est de me. Neque vocem eius unquam audistis, neque speciem ejus vidistis.
38. Et sermonem ejus non habetis in vobis manentem : quia quem misit ille, huic vos non creditis.
39. Scrutamini Scripturas, quia vos videmini vobis in ipsis vitam «ternam habere : & iil« sunt, qu* testantur de me.
4° - Sed non vultis venit e ad me, ut vitam habeatis.
41. Gloriam ab hominibus non capto.
4*. Sed vos novi charitatem Dei non habere in vobis.
43.Ego veni in nomine Patris mei, necre- cipitis me ; si venerit alius in nomine suo, illum recipietis.
44- Quomodo vos potestis credere,quum gloriam alii ab aliis captetis, & gloriam illam , qu* a solo Deo proficiscitur, non quKratiSt
4$- Ne putate me accusaturum vos apud Patrem: est, qui accuset vos, Moses, in quo vos speratis.
Cap.6.
4 6. Si enim crederetis Mosi , crederetis
mihi: nam ille de me fic scripsit.
47. Quod si scriptis illius non creditis, quo -odo verbis meis credetis i

CAPUT VI.

liuo Christi miracula, concio de pane , Css aqua vitet, quomodo excepta.

P Olt h*c abiit Jesus trans mare Galil**, quod est Tiberiadis.
2. Et sequebatur eum turba multa, quia videbant ejus signa, qu* edebat in infirmis.
3. Subiit verö in montem Jesus ,8t ibi sedit cum discipulis suis.
4. Prope autem erat Pascha, festum Ju- d*orum.
3. Quum ergo sustulisset oculos Jesus , & conspexisset multam turbfhi ad se venire, dicit Philippo; Unde emenus panes, ut edant isti i
6 . (Hoc autem dicebat, tentans eumupse enim sciebas , quid esset facturus :)
7. Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non suffecerint eis, ut singuli eorum paululum quiddam accipiant.
8 Dicit ei unus ex discipulis ejus, nempe Andreas, frater Simonis Petri;
9. Est hic puerulus quidam • qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisciculos : sed h*c quid sunt inter tam multos i 10. Dixit autem Jesus, Facite,ut homines recumbant; Erat autem gramen multum in eo loco; Discuberunt ergo viri illi numero quasi quinquies mille.
ir. Accepit autem panes illos Jesus , 8c actis gratiis distribuit discipulis, discipuli vero accumbentibus '• similiter etiam ex pisciculis illis, quantum volebant.
12. Ut autem expleti sunt, dixit Jesus discipulis suis , Congregate , qua superfuerunt fragmenta, ne quid pereat.
13. Congregarunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentis ex quinque illis panibus hordeaceis , qu* superfuerant iis, qui comederant.
14. Illi ergo, quum vidissent signum,quod Jesus ediderat; dicebant, Hic est vere propheta ille, qui venturus erat in mundum.
13. Jesus ergo, quum nosset venturos, & se abrepturos, ut facerent le Regem, secessit rursus in montem solus ipso.
i6. Ut autem ferum dia factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.
17. Et ingressi navigium , ibant trans mare Capernaunwm versus : jam autem erant tenebra , nec venerat ad eos Jesus.
18. Et mare, vento magno flante , insurgebat.
19,Provecti vero quasi stadia viginti quinque, aut triginta , conspiciunt Jesum ambulantem super mare. & appropinquantem navi: tk timuerunt.
20. Ille vero dixit eis, Ego sum, ne metuite.
2t. Cupidi ergo receperunt eum in navigium- & statim navigium pervenit ad regionem , in quam ibant.
22. Postero die turba , qu* substiterat c;* mare, quum vidisset illic non fuisse aliud navigium nisi unum illud , in quod ingresstfue- rant discipuli ejus , 8c Jesum non intrasse
tam

red«®)
ächz,
Clip« d«

JthiS
VBiftj.
nua
«fi
«a
Mfe
litt
lots!
sitii
pitiu-
i/tosi
sirnuts
tumia
umero
!, k

pull ve- psci-
'Jefiisi
tau
pip
r&ait
,psd
cepM>
Im
juiiv . mbf " nui'
>em-
ejio
ata!
«■
Ifue-
lilt
fJC
Cum discipulis suis in navigium > sed solos ejus discipulos abiiffe:
23. (Alia vero navigiola Tiberiade venerunt , propi locum illum, ubi ederant panem i' posteaquam gratias egisset Dominus:)
24. Quum igitur, inquam , vidisset turba Jesum illic non esse, neque discipulos ejus, ingressi sunt Sc ipsi in navigia , Sc venerunt Capernaumum, quaerentes Jesum.
25. Et eo invento trans mare , dixerunt ei > Rabbi, quando huc perveni sti ?
16. Respondit eis Jesus , Sc dixit; Amen amen dico vobis : quaeritis me, non quia vidistis signa, sed quia edistis panes illos, Sc saturati estis.
27. Operemini non cibo, qui perit, sed cibo illi, qui permanet in vitam aeternam, quem Filius hominis dabit vobis: hunc enim Täter obsignavit, id est , Deus.
ag. D xerimt ergo ad eum,Quid faciemus, tit operemur operibus Dei ?
29. Respondit Jesus , Sc dixit eis; Hoc illud est opus Dei, ut credatis in eum , quem ille misit.
30. Dixerunt ergo ei ; Quod ergo tu si- jjmim edis, ut videamus > Sc credamus tibi ? quid operaris ?
31. Patres nostri ederunt illud manna in deserto illo: sicut scriptum est; Panem e coelo dedit eis, quem ederent.
32. Dixit ergo e ; s Jesus ; Amen amen diro vobis , nequaquam Moses dedit vobis panem illum coelestem, sed Pater meus dat vobis panem illum coelestem verum.
33. Panis enim ille Dei ia est, qui de coelo descendit, Sc dat vitam mundo.
34. Dixerunt ergo ei; Domine, da nobis ftmper panem istum.
35. Dixit autem eis Jesus ; Ego sum panis ille vitae : qui venit ad me, nequaquam esuriet : St qui credit in me, non sitiet unquam.
3Ö. Sed dixi vobis, certe & vidistis me, 8c non creditis.
37. Quicquid dat mihi Pater, ad me veniet: & eum , qui venit ad me, nequaquam ejecerim foras :
38. Quia descendi i coelo , ut exsequar non voluntatem meam, sed voluntatem e jus , qui misit me.
39. Hxc est autem voluntas eius, qui misit me, id efl, Patris , ut quicquid mihi dederit, non perdam ex eo, sed suscitem illud in ultimo illo die.
40. Haec est autem voluntas ejus , qui misit me, ut quisquis conspicit Filium, Sc credit in eum , habeat vitam aeternam: Sc suscitem ipsum ego ultimo illo die.
41. Murmurabant ergo Judaei de eo, quia dixerat: Ego sum panis ille , qui e coelo descendit.
42. Et dicebant; Nonne iste est ille Jesus, filius ille Josephi,cuius nos novimus patrem, 8c matrem t quomodo ergo dicit iste : E coelo descendi ?
43. Respondit ergo Jesus , Sc dixit eis, Ne murmurate inter vos,
44. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum : St ego suscitem ipsum ultimo illo die.
■ 4j, Syripturo «st in Prophetis; Et erunt
omnes docti a Deo. Quisquis ergo audivit» Patre , Sc didicit,venit ad me.
4<5. Non quod Patrem viderit quisquam, nisi is, qui est a Deo: hic vidit Patrem. 1
47. Amen amen dico vobis, qui credit i» me, habes vitam «ternam.
48. Ego sum panis ille vita:.
49. Patres vestri ederunt manna indeserto, Sc mortui sunt.
50. Hic est panis ille,qui £ coelo descendit,. ut, qui edit ex eo, non moriatur.
5 /. Ego sum panis ille vivus, qui £ coelo descendit. Si quis ederit ex hoc pane,vivet in «ternum . panis autem, quam ego dabo, caro mea est. quam ego dabo pro mundi vita.
52. Pugnabant ergo Judaei alii adversu# alios , dicentes : Quomodo potest hic nobis carnem suam dare > quam edamus ?
^3. Dixit ergo eis Jesus, Amen amen dico vobis, nisi ederitis carnem Filii hominis, Se biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam invobis.
54. Qui edit carnem meam, Sc bibit meum sanguinem , habet vitam «ternam: Sc ego suscitabo ipsum ultimo illo die.
55. Caro enim mea vere est cibus ,, Sc sanguis meus veri est potus.
5<S. Qui edit meam carnem, 5 c bibit meum sanguinem , in me manet, Sc ego in eo.
57. Sicut misit me vivens ille Pater, St ego ■vivo per Patrem; ita etiam, qui ederit me, vivet ipse quoque per me,
58- Hic est panis ille , qui de coelo descendit : non prout ederunt Patres vestri manna, Sc mortui sunt ; qui ederit hunc panem, vivet in «ternum.
59. Hxcdixit in synagoga, quum doceret in urbe Capernaumo.
do. Multi ergo ex discipulis ejus hvs audi- . tis dixerunt: Durus est hic sermo: quis potest eum audire 'i
61. Sciens autem Jesus apud se discipulos suos de hoc murmurare , dixit eis ; Hoccme vos offendit ?
< 52 . Quid si igitur spectaveritis Filium hominis , ascendentem eö, ubi erat prius?
6z. Spiritus est id, quod vivificat , caro non prodest quicquam : verba , qus ego loquor vobis, spiritus sunt > Sc vita sunt.
64. Sed sunt quidaiff ex vobis, qui 110» credunt: sciebat enim i principio Jesus, quinam essent, qui non credebant, Sc quis eum prodituros effet.
< 5 ;. Et dicebat,Proptercadixi vobis,neminem posse venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.
66. Exeo tempore multi discipulorum e- jus pedem retulerunt: nec amplius cum eo versabantur.
67. Dixit ergo Jesus duodecim illis: Nui» Sc vos vultis abire ?
< 58 - Respondit ergo ei Simon Petrus, Domine, ad quem abibimus? verba vit« «ternae habes:
69. Et nos credidimus, Sc scivimus te esse Christum, illum Filium Dei viventis.
70. Respondit ei Jesus, nonne ego vo* duodecim elegi ? Sc tamen unus ex vobis est diabolus.
71. Loquebatur autem de Juda, Simoni# filio,i Mcatiota, futurum enim erat, ut hie
E f f 5 prft-

proderet eum. quum eilet unus ex illis duo-
•iecim. __
CAPUT VlT.
thrifiua non cum affinibus, sed clam prose- Bus adfefium, docet in templo. Varia feruntur de eo judicia ; CT diffident , qui eum comprehendere volebant.

bacho.ut non solvatur Lex Molis, mihi indi-
gnamini, quod totum hominem (anum fest* rim Sabbatho ?
24-, Ne judicate fecundum vultum, sed ju* stum illud judicium ferte.
a;. Dicebat ergo quidam ex Hierosolymitanis. Nonne hic est, quem student interi» mere i
V Ersabatur autem Jesus postharc in Galilaea : nolebat enim in Judaea versari,quia studebant eum Jehudsei interimere.
i. PropS autem erat festum Judaeorum, Scenopegia.
3. Dixerunt igitur ad eum fratres ejus, Digredere hinc , St vade in Judaeam, ut tui quoque discipuli spectent opera tua, qus fa-
«i$.
4- Nemo enim occulti facit aliquid , Sc quaerit ipse celebris esse: si hxc facis, manifesta te ipsum mundo.
5. Nam ne fratres quidem ejus credebant in eum.
f>. Dicit ergo eis Tefus, Prsestitutum illud tempus meum nondum adest: praestitutum autem illud tempus vestrum srmper est paratum.
7. Non potest mundus vos odisse: me autem odit» quoniam ego testor de eo opera ejus mala esse.
g. Vos ascendite adhos dies festos: ego nondum ascendo ad festum > quia praestitutum illud meum tempus nondum expletum »st.
9- Haec autem,quum eis dixisset,mansit in Galilsa.
ro. Ut ascenderunt autem fratres ejus, tunc & ipse ascendit ad festum, non manifesti,sed velut occulti.
ir. Judaei ergo quaerebant eum in festo,8c dicebant, Ubi est ille ?
iz. Et mussitatio multa erat in turba de eo, alii quidem dicebant: Vir bonus est : Alii vero dicebant: Non sed turbam seducit.
r;. Nullus tamen liberi loquebatur de eo, propter metum Judatorum.
14. Festo autem illo jam medio ascendit Jesus in templum, ac docebat.
15. Et mirabantur Judaei,dicentes; Quomodo iste liter as novit, quum eas non didicerit 1
16. Respondit eis Jesus , 5c dixit; Mea doctrina non est mea : sed ejus, qui misit me.
17. Si quis voluerit, quod ille vult facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego i me ipso loquar.
s g. Qui ä (emet ipso loquitur,gloriam propriam quaerit : qui autem quierit gloriam eius,qui misit ipsum, hic verax est, 8c injustitia in eo non est.
19. Nonne Moses dedit vobis Legem, 5c tamen nemo ex vobis praestat Legem ? quid me studetis interimere?
10. Respondit turba, 5c dixit,Datmonium habes : quis te studet interimere ?
ir. Respondit Jesus , St dixit eis , Unum «pus feci.öc omnes miramini.
- - - Attamen Moses dedit vobis circumcisionem (non Iuod ex Mose sit, sed quia ex Patribus) 8c Sabbatho circumciditis homi- sem.
*i» Si circumcisionem accipit homoSab-
2 6. At ecce > überä loquitur, & nihil ei dicunt : numnam veri cognoverunt primores,hunc veri esset Christum ilium ?
27. Sed novimus, unde hic sit: quum autem venerit ille Christus , nemo cognituro» est,unde sit.
ag. Clamabat ergo Jesus in templo, docens, & dicens; Et me nostis, 8c unde sim 1 nostis: Sc ä me ipso non veni, sed est verax, qui misit me,quem vos non nostis.
29. Ego vero novi eum,quia ab ipso sum, Sc ille me misit.
;o. Studebant ergo eum prehendere: sed nemo injecit in eum manum, quia nondum venerat hora illa ipsius.
zr. Multi vero ex turba crediderunt i» eum, Sc dicebant: Christus,quumvenerit* num signa plura edet iis, quae iste edidit;
52. Audierunt Pharisati turbam ista murmurantem de eo, Sc miserunt Phariiaei, ac primarii sacerdotes ministros > Ut eum prehenderent.
zz. Dixit ergo cis Jesus, Adhuc paulisper ero vobiscum: deind#-abibo ad eum > qui suo misit.
34. Quiretis me, nec invenietis: Sc ubi ego ero, eö vos non poteritis venire.
35. Dixerunt ergo Judaei inter sese,Quonam est iste profecturus, ut nos non inveniamus eum ? num ad eos > qui dispersi sunt irt- ter Graecos, profecturus est.Sc Grscos docturus ?
■3jj„' Quis est hic sermo, quem dixit ? Qualseris me, Sc non invenietis me; Sc ubi ego eto,vos non poteritis venire ?
37. Ultimo autem die illo magno festi stetit Jesus, 8c clamavit,dicens: Si quis sitit,veniat ad me, Sc bibat.
z8- Qui credit in me, sicut dixit Scriptura , flumina aquae vivie ex ventre ipsius fluent.
39. (Hoc autem dixit de Spiritu illo,quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat Spiritus sanctus, quia Jesus nondum erat glorisicatus.)
40. Multi ergo 4 turba, quum audissent hunc sermonem,dicebant, Ver4 hic est Propheta ille.
41. Alii dicebant; Hic est Christus ille. Quidam autem dicebant: Num enim 4 Galilaea veniet die Christus ?
42. Nonne Scriptura dicit,ex semine Dividis,Sc ex vico Bethlehem», ubi erat David, venturum illum Christum ?
43. Dissidium ergo ortum est in turba propter eum.
44. Quidam autem ex ipsis volebant eum prehendere , sed nemo injecit in eum manus.
45. Venerunt ergo ministri ad primarios
sacerdotes, Sc Pharisiros: qui dixerunt eis: Quare non adduxistis eum: , ,
46. Responderunr ministri; Nunqyaffiit*
I loquutus est homosut homo iste.
* 7 -R*
fjt-
4? ,Respondi l TOS CcduCti 1 4*. Nam <j am, aut tri 49. Sed tat 1 (xfctaMis^ 96. Minis
tuiiuA 1 *
p.,\'nle
tit, fdäit;
clijoirlt
&c«fas«
' iH^letam
(iltprofo
W
CA I (tfni Mit
fis autem |
m,

Et diluet 19 populus feros, j,Urinam 1 »mulierat iifflteuiise * iD/nmf» tilia ipi
tigern iipidomir: iHociniea it tun accc torta,di; Quukuw ie,se(e(u m imrmit itlapiden r. Etrarsi in terra.
Ipsi ver .cientia n (alium ei Se adulti: lk mulier 0. Jesus tfpetto p i.ubi sin »demnav:
n. Ipsa 1 Stmei Jei Aneto 11. Rursij lars; Ege form, non Wtlantvi'
tiriaii
rpsottfe
Sium.
14. Rei •jo testo *ium me briam: ■
It quo v;
* is. Vo »»jmfic il Qti iSnifirr

Ai ii.
Mft»
tiMjs
littOjs,
wüne
«te
4 «sr
togtea
ntit,i tat ie. 1 t»
liijfcj
flfcü
neten
ite ii warf Mi
ÜBf
M,ü
ttitte
';aulis|t
,S»i»
:&ti
ise.Qu» invemi" .tot w r« i»
irit!ip-
tat°«
mirU»
«statt-
it Sttft»-
UtSCtfta
«ille^QtBt
u. Nonia ijetta sa-
OB »0
diitZi»
lilia ii 0 niO>
itwev
«Disi
ktt>dt?k
,eW®
i !M>
|ptiiw s | linqui
i
Cap. 7-8- SEC. JOH ANNE M. Cap.Jf.
47.Responderunt ergo cis Pharisaei; Num & vos seducti estisr
4Ü. Num quis ex primoribus credidit in eum»aut ex Pharisxis:
49. Sed turba hxc, quaä non novit legem, exsecrabilis est.
50. Dicit eis Nicodemus,is,qui venerat ad eum no£te,quum unus esset ex illis.
5 r. Num Lex nostra condemnat quempiam , nisi prius ex ipso audierit,& cognoverit,quid faciat ?
51. Responderunt, & dixerunt ei; Num At tu Galibrus es ? scrutare, St scito ex Gali- Ixa prophetam non fuisse suscitatum.
53. Et profcclus est unusquisque domum suam.
C A 1 'UT V I I I.
Ckriflus adultera peccata remittit , testatur de se ipso, is de Patre, <S quit semen Abrate , iSiquu liber dicendus.
J Esus autem profestus est in montem Olearum. _
1. Et diluculo rursus adfuit in templo , St totus populus venit ad eum,Sc sedens,docebat eos.
3. Adducunt autem ad eum Scriba:,8t Pharis« i mulierem,in adulterio deprehensam: & quum statuissent eam in medio,
4 Dicunt ei; Magister,hiec mulier deprehensa est in ipso titio , quum moecharetur :
5. In Lege vero Moses praecepit nobis, ut tales lapidentur: tu.ergo , quid dicis ?
6 . Hoc autem dicebant tentanteseum.ut possent eum accusare. Jesus autem incurvatus deorsum,digito scribebat in terra.
7. Quum autem perseverarent eum interrogare, sese surrigens , dixit ad eos; Qui vestrum immunis estä peccato,primus in eam jaciat Iapidem.
z. Et rursum incurvatus deorsum , scribebat in terra.
9. Ipsi vero , quum hxc audivissent, 8c a Conscientia redarguerentur, singulatim alius post alium exierant, initio fasto i senioribus usque ad ultimos : & derelictos est solus Jesus, St mulier in medio stans.
10. Jesus autem sesr surrigens, Sc nemine conspesto prarter mulierem . dixit ei; Mulier , ubi sunt illi tui accusatores ? nemo te condemnavit ?
ii. Ipsa vero dixit,Nemo Domine. Dixit «utemei Jesus , Nec ego te condemno ; vade,& ne deinceps pecca.
12. Rursum ergo,Jesus eis loquutus est, dicens; Ego sum'lux illa mundi: qui sequitur me, non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vita:.
13. I'haris«! igitur dixeruntei.Tu de te ipso testaris, testimonium tuum non est firmum.

14. Respondit Jesus, St dixit eis ; Etiamsi »go testor de me ipso, firmum est testimo- »ium meum: quia scio unde venerim,St quö Vadam : vos autem nescitis , unde venerim, quo vadam.
15. Vos fecundum carnem judicatis, ego »ion judico quenquam.
16. Quod si etiam judicarem ego,indicium jneuiu firmum esset: quia solus no« sum,sed «HS.tzc qut misit me Vaus,
17. Sed St in Lege vestra scriptum cd, duorum hominum testimonium firmum esse.
ig. Ego ü sum,qui testor de me ipso,St testatur de me, qui misit me Pater.
ip. Dicebant ergo ei; Ubi est tuus ille Pateri Respondit Jesus, neque me nostis.nequ* Patrem meum: si me nössetis, Patrem quoque meum nössetis.
20. Haec verba loquutus est Jesus in gas o- pbylacio, docens in templo; St nemo prehendit eum , quia nondum venerat illa ipsiu* hora.
21. Dixit ergo iterum eis Jesus, Ego vado > St quxrctis me , St in hoc peccato vestro moriemini, quö ego vado, vos non potestis venire.
22. Dicebant ergo Judast, Num interimet se ipsum,quod dicat, Quö ego vado, vos non potestis venire ?
23. Tunc dixit eis,Vos inferni estis, ego sum superni: vos ex hoc mundo estis, ego non funi ex hoc mundo:
24. Ideo vobis dixi, vos morituro* in peccatis vestris. Nam nisi credideritis me eum esse,moriemini in peccatis vestris.
2;. Dixerunt ergo ei,Tuquises? Tuns dixit eis Jesus , Id, quod ä principio dico vobis.
26. Multa habeo, quz de vobis loquar,ae judicem ; sed qui me misit, verax est : St ego» quae audivi ab eo, haec loquor mundo.
27. Non cognoverunt se de Patre tec ipsis dicere.
2g. Dixit ergo eis Jesus ,Quum sustuleritis filium hominis , tunc agnoscetis me eum esse,8t ime ipso nihil facere,sed prout docuit me Pater haec loqui.
29. Nam qui me misit, mecum est,non reliquit me solum Pater, quia ego,qux placent ipsi,facio semper.
30. Hatc illo loquente multi crediderunt ia ; eum.
3«. Dicebat ergo Jesus iis Judaeis, qui crediderant ipsi , Si vos manseritis in sermone meo,vere discipuli mei eritis.
32. Et cognoscetis veritatem, 8 c veiitas vos in libertatem vindicabit.
33. Responderunt ei.Semen Abrahami sumus, neque cuiquam servivimus unquam ; quomodo tu. dicis,vos in libertatem vindicabimini ?
34. Respondit eis Jesus , Amen amen dico vobis, quisquis operam dat peccato, servus est peccati.
3;. Servus autem non manet in domo perpetuo: filius manet perpetuo.
3 6. Itaque, si vos Filius in libertatem vindicant, verö liberi eritis.
3-. Scio vos femen Abrahami esse,sed studetis me interimere , quia sermo ille meu» non habet locum apud vos.
38. Ego loquor, quod vidi apud Patrem meum . & vos facitis, quod vidistis apud Patrem vestrum,
39. Responderunt, 8tdixerunt ei, Pater noster Abrahamus est. Dicit eis jelus, si filii Abrahami essetis , opera Abrahami faceretis.
40. Nunc autem studetis me interimere, hominem , qui veritatem vobis loquutus sum, quam aiidsVs ä Deo ; boc Abrahamus ponfsiil»
i 41. Voj

41. Vos facitis opera patris vestri. Itaque
dixerunt ei, Nos ex scortatione non fumus geniti : unum patrem habemus , nempe Deum.
42. Dixit ergo eis Jesus, Si Deus pater vester esset, diligeretis me : ego enim a Deo prodii,& adsum: nec enim i me ipso veni,sed ille me misit.
43. Quare loquelam istam meam non a- gnoscitis? nempe quoAiam non potestis au- äre sermonem meum.
44. Vos ex patre diabolo estis,& cupiditates patris vestii vultis exsequi. Ille fuit homicida a principio ,& in ventate non perstitit: non est enim veritas ineo. Quotiescun- que loquitur mendacium , de suo loquitur, quia mendax est,& pater ille mendacii.
45. Vos autem , quia ego veritatem dico, non creditis mihi.
4 6. Quis ex vobis arguit me de peccato ? si veritatem dico, quare vos non creditis mihi?
47. Qui ex Deo est,verba Dei audit t propreres vos non auditis , quia ex Deo non estis.
48. Responderunt ergo Judxi.Sc dixerunt ei,Nonne bene dicimus,te Samaritanum esse, 8c daemonium habere ?
49. Respondit Jesus , ego daemonium non habeo, sed honoro Patremmeum, 5 c vos contumelia afficitis me.
50. Kgo vero non quxro gloriam meam : est,qui quxrat, 8c judicet.
51. Amen amen dico vobis : si quis sermonem meum observaverit > mortem non conspiciet in «ternum.
52. Dixerunt ergo ei Judaei,Nunc agnovimus te daemonium habere. Abrahamus mortuus est,8c prophetae : & tu dicis, Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum?
53. Num tu major es patre illo nostro A- brahamo, qui mortuus est ? etiam prophetae mortui sunt : quem tu te ipsum facis ?
34. Respondit Jesus, Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est : Pater ille meus is est, qui glorificat me , quem vos dicitis Deum vestrum esse.
55. Sed non nostis eum: ego verö ipsum novi,8c si dixero,ipsum mihi non esse notum, cro similis vestri ,id est, mendax: sed eum novi,& sermonem ejus observo.
56. Abrahamus pater ille vester gestivit
videre diem istum meum, & vidit,ac eavisus
•st. s
57. Dixerunt igitur ei Jtidati, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham um vidisti ?
58. Dixit cis Jesus,Amen amen dico vobis, priusquam Abrahamus existeret, ego sum.
59. Sustulerunt ergo lapides , ut jacerent in eum : Jesus autem occultavit se, & exivit c templo,quum transivisset per medios ipsos: & ita praeteriit.

CAPUT IX.

Caeci a Christo sanati historia.

P F.xtergrediens autem, vidit quendam caecum a nativitate:
2. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes: Rabbi, quis peccavit, ist e ,an paren- «*« ejus,ut coecus nasceretur ?
3. Respondit Jesus, Neque iste peccant' neque parentes ejus, utcwctu nasceretur; sed cascae natus est , ut opera Dei maniftäa fierent in e©,
4- Oportet me vacare operibus ejus,ipt misit me > donec dies est : veniet nox.quiQ nemo potest operari.
5. Quamdiu fuero in mundo, Lux (ist mundi.
6 . Hoc quum dixisset, spuit humi,& fecit lutum ex sputo , 8c illevit luto oculos coeci illius:
7. Dixstqueei: Vade,ablue oculos in piscina Siloam, quod est,si interpreteris, Missus. Abiit ergo , & abluit oculos , rediitque videns.
8- Vicini ergo, & qui prius conspexerant eum caecum esse, dicebant; Nonne hic est, qui sedebat,& mendicabat ?
9. Alii dicebant, Certdhic est: alii vero, Cert£ similis est ei. Ille vero dicebas, Certi ego ü sum.
10. Dixerunt ergo ei; Quomodo aperti sunt tibi oculi ?
11. Respondit ille, Xc dixit; Quidam,qui dicitur Jesus , lutum fecit, & inunxit oculos meos.Xt dixit mihi,Vade ad piscinam Siloam, Xc ablue oculos. Ut autem abii,Xc ablui oc»* los, vidi.
12. Dixerunt ergo ei, Ubi est ille? Ait! Nescio.
13. Adducunt eum ad Pharisxos.eum, inquam,qui olim caecus fuerat.
14. Erat autem Sabbathum, quum lutum faceret Jesus, & aperiret oculos eius.

15. Rursus ergo intevrogärunt eum etiam Pharis«!, quomodo videndi facultatem esset adeptus. Illevero dixit eis : Lutum imposuit oculis meis , Xc ablui oculos > Xc video.
16. Dicebant ergo ex Pharifeis quidam. Homo iste non est ä Deo : nam Sabbathum non observat. Alii dicebant; Quomodo potest quispiam peccator talia signa ederet Et dissidium erat inter eos.
17. Rursus dicunt caeco, Tu quid dicis de ipso, quod aperuit oculos tuos ? illi autem dixit: Certe propheta est.
18- Non crediderunt ergo Judxi de eo, quod coecus fuisset, Xc videndi facultatem esset adeptus, usque quö vocarunt ejus parentes, ejus , inquam,cpxt videndi facultatem fuerat adeptus.
19. Et interrogaverunt eos , dicentes ; Hicc/ne est filius ille vester, quem vos dicitis caecum natum esse ? quomodo ergo nunc videt ?
20. Responderunt eis parentes ejus, Sc dixerunt: Scimus hunc esse filium illum nostrum,& caecum natum esse -.
21. Quomodo vero nunc videat,nescimus: aut quis ejus aperuerit oculos,nos nescimus : ipse «ratem habet,iplum interrogate, ipse de se loquetur.
22. H«c dixerunt parentes ejus quod metuerent Judaeos: jam enim constituerant Ju. dxi, ut.fi quis eum profiteretur esse Christum , synagoga moveretur.
23. Propterea parentes ejus dixerunt; iEtatem habet,ipsum interrogate.
24. Secundo ergo vocarunt hominem,qui fuerat «oesus, & diserur.t ei,Tribue gloriam
to,ucshun;
&.
atorfiW* 1
fiierim.*®
ji 5, Di® 1 tibi:
n.W
«},W ft01
; ; joslcitn'
jjijiitemu
• irfpondi lOiirumefl jflsupm :: Samus-
isiudiat: (illevi i A fecuh Bt oculos 3. Nisi ekl squamfao 'i Kefpon tatis natus suunteun st. Audivit t atlas, d
-Mulam i : Dixit aei
Et doat^ ajtmtar at,videant ; Audiere is, qtu u nStnosc , Dixit e iis peccat ; itaque p
(
uricjjy 0! jtjiiii] steti ame feroftiu ude, illef -.Qui ver luium, '.te api iiBi&li iaaas.
4 -
ätutWiV
sntvK®
5 . Alit» rafugiesi lienonrm
6 . Hanc ito non t trioque 1 Jesus, te vobis, pQuotq sittOKH

: ifejts Deo.nos hunc hominem scimus peccatorem u njitr. esse.
Dei tnäs 25. Respondit igitur ille, 8c dixit,An peccator sit,nescio : unum scio,me,quum caecus iribus eit fuerim, nunc videre, nietuoi atf. Dixerunt autem ei rursus, Quid fecit tibi ? quomodo aperuit oculos tuos ? io, in 27. Respondit eis jam vobis dixi, &npn audivistis : cur iterum vultis audire ? num thliitiS' Lc vos fieri vultis ipsius discipuli ?
Cap.ie.
ItO
OCiUt,
18. Itaque conviciati sunt ei, Sc dixerunt, Tu discipulus illius es: nos autem Mosis discipuli fumus.
29. Nos scimus,Deum esse loquutum Moli : hic autem unde sit,nescimus.
30. Respondit ille , Sc dixit eis ; At enim istud mirum est,quod vos nesciatis, unde sit, & tamen aperuit meos oculos.
31. Scimus autem, quod Deus peccatores non audiat: sed si quis Dei cultor est, Sc fa-
foiUla «it.quod ille vult.f/fe hunc audit.
32. A seculo non est auditum,aliquem ape- njujjjj, ruisse oculos ejus.qui caecus natus fuerit.
33. Nisi esset hic a Deo, non posset tale fIM., quiequam facere.
'.’r* 1 ! * u„r-1.,..
ii»«.
«teri!,! si tediii^
Wpit Noait c
"link
fe&t
Üifa
ei! iit :k
os,em,
uumluti
us.
l eumetii altatem:
tcabsssi
ritoqia
ifflUiit
’ittkt: 1
s:ttm
jilt i hu, Jiiafca mitis» ilfcto
i.fal
wross
sago iS
jus, & d iHum*
lefiiiss resciraa. ite, ip:«

qllife
iieraj»
elftCi
fati:
34. Responderunt, & dixerunt ei, Tu in peccatis natus es totus, Ac tu doces nos i Et ejecerunt eum foras.
35. Audivit Jesus eum ejectum foras : Sc eum nactus, dixit; Tti»e credis in filium Dei?
36. Respondit ille, 8c dixit; Quis est, Do- I
mine,ut credam in eum ? I
37. Dixit autem ei Jesus, Et vidisti eum,& is est,qui loquitur tecum.
38. At ille ait,Credo,Domine. Et adoravit | eum.
39. Et dixit Jesus: Ad judicium exercen- damego in hunc mundum veni: ut,qui non vident',videant,8t qui vident,coeci fiant.
40. Audierunt autem haec quidam ex Pha-
rifois, qui cum ipso erant, & dixerunt ei, I Num 8c nos coeci sumus ? [
41. Dixit eis Jesus, Si coeci essetis,non ha-1 beretis peccatum , nunc vero dicitis , Vide-] mus: itaque peccatum vestrum manet.
Christus distinguens verum Pastorem dmer- cenariojtS'ovium naturam describens,conciliatsibi a Judatis odium, ess calumnias.
A Men amen dico vobis,qui non ingreditur per ostium in caulam ovium,sed ascendit aliunde, ille fur est,Ac latro.
1. Qui vero ingreditur per ostium,
i rhiid
4 ita
_ pastor
«st ovium.
3. Huic aperit janitor, & oves vocem ejus audiunt: & suas oves vocat nominarim, 8c «ducit eas.
4. Quiimque suas oves emiserit, antegreditur eas: & oves eum sequuntur, quia norunt vocem eius.
5. Alienum autem nequaquam sequuntur, sed fugient ab eo: quia non norunt vocem alienorum.
6. Hanc similitudinem dixit eis Jesus. Illi vero non cognoverunt, quae nam illa essent, qu* loquebatur eis.
7. Jesus ergo rursum dixit eis ; Amen amen dico vobis,ego sum ostium illud ovium.
8. Quotquot ante me venerunt,fures sunt,
c latrone; sed oves non aissculürtuit sos,
1 . Ego sum illud ostium : per me fi quis introierit,servabitur : Ac ingredietur, Lc egredietur,Ac pascua inveniet.
10. Fur non venit, nisi ut furetur, 8c mactet,ac perdat oves: ego veni, ut vitam habeant,8c abundent.
11. Ego sum pastor ille bonus: bonus pistor animam suam deponit pro ovibus.
ir. Mercenarius autem,St qui non est pastor, cujus non sunt oves propri* , spectans lupum venientem , relinquit oves, Lc fugit : lupus autem eas rapit,Sc dispergit ovile.
13. Mercenarius autem fugit, quia merce, narius est,8c non est illi cura ovium.
14. Ego sum pastor ille bonus, Lc agnosco meas.Sc agnoscor ä meis.
15. Prout novit me Pater, ita & ego novi Patrem, Sc animam meam depono pro ovibus.
iS. Alias etiam oveshabeo,quae non sunt ex hac caula : illas quoque oportet me adducere : nam vocem meam audient: Fietquo unus grex (S unus pastor.
17. Propterea pater me diligit, quia ego depono animam meam, ut eam rursus assumam.
18. Nemo tollit eam ä me, sed ego depo» no eam per me ipsum: auctoritatem habeo deponendi eam, Ac auctoritatem habeo rursus eam assumendi. Hoc prseceptum accepi aPatremeo.
19. Dissidium igitur rursum ortum est inter Judaeos propter istos sermones.
20. Dicebant autem multi eorum,Daemonium habet,8c insanit,quid eum auditis?
21. Alii dicebant. Haec verba non sunt daemoniaci: num daemonium potest coecoruaj oculos aperire ?
22. Eacta sunt autem Encaenia Hierosolymis,Sc hyems erat.
23. Et ambulabat Jesus in templo in porticu Solomonis.
24. Cinxerunt igitur eum Judaei, Sc dixerunt ei, Qiiousqne animam nostram suspendis? si tu es Christus ille,dic nobis aperti.
23. Respondit eis Jesus, Dixi vobis, nec creditis : opera, quae ego facio in nomine Patris mei,haec testantur de me.
a.6. Sed vos non creditis -. non enim estis ex ovibus illis meis,sicut dixi vobis.
27. Oves ilis mex vocem meam audiunt, Sc «go eas agnosco,& sequuntur me -.
2jj. Et ego vitam Sternam do eis, nec peribunt in alternum > neque rapiet eas quif- quam e manu mea.
»9. Pater ille meus , qui mihi dedit eas, major omnibus est : neque quisquam potest eas eripere 4 manu Patris mei.
30. Ego,8c Pater unum fumus, zi. Sustulerunt ergo rursum lapides T{>» dsi,ut eum lapidarent,
32. Respondit eis Jesus, Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo: propter quod illorum operum me lapidatis i
33. Responderunt ei Judsi, dicentes; Ob bonum opus non lapidamus te, sed ob bla- sphemiam, id est,quia tu homo quum sis, facis te ipsum Deum.
34. Respondit eis Jesus, Nonne scriptui» est in Lege vestra, Ego dixi,Dii estis !
35. Si illos dixit deos, ad quos sermo D« facta« sst,Si non potest sqivi scriptura: ,
\<t. Mtm
1

i/>. Menc, quem Pater sanctificayit.Sc mi-

Iit in mundum, vos dicitis blasphemar«, quia dixi: Filius Dei tum?
37, Si non facio opera Patris mei, nolite «redcre mihi.
Sin vero illatu, io, etiamsi mihi non «redatis, operibus tamen credite : ut cognoscatis , Lc credatis Patrem in me elfe , Lt me jn eo.
39. Rursus ergo studebant eum prehendere ; sed exivit ex eorum manu.
40. Abiitque rursus ad trajectum Jordanis , in eum locum, ubi primum fuerat Johannes , quum baptizaret, mansitque iiiic.
41. Multi autem veniebant ad eum , 8c di- «ebant, Johannes quidem signum nullum e- didit: quascunque autem de isto dixit, vera «rant.
42. Et multi illic crediderunt in eum.
CAPUT XI.
Xatarus mortuus resuscitatur .Christus condonatur. Caj aphets inscius vaticinatur.
E Rat autem infirmus quidam, nomine La- zarus.ä Bethania, ex vico MarianSc Mar- thse, sororis ipsius.

2. (Maria aurem ea arat, quae unxit Dominum unguento, Si extersit pedes ejus capillis suis : cujus frater Lazarus infirmus «rat :)
3. Miserunt ergo sorores ejus ad ipsum, dicentes; Domine, ecce > ü , quem amas, est infirmus.
4. Jesus autem hoc audito»dixit, Haec infirmitas non est immijja ad mortem , sed pro Dei gloria, ut per eum morbum glorificetur EiliusDei.
q. Diligebat autem Jesus Martham, & sonorem ejus , & Laxarum.
6. Ut ergo audivit illum aegrotare, tum quidem mansit duos dies in eo loco, ubi erat
7. Deinde postea dixit discipulis , Eamus in Judaeam rursus.
z. Dicunt ei discipuli, Rabbi, modo studebant te Judaei lapidare , Si rursum illuc abis?
9. Respondit Jesus, Nonne duodecim sunt horx diei ? si quis ambulet interdiu, non impingit : quia lucem hujus mundi cernit :
10. Si quis autem ambulet nocte, impingit : quia lux ei non adest.
ir. Haec ait: & postea dixit eis, Laxarus, amicus ille noster, dormit, sed proficiscor, ut i somno excitem eum.
ia. Dixerunt ergo dilcipuli ejus, Domine,si dormit, servabitur.
13. Hoc autem dixerat Jesus de ipsius morte : at illi putarunt eum de dormitione somni dicere.
14. Tunc ergo Jesus dixit eis aperti, La- .xarus mortuus est.
15. Et gaudeo propter vos (ut credatis) me illic non fuisse, sed eamus ad eum.
16. Dixit autem Thomas , qui dicitur Di- «lymus, condiscipulis, Eamus Si nos, ut moriamur cum eo.
17. Venit ergo Jesus, & invenit eum quartum jam diem 111 monumento agere, ig.Erat autem Bethania propi UiSfosoly-
*»a\, fari stadii» quindecim;
19. Multique ex Judaris venerant ad Martham,& Mariam,& eas, quae cum ipsis erant, ut consolarentur eas de fratre suo.
20. Martha ergo ut audivit Jesum venire, occurrit ei: Maria vero domi sedebat.
4 i. Dixit autem Martha Jesu, Domim,(j fuisses hic, frater meus non fuisset mortuu;
22. Sed , & nunc lcio fore , ut quajcunqae petieris h Deo, det tibi.
23. Dicit ei Jesus, Resurget frater tuus.
24. Dicit ei Martha, Scio resurrecturum in resurrectione ultimo illo die.
Dixit ei Jesus , Ego sum resurrecto,
* 5 -
8i vita, qui credit in IN e, etiamsi tnortuus fuerit, vivet:
2 6. Et quisquis vivit, St credit imne.noa morietur in «ternum. Credis hoc?
27. Ait illi, Etiam Domine, ego Credo te esse Christum illum, E ilium illum Dei,qui in mundum venturus erat.
2g. Et quum hxc dixisset, abiit, & clanj vocavit Mariam , sororem suam , diccni; Magister adest , Si te vocat.
29. Illa ut audivit» surgit cito, & venit ad eum.
30. (Nondum autem venerat Jesus in vicum : sed erat in eo loco ubi occurrerat ei Martha :)
31. Judaei ergo, qui domi erant cum ea, Si consolabantur eam, quum vidissent Mariam cito surrexisse, Si exiisse, sequuti sunt eam, dicentes ; Certe abit ad monumentum ; ut illic fleat.
32. Maria vero, quum venisset eo. ubi erat Jesus > viso eo, accidit ad ejus pedes , dicens ei; Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.
33. Jesus autem ut vicTt eam flentem, Si Judaeos , qui una venerant cum ea , flentes, infremuit spiritu, Si turbavit se ipsum.
34. Et dixit, Ubi posuistis eum ? Dicunt ei,Domine, Veni,Lcvide.
33. Lacry matus est Jesus.
3 6. Dixerunt ergo Judaei, Ecce qtiomod» amabat eum.
37. Quidam autem ex ipsis dixerunt, Non poterat ia ic, qui aperuit oculos cceci, facere, ut & iste non moreretur ?
38. Jesi.1s ergo rursum fremens apud fernst ipsum, venit ad monumentum: erat autem spelunca, & Iapis erat ei impositus.
39. Ait Jesus ; Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror ejus, qui mortuus fuerat; Domine ,iam olet, quatuor enim dierum est.
40. Dicit ei Jesus, Nonne dixi tibi, fore, si credideris, ut videas gloriam Dei ?
41. Sustulerunt ergo lapidem e loco, ubi mortuus ille fuerat positus : Jesus autem sustulit sursum oculos, & dixit , Pater, gratias ago tibi, quod me audieris.
42. Ego vero sciebam me semper ä te audiri : sed propter turbam circumstantem hoc dixi, ut credant me i te missum esse.
43. Et quum haec dixisset, clamavit voce magna: Laxare, adesdum foras.
44. Tum, qui fuerat mortuus, prodiit pedes, Si manus vinctus fasciis , vultus autem ejus sudario erat obvinctus, Dicit eis Jesus , Solvite eum. 8c sinite abire.
45. Multi ergo ex Judaeis qui venerant ad Mariam, Scfpectaraut , quas fecerat Jesus, «edidei nnt in ewfl.
Qui-
liSSi
«7 - (-? 1
JtPhHift
4. Sio Ant;««
«■
ae
to
kirn®
ffrrtJt. [/.Hoc: ffiiffl el stjhttavii
»i
11. Neci bsiDcul 5). Abii iterimere Sfjefr ÜM inter itra > <p
(inficit 11
tmdisiip
A ascende/ xgionem j i Qtar micam, «ter rotis
(i, Mtn Miriltipr Wicut'
(
HJliiuA jre/iitiir Hcs et! Bethanj /«tunsa 2. fece, [ha minist !/!,[)!!! 1 J. Mati: i liquidi Kredit p jtem impl/ 4. vix
«Wfejin taprot M-Qua «Milder Dixi /ftcita e
li».
furat M# scuit® J.C, eumilli fuma» 1'ieaie; «.C lehnt I
'J.Qi

«raititi
umijSst
suo.

lilfetm;
ttfnni
rrfiai
lit,
wimfe
itiimsiK
wftta
ikf/
ih%
'ilii:'-
itjssria-
nn
Btratt
iifefc
Ilfi/iffltC
iCiitUT.
eö.ubit sdes.dia ifet rnort
iSmttBi »ti.ta itipfa i en: Cii
htpsf,
diurni
»«tifa
aujuiit!
politus, ita. fc wfatPl ji difflas dixi tibiiis
»»te®
satet,;
i.
„perivi nteitn iitff«. . clama*ii< is.
IUS, p 1 ^' '
, «ulllSf- 5 Diiit ®.^ 1
{(tiesi?' 1.

Cap. n.T2.

46 Quidam autem ex eis abierunt ad Pha- nixos.dk dixerunt eis , qux fecerat Jesus.

47, Coegerunt ergo primafii sacerdotes, & Pharisiei consilium, Lc dicebant; Quid a- gemus ? nam hic homo multa signa edit.

4g. Si omittamus eum ita .omnes ei credent : venientque Romani, 8c delebunt tum locum nostrum,tum gentem,

49. Unus autem ex ipsis, Cajaphas, pontifex maximus anni illius, dixit eis, Vos nihil scitis.

50. Nec cogitatis conducere nebis,ut unus homo moriatur pro populo, St tota gens noti pereat.

. 5Ü. Hoc autem ex semet ipso non dixit; sed quum esset pontifex maximus anni illius, prophetavit fore,ut Jesus pro gente moreretur;

•$1. Nec tantum pro ea gente, (cd ut etiam filios Dei dispersos congregaret in unum.

53. Ab illo ergo die,consultabant una, ut interimerent eum.

54. Jesus ergopaläm amplius non ambulabat inter Judaeos : sed abiit illinc in regionem , quae est propi desertum: in urbem, qux dicitur Ephraim : & illic commorabatur tum discipulis suis.

Prope autem erat Pascha Judaeorum: & ascenderunt multi Hierosolymam ex illa regione ante Pascha,ut purificarent se.

36. Quserebant ergo Jesum, Sc loquebantur alii cum aliis in templo stantes , Quid videtur vobis , an venturus non est ad festum ?

57. Dederant autem primarii sacerdotes, & Phavifxi pr*ceptum,ut si quis nösset , ubi tss et,indicaret, ut prehenderent eum.

CAPUT XI I

Chrißtu a Maria ungitur. Hierosolymam in- greAiturJiS trißatur.

J E sus ergo fex ante Pascha diebus venit in Bethaniam.ubi erat Lazarus ille,qui fuerat jnortuns,quem suscitaverat ex mortuis.

2. Fecerunt igitur ei coenam illic , & Mar- tha ministrabat: Lazarus autem unus erat ex iis,qui simul discumbebant cum eo.

3. Maria vero accepta libra unguenti nardi liquida: multi pretii, unxit pedes Jesu, & extersit pedes ejus capillis suis : domus autem impleta est odore unguenti.

4. Dixit ergo quidam ex discipulis ejus, nempe Juda, Simonis jf/i«i,Iscariotes,qui erat eum proditurus.

5. Quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis,St datum est pauperibus ?

d. Dixit autem hoc , non quod pauperum ipsi cura esset, led quia fur erat, & marsupium habebat, 5 i ea.qux immittebantur portabat.

7. Dixit ergo Jesus, Omitte eam, in diem funeraticius riiear asservavit istud.

8- Pauperes enim femper habebitis vobi- fcum.me vero non femper habebitis.

§, Cognovit ergo turba multa ex Judaeis cum illic eile : St venerunt non propter Jesum tantiimded etiam,ut Lazarum viderent, quem excitarat i mortuis.

ic. Consultarunt autem primarii sacerdotes,ut Lazarurn etiam interimerent:

, j Quia multi ex Judxis propter cura afei- WiSst.k treue» aut i» itCwn,

Cap.12.

12. Postero die turba multa. quz venerat ad diem festum, quum audilieut Jesum venire Hierosolymam.

13. Acceperunt ramos palmarum, & prodierunt ei obviam, &c clamabant, Hosanna, Benedictus,qui venit in nomine Domini,Rex ille Jisrachs.

14. Nacius autem Jesus asellum,insedit ei, sicut scriptum est:

1$. Ne metue filia Sionis : ecce, Rex ille tuus venit insidens pullo asinar.

16. Hsec autem non cognoverunt discipuli ejus primö : sed quum gioriheatus esset Jesus , tunc recordati sunt hxc esse scripta de eo.&sese hxc illi prxstitisse.

17. Testabatur vero turba, qu* erat cum eo,quod Lazarum vocä!let ,4 monumentOjSt sufeitasset eum ex mortuis.

18. Propterea etiam occurrit ei turba,qui* audierat eum edidisse hoc signum.

19. Pharifxi ergo dixerunt inter fe, Vide- tssne nos nihil proficere i ecce, mundus eum sequutus est.

20. Erant autem quidam Grseei ex üs , qui ascendunt,ut adorent in festo.

21. Isti ergo venerunt ad Philippum , qui erat ä Bethsaida urbe Galilxx , Jk rogarunt eum,dicentes; Domine, vellemus Jesum videre.

22. Venit Philippus,& dicit Andre*: Andreas rursum ,Si Philippus dicunt Jesu.

23. Jesus autem respondit cis,dicens ; Venit hora il la glorificandi filii hominis.

24. Amen amen dico vobis , nisi granum frumenti ceciderit in terram, 8c mortuum fuerit, ipsum solum manet: si vero mortuum fuerit,multum fructum

adfert.
25. Qui amat animam suam, perdet eam t & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam »ternam custodiet eam.
2 6. Si quis mihi ministrat, me sequatur t Sc ubi ego fuero,illic 3 t minister meus erir,Sc si quis mihi ministraverit,honorabit eum Pater.
27. Nunc anima mea turbata est: 8c quid dicam? Pater, libera me ab hac hora: sed propterea veni in horam hanc.
28. Pater , glorifica nomen tuum. Venit ergo vox e coelo , dicens ; Et glorificavi,äc rurlus glorificabo.
29. Turba ergo, qu» ad stabat A audierat, dicebat tonitru esse factum. Alii dicebant, Angelus ei loquutus est.
30. Respondit Jesus , & dixit; Non propter me h»c vox exstitit,sed propter vos.
31. Nunc judicium adest mundi hujus: nunc princeps ille mundi hujus ejicietur foras.
32. Et ego si sublatus fuero e terra, omnes traham adme ipsum.
33. (Hoc autem dicebat,significans,qui morte futurum erat,ut moreretur.)
34. Respondit ei turba, nos audivimus ex Lege , Christum manere in »ternum: quomodo igitur tu dicis , oportere tolli Filium hominis ? quis est iste Filius hominis?
35. Dixit igitur eis Jesus, Adhuc parvo tempore (ux vobilcum est: ambulate, dum lucem habetis . ne vos tenebrse deprehendant . nam qui ambulat in t «nebris, nescit qu» vs&d S
SEC.) OH AN NEM.

3<f. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis fiatis.Hxc loquutus est Jelus : Sc quum abiisset,occultavit se ab eis.
• 37 - Quum autem tot signa coram est edidisset, non credebant in eum :
3g. Ut sermo Fsaix Prophet* impleretur, tjuemdixit, Domine, quis credidit sermoni nostro, Sc brachium Domini, cui detectum *st?
39. Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Esajas:
40. Excoecavit oculos eorum, Sc obduravit corda eorum : ne videant oculis , 8c sint intelligentes corde,& fele convertant, Sc fanem eos.
41. H*c dixit Esajas , quando vidit glociam ejus,Ac loquutus est de eo.
42. Verurttamen etiam ex primoribus jnulti crediderunt in eum ; sed propter Pha- risieos hoc non profitebantur, ne synagoga moverentur.
43. Dilexerunt enim gloriam hominum potius,quam gloriam Dei.
44. Jesus autem clamavit,& dixit,Qui credit in me, non credit in me, sed in eum, qui misit me.
45. Et qui conspicit me, conspicit eum,qui misit me.
46. Ego lux in mundum veni, ut quisquis «redit in me,in tenebris non maneat.
47. Si quis autem audierit verba mea, Sc non crediderit, ego non damno ipsum. Non enim veni, ut damnem mundum; sed ut servem mundum.
48. Qui aspernatur me , nec recipit verba mea, habet, qui condemnet ipsum : sermo, quem loquutus sum,ille damabit eum ultimo illo die.
49. Quia ego ex me ipso non sum loquutus : sed qui misit me Pater > ipse mihi praecepit,quid dicam,St quid loquar.
50. Et scio, praeceptum ejus vitam »ternam esse. Qux igitur ego loquor, prout dixit mihi Pa ter,ita loquor. _

CAPUT XIII.

Christ m lavat pedes Apostolorum, notat proditorem,prodicit lapsum Petri.

A Nte festum autem diem Pasch* , sciens Jesus venisse horam illam digrediendi ex hoc mundo ad Patrem, quum dilexisset suos illos,qui erant in mundo , usque ad finem di- lexiteos.
a. Et ceenaperacta , (quum diabolus jam immisisset in cor Jud* , filii Simonis Iscario- t*,ut proderet eum;)
3. Sciens Jesus Patrem omnia dedisse sibi in manus, Sc se ä Deo prodiisse, Sc ad Deum abire:
4. Surgit ä coena, 8cdeponit pallium: ac- •eptoque linteo,prscinxit se.
5. Deinde immisit aquam in pelvim, Sc «cepit lavare pedes discipulorum,8c extergere linteo,quo eratprxcinctus.
6 . Venit ergo ad Simonem Petrum: qui dixit ei, Domine,tu mihi lavas pedes ?
7. Respondit Jesus, Sc dixit ei: Quod ego facio > tu nescis nunc , cognosces autem postea.
8 Dicit ei Petrus,Non lavabis meos pedes in »ternum. Respondit ei Jesus , Nisi lavero a«,nihil mecura habebis commune.
9. Dicit ei Simon Petrus, Domine, non solum pedes meos , sed etiam manus, Sc caput.
10. Dicit ei Jesus , Ei,qui lotus est,non o- pus est,nisi ut pedes lavet,sed est mundus totus : Sc vos mundi estis,sed non omnes.
ii- Notat enim eum, a quo prodebatur: propterea dixit, Non omnes estis mundi.
12. Postquam ergo laviss, t pedes eorum, 8c pallium suum recepisset rursum recubuit, Sc dixit eis: Nostisne,quid fecerim vobis !
13. Vos me vocantes, dicitis , Magister, as Domine,Sc bene dicitis: sum enim.
14. Itaque , si ego lavi pedes vestros Dominus,Sc prxeeptor, vos quoque debetis alii aliorum pedes lavare.
15. Exemplum enim prxbui vobis,ut pro ut ego feci vobis, itd&i vos faciatis.
i< 5 . Amen amen dico vobis , Servusncn est major Domino suo, neque legatus major eo, a quo missus est.
17. Si hxc noveritis,beati er itis, si ea feceritis.
18. Non de omnibus vobis loquor: ego scio, quos elegerim : sed oportet impleatur Scriptura : Qui edit mecnm panem, sustulit adversum me calcem suum.
19. Jam nunc dico vobis , priusquam fiat, ut quum fastum fuerit,credatis me eum esse.
ao. Amen amen dico vobis , quando aliquem misero, quisquis eum recipit, me recipit : qui vero me recipit, recipit eum, qui me misit.
2/. Quum hxc dixisset Jesus, turbatus est spiritu,Sc testatus est.dixitque. Amen amen dico vobis, unus ex vobis prodet me.
22. Discipuli ergo aspiciebant alii ad alios, incerti.de quo diceret.
23. Erat autem quidam ex discipulis Jesu, recumbens in sinu ipsius > nimirum is, quem diligebat Jesus.
24-Innuit ergo huic Simon Petrus ,ut percontaretur, quilnam esset.de quo diceret.
25. Ille verö, quum sese indinasset in pectus Jesu , dicit ei,Domine,quis est ?
2 6. Respondet Jesus, Ille est,cui ego intinctam offulam dedero. Et quum intinxisset offulam, dedit Jud* , filio Simomslscariotx.
27. Et post fumtnm offulam tunc ingressus: est in illum satanas. Dicit igitur ei Jesus, Quod facis,mox facito.
28. Hoc autem nemo accumbentium in- telligebat, quorsum ei dixisset.
29. Quidam enim putabant,quoniam marsupium habebat Judas,Jesum ei dixisse,Eme, quibus opus est nobis ad festum: aut egenis ut aliquid daret.
30. Ille igitur accepta offula statim exivit t erat autem nox.
31. Quum ergo exivisset, dicit Jesus, Nunc giorificatus est Filius hominis, Sc Deus glo- rificatus in eo.
32. Quod fi Deus giorificatus est in eo, Deus quoque glorificabit eum in sese.Sc statim glorificabit eum.
33? Filioli,adhuc paulisper vobiscum sum. Quxretis me: sed sicut dixi Jud*is : Quo ego vado , vos non potestis venire : ita Sc vobis nunc dico.
34. Prxceptum novum do vobis, Ut alit alios diligatis: sicut , inquam, dilexi vos, ut vos etiam diligatis alii alios.
35. Ex hoc omnes cognoscent,vos esse di-
fapuios me ia alios.
36. Dicit abis i Resp potes W e
»e-

r, Dff polte«!
iSqm pi ,*«•' usura»
ts
C
f-lts sia. M S. cj
1$ turb: i! Deum, Indor jit: alioq Prodi pim pro! i;um, tut ne ipsum; 4, Etqu j.Dicit' deas: q
fei
(, Dicit trita», Sct. rptr at,
i. Si risse *!tt; 3 (ji o.
j, Dicit ei iSPitren 0, Dicit 1 icam fati iditme.t icis, Ode
10. No ne esse i jso non i ile facit
11. Cri tine e| adite n
12. An tue, opet majora meum t
T 3 .I Jocfaa 14. Si fciim.
14. Si li. Ec lW.lt!l illisu i?.! jrmr.ii spicit & e «it, ig. Vos:
II). amplii Hier q 20 . tat:

“»«sii,
M'k-yt
lomiK. prodebat) dis mini, >edss «mi um nah nimvt»;
■ Magifc; iim. esvdimp iwddnn
ii vobisap eiatis, s iSttffljj >«ZAch
Aii»
msyu
MlUÄ!
rifeit,
, ijami.
itans i .nen an: ne.
liiadalim
ipulisjti »is, 4«
etraw»
lOtfat
Jiuittas
ititr
affpifr
alsa»».
einjA
is«]®
etectire e*
toiiiiiitt-
doiltfe i: jutegeJ
»errai
lensjlo-
»st in e» ekM
cum (»i
iis, «fi SXitrM» !
i-ft
Cap. i?.T 4
fcipulos meos,si Charitatem habueritis alii in alios.
3< 5 . Dicit ei Simon Petrus, Domine, quö abis ? Respondit ei Jesus : Quö abeo, non potes me nunc sequi: postea verö sequeris me.
37. Dicit ei Petrus, Domine, quare non possum te sequi nunc ■ animam meam pro te deponam.
38. Respondit ei Jesus , Animam tuam pro me depones amen amen dico tibi , non e- mittet vocem gallus, donec ter me abnegaveris.

C A PU T X l V.

Christus •via, ■vita, veritas ,promittit Spiritum S, ejusque officium describit.

N F. turbator cor vestrum : creditis in Deum, etiam in me credite.
2. In domo Patris mei habitationes multae sunt i alioqui dixissem vobis.
3. Proficiscor paraturus vobis locum ! & quum profectus fuero , & paravero vobis locum, rursum veniam , & assumam vos ad me ipsum : ut ubi ero ego, & vos fitis.
4. Ft quö ego abeam scitis, & viam scitis.
5.Dicit ei Thomas, Domine, nescimus quö abeas : quomodo igitur postumus viam scire ?
6 . Dicit ei Jesus: Fgo sum viailla, & illa veritas, & vita illa : neiiio venit ad Pqtrem, nisi per me.
7. Si nossetis me, Patrem etiam meum nossetis: & jam nunc nodis eum , & vidistis eum.
g. Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem , St sufficit nobis.
9. Dicit ei Jesus, Tantum temporis vo- biscum sum, St non nostis me ! Philippe, qui vidit me, vidit Patrem : quomodo igitur tu dicis, Ostende nobis Patrem 'i
10. Non credis me in Patre, St Patrwn in me esse i Verba, quar ego loquor vobis, i mc ipso non loquor : sed pater, qui in me manet, ipse facit opera.
II. Credite mihi, me in Patre, 8c Patrem in me este : sin minus , propter ipsa opera 'credite mihi.
12. Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera, quae ego facio, St ipse faciet, St majora illis faciet. Nam ego ad Patrem meum proficiscor.
13. Etquicquidpetieritis innominemeo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.
14. Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam.
15. Si diligitis me, prxeepta mea servate.
16. Ego vero rogabo Patrem; St alium advocatum dabit vobis, ut maneat vobifeum in xternum:

17. Nempe Spiritum illum veritatis, quem mundus non potest recipere , quia non conspicit eum, nec novit eum : vos autem nostis eum , quia apud vos manet, St in vobis erit.
ig. Non relinquam vos orbos: redeo ad
VOS:
19. Adhuc paululum, 8c mundus me non amplius conspiciet, vos autem conspicietis me: quia ego vivo, vos etiam vivetis.
20. In illo die vos cognoscetis me esse in Tatre meo, & vos in me, Sc me in vobis.
Cap. 14 . t?»
21. Qui tenet prxeepta mea, St observat illa, is est, qui diligit me : qui autem diligit me, diligetur a Patre meo ; St ego diligam eum , St ei conspiciendum exhibebo me ipsum.
22. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes, Domine, quid est, cur te sis nobis conspiciendum exhibiturus. St non mundo ?
23. Respondit Jesus, St dixit ei, Si quis diligit me, sermonem meum observabit , 8c Pater meus diliget eum, St ad eum veniemus, St apud eum habitabimus.
24. Qui non diligit me, sermones meos non observat: St sermo , quem auditis, noti est meus,sed ejus,qui misit me,nempe Patris.
25. Hxc loquutus sum vobis, apud vos manens.
2(5. Advocatus autem ille, id est. Spiritus sanctus, quem mittit Pater innomine meo, ille vos docebit omnia, St suggeret vobis o- mnia, qua: dixi vobis.
27. Pacem relinquo vobis , pacem illam meam do vobis : non prout mundus dat, ego do vobis. Ne turbator cor vestrum, neque forfnidato.
2g. Audivistis me dixisse vobis, Abeo, & redeo ad vos. Si diligeretis me, gauderet,s utique, quod dixerim, proficiscor ad Patrem: nam Pater maior me est.
29. Et nunc dixi vobis, priusquam fiat, ut, quum factum fuerit, credatis.
30. Non loquar amplius multa vobifeum : venit enim princeps mundi hujus, sed inme non habet quicquam.
31. Sed ut norit mundus, Patrem ä me diligi : 8c prout prxeepit mihi Pater , ita faciam .furgite, abeamus hinc.

CAPUT XV

Christus vitii, 5 'palmitumsimilitudine ostendit, quomodo discipuli frudum ferre pos-
fint ,5 ad dilethonem, 5 patientiam suo
exemplo eos hortatur.
Go sum visis illa vera, & Pater meus est: agricola ille.
2. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollit: Sc omnem,qui fert fructum» purgat, ut plus fructus adferat.
3. Jam vos puri estis propter sermonem, quem loquutus sum vobis.
4. Manete in me, & ego in vobis manebo; sicut palmes non potest ferre fructum ä ferner ipso, id est, nisi manserit in vite; ita nec vos , nisi in me manseritis.
5. Ego sum vitis,vos palmites: is, qui manet in me , St in quo ego maneo , hic fert fructum multum : nam feorsim ä me nihil potestis facere.
(5 . Nisi quis in me manserit,abjectus extra vineam statim ut palmes arescet : deinde congregantur isti palmites , 8c in ignem abjiciuntur, & ardejit.
7. Si manseritis in me, &c verba mea in vobis manserint, quicquid volueritis, petite, Sc fiet vobis.
g. In haere glorificattis fuerit Pater mebs, ut fructum multum adferatis : 8c eritis mei discipuli.
9. Prout dilexit me Pater, ita 8c ego di- lexi vos : manete in illa mea charitate.
10. Si prxeepta mea observaveritis, manebitis in charitate mea , sicut ego Patris
G S S

mei praecepta servavi > St maneo in ejus cna-
li täte.
xt. Haec Ioquutus sum vobis, ut gaudium illud meum in vobis maneat,& gaudium vestrum impleatur.
12. Hoc est mandatum illud meum, ut diligatis alii alios, prout dilexi vos.
13. Majorem charitatem nullus habet, quam istam , ut quispiam animam suam deponat pro amicis suis.
14. Vos amici mei eritis - si feceritis,qux- cunque ego prarcipio vobis.
15. Non amplitis dicam vos servos , quia servus nescit, quid faciat dominus ipsius: vos autem dixi amicos , quia omma, qua: audivi ä Patre meo , nota feci vobis.
16. Non vos me elegistis , sed ego elegi vos, 8c constitui vos, ut abeuntes, fructum feratis, & fructus vester maneatrutquicquid petieritis ä Patre in nomine meo, det vobis.
17. Hsec praecipio vobis, ut diligatis alii alios.
ig. Si mundus vos odit, scitis me priiis, quam vos ab illis odio habitum.
19. Si ex mundo essetis, mundus , quod suum est, amaret: quia vero ex mundo non estis, sed ego elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus.
20. Mementote sermonis illius, quem ego dixi vobis , Non est servus major domino suo: si me pevfcquuti sunt , St vos persequantur! si sermonem meum observaverunt, St vestrum observabunt.
25 . Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia nonnoverunt eum, qui misit me.
22. Si non venissem,& Ioquutus essem eis, peccatum non haberen tjnunc autem non habent , quod prxtexant peccato suo.
23. Qui me odit, ri etiam Patrem msunt odit.
24. Si opera non fecissem inter eos, quae nemo-atitts fecit, peccatum non haberent i nunc autem, St viderunt, 8c oderunt tum me, tum Patrem meum.
2;. Sed oportet , ut impleatur sermo, qui in Lege ipsorum scriptus est : Oderunt me immerito.
2 6. Quum autem venerit Advocatus ilte, t|uem ego mittam vobis a Patre , Spiritus , innuam , Ille veritatis, qui a patre emanat, Hle testabitur de me.
27. Sed St vos testabimini 1 quoniam a principio mecum estis.

CAPUT XVI.

Christus discipulis crucem prxdicit,consolatorem promittens,ejujque officium deferri bens : angußias suorum mulieri partu* r i enti comparat.
H fEc Ioquutus sum vobis, ut ns offendamini.
2. Movebunt vos synagogis: imö veniet tempus , quum quisquis' vos interemerit. putetse cultumpratstare Deo.
3. Et h*c facient vabis,quia non nftveaunt Patrem, neque me.
4. Sed hrre Ioquutus sum vobis, ut ubi v» nent hora ilia, memineritis eorum nerfipe , quod ego h<c dixerim vobis: hssc suttmW- fcis a principio non dixi > quia vobifaira®- *<utu
5. Nunc autem abeo ad eum,qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me , dicens ; Quö abis ?
6. Sed quia haec loqimtus furti vobis , tri- stitia implevit cor vestrum.
7. Sed ego veritatem dico vobis, confert
vobis, ut ego abeam. Nisi enim abiero, Ad. vocatus ille non veniet ad vos : sin autem profectus fuero , mittam eum ad vos.
8 . Et quum venerit ille, arguet mundum de peccato, Ac de justitia, St de judicio.

9 . De peccato quidem > eö quod non credunt in me:
ro. De justitia vef ö, eö quod ad Patrem abeam, 8 c amplius non conspicietis me :
ri. De judicio autem, eö quod princeps huj us mundi condemnatus sit.
52. Adhuc multa habeo, qua: vobis dicam, sed nunc non potestis portare.
13. Quum autem venerit ille , id est, Spiritus ille veritatis, dux vi* vobis erit in omnem veritatem : non enim loquetur a lernet ipso ,-sed qux cunque audierit, loquetur; Lc qu* ventura sunt, venundabit vobis.
14. Ille meglonikabit, quia de meo accipiet , & venundabit vobis.
55. Omnia, qua: habet Pater, mea sunt t propterea dixi illum de meo accepturum , ät venundaturum vobis. .
16. Paulisper ,St non conspicietis me; & rurfqm paulisper, & videbitis me , quia ego vado ad Patrem.
57. Dixerunt ergo quidam ex discipulis ejus alii ad alios : Quid est hoc, quod dicit nobis, Paulisper, &Tnon conspicietis me , Sc rursus paulisper , & videbitis me: St , Quis ego vado adPatremt
5g. Dicebant ergo ; Quid bindest, quo'd : dicit paulisper i nescimus , quid loquatur.
19. Cognovit autem Jesus, cos velle ipsum nteriogare, & dixjr eis > de hoc qweri-
fiC infrpp \?r»e ni wisl rltvi tsanl»(*t\»»i* Xr non 1-1-,
jpe amadi
se.
iterum re Vatreni.
De
aperti* 1 }
iis.
p. ft; tatf.',®" assat Jtefpc
;:.i;cev
forgemii jj telinqi
,'ser mec q.Hrec n habet B; feilet
1 Chißi 1 jjfcio
n suos
■ ioraillt: «istiurs ,1. Sicui i Unem, 1 iamjteri ..J./fcri
tis inter vos, quöd dixi, paulisper St non conspicietis me ; St iterum, paulisper, & videbitis mei
20. Arnen amen dico vobis, sieb itis vos,8c lamentabimini, mundus autem gaudebitrvos' verö tristes eritis, sed tristitia vestra evadet in gaudium.
25. Mulier quum perit, dolorem habet,- quoniam advenit hora ejus : postquam autem peperit puerulum , jam non meminit afflictionis, propter gaudium, quod-homo sit natus in mundum.
22. Et vos igitur nunc quidem tristitia tenemini , sed rursum videbo vos, St gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet ä vobis,
23. Et illo die me ston interrogabitis quic* quam. Amen amen dico vobis , quxeunqua petieritis ä Patre in nomine meo . dabit vobis,
24. Usque adhiiciiOn petiistis quicquäm id nomine meo 5 petite , & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.
29. H*c Ioquutus sum Vö'biS per similitudines:.-»naittenmns , quum, /soiv ampfiu»- per' ifenilifwdinas foqiiar vobis , sed' aperte de Patre meo- nuntium affsrarn vobis,-
%6.- .Isso' «fi« in rtoreine meo' petetis : & »<W dkvs VO&Sj.i(na rogaturum Patr-eas px&' »ob».-
S7- sa*f *ss
*»
Stirfaiffl i Ejo t£ feanri,q 5. Xunc ij sahissuai
tquBtiE i Manii
4, quos rant.Su creatum . 7..1«u> ii, ä te ei l Qiii. itis: St *t prodi ese,
.{.Ejt
fbfetf
mt.
10. f.t sunt: $
51. El
tintinr de, fer? tiki, ni
Qckd
Äjiiii
8 «,«
fa*;i
«im« rnmu ■ st. riund aiind
st'
Ut eos si fifflej S 7 . !
i«V:

&io,'T<j.r 7,'
S E C. JOHANNEM;
si asile ! 1 iii*
VOtiSit
Mite! iibitHI : h s« idvos.
« «L iodi«
jdldPlt
ittisit;
UOdfHt
Ult
! 3 li» KSlfflt taps: 5 ;
IÄ
&s#si
iialmt'
IpSulli 1 i
ietiiae: ,ji»a tf ’

difcipa quod & itis me,! 8c,(Jt
ieli P fa^iaB coi vtks detoiffl cita» (;»,*»
cdwwl
nM«
vttotiii
tanÄ jofcqujir.»
nes zcr- ,, qntite
eat®® 1
is.Sipß
vi«?® jüxounqi . , dabit»
jucqSl
tlSjUlf'
per feg ion st?
sedi'*
Cap. 17.1g.
!M>
ni
jjie amastis, St credidistis me a Deo prodiis-
se.
ig. Prodii a Patre, 8t veni in mundum: iterum relinquo mundum, & proficiscor ad Patrem.
29. Dicunt ei discipuli ejus; Ecce , nunc aperti loqueris, nec similitudinem ullam d:- nis.
30. Nunc scimus te scire omnia , nec opuS esse tibi, ut.quis te interroget: per hoc credimus te a Deo prodiisse.
ZI. Respondit eis Jesus ; Nunc creditis ■
- 32. Ecce veniet tempus,& jam venit,qnum dispergemini unusquisque ad sua , me que solum relinquetis: sed non sum solus : nam Pater mecum est.
, 33. Hatc loquutussum vobis, ut if) me parem habeatis, in mundo afflictionem habebitis : sed confidite, ego vici mundum.
I:
PiirfS^
■CAPUT XV l I.
Christi ad Patrem precatio.
H /Ec loquutus est Jesus , & sustulit oculos suos in caehim , dixitque ; Pater, venit hora illa.: glorifica Eilium tuum , ut St te filius tuus glorificet :
- .2. Sicut dedisti ei auctoritatem in omnem carnem , ut, quotquot dedisti ei, det eis vitam aeternam. . :
. 3. Hac est autem vita aeterna,ut te cognoscant ej]i illum solum verum Deum,St quem misisti Jesum Christum.
4. Ego te glorificavi in terra : opus con- fümmavi , quod dedisti mihi, ut facerem:
3. Nunc igitur glorifica me tu Pater apud temet ipsum ea gloria , quam habui apud te, Priusquam mundus esset.
. 6, Manifestum feci nomen tuum hominibus , quos dedisti mihi Je/c-ctoi e mundo : tui erant, & mihi eos dedisti.'Lc sermonem tuum Servarunt. • .
7.. Nunc noverunt omnia, qu-e dedisti mihi, a te esse. -
g. Quia verba, qu»tradidisti mihi, tradidi eis : St ipsi receperunt, &c verd norunt me a te prodiisse , St crediderunt me a te missum esse.
. 9. Ego pro eis rogo : non pro mundo ro- po, feci pro iit , quos dedisti mihi, quia tui sunt. ■
10. Et mea omnia tua sunt, St tua , mea Sunt: St glorificatus sum iri eis. - .11. Et non sum amplius in mundo, (edisti sunt in mundo,St ego ad te venio.Pater sancte, serva eos per nomen tuum, quos dedisti mihi > ut sint un am , prout £5"nos.
12. Qnum ehem cum eis in mundo , ego custodiebam eos per nomen tuum , quos dedisti mihi, ego custodivi, St nemo ex eis jjew.t, nisi filius ille perditionis : ut Scriptuli a impleretur.
13. Nunc autem ad te. venio,St hxc loquor in mundo , ut habeant gaudium meum plenum apud se.
. <4. Epo tradidi eis sermonem tuum , St imundus’eostdio habuit, quia non sunt ex inundo, prout St ego non sum ex mundo.
15. Nonrogo, ut tollas eo* emundo,sed Vit eos ab impio illo conserves.
16. Ex mundo non sunt, prout ego non sum ex mundo.
»8- Sicut me misisti in mundum,ifhSt ego misi eos in mundum.
19. Et eorum causa ego' sanctifico me ip- sifm ; ut sint St ipsi sanctificat! in veritate.
2C. Non tantum autem pro istis rogo, sed St pro iis, qui per sermonem eorum credituri sunt in me : ,
21. -Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, St ego in te, ut St ipsi in nobis unum sim : ut credat mundus me a te missum esse.
22. Et ego gloriam > quam dedisti mihi , dedi eis, ut sint unum, sicut St nos unum sumus !
23. Ego in eis,St tu in me, ut sint conium-, mati ■ inctinum , St ut cognoscat mundus, quod tu me miseris, St eos diligas, prout stnedilexisti.
24. Pater, quos dedisti mihi > velim,ut,ubi sum ego , St illi sint pieciiniVut spectent gloriam istam meam, quain dedisti mihi : quiaf dilexistime a.'i?e" jactum mundi fundamentum.
25. Pater juste,mur.dus te non novit: ego, ;at'.tem te novi, St hi noverunt me a te missum esse.
' 2 6. Kt notum ipsis feci nomen tuum , St. notum faciam : ut charitas, qua dilexistime, sit in eis, St eoo in eis.
CAPUT XVIII.
Christus inhortö capitur-.a Petro abnegatur, ipf Pilato traditur.
H tEc, qtium dixisses Jestis , egreffus abiit cum discipulis luis trans torrentem Ce- drofl, ubit erat hortus in quem introivit ip- e, St discipuli ejus. '
2. Noverat autem eum locum etiam Judas , qui prodebat eum, quia Jesus frequenter cum discipulis suis illuc convenerat.
3. Judas ergo, quum accepisset cohortem,
St ä primariis"sacerdotibus, acPhariiasis ministros , venit illuc eam laternis > St facibus»
St armis. .
4. Jesus itaque sciens omnia , qüa ventura erant in se, prodiens , dixit eis, Quem qüatfitif ? ' '
3. Responderunt ei, Jesum Nazarenum, dicit eis Jesus : Ego is sum’. Stabat autem cum eis etiam Judas, qui prodebat eum.
6 . Ut ergo dixit eis : Ego ü sum, abierunt retrorsum , St ceciderunt humi.
7. Iterum igitur rogavit eos. QuerYquaeritis ; ilii autem dixerunt, Jesum Nazare- ' num. .
8. Respondit Jesus , Dixi vobis me eum esse : ergo, si me quaeritis , sinite hos abire,
y ' Ut impleretur sermo , quem dixerat. Ex iis, quos dedisti mihi , non perdidi quen- quam.
10. Simon autem Petrus > quum gladium haberet, eduxit eum, St perculfit servum pontificis maximi, Sc abscidit auriculam ejus dexteram: Erat autem nomen fervo Mal- chus.
ri. Dicit ergo Jesus Petro , Reconde gladium tuum in vaginam . Annon bibam poculum , quod dedit mihi Pater !
ir. Cohors igitur , St tribunus , St ministri Judxorum comprehenderunt Jesum , St vinxerunt eum:

,3. Et abduxerunt primum »d Annam.
17. Sanctifica eos tua veritate. sermo ille I erat enim forer Cajaph* ,qut erat pontifex ViKS veritas S& f G gg 2 3 4 * 6 7 8 * 10 bQ'

Cap. Vf,
_ EVAN G
maximus anni illius : is vero misit eum vinctum ad Cajapham, Pontificem maximum.
14. Erat autem Cajaphas is, qui consilium dederat Judaeis. expedire.ut unus homo moraretur pro populo.
15. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, Ac alius discipulus. Discipulus verö ille notus erat Pontifici maximo, & simul introiit cum Jesu in aulam Pontificis maximi.
id. Petrus autem stabat extra ad ostium. Exivit ergo discipulus ille alter,, qui erat notus Pontifici maximo, St loquutus est o- stiaris,8£ introduxit Petrum.
17. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria.Nön- ne St tu ex discipulis es hominis istius i Dicit ille: N011 sum.
i g. Adstabant autem servi, & ministri, qui prunas congesserant, quia frigus erat, St se se calefaciebant : erat verö cum eis etiam Petrus adstans, & sese calefaciens.
19. Pontifex maximus ergo interrogavit Jesum de discipulis ejus , St de doctrina ipsius.
20. Respondit ei Jesus : Ego palam loquutus sum mundo : ego semper docui in synagoga, & in templo, quö undique Judaei conveniunt, 8c in occulto loquutus sum nihil.
ai. Quid me interrogas i interroga eos, qui audierunt, quid sim ipsis loquutus : ecce, hi sciunt, qux dixerim ego.
22. Hac autem , quum ipse dixisset, unus ex ministris, qui adstabat, bacillo cacidit Jesum, dicens; Itine respondes Pontifici maximo ?
23. Respondit ei Jesus, Si male loquutus sum, testificare de malo: sin bene, cur me cadis 2
24. Miserat igitur eum Annas vinctum ad Cajapham, pontificem maximum.
25. Stabat autem Simon Petrus, Stses: calefaciebat : dixerunt igitur ei, Num St tu ex discipulis ejus es 2 Negavit ille > 8 c dixit: Non sum.
2(5. Dicit ei quidam ex servis Pontificis maximi, cognatus ejus, cujus absciderat Petrus auriculam, Nonne ego te vidi in horto cum eo ?
27. Rursus ergo negavit Petrus, 5c statim gallus vocem emisit.
28. Ducunt ergo Jesum ä Cajapha in praetorium , erat autem mane : St ipsi non introierunt in prxtorium , ne polluerentur , sed ut ederent Pascha.
29. Prodiit ergo Pilatus ad eos, & dixit, Quam accusationem adfertis adversus hominem istum ?
30. Responderunt, 8c dixerunt ei : Nisi iste esset facinorosus, non tradidissemus eum tibi.
31. Dicit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram condemnate cum. Itaque Judaei dixerunt ei: Nobis non licet interimere quenquam.
32. Ut sermo Jesu impleretur,quem dixe- rat, significans, qua morte futurum erat, ut moreretur.
35- Regressus est ergo in praetorium Pila- tus>& vocavit Jesum* dix/tque ei: Ti wee$ Rex ille Judaeorum 2
34. Respondit ei Jesus, A te ipsönetuhoc chcis, an am dixerunt tibi de me ?
Z;- Respondit 1’iiatus; Numquid ego Ju-
ELIUM Cap.
daeussum l gens tua, 8c primarii Sacerdotes tradiderunt te mihi: quid fecisti ?
3- 5. Respondit Jesus : Regnum meum non est ex hoc mundo ■. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei certissent, ne traderer Judaeis : nunc autem regnum meum non est hinc.
37. Dixit ergo ei Pilatus: Ergo Rex es tu? Respondit Jesus : Tu dicis me Regem esse: ego ad hoc genitus funi, St ad hoc veni in mundum,ut dem testimonium veritati.Quisquis est ex veritate, audit vocem meam.
38. Dicit ei Pilatus : Quid est veritas 2 Ee quum hoc dixisset,rursum prodiit adjudaeos, & dixit cis: Ego nullum invenio crimen in eo.
39. Est autem vobis consuetudo, ut unum dimittam vobis in Pascha: vult/sne ergo . dimittam vobis Regem illum Judaeorum ?
40. Clamitarunt autem rursum omnes»
dicentes: Nequaquam istum, sed Barrabam. Erat autem ille Barabbas latro. _

CAPUT XIX.

Jiißori/i pasßoms , mortis , GT fepulturx
Chrifli.

Unc ergo assumsit Jesum Pilatus, St flagellavit.
2. Et milites contexuerunt coronam er spinis, St imposuerunt ipsius capiti, St pallio purpureo induerunt eum.
3. Et dicebant: Ave Rex Judaeorum. Et bacillis eum cardcbant.
4- Prodiit ergo rursum Pilatus foras, St dixit eis : Ecce,adduco vobis eum foras,ut noveritis me nullum in eo crimen invenire.
5. Prodiit ergo Jesus foras,gerens spineam illam coronam, St purpureum illud pallium. Et dixit ei Pilatus : Ecce homo.
d. Quum autem intuiti essent eum primarii sacerdotes, St eorum ministri, clamitarunt, dicentes; Crucifige, crucifige; Dicit eis Pilatus : Accipite eum v->s, St crucifigite; ego enim non invenio in eo crimen.
7. Responderunt ei Judaei : Nos legem habemus , St fecundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit.
8. Quum ergo audivisset Pilatus hunc sermonem, magis metuit.
9. Et rurius ingressus est in praetorium, Sc dixit Jesu : Unde es tu ? Jesus autem responsum rdnon dedit.
10. T)icit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris ? nescis me potestatem habere te crucifigendi, St potestatem habere te dimittendi 2
11. Respondit Jesus: Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi hoc tibi datum esset superne : propterea, qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.
12. Ex eo tempore studebat Pilatus eum dimittere: Judaei verö clamabant, dicentes: Si hunc dimiseris, non es amicus Cassaris, quicunque se Regem facit, contradicit Ca> sari.
13. Pilatus ergo, quum audissethunc sermonem, eduxit foras Jesum, cmised/tque in tribunali, in loco, qui dicitur Lithostrotos. Hebraice autem Gabbatha.
14. Erat autem parasceve Paschae, hora verö quasi sexta , tum dicit Jtidaus, Ecce Rex vester.
iz. Illi verö dajftitiixunt 1 Tolle » tolle
<ruw*
Ciucifigcfl
(In® M'
sacerdotes
fetet».
\h. Tut tifigereo
Bririiflfl
?f, Chi« fcfc &
: .;> Strip ,) japofoit K NA jlVLV n. Hun ijenmt: ii crucift' ti,Gr*ce 21. Dn iotesjud teorum
IUM.
22. Re
runt qua tta)kt is,ilium. 14. D.x ua, sed s i total

ili VC.li(B
jewunt so
Stil
.iteyos,'
m&l
C>
öfcipuh matri st 27, 1 tua. It illedom aj>. P urna ja Scriptu 19. i num. to,8t! ejus.
30.
te:
tetrad
V-J
torpor;
iste
raa
P
dem
qui
3'
»ii
lun
F
ejus
stim
te

Hij
imeiiisu»
“dodsettf.
Ifflt,neto
■ramarc
o Se* est legem tfr hoc venii tMati.Q® a meam.
1 veritas: J lütidjudid, nio ttiiaaj
udo,ntiEBt altaitft, 'dions: rsnnsts, td Jniiii,
1 , ■
C tyshtt
conai \ itiifät
um. It
ras, Sl dira,utno. ivtnive,
,is spinea» li'jallim
eum psalli, classi. eilige; Kt ieniaji«; m
Dsiegmlii- iati lieiet
tiskiiatfe.
«»»St item reli®
linon!»
.«Itari-
iauiUtM:
batsjxr.'
k'tibidi
nandi-
itus ens dicent». C*to ulicitfr
:liun;fc- edite a
hoto# 1
:dr>
lüt.iä
fis
Cap, 19,
trucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt primarii sacerdotes: Non habemus Regem*nisiC k- satem.
iS. Tunc ergo tradidit eum ipsis , ut crucifigeretur. Assumserunt autem Jesum, & abduxerunt.
17. Ut ipse portans crucem suam,prodiens venit in eum locum, qui dicitur Calvaria,Hebraice autem Golgatha.
iü> Tibi crucifixerunt eum,8t cum eo alios duos,hinc & hinc,medi um autem Jesum
19. Scripsit autem etiam titulum Pilatus, & imposuit cruci. Erat vero scriptum : J E- SVS NAZARENUS,REX ILLE JUD/EORUM.
20. Hunc ergo titulum mutti Tudaeorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus erat! 5 t erat scriptum Hebraici,Graeci (SsKomani.
21. Dixerunt igitur Pilato primarii sacerdotes Judaeorum; Ne scribito: Rex ille Judaeorum ; sed illum dixisse .Rex sum Judaio- rurm
22. Respondit Pilatus: Quod scripsi , scripsi.
53. Milites ergo, quum crucifixissent Jesum > acceperunt ejus vestimenta , (St fecerunt quatuor partes , unicuique militi partem) 5 c tunicam : erat autem tunica insuti- lis,a summo contexta tota.
24. Dixerunt ergo inter se : Ne findamus eam > ied sortiamur de il.a > cujus futura sit: ut Scriptura impleretur , dicens : Partiti sunt vestimenta mea sibi ,8c super veste mea jecerunt sortem. Milites igitur hac fecerunt.
25. Stabant autem juxta crucem Jesu, mater ejus , & foror matris ejus, Maria Cleopa uxor,St MariaMagdalene.
26. Quum vidi fiet ergo Jesus matrem, ac discipulum aditantem , quem diligebat, dicit matri lua : Mulier,ecce filius tuus.
27. Deinde dicit discipulo : Ecce mater tua. Et ex illa hora recepit eam discipulus ille domum suam.
ag. Postea, quum sciret Jesus reliqua q- mnia jam elfe peracta, ut consummaretur Scriptura.dixit: Sitio.
29. Vas igitur illic erat positum,aceto plenum. Illi vero impleverunt spongiam aceto, St hyssopo circumdatam admoverunt ori ejus.

30. Quum autem accepisset Jesus acetum, dixit; Consummatum est : St inclinato capite tradidit spiritum.
31. Judaei ergo, ut non manerent in cruce corpora Sabbatho , quoniam erat Parasceve, (erat enim magnus dies illius Sabbathi) rogaverunt Pilatum, ut confringerentur eorum crura,ac tollerentur.
32. Venerunt ergo milites , St prioris quidem latronis confregerunt crura,St alterius, qui crucifixus fuerat cum eo.
33. Ad Jesum autem, quum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non confregerunt ejus crura:
34. Sed quidam ex militibus lancea latus ejus fodit; St statim exivit sanguis,St aqua.
35. Et qui vidit,testatur, St firmum est testimonium ejus : ille, inquam,iii% se vera di- Zere.ut issvos credatis.
Cap>rp,se>,
Z6. Parta sunt enim h*c , tit Scripc ara impleretur , dicens: Non conteretur ullum os ipsius.
37, Et rursusflia Scriptura dicit: Intuebuntur,quem transfixerunt.
Z8- Post haic autem *ogavit Pilatum Jof*- phus Arimathxensis (ut'qi.i esset discipulus Jesu , sed occultus propter metum Judaeorum) ut tolleret corpus Jesu: quod permisit Pilatus. Venit ergo, St sustulit corpus Jesu.
39. Venit autem L. Nicodemus (is, qui veneratad Jesum.n-.cle primum) ferens misturam myrrhae.St aloes libra,. _uasi centum.
40. Acceperunt ergo corpus Jesu.&ob- vinxerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est J uda: is funerare.
41. In eo autem loco, ubi fuerat crucffi- xus.erat hortus, Sein horto monumentum novum, in quo nondum quilquam positus fuerat.
42. Ibi ergo , propter Parasceven Judaeorum , quod monumentum illud prope esset, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

Rcfurrccho Chrtsti quomodo fa&aslS’pattf/t-
tht.

Rimo verö die hebdomadis Maria Magdalene venit mane,quum adhuc tenebrx essent,ad monumentum : cernitque lapidem ilium sublatum ä monumento.
2. Currit ergo , 8c venit ad Simonem Petrum,Sc ad alterum illum discipulum, quem amabat Jesus > 8c dicit eis: Sustulerunt Dominum e monumento > & nescimus, ubi posuerint eum.
3. Exivit ergo Petrus, Sc alter ille discipulus, Ac veneriint ad monumentum.
4. Currebant autem duo simul: sed alter ille discipulus praecurrit citius Petro, vemt- que prior ad monumentum.
5. Et quum se incurvasset» cernit , posita lintea : non tamen introivit.
6 . Venit ergo Simon Petrus,sequens eum, & introivit in monumentum, & conspexit lintea ibi posita:
7. Et sudarium, quod fuerat super caput ejus,non cum linteis positum,sed seorsun involutum in unum locum.
8. Tunc ergo introivit etiam alter ille discipulus,qui venerat prior ad monumentum, viditque, & credidit.
9. Nondum enim noverant Scripturam, videlicet quod oporteret eum cx mortuis resurgere.
10 . Redierunt ergo illi discipuli ad suos.
ii. Maria verö dens stabat ad monumentum,foris. Dum ergo fleret, incurvavit se in monumentum.
ii. Et conspexit duosAngelos albatos,sedentes , unum ad caput, 5 c alterum ad pedes, ill/c ubi jacuerat corpus Jesu : ■
13. Qjpi etiam dixerunt «i: Mulier, quid fles ? Dicit cis : Sustulerunt Dominum meum,nec scio,ubi posuerint eum.
14. Et quum h<ec dixisset; convertit se retrorsum, conspexitque Jesum stantem,nec sciebat Jesum esse.
13. Dicit ei Jesus .- Mulier,quid fles; quem quaeris ? Illa putans olitorem esse, dicit ei: Domine : si tu ipsum asportasti,dicito mihi, ubi posueris eum, & ego eum tollam-
(i g s 3 s6. Dicit
SEC. JOHANNE M,

lü. Dicit ei Jesu', Maria.Ula se convertens dicit ei: Rabboni.quod dicitur : Magister.
17. Dicit ei Tfestrs : Ne me tangito, nondum enim ascendi ad Patrem meum; sed proficiscere ad fratres meos.Sc dic eis: Ascendo ad Patrem njeum , & Patrem vestrum, & Deum meum,Sc Deum vestrum.
18. Venit Maria Magdalene, annuntians discipulis; quöd vidiiset Dominum, & quod ea sibi dixisset.
r9, Quum ergo vespera esset, die illo primo hebdomadis > Sc fores essent clausa: iltic, ubi erant discipuli congregati prcfpter metum Jtidamrum: , venit Jesus : stetitque in medio ipsorum,it dixit eis : Pax vobis.
: - co.Kt quum h«c dixisset; ostendit eis matius,ac latus suum. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino. ■
ei. Dicit autem eis iterum: Pax vobis : sicut misit me Pater, ita&e^o misto vos.
,55. Et quum hae.c dixisset, afflavit eos: 8c dixit eis Accipite Spiritum sanctum.
' 53. Si quorum remiseritis peccata, remittuntur eis : si quorum retinueritis, retenta suht.
24. Thomas autem, unus ex duodecim,qui dicitur Didy mus , uon erat cum eis, quando venerat Jesus.
25. Dixerunt'igitur ei alii discipuli: Vidimus Dominum : ille ve 10 dixit eis : Nisi videro in manibus ejus vestigium clavorum,'Sc immisero digitum meum ui Vestigium clavorum ,& immisero manum meam in latus ejus,nequaquam Credam!
26. Octo vero post diebus rursus erant discipuli ejusilitus, Sc Thomas cum eis : venit Jelus foribus clausis , & stetit in medio ipfo- rum.&t dixit: Pax vobis.
57. Deinde dicit Thomas : Infer digitum tuum huc, Sc vide manus meas,8c profer manum tuam.Sc immitte in latus meum; Sc ne esto incredulus.sed credens.
58 . Respondit, autem Thomas, & dixit: Domine mi,Sc Deus mi.
29. Dicit ei Jesus : Quia Vidisti me,Tfioma> Credidisti; beati, qui non viderunt, 8c crediderunt. ' ‘ '
" Zo- Mnita vero etiam aiia signa edidit Je- nis in discipulorum suorum conspectu , qua: Iron sunt scripta in hoc libro.
3 r. Haec autem scripta sunt,ut credatis Jesum esse Christtfm , iiiuiti 'filium Dei, Sc ut credentes, vitam habeatis per nomen ejus.

CAPUT XXI.

Apparitio CbriflidS£':rmo ad Petrum. TDOstea scse conspiciendum praibuit sursi ■*- Jesus discipulis apud niare Tiberiadis : 1 flutem sesii conspiciendum praebuit!
. J- Erant simul Simon Petrus, Sc Thoma qui dicitur Didymus , Sc Nathanael, qui en ex Cana , urbe GaIila:af,Sc jiiii Zebedxi.ali que ex discipulis ejus duo.
z.Dicit eis Si.non Petrus : Abeo piscatun Dicunt ei: IrnfisScnostccum. Exierunt, i incenderunt i/i navigium,staiim : Sc illa tu Cte nihil ceperunt.
4. Maml verö'jam exorto stetit Jesus ; littus ; nesciebant tamen discipuli Jesu:
S_. Dicit igitur eis Jesus; Pueri, numqu Optonn habetis i Responderyrjt ei pNqn.
Ü. At ille dixit eis: Conjicite rete in dexteram navigii partem, Sc invenietis. Conjecerunt ergo, & nequibant amplius illud trahere prae multitudine piscium.
7. Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. Simon ergo Petrus,quum audissef Dominum eile, amicui lum pnecinxif, ferat enim.nudus) Sc abjecit se in mare.'
8. Alii vero discipuli navigio venerunt, (non enim longd aberant a ferra, sed circie ter cubitis ducentis) trahentes ‘rete plenum piscium.
g‘. Ut autem descenderunt in terram,cernunt prunas positas, Sc piscem impositum,Sc panfein.
10. Dicit eis Jesus: Adferte ex piscibus quos modö cepistis.

11. Ascendit Simon Petrus, Sc traxit rete in terram , plenum magnis picitus centum qu.nquaginta tribus : Scqimmtof essent.non est fissum rete,
12. : 'icit eis Jesus : Venite,prandete. Nui« Ius autem discipülörum audebat eum iijter- regare , Tu, quises: quum scirent Dominum esse.
13. Venit ergo Jesus , 8c accipit panem,8c dat eis,Sc pis-em similiter,
14. Ista jam tertia 'vice conspicuum sese praibuit Jesus discipulis suis , postquam fuscis tatus fueiafeX'mortuis.
15. Quum ergo prandissent, dicit Simoni Petfo Jelifs: Siiuqn,yft/Joil*,'diligis me plus, quam iii i Dicit ei ■ derte,Domine,tu nosti, quod amem te. Dicit ei : Pasce agnos meos.
16. Dicit ei rursum secundo : Simon, fili Jonse, diligis me i Ait illi : Certi, Domine,tu nosti, quod amem re. Dicit ei: Pasce oveS meas.
■if: Dicit ei tertio: Sip<on,fili Jonse,amas me? Tristitia fuit affectus Pes rus, qüöd tertio dixisset ipsi: Amas me ? Dixitque ei:Domine , tu omnia nosti; tu npsti, quod amem te. Dicit ei Jesus : Pasce oves meas.
18. Amen amen dico tibi, quum esses junior, cingebas te,Sc ambulabas, quo'volebas : quum autem senueris,extendes manus tuas, Sc alius te cinget, Sc transferet,quo noles.
ip. Hoc autem d.ixit, significans,qua morte glorificaturus esset Deum. Et quum hofi dixisset; dicit ei, Sequere me. _ \
2Ö. Conversus Petrus, cernit illum discipulum , quem diligebat Je^ii? , sequentem, qui Sc recubuerat in coena ilia super pectus ejus , Sc dixefat.Doiiiinc : quis est ille,qui t? prodi,? .
21/Huncergo, quum vidisset Petrus,dicit Jesu: Domine,hic autem quid s
rr. Dicit ei Jesus: Si vctim eum manere, donec veniam,quid ad te i tu me sequere. ,
23. Exiit ergo sermo iste inter fratres,discipulum illum 11011 moriturum ; sed non dixerat ei Jesus: Non morietur : sed, Si eum velim manerc,dor,ec veniacn.quid ad te?
24. Hic est discipulus ille,qui de his testatur, Sc haec scripsit: Sc scimus firmum esse testimonium ejus.
2;. Sunt autem £r aiia multa, qua: fecit Jc- i sus , qua: fi icribanstir sigillarim, ne mundufst
1 " quidem ipsum opinor capturum eosiqui ' scriberentur, libros. Arnen.
.. '• acta

üx>ii,
>8. «G
ilSÜllliij,
ämoiitij
el:£,«ict / äcabifi
venam
»istdco
’toflim
i lernn#
mpofitaj
’öpiiäj
itrasa ■ iiiitiaj
Ml'ai
rokH
siiiDei.
»timntle
[siib&
'V Ji'mont mc plus, tu uosti, ssmeos. non,jii' omme,tii 'ilteow
te®
is.quoiw-
tqueaiDo-
5SMKä
«,
!UÄ/>
r,j(sninü
njinloi
tiü*ä&
liqcra
h-sW
Ijikiß B
ctmsdii
manettt
l'Jtre. ;
.‘atrestf' sj notsc- :ä', Si«
leite:
bis lis anuni tt
sfeai>
eniiiii 0
tosip
'ACT*
apostolorum:
ACTA
Cap.i.2«
Asta Apostoloruiru

CAPUT I.

dfienßo Christi in coelum. Devotio dp ostolo- rum. Eh cito Matthias in locum Judx.

P Rimum quidem librum confeci, Thecphi- le.de omnibus,quae coepit Jesus 8t facere, 8t docere.
r. Ad eum usque diem, quo , quum prrecepta dedisset Apostolis,quos per Spiritum sanctum elegerat,sursum receptus est.
^..Quibusptiam sese,postquam passus fuit, exhibuit vivum cum multis certissimis signis > per dies quadraginta conspectus ab eis, & dicens,qure ad regnum Dei jpetlant.

4- Et cumillis conveniens .mandavit eis,ne abscederent Hierosolymis , sed ut exspectarent promissionem Patris , quam, inquit , audistis ex me.
%. Nam Johannes quidem baptizavit aqua. Vos autem baptizabimini Spiritu sancto non multis istis post diebus.
6. Quum igitur ilii convenissent, interrogarunt eum, dicentes; Domine, numho? tempore restitues regnum Jisraeli ?
7. Dixit autem ad illos > Non estyeslrum nosse tempora,si ve opportunitates,quas Pater in sua ipsius auctoritate statuit. ^
8. Sed recipietis virtutem Spiritus sancti, postquam supervenerit in vos, eritisque mihi testes 8t Hierosolymis , Sc in totajudaa , 5 t Samaria, 8c usque ad ultimas terras.
>). Et quum haec dixisset,aspicientibus ipsis elevatus elt; Sc nubes susceptum eum abstulit ab oculis eorum.
io. Et quum essent intentis in coelum o- culis, eo proficiscente, ecce, viri duo aclstite- runt illis albo vestitu:
ii. Qui 8t dixerunt, Viri Galilaei,quid statis intuentes in caelum? hic Jesus, qui sursum receptus cl\,discedens a vobis in ccelum, ita. veniet, quemadmodum spectastis eum proficissentemin coelum.
i2. Tunc reversi sunt Hierosolymam , i monte, qui vocatur Oliveti, qui est prope Hierosolymam,distans itinere Sabbathi.
i;. Et quum introisseqt, ascenderunt in cqenaculum, ubi commorabantur, St Ternis, & Jacobus, 8t Johannes , 8c Andreas, Philippus, ScThomas.Bartholomaeus.Sc Matthaeus, Jacobus , st lina Alphsei, St Simon Zeiotes, St Judas, Jacobi frater.
' i 4 . Hi omnes perdurabant concorditer in precibus, 8t supplicationibus cum uxori- Lus.Sc Maria,matre J esu,St cum ipsius fratribus.
15. Et per eos dies, quum assurrexisset Petrus in medio discipulorum,dixit; (erat autem turba capitum eodem loci quasi centum viginti.)
16. Viri fratres,opportuit impleri Scripturam hanc, quam pr«dixit Spiritus sanctus, per os Davidis de Juda , qui fuit vix dux iis, sjui comprehenderunt Jestan.
17. Annumerabatur enim nobiscum , St sprtitus erat sortem ministerii hujus.
18. Is igitur acquisivit agrum ex mcrce- tfe injustitia:; Lt prscipitatus, crepuit medius , & effusa sunt omnia viscera ein * 5
19. Innotustque omnibus habitantibus Hierosolymis; adeo ut vocetur ager ille propria ipsorum lingua : Akeldama, hoc est, ager sanguinis.
20. Scriptum est enim in libro Psalmorum, Fiat commoratio ejus deserta , Lt non sit,qui habitet in ea. Et, Episcopatum ejus accipiat alius.
21. Oportet igitur ex iis viris,qui nobif- cum convenerunt toto tempore, quo Domi' nus Jesus versatus est inter nos,
22. Exorsus a Baptismo Johannis, ad eum usque diem, quo sursum receptus est ä notis, unum fieri nobiscum testem resurrectionis ejus.
23. Statuerunt igitur duos,Joscphum, vocatum Bar faba 11, qui cognominabatur Justus,& Matthiam.
24. Et orantes dixerunt: Tu Domine,qui corda omnium nosti, ostende utrum elegeris ex his duobus:
2.5, Ut accipiat sortem ministerii hujus,& Apostolatns, i quo aberravit Judas, ut abitet in locum suum.
26. Jecerunt igitur sortes eorum, & cecidit Cors super Matthiam , qui communibus calculis allectus est cum undecim Apostolis.
"" C A P UTI I.
Solennit/uprim.c Pentecostes N.T.in effustone
Spiritus sanlii > in concione dpostotorumi
r.ominatim Petri : conversione audito-
rum>i3 communione fanci orum.
Q Uum autem advenisset dies Pentecostes, „erant omnes concorditer eodem loci.
2. Tum exstitit repenti sonitus i coelo, tanquam ruentis flatus violenti, qui replevit totam domum,ubi erant considentes.
3. Et visce sunt eis dilpertitse linguae,instat ignis > qui etiam sedit super unumquemque eorum.
4. Repleti sunt autem omnes Spiritu sancto , coeperiintque loqui aliis linguis, prout Spiritus ille dabat eis efferi.
5. Erant verö Hierosolymis habitantes Judaei viri religiosi,ex omni natione eorum, qui sub coelo sunt.
6. Orto autem hoc rumore,convenit multitudo,Sc conturbata fuit, quod audiret unusquisque sud propria lingua ipsos loquen- tes.
7. Obstupescebant qutem omnes,ac mirabantur , dicentes alii ad alios: Nonne >ecce omnes isti, qui loquuntur Galilaei sunt;
8- Quomodo igitur nos audimus eos sua quisque lingua,in qua nati sumus ?
9. Parthi,Sc Medi,8c ElamitL.Sc qui incolimus Mesopotamiam, Judaedmque, Sc Cappadociam, Pontum,8c Asiam.
io.Phrygiam,8tPamphiliam,.fEgyptum>8e partes Libyae, quae est fecundum Cyrenen.8c advenae Romani,tum Judaei, tum proselyti.
ii Cretcs.Sc Arabes,audimus eos loquen- tes nostris linguis magnifica Dei salia.
12. Obstupescebant igitur omnes,& haesi- 6gg4 ts-

tabant, dicentes alius ad alium: Quid hoc sibi vellet ?
13. Alii vero sannis eos exsequentes , dicebant: Vino dulci pleni sunt.
14. Confidens autem Petrus cum undecim , extulit vocem suam, St affatus est eos, dicens : Viri Judxi,vofque omnes , qui habitatis Hierosolymis,lio; vobis notum esto, Si auribus percipite verba mea.
i-j. Non enim,ut vos prxsumitis,isti ebrii sunt,quum sic hora diei tertia :
i< 5 . Sed hoc illud est, quod dictum est per prophetam Joelem.
/7. Et erit ultimis temporibus , (dicit Deus) effundam ex Spiritu meo, in quamvis carnem: & prophetabunt filii vestri, St filix vestre ; St juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt.
1%. Et quidem in servos meos.Sc in ancillas meas in diebus illis effundam ex Spiritu meo,St prophetabunt.
19. Et edam prodigia in coelo sursum, St signa in terra deorsum,sanguinem,Sc ignem, St vaporem fumi.
20. Sol convertetur in tenebras,St luna in sanguinem,priusquam veniat dies ille Domini magnus,St illustris.
21. Et futurum est, ut quicunque invocaverit nomen Domini, servetur.
22. Viri Jisraelire, audite sermones istos : Jesum, illum Nazareum , virum ä Deo approbatum apud vos prestantibus fastis, St prodigiis. St signis, qua: edidit per eum Deus in medio vestri,sicut'Sc ipsi nostis ;
23. Hun:,inquam, desinito illo consilio , St praecognitione Dei deditum , quum accepissetis,manibus sceleratis cruci affixum interemistis.
24. Quem Deus suscitavit, solutis doloribus mortis,eo quod fieri non poterat, ut ipse ab ea retineretur.
23. David enim dicit de eo; Prospiciebam Dominum in conspectu meo semper : quoniam est mihi ad dexteram,ne concutiar.
2(5. Propterea oblectatum est cor meum, & exsultavit lingua mea , atque adeo caro mea commorabitur cum spe.
27. Quoniam non deseres animam meam apud inferos, nec sines sanctum illum tuum sentire corruptionem.
28. Notas mihi fecisti vias vire , replebis me jucunditate in tuo conspectu.
29. Viri fratres , licet libere dicere apud vos de patriarcha Davide, eum 8cobiiste, Sc sepultum esse , Sc monumentum ejus esse apud nos hunc usque diem.
30. Propheta igitur, quum esset, 8c sciret Deum jurejurando sibi jurasse, fore ut ex fructu lumbi ipsius, quod ad carnem atiinet, Christum illum suscitaret, quem collocaret super ejus throno:
Zt- Praescius loquutusest de resurrectione Christi, non derelictam esse apud inferos animam ejus , neque carnem ejus sensisse corruptionem.
32. Hunc Jesum suscitavit Deus : cujus rei omr.es nos fumus testes.
33. Itaque dextera Dei sursum sublatus, Sc promiflum Spiritum ianctum adeptus ä Patre, effutiit hoc , quod vos nunc cernitis , Sc auditis.
24. Nec enim David ascendit ia costos:

sed dicit ipse : Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dexteram meam;
33. Usque duro statuero inimicos tuos scabellimi pedum tuorum.
Certo sciat ergo tota domus Jisraelis, quod Deus hunc fecerit Dominum,Sc Christum , hunc ipCum,inquam, Jesum , quem vos crucifixistis.
37.Qui vero hxc audierunt,compuncti sunt corde , Sc dixerunt ad Petrum , ac reliquos Apostolos : Quid faciemus viri fratres :
38- Petrus autem ait ad eos : Kesipiscite, Sc baptizetur unusquisque vestrum in nomen Jesu Christi, in remissionem peccatorum: 8c accipietis donum Spiritus sancti.
39. Vobis ennn faci a esi promissio,Sc liberis vestris, Sc omnibus longe post jutuns, quoscunque videlicet advocaverit Dominus Deus noster.
40. Aliisque sermonibus plurimis obtestabatur,Sc exhortabatur eas,dicens : Servamini ex gente ista prava.
41. Qui ergoiibenter receperunt sermonem ejus, baptizari sunt, & addire sunt £e- c/eJUdie illo anima: quasi terrnille.
42. Perdurabant autem in doctrina Apostolorum , Sc communicatione, Sc fractione panis,Sc precibus,
43. Obortus est autem omnibus metus: multaque prodigia , Sc signa per Apostolos fiebant.
44. Omnes autem , qui credebant > erant eodem hei, Sc habebant omnia communia.
43. Et possessiones > ac facultates vendebant,Sc dispertiebant ea omnibus, prout cuique opus erat.
46. Et quotidie perdurantes concorditer in templo , ac frangentes domatim panem» capiebant cibum cum exsultatione,Sc simplicitate cordis:
47. Laudantes Deum,Sc habentes gratiam apud totum populum,Dominus autem addebat quotidie Ecclesia:,qui salvi fierent.

CAPUT III. '

Petri miraculum,conciopmnitentialis, £ 5 *
euangelica.

jfEterum Petrus,& Johannes simul ascendebant in templum, sub horam precatio- ni s,nempe nonam.
2. Quidam autem vir claudus ab utero matris sux,portabatur : quem ponebant quotidie ad portam templi, qua; dicitur speciosa, ut peteret eleemosynam ab ingredientibus in templum.
3. Is, quum vidisset Petrum,ac Johannem ingressuros in templum > rogavit,ut eleemo-, fynam acciperet.
4. Intentis autem in eum oculis Petrus cum Johanne, dixit : Aspice ad nos.
3. Ille igitur attendebat eosssperans se aliquid ab eis accepturum.
(5 . Petrus autem dixit: Argentum,Sc aurum non est mihi : quod autem habeo, hoc tibi do,in nomine Jesu Christi Nazarei sur- ge.Sc ambula.
7. Et prehensa manu ejus dextera,erexit eum : iliico vero solidat* sunt planta: ipsius» ac malleoli.
z. Et exsiliens stetit, Sc ambulavit ,& ingressus est cum eis in templum, ambulans, 3 c saliens,& laudans Deum.
1 Vidit«

flimkoj ^
»JilhR
mpmcliii
i ant*,
statt# ; rumiuiKie
ii.
miiTioAliit.
POlljKft
"Mch. »!: ima'.
«Mias.
te üb- I.
txiiilp-
felito: r Apotat
jst,e«ti
wtea.
:s vende' iroutem«
natdit«
mpaneu, :,!c (impii
intenta.. te»,.
atolii) $
»lil»
upitati»'
,!»!««- bmtijM' i, speit redierjiei
■ Petra!
isfei
n, 5 is- beo, te i«i i»
ri.erül
it, Stils lUiaiiiJt
,1»

' 9. Vulitque eum totus populus ambulantem,8t laudantem Deum.
10. Et eum agnoverunt illum esse, qui ad petendam eleemosynam sedebat ad speciosam portam templi: & impleti sunt pavore, & stupore super eo,quod ei contigerat.
11. Quum autem claudus ille , qui sanatus fuerat,teneret Petrum,& Johannem, cucurrit totus populus ad eos in porticum, quae appellatur Solomonis,expavefactus
12. Quo viso Petrus respondit populo! Viri Jisraelit*, quid miramini de hac re! aut quid intentos oculos in nos habetis, quasi propria potestate , aut pietate estecerimus.ut hic ambulet:
iZ. Deus ille Abrahami, &Ifaaci,& Jacobi Dzus,inquam , Patrum nostrorum glorifica- vit Filium suum Jesum, quem vos tradidistis, St abnegastis in conspeCtu Pilati; quum ille ,/udicasset esse dimittendum.
14. Vos autem sanctum illum, St justum abnegastis, Sc postulastis homicidam condonari vobis:
15. Principem autem vitat interemistis, quem Deus suscitavit ä mortuis: cujus rei nos testes fumus.
16. Et per fidem in nomine ipsius, hunc, quem conspicitis , ac nostis, confirmavit nomen ipsius : fides (inquam) qua, per ipsum est, dedit isti integritatem hanc coram omnibus vobis.

17. Sed nunc,fratres,scio vos per ignorantiam ista se,isse,sicut & primores vestros.
18. Deus autem, quae prxnunciaverat per OS omnium Prophetarum suorum,Christum suum perpessurum, itä implevit.
19. Resipiscite igitur,St convertite vos,ut deleantur peccata vestra : postquam venerint tempora refrigerationis i conspectu Domini.
20. Et miserit prius praedicatum vobis Jesum Christum:
21. Quem oportet quidem coeli capiant, usque ad tempora restuutionis omnium , de quibus loquutus est Deus ä seculo, per os omnium sanctorum suorum prophetarum.
22. Moses etenim ad patres dixit; prophetam suscitabit vobis Dominus , Deus vester ex fratribus vestr,s, sicut me: audietis eum m omnibus, quz loquutus fuerit vobis.
2;. Futurum est autem, ut quisquis non auscultärit Propheta: dii, dilperdatur e populo.
24. SedSc omnes Prophet* ä Samuele , Sc deinceps iis, qui fuerunt , quotquot loquuti sunt,etiam pr*nunciarunt dies istos.
25. Vos estis filii prophetarum, & pacti, quod pepigit Deus erga patres nostros , dicens ad Abrahamum : Et in semine tuo benedictionem consequentur omnes familia: terr*.
26. Vobis primüm Deus suscitatum Filium suum Jesum misit, qui benediceret vobis, unoquoque fise avertente a pravitatibus vestris.

CAPUT IV.

Petrus, tfif Johannes intrepidi coram Senioribus populi, c ausam Christi agant: interea discipuli precibus invigilant, com -
mumotii-binorum coalescunt.

T Oquentibus autem ipsis adpopulum.su' -*-< pervenerunt sacerdotes , Sc prxfectus
templo,Sc SadducKi.
2. Moleste ferentes, quod docerent populum,Sc annuntiarent in nomine Jesu resurrectionem ex mortuis.
3. Et injecerunt eis manus, posueruntque eos in custodia in posterum diem. Nam erat jam vespera.
4. Multi vero eorum , qui audierant hunc sermonem,crediderunt: St factus est numerus virorum quasi quinquies mille.
5. Factum est autem postero die , ut congregarentur primores eorum, Sc seniores, St b-rib* Hierosolymis:
6. Et Annas, pontifex maximus,8c Caja* phas,St Johannes, Sc Alexander,Sc quotquot erant ex genere pontificio.
7. Quum igitur statuissent eos in medio, percontati sunt,qua potestate,aut quo nomine vos hoc fecistis i
8- Tunc Petrus repletus Spiritu sancto, dixit eis : Primores populi, Sc SenioresJis- raelis; •
9. Quandoquidem de nobis hodie qu*stio habetur super beneficio , in hominem infirmum collato , quomodo videlicet iste servatus sit;
10. Notum sit omnibus vobis, Sc toti populo Jisraeiitico.per nomen Jesu Christi,Na- ziran.quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, per hoc, inquam , istum adstare fanum in vestro conspectu.
11. Hic est lapis ille pro nihilo habitus i vobis aedificantibus , qui factus est caput anguli.
12- Nec est in alio quoquam salus, nec e» nim aliud nomen est sub coelo, quod datum sit inter homines,per quod oporteat nos servari.
13. Conspecta vero Petri in dicendo libertate,Sc Johannis, compertoqne hominis esse illitcratos , Sc idiotas,admirabantur,Sc agno- s.ebant eos cum Jesu fuisse.
14. Et hominem ilium, qui sanatus fuerat, cernentes stantem cum eis, nihil poterant contradicere.
15. Jnisis autem ipsis extra concilium abire,conferebant inter se.
16. Dicentes , quid faciemus hominibus istis i conspicuum enim signum editum esse per eos , manifestum est omnibus habitantibus Hierosolymis , nec id possumus negare :
0 17. Sed ne id amplius serpat in populum, minaciter interminemur eis , ne posthac ulli hominum loquantur in nomine isto.
18. Itaque vocatis ipsis denuntiarunt,ne omnino loquerentur , neve docerent in nomine Jesu.
19. Petrus autem, Sc Johannes respondentes , dixerunt eis; An justum sit in con- (pestu Dei vobis potitis auscultare , quäm Deo, judicate.
20. Non enim possumus nos,quse vidimus, & audivimus,non loqui.
21. Illi vero non invenientes , quomodo punirent eos , additis minis eos dimiserunt, propter populum > quia omnes glorificabant Deum super eo , quod factum fuerat.
32, Annorum enim erat amplius quadra-
^SS i Zmtt
A

gima homo ille , in quem editum fuerat lignum istud sanationis.
2Z. Dimissi autem illi venerunt ad suos,St annunciaverant, quas primarii sacerdotes,Sc seniores ipsis dixerant.
24. Qui > quum h<cc audissent,concorditer sustulerunt vocem ad Deum ,‘dixeriintque, Domine, tues Deus >IIe,qui fecisti coelum,ac terram,mare,& omnia, qua: in eis sunt:
25. Qui'Spiriu; sancto per os Davidis,pueri tui dixisti - Cur fremuerunt Gentes , & populi meditati sunt inania?
2Ü. Adstiterunt Reges terra:, Sc principes congregati sunt simul adversus Dominum,Sc Christum ejus.
27. Congregati sunt enim in hac civitate Vere adverssis (arietum f ilium tuum Jesum, quem unxisti , Herodes Sc Pontius Pilatus cum Gentibus,& populis Jifraelis.
28. Ut facerent quxcunque manus tua, & consilium tuum prius prsedcstinavit, ut nerent.
29. Nunc igitur, Domine, dispice in minas eorum , Sc da servis tuis, «t cum omni libertate loquantur sermonem tuum.
30. Manu tua a te extensa ad sanandum, lignisque, Sc prodigiis editis per nomen san- <?ti Filii tui Jesu.
31. Quum autem precati essent, concussus est locus,in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sauf io, Ac loquuti sunt sermonem Dei cum libertate.
32. Multitudinis autem eorum, qui crediderant , erat cor , & anima una : nec quisquam aliquid eorum , qua: habebat , suum esse dicebat , sed erant eis omnia communia.
33. Et Apostoli magna vi reddebant testi- monium resurrectionis Domini Jesu : Sc gratia magna erat super eos omnes:
• 34. Nullus enim erit egenus inter eos, quotquot erant enim possessores agrorum, aut domorum , vendentes adferebant pretia eorurmqna: vendita fuerant :
33. Et deponebant ad pedes Apostolorum: distribuebatur autem hoc singulis, prout cuique opus erat.
36. Joseph ergo , qui cognominatus est Lamabas ab Apostolis (quod est,si interpreteris , filius consolationis) Devita, Cyprius genere.
37. Quum haberet agrum , vendidit eum, & attulit pecuniam , deposuitque ad pede? Apostolorum.

C 4 I» U T V.

Ananitc cum uxore hifloria,. slpofloli capti, denub Jiftuntur Concilio , <5 Gamalielü confiho morti eximuntur , c&duiitur ft;- men,&gaudent.

V ir autem quidam, nomine Ananias,cum Sapphira uxore sua vendidit possessionem :
2. F.t intervertit aliquid ex pretio,conscii etiam uxore sua: allatdmque partem ali- quam,ad pedes Apostolorum deposuit.

3. Dixit -autem Petrus: Anania , cur implevit Satanas cor tuum, ut mentireris in Spiritum fan£htiq,Sc interverteres ex pretio istius praedii
4. Nonne, si fervisses,manebat tibi,8: venundatum in tua erat potestate? quid erat,
cur induceres in animum rem istam? non es mentitus hominibus,sed Deo.
5. Audiens autem Ananias hos sermones, cecidit, Si exanimatus est. Et exstitit metus magnus super omnes audientes ista.
6 . Surgentes vero juvenes, subtraxerunt eum.eiatiimque sepelierunt.
7. Intercessit autem fermi horarum trium intervallum , quum uxor quoque ipsius, nesciens, quod factum fuerat, ingressa est.
jj. Dixit autem ei Petrus ; Dicpiihi, r.iint tanti prKdium vendidistis ? Ipsa vero dixit} Etiam, tanti.
9. Petrus autem dixit ei: Quid 4?,cur convenerit inter vos,ut tentaretis Spiritum Domini i ecc$, pedes eqrum - qui sepelierunt virum tuum, ad ostium adsunt , Si efferent te.
jo. Illico vero cecidit ad pedes ejus,8c exanimata est : ingressi autem juvenes,in venerunt eam mortuam , Sc elatam sepelierunt ■ juxta virum suum.
ii, Et obortus est metus magnus toti Ecclesias, Se omnibus,qui ha:c audiebant.
fi. Per manus autem Apostolorum edebantur signa - Sc prodigia multa in populo s Sc erant concorditer omnes in pofticu Solo- monis.
13. Reliquorum autem nemo audebat ipsis adhaerere: sed magnificabat eos populus.
14. Imo vero adjiciebantur, qui crederent Domino,multitudo videlicet virorum, simul, ac mulierum.
15. Adeo ut in plateas efferrent infirmos, Sc ponerent in lectus , aegrabbatis; ut venientis Petri vel umbra inumbraret aliquem eorum.
16. 'Conveniebat autem etiam vulgus vicinarum urbium Hierosolymam , adteremes infirmos,ac vexatos k spiritibus impuris; qui sanabantur omnes.
17. Consurgens autem pontifex maximus, & omnes, qui cum eo erant, quae est haudis Sadducxorum, repleti sunt invidia.
ig. Et injecerunt manus in Apostolos,po- sueniiitque eos in custodia publica.
19. Sed Angelus Domini per notiern a- peruit fores carceris, eduttisque illis , di-, xit:
20. Ite, 3 c pqs sistentes loquimini populo in templo omnia verba vitae hujus.
21. Illi vero, quum Aer audissent, introierunt sub diluculum in templum , Sc docebant. Adveniens autem pontifex maximus, & qui cum eo erant , convocarunt concilium, Sc universum senatum filiorum Jisrae- lis , niiseruntque in carcerem, ut illi adducerentur.
22. Quum autem venissent ministri, non
invenerunt eos in carceie : reversi, an-
nunciaverunt.
23. Dicentes; Carcerem quidem invenimus clausum quam tutissimi , & custodei extra stantes ante fores : quum aperuissemus autem, neminem intus invenimus.
24. Ut vero audierunt hos sermones, 8t
pontifex, Sc prxfqctus templo , Sc primarii Sacerdotes , haesitabant super eis, quonam hoc evasurum esset. •
25. Adveniens autem quidam , nunciabat eis,Ecce,viri,quos posueratis in c arcere,stant in templo, Si docent populum.
aS.YunS

m.nontt
ftmmts,
Mtwtsi
Is,

innutri«
:ipfius,K-
ffieil,
•pihi,ss
.woäiti
ä$cn»
ipiritumDt"
hSttlfai
tseisto
sntsaa-
lUWtct
«Mi-
'ia*
atoma tät- omSl>
JOJSffl.
ICscJtllS,
'mlimal,
inf.rmosi s a ut ve-
iiJtjis i pitamt w;W:sl
'txBia
ajtätaiä
£.
poioteju-
3
plSilf
illinis jiis. , fatjist» n, Jite ixaffiö in»! oraw/ift*' r i/4 lito
iilri, non
tvetfii»
minvo t cultas ietuilfa'11
gf pnmP ii, P»«v>
i, Biii^
äü.W
16. Tunc profectus abiens cummimltris, adduxit eos, non tzvnen per vim (metuebant enim populum , ne lapidarentur,)
27. Adductos igitur eos statuerunt in concilio : 8t interrogavit eos pontifex maxi-
R 1 US; ' ‘ •
28. Dicens; Nonne etiam atque etiam demandavimus vobis , ne doceretis nomine illo i Si ecce, replevistis Hierosolymam doctrina vestra, St vultis in nos

inducere sanguinem hominis istius.
29. Respondens autem Petrus,& Apostoli dixerunt;Obedire oportet Deo potius,quam hominibus.,
30. Deus ille Patrum nostrorum suscitavit Jeium , quem vos interfecistis suspensum in ligno.
3 r. Hunc, inquam , Deus dextera sua sursum sublatum conflituit principem, ac servatorem,ut det resipiscentiam Jisraeli,St remissionem peccatorum.
32. Et nos sumus ei testes horum,qua: dicimus - atque etiam Spiritus ille sanctus, quem dedit Deus iis, qui dicto sunt audientes ipsi.
- 33. At illi hu auditis frendebant,& consultabant de iis interficiendis.
'34. Surgens autem in concilio qui,dam Pharisxus > nomine Gamaliel,Legis doctor, quem totus populus in pretio habebat, jussit > ut paulisper abducerent foras Apostolos,
. 35. fit dixit illis : Viri Jifraelitx,attendite animum vobis ipsis, quod ad istos homines attinet, quid facturi sitis.
36. Nam ante haec tempora exortus est Theudas,dicens,se aliquem esse: cui agglutinatus est numerus virorum circiter quadringentorum i qui interemtus est,8r omnes,qui alsensi sunt ei, dissoluti sqnt, & ad nihilum redacti:
37. Post hunc exortus est Judas ille Galilaeus,temporibus descriptionis,8t avertit populum multum post se : periit Si ille , St o mnes.qui assensi fuerant ei,dispersi sunt.
38. Nunc itaque dico vobis , abscedite ah hominibus istis, & missos ipsos facite : quopiam , si est ex hominibus consilium hoc,sive opus istud,dissolvetur:
39. Sin ex Deo est , non potestis illud dissolvere, videte ne etiam cum Pco pugnare Comperiamini.
40. Assenslsunt autem ei; Stquumadvo- c,issent Apostolos, caesis mandarunt , ne loquerentur in nomine Jesu : Si dimiserunt eos.
4r. Ipsi ergo gaudentes profecti sunt conspectu concilii ,quod digni habiti essent, qui pro nomine Jesu contumelia afficerentur.
42. Et quotidie in templo,& domatim non cessabant docere , & evangelizare Jesum Christum. ■
2. Itaque duodecim illi.advocata multitudine discipulorum , dixerunt: Non est aequum,II os derelicto sermone Dei, ministrare mensis.
3. Deligite ergo, 6 fratres, ex vobis viros septem , testimonio ornatos , plenos Spiritu sancto, Si sapientia, quos huic usui praeficiamus.
4. Nos verö in precibns, & administratio* ne Sermonis perdurabimus.
5. Placuit autem hic sermo toti praesenti multitudini: Si elegerunt Stephanum , virum plenum fide, ac Spiritu sancto , St Philippum , Si Prochorum,8c Nicanorem,8c Timonem , 8c Parmenan.Sc Nicolaum,prosely- tum Antiochensem:
6 . Quos statuerunt in conspectu Apostolorum : qui precati , imposuerunt eis manus.
7. Itaque sermo Dei crescebat . 8t valde multiplicabatur numerus discipulorum Hierosolymis : multaque turba Sacerdotum auscultabat fidei.
8- Stephanus vero plenus fide, ac potentia edebat prodigia , Se signa magna in populo.
9. Exorti sunt aiftem e synagoga : qux di- cstur Libertinorum > quidam > St Cyrenaeorum,& Alexandrinorum, St eorum, qui sunt: ex Cilicia Si Asia, altercantes cum Stepha- no.
10. Sed nequiverunt obsistere sapieptix.Sc spiritui,per quem loquebatur.
11. Tunc subjecerunt quosdam,qui dicerent se audivisse eum loquentem verba blasphema in Mosen,8t Deum.
12. Commoveruntque plebem, 5 t seniores» St Scribas : St eunt adorti, correptum adduxerunt 111 concilium,
13. Stiternntque falsos testes, qui dicerent ; Homo iste non cessat loqui verba blasphema adversus locum hunc sanctum , St Legem.
14. Audivimus enim eum , quum diceret» Jesum iiluniNazarxuni destructurum hunc locum , & mutaturum ritus, quos tradidit nobis Moses.
15. Tunc intentis in eum oculis omnes,qui sedebant in concilio., viderunt faciem ejus, quasi faciem Angeli.
Ste-

CAPUT VI.

§eptem Diaconi eliguntur .- ex quibus phamu capitur , Qf accusatur.

C ^/Eterum per eos dies, quum multiplicarentur discipuli,ortum est murmur Grx- corum adversus Hehrxos , quod ipsorum vidua: dcspicsrentur in ministerio quotidia- W.

CAPUT VII.

Concio Stephani apologetica > explicans nu~ cleuml-entateuchi : ejüsque lapidatio.

D ixit autem pontifex maximus; Num igitur hxc ita habent?
%. Ipse vero dixitViri fratres, St patres, audite: Deus ille glorix visus est patri nostro Abrahamo, quum esset in Mesopotamia, priusquam habitaret Charris:
3. Et dixit ei : Exi e terra tua ,& ex cognatione tua,St veni in terram,quamcunquc ostendam tibi.
4. Tunc exiit b terra Chaldxorum,St habitavit Charris,St illinc, postquam pater ejus mortuus est , transtulit eum Dem in terram hanc,in qua nunc vos habitatis.
3. Nec dedit ei hxreditatem in ea,ne vestigium quidem pedis , quamvis pollicitus esset se illam daturpm ei obtinendar.bSt semini ejus post gum; quum non haberet prolem.
6.L0-

ö f I oqtmtus autem est ita Deus, E.fit, in- eut), femen muro inquilinum in terra aliena, ubi servituti subjicietur, 8c mald accipietur annis quadringentis.
7. Sed gentem , cui servierint , puniam ege, dicit deus : Sc post hxc exibunt, Sc ipsi colent me in loco isto.
z. Ded/tque ei pactum Circumcisionis : & ita dbrahamu* genuit Isaacum, Sc circumcidit eum die octavo : Isaacus autem genuit Jacobum, Sc Jacobus duodecim illos patriarchas.
9.Patriarchae vero invidia moti, Josephum vendiderunt abducendum in /Egyptum: sed erat Deus cum eo.
ro. Et eruit eum ex omnibus ipsius afflictionibus , deditque ei gratiam , Sc sapientiam coram Pharaone , Rege /Egypti > qui constituit eum ductorem .Egypto, 8c toti domui suae.
ii. Venit autem fames in universam tertam /Egypti, 8c Chanaan.Sc afflictio magna: & non inveniebant cibos patres nostri.
ii. Quum audivisset autem Jacobus esse triticum in .Egypto,misit patres nostros primum.
13, F.t in fecunda profectione agnitus est Josephus a fratribus suis , & innotuit Pha- raoni genus Joscphi.
14. Missis autem nunciu Josephus acccrsi- vit patrem suum Jacobum , omnemque cognationem suam, capitum septuaginta quinque.
iS- Descendit ergo Jacobus in/Egyptum, obiitque ipse, Sc patres nostri.
16. Et translati sunt Sichemam,Sc positi in monumento , quod emerat Abrahamus pretio argenti a filiis Emmoris patrie Sicherm.
17. Quum autem appropinquaret tempus promissionis, quam Deus jurarat Abraha- mo, crevit populus, Sc multiplicatus est in /Egypto.
ig. Usque quö exortus est alius Rex, qui non noverat Josephum.
19. Hic adversus genus nostrum ingeniosus, mali accepit patres nostros, adeo ut exponerent infantes suos, ne sobolescerent.
20. Quo tempore natus est Moses, qui fuit divinitus venustus, & nutritus fuit tres menses fn domo patris fui.
ii. Expositum autem illum sustulit filia rharaonis, & nutrivit eum sibi pro filio.
II. Et eruditus fuit Moses omni sapientia lEgyptiorumc eratque potens dictis, Sc factis.
23. Ut vero expletum est ei quadraginta annorum tempus , venit ei in mentem invisere fratres suos, filios Jisraelis.
14. Et quum vidisset quendain ex iis affici injuria, tutatus est eum, percusso /Egyptio, 8c laborantem illum vindicavit.
15. Existimabat autem fratres suos intel- ligere, Deum per manum ipsius dare ipsis salutem : at illi non intellexerunt.

is>- Subsequente vero die visus est ipsis pugnantibus, Sc compulit eos in pacem, dicens ; Viri . fratres estis vos: cur alii alios injuria afficitis ?
27. Is autem, qui injuria afficiebat proximum . repulit cum, dicens ; Quis te nobis eonstituit principem , & judicem ? a*. iVum tume vis interimere, quemad-
Cap; 7.
modum interemisti heri/Egyptium illum?
29. Ad hunc autem sermonem Moses fugit, St factus est advena in regione Madian, ubi genuit duos filios.
30. Expletis vero annis quadraginta visu* est ei in deserto montis Sina Angelus Domini, in flammeo igne rubi.
31. Moses autem ut hoc conspexit, admiratus est visum : St quum accederet ad hos considerandum, exstitit ad eum vox Domini, dicentia:
32. Ego sum Deus ille patrum tuorum, Deus Abraham!, St Deus Isaaci, & Deus Jacobs Tremefactus autem Moles , non audebat illud considerare.
33. Dixit autem ei Dominus:Solve solea* pedum tuorum: locus enim, in quo stas, terra sancta est.
34. Vidi, vidi vexationem populi mei, que est in /Egypto, St suspiria ipsorum audivi, §C descendi, ut eruam eos: nunc ergo adesdum, mittam te in /Egyptum.
35. Hunc ergo Mosen , quem abnegaverant, dicentes : Quis te constituit principem St judicem ? hunc, inquam, Deus misit principem, Sc liberatorem futurum , ductu Angeli, qui visus fuerat ei in rubo.
36. Hic eduxit illos editis prodigiis , Sc signis in regione /Egypti, Sc in rubro mari. Sc in deserto, annis quadraginta.
37. Hic est Moses ille,qui dixit filiis Jisraelis : Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester e fratribus vestris sicut me : ipsum audietis.
3jj. Hic ille est, qui conveniente populo in deferto, fuit cum Angelo, ipsum alloquente in monte Sina, Sc cum patribus nostris, quique excepit viva eloquia, quae nobis traderet.
39. Cui noluerunt auscultare patres nostri, sed repulerunt eum, Sc aversi sunt cordibus suis in /Egyptum:
40. Dicentes Aharoni: Fac nobis Deos, qui praeeant nobis, Mosi enim isti, qui eduxit nos ex regione /Egypti, nescimus: quid contigerit,
41. Et vitulum fecerunt per illos dies, ob- tuleruntque sacrificium idolo,8c oblectarunt se se operibus manuum suarum.
41, Vertit autem sefe Deus.Sc tradidit eos ad colendum exercitum coeli: sicut scriptum est in libro prophetarum: Num victimas, Sc oblationes obtulistis mihi annis quadraginta in deserto , domus Jisrael ?
43. Imo bajulastis tabernaculum Molochi, Sc sidus Dei vestri Remphanis, quas figuras fecistis, ut eas adoraretis : itaque transferam vos ad Babylonis fines.
44. Tabernaculum testimonii fuit patribus nostris in deserto , prout edixerat is, qui dixerat Mosi, ut faceret illud secundum exemplar, quod viderat.
45. Quod etiam exceptum introduxerunt patres nostri cum Jesu in ipsa occupatione Gentium, quas expulit Deus ä conspectu patrum nostrorum, usque ad dies Davidis.
4 6. Qui invenit gratiam in conspectu Dei, peti/tque, ut nancisceretur tabernaculum Dei Jacob!.
47. Soiomon autem aedificavit ei sedem.
48. Ssd CJtiessissuuus iiie in jnanufactif
teni-
ACTÄ APOSTOLORUM.
templi * 110
45, Ctr fcakliii» atdificabiti est locuso y, B
<i, Diii iiciefj BSBIf®
0 'fr
jipitrts afijt* 1 i 3 nunc {Sestis. ij.Qui » Auget u. Aud cidibus (1
15 - 0 ?“ jo, intern üeii&Je 1 5«. Et i it filium i um Dei. 57. E»
»ntmuer toriiter i 5$.Eti mf.tel) idesiM
, <»■
tum, Jtd
k. Politi njji.Dtt an. Et P
‘mbu E 1 verito pml Mulus
^ Orta dvcrsiis Sonuit! kSaiu*
, 2. Ex sligiosi super ei
3. Sa »atim jit in i
4 . At {««8
i.Ph:
btmSan
„Ut!
tenei
7'5
teneb fflag, funi. 8 . Urbe, 9 - tea h Sepe steif It,

rc Mosts
nginhvü 'gelus Don
P*it,Ä- deretiilk i voxD®
uffituom
i,8iDtus)
its,n®a
iisiSolvtisfe
«um tatJ ierjotiäj,
umt!sp irnil w;jji hseäp »ittif
So.
; pioäps.fc
raiÄiE«
!tj.
itüliis jisifc i 's Dom ie : tat litt
aüoquentt
r.otots.qii'
m&ttai
,n pitt« iisi tarnt
:itofa(k
■jitbkWral

i
ijitttfi!«
iliasaip
«sAm^
sisjitajO
ulafflMto !,jU II ip 1 titamtä
iijtpstife
tis.quii
dune®
introibo
ipsaoi».
M-cchi
ddi-r»
infpttliD'
rittizi®
(tu-

templis non habitat, sicut propheta dicit.

49. Coelum mihi thronus est, terra autem scabellum pedum meorum. Quam aedem SEdisicabitis mihi, dicit Dominus , aut quis est locus requietis mea:?

50. Nonne mantis mea fecit hac omnia?

^r. Duri cervice, & incircumcisi corde, St auribus, vos scmper Spiritui illi sancto obnitimini : quales fuerunt patres vestri, tales 8c Vos estis.

52. Quem prophetarum non sunt perie- quuti patres vestri ? trucidarunt, inquam , cos,qui pranunciärunt adventum i usti illius, cujus nunc vos proditores, & interfectores facti estis.

53. Qui accepistis legem per dispositionem Angelorum , Sc non observastis.

54. Audientes autem haec , findebantur cordibus suis, Sc stridebant dentibus in eum.

55. Quum autem esset plenus Spiritu sancto, intentis in coelum oculis vidit gloriam Dei, Sc Jiesum adstantem ad dexteraip Dei.

5d. Et ait: Ecce, conspicio coelos apertos, 8c filium illum hominis adstantem ad dexteram Dei.

57. Exclamantes autem illi voce magna, continuerunt aures fuas,8c irruerunt concorditer in eum.

58. Et ejectum eum extra urbem , lapidarunt: testes autem deposuerunt pallia sua ad pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus.

59. I.ajjidarunt igitur Stephanum invocantem, & dicentem: Domine Jesu, recipe spiritum meum.

60. 1’ositis autem genubus, clamavit voce magna , Domine , ne statuas eis hoc peccatum. Et quum hoc dixisset, obdormivit.

CAPUT VIXI.

Saulus Ecclesiampersequitur : SamariaDei ■verbum recipit: Philippus Simonem Magum ., (ft Mthiopem eunuchum baptizat.

S Aulus autem ultro consenserat ipsius cadi.

Orta est verö illo die perfequutio magna adversus Ecclesiam, qua: erat Hierosolymis: & omnes dispersi sunt per regiones Judaeae, & Samariae, praeter Apostolos.

1. Extulerunt autem unä Stephanum viri religiosi, Sc plangorem magnum ediderunt super eo.

3. Saulus verö vastabat Ecclesiam,iens do- Ktatim , & tractos viros, ac 'mulieres tradebat in custodiam conjiciendos.

4. At qui dispersi fuerant,peragrabant regionem evangelizantes sermonem Det.

5. Philippus verö, quum devenisset in urbem Samariae, pradicabat eis Christum.

6 . Attendebat autem turba concorditer iis, quae ä Philippo dicebantur, audiendo , 8c Cernendo signa, quae edebat.

7. Spiritus enim impuri ex multis, qui eis tenebantur , exibant , vociferantes voce magna: multique paralytici, Sc claudi sanati sunt.'

8. Et gaudium magnum exstitit in illa urbe.

9. Vir atttem quidam, nomine Simon, antea in urbe illa exercuerat artem magicam, Sc gentem Samaris obstupefecerat > dicens : se esse quempiam magnum.

id . Cui attendebant omnes ä minimo us-

que ad maximum, dicentes; Iste est potentia illa Dei magna.

it. Attendebant autem ei propterea, quod a multo tempore magicis artibus eos dement arat.

12. Qiium vero credidissent Philippo e- vangelizanti, quae ad regnum Dei, Sc nomea Jesu Christi pertinent , baptizabantur tun» viri, tum mulieres.

13. Simon verö Si ipse credidit: Sc bapti- zatus perdurabat apud Philippum : & conspiciens signa, Sc virtutes magnas edi,obstupefiebat.

14. Quum autem audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, Samariam recepisse sermonem Dei, miserunt ad eos Petrum, ac Johannen!.

15. Qui, quum descendissent, orarunt pro eis, ut acciperent Spiritum sanctum.

16. (Nondum enim in quemquam illorum illapsus fuerat, sed baptizat! tantum suerant in nomen Jesu.)

17. Deinde imposuerunt eis manus, Sc receperunt Uli Spiritum sanctum.

rg. Quum autem conspexisset Simon per impositionem manuum Apostolorum dari Spiritum sanctum, obtulit eis pecunias.

19. Dicens ; Date etiam mihi potestatem istam, ut cuicunque imposuero manus,recipiat Spiritum sanctum.

20. Petrus autem dixit ei : Pecunia tu* tecum pereat, quod denum Dei existimaris pecuniis acquiri.

21. Non est tibi pars , neque (brs in hoc negotio : cor enim tuum non est rectum in Dei conspectu.

22. Resipisce igitur ab ista malitia tua, & deprecare Deum, si forte remittetur tibi machinatio cordis tui.

23. Video enim te in feile amarissimo, 3 c connexu injustitia positum.

24. Respondens atttem Simon, dixit : Deprecamini vos pro me apud Dominum, ne quid superveniat mihi ijlorum , qua dixistis.

2t. I 1 H igitur attestati sermonem Dei, reversi sunt Hierosolymam, Sc multis vicis Sa- maritanorum evangelizärunt.

16. Angelus autem Domini loquutus est Philippo, dicens : Surge, Si vade meridiem versits, ad viam, qua Hierosolymis descendit Gazam : Sc qua est deserta

27. Is igitur surgens, profectus est : 8c ecce quidam dEthiops eunuchus , dynastes Candaces, Regina /Ethiopum : qui praerat universa illius gaza .venerat Hierosolymam adoraturus:

2z. Et revertebatur, sedens in curru suo, legebätque Esa jam prophetam.

29. Dixit autem Spiritus Philippo : Accede, Si proximi adhareto currui isti.

30. Accurrens igitur Philippus , audivit eum legentem Efaiamprophetam,Sc dixit: Nempe intelligis, qua legis ?

31. At ille ait; Qu/nam enim possim, nisi mihi quispiam dux via fuerit Et precatus est Philippum, ut ascenderet, sederetque fecum.

32. Locus autem scriptura, quem legebat, hic erat, ut bovis ad mactationem ductus est: Sc ut agnus ceram suo toilsors muttis, it* non apctust os suum.

3J- 1 *

33. In ipsius depressione judicium ejus sublatum eit: seculum autem ejus quis enarrabit i quoniam tollitur e terra vita ejus.
34. Respondens autem eu,melius Philippo, dixit : 6ro te,'de quo dicit istud propheta.' de.se ipso, ajide alio quopiam i
35. Tum Philippus aperuit os suum,8c exorsus ab hae scriptura, evangelizavit ei Jesum. ......
36. Quum vero pergerent in viam, venerunt ad qliandam aquam ! tum ait ei eunuchus : Kn aquam: quid prohibet me baptizari-
37. Dixit vero Philippus : Si credis ex tofo corde, licet. Respondens autem ille dixit: Credo Jesum Christum este filium illum Dei.
38. Jussitque sisti currum.ac descenderunt ambo in illam aquam Philippus simul , & enunchus : Sc ille baptizavit eum.
39. Qiuim autem ascendissent ix aqua:Spiritus Domini rapuit Philippum, nec ampliiis vidit eum eunuchus. Perrexit igitur iii via sua gaudens.
4m Philippus autem inventus est Azoti: Sc peragrans regionem , evangelizavit omnibus urbibus, usque dum veniret Cssa- reain.

C A P U T I X.

Sauli converso , baptizatio, &evafio e Damasco. Sanatio Ainc&paratytici, 15'Tabi-
thre defuntheper Petrum resuscitatio. Aulus autem adhuc spirans minas , ac caedem adversus discipulos Domini , adiit Poritiflcem maximum.
2. Et petiit ab eo epistolas perferendas Damascum adsynagogas : ut si quos invenisset liujus secta; , tum viros, tum mulieres > vinctos abduceret Hierosolymam.
3. Quum autem iter faceret, factum est, ut appropinquaret Damalco: Et repente circumfudit eum ut fulgur lux i coelo.
4. Et quum cecidisset in terram, audivit vocem, dicentem sibi: Sdiii, Saul, quid me persequeris t .
5. Dixit autem, Quis es Domine ? Dominus autem dixit, Ego sum Jesus , quem tu persequeris, (Jurum fuerit tibi contra st imuli os calcitrare.
6. Saul vero tremens, Se pavens dixit; Domine , quid me vis facere .' T um Dominus ad eum. Surge , St ingredere urbem,Si ditetur tibi, quid ti: oporteat facere.
7. Viri autem illi, qui cum Saulo iter faciebant , constiterunt muti , audientes quidem ejm vocem , neminem autem conspicientes.
8. Surrexit autem Sanius i terra, apertis- q.ie oculis suis , neminem videbat: manu Veio ductum eum introduxerunt Dama- l.un.
9. Fuitqtic tribus diebus, non videsis, & non edit, neque bibit.
10. Erat autem quidam discipulus Damasci , nomine Ananias , ad quem dixit per visionem Dominus : Anania. Et ille ait: Ecce ego adsum Domine.
" J1. tum Dominus ad eum, Surge, 5 t proficiscere in vicum , qui vocatur rectus , & quaere in domo Judae , Saulum quendam nomine > Tarsensem ^ ecce enim 01 at.
12. Et vidit per visionem virum Ananiat^ nomine , introeuntem , St imponentem sibi manum, ut visum reciperet,.
13. Respondit aqtem Ananias , Domine, audivi ex multis de viro isto, quot malis affecerit sanctos tuos Hierosolymis.
14. Quiit etiam hoc loco habet potestatem ä principibus sacerdotum, vinciendi omnes, qui invocant nomen tuum.
15. Dixit autem ad eum Dominus, Profit ciscerc : nam instrumentum electum est mihi iste, ut portet nomen meum in conspectus Gentium , Sc Regum, St filiorum Jurae-
'lis.
/6 .Ego enim ei pr»;moristrabo,qüam müh ta oporteat ipsum pro nomine meo pati.
17. Abiit igitur Ananias , St introivit do. mum illam, Sc impositis ipsi manibus dixit; Saul frater, Dominus misit me , (Jesus , inquam , qui visus est. tibi in via , qua veniebas) ut visum recipias, Sc implearis Spiritu sancto. ,
i z. Statim autem deciderunt ab oculis eius quisi squamae, Sc visum recepit iisico: ac turgens baptizatus est.
19. Quumque cepisset cibum > corroboratus est. Eu it autem Saulus cum discipulis, qui erant Damasci, per dies aliquot.
Lo. Et statim in synagogis prxdicavit 'Chsistr.htctieiM/ieeum esse s ibum illum Dei,
21. Obstupescebant autem omnes , qui eum audiebant, Sc dicebant: Nonne hic est; qui perdidit Hierosolymis ecs , qui invoca-r, bant nbmen istud : Sc huic idcirco venit, ut vinctos eos adduceret ad primanos sacer-, dotes; .
22.Saulus autem magis scse corroborabat, Sc confundebat Judaeos , qui habitabant Do masci, collatis testimoniis demonstrans eum esse Christum illum.
23. Expletis autem multis diebus , ceprA runt simul Judaei consilium illum interimendi.
24. Sed intellectas sunt Saulo insidiae eo, irum : observabant autem portas die, ac nocte , ut eum interimerem.
23. Acceptum igitur ctumdilcipuli nocte, per murum demiserunt fune submissum in sporta.
2 6. Quum vero Saulus advenisset Hiero-,
folymam, tentabat se propius adjungere discipulis : sed omnes metuebant eum, noii credentes eum esse discipulum. ,
27. Barnabas autem acceptum eum duxit ad Apostolos , Sc narravit eis > quomodo in via vidisset Dominum , Sc quod loquutus esset ei,St quomodo Damasci libere loquutus esset in nomine Jesu.
28. Versabatur ergo cum eis Hierosolymis.
29. Et liberi iii nomine Dommi Jesu loquebatur, Sc disceptabas adversus Graecos; illi vero conabantur eum interimere..
30. Quod > quum cognovissent fratres» deduxerunt eum C ad aream , Sc emiserunt Tarsum.
31. Ecclesia; igitur per totam Judaeam, 8t Galli« am , Sc Samariam habentes pacem, aedificabantur : Sc pergentes in timore Domini , <$consolatione sancti Spiritus, multiplicabantur.
32. factum est autsm.ut Tetius per omne*
psr-

:U1 " Annua
>onait®j
«iDoinis
|not miis) inis.
«potilis iiiidi o%
tninus.ftsi itum td» m»nfp4 tauBiJj
ato.tjuiinffi e tnsopas
& introii.t*
nasiss in E> deis,»
Batilli.

'tiioua
itüas.
«mu-
OfijfB,
ip,

is pirtmi sucfc acis, p ime hic d
pinio» 0 venit, 111 nos sacer-
Ytoborabac
iit&intlt
iota«
diebs,^
:b.iA,
[ifaii
triMei iis afefi
jiadiofitu
'iithifem
Jftrofoly
' Jesus siB» ere,
nt fri® enniffit >
pertransiens , deveniret etiam ad Sanctos, ijui habitabant Lydd*.
33. Reperit autem illic quendam, nomine En e am , ab annis jam octo decumbentem in grabbato, qui erat paralyticus.
34. Et dixit ei Petrus , Enea , sanat te Jesus Christus : surge > Sc sterne tibi ipsi, Is autem statim siurexit.
35. Et Vrderunt eum omnes,qu! incolebant Lyddam , Sc Sarona, qui converterunt se ad Dominum.
36. Jopp* vero fuit qu*dam discipula, nomine Tabitha, qua;, si interpreteris, dicitur Caprea. H*c erat dives operum bonorum , Sc eleemosynarum , quas prxstabat.
37. Factum est autem per illos dies , ut illa ex infirmitate moreretur : quam, quum la- visient, postterunt incoenaculo.
38. Quum autem Lydda esset prop£ Joppen, discipuli, audientes Petrum illic elfe , duos viroS miserunt ad eum »rogantes, ne cunctaretur usque ad ipsos transire.
39. Exsurgens igitur Petrus, venit cum eis : quem, quum advenisset, adduxerunt in e cenaculum : Sc adstiterunt ei omnes vidua;, flentes , Sc ostendentes tunicas Sc vestimefi- ta, qua; Dorcas faciebat, quum unä cum ipsis esset
4‘o. E/ectiS autem omnibus foras , Petrus positis genibus oravit : Sc conversus ad corpus , dixit, Tabitha, finge. Illa verö aperuit Oculos sitos : Sc viso Petro resedit.
4t. Data autem ei manu, Petrus erexit eam; 8c vocatis fartilis, ac viduis eam vivam tepr*sentavit,,
42. Id autem innotuit per totam Joppen, & multi crediderunt in Dominum.
43 . Fattirmque est,ut dies multos maneret Petrus Jopp* , apud Simonem quendam coriarium.
nuroD®
us,iA v

CAPUT X.

Cornelius Angeli monitu Petrum accerpt , (5 Petrus Dei jussu adit Cornelium, illoque ei condonante,venit Spiritus Dei super eum, 15 suos.

F Ort o quidam erat C*fare*, nomine Cornelius , centurip ex legione , qu* vocatur Italica,-
2. Pius , ac timens Deum,cum tota domo sua, Sc praestans eleemosynas-multas populo.
3. Qui, quum assidue precaretur Deum , vidit per visionem manifesti, quasi hola diei noni , Angelum Dei introeuntem, Sc dicentem rpsi: CorneS.
4. At ille intentis oculis in eum.;Sc expavefactus,dixit: Quid est Domine r Dixit autem ei: Preces tu* , Sc eleemosyn* tu* ascenderunt in memoriam , in Dei conspectu.
y. Nunc igitur mitte aliquos Joppen , Sc accersc Simonem, qui cognominatur Petrus,-
6. IS divertatur apud Simonem quendam cotiarium > cui est domus apud mare: is di- eet tibi , quid te oporteat facere.
7. Ut autem-discessif Angelus , qui loque- featur Cornelio , vocavit duos ex famulis suis > Sc militem pium ex iis, qui cum ipso ■era»* assidui:
?. Et quum eis exposuisset omnia , misit «OS Joppen,
S- Foitadie filis iter facientibus > &
F
appropinquantibus urbi , ascendit Petrus in solarium, ut oraret, circa horam sextam.
10. Factum est autem , ut valde esuriret, volu/tque Capere cibum. Parantibus igitur illis ciium, incidit in eum mentis excessus.
11. Confpexitque coelum apertum, ac descendens ad se vas quoddam,, ut linteum magnum, quatuor extremis devinctum, quod demittebatur in terram :
12. In quo erant quaevis quadrupedia ter- r*,Sc fer* , Sc reptilia,Sc volucres coeli.
13. Et exstitit vox ad eum; Surge Petre, macta,Sc ede.
14. Ait autem Petrus : nequaquam Domi« ne ; nunquam enim edi quicquampollutum, vel impurum.
15. Tum vox rursus ad eum fecundbiQtuc Deus purificavit, tu ne polluito.
16. Hoc autem factum est ter ; & rurfuro receptum est vas in coe-lum.
17. Quum autem apud se Petrus ba'sitaretc cogitans quidnam esset visum illud , quod viderat, tum ecce, viri > qui misit fuerant i Cornelio > percontati de domo Simonis , supervenerunt ad vestibulum.
18. Et evocato quopiam, percontati sunt, an Simon, qui cognominaretur Petrus, ilhc diverfaretur.
19. Petro vero cogitante de visione, dixit ei Spiritus : Ecce, tres viri qu*runt te.
20. Sorgens itaquedescende, Sc uihi! addubitans, proficisces e cum eis : nam ego cos misi.
21. Descendens ergo Petrus ad viros illoti, qui ad ipsum nulli fuerant ü Cornelio, dixit; Ecce, ego is sum, quem qu*ritis ; qu* causa est, i ropter quam adestis i
22. Ipsi verö dixerunt : Cornelius centuc rio, vir justus, Sc timens Deum ,Sc ornatus testimonio totius gentis Judaorum, divinitus admonitus est ab Angelo sancto, ut ac- cerseret te domum suam, Sc abs te quadam audiret.
23. Intro vocatos igitur eos accepit hospitio. Postridie verö Petrus abiit cum eis, Sc quidam ex fratribus Joppensibus comitati sunt eum.
24. Et altero' pöst die introierunt Cxla- ream. Cornelius autem exspectabat eos,convocatis cognatis luis, Sc necessariis amicis.
25. Ut autem factum est, ut introiret Petrus, occurrens ei Cornelius ,Sc accidens ad ejus pedes, adoravit.
26. Petrus verö erexit cum, dicens; Surge, Sc ego ipse homo sum.
27. Et colloquens cum eo, ingressus eis, invenitque multos, qui convenerant;
28. Dixitque eis: Vos scitis Judaeo nefai esse propius adjungere se, aut accedere ad alienigenam : Sed inibi ostendit Deus, ne quem pollutum, vel impurum hominem dicerem.
2y. Quapropter etiam nihil obloquurus, vem accersitus. Percontor igitur, qui ratione mc accersiveritis.
30. Tunc Cornelius ait iNudiits quartus usque ad hanc horam eram jejunus, St hor* nona orabam domi me*: Sc ecce, quidam stetit ob oculos meos, veste splendida.
3». Dixitque: Corneli,exaudit* sunt preces tu*. Sc eleemosyn* tu* in memoriam venerunt in conspectu Dei.

32. Mitte ergo Joppen, St accerse Simonem, qui cognominatur Vetius; hic diversa- tur in aedibus Simonis coriarii apud mare: qui quum advenerit, loquetur tibi.
33. Eodem igitur momento misi ad te: St tu benefecisti, qui adveneris. Nunc ergo omnes nos in conspectu Dei adsumus > ut audiamus omnia, qu;e tibi imperata sunt k Deo.
34. Petrusautem Ore aperto dixit: Vere
deprehendo Deum non respicere ad personam : . _
33. Sed in quavis gente acceptum ei este quemvis, qui eumtimieat, Sc operam det justitia:.
3 6. Quem sermonem significavit filiis Jil- raeiis, evangelizans pacem per Jesum Christum, qui erf omnium Dominus.
37. Vos nostis,quod gestum est in tota Judaea, initio facto i Galilaea, post baptisma, quod pnedicavit Johannes :
38. Ut Jesum illum a Nazaretha unxerit Deus Spiritu sancto, Sc potentia, qui obambulavit beneficiis afficiens, St sanans omnes sub diaboli potestatem redactos, quoniam Deus erat cum eo.
39 Et nos fumus testes omnium,quae 8t in regione Judaeorum , 8t Hierosolymis fecit > quem interemerunt suspensum in ligno.
40. Hunc autem Deus suscitavit tertio dic, fecitque, ut is conspicuus fieret:
4r. N011 toti populo , sed testibus, quos ipse prius designaverat, nimirum nobis , qui comedimus, ac bibimus una cum co, postea- quam resurrexit a mortuis.
42. Mandavit autem nobis,ut praedicemus populo , 8c cum testificatione denuncicmus eum elfe, qui definitus sit ä Deo judex vivorum, ac mortuorum.
43. Huic etiam omnes Prophetae testimonium daut, remissionem peccatorum accepturum per nomen ejus quemvis, qui crediderit in eum.
44. Adhuc loquente Petro verba ista, illapsus est Spiritus sanctus in omnes, qui audiebant hunc sermonem.
45. Et fideles, qui erant ex circumcisione, & venerant cum Petro, obstupuerunt, quod etiam in Gentes effusum esset donum Spiritus sancti:
46. Audiebant enim eos loquentes linguis, ac magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus :
47. Num quis aquam prohibere potest, quo minus videlicet baptizentur isti , qui Spiritum sanctum acceperunt sicut Senos?
48. Et praecepit eos baptizari in nomen Domini. Tunc rogaverunt eum, ut ibi permaneret ad dies aliquot.

CAPUT XI.

rSpologia Petri. Nomenclatura Cbrifliano-
rum. Agabi prophetia.

\ Udierunt autem Apostoli, & fratres, qui ssx. erant in Judaea , Gentes etiam recepille sermonem Dei.
2. Quum igitur ascendisset Petrus Hiero- solymam , disceptarunt adversus eum , qui erant ex circumcisione.
3. Dicentes : Ad viros praeputium habentes introisti, Sc uni edisti cum eis,
4. Exorsus autem Petrus, omnia exposuit •u ordine, dicens;

5. Ego eram in civitate Joppe, orans : Sc visum in mentis excelTu vidi, nempe descendens vas quoddam, ceu linteum magnum, quod quatuor extremis demittebatur e coelo, & ad me usque venit.
6. In quod quum intendissem oculos, consideravi, & vidi quadrupedia terrae, & feras, & reptilia, Sc volucres coeli.
7. Audivi autem vocem, dicentem mihi; 8urge Petre, macta, Sc ede.
8- Dixi verö, nequaquam Domine : nam nihil commune, aut impurum unquam in- troivit in os meum.
9. Respondit autem mihi vox fecundo £ coelo : Qua: Deus purificavit, tu ne polluito.
10. Idque ter factum est, & rursus omnia sursum retracta sunt in coelum.
11. Tum ecce,eodem momento tresviri supervenerunt in aedes , in quibus eram, Caesarea missi ad me.
12. Dixit vero milii spiritus, ut irem cum eis, nihil addubitans. Venerunt autem me- cum etiam fex isti fratres, Sc ingressi fumus domum viri illius.
13. Qui annunciavit nobis , quomodo vidisset Angelum domi sua:, qui adstitisset, ac dixisset ipsi; Mitte aliquos Joppen, Sc accerse Simonem, qui cognominatur Petrus :
14. Qui tibi ea dicturus est, per quse tu ferveris, Sc tota domus tua.
15. Quum autem coepissem loqui, illapsus est Spiritus sanctus in eos, quemadmodum Sc in nos in principio :
16. Recordatus tum vero illius dicti Domini , quum diceret: Johannes quidem ba- ptizavit aqua, vos vero baptizabimini Spiritu sancto.
17. Postquam igitur par illud donum dedit eis Deus ut Sc nobis, quum crediderunt M Dominum Jesum Christum, quis eram ego, qui Deum possem inhibere ?
18. His autem auditis quieverunt, 8c glo- rificaverunt Deilm,dicentes, - Nempe etiam Gentibus Deus resipiscentiam dedit ad vitam.
19. Carterüm, qui dispersi fuerant ex afflictione orta ob Step hanum,transierunt usque in Phoeniciam, Sc Cyprum , Sc Antiochiam, nemini loquentes sermonem Dei 1 nisi solis Judaeis.
20. Erant autem quidam Cyprii, 8c Cyrenenses > qui ingressi Antiochiam , loqtiutt sunt Graecis, evangelizantes Dominum Jesum.
21. Fuit «utem manus Domini cum eis: multsisque numerus fide ipsis habita conversus ett ad Dominum.
22. Pervenit autem hic rumor ad aures Ecclesiae, qua: erat Hierosolymis. Emiserunt igitur Barnabam, ut pergeret Antiochiam usque.
23. Qui,quum advenisset, Sc vidisset gratiam Dei, gavisus est, Sc hortatus est omnes, ut proposito cordis permanerent cum Domino,
24. Nam erat vir bonus, Sc plenus Spiritu sancto, Sc fide: Sc adjuncta est multa turba Domino.
25. Abiit autem Barnabas Tarsum, ut requireret Sautum : Sc eum inventum duxit Antiochiam.
26. factiimque est, ut annum totum con-
grega-
gregarem
multam,)
Antiovii;
ii, l’a fiicrosciv :!,k>>
taufe
isaJiM
figi
nasa mi
tsin Ju< f. Qnoi tfttna
iniad perit ph Affleri b rode! ix Ecde! i. Inti tatis,* S.lf perrexit («antat 4. Qit tar.ereiT militum 1 f otpiH, 1’etn pt;ts auri Jidtliaprc & Quum
»ISiMiil litevin tltoifa l.Etti ax iplet Petri ex excidert 8- Dj subliga ille dixi me.
{.Itat
tecsciel
jelum,

(nere,
; 10. (ac fetu ferrear sponte sum pe JtlllS i
n. 1 Suncv
b®if
«sie:
V
ra»
natis
&o
r
veli
non
1.
non
anni
kn
'5

OjUl
Hk Wem
i magnuis »tutica
»tutos,««
«.ätfw
nteoi Ei
unine', u APw>:
oxtaii umpolt« ruitis «e n,
lentotisB «juibiu tc,
iiUtimu «t nasa- injiniiai
ijliBKJI-
ii Attis ipcii;jis! Ita
jqui, illisi mckuxii
! dictiDo uidem d» miniSpiri'
torni ie
itbtati iis erimifS
wnutS|l>
fei pettE mteWii
'Mutai
«taris*
«(Moti»
S°,»Ä
lypaSC*
:iiia, Itf * 2 3 4 5 6 7 * 9
Dobübb!»
iffiini an® lUÜÜiOSB
SlllilM
[fmifem
Antiotbit
iäiffet p ! est oror it tun I*
lenis Sp^ multi tsi'
irfuiUist*
jentuinttat
jtotu» s '

gregarentur in Ecclesia,docerentque turbam multam, 8c discipuli nominarentur primum Antiochia: Christiani.

17. Per id tempus autem descenderunt Hierosolymis propheta: Antiochiam.

og. Kt unus eorum surgens, nomine Aga- bus, signiticavit per Spiritum, famem magnam futuram in toto terrarum orbe: qua: etiam fuit sub Claudio Cassiare.

29. Singuli vero discipulorum, prout cuique suppetebat, decreverunt subministrationis causa mittere aliquid fratribus, habitantibus in Judaea.

30. Quod Sc fecerunt mittentes ad seniores per manum Barnabai, Sc Sauli.

C A P U P XII.

her odes hgrippa persecutor Jacobi,i5Petri, perit phthiriasi.

C /Eterlimper id tempus injectis Rex Herodes manibus, male accepit nonnullos ex Ecclesia.

2. Interemit autemjacobum, fratrem Jo- b annis, gladio.

3. Et quum vidisset hoc placere Judaeis» perrexit comprehendere etiam Petrum: (erant autem dies Azymorum.)

4. Quem etiam prehensum conjecit in carcerem,traditum quatuor quaternionibus militum, ut eum custodirent: volens eum post pascha producere populo.

5. Petrus igitur asservabatur in carcere : preces autem assidua: fiebant ad Deum ab Ecclesia pro ipso.

< 5 . Quum verö producturus esset eum Herodes,nocte illa dormiebar Petrus inter duos milites, vinctus catenis duabus, 8c custodes ante ostium observabant carcerem :

7. Et ecce, Angelus Domini supervenit,& lux splenduit inctarcere -. & pulsato latere Petri excitavit cum, dicens; Surge cito. Et exciderunt ei catenae ex manibus.

g. Dixitque ei Angelus : Prxcingerc, & subliga sandalia tua. Fecit autem ita. T um ille dixit ei: Amicitor pallio tuo, Sc lcqucre me.

</.Itaque egressus Petrus, sequebatur cum, nec sciebat verum esse, quod tiebat per Angelum , sed putabat se visum aliquod cernere.

10. Quum autem pertransivissent primam, ac secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quae ducit in civitatem, qua: sua sponte aperta est eis : Sc

egressi , progressi sunt per vicum unum : Sc starrn abscessit Angelus ab eo:
u. Tunc Petrus ad se reversus , dixit: Nunc vere scio Dominum emisisse Angelum suum, Sc eruisse me e manu Herodis, & ex omni exspectatione populi Judaeorum.
ij. Et re apud se animadversa, venit domum Mariae, matris Johannis, qui cognominabatur Marcus, ubi erant multi congregati, Sc orantes.
iz. Quumpulsasset autem Petrus ostium vestibuli,prodiit puella, ut subauscultaret, nomine Rhode,
14. Quae agnita voce Petri, prae gaudio non aperuit vestibulum, sed intro currens, annunciavit aditare Petrum ante vestibulum
15 . i ili vero dixerunt ei: Insanis .111 a autem asseverabat ita se rem habere. At illi dicebant : Angelus ejus est.
id. Petrus verö ibi perseverabat pulsare: quum autem aperuissent, viderunt eum , St perculsi fuerunt,
17. Ipse vero manu postulato ab ipsis silentio , narravit eis, quomodo Dominus se eduxisset L carcere ; dixitque : Annunciate istajacobo, Sc fratribus. Et egressus, profectus est in alium locum.
18. Orto autem die fuit tumultus non parvus inter milites, quidnam factum esset Petro.
19. Herodes verö, quum eum requisivisset,
Sc non invenisset, qua:stione de custodibus habita, jussit eos ad supplicium rapi: Sc quum descendisset a Judxa Caesaream, ibi commoratus est.
20. Herodes autem infenso animo erat in Tyrios,Sc Sidonios : at illi concorditer venerunt ad cum, Sc persuaso Blasto, qui pra:erat cubiculo Regis > petebant pacem : eö quod aleretur regio ipsorum ex Regis agro.
21. Statuto autem die, Herodes indutus veste regia, Sc considens pro tribunali, condonabatur ad eos.
22. Populus verö acclamabat: Vox Dei» Sc non hominis.
23. Illicö verö percussit eum Angelus Domini, cö quod non tribuisset gloriam Deo, 8c erosus a vermibus, exanimatus est.
24. Sermo verö Domini crescebat,ac multiplicabatur.
25. Barnabas autem, Sc Saulus reversi sunt Hierosolymis , expleto ministerio, simul as- sumto etiam Johanne, qui cognominabatur Marcus.

CAPUT XIII.

Paulus c 5 " Barnabas segregati,Clriflum prodicant 'sudori, (SsGentibus. Elyrnas Paulo rejißens excaecatione punitur.

Rant autem Antiochia: in Ecclesia , quae illic erat, quidam propheta:, Sc doctores» Barnabas Sc Simeort, qui vocabatur Niger, Sc Lucius Cyrensus.Sc Manahen qui fuerat una cum Herode tetrarcha educatus , Sc Saulus.
2. Illis autem suum ministerium obeuntibus Domino, Sc jejunantibus, dixit Spiritus (anctus : Separate mihi Barnabam,& Saulmn ad opus, ad quod eos advocavi.
3. Quum ergo jeiunasseiit ; Sc precati,imposuissent eis manus, dimiserunt eos.
4. Ipsi igitur emissi a Spiritu sancto , descenderunt Seleuciam: Sc illinc abnavigave- runt Cyprum.
5. Qtuimquc pervenissent Salamina, an- nunciarunt sermonem Dei in synagogis Ju- darorum : habebant autem etiam Johanncm sibi subservientem.
6. Peragrata vero insula Paphum usque, invenerunt quendam magum , pseudoprophetam Judaeum, cui nomen erat Bariesu,
7. Qui erat cum Propraetore Sergio Paulo, viro intelligente. Hic advocatis Barnaba, Sc Saulo , expetivit audire sermonem Dei.
g. Obsistebat autem eis Elymas, id est, ma- gus(ita enim explicatur nomen ejus)studens avertere Propraetorem a fide.
9. Saulus autem (qui Sc Paulus) repletus Spiritu sancto, intentis in eum oculis,
H h ii tu. Di-

10. Dixit: O plene omni dolo.St ad quod-
vis scelus facilitate, fili diaboli, hostis omnis justitia, non cessabis pervertere vias Domini rectas ? . .
11. Nunc igitur ecce, manus Donum adversum te : erisque caecus, non cernens solem ad certum tempus. IUico vero incidit in cum caligo, ac tenebra : & circumiens , quarebat, qui fele manu prehensum ducerent.
12. Tunc Proprator, quum vidisset, quod factum fuerat , credidit, perculsus super doctrina Domini.
13. Profecti verö Papho Paulus, & qui cum eo erant, venerunt Perge« Pamphylia urbem .- Johannes verö abscedens ab cis, reversus est Hierofolymam.
14. At ipsi progressi Perga, venerunt Antiochiam, urbem Pisidia, 8t ingressi synagogam die sabbathi, consederunt.
15. Polt lectionem autem Legis, 8c Prophetarum, miserunt prafecti synagoga ad cos, dicentes ; Viri fratres, si quis est in vobis sermo exhortationis ad populum, dicite.
i<5. Assurgens igitur Paulus,manu silentio postulato, dixit: Viri Jifraelita, & qui timetis Deum, audite.
17. Deus ille populi hujus Jifraelis, elegit Patres nostros, & populum sursum evexit, quum commoraretur in terra Aegypti, & ex ea eduxit eos elato brachio.
ig. Et circiter quadraginta annorum tempus mores eorum pertulit in deserto.
19. Et quum delevisset septem gentes in terra Chanaan, forte distribuit eis terram earum.
20. Et postea annis circiter quadringentis quinquaginta dedit judices usque ad Samue- lem Prophetam.
21. F.t exinde petierunt Regem, deditqne eis Deus Saulem,filium Cis, virum ex tribu Benjamin, annis quadraginta.
22. Et amoto illo, excitavit eis Davi dem in Regem, cui etiam testimonio dato dixit: inveni Davidem,/i//am Jesse, virum, fecundum cor meum, qui exfequetur omnes voluntates meas.
23. Hujus e femine Deus, fecundum promissionem, excitavit Jifraeli Servatorem Jesum.
24. Quum ante’ praedicässet Johannes coram eo, jam adventante, Baptismum resipiscentiae toti populo Jifraelis.
25. Quum autem expleret Johannes cursum, dixit: Quem me suspicamini esse ? non ii sum ego, sed ecce, venit post me, cujus pedum soleam non sum dignus qui solvam.
2(5. Viri fratres, filii generis Abraham!, Sc qui inter vos timetis Deum, vobis sermo salutis hujus missus est.
27. Qui enim habitabant Hierosolymis, 8 c primores eorum , quum hunc ignorarent, tum voces Prophetarum , qti* per omne sabbathum leguntur, eo damnato, impleverunt.
2g. Tum nulla causa mortis inventa, petierunt Pilato ,u't interimeretur.
29. QuuiK verö perfecissent omnia , quas
de eo scripta stint, detractum i ligno, posuerunt in monumento, 0
30. Deus autem suscitavit cum ex morsu*,
31. Qui conspectus est per dies multos iis, qui simul ascenderant cum eo, a Galiliea Hierofolymam, suntque testes ejus apud populum.
32. Et nos vobis euangelizamus eam promissionem, quie patribus facta est, Deum videlicet eam implevisse filiis illorum, id esi , nobis, suscitato Jesu;
33. Ut etiam in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te.
34. Quod autem suscitaverit eum ex mortuis, non amplius reversurum in sepulchrum ita dixit : Dabo vobis firmas illas Davidis beneficentias.
35. Ideo 8c alibi dicit: Non sines sanctum illum tuum sentire corruptionem.
36. Nam David quidem, postquam altate sua inservivit Dei consilio , obdormivit, 8t appositus est patribus suis, sensitque corruptionem :
37. At is, quem Deus excitavit, non sensit corruptionem.
38. Notum igitur sit vobis fratres, anmm- clari vobis remissionem peccatorum per istum.,

3p.'Et ab omnibus, a quibus non potuistis per Ltgcm Mosis justificari, per hunc credentem quemvis justificari.
40. Videte ergo, ne vobis superveniat, quod dictum est in prophetis.
41. Videte 6 contemtores, & admiramini, & disparete : quia opus operor ego diebus vestris, opus, quod non credetis, si quis enarraverit vobis.
42. Egressis autem eis e synagoga Judxo- rum, rogarunt Gentes, ut intra proxime sequens sabbathum exponerentur sibi haec verba.
43.Solutoque conventu,scquuti sunt multi cxJudaeis, &c religiosis proselytis Paulum,ac Laniabam: qui alloquentes eos persuaserunt eis, ut permanerent in gratia Dei.
44. Sequente verö sabbatho urbs prope tota congregata fuit ad audiendum sermonem Dei.
45- Visi, autem turba, Judaei repleti sunt invidia, 8c contradicebant iis , qua: ä Paulo dicebantur, contradicentes, ac blasphemantes.
4Ö. Tunc loquendi libertate usi Paulus ac Barnabas, dixerunt: Vobis necesse fuit primum exponi sermonem Dei: postquam autem illum repellitis, & indignos vos ipsos decernitis aeterna vita, ecce, convertimus nos ad Gentes.
47. Ita enim nobis praecepit Dominus, dicens ; Constitui te, ut sis lux Gentium, ut sis saluti usque ad ultimas tertas.
48- Gentes autem haec audientes gavisae sunt, & laudibus extulerunt sermonem Domini : & crediderunt, quotquot erant ordinati ad vitam aeternam.
49. Perferebatur autem sermo Domini per totam illam regionem.
50. Judaei verö exstimularunt mulieres religiosas, 8c honoratas, & primos urbis, Sc excitarunt perscquutionem in Paulum, ac Barnabam, ejeceriintque eos e finibus suis.
51. At illi excusso pulvere pedum suorum in eos, venerunt Iconium.
52. Discipuli verö replebantur gaudio, 8 C Spiritu sancto.
CAPUT

fe *ki
°i -- Gffe; wapiijjd.
ns taspn) fi, Demti «n,M
äo scripti; genui tc wnext» itepnlc® illas Dat;
fines linfo lem.
filisir»
MonK!,S
ifitqi*®
ifitiisefä
ratisas-
at!E)8
BftffiS
IffSEW-
lilJBOiä-
tbiiwk *o Mus pisetur-
^a]udxo- roxime st- : sii bf
itiimttK:
isPmta
pcisiaiö
Dei,
lOlAfltf
mtufa#'
jiejietisi!
p i foto
tijipto-
nfiPaks«
crftöpri- poltqaE 1 ' SOS VOS i?^ conre *3
itßaift
ftai»*
iß gavisae jnemDo- rant orf
toDte
1 ittii* ios
Piut A -
ubusfe
iuijfs ® 5
rgauJiOiS
C0

CAPUT XIV.

Vauhtt , tS Barnabdi Iconio ejefti , Paulue \ /.y ftrx. claudum fanat, 155 fibi sacrificatu- , ros prohibet, ibidem lapidatu<s se recoUi- j git, IS Ecciefias multai colligit, j

F Actum est autem Iconii, ut timui introirent synagogam Judaeorum,& ita loquerentur, ut crederet Judaeorum simul St Grx- corum magna multitudo.
2. Judasi verö, qui asscnfi non fuerunt sermoni/ incitarunt, St male affectos reddiderunt animos Gentium adversus fratres.
3. Multum igitur tempus ibi commorati sunt libere loquentes,freti Domino, qui testimonium dabat sermoni gratiae fuat.dabat- que, ut sipna, St prodigia ederentur per manus eorum.
4. Eilfa est autem multitudo urbis : & alii quidem erant a Judaeis, alii vero ab Apostolis.
5. Quum autem factus esset impetus Gentium, ac Judaeorum una cum suis primoribus, ad eos contumeliis afficiendos, tk lapidandos ,
6. Re inter fe animadversa perfugerunt in civitates Lycaoniae Lystram, & Derben, St circumjacentem regionem : *
7. Et illic euangelizaverunt.
8- Quidam autem vir Lystns captus pedibus sedebat, claudus ab utero matris suae, qui nunquam ambulaverat.
9. Hic audivit Paulum loquentem : qui quum intendisset in eum oculos, St vidisset, quod udem haberet/e liberatum iri,
10. Dixit voce magna : Surge in pedes tuos rectus. At ille exsiliit, 8c ambulavit.
ii. Turba vero, quum vidisset, quod fecerat Paulus, sustulerunt vocem suam, Lycao- nice dicentes ; Dii aslimilati hominibus, descenderunt ad nos.
K- Vocabantque Barnabam,Jovem: Paulum vero Mercurium: quoniam is praeibat in loquendo.

13. Sacerdos autem Jovis collocati ante illorum urbem, quum tamos vittatos ad vestibula adduxisset, volebat cum turba sacrificare.
14. Quod,quum audissent Apostoli Bar- r.abas, (S Paulus, difruptis palliis suis insilie- runt in turbam clamantes ,
13. Ac dicentes ; Viri, cur ista facitis ? nos quoque fumus homines iisdem , quibus vos, affectionibus obnoxii , annunciantes , ut ä vanis istis rebus convertatis vos ad Deum illum vivum, qui fecit coelum, terram, St mare, St omnia, qux in eis sunt.
i6. Quique praeteritis xtatibus sivit omnes gentes luis ipsarum viis incedere.
17. Quanquam non passus est fe e/se expertem testimonii, bona tribuendo, dans nobis coelitus pluvias, ac praistituta tempora fructibus perferendis, implens cibo, St delectatione corda nostra.
18 ■ Et ha:c dicentes ; vix compescuerunt turbam, ne ipsis sacrificaret.
19. Supervenerunt autem quidam Judaii Antiochia, & Iconio , qui persuasa turba , Paulum lapidatum traxerunt extra urbem; existimantes eum mortuum elfe .
io. Quum autem circumstetissent eum disciputi, surrexit, & ingressus est urbem , St postridie egressus, venit Derben cum Bar- nab*.
2i. Quumque euangctizissenturbi illi,& discipulos multos adjunxissent, reversi sunt Lystram, St Iconium, St Antiochiam :
2:. Confirmantes animos discipulorum, hortantes, ut permanerent in fide, & dicentes ; oportere per multas afflictiones nos ingredi in regnum Dei.
23. Quumque ipsis per suffragia creässent per singulas Ecclesias presbyteros, precati- qne essent cum jejuniis, commendarunt eos Domino, in quem crediderant.
24. Peragratäque Pisidia , venerunt in Pamphyliam.
23. Ac 1 ’erga: loquuti Domini sermonem, descenderunt Attaliam.
26 Et illinc enavigarunt Antiochiam, unde fuerant commendati gratiae Dei ad opus quod impleverant.
27. Quum autem venissent, 8t congregaf- sent Ecclesiam, retulerunt, quanta Deus per- ipsosi.cjfecisset, etimque aperuisse Gentibus ostium fidei.
28. Et commorati sunt illic non parvum tempus cum discipulis.

CAPUT XV.

Synodut Hierosolymitana, IS Pauli d Parti aba separat^ , (5 s in Jfiam ablegatio.

P Orrö quidam, qui descenderant ejudx’a, docebant fratres, iS dicebant ; Nisi circumcidamini ritu Mosis,non potestis servari, 2. Orta igitur repugnantia , 8t disceptatione non parva, Paulo, ac Barnabas adversus illos, constitutum fuit, ut ascenderent Paulus, St Barnabas, 8c quidam alii ex illis, ad Apostolos,ac presbyteros Hierosolymarii, super hac quaestione.
3. Illi ergo deducti ab Ecclesia, peragrä- unt Phoenicem , St Samariam , narrantis conversionem Gentium.- St gaudio magno affecerunt omnes fratres.
4. Quum autem pervenissent Hierosolymarii, excepti sunt ab Ecclesia, St ab Apostolis, ac presbyteris,St retulerunt,quanta Deus per ipsos effecerat.
5. Sed (ajebant) quidam fintexerunt ex haeresi Pharifeorum, qui crediderunt, dicen - tes : oportere ipsos circumcidere,St eis mandare, ut observent Legent Mosis.
6 . Congregati sunt igitur Apostoli , Sc presbyteri, ut dispicerent de hac re.
7. Quum autem multa disceptatio fuisset, surgens Petrus dixit eis : Viri fratres , vos scitis Deum jampridem inter nos elegisse me, ut per os meum audirent Gentes sermonem Euangelii, 8t crederent.
8. Et ille cordium cognitor Deus prxbuit eis testimonium, datoctpsis Spiritu sancto sicut St nobis:
9. Nihilque discrevit inter nos> St illos, fide ab ipso purificatis cordibus eorum.
io. Nunc ergo, quid tentatis Deum, ad imponendum jugum cervici discipulorum > quod neque patres nostri, neque nos portate valuimus ?
11. Imö per gratiam Domini Jesu Christi credimus nos servatum iri, quemadmodum St illos.
12. Tacuit autem tota illa multitudo ,8c audiebant Barnabam St Paulum, exponentes i quanta Deus edidisset signa, St prodigia per I ipsos inter Gentes.
I Hhh 2 13.Post-

si- Postquam autem ipsi conticuissent,respondit Jacobus, dicens; Viri fratres,audite me.
14. Symeon exposuit, quomodo primum Deus respexerit Gentes , ut sumeret ex ipsis populum nomini suo.
/5. Et huic rei consonant verba Prophetarum ! sicut scriptum est:
i< 5 . Post haec revertar,Sc restaurabo tabernaculum Davidis collapsum,& ruinas ejus restaurabo, St rursus erigam illud:
17. Ut requirant reliqui homines Dominum , St omnes Gentes , super quas invocatum fuerit nomen meum : dicit Dominus, qui facit hxc omnia.
rg. Nota fuut Deo ab omni xvo omnia opera sua.
19. Quamobrem ego censeo non esse obturbandos eos, qui ex Gentibus ad Deum se convertunt.
20. Sed ad eos scribendum, ut abstineant ä pollutis per simuiachra.St scortatione,St suffocatis rebus, 8t sanguine.
2j. Moses enim ass astatibus antiquis op- pidatim habet, qui ipsum praedicent,quum in synagogis per singula fabbatha legatur.
22. Tunc visimfest Apostolis ,St presbyteris cum tota Ecclesia , delectos ex fele viros mittere Antiochiam cum Paulo , St Barna- ba : nempe sudam , qui cognominabatur J 5 arsabas , St Silani; viros primarios inter fratres:
25. Istis per eorum manum scriptis : Apostoli,St presbyteri,St fratres,iis, qui sunt Antiochia:, St in Syria,St in Cilicia fratribus,qui sunt ex Gentibus, salutem.
24. Quoniam quosdam e nobis egressos audivimus vos turbasse verbis, labefactantes animas vestras , dicentes j oportere vos circumcidi, St observare Legem,quibus non edixeramus :
25. Visum est nobis concorditer coactis delectos viros mittere ad vos cum dilectis nostris Barnaba,8t Paulo,
2Ä. Hominibus , qui exposuerunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.
27. Misimus ergoJudam.St Silam, qui St ipsi vol/if eadem verbis referent.
2g. Visum est enim Spiritui sancto, ac nobis, ne quod amplius imponeremus vobis onus,praeter necessaria ista.
29. Videlicet, ut abstineatis ab iis,qua: sunt Immolata fimulachris.St sanguine,St suffocato,& scortatione: a quibus,si vobis caveritis, bene agetis. Valete.
30. Illi igitur dimissi , venerunt Antiochiam , St congregata multitudine reddiderunt epistolam.
31. Quam quum legissent, gavisi sunt super ea exhortatione.
32. Judas quoque, St Silas,quum essent St ipsi prophetae , multo sermone adhortari sunt,St confirmarunt fratres.
33. Quum aurem egissent illic aiiquandiu, dimissi iunt cum pace a fratribus ad Apostolos.
34. Silae tamen visum est ibi manere.
3;. Patiitis autem, Sc Barnabas commorati lunt Antiochiae , docentes , St evangeli- zantes cum aliis etiam multis sermonem Domini.

z6. Post aliquot autem dies dixit Barna- bae Paulus: Reversi, invisamus fratres nostros oppidatim - in quibus annuntiavimus sermonem Domini, cognituri quomodo f: habeant.
37 - Barnabae vet o consilium erat assumere fecum Johannem , qui vocabatur Marcus.
38. Paulus autem aequum censebat, eum non simul assumere , qui abscessisset ab ipsis ex Pamphylia, nec eorum comes in illo opere fuisset.
39. Orta igitur fuit exacerbatio , ut alter ab altero abscesserit: St Barnabas assumto Marco navigarit in Cyprum:

40. Paulus vero allecto Sila abiit commendatus gratiae Dei a fratribus.
41. Peragravi tque Syriam , ac Ciliciam confirmans Ecclesias.

CAPUT XVI.

Professio, & persecutio Pauli multiplex.

D Evenit autem Derben, 8tl.ystram: Sc ecce,discipulus quidam erat illic,nomine Timotheus , filius mulieris cujufdam Judaeae fidelis,patris autem Graeci.
2. Huic dabant testimonium fratres, qui Lystris erant,St Iconii.
3. Eum itaque voluit Paulus fecum proficisci : St assumtum eum circumcidit , propter Judaeos , qui in illis locis erant > sciebant enim omnes patrem ejus Graecum esse.
4. Prout autem pertransibant urbes, tradebant eis observanda placita illa , quae decreta fuerant ab Apostolis, Sc presbyteris, qui Hierosolymis erant.
5. Iraque Ecclesiae confirmabantur fide,& exuberabant numero quotidie.
6 . Phrygia autem peragrata > Sc Galatica regione, prohibiti a Spiritu sancto loqui sermonem Dei in Asia.
7. Quum venissent in Mysiam, tentabant versus Bithyniam : sed non sivit eos ire Spiritus Jesu.
8. Praeteriti igitur Mysia, descenderunt Troada.
9. Et visum per noctem conspectum est Paulo : Vir maccdo quidam adstabat.precans cum,St dicens ; Transiens in Macedoniam, succurre nobis.
10. Ut autem hoc visum vidit, statim studuimus abire in Macedoniam, collaris argumentis colligentes, quod advocasset nos Dominus , ut eis evangelizaremus,
si. Provecti igitur Troade, rectum cursum tenuimus Samothracem, St sequente die Neapolin:
12. Et illinc Philippos, qua: est prima hujus partis Macedonia: urbs, colonia. Commorati fumus autem in ea urbe aliquot dies.
st. Et die fabbathi egressi fumus ex urbe ad numen.ubi solebat esse precatio : St quum consedissemus,alloquuti fumus mulieres quae convenerant.
14. Quasdam autem mulier,nomine Lydia, qua: purpuram vendebat in urbe Thyatirorum , Deum colens, nos audivit: cujus Dominus adaperuit cor , ut attenderet iis,quae dicebantur »Paulo.
Quum

«fixtiit;
is ^trtsn
muwiäsii;
«rftiiffl abitui M[
nickt, it sisset sii'jj «in illo«
Mtio.nti
ttailfc
Üfiabäa
IUS.
i,i! LL
M.
flMS'jj,
ais*;
a fnss,(fi
rsecnmjn» tat, fa nat , sii i Graoii
utks,tn U, qwt fitsbyt«
santnttt!
t.
ihScäsi
«Alop
k, itafc «tmch
.iifairt
corjjttteiti
ilitasitas t Itofca
L.Sckii , colluis up
lafletmli
is,
liprinafe mia. Csr be alip
nus «b ioiSip sttliens®
miailA ie ThyKk ; CujuS Ut (er«isf J<
ij.Q«

15. Quum igitur baptizat« esset,& domus j
ejus,rogavit nos ,dicens ; Si judicastis me ti- 1 delem esse Domino, ingressi domum meam, manete. Et adegit nos.
jtf. Factum est autem proficiscentibus nobis ad precationem, ut ancillula quoedam,habens spiritum Pythonis , occurreret nobis, quje quxstum magnum praebebat dominis luis, vaticinando.
17. Hatc subsequuta Paulum, ac nos, clamabat , dicens; Isti homines fervi sunt Dei, illius Altissimi.qui annunciant vobis viam salutis.
ij. Hoc autem fecit ad multos dies : sed moleste ferens Paulus,St sese convertens,spiritui illi dixit: Mando tibi per nomen Jesu Christi,ut exeas ab ea. Exiit igitur eodem illo momento.
r 9. Videntes illius ancillula, domini abiis- le spem quaestus sui, prehensum Paulum, St Silam traxerunt in forum ad magistratus.
20. Et quum pertraxissent eos ad prafto- res,dixerunt: Homines isti conturbant civitatem nostram,quum sint Judaei.
21. Et annunciant ritus , quos non licet nobis excipere, neque usurpare, quum simus Romani.
22. Una vero insurrexit turba adversus eos: St praetores disruptis eorum vestibus jusserunt eos virgis csdi.
2;. Et quum multas plagas eis imposuissent , conj ecerunt eos in carcerem, additis mandatis commentariensi, ut tuto eos asservaret.
24. Qui tali accepto mandato,conjecit eos in intimum carcerem > St pedes eorum ad- strinxit numella.
25. Media autem nocte orantes Paulus,& Silas, hymnos canebant Deo: 8c qui vincti erant,exaudiebant eos.
a<5. Repente vero terra: motus magnus exstitit , ita ut quaterentur fundamenta carce- ris: 5t illico apertae sunt omnes fores, & omnium vincula laxata.
27. Expergefactus autem commentariensis , quum videret fores carceris apertas,stricto gladio erat se ipsum interemturus , existimans vinctos effugisse:]
28. Clamavit vero Paulus voce magna dicens; Ne quid feceris tibi ipsi mali: omnes enim hic fumus.
29. Is autem petito lumine irrupit , St tremefactus, accidit Paulo , 51 Silx ad pe- \ des.

30. Et productis ipsis foras, ait,Domini, quid me oportet facere, ut server;
3 s. At illi dixerunt: Crede in Dominum Jesum Christum, St servaberis tu, ac domus tua.
32. Et loquuti sunt ei sermonem Domini, St omnibus, qui erant domi ipsius.
33. Jpse vero illis assumtis ea ipsa hora noctis , lavit eorum plagas: St baptizatus est ipfe.St omnes domeflici illius illico.
34. Et ipsis deductis domum suam , apposuit mensam: St exsultavit, quod cum universa domo sua credidisset Deo.
3;. Die autem exorto, prxtores miserunt viatores , qui dicerent: Dimitte homines illos.
3 6. Annuntiavit autem commentariensis
hos sermones Paulo : Miserunt ,intju >, prx- tecti.ut dimittamini: nunc igitur egressi, ite in pace. ,
37. Paulus autem dixit eis : Cassos nos publice, indicta causa, quum simus Romani, conjecerunt in carcerem, St nunc clam nos ejiciunt.' non profecto: led veniant ipli, Sc i.os educant.
38- Remmciarimt autem prartoribus viatores verba ista: metuerdntque audito eos Romanos esse.
39. Et venientes precati sunt eos, Sc eductos rogarunt , ut egrederentur ex urbe.
40. Egressi autem e carcere,introierunt atj Lydiam": St visis fratribus , consolati sunt eos,St egressi sunt cx urbe.

C A P U T X V I I.

Paulus praedicat T heßditnica , <2 /<the-
nis.

Linere autem facio per Amphipolin , & Apolloniam > venerunt Thessalonicam,ubi erat synagoga quaidain J uda: orum.
2. Paulus vero, sicut consueverat,introivit ad eos.St per sabbatha tria disseruit cum eis ex Scripturis.
3. Explicans, St ob oculos ponens, oportuisse Christum pati, St resurgere ex mortuis : St hunc Jesum > quem ego , induit, an- iiuncio vobis, esse Christum illum.
4- Nonnulli igitur eorum assensi sunt, Sc consociati sunt Paulo , St Sil* , St religiosorum (urxeorum multitudo magna,St cx mulieribus primariis non pauca:.
5. Sed invidia commoti Judxi,qui sermoni non assentiebantur , assumtis quibusdam circumforaneis , viris improbis,ac turba coacta fecerunt,ut civitas tumultuaretur,St adorti domum Jasonis, studebant eos adducere ad populum.
6 . Et quum non invenissent cos, traxerunt Jasonem , St quosdam fratres ad civitatis magistratus , vociferando : Isti,qui orbis terrarum statum subverterunt,etiam hic adsunt '•
7. Quos excepit Ja s on : qui omnes contra edicta Cassaris faciunt , Regem alium dicentes esse, nempe Jesum.
8. Commoverunt autem turbam, St civitatis magistratus hxc audientes.
9. Qui tamen, quum fatis accepissent a Ja- , sone .ScTeliquis, dimiserunt eos.
1 10. Fratres vero statiniper noctem Paulum simul,St Silam emiserunt Beroeam : qui, quum advenissent, ierunt in synagogam Ju- dxorum.
u. Iis autem Judxis, qui erant Thessalonica: .fuerunt isti generosiores , ut qui receperint sermonem cum omni alacritate, quotidie examinantes Scripturas , an h*c ita se j haberent.
12. Multi igitur crediderunt ex eis , & Grxcarum mulierum honoratarum, St virorum non pauci.
13. Ut autem cognoverunt Thessalonicett- ses Judxi,Beroe* quoque amiunciatum elfe i Paulo sermonem Dei, venerunt etiam illuc, concitantes turbam.
54. Sed tunc statim Paulum emiserunt fratres , ut iret vehit ad mare : Silas autem , Sc Timotheus 1 emanserunt illic.
H illi 3
it. Qui

15. Qui vero Paulum susceperant tuto loco constituendum, deduxerunt eum Athenas usque : & accepto praecepto ad Silam, ac Timotheum - ut quam citissimi ad ipsum venirent, abierunt.
i/j. Paulo vero Athenis illos exspectante, irritabatur spiritus ejus in ipso, quum conspiceret urbem idolis refertam.
17. Disserebat igitur in synagoga cum Ju- datis , 8c religiosis-: Sc in foro quotidie cum quibusvis obviis.
iz. Quidam autem ex Epicureis , Sc Stoicis Philosophis conflictabantur cum eo: & quidam dicebant : Quid vult garrulus- iste dicere ? Alii vero ; Peregrinorum deorum videtur annunciator esse , quoniam Jesum. Lc resurrectionem ipsis annunciabat.
19. Et prehensum eum duxerunt in Areopagum , dicentes; Possumus??« scire, quae sit ista nova , de qua tu loqueris, doctrina ?
20. Peregrina enim quxdam infers auribus nostris: volumus ergo scire,quidnam ista sibi velint.
21. (Csteriim Athenienses omnes, Sc inquilini peregrini nulli alii rei vacabant, nisi ad dicendum, aut audiendum aliquid novi.)
ar. Quum autem constitisset Paulus in medio Areopago, dixit; Viri Athenienses,- omnino conspicio vos quasi religiosiores.
23. Pertransiens enim , & contemplans sacra vestra, inveni etiam aram , cui inscriptum erat: Ignoto Deo. Quem ergo ignorantes colitis , hunc ego vobis annuncio :
24. Deus ille, qui fecit mundum,& omnia, qfiai in eo sunt,quum sit coeli,& terra: Dominus, in manus actis templis non habitat:
25. Nec manibus hominum colitur, alicu jus rei egens , quum ipse det omnibus vitam , St halitum , St ömiiia.
26. Fecitque ex uno sanguine totam gentem hominum, ut habitaret super universa superficie terne, definitis praestitutis temporibus , Sc positis terminis habitationis eorum :
27. Ut quaererent Dominum, si forti palpando eum invenirent, quanquam profecto non longe abest ab unoquoque nostrum.
28. In ipso enim vivimus, Sc movemur , Sc fumus : sicut & quidam vestratium politarum dixerunt:Nam hujus progenies etiam fumus.
29. Progenies ergo Dei quum simus, non debemus existimare auro , Sc argento , aut lapidi, sculpturae artificii, Sc excogitationis hominum , numen esse simile.
30. Deus igitur temporibus istius ignoranti« connivendo dissimulatis, nunc mandat omnibus ubique hominibus , ut resipiscant.
31. F.ö quöd statuit diem , quo juste judicaturus est orbem terrarum , per eum virum, quem definiit, fide ejus rei palam facta omnibus, illo ex mortuis suscitato.
32. Quum audissent autem resurrectionem mortuorum , alii quidem sannis eum excipiebant, alii vero dicebant : Audiemus te rursus de hac re.
33. Et ita Paulus exivit e medio eorum.
34. Quidam verö ei fele adjunxerunt , Sc «redidmint : in quibus fuit Sc Dionysius
Areopagita , Sc mulier , nomine D am aris, Sc alii cum eis.

CAPUT XVIII.

P/tulttt visitat multat pcclefiat: Apollos penitius informatur m jide Chrijii.

P Ostea Paulus , quum discessisset Athenis, venit Corinthum:
2. Et reperto quodam Judseo , nomine Aquila, Pontico natione, qui nuper venerat ex Italia , Sc Prit'cillä , uxore ejus, (eö quod edixisset Claudius, ut omnes Judaei Roma excederent) venit ad eos. (
3. Et quia ejusdem erat artificii, mansit , apud eos, Sc operabatur: erat enim ars illorum conficere tabernacula. \
4. Disserebat autem in synagoga omni- -

bus sabbathis, Sc in suam sententiam ad- , ducebat tum Judaeos , tum Graecos.
5. Ut autem advenerunt e Macedonia Silas, Sc Timotheus , -constringebatur Spiritu Paulus, attestans Judxis Jesum e[fe Christum illum.
6 . Ipsis autem obsistentibus , ac blasphemantibus , excussis vestibus , dixit eis : Sanguis vester eßo super caput vestrum: mundus ego ab hoc tempore ad Gentes ! proficiscar. I
7. Et digressus illinc, introiit domum cu- | jufdam, nomine Justi, colentis Deum , cu- | jus domus erat confinis synagoga:.
F. Crispus autem , prassectus synagoga, credidit Domino cum tota domo sua: mul- ' tique Corinthiorum audientes credebant,Sc baptizabantur.
9. Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo: Ne metue , sed loquere, Sc ne tacueris i
10. Nam ego sum tecutn, & nemo te invadet, ut mald te accipiat; quoniam populus est mihi multus in hac urbe.
ii. Commoratus est itaque illic annum,
Sc fex menses > docens apud eos sermonem Dei.
12. Quum autem Gallion esset Proconsul Achaia , insurrexerunt concorditer Ju- d*i in Paulum , Sc adduxerunt eum ad tribunal.
13. Dicentes : Iste persuadet hominibus colere Deum contra Legem.
14. Paulo verö os aperturo , dixit Gallion Judaeis.- Si quid injusti fastum esset, aut facinus malunt, 6 Judaei, quatenus ferret ratio, vos sufferrem.
13. Sin verö qnaistio est de sermone, Sc nominibus , Sc lege verträte , ipsi videritis: judex enim ego istarum rerum esse nolo.
16. Et abegit eos .i tribunali.
17. Prehensum autem omnes Graeci So- sthenem , prmfectum synagoga cadebant ante tribunal : neque quicqiiam eorum Gallioni cura erat.
18. Paulus verö , quum adhuc illic permansisset dies multos, valedicto fratribus, enavigavit in Syriam, Sc cum eo Prifeilla,
& Aquila, quum totondisset caput Cenchreis: habebat enim votum.
19. Devenit autem Ephesum , Sc eos ibi dereliquit: ipse verö ingressus synagogam, disseruit cum Judaus.
20. Rogantibus autem ipsis, ut diutius apud ipsos maneret, non annuit:
2i. See?
n, Se M» * e jiittosol Deovo
-scendil«
Eid* 11. & «off®*
»B» -4 Jd [in, Ale pait 1 Hic aspiri 1
rea,qu asm» je ' 16 . C< pem au nint, 8c 27 . Q jam, ft fcipulis venisset Mit pi
ci.A gis ac d per Seri
triti Ima : nihiiti I tfe(rioribui 1 juum di! 1 . Diu cepistis, dixerat audivit
>7
ti estii ptisin; 4.1
baptiz
populi
ipsum
sum,
V<
sunt
I <• lus,\
bantt
7
duod
8.
loque
tade
V
»
tu
Ä
qu
di
k
*
D
D

ar. Sed valedixit eis,dicens; Oportet omnino me diem festum , qui instat > agere Hierosolymis : sed iterum revertar ad vos, Deo volente. Et profectus est Epheso.
22. Quiimque descendisset Cxsaream, ad- •scendissetque Hierofolymam , Sc salutasset Ecclesiam, descendit Antiochiam.
23. Et quum egisset illic aliquandiu,abiit, pertransiens ordine Galaticam regionem, & Phrygiam > confirmans omnes dilcipulos.
24. Judams autem quidam, Apollos nomine, Alexandrinus genere , vir eloquens, pervenit Ephesum, potens in scripturis.
25. Hic erat initiatus via Domini, Sc fervens spiritu, loquebatur , 8c docebat diligenter ea, qux sunt Domini, sciens tantum Baptisma Johannis.
26. Coep/tqueliberi loqui in synagoga, quem auditum Aquila, Si Priscilla asiumse- runt, 8c penitius ei exposuerunt viam Dei.
27. Quum autem vellet transire in Achajam, fratres eum adhortati scripserunt discipulis , ut exciperent eum : qui, quum advenisset , multum contulit iis, qui crediderant per gratiam.
2g. Magna enim contentione Judaeos magis ac magis redarguebat publici, ostendens per Scripturas Jesum esse Christ um illum.

CAPUT XI x.

Jj/bris magicis Epheficombuftis, Cst idololatria reprehensa excitantur turbet , quee
tamen sedantur.

Actum est autem interim, dum Apollos esset Corinthi,ut Paulus peragratis superioribus partibus , veniret Ephesum: ubi > quum discipulos quosdam invetiissct.
2. Dixit eis; Nym Spiritum sanctum accepistis , poitea quam credidistis i Illi vero dixerunt ei : Imo sitne Spiritus sanctus ne audivimus quidem.
3. Tunc dixit eis-. In quid ergo baptiza- ti estis ? Ipsi verö dixerunt: In johannis baptisma.
4. Dixit autem Paulus: Johannes quidem baptizavit Baptismo resipiscenti* , dicens populo , ut in eum , qui venturus erat post ipsum, crederent, hoc est, in

Christum Jesum.
5. Qui vero illum audierunt , baptizari sunt in nomen Domini Jesu.
6 . Et quum imposuisset eis manus Paulus, venit Spiritus sanctus in cos > Sc loquebantur linguis, Ac prophetabant.
7 Erant autem omnes isti viri circiter duodecim.
8. Ipse porro ingressus synagogam, libere loquebatur , ad tres menses disserens , & suadens, qua: ad regnum Dei pertinent.
9. Quum autem quidam indurarentur, & non aflentirentur sermoni , male loquentes de via illa Dei , in conspectu multitudinis, abscedäns ab illis , separavit discipulos, quotidie disserens in schola Tyranni cujus- dam.
10. Hoc autem fastum est per biennium: ita ut omnes , qui habitabant in Asia , tum Judaei , tum.Graeci , audierint sermonem Domini Jesu.
ri. Virtutesque non vulgares edebat Deus per manus Pauli:
ri. Ita ut etiam ad infirmos deferrentur k
corpore ejus sudaria, seu semicinctia, 8c discederent ab eis morbi, Sc spiritus improbi ab eis exirent.
13. Aggressi sunt vero quidam ex circulatoribus Judaeis exorcistis nominare super eos, qui habebant spiritus malos , nomen Domini Jesu dicentes; Adjuramus vos per Jesum, quem Paulus prsdicat.
14. Erant autem quidam filii Scevae, Ju- dxi primarii sacerdotis septem, qui hoc faciebant.
15. Respondens verö spiritus improbus, dixit: Jesum novi, 8c Paulum scio : vos autem, qui estis ?
16. Et insiliit in eos homo, in quo erat spiritus ille improbus, Sc superatis illis, invaluit contra eos > ita ut nudi, Lc vulnerati effugerent ex domo illa.
17. Id vero innotuit omnibus, tum Judaeis, tum Graecis, qui habitabant Ephesi : Lc incidit metus in eos omnes,& magnificabatur nomen Domini Jesu.
iz. Et multi eorum, qui crediderant, veniebant confitentes,8c indicantes facta sua.
19. Multi vero ex iis, qui curiosa exercuerant, comportatos libros exusserunt in omnium conspectu : quorum supputatis pretiis, repererunt denariorum quinquaginta millia.
20. Ita fortiter crescebat sermo Domini, cjTinvalescebat.
2r. His autem impleti s, induxit in animum Paulus peragrata Macedonia, As A' chajä proficisci Hierosolymam,dicens;Post- quam illic fuero, oportet me Romam etiam videre.
22. Missis vero in Macedoniam duobus ex iis, qui ministrabant ei, videlicet Timotheo, Sc Erasto , ipse substitit ad tempus in Asia,
23. Ortus est autem illo tempore tumultus non parvus super via Dei.
24. Nam quidam, nomine Demetrius,signator argenti, qui faciebat templa Dianae argentea,‘praebebat artificibus non parvum quaestum.
25. Quibus ille congregatis, & istiusmodi rerum opificibus, dixit; Viri, scitis ex hoc quaestu nostras esse copias :
2 6. Et spectatis , & auditis Paulum istum non solum Ephesinam, sed propii totius A- six multam turbam, persuadendo avertisse, dicentem; deos illos non esse , qui manibus fiant.
27. Non solüm autem periculum est, ne istud, quod nobis est peculiare , nobis probrosum evadat, sed etiam , ne magnae dea: Diana: templum pro nihilo reputetur,futu- riimque sit , ut etiam destruatur majestas ejus, quam Asia tota,St orbis terrarum colit.
28. Uu autem auditis, pleni excandescentia clamaverunt, dicentes ; Magna est Diana Ephesiorum.
29. Et impleta est civitas tota confusione, 8t irruerunt concorditer in theatrum, correpto Gajo, Sc Aristarcho Macedonibus,sociis peregrinationis Pauli.
30. Paulo veid volente prodire ad populum , nonsiverunr cum prodi re discipuli.
31. Sed Sc quidam ex Asiarchis , quum essent ei amici, nuntiis ad eum missis , rogarunt, ne se daret in theatrum.
22. Alii igitur aliud clamabant: erat enim

concio conturbata, Si plcrique nesciebant,
cujus rei causa convenissent.
33. Ex turba vero yuidatst produxerunt Alexandrum , propellentibus eum Juda:is. Alexander autem manu silentio postulato, volebat defensione uti apud populum.
34. Quem, ut agnoverunt Judaium esse, vox exstitit una ab omnibus proseda, quasi ad horas duas clamantibus : Magna est Diana Ephesiorum:
33. Tum scriba, quum sedässet turbam, dixit; Viri Ephesiorum , quisnam est hominum > qui nesciat Ephesiorum urbem a:diruam esse magna: <!e;e Diana:, Si a Jove delapsi simul ac hr i ?
36. Quum igitur istis non possit contradici, oportet vos sedatos este , nec quicquam prxeeps facere.
37. Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos , neque contumeliosos in deam vestram.
38. Quod si Demetrius , Sc qui cum eo sunt artifices , negotium habent cum aliquo, agitur forum , Sc Proconsules adsunt, alii alios postulanto
39. Si quid autety de rebus aliis requiritis, in legitima concione explicabitur.
40. Nam periculum est, ne postulemur, seditionis propter diem hodiernum , quum nulla subsit causa, ob quam postimus reddere rationem concursus istius. Et quum haec dixisset, dimisit concio nem. _

CAPUT XX.

V aulas excitat Eutychum , Presbyteros E-
pheßnos vocat Miletum , ibiijue habet
concionem valedilloriam.

Ostquam vero cessavit tumultus , quum advocasset Paulus discipulos,& complexus esset , abiit , profecturus in Macedoniam.
2. Quum autem illas partes peragrasset, St hortatus illos fuisset multo sermone, venit in Graeciam.
3. Et ibi peractis mensibus tribus, quum ei in Syriam navigaturo factae fuissent ä Judaeis insidiae, censuit per Macedoniam reverti.
4. Comitabatur autem eum usque in A- siam Sopater, Beroeensis : ex Thessalonicen- sibus vero , Aristarchus , Sc Secundus , Sc Gajus Derbaeus , Sc Timotheus :
5. Asiani verö , Tychicus , Sc Trophimus, quum praeivissent,exspectarunt nos Troade.
6 Nos vero enavigavimus Philippis post dies Azymorum , 8c venimus ad eos Troadem intra dies quinque , ubi commorati fumus dies septem.
7. Primo autem die hebdomadis, congregatis discipulis ad frangendum panem, Paulus disserebat cum eis" abiturus postridie, produxitque sermonem usque in mediam noctem.
8- Erant verö lucerna: multa: in coena- culo, ubi eraht congregati.
9. Sedens autem quidam adolescens, nomine Eutychus in fenestra , obrutus somno profundo , quum diutius dissereret Paulus, pr* somno deturbatus , decidit ex tertia e ontignatione deorsum: & sublatus est mor- tnus.
ro. Quum descendisset autem Paulus, prolapsus «st in eum ;& simul eum complexus , dixit: Ne tumultuamini : anima enim ejus in ipso est.
11. Quum igitur ascendisset, fregissetque panem, 8c cibum sumsisset, diu colloquturis usque ad diluculum,ita demum profectus est.
12. Adduxerunt autem puerum viventem , Sc solamen acceperunt non mediocre.
13. Nos verö progressi ad navem, provecti sumus Assum, illinc recepturi Paulumiftc enim edixerat, pedibus ipse iter facturus.
14. Ut autem conjunxit seje nobifeum apud Assum , recepto eo devenimus Mitylenen.

13. Et quum illinc enavigässemus, sequenti die pervenimus e regione Chii, postridie verö appulimus Samum : Si quum diversiiti essemus apud Trogyllium, sequenti die venimus Miletum.
16. Decreverat enim Paulus praeternavigare Ephesum, ne ipsi contingeret tempus terere in Asia. Festinabat enim, ut, si fieri posset, die Pentecostes esset Hierosolymis.
17. Mistis autem Mileto nunciit Ephesum , acccrsivit presbyteros Ecclesia.’.
iz. Qui ciim ad ipsum venissent , dixit eis ; Vos scitis, quomodo a primo die, quo ingressus sum Asiam, vobifeum per id omne tempus fuerim.
19. Serviens Domino cum omni animi fubmistione, Si multis lachrymis > ac tenta- tionibus - qua: mihi evenerunt in Judaeorum insidiis:
20. Ut nihil subterfugerim eorum , qux vobis conducerent, quö minus ea vobis an- nunciarem , Sc docerem vos publice , Sc domatim:
21. Attestatas Judaeis simul, & Graecis, conversionem ad'Deum, 8c fidem, quae est in Dominum nostrum Jesum Christum.
22. Et nunc ecce, ego vinctus Spiritu,proficiscor Hierosolymam , ignorans, qua: in ea mihi occurrent:
23. Nisi quöd Spiritus sanctus oppidatim etiam atque etiam attestatur, dicens; vincula , Sc afflictiones me manere.
24. Sed nullius rei habeo rationem , neque vita mea mihi ipsi cara est, ut consummem cursum meum cum gaudio, & ministerium, quod accepi ä Domino Jesu, ad attestandum Evangelium gratia: Dei.
2;. Et nunc ecce , ego scio , non amplius visuros faciem meam ullos ex vobis omnibus, per quos transivi , prmdicans regnuiji Dei.
2 6. Ideo testor vqjns. hodierno die mc purum esse a simguine omnium:
27. Non enim subterfugi, quö minus an-, nunciarem vobis omne Dei consilium.
2?. Attendite igitur animum ad vos ipsos, Sc totum gregem , in quo vos Spiritus ille sanctus constituit episcopos, ad pascendam Ecclesiam Dei , quam suo illo proprio sanguine acquisivit. *
29. Ego. enim illud scio , lupos grav s, non parcentes gregi, ingressuros eile in vos post discessum meum.
30. Et ex vobis ipsis exoritiiros, qui: loquantur perversa , ut discipulos post fc abstrahant.
31. Ideo vigilate, memores me per triennium nocte. Si die non cessasse cum lachrymis admonere unumquemque.

32. Et nunc quoque fratres , commendo vos Deo , & sermoni gratiae ipsius, qui quidem Deui potest vos (uperstruere, & dare vobis, ijubti hereditatem jure poßideatis cum sanctificatis omnibus.
33. Argentem, vel aurum , aut vestem nullius concupivi.
34. Imo ipsi nostis , usibus meis, & iis, qui mecum sunt, manus istas ministrasse.
33. In omnibus ostendi vobis oportere sic laborando suscipere infirmos, & meminisse verborum Domini Jesu, ipsum videlicet dixisse: Beatum est dare potius, quam accipere.
3Ö. Et quum hec dixisset, positis genibus suis oravit cum illis omnibus.
31. Magnus autem fletus omnium ortus est: & ruentes in collum Pauli, deosculaban - tur eum ••
38. Cruciati maxime ob sermonem, quem «lixerat, ipsos non esse ampluis faciem ejus conspecturos: & deduxerunt eu m ad navim.

CAPUT XXI.

Jtgabus prophetat > Patches Hierosolymis capitur.

T autem profecti fumus , avulsi ab eis, recto cursu venimus Coum , Se sequenti die Ehodum, 8c illinc Patara.
2. Et nacti navem trajicientem in Phoeniciam, ed conscensa provecti sumus.
3. Quum autem coepisset nobis apparere Cyprus, 8 t eam ad sinistram reliquissemus, navigavimus in Syriam, 8c devecti lumus Tyrum: illic enim navis erat > suum onus expositura.
4. Permansimus autem ibidem dies septem inventis discipulis : qui Paulo dicebant per Spiritum, ne ascenderetHieiofo- lymam.
5. Sed peractis illis diebus , abiimus omnibus deducentibus nos cum uxoribus, & liberis , extra urbem usque: & positis genibus in littore oravimus.
6 . Et alii alios complexi, conscendimus navim: illi autem reversi sunt domum suam.
7. Nos vero navigatione perfecta,de venimus Tyro Ptolemaida: & salutatis fratribus, mansimus diem unum apud eos.
g. Postridie verö egressi Paulus,St nos,qui cum eo eramus, venimus Cassarcam: & inore sii domum Philippi Evangelistac (qui trat unus ex illis septem) mansimus apud cum. . .
9. Huic autem erant quatuor filia: virgines prophetantes,
ro.Et quum illic permansissemus dies complures , descendit ex Judaa quidam propheta , nomine Agabus :
11. Qui, quum venisset ad nos, 8c sumsisset zonam Pauli, vinctis sibi manibus, ac pedibus,dix.t; Ha'C dicit Spiritus sanctu:;Virum, cujus est hKC zena, ita vincient Hierosolymis Judith tradentque ‘ n manus Gentium.
ii. Ut verö 1 la audivimus , rogabamus 8c nos, Jk ejus loc. incola: , ne ascenderet Hierofolymcm.
13. Sed ressondit Paulus : Quid facitis, flenrcsS, 'moli,entes cor meum i Nam ego non solum vinciri, sed & ,.:ori -aratus sum siiero, blymis , pro nomine Do, um Jesu.
14. Quum igitur non asscntirctur, acquievimus , dicentes ; Fiat Domini voluntas.
15. Porro post dies istos, collectis sarcinis ascendimus Hierofolymam.
_ Hi. Venerunt autem simul etiam aliqui ex discipulis Caesarea nobiscum , adducentes apud quem diverfaremur, Mnafon.em quen- dam Cyprium, antiquum discipulum.
17. Quum igitur pervenissemus Hieroso- lymam; libenter exceperunt nos fratres.
ig. Sequenti verd die mtroiit Paulus nobiscum ad Jacobum, 8c omnes presbyteri adfuerunt.
19. Quos complexus , exposuit ordine singula, quae Deus fecerat inter Gentes per ipsius ministerium.
20. Atilii his auditis glorificaverunt Dominum : St dixerunt ei: Vides frater , quot sint millia Judaeorum,qui crediderunt, funt- que omnes accensi zelo Legis.
zi. Audierunt autem de te ex aliorum sermone, te defectionem A Mose docere omnes > qui inter Gentes sunt, Judaeos,Sc dicere eos non debere circumcidere filios, neque fecundum ritus ambulare.
22. Quid est ergo 't omnino oportet convenire multitudinem: audient enim te venisse.
23. Hoc igitur fac, quod tibi dicimus ; Sunt nobis viri quatuor, qui voto fele obstrinxerunt.
24. His assumtis , sanctificator cum eis, Lc adde ad eorum finitus, 111 radant capita. Ac nordn omnes nihil esse eorum , qua: de te auditione acceperunt, sed te quoque it» incedere, ut Legem observes.
25. De iis autem , qui credideruut ex Gentibus, nos scripsimus,8c decrevimus, ne quid hujuscnodiobservent,nisi, ut caveant ab lis, qua: sunt immolata simulachris, Ac a sanguine, Sc rebus suffocatis, & scortatione.
26. Tum Paulus assumtis viris illis , sequente die cum eis sanctificatus, ingressus est in templum , denuncians expletionem dierum sanctificationis , usqiie dum oblata fuit pro unoquoque eorum oblatio.
27. Quum autem septeni illi dies jam essent finiendi, qui ex Asia advenerant, Judici ipsum conspicati in templo , concitarunt totam turbam, Sein jecerunt manus in eum.
28. Clamantes; Viri Jisractita', succurrite : hic ille homo est, qui adversus populum, Lc Legem Sc lo-um hunc omnes ubique docet : atque adeo Graecos

introduxit in templum , 2c polluit sanctum locura istum.
29. (Viderant enim antea Tropbimum Ephesium in urbe cum eo , quem existimabant fuisse A Paulo introductum in templum)
30. Commota est igitur urbs tota, Sc factus est concursus populi : 8c prehensum Paulum trahebant e templo : slatimque clausa: sunt fores.
31. Studentibus autem ipsis eum interficere, pervenit rumor ad Tribunum cohortis , totam Hierofolymam conturbatam esse :
32. Qui eo ipso momento acceptis militibus, ac Centurionibus , decurrit ad illos. At illi, quum vidissent Tribunum , Lc milites, cessarunt caedere Paulum.
33. Tunc appropinquans Tribunus .preli hh s heu-

hendit eum; Sc jussit vinciri catenis duabus , & percontatus est, quisnam esset, & quid fecisset.
34. Alii autem aliud vociferabantur in turba: Sc quum non posset certum rescire propter tumultum , jussit eum duci in castra.
35 - Quum igitur pervenisset ad gradus, evenit, ut portaretur a militibus propter violentiam turba:;
3 6. Sequebatur enim multitudo populi , clamans: Tolle ipsum.
37. Et quum futurum esset, ut introduceretur in castra Paulus, dicit tribuno , Licet- ne mihi aliquid tibi dicere; Qui dixit: Grxce nosti ?
38 - Nonne tu es Aegyptius ille, qui ante hos dies commovisti, Sc eduxisti in desertum quatuor millia sicariorum ?
39. Dixit autem Paulus.- Ego quidem sum Judxus Tarsensis , urbis in cilicia non obscura: civis, cseterum rogo te, permitte mihi , ut alloquar populum.
40. Quum igitur ille permisisset: Paulus stans in gradibus , manu silentium postulavit a plebe : & magno silentio satio , lo- quutus est lingua Hebraea , dicens:

CAPUT XXII.

ApologinPauh , ejusque fruftur

V iri fratres & patres , audite meam, qua nunc apud vos utor, defensionem.
2. Quum audissent autem eum Hebrxä lingua ipsos alloqui, magis praebuerunt se quietos : ipsc vero dixit eü ;
3. Ego quidem sum Judaeus , natus Tarsi, rjust urbs eß Ciliciae , nutritus vero in hac ipsa urbe, apud pedes Gamalielis, eruditus ad exquisitam formam patri* legis , zelo Dei accensus , sicut, & vos omnes estis hodie.
4. Qui hanc sectam sum persecutus usque ad mortem, vinciens , ac tradens in carceres , tum viros > tum mulieres.
5. Ut & pontifex maximus mihi testis est, At totus seniorum ordo, ü quibus etiam acceptis ad fratres epistolis, Damascum proficiscebar , adducturus etiam eos , qui illic essent; vinctos Hierosolymam , ut punirentur ;
< 5 . Evenit autem mihi iter facienti,& appropinquanti Damasco circiter meridiem, ut repente e coelo circumfuderit me lux multa, tanquam fulgur.
7. Cecidzque in solum, 8c audivi vocem, dicentem mihi; Saul, Saul, quid me persequeris ?
8. Ego verö respondi: Quis es Domine? Dixitque mihi: Ego sum Jesus Nazarasus, quem tu persequeris.
9. Porro, qui mecum erant, lucem quidem conspexerunt , 8c expavefacti sunt, vocem autem non audierunt ejus, qui loquebatur mecum:
10. Dixi verö : Quid faciam Domine ? Dominus autem dixit mihi: Surge, ac proficiscere Damascum -. & illic tibi dicetur de omnibus, qu* constituta sunt tibi > ut facias.
it- Quum vero non viderem pr* gloria Ipcis illius , manu deductus ab iis, qui me- erant, veni Damascum.
12. An an i as autem quidam, vir pius secundum Legem, testimonio ornatus omnium illic habitantium Judaeorum,
13. Veniens ad me, & adstans, dixit mihi: Saul, frater, recipe visum.Et ego eodem illo momento , visu recepto, illum vidi.
14. Ipse autem dixit:Deus patrum nostrorum designavit te , qui cognosceres ipsius voluntatem, & videres Justum illum, 8c audires vocem ex ore ipsius.
15. Nam eris ei testis apud omnes homines eorum , qu* vidisti, & audisti.
3 4 . Et nunc quid cunctaris? furgens baptizator , & abluitor a peccatis tuis invocato nomine Domini.
17. Evenit autem mihi reverso hierosolymam , quum orarem in templo, ut raperer extra me.
iz. Et viderem eum , dicentem mihi : Festina, Sc exi cito Hierosolymis, quoniam non excipient testimonium tuum de me.
19. Et ego dixi : Domine , ipsi sciunt me pertraxisse in carcerem, Sc verberibus affecisse per singulas Synagogas eos , qui credebant in te.
20. Et quum effunderetur sanguis Stepha- niMartyris tui, ego quoque adstsbam , oc una affentiebar c*di ipsius, & custodiebam pallia eorum, qui interimebant eum.
21. Tum m dixit mihi: Proficiscere : nant ego te longö ad gentes emittam.
22. Audiebant autem eum ad hunc usque sermonem : tum vero sustulerunt vocent suam, dicentes ; Tolle e terra hominem istiusmodi : non enim convenit eum vivere.
23. Clamantibus autem eis, Sc projicientibus pallia, Sc pulverem jactantibus in aerem.
24. Jussit Tribunus eum duci in castra, dixitque : ut in eum flagris inquireretur: ut resciret, propter quöd crimen sic clamarent adversus eum.
25. Quum autem eum distendissent loris caedendum , dixit adstanti Centurioni Paulus : Num hominem Romanum , Sc quidem indicta causä licet vobis flagellare ?
2 6. Hoc autem, quum audisset Centurio, adiit Tribunum, Sc hoc annunciavit ei, dicens ; Vide, quid facturus sis : homo enim iste Romanus est.
27. Accedens autem Tribunus, dixit ei; Dic mihi, num tu Romanus es? At ille dixit : Etiam.
28. Et respondit Tribunus : Ego multa summa civitatem istam acquisivi. Paulus autem ait: Ego verö etiam natus sum civis ,
29. Statim igitur abscesserunt ab eo, qui erant in eum iiiquisituri > sed Sc Tribunus quoque metuit cognito eum Romanum esse , quoniam eum vinxerat.
30. Postridie vero volens certum rescire, nempe cujus rei accusaretur a Judais , solvit eum e vinculis , Sc jussit primarios sacerdotes venire , totumque ipsorum consessum : ac deductum Paulum statuit coram eis.

CAPUT XXIII.

Paulus jussu An ani x percutitur , Deus consolatur Ulum , < 5 e conjuratorum mnmi Cxsaream mittitur.

I Inten-
CafU’
tutent
laitO
»feni
I. Ai
peravit da* j. Tn pati» ias,ß «aiM
V«
(Mei
fDix:
IÖ1P 01
iltnim
j.Qm
srtem
[haris*

ipe, St i iidum 7 -Q est sedi fisa efl
J. K
tesurre
ritum:
tur.
yO
puoml
risjom
iire/ims
ioquutus
Dto,
10. M: Ttibunu! iultt mi raptum u. ! Eomii confta sic te 11. sta ct que c intere .‘i-
tiri,
14.
senio
mus:
inter
'i fcunn ad vt turoi Jiiuli interi
15.
Ci'
dt
Ci'
k
«
du
lot
i
5«

- Ctys;
1 M psasfe. srnitus M um,
Siiixitmih:
eodemiU
Ä
tnamnofe-
lcm! yk, ita.lg
nts hom™
; foi5wk
.tistuisim
•trfofcfe* ipio, ttrp
enteatii:
W!,still
minie,
:, ipü ist ii reinst
IglS t«ij
mpsiti
adfe,5:
immia
teiia
tita:«:
%
ton; uspt ut vocem (omine* t eumii
e pioiice Aus ins
uciin ah inquirtrK limtnfeu
mäkk
itiinoti fe mikfiiüi ihiti fe Centurio ceiavitei.ö ; JlOIDO tun
aus, A es? (tütö
, fp icis r-.i’iihsü
issm/iu mito t fthmus canum es
itn rescirei cteis, frl mati« 1 * um coi- itnit coia
I,
r sW®
'üW * iS
IS

I Ntentis autera in confessum oculis l’aulus, ait : Viri fratres, ego omni conscientia bona servivi Deo ad hunc usque diem.

2. Ananias autem pontifex maximus imperavit iis, qui ipsi adstabant, ut os ejus caederent.

3. Tum Paulus dixit ei : Futurum est, ut percutiat te Deus, paries dealbate, & tu sedens, judicans me fecundum Legem, 8c Legem tranfgrediens jubes me caedi?

4. Tum, qui adstabant, dixerunt; Pontifici illi Dei maximo conviciaris?

5. Dixit autem Paulus : Nesciebam, fratres , pontificem esse maximum: scriptum est enim ; Principi populi tui non maledices.

6 . Quum vero nosset Paulus unam quidem partem esse Sadducaeorum , alteram vero Pharisaeorum,clamavit in consessu: Viri fratres, ego Pharisaeus sum,

filius Pharilaei: de spe, & resurrectione mortuorum ego in judicium vocor.
• 7. Quum autem hoc esset loquutus, orta est seditio inter Phaiisaios, ac Sadducacos : & fissa est multitudo.
8- NamSadducaei quidem dicunt non esse resurrectionem, neque angelum, neque spiritum: Pharisiei autem utrumque profitentur.
9. Ortus est igitur clamor magnus : & quum surrexissent Scribae ex partibus Pha- rifatorum, depugnabant,dicentes; Nihil mali invenimus in homine isto : quod si spiritus loquutus est ei, seu Angelus, ne repugnemus Deo.
. 10. Magna autem orta seditione veritus Tribunus,ne Paulus ab ipsis discerperetur, jullit militum manum descendere, & eum raptum & medio ipsorum ducere in castra.
ii. Sequente vero nocte superveniens ei Dominus, dixit; Confide Paule: ut enim constanter attestatus es de meHierosolymis, sic te oportet etiam Rorme testari.
ii. Orto autem die quidam exjudatisfa- ctä coitione, devoverunt fele, dicentes; neque esuros fe, neque bibituros, usque quo interemissent Paulum.
13. Erant vero plures, quäm quadraginta viri, qui hanc conjurationem fecerant.
14. Qui adierunt primarios sacerdotes, 8c seniores , & dixerunt; Devotione devovimus nos ipsos, nihil gustaturos usque quö interemerimus Paulum.
IS- Nunc ergo voscomparete apud Tribunum ex consessus voluntate, ut eum cras ad vos deducat, veluti exquisitius percognituros de iis, quae ad eum Jpcttant: nos vero, priusquam appropinquet, parati sumus ipsum interimere.
16. Quum autem filius sororis Pauli au- disset insidias ; venit, & ingressus in castra, aiinunciavit eoe Paulo,
17. Paulus autem advocato quodam ex Centurionibus, ait: Adolescentem hunc abduc ad Tribunum: habet enim, quod annun- ciet ei.
18. Ille igitur assumtum eum duxit ad Tribunum, & dixit; Vinctus ille Paulus advocatum me rogavit, ut hunc adolescentem ducerem ad te, qui aliquid habeat, quod tibi loquatur.
19. Tribunus vero, prehensa eius manu, quum secessisset seorsim, percontatus est :
Cap. 27.
Quid est, quod habes mihi annunciandum?
20. ttte autem dixit: Jud*i constituerunt te rogare, ut cras Paulum deducas in consessum, quasi aliquid exquisitius percontaturi sint de eo.
21. Tu vero, ne ipsis assentitor. Insidiantur enim ei ex istis viri plures quadraginta, qui se ipsos devoverunt, neque esuros, neque bibituros usque quö interemerint eum: & nunc parati sunt, exspectantes quid a te renuntietur.
22. Tribunus igitur dimisit adolescentem, quum ei mandasiet, ut nulli effutiret > quod hanc ipsi indicasset.
23. Et advocatis duobus quibusdam ex Centurionibus, dixit eü : Parate milites ducentos, qui proficiscantur Caesaream usque, & equites septuaginta,& stipatores ducentos ä tertia hora noctis :
24. Et ut jumenta prxberent, ut impositum Paulum salvum perducerent ad Felicem Prssidem:
25. Scripta epistola, quae hanc summam contineret;
2 6. Claudius Lysias praestantissmo Praesidi Felici salutem.
27. Virum hunc comprehensum a Judaeis, quum jam futurum esset, ut ab eis interimeretur, superveniens cum militum manu,erui, edoctus Romanum esse.
28. Et volens rescire crimen, cujus eum postularent, deduxi eum in ipsorum consessum.
29. Quem comperi accusari de quaestionibus Legis ipsorum , nullius vero criminis reum, quod sit dignum morte, aut vinculis.
30. Indicatis aiitem mihi insidiis adversiis hunc virum eventuris a Judaeis, eo ipso momento misi eum ad te, & mandavi quoque accusatoribus, ut qua: habent adversus eum, dicant apud te. Vale.
31. Milites igitur, sicut ipsis edixerat, receptum Paulum duxerunt nocte Antipa- trida.
32. Postero alitem die reversi sunt in castra, relictis equitibus, qui cum eo proficiscerentur.
33. Qui,quum venissent Caesaream,& reddidissent epistolam Praesidi, stiterunt coram eo etiam Paulum.
34. Quum lesjisset autem liter at Pra’scs,& interrogasset, ex qua provincia esset, ac cognovisset esse ex Cilicia.
35. Audiam te, inquit, quum accusatores quoque tui adfuerint. JuiJTtque in praetorio Herodis ipsum custodiri.
' CAPUT X X I V.
Vauhii agit causam suam, iScondonatur
coram Felice.
Q Uinque autem post diebus descendit „Pontifex maximus, Ananias cumSenio- ribus, Sc Tertullo quodam oratore : qui comparuerunt coram Prsside contra Paulum.
2. Citato igitur eo,coepit accusare Tertul- lus, dicens;
3. Multa nos pace potiri per te, & ea, qua: recte, ac feliciter in hac gente providentia tua oesta sunt, prorsus, &c ubique agnosci- musfprxstantillimc Felix, cum omni gratiarum actione,
4 Ne

4. Ne verö te diutius interpellent, precor te. ut audias nos paucis pro tua -equitate :
Competimus enim virum hunc pestem, & qui moveat (editionem omnibus Jugans per orbem terrarum, St principem h*- resis Nazarsorum:
6. Qui templum quoque tentavit profanare : inquem etiam prehensum voluimus fecundum Leiern nostram judicium ferre.
7. Sed interveniens Tribunus Lysias, cum maena vi abduxit cum & manibus nostris:
z. Jussis ipsius accusatoribus ad te venire : ex quo poteris ipse inquisitione habita de omnibus istis cognoscere,de quibus nos eum accusamus:
9. Consenserunt autem etiam Judaei,ajen- tes ha:c ita se habere.
10. Respondit autem Paulus > quum innuisset ei prxses, ut loqueretur : Quia te a multis annis huic genti praefuisse scio, eö alacriore animo, qua: ad me attinent, pro mei defensione dicam.
11. Quum tu possis certior sieri non plures exaltos esse dies, quam duodecim» ex quo ascendi Hierosolymam adoraturus.
12. Neque vero mein templo invenerunt cum aliquo disserentem, aut coitionem turbae facientem, neque in Synagogis,neque in urbe :
13. Neque probare possunt .ea, de quibus nunc me accusant.
14. Hoc vero tibi fateor , me secundum viam illam, quam haerefin dicunt, ita
colere patrium Deum, ut qui credam omnibus, qux in Lege, St in Prophetis scripta sunt:
15. Kt spem habeam in Deo, fore, quam etiam ii ipsi exspectant, resurrectionem mortuorum, tum justorum, tum injustorum.
16. Interea vero ipse me exerceo, ad conscientiam habendam sine offensa apud Deum, 3k apud homines semper.
17. Pluribus autem annis interjectis,veni eleemosynas prsstiturus genti mea:, St oblationes.
ig.Inter quas invenerunt me sanctificatum in templo, non tnmen cum turba, neque cum tumultu, quidam exAsiaJudast.
19. Quos oportuit apud te adesse, 8t accusare, si quid haberent adversum me.
20. Aut hi ipsi dicant,si quod compererunt in me injusti factum, quum ego starem in •onscssu.
Li. Nisi de hac una voce , quä clamavi, quum inter eos starem : De resurrectione mortuorum ego in judicium vocor hodie a vobis.
22. Auditis autem his , Felix ampliavit eos. Postquam exquisitiiis pernovero , quae ad viam istam pertinent , inquiens, quum Tribunus Lysias descenderit, pernoscam vestrum negotium

23. Edicens etiam Centurioni, ut servaretur Paulus, ac laxaretur, St ne quis prohiberetur ex ipsius familiaribus ei ministrare, aut eum adire.
24. Aliquot autem pöst diebus, quum advenisset Felix cum Drusilla, uxore sua, quae erat Judaea, accersivit Paulum : St audivit eum de fide, qua: est in Christum.
25. Disserente autem ipso de justitia, St continentia. St judicio futuro, expavefactus Felix, respondit; ut nunc se res habent,abi:
opportunitatem autem post nactus, accer- sam te.
x6. Simul St illud sperans, fore, ut pecunia ipsi daretur ä Paulo, ut eum vinculis exsolveret : quamobrem etiam crebrius eum ac- cersens, colloquebatur cum eo.
27. Biennio autem completo accepit successorem Felix Portium Festum: St volens gratiam inire a Judaeis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAPUT XXV.

V Aultu agit cAufam fuAm coram Fefio. Estus ergo ingressus provinciam , triduo post ascendit Caesarea Hierosolymam.
2. Comparuerunt autem coram eo pontifex maximus, St primarii ex Judaeis contra Paulum, St eum precati sunt;
3. Petentes gratiam adversiis eum, ut ae- cerseret eum Hierosolymam: factis insidiis, ut cum in via interimerent.
4. Festus autem respondit, ut asservaretur Paulus Caesarea:, se verö cito illuc profecturum.
5. Qui ergo inter vos, inquit, ißud poterunt , una descendent, St si quid est in hoc viro improbum, accusent eum.
6. Commoratus autem apud eos dies no* plures, quam decem, quum descendisset Caesaream, postero die sedit in tribunali, jussit- que Paulum adduci.
7. Qui, quum adfuisset, circumsteterunt eunii qui Hierosolymis descenderant Judaei, multas St graves criminationes adferentes adversiis Paulum, quas nequibant demonstrare.
g. Quum ipse pro sui defensione diceret, neque in Legem Judaeorum, neque in templum , neque in Caesarem quicquam peccavi.
9. Sed Festus volens gratiam inire ä Ju- daeis, respondens Paulo, dixit; Vis Hierosolymam ascendere, St illic de his judicari apud me?
10. Dixit autem Paulus, Ad tribunal Caesaris sto, ubi me oportet judicari. Judaeos nulla in re injurii affeci, sicut St tu pulchre agnoscis.
11. Nam si injuria quenquam affeci, 8t aliquid dignum morte feci, non recuso mori: sin vero nihil est ex iis , de quibus isti me accusant,nullus me potest eis donare: Caesarem appello.
12. Tunc Festus cum concilio colloquutus, respondit, Caesarem appellasti i ad Caesarem proficisceris.
13. Diebus autem aliquot exactis,Agrippa Rex,St Bernice venerunt Caesaream, salutaturi Festum.
14. Et quum dies complures illic essent commorati, Festus Regi exposuit, quae ad Paulum IpeliAbAtit, dicens; Vir quidam est relictus ä Felice in vinculis.
15. De quo, quum essem Hierosolymis, comparuerunt principes sacerdotum, St seniores Judaeorum , petentes damnationem adversus eum.
1 6. Quibus respondi : Non esse Romanis morem, quempiam ad exitium concedere, priusquam !s , qui accusatur , in conspectu habeat accusatores, St locum defensionis accipiat super criminationq,
17.Quum

Hiti
litis.
"Mjta®
'«&aW
K«?its» i: & voiöi guitPauts
usw Fefj, wisin i tri 2
tMiSMt M*u ttiji
istim,::.
ftcSs^j,
it isttTE;
'tOSiMl
«Site
ntenint uit Juduii riserat« (t demi*
imtdktEt,
etptinto
ttjlffltp
irn inirt iit ; Vis Hir» si'jfa'ifi
Mute litiri, fjffl jiltpiiliii
n tfeiiM irati ni; ini ilti mts- utcCtfia
jidCifa
m, filmte elfent :, qua: ii uidamtil
um,^
niitioK
It?®:! conteilss i confpeds .•llJipJli! <■■
n.flssi

17. Quum ergo huc convenissent absque ulla dilatione , consequente die sedens in tribunali, julli adduci hominem.
ig. Cujus accusatores, quum adstarent, nullum crimen objiciebant eorum, qua: ego snspicabar.
19. Sed quaestiones quasdam de sua superstitione habebant adversus eum, 8c de quodam Jesu defuncto , quem ajebat Paulus vivere.
20. Incertus autem ego super ejusmodi inquisitione,dixi,num vellet proficisci Hiero- solymam,Sc illic judicari super istis.
11. Quum verö Paulus appellusset,ut asservaretur Augusti cognitioni, jussi eum asservari, quo usque mitterem eum ad Cassarem.
22. Agrippa vero dixit Festo: Velim Sc ipse hominem audire.At ille,Cras,inquit,eum audies.
23. Postero igitur die quum venisset A- grippa.Sc Bernice cum multa ostentatione,& introissent in auditorium cum Tribunis >8c eminentibus ejus urbis civibus, jubente Festo,adductus est Paulus.
24. Tum Festus: Agrippa Rex , inquit, & omnes > qui simul adestis nobiscitm, videtis istum.de quo omnis multitudojudaiorum interpellavit me,ScHierosolymis,Sc hic,vociferando. non oportere ipsum vivere amplius.
25. Ego veri), quum comperissem, eum nihil dignum morte fecisse : Sc is ipse appellas- set Augustum,decrevi eum mittere.
2(5. De quo quid certi scribam Domino, non habeo, quapropter eum ad vos produxi, Sc maxime ad te, Rex Agrippa, ut habita quaistione habeam, quod scribam.
27. Nam prater rationem mihi videtur, quum mittam vinclum,non etiam crimina in eum colluta significare.

CAPUT XXVI.

Paulus disteritpathetice ce ram dgrippa , tS
innocens judicatur.

Grippa vero Paulo dixit: Permittitur tibi pro te ipso dicere. Tunc Paulus extenta manu hac defensione usus est.
2 Super omnibus, de quibus postulor i Judais,Rex Agrippa, beatum me duco,quod lini hodie defensione apud te usurus :
3. Maxime quod te gnarum esse sciam omnium, qui apud Judaos sunt, rituum,Sc quastionum. Ideo rogo te, ut me patiente animo audias.
4. Vitam itaque meam actam a juventute, quaque ä principio fuit in gente mea Hierosolymis, sciunt omnes Judaei:
5. Ut qui antea noverint, me jam inde a majoribus , (si velint telluri) secundum exquisitissimam illam haeresin nostpi religiosi cultus vixisse Pharisieum:
6 . Nunc verö ob spem promissionis facta patribus nostris a Deo,sto in judicium vocatus.
7. Ad quam promijstonem duodecim tribus «ostra, Deum nocte, Sc die allidue colentes, sperant se deventuras, de qua spe postulor, Rex Agrippa, a Judais.
S- Quid; incredibile judicatur apud vos, quod Deus mortuos suscitet t
9. Equidem statueram apud me adversus nomen illius Jesu Nacarai multa oportere me conttaria facere.
10. Qti&d etiam feci Hierosolymis : Sc multos sanctorum ego ä carceribus inclusi a principibus sacerdotum potestate accepta : & quum ab eis interimerentur, tuli suffragium.
n. Ac per omnes synagogas sxpe ipsos puniens, coegi ad blasphemandum: 5 c supra modum furens adversus eos , perscquutus lum ipJos etiam in exteras usque civitates.
12. luter qua etiam proficiscens Damascum cum auctoritate , 8c procuratione ä principibus sacerdotum.
13. Die medio,Rex,m via vidi caelitus lucem , qua splendorem solis superans,circumfudit m* suo fulgore > Sc eo s,qui mccum iter faciebant.
14. Quum autem omnes nos decidissemus in terram , audivi vocem alloquentem me,ac dicentem Hebraica lingua: Saul, Saul, quid me persequeris i durum est tibi contra stimulos calcitrare.
15. Ego autem dixi: Quis es Domine ? At ille dixit: Ego sum Jesus ille,quem tu persequeris.
t 6 . Sed exsurge ,8c sta in pedes tuos: idcirco enim apparui tibi,ut designarem te ministrum , ac testem tum eorum, qua vidisti, tum eorum, in quibus apparebo tibi:
17. Eruens te ex hoc populo ,Sc gentibus, ad quos nunc te mitto.
18. Ut aperias oculos eorum,8c convertas eos a tenebris ad lucem, Sc a potestate satana ad Deum,ut remissionem peccatorum, 8c sortem intet sanctificatos accipiant per fidem,qua est in me.
19. Unde, Rex Agrippa, non fui rebellis coelesti illi apparitioni.
20. Sed iis, qui sunt Damasci primum,8c Hierosolymis > Sc in omni regione Judaa, deinde Sc Gentibus annunciavi, ut resipiscerent , Sc converterent se ad Deum,opera facientes convenientia resipiscentia.
21. Horum causä Judai me in templo comprehensum tentarum manibus fitu interficere.
21. Sed auxilium ,quod est a Deo, nactus, perstiti in hunc usque diem , testificans ista. tum parvis, tum magnis, nec quicquam dicens extra ea,qua Propheta, ac Moses futu- rapra dixerunt:
23. A 'empe Christum fuisse passurum ac primum ex resurrectione mortuorum , lucem annunciaturum huic populo, Sc Gentibus.
24. Hac autem ipso pro sui defensione excipiente : Festus magna voce ait: Insanis Paule , multa litera te ad insaniam adigunt.
25. Tum ille : Non insanio,inquit,prastan- tissimc Feste. sed vera, ac sana mentis verba loquor.
2d. Scit enim ista Rex, apud quem etiam libere loquor ; nam eum latere quicqyam horum mihi non persuadeo : neque enim id in angulo gestum est.
27) Credis Rex Agrippa Prophetis i scio te credere.
28- Agrippa verö dixit Paulo: Propemo- dum persuades mihi, ut fiam Christianus.
29. Paulus autem dixit: Optarim ä Deo,ut Sc propemodum, Sc admodum non tu modö, sed omnes etiam, qui me audiunt hodie > facti
«fietis

essetis tales , qualis ego sum, exceptis istis
vinculis. .
?o. Et quum hsec dixisset, surrexit Rex, ac Prxses.&Bernice,Sequi consederant cum eis.
•jr. Et quum secessissent, loquebantur alii ad alios , dicentes ; Certe nihil morte, aut vinculis dignum facit homo iste.
32. Agrippa verö Festo dixit: Dimitti poterat homo iste, nisi appell.isset Cassarem.

CAPUT XXVII.

Pauli navigatio, naufragium, IS incolumitas.

U T autem decretum fuit, ut nos enavigaremus in Italiam, tradiderunt tum Paulum, tum quosdam alios vinctos Centurioni, nomine Julio, cohortis Augustas.
2.Conscenso igitur navigio Adramytteno, navigaturi secundum Asia; regiones,profecti fumus,& nobifeum erat Aristarchus,Macedo Thessalonicensis.
3. Altera autem die devecti fumus Sidonem : Se Julius humaniter tractato Paulo, permisit, ut ad amicos profectus, ab illis curaretur.
4. Illinc vero provecti, sublegimus Cyprum, quod venti essent adversi.
5. Et pelagus,quod est secundum Ciliciam, & Pamphyliam emensi , devenimus Myra, urbem Lycia.
6 . Et illic nactus Centurio navem Alexandrinam, navigantem in Italiam,imposuit nos in eam.
7. Qtmmque multis diebus tarde navigaremus,vixque pervenissemus secundum Gni- dum ,non permittente nobis vento, sublegimus Cretam, fecundum Salmonem:
K. Et illam vix prxterlegentes , pervenimus in locum quendam, quem vocant Pulchros portus, cui propinqua erat civitas l assa.
9. Multo autem tempore peracto,& quum jam esset periculosa navigatio, quod jam e- tiam jejunium pratteriisset, admonebat eos Paulus.
10. Dicens eis; Viri, video cum injuria* multo que damno non solum oneris, 8c navigii, sed etiam capitum nostrorum, futuram esse navigationem.
ii. Centurio autem gubernatori, & nauclero potiiis assentiebatur, quam iis, qua; ä Paulo dicebantur.
12. Et quum appositus portus non esset ad hybernandum, plerique ceperunt consilium solvendi etiam illinc, experturi si quo modo possent Phoenic a devenire illic hy bernare: qui portus est Creta, spectans.ad Africum,& Chorum.
13 Quum autem aspirässet Notus, visi, quod sibi proposuerant , obtinuisse , quum solvissent, propius praterlegerunt Cretam.
14. Verum haud multo post impegit in eam ventus turbulentus, qui vocatur Euro- clydon.
13. Qjiiimque abreptum esset navigium , nec posset obniti vento, dato ventis navigio serebamur.
16. Et quum infra parvam quandam insulam, qua Clauda vocatur, cursu delati essemus, vix valuimus scapha compotes fieri.
T7. Qua subducta, adjumentis utebantur, su.cincta navi; metuentesque, ne in Syrtin
exciderent, demissis velis ita. ferebantur.
18. Quum autem vehementi tempestate jactaremur, sequente die jacturam fecerunt:
19. Ac tertio die ipsi nostris manibus armamenta navis abjecimus.
20. Quum autem neque sol, neque sidera apparerent ad complures dies, & tempestas non parva incumberet, ablata in posterum spes omnis erat salutis nostra.
ai. Et quum multa j am fuisset inedia,tunc stans Paulus in medio ipsorum, dixit; Oportebat quidem , 6 viri, mihi obediendo non provehi ä Creta, & vitare injuriam hanc, 8c damnum.
22. Sed nunc adhortor vos, ut bono animo sitis : amissio enim nulla erit cujusquam ex vobis, sed tantum navis.

23. Adstitit enim mihi hac nocte Angelus Dei, cujus sum ego, & cui etiam servio?
24. Dicens; ne metue Paule , oportet te Cassari sisti : Sc ecce, gratificatus est tibi Deus omnes, qui tecum navigant.
25. Propterea bono animo estote viri : credo enim Deo, ita fore, quemadmodum loquutus est mihi.
16. In infulam autem quandam excidere nos oportet.
27. Csetcrum ,quum quarta decima nox advenisset, & jactaremur in Adria , nautae circa medium noctis suspicati sunt appropinquare sibi aliquam regionem.
28. Et demissi bolide invenerunt passis viginti : & pauluhim inde progressi, rursum demifla bolide invenerunt passus quindecim.
29. Et metuentes, ne quo modo in aspera loca exciderent, jactis e puppi anchoris qua- tuor, optabant diem oriri.
30. Quum verö nauta; studerent fugere i navi, &c demisissent scapham in mare, sub prietextu velut 6 prora anchoras extensuri.
31. Dixit Paulus Centurioni, & militibus: Nisi isti in navi manserint, vos servari non potestis.
32. Tunc absciderunt milites funes scapha-, Sc siverunt eam excidere.
33. Interim autem dum oriretur dies,hortabatur Paulus omnes , ut caperent cibum dicens; Dies hic est decimus quartus, ex quo exspectantes jejuni permanetis , nullo cibo fumto.
34. Ideo vos hortor,ut sumatis cibumihoc enim ad salutem vestram spectat : nullius enim vestrum capillus ex capite cadet.
35. Et quum hac dixisset, 8c accepisset panem,gratias egit Deo in conspectu omnium: ÖC quum fregisset, coepit edere.
3 6. Omnes verö, quum j am animum recepissent, sumserunt & ipsi cibum.
37. Eramus autem universa capita in navigio ducenta septuaginta sex.
38. Catcrum satiati cibo, allevabant navim, projicientes frumentum in mare.
39. Quum autem dies ortus esset, terram illam non agnoscebant : sinum verö quendam animadverterunt, habentem littus, in quem decreverant,si possent extrudere navim.
40. Anchoris igitur undique pracisis permiserunt eam mari, simul laxatis vinculis gubernaculorum : 8c sublato artemone ad venti flatum tendebant ad littus.
41. Sed

’ «que %
teaipds
‘islpote:
«inediu;
1 fait ;0j» taitndoi “imtKi
«t boti t
erit ctiufci'
am fervit, ile. opotij iSatUirij ■gant. io ellosi;. juemtss^
a (fet
klin,<ex
ktippnp
m t pilk yff, rursum is quirtAe-
doiiut^i Amis p
IHtfajsl in fflart" 3 tas extari li.Sntffir TOfen'EB
shtslap,
[ets&sie
aperatciSa
narmSiHfl
tis,ak®
stis cibum:*' itat: tria tt cadet.
eftiioMC
ibsuw-
ijinnavf
BbaitUt
aate.
[fudere
vetoqsc
niittus.a
tnider!»
iratetfis p jtis vititab jtetnosi
41. Seil quum incidissent in locum bima- rem, impegerunt navem: ac prora quidem infixa manebat immota, puppis verö solvebatur prx undarum violentia.
42. Militum autem consilium erat, ut vinctos interimerent, ne quis, quum enatässet, effugeret.
43. Sed Centurio volens conservare Paulum, prohibuit eos ab hac voluntate : jussft- que, ut qui possent natare, abjicerent fi primos, & in terram evaderent:
44. Reliqui vero partim in tabulis, partim in quibusdam navis fragmentis; & ita factum est, ut omnes salvi evaderent in terram.
CAPUT XXV 1 XI.
Vauhu multü in itinere miraculis editu,tandem venit Romam, 'S per biennium ibidem Evangelium docet.
E T quum salvi evasissent > tunc cognoverunt insulam illam vocari Melitam.
1. Barbari vero priestabant nobis non vulgarem humanitatem : accensa enim pyra acceperunt nos omnes, propter imbrem urgentem, & propter frigus.
Z. Quum autem convertisset Paulus nonnihil sarmentorum Si imposuisset in pyram, vipera e calore prodiens, arripuit ejus manum.
4. Ut vero barbari viderunt pendentem bestiam e manu ejus, alii aliis dicebant; O- mnino homicida est homo iste, quem, postquam salvus evasit e mari, ultio non sivit vivere.
•5. At ille excussa bestia in ignem nihil mali passus est.
6 . Illi vero exspectabant, dum intumesceret, aut concideret repente mortuus : sed quum multum tetnpua exspectissent, & viderent nihil incommodi iili accidere, mutati, dicebant eum esse Deum.
7. Cteterum circa locum illum erant praedia primario insulae illius, nomine Publio , qui nos exceptos triduo peramici hospitio excepit.
8. Factum est autem,ut pater Publii febribus., ac dysenteria detentus decumberet: ad quem Paulus ingressus, & precatus, impositis «i manibus sanavit eum.
9. Hoc igitur facto, reliqui etiam, qui infirmitatibus tenebantur in illa infula, accedebant, 8c fanabantur,
10. Qui etiam multis honoribus nos honorarunt , & quum proveheremur, imposuerunt, quae usui nobis erant. >
11. Tribus itaque post mensibus provecti fumus navi Alexandrina, qux in ea insula hyemaverat, cui erat insigne Castor, Si Pollux,
ia. Et devecti Syracusas, illic mansimus triduum. j

13. Unde circumlegentes, devenimus Rhegium: & altero post die quum supervenisset Auster, secundo die venimus Puteolos.
14. Ubi repertis fratribus, rogati fumus,
R
ut permaneremus apud eos diebus septem: Si ita contendimus Romam.
1;. Unde quum audissent fratres de rebus nostris, prodierunt nobis in occursum usque ad Appii forum,& tres tabernas: quos,quum vidisset Paulus , gratiis actis Deo, fundit fiduciam.
iS. Quum verö venissemus Romam, Centurio tradidit vinctos praefecto exercituum: sed permissum est Paulo, ut habitaret seor- sim cum milite, qui ipsum custodiret.
17. Factum est autem, ut tertio post die convocaret Paulus Judaeorum primos : qui ubi convenissent, dixit eisFigo, viri fratres, quum nihil fecerim adversus populum, aut ritus patrios, vinctus traditus sum Hierosolymis m manus Romanorum.
18. Qui quaestione de me habita volebant me dimittere , quod nulla sit in me causa mortis.
19. Sed contradicentibus Judaeis, coactus sum appellare Caesarem, non tarnen quasi habeam, de quo gentem meam accusem.
20. Ob hanc igitur causam vos advocavi, quos viderem, Si alloquerer: nam propter spem Jisraelis circumdatus sum hac catena.
21. Ilii verö dixerunt ei: Nos neque lite- ras accepimus de te ex Judxa: neque adveniens quisquam fratrum annunciavit, aut lo- quutus est aliquid de te mali.
22. Aiquum autem censemus ex te audire, qua: sentias > nam de ista hattest notum est nobis, ubique ei contradici.
23. Quum igitur constituissent ei diem, venerunt ad eum in hospitium complures, quibus cum attestatione exponebat regnum Dei,suadens eis, qua: de Jesu Christo sunt ex Lege Mosis, Sc Prophetis, a mane usque ad vesperam.
24. Ft alii quidem assentiebantur iis, quas dicebantur, quidam verö non credebant.
25. Quum autem inter se discordes essent, digressi lunt, postquam Paulus hoc verbum dixisset. Bene sane Spiritus sanctus loquutus est per Fsajam Prophetam patribus nostris.
16. Dicens; Vade ad populum istum ,8c dic: Auditu audietis, Sc non inteliigetis, Sc videntes videbitis, Sc non cernetis.
27. Crassum enim factum est cor populi hujus, & auribus graviter audierunt, Si oculis suis connivernnt: ne cernant oculis, & auribus audiant, & corde intelligent, Sc convertant sese , Si fanem eos.
28. Notum ergo sit vobis , missam esse Gentibus hanc Dei salutem, 8c ipsos audituros.
29. Quum ergo haec dixisset, exierunt Judaei , multam habentes inter se altercationem.
30. Mansit autem Paulus biennium totum in proprio conducto : 8c excipiebat omnes, qui ad ipsum ingrediebantur.
31. Praedicans regnum Dei,ac docens,qua; sunt de Domino Jesu Christo cum omni dicendi libertate, nemine prohibente.
Paulus

Pauli Apostoli Epistola ad Romanos.

CAPUT X.

/Ipoftolatus sui munus professus, causam describit oppresse, iS inhibitx veritntü,

P Aulus servus Jesu Christi, ex Dei vocatione Apostolus,separatus aci prxdican- dum Evangelium Dei ■
2. (Quod ante promiserat per Prophetas suos in scripturis sanctis.)
De filio suo, facto ex semine Daviclis,. secundum carnem:
4. Declarato filio Dei potenter,secundum Spiritum sanctificationis,per resurrectionem ex mortuis,) nempe Jesu Christo, Domino nostro.
5. (Per quem accepimus gratiam, & Apo- stolatum ad obedientiam fidei, inter omnes Gentes, pro ipsius nomine:
6 . Inter quas estis etiam vos, vocati a Jesu Christo:)
7. Omnibus, qui Romae estis, dileftis Dei, vocatis sanctis : Gratia fit vobis , 8c pax a Deo patre nostro, St Domino Jesu Christo.
g. Primum quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum, ftiper omnibus vobis, quod fides vestra annuntiatur in toto mundo,
p. Testis enim mihi est Deus, quem colo spiritu meo in Evangelio Filii ipsius, me perpetuo mentionem facere vestri:
10. Semper in precibus meis rogans, ut, si quo modo tandem aliquando prosperum iter mihi detur ex voluntate Dei, veniam ad vos.
ii. Expeto enim videre vos, ut aliquod impertiar vobis donum lpirituale, ut vos stabiliamini.
12. Hoc est, ad communem exhortatio, nem percipiendam apud vos, per mutuam fidem , vestram simul St meam.
13. Nolim autem vos ignorare, fratres, me sepe proposuisse venire ad vos , (sed prohibitus fui usque adhuc) ut fructum aliquem haberem inter vos quoque, sicut 8c inter reliquas Gentes.
14. Et Graecis, St barbaris, tum sapientibus, tum insipientibus debitor sum.
15. Itaque quicquid in me situm est,prorutum est ad vobis quoque , qui Roma: estis, evangelizandum.
i< 5 . Non enim me pudet Evangelii Christi : potentia siquidem est Dei au salutem, cuivis credenti, Judaeo primum, tum etiam Graeco.
17. Justitia enim Dei per illud revelatur, «x fide in fidem: sicut scriptum est t Justus autem ex fide vivet.
18. Patet enim ira Dei i ccelo adversus omnem impietatem, & injustitiam hominum, ut qui veritatem injuste detineant .• Ij). Quoniam id, quod de Deo cognosci potest, manifestum est in ipsis : Deus enim eis manifestum fecit.
20. Ipsius enim invisibilia, jam inde a condito mundo ex iis,qua: fecit, mente perpensa pervidentur, aeterna videlicet ejus tum potentia, tum divinitas: ad hoc, ut sint inexcusabiles.
21. Propterea quod, quum Deum norint, tnmen ut Deum non glorificaverunt, neque gratias ei egerunt : sed vani facti sunt in ratiocinationibus suis, äc obtenebratum est cor eorum intelligentid carens.
22. Quum se dictitent sapientes,stultifadii sunt.
23. Mutarunt enim gloriam incorruptibilis Dei in efformatam imaginem corruptibilis hominis > 8c volucrium, quadrupedum, & reptilium.
24. Quamobrem etiam tradidit eos Deus cupiditatibus cordium ipsorum, ad impuritatem, ut foedarent corpora sua inter se.
- 5 - Ut qui Dei veritatem transmutarintin salsitatem, & coluerint res conditas, ac servierint eu, proterito Conditore, qui est benedictus in secula, Arnen.
26. Propterea, inquam, tradidit eos Deus findis affectibus nam Sc foemins illorum transmutarunt naturalem usum in cum, qui est praeter naturam.
27. Similiterque etiam masculi relicto na- turaii usu foeminae, exarserunt sua libidine alius in alium, masculi in masculis foeda perpetrantes, &c compensationem (quam oportuit) erroris fui in lese recipientes.
28. Et sicut non visum est eis Deum in notitia retinere : ita tradidit eos Deus in mentem omnis judicii expertem,ut facerent, quae minime conveniunt:
29. Oppleti omni injustitia, malitia, scortatione, improbitate, avaritia: pleni invidia, exde, contentione, dolo, malignitate:
30. Susurrones, obloquutores.Dei osores, injuriosi, superbi, gloriosi, inventores malorum, parentibus non obedientes.
31. Desipientes, foedifragi, charitatis expertes , implacabiles, immisericordes.
32. Qui Dei jure agnito (nempe eos, qui talia faciunt, dignos esse morte) tnmen noa solum ea faciunt, sed etiam facientibus consentiunt ultrö.

CAPUT II.

Judxos, isj gentes ex xquo sub condemnationem peccati concludit,

Q Uapropter inexcusabilis es 6 homo.quis- , quis alium damnas: nam hoc ipso,quod damnas alterum, te ipsum condemnas : eadem enim facis tu, qui alium damnas.

2.Scimus vero judicium Dei esse secundum veritatem, adversus eos, qui talia faciunt.
3. Cogitas autem hoc, 6 homo, qui damnas eos, qui talia faciunt, & facis ea, fore, ut effugias judicium Dei?
4. An divitias benignitatis ejus,& tolerantiae, ac irae cohibita: contemnis, ignorans benignitatem Dei ad resipiscentiam te deducere ;
5. Sed pro duritia tua, & corde, quod resipiscere nescit, ipse tibi thesaurum recondis iram in diem irae, & revelationis justi judicii Dei;
«.Qtfi
nuit bon intorm? 1 J. 8® assenti«!! 8: tar,«» t J 0
«1®»®“ iatifflji r, Glori i Bitäififc ■j, m 5
ii. Non - plDerai ii. Qjii St, line
Kinle;
lintur.
>3-(N 'toitapuc justificab 14. N: labent, 1 Ieram 11 Ut
incoriiib ipsorum mutuo t tu»:) illtu I kiso:;ult if: Jesum 1 ! 17. Ecce Jiieliism i*. Itu aifei 19. Co
sittmto
10. Ei infantili »nition ‘ar.Q loces: iis: u.Q ns: qui mittis ?
! ^ jrellioi
24.
phemai
v 5 ' 1
, «gem jsfee tinis. :U. tittrit, Äst:
‘ fi
Ktl
*-!
lanio
uh
Sj
ntnn
ttljll;
«i

• Cap.v
Mm
108 ,
ut sintir«
Dem» ii iverum, s iiclisnntf
«kraute
«BJWf:
® inauro: Mmttmjj
St^nsdafta
'adidit ts)*
w,jJis;.
nitttt *
trmfesa
iondini;;.
itOR^li
nfiaiÄj 'wie m iia,;
calire&h t Wd Imi 'istitdi p 'qiiim opt ites.
iis Deur. i eos 0 n iWJtte
i,nia!ai
iiiplttia
ilijmtE
ores.Deici
IVffitMt
ates,
i, dnritS:
ricordes.
(aiffis;
iat)ww:
jutas«
»oluit? itajjAi 1 «tau; 1 fcns. ileaita i: facta rsio, qui acis eiit
lM.il» misi;«« tiam teikt
de, quoiirt- mu ita lijulliptt/
w

6. Qui reddet unicuique secimdum opera ipfiuS :
7. Iis'quidem, qui per tolerantiam qux- runt boni operis gloriam,St honorem,Sc incorruptibilitatem, vitam arternam:
z. Rixosis vero , St veritati quidem non assentientibus , obsequentibus autem injustitia:, erit excandescentia, & ira.
tj. Afflictio , inquam, erit, St angustia in omnem animam hominis, perpetrantis malum, tum Judaei inprimis,tum etiam Grarci:
ro. Gloria vero, St honor, St pax erit cuivis rectd facienti bonam, tum J udaro inpri- mis, tum St Grceco:
ii. Non enim est personarum acceptio apud Deum.
ia. Qiucunque enim sine lege peccaverunt, sine lege quoque peribunt: St quicunque in I.ege peccaverunt, per legem damnabuntur.
13. (Non enim, qui audiunt Legem, justi sunt apud Deum, sed qui Legem praestant, justiricabuntur.
14. Nam, quum Gentes, quae Legem non habent, natura, qua: Legis sunt, faciant, isti Legem non habentes, sibi ipsis sunt Lex.
15. Ut qui ostendant opus legis scriptum in cordibus suis, una testimonium reddente ipsorum conscientia, St cogitationibus se se mutuo accusant,bus, aut

etiam defendentibus :)
16. In die, quo judicabit Dominus de rebus occultis hominum, ex Evangelio meo, per Jesum Christum.
17. Ecce, tu cognominaris Judseus, St acquiescis in Lege, St gloriaris in Deo.
1?. Et nösti ejus voluntatem, St exploras, quae discrepant, institutus ex Legis auditu.
19. Confidisque te vix ducem esse coecis, lucem eorum, qui sunt in tenebris :
ao. Eruditorem desipientium, magistrum infamium, quöd habeas informationem cognitionis, ac veritatis in Lege.
Citii igitur doces alium,te ipsum non doces ? qui prsdicas non furandum, furatis i
12. Qui dicis : non moechandum, moecharis i qui abominaris idola, sacrilegium admittis ?
2;. Qui de Lege gloriaris,per Legis trans- reliionem Deum 'afficis contumelia ?
24. Nam Dei nomen propter vos blasphematur inter Gentes , sicut scriptum est.
25. Nam circumcisio quidem prodest, si Legem exsequaris : quöd si transgressor Legis fueris, circumcisio tua facta est praeputium.
26. Itaque, si praeputium jus Legis observaverit,nonne praeputium illius pro circumcisione reputabitur:
27. Et quod est ex natura praeputium, Le-
f em pice stans, damnabit tc, qui per literam,
: circumcisionem transgressor es Legis :
28. Non enim qui eil in propatulo Ju- dxtts, Judaeus esi: nec ea, qux e/t in propatulo circumcisi0, id esi, in carne, circumcisio esi:
it). Sed qui in occulto Judaeus esi, Sc circumcisio cordis ,id e sl, in spiritu, non litera : cujus Judxi laus non est ex hominibus, led m Sco,
gre
CAPÜt III.
Prxrogativam Judxorum concedens,probat tnmen eos inde non juflifirari, sed tnntüm ex fide , quemadmodum iS Gentes.
Q Use est igitur praestantia Judaei ? autquae utilitas circumcisionis ?
1. Multa per omnem modum. Primarium enim illud esi, quöd eis credita sunt eloquia Dei.
3. Quid tum enim, si infidi fuerunt quidam ? num ipsorum infidelitas fidem Det inanem reddet?
4- Absit: imö esto Deus verax, omnis alitem homo mendax 1 sicut scriptum est , ut justificeris in sermonibus tuis , Sc vincas, quando tu judicas.
5. Quöd si injustitia nostra Dei justitiam commendat, quid dicemus ? num injustus Deus, qui inferat poenam? (humano more loquor.)
6 . Absit : alioquin quomodo judex erit Deus mundi ?
7. Etenim si veritas Dei per meum mendacium exundavit in gloriam ipsius , cur amplius ego ut peccator condemnor ?
8. Ac non (sicut de nobis male loquuntur,
St sicut quidam aiunt nos dicere) faciamus mala, ut veniant bona ? quorum damnatio justa est.
9. Quid igitur ? praecellimus ? Nullo modo : nam antL criminati fumus & Judaeos, Se Graecos omnes esse sub peccato.
10. Sicut scriptum est : Non est justus, ne unus quidem.
ii. Non est > qui intelligat, non est, qui exquirat Deum.
12. Omnes deflexerunt, simul inutiles se- cti sunt: non est >qui faciat, quod bonum est , non est usque ad unum.
13. Sepulchrum apertum guttur eorum, linguis suis ad dolum usi sunt,venenum aspidum sub labiis eorum.
14. Quorum os diris, Sc amarulentis plenum est.
15. Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
IÜ. Contritio, 8c miseria in viis eorum. 17. Et viam pacis non cognoverunt.
18. Non est timor Dei coram oculis eorum.
19. Scimus autem, quxcuhque Lex dicit, iis, qui in lege sunt, dicere, ut omne OS obstruatur,Sc obnoxius fiat totus mundus condemnationi Dei.
ao. Propterea ex operibus Legis nulla caro justificabitur in conspectu ejus : per Legem enim esi cognitio peccati.
ai. Nunc vero absque lege justitia Det manifesta facta est, comprobata testimonio Legis, ac Prophetarum.
22. Justitia, inquam , Dei per fidem Jesu Christi in omnes, Sc super omnes, qui credunt; non enim est distinctio.
23. Omnes enim peccaverunt,ac deficiuntur gloria Dei,
24. Ut qui justificentur gfatis, id eil, ejus gratia, per redemtionem , factam in Jesu Christo.
25. Quem prxstituit Deus, ut esset placamentum per fidem in sanguine ipsius, ad demonstrationem justitia: sus , propter I i i» «Uiiiiliu-

dissimulationem peccatorum, qux antecelle runt.Dco illa tolerante: . .
-6. Ad demonstrationem Justin* fu* praesenti tempore: ut sit ipse justus,& justificans eum,qui est ex fide Jesu.
2.7. Ubi igitur gloriatio: exclusa est. Per quam legem 'i operum i non : sed per legem H dei.
28. Colligimus igitur,fide justificari homi- , nem absque operibus Legis.
29. An Judaeorum Deus solum ? annon 8c Gentium t certe Lc Gentium
30. Siquidem Deus unus e/?,qui justificabit circumcisionem ex fide.Sc praeputium per fidem.
31. Legem igitur inutilem reddimus per fidem: Absit: 'imo Legem stabilimus.
CAPUT IV.
Justificatio per fidem exemplis,& dictu Scriptura. confirmatur.
Q Uid igitur dicemus Abrahamum patrem illum nostrum «actum elfe fecundum Carnem i
2. Nam siAbrahamus ex operibus justificatus fuit, habet,quod olorietur, at non apud Deum.
3. Quid enim Scriptura dicit ? Credidit autem Abrahamus Deo, Lc imputatum est ei ad justitiam.
4. Atqui ei,qui operatur , merces non imputatur ex gratia,sed est ex debito:
3. Ei vero > qui non operatur,sed credit in eum, qui justificat impium, imputatur fides sua ad justitiam.
6. Sicut etiam David declarat beatum eum hominem, cui Deus imputat justitiam «bfqtie operibus,dicens;
7. Beati, quorum remiss* sunt iniquitates, & quorum obtecta sunt peccata.
8 Beatus vir, cui non imputärit Dominus peccatum,
9. Ista igitur beatitatis declaratio, in circumcisionem solum , an Lc in praeputium cadit? Dicimus enim imputatam fuisse Abra - hamo fidem ad justitiam.
10. Quomodo ergo imputata est i quum esset in circumcisione, an quum estet in prar- putio i non in circumcisione, sed in praeputio.
11. Et signum accepit circumcisionis,sigil- lum justitiae fidei recepta: inprxputio , ut esset pater omnium credentium in praeputio, imputata etiam ipsis justitia:
12. Et pater circumcisionis, iis videlicet, qui non soliim sunt ex circumcisione,sed qui etiam incedunt per vestigia fidei patris nostri Abraham!, qu* fuit in praeputio.
iz- Non enim per Legem promissio cesfit Abrahamo, aut semini ejus, ut haeres esset mundi: sed per justitiam fidei.
14. Etenim,si ii, qui ex Lege / 5 r«t,haeredes sunt, vana facta est sides, Lc inanis reddita est illa promissio.
‘ 5 : Nam lex iram efficit: ubi enim non est Lex.ibi nec transgressio est.

id. Propterea ex fi&ecsthxreditaf,ut fit per gratiam, ut firma sit promissio toti femini : ,d est , non solum ei,quod ett ex Le^e,verum etiam ei, quod est ex fide Abrahami, qui #st pater omnium nostrum. 1 2 3 4 * 6 7 8 9 10 11
27. (.Sicut scriptum est,F*trem multarum
s entium constitui te;) Coram eo,cui credi- it,Deo videlicet, viviäcantemortiws,8t vocante,quae non sunt.tanquam sint.
18. Qui dbrabam-M contra spem sub spe credidit, fore., ut ipse fieret Pater multarum
s entium, fecundum id,quod ei dictum fuerat, ta erit semen tuum.
19. Ac minime infirmus fide, non consideravit suum ipsius corpus , jam emortuum, quum centum circiter natus esset annos, nec emortuum uterum Sara:.
20. Ad hanc promissionem autem Dei non addubitavit incredulitate -. sed corroboratus fuit fide,tributa gloria Deo :
2i. Ac plene persuasum habens, eum quod promiserat, posse etiam efficere.
22. Quapropter etiam hoc imputatum est ei ad justitiam.
23. Non scriptum est autem propter eum solum, quod^or imputatum fuerat ei:
24. Sed etiam propter nos,quibus futurum est,ut imputetur,iis nimirum, qui credunt- in eum, qui suscitavit Jesum , Dominum nostrum a mortuis;
25. Traditum morti propter ossenfas nostras , 8c suscitatum ad nostri justificationem.

CAPUT V.

Fructus justificationis : cfs collatio ddami primi, i5 fecundi.

J ustificati igitur ex fide,pacem habemus erga Deum apud Dominum nostrum Jesum Cnristum:
2. Per quem etiam fide adducti fuimus in hanc gratiam, per quam stamus,& gloriamur sub spe glori* Dei.
3. Neque id soliim, sed etiam gloriamur de afflictionibus, scientes,quod afflictio tolerantiam efficiat:
4. Tolerantia vero experientiam , experientia autem spem:
3. Porro spes non pudefacit,eo quodeha- r.tas Dei effusa est m cordibus nostris per Spiritum sanctum,qui datus est nobis.
6. Christus enim, cum nullis adiiuc viribus essemus,praestituto tempore pro impiis mortuus est.
7. Enimvcrö vix pro justo quisquam moriatur: (qam pro bono viro forsitan aliquis etiam mori sustineat:)
8. Commendat autem suam erga nos cha- ritatemDeus , eo quod,quum adhuc essemus peccatores , Christus pro nobis mortuus sit.
9. Justificati igitur nunc ejus sanguine, servabimur multo magis per eum ab ira illa. ,
10. Nam si, quum inimici essemus,recon- }
ciliati fuimus Deo , per mortem filii ejus, multo magis reconciliati servabimur per vi- \ tam ipsius.
11. Neque id solum, verum etiam gloriamur de Deo per Dominum nostrum Jesum Christum , per quem nunc reconciliationem recepimus.
11. Propterea sicut per unum hominem peccatum in mundum introiit, ac per peccatum mors : & itä in omnes homines mors pervasit,in quo omnes peccarunt.
iz. Nam usque ad Legem peccatum erat in mundo : peccatum vero ejfie non putatur, non existente lege.
*4’ Re-

wtnos,St w
it.
licii* fen
.non;«£i
f entotEj
itt ann»i
suttmDt; 1 tomis
tas,iBfi
at,
improfSB intrat ti:
ii (piser!
Dotxv
tente
iufiim
V.
ÄtÜl
»Msb> Mbia Jeii
Kttmss i
itjjMW
m sjoiie lifiitli«
itaMBiO
sm»I»q
far«! tlidOii ISs licui iproimpae
lOquiSjint* ; fotlitlK
nobis i ® 31
; ejus iis* a'eum aspt,
dfoiftsS' tera 0 harpen
tiamg'®
sttumjtt-
niiüatit*
imh®*
.acpof* * 2 3 4
iodi®* l! leccati®^
nonf® 5 6 7 8 * 10
«.it

14. Regnavit autem mors ab Adamo usque adMosen, in eos etiam , qui non peccaverunt ad similitudinem transgrellionis Ada- mi, qui est typus illius,qui erat futurus.
15. At non ut offensa, ita etiam est , quod Deum gratificatur: nam si illius unius offensa multi mortui sunt, multo magis gratia Dei, & donatio per gratiam , qua’ est unius illius hominis Jeiu Christi, in multos exundavit.
16. Neque ut illud quod introiit per tmum, qui peccavit, ita est beneficium: nam reatus quidem efi ex una offensa ad condemnationem : quod autem

gratificatur Dent est ex multis offenjis ad justificationem.
17. Etenim si per unam offensam mors regnavit per unum , multo magis ii , qui exundantiam illam grati« , St doni justitia: recipiunt, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.
ig. Nempe igitur freut per unam offensam reatu* venst in omnes homines ad condemnationem , ita per unam justificationem , beneficium redundavit in omnes homines , ad justificationem vitx.
19. Sicut enim per contumaciam unius hominis, peccatores constituti sunt multi, itä per unius obedientiam , justi constituentur multi.
20. Lex vero prxterea introiit , ut amplificaretur offensa illa : sed ubi amplificatum est peccatum, ibi superabundavit gratia,
21. Ut quemadmodum regnaverat peccatum ad mortem, ita etiam gratia regnaret per justitiam, a ! vitam «ternam , per Jesum Christum , Dominum nostrum.

CAPUT VI.

Qualis reddatur , qui coaluit cum secundo
stdamo 1 <S in ejus mortem implantatum est.

Q Uid igitur dicemus ? permanebimus in _peccato, ut gratia auctior fiat i
2. Absit i qui mortui fumus peccato, quomodo adhuc vivemus in eo ?
3. An ignoratis , nos quotquot baptizati fumus in Christum Jesum, in mortem ejus elfe baptizatos ?
4. Conscpulti fumus igitur ei per baptismum in mortem : ut sicut suscitatus est Christus ex mortuis in gloriam patris, ita gc nos nova vita ambulemus.
5. Nam si cum eo plantati coaluimus af- scsnlatione mortis ejus, nimirum etiam resurrectionis aßimi latione cum eo coalescemus :
6. Illud scientes , veterem illum nostrum hominem cum eo crucifixum este, ut aboleatur corpus peccati, ne nos amplius serviamus peccato.
7. Etenim > qui mortuus est , liberatus est a peccato.
8. Quod si commortui fumus Christo, Credimus fore, ut etiam ipsi convivamus.
p. Ut qui sciamus Christum suscitatum ex mortuis, non amplius mori: mortem, inquam , ei non ampli iis dominari.
10. Nam quod mortuus est, peccato mortuus est semel, quod autem vivit, vivit Deo.
ri. Ita etiam vos colligite, vos tum mortuos esse peccato, tum vero vivere Deo per Christum Jesum, Dominum nostrum.
12. Ne regnato igitur peccatum in mortali vestro wnpore, ut auscultetis ei in cupiditatibus corporis:
13. Neque sistite membra vestra arma injustitia: peccato sed sistite vos Deo , ut ex mortuis vivos, & membra vestra arma justitiae Deo.
14. Peccatum enim vobis non dominabitur ;non enim edis sub Lege,sed sub gratia.
15. Quid igitur ? peccabimus , quod non simus sub Lege, sed sub gratia i Absit.
16. An nescitis, quod cui sistitis vos servos ad obediendum , ejus fervi estis , cui auscultatis , sive peccati ad mortem , sive obedtentix ad justitiam.
17. Gratia autem habetur Deo , quod fuistis quidem fervi peccati, led ex corde auscultastis ei form* doctrinx , in quam estis traditi.
ig- Et liberati a peccato, fervi facti estis justitia:. >
19. Hominum more loquor , propter infirmitatem carnis vestrx. Nempe sicut stitistis membra vestra serva impuritati, & iniquitati, a ipat/andam iniquitatem: ita nunc sistite membra vestra serva justitia: ad sanctimoniam.
20. Quum enim servi eratis peccati, liberi eratis justitia:.
ai. Quem igitur fructum habebatis tunc ex iit , de quibus nunc erubescitis ? nam finis illorum mors est.
22. Nunc verö liberati a peccato , fervi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctimoniam : finem autem, vitam aeternam.
13. Nam stipendia peccati, , mors: donum autem Dei eft vita «terna in Cmisto Jesu, Domino nostro.

CAPUT VII.

Exemplo monstretur , quomodo a Ze^e liberemur , ejus erga nos usus , iß mentis repugnantia cum Lege membrorum declaratur.

A N ignoratis fratres , (peritos enim Legis alloquor) Legem tantisper dominari homini, quoad ip st vixerit ?
2. Nam viro subjecta mulier viventi viro devincta est per Legem : quod si mortuus fuerit vir, liberata est a lege viri.
3. Proinde vivente viro moecha vocabitur , si fiat alterius viri: sin autem motuus fuerit vir ejus , libera est a lege illa , ut non sit moecha, si fiat alterius viri.
4. Itaque fratres mei vos quoque mortificari estis Legi in corpore Christi; ut effetis alterius, ejus videlicet , qui ex mortuis suscitatus est , ut fructum feramus Deo.
5. Quum enim essemus in carne, affeclus peccatorum per Legem existentes vigebant in membris nostris', ad fructum ferendum morti
6 . Nunc autem liberati fumus a Lege, mortuo eo , in quo detinebamur, ut serviamus in novitate spiritus, ac non in vetustate liter«.
7. Quid ergo dicemus? Lex peccatum.'/?? Absit. Imo 'peccatum non copnovi, nisi per Legem, nam ipsam quoque cupiditatem non nossem effe p-fccatum , nisi Lex dixisset, Non concupisces.

g. Sed peccatum occasione per illud pr*ce- ptum sumtiessecit \n me totam cupiditatem.
p. Nam absque Lege peccatum quidem trat mortuum .• ego vero vivus eram absque Lege quondam : prxcepti autem illius adventu peccatum quidem revixit, ego vero mortuus sum.
ro. Et inventum est illud praeceptum, Cjtiod erat ad vitam, mihi cedere ad mortem.
jr. Nam peccatum occasione per illud prxeeptum sumta seduxit me , Si per illud occidit.
12. Itaque Lex ipsa quidem sancta : St prseceptum iilud sanctum, ac justum, St bonum.
ii- Ergo quod bonum efl, mihi factum est ntors: Absit: imo peccatum 'mihi futium esi more, ut manifestum fiat, quod peccatum mihi per id,quod bonum est efficiat mortem •• id est , ut pecccatum fieret admodum peccans per illud prateeptum.
* 4 - Scimus enim Legem esse spiritualem: i at ego carnalis sum > venditus , ut subjicerer peccato.
1$. Quod enim perpetro , non agnosco: non enim quod volo, hoc ago , sed quod Odi, hoc facio.
16. Quod si id facio, quod nolo, consentio Legi, quod bona fit.
17. Nunc itaque non amplius ego id perpetro, sed peccatum, quod in me habitat, id perpetrat.
ig. Novi enim non habitare in me (id est in carne mea) bonum : nam velle adest mihi, sed ut, quod bonum est efficiam,non ■ssequor.
rp. Non enim facio bonum, quod volo: sed malum » quod nolo , hoc ago.
av.Quod si id facio ego,quod ego noloinon amplius ego id perpetro > sed peccatum, quod in me habitat, idperpetrat.
ii. Invenio igitur volenti mihi facere bonum hanc legem impositam eße , quod mihi malum adjaceat.
ii. Delector enim Lege Dei, quod ad interiorem hominem:
23. Sed cerno aliam legem in membris meis , belligerantem adversus legem mentis mea , St captivum reddentem me leg, peccati, quae est in membris meis
14. /Erunm.ssus ego homo : quis me eripiet ex isto corpore mortis ?
25. Gratias ago Deo per Jesum Christum , Dominum nostrum. Nempe igitur ipse ego mente quidem iervio Legi Dei; carne vero Legi peccati.

CAPUT' Vili.

Immuni tM, Jpes, (st confidentia eorum, qui d. lege membrorum liberati, fecundum le~ gern mentis , (stSpiritum vivunt.

Olla igitur nunc est condemnatio iis, qui/««r in Christo Jesu, qui non secun- tlnm carnem ambulant, sed secundum spiritum.

a. Nam Lex Spiritus vita:, qui est in Christo Jelii, Uberavit me a Leae peccati , St mortis. w
3. Nam quae Legis erat impotentia, quum viribus eslet destituta in carne , Deus Juo ipsius Edio misso , in forma consimili «*rm peccato obnoxia:, idque pro peccato , condemnavit peccatum in carne:
4. Ut ius iilud Legis compleatur in nobis, qui non fecundum carnem ambulamus , sed secundum Spiritum.
5 Nam qui secundum carnem sunt, qux carnis sunt,sapiunt: qui vero sunt secundum Spiritum , quae Spiritus sunt.
6. Nam quod sapit caro, mors est : quod autem sapit Spiritus, vita St pax:
7. Quoniam quod sapit caro, inimicitia est adversus Deum. Legi enim Dei non subjicitur : nam ne potest quidem.
8 . Ergo > qui in came sunt, Deo placere non possunt.
9. Vos autem non estis in carne, sed in Spiritu: siquidem Spiritus Dei habitat in vobis: quod si quis Spiritum Christi non habet, is non est ejus.
ro. Porro , si Christus in vobis eß, corpus quidem mortuum est propter peccatum: Spiritus autem vita est propter justitiam.
11. Sed si Spiritus ejus , qui suscitavit Jesum ex mortuis, habitat in vobis : is qui excitavit Christum ex mortuis , vivificabit etiam mortalia corpora vestra , per inhabitantem ipsius Spiritum in vobis.
12. Nempe igitur, fratres , debitores fumus non carni, ut fecundum carnem vivamus, sed Spiritui.
13. Nam si secundum carnem vixeritis, futurum est, ut moriamini .- sed si Spiritu actiones corporis mortificetis,vivetis.
14. Quotquot enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.
r;. Non enim accepistis Spiritum servitutis rursum ad metum > sed accepistis Spiritum adoptionis , per quem clamamus Abba, id est , Pater.
16. Er ipse Spiritus testatur uni cum Spiritu nostro, nos esse filios Dei.
17. Quod si filii, etiam hxredes : h«rede» quidem Dei, cohafredes autem Christi: si modo cum eo patimur, ut 8t cum eo glorificemur :
ig. Keorenim minimi pares efsepr assentis temporis perpessiones glori«, in nobis revelandae.
19. Etenim mundus hic conditus, quasi exserto capite observans exspectat revelationem filiorum Dei.
20. Nam vanitati mundus hic conditus subjectus est , non sua sponte , sed propter eum, qui subjecit eum isti vanitati.
21. Sub spe, quod St ipse conditus mundus liberabitur ex servitute corruptionis i» libertatem glori« filiorum Dei.
22. Scimus enim totum mundum conditum una suspirare, & una parturire ad hoe usque tempus.
23. Neque ver 6 ille solum , sed St ipsi, qui primitias Spiritus habemus, nos ipsi, inquam , apud nos ipsos suspiramus, adoptionem exspectantes > id eß, redemtionem corporis nostri.
24. Nam spe servati fumus. Spes autem st cernatur, non est spes : quod enim quis cernit , cur speret ?
23. Si vero, quod non cernimus,speratnuSr nempe per tolerantiam exspectamus.
29. Itidem autem Sc Spiritus unä sublevat infirmitates nostras : quid enim oremus . ut oportet, non novimus: sed ipse
Sptri-

»tui*.
«minriif
It
rnsunt, a 'M senui;
tsesti^
«oc:
io. inii» >ßsin«:
i.
■ Deofk
carne, ft, itttft» riltiuosas
*fa
pimaxip
ustitien,
ri sufsHijV-
jfeliSjil.
is i «i: a.poaS is.
.deSite»
cari»®
m nxtffl ■d li Spät tttts.
;i aguntur
itum [m
«M » imas» i
unicus»
i.
:eties:hrd(m Cli.V tiinmjic
es (Jfprss iffitiinnS
onfaif« 'petin rr»
li; «i:i I, iWjljK «i.
.■«aSsisif
umpc«
sim coni wie di #
UcipM 1 2 3 * 5 6 7 ’
s ipsi, i'- , adop» ionenict
pes antri .m quis .'® 1 ‘
iS,s|WlS*
IMS.
; uni
ut: Wf 11 P'

Spiritus intercedit pro nobis suspiriis inenarrabilibus .
27. Qut vero scrutatur corda , novit quid lapit Spiritus : quia tecundum Deum intercedit pro sanctis.
2g. Novimus autem iis,qui diliguntDenm, omnia simul adjumento esse ad bonum . iis -videlitet , qui ex praestituto ipjitu vocati sunt.
29. Nam quos praescivit, etiam praedestinavit conformandos imagini Filii fui; ut is Iit primogenitus inter multos fratres.

30. Quos vero praedestinavit, eos etiam vocavit: 8 c quos vocavit, eos etiam justi liravit . quos autem justificavit,eos etiam glo- rificavit.
31. Quid igitur dicemus ad hxc ? si Deus pro nobis, quis contra nos ?
32. Is quidem , qui proprio Filio non pepercit , sed pro nobis omnibus tradidit eum, quomodo non etiam cum eo nobis omnia gratificabitur ?
33. Quis intentabit crimina adversus electos Dei; Deus is est , qui justificat.
34. Quis est , qui condemnet i Christus is eis, qui mortuus est, imö vero qui etiam suscitatus est ; qui etiam est ad dexteram Dei: qui etiam interpellat pro nobis.
35. Quis nos separabit a Charitate Christi; rutu atffictio, num angustia, num persequu- tio, num fames, num nuditas, num periculum, num gladius;
315. (Sicut scriptum est: Tui causa occidimur totum diem: reputati fumus vellit oves destinata: mactationi;)
37. Imo in his omnibus amplius, quam victores fumus per eum , qui dilexit nos :
38. Nam mihi persuasum est , neque mortem , neque vitam , neque Angelos , neque principatus , neque potestates , neque pratentia, neque futura.
39. Neque sublimitatem, neque profunditatem > neque ullam rem aliam conditam posse nos separare a charitate Dei, qu* est in Christo Jesu, Domino nostro.

CAPUT IX.

Filii carnis a fi/iit promißionü distinguuntur, (5 promißionis fundamentum unde
petendum , docetur.

Eritatem dico per Christum, non mentior , attestante mihi simul conscientia mea per Spiritum fandum.
2. Magnam mihi tristitiam esse, & sine intermissione cruciatum cordi meo.
3. Optarim enim ego ipse anathema esse, separatum a Christo, pro fratribus meis, cognatis, inquam , meis fecundum carnem :
° 4. Qui sunt Jisraclitae: quorum adoptio, & gloria, St pacta, St Legis constitutio, St cultus, St promissiones.
5. Quorum sunt Patres, St ex quibus eil Christus , quod ad carnem attinet, qui est supra omnes Deus benedictus in secula. Amen.
6 . Fieri verö non potest , ut exciderit sermo Dei non enim omnes.qui sunt ex patre Jilracle, sm.c |isracl:
7. Neque quia sunt femen Abrahami, ideo pmnes sunt filii: sed in Isaaco vocabitur tibi semen.
z. Hoi «st, no» qui filii «ruit, n filii Dei:

sed qui junt filii promissionis, reputantur ia semine.
9. Promissionis enim sermo hic est: Hoc ipso tempore veniam, St erit Sara: filius.
Jo.Neque hie solum, sed St Rebecca, quum ex uno conceprflet, nempe ex Isaaco »patre nostro, Acr experta crt.
11. Nondum enim natis puerü » quum nihil fecissent boni, vel mali, at praestitutum Dei, quod est secundum ipfixt eiectionwn, id ctf, non ex operibus, sed ex vocante firmum maneret.
12. Dictum est ei: Major serviet mineri,
rz. Sicut scriptum est : Jacobum diieici,
Esauum autem odio habui.
14, Quid igitur dicemus ? Num injustiti« est apud Deum : absit.
15. Nim Mosi dicit; Miserebor, cujus misertus fuero, St commiserabor»quem commiseratus fuero.
j 6 . Nempe igitur eleHio non est ejus, qui velit, neque ejus,qui currat, sed ejus ,qu» miseretur, nempe Dei.
17. Dicit enim Scriptura Pharaoni : Ad hoc ipsum excitavi te, ut ostendam ia te potentiam meam, & ut annuntietur nome» meum in tota terra.
18. Itaque cujus vult,miseretur,quem Artem vult, indurat.
10. Dices ergo mihi: Quid adhuc succen- set ? nam ejus voluntati quis obsistit ?
20. Imo vero, 6 homo, tu quis es, qui ex adverso relponsasDto num dicet figmentum fictori: Cur me tale fecisti i
21. Annon habet potestatem figulus in lutum, ut ex eadem massa faciat alnid quidem vas ad decus, aliud vero ad dedecus?
22. Quid si verö volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, pertulit mus» ta cum ira; cohibitione vasa ira:, compact* ad interitum -.
23. F,t ut notas faceret divitias gloriae fu* erga vasa misericordiae, quae praeparavit ad gloriam i
24. Quos etiam vocavit ,nimirum nos»no» soliim ex J udatis, verum etiam ex Gentibus.
25. Ut etiam apud Oseam dicit: Vocaba populum,qui meusnon erat ,populum meum: 5c eam, que dilecta non erat, dilectam.
26. Et erit in loco, ubi dictum suerat eis : Non populus meus vos, illic vocabuntur filii viventis Dei.
27. Elaias autem clamat super Jisraei: Etiamsi fuerit numerus filiorum Jisiaelis ut arena maris, reliquiae servabuntur.
28. Rem enim conficiet, Si concidet cum justitia : quoniam rem concisam peraget Dominus in terra.
29. Et sicut prius dixit Esajas : Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis femen,facti fuissemus ut Sodoma, Si Gomorrh* simile* facti fuiflemus.
30. Quid igitur dicemus ? nempe Gentes, quse non sectabantur justitiam , apprehendisse justitiam» justitiam autem eam, quae est ex fide:
3 r. Jisraiilem vero consectandoLegem ju- ctltiae, ad Legem justitia: non pervenisse.
32. Quare? Quia non ex fide, sed velut ex operibus Legis : impegerunt enim ad lapidem, ad quo» impingitur.
fi» I 33.Quem-

"V, Quemadmodum scriptum est : Ecce ; ,
statuo in Sion lapidem, ad quem lmpmge- tut,!x petram offendiculi; Sc quisquis credit in eum, non pudefiet.__

C A V U T X.

Justitia fidei cum justitia Legis confertur, cujae dicitur ad omnes promulgatio satia. I

F Ratres, propensa quidem est voluntas cordis mei, Sc deprecatio ad Deum super Jisrael ad salutem,
2. Testor enim de ipsis,eos zelum Dei habere, fednon ex notitia.
3. Nam ignorantes Dei justitiam, & propriam justitiam studentes constituere, justitiae Dei non fuerunt subjecti- 4. Nam finis Legis eil Christus ad justitiam cuivis credenti.
5. Moses enim describit justitiam,quae est ex Lege, hü verbis: Quod,qui prgstiterit ea, vivet per illa.
(1. At, qu« ex fide est justitia,ita. dicit: Ne dixeris in corde tuo; Quis ascendet in coelum ? hoc est, Christum ex alto reducere.
7. Aut, Quis descendet in abyssum i hoc est, Christum ex mortuis reducere.
8- Sed quid dicit l Prope te verbum est in ore tuo, St in corde tuo . Hoc est verbum illud fidei, quod prodicamus.
9. Nempe, Si professus fueris ore tuo Dominum Jesum , 8c credideris in corde tuo, quöd Deus cum suscitavit ex mortuis, servaberis.
10. Nam corde creditur ad justitiam, fit autem ore professo ad salutem.
ii. Dicit emm Scriptura : Quisquis credit in eum, non pudefiet.
12. Non enim est distinctio vel Judaei, vel Graeci: nam idem esi Dominus omnium,dives in quosvis, a quibus invocatur :
13. Quisquis enim invocaverit nomen Domini, servabitur.
14. Quomodo igitur invocabunt eum, in quem non crediderint ? quomodo autem credent eii de quo non audierint? quomodo autem audient absque pra:dicante ?

15. Quomodo autem praedicabunt, nisi missi fuerint ? sicut scriptum est : Quäm speciosi pedes euangelizantium pacem , euan- gelizantium bona ?
16. Sed non omnes auscultarunt Euange- lio.Esaias enim dicit: Domine,quis credidit sermoni nostro :
17. Ergo fides ex auditu est, auditus autem per Verbum Dei.
18. Sed (inquam ego) annon audierunt? imö vero m omnem terram exivit sonus eorum, & ad ultima orbis terrarum verba eorum.
19. Sed (inquam egojnum Jisrae! non cognovit Deum ? Primus Moses dicit; Ego ad similationem provocabo vos pergentem, qua; non est gens : per gentem intelligent!* expertem ad iram vos provocabo.
20. Esajas autem utitur audacia, dic/tque: inventus sum ab iis, qui me qon quxrebant : manifestus factus surp iis, qui de me non interrogabant.
21. Adversus Jisraclem autem dicit, Toto die expandi manus meas ad populum contu- piacem» h contradicentem.

CAPUT XI.

Judxorum rejeci io quomodo intettigenda t ?S' quem ustum erga nos habere debeat.

Um igitur (inquam ego) abjecit Deus populum illum suum; Absit. Nam8c ego Jisraelita sum, ex semine Abraham!, tribu Binjaminis.
2. Non abjecit Deus populum illum suum, quem praecognovit. An nescitis de Elja, quid dicit Scriptura ? quomodo interpellet Deum adversus Jisraelem, dicens;
3. Domine, Prophetas tuos occiderunt:Sc altaria tua suffoderunt: 8t ego relictus sura solus, Sc petunt animam meam.
4 Sed quid dicit ei divinum responsum? Feci, ut remanserint mihi septem miilia virorum, qui non flexerunt genu imagini Baa- lis.
5. Ita igitur, &hoc tempore reservati» fecundum" electionem gratuitam facta est.
6 . Quod si per gratiam, non jam ex operibus : alioquin gratia jam non est gratia. Sin ex operibus , jam non est gratia : alioquin opus, jam non est opus.
7. Quid igitur ? Quod requir t Jisraebhoc non est adeptus : sed electionem assequuti sunt, reliqui vero occalluerunt.
g. Sicut scriptum est ; Dedit eis Deus spiritum soporis : oculos, ut non cernant, Sc aures, ut non audiant usque ad hodiernum diem.
9. Et David dicit; Fiat mensa eorum in laqueum, V tendiculam, Sc offendiculum, Sc talionem ipsis.
10. Obtenebrentur oculi eorum , ut non cernant : 8c tergum eorum semper incurva.
si.iVum igitur (inquam ego) impegerunt, ut caderent ; Absit. Sed per eorum offensam salus obtigit Gentibus, ut eos ad simulationem provocaret.
12. Quod si eorum offensa est opulentia mundi, Sc diminutio eorum opulentia Gentium : quanto magis plenitudo ipsorum ?
13. Nam (quod vobis dico Gentibus, qua' tenus ego quidem sum Apostoius Gentium) ministerium meum illustro.
14. Ut experiar, si quo modo ad «mula' tionem provocem consanguineos meos, Lc servem aliquos ex ipsis.
13. Nam si abjectio eorum est reconciliatio mundi > quae erit assumtio, nisi vita ex mortuis ?
iü. Quod si primitia: sanctae, stantia etiam massa ; Sc si radix sancta esi, etiam rami.
17. Quöd si nonnulli rami defracti sunt,tu vero quum esses oleaster, insitus es pro ipsis, Sc particeps radicis, ac pinguedinis oleae factus es.
18. Ne gloriare adversus ramos : quod fi gloriaris,non tu radicem portas, sed radix te.
19. Dices igitur Defracti sunt rami, ut ego insererer.
20. Bene: per incredulitatem defracti sunt, tu vero per fidem stas: ne effertor animo, sed metue.
21. Nam si Deus naturalibus ramis non pepercit, vide, ne tibi quoque non parcat.
22. Vide igitur benignitatem,ac praecisam severitatem Dei: in eos quidem, qui ceciderunt, praecisam severitatem; in te verö be<
I

™Mtg.
\ XffiS 1 Abrahmj,
>il«a iltz l Mlljtisj '®0do 111} ffl.dk®; KSdenmjj
> itlicksg
i.
mespor 1 s J: i
»ertfsg Witze »!!«. eägrftii tfia cisti
rtjfeä;
itfflfes
littiih
acerna
Una
lema ia iiulum, &
fMiti®
Pi ira
ramite;
idui»
edojifc
puteiife
jipfo*;
w Gratiii
iOldjIBi?
kosmvS
t itaii (, jiüritiii
smh ta arai. rafiiTiao espeisis, iis Situli!'
!: quodfi sed radii
iastifiH ‘
ranis na
npir;s, . eprjciia pi ££•*
(ye (0 it' 11151?

nignitatem , si permanseris in benignitate; «lioquin & tu excideris.
23. Sed 8c illi, si non permanserint in infidelitate , inserentur : potens enim est Deus rursum eos inserere.
24. Etenim si tu ex naturali exsectus es oleastro, Sc prxter naturam insitus es in veram oleam : quanto magis ii, qui naturales sunt, inserentur propria; ole* ?
25. Nolim enim vos ignorare, fratres, mysterium hoc, (ut ne ditis apud vosmet ipsos sapientes) obdurationem ex parte Jis- raiili evenisse , tantisper dum plenitudo Dentium introierit.
26. Et it-a totus Jifrael servabitur : sicut scriptum est ; Veniet ex Sion ille liberator, & avertet impietates a Jacob.
27. Et hoc esi illis a me pactum , quum abstulero peccata ipsorum.

28. Itaque quod ad Evangelium attinet , sunt inimici propter vos : quod ad electionem autem, dilecti propter l’atres.
29. Nam dona illa , lk illa vocatio Dei
ejusmodi sunt, ut eorum ipsum poenitere non possit. •
30. Sicut enim, 8c vos quondam inobe- dientes fuistis Deo, nunc autem estis misericordiam consequuti per istorum contumaciam :
31. Sic Scisti nunc inobedientes fuerunt, ut per vestram misericordiam, Sc ipsi misericordiam consequantur.
32. Conclusit enim Deus omnes illos in inobedientiam, ut omnium illorum misereretur.
33. O profundas divitias tum sapienti*, tum cognitionis Dei ! quam inscrutabilia sunt ejus judicia , Sc ejus vi* imperve- stigabiles i
34. Quis enim cognovit mentem Domi' ni ? aut quis ei fuit a consilio ?
3;. Aut quis prior dedit ei, Sc reddetur ei i
3rt. Nam ex eo, Sc per eum, Sc in ipsum sunt omnia ipsi fit gloria in secula, Arnen.

CAPUT XII.

Faramesis ad cultum Ileo gratum ; addile ttionem mutuanti (S inimicorum.

A Dhortor igitur VOS , fratres > per miserationes Dei, ut sistatis corpora vestra hostiam vivam,sanctam,placentem Deo, ra- tionakm illum cultum vestrum:
2. Et ne vos configurate seculo isti, sed transformate vos per renovationem mentis vestr*, ad hoc , ut probetis, qux sit voluntas Dei,bona illa, placens, ac perfecta.
3. Enim vero per gratiam > qux mihi data est, edico cuivis versanti inter vos , ne supra modum sapiat ultra , quam oportet sapere: sed sapiat ad sobrietatem , prout cuique Deus partitus est mensuram fidei.
4. Quemadmodum enim in uno corpore membra multa habemus , membra verö omnia eandem non habent actionem:
5. Ita multi unum corpus fumus in Christo, singulatim autem alii aliorum membra.
6 . Habentes autem diversa dona pro gratia, qux nobis data est, sive prophetiam, prophetemus pro proportione fidei:
7. Sive ministerium, versemur in ministrando .- tum is, qui docet, in docendo g. Tum qui exhortatur > in exhortatione,
qui distribuit, cum simplicitate : qui prxest» cum diligentia/qui miseretur,cum hilaritate.
9. Charitas efto minime simulata . Estote abhorrentes ä malo, agglutinati bono.
10. Fraterna charitate alii ad alios amandos propensi, Honore alii aliis prxeuntes,
11. Studio minime ignavi. Spiritu ferventes 1 Domino servientes.
it. Spe gaudentes. In afflictione subsistentes. I11 oratione perdurantes.
13. Usibus sanctorum communicantes. Hospitalitatem sectantes.
14. Benedicite iis , qui vos inlectantur, benedicite , inquam, Sc ne imprecamini.
15. Gaudete cum gaudentibus, 8c flete cum flentibus.
16. Itidem alii in alios affecti. Non elate de vobis ipfis sentientes, sed humilibus obsecundantes. Ne estote prudentes apud vosmet ipsos.
17. Nemini malum pro malo vicissim reddentes. Procurantes honesta in omnium hominum compectu.
ig. Si fieri potest, quantum in vobis est. cum omnibus hominibus in pace viventes.
19. Non ipsi vosmet ulciscentes dilecti: sed date locum irx , scriptum est enim : Meum est ulcisci: ego rependam, dicit Dominus.
20. Itaque si esurit inimicus tuus , ciba eum/si sitit, da ei potum: hoc enim fi feceris, carbones ignis coacervabis in caput ejus.
21. Ne vincitor malo , sed vince bono malum.

CAPUT XIII. Magifiratui obedientiam , IS omni homini officia dileütonis exhibenda.

O Mnis anima potestatibus supereminentibus subjecta esto, non enim est potestas nisi ä Deo: St qux sunt potestates, sunt a Deo ordinatx.
2. Itaque quisquis obsistit potestati, Dei ordinationi obsistit ; qui autem obsistunt » ipsi sibi condemnationem auferent.
3. Nam magistratus non sunt metui bonis operibus, sed malis: Vis autem non metuere potestatem ? quod bonum est, facito, Sc laudem ab ipsa obtinebis.
4. Dei enim minister est tuo bono. Quod si feceris, quod malum est, qietuc: non enim frustra gladium gerit: nam Dei.minister est, vindex ad iram ei, qui, quod malum est , fecerit.
S. Quapropter necesse est subjici, non solum propter it am, sed etiam propter conscientiam.
6. Propter hoc enim etiam tributa solvitis : siquidem ministri Dei sunt > in hoc ipsum incumbentes.
7. Reddite igitur omnibus , quod debetis, cui tributum debetur, tributum; cui vectigal, vectigal : cui timor, timorem: cui honor, honorem.
8. Nemini quicquam debete, nisi hoc, ut alii alios diligatis : nam qui diligit aiterum. Legem implevit.'
9. Siquidem illud, Non moechaberis,Non occides , Non furaberis, Non falsum testimonium dices: N011 concupisces; Sc si quod aliud esi prxeeptum, in hoe sermone sum- ili 4

matim comprehenditur , nempe : .Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
10. Charitas proximum non afficit malo. Itaque Charitas est completio Legis.
11. Idque perspecta opportunitate, quod videlicet tempus jam ,fit nostri ä somno ex- pergefiendi. Nunc enim propius nos est salus, quam quum credidimus.
ir. Nox processit, dies autem propinquat. Abjiciamus igitur opera tenebrarum, Kt induamur habitu, qui luci conveniat,
13. Ut interdiu , composite ambulemus: non 7»comessationibus , 8t ebrietatibus,non cubilibus,ac lasciviis, non lite , St invidia.
14. Sed induimini Domino Jesu Christo, St carnis curam ne habete, ad explendas cupiditates,

CAPUT XIV

Infirmos non offendendos, sed libertatem no - firam ad aedificationem efie dirigendam.

E Um vero, qui fide est infirmus, assumite’ non tamen ad altercationes disceptationum.
,2. Alius quidem credit edi licere quidvis, alius autem fide infirmus, edit olera.
3. Qui edit, non edentem ne pro nihilo habeto, St qui non edit > edentem ne condemnato : Deus enim eum assumsit.
4. Tu quis es > qui condemnas alienum famulum: 1 proprio Domino perstat, aut cadit,
17. Non enim est regnum Dei esca, 8 c potus, sed iustitia, St pax, St gaudium per Spiritum sanctum.
18. Nam qui per haec servit Christo, placet Deo, Sc probatus est hominibus.
19. Nempe igitur - quae ad pacem faciunt, sectemur, St quae ad mutuam aedificationem.
20. Ne cibi causa destrue opus Dei; omnia quidem munda : sed malum est homini, qui edens impingit.
21. Bonum est non edere carnes, neque bibere vinum,neque quicquamfacere,in quo frater tuus impingit, vel offenditur, vel infirmus est.
22. Tu fidem habes : apud temet ipsum habe in conspectu Dei. Beatus , qui non condemnat se ipsum, in eo , quod approbat.
23. Qui verö dubitat, si ederit, condemnatus est > quoniam non edit ex fide : quic- quid verö ex fide non est, peccatum est.

CAPUT XV.

Exemplo Christi jubentur fortiores robur suum conferre ad confirmandos infirmos.

D Ebemus autem nos , qui firmi fumus , infirmitates imbecillorum portare > ac non indulgere nobis ipsis.
2. Itaque unusquisque nostrum proximo placeat in bonum, id est, ad ejus aedificationem.
3. Etenim Christus non placuit sibi ipsi.

stabilietur autemipotest enim Deus eum sta- ! sed, sicut scriptum est : Convicia eorum bilire. | qui conviciantur tibi , inciderunt in me.
5. Alius quidem xstimat diem prse die, I 4- Nam quae ant£ scripta sunt, ad nostram alius Awteraperxque xstimat quemvis diem, [doctrinam ante scripta suntiut per toleran- unusquisque in ammosuo plene certus esto, j tiam , St consolationem Scripturarum spem
6 . Qui curat diem, Domino curat, Sc qui f habeamus.
won curat diem , Domino non curat. Qui * 5- Deus autem auäor tolerantis, St conectit , Domino edit, gratias enim agit Deo: [solationis det vobis, ut itidem alii in alios af- 8t qui non edit, Domino non edit, St gra- | secti sitis , secundum Christum Jesum, tias agit Deo. f 6. Ut concorditer uno ore glorificetis
7. Nullus enim nostrum sibi ipsi vivit,& e Deum,acPatremDommi nostri Jesu Christi,
nullus sibi ipsi moritur. | 7. Propterea assumite alii alios, sicut St
8. Nam sive vivimus, Domino vivimus: f Christus assumsit nos in gloriam Dei. sive morimur, Domino morimur : Sive igi- I 8- V.lud autem dico Jesum Christum ruitur vivamus, sive moriamur, Domini fumus, i nistrum fuisse circumcisionis,pro Dei verita-
y. Adhuc enim Christus St mortuus est,St J te, ut confirmaret promissiones patrum, resurrexit,8t revixit,ut St mortuis,Sc viven- ! 9. Et ut gentes pro misericordia glorisi-
tibus dominetur. j cent Deum; sicut scriptum est , Propterea
10. Tu vero cur condemnas fratrem 'celebrabo te inter Gentes, Sc nomini tua tuum t aut etiam tu cur pro nihilo habes fratrem tuum i Omnes enim sistemur apud tribunal Christi. [
ir. Scriptum est enim, Vivo ego, dicit i Dominus, Oc: t c mihi fi le flectet omne ge 1
«r___ „ *
'j psallam.
j 10. Et rursum dicit: Hilares estote Gen-
nu, St omnis lingua palam agnoscet Deum.
12. Nempe ergo unusquisque nostrum de se ipso rationem reddet Deo.
13. Ne amplius igitur alii alios judicemus: sed hic potius adhibete judicium, ut ne fratri proponatis quidpiam, ad quod impingat, vel offendat.
14. Novi, Sc persuasum habeo per Dominum desum, nihil esse impurum per se , sed ei, qui reputat aliquid esse impurum , id ci impurum este.
,' 4 ' Ve«*m - si propter escam frater tuus trutitia afficitur, non jam secundum chari- tatem ambulas. Ne esca tua illum perdito, pro quo Christus mortuus est Ne vestrum igitur bcaum biasphema-
tes cum populo ejus.
ir. Et rursum Laudate Dominum omne« Gentes,Sc collaudate eum omnes populi.
12. Et rursum Esajas dicit ; Erit radix Jesse, St qui exsurgat ad imperandum Gentibus, in ipso Gentes sperabunt.
13. Utinam verö Deus spei impleat vos omni gaudio , St pace credendo, ut spe exundetis per virtutem Spiritus sancti.
14.1'ersuasum autem habeo,Sc ipse ego de vobis , fratres mei, quöd ipsi per vos pleni sitis bonitate , impleti omni cognitione, Sc qui possitis etiam vos mutuo admonere.
15. Audaculi verö scripsi vobis, fratres, aliquatenus, vcluti commonefaciens vos , propter gratiam , qux data est mihi i Deo.
16. Ad hoc, ut sim minister Jesu Christi apud Gentes : operans Evangelio Dei , ut oblatio Gentium fiat accepta, tanctificau per Spiritum sanctum.
?v, Mft-

? eia,,
'pulninj,
'fChriJo-j
nbus.
'«mfsit
«sDeijot, T tofflisi;
times,» »Km. a&te, td,
'•! teins^j eatus.pj,
(exiit;,
ecatiiiit'
cv~~''
fe».';* ah jfc. i hui'»,.,
NlJCtos
ruopm
wrdifc»
Wffiipli|
»tonos,
1 icmt,
adnosttiu
patete»
, raram (;s
»tiatiJi* jtiiimlisii mjtfia j >ie jIm' Iri Jesu&£ j ai«, inirem Dei. Ckrilhjr- itoDeiteii es pii» cordiijl®
1, Pm;lia t nomini w
i! eilctefit
wftfiiE jbitnki s iaCitJ ii,
jffatWSt
atlpetX'!
di. I
pseegodel r vos Vt* I
,nitioH!iS '■ noneie, iSifnM, ciens«, jiihiaD» [esu Chii lio Dei,» sanstfe»

17. Habeo igitur 1 quod glorierper Christum Jesum , in iis, qua; ad Oeumpertinent.
ig. Non enim sustinuerim quicquam lo- qui, quod non effecerit Christus per me, adducendis ad obedientiam Gentibus, verbis, & factis.
19. Virtute signorum, ac prodigiorum, virtute Spiritus Dei : adeo ut ab Hierosolyma, & circumjacentibus regionibus , usque ad Illyricum , impleverim praedicandi Evan- gelii Christi munus,
10. Ita porro contendens evangelizare, non ubi nominatus esset Christus, ut ne super alienum fundamentum aedificarem s
11. Sed sicut scriptum est : Quibus non est annuntiatum de eo, videbunt: Lc qui non audierunt , intelligent.
11. Quapropter etiam siepe inhibitus sum venire ad vos.

13. Nunc vero > quum non amplius habeam locum in his regionibus , summum autem desiderium habeam veniendi ad vos ä multis annis:
24. Quando proficiscar in Hispaniam, veniam ad vos. Spero enim fore , ut i (lac praeteriens conspiciam vos, 8c a vobis deducar illuc: si tamen vestra consuetudine prius ex parte expletus fuero.
15. Nunc autem proficiscor Hierosolyma m , ministrans sanctis.
16. Libuit enim Macedonia;, Ac Achajae Conferre aliquid in pauperes sanctos, qui sunt Hierosolymis.
17. Libuit enim eis inquam , 8c debitores eorum sunt: nam si spiritualia ipsorum bona Gentibus communicata sunt > debent etiam ipfx in carnalibus eis ministerio suo adesse,
18. Hoc igitur, ubi perfecero , 8c eis consignavero hunc fructum, abibo istac in Hispaniam.
19. Scio vero me, quum veniam ad vos cum plena benedictione Evangelii Christi venturum.
30. Precor autem vos, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum , & per charitatem Spiritus, ut mccum certetis ve- ßrti pro me apud Deum precibus.
31. Ut liberer a contumacibus in Judaea, Utque ministerium hoc meum erga Hierusalem acceptum sit sanctis.
31. Ut cum gaudio, veniam ad vos per voluntatem Dei,imaque vobiscum refociller.
33. Deus autem pacis fit cum omnibus vobis. Amen. __
CAPUT X Y f- Salutnt complures , £ 5 ” monet, ut caveant fi- bi d SJJiciiorum ausioribus.
Ommendo autem vobis Phoebem , sororem nostram, qu* est ministra Ecclesia; Cenchreensis:
1. Ut eam excipiatis in Domino , convenienter sanctis , & adsitis ei, quacunque in re ipß u'us fuerit vobis : nam h«c tum multis hospitium praebuit, tum mihi etiam ipsi.
3. Salutate Priscillam, 8c Aquilam, adjutores meos in Christo Jesu:
4. Qui pro anima mea suam ipsorum cervicem supposuerunt: quibus non ego solus gratias ago »sed etiam omnesKcclesi* Gentium. ,__...
5. Item Ecclesiam quse in domo eorum est. Salutate Epametum mihi dilectum, primitias Achajae in Christo.
6. Salutate Matiam, qua: multum laboravit erga nos.
7. Sanitate Andronicum, 5 c Juniam, cognatos meos , Lc concaptivos meos, qui sunt insignes inter Apostolos , qui etiam ante me fuerunt in Christo.
g. Salutate Ampliam, dilectum mihi iit Domino.
9. Salutate Urbanum, adjutorem nostrum in Christo, 8c Stachyn, mihi dilectum.
10. Salutate Apellem , probatum in Christo. Salutate eos, qui sunt cx Arillobuli familiaribus.
11. Salutate Herodionem , cognatum meum. Salutate eos, qui fiunt ex Narcilsi familiaribus , eos , inquam , qui fiunt i» Domino.
11. Salutate Tryphaenam , 8c Trypho*, sam, quae laborant in Domino. Salutate Persidam, mihi dilectam, qu« multum laboravit in Domino.
13. Salutate Rusum, selectum in Domino; 8c matrem ejus, ac meam.
14. Salutate Asyncritum, Phlegontem, Hermam , Patrobam Hermen, Sc qui cum iis sunt fratres.
15. Salutate Philologum, Ac Juliam, Nereum , Lc sororem ejus, Lc Olympam, & qui cum iis sunt, omnes sanctos.
1(5. Salutate alii alios osculo sancto. Salutant vos Ecclesiae Christi.
17. Precor autem vos , fratres , ut observetis dissidiorum , Lc offendiculorum auctores contra doctrinam, quam vos didicistis; & declinetis ab eis.
ig. Nam qui ejusmodi sunt. Domino nostro Jesu Christo non serviunt, sed suo ventri •• Lc per blandiloquentiam, Lc assentationem corda hominum minime malorum seducunt.
19. Vestra enim obedientia ad omnes pervenit. Gaudeo igitur, quod ad vos Essirr: sed volo vos sapientes quidem esse in rebus bonis, simplices verö in malis.
10. Porro Deus pacis conteret satanam sub pedes vestros cito. Gratia Domini nostri Jesu Christi fit vobiscum. Arnen.
11. Salutant vos Timotheus , adjutor meus , Sc Lucius, & Jason, Lc Sosipater, cognati mei.
II. Saluto vos in Domino ego Tertius* qui descripsi epistolam.
13. Salutat vos Gajus, hospes meus , 8c Ecclesia: totius.Salutat vos Erastus,procurator urbis, 8c Quartus > frater.
14. Gratia Domini nostri Jesu Christi Jit cum omnibus vobis. Arnen.
13. Ei vero, qui potest vos stabilire fecundum Evangelium meum , & praiconium Jesu Christi, ex revelatione mysterii. quod ä temporibus secularihus tacitum fuit:
1 6. Nunc verö factum est manifestum,Sc per Scripturas Propheticas , ex imperi* »terni Dei ad obedientiam fidei, ommbu* Gentibus notificatum:
17. Soli , inquam, sapienti Deo gloria, pe» Jesum Christum in secula. Amen.
Ad Romanos scripta fuit Corintho , pe* Phoeben» ministram CenchreensisEcclesia:.
' lii f - PAtf-

Pauli Apostoli Epistola ad Corinthios I.
CAPUT I.
rfd dißidia reprimenda, animos a mundi sapientia ad crucem Christi revocat.
P Aulus vocatione Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & SostheneS frater; 2. Ecclesia; Dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis cum o- mnibus,qui invocant nomen Domini nostri Jesu Christi, quovis loco, Domini, inquam, tum ipsorum, tum nostri.
3. Gratia vobis, & pax k Deo Patre nostro,& Domino Jesu Christo.
4. Gratias ago Deo meo scmper de vobis, ob gratiam Dei, qux data est vobis in Christo Jesu ;
5. Quöd in omnibus ditati sitis in ipso , omni loquendi facultate , ommque cognitione :
6 . Prout testimonium Christi confirmatum fuit in vobis.
7. Adeo ut nullo dono deficiamini, exspectantes,dum reveletur Dominus noster Jesus Christus.
8. Qui Deus' etiam confirmabit vos, usque ad finem inculpatos, in diem Domini nostri Jesu Christi.
9. Fidelis est Deus, per quem vocati estis in communionem Filii ipsius Jesu Christi, Domini nostri.
10. Precor autem vos, fratres,per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut idem loquamini omnes, & non sint inter vos dissidia, sed sitis impacti eadem mente, 8c eadem sententia.
ii. Declaratum est enim mihi de vobis, fratres mei, k domesticis Chloes, quod lites fmt inter vos.
12. Hoc autem dico, singulos vestrum dicere, ego quidem sum Pauli, ego autem A- pollo, ego vero Cephse, at ego Christi.
13. Num dispertitus est Christus ■ num Paulus crucifixus est pro vobis,aut in nomen Pauli baptizari fuistis.
14. Gratias ago Deo meo,quod neminem vestrum baptizaverim, nisi Crispum, & Gajum.
15. Ut ne quis dicat, me in meum nomen baptizässe.
16. Baptizavi autem etiam Stephans familiam •• Cxtcrum haud scio, num quem alium baptizaverim.
17. Non enim misit me Christus, ut baptizarem , sed ut evangelizarem : non tamen cum dicendi peritia, ne inanis reddatur crux Christi.
18. Nam sermo ille de cruce iis quidem,qui pereunt, stultitia est : iis autem, qui servan. *ur, id esi, nobis, potentia Dei est.
19. Scriptum est enim: Abolebo sapientiam sapientum, 8c intelligentiamintelligen- tium tollam £ medio.
ao. Ubi sapiens ? ubi Scriba ? ubi disquisitor feculi istius. nonne infatuavit Deus sapientiam mundi hujus i

21. Nam postquam in Dei sapientia mundus non cognovit Deum per istam sapien-
■ 22. Quandoquidem & Judsi signum pe-
' tunt.Sc Grxci sapientiam quxrunt:
23. Nos autem prxdicamus Christum crucifixum, Judsis quidem offendiculum, Grads verö stultitiam :
24. Ipsis autem vocatis, tum Judsis, tum Graecis , Christum Dei potentiam, ac Dei sapientiam.
25. Nam stultitia Dei sapientior est, quam homines: 8c infirmitas Dei validior est,quam homines.
26. Cernitis enim vocationem vestram» fratres : vos videlicet non esse multos sapientes fecundum carnem, non multos potentes , non multos nobiles.
27. Verum, qux stulta sunt mundo, elegit Deus, utpudefaciat sapientes; & qux sunt infirma mundi, elegit Deus, ut pudefaciat valida:
2g. Et qux ignobilia sunt in mundo,& pro nihilo habita,elegit Deus',& ea,qux non sunt, ut ea, qux umt, aboleat ;
29. Ut ne glorietur ulla caro in ejus conspectu.
30. Sed ex ipso vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, justitiique, & sanctificatio, & redemtio.
31. Ut fiat, sicut scriptum est ; qui gloriatur, in Domino gloriator. _

CAPUT II.

Mysteria Christi crucifixi, non sermonu elegantia, sed Spiritus evidentia praedicari,
quia non animalibus , sed Jpirituaiibut
susceptibilia.

E Go igitur, quum venirem ad vos, fratres, veni non cum eminentia orationis, aut sapientix , annuncians vobis testimonium Dei.
2. Non enim statui quicquam scire inter vos, nisi Jesum Christum, cumque crucifixum.
3. Sed fui ego cum infirmitate, & timore, ac tremore multo apud vos.
4. Neque oratio mea,& prxeoniummeum versatum esi in perfuasoriis humanx sapientix verbis, sed in demonstratione spiritus, Si potentix.
5. Ne fides vestra consistat in sapientia hominum, sed in potentia Dei.
6 . Sapientiam vero loquimur inter adultos : sapientiam autem non feculi hujus, neque principum feculi hujus, qui abolentur :
7. Sed loquimur sapientiam Dei! latentem in mysterio, idesf, occultam illam,quam prxfinierat Deus ante secula ad gloriam nostram.
8- Quam nemo principum feculi hujus cognovit : nam si cognovissent > nequaquam Dominum glorix crucifixissent.
9. SeApradicamus, ücut scriptum est,qux oculus non vidit,nec auris audivit,nec in mentem hominis venerunt , qux paravit Deus iis, a quibus ipse diligitur.
io. Nobis autem Deus ea retexit per Spiritum suum: Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunditates Dei,
, n.QuiS

11. Quis en/m hominum novit ea, qua sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui est in eo ? ita etiam ea, qua; sunt Dei, nemo novit, nisi Spiritus Dei.
12. Nos vero non spiritum mundi accepimus,sed spiritum,qui esi ex Deo; ut sciamus, quae Deus est nobis gratificatus.
13. Qua: etiam loquimur,non sermonibus, quos docet humana sapientia, sed quos docet Spiritus fandius, spiritualia cum iis, qua spiritualia sunt, conferentes.
14. Animalis autem homo non est capax eorum, qua: sunt Spiritus Dei: sunt enim ei stultitia, nec potest ea cognoscere, quia spi- ritualiter dijudicantur.
15. At spiritualis dijudicat quidem omnia, ipse vero a nemine dijudicatur.
16. Quis enim novit mentem Domini, qui instructurus sit eum 5 nos autem mentem Christi habemus.

CAPUT III.

Gloriantes in mintflris remittuntur ari Chri- fium totius ecdificii fundamentum ; cui superecdificanda non humana , sy carnalia, sed qux.probamsuflinere pojjint. T^Go porro, fratres, non potui loqui vobis ■*-' ut ^liritualibus, sed loquuttcssum ut carnalibus, id est, ut infantibus in Christo.
2. Ladtis potu vos alui, Sc liou esca, nondum enim poteratis id ferre ; imo ne nunc quidem adhuc potestis.
3. Nam adhuc carnales estis ; quum enim inter vosfint invidia, Sc contentio,Sc dissidia, nonne carnales estis, Sc fecundum hominem ambulatis ?
4. Etenim > quum dicit aliquis -. Ego quidem sum Pauli : alter verö : Ego /mu Apollo: nonne carnales estis i
5. Quis igitur est Paulus , quis autem A- pollos, nisi ministri, per quos credidistis , 8c ut cuique D ominus dedit t
6 . Ego plantavi, Apollos rigavit: sed Deus dedit crescendi vim.
7. Itaque, neque is, qui plantat,est aliquid, neque qui rigat: sed Deus, qui dat crescendi vim,
8. Is verö, qui plantat,& is, qui rigat,unum sunt: unusquisque verö suam mercedem accipiet secundum suum laborem:
9. Etenim Dei sumus administri: Dei arvum, Dei xdifieium estis,
jo. Secundum gratiam Dei, qua: data est mihi, ut peritus architectus fundamentum statui: alius autem supercedificat.Porrö quisque videat, quomodo superaidificet.
11. .Nam fundamentum aliud nemo potest statuere prxter id,quod positum est, quod est Jesus Christus.
12. Quod si quis fupersdisicet super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fornum, stipulam 3
13. Cujusque opus manifestum fiet; dies enim id declarabit: nam per ignem revelabitur : 8c cujusque opus quale sit, ignis probabit.
14. Si cujus opus manserit, quod superat- dificaverit, mercedem accipiet:
1$. Si cujus opus exustum fuerit,damnum ' faciet : ipse verö servabitur ; ita tamen ut per ignem.
16. A11 nescitis vos esse templum Dei, Sc Spiritum Dei habitare in vobis:
17. Si quis templum Dei violat, hunc perdet Deus : nam templum Dei sanctum est , quod estis vos.
ig. Nullus se ipsum seducat : si quis fibi videtur esse sapiens inter vos in hoc feculo, stultus siat, ut fiat sapiens.
19. Sapientia enim mundi hujus, stultitia esi apud Deum: scriptum enim est: Carpit sapientes in versutia ipsorum.
20. Et rursum : Dominus novit disceptationes sapientum eile vanas.
21. Itaque nullus glorietur in hominibus: omnia namque vestra sunt:
22. Et Paulus, & Apollos, & Cephas, Sc mundus, Sc vita, Sc mors, Sc praesentia, Sc futura •• omnia, inquam, vestra sunt .-
23. Vo s autem Christi; Christus verö Dei •

CAPUT IV.

Imago fidelia dispensatoria in Paulo , cujus exemplum imitandum proponitur.
S ic de nobis reputet homo, ut de ministris Christi, Sc dispensatoribus mysteriorum Dei.
z. Quod reliquum est autem, Ulud requiritur in dispensatoribus , ut quis fidus inveniatur.
3. Mihi verö pro minimo est,quod k vobis dijudicer, aut ab humano judicio : imö nec ipse me dijudico.
4. Nullius enim rei mihi conscius Ium: /ed non per hoc justificatus sum : Dominus autem is est, qui me dijudicat.
5. Proinde, ne ante praestitutum tempus, quicquam judicate, id eil, usque dum venerit Dominus, qui Sc illustraturus est res tenebris occultatas, Sc manifesta faciet consilia cordium : ac tunc laus erit unicuique k Deo.
tj .Haec autem,fratres,figura quadam transtuli ad me ipsum, Sc Apollo, propter vos : ut in nobis discatis supra id, quod scriptum est, non sapere: ut ne alius pro alio inflemini adversus alium.
7. Quis enim te ab aliü discernit ? quid autem habes, quod non acceperis i quod si etiam accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis ?

g. Jam saturati estis, jam ditati estis, absque nobis regnum adepti estis : atque urinam sane regnum adepti sitis, ut Sc nos vobis conrcgnemus.
9. Deus enim, puto, nos ultimos Apostolos, spectandos proposuit,ut morti addictos, Nam spectaculum facti sumus mundo, Sc Angelis, Sc hominibus.
10.Nos stulti propter Christum,vos autem prudentes in Christo : nos infirmi,vos autem validi: vos gloriosi, nos ignominiosi.
it. Ad hoc usque tempus Sc esurimus,Sc sitimus, Sc nudi fumus, 8c colaphis credimur, Sc incertis sedibus erramus:
12. Et laboramus, operantes propriis manibus : conviciis affecti bene precamur: si qui nos persequantur, sufferimus.
13. Infamati precamur : tanquam purgamenta mundi facti fumus, Sc tnnquam o- mnium ramentum nunc usque.
14. Non ut vos pudore suffundam , hxc scribo > sed Ut filios meos dilectos admoneo.
15, Niia

15. Nam etsi decem millia prxdagogorum habeatis in Christo, at non multos patres Metu, in Christo enim Jesu per Evangelium ego vos genui.
16. l’rccor vos igitur , imitatores mei estote.
17. Propterea misi vobis Timotheum,qui est filius meus dilectus,8c fidelis in Domino, qui vobis in memoriam revocabit, qua: sint vise mea: in Christo, sicut ubique in omnibus Ecclesiis doceo.
ig. Cxteriimperinde,quasi ego non sim venturus ad vos , inflati iunt quidam.
19. Sed veniam cito ad vos, si Dominus Voluerit, & cognoscam non verba istorum inflatorum, sed Jpiritualem potentiam.
20. Non enim in verbis fitum esi regnum Cei, sed in Spiritus potentia.
ai.Quid vultis ! cum virga veniam ad vos, »n cum charitate, & spiritu lenitatis ;

CAPUT V.

Tnteßuofum jubet excommunicari , (jf jine fermento vitiorum Pascha, celebrare.

O Mnino auditur esse inter vos scortatio, & ejusmodi scortatio , quae ne inter Gentes quidem nominatur , adeo ut quis Uxorem patris habeat.
2. Et vos inflati estis, ac non potius luxi- ftis, ut tolleretur £ medio vestri, qui facinus hoc patravit ?
3. Enim vero ego ut absens corpore,prai- /fens autem spiritu, jam ut praesens judicavi, ut is, qui hoc ita perpetravit.
4. Vobis, & meo spiritu in nomine Domini nostri Jesu Christi congregatis, cum potestate Domini nostri Jesu Christi.
5. Ejusmodi inquam homo tradatur satante ad exitium carnis, ut spiritus salvus sit alie illo Domini Jesu.
< 5 . Non eil bona gloriatio vestra.An nescitis paululo fermenti totam massam fermentari t
7. Expurgate igitur vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis fermenti expertes. Etenim Pascha nostrum pro nobis sacrificatum est, nempe Christus.
g. Itaque festum agitemus, non fermento veteri, nec fermento malitis , & nequitiae: sed non fermentatis panibtu sinceritatis, & veritatis.
9. Scripsi vobis in epistola, ne commiscea- »r.iiii cum scortatoribus.
10. At non omnino cum scortatoribus mundi hujus, aut avaris, aut rapacibus , aut idololatris : alioquin debetis scilicet i mundo exire.
n. Nunc autem scripsi vobis, ne commi- fceamini,i/f esi, si quis, quum frater nominetur, sit scortator,aut alieni avidus, aut idololatra, aut conviciator, aut ebriosus , aut rapax ; cum ejusmodi, inquam, ne edatis quidem.
12. Quid enim mea interesl etiam de extraneis judicare ? nonne de iis , qui intus sunt, vos judicatis ?
13. De extraneis vero Deus judicat.toilite igitur istum improbum ex vobis ipsis.

CAPUT VI.

•ententiones forenses temp/i Ibiritualic profanationes redarguuntur.

S Ustinet aliquis vestrdm, negotium habent
adversus alterum, judicio experiri sub injustis, ac non sub sanctis ?
2. An ignoratis, sanctos mundum judicaturos ? quöd si per vos judicabitur mundus, indigni estis minimis judiciis;
3. An ignoratis fore, ut Angelos judicemus,nedum ut, qux ad hujus vita: usum pertinent, non judicemus ?
4. Itaque si judicia habeatis de iis, qux ad hujus vita: usum pertinent,eos, qui nullo loco habentur in Ecclesia, eos, inquam, in subselliis collocate.
5. Ad pudorem vobis incutiendum loquor. Itane non est inter vos sapiens, ne unus quidem, qui possit decernere inter fratres suos ?
6. Sed frater cum fratre judicio experitur, idque sub infidelibus.
7. Jam igitur omnino defectus in vobi» est , quod judicia habeatis inter vosmet ipsos: quare non potius injuriam patimini? cur non potius damnum accipitis :
8. At vos injuria afficitis, & fraudatis, idque fratres.
9. An ignoratis, injustos non esse Dei har- reditatem possessuros ? Ne errate : neque scortatores,neque idololatra:, nequemoechi, neque molles , neque qui concumbunt cum masculis :
10. Neque fures,neque avari,neque ebriosi, neque conviciatores, neque rapaces, regni Dei harreditatem possidebunt.
11. Et haec eratis quidam •• sed abluti estis, sed sanctificari estis, sed justificati estis : in nomine Domini Jesu , 8c per Spiritum Dei nostri.
11. Omnia mihi licent, at non omnia conducunt : omnia mihi licent, at ego non redigar sub ullius rei potestatem.
13. E Lex ventri destinata: sunt, Si venter escis : Deus autem 8t hunc , & eas abolebit, corpus vero non scortationi, sed Domino, Si Dominus corpori.
14. Deus autem & Dominum suscitavit,Sc nos suscitabit potentia sua.
15. A11 ignoratis corpora vestra esse membra Christi 5 Num igitur sublata membra Christi faciam scorti membra : Absit.
id. An ignoratis eum, qui agglutinatur scorto, unum esse corpus cum scorto i Erunt enim, inquit , qui duo erant, caro una.
17. Qui vero agglutinatur Domino,unus cum eo lpiritus est.
18.Fugite scortationem: omne peccatum, quod fecerit homo, extra corpus est: sed qui scortatur , in proprium corpus peccat.
19.An ignoratis,corpus vestrum esse templum Spiritus sancti, qui esi in vobis , quem habetis a Deo, neque vos esse vestri juris ?
20. Nam emti estis pretio : glorificate igitur Deum in corpore vestro > Si in spiritu vestro,qua: sunt Dei. __

CAPUT V II. '

Qufsttis Corinthiorum de conjugio , de vocatione temporali> : Svirginitate respondetur.

C dEtemm de quibus mihi scripsistis : bonum fuerit viro mulierem non attingere. 2. Sed propter scortationes suam quisque uxorem habeto, & proprium quarque virum habeto.
3,Uxo*i

•öamliic
paiitti
idimfc
itututj
;dos ji£j «ulkjt
•« iis.qoi finifc punK
‘tmia- » si;b,i
itiesK
ctjitis

itteiE
«na 1 2 3 4 5
is:
!ife
itfi&
■r«.ap
tjätKli,
lisa
!.'ff,regs
Mete
l eftis: : imtwft
IHM*
1 J 0 EÜ 6
(«liifc
stdDäa
isasasB
tatfür
i!iti Eidä
iAhSt.
awatnc
«Es
ro*
JoartS
aejc« is rf; W?
DfiviJf»
tnärn
«fei?«* riiuris! ^
fcateij in spinn
)>i((»'*
•Ijrai«
aattinf
umquÜF
xqtie viü
j.l'a

j. Uxon vir debitam benevolentiam red*
dito : similiter autem 3 c uxor viro.
4. Uxor proprium corpus non habet in potestate, sed vir : similiter autem St vir proprium corpus non habet in potestate, sed uxor.
5. Ne fraudate alter alterum, nisi si quid ex consentu ad tempus, ut vacetis jejunio, St precibus: St rursum simul convenite , ne tentet vos satanas propter incontinentiam vestram.
6. Hoc autem dico ex concessione, non ex imperio:
7. Nam velim omnes homines esse ut & ipse sum : sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, alius quidem ita , alius autem ita.
Ü. Dico autem cafiibibus , St viduis, bonum .eis est,si Jic manserint,ut St ego maneo,
9. Quod si se non continent, matrimonium contrahant: nam melius est matrimonium contrahere, quäm uri.
10. Iis autem,qui matrimonio juncti sunt, mando, non ego , sed Dominus, uxor ä viro ne se ipsa separato.
11. Quöd st se separärit, maneat cxlebs , aut viro reconciliator : St vir uxorem ne dimittito.
12. Reliquis autem ego dico, non Dominus ; Si quis uxorem habeat infidelem , qua’ consentiat ad habitandum cum eo , ne eam dimittito.
13. Et uxor, qua: habet virum infidelem, qui consentiat ad habitandum cum ea, ne eum dimittito.
14. Maritus enim infidelis sanctificatus est in uxore,8c uxor infidelis sanctificata est in viro : alioqui certe liberi vestri impuri essent nunc autem sancti sunt:
15. At si infidelis sese separet, separatus esto : non est servituti subjectus frater, aut foror m hujusmodi rebva : sed ad pacem vocavit nos Deus.
16. Ecquid enim nosti uxor , an virum sis servatura i aut ecquid nosti vir, an uxorem sii servaturus ?
17. Sed ut unicuique donum partitus est Deus , ut unumquemque vocavit Dominus, itä ambulet, 8c ita in Ecclesiis omnibus constituo.
18. Circumcisus aliquis vocatus est ? ne attrahat preputium : in praeputio aliquis vocatus est 5 ne circumcidatur.
19. Circumcisio nihil est , Sc praeputium nihil est : sed observatio praeceptorum Dei.
20. Unusquisque, in qua vocatione vocatus fuit, in ea maneat.
21. Servus vocatus es ? ne sit tibi curae: sed si potes etiam liber fieri , potitis eo u- tere.
22. Etenim, qui in Domino vocatus est servus, libertus Domini est , similiter Sc qui liber vocatus est , servus est Christi.
23. Pretio emti estis, ne estote fervi hominum.
24. Unusquisque, in quo vocatus fuit,fratres, in hoc maneat apud Deum.
25. De virginibus autem imperium Domini non habeo : sed sententiam in hac re meam dico, ut cui Dominus per misericordiam dederit fidum esse.
it. Exfstitno igitur hoc bonum esse propter instantem necessitatem , bonum, inquam , esse homini ita esse.
27. Alligatus es uxori? ne quaere dissolutionem : solutus es ab uxore? ne quaere uxorem.
2g. Quod si etiam duxeris uxorem,nom peccasti : & si nupserit virgo , non peccavit: sed aiflictionem in carne habituri sunt, qut sunt hujusmodi. Ego vero vobis parco.
2(5. Hoc autem ajo , fratres, quoniam opportunum tempus est angustum in posterum : ut Sc qui habent uxores, sint ut noa habentes:
30. Et qui flent, ut non flentes: & qui gaudent, ut non gaudentes ; Sc qui emunis ut non obtinentes.
31. Et qui utuntur hoc mundo , ut no* abutentes.prxterit enim habitus hujus mua di.
32. Velim autem vos absque folicitudine esse. Qui cailebs est, soli citus est de iis, quat sunt Domini, quomodo placiturus sit Domino. 0
33. At qui duxit uxorem , folicitus est de iis, quae sunt mundi, quomodo placiturus sit uxori.
34. Discreta: sunt uxor Sc virgo,ea qua: e/t cailebs, folicita est de iis, qua: sunt Domini, ut sit sancta cum corpore, tum spiritu: quae verö nupta est, folicita est de iis , quae sunt mundi, quomodo placitura sit viro.
35. Hoc autem dico vestro commodo: non ut laqueum vobis injiciam, sed ut decenter, Sc apt£ adhaerescatis Domino,abfqu* ulla distractione.
36. Caeteriim si quis sese existimat indecorum in virginem suam committere,si florem aetatis excedat, Sc ita debet fieri : quod vult, faciat, non peccat ;

jungantur matrimonio.
37. Qui vero stabilis perstat in corde, nec adigitur necessitate, sed in potestate habet propriam voluntatem , Sc hoc decrevit in corde suo, ut servet suam virginem, bene
38- Itaque , qui dat nuptum, bene facit : qui verö non dat nuptum, melius facit.
39. Uxor alligata est lege , quamdiu vivit vir ipsius : quod si obdormierit vir ipsius , libera est ad, cui velit, nubendum : tantum in Domino.
40. Sed beatior est, si ita maneat, fecundum meam sententiam : videor autem mihi Sc ego Spiritum Dei habere.
CAPUT VIII. Cognitionem charitatef,cenandam ejse docetur.
/Eterum de iis , qua: idolis immolantur, scimus nos omnes cognitione esseprs- ditos.Cognitio inflat,charitas verö xdincat.
2. Quod si quisfiii videtur aliquid scire, nondum quidquam novit , sicut oportet nösse.
3. Sed si quis diligit Deum , hic cognitu« fuit ab eo.
4. De esu igitur eorum,qua: idolis immolantur , scimus idoium nihil eße in mundo, 3 c nullum ejfc Deum alium , nisi unum,
5. Nam etiamsi sint, qui dicantur dii, 8c ia coelo, Sc in terra (Ceut iutit dii multi, Sc domini multi ;)
(. Nob»

6. Nobis tamen unus est Deus, Pater ille,
äquo omnia, Se nos in ipso: Se unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, 8e nos per ipsum. . .
7. Sed non in omnibus est ea cognitio: nonnulli enim cum conscientia idoli usque ad hoc tempus, ut idolis immolatum edunt Se conscientia eorum, infirma quum sit, inquinatur.
8 Castertim esca nos non commendat Deo : neque enim, si edamus,amplius habemus : neque si non edamus, minus habemus.
9. Sed videte, ne quo modo facultas illa vestra impingendi causa sit infirmis.^
10, Etenim si quis viderit te illa cognitione prxditum , in idoleio accumbere > nonne conscientia ipsius, qui infirmus est, instruetur ad edendum ea > qux sunt idolis mactata ?
1 r. 'Et tua ista cognitione frater infirmus, propter quem Christus est mortuus, peribit.
12. Ita autem peccantes in fratres, Sc vulnerantes ipsorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis.
13. Quapropter,si esca offendiculo est fratri meo, non edam carnes in «ternum,ne sim offendiculo fratri meo.
CAPUT IX.
dpoßoli exemplum docet , quomodo Ubertas
per charitntemßt coercenda , iS> corpus domandum ad cursum tutius absolvendum.
N Onne sum Apostolus ? nonne sum liber ?
Nonne Jesum Christum, Dominum illum nostrum vidi ? nonne opus meum vos estis in Domino ?
2. Si aliis non sum Apostolus, at certe vobis sum : nam sigillum Apostolatus mei vos estis in Domino.
3. Mea defensio apud eos, qui in me inquirunt, haec est:
4. Annon habemus potestatem edendi, ac bibendi?
5. Annon habemus facultatem sororem uxorem circumducendi,ut &c reliqui Apostoli, Sc fratres Domini, 8c ' Cephas ?
6. An solus ego, & L amabas non habemus facultatem non operandi i
7. Quis militat propriis stipendiis unquam? quis plantat vineam, St de fructu ejus non edit ? aut quis pascit gregem,& de lacte gregis non edit i
8. Num fecundum hominem haec dico? nonne etiam Lex hxc dicit.'
9. Nam in Mosis Lege scriptum est : Non obligabis os bovi trituranti.Num boves cur« sunt Deo ?
10. An hoc propter nos omnino dicit 5 propter nos enim hoc scriptum est. Nam sub spe debet is, qui arat, arare: Si qui triturat sub spe, spei fu« particeps esse.
ii. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos vestra carnalia messuerimus i
12. Si alii sui in vos juris participes sunt, atn non potius nos ? atqui non usi fuimus jure isto : sed omnia tegimus, ne interrumpamus Evangelium Christi.
13. An nescitis eos, qui sacris operantur, ea quje ex sacrario sunt, edere : iß qui altari assident, cum altari participare ?
14. Ita etiam Dominus constituit iis, qui
Evangelium annuntiant, ut ex Evangelio vivant.
15. Ego tamen nullo istorum sum usus. Neque vero h«c scripsi,ut ita fiat in me: nam bonum est mihi mori potitis , quam ut gloriationem meam aliquis inanem reddat.
16. Etenim si evangelizem, non est, quod glorier : necessitas enim mihi incumbit. V« autem mihi est, nisi evangelizem.
17. Nam si volens hoc faciam, mercedem habeo : si invitus , dispensatio credita est mihi.
18. Qu« igitur mihi est merces ? ut quum evangelizem, gratuitum constituam Evangelium Christi, ut ne abutar facultate mea in Evangelio.
19. Nam quamvis liber sim ab omnibus, omnibus me ipsum servum feci, ut plures lucrifacerem.
20. Et factus sum J ud«is ut Judams.ut Judaeos lucrifacerem : iis , qui sub Lege sunt, ut si eßem sub Lege, ut eos, qui sub Lege sunt, lucrifacerem.
21. Exlegibus ut exlex, (hon tamen exlex Deo, sed sublex Christo) ut lucrifacerem exleges.
22. Factus sum infirmis ut infirmus, ut infirmos lucrifacerem omnibus factus sum omnia, ut omnino aliquos servarem.
23. Hoc autem facio propter Evangelium, ut una particeps ejus fiam.
24. An ignoratis, eos, qhi in stadio currunt, omnes quidem currere,sed unum accipere praemium? sic currite, ut comprehendatis.
23. Porro quisquis certat, in omnibus est continens. Illi quidem itaque, ut corruptibilem coronam accipiant, sunt continentes: nos autem, ut incorruptam.
2 6. Ego igitur ita curro, ut non in incer- tumiitä pugilem ago,ut non aerem csdens.
27. S^d contundo corpus meum,8c in servitutem redigo : ne quo modo , quum aliis prsdicarim, ipse rejectaneus fiam.
CAPUT X.
Hißorix saerx myßerium expUcatur , Iß docetur abflinenaum esse d mensa Dxmonio-
rum, ut participetur de mensa Domini.
N Olim autem vos ignorare, fratres.Patres nostros omnes sub illa nube fuisse, Si 0- mnes per mare transivisse.
2. Et omnes in Mofen baptizatos esse nube, 8t mari:
3. Et omnes eandem escam spiritualem edisse •
4. Et omnes eundem potum spiritualem bibisse.Bibebant enim ex sequente spirituali petra : Petra verö illa erat Christus.
5. Sed plerosque illorum non habuit gratos Deus, prostrati sunt enim in deserto.
6. H«c autem typi nostri fuerunt, ut ne concupiscamus res malas, sicut illi concupiverunt.
7. Ne igitur idololatr« estote, sicut quidam eorum, ut scriptum est : Sedit populus ad edendum, ac bibendum,St furrexerunt ad ludendum.
8. Neque scortemur, sicut quidam eorum scortati sunt, Sc ceciderunt uno die viginti tria millia.
9. Neque tentemus Christum > sicut quidam

dam eorum tcntarunt, Sc a serpentibus perierunt.
10. Neque murmurate, sicut quidam eorum murmurarunt, Sc perierunt ü dispersere.
11. H*c autem omnia typici evenerunt eis : scripta verö sunt ad nostri admonitionem,in quos fines secutorum devenerunt.
12. Itaque,qui jibi videtur stare,videat,ne cadat.
iz. Tentatio vos non cepit,nisi humana: fidelis autem est Deus,qui non sinet vos ten- tari supra td ,quod potestis,sed und cum ten- tatione pr*stabit etiam exitum, ut possitis tam sufferre.
14. Quapropter >dilecti mihi,fugite ab idololatria.
15. Ut intelligentibus loquor : judicate vos > quod ajo.
id. Poculum benedictionis, cui benedicimus,nonne communio sanguinis Christ: est; panis, quem frangimus, nonne communio corporis Christi est i
17. Quoniam unus efi panis,unum corpus nos illi multi fumus : nam omnes ex uno illo pane participamus.
18. Cernite Jisraelem, qui est secundum carnem: nonne,qui edunt victimas, consortes sunt altaris
19. Quid ergo dico? idolum aliquid esse, aut quod idolis immolatum est,aliquid esse ?
20. Im b illud dico,qux immolant Gentes, dwmoniis immolant,Sc non Deo : nolim autem vos consortes daemoniorum esse.
ai. Non potestis poculum Domini bibere , & poculum darmoniorum : non potestis tuende Domini participes esse, 5 c mensa; daemoniorum.
22. An provocamus ad aemulationem Dominum i num validiores eo fumus ?
23. Omnia mihi licent, at non omnia conferunt ; omnia mihi licent > sed non omnia aedificant.
24. Nemo,quod suum est,quaerat,sed quisque , quod alterius efi.
25. Quicquid in macello venditur, edite, nihil discriminantes propter conscientiam.
2(5. Domini enim est terra,& plenitudo ejus.
27. Quod si quis infidelium vos vocat, Sc vultis ire,quicquid apponitur vobis, edite,nihil interrogantes propter conscientiam.
28. At si quis vobis dixerit ! Hoc idolis mactatum est, ne edite, propter illum,qui indicavit , Sc propter conscientiam ; Domini enim est terra , Sc plenitudo ejus.
29. Conscientiam autem dico, non tuam : sed illius alterius : cur enim libertas mea damnatur ab alia conscientia ?
30 Et si ego per gratiam cibum participo, cur oh id. impius judicor,pro quo ego gratias ago?
31. Sive igitur editis, sive bibitis, sive quid facitis,omnia ad gloriam Dei facite.
32. Estote sine offendiculo, Sc Judaeis, Sc Graecis, Sc Ecclesi* Dei.
33. Sicut Sc ego per omnia omnibus placeo,non quaerens meam ipsius utilitatem,sed inultorum,ut serventur.

CAPUT XI.

Virum debere aperire , mulierem velare caput. Corrupta Coerus praxü ad primam mfiitutionem reformatur.

1 Mitator.es mei estote, sicut 8c ego Christi.
2. Laudo vero vos fratres, quod omnia mea meministis , Sc sicut tradidi vobis, traditiones retinetis.
3. Velim autem vos nässe Christum esse omnis viri caput : caput autem mulieris,virum : caput vero Christi,Deum.
4. Omnis vir orans , aut prophetans operto capite, dedecorat caput suum.
5. Omnis vero mulier orans,aut prophe- • tans non operto capite , dedecorat caput suum : nam id unum ac idem est, ac si rasa esset.
6 . Nam si non operitur mulier,etiam tondeatur : quod si turpe mulieri tonderi,aut radi,veletur.
7. Vir enim non debet operire caput, quum ü imago sit, 8c gloriaDei: at mulier gloria viri est.
8. N011 enim est vir ex muliere, sed mulier ex viro.
9. Neque enim conditus est vir propter mulierem,sed mulier propter virum.
10. Propter hoc debet mulier potestatem habere in capite, propter Angelos.
II. Attamen , neque vir absque muliere, neque mulier absque viro in Domino.
12. Sicut enim mulier ex viro eß,itk 8c vir per mulierem: omnia vero ex Deo.
13. Apud vos ipsos judicate, num decorum est , mulierem non opertam Deum orare 5
14. An ne natura quidem ipsa hoc vor docet , quod viro quidem comatum esse dedecori sit ?
15. Contra mulieri, comatam esse decori sit; Nam coma pro velamine data est ei.
IÜ. Quod si quis videtur contentiosus esse, nos ejulmodi consuetudinem non habemus, neque Ecclesia; Dei.
17. Hoc vero ita mando , ut vos non laudem, quod videlicet non cum emolumento > sed cum detrimento convenitis.
18. Primum enim > quum convenitis in Ecclesia , audio dissidia inter vos esse, Sc ali' /quam partem credo.
19. Oportet enim etiam hserefes inter vos esse, ut, qui probi sunt, manifesti fiant inter vos.
20. Quum igitur convenitis eodem loci, hoc non est Dominicam coenam edere.
21. Nam unusquisque propriam coenam praeoccupat in edendo: Sc hic quidem esurit; ille vero ebrius est.
22, Enimverö num domos non habetis ad edendum Sc bibendum i aut Ecclesiam Dei contemnitis , Sc pudefacitis inopes ? Quid vobis dicam? laudabo vos? in hoc non laudo. /
23. Ego enim accepi ä Domino, quod & tradidi vobis , Dominum Jesum videlicet e* notie, qua proditus est , accepisse panem :
24. Et gratiis actis fregisse,ac dixisse ; Accipite , edite : hoc meum est corpus , quod pro vobis frangitur: hoc facite ad mei commemorationem.
25, Itidem Sc poculum, postquam ccenas- set, dicendo : Hoc poculum est Novum illud
P actum»

Pactum, per meum languinem: hoc facite, quotiescunque biberitis, ad mei commemo- sationem.
2(5. Quotiescunque enim ederitis panem hunc A poculum hoc biberitis, mortem Do* mini annunciatis, usque quo Venerit.
27. Itaque quisquis ederit panem hunc, vel biberit poculum Domini indigni, damnas erit corporis, St languinis Domini.
ag. Exploret autem quisque se ipsum, & ita de pane illo edat; 8c de poculo illo bibat.
29. Nam qui edit & bibit indigne, damnationem sibi ipsi edit, Si bibit, non discernens corpus Domini.
30. Propterea inter vos multi Jusit infirmi, Sc valetudinarii, St dormiunt multi.
3r. Etenim si nos ipsos dijudicaremus, non judicaremur.
32. Sed dum judicamur, ä Domino erudimur, ne cum mundo condemnemur.
33. Itaque fratres mei, quum convenitis ad edendum, alius alium exspectate.
34. Quod si quis esurit, domi edat: ne ad «ondemnationem conveniatis.Keliqua vero, quum venero, ordinabo.

CAPU T X I I.

Dona Dei varia , iS' ipsorum ustu.

1)Ono de spiritualibus donis> fratres,nolim vos in eorum ignoratione verlari.
2. Scitis vos Gentes fuisse, ad idola illa muta , prout abripiebamini , fuisse abreptos,
3. Quapropter notum vobis facio.nullum per Spiritum Dei loquentem, dicere Jesum anathema , neminem posse dicere Jesum Dominum, nisi per Spiritum sanctum.
4. Distinctiones autem donorum sunt,sed idem Spiritus.
5- Et distinctiones ministeriorum sunt,sed idem Dominus:
(5 . Et distinctiones actionum sunt,sed idem est Deus, agens ca omnia in omnibus.
7. Unicuique vero datur declaratio Spiritus ad utilitatem.
8- Nam huic quidem per Spiritum datur ferino sapienti* : alii verö sermo cognitionis per eundem Spiritum:
9. Alteri verö fides per eundem Spiritum: alii veto donum sanationum per eundem Spiritum: alii verö operatio virtutum , alii verö prophetia , alii verö discretio Spirituum -
^ 10 Alteri verö genera linguarum,alii veto interpretatio linguarum.
11 Sed omniahxc agit unus ille, Sc idem Spiritus, distribuens privatim illa singulis, sicut vult.
12. Sicut enim corpus unum est, & membra habet multa, omnia verö illa membra corporis, quod unicum est, multa sunt ,Jid nmim sunt corpus : Ita Si Christus.
. G- Etenim per unum Spiritum nos omnes in unum corpus baptizati fumus, & Judaei, Sc Grxci, St servi, St liberi: & omnes potati fumus in unum Spiritum.
15. Etenim corpus non est unum membrum, sei! multa.
13 Si dicat pes : Quia non sum manus,non
tum ex corpore; num propter« non est ex corporei
1 6. Et si dicat auris: Quia non sum oculus, non sum ex corpore : num propterea noa est ex corpore i
17. Si totum corpus oculus, ubi auditus! si totum auditus, ubi odoratus 'i
18 - Nunc autem Deus constituit membr* singula sigillarim in corpore, sicut voluit.
19. Quödsi essent omnia unum membrum, ubi corpus t
20. Nunc verö multa quidem membr» sunt, unum verö corpus.
21. Non potest autem oculus dicere manui, Te mihi non opus est: aut rursum caput pedibus ; Non est mihi vobis opus.
22. Imo multo potius,qu* videatur membra corporis infirmissima esse,necessaria sunt:
23. Et qua: putamus membra corporis minime eile honesta: iis honorem ampliorem circumponimus : St quae sunt in nobis indecora, copiosiorem decorem habent.
24. Nam quse sunt in nobis decora ,iis decore non est opus : sed Deus contemperavit corpus, ei, cui deerat, ampliore tributo honore :
25. Ut ne sit dissidium in corpore , sed membra itidem solicita sint alia pro aliis.
2(5. Itaque, sive patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra , sive honore afficitur unum membrum , congratulantur omnia membra.
27. Vos autem estis corpus Christi , & membra particulatim.
28- Et alios quidem constituit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, deinde Prophetas, tertio Doctores : deinde cortftituit potestates, de ind» dona sanationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum.
28- Num omnes Apostoli ! num omnes Propheta:? num omnes Doctores t
30. Num omnes edunt virtutes? numo- mnes donum habent sanationum ? num 0- mnes linguis loquuntur i num omnes interpretantur ?
31. Sed affectate donapotiora. Et porro iter ad excellentiam vobis indicabo.

CAPUT XIII.

Vrnrogativa , CT Jpeputum charitatisf

S I linguis hominum loquar,& Angelorum, charitatem autem non habeam,factus sein aes resonatis, aut cymbalum tinniens.
2. Et si habeam prophetiam, & noverim mysteria omnia, onmemque cognitionem: St si habeam totam fidem, adeö ut montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum.
3.Et si insumam alendis egenis omnia,qus mihi suppetunt, & si tradam corpus meum, ut comburar,charitatem autem non habean> hoc nihil mihi prodest.
4. Charitas iram cohibet,benigna est cha- ritas, non invidet charitas, non agit perperam, non inflatur,
3. Non agit indecore, non qusrit quse fu» sqnt, non exacerbatur, non cogitat mahim, 6 . Non gaudet injustitia, gratulatur autem veritati:
7. Omnia tegit, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.
8. Charitas nunquam excidit: sed & prophetiae evanescent, iingus cessabunt, Lc eo unitio evanescet.
* j?,l*

flonsmujjj, 1 PtopttrüD
:usi
nstitllit ggg
e, fiat«^
munmeaiitt
Hm me sitas Jicfin
h Mtlllrfn, iwbistpa i* videntur x
»m cors«;. «M isjn;
lntinnol»*
> habent, obis de;oa;,t os wstaas iliote trfaj
i in toijtsi,'; it ilispmu «maiti; ira, fatai i «mjntazE
jus CMiL
uiSeiisinEt deftofhetai iiait poteiii opiwUtuM asm.
! WM O
dotes;
immtsiis
tumouic
iubois’
potiora. Et“ s indiafo.
TTiT''
i»
iai,Stfcjr> ;
abtaniiHtS''
„ tinniirl :iami Scnp 0 ut tojnitii* .a&o

tero nonlifc^
s 5 nasis m [(UjiiasM
utjiasltd« «agit pei?
jistittpw imitat itiafc ^atnlaw c
*:sei&r
is

9. Ex parte enim cognoscimus,Sc ex parte prophetamus.
10. Postquam autem advenerit, quod perfectum est, tunc quod est aliquatenus,ut inutile tolletur
11. Quum eflsem infans,ut infans loquebar, ut infans sapiebam , ut infans ratiocinabar: postquam autem factus sum vir, ut inutilia sustuli, qua: infantis erant.
12. Cernimus enim nunc per speculum, M per aenigma, tunc autem coram cernemus: nunc novi aliquatenus, tunc vero amplius cognoscam, prout amplius edoctus fuero.
13. Nunc vero manet sides, spes, cnaritas, tria ha:. : maxima autem harum charitas.

CAPUT XIV'''

Politia Ecclesiae.

A Ffectate charitatem, ambite spiritualia : magis tamen , ut prophetetis, a. Nam qui loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo : nullus enim audit, spiritu vero loquitur mysteria.
3. Qui autem prophetat, hominibus Io»
■ quitur ludificationem, St exhortationem, Sc consolationem.
4. Qui loquitur lingua, se ipsum aedificat: quivero prophetat,Ecclesiam xdificat.
5. Velim autem omnes vos loqui linguis, magis tamen ut prophetetis : major enim e(?,qui prophetat, quam qui loquitur linguis, excepto, si interpretetur, ut Ecclesia Ldisica- tionem accipiat.
6 . Quod si nunc , fratres, veniam ad vos linguis loquens, quid vos juvabo, nisi vobis loquar aut ex revelatione, aut ex cognitione, vel prophetando, vel docendo i 7. Atqui animae expertia , quae sonum edunt, Sc tibia, Sc cithara, nisi distinctionem sonis dederi nt, quomodo cognoscetur, quod tibia canitur -
>,o n>Wa i
> aut cithara i z. Etenim si incertum sonum tuba dederit, quis apparabitur ad bellum;
9. Ita Sc vos nisi per linguam edideritis bene significantem sermonem > quomodo cognoscetur, quod dicitur ; eritis enim in aerem loquentes.
10. Tot, si casus tulerit, genera vocum sunt in mundo, Sc nihil efl mutum.
11. Nisi igitur sciero vim vocis, ero ei,qui loquitur, barbarus : Si qui loquitur, apud me barbarus/aeriV.
12. Ita Sc vos, quandoquidem Spiritus affectatis, ad aedificationem Ecclesia: quaerite, ut exundetis.
13. Quapropter,qui loquitur lingua, oret, ut interpretetur.
14. Nam si orem lingua, spiritus meus o- rat: sed intelligentia mea est infructuosa.
13. Quid est igitur i orabo spiritu, sed orabo etiam intelligentia: psallam spiritu , sed psallam etiam intelligentia.
iü. Quandoquidem , si benedixeris spiritu, is, qui implet locum idiota, quomodo dicturus est Arnen ad tuam gratiarum actionem? nam quid dicas nescit.
17. Nam tu quidem bene gratias agis, sed alius non xdincatur.
18. Gratias ago Deo meo , quod magis, quam vos omnes linguis loquar.
19. Sed in Ecclesia m®iim quinque verba ex intelligent» mea loqui, ut Sc alios voce
instituam , quam decem millia Verborum lingua,
20. Fratres, ne estote pueri prudentia: sed malitia infantes , prudentia vero adulti estote.
21. In lege lcriptum est , propterea per diverse; lingua homine., Sc alia labra loquar populo huic : Sc ita quoque me non audient, dicit Dominus.
22. Lingua igitur sunt signum non iis, qui credunt, sed infidelibus : prophetia vero non infidelibus, sed credentibus.
23. Itaque, si eodem loci convenerit tota Ecclesia, Sc omnes linguis loquantur, ingrediantur autem idiota , vel infideles > nonne dicent vos furere?
24. Sed si omnes prophetent, ingrediatur autem infidelis quispiam, aut idiota , arguitur ab omnibus, dijudicatur ab omnibus?
25. Et ita qua: occulta sunt in ejus corde, manifesta fiunt: atque ita procidens in faciem , adorabit Deum , annuncians Deum veri in vobis esse.
2i 5. Quid igitur est, fratres ? quoties convenitis quisque vestrum, canticum habet, doctrinam habet, linguam habet, revelationem habet, interpretationem habet ? omnia ad adificationem fiant.
27. Et lingua qUis loquitur, fiat per binos, aut ad plurimum ternos, Sc vicislim ; unus autem interpretetur.
28. Quod si non sit interpres , taceat in Ecclesia , qui loquitur lingua , sibi ipsi verö loquatur, Sc Deo.
29. Propheta- autem duo,aut tres loquantur , 8c alii dijudicent..
30. Quadfiquid alii revelatum fuerit assidenti, prior taceat.
31. Potestis enim omnes sigillatim prophetare, ut omnes discant, & omnes consortionem accipiant.
32. Et spiritus Prophetarum Prophetis
subjiciuntur.
33. Non enim est exagitationis auctor Deus, sed pacis, ut in omnibus Ecclesiis sanctorum.
34. Mulieres vestrae in conventibus sileant : nec enim permissum est eis,ut loquantur, sed oportet, ut subdit» sint, sicut Sc Lex dicit.
35. Quod si quid discere volunt , domi suos viros interrogent: nam turpe est mulieribus in Ecclesia loqui.
3<j. An a vobis sermo Dei profectus est? an ad vos solos devenit ?
37. Si quis sibi videtur Propheta esse, aut spiritualis, agnoscat qua- scribo vobis, esse Domini praecepta.
38. Qui vero ignarus est, ignarus esto.
39. Itaque fratres , ambite prophetandi donum, Sc loqui linguis ne prohibete.
40. Omnia decenter, Sc ordine fiant.
, quonam cor-

CAPUT XV

Confirmatio, refurreftionii. pore futura fit.

C fiEterüm notum facio vobis, fratres , E- vangelium, quod evangeliravi vobis, quod Sc accepistis, in quo etiam statis :
2. Per quod etiam,/:retinetis, quo sermone vobis evangelaaverim, servamini: nisi si frustra «redidistis.
Kkh 3-Tra-

Tradidi enim vobis inprimis, quod & accepi, Christum videlicet mortuum este pro peccatis nostris > fecundum Scriptu-
ra$:
4. Et sepultum fuisse ,& suscitatum tertio die secundum Scripturas :

5. Et visum fuisse Cephae, deinde duodecim illis.
6. Postea visus est amplius , quam quingentis fratribus semel, ex quibus plerique manent usque adhuc, quidam autem obdormierunt.
7 Postea visus est Jacobo: deinde Apostolis omnibus.
g. Ultimo verö omnium, velut abortivo, visus est etiam mihi.
9. Ego enim fum minimus Apostolorum, qui non fum dignus vocari Apostolus > pro- pterea quod perfequutus fum Ecclesiam
Dei.
10. Sed gratia Dei sum id , quod sum : & gratia ejus , qux in me coUata eft , non fuit manis, led amplius , quam illi omnes laboravi -. non ego tamen, sed gratia Dei, qu:- mecum ./!.
xr. Et ego igitur , & illi ita praedicamus, Scita credidistis.
u. Quod si Christus praedicatur ex mortuis suscitatus esse, quomodo dicunt quidam inter vos , non esse resurrectionem mortuorum ?
13. Nam si resurrectio mortuorum non est , Christus quoque non est suscitatus.
14. Quod si Christus non est suscitatus , vanum videlicet eft praeconium nostrum, vana autem eft etiam fides vestra.
15. Invenimur autem etiam falsi testes
Dei: quoniam de Deo testificati fumus, eum suscitasse Christum : quem tamen non suscitavit , si videlicet mortui non suscitantur : '
16. Nam si mortui nor, suscitantur, ChrP stus quoque non est suscitatus.
17. Quod si Christus non est suscitatus, inanis est fides vestra: adhuc estis in pe catis vestris.
ig. Nempe & qui obdormierunt in Christo , perierunt.
19. Si in hac solum vita speramus in Christum, miserrimi omnium hominum sumus.
10. Nunc autem Christus suscitatus est ex mortuis : primitiae eorum, qui obdormierunt factus est.
ai. Quia enim per hominem mors, per hominem quoque resurrectio mortuorum.
Sicut enim in Adamo omnes moriuntur , ita Si in Christo omnes vivificabuntur.
23. Unusquisque autem suo ordine: primitiae Christus, postea > qui sunt Christi, in adventu ipsius.
24. Deinde erit finis, quum tradiderit regnum Deo , ac Patri: quum ut inane sustulerit omne imperium , & omnem auctoritatem Si potestatem.
23. Nam oportet eum regnare usque quo omnes inimicos supposuerit pedibus ejus.
26. Ultimus autem hostis aboletur mors.
27. Nam omnia subjecit sub pedes ejus. Quum autem dicit omnia esse ei subjecta, palam est hoc diei, excepto eo, qui subjecit et omnut.
ig. Postquam vero subjecta fuerint ei 0- mnia , tunc Si ipse Filius subjicietur ei, qui subjecit ipsi omnia, ut Deus sit omnia in omnibus.
29. Alloqui quid facient , qui ablutione utuntur super mortuis? Si omnino mortui non suscitantur, cur ablutione utuntur super mortuis?
30. Cur etiam nos periclitamur omni
momento ?
31. Diebus singulis morior per gloriationem vestram , quam habeo in Christo Jesu, Domino nostro.
32. Si secundum hominem adversus bestias pugnavi Ephesi , quae mihi utilitas? Si mortui non suscitantur , edamus, & bibamus , cras enim morimur.
33. Ne errate. Mores bonos commercia corrumpunt mala.
34. Evigilate iust£, Si ne peccate : quidam enim' Deum non norunt.- ad pudorem vcbis iniutiendum loquor.
35. At dicet aliquis : Quomodo fuscitan- ■ nr mortui? quali autem corpore prodeunt?
36. Desipiens , quod tu feris , nonvivi- 1 cit > nisi mortum fuerit:
37. Et quod feris > non corpus oriturum feris, sed nudum granum, si casus tulerit, tritici, aut aiicujus ex reliquis feminibtu.
38. Sed Deus ei dat corpus , ut voluit, & lingulis seminibus suum corpus.
39. Non omnis caro, eadem caro, sed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum > alia autem piscium, alia vero volucrium,
40. Et furit corpora coelestia, 8c sunt corpora terrestria ; 'ed alius quidem coelestium decor, alius vero terrestrium.
41. Alius decor Solis, 8c alius decor Lunae : Si alius decor stellarum : stella enim stellae praestat decore.
42. Ita erit Sc resurrectio mortuorum: seritur corpue cum corruptione, suscitatur cum incorruptione:
43. Seritur foedum , suscitatur cum gloria ; seritur omnium virium expers , suscitatur potens: feritur corpus animale, sus- -itatur corpus spirituale.
44- Est corpus animale, & est corpus spirituale.
45. Ita etiam scriptum estiFactus est prior homo Aclamus animal vivens: posterior nutum Adamus/4ct«4 eft spiritus vivificus.
46. At spirituale non est prius, sed anima- ic, de nde spirituale.
47. l'rimus homo ä terra, pulvereus: fecundus homo, ipse Dominus e coelo.
48. Qualis pulvereus ille, tales Si pulverei sunt: St qualis ille coelestis, tales & qui -oelestes erunt.
49. Et sicut gessimus imaginem terreni, geremus etiam imaginem coelestis.
50. Hoc autem dico, fratres , quia caro, Si sanguis non possunt regni Dei ! hereditärem cömequi : neque corruptio hereditärem incorruptibilitatis conscquetur.
q r. F.cce , mysterium vobis dico. Non omnes quidem obdormiemus , sed omnes mutabimur, momento > & jactu oculi, ad ultimam tubam.
32. Canet enim juba, & mortui excitabuntur incorrupti, Si nos mutabimur.
S3.0por-
! Cap.'-
' u- °f
fuste 1» indue«
tentu intest; , quod Ö 1 yicloris f f, m - jqglins 1 jS, Acui turnn]
' | j, Deo i fenctori j titillum.
I jj-Itaq ; ftimmoi ' jtr.quur iaanemi:
Matt
comm
imtb
P Orro dum facite.
3. Pii
quisque: ut thesat
, wtm :, , satt.
1 Jiccaverti [rfraiM ia». jQtidl escat ,me p 'Veit Iliam ttai sibo.J d. Api aut etia mirn.qi 7. No
' Pai
Tiulyj htp tufa pAult *• tat Dti>qin fcus, qui ■-Gr
!,St
tanec
Consi

tonsi
Ai in tonft (.i
fota
I

töj fueriaaj.
tritum
iussitonirai
i qai ihij omnmoiR :ion« utunturl
ttklitimiu a
m {« p.
habeo infc
ntffl adversäi M aAL ir t edamaiti,' am,
bonos «e
m peeiätt (tunt; adpae
it.
Quomodo (ri corpore proc tu IM, rar
corpus «e liefe nilnc isfmk
w,iirwli 1 !i!
wpas.
it'm an, it , aln autemcr (im, to
Mi.kf«:
i qaitm*
itmfeisn. ,k fetal
Ei
:effio «E uptionti IÄ
liifdtM«; riimapfflit orpus rnata
H-iiiqii

53. Oportet enim corruptibile istud induere incorruptibilitatem ,& mortale istud induere immortalitatem.
54. Postquam autem hoc corruptibile induerit incorruptibilitatem, 8c mortale istud induerit immortalitatem , tunc liet illud, quod scriptum est : Absorpta est mors ad victoriam.
55. Ubi tua, 6 mors, victoria 5 ubi tuus; b fepulehrum, aculeus ?
5 6. Aculeus vero mortis est peccatum: vis autem peccati, Lex.
57. Deo autem habetor gratia,qui dat nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.
58. Itaque, fratres mei dilecti,stabiles estote, immoti,eminentes in opere Domini fernster, quum sciatis laborem vestrum non este inanem in Domino.

O CAPUT XVI.

Fabia exhortatione ad Eleemosynam, epistola
commendatione Timotheeii ist salutationibus clauditur.

P Orro de collecta in sanctos , quemadmodum ordinavi Ecclesiis Galatia;, ita&vos
re : sed spero temporis aliquantum mansurum me apud VOS, si Dominus permiserit.
8- 1 'ermanebo autem Ephesi usque ad Pentecosten.
9. Nam ostium mihi apertum est magnum. 5 c operosum, & adversarii multi
10. Quod si venerit Timotheus, videte, ut sine metu sit apud vos: opus enim Domini operatur ut St ego.
1 i.Ne quis igitur illum pro nihilo habeat: sed prosequimini eum cum pace, ut veniat ad me : exspecto enim eum cum fratribus.
; 12. Porro de Apollo, fratre, multum pre-
I catus sum eum, ut iret ad vos cum fratribus: | sed omnino non fuit 1 voluntas nunc eundi: 1 venturus est autem, quum tempus opportu- I num habuerit.
13. Vigilate, perstate in fide, viriliter agite, estote fortes.
14. Omnia vestra cum charitate fiant.
15 , Precor autem vos,fratres,nostis familiam Stephan« esse primitias Achajae, Sc sefe in ministerium sanctis addixisse.
id.Ut & vos subjiciamini talibus, & omnibus operam suam conferentibus, St laborantibus.
facite.
2. Primo quoque d e hebdomadis unusquisque vestrum apud fe seponat, recondens ut thesaurum, quod pro Dei benignitate licuerit : ne, quum venero, tunc collecta: fiant.
3. Postquam autem accessero,quoscunque probaveritis, hos mittam cum epistolis, ut perferant Hierosolymam beneficentiam vestram.
4. Quod si res digna fuerit, ut St ipse profi- «iscar, mecum proficiscentur.
Veniam autem ad vos, quum Macedoniam transiero. (Macedoniam enim pertran- libo.)
6 . Apud vos autem forsitan permanebo: aut etiam hybernabo : ut vos me prosequamini , quocunque proficiscar:
7. Nolo enim vos nunc in transcursu vide-
17. Gaudeo vero de adventu Stephan«, 8c Fortunati, St Achaici, quoniam isti defectum, vestri suppleverunt.
18. Reiociilarunt enim spiritum meum,ac vestrum. Agnoscite igitur eos, qui tales sunt.
19. Salutant vos Ecclesi* Ali*. Salutant vos in Domino multum Aquila, St Priscilla, cum Ecclesia, qu* est domi ipsorum.
20. Salutant vos fratres omnes. Salutate alii alios osculo sancto.
Lr. Salutatio manu mea Pauli.
22. Si quis non amat Dominum Jesum Christum, esto anathema,maran-atha.
2jj.GratiaDominiJe!uChristi Jit vobisium;
24. Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

Ad Corinthios prior, missa fuit Philippia per Stephanum.St Fortunatum,St Achaicum, 8c Timotheum.

Pauli Apostoli Epistola ad Corinthios II.

,vtns:p#;M'
jituswifa
tHpriiiSiW®
etriiF“ 1 “' anus i (eh

* fiiidtm
^patent
jtes ,qwi-
.„Dei W 6
ItfpOT
jltqMtnt
lobis i®'
jBS.Wf
1#^

CAPUT I. ,

paulus gaudet consolationem in afflidioni- hus perceptamdn afflidos refunderes excusat fe,'quod ad Corinthios non venerit. Aulus Apostolus Jesu Christi, per Dei voluntatem, Sc Timotheus frater, Ecclesi* Dei,qu* est Corinthi,una cum sanctis omni- fcus, qui sunt in tota Achaja.
r. Gratiajso vobis, St pax ä Deo patre nostro, St Domino Jesu Christo.
3. Benedictus esto Deus, ac Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater, inquam , ille miserationum, St Deus omnis consolationis:
4. Consolans nos in omni afflictione nostra : ut possimis in quavis afflictione pofitos consolari, ea ipsa consolatione, qua nos ipsos consolatur Deus.
5. Nam sicut exundant perpessiones Christi in nobis, itä per Christum exundat etiam consolatio nostra.
6 . Sive autem affligimur,pro vestra consolatione, ac salute affligimur; sive consolationem percipimus , conso/ationem percipimus pro vestra consolatione , qu* agit in vobis per tolerantiam earundem perpessionum, quas 8t nos perpetimur: St spes nostra firma est de vobis:
7. Ut qui sciamus vos, sicut consortes estis perpessionum, itä etiam consortes fore consolationum.
g. Non enim volumus vos ignorare, fratres, de afflictione nostra, qu* nobis evenit in Asia, nos supra modum gravatos fuisse supra vires, adeo ut prorsus animi penderemus, etiam quod ad vitam.
9. Sed ipsi apud nos decretum mortis habuimus, ne confideremus in nobis ipsis , sed in Deo suscitante mortuos :
to. Quique ex tanta morte nos eripuit, Sr eripit: in quo speramus , nos adhuc etiam ereptum iri;
ix. Unä conferentibus subsidiariam operam etiam vobis per deprecationem pro nobis» ut donum ex multis personis in nos Kkk a stUa-

iollatum, per multos celebretur gratiarum actione, pro nobis.
12. Nam gloriatio nostra hxc estjtestimo- nium videlicet conscienti* nostri , quod cum simplicitate, & sinceritate Dei, non cum sapientia carnali, sed cum gratia Del versati sumus in mundo, plurimum autem apud vos.
13. Non enim alia scribimus vobis, quam qu* legitis, aut etiam agnoscitis : spero autem vos etiam ad extremum agnituros.
14. Sicut & aliquatenus agnovistis nos gloriationem vestram esse , quemadmodum & vos nostra estis, in diem Domini Jesu.
15. Itaque hac fiducia prius volui ad vos venire, ut secundam gratiam haberetis:
16. Et per vos transire in Macedoniam, & rursum e Macedonia venire ad vos,8c a vobis deduci in Jud*am.
17. Hoc igitur, quum deliberarem, mim- nam levitate sum usus ? aut qu* delibero , secundum carnem delibero, ut sit apud me Etiam & Non ?
xg. Imo fidelis Deus novit sermonem nostrum apud vos non fuisse Etiam, & Non.
19. Nam Dei filius, Jesus Christus, qui inter vos per nos praedicatus est.ii? esi, per me, 8c Sylvanum.ac Timotheum,non fuit Etiam, Kc N011, sed Etiam fuit in ipso.
20. (Quotquot enim sunt promissionesDei, in ipso junt Etiam, 8c in ipso sunt Arnen, ad Dei gloriam per nos.
21. Porro, qui nos confirmat vobifeum in Christum, St qui unxit nos, Deus esi.
22. Qui etiam obsignavit nos ; indidi tque arrhabonem Spiritus cordibus nostris.
23 .Ego vero testemDeum invoco in meam animam, me idcirco nondum venisse Corinthum, quod vobisparcam.
24. Non quod dominemur vestr* fidei, sed quod administri simus gaudii vestri: nam fide statis.

C A P U T I I.

Prioria scripti apolopia. Kestpifcentt jam
Inceftuoso jubet veniam dari.

Oc autem apud me statui rursus cum tristitia non venire ad vos.
2. Nam si ego contristo vos, quis est igitur, qui exhilaret me, nisi is ipse, qui contristatus fuerit ex me ?
3. Et hoc ipsum vobis scripsi, ne quum venero , tristitiam capiam ex iis > de quibus oportebat me gaudere , confisus de vobis omnibus, meum gaudium, omnium vestrum gaudium esse.
4. Nam ex multa afflictione, Kt anxietate cordis scripsi vobis, per multas lacrymas: non ut tristitia afficeremini, sed ut cognosceretis chantatem, quam habeo summam erga vos.
5. Quod si quis tristitiam attulit, non mihi tristitiam attulit, sed quadantenus, ne iUum aggravem, vobis omnibus.
6. Sufficit istiusmodi homini illa increpatio, a pluribus illis profeBa.
7. Üt ^ contrario potius vos ei condonetis , eumque consolemini, ne quo modo redundante tristitia absorbeatur vir hujusmodi. Q
8 . Quapropter 'precor vos, «t rat am faciatis in illum «haritatem.
9. Nam in hunc finem etiam scripsi, ut cognoscerem probationem vestri, id est, an ad omnia obedientes sitis.
10. Cui verö quidpiam condonatis, & ego condono nam 8c ego, si quid condonavi, cui condonavi, propter vos id feci, in conspectu Christi, utrie superemur a Satana.
1 x. Non enim illius machinationes ignoramus.
x2. Porrö ,quum venissem Troadem, ad praedicandum Evangelium Christi , etiamsi ostium mihi apertum erat per Dominum, j non fuit remissio spiritui meo, eo quod noii 1 invenissem Titum, fratrem meum; ;
13. Sed quum illis valedixissem, abii in j
Macedoniam.]
14. Deo habetor autem gratia,qui facit,ut ! sernper triumphemus in Christo : 8c odorem i cognitionis fui manifestum facit , per nos I quovis in loco.
15. Nam Christi bona fragrantia fumus Deo : in iis, qui servantur, & 'fu iis, qui pereunt :
1 6 His quidem odor mortis ad mortem# illis vero odor vits ad vitam. Sed ad h*c quis idoneus ?
17. Non enim,ut plerique, cauponamur sermonemDei.sed ut ex sinceritate,sed ut ex Deo in conspectu Dei, de Christo loquimur,

CAPUT III.

Commendatur minister /pirituspr.< ministro
litereCy cum illi aperte pronuntient, quod
hi sub velo tradebant.

Ncipimus rursus nos ipsos commendare? aut num egemus,ut nonnulli, commenda- titiis epistolis apud vos, aut commemlatitiis . a vobis i
2. Epistola nostra vos estis , inscripta in cordibus nostris, qu* intelligitur, & legitur ab omnibus hominibus.

3. Dum manifestum sit, vos esse epistolam Christi, subministratam a nobis, inscriptam non atramento, sed Spiritu Dei vivi: non in tabulis lapideis, sed in carneis tabulis cordis.
4. Fiduciam autem hujusmodi habemus
per Christum apud Deum. :
5. N011 quod idonei fumus per nos ipsos, i ad cogitandum quicquam, velut ex nobis I ipsis : sed quod idonei fumus, id ex Deo est:
6. Qui etiam fecit, ut idonei essemus ministri novi pacti, non liter*, sed Spiritus: nam litera occidit, Spiritus autem vivificat.
7. Quod si mortis ministerium in literis positum, & informatum in lapidibus,fuit gloriosum, adeo ut non possent intentis oculis intueri filii Jifraeiis in faciem Mosis, propter gloriam illam faciei ejus, qu* nunc ut inutilis tollitur.
8. Qui non potius ministerium Spiritus erit gloriosum?
9. Nam si ministerium condemnationis suit gloriosum,multo magis ministerium ju- stiti* exundat gloria.
10. Etenim quod glorificarum fuit,ne glorificarum quidem fuit hac in parte, id esi> supereminentis illius glori* respectu
11. Nam si quod nunc ut inutile tollitur, fuit gloriosum, multo magis est gloriosum id, quod manet.
12.Itaque quum eiufmodispem habeamus, nmlu i« loquendo evideuki .4 utimur,
13,Nec

fflscrijfwj. W, Mittit
KiOMtftili) ! condoMt^ «i in tensjc itana.
ationeiijss
»Troidtjt
Ck'iüi , ta ptt Conii; leoito^j mu: dixissem,
iristoi&ota n facit, jts
iagrntiiis
SiiniSip
ortis «lins '
Mkttts
|ae,cai^ffi2
isitiMa
'iritblms.
II.
ummendarc i, ement otmnjatiii
dSiinbp!
rdstffetfisa notis, ia«
DtiviffiE' ristiMsad aliroi Uc
, velut st» is,iii!»Dtod
sedSprimaa
eniA®
(ieiiiaisi*
ipifillSJBj*
ctiataB®
joMofOi^
ISMJrt*
iis» #®®
uiiustcri'iB-
i parte,»® respeel» nutile »E®
itiljlwio

13. Nec sumas sicut Moses, //ut imponebat velamen faciei fu*, ne oculos defigerent filii Jisraelis ad finem ejus, quod nunc ut inutile tollitur.
J4. Itaque occalluerunt mentes illorum. Iram usque; ad diem hodiernum, in lectione Veteris pacti manet non retectum velamen HIud, quod in Christo inutile factum tollitur.
15. Sed ad hunc usque diem, quum legitur Moses, velamen cordi eorum impositum est.
16. Quando vero sese converterit ad Dominum , tolletur velamen illud.
17. Dominus vero Spiritus ille est : ubi autem Spiritus ille Domini, illic libertas.
18. Nos autem omnes retecta facie gloriam Domini, quasi in speculo intuentes, in eandem imaginem transformamur ex gloria in gloriam,sicut i Domini Spiritu.

CAPUT IV.

Veritatem amnibus conscient iü , non induratis per rfpoßolos iüuxiß'e : confeßores ejus
subjeiios cruci ; majori tamen consolatione, quam cruce sruituros.
Roptcrea, quum ministerium hoc habeamus,prout misericordiam conieqiiuti funus, segnes non fumus. *
2. Sed abrenunciavimus pudendis latebris, non cum calliditate ambulantes, neque falsantes sermonem Dei, sed declaratione veritatis commendantes nos ipsos, apud o- mnem conscientiam hominum in conspedhi Dei.
3. Quod si opertum est Evangelium nostrum, iis, qui pereunt,opertum est.
4. In quibus Deus hujus sectili excoecavit mentes, ?iempe in infidelibus, ne irradiet eos illustratio Evangelii gloria; Christi, qui est imago Dei.
■p^Non enim nos ipsos prodicamus, sed Christum Jesum eße Dominum : nos autem servos vestros propter Jesum.
6. Quoniam Deus, qui dixit, ut & tenebris lux splendesceret, is esi , qui splenduit in cordibus nostris, ad prsebendum lucem notitia glori* Dei, in facie Jesu Christi.
7. Habemus autem thesaurum hunc in testaceis vasculis, ut hxc hujus potenti* supereminentia sit Dei, & non ex nobis :
%. Dum in omnibus affligimur , at non coarctamur, ha'sitamus, at non prorsus haeremus :
cj. Pcrsequutionem patimur, sed in ea non deserimur : dejicimur, at non perimus:
10. Quolibet tempore mortificationem
Domini Jesu in corpore circumferentes , ut etiam vita illa Jesu in corpore nostro manifesta fiat. ...
11. Semper enim nos, qui vivimus, morti tradimur propter Jesum, ut etiam vita Jesu manifesta fiat in carne nostra mortali.
it. Itaque mors quidem in nobis agit,vita verö in vobis.
1;. Et quoniam habemus eundem Spiritum fidei fecundum illud, quod scriptum est : Credidi, 'S ideo loquutus sum : nos quoque Credimus, quamobrem

etiam loquimur.
14. Scientes fore, ut qui suscitavit Dominum Jesum, nos quoque per Jesum suscitet, tk sistat vobiscutn.
jj. Nam ha!c omnia propter vos fiunt, ut gratia illa amplificata, pluribus gratias agentibus exundet in gloriam Dei.
16. Propterea non segnescimus : sed etiamsi externus homo noster corrumpitur, internus tamen renovatur in dies.
17. Illico enim prsteriens levitas afflictionis nostrae, excellenter excellentis gloriae pondus sternum conficit nobis.
18- Dum non spectamus ea, quae cernuntur, sed ea, quae non cernuntur: nam quae cernuntur , temporaria sunt: at, qua: non cernuntur, aeterna.
________ ,
Peregrinantes in tabernaculo corporis, ab- efie d Chrifio ; per dpofiolos autem vocari ad Christum, qui in spiritu, novitate
vita: esi cognoscendus
S Cimus enim nos, si terrestris hujus domus nostra: tabernaculum dissolutum fuerit, aedificium ex Deo habituros, domicilium videlicet non manu factum, sternum in coelis.
2. In hoc etenim suspiramus, expetentes domicilio nostro, quod e coelo est, superin- dui.
3. Siquidem etiam induti, non nudi repellemur.
4. Etenim, qui sumus in hoc tabernaculo, suspiramus gravati : in quo confiituti non cupimus eo exui,sed superindm, ut absorbeatur mortalitas ä vita.
5. Porto Deus u esi, qui nos ad hoc ipsum condidit, qui etiam dedit nobis arrhabonem Spiritus.
Ü. Confidenti igitur animo fumus semper, St scimus, nos dum adsumus m corpore, pe- regri abefle ä Domino :
7. (Per fidem enim ambulamus, non per adspectum:
8- Confidenti autem animo sumus : sed gratum est nobis potius abesse ü corpore, & adesse apud Dominum.)
9. Quapropter etiam contendimus,ut hic praesentes, & hinc absentes, ipsi placeamus.
10. Omnes enim nos manifestos fieri o- portet coram tribunali Christi, ut unusquisque reportet, qua: in corpore fecerit, congruenter ad id, quod fecerit, sive bonum, sive malum.
ii. Scientes igitur terrorem illum Domini, homines ad fidem adducimus, Deo autem manifesti fumus : St spero nos etiam conscientiis vestris manifestos esse.
12. Non enim iterum nos ipsos commendamus vobis , sed vobis occasionem praebemus gloriandi de nobis : ut habeatis, quod dicatu adversus eos, qui in facie gloriam captant, at non in corde.
13. Nam sive insanimus, Deo mfaninms .- sive fana mente fumus , vobis fana mente fumus.
14. Charitas enim illa Christi constringit nos :
15. Ut qui hoc statuerimus, si unus proo- mnibus mortuus fuit, nempe istos omnes fuisse mortuos, & illum pro omnibus mortuum esso,ut,qui
vivunt, :ostha,- non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, Sc susoitatus est.
16. Itaque nos posthac neminem novimus fecundum carnem: quod si etiam novimus K k k 3 Chii-

Christum secundum carnem , nunc tamen non amplius novimus.
17. Si quis igitur est in Christo, nova res condita est vetera praeterierunt : ecce nova facta sunt omnia.
ig. Haec autem omnia sunt ex Deo , qui reconciliavit nos sibi per Jesum Christum, deditque nobis ministerium reconciliationis:
19. Nempe , quia Deus erat in Christo munclum reconcilians sibi, non imputando eis offensas eorum : pofuitque in nobis sermonem illum reconciliationis.
2.0. Itaque nomine Christi legatione fungimur, £j 7 velut Deo vos rogante per nos.o- ramus Christi nomine, reconciliamini Deo.
21. Fecit enim , ut qui non novit peccatum, pro nobis peccatum esset , ut nos efficeremur justitia Dei in eo.
mihi pro filiis, ac filiabus : dicit Dominus o- mnipotens.
CAPUT VI.
Ministerium cruce ;S virtute instgniter commendatur ; istf ab infidelium commercio
dissuadetur.
CEd & M operam nostram ei accommo- ^ dantes, hortamur , ne frustra gratiam Dei receperitis.
x. (Dicit enim Dcux-. Praestituto tempore accepto exaudivi te , & in die salutis succurri tibi: ecce nunc est praestitutum illud tempus acceptum, ecce nunc dies salutis.)
3- Nullam ulla in re prsbentes impinpen- di causam , ne vituperetur ministerium
4. Sed in omnibus nos approbantes , ut Dei ministri in tolerantia multa , in Missionibus , in necessitatibus, in angustiis ,
5. In verberibus, in carceribus , in ex agitationibus , in laboribus > in vigiliis, m jejuniis.
6. Cum castitate, cum notitia,cum ira: cohibitione , cum benignitate, cum Spiritu sancto, cum charitate minimi simulata,
7. Per sermonem ventatis , per virtutem Dei, per arma justitis a dextris, ac sinistris.
g. Per gloriam & dedecus, per convicia & laudes : ut impostores, 8c tamen veraces :
9. Ut ignoti,& tamen noti : ut morientes, 8c ecce vtvimus, ut qui castigamur, nec tamen morte afficimur:
10. Ut tristes > semper tamen gaudentes : ut pauperes, sed multos ditantes : ut nihil habentes , sed omnia obtinentes.
11. Os nostrum apertum est erga vos, Corinthii, cor nostrum dilatatum est.
12. Non habitatis angusti in nobis: sed angusti estis in visceribus vestris.
13. Loquor autem ut filiis de pari compensatione. Dilatamini & vos.
14. Ne impari jugo copulamini cum infidelibus : quod enifti consortium justitiae cum legis transgressione i Sc quae communio lucis cum tenebris ?
15. Et qua concordia Christo cum Be- lial i aut qua: portio fideli cum infideli ?
id. Et qua: consensio templo Dei cum si- mulachris i nam vos templum estis Dei viventis : sicut dixit Deus: Habitabo in eis, & inambulabo : & ero illorum Deus, & iosi erunt mihi populus.
J 7 * Quapropter exite e medio eorum, & »«paramini, dicit Dominus , & impurum ne attingite, tum ego excipiam vos .- Ii- Ei ero vobis pro patre, & vos eritis
CAPUT VII.
Se ex amore fecisse, quod contrifiarit ipso: t nec poenitere ; quoniam tristitia eorum fecundum Deum fuit , (S in bonum cefiit.
H As igitur promissiones quum habeamus, dilecti, purificemus nos ab omni inquinamento carnis , ac spiritus , ad sinent perducentes sanctimoniam in timore Dei. _ x. Recipite nos , neminem injuria affecimus , neminem corrupimus, neminem qus- stui habuimus.
3. Ad condemnationem ziestrihocnoa dico : nam ante dixi vos in cordibus nostris esse , ad commoriendum , 8c convivendum.
4. Multa est mihi loquendi libertas apud vos , multa mihi gloriatio de vobis : impletus sum consolatione : vehementer super- abundo gaudio in omni afflictione nostra.
5. Etenim, quum venissemus in Macedoniam, nullam habuit remissionem caro no. stra, sed in omnibus fuimus afflicti : foris fuerunt pugnae , intus metus.
6. Sed qui consolatur abjectos,consolatus est nos, nempe Deus, adventu Titi.
7, Non solum aqtem adventu illius, sed «feriam consolatione, quam ille accepit ex vobis, quum renunciaret nobis vestrum vehemens desiderium , vestrum luctum , vestrum super me ardorem adeo, ut magis gavisus fuerim.

_. Nam etiamsi vos contristavi per epistolam , non mc pcenitet , etiamsi pcenitue- rit, (video enim epistolam illam, tametsi ad tempus , vos contristasse.
9. Nunc gaudeo , non quod contristati fueritis , sed quod contristati fueritis ad resipiscentiam: nam contristati fuistis fecundum Deum, ut nulla in re damno affecti fueritis ex nobis.
10. Nam,qux fecundum Deum est tristitia , ea resipiscentiam efficit ad salutem , cujus nunquam poeniteat : a> mundi tristitia mortem efficit. /
ii. Ecce enim istud ipsum, quod secundum Deum contristati fuistis > quantum in vobis effecit studium i imo defensionem, imo indignationem, imo timorem, imö vehemens desiderium , imo zelum , imb vindicationem i per omnia testatum fecistis, vos esse puros in hoc negotio.
12. Itaque etsi scripsi vobis,non scr pfi vobis effis respectu, qui injuriam fecerat,nec ejus respectu , qui injuria affectus fuerat: sed ut apud vos manifestum fieret studium illud nostrum pro vobis in conspectu Dei.
13. Propterea consolationem accepimus ex consolatione vestri: sed quam plurimum gavisi fuimus ob gaudium Titi , quod refo- ciliatus sit spiritus ejus ab omnibus vobis ;
14. Et quod , si quid apud eum de vob« gloriatus sum, non fui pudefactus, sed ut omnia vere loquuti fumus vobis , ita & gloriatio nostra, qua usus eram apud Titum, vera comperta sit:
r$. Et viscera ejus eo amplius erga vos affbila sint,memoria repetentis omnium vestrum obedientiam, & ut cum timore, ac tremore ipsum exceperitis.
ifi.Gau-

vßitiinit,. i knum s:'t
PM habö, ras ib QXr liti», adfe
M injmiit
SiBfflilKSjj
i tf/ih «• ordibus coi;;: [conwaii endi liberti-) de vobis:-, ehemeiiiK Mioneis; Inu is Ita
liliioiim ir. ims
:tllS,
bjetios,;(rl 3 tatu Titi, tata ifeä illea;;e|iitav.- ibis rata; e M klm, w o, utmgis
itai fei si tasiymti . ita, WE
jtiiasntistii
itifslsfaa
niwaifcte
iit Dentit Sastl «Ia:,:
ijttdtä.
ifiim, quiei fc
imo ietittiK itimoro ,® 1 j lelutn i iw t- MmkiÄ 9 0.
robiSiMjäp ili« fe®'j ufotoliiSfc'
itrttiMis*
MjSlK!
Eßiiquodtr jj omnib ® 1
indemni? idefita'j? vobtSsi^V am apud If^
eö tlß c ■ejettsts«" ut.«® 94 '

1 6. Gaudeo igitur quod penitus confidam
de vobis.

CAPUT VIII. '

Macedonum , cjf Christi exemplo ai Eleemo- synai exhortatio.

P Orrö notam facimus vobis,fratres, gra- tiamDei prarstitamEcclesiis Macedonum: 2. Aempe in multa exploratione afflictio- nis exundans gaudium ipsorum, Si profundam eorum paupertatem exundasse in copiosam benignitatem ipsorum.
3 - Nam pro viribus (testor,) atque supra vires voluntarii fuerunt -.
4 - Multis cum precibus nos deprecantes, ut hanc beneficentiam . Si societatem hujus ministerii sanctorum causa subeundi , in »os reciperemus.
At non prout sperabamus, ita. fecerunt. sed ferner ipsos dediderunt primiimDomino, deinde Si nobis per Dei voluntatem:
6. Ut adhortaremur Titum , ut sicut ante coepit ita etiam absolvat apud vos hanc quoque beneficentiam.
7 - Itaque sicut omnibus abundatis , nempe fide , & sermone, & cognitione , & omni studio, Sc vestra in nos Charitate, videte , Ut hac quoque gratia abundetis.
8- Non ex imperio dico , sed aliorum studio, vestra: quoque dilectionis sinceritatem reddens exploratam.
p. Nostis enim beneficentiam Domini nostri Jesu Christi, eum videlicet propter vos pauperem factum esse, quum esset dives , ut vos illius paupertate ditesceretis.
io. Et sententiam in ea re meam dico: nam hoc vobis conducit, qui non solum facere, sed etiam velle ante coepistis anno superiore.
ii. At nunc etiam illud iplum facere absolvite : ut sicut adfuit promtum illud Velle ; ita etiam adfit ipsum perficere ex eo, quod habetis.
ia. Etenim si priiis adsit promtus animus aliquis acceptus est pro eo, quod habet, non pro eo , quod non habet.
ij. Non enim übro , ut aliis sit relaxatio, vobis autem afflictio: sed ut pari conditione, quod vobis fuperest , suppleat hoc tempore , quod iliis deeit.
14. Ut St quod illis fuperest , suppleat, quod vobis deest, ut fiat squalitas.
15. Sicut scriptum est ; Qui multum co!L- pit > plus non habuit, Si qui paululum, minus non habuit.
16. Gratia vero habetor Deo , qui cordi Titi indidit idem studium pro vobis :
17. Quod tum exhortationem illam gratam habuit, tum vero, quod majore studio ultro ad vos iter suscepit.
ig. Misimus autem una cum eo fratrem illum, cujus laus est in Evangelio per omnes Ecclesias.
19. (Nec id solum, sed etiam suffragiis delectus est ab Ecclesiis socius peregrinationis nostra:; cum hac beneficentia, qus administratur a nobis ad ipsius Domini gloriam , St comprobandum promtum animum vestrum.)
20. Vitantes hoc , ne quis nos vituperet jfl hac ubertate, qu* administratur a nobis, si. Ut qui procuremus honesta non soliim
in conspectu Domini, sed etiam m conspectu hommum.
22. Misimus autem cum eis fratrem nostrum , quem faepd in multis probavimus studiosum, nunc autem multö studiosiorem» ob multam meam fiduciam in vobis.
23. Sive de Tito quxntur , socius meus
esi,Si apud vos adjutor: sive de fratribus nostris , levati sunt Ecclesiarum > <5 gloria Christi. 0
24. Itaque demonstrationem charitati* vestra:, St nostrae de vobis gloriationis edite in eos , in conspectu Ecclesiarum.

C A I' U T I X.

Continuatur exhortatio ad liberalitatem eleemosynarum.

N Am de ministerio , quod sanctis exhibetis, supervacaneum est mihi scribere vobis.
2. Novi enim promtum animum vestrum» quem de vobis jacto apud Macedones, A- chajam videlicet paratam effe ab anno superiore : St ex vobis orrta zelus provocavit complures.
3. Misi autem hos fratres , ne gloriatio nostra de vobis inanis fiat hac in parte:ut (sicut dicebam) parati sitis :
4. Ne quo modo, si me cum venerint Macedones , St invenerint vos imparatos, nos pudefiamus (ut ne vos dicam) in confidentia ista gloriationis.
5. Itaque necessarium duxi adhortari hos fratres, ut priores venirent ad vos > St prius absolverent antea denuntiatam beneficentiam vestram, ut ea sit parata, ita ut beneficentia , St non ut extortum aliquid.
6 . Hoc autem dico : Qui serit parc£, parce etiam metet: & qui serit benigne, benigni etiam metet.
7. Quisque sicut praeoptat corde, ita agat, non ex tristitia, aut ex necessitate : nam rilarem datorem diligit Deus.
g Potens est autem Deus efficere, uto- mms gratia in vos exundet: ut in omnibus omni tempore omne , quod sufficiat, habendes exundet s ad omne opus bonum:
, . Si-ut scriptum est: Dispersit , dedit -auperibus : Justitia eius manet in sceu- lum.
10. Qui autem suppeditat semen serenti 8c panem ad esam suppeditet, 8 i multiplicet sementem vestram, & augeat fructus ja« stiti* vestr*
11. Vebis omni modo ditatis ad omnem benignitatem, qu* per nos efficit, ut grati* agantur Deo.
11. Nam ministerium functionis istius' non solum simplebit > qu* sanctis desunt, sed etiam exundat per multas gratiarum a» ctiones apud Deum exhibita c , per approbationem istius ministerii.
13. Deum glorificando de submissione confessionis vestr* «t Evangelio Christi,df- que benigna in se , & in omnes communicatione.
14. Ef per ipsorum deprecationem pro vobis, propenso vos amore diligentium, propter excellentem gratiam l 5 ei in vobis.
15. Gratia autem habetor Deo soper inenarrabili suo dono.
CE

C A P U T X.

Arma !S Armatur /i Cbrifti anorum.

C /Eterüm precor vos per lenitatem illam & aequitatem Christi, ego ipse Paulus, qui coram quidem fummisso animo sum inter vos , absens vero sum erga vos confidens.
2. Hoc autem deprecor, ne praesens confidenter agam fiducia, qua existimor audax fuisse in quosdam, qui de nobis existimant quasi fecundum carnem ambulemus.
3. Nam in carne, non tamen secundum carnem ambulantes, militamus.
4. Arma enim militia: nostrae non carnalia sunt, sed divinitus valida ad destrudtio- nem munitionum.
5. Ratiocinationes evertendo, omnemque sublimitatem, quae sefe extollit adversus cognitionem Dei : Sc in captivitatem redigendo omnem cogitationem ad obedien- dum Christo :
6. Et paratum habendo, quo vindicemus omnem contumaciam , postquam impleta fuerit vestra obedientia.
7. Quk ob oculos sunt aspicitis ; siqnis apud se confidit se Christi elfe, hoc vicilsim reputet ex se se, quemadmodum ipse Christi esi, ita St nos Christi ejfe.
_ 8. Nam si amplius etiam quippiam glo- rier de potestate nostra , quam dedit Dominus nobis ad xdificationem, ac non ad destrurtionem vestri, non pudefiam.
9. Ne videar ceu perterrefacere vos per epistolas.
10. Nam epistola: quidem (inquiunt) graves sunt, & valida:: sed prxsentia corporis infirma efl , Sc sermo esi nihili.
II. Hoc reputet, qui istiusmodi e/ 7 , quales fumus sermone per epistolas,qunm absumus , tales etiam nassere re ipsä, quum aderimus.
12. Non enim audemus nos adjungere , vel conjungere cum quibusdam, qui se ipsos commendant: sed non intelligunt, quod ipsi sese metiuntur se ipsis > & sibi ipsis sefe comparant.
13. At nos non gloriabimur de i's , quad Mensur« noflr.e non sunt , sed secundum modum nabis ad regulam admensum , id efi ejus, quam distribuit nobis Deus mensura:, ■gloriabimur nos pervenisse ad VOS etiam usque.
14. Non enim quasi non pervenerimus usque ad vos , extendimus nos ipsos ulträ, quam deceat: nam usque ad VOS etiam pervenimus in Evangelio Christi.
15. Nequaquam dc iis, qua: mensur« no- flrx non sunt, gloriantes , id est, de alienis laboribus: sed sperantes, fo ce, ut, augci -ente side vestra, in vobis amplificemur'in attributa nobis nostra mensura ad exundantiam usque.
id. Ut in iis region bus , qux ultra vos sunt, evangelizem : non ut in alteri attributa mensura - de praeparatis gloriemur.
17. Cxteriim , qui gloriatur , in Domino glorietnr.
. '8 Non enim, qui se ipsum commendat, ss probandus est, sed is , quem Dominus ■commendat.
OS) o<Jg®

CAPUT XI.

Inftituit sui cum Pseudoapoftolis comparationem , (s excusat se iUie.

U Tinam sufferretis paulisper insipientiam meam : imo etiam sufferte me.
2. Afferto enim vos Dei «mulatione. A- ptavi enim vos quos uni viro, ut virginem puram sistam, nempe Christo:
3. Sed metuo , ne quo modo, sicut serpens ille Evam seduxit calliditate sua , itu corrupta: cogitationes vestrae degenerent a simplicitate, qua: est in Christo.
4. Enim vero si veniens quispiam alium Jesum praedicet, quem non praedicavimus, aut fi Spiritum alterum accipiatis , quem non acceperatis : aut Evangelium aliud, quod non receperatis, bene illum toleraveritis.
5. Puto cmm me nihilo inferiorem fuisse summis Apostolis.
6 . Quod si rudis sum sermone, non tamen sum rudis cognitione: sed omnino manifesti farti sumus in omnibus apud vos.
7. Num peccavi, quum ipse me submitterem, ut vos eveheremini i ideft , quod gratuito Evangelium Dei evangelizavi vobis.
8. Alias Ecclesias spoliavi, accepto ab eis stipendio , ut vobis inservirem : & quum apud vos essem, St egerem , non obtorpui cum cujusquam incommodo.
9. Quod'enim mihi deerat, suppleverunt fratres, quum venissent i Macedonia: & in omnibus me conservavi vobis minime onerosum, St pnestabo.
10. Est veritas Christi in me, quod hae gloriatio non obstruetur in me, in regionibus Achaja.
ii. Quapropter ? an quod non diligam vos i Deus novit.
Sed quod facio, etiam faciam: ut amputem occasionem iis , qui exoptant occasionem, ut in eo, A: quo gloriantur, inveniantur quales, & nos.
13. Nam istiusmodi pseudoapostoli operarii dolosi sunt, transfigurantes se in Apostolos Christi.
14. Neque id mirum ? ipse enim Satanas se transfigurat in Angelum lucis.
15. Non magnum est igitur, si etiam ejus ministri transfigurant se tanquam fitit ministri justitia: quorum finis erit secundum opera ipsorum.
16. Rursum dico, ne quis me putet desipientem esse : alioquin velut desipientem recipite me , ut paululum quiddam & ego glorier.
17. Quod dico,non dico secundum Do» minum, sed ut desipiens, in fundamento hujus gloriationis.
18. Quandoquidem multi gloriantur fecundum carnem, & ego gloriabor.
19. Libenter enim suffertis desipientes, quod sitis sapientes.
20. Suffertis enim, si quis vos in fervi« tutem adigit, si quis exedit , si quis ftipen- dium accipit, si quis attollit sese , si quis vos in faciem cxdit,

21. Contumelia:respedtudico:sicutiquoti nos infirmi fuimus: Imö in quocunque audacia uti velit aliquis t ut desipiens loquor) audacia St ego uti velim :
22. Hcbrafi sunt l sum St ego: Jisraelitr
fiutt t
j S , fern
H, E» itptofimdo
lifoit» a*, per: pito >
i iivitatib dis 'm ro Ites.
17. In 1 pe, in fani fert >!
k «>l
firpet ag fingens,, siis.
ij. Qu muss qui arari
jo. Si firmitatis 31. Df Christi i>e
mentiri, p. Dam 5 tgis,[)ßi in, capio IbScdp siifafmi
fiipw I m injii /"Lori VJ ni# tiones I 2. Nc quatuor. extra cc in tettin
i*<
ctrpore novit.;
, 4 - ittcffab
qui. q. St ne ipf litatib i St tf.ens: fe;ai)r,
;.ij pia las, i nec rar.
absei
b
nam
sumi
POfil

S /Wii mu, 'te,
- Mjiaiiij *tt me, 'llMljtiojlj.] i Lt viir-
Oifaltfe) ; f«i, it®
'tispifflih 1 patifana apiatis, fl
«gtfal i;
tefcnfc
infetioitii
tone, noi ia imnino eo apud vos. se mefite
Jtfaavii® iJeceptus 'emt&p am olea
iUixiona: robis mitii-
:,H«Ö4te
suitiicji-
noti dili^j
i facism: ata exoptint*} [loriffl®»
utejolMit?
rutesseti^
fetniinSttia
lucis,
«,stiti««
liqua pai. erit fcaia
lut dchis piAteJuS
seatlo Cs 'n fiainO
inteloftit feros in i* i quis fi? sefe.lf
ieoWl
«Jili#
* /*t.

lunt: sum , Sc ego femen Abrahams sunt: Junt Sc ego:
23. Ministri Christi sunt ? (desipiens loquor) superior sum ego : in laboribus amplius : in plagis supra illos ; in carceribus amplius : in mortibus saepe.
24. A Judaeis quinquies accepi quadragenas plagas, unä minus.
25. Ter virgis caesus fui, semel fui lapidatus , ter naufragium feci, nodem, ac diem in profundo egi:
2 6. In itineribas saepe/«;, in periculis fluminum, periculis latronum, periculis a meit gentilibus , periculis a Gentibus, periculis in civitatibus > periculis in solitudine, periculis in mari , periculis inter falsos fratres. •
27. In labore, & aerumna, in vigiliis saepe, in fame, & siti , Sc in jejuniis saepe , in frigore, St nuditate.
28. Absque iis , qua; extrinsecus eveniunt, urget agmen illud, in me quotidie consurgens, id est, solicitudo de omnibus Ecclesiis. 0
29. Quis infirmus est,quin ego sim infirmus i quis offendiculo allicitur, quin ego urar ?
30. Si gloriari oporteat, de iis, quae in- sirmitatisctnea: sunt, gloriabor.
31. Deus Sc Pater Domini nostri Jesu Christi benedictus in secula, novit me non mentiri.
32. Damasci, Ethnarcha , nomine Aret» Regis , praesidio tenebat Damascenorum urbem , cupiens me prehendere :
33. Sed per fenestram, in corbe fune demissus fui per moenia, Sc ejus manus effugi.

CAPUT XII.

Jsaptios Vauli. Stimulu-s carnis. Gloriatio in infirmitatibus> ISpaffionibus Loriari sane non convenit mihi : veniam enim ad apparitiones, Sc revelationes Domini.
1. Novi ’’ominem in Christo ante annos quatuordecim, (an in corpore , nescio : an extra corpus , nescio : Deus novit) raptum in tertium usque coelum.
3 Et novi hujusmodi hominem (an in corpore, an extra corpus , nescio : Deus novit.)
4. fi aptum fuisse in paradisum , Sc audiisse ineffabilia verba, qu* non liceat homini loqui.
5. Super ejusmodi homine gloriabor :de me ipso vero non gloriabor , nisi in infirmitatibus meis.
6 . Si enim voluero gloriari, non ero desipiens : veritatem enim dicam : sed parce loquor, ne quis de me reputet supra id, quod cernit, eße me , aut quod

audit ex me.
7. Et ne supereminentia revelationum lu- pra modum efferrer , datus est mihi surculus , infixus carni, nempe angelus Satan, ut me colaphis csdat , ne supra modum efferar.
8. Super hoc ter Dominum rogavi , ut abscederet ä me.
9. Sed dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea, nam potentia mea per infirmitatem consummatur. I-ibentilTime' igitur gloriabor pofiiis de infirmitatibus meis , uf tanquam
in tabernaculo inhabitet in me potentia Christi.
jo-.r/opterea acquiesco in infirmitatibus, in injuriis, in necessitatibus, in persequutio- nibus » in angustiis pro Christo : quum enim infirmus sum, tunc potens sum. r
r r -. Fui desipiens in gloriando : vos me coegistis , nam ego debueram a vobis commendari : nulla enim in re inferior fui summis Apostolis, etiamsi nihil sum.
ii. Indicia quidem Apostoli edita sunt apud vos cum omni tolerantia, per signajSc prodigia, Sc virtutes.
13. Nam quid est, in quo fueritis inferiores reliquis Ecclesiis, nisi quod ego ipse non obtorpui cum vestro incommodo i condonate mihi hanc injuriam.
14. Ecce tertio paratus sum venire ad vos, nec cum vestro incommodo obtorpescam:- non enim quxro, qux vestra sum , sed VOS: non enim debent filii parentibus, sed parentes filiis thesauros recondere.
15. Ego vero libentissime sum tum impendant, Sc expendar pro animabus vestris: etiamsi plurimum vos diligensminiis diligar.
16. Sed esto, eg o vos non gravavi : Sed quod sim callidus, dolo vos cepi.
17. Nunc per quenquam eorum, quos misi ad vos, quaestui vos habui i
18. Precatus sunt Titum, & cum eo misi fratrem: num aliqua in re vos quxstui habuit Titus: nonne eodent spiritu ambulavimus ? nonne iisdem vestigiis i
19. Rursum putatis, quod nos vobis excusemus ? in conspectu Dei , in Christo loquimur : omnia autem haec, dilecti, pro vestri aidificatione.
20. Nam metuo, ne quando , quum venero , non quales velint, repenam vos , & ego reperiar vobis , qualem nolitis: ne quando fint lites,aemulationes,excandescentia;,rixae, obtrectationes, susurri, rumores, tumultuationes.
11. Ne me, postquam iterum venero, deprimat Deus meus apud vos , Sc lugeam multos eorum, qui antd peccarunt, nec resipuerunt super impuritate, Sc scortatione,& lascivia, quam patrarunt.

CAPUT XII 1. '

Afui ipsorum examineproba tJpoßolatus fui tVSpßyl&V , (S 1 auäoritatcm , qui posset uti.
T Ertid jam venio ad vos. Ex ore duorum testium , aut trium firmum erit omne verbum.
2. Pra-dixi, & secundö prxdico ut priesen s , Sc absens nunc scribo iis , qui ante peccarunt, Sc reliquis omnibus, fore ut, si denuö venero , non parcam,
3. Quandoquidem experimentum quaeritis in me loquentis Christi, qui erga vos no* infirmus,sed potens est in vobis.
4. Nam etsi crucifixus fuit ex infirmitate, vivit tamen ex potentia Dei : nam Sc infirmi fumus in eo, sed vivi erimus cum eo ex potentia Dei apud vos.
5, Vos ipsos tentate, an sitis in fide, vos ipsos explorate : ännon agnoscitis vosmet ipsos videlicet Jesum Christum in vobis esse? nisi rejectanei estis.
KklVj 6. At

< 5 . At spero fore, ut cognoscatis, nos non
esse rejectaneos.
7. Opto autem ä Deo, ne quid mali faciatis : non, ut nos probi appareamus, sed ut quod bonum est, faciatis, nos vero velut re- Jectanei simus.
8. Non enim possumus quicquam adversus veritatem, sed pro veritate.
9. Gaudemus enim, quum nos infirmi fumus , vos autem validi estis : hoc autem etiam optamus , vestri •videlicet connexum.
10. Propterea h*c absens scribo , ne praesens prxcisä severitate utar ex auctoritate, quam dedit mihi Dominus ad aidificatio-
nem , ac non ad destructionem,
11. Quod reliquum est, fratres, gaudete, compingimini, consolatione fruimini, idem sapite, in pace agite: & Deus charitatis, ae pacis erit vobiscum.
12. Salutate alii alios osculo sancto. Salutant vos sancti omnes.
13. Gratia Domini Jesu Christi, Ac chari- tas Dei, 8c communicatio Spiritfis sancti sit cum omnibus vobis. Arnen.

Ad Corinthios posterior , fuit scripte Philippis, urbe Macedoniae , per Titum, & Lucam.

Pauli Apostoli Epistola ad Galatas.

CAPUT I.

Galatx mutabiles. Evangelii auclaritas.
Chronicum Pauli.

Aulus Apostolus (non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum , ac Deum Patrem, qui suscitavit eum ex mortuis.)
2. Quique mecum sunt omnes fratres , Ecclesiis Galatix.
3. Gratia vobis,& pax a Deo Patre, 5 c Domino nostro Jesu Christo:
4. Qui dedit lernet ipsum pro peccatis nostris,ut eximeret nos ex prxsenti seculo malo, secundum voluntatemDei.ScPatris nostri.
5. Cui Jit gloria in secula seculorum.Arnen.
6 . Miror vos ita cito, deserto eo, qui vo- «avit vos in gratiam Christi, transferri in aliud Evangelium :
7. Quod non est aliud : sed nonnulli vos turbant , Ac volunt invertere Evangelium Christi.
g. Sed etiamsi nos , aut Angelus e coelo evangelizet vobis prxter id , quod vobis evangelizavimus, anathema esto.
9. Ut ante diximus, etiam nunc iterum dico: Si quis vobis evangelizaverit prxter id, quod accepistis » anathema esto.
10. Nunc enim utrum homines, an Deum audiendum suadeo , aut quaero hominibus placere i Enimverö, si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.
11. Notum autem vobis facio, fratres, Evangelium illud, quod est a me evangeliza- *iun, non esse fecundum hominem.
12. Neque enim ego ab homine id acce i, neque edoctus sum , sed illud per revelationem Jesu Christi.
13. Audistis enim > quomodo versatus sim olim in Judaismo, me •videlicet supra modum persequutum esse Ecclesiam Dei.Sc eam vastasse:
14. Et profecisse in Judaismo supra multos coLvos meos in gente mea, summe affectans traditiones,a Patribus meis profectas.
15. Quando vero libuit Deo,qui separaverat me ab utero matris mea;, & vocavit per gratiam suam;
1 'i. Revelare Filium suum in me, ut evan- gelizarem ipsum inter Gentes, non statim praeterea contuli cum carne, & sanguine.
17.Neque redii Hierqsolymam ad eos, qui ante me fuerunt Apostoli -. sed abii in Arabiam, ac dentio reversus ftim Damascum.
18. Deinde tribus post annis redii Hiero- solymam, ut viserem Petrum : 8t permansi apud eum dies quindecim.
19. Alium autem ex Apostolis non vidi quenquam. nisi Jacobum, fratrem Domini.
20. In iis porro, quae scribo vobis, ecce in conspectu Dei teflor me non mentiri.
21. Deinde veni in regiones Syriae, & Ciliciae.
22. Eram autem ignotus facie Ecclesiis Judxae, quae erant in Christo.

23. Sed solum audierant ,qui dicercnteQui persequebatur nos aliquando, mmcevange- lizat fidem, quam olim vastabat:
24. Et glorificabant Deum de me.

CAPUT II

Chronicum Pauli continuatur, juflificati» evangehc'a asseritur. Paulus Apoflolus Gentium , ut Petrus Judaeorum.

D Einde interjectis annis quatuordecim, rursum ascendi Hierosolymam unä eunt Barnaba, assumto simul &t Tito.
2. Ascendi autem ex revelatione, & exposui eis Evangelium, quod praedico inter Gentes : sed privatim iis , qui sunt in pretio, ne quo modo frustra currerem, aut cucurrissem .
3. Sed neque Titus,qui mecum erat,quamvis esset Gracus, coactus fuit circumcidi:
4.Nempe propter irreptitios falsos fratres, qui fuerant clam ingressi ad explorandum libertatem nostram, quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem adigerent.
5. Quibus ne ad momentum quidem nos subjiciendo cessimus: ut veritas Evangelii permaneret apud vos :
6 . Ab iis autem, qui existimantur esse aliquid, quales olim fuerint, nihil mea refert, personam hominis Deus non accipit, Nam qui sunt in pretio, nihil mecum praetere« contulerunt.
7. Imo i contrario, quum vidissent mihi concreditum fuisse Evangelium praeputii, sicut Petro circumcisionis:
8. Nam qui efficax fuit per Petrum ad Apostolatum circumcisionis , efficax fuerat etiam per me apud Gentes.)
9. Quumque cognovissent gratiam mihi datam, Jacobus, Ac Cephas, Sc Johannes, qui existimantur este columna', dexteras societatis dederunt mini,ac Barnaba:: ut nos apud Gentes, ipsi vero apud circumcisos , Apopo- latu fungerentur.
10. So»

faw.f*
'Mniini, j '«»staks
“i° sancit, |
»illü,äiä
SpiritB sc a.
*. sah fa
edonis.pg
icatn,
SMtW
itas.
innis reö rair.Jcjd
Apostolis IW! fratrem te itewüüK '/! nestiri. »es Sprit,fc
BfMtJtä
o,
smttmg
it:
de ut.
r> rTjMftijife
l«lu /ifi/iS ,inm. i qjutuordei [olpiMjac Tito.
mlitioüiSt iod pr#iar pisant inpa: rretiiSUffli
ie.tm stups aircircasä riosralfaft« id txptac habena hüt tu adigereU Itlffl f«ÜK> veritis £js?
ftiiitttüs nihil na nfr- 101 i~X N.
maj/nw
jrffftsf INI prsept
ptt Petffii! elarf»
)
grati» e
(i'exreas» ih*!Ut*r jjjiisc! > 4 r ""

ro. Solüm monuerunt , ut pauperum meminissemus •. quod & ipsum studui facere jr. Quum autem venisset Petrus Antiochiam, in os ei obstiti, eo quod condemnandus esset.
12. Nam antequam venissent quidam a Ja- cobo, una cum Gentibus edebat: quum autem venissent, subterfugiebat, ac separabat se se ab eis , metuens eos, qui erant ex circumcisione.
13. Ac simulabant unä cum eo reliqui etiam Judari, adeo ut Barnabas quoque simul abduceretur eorum simulatione.
14. Sed quum vidissem eos non recto pede incedere, ut veritati Evangelii congruebat, dixi Petro coram omnibus . Si tu, quum sis Judxus, gentiliter vivis, ac non Judaice, cur Gentes cogis Judaizare !
J 5. Nos natura Judaei, & non ex Gentibus peccatores:
16. Scientes non justificari hominem ex operibus Legis, sed per fidem Jesu Christi: etiam nos in Christum Jesum credidimus, ut justificaremur ex fide Christi, Sc non ex Operibus Legis ; propterea quöd non justificabitur ex operibus Legis ulla caro.
17. Quöd fi, dum quierimus justificari per Christum, invenimur Sc ipsi peccatores,num Christus peccati minister est ? Absit.
18. Nam si qua: destruxi,ea rursus aedifico, transgressorem me ipsum constituo.
1 y. Ego enim per Legem Legi mortuus sum, ut Deo viverem.
io. Una cum Christo crucifixus sum.Vivo autem, non amplius ego : sed vivit in me Christus : Sc vitam, quam nunc vivo in carne, vivo per fidem illam Filii Dei, qui dilexit Ute, Sc tradidit semet ipsum pro me.
2i. Irritam non facio gratiam Dei: nam si per Legem est justitia, igitur Christus sine causa mortuus est.

' CAPUT ILI.

Dollrina dejuftificatione gratuita continuatur : (Sufut legit oßenditur.

Amentes Galatje, quis vos fascinavit,ne obsequeremini veritati, quibus ob oculos Jesus Christus prius fuerat depictus , inter vos crucifixus i
2. Hoc solum velim discere cx vobis : Ex operibus Legis Spiritum accepistis, an ex fide per auditum percepta i
3. Adeo amentes estis ? quum spiritu inceperitis ; nunc carne perficimini ?
4. Tam multa palli estis frustra , si modo etiam frustra.
5. Qui igitur subministrat vobis Spiritum, Sc efficit virtutes in vobis ex operibus Legis, an ex fide per auditum percepta submim- ßrttt ?
6 Sicut Abrahamus credidit Deo , Sc imputatum est ei ad justitiam.
7. ' It'a nostis, nempe eos, qui cx fide sunt, esse filios Abraham!.

8. Quum praevidisset autem Scriptura, Deum ex fide justificaturum Gentes, j i ante evangelizavit Abrahamo : Benedicentur , inquiens, in te omnes Gentes.
51. Itaque, qui ex fide sunt, benedicuntur cum fideli illo Abrahamo
ro.Nam quotquot ex operibus Legis sunt, sub exeeratieme sunt.scriptum est enim: Ex-
ecrabilis efl, quisquis non manserit in omnibus, quae 'scripta sunt in libro Legis, ut faciat ea.
11. Nullum autem per Legem justificari apud Deum,manifestum efi : quoniam justus ex fide vivet.
12. Lex autem non est ex fide : sed quisquis ea fecerit, vivet per ea.
rz. Ntt Christus nos redemit ab exeera- tione Legis ; dum pro nobis factus est exc- cratio scriptum est enim : Execrabilis esi, quisquis pendet in ligno.
14. ' Ut in gentibus benedictio Abraham! exstet in Christo Jesu, U ut promissum illum Spiritum acciperemus per fidem.
15. Fratres , humana loquor, pactionem ratam factam, humanam licct,nullus irritam facit, aut aliquid ei superaddit.
16. Abrahamo vero dicta; sunt promissiones, & semini ejus. Non dicit; Et seminibus, ut de multis, sed ut de uno : Et semini tuo, qui est Christus.
17. Hoc autem dico , pactionem ä Deo, prius ratam habitam , respicientem in Christum, Lex, qute post annos quadringentos , Sc triginta extitit, rfbn reddit inutilem, ad abolendam promissionem.
ig. Nam si ex Lege esth#reditas,non jam esi esc promilfioneiÄtqui Abrahamoper promissionem gratificatus eslDeus hereditatem,
19. Quid igiturLex 5 transgressionum gratia adjecta est, usq; quo venisset semen illud, cui facta est promissio : Lex, inquam, ordinata per Angelos, per manum internuntii.
20. Intefmtncius autem unius non est : Deus vero unus est.
21. Num igitur Lex addita esi adversu* promissiones Dei i Absit -. nam si data fuisset Lex,qua; posset vivificare, vere ex Lege esset justitia.
22. Sed conclusit illa Scriptura omnia sub peccatum , ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.
23. Antequam autem venisiet fides, sub Legis prassulio custodiebamur > conclusi in eam fidem, qu* futura erat, ut revelaretur.
24. Itaque Lexprsedagogus noster fuit,in Christum respiciens,ut ex fide justificaremur.
25. At postquam venit fides, non amplius sub prwdagogo sumus.
26. Omnes enim filii Dei estis, per fidem in Christo Jesu.
27. Nam quicunque in Christum baptizat* fuistis, Christo fuistis induti.
28. Non est Judaeus, neque Graecus, non est servus, neque liber, non est masculus , ac foemina : omnes enim vos unus estis in Christo Jesu.
29. Quod si vos effis Christi, nempe Abraham! semen estis,Sc secundum promissionem ha’redes _

C A 1 » U T IV.

Status hominis sub lege, (4 evangelioßoe sui
peccato, isf gratia.

H Oc autem dico Quamdiu haeres infans est, nihil differt a servo, quamvis sit dominus omnium:
2. Sed sub tutoribus , 5 c curatoribus est, usque ad tempus, quod pater prostituerit.
3-Ita St nos,quum essemus infantes,sub ele- ljientis mundi eramus in servitutem redacti:
4. At

4. At postquam venit plenum tempus, emisit Deus filium situm, factum ex muliere, fastum Legi subjectum:
5. Ut eos, qui Legi erant subjecti, redimeret, ut adoptionem acciperemus.
6. Quoniam autem estis filii, emisit Deus Spiritum Filii fui in corda vestra, clamantem , Abba, ii est, Pater.
7. Itaque non amplius es servus , sed filius, quod si filius, etiam hseres Dei per Christum.
z. Imo tum quidem ignorantes Deum, serviebatis iis, qui natur?, non sunt dii.
p. At nunc , quum cognoscatis Deum , imo potiiis cogniti sitis a Deo , quomodo convertitis vos retrorsum ad infirma,8c egena elementa, quibus ad superiora regressi servire vultis 'i
10. Dies observatis, Sc menses, Sc prostituta tempora , 8c annos.
rr. Metuo de vobis, ne frustra fatigatus sim apud vos.
jz. Estote quasi egomam Sc ego sum quasi vos : fratres, deprecor vos, nulla in re me affecistis injuria.
iz. Nostis autem , me per infirmitatem •arnis vobis prius evangelizaffe :
14. Et explorationem mei, qux fiebat in Sarne mea, non pro nihilo habuistis, neque respuistis sed me ut Angelum Dei, ut Chri-, slum Jesum excepistis.
15. Quae igitur erat beatitatis vestrae praedicatio i testimonium enim reddo vobis, vos, si fieri potuisset, oculos vestros effossos daturos mihi fuisse.
16. Itaque num inimicus factus sum vobis , duro vobis vera loquor ?
17. Ambiunt vos non bene , imo excludere nos volunt, ut se ambiatis.
ig. Praeclarum est autem vehementer limare , in re bonasemper, Lcnon solum diim prxsens sum apud vos.
19. Filioli mei, quos iterum parturio, usque quo formetur Christus in vobis:
20. Velim autem nunc adesse apud vos, Sc mutare vocem meam: quoniam haesito in vobis.
21. Dicite mihi, qui sub Lege vultis esse Legem non auditis;
22. Scriptum est enim Abrahamum duos filios habuisse : unum ex ancilla,& unum ex libera.
23. Sed is, qui ex ancilla natua est, fecundum carnem natus est : qui vero ex libera, per promissionem.
24. Per quas aliud figuratur. Nam hxc sunt duo illa pacta : unum quidem , quod est Agar, ex monte Sina , generans Prolem ad servitutem,
25. Istud enim Agar , est Sina mons in Arabia: eadem autem serie respondet ei Hierosolyma:, quae nunc efl , servitque cum filiis suis.
26. Hiavero, quae sursum est Hierusalem, libera est , quae est mater omnium nostrum.
27. Scriptum est enim : Laetare sterilis, qu* non paris : erumpe, & clama , quae non parturis : quoniam plures sunt liberi deserta: , qu&m ejus , quae habet virum.
28. Nos igitur, fratres, fecundum Isiia- cum promissionis filii fumus.

29. Sed quemadmodum tunc is , qui fecundum carnem genitus fuerat > persequebatur eum, qui natus erat secundum Spiritum : Ita Sc nunc fit.
30. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam , Sc filium ejus. Nequaquam enim Kaeres erit filius ancili* cum filio liber*.
31. Nempe fratres, non fumus ancili* filii , sed liber*.

CAPUT V.

Libertae Christi ana. LuBa carnis (fi Spiritus , (Ss utriufque fruBus.

N libertate igitur , quä Cristus nos liberavit , perstate, Sc ne regredientes implicamini servitutis jugo.
2. Ecce, ego Paulus dico vobis, si circumcidamini > Christum nihil vobis profuturum.
3. Testor enim rursum omni homini, qui circumciditur , eum esse debitorem totius legis sefvand*.
4. Inanes facti estis, separati a Christo, quicunque per Legem ■ justificamini : (fi k gratia excidistis.
5. Nos enim Spiritu ex fide, spem justiti* exspectamus.
6. Nam in Christo Jesu neque circumcisio quicquam valet, nequepr*putium:sed fides per charitatem efficax.

7 - Currebatis bene, quis vos interrupit, ut non obsequeremini veritati ?
8- H*c persuasio non estprofeBa exeo, qui vocat vos.
9. Paululum fermenti totam massam fermentat.
10. Ego confido de vobis in Domino, vos nihil aliud esse sensurosrsed qui turbat vos, auferet condemnationem, quisquis fuerit.
11. Ego autem, fratres, si circumcisionem etiam praedico, quid adhuc persequutionem patior ? nempe inane redditum fuerit offendiculum crucis.
ic.Utinam etiam abscindantur,qui vos inquietant.
13. Vos enim ad libertatem vocati estis , fratres: tantum ne libertatem arripite, ut datam carni occasionem , sed ex charitate servite alii aliis.
14. Nam tota Lex uno dicto completur, isto videlicet ,Diliges proximum tuum ut te ipsum.
15. Quod si alii alios mordetis, & exeditis , videte, ne vicissim alii ab aliis consumamini.
1 6. Hoc autem dico, Spiritu ambulate, 8c quod concupiscit caro, ne perficite.
17. Nam caro concupiscit adversus spiritum , spiritus autem adversus carnem: h*c autem, inter se opposita sunt, ut non , qux- cunque volueritis , eadem faciatis.
iz. Quod si spiritu ducimini, non estis sub Lege.
19. Pon o manifesta sunt opera carnisiqux sunt adulterium,scortatio,impuritas,lascivia.
20. Idololatria, veneficium,inimicitix,litet, «nudationes, excandescenti«, rix«,dissidia, hxreses.
21. Invidi* , exdes, ebrietates,commessa- tiones, Sc his similia; qu* prxdico vobis, prout etiam prxdixi: eos videlicet , qui talia agunt, regni Dii non- fore haeredes.
32 .At

tmcis.ji; 3trat > pirip : ftariaj
V-IA Si'®; tiio libent, fumus i::;i
^ '
i mnis Ii k us. '
Cristas neta
gredientes a;
co vobis, i; lil vobis Jtt
mnikonci,;
dtbitortis)
putiXsi ii&iBii : j
feiptuic;
neque cis» preput.wd
tskanpitfi
fap.i. EPIST. PAULI APE P H E S I O 3. C ap.i.
22. At fructus spiritus , e It charitas, gaudium, pax, irae cohibitio, benignitas, bonitas, fides, lenitas, continentia.
2%. Adversus ejusmodi non est lex.
24. Qui enim fiunt Christi, carnem crucifixerunt cum affectibus, 8c cupiditatibus.
25. Si vivimus spiritu,spiritu etiam incedamus.
26. Ne simus inanis gloria:cupidi, alii a- lios provocantes, alii aliis invidentes.

C A P U T V I.

Dileliione mutua. , cruce C'hrißi , Ififi nova
creatura secerni filios Dei. st a tres etiamsi praeoccupatus fuerit homo in aliqua offensa, vos spirituales reconcinnate hujusmodi hominem cum spiritu lenitatis : considerans unusquisque temet ipsum, & ne tu tenteris.
2. Alii aliorum onera portate : Sc ita complete Legem Christi. 0
3. Nam si quis sibi videtur aliquid, quum nihil sit, hunc suus ipsius animus ieducit.
4. Opus autem suum probatum reddat u- nusquisque : 8c tunc in semet ipso solo gloriationem habebit, 8c non in alio.
5. Nam unusquisque suum onus portabit.
6 . Communicet autem, qui instituitur in sermone, cum eo, qui se instituit, omnia bona.
7. Ne errate; DeuS non irridetur : quic- quid enim seminaverit homo, hoc Sc metet.
8- Nam qui seminat carni sux > ex carne metet interitum : qui vero seminat spiritui, ex spiritu metet vitam aeternam.
p. Porro ne benefaciendo segnes simus, Praestituto enim tempore suo metemus, st non frangamur animo.
10. Nempe igitur, dum tempus opportunum habemus , simus benefici erga omnes, maxime vero erga domesticos fidei.
11. Videtis, quiimlongis literis vobis scripserim mea manu.
12. CJuicunque volunt speciosi apparere in carne,ii cogunt vos circumcidi,tantum ne ob crucem Christi persequutionem patiantur.
13. Nam ne ipsi quidem, qui circumciduntur,Legem servant: sed volunt vos circumcidi, ut de vestra carne glorientur.
14. A me vero absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mundus mihi crucifixus est, 8c ego'mundo.
15. Nam in Christo Jesu neque circumcisio quicquam valet, neque praeputium, sed nova creatura.
id. Et quicunque secundum hanc regulam incedent, Pax esto super eos, 8t misericordia, 8c super Jisraelem Dei.
17. De extero , ne quis mihi molestias praebeto • ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.
18. Gratia Domini nostri Jesu Christi ,fit cum Spiritu vestro, fratres. Arnen.
Ad Galatas missa fuit Roma.
'tftdi exeo,
amaSimEt
nhomb.B upituibito pSpisi*. fufciiriie : perseqiuiKs cumfueriiofc
intiTijiiirai
:em rotati efi. item insitu
seda itis
dicto lepfc iimimGn"
mittis, d ib iliis -i'
litu irfulffli erlicitf. ,, t adsiif"® -
f,non estisia eiicarnisp lintftef 8
ates.coffißdj-
ptrdia *: 1 Wirft?« tu
cete „

Pauli Apostoli Epistola ad Ephesios.

CAPUT I.

T>e Eletlionis, 15 Adoptionis mysteriis disterens, d Deo eorum revelationem Ephefiü
comprecatur.

Aulus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, sanctis, qui sunt Ephesi, & fi delibus in Christo Jesu.
2. Gratia sit vobis,& Pax a Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo.
3. Benedictus esto Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nobis omni benedictione spirituali, in coelis in Christo.
4. Sicut elegit nos in ipso ante jactum mundi fundamentum, ut simus sancti, & inculpati in conspectu ejus cum charitate.
5. Qui prxdestinavit nos, quos adoptaret in filios, per Jesum Christum in sese, pro benevolo affectu voluntatis lux.
6. Ad laudem gloriosa- sux gratix, quä nos gratis sibi acceptos effecit in illo dilecto.
7. In quo habemus redemtionem, per sanguinem ipsius, remissionem, inquam,\ apsuum ex divite ipsius gratia.
8. Qua exundavit in nos omni sapientia, & prudentia.
p. Postquam notum fecit nobis mysterium voluntatis sux , secundiim gratuitam suam benevolentiam, quam prxstituerat in sese.
10. Kempe ut in plena temporum iliorum prxstitutorum dispensatione summatim recolligeret omnia ista in Christo, NM qux in «eelij ÜVU, tum qux in terra:
11. In ipso, inquam, in quo etiam in sortem adseiti sumus, quum essemus prxdesti- nati fecundum prxstitutum ejus, qui agit omnia ex consilio voluntatis sux. *
12. Ut nos fimus laudi glorix ipsius, qui priores speravimus in Christo.
13. In qaojfierdstis, & vos audito sermone illo veritatis illius, id ei?, Evangelio salutis veslrx: per quod etiam postea quam credidistis, obsignati estis Spiritu illo promissionis sancto i
14. Qui est arrhabo hxreditatis nostrx, ad obtinendam redemtionem,ad laudem glorix ipsius.
15. Propterea etiam ego,audita ea, qux ij»
vobis est, fide iu Dominum Jesum, & charitate in omnes sanctos. ✓
1 6. Non cesso gratias agere pro vobis, mentionem vestri faciens in precibus meis.
17. Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, Pater ille glorix, det vobis spiritum sapien- tix, & revelationis, per agnitionem ipsius :
18. Illuminatis oculis mentis vestrx : ad sciendum, qux sit spes illa vocationis ipsius, Lc qux opes glorix hxreditatis ipsius in sanctis :
ip.Et qux sit supereminens ili a magnitudo potentix ipsius in nobis, qui credimus, pro efficacitate roboris virium ipsius.
20. Quod exemit in Christo, quum suscitavit eum ex mortuis, fc collocavit ad dexteram suam iu caelis,
11-Longi

21. Longe sLipta omne imperium > ac potestatem &c potentiam, Sc dominationem, gi omne nomen, quod nominatur non solum in hoc seeulo, verum etiam in futuro.
22. Et omnia subjecit ejus pedibus , eum- que constituit caput super omnia ipfi Eccle-
1 *3- Qu* est corpus ipsius» complementum ejus , qui omnia implet in omnibus.

CAPUT II.

Status hominis extra Christum * IS in Christo.

T vos una vivificavit , quum essetis mortui in lapsibus, 8c peccatis:
2. In quibus olim ambulastis , ut est vita mundi hujus, fecundum principem cui est potestas aeris {fi spiritus nunc agentis in hominibus contumacibus.
3. Inter quos Senos omnes conversati sumus olim in cupiditatibus carnis nostrar, facientes, qu* carni , ac cogitationibus libe- bant: eramusque natura filii ira;, ut etiam reliqui.
4. Sed Deus, ut qui dives sit misericordia > propter multam, charitatem suam, qua dilexit nos.
5. Etiam nos , quum in offensis mortui essemus, una vivificavit cum Christo , cujus 8 rat i a estis servati :
*" < 5 . Unaque suscitavit, unaque collocavit in coelis in Christo Jesu.
7. Ut ostenderet in secnljs supervenientibus , supereminentes illas opes sua; gratia;, pro sua erga nos benignitate in Christo Jesu.
z. Gratia enim estis servati per fidem; (8c hoc non est ex vobis: fid Dei donum est.)
9. Non ex operibus, ut ne quis glorie-
tur.
10. Nam ipsius fumus opus , conditi in Christo Jesu ad opera bona, quae prarparavit Deus , ut in eis ambulemus.
11. Propterea mementote, vos quondam Gentes in carne , qui dicebamini praeputium ab ea, qu* vocatur Circumcisio > manibus in carne facta.
12. Vos inquam , illo tempore fuisse absque Christo abalienatos a civili statu Jisrae- lis, 8c extraneos, quod ad pactorum pro- milliones attinet , spem non habentes, Sc absque Deo in mundo:
13. At nunc in Christo Jesu vos , qui olim eratis longinqui , propinqui facti estis , per sanguinem Christi.
14. Ipse enim est pax nostra, qui utraque fecit unum, Se intergermiparietis septum solvit ;
13. Inimicitiis , idefl lege pra’ceptorum, qu<£ in ritibus posita efi, per carnem suam abolitis : ut ex duobus illis conderet in ferner ipso unum novum hominem, faciens pacem.
i(5 . Et utrosque in uno corpore reconciliaret Deo per crucem , peremtis inimicitiis per eam.
/7. Et veniens, evangelizavit pacem vobis, tum qui longe, tum qui prope eratis.
18. Quonianfutrique per ipsum habemus aditum per unum Spiritum ad Patrem.
/>- Nempe igitur non amplius estis peregrini, St inquilini, sed concives sauciorum, ac domestici Dei.

22. Superstructi super fundamentum A- postolorum, ac Prophetarum, existente imo angulari lapidi ipso Jesu Christo.
21. In quo totum aidificium congruenter coagmentatum crescit, ut sit templum sanctum Domino.
22. In quo & vos unä aedificamini, nt sitii domicilium Dei per Spiritum.

CAPUT I I i. ~ Ex suo inter Gentes ministerio vim pote » „ tix Christi in se operantem vuit ohferva. rj, eamque Ephejbs quoque comprecatur.

H Ujus rei gratia ego Paulus sum vinctus, ille Christi Jesu pro vobis Gentibus :
2. Si modo audistis dispensationem grati« Dei,, dat« mihi erga vos :
3. Deum videlicet per revelationem notum mihi fecisse mysterium illud , (sicut, ante scripsi paucis;
4. Ex quo perlecto Potestis perpendere, qu* sit mea intelligentia in mysterio Christi.)
5. Quod aliis »statibus non innotuit filiis hominum, ut nunc revelatum fuit sanctis ejus Apostolis, Sc Prophetis per Spiritum:
< 5 . Gentes videlicet esse co haeredes , Sc concorpores, consorte sque promilsionis ejus in Christo per Evangelium.
7. Cuius factus sum minister ex dono grati* Dei, quod datum est mihi fecundum efficacem illam vim potenti* ipsius.
8. Mihi, inquam, longe minimo omnium sanctorum, data est h*c gratia evan- gelizandi inter Gentes imperveitigabiles illas opes Christi.

9. Et in lucem proferendi omnibus , qu* sit communio mysterii, quod erat absconditum a seculis in Deo, qui omnia h*c condidit per Jesum Christum.
10. Ut nota nunc fiat per Ecclesiam imperiis, ac potestatibus , qujt in coelis sunt, multiformis illa sapientia Dei;
11. Secundum pr*stitutum *ternum,quod constituit in Christo Jesu, Domino nostro:
12.In quo habemus loquendi libertatem, Sc aditum cum fiducia, per fidem ipsius.
13. Quapropter peto , ne segnes fiatis ob afflictiones measpro vobis,qu* est gloria vestra.
14. Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi.
15, Ex quo tora familia in coelis, Sc in terra nominatur.
i(5 . Ut det vobis pro divite sua gloria, ut fortiter corroboremini per Spiritum suum in interiore nomine.
17. Et inhabitet Christus per fidem in cordibus vestris:
18. Ut in charitate radicati, & fundati,valeatis assequi cum omnibus sanctis, qu* fit illa latitudo Sc longitudo, Sc profunditas,Sc sublimitas:
ip.Et nösse charitatem illam Christi, omni notitia supereminentiorem' ut impleamini ad omnem usque plenitudinem illam Dei.
20. Ei vero, qui summa cum exuberantia, potest omnia facere supra ea, qu* petimus, aut cogitamus, pro illa vi agente in nobis.
21. Ei fit,inquam, glori a in Ecclesia, per Christum Jesum, in omnes States seculise- culorum, Anien.
CAPUS
/nexh
nimsf
P Hecor
m
vo;:®-' 2 , Cffit 1
üspträ 3 Juden tspsrion /liium fiiJe vo(Bitte* 1 j, Unus jliima. i Unu! {nomus ’ 7. Sed pro meni 8. Qua in sublin dedit do p, Cae quod etii tes terr* 10. Qi ascendit, pleret on /s. Is 1
I® iliosv (tfiias, a/
' i:, Ad c «M minist Mi.
13 Do» simem t amiMi Christi.
14. Ul fluemus doctrina ticin ad 15. Se prorsus i mpt C ifi. E: coajmei suppedit pro mei 1 tremui piius e 17.1 Unum, (antes i), T ts, 3 c ai
tua, q fäüsip
iiupor
io,
ii.
«doct
21.
fatioi
quid
nim|
* 3 .

Cjjy
rtt * i »|jg
fu Chriilo.
iOtft M littis
lifeatnici,!:'
m,
9 (11 ! ®i* ■.
■m t ut !•; »(dsjirfid mliisfmc vobis Gea pemationc- vos: 1 revelatio® n illud i(s
:efis pqs
non insirj; tau feitii
: cohscredts., promiilka
i.
tiister«is mhikusSe r iplius. amo oro »ratiaew itiliySteSi
omÄWif
ieutiM®
ll(dtf«i* uun «lii' Dti;
isaMtt? Domino rxii mit Stas 'iemijfa : iegnss ffii
to genui eoi j Corion nasiis
viKfcijla«
tSjintmsa
us ptr iäffl#
itiiifelsMl'
iM«#
jCtoilli.« ut implui» iiiltoUf-
imE xubt[ö , qu* ptt® 3, «jute in«*
Üis*.?
States fc*

— - c A X’ u T IV.
Xlnio , communio , is hier archia Ecclepx , membrorumcjue, ispraecepta ad sanctimoniam spetiantia.
P Recor itaque vos ego , vinctus ille in Domino, ut ambuletis itd, ut convenit vocationi, quä vocati estis :
1. Cum omni animi submissione & lenitate , cum ira: cohibitione , sufferentes alii alios per charitatem:
3. Studentes conservare unitatem Spiritus per connexum pacis.
4. Unum eß corpus , & unus Spititus, sicut Sc vocati estis in unam spem vocationis vestrae.
5. Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma.
< 5 . Unus Deus,& Pater omnium,qui est super omnes,& per omnes,8c in omnibus vobis.
7. Sed unicuique nostrum data est gratia pro mensura doni Christi.

8- Quapropter dicit : Quum ascendisset in sublime, captivam duxit captivitatem,& dedit dona hominibus.
9. Cseterüm illud Ascendit, quid est ,nisi quod etiam descenderat prius in mfimas partes terra; i
io. Qui descenderat, ipse est, qui etiam ascendit longi supra omnes coelos, ut impleret omnia.
it. Is igitur dedit alios quidem Apostolos, alios vero Prophetas, alios autem Evan- geiistas, alios autem Pastores & Doctores.
12. Ad compactionem sanctorum > ad opus ministerii, ad aedificationem corporis Christi.
13. Donec perveniamus nos omnes in unitatem fidei, 8c agnitionis Filii Dei, in virum adultum, ad mensuram plens staturae Christi.
14. Ut ne simus amplius pueri, qui fluctuemus, St circumferamur quovis vento doctrinae , in hominum alea, per veteratoriam ad artificiosi fallendum versutiam:
15. Sed sinceri nos gerentes in charitate, prorsus adolescamus in eum, qui est caput, nempe Christus:
t 6 . Fx quo totum corpus congruenter Coagmentatum , & compactum per omnes suppeditatas commissuras,ex vi intus agente pro mensura uniuscujusque membri, incrementum capit corpori conveniens , ad fui ipsius exstructionem per charitatem.
17. Hoc itaque dico, 8c obtestor per Dominum, ne amplius ambuletis, sicut reliquae Gentes ambulant in vanitate mentis su;e.
18. Tenebris obscuratam mentem habentes, 8c alienati a vita Dei , propter ignorantiam , quae est in ipsis , per obdurationem Cordis ipsorum.
19. Qui posteaquam dedoluerunt,scie dc- dideruut lasciviae. ad certatim patrandam impuritatem omnem.
20. Vos autem non ita didicistis Christum: ar. Si modo de eo audivistis, 8c per eum edocti estis, (sicut est veritas in Jesu.)
22. Deponere , quod ad pristinam conversationem attinet, veterem illum hominem, qui de seductricibus cupiditatibus se se corrumpit.
23. Renovari vero spiritu mentis vestra.
24. it induere novum illum hominem,
qui secundiim Deum conditus est ad justitiam, & sanctimoniam veram.
25. Quapropter deposito mendacio,loquimini veritatem quisque proximo suo: nam sumus alii aliorum membra.
2 6. Irascimini, & ne peccate: sol ne occidat super exacerbatione vestra.
27. Neque date locum diabolo.
28. Qui furabatur, non ampliiisfuretur:
sed potnis laboret, operando manibus,quod bonum sit, ut habeat, quod impertiat, cui opus fuerit. ,
29. Nullus sermo putris ex ore vestro egreditor: sed si quis est commodus ad aedificationis usum, ut gratiam auditoribus adferat.
30. Et ne tristate Spiritum illum sanctum Dei, per quem obsignati estis in diem re- demtionis.
31. Omnis amaritudo, & excandescentia, 8c ira , &c clamor, 8t maledicentia tollatur ex vobis cum omni malitia.
32. Sed estote alii in alios benigni, misericordes, condonantes vobis mutuo offensat, sicut & Deus in Christo condonavit vobis.

CAPUT V.

Tmitandue Deus in charitatu , fT virtutum
oeconomicarumpraxi: conjugium Christo,
isEcc/efix appropriatum.

Stote igitur imitatores Dei, ut filii dilecti : *
2. Et ambulate in charitate, sicut & Christus dii ex it nos, & tradidit semet ipsum pro nobis oblationem , ac victimam Deo in odorem bona: fragranti*.
3. Scortatio vero, & omnis impuritas , aut avaritia ne nominator quidem inter vos, sicut decet sanctos.
4. Et obscoenitas, & stultiloquium , & scurrilitas, quse non conveniunt: sed potius gratiarum actio:
5. Nam hoc nostis, nullum scortatorem, aut impurum, aut avarum , qui est idololatra, habere haereditatem in regno Christi, & Dei.
6 . Nemo vos seducat inanibus sermonibus : propter haec venit ira Dei in homines contumaces.
7. Ne igitur estote consortes eorum.
8- Eratis enim olim tenebra;, nunc autem lux in Domino : ut filii lucis incedite.
9. (Nam fructus Spiritus situA esi in omni bonitate, & justitia, & veritate.)
10. Explorantes , quid placeat Domino.
11. Et ne participate opera illa infrugife- ra tenebrarum , sed potius etiam arguite.
12. Nam qua: occulti fiunt ab istis , turpe est ve! dicere.
13. Sed omnia illa, dum ä luce arguuntur, manifesta fiunt: lux enim illud est, quod omnia facit manifesta.
14. Quapropter dicit: Excitare > qui dormis , & resurge i mortuis, Sc illucescet tibi Christus.
15. Videte igitur, quomodo accurati ambuletis,non ut insipientes, sed ut sapientes:
i(5 . Redimentes opportunitatem , quoniam dies mali sunt.
17. Propreren, ne estote desipientes , sed intelligentes, qua: sit voluntas Domini,
18 Et ne inebriamini vino, in quo luxitt est, sed implemini Spiritu;
19. Le-

io. I.oquentes inter vos mutuo psalmis,&
hymnis, Se cantionibus spiritualibus, canentes, ac psallentes in corde vestro, Domino.
20. Gratias agentes scmper cie omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo Si Patri:
21. Subjicientes vos alii aliis cum timore Dei.
22. Uxores propriis viris subjicite vos, ut Domino:
2Z. Quoniam vir est caput uxoris, ut Se Christus est caput Ecclesiae : 8t is est, qui salutem dat corpori.
24. Itaque sicut Ecclesia feie subjicit Christo, ita 8c uxores suis viris fete subjiciunto in omnibus.
25. Viri diligite uxores vestras , sicut 8c Christus dilexit Ecclesiam , 8c lernet ipsum exposuit pro ea:
26. Ut eam sanctificaret, ab eo purificatam lavacro aqua: per verbum.
27. Ut sisteret eam sibi glorio'am, ui esi, Ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut quicquam ejusmodi, sed ut sit san- i 5 ta, & inculpata.
2g. Ita debent viri diligere suas uxores ut sua ipsorum corpora. Qui diligit suam uxorem, se ipsum diligit.
29. Nullus enim unquam suam ipsius carnem odio habuit: imo enutrit,ac fovet eam, sicut 8c Dominus Ecclesiam.
30. Quoniam membra siimus corporis ejus, ex carne ejus, & ex ossibus ejus.
■ 31. Propterea derelinquet homo patrem suum , ac matrem , & agglutinabitur uxori sua;: 8 c qui duo erant, fient una caro.
32. Mysterium hoc magnum est: loquor autem de Christo, Si Ecclesia.
33.Itaque & vos singuli suam quisque uxorem ita diligito ut se ipsum, uxor autem videto, ut timeat virum.

CAPUT VI.

Frxcepn1 ceconomca continuantur ; Iff pa- noplia sacra graphice describitur.

L iberi, auscultate in Domino parentibus vestris, id enim est justum.
2. Honora patrem tuum,Si matrem: quod est prKceptum primum cum promissione.

3. Ut bene tibi sit, Si sis iongxvus super terra.
4. Et nor patres, ne provocate ad iram liberos vestros, sed enutrite eos in disciplina, Si admonitione Domini.
5. Servi , auscultate dominis secundum carnem cum timore ac tremore, Cum simplicitate cordis vestri, ut Christo.
6 . Non ad oculum servientes; ut qui hominibus placere student: sed ut servi Christi, facientes ex animo, qua; vult Deus.
7. Cum benevolentia servientes,ut Domino, Si non hominibus.
8. Scientes singulos, quicquid fecerint boni, hoc reportaturos ä Domino, sive servus fuerit, sive liber.
9. Et vos domini, eadem facite erga illos, remissis minis: scientes vestrum etiam ipsorum Dominum esse in coelis , nec personx acceptionem esse apud eum.
10. Quod reliquum est fratres mei,corroboramini in Domino, 8c robore virium ipsius.
11. Induite universam illam armaturam Dei, ut possitis stare adversus artes Diaboli.
12. Quoniam non est nobis lucta adversus sanguinem, Si carnem, sed adversus imperia, adversus potestates, adversus mundi principes, id eii, tenebrarum feculi hujus, adversus spirituales improbitates , qu& sunt in sublimi.
13. Propterea assumite universam illam armaturam Dei,ut possitis obsistere tempore adverso, St omnibus confectis stare.
14. State igitur, lumbis circumcinctis veritate, Lc induti thorace Justitix.
13. Calceatis pedibus praeparationeEvan- gelii pacis.
1 6. Supra omnia assumto scuto fidei, qua possitis omnia jacula Mali illius ignita extin- guere.
17. Galeam etiam salutis recipite, & gladium Spiritus, hoc est verbum Dei:
18. Omni prece, Sc deprecatione, orantes omni tempore per Spiritum, Si illi ipsi ret excubantes cum omni perseverantia, Si supplicatione pro omnibus sanctis.
ip.Et pro me,ut mihi detur sermo ad apertionem oris mei cum libertate, ut notum faciam mysterium Evangelii.
20. Cujus causä legatione fungor catenatus, ut, inquam, de eo libere loquar,ut oportet me loqui,
21. Ut autem sciatis & vos res meas, <3 quid agam,omnia vobis nota facietTychicus, charus frater, Sc sidus minister in Domias.
22. Quem misi ad vos ob id ipsum, ut cognoscatis r.s nostras , Si consoletur corda vestra.
23. Pax sit vobis fratribus, Si charitas cutn fide ä Deo Patre,& Domino Jesu Christo.
24. Gratia sit cum omnibus diligentibus Dominum nostrum Jesum Christum aci incorruptibilitatem, Arnen.
Scripta fuit Roma ad Ephesios per Tychicum.
mmmm&mw

Pauli Apostoli Epistola ad Philippenses.

CAPUT I.

Fhilippenßbus progressum charitntis, isscognitionis precaturfrudum vinculorum suorum , iSF dißolutionis suee desiderium notntadque unitatem,isipatientiam hortatur.

P Aulus,& Timotheus,fervi Jesu Christi, o- mnibus sanctis in Christo Jesu , qui sunt Philippis, una cum episcopis, ac diaconis :
3. Gratia vobis. & pax k Deo patre
nostro , Sc Domino Je sii Christo.
3. Gratias ago Deo meo cum omni mf- moria vestri.
4. Semperin omni deprecatione mea pro omnibus vobis, cum gaudio deprecans.
5. Super vestri in Evangelio communione, ä primo die usque ad hoc tempus.
6 . Persuasum habens hoc ipsum, fore, ut, qui incepit in vobis opus bonum, perficiat usque ad diem Jesu Christi :
?.$mt
7, 5k‘Ut -orneus 1 neam vos,
omnes 1»
j. Te* it esptt® ßjÄ j.filoi
mf t- ai
omni sensu is. Ut e: fc smeeri iiem usqui 11. Repi per Jesum Cei.
11. Veli mihi 4 frii raneeliie
13. M bria sint J)ii>u s.
14. It freti vin metu fer
si- Ac contentio affectu C iC. Aii nern Ciri aaitimti meis:
17. Alii rei toenSonem ij. Q»d' fce inipsi nuntiata: gaudebo.
19. So in salutet suppedita
10. Se: & spem 1 sed ena i per, irim stas in ce per mort
11. Mi motte lv
pretium 2 Z. Ci lelideric 'Jm Ch, alius.
4. Se. efirium «. Et,
iX\
stoji
fetii.
17,1
ffi.YOS
videro
vestris
animo
19.)
opponi
fcii®

idutstnic» ult Deus, vienttsrt
quidfct mino, fej
n feite eij lilium ctiu ris-. ut;: m.
'StlBEK- 'Ore virint ^ iUam is isiisarusii obis tuebit i adversis: siis usi: :aiti hua ates, jtu
e miwfc
soMiilttss
[tlisllin,

sdrcumE
»Iit«,
:separatinti:
o Cato ii. IfaifoiM
ri-:iite,&j
\Da;
„VAM
smA&l
Ä.
t® fasti: lii.
jotfsag«-
ttitofiWK
«siti ite jtiHiWss iiibinte twdiptaw »fete-
us.lllbil"
nojeltf jibus fe 5 * nCiifi®-
Ephrfs*
Lilio-
tationtPi
dtp« 8
jtfflUC-
is® .
ipjiSit®;'
teniitp

7. Sicut justum est , ut ego id sentiam de ■omnibus vobis, propterea quod animo teneam vos, St in vinculis meis, Sc in defensione, Sc confirmatione Evangelii, vo s,inquam omnes unämecum fuisse grati« participes.
8- Testis enim milii est Deus, quantopere expetam vos omnes in visceribus Jesu Christi.
9. Et hoc oro; ut charitas vestra adhuc magis ac magis exundet in cognitione, & omni sensu:
m. Ut exploretis, qu» discrepant, ut sitis sinceri, & inoffenso cursu pergatis ad diem usque Christi.
11. Repleti fructibus justitia: , qui sunt
per Jeium Christum ad gloriam , St laudem Rei. 6
12. Velim autem vos scire ,fratres, quae mihi acciderunt, magis ad profectum E- vangelii evenisse.
13. Adeo ut vincula mea in Christo celebria sint in toto praitovio, ac reliquis omnibus.
14. Et plerique ex fratribus in Domino freti vinculis meis , amplius audeant sine, metu sermonem loqui.
15. Ac nonnulli quidem per invidiam > Sc Contentionem, nonnulli vero etiam bono affectu Christum praedicant.
IÜ. Alii quidem , inquam, per contentionem Christum non caste annunciant, quod existiment sese alffictionem adjicere vinculis nicis:
17. Alii vero ex charitate , scientes me ad defensionem Evangelii constitutum efle.
18 - Quid igitur; attamen quovis modo, sive in (peciem, sive sincere Christus an- mmciatur : St de hoc gaudeo , atque etiam gaudebo.
19. Novi enim fore, ut hoc mihi cedat in salutem per vestram deprecationem, St suppeditationem spiritus Jesu Christi.
10. Secundum intentam exspectationem, & spem meam, quod nulla in re pudefiam, sed cum omni dicendi libertate , ut sem- per, it i nunc quoque magnificabitur Christus in corpore meo , seu per vitam > seu per mortem.
ar. Mihi enim esi Christus St i»vita,& in morte lucrum.
72. An vero vivere in carne mihi opem’ pretium sit , Sc quid eligam, ignoro.
23. Constrictus eninssutrinque teneor, desiderio tendens ad dimissionem , & ut cum Christo sim. Est enim td valde multo melius.
24. Sed permanere in carne, magis necessarium esi propter vos.
25. Et hoc confisus,novi, me mansurum esse , Sc permansurum cum vobis omnibus ad vestrum profectum, Sc gaudium fidei.
2 6. Ut exundet gloriatio vestra in Christo Jesu de me,mea rursus apud vos praesentia.
27. T an tum, ut convenit Evangelio Christi, vos gerite, ut, sive postquam venero,Sc videro vos, sive ab sens, audiam de rebus vestris,c 5 vos perstare in uno Spiritu, uno animo concertantes per fidem Evangelii.
29. Nec ulla in re territos ab iis , qui se Opponunt ■. quod illis quidem est exitii in- diciunuvobis autem salutis, idque a Deo.
*9. v^uia gratis datum est vobis in Christi negotio , non solum in cum credere,sed etiam pro eo pati.
30. Idem certamen sustinendo, quale vidistis in me, Sc nunc auditis de me.

CAPUT II.

Exempla Christi ad humilitatem hortatus. Timotheum fe misturum pro/nittit>i 5 ?moram Epaphroditi excusat.
S I qua igitur consolatio est in Christo, si quod solarium charitatis, si qua communio spiritus, si qus viscera, ac miserationes.
2. Explete meum gaudium, ut idem sapiatis, eandem charitätem habentes, unanimes, Sc sententiis uni.
3. Nihil gerentes per contentionem, aut pet inanem gloriam, sed ex animi submissione alii alios existimantes sibi praecellere.
4. Ne sua quisque spectate , sed unusquisque etiam > qu* sunt aliorum.
%. Itaque is sit affectus in vobis , qui fuit Sc in Christo Jesu.
6 . Qui quum esset in forma Dei, non duxit este rapinam , parem esse cum Deo;
7. Sed ipse sese inanivit, forma servi accepta, similis hominibus factus ;
8. Et habitu inventus ut homo,ipse se submisit , factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis -.
9. Quapropter etiam Deus ipsum in summam extulit sublimitatem , ac donavit ei nomen , quod est supra omne nomen.
10. Ut ad nomen Jesu omne genu se flectat coelestium-r-arc terrestrium , Sc subterraneorum.
11. Omni (que lingua profiteatur Jesum Cnristum esse Dominum ad gloriam Dei Patris.
>2. Proinde, dilecti mihi, prout scmper auscultastis > non ut in praesentia mea so- liim , sed nunc multo magis 111 absentia mea, cum timore , ac tremore vestram ipsorum salutem conficite.
13 Deus enim is est, qui efficit in vobis Sc ipsum velle, Sc ipsum agere, pro gratuita sua benevolentia.
14. Omnia facite absque murmurationibus , ac disceptationibus.
1$. Ut sitis inculpati,Sc simplices, Dei, inquam-, filii Inculpati, in medio gentis pravae , acjperversa;: inter quos homines splendetis ut faess in mundo,
isi. Sermonem vitae practendentesiut gloriari possim in die Christi, me non frustra cucurrisse, nec frustra laborasse.
17. Quinetiam , si pro libamento offerar super sacrificio > Sc ministerio fidei vestrae« gaudeo, Sc gratulor omnibus vobis. ä 18. Itidem autem Sc vos gaudete , 8c gratulamini mihi.

19. Spero autem in Domino Jesu, me Timotheum cito missurum vobis, ut Sc ego bono sim animo, cognito statu vestro.
20. Neminem enim habeo pari animo praeditum, qui sincere de rebus vestris futurus sit solicitus.
21. Nam omnes, quae sua ipsorum sunt quaerunt, non quae Christi Jesu.
22. Experimentum autem ejus nostis,quod ■videlicet tanquam cum patre filius > mecuin servierit. Dto in Evangelio.
ej.Htms

23. Hunc icitur spero me misturum,simul- atque videro rerum mearum statum.
24. Confido autem in Domino, me quo que cito venturum ad vos.
25. Sed necessarium duxi, Epaphroditum fratrem , & adjutorem, ac commilitonem meum, vestrum autem legatum .quique mihi subministravit, quibus milii opus erat,ad vos mittere.
16. Quoniam expetebat omnes vos , & gravissime angebatur,proptcrea quod audis- fttis cum infirmum fuisse.
27. Et certe infirmus fuit proxime mortem: sed Deus misertus est ejus: nec ejus soliim.sed & mei, ne tristitiam haberem super tristitiam.
28. Eo studiosius itaque ipsum misi , ut eo rursus viso gaudeatis, & ego eö minus do- ieam.
29. Excipite igitur eum in Domino cum omni gaudio : & tales in honore habete.
30. Nam propter opus Christi accessit ad mortem usque, non habita vitse ratione, ut suppleret defectum vestri erga me ministerii.

CAPUT III.

Er.c notitia Chrifli omnia contemnit ad jui imitamen hortaturdeflet mimicos crucis.

Q Uod reliquum est,fratres mei,gaudete in Domino. Eadem scribere vobis,me quidem haud piget, vobis autem tutum est.
2. Cavete canes , cavete malos operarios, cavete concisionem.
3. Nos enim fumus circumcisio,qui spiritu colimus Deum, & gloriamur in Christo Jesu, nec confidimus in "carne:
4. Quanquam ego habeo etiam in carne, de quo confidam. Si quisquam alius videtur habere in carne.de quo confidat,ego maxime habeo
5. Circumcisus octavo die > ex gente Jis- ratilis , tribu Benjaminis, Hebrams exHe- brseis,religione Phariseus.
6. Quod ad «nudationem attinet , persequens Ecclesiam: quod ad justitiam, qux est in Dege, irreprehensns.
7. Sed qua: mihi erant lucra, ea duxi propter Christum damnum esse.
8. Quinetiam certe duco omnia damnum esse propter eminentiam notitia: Christi Jesu Domini mei: propter quem omnibus istis me ipsum multavi, caque duco pro stercoribus,ut Christum lucrifaciam:
9. Et comperiar in eo , non habens meam justitiam , nempe , qu* est ex Lege, sed eam, quse est per fidem Christi, id est juliitiam,qux •st ex Deo per fidem :
10. Ut cognoscam eum > & vim resurrectionis ejus : Sc communionem perpessionum ejus, dum conformis fio morti ejus :
11. Experiens, ecquo modo deveniam ad resurrectionem mortuorum.
12. Non quod jam metam apprehenderim, j aut jam sim consummatus : sed persequor, experiens , an quoque apprehendam , cujus etiam rei causa apprehensus fui Ä Christo Je-
fronte sunt,contendens,scopum versus feror ad praemium superna: vocationis Dei, in Christo Jesu.
15. Quotquot itaque adulti fumus, hoc sentiamus; quod si quid aliter sentitis, hoc quoque vobis Deus revelabit.
16. Attamen in eo,ad quod usque pervenimus , eadem incedamus regula; 15 ' idem sapiamus.
17. Estote simul mei imitatores,fratres, 5 c eos considerate, qui ita ambulant,sicut habetis nos pro exemplari.
18. Multi enim incedunt, quos sepe dixi vobis, nunc autem & flens dico, koltes ejß crucis Christi:
19. Quorum finis eft exitium: quorum Deus est venter , & gloria ad ignominiam ipsorum, qui terrestria curant.
20. Nos autem, ut municipes coelorum nos gerimus : unde etiam Servatorem exspectamus, Dominum Jesum Christum.
21. Qui transfigurabit corpus nostrum humile ,ut conforme fiat ejus corpori glorioso, pro vi illa essicace.qtia potest etiam subjicere sibi omnia.

C A 1 ’ U T I V.

Jubet gaudere in Domino > fine soheitudine
ejse , suam conversationem imitari : (5
13. Fratres, ego me ipsam non reor metam apprehendisse.
Enum aiircnur« ea quidem, qu* ä tw £° lmit. obltvisceiis, ad ea vero, qu« a
quamvis indigentiam tolerarepojfltisubventionis tamen gratiam agnoscit. TTaque,fratres mei dilecti, & expetiti, galt- A dium & corona mea,ita perstate in Domino, dilecti.
2. F.vodiam precor, 8c Syntychen precor, ut idem sapiant in Domino,
3. Et rogo te quoque,socie germane,adjuva illas , ut qu* in Evangelio concertarunt mihi, una cum Clemente quoque, & reliquis adjutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vita:.
4. Gaudete in Domino semper: rursum inquam, gaudete.
5. -Equitas vestra innotescat omnibus hominibus. Dominus prope est.
6. De nulla resoliciti estote: sed omni in re precibus, & deprecatione cum gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud Deum.
7. Et pax illa Dei, quae exsuperat omnem mentem, prxstdio custodiet corda vestra, 8c mentes vestras in Christo Jesu.
8. Quod reliquum est, fratres,quscunque sunt vera,quacunque veneranda, quacunque justa,quacunque pura, quacunque amabilia, quacunque boni nominis,si qua virtus, & st qua laus est,hac reputate.
9. Qua 8t didicistis > 8e accepistis,& audistis , & vidistis in me , hac,; nquam, facite,8c Deus pacis erit vobiscum.
10. Gavisus sum autem in Dom ino magnopere, quod jam tandem reviruistis in vestra pro me cura; qua de re tamen solieiti eratis, sed destituebamini opportunitate.
11. Non quod penuria laborem, hoc dico: nam ego didici, in quibus sum, iis ipsis contentus ess».
12. Novi autem deprimi > novi etiam a- btmdarc : ubique 8f in omnibus initiatus sum , & ad saturitatem, & ad esuritionem, id est, tum ad exundandam, tum ad penuriam :
iz.Omnia
Cap.I.
ij. Offli torri* 9 * 14, Atti
is
S »1
Edonis
alse»!«®
i luit (fed&itn Siiilis. i;. Non pro struet (jones vest ij. A;«
Coloßnßt
Chrijlu
aijnn

P Aulus vota
2. JiSpi bus fratri
-AJo. j.Gmh. MjtfuCk 4 Audita (laritae in j.l’rojtt quam piius ii eii,Rn (>. Quo mundum quoquo; guovilli:
consari nillerCf ■ 8. Qui ritum ch 9.1'n mus.noi iMtiir cumou so. 1 cui per thiäun
iooe l u: C iinglc uxiam n.G
1 »;
n,Sj
leniti
fingo
tornr
st.
ij.
9 n*
tiiriii

»vasBsjjj
ionis &!,]
ti fumus,)* rfentitis,*
usquepens ■i; trites
itwste ilant,fiau
; qnos%:
lito,
fern: yr ad igneis
it.
utipes «te Seivatsra nCkilk .qrasnfc lorporigle letiamii-
V,
fe /(/«is*, m imitireS unfißiif stiftn, apaiti,f‘ fete i/jioini'
jctarpt««
iotoiatti," iwpt, Stiti*
{eujti:
uatHpib*
4 .
lutei tdoi» e aio J 1 ® 1 innotescunt ^
exsupffit** et corda ve^' Jesu.
hwpj iraitds, qul^"
ittepW;'
(tarne»» 1 '
ipotw» 11 ® joiemM Lr uro, iis's 6 *
i, jotitc®' .M.id«^ - ii elili® £ "
»1--E
tV&

i j. Omnia valeo per eum, qm me corro- borat, nempe Christum.
14. Attamen bene fecistis, quod una participes fuistis mea: afflictionis.
Is. Nostis autem & vos , Philippenses, quum in initio Evangelii proficiscerer ö Macedonia, nullam mihi Ecclesiam communicasse in ratione dati, & accepti, nisi vos solos :
16. Nam etiam Thessalonica, quum ejfiem, semel & iterum, quod mihi opus erat, mihi misistis.
17. Non quod requiram donum : sed requiro fruchim illum exuberantem, qui in rationes vestras inducatur.
18. Accepi autem omnia, & abundo : expletus sum, inquam , acceptis ab Epaphrodito , qua a vobis mista sunt, odorem bonae fragrantia:, hostiam Deo acceptam, ac placentem.
19. Deus autem meus supplebit, quicquid opus fuerit vobis , fecundum divitias suas gloriose in Christo Jesu.
20. Deo autem, 8c Patri nostro fit glotfa in secula seeulorum. Arnen.
21.Salutate omnes sanctos in Christo Jesu, Salutant vos, qui metum sunt, fratres.
22. Salutant vos omnes sancti, maximi veröl qui sunt ex Caesaris domo.
23. Gratia Domini nostri Jesu Christi fit cum omnibus vobis. Arnen.

Scripta est Roma per Epaphroditum.

Pauli Apoltoli Epistola ad Colossenses.

C A P U T I.

Colojficnfibue bene precatur , Usqueprxdicat
Christum, imaginem Dei, caput Ecc/ejix,^
absconditum olim mysterium,

Aulus , Apostolus Jesu Christi, per Dei voluntatem, Hl Timotheus, frater,
2. Iis, qui sunt Colossis, sanctis, ac fidelibus fratribus in Christo Jesu. Gratia fit vobis, •■-i ix a Deo Patre nostro, & Domino Jesu >ss io.
3. Gratias agimusDeo.Sc PatriDornini nostri Jesu Christi, scmper pro vobis orantes :
4. Audita fide vestra in Christo Jesu, &c charitate in omnes sanctos:
5. Propter spem, sepositam vobis in coelis 1 quam prius audistis per sermonem veritatis, id eit, Evangelii.
6. Quod pervenit ad vos, sicut & in totum mundum, tk fructum profert, sicut apud vos quoque : ex quo die veri audivistis , & cognovistis Dei gratiam.
0 7. Sicut St didicistis ex Epaphra , dilecto conservo nostro, qui est fidus pro vobis minister Christi;
. 8. Qui& declaravit nobis vestram per Spiritum charitatem:
9. Propterea 8c nos, ex quo die id audivimus, non desinimus pro vobis orare, St petere, ut impleamini agnitione voluntatis ejus cum omni sapientiaSt intelligentia spirituali.
10. Ut ambuletis, sicut Domino convenit, cui per omnia placeatis, omnis operis boni fructum proserentes, St crescentes in agnitione Dei.
11. Omni potentia potentes facti srcun- diim gloriosum robur ipsius,ad omnem tolerantiam, 8c animi lenitatem cum gaudio :

. 12. Gratias agentes Patri, qui idoneos nos fecit ad participandam sortem sanctorum in luce:
iz. Qui, inquam, eripuit nos ex potestate tenebrarum, ac transtulit in regnum Filii sui dilecti.
14. In quo habemus redemtionem , per sanguinem ipsius, id ei?, remissionem peccatorum.
is. Qui est imago Dei invisibilis, L 5 “ primogenitus omnis rei condit*.
16. Nam per eum condita sunt omnia, qua in coelis sunt, & qua in terra,visibilia,& ili visibilia, sive throni, sive dominia, sive imperia , sive potestates , omnia, inquam, per eum, Sc ejus respectu condita sunt:
17. Estqueipse ante omnia, St omnia per eum consistunt.
18. Estque caput corporis, id esi, Ecclesiae, estque etiam principium , (S primogenitus ex mortuis, ut inter omnes primas teneat.
19. Quoniam libuit Patri, ut omnis pleni- .uuo in eo inhabitaret:
1 c Et ut pace per sanguinem crucis ejus facta, per eum reconciliaret omnia sibi, per eum, inquam, tura qua in terra, tum qua: in Crelis.
21. Itaque vos, quum essetis quondam abalienari, St hostes, mente operibus malis inte- 4 j nunc fani reconciliavit. '
22. in corpore illo carnis sus,per mortem: ut sistat vos sanctos. Se inculpatos, Se irreprehensos in conspectu suo:
23. Siquidem permanetis in fide fundati, Se stabiles, nec dimovemini a spe Evangelii, quod audistis ,Evangelii, inquam, pradicati omni creatura,qua sub coelo est,cujus factus sum ego Paulus minister.
24. Qui nunc gaudeo de iis, qu* patior pro vobis.Se reliquias afflictionum Christi vicissim expleo in carne mea,pro corpore ipsius, quod est Ecclesia:
25. Cujus Ecclefix factus sum minister ex dispensatione Dei, qua data est mihi erga vos, ad implendum Dei sermonem:
2Ü. Nempe mysterium illudi quod absconditum fuit a seculis, 8c atatibus, nunc autem fadtum est manifestum sanctis ejus. -
27. Quibus voluit Deus notum facere, qua sint illa divitia gloriosi hujus mysterii inter Gentes, qui est Christus inter vos, spes illa gloria :
28. Quem nos annuntiamus, admonentes quosvis, Sc quosvis erudientes omni sapientia, ut quosvis sistamus perfectos in Christo Jesu.
29. Ad quod etiam enitor, decertans secundum vim illam efficacem ipsius, agentem in me potenter. _

CAPUT II.

Vanitati* damnat quicquid extra Christum est: nominatim de circumcifi.one, citiorum abstinentia,& Angelorum cultu loquitur, unde constituit liberatos , qui cum Christo mortui fiunt.

Velim

1 LKlitn enim vos scire, quantum certamen V sustineam pro vobis, Kc IIS, qiu sunt Laodicea;, Stquotqpot non viderunt faciem meant in carne :
2. Ut consolationem accipiant eorum corda, ipsis charitate compactis , St omni opulentia pienL certiorat* intelligentix, ad cognitionem mysterii Dei, ac Patris,& Christi: S z. In quo sunt omnes thesauri sapientia:, ac notitix absconditi.
4. Hoc autem ideo dico, ut ne quis vos falso ratiocinando fallat, sermonis probabilitate. . .
5. Etsi enim corpore absum, spiritu tamen sum vobifcum, gaudens , & cernens vestrum ordinem, St soliditatem vestra: in Christum fidei.
6. Sicut igitur accepistis Christus Jesum Dominum, tA in eo ambulate ;
7. Radicati, & superstructi in eo, ac confirmati fide , sicut edocti estis , exundantes ea eum gratiarum actione.
z. Videte, ne quis sit, qui vos depraedetur perphi!olbpMam,& inanem seductionem, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, St non secundum Christum.
p. Nam in eo inhabitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter;
10. Et estis iII eo completi, qui est caput omnis imperii, ac potestatis :
11. In quo etiam circumcisi estis circumcisione > q tue fit sine manibus,corpore peccatis carnis exuto per circumcisionem Christi.
ii.Ki coniepulti per Baptismum,per quem etiam cum eo suscitati estis , per fidem efficacis illius virtutisDei.qui suscitavit eum ex mortuis.
13. Vosque mortuos in offensis,St prxpu- tio carnis vestra;, cum eo vivificavit; vobis condonatis omnibus offensis:
14. Ac deleto, quod adversum nos erat, ri~ tuum chirograpiio: quod, inquam , erat nobis stzbcontrarium, ipse verö cruci affixum, i medio sustulit.
15. Et exspoliata imperia, ac potestates traduxit palam, triumphatis illis per eam
IÜ. Ne quis igitur vos damnet ob cibum, Vel potum, aut respectu festi, aut novilunii, aut Sabbathorum:
17. Qux sunt umbra rerum futurarum,at corpus eft Christi.
18. Nemo adversum vo* rectoris partes sibi ultro fumat, in submissione animi, Sc religioso cultu Angelorum : pedem inferens in ea , qua: non vidit, (S temere inflatus Carnis sux intelligent«.
JJ>. Neque retinens caput, ex quo totum corpus per commissuras , St connexus suppeditatum, & compactum, augescit Dei augmento.
icx Itaque, si mortui cum Christo ,Uberi estis ad elementis mundi: quid ut viventes in mundo , ritibus oneramini:
zx. Ne ederis, ajunt ifli , neque gustaris, tteque attigeris ? 0
zz Qua- omnia ipso usu corrumpuntur , proscripta, ex praeceptis, 8c doctrinis hominum .-
. Qure rationem quidem habent sapien- tise in cultu voluntario, St submissione ani- Ini, & in eo, quod corpori non parcant; nec tamen ullius sunt pretii, quum ad ea Jp.-dem, quibus farcitur caro.

CAPUT III. ~~

Jubet exuere veterem hominem cumsuu as. sedibus , iS'novum induere cum suü virtutibus instituitque oeconomiam Chrißig- nam.

TTaque, si resurrexistis cum Christo , su- X perna quairite.ubi Cüristus est, ad dexteram Dei sedens
2. Superna curate, non terrestria.
3. Nam mortui estis, St vita vestra abscondita est cum Christo in Deo :
4. Postquam autem Christus , vita iUa nostra, manifestus factus fuerit, tum & vos cum eo patefietis gloriosi.
5. blortificate igitur membra vestra terrestria , scortationem, impuritatem, mollitiem , cupiditatem malam, & avaritiam , qua: est idololatria.
6. Ob qua venit ira Dei super homines contumaces :
7. Quibus in vitiu & vos ambulastis quondam , quum in iis viveretis.
8- At nunc deponite etiam vos hsec 0- mnia, iram, excandescentiam, malitiam,maledicentiam > verborum obscoenitatem ab ore vestro.
p. Ne mentimini alius adversus alium, quum exuti sitis illo vetere homine cum factis ipsius:
10. Et induti sitis novo illo, qui renovatur in agnitionem congruentem imagini ejus, qui ipsum condidit.'
11. Ubi non est Grxcus Sc Judxus , Circumcisio Sc Praeputium , Barbarus , Scytha, servus , liber; sed omnia, Kein omnibus est Christus.
12. Induimini igitur, ut electi Dei,sancti, Si dilecti, visceribus miserationum, benignitate, animi submissione, lenitate,irae cohibitione.
13. Sufferentes alii alios, 8c condonantes vobis mutuo > si quis adversus aliquem habuerit querelam: sicut Si Christus condonavit, vobis, ita & vos.
14. Super hxc autem omnia induimini charitate, qua’ est connexus perfectionis.
15. Et pax Dei sit gubernatrix in cordibus vestris, ad quam etiam vocati estis in unum corpus: Si grati estote.

16. Sermo. Christi inhabitet in vobis copiose cum omni sapientia, docendo ,Si admonendo vos mutuo psalmis, Si hymnis, & cantionibus spiritualibus, cum gratia canendo in vestro corde Domino.
17. Et quicquid feceritis sermone , aut facto, in nomine Domui, Jesu id facite,gratias agentes Deo Si Patri, per eum.
18. Uxores, subjicite vos propriis viris, ut convenit in Domino.
19. Viri, diligite uxores , 8i ne estote adversus eas amarulenti.
20. Filii > auscultate parentibus in omnibus : hoc enim placet Domino.
21. Patres, iie irritate liberos vestros: ne despondeant animum.
22. Servi, auscultate per omnia dominis fecundum carnem, non obsequiis ad oculum exhibitis , ut qui hominibus placere student, sed ci«n simplicitate cordis,timentes Deum.
23. Rs

»mjed m lui,,], mttfo
I CilillO,i;. «L-iIL
mihii.
'itivttos
Der.
Ius,»!.
ira vtltai
ritatem.K Si avari
super kj
odulikUP
n vos l«>
, malitias iceoitatca
versus ai« miaecmfr
i piicm- enuBBjtri
.ita i & fons, S» i, linosi
ediDeiii' muteijt täte, i« «i
!t condotae is achar riusioate
inia «Ü« lerfetiioi lixuaiib tiefem
et i» w!» iotenidiW' ,Si!ipiB>S ti gratis*
fer««/ £
»#*F y«a. , rtpnisvw
i- ne ete
dw in®-'
>s vestrost*
fflciai ®*' 1 2 3 4 5 6
fefe
Ijterelle* 1 ®
0»P*

23. Et quicquid feceritis, ex animopr*-
state, tanquam Domino, Sc non hominibus :
24. Scientes vos a Domino recepturos mercedem harreditatis: Nam Domino Christo servitis.
25. Qui vero iniuriam intulerit, referet injuriam, quam intulerit, nec e/t personarum acceptio.

CAPUT IV.

dd generales exhortationes redit , commen-
dationetque , sis salutationes subjungit. TAOmini, jus 8c aequum servis praestate : ut -»-'qui feratis vos quoque habere Dominum in coelis.
2. In precibus perdurate, invigilantes iis cum gratiarum actione.
3. Orantes simul etiam pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis, ut loquamur mysterium Christi, propter quod etiara sum Vrnctus.
4. Vt, inquam, illud manifestum faciam, sicut oportet me loqui.
5. Sapienter ambulate erga extraneos,op- portunitatem redimentes.
< 5 . Sermo vester scmper cum gratia fit sale conditus, ut sciatis, quomodo oporteat vos unicuique respondere.
7. Res meas omnes vobis notas faciet Tychicus, dilectus frater,& fidus minister, ac conservus in Domino -. ' ,
8- Quem misi ad vos ad hoc ipsum, ut cognoscat res vestras,&cordavestra consoletur.
9. Cum Onelimo fido.Lt dilecto ftatre.qtii est ex vobis. Omnia igitur vobis nota facient, qua; hic aguntur.*
ro. Salutat vos Aristarchus, meus in <qp- ptivitate socius, & Marcus consobrinus Bar- nabae, de quo accepistis praicepta: si venerit ad vos, excipite eum.
ii. Et Jesus, qui vocatur Justus : qui sunt ex circumcisione ; hi soli sunt nubi adjutores in regno Dei, CTfuere mihi solario.
11. Salutat vos Epaphras, qui ex vobis est, servus Christi, seinpcr precibus certans pro vobis, ut stetis perfecti, & completi in omni voluntate Dei.
13. Hoc enim de eo testor, eum rnuito vestri studio ardere, & eorum, qui sunt Laodicea;, 8c eorum, qui Hierapoli.
14. Salutat vos Lucas , medicus ille dilectus, & Demas.
1^. Salutate fratres, qui sunt Laodice*, & Nympham, & Ecclesiam, qu* in domo illius est.
16. Et quum perlecta fuerit apud vos epistola, facite, ut etiam in Laodicensium Ecclesia recitetur: &ut scriptam Laodicea » vos quoque legatis.
17. Et dicite Archippo, Vide, ut ministerium, quod accepisti in Domino, impleas.
18. Salutatio, mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia Jit vo- biscum. Amen.

Scripta est ad Colossenses Roma , per Tychicum, St Onesimum.

Pauli Apostoli Epistola ad Thessalonicenses I.

CAPUT I.

Thessalonicenses Pauli, imo Domini ipsius imitatores eßeäi,idea sunt bonorum Chri- ftianorum.
Aulus, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiae Thessalonicensium,^zi.c eft in Deo Patre, St Domino Jesu Christo. GratiaJ/t vobis. St pax ä Deo Patre nostro, St Domino Jesu Christo.
2. Gratias agimus Deo semper de omnibus vobis , mentionem vestri facientes in precibus nostris:
3. Indesinenter commemorantes efficacem vestram fidem, St laboriosam charita- tem , St patientem illam expectationem in Domino nostro Jesu Christo coram Deo, St Patre nostro.

4. Scientes, fratres dilecti i Deo, electionem vestram.
3. Quoniam Evangelium nostrum constitit apud vos non sermone solum, sed etiam potentia St Spiritu lancto, St certioratione: sicut nostis, quales fuerimus inter vos, vestri causa. .
6 . Et vos, imitatores nostri facti fuistis,St Domini, recepto sermone cum afflictione multa, cum gaudio Spiritus sancti:
7. Adeö ut fueritis exemplaria omnibus credentibus in Macedonia, St in Achaja.
8. A vobis enim non solum personuit sermo Domini in Macedonia, St Achaja, verum etiam in omnem locum fides vestra, quz est
in Deum, dimanavit, ut necesse non habea- ptus qui equam loqui.
9. Siquidem ipsi de nobis annunciant, qualem ingressum habuerimus ad vos, St quomodo converteritis vos ad Deum relictis idolis, ut serviretis Deo vivo, St vero :
10. Et exspectaretis Filium ejus c coelis, quem suscitavit k mortuis, nempe Jesum, nos eruentem ab ira illa ventura.
CAPUT II.
Speculum boni pafiorie, 'S auditorie.
N Am ipsi nostis , fratres, ingressum nostrum ad vos non fuisse vanum:
2. Imo etiam multn prius pasti, 8t contumeliis affecti Philippis,sicut nbffis, libertate loquendi usi fumus in Deo nostro, ad atinun- ciandum apud vos Evangelium Dei cum multo certamine.
3. Exhortatio enim nostra non fuit ex impostura , neque ex impuritate, neque cum dolo :
4. Sed sicut probati fuimus ä Deo , quibus crederetur Evangelium, ita loquimur, non ut hominibus placentes, sed Deo, exploranti corda nostra.
5. Nec enim unquam sermone assentato- rio usi sumus, sicut nostis, nec avanti* causa quicqua.r. prxtcxvmus: Deus testis est.
6. Neque ex nominibus quaerentes gloriam, nec a vobis, nec ab aliis, quum possemus vobis oneri esse,ut Apostoli Christi.
U1 j 7-Scd

7. Sed fuimus mansueti in medio vetiti, ut si nutrix foveret liberos suos.
8. Et ita cupidi vestri, gratum nobis erat unpertiri vobis non soliim Evangelium Dei; sed etiam nostras ipsorum animas, quod cha- ri nobis essetis.
9. Meministis enim,fratres,loboris nostri, ac aerumnae : nocte enim,ac die operando, ne cui vestrum oneri essemus .praedicavimus a- pud vos Evangelium Dei.
10. Vos tenes edis , St Deus , quomodo sancte, St juste , St inculpate vobis > qui creditis nos gesserimus.
11 Sicut nostis,quomodo unumquemque vestrum tanquam pater liberos suos , hortabamur 8c consolabamur.
12. Et obtestabamur, ut ambularetis,sicut convenit Deo,vocante vos ad suum regnum ac gloriam.
13. Fropterea etiam nos gratias agimus Deo sine intermissione, quod acceptum de Deo sermonem, quem audistis ex nobis, exceperitis non ut sermonem hominum, sed (sicut est veri) ut Dei sermonem, qui etiam agit in vobis , qui creditis.
' 14. Vos enim,fratres,imitatores facti estis Ecclesiarum Dei, qure sunt in Judxa,in Christo Jesu, quippe qui eadem passi sitis , St vos a propriis tribulibus , prout St ipse ä Judaeis.
15. Qui etiam Dominum Jesum , & proprios Prophetas occiderunt , St nos exc- geruntmeque Deo placent, St omnibus hominibus adversantur.
16. Prohibentes nosGentibus loqui,ut serventur,ut semper compleant peccata sua: occupavit enim eos ira ad extremum usque.
17. Nos vero.fratres,orbati vobis ad temporis momentum, conspectu, non animo, eo amplius studuimus videre faciem vestram, cum multo desiderio.
;8- Ideo voluimus venire ad vos (ego quidem Paulus) semel atque iterum,sed impedi vit nos Satanas.
19. Namqux est nostra spes, aut gaudium, aut corona, de qua glorier I anno n & vos in conspectu Domini nostri Jesu Christi, in ejus adventu ’
6. Nuper autem, quum venisset Timotheus ad nos ä vobis, St laetum nuncium nobis attulisset de fide , St charitate vestra, St quod bonam nostri memoriam retineatis, semper expetentes nos videre,sicut nos quoque vos:
7. Fropterea consolationem accepimus, fratres , ex vobis , in omni afflictione, & necessitate nostra, per vestram fidem:
8. Nunc enim vivimus, si vos perstatis in Domino.
9. Quam enim gratiarum actionem possumusDeo rependere de vobis , super omni gaudio, quo gaudemus propter vos coram Deo nostro.
10. Nocte, ac die magis ac magis rogantes , ut videamus vestram faciem, St quz desunt fidei vestrae, suppleamus i
n. Ipse vero Deus , St Pater noster,St Dominus noster Jesus Christus dirigat viam nostram ad vos.
12. Faxit autem Dominus, ut auctiores sitis,St. exundetis mutua inter vos charitate, St in omnes , quemadmodum St nos in vos:
13. Ut corda vestra inculpata stabiliat in sanctimonia coram Deo , St Patre nostro, in adventum Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis suis.
20. Vos enim estis gloria nostra , 8t gaudium.
CAPUT -I I I.
Informatus aTimotheo de eorum ßdcpff dile- ilione, desiderat ipsos videre (Sprecatur ip/is progressum.
Q Uamobrem nos non amplius contineu- ,tes,libuit nobis,ut soli Athenis derelinqueremur.
t. Milimiisque Timotheum, fratrem nostrum, ac ministrum Dei, St adjutorem nosti um in Eyangelio Christi, ad vos stabiliendos, St exhortandos super fide vestra :
3. Ut nemo commoveatur ob afflictiones istas, ipsi enim nostis ad id nos esse constitutos.
4. Etenim , quum apud vos essemus, praedicebamus vobis fore,ut affligeremur, quod
CAPUT IV.
,Sanftimoniam , amorem fraternum fei dandum. Propriis manibus operandum. Resurrectionem jit fi orum solatio habenda.
Q Uod reliquum est igitur, fratres, roga- _mus vos, St precamur per Dominum Jesum, ut sicut accepistis a nobis , quomodo oporteat vos ambulare , St placere Deo, magis excellatis.
i. Nostis enim, quz mandata dederimus vobis per Dominum Jesum.
3. Nam hzc est voluntas Dei, nempe sanctificatio vestri, ideß, ut abstineatis ä scortatione :
4. Ut sciat vestrum unusquisque suum vas possidere in sanctificatione, St honore:
3. Non in morbo cupiditatis , sicut Gentes , qua: non noverunt Deum.
6 . Et,ut ne quü opprimat, St habeat qux- stui in negotio fratrem suum , nam vindex est Dominus omnium istorum, sicut St ant? diximus vobis, St asseveranter testificati fumus.
7, Non enim vocavit nos Deus ad impuritatem, sed ad sanctificationem.
z. Proinde,qui hxc aspernatur , non aspernatur hominem, sed Deum , qui etiam dedit nobis Spiritum suum sanctum.
9, Ca-terum de fraterno amore non ne- cesse habetis, ut scribam vobis, ipsi namque divinitus docti estis, ut diligatis alii alios.
10, Nam St facitis hoc erga cunctos fratres, qui sunt in tota Macedonia: precamur auteni vos, fratres , ut potius excellatis:
11. Et ambitiose contendatis quieti esse, St res vestras agere, ac' operari propriis manibus vestris, sscut vobis mandavimus:
ii. Ut vos geratis decenter erga extra- neo3 , St nullius indigeatis.
13. Nolim autem vos in ignorantia ver- quod ad eos atttinet, qui ob-
St evenit, St nostis.

3. Quamobrem St ego non amplius me continens nisi eum , ut' cognoscerem fidem
■ citram : veritus , ne quo modo tentassct j fari, fratres > ,
vos tentator iiie St inani? redditus esset labor ! dormierunt, ut ne contristemini > sicut St re- r,0 ^ £ -- ! liqui, qui spera non habent :
I4-NMW
14.NH Sues® 1 * 3 4 dormi® i;.H« mini, ftn «tlvfa 1 ollo*«
dilMtss iiii des® lisinChi
17. Dd piemur fu Domini«
CLlLTlUS.
18. 1« Itionibus,
Mala l mm
Dorrt J. fratr
1. lp: mini, ui
3 -Qi tunc re dolor pj cfurien ,4 At ifoiile i 5. Om ton falis L Nemp qui.fedvil 7. Sani
8-W taitto spe (ite p. S sed ad nostrui
mn
Pav
dfiSi ptn DAn 1 si: Patre 1. (stro, i
?. c
vobis,
sgesc
fifflj
I.A.

liriwtvi 'iim retittt -jsscut hosj:
w acctp i afflictio« nn Scteni: fi vos p#
ni actiose 'ofo.lip propter b.
aauajisp ftciem, Ji amusi Pater ctit te dirijK
tis,nt»r ervosiki: im Si nos ist Ipata ilaft 6 Patie a» ri Jesu Qä
V.
< tftwiim, tu Iduli, aties,t<sjjk ;t Dumm«: O&iOJlOB
.jlitttt Da
iditnkiüii
Dei ,s»j!! iMistaisifi
jSlTfJtfifi'.
, S; honore: :atis,faitfc
t, Stets»
m, nari* 01, fate teritis.
iDtiiSjiß
, Pi etistr srtuffl.
filios, panctos Vt !;j: precari excellit*
:is quieti i propria .davin® 1 2 3 4 * 6 7
onorantia
tttistcti 1 ^^

iq.Nam si credimus Jeium mortuum esse, St resurrexisse , ita etiam Deus eos, qui obdormierint in Jesu, adducet cum eo.
13. Hoc enim vobis dicimus verbis Domini, fore, ut nos vivi,qui reliqui erimus in ■adventu Domini,non praeveniamus eos, qui obdormierint.
td. Nam ipse Dominus cum hortationis clamore, cum voce Archangel! , 8c cum Dei tuba descendet b coelo : & qui mortui fuerint in Christo , resurgent primum.
ij. Deinde nos vivi,qui reliqui erimus,rapiemur simul cum eis in nubes, in occursum Domini in aera; & ita sempcr cum Domino erimus.
ig. Itaque consolamini alii alios istis sermonibus.

CAPUT V.

Modus legitima praparationis ad novissimum diem.

Orrö de temporibus,& opportunitatibus, fratres, non est necesse.ut vobis scribatur.
2. Ipsi enim penitus scitis, diem illum Domini, ut fur nocte venit, ira venturam esse.
Z. Quum enim dicent,Pax est,Sc securitas: tunc repentinum eis instat exitium , sicuti dolor partus muiieri gravidae, & nequaquam effugient.
4. At vos, fratres, non estis in tenebris, ut dies ille vos, tanquam fur,deprehendat.
5. Omnes vos filii lucis estis, ac lilii diei: non fumus filii nostis, neque tenebrarum.
6. Nempe igitur, ne dormiamus ut reliqui, sed vigilemus, St sobrii simus.
7. Nam, qui dormiunt, noctu dormiunt: & qui inebriantur,noctu sunt ebrii.
g. At nos, qui fumus diei, sobrii simus, induti thorace sidei, Sc charitatis: 8t pro galea, spe salutis.
p. Nam non constituit nos Deus ad iram, sed ad salutem obtinendam per Dominum nostrum Jesum Christum,
10. Qui mortuus est pro nobis : ut sive vigilemus , sive dormiamus, simul cum eo vivamus.
11. Quapropter adhortamini alii alios, Sc ardificate singuli singulos, sicut Si facitis.
12. Rogamus autem vos, fratres,ut agnoscatis eos, qui laborant inter vos, Sc praesunt vobis in Domino, Sc admonent vos:
13. Et eos supra modum charos ducatis, propter opus ipsorum. Pacem colite inter vos mutuo.
14. Precamur autem vos,fratres,admonete inordinatos, consolamini eos, qui pusillo animo sunt: sublevate infirmos, iram cohibete erga omnes.
15. Videte, ne quis malum pro malo cuipiam reddat, sed beneficentiam semper sectamini, tum inter vos mutuo, tum erga o- mnes.
16. Semper gaudete:
17. Sine intermissione orate.
ig.In omnibus gratias agite: harc enim est voluntas Dei per Christum Jesum erga vos.
19. Spiritum ne extinguite: j 10. Prophetias ne pro nihilo habete:
| ai. Omnia explorate: quod bonum fuerit, retinete.
22. Ab omni specie mali abstinete.

23. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos totos : Sc integer vester spiritus, & anima, Sc corpus inculpate , in adventum Domini no- slrijesii Christi conserventur.
24. Fidelis esi, qui vocavit vos, qui etiam id efficiet.
25. Fratres , orate pro nobis.
26. Salutate fratres omnes cum osculo sancto.
27. Adjuro vos per Dominum, ut recitetur hxc epistola omnibus sanctis fratribus.
28. Gratia Domini nostri Jesu Christi fit vobiscum. Amen.
Ad Thessalonicenses prior scripta fuit Athenis.

Pauli Apostoli Epistola adTheffalonicenfes II.

CAPUT I.

Affli&iones piorum in adventu Christi com - pinsandas.

P Aulus, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiae Thessalonicensium , qua est m Deo, Patre nostro, & Domino Jesu Christo.
2. Gratia fit vobis, Sc pax a Deo Patre nostro , & Domino Jesu Christo :
3. Gratias agere debemus Deo semper de vobis, fratres, iit par est , quod vehementer augescat fides vestra, & abundet mutua u- niuscujusque omnium vestrum charitas:
4. Adeo ut nos ipsi de vobis gtoriemur apud Ecclesias Dei, id cit , super ‘tolerantia vestra, & fide in omnibus perfequutionibus Vestris, St afflictionibus, quas suffertis:
5 - Q“ ,c res indicium est justi judicii Dei.ut digni ifabeamini regno Dei, pro qao etiam ista patimini •
6. Si quidem justum est apud Deum, vicis- sim reddere iis,qui affligunt vos,afflicticmem:
7. Vobis vero, qui affligimini, relaxationem nobiscum, in revelatione Domini Jesu dc coeloj cum Angelis suis potentibus.
g. Cum igne flammante, infligens «Itionem iis, quriDeum nesciunt, neque auscultant Evangelio Domini nostri Jesu Christi;
9. Qui poenam pendent aeterni exitii, c.v- pulsi a facie Domini, & gloria virium ipsius :
10. Quum venerit, ut glorificetur in sanctis suis : St admirandus fiat in credentibus omnibus, (quod fides habita fuerit testimonio nostro apud vos) in die illo.
11. Cujus etiam rei gratia oramus semper pro vobis , ut vos dignetur ista vocatione Deus noster, St compleat omnem sua bonitatis gratuitam benevolentiam, Sc opus fidei potenter.
12. Ut glorificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, Sc vos in eo, Sc gratia Dei nostri, Sc Domitii Jesu Christi.

CAPUT II.

Vaticinium de Antichrist i natali,progressu,
revelatione, ist abolitione.

T) Ogamus autem vos, fratres, per adven- -Ev tiim Domini nostri Jesu Christi,8t nostri
ad eum aggregation
Lll 4
«.Ne

i. Ne cito k mente dimoveamini, neque terreamini) neque per spiritum, neque per sermonem . neque per epistolam , tanquam per nosficriptnm,opxtS\ instet dies ille Christi.
3. Nequis vos seducat ullo modo. Non enim Adveniet dies Christi > quin venerit defectio prius, & revelatus fuerit homo ille peccati, filius, inquam, ille perditionis.
4. Sefe opponens ille , & efferens supra quicquid dicitur Deus, aut numen, adeo ut in templo Dei, tanquam Deus, sedeat, pra; se ferens se este Deum.
%. Annon meministis me, quum adhuc essem apud voi, hoc dixisse vobis ?
6. Nunc verö quid eum retineat, nostis, ut is suo prxstituto tempore reveletur.
7. Jam enirti peragitur mysterium impietatis huius : tantum, qui nunc obstat, obstabit usquedum e medio sublatus fuerit.
8. Et tunc revelabitur sceleratus ille,quem Dominus absumet spiritu oris fui, 8i illustri adventu suo abolebit:
9. lUum, inquam, cujus adventus est ex illa vi efficaci satanae, cum omni potentia, 8i lignis, ac prodigiis mendacibus '■
10. Et cum omni seductione injustitiae in iis, qui pereunt : propterea quod amorem veritatis non receperunt, ut salvi fierent.
ii. Ideo igitur mittet eis Deus efficaciam erroris, ut credant mendacio :
12. Ut damnentur omnes,qui non crediderint veritati, sed acquieverint in injustitia.
13. Nos autem debemus gratias agere Deo femper de vobis, fraitres dilecti a Domino, quod elegerit vos Deus ab initio ad salutem per sanctificationem Spiritus, 8c fidem habitam veritati:
14. Quö vocavit vos per Evangelium nostrum, ad acquirendam gloriam Domini nostri Jesu Christi.
st. Nempe igitur, fratres, perstate, & retinete traditam doctrinam,quam edocti estis, öc per sermonem, & per epistolam nostram.
id. Ipse vero Dominus noster Jesus Christus, 8c Deus, ac Pater noster, qui dilexit nos, .& dedit consolationem aeternam , & ipem bonam per gratiam.
17. Consoletur vestra corda, & stabiliat vos in omni sermone, & opere bono.

CAPUT III.

Precandum efife, iS 4 vita inordinata, & 0-
tiosa cavendum.

Q Uod reliquum est, orate, fratres, pro nobis, ut sermo Domini currat, 8t glorificetur sicut & apud vos :
4. Et ut eripiamur a protervis, ac sceleratis hominibus : non enim omnium est fides.
3. Sed fidelis est Dominus, qui stabiliet vos, & custodiet ab illo improbo.
4. Confidimus autem in Domino de vobis, vos, quae mandamus vobis,& facere,8c facturos esse.
5. Dominus verö dirigat vestra corda ad Dei charitatem, 8c Christi patientem exspectationem.
6. Denunciamus autem vobis, fratres, in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut subducatis vos ab onmi fratre , qui inordinati ambulat,St non ex tradita doctrina,quarrj accepit a nobis.
7. Nam ipsi scitis, quomodo oporteat nos imitari: quoniam non inordinati nos gesti* mus inter vos.
8. Neque gratis panem e&mus aeceptumk quoquam : sed cum labore,& xrumna noctu, dieq; operantes, ne cui vestrii oneri essemus.
p. Non quod nobis id non liceat: sed ut nosmet ipsos pro exemplari praebeamus vobis ad nos imitandos.
10. Etenim, quum essemus apud vos, hoc demandabamus vobis : quod si quis nolit operari, etiam non edito.
11. Audivimus enim quosdam ambulare inter vos inordinate, nihil agentes, sed inaniter satagentes.
| 12. Iis autem, qui sunt istiusmodi, manda-
1 mus, & precamur per Dominum nostrum Jesum Christum, ut cum quiete operantes, suo pane vescantur.
13. Vos autem,fratres, ne segnescite in benefaciendo.

14. Quod si quis non auscultat nostro per epistolam sermoni, hunc notate; & ne commercium habete cum eo, ut erubescat.
15. Neque ut inimicum ducite, sed admonete ut fratrem.
16. Ipse autem Dominus pacis femper det vobis pacem omni modo. Dominus fit cum omnibus vobis.
17. Salutatio,mea manu Pauli,quod est signum in omni epistola, itä scribo.
18. Gratia Domini nostri Jesu Christi fit cum omnibus vobis. Arnen.
Ad Thessalonieenses posterior missa fuit Athenis.
osg-o msm
Pauli Apostoli Epistola ad Timotheum I.
CAPUT I.
Ad quid proripui D ocior i attendendum : Quibus ponatur lex. Ad quid Christus venerit, fS' quomodo militandum.
P Aulus Apostolus Jesu Christi, ex imperio Dei Servatoris nostri, &. Domini Jesu Christi, spei nostrae.
2. Timotheo, germano filio in fide: Gratia fit tibi, misericordia , 5 t pax ä Deo Patre nostro, & Christo Jesu Domino nostro.
3. Sicut te sum precatus, ut permaneres Ephesi, quum proficiscerer in Macedoniam, nide, ut denuncies quibusdam, ne diversam doctrinam doceant:
4. Nec attendant animum fabulis, 8e ge* nealogiis , nunquam finiendis, quae potiiis qusstiones praebent, quam aedificationem Dei, qux est per fidem.
5 .Porro finis mandati est charitas ex mundo corde. Ac conscientia bona,Sc fide minimi simulata.
6. A quibus nonnulli ut k scopo aberrantes, diverterunt ad vaniloquentiam:
7. Volentes esse legis doctores, quum non intelligant, quae loquuntur,nec ea, de quibus asseverant.
8 • Scimus autem bonam esse legem,si quis e,i legitimi utatur.
ji.Hoe

«^kl»
W.KI&
bo.
«lino de ii fwrt&t
«®hckb
'tioutente
oi>i!,5W Ctoiiwi qui inora, telriia^.
ooponia;
inatenosje
MMlJS
tmi®», i oneri efc ifcejtrfi- irrtesHr,
apurf vw,;j si quis ii:
m mhis: tcSisedm-
Amandi' n noftraa ; operant«
tejnett;
Ut noto; it;Sin» rubesiat. sitOi sed ada
Isii sempcr::
’äuli.quodei
cribo.
feliiCs®
Ittmife
WW
Iffll
hppx'k
r&irion®
ade minii
ipoatat
;iam:
:s,(jnumnoa
lejanfi^
jSX

9. Hoc sciens, nempe legem justo positam non esse, sed sceleratis , & subjici nesciis , impiis ,St peccatoribus, nefariis , & profanis, parricidis, & matricidis , homicidis.
10. Scortatoribus , masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, perjuris, St si quid aliud est , quod sanae doctrinae sit oppositum.
“■ Qux est fecundiim gloriosum Evangelium beas i Dei, quod concreditum est mihi.
12. Gratiam igitur ilii habeo , qui corroboravit me , id est , Christo Jesu Domino nostro : quod me fidum duxerit, ut qui me in ministerio constituerit:
13. Qui prtüs eramblafphemus, & perfe- quutor , St contumeliosus : sed mei misertus est. Nam ignorans id faciebam : nempe fidei expers.
14. Superabundavit autem gratia illa Domini nostri cum fide, St dilectione in Christo Jesu.
ct- Certus esi hic sermo , 8 c dignusmo- dis omnibus,qui recipiatur : Christum Jesum venisse in mundum, ut peccatores servaret, quorum primus sum ego.
16. Verum ideo misertus estmei.utinme primo ostenderet Jesus Christus omnem clementiam,ut essem exemplar credituris in eum ad vitam aeternam.
i 7 : ,^ e g* autem aeterno, incorruptibili,invisibili, soli sapienti Deo honor fit, 8c gloria in secula leculorum. Arnen.
ig- Hoc mandatum commendo tibi, fili Timothee, nempe ut secundum praegressas de te prophetias, milites per eas bonam illam militiam:
19. Retinens fidem, & bonam conscien- tianuqua expulsa, nonnulli naufragium fidei fecerunt.
20. Ex quibus est Hymenaeus, & Alexander: quos tradidi Satanae , ut castigati discerent non blasphemare.
CAPUT II.
Cur pro omnibus , & quomodo precandum. Ad mulieres inflruttio.
A Dhortor igitur ante omnia , ut fiant deprecationes,preces, interpellationes,gratiarum actiones pro quibusvis hominibus:
a. Pro Regibus, St quibusvis in eminentia coristitutisiut tranquillam,ac quietam vitam devamus cum omni pietate, St veneratione.
3.Nam hoc bonum est, 8t acceptum in conspectu Servatoris nostri Dei.
4. Qui quosvis homines vult servari,& ad agnitionem veritatis venire.
5. Unus enim est Deus,unus etiam me- diatorDei, St hominum,homoChristusJefus.
6. Qui sefe ipse dedit redemtionis pretium pro quibusvis, Christus inquam , testimonium illud praestitutis luis temporibus destinatum.

7. Cujus constitutus sum ego praeco, St Apostolus, (veritatem dico, per Christum non mentior,) doctor , inquam , Gentium cum fide, ac veritate.
8. Volo , igitur viros orare in quovis loco, puras manus attollentes absque ira, & disceptatione.
9. Itidem 8t mulieres amictu honesto, cum verecundia, St modestia ornare sefe,
non cincinnis , vel auro,vel margaritis, vel pretioso vestitu:
10. Sed (quod decet mulieres pietatem in Deum spondentes) operibus bonis.
11. Mulier cum silentio discito cum omni submissione.
12. Mulieri enim docere non permitto, neque auctoritatem usurpare in virum, sed mando ut sit in silentio.
13. Adamus enim prior formatus est, deinde Eva.
14. Et Adamus non fuit seductus: sed mulier seducta, causa transgressionis fuit.
15. Servabitur tamen liberos gignendo, si manserit in fide, ac charitate , 8c sanctificatione cum modestia.

CAPUT III.

Idea Episcopi , Presbyteri , (S Diaconi , 'Sf quidF-cc/efia, quxve myileria pietatis.

C Ertus est hic sermo ; Si quis episcopatum desiderat, prarclarum opus desiderat.
2. Oportet igitur Episcopum irreprehensum esse, unius uxoris virum , vigilantem, temperantem , compositum , hospitalem, aptum ad docendum:
3. Non vinosum, non percussorem, non turpem quiestum facientem,sed »quum,alienum a pugnis, alienum ab avaritia :
4. Qui fu* domui bene praesit,qui liberos habeat subditos cum omni honestate:
5. (Nam si quis propria: domui praeesse nescit,quomodo Ecclesiam Dei curabit i)
6. Non novitium, ne inflatus in criminationem incidat diaboli.
7. Oportet autem eum etiam bonum habere testimonium ab extraneis : ne in probrum incidat, 8t laqueum diaboli.
g. Diaconos itidem venerandos, non bilingues, non multo vino addictos, non turpem qualium facientes.
9. Tenentes mysterium fidei in munda conscientia.
10. Atque hi etiam explorentur prius , deinde ministrent, si sint inculpati.
11. Uxores itidem eorum oportet ejfexe- nerandas , non calumniatrices, sobrias, fidas in omnibus.
12 . Diaconi sint unius uxoris mariti, qui liberis bene praesint, St propriis domibus.
13. Nam,qui bene ministraverint gradum sibi bonum acquirunt. St multam loquendi libertatem per fidem, qua: est in Christo Jesu.
14. H*c tibi scribo, sperans fore, ut mox ad te veniam:
15. Quod si tardavero, ut noris quomodo oporteat in domo Dei versari, quae est Ecclesia Dei vivi columna > St stabilimentum veritatis,
16. Et sine dubio magnum est pietatis mysterium: Deus conspicuus factus est in carne, justificatus est in spiritu,conspectus est abAn-
f elis, praedicatus est Gentibus , fides illi ha.
ita est in mundo, sursum receptus est in gloriam.

CAPUT IV.

Prxdicit ultimorum temporum hypocristn , tss hxterodoxiam ; fuaietquestudium pis~ tatis , IS fanblarum liter arum.

S piritus autem diserte dicit fore , ut posterioribus prxsti tut is temporibus desciscant I. 11 5 qui-

quidam a fide, attenti spiritibus deceptoribus, ac doctrinis daemoniorum.
2. Per hypocrisin falsiloquorum, quorum conscientia cauterio resecta est.
z. Prohibentium contrahere matrimonium , jubentium abstinere a cibis , quos Deus condidit ad participandum cum gratiarum actione fidelibus , Sc iis , qui norunt veritatem.
4. Nam quicquid condidit Deus, bonum «&■. nec quicquam rejiciendum eß , si cum
gratiarum actione sumatur.
5. Sanctificatur enim per verbum Dei,
& preces
d. Hoc si subjeceris fatribus, bonus eris minister Jesu Christi,innutritus in sermonibus fidei, & praedar« doctrin« , quam affectatus es.
7. Cxterum profanas > & aniles fabulas aversare : sed exerce te ipsum ad pietatem.
8. Nam corporalis exercitatio ad pauca utilis est ; at pietas ad omnia utilis est, ut qux promissionem habeat vitx prxscntis, ac futurx.
9. Certus eß hic sermo,8c omnibus modis dignus, qui recipiatur.
10. Nam idcirco etiam fatigamur, & conviciis afficimur, quod speremus in Deo vivo, qui est conservator omnium hominum, ma- ximö nero fidelium.
11. Hxc denuncia, & doce.
ir. Nemo tuam juventutem contemnat, sed esto exemplar fidelium in sermone, in converfotione.in charitate, in spiritu, in fide, in castitate.
13. Interim dum venio, intentus esto lectioni , exhortationi doctrin«.
14. Ne negligito donum, quod in te est, quod datum est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.
15. Hxc meditare, in his esto: ut tuus profectus manifectus sit inter omnes.
16. Intentus esto tibi ipsi, Ac doctrin«: (S permane in istis, id enim si feceris, St te ipsum servabis, Ac eos, qui te audierint.

CAPUT V.

De modo quemtjue decenter exhortandi. De viduis. De Presbyteris, t impofitione manuum.

S Uniorem ne increpato , sed hortare ut patrem : juniores , ut fratres :
2. Mulieres natu grandiores , ut matres : juniores, ut sorores, cum omni castitate.
3. Viduas honora, qux vere vidux sunt.
4. Quod si qua vidua liberos, aut nepotes habet, discant prius in propriam domum pietatem exercere, Ac vicem rependere parentibus , hoc enim est honestum, 8c acceptum in conspectu Dei.
5. Porro quxyerii vidua est, ac sola relicta, sperat in Deo, Ac permanet in deprecationibus Ac precibus nocte, ac die.
6 . At qux lascivit, ea vivens mortua est.
7. Hxc igitur dcnunciato, ut sint irrepre- hensx.
8- Quod si quis suis, & maximi domesticis non providet, fidem abnegavit, Sc est
•_ o
infideli deterior.
9. Vidua allegator non minor annis sexa-
ginta > qux fuerit unius viri uxor :
10. In operibus bonis bono testimonio
ornata: si liberos educavit, isi fuit hospita.
lis, si sanctorum pedes lavit, si alffictis subvenit,si omne bonum opus est assidui sectata.
ii- Porro juniores viduas rejice : postquam enim lascivierunt adversus Christum, nubere vohmt.

12. Damnandx, quöd primam fidem irritam fecerint.
13. SimnI autem etiam otiosx ejfe discunt , circumeuntes domos : imö non solum otiosx , sed etiam nugaces, Ac crfl'iosx, garrientes, qu* non oportet.
14. Velim igitur juniores nubere, liberos gignere, domum administrare, nullam occasionem dare adversario ad conviciandum.
15. Jam enim nonnull« deflexerunt, se- quut* Satanam.
IIi. Quod si quis fidelis , aut si qua fidelis habet viduas , ei suppeditato , quantum sufficit, 8c non onerator Ecclesia , ut iis.qus veri vidux sunt > subveniat.
17. Qui bene prxsunt presbyteri, duplici honore digni habentor: maximi qui laborant in sermone, Sc doctrina.
18. Dicit enim Scriptura.- Bovi trituranti non obligabis os, Sc: Dignus est operatius mercede sua.
ip. Adversus presbyterum accusationem ne recipito, nisi sub duobus, aut tribus testibus.
20. Eos, qui peccant, in conspectu omnium argue, ut Sc reliqui metuant.
21. Obtestor in conspectu Dei, Ac Domini Jesu Christi, Sc electorum Angelorum, ut hxc observes sine prxjudicio, nihil faciens in alteram partem inclinando.
22. Mantis cito ne cui imponito, neque communicato peccatis alienis , temet ipsum castum conserva.
23. Ne ampli iis esto abstemius : sed vino pauculo utere, propter stomachum tuum. Ac crebras tuas infirmitates.
24. Quorundaref hominum peccata anti manifesta sunt, prxeuntia damnationi quosdam vero subsequuntur.
23. Itidem Ac bona opera ante manifesta sunt : Ac ea, qux secus habent, occului non possunt.

CAPUT VI.

Officium fervi , pietatis dVTsepxtia t'
varitix mala indicantur.

Q uicunque sub jugo sunt servi , suos .dominos omni honore dignos ducunto, ne Dei nomen, & doctrina blasphemetur.
2. Qui veri) fideles habent dominos,ne eoi contemnant, quöd fratres sint: sed eo magis inserviant, quöd fideles sint , ac dilecti, qui beneficentiam illam itidem capessunt. Hxc doce, Lc exhortare.
3. Siquis diversam docet doctrinam , neque accedit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, & ei, qux fecundum pietatem est , doctrinx. .... .
4. Is inflatus eft, nihil sciens, iefl min* niens circa quxstiones, ac pugnas de verbis: ex quibus nascitur invidia,lis,maledicen* tix, suspiciones malx.
5. Pervers« exercitationes hominum , mente corruptorum , Sc qui privati sunt veritate, Sc quxstui habent pietatem : abscede ab eis, qui ejusmodi sunt. ^
animo sia ?. Xi-il licet neces
}, Sedi nwr.te 1 2 3 4 5 p. Qjare 1 teatiwa
ihi«®
Igaesint e. Siqui'
; sorpecui ait,uberia tasten
11. Tm
rt autem i tatem.tol
12. Det dei: appri vocatus e'
j sessionem i u. M;
omnia > I coramPi
fernem: 14, 13
contamin lustrem ii
Christi.
Pm
Unimex fu uahmi (io dii
P tatas, tatem liqua: e 1. Till ricordia Domino >Gn nbus cun imam tu bus meis 4. Exi
flymani
J. Me minimi in avja • suasus 1 6 . Qi
tibi, ut [erimp' ?. Ni taidii tasanii Ue. Mfc,r ijEri jelii 0
,?•<;
sancta
ptopo
bisin
10.
Hiem
ChriO
istcori
Ivan;

.fifittkofe
ctlÄäjj
lälÜddliS;
äS ttiktijr
'asusCii
cnuiuSfc:
i otioii : t»: aö t. ga;«,!iy «(t.
es rnike,! » mfc comia
iiieäexEj
t allst p; Stato i p .cdesia,»s iat.
presbrK,:
maximle;
lina.
a.'Jon'ats »iis ei) o»
im acculta s, ant crfc

< 5 . Est autem quastus magnus pietas cum animo sua forte contento. »
7. JNTinil enim intulimus in mundum,videlicet nec efferre quicquam possumus.
8. Sed habentes alimenta,& quibus tegamur , ha'c nobis fatis erunt.
p. Qui verö volunt ditescere , incidunt in tentationem, & laqueum,& cupiditates

multas amentes , & damnosas, qua demergunt homines in exitium,St perniciem.
10. Siquidem radix omnium malorum est amor pecuniae : quam quidam dum appetunt, aberrarunt ä fide,Sc fe ipsos undiquaque transfixerunt doloribus multis.
11. Tuverd.o homo Dei,ista fuge: sectare autem justitiam, pietatem, fidem , chari- tatem, tolerantiam, lenitatem.
12. Decerta praiclarum illud certamen fidei ; apprehende vitam «ternam,ad quam Sc vocatus es,St professus praclaram illam professionem in conspectu multorum testium.
iz. Mando tibi coram Deo, qui vivificat omnia , & Jesu Christo, qui testatam fecit coram Pontio Pilato praeclaram illam professionem :
14. Ut observes hanc praceptionem incontaminatus , Sc irreprehensus,usque ad illustrem illum adventum Domini nostri 7 esu Christi. ‘ J
15. Quem praestitutis temporibus fu s o- stendit ille beatus, & solus Princeps, Rex ille regum, & Dominus dominorum:
16. Qui solus habet immortalitatem, lucem habitans inaccessam , quem vidit nemo hominum , neque videre potest : cui honor, St robur «ternum. Arnen.
17. Iis, qui divites sunt in hoc fecuIo.de- nuncia, ne efferantur animo , neque spem ponant in divitiis incertis, sed in illo Deo vivo , qui prabet nobis omnia copiosi ad friiendum.
ig. Ut fint benefici, ut divites sint operibus bonis, faciles ad impertiendum, facilis convictus.
19. Congerentes sibi pro thesauro fundamentum bonum in posterum , ut apprehendant aeternam illam vitam.
20. Timothee,depositum custodi, & aversare profanos illos,de rebus inanibus clamores oppositiones falso nominatae notitia: :
21. Quam nonnulli prae fe ferentes, circa fidem aberrarunt ä scopo. Gratia sit tecum. Arnen.
Ad Timotheum prior missa fuit Laodicea , qua: est metropolis Phrygi« Pacatian».
iccrfptckc. warnt. Da, Ä Dc mAngelom
rtiftfflto.rt
lilS,t®SK
ftonuca:
ts.
num pciar lirnim
«tötn® habent, 04C
Tl
irspM'
sunt serri.a ildlipl 1 ---
[imblJijfe'
suta«-
[Itis#:,
betite W v #
,« 4 iiiaBd tz, De» ,: ieiunlo."
rieni
pugnas (k s h.liii** 1 ' 9
wies
letitan:»"
Pauli Apostoli Epistola ad Timotheum 11.
CAPUT I.
Donum exsuscitandum.Hypotypofis sanorum verborum servanda, £57 iirenuitas tn officio adhibenda.
P Aulus, Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vita:,qua: est in Christo Jesu,
2. Timotheo dilecto filio fit gratia, misericordia , pax .2 Deo Patre > St Christo Jesu Domino nostro.
3. Gratiam habeo Deo,quem colo ä majoribus cum munda conscientia , prout continuam tui memoriam teneo in deprecationibus meis nocte,ac die:
4. Expetens te videre, memor tuarum la- crymarum,ut gaudio replear:
5. Memoria repetens eam, qua in te est, minimi simulatam fidem,qua: habitavit priiis in avja tua Loide, St matre tua Eunica : persuasus sum autem",quod in te quoque.
6. Quam ob causam in memoriam revoco tibi, ut exsuscites donum Dei,quod est in te per impositionem manuum mearum.
7. Non enim dedit nobis Deus spiritum formidinis, sed roboris, St charitatis.Sc sanitatis animi.
g. Ne igitur te pudeat testimonii Qomini nostri, neque te pudeat mei,13111 funi vinctus ipsius: sed esto particeps afflictionum Evan- gelii ex potentia Dei;
9. Qui servavit nos,8t vocavit vocatione sancta : non ex operibus nostris, sed ex luo proposito, St gratia,qua data quidem est notii; in Christo Jesu ante tempora foculorum :
10. Sed facta nunc est manifesta perillustrem illum adventum Servatoris nostri Jesu Christi, qui St mortem abolevit,Sc vitam,ac incorruptibilitatem in lucem produxit, per Evangelium.
11. Cujus causa constitutus sum ego pra- co, Sc Apostolus, ac doctor Gentium.
12. Quam ob causam St hac patior; sed
non pudefio : novi enim, cui crediderim, Sc mihi persuasum est , eum posse depositum meum in illum diem custodire. \
iz. Expressam formam teneto sanorum sermonum, quos a me audisti, cura side, Sc charitate,qu« efiin Christo Jesu.
14. Praelatum illud depositum custodi per Spiritum sanctum, <pii inhabitat in nobis.
15. Nosti hoc, quod fe averterint a me o' mnes, qui sunt in Asia: ex quibus est Phy- gellus, St Hermogenes.
16. Prastet misericordiam Dominus One- siphori familia ■ quoniam sape me recreavit,Sc catenam meam non erubuit.
17. Imo quum esset Roma , studiosissime quasivit me,St invenit.
ig. Det ei Dominus,ut inveniat misericordiam apud Dominum in die illo : quam multa etiam Ephesi subministrant, tu optime nosti.
CAPUT II.
Sumtd a militibus agricola similitudine ad tolerantiam exhortatur, CfT monet Timotheum , ut posthabitis clamoribus leni- ter ,15 mansuete- agat.
T U igitur , sili mi, corroborator per gratiam,qua est in Chi isto Jesu :
2. Et qua audisti ä me inter multos testes, hac committe sidis hominibus , qui sint idonei ad alios quoque docendos.
3. Tu igitur tolerans esto afflictionum,ut bonus m des Jesu Christi.
4. Nemo, qui militat,implicatur hujus vita negotiis, ut ei placeat, i quo delectus est miles.
5. Qudd

Quod fi certet etiam aliquis; non coronatur , nili legitimi certaverit.
6 . Agricolam oportet prius laborando fructus percipere.
7. Perpende, quae dico. Det igitur tibi Dominus intelligentiam in omnibus.

g. Memento Jesum Christum suscitatum fuisse ex mortuis, fatium ex semine Davidis, fecundum Evangelium meum :
9. In quo vexor usque ad vincula ut facinorosus : sed sermo Dei non est vinctus.
10. Ideo omnia tolero propter electos, ut St'ipsi salutem consequantur,qua; est in Christo Jesu, cum gloria aeterna.
11. Certus esi hic sermo, nam si cum eo mortui sumus, cum eo etiam vivemus:
ii.Si substiterimus,etiam conregnabimus: si abnegamus , & ille abnegabit nos.
13. Si infidi sumus,ille tnmen fidus manet, negare se ipsum non potest.
14. Haec suggere, obtestaris in conspectu Domini, ne de verbis pugnent, quod nullam adfert utilitatem, imo auditores subvertit.
15. Stude te ipsum probatum sistere Deo, Operarium qui non erubescat, <$ qui recti sermonem veritatis secet.
i(5 . Profanos autem illos, de rebus inanibus clamores cohibe : ad majorem enim procedunt impietatem.
17. Et sermo eorum depascet ut gangrena ; ex quibus est Hymenxus, St Philetas ;
18. Qui circa veritatem aberrarunt a scopo,dicentes, resurrectionem jam esse factam: 8t subvertunt quorundam fidem.
19. Solidum tamen fundamentum Dei stat, habens sigillum hoc : Novit Dominus cos, qui sunt fui: St , Abscedat ab injustitia, quisquis nominat nomen Christi.
20. Ceterum in magna domo non tantum sunt vasa aurea,& argentea,sed etiam lignea, ac testacea : St alia quidem ad decus, alia verö ad dedecus.
ai. Si quis igitur fele ab his expurgaris, erit vas ad decus, sanctificatum,8t accommodum usibus Domini,£ 5 "ad omne opus bonum comparatum:
22. Juveniles autem cupiditates fuge: sed sectate justitiam, fidem, charitatem, pacem cum iis, qui invocant Christum ex mundo Corde.
13. Stultas autem, & ineruditas illas quaestiones aversare, sciens eas gignere pugnas.
24. Servum autem Domini non oportet pugnare, sed mansuetum esse erga omnes, aptum ad docendum, tolerantem malos :
25. Cum lenitate erudientem eos,qui contrario animo sunt affecti: experturum num aliquando daturus fit eis Deus resipiscentiam ad agnitionem veritatis:
2 6. Et sanitate mentis recepta evasuri ex diaboli laqueo , ab eo captivi facti, ad ipsius libitum.

CAPUT III.

Prophetia de Noviffimo tempore, rluhlor,
u (usque S. Li terar um.

Llud autem scito, fore, ut extremis diebus
instent tempora molesta.
a. Erunt enim homines fui amantes,avari, gloriosi, superbi, maledici, parentibus non obsequentes, ingrati, prophani.
3. Cl.aritatis expertes, implacabiles, ca-

lummatores, intemperantes, immites, minime amantesJponorum.
4. 1'roditmes, prscipites, inflati,voluptatum amantes potius, quam amantes Dei:
5. Habentes formam pietatis, sed qui vim ejus abnegarint: istos igitur aversare.
(5 . Ex his enim sunt isti, qui irrepunt in familias, St captivas ducunt mulierculas, cumulatas peccatis, actas cupiditatibus variis :
7. Semper discentes, sed qua: nunquam ad cognitionem veritatis venire possint.
8- Quemadmodum autem Jannes, & Jam- bres obstiterunt Mosi, ita St lii obsistunt veritati : homines mente corrupti, rejectanei circa fidem.
9. Sed non procedent amplius: nam amen. tia istorum evidens erit omnibus, ut 8c illo-
: rumfuit.
10. Tu vero assequutus es doctrinam meam, vita; meae rationem, propositum, fidem, ir« cohibitionem, charitatem, tolerantiam.
11. I 3 ersequutiones,perpefflones,qu*nuhi acciderunt Antiochi«, Iconii, Lystris : quas persequutiones sustinuerim: sed ex omnibus eripuit me Dominus.
12. Sed St omnes, qui volunt pibviverein Christo Jesu.persequutionem patientur.
13. Improbi autem homines, 8c impostores prosedeat in pejus, tum seducentes, tum seducti.
14. At tu maneto in iis,quas didicisti,St qusr tibi concredita sunt, sciens, a quo didiceris:
15. Teque a puero sacras literas novisse, qu« te possunt sapientem reddere ad salutem per fidem, qu« est in Christo Jesu.
s6. Tota Scriptura divinitus eji in-pirata» St utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad disciplinam in justitia:
17. Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum perfecte instructus.

Officium pastoris Ecclestat. Cantua Pauli cy- gnetes : mu!tnp/ißks,i5 derelithvs ab omni- 6u*> liberatur a Domino.

Btestor te igitur ego in conspectu Dei,
St Domini Jusu Cnristi, qui judicaturus est vivos, St mortuos in illustri illo suo adventu, St regno suo -.
2. I'r«dica sermonem illum, insta tempestive, intempestive : argue, objurga: exhortare cum omni lenitate, St doctrina.
3. Nam erit tempus, quum sanam doctrinam non sufferent: led auribus prurientes, ipsi sibi fecundum suas illas peculiares cupiditates coacervabunt doctores:
4. Et a veritate quidem aures avertent, ad fabulas vero divertent.
j. At tu vigila in omnibus, tolerans esto afflictionum, opus perage Evangelist» , ministerii tui plenam fidem facito.
6. Nam ego jam libor, St pr*stitutunl tempus me* dimistionis instat.
7. Certamen illud pr*clarum decertavit cursum peregi, fidem servavi.
z. Quod reliquum est, reposita est mihi ju- stiti* corona , quam reddet mihi Dominus in illo die, justus ille judex: non loliim autem mihi, sed St omnibus, qui expetiverint illustrem illum ipsius adventum.
9, Stude mox ad me venire.
10. Nam Demas me deseruit, amore indultus
{tus pr*!®- Ionie ® 1 • Palmati« 11, D« fu»«®* tiliiai®* n, m n,
4. Alesai
eam facta q iv Qu« AVititi«) id. I« P adfuit, sed ae hoc illis 17 . Sed
fkths l
jtiat
P Aulus Christi agnitione taiera.
2,
Dei/si&a:
lonim; nw (sporta (
5 . VMi jacmim
fflipttioSci
4 -Gtiv patre, k nostro.
p Hui utquril timpml
6. Si q liberos h; f limini lu

7 . Op elfe, tan pertinaci vinoium stumfi;
8 . Se ‘mpera
P. Tc iotlfim Mnäsa;
10. Su ftatxC
«.qu
h. : fi-r oporttt.
n. r
NI!»P
mahf
V
cauf®
fide:
14.:
ptisho
‘J.

witei,!}
nantes Do ;
iversare. I® irrtjt nfccijj. itliiis v; iWBfflJK
reptn, James,ii; hioblifc- rupti.itisj
il:!\s:ras
iibus,atS.
OCltifflE litum, fc, .oletinlic lones^at ii, Ljfstrj.t iMacs
ant piictt; i patientur. ies,Siitp ÄIIAtSS
äa0f gwä&ta :ms mSt iete ai üb; sjeiu.
5 ejl iifji*
ligatione;
impfe
ioDti,ik
isbs.
IV.
tamh
ttthbiir
ii conspeAi’’
;i, £jiiii'ei*^
iißriilo®
luntiielECf objnrjiiai iodrii. . M sjias - ita yac jieculaw-*
iaresno*i
l^'-°
st,
ipraftitc
i.
M deitS 1
fitaed^'
not fc |fl ^ qui es?:^
:um.
cre.
C ap.t. EPIST. PAULI AD TITUM. Cip.T.a.
flus praesentis seculi,& profectus est Thesla- lonicam : Crescens in Galatiam , Titus in Dalmatiam t
ij. Lucas mecum est solus. Marcum as- sumtum adduc tecum: est enim mihi perutilis ad ministerium.
12. I’orro Tychicum misi Ephesum.
13. Pcnulam , quam reliqui Troade apud Carpum, ad fer quum venies, & libros, maxime membranas.
14. Alexander , faber serarius multa mala mihi ex -.ibuit: reddat ei Dominus fecundum faCta ipsius.
13. Quem, Sc tu cave: vehementer enim obstitit sermonibus nostris.
16. In prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me deseruerunt: utinam ne hoc illis imputetur.
17. Sed Dominus mihi adfuit, 8c corroboravit me: ut per me certioraretur prxco- nixim.,quod audirent omnes Gentes: & ereptus fui ex ore leonis.
18. Et eripiet me Dominus ab omni opere malo , fervabitque regno suo coelesti: cui gloria in secula seculorum. Arnen.
19. Saluta Priscam > 8c Aquilam, & Onesi- phori familiam.
20. E.rastus mansit Corinthi: Trophimum autem reliqui Mileti infirmum.
21. Stude venire ante hiemem. Salutat te Eubulus, 8c Pudens , Sc Linus Sc Claudia, Sc fratres omnes.
22. Dominus Jesus Christus fit cum spiritu tuo. Gratia fit vobiscum. Arnen.
Scripta est Roma posterior ad Timotheum , qui primus Ephesi ordinatus fuit
Episcopus, quum Paulus iterum sisteretur Caesari Neroni.

Pauli Apostoli Epistola ad Titum.

CAPUT I.

Quales Episcopos , iS Presbyteros ordinare debeat ,15 de quibus Cretenses monendi.

P Aulus , servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi secundum fidem electorum Dei,& agnitionem veritatis, qua est fecundum pietatem.
2. Ad spem vita aeterna,quam promiserat Deus ille mentiri nescius, ante tempora seculorum ; manifestam autem fecit praestitutis temporibus suis:
3. Videlicet sermonem illum suum per praeconium, quod concreditum est mihi ex imperio Servatoris nostri Dei: Tito germano,filio,in communi fide. ;
4. Gratia pt tibi, misericordia,& pax ä Deo Patre , Sc Domino Jesu Christo > Servatore nostro.
5. Hujus rei gratia dereliqui te in Creta, ut qua: desunt,corrigas,Sc constituas oppida- tim presbyteros, sicut ego tibi ordinavi.
6. Si quis est inculpatus, unius uxoris vir, liberos habens fideles, qui non sint obnoxii Crimini luxus, aut subjici nescii.
7. Oportet enim episcopum inculpatum esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi pertinaciter placentem , non iracundum,non vinosum,non

percussorem,non turpem quaestum facientem:
8- Sed hospitalem, bonorum amantem, temperantem , justum, pium,continentem :
p. Tenacem fidelis illius sermonis,qui ad doctrinam facit, ut possit Sc exhortari doctrina fana , Sc contradicentes convincere.
10. Sunt enim multi subjici nescii,Sc vaniloqui , Sc mentium seductores, maximi qui sunt ex Circumcisione.
11. Quibus oportet os obthurarc : qui totas domos subvertunt, docentes > quae non oportet, turpis lucri gratia.
11. Dixit quidam ex ipsis, proprius ipsorum propheta, Cretenses semper mendaces, mala; ferx , ventres pigri.
13. Tcstimonium hoc est firmum,quam ob causam eos redarguito praecise,ut sani sint in side:
14. N011 attenti Judaicis fabulis,& praeceptis hominum aversantium veritatem.
*S. Omnia quidem munda mundis: pollutis autem, Sc incredulis nihil est mundum, sed polluta est eorum,& mens.Sc conscientia.
1 6. Deum profitentur se scire, sed factis negant,quum sint abominandi, Sc contumace*, & ad omne opss bonum rejectanei.

CAPUT II. "

Jubetur Titus verbis , (5 exemplo ad obedi enti am grati ce, quK illuxit omnibus, 0-
mnesdSfingulos exhortari.

T tu loquere, quae decent sanam doctrinam.
2. Ut senes sobrii sint, venerandi, tempe' rantes, fani fide.charitate,tolerantia,
3. Anus itidem, ut sint habitu,qui sanctimoniam deceat,non calumniatrices.non vino multo addicta:, honestatis magistra::
4. Ut sapere doceant adolescentulas , ut sint maritorum ac liberorum amantes.
5. Temperantes , castae, domi manentes, bona:,qua: sese subjiciant suis viris -. ne sermo Dei blasphemetur.
6 . Adolescentulos itidem adhortare,ut sint temperantes:
7. Per omnia te ipsum prxbens exempla* bonorum operum, in doctrina integritatem, gravitatem.
8- Sermonem fanum , qui damnari non possit: ut qui se ex adverso opponit , erubescat, nihil habens, quod de vobis dicat mali.
9. Servos hortare, ut suis dominis sese subjiciant in omnibus, ut eit placeant, non re- sponsatores.
10. Nihil intervertentes, sed omnem bonam fidem ostendentes, ut doctrinam Servatoris nostri Dei ornent in omnibus.
11. Illuxit enim gratia illa Dei salutifera quibusvis hominibus.
12. Erudiens nos,ut abnegata impietate, & mundanis cupiditatibus, temperanter, 5c justct& pie vivamus inprassenti se culo :
13. Exspectantes beatam illam (pem ,Sc illustrem illum adventum glorix magni illius Dei, ac Servatoris nostri, nempe Jesu Christi.
14. Qui dedit semet ipsum pro nobis,ut redimeret nos ab omni iniquitate , Sc purificaret sibi ipsi populum peculiarem, accensum studio bonorum operum.
15. Hxc loquere,Sc exhortare, Sc argue cupi omni imperio, nemo te despiciat.
CAP.

CAPUT III.

Senilitati Dominicx, & bonis operibus,
n on quaestionibus, aut MyofA&fclOtlf
studendum.

TPsis suggere, ut lese subjiciant principati- A bus, ac potestatibus, ut obtemperent t ut ad omne opus bonum sint parati:
2. Ne cui maledicant, ut sint a pugnis alieni, aequi, omnem exhibentes lenitatem erga quosvis homines.
3. Nam eramus quondam & nos amentes, rebelles,errantes, servientes cupiditatibus,Sc voluptatibus variis, in malitia, St invidia degentes, odiosi, alii alios odio prosequentes : 5 4. Sed postquam benignitas, St erga homines amor apparuit Servatoris nostri Dei.
5. Non ex operibus justis, qu* fecerimus nos, sed ex sua misericordia servavit nos.per lavacrum regenerationis,renovationis Spiritus sancti:
6. Quem effudit super nos copiose per Jesum Christum, Servatorem nostrum :
7. Ut justificati illius gratia haeredes efficeremur fecundum spem vita; xterna;.
g. Certus efl hic sermo,& haec volo te asseverare, ut qui crediderunt Deo, curent bene agendo praeire.
)■ Hsec illa sunt bona,& hominibus utilia >. stultas autem quaestiones, Sc genealogias St contentiones,ac pugnas legales cohibe: sunt enim inutiles, St vanae.
10. Haereticum hominem post unamj St alteram admonitionem repelle
11. Ut qui nöris eversum esse eum, qui sit ejusmodi, 5 c peccare, ut qui suopte judicio sit condemnatus.
12. Quum misero Arteman ad te, aut Ty- chicum, stude venire ad me Nicopolin: nam illic decrevi hyemare.
13. Zenan, legis interpretem Sc Apollo studiosi deducendos curato, nequid illis desit.
14. Discant autem etiam nostri bene agendo praeire ad necessarios usus, ut non sint fructus expertes.
15. Salutant te, qui mecum sunt omnes. Saluta eos, qui diligunt nos in fide. Gratia Dei fit cum omnibus vobis. Arnen.
Ad Titum ,qui primus Cretensium Ecclesias ordinatus fuit Episcopus, scripta ex Nicopoli Macedonia;.

Pauli Apostoli Epistola ad Philemonem.

Ignoscentia Christi ana commendatur Philemoni.

Aulus vinctus Christi Jesu, Sc Timotheus frater , Philemoni dilecto, Sc adjutori nostro.
2. Et Apphiae dilecta;,Sc Archippo,commilitoni nostro, 8c Ecclesia;, quae domi tuae est:
;. Gratia fit vobis, Sc pax a Deo Patre nostro, 8c Domino Jesu Christo.
4. Gratias ago Deo meo, scmper mentionem tui faciens in precibus meis.
3. Quod audiam tuam cbaritatem, ac fidem, quam habes erga Dominum Jesum , Sc erga omnes sanctos:
6 . Ut communicatio fidei tuse efficax fiat, agnitione omnis ejus boni, quod est in vobis per Christum Jesum.
7. Gaudium enim habemus multurn.Scconsolationem super charitate tua, quod viscera sanctorum refocillata sint per te, frater.
8- Quapropter quamvis multam in Christo libertatem habeam praecipiendi tibi , quod convenit.
9. Tamen propter cbaritatem potius pre- *or, cum talis sim,nempe Paulus,senex,nunc autem etiam vinctus Jesu Christi.
10. Precor autem pro filio meo, quem g enui in yinculis meis, Onefimo :
11. Quondam tibi inutili, nunc vero tibi,
mihi perutili.
ii- Quem remisi : tu autem eum, id est, viscera mea excipe.
13. Quem ego cupiebam apud me retinere , ut pro te ministraret mihi in vinculis Evangelii;
14. Sed absque tua sententia nihil volui facere, ut non velut ex necessitate sit beneficium tuum, sed sponte collatum.
15. Utique enim propterea separatus fuit abste ad tempus,ut eum a. me perpetuum recipias:
16. Non jam ut servum,sed amplius,quam servum, fratrem videlicet dilectum, maximi mihi, quanto autem magis tibi, St in carne, St iu Domino ?
17. Itaque si me socium habes,excipe eum tanquam me.
ig. Quod si quä te injuria affecit,aut debitor tibi est, hoc mihi imputato.

19. Ego Paulus scripsi mea manu, ego dependam^: ut ne dicam tibi, quöd te ipsum etiam mihi insuper debeas.
20. Etiam, frater,hunc ego fructum abs te consequar in Domino ; refocilla mea viscera in Domino.
21. Scripsi tibi, confisus fore, ut tu me audias, ut qui norim te supra id etiam,quod dico, facturum esse.
22. Simul autem etiam para mihi hospitium : spero enim, me per preces vestras donatum iri vobis.
23. Salutant te Epapliras, (meus in captivitate propter Christum Jesum socius)
24. Marcus, Aristarchus, Demas , Lucat, adjutores mei.
25. Gratia Domini nostri Jesu Christijtf
cum spiritu vestro. Arnen. ,
Ad Philemonem missa fuit Roma per Onefimum servum.
' Cap.M
P<
VtltSiiM
jtjiripi
M t»® ftssM
t/aiMehi
filio.
ijjpem ' jeifitm eti Qui ciu fitrpersona So wo po [«Irorum 1 nmmaiest 4. Tantö tö excellen 3. Nam lias meus sum: Ego 6. Emi genitum i rent eum 7. Etdt los suos fi itniißm 8. Ad Eil seculim se p. Dilexi faem :pn (iisoleoerf 10. Et; Ti fiWopct 11. Ipsips tmuesutsi
n. k\'i imittkimt non defit«
13. Af. <jtnm: Si posuero ii rami
14. Ao fungentes tuntur pr<
ComUii ri > m finm Pfiopt 1 (iere iimus, t.Etej ftmus, c ■iijuilan VQuo ujotri «utra;
. 4 «
ftprod'
sintlid
. Mi Am f C.T cens: (filiusln ,7.f Si: git
Pauli

ICSiQhfi,;
äetunu
fuopttjai,
3tl adttiC' iJäapolh:
■ etem &) i. nequid
noäril*®'
ifuSillttl
'.m satte ssinü&fc . Ahoi, smsiimck m,seriptja-
m,
ii ä! m!i liefe tat im.
tkptilaii me super
{edimpEtif
ieitaiüs
sthfc
.hitetc®
•iiaäatim
atato,
leinwtj 1 -
Bigo
fotillantiK
sfottiiitl«^ n id itiffl-
pari wi-? preis «&'•
Jesu Ciu$:
iit
A.
u

cmmi tmzs® &ms tmim osko
Pauli Apostoli Epistola ad Hebraeos*
CAPUT I.
Vt do&rinam Chriffi commendet,probat eum supra prophetat, &supra Angelos ejse.
M Ultis vicibus , mult/sque modis olim Dens loquutus Patribus in Prophetis, ultimis diebus hisce loquutus est nobis in Filio.
2. Quem constituit hxredem omnium, per quem etiam mundum condidit.
3. Qui cum sit effulgentia gloria:,8c character persona: illius.sustineatque omnia verbo illo suo potente, purificatione peccatorum nostrorum per se ipsum facta, sedit ad dexteram majestatis illius, in locis excelsissimis.
4. Tantei prxstantior factus Angelis,quanto excellentius prx illis sortitus est nomen.
■5. Nam cui dixit unquam Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te i Ac rursum : Ego ero ei pater,& ipse erit mihi filius?
6. Rursum autem , quum inducit primogenitum in orbem terrarum, dicit: Et, adorent cum omnes Angeli Dei.
7. Et de Angelis quidem dicit: Qui angelos suos facit ‘ventos, Sc administros suos, ignis flammam.
8- Ad Filium autem,Thronus tuus,Dens in seculum sectili: virga recta, virga regni tui.
9. Dilexisti justitiam, & odisti transgressionem: propterea unxit te 6 Deus, Deus tuus oleo exsultationis, ultra consortes tuos.
ro. Et: Tu in initio Domine terram fundasti, Si opera manuum tuarum sunt coeli -.
11. Ipsi peribunt, tu autem permanes, 8c omnes ut vestimentum veterascent.
12. Ac velut amictum circumvolves eos,Si mutabuntur -. tu autem idem es, 8c anni tui non deficient.
13. Ad quem autem angelorum dixit unquam : Sede ad dexteram meam, usquedum posuero inimicos tuos scabellum pedem tuorum ?

14. Nonne omnes sunt ministerii munere fun gentes Spiritus,qui ministerii causa emittuntur propter hxredes salutis futuros;
CAPUT II.
Concludit Chnfli doblrin<c obedientiam deberi , eumque nobü fratrem sablum, ut no- ßrum mifereatur.
P Ropterea oportet nos ed amplius attendere ea, qua: audivimus, nequando perfluamus.
2. Etenim si per Angelos dictus sermo,fuit firmus, ommsque transgressio, Sc contumacia justam mercedis retributionem retulit.
3. Quomodo nos effugiemus , si tantam neglexerimus salutem ? quae quum primum enarrari coepit per ipsum Dominum, ab iis, qui ipsum audierant, fuit nobis confirmata: q.Testimonium illis praebentcDeo,Scsignis, prodigiis, variisque virtutibus, Sc Spiritus sancti distributionibus pro sua voluntate.
5. Non enim Angelis subjecit mundum illum futurum, de quo loquimur.
6. Testatus est autem quidam alicubi, dicens : Quid est homo,ut memor fis ejus ; aut filius hominis, ut eum refpicias ?
7. Fecisti eum paulisper inferiorem Angelis : gloria Sc honore coronasti eum, Sc constituisti eum super opera manuum tuarum.
8.Omnia subjecisti sub pedibus ejus.Enim- verö per hoc, quod ei subjecit omnia, nihil omisit, quod non sit ei subjectum. At nunc nondum videmus ei omnia esse subjecta.
9. Sed Jesum illum cernimus gloria,& honore coronatum, qui paulisper fuit inferior Angelis factus , propter mortis perpessionem : ut beneficio Dei pro omnibus mortem gustaret.
10, Decebat enim, ut ipse, propter quem sunt baec omnia,Scper quem sunt haec omnia, multos filios in gloriam adducendo, principem salutis ipsorum per perpessiones consummaret.
n. Nam Sc qui sanctificat, Lc qui sanctificantur,ex uno sunt omnes. Quam ob caissam non erubescit eos vocare fratres.
12. Dicens ; Annunciabo nomen tuum fratribus meis,in medioEcdesiae tibi hymnos canam.
13 Et rursus, Ego fretus ero ipso. Et iterum , Ecce ego Sc pueri > quos mihi dedit Deus.
14- Quoniam igitur pueri participes sunt carnis, Sc sanguinis, ipse quoque consimiliter particeps factus est eorundem, ut per mortem aboleret eum , penes quem est mortis robur, hoc est diabolum :
15. Et liberos redderet, quotquot mettl mortis per omnem vitam damnates erant servitutis.
1 6. Non enim utique Angelos assumsit, sed semen Abraham! assumsit.
17. Unde debuit per omnia fratribus similis fieri, ut misericors esset, 8c fidelis pontifex in iis, quae apud Deum agenda forent, ad expiandum peccata populi,
i8- Nam ex eo, quod perpessus fuit, quum tentatus est, potest Sc iis, qui tentantur, fuc- curifyre.
CAPUT III.
Coliatio Mofis, t5f Chrifli. Inde exhortatio ex
Davidü : teßimonio,ibf dehortatio ab exemplo induratorum in deserto.
U Nde fratres sancti , vocationis coelestis consortes,considerate Apostolum,ScPon- tificem professionis nostrae Christum Jesum :
2. Fidelem ei, qui ipsum constituit: ut St Moses sde Iu fuit in tota domo ipsius:
3. Tanto namque ampliore gloria prat Mose hic dignus est habitus, quanto majorem habet honorem is , qui construxit domum, quam domus ipsa.
4.Omnis enim domus apparatur i quopiam; qui vero construxit haec omnia, est Deus.
5 .Et Moses quidem fidus/»/* in tota domo ipsius, ut famulus ad testificanda, quae post erant dicenda:
6. At Christus ut filius domui suae prarest ; cujus domus fumus nos, si modo loquendi libertatem, Sc spem illam, de qua gloriamur, ad finem usque firmam retinuerimus.
7. Quapropter , sicut dicit Spiritus ilie sanctus : Hodie, si vocem ejus audiveritis.
8- Ne obdurate corda vestra, sicut in exacerbatione illa, in die tentationis illius i* deferto;
<?.UVi

9, Ubi tentaverunt me patres vestri,exploraverunt me , & viderunt opera mea per annos quadraginta.
jo. Quapropter infensus fui isti genti: 8c dixi.Semper errant corde»neque cognoverunt vias meas.
xr. Itaque juravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam.
12. Videte, fratres, ne quando lit in ullo vestrum cor malum incredulum, desciscendo a Deo vivo .-
13. Sed exhortamini alii alios quotidie, quoad appellatur dies hodiernus , ne quis ex vobis induretur seductione peccati.
14. Christi enim confortes facti fumus, si modo principium illud, quo sustentamur, firmum retinuerimus ad finem usque.
15. Interim dum dicitur: Hodie, si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra, ut in illa exacerbatione.
16. Nam quidam, quum audi stent , exacerbarunt Dominum : non omnes tamen ii, qui exierant ex /Egypto per Mose».
17. Quibus autem infensus fuit quadra- ginta annis i nonne iis, qui peccaverunt, quorum artus conciderunt in deserto ?
iZ. Quibus autem juravit non ingressuros in requiem suam» nisi iis,qui non obe- dierunt ?
19, Et videmus non potuisse ingredi propter incredulitatem.
CAPUT IV
Collatio sabbathi ceremonialk,lSjpiritualu: ifivü verbi Dei penetrantissima.
M Etuamus igitur ne quando derelicta promissione introeundi in requiem e- jus, videatur aliquis ex vobis illa, fuisse per tarditatem exclusus.
2. Etenim nobis evangelizatum est, sicut & illis : at non profuit illis auditus sermo, ut qui fide contemperatus non fuerit apud illos, qui audierant.
3. Introimus enim in requiem nos »~qui credidimus, sicut dixit: Itaque juravi iiV-ira mea; si ingressuri sint in requiem meam : quamvis operibus ä jacto mundi fundamento factis.
4. Ita enim dixit quodam in loco de septimo die: Et requievit Deus die septimo ab omnibus i operibus suis.
%. Et hic rursum; si introibunt in requiem tueam:
6. Quia igitur reliquum est , ut aliqui introeant in eam, Sc quibus prius evangeliza- tum fuit, non introierunt propter contumaciam ;
7. Rursum quendam pr«finit diem: Hodie apud Davidem dicens , tanto post tempore, (prout dictum est) Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra.
8. Nam si Jesus eos in requie collocasset, nequaquam de alio post hac die loquutus
fuisset.
9. Itaque reliquus est aliquis fabbathifmus populo Dei.
10. Nam qui ingressus est in requiem ip- fios, requievit & ‘P sc ab operibus suis, quemadmodum a suis Deus. 1
riss? 8 **».
xr. Vivus enim est sermo Dei, Sc efficax, Scpenetrantior quovis gladio ancipiti:bc pertingit usque ad divisionem anima; simul, ac spiritus, compagiimque, Sc medullarum: & dijudicat cogitationes, 5 c conceptus cordis.
13. Nec est ulla res creata non manifesta in conspectu ipsius: imo omnia sunt nuda, St intime patentia oculis ejus , quocum nobis est negotium.
14. Habentes igitur Pontificem magnum, qui transivit coelos,, Jesum I'ilium Dej, retineamus hanc professionem.
19. Non enim habemus Pontificem , qui non possit affici sensu infirmitatum nostrarum , sed tentatum in omnibus similiter .absque tamen peccato.

nS. Accedamus igitur cum loquendi libertate ad thronum gratia; ; ut consequamur misericordiam , Sc gratiam inveniamus ad opportunum auxilium,
CAPUT V. ' ~
Collatio Sacerdotii Christi cum Levitico > ia Melchifideciano .
N Am omnis Pontifex ex hominibus as- sumtus pro hominibus constituitur in iis, qua; apud Deum agenda sunt : ut offerat dona, Sc victimas pro peccatis.
2. Qui quantum fatis est > possit miserari vicem ignorantium, 8c aberrantium : quod Sc ipse circumdatus sit infirmitate :
3. Et propter hanc debeat, sicut pro populo, itä Sc pro fe ipso offerre vidimam pro peccatis.
4. Neque sibi ipsi quisquam sumit hunc honorem, sed qui vocatur a Deo , sicut & Aaron.
5. Itä 8t Christus non ipse sibi hunc honorem tribuit, ut fieret Pontifex, sed is, qui dixit ei-.Filius meus es tu,ego hodie genui te.
6, Sicut 8c in alio Psalmo dicit: Tu es Sacerdos in a:ternum,secundum ordinem Mel- chisedeci.
7. Qui in diebus carnis sua: deprecationi- nibus, Sc supplicationibus oblatis cum clamore valido, Sc lacrymis apud eum, qui poterat ipsum servare a morte, Sc exauditis precibus, liberatus ex metu.
8. Quamvis filius esset, tamen ex iis, qus passus est , didicit obedientiam :
9. Et consummatus factus est auctor salutis Sterns omnibus ei auscultantibus.
10. Cognominatus ä Deo Pontifex fecundum ordinem Melchifedeci.
ii. De quo multa nobis sunt dicenda, ea- que difficilia explicatu : quandoquidem segnes facti estis auribus.
12. Vos enim , quos oportuit pro temporis ratione doctores esse , rursum opus est doceri, qus sint elementa initii eloquiorum Dei: factique estis ii, quibus lacte fit opus» Sc non solido cibo.
13. Enimverö, cui cum lacte res est,is rudis est sermonis justitis, (infans enim est.)
14. Sed adultorum est solidus cibus.eorum videlicet, qui propter habitum, sensus habent exercitatos ad discretionem boni, ac mali.
CAPUT VI. Praetergressis rudimentis fidei ad ipsam per- fedionem tendendum efie; ubi deficientium
miseri*!

mi seria, iSperßßentiumfruendx jpei certitudo asseritur.
Q uapropter omisso, qui in Christo rudes inchoat, sermone, adpgrfectionemferamur : non jacientes rursum fundamentum resipiscentia; ab operibus mortuis, & side in Deum.
2. Baptismaturh doctrina.’,ac manuum impositionis, & resurrectionis mortuorum, & judicii «terni.
3. Atque id faciemus, siquidem permiserit Deus.
4. Nam fieri non potest , ut qui ferne! fuerint illuminati, gustaversntque donum illud coeleste, & participes facti fuerint Spiritus sancti.
5. Gustaverintque bonum Dei verbum,ac virtutes futuri seculi.
6. Si prolabantur > denuo renoventur ad resipiscentiam , ut qui rursum, crucifigant sibi Filium Dei , & ignominiae exponant.
7. Nam terra, qua’ imbrem sie pius in se venientem combiberit, & progenuerit herbam accommodam iis , per quos excolitur , particeps fit benedictionis ä Deo.
8. At que profert spinas , & tribulos, rejectanea eß, & maledictioni proxima : cujus exitus tendit ad exustionem.
9. Sed nobis persuasimus de vobis, dilecti, qua; meliora sunt, 8c saluti adhaerentia, etiamsi itä loquamur.
10. Non enim injustus est Deus , ut obliviscatur operis vestri,& laboriosa; charitatis, quam ostendistis erga ipsius nomenl «c qui ministraveritis sanctis, Sc ministretis.
11. Cupimus autem , ut unusquisque vestrum idem studium ad finem usque ostendat , ad certam spei persuasionem :
12. Ut ne sitis segnes , sed imitatores eorum , qui per fidem , & patientem animum hxreditario jure obtinent promissionem.
13. Deus enim pollicitus Abrahamo,quum non posset per quenquam majorem jurare, juravit per se ipsum.
14. Dicens : certc benedicens benedicam tibi, & multiplicam multiplicabo te.
15. Atque itä patiente anima fretus , na- ctus est promissum.
16. Nam homines quidem per eum jurant , qui sit major : atque iisdem omnis controversi* terminus est jusjurandum , ad confirmationem adhibitum.
17. Qua in re Deus volens ex abundanti haeredibus promissionis ostendere immutabilitatem consilii fui, fidejussit jurejurando : _ iz. Ut per duas res immutabiles, in quibus fieri non potest, ut mentitus sit Deus,validam consolationem habeamus nos, qui cursum eo corripuimus, ut spcm.propositam retineamus ,
19. Quam velut animx anchoram habemus tutam , ac firmam, & ingredientem usque in ea, qu* sunt intra velum,
20. Quo pr*cursor pro nobis ingressus est Jesus , factus fecundum ordinem Melchise- dec, Pontifex in «ternum._
CAPUT VII. Melchifedeci hißoria , £ 5 *allegoria typica.
N Am hic Melchisedecus Rex erat Salem, sacerdos Dei Altissimi, qui occurrit A- brahamo revertenti ä ca.de Regum benedixit ei;
2. (Cui & decimas ex omnibus impertitus est Abradamus) qui primum quidem ex interpretatione dicitur Rex justiti* , deinde vero etiam Rex Salem, quod est Rex pacis:
Sine patre, sine matre, sine genere; nec initium dierum , neque vit* finem habens : sed assimilatus Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum,
4 - Spectate vero quantus hic fuerit , cui Abramus etiam ille patriarcha decimas spoliorum dederit.
$. Et ii quidem , qui sunt ex filiis Levi, sacerdotium accipientes,pr*ceptumhabent decimarum accipiendarum ä populo fecundum legem, hoc est, ä fratribus suis , licet egressis' ex lumbis Abrahams
6. Is vero, cujus genus ad illos non refertur , decimas accepit, ab Abrahamo , & habenti promissiones benedixit.
7 - Porro sine ulla controversia , ei, quod minus est, ab eo, quod majus est , benedicitur.
8- Atque hic quidem homines, qui moriuntur, decimas accipiunt: illic autem is, de quo testimonium perhibitum est , quod vivat.
9- Et (ut itä loquar) in Abrahamo decimatus est etiam ipse Levi, qui decimas solet accipere.
io Nam is adhuc in lumbis patris erat, quum occurreret Abrahamo Melchisedecus.
11. Porro si consummatio per Leviticum sacerdotium erat > (nam sub hoc sancita lex est populo) quid amplius erat opus alium exoriri sacerdotem secundum ordinem Mel- chisedeci, nec secundum ordinem Aaronis dici:
12. Mutato enim hoc sacerdotio , necessario quoque legis mutatio fit.
IZ. Nam is, ue quo siaic dicuntur, ad aliam tribum pertinet, de qua nullus attendit altari.
14. Paläm est enim e Juda exortum esse Dominum nostrum, cui tribui nihil de sacerdotio loquutus est Moses.
15. Lique eo amplius manifestum est, quöd ad similitudinem Melchifedeci exoritur sacerdos alius.
s6. Qui non ex lege, cujus praiceptum sit carnale, factus est sacerdos , sed ex vi indissolubilis vit*.
17. Testificatur enim a.I hunc modum-. Tu es sacerdos in sternum secundum ordinem Melchifedeci.
18. Fit enim irritum prscedens prarce- ptum, propter ipsius infirmitatem, & inutilitatem.
19. Nihil enim consummavit lex, sed su- perintroducta spes potior, per quam appropinquamus Deo,
20. Etiam quatenus non absque jurejurando fuperintroduila eft.
21. Nam illi quidem absque jurejurando sacerdotes facti sunt; hic vero cum jurejurando, per eum, qui dixit ei; juravit Dominus, & non poenitebit eum: Tu

es sacerdos in sternum , secundiim ordinem Melchise- deci.
22. Tanto melioris pasti sponsor factus est Jesus.
23. Ft illi quidem plures facti sunt sacerdotes, quöd mors prohiberet eos permanere.
Miam 24. At

H Abuit igitur prius paclum etiam ritus,
cultus, St sanctuarium mundanum.
24. At iste , propterea quöd in «ternum manet, perpetuum habet Sacerdotium.
25. Unde Sc servare perfecte potest eos > qui per ipsum accedunt ad Deum, semper vivens.ut interpellet pro eis.
2 6. Talis enim nos decebat pontifex, sanctus , ab omni malo alienus, fine labe,separatus ü peccatoribus,Si sublimior coelis factus.
27. Cui non sit quotidie necesse, quemadmodum illis pontificibus , prius pro peccatis propriis victimas offerre, deinde pro peccatu populi. Hoc enim fecit semel > quum lernet ipsum obtulit.
28. Lex enim homines constituit pontifices infirmitate laborantes . at sermo jurisju- randi post legem concepti, Filium confiituit in «ternum'consummatum.
CAPUT VIXI. 77
Secapitulatio doUrinat de sacerdotio Christi. ÄLteriim eorum, qu« dicimus ,hac summa eil. Talem nos habere pontificem , qui consedit ad dexteram throni majestatis illius in coelis.
2. Sanctuarii minister, ac veri illius tabernaculi,quod fixit Dominus ,Sc non homo.
3. Omnis enim pontifex ad offerenda dona, 8c victimas constituitur : unde necesse fuit, hunc quoque habere, quod offerret.
4. Nam si esset in terra,ne sacerdos quidem esset, manentibus illis sacerdotibus, qui fecundum legem offerunt dona.
5. Ut qui exemplari, St umbra: deserviant rerum coelestium , sicut divinitus dictum est Mosi, quum esset absoluturus tabernaculum: Vide enim, inquit,«« facias omnia ad exemplar, quod ostensum est tibi in monte.
6 . At nunc noster illepontife.\ eo prsstan- tlus ministerium sortitus est, quö etiam pr«~ slantioris est pacti mediator , quod priest alitioribus promissis sancitum est.
7. Nam si prius illud tale fuisset, ut nihil in eo pollet requiri, haud quaquam fuisset secundo quxsitus locus
8. Nam incusans eos , inquit: Ecce , dies venient, dicit Dominus, quum peragam cum domo Jisraelis , St cum domo Juda pactum novum.
9. Non fecundum pactum, quod feci cum patribus ipsorum, quo die prehendi manum ipsorum, ut educerem eos ex /Egypto: nam ipsi non perstiterunt in illo meopactoiSt ego despexi eos, dicit Dominus.
10. Quamobrem hoc est pactum,quod paciscar domui Jisraelis post dies illos,dicit Dominus : Indam leges meas menti eorum - St cordi eorum inscribam: Sc ero ipsis Deus,8t ipsi erunt mihi populus.
11. Neque docebunt singuli proximum suum, 8t singuli fratrem suum , dicentes ? Cognosce Dominum : nam omnes cognoscent me,ab eo,qui pusillus fuerit inter eos,ad cum usque,qui magnus fuerit inter eos.
12. Ero enim propitius iniquitatibus eorum, Sc peccatorum ipsorum, & transgressionum ipsorum non recordabor ampliiis.
13. Dum novum dicit, antiquavit prius: porro quod antiquatur, ac senescit, propi est, tit e vanescat.
77 ! CAPUT I X.
Cellatio duplicia tabernaculi} vcteru ignovi.
2. Tabernaculum enim apparatum fuit t prius quidem, in quo erat candelabrum , & mensa , Sc propositi panes, quod Sancta vocant .
3. Post fecundum autem velum erst tabernaculum , quod vocans Sancta sanctorum .-
4. Aureum habens thuribulum, 8 c arcam pacti undique circumsectam auro: in qua urna aurea, habens manna, St virga illa Aaro- nis, qua; germinavit, Sc tabui* illa pacti.
5. Supra hanc autem Cherubim gloriosi, obumbrantes propitiatorium: de quibus 11011 est nunc dicendum singulatim.
6 . His vero sic constructis > in prius quidem tabernaculum , quovis tempore ingrediuntur sacerdotes , cultus obeuntes:
7. I11 sectmdum autem semel quotannis solus pontifex, non absque sanguine , quem offert pro se ipso, St pro populi erratis :
8. Hoc declarante Spiritu sancto, nondum factam fuisse manifestam ad sacrarium viam, priore tabernaculo adhuc consistente.
9. Quod em« exemplar pro tempore illo tunc pnesente , quo dona, saenficiaque offeruntur, quae non possunt in conscientia consummare cultorem.
10. In cibis duntaxat,Sc potionibus,& diversis ablutionibus, ac ritibus carnalibus,usque ad praestitutum tempus directionis imposita.
ri. Adveniens autem Christus .pontifex futurorum bonorum,per majus,& perfectius tabernaculum, non manusactum > id est,non hujus conditionis.
12. Neque per sanguinem hircorum, Sc vitulorum, sed per proprium sanguinem ingressus est semel in sacrarium, «ternam redemtionem nactus.
13. Nam fi sanguis taurorum, & hircorum, Sc cinis juvencae , aspergens inquinatos, sanctificat ad carnis puritatem:
14. Quanto magis sanguis Christi,qui per Spiritum «ternum se ipsum obtulit inculpatum Deo, emundabit conscientiam vestram ä mortuis operibus > ad colendum Deum vivum?
13. Itaque ob id novi pacti mediator est, ut morte ad redemtionem earum transgressionum intercedente, qu« fuerant sub priore pacto, qui vocati erant, promissam «ternam hsereditatem acciperent.
id. Nam ubi testamentum est, mors in« tercedat necesse est testatoris.
17. Testamentum enim in mortuis ratum est: quandoquidem nondum valet, quum vivit testator,
18. Unde ne prius quidem illud absque sanguine dedicatum fuit.
19. Quum enim Moses omnia mandata (ecundiim legem recitasset toti populo, sum* to sanguine Vitulorum, Sc hircorum, cum aqua ^ Sc lana coccina , Sc hyssopo, simul Lc ipsum librum,Sc totum populum aspersit;
20. Dicens; Hic esi sanguis ille hujus pasti, quod mandavit vobis Deus.
21. Insuper autem Sc tabernaculum, Sc omnia vasa illius ministerii sanguine similiter aspersit.
22. Et omnia feri secundum legem sanguine
! Cip^f
1 miine M 1 ponetf
eoruiftf cd¥ l! ' jnt.viili® y. I« imtS tftf . istest m ■ iai.ntcoi
1 fe iv Neqi
jiat ponti tinnis um id. sAl
(um E jiunt fero . peccatum medio to 1 27. k!
ut semel i8. it ipse atto absque p exspecta
Collatio I itptit
Sistat,
iam.
T Ex er;i I* tora MW, iis dracontiti tendentes i.Mioq «tatst rumamp
3. IU nun qu

4. Na & hirco;
;.Qu , Sacrificii autem® d.Ho to non; 7 -It biifcrij volunt;
?.Q oblatic pro pes juxta 1 p. T Deusv tteii
?
• tfetioi
ii«. u,< feto pius 1 fuit:
I!,
serpi
Dei;
. ss
Mim
ejus.
'i

Lj4l
1 ffiuniir," appmtsj
«ndelabns
quodS®!
t velum « ßs Smcii 6
dbulutn.fc MUSIO; ilj
5i virjali abuttfc 'hetabim jj imdeqö, ,tim.
dis, in pna
«s tmptt solent«; i semel p esar.giike,; opul; erriB tu sancio,»; «Hamam consulente, pro temfffl. saerificiip; iconfdenu:
MmSni
'namBu.
dirediodsin
.fti.vs
(ss&^afed
Sku,idtl<
;m fcoc' ijriam fcp ;raiitm,#e
KitUiSfee rjens iqs: attat:
psCsiiftip M oltfc conscientia e is , ad sii
acti rnedaut iieaminsfc : fuerar.t siip-
cpiontfc
ait.
tunethE 1
oris.
InnmvL-
mnijjS® 1
'isti ii'
amia ffla® tipopuh» litCOIUIi*
yltopo^i itaiffF is ille H B r iens.

i irijw 1 "
t
itüf
guine purificantur, ÖC absque sanguinis effusione non fit remissio.
23. Itaque necess e fuit exemplaria quidem eorum, quae sunt in coelis, hisce rebus purificari, ipsa vero caelestia potioribus, quam ha: sint, victimis.
24. Non enim in manufactum sacrarium Ingressus est Christus , quod sit exemplar, vero sacrario respondens •• sed in ipsum coelum , ut compareat apud faciem Dei pro nobis.
. 25. Neque, ut saepe offerat femet ipsum,
sicut pontifex ingreditur in sacrarium quotannis cum sanguine alieno:
2Ü. C Alioquin oportuisset eum siepe passum fuisse ä jacto mundi fundamento J sed nunc semel in consummatione seculorum.ad peccatum , per immolationem sui ipsius e medio tollendum , factus est manifestus.
27. Et sicut illud statutum est hominibus, ut semel moriantur,postea vero judicium:
28. Ita& Christus semel oblatus, ut in se ipso attolleret multorum peccata , secundo absque peccato conspicietur iis , qui ipsum exspectant, ad salutem.

CAPUT X.

Collatio sacrificiorum ad hosiiam Christi, in-
deque exhortatio adgratiamChrifti tnsanctificatione , fide Ijj tolerantia ampletien-

L Ex enim umbram obtinens futurorum bonorum, non ipsam expressam formam rerum , iis hostiis, quas singulis annis easdem continenter offerunt, nunquam potest accedentes confirmare:
2.Alioquidesiiffent offerri,propterea quod cultores semel purificati, nullorum peccatorum amplius essent sibi conscii.
3. At in istis fit repetita mentio peccatorum quotannis.
4. Nam enim potest sanguis taurorum, & hircorum auferre peccata.
5. Quapropter Ingrediens mundum, dicit: Sacrificium, & oblationem noluisti: corpus autem adaptasti mihi.
6. Holocautomata, & hostiam pro peccato non approbasti.
7. Tunc dixi: Ecce adsum (in capite libri scriptum est de me) ut faciam , Deus , voluntatem tuam.
8. Quum superius dixisset: Sacrificium,8c oblationem . & holocautomata , & hostiam pro peccato noluisti, neque approbasti; (qua: juxta legem offeruntur)
9. Tunc dixit, Ecce adsum , ut faciam, Deus voluntatem tuam: Aufert prius , ut posterius statuat.
10. Qua voluntate sanctificat! fumus, per oblationem corporis Tesu Christi semel sa iiam.
11, Omnis igitur sacerdos adstat quotidie sacro ministerio defungens, & easdem sirpi u S offerens hostias: qua: nunquam possint auferre peccata: , ,
12. Hic vero una pro pectitis oblata in perpetuum victima coniedit ad dexteram Dei:
13. Quod reliquum est, exspectans, donec inimici ipsius statuantur scabellum pedum ejus.

#4. Unica enim oblatione, consummavit
Cap. jqT,
in perpetuum sos , qui sanctificantur.
15. Testificatur autem hoc nobis & ipse Spiritus sanctus , nam posteaquam prius dixit.
16. Hoc est pactum , quod pangam cum eis post dies illos, dicit Dominus, indam leges meas cordibus eorum, & eorum mentibus eas inscribam,
17. Et peccatorum,atque transgressionum ipsorum non recordabor amplius.
ig. Porro, ubi est horum remissio, non est amplius oblatio pro peccato.
19. Quum igitur, fratres, habeamus libertatem ingrediendi sacrarium per sanvui- nem Jesu.
20. Ea via, quam dedicavit nobis recentem, & vivam , per velum, hoc est, per carnem suam.
21. Quumque habeamtts sacerdotem magnum , praifectum domui Dei.
22. Accedamus cum vero corde, per certioratam fidem, aspersione purgatis cordibus a conscientia mala:
23. Et abluto corpore aqua munda, retineamus professionem spei non vacillantem (fidelis enim est, qui promisit)
24. Et observemus alii alios, ut nos acuamus ad charitatem, 8c bona opera :
25. Non deserentes aggregationem nostri mutuam, sicuti mos est quibusdam , sed ad- hortantes alii alios : ulque eo magis, quod videtis illum diem appropinquare.
26. Nam si ultro peccaverimus post ac- leptani cognitionem veritatis, non adhuc pro peccatis reliqua est hostia :
27. Sed horrenda quaidam exspectatio judicii, 8c ignis fervor, qui devoraturus est adversarios.
28. Qui aspernatus fuerit Mosis legem, absque misericordia ex duorum, aut trium testimonio moritur;
2P. Quanto (putatis) acerbiore supplicio dignus censebitur , qui Filium Dei conculcant,Scsanguinem foederis,per quem fuerat sanctificatus > profaitufii duxerit, & spiritum grati» contumelia affecerit i
30. Novimus enim eum, qui dixitiMea est vindicatio,ego rependam,jdicit Dominus. Et rursum; Dominus judicabit populum suum.
31. Horrendum est inoi*toj in manus Dei
vivi. ‘
32. Revocate superiores dies, fuistis,
ingens sustinuistis.
33. PartimquidBMBJBt cum conviciis, & cum afflictionibus’n theatrum estis producti : partim vero dum socii fasti estis eorum , qui sic agitantur.
34. Nam Lc de vinculis meismecumdo- luistis, &t direptionem eorum, quae vobis suppetebant, cum gaudio excepistis , ut qui sciretis vos habere apud vos potiorem substantiam in coelis, 8c quae permaneat.
35. Ne igitur abjicite liberam illam professionem vestram, quae magnam habet praemii retributionem.
3 6. Nam tolerantia vobis est opus , ut voluntati Dei obsequuti,reportetis promissionem illam.
37. Adhuc enim pusillum quantulumcur> que,& qui venturus est, veniet, neque tc,- dabit.
Mmm a 3g. Ju-

Cap. IT.
EPIST. PAULI AD HEBRytüOS. Cap.tr;
: fide vivet: ac si quis se
1 ustus a«tem ex subduxerit, non probat eum ammusmeus.
-, At nos non ii fumus, qui nos fubdu- camus ad exitium , sed qui credamus ad anima; salutem-
CAPUT XI.
Tides qmcL>i5 ejws energia variis exemplis firmata.
E St autem sides illud, quo subsistunt, qux sperantur, & qux demonstrat, qux non cernuntur.
2. Ob eam enim testimonio fuerunt ornati majores.
3. Per sidem intelligimus compactum fuisse mundum verbo Dei,ut,qux cernimus, non sint ex apparentibus facta.
4. Abel per fidem majoris pretii sacrificium obtulit Deo, quam Cain : per quam testimonio fuit ornatus, quod esset justus, te- ftimoniu... pernibente Deo de donis eius; & mortuus adhuc per hanc loqu-tur.
3. Per fidem Enocnus fuit translatus, ne videret mortem : nec fuit inventus, propte- rea quod transtulerat eum Deus . priusquam enim transferretur,testimonium obtinuerat, quod gratus fuerit Deo.
6. Atqui fieri non potest, ut absque fide quisquam Deo sit gratus : nam qifi accedit ad Deum, hunc credere oportet esse Deum, & prxmia largiri iis, qui ipsum requirunt 7. Per fidem divinitus admonitus Noe de iis, qux nondum cernebantur, veritus, construxit arcam ad servandam domum suam : per quam arcam condemnavit mundum, & ejus, qux ex fide est, justitia: factus est hx- res.
z. Per fidem vocatus Abrahamus, auscultavit Deo, abeundo in locum,quem accepturus erat in hxreditatem, & exivit, nelciens quö esset venturus.
9. Per fidem commoratus est in terra promissa, ut aliena, commoratus in tabernaculis cum Isaaco,& Jacobo, cohxredibus ejufden: promissionis.
10. Exspectabat enim civitatem illam,habentem fundamenta, cujus artifex, & conditor est Deus.
11. Per fidem & ipsa Sara vim ad concipiendum semen accepit, ac pra’ter prostitutum tempus xtans duxerit eum,
12. Quapro mortuo, nati rum coeli multi tt merabilis, qux
fit, quod fidelem effe “ at.
o, eoque jam e- vianta est astro- ifi arena illa innu- maris.
13. Secundum fidem mortui sunt isti o- mnes , non adepti promissa, sed eminus ea conspicati, postquam ipfis fuissent persuasa, & ea amplexi suissent, ac sese professi peregrinos, 8c advenas esse in terra.
14- Kam qui hxc dicunt, palam ostendunt se patriam requirere.
15. Quod fi illius memores fuissent,ex qua exierant, habere poterant tempus ad rever- ten- .-im;
16. Atqui potioremexpetunt,hoc est, coe- lestem,quapropter Deum non pudet eorum,
cogi,ominari Deus eorum, paraverat enim tis urbem.
r 7 Abrahamus quum tentaretur, obtulit Isaacum per fidem; unigenitum, inquam ,
illum obtulit is > qui promissiones exceperat.
18. Ad quem dictum fuerat: in Ifaaco vocabitur tibi femen :
i p.Ratiocinatus Deum potentia praeditum esse etiam suscitandi ex mortuis : unde etiam illum similitudine quadam recepit.
. io. Per fidem de futuris benedixit Isaacus Jacobo, & Esauo.
21. Per fidem Jacobus moriens singulis filiis Jolephi benedixit: & adoravit luper qjetremo baculo suo.
22. Per fidem Josephus obiens de egressione filiorum Jisraelis meminit; deque ossibus suis prxeepit.
23. Per fidem Moses,quum natus esset,occultatus est menses tres a parentibus suis, quod viderent venustum esse puerulum: & non metuerunt edictum Regis.
24. Per fidem Moses jam grandis renuit vocari filius filix Pharaonis :

25. Potius eligens simul malis vexari cum populo Dei , quam temporariam retinere peccati fruitionem;
2(5. Majores ducens divitias probrum Christi, quam /Egyptiorum thesauros. Intuebatur enim in prxmii retributionem.
27. Per fidem dereliquit fEgyptum , non metuens excandescentiam Regis : nam ut qui videret eum, qui est invisibilis, ita forti animo fuit.
2g. Per fidem peregit pascha, & effusionem illam sanguinis : ne, qui perimebat primogenita, ipsos tangeret.
29. Per fidem transgressi sunt rubrum mare vcluti per terram : cujus maris facto periculo /Egyptii absorpti sunt.
30. Per fidem moenia Jericho conciderunt, circumdata ad dies septem.
31. Per fidem Rahab, meretrix illa non periit una cum iis , qui non obedierunt, quum pacifici excepisset hospitio exploratores.
32. Et quid prxterea loquor; deficiet enim me tempus, narrantem de Gedeone, de Rameo, & Samsone, & Jephthe, & Davide, Sc Samuele, ac Prophetis:
33. Qui per fidem debellarunt regna: operam dederunt justitix, assequuti sunt pro- missones, obstruxerunt ora leonum.
34. Exstinxerunt vim ignis, effugerunt acies gladii, corroborati suiit ex infirmitate, effecti sunt validi in bello, exercitus exterorum in fugam verterunt.
33. Mulieres acceperunt ex resurrectione mortuos suos : alii vero distenti sunt, non acceptata liberatione, ut potiorem resurrectionem consequerentur: •
36. Alii rursus ludibria,Scflagella sunt experti, insuper & vincula, & carcerem.
37.1,apidati sunt, dissecti sunt,tentati sunt, gladio exsi mortui sunt,oberraverunt cum ovillis, Sc caprinis pellibus, destituti, afflicti, male habiti.
38. Quibus indignus erat mundus, in defertis errantes, 8t montibus, ac speluncis, 8c cavernis terrx.
. Atque omnes lii testimonio per fidem ornati, non obtinuerunt promissum illud:
40. Quoniam Deus de nobis potius quiddam providerat, ne absque nobis consummarentur.
CAPUT
raoirt‘ #
1 eia# 11 ponte S ?' Optivi,
noti jsadiutr i, Innren« Hiinjefu®: Minuit erat tectam thr 5, Etenim fastinwt i 1 tradictioner . tiscatis.
I 4, Notuit!
adversus p< 3, Etob' tanquamfi
cito castis
frangitor,'
6. Que« favete a siit
7. Si casi vobis exhii quem noni
pxticipts h estis, non fi/t
9, Dein* ciiligatotes] ancon multi Kram,& vi
10, Eam Videbatur commodu senclimot
si. Oij quidem 11 at postea dit iis, qu
12. Qu soluta su
13. Et! ne, quod fanetut
4 .1’ sanctim num:
i;.r
Dei: II turbet, 16. P tat Esai pimog / n.Sci lutari tquta ternis
lernn
nem,
rnm
petit
20
tau

tertii ptifc ;,J !Stasc,- Bsepit. Wdixitlfe
Mi« (it; Sufavttj
»eiisinr iit; da)!®
unia®« i paienfc :ffe pisaia: legis, m grassis iis:
Inulis «u;
10141131 «e
iivitiu pnfc i» tiiesam; Rtritent igypi*,:: Regis: nc: visilis,»*
s;k SceSii petmktpn
tat nite qu&nurtsfe mt
HiotOKlfc
l>.
meret« Ii »n »Sffe :OijitiO£Ijl@
jiB-jiferatir: - : Getto*, defc
k,!il)sAi
inintrtjttijt' ■ iequusi setfto- intona, ignit,
a er initis
,B«ra®
t KtefiittS ditati sti® lOtnrtuiU
jta-j»' > jtiraunt®
nxunduSii^
Mispel»**
moBiif®
omiitoiiil®:
lipnti*!'"
jfissions«^
0

CA 1 J UT X i I.
/t Sanbiorum, & Chrißi exemplo inducit ad
tolerandas viriliter affhliiones, revocat a.
peccatis : 'Sex A'. Te/iimenti super vetite

excellentia, deterret ab inobedientia. Roinde nos quoque, quum tanta nos circumstet testium nubes, abjecto omni pondere, & peccato, ad nos circumcinge«* dos prodivi, per tolerantiam propositum nobis stadium decurramus :
2. Intuentes in fidei ducem,ac consumma* torem Jesum, qui pro sibi proposito gaudio sustinuit crucem ignominia contemta , Sc ad dextram throni Dei consedit.
3. Etenim reputate quis ille sit, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus lese contradictionem, ne vestris animabus fractijfa- tifeatis.
4. Nondum ad sanguinem usque restitistis, adversus peccatum decertando.
Et obliti estis adhortationis,qua: vobis, tanquam filiis loquitur Fili mi, ne parvi facito castigationem Domini, neque animo frangitor, quum ab eo argueris.
6. Quem enim diligit Dominus, castigat: fiagellat autem, quemcunque filium agnoscit.
7. Si castigationem sustinetis, Deus fele vobis exhibet ut filiis : quis enim est filius, quem non castiget pater i
g. Quöd si estis absque castigatione, cujus participes sunt omnes, nempe suppofititii estis, non filii ;
cj. Deinde patres quidem carnis nostrae castigatores habuimus , 8t reveriti fumus : annon multo magis subjiciemur Patri spirituum, St vivemus i
10. Nam illi ad paucos dies, prout ipsis videbatur > nos castigabant : hic autem ad commodum nostrum , ut participes simus sanctimonia; ipsius.
11. Omni? autem castigatio in praesens quidem non videtur este gaudii, sed tristitia: -. at postea fructum tranquillum justitia: reddit iis, qui per eam fuerint exercitati.
ia. Quapropter manus remissas, Sc genua soluta surrigite ;
13. Et rectas orbitas facite pedibus vestris, ne, quod claudum esi, deflectat de via, sed ut sanetur potius.
14. Pacem sectamini cum omnibus , Sc sanctimoniam, sine qua nemo videbit Dominum :
1^. Prospicientes,ne quis deficiat a gratia Dei. ne qua radix amara :suppuHu!aiis obturbet, Sc per hanc polluantur multi.
16. Ne quis sit scortator,aut profanus, vestit Esau, qui unico edulio vendidit suum jus primogeniti. .
17.Scitis enim eum etiam postea,quum'vellet haereditario jure benedictionem assequi, reprobatum fuisse : non enim repetit poenitentia: locum, quamvis cum lachrymis bene- diäianem illam exquisisset.
18. Non enim accessistis ad contrectabilem montem, Sc ardentem ignem, ac turbinem, Sc caliginem, Sc procellam :
19. Tubaeque sonitum > Sc vocem verborum , quam qui audierant, cum excusatione petierunt, ne amplifis sibi fieret sermo.
20. (N011 enim ferebant, quod interdicebatur 1 Si vel bestia tetigerit montem, lapidabitur , aut sagitta configetur.
21. Et Moses,adeo horrendum erat visum, quod apparebat, dixit: Expavefactus sum, ac tremebundus.)
22. Sed accessistis ad montem Sion, 8c civitatem Dei vivi, Hierusalem coelestem, Sc myriadas Angelorum.
23. Conventum universalem, Sc concionem primogenitorum, qui conscripti sunt in coelis, Scjudicem universorum Deum, 8c spiritus justorum consummatorum.
14. Et ad novi pacti mediatorem Jesum, Sc sanguinem aspersionis, potiora loquentem, quäm loquatur Abel.
25. Videte, ne aversemini eum, qui loquitur. Nam si illi noti effugerunt, qui recusarunt divinitus loquentem in terra , multo magis nos, qui eum, qui de caelis eß, aversaremur :
ai.Cujus vox tunc concussit terram: nunc autem denunciavit , dicens ; Adhuc semel ego concutiam non solum terram , se<f etiam coelum.
27. Pono, illud adhuc semel, declarat instabilium rerum, utputa fictitiarum > amotionem, ut maneant, quue sunt stabilia
28. Quapropter regnum assumentes,quod concuti non potest, teneamus gratiam, per quam ita colamus Deum, ut ei grati simus, cum verecundia, Sc reverentia.
29. EteqimDeus noster consumens ignis

CAPUT XIII.

Praereptu pietatis varia continuantur . Raternus amor maneto.
2. Hospitalitatis ne estote immemorest per hanc enim quidam inscii exceperunt Angelos hospitio.
3. Memores estote vinctorum, tanquam una cum illis vincti: eorum, qui malis nre- muntur , ac si ipsi quoque corpore affhcli essetis.
4. Honorabile eil inter quosvis conjugium, Sc cubile impollutum : scortatores autem,Sc adulteros damnabit Deus.
y. Sint mores veßri alieni ab avaritia: eßote contenti praesentibus : dixit enim ipse r Nequaquam te omittam, neque unquam te deseram:
6. Adeo ut confidenti animo dicamus r Dominus est mihi auxiliator : nec metuam, quid faciat mihi homo.
7. Memores estote dictorum vestrorum, qui loquuti sunt ciobis "msncm Dei; quorum imitamini fidem», contemplantes quis fuerit exitus conversationis ipsorum.
z. Jesus Christus heri, Sc hodie idem ei?, Sc in secula.
9. Doctrinis variis, Sc peregrinis ne circumferimini : bonum er im est gratia constabiliri cor non cibis, unde nullam perceperunt utilitatem, qui n ipsis ambularunt.
so. Habemus altare,ex quo non habent jus edendi, qui tabernaculo deserviunt.
11. Quorum enim animalium sanguis infertur pro peccato in sacrarium per pontificem , eorum corpora exuruntur extm castra.
12. Quapropter Sc Jesus , ut sanctificaret populum per 'proprium sanguinem , passus est extra portam.
Mmm 3 ij.Exea-

13. Exeamus icitur ad eum extra castia,
probrum ejus portantes.
14. Non enim habemus lue stabilem civitatem, sed futuram illam inquirimus.
15. Per ipsum igitur assidud offeramus Deo sacrificium laudis, id est, fructum labiorum, celebrantium nomen ejus.
16. Beneficentia: vero, St communicationis ne obliviscimini: talibus enim victimis delectatur Deus.
17. Obedite ductoribus vestris, St obsecundate : ipsi enim excubant pro animabus vestris, tanquam rationem reddituri -. ut cum gaudio hoc faciant, 8c non suspirantes : id enim est vobis inutile.
18. Orate pro nobis: confidimus enim nos bonam conscientiam habere, ut qui in omnibus cupiamus bene versari.
rp. Amplius autem precor vos, ut id faciatis, ut eo citius restituar vobis.
io. Deus vero pacis, qui magnum illum ovium, per sanguinem pacti aeterni, pastorem, Dominum nostrum Jesum ex mortuis reduxit
21. Compingat vos ad omne opus bonum, ad praestandam ipsius voluntatem,efficiens in vobis, quod gratum sit in conspectu suo, per Jesum Christum: cui fit gloria in secula secutorum. Arnen.
22. Precor autem vos,fratres, sufferte sermonem exhortationis hujus : nam paucis de hoc scripsi vobis.
13. Scitote fratrem noftrum Timotheum solutum esse, cum quo (si mox venerit) videbo vos.
24. Salutate omnes ductores vestros, omnes sanctos., Salutant vos Itali.
25. Gratia fit cum omnibus vobis. Arnen.
Ad Hebraeos scripta est ex Italia per

Timotheum.
S^GOKKRGGOOKOSGOOOOOOGOKOGKGGGKKOKOAG?ZN

Jacobi Apostoli Epistola Catholica.

CAPUT I.

De exploratione, (S' oratione fidei. De tentn- tionis origine. De infititio Verbo , & nero ejus auditore.

J Acobus Dei,ac Domini Jesu Christi servus, duodecim tribubus dispersis, salutem:
2. Summo gaudio ducite,fratres mei,quoties in tentationes varias incideritis:
3. lUud scientes, explorationem fidei vestrae efficere tolerantiam.
4. Caeterum tolerantia opus integrum habeto, ut sitis integri, & toti, in nullo deficientes.
5. Quod si cui vestium deest sapientia, petito ä Deo, qui dat eam omnibus benigne , nec exprobrat: & dabitur ei.
6 Sed postulet cum fide, nihil ambigens: nam qui ambigit,similis est fluctui maris, qui ventis agitatur, & jactatur.
7. Non enim existimet homo ille se quic- quam accepturum a Domino:
8- Vt qui fit vir animo duplici,(^inquietus in omnibus viis suis.
9. Porro frater, qui est humilis conditionis,glorietur in sublimitate sua.
io. Qui verö dives est, in submissione sui: quoniam veluti flos herbae praeteribit.
11. Nam ut exortus est sol cum aestu, arefecit herbam, & flo&illius decidit, & spectabilis decor ipsius penit: ita & dives in suis gressibus marcescet.
12. Beatus est vir, qui sustinet tentatio- nem : quoniam probus compertus , accipiet coronam vitae, quam promisit Dominus iis > a quibus ipse diligitur.
13. Nemo ,quum tentatur, dicat, a Deo tentor nam Deus tentari malis non potest: nec quenquam tentat.
14. Sed unusquisque tentatur, cum a propria cupiditate abstrahitur, & inescatur.
15. Deinde cupiditas , posteäquam concepit , parit peccatum : peccatum vero peractum gignit mortem.
i(5. Ne errate, fratres mei dilecti.
J 7- Omnis donatio bona, omne integrum donum est superne,descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, aut conversionis obumbratio.

CAPUT II.

pulchre: j" j Ut {edel' :
fastis“« Aldi
eic«tp®?
. 0 .
^ «tarnt VQ

18. Is, quia voluit,progenuit nos sermone veritatis, ut essemus primitiae quaedam eorum, quae creavit.
19. Itaque, fratres mei dilecti, sit omnis homo celer ad audiendum, tardus ad loquendum, tardus ad iram.
20. Nam ira viri justitiam Dei non exsc-j quitur.
21. Quapropter abjectis omnibus sordibus, & excremento malitiae, cum lenitate excipite insititium illum sermonem, qui potest servare animas vestras.
22. Effectores vero estote sermonis : nec auditores solum, salso ratiocinando fallentes vosmet ipsos.
23. Nam si quis est auditor sermonis, & non effector, is similis est viro, consideranti faciem suam nativam in speculo.
24. Nam simul atque consideravit se ipsum, abiit, & statim oblitus est, qualis esset.
25. At is, qui introspexerit in perfectam illam legem libertatis, & permanserit in ea, quia non fuerit auditor obliviosus, sed actor operis, is, inquam, beatior erit in opere suo.
2(5. Si quis videtur religiosus esse inter vos, non frsenans linguam suam, sed suum ipsius cor seducens, hujus vanus est cultus religiosus.
27. Religiosus autem cultus, mundus, & incontaminatus apud Deum, & Patrem, hic est, invisere orphanos,& viduas in afflictione ipsorum immaculatum lese conservare a mundo.

lili
j. None jomen, a 1 <j. Quod ta fctiy utte ipf« 9 . Sint «MMltl transeret
io Qt rit > irap stus est
11. Na etiam: N chatus, c for legis
12. Id gem libei
ij. Ni erit ei, qi Scgloriati tioncm.
14. (Ja iiauliquii
tat traut
ipQui 5t destitu li.V't tecumj tarnen t qu* en 17.1 mortiu 18. C
bes, 5ti tuainal tibiexi
ii). 1
ctsito
refttm
20. quaej,
21.
exop set Ili

Prosopolepfia damnatur. Lex regia commendatur. Fides hifiorica rejicitur , eS operosa commendatur.

F Ratres mei, ne cum acceptione personarum habete fidem Domini nostri Jesu Christi gloriosi.
2. Nam si quis in coetum vestrum ingrediatur, aureum gestans annulum, veste splendida, ingrediatur autem & pauper cum sordida veste:
3. Et respexeritis ad eum, qui vestem gerit splendidam, & dixeritis ei; Tu sede hic
pulchre t
mm i {trdui .litt: Ci

■fitincMiv 11 J» gloiij;.
i:inffip a ,
w Tin»; s wx vtntt; ■
«W,ch,j ■’os Itali,
exltiljfc
ica,
»ii nos fest. ■« W-»

Ei, ßojs
itas Mb«
ftwutttxci?
e hwm msudofu
itorlbanEis.;
viio,coiffc
a!o,
fifavitiqte
jnilisiss,
:rit i« psri&s icmnktM iriofuvtife erit «wto jiofe ti 'a ii* Äs vffiistbii
tafiinaadi.S i,jcPafco.' imjIm ese constnffii
irrj« w» • tqitim ,3
ione pti? ai »siiid
redraii?
jupcr cn f®‘
«rfaS 1,
Ijtttbth'-
pitte'
pulchre: pauperi vero dicatis : Tu sta illic > aut sede hic subter scabellum meum:
4. Nonne discrimen feceritis apud vos,St facti fueritis judices, male disceptantes ?
5. Audite fratres mei dilecti,nonne Deus elegit pauperes mundi hujus, ut fierent divites fide, St haeredes regni , quod promisit iis, qui ipsum diligunt 5
6 . At vos contumelia affecistis pauperem. Ncinne divites per tyrannidem opprimunt vos, 8 c trahunt vos ad tribunalia?
7. Nonne blasphemant praeclarum illud nomen, a quo estis cognominati ?
8- Quod si legem regiam praestatis fecun- dum scripturam: Diliges proximum tuum ut te ipsum, bene facitis :
p. Sin vero personam respicitis, peccatum «ommittitis, Lt redarguimini ä legeveluti transgressores.
10. Quisquis enim totam legem servaverit , impegerit autem in uno, damnas factus est omnium:
11. Nam qui dixit: Ne moecheris,dixit etiam: Ne occidas. Quod si non fueris moechatus, occideris autem, factus es transgrel- sor legis.
12. Ita loquimini, & itä facite,ut per legem libertatis judicandi.
13. Nam damnatio absque misericordia erit ei, qui non praestiterit misericordiam . & gloriatur misericordia adversiis damnationem.
14. Quae utilitas, fratres mei , si fidem dicat aliquis habere fe , opera vero non habeat i num potest fides illa eum servaret
1?. Quod si frater, aut foror nudi fuerint, 8c destituti qstotidiano victu:
16. Dicat autem eis aliquis vestrumiAbi-
te cum pace, calescite, 8t saturamini: non tamen dederitis ei, qua: sunt apta corpori, quae erit utilitas ? '■
17. Ita quoque fides, si opera non habeat, mortua est per fe.
iz. Quin imo dicet aliquis: Ta fidem habes, St ego opera habeo,ostende mihi fidem tuam absque operibus tuis, St ego ostendam tibi ex operibus meis fidem meam.
19. Tu credis Deum unum esse: bene fa- cis.-daimonia quoque istud credunt, St horrescunt.
20. Vis vero nosse, homo vane , fidem, qux efi ab sque operibus, mortuam esse ?
21. Abrahamus pater ille noster nonne ex operibus justificatus est, quum obtulisset Isaacum, filium suum super altare?
22. Vides fidem administram fuisse operum ipsius, & ex operibus fidem ad finem perductam fuisse ?
23. Itaque impleta est scriptura, quae dicit : Credidit autem Abrahamus Deo, St imputatum est ei ad justitiam,& amicus Dei vocatus est.
24. Videtis igitur ex operibus justificari hominem, & non ex fide tantum ?
25. Similiter autem etiam Rahab,illa meretrix, annön ex operibus justificata est , quum accepisset nuncios illos , & aliä via emisisset ?
2 6. Nam sicut corpus absque spiritu mortuum est, itä St fides illa, qua: eft absque operibus, mortua est.

CAPUT Ili

Commoda , (5 ‘ incommoda. lingu&, iUiufque ustu , £5" abufua ; item sapientia terrena-, £5” coslcsiis.

N E estote multi doctores, fratres mei;
scientes fore, ut gravius judicium auferamus.
2. In multis enim impingimus omnes. Si quis in sermone non impingit, hic perfectus est vir, ut qui postit ; f amo moderari totum etiam corpus.
3. Ecce, equis fraenainora immittimus, utobediaut nobis,& totum coipus eorum circumagimus.
4. Ecce, naves quoque, quum tanta: sint, & a ventis sie vis agitentur, circumaguntur ä minimo gubernaculo,quocunque impulsus gubernatoris voluerit:
5. Ita & lingua pusillum membrum est,St fefe effert magnifice. Ecce, exiguus ignis quantam materiam incendit ?
6 . Ut lingua flamma esi,i 5 *mundus iniqui» tatis: ita, inquam , lingua constituta est inter membra nostra, maculans totum corpus , inflammans rotam genitur* nostra.’. St inflammata a gehenna.
7. Omnis enim natura St ferarum, 8c volucrum , ferpentiiimque, St marinorum » domatur, St domita est ä natura humana z 8- Linguam autem nullus hominum domare potest : malum est, quod coercere non possis : plena est veneno mortifero.
9. Per ipsam benedicimus Deo, 8t Patri» St per ipsam exeeramur homines ad similitudinem Dei factos.
10. Ex eodem ore procedit benedictio,St maledictio. Non oportet, fratres mei, haec ita fieri.
ii. Num fons ex eodem foramine fundit dulcem, St amaram aquam ?
12. Num potest , fratres mei, ficus oleas edere, aut vitis ficus ? itä neque falsa dulcem aquam poteft edere,
13. Quis sapiens, St scientia prxditus eß inter vos ? demonstret ex bona conversatione opera sua cum lenitate sapiente.
14. Quod si invidiam amaram habetis,St irritationem in corde vestro, ne gloriamini, Si ne mendaces estote adversus veritatem.
is. Non est enim ista sapientia superni descendens , sed terrena, animalis, dxmoniaca.
iS.libi enim invidiae/?, St rixa,ibi inquieta vita, St omne opus pravum.
17. QiiL autem superni eß sapientia,pri- miim quidem casta est, deinde pacifica, ecqua , obsequens , plena misericordiae,& fructuum bonorum, absque disceptatione, & minimi simulata.
18. Fructus autem justitiae seritur cum pace iis, qui dant operam paci.

CAPUT iv!

Origo litium , £ 5 *pugnarum unde. Exhortatio ad. animi submißionem , purificationem, & fu: ipsius cognitionem.

U Nde bella & pugil* inter vos ? nonne hinc nimirum ex voluptatibus vestris, qu* militant in membris vestris ?
2. Concupiscitis, St non habetis • invidetis : St affectatis , nec potestis nancisci : pugnatis, & bellatis,nec obtinetis, propte- I rea quöd non petitis, j Mmm a
Z Ps-

3. Petitis, St non accipitis , eö quod mala petatis, ut in voluptates vestras infumatis.
4. Adulteri, St adultera: nescitis amicitiam mundi, inimicitiam esse adversus Deum;, Quicunque ergo voluerit amicus esse mundi, inimicus Dei constituitur.
5. A11 putatis scripturam inaniter dicere: Ad invidiam fertur spiritus , qui sedem posuit in nobis i
6 . Sed .majorem offert gratiam , quia dicit Deus superbis obsistit, submissis autem dat gratiam.
7. Subjicite igitur vos Deo, obsistite diabolo , St fugiet''a vobis.
g. Appropinquate Deo , St appropinquabit vobis, purificate manus vos peccatores: St expiate corda, duplices animo.
9. Sensu atrnmn* tangimini, 8c lugete,& flete: risus vester in luctum convertatur , & gaudium in moerorem.
10. Submittite vos in conspectu Domini, 8c extollet vos.
11. Ne alii aliis, obloquimini,fratres: qui obloquitur fratri, quique damnat fratrem suum, obloquitur legi, Kc damnat legem: quod si damnas legem, non es observator legis, sed judex.
12. Unus est Legislator, qui potest servare & perdere:tu quis es,qui damnas aiium ?
13. Age nunc qui dicitis: Hodie, vel cras proficiscemur in illam urbem, St agemus ibi annum unum, St mercabimur, St lucrabimur:
14. Qui ignoratis , quid futurum fit postero die : qua: est enim vita vestra ? vapor enim est, ad exiguum tempus apparens , St deinde disparens.
15. Pro eo, quod dicere debuistis: Si Dominus voluerit, St vivamus faciemus hoc aut illud.
1 6. Nunc autem gloriamini de jactantiis vestris. Omnis ejusmodi gloriatio mala est.
17. Igitur, qui noverit recti facere , nec facit, is peccato tenetur.

CAPUT V.

Terret divites: hortatur ad patientiam , sermonis fimplicitatent , orationis vehementiam , c Tpeccatorum confeßionem.

Gite nunc divites , flete, ejulantes super aerumnis vestris superventuris.
r. Divitia: vestra: putrefactae sunt, vestimenta vestra sunt i tineis vorata :
3. Aurum , & argentum vestrum aerugine vitiatu est,& aerugo eorum testabitur adversum vos,& exedet carnes vestras velut ignis:
thesaurum recondidistis in ultimos dies. I
4. Ecce, merces operariorum, qui messue- I runt regiones vestras,per vos interversa,clamat -. 8c vociferationes eorum , qui messuerunt , in aures Domini Sabaoth introierunt.
5. In luxu vixistis super terram, St lascivi- 1 stis: enutristis corda vestra ut in die epuli.
6 . Condemnastis, occidistis justum: non obsistit vobis.
7. Patiente igitur animo estote , fratres, # usque ad Domini adventum. Ecce , agricola exspectat pretiosum fructum terrae, patiente animo eum exspectans, dum accipiat plu- I viam matutinam, & serotinam.
8. Patiente animo estote & vos, (5 ?stabilite corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquat.
9. Ne suspirate alius adversus alium , fratres ; ut ne cofidemnemini: ecce, judex ante < fores adslat.
10. Sumite fratres mei, pro exemplari vexationis , ac patientis animi, Prophetas,qui loquuti sunt in nomine Domini.
11. Ecce,beatos praedicamus eos , qwiad- verfa sustinent:tolerantiam Jobi audistis , St finem Domini vidistis: nam abundat intima misericordia Dominus, St est miserator.
12. Ante omnia vero, fratres mei, ne jurate , neque per coelum, neque per terram, neque aliud ullum jusjurandum : sit autem vestrum est, est : St non , non : ne in condemnationem incidatis,
13. dEgerest animo aliquis inter vosioret: bono animo est aliquis ? psallat.
14. Infirmatur aliquis inter vos 5 accersat presbyteros Ecclesia: , 8c orent pro eo, ungentes eum oleo in nomine Domini.
15. Et oratio fidei servabit laborantem, erige tqtie eum Dominus •• quod si peccata commiserit, remittentur ei.
1 6. Confitemini alii aliis offensas, & precamini alii pro Siis, ut fanemini;multum enim valet deprecatio justi efficax:
17. Elias , homo erat iisdem > quibus nos, affectionibus obnoxius, & ardentissime oravit , ne plueret: St non pluit super terram annos tres, St fex menses.
18. Et rursum oravit, St coelum dedit plu- viam,8c terra produxit fructum suum.
19. Fratres, si quis inter vos aberrant a ! veritate ,St converterit eum quispiam.
20. Sciat, eum, qui averterit peccatorum ab errore vi« sua: > servaturum animam a
morte , & operturum multitudinem peccatorum.

Petri Apostoli Epistola Catholica L

CAPUT I. “ .. "

Cratiat agitDso de vocatione ad fidem,cuius
„IU.« --- n J _.
probam , objeciunt , Cff mercedem indicat , de qua prophetet vaticinati sunt. Exhortatur, ut renunciantes mundo,(5 priori vi- tx, fe Deo conforment.

P Etrus Apostolus Jesu Christi, advenis dispersionis per Pontum, Galatiam , Cappadociam , Asiam , & Bithyniam:
2. Electis ex pracognitione Dei Patris ad sanctificationem Spiritus, per obedientiam, aspersionem sanguinis Jesu Christi: gratia vobis , Lc pax multiplicetur«
3. Benedictus eflo Deus, St pater Domini nostri Jesu Christi, qui ex multa sua misericordia regenuit nosin spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis.
4. [deß ad hereditatem, qn« ne corrumpi potest, nec contaminari, nec marcescere, vobis in coelis servatam.
5. Qui virtutis Dei prssidio custodimini per fidem ad salutem paratam revelari prostituto tempore ultimo.
6 . Qua in re exsultatis ad exiguum tempus nunc (si oportet J in vanis" teilt ationi- bus tristitia affecti;
7. Ut
7. Ut« tiofiot ^ mens«
itveliiii» z, Qua
in?«®" (rede®« 1
f. Jepo
ro. De faiittti C in vos § II. 5.7 potis Bl ipsis era
lur.H 0
contequ n.<! sed nob ciatasu zarant änin, :
13. (veto, qusevo turjesi 14.I
iniretis pitrn p. St tlhipHf nereddan rf.Ptt estote,® n.i citra pe que opi rationi
18.
rete, vana i tradit; . iP. inculp
10. funda tempi
11. scita' dit,

ause
rem
doc
sed:
vivi,
1 J 4 t I»! > ■ rit
j «nt
1 evi
<

-JE'
s intenusii.
M »ni®, mni.Sofe
etote,f I16
1
tnteirj.p,
tm.
Stvos,t r £ dventus Dei
rsusaliuin,» K *> jutas
roexeuife :i, Propte« niai.
Mseoi,pt Jotiioiiy ahndatisti 'ffliftator. res mei, at * queperttre, m: Sum uaeincom
«trrotaret
vosi »tterfi aptoto, *■)omira. iit liberata quoti fipta
offtnfas,8tp
nemiiiitiuiiis
fa:
ieBijtiiin« idtDtftjiOB' nit ftipttttua
sini» <Witf!> mu tam VOS Jifflffiti quispiam. wit petat«. Mi» affiaa' muititudir-si
a l
.jjiSafamiii'i
jortais. ! BiieconE-!
io tultataj u reveiätipi* 1 }
er«* tt*' i tf lii‘ifflB6P f
stili

Cap. I.

7. Ut exploratio fidei vestra; multo pretiosior exploratione, auri, quod perit, & tamen per ignem exploratur , inveniatur vobis essa laudi, & honori, & gloria;, quum revelabitur Jesus Christus.
8. Quem , quum non videritis, diligitis : in quem nunc eum non videntes , tamen credentes , exsultatis gaudio ineffabili, & glorioso:
9. Reportantes mercedem fidei vestrae, salutem animarum.
10. De qua salute requisivcrunt,& tjuam scrutati sunt Prophetis , qui de ventura in vos gratia prophetarunt.
11. Scrutantes, in quem, aut qualem temporis articulum prxnuncius iste , qui in ipsis erat Spiritus Christi, declararet eventuras Christo perpessiones, & gloriam illas consequuturam.
12. Quibus revelatum est , eos non sibi, sed nobis ea administrare, qux nunc annun- ciata sunt vobis per eos, qui vobis evangeli- zarunt, per emissum i cxlo Spiritum sanctum, in qux cupiunt Angeli introspicere.
13. Quapropter succincti lumbis mentis vestra;,sobrii, ad finem usque sperate in eam^ qux vobis defertur, gratiam,quqtm revelabitur Jesus Christus.
14. Ut filii obedientes, qui vos non configuretis pristinis qux in ignorantia vestra viguerunt, cupiditatibus.
15. Sed sicut is, qui vos vocavit, sanctus «st, ipsi quoque sancti in omni conversatione reddamini.
16. Propterea quöd scriptum est : Sancti estote, nam ego sanctus sum :
17. Et, si patrem cognominatis eum, qui citra personarum respectum judicat ex cujusque opere, cum timore versamini commorationis vestrx tempore.
ig. Ut qui sciatis vos non corruptibilibus reines , argento, vel auro fuisse redemtos ex vana illa vestra conversatione , ä patribus tradita.
19. Sed pretioso sanguine , utpote agni inculpati, & incontaminati, nempe Christi;
20. l’rx cogniti quidem ante jacta mundi fundamenta .manifesti autem facti ultimis temporibus propter vos.
ai. Per cum credentes in Deum, qui suscitavit eum ex mortuis , & gloriam ei dedit, ut fides, ac spes vestra in Deo esset.
21. Qui igitur animas vestras purificastis, auscultando veritati per Spiritum, ad amorem fraternum minime simulatum, ex mundo corde alii alios diligite intensi :
23. Regeniti non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, id. est , per sermonem Dei vivi, 8i manentis in sternum.
24. Nam omnis caro esi ut gramen, & o- mnis gloria hominis, ut flos graminis : exaruit gramen, ik flos ejus decidit ;
25s Sed verbum Domini manet in sternum : Hoc autem est verbum illud, quod evangelixatum est vobis.

C A P U T I I.

'Exhortatur ad fuccrefcentiam in Christo,(si superxdificandum lapidi angulari: item ut a concupiscentiis mundi abfiineatur 1 superioribus obtemperetur, &afflictiones ad imitationem Chnsiiferantur.

Cap.2.

P Roinde deposita omni malitia, Sc omni dolo, & simulationibus, 8c invidentiis, & Omnibus obtrectationibus.
2. Ut modo geniti infantes , lac illud sermonis sincerum expetite , ut per illud augescatis.
3. Siquidem gustastis , quöd bonus sit Dominus:
4. Ad quem accedentes > qui est lapis vivus , ab hominibus quidem reprobatus, apud Deum vero electus , ac pretiosus:
5. Ipsi quoque veluti vivi lapides, aedificati- fiatis domus spiritualis, sacerdotium sanctum, ad offerendum spirituales hostias, acceptas Deo per Jesum Christum.
< 5 . Quapropter etiam continetur in scriptura : Ecce statuo in Sion lapidem , in imo angulo electum - pretiosum; in quem, qui credit, nequaquam pudefiet.
7. Vobis igitur est honori, qui creditis : non assentiehtibus autem sermoni , lapis , quem reprobaverunt aedificantes , hic factus est caput anguli > & lapis , ad quem impingitur, & petra offendiculi.
g. Nempe iis, qui impingunt ad sermonem , non assentientes , ad quod etiam constituti fuerant.
9. Vos autem genus electum, regale sacerdotium , gens sancta, populus, quem ßbi Deus ut proprium vendicat : ut virtutes prxdicetis illius > qui vos vocavit

e tenebris in admirabilem iri am lucem.
10. Qui quondam eratis non populus,nunc efiis populus Dei; qui non conscquuti misericordiam , nunc estis misericordiam conscquuti.
ii. Dilecti- precor ut tanquam inquilini,
Sc advena: abstineatis a carnis cupiditatibus , qux militant adversus animam,conversationem vestra habentes honestam inter Gentes:
12. Ut pro eo, quöd obloquuntur vobis, ut facinorosis, ex bonis operibus, qux spe- ctärint , glorificent Deum die visitationis.
13. Proinde subjecti estote cuivis huma- nx ordinationi propter Dominum ; sive Regi, ut supereminenti;
14. Sive prxsidibus , .ut qui per eum mit- tantuntum adustionem facinorosorum,tum ad laudem bene agentium.
15. Quoniam ita est voluntas Dei, ut bene agendo os obstruatis desipientium hominum ignorantix.
16. Ut liberi, ac non veluti malitix velamen habentes libertatem, sed ut servi Dei.
17. Omnes honorate : Fraternitatem diligite : Deum timete; Regem honorate.
0 ig. Servi, subditi estote cumorhni timore dominis, non solum bonis, & xquis, sed etiam pravis.
19. Hoc enim cedit gratix , si quis propter conscientiam Dei suffert molestias injusti afflictus.
20. Qux enim est gloria, si peccantes,& colaphis exsi subsistatis ? sed si bene agentes,
& tamen afflicti subsistatis, hoc cedit vobis gratix apud Denn«
2i. Nam ad hoc etiam vocati estis, quoniam & Christus passus est pro vobis, relinquens vobis exemplar - ut fubsequevcniini yestigia ipsius.
22. Qui non peccavit, nec inventus fuit dolus in oro ipsius.
Mmjn 5 23.Qui '
EPISTOLA PETRI I
I

23. Qui conviciis affectus, non vicifiim conviciabatur, quum malis afficeretur , non minabatur: sed committebat causam suam ei, qui justd judicat.
24. Qui peccata nostra ipsemet sursum tulit in corpore suo super rlignum illud, ut peccatis mortui justitias viveremus: cujus vibicibus sanati estis.
2;. Nam eratis velut oves errantes: sed nunc convertistis vos ad pastorem, 5 c curatorem animarum vestrarum.
CAPUT I I r”
Instrullio ad mulieres, & in genere ai omnes de colenda charitdte, ie patienter toleranda in carne affliBione,utsffiiritítssalvetur.
S imiliter uxores se se subjiciant suis viris :
ut, etiamsi qui non a sentiuntur sermoni, per uxorum conversationem absque sermone lucrifiant.
2. Ubi spectarint cum timore conjunBam castam conversationem vestram.
3. Quarum ornatus non sit externus ille in nodis capillorum, & circumposito auro, vel palliorum amictu:
4. Sed occultus ille cordis hovao.fuua in ineorruptione lenis, ac quieti spiritus, qui est in conspectu Dei pretiosus.
5. Ita enim olim 8c sancte illa: mulieres, qua: sperabant in Deum, ornabant sese, subjecte suis viris:
6. Sicut Sara obedivit Abrahamo, dominum eum vocans : cujus facta: estis fili*, dum bene agitis, St nequaquam? ulla terremini consternatione.
7. Viri similiter simul habitent, fecundum Dei notitiam,vasi muliebri, ut infirmiori, tribuentes honorem, utpote quum una etiam hxredes fitu grati* vit*, ne interrumpantur preces vestr*.
z. Denique omnes estote concordes, mutuo molestiarum sensu affecti, fraterna prx- diti charitate, ad intimam misericordiam proni, comes:
o» Non reddentes malum pro malo, aut convicium pro convicio, sed contra, benedicentes : ut qui sciatis vos ad hoc vocatos esse, ut benedictionem hxreditario jure obtineatis.
10. Qui enim vult vitam diligere,& videre dies bonos, desistere faciat linguam suam ä malo, & labia sua, ne loquantur dolum:
ii. Declinet ä malo: & faciat, quod bonum est: quxrat pacem, 8c persequatur eam.
ia. Nam oculi Domini sunt intenti in justos, tk aures ejus ad deprecationem eorum : vultus vero Domini adversum eos, qui faciunt mala.
13. Et quis est,qui mali accipiat vos, si bonarum rerum xirmlatores fueritis i
14. Sed 8c si quid perpetiamini propter justitiam , beati tamen estü : exterum metu eorum ne metuite, neque turbemini :
15. Sed Dominum Deum sanctificate in cordibus vestris. Eftote autem femper parati ad respondendum cuiljfjet petenti rationem ejus spei, qux in vobis est, cum mansuetudine, & timore, conscientiam bonam habentes:
16. Ut pro eo, quod obloquuntur vobis tanquam facinorosis, pudefiant, qui infesti sunt vestr* bqn* ir, Christo conversationi.
17. Melius enim eff.utbene agentes, si ita velit Dei voluntas, malis afficiamini, quam male agentes:
rjj. Nam Sc Christus semel pro peccatis passus fuit, justus pro injustis : ut nos ad Deum adduceret, morte quidem affectus carne, vivificatus autem Spiritu.
19. Per quem etiam spiritibus, qui sunt in carcere, profectus prxdicavit.
20. Qui olim non obedierunt, quum fernes exspectabat ille Dei patiens animus in diebus Noe, quum construeretur Arca,in qua paucx (id est, octo) anim* fervat* sunt in aqua.
21. Cui rei nunc respondens exemplas Baptismi nos quoque servat (non quo carnis sordes abjiciuntur, sed stipulatio bonx conscienti* apud Deum) per resurrectionem Jesu Christi.
22. Qui est ad dexteram Dei, profectus in coelum,subjectis ipsi Angelis,& potestatibus, ac virtutibus.
CAPUT IV.
Cum Christo mortuos hortatur, ut praeterita devitent peccata, i5s in novitate vitsc ambulantes gaudeant, se consortes affliftio- s num Christi saBos, tanquam qui gloris: ipstua confortes etiam fient.
Q Uum igitur Christus passi- sit pro nobis carne , vos quoque eadem cogitatione armamini ,nempe quod qui passus est in carne, destitit a peccato.
2.Ut non amplius cupiditatibus hominum, sed voluntati Dei, quod in carne reliquum est temporis, vivat.
3. Sufficit enim vobis pr*terito vit* tempore, qu* libent Gentibus, perpetrasse, incedendo in lasciviis, cupiditatibus, vinolentiis, comessationibus, compotationibus , & nefariis simulacrorum cultibus.
4. Quamobrem illi > non concurrentibus vobis ad eandem luxus profusionem, peregrinari sibi videntur, blasphemantes:
5. Qui reddituri sunt rationem ei, qui paratus est ad judicandum vivos, Sc mortuos.
6. Nam idcirco mortuis 1 quoque evange- lizatum fuit, ut damnarentur quidem fecundum homines, id eil, carne, viverent autem fecundum Deum, id esi, Spiritu.
7. Omnium autem finis imminet. Estote igitur temperantes, 8c sobrii ad preces.
z. Ante omnia veto charitatem alii in alios intensam habentes: nam charitas operiet multitudinem peccatorum.
9. Hospitales eftote alii erga alios absque murmurationibus.
io. Ut quisque accepit donum, ita alius in alium illud subministrantes, ut boni dispensatores vari* Dei grati*.
ii. Si quis loquitur , loquatur ut eloquia Dei; si quis ministret, ministret tanquam ex viribus, quas suppeditat Deus : ut in omnibus glorificetur Deus per Jesum Christum, cui est gloria, & robur in secula secuiorum. Amen.

12. Dilecti, ne tanquam peregrini exploratione illä per ignem, qu* fit in vobis aci vestri experimentum,percellimini, ut si peregrinum aliquid vobis accideret.
13. Imo in eo, quod consortes estis afflictionum Christi, gaudete : ut & quum revelabitur gloria ipsius > gaudeatis exsultantes, i .14- L-
-*14"^
Christi" 1 K ille 0
jti qcc.l Biatur ;? 1
ditor i jutis»
ij, Sed'
V N«
iiomoD fluis erit Ivaneeli' «.Et peccator V). It täte Dei dent ani
Officit pResl 1 ego Christi tura est 2. D illius ir libente sed pro j.Ai msixei 4, Et i
WH
1
Jrspoj
np
fk
S inu
a
sortit: tis]e 1. 1
ignit
V.
navi
per
gloi
4
tiof
mir
cor;
täte
5 -
(
tia
tai
ti
n
I
r
1

! Pwpecaa
15: M ntjjj
liKs
a.
:Ci *ljUl>sj ; suiitinjp
den* eej (non quosj (atio hj S rckwkiLx
>«i ptofeka Ä’poldkfc
’O'sSIfrtlm tiüti vitea *ßrtinßüii m p/Jiu
iiift frort em cqo-itacior.: suststiiKira,
whwhittti
imu t®
ipttt&.ilK-
ms,\'inoltr,ti
jtite.Sii»
i coMiretii ifiifciMi.j»
kmantts;
ionejiei.pf-
-oi.it ffiorras.
quoftevaijf
liquideste®
.W'eratäS”
ritu.
imminet. Hott
ii aiiprtvU »litateni L r a charteos' im. ^ trjaaJosahi?
isaitiitiaä ® 1 ,111 hui» i[#
ßltiritifi * 1 * 3 4
Ätsf* 10
.jj.'smoi»
isatC’oÄ
..jj/eniioritt
me»» oo# ütinntei
Cap. i-
14. Si conviciis afficimini in nomine
Christi, beati estis : quoniam & illx glorix, & ille Dei Spiritus super vos requiescit : qui quod ad illos quidem attinet, blasphematur ; quod ad vos autem,

glorificatur.
15. Ne enim quisquam veitrum malo afficiatur ut homicida, aut fur, aut maleficus, aut alienarum rerum inspector.
16. Sed si ut Christianus, ne pudefiat, imo glorificet Deum hoc respectu.
17. Nam tempus efl, ut incipiat judicium a domo Dei: quod si primum incipit a nobis, quis erit finis eorum, qui non assentiuntur Evangelio Dei i
18. Et, si justus vix servatur, impius,St peccator ubi comparebit i
19. Itaque,qui malis afficiuntur ex voluntate Dei, tanquam fideli conditori commendent animas suas bene agendo.
C A P U T V.
Officio, pastorum , £ 5 " auditorum in Ecclesia. TJResbyteros > qui inter vos sunt, precor A ego una presbyter, ac testis afflictionum Christi, atque idem gloriae consors quae futura est, ut reveletur:
1. Pascite Dei gregem, qui penes vos est,
illius inspectioni vacantes non coacti , sed libenter : non turpiter affectantes lucrum, sed promto animo.
3. Neque ut dominantes Cleris, sed ut qui litis exemplaria gregis:
4. Et quum manifestus factus fuerit ille
Cap l.
pastorum princeps , reportabitis amaranti- nam illam gloria; coronam.
5. Similiter juniores subjecti estote senioribus, 8t omnes vicissim subjicimini. Submissione animi estote intus ornati : nam Deus superbis obsistit, submissis autem dat gratiam.
6. Submittite vos igitur robusta: manui Dei , ut vos opportuno tempore, extollat:
7. Omni solicitudine vestra in eum conjecta, nam illi cura est de vobis.
8. Sobrii estote, vigilate : nam adversarius ille vester diabolus, ut leo rugiens, obambulat, quaerens,quem absorbeat.
9. Cui obsistite firmi per fidem", ut qui noveritis easdem afflictiones, ä vestra, qu* in mundo est, fraternitate peragi.
10. Cxteriim Deus omnis gratiae nudor, qui vocavit vos ad aeternam suam gloriam in Christo Jesu, paulisper afflictos, is, inquam, perficiat vos, stabiliat, roboret, fundet.
11. Ipsi gloria, &c robur in secula seculo- rum. Arnen.
12. Per Silvanum vobis, fidum fratrem, paucis, ut puto, scripsi, adhortans vns,tk te- stificans hanc esse veram gratiam Dei, in qua statis.
13.Salutat vos ea, qu* est in Babylone vo- biscum electa Ecclejia , & Marcus , filius mens.
14. Salutate alii alios charitatis osculo. Pax vobis omnibus, qui estis in Christo Jestt Amen.
EPISTOLA PETRI II.
LMKOKOOHGGGKGKKGGG-KGGGGKGGU-GKKASAGKKH^
Petri Apostoli Epistola Catholica 11.
CAPUT I.
propoßtä Ipei excellentia, ad introitum in regnumbei hortatur ; is/brevi moriturus, doärinam Christi, ex voce Patris, Prophetarum scriptis confirmat.
Imeon Petrus, servus, St Apostolus Jesu Christi, xque pretiosam fidem nobiscum sortitis per justitiam Dei nostri, 8c Servatoris Jesu Christi:
2. Gratia vobis, & pax multiplicetur in agnitione Dei, & Jesu Domini nostri:
3. Prout divina vis ipsius omnia nobis donavit, qu* ad vitam, & pietatem pertinent, per agnitionem illitis , qui vocavit nos ad gloriam, ac virtutem.
0 4. Ex eo, quod maxima illa nobis, ac pretiosa promissa donavit, ut per h*c efficeremini divin* consortes natur* , elapsi ex corruptione, qu* est in mundo per cupiditatem.
5. Ad hoc ipsum vero coi omni praterea collato studio, adjicite fidei vestr* virtutem, virtuti vero notitiam:
6 . Notitix vero continentiam: continenti* verö tolerantiam: toleranti* vero pietatem :
7. Pietati vero fraternum amorem : fraterno vero amori charitatem.
g. H*c enim si vobis adsint, 8c abundent, non inertes vos, nec infructuosos efficient in Domini nostri Jesu Christi agnitione.
9. Nam, cui hxc non adsunt, is c oecus est, nihil procnfclfirnens, oblitus lese i veteribus peccatis fu» fuisse purificatum.
10. Quapropter,fratres,potilis studete vocationem > 8c electionem vestram firmant efficers: hxc enim si feceritis, nunquam impingetis.
11. Itä enim ample subministrabitur vobis introitus in xternum regnum Domini nostri, Ut Servatoris Jesu Christi.
12. Qjiapropter non negligamvos de istis semper commonefacere, quamvis peritos, & stabilitos in präsente veritate.
13. Justum autem duco, quamdiu sum in hoc tabernaculo, expergefacere vos per sub- monitionem :
14. Quum sciam cito futurum, ut deponam tabernaculum meum : sicut Dominus noster Jesus Christus declaravit mihi.
15. Sed & studebo, ut subinde vos possitis post exitum meum horum mentionem facere.
iö. Non enim arte compositas fabulas se- quuti, notam vobis fecimus Domini nostri Jesu Christi potentiam, & adventum: sed ut qui oculis nostris aspeximus illius majestatem.
17. Acceperat enim ä Deo Patre honorem, 8t gloriam, voce ad eum delata hujusmodi ä magnifica illa gloria: Hic est Filius ille meus, dilectus ille, in quo acquiesco. ’
iz. Et hanc vocem nos audivimus e coelo delatam, quum essemus una cum eo in monte illo sancto.
19. Et habemus firmissmum illum sermo' nem propheticum,ad quem, benefacitis,quod attenditis, velut lucernam splendentem i,i
oblcurq

obscuro loco, usqiiedum dies illuxerit, lucifer exoriatur in cordibus vestris.
eo. Si illud primum noveritis, nullam prophetiam scriptura: esse propria: explicatio-
nis. , , .
ii. Non enim libitu hominis allata est olim prophetia, sed acti a Spiritu sancto lo- q uuti sunt saniei Dei homines.
CAPUT II.
Vaticinium de fagorum doäorum multitudine , indole, artibus, lis poma,
Uerunt autem etiam pseudopropheta in populo : ut etiam inter vos erunt falsi doctores, qui subintroducent haireses exitiales, etiam Dominum, qui illos mercatus est, abnegantes, accersentes sibi ipsis celerem perniciem.
i. Et multi sequentur eorum exitia: per quos via veritatis blasphemabitur.
3. Et per avaritiam fictis sermonibus vos negotiabuntur, quibus damnatio jam olim non otiatur, & quorum exitium non dormitat.
4. Nam si Deus Angelis, qui peccaverunt, non pepercit, sed in tartarum d-trusos catenis caliginis tradidit, damnationi servatos :
5. Et prisco mundo non pepercit , sed octavum Noe.justitise praiconem custodivit, diluvio in mundum impiorum inducto.
C .Et civitates Sodomorum, ac Gomorrhae in cinerem redactas subversione damnavit, constituitque, ut essent exemplar impii victuris.
7. Et justum Lot lasciva nefariorum conversatione fatigatum eripuit.
g. Justus enim ille, quum habitaret inter eos, indies animam justam sceleratis illorum factis, §c videndo, & audiendo excruciabat.)
9. Novit Dominus pios e tentatienc eripere, injustos autem in diem judicii pcenas dantes servare.

10. Maxime vero eos,qui carnem sequentes in cupiditate polhttioms incedunt & dominatum contemnunt, qui, inquam, ut sunt audaces, & sibi pertinaciter placentes , non horrent dignitates probris incessere.
ii. Quum ipsi Angeli, qui sunt viribus, ac potentia majores , non ferant adversus eas apud Dominum maledictionis judicium.
11. At isti, veluti animantia rationis expertia, quot naturali impetu feruntur, facta ad eum finem, ut capta intereant, ea vituperantes, quae ignorant, suä ipsorum corruptela interibunt •
13. Reportaturi mercedem injustitiae, ut qui voluptatem ducant diurnum luxum, labes, ac macula:, seductionibus suis fele oblectantes, vobiscum convivando.
14. Oculos habentes plenos adulterii, 8c qui a peccando cessare nesciant, inescantes animas instabiles, cor habentes ad avaritiam exercitatum, exeerandi homines:
15. Qui derelicta refla via aberrarunt, se- quuti viam Balaam filii Bosor,qui mercedem iniquitatis amavit.
id.Sed redargutionem fuse transgressionis habuit: nam subjugis asina muta, humana voce loquuta inhibuit Trophets dementiam.

17. Isti sunt fontes aqua carentes, nebulae ä turbine agitatae -..quibus caligo tenebrarum in aeternum asservata est.
ig. Nam quae prxtumida vanitas ipsis dictavit loquendo, eos inescant per carnis cupiditates lascivas, quivere effugerant ab iis, qui in errore versantur :
19. Libertatem eis pollicendo, quum ipsi servi sunt corruptela:, siquidem i quo quis superatus est, huic etiam in servitutem est addictus.
ao. Nam si postquam pollutiones mundi per agnitionem Domini, 8c Servatoris Jesu Christi effugerint, his rursum implicati superentur , facta est ultima eorum conditio deterior priore.
ii. Melius enim fuisset eis,non cognovisse viam justitia:, quam cognita i/ld regredi i sancto praecepto, sibi tradito.
11. Sed accidit eis, quod vero proverbio dici solet: Canis reversus est ad suum ipsius vomitum, &, Sus lota ad volutabrum cceni.

CAPUT III.

Adventus Chrifti ad judicium : munii 7 rct\iyßvetrlci ! judicium Epicureorum hac de re :praeparatio ad illum diem.

H Asce jam alteras vobis literas scribo, dilecti, quibus sinceram mentem vestram per submonitionem expergefacio:
1. Ut memores sitis verborum, quae praedicta sunt a sanctis Prophetis, & praecepti illius nostri, qui fumus Apostoli Domini, 8s Servatoris.
3. Illud primum scientes, venturos extremis diebus irrisores, in suis ipsorum cupiditatibus incedentes.
4. Et dicentes ; ubi est pollicitatio adventus ejus ? nam ex quo die patres obdormierunt, omnia ita permanent ab initio creationis.
5. Illud enim volentes ipsos fugit, caelos jam olim exstitisse per Dei sermonem, & terram ex aqua, & in aqua consistentem.
6. Quamobrem is, qui tum erat mundus, aqua inundatus periit.
7. Qui vero nunc sunt coeli, ac terra, eodem sermone reconditi, asservantur igne in diem damnationis, & exitii impiorum hominum.
8. Unum autem hoc ne vos fugiat, dilecti, unum diem apud Dominum perinde esse ut mille annos, & mille annos ut diem unum.
9. Non tardat Dominus promissionem,(ut nonnulli tarditatem hanc esse ducunt) sed patiente est animo erga nos , nolens ullos perire, sed omnes ad resipiscentiam tendere.
10. Veniet autem sicut fur in nocte dies ille Domini: quo coeli cum stridore praeteribunt , elementa vero aestuantia solventur, terraque, 8t qua in ea sunt opera,exurentur.
11. Quum igitur hac omnia dissolvenda sint, quales oportet esse vos in sanctis conversationibus, Sc pietatis officiis.
ii . Exspectantes, 8c properantes ad adventum diei Dei, in quo coeli conflagrantes solventur, & elementa sestuantia liquescent ?
13. Sed coelos novos, ac terram novam, secundum promissum ejus W^ectamus > in quibus justius inhabitat..
i4- Qua-

Cap,; >
«mus ipfei ‘ P ct UfiiS “Seranti',
«a»(|ii 0?
o fervito«.
Cap. r.
EPISTOLA JOHANNIS I.
Cap. L.
Hutiones aj Strvaotstj
M implia;.,
coram iosfe
'iston cogEorj i illi ttjti
vero preis Ii adsiuaai^ Juufsramctsi
TT ~
« «; m. 'tum [fit sr« >‘dibnik
M! imbo,z ratem «flue fcio:
ubijm ‘.ptz- ,k praceptt Ii Domini, &
«Wtoswt» psorum cupii-
licitatio ate Ures M tini ii> initio ;me
fos fugit,;* i tonem,! onSitenten
li, a: tern.ef tvanturifitii
tfnjiat.iK pniniHÜ'.t liemini owiloneaK 5 ducunt)*
, nolens si stamtsd® i in s#MeS;
itiiftentiii siMUtentur. idiffolveti lanstis»
is.
anteii *•' confla^rittö
antia Iis»
rrm m® jetta®' 11
«.Q»
14. Quapropter, dilecti, quum hxc exspectetis, studete, ut incontaminati, & inculpati ab eo inveniamini eum pace :
15. Domm/que nostri tarditatem ad iram salutem ducite, sicut & dilectus frater noster Paulus pro sibi data sapientia scripsit vobis :
16. Ut in omnibus fere epistolis loquens de istis, in quibus sunt nonnulla difficilia intellectu, qu* indocti, parumque stabiles de-
QLWs m&m tsMm
torquent, ut St reliquas scripturas, suo ipsorum exitio.
17. Vos igitur , dilecti, istorum praescii quum sitis, cavete, ne illorum nefariorum errore cum illis abducti, excidatis i propria stabilitate.
xg. Sed crescite in gratia,& notitiaDomini nostri,& Servatorisjesu Christi; cui gloria,8c nunc, & ad tempus sempiternum. Amen.

Johannis Apostoli Epistola Catholica I.
CAPUT I.
Verbi annuntiatio apostolica. Communio cum Christo. Sanguis Christi XvTQ 6 V x. AarfOV. Confeffi 9 peccatoris.
Q Uod erat ä principio, quod audivimus, „quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, & manus nostrae contrectarunt de sermone illo vita: •
2. (Nam vita illa conspicua facta est t 8t illam vidimus, & testamur, 8t annunciamus vobis vitam illam »ternam, quae erat apud Patrem, St conspicua fasta est nobis.)
3. Quod, inquam , vidimus, & audivimus, id anmmciamus vobis, ut & vos communionem habeatis nobiscum : & communio
nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo.
4. Ft h»c scribimus vobis,ut gaudium vestrum sit p'enum.
5. Hic est igitur nuncius ille, quem audivimus ex ipso, 8t renuntiamus vobis, Deum lucem esse, nec tenebras in eo esse ullas.
6 . Si dixerimus nos communionem habere cum eo,St in tenebris ambulamus,mentimur, nec sincere agimus.
7. Quod si in luce ambulamus, sicut ipse est in luce, communionem habemus cum eo ■ mutuam, 8t sanguis Jesu Christi, Filii ejus, purificat nos atfomni peccato.
R. Si dixerimus nos peccatum non habere, nos ipsos fallimus, & veritas in nobis non est,
9. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est, St justus, ut remittat nobis peccata, & mundet nos ab omni iniquitate.
10. Si dixerimus : nos non peccasse, mendacem facimus eum, St sermo ejus non est in nobis.
CAPUT I I.
Christi meritum catholicum. Vitn Christiana. Vnclio Spiritus. Dodrina antichnsti.
F ilioli mei,hxc scribo vobis,ut ne peccetis.
Quod si quis peccaiit, advocatum apud Patrem habemus, Jesum Christum justum.
2. Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris : nec pro nostris solum, sed* etiam pro totius mundi peccatis
3. Et per hoc scimus, quod ipsum novimus, si prxeepta ipsius observemus.
4. Qui dicit, novi cum, St prxeepta ejus non observat, mendax est, St in eo veritas non est.
V Qui autem observat sermonem ejus, vere in hoc charitas Dei adimpleta est; per hoc scimus nos in ipso esse.
6 . Qui dicit se in eo habitare, debet,prout ille ambulavit, iti & ipse ambulare.
7. Fratres, non scribo vobis novum prxeeptum,sed prxeeptum Vetus,quod videlicet habuistis jam inde ä principio. Vetus hoc prxeeptum , sermo ille est,quem audivistis jam inde a principio.
8- E contrario prxeeptum novum scribo vobis, id, quod verum est in ipso,St in vobis: quia tenebrx prxtereunt , 8t vera illa lux jam lucet.
9. Qui dicit se in luce esse,St fratrem suum odit, in tenebris est usque adhuc.
10. Qiii diligit fratrem suum, in luce manet, St offendiculum in eo non est :
11. Qui autem odit fratrem suum,in tenebris est, St in tenebris ambulat, St nescit, quo eat, quia tenebra: oculos ipsius obcoecarunt.
12. Scribo vobis, filioli, quoniam remissa sunt vobis peccata propter nomen ejus.
13. Scribo vobis, patres , quoniam nostis eum, qui ä principio est. Scribo vobis adolescentes, quoniam improbum ilium vicistis.
14. Scribo vobis, pueruli, quoniam nostis Patrem. Scripsi vobis, patres, quoniam nostis eum. qui est ä principio. Scripsi vobis, adolescentes , quia validi estis , & verbum Dei habitat in vobis, 8t improbum illum vicistis.
15. Ne diligite mundum, neque ea, qux in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo.
iij. Quoniam quicquid est in mundo, cupiditas carnis, St libido oculorum, St fastus vitx, non est ex Patre, sed ex mundo est.
17. Porro mundus prxterit, 8t cupiditas ipsius: qui vero prxstat voluntatem Dei, manet in xternum.
ig. Pueruli, ultimum tempus adest : St sicut audivistis antichristum venturum, etiam nunc antichristi multi coeperunt esse : unde scimus ultimum tempus adesse.
19. E nobis egressi sunt, sed non erant ex nobis : nam si suissent ex nobis, mansissent utique nobiscum, sed egrejjisunt ex nobis, ut manifestum fieret, non omnes esse ex nobis.
20. At vos unctionem habetis ä Sancto illo prosedam, 8t nostis omnia.
21. Non scripsi vobis idcirco , quöd veritatem nesciatis, sed quoniam eam scitis , Sc nullum mendacium esse ex veritate.
22. Quis est mendax, nisi qui negat Jesum esse Christum illum ? hic est antichristus, qui negat Patrem > St Eilium.
23. Quisquis negat Filium , nec. Patrem habet : qui agnoscit Filium, etiam Patrem habet,
24-Quod

24. Quod igitur audivistis k principio, in vobis maneat: fi in vobis manserit, quod audivistis a principio, vos quoque in filio, St Patre manebitis.
25. «a:c autem illa est promissio, quam ipse pollicitus est nobis, nempe vita illa aeter- na.
26. Hsc scripsi vobis de iis, qui seducunt vos.
27. Sed unctio, quam vos accepistis ad eo, manet in vobis : nec necesse habetis, ut quisquam doceat vos : verum sicut eadem unctio docet vos de omnibus, qux St verax est, St non mendax : St sicut docuit vos, manebitis in eo.
2%. Nunc igitur,filioli,manete ineo : ut quum manifestus factus fuerit, habeamus loquendi libertatem, neque pudefiamus coram I novit omnia.
ar. Dilecti,si cor nostrum nos non con-
eo in ipsius adventu 29.Si scitis eum justum esse, nostis,quicunque exercet justitiam, ex ipso natum esse.
CAPUT III,
Gratia adoptionis. Chan tas filiorum Dei Jymbolum.Chrifti diledio erga nos. Preces conscientis: indemnis placent.
V idete qualem charitatem dedit nobis Pater , nempe ut filii Dei vocemur : pro- pterea mundus non novit nos, quia non novit eum.
2. Dilecti, nunc filii Dei fumus , sed nondum manifestum factum est, quod erimus : scimus autem fore, ut quum ip je factus fuerit manifestus , similes ei simus : quoniam videbimus eumsicuti est.
3. ft quisquis habet hanc spem in eo fitnm, castum se conservat, sicut St ille castus est.
4. Quisquis dat operam peccato, etiam legem transgreditur : nam peccatum est legis transgressio.
3. Et scitis illum patefactum esse,ut peccata nostra tolleret,& peccatum in eo non esse.
6. Quisquis in eo manet, non peccat, quisquis peccat , non vissit cum , neque novit eum.
7. Filioli > Nemo seducat vos, qui exercet justitiam, justus est,sicut ille justus est.
z. Qui dat operam peccato, ex diabolo est: quoniam ä principio diabolus peccat. Ad hoc manifestus factus elt Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.
9. Quisquis natus est ex Deo, peccato non dat operam: quoniam semen ipsius in eo manet : nec potest peccare, eo quod ex Deo natus est.
ioj Per hoc manifesti sunt filii Dei, 8z filii diaboli: quisquis non dat operam justitia-, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum.
u. Quoniam hac est denunciatio, quam audivistis ä principio > ut diligamus alii alios.

12. Non sicut Cain, qui ex illo improbo •rat, St mactavit fratrem suum.Cujus autem rei gratia occidit eum? quia opera ejus mala erant, fratris autem ejus justa.
13. Ne miramini, fratres mei, si odit vos mundus.
14.Nos scimus nos translatos esse ex morte ad vitam , quia diligimus fratres. Qui *0n diligit fratrem, manet m morte.
15. Quisquis odit fratrem futim,homicida
est, 8c nostis nullum homicidam habere vitam aeternam in se manentem.
is,. Per hoc novimus charitatem Dei, quod ille animam suam pro nobis deposuit: nos igitur debemus pro fratribus animas deponere.
17. Qui vero habuerit mundanum victum, & viderit fratrem suum, cui aliquo sit opus. St clauserit viscera sua coram eo, quomodo charitas De! manet in eo ?
ig. Filioli mei, ne diligamus verbo, neque lingua solum, sed facto, & veritate.
19. Et per hoc cognoscimus nos ex veritate esse, St coram ipso secura reddemus corda nostra.
20. Nam si nos condemnet cor nostrum, nempe potentior est Deus corde nostro, 8c
deninet, libertatem loquendi habemus apud Deum.
22. Et quicquid petierimus, accipimus ab eo, quoniam praecepta ejus observamus, St quae in ipsius conspectu placent,facimus.
23. Hoc est igitur ejus prieceptiim, ut credamus nomini Filii ejus Jesu Christi, 8c diligamus alii alios, sicut praecepit nobis.
24. Nam qui observat eius praecepta, in eo habitat, St ipse in eo : St per hoc novimus eum habitare in nobis, nempe ex Spiritu, quem nobis dedit.

CAPUT IV. ‘

Spiritus sunt probandi. Kots: ver,c, & falsat doHrinx. Charaderpiorum {JT impiorum .

D ilecti, ne cuivis spiritui credite, sed pro-* bate spiritus, an ex Deo sint: nam multi pseudopropheta: venerunt in mundum.
2. Ex hoc cognoscite Dei Spiritum: quicunque spiritus profitetur Jesum Christum in cainem venisse, ex Deo est.
3. At quicunque spiritus non profitetur Jesum Christum in carnem venisse, ex Deo non est-. sed hic est ille spiritus Antichrist!, quem audistis venturum fuisse, St qui jam nunc in mundo est.
4. Vos ex Deo estis, filioli, & vicistis eos : quoniam potentior est, qui est 111 vobis, quam qui in mundo est.
5. Ipsi e mundo sunt, ideo mundana loquuntur,St mundus eos audit.
6. Nos ex Deo fumus: qui novit Deum, audit nos : qui non est ex Deo, non audit nos: ex hoc cognoscimus spiritum veritatis. St spiritum erroris.
7. Dilecti, diligamus alii alios, nam charitas ex Deo est : quisquis diligit, ex Deo natus est. St novit Deum.
8 . Qui non diligit, non novit Deum: nam Deus est charitas.
Per hoc manifesta fasta est charitas Dei in nos, quod Filium illum suum unigenitum misit Deus ih mundum, ut vivamus per eum.
xo. In hoc est charitas, non quod nos di- lexerimus Deum,sed quod ipse dilexerit nos, St miserit Filium suum, ut esset propitiatio pro peccatis nostris.
ii. Dilecti, fi Deus nos ita dilexit, debemus nos alii alios diligere.
12. Deum nemo conspexit unquam: si diligamus alii alios, Deus in nobis habitat, 8c charitas ejus adimpleta est in nobis.
) 13. Per

taritittn D, nobis depö t tribus anitaasj
*äiirainv'^ i 1%10 (it f. Me^naou
mus vabo, * veritate, ' mus nos a:; ira redde«;
net cot oofc corde noib
m nos i«; idi habemus c
nus, accipi*, is okservaai,; acent, faci* receptum,®; siiCkiili.Jti cepit nobis, ius praecepta,! per hocnoviE '»pe ex Spirin
V.
ii5rasioni#,
:teita,it4pi? isint tnammia timundum. iSpiritum: Jesum Chrifc 8.
s non Profiten i venisse, ex Dtt rita Antiai tifie, kpijs
i,&vi;i8isw: st in vobis, pi
eo mundani b
dit.
pii novit Da Deo, non tc «tiimvrc»
fcnaacls
lijit.exDeosf
lYit Dene,'tam
3 cf?dtrte D “
igjjjenitia
niispereo .quöd not i' idiiexeri»
[etpto?«»
, dilixit,i*

13. Per hoc cognoscimus nos in eo habitare, Sc ipsum in nobis, quöd de Spiritu suo dedit nobis.
14. Nos vero spectavimus, Sc testamur, Patrem misisse Filium , qui esset Servator mundi.
it.Quisquis professus fuerit Jesum efle Filium Dei, Deus in eo habitat, 8c ipse in Deo.
16. Et nos cognovimus , Sc credidimus charitatem.quam habet Deus erga nos.Deus charitas est : Sc qui manet in charitate , in Deo manet, & Deus in eo.
17. Per hoc adimpletur charitas nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii, quöd qualis ille est , tnles Sc nos fumus in hoc mundo.
ig. Metus non est in charitate : integra charitas foras ejicit metum : quoniam metus cruciatum habet: qui autem metuit, non est consummatus in charitate.
19. Nos diligimus eum,quoniam ipse prior dilexit nos.
ao. Si quis dixerit: Diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum , quem vidit, Deum, quem non vidit, quomodo potest diligere ?
21. Et hoc prxeeptum habemus abeo, ut, qui diligit Deum , diligat etiam fratrem suum.

' CAPUT V.

CbaraHeres redemtorum. Tres tefles in cale,
totidem in \terris. Peccatum irremißibilc,
3 rem'ßibile.

Q uisquis credit Jesum esse Christum illum, ex Deo genitus est; 8c quisquis diligit eum, qui genuit,diligit etiam eum,qui ex eo genitus est.
2, Per hoc cognoscimus nos diligere filios Dei, quum Deum diligimus,Sc praecepta ejus observamus.
3. Haec est enim charitas Dei, ut praecepta ejus observemus : Sc‘praecepta ejus gravia non sunt.

4. Quoniam quicquid natum est ex Deo, vincit mundum : Sc haec est victoria, quae vicit mundum, nempe dies nostra.
5. Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit Jesum esse Filium Dei?
6. Hic ille est, qui venit per aquam, & sanguinem,«c»i/>;JesusChristus:non per aquam 1'olum, sed per aquam, & sanguinem •• & spiritus is est, qui testificatur Spiritum veritatem esse.
3. Nam tres sunt, qui testificantur in coelo, Pater, Sermo,Sc Spiritus sanctus: Sc hi tres unum sunt.
g. Et tres sunt, qui testificantur in terra: Spiritus, Sc aqua, Sc sanguis: Sebi tres unum sunt.
9. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est: nam hoc est testimonium Dei, quod testificatus est de Filio suo.
10. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium in se ipso: qui non credit Deo,mendacem eum fecit, quia non credidit testimonio, quod testificatus est Deus de Filio suo.
11. Est autem hoc testimonium, nempe quöd vitam «ternam dedit nobis Deus: Sc hxc vita in Filio ejus est.
'ir. Qui habet Filium, habet vitam: qui non habet Filium Dei, vitam non habet.
13. Hxc scripsi vobis, qui creditis in nomen Filii Dei: ut sciatis vos vitam «ternam habere, Sc ut credatis in nomen Filii Dei.
14. Et hxc est fiducia, quam apud Deum habemus > ipsum, si quid petierimus fecundum voluntatem ejus, nos atulire.
15. Quöd si scimus eum audire NOS, quidquid petierimus, scimus nos habere petitiones, quas ab eo petiimus.
IÜ. Si quis viderit fratrem suum peccare peccato, quod non est ad mortem, petet, Sc dabit ei vitam: peccantibus dico non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico, ut roget.
17. Omnis injustitia peccatum est: sed est peccatum, quod non est ad mortem.
ig. Scimus, quödquisquis natus estexDeo, non peccat: sed quod qui genitus est ex Deo, conservat se ipsum, 8c improbus ille non attingit eum.
19. Scimus nos ex Deo esse, Sc mundum totum in illo improbo jacere.
20. Sed scimus Filium Dei venisse, & dedisse nobis mentem, ut cognoscamus verum illum : Sc fumus in vero illo , id est, in ejus F ilio Jesu Christo Hic est verus ille Deus,Sc vita illa «terna.
21. Filioli, cavete vobis ab idolis Arnen.
Johannis Apostoli Epistola Catholica 11.
Charitnti in vita > <3 finceritnti in doSlrina,
studendum.
TJResbyter electx domin«, Sc liberis ejus, L quos ego veri diligo, nec ego solus, sed & omnes, qui norunt veritatem:
2. Propter veritatem, qu« manet in nobis, Sc nobiscum erit in «ternum.
3. Sit vobiscumgratia, misericordia, pax a Deo Patre, Sc ä Domino Jesu Christo,F ilio Patris, cum veritate, Sc charitate.
4. Gavisus sum valde, quöd invenerim ex filiis tuis, qui sincere ambulent, sicut prxeeptum accepimus k Patre.
Et nunc rogo te,domina,non ut prxee- ptum NPVIUN scribetis tibi, sed quod habuimus ä principio, nt diligamus alii alios.
6. Hxc autem est charitas, ut ambulemus secundum prxeepta ipsius. Hoc est prxeeptum illud, sicut audistis ä principio, ut in eo ambuletis.
7. Nam multi, impostores ingressi sunt in mundum, qui non profitentur Jesum Christum venisse in carne. Hic ille est impostor, Sc antichristus.
g. Respicite vos ipsos, ne perdamus, qu* egimus, sed ut mercedem plenam recipiamus.
9. Quisquis transgreditur , nec permanet in doctrina Christi, Deum non habet: qui manet in doctrina Civisti, hic Sc Patrem, Sc Filium habet,
10.Si

10. Si quis venit ad 'Iros, Sc hanc doctrinam non adfett, ne recipite eum domum,nec ave ei dicite.
11. Qui enim dicit ei äve , communicat operibus ejus malis.
12. Quura multa haberem vobis scribenda,
nolui per chartam, & atramentum : sed spero me venturum ad vos, Lc präsentem prx- sentibus ioquuturum, ut gaudium nostrum sit completum.
13. Salutant te filii sororis tus electar. Arnen.
Johannis Apostoli Epistola Catholica IIL
Gajua hofyitnlitntu jseculum.Diotrephes ima - go falsorum dodorunl.
I jResbyter Gajo dilecto, quem ego vere . diligo.
a. Dilecte, in primis opto, ut prospere agas, St valeas, sicut prospere agit anima
tua.
3. Gavisos sum enim valde,quum venirent fratres, & testimonio suo commendarent sinceritatem tuam, prout tu sincere ambulas.
4. Majus istis gaudium non habeo, quum •videlicet audio filios meos sincerL ambulare.
5. Dilectct fideliter agis, quicquid facis erga fratres, St erga peregrinos.
6 . Qui testimonio suo commendarunt cha- ritatem tuam in conspectu Ecclesia;: quos , recte facies, si proscquutus fueris, ut Deo convenit.
7. A^am pro nomine ejus excesserunt ex Gentibus, nihil accipientes.
g. Nos ergo debemus recipere hujusmodi, ut una operam impendamus veritati.
9. Scripsi Ecclesix: sed qui primatum inter eos ambit, Diotrephes, non recipit nos.
10. Propterea , si venero , memoriam renovabo ipsius facinorum, qus facit, sermonibus malis garriens in nos : quique etiam his non contentus, neque ipse recipit fratres, St qui volunt recipere, prohibet, & ex Ecclesia ejicit.
11. Dilecte, ne imitare quod malum est, sed quod bonum est: Qui bene agit, ex Deo est, qui autem male agit, non vidit Deum.
12. Demetrio testimonium redditura est ab omnibus, St ab ipsa veritate : sed St nos testimonium perhibemus: St nostis testimonium nostrum firmum esse.
13. Multa possem scribere, sed nolo pet atramentum, & calamum tibi scribere.
14. Spero autem fore,ut statim te videam, St tunc praesentes praesenti loquamur. •
15. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta
amicos nomin^tim.
Judse Apostoli Epistola Catholica*
Exhortatur rfpofi. ad perseverantiam fidei, contra'que pseudoprophetas prxmonet, eorum dodrinam , conversationem (5 exitium indicans,
J Udas Jesu Christi servus, frater autem Ja- cobi, vocatis, i Dea Patre sanctificatis, St Jeso Christo asservatis:
2. Misericordia vobis, & pax, & charitas multiplicetur.
3. Dilecti, quum omne studium adhibeam, ut scribam ad vos de communi salute, necesse habui vobis scribere, ad vos hortandos, ut decertetis pro fide , qua; semel tradita est sanctis.
4. Nam subrepserunt quidam homines, jam olim prxscripti ad hanc damnationem, impii, qui Dei nostri gratiam transferunt ad lasciviam, & solum illum herum Deum, ac Dominum nostrum Jesum Christum negant.
5. Volo autem vobis in memoriam revocare iftos,ut qui semel hoc sciatis , Dominum, quum populum ex /Egypto liberasset, rursus eos, qui non credebant, perdidisse.
6 . Et Angel os,qui non conservarunt suam originem, sed reliquerunt suum domicilium, judicio magni illius diei vinculis sternis sub caligine reservasse.

7. Sicut Sodoma, & Gomorrha.Sc his finitimae civitates simili modo,atque ilis scor- tats, St carnem alteram sectats, proposits sont exemplo, ignis sterni poenam sustinentes.
8- Similiter tamen & isti sopiti carnem quidem polluunt, dominatum vero aspernantur, 8< dignitates vituperant.
9. At Michael Archangelus ille, quum adversus diabolum altercans disceptaret de corpore Mosis, non ausus est ilii impingere notam maledicti, sed dixit: increpet te Dominus.
10. At isti.quxcunque non noverunt, vituperant : quxcunque vero naturaliter, ut anjmantia rationis expertia, sciunt,in iis sesä cdrrumpunc.
11. Vs ipsis: nam viam Cain ingressi sunt, St deceptione mercedis, qua deceptus fuit Balaam, effusi sont, St contradictione Core perierunt.
12. Hi sollt in agapis vestris maculs, dum vobiscum convivantur, secure se ipsos pascentes, nubes aqua tacentes, ventis circum- actx , arbores emarcids , infrugifers, bis emortus, eradicata:
13. Undx maris efferata, despumantes sua ipsorum dedecora, itells erratics, quibus calieo tenebrarum in sternum servata est. ä
14. Prophetavit autem etiam de istis septimus ab Adamo, Enochus, dicens ; Ecce, venit Dominus cum sanctis millibus suis:
15. Ut ferat judicium adversus omnes, 8c redarguar, quicunque ex ipsis sont impii, de factis omnibus, qus impii patrarint, deque omnibus duris, qus loquuti fuerint adversitS ipsum > peccatores impii.
tS.H»
loquitur pr utilitatis 5 1
J 7 .V 0 $ k hotiiit ifc
Apoiloüs ß !i ij.
' 1 nemo riapo:
! ijiJisun fo.jjiritwr :;.V osai fei soperst
saitlum or
kmu,
A l'OCäl] Deus, teat (ierit suum, seri 2. Qui h ffimomiim 3. Beate vetbal'ro] in eo sci ip pus iluiprt 4, Johm ilii Gratia iQiieract
(Mitibus,qv
'S.Hsje »nmoijenil tegumttn peccatis nc (,. I.t j. Deo,& 1' secula sec 7. Ecce, omnis ocu k {langen ttian. Air
?.E|0 8; sitis, 4i trat, St Cj potens.
<?■ Eji t socius tapeti i« vo< DtiiSc t ia, Fu ®si p & •asemi iUSs ji-ft Stul Ifeoln %Epb fe.ScS ' n. C cem, q c lutem,, ■3. E öreotu "(lutus .Billatz

)$,
Säüüjjj
Potatu x
[Mlillll Eli;
'is tus dä
licalli
idamus qui pmz i» non re:.i; ro, memori i qux faa,s
Cap.t. } OH ANNIS APOCALYPSIS. Cap.r.g .
x6. Hi sunt murmuratores, queruli, m cupiditatibus suis incedentes : Sc quorum os loquitur pr«tumida , admirantes personas utilitatis gratia.
17. V0S autem dilecti,memores estote verborum illorum , qua; prxdicla fuerunt ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi.
18. Quod vi deliret dixerunt vobis, in extremo tempore suturos irrisores, qui in impiis suis cupiditatibus incederent.
- 19. Hi sunt,qui se ipsos segregant, animales, Spiritum non habentes. " jo. Vos autem, dilecti, sanctissima: vestra: fidei superstruentes vos ipsos, per Spiritum sanctum orantes.
j 21. Vos ipsos in charitate Dei conservate! exspectantes misericordiam Domini nostr Jesu Christi in vitam «ternam.
22. Et alios quidem, habito delectu, commiseramini :
2;. Alios vero metu servate, ex flamma rapientes : odio habentes vel eam tunicam, qua; a carnis contactu fit maculata.
24. C«teri'im ei, qui potest vos custodire a lapsu immunes > Sc statuere in conspectu glori« su« inculpatos cum exsultatione:
25. Id eft, soli sapienti Deo, Servatori nostro , gloria esto, Sc magnificentia, robur, Sc auctoritas, Sc nunc.Sc in omnia fecula. A- men.
ios; quiqsc ipsertcijSB: 3hib«,Sia!.
! quo! Elii ibcneijit,!! non viditDc Jnhim redit aitsteisedS :3inolfcie
ere, sed ini tibi Wert sflitiatevB /ofmraur. amiti. Sila
Apocalypsis Johannis Theologi.
-T
Ili sopit a itum vero» ierint. hsifciB. is difcpiie eJ Simiis : inertpet tt!
CAPUT I.
Prologus hujus libri: in quo intimatio Jo' hannis, ISprima -viJio.
A Pocalypsis Jesu Christi, quam dedit ipsi Deus, ut indicaret servis suis, qu« opor-' teat fieri cito: Is verö missam per Angelum suum, servo suo Johanni significavit:
2. Qiu testificatus est sermonem Dei,8c testimonium Jesu Christi, k quxeunque vidit.
3. Beatus,qui legit, St beati qui audiunt verba Prophet!« hujus, Sc observant ea, qu« in ea scripta sunt: prxstitutum enim tempus illud prope est.
■ 4. Johannes septem Ecclesiis, qu« sunt in Asia. Gratia Jit vobis, Sc pax ab co, Qui est, Sc Qui erat, Sc Qui venturus est : Sc a septem spiritibus,qui in conspectu throni ejus sunt1
5. Et ä Jesu Christo, qui eft fidus ille testis, primogenitus ille ex mortuis, ac princeps regum terrx : qui diiexit nos, Sc lavit nos ä peccatis nostris per sanguinem suum.
6 . Et qui fecit nos 'reges, Sc Sacerdotes Deo, Sc Patri suo : ei Jit gloria, Sc robur in secula seculorum. Arnen.
7. Ecce,venit cum nubibus,8c videbit eum omnis oculus, etiam, qui eum transfixerunt: Sc plangent coram eo omnes tribus terr« : etiam. Arnen.
14. Caput autem ejus, Sc capilli erant candidi ut lana alba tanquam nix: Sc oculi eius, ut flamma ignis.
15. Pedes'autem ejus similes chalcolihano, veluti in fornace ardentes: Sc vox illius tanquam vox aquarum multarum.
16. Habebat autem in dextera sua stellas septem : St ex ore ejus anceps romphxa acuta prodssiat: Sc facies ejus, qualis sol in suo vigore lucet.
17. Quum autem vidissem eum, cecidi ad pedes ejus veluti mortuus : tum imposuit mihi dexteram suam, discus mihi; Ne metue : ego sum primus ille, Sc ultimus ille.
18. Et qui vivo, sed fui mortuus, Sc ecce vivo in secula seculorum, Amen, Sc habeo claves inferorum, Sc mortis.
19. Scribe, qu« vidisti, Sc qu« sunt.Sc qu« posthac sunt futura.
20. Mysterium septem stellarum, quas vidisti in dextera mea, Sc septem candelabra aurea. Septem ili« stella. Angeli sunt septem Ecclesiarum: Sc candelabra illa septem, qu« vidisti, septem Ecclesi« sunt.
CAPUT II.

Protasis hujus libri incipit: eff quatuar epi- siolx exarantur ad totidem Episcopos.
non novfffi g Ego sum A, Sc f2j id est, principium, “ Sc finis, dicit Dominus, id est, Qui est, St Qui
;U, M »c cl - a t, k Qui venturus est, ille,inquam, omni-
. ■ v, potens.
■■TCr' 9- Kgo Johannes, qui Sc frater vester Jam, ^ rSst Sc socius in afflictione, Sc in regno, Sc patien- ®ra4® te expectatione Jesu Christi, eram in insula, . qu« vocatur Patmos propter sermonem Dei,Sc testimonium Jesu Christi: smtft ipi-! I0 _ p u ; autem Spiritu correptus dieDo- Ss i hiinico, Sc audivi ä tergo vocent magnam, ,i0if s ' 1 tanquam tub«,
tt- Dicentis : Ego sum A, & s2, primus ille, Sc ultimus : Sc, Quod cernis, scribe in li- M«M fc® bro, Sc mitte septem Ecclesiis,qu« sunt in A- sia,Epheso,Sc Smyrn«,8c Pergamo,8c Thya- tiam äk :- if tir«,ScSardibus,8cPhiladelphi«,ScLaodicex. 5,8 km!!.. 12. Converti me igitur, ut cernerem vo-
jmiiftoi* cern.qu* loquuta erat mecum. Conversus IverfiS® 1 ®; autem, vidi septem candelabra aurea, ■astunif® tz. Et in medio septem candelabrorum ! pjjriitlt? aureorum quendara similem Filio hominis, jfistint'-®* indutum talari vefte,k praecinctum ad mam- ^ mi lias zona aure«.
A Ngelo Ephesin« Ecclesi« scribe. H«c dicit, qui tenet septem illas stellas in dextera sua, qui ambulat inter septem illa candelabra aurea.
2. Novi opera tua,St laborem tuum,8c tolerantiam tuam , Sc quod non possis ferre malos : Sc exploraris eos, qui se dictitant Apostolos esse, Sc non sunt, Sc comperisti eos cjje mendaces.
3. Et onere pressus fuisti,Sc toleras: Sc propter nomen meum laborasti, Sc non es defatigatus.
4. Sed habeo aliquid, adversum te, quod charitatem tuam primam omiseris.
5. Memor esto itaque, unde excideris, Sc resipisce,Sc priora opera facito: sin miniis» veniam adversum te cito > Sc movebo candelabrum tuum a loco suo > nisi resipueris.
6 . Sed hoc habes quod odisti facta Nico- laitarum, qu« Sc ego odi.
7. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus, dicat Ecclesiis. Victori dabo edere ex arbore illa vits, qu» est in medio paradisi Dei.
JJnn 8. Ar>

a Angelo vero Smyrneorutn Ecdesix scribe, Hxc dixit primus ille. 8c ultimus ille, qui fuit mortuus , 8c vivit:
9. Novi opera tua, & afflictionem,Se paupertatem, (sed dives es) & blasphemiam eorum,qm se dicunt Judxos esse , Sc non sunt, sed Synagoga Satans.
10. Nihil eorum metue , qux passurus es: ecce , futurum est, ut conjiciat diabolus aliquos ex vobis in carcerem , ut exploremini : & habebitis afflictionem dierum decem: esto fidelis usque ad mortem , Sc dabo tibi coronam vitx.
11. Qui habet aurem, audiat, quid Spiritus dicat Ecclesiis ; Qui vicerit, nequaquam lxdetur ä morte secunda.
i-. Angelo vero Pergamensis Ecclesix scribe, haec dicit: Qui habet gladium illum ancipitem, acutum illum :
13. Novi opera tua, 8c ubi habites, nempe ubi thronus est Satans , Sc quod, retineas nomen meum, neque negasti fidem meam: etiam iis diebus, quibus Antipas , martyr ille meus fidelis occisus est apud vos, ubi Satanas habitat
14. Sed habeo adversum te pauca quod habeas istic , qui teneant doctrinam Balaam, qui docebat Bala cum objicere offendiculum coram filiis (israelis , ut ederent ex iis, qux simulacris erant immolata, & ut scortarentur.
15. Ita habes etiam tu, qui teneant doctrinam Nicolaitarum: quod odi.
16. Resipisce : sin miniis , veniam adversum te cito, Sc pugnabo cum illis gladio illo oris mei.
17. Qui habest aurem, audiat, quid Spiritus dicat Ecclesiis. Ei qui vicerit, tribuam, ut edat de Manna illo occulto: Sc dabo illi calculum album, Sc in calculo nomen novum scriptum, quod nemo novit , nisi qui accipit.
iz. Angelo vero ThyatirensiEcclesia; scribe : Hxc dicit Filius Vei > qui habet oculos tanquam flammam ignis > Sc cujus pedes sunt similes chalcolibano:
19. Novi opera tua, Sc charitatem , Sc subministrationem, & fidem, & tolerantiam
tuam,St opera tua, Sc ulriima plura prioribus^, c „ c , irnjuctm , 1,1,1.1111, ut 1 [m vtuum.A 20. Sed habeo advemis te pauca : qucRT adorent ante' pedes tuos , St sciant, quod
permittis mulierem Jezabel, qux se dicit prophetissam, docere , St seducere servos meos, ut scortentur, St edant ex iis, quae simulacris immolantur.
21. Et dedi illi tempus, ut resipisceret ä scortatione sua: sed non resipuit.
22. Ecce , ego abjiciam eam in lectum: Sc eos, qui adulterium committunt cum ea, in afflictionem magnam, nisi resipuerint ab operibus siuis.
23. Et filios ejus occidam morte: St cognoscent omnes Ecclesiae , me esse scrutatorem renum, St cordium: St dabo unicuique vestrum secundum opera vestra.
24. Vobis autem dico , St reliquis Thya- tirensibus > quicunque non tenetis doctrinam hanc, St qui non approbastis profunditates Satan» , ut ajunt : non imponam Vobis aliud onus.
25. Tamen id , quod habetis , retinete, quousque veniam.
a«. Nam si quis vicerit, St observaverit
ad finem usque opera mea, dabo ei potestj. tem in Gentes.
27. Et reget eas virgä ferrea : Sc tanquam vasa fictilia conterentur ,. sicut 3 c ego accepi ä 1'atre meo.
28. Et dabo ei stellam matutinam.
29. Qui habet aurem > audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
&p*i
"'riTS?“
evwa® **. sm, &
nösti. « e!
CAPUT III.
Tres epifloU exarantur ad totidem Episcopos.
A Ngelo autem Ecclesia:, quse est Sardi, il bus scribe : Hxc dicit, qui habet septem illos Spiritus Dei, St septem illas stellas : Novi opera tua , nempe quod dicaris vivere,sed mortuus sis.
2. Esto vigilans , St stabili reliqua moribunda : non enim inveni opera tua plena in conspectu Dei.
3. Memento igitur , qux acceperis : 8c audieris : Sc observa illa, St resipisce. Quod si non vigilaveris, veniam adversum te tanquam fur , neque intclliges , qua hora veniam adversum te.
4. Habes tamen aliquot capita etiam Sar- dibus , qua: non inquinarunt vestimenta sua, ideoque ambulabunt, mecum albati : digni enim sunt.
5. Qui vicerit , amicietur vestimentis albis : neque unquam delebo nomen ejus ex libro vita: , sed agnoscam nomen ejus in conspectu Patris mei, Sc in conspectu Angelorum ejus.
6. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
7. Angelo vero Philadelphiensis Ecclesia: scribe : Hxc dicit Sanctus , Sc verax ille, qui habet elavem Davidis : qui aperit , Sc nemo claudit: claudit Sc nemo aperit:
8- Novi opera tua: ecce, propluiin tuo conspectu ostium apertum , nec quisquam potest illud claudere : quia nonnullam habes virtutem , Sc observasti sermonem me-

“itrfc
I nijii?*'*!’ 1 '
pal oculos tf
■W’!
| fligo: Ferve 1 :o. ,
i suis ffldW lelfcmitR« (eo, Scipie ai. Quis cum in thi 1 sedeo CM 2:. Qui tus dicat k
i,,, neque abnegasti nomen meum.

9. Ecce, prxbebo eos , qui sunt ex synagoga Satan* , id efl, eorum , qui dicunt se Judaeos este, nec sunt, sed mentiuntur: ecce , inquam , faciam, ut ipsi veniant, St
ego dilexi te.

10. Quoniam observasti sermonem toleranti* me* , ego quoque te servabo ex tempore tentationis, quod venturum est in orbem universum, ad explorandos incolas terrx.

11. Ecce, venio cito, retine, quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.

12. Qui vicerit, faciam, ut is sit columna in templo Dei mei: nec foras egredietur ampli iis : Sc inscribam ei nomen Dei mei, Sc nomen civitatis Dei mei, id eft, nova: Hierusalem, qu* descendit A coelo ä Deo meo, Sc nomen meum novum.

13. Qui habet aurem, audiat, quid Spiritus dicat Ecclesiis.

14. Angelo vero Laodicensium Ecclesia: scribe, H*c dicit Arnen, testis ille fidelis, Sc verax principium opificii Dei:

xy. Novi opera tua, nempe tc neque frigidum esse , neque fervidum ; ittinam frigidus esses, aut fervidus.

iS.Itaqtie,
Jies uput jmiirn Si.
P Ostea vi tum in Sven a tn dicti®; A 51a opem 1. Siatim (!i t:ce thror enim ttac 3. Is satte tut lapidi tu throni ct 4. it in viginti qu viginti qu vestibus a tibiis (ilis j. Prod ra.St toni pades igiu l« septe S. Era' trenn, £ 8i qust t' ir.aUa pii 7. Ani ni, Sc s ' tertium K0,&qt : S. Et ttant a mtant .ulmei
Et
riam.J ei qui t venti i 10.] niores Sc adoi tulorui throni n,i
1

■i ftttta : Si: •‘Will! , £j
■ Mutila > audiat ijt:
Ul.
’ li Miti
litigii, & iepitii- M
labili itipt: i operis;;
tju* WK (. & reffpia. mi advertis; '$“> fi-
Ct Cajitiek tmtvatac ium aiia;;
ttr vtfk» o iiomai e : nnown ej i umspieln
.elphientsi: .is, 8c vera is: qui aper: MtoapK: ut, propla .m, nec <|x uia nonnak' 'ili/MM s»t «a,
, qui fuisas m, pr t, sed irerfc tlt ipfisx j T &ISß.»
Ii fertae jae tt b& odvet«:
itine.fWi BtUB. i , Utility
«.•MM
jsümkm ct? mei, w;; ■tendit i * 1 i novas , tidiaf/
ictnlii!^
ttli/Jll!®-'
liiftii . H-lE sa; b® 0 "
m

1 6. Itaque , quoniam tepidus es , nec frigidus, nec fervidus, futurum est, ut te evomam ex ore meo.

' 17. Nam dicis , dives sum, & ditatus Ium, St nulla re mihi est opus: Neque nosti, te esse »rumnosum, & miserabilem, Sc pauperem , Sc coecum, Sc nudum.

jg. Consilium do tibi, ut emas ä me aurum igni exploratum, ut dives fias: & vestimenta alba, ut induaris , nec manifesta fiat pudenda nuditas tua : Sc collyrio inungas oculos tuos , ut videas.

19. Ego, quoscunque amo , arguo & castigo : Ferve igitur, Sc resipisce.

20. Eccc , sto ad ostium , 8c pulso : si quis audierit vocem meam , & aperuerit ostium ingrediar ad eum , St ccenabo cum eo , St ipse mecum.

21. Qui vicerit, tribuam ei ut sedeat mecum in throno meo , ut $c ego vici, Sc sedeo cum Patre meo in throno ejus.

22. Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat Ecclesiis.

° C A P UT Fv!

Sex caput , o U(>%t7roi{&W Ecclesia describitur d palatio , throno, assessoribus,
(Sc.

P Oslea vidi, St eccc, ostium erat apertum in coelo : St vox prima, quam audiveram tanquam tuba;, Ioquentis mecum, dicebat: Adfende huc, Sc ostendam tibi, qu* oporteat fieri posthac.

2. Statim igitur fui correptus spiritu St ecce thronus positus erat in coelo : Sc quidam throno insidebat.

3. Is autem, qui sedebat, aspectu similis erat lapidi jaspidi > St sardio , 8c in circuitu throni erat iris , aspectu similis smaragdo.

4. Et in circuitu throni , erant tlironi viginti quatuor : Sc super eos thronos vidi viginti quatuor Seniores sedentes , amictos vestibus albis, 8c habentes impositas capitibus suis coronas aureas.

5. Prodibant autem ex illo throno fulgura, St tonitrua, Sc voces : Sc septem lampades igneas ardentes ante thronum, quae sunt septem spiritus Dei.

6. Erat etiam ante thronum mare vitreum, simile crystallo : 8c inter thronum, Sc quae thronum ambiebant , quatuor animalia plena oculis anti Sc retro :

7. Animal autem primum erat simile leoni , Sc secundum animal simile vitulo, Sc. tertium animal habens faciem vel ut homo,8c quartum animal simile aquila volanti.

8. Et quatuor animalia singula per se habebant alas senas in circuitu , 8c intus plena erant oculis, die ac nocte , sine intermissione dicentia :
Sanctus.Sanctus, Sanctus, (Dominus Deus, ille omnipotens, Erat > Sc Est, Sc Venturus est.

5. Et quum tribuebant illa animalia gloriam , Sc honorem, Sc gratiarum actionem ei qui throno insidebat, illi , inquam , viventi in secula se culorum.

10. Procidebant viginti quatuor illi Semoves in conspettu istius insidentis throno, Sc adorabant illum viventem in secula secutorum, Sc abjiciebant coronas suas ante thronum, dicentes:

ii. Dignus es Domine, qui accipias gloriam St honorem, St virtutem; quia tiscon- didisti omnia, S: per voluntatem tttamsiint, St creata sunt.
CAPUT V. '
Liber regiminis , Q' providenti* Cbrißi eiaufks.
D E inde vidi ad dexteram ejus » qtti. insidebat throno , fibrum scriptura sn- tus , 8c a tergo obsignatum sigillis septem.
2. Et vidi Angelum validum , praedicantem voce magna : Quis' est dignus , qui aperiat fibrum» & solvat ejus sigilla?
3. Nemo autem poterat neque in coelo, neque in terra, neque subter terram» aperire librum > neque eum inspicere.
4. Flebam igitur ego multum»quod nemo dignus inventus eilet» qui aperiret»& legeret librum» nec qui cum inlpiceret.
5. Tum unus ex Senioribus illis dicit mihi : Ne ficto : ecce, vicit Leo isse ex tribu Juda, stirps illa Davtdis» ut aperiat librum, St solvat septem ejus sigilla:
6 . Aspexi igitur» Sc ecce inter thronum, 8t quatuor illa animalia » St inter Senio- - res illos» Agnus stans tanquam mactatus» habens cornua septem , St oculos septem, qui sunt septem illi Spiritus Dei, emiflim omnem terram.
7. Is venit, Sc accepit librum, ex dextera illius, throno insidentis.
8- QnCunque accepisset libram, quatuor illa animalia, St viginti quatuor illi Seniores prociderunt in conspectu Agni, habentes singuli citharas, & Phialas aureas »plenas suffituum, quae sunt preces sauciorum.
9. Et cecinerunt canticum novum» dicentes ; Dignus es qui accipias libram, St aperias ejus sigilla: quoniam mactatus es» Sc redemisti nos Deo per sanguinem tuum, ex omni tribu, St lingua > & populo, Sc natione;
10, Er fecisti nos Deo nostro reges» Sc sacerdotes: Sc regnabimus in terra.
ii. Tum aspexi , Sc audivi in circuitu throni» St animalium » Sc seniorum illorum , vocem Angelorum multorum , Sc erat eorum numerus millies centena millia, Sc decies centena millia:
12. Dicentes voce magna: Dignus est Agnus ille mactatus , qui accipiat potestatem , Sc divitias, & sapientiam» Sc vires,8c honorem, Sc gloriam, St benedictionem;
13. Sed St res omnes condit* > qn* in coelo sunt, St qu* in terra, Sc sub terra.
St in mari, St qu* in eis sunt omnia, audivi dicentes ; Ei, qui insidet throno, Sc Agno benedictio , Sc honor, St gloria , & robur , in fecula se culorum.
14. Quatuor autem animalia illa dicebant; Arnen : Sc viginti quatuor illi Seniores prociderunt in facies suas , Sc adorarunt eum, qui vivit in secula secutorum.
' CAPUT Vl 7 ""
Liber clausus aperitur ab Agno , Sex figil- lis ordine apertis, judicia Dei exeextt«- ni mandantm.
P Ostea vidi, quum aperuisset Agnus primum ex sigillis, St audivi unum ex quatuor illis animalibus dicens, tanquam vocem tonitrui: Veni, St aspice.
2. Aspexi igitur , Sc ecce ajerat equus - ftlbus: Sc qui insidebat ei. habebat arcum: & flna 2 dat»

data est ei corona, & prodiit vincens, St ut vinceret.
3. Qinimque aperuisset sigillum secundum, audivi secundum animal tucens ; Veni , & adspice.
4. Et prodiit alius equus rufus : St sedenti in eo datum est, ut tollat pacem e terra, ut alii alios mactent : datusque est ei gladius magnus.
5. Et quum aperuisset sigillum tertium, audivi tertium animal dicens; Veni,8t aspice. Aspexi igitur, St ecce equus niger aderat : St qui insidebat ei, habebat stateram in manu sua.
6. Et audivi vocem inter illa quatuor animalia dicentem: Choenix ti itici denario, St tres choenices hordei denario: St vinum, St oleum ne 1 aseris.
7. Qinimque aperuisset sigillum quartum; audivi vocem quarti animalis , dicentem; Veni, St aspice.
8- Tum vidi, St ecce aderat equus pallidus. St ejus, qui insidebat ei, nomen erat Mors : St infernus sequebatur eam : datäque est eis in quadrantem terr* potestas trucidandi gladio, St fame, St morte, St per terrestres feras.
_ 9.Quum vero aperuisset sigillum quintum vidi sub altari animas eorum , qui mactati fuerant propter verbum Dei, St propter testimonium, quod tuebantur.
to. Clamabunt autem voce magna, dicen. tes ; Usque quö Domine, qui sanctus es, St verax, non judicas , St sanguinem nostrum vindicas, eum reposcendo ab iis, qui habitant in terra?
ii. Tum data: sunt singulis stola: alba:, St dictum est eis, ut requiescerent adhuc paululum temporis, usque quo compleantur etiam conservi eorum, St fratres eorum, qui occi dendi sunt sicut St ipsi.
acclamavit voce magna quatuor illisAngelist quibus datum est laedere terram, St mare.
3. Dicen» ; Ne lxdite terram,neque mare, neque arbores , quo usque obsignaverimus servos Dei nostri in frontibus luis.
4. Et audivi numerum obsignatorum; centum quadraginta quatuor millia emnt Obsignata ex omnibus tribubus filiorum 7israel.
5. Ex tribujud* , duodecies mille obii, gnata ex tribu Huben , duodecies mille obsignata : ex tribu Gad > duodecies mille obsignata:
6 Ex tribu Aseris, duodecies mille obsignata : ex tribu Nephthali, duodecies mille obsignata : ex tribu Manastis , duodecies mille obsignata:
7. Ex tribu Simeonis, duodecies mille obsignata •• ex tribu Levi, duodecies mille obsignata; ex tribu Isascharis, duodecies mille obsignata :
?. Ex tribu Zabulonis,duodecies mille obsignata : ex tribu Josephi, duodecies mille obsignata .- cx tribu Binjaminis, duodecies mille obsignata.
r). Postea vidi, St ecce aderat turba multa: quam numerare nemo possit, ex onmibus gentibus,St tribubus, St populis St linguis, stabantque ante thronum , St in conspectu Agni, amicti stolis albis : St palma: in manibus eorum.
10. Et clamabant voce magna , dicentes; Salus a Deo nostro esi, insidenti throno, St Agno.
ctr. Omnes autem Angeli stabant in circuitu throni, St seniorum, St quatuor animalium illorum,St procubuerunt ante thronum in facies suas, St adorarunt Deum.
ia. Dicentes; Arnen: benedictio, St gloria, St sapientia,St gratiarum actio,St honor,
I St potestas, St vires Deo nostro in secula feie. Deinde aspexi, quum aperuisset sigil- I culorum Arnen lum sextum, 8t ecce terrae motus magnus' fa- 13. Tum me compellavit unus ex illis se-
* ... 1_ .1* « ... . T. . . T /1 * ■ rt iv, • s* r a 4,
ctus est : St sol factus est niger ut saccus cilicinus, St luna tota facta est ut sanguis :
13. Et stell* coeli ceciderunt in terram, sicut ficus abjicit grossos suos, quum vento magno concutitur.
14- Et coelum abscessit sicut liber, qui convolvitur : St omnes montes, Sc msul* e luis locis emota: sunt:
15. Et reges terra',St optimates,St divites, Sc tribuni, St potentes, omnesque tum fervi, tum ingenui occultarunt se in speluncis, St in petris montium.
16. Et dixerunt montibus, St petris: Cadite in nos, occultate nos ä conspectu ejus, qui insidet throno, Sc ab ira Agni:
17 - Nam venit dies ille magnus ir* illius : St quis poterit stare ?
CAPUT VII.
Quatuo, angeli, qui prxfunt 4. cardinibus \ u r- ^geltes custos magni ß? illi, quo obhgnatitur 144000. eletti homines. Multitudo, U hymmes smftorum in caso. TJOstea vidi quatuor Angelos , insistentes quatuor angulis terra-,retinentes quatuor ventos terra, ne fim et ventus super terram, neque super mare, neque in ullam arborem.
■7'v" d ‘ aI ‘ um Angelum ascendentem ab Oftu solis, habentem sigillum Dei vivi: qui
sunt ei si* cibus Sa»‘ recUi? j.
4 , Alea»

pitdbus !
Mt.lU” „
«sptti'-f
nioribus, dicens mihi; Isti, qui amicti sunt stolis albis, quinam sunt, Sc unde venerunt 'l
14. Et dixi ei, Domine, tu nosti: Et dixit mihi: Hi sunt, qui venerunt ex afflictione magna : St laverunt stolas suas,ac dealbarunt in sanguine Agni.
i;ctldeo sunt ante thronum Dei,St colunt eum die ac nocte in templo ejus : & qui insidet throno, proteget eos umbraculo.
11 Non esurient amplius, neque sident amplius, nec in cos cadet sol, neque ullus *stus.
17. Quoniam Agnus,qui in medio throni est, passet eos, St vi* du* erit ipsis ad vivos fontes aquarum: Sc abstersurus est Deus c- mnem lacrymam ab oculis eorum.
, W e
ter« 1 : X t
t Etfep' temtvto.P 1'rir®
chestg ran jectique si: bonim
exulbitn.
z. Dein quafimon est in ma sanguis.
9. Eu q« erra tia pars r
10, Tn eidi t i ac pas, num, Sc
ir. Aoi thina •' r
runw ablii nitattxa
Deine jetcuita ti laM.Stt
riieui tt ceret par i;.fe votatten ce magt reliquis rum, 51
Oniuto, Jubcu riim
Tli:
l !
fatt t!
i,A
cendit
?11S:S
a
ranua beut [4 - ! ir.en ti

CAPUT VIII.

Fpitnjh hujus libri hic incipit. Nam aperto- septimo sigillo, festem angeli cum tuba, procedunt ; cf/primis quatuor clangentibus magna, oritur confusio.
P Orrd,quum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium iii coelo, fame pe» semihoram. . ,
. Et vidi septem illos Angelos , qui ad-
iiilam; m\i
eos,
ßpi
im
L
mor
stant in conspectu Dei, quibus dat* sunt septem tuh*. , . ,
3. Tura alius Angelus venit, St stetit apud 0 swia
. 7 . equi capi auri

obligm*
tK *
Aias fo
■ dra<sg.
I; duoia*
iileatsit'ji
Amisi-
mallis.fe;
luofciCr
ofcieiii:
iSiJaoitai;
fcoieasrj litiuoJtaa: »is, te
Nitide >11it> on; »pulisiU-y , & ia asjc (pikzjac
emi throno,
ii satet
fcqiatuoia
mtaiKfc
it Deum,
beotdicfei;
aniiMif
loftroinfs
ntnuui eruta sti l qiii atnie: SiuadHitc
itunoiiiifiE
wntKik;
suas.aatete;
inimDc.U
OejliS;fc
: uutai liiis, rapit ioh rap:
likaeA:'- erit ip&i ;

tslltlISrfifc'
stteM
\On~~~
■i Smt s'
tpli «*-
mt (ds
i«.
iiltifflsftfc
tdteltoii'
fe* .ff
»te da»
a&liffiss

aram , habetis thuribulum aureum: Sc dati sunt ei suffitus multi, ut offerret cum precibus Sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum.

4. Ascendit autem fumus suffituum cum precibus Sanctorum, e manu Angeli ad confpccirum Dei.
5. Deinde accepit Angelus thuribulum,Sc implevit illud ex igne altaris, abjecitquein terram : & satia sunt tonitrua, Sevoces, Sc fulgura,8; terra: motus.
6. Kt septem Angeli, qui habebant septem tubas, prxparavcrunt fe, ut clangerent.
7. 1’rimus igitur An^elHs clanxit, Sc fassa est grando, St ignis, mista sanguine, pro- iectaque sunt in terram : St tertia pars arborum exusta est , St omne gramen viride exustum.
8. Deinde secundus Angelus clanxit, St quasi mons magnus , igne ardens projectus est in mare: factaque est tertia pars mavis fyngius.
9. Et mortua est tertia pars creaturarum, qua: erant in mari, animantia dico > St tertia pars navium periit.
10. Tum Angelus tertius clanxit,8c cecidit e coelo stella magna , ardens velut lampas , ceciditque in tertiam partem fluminum , St in fontes aquarum.

xr. Xoraen autem stella: dicitur absinthium : versa est igitur tertia pars aquarum in absinthium: St multi homines mortui sunt ex aquis , quod amarae factae estent.

12. Deinde quartus Angelus clanxit. St percussa est tertia pars solis, St tertia pars Iunx , St tertia pars stellarum : Ita ut obscuraretur tertia pars eorum, St diei non Ulceret pars tertia, St noctis similiter.
13. Et vidi , St audivi unum Angelum volantem per medium coeli, dicentem voce magna , Vx , vae , vx , incolis terrx , a reliquis Ionis tubx trium illorum Angelorum, qui clangent.

CAPUT IX.

Quinto , 'S sexto Angelü clangentibus alim
subeunt calamitates i

T Um quintus Angelus clanxit , St vidi stellam e coelo cecidisse 111 terram, St data est ei Angelo clavis putei abyssi.

2. Aperuit igitur puteum abyssi: St ascendit fumus ex puteo ut fumusfornacis mi- gn*:St obscuratus est sol,St aer ii fumo putei. S 3. Ex fumo autem exierunt locustx inter- ramidataque est illis potestas , qualem habent potestatem terrestres scorpii.
4. Sed ipsis est dictum , ne Ixdercnt gramen terrx, neque viride quicquam , neque ullam arborem : sed tantum homines , qui non haberent signum Dei in frontibus suis.

%. Datum autem est eis, non ut occidant eos , sed ut torqueantur menses quinque, ftque tormentum eorum, ut tormentum scorpii, quum percusserit hominem.

’ 6. Itaque per eos dies homines quxrent mortem, St non invenient eam : St cupient mori, St fugiet mors ab eis.

7. Figur* verö locustarum similes erant equis paratis adprxlium: erantque impositae capitibus earum tanquam coronx similes auro, Sc facies earum ut facies hominum. £. Et habebant capillos, ut capillos mulierum: St dentes earum, ut leonum erant:
9. Habebant etiam loricas, ut loricas fer- reas: St sonitus alarum ipsarum, ut sonitus curruum,equis multis currentibus ad bellum,
10. Sed St habebant caudas similes scorpionum : erantque aculei in caudis earum: St earum potestas erat nocere hominibus menses quinque.
11. Habebant autem sibi impositura regem-. Angelum abyssi: cui nomen Hebraice Abad-don, Grxce verö Apollyon , id eß, perdens.
12. Vx unum abiit, Sc ecce veniunt adi huc duo vx postea.
13. Tum scxtns Angelus clanxit,Sc audivi vocem quandam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est in conspectu Dei:
14. Dicentem sexto Angelo, qui habebat tubafn : Solve'quatuor iiiosAngeios,vinctos' ad magnum illud flumen, Euphratem.
15. Soluti sunt igitur quatuor illi Angeli, parati ad horam, St diem, St menlem.Sc annum , ut occidant tertiam partem hominum:
16. Erätque numerus equestris exercitus bis millies centena millia: nam audivi numerum eorum.
17. Itemque vidi equos per visionem ,& qui ipsis insidebant, habentes thoraces igneos, Sc hyacinthinos, Sc sulphureos: erant autem capita equorum ut capita leonum: St ex ore ipsorum prodibat ignis, St fumus, St sulphur.

18- Ad his tribus occisa est tertia pars hominum, nempe ab igne , St fumo, St sulphure, qux prodibant ex ore ipsorum.

19. 1’otestas enim eorum in ore eorum est, Sc in caudis eorum: nam eorum caudas similes sunt serpentibus , habentes capita, per qux Ixdunr.
20. Torro reliqui homines, qui occisi sion sunt his plagis, non resipuerunt ab operibus manuum suarum , ut ne adorarent dx- monia, Sc simuiachra aurea , St argentea, St xrea, Sc lapidea , St lignea, qux neque cernere possunt, neque audire neque ambulare:
21. Neque resipuerunt a exdibus suis, neque a veneficiis suis, neque ä scortatione sua, neque i furtis suis.

CAPUT X.

Alius apparet Angeltc-s nube amifhct, o* libellum tenens , quem Johanni devorandum tradit.

T Um vidi alium Angelum validum , descendentem de c« lo , amictum pube , supra cujus caput erat iris: facies autepi ejus erat ut sol, Sc pedes ejus ut columnx igne*.

2. Habebatquein manu sua libellum apertum : St imposuit pedem suum dexterum mari , sinistrum autem super terram.

2. Clamavitque voce magna > sicut leo rugit: St quum clamasset, loquuta sunt septem tonitrua voces suas.

4. Et quum’loquuta fuissent septem tonitrua voces suas , ego scripturus eram : sed audivi vocem de "coelo dicentem milii: Obsigna, qux loquuta sunt septem tonitrua, Sc ne ea scribas.
5. Et Angelus, quem vidi stantem super mare, St liiper terram > sustulit manum suam ad ccolmn.

(. Et juravit per eum, qui vivit in secula seculorum > qui condidit ccelum > Sc ea, qux sunt in eo > & terram . Sc ca qux in ea sunt, & mare, & ea, qux in eo sunt, tempus non fore ampliits.

7. Sed diebus vocis septimi Angeli, quum clanget, consummatum iri mysterium Dei, sicut annunciavit servis suis prophetis.
8. Et vox, quam audieram d coelo, rursum loquuta est mecnm , & dixit; Abi, & accipe libellum illum apertum, qui est in manu Angeli, stantis super mare, &c super terram.

9. Abii igitur ad Angelum, dicens ei; Da tnihi libellum. Et dixit mihi: Accipe , & devora eum : 8c amaritudinem adferet ventri tuo, sed in ore tuo erit dulcis tanquam mei.
10. Accepi igitur libellum e manu Angeli, Sc devoravi eum : eratque in ore meo dulcis tanquam mei: sed quum devorassem eum, amaruit venter meus.
11. Tum dixit mihi : Oportet te iterum prophetare coram populis, 5 c gentibus , & linguis, Sc regibus multis.

CAPUT XI.

Duo testes ccelitus mißt devorantur a bestias quorum tamen cadaver apofleavitamre- cipiunt. Subsequitur clangor septimi An-
S eli - ...

D Atus est autem mihi calamus, similis vir.
gx, adslititque Angelus , dicens : Sur. ge, Scmetire templum Dei, Lc altare, Sc eos, | qui adorant in eo.
2. Sed atrium, quod extra templum est, exclude, & ne metiaris illud: nam datum est Gentibus , & Urbem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.
3. Sed .dabo illam duobus illis testibus lv.eis , qui prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis.
4. Hi suiit dux illx olex ,& duo candelabra in conspectu Dei terrx posita.
5. Quod si quis velit eos Ixdere , ignis prodit ex ore ipsorum, St devorat inimicos eorum .• nam si quis velit eos Ixdere , ita oportet eum occidi.
< 5 . Hi habent potestatem claudendi coelum, ne pluat diebus prophetix ipsorum Sc potestatem habent super aquas , convertendi eas in sanguinem : & percutiendi ter ram omni plaga, quotiescunque voluerint.
7. Porro postquam peregerint suum testimonium bestia illa, ascendens ex abysso geret adversus eos bellum > 8c vincet eos, & ‘occidet eos.
8- Et cadavera eorum jacebunt in plateis urbis illius magnx , qux vocatur spiritua- liter Sodoma, & Aegyptus, ubi Sc Dominus noster crucifixus est.
9. Et cernent homines ex tribubus, Sc populis, 8c linguis, Sc gentibus cadavera eorum, per tres dies , 8c dimidium , Sc cadavera eorum non sinent poni in monumentis.
jo. Et incolx terrx gaudebunt luper illis, Sc hilares erunt: Sc numera mittent alii aliis, quoniam hi duo Prophetx torserint terrx incolas,
. ii- Sed post dies tres,Sc dimidium spiritus vitx , ä Deo prodiens ingredietur in illos : stabuntque eredi in pedesYuos, Sc metus magnus cadet in eos, qui ipsos spectarint.
coelo, dicentem ipsis ; Ascendite huc. As- cenderiintque in coelum per nubem: Sc conspexerunt illos inimici eorum.
13. Factitsque est in illa hora terrxmotus magnus, Sc decima pars urbis cecidit , Sc occisa sunt in terrxmotu capita hominum septies mille, Sc reliqui territi sunt, Sc dederunt gloriam Deo coeli.
14. Vx secundum abiit, Sc eccevx tertium veniet cito.
15. Septimus igitur Angelus danxit, & factx sunt voces magnx in coelo, dicentes; Facta sunt regna mundi Domini nostri, Sc Christi ejus , qui regnabit in fecula seciv- lorum.
iö. Tum viginti quatuor illi Seniores, qui in conspectu Dei sedent in thronis suis, prociderunt in facies suas , 8C adorarunt Deum.
17. Dicentes: Gratias agimus tibi Domine, Deus omnipotens, Qui es, Sc Qui eras, Sc Qui venturus es, quod adeptus iis potentiam tuam magnam, Sc regnum inieris:
18. Et iratx sunt Gentes, Sc advenit ira tua, 8t prxstitutum tempus mortuorum, ut judicentur,'Sc des mercedem servis tuis Prophetis, Sc sanctis, 8c timentibus nomen tuum, parvis , Sc magnis, 8c percias eos, qui perdunt terram.
19. Tunc apertum est templum Dei in coelo, 8c visa est Arca pacti ipsius in ejus templo : Sc facta sunt fulgura , & voces , Sc tonitrua , Sc terrxmotus, Sc grando magna.

CAPUT XII.

Mulieris parturientis signum apparet , cujus partui insidiatur Draco ; qui a Michail devidus , Islin terram dejedies adhuc insequitur mulierem , i' um est autem sia
tu®,
Mitti * 2 3 4 5 * 7 * 9 ' ii M Asuii &
toll. »P'
in
Miete« toi* »3 jantow
‘i;.Q™ fluta effe re», qua 14. Sed
ia. Deinde audierunt
vocem magnam de
num magnum in coelo: mulier amicta sole , sub cujus pedibus erat luna , Sc in capite corona stellarum duodecim.
2. Et gravida clamabat parturiens > Sc distorquebatur ad pariendum.
3. Et visum est aliud signum in coelo: nam ecce, adfuit draco magnus rufus , habens capita septem, Sc cornua decem: Sc in capitibus suis diademata septem
4. Cujus cauda trahebat tertiam partem stellarum coeli, quas abjecit in terram: stetit autem is,draco ante mulierem parituram, ut quum peperisset, filium ejus devoraret.
5. Pcperit autem filium masculum, recturum omnes Gentes virga ferrea : Sc raptus est Filius ejus ad Deum, Sc thronum ejus.
6 . Mulier vero fugit in solitudinem , ubi habet locum paratum a Deo : ut illic alerent eam» diebus mille ducentis sexaginta.
7. F.f factum est prxlium in coelo': Michael , Sc Angeli ejus prxliatifunt cum dracone , Sc draco pugnavit, Sc Angeli ejus :
8. Sed hi non prä: valuerunt, neque locus eorum amplius inventus est in coelo.
9. Et projectus est draco ille magnus, serpens ille antiquus, qui vocatur diabolus , 8c Satanas, qui seducit totum terrarum orbem: projectus, inquam, est in terram, Sc Angeli ejus cum eo projecti sunt.
10. Et audivi vocem magnam dicentem
in coelo; Nunc facta est salus, Scpotentia.Sc regnum Dei nostri > Sc potestas Christi ejus: quia dejectus est accusator fratrum nostro- , kUM
masMti'
deCeituir
tempus,1 iv H
muliere: faceret i«. Si que teri ejecerat 17. Ir rem, Sc; a ejus i Si haben st. St
jitrtm alu ttt
Tinni
L
decem t dtidemi 1 jnea'bl;
i.'Et pardo,! Ut os 1 * fmm,
1 /uajjiar
Jethjliti
, „.tutate 1 certtes gnate
Setia di me 6 ., am ai lome. qui it ?.S
1 fefe ! in On

terra
libro
jasti
9 -
10
stiti
Opo
tia,
u
I

’ CäfUI-
“winfcii,
nun,
fontana Cefc 1 wpita i»»
®*i saatp U.
^tKsvjlj.
!>g*s citc,
incoela,£pi
Dominis-',
ldit in fejjj
oriliiStniji »throiiiifj, adorirr;^ agmjitii »e.&te,. adepta Es*
rt j*aiias
«S.SUitE;
"pus moBB;
r 'tfcn fctii timentfeij
'&ptriisjf
tfflipkaKs.
w.&ws i ’grmhms
II.
»ajfitet,: uto; p it ’/rai itjm.
t.
M IME i sole i Ä: in capite *e
at jMiMi/a * ist
!-«» ia alt agnus nASiii imuideact . septem ; tcrtiffip» tkmsi&tf .erem piiaiEf' ejus derns ijsscntaiiE
ferrei: Siis ttamp solitudine®,- ito; ut illi:-' tentis fas m io or/s •' I-
!ijt,'sar(Ei
t Aleius: g,i »qutW -ii A ,
leiMgiUiS .
irarum «*; imius*?
ecsiäWj J.jjow» iisO*» fassa w®" tta

rum, qui accusabat eos in conspectu Dei
nostri die ac nocte.

11. Sed ipsi vicerunt eum per sanguinem Agni, 8c per sermonem testimonifsiii: Sc animae suae prodigi fuerunt usque ad mortem.
12. Fropterea hilares estote coeli, & qui habitatis in eis. V* incolis terra: , Simaris: nam descendit diabolus ad vos, excandescenti* magnae plenus, ut qui sciat seexi- gtmm tempus habere.
13. Quum igitur vidisset draco se prosectum esse in terram .persequutus est mulierem, qu* pepererat masculum.
14. Sed dat* sur.t mulieri alae du* aqSil* magn* , ut volaret a conspectu serpentis in desertum, in locum suum, ubi aleretur per tempus, & tempora, & dimidium temporis.
15. Ejecit autem serpens ex ore suo post mulierem aquam tamquam flumen, ut eam faceret rapi ä flumine:
16. Sed succurrit terra mulieri, aperuit- que terra os suum, Sc absorpsit flumen, quod ejecerat draco ex ore suo.
17. Iratus est igitur draco adversus mulierem, & abiit, ut gereret bellum cum reliquis ex ejus semine, observantibus praecepta Dei, & habentibus testimonium JESU Christi.
18. Stetitque super arenam maris.

tem e terra, habentem cornua duo similia Agni, sed loquebatur ut draco.
12. Ea vero potestatem prioris best!* omnem exercet in conspectu ejus, Sc facit,ut terra, 8c ipsius ineo!* adorent bestiam illam primam , cujus curata fuerat plaga Iethalis.
13. Editque signa magna, adeo ut etiam ignem faciat e coelo descendere in terram, in conspectu hominum.
14. Et seducit incolas terr* propter signa, qu* data sunt ei, ut faciat in conspectu besti* , dicens incolis terr*, ut faciant imaginem besti*, qu* gladio vulnerata fuit, sed revixit.
15. Datiimque est ei, ut animaret imaginem besti* , ut etiam loquatur imago besti*: Sc faciat , ut quicunque non ado- rärint imaginem besti* , occidantur.
16. Sed Sc facit, ut omnes, parvi, & magni, divites , Sc pauperes < liberi, Sc fervi accipiant characterem in manu sua dextera, aut in frontibus suis:
17. Et ne quis possit emere , aut vendere, nisi qui habeat characterem, aut nomen besti* aut numerum nominis ejus.
18. Hic sapientia est. Qui intelligente prxditus est, computet numerum besti*, numerus enim hominis, est : Sc numerus ejus, sexcenta sexaginta sex.

CAPUT XIII.

Eeßia ilia multiceps , qux maximam mundi partem in idololatriam seducit : <Si ab aha confirmatur.

T Urrr vidi bestiam e mari ascendentem, qu* habebat capita septem, & cornua decem : 8c imposita cornibus ejus decem diademata, 8c impositum capitibus ejus Ironien blasphemi*.
a.’Erätque h*c bestia, quam vidi, similis pardo, Sepedes ejus ut pedes ursi, 8c os ejus ,ut os leonis: dedit autem ei draco virtutem ftiam , 8 c thronum suum, Sc potestatem inagnam. ' ...
3. Et vidi unum ex Capitibus ejus quasi Jethjliter c*sum: sed ipsius plaga Iethalis • stra ta est : Sc admirans universa terra, se- est bestiam.
% Et adorarunt draconem, qui dedit potestatem besti* : Sc adorarunt bestiam, di- “ ceiltes : Quis similis besti* ? quis poterit pugnare cum ea ?

5. Datiimque est ei os, loquens magna, Se blasphemias: & data est ei potestas agln- di menses quadraginta duos.
6. Aperuit igitur os suum ad olasphemi- am adversiis Deum , ut conviciis afficeret nomen ejus , 8c tabernaculum ejus, Sc eos , qui in coelo habitant.
7. Sed Sc datum est ei bellum gerere cum sanctis, Si eos vincere : Si data est ei potestas in omnem tribum, 81 linguam, & gentem.
8. Itaque adorabunt tam omnes incol* terra*, quorum non sunt scripta nomina in libro vit* Agni illius , mactati jam inde a jacto mundi fundamento.
<?. Si quis habet aurem, audiat.
10. Si quis in capitivitatem agit , in captivitatem abit: si quis gladio occiderit , oportet eum gladio occidi: hic est tolerantia, Sc fides Sanctorum.
ii. Deinde vidi aliam bestiam aseenden-

CAPUT x IV.

Hic incipit Uta catafirophs hujus libri. Nant Agnus tandem prodit in aciem , canticum novum auditur , *5' quinque Angeli suo officio non desunt. *.

T Unc vidi, Sc ccce aderat Agnus, stans super montem Sion , Sc cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentia nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.
2. Et audivi vocem 6 coelo ,tanquam vocem aquarum multarum , Sc tanquam sonum tonitrui magni : Sc vocem audivi citharoedorum, pulsantium citharas suas :
Z. Et qui canebant quasi canticum novum ante thronum , Sc in conspectu quatuor illorum animalium , Sc illorum seniorum : neque quisquam poterat discite canticum illud , nisi illa centum quadraginta quatuor millia, fi videlicet, qui emtilunt e terra .
4- Hi sunt, qui eum mulieribus non sunt inquinati: virgines enim sunt: hj sequuntur Agnum , quocunque ierit: Hi emti sunt ex hominibus primiti* Deo, Sc Agno sacr*.
5. Et in quorum ore non est inventus dolus : sunt enim inculpati ante thronum Dek
6. Deinde vidi alium Angelum, volantem per medium coeli, habentem Evangelium, »ternum, ut evangelizaret incolis terrx.Sc omni genti, Sc tribui, Sc lingu*, & populo.
7. Dicentem magna vocc; Timete Deum, Sc ei tribuite gloriam : nani venit hora judicii ejus: Sc adorate eum , qui fecit caelum, Sc terram, Sc mare, 2c fontes aquarum.
8. Et alius Angelus sequutus est , dicens; Cecidit Babylon,"urbis illa magna , quia vilium excandescenti* scortationis fu* potandum pr*buit omnibus gentibus.
9. Et tertius Angelus sequutus est illos, dicens voce magna; Si quis adoraverit be. stiam» Sc imaginem ejus , Sc, acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua. re. Bibet hje quoque ex vino excande- N11 n 4 scen-

Icenti* Dei , ex mero» inquam, infuso in poculum excandescentis ipsius, Sc torquebitur igne, & sulphure in conspectu Angelorum' 1 'anctorum , Si in conspectu Agni.
11. Et fumus tormenti ipsorum ascendes in secula seculorum: nec habebunt requiem die, nec nocte, qui adorant bestiam, Sc imaginem ejus, Sc si quis acceperit characterem nominis ejus.
11. Hic tolerantia (anctorum est : hic qui observant prscepta Dei, & fidem Jesu.
13. Tunc audivi vocem i coelo , dicentem inihi: Scribe, Beati ab hoc tempore mortui ii, qui Domini causa moriuntur. Etiam, dicit Spiritus -. ut requiescant a laboribus suis; & opera eorum sequlmtur eos.
14. Aspexi autem, & ecce aderat nubes candida : & nubi insistebat quidam , similis homini, habens impositam capiti suo corollam auream, Sc in manu sua falcem acutam.
15. Et alius Angelus prodiit e templo, clamans voce magni ad eum, qui insidebat nubi; Mitte falcem tuam, Sc mete: quia venit tibi tempus metendi: nam aruit messis terrae.
16. Misit igitur is, qui insidebat nubi, falcem suam in terram, & demessa est terra.
17. Tum alius Angelus prodiit e templo , quod est in coelo, habens Sc ipse falcem acutam,. , .
ig. Et alius Angelus prodiit ab altari , habens potestatem in ignem : & clamavit Voce magna ad eum, qui habebat falcem acutam, dicens ; Mitte falcem tuam acutam, & vindemia botros vine* terrae: nam matura: linit ejus uva:.
ip. Misit igitur Angelus falcem suam acutam in terram , Sc 'vindemiavit vineam terrae, Sc misit in magnum illum lacum excandescentia: Dei.
20. Et calcatus est lacus extra civitatem: exivitque sanguis e, lacu usque ad (farnos equorum per stadia mille sexcenta. '

CAPUT XV.

Calix ira: Dei excipitur septem phialis a
totidem Angelis.

D Fände vidi aliud signum in coelo magnum , & admirabile : Angelos illos septem, habentes plagas septem ultimas , quoniam per illas erit excandescentia Dei consummata.
2. Et vidi tanquäm mare vitreum,mixtum igni; Sc eos > qui victoriam reportabant ex bestia illa, Sc imagine ejus , St charactere ejus , ex numero nominis ejus stantes apud mare vitreum, St habentes citharas Dei.
Qui etiam cantabant canticum Mosis, fervi Dei , St canticum Agni , dicentes; Magna, St mirabilia sunt opera tua Domine , Deus omnipotens; Justa: > St vera: sunt vix tu*, Rex'sanctorum.
4. Quis non timebit te Domine, 8t glorificabit nomen tuum i Nam solus sanctus es. Nam omnes gentes venient, St adorabunt in conspectu tuo ; nam jura tua mani-, festa facta sunt. ,
S■ Ft posth*c'aspexi, St ecce, aptettum est templum Tabfffaculi,testimonii in coelo.
A. Et prodierunt e templo septem illi Angeli .habentes septem plagas, induti lino mundo, St splendido , St prxcuicti circa pectora zonis aureis.
7. Et unum ex quartior animalibus dedit septem Angelis 1 'hialas aureas , plenas excandescenti* Dei > viventis in secula seculorum.
8. Et impletum est templum fumo pro-- Heunte ä majestate Dei. St a virtute ejus: nec quifquam poterat ingredi in templum, donec consummat* essent septem plag* septem Angelorum.

CAPUT XVI.

Septem Phiala, nutu Dei effunduntur. 'T'qjic audivi vocem magnam e templo, A dicentem septem illis Angelis: .Ite,effundite Septem phialas excandescentis Dei in terram.
i. Abiit igitur primus Angelus , Sc effudit phialam suam in terram : factiimque est ulcus malum, ac noxium adversus homines , qui habebant characterem besti*, Sc eos, qui adorabant imaginem ejus.
3. Deinde fecundus Angelus effudit phialam suam in mare . factumque est illud quasi eruor cadaveris : & quodcunque animal vivens in mari, mortuum est,
4. Tum tertius Angelus effudit phialam suam in flumina > Sc in fontes aquatum: Sc fact* sunt (anguis.
5. Et audivi Angelum aquarum dicentem: justus es, Domine , Qui es , Sc Qui eras. Sc Qui eris. quod haec judicaris ,
6 . Quoniam sanguinem sanctorum , & Prophetarum effuderunt, Sc sanguinem eis dedisti ad bibendum : digni enim sunt.
7. Et audivi alium e sanctuario dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens . vera sunt, & insta judicia tua.
8. Postea quartus Angelus effudit phialam suam in solem, Sc" datum est ei aestu affligere homines per ignem.
pfEt aestuaverunt homines *stu magno, Sc blasphemastint nomen Dei, habentis auctoritatem in has plagas : neque resipuerunt , ut tribuerent ei gloriam.

' 10. Tum quintus Angelus effudit phialam suam super thronum besti* illius > & fa- dtum est regnum ejus tenebrosum: Sc mandebant linguas suas pr* dolore :
ii. Et blasphemärunt Deum coeli pr* doloribus suis, Sc ulceribus suis, nec resipuerunt ab operibus suis.
Tum sextus Angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum, nempe Euphratem: Sc exsiccata effaqua ejus, ut pararetur via Regum ab ortu solis aduentantiuni
13. Et vidi ex ore draconis,Sc ex ore illius besti* , Sc ex ore Pseudoprophetg illius tres impuros spiritus, similes ranis prodeuntes.
14. Sunt enim spiritus d*moniorum,
edentes signa, qu ique abeunt ad Reges ter- r*> Sc totius mundi, ut congregent eos ad pr*lium maihii illius diei Dei omnipotentis. . .
15. (E-:ce venio ut fur. Beatus, qui vigilat, 8c servat vestimenta sua, ne nudus ambulet, Sc cernantur pudentia ipsius.) _
16. Congregavit igitur eos in locum, qtu vocatur Hebraice Armageddon. ,
17. Tum septimus Angelus effudit .phialam suam in aerem : Sc prodiit vox magna i templo coeli ä throno, dicens; Fuit.
18. Fa-

ig. Factique sunt sonitus, 8c fulgura, & tonitrua: 8c terrxmotus factus est magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram, terraemotus, inquam » adeci magnus.
ip. Ft dirupta est urbs illa magna intres partes, & civitates Gentium ceciderunt,& Babylon illa magna venit in memoriam, in Dei conspectum, ut prjeberet ei poculum excandescentia: ira: sua:.
20. Et omnis insula fugit, 8c montes non sunt inventi.
2 r. Et grando magna, quasi talenti pondo descendit S coelo in homines : & blasphe- märunt Deum homines propter plagam grandinis : quoniam magna fuit ejus plaga vehementer.
CAPUT XVII. j Judicium mngn.c meretrici* ; cuja* ornatu.!) calrx>ifj anatome describitur.
Uni venit unus ex septem Angelis, qui habebant septem phialas, Sc Ioquutus est mecum dicens mihi: Heus tu, ostendam tibi damnationem meretricis illius magna:, sedentis super aquas multas:
2. Cum qua scortati sunt reges terra:, & cujus scortationis vino inebriati sunt incolae terrae.
3. Qüümque me per spiritum in desertum asportasset > vidi mulierem insidentem bestia: coccina: , plena: nominibus biasphe- mia: > habenti capita septem > & cornua decem.
4. Erat autem mulier illa amy cta purpura, Sc cocco, Sc inaurata auro, & lapidibus pre-, tiosis.Sc margaritis, habens poculum aureum in manu sua , plenum abominationibus , St immunditia scortationis sua:.
5. Et in fronte sua nomen scriptum, mysterium, Babylon illa magna, mater illa scortationum, 5 c abominationum terra:.
6 . Et vidi mulierem illam ebriam sanguine sanctorum, Sc sanguine martyrum Jesu : Sc miratus sum,quum viderent illam, admiratione magna.
7. Tunc dixit mihi Angelus: Quare miratis.' ego dicam tibimysterium,mulieris,Sc bestias, qua: portat eam ,quai habet capita septem, -X cornua decem.
g. Bestia, quam vidisti,fuit,&11011 est : 8c ascensura est ex abysso,Sc in exitium abitura: Semitabuntur incola: terra', (quorum nomina scripta non sunt in libro vita: ä jacto mundi fundamento) cernentes bestiam, qua: erat, Sc non est,& tamen est.
9. Hic est mens, qua' habet sapientiam. Septem capita septem montes siint, super quos mulier sedet.
10. Et Reges septem sunt: quinque ceciderunt , unus est > ctJ alius nondum venit: Sc quum venerit , oportet illum ad exiguum tempua manere.
ir. Bestia autem, qua: erat, & non est, is octavus est, Sc e septem illis est, Sc in exitium abit.
12. Decem autem cornua, qus vidisti, decem Reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed auctoritatem tanquam Reges ad unam horam accipient cum bestia.
13. Hi sunt unius sententia:, St vires, ac «mctoritatem suam bestia: tradent.
14. Hi cum Agno pugnabunt, St Agnus vincet eos : quoniam Dominus dominorum est,St Rex Regum,Sc qui cum eo sunt vocati, Sc electi, Sc fideles.
15. Deinde dixit mihi: Aqua:,quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi sunt, Sc turba:, 8c gentes, Sc linguae.
0 16. Et decem cornua, quae vidisti in bestia, hi odio prosequentur meretricem, Sc desertam reddent illam, Sc nudam, Sc carnes ejus edent, Sc ipsam igne exurent.
17. Deus enim dedit in corda eorum, ut exsequantur, quod ipsi visum est, Sc ut consentiant, dentque regnum suum bestiae, donec consummentur verba Dei.
1 g. Et mulier, quam vidisti, est urbs illa magna, quae habet regnum super reges terra:.
CAPUT XVI I I.
Ruina Babyloni* figuratur.
T post hLc vidi Angelum descendentem i coelo,habentem auctoritatem magnam: Sc terra illuminata fuit ipsius gloria.
L. Exclamavit autem vehementer, voce magna, dicens : Cecidit, cecidit Babylon illa magna, Sc facta est domicilium damionio- nmi , Sc custodia omnis spiritus impuri, Sc custodia omnis volucris immunda: , Sc exosse.
3. Quia ex vino excandescentia: scortationis ejus biberunt omnes gentes, Sc Reges terra: cum ea scortati sunt , Sc mercatores terrae opibus luxus eius ditati sunt.
4. Et audivi aliam vocem, e coelo dicentem ; Exite ex ea popule mi, ne participes sitis peccatorum ejus, Sc ex plagis ejus accipiatis.
5. Nam accumulata peccata ejus pertige- runt usque in coelum, Sc recordatus est Deus scelerum ejus:
6. Reddite ei, sicut Sc ipsa reddidit vobis : Sc duplicate ei duplum fecundum opera ejus : in poculo , quod propinavit > propinate ei duplum.
7. Quantum sibi gloria: attribuit, Sc luxuriata est, tantum date ei tormentum , Sc luctum : quia in corde suo dicit: Sedeo regina, nec sum vidua, nec luctum videbo.
8. Ideo unii die venient ejus plaga:, mors, Sc luctus, Sc fames : Sc igne exuretur, quia validus est Dominus Deus , qui damnabit eam.
9. Tum flebunt eam, Sc plangent super ea reges terra:,qui cum illa scortati, Sc luxuriati sunt, quum viderint fumum incendii ejus:
10. Procul stantes, propter terrorem tormenti ipsius, ifi dicentes: Vah, vah, Magna illa urbs Babylon, urbs illa valida, una hora venit judicium tuum.
11. Sed Sc mercatores terne flebunt,Sc lugebunt lupcr ea : quoniam merces eorum hemo emit amplius:
11. Merces auri, Sc argenti, Sc lapidis pretiosi, Sc margaritarum, Sc bylli, Sc purpura:,. Sc serici, Sc cocci, Sc omne lignum thyinum» Sc omne vas eburneum, Sc omne vas ex ligno pretiosiiiimo.Sc ane > Sc ferro, Sc marmore.
13.Et cinnamomum,Sc sustitus,8c unguentum, Sc thus, Sc vinum, Sc oleum, Sc similam» Sc triticum, Sc jumenta, Sc oves, Sc equos, Sc | rhedas, Sc mancipia, Sc animas hominum.
Jv T 11 n 5 14. Et

14. Ejt fructus desiderati ab anima tua, abierunt ä te: & omnia pinguia,& praelata abierunt a te : net amplius ea invenies.
15. Viaiam^inquam, rerum mercatores ab ea divites facti, procul stabunt, propter terrorem tormenti ipsius,flentes, ac lugentes :
16. Et dicentes; Vah, vah, civitas illa magna, quae amicta erat bysso, Sc purpura , Se cocco, & deaurata erat auro, Sc lapidibus pretiosis . Sc margaritis ! quinam una hora vastat* sunt tanta; diviti* ?

17. SedSc omnes gubernatores, Sc omnis in navibus versantium turba, Sc nauta:, Sc quotquot cx mari quaestum faciunt,procul stabunt;
i$. Et clamabunt, videntes fumum incendii ejus, Sc dicent; Quae similis erat urbi isti magnx ?
19.Et injecto capitibus pulvere clamabunt, flentes, ac lugente;, Sc dicentes: Vah, vah, quod urbs illa magna, in qua omnes, qui habebant naves in 'mari, divites facti sunt ex ipsius copiis, una hora desolata est.
• 10. Exsulta super eä coelum,8c sancti Apostoli, Sc Prophetae, quoniam nostras de illa poenas Deus sumsit.
ai. Tum sustulit quidam Angelus validus lapidem, instar molx mag me, & projecit in mare,dicens; ita cum impetu projicietur Babylon, urbs illa magna : nec amplius invenietur.
22. Et vox citharoedorum , Sc musico- rum.-Sc tibia,ac tuba canentium non audietur in te amplius : nec ullus artifex cujuscunque artis invenietur in te ampliiis : Sc sonitus mola: non audietur in te amplius:
23. Et lux lucernae non lucebit in te amplius : Sc vox sponsi, Sc sponsie non audietur amplius In te : nam mercatores tui erant optimates terrx, Sc veneficiis tuis seductae sunt omnes gentes.
24. Sed in ea sanguis Prophetarum,Sc sanctorum inventus est, Sc omnium, qui mactati sunt in terra.

CAPUT XIX.

Caelites exultant ob judicium Babylonica
meretricis, : S canunt Haileluja.

P Ost h*c audivi vocem magnam turba:
multae in coelo, dicentis : Haileluja : salus, Sc gloria, Sc honor, Sc virtus Domino Deo nostro.
2. Quiavera,8c justa sunt judicia ejus, Sc meretricem illam magnam , quae corrupit terram scortatione sua, damnavit,Sc vindicavit languiuem servorum suorum ex manu ejus.
3. Deinde, fecundo dixerunt: Haileluja: Sc fumus ejus ascendit in secula seculorum.
4. Et prociderunt viginti quatuor illi Seniores, Scquatuor illa animalia, Sc adoraverunt Deum, insidentem throno, dicentes; Arnen. Haileluja.
5. Tum vox e throno prodiit,dicens; Laudate Deum nostrum omnes fervi ejus, Sc qui timetis eum, parvi, Sc magni.
6- audivi tanquam sonitum turbx multa:, Sc tanquam sonitum aquarum multarum, . tanquam sonitum tonitruorum vehementium , dicentium ; Halleluia: quoniam regnum iniit Dominus Deus ille noster omnipotens.
7.Gaudeamus,Scexsultemus,8c demus gloriam ei: quia venerunt nupti* Agni, 8c uxor ejus paravit se.
8- Et datum est ei, ut amiciatur bysso munda, Sc splendida : byssus enim justificationes sunt Sanctorum.
Tum dixit mihi, Scribe: Beati, qui ad coenam nuptiarum Agni vocati sunt. Et dixit mihi: H*c verba Dei vera sunt.
10. Et procidi ante pedes ejus, ut adorarem eum: sed dixit mihi: Vide, ne feceris : conservus tuus sum, Sc fratrum tuorum, qui habent testimonium Jesu, Deum adora: testimonium enim Jesu est Spiritus Prophetis.
11. Deinde vidi coelum apertum, Sc ecce adfuit equus albus : Sc qui insidebat ei, vocabatur Eidclis,Sc Verax, Sc qui juste judicat, Sc pugnat.
12. Oculi autem ejus erant tanquam flamma ignis : Sein capite ejus diademata multa: habebätque nomen scriptum , quod nemo novit, nisi ipse.
13. Et amictus erat veste, tincta sanguine: vocatiirque nomen ejus, Sermo ille Dei.
14. Exercitus autem, qui sunt in coelo, sequebantur eum equis albis, vestiti bysso alba, Sc munda.
15. Et ex ore ejus prodibat gladius acutus, ut eo percuteret gentes : ipse enim reget eas virga ferrea : Scis est, qui calcabit lacum vini excandescenti*, Sc ir* Dei omnipotentis.
16. Hab ebatque in vestimento,Sc in femore suo nomen scriptum, Rex Regum, Sc Dominus dominantium.
17. Tunc vidi quendam Angelum,stantem in sole, qui clamavit voce magna, dicens o- mnibus avibus, qux volabant per medium coeli: Adeste , Sc congregamini ad coenam magni .Dei.
ig. Ut edatis carnes Regum, Sc carnes tribunorum , Sc carnes potentum, Sc carnes equorum, Sc eorum, qui ipsis insident, Sc carnes omnium liberorum,ac fervorum, parvorum, ac magnorum.
ip. Deinde vidi bestiam illam, Sc Reges terr*, & exercitus eorum congregatos acf gerendum bellum cum eo.quiinlulebat equo, Sc cum ipsius exercitu.
20. Et comprehensa est bestia, Sc cuVn ea pseudopropheta ille, qui ediderat signa in ejus conspectu, quibus seduxit eos, qui acceperant characterem bestix , Sc qui adoraverant imaginem ejus: (ff vivi conjecti sunt ambo in stagnum ignis, ardens sulphure :
-i. Et reliqui occisi sunt gladio ejus, qui insidebat equo, prodeunte ex ore ipsius: Sc omnes aves saturat* sunt carnibus eorum.

CAPUT XX.

FelicitasEcc/efijc in bis terris per mille annos,

D Einde vidi Angelum , descendentem i coelo,habentem elavem abyssi, Sc catenam magnam in manu sua.
2. Qui apprehendit draconem, serpentem, inquam , illum antiquum,qui est diabolus, Sc Satanas, Sc vinxit eum ad annos mille.
3. Conjecitque eum in abyssum, quam occlusit, Sc obsignavit super eum, ut non seduceret amplius gentes, donec consummarentur anni mille: nam postea oportet euro solvi ad exiguum tempus.
■ 4 Dem-

4. Deinde vidi thronos,Sc (ederunt super eos, Sc judicium datum est eis : Sc animas eorum, qui securi percussi sunt propter testi- menium Jesu , & propter sermonem Dei, quique non adorant bestiam, neque imaginem eius, nec acceperunt characterem ejus in frontibus suis,aut in manibus suis: vivent- que, Sc regnabunt cum Christo mille illos annos.
5. Reliqui vero ex mortuis non revivi-
6 . Et dixit mihi: Fuerunt; ego sum A, & j initium, 8c finis. Ego sitienti dabo ex
fonte aquae vivx, gratis.
7. Victor, haereditario jure obtinebit o- mnu : Sc ero ei Deus, & ipse erit mihi silius.
8. Formidolosis autem, & incredulis, 8c exesi c-bibbus, Sthomicidis, Sc scortatoribus, & vener ,s,St idololatris, Sc omnibus mendacibus portio affivnatn est in staeno, ubi ar-
J—:_v. ..> ■? -
scent, donec consummati fuerint illi anni I det ignis, & lulphur, quod est mors secunda,
mille. Haec est resurrectio prima.
6 . Beatus, St sanctus, qui habet partem in resurrectione prima : in hos enim secunda mors non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei, St Christi, Se. regnabunt cum eo mille annis.
p.^Tumveivt ad me unus ex septem illis Angelis, qu: habuerant septem illas phialas, plenas septem Plagis ultimis : Sc loqtiutus est mecum, dicens ; Veni, ostendam tibispon- sam, uxorem Agni.
10. Et asportavit me per spiritum in mon-
7. Postquam vero consummati fuerint tem magnum, Sc sublimem, St ostendit mihi anni mille, solvetur Satanas e carcere suo. civitatem illam mapnam, sanctam, inquam
8- Et exibit, ut seducat gentes,qua: sunt in illam Hierusalem, 1 : coelo descendentem L quatuor angulis terrae , Cogunt, 8c Mago- Deo :

gum, ut congreget eos ad praelium, quorum 11. Habentem gloriam Dei: St cujus Innumerus est sicut arena maris. men erat simile lapidi pretiosissimo , tan-
9. Ascenderunt igitur super latitudinem quam lapilli jaspidi, instar crystalli spien- terr», & circumiverunt castra sanctorum, 8t denti. 1
urbem illam dilectam i sed descendit ignis a Deo 6 coelo, qui devoravit eos
10. Et Diabolus, qui seducebat eos, conjectus est in stagnum ignis , & sulphuris, ubi erat St bestia illa, St ille pseudopropheta, St torquebuntur dic, ac nocte,'in secula seculo- rum.
11. Tum vidi thronum magnum, candidum, St quendam ei insidentem, ä cujus conii. Habebat praiterea murum magnum, St sublimem, habentem portas duodecim, Sc in portis Angelos duodecim, St nomina inscripta, quK sunt nomina duodecim tribuum filiorum Jisraelis.
13. Ab Oriente erant portis tres: Ab A- quilone portae tres : Ab Austro portae tres : Ab Occasu portae tres:
14. Et murus utbis habebat fundamenta
spectu fugit terra, Sc coelum, quorum locus duodecim, in quibus erant duodecim nomina non est inventus. Apostolorum Agni.
12. Et vidi mortuos parvos ,Sc magnos, 1%. Porro is, qui loquebatur mecum, halantes in conspectu Dei, St libri aperti sunt: bebat calamum aureum, ut metiretur civita- 8t alius liber apertus est, qui est liber vitx : tem. St portas ejus, Sc murum ejus, judicatique sunt mortui ex iis, quae scripta 16. Urbs ipsa vero quadrangularis sita est, erant in libris, fecundum opera ipsorum. cujus longitudo tanta est,quanta Sc latitudo,
13. Et reddidit mare mortuos, quos habe- mensiisque est civitatem illo calamo, ad stabat : Mors quoque, Sc infernus reddiderunt diorum duodecim millia: siintque longitudo, mortuos , quos habebant: St judicatum est St latitudo,8t altitudo ejus aequales.
<!e singulis fecundum opera ipsorum. 17- Et mensus est murum ejus: centum
14. infernus autem, ac mors conjecti sunt quadraginta quatuor cubitorum , mensura
in stagnum ignis: quae est mors fecunda. hominis, quae est Angeli.
1 ^. Et qui non inventus est in libro vitae __ 18. Erat autem structura muri ejus ex ja-
scriptus, conjectus est in stagnum ignis.

CAPUT XXI.

Cotium novum , c ?terra nova . r Finde vidi coelum novum, St terram no-
D*
spide : ipsa vero civitas aurum purum, <5 similis vitro puro.
19. Et fundamenta muri urbis omni lapide pretioso ornata: fundamentum primum erat jaspis : secundum sapphyrus : tertium
, primum enim coelum,8c prima ter- I chalcedonius : quartum smaragdus:
ra abierat: Sc mare non amplius exstabat.
2. Et ego Johannes vidi sanctam illam ci vitatem > Hierusalem novam, descendentem ü Deo, e coelo paratam,ut Sponsam,ornatam viro suo.
3. Et audivi vocem magnam S coelo , diro. Quintum sardonyx : sextum sardius : septimum chrysolithus 1 octavum beryllus: nonum topazius : decimum Chrysoprases: undecimum hyacinthus: duodecimum amethystus.
21. Duodecim autem portae , duodecim
centem ; Ecce tabernaculum Dei sK cum margarit» sunt, St singulae porta; ex singulis hominibus , Sc habitabit cum eis : St ipsi, margaritis sunt; St platea civitatis, aurum populi ejus erunt, Sc ipse Deus cum eis erit, purum, tanquam vitrum pellucidum.
Deus ipsorum. 22. Nec templum vidi in ea : Dominus
4. Et abstersurus est Deus omnem Jacry- enim Deus omnipotens, templum illius est, ltiam ab oculis eorum : Sc mors amplius non Sc Agnus.
exstabit: neque luctus, neque clamor, neque 23. Neque civitas ista eget sole, vel luna, labor exstabit amplius : quia praecedentia ut luceant in ea: nara gloria Dei illustrat abierunt. eam. St lucerna ejus est Agnus.
Et dixit is, qui insidebat throno, Fccc, 24. F.t gentes,quae servatae fuerunt,ambu- nova facio omnia. Et dixit mihi, Scribe: labunt ad lucem ejus; St reges terra gloriam nam haec verba vera sunt, St fidelia, suam, Sc honorem ad eam adferent.
15. Nec

2.5. Nec porta: ejus eludentur interdiu: nox enim non erit illic.
26. Et adferetur gloria,St honor Gentium ad eam.
27. Non intrabit in eam quicquam, quod inquinat > aut abominandum quippiam patrat ; vel mendacium loquitur : sed qui scripti sunt in libro vita: Agni.

CAPUT XXII.

Pamdiß catlefiü descriptio , IS hujus libri
epilogas.

Einde ostendit mihi purum fluvium a- qua viva, splendidum tanquam crystallum. procedentem ex throno Dei,& Agni.
2. In media vero platea ipsius, & ex utraque parte fluminis , erat arbor vita:, serens fructus duodecim, per menses singulos edens fructum suum, St folia sua ad sanationem Gentium.
3. Nec ullum adversus quenquam anathema erit amplius: sed sedes Dei, 8c Agni in ea erit, & fervi ejus colent eum.
4. Et videbunt faciem ejus: & nomen ejus in frontibus ipsorum erit.
5. Et nox illic non erit, neque opus est eis lumine lucernae, neque lumine solis : quoniam Dominus Deus illustrat eos: & regnabunt in secula secutorum.
< 5 . Tum dixit mihi :'Hac verba fida suat.St vera : & Dominus Deus ille sanctorum Prophetarum misit Angelum suum - ut indicet fervis suis, qua oportet fieri cito.
7. Ecce venio cito: beatus, qui observat verba Prophetia: libri hujus.
g. Ego verö Johannes is sum, qui hac audivi, Kc vidi. Et quum audissem, & vidissem, procidi, ut adorarem ante pedes Angeli, qui mihi hac ostendebat.
<j. Is verö dixit mihi, vide, ne feceris; conservus enim tuus suum, Sc fratrum tuorum
Prophetarum, & eorum,qui observant verbj libri hujus: Deum adora.
10. Deinde dicit mihi : Ne obsignaveris verba prophetiae libri hujus : praestitutum enim illud tempus prop&est.
11. Qui injuste agit: injuste agat adhuc; & qui sordidus est, sordescat adhuc : 8c qui justus est, justificetur adhuc : Se sanctus, sanctificetur adhuc.
11. Et ecce , venio cito: & merces mea mecum est, ut reddam unicuique, prout opus ipsius erit.
13. Ego sum A,& Cl! principium,& finis : primus, Lc ultimus.
14. Beati, quiprastant ejus pracepta : ut sit eis jus in arborem vita:, & per portas ingrediantur in civitatem.
15. Foris autem erunt canes, tk venefici, & scortatores, & homicida,& idololatra, &t quisquis amat, ac committit mendacium.
16. Ego Jesus misi Angelum meum : ut hac vobis testisicaretur in Ecclesiis. Ego sum stirps,& progenies illaDavidis, stella illa splendida, Sc matutina.
17. Et Spiritus, & sponsa dicunt, Veni. Et qui audit, dicat. Veni: Sc qui sitit, veniat: & qui vult, accipiat aquam vita gratis.
ig. Enimvero una testor cuivis audienti verba Prophetia libri hujus : si quis adjecerit ad hac, imponet ei Deus plagas, scriptas in libro isto :
19. Et si quis abstulerit aliquid ex verbis libri Prophetia hujus, auferet Deus partem ejus e libro vita, & ex urbe illa sancta, Lc ex iis, qua scripta sunt in libro isto.
20. Dicit,qui testatur ista: etiam venio cito. Arnen. Veni igitur Domine Jesu.
21. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Arnen.

Soli Deo Honor, &
Gloria.

-END-